THESAURUS LINGUAE LATINAE

This file contains a part of the *Thesaurus Linguae Latinae* (ThLL), published in print in Leipzig *et al.* 1900–. Please check on our website (www.thesaurus.badw.de) whether you have the latest version of the file (the version is indicated in the last line on this page).

The **abbreviations** used in the ThLL are explained in the *Index librorum*, which has basic information on all Latin texts from Antiquity (incl. chronology and editions). It is regularly updated and can be consulted on our website: www.thesaurus.badw.de.

Navigating in this file

This file has a **bookmark for every headword**, including those in the *Addenda et Corrigenda* (in vols. VII/2, IX/2, X/1, X/2, *Onomasticon* C & D). You can use the list of bookmarks for fast navigation and to get an overview over the entries. Please note that the list of bookmarks=headwords may not (yet) be complete.

Searching in this file

You can search through the bookmarks/headwords in many pdf-readers after activating the option 'include bookmarks' (or similar) in the search menu.

The file includes an uncorrected OCR text, which may be useful for copying short phrases. **You can search through the text, but may not find what you are looking for – even if the information is contained in the printed volume.** Due to the complexity of the typeface and the age of the print the searchable text (*behind* the page on the screen) is only partially correct and thus may differ from the digital reproduction (= what you see on the screen). **The text of the print** (and its digital reproduction) **is the only authentic version of our dictionary**.

For full-text searches you can use the ThLL-database published by *De Gruyter*™ (available in research libraries).

License and limitations of use

This work is offered to you under a *Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs CC BY-NC-ND* license (explanation here). In addition, you are not allowed to print or modify (parts of) this file or to upload it to a public website (**no file-sharing**). We kindly ask you to respect these restrictions. Instead, please refer fellow researchers to our website. Continued access to this version of the ThLL depends on your acceptance of these conditions. Please also leave this page and the watermark in the file.

Further information

We are enthusiastic about cooperation with academic researchers anywhere in the world. Please include references to the ThLL in your publications where relevant. If you have a lexicographical question about the Latin of Antiquity which cannot be answered from the published volumes of the ThLL, please contact us; contact information is on our website: www.thesaurus.badw.de.

Enjoy working with the Thesaurus Linguae Latinae!

Michael Hillen, General Editor and Project Leader
Munich, February 2019

version 1 (6 February 2019)

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

EDITVS IVSSV ET AVCTORITATE
CONSILII AB ACADEMIIS SOCIETATIBVSQVE
DIVERSARVM NATIONVM ELECTI

VOLVMEN VIII

M

MCMXXXVI—MCMLXVI
LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

?**meoculos** ('mecon roeas *an* miconus [*cf. p. 516, 40. 47*]?' *Hofmann*) idest papaver silvaticum GLOSS. III 540, 60.

meogalis, meogallus *v. s.* mygale. **meōpte** *v. s.* meus.

meosōta *et* **meōtis** *v. s.* myosota (-is).

meōtacismus *v. s.* moe-. [**meōticus** *v. s.* smecticus.]

mephītis *sim. v. s.* mef- (*p. 603, 24. 30*). **mēpte** *v. s.* ego (*vol. V 2, 257, 2*). R.

?**merāca** est puritas vel calciamentum clavatum GLOSS. V 621, 34.

merāc(u)lus, -a, -um. *a* meracus *demin.* -cl-: *l. 10.* *i. q. merus vel fere merus*: PLAVT. Cas. 637 nisi haec -clo (-glo *P*, meraco *A*) se uspiam percussit flore Liberi. CELS. 3, 19, 4 *vinum* austerum quidem, sed tamen tenue, -um (meracum *un. cod.*) ... dandum est (SCRIB. LARG. 134 PLIN. nat. 20, 209). *n. pro subst. i. q. merum* (GLOSS. ἄκρατον -um): PHILO vita contempl. 40 assiduo -o (miraculo *var. l.*) satiati (*gr.* ἄκρατον).

***merācus**, -a, -um. [*a* merus, *cf.* ebriacus. *J.B.H.*] *scriptura* merātus *scribarum errori, ut vid., impertienda trad.*: CELS. 4, 26, 2. 4. 5, 27, 2^{B} (-cus *13ies*). MARCELL. med. 23, 71. CAEL. AVR. *in ed. pr. in* chron. (*ad* 2, 7, 111 *cf. Bendz 99*) *e. g.* 1, 1, 17. 2, 7, 109 (*at in* acut. -cus *e. g.* 1, 15, 144. 147 *bis.* 2, 39, 289). *et al.; var. l. e. g.* CELS. 7, 12, 1^{E}. NOT. Tir. 104, 80 -tum (*post* merum). GLOSS. *v. l. 8. 24. 30.* [*e coni.*: SIDON. epist. 6, 8, 2 si ... frigoribus fontium civicorum ⌊sancti spiritus fontem -iorem⌋ (⌊ ⌋ *Damsté, Mnem. 33, 1905, 188; cf. l. 75*; saepe fontem mercatoribus *trad.*) anteferat. GLOSS. III 456, 8 -a (*Ducangius*; merara *trad.*) αὐστηρά (*item* III 485, 51).]

i. q. multum rei purae continens, fere merus (DIFF. gramm. suppl. 282, 16 inter merum et -um hoc interest, quod merum per se, -um mixtum. *cf.* AGROEC. gramm. VII 123, 9 [*v. s.* merosus]. *e.g. l. 35. 39. 51. saepe comp. et superl. e. g. l. 32 sqq. 49. 55. 67*) *et i. q. merus, purus, sincerus* (GLOSS. I p. 206 adn. 1 purus. *e. g. l. 38. 40. 43. 44*):

1 *proprie de liquoribus*: **a** *pertinet ad vinum*: CIC. nat. deor. 3, 78 si medicus sciat aegrotum, qui iussus sit vinum sumere, -ius sumpturum *eqs.* (CELS. 1, 3, 24. 32 v. dilutius pueris, senibus -ius. 2, 27 *calfacit* v., et quo -ius est, eo magis. 2, 30 *al.* SCRIB. LARG. 133. MACR. Sat. 7, 12, 10 longinquitate temporis ... aliquid exsorbente v. -ius fit ... et ... aqua liberatur. MARCELL. med. 23, 71 v. vetus mixtum, -um. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 144 extentum, hoc est -um et salsum dabimus v. [2, 39, 231 e. et -um]. 1, 17, 182 [*opp.* aquatum]. 2, 39, 229 -um ⟨non⟩ mixtum, dari. 2, 39, 231. chron. 2, 7, 111 mixtum calidum ..., hoc est v. cum aqua ..., -um. 4, 6, 91. ALEX. TRALL. 1, $69^{extr.}$ purum, i. -um [*gr. p. 553 P.* ἄκρατον]. *in allegoria*: HIER. hom. Orig. in Ier. 9 p. 649^{B} [*ad Italam Ier. 25, 15* calicem vini meri] supplicia: vina quidem non penitus -a, sed ex parte aliqua temperata. psalt. sec. Hebr. 75, 9 calix ... est vino -o [-to *var. l.*] usque ad plenum mixtus [חָמַר. *Vulg. 74, 9* meri]). CELS. 1, 3, 10 potiones -as (6, 6, 8^{E} PETRON. 137, 13. PLIN. nat. 23, 43 [*cf. Hesiod. op. 596*]. PS. ASCON. Verr. II 1, 66. MACR. Sat. 7, 12, 17 [*opp.* dilutior]. CAEL. AVR. chron. 2, 7, 110 *al.* CASS. FEL. 29 p. 48, 1 -ae [-ta, meri *var. ll.*]. *in allegoria*: HIER. in Ier. 5, 26. 5, 30 [*ad Ier. 25, 29*] -issima). AMBR. Hel. 13, 47 *sitis* potu -iore (meratione *var. l.*) reparatur (CAEL. AVR. chron. 1, 1, 17. 2, 7, 109 -um potum [*cf. ibid.* ut uni cyatho unum admisceri iusserit, quo vini et aquae quantitas coaequetur]. 4, 1, 10 *al. cf. l. 68*). HIER. hom. Orig. in Ier. 9 p. 649^{C} (*ad Matth. 26, 27*) -um eis poculum propinat (*syn.* vini meri plenum). VVLG. deut. 32, 14 sanguinem uvae biberet -issimum. *n. pro subst.*: PLIN. nat. 23, 43 in epiphoris -um *remedio est* (*ibid.* merum *vix syn.*). *adde de uvae suco*: PROP. 2, 33, 27 pereat quicumque -as repperit uvas. **b** *pertinet ad alios liquores*: HOR. epist. 2, 2, 137 expulit elleboro morbum bilemque -o (*cf.* PERS. 4, 16 *v. vol. II 168, 33*). CHALC. comm. 334 quo -os sincerosque suscipiat sucos odoraminum *quod condiunt.* CAEL. AVR. acut. 2, 8, 35 -um ..., hoc est ultra moderationem temperamenti commixtum acetum cum melle dari. SIDON. epist. 9, 13, 5 vers. 8 opulentet ut -o bibulum colore vellus.

2 *transl. de incorp.*: **a** *imagine vini (aquae: l. 75) dilucida*: CIC. rep. 1, 66 *populus* non modice temperatam, sed nimis -am libertatem sitiens hausit. APVL. flor. 97 Musarum creterra ... quanto ... -ior, tanto propior ad animi sanitatem. ARNOB. nat. 2, 8 p. 53, 16 -o sapientiae tincti et saturi potu. HIER. in eccles. 2 p. 1029^{A} corpus domini nunc craterem ... debemus accipere, in quo non -a divinitas ..., sed ... humanitate ... temperata est. in Ezech. 23, 28 p. 221^{C} (*ad Ier. 25, 15 cf. l. 42*) calicem tormentorum -issimum (in Hab. 2, 5 p. 1293^{B} in Ier. 5, 14, 3 *al.*). hom. Orig. in Ier. 9 p. 650^{B} (*ad psalm. 74, 9*) misceatur tibi supplicium aquatius seu -ius. AVG. c. Iul. op. imperf. 2, 101 ex vestro, quo inebriati estis, -issimo dogmate delirate. SIDON. epist. 3, 10, 1 ad tuas litteras, id est ad -issimum scientiae fontem ... proficiscitur. CAES. AREL. serm. 168, 4 (*ad Ioh. 2, 10*) vinum ... accipimus ... scripturas sanctas -issimum vigorem caelestis sapientiae continentes. **b** *imagine fere detersa*: TERT. virg. vel. 17 p. 909, 3 Oe. ethnicae ... disciplinae -ior et, ut ita dixerim, barbarior modestia. CHALC. transl. 26^{C} quod ... studiosa senis et assidua relatio -am quandam et inobsoletam infecerit animo notam (οἷον ἐγκαύματα ἀνεκπλύτου γραφῆς ἔμμονά μοι γέγονε). RVFIN. Adamant. 4, 8 p. 159, 13 *materia*, cum omnia in se simul viderentur esse permixta, minus -ioribus urguebatur malis. AVG. civ. 1, 30 p. 47, 30 D. libido dominandi, quae ... -ior inerat populo Romano. RVRIC. epist. 1, 16, 2 -issima dilectione.

adv. comp. **merācius**: *pertinet ad vinum* (*cf. l. 13*): CELS. 1, 3, 37 -ius (*an adi. n. sing. om. voce q. e.* vinum?) bibere (*opp. 1, 3, 35* dilutius). SCRIB. LARG. 170 danda ... est *antidotos* ... ex vini meri, si poterit, cyathis sex: sin minus, mixti -ius cyathis quattuor. *pertinet ad colores* (*cf. p. 787, 63*): SOL. 33, 18 superficies eius (*sc. sardonychis*) probatur, si -ius rubeat. 52, 59 *lychnites* aut in purpurae emicat claritatem aut -ius suffunditur cocci rubore. SERV. auct. georg. 4, 335 (*ad* 'vellera ... hyali saturo fucata colore') -ius tincta, quae pinguius lucent. *translate* (*imagine vini dilucida: l. 13*): MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 6, 11 a Pelagio ... institutus sensum istum impiissimum -ius imbibit (*cf. l. 4*). SIDON. epist. 4, 1, 1 patruelis ... fraternitas, quae plerumque se purius, fortius, -ius amat.

deriv.: meraculus.

merālis, -e. *a* merus. *i. q. ad merum pertinens*: MARCELL. med. 27, 36 mane -em (*sc. quali ad merum bibendum utebantur*) calicem calidum plenum *conditi* dabis. *ibid. m. pro subst.*: ipsum plenum -em per triduum dabis. **meramelas** *v. s.* mesomelas.

meranfilon (*pro* melamphyllum) i. agantum GLOSS. III 569, 1. *cf. p. 610, 81 et vol. I 247, 59. 64.*

merara *v. p. 787, 25.*

merāria, -ae *f.* *a* merum. *i. q. merarium* (*an neutr. plur.?, an i. q. femina merum bibens an vendens? cf. l. 34*): GLOSS.^{L} II Philox. ME 42 γευστρίς (*cf. l. 32*). *i. q. taberna*: GLOSS. IV 433, 26 caupona -a (V 274, 3). V 605, 15 -a popina. *cf. etiam vol. IV 1254, 2.*

merāriolum, -ī *n.* *a* merarium *demin.* GLOSS. III 93, 67 ἀκρατοφόρον -um (-asi- *trad.*).

merārium, -ī *n.* *a* merum. *i. q. vas ad inferendum vel ad gustandum merum aptum* (*cf. Funck, ALL 8, 1893, 380 et supra l. 23*): GLOSS. III 324, 48 (*sub lemmate* de argenteis) ἀκρατοφόρον -um (368, 14). 324, 60 γευστρίς (-ιξ *trad.*) -um (512, 62. *cf. l. 25*).

merārius, -ī *m.* *a* merum, *cf.* vinarius. *i. q. mercator vinarius* (GLOSS. III 202, 21 οἰνοπώλης -us [268, 13. 272, 10]): INSCR. RevA. ser. IV 8 (1906) p. 477 n. 137 deo Libero amplissimae Karthaginis oenopolae cum meraris omnibus.

meratrum (*pro* marathrum) est herba de qua comedunt serpentes et exuunt vetustatem GLOSS. V 621, 30. *cf. p. 371, 83 sqq.*

merātus, -a, -um *v. s.* meracus (*p. 787, 17*). *Brandt.*

mercābilis, -e. *a* mercari. *quod tamquam merx emi potest*: OV. am. 1, 10, 21 stat meretrix certo cuivis -is aere.

mercāns, -antis *m. v. p. 801, 21.*

mercātio, -ōnis *f.* *a* mercari. GLOSS. nundina. nundinatio. ἀγορασία. ὠνή. *i. q. actus mercandi*: FIRM. math. 3, 7, 25 oratores ... orationes suas atque defensiones adsidua -e vendentes. AVG. in psalm. 47, 6 naves, quae paratae erant ad -em. COD. Iust. 7, 6, 1, 4 si ... dominus impia -e eam *ancillam* prostituendam esse temptaverit. *ibid.* ut talem exerceret -em. *i. q. emptio*: OP. imperf. in Matth. 34 p. $819^{in.}$ omnis quaestus eorum in venditione seu -e consistit. *de commutatione mercium*: CASSIOD. var. 3, 50, 3 decernimus ..., ut Alamannorum boves ... commutari vobiscum liceat ...; ita fit, ut ... in una -e utrique videamini desiderata compendia percepisse. *translate*: AVG. serm. 177, $10^{extr.}$ talis est ista mutatio, qualis ... nostra -o: ... damus terram et accipimus caelum. [COD. Iust. 4, 60 rubr. de nundinis [et -bus] *add. Mb.*]

***mercātor**, -ōris *m.* [*a* mercari. *J. B. H.*] GLOSS. ἔμπορος. ἀγοραστής. NOT. Tir. 42, 27. *sing. collect.*: PLIN. nat. 6, 101. *inde a* PLAVTO, *cuius fabulae titulus est.* [*it.* mercatore, *francog. vet.* marcheour, *hisp.* mercador. *M.-L.*]

i. q. qui magnas (*viles: p. 789, 41. 44 et* VVLG. Zach. 14, 21 et non erit -r ultra in domo domini) *merces emere et vendere solet* (*de uno actu emendi*: COD. Iust. 11, 3, 2 pr. [*Cod. Theod. 13, 6, 7 pr.* mercantis]. *v. et p. 789, 61*): **1** *proprie* (*de re cf. Daremb.-S.*): **a** *distinguitur ab aliis mercantibus*: *a negotiatore*: CIC. Verr. II 2, 188 Planc. 64 CIL VI 9675. IX 4680 *v. p. 789, 45.* *a venalicio*: CIC. or. frg. A VIII 9. *a lixa*: BELL. Afr. 75, 3 SALL. Iug. 44, 5 LIV. 28, 22, 3 CVRT. 10, 1, 15. *adde*: CIC. Pis. frg. 15 idem -r et praeco. off. 1, 150 sordidi etiam putandi, qui mercantur a -bus, quod statim vendant. CIL IX 1710 Cn. Rustius Cn. l. Festivos Mercuria(lis) et -r. **b** *de actu -is*: *peregrinos populos adit*: PLAVT. Asin. 499 Epid. 395 Men. 32 CAES. Gall. 4, 20, 3 *al.* HOR. carm. 3, 24, 40. ars 117 vagus. LIV. 9, 36, 1 silva ... Ciminia ... nulli ad eam diem ne -um quidem adita. IVST. 36, 2, 6 peregrini -es (QVEROL. p. 18, 11 p. ... et transmarini -is). *navigat* (*cf. p. 789, 17. 82. 801, 4*): TER. Andr. 222 CIC. Manil. 15. 32 leg. agr. 2, 95 Vatin. 12 Tusc. 5, 40 HOR. sat. 1, 1, 6 carm. 1, 1, 15. 1, 31, 13 epist. 1, 16, 71 SEN. nat. 4, 2, 24. *et al.* *itaque haud raro vox -is coniungitur c. vocabulis q. s.*: navicularius: CIC. Verr. II 2, 137. 5, 149. 153 Manil. 11 TAC. ann. 12, 55, 1. magister navis: LIV. 33, 48, 5. nauticus: LIV. 39, 26, 4. nauta: VLP. dig. 4, 9, 7, 2. *nova audit et refert*: CAES. Gall. 1, 39, 1. 4, 5, 2. 4, 21, 5 LIV. 4, 24, 1. 6, 2, 2. *et al.* *quaestus eius periculosus est* (*cf. p. 790, 1. 798, 66. 801, 26*): CATO agr. praef. 3 CIC. Verr. II 5, 157 HOR. carm. 3, 24, 40 epist. 1, 1, 45. *mercatum nundinis exercet*: SIDON. epist. 5, 7, 3 invident ... -bus nundinas. *cf. p. 790, 68.* **c** *de statu*

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-um: sunt liberi: CIL I^2 1259 *v. l. 28.* CIC. Verr. II 5, 147. 149. CIL XIV 4142 (*a. 173*) M. Iunio M. f. Pal. Fausto ... -i frumentario. *libertini*: CIL III 14203^{10} C. Caelius C. l. Eros -r. VI 1935. IX 1710 *v. p. 788, 68.* 1713. 2128 X 487. 545. 6493 XII 4492. 5971. *servi*: TRACT. in Luc. 1, 2 in -bus servis divitias contulit. *-um ordo, collegium, magistri* (*cf. Waltzing, Étude historique sur les corporations professionnelles II 535*): CIC. Verr. II 2, 17 ordini sive aratorum sive pecuariorum sive -um. CIL I^2 672 (*Capuae, a. 112/111 a.?*) conlegi -um (1450 [*Praeneste*] pequarioru. LIV. 2, 27, 5 -um c. instituere [*a. 495 a.*]). AMBR. epist. 1, 20, 6 in corpus omne -um ([*syn.* negotiatoribus]. CIL XIV 161 c. -um frumentariorum [303 = 4620]. *aliter* COD. Theod. 13, 1, 9 seu conchylioleguli seu ex aliquolibet c. -es). AVG. serm. 212, 1$^{in.}$ symbolum inter se faciunt -es, quo eorum societas pacto fidei teneatur. COD. Theod. 1, 10, 4 *sunt inter corporatos, non officio palatino, sed praefecto urbis subiacentes.* INSCR. NSc. 1936 p. 393 mag(istri) merc(atorum). *adde*: PRIMAS. in apoc. p. 883^C -es, qui una videntur nave portari, uniformi cognoscuntur signo teneri. *-um templum, festum* (*mense Maio*), *deus* (*Mercurius*): Ov. fast. 5, 675 LIV. 2, 27, 5 PAVL. FEST. p. 148, 3 MACR. Sat. 1, 12, 19. *cf.* CIL XIII 6294 deo Mercur(io) Merc(atori? *an* mercatorum? *cf. p. 790, 14. 20. 798, 64*). **d** *de aestimatione -um* (*cf. p. 790, 13*): *bona*: CIC. Verr. II 5, 154 SEN. benef. 4, 13, 3 (*sed cf.* 6, 14, 4). *mala* (*cf. l. 52. p. 790, 6*): LIV. 35, 37, 5 -em, sed potentem. VAL. MAX. 3, 4, 2 CVRT. 4, 1, 14 ENNOD. epist. 6, 2, 1 p. 149, 12. **e** *res, quibus negotiantur* (*indicantur adi.: l. 9. 28. 29. 32. 35. 36. cf. p. 790, 54; gen.: l. 33. 43. 44. 46. cf. l. 53. 57. p. 791, 2. 5*), *sunt*: *bestiae*: PLAVT. Asin. 333 *asini* (369. 397). VARRO rust. 3, 7, 10 *columbae.* CIL I^2 1259 Q. Brutius P. f. Quir. v. -r bova(rius). 1450 *v. l. 9.* IX 2128 -r suarius (*cf.* VI 9631 de foro suario -i). *res inanimae* (*cf.* PLAVT. Poen. 1014 *vol. III 225, 83*): *cibaria*: VARRO rust. 2, 6, 5 -um, ... qui ... asellis dossuariis conportant ad mare oleum (COLVM. 12, 52, 14. SCAEV. dig. 50, 4, 5 -es olearii [CIL VI 1620 -es frumentari et o. Afrari]. CIL VI 1935 -i olei Hispani) aut vinum (PLIN. nat. 14, 68 IVV. 14, 271 GAIVS dig. 18, 6, 2 pr. CIL X 545 -r vinar. [6493]) itemque frumentum (ALF. dig. 19, 2, 31. CIL VI 1620 frumentari *v. l. 32* [XIV 161 *v. l. 11.* 4142 *v. l. 2.* 4234 quinquennalis pistorum, item -r f.]) aut quid aliut. 3, 16, 11 *mel.* PAVL. dig. 39, 4, 9, 8 qui de fundis fiscalibus mercari consuerunt. *praeda bellica*: CAES. Gall. 6, 37, 2 SALL. Iug. 44, 5 LIV. 10, 71, 6. 29, 31, 11. *tus, gemmae sim.*: SEN. epist. 73, 5 ex ipsis -bus effusius gratus est, qui odores et purpuras et auro pensanda portabat quam qui vilissima quaeque et saburrae loco futura congesserat. PLIN. nat. 6, 104 turis odorumque (*item c. gen.*: FIRM. math. 3, 12, 10). *aliae*: MANIL. 5, 534 metalli. IVV. 13, 154 veneni. AMM. 26, 7, 1 cuppediarum vilium. COD. Theod. 13, 1, 9 *v. l. 12.* CIL IX 4680 negotiatur vinarius ..., idem -r omnis generis mercium transmarinarum. *homines*: PLAVT. Poen. 340 *v. p. 790, 55.* IVST. 36, 2, 6 AMM. 16, 7, 5. 31, 6, 5 AVG. civ. 18, 4 p. 261, 13 D. *nota*: CIL VI 33813 L. Valerius Zabdae -is venalici l. Aries (*cf.* AFRIC. dig. 50, 16, 207 mercis appellatione homines non contineri Mela ait et ob eam rem mangones non -es, sed venaliciarios appellari ait et recte. *v. et p. 788, 65*).

2 *translate*: **a** *c. despectu et vituperatione* (*cf. l. 22*): *c. gen.* (*cf. l. 26*): CIC. p. red. in sen. 10 non consules, sed -es provinciarum ac venditores vestrae dignitatis (p. red. ad Quir. 21 epist. 1, 9, 13). VAL. MAX. 7, 2 ext. 10. LAMPR. Alex. 49, 1 -es potestatum (*cf. p. 790, 84. 800, 16*). COD. Theod. 9, 27, 5. *abs.*: CIC. Verr. II 4, 8 or. frg. A VIII 9. **b** *sine despectu*: *c. gen.*: CIC. Verr. II 1, 60 (*ironice*) -r signorum ... missus est *Verres.* AVG. serm. 37, 14, 20 p. 231$^{in.}$ *apostolus* est ... -r domini sui (*an gen. subi.?*). VICTRIC. 9 margaritarum caelestium et aeternitatis -r (*fere i. q. emptor, de uno actu emendi, item*: CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 144, 38 -bus pietatis [*I 1, 2 p. 95, 33* ἐμπόροις]. *cf. l. 65. 70*). *nota de Tiberi*: PLIN. nat. 3, 54 rerum in toto orbe nascentium -r placidissimus. *abs.*: AVG. c. Iul. 3, 3, 9 p. 707 redemptor (*Christus*; *cf. p. 800, 81*) ipse respondeat, dicat ipse -r (*i. q. emptor de uno actu emendi, cf. l. 61, item*: serm. 130, 2 *p. 799, 24.* CHROMAT. beat. 1 p. 323^D proponam mercem, ... praedicationem utique caelestem; ... nec sane deerunt -es). VEN. FORT. vita Hil. 13, 48 quanti cuperent ... talem transitum (*i. mortem*) comparare, si -em (*i. venditorem*) forsitan invenirent!

f. **mercātrix,** -īcis: *i. q. emptrix* (*de uno actu emendi; cf. l. 61*): HIL. in psalm. 118 nun 4 p. 476, 25 beatae virgines illae et utiles olei -es.

deriv.: mercatorius. *cf. Onom.*

mercātōrius, -a, -um. *a* mercator. *i. q. ad mercatorem pertinens*: PLAVT. Bacch. 236 navis -a.

mercātum, -ī *n. v. p. 790, 28.*

mercātūra, -ae *f.* *a* mercari. *de notione*: NON. p. 431, 9 merx est species ipsa, -a actus ipse vel lucrum de merce, mercatus locus, in quo agitur -a. *plur. l. 83. p. 790, 1. 3. 8 bis. 15. 16 bis.*

i. q. actus emendi et vendendi (*de re cf. Daremb.-S.* *transl.*: *p. 790, 10. 12. 21*): PLAVT. Most. 639 aedis filius tuos emit :: ... euge, ... in -a vortitur. Rud. 931 navibus (*cf. p. 790, 17. 788, 74*) magnis -am faciam (CIC. Verr. II 5, 72 -as [parad. 46 LIV. 45, 6, 2 VLP. dig. 14, 3, 5, 2]). Trin. 332 rem ... perdidit ... -ā (*cf.* CATO agr. praef. 1 est interdum praestare -is rem quaerere, nisi tam periculosum sit [*cf. p. 788, 81*]). TVRPIL. com. 138 processe nobis ex sententia -am. LVCIL. 318 -ae omnes et quaesticuli. NOV. Atell. 61 instat -am (*cf.* SAB. Macr. Sat. 3, 6, 11 instituit -am. COD. Iust. 4, 63, 4, 3 -ae insistentes). CIC. inv. 1, 88 -ae ... operam non daretis. leg. agr. 2, 65 hanc emendi et vendendi quaestuosissimam (*aliter l. 9*) ac turpissimam (*cf. p. 789, 22*) -am alienam ... dignitate populi R. rep. 3 frg. 3 Poeni primi -is et mercibus suis avaritiam ... importaverunt (PLIN. nat. 7, 199 -as Poeni *invenerunt*). fin. 5, 91 quaestuosa ([*i. lucrifica*]. Tusc. 5, 86. *aliter l. 6*). nat. deor. 1, 122 non erit ista amicitia, sed -a quaedam utilitatum suarum (*item c. gen.*: off. 3, 6 ad quos [*Cratippum et Athenas*] cum tamquam ad -am bonarum artium sis profectus). off. 1, 151 -a ..., si tenuis est, sordida putanda est; sin magna et copiosa, ... non est admodum vituperanda *eqs.* CAES. Gall. 6, 17, 1 *Mercurium* (*cf. p. 789, 18*) ad quaestus pecuniae -asque habere vim maximam. HOR. sat. 2, 3, 107 aversus -is. SEN. dial. 11, 10, 5 quid -is *opus est?* SVET. Claud. 18, 2 naves (*cf. p. 789, 82*) -ae causa fabricantibus. CAPITOL. Pert. 13, 4 -as *exercere* (SCHOL. Hor. epod. 17, 20). NON. p. 431, 9 (*v. p. 789, 79*) *agere* (SCHOL. Cic. Gron. A p. 347, 24). PS. ASCON. Verr. p. 255, 3 Vortumnus deus est ... -ae (*cf. p. 789, 18*). HEGES. 5, 16 p. 329, 18 de religione -am faciunt. AVG. civ. 10, 11 p. 421, 20 D. serm. 130, 2 *v. p. 799, 26.* COD. Theod. 16, 2, 14 pr. MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 29, 33 -am inire. p. 45, 25.

1. mercātus, -a, -um *v. s. v.* mercor *p. 799, 43.*

2. mercātus, -ī *m. v. l. 30. 32. 33.*

3. *mercātus, -ūs *m.* *a* mercari. *de origine*: ISID. orig. 15, 2, 45 -um ... a commercio nominatum; ibi enim res vendere et emere solitum est. *de formis*: *sg.*: *nom.* -um: GRAMM. suppl. 214, 24. SCHOL. Hor. *v. p. 791, 18.* VITAE patr. *l. 62.* ISID. orig. 15, 2, 45 GLOSS. *abl.* -o: SCHOL. Hor. *v. p. 791, 17 sq.* HIER. in Ier. 6, 18, 6 VITAE patr. 7, 37, 1 MART. BRAC. sent. patr. 11. *plur.*: *acc.* -os: FVLG. myth. 1 praef. p. 9, 21 PRVD. apoth. 710 $V^2 P^2$. *abl.* -is: [?SALL. hist. frg. 5, 9 *v. p. 799, 58*]. NOV. Iust. 52, 1. -us, -uum: *l. 56. 61. 76. 80 sqq. al.* *de notione*: DON. Ter. Ad. 231 locum tempusque significat. CHAR. gramm. p. 451, 62 B. ἀτέλεια, ἐμπορία. EXC. Bob. gramm. I 552, 14 ἐμπορία. IDIOM. gen. gramm. IV 575, 6 ἐμπορία, πανήγυρις, ἀτέλεια. GLOSS. *v. et l. 47.* *notatur*: merk: FAST. ann. Iul. Arv. Sept. 23 (CIL I^2 p. 215). Maff. Iul. 14—19 Sept. 20—22 (*ibid.* p. 225). Nov. 18—20 (*ibid.* p. 226). Amitern. Iul. 15—19 (*ibid.* p. 244). Nov. 18. 19 (*ibid.* p. 245). mer: FAST. ann. Iul. Maff. Sept. 23 (*ibid.* p. 225). *legitur inde a* PLAVTO. [*it.* mercato, *francog.* marché, *hisp.* mercado. *M.-L.*] [PELAG. in Rom. 5, 6 p. 43, 20 *ES falso scrib.* in mercato delicti *pro* inmerito dilecti *A.* *loco lacunoso*: COD. Theod. 5, 16, 34.]

1 *i. q. commercium, negotiatio*: **a** *proprie*: **α** *sensu strictiore i. q. commercium in conventu hominum statis temporibus habitum* (*cf.* ISID. orig. 5, 25, 35 -us dicitur coetus multorum hominum, qui res vendere vel emere solent): PLAVT. Men. 27 geminum alterum ... pater Tarentum avexit secum ad -um (1112 abii [Most. 971]. TER. Ad. 231 venio [RVT. RVF. Macr. Sat. 1, 16, 34]. Phorm. 838 ire [893 SEPT. SER. carm. frg. 8]. VARRO rust. 2 praef. 6. CIC. inv. 2, 14 proficiscentem. PETRON. 101, 4 onus deferendum ad -um conducit. APVL. met. 8, 23 producimur). Persa 260 ibi -um ... esse (Poen. 339 apud aedem Veneris hodie est -us meretricius [*de adi. cf. p. 789, 25*]: eo conveniunt mercatores). VARRO Men. 497 fit. CIC. rep. 2, 27 *rex Numa* -us, ludos ... invenit. Tusc. 5, 9 *habetur* (CIL X 1401, 34). LIV. 1, 30, 5 -u frequenti. PLIN. nat. 4, 66 -u celebrata Delos. 12, 93 edicto -u (*cf. p. 791, 1 et* TAC. hist. 3, 30, 1 stato in eosdem dies -u). TAC. hist. 3, 32, 2 tempus ... -us (ITALA Os. 9, 5 [Weing.] in die -us [πανηγύρεως, *Vulg.* in die sollemni]). SVET. Nero 28, 2 circa conventus -usque Graeciae (*an ad p. 791, 11?*). APVL. met. 7, 23 -um proximum obire (*cf.* VITAE patr. 5, 17, 16 proximum est -um [*3, 147* nundinae prope sunt; *gr. Nau 1912 p. 298 n. 347* ἡ ἀγορά]). HIER. in Ier. 6, 18, 6 quod ... innumerabilis populus ... in -o Terebinthi venumdatus esset. in Zach. 3, 11 p. 1501^A exercetur (COD. Iust. 4, 60, 1). CIL III 3288 tabernas L cum porticibus duplicibus, in quibus -us ageretur (X 1401, 34). VITAE patr. 7, 37, 1 cum fuissem aliquando in -o (MART. BRAC. sent. patr. 11). *et al.* *habetur omnibus nundinis*: RVT. RVF. Macr. Sat. 1, 16, 34. *cf. l. 62. p. 788, 83.* *habetur festis temporibus* (*cf. Mommsen, RG I^6 193 sq.*): *Romae* (*cf.* CIC. rep. 2, 27 *l. 56*) *post ludos Apollinares* (FAST. ann. Iul. Maff. Iul. 14—19 [CIL I^2 p. 225]), *Romanos* (*ibid.* Sept. 20—23), *plebeios* (*ibid.* Nov. 18—20). *ludis Olympiis*: CIC. Tusc. 5, 9 VELL. 1, 8, 1. IVST. 13, 5, 3 in -u Olympico. *ludis Isthmiis*: LIV. 33, 32, 2 concilium Asiae Graeciaeque is -us erat. *apud Iudaeos*: HIER. in Zach. 3, 11 p. 1501^A. *adde*: COD. Iust. 4, 60, 1 qui exercendorum -uum aut nundinarum licentiam ... meruerunt. **β** *sensu laxiore i. q. quaevis negotiatio*: PLAVT. Asin. 398 asinos vendidit Pellaeo mercatori -u. Merc. 11 pater ad -um hinc me meus misit Rhodum; biennium iam factum est, postquam abii domo. GELL. 3, 3, 14. TERT. apol. 42, 3 -us ... miscemus. ITALA Nah. 3, 16 (Tycon. 4 p. 42, 5. *cf. p. 799, 6*) multiplicasti -us tuos (ἐμπορίας, *Vulg.* negotiationes). AVSON. 393, 17 p. 245 P. -usne agitas ...? HIST. Apoll. rec. A 28 p. 54, 9 ⟨fungar⟩ opera -us (*rec. B* mercatoris).

b *translate*: *de vendendis honoribus* (*cf. p. 789, 54*): CIC.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Verr. II 2, 133 -u praetoris indicto. Phil. 2, 6 cum domi tuae turpissimo -u omnia essent venalia. 3, 30 qui ... earum ... rerum omnium (*de gen. cf. p. 789, 26. 799, 18*) domesticum -um instituerit. *apud* ECCL. *de commercio fidei*: AVG. serm. 216, 3, 3in. cum auctione et -u fidei regnum vobis caelorum venale proponitur. CHROMAT. beat. 10 p. 328A *syn.* nundina. *notione debilitata i. q. commercium, conversatio, consuetudo* (*cf. p. 799, 26*): FVLG. myth. 1 praef. p. 9, 21 litterarios -os penitus abdicare. aet. mund. p. 162, 5 gressus catenaverat marcor, quo mortua *fame* membra ... solum loquendo mundanum crederentur habere -um.

2 *meton. i. q. locus mercaturae* (*cf.* NON. p. 431, 10 *p. 789, 78. v. et p. 790, 27*): *intellegitur tota habitatio hominum* (*cf. p. 790, 60*): PRVD. apoth. 710 oppida, -us et conciliabula et urbes. Nov. Iust. 52, 1 neque in -is (ἐν πανηγύρεσι) ... neque in agris neque in civitatibus neque in vicis. *intellegitur ea pars, ubi mercatura exercetur*: SCHOL. Hor. epod. 2, 7 forum proprie vocatur publicus conventus, ubi diiudicantur lites; ponitur et pro -o (gloss. Γ sat. 1, 5, 3 forum: -um. epist. 1, 1, 54 tres statuae in -o erectae erant. 1, 7, 48 foro: a -o). VVLG. Ezech. 27, 16 gemmam et purpuram ... proposuerunt in -u tuo (*sim.* 27, 22). GRAMM. suppl. 214, 24 forum ... est locus publicus vel -um, ubi homines sua negotia exercent.

mercēdārius, -ī *m.* *a* merces. GLOSS.L III Abstr. ME 21 -us, qui dat mercedem pro labore sibi inpenso. ⌊mercennarius, qui accipit mercedem post laborem⌋ (⌊ ⌋ *add. Aff.*). *al. v. in Thes. Gloss.* NOT. Tir. 42, 29 -ci-. [*falso trad. pro* mercennarius: COLVM. 1 praef. 12 *SA* (*p*). PLIN. nat. 10, 175 *FR*.]

qui dat mercedem: SEN. contr. 10, 4 (35), 5 (*thema*: quidam expositos debilitabat et debilitatos mendicare cogebat ac mercedem exigebat ab eis) Iuli Bassi: ... liceat videre -os (-enn- *VD*) tuos. *ibid.* 25 Iulius Bassus dixerat: ostende -os (-enn- *D*2) tuos (*seq.* Labienus commodius videbatur dixisse: ostende nobis alumnos tuos).

[**mercēdicius** *v. l. 42.*]

mercēdimerus, -a, -um. *a* merces *et* mereri *formatum secundum* μίσθαρνος. *qui mercedem mereri studet*: LVCIL. 10 -ae legiones (mercede meret relegiones *Non. p. 345, 5, em. Buecheler et Nettleship ex Porph. Hor. epist. 1, 3, 6* Lucilius eos, qui cum praesidibus *provinciarum* ad salarium eunt [*i. cohortem praetoriam*], 'mercede meras legiones' ait). *v. Marx ad l. et cf. p. 794, 25.*

Μερκηδῖνος, *Μερκιδῖνος, Μερκεδίνιος v. l. 54. 59. 60.*

mercēdituus, -ī *m.* [*a* merces *secundum* aedituus, *nisi prius* merceditumus *fuerit. J. B. H.*] PAVL. FEST. p. 124, 8 -um (*codd., edd. vett.*, mercedicium *vulgo ante Müll.*) mercennarium, quod mercede se tueatur.

? **mercēdo,** -āre. SCHOL. Iuv. 3, 234 *Lφχ* 'meritoria' tabernae quae merentur id est -ant (merced⟨em d⟩ant? *Wessner*).

mercēdōnius, -ī *m.* [*a* merces. *J. B. H.*] PAVL. FEST. p. 124, 6 -os dixerunt a mercedem solvendo. GLOSS. V 604, 53 -us, qui solvit mercedem. *cf. voc. sq.*

Mercēdōnius, -ī *m.* *de scriptura v. l. 54. 55. 59. 60. mensis*: *intercalaris* (*cf. Mommsen, RG I*6 *208 'ein namenloser Arbeitsmonat am Jahresschluß'*): [*suppl. dub.*: FAST. ann. Num. Ant. NSc. 1921 tab. I p. 140/1 ⟨Ka(lendae) Mer(cedoniae)⟩.] PLVT. Num. 18, 8 ἐπήγαγε παρ' ἐνιαυτὸν ἐπὶ τῷ Φεβρουαρίῳ μηνὶ τὸν ἐμβόλιμον, ὑπὸ Ῥωμαίων Μερκηδῖνον (*SG, -κι- L*) καλούμενον, εἴκοσι καὶ δυεῖν ἡμερῶν ὄντα. Caes. 59, 3 τὸν ἐμβόλιμον ... μῆνα, Μερκηδόνιον (*-ω- Schmitz*) ὀνομάζοντες, ὃν Νομᾶς ὁ βασιλεὺς πρῶτος ἐμβαλεῖν λέγεται. *November, quo conductor domino fundi mercedem solvebat* (*cf. Sontheimer, RE XVI 59, 65*): LYD. mens. 4, 92 (144) p. 164, 18 W. *Κίγκιος* ... λέγει τὸν Νοέμβριον παρὰ τοῖς παλαιοῖς Μερκηδῖνον (*X*, *Μερκεδίνιον H*) ὀνομασθῆναι ὡσανεὶ μισθοφόρον· ἐν αὐτῷ γὰρ τοῖς κτήτορσιν οἱ μισθωτοὶ τὰς προσόδους εἰσέφερον τοῦ παρελθόντος κύκλου.

mercēdula, -ae *f.* *a* merces *demin.* PRISC. gramm. II 107, 11 merces ... facit diminutivum -a. GLOSS. I p. 214.

i. q. parva merces: *proprie*: *merces laboris*: CIC. de orat. 1, 198 apud Graecos infimi homines -a adducti ministros se praebent in iudiciis oratoribus. SEN. benef. 6, 15, 1 nec medico quidquam debere te nisi -am dicis nec praeceptori, quia aliquid numeraveris (QVINT. inst. 12, 11, 14 *praeceptores* detinent, quos occupaverunt, ... cupiditate diutius exigendi -as. *cf. p. 794, 6*). COD. Theod. 13, 5, 32 = Iust. 11, 2, 4 pro -a (*sc. navibus vehendi frumenti; cf. p. 793, 48*). *agri locati* (*cf. p. 794, 76*): CIC. Att. 13, 11, 1 ut ... constituerem -as praediorum. *translate fere i. q. donum, stips* (*cf. p. 795, 76. 797, 55*): SEN. epist. 6, 7 quoniam diurnam tibi -am debeo, quid me hodie apud Hecatonem delectaverit, dicam. 15, 9 una -a ... accedet; ecce insigne praeceptum *eqs.*

mercēnnālis, -e. [*fort. variatum ex* mercennarius *substituto suffixo* -alis *pro* -arius. *Leumann.*] *fere i. q. mercennarius*: FVLG. aet. mund. 6 p. 147, 6 negatis iniunctae -is (*Helm, -at- codd.*, mercennariis *Hommey*) operae paleis (*Vulg. exod. 5, 10*).

mercēn(n)ārius, -a, -um. [*a* merces, *cf. Stolz-Leumann*5 *155. J. B. H.*] *scribitur saepe per unam* -n-. -ina-: VVLG. exod. 12, 45 *O.* NOT. Tir. 42, 28. *de notione*: PAVL. FEST. p. 77, 5 emptivum militem -um. ISID. orig. 9, 4, 31 -i sunt, qui serviunt accepta mercede. GLOSS. μισθοφόρος, μίσθιος. *v. et p. 791, 23.* *legitur inde a* PLAVTO *l. 54.* [*pro* -us *falso trad.* mercedarius: *p. 791, 25.*]

i. q. mercede conductus sive servus (*cf. l. 58. 75. 83. p. 793, 42*) *sive liber* (*opp.* servus: *l. 57*). *etiam de opera asini molentis l. 34* (*cf. in universum Herdlitczka, RE Suppl. VI 389 sqq.*): **A adi.:** 1 *c. vocab. hominum*: **a** *sine despectu*: **α** *in re militari* (*v. et l. 32. 72. p. 793, 5. 62 et cf. Lammert, RE XV 972 sqq., Daremb.-S. p. 1784 sqq.*): CATO orig. 79 milites -i (NEP. Hann. 2, 2 *al.* LIV. 17ies. CVRT. 5, 1, 41 TAC. ann. 6, 34, 3 IVST. 1, 8, 9 VIR. ill. 71, 1). CAES. civ. 3, 4, 6 Dardanos, Bessos ... -os (*cf.* CVRT. 5, 3, 3 Graecorum [8, 1, 24]. FRONTIN. strat. 3, 16, 3 Gallorum [OROS. hist. 4, 13, 5]). LIV. 24, 29, 2 ex -is auxiliis. 26, 43, 5 exercitus (IVST. 25, 2, 9 *al.*). CVRT. 4, 12, 22 equitem. PANEG. 8, 16, 2 cuneis barbarorum. 8, 17, 1 -a illa multitudine barbarorum. IVST. 25, 3, 7 cum conducta Gallorum -a manu (27, 3, 5). **β** *varia*: FEST. p. 258, 29 muliones. PETRON. 108, 4 comes (*sc. Corax tonsor; cf. l. 27. 69*). AMM. 14, 4, 4 *sunt illis* uxores -ae conductae ad tempus. AMBR. off. 2, 5, 20 p. 108C pastor (*cf. l. 39 et 65*). SIDON. epist. 2, 8, 2 quam si non ... improbas, ceteris epigrammatum meorum voluminibus applicandam -us bybliopola suscipiet. **b** *cum despectu*: **α** *proprie*: PS. SALL. in Tull. 5 -us patronus (*cf. l. 44*). COLVM. 1 praef. 9 -i salutatoris. *nota dat.*: TERT. apol. 16, 12 quidam frustrandis bestiis -us noxius. **β** *translate* (*plerumque de rebus illicitis; cf. p. 795, 24*): CIC. Verr. II 5, 54 decretum -i praetoris (*sc. lucri causa et hereditatis alienae invadendae editum*). Font. 32 *testes* ([*opp.* gratuitus]. epist. 3, 11, 3). Sest. 112 illis -is gregibus ([*i. populo in comitiis pecunia corrupto. cf. p. 793, 7*]. *cf.* Phil. 1, 22 [*syn.* multitudini conductae]). Pis. 49 comitem (*cf. l. 16*). Mil. 45 LIV. 38, 45, 9. ARNOB. nat. 7, 12 p. 247, 2 venalis et -us dator.

2 *c. vocab. rerum*: **a** *sine despectu*: HOR. epist. 1, 7, 67 *praeconis* -a vincla (*sc. victus quaerendi; cf. p. 794, 21*). LIV. 30, 8, 8 -is armis (*cf. l. 6*). SEN. dial. 10, 17, 5 bonorum -a procuratione (*cf. l. 63*). APVL. met. 7, 15 vicinorum etiam frumenta -is discursibus meis (*sc. Luci in asinum conversi*) conterebat. PORPH. Hor. sat. 2, 6, 12 operam. ARNOB. nat. 7, 11 p. 245, 30 labore. PS. AVR. VICT. epit. 40, 10 exercebant opera -a (PS. RVFIN. in Os. 12, 12 p. 1026A o. -o [SALV. epist. 1, 6]. *cf. l. 49*). HIER. in Agg. 1, 5 p. 1394A sive negotiatione sive -a manu. PS. HIER. epist. 4, 4 p. 60B post ... -am servitutem *pastoriciam* (*cf. l. 17*) *Iacob* (AVG. civ. 5, 4 p. 195, 8 D. MVTIAN. Chrysost. hom. 26, 1in. [*p. 178* ἐν δουλείᾳ καὶ θητείᾳ]. *cf. l. 46*). SIDON. epist. 6, 8, 1 -is prosecutionibus et locaticia fatigatione (*de ministro mercatoris; cf. l. 84 sq.*). **b** *cum despectu*: **α** *proprie*: PLIN. nat. 10, 172 nobilissimam e prostitutis ancillam -ae stipis (*cf. p. 793, 54*). QVINT. inst. 12, 1, 25 -am vocem *patroni* (*cf.* APVL. apol. 3 p. 383 -a loquacitate. TERT. apol. 2, 2 -o ore [AMM. 30, 4, 13]. *cf. l. 21. p. 793, 74*). ARNOB. nat. 4, 25 p. 161, 21 servitutem (5, 44 p. 212, 17. *cf. l. 38*). AMBR. in psalm. 48, 21, 1 (*cf.* VVLG. Ioh. 10, 12 *l. 65*) -am mortem (*i. qualem -us patietur*). AVG. civ. 3, 2 p. 98, 29 D. -is operibus. *et al.* **β** *translate*: CIC. Verr. II 1, 111 prooemio. leg. 1, 48 liberalitas ([*syn.* conducta, *opp.* gratuita]. *cf.* SEN. benef. 6, 14, 3 beneficium). CASSIAN. conl. 11, 9, 1 *syn.* servili (11, 12, 6). ALC. AVIT. hom. 16, 2 p. 124, 28 clamor *acclamantium*. *et al.*

B subst.; 1 *masc.*: **a** *sine despectu*: **α** *in re rustica* (*cf. Blümner, Privatalt. 550 sqq.*): PLAVT. Vid. 28. 44. TER. Ad. 541 a villa -um. CATO agr. 5, 4 operarium, -um, politorem diutius eundem ne habeat die. VARRO rust. 1, 17, 2. 3 gravia loca utilius esse -is colere quam servis (*item opp.* servus: CIC. Caecin. 58. 63). CIC. Cluent. 163 -us Oppianici (*cf.* SEN. benef. 7, 5, 3 servum tuum, *eundem* -um meum [VLP. dig. 39, 5, 6. 43, 24, 3 pr. *cf. p. 793, 42 sqq.*]. dial. 11, 2, 5 suum. TERT. paenit. 8, 8 paternorum). COLVM. 1 praef. 12 ex -is aliquem ... magistrum fieri iubet. SCAEV. dig. 8, 6, 20 -us ... vel colonus (VVLG. lev. 25, 40) aut fructuarius. HIL. in Matth. 23, 2 si ... nos tamquam -os alieni patrimonii procurationi subicimus (*cf. l. 32*). AMBR. in psalm. 118, 22, 8 veni sine malis operariis, veni sine -o (*alludit ad* VVLG. Ioh. 10, 12 bonus pastor animam suam dat pro ovibus. -us ... videt lupum ... et fugit. *cf. l. 48*). HIER. interpr. Iob 7, 1 cotidiani. *et al.* **β** *in officiis ipsi domino exhibendis de comite conducto*: PLAVT. Pseud. 503 sequere hac me :: sequor. in hunc diem iam tuos sum -us. PETRON. 99, 6 -um suum (*Coracem; cf. l. 16*) Eumolpus ... exire cum sarcinis iubet (103, 1 meus). 94, 12 Eumolpi. 94, 15. 108, 8. 117, 11. 125, 3. 140, 9. **γ** *in re militari* (*cf. l. 6*): LIV. 23, 29, 4 -orum auxilia. 24, 24, 8 -orum manum (33, 15, 5). *al.* FLOR. epit. 2, 14, 3 regnum pariter et bellum ... invaserat, dubium liber an servus, -us certe. *et al.* **δ** *varia*: CIC. off. 1, 41 *servis* ita iubent uti ut -is (*cf.* SEN. benef. 3, 22, 1). LEX met. Vipasc. (CIL II 5181) 49 servos -osque. DON. vita Verg. 1. 3 Br. viatoris ... -um (*cf.* SCHOL. Hor. sat. 1, 6, 86 coactores *dicebantur* ... -i *praeconum*). PORPH. Hor. epist. 1, 18, 36 'holitoris aget mercede caballum': ... futuro -o. SCHOL. Hor. epist. 1, 18, 36. VVLG. Marc. 1, 20 *piscatoris* (μισθωτῶν). OROS. hist. 7, 41, 4 *de ministro vehendi oneris* (*cf. p. 793, 48*). INTERPR. Paul. sent. 2, 8, 3 tabernariorum. LEX Visig. 11, 3, 3, 4 si quis transmarinus negotiator -um de sedibus nostris pro vegetando conmercio susceperit (*syn.* servus). CAES. AREL. serm. 6, 2 p. 33, 17 negotiatores, qui, cum litteras non

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

noverint, requirunt sibi -os litteratos (p. 33, 20. 8, 1 p. 43, 1. *cf. p. 792, 42*). b *cum despectu*: α *proprie*: CIC. off. 1, 150 sordidi quaestus -orum omnium, quorum operae, non quorum artes emuntur. NEP. Eum. 1, 5 apud nos . . . -i scribae existimantur (*cf. l. 58*). LIV. 24, 18, 15 -um increpantes, qui accepisset *stipendium*. β *translate*: CIC. Flacc. 74 -um et administrum consiliorum tuorum. Sest. 82 *de sicario conducto*. 126 *de contione pecunia corrupta* (*cf. p. 792, 26*). HEGES. 1, 41, 3 p. 95, 3 -o Antipatri et proditori sui.

2 *fem.*: Ps. ORIG. in Iob 2 p. 483A *de uxore Iob: v. l. 13* (Ps. AVG. serm. 50, 2 ubique -a, nusquam vidua).

mercēnnum, -ī *n.* *derivatione q. d. retrograda a* mercennarius *ductum. i. q. opera mercennaria*: Ps. ORIG. in Iob 2 p. 483A habitu ancillae tanquam mercennaria . . ., habitu ancillae, utpote . . . laborans et -um faciens. p. 483B ad tantos dolores . . . perveni, ut . . . aliis . . . serviam, ut tibi . . . quotidianam escam -o acquiram *eqs.*

***mercēs,** -ēdis *f.* [*v.* merx. *J. B. H.*] *de origine*: VARRO ling. 5, 44 a merendo et aere (5, 178 a merendo [8, 19]). *de formis (v. etiam l. 28)*: *pro* -ē- *est* -i-: -is (*nom.*): CALP. decl. 29 p. 26, 13 *C.* ITALA gen. 29, 15 (Lugd.). 30, 32 *al.* COMM. instr. 2, 39, 24 PACIAN. sim. carn. p. 111, 20 PRISCILL. can. 81. Ps. AVG. quaest. test. I 102, 10 p. 208, 1 *codd. plurr.* EPIPHAN. in cant. 207 p. 85. -id- (*cf. et p. 795, 30. 797, 67. 68*): ITALA Matth. 6, 2. 5 (frg. Dold p. 206). PAP. Marini 80, 2, 4. *gen.* -es: S. C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6278) 45. *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 433, 2 B. fructus -s reditus. l. 26 usurae -es pensitationes. p. 434, 28 -e pretio. 436, 12 fructus usurae -es. GLOSS. μισθὸς καὶ ἐνθήκη καὶ πραγματεία (*Ducange*, -τιος *trad.*). ἀντιμισθία. εὐθηνία. NOT. Tir. 42, 30 mercis. 42, 31 mercides. *inde a* PLAVTO. [*it.* merce, *francog.* merci, *hisp.* merced. *M.-L.*] [*locis corrupt.* (*cf. et p. 797, 82*): LVCIL. 10 *v. p. 791, 34.* NEP. praef. 4 OV. met. 7, 688 CIL XII 486. *loco lacunoso*: TIBERIAN. carm. 2, 16. *in prava versione*: ITALA lev. 25, 23 (Aug. quaest. hept. 3, 91). *pro* -s *coni. Ehwald* virtus: OV. trist. 5, 14, 31. *e coni.*: PLAVT. Truc. 406. TAC. hist. 4, 46, 1 (*pro* caede).]

I *i. q.* ***praemium, pretium*** (*transl. p. 794, 70. 795, 22. 67. 77. 796, 75. quomodo ipsum praemium vel pretium et res, pro qua dantur, indicentur, v. p. 798, 26. 30*): A *spectatur magis praemium cuiuscumque laboris vel officii* (*cf. s. v.* merx *s. C 2*): 1 *proprie*: a *generatim*: α *operae praestandae*: (I) *operarum, quae pro ministeriis certis et fixis praestari solent*: Ⓐ *coqui*: PLAVT. Aul. 360 *al.* Merc. 769. CAECIL. com. 22 -e . . . conductus tua. *servi a domino in -em missi* (*cf. p. 792, 58*): PLAVT. Vid. 25 PAPIN. dig. 12, 6, 55. VLP. dig. 33, 7, 12, 8 si . . . servi . . . in -em mittuntur (*cf. l. 51*). *operarii rustici liberi*: PLAVT. Vid. 52 VARRO Men. 564. SALL. Catil. 37, 7 manuum -e (RVFIN. hist. mon. 18 p. 440A). VERG. georg. 2, 62 cogendae in sulcum ac multa -e domandae (*perperam* SERV. multo labore). PETRON. 122 v. 165 IVV. 8, 246. HIL. in Matth. 20, 7 p. 1030A -s denarii (*cf. p. 798, 26*). *et al.* *vecturae* (*cf. p. 791, 71*): VARRO ling. 5, 44 HOR. carm. 1, 2, 27 LABEO dig. 14, 2, 10 pr. SCAEV. dig. 19, 2, 61, 1. GELL. 5, 3, 1 Protagoram . . . adulescentem aiunt victus quaerendi gratia in -em missum (*cf. l. 43*) vecturasque onerum corpore suo factitavisse. *cf. p. 791, 71. 792, 81.* *fabri*: CIC. Verr. II 1, 147. 4, 77 OV. fast. 3, 389 LIV. 29, 6, 4. *et al.* Ⓑ *meretricis* (*cf. p. 792, 43*): PLAVT. Bacch. frg. 10 (17) annuam (Truc. 31). TER. Phorm. 414 OV. am. 1, 10, 45 (*47* pretium pro nocte). *cf.* PLAVT. Bacch. frg. 19 (16) CIC. Phil. 2, 44. 45. *gladiatoris*: LEX repetund. (CIL I^2 583) 16 S. C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6278) 45. *cf.* VLP. dig. 3, 1, 1, 6. *scaenici*: SVET. Tib. 34, 1. Ⓒ *apparitoris publici* (*cf. l. 4*): PLAVT. Poen. 15 LEX Corn. de XX quaest. (CIL I^2 587) 1, 2. 2, 33 CIC. Verr. II 3, 182. 183 S. C. Frontin. aq. 100 LEX VRSON. (CIL I^2 594) 62, 32. 63, 5. 81, 26 aes apparitorium (*cf. p. 798, 31*) -emque. *militis auxiliarii* (*cf. p. 792, 6*): *abl.*: CAES. Gall. 1, 31, 4 uti . . . -e arcesserentur (*cf.* LIV. 10, 18, 2 sollicitabantur [28, 30, 1 FRONTIN. strat. 2, 2, 11]. *al.*). LIV. 6, 13, 7 -e militasse (10, 10, 10. 31, 24, 6 -e militantium [33, 7, 11]. *al.* CVRT. 6, 5, 7 *al. et al.*). 27, 5, 11 conduci (31, 43, 5 equites -e conductos [37, 18, 7 CVRT. 3, 2, 9. 5, 12, 2 hominem. *al.*]. *al. et al.*). 28, 44, 5 -e paratos (29, 3, 13). MELA 1, 83 TAC. ann. 6, 33, 2. 6, 36, 3. *et al.* *aliis casibus*: LIV. 1, 30, 7. 10, 10, 8. 30, 35, 7 quos non fides teneret, sed -s. *et al.* Ⓓ *medici*: CATO ad fil. frg. 1 CIC. epist. 16, 14, 1 OV. epist. 19, 142 PHAEDR. 1, 8, 12 SEN. benef. 5, 8, 2. 6, 15, 2 *v. p. 794, 5.* SCRIB. LARG. 171. PLIN. nat. 29, 7 annuae iis -es fuere apud principes. 29, 8 GAIVS dig. 9, 3, 7 TERT. scorp. 5 p. 154, 23 PLIN. med. 1, 6 Ps. SORAN. quaest. med. prooem. p. 245, 13. *oratoris* (*cf. p. 792, 44*): CIC. parad. 46 -um pactiones in (*cf. p. 798, 32*) patrociniis. QVINT. inst. 12, 7, 12 decl. 334 p. 317, 6. IVV. 7, 149 -em . . . linguae (*cf. p. 798, 30*). TAC. ann. 11, 7, 2. 13, 5, 1 SVET. Iul. 29 VLP. dig. 50, 13, 1, 13 APVL. apol. 3. *artificis*: OV. fast. 6, 661 *tibicinis*. VITR. 10, 16, 3 *Diogneto architecto* de publico quotannis certa -s pro artis dignitate tribuebatur ad honorem. PLIN. med. 35, 59 *Polygnotus* pinxit . . . Athenis porticum . . . gratuito, cum partem eius Micon -e pingeret. 36, 10 *sculptoris*. SVET. Vesp. 18 praestantis poetas nec non et artifices . . . insigni congiario magnaque -e donavit. POMPON. dig. 34, 2, 34 pr. -em praestare pro (*cf. p. 798, 33*) opera artifici. *poetae* (*v. et p. 793, 83*): PHAEDR. 4, 22, 5. 4, 25, 11. 33 QVINT. inst. 11, 2, 11. Ⓔ *magistri* (*cf. p. 795, 78*): CIC. Phil. 2, 8 magistro tuo *rhetori*, qui te tanta -e . . . nihil sapere doceat (2, 43. 84 de orat. 1, 126 SEN. contr. 9, 3 [26], 14. IVV. 7, 157 -em solvere. GELL. 5, 10, 4 AVSON. 207, 10 p. 64 P.). SEN. benef. 6, 15, 2 *medici et bonarum artium praeceptoris* (PLIN. epist. 4, 13, 5 *praeceptoris*. IVLIAN. dig. 27, 2, 4. *cf. p. 791, 68*). PETRON. 58, 8 (*proverb.*) iam scies patrem tuum (*cf. p. 796, 63*) -es perdidisse, quamvis et rhetoricam scis. PLIN. nat. 35, 76 *Pamphilus pictor* docuit neminem talento minoris . . ., quam -em et Apelles et Melanthius dedere ei. QVINT. inst. 2, 3, 3 *tibicinis*. 12, 7, 9 cum et Socrati collatum sit ad victum et Zeno, Cleanthes, Chrysippus -es a discipulis acceptaverint. IVV. 7, 228 *grammatici* (SVET. gramm. 3. 7. 13). FRONTO p. 103, 10 N. *discipuli* -em pendunt. PAVL. dig. 17, 1, 26, 8 -s *docendi fabricam*. APVL. met. 2, 6 in. *docendi magicam*. SIDON. epist. 5, 7, 3. *c. significatione operae* (*cf. p. 798, 30*): VLP. dig. 27, 2, 3, 2 -es pupillorum *erudiendorum* (LEX Visig. 11, 1, 7 tit. de -e discipuli. *cf.* 4, 4, 3 -em suam [*i. pro se erudiendo datam. cf. p. 798, 31*]). 36, 2, 12, 5 -s disciplinarum.

Ⓕ *varia*: LVCIL. 954 -e quae conductae flent alieno in funere. CIC. S. Rosc. 80 una -e duas res assequi velle. HOR. sat. 1, 6, 87 si praeco parvas aut, ut fuit ipse, coactor -es sequerer (*cf. p. 792, 31. 793, 58*). 2, 7, 17 qui pro se tolleret . . . talos, -e diurna conductum pavit. epist. 1, 18, 36 *v. p. 792, 79.* MANIL. 5, 403 *urinatoris* (SEN. dial. 4, 12, 5). SEN. dial. 4, 12, 5 *funambuli*. LAVS Pis. 123 lateri nullus comitem circumdare quaerit, quem dat purus amor, sed quem tulit impia -s (*cf. p. 791, 37*). SVET. Nero 5, 2 ut . . . -e palmarum aurigarios fraudaverit. APVL. met. 2, 13 *vaticinationis* (2, 14. 9, 8 in.). EDICT. imp. Diocl. III/IV 7, 1 de -bus operariorum. *et al.* *c. significatione operae per praep.* (*cf. p. 798, 32*): IAVOL. dig. 19, 251, 1 nisi in operas singulas -s constituta erit (*c. abl.*: HIL. in Matth. 20, 7 p. 1030B constitutae in totius diei labore -is. EDICT. imp. Diocl. III/IV 7, 72 advocato . . . -is in postulatione). GAIVS dig. 7, 7, 3 ob operas -es. 19, 2, 40 qui -em accipit pro custodia alicuius rei (VLP. dig. 16, 3, 9). PAPIN. dig. 33, 2, 2 ex operis -em percipere (VLP. dig. 7, 8, 12, 6 capi).

(II) *operarum, quae tantum occasione data praestantur* (*cf.* VLP. dig. 39, 5, 19, 1 talium officiorum -es, ut puta, si [*cf. p. 798, 35*] tibi adfuero, si satis pro te dedero, si qualibet in re opera vel gratia mea usus fueris): PLAVT. Aul. 470 illi -em gallo pollicitos cocos, si id palam fecisset (*item -s indicii*: Cist. 737 Curc. 590 Epid. 536 OV. met. 2, 702 VLP. dig. 19, 5, 15). Rud. 1121 *rei inventae redditae* (1315). CIC. inv. 2, 115 qui pro (*cf. p. 798, 33*) beneficio non gratiam, verum -em postulet (LIV. 8, 11, 4 p. paulula via magnam -em esse Romanis solvendam. 25, 33, 4 *v. l. 47.* 26, 50, 7 hanc -em unam p. co munere paciscor: amicus populo R. sis [*cf. p. 798, 29*]. SVET. Claud. 18, 1 p. opera *in incendio navata*). LIV. 5, 48, 7 *relinquendae obsidionis* (5, 49, 1 *al.*). 25, 33, 4 -s, quanta vel pro bello satis esset, dabatur, ne bellum gereretur (44, 25, 6. *cf. l. 73 et* 36, 31, 11 ut . . . liceret [44, 25, 6]. *aliter p. 796, 39*). 39, 28, 6 in -em societatis. *al.* SEN. contr. 1, 7, 5 *filii a praedonibus redimendi* (COD. Iust. 8, 50, 17, 1). PLIN. nat. 14, 88 auxilium . . . tulisse vini (*cf. p. 798, 26*) -e, quod tum in Latino agro fuisset. VLP. dig. 17, 1, 6, 7 -em pactus ob (*cf. p. 798, 33*) suam fideiussionem. *nota remunerationem incommodi accepti* (*cf. p. 795, 18*): MELA 2, 21 probae formosaeque in pretio sunt, ceteras qui habeant, -e quaeruntur. LEX conviv. Querol. p. 60, 13 vulnerati.

β *rei locatae*: (I) *aedium*: TER. Haut. 145 inscripsi . . . aedis -e. TITIN. com. 143 duo postica, quae loco -e. VARRO rust. 3, 17, 3 CIC. Att. 12, 32, 2. LIV. 45, 22, 2 ex sordido deversorio, vix -e recepti . . ., venimus (*cf.* APVL. apol. 57 qui ibi -e deversabatur). ALF. dig. 19, 2, 27 pr. 1. 39, 2, 43, 1 GAIVS dig. 19, 2, 25, 2. TERT. nat. 2, 15, 4 p. 128, 5 -bus habitant (ACT. lud. saec. Sept. Sev. 2, 21). COD. Iust. 3, 33, 1, 13. *adde*: IVV. 3, 15 omnis enim populo -em (SCHOL. pensionem) pendere iussa est arbor (*i. lucus Camenarum, ubi Iudaei habitant*). *c. gen.* (*cf. p. 798, 30*) *aedium*: CIC. Att. 12, 32, 2 ad -es Argileti et Aventini. 15, 17, 1 -s insularum (LABEO dig. 19, 1, 53 pr.). CAES. civ. 3, 21, 1 -es habitationum annuas conductoribus donavit. PETRON. 95, 3 cellae. LABEO dig. 19, 2, 28, 1 eius domus -em (PAPIN. dig. 32, 91, 4 -es). GAIVS dig. 11, 7, 9 loci empti pretium aut conducti -s. *transl.*: PETR. CHRYS. serm. 140 p. 577B ut *Maria* pacem terris . . . pro ipsa domus exigat pensione, pro ipsius uteri -e conquirat. *c.* pro (*cf. p. 798, 33*): POMPON. dig. 39, 5, 9 pr. -em p. habitatione non solvit. *c.* ut: GAIVS dig. 4, 9, 5 pr. -em accipiunt . . . nauta, ut traiciat vectores, caupo, ut viatores manere in caupona patiatur *eqs.* *c. gen. conductoris*: LABEO dig. 19, 2, 58 pr. -es inquilinorum. (II) *fundi* (*cf. p. 791, 73*): HOR. sat. 2, 2, 115 -e colonum (*cf.* SCAEV. dig. 33, 7, 20, 1 si . . . -e . . . fundum coluisset). LABEO dig. 20, 6, 14. PROCVL. dig. 18, 1, 68 pr. quod -is nomine a conductore exegisses (PAPIN. dig. 12, 6, 55). IAVOL. dig. 19, 2, 31 IVLIAN. dig. 7, 1, 34, 1 AFRIC. dig. 47, 2, 62, 8 GAIVS dig. 39, 5, 11 VLP. dig. 5, 3, 29 COD. Iust. 7, 39, 2 pr. *c.* ex (*cf. p. 798, 32*): CIC. Verr. II 3, 119 quod tanto plus sibi -is ex fundo refectum sit. *c. gen.* (*cf. p. 798, 30*) *fundi*: CIC. *v. p. 795, 62.* LABEO dig. 32, 30, 1 -em . . . hortorum. IVLIAN. dig. 7, 1, 34, 1 -es eius fundi

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(23, 4, 22 GAIVS inst. 4, 147). PAPIN. dig. 36, 1, 60, 5 -es praediorum. c. pro (*cf. p. 798, 33*): TERT. nat. 1, 10, 24 p. 77, 4 exigitis -em p. solo templi, p. aditu sacri *eqs.* (III) *pecuniae*: HOR. sat. 1, 2, 14 quinas hic capiti -es exsecat (PORPH. -es pro usuris dixit). 1, 3, 88 cum ... venere Kalendae, -em aut nummos unde unde extricat. PERS. 6, 67 faenoris accedat -s. TAB. cer. Pomp. (CIL IV suppl.) 2, 4 ~~HS~~ n. MCCC ... -e minus numerata habere se *i. praemium venditionis coactori pendendum et vectigal publicum summae detrahitur* (*al. v.* p. 423). BACHIAR. repar. laps. 22 p. 1060^D perdita ... -e atque substantia. VEN. FORT. carm. 4, 21, 11 non usurae avidus ..., nil -is egens: -s (*ad p. 796, 39*) fuit una salutis (*cf. p. 798, 26*). (IV) *varia*: PLAVT. Pseud. 1186 quid -is petasus hodie domino demeret? FRONTIN. aq. 94 *aqua* erat vectigalis statuta -e, quae in publicum penderetur. SVET. Iul. 20, 3 publicanos remissionem petentis tertia -um parte relevavit. Nero 17 ut litigatores pro (*cf. p. 798, 33*) patrociniis certam iustamque -em, pro subsellis nullam omnino darent, praebente aerario gratuita. EDICT. imp. Diocl. III/IV 10, 15 in utrem -em diurnam. *nota remunerationem commodi amissi* (*cf. p. 794, 53*): VLP. dig. 18, 6, 1, 3 -em ... doliorum potest exigere, ... si interfuit eius inania esse vasa *intra certum diem*. PAVL. dig. 10, 3, 10, 1 ut, si iudex alteri usum adiudicaverit *rei communis*, non videatur alter, qui -em accipit, non uti. *transl.*: SIDON. epist. 2, 10, 2 ut ... hos *versiculos* tibi pro quadam morarum -e pernumerem.

b *speciatim de praemio operarum illicitarum* (*cf. p. 792, 23*): *abs.*: SCAVR. or. frg. Val. Max. 3, 7, 8 Aemilium Scaurum regia -e corruptum (*cf. l. 30 bis. 46. 49. 51*) imperium populi R. prodidisse. CIC. S. Rosc. 80. Verr. II 5, 50 pretio atque -e minuisti maiestatem rei p. (Sest. 104 p. ac -e perficiunt, ut *eqs. cf.* dom. 23 -s tui beneficii p. que provinciae. CANON. Dionys. Exig. p. 62, 8 St. praemio paucos et -ide corrumpere). Mur. 67 si -e [corrupti *vel* conducti *add. codd., del. Gar.*] obviam candidatis issent (70. 73). dom. 89 qui -e conducuntur, qui inpelluntur, ut vim adferant magistratibus (*cf.* Att. 2, 1, 8). Att. 1, 16, 5 noctes ... mulierum ... iudicibus pro -is cumulo fuerunt ([VAL. MAX. 9, 1, 7]. PLIN. epist. 2, 14, 5 palam sportulae ... dantur: ex iudicio in iudicium pari -e transitur. TERT. fug. 12 p. 487, 12 Oe. reum -e dimittit. COD. Iust. 7, 64, 7 venales sententias, quae in -em a corruptis iudicibus proferuntur). *al.* LEX VRSON. (CIL I² 594) 93, 22 *duumvir* ne ... ab redemptore ... donum munus -em aliutve quid kapito. SALL. Iug. 33, 2 tribunum plebis magna -e parat, cuius inpudentia ... munitus foret (LIV. 4, 13, 9 tribunos -e emptos ad prodendam libertatem). hist. frg. 1, 13 omnium partium decus in -em (*i. corruptibilitatem?*) corruptum erat (*cf. 1, 12*). or. Macri 5 -e delinquere ..., gratis recte facere. or. Phil. 7. LIV. 1, 11, 9 *Tarpeiam* sua ipsam peremptam -e (VAL. MAX. 9, 6 pr. 1). *al.* APVL. met. 10, 2^extr. *ironice*: PLIN. nat. 13, 23 aquilae *legionum* ... unguuntur festis diebus ...; ita est nimirum: hac -e corruptae orbem terrarum devicere aquilae. *iocose*: PLIN. epist. 1, 7, 5 *versuum tuorum* tanta cupiditate ardeo, ut videar mihi hac sola -e posse corrumpi, ut *eqs.* *c. gen. meriti* (*cf. p. 798, 30*): CIC. Verr. II 5, 110 missionis. SALL. or. Lep. 12 scelerum (OV. fast. 6, 587 LVCAN. 5, 286). TAC. ann. 12, 46, 3 flagitii. COD. Iust. 9, 9, 23, 2 corrupti matrimonii velut -em ... solutam esse. *nota*: RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 155, 23 quasi -es recepti restituens praemii (*i. pecunia corruptus opere gratiam reddens. cf. l. 37 et* PETRON. 14, 2 *p. 798, 2*). *meritum indicatur praep.* in: CIC. Flacc. 12 quibus laus, -s, gratia, gratulatio proposita est omnis ... in (*cf. p. 798, 32*) mendacio.

c *ad a et b pertinent quidam loci, quibus -s magis ad notionem lucri accedit* (*cf. s. v.* merx *s. C 1 a*): CIC. Verr. II 1, 117 in Siciliensi edicto hoc non habet (*sc. quod in urbano proposuerat, ut hereditatem Minuci ad se converteret*); exegerat enim iam -em. II 5, 118 *lictori* ex omni gemitu doloreque certa -s comparabatur. fin. 2, 85 summas familiaritates praediorum fructuosorum -e superari (Att. 15, 20, 4. *cf.* MANIL. 4, 401 quantae -is erunt fallacia rura? IVLIAN. dig. 23, 4, 22 -es eius fundi). 2, 99 praemiorum (*cf. p. 798, 26*) -bus. div. 1, 92 ne ars tanta ... abduceretur ad -em et quaestum. HOR. sat. 1, 2, 14 *v. l. 3.* carm. 1, 28, 27 LIV. 28, 42, 7 IVV. 14, 273. GELL. 17, 5, 1 amicitiam non pretii (*cf. l. 27*) -isque causa colendam. *translate*: AVG. in psalm. 33 serm. 1, 9^in. -e intellegentiae (*cf. p. 798, 26*) diuturnus sermo onerosus esse non debet. SVLP. SEV. dial. 14, 1 imminutam ad tempus gratiam (*sc. miraculorum faciendorum*) multiplicata -e reparavit (*Ven. Fort. Mart. 4, 386* lucra). GREG. M. epist. 3, 3 p. 161, 4 quatenus ... de eodem episcopo (*i. de conversatione eius*) ... -em habere valeamus.

d *singulariter* sine -e *i. q. gratis, sine causa?* (*cf. s. v.* gratis *vol. VI 2, 2239, 61 sqq.*): PHAEDR. 4, 2, 8 hoc ne locutus sine -e existimer, fabellam adiciam (*an ad p. 798, 1? cf. et p. 791, 73*).

2 *translate* (*v. et p. 793, 35*): **a** *in bonam partem*: *abs.*: PLAVT. Asin. 227 *iocose de -e magistrae in ludo amatorio* (*cf. p. 794, 2*). Cas. 1015 manibus (*i. plausu*) meritis meritam (*cf. p. 796, 30. 48*) -em dare. *al.* CIC. ad Q. fr. 3, 17 proposita est (3, 3, 4). SALL. Catil. 41, 2 Iug. 85, 8 VERG. ecl. 6, 26 georg. 4, 150 HOR. carm. 4, 8, 22 PROP. 3, 6, 19. OV. am. 2, 1, 35 ad vatem, pretium carminis, ipsa venit. magna datur -s! (*item syn.* pretium: 3, 8, 31). Pont. 2, 3, 35 -e caret ... virtus (*cf.* SIL. 13, 663 ipsa ... virtus sibimet pulcherrima -s. *cf. l. 18*). LIV. 21, 43, 7 *belli gerendi* (LVCAN. 7, 751 *syn.* pretium. PETRON. 119 v. 50). *et al.* *in N. T.* (VVLG. Luc. 6, 23 -s vestra multa est in caelis) *et saepe apud ECCL. de remuneratione divina*: CYPR. hab. virg. 22 p. 202, 26 magna vos -s habet, praemium grande virtutis, munus maximum castitatis (BENED. reg. 35 l. 4 nullus excusetur a coquinae officio, ... quia exinde maior -s et caritas acquiritur [36 l. 7 copiosior -s a.]. *cf.* VEN. FORT. carm. 10, 13, 9 semina iactetis, -is ut ampla metatis). eleem. 22 p. 390, 26 divinis -bus et praemiis caelestibus (*cf.* LACT. inst. 6, 18, 3 praemium caelestis ... -is [AVG. civ. 1, 10 p. 20, 19 D.]. AVG. civ. 1, 29 p. 46, 20 D. aeternam). GREG. M. epist. 9, 141 p. 139, 10 ad augmentum -is vestrae pertinet, si *eqs.* 13, 37 p. 401, 16 ego ... habeo omnia ... nec pecunias, sed -em quaero. BENED. reg. 40 l. 7 propriam se habituros -em. *et al.* *addita significatione*: *meriti*: *gen.* (*cf. p. 798, 30*): CIC. Verr. II 3, 76 -s operae. Arch. 28 laborum (epist. 3, 10, 4 *al.* LVCAN. 1, 340 *al.* PLIN. paneg. 44, 8. *et al.*). de orat. 2, 210 periculi (VELL. 2, 22, 5. *cf.* SIL. 17, 389 discriminis). rep. 3, 40 vult plane virtus honorem nec est virtutis ulla alia -s (SEN. Tro. 210 tantae ... v. [*syn.* pretium]. dial. 7, 9, 2 voluptas non est -s nec causa v. CYPR. epist. 55, 20 p. 638, 19 v. accipere -em. *cf. p. 795, 84*). OV. epist. 16, 9 officii (IVV. 5, 13 TERT. patient. 11 p. 17, 19). *et al.* *dat.*: HOR. carm. 3, 2, 26 est et fideli tuta silentio -s. LVCAN. 9, 151 PLIN. paneg. 44, 6. *praep.* (*cf. p. 798, 32*): pro: VAL. MAX. 3, 8 ext. 6 p. quo tam constanti erga amicum iudicio dignissimam a dis ... -em recepit. LVCAN. 7, 738 p. sanguine. 8, 11 TERT. resurr. 33 p. 73, 8. ob: CIC. Verr. II 3, 140 AMM. 30, 4, 5. de: TERT. adv. Marc. 4, 28 p. 518, 10 ut ..., sicut de contemptu nulla poena, ita et de cultu nulla speranda sit -s (AVG. in psalm. 55, 17^in.). PELAG. in I Cor. 3, 19 de patientia -em (VAL. CEM. hom. 12, 5). quod (*cf. p. 798, 35*): LIV. 8, 22, 3 meritam -em populo solutam ..., quod. *personae*: *merentis*: CIC. Verr. II 3, 99 decumani (TERT. adv. Val. 32 spiritalium). PS. APVL. Ascl. 12^in. haec est -s pie ... viventibus. *retribuentis*: TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 536, 19 *v. l. 37.* *praemii*: *gen. defin.* (*cf. p. 798, 26*): CIC. Arch. 28 nullam enim virtus aliam -em laborum ... desiderat praeter hanc laudis et gloriae ([Phil. 5, 35]. Tusc. 1, 34 gloriae). PROP. 4, 11, 71 MANIL. 1, 370 VAL. MAX. 5, 2, 1. TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 536, 19 utramque -em creatoris sive tormenti sive refrigerii. castit. 2 l. 19 aeternitatis. VEN. FORT. carm. 4, 21, 11 *v. p. 795, 11.* ut: PLAVT. Amph. 646 id modo si -is datur mi, ut meus victor vir belli clueat. quod (*cf. p. 798, 28*): VAL. MAX. 4, 4, 9 huic ... proposito illa -s reddebatur, q. *eqs.* si (*cf. p. 798, 35*): CALP. ecl. 2, 23 satis hoc -is habeto, si laudem victor ... fert. *inf.* (*cf. p. 798, 28*): SALL. Catil. 21, 1 illis quieta movere magna -s videbatur. AETNA 271 haec rerum est optima -s, scire *eqs.* *asynd.* (*cf. p. 798, 29*): PROP. 3, 4, 3 magna, viri, -s: parat ultima terra triumphos.

b *in malam partem*: *abs.*: PLAVT. Capt. 1020 ego hunc ... ad carnificem dabo; ... meritam (*cf. p. 795, 79*) -em dabo. SEN. Med. 363 Medea ..., -s prima digna carina. PS. PRIMAS. in Rom. 6, 23 p. 54, 5 S. -em (remunerationem *Pelag.*) accipiet mortem. *c. significatione meriti*: pro (*cf. p. 798, 33*): OV. Pont. 3, 3, 39 p. quibus exilium misero mihi reddita -s. *gen.* (*cf. p. 798, 30*): LIV. 2, 36, 4 satin magnam spreti numinis haberet -em (*cf.* SEN. Oed. 105 peremptae Sphingis). 38, 52, 6 habetis ergo temeritatis illius -em. VAL. MAX. 5, 3, 2^f *v. l. 56.* PHAEDR. 1, 17, 9 TERT. apol. 8, 1. *et al.* *c. signif. praemii*: VAL. MAX. 5, 3, 2^f proelii illius ... hanc -em tulit, ne (*cf. p. 798, 29*) in urbe nostra moreretur.

B *spectatur magis pretium cuiuscumque emolumenti solvendum* (*cf. p. 800, 15*): **1** *proprie*: **a** *i. q. pretium rei*: LVCIL. 878 magno, non magna -e, magno quod conduxeris (*'praedium non magnam impensam postulabit' Marx* [*reditum et lucrum intellegit Warmington*]. *item impensae notio subesse videtur*: AVG. conf. 3, 4, 7 ad acuendam linguam, quod videbar emere maternis [*sc. patre iam defuncto*] -bus [*cf. p. 794, 8*]). PROP. 4, 7, 33 nulla -e (*i. viles*) hyacinthos (*cf. s. v.* merx *s. C 1 a*). OV. am. 1, 8, 63 si quis erit capitis -e redemptus. PLIN. nat. 18, 274. 21, 144 parum -is tulisse. **b** *i. q. pensio pendenda*: SEN. contr. 10, 4^thema quidam expositos debilitabat et debilitatos mendicare cogebat ac -em exigebat ab eis (contr. exc. 10, 4^thema cogebat, ut sibi -em referrent. *an ad p. 797, 55?*). PAPIN. dig. 40, 1, 20, 3 ut ... *servus* certam -em ... menstruam praeberet (*domino*). 40, 5, 23, 4 si ... -em diurnam filio praestitisset *servus*. *nota plur.* (*cf. p. 798, 13*): VITAE patr. 5, 15, 31 p. 960^C portans -es suas dominis suis (*Cot. p. 570^{B.C}* τὴν μισθοφορίαν. *3, 17 p. 747^D* pensionem). *ibid.* suscipite -es meas.

2 *translate*: **a** *i. q. pretium* (*postulatum: l. 77. p. 797, 3. 6. 8 al.*) *commodi parandi* (*i. q. iactura: p. 797, 17 sqq. al.*): *abs.*: CIC. p. red. ad Quir. 12 quae deliberatio non in reddenda ..., sed ... in augenda -e consumpta est (*cf.* Sest. 74). epist. 1, 9, 3 te ... gaudeo eam fidem cognosse hominum non ita magna -e, quam ego maximo dolore cognoram (LIV. 8, 39, 10 m. -e. GRATT. 65 quam m. -e. PLIN. nat. 7, 1 SIL. 7, 545). OV. met. 12, 473. SEN. suas. 3, 2 ista -e nolo illam reverti. 7, 10 non qualibet -e vitam redimendam esse. SEN. Tro. 358 cuius (*Calchantis*) ingenti mihi (*Agamemnoni*) -e (*sc. Iphigenia immolata*) constant ora (SIL. 2, 542). LVCAN. 1, 38 PERS. 2, 29. SIL. 6,

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

530 dura -e. STAT. Theb. 10, 615. TAC. hist. 1, 46, 2 dum -em *vacationis* centurioni exsolveret. VLP. dig. 25, 3, 5, 22 -es (*sc. manumissionis*) exigendo ius libertorum amisit. APVL. flor. 16 p. 69 *non* levi -e emit, qui precatur, aut parvum pretium accipit, qui rogatur. *et al.* *addita significatione:* *causae:* *gen.* (*cf. p. 798, 30*): CIC. Verr. II 5, 134 -em lacrimarum, -em vulneris atque plagae, -em funeris ac sepulturae constitui. dom. 29 data est -s erroris mei magna. Ps. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 17, 2 -s Antonii oppressi poscitur in Antonii locum successio. SALL. or. Lep. 2 dominationis in vos servitium suum -em dant. epist. Mithr. 8 Eumenem prodidere Antiocho pacis -em (DICT. 2, 18 SCHOL. Cic. Bob. p. 143, 15). LIV. 2, 41, 9 -em regni. 9, 41, 7 binae tunicae in militem exactae: ea -s indutiarum fuit. SEN. benef. 2, 15, 1 succurram perituro, sed ut ipse non peream, nisi si futurus ero magni hominis aut magnae rei -s. epist. 101, 13 optat ultima malorum ...: qua -e? scilicet vitae longioris. LVCAN. 2, 330 ubi conubii pretium -sque soluta est tertia iam soboles. PLIN. nat. 8, 60 salutis. *pretii:* *gen. defin.* (*cf. p. 798, 26*): CIC. Tusc. 3, 12 istuc nihil dolere non sine magna -e contingit inmanitatis in animo, stuporis in corpore. SALL. or. Lep. 25 sumet sanguinis -e (PRVD. tituli 177 [*cf. perist. 3, 40* pretium]). VERG. Aen. 7, 317 hac ... -e suorum. SEN. epist. 58, 34 stultus est, qui non exigua temporis -e magnae rei aleam redimit. SIL. 17, 70 toros regni -e pararat. *inf.* (*cf. p. 798, 28*): MANIL. 5, 543 proposita est -s vesano dedere ponto Andromedan. *asynd.* (*cf. p. 798, 29*): HOR. carm. 1, 27, 14 dicat ..., quo ... vulnere ... pereat ...; ... non alia bibam -e.

b *i. q. poena sceleris commissi:* *c. significatione causae:* *gen.* (*cf. p. 798, 30*): LIV. 39, 55, 3 debuisse gravem temeritatis -em statui. TERT. anim. 33, 6 si ceterorum quoque scelerum -em cogitemus, patibula *eqs.* ITIN. Alex. 32 ceteri puniuntur mali consilii vel obsequii -e. DRAC. laud. dei 3, 523 *Lucretia* concidit ense suo mansitque superstes adulter, qui solus feriundus erat -e pudoris. *abs.*: TERT. anim. 58, 7 p. 395, 24 competit eam (*animam*) priorem (*quam corpus*) pensare -es, cui priori debeantur. AVIEN. Arat. 1184 digna sed immodico -s stetit ilicet ausu. SCHOL. Iuv. 4, 105 Domitiam ... corruperat et verebatur, ne pro hac -e⟨m⟩ [penas] (*del. Wessner*) ab ipso reposceret.

II *fere i. q.* ***misericordia, gratia:*** **A** *i. q. misericordia, beneficentia:* **1** *de ipso affectu:* VITAE patr. 5, 7, 27 infirmos visitare, quia et hoc -s est (*Cot. p. 355ᴮ* ἀγάπη). GREG. TVR. Mart. 1, 7 p. 593, 3 cui si quis pro -is respectu aliquid elymosinae contulisset (1, 31 p. 603, 8 -is intuitu). LEX Visig. 4, 5, 2 p. 198, 26 causa -is ecclesiis conferre *de dote*. VEN. FORT. carm. 4, 25, 13 unica res placuit cumulo -is opimae: antea cuncta dedit, quam peteretur opus. 4, 26, 70 -is ... opus. 5, 6, 1. GREG. M. epist. 3, 16 eum -is intentione longinqui itineris laborem (*sc. pro redemptione captivorum*) adsumpsisse (*'qui redimendis captivis operam dant religiosi, dicuntur* de -e *et gallice* de la merci' *Maurini*). 5, 525 p. 306, 24. 11, 43 p. 316, 22. *in universum i. q. meritum*: VEN. FORT. carm. 1, 15, 38 tu -e places, illa *aula dei* decore nitet. 1, 16, 84 ut trina crescat gratia: -e, vita, gloria. 8, 3, 19 -e pari sequitur ... ordo *martyrum*. vita Albin. 19, 54 iusti animae -s exuberavit in fructum. vita Marcell. 2, 5 egregius in -e. 5, 16 clarior -e quam nomine et merito maior quam gradu. GREG. M. epist. 7, 6 p. 449, 12. BENED. reg. 49 l. 18 quod sine permissionem patris spiritalis fit, praesumptioni deputabitur ..., non -i. **2** *meton. de dono pauperi cum misericordia dato* (*cf. p. 791, 73. 796, 69*): VITA Cypr. 10, 2 plus sumptibus exhibebant compensantes proprio labore -em divitiis omnibus cariorem. DRAC. Romul. 6, 87 quae -e sua multos coniunxit egentes: haec inopes dotare solet et pascere egenos. VEN. FORT. carm. 4, 26, 28 alimenta ministrans, qua -e magis se satiasse videt. GREG. M. epist. 1, 57 (= 1, 65). 2, 38 p. 136, 6. 13, 23 p. 389, 19. 22. 26. *in universum i. q. pium factum, bonum opus*: GREG. M. epist. 4, 8 p. 240, 13 -is defuncti (*supra*: hoc a suo coniuge constitutum, ut ... monasterium construi debuisset). 13, 37 p. 401, 17 de eadem causa -is (*'pro beneficio' Maurini*).

B *i. q. gratia, favor*: GREG. TVR. Franc. 4, 3 p. 143, 5 dominus ... suo me stratui adscivit. nunc ad conplendam -ide, quid famula tua suggerat, audiat (l. 10 -idem illam inplere). LEX Visig. 3, 4, 13 p. 155, 4 *rex* pro -em suam constituturus est *eqs.* VEN. FORT. carm. 1, 19, 15 *villa* nunc renovanda venit papae -e Leonti. 5, 18, 3 qui loca perspicitis propriae -is (*gen. subi.*) amore, succurendo viris vester ut extet apex. 9, 1, 128 tibi -em de Radegunde facit. 9, 14, 13 *trabs* tua (*sc. sancti Laurenti*) se -e tetendit. GREG. M. epist. 5, 46 p. 346, 14 ut ... -i vestrae me petendo subiungam. *fere i. q. officium*: FAVST. REI. epist. 6 p. 196, 8 cum feneratores nostri sitis (*nobis scribendo*), incipitis nostri esse debitores, siquidem causa vestrae devotionis et -is vestrae materia sumus. GREG. M. epist. 3, 31 p. 189, 17 (*'beneficium' Maurini ad 3, 3*). 9, 108 p. 115, 6 illi hoc pro -e (*i. tamquam officium*) ipsius imponere. *meton. i. q. res alcs. gratia facta*: CASSIOD. var. 9, 16, 3 et gloriosam -em nostram (*i. decreta imperialia*) et senatus ... decreta.

III *i. q.* ***merx*** (*vice versa* merx *est i. q. -s: v. s.* merx *s. C*): [*dub. fide codd.*: APVL. met. 9, 32ⁱⁿ· merces *edd.* (-es *tuetur Wiman, Textkritiska studier till Apuleius 1927, 68 sq.*). TERT. *v. p. 798, 5.* SOL. 52, 45 -em *NH*, mercem *cett.* *inc. interpr.*: PHAEDR. 4, 2, 8 *v. p. 795, 75.* PETRON. 14, 2 iudicium ... est ... publica -s (*potest c.* RVSTIC. *p. 795, 52 conferri*).] POMPON. Atell. 116 *pecuniam* in Graeca -e (merced *Bergk*) ilico curavi ut occuparem. Ps. QVINT. decl. 6, 17 p. 126, 28 civis Romanus -s fio. TERT. fug. 12, 3 p. 483, 11 Oe. -em (mercem *edd.*) eius (*Christi*) tam magno comparatam (*i. hominem crucis morte redemptum; cf. p. 789, 64. 800, 81*). ITALA apoc. 18, 11 (Apring.) -es eorum nemo emet amplius. Ps. AMBR. paenit. 12 p. 985ᴰ reficiendum primo navigium, -s emenda. SIDON. carm. 2, 473 tibi Cypria -s fertur. APRING. in apoc. 18, 9 in qua *urbe* -es universae ... ferebantur. *c. gen. definitivo* (*cf. l. 26*): ITALA apoc. 18, 12 (cod. Havn. Apring. p. 89) -es (em VVLG. *cod. V*, merces *cett.*) auri et argenti.

stilistica: *notabilis usus pluralis* (*sc. -is unius operae*): CIC. or. frg. A IX 13 augete etiam -e⟨m⟩ (-es *PM*) ... Q. Muci, ut perseveret legem impedire. PETRON. *v. p. 794, 7.* IVLIAN. *v. p. 794, 84.* PAPIN. dig. 32, 91, 4 -es eius *domus*. TERT. anim. 58, 7 *v. p. 797, 32.* fug. 11 p. 481, 7 Oe. missionis suae -es. RVFIN. Orig. in num. 14, 3 p. 126, 2 non facile cupidus -bus caret. 15, 2 p. 132, 7 *Balaam* exspectabat -es a divite rege. HESYCH. in lev. 19, 13 p. 1025ᴰ die tota operatus est, ut acciperet -es (VITAE patr. 5, 15, 31 *v. p. 796, 72.* 5, 17, 20 p. 976ᴰ–977ᴮ *quater*: accipe -es tuas [*Nau 1912 p. 299 n. 350* τὸν μισθόν, MART. BRAC. sent. patr. 9 p. 384ᴮ·ᶜ -em]. GREG. M. epist. 9, 43 *bis*). RVSTIC. *v. p. 795, 52.* *gen. inhaerentiae*: COD. Theod. 14, 10, 1, 3 accepta pretii -e. SALON. in eccles. p. 1009ᶜ -s aeternae remunerationis.

syntactica: *praemium vel pretium indicatur: gen. explic. sive defin.: l. 11. p. 793, 48. 794, 26. 51. 795, 11. 64. 68. 796, 34. 797, 17. inf.: p. 796, 43. 797, 22. enunt.: c.* quod: *p. 796, 40. c.* ut, ne: *p. 796, 39. 57. paratact.: p. 794, 45. 796, 45. 797, 24.* *pro qua re praemium detur, indicatur: gen.: p. 793, 45. 77. 794, 16. 37. 65. 83. 795, 49. 796, 14. 52. 797, 5. 27. al. adi.: p. 793, 61. 794, 17. praep.:* de: *p. 796, 26.* ex: *p. 794, 34. 81.* in: *p. 793, 75. 794, 29. 795, 56.* ob: *p. 794, 32. 52.* pro: *p. 793, 84. 794, 33. 42. 72. 795, 2. 15. 796, 23. 51. enunt.: c.* ne, ut: *p. 794, 48. 73. c.* quod: *p. 796, 29. c.* si: *p. 794, 37. 796, 42.*

comp. et deriv.: mercedarius, mercedonius, mercennarius, mercedituus, mercedula; *?* mercedo. promerces. mercedimerus.

***mercimōnium, -ī** *n.* [*a* merx; *v. Stolz-Leumann⁵ 211. J. B. H.*] GLOSS. commercia. negotiationes. *scribitur* -em-: NOVELL. Marc. 4, 1 *C*. 4, 3 *NK*. *sg. collect.*: TAC. ann. 15, 38, 1. *graece est* ἐμπορία *l. 56. 69. 81 al.* *legitur post* PLAVT. *et* TVRPIL. *inde a* TAC.

1 *i. q. res, quae commercio emitur et venit, merx*: **a** *proprie*: PLAVT. Amph. 1 in vostris ... -is emundis (Merc. 500) vendundisque. Curc. 564 meum -um ([*i. puella quam mercatus sum*]. *cf.* Merc. 500 hoc emi -um. mea es tu). Most. 904. 912. 915 bene res nostra conlocata est istoc -o. Persa 532. 543 videam modo -um (TVRPIL. com. 204 videre cupio vestrum -um). TAC. ann. 15, 38, 1 id -um ..., quo flamma alitur. EPIST. imp. Sev. et Car. ad Tyr. (CIL III 781) 22 ad discernenda munifica -orum. HIER. in Ezech. 27, 13 p. 254ᴬ. 27, 15 p. 254ᶜ in Is. 23, 18 p. 205ᴬ. in Tit. 2, 2 p. 580ᴬ -a, quibus onusta navis est (*cf.* RVFIN. hist. mon. 16 p. 438ᶜ SALON. in prov. p. 990ᴮ EPIPHAN. in euang. 17 p. 12, 19. 62 p. 170, 24). RVFIN. hist. 11, 1 p. 1002, 4. *et al.* **b** *translate*: HIER. adv. Rufin. 3, 30 p. 480ᴬ qui plenam cunctarum mercium navem Romano invehis portui, ... unius quaestiunculae -um ... oblitus es. RVFIN. hist. 2, 14, 6 Petrus ... ut caelestis quidam negotiator -a (ἐμπορίαν) divini luminis ... advexit (Ps. AVG. serm. 203, 2 ... pretiosa fidei -a). hist. mon. prol. p. 390ⁱⁿ· ego ... locupletior fiam, cum aliorum salus ministerii mei fuerit quaesita -o. PAVL. NOL. epist. 23, 30 p. 187, 13 vitae nostrae lucrum, quod est pretiosissimum deo -um. APON. 12 p. 224ᵉˣᵗʳ· casta anima ... augmentat sapientiae -is thesauros domus mentis suae.

2 *i. q. actio emendi et vendendi, commercium, negotiatio* (*cf. s. v.* merx *s. B*): **a** *proprie*: **α** *plur.*: PLAVT. Stich. 404 Mercurio, qui me in -is iuvit (*cf. p. 799, 5. 789, 18*). TERT. patient. 7 p. 12, 22 quaestuosa pericula (*cf. p. 788, 81*) -orum in mari exercent (*cf. l. 76*). uxor. 1, 5 l. 25 -a ... agebant (*cf.* COD. Iust. 12, 46, 1, 6 agitare). ITALA Is. 45, 14 (Mar. Victorin. adv. Arrium 1, 26 p. 1060ᴮ) -a Aethiopium (ἐμπορία, *Vulg.* negotiatio). EDICT. imp. Diocl. I 19 in venalibus rebus, quae ... in -is aguntur (*cf.* INSCR. Afr. Gsell I 2103 [*c. a. 380*] in qua *aede* rerum venalium ... ⟨merci⟩monia frequentantur). CAPITOL. Aur. 23, 6. FIRM. math. 3, 6, 23 qui publicis (4, 11, 2 famosis et p. -is) -is praesint (COD. Theod. 4, 6, 3. NOVELL. Marc. 4, 1 publice *codd.* [*item* 4, 3]. COD. Iust. 5, 27, 1 pr.). HIER. in Zach. 8, 10 p. 1469ᴮ in agricultura, in -is operibusque diversis. hom. Orig. in Ier. 3, 1 p. 304, 16 qui -a lapidum *pretiosorum* (*cf. p. 799, 18*) exercent (Ps. AVG. serm. 82, 4. *cf. l. 66. p. 799, 15*). RVFIN. hist. mon. 16 p. 439ᴮ si negotiator dicatur et -is serviat. AVG. op. monach. 11, 12 p. 551, 25 -orum (*gen. inhaer.*) nundinas. COD. Theod. 7, 8, 5, 1. 13, 1, 3 negotiationem et -a. 16, 2, 10 qui -is student. 16, 2, 14, 1 qui operam in -is habent. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 60 neque -is (ἐμπορίαις) congaudemus. in psalm. 70, 15 p. 500ᴰ tractantes. var. 7, 32, 1. 11, 12, 2 (*in edicto pretiorum*) qui vestra -a patiuntur (*fere i. q. vestrum negotiandi modum*). IORD. Get. 10. COD. Iust. 12, 35, 15 pr. -orum quaestui. EVGIPP. Sev.

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

22, 2 -a providere (*syn.* mercandi ... licentiam). ISID. orig. 5, 33, 14 nundinae ... sunt publicae conventiones sive -a. *β sing.*: SERV. ecl. 4, 38 navigatio ... ex -i ratione descendit. georg. 3, 306 apud maiores omne -um in permutatione constabat. auct. Aen. 8, 138 *Mercurius* -i deus est (*cf. p. 798, 64*). SCHOL. Pers. 5, 54 -i lucra. ITALA Nah. 3, 16 (Hier. in Ezech. 27, 15 p. 255B. *cf. p. 790, 81*) negotiatores eius ... auxerunt in -um eius. HIER. epist. 79, 3, 3. PS. ORIG. in Iob 1 p. 420D facientes. PAVL. NOL. epist. 24, 1 p. 202, 23. AVG. serm. 351, 5, 12 p. 1549med. sceleratissimum. serm. dub. 366, 8. NOVELL. Theod. 22, 2, 16 res ..., quae ad eum cuiuslibet -i iure pervenerit. CONC.S II 2, 2 p. 87, 21 si quis episcoporum accepta pecunia ordinationem fecerit, ... nullum habeat fructum ex huiusmodi -o (*p. 33, 11* quae per negotiationem processit. *p. 99, 8* per mercatam ... ordinationem. *p. 106, 23* quae per quaestum facta est. *II 1, 2 p. 158, 16* κατ' ἐμπορίαν). COD. Iust. 4, 63, 3 exercere (*cf. p. 798, 76*). 8, 51 (52), 3, 2 contracto. 12, 20, 5 pr. gerentibus. NOVELL. Iust. 35, 3 sordidum. *et al.* **b** *translate*: RVFIN. Basil. hom. 5, 16 negotiatores sumus, qui ex mandatorum (*de gen. cf. p. 791, 2*) dei -is possessionem nobis regni caelestis acquirimus (*cf.* MAX. TAVR. hom. 102 p. 489D -um est administratio sacerdotum [*p. 489B* lucrum non pecuniarum, sed acquiritur animarum]). PAVL. NOL. epist. 11, 9 p. 69, 1 beato -i genere. AVG. serm. 80, 5 p. 496med. compensatio ... caelestis cuiusdam -i. 130, 2 p. 726med. nasci, laborare et mori: haec sunt -a regionis nostrae ...; ad tales merces mercator ille *Christus* descendit; et quoniam omnis mercator dat et accipit, ... etiam Christus in ista mercatura dedit et accepit. *notione debilitata i. q. conversatio, consuetudo* (*cf. p. 791, 7*): PS. CYPR. singul. cler. 14 p. 188, 28 inter ipsa ... carnis -a (*i. in coitu venereo*). *i. q. munus*: FVLG. aet. mund. p. 147, 24 pastorale -um sustinet. p. 150, 21 Annae ... viscerum ... torpor partificum perdiderat -um. PS. AMBR. paenit. 19 p. 993B converso filio stolam pristinam paenitentiae -o restitutam.

3 *i. q. merces*: GLOSS. I 385, 1 (*ad Iuv. 3, 234*) meritoria ... loca, in quibus -a adquiruntur (*inde corrupte*: V 652, 53 meritoria -a dicuntur).

[GLOSS. II 587, 18 **mercitōrium** locutio (meritorium locatio? *Goetz*).]

merco, -āre *v. l. 46.*

***mercor,** -ātus sum, -ārī. [*a* merx. *J. B. H.*] *de formis*: *inf. praes.* -arier: HOR. sat. 2, 3, 24. *supin.* -tum: PLAVT. Merc. 83. 358 Persa 322. *et al.* -tus fueram: PLAVT. Merc. 232 TER. Eun. 569. *fut. exact.* -assitur: LEX agr. (CIL I² 585) 71. *de usu passivo*: -tus *i. q. emptus*: PROP. 1, 2, 5. 4, 5, 32 AVIAN. fab. 2, 9 HYG. astr. 2, 33 p. 72, 4 CONC.S II 2, 2 p. 99, 8. -ari *i. q. emi*: VEN. FORT. Mart. 4, 463 TRACT. Priscill. 6, 129 (RevBén. 24, 334). *formae activi*: IORD. Get. 134 -rent. CE 1335, 11 -vit. INSCR. NSc. 1919 p. 242 n. 29 -as. *de notione*: GLOSS. ἀγοράζω. ὠνοῦμαι. nundinat. emit. comparat. *v. et p. 801, 2.* *in* ITALA *est* -ari, *in Vulg.* emere: ITALA Luc. 14, 19 (Tert. adv. Marc. 4, 31 p. 527, 23). apoc. 13, 17 (Primas. p. 883C). 18, 11 (p. 906C). *cf.* HIL. in Matth. 14, 10 p. 999D (*Vulg. Matth. 14, 15*). IVVENC. 4, 217 (*Vulg. Matth. 25, 10*). *graece est* ἐμπορεύεσθαι: *p. 800, 11. 801, 10. 16.* *legitur inde a* PLAVTO. [*it.* mercare, *hisp.* mercar. *M.-L.*] [*pro* -tus *ci.* metatus VITR. 1, 4, 12. *loco lacunoso*: CE 346, 7. *loco corr.*: ENNOD. opusc. 5, 7 p. 395, 17. *interpr. inc.*: SALL. hist. frg. 5, 9 (Non. p. 138, 7 -tis pro -antibus [mercatibus *B⁴*]) ceteri negotia sequebantur familiaria ... tribunorum et pars sua commeatibus mercatis (commea⟨n⟩tibus -tis *Onions*).]

A *i. q. (semel) emere*: **1** *proprie*: **a** *obi. indicato vel subaudiendo: emuntur: homines*: PLAVT. Curc. 620 *al.* TER. Eun. 357 HOR. epist. 1, 6, 50 SEN. dial. 2, 11, 3. *et al.* *bestiae*: PLAVT. Persa 322 me bovis -tum Eretriam misit. HOR. sat. 1, 2, 86 COLVM. 2, 2, 24 *al. et al.* *aedes*: PLAVT. Most. 648 IAVOL. dig. 41, 3, 23 pr. *et al.* *ager sim.*: TER. Haut. 54 agrum (*al. et al.*). CIC. Caecin. 11 praedia. *et al.* *victus*: BELL. Afr. 62, 4 SALL. Iug. 44, 5. *et al.* *alia*: PROP. 1, 2, 5 -to ... cultu. LIV. 34, 9, 9 quae ... navibus inveherentur. SEN. nat. 4, 13, 3 ut gratuitam -emur aquam. PLIN. nat. 7, 128 libertatem. *et al.* *indicato pretio* (*cf. p. 800, 17. 34*): *abl.*: PLAVT. Capt. 258 tam grandi ... pecunia. CIC. S. Rosc. 133 tanto pretio ([HOR. carm. 3, 19, 5 quo p.]. SIL. 1, 24 p. [*cf. p. 800, 18. 25*] -ta locos *Dido*). COLVM. 8, 8, 10 quaternis milibus nummum (*cf.* PETRON. 14, 3 *dipondio*. PLIN. nat. 7, 56 SVET. Iul. 50, 2 GELL. 3, 17, 1. *et al.*). HOMER. 981 multo ... auro. PLIN. nat. 9, 138 inmenso. MART. 6, 5, 1 multis ... nummis. *et al.* *gen.*: PLIN. nat. 9, 68 quanti. 13, 92 tanti. *praep.*: ad: CIC. epist. 7, 23, 1 si et ea -tus esses, quae ego desiderabam, et ad eam summam, quam volueram. ex (*cf. p. 800, 56*): SVET. Aug. 57, 1 ex qua summa ... simulacra -tus. de (*cf. p. 800, 26. 54. 801, 19*): PRVD. psych. 534 -tus agrum de sanguine amici numinis. in: IORD. Get. 134 ut mancipium in uno pane -rent. *adv.* (*cf. p. 800, 41*): IVLIAN. dig. 41, 4, 7, 6 quo vilius -retur. *acc.* (*cf. Löfstedt, Verm. Stud. 170 sqq.*): HIST. Apoll. rec. A 10 p. 18, 5 singulos modios singulos aureos -bantur (rec. B singulis aureis). *indicato modo emendi*: PLAVT. Asin. 199 cetera ... Graeca -amur fide. HOR. epist. 2, 2, 158 quod quis libra -tus et aere est. *indicato venditore*: de: PLAVT. Epid. 495 de lenone. Rud. 40. 81 Truc. 649 CIC. Flacc. 46. ab: PLAVT. Pseud. 617 a nobis. CIC. Verr. II 2, 170 off. 1, 150 COLVM. 3, 3, 13 PLIN. nat. 35, 26. 36, 21 PRISC. gramm. II 388, 15 IVLIAN. dig. 5, 3, 54 pr. SCAEV. dig. 6, 1, 67 GAIVS inst. 2, 61. *et al.* *indicato novo possessore*: PLAVT. Most. 648 est ... aedis -tus sibi (*cf. l. 44. 52*). Persa 259 boves ut sibi -rer. TER. Eun. 569 quem *eunuchum* -tus fuerat ... Thaidi (*sim.* SALL. Catil. 14, 6 APVL. met. 8, 26). *et al.* **b** *abs.*: VARRO rust. 2, 6, 3 in -ando. FEST. p. 173, 31 -andi vendendique causa. PAVL. dig. 39, 4, 9, 8 *v. p. 789, 38.* ITALA gen. 42, 34 (Aug. loc. hept. 1, 172) in terra -amini (ἐμπορεύεσθε, *Vulg.* emendi habeatis libentiam. *an ad p. 801, 2?*). COD. Iust. 7, 26, 5, 1 bona fide -tus est.

2 *translate*: **a** *notione primaria servata i. q. quocumque pretio commodum aliquod (doctores: l. 31) emere (cf. p. 796, 58)*: *α pecunia et pretio*: *honorem (cf. p. 789, 55. aliter l. 45)*: *indicato pretio* (*cf. l. 21. p. 799, 68*): CIC. Verr. II 2, 122 illum ordinem pretio (*cf. l. 25. p. 799, 70*) -tus est. COLVM. 1 praef. 10 TAC. hist. 2, 60, 2 AMM. 30, 4, 21. *et al.* *non indicato pretio*: SEN. contr. 2, 6 (14), 4 honores -tus est. CALP. ecl. 1, 69 CONC.S II 2, 2 p. 99, 8 *v. p. 799, 13.* *alia*: *indicato pretio* (*cf. l. 34*): *abl.*: VERG. Aen. 2, 104 hoc ... magno -entur Atridae (PORPH. Hor. sat. 1, 2, 120 adulteria). PROP. 2, 16, 15 ergo muneribus quivis -atur amorem? (2, 34b, 71 felix, qui viles pomis -aris amores!). LIV. 23, 28, 6 Hannibalem transitus quosdam pretio (*cf. l. 18*) -tum. TAC. hist. 3, 55, 2 IVST. 24, 4, 7. *et al.* de (*cf. l. 54 p. 799, 78*): CYPR. eleem. 7 p. 379, 11 CHROMAT. in Matth. 12, 4. *non indicato pretio*: PROP. 4, 5, 32 -ta pace premendus erit *amator iratus*. LIV. 4, 15, 8 bona *Sp. Maelii* contacta pretiis regni -andi publicarentur. VAL. MAX. 4, 3, 14 SIL. 15, 495. IVST. 6, 1, 5 ut ... -etur ... ab his, ut differant bella. HIL. in psalm. 2, 12 p. 45, 21. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 12 p. 594B doctores suos, quos se de synagoga dicit esse -tum. CASSIOD. in psalm. 111, 9 p. 807B erogatio, quae caelorum regna -atur.

β iactura vel virtutibus: *indicato pretio* (*cf. l. 17*): *abl.*: *vita sim.*: CIC. Att. 9, 5, 3 haec officia (*sc. a Pompeio in me collata*) -anda vita puto. RVFIN. Basil. hom. praef. quamvis ... martyrii palmam felici cruore -tus sit. EPIST. pontif. 375 CONC.S I 2 p. 19, 20 vitam *aeternam* vel morte vel confessione -ti sunt. MEROB. poet. 115 -tum vita leti decus. ENNOD. carm. 1, 21, 11 CASSIOD. in psalm. 118, 88 p. 865B CE 672, 3. *alia iactura*: SEN. dial. 10, 16, 5 noctes, quas tam care (*cf. p. 799, 81*) -antur. diem noctis expectatione perdunt, noctem lucis metu. *labore*: ENNOD. epist. 8, 1, 3 p. 199, 17 curulium celsitudinem campi sudore -ari (opusc. 2, 1 p. 287, 7 favorem ... s.). CE 1335, 11 sibi (*cf. supra l. 6*) et natis bello -vit honores (1376, 9 non inbelli pretio. 1746, 2 meritis. *aliter l. 16*). *aliis meritis*: TERT. adv. Marc. 1, 29 p. 330, 21 divortio baptisma -ta. SALV. eccl. 2, 13 Christum (*i. Christi regnum*) non sanctitate tantum, sed etiam paupertate -antur (imitantur *Baluze*). ENNOD. opusc. 2, 47 p. 302, 19 inde laudum cumulos -turi *eqs.* (*cf.* GREG. M. moral. 3, 70 p. 633A). *praep.*: per: RVFIN. epist. Clement. 9 p. haec ... officia ... gaudia aeterna -amini. OP. imperf. in Matth. 52 p. 933med. p. oboedientiam suam -tus est sibi (*cf. l. 6*) salutem. sub: THEOD. PRISC. gyn. 23 s. unius partus ... iactura salutem -ari. CASSIOD. var. praef. 7 s. continentiae munere cuncta -aris. de (*cf. p. 799, 78*): ENNOD. carm. 2, 37, 1 commoda de damnis -aris, gaudia planctu. ex (*cf. p. 799, 77*): CONC.S IV 2 p. 93, 32 quod ex utroque -amur. *alio modo*: TRACT. in Luc. 5, 11 ut ... pro mundo regnum -emur. CHROMAT. in Matth. 6, 3 retinebant speciem iustitiae ... Pharisaei, ... ut lucra terrena ... -rentur. POMER. 2, 23, 2 p. 469C ad hoc ... a vino se suspendunt, ut -entur ab hominibus laudem (APRING. 2, 9 p. 17 praesentia contemnit, ut futura -etur).

b *sensu latiore cogitatione pretii fere neglecta i. q. impetrare, obtinere, nancisci*: *α de bonis rebus*: PS. AVG. serm. ed. Mai 80, 2in. latro de ligno -tus est salutem. AVIAN. fab. 2, 9 male (*i. malo sibi futuris*) -tis dum quaerit *testudo* sidera pinnis *aquilae in aerem evolantis*. ORIGO Const. 3, 7 ut ... precibus magis quam armis optata -retur. CASSIAN. inst. 5, 39, 2. EPIST. pontif. 324 Migne 20, 597B ius firmius caritatis officia melius seorsum -antur. EVGRAPH. Ter. Ad. 289 (*add. rec. a*) haec pronomina benevolentiam audientis -antur. ENNOD. epist. 1, 5, 5 p. 10, 20 priscorum laudes, ... quae faleratis verborum superciliis meritum a relatore -antur. dict. 11, 3 p. 459, 18 *nostra dictio* non pompam, quam aetate -ari debuisset, ostendit. opusc. 2, 133 p. 328, 13 pene iam terreni munificentia triumphi divinum -atur affectum. VEN. FORT. carm. 2, 16, 148 detrahit hic *caecus* crines *sibi*, nitidos ut haberet ocellos et -ante coma munera lucis emat. *β de malis rebus*: ENNOD. dict. 1, 3 p. 423, 18 quod ... destituta dicendi valitudine garrulitas defectum -etur ex copia. 2, 5 p. 432, 6 aetas Christo inimica ... oblationibus supernam -atur offensam. 16, 4 p. 472, 17 ut vitia laudibus -retur (*victor praemii nomine nuptias Vestalis virginis petens*).

c *de hominum redemptione per Christum* (*cf. p. 789, 64*): TERT. fug. 12 p. 483, 9 Oe. hominem de terris ... -tus in caelos. *sim.*: OP. imperf. in Matth. 23 p. 755a.m. ecclesia ... totum mundum sanguine Christi -ta est.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

B *i. q. vendere et emere solere, mercaturam exercere* (GLOSS. vendere vel conparare): **1** *proprie*: **a** *abs.*: PLAVT. Merc. 83 iturum me -tum (358. *al.*). CIC. rep. 2, 7 -andi cupiditate (SEN. dial. 10, 2, 1) et navigandi (*cf. p. 788, 74*). 2, 9 -andi causa (CIL II 6110. *cf.* FIRM. math. 5, 6, 3 -andi gratia [COD. Iust. 4, 63, 4, 2]). SALL. Iug. 47, 1 ubi et incolere et -ari consueverant. LIV. 41, 2, 3 turba ... inter castra et mare -antium. PERS. 6, 75 -are. PAVL. sent. 2, 9, 1 -ando (IVST. 43, 3, 5 piscando -andoque ... vitam tolerabant). CAPITOL. Pert. 3, 4 -tus est per suos servos. IVST. 41, 3, 4. VVLG. Iac. 4, 13 -bimur et lucrum faciemus (ἐμπορευσόμεθα). COD. Theod. 13, 1, 5 -andi ... exercere sollertiam. *ibid.* si his -andi cura est. COD. Iust. 4, 63, 4, 3 -andi copiam. **b** *c. obi.* (*cf. l. 15 sqq.*): FIRM. math. 4, 14, 20 qui aromata -ari consueverint. 8, 14, 3 aut aves capiet aut aves -bitur. 8, 17, 5. COD. Theod. 9, 23, 1, 3 cuncta. 12, 1, 50 aliquid. **2** *translate*: *c. obi.*: ITALA II Petr. 2, 3 (cod. h) -buntur vos in avaritia (ἐμπορεύσονται, *Vulg.* de vobis negotiabuntur). RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 19 p. 258, 9 frumenta recondimus et -amur alienam famem. CASSIOD. var. 10, 12, 2 desinite aliquando possessorum damna -ari. de (*cf. p. 799, 78*): VEN. FORT. carm. 4, 5, 20 de nobilitate fugaci -ti in caelis iura senatus habent.

part. praes. pro subst. **mercāns,** -antis *m.* *gen. pl.* -um: *l. 27.* *fere i. q. mercator*: COLVM. 3, 2, 1 *uvas* -bus velut pomum vendere. 7, 4, 4 maiore pretio quam alia vellera -bus traduntur (7, 6, 7). CIL IV 6902 duos Fabios merca(n)tes rogamus. SVET. Cal. 36, 2 *feminas* transeuntis ... lente -ium more considerabat. SOL. 56, 8 -ium ibi transitus infestari. AVSON. 362, 3 p. 87 P. -em ... nova semper damna manent (*cf. p. 788, 81*). NOVELL. Valent. 24 pr. turba -um (*syn.* mercatorem). LEX Visig. 9, 2, 4 in conventu -ium.

comp.: com-, e-, praemercor. *deriv.*: mercabilis; mercatio, mercatura, mercatus; mercator. *Bulhart.*

mercule *v. p. 614, 28.*

mercuriālis (herba) *v. Onom.*

mercurius, -ī *m.* [*orig. inc., nisi versum ex gr.* Ἑρμῆς '*herma*'. *J. B. H.* *ad notionem Svennung in plag. cft. Hesych.* Ἑρμαῖ· παραφυάδια δένδρων (*i. adnascentia arboribus*).] GLOSS.[L] II Philox. ME 49[a] τραῦμα ζῴου (*cf. Ihm ad Pelagon. 169*). *gr. recipitur in* μαρκούριος *depravatum*: HIPPIATR. gr. II 260, 19 (*v. adn.*). 260, 24.

i. q. locus prominens in scapulis iumentorum inter cervices et dorsum: PELAGON. 169 ad clavum de -o vel de dorso. 180 si laesus fuerit -us supra dorsum (*inde* VEG. mulom. 2, 66, 2). VEG. mulom. 2, 59, 3 cum ... discindente tractura -us aut spina deteritur. 3, 2, 1 a cirro ... usque ad -um. *R.*

merda, -ae *f.* [*cf. c. lituan.* smirdĕti, *slavon.* smrъdĕti, '*putere*'. *J. B. H.*] CHAR. gramm. p. 459, 65 B. τὸ ἀφόδευμα τοῦ ἀνθρώπου (IDIOM. gen. gramm. IV 581, 75 GLOSS. II 545, 66). *plur.*: *l. 48 sqq.* [*val.* merdu, *it.* merda, *francog.* merde, *hisp.* mierda. *M.-L.*]

1 *i. q. excrementum ventris, stercus,* κόπρος, ἀφόδευμα: **a** *proprie*: HOR. sat. 1, 8, 37 mentior ... siquid, -is caput inquiner albis corvorum. PHAEDR. 4, 18 (19), 25 canes confusi *tonitru* ... repente odorem mixtum cum -is cacant. CIL IV 1700 ut -as edatis (*cf.* MART. 1, 83, 2 os ... tibi lingit ... catellus: non miror, -as si libet esse cani). *in medicina veterinaria pro medicamento adhibetur*: PELAGON. 135 leporinam (*Hippiatr. I 160, 5* κόπρον). CHIRON 268 bubalam (VEG. mulom. 2, 8, 4). 989 caprina. ANON. med. ed. Piechotta 194 -as ... cum vino ... teres. **b** *transl.*: MART. 3, 17, 6 *scriblita calens a Sabidio sufflata* -a fuit (*i. foetida facta est*). CONC. Matisc. a. 585 p. 171, 17 *incesto coniugio copulati*, qui ... in -a ... sua ut sues teterrimi convolvuntur. **2** *i. q. scoria*: DIOSC. 5, 105 p. 209, 3 de -a ferri. scoria ferri tantum potest quantum et erugine eius.

deriv.: merdaceus. *cf.* merdaleus.

merdaceus, -a, -um. *a* merda. *i. q. stercore inquinatus*: ANTH. 902, 6 non laudatur *illius* mentula : -a est (*carmen ad Carolum Calvum regem Francorum spectare visum est Loewio*). *cf. s. v.* merdaleus.

merdaleus, -a, -um. [*i. q. gr.* (σ)μερδαλέος, *falso conexum c.* merda. *J. B. H.*] *i. q. stercore inquinatus*: PRIAP. 68, 8 μερδαλέον ... si res non munda vocatur, et pediconum mentula -a est.

merē *v. s. v.* merus *p. 850, 43.* **merēna** *v. s. v.* muraena.

merenda, -ae *f.* [*a* mereo, *cf.* praebenda. *J. B. H.*] *de origine et notione*: PAVL. FEST. p. 123, 23 -am antiqui dicebant pro prandio, quod scilicet medio die caperetur. NON. p. 28, 32 -a dicitur cibus, post meridiem qui datur. ISID. orig. 20, 2, 12 -a est cibus, qui declinante die sumitur quasi 'postmeridie edenda' et proximo cenae; unde et antecenia a quibusdam vocantur. 20, 3, 3 hinc (*sc. a* '*merus*') et -a, quod antiquitus id temporis pueris operariis cibus (*dett.*, quibus *mell.*, *edd.*) panis merus dabatur; aut quod meridient (*pro* merendent?) eo tempore id est soli ac separati, non ut in prandio aut in cena ad unam mensam. GLOSS. ἄριστον δειλινόν. δείλη, δείλισμα *sim.* cena, refectio. meridia (*v. p. 837, 42*). NOT. Tir. 103, 13. [*val.* merinde, *it.* merenda, *francog. vet.* marende, *hisp.* merienda. *M.-L.*] [*falso trad.* CALP. ecl. 5, 61 *V pro* premendi (*NG*).]

proprie genus cenae, quod mercennariis in parte mercedis cedit, inter prandium et cenam sumptum (*cf. Blümner, Privatalt. 384. Daremb.-S. II 1277. Marquardt, Privatl.*[2] *267*): PLAVT. Most. 966 vide sis, ne forte ad -am quopiam devorteris. Vid. 52 nec mihi nisi unum prandium quicquam duis praeter mercedem :: quid -am? :: ne duis, neque cenam. AFRAN. com. 183 interim -am occurro: ad cenam cum veni, iuvat. AVR. Fronto p. 69, 16 N. deinde ad -am itum. quid me censes prandisse? *de pabulo bestiarum*: ENN. frg. var. 26 Cyprio bovi -am (*cf.* PAVL. FEST. p. 59, 4 *ad l.*).

deriv.: merendula. merendo. *v. Onom.*

merendiāna δείλη GLOSS. (meridiana *Labb.*).

merendo, -āre. *a* merenda. [*val.* merinda, *it.* merendare, *hisp.* merendar. *M.-L.*] ISID. orig. 20, 2, 12 -are quasi meridie edere. GLOSS. I Ansil. ME 439 -are: meridie edere. 440 gustare post prandium.

merendula, -ae *f.* *a* merenda *demin.* *genus cenae*: VITAE patr. Iurens. 1, 13 p. 138, 30 hordeaceas ... parare ... in -a pultes.

merēns *v. p. 810, 67.* **merenter** *v. p. 812, 46.*

***mereo,** -uī, -itum, -ēre *et* ***mereor** -itus sum, -ērī. [*cf. c. gr.* μείρομαι '*partem accipio*', μοῖρα '*portio, fatum*'. *J. B. H.*] *de schemate coniugationis: numeratur in passivoneutris verbis*: PHOC. gramm. V 431, 8 p. *verba* ... haec sola 'comperior, -or, devertor'; nam in praeterito 'comperi, -ui, deverti' sicut activa vel neutra proferuntur. *de usu: in notione primaria (I A 1) praevalet schema coniugationis activum* -o -ui, *in cetero usu semideponens* -or -ui *vel deponens* -or -tus sum; *singula v. s. singulis capitibus. formae passivae: l. 80. p. 803, 22. 58. 804, 6. 67. 810, 30. 44. 812, 54 sqq. de scriptura et sonis* (*cf. etiam p. 811, 64. 814, 6*): mir- (*cf. p. 811, 69*): INSCR. RevA. 19, 1912, 456 miruerunt. mel-: INSCR. christ. Diehl 3841 (*fracta*) melebar. *nom. part. praes. pro* -ens *in* -es (*cf. Sommer, Handb.*[2] *245*): CIL III 12438 X 8402. *sim. dat. pro* -enti *in* -eti (*cf. Sommer, Handb.*[2] *238*): CIL III 2702. 7457. 14322[13]. VI 34197. 35434 μερετι. X 270. 2154. 2728. 7833[a]. 7841. *al. v. etiam Inscr. christ. Diehl ind. p. 490*[b]. *de formis* (*cf. etiam l. 25*): -uo: CIL X 8402 non -ue(n)s (*cf. Heraeus, Kl. Schr. 129*). -eunt (*sec.* veneunt? *cf.* -ient- *p. 811, 70 et Heraeus, Kl. Schr. 106*): COMM. instr. 2, 4, 11. *part. praes.*: *dat. sg.* -ente: CIL I[2] 2226 *v. p. 811, 1.* VI 8828 coniugi bene -ente. INSCR. Schober, Die röm. Grabst. v. Noricum nr. 75 (*s. I*) collib(ertae) -ente. *gen. pl.* -entum: ENNOD. dict. 9, 15 p. 544, 19. *dat. pl.* -entis: *v. p. 811, 75. superl.* merentissimus: *v. p. 810, 69. de suspensionibus v. p. 810, 69. 823, 5. part. perf.*: -etus: *p. 803, 60. 813, 41 sqq.* INSCR. NSc. 1911 p. 144. *v. etiam p. 823, 3. superl.* meritissimus: *v. p. 812, 50. 818, 40. 825, 59.* NOT. Tir. 39, 68 -ens. 39, 68[a] -tus. *de notione* (*cf. p. 803, 21. 64. 809, 80*): *distinguitur*: *a* 'commereri': DON. Ter. Hec. 487 -eri bona dicimus, commereri mala, id est delinquere (*sed cf. p. 810, 22*). *a* 'promereri': ISID. diff. 1, 361 '-uit' commune est ad poenam et ad praemium, 'promeruit' tantum ad praemium. *gr. respondet*: τυγχάνειν (*p. 805, 5*), ἀξιοῦσθαι (*p. 806, 29. 31*), καταξιοῦσθαι (*p. 805, 23. 806, 59*); *cf. etiam p. 807, 36. 808, 55. 810, 46. al. inde a* NAEV. *l. 53. p. 807, 72. 808, 32.* [*it. dial., francog. vet.* merir. *M.-L.*] [*falso trad. pro* maereo: *p. 39, 3. 13. pro* e-: *vol. V 2, 470, 2 sqq. pro* inhaereo: COMM. instr. 2, 23, 19 (Ineret *C*). *locis corrupt.*: LVCIL. 10 *v. p. 791, 35.* 1078 QVINT. decl. 321 p. 265, 24. FRONTO p. 126, 10 N. res a se iacturis ... ⟨gestas, at⟩ lauro -endas (*legit Hauler*). AMM. 29, 3, 5. VEREC. in cant. 1, 18 p. 9, 1 quae deo patri -emur. CIL V 6197 -uit cum marito benemerenti posuit mens(am). *loco lacunoso*: NAEV. com. 121 (*v. Ribbeck, coroll.*[2] *p. XIX*). *loco contextus minus certi*: TIB. 2, 4, 5 STAT. Theb. 6, 820.]

I *notione primaria, quae est* μείρεσθαι, *partem in aliqua re consequi, aliquatenus servata fere i. q.* ***acquirere, (com)parare sibi*** (*l. 77. p. 803, 4. 805, 3. 36; aliis: p. 803, 12. 14. 60. 804, 55. al.*), ***lucrari, consequi, obtinere*** (*vergit in notionem accipiendi: p. 803, 3 sqq. 31. 804, 32. 37. al.* [*opp.* accipere: *p. 804, 22*]. *usu derivato i. q. mercedem afferre: p. 803, 8* [*cf. p. 804, 2*]; *i. q. militare: p. 803, 21; i. q. famulari, obsequi: p. 803, 83; alia v. p. 804, 59. 62. interdum ab usu s. II allato non facile distinguitur*):

A ***sensu strictiore*** *sc. labore, servitio, virtute, factis sim. praecipue bona* (*mala: p. 804, 66*): **1** *mercedem, lucrum* (*de usu generum verbi: primitus in usu est schema coniugationis activum* -o -ui: *ex cetero usu, in quo praevalebat semideponens* -or -ui, *postea irrepserunt formae mediopass. stirpis praes.* [CIC. *p. 803, 6,* LIV. *p. 803, 67. 72,* FEST. *p. 803, 69,* MART. *al. l. 82 sqq. p. 803, 71. 78*]; *raro inveniuntur formae mediopass. perf.* [*inf.*: LIV. *p. 803, 66, part.*: TAC. *p. 803, 69,* CORIPP. *p. 803, 83*]): **a** *in universum* (*accedit dat.*: *l. 77. p. 803, 4; abl. instr.*: *l. 78. 79. 81*): **α** *subi. homines*: PLAVT. Pseud. 1192 quid -es? quantillo argento te conduxit Pseudolus? (SEN. benef. 6, 15, 8 faber q. in diem -at). Vid. 49 multum laboret, paullum -at, paullum edit. VARRO Men. 157 plus -ere debet, in quo est virtus. 158 sestertios vicenos. CIC. Q. Rosc. 23 SVET. Nero 20, 3. VLP. dig. 40, 7, 3, 8 quod ex operis suis -et. APVL. met. 1, 7. SCHOL. Verg. Bern. ecl. 2, 69 per quae nullum sibi -at nutritum. *corporis infamia*: SVET. Cal. 40 quantum quaeque uno concubitu -ret. APVL. apol. 75 coniugis corpore ... -et. GELL. 2, 18, 3 ad -endum coactus. *pass.*: LIV. 23, 11, 3 de lucris -tis domum mittitote (*cf.* PLIN. nat. 10, 142 quaestus ... voce -tos). *mediopass. stirpis praes.* (*v. etiam p. 803, 6*): MART. 10, 74, 4 salutator (*praedicative; cf. p. 803, 56*) ... centum -bor plumbeos die toto. 12, 29 (26), 16 HIER. epist. 21, 41, 1. 64, 1, 2 TRACT. ZntW. 15, 1914 p. 78, 124 PS. PROSP. vocat. gent. 1, 17 p. 670[C].

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nota formulam aliquid -am (-ar: *l. 6*), ut (non) *i. q. mercede (non) inducor, ut*: PLAVT. Bacch. 1184 quem quidem ego ut non excruciem, alterum tantum auri non -am ([*'accipere nolim' Lamb.*]. Men. 217 deorum divitias mihi [Stich. 24 sibi]. *cf.* Poen. 430). CIC. Verr. II 4, 135 quid arbitramini Reginos ... -ere velle, ut ... auferatur (*cf.* fin. 2, 74 quid -eri velis, ... quid -aris ..., ut dicas *eqs.* nat. deor. 1, 67 quid ... -as, ut ...? nihil ... ut *eqs.*). *β subi. res (cf. p. 804, 2. 843, 40) i. q. mercedem afferre, reddere (indicatur mercedem accipiens dat.: l. 12. 14, mercedem dans per* de: *l. 14): proprie*: PLAVT. Pseud. 1185 quid -et machaera? (*cf. p. 795, 12*). CIC. Q. Rosc. 28 illa membra -ere per se non amplius poterant duodecim aeris. HOR. ars 345 hic -et aera liber Sosiis. SVET. vita Ter. 3 p. 29, 8 R. *transl.*: STAT. Theb. 3, 274 (*Venus ad Martem*:) criminis (*adulterii tecum commissi*) haec merces? ... hoc mihi de te ... -uere catenae (*quibus nos Volcanus deprehensos vinxit*)?

b *de militia sc. stipendium -ere* (*notio stipendium accipiendi saepius abit in notionem militiam sive armatam sive civilem praestandi. abl.: l. 38. 42. 64. 71. 72. 78. acc.: l. 24. 42. 65. al. 73. dat.: l. 53. 82. praep.: l. 26. 37. 46. 55. 76. 81*): *α proprie de militia armata, de militibus (cf. p. 819, 61. in imag.: l. 36. 57. transl.: l. 43): definitur*: NON. p. 344, 32 -et militat. ISID. orig. 9, 3, 34 -eri militare dicitur, ab stipendiis scilicet, quae -entur. 10, 182 milites, cum stipendia accipiunt, -eri dicuntur. GLOSS. -o milito. -et stipendium facit. ① *formae activae*: Ⓐ *c. acc.*: stipendia: CATO or. frg. Fest. p. 185, 7 CIC. Mur. 12 Cael. 11. LIV. 42, 34, 9 bis quae annua -bant legiones s. feci. VAL. MAX. 8, 15, 7 cum sub (*cf. l. 28. 51. 57*) eo duce (FRONTO p. 177, 14 N. *al.*) equestria s. -ret. TAC. ann. 13, 55, 1 *illis* ducibus (*cf. l. 49*). VLP. dig. 42, 1, 6 pr. sub armata militia (42, 1, 18). CIL XVI 4 qui quina et vicena s. aut plura -uerant (*al. v. ind. p. 157b extr. sq.*). stipendium: NEP. Cato 1, 2 primum. LIV. 7, 41, 8 -bant triplex ea tempestate. MACER dig. 48, 2, 8 qui s. -et. aes (*cf. l. 58*): VARRO frg. Non. p. 345, 5 qui in ordine erat, is a. militare -bat. OV. am. 1, 10, 20 aera. IVV. 16, 55 castrorumque aera -entem. *aliter* (*cf.* signa *l. 71*, expeditionem *l. 62*): PAVL. FEST. p. 81, 15 equum publicum -ere. SVET. Vesp. 2, 3 tribunatum (*cf. Löfstedt, Synt. I² 260*). *in imag.* (*cf. l. 57*): OV. am. 1, 9, 44 ignavum formosae cura puellae iussit ... in (*cf. l. 40. 52*) castris aera -ere suis. Ⓑ *c. abl.*: equo: VARRO frg. Non. p. 345, 1 publico (*cf.* OV. fast. 3, 130 legitimo. LIV. 5, 7, 13 e. suis -ere). CIC. Phil. 1, 20 LIV. 27, 11, 15 VAL. MAX. 2, 7, 15 PLIN. nat. 23, 10. SVET. gramm. 9 in Macedonia corniculo, mox e. -uit. pedibus: LIV. 24, 18, 9 MELA 1, 114. corniculo: *v. l. 41.* Ⓒ *c. acc. et abl.*: LIV. 27, 11, 14 stipendia ... equo publico (MACR. Sat. 1, 6, 12). *transl.*: APVL. met. 1, 1 ibi linguam Attidem primis pueritiae stipendiis -ui. Ⓓ *abs.*: LVCIL. 406 annos (*cf. l. 47*) hic terra iam plures miles Hibera nobiscum (*cf. l. 48*) -et (LIV. 32, 9, 1 in Hispania. *al.*). 491 -et ⟨hic⟩ ter sex aetati' quasi annos (*cf. l. 45.* INSCR. RevA. 20, 1912 p. 465, 187 an. XXXV). CIC. Verr. II 5, 161 -uisse cum L. Raecio (*cf. l. 46.* BELL. Afr. 56, 3. *sim.*: LIV. 3, 24, 5 una). Rab. perd. 21 quo tu imperatore (*cf. l. 28*) ... -uisti (Mur. 11 CAES. Gall. 7, 17, 5). LEX Iul. munic. (CIL I² 593) 93 inveitum -ere. OV. fast. 4, 381 sub quo (LIV. 21, 4, 10. *al.*). PAVL. FEST. p. 131, 6 in legione (*cf.* PLIN. nat. 7, 82 in praetorio. TAC. ann. 2, 10, 3 Romanis in castris [VLP. dig. 27, 1, 23, 1]). STAT. Theb. 4, 236 non hi tibi (*cf. l. 82*) solum ... -ent; auget ... maniplos Elis. TAC. ann. 4, 73, 1 inter nostros (*cf.* AMM. 29, 5, 22. COD. Iust. 2, 7, 25, 3 i. equites). CIL VIII 12128 -uit speculator (CE 372, 1 classicus miles. *cf. p. 802, 82*). *al. in imag.* (*cf. l. 36*): OV. am. 2, 9, 23 qui totiens -ui sub amore. ② *formae passivae*: *trans.*: LEX repetund. (CIL I² 583) 84 aera (*cf. l. 61*) stipendia⟨que eis⟩ omnia -ta sunto (INSCR. Betilieni [CIL I² 1529] 14 senatus filio s. -eta ese iousit. ISID. *v. l. 22*). SISENNA hist. 115 ⟨a⟩e⟨r⟩a -ta (LEX Vrson. [CIL I² 594] 66, 3 aeraque militaria ei omnia -ta sunto). SALV. gub. 7, 88 bene -tis expeditionibus. *impers. c. abl.*: SCHOL. Ter. Bemb. Eun. 290 publicis illic custodiis -batur (*Don.* excubabat iuventus). ③ *formae mediopass.*: *c. acc.*: LIV. 2, 23, 11 (*ironice*) multitudo ... ostentare vincula sua ...: haec se -tos (*seq.* militiam). 21, 43, 9 opulenta vos ... stipendia facere et magna operae pretia -eri. FEST. p. 234, 27 ⟨privato sumptu⟩ se alebant mili⟨tes Romani, antequam stipendia⟩ -rentur (TAC. ann. 1, 36, 3 vicena s. -tis [2, 52, 1 auxiliaria s. -tus. 11, 18, 1 auxiliare s. -tus]). PRISC. Anast. 205 tirones forti numeros nunc milite complent veraque non pretio, sed robore signa -entur. *c. abl.*: LIV. perioch. 5 p. 10, 1 equis suis -eri.

β de officiis civilibus: *in officio imperatoris*: *c. acc.*: COD. Theod. 8, 4, 8 pr. si ... alterius gradus sacramenta -uerint. *indicatur ubi*: VLP. dig. 24, 1, 3, 1 qui ibi -et. COD. Theod. 1, 29, 1 inter agentes in rebus (COD. Iust. 12, 19, 13, 2 [*cf. ibid.* in adiutoribus]. CIL V 1721, 10). 7, 20, 10. COD. Iust. 12, 33 (34), 5 pr. indultum ..., quo binis ... -antur cingulis. 12, 54, 5. *extra officium imp.*: VITA Fulg. 35 p. 134C (73, 4 L.) diaconus ... repudiatus ... nec ipse -batur (*i. officio praelati non fungebatur*) nec alterum accipere patiebatur. CASSIOD. var. 7, 42, 2 apud quem -etur *saio*.

γ usu a notione militandi derivato c. dat. (cf. supra l. 53) i. q. famulari, obsequi: CORIPP. Ioh. praef. 40 -tus iussis (4, 363 non i. -ui?).

2 *alia (fere res incorporeas, quas quis pro praemio consequitur. subi. res: l. 10. 19. 23. 35. 49. 53. 80. al. accedit abl. instr.: l. 7 sqq. 26. 28. 30. 33. 51. 58. 62. 75. p. 805, 2. 8. 10. 13. 15. praevalet schema coniugationis* -or [*inde a* CIC.] -ui [*inde a* PROP.]; *praes. act.: l. 25. 70. 73. perf. mediopass.: part.: l. 14. 19. 20. 30. 74; alia: l. 81. p. 805, 29. pass.: l. 11. 12. 18. 26. 67. 68*): **a** *c. acc.*: *α bona (cf. etiam l. 66)*: ① *laudem, honorem sim.*: CIC. div. in Caec. 60 *iniurias* ferendo maiorem laudem quam ulciscendo -rere (OV. epist. 4, 145 -bere. VAL. MAX. 5, 3, 2e tantum laudis ... toga ... -uisse). LIV. 2, 1, 3 tantum gloriae ... -uit (VAL. MAX. 5, 1 ext. *subi.* virtus. QVINT. inst. 10, 1, 94 TAC. hist. 2, 37, 1. ann. 15, 6, 2 -tae ... g.). PLIN. nat. 14, 144 famam (SIL. 13, 150 -ta. QVINT. inst. 10, 1, 116 TAC. hist. 2, 31, 1). CIC. Phil. 1, 34 immortalitatem -eri. OV. ars 2, 218 *Hercules* -uit caelum (MANIL. 1, 784. SEN. suas. 1, 1. 2, 5 Hercule ... c. -to. OCTAVIA 504 PLIN. paneg. 89, 3. *al.*). SEN. Herc. O. 97 astra (DRAC. Romul. 5, 329 sidera sic capies, poteris sic a. -eri). *sim. al.* VERG. Aen. 5, 535 primam -ui ... coronam (OV. hal. 68 VAL. MAX. 3, 1, 1. 5, 4, 2. PLIN. nat. 7, 106 quae Cannis c. -ta est? *al.* TAC. ann. 16, 15, 1 civicam c. ... -tus. *al.*). PROP. 2, 7, 17 tantum -uit mea gloria nomen (SIL. 13, 721 *illum* -tum ... immortale ... n. QVINT. inst. 6, 4, 5. *al.* EVTR. 4, 12, 4 Scipio n., quod avus eius acceperat, -uit. *al.*). OV. trist. 4, 2, 39 cognomina (VELL. 2, 5, 1. *al.*). OV. epist. 14, 84 haec -uit pietas praemia (SIL. 16, 517 STAT. silv. 5, 3, 141. LACT. inst. 5, 23, 5 a deo. PS. HIER. in Rom. 2, 1 p. 19, 6 S. innocentiam -ere [-eri PELAG.] praemium. *al.*). PAVL. PETRIC. Mart. 1, 334 meritum fidei credendo -etur (*pass.*). EPICED. Drusi 19 triumphum (MART. 2, 2, 5. *al.* TAC. ann. 2, 49, 1. *al.*). SEN. Herc. O. 92 templa ... serpente caeso (MART. CAP. 2, 211. *cf.* SERV. Aen. 1, 290 aram [CIL XIII 2016, 23]. AVG. civ. 4, 20 p. 170, 7 D. altaria). *sim. al.* PLIN. nat. 18, 37 consulatum militari industria -tus (PLIN. paneg. 61, 5. CAPITOL. Gord. 18, 5 ut statim c., quem pater sero acceperat, -retur). PANEG. 3, 20, 4 honorem (SCHOL. Pers. 5, 175 ut largiendo honores a populo -atur). *sim. al.* ② *favorem, gratiam sim.*: VELL. 2, 104, 4 -eri fidem (TAC. dial. 31, 5 NOVELL. Theod. 18 pr.). VAL. MAX. 5, 1 ext. 1 amorem clementiă -uit (*cf.* PLIN. paneg. 18, 2 caritatem. HIER. in Ier. 1, 45, 2 dilectionem). *sim. al.* CVRT. 6, 11, 40 misericordiam (ITALA I Tim. 1, 13 [Cypr. epist. 73, 13], *gr.* ἠλεήθην, *Vulg.* consecutus sum. CYPR. eleem. 5 p. 376, 23. *al.*). QVINT. inst. 4, 2, 77 miserationem. decl. 249 p. 20, 26 impunitatem. TAC. Germ. 9, 6 indulgentiam. *sim. al.* EPIST. imp. Vesp. ad Vanac. (CIL X 8038) 7 testimonium (PLIN. epist. 10, 87, 3. APVL. met. 6, 13 apud dominam. MIN. FEL. 13, 2 merito ergo de oraculo t. -ui prudentiae. FVLG. aet. mund. p. 143, 2 caeleste t., quia promeruit, -uit. *al.*). QVINT. inst. 4, 2, 125 auctoritatem (12, 11, 3 HIL. in Matth. 11, 7 p. 981B). 5, 1, 1 consensum fere omnium. PS. QVINT. decl. 14, 11 p. 275, 14 inveniebam conloquia -barque sermones, nunc me omnes fugiunt. *sim. al.* ③ *varias res*: MART. 4, 29, 4 rara iuvant: ... hibernae pretium sic -uere rosae (*cf.* AVSON. 398, 22 p. 226 P. haec *ostrea* inter cunctas palmam -uere). TAC. Germ. 14, 3 vulnera *tamquam praemium virtutis.* PLIN. paneg. 37, 2 bonis, quae sanguine ... -uissent. PAPIN. dig. 40, 15, 2, 1 publicam tutelam (VLP. dig. 43, 23, 1, 4 p. curam). TERT. adv. Marc. 4, 25 p. 504, 11 *obscuritatis* intellectum fides -etur. GARG. MART. med. 39 p. 176, 12 theriacam ..., in qua non levem -uit portionem *serpyllum.* PS. AVG. serm. ed. Caillau 1, 14, 1 p. 33 a 3 Maria ... -uit libertatem (*sc. nobis*). COD. Iust. 2, 7, 22, 5 legum doctrinam (*cf. p. 803, 44*). *al.* ④ *aliquem*: OV. epist. 12, 197 (*Medea Iasoni*:) te peto, quem -ui, quem nobis ipse dedisti (*cf.* ANTH. 53, 1. MART. CAP. 9, 907 quo *carmine* suam -uit ... Eurydicen). *deos (deum)*: *i. q. favorem dei consequi*: SEN. frg. 34 Aug. civ. 6, 10 p. 268, 2 D. ubi iratos deos timent, qui sic propitios (*sc. eos*) -entur? STAT. Theb. 2, 247 -entur ture deos. *i. q. probari, acceptum esse deo (cf. s. v.* emereor *p. 473, 11)*: HERM. vulg. vis. 3, 1, 9 qui iam -uerunt deum (εὐαρεστηκότων τῷ θεῷ, *Pal.* placuerunt deo). CYPR. domin. orat. 32 p. 290, 15 sermo non habens fructum -eri (*S*, promereri *cett.*) deum non potest.

β mala (cf. etiam p. 805, 10. 14. aliquem: l. 74. 78. res bonas et malas coniunctas: LIV. 8, 7, 12 ignarus ..., laus an poena -ta esset. QVINT. inst. 4, 1, 44 plus favoris -eri, ... odii minus. 4, 2, 39 minus gratiae ... quam offensae. FRONTO p. 203, 16 N. scriptorum mendacia tam culpam quam memoriam -ent sempiternam. MIN. FEL. 5, 12 regnum ... exilium. TERT. apol. 48, 12): CAES. Gall. 6, 5, 2 ex eo, quod -uerat odio (OV. am. 2, 2, 9 o. ... -eri desine. 3, 11, 43 facta -ent o. QVINT. *v. l. 68.* TAC. ann. 13, 42, 1 multorum odia -tus. *al.*). OV. epist. 20, 48 offensos (*cf. p. 806, 33*) ... deos. met. 10, 154 libidine poenam (TRYPH. dig. 34, 9, 22 SVLP. SEV. chron. 1, 49, 3 *v. p. 805, 2. al.*). Pont. 4, 1, 16 offensam (QVINT. *v. l. 69. al.*). LIV. 5, 6, 14 fustuarium. perioch. 48 p. 57, 11 bellum (*cf.* TREB. trig. tyr. 26, 1 rebelles plurimos). SEN. contr. 1, 8, 6 abdicationem. SEN. Med. 646 crimen. PETRON. 122 v. 173 sordes (*i. ignominiam*) -uit victoria nostra (*cf.* STAT. Theb. 6, 637 pudorem. CYPR. hab. virg. 13 p. 197, 6 turpitudinem). LVCAN. 8, 135 cum ... iram ... scirem -tam ... Lesbon. MART. 2, 61, 4 taedia. QVINT. inst. 6, 4, 10 convicia facere ac -eri. TERT. apol. 1, 3 invidiam (PANEG. 3, 3, 1 CLAVD. carm. min. 11, 4). SER. SAMM. 707 dolores. PANEG. 2, 21, 2 repulsam (SCHOL. Cic.

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Bob. p. 151, 12 ab iis). *al.* *nota: mala aliis comparantur:* CLAVD. 15, 407 belloque rogos -uere maritis. SVLP. SEV. chron. 1, 49, 3 poenam sibi perpetuamque genti captivitatem a deo -uit.

b *c. gen. (sec. graec.):* CANON. Turner II 1 p. 25a -antur humanitatis (τυγχανέτωσαν τῆς φιλανθρωπίας).

c *pro obi. additur:* *α enunt.:* *rel. consec.:* ?PROP. 4, 11, 101 *v. p. 809, 81.* *c.* ut (non), ne (*cf. p. 810, 63*): VELL. 2, 12, 5 hac victoria videtur -uisse Marius, ne eius nati rem p. paeniteret (SEN. Phaedr. 632 PLIN. nat. 35, 8). VAL. MAX. 7, 3 ext. 9 cum ... rebellationibus -uissent, ut eorum urbem funditus Romani evertere vellent (SEN. Ag. 287 vita patr. p. 32, 3. SIL. 12, 207 *syn.* parastis. MART. 3, 36, 7. 7, 22, 3 PLIN. paneg. 17, 4. 86, 5. *al.*). MART. 4, 75, 7 certo -uisti pignore vitae, ut tibi non esset morte probandus amor.

β struct. inf. habentes (in malam partem e. g. l. 18 sqq. 24): inf.: SEN. Ag. 812 bis seno -uit labore adlegi caelo. epist. 93, 10 -ui ... admitti (TERT. scorp. 10 p. 168, 4 -bor). CYPR. eleem. 15 p. 385, 8 laudari (OPTAT. 7, 6 p. 180, 17). ITIN. Alex. 5 HIL. trin. 6, 44. OPTAT. 1, 21 p. 25, 1 pati. LVCIF. Athan. 1, 29 p. 116, 2 puniri. GAVDENT. serm. 8, 38 G. repudiari (9, 40). *ibid.* damnari. FILASTR. 29, 9 sic -uit interire (*cf.* AVG. civ. 15, 22tit. perire). AMBR. obit. Theod. 20 coronari. HIER. epist. 22, 4, 3 cecidit lucifer ... et -uit audire *eqs.* MVTIAN. Chrysost. hom. 7 p. 283, 41 dignationem mysteriorum suscipere -uerunt (*gr. p. 60, 51* τῶν μυστηρίων καταξιωθεῖσι). *al.* *nom. c. inf.:* OV. rem. 62 Tereus ... fieri non -uisset avis. QVINT. inst. 10, 1, 72 -uit credi secundus. TAC. Germ. 28, 4 ne Ubii quidem, quamquam Romana colonia esse -uerint, ... origine erubescunt. FLOR. epit. 2, 17, 10 Metellus ille, qui ex Macedonia cognomen -uerat, et Celtibericus fieri -uit. TERT. adv. Marc. 5, 3 p. 578, 14 LACT. inst. 4, 1, 9. HIL. in psalm. 1, 23 p. 36, 7 qui ... iustorum ... *non* -ti sunt digni esse consilio (*cf. p. 807, 35. 71*). PRVD. perist. 13, 87 candida massa dehinc dici -uit (*i. nomen honorificum accepit*). CASSIAN. conl. 8, 10, 3. *al.* *acc. c. inf.:* NICET. fid. 3 p. 12, 23 -uit ... filium appellari. ENNOD. epist. 2, 14, 3 p. 55, 12 quem (*Christum*) fides -etur et inter hominum tormenta sociari *sibi.*

γ adv. ita (*aliter p. 807, 76*): TERT. adv. Marc. 4, 20 p. 486, 18 (*ad Luc. 8, 48*) fidem mulieris invenimus ita -uisse (*sc. ut sanaretur*).

δ nude ponitur: DRAC. Orest. 814 decet ... sibi ... -eri (*i.* '*pro se aliquid assequi*' *Vollm.*).

B ***sensu laxiore*** *i. q. quolibet modo aliquid consequi, efficere* (*schema coniugationis est* -or [*inde ab* HOR.] -ui [*inde a* PLAVTO]. *praes. act.: p. 806, 4. mediopass. perf. [fere part.]: p. 806, 19. 27. 30. 53. 58. 79. accedit abl. instr.: l. 42 sq. 47. 64*): **1** *pretio i. q. emere:* PLAVT. Most. 281 uxores, quae vos dote -uerunt ('*compararunt*' *Ussing*). HOR. carm. 4, 12, 16 nardo vina -bere. SEN. epist. 122, 12 *cenas* improbitate linguae (MART. 9, 35, 1). IVV. 1, 37 TAC. hist. 3, 86, 2. PS. HIL. epist. ad fil. 1, 2 margaritam ... ab eo. COD. Iust. 7, 71, 5, 5. 8, 13, 27, 2.

2 *precibus (studio) i. q. impetrare:* **a** *c. acc.:* GRATT. 191 quantum nare -entur. STAT. Theb. 3, 65 non hanc lacrimis (*cf.* SERV. Aen. 3, 680 flendo ... misericordiam) -uisse nec astu veniam (MART. 9, 55, 1. *al.*). silv. 1, 4, 96 rogat hoc ... et ... -uit (AVG. serm. 83, 1, 1). CALP. decl. 1 impunitatem postulavit. -uit (SPART. Hadr. 6, 1). AMM. 14, 6, 8 *syn.* impetraverim (COD. Theod. 5, 14, 32. 10, 8, 4. *cf. l. 77 et* BACHIAR. repar. laps. 14 p. 1051A *syn.* impetrare, obtinuit). DRAC. laud. dei 2, 620 votum (3, 562). *al.* *add.* a, de *quo,* apud *quem impetretur:* LACT. inst. 5, 17, 17 ut *iustitia* ... a deo -atur omnia (HIL. in Matth. 12, 20 p. 991B COD. Theod. 2, 6, 1. *cf. etiam l. 71*). CHROMAT. beat. 10 p. 328B consolationem de domini bonitate (COD. Theod. 13, 5, 36 pr. DRAC. Orest. 753 Romul. 8, 284. *cf. etiam l. 67*). OROS. hist. 7, 9, 7 apud Vespasianum ... veniam gratiamque -uerunt. *add. cui impetretur* (*v. et l. 71*): HIL. in psalm. 137, 5 p. 737, 21 oratio eius ... visum incorporalium etiam puero suo -uit. AVG. civ. 8, 19 p. 350, 13 D. paenitentibus -eri indulgentiam (PS. AVG. serm. ed. Mai 28, 2extr. veniam ... latroni. PAVL. PETRIC. Mart. 3, 25 proscriptis ... vitam). SACR. Leon. p. 99, 4. *add. abl. instr.:* CONC.S IV 2 p. 127, 41 quaequae vultis, digno auxilio -turi, movete. **b** *c.* ut, ne: AVG. c. Parm. 3, 6, 29 p. 139, 15 per quos isti -uerant, ut *eqs.* (SVLP. SEV. chron. 2, 10, 1 COD. Theod. 8, 9, 1 PRAEDEST. 1, 86 p. 616C. CE 1872, 4 de deis). COD. Theod. 14, 4, 6 ne. *nota:* AVELL. p. 207, 7 et nec hoc -uisti (*i. a te non impetrasti*), ut per dignam paenitentiam relaxeris. *cf. l. 75.* **c** *c. struct. inf. habentibus:* *c. inf.:* HIER. epist. 16, 1, 1 audiri. PS. HIER. epist. ZntW. 30 p. 74, 5 orans te, ut mihi a domino -aris de hac luce migrare. HEGES. 2, 12, 1 p. 164, 19 SVLP. SEV. dial. 2, 6, 7 COD. Theod. 2, 29, 1. 12, 1, 85 ENNOD. dict. 21, 13 p. 486, 22. *nota abundantiam (cf. l. 77):* CIL XII 2089 oravit semper, q(uoa)d obtenere -uit. *inde fere i. q. studere (cf. l. 68):* GAVDENT. serm. 7, 6 G. quod si ... -uissent advertere, numquam dixissent. *c. acc. c. inf.:* PETIL. Aug. c. Petil. 2, 92, 202 p. 124, 5 impetravit ac -uit ... caput Iohannis afferri. SVLP. SEV. chron. 1, 51, 3 COD. Theod. 7, 1, 3 CONC.S II 5 p. 113, 22.

d *abs.:* COD. Theod. 1, 2, 10 qui -uerit (11, 22, 3 orando). DRAC. laud. dei 2, 624 quando sperare velimus, ... facile est ... posse -eri (*cf.* 3, 670).

3 *favore vel casu donari, accipere, nancisci:* **a** *c. acc.:* *α pro obi. sunt res:* SEN. contr. 1, 4, 4 -uit hereditatem (QVINT. decl. 247 p. 13, 8. *cf.* 306 p. 206, 12. *de ICTis v. Kalb, Roms Juristen p. 15 sq.*). STAT. Theb. 11, 569 perfide nec sedes umquam -ture quietas (*cf.* SPART. Sept. Sev. 4, 2 Siciliam ... sorte -uit [CAPITOL. Pert. 2, 11. AVR. VICT. 20, 9 a Commodo]. VEN. FORT. carm. app. 2, 46 patriam -uit [*i. recuperavit*]). TAC. ann. 1, 17, 5 ut singulos denarios -rent *milites* (AMM. 17, 9, 6 miles nec donativum -uit. VEG. mil. 2, 7 p. 42, 5 *torquem.* *indicato donatore:* *per* de: CAPITOL. Pert. 13, 6 nihil. *per* ab: VOPISC. Aurelian. 41, 11 donis, quae a barbaris gentibus -uit. COD. Theod. 10, 9, 2. *al.* GREG. TVR. Iul. 9 p. 568, 21. *al.*). PLIN. paneg. 87, 5 tenet quisque locum, quem semel -uit. MIN. FEL. 6, 3. TERT. idol. 18 p. 51, 14 familiaritatem regum. HIL. in psalm. 118 samech 5extr. spes ... -etur auxilium dei. trin. 10, 34 p. 371A paradisum -uit ... latro. *al.* OPTAT. 2, 1 p. 33, 6 filius dei -uit, quod ... ei largitus est pater. PRISCILL. tract. 5, 82 p. 63, 18 tale ... nascendi exordium. AVSON. 187, 3 p. 46 P. speciem -uit Veneris. AMM. 17, 10, 4 pacem (*al.* HIER. in Ier. 6, 32, 3. *al.*). FVLG. aet. mund. p. 148, 15 vox *dei, quam Moyses* -uit. *al.* AMBR. Tob. 1, 3 edictum (HIER. epist. 126, 1, 1 rescriptum. *sim. al.*). CLAVD. DON. Aen. 2, 160 p. 170, 8 quasi tantum reciperet *Sinon,* quantum dederat, hoc est ut salutem -retur. CE 675, 2 (*a. 392*) hic -tus finem. DRAC. laud. dei 1, 33 veniam. 1, 138 altera ... dies caeli convexa -etur (*cf.* 1, 142 -uit ... tecta polorum. 1, 151 terram -uit de fluctibus actam). *al.* *saepius c. subst. verbal. pro passivo verbi:* MACER dig. 29, 1, 26 missionem -uerunt (*i. missi sunt*). TERT. ieiun. 7 p. 283, 8 agnitionem ... de deo -buntur (*i. agnoscentur*). ARNOB. nat. 5, 31 *deos* obisse supremos dies, sepulturas etiam -uisse terrenas (*i. sepultos esse*). SCHOL. Cic. Bob. p. 122, 11 restitutionem (p. 171, 10). AVG. bapt. 3, 13, 18 p. 208, 8 peccatorum purgationem. AVELL. p. 245, 1 nec eius, qui memoriam -tus est nec eius, qui memor factus est ([μνημονευθέντος ... μνημονεύσαντος]. 255, 11 memorat, ... m. -etur, ... visitat, ... visitationem -etur [ταύτης ἀξιούμενος]). 269, 27 unxit ... unctionem -tus (*gr. Conc*S. *IV 2 p. 72, 2* adeptus). CONC.S I 5 p. 376, 24 receptionem (*gr. I 1, 7 p. 79, 6* ἀποδοχῆς ἠξιώθη). CAEL. AVR. chron. 3, 8, 100 COD. Iust. 6, 23, 12, 1. *β pro obi. sunt homines:* *c. dupl. obi. (cf. p. 804, 74. subest notio felicis eventus ut l. 44):* STAT. Theb. 10, 131 placatum ... Iovem ... -eri. CAPITOL. Maximin. 15, 7 Gordianum ... principem -uimus. CLAVD. 24, 81 carm. min. 26, 89 ALC. AVIT. carm. 6, 648 DRAC. Romul. 10, 316. *al.* *c. simpl. obi.:* PRISCILL. tract. 10, 139 p. 101, 15 filii ..., quos ... -uit (*cf.* COD. Iust. 5, 27, 5, 1). HIER. hom. Orig. in Luc. 7 p. 47, 13. CLAVD. 8, 429 seu circulus Austri ... seu te -uere Triones (*cf.* AVELL. p. 149, 11 ecclesia, quae illum -uit. VEN. FORT. carm. 1, 15, 34. 10, 6, 84). carm. min. app. 2, 56 novercam. PAVL. NOL. epist. 13, 6 p. 89, 12. MART. CAP. 1, 22 iugalem.

b *c. struct. inf. habentibus:* *α usu strictiore* (*c. notione felicis eventus ut l. 33; inde abit in notionem posse [syn. l. 84. p. 807, 4; opp.* oportet *l. 60],* licet, contingit *[cf. Löfstedt, Komm. 211. B. Melin, Studia in Corpus Cypr., Uppsaliae 1946 p. 222. Ch. Müller, Observ. gramm. in Paul. Pell., Berl. 1933 p. 43]*): *c. inf.:* SEN. Ag. 515 felix vocatur, cadere qui -uit (TREB. trig. tyr. 10, 10 felicem rem p., quae te talem virum habere in castris bellicis -uit. MAXIM. eleg. 1, 289 felix, qui -uit tranquillam ducere vitam. CE 779, 9 felix, ... -uit qui ... requiem ... -eri [*cf. p. 807, 31*]. *cf.* PAVL. NOL. epist. 6, 1 p. 40, 8 ENNOD. dict. 17, 3 p. 474, 11). STAT. Theb. 1, 691 rebus -are secundis excusare tuos. silv. 5, 1, 42 est ... amor ... -tus ... probari. CHAR. dig. 1, 11, 1, 1 praefectorum auctoritas ... -uit augeri. TERT. anim. 9, 3 prophetiam -uimus consequi. COD. Iust. 5, 50, 2, 2 (*a. 223*) studio imbui. PS. CYPR. epist. 4 p. 277, 12. 279, 20 singul. cler. 34 p. 210, 10. PANEG. 4, 15, 7 sic Constantinus iuvari -uit (*an ad p. 808, 57?*), sic debuit Roma servari. LACT. inst. 1, 10, 1. HIL. trin. 6, 37 p. 187B -tus audire (FILASTR. 132, 4. RVFIN. hist. 5, 11, 4 [κατηξιώθην]. *al.*). ARNOB. nat. 2, 57 p. 93, 25 ut fieri -uisse quid remur, ita esse oportere contendimus. OPTAT. (?) Aug. serm. cod. Guelf. app. 2, 1 p. 171, 24 *Herodes Christum puerum* invenire non -uit (*item c. neg.* HEGES. 2, 13, 1 p. 167, 16 nec successorem habere -uit. PS. HIER. epist. 27, 3 p. 224A AVG. bon. viduit. 20, 25 p. 336, 17 APOLLIN. Alc. Avit. epist. 13 p. 46, 13. *al.* *aliter:* HIER. epist. 147, 2, 1 corripi non -eris [*cf.* VEN. FORT. vita Med. 4, 13]). GAVDENT. serm. praef. 33 G. ut ... securior ad aeternam migrare requiem -atur. 8, 28 intellegere (AVG. in psalm. 75, 2. *al.*). 13, 32 eme patrocinium, cuius interventu ... iudicem liber -aris aspicere (*cf.* SIGISM. Alc. Avit. epist. 78 p. 93, 13. GREG. TVR. glor. mart. 5 p. 490, 4 conspicere). 17, 1 ut ... dedicationem celebrare -amur, ipse concessit. AMBR. Nab. 10, 44. 17, 73 oportet nos taliter agere, ut ... dei promissa accipere -amur (PELAG. in Rom. 10, 19 SACR. Leon. p. 142, 13). hex. 3, 2, 9 p. 66, 10 quod ... orando facere -uit, non imperando. MAXIMIN. c. Ambr. 139 videre (PAVL. NOL. epist. 5, 8 p. 30, 13. VEN. FORT. Mart. 3, 450 licenter. *al. cf.* PS. HIER. epist. 7, 8 p. 114A praevidere. SEDVL. carm. pasch. 4, 262 spectare [*op. pasch. 4, 20 p. 270, 10* dignae conspicere]. 5, 237 [= op. pasch. 5, 19] *sole deficiente* hunc elementa sibi -uerunt cernere vultum [VEN. FORT. carm. 4, 8, 22 CORIPP. Ioh. 1, 109]. *al.*). PRVD. cath. 3, 151 edere ... deum -ta ... virgo. PAVL. NOL. carm. 26, 206 *Christus est* mortuus, ut ... -ar ... vivere. epist. 24, 10 p. 211, 5. 34, 10 p. 310, 8. AVG. civ. 5, 24 p. 237, 2 D. gest. Pelag. 35, 66. *al.* RVT. NAM. 1, 6 nasci felici qui -uere solo *Romae* (*cf.* CAES. AREL. serm. 33, 1 p. 137, 21). CASSIAN. inst. 5, 2, 3 ut ... producere possimus ... *et* pandere valeamus et ... transire possimus ...

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ac . . . -amur educi. conl. 10, 10, 11 liberari. 11, 9, 3 ita ad illud praemium . . . -bimur pervenire. *al.* EPIST. pontif. 1054 Conc.^{S} IV 2 p. 108, 24 quatenus . . . d i c e r e -amur: 'gloria *eqs.*' (1055 p. 111, 35. NICET. vigil. 2 p. 58, 5 quo . . . canere possis et -aris d. CAES. AREL. serm. 1, 19 p. 18, 26). PAVL. PELL. 7. *et saepe.* *c. nom. c. inf.*: PRISCILL. tract. 3, 57 p. 45, 3 Enoc profeta esse non -uit . . . ? (*cf.* AVG. civ. 4, 15 p. 165, 8 D. COD. Theod. 12, 1, 163. ENNOD. epist. 9, 27, 2 p. 248, 26 postquam pater esse -uisti. *al.*). APRING. in apoc. 1, 6 ut -amur sacerdotes . . . existere. *c. acc. c. inf.*: MAX. TAVR. serm. 65 p. 664^{C} dominum suum se annuntiare uno tempore -uit et videre.

β usu liberiore fere abundare videtur ut gr. τυχεῖν (*cf. Svennung, Unters. Pallad. 454*): ① *abundantia exemplari vel versione demonstratur*: ITALA II Macc. 5, 10 rec. M periit sine fletu . . . nec sepulchrum paternum ⌊habere -uit⌋ (⌊⌋ *gr.* μετέσχεν, *rec. B* consecutus est). EVTR. 9, 15, 2 = 10, 8, 3 -uit quoque inter divos referri (*Paean.* συνηριθμήθη). DIOSC. 2, 142 p. 232, 6 unde et ipsum nomen accipere -uit (*gr. 2, 156, 1* ἔσχηκεν). CASSIOD. c. Ap. 2, 135 quia civem talem habere -uerit (*gr.* ἔχει). CAES. AREL. serm. 83, 2 separari non -uisset (*Rufin. Orig. in gen. 4, 1 p. 50, 27* non esset separatus). ② *in oratione complurium membrorum uni tantum membro additur*: HIL. trin. 12, 13 filii dei . . . effecti . . . dici id -emur potius quam nascimur. in psalm. 51, 6 p. 101, 11 reliquit, . . . transivit, . . . usus est, . . . obtinere . . . -uit. 51, 13$^{extr.}$ Aegyptiorum populus . . . demergi (*cf. p. 805, 14*) . . . -uit et impiam gentem . . . fluctus absorbuit. OPTAT. 2, 20 p. 57, 8 iustificari -uit . . ., . . . damnata descendit. 7, 3 p. 173, 13 AVG. c. Emer. 9 p. 191, 14. PETR. CHRYS. serm. 123 p. 540^{A} qui de caelo venienti Christo credere noluit, iam non -bitur credere ab inferis revertenti (*antea*: credent). PRAEDEST. 3, 16 p. 656^{A} quem si interrogare -aris et dicas . . ., respondebit. SEDVL. op. pasch. 4, 9 loqui -uit et . . . audivit (carm. pasch. 4, 105 audiri . . . -uitque audire). APRING. in apoc. 20, 7 p. 65, 16 CORIPP. Ioh. 3, 459 CAES. AREL. serm. 95, 1 p. 373, 20. ③ *in pleonasmis* (*cf. p. 805, 73. 806, 50*): AVSON. 211, 27 p. 68 P. quos -uisse deceret n a n c i s c i, ut *eqs.* (*cf.* GREG. TVR. glor. mart. 70 p. 535, 21 obtenere [VEN. FORT. virt. Hil. 3, 10]). CLAVD. DON. Aen. 2, 90 p. 159, 11 memoria . . . d i g n a (*cf. l. 71. p. 805, 29*) . . ., quae . . . vivere -retur (2, 140 p. 166, 11. MVTIAN. Chrysost. hom. 3 p. 251, 35 [*gr. p. 27, 36* ἀξίους]).

4 *fere i. q. e f f i c e r e*: a *c. acc.*: PS. ORIG. (GREG. ILIB.) tract. 13 p. 145, 6 quid enim aliud peccata quam cordis duritiam -bantur? CLAVD. carm. min. 17, 20 artificis tacitae quod -uere manus. AVG. lib. arb. 3, 19, 54$^{in.}$ illud enim praecedens (*peccatum primum*) -uit ista sequentia. CYPR. GALL. iud. 639 mira facit et magna videt, laudanda -etur. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 705 medellam. 5, 17 miracula. VEN. FORT. carm. 2, 16, 88. b *c.* u t (non): AMM. 23, 5, 5 nulla vis humana . . . -uisse umquam potuit, ut, quod praescripsit fatalis ordo, non fiat. AVG. in euang. Ioh. 62, 1$^{in.}$ itane hoc -uit panis Christi . . ., ut post illum intraret in eius discipulum satanas? GREG. M. dial. 3, 37 p. 224, 18 M. malitia remanentium -etur, ut *eqs.*

5 *in serm. gramm. i. q. suscipere, habere*: PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. p. 164, 22 B. quorum nominum genetivi . . . i litteram -buntur (*cf.* EVTYCH. gramm. V 463, 24 diversam . . . coniugationem -uerunt [*i. habent*]. MARTYR. gramm. VII 190, 9 paenultimam longam . . . -uit . TER. MAVR. 1376 *spondeus* temporis duplum -ens *quam dibrachys.*

II *i. q. factis efficere, ut tribui nobis aliquid debeat:* ***dignum esse*** (*tam bona re quam mala* [*e. g.* CIC. S. Rosc. 57 in eos impetum facere, qui -entur. Phil. 8, 16 irasci amicis . . ., si -entur. *cf. etiam p. 808, 9. 20. 25. al.*]. *sunt de quibus dubites, hucne an ad I pertineant. de usu generum verbi: praevalente schemate* -or -ui [*cf. p. 808, 72*] *leguntur formae act. praes. l. 81 sq., p. 808, 10. 24. 39, mediopass. perf. l. 72 sqq., p. 808, 8. 18. 37. 56; in dubio est part. perf. pass. an pro subst.* meritum *accipiendum sit*: TER. Phorm. 305 nihil suave -tumst [DON.: nihil . . . mercedis (*cf. p. 819, 45*), *sed v. Hauler ad l.*]. SIL. 15, 262 ut -tum. AVSON. 200, 40 p. 60 P. ut erat -tum):

A ***usu sollemni*** (*add. abl. instr.: l. 68. p. 808, 15. 41. 46*): 1 *abs. et c. adv.*: a *mediopass.*: α *stirpis praes.*: PLAVT. Trin. 659 tibi nunc, p r o i n d e u t -ere, summas habeo gratias (CIC. Catil. 4, 3 Phil. 14, 19 PLANC. Cic. epist. 10, 4, 4). PLANC. Cic. epist. 10, 17, 3 si (*cf. l. 56*) -or (VERG. Aen. 2, 690 pietate. Ov. fast. 3, 834. *al. nota*: ENNOD. epist. 4, 24, 3 de deo). *al.* INSCR. RevA. VI 10 (1937) p. 338 n. 44 opto tibi terra(m) leve(m); -eris. *nota*: EPIST. pontif. 321 Aug. epist. 181, 8 nec digni sunt nec -entur (*cf. l. 35. p. 808, 22. 60. al.*). *β stirpis perf.*: NAEV. trag. 8 u t quisque e t -tus (CIC. Phil. 14, 19 epist. 14, 4, 4). PLAVT. Amph. 583 proinde ac -tus es. Asin. 161 u t -tus sum (Trin. 1173 TER. Eun. 750 CIC. Catil. 2, 4 LENT. Cic. epist. 12, 15, 6 SALL. Iug. 103, 5 VERG. Aen. 4, 547 SIL. 13, 697. *al.*) Capt. 1020 -tus est (Trin. 1068 si eris -tus. VAL. FL. 8, 223). TER. Haut. 815 i t a -tu's (CIC. prov. 38 PLANC. Cic. epist. 10, 24, 2). VAL. FL. 6, 735 s i c -tos (STAT. Theb. 5, 694. 6, 168). CE 509, 1 non -ta (*sc. tam maturam mortem. cf.* INSCR. christ. Diehl 3304 *et l. 83. p. 811, 37*). CIL VI 7470 *ille illis* . . . dedit. ceteri . . . -ti non fuistis. b *act.*: α *stirpis praes.*: PLAVT. Men. 359 ut -et. Most. 59 numquam -ui, tu -uisti et nunc -es (Truc. 542). Truc. 707. CE 2173, 9 sic (INSCR. christ. Diehl 4871 coniugi . . . bene -enti [*ad p. 811, 43*], set sic non -enti). *β stirpis perf.*: PLAVT. Asin. 377 contra u t -ueris (Most. 1133. *cf.* Ov. Pont. 1, 5, 70 sic. *sim. al.*). Most. 59 *v. p. 807, 81.* RHET. Her. 4, 40, 52 CIC. Phil. 13, 135. *al.* *nota*: PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 14 l. 5 maius pretium quam res -uerat offerentes (*i. quam pretium eius erat* [*gr. 285* τιμὴν πολλαπλασίονα τῆς ἀξίας]).

2 *c. acc.*: a *pron.*: α *mediopass.*: ① *stirpis praes.*: CIC. Catil. 2, 11 quae. *al.* PROP. 2, 32, 22 quanta. CYPR. epist. 33, 2 p. 567, 22 quid . . . de eius bonitate -antur (64, 6 p. 721, 8. *cf. l. 17. 37. 41. p. 807, 69*). *al.* ② *stirpis perf.*: TER. Andr. 621 q u i d -tu's? :: crucem (TRAG. inc. 122 PROP. 3, 7, 34 LIV. 28, 19, 5). Phorm. 272 quod. *β act.*: ① *stirpis praes.*: TER. Andr. 331 nil. ② *stirpis perf.*: CIC. Cluent. 126 quid (LIV. 24, 14, 4). VERG. Aen. 10, 491. LAVD. [Turiae] (CIL VI 1527) 2, 67 omnia. Ov. met. 13, 49 IVV. 7, 216. b *subst.*: α *mediopass.*: ① *stirpis praes.*: CIC. epist. 15, 11, 2 exitus, quos -eris. HOR. sat. 1, 1, 87 amorem (Ov. trist. 2, 159). Ov. Pont. 2, 6, 31 laudem pietate (*cf.* TAC. hist. 1, 30, 1 habitu . . . imperium). STAT. silv. 4 praef. secundum honorem, quem de (*cf. l. 37. 41*) me -etur (PLIN. epist. 10, 17^{b}, 1). *al.* ② *stirpis perf.*: TER. *v. l. 8.* CAES. Gall. 1, 40, 5 laudem . . . -tus videbatur. PROP. 4, 7, 66. Ov. fast. 6, 193 te . . ., Tempestas, -tam delubra fatemur. LIV. 2, 5, 6 poenam (6, 26, 2. *al.*). *al.* VAL. MAX. 9, 4 ext. 1 odium -ta *est* Septimulei avaritia. CVRT. 10, 7, 3 mortem *esse* -tos, qui *eqs.* LVCAN. 4, 813 tibi . . . digna (*cf. p. 807, 71*) damus . . . -tae praeconia vitae. STAT. Theb. 5, 702 silv. 5, 1, 42 TAC. ann. 12, 20, 2 HIL. in psalm. 118 daleth 10. *β act.*: ① *stirpis praes.*: Ov. am. 3, 11, 43 odium. medic. 28 crimina nulla. ② *stirpis perf.*: PLAVT. Trin. 1129 laudem (HOR. ars 268). CIC. Q. Rosc. 44. Verr. II 3, 178 poenas (Ov. met. 2, 654. *al. sim. al.*). Phil. 3, 14. CAES. Gall. 7, 34, 1 praemia. *al.* TERT. ieiun. 16 p. 295, 3 a deo plagam (CE 492, 4 -uit haec multa suis pro laudibus a me [*an ad p. 810, 21?*]). *γ gerund.*: HIL. in psalm. 118 koph 3 -enda fuit auditio. in Matth. 4, 2 p. 932^{B} honor . . . operibus sit -endus. trin. 6, 30 p. 182^{A}.

3 *c. enunt.*: a *c.* quam ob rem (cur): NAEV. com. 39 ultro -etur, q. o. r. ametur. Ov. met. 8, 493 -uisse fatemur illum, cur pereat (LIV. 31, 45, 13. 41, 24, 11). b *c.* ut (ne: *l. 45*): *mediopass.*: *stirpis praes.*: Ov. trist. 3, 4, 35 LIV. 40, 11, 6 CVRT. 3, 12, 24 STAT. silv. 5, 1, 4 QVINT. inst. 2, 9, 2 PLIN. epist. 4, 11, 16. 9, 14, 1. *stirpis perf.*: PLAVT. Capt. 422 TER. Andr. 281. Hec. 760 -tus d e (*cf. l. 17. 41*) me est, ut *eqs.* (LENT. Cic. epist. 12, 14, 6). LIV. 7, 21, 6. 28, 19, 6. *act.*: *stirpis praes.*: PLAVT. Capt. 744. TVRPIL. com. 85 -es merito (*cf. p. 811, 1 et l. 55*) ut diligare. *stirpis perf.*: PLAVT. Aul. 222 d e (*cf. l. 17. 37*) te neque re neque verbis -ui, ut faceres, quod facis (PETRON. 132, 1). Epid. 712 Poen. 1407 CIC. de orat. 1, 232 VERG. Aen. 2, 434 SEN. contr. 7, 8 (23), 1 VELL. 2, 130, 3 VAL. MAX. 1, 8, 8. 6, 2, 11 SEN. epist. 7, 5 CVRT. 7, 1, 22. PETRON. 114, 8 hoc a diis. STAT. Theb. 1, 657 -ui, n e parcere velles (QVINT. decl. 294 p. 167, 2). silv. 5, 4, 1 crimine (PLIN. epist. 3, 11, 7 virtutibus). *al.* c *c.* q u o d: PS. QVINT. decl. 5, 4 p. 92, 3 quid ego a deis . . . -ui, q. *eqs.* d *r e l a t.*: QVINT. inst. 10, 1, 174 -etur, qui . . . eximatur (decl. 297 p. 175, 20 -etur . . ., propter quem parcamus). decl. 259 p. 58, 23 -uisse . . . qui non falleretur (CIL VI 30973).

4 *c. structuris inf. habentibus*: a *c. inf.*: *formae mediopass.*: *stirpis praes.*: Ov. Pont. 4, 9, 89 VAL. MAX. 5, 3, 3. 9, 13, 2 MART. epigr. 32, 1 IVV. 8, 25 TAC. ann. 14, 48, 3 PLIN. epist. 7, 20, 1. paneg. 73, 6 eadem audire. *al.* MVTIAN. Chrysost. hom. 2 p. 249, 51 contemni digne (*cf. l. 40 p. 807, 71*) -emur (*gr. p. 26, 29* ἐσμεν ἄξιοι). *stirpis perf.* (*cf. p. 813, 8. 29*): SIL. 2, 372 -ta est . . . plecti Carthago. 7, 54. *act. stirpis perf.*: PROP. 2, 5, 3 haec -ui s p e r a r e? (STAT. Theb. 1, 240 ultorem . . . Iovem). Ov. epist. 14, 63 mori (SEN. contr. 10, 3, 4 SEN. Phaedr. 683. *al.*). met. 1, 243 pati (Pont. 3, 6, 28 PHAEDR. 3, 11, 7). 8, 127 -ui et sum digna (*cf. p. 807, 71*) p e r i r e (SEN. contr. 1, 5, 2. 8 MART. 1, 18, 7). *al.* b *c. nom. c. inf.*: Ov. epist. 3, 41 qua -ui culpa fieri tibi vilis? met. 9, 563 neve -ere meo subscribi causa sepulcro ('*noli committere, ut*' *Burmann*). *al.* VELL. 1, 5, 1 SIL. 13, 786 MART. 4, 10, 4 TERT. anim. 17, 10 adv. Hermog. 28 p. 156, 18 ENNOD. opusc. 3, 88 p. 353, 20. c *c. acc. c. inf.*: FLORENT. dig. 15, 1, 39 quod . . . officio -uerit . . . sibi donari. HIL. c. Aux. 1 *pacis* nos fieri participes nec temporis nostri peccata -uerunt nec *eqs.* PRISCILL. tract. 6, 98 p. 73, 21 EPIPHAN. in euang. 23 p. 34, 14 BOETH. cons. 1, 4, 36 W. INSCR. christ. Diehl 2376^{4}.

B ***usu derivato*** *pertinet ad ius* (*cf. p. 809, 3*) *vel necessitatem agendi i. q. oportere, licere* (*cf. p. 806, 57. ubique formae mediopass. stirpis praes. et act. perf.* [-or -ui]): 1 *negative*: a *c. inf.*: Ov. epist. 19, 95 non -uit falli mecum . . . Delia *dea.* GAVDENT. serm. 8, 19 G. qui necdum -ar . . . Pauli auctoritatem praesumere. 19, 44 daemones . . . salutis poculum bibere non -entur. PS. HIER. epist. 4, 4 p. 59^{D} PS. AVG. quaest. test. I 8, 1 COD. Theod. 4, 10, 3. 4, 17, 1 SACR. Leon. p. 113, 3 PETR. CHRYS. serm. 123 p. 540^{A}. ENNOD. dict. 22, 11 p. 496, 16 trahi ad servitia non -entur (*l. 19* quos nefas est ad inhonesta constringi). CONC. Paris. a. 556 p. 142, 19. b *c. nom. c. inf.*: CONC. Paris. a. 556 p. 145, 3 episcopus recepi penitus nullatenus -atur. 2 *sine neg.*: a *c. inf.*: SEN. clem. 1, 6, 2 nescio, an nemo ad dandam veniam difficilior sit, quam qui illam petere saepius -uit. STAT. Theb. 8, 285 cogi. TERT. pudic. 13, 16. uxor. 1, 2 l. 11 quae . . . temperari -rentur. CYPR. epist. 38, 1 p. 580, 10 COMM. instr.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 33, 10 OPTAT. 1, 19 p. 21, 1. 3, 7 p. 89, 4. 7, 1 p. 160, 3 PAVL. NOL. carm. 26, 75 COD. Theod. 2, 1, 8, 1 COD. Iust. 8, 4, 8 CAES. AREL. serm. 24, 4 p. 105, 1. *nota:* VAL. FL. 1, 519 quid Minyae -uere (*i. quid causae habuerunt*) queri? **b** *c. acc. i. q. egere?* (*cf. p. 819, 11*): VEG. mil. 4, 36 cavendum, ne ... statim, ut sectae fuerint *trabes*, mittantur in navem, siquidem ... duplices ad maiorem siccitatem -antur indutias.

III *forma* (**bene, male**) **-eri** (***de aliquo***) *i. q. factis gratia aut vindicta dignis consulere in aliquem, aliquem bene vel male afficere, tractare* (*de usu generum verbi: act. stirpis praes.* [LVCIL. 948 ⟨bene *Marx*⟩ ut -as *supplemento incerto*]: *l. 34. p. 810, 23. act. stirpis perf. inde a* PLAVTO [*l. 23 sq. 30. 35. 83 sqq. cf. p. 810, 6*], *item mediopass. stirpium praes. et perf. longe frequentissime usurpantur* bene -ens *et* bene -tus, *quae v. p. 811, 43. 813, 34; sed locos propter structuram notabiles hic recipere maluimus*):

A ***intrans.***: **1** *c. struct.* (*accedit abl. instr.: l. 50. p. 810, 1*): **a** *solum meritum indicatur adv.: formae mediopass. stirpis praes.*: TRAG. inc. 201 bene quam -tam esse autumas, male -ere (*i. quae te beneficiis affecit, eam tu male factis afficis.* PORPH. Hor. epod. 5, 88). PLANC. Cic. epist. 10, 17, 3 qui bene -entur (VAL. MAX. 6, 5, 1). CASSIOD. var. 5, 43, 3 sic (*i. male*). *perf.*: TRAG. inc. 201 *v. l. 18.* LIV. 45, 20, 8 Rhodios non ita -tos eo bello, ut *eqs.* *formae act. stirpis perf.*: SEN. contr. 7, 6 (21), 13 bene -uit. *nota* bene -eri (*sc. vi vocis* b. *evanida*) *c. inf. consec.*: COMM. instr. 1, 6, 22 unde b. -uit corruptor ascendere caelum? bene -ens *et* bene -tus *v. p. 811, 43. 813, 34.*

b *debitor gratiae indicatur*: **α** *praep.*: (I) erga (*cf. p. 810, 7*): PLAVT. Amph. 1101 utut e. me -tast (Cist. 109). CIL III 9360 patrono e. se benemerito. VI 14926 coniugi ergo se benemerenti. (II) de (*cf. p. 810, 8. 33; aliter p. 808, 7*): *non accedentibus aliis struct.*: PLAVT. Amph. 39 debetis velle, quae velimus: -uimus de vobis ('*digni sumus*' *Ussing*). CIL VIII 1125 -tus de ⟨...⟩. 11605 de se sibi -tus ... de se sibi -ta (*cf. Söderström, Epigraphica lat. Afr., 1924, 89 sqq.*). 21764. *indicatur etiam meritum*: Ⓐ *formae act.: stirpis praes.*: PLAVT. Asin. 148 te ego ut digna's perdam atque ut de me -es (TVRPIL. com. 192). *stirpis perf.*: PLAVT. Capt. 745 de me ut -uisti, ita vale. ACC. trag. 195 ita de illis -ui, ut *eqs.* (CIC. Att. 9, 7, 4. SEN. contr. 2, 1, 32 sic. PAPIN. dig. 31, 77, 25 ut quisque de te -uerit). CIC. Att. 10, 4, 5 de re p. ... optime (VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 SEN. dial. 6, 1, 3). OV. Pont. 4, 2, 46 non bene (SEN. contr. exc. 3, 3 contr. 7, 3, 9. *al.*). SEN. contr. 2, 5, 19 melius (SEN. epist. 52, 6). contr. exc. 6, 2 male (SEN. dial. 1, 4, 8 m. de me imperator -uit). Ⓑ *mediopass.*: ① *stirpis praes.*: PLAVT. Curc. 185 male -eri de inmerente (Trin. 339 AFRAN. com. 388 CIC. Verr. II 3, 59. *al.*). CIC. Phil. 1, 33 bene (*al.* SEN. dial. 3, 16, 3. *al.*). 2, 119 ut (CASS. Cic. epist. 12, 12, 5). *al.* CAES. Cic. Att. 9, 6a ita. PROP. 1, 8, 17 SEN. benef. 6, 23, 8. ② *stirpis perf.*: *formae finitae*: PLAVT. Asin. 160 ut -ta es de me et mea re (Most. 214 CAES. civ. 3, 53, 5). Mil. 1069 numquam (*cf.* saepe *l. 50. 57*, semper *l. 59. 61*, aliquando *l. 58*) male de me -tast (LIV. 29, 8, 4). SCIP. min. or. frg. Fest. p. 286 b 7 quibus de hominibus ego saepe atque in multis locis opera factis ... benemeritus siem (CIC. Sest. 142. *al.* CAES. anal. frg. Cic. Brut. 253 BELL. Afr. 77, 1 Alex. 66, 5 NEP. Phoc. 2, 2 LIV. 26, 33, 7). CIC. div. in Caec. 21 non optime (Verr. II 4, 142. *al.* CAES. civ. 3, 99, 2 BELL. Hisp. 1, 4. *al.*). Verr. II 4, 81 ita ... ut (*al.* CAES. Gall. 1, 11, 3 LIV. 10, 24, 11. 45, 20, 8). Mur. 51 ita (*al.* CAES. Gall. 1, 11, 3 TAC. ann. 12, 65, 1). *al.* LIV. 4, 32, 7 quanto melius. *al.* *partic.*: CIC. har. resp. 46 saepe (*cf. l. 48*) optime (Phil. 5, 36 -tae -entisque [*cf. l. 60*]. 13, 7 civili bello. *al.*). Mil. 99 non male aliquando (*cf. l. 48*) ..., semper (*cf. l. 48*) optime (*cf.* QVINT. inst. 10, 3, 11 de ingenio suo pessime). Phil. 5, 28 bene de re p. -torum et (*cf. l. 57*) -entium (CIL III 7090 patrono semper b. de se -to. *al.*). *al.* © *partic. praes.*: CIC. prov. 23 nemini ... bene -enti de re p. (Phil. 5, 28 *v. l. 60. al.* CIL III 7460 VI 14732. *al.*). Phil. 5, 36 optime. epist. frg. V 22 M. ita. APVL. met. 10, 24 pessime. (III) ab (*cf. etiam p. 808, 29*): CIL II 2102 *illa* benemerens a suis (III 1760 bene -enti a se. VI 28415 XII 49. 197. *cf.* VI 37146, 10 bene -tae ab se [CE 1853, 4 a multis bene -tus amicis]). XII 194 uxori a se -entissimae (INSCR. christ. Diehl 4686 Probae benemerenti, a filio Leone et a omnibus -tae [*de abund. cf. p. 811, 13. 813, 70*]).

β *dat.* (*aliter l. 32*): CASSIOD. var. 5, 27, 1 qui bene nobis -ti fuerint. CIL XII 3453 marito sibi -entissimo.

γ *apud partic. pro subst.* (*cf. p. 811, 46*) *pron. poss.*: PLAVT. Capt. 935 bene -enti nostro ('*si quis de nobis bene -uerit*' *recte Brix-N.-K.* PS. CYPR. adv. Iud. 4 p. 137, 9 interfecerunt b. -entem suum. INSCR. christ. Diehl 600 ad spirita benemerentium meorum). [*dub.*: CE 1974, 4 sic sibi voluit ac -ti⟨s⟩ suis funus ornari (*cf. etiam Armini, Eranos 24, 1926, 64*). CIL XI 4760 -entibus suis (*ad II?*)].

2 *abs.*: CIC. off. 2, 70 qui est -tus (*i. qui in illum beneficium contulit*). SALL. Iug. 54, 1 *v. infra p. 813, 80.* VERG. Aen. 6, 664 quique sui memores aliquos fecere -endo (munerando *interpretatur* DON. Ter. Eun. 458, 3 [*cf. p. 815, 25*]. PROP. 4, 11, 101 sim digna -endo, cuius honoratis ossa vehantur avis [*cf. p. 805, 6*]. SEN. Herc. O. 575 [*v. p. 815, 42*]). OV. epist. 2, 61 me -uisse putavi (QVINT. decl. 374 p. 414, 21 puta te -uisse. *cf.* SEN. benef. 7, 25, 2 'si bene quid de te -ui' [*cf. l. 9*] ... :: quidni -ueris? TAC. ann. 12, 58, 2 prout bellis ... -uerant aut ... seditione deliquerant). PRVD. c. Symm. 2, 807 vivere commune est, sed non commune -eri. *part. praes. pro adi. et subst. v. p. 812, 39, part. perf. p. 813, 58.*

B ***c. acc.***: **1** *meriti sive boni sive mali*: **a** *in bonam partem i. q. committere* (*mediopass. praes. et perf., act. perf.* [*l. 10. 13 sqq.*]): TER. Hec. 487 quae numquam quicquam erga me commeritast ..., quod nollem, et saepe, quod vellem, -tam scio. CATVLL. 73, 1 desine de (*cf. l. 14. 18*) quoquam quicquam bene velle -eri (VERG. Aen. 4, 317 si b. quid de te -ui. OV. met. 7, 854. LIV. 43, 8, 4 quae b. -tos sese ... de p. R. dicant). LIV. 7, 20, 5 ea ... -tos (STAT. Theb. 9, 780 multum -tos ... parentes. CIL VI 33796 coniugi ... plura [*i. plurima*] -tae. INSCR. Nuovo bull. crist. 1904 p. 133 plurima -enti). SEN. benef. 7, 19, 9 quidquid -uerat (TAC. hist. 4, 80, 3 quae -uisset). CVRT. 10, 8, 1 quid de (*cf. l. 8*) rege -uisset (MART. 9, 71, 7 q. -uit terror Nemees, quid portitor Helles, ut niteant ... signa poli? [QVINT. decl. 325 p. 281, 2 q. -ueras, ut te scriberet heredem?]. *cf. p. 803, 6 et* TERT. nat. 2, 9, 20 p. 112, 27 q. Sterculinus -uit ad divinitatem?). SCAEV. dig. 32, 37, 2 de (*cf. l. 8*) me nihil -to (DRAC. laud. dei 3, 565 nil de pietate -entes. CIL V 5032 plura [*i. plurima*] de se -enti. VI 11252 uxori ... omnia de se -enti. XI 6566 plus de se -tae quam titulo scribi potuit). ?CE 492, 4 *v. p. 808, 28.*

b *in malam partem i. q. delinquere* (*cf. p. 814, 51 et vol. III s. v.* commereo): **α** *formae activae* (*praes. non nisi l. 25. 31. partic.: l. 30*) *et passivae* (*l. 30*): PLAVT. Asin. 146 isti quid suscenseam ipsi? nihil est, nihil quicquam -et; tuo facit iussu (Persa 832 ego n. -ui :: at enim quod ille -uit, tibi id obsit volo. CIC. ad Brut. 1, 15 [9, 24], 11 TIB. 1, 10, 5 OV. met. 5, 492 SEN. contr. 10, 5, 9). Cas. 954 malum -ui (Mil. 547. *cf.* 584 TAC. hist. 1, 41, 2. *al.*). Cist. 160 malam rem. Men. 779 culpam (Stich. 78 in se. MELA 1, 106). Trin. 23 amicum castigare ob -tam noxiam. VERG. Aen. 7, 307 scelus ... -entem. PROP. 1, 18, 9 OV. epist. 7, 77. medic. 2 crimina nulla -ent. ars. 3, 45 met. 2, 290. *al.* LIV. 2, 38, 4 piaculum. 8, 28, 8 noxam (PETRON. 139, 3). *al.* *indicatur, in quem delinquatur*: PLAVT. Men. 490 quid de te -ui, qua me causa perderes? (TER. Haut. 83 ⟨com⟩ meruisti *Fleckeisen, Dziatzko.* LIV. 28, 27, 13 *subi.* patria). **β** *formae mediopass.*: PLAVT. Most. 860 sunt malum -ti (LIV. 38, 8, 7 non plus mali -tos Aetolos Antiochi bello quam boni ante ... fecisse). Trin. 1049 qui nil -ti (OV. met. 2, 707 in ... n. -to saxo). TER. Phorm. 1014 esse ... culpam -tum non nego. VAL. FL. 7, 421 me opponere monstris quid -tum ... voluit?

2 *debitoris gratiae* (*cf. s. v.* emereor *p. 472, 72*): VLP. dig. 32, 11, 8 si te -uerit ([*syn.*: meritum apud *aliquem* collocare]. ⟨de⟩ te *Hoffmann, sed cf.* 40, 5, 46, 3). COMMENT. Lucan. 3, 622 'emerita iam morte': qua morte -uerat suos, dum omnia tela excipit. -eri deum *v. p. 804, 59.* *pass.*: CASSIOD. Ios. antiq. 13, 7 p. 368, 14 eum nequaquam pro patre dolorem servaturum, si bene -retur ab eis (*gr. 115* εὐεργετηθείς). -tus *pass. i. q. beneficiis devinctus v. p. 812, 81.*

index gramm: *casus: accedit nom. praed.: p. 802, 82. 803, 56. gen.: p. 805, 4. dat.: reflex.: p. 802, 57. 806, 78. aliter: p. 809, 32. non reflex.: p. 802, 57. 805, 1. 59. aliter: p. 803, 53. 82. 809, 70. acc. simplex: aliquid: passim; nota l. 5. p. 803, 34. 74. 809, 4. aliquem: l. 40. p. 804, 57. 66. 806, 37 sqq. acc. duplex: p. 804, 74. 806, 33. abl. instr: p. 802, 71. 803, 18. 804, 2. 805, 41. 807, 64. 809, 16. adv.: p. 805, 34. 807, 65. 809, 17. al. praep.* (*cf. et p. 803, 19. 816, 59*): ab: *p. 804, 24. 805, 1. 3. 45. 54. 806, 3. 7. 808, 28. 44. al. aliter: l. 45. p. 809, 64.* ad: *l. 18.* apud: *p. 803, 81. 804, 42. 805, 58.* de: *p. 803, 14. 804, 43. 805, 56. 806, 6. 23. 807, 69. 808, 17. al. aliter: p. 809, 29. al.* circa: *l. 78.* erga: *p. 809, 26.* ex: *p. 802, 76.* in *c. acc. l. 29.* in *c. abl.: p. 813, 80.* per: *p. 802, 77. 805, 66.* *inf.* (*inde a* PROP., OV.): *p. 805, 15. 70. 806, 47. 808, 51. 73. 81. 809, 24. 813, 8. 28. nom. c. inf.: p. 805, 24. 807, 5. 808, 61. 80. acc. c. inf.: p. 805, 31. 76. 807, 9. 808, 65. enunt.: rel.: p. 805, 6. 808, 47.* *c.* quam ob rem (cur): *p. 808, 32.* *c.* quod: *p. 808, 46.* *c.* ut (non), ne (*inde a* PLAVTO, TER., CIC.): *p. 805, 7. 65. 807, 43. 808, 34. aliter: l. 15. p. 803, 1. 809, 22.*

comp.: com-, de-, e-, per-, promereo. mercedimerus. *deriv.*: 2. merito. merenda. meretrix.

part. praes., saepius pro adi. et subst. (*p. 811, 27*) **merēns,** -entis. *de scriptura et sonis v. p. 802, 25. 811, 64. de formis v. p. 811, 74. suspensiones v. p. 811, 4 sqq. l. 52 sqq. superl. v. p. 811, 20. 81.*

1 *i. q. dignus, qui aliqua re afficiatur* (*cf. p. 807, 54*): **a** *in bonam partem* (*bona et mala res coniunctae* [*cf. p. 804, 67*]: SALL. Iug. 100, 3 laudare et increpare -īs): CVLEX 413 tibi tale -i funeris officium ... reddit. HOR. carm. 3, 3, 13 hac arte ... te -em ... tuae vexere tigres. epist. 1, 7, 24 dignum praestabo me etiam pro laude -is (*sc. Maecenatis*). TIB. 1, 9, 81 Venerique -i fixa ... palma. OV. Pont. 2, 2, 92 decreta -i ... laurea. STAT. silv. 4, 8, 14 PORPH. Hor. carm. 3, 14, 6. *c. negatione* (*cf. p. 811, 29. 35. 813, 18*): VLP. dig. 24, 3, 22, 6 mulier ... nimia circa maritum non -em. PEREGR. Aeth. 5, 12 circa me ... indignam et non -em (23, 5. 8 SVLP. SEV. epist. 2, 14. *cf. p. 807, 71. 818, 55*). 16, 4. HIER. epist. 21, 39, 4 dat pluviam ... -bus pariter et non -bus. *in titulis* (*cf. p. 811, 48. fere dat. gen.*: INSCR. christ. Diehl 3970 D Petroniae -is. *cf. et p. 811, 13. 18*): CIL I^2 632 (= CE 248, 7) proque hoc atque alieis doneis des digna -i (INSCR. christ. Diehl 3923 matri ... pro pietate -i. *cf.* CIL XI 4751 ob eximia beneficia eius erga

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

se -i). 2226 Aescolapio ... donum dedit lubens merito (*cf. p. 808,40*) -e (*cf. p. 802,32. item deo*: CIL XIII 388 votum solvit lubens -i. INSCR. Dessau 9238^{a} Fortunae reginae -i. τύχη βασιλίσῃ ἀξία. *cf. p. 812,21*). II 1709 huic mer. fil. et nep. fec. (XIV 4803 patri). VI 6604 conservo suo -i. 10329 a(mico) m. 14247 maritae s. mer. (*cf.* X 6081 marito. XI 3847 coniugi. XIV 4812 INSCR. NSc. 1907 p. 207. 1927 p. 333 n. 8^{b}. *al.*). 14252 filiae ... me. (INSCR. NSc. 1920 p. 221 n. 3 file me. *cf.* CIL VIII 24691 pater meren(ti). XI 4760 *v. p. 809,77*. INSCR. christ. Diehl 1631 . 4470 *filio septenni* [4580 *quinquenni*. NSc. 1923 p. 49 *nepoti* qui vixit an. II ... avia m. *cf. p. 812, 27*]). 20107 amico ... sodales -i. X 7833^{a} *illi* tumul(um) -e(n)ti (*cf. l. 37. p. 802, 26*). INSCR. NSc. 1917 p. 281 n. 5 libertae (*cf. l. 26. p. 812,16*). 1923 p. 361 patrono. CE 664,1 quiensces (*i. quiescis*) in pace -s. *al.* *iuxta ponitur* bene merens (*cf. p. 809,68. 813,70*): CIL III 13949 matri ... -i ... b. m. X 1541 marito. INSCR. christ. Diehl 3248 fratri benemerenti ... -i. *cf.* 3656 Valerian(a)e -i ... -i. *iuxta ponitur* (con)dignus (*cf. p. 807,35. 810,79. 812,71. 813,10. 14. 68*): CIL XI 5748,8 ut adfectione(m) ... in singulos quosquae condignos -es exibeant. INSCR. christ. Diehl 3908 dignne -i Martinae (4530^{b}. 4611. *cf.* 4376 C digno et -i. INSCR. NSc. 1932 p. 176 digno -i.). *superl.* (*cf. l. 81.*) merentissimus, -a, -um (*c. struct. v. p. 809,67. 71*): CIL II 1185 civi. 1461 matri (4023 XII 49^{b}. *cf.* II 1618 filiae -issimae [*sim.* III 2290 V 7962 INSCR. NSc. 1915 p. 174]. VIII 5066 parentibus [XIII 2029]. 24756 avonculo. XII 22 patri). 2211 patrono (4346). 2997 coiogi (*sim.* 3035. 4022. 4186 V 7909 VI 2584. 34612 VIII 4496 IX 1987 INSCR. EphEp. 9 p. 34 n. 68 INSCR. Gall. Narb. Espér. 10). V 7927. VI 9533 fratri. XIV 4910 libertae. *pro subst.*: MANIL. 4, 96 nec fortuna ... sequitur ... -is. STAT. Theb. 1, 661 sors aequa -es respicit. silv. 5, 1, 251 PLIN. epist. 8, 6, 13. FRONTO p. 235, 22 N. -bus promptius, immerentibus audacius opem tuli (HIER. epist. 21, 35, 1 -bus ..., immeritis). **b** *in malam partem*: SALL. *v. p. 810,72*. VERG. Aen. 2, 229 scelus expendisse -em Laocoonta. 2, 585 (*in parte suspecta*) sumpsisse -is (*gen.; aliter Conington-N.*) poenas. Ov. epist. 7, 85 -em ure! minor culpa poena futura meast. met. 8, 116 cives odere -em *me*. VITR. 7 praef. 9. VAL. FL. 2, 101 Lemno. HOMER. 41 VLP. dig. 20, 1, 27. 30, 53, 3. **c** *negatione*: CELS. 1, 8, 2 in accusationem non -is stomachi. TERT. adv. Marc. 2, 23 p. 366, 18 nondum -es praedamnare. CIL X 2728 mater no(n) -e(n)ti (*'sc. mortem praematuram' Bormann. cf.* CIL XI 2611 XII 1957 INSCR. christ. Diehl 2781 A. 3051 B. 4224 B. *cf. et p. 807,78*). INSCR. christ. Diehl 4662 filiae Marciae non -es ... parentes.

2 *i. q. bene vel male consulens* (*cf. p. 809,9*): **a** *indicato merito*: PLAVT. Asin. 129 male -i (Capt. 315 SVLP. SEV. chron. 1, 12, 4. *cf.* SEN. Phaedr. 270 fama ... peius -i melior et peior bono). **bene -s** (*c. struct. sc.* erga, de, ab: *v. p. 809,26. 62. 65*): PLAVT. Asin. 129 Cist. 761. *al.* CIC. Phil. 14, 13 fin. 5, 61 Att. 14, 10, 3 BELL. Afr. 86,3 SEN. benef. 1,4,5. *al.* GLOSS. bene -es εὐεργέται. *formam* bene -s noster (*pro eo quod minus usitatum erat 'benefactor'*) *v. p. 809,73. saepissime in titulis: uno verbo perscr.* benemerenti: CIL II 2102. *al.* XIV 2841 CE 1878, 5. INSCR. christ. Diehl (*v. ind. p. 490*). INSCR. NSc. 1915 p. 30 n 3. *et saepe. inde notatur per* b.: INSCR. NSc. 1919 p. 309 n. 44 coniugi ... d(e) s(e) b(enemerenti) f(aciendum) c(uravit). *notatur* (*v. etiam Diehl p. 490 sub II B*): bene meren.: CIL VI 3193. benemer.: CIL VI 10745. 28129 INSCR. NSc. 1919 p. 225 n. 405. p. 353 n. 93. 1920 p. 232 n. 5. 1923 p. 410. 1928 p. 210 n. 15 venemer. ben. mer.: CIL VI 28180 INSCR. NSc. 1914 p. 389 n. 37a. 1928 p. 260 INSCR. christ. Diehl 4375 F. ben. me.: CIL III 14491 VI 28218. *cf. p. 812, 11.* be. me.: CIL II 4154 VI 28480 INSCR. NSc. 1919 p. 353 n. 92. bene m.: CIL VI 2561. 13609 IX 1705. X 3068 bene ḿ. INSCR. NSc. *p. 812, 4.* b. mer.: CIL VI 28893. b. n. m. r.: CIL VI 10158 b. n. m. r. bus. b. m. r.: CIL III 12953 b(ene) m(e)r(entibus). b. m. t.: CIL VI 21872. b. n. m.: CIL VI 13165 INSCR. NSc. 1919 p. 43 n. o. 1923 p. 376. b. m.: CIL V 515 H(erculi) b. m. v(otum) s(olvit) l(ubens) m(erito). *et saepissime.* m. b.: *v. l. 84.* *scribitur* (*v. etiam Diehl p. 490 sq.*): *per* n- (*cf. p. 814, 7*): CIL VI 19605 bene nerenti. X 2534 (*cf. Schopf, Die konsonant. Fernwirkungen 141*). *per* mae- (*cf. p. 813, 46*): CIL III 14491. VI 7150. *al.* IX 381. *al.* *per* moe-: INSCR. RevA. VI 12 (1938) p. 324 n. 56 (*s. III*). *per* menr-: CIL VI 28261 XIV 4820 INSCR. NSc. 1927 p. 406 n. 74. *per* mir-: CIL X 2280. *per* -ret-: *v. p. 802, 27.* *per* -ient- (*cf. p. 802, 31*): INSCR. christ. Diehl 4062. 4117 D. 4673. *per* -int-: CIL VI 28448 -inti. 32691. *per* vene- (*cf. l. 54*): CIL VI 10708 X 7833^{d} XIV 614. *al.* mene-: CIL VI 9362 sorori menemerenti (*cf. Schopf l. c. 138*). beme-: CIL VIII 3248. 15607 (*cf. Schopf 140*). *de formis* (*v. et p. 802, 32 et Diehl p. 491^{1} sub E*): *dat. pl.* -is: CIL III 12666 INSCR. christ. Diehl 4643. *dat. sing. crebro usu quasi immobilis factus et pro nominativo usurpatus videtur* (*cf. Diehl ind. p. 491^{1} et Armini, Eranos 33, 1935, 79*): INSCR. christ. Diehl 4573 Benerosa bene -enti parentib. desiderantis(sima) (*Armini*) anuclata (*i. anniculata*). *sim., sed non altero nominativo sequente* 604 A. 2550 A$^{adn.}$ 2591$^{adn.}$ *bis.* 2592. 2592$^{adn.}$ 2825$^{adn.}$ *superl.* bene merentissimus (*cf. l. 20 et* b. meritissimus *p. 813, 51*): CIL III 3544 V 4740 VI 3611. 12253. 13023. 14322. 19028 IX 4452 X 2044. 6035. 8123 XI 2837. -ens bene: INSCR. christ. Diehl 3732 A m. b. coniugi. 4167 -enti fecerunt bene. *vere* benemerenti: INSCR. christ. Diehl 2593. *plerumque usurpatur dat.* (*in titulis sepulcralibus nomini mortui postpositus; anteponitur*: INSCR. NSc. 1923 p. 252. 1924 p. 345. *nom.*: *v. Diehl p. 490 sub I.* *voc.*: INSCR. NSc. 1926 p. 247 n. 4 have Nerati Iuste bene m. *gen. pl.*: INSCR. christ. Diehl 600 [*v. p. 809, 75*]): viro, coniugi, contubernali *sim.*: CIL III 8460 V 2899. VI 8828 *v. p. 802, 33.* XI 3068. 4446. 6204. 6417, 15 XIV 2841 CE 1878, 5. 2169, 3. 2209, 9. *et saepissime.* patri, matri *sim.*: CIL VI 33227 IX 1705 INSCR. NSc. 1914 p. 397 n. 10. 1919 p. 299 n. 17. p. 304 n. 27. 1920 p. 232 n. 5. *al.* filio, filiae *sim.*: INSCR. NSc. 1914 p. 394 n. 77. 1916 p. 97 n. 1. p. 109 n. 136. 1919 p. 56 n. 6. *al.* fratri, sorori: CIL VI 35434 αδελφω φηκιτ βεν μερετι (*cf. p. 802, 27*). INSCR. Gall. Narb. Espér. 2 patri et fratribus b. m. INSCR. NSc. 1914 p. 397 n. 15. p. 419. *al.* patrono: CIL II 4154 VII 244 XIV 5179. *al.* INSCR. NSc. 1916 p. 104 n. 88 b. 1919 p. 302 n. 24. *al.* *servo sim.*: INSCR. NSc. 1915 p. 44 n. 19 ornatrici. 1917 p. 25 n. 2 vernae suae. 1919 p. 318 n. 55 lib(ertae). colliberto: INSCR. NSc. 1915 p. 47 n. 34. 1916 p. 184 n. 2. 1922 p. 424 n. 97. 1923 p. 36. collegae, amico *sim.*: CIL VI 9384 *illi* college sui pro sua pietate bene -i. INSCR. Dessau 6722 a(micis) b. m. (INSCR. NSc. 1919 p. 307 n. 34 amico). INSCR. NSc. 1920 p. 288 n. 4 *ille* heres eius amico et collegae b. m. f. 1919 p. 224 n. 160 collegae. *al.* *deo*: CIL V 515 *v. p. 811, 62. cf. p. 811, 1 sqq.* heredes *testatori*: INSCR. NSc. 1915 p. 43 n. 15. 1919 p. 223 n. 285. 1928 p. 195 n. 2. 5. p. 197 n. 7. 8 fratri h. b. m. f. *nota additum abl. modi* (*cf. l. 41. p. 813, 71*): CIL XIV 4276, 17 coniugi ... benemere⟨nti omni⟩ bono. *propter usum creberrimum haec formula significatione propria evanida etiam de iis adhibetur, in quibus aliquid meriti fuisse non potest, velut de liberis brevissimae aetatis* (*cf. p. 811, 9. 813, 48*): INSCR. christ. Diehl 2269$^{adn.}$ filiae benemerenti, quae vixit annum. INSCR. Bull. archeol. 1922 p. CLXXX. INSCR. NSc. 1920 p. 40 n. 39. 1923 p. 410. 1927 p. 407 n. 81. p. 425 n. 156. p. 426 n. 160. *huic usui multa ex iis, quae ad coniuges vel ad consanguineos pertinent, attribui posse consentaneum est. similiter significatione detersa nomini sepulcrum ponentis nominativo casu additur* (*cf. l. 42. p. 813, 50. 76*): CIL VI 31165 (*a. 250*) *illi* ... turmalibus benemerentes [animo] animo pleno posuerunt columna(m). INSCR. christ. Diehl 2953 F parentes benemerentes. 4582 Iusti an(n)orum sex ... parentes benemerentes. INSCR. Epigraphica 2, 1940 p. 7 *illae* κον φιλιους βενεμερεντες.

b *abs. i. q. benefactor* (*cf. similia p. 809, 67. 73*): CVLEX 229 fit poena -i. LYGD. 6, 55 nec merito (*i. et immerito*) nobis inimica -i. *add. abl. modi* (*cf. supra l. 24*): CIL XI 6480 liberto ... omni modo -issimo. *nomini sepulcrum ponentis nominativo casu additur* (*cf. l. 33*): CIL III 12438 mater natis m(emoriam) -e(n)s (*an voluit intellegi maerens?*) posuit (XI 2594).

comp.: immerens.

adv. merenter *i. q. merito*: CIL VIII 3528 *ille* filio dulcissimo -r fecit. [*inc.*: CE 746, 12 *v. p. 41, 35.* GLOSS. II 483, 2 ὠφελίμως -r commode utiliter.]

p. p. p. et mediopass. pro adi. et subst. (*l. 73. 80. p. 813, 28. 32. 35. 52. 79*) ***meritus,** -a, -um. -etus: *v. p. 813, 41 sq.* *superl.*: *l. 66. 70. 72. 75. 80. p. 813, 51. 72.* [*corrupt. aut locis sive corruptis sive dubiis*: ACC. praetext. 16 optume essis -us a nobis. CVLEX 24 -is ... chartis (fretis *dubitanter Leo*). LIV. 41, 6, 4 VAL. FL. 4, 259.]

1 *passive*: **a** *i. q. iure accipiendus, debitus* (*in malam partem l. 59. 64. 70. al.*): PLAVT. Capt. 1020 -am mercedem (Cas. 1015 LIV. 8, 22, 3). CIC. Planc. 80 gratiam (de orat. 3, 14 debitamque [*cf. infra l. 58. 60. 62. 67*] leg. 2, 43. *cf.* Ov. Ib. 25 grates). Phil. 7, 10 -os ... honores et debitos (VERG. Aen. 3, 118 [SERV. aptos]. 3, 264 [SERV. congruos]. *al.* Ov. met. 8, 387. *al.* LIV. 3, 69, 3). 11, 30 poenas ... -as debitasque (SEN. clem. 2, 3, 2 ex -a ac d. p. *cf.* Ov. epist. 12, 119. *al.* LIV. 1, 52, 1. *al.*). de orat. 2, 203 illam non Norbani seditionem, sed populi R. iracundiam ... -am ac debitam fuisse (*cf.* VERG. Aen. 8, 501 -a ... ira [Ov. Pont. 1, 10, 43. *al.*]). *al.* LENT. Cic. epist. 12, 14, 7 gloria iusta et -a. VERG. Aen. 4, 611 numen. 4, 696 morte (*al.* Ov. fast. 3, 707). *al.* HOR. carm. 3, 28, 16. 4, 2, 36. Ov. met. 3, 512 famam (PLIN. epist. 5, 14, 3 optima et -issima). Pont. 2, 6, 6 mala. LIV. 4, 41, 9 laudibus (*al.*). 26, 21, 4 triumphi (39, 4, 6 -um debitumque t. *al.* MANIL. 4, 52). VAL. FL. 7, 267 quem non -is videas occurrere monstris (*i. tauris Aeetae*). AFRIC. dig. 48, 10, 6. 3 ne uterque eorum -o debito careat. HIL. in psalm. 118 heth 15 -issima ... clade percussae sunt. COD. Theod. 2, 1, 8, 2 dignus (*cf. p. 811, 16. 813, 10*) et -us horror. 16, 5, 40 pr. Manichaeos ... -issima severitate persequimur. *al.* *neutr. pro subst.* (*cf. p. 819, 63*): SALL. or. Phil. 16 ut quam maturrume -a invenias. **b** *i. q. iure factus, iustus* (*cf. p. 808, 70*): PETRON. 98, 2 -issima proditione (*Richard*, propositione *trad.*) monstrabo. VAL. FL. 1, 508 -os ... rumpere questus. STAT. Theb. 5, 104 doloris (Ach. 1, 397). Ach. 1, 783 omne simul robur ... Europae -os ultro iuravit in enses. PAVL. dig. 48, 20, 7 pr. -is de causis. BOETH. cons. 1, 5 vers. 27 -o ... modo. THEOD. MOPS. epit. in psalm. 78, 12 obprobiis ... -issimis. *neutr. pro subst.*: ITIN. Alex. 41 p. 22, 11 cum acrius -o (*i. iusto*) ... doluisset. **c**? *i. q. beneficiis devinctus* (*cf. p. 810, 40*): CE 1869, 12 ad circa -tos quoque fecit plurimos (*'at vicinorum* [*'propinquorum mavult Niedermann in plag.*] *quoque plurimos sibi devinxit' Lommatzsch cum Heraeo, Kl. Schr. 185*).

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 active: **a** *i. q. dignus, qui aliquid accipiat (cf. p. 807, 54)*: *α in bonam partem*: *de animantibus*: PLAVT. Cas. 1015 -is -am (*v. p. 812, 55*) mercedem dare (*cf.* Rud. 516 quod habeas gratiam -o mihi. Ov. fast. 3, 268 posita est -ae multa tabella deae. 4, 898 Iovi [trist. 4, 2, 56]. trist. 1, 10, 43. 4, 2, 12 deis. INSCR. Ital. X 3, 52 votum solvit libens -a(e)). LYGD. 1, 21 -am larga donate salute. PROP. 2, 29, 13 haec te non -um ... exspectat. Ov. am. 1, 10, 59 -as celebrare puellas. *al.* *c. inf.*: SIL. 6, 41 -ae sibi poscere carmen Virtutis. STAT. silv. 2, 6, 97 doleri. *nota abundantiam (cf. l. 14. p. 812, 71)*: INSCR. NSc. 1936 p. 97 l. 33 (*a. 325*) qui -us ex origine dignus hunc honorem ... suscipiat. CASSIOD. Ios. antiq. 17, 6 p. 488, 7 nisi virtute dignus et officiis circa illum -us haberetur (*gr. 100* ἀρετῆς ἀξίῳ). *de rebus*: SEN. Herc. f. 899 -as victimis aras colam. MART. 4, 54, 2 -as ... cingere fronde comas. *nota abundantiam (cf. l. 9)*: CORIPP. Ioh. 1, 133 praemia compensat -o condigna labori. *β in malam partem*: VERG. Aen. 12, 852 -as ... bello territat urbes *Iuppiter* (*i. dignas, quae terreantur*). CIRIS 457 -a ... culpa. PROP. 3, 15, 43 non (*cf. p 810, 77*) -am ... vexare Lycinnam (Ov. trist. 1, 7, 19). Ov. am. 1, 4, 28 optabis -o cum mala multa viro. met. 10, 202 utinam -o (*sc. mihi*) vitam tecumque liceret reddere! 11, 130 -us torquetur ab auro. 11, 325 -am traiecit harundine linguam. VAL. FL. 2, 203 -os ... ulta toros. 3, 390. 4, 754. *al.* *inde i. q. noxius*: GERM. 200 Andromedam, -ae non iusta piacula matris. VAL. FL. 1, 726 Bistonas ad -os cum cornua saeva Thyoneus torsit. 1, 797 -is regis succedite tectis et saevas inferte faces. SIL. 13, 174 -ique cupido cruoris (STAT. Theb. 12, 595). STAT. Theb. 1, 46 -a scrutatus lumina dextra *Oedipus*. IVVENC. 2, 767. SEDVL. carm. pasch. 5, 76 sumere poenas de -is (*op. pasch. 5, 5* de sceleratis). *c. inf.*: HOR. sat. 1, 3, 120 -um maiora subire verbera. VAL. FL. 5, 223. SACR. Leon. p. 136, 13 perire. ALC. AVIT. epist. 51 p. 80, 16 accusari.

b *i. q. bene vel male consulens (cf. p. 809, 9)*: *α indicato merito*: RHET. Her. 3, 3, 4 ulcisci male -os (CIC. p. red. ad Quir. 22 LIV. 42, 38, 4. *al.*). CIC. Flacc. 16 optime -os cives (*al.* SALL. Iug. 62, 1. *al.* LIV. 36, 22, 2 CIL III 9023. *al.*). *sim. al.* **bene -us**: CIC. Flacc. 2 cum b. -is civibus (*al.*). p. red. ad Quir. 23 b. -os colas (fin. 3, 71 cum amicis aut b. -is. *al.* HIRT. Gall. 8, 46, 5 BELL. Alex. 65, 4 NEP. Eum. 6, 5. *al.* GLOSS. εὐεργέτης). *al.* LIV. 5, 7, 13 tam b. -o exercitui. *al.* AMM. 29, 3, 9 *ursam* ut b. -am in silvas dimisit. *al.* *in titulis (multo rarius quam* bene merenti. *c. struct. sc.* erga, de, ab: *v. p. 809, 28. 61. 66 sqq.*): CIL III 14594 bene -o patrono. 15172 avunculo bene -eto suo. V 1670 benemeretus *ille* ... benemeretus *ille* ... benemereta *illa* (6244 bene -etus. INSCR. christ. Diehl 4370 A Verissimus benemeritus). VIII 11744 uxori bene -ae (INSCR. NSc. 1919 p. 41 c benemeritae. *cf.* INSCR. Ital. X 1, 600 [*s. I/II*] contubernali benemeritae. CIL VIII 24687 alumno. INSCR. Gall. Narb. Espér. 435 contubernali suo benemerito. INSCR. NSc. 1922 p. 420 n. 69 bene maeritae). XI 7539 uxor eius benemeriti (INSCR. christ. Diehl 2633). *notione debilitata (cf. p. 812, 27) de liberis minimae aetatis*: INSCR. christ. Diehl 2969 A benemerito Pompeo, qui vixit mensibus XI. *nominativo casu additur (cf. l. 76. p. 812, 33)*: INSCR. christ. Diehl 1933 dunc (*i. dum*) ... bene[m] -i bixerunt. *nota superl.* benemeritissimus (*cf. p. 811, 81*): CIL V 6172 coniugi. *nota neutr. pro subst.* (*cf. p. 822, 34*): CE 963, 8 (*a. 11 a.*) ut b. pro -eis hilares Hilaram (681, 9 b. p. -is gaudet sibi praemia reddi [*cf. l. 56*]. INSCR. christ. Diehl 2156 [*a. 390*]). SACR. Gelas. 3, 106 p. 764 ut securus mereatur ... b. -is ... ad pacis aeternae praemia pervenire (*cf. l. 54*). CIL IX 2020 Cassiae ... benemeritis eius.

β abs. (*cf. s. v.* emereor *p. 473, 1 sqq.*) *i. q. benefactor, strenuus*: VERG. georg. 2, 515 hinc ... nepotes sustinet, hinc armenta boum -osque iuvencos (*aliter [cf. l. 2] explicat Forbiger: 'qui, consortes laborum agricolae, merentur, ut ab eo alantur'*. *cf.* ELEG. in Maecen. 1, 100 arator liberat ... -o fervida colla bovi. STAT. Theb. 3, 413. 7, 567 CORIPP. Ioh. 2, 282). AVSON. 199, 6 p. 58 P. -os inter commemorande viros. *in epistularum praescriptionibus (cf. p. 824, 25)*: FVLG. Virg. cont. p. 87, 21 in epistolis ... primum 'domino -o', *deinde ponitur nomen.* *in titulis (c. praep. de v. p. 809, 32)*: CIL V 3419 sorori ... pientissimae -(a)e. VIII 24581 coiugi. XI 2835 patri. XII 1972 INSCR. christ. Diehl 3970 E. *iuxta ponitur* (con)dignus (*cf. l. 10. p. 810, 79. 811, 16*): CE 461, 2 digno -oque marito (INSCR. christ. Diehl *v. in ind. p. 514 s. v.* dignus *c*). INSCR. christ. Diehl 4306 coniugi bene merenti ... condigno -o feci (*de abund. cf. p. 809, 68. 811, 13*). *nota add. abl. modi (cf. p. 812, 24)*: CIL IV 706 omni modo -um iuvenem. *superl.*: EPIST. RevBén. 51, 1939 p. 3, 1 (*s. V/VI*) domino sancto et in Christi caritate -issimo (*cf. l. 64*). CIL X 5652 contubernalis eius -issimo fecit. XI 8247 filiae. XII 3387 uxori. 3626 patrono. -us ab *aliquo i. q. bene -us de aliquo: v. p. 809, 68.* *nominativo casu additur (cf. l. 50)*: INSCR. christ. Diehl 651 Debestes montanarius, qui laboravit per omnium c[l]imiterium (*i. coemeterium*) -us fecit. 1471 (= CIL VIII 21816) Potentianus -us (*'an maritus?' Diehl*). *pro subst.*: SALL. Iug. 54, 1 Metellus ... -os (*cf. p. 809, 78*) in proeliis more militiae donat. SEN. benef. 3, 18, 3 in nomen -i. AMM. 18, 5, 6 quo honore -orum apud Persas ad suadendum ora panduntur. *formam* -us meus *v. p. 809, 76.*

comp.: immeritus. *v. Onom.*

n. pro subst. **ᵃmeritum**, -ī (*superl. abl.* meritissimō *v. p. 818, 40. abl.* -ŏ, -issimō *pro adv. v. p. 823, 3. 9*). *? masc.*: GREG. TVR. vit. patr. 14, 2 p. 718, 32 caelestem (-e *codd. 3, 4*) famuli -um. *de formis*: *abl. sg.* -u: CIL XIV 2080 (*saec. III/IV*) pro -u m⟨unifice⟩ntie sue. *abl. pl.* -eis: CIL I² 1332 CE 963, 8 (*v. p. 813, 53*). LAVD. Murd. (CIL VI 10230) 15. CIL VI 19419 meritieis. *scribitur*: mert- (*cf. p. 823, 4*): CIL VIII 21284. mereit-: CE 117, 2 = CIL I² 1930. mrit-: CE 627, 10. ner- (*cf. p. 811, 64*): CE 715 (= INSCR. christ. Diehl 1005), 6. *de notione* (*cf. l. 27*): SYNON. Cic. p. 436, 28 B. officia. obsequia. -a. gratiae. beneficia *eqs.* CHAR. gramm. p. 462, 20 B. εὐεργεσία (GLOSS.). EXC. Bob. gramm. I 554, 18 εὐποιεία (GLOSS.). GLOSS. ἀξίωμα, ἀξία. ἀνδραγαθήματα. δίκαια. *inde a* PLAVTO *l. 51. p. 815, 13. 78. 816, 2. 15. 43. 818, 36. 40. 63.* [*corrupte*: VARRO Men. 14. *loco corrupto*: CHAR. gramm. p. 383, 14 B. *dub.*: DRAC. laud. dei 3, 529 unde nihil -i (*Vollmer*, lucri *Arevalo*, me cristi *cod.*), sed vitae damna tulerunt. CIL III 10545 ob -a memoriae hec meruit (*an* memoriam hanc*?*). INSCR. NSc. 1919 p. 219 n. 79 C. Munatio sub mer. Domitian. (*an* meruit sub D.*?*). *lectio varia pro* mercedis: HIER. epist. 22, 20, 3. *interpr. inc.*: HIL. Macc. 313 quid mutarit -umque hominumque loquelas (*ad II A 2?*).]

I ***notione verbi merendi*** *plus minus* ***servata***: **A** *usu sollemni et frequentissimo pertinet ad caput III verbi merendi (p. 809, 8), ubi mereri de aliquo est i. q. consulere in aliquem; est igitur primitus i. q.* ***factum*** *in aliquem commissum bonum aut malum aut* ***gratia*** *aut* ***vindicta dignum***: **1** *usu primario*: **a** *notione plena et emolumentum (sive damnum) et ius compensationis respicitur*: *α in bonam partem (definitur)*: MAR. VICTORIN. defin. p. 26, 29 cum ultra, quam debitum est, facimus praestandi benivolentia ..., haec -a nuncupantur. *distinguitur ab officio: l. 44. p. 816, 63*): *-a privata (cf. p. 816, 62. 64) e. g.*: CIC. *p. 815, 38. al.* VERG. Aen. 11, 179 -is vacat hic tibi solus ... locus. Ov. epist. 12, 21 est aliqua ingrato -um exprobrare voluptas. met. 7, 166 excessitque fidem -orum summa tuorum. Pont. 4, 8, 6 -um velle iuvare voco. trist. 1, 6, 30 nostraque sunt -is ora minora tuis. *nota*: PS. QVINT. decl. 2, 7 p. 25, 29 noctium (*cf. p. 817, 2*) -a et affectus osculis ... quaesitos. *publica (cf. p. 816, 21. 60) e. g.*: PLANC. Cic. epist. 10, 8, 7 mihi ... fructus -orum meorum in rei p. incolumitate satis magnus est paratus. NEP. Con. 3, 1 multis ... -is apud regem ... valebat. VERG. Aen. 1, 151 pietate gravem ac -is ... virum. *expresse*: COD. Theod. 7, 13, 7, 3 uxoris suae capitationem -is (*i. stipendiis absolutis; cf. p. 817, 4*) excusabit. *accedunt syn. et opp.*: CIC. Verr. II 2, 122 -is atque beneficiis (Phil. 5, 37 huic tanto -o Bruti ... tantoque in rem p. b. epist. 11, 16, 2 ad Q. fr. 1, 1, 26. *cf. p. 815, 50. 53*). epist. 11, 29, 2 mea ... benivolentia ... omnibusque -is. 12, 29, 1 ad haec officia vel -a potius (IVV. 3, 127 quod ... o. ... aut quod pauperis hic -um? INSCR. RevA. V 34, 1931 p. 342 n. 38, 5 et in r. p. -a et in singulos o.). SIL. 17, 652 non concessure Quirino laudibus ac -is non concessure Camillo (MART. 4, 51, 5 pro -is tantis ac l.). Ov. epist. 2, 30 scelus hoc -i pondus ... habet (met. 8, 111). LIV. 21, 20, 5 iniuriam. MANIL. 2, 162 noxam. SVET. Aug. 66, 1 virtutes ac -a ... vitia et delicta (*cf. p. 817, 11*).

β in malam partem i. q. culpa (cf. p. 810, 22): PLAVT. Amph. 182 Poen. 882. Ov. am. 2, 2, 49 poena minor -o (*cf.* Pont. 1, 2, 98. 3, 3, 76 SEN. Med. 465 AVG. civ. 21, 24 p. 533, 7 D.). 3, 3, 16 alterius -i cur ego damna tuli? (*cf.* TERT. adv. Marc. 4, 8 p. 438, 8 alio -o). fast. 1, 483 -i poenam. *al.* GRATT. 439 -i si nulla est noxia tanti. MART. 11, 73, 5 TERT. nat. 2, 14 p. 127, 1. *al.* CYPR. idol. 12 p. 29, 7 quod hoc ... intellegere non potuit, delictorum -um fuit. Demetr. 11 p. 359, 8 peccantium (SACR. Leon. p. 59, 12). *al.* *apud* ECCL. *i. q. peccatum*: PACIAN. sim. carn. p. 117, 31 AVG. c. Parm. 1, 9, 15 p. 36, 12. QVODV. catacl. 4, 5 Migne 40, 695^extr. sua -a confessus *latro in cruce.* temp. barb. 7, 8 p. 705^extr. CARM. de Iona 14 Ninivitum. SACR. Leon. p. 99, 22 nostris -is. SEDVL. op. pasch. 2, 2 p. 198, 5 primi terrigenae -um. *al.* *accedunt syn.*: *forma* delictum et -um: CYPR. testim. 3, 47^tit. d. et -o (Demetr. 5 p. 354, 21 epist. 11, 2 p. 496, 19). CASSIAN. conl. 4, 6, 3 pro -is ac d. *forma* -um delicti (*v. et p. 817, 19*): IVL. VAL. 2, 35 p. 106, 11 culpae (ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 25, 18 GREG. M. moral. 4, 35 p. 655^A). FIRM. math. 1, 7, 27 peccatorum -um (AVG. civ. 19, 15 p. 381, 22 D. CAES. AREL. serm. 71, 1 p. 287, 5 p. -is). OPTAT. 2, 25 p. 64, 2 peccati -um (AVG. civ. 19, 15 p. 581, 21 D. *al.* EVOD. fid. 27. *al.* FVLG. RVSP. praedest. 1, 3, 7 p. 606^B p. sui -a). *sim. al.*

ad α et β: *nota vocem sensu alternante repetitam*: IVVENC. 2, 635 verborum -is veniet sub iudice poena, verborum -is dabitur sub iudice vita. PRVD. apoth. 883 quod ... praestatur -is -isque negatur. AVG. enchir. 25, 99 ut nec liberatus de suis -is glorietur nec damnatus nisi de suis -is conqueratur. AVELL. p. 14, 17 PROSP. carm. de ingrat. 776 SEDVL. hymn. 1, 5.

γ notione media: ① *nude positum*: LIV. 8, 12, 1 praemiis poenaque pro cuiusque -o persolutis (*al.* APVL. flor. 15 p. 57. *sim.* LACT. inst. 7, 1, 23 RVFIN. Orig. princ. 2, 9, 8 p. 171, 33. *cf.* TERT. nat. 1, 19 p. 91, 19 p. c. -is [adv. Marc. 2, 13 p. 352, 16]. PS. APVL. Ascl. 24^in. tristitiam laetitiamque p. -is [MIN. FEL. 36, 2 TERT. test. anim. 4 p. 138, 13. *al.*]). 26, 31, 9 ex cuiusque -o (TAC. hist. 4, 50, 3 ex -o). 31, 31, 9 pro -o cuique erga nos fortunam esse. MIN. FEL. 5, 10 bonorum malorumque. *al.* ⑪ malum (bonum) -um (*cf.* bene -um

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 813, 53): APVL. Socr. 15 p. 153 ob adversa vitae -a. VLP. dig. 28, 4, 2extr. ob ... malum -um (AVG. civ. 3, 15 p. 118, 3 D. c. Parm. 2, 18, 37 p. 92, 2 *al.* SACR. Leon. p. 23, 23. *al.*). TERT. apol. 18, 3 ad utriusque -i dispunctionem. 48, 4 boni seu contrarii -i (PANEG. 5, 4, 1 AMBR. in psalm. 118 serm. 7, 17 PAVL. NOL. epist. 4, 4 p. 23, 3 AVG. civ. 4, 19 p. 168, 25 D. serm. 174, 7, 8 *opp.* peccata. INSCR. christ. Diehl 4221. *al.*). IVVENC. 4, 310 benignis. AVG. civ. 9, 11 p. 382, 18 D. si incertum est bonorum eos seu malorum esse -orum (bapt. 4, 21, 28 p. 256, 2 conf. 13, 1, 1. trin. 13, 10, 13extr. sine ullis b. -is nostris, immo praecedentibus et m. -is nostris. PS. AVG. hypomn. 3, 13, 30in. FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 10 p. 159C). MACR. somn. 1, 1, 5 probi improbive -i.

b *notione iuris compensationis plus minus evanida fere i. q. beneficium*: **α** *confertur in inferiores*: *a dis*: PLAVT. Amph. 181 dis advenientem gratias pro -is agere. CIC. Catil. 3, 15 COD. Theod. 15, 5, 5extr. AVELL. p. 38, 5 CE 868, 2 INSCR. Bull Corr Hell. 47, 1923 p. 69 n. 25. *a regnante*: LIV. 42, 6, 9 ea -a in se senatus fuisse. EPICED. Drusi 425 VELL. 2, 69, 1. CVRT. 6, 9, 4 tot meis ... -is devinctus. 7, 5, 19 SVET. Aug. 57, 1. COD. Theod. 12, 1, 82 allegationum (*i. imperialium rescriptorum*) -is. CASSIOD. Ios. antiq. 14, 26 p. 426, 18 -o regali (*an ad p. 822, 63?*) ... donavit (*gr. 486* βασιλικώτατα ... ἐδωρήσατο). *a parentibus*: SEN. benef. 3, 32, 6 paternorum. epist. 115, 14 OCTAVIA 600. 610 QVINT. decl. 372 p. 411, 25 PAVL. sent. 4, 5, 8. *a natura*: SEN. benef. 4, 17, 4 naturae. PLIN. nat. 2, 154. 156. *i. q. donum*: DON. Ter. Eun. 458, 3 multi '-um' munus (*cf. p. 809, 80*) intellegunt. AVG. c. Faust. 22, 53 p. 647, 22 ut pie credendo, quod nondum intellegit, etiam intellegentiae -um consequatur. gen. ad litt. 2, 17 p. 61, 24 *deus* -a humana ... *iuste* distribuit. CYPR. GALL. gen. 347 accipit hoc -um ..., ut *eqs.* (Ios. 15 cui -um ... praestitit, ut *eqs.* VEREC. in cant. 4, 8 p. 56 b 43 quibus tale -um contulisti, ut *eqs.*). CASSIOD. Ios. antiq. 14, 17 p. 403, 13 Romanorum ... erga Hyrcanum -a (*gr. 155* αἱ παρὰ Ῥωμαίων ... τιμαὶ πρὸς Ὑ.). *varia*: LIV. 7, 22, 2 mitiore iam plebe ob recens -um levati aeris alieni (*de struct. cf. p. 817, 24*). 23, 15, 9 VAL. MAX. 4, 3, 1. PHAEDR. 3, 15, 25 obsistere homines legibus, -is capi. SEN. Herc. O. 1812 *Herculis* (1818). benef. 2, 6, 2 inserere contumeliam -is. 2, 11, 1 lacerat animum ... frequens -orum commemoratio. 3, 28, 4 nat. 4 praef. 11. *saepe.* **β** *confertur in aequales aut superiores*: CIC. Lael. 26 dandis recipiendisque -is. OV. epist. 10, 141 *syn.* facto. LIV. 2, 12, 15 Mucius quasi remunerans -um Porsennae (*cf.* SEN. dial. 4, 32, 1 honestum est -a -is repensare. CHAR. gramm. p. 412, 12 B. aequabo te -is, non me vinces beneficiis, rependam tibi -um, ... referam aequale -um). MANIL. 4, 114. SEN. Herc. O. 575 iecur fors horridum flectam merendo: -a vicerunt malos. VLP. dig. 40, 1, 4, 10 si quid suo -o adquisierit *servus* (*antea*: ex operis ... ipsius accesserit aliquid). CLAVD. DON. Aen. 1, 45 p. 22, 21 ab eo ... aliquod -um consequitur. CE 1025, 2. **γ** *confertur in rem*: AVG. serm. 278, 4extr. acquiesce medico, donec saneris; -um (*i. adiutorium, remedium*) est enim ulceris tui, quidquid pateris molestiarum. *cf. p. 816, 77.* **δ** *accedunt syn. et opp.*: SEN. benef. 1, 1, 8 *opp.* iniuriae (epist. 81, 26 maleficiis). epist. 81, 7 *syn.* beneficia. CIL XII 3165 ob -a eius praeterita et praesentem liberalitatem (4406 ob -a et liberalitates eius). *gen. inhaerentiae*: SEDAT. hom. Rev Bén. 35, 1923 p. 12, 4 obsequiis -orum. CIL XI 6035, 10 pr(a)esentium -orum beneficia.

c *notione emolumenti alieni fere neglecta i. q. bonum opus*: QVINT. decl. 382 p. 427, 18 tu me propter mercedem tuam putas tyrannicidium fecisse? tantum -um mercennariae operae imputas? PS. QVINT. decl. 10, 16 p. 202, 27 has tibi catenas ... pro -o reddidit? PLIN. paneg. 55, 10 virtute ac -is (72, 5). APVL. mund. 34 p. 365 egregium pietatis -um. TERT. nat. 2, 17 p. 133, 6 (= apol. 25, 17) religionis -is excrevisse (*cf. p. 817, 16*). CYPR. eleem. 5 p. 376, 18 operationibus iustis deo satisfieri, misericordiae -is peccata purgari (6 p. 378, 16. 17 p. 387, 5 *al.*). epist. 15, 3 p. 515, 12 actum et opera et -a. FIRM. math. 8, 19, 10 fida amicitiae -a. PRVD. praef. 36 saltem voce deum concelebret, si -is nequit. *al.* AVG. civ. 17, 23 p. 253, 17 D. piorum regum -a. *al.* SEDVL. carm. pasch. 4, 164 -o cessante bono (op. pasch. 4, 14 p. 264, 19 -um sancti ... instituti). *de factis vitae honestae* (*cf. p. 817, 11*): APVL. Socr. 6 p. 133 divinae mediae potestates ..., per quas et desideria nostra et -a ad deos commeant. TERT. anim. 33, 1 pro vita et -is. resurr. 50 p. 103, 28. scorp. 6 p. 157, 18 quomodo multae mansiones apud patrem, si non pro varietate -orum? adv. Marc. 5, 12 p. 617, 6 retributio -orum. *al.* CYPR. unit. eccl. 15 p. 224, 1 praeceptis *dei* ... obtemperandum est, ut accipiant -a nostra mercedem. laps. 17 p. 249, 27 martyrum. epist. 37, 2 p. 578, 4 spiritalibus. 61, 2 p. 696, 3 dilata martyria non -um confessionis minuunt. *v. etiam p. 816, 54. talia saepissime apud Christianos.*

iuncturae et structurae ad 1: **1** *elocutiones fere causales notabiliores* (*cf. p. 818, 35. 62*): **a** *abl.* (quo, nullo, meo) -o (-o *c. gen. v. p. 817, 33. 49*): PLAVT. Asin. 834 decet verecundum esse adulescentem ...:: ... -o tuo facere possum (TER. Eun. 458 CIC. ad Brut. 1, 8 [9, 17], 2. LEP. Cic. epist. 10, 34a, 4 t. -o. OV. met. 8, 503 vixisti munere nostro, nunc -o moriere t. *cf.* TER. Eun. 1031 meo [1033. VATIN. Cic. epist. 5, 9, 1 meam fortunam ... obtrectatores invenire, non m. -o. *al.*]. SVLLA hist. 3 neque nostro neque maiorum nostrorum -o [immerito *Madvig*] nobis id continget [LIV. 2, 37, 5. EPIST. procur. de salt. Bur. I (CIL VIII 10570) 2, 17 eo solo -o n., quod *eqs. sim. al. cf.* FIRM. math. 6, 10, 4 et proprio et paterno -o]). Poen. 882 eius -o (CAES. Gall. 1, 14, 1 -o populi R. LIV. 42, 41, 13. *al.*). frg. inc. 5 (18) iam tibi tuis -is crassus corius redditust (OV. ars 3, 10 spectetur -is quaeque puella suis [fast. 1, 606. 3, 808 PETR. CHRYS. serm. 123 p. 539B]. CIL VI 30872 meis). CIC. Sest. 39 a me nullo meo -o alienus (133 LIV. 22, 59, 13. *al.*). CVLEX 210 quis ... -is (PETRON. 52, 7 quibus -is revocaretur ad cenam). VAL. MAX. 6, 2 ext. 2 quo -o suo (CVRT. 8, 6, 30 q. s. -o tantum in semet cogitassent facinus. 10, 7, 2 q. s. -o? *cf.* QVINT. decl. 325 p. 280, 28 q. -o tuo te scripsit heredem? p. 281, 13 q. meo -o? [ROMVL. fab. 56, 3 rec. gall. ⟨q.⟩ m. -o non vidi te per tot dies? (*rec. vet.* quare)]). TERT. adv. Marc. 4, 36 p. 547, 18 quo -o? (AVG. in psalm. 34 serm. 1, 10in. unde ... mala ista? q. -o? *cf. p. 817, 41*). *sine add.*: OV. trist. 5, 3, 19 aetherias -is invectus es arces. **b** *eloc. praep.* (*v. et p. 817, 11*): pro (*v. etiam p. 814, 78*): PLAVT. Asin. 560 illa ... p. -o (*iron.*) tuo memorari multa possunt (Merc. 105 eius p. -is gratum me ... fore. Mil. 670 CIC. Verr. II 4, 142 LVCR. 5, 4 CAES. Gall. 5, 27, 11 LIV. 27, 10, 5. *al.* TERT. adv. Iud. 3 l. 41 [*cf. l. 33*]. *al.*). NEP. Them. 8, 7 p. -is (OV. am. 3, 6, 105 tibi p. -is ... sint rapidi soles. MART. 7, 24, 7 APVL. apol. 14 p. 418 CIL II 827. *al.*). CIL III 6885 p. -is, quae patriae ... praestitit. *al.* propter: CIC. Phil. 3, 14 TERT. cult. fem. 1, 1, 2 PANEG. 3, 21, 5 innocentiae. ob: SALL. Iug. 9, 2 ob -a sua (CIL III 6833. *al.* IV 768 VIII 22729. *al.* X 114. *al. cf.* PAVL. dig. 38, 2, 47, 2 ob -a tua. CIL II 4468 eius). PROP. 4, 5, 66 ob -um (CIL IX 5649 *illi* bene merenti ... ⟨ob⟩ -um). LIV. 7, 24, 11 ob id -um. 25, 6, 4 quod ob -um nostrum suscensuistis nobis? (FRONTO p. 6, 10 N.). PAVL. FEST. p. 179 ob -a (VLP. dig. 1, 4, 1, 2 CIL II 1053. *al.* III 7644. *al.* VII 189 VIII 22739. *al.* XI 6369. *al.* XIII 8658). S. C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6278) 10 ob quae ... -a? ex (*v. etiam p. 814, 82*): SALL. Iug. 85, 37 honores non ex -o, sed quasi debitos a vobis repetit (OV. epist. 2, 62 am. 1, 15, 40 met. 5, 200). FLOR. epit. 4, 12, 28 ex -is. secundum: TERT. adv. Iud. 3 l. 25 s. -a sua (*cf. l. 18*). resurr. 52 p. 108, 12 s. -a. VVLG. Sirach 10, 31 s. -um (16, 15. 38, 18 INSCR. NSc. 1924 p. 344). ad: ITIN. Alex. 28 p. 15, 16 ad -um. per: RVFIN. Orig. princ. 1, 5, 3 p. 72, 1. iuxta: CIL XI 6146, 15.

2 *structurae*: **a** *pendet a subst.*: HOR. epist. 2, 2, 38 -orum praemia (OV. fast. 5, 544 VELL. 2, 12, 6 STAT. silv. 3, 1, 170). OV. Pont. 2, 2, 114 -i gratia (*al.* LIV. 30, 14, 11. *al.*). LIV. 37, 10, 5 pretium tanti -i (PHAEDR. 1, 8, 1). SEN. benef. 6, 15, 2 *medici* mercedem non -i, sed occupationis suae ferunt (*cf.* LEX conviv. Querol. p. 60, 16 paterni laboris ac -i praemia [*cogitari potest de toleratis iniuriis; cf. p. 819, 72*]). **b** *pendet a verbis*: PLAVT. Amph. 182 -o meo referre ... gratiam. PLANC. Cic. epist. 10, 24, 7 tu ..., cuius ille tanta -a habet quanta nemo praeter me (*item c. gen.* LIV. 39, 28, 5. *aliter* AVG. civ. 4, 18 p. 168, 10 D. qui *mali* nolunt h. -a, quibus dea possit Felicitas invitari). VLP. dig. 32, 11, 8 apud virum bonum collocare (48, 5, 28, 13 TRACT. in Matth. 19, 23 JThSt. 5, 241). MIN. FEL. 40, 3 repensare (*cf. p. 815, 40 et* TERT. apol. 11, 10 -orum remunerandorum). FORTVN. rhet. 1, 15 p. 93, 21 conparamus (AVG. civ. 22, 30 p. 632, 27 D. enchir. 29, 109 epist. 130, 7, 14 p. 55, 15. *cf.* HIL. trin. 11, 19 p. 413B -i acquirendi). -o (*cf.* CHAR. gramm. p. 383, 14 B.) *vel* -i est: TERT. pall. 4 p. 940, 8 Oe. tales habitus ... digito destinare ... -o sit. HIL. in Matth. 6, 4 p. 952C quid enim -i est domino dicere 'domine'? (HIER. epist. 39, 5, 3 quanti -i sit desertae praestitisse solacium. AVG. beat. vit. 6 p. 93, 19 civ. 13, 7 p. 564, 11 D.). SEN. benef. 3, 8, 2 obligari -o (CVRT. 7, 5, 23. QVINT. decl. 333 p. 313, 19 qui nos -is obligavere). **c** *indicatur, in quem bene vel male factum conferatur* (*v. etiam l. 21*): **α** *eloc. praep.*: in: *c. acc.* (CIC. *40ies*, LIV. *17ies*, TAC. *5ies*): CIC. Verr. II 2, 112 in rem p. Thermitanorum (2, 122 -is atque beneficiis [Phil. 6, 6]. *al.* SALL. hist. frg. 1, 12 LIV. 3, 56, 9 *al.*). Phil. 13, 7 multa privata magna eius in me -a, mea quaedam officia in illum (epist. 11, 17, 1 magna eius in me, non dico officia, sed -a. *al.*). *al.* CAES. Gall. 7, 54, 3. *al.* LIV. 3, 63, 9 pro privato -o in tribunum (*cf.* 42, 12, 7). 40, 15, 10 me ... accusat ... nullo meo in se -o (44, 14, 9). SEN. contr. 1, 8, 6 -um in patriam conferre (SEN. benef. 3, 14, 1 INSCR. RevA. V 32, 1930 p. 340 n. 2. *cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 165, 29 intulisse). VELL. 2, 86, 3 mea in Antonium maiora -a sunt, illius in me beneficia notiora. *al.* *c. abl.*: IVST. 1, 6, 8 in Harpago. erga (CIC. *12ies*, LIV. *9ies*, TAC. *quater*): CIC. dom. 31 e. me (*al.* LIV. 26, 50, 9. *al.* APVL. flor. 16 p. 75 pro amplissimis e. me -is. CIL III 7429, 21 XIII 5072). *al.* LIV. 39, 28, 10 pro hoc studio meo e. vos, ne dicam -o. *al.* QVINT. decl. 297 p. 172, 26 e. rem p. (SCHOL. Cic. Bob. p. 169, 20 CIL III 5063 INSCR. NSc. 1923 p. 405). TAC. hist. 3, 69, 3. *al.* PLIN. paneg. 50, 4 CIL XI 5029. adversus: QVINT. decl. 325 p. 281, 23. apud: *v. l. 47.* circa: CYPR. epist. 69, 10 p. 758, 19 c. deum. **β** *gen.* (*cf. p. 815, 47*): SEN. benef. 6, 41, 2 amicorum. **d** *indicatur, qua re comparetur*: **α** *enunt. caus.*: *c.* quod (*v. etiam l. 1*): CIC. Sest. 133 nullo meo -o, nisi q. *eqs.* OV. met. 13, 151 CVRT. 8, 3, 14 PLIN. nat. 34, 25. *al.* *c.* quia (*v. et p. 817, 42*): CIC. Planc. 71. *c.* quando: TAC. ann. 12, 62. *c.* quoniam: ITIN. Alex. 45 p. 24, 20. **β** *oratione recta*: SEN. contr. 2, 6 (14), 2 hoc novissimum meum -um est ...: pro te etiam luxuriosus factus sum. **γ** *inf.*: PLIN. nat.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

praef. 16 maius -um esset ... perseverasse. 16, 7 PLIN. paneg. 50, 4 HIL. trin. 9, 47 p. 319^{B}. *al.* δ *gen.*: LIV. 2, 27, 2 belli -a. PS. QVINT. decl. 2, 7 *v. p. 814, 34.* HERMOG. dig. 50, 5, 11 neque liberi neque aetas nec -a militiae *factae* (*cf. p. 814, 40 et* MARCIAN. dig. 49, 14, 18, 5 veterani ... delatores esse prohibentur propter honorem utique ⌊et -a⌋ [emeritae *Stewech*] m. COD. Theod. 12, 1, 73 -is iustis m. *cf.* 12, 1, 154 stipendiorum). CYPR. domin. orat. 33 p. 290, 26 -a nostri operis (AVG. enchir. 9, 30$^{in.}$ 25, 98). FIRM. math. 8, 19, 4 virtutum. HIL. trin. 10, 68 p. 395^{C} fidei (LEO M. serm. 10, 2 p. 165^{A}. *cf. et l. 17. 33*). LEO M. serm. 10, 2 p. 165^{C} bonae vitae. *saepe c. praep.*: PS. APVL. Ascl. 28$^{extr.}$ pro vitae -is aut delictis (TERT. nat. 2, 9 p. 111, 22 ob -a v. [anim. 33, 9]. HIER. epist. 53, 3, 4 ex v. -o. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 188, 5 propter ... v. -um. *al. v. et p. 815, 1*). MIN. FEL. 21, 1 ob -a virtutis (VEG. mil. 1, 17 p. 20, 7 pro -o v. [HIER. epist. 143, 1, 2 virtutum]). TERT. apol. 25, 2 pro -o religionis (*Fuld.*, religiositatis *cett.*) ... elatos (*cf.* CYPR. epist. 76, 1 p. 828, 14 pro -o religionis. HIL. in Matth. 8, 3 pro fidei -o [FAVSTIN. trin. 2, 12 p. 60^{D} pro -o f. ac vitae. *al.*]). PS. TERT. adv. Iud. 10 l. 15 propter -a delictorum suorum (*cf.* AVG. in psalm. 74, 8 pro -o peccatorum. *cf. p. 814, 65*). TREB. trig. tyr. 17, 3 pro suae luxuriae -is. IVL. VAL. 3, 21 p. 130, 13 ob fraudis -um. LACT. inst. 5, 10, 12 pro -o impietatis suae. *al.* *c. gen. gerundii sive subst. et part. perf. pass.* (*cf. etiam p. 815, 32*): HIL. in psalm. 55, 8 ob -um non tacendi. trin. 4, 35 p. 122^{A} ob -um dilectae iustitiae (*cf. infra l. 38*). SYMPH. 158 (156) cum mihi (*sc. turi*) peccandi -um (vitium *Pith.*) natura negavit.

2 *usu derivato fere i. q. causa*: a *usus praeparativus (nonnulla usui perfecto tribuit Wölfflin, ALL 1, 1884, 174) in elocutionibus causalibus, in quibus, ut sensus vocis -i proxime ad notionem 'causae' accedit, ita notio primaria perspicua est sensu inter utramque ambiguo (huc contulimus exempla abl. causae -o c. gen. et formae* hoc -o; *eloc. praep. ut* pro -o, propter -um *sim. c. gen. v. l. 11 sqq., sed cf. etiam p. 818, 27*): α *in bonam partem (ut p. 814, 26)*: PS. APVL. Ascl. 25$^{in.}$ suae religionis -o (*cf.* CYPR. epist. 63, 12 p. 711, 4 -o fidei [HIL. in Matth. 21, 7 AMBR. fid. 1, 4, 33. *al.*]). IVL. VAL. 2, 38$^{in.}$ virtutum et sapientiae (AMBR. epist. 37, 7) -o dignum fortuna sua (TREB. trig. tyr. 22, 6 Claud. 12, 3 FIRM. math. 1, 7, 8. *al.*). FIRM. math. 4, 19, 28 quibus ... substantia litterarum -o conferatur et qui propter litteras ... soleant legationibus fungi (8, 24, 1). HIL. in Matth. 5, 11 p. 948^{A} -o dilectae sapientiae deo carus (*cf.* SYMM. epist. 1, 93). RVFIN. Orig. princ. 2, 6, 4 p. 144, 1 'dilexisti ..., propterea unxit te ...'. dilectionis ergo -o unguitur. *al.* *forma* hoc (quo, eo) -o (*cf. l. 58. 59. p. 816, 12*): TERT. adv. Marc. 4, 20 p. 485, 24 impetraverunt. quo -o? quia *eqs.* (PELAG. in Rom. 16, 13 p. 123, 12 q. ..., ideo nobiles hoc -o habebantur. AVG. civ. 3, 9 p. 105, 23 D. eo -o ..., q. PRIMAS. in apoc. p. 908^{C} dicit, quo -o: 'q. *eqs.*' CIL XI 4094 hoce -o ..., q.). AVG. civ. 18, 8 p. 265, 9 D. *artes* hominibus tradidit; quo -o *eqs.* (SVLP. SEV. chron. 1, 47, 3 curam domini cognoscendi habuit; ... q. -o *eqs.*). DRAC. laud. dei 1, 354 scire cupit *homo* ... quo -o sibimet data sit possessio mundus. β *in malam partem (ut p. 814, 51)*: TERT. apol. 14, 5 Aesculapium ... avaritiae -o, quia ..., fulmine iudicatum. FIRM. math. 1, 7, 7 peccatorum (AVG. civ. 13, 15 p. 574, 16 D. *al.* FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 23 p. 171^{A}. *al.*) aut criminum -o (AVG. c. Parm. 1, 8, 13 p. 34, 1). PELAG. in II Cor. 4, 4 p. 251, 8 -o infidelitatis. AVG. civ. 8, 22 p. 353, 31 D. -o ... transgressionis (22, 22$^{tit.}$ -o primae praevaricationis). 16, 11 p. 142, 9 impietatis (18, 41 p. 319, 12). c. Parm. 1, 8, 13 p. 34, 18 iniquitatis (LEO M. serm. 88, 1 p. 441^{B} SACR. Leon. p. 48, 8 FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 25 p. 172^{B}). 3, 2, 5 p. 105, 13 cadit superbus -o superbiae (in psalm. 147, 27$^{in.}$). *al.* quo -o: AVG. in psalm. 106, 13$^{med.}$ 'posuit ... terram fructiferam in salinas.' unde? quo -o? (*cf. l. 42*).

b *usus perfectus*: α -o *c. gen.* (suo -o: *l. 81*) *vice praep. caus. sive antepositum sive postpositum*: ① *i. q. propter*: TERT. scorp. 8 p. 160, 18 *mors* ignominiosa est ex elogio transgressionis et -o damnationis. adv. Marc. 4, 7 p. 299, 15 dii vocantur ... substantiae ... -o ... aeternae. ITIN. Alex. 46 p. 25, 12 urbem incensam ... instaurari procurat -o opportunitatis. l. 14 *boves illic captos* formae -o destinat ... Macedoniam. LAMPR. Heliog. 6, 2 in senatum legit ... pecuniae -o. CAPITOL. Gord. 22, 6 amabatur -o avi (Max. Balb. 9, 5. SPART. Ael. 7, 2 illius -o filium eius ... adoptandum Antonino Pio dedit. HIER. epist. 134, 1, 1 Orosium ... et sui -o et te iubente suscepi. DRAC. laud. dei 2, 671 cui ... omnia concessit -o genitoris). TREB. trig. tyr. 31, 6. FIRM. math. 8, 15, 4 severitatis -o. 8, 24, 3 pulchritudinis -o. HIL. in Matth. 18, 9 p. 1021^{C} unitatis -o omnia ... impetranda esse (*Vulg. Matth. 18, 19* si ... consenserint). SYMM. epist. 1, 17 vel legationis -o vel meo nomine. CLAVD. DON. Aen. 3, 255 p. 300, 13 -o harpyiarum (*sc. occisarum*) non inultum fore, quod fecerant. SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 1 antiquos poetas laudamus -o vetustatis. HIER. epist. 71, 5, 1 opuscula mea, quae non sui -o, sed bonitate tua desiderare te dicis. AVG. pecc. mer. 1, 6, 6 p. 7, 25 'propter iustitiam' hoc est -o iustitiae, ... 'propter peccatum' ... -o peccati. adv. Don. 20, 32 p. 133, 16 COD. Theod. 9, 37, 2$^{in.}$ CASSIAN. inst. 4, 41, 1. 5, 39, 3 VICT. VIT. 1, 35. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 3 p. 142, 5 quod suo -o debeat optari. COD. Iust. 12, 3, 2 pr. VEN. FORT. carm. 3, 4, 6. *i. q. de*: VICT. VIT. 2, 41 qui nobis -o religionis ac fidei praeceptum eius *regis* in ecclesia ... recensuit (*i. praeceptum propter religionem scriptum, de r. agens*). CONC. Iunc. a. 523 Mansi 8, 633^{B} quae -o Maximianensium tua sanctitas scribere dignata est. ② *i. q. per*: FIRM. math. 8, 33, 4 tu solus virtutum tuarum -o ornare poteris, quod nos ... perfecimus. SCHOL. Hor. carm. 1, 1, 35 ad caelum vehor -o gloriae atque virtutibus. CLAVD. DON. Aen. 6, 795 p. 609, 24 *Caesar Saturni gloriam* excedere virtutis et felicitatis -o adseritur posse. AVG. civ. 21, 26 p. 541, 8 D. salvus erit -o fundamenti ([*i. per Christum*]. enchir. 18, 68$^{in.}$ f. -o non peribunt). SACR. Leon. p. 151, 10 humanum genus ... diabolus -o pravae consensionis elisit. BOETH. cons. 2, 5, 25 W. divinum -o rationis animal *homo*. COD. Iust. 11, 53, 1 pr. rure, in quo eos *colonos* originis agnationisque -o certum est immorari. ③ *i. q. causa*: AVG. civ. 15, 2 p. 60, 6 D. dicta est ... civitas sancta -o significantis imaginis, non expressae ... veritatis. PS. AVG. coll. c. Pasc. 1$^{extr.}$ praeter scripturarum divinarum eloquia usurpativae defensionis -o aliquid affirmare (*cf.* 7. 12). SVLP. SEV. chron. 1, 12, 7 cum benedictionis -o maiori minorem praeposuisset. COD. Theod. 8, 5, 32$^{extr.}$ quos *senatores* collegii -o (*i. utpote collegas*) videre frequentius cupimus. SEDVL. op. pasch. 2, 8 p. 207, 17 species (*magorum Christum adorantium*) -o variae significationis oblatas.

β *aliae formae*: TERT. nat. 1, 1 p. 59, 17 nullum -um (*an ad l. 73?*) odii reperietur (*cf.* apol. 1, 9). adv. Marc. 4, 34 p. 535, 14 erubesce ... disiungens *matrimonia* sine eo -o, quo disiungi voluit et tuus Christus. OPTAT. app. 7 p. 211, 8 de -o seditionis ipsorum. AVG. in psalm. 29, 2, 21 -um 'sacci' peccatum est, saccus ille mortalitas est. 30, 2 serm. 1, 6$^{med.}$ non invenit -a bonorum, sed invenit -a suppliciorum. serm. 361, 17, 16$^{med.}$ non in me inveniet -um mortis; -um enim mortis peccatum est. CASSIAN. inst. 2, 3, 2 pro rudimentorum -o et tirocinii novitate ... subdere se etiam iunioribus (conl. 8, 8, 4. VEN. FORT. vita Germ. 7, 25 duplice p. -o, maerore pariter et terrore. *cf.* EVSTATH. Bas. hex. 3, 9 p. 900^{A} virtutes, quae dignae sunt ob suae -um puritatis decentibus celebrare laudibus conditorem [*Migne gr. 29, 73^{D}* διὰ καθαρότητα]).

B *pertinet ad caput II verbi merendi (p. 807, 54), ubi mereri est i. q. dignum esse: fere i. q.* **dignitas, ius**: 1 *sensu primario*: a *in bonam partem*: α *iuncturae (cf. p. 815, 77)*: *forma* -o tuo (eius) facio *i. q. dignus es(t), ut faciam*: PLAVT. Cist. 21 -o vestro amo vos (CIC. epist. 14, 2, 2). Epid. 722 CIC. Verr. II 2, 155 Cluent. 162. Phil. 3, 25 -o vestro ... vobis gratias ... agere ... debemus (epist. 14, 6). Att. 5, 11, 6 epist. 1, 9, 4 CAES. Gall. 2, 32, 1. 5, 4, 3 LIV. 6, 42, 12. *nota superl.*: PLAVT. Asin. 737 -issimo eius, quae volet, faciemus. *forma* pro (ex) -o: TER. Phorm. 337 non potest satis pro -o ab illo tibi referri gratia :: immo enim nemo satis pro -o gratiam regi refert (SVET. Aug. 45, 2. HIER. epist. 53, 9, 6 p. -o voluminis laus omnis inferior est). OV. Pont. 4, 7, 16 contigit ex -o qui tibi nuper honor. β *structurae: indicatur gen., qua re digni simus*: TERT. carn. 7 l. 74 -um praelationis ostendens, audientiam scilicet verbi. spect. 16 p. 18, 7 convicia sine iustitia odii, etiam suffragia sine -o amoris. IVL. VAL. 3, 37 p. 144, 24 uti Antigonum suum pro -o gratiae regalis muneraretur (*Hist. Alex. M. I p. 120, 16 Kr.* ἠξίου διδόναι τῷ ἀγγέλῳ ἄξια τῆς αὐτοῦ φρονήσεως). AVG. civ. 15, 20 p. 102, 14 D. regnandi (FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 9 p. 560^{C} a supplicii -o ad -um regni paenitentis animi conversione transire). 22, 30 p. 632, 1 pro -is praemiorum (divers. quaest. 24$^{extr.}$ 68, 5$^{med.}$). γ *abs.*: TER. Phorm. 1051 tibi ... quod voles, faciam ... :: benigne dicis :: pol -umst tuom. PEREGR. Aeth. 5, 12 quae circa me conferre dignatus est *deus* indignam et non merentem, ut perambularem omnia loca, quae mei -i non erant (HIL. in psalm. 54, 3 p. 149, 5 non omnium -i est, ut, quod audit, et inauriat). HIER. epist. 7, 2, 3 me condemnare non -i (*i. non merendi epistulam*). AVG. un. eccl. 19, 49 p. 295, 22. PHYSIOGN. 17 p. 28, 8 plurimum honori suo vendicant et ultra -um. CASSIOD. var. 8, 9, 8 quamvis ipse peteretur ad regnum, impendebat aliis -um suum.

b *in malam partem*: α *iuncturae (cf. p. 815, 77)*: *forma* -o tuo (eius): PLAVT. Asin. 138 tibi male ... faciam -oque id faciam tuo. 492 Aul. 253 Capt. 971. EPIST. praet. ad Tiburt. (CIL I^{2} 586) 7 scibamus ea vos -o nostro facere non potuisse. LIV. 45, 42, 10 quid -o eius fieri posset. *forma* pro -o *sim.*: VERG. georg. 4, 455 tibi has ... Orpheus haudquaquam ob -um poenas ... suscitat (SERV.: id est non tales quales mereris). OV. epist. 5, 7 leniter, ex -o quidquid patiare, ferendumst (AVSON. 418, 63 p. 287 P.). QVINT. decl. 262 p. 74, 6 puniri pro -is (LACT. inst. 5, 11, 6 p. -o [epit. 22, 4. LVCIF. moriend. 5 p. 294, 18 p. -o impietatis suae]). ? TERT. adv. Marc. 2, 27 p. 374, 15 secundum -a causarum *v. p. 821, 43.* β *structurae: indicatur gen., qua re digni simus*: TERT. nat. 1, 1? (*cf. l. 20*). adv. Marc. 2, 24 p. 368, 26 ex malo et -o passionis ipsius. CYPR. unit. eccl. 21 p. 229, 21 -a poenarum (AVG. divers. quaest. 24$^{extr.}$ poenae ... praemii. PS. AVG. alterc. p. 1133$^{med.}$ GREG. M. moral. 4 praef. 4 p. 637^{A}). IVL. VAL. 1, 39$^{in.}$ supplicii (AVG. divers. quaest. 68, 5$^{med.}$ FVLG. RVSP. *v. supra l. 51*). PAVL. NOL. epist. 26, 5 p. 237, 21 damnationis (AVG. quaest. Simpl. 2, 1, 6$^{in.}$). γ *abs.*: TER. Haut. 92 sic -umst meum (AVSON. 158, 1 p. 28 P. sic -um est eorum). TERT. apol. 1, 5. 9.

2 *usu derivato*: a *i. q. ius, spes, postulatio (cf. p. 808, 70)*: α *abs.*: TRYPH. dig. 5, 2, 22, 1 in hac causa nihil ex officio patris, sed totum de -is filii agitur (AMBR. hex. 5, 18, 58 p. 185, 2 numquid natura divisit -a filiorum?). HIL. in Matth. 22, 7 p. 1044^{B} de

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iudicii -o (*i. arbitrio*) probitatis electio est. OPTAT. 7, 1 p. 161, 9 ne cui videatur Moyses habuisse -um (*i. privilegium*), ut de conloquio quandam apud deum fiduciam, et ideo deum non iratum esse. COD. Theod. 5, 1, 7, 2 emancipati . . . fratris -a tractamus. 6, 27, 19in. agentum in rebus. 11, 23, 3 ut et officia publica maturius peragantur et privatorum -a conserventur. 14, 3, 13extr. rem pistrino hereditatis successionisve -is obligatam (14,17, 10extr.). COD. Iust. 12, 19, 7 pr. unicuique . . . sui loci -a servari. *huc referendum videtur*: VICT. VIT. 1, 25 basilicas duas . . . deputavit *captivis redemptis* decernens per singulos dies, quantum quis pro -o acciperet (*'dignitas, praestantia, qualitas' Petschenig in indice; rectius 'Bedarf' vertit Zink. cf. p. 809, 4*). *β indicatur res iure appetita*: ① *gen.*: PAPIN. dig. 49, 17, 16, 1 sanguinis . . . ratio . . . -um hereditatis (*cf. l. 6*) accipiendae praebuerat. HIL. in Matth. 4, 26 p. 941D obtinendi. in psalm. 64,6 p. 238, 6 percipiendorum horum fructuum. trin. 9, 55 p. 326C gloriae huius resumendae. AMBR. Iob 4, 6, 22 p. 283, 4 deus non obliviscitur, . . . sed nostra peccata -um ei oblivionis infundunt. in psalm. 118 serm. 11, 22, 3 aeternae gratiae. AVG. epist. 15, 2 p. 36, 17 recipiendorum aeternorum -um. 266, 1 p. 648, 4 saepe officium impertiendi -um est accipiendi. in euang. Ioh. 104,3extr. humilitas claritatis est -um, claritas humilitatis est praemium. COD. Theod. 4, 18, 1extr. petitores *iniustos* . . . ab istius cautionis -o segregamus. SACR. Leon. p. 167, 1 pro suo ⟨nomine⟩ trucidatis *ab Herode infantibus* etiam nescientibus -um gloriae perire non patitur *deus*. ALC. AVIT. hom. 7 p. 114, 41 vivendi -um perdiderunt. ⓘ *eloc. praep.* (*liberius addita*): AVG. virg. 21, 21 p. 256, 15 nuptias . . . infra . . . continentiam constituimus praesentemque necessitatem coniugatorum . . . ad excellentem gloriam . . . inpedire eorum -um dicimus. ⓘⓘ *enunt. c.* ut: AVG. civ. 6, 5 p. 254, 10 D. si . . ., quid habet reprehensionis, ut excludatur? si autem . . ., quid habet -i, ut admittatur?

b *i. q. facultas, potestas* (*cf. p. 806, 44*): PRISCILL. tract. 8, 119 p. 87, 11 in eam *legem dei*, quantum -i est, curiosae mentis intentio. AMBR. epist. 1, 1extr. etsi invalidus -o, sed affectu sedulus. RVFIN. Orig. princ. 2, 6, 2 p. 141, 17 quae . . . explicare longe vires vel -i nostri vel ingenii ac sermonis excedit. hist. mon. 30 p. 456B supra -a mea est, quod petitis. PAVL. NOL. carm. 18, 158 ex ossibus *Felicis martyris* emicuit lux, quae medicis opibus -i dare signa potentis *non destitit* (*an ad p. 822, 75?*). VITAE patr. 3, 25 p. 754A non esse se huius -i, ut daemonibus imperaret. LEX Visig. 4, 3, 3 p. 191, 12 si . . . eius etatis vel -i non fuerint, qui defensionem suscipiant orfanorum.

C *pertinet ad caput I verbi (p. 802, 55), ubi mereri sensu primario significat i. q. comparare sibi mercedem laboris: i. q.* **quaestus,** *res labore, virtute, factis comparata aut actio comparandi*: **1** *i. q. merces* (*cf.* DON. Ter. Phorm. 305 *p. 807, 62*): **a** *loci selecti*: *α in bonam partem i. q. praemium* (*medie*: RVFIN. Clement. 2, 21in. operum . . . hoc tempus est, -orum saeculum futurum. *cf. et p. 820, 2*): [*dub.*: Ov. met. 8, 88 per medios hostes — -i fiducia tanta est — pervenit ad regem *Scylla (potest ad I A referri). de* TER. Phorm. 305 *v. p. 807, 61.*] GERM. 33 vos . . . moderator Olympi donavit caelo. -um custodia fecit, quod . . . incunabula . . . foverunt Iovis. STAT. Theb. 6, 541 tibi . . . fertur . . . pro -is (*sc. certaminis currulis*) . . . chlamys. SVET. Nero 3, 1 classem . . . M. Antonio ingentis -i loco tradidit. APVL. met. 8, 28 (*iron.*) quale . . . -um reportaverit. PS. HIL. libell. 14 p. 87, 26 *opp.* supplicia. OPTAT. 7, 1 p. 161, 11 -um suum et fructum exigere. GAVDENT. serm. 13, 16. FILASTR. 135, 3 caelestis -i (137, 6 angelorum. *cf.* PACIAN. sim. carn. p. 109, 10 de -o [*sc. caelesti*]. AVG. in psalm. 131, 19in. -um filiis parentes faciunt). ORIENT. comm. 1, 446 et -um et poenas. GREG. TVR. glor. mart. 54 p. 526, 2 Mart. 1, 3 p. 590, 2. *i. q. aes militare*: VEG. mil. 2, 8in. *centurio primi pili* tamquam caput totius legionis -a consequebatur et commoda. COD. Iust. 12, 37, 16 pr. militarium -orum seu cuiuslibet praestationis. *β in malam partem i. q. poena* (*v. etiam sub b et cf. p. 812, 73*): TERT. coron. 11 l. 24 cui Christus -a ignis indulsit. PANEG. 2, 43, 2. AVG. serm. coll. Morin p. 357, 1 a deo -a sua expectantes. epist. 194, 39 p. 208, 3 *opp.* donum.

b *structurae*: *α indicatur causa praemii vel poenae*: ① *gen.*: PAVL. sent. 5, 37rubr. de -is (*i. detrimenti compensatione*) appellationum (*sc. iniustarum. cf. 5, 33rubr.* de . . . poenis a.). TERT. orat. 2 p. 181, 20 *fidei* (PAVL. PETRIC. Mart. 1, 334 *v. p. 804, 26*). scorp. 3 p. 151, 13 transgressionis. CYPR. epist. 76, 1 p. 829, 1 obsequiorum. PANEG. 12, 11, 2 pertinaciae. ARNOB. nat. 1, 3 p. 5, 29 criminis. LEX conviv. Querol. p. 60, 12 rex convivii iniuriarum -a (*i. solacium damni; cf. p. 816, 42*) . . . cogatur exsolvere, ita ut praemium criminosi in mercedem transeat vulnerati. HIL. in Matth. 27, 3. AMBR. Abr. 2, 10, 68 p. 623, 15 conferenda virtutum -a (HIER. adv. Pelag. 2, 24 p. 562D. RVFIN. Orig. princ. 1, 5, 3 p. 71, 27 -um et praemium). Isaac 4, 21 coniugii. PAVL. NOL. carm. 26, 134 -um pietatis adepta est. ENNOD. epist. 2, 28, 1 p. 70, 1 -um coactae vocis inusitata loquacitate possideo. *al.* ⓘ *per* pro: CASSIOD. Ios. antiq. 13, 22 p. 390, 16 p. quibus etiam multa ab eo -a cepissent (*gr. 411 ἀνθ' ὧν ὑπ' αὐτοῦ μεγίστων ἠξιώθησαν*). GREG. TVR. Mart. 4, 40 p. 659, 34. *β indicatur ipsum praemium vel poena*: TERT. adv. Marc. 5, 8 p. 599, 20 charismatum. resurr. 11 p. 39, 22 ad -um salutis. scorp. 8 p. 160, 18 damnationis (LEX Burg. lib. const. 52, 4). *al.* CYPR. unit. eccl. 21 p. 228, 15 coronae. AMBR. in psalm. 35, 17, 4 ad caelestium repromissionum -um pervenire. *al.* AVG. serm. 363, 3extr. -is praemiorum atque poenarum. *al.* *γ indicatur, quis praemio vel poena afficiatur*: CYPR. epist. 58, 11 p. 666, 2 in quorum supplicia et praemia ac -a iustorum (LVCIF. moriend. 15 p. 318, 5 tua s. perpetua et p. ac -a dei servorum aeterna. *cf. et l. 7*). HIER. vita Pauli 18 (*opp.* poenis). AVG. civ. 13, 4 p. 561, 21 D. fit iusti -um etiam supplicium peccatoris. *al.*

2 *i. q. honor, gradus dignitatis*: **a** *proprie*: *α generatim*: APVL. Plat. 2, 23 p. 252 sapientiae finis est, ut ad dei -um sapiens provehatur. TERT. adv. Iud. 7 l. 68 apud illum *Christum* non dignitatum (*cf. l. 13. 36*) aut natalium (*cf. l. 57*) cuiusquam discreta -a (FILASTR. 137, 2). DON. Ter. Andr. 1 -um iam poetae dedit 'poetam' eundem dicendo. FILASTR. 98, 6 iniusti . . . amittunt tantum -um dignitatis (HIER. adv. Iovin. 2, 33 p. 331A tanti apud deum -i sunt, ut *eqs. cf.* p. 331B quod non sit eiusdem -i cuius et Israelitae. AVSON. 322, 94 p. 266 P. -um quam grande [*seq.* honor]. RVFIN. Orig. princ. 2, 10, 3 p. 176, 14 qui inferioris -i fuerint vel abiectioris aut etiam ultimi et abstrusi. Orig. in Ios. 11, 2 licet ultimi -i sis in ecclesia). ADNOT. Lucan. 10, 158 haec *aves* deorum -o cultae fuerant. AMBR. Iac. 1, 8, 37 p. 29, 12 neque externis saeculi, sed virtutis domesticis -a pensare. HIER. epist. 22, 26, 1 filia, domina . . .: aliud enim aetatis, aliud -i . . . est nomen (*cf.* RVSTIC. Conc.S I 4 p. 14, 37 [*Isid. Pelus. epist. 4, 166 ἀξίας*]). adv. Rufin. 1, 23 p. 417A inter angelos -a esse diversa. AVG. civ. 8, 15 p. 344, 26 D. de -is animarum, . . . in gradibus corporum. *al.* CONC. I 5 p. 255, 31 secundum . . . aequalitatem -orum *dei Christi et hominis suscepti* (*gr. I 1, 6 p. 113, 24 ἀξιωμάτων*). BOETH. cons. 4, 3, 16 W. infra hominis -um. trin. 1, 12 gradibus -orum trinitatem variantes (3, 30 inter eos distantiam faciunt -orum. *cf.* VIGIL. THAPS. c. Eutych. 2, 1 p. 104C et -is et gradibus longe dispares). INSCR. christ. Diehl 57, 3 plus . . . ad -um crescit. *de re*: BOETH. mus. 2, 19 p. 250, 3 *multiplicitatis* (*cf. 2, 5 p. 230, 20* cur multiplicitas ceteris antecellat). in Porph. comm. 2, 1 p. 170, 8 maioris -i est ac principalis naturae, quod . . . cetera cohercet.

β speciatim de publicis officiis: IVVENC. 4, 665 scriptum causae titulum -ique locarunt, quod rex Iudaeae plebis . . . fuisset. FIRM. math. 3, 5, 34 quibus hoc ex paterno dignitatis (*cf. supra l. 11*) -o deferatur (3, 6, 28. *al.; v. ind.*; COD. Theod. 6, 26, 4. 12, 1, 70 -is careat d. VICT. VIT. 3, 9). SCHOL. Cic. Ambr. rec. p. 275, 4 conscriptorum et patriciorum unum est -um. CLAVD. DON. Aen. 1, 75 p. 30, 1 est discretio inter personarum -a (LEX Burg. lib. const. 7, 1 servi . . . pretium iuxta personae -um fiat). AMBR. parad. 10, 48 p. 306, 17 dignitate potiores plerumque adiutorem -i inferioris adsciscunt (*cf.* SACR. Leon. p. 122, 32 = Greg. 3, 6 secundi -i munus [*sc. presbyterium*]). PAVL. NOL. carm. 16, 251 (*249* honorum). COD. Theod. 6, 29, 4 ordinis -o. 12, 1, 138 gradu -orum. 13, 3, 9 pr. promotionis -is. 15, 3, 6 = Iust. 11, 75, 4, 1. LEO M. epist. 12, 1 p. 646B extra sacerdotale -um constitutis (*cf.* SACR. Leon. p. 147, 14 pontificale. CANON. Migne 13, 1184A sacerdotibus, quorum -um exigit, ut . . . sint plebibus forma. 13, 1186A *sacerdotum* possunt habere nomen, -um habere non possunt). *c. gen. dignitatis*: HIL. trin. 8, 1 p. 236B ad sacerdotii -um (*i. q. munus, 'Beruf'. cf. l. 46 et* SACR. Gelas. 1, 20 p. 513extr. -um sacerdotum). SCHOL. Cic. Gron. C p. 351, 4 -um senatoris. COD. Theod. 1, 15, 7 *v. infra l. 61.* 6, 22, 7, 1 ordinariarum potestatum. NOVELL. Valent. 2, 2, 3 professionis (*sc. causidicorum*). COD. Iust. 12, 20, 3 pr. biarchorum nomen -umque. EPIST. pontif. 305 Migne 20 p. 541A qui . . . -a clericatus acceperunt. *syn. et app.*: EXVP. 1 l. 9 celsiora natalibus -isque maiora (COD. Theod. 14, 9, 1in. n. et -a. *cf. etiam l. 11*). AVSON. 200, 6 p. 58 P. humili stirpe, loco ac -o (COD. Theod. 6, 5, 2 singulis quibusque dignitatibus certum locum -umque praescribsit). AVG. de duab. anim. 18in. ordinem -umque (PS. AVG. quaest. test. I 108, 2 p. 253, 3). COD. Theod. 1, 15, 7 cum praefecturae -um ceteris dignitatibus antestet (6, 5, 2 *v. l. 59.* 13, 3, 9, 1). 5, 14, 30 l. 18 -i et potestatis. 12, 1, 21 sequentis -i et gradus (*cf. l. 27. 45*). 14, 3, 10 cuiuscumque honoris aut -i.

b *meton.*: *i. q. titulus dignitatis*: SERV. Aen. 1, 76 'regina': inferioris personae reverentia est, maiorem -is appellare, non nomine. *i. q. locus pro dignitate attributus*: AMBR. in psalm. 118 serm. 19, 42 *in monte Sina erant* presbyteri in parte montis supra -a plebis, sed plurimo intervallo a Moysi -is separati. *i. q. persona honorata*: SERV. Aen. 1, 180 -a personarum (*debuit dicere* personae magnorum -orum) vilibus officiis interesse non debent. COD. Theod. 11, 16, 18in. id ab omnibus indiscretum -is atque personis iubemus impleri. *in appellatione honorifica*: COD. Theod. 1, 12, 4 = Iust. 12, 55, 1 officio, quod tuis -is obsecundat (1, 15, 11. 10, 10, 14). 12, 10, 1 in provincia -is tuis credita.

II ***notione verbi merendi abolita*** (*hoc caput potissimum ex usu sub I A allato derivari posse videtur*): **A** ***proprie***: **1** *respicitur vis et gravitas alicuius* (*rei*): **a** *fere i. q. pondus, momentum*: *α rerum*: Ov. fast. 1, 8 quo sit -o quaeque notata dies. MART. 8, 65, 7 grande loci -um testantur et altera dona. CYPR. zel. 13 p. 427, 20 Paulus cum pacis et caritatis -a depromeret. AVIEN. orb. terr. 262 dulcis in his *carminibus* haustus, -um grave, gratia perpes. AVSON. 19, 8 p. 327 P. aevi. HIER. adv. Iovin. 2, 23 p. 318C ne dicas in uno corpore diversa membra unum habere -um. CLAVD. 25, 18 mihi conciliat gratas

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . aures vel -um belli vel Stiliconis amor. AVG. civ. 20, 4 p. 411, 15 D. 'nova et vetera'. non dixit 'vetera et nova', quod dixisset, nisi maluisset -orum ordinem servare quam temporum. de duab. anim. 10 p. 64, 19 mediocrisne negotii vel -i cognitionem dei esse arbitramini? MACR. somn. 1, 6, 5. COD. Theod. 6, 26, 1 scriniorum nostrorum (6, 26, 9. *cf.* COD. Iust. 12, 19, 13 pr. rei). 9, 38, 9$^{in.}$ Lyciae priorem famam -umque . . . renovari. AVELL. p. 5, 15 personae probentur ex -o veritatis, non veritas praesumatur ex potentia personarum. PETR. CHRYS. serm. 82 p. 431^{B} *lapis* magnus -o . . ., qui creatoris mundi corpus . . . operire suffecit. 88 p. 447^{A} mandati -um de persona venientis *apparitoris* aestimat. SIDON. epist. 1, 2, 8 negotiorum. CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 31, 7 talia . . . sunt -o vel viribus, ut *eqs.* (1, 7 p. 45, 13 -o atque potentia). 2, 10 p. 138, 20 pro causae -o. BOETH. arithm. praef. p. 3, 8. mus. 1, 34 p. 224, 14 quanta sit gloria -umque rationis. *β animantium: fere i. q. auctoritas (sim. l. 55 sqq.)*: AVSON. 208, 14 p. 65 P. nomen . . . receptum inter grammaticos praetenuis -i. AMBR. in Luc. 5, 89 cui . . . gravitatis -um exsequiarum turba conciliet. Ps. AVG. serm. ed. Mai 55, 3$^{in.}$ cuius -i sint . . . Petrus et Paulus (GREG. M. dial. 3, 1 p. 138, 7 M. hunc tanti -i virum). CLAVD. MAM. anim. 3, 1 p. 154, 5 et -o pariter et numero . . . idoneis vadibus. SEDVL. op. pasch. 4, 22 p. 272, 6. ENNOD. opusc. 10, 1 p. 419, 9 ut praeconis -o secutura ponderentur.

b *i. q. ipsa rei vis et summa, natura ('Wesen, Kern')*: *α generatim*: TERT. paenit. 2, 1 -a paenitentiae *enarrare*. FIRM. math. 1, 7, 29 permitte mihi . . . Syllanorum scelerum replicare discrimina; omnia enim haec ad disputationis meae -um conferentur. FVLG. myth. 3, 10 p. 78, 12 morborum agnoscere -um. Virg. cont. p. 92, 10 a partu recentibus matrem videre datur, non tamen statim cognoscere -um contribuitur. AMBR. hex. 5, 13, 42 p. 173, 20 -um suae naturae. RVFIN. Orig. princ. 3, 6, 7 p. 289, 20 rerum -a. NOVELL. Theod. 5, 1 pr. *liberalitas* deo -um hominis adplicat. SIDON. epist. 4, 22, 3 totius orbis . . . loca, spatia, -a cognoscis. VEN. FORT. virt. Hil. 10, 26 annis adulta puella, non -o. *β speciatim in serm. forensi (crebro usu in serm. ICTorum factum esse videtur, ut sensu latiore saepius non gravissima causae argumenta, sed tota causa significetur)*: PAVL. sent. 5, 35, 1 -um appellationis causae capitalis . . . non nisi per nosmet ipsos persequi possumus (HERMOG. dig. 49, 1, 27 a. -a probare. PAVL. MED. adv. Cael. 4 p. 714^{B} -a suae a. astruere. EDICT. Theodor. 55 de a. -o . . . iudicare). CONSVLT. 9, 2 negotii -o discusso (AVG. coll. c. Don. 1, 8 p. 42, 17. COD. Theod. 2, 14, 1$^{extr.}$ [= Iust. 2, 14, 1, 3]. 4, 22, 5 pr. [= Iust. 8, 5, 2]. 11, 30, 32. 46. LEX Burg. lib. const. 52, 2 auditis . . . atque perpensis criminalis n. -is. GREG. M. epist. 7, 20 p. 463, 22 cognito n. -o). TERT. adv. Marc. 2, 27 p. 374, 15 (*fort. ad p. 818, 71*) severitatem iudicis secundum -a causarum ⟨iustitiae⟩ congruentem (SCHOL. Cic. Gron. B p. 331, 32 causae -o confisus. AMBR. in psalm. 118 serm. 20, 36 bonus iudex . . . examinat causae -a, non mutat. COD. Theod. 1, 20, 1 [= Iust. 1, 45, 1] his horis, quibus c. -a vel fata penduntur. 9, 2, 2 [= Iust. 9, 3, 1]. 10, 1, 13 NOVELL. Theod. 7, 4, 8 GREG. M. epist. 9, 174 p. 170, 13. 9, 203 p. 191, 6). COD. Theod. 3, 32, 2$^{extr.}$ ut provocationis -a expendas. 6, 4, 22, 1 -a defensionis ostendere. GREG. M. epist. 9, 174 p. 170, 15 rei -um . . . perscrutantes.

2 *spectatur qualitas, ratio, virtus, indoles sim.*: a *de ipsa qualitate*: *α significantius dictum c. respectu praestantiae i. q. egregia qualitas, excellentia, praestantia, virtus (syn. l. 62) sim.*: ① *in universum*: *animantium*: *incorporalis*: STAT. silv. 5, 3, 250 quid referam . . ., quae pietas, quam vile lucrum, quae cura pudoris? . . . his tibi pro -is famam . . . cura deum . . . concessit. DAMAS. epigr. 23, 4 rectoris sancti -um fidemque secuti (*item sing.*: ADNOT. Lucan. 9, 886 -um plus apud eum quam salus ipsa constabat. AMBR. Hel. 7, 20 *Danielis*. AVXENT. Maximin. c. Ambr. 62 viri. RVFIN. Basil. hom. 4, 6 p. 1760^{A} vitae suae -o. Ps. AVG. quaest. test. I 26, 2 p. 53, 2 *syn.* virtus. VICT. VIT. 1, 29. SEDVL. op. pasch. 4, 14 p. 264, 7 [*cf.* carm. pasch. 4, 153]. *cf. l. 74*). AVSON. 193, 7 p. 51 P. nequaquam -is cuius responderit heres obscurus. HEGES. 5, 2, 1 p. 296, 12 U. exsurge nunc, Moyses, . . . exsurge, Aaron, . . .: ubi nunc ista -a, ubi nunc istae operationes sanctorum? RVFIN. Orig. in gen. 9, 1 p. 86, 24 exigui -is et ingenio tenues. 15, 4 p. 132, 14 CLAVD. 8, 409. AVG. civ. 7, 27 p. 309, 1 D. *opp.* opprobria. SIDON. epist. 4, 17, 3 a sacerdotibus . . . memoria tenacibus, omni denique -orum sublimium dote potioribus. VEN. FORT. carm. 5, 4, 1. 5, 5$^{tit.}$ 9, 1, 121 provida . . ., sollers, cauta . . ., omnibus excellens -is. CE 1388, 2. *corporalis*: PALLAD. 4, 13, 3 *admissarii* (SYMM. epist. 5, 82 ne magis numerum quam -a *equorum* perpendas). MAXIM. eleg. 1, 29 *fui venator, luctator, cursor, cantor.* augebat -um dulcis mixtura bonorum. *rerum*: PORPH. Hor. epist. 2, 1, 81 -o ac virtute stili (*cf.* FIRM. math. 8, 19, 3 artis . . . -a. AVSON. 204, 1 p. 62 P. eloquii -o. CASSIOD. inst. 1, 17, 1 p. 56, 1 dictionis eximia -a). ITIN. Alex. 44 p. 24, 12 magno formae -o et nobilitatis. IVL. VAL. 1, 39 potentiae. 2, 21 p. 82, 22 virtutum. PALLAD. 12, 4, 1 speciei -o. ins. 137 sorba suos partus -o maioris honestant seminis. AVSON. 286, 6 p. 145, 7 P. CLAVD. carm. min. 26, 81 -is . . . talibus (*i. virtutibus mirabilibus fontis*). AVG. civ. 11, 5 p. 468, 5 D. cum . . . nullo excellentiore -o posset hic *locus* eligi. COD. Theod. 16, 2, 16. EVCHER. laud. her. 7 p. 180, 5 'locus in quo tu stas terra sancta est': . . . -um occulti honoris expressit (*cf.* ENNOD. epist. 1, 6, 2 p. 13, 22 *locorum*). SIDON. epist. 2, 13, 5 ob ingenii -a. 7, 6, 6 ob virium -a terribilis. PAVL. PELL. 57. CE 592, 5 donum (*i. hoc monumentum*) naturae (*eius qui decessit*) -is de (*instr.*) carmine signo. ⑪ *sensu strictiore i. q. priores partes, principatus*: EXVP. 4 l. 7 *veteres cives* -um dignitatis videbantur amittere, si cum novis indignis in ferendo suffragio iungerentur. HIL. in psalm. 118 Nun 14 p. 483, 12 -um caelibatus. Ps. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 17 p. 636, 3 *aetatis* (*467 πρεσβείου*). COD. Theod. 1, 6, 5 ut inferior gradus -um superioris agnoscat. *i. q. summus gradus*: MART. CAP. 5, 432 prae se ferentes insignium culmen -aque linguarum Aeschinen, Isocraten, Lysiam. *i. q. pulchritudo*: CLAVD. 8, 108 auget acus -um *vestis* (*syn. 107* gratia). SIDON. carm. 15, 37 quorum *templorum* supereminet unus ut -is sic sede locus. VEN. FORT. carm. 1, 8, 15 licet eniteat -is (*an ad l. 73?*) venerabile templum, attamen ornatum praebuit iste suum (10, 6, 2 templum egregium -is. 10, 6, 20 *templa* alma . . . -o).

β notione praecellendi deposita simpliciter i. q. qualitas: pro -o: PALLAD. 4, 13, 6 in pullis p. aetatis -o ea sunt consideranda, quae signum bonae indolis monstrant (*i. utpote infantes non severe iudicandi sunt*). RVFIN. hist. 4, 9, 2 p. -o (*κατὰ τὴν δύναμιν*) peccatorum . . . supplicia statues (Orig. princ. 1, 6, 1 p. 79, 2). AVG. cons. euang. 3, 25, 72 p. 371, 25 p. -o mentis eorum. CLAVD. MAM. anim. 1, 23 p. 82, 7 p. modo vel -o. *alia*: FIRM. err. 7 p. 19, 20 mater . . . de singulorum *procorum* -is iudicabat. PALLAD. 3, 9, 5 sic -a sua quaeque *vitis* servabit. AVSON. 202, 3 p. 61 P. qua forma aut -o fueris (*'virtutibus' Souch.*). VEG. mulom. 3, 6, 1 *equorum*. AMBR. in psalm. 118 serm. 5, 5, 3 variantur -a mansionum. CLAVD. rapt. Pros. 3, 222 -um . . . loci . . . quaerit (*i. interrogat, qualis illa regio sit*). AVG. catech. rud. 19, 31 *homines* sibi morum et -orum similitudine coniunguntur. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 3 p. 7, 21 divinitatis. cons. 2, 1, 4 W. *fortunae* prioris . . . naturam, mores ac -um. GREG. M. moral. praef. 16 p. 526^{A} actionis (THEOD. MOPS. in psalm. 2, 3 p. 10, 5 operis [2, 5. 11, 5 p. 71, 28. *syn. l. 24* ex operum qualitate]). *i. q. efficacia, virtus*: THEOD. PRISC. log. 36 p. 135, 3 singularum specierum . . . medicum bene -a cognoscentem (*iungendum* b. c., *vix* b. -a *coll. p. 813, 53*). 46 p. 146, 18 variarum curarum . . . -a.

b *de virtute, qua quaeque res censetur, i. q. pretium*: *α quod pecunia metimur*: PALLAD. 1, 8, 1 aedificium pro agri -o et pro fortuna domini oportet institui (SERV. Aen. 11, 319. *cf.* AMBR. Abr. 1, 3, 13 p. 511, 12 PAVL. PELL. 483. CASSIOD. var. 3, 20, 2 praedium . . . eiusdem -i). VEG. mulom. 1, 56, 23 equi (LEX Burg. lib. const. 4, 6 eiusdem -i caballum [19, 2. 73, 1. 2 LEX Visig. Eur. 278. 279. *al.*]). COD. Theod. 3, 1, 4$^{extr.}$ familiaris rei . . . vires vel -a atque emolumenta (*cf.* PETR. CHRYS. serm. 5 p. 198^{A}). 14, 3, 9. 15, 1, 30 de aedificiis maioris -i ([pretii *Cod. Iust.*]. 15, 2, 3 summas . . ., mediocres et inferioris -i domus). NOVELL. Valent. 31, 3 eiusdem -i vicariam (LEX Burg. Rom. 6, 3. *cf.* EDICT. Theodor. 64 huius -i duo mancipia [*sim.* 70. 80. 84 LEX Burg. lib. const. 7, 1]). 35, 17 in causa, cuius -um intra centum solidos continetur. Ps. ARNOB. confl. 1, 9 p. 251^{C} tres . . . margaritas . . . unius . . . -i. FAVST. REI. spir. 1, 12 p. 124, 22 rei. RVRIC. epist. 1, 3 p. 356, 14 *auri*. EPIPHAN. de mens. 40 follis secundum denariorum pondus ac numerum, non secundum metalli -um (*gr. 49 κατὰ τὸν ἀργυρισμόν*). *al.* *β quod aestimatione praestantiae metimur*: FIRM. err. 15, 2 accedat idolo, quod facis, ex hominis virtutibus -um. PALLAD. 1, 5, 6 secundi -i est spissus ager (1, 37, 3 primi saporis mella . . ., secundi -i . . ., tertii -i [*Colum. 9, 4, 6* tertiae notae]. *cf.* 1, 10, 1 *harena* rufa melior, -i sequentis est cana, tertium locum nigra possedit. 4, 13, 3). HIL. in psalm. 64, 6 p. 238, 6. AVG. civ. 18, 47 p. 330, 30 D. *libri* (*cf.* EVCHER. form. praef. p. 3, 20 *bibliorum*. SIDON. epist. 2, 5, 1 -a chartarum. PRIMAS. in apoc. prol. p. 796^{A}). CLAVD. MAM. anim. 1, 2 p. 25, 26 non lenocinio nominis operis -um pensat. RVRIC. epist. 2, 2 p. 373, 26. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 39, 2 species nisi sibi aequales fuerint, non -o, sed natura, sub genere poni non possunt.

3 *fere i. q. modus* (*cf. etiam p. 815, 20*): FIRM. math. 5, 2, 10 amicitiae -o coniungit (5, 2, 13 amicitiarum). 8, 30, 13 honesto ac liberali -o servitutis. VVLG. Rom. capit. 15 cod. Fuld. p. 177, 19 praesentium passionum. PAVL. NOL. epist. 13, 7 p. 89, 29 duobus filiis diverso -o sibi amissis (*cf.* VEN. FORT. carm. 2, 16, 94 simili -o. 4, 26, 156 dissimili -o). COD. Theod. 1, 11, 1$^{in.}$ manentibus fideiussorum atque subsignationum -is. 5, 17, 1, 1 -o servili condemnationis. 7, 8, 2 in synagogam . . . hospitii velut -o inruentes. *ibid.* habitationum -o. 14, 17, 10 hereditatis -o. ENNOD. epist. 2, 13, 4 p. 53, 23 hoc facis in -o *eqs.* (*praecedit*: mirum in modum).

B meton. *i. q. homo -is erga deum excellens, inde i. q. reliquiae martyrum et sanctorum* (*cf. Braun, Der christl. Altar I 623*): ? PAVL. NOL. carm. 18, 158 *v. p. 819, 36*. CE 913, 3 (*fort. serioris aetatis*). VAL. CEM. hom. 17, 3 p. 743^{A} martyrum reliquias . . . inquirunt et diffusa per totum orbem virtutum -a peculiaribus officiis prosequuntur. VEN. FORT. *v. l. 13*. INSCR. Ital. X 2 n. 81, 4 -is tantum pendebant putria tecta. CIL XI 297, (*4* horum Gregorius dat papa reliquias) 15 additur his -is felix Smaragdus. 299, 1 templa micant Stephani -is et nomine sacra.

indiculus grammaticus: adversus: *p. 816, 75*. apud: *p. 816, 47*. circa: *p. 816, 76*. erga: *p. 816, 70*. in: *p. 816, 59*. ut: *p. 815, 28. 819, 28. 39*. *adi.*: *p. 820, 46*. *gen.*: *p. 816, 77*.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

817, 2. 60. 818, 45. 72. al. gen. gerundii: p. 817, 22. 818, 50. 819, 14. 19. 24. gen. inhaer.: p. 814, 65. 815, 52.

abl. pro adv. ^{a}**meritō.** de scriptura: -ret-: v. CIL I^{2} p. 778. merto (cf. p. 814, 5): CIL I^{2} 62. 2675a. mir-: INSCR. Gall. Narb. Espér. 81. notatur meret, meri, mer, me, m (cf. CIC. de orat. 2, 240?): v. CIL I^{2} p. 778. de formis: -od: CIL I^{2} 9. 27. 32. 33. 360. 1696. comp. magis -o: LVCR. 5, 19 v. p. 824, 14. LIV. 28, 19, 3 -o m. quam utiliter. TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 455, 22. superl.: maxime -o: INSCR. v. l. 56. -issimo et -issime: v. p. 825, 59. de notione: GLOSS. ἀξίως. εἰκότως, εὐλόγως. δικαίως. iuste. legitur inde ab ELOG. Scip. (CIL I^{2} 9) l. 54 et PLAVTO l. 42. 60. p. 824, 6. 11. 54. 825, 62. [falso trad. in parte codd. pro immerito: LVCAN. 8, 824. loco lacun.: TERT. resurr. 50 p. 104, 4.]

I *indicatur hominibus ea accidere, quibus digni sunt: fere i. q.* **digne,** *ex debito, congruenter cum factis, ut oportet, dignum est, decet (abundanter v. p. 804, 42. 808, 40. 811, 1):* **A** *qui digne afficitur, est subi. enuntiati; forma:* -o amaris *i.* amaris et mereris: **1** *de actionibus prosperis, secundis:* TVRPIL. com. 85 meres, -o ut diligare. CIC. Phil. 4, 9. 10, 13 et antea iure laudatus ... et hoc tempore -o laudandus est (13, 29 SEN. epist. 102, 19 PLIN. nat. 36, 18 QVINT. inst. 1, 5, 72. al. cf. l. 52. p. 824, 55). LVCR. 2, 998 -o maternum nomen adepta est terra (cf. 5, 822). CAES. carm. in Ter. 2 in summis ... poneris, et -o (cf. vol. V 2, 874, 63). PREC. terr. 15 LIV. 37, 54, 21. PLIN. epist. 4, 5, 3 oratio ... probabatur: an -o, scies, cum eqs. al. nota: HIER. epist. 60, 16, 5 ad haec -o explicanda et Thucydides et Sallustius muti sunt (i. his ut decet describendis non sufficiunt). **2** *de actionibus iniquis, adversis:* CIC. Verr. II 4, 151 illud ... -o reprehenderetur (QVINT. decl. 276 p. 128, 12). de orat. 2, 10 illudi (cf. PHAEDR. 3, 6, 10 derideri. QVINT. inst. 11, 1, 44 rideatur [decl. 298 p. 176, 16]. cf. l. 68). PVBLIL. Q 37 qui sibi non vivit, aliis -o est mortuus (cf. BELL. Alex. 11, 2 casurum. SALL. Catil. 51, 32 necatos. PROP. 2, 33, 29 iugulate. SEN. contr. 1, 2, 6 occisum). TIB. 1, 6, 82. PROP. 1, 17, 1 (in initio carminis:) et -o ... alloquor (Rothstein putat ellipsim [ut l. 84] statuendam). 1, 18, 15. LIV. 28, 34, 8 perisse (29, 15, 13. de TAC. hist. 1, 21, 2 v. Heraeus ad l.). al. VAL. MAX. 8, 5, 6 quam (cf. l. 71. 81 et l. 48) ... -o vel iniuria accusetur (SCRIB. LARG. praef. p. 2, 12 PLIN. epist. 7, 10, 3. cf. SCRIB. LARG. 84 essent culpandi [SVET. Vesp. 16, 1]). al. STAT. Theb. 2, 458 nil tela ... obstiterint, quin ausa luas ...: tu -o; ast horum miseret. al.

B *qui digne afficitur, non est subi. enuntiati; forma:* -o te amo *i.* amo te et mereris: **1** *c. verb. (c.* esse *et adi.: l. 72):* **a** *de actionibus prosperis:* PLAVT. Amph. 49 -oque vobis bona se facere (cf. Capt. 936 Persa 496). Asin. 545 Perfidiae laudes gratiasque habemus -o (Capt. 922 Iovi ... ago. Poen. 1274 vobis habeo. TER. Phorm. 894 PREC. terr. 22 OV. am. 1, 10, 43 LIV. 26, 41, 3). Capt. 415 -o tibi ea evenerunt a me (cf. VAL. MAX. 8, 15 pr. et l. 62). Cas. 181 neminem amo -o magis quam te (TER. Haut. 359 -o te a. [Eun. 186 Ad. 946 CIL XIII 10024, 43^{a}]. AFRAN. com. 248 ni tantum amarem talem tam [cf. l. 35] -o patrem. CIC. Att. 13, 21, 7. AVR. Fronto p. 60, 23 N. te -o a. [seq.: pro tuo merito]. CIL XIII 10024, 43^{b} a. te -o. cf. OV. epist. 15, 147 arsit [met. 8, 50 in illa]). al. TER. Andr. 574 -o te semper maxumi feci (NEP. Iph. 3, 4). CIC. Phil. 4, 6 laudavit (orat. 171 idque -o. PROP. 2, 15, 47. cf. l. 19). al. saepissime in titulis votivis (attuli non nisi antiquiora): ELOG. Scip. (CIL I^{2} 9) dedet Tempestatebus aide -eto⟨d⟩ (sim. CIL I^{2} 27. 31. 32. 45. 360. 384. 386. 693. 976. 1531, 4 [= CE 4, 4] donu danunt Hercolei maxsume -eto. al.). CIL I^{2} 28 Aescolapio donom dat lubens -o (33. 62. 387. 388. 390. 972. 987 INSCR. Epigraphica 2, 1940, 167. et saepe). 29 donum dat Aiscolapio -o lubens (392. 1583 v. s. m. l. 2541^{a} d. d. me. lu.). cf. p. 811, 1. 63.

b *de actionibus iniquis:* PLAVT. Amph. 572 -o maledicas mihi. Aul. 444 -o id tibi factum est (Bacch. 1132 TER. Eun. 387 SALL. Catil. 51, 29. cf. TER. Hec. 839 ne id -o mihi eveniret [VAL. MAX. 6, 6, 2]. CIC. Verr. II 1, 70 id ... illi -o accidisse [epist. 5, 17, 5 SALL. Catil. 51, 26 VELL. 2, 118, 4. al.]. sim. al.). Pseud. 476 esse iratum (TER. Hec. 505 CIC. Verr. II 3, 158. al. HOR. sat. 1, 1, 21 LIV. 36, 34, 3. al.). Trin. 683 ut me -o oderit (RVT. LVP. 2, 3 reprehendere atque odisse. PLIN. nat. 10, 13. cf. TER. Hec. 580). al. TER. Andr. 531 cogere (QVINT. inst. 2, 4, 15). Hec. 915 derides (cf. QVINT. inst. 8, 3, 19 risimus. v. etiam l. 29). RHET. Her. 3, 6, 11. CATVLL. 71, 2 si quem -o tarda podagra secat. PLIN. nat. 29, 19 occisuri: -o dum eqs. al. nota: OPTAT. 3, 3 p. 79, 17 quam (cf. l. 35) -o et bene eius sapientia humiliata est.

2 *c. adi. (et abs. et c. verbo* esse *posito. cf. p. 824, 20 sqq.):* **a** *in rebus prosperis:* CASS. Cic. epist. 12, 13, 2 -o tibi carissimi (BRVT. Cic. ad Brut. 1, 4 [= 9, 12], 3. NEP. Att. 2, 3 ut universis Atheniensibus -o esset c. AVR. Fronto p. 55, 8 N.). LIV. 37, 12, 8 quae auctoritas ... -o maxima erat. al. **b** *in rebus iniquis:* HOR. sat. 1, 4, 65 -one tibi sit suspectum genus hoc scribendi (IVV. 3, 222 -o iam suspectus. 10, 208). LYGD. 6, 55 perfida nec -o nobis inimica. OV. hal. 121 -o ... vilissima salpa. trist. 5, 12, 50 -o naufragus. LIV. 8, 39, 10 infestioribus -o deis quam hominibus (VELL. 2, 43, 1. VAL. MAX. 1, 1, 14 ad quam [cf. l. 35] ... -o sibi infestos). 34, 20, 3 -o infensorum (36, 14, 9). al.

3 *elliptice (cf. l. 22. 24. 38. p. 824, 19.):* CIC. Att. 4, 8^{b}, 2 dissimile, quod huic -o. OV. met. 6, 687 et -o! (in initio orationis [cf. l. 33] ut 9, 585). SEN. benef. 2, 14, 3. QVINT. decl. 368 p. 404, 24 sed ille -o: quippe raptorem. MVTIAN. Chrysost. hom. 20, 1$^{extr.}$ sermonem ..., quia -o, quia iuste (gr. εἰκότως ... δικαίως).

II *condicione vicissitudinis non subiacente significatur ea quae fiunt iuste fieri: fere i. q.* **iure,** *apte, ut aequum est, ut convenit:* **A** *generatim:* **1** *c. verb. affectuum sim.:* PLAVT. Persa 254 vitulor. VERG. Aen. 11, 502 sui -o siqua est fiducia forti (cf. TAC. ann. 15, 35, 3 defensioni -o diffisum). EPICED. Drusi 337 gaudebunt. SEN. contr. 9, 1, 2 -o tu ex Cimone habere nepotes concupisti. suas. 2, 6 omnia contempsit. VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 veneror. al. **2** *c. verb. dicendi et iudicandi:* PLAVT. Trin. 105 -o ut ne dicant (LVCR. 4, 160 SALL. hist. frg. 1, 16 HOR. sat. 2, 3, 108 LIV. 5, 4, 7. al.). LVCR. 1, 481 vocare (VAL. MAX. 1, 8 pr. TAC. dial. 18, 1). 2, 698. 3, 715 ut -o inmortalis possit haberi (MANIL. 2, 874 SEN. dial. 2, 3, 4). 5, 19 quo magis hic -o nobis deus esse videtur (OV. trist. 5, 6, 22 SEN. benef. 5, 4, 4 epist. 49, 8). SALL. Iug. 4, 4 me magis -o quam ignavia iudicium animi mei mutavisse. VERG. Aen. 11, 392 arguet (VAL. MAX. 6, 8, 1). OV. Pont. 4, 12, 16 -o pectus habere neger. LIV. 22, 59, 10 se nobis -o praetulerint (VAL. MAX. 1, 6 ext. 3). al. elliptice: IVV. 15, 24 sic aliquis -o. huc pertinent (cf. etiam infra l. 45): AETNA 634 o maxima rerum et -o pietas homini tutissima virtus! VERG. georg. 2, 40 o famae -o pars maxima nostrae, Maecenas. PROP. 1, 9, 7 me dolor et lacrimae -o fecere peritum (i. iure me peritum dicere possum). sic saepe in praescriptionibus epistularum (nisi haec ad p. 813, 64 referre mavis) ut SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 87, 4 domino -o gloriosissimo ... Constantio (cf. l. 47. p. 823, 73). **3** *alia:* HOR. sat. 1, 6, 22 censor ... moveret ... ingenuo si non essem patre natus; vel -o quoniam eqs. OV. ars 2, 314 ars ... deprensa ... adimit ... fidem. Pont. 4, 2, 49 studium, quod tibi cedit, ama sacraque Musarum -o cole! LIV. 38, 46, 15 -o ... triumphum petent (cf. VAL. MAX. 2, 6, 12 -o sibi sapientiae laudem vindicaverit [4, 7, 5]. SEN. epist. 38, 1 -o exigis, ut eqs. QVINT. decl. 309 p. 217, 18 optasses). 40, 13, 6 ut -o ... invitatus ... abnueres (cf. TERT. adv. Marc. 4, 31 p. 527, 11 excusant se invitati). COLVM. 4, 29, 3 fieri prohibetur. PLIN. nat. 3, 5. STAT. silv. 5, 5, 76 properabat. QVINT. inst. 2, 8, 12. 8 prooem. 15 PLIN. epist. 1, 14, 1. SCHOL. Pers. 3, 44 p. 46 -o mihi lippitudinem accersebam, ne Catonis deliberativum recitarem (p. 47, 6 [Pers. 3, 48 iure]). al.

B *speciatim:* **1** *apud ICtos fere i. q.* lege, recte: VLP. dig. 47, 10, 17, 13 cui iure -oque curator ... constitueretur (PAVL. dig. 49, 14, 45, 12 iure ac -o restitui postulatur). COD. Theod. 11, 16, 8 inferri -o pensitanda. 11, 36, 1 contra quos -o iudicatum est. 13, 5, 19 qui -o esse navicularii debeant. NOVELL. Maior. 2 pr. quae -o fuerant solvenda. COD. Iust. 5, 50, 2, 1. APPEND. Visig. 2, 14 ut, qui -o res suas recipere poterant, iniuste amittant. EDICT. Theodor. 24. 130. **2** *i. q.* vere, re vera, sine dubio (cf. l. 20. 64): CIL VI 32415, 7 (c. a. 250) Vestali maximae, cuius egregiam morum disciplinam ... -o res p. in dies felicissime sentit. HIL. hymn. 1, 29 unus -o bonus (sc. deus). ATHAN. Lucif. epist. 6 p. 327, 13 dei gratia incolumem te ... conservet, -o homo dei. PRVD. ham. 40 ille deus -oque deus, quia primus et unus. DRAC. Romul. 5, 14 sub imagine civis impius hostis erat -o. COD. Iust. 6, 42, 30 acutissimi ingenii vir et -o ante alios excellens. 9, 41, 13. PASS. Mar. Iac. 13 p. 62, 15 o te -o Mariam!

ad I et II iuncturae: c. syn.: c. iure (cf. p. 825, 71): PLAVT. Most. 713 te ipse i. optimo -o incuses licet (CIC. Marcell. 4 quod ... ei -o atque o. i. contigit). CIC. Catil. 3, 14 -o ac i. laudantur (CYPR. mortal. 20 p. 309, 24). dom. 2 i. ac -o (LIV. 27, 13, 10 IVV. 2, 34. PAVL. dig. v. l. 40). SEN. clem. 1, 12, 1 i. -oque (CVRT. 10, 9, 3 FLOR. epit. 2, 19, 2 FRONTO p. 192, 17 N. VLP. dig. 4, 2, 14, 4. 47, 10, 17, 13 v. l. 39. APVL. apol. 20. 92 COD. Theod. 12, 1, 4 VINCENT. LER. 5, 7. 29, 9. 33, 6). PS. PHOEBAD. fid. 3 p. 38^{B} i. et -o. *c.* iuste: EDICT. imp. Diocl. II 5 i. ac -o. MAXIMIN. c. Ambr. 76 i. -oque. AVG. civ. 19, 13 p. 377, 13 D. -o i. que (22, 1 p. 554, 18 DRAC. laud. dei 3, 151). *c.* recte: CIC. Verr. II 5, 172 r. ac -o (LACT. epit. 50, 1). *c.* vere: CIC. Phil. 5, 37 -o v. que. *c.* libenter: PLIN. epist. 8, 6, 10 l. ac -o. 8, 6, 12 -o l. que. cf. p. 823, 57. *c.* digne (cf. p. 825, 58): TERT. adv. Marc. 2, 24 p. 368, 24 d. -oque (VICTORIN. POETOV. in apoc. 4, 7 p. 58, 5). RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 6, 2 d. ac -o.

III *indicatur aliquid pro ratione rerum accidere ex iis, quae antecedunt, iure concludi: fere i. q.* **consequenter,** *non sine causa, nimirum, necessario, ut consentaneum est (cf. B. Melin, Studia in Corp. Cypr., Upsaliae 1946, 79 sqq.):* **A** *loci selecti:* TER. Hec. 240 tuos esse ego illi mores morbum ... arbitror, et -o (i. nec mirandum) adeo, nam eqs. (cf. LVCR. 1, 107). LVCR. 6, 210 solis de lumine multa necessest concipere, ut -o rubeant (al. v. p. 825, 51). 6, 548 cadunt toti montes terrae motu ...; et -o, quoniam plaustri concussa tremescunt tecta ... pondere (PROP. 2, 12, 9 et -o ... manus Amoris est armata sagittis, ... quoniam eqs.). PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 10. SEN. contr. 1 praef. 10 -o talia habent exempla, qualia ingenia. SEN. benef. 5, 24, 3 'tu utique ille non es'. '-o ... me non adgnoscis; nam eqs.' MART. 9, 45, 8. APVL. met. 2, 21$^{extr.}$ peregrinus es -oque ignoras eqs. mund. 33 (Ps. Arist. mund. 6 p. 400 a 22 διὰ τοῦτο). TERT. cult. fem. 2, 3 l. 24 quod (sc. caro) ... in vobis (virginibus) vacat, -o ... fastidiatis. fug. 1$^{in.}$ paracletum non recipiendo ... -o adhuc etiam aliis quaestionibus (abl.) obnixi estis (sc. nobis).

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adv. Hermog. 12 p. 139, 20 hac et ego definitione -o illum repercutiam. orat. 18 p. 192, 2 sic et die paschae . . . -o deponimus (*i. omittimus*) osculum. praescr. 43, 4 ubi veritas nulla est, -o et talis disciplina est. resurr. 37 p. 80, 2. spect. 9 p. 11, 3 talibus auctoribus quadrigae productae -o et aurigas coloribus idololatriae vestierunt. adv. Marc. 3, 2 p. 378, 25. 4, 16 p. 471, 20 quamdiu intra Israhelem erat sacramentum, -o in solos fratres misericordiam mandabat. 4, 21 p. 491, 18 et -o se pro suo homine deposuit. 4, 25 p. 507, 4. *al.* CET. FAV. 12 p. 297, 7 abies . . . habens . . . minimum terreni . . . -o non est ponderosa. AVG. op. monach. 32, 40 p. 592, 4 -o, qui hoc dicit, . . . pestiferam doctrinam conatur inducere. COD. Theod. 12, 1, 131. CONC.S I 3 p. 167, 6 et -o facit haec, hominem liberare volens (*gr. I 1, 2 p. 79, 23* λίαν εἰκότως). FAVST. REI. spir. 1, 7 p. 110, 24. 1, 11 p. 123, 25. 2, 4 p. 143, 22. *al.* *conexu liberiore fere i. q. igitur*: PS. ORIG. in Iob 1 p. 428C -o adhuc anteriore loquente alius nuntius venit ad Iob (*postea*: alter ergo n. v.). PRISC. LYD. solut. 4 p. 64, 28 *duae extremae zonae* sub ipsis . . . sunt polis . . ., -o longe remotae sunt ex via, per quam sol iter facit.

B *elocutiones notabiliores*: *antecedit enunt. condicionale*: SEN. epist. 115, 14 tam dulce si quid Veneris in vultu micat, -o illa amores . . . movet. PLIN. frg. Char. gramm. p. 180, 2 B. si de qua ludimus *rude*, -o 'e' littera claudi debet *ablativus*. QVINT. decl. 350 p. 377, 15 si dicis . . ., -o excludis *eqs.* TRYPH. dig. 3, 5, 37 si . . ., usuras non debiturum; sed . . . si . . ., -o usuras . . . praestaturum (FORT. Aug. c. Fort. 26 p. 109, 11 si . . .; si autem . . ., -o *eqs.*). TERT. anim. 6, 3 bapt. 2, 3 fug. 4extr. adv. Hermog. 19 p. 147, 9 CYPR. epist. 58, 3 p. 659, 8. *al.* *adiungitur enunt. causale* (*v. etiam p. 824, 75 et cf. iuncturam* -o . . . nam [*p. 824, 73. 80*]): *c.* cum: QVINT. inst. 6, 1, 4 ad preces confugit -o, cum sciret haec et haec. IVLIAN. dig. 1, 3, 32, 1 cum . . ., -o et ea, quae sine ullo scripto populus probavit, tenebunt omnes. GAIVS inst. 4, 97 VLP. dig. 28, 1, 18 pr. -o ergo (*cf. l. 47*) nec testis ad testamentum adhiberi poterit, cum neque testamenti factionem habeat (*sim.* 28, 1, 20, 7). TERT. anim. 51, 3 resurr. 50 p. 104, 16 adv. Marc. 3, 3 p. 379, 23 PORPH. Hor. sat. 1, 1, 117 CYPR. domin. orat. 17 p. 279, 18 COD. Iust. 6, 58, 15, 2. *c.* dum: APVL. met. 8, 16 Pegasum . . . metu magis volaticum fuisse ac per hoc -o pinnatum proditum, dum in altum . . . sussilit. CYPR. domin. orat. 24 p. 285, 11 epist. 34, 2 p. 569, 15. *c.* quia: TERT. resurr. 54 p. 113, 13 mors -o . . . devoratur, quia et ipsa . . . devorat. PORPH. Hor. carm. 1, 28, 1 NOVATIAN. trin. 15. 28 NOVELL. Valent. 8, 1, 2. CONC.S I 3 p. 175, 7 = I 5 p. 367, 9 (*gr. I 1, 3 p. 65, 27* εἰκότως). VICT. VIT. 2, 42 quia . . . suggerendum me promisi oblaturum, -o suppliciter peto *eqs.* *c.* quod: TERT. adv. Marc. 3, 9 p. 391, 2. *iuncturae* (*de* NOVATIAN. trin. *v. Melin p. 82 sq.*): -o itaque: SCRIB. LARG. 84 p. 36, 15 TERT. apol. 50, 4 adv. Marc. 4, 28 p. 516, 5 FAVST. REI. symb. 1 (Caspari Anecd. p. 319, 13). -o igitur: MIN. FEL. 31, 4 TERT. apol. 7, 14 resurr. 5 p. 32, 11 adv. Marc. 4, 26 p. 512, 8. -o ergo (*cf. l. 30*): TERT. praescr. 8, 4 resurr. 50 p. 104, 12 CYPR. domin. orat. 19 p. 281, 12 CET. FAV. 11 p. 296, 24 FORT. Aug. c. Fort. 20 p. 98, 27 NOVELL. Valent. 19, 1. ideo -o: VICTORIN. POETOV. in apoc. 5, 2 p. 64, 10. quapropter -o: AVG. civ. 8, 23 p. 356, 31 D. ut -o: LVCR. *v. p. 824, 74.* TERT. resurr. 15 p. 44, 10 MOYS. Cypr. epist. 31, 7 p. 564, 3 NOVATIAN. Cypr. epist. 36, 2 p. 573, 26 trin. 17 p. 60, 17. *al.* (*v. Melin p. 84 sqq.*). SVLP. SEV. chron. 1, 33, 1. COD. Iust. 1, 19, 8 quorum de sensu inter partes ita dubitari contigerit, ut etiam -o (*i. necessario*) nostrum expectetur iudicium. et -o: *v. l. 7. 11. p. 824, 72. 75.* NOVATIAN. trin. 21. 31.

meritē *adv.* *i. q. digne*: CASSIOD. Ios. antiq. 17, 13 p. 501, 38 ut digne (*cf. p. 824, 65*) ac -e negotia cuncta disponeret.

superl. **meritissimō** (*cf. p. 818, 40*) *et* **meritissimē** (*l. 64. 71. 72. 75 et* GLOSS. dignissime). -umo: *l. 62.* **1** *i. q. dignissime*: **a** *forma*: -o te amo *i. amo te et mereris*: *α de actionibus iniquis*: PLAVT. Epid. 430 me . . . derideret . . . -umo. CAECIL. com. 15 -o hic me eiecit. AVG. c. acad. 3, 19, 42 p. 79, 18 huius mundi philosophia, quam sacra nostra -e detestantur. *β de actionibus prosperis*: TVRPIL. com. 169 -o te magni facio. CIC. de orat. 1, 234 quem omnes amare -o . . . debemus. TEST. Quint. inst. 9, 2, 35 cui ego omnia -o volo. FRONTO p. 191, 13 N. -o tibi parem gratiam referundo. APVL. flor. 9 p. 29 quae . . . aliis . . . -o ignoscitis. 17 p. 83 quae in te -o admiramur. **b** *forma*: -o amaris *i. amaris et mereris*: *α de actionibus prosperis*: S. C. Plin. epist. 8, 6, 6 ut . . . industriae fructum -o ferat. SOL. 7, 18 Hymetto -e ac iure (*cf. p. 824, 53*) tributiur principatus. *β de actionibus iniquis*: IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 5, 7 -e patiuntur istum furorem.

2 *i. q. iustissime*: APVL. Socr. 8 p. 138 -o dixeris. COD. Iust. 7, 18, 1, 1 -o . . . responderunt. 8, 44, 13 (*a. 239*) -e rescriptum est.

comp.: immerito.

merepsicus *v. s. v.* myrepsicus. *Bulhart.*

meretrīcātio, -ōnis *f.* *a* meretricari. *i. q. actus meretricandi, fornicatio* (OP. imperf. in Matth. 15 p. 718in. fornicatio carnis est -o. GLOSS.L I Ansil. ME 458 -o lenocinatio, fornicatio [*cf. etiam s. v.* lenocinium]): CASSIAN. inst. 5, 20 quo *studio* -is vitium desecandum. *tropice*: CHRYSOST. repar. laps. 402a, 29 illa *Ierusalem* in prostibulum decidit et in -e novi generis (*allud. ad Ezech. 16, 31 sqq.*). RVFIN. Orig. in Ios. 3, 4 p. 305, 1 ecclesia haec Christi . . . ex peccatoribus velut ex -e (πορνείᾳ τῇ τῶν δαιμόνων) collecta (*cf. etiam l. 69. p. 829, 35*). PETR. CHRYS. serm. 115 p. 515D reperit in ea *synagoga* totius -is illuviem.

meretrīcius, -a, -um. *a* meretrix. NOT. Tir. 35, 88 -um. *inde a* PLAVTO. [*loco contextus incerti* (*cf. l. 53*): SEN. contr. 2, 4 (12), 3.] *i. q. ad scortum* (*virile: l. 37*) *pertinens* (*fere pro gen. subi. vel poss.: pro gen. obi.: l. 9. 51. 54*): **1** *pertinet ad multitudinem quarumlibet meretricum*: **a** *spectat ad ipsas personas*: PLAVT. Poen. 339 hodie est mercatus -us. OV. fast. 5, 349 turba (*cf.* AVG. civ. 2, 26 p. 92, 24 D. pompam). trist. 2, 311 corpora Vestales oculi -a cernunt.

b *pertinet ad varias res meretricum i. q. meretricum proprius, meretricibus conveniens* (*latiore sensu fere i. q. impudicus: l. 33*): *α de rebus incorporeis*: PLAVT. Bacch. 40 haud -um est (Most. 190 *seq. inf.* [*item* SERV. auct. Aen. 4, 23]. AMBR. Cain et Ab. 1, 4, 14). Cas. 585 non matronarum officiumst, sed -um . . . subblandirier. Cist. 41 quaestum (CATO orig. 16 SEN. contr. 1, 2, 4 PHAEDR. app. 3, 4 DON. Ter. Andr. 72 Eun. 748. *cf. l. 37 et* PS. RVFIN. in Os. 1, 2 p. 965A professione). Men. 906 ut mos est -us ([meretricibus *B*]. CIC. Cael. 38. 57 COD. Iust. 9, 9, 22 [*a. 290*]. LAMPR. Heliog. 2, 1 PS. RVFIN. in Os. 1, 2 p. 967A EVGRAPH. Ter. Haut. 256. 524). Truc. 318 blandimentis, oramentis, ceteris -is (*cf.* SEN. contr. 2, 4 [12], 7 nihil . . . -um). TER. Haut. 226 artis (ARNOB. nat. 4, 16 p. 154, 3. LACT. inst. 1, 17, 21 *Veneris*. 1, 20, 6 epit. 9, 1 PS. AVR. VICT. epit. 17, 5. HIER. in Ezech. 23, 28 sqq. p. 221A [*in interpret. alleg.; seq.* fornicationes]. GLOSS. II p. XII. *cf. l. 39*). LABER. mim. 34 me a matronali pudore prolubium -um (*Ribb.*, -e *Linds.*, meretricis *codd.*) progredi coegit. CIC. Cael. 49 in -a vita (50 v. institutoque -o). SEN. contr. 9, 2 (25), 24 lusus. APVL. met. 9, 7 astu. VLP. dig. 48, 5, 30, 4 adulterari -o quodam genere. ARNOB. nat. 4, 35 p. 170, 8 affectus . . . -ae vilitatis. DON. Ter. Eun. 796 verbum. Hec. 165 vitia. AMBR. Cain et Ab. 1, 4, 14 -o procax motu. in psalm. 118 serm. 4, 4 inlecebris. HIER. in Os. 2, 4 sq. p. 831C impudentiae. ANIAN. Chrysost. hom. 2, 5 modulos (*cf.* EVSTATH. Bas. hex. 4, 1 cantiones [*gr. utrobique* πορνικός]). AVG. doctr. christ. 3, 12, 20 turpitudo. EVSTATH. Bas. hex. 3, 8 mulierum pulchritudo -ae (ἑταιρικοῦ) formositati praeponitur. *pertinet ad scortum sexus masculini*: CIC. Phil. 2, 44 Curio . . . *Antonium* a -o quaestu (*cf. l. 17*) abduxit et . . . in matrimonio . . . conlocavit. PS. QVINT. decl. 3, 3 p. 43, 20 -is artibus (*cf. l. 23*) . . . eductum *militem*. 3, 6 p. 46, 24 -am obscaenae libidinis patientiam. 3, 16 p. 55, 7 necessitas. *β de rebus corporeis*: PLAVT. Poen. 192 munditiis. CIC. Cael. 1 opibus (*cf.* AVG. c. Faust. 22, 61 p. 657, 5 mercedis). SEN. nat. 7, 31, 2 colores. VLP. dig. 47, 10, 15, 15 veste (*cf. l. 47*). ARNOB. nat. 6, 14 p. 226, 10 ornatibus (VVLG. prov. 7, 10). VVLG. II par. 16, 14 unguentis. AVG. c. Faust. 22, 64 p. 659, 23 habitu (SVLP. Sev. chron. 1, 11, 2 MACR. somn. 1, 2, 19). *in imag.*: TAC. dial. 26, 2 melius est orationem vel hirta toga induere quam fucatis et -is vestibus insignire.

c *pertinet ad coniunctionem cum meretricibus*: CIC. Verr. II 1, 137 domus *scorti Verris* erat non -o conventu, sed praetoria turba referta. 3, 6 *Verris* cotidiana adulteria, -am disciplinam, domesticum lenocinium (4, 7). FIRM. math. 8, 26, 11 -o squalore . . . polluti (8, 30, 1).

2 *pertinet ad unam vel complures certas meretrices*: CAECIL. com. 234 in vicinitatem te -am cur contulisti? (*de ordine contextus non satis constat*). TER. Andr. 913 amores (CIC. Cael. 48. PLIN. nat. 3, 103 Hannibalis -o a. SERV. ecl. 10, 10. *cf.* AMBR. Abr. 2, 11, 78 -os . . . usus [*opp.* adulterio]. in psalm. 118 serm. 5, 46, 2 copulam. SIDON. epist. 9, 6, 2 -i blandimenta naufragii [*praecedit*: contubernio ancillae propudiosissimae]). Eun. 382 domum (960 CIC. Verr. II 4, 123. *cf.* AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 3, 3 fores). FIRM. err. 10 p. 26, 26 -is legibus (*i. Veneris meretricis*) servit. AMBR. fug. saec. 1, 3 sermones (in psalm. 118 serm. 5, 30, 4 [*cf. 5, 30, 3* s. . . meretricis]). *de filio*: GLOSS.L III Abstr. SP 27 spurius: -us. V Abba SV 132 spurius . . . dicitur -us de ancilla seu meretrice natus.

n. pro subst. **meretrīcium**, -ī. *i. q. quaestus, consuetudo scortorum* (*cf. etiam l. 22*): PLIN. nat. 36, 82 opes -o . . . conquisitas. SVET. Cal. 40 quae -um (meretricum *pars codd.*, meritorium *Bentl.*, quae⟨stus⟩ meretricum *Buech.*) quive lenocinium fecissent. CALP. decl. 30tit. nepos ex -o susceptus (*cf. thema*: de meretrice susceptum). HIER. epist. 77, 3, 4 exercere -um. *tropice de idololatria* (*cf. p. 825, 82*): PS. ORIG. tract. 12 p. 130, 4 a -o nationum et fornicatione idolorum . . . populus congregandus erat. p. 133, 6 ex -o idolorum.

adv. **meretrīciē**. *i. q. meretricum more*: PLAVT. Mil. 872 quam digne ornata incedit, haud -e. ATTA com. 3 cum -e (*Buech.*, meretric(a)e *codd.*) nostro ornatu . . . lupantur. [*e coni. dub.: v. l. 27.*]

meretrīcor, -ātus sum, -ārī. *a* meretrix; *cf.* πορνεύειν *et de depon.* scortari, fornicari, moechari. CLEDON. gramm. V 56, 18 (*inter verba deponentia*). GLOSS. pellicientes: -antes.

i. q. scortari (*praecipue de feminis* [*de viris: l. 83. 84*]. *add.* cum: *p. 827, 4. 8. 10. 11.* post: *p. 827, 10*): ITALA Am. 7, 17 (Gild. Brit. 53 chron. III p. 57, 14) uxor tua in civitate -bitur (πορνεύσει, *Vulg.* fornicabitur [*cf. vol. VI 1123, 81*]). AVG. in psalm. 136, 9 libido scortantium et -antium. PS. AVG. quaest. test. I 43, 4 in Samson -antem. EVOD. fid. 47 *deum Manichaei* ex parte -antem (*de re cf. Keßler, RE*

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

f. prot. Theol. 12, 208, 51 sqq.). EPIPHAN. in euang. 31 p. 56. 16 non quia -ando meretrices ... possunt ingredi in regno dei. LAVRENT. paen. p. 102^{D} non te iam dicimus meretricem, sed omnium -antium medicam. MART. BRAC. corr. 7 *Venus* cum innumerabilibus adulteris ..: -ta est. *tropice spectat ad perfidiam in deum*: HIER. hom. Orig. in Ezech. 8, 1 p. 401, 30 adsumpsit (*Ezech. 16, 26 sqq.*) exemplum animae -antis (RVFIN. Orig. in exod. 8, 4 p. 224, 14 amatores ..., cum quibus -ta est. p. 226, 7 [*syn. p. 224, 19* adulteria committebas. *p. 225, 14* cum ... fornicaretur]. 8, 5 p. 228, 10. in lev. 12, 7 p. 465, 21 post amatores. p. 466, 7 cum diabolo [p. 466, 9]). RVFIN. Orig. in exod. 8, 5 p. 227, 21 *spiritus immundi* cum infideli anima -antur (in lev. 12, 7 p. 466, 6. 12). in Ios. 7, 5 p. 332, 14 aliquando -bamur.

deriv.: meretricatio.

meretrīcula, -ae. *a* meretrix *demin.* NOT. Tir. 35, 87 *inter* meretrix *et* meretricium. GLOSS. πορνίδιον -a.

i. q. meretrix (vilis), scortillum sexus feminini: PLAVT. Rud. 63 avehit -as. Truc. 309 non ... -is munerandis rem coegit. VARRO ling. 7, 84 scortari est saepius -am ducere. CIC. Verr. II 3, 30 tres ... asseculae *Verris* ... a -a commendati. 5, 34 arbitrio Chelidonis -ae. nat. deor. 1, 93 -a ... Leontium. HOR. sat. 2, 7, 46 te coniunx aliena capit, -a Davum. LIV. 39, 9, 6 -ae (*cf. 5* scortum) munificentia sustinebatur (*M, Φ aliter*). VAL. MAX. 4, 3 ext. 3 *bis*. PLIN. nat. 36, 82. QVINT. inst. 11, 3, 74 in comoediis ... -ae, ancillae, ... matronae, puellae inter se discernuntur. PS. QVINT. decl. 1, 6 p. 8, 29 -ae ... immodica poscentis (*cf.* SCHOL. Hor. ars 238 rapax). SVLP. APOLL. perioch. Ter. Andr. 1 Haut. 10 Hec. 4. ARNOB. nat. 4, 24 p. 161, 11 -am Venerem divorum in numero consecratam (*cf. l. 4. p. 826, 24. 60. 828, 22*). DON. Ter. Eun. 745 (*cf. 746* meretrix). HIER. in Matth. 14, 11 p. 98^{B} *Flaminino* accumbenti iuxta -ae latus (*cf. p. 828, 9*). PRIMAS. in Hebr. 13, 4 p. 786^{D} cum -is fornicari. *in imag.*: HIER. in Gal. 3 prol. p. 399^{B} ut oratio rhetoricae artis fucata mendacio quasi quaedam -a procedat in publicum. BOETH. cons. 1, 1, 8 W. quis ... has scenicas -as (*sc. poeticas Musas*) ... permisit accedere (*cf. 1, 1, 11* Sirenes).

meretrīx, -īcis *f.* [*a* mereo. *J.B.H.*] *de orig.*: NON. p. 345, 3 *a merendo* (ISID. orig. 10, 182 diff. 1, 263 GLOSS.^{L} III Abol. ME 45). p. 423, 11 a manendo (*cf. p. 283, 17*) dictae sunt. *scrib.* -itr-: FAST. ann. Iul. Praen. Apr. 25 (CIL I^{2} p. 236) *et interdum in codd. (cf. e. g. Lodge, Lex. Plaut. s. v.). de formis* men- *et* mel- (*cf. Schopf, Die kons. Fernwirkungen 85. 93 et Niedermann, Mél. Saussure 66*): *trad.* men- (*nota* PROB. app. gramm. IV 198, 28 ⟨mere⟩trix non menetris): NON. p. 423, 10. 11 (*cf. supra l. 37*). LVX. anth. 374$^{tit.}$ mel-: PLAVT. Mil. 789 TVRPIL. com. 42 AFRAN. com. 136 NON. p. 202, 13 DIDASC. apost. 6, 11 (*v. p. 828, 41*). *de declin.*: *nom. sg.* -is: *v. l. 41. gen. pl. in* -um *inde a* PLAVTO *passim; in* -ium (*vix ap.* PLAVT. *p. 828, 16*): SEN. contr. 1, 2, 5 (-um *D*^{1}). NOT. Tir. 35, 86. *producitur syll. secunda*: BIBAC. carm. frg. 4 HOR. epist. 1, 18, 3. *de notione* (*cf. l. 60*): GLOSS.^{L} II Philox. ME 52 ἑταίρα. πόρνη. *gr. ubi nihil adnotatur, respondet* πόρνη. *in vertendo voc. hebr. q. e.* cadesoth (קְדֵשׁוֹת): HIER. in Os. 4, 14 p. 852^{A} (*p. 851* effeminatos). *de re v. Blümner, Privatalt. 367 sqq.; Navarra ap. Daremb.-S. III 1834 sqq.; K. Schneider, RE XV 1018 sqq. inde a* PLAVTO. *in tit. comoediae*: NON. p. 202, 13. 536, 8 Caecilius -e. [*it. sept. vet.* meltris, *francog. vet.* meautris. *M.-L.*] [*falso trad.*: PLAVT. Truc. 131 *A.*]

i. q. scortum, mulier quae corpore quaestum facit (*cf.* TVRPIL. com. 42 *et l. 63. p. 828, 25*), *interdum* (*e. g. l. 79. p. 829, 8*) *latiore sensu i. q. impudica, adultera* (*cf.* QVINT. inst. 8, 4, 2 *Cicero* [*cf. l. 78. p. 828, 76*] impudicam -em vocavit. *in falsa criminatione*: PS. QVINT. decl. 15, 2 p. 277, 23 malignitas est persuasionis humanae formam vacantem vocare -em): **A** *proprie* (*definitiones sim.*: SEN. benef. 1, 14, 4 -x ... inter multos se dividit [*cf.* HIER. epist. 64, 7, 2 multorum libidini patet. RVFIN. Orig. in exod. 8, 5 p. 227, 11]. FIRM. math. 6, 31, 79 quae ... prostituti corporis gratia miserum quaestum ... quaerunt. NON. p. 345, 3 infamiam corporis locat. AVG. serm. 161, 1. 224, 3, 3 *de adultera*): **1** *exempla selecta*: **a** *generatim*: PLAVT. Asin. 53 filius quod amet ... -em (*al.* TER. Hec. 539 Ad. 149. SEN. contr. 2, 4 [12], 10 a. -em; solet fieri: ... ducet uxorem. *al.* QVINT. inst. 7, 4, 20. *al. sim.*: PLAVT. Bacch. 470 deperit. HOR. sat. 1, 4, 49 -e ... insanus. 1, 4, 111 a turpi -is amore [2, 3, 252 EPIST. Sapph. 63 VAL. MAX. 3, 5, 3. *al.*]. QVINT. decl. 297 p. 172, 14 -is amator. *al.*). Bacch. 563 -um ..., quibuscum haberes rem. Poen. 849 Venerem placavere (*cf.* 1176). Rud. 541 illi esse quaestum maxumum -bus. *al.* TER. Phorm. 413 -em ubi abusus sis, mercedem dare ... ei (*cf.* PLIN. nat. 34, 70 ITALA deut. 23, 18 [Aug. quaest. hept. 5, 38 (*Vulg.* prostibuli)]. prov. 6, 26 [Ps. Cypr. sing. cler. 4 p. 178, 2 *al.* (*Vulg.* scorti)]. *al. cf. l. 80 et* PETRON. 8, 4 pro cella -x assem exegerat). GRACCH. frg. or. Gell. 15, 12, 3 si ulla -x domum meam introivit. CIC. Verr. II 3, 83 *de Tertia mima*. Cael. 48 (*de Clodia*) ut ... -x ... videatur. *al.* PVBLIL. M 45 -x est instrumentum contumeliae. HOR. epist. 1, 2, 25 sub domina -e fuisset *Vlixes*. Ov. am. 1, 10, 21 stat -x certo cuivis mercabilis aere (SEN. contr. 1, 2, 5. 7 SCHOL. Hor. sat. 2, 7, 48. *cf.* 2, 3, 228 prostabant [SCHOL. Iuv. 6, 117]. ITALA Bar. 6, 10 [Firm. err. 28, 4 p. 74, 24] prostitutis [*om.* VVLG.] -bus [FIRM. math. 7, 25, 33 ISID. diff. 1, 263]. FIRM. math. 3, 6, 22. SCHOL. Iuv. 3, 136 -em a sella sua abducere [*cf. p. 829, 34*]). 3, 14, 9 ignoto -x corpus iunctura Quiriti ... populum summovet (*cf.* MART. 1, 34, 5). trist. 2, 303 a scripta solis -bus Arte. FAST. ann. Iul. Praen. Apr. 25 (CIL I^{2} p. 236) *dies* proximus superiorum *festus* -um est. Dec. 23 (p. 238) *Larentinam* -em (LACT. inst. 1, 20, 3 SERV. Aen. 1, 273 AVG. civ. 6, 7 p. 259, 8 D. *cf.* MIN. FEL. 25, 8 L. et Flora [CYPR. idol. 4 p. 21, 11]. CARM. c. pag. 112 -x ... Flora ludorum [*cf. l. 13*] turpis genetrix]). SEN. contr. 2, 4 (12), 2 -is ... filium (*cf.* 2, 4 [12], 5 sqq. QVINT. inst. 7, 6, 3 CALP. decl. 30$^{tit.}$ LAMPR. Heliog. 2, 2. *al.*). 9, 2 (25)$^{them.}$ Flamininus ... a -e rogatus (*cf.* VAL. MAX. 2, 9, 3 [*antea*: mulierculae]. LIV. perioch. 39 p. 46, 10 [*Liv. 39, 43, 2* famosam mulierem]. *v. et p. 827, 29*). 9, 2 (25), 3 (*exc.* scorto). 9, 2 (25), 8 (*ibid.* mulierculis, *9* obscaenae puellae). *al.* PHAEDR. app. 3, 13 (*3, 10* moecha). SEN. epist. 97, 8 Florales iocos nudandarum -um (*cf.* LACT. inst. 1, 20, 10 SCHOL. Iuv. 6, 249 sq. ANIAN. Chrysost. hom. 6, 8 AVG. civ. 6, 7 p. 260, 23 D.). PETRON. 7, 3 inter titulos nudasque -es furtim spatiantes. MART. 1, 35, 9 quis ... stolatum (*cf. l. 50*) permittit -bus pudorem? QVINT. inst. 11, 1, 82 ⟨quod duxerit⟩ -em in matrimonium (*cf.* FIRM. math. 3, 12, 9. 17. *al.* VVLG. lev. 21, 14 -em non accipiet. SALV. gub. 7, 97. *al.*). SVET. Nero 28, 2 -em ... inter concubinas recepit. PS. CATO brev. sent. 25 -em fuge. LIV. epit. Oxyrh. 2, 37 (*Liv. 39, 9, 5* scortum). LAMPR. Alex. 24, 3 lenonum vectigal et -um et exoletorum. ARNOB. nat. 5, 19 p. 190, 23 *Veneri* stipes inferunt ut -i (FIRM. err. 10 p. 26, 19 PRVD. perist. 10, 228 AVG. civ. 4, 10 p. 159, 24 D. MART. BRAC. corr. 7. *v. et p. 827, 27*). IVVENC. 3, 709 (*ad Matth. 21, 31 sq.* [*v. l. 30*]) -um pectora (*cf. 3, 706* corporis e vitiis quaerentes sordida lucra). DON. Ter. Ad. 359 tabernam -um (*cf.* SCHOL. Hor. sat. 2, 7, 51 cella [SCHOL. Iuv. 6, 123. *v. et p. 827, 76*]). HIER. chron. a. Abr. 847 Sirenes ... -es fuisse. epist. 54, 7, 1 (*spectat ad Luc. 7, 37* peccatrix [ἁμαρτωλός]). VVLG. II Macc. 6, 4 scortantium cum -bus (ἑταιρῶν). Matth. 21, 31. 32 publicani et -es. I Cor. 6, 15 membra Christi faciam membra -is? (*cf. vol. VI 1121, 11 et* RVFIN. Orig. in num. 20, 2 p. 190, 20 sqq. AVG. civ. 21, 25 p. 539, 4 D.). PRVD. c. Symm. 1, 144 *de Ariadne*. DRAC. Or. 842 *de Clytaemestra*. *al.*

b *specialia*: **α** *de -um ingenio et moribus* (*cf. etiam l. 73*): PLAVT. Asin. 221 esca est -x (*cf.* PAVL. FEST. p. 113, 7). Cist. 80 Men. 338 sqq. Mil. 93. TER. Eun. 48 -um contumelias. 932. CIC. Verr. II 1, 138 respondit ... ut -x non inhumaniter. HOR. epist. 1, 17, 55 -is acumina. Ov. ars 1, 435 artes. QVINT. inst. 2, 15, 11. PS. QVINT. decl. 14, 4 p. 268, 25 veneficium ... tota vita -is est. APVL. apol. 98 blandimentis. DON. Ter. Eun. 103 AMBR. Cain et Ab. 1, 4, 14. VVLG. prov. 5, 3 favus ... destillans labia -is (*cf.* DIDASC. apost. 6, 11 mel ... destillat de labiis mulieris meletricis). 23, 27. *al.* *amatores spoliant* (*nota de -e non avara*: CAECIL. com. 214): PLAVT. Men. 193. 377 elecebrae argentariae (*cf.* PAVL. FEST. p. 76, 5). 906. Truc. 227 -em sentis similem esse condecet 567 mare ut est. *al.* TVRPIL. com. 161 te studuit ... despoliare (*cf.* SEN. contr. 9, 2 [25], 21 *in lusu verborum*. PORPH. Hor. epist. 1, 17, 52). PVBLIL. M 50 EPIST. Sapph. 63 QVINT. decl. 290 p. 63, 18. *al.* APVL. met. 10, 21 DON. Ter. Eun. 585. VVLG. Luc. 15, 30 devoravit substantiam suam cum -bus. *al.* **β** *de ornatu et vestitu -um*: PLAVT. Poen. 304. AFRAN. com. 133 -x cum veste longa? (*cf.* NON. p. 541, 7 -es apud veteres subcinctiore veste utebantur). SEN. contr. 1, 2, 7. IVV. 6, 118 (*cf.* SCHOL. Iuv. 6, 120). CYPR. hab. virg. 12 p. 196, 14 ornamenta -um (*cf.* AVSON. 104, 4 p. 434 P.). SERV. Aen. 4, 216 (= 9, 613) mitras ... -um esse. 7, 403. SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 63 toga ... -i apta. *al.* **γ** *de condicione servili (cf. etiam l. 68) et inhonesta*: SEN. contr. 1, 2, 1 absint -es (*cf.* 9, 2 [25], 2. 21 summove a praetore -em. AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 19, 3). VAL. MAX. 7, 3, 7 -em redimere (QVINT. decl. 344 p. 357, 15. *cf.* CALP. decl. 37$^{tit.}$ CALL. dig. 38, 1, 38 pr. -x manumissa). PAVL. dig. 37, 12, 3 pr. turpes personas veluti -em (*cf.* AVG. fid. et op. 18, 33 p. 78, 8). *al.*

2 *iuncturae selectae*: **a** *add. epitheta* (*cf. etiam quae e* PLAVTO *collegit* PAVL. FEST. p. 7, 18 alicariae. 74, 6 diobolares. 226, 2 prosedas. 328, 8 schoeniculae): **α** *pertinent ad patriam*: TVRPIL. com. 186 Atticae (TERT. apol. 50, 8). AFRAN. com. 136 Neapolitis. BIBAC. carm. frg. 4 (*loco manco*) Cumana. TERT. mart. 4 p. 12, 17 Oe. Atheniensis. **β** *ad aetatem*: PLAVT. Mil. 789 adulescentulam. Poen. 155 maiusculam. 498 minusculam. **γ** *ad condicionem*: PLAVT. Poen. 1094 servolae (*cf.* QVINT. decl. 385 p. 430, 4 ancillam [VLP. dig. 47, 2, 39]. ARGVM. Plaut. Mil. 2, 1 ingenuam [LEX Visig. 3, 4, 17$^{tit.}$]). VAL. MAX. 3, 5, 3 vulgatissimae (SVET. Dom. 22. *cf.* FIRM. math. 3, 6, 25 publicas. *al.*). ARNOB. nat. 6, 13 p. 224, 20 infamium. **δ** *ad mores*: PLAVT. Capt. 57 mala (TER. Haut. 599 Eun. 37 CIRIS 86. *cf.* FIRM. math. 6, 31, 90 malitiosae). TER. Eun. 927 avara (CATVLL. 110, 7. *cf.* PORPH. Hor. carm. 1, 25 pr. rapacem). CIC. Cael. 49 proterva -x procaxque (FEST. p. 249, 6 PAVL. FEST. p. 224, 17 APVL. flor. 16 p. 64). HOR. sat. 1, 10, 40 arguta. carm. 1, 35, 25 periura (*cf.* PHAEDR. app. 27, 1 perfida. INSCR. Dessau 9455 adultera). Ov. am. 1, 15, 18 blanda (SEN. contr. 1, 2, 12). MIN. FEL. 25, 8 propudiosae. *al.* **b** *add. nomen*: -x *anteponitur*: PLAVT. Cist. 171. *al.* TER. Eun. 352. *postponitur*: VAL. MAX. 5, 2, 1 PLIN. nat. 7, 87 GELL. 1, 8, 3. 4, 14$^{tit.}$ TERT. apol. 46, 10. VVLG. Ios. 6, 17 Rahab -x (*al.; allegorice interpret.* HIER. epist. 52, 3, 8 RVFIN. in Ios. 1, 4 p. 305, 15. *cf.* PAVL. NOL. carm. 26, 143 -x ... mystica). *al.* **c** -x *acced.*

[*R.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad alia subst. tamquam appositio vel adi. (*v. etiam l. 41 et cf. Salonius, Vitae patr. 169 sqq.*): PLAVT. Men. 261 -es mulieres (335. Merc. 685 m. -x. Stich. 746 TER. Andr. 756 TVRPIL. com. 42 PS. ORIG. tract. 12 p. 129, 4. 17 VVLG. Ios. 2, 1. *al.* MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 3 p. 339in. [αἱ ἑταιριζόμεναι γυναῖκες]. 26, 2 p. 397med. [πόρνας γυναῖκας]. 28, 5 p. 415med. MART. BRAC. corr. 7. *v. et vol. VI 1120, 19 sqq. et cf.* GELL. 4, 11, 14 feminam ... -em). HOR. epist. 1, 14, 25 tibicina. PROP. 3, 11, 39 -x regina Canopi (PLIN. nat. 9, 119). IVV. 6, 118 Augusta. APVL. apol. 98 puellae (SCHOL. Iuv. 14, 45). HIER. in Os. 4, 14 p. 851C dea. OP. imperf. in Matth. 30 p. 788in. uxor. *de re*: PORCAR. mon. (RevBén. 26) p. 479, 67 excute te de sinu -is carnis tuae.

3 *coniuncta, syn., opp.*: *coniung.*: PLAVT. Capt. 57 leno (*al.* TER. Ad. 9 CIC. Verr. II 1, 101. 4, 83 SEN. contr. 1, 2, 1. 10 QVINT. decl. 298 p. 177, 28. *al. cf.* EVGRAPH. Ter. Hec. 69 lena). HOR. sat. 1, 2, 58 *mimae* (TREB. trig. tyr. 9, 1 VOPISC. Car. 16, 1. *cf.* ARNOB. nat. 2, 42 p. 82, 18). VVLG. deut. 23, 17 scortator (AVG. in euang. Ioh. 65, 1). AVG. c. Pelag. 2, 7, 14 p. 475, 7 fornicator. *al.* *syn.* (*cf.* GLOSS.L I Ansil. ME 459/460): PAVL. FEST. p. 331, 1 scorta (DON. Ter. Eun. 424. *al. cf. p. 827, 75. 828, 11*). PS. QVINT. decl. 15, 7 p. 282, 20 prostituta (AVG. serm. 9, 10, 14 [*ibid.* fornicem]. *al. cf.* AMM. 28, 4, 9 prostibulum). LACT. inst. 1, 20, 3 lupa (SERV. Aen. 3, 647 AVG. civ. 18, 21 p. 283, 21 D.). DON. Ter. Andr. 146 *peregrina* (*cf.* VVLG. prov. 23, 27 aliena [SALON. in prov. p. 983A]). SCHOL. Iuv. 6, 117 nonariae (SCHOL. Pers. 1, 113). *al.* *opp.*: PLAVT. Bacch. 1096 uxorem (SEN. contr. [*v. p. 827, 67*]. TRACH. or. frg. Quint. inst. 8, 5, 19 AVG. civ. 21, 26 p. 540, 21 D. *al.*). Cist. 331 -em astare ... prostibuli sanest (*cf.* PAVL. FEST. p. 7, 18. 226, 2 NON. p. 423, 10 ISID. diff. 1, 263). TER. Eun. 37 matronas (CVRT. 5, 1, 38 m. virginumque. PLIN. nat. 34, 69. *al. v. etiam p. 485, 63*). Hec. 789 nupta (PRVD. c. Symm. 2, 785). Ad. 747 mater familias (VAL. MAX. 5, 2, 1). *al.*

B *in comparat. et metaphoris*: 1 *generatim*: CIC. fin. 2, 12 tamquam -em in matronarum coetum sic 'voluptatem in virtutum concilium adducere. Ov. Pont. 2, 3, 20 amicitiae ... numen prostat et in quaestu pro -e sedet. 2 *spectat ad idololatriam, perfidiam in deum*: PS. ORIG. tract. 12 p. 130, 13 ecclesia ex multitudine gentium collecta ... -x dicebatur (*cf.* AVG. serm. 213, 7, 7). HIER. Didym. spir. praef. purpuratae -is *Romae*. VVLG. Is. 1, 21 facta est -x civitas fidelis. Ier. 2, 20 Ezech. 16, 35. Nah. 3, 4 fornicationum -is speciosae. apoc. 17, 1. 15. 19, 2 qui iudicavit de -e magna. *de re*: AMBR. epist. 2, 12 vaga omnis cupiditas -x est. EVCHER. form. 5 p. 32, 22 -x: anima peccatrix. -x *acced. ad alterum subst. tamquam appos. vel adi.* (*cf. supra l. 1*): CYPR. hab. virg. 12 p. 196, 1 civitas (HIER. epist. 22, 6, 3 vita Pauli 8). COMM. instr. 1, 41, 12 Babylon. *de anima* (*cf. l. 41 et p. 827, 7*): RVFIN. Orig. in lev. 12, 7 p. 465, 20 sqq. in Ios. 1, 4 p. 292, 13 AVG. conf. 5, 12, 22. *de aliis rebus*: LVCIF. non conv. 6 p. 14, 20 haeresim ..., -em spiritalem (*cf.* Athan. 2, 18 p. 180, 25 filii -is h. Arrianae). AVG. conf. 4, 16, 30 ut eam (*sc. fortitudinem*) dissiparem in -es cupiditates (*allud. ad Luc. 15, 30* [*v. p. 828, 49*]).

deriv.: meretricius. meretricari. *demin.*: meretricula.

mergae, -ārum (merga, -ae: *l. 60*) *f.* [*conferunt gr.* ἀμέργω '*destringo*', ὀμόργνυμι '*extergeo*' *sim. J. B. H.*] *de orig. et notione*: PAVL. FEST. p. 124, 1 -ae furculae, quibus acervi frugum fiunt, dictae a volucribus mergis (*p. 836, 50*), quia ut illi se in aquam mergunt, dum pisces persequuntur, sic messores eas in fruges demergunt, ut elevare possint manipulos (*inde per errorem, ut vid.*: DIFF. Suet. p. 281, 6 mergi sunt aves marinae, quae se in aquam mergunt; -ae sunt fustes deducti, quibus metitur in aquis profunditas). GLOSS.L Corp. M 182 -ae fustes, quibus messes colliguntur vel corvi marini. GLOSS. -a est furca. *cf. p. 836, 55.* *de re v. Blümner, Privatalt. 569. Dunbabin, ClRev. 49, 1935, 9 sq.* [*e coni dub.*: *v. l. 78. p. 836, 19.*]

i. q. genus furcarum ad metendum (*cf.* COLVM. 2, 20, 3 multi -is [mergita *S A*], alii pectinibus spicam ... legunt): PLAVT. Poen. 1018 palas vendundas sibi ait *Poenus* et -as datas, ad messim credo (*seq.* [*in vs. interpolato?*]: ut frumentum metat). Rud. 763 (*per iocum*) iam hercle tibi messis in ore fiet -is pugneis (*cf. Marx ad l.*).

merges, -itis *f.* (*l. 77, sed cf. l. 72 et p. 830, 5*). [*cf.* mergae. *J. B. H.*] *de orig.*: PRISC. gramm. II 130, 9 in 'es' correptam ... verbalia: ... mergo -s. *cf. p. 830, 2 et* EVTYCH. gramm. V 453, 26. 459, 21 mergo mergis, haec -s -is. GRAMM. suppl. 74, 14. *de declin.*: PRISC. gramm. II 240, 7 *inter nomina* in 'es' correptam ... masculini ... generis. *de notione* (*cf. l. 83 sqq.*): CAPER gramm. VII 110, 14 -es messorum, mergi aves. GLOSS.L I Ansil. ME 464 -es fasces spicarum vel lini. GLOSS. I p. 295 -es collecti in unum manipuli quod garbam dicimus. *cf.* p. 298. [*it. merid.* yermite. *M.-L.*] [*dub.*: PLIN. nat. 18, 296 stipulae alibi mediae falce praeciduntur atque inter duas -es (mergas *Pintian., Schneider ad Varronem rust. 1, 50, 1 de cornibus mergarum interpretatus: de mergis intellegunt Forbiger ad Verg. georg. 2, 517 et Dunbabin l. l. 61 c.*) spica destringitur.]

i. q. manipulus spicarum mergis comprehensus vel spica frumenti (*sensu collectivo; plur.*: *p. 830, 7*): VERG. georg. 2, 517 quin ... exuberet annus ... Cerealis -e culmi (SERV.: manipulos spicorum -es dicimus. auct.: -es fasces culmorum spicas habentium, quos (*Thilo*, quas *V*) metentes bracchiis sinistris complectuntur. quidam cavos dicunt. SCHOL. Verg. Bern.: fasces spicarum sunt eo quod merguntur, a quibus metuntur. BREV. EXPOS.: abundantia spicarum). AVIEN. Arat. 398 succisa Ceres st⟨r⟩ati[o] (*Heins.*, alti *Buescu*) ⟨cum⟩ -e culmi construitur. 1828 agricola ... sicco iam deflet -e culmos (*cf. Arat. 1097* ἀμήτῳ). SERV. auct. Aen. 11, 523 sacra in insulam Delum occultata in fascibus -um pertulisse (*cf. Herodot. 4, 33* ἐν πυρῶν καλάμῃ).

PS. DIOSC. Vind. 4. 142 p. 285, 18 σμῖλαξ τραχεῖα· ... Ῥωμαῖοι **μεργίνα** (*suspectum putat Wellm.; aliter Stadler, ALL 10, 1898, 103, qui cft. 4, 13 p. 173, 11* μεργίνη [*codd.*, ἀμεραίνη *Wellm.*] *et notionem secundariam v. q. e.* mergus [*v. p. 837, 12*]).

mergis *v. s.* mergus (*p. 836, 46*). [**mergita** *v. p. 829, 64.*]

mergito, -āre. *a* mergere. *i. q. mergere* (*sc. in baptismate, cf. p. 831, 56*): TERT. coron. 3 p. 421, 6 ter -amur (*cf. adv. Prax. 26ex.* tinguimur). HIER. c. Lucif. 8 in lavacro ter caput -are. *R.*

***mergo**, -sī, -sum, -ere. [*cf. c. sanscr.* májjati '*mergitur*', *lituan.* mazgóti '*lavare*'. *J. B. H.*] *de formis*: *inf.* -ier: IVVENC. 1, 349 GLOSS. [-eri: VVLG. Matth. 14, 30 *A O X Y.*] -sa foret: Ov. epist. 2, 16. -sum ire: GRAMM. suppl. 75, 8. NOT. Tir. 72, 73. 80. *de notione*: SYNON. Cic. p. 435, 1 B. -sae. depressae. obrutae. pessum datae. haustae naufragio. adflictae. GLOSS. βυθίζω. δύνω εἰς ὕδωρ. βαπτίζω. *in graecis est*: βάπτω: *p. 832, 11.* βυθίζω: *p. 832, 78. 833, 1. 835, 23.* δύνω: *p. 831, 33.* ἐμπίπτω: *p. 833, 36.* θολοῦμαι: *p. 834, 60.* καταδύω: *p. 832, 80.* καταποντίζω: *p. 832, 30. 31. 74.* καταφέρω: *p. 834, 74.* κύπτω?: *l. 32.* λούω: *p. 831, 67.* παρεμπίπτω: *p. 833, 49.* *de differentia inter* -ere *et* mersare: SCHOL. Hor. gloss. Γ carm. 4, 4, 65 *v. p. 844, 56.* ISID. diff. app. 243 mersare saepius, -ere semel. *inde a* PLAVTO (*p. 833, 19*), VARRONE, CIC. [*val.* merge, *it. vet.* mergere. *M.-L.*] [*e coni.*: PLAVT. Epid. 119 *v. p. 833, 19.* *falso trad. pro* mersare: MANIL. 2, 949 (*p. 844, 77*). *pro* emergere (*cf. et vol. V 2 p. 473, 45*): SEN. nat. 7, 27, 3. ITALA I Macc. 9, 23 cod. G (*an* ἔκυψαν *pro* ἐξέκυψαν *falso legit?*). *contra pro* emergere *coni.* -ere (*v. et l. 79. p. 833, 81*): LIV. 8, 7, 21 APVL. apol. 83. *var. l.*: MANIL. 5, 190 (*v. p. 835, 74*). LVCAN. 3, 748 (-si *pro* missi). 4, 525 (*pro* vergere). *al.* *dub.* (*cf. p. 833, 80*): MART. epigr. 21b, 2 (*cf. Weinreich, Stud. zu Mart. 45*). APVL. apol. 32 (-untur *trad.*, mercantur *vulg.*). *interpr. inc.*: DRAC. laud. dei 1, 159 (*cf. Roßberg, ALL 4, 1887, 45; aliter Vollmer in ind.*). *loco trad. dub.*: MACER carm. frg. 4. *loco corr.*: IVL. HON. cosmogr. A 22.]

I proprie: A *usu strictiore i. q. in liquida intinguere, immittere* (*in caenum, limum, lutum sim.*: *l. 48. 51. 77. 84. p. 831, 7. 832, 15. 75. al.* *in ignem*: *p. 832, 16. 40. 62.* *in nivem*: *p. 831, 4.* *in pulverem*: *p. 832, 18.* *in triticum*: *l. 76*), *inundare, perfundere* (*p. 833, 5*): 1 *sine voluntate vel effectu delendi*: a *in universum* (*ad notionem abdendi vergit e. g. l. 54. 57. 67. cf. p. 833, 84*): α *trans.* (*subi. res* [*causative*]; *l. 53. 61. 63*): *indicatur quo*: PRIAP. 83 (Tib. 2), 37 simul ... -seris (-serit, *quod ad p. 831, 24 pertineret, et* immerseris *al.*) luto caput (*cf.* Ov. epist. 9, 140 tempora -sit aqua. met. 3, 429 bracchia -sit aquis. fast. 2, 596 sua corpora ... aqua [MANIL. 5, 432 undis]. MANIL. 5, 424. SEN. epist. 94, 58 quamdiu -sa et involuta caeno suo iacent *aurum et argentum*. LVCAN. 3, 531 aequore pinus *i. remos* [SIL. 15, 533. *cf. l. 70*]. 3, 698 scrutari ... fretum si quid -isset harenis [*cf.* ADNOT.; *an ad p. 831, 24?*]. STAT. silv. 1, 1, 72 -sit colla lacu trepidans. *al.*). Ov. met. 7, 349 in undis (PLIN. nat. 2, 225 quae in Aesculapi fonte Athenis -sa sunt, in Phalerico redduntur). 13, 948 corpus ... sub aequora -si (SEN. Herc. O. 1928 anguesque suos hydra sub undas territa -sit [*cf. l. 67*]). PLIN. nat. 28, 57 in aquam ... manus (29, 10 -sit aegros in lacus *medicus* [*antea*: frigidā ... lavari persuasit]. 35, 150 in cortinam pigmenti ferventis -sa *vela*). CLAVD. DON. Aen. 12, 90 p. 563, 3 candens ferrum aquae frigidae -itur. *abs.*: GRACCH. trag. 3 (Prisc. gramm. II 269, 9) -sit sequentis umidum plantas humum (*nom.*). Ov. trist. 3, 4, 12 aspicis, ut ... cortex ... innatet unda, cum ... retia -at onus? CELS. 5, 27, 2C *hydrophobum* in piscinam proicere et ... modo -sum bibere pati, modo attollere. SEN. nat. 1, 3, 12 interest, saepius -sa sit *purpura* ... an semel tincta (*cf. l. 59 et* PLIN. nat. 9, 134 lana ... -itur). Herc. f. 781 Stygiae paludis ultimos quaerens sinus fecunda -it capita Lernaeus labor (*cf. l. 57*). PLIN. nat. 16, 221 arbores ... ducentis annis durantes inventas, etsi -rentur, incorruptas. 22, 62 *adiantum* perfusum -sumve sicco simile est. *al.* SIL. 14, 359 -sis ... fodit aequora remis (*cf. l. 52*). *al.* MART. 13, 80, 2 muraena ... non valet exustam -ere sole cutem (*cf. p. 831, 22*). *al.*

β *reflex.* (*cf. corpus sim. -ere*: *l. 48. 56. 67*): *indicatur quo*: CIC. nat. deor. 2, 124 quae *aves* se in mari -rent (PLIN. nat. 10, 115). PAVL. FEST. p. 124, 1 in aquam (PETRON. 102, 16 nos in profundum -amus. PLIN. nat. 22, 10 correptus dolore podagrae -sit in triticum sese. MART. 4, 22, 2). PLIN. nat. 8, 88 limo (ROMVL. fab. 80, 2 rec. gall. se ... -entem undis). DRAC. Romul. 2, 128 sub undas. *abs.*: CVRT. 4, 4, 4 *belua* se -sit (emersit *codd.*). PLIN. nat. 8, 91. 9, 88 *nautilus* hausta se -ens aqua (*item part. praes.*: 10, 9. 155). 10, 192 CLAVD. 10, 169 -it se ... Doto.

γ *mediopass.*: *indicatur quo*: VARRO ling. 5, 126 urinare (*cf. p. 831, 3*) est -i in aquam (SEN. dial. 4, 12, 4 in immensam altitudinem. PLIN. nat. 8, 34. 19, 52). CVLEX 165 serpens -sus ... in limo

[*Lausberg (-Bulhart)*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(PLIN. nat. 9, 143 *torpedo.* STAT. Theb. 8, 595). Ov. met. 5, 595 -or aquis (11, 795. PLIN. nat. 32, 114 lutras numquam mari . . . -i [AMBR. Nab. 5, 20 *urinator* m. -sus est]. MART. 4, 22, 7 -sus . . . vadis. CLAVD. 26, 345 -untur plaustra barathro *nivium. cf. p. 835, 74*). 13, 878 sub aequore -or (AVIEN. Arat. 94 -sa sub undas). *abs.*: PLIN. nat. 9, 109 *margaritae* altius (*cf. p. 833, 56. 834, 75. 835, 4. al.*) -sae, quam ut penetrent radii. *al.* SIL. 4, 578 nec . . . datur convellere limo -sa pedum penitus (*cf. p. 833, 33. 44*) vestigia. PLIN. epist. 8, 20, 6 *radix insulae natantis* suspensa pariter et -sa. 9, 33, 5 *delphinus* exilit, -itur. *al.* *nota*: STAT. Theb. 6, 677 non umquam -so transmittere flumina disco (*i. ut non in aquam cadat*). *de rebus, quibus facultas subsidendi negatur: liquoris proprietate*: SEN. nat. 3, 25, 5 stagnum, in quo natant lateres et -i proiecta non possunt *eqs.* PLIN. nat. 2, 226. 31, 21 sq. stagnum . . . in quo nihil innatet, omnia -antur; . . . contra in Africae lacu Apuscimado omnia fluitant, nihil -itur (1, 31, 18). CARM. de Sod. 160 *in mari mortuo* natura recessit -endis (*i. quae in aliis aquis subsidunt*) data corporibus (ISID. orig. 13, 19, 3 *in mari mortuo* quaecumque viventia -enda temtaveris, . . . excutiuntur, omnia vita carentia in profundum -untur). *materiae proprietate*: PLIN. nat. 2, 233 plumbum in massa -i, dilatatum fluitare, . . . Syrium lapidem . . . innatare eundemque comminutum -i. 9, 35 ut *testudines* solis vapore siccato cortice non queant -i invitaeque fluitent (*cf. p. 830, 71*). 35, 171 lateres, qui siccati non -untur in aqua. 36, 130.

δ *intrans.*: ? PRIAP. 83, 37 *v. p. 830, 47.* ? LVCAN. 3, 698 *v. p. 830, 53.* VAL. FL. 2, 7 iamque fretis . . . aequatum Pelion . . . templaque . . . -unt (*i. immergi videntur naviganti*) . . . Dianae (*cf. 2, 8* subsedit). VEN. FORT. carm. 1, 21, 30 ungula -it equi. *gerund.* (*cf. l. 16*): VARRO ling. 5, 78 mergus, quod -endo in aquam captat escam (ISID. orig. 13, 19, 3 laetas -endi usu . . . aves). CONSVLT. Zacch. 2, 18 p. 89, 28 sus . . . in volutabris -enda.

b *specialim*: α *de sideribus cadentibus quasi in mare demersis* (*de defectu lunae: p. 834, 52*): Ⓘ *mediopass.*: *indicatur quo*: CIC. Arat. 381 -itur (*gr. 598 δύνουσι*) unda Delphinus (CATVLL. 66, 68 Oceano. Ov. ars 1, 410 aqua. *al.* GERM. 525 undis. *al.* COLVM. 10, 79 profundo. *al.*). Ov. met. 7, 324 in . . . flumine. fast. 2, 78 in . . . aquas (MANIL. 5, 28 in undas [AVIEN. Arat. 1229 pectora -sus in undas. *al.*]. *al.*). GERM. 22 sub undas. MANIL. 3, 416 in umbras. *abs.*: Ov. fast. 1, 656 ignis . . . venienti nocte Leonis . . . -sus erit. SEN. epist. 36, 11 *opp.* levatur. 107, 8 *opp.* consurgit. *al.* Ⓘⓘ *intrans.*: Ps. APVL. app. herb. 130, l. 8 sol -it. *part. praes.*: CIC. Arat. 416 *Pistrix* usque ad spinam -ens se caerula condit. CARM. poet. min. IV 543, 50 *soli* -enti. Ⓘⓘⓘ *trans.*: *indicatur quo*: SEN. Herc. O. 489 Titan . . . -it Oceano diem (781 Oceano iuga. Thy. 820 ponto. AVSON. 377, 21 p. 99 P. *al.*). SIL. 10, 538 stagna in Tartessia Phoebus -sit equos. *abs.*: MANIL. 5, 723 -sit . . . Orion . . . ignis. SEN. Phaedr. 679 Thy. 777. 867 (*de chao finali:*) Plostra (*Leo*, monstra *alii edd. c. codd.*) . . . -et condens omnia gurges. LVCAN. 4, 54. *al.*

β *accedit notio lavandi*: Ⓘ *in usu profano*: GRATT. 425 catulos -entem litoris aestu (*cf.* PALLAD. 6, 8, 2). STAT. Theb. 1, 698 rore . . . Castaliae . . . -ere crines. 4, 54 huc -ere . . . ora (*cf.* silv. 1, 3, 75 illic . . . crines). silv. 3, 2, 116. MART. 2, 42, 2 -e caput (11, 95, 2 in solium). 6, 42, 18 Virgine . . . -i. ANTH. 688, 5 *v. p. 834, 79.* Ⓘⓘ *in usu magico et sacro*: Ⓐ *paganorum*: PERS. 2, 15 haec sancte ut poscas, Tiberino in gurgite -is mane caput. STAT. Theb. 4, 415. 9, 602 Ach. 1, 134 IVV. 6, 523 DRAC. Orest. 365 Romul. 10, 468. Ⓑ *de baptismo christiano*: *indicatur quo*: TERT. bapt. 7 p. 207, 5 in aqua -imur (MAX. TAVR. hom. JThSt. 16 p. 165, 50 baptidiatur . . . et -itur in aquis). anim. 50, 2 p. 381, 17 Menander *haereticus* in Stygem -it (*obi. suppl.; cf.* 50, 5 p. 382, 6 quos . . . -sit. adv. Marc. 1, 28 p. 330, 11 Ps. AMBR. sacr. 2, 6, 19). IVVENC. 1, 349 -ier undis (OPTAT. 1, 8 p. 9, 19 AMBR. myst. 3, 11. SEDVL. carm. pasch. 4, 231 [*op. pasch. 4, 18* summersus]). *abs.*: TERT. bapt. 12 p. 212, 1. COMM. instr. 2, 6, 9 *syn.* lotus. HIL. hymn. 3, 22 Ps. AMBR. sacr. 2, 6, 19. HIER. in Eph. 4, 5/6 p. 496B ter -imur, ut trinitatis unum appareat sacramentum. INSCR. christ. Diehl 1513 b 1. *intrans.*: Ps. AMBR. sacr. 2, 7, 20 dixisti 'credo' et -sisti. 2, 7, 23. Ⓒ *locis ad Naaman Syrum* (*Vulg. IV reg. 5, 10* lavare [λοῦσαι]) *pertinentibus*: *mediopass.*: AMBR. myst. 3, 16 in Iordane fluvio. *reflex.*: AMBR. myst. 3, 17. *intrans.*: AMBR. in Luc. 4, 51 *bis.* myst. 3, 17. 4, 21 Ps. AMBR. sacr. 1, 5, 13. 14.

γ *de fluviis in mare vel in alios fluvios se effundentibus*: *mediopass.*: LVCAN. 6, 46 flumina . . . illic exorta . . ., illic -sa. PLIN. nat. 6, 128 in Euphraten (COSMOGR. 1, 7 in mare). SIL. 14, 233 ponto. *reflex.*: IVL. HON. cosmogr. B 20. *part. praes.*: IORD. Get. 75. 91.

δ *in re medicamentaria et coquinaria* (*cf. p. 833, 24 sqq.*): *indicatur quo*: COLVM. 6, 17, 5 animal ipsum (*sc. mus*) oleo -sum necatur . . . eoque medicamine morsus muris aranei linitur (PLIN. nat. 11, 90 oleo -sis *scorpionibus.* 15, 60 incoqui melle ea *cotonia* -ive. 18, 98 IVV. 14, 9 PALLAD. 3, 25, 26. 13, 5 rapa . . . senapi . . . -ere et condire). 12, 29 in piscinam . . . amphoram -ito (PETRON. 137, 10 nuces . . . in vinum. PLIN. nat. 15, 66 Columella [*l. 83*] auctor est in puteos . . . uvas . . . -i. 19, 17. 31, 67 sextarius salis in IIII sextarios aquae. APIC. 1, 68). 12, 44, 6 in aqua (PLIN. nat. 15, 67. PALLAD. 3, 25, 18 in puteo. 1, 13. 8, 8, 1 CET. FAV. 27 p. 307, 27). 12, 49, 4 ut infra ius -sa sit. *abs.*: MANIL. 5, 282 -ere (*i. madefacere*) farra ac torrere focis. COLVM. 12, 49, 1 fasciculum . . . superpositum -e.

2 *cum voluntate vel effectu delendi* (*cf. p. 833, 5. 65. 835, 18*):

a *trans.* (*subi. res: l. 7. 14. 26 sqq. 46. al.*): α *-untur animantia* (*partes corporis: l. 21. 33. 37. res et animantia coniuncta*: Ov. met. 14, 240 -untque viros -untque carinas. VAL. FL. 1, 604 da -ere Graios insanamque ratem. VEG. mil. 3, 7[in.] si aqua violentior fuerit . . ., impedimenta, pueros et ipsos . . . solet -ere bellatores): *indicatur quo*: CIC. nat. deor. 2, 7 -i eos (*pullos*) in aquam iussit (CVRT. 10, 4, 2 in amnem *vinctos.* GALLICAN. Avid. 4, 4 LACT. mort. pers. 23, 8 CLAVD. 5, 64. PALLAD. hist. mon. I 22 p. 304A [ἔβαψαν]. *al.*). VERG. Aen. 6, 342 quis te . . . sub aequore -sit? (SIL. 4, 597 equus fessum . . . sub aequore -sit). 6, 348 nec me deus aequore -sit (Ov. met. 10, 697 Stygia sontes . . . unda. 14, 482 quos . . . hiems . . . -sit aquis. fast. 3, 51. *al.* LIV. 27, 37, 6 OCTAVIA 327. TAC. Germ. 12, 1 ignavos . . . caeno ac palude . . . -unt. TERT. resurr. 58 p. 118, 25 ignibus. AVSON. 417, 19 p. 277 P. Phaethonta Pado -sere iugales. PRVD. perist. 13, 84 gurgite pulvereo [CLAVD. 21, 350 pulvere]. *al.*). PLIN. nat. 8, 184 in . . . fonte (HIL. in Matth. 18, 2. GREG. TVR. Franc. 9, 39 p. 396, 1 in luto). PRVD. perist. 7, 28 nec -i patitur sibi *martyrem fluvius.* *abs.*: Ov. met. 11, 569 arcus aquarum . . . -sum caput obruit (Pont. 3, 6, 30 obruerit cum tot . . . deus . . ., ex illis -i pars quota digna fuit? SEN. nat. 4, 2, 6 -sos . . . atque obrutos tanta mole. MART. 9, 40, 7. *cf. l. 51. 73. p. 833, 5. 15. 835, 46. al.*). Ib. 342 te -suras adiuvet ignis aquas. LIV. 1, 51, 9 ut . . . crate superne iniecta -retur. SEN. Phoen. 25 dial. 3, 15, 2. STAT. Theb. 9, 270 Hypseos hasta Tagen ingenti vulnere -sit (*sc. flumine*). 9, 314 *equos* violentia saevi gurgitis infelixque iugi concordia -sit. MART. epigr. 25 b, 4 parcite, *undae*, dum propero, -ite, cum redeo (*cf.* 14, 181). Ps. QVINT. decl. 8, 13 p. 158, 5 quos naufragia -serunt. PSALT. Cas. 68, 3 impetus *maris* (κατεπόντισεν, *Vulg.* demersit). 123, 4 aqua -sisset nos (κατεπόντισεν, *Vulg.* absorbuisset). PRVD. tituli 35 peccatores (*i. Aegyptios*) . . . freta. 110 trepidatio plantas *Petri* -it (*cf.* c. Symm. 2 praef. 36 Petrus . . . vestigia fluctibus summis tinguere coeperat et lapsante gradu pedes pessum -ere lubricos). *al.* β *-untur res*: *indicatur quo*: VERG. Aen. 10, 559 gurgite -sum *truncum occisi* (Ov. am. 3, 1. 58 munus . . . rumpit et apposita barbara -it [*N*, -sit *P*, mersat *Ehw.*] aqua. met. 8, 557 torrens . . . corpora . . . iuvenalia vertice -sit. LVCAN. 9, 154 corpus Alexandri . . . Maeotide. SVET. Dom. 8, 5 ossa . . . mari. PRVD. perist. 5, 437. *cf.* Ov. met. 8, 696 -sa palude cetera. LIV. 26, 29, 4 obrui Aetnae ignibus aut -i freto *insulam.* STAT. Theb. 6, 225 flammis [silv. 3, 3, 35 messes . . . rogis. MART. 4, 44, 7]). TIB. 2, 5, 80 prodigia . . . -e sub aequoribus. PLIN. nat. 8, 186 ibi auream pateram. FLOR. epit. 2, 12, 6 pecuniam . . . in mare (IVST. 32, 3, 9). *abs.*: VAL. MAX. 9, 4 ext. 1 aurum et argentum (PLIN. nat. 9, 121 *unionem* -sit ac liquefactum obsorbuit. 37, 3 anulum). SEN. Tro. 649. nat. 7, 16, 2 *cometes* cum Helicen et Burin ortu suo -serit (*i. indicaverit oppida fluctibus haustum iri*). *naves*: *indicatur quo*: Ov. ars 3, 390 *Phoebus* -sit in alta rates (met. 11, 557 unda . . . -it in ima ratem). met. 14, 548 sub aequore (trist. 2, 99 *subi.* procella. SIL. 16, 98 sub aequora). LIV. 29, 27, 14 -sas fluctibus naves. *al.* *abs.*: Ov. trist. 5, 11, 13 quassa tamen nostra est, non -sa nec obruta (*cf. l. 21*) navis. *al.* LIV. 25, 3, 11 in alto. 44, 45, 14 lembum . . . multitudine gravatum -serunt (*sc. inviti i. q. effecerunt, ut -retur*). SEN. contr. 2, 6 (14), 4 navem in portu -is (*cf. Otto, Sprichw. 284*). PLIN. nat. 2, 101 *stellae cadentes* -entes . . . navigia (*cf.* 10, 65 *coturnices* -unt n.). *al.* *in serm. milit.*: *abs.*: BELL. Alex. 46, 5 deprimitur ipsius Octavii quadriremis, multae praeterea . . . rostris perforatae -untur. LIV. 26, 39, 18 in alto (28, 4, 6). *al.* MANIL. 5, 50 SEN. suas. 5, 1 VELL. 2, 42, 2 LVCAN. 3, 754. *al.* *indicatur quo*: VAL. MAX. 3, 2, 22 profundo (SIL. 4, 800. 14, 285). LVCAN. 10, 496 in aequora. SIL. 4, 79 sub aequor.

b *reflex.*: SEN. Phoen. 25. TREB. trig. tyr. 9, 4 fertur . . . in ⟨a⟩qua⟨m⟩ se ⟨-isse⟩. HEGES. 5, 43, 1[in.] alii se in ipsos -sere ignes. PRVD. cath. 9, 57 pestis . . . daemonum . . . se . . . -it undis et pecus lymfaticum. CORIPP. Ioh. 3, 246 seseque suo iam pondere -unt *equi de rupibus ruentes.*

c *mediopass.*: α *-untur animantia*: *indicatur quo*: Ov. fast. 2, 389 Albula, quem Tiberim -sus Tiberinus in undis reddidit (4, 48 in . . . gurgite. Ib. 443 trist. 5, 8, 11). Ib. 513 flumine (LIV. 1, 4, 4 aqua. LVCAN. 3, 636 VAL. FL. 7, 38 SIL. 17, 559. *al.*). PRVD. tituli 144 per freta. DRAC. Orest. 129 in undas. *abs.* (*cf. p. 836, 15*): Ov. epist. 17, 139. *al.* MANIL. 4, 615 LVCAN. 3, 688 PLIN. nat. 10, 9. ARNOB. nat. 7, 11 p. 245, 29 incendiis, naufragiis (*cf. p. 834, 46*) et ruinis -i, obrui (*cf. l. 21*), confici. VVLG. Matth. 14, 30 cum coepisset -i (καταποντίζεσθαι). RVFIN. hist. mon. epil. 3 p. 461A cumque paene . . . -remur (*sc. caeno*). *al.* β *-untur res*: Ov. met. 15, 295 cum moenibus oppida -sis. *al.* *naves*: SEN. nat. 2, 9, 3 CVRT. 4, 8, 8 LVCAN. 3, 632. IVV. 14, 301 -sa rate naufragus assem dum rogat. VVLG. Luc. 5, 7 (βυθίζεσθαι). *al.*

d *intrans.*: ITALA exod. 15, 5 (Psalt. Mediol. p. 175, 18) -serunt in profundum tamquam lapis (κατέδυσαν, *Vulg.* descenderunt). AVG. serm. dub. 366, 8 multi -serunt. CORIPP. Ioh. 6, 768 *equus* absorptus . . . voragine -sit ipse cadens dominumque super glutti⟨v⟩it hiatu terra. *part. praes.*: AMBR. Isaac 8, 78 ne more -entis in gurgite rapiatur (AVG. in psalm. 39, 9[extr.] *Iesus* erexit -entem Petrum [INSCR. christ.

[*Lausberg* (-*Bulhart*)]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Diehl 2404b]). HEGES. 2, 16, 1 navigii -entis (βυθιζομένης. cf. DRAC. Orest. 373 vidi ... -entem [-entes codd.] fluctu sorbente carinam). *gerund.*: PRVD. c. Symm. 2 praef. 15 -endis prope naufragis (*i. qui statim naufragium facturi viderentur*).

ad **1** *et* **2**: *i. q. undis obruere (plerumque de diluvio), inundare (cf. p. 834, 38), perfundere*: **a** *c. abl. instr.*: Ov. epist. 17, 36 aequor -sit ... adversis ora natantis aquis (MANIL. 5, 603 *cetus* -it ... *Perseum* undis). SEN. nat. 3, 30, 4. CVRT. 9, 9, 20 mare ... reddebat ... terras paulo ante profundo salo -sas. COLVM. 10, 61 LVCAN. 4, 99. 5, 75. SIL. 1, 511 campum ... cruore Ausonio -sum. PLIN. paneg. 30, 3 APVL. mund. 23 LACT. Phoen. 13. **b** *abs.*: Ov. met. 1, 295 supra ... -sae culmina villae navigat. 1, 380 MANIL. 4, 831 SEN. Thy. 586. nat. 3, 27, 7. 15 omne pecus ... -sum est. *al.* LVCAN. 4, 90. STAT. silv. 5, 1, 99 an -serit agros Nilus. TAC. ann. 1, 64, 3 -aque humo et obruto (*cf. p. 832, 21*) opere. *al.*

B *usu latiore*: **1** *i. q. indere, immittere, imprimere in solida (plerumque in terram) vel cava (accedente notione abdendi: l. 84. -it aliquid aliquem: l. 28. 37. 73)*: **a** *generalia*: *α trans. et mediopass.*: *indicatur quo*: PLAVT. Epid. 119 malim istius modi mihi amicos furno -sos (mensos *codd.*) quam foro (Ov. Pont. 3, 1, 52 notus humo -sis Amphiaraus equis [*cf. l. 37*]. LVCAN. 5, 159 dabis ... poenas ..., nisi -eris antris. SIL. 1, 232 Astur ... visceribus ... telluris -itur. 12, 660 -sus ... tenebris ... Typhoeus. STAT. Theb. 8, 339. IVV. 8, 86 aeno. ARATOR act. 2, 406). Ov. met. 7, 317 venefica sucos -it in aere cavo (10, 498 -sit ... in cortice vultus. PLIN. nat. 26, 73 tusa ... in fictili -itur. MART. 11, 61, 11. CYPR. GALL. Ios. 89 in primori -unt vestigia ripa). LIV. 22, 51, 8 -sis in effossam terram capitibus (SEN. nat. 5, 15, 3 quae tanta necessitas hominem ... in fundum telluris intimae -sit, ut erueret aurum? 6, 16, 1 radices ... in se [*sc. terram*] -sas. epist. 66, 12 ratio ... est ... in corpus humanum pars divini spiritus -sa. MART. 3, 19, 4 PS. QVINT. decl. 2, 4 p. 24, 10. 6, 2 p. 112, 24. *al.*). FRONTIN. aq. 18 veteres ... infra terram aquas -bant (*cf. l. 38*). ANTH. 473, 2 penitus. MACR. Sat. 1, 8, 4 caudae Tritonum (*in fastigio aedis Saturni*) humi -sae et absconditae. DIOSC. 1, 95 p. 89b 26 (50, 15 M.) si auri -sum fuerit (*gr. 1, 85* ἐμπεσοῦσα ταῖς ἀκοαῖς. *cf. l. 48*). *abs.*: STAT. Theb. 7, 819 *Amphiaraum* haurit specus et ... -it equos (*cf. l. 21*). silv. 3, 3, 74. PALLAD. 1, 8, 2 *fundamenta aedificii* (*cf. l. 33*). PRVD. psych. 263. PETR. CHRYS. serm. 103 p. 488A *deus* suspendit caelum, ... -sit infernos. VEN. FORT. carm. 9, 2, 60 quem *mortuum* petra -sa tegit. *nota*: LVCAN. 9, 796 *a serpente percussus intumuit et* ipse latet penitus congesto corpore -sus. CORIPP. Ioh. 6, 323 lumine -so (*i. oculis reductis sub fronte latentibus. aliter p. 834, 26*) infectae pallore genae *sitientis*.

β reflex.: LVCAN. 4, 298 non se tam penitus (*cf. l. 33. p. 831, 8*) ... -serit Asturii scrutator ... auri (*cf. l. 22. 29*). SIL. 9, 497 *ventus* se ... Aetnae -sit ... barathro. PAVL. PETRIC. Mart. 4, 470 *daemon* sese ... in viscera *pecudis* -ens. *γ intrans.*: AETNA 181 vasti terrent aditus -untque profundo. DIOSC. 1, 89 p. 88a 35 (48, 16 M.) si ... auri -serit (*gr. 1, 79* παρεμπεσών. *cf. l 35*). *part. praes.*: SORAN. p. 24, 5 -entibus ... humeris eos adprehendere debet obstetrix.

b *specialia*: *α arma in corpus i. q. infigere*: *indicatur quo*: Ov. met. 3, 249 -sis in corpore rostris. SEN. Ag. 973 iugulo ... ferrum (Herc. O. 992 epist. 70, 26. *cf.* CLAVD. 18, 447 visceribus). LVCAN. 3, 435 in robora (5, 175 CLAVD. DON. Aen. 10, 535 p. 362, 16. *al.*). CORIPP. Ioh. 3, 92 -sos ... per viscera cultros. *abs.*: SEN. Phoen. 174 dexteram introrsus preme magisque (*cf. p. 831, 6*) -e.

β escas in os: Ov. met. 14, 204 iam nunc mea viscera rebar in sua -surum *Polyphemum* (IVV. 11, 40). PHAEDR. 4, 6, 10 alvi ... specu (PLIN. nat. 11, 200 BOETH. cons. 4 carm. 7, 10).

γ in serm. agricolarum surculos propagandos in terram i. q. deponere: COLVM. 3, 18, 4 reliqui ... fructuari oculi penitus in terram deprimuntur -sique ... radices creant. 4, 26, 3. 4, 29, 17 *bis*. 5, 9, 3 PLIN. nat. 17, 180 PALLAD. 1, 42, 2.

δ ad inferos (cf. p. 835, 18 sqq.): ① *trans.*: *indicatur quo*: SEN. Herc. f. 422 -sus inferis coniunx (PRVD. perist. 14, 115 *diabolus* omnia ... -it ... inferis. *cf.* STAT. silv. 3, 1, 24 tumulis. CE 1552 A PRVD. cath. 9, 18. *al.*). Thy. 1008 ad ... Styga (LACT. inst. 2, 2, 22 AMM. 14, 11, 29). HOMER. 778 sub umbras (CE 473, 4). STAT. Theb. 3, 302 in ... infera -ar (-am *P*) stagna et ... agar ... ad umbras (TERT. apol. 11, 11 AVIEN. Arat. 209. CLAVD. DON. Aen. 7, 773 p. 106, 2 in tenebras [*Verg.* Stygias detrusit ad undas]. *al.*). *abs.*: VERG. Aen. 6, 615 quae forma viros fortunave -sit. Ov. met. 3, 272 *Semele* ab Iove -sa. SEN. Phaedr. 220. Tro. 198 -sus (rursus *Peiper*) ... specum ... iunxit. BOETH. cons. 1 carm. 1, 18 CORIPP. Ioh. 3, 448 CE 1355, 2. 1549, 2. 1574, 2. ② *intrans.*: [STAT. Theb. 3, 302 *P v. l. 70.*] VEN. FORT. carm. 3, 9, 55 genus humanum cernens -sisse profundo.

ε reflex. in homines i. q. irruere, se immiscere (aliter p. 835, 3): [*dub.* AMM. 31, 13, 5, *v. adn. crit.*] CANON. Turner II 2 p. 220a III de his qui de alias parrocias in alias se [e]mergunt ([*Iv*, de invadentes parrocias alienas *JSD*]. p. 242b III [inmergunt *JS*]). PAVL. PETRIC. Mart. 4, 486 desine nunc saltim gregibus te -ere Christi.

ζ fere i. q. abdere (cf. p. 830, 45. 836, 2): *indicatur quo*: VERG. Aen. 6, 267 pandere res alta terra et caligine -sas (SEN. benef. 7, 10, 2 terrā ... ista defodit et -sit. LVCAN. 9, 577 PRVD. perist. 11, 154 CLAVD. 8, 512 rapt. Pros. 3, 319). SEN. epist. 19, 3 iam notitia te invasit: ut in extrema -aris ac penitus recondaris, tamen priora monstrabunt. STAT. Theb. 5, 635 quae me ... sub umbra -at humus? FLOR. epit. 4, 12, 38 *aquilam* intra baltei sui latebras. *abs.*: SEN. Herc. O. 1348 (*an ad l. 21?*) ora quid flectis retro voltumque -is? Phaedr. 1203 fauces Averni vosque Taenarei specus, unda ... Lethes ..., impium abdite atque -sum premite perpetuis malis. LVCAN. 7, 174. SIL. 9, 189 strage virum -sus Trĕbia est (*i. cadaveribus obrutus ipse non videtur. cf.* CE 1906, 2 -saque ruderibus tellus). PS. QVINT. decl. 5, 16 p. 103, 15 -sus piraticis artibus specus.

η de fluminibus sub terram abeuntibus sim.: ① *reflex.*: AETNA 119. ② *mediopass.*: *indicatur quo*: Ov. met. 5, 639 *Arethusa* -sa cavernis (PLIN. epist. 8, 20, 9). PLIN. nat. 5, 55 in cuniculos (6, 128 *bis*. 31, 41 MART. CAP. 6, 640. 688). IVST. 42, 3, 9 sub terras. *abs.*: SEN. nat. 6, 8, 2 PLIN. nat. 2, 225. ③ *intrans.*: ITIN. Theod. 29 -it sub terra. *part. praes.*: ITIN. Eucher. p. 128, 5 Iordanis ... ex hoc *mari* -ens (*i. defluens*).

2 *i. q. demittere, deicere, deprimere ad rem (cf. l. 41. p. 836, 7)*: **a** *abs.*: SEN. Herc. O. 1348? *v. l. 7.* nat. 1, 16, 4 cum caput -serat inguinibusque alienis obhaeserat (LVCAN. 7, 163 PRVD. perist. 12, 15. ORIENT. comm. 1, 436 puellares vultus ... aut verso aut -so despicies capite. *cf. l. 29. 31*). SIL. 10, 78 erroresque ferae ... -sa nare legit *canis*. STAT. Theb. 6, 803 *pugil* -sus ... umeris (*sc. collo contracto*). PS. QVINT. decl. 19, 4 p. 339, 15 -sis ... deiectisque luminibus (*cf. l. 29. aliter p. 833, 42*). AVIEN. Arat. 195 -sum ... iacet sublime umerorum (*an ad p. 831, 37?*). **b** *indicatur quo*: STAT. Theb. 5, 503 *puer somnolentus* oculos languentiaque ora ... -it humo (PALLAD. 1, 16 villas infimis vallibus -ere. PRVD. c. Symm. 2, 326). SIDON. epist. 4, 13, 1 -sis ad cutem ... forcipibus (PASS. Theclae B 35 p. 98, 18 -so ad terram capite [*cf. l. 23*]).

II in imag.: LVCR. 3, 829 in nigras lethargi -itur undas *anima* (*item c. gen. vitii*: TERT. paenit. 4, 3 peccatorum fluctibus. PS. TERT. adv. Iud. 13 l. 107 in profundo erroris. SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 64, 9 in gurgitem vitiorum. DRAC. laud. dei 3, 590 me delictorum -serunt fluctibus amnes). Ov. trist. 1, 8, 36. 4, 5, 22 EPICED. Drusi 410. *imagine ex inundatione sumpta (cf. p. 833, 5)*: TERT. anim. 46 p. 375, 24. PS. RVFIN. in Os. 5, 10 -etur inundatione poenarum. PAVL. NOL. carm. 18, 454 multo -si mea lumina fletu (BOETH. cons. 1, 1, 13 W.). *imagine ex demittendo sumpta (cf. l. 20)*: AVG. in psalm. 93, 16extr. erigitur superbus in deum, -it illum deus eqs. (DRAC. laud. dei 1, 739 deicit elatos et -it ab arce superbos). *al.* **in compar.**: FLOR. epit. 3, 12, 8 -sam vitiis (*cf. l. 80*) suis quasi sentina rem p. APVL. apol. 19. VOPISC. Car. 2, 5 *res p.* quasi quodam -sa naufragio (*cf. p. 832, 72*). OPTAT. 1, 8 p. 10, 14 SYMM. epist. 1, 91. *al.*

III transl. *i. q. obruere, deicere, opprimere sim. (-untur et homines et res [saepissime rebus vel pass. auctore non indicato])*: **A** *sine voluntate vel effectu delendi*: **1** *caligine sim. (cf. l. 1. quo -amur, indicatur plerumque abl.; in c. abl.: l. 56. 59)*: *tenebris sim.*: MANIL. 1, 222 cum -sa ... deficis (*luna*) umbris (*cf.* STAT. silv. 5, 3, 12 quis Apolline [*sensu ancipite*] -so [verso *dett.*] ... praeduxit nubila menti?). PLIN. nat. 4, 88 caligine. STAT. Theb. 1, 47 -serat ... nocte pudorem Oedipodes. *sensu caliginis varie translato*: MANIL. 4, 388 in magna -is caligine *dubitationis* mentem (SIL. 8, 45. 11, 22. STAT. Theb. 6, 510 c. -sum ... caput *eius, quem animus reliquit*. CARM. adv. Marc. 1, 8). COMM. instr. 1, 24, 10 -is te in tenebris. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 73, 13 ne ... splendor ... religionis orthodoxae ... -atur (*gr. I 1, 7 p. 73, 28* θολοῦσθαι). *al.* *luce clariore opprimere*: SEN. nat. 7, 25, 5 utrum -retur (*i. obscuraretur splendore solis*) Iuppiter an occideret (*cf. Plin. nat. 18, 218* occultationem potius quam occasum).

2 *aliis rebus*: *voluptatibus sim.*: LIV. 23, 18, 11 quo avidius ... in eas *voluptates* se -serant (SEN. dial. 10, 18, 2 *v. l. 72.* epist. 39, 6 voluptatibus se -unt. CVRT. 10, 3, 9 omnia ... -i in voluptates). 41, 3, 9 vino (SEN. epist. 83, 15 *v. p. 835, 82.* APVL. flor. 17 p. 79. *cf.* MANIL. 5, 246 -et ... in pocula mentem. SEN. dial. 9, 17, 8 non numquam et usque ad ebrietatem veniendum, non ut -at nos, sed ut deprimat [ARNOB. nat. 5, 11 p. 184, 10 ebrietas potum -sit]. epist. 12, 4 potio extrema ..., illa quae -it). *ibid.* somno ... -sos iacere (SEN. dial. 10, 18, 2 ut s. et ... voluptatibus, quidquid est in te indolis vividae, -as. VAL. FL. 8, 66 lumina s. -imus. AMM. 21, 14, 1 -sus in somnum. VVLG. act. 20, 9 cum -retur s. gravi [καταφερόμενος]. *cf.* SEN. epist. 53, 7 gravis sopor ... animum altius -it, quam ut *eqs.* STAT. silv. 3, 2, 119 blando -sa veneno *Cleopatra* [*sopitam interpretatur Vollmer*; morsa *Heinsius*]. AMBR. in psalm. 118 serm. 19, 22 lumina tua madido adhuc sopore -entia). SIL. 11, 427 libidine. ANTH. 688, 5 -itur (*ad p. 831, 48*) Hippolytus -surus amore novercam. *vitiis (cf. supra l. 34. 44)*: VELL. 2, 91, 3 cum esset omni flagitiorum ... conscientia -sus. TERT. idol. 1 p. 30, 14 stupro -itur. adv. Marc. 4, 41 p. 561, 29 in scelus (*cf.* PRVD. c. Symm. 2, 464). pudic. 13, 19 a fide in blasphemiam -sos. AMM. 31, 9, 5 *v. p. 836, 1.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 14, 3 *anima* pro peccato inclinabatur et -batur in terram

[*Lausberg(-Bulhart)*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*Migne gr. 36, 328*B *τὸ κάτω νεῦον*). Avg. in Iob p. 527, 18 'ambulat super mare tamquam super terram ... subiciendo sibi peccatores, in quibus non -itur (*aliter p. 833, 79*). *adversitatibus*: Sen. nat. 4, 13, 6 distentos copia ferculorum ... comessatio altius (*sc. incommodo corporis*) -sit (*cf.* S. C. de sumpt. lud. glad. [cil ii 6278] 2 morbo salutem publicam -sam. Avg. soliloq. 1, 14, 25 quantum -si eramus [*sc. morbo animi*]). Ivvenc. 4, 298 carceris poenis (*cf.* Prvd. ham. 927 Prosp. carm. de ingrat. 681). Carm. adv. Marc. 1, 16 insania -sos. Greg. M. moral. 2, 72 in quodam torpore otii mentem -it *diabolus*. *curis, negotiis sim.*: Sen. epist. 24, 16 animum tuum non -as in istam sollicitudinem. Stat. Theb. 10, 735. silv. 2, 1, 209 -sum luctu caput. Porph. Hor. epist. 1, 1, 16 (*ad* mersor [*p. 845, 13*]) undis civilibus (*cf.* Amm. 27, 11, 3 familiarum ..., ut multa perpetrarent inpune, dominum suum -entium in rem p. Evod. Aug. epist. 158, 1 hunc iam in saeculo -entem). Amm. 26, 9, 9 -sus ... curis. Gennad. vir. ill. 32 tristitia desperationis (*cf.* Avg. in psalm. 138, 12 in ... desperationem. serm. dub. 363, 2).

B *cum voluntate vel effectu delendi*: **1** *specialim i. q. morti dare* (*cf. p. 832, 3. 833, 65*): **a** *trans.*: Verg. Aen. 6, 429 (= 11, 28 CE 682, 7. *al.*) *quos* abstulit atra dies et funere -sit acerbo ([Clavd. 15, 410 tanto. CE 430, 2. 695, 2]. 6, 512 me fata ... his -sere malis. Plin. nat. 7, 132 ultimis ... suppliciis. Firm. err. 22, 4 exitio. *al.*). Vvlg. I Tim. 6, 9 desideria ... nociva, quae -unt (*βυθίζουσιν*) homines in interitum (Phoebad. c. Arrian. 27, 4 D. in ruinam. Salon. in prov. p. 983A Greg. M. moral. 15, 39). Drac. Orest. 386 neci. **b** *reflex.*: Lvcif. Athan. 1, 7 p. 78, 6 praecipites vosmet date in aeternam voraginem, -ite in ... foveam. **c** *part. praes.*: Act. Petr. 20 p. 67, 6 milia in perditione -ium.

2 *generatim i. q. opprimere, pessum dare*: **a** *trans.*: **α** *abs.*: *fortunam*: Ov. trist. 3, 11, 38 carnifici fortuna potest mea flenda videri et tamen est uno iudice -sa parum. Sen. epist. 55, 3 aliquos ... Seiani odium, deinde amor -serat. Lvcan. 1, 159. 6, 8 alea fati alterutrum -sura caput. 7, 655 omnia (8, 509 Coripp. Ioh. 3, 39). Sil. 8, 285 cernebat ... labi -ente ... consule res. Ivv. 10, 57 *syn.* praecipitat (Avg. serm. 163, 11). 13, 8. *al.* *alia*: Liv. 3, 16, 4 tantum superantibus aliis ac -entibus malis nemo tribunos ... timebat. 6, 14, 7 -entibus semper sortem usuris (*cf. l. 46*). Sen. dial. 2, 8, 3 damna et dolores, ... quae sapientem ... non -unt. 5, 3, 2 *iratus* ea deprimens, quae -i nisi cum -ente non possunt. epist. 85, 12 aegra corpora minima interdum -it accessio. Lvcan. 7, 248 formidine -sā prosilit. Plin. nat. 9, 67 nullus ... mortalis aestimatur pluris, quam qui peritissime censum domini -it (*cf.* Vlp. dig. 27, 4, 3 pr. neque enim in hoc administrantur tutelae, ut -antur pupilli). Petr. Chrys. serm. 106 p. 495C homo, qui naturae donum ... per steriles ... actus evertit, occupat, -it. **β** *c. abl. instr.*: Liv. 6, 17, 2 -sam et obrutam (*cf. p. 832, 21*) faenore partem civitatis (*cf. l. 37*). 9, 18, 1 loquimur de Alexandro nondum -so secundis rebus. Stat. Theb. 4, 751 Kl. (744 Kohlm.) regales tamen ore notae nec -sus acerbis extat honos. Amm. 27, 8, 8 -sam difficultatibus ... civitatem. **b** *intrans.*: Drac. Romul. 10, 499 Titan, ... elementa coartans, ne dispersa fluant aut mundi machina -at.

index gramm.: *genera verbi*: *trans.*: *p. 830, 46. 831, 42. 48. 832, 4 et passim.* *reflex.*: *l. 26. p. 830, 73. 831, 68. 73. 832, 61. 833, 44. 79. 834, 14. 65. 66.* *mediopass.*: *p. 830, 82. 831, 32. 67. 71. 832, 66. 834, 14. al.* *intrans.* (*cf. p. 844, 57*): *l. 50. p. 831, 24. 39. 65. 69. 832, 79. 833, 47. 77. 834, 18.* *part. praes.*: *l. 15. 28. 34. p. 831, 40. 73. 832, 83. 833, 50. 834, 18. 78.* *gerund.*: *p. 831, 16. 28. 833, 3.* *structurae*: *acc. graecus*: *p. 831, 36.* *abl.*: *p. 830, 48. 77. 831, 2. 33. 832, 13. 35. 833, 20. al.* *dat. l. 26. p. 830, 60. 832, 20. 833, 35. 48. 83.* humi: *p. 833, 34.* huc: *p. 831, 50.* ibi: *p. 832, 42.* illic: *p. 831, 51. 71.* pessum: *p. 832, 34.* ab: *p. 834, 43. 82.* ad: *p. 833, 68. 834, 31 sq.* in *c. acc.*: *p. 830, 58. 75. 83. 831, 28. 35. 44. 80. 832, 9. 48. 60 sq. 833, 27. 54. 59. 834, 4. 15. 36. al.* in *c. abl.*: *p. 830, 54. 74. 84. 831, 30. 35. 54. 83. 832, 18. 52. 67. 833, 25. 52. al.* infra: *p. 831, 84. 833, 32.* intra: *p. 834, 6.* per: *p. 832, 70. 833, 55.* sub *c. acc.*: *p. 830, 56. 78. 831, 5. 37. 832, 49. 60. 833, 69. 834, 16.* sub *c. abl.*: *p. 831, 4. 832, 12. 42. 49. 834, 5. 18.* subter: *l. 76.*

part. praes. **mergēns,** -entis *pro subst. v. p. 832, 83.*

p. p. p. ᴮ**mersus,** -a, -um *pro adi.*: *i. q. in profundo situs, submersus* (*cf. p. 830, 40 sqq.*): Ov. ars 3, 402 si Venerem Cous nusquam posuisset Apelles, -a sub aequoreis illa lateret aquis. Manil. 4, 898 animalia ... -a vadis (5, 190 [*v. l. rec., Housm.*, missa *codd. mell., Wagen.*]. Sen. Thy. 593 pisces. Petron. 119 v. 33 Siculo scarus aequore -us [*cf. p. 836, 13*]. Avson. 398, 4 p. 226 P. *ostrea* subter antra et ... scopulorum -sa lacunis. *sim.*: Phaedr. 1, 2, 14 *tigillum* limo). Stat. Theb. 9, 251 consuetaque campo fluctuat et -as levis ungula quaerit harenas. Symph. 228 -a procul terris in cespite lympha profundo. Carm. de pond. 99 nec ... amnes nec -i puteis latices. Prvd. c. Symm. 1, 296. *al.* *in imag. et translate*: Sen. benef. 7, 31, 3 tenebris -i (*cf.* Lvcan. 7, 170 -os nocte furores). epist. 83, 15 virum gravem, ... sed -um vino et madentem (*cf. p. 834, 67.*). Petron. 119 v. 58 hoc -am caeno Romam somnoque (*cf. p. 834, 71*) iacentem (*cf.* Prvd. perist. 10, 371 o -a limo caecitas gentilium). Amm. 31, 9, 5 *gentem* obscenae vitae flagitiis ... -am. *i. q. occultus* (*cf. p. 833, 84*): Sen. Oed. 356. 798 effare, -us quis premat mentem timor. 924 -us alte (*cf. p. 831, 6*) ... dolor (Stat. silv. 5, 1, 201 in corde). Phaedr. 643 fervet ... visceribus ignis -us et venas latens ... percurrit (*cf.* Prvd. perist. 2, 251 -is ... anhelat febribus). Sil. 1, 644 -os (*i. procul abditos*) Syrtis harenis ... populos. *i. q. depressus* (*cf. p. 834, 20*): Lvcan. 4, 745 -os (medios *Uz, edd. vett.*) aciem deiecit in agros (*4, 742* colle relicto). *aliter*: Prvd. perist. 5, 243 *carcer*, quem saxa -i fornicis ... strangulant. *pro subst.*: Sen. dial. 8, 5, 5 (*de chao*:) quae ratio -a et confusa diduxerit (*cf.* epist. 65, 19 quis omnia in uno -a et materia inerti convoluta discreverit). epist. 108, 20 in his pecudibus ferisve aut aqua -is (Avg. civ. 15, 27 p. 118, 27 D. non solum -a sicut pisces, verum etiam supernatantia sicut multae alites. *cf. p. 835, 75*). Amm. 25, 8, 3 universi praeter -os ad ulteriores venimus margines (*cf. p. 832, 66 sqq.*).

comp.: com-, de-, e-, in-, prae-, pro-, re-, submergo. *cf.* immersus. *deriv.*: mergito, mergus, mersio, mersura, mersus, merso, merto. *Lausberg* (*-Bulhart*).

?**mergorae** (mergolae? *Goetz*, mergae *Heraeus coll. Diff. Suet.* [*v. p. 829, 58*], mergora [*sc. a* mergus, -oris *vice* -i] *coll. Du Cange s. v. Svennung in plag.; ad metaphoram idem cft. notionem tralaticiam v. q. e.* colymbas *de oliva mersa* [*Unters. Pallad. 127*]) situlae quibus aqua de puteo trahitur Gloss. V 604, 52.

mergula *v. l. 38.*

mergulātus ... mersus Gloss. Loewe Prodr. 410.

[**mergulum** *v.* mericulum (*p. 837, 40*).]

mergulus, -ī *m.* [*a* mergus *demin.*: *aliter Jacobsohn, Χάριτες f. Leo 1911, 433 adn. 2. J. B. H.*] Gloss.L III Abol. me 26 -i aves marinae. V Aa m 300 corvi marini. Gloss. III 17, 58 *αἴθυια* (*al.*). 412, 9 oritacus (*ἐρῴδακος?*). *cf. l. 40. 50 sqq.* *i. q. mergus* (*cf.* Prob. app. gramm. IV 199, 7 mergus, non -us. *v. et Heraeus, ALL 11, 1900, 328*): Ambr. hex. 5, 13, 43 -i, quibus ab adsiduitate mergendi nomen hoc haesit. Vvlg. lev. 11, 17 haec sunt quae de avibus comedere non debetis ...: bubonem et -um et ibin (*LXX καταρράκτην* [*cf. vol. III 596, 61*]. *sic et* deut. 14, 17. *cf. p. 837, 8*). *in medicina*: Diosc. 2, 34 de -o. epar eius *eqs.* (*gr. 2, 50 αἰθυίας ἧπαρ*). Gloss. venter -i (*cf. p. 837, 10*).

f. **mergula,** -ae. Gloss. III 361, 22 -ae (*leg.* -a) *αἴθυια*. *cf. Heraeus, Kl. Schr. 91*[2].

αἴθυια **mergunculus** (mergulus *Heraeus*) Gloss. III 436, 5.

ᴮ**mergus,** -ī *m.* [*i. q. sanscr.* madgúḥ '*avis aquatilis*' *esse censet J. Schmidt, Pluralbild. 79; sed cf. Scheftelowitz, IF 33, 1913, 137. J. B. H.*] *de etym.*: Varro ling. 5, 78 -us, quod mergendo in aquam captat escam. Pavl. Fest. p. 124, 1 *v. p. 829, 53.* Diff. Suet. *v. p. 829, 57.* Cassiod. var. 3, 48, 4 Isid. orig. 12, 7, 54 Gloss.L I Ansil. me 462. Pol. Silv. nom. anim. chron. I p. 543, 22 (*inter nomina avium*) mergis (*sic*). ?*pl.* -ora *v. l. 20.* *inde a* Lvcilio (*l. 82*). [*it.* mergo, *prov.* mergoul '*genus avium*', *francogall.* mergotte, *catal.* morgó '*sarmentum*'. *W.*]

1 *i. q. genus avium aquatilium, αἴθυια* (*de re v. Steier, RE XV 2412 s. v.* '*Möwe*'. *cf.* Caper gramm. VII 110, 14 *p. 829, 74.* Char. gramm. p. 451, 59 B. -us *αἴθυια* [Gloss. *saepe*]. Schol. Pers. 6, 30 aves marinae. *falsa tradunt* Gloss. III 360, 47 -us *ἐρωδιός* [*qui alias est* fulica; 494, 46]. IV 538, 1 -i corvi marini [*cf. l. 29*] vel fustes serrae [Gloss.L V Aa m 301 fustes quibus messes colliguntur. *al. cf. p. 829, 59*]. *v. et p. 837, 8.* *iuxta pon.* anas *l. 68. al.* fulica *l. 62. al.* gavia *l. 65. p. 837, 3*): *de forma, vita, moribus varia*: Varro ling. 5, 78 sunt ... animalia in aqua quae in terram interdum exeant, ... ut rana, ⟨anas⟩, -us. Lvcr. 5, 1079 -i ... marinis fluctibus in salso victum vitamque petentes. Verg. Aen. 5, 128 saxum ... apricis statio gratissima -is. Hor. epod. 10, 22 quodsi praeda curvo litore porrecta -os iuverit. Ov. met. 8, 625 celebres -is fulicisque ... undae. Pont. 1, 6, 52 prius incipient turrīs vitare columbae, ... -us aquas, quam *eqs.* Pers. 6, 30 iam ... obvia -is costa ratis lacerae. Plin. nat. 10, 91 gaviae in petris nidificant, -i et in arboribus pariunt, plurimum terna, sed gaviae aestate, -i incipiente vere. Apvl. apol. 32. Avg. gen. ad litt. imperf. p. 490, 5 aves ..., quibus aquae familiares sunt, quales sunt -i et anates. *per comparationem*: Avien. Arat. 666 *nautae* agitant totos in fluctibus annos -orum et phoci⟨s⟩ similes. *in fabula Aesaci*: Ov. met. 11, 753 'hic quoque' dixit, 'quem mare carpentem substrictaque crura gerentem adspicis' — ostendens spatiosum in guttura -um — 'regia progenies' *eqs.* Serv. auct. Aen. 4, 254. *insatiabilis est*: Plin. nat. 10, 130 -i ... *devorant* quae ceterae *aves* reddunt. 11, 202 insatiabilia ... quibus a ventre protinus recto intestino transeunt cibi, ut ... inter aves -is. Svlp. Sev. epist. 3, 7 -os in flumine conspicatur piscium praedam sequi et rapacem ingluviem adsiduis urguere capturis. Evstath. Bas. hex. 8, 7 p. 953C -us insatiabilem vescendi patitur orexim (*σελευκίς*). *inde per iocum de homine avaro*: Capitol. Pert. 9, 5 avaritiae suspicione privatus non caruit, cum apud vada Sabatia oppressis fenore possessoribus latius suos tenderet fines. denique ex versu Luciliano (= Lvcil. 1103) '⟨a⟩grarius -us' est appellatus. *tempestates praesagit*: Verg. georg. 1, 361 male temperat unda carinis, cum medio celeres revolant ex aequore -i clamoremque ferunt

[*Rehm†*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad litora (*cf.* SERV. *ad l.*). LVCAN. 5, 553 nec placet ... siccum quod -us amat (*cf.* ADNOT. *ad l.*). PLIN. nat. 18, 362 -i anatesque pinnas rostro purgantes ventum *praesagiunt*, ... -i, gaviae maria aut stagna fugientes. CLAVD. 15, 493 CASSIOD. var. 3, 48, 4 ISID. orig. 12, 7, 54. *esui hominum non est aptus*: HOR. sat. 2, 2, 51 siquis nunc -os suavīs edixerit assos. ORIBAS. syn. 4, 17 (Aa) falluntur ... strutionem et -um quasi digestivilem medicamen *putantes* (αἰθυίας). *inter abominandos cibos Hebraeorum*: ITALA lev. 11, 16 (Lugd.; *LXX* λάρον, *Vulg.* larum; *cf. p. 836, 35*). *in superstitione et medicina*: PLIN. nat. 30, 102 cor -i marini. SER. SAMM. 323 ventriculus -i (*cf. p. 836, 37*).

2 *i. q. sarmentum vitis, quod deorsum incurvatum, in terram mergitur* (*cf. l. 19; de nomine*: COLVM. 5, 5, 16 quos *palmites* nostri agricolae -os, Galli candosoccos vocant): COLVM. 4, 2, 2 veteres vineas -is propagare potius quam totas sternere idem ipse Atticus praecipit: quoniam -i mox facile radicantur ([*inde* PALLAD. 3, 16, 1]. 4, 22, 2. *al.*). 4, 15, 1 ex ordinaria vite in alterum palum -us est attrahendus. 4, 15, 2 -i genus est, ubi supra terram iuxta suum adminiculum vitis curvatur atque ex alto scrobe submersa perducitur ad vacantem palum. 4, 15, 4. 4, 30, 7 anniculus ... -us decidatur a stirpe. PLIN. nat. 17, 205 tertio *anno* totus -us absciditur repetiturque altius in terram, ne ex reciso frondeat. PALLAD. 3, 16, 1 -um dicimus, quotiens velut arcus supra terram relinquitur alia parte vitis infossa (*cf.* 12, 2 -us hoc est propaginis curvatura). 3, 16, 2.

deriv.: mergulus (-a). *v. et Onom.* *Rehm †.*

meria *v. s. v.* memoria (*p. 665, 56*).

meribibulus, -a, -um. *cf.* merobibus. *i. q. qui merum bibere solet*: AVG. conf. 9, 8, 18 ancilla ... litigans cum domina minore ... obiecit hoc crimen amarissima insultatione vocans -am.

mericos, -ē, -on, μερικός. *graecis litteris: l. 31. 35. 36.* 1 *i. q. per partes singulas diductus*: QVINT. inst. 6, 1, 55 -οὺς ἐπιλόγους ..., quo partitam perorationem significant. FORTVN. rhet. 2, 19 p. 112, 7 est -e diegesis, cum partes singulas narrationis inducimus. 2 *i. quod ex parte alicuius est*: CASSIAN. conl. 13, 5, 2 habuerunt ... illi *philosophi* quandam -ήν (*sc. castitatem*), hoc est portiunculam castitatis. 19, 9, 1 sed hoc -ή, id est non integra et in omnibus consummata perfectio, sed pars perfectionis.

mericulum, -ī *n.* a merum. *i. q. merarium*: GLOSS. II 223, 35 ἀκρατάριον -um. *huc referendum videtur* (*cf. Funck, ALL 8, 1893, 380*): GLOSS. III 23, 2 ἀκρατοφόρον mergulum. *Brandt.*

GLOSS. merenda **merīdia.** [*i. q. 'cena quae meridie capitur', immutatum ex* merenda *per etymologiam popularem q. d.; v.* merenda. *Leumann.*] *cf. et p. 801, 75.*

merīdiālis, -e. *a* meridies *sec.* australis *sim.* GLOSS. μεσημβρινός. 1 *i. q. ad austrum pertinens, australis*: GELL. 2, 22, 14 meridies ... -em (meridionalem *codd. recc.*) ventum habet: is Latine auster, Graece νότος nominatur. TERT. anim. 25, 7 p. 342, 24 apud orientalem et -em temperaturam *aëris*. AMM. 22, 15, 2 a -i latere. 23, 6, 13 sub axe -i. 2 *i. q. ad medium diem pertinens*: CHALC. comm. 66 *circulum finalem* dividit -is, qui mesembrinos dicitur (92 exterior ... circulus, ... quem -em nos, Graeci m. appellant). *ibid.* -is appellatur, quia medio die per eum sol ... terram directo despicit nutu. 67. 93.

***merīdiānus**, -a, -um. *a* meridies *post* ante-, postmeridianus (*cf. Stolz-Leumann*[5] *224*). *comp.* magis -us: PLIN. nat. 5, 66 (*v. p. 838, 68*). NOT. Tir. 44, 73 -um. GLOSS. μεσημβρινός. *leg. inde a* VARRONE (*l. 67*), CIC. (*l. 70*), CAES., LIV., *in versibus apud* MART., AVIEN. ora. [*it. vet.* meriana, *francog. vet.* meriienne (*i. -a hora; cf. l. 78*). *M.-L.*] [*dub.* (*v. etiam p. 838, 30*): APVL. mund. 11 *v. p. 524, 71.* PANEG. 6, 19, 1 *v. p. 573, 35.* *in interpret. dub. textus hebr.*: HIER. quaest. hebr. in gen. p. 13, 5 (*confudisse vid.* צֹהַר *c. v. q. e.* צָהֳרָיִם). *interpret. dub.*: VVLG. act. 8, 26 vade contra -um (*cf. Bauer, Wb. z. N. T. s. v.* μεσημβρία).]

i. q. ad meridiem pertinens: **A** *de tempore i. q. ad medium diem pertinens*: 1 *de spatiis temporis*: a tempus -um: VARRO rust. 1, 51, 2 tempore (2, 2, 12 CAES. Gall. 5, 8, 5 civ. 2, 14, 1. 3, 76, 3 RVT. LVP. 2, 7. CELS. 2, 1, 2 temporibus [*opp.* nocturnis, matutinis, vespertinis]. COLVM. 12, 27 PLIN. nat. 2, 182. *al.* EPIT. Alex. 90 in -o t. [VVLG. Ier. 20, 16]. *al.*). CIC. de orat. 3, 17 t. -um ... in acerruma ... cogitatione posuisse. CAES. civ. 3, 9, 6 nacti occasionem -i t. discessu (-o t. discessus *Ciacc.*) eorum ... inruperunt. LIV. 31, 41, 11 erat ... -um t. (40, 47, 5). CELS. 3, 5, 5 insequitur. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 140, 4 (*in interpret. allegor.; item* in exod. 7, 8 p. 215, 22). p. 140, 16 *syn.* sexta hora. PS. ORIG. in Iob 1 p. 430[A] -o t., hora prandii. *al.* *transfertur ad locum*: VARRO rust. 2, 2, 7 stabula ..., quae spectent magis ad orientem quam ad -um t. (t. *secl. Schneider*). b *alia*: VARRO rust. 2, 11, 4 horis (*v. vol. VI 2960, 38. transfertur ad aetatem* [*cf. p. 841, 48*]: SEN. nat. 3 praef. 3). MART. CAP. 6, 607 nec ullas -o die metiuntur umbras (*cf. Plin. nat. 6, 171* die solstitii sexta hora).

2 *de rebus naturalibus, quatenus ad meridiem pertinent* (*adi. pro adv.: p. 838, 9. 11. 22*): a *de temperie aëris, luce sim.*: VARRO rust. 2, 2, 11 aestus (RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 187, 14. 139, 7 VITAE patr. 6, 4, 17. *cf.* CELS. 2, 1, 2 caloribus. COLVM. 12, 15, 2 tepore [tempore *SAR*]. 12, 15, 5. SIDON. epist. 1, 8, 1 fervore). PLIN. nat. 18, 354 tonitrua (*opp.* matutina). VVLG. Iob 11, 7 fulgor (LAVRENT. eleem. p. 116[C] splendore). Is. 18, 4 -a lux clara est (RVFIN. Orig. in gen. 4, 1 p. 51, 3. *cf.* Orig. in psalm. 36 hom. 1, 6 -um lumen ... splendidissimum est [*in imag.*: Orig. in cant. 2 p. 139, 16 scientiae]). EVSTATH. Bas. hex. 6, 8 p. 930[B] umbras -as (*gr. p. 136*[B] ἐπὶ τῆς μεσημβρίας). b *de sole*: LIV. 28, 15, 4 aestus a -o s. (*cf.* 44, 38, 9 torrente -o s. [*sim.* GELL. 5, 14, 25]). CELS. 1, 2, 3 cavere -um s. PLIN. nat. 2, 129 s. *flatus* ... comprimit -us (*opp.* exoriens occidensque). 12, 86. FRONTO p. 224, 6 N. in s. -o ... cubans. AMBR. hex. 1, 8, 32 p. 33, 22 quem *campum* s. -us inluminat. *al.* *transfertur ad locum*: PLIN. nat. 17, 83 aquiloniae *partes* -is oppositae s. (*opp.* aquilonibus). 17, 202 -um s. spectare. AVIEN. ora 648. ADNOT. Lucan. 6, 337 (*ad*: medios ignes caeli). *de solis cursu (spectat etiam ad notionem sub B allatam), defectu sim.*: VITR. 9, 7, 2 circinatio (*cf.* SEN. nat. 5, 17, 3. 4 circulus [*v. etiam l. 79*]. AVIEN. ora 662 orbitam). PLIN. nat. 2, 180 defectus (*opp.* vespertinos, matutinos). AVG. gen. ad litt. 2, 14 p. 55, 6 altitudinem (p. 55, 10 *de positione lunae medio noctis*). *huc pertinet*: PAVL. NOL. carm. 24, 917 -o incendio mundi (*sc. quod excitatur sole medium locum caeli tenente*) repens ruina mortis opprimet *divites*. c *generatim*: VARRO rust. 2, 2, 10 *prima luce* herba ruscida -am, quae est aridior, iucunditate praestat.

3 *de rebus, quas animantia meridie parant, tractant, adhibent, vel quae hominibus meridie accidunt*: PAVL. FEST. p. 223, 5 cibum (SVET. Aug. 78, 1). CELS. 1, 10, 3 somnus (PLIN. epist. 9, 40, 2 SIDON. epist. 1, 2, 7. *cf.* 2, 9, 7 excusso torpore -o). SEN. epist. 7, 3 spectaculum (*cf.* TERT. nat. 1, 10, 47 p. 80, 11 ludi. *v. etiam l. 81*). APVL. flor. 13 p. 45 cantum *cicadarum*. AVG. in psalm. 67, 21 p. 826[ex.] (*metaphorice*) umbraculum (*cf. p. 839, 7*). TAB. devot. Audollent 140, 10 obbripilationis -as interdianas serutinas nocturnas ('*suspicari licet erravisse qui scripsit et* -as *posuisse dum vult* matutinas' *Aud., sed cf. l. 41*).

4 *de ipsis animantibus, quae meridie aliquid faciunt* (*adi. pro adv. l. 34*): QVEROL. p. 41, 9 *captator* temporum matutinus, -us, vespertinus. VVLG. psalm. 90, 6 non timebis ... ab incursu et daemonio -o (μεσημβρινοῦ. *cf.* PAVL. NOL. epist. 11, 8 p. 67, 15. *alleg. interpret.*: HIER. tract. in psalm. II p. 69, 26sqq. AVG. in psalm. 90 serm. 1, 9. EVCHER. form. 2 p. 13, 5 id est manifesto. *in superstitione* [*cf. Pfister, RE XV 1030*]: GREG. TVR. Franc. 8, 33 p. 348, 25. Mart. 3, 9 [*cf. Krusch ad l.*]. 4, 36. VITAE patr. Iurens. 3, 11 spiritus ... lunatice et Dianatice et -e et diurne et nocturne. *cf. et p. 840, 42*).

B *de regione i. q. ad austrum spectans, australis*: 1 *de rebus*: -a pars: VARRO rust. 1, 2, 4 salubrior p. *terrae* septemtrionalis quam -a (VITR. 1, 6, 7. 13. *al.* SEN. nat. 4, 5, 4 [*opp.* septemtrionalibus locis]. COLVM. 1, 6, 18 PLIN. nat. 5, 110. 7, 170 a -is p. ad occasum solis. LACT. inst. 2, 9, 10 in ... p. -a et septentrionali figura vitae ac mortis continetur. HEGES. 4, 16, 2 p. 266, 15 ex p. -a [*b. Iud. 4, 453* κατὰ ... τὸ μεσημβρινόν]. *al.*). 1, 7, 1 caeli (PLIN. nat. 17, 83). VITR. 9, 3, 3 mundi (ISID. nat. 9, 3 = SVET. frg. 124 p. 194, 7). PLIN. nat. 4, 54 Cephallaniae. 5, 63 urbis. 5, 145 septentrionali sui p. ..., -a. AMM. 19, 5, 4 murorum. *al.* *omisso v. q. e.* pars: VITR. 6, 1, 11 inter septentrionalem -amque (*cf. Wistrand, Apophoreta Lundström, Gotoburgi 1936 p. 47*). PLIN. nat. 17, 83 *arborum* (*opp.* aquiloniae). *alia*: LIV. 29, 35, 14 vallem (*opp.* latus ad septentrionem versum). 38, 20, 4 regione (VITR. 1, 6, 7. 12 [*opp.* septentrionalis]. *al.* CVRT. 7, 3, 7. 8, 9, 5). VITR. 1, 4, 1 caelum (PANEG. 10, 12, 5). 1, 6, 7. 13 linea. 6, 1, 4 axem (*al.*). 6, 1, 6 finibus. 8, 2, 6 loca (EVSTATH. Bas. hex. 3, 6 p. 896[C] de -is l. [*propter gr. p. 66*[C] μέσων *suspicari possis corrigendum* medianis, *sed interpres decipi potuit seq. voc.* ἀρκτῴων]). 9, 5, 4 cardinem (PLIN. nat. 6, 197 VEG. mil. 4, 38 p. 155, 8). COLVM. 3, 12, 5 positionem. 5, 8, 5 colle. PLIN. nat. 2, 50 plaga (2, 177. 17, 20. FLOR. epit. 3, 1, 1 [*opp.* ad orientem]. LACT. inst. 2, 9, 9 AMM. 22, 15, 5. VVLG. exod. 36, 23 *tabernaculi.* num. 2, 10. 3, 29. 13, 18. Ios. 15, 4 finis -ae p. Ezech. 47, 19 p. ... australis [*cf. p. 842, 22. 46*] -a [נֶגֶב תֵּימָנָה]. *al.*). 2, 168 sinus. 2, 212 a -o caeli fastigio vergente in occasum *mundo*. 2, 245 a -o situ ad septentriones (MART. CAP. 6, 614). 4, 110 latere (31, 43 [*opp.* ab aquilonis ... parte]. AMM. 19, 2, 3 VVLG. exod. 26, 18. 35). 5, 66 *terra* magis etiamnum -a Babylonia *vocabatur.* 5, 97 *Taurus* dextro latere septentrionalis ..., laevo -us (*i. ad austrum porrectus*). 6, 56 mari (*opp.* Eoo). 6, 194 oceanum (MART. CAP. 6, 620). 13, 42 orbe. GELL. 2, 30, 5 -um orbis circulum (*aliter supra l. 16*). PS. CYPR. mont. 4 p. 108, 8 quarta stella -a dicitur mesembrion. AVIEN. ora 290 civitates. AMM. 23, 6, 41 tractus. *al.*

2 *de hominibus in australibus partibus habitantibus* (*cf. p. 839, 2*): VITR. 6, 1, 9. 10 nationes (*opp. 6, 1, 7* quae ... ad septentriones sunt n.). 8, 2, 6 Aethiopum.

m. pro subst. **merīdiānus**, -ī: 1 *pertinet ad tempus*: a *de circulo, quem sol medio die permeat* (*cf. l. 15. p. 837, 51*): MACR. somn. 1, 15, 15 -us et horizon. 1, 15, 16 -us est ..., quem sol ... ipsum diem medium efficiendo designat. b *de gladiatoribus, qui meridie dantur* (*cf. Schroff, RE XV 1028sqq.*): SVET. Claud. 34, 2 bestiariis -isque ... delectabatur. TERT. apol. 15, 5 inter ludicras -orum crudelitates. 2 *pertinet ad regionem*: a *de loco*: GROM. p. 310, [R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

26 L. -us ... similis septentrioni. **b** *de hominibus australes partes incolentibus* (*cf. p. 838, 75*): VITR. 6, 1, 11 -orum cogitationes.
f. pro subst. **merīdiāna**, -ae *v. l. 14.*
n. pro subst. ^{s}**merīdiānum**, -ī: **1** *de tempore medio diei* (*cf.* GLOSS. III 426, 34 καὶ μεσημβρία et meridiañ): **a** *sing.*: VITR. 5, 10, 1 tempus lavandi a -o ad vesperum est constitutum. VVLG. eccles. 34, 19 umbraculum -i (*cf. p. 838, 29*). *in comparat.*: PSALT. Cas. 36, 6 *v. p. 841, 43.* *abl. temp.* -o: PLIN. nat. 2, 96. 9, 25 PSALT. Cas. 54, 18 *v. p. 840, 40.* in -o: ITALA cant. 1, 6 (Ambr. hex. 4, 5, 22. *al.*) ubi manes in -o? (*alleg. interpret.* TYCON. 7 p. 73, 17 AMBR. hex. 4, 5, 22 p. 129, 4 inst. virg. 17, 113 RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 139, 12sqq. GREG. ILIB. in 1. p. 143, 7. 15. *cf. et p. 841, 18*). AMBR. hex. 4, 5, 21 p. 128, 17 VVLG. eccles. 43, 3. **b** *plur.?*: PLIN. nat. 10, 158 incubat femina post -a (*'an -ā [sc.* horam]*?' Mayh. cf. Arist. hist. anim. 6, 8 p. 564^{a} 19* ἀπὸ δείλης) in matutinum. CASSIOD. Ios. antiq. 3, 1 p. 62, 1 circa -a. **2** *de regione, plaga australi*: **a** *sing.*: VELL. 2, 126, 3 quidquid -o aut septentrione finitur. COLVM. 1, 6, 2 ambulationes -o aequinoctiali subiectae sint ([*ibid.* meridiem ae.]. 3, 12, 6. *cf.* PLIN. nat. 2, 212 -o contraria. TYCON. 4 p. 42, 12 adversum -o). FRONTIN. grom. p. 11, 2 Th. aruspices (*cf. p. 841, 73. 84*) ... appellaverunt ... sinistram, quae a -o (*F*, ad -um HYG. lim. grom. p. 132, 1) terrae esset (p. 11, 12. 14, 13. PS. ORIG. in Iob 1 p. 409^{C} a -o ad aquilonem). p. 11, 6 a septentrione ad -um. p. 12, 10 est ... decumanus in -um (12, 14. HEGES. 4, 16, 2 p. 266, 21 [*b. Iud. 4, 454* εἰς μεσημβρίαν]. *al.*). FLOR. epit. 4, 12, 40 sub -o (*opp.* ad septentrionem). PALLAD. 1, 12 ut partes ... hibernas -o *offeramus* (*opp.* septemtrioni, orienti). FILASTR. 121, 2 in partem aliquam -i. TYCON. 7 p. 73, 25 sol ... per -um iter habet (ISID. nat. 17, 5 per austrum i. e. -um). AMBR. hex. 4, 5, 22 p. 130, 19 esse ... in -o. RVFIN. hist. mon. 8 p. 420^{B} cum progrederemur ... contra -um. Orig. in Ios. 19, 2 *in enumeratione partium mundi* (*sim.* PS. ORIG. in Iob 1 p. 410^{A} AVG. in euang. Ioh. 10, 12^{in}. c. Fel. 2, 2 p. 829, 24. *al.*). *al.*
b *plur.*: SEN. nat. 4, 2, 29 haec -a sunt. 7, 29, 3 *cometes* per occidentem in -a pervenit. PLIN. nat. 7, 24 in -is Indiae (25, 110 in saxosis ... -is). HEGES. 4, 1, 1 p. 239, 9 septentrionalia *urbis* ..., -a (*b. Iud. 4, 1, 8* πρὸς μεσημβρίαν).
cf. Onom.

merīdiātio, -ōnis *f.* a meridiare. *i. q. quies meridiana* (*cf. p. 838, 25. 840, 18 et Blümner, Privatalt. 383. Marquardt-Mau 268sq.*): CIC. div. 2, 142 nunc ... propter intermissionem forensis operae et lucubrationes detraxi et -es addidi, quibus uti antea non solebam.

^{s}**merīdiēs**, -ēī *m.* (*f.*: *l. 69*). [*ex* *mediei-diē; *v. Wackernagel, IF 31, 1912, 251sqq. J.B.H.*] *de orig.*: VARRO ling. 6, 4 -s ab eo quod medius dies. d antiqui, non r in hoc dicebant (*cf.* VEL. gramm. VII 71, 23. CENS. 24, 3 [*p. 840, 12*]. NON. p. 60, 18. 451, 5 [*p. 841, 48*]. AVG. loc. hept. 1, 177 p. 534, 1 MACR. Sat. 1, 3, 14 CASSIOD. in psalm. 54, 17). CIC. orat. 157 ipsum -em cur non medidiem? credo quod erat insuavius (*cf.* QVINT. inst. 1, 6, 30 -em an m. oporteat *dici*, quaeritur. DON. Ter. Ad. 848 PS. AVG. quaest. test. I 108, 5 p. 255, 9. MACR. somn. 2, 5, 19 quia *cardo australis* sentiri incipit a medio terrae *eqs.* PRISC. gramm. II 137, 8. *cf.* 35, 2 ISID. orig. 3, 42, 3. *al. cf. l. 56*). IOH. MED. (?) PS. Chrysost. hom. ed. Froben I 943^{B} quia dividat diem; meros enim pars est divisa diei *eqs.* RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 137, 18 tempus ..., quo merus est dies et purior ac florulentior lux (ISID. orig. 3, 42, 3. 5, 30, 15 -s dicta quasi medidies [*cf. l. 48*] ... vel quia tunc purior dies est. merum enim purum dicitur. in toto enim die nihil clarius -e *eqs.* 13, 1, 6. 20, 3, 3). *de pronuntiatione*: PRISC. gramm. II 24, 6 d scribentes Latini hanc (*sc. litteram z*) exprimunt sono ut -s, hodie. *notatur* merid: *p. 840, 50. 841, 15.* *de formis: in usu fuisse primitus adv. -e et inde ceteros casus per hypostasin q. d. formatos docet Usener, Kl. Schr. I 259* *cf.* DON. Ter. Ad. 848 [*v. p. 840, 14*] nomen fecit de adverbio. *aliter* PRISC. gramm. III 71, 17 -e ... pro adverbio accipitur cum sit nomen). *de decl.*: CHAR. gramm. p. 45, 27 B. -s μεσημβρία -ei (*alias gen. non legitur*). *dat.* -e: CHALC. comm. 60. *plur. in usu non est* (*nihili est, quod docet* CHAR. gramm. p. 32, 7 B. pluralem genetivum ... in die et -e per rum). *de genere*: PRISC. gramm. II 159, 5 semper masculinum est 'hic -s', certum enim significat tempus diei (*cf.* 365, 25 III 475, 23. *al.*). *fem.* (*cf. J.B. Hofmann, Philol. 93, 1938, 270*): AVR. Fronto p. 31, 19 N. (*v. p. 840, 55*). AMM. 26, 1, 9 IVL. Aug. c. Iul. 6, 1, 2 VITAE patr. 6, 4, 10 ISID. orig. 3, 42, 3. 5, 30, 15 (*l. 56*). NOT. Tir. 44, 72 -e (*inter* cotidianum *et* meridianum). 44, 74 ante -e. 44, 76 post -e. *de notione* (*cf. l. 45. 55. p. 840, 12*): RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 139, 9 tempus est, quo sol celsiorem circuitus sui verticem tenet. AVG. in euang. Ioh. 9, 14 μεσημβρία (*al.* GLOSS.). GLOSS. V 651, 1 -s meridianus ('medianus?' *Heraeus*) dies. -e δειέλη. δείλης. δειλινόν. μέσην ἡμέραν. μεσήμβριον. *inde a* LEGE XII tab. (*cf. p. 840, 7. 63*), PLAVTO. [*val.* mereze, *it.* meriggio. *M.-L.*]
[*corrupt.*: APVL. met. 9, 22 (*v. adn. crit.*). *locis contextus minus certi*: CIC. de orat. 2, 367 post -em (*eL*, -e O^2, *om. M*). LIV. 44, 36, 2 VITR. 9, 1, 3 CVRT. 8, 10, 24. ITALA gen. 24, 63 (Aug. quaest. hept. 1, 69) exerceri in campo ⟨de?⟩ -e ([⟨po⟩meridie *vel* ⟨pos⟩meridie? *Castiglioni* [*gr.* τὸ πρὸς δείλης. *Vulg.* inclinata iam die]). *in interpret. dub. textus hebr.*: VVLG. I reg. 10, 2 Abd. 9.]

I *de tempore* (*cf. etiam p. 585, 18. c. attr.*: *l. 14. 23. 31. 41. 55. 84. p. 841, 21. 45*): **A** *strictiore sensu i. q. media pars diei* (*in disponendis temporibus diei*: VARRO ling. 10, 41 ut est in te⟨m⟩poribus -s ad diem sic media nox ad noctem. frg. Serv. Aen. 2, 268 solidae ... partes ... diei: mane ortus -s occasus [ISID. nat. 1, 2 (= SVET. frg. 113 p. 151, 1) m. -s (-e B^1G) et suprema]. PLIN. nat. 2, 188 *diem observavere* Vmbri a -e in -em *eqs.* [GELL. 3, 2, 6]. 7, 212 XII tabulis ortus tantum et occasus nominantur, post aliquot annos adiectus est et -s accenso consulum id pronuntiante [*cf. l. 59. p. 841, 25*], cum a curia inter Rostra et Graecostasim prospexisset solem. CENS. 23, 8 partes diei bifariam tum divisi -s discernebat. 24, 3 p. 51, 15 post hoc [*sc. mane*] ad -em; tunc -s, quod est medii diei nomen; inde de -e *eqs.* *expresse de claritate diei medii*: *l. 56sq.*): **1** *proprie*: **a** *locat.* -e (*cf. p. 839, 61*): **α** *usu originario*: TER. Ad. 848 -e ipso faciam ut stipulam colligat (DON.: cum sol vehementior est). CATO agr. 89 bibere dato (*cf.* VARRO rust. 3, 7, 9 *opp.* mane, vesperi). VARRO Men. 458 viatorem -e praetereuntem fontem. rust. 1, 2, 5 die⟨m⟩ si non diffinderem (*cf.* 3, 2, 15 dividere) ... somno -e (*cf. p. 838, 25 et* CAES. Gall. 7, 46, 5 conquieverat. PLIN. epist. 7, 4, 4 dormiturus [VVLG. II reg. 4, 5 *syn.* ferventi die]). frg. Non. p. 144, 3 sis‿veneris -e[m die] natali Fortis Fortunae. p. 545, 4 utrum -e an vesperi libentius ad obbam accedas. CIC. Att. 1, 1, 1 (*proverb.*) si iudicatum erit -e non lucere (*cf.* PETRON. 37, 5 mero -e ... tenebras esse). CAES. Gall. 5, 17, 2. LIV. 9, 32, 6 sol -e se inclinavit. 44, 35, 20. VITR. 1, 4, 2 *opp.* sole exoriente, vespere. FEST. p. 173, 25 qui plus videret vesperi quam -e. PAVL. FEST. p. 120, 17. 124, 7 immolabant. SEN. epist. 7, 4 *in ludis gladiatoriis* (*cf. p. 838, 81 et* SVET. Cal. 56, 2 Claud. 34, 2). PLIN. nat. 2, 50 quia ... -e ad septentrionem umbrae cadant, ortu vero ad occasum. 2, 99 *opp.* oriente aut occidente (*cf.* 2, 151. 21, 44). 2, 228. 12, 40 *opp.* noctu, solis exortu. 19, 183 *opp.* matutino, vespera. FRONTIN. (?) strat. 4, 3, 11 capere ... cibos (GREG. TVR. vit. patr. 9, 1 p. 702, 28 quodam -e. *cf.* VVLG. gen. 43, 16 sunt comesuri [*alleg. interpret.* RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 140, 13. *cf. et* HIER. hom. Orig. in cant. 1, 8 p. 39, 29]). TERT. apol. 46, 4 lucernas ... prostituere. adv. Marc. 1, 1 p. 291, 27 *Diogenes* lucernam -e circumferens. ITALA gen. 18, 1 (Rufin. Orig. in cant. 2 p. 139, 19) visus ... deus ... -e (μεσημβρίας, *Vulg.* in ipso fervore diei. *alleg. interpret.* RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 140, 5). Am. 8, 9 (Tert. adv. Marc. 4, 42 p. 564, 17) occidet sol -e (μεσημβρίας, VVLG. in -e). VVLG. psalm. 54, 18 vespere et mane et -e (μεσημβρίας, *Psalt. Cas.* meridiano) narrabo. Is. 59, 10 impegimus -e quasi in tenebris (*cf. p. 841, 17*). *al.* PS. ORIG. in Iob 1 p. 430^{B} medio -e. RVSTIC. Conc.^{s} I 4 p. 43, 29 sabbato -e. GREG. TVR. Andr. 6 p. 830, 20 *de incursu daemonis* (*cf. p. 838, 35. 841, 21*). *al.* *in semenstri luce Hyperboreorum*: PLIN. nat. 4, 90 -e metere (*opp.* matutinis, occidente, noctibus). **β** *c. praep.* (*praep. c. abl. v. p. 841, 10*): PLAVT. Most. 579 redito huc circiter (*cf. p. 841, 4*) -e (*P*, -em *A*). 582 hic manebo ... ad -e (*Leo, Linds.*, -em *AP*; *item* Pseud. 1174). MART. 3, 20, 13 post (*cf. l. 65. 73. p. 801, 72*) -e (C^3, *Linds., Her.*, -em *B*, *vulg.*) ... ambulat (4, 61, 12. AVR. Fronto p. 68, 9 N. [posttridie *m. 1*, p. -em *m. 2*]. ACT. lud. saec. Sept. Sev. [RhM. 81, 1932 p. 388sqq.] 40. ACT. Arv. a. 218 A 10 post merid(ie *an* -em?). *cf.* a. 241 l. 14. VEG. mil. 1, 11. 2, 18. 23. 3, 8 [*ubique in l. v. codd. mell.*, -em *ed.*; *opp.* mane]. GLOSS. δείλη). COD. Theod. 15, 5, 2 pr. ante (*cf. l. 65. p. 839, 73*) -e ([*V*]. *pro subst. n.*: AVR. Fronto p. 31, 19 N. a. -e apricum [*praecedit*: media nox, gallicinium, matutinum atque diluculum; *seq.*: -s fervida, vespera]). **γ** *pro subi.* (*cf. p. 841, 27. 29*): PLAVT. Most. 651 iam appetit -e. PETRON. 62, 3 luna lucebat tamquam -e (*cf. Her. ed.^{6} p. 285*). ITALA Is. 58, 10 (Lucif. Athan. 1, 44 p. 144, 27) tenebrae tibi ut -[a]e (-s *ed. pr.*, Aug. conf. 10, 5, 7 *et* VVLG.) erunt (*cf.* p. 145, 3). *pro obi.*: PLAVT. Boeot. 2 ubi primum accensus (*cf. l. 8. p. 841, 25*) clamarat -e (*Usener*, -em *cod.*, -em *vel* -e *edd.*).
b *ceteri casus* (*cf. p. 839, 64*): **α** *iuncturae per praep.*: *c. acc.*: ante -em ... post -em (*cf.* CHAR. gramm. p. 243, 11 B. *inter temporis finita adverbia*): LEX XII tab. 1, 7sq. (Gell. 17, 2, 10) *in agendis causis* (*cf. l. 75 et* SEN. contr. 3 praef. 5) a. -em ... p. -em (*utrobique scriptum fuisse -e suspicatur Skutsch, Kl. Schr. 167*). CIC. Tusc. 2, 9 (p. -e GR^1). CELS. 3, 21, 11. COLVM. 7, 3, 24 *in pascendo grege* (*cf.* PLIN. nat. 18, 330). arb. 12, 1 PLIN. epist. 2, 17, 18. ante -em: CIC. de orat. 3, 17 discesserunt paulumque requierunt. Tusc. 2, 67 Att. 13, 47b, 1 LIV. 7, 8, 5. PAVL. FEST. p. 346, 2 vinum ... obsorbebant (*cf.* PLIN. nat. 21, 9). SCRIB. LARG. 113. *al.* post (*cf. l. 47*) -em (*cf.* QVINT. inst. 9, 4, 39 'pomeridiem'): CATO agr. 31, 2 materiem ... eximito p. -e⟨m⟩ sin⟨e⟩ (*add. ex Plin. nat. 16, 193*; -es in *PAR*; -e sine *Skutsch*) vento austro (*sim.* 40, 2 [*inde* PLIN. nat. 17, 112]). VARRO rust. 2, 4, 6 CIC. de orat. 2, 367. off. 3, 80 ut ... in rostra ... escenderent (*cf.* ad Q. fr. 2, 15, 3. CAEL. Cic. epist. 8, 9, 1 agit causas. SVET. gramm. 4 declamare. *v. etiam l. 64*). Att. 1, 10, 1 eo ipso die p. -em. 8, 14, 1. COLVM. 1, 6, 2 balnearia ... ut sint p. -em et usque in vesperum illustria. PLIN. nat. 10, 181. ITALA lev. 6, 20 (Aug. quaest. hept. 3, 15) *offerent* (τὸ δειλινόν, *Vulg.* vespere). LAMPR. Alex. 35, 5 *opp.* matutinis horis. AMM. 25, 10, 14. 29, 1, 16 consopitus (*cf.* GREG. TVR. glor. conf. 77 p. 794, 20 p. -em [-e *v. l.*] dormientem). *al.* ad (*cf. l. 46*) -em: CIC. Att. 4, 3, 4 permansit. CAES. civ. 3, 95, 1. LIV. 34, 47, 5 usque ad -em (AMM. 20, 3, 1 ad u. -em. 26, 1, 9 u. ad -em ... plenam. *al.*). 44, 33, 11 ex ... statione ...
[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

decedi. 44, 36, 1 hora diei iam ad -em vergebat. in: SEN. nat. 5, 8, 3 usque in -em. AMM. 16, 12, 11 dies in -em vergit (19, 5, 8. 31, 10, 13 [-e *V*]). 24, 4, 17 aestus in -em crescens. CAES. Gall. 1, 50, 2 circiter (*cf. p. 840, 46*) -em (*cf.* COLVM. 7, 3, 19 circa -em [PLIN. nat. 2, 195. 228 (*opp.* ad noctis media). 10, 5 c. -em ..., quo die signum arietis sol intraverit]). LIV. 42, 64, 8 pridie per (*V*, post *Müller*) -em profecti (MELA 1, 39 PLIN. nat. 2, 151. VVLG. Dan. 13, 7 cum ... populus revertisset p. -em [μέσον ἡμέρας]). CELS. 3, 5, 7 inter -em (-e *V*) et vesperum. PLIN. epist. 2, 17, 23 *solem* orientem statim exceptum ultra -em ... servat. *c. abl.*: CAES. Gall. 7, 80, 6 a -e prope ad solis occasum (LIV. 29, 27, 6. PLIN. nat. 7, 84 ad vesperam). FRONTO p. 206, 19 N. de (*cf. p. 839, 82*) -e ad posterum temulenti. *?*pro -e: FRONTO ad p. 191, 7 N. (*loco manco legit Hauler in sched.*). ACT. Arv. a. 218 A 20 (*cf. Heraeus, ALL 12, 1902, 92*). a. 240 (Inscr. Dessau 9522) I 33 promerid. in -e (*cf. p. 840, 39*): ITIN. Alex. 21 *rivuli* praecalidi noctis e medio sensim in -e (*A*, -em *Volkmann*) frigent. VVLG. deut. 28, 29 palpes in -e sicut palpare solet caecus in tenebris (Iob 5, 14 *opp.* in nocte. *cf. et p. 840, 40*). cant. 1, 6 ubi cubes in -e? (*alleg. interpret.* AMBR. in psalm. 118 serm. 2, 11, 2 -em ... esse ecclesiam. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 139, 7 AVG. serm. 46, 37. 138, 9 un. eccl. 16, 40 p. 284, 1sqq. *cf. et p. 839, 10*). Ps. ORIG. in Iob 1 p. 430A in medio -e plures daemonum tentationes (*cf. p. 840, 42*) se demonstrant quam caeteris temporibus. *al.*

β alia: *?*PLAVT. Boeot. 2 *v. p. 840, 60.* VARRO ling. 6, 89 Cosconius ... scribit praetorem accensum (*cf. p. 840, 8. 59*) ... iubere ... inclamare horam tertiam esse itemque -em et horam nonam. CAES. Gall. 7, 83, 5 cum -s (*Q*, -e *ABM β*, *Schneider*) esse videatur (VVLG. III reg. 18, 27. *cf. l. 26 et* PLIN. nat. 18, 330 adesse). 7, 83, 8 cum iam -s (ad -em *β*, -e*? Heraeus ad Petron.*[6] *p. 285*) adpropinquare videretur. HOR. carm. 3, 25, 5 inclinare -em. AVR. Fronto *v. p. 840, 55.* APVL. met. 2, 11 -s accesserat. 6, 12 dum -s solis sedaverit vaporem. VVLG. III reg. 18, 29 transiit. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 140, 17 cum ... sexta hora non aliud quam meridianum tempus ostendat, nullus *euangelista* tamen -em nominavit. VITAE patr. 6, 4, 10 facta ... -e (*gr. Cot. p. 473 καῦμα*).

2 *in comparat. et allegoriis* (*cf. etiam l. 18. 70 et p. 840, 32. 37*) *praesertim tamquam symbolum claritatis*: AMBR. in psalm. 118 serm. 2, 11, 3 qui ... receperunt *Christum*, ... in -e sunt (*cf.* HIER. in Abd. 8sq. p. 1107A RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 140, 7). *ibid.* illis -s factus es, *Christe*, qui ponuntur in divitiis tuis (*opp.* matutinus). HYMN. Ambros. I 7, 27 pudor sit ut diluculum, fides velut -s. VVLG. psalm. 36, 6 *deus* educet quasi lumen iustitiam tuam et iudicium tuum tamquam -em (μεσημβρίαν, *Psalt. Cas.* meridianum. *cf.* AVG. nat. et grat. 31, 35 p. 258, 20). AVG. conf. 12, 15, 21 nisi ... tamquam semper -s luceret et ferveret. serm. 46, 38. IVL. Aug. c. Iul. 6, 1, 2 in quadam -e compertae veritatis sine obumbramento ignorationis. EVCHER. form. 2 p. 13, 15 -s: plena doctrinarum factorumque claritas.

B *latiore sensu* (*cf.* NON. p. 451, 5 -em mediam diei partem omnes putant solum esse dicendam, cum et noctis et ⟨aetatis⟩ [*add. Merc.*] eam temporis partem doctorum auctoritas dixerit): VARRO Men. 269 noctis circiter -e (*cf. p. 840, 45*). NON. p. 451, 13 priusquam aetas in -e est, torpedinem pelle.

II *de* **loco** (*cf. etiam p. 585, 36. c. attr.: p. 842, 24. 48. 52. 67. c. gen. loci* [*saepius in* VVLG.] *e. g. l. 82. p. 842, 20 sqq. 62*): **A** *i. q. regio caeli inter orientem et occasum posita* (*saepissime opp.* septentrio): 1 *definitiones sim.*: VARRO rust. 1, 2, 4 cum orbis terrae divisus sit in duas partes ab Eratosthene ... ad -em versus et ad s. VITR. 1, 1, 10 ex astrologia ... cognoscitur oriens occidens -s s. SEN. nat. 5, 16, 1 venti quattuor sunt in ortum occasum -em s. que. MELA 1, 3 unde sol oritur, oriens nuncupatur ..., qua decurrit, -s *eqs.* PLIN. nat. 18, 326 hora ... diei sexta contra mediam faciem -s et a vertice s. erit. 18, 332 -em excuti placet, quoniam semper idem est (*cf.* GELL. 2, 22, 14 certo atque fixo limite est. APVL. mund. 13 *bis*). GELL. 2, 22, 3 Favorinus ita fabulatus est: ... limites regionesque esse caeli quattuor: exortum occasum -em s. LACT. inst. 2, 9, 7. 9 HIER. in Abd. 8sq. p. 1106D *v. vol. II 1555, 31.* tract. in psalm. I 106 p. 175, 30 quattuor ... climata: orientem occidentem -em et boream. AVG. in psalm. 95, 15. MACR. somn. 2, 5, 19 causa ..., ut -s non australis *cardo* vocaretur *eqs. al.* *alleg.* (*cf. l. 36. p. 842, 44*): AVG. civ. 18, 32 p. 300, 10 D. (*ad Hab. 3, 3* de Theman veniet) significatur -s id est fervor caritatis et splendor veritatis.

2 *iuncturae*: **a** *per praep.*: in -em: CATO agr. 1, 3 in -em (-e *Skutsch, Kl. Schr. 206*) spectet (VARRO frg. Fest. p. 339, 3 *in augurio.* PLIN. nat. 17, 23). LIV. 22, 46, 8 Romanis in -em, Poenis in s. versis (CVRT. 4, 7, 18 FLOR. epit. 3, 5, 29). 37, 31, 10 vergit (38, 21, 1. 42, 54, 10). MELA 1, 53 actas a s. in -em nubes (2, 37 Graecia ... vecta. PLIN. nat. 3, 80). 2, 79. PLIN. nat. 2, 183 umbras iaci (*cf.* 2, 184 [*syn.* in austrum]. 6, 171). 3, 38 excurrit Italia (17, 36). *al.* TAC. Agr. 10, 2 Britannia ... Gallis ... inspicitur (*opp.* in orientem ..., in occidentem ... obtenditur; septentrionalia ... pulsantur). APVL. met. 4, 4 prono iubare (*cf. p. 842, 5*). AVIEN. ora 207 patet. VVLG. num. 34, 4 (a -e *v. l.*). Ios. 17, 9 descendit ... terminus in -em torrentis. *al.* ad -em: VARRO ling. 5, 31 iacet ad -em et austrum (*opp.* ad s. et aquilonem. MELA 3, 61 *subi.* umbrae). 7, 7 *pars* templi ... antica ... ad -em (*item in augurio*: CIC. div. 1, 31 spectans [*cf. Pease ad l.*]. LIV. 1, 18, 6. 7 dextras ad -em partes, laevas ad s. esse dixit [*cf. Conway-Walters ad l.*]. PAVL. FEST. p. 220, 3 PLIN. nat. 2, 143 ISID. orig. 15, 4, 7. *cf. p. 841, 73 et p. 839, 20*). CIC. nat. deor. 2, 49 inflectens ... sol cursum tum ad s. tum ad -em (LACT. ira 13, 4. *cf. p. 841, 81*). CAES. Gall. 5, 13, 1 angulus ... spectat (VITR. 1, 4, 1. *al.* COLVM. 6, 23, 1 MELA 3, 61 PLIN. nat. 17, 214. 37, 25. *cf.* VVLG. III reg. 7, 25 respiciebant). NEP. Cim. 2, 5 vergit (LIV. 36, 15, 7. MELA 1, 8 a s.). VITR. 6, 1, 7 progredientibus. SEN. nat. 7, 7, 3. 7, 21, 3 flexit. CVRT. 5, 4, 7 Medus ... versus (7, 10, 15 *oppida.* MELA 1, 81. 3, 68. PLIN. nat. 3, 147 a s. *al. cf.* COLVM. 1, 5, 5 villa convertitur [MELA 2, 47]. MELA 3, 78 avertitur. PLIN. nat. 5, 43 ad -em versus [*cf. p. 841, 57*] ... Aethiopes habitant). COLVM. 1, 2, 3 collibus ... devexis. MELA 1, 49 Aegyptus refugit. *al.* PLIN. nat. 3, 45 *Italia* incedit ... caeli regione ad -em ... inter sextam horam primamque brumalem. 4, 63. 5, 48. 6, 57 a s. ad -em. FLOR. epit. 3, 2, 1 sic ad -em (*cf. 3, 1, 1* ad meridianam plagam). 4, 12, 61 omnibus ad occasum et -em pacatis gentibus. VVLG. gen. 13, 14 vide a loco *hoc* ... ad aquilonem et -em. num. 10, 6 qui habitant ad -em ([*10, 5* ad orientalem plagam]. 21, 1. *al.*). Ios. 13, 4 ad -em ... sunt (18, 13 montem, qui est ad -em Bethoron inferioris. iud. 1, 16 Arad. *al.*). iud. 21, 19 sita est ... ad -em oppidi. Ezech. 47, 1 aquae ... descendebant ... ad -em altaris. 47, 19 haec est plaga ad -em australis (תֵּימָנָה נֶגְבָּה. *cf. l. 46 et p. 838, 64*). *al.* contra -em: COLVM. 9, 5, 1 sedes apium collocanda est c. brumalem -em. PLIN. nat. 6, 85. VVLG. exod. 27, 9 erunt tentoria. num. 35, 5. Ios. 11, 2 c. -em Ceneroth. *al.* per -em: COLVM. 4, 24, 3 p. -em plures palmites submittantur. VVLG. eccles. 1, 6 *sol* gyrat. sub -em: PLIN. nat. 6, 203 sub -em (-e *v. l.*) positas esse prope occasum. inter -em: PLIN. nat. 2, 120 media regione i. ortum brumalem et -em *eqs.* a -e: *de motu*: CIC. leg. frg. 4 sol ... iam devexus. SALL. Iug. 48, 3 flumen oriens (*cf.* CVRT. 9, 4, 8). VITR. 1, 4, 2. 1, 6, 4 esse *ventum* (*cf.* PLIN. nat. 2, 119. 126sq.). *al.* SEN. nat. 1, 6, 1 MELA 1, 5, 9. PLIN. nat. 18, 345 nubes ... si *incumbent.* FLOR. epit. 2, 6, 12 homines a -e et sole venientes. VVLG. gen. 13, 3 reversus ... est. Ios. 18, 14 a -e montis. 18, 15. *de situ*: BELL. Alex. 1, 4 palus ... interiecta. LIV. 26, 42, 8 ab ortu solis et a -e cincta mari (MELA 1, 21). 44, 31, 5. VITR. 6, 1, 3 absunt. CVRT. 9, 3, 1 regio ... minus vasta est. COLVM. 5, 6, 22. MELA 1, 15 terminos habet. 1, 54 oppositi nobis ... anticthones. 3, 25. PLIN. nat. 3, 84 patens. 16, 120 ferunt ... ilices ... hyphear (*opp.* a s.). *saepe.* TAC. hist. 5, 6, 1 Aegyptus obiacet. PALLAD. 1, 6, 2 VVLG. Ios. 15, 21. AVG. civ. 16, 17 p. 154, 11 D. a -e ... usque ad s. TAB. vendit. JournSav. 1930 p. 26 II A 6 (*a. 494*) *opp.* a coro, a marino. de -e: APVL. mund. 16 de s. vel -e (*Ps. Arist. 4 p. 395b 15* βόρεια καὶ νότια). AVG. epist. 140, 55 (*ad cant. 4, 16 in interpret. alleg.*). in -e (*cf. l. 57*): VVLG. Ezech. 48, 28 ad plagam austri in -e (נֶגֶב תֵּימָנָה. *cf. l. 23 et p. 838, 64*).

b *per casus*: *α acc.*: COLVM. 1, 6, 2 cubicula spectent -em aequinoctialem (1, 6, 3. 3, 12, 5 vineae [*opp.* solis ortum, occasum]. *al.* MELA 1, 11 Indi [*opp.* s. Scythae]. 1, 14 gentes. *al.* PLIN. nat. 17, 20. 22. 62 argilla. *al.* PLIN. epist. 5, 6, 15. AMM. 23, 6, 64 [*ibid.* contra orientalem plagam, ab occidentali latere, a s.]. *cf.* COLVM. 8, 8, 2 tabulatum ..., quod aspiciat hibernum -em. VVLG. Ios. 15, 2 respicit [II par. 4, 4]). PLIN. nat. 6, 129 *Tigris* altero *alveo* -em ac Seleuciam petit. *β dat.*: CHALC. comm. 60 inter aquiloni s. que et item austro -eque subiecta.

B *i. q. terra, plaga australis*: FIRMIL. Cypr. epist. 75, 25 p. 826, 6 modo cum orientalibus ... modo vobiscum qui in -e estis (VVLG. num. 13, 30 habitat. Ios. 12, 8. ORIBAS. syn. 7, 51 Aa p. 198med. medicis orientalium in -e constitutis. *cf. et l. 45*). VOPISC. Prob. 1, 3 *principis* imperio oriens occidens -s s. omnesque orbis partes in totam securitatem redactae sunt. VVLG. num. 13, 23 ascenderunt ... ad -em. deut. 33, 23 mare et -em possidebit. I reg. 27, 10 contra -em Iudae *irrui.* 30, 14 erupimus ... ad -em Caleb (*syn.* ad australem partem). *al.* AVG. serm. 46, 37 (*ad cant. 1, 6* [*p. 841, 18*]) putas quia -s Africa est *eqs.* (serm. coll. Morin p. 52, 25 -s mundi). OROS. hist. 1, 14, 1 -em et s. ... regno iungere. EVSTATH. Bas. hex. 3, 6 p. 897A qui *amnes* ex superiore -e ... descendunt (*gr. p. 68*[1] ἐκ τῆς μεσημβρίας ἄνωθεν). *metonymice de iis, qui plagam australem incolunt*: RVSTIC. Cons.S I 4 p. 173, 9 scit hoc et oriens occidens et s. atque -s.

deriv.: meridialis, meridio, meridionalis. *comp.*: antemeridie (*p. 839, 73. 840, 53*), po(st)meridie(m) (*p. 801, 72. 839, 82? 840, 47. 71*), promeridie (*p. 841, 15*). *cf.* (ante-, post)meridianus. *cf. Onom.*

merīdio, -āre *et* **merīdior**, -ātus sum, -ārī. [*a* meridies. *J. B. H.*]

de orig.: ISID. orig. 20, 3, 3 *v. p. 801, 75* (*in interpret. vocis q. e.* merenda).

de formis: CHAR. gramm. p. 465, 15 B. *inter* verba activa, quae passiva voce primi ordinis offeruntur ...: -or μεσημβρίζω, -tus sum (*sim.* DOSITH. gramm. VII 431, 19). p. 479, 23 *inter* verba, quae media appellantur. PRISC. gramm. II 396, 12 -o et -or. *habent formas act.*: SVET. (*p. 843, 3*), RVF., ISID. (*p. 801, 75*). *depon.*: CELS. (*l. 84*), ANON. Vales., VVLG. (*p. 843, 4*). *part. praes.*: SVET. (*p. 843, 4*). *supin.*: CATVLL. (*l. 84*). *de notione* (*cf. l. 76 et p. 843, 5*): GLOSS. μεσημβρίζω. μεσημβριῶ. [*val.* meridza, *it.* meriggiare, *francog.* merier. *M.-L.*]

1 *i. q. tempore meridiano quiescere, dormire* (*cf. gr.* μεσημβριάζω): CATVLL. 32, 3 iube ad te veniam -tum. CELS. 1, 2, 4 -ari ...

[*R.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ante cibum (*cf.* ANON. Vales. 13, 74 post prandium. RVF. podagr. 16 ante p.). SVET. Cal. 38, 3 gloriatus ... est *Caligula* expergefacta e somno Caesonia, quantum egisset, dum eā -ret. Nero 6, 4 missos ..., qui eum (*sc. Neronem*) -antem strangularent. VVLG. Iob 24, 11 inter acervos ... -ti sunt ([*gr. aliter hebr.* יַצְהִירוּ]. *cf. ad l.* GREG. M. moral. 16, 67 p. 1153B in meridie requiescunt). 2 *i. q.* μεσουρανεῖν, *in caeli culmine esse*: PRISC. LYD. solut. 6 p. 73, 26 adulta redundantia -ante luna (*seq.*: supergressa medium).

deriv.: meridiatio.

merīdiōnālis, -e. [*a* meridies; *cf.* septentrionalis. *J. B. H.*] [*v. l. dett. v. p. 837, 47.*] *i. q. australis*: FRONTO ad p. 206, 8 N. (= II p. 206 Haines) in alias -is sedis terras profectus est (*legit Hauler*). PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 2 p. 659, 1 in septemtrionali regione ..., in -i (*gr. 44* μεσημβρινῷ). *R.*

merifico, -āre. *a* merum *et* facere. *i. q. in merum convertere*: PS. AVG. serm. WSt. 50 (1932) p. 136, 29 (*ad Ioh. 2, 8*) Christus insapidos haustus -at (mi- *un. cod.*). *Brandt.*

merila *v. s.* medulla (*p. 598, 73*) *et s.* merula (*p. 845, 44*).

meris, -idis *f.*, μερίς. *i. q. pars fundi alii iuncta* (*cf. A. Schulten, Herm. 41, 1906, 5 sq. V. Arangio-Ruiz, Epigraphica 3, 1941, 98 sqq.*): TAB. censualis frg. (Bruns fontes⁷ 142) 5 ad k(ardinem) -is III in fronte p(edes) *tot. sim.* 6. 12. 13. TAB. aliment. Baeb. (CIL XI 1147) 3, 2 fund(um) Asellianum ... cum -bus (4, 39 c. casis et silvis et -b(us). 6, 86 c. -b(us) omnib(us) et alluvionibus iunctis praedis s. s. 7, 15 c. -e Vicriana).

merismos, -ī *m.*, μερισμός. *i. q. divisio multarum rerum* (*opp.* diaeresis [*sc. unius corporis*]): SACERD. gramm. VI 460, 4 de -o. -os quam nos partitionem vocamus fit hoc modo, cum multae res separantur, ut puta pecora multa partiuntur (*affert Verg. Aen. 1, 194*). *schema rhet.*: RVT. LVP. 1, 18 -ός. CARM. de fig. 85 -ός (*vertitur v. q. e.* distribuela).

meritissimō (-ē) *v. p. 818, 40 et 825, 59.*

1. meritō *adv. v. p. 823, 3.*

2. merito, -āvī, -āre. *a* mereo *frequentative.* *de notione*: FEST. p. 154 a 17 -vere saepe meruere dixit Cato (*l. 37*). [*falso trad. pro* maritati: TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 536, 15.] *i. q. merere frequentative*: CATO inc. lib. frg. 32 (Fest. *l. c.*) omnis ⟨... qui stipendia merit⟩averunt (*sim.* SIL. 10, 655 Siculas longe -are per oras. *cf. et p. 803, 20*). CIC. Verr. II 3, 119 si qui vilicus ex eo fundo, qui sestertia dena -asset, ... domino XX milia nummum ... miserit (*cf. p. 803, 8*). PLIN. nat. 7, 129 cum ... Roscius histrio II I D annua -asse prodatur (*cf. p. 802, 71*). PAVL. NOL. epist. 13, 11 p. 92, 21 pauperes, qui tota Roma stipem (*cf. p. 805, 82*) -ant (queritant *M*).

?CE 790 (= INSCR. christ. Diehl 1461), 1 hic magnis **meritor** mic⟨ans⟩ ... Arcadi(u)s quondam deo ... menister. *subst. agnoscit Buecheler.*

meritōrius, -a, -um. *a* mereri. *abl. pl.* -ris: CIL VI 15640, 2 X 3750, 5. [NON. p. 345, 3 *a merendo* et -i (*ci. Guiet*, mercennarii *codd.*) et meretrices dicuntur.]

i. qui mercedem meret: **a** *pertinet ad homines corpore quaestum facientes*: CIC. Phil. 2, 105 ingenui pueri cum -is, scorta inter matres familias versabantur (SERV. ecl. 8, 29 p. 97, 2 -i p. id est catamiti [*inde* SCHOL. Pers. 1, 10]). SVET. Claud. 15, 4 scorta -a (TERT. nat. 2, 10, 1 p. 113, 10 ARNOB. nat. 1, 28 p. 18, 26). ARNOB. nat. 6, 12 p. 223, 22 -i corporis (AMM. 28, 4, 9). **b** *pertinet ad aedificata* (*cf. l. 66*): VAL. MAX. 1, 7 ext. 10 alter se ad hospitem contulit, alter in tabernam -am devertit (HIER. chron. a. Abr. 1976 = SVET. frg. p. 360, 1 e t. -a oleum terra erupit [PS. HIER. in Luc. p. 569A PROSP. chron. I p. 405, 333 OROS. hist. 6, 18, 34. 6, 20, 6. 7]. ISID. orig. 10, 182). PLIN. epist. 2, 17, 26 balnea. SVET. Vit. 7, 2 cenaculo. PAVL. sent. 2, 31, 16 in caupona vel in -o stabulo diversoriove. GLOSS. domus. **c** *pertinet ad vehicula, quae mercede locantur*: SVET. Iul. 57 raeda. Cal. 39, 1 vehiculis. **d** *alia*: SEN. dial. 10, 14, 3 cum per diversissimas domos -am salutationem circumtulerint. epist. 88, 1 nullum in bonis *studiis* numero, quod ad aes exit. -a artificia sunt.

neutr. pro subst. **meritōrium,** -ī *n.* **a** *i. q. aedificata, quorum partes mercede locantur*: **α** *generatim*: IVV. 3, 234 quae -a somnum admittunt? (*cf.* SCHOL.). PAPIN. dig. 32, 91, 4. VLP. dig. 7, 1, 13, 8 si domus usus fructus legatus sit, -a illic facere fructuarius non debet (*ibid.* -a non facturum). TERT. adv. Val. 7 p. 183, 23 pergulis ... unicuique deo ... distributis ... -um factus est mundus. CIL X 1450 macellum cum ornamentis et -is (1701). 3750, 5 vicus Spurianus cum suis -is. INSCR. RevA. 1909 IV 13 p. 436, 5 (*Thamugadi*) in his praedis ... -a praestantur. GLOSS. *v. p. 799, 33.* **β** *speciatim i. q. tabernae, in quibus viatores excipiuntur* (*cf. l. 56*. GLOSS. ξενοδοχεῖον. ἀκρατοπώλιον. cella vinaria vel hospitium): VLP. dig. 17, 2, 52, 15 viatica ... et -orum et stabulorum (47, 10, 5, 5 ad -a vel stabula. 50, 16, 198 stabula ... vel alia -a. CIL VI 15640, 2 monumentum ... cum horto et stabulo et -is). CONC.S I 5 p. 286, 18 in -o non invenit locum (*p. 94, 28* cenaculi, *gr. I 1, 7 p. 64, 9* ἐν τῷ καταλύματι). **b** *i. q. lupanar, ubi sunt scorta meritoria* (GLOSS. domus meretricis. loca tabernarum, ubi adulteria committuntur): SPART. Pesc. 3, 10 pro tricliniis popinas habent, pro cubiculis -a. VOPISC. Tac. 10, 2 -a (*scorta interpret. Salmas.*) intra urbem stare vetuit. FIRM. math. 3, 6, 22 mulier ... quae ... in -o se statuat. 6, 30, 10. 16 in publicis -is. AVR. VICT. Caes. 28, 6 SCHOL. Iuv. 6, 125. 127. 10, 237. AMBR. in psalm. 118 serm. 1, 12, 2 putas tunc primum te intrare -um, cum fornicem meretricis ingrederis? (ISID. orig. 10, 229 a prosedendo in -is vel fornicibus). RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 4, 4 lupanar Veneris et -um. PRVD. ham. 761 IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 5, 23 p. 1458.

meritum, -ī *n. v. p. 814, 1.* (*abl.* **meritū** *v. p. 814, 4*).

Bulhart.

mermis *v.* myrmex. **merobalano** *v.* myrobalanum.

merobibus, -a, -um. [*a* merum *et* bibere, *cf. gr.* ἀκρατοπότης. *J. B. H.*] *qui merum bibere solet*: PLAVT. Curc. 77 anus ... multibiba atque -a (*cf. Leo ad l.*). *cf.* meribibulus.

[**meroides** *v.* neurodes.] **merois** *v. Onom.*

[**meropde** *v. s.* myropola.]

merops, -pis *m.* (*et f.*), ὁ μέροψ. *de etym.*: PROB. Verg. georg. 4, 14 -es appellantur graece ἀπὸ τοῦ μερισμοῦ ... vocis, quam iidem ὄπα dicunt. *de genere: masc.: l. 25 et vol. VI 1720, 37. fem.*: SCHOL. Verg. Bern. georg. 4, 14 -es: haec -s. *cf. vol. VI 1671, 46.* *syn.* (*cf. l. 32*): apiastra: *v. vol. II 233, 45. cf. l. 25.* barbarus: *v. vol. II 1743, 47 sq.* galbeolus: *v. vol. VI 1671, 45* (*cf. Sofer, Etym. d. Isid. p. 134 sqq.*). gaulus: *v. vol. VI 1720, 36* (*cf. Sofer l. l.*).

nomen avis, q. e. '*Merops apiaster L.*' (GLOSS. nomen avis. aves apibus inimicae. πτηνῶν εἶδος): VERG. georg. 4, 14 absint ... a stabulis *apum* -esque aliaeque volucres (SCHOL. Bern.: -es virides, et vocantur api⟨a⟩strae, qui comedunt apes, Gaudentius dicit [*sim.* SERV. *vol. II 233, 45*]. PROB. *et* SERV. auct. *v. vol. II 1743, 47 sq.*). PLIN. nat. 1, 10, 51. 10, 99 -s vocatur genitores suos reconditos pascens (*seq. descriptio sec. Aristot. hist. anim. 9, 13 p. 615b 24 sqq.*). ANTH. 762, 43 regulus atque -s et ... progne consimili modulo zinzizulare sciunt. EVSTATH. Bas. hex. 8, 2 p. 948A paucae ... avium pedes inutiles habent ..., sicut hirundines -esque, quibus esca solo praebetur ex aëre (*gr.* αἵ τε χελιδόνες ... καὶ αἱ δρεπανίδες). *cf. Onom.*

*merōsus, -a, -um. *a* merum. *vox ficta ut vid. ab* AGROEC. gramm. VII 123, 9 (*cf. vol. II 381, 24 sqq.*) meracam (-tam *var. l.*) potionem, -um autem vinum appellabimus (*inde* ISID. diff. 1, 41. *al.*).

merothēca, merothetēs *v.* myrotheca. **merr(h)a** *v. Onom.*

[ITALA iud. 5, 8 (Lugd.) tegumen iuvenum **merrōnum** (*sec. gr. rec. A* σκέπη νεανίδων [*sc. falso lectum pro* σκέπην ἐὰν ἴδω] σιρομαστῶν).] *Brandt.*

mers, -cis *v. s.* merx. **mersinus,** -a, -um *v. s.* myrsinus.

mersio, -ōnis *f.* *a* mergere. *de orig. et formatione*: EVTYCH. gramm. V 456, 4 (*cf.* GRAMM. suppl. 75, 8). GLOSS. δύσις ἡ ἐν ὕδατι -o. βύθισις mersus -o.

i. q. actus demergendi: in baptismate: CANON. Dionys. Exig. p. 10, 18 St. trinam -em (*gr. Mansi 1, 40* τρία βαπτίσματα. IOH. epist. ad Sen. 6 p. 403B. GREG. M. epist. 1, 41 p. 57, 17 baptismatis. ISID. vir. ill. 39. 40). GREG. M. epist. 1, 41 p. 57, 24. 27 -es numerant. *occidendi causa*: APON. 3 p. 61 cognoscere ... divisionem rubri maris -emque Pharaonis.

mersito, -āre. *a* mersare. *i. q. saepius immergere, immittere*: SOL. 45, 18 quo quis *equus* acrior fuerit ..., profundius nares -at (*Plin. nat. 8, 165* mergit) in bibendo.

merso, (-āvī: *l. 56*), -ātum (*l. 74*), -āre. [*a* mergere, *cf.* mertare. *J. B. H.*] *de formatione et notione*: PRISC. gramm. II 430, 6 mergo a supino facit frequentativum ... -o. SCHOL. Hor. gloss. Γ carm. 4, 4, 65 -o -as praeteritum perfectum -vi facit et est activum; ... mergo ... est neutrum. ISID. diff. app. 243 *v. p. 830, 27.* GLOSS.L III Abol. ME 53 -at mergit. *inde a* CATVLLO, LVCR. [*e coni. non probabili*: LAVS Pis. 209. *cf. et p. 832, 36.*]

i. q. (saepius) demergere, deicere, obruere (*fere liquoribus; abysso: p. 845, 2*): **A** *proprie* (*subi. fere homines; res: l. 64. 76. p. 845, 3. mediopass.: l. 72. 79*): **1** *generatim*: **a** *animantia*: *homines* (*corpora*): LVCR. 6, 1175 (*antea*: multi praecipites nymphis putealibus ... inciderunt:) ... sitis arida corpora -ans (*A all.*, messans *V*, inerrans *B*, versans *Vat.*). HIL. hymn. 20 Iohannes ... aquis -ans *baptizando* in Iordanis. AVSON. Mos. 183 Nymphas (*subi.*) ... Satyros (*obi.*) -are vadis. *pro refl.*: SER. SAMM. 438 lymphis corpus -are marinis. *bestias*: VERG. georg. 1, 272 gregem fluvio -are salubri (*cf.* MACR. Sat. 1, 7, 8. 1, 16, 12. *sim.* PANEG. 6, 11, 5 bicorne). 3, 447 aries in gurgite ... -atur. COLVM. 7, 4, 8 *ovis* ad litus deducta -atur (*seq.* perluitur). CYPR. GALL. gen. 986 per stagna pecus ... -are. *mediopass.*: AVIEN. Arat. 1701 volucres si gurgite saepius alto pectora -entur (*gr. 943* κλύζονται ἐνιέμεναι ὑδάτεσσιν). **b** *res*: SEN. nat. 4, 13, 10 boletos ... indumento suo -tos. PALLAD. 12, 20, 4. CYPR. GALL. exod. 402 gramen hysopi ... in sanguine (*Vulg. exod. 12, 22* tingite). *sidera*: MANIL. 2, 949 *locus in occasu constitutus* sidera -at (*F*, *Reg.*, *Wageningen*, mersit *O*, mergit *Bentl.*, *Housm.*). COLVM. 10, 295 Phoebus equos in gurgite -at Hibero. *mediopass.*: AVIEN. Arat. 1087 os et colla ... per aequor -antur. 1166 Cepheus ... verticem ... -atur (*gr. 633* δύνει ... κεφαλῇ). 1200 oceano -antur (*651* πάντα βάπτων ὠκεανοῖο) pectora *Cephei*. 1249 Perseus ... -atur (*688* δύεται) cetera ponto. MART. CAP. 6, 607 (*opp.* exoritur. *sim.* 8, 844). **2** *occidendi, delendi causa*: **a** *animantia*: HOR. sat. 2, 4, 19 vivam *gallinam* musto -are Falerno. TAC. ann. 15,

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

69, 2 aquā. PRVD. cath. 12, 122 in profundum ... gurgitem. ham. 833 animam ... -andam penitus puteo ferventis abyssi. CYPR. GALL. gen. 245 fluentis. **b** *res*: SIDON. carm. 15, 134 -bat ... tempestas ... carinas.

B *in imag. et transl.* (*fere pass.; act. subi. res praeter l. 7. mediopass.: l. 12*): 1 *generatim*: CATVLL. 68, 13 quīs -er fortunae fluctibus. HOR. carm. 4, 4, 65 -es (Ψ, mersus *all.*) profundo *gentem Romanam*, pulchrior evenit. LAVD. [Turiae] (CIL VI 1527) 73 maerore -or. PANEG. 2, 7, 4 naufragos atque fluitantes ab illis, quibus -bantur erroribus, aegre aetas recepit. AMBR. fug. saec. 4, 21 ne ... inundatione ... saeculi -entur animi interiora vestigia. AVG. conf. 2, 2, 2 *concupiscentia carnis* imbecillam aetatem -bat gurgite flagitiorum. *mediopass.*: HOR. epist. 1, 1, 16 -or civilibus undis. 2 *c. notione delendi*: LVCR. 5, 1008 tum penuria ... leto membra dabat, contra nunc rerum copia -at. AMBR. hex. 3, 1, 4 latibula passionum, ubi -antur quicumque inciderint et non emergunt. PRVD. c. Symm. 2 praef. 59 cui *linguae* -are (versare *V*) facillimum est tractandae indocilem ratis (*seq.*: non me fluctibus obruat). MART. CAP. 1, 15 ut *fluvius nationes* ... aut ripae redderet aut amne -ret.

structurae: *abl. inde a* CATVLLO (*l. 6*), VERG. (*p. 844, 68*) *passim*. in *c. abl.*: VERG. *p. 844, 70*. COLVM. *p. 844, 78*. HIL. *p. 844, 66*. CYPR. GALL. *p. 844, 75*. in *c. acc.*: PRVD. *l. 1*. per: AVIEN. *p. 844, 79*. CYPR. GALL. *p. 844, 71*. *acc. gr.*: AVIEN. *p. 844, 72. 80. 82.*

deriv.: mersitare. *compos.*: de-, submersare. *cf.* immersabilis.

mersūra, -ae *f.* *a* mergere. GLOSS. III 435, 8 καταποντισμοί -ae (*Heraeus*, mensurae *trad.*). *i. q. depressio, locus depressus* (*in imag.*): CASSIOD. in psalm. 27, 1 lacus ... quas profunditates et -as habeat ignoratur. 54, 25 fovea mortalis, -a terribilis.

mersus, -ūs *m.* *a* mergere. GLOSS. *v. p. 844, 43.* *i. q. actio immergendi, influxio*: COSMOGR. 1, 7 *fluminum* ortus cursus -usque.

merto, -āre. *a* mergere, *cf.* mersare. PAVL. FEST. p. 81, 10. 124, 9 -at pro mersat dicebant. QVINT. inst. 1, 4, 14 -are atque pultare dicebant. NON. p. 138, 33 -ret: mergeret (GLOSS.). *i. q. mergere* (*trop.*): ACC. trag. 122 fortasse an sit quos (quod *v. l.*; quod vos *Buech.*) hic non -et metus. 134 qui me ... effrenata impudentia praesentem praesens dictis -are institit. *R.*

Aegyptii **meru**, Itali serpullum PS. APVL. herb. 100 l. 12 (*cf. Ps. Diosc. Vind. 3, 38* Αἰγύπτιοι μερουόπνος). *Brandt.*

merula, -ae *et* (*sero*) **merulus**, -ī *c.* [*cf. c. cambr.* mwyalch '*turdus merula*', *theod.* Amsel. *J.B.H.*] *de orig.*: VARRO ling. 5, 76 -a quod mera, id est sola, volitat (*cf.* QVINT. inst. 1, 6, 37. *sim.* PAVL. FEST. p. 124, 4 *v. p. 848, 27. cf. et l. 44*). ISID. orig. 12, 7, 69 -a antiquitus medula vocabatur, eo quod modulet; alii ..., quia sola volat, quasi 'mera volans'. *scrib.* -il- VARRO rust. 1, 38, 2 *A.* -ol- *e. g.* OV. hal. 114. *de usu plur. v.* VARRO ling. 10, 66. *de formis* -a *et* -us: VARRO ling. 9, 55 dici pantheram -am, non [non] dici pantherum -um (*sim.*: CHAR. gramm. p. 71, 22 B. -a an -us κόσσυφος dicendum sit, quaeritur. -a dicenda est. *cf. et* p. 72, 1 IDIOM. gen. gramm. IV 577, 39 SCHOL. Hor. sat. 2, 8, 91). rust. 3, 5, 6 in -is, quae nomine feminino mares quoque sunt. *formas in* -us *habent* SVET. (*l. 76*), AVG. (*l. 79*), MARCELL. (*p. 846, 1*), POL. SILV. (*l. 61*), ORIBAS. (*p. 846, 10*), ISID. (*p. 846, 6*), PRISC. (*l. 66*), ANTH. (*l. 78*), GLOSS. -a *inde a* NAEVIO (*l. 56*). *de signif.* (*cf. et l. 61. p. 846, 5*): GLOSS. -us κόσσυφος. *gr. ubique respondet* κόσσυφος. [*val.* mierla, *it.* merla, *francog.* merle, *hisp.* mierla. *M.-L.*] [*locis mancis*: NAEV. com. 123 -a sanderacino ore. INSCR. NSc. 1920 p. 223 nr. 4 (*tab. lusoria*) -u(s) turdus (*cf. l. 81*). *loco dub. trad.*: PLAVT. Cas. 523 -a per vorsus (*Fest.; def. Lindsay, ClRev. 6, 1892, 124*, merui apervorsus *P; alii alia ci.*).]

1 *nomen avis q. e. 'turdus merula L.'* (*cf.* POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 18 [*inter nomina volucrum*] -us. GLOSS.[L] I Ansil. ME 502 -a genus avis nigrae): *generalia*: VARRO rust. 1, 38, 2 *fimum* ex aviariis turdorum ac -arum. 3, 5, 1 milia aliquot turdorum ac -arum includere (*cf.* PLIN. epist. 4, 2, 3 habebat ... -as). 3, 9, 17 cum psittacis ac -is albis (PLIN. nat. 10, 87 candidae [*inde* SOL. 7, 12. *cf. et* PRISC. perieg. 415 -os ... albos]). CIC. fin. 5, 42 evolare -as. HOR. ars 458 -is intentus ... auceps. PLIN. nat. 8, 101 -ae ... lauri folio annuum fastidium purgant. 10, 72 abeunt et -ae turdique (1, 10, 34). 10, 80 (*fusius*). 10, 111 saliunt ... -ae. 10, 115. 147 bis anno pariunt. 10, 207 amici ... -ae et turtures. APVL. flor. 17 p. 81. GREG. M. dial. 2, 2 p. 78, 18 M. nigra parvaque avis, quae vulgo -a vocatur. *de cantu et imitatione vocum humanarum*: VARRO rust. 3, 5, 14 aves ... cantrices ut lusciniolae ac -ae. VITR. 10, 7, 4 ab natura mutuatos effectus ... uti -arum ⌊⟨a⟩qu(a)e motu⌋ (⌊ ⌋ *secl. Krohn*) voces (*cf.* AVG. soliloq. 2, 6, 12 in horologiis -ae aut corvi quaedam imitatio). PLIN. nat. 10, 80. SVET. frg. 161 p. 252, 2 *est* -orum (-i *vel* -ae *vv. ll.*) frendere vel zinziare (*cf.* ANTH. 733, 9 -ae ... cantus zinzilat. 762, 13 -us ... zinzitat). APVL. flor. 17 p. 82 fringultiunt. AVG. in psalm. 18, 2, 1 -i et psittaci ... saepe ab hominibus docentur sonare quod nesciunt (*cf. l. 65 et* CASSIOD. in psalm. praef. p. 11B nequaquam nobis ut p. -isque vernandum est *eqs.*). INSCR. RhM 1891 p. 209 (*in tab. lusoria*) -a cantat (p. 212 ⟨-a⟩ *suppl. cf. etiam l. 57*). *est cibus subtilis* (*praecipue dysentericis aptus*): HOR. sat. 2, 8, 91 -as poni. CELS. 2, 30, 2. PLIN. nat. 30, 58 *medentur* dysintericis ... -ae (1, 30, 8—53). MARCELL. med. 27, 28 prosunt torminosis ... -i turdi. ORIBAS. syn. 4, 1 p. 3. 4, 3 p. 7 -as turdus. 4, 17 Aa p. 19 (*La*: quodtifon [*i.* κοττύφων]).

2 *nomen piscis q. e. 'labrus merula L.'* (*cf. Saint-Denis, Vocabulaire des animaux marins ... Paris 1947 p. 64 et* POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 544, 12 [*inter nomina natantium*] -a. ISID. orig. 12, 6, 5 nigri -i): VARRO ling. 9, 28 an e murena fit ... -a? OV. hal. 114 -ae ... virentes. COLVM. 8, 16, 8 *pisces* saxatiles ... ut -ae turdique (PLIN. nat. 9, 52. 32, 149). 8, 17, 8 includemus. *laudatur caro* (*praecipue aegrotantibus apta*): ENN. frg. var. 42 *inter alios pisces*. ORIBAS. syn. 4, 1 Aa p. 3 pisces aspratiles quales sunt ... -a (*La*: merolus). ALEX. TRALL. 1, 63 -a turdus. RVF. podagr. 10 molles ... carnes habent ... scaros -a.

deriv.: meruleus. (merulator?). *R.*

merulātor, -ōris *m.* *vox obscura orig. dub.* (*an cognomen?*): CE 463, 1 hic situs ille ego sum -r Publius ipse (*cf. Buecheler ad l. et Stowasser, Wien. Stud. 25, 1903, 267 sq.; cui consentiens Lommatzsch in plagulis confert* AVSON. *76 p. 313 P. i. q. 'auceps' Niedermann in plag.*).

merulentia, -ae *f.* *a* merulentus. *i. q. vinolentia, ebrietas*: FVLG. aet. mund. p. 138, 5 (*ad gen. 9, 21*) madidus -a. p. 151, 24 (*ad I reg. 1, 13*) maerorem mentis -am credidit mulieris.

merulentus -a, -um. *a* merum, *cf.* vinolentus. *i. q. vinolentus, ebrius*: FVLG. serm. ant. 58 Rabirius in satira ait: abstemium -e⟨n⟩ta fugit Metenia nomen. aet. mund. p. 137, 22 (*ad gen. 9, 21*) didicit -us sanctitatem perdere. p. 161, 5 *vasa sacra* -o barbarorum potu polluta. *metaph.*: FVLG. myth. 1 praef. p. 8, 7 praepetis ungulae rivo -as Pierides. *deriv.*: merulentia. *Brandt.*

meruleus, -a, -um. [*a* merula *iocose secundum* ulmeus *sim. J.B.H.*] *i. q. colore merulae (sc. atro) praeditus*: PLAVT. Poen. 1289 *amicam* pugnis totam faciam uti sit -a, ita replebo atritate, atrior multo ut siet quam Aegyptini.

merulus, -ī *v. p. 845, 46.* **merum**, -ī *v. p. 848, 61.*

meruo *v. s.* mereo (*p. 802, 30*). *R.*

merus, -a, -um. [*cf. c. hibern.* ē-mer '*non splendidus, non clarus*', *anglosax.* ā-merian '*purgare, probare*', *gr.* μαρμαίρω '*splendeo*' *sim. J.B.H.*] *vox vulgaris et poetarum* (PLAVT. *20ies adi., 4r* -um *subst.*, TER. *semel*, CIC. de orat. *semel* [*v. p. 848, 42*], Att. *5ies*, LIV. *semel; deest apud* CAES., TAC.). *comparativus et superl. desunt; cf. p. 787, 29. de differentia inter* meracus *et* -us *v. p. 787, 27.* GLOSS. *v. l. 48. 61. 83. p. 848, 2. 29. 40.* [*val.* mneru, *neap.* miere, *francog. vet.* mier, *hisp.* miera. *M.-L.*] [*falso trad.*: COLVM. 4, 29, 2. *dub.*: PRISCILL. can. praef. p. 110, 14 (*cf. adn. crit.*). *coni.*: CIC. Att. 7, 1, 9 *v. s.* mirus. APVL. Socr. 2 p. 121. MIN. FEL. 20, 3 (*cf. Axelson, Senecastud. 100 adn. 39*).]

A *i. q. nulla admixta alia re ex una eademque materia constans, non mixtus, purus, sincerus sim.* (SERV. auct. Aen. 3, 525 quod nihil admixtum habet. ISID. orig. 20, 3, 3 -um dicimus quidquid purum atque sincerum est, sicut et aquam -am nulli utique rei mixtam [*sim.* GLOSS. V 116, 30]. *al.* GLOSS. integra. manifesta. probatas. pura. sincera. ἄκρατον. καθαρά. *cf. l. 61. p. 848, 64*): 1 *sensu strictiore*: **a** *pertinet ad corporea*: α *ad vinum*: PLAVT. Amph. 430 vini (431. VARRO Men. 137 tibi v. corpus corrumpis -o. OV. met. 15, 331 si -a v. bibisset. CELS. 4, 11, 5. 4, 26, 3. 9 (*opp.* mixtum). 5, 27, 3E. 11. *al.* SCRIB. LARG. 127. 165 (*opp.* mixto). 170. *al.* PLIN. nat. 27, 39. *al.* APVL. met. 4, 22. *al.* ITALA Ier. 25, 15 (Hier. epist. 18 A, 15, 6) calicem v. (*metaph.*) -i (*gr. 32, 1* τοῦ οἴνου τοῦ ἀκράτου, *Vulg.* vini furoris. *ad l. cf. p. 787, 41*). VVLG. psalm. 74, 9 calix ... v. -i plenus misto (οἴνου ἀκράτου. *allegorice interpr.* EVCHER. form. 7 p. 41, 3). MARCELL. med. 20, 27 v. austeri -i (22, 37). 25, 11. *al.* *in meton.*: CATVLL. 27, 7 abite, lymphae, vini pernicies ..., hic -us est Thyonianus. VERG. Aen. 5, 77 -o libans carchesia Baccho (SERV.: id est puro. CLAVD. DON.: hoc est vino incorrupto. GLOSS. V 544, 36 puro vino). *cf. enallagen*: MART. 7, 67, 10 -os deunces. *cf. p. 848, 61.* β *ad alia liquida*: LVCR. 1, 261 (*alludens vino*) proles ... lacte -o mentes perculsa (PRVD. apoth. 431. *cf. p. 848, 36*). OV. met. 15, 323 vina fugit gaudetque -is abstemius undis. PLIN. nat. 14, 149 -os ... hauriunt tales sucos nec diluendo ut vina mitigant. PLAC. med. 4, 2 rec. α bibat cum aqua calida, sed -a. γ *ad res solidas*: CATO orig. 93 mons ex sale -o magnus. PLIN. nat. 16, 186 quibusdam *arboribus* pulpa sine venis -o stamine et tenui constat. 33, 23 -o auro. 34, 145 neque alia genera ferri ex -a acie temperantur, ceteris enim admiscetur mollior complexus. ARNOB. nat. 6, 10 p. 221, 30 faciem -o oblitam minio. PS. DIOSC. Vind. 4, 159 Ῥωμαῖοι λαππάγω, οἱ δὲ λάππολα μέγα. *accedit ad adi.* (*fere pro adv. cf. p. 850, 43*): PHYSIOGN. 27 p. 41, 14 nigri qui veri et -i sunt oculi *eqs.* δ *ad animantia* (*cf. et p. 847, 81*): PLAVT. Curc. 476 in medio *foro* propter canalem ibi ostentatores -i. Poen. 584 istorum *testium* nullus nefastus, comitiales sunt -i; ibi habitant, ibi eos conspicias quam praetorem saepius. VARRO rust. 2, 2, 2 si neque vetulae sunt *oves* neque -ae agnae. IVV. 6, 187 se non putat ulla formosam, nisi quae de Tusca Graecula facta est, de Sulmonensi -a Cecropis (MART. CAP. 4, 333). SIDON. epist. 9, 3, 7 -us (*i. integer, sincerus*) arbiter.

b *pertinet ad incorporea* (*cf.* DIFF. ed. Beck p. 69, 10 -o animo: simplici vel fido dicitur [*sim.* GLOSS.[1] II Abav. ME 33. *al.*]; *interdum latet significatio vini -i, e. g. p. 847, 4. 8. 62; accedunt notiones* [*Brandt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

similes his: verus [*l. 7.49.73; cf. et p. 846, 74*], sincerus [*l. 18. 21. al.*], solidus [*l. 63*]): PLAVT. Curc. 49 malus clandestinus est amor, dămnum est -um. Persa 93 rem loquitur -am (*cf. q. s.*). Truc. 43 si semel amoris poculum accepit -i (mere *trad.*; *cf.* CATVLL. 13, 9 contra accipies -os amores *eqs.* [*sim.* MART. 14, 206, 1]). HOR. sat. 1, 4, 48 *comoedia*, nisi quod pede certo differt sermoni, sermo -us. epist. 1, 18, 8 asperitas agrestis ... dum volt libertas dici -a veraque virtus *eqs.* LIV. 39, 26, 7 velut ex diutina siti nimis avide -am (seram, auream *al. var. ll.*) haurientes libertatem (PERS. 5, 82. *cf. etiam p. 787, 66*). SEN. epist. 66, 44 hoc bonum inter -as voluptates est (APVL. Plat. 2, 22 p. 125, 9 [*opp.* turpium]). 119, 1 lucrum. COLVM. 3, 21, 10 posse gustum cuiusque generis *vini* non mixtum, sed vere -um condere (*cf. ibid.* quia nihil intervenit diversae naturae). PETRON. 37, 5 -o meridie si dixerit illi tenebras esse, credet (*cf. p. 839, 55*). 61, 4 hilaria -a sint. QVINT. inst. 11, 1, 52 -is ... affectibus (CLAVD. DON. Aen. 10, 607). AVR. Fronto p. 82. 6 N. -a salubritate frui. GELL. 11, 2, 4 non -am elegantiam, sed multa parsimonia mixtam. 13, 24, 2 haec -a veritas (TERT. adv. Prax. 2 p. 229, 24 VICTRIC. 16. CAPREOL. epist. 2, 13 sincera haec et -a v. *cf.* MACR. Sat. 1, 7, 18 manantes -i veri fonte rationes). APVL. apol. 27 qui corporum causas -as et simplicis rimantur. Plat. 2, 3 p. 106, 15 horum ..., quos mediocres vult videri, neque sinceras esse virtutes nec vitia tamen -a et intemperata, sed hinc atque inde permixta esse. 2, 27 p. 132, 10 nec ... vel optimatium vel etiam popularis imperii solos et -os status utiles arbitratur. POMPON. dig. 41, 3, 32, 2 neminem ... -a subtilitate possidere Labeo scribit (VLP. dig. 34, 4, 3, 1 secundum -am s.). 45, 1, 5 pr. iudiciales sunt ... *stipulationes*, quae a -o iudicis officio proficiscuntur ...; praetoriae, quae a -o praetoris officio proficiscuntur (*opp.* communes praetoriae et iudiciales). PAPIN. dig. 1, 21, 1, 1 -um imperium (*cf. vol. VII 1, 573, 70*). 39, 5, 27 non -am donationem esse (PAVL. dig. 23, 4, 28). CALL. dig. 35, 1, 82 neque condicionem -am putamus esse, quae in datione existit, neque -am condicionem, quae in facto sit, sed eam condicionem, quae ex mixtura quadam consistit. TRYPH. dig. 37, 4, 20, 2 qui -o iure intestato heres exstitit (VLP. dig. 4, 4, 16 pr. COD. Iust. 6, 6, 3 [*a. 223*]). 6, 58, 12, 1 hoc *ius* -um atque immutilatum ... servari. NOVELL. Iust. 62, 1, 2. *cf.* PAPIN. dig. 26, 7, 36 aequitas, quae -um i. compensationis inducit. TRYPH. dig. 16, 3, 31 pr. *bonam fidem* utrum aestimamus ad -um i. gentium, an vero cum praeceptis ...? *cf. p. 848, 46*). 49, 15, 12, 5. VLP. dig. 11, 7, 14, 13 non -am ... actionem imitari, sed solutius aequitatem sequi (*cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 4, 3 [*ad psalm. 74, 9*] *deus* inclinat ... ex hoc, quod -um est et vehemens, in hoc, quod levius est ac moderatius). 30, 75 pr. legatum ... non in -am voluntatem heredis collatum (MOD. dig. 34, 4, 18 [*syn.* nuda]. TERT. castit. 3 l. 8 ex -a et tota v. [*cf. infra l. 71*]. NOVELL. Theod. 16 pr.). PAVL. dig. 17, 1, 22, 3 quantum ad -am rationem *eqs.* (AVG. util. cred. 1, 2 p. 4, 12 -a [mira *var. l.*] et simplici ratione). TERT. nat. 2, 2, 1 -a sapientia ⟨phi⟩losophorum. anim. 53, 6 *anima vi mortis* erumpit ... ad -am et puram et suam lucem. pudic. 1 p. 221, 5 -am et veram integritatem carnis obtruncant amputantes *eqs.* (*sim. app.* SIDON. epist. 2, 2, 8. *cf. l. 7 et 73*). SOL. 46, 4 mălum *Medicum* ... amaritudinis -ae. DIOM. gramm. I 299, 2 -ae latinitatis puraeque eloquentiae (*cf.* SIDON. epist. 2, 10, 1 nisi ... -am linguae Latiaris proprietatem de ... barbarismorum robigine vindicaveritis). GAVDENT. serm. 19, 20 G. illam -am atque apostolicam fidem adultera permixtione confundunt (PS. PHOEBAD. fid. 1 p. 34A. *alio sensu abl. modi*: COD. Theod. 13, 11, 13 -a f. et integra veritate scribatur. SALV. epist. 9, 14 COD. Iust. 6, 23, 19 pr. CIL X 7295, 1 -a f. admi⟨nistravit⟩. *cf. p. 848, 55*). AVSON. 294, 4 p. 149 P. Attica, facundae cuius -a gloria linguae (PRVD. apoth. 960 deo, cuius -a g. falsi nil recipit). CLAVD. DON. Aen. 3, 345. 4, 31 -i consilii (*cf. quae praecedunt*). AMBROSIAST. in I Cor. 8, 1 p. 226B *scientia* temperatur ... a dilectione, ut non satis -a sit et inebriet scientem, ut se extollat. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 91, 19 -am solidamque doctrinam. PRVD. apoth. 26 -a maiestas est infinita nec intrat obtutus, aliquo ni se moderamine formet. c. Symm. 2, 745 virtus. PHYSIOGN. 10 p. 15, 13 indicia ... sincera et -a. CARM. adv. Marc. 2, 62 -a, non extera verba locuti. COD. Iust. 1, 14, 12, 4 a nobis interpretatio -a procedit. 6, 4, 3, 2 ingenuitas. *al.* *significat ideam*: CLAVD. MAM. anim. 1, 25 p. 92, 16 cum ... -am longitudinem contemplari cupis ..., proice ... omne corporeum. *ad incorp. potius referenda*: PLIN. epist. 6, 14, 2 mei certe stomachi haec natura est, ut nihil nisi totum et -um velit (*cf. supra l. 44*). 8, 24, 2 cogita te missum in provinciam Achaiam, illam veram et -am Graeciam (*cf. q. s.*). *ad enuntiatum pertinet*: POMPON. Atell. 120 nescioquid non est hoc -um, quod hic plorat (NON. p. 344, 10 sincerum. *cf. locum obscuriorem*: VARRO Men. 552 liberos parare cui necesse sit, non est -um, nec tu edepol quid simulas tuis [NON. p. 344, 1 solum *vix recte*]).

2 *cum superlatione saepe iuncta cum metaphora significat integram et perfectam qualitatem alicuius (rei)* (*cf. etiam quae ad p. 848, 30 adnotavimus. plerumque pertinet ad incorporea; ad corp.: l. 82. p. 848, 13. 22; ad homines [cf. etiam p. 846, 75]: p. 848, 1. 12. 17*): PLAVT. Asin. 155 nec recte quae tu in nos dicis, aurum atque argentum -um est (*ad l.* NON. p. 344, 1 solum). Bacch. 50 viscus -us vostra est blanditia. Capt. 396 mora -a est. Cist. 314 Venerem -am haec aedes olent. Curc. 199 hanc amas, nugas -as (*sim. pertinet ad homines*: Poen. 348. CIC. Att. 6, 3, 5 amicos habet -as n., Matinium *eqs.* [*?huc ref.*: GLOSS.L I Ansil. ME 451 -ae nugae: manifestae turpitudines sive ingratae maculae]. *ad incorp.*: APVL. met. 1, 8 ut se ament ... ipsi anticthones, folia sunt artis et n. -ae. 2, 23. AVSON. 350, 6 p. 207 P. [*in climacis figura*] ineptum est et ... -ae n.). Most. 642 can⟨d⟩orem -um (*de aedibus*). Poen. 268 prosedas ... sellam et sessibulum -um. Pseud. 943 -a iam mendacia fundes (SEN. apocol. 6 MART. 2, 56, 3). Stich. 748 Veneris -a est oratio. Trin. 796 diem sermone terere segnities -a est. Truc. 269 rus -um. CATO inc. libr. frg. 19 vos philosophi -a estis ... mortualia; glosaria namque conlegitis *eqs.* AFRAN. com. 30 quidquid loquitur, sal -um est (LVCR. 4, 1162 *puella* tota -um sal). NOVIVS Atell. 70 supparum purum ... escam -am. VARRO Men. 286 eodem coniecisse *Medeam* -a miracula ([*sc. venena. ad l.* NON. p. 344, 10 sincerum]. GELL. 14, 6, 3). CIC. Att. 1, 18, 1 Metellus non homo, sed litus atque aer et solitudo -a. 4, 7, 1 -a monstra nuntiarat. 9, 11, 3 sermones minaces ..., -as proscriptiones, -os Sullas. HOR. sat. 1, 4, 101 (*de verbis malitiosis et ambiguis*) haec est aerugo -a. SEN. apocol. 9 vos -a mapalia fecistis. epist. 7, 3 *spectacula* nunc omissis nugis -a homicidia sunt. PETRON. 45, 12 (*de gladiatoribus*) plane fugae -ae. 53, 12 reliqua [animalia] ⟨a⟩cro⟨a⟩mata ⟨t⟩ricas -as esse. APVL. flor. 11 p. 42 agrum scruposum, -as rupinas et senticeta miseri colunt. TERT. praescr. 33, 8 -am fabulam. CLAVD. DON. Aen. 7, 510 -am furentis insaniam. SEDVL. op. pasch. 3, 1 p. 232, 5 vacuati iam calices -a siccitate torpebant.

B *i. q. nulla accedente alia re solus per se, fere i. q. non nisi, nihil praeter* (PAVL. FEST. p. 124, 4 -um antiqui dicebant solum, unde et avis merula [*cf. p. 845, 41*] nomen accepit, quod solivaga et solitaria pascitur; at nunc -um purum appellamus. GLOSS. *μόνον. ψιλόν. cf. etiam vol. II 940, 26. non ubique clare distinguitur hic sensus ab eo, q. e. non mixtus p. 846, 45. cf. p. 847, 78*): 1 *pertinet ad corporea*: **a** *ad res*: VARRO Men. 469 Diogenem ... pallium solum habuisse et habere Vlixem -am tunicam, pilleum ideo non habere (*ad l.* NON. p. 344, 1 solum). HOR. epist. 1, 7, 84 sulcos et vineta crepat -a (*cf. l. 44*). OV. met. 4, 263 expers undaeque cibique rore -o lacrimisque suis ieiunia pavit. fast. 4, 369 lacte -o veteres usi narrantur et herbis (MART. 13, 41, 1 l. -o pastum *porcellum. cf. p. 846, 63*). PLIN. nat. 21, 11. MART. 3, 58, 46 prospicis -as laurus. *nota: artificiose substituitur pro 'nudus'*: IVV. 6, 159 observant ... festa -o pede (GLOSS. V 652, 54 -o p. id est nudo pede). PRVD. perist. 6, 91 calce -a. **b** *ad homines*: PLAVT. Mil. 1077 -i bellatores gignuntur, quas hic praegnates fecit. CIC. de orat. 2, 94 Isocrates, cuius e ludo tamquam ex equo Troiano -i principes exierunt (*cf. Hom. Od. 4, 272 πάντες ἄριστοι*). MART. 4, 78, 8 Sigerosque -os Partheniosque sonas (*cf. l. 35. 51*).

2 *pertinet ad incorporea*: PLAVT. Rud. 1138 ius -um oras (PAVL. dig. 41, 3, 4, 26 per longum tempus non utendo amittam viam, quia ... nec de via quis, id est -o iure, detruditur [*fere syn.* ius incorporale]. *cf. p. 847, 35*). TER. Phorm. 146 nil *habet* nisi spem -am (DON. solam. EVGRAPH. solam inquit spem, quoniam nihil habet). CIC. Att. 9, 13, 1 -a scelera loquuntur (9, 13, 8 -um bellum loquitur. *cf. l. 35. 44*). HOR. epist. 2, 2, 88 ut ... -os audiret honores. OV. ars 2, 474 *tum genus humanum* -ae vires et rude corpus erat. SEN. epist. 58, 37 mortes -as lecturus es. APVL. apol. 71 pecuniam nullis tabulis, sed ... -a fide acceptam (*cf. p. 847, 56*). VLP. dig. 2, 3, 1, 4 hoc iudicium ... cum -am poenam contineat *eqs.* MOD. dig. 23, 3, 62 nihil proponi, cur marito dos auferenda sit. sed in -am (veram *ci. Mommsen, cf. adn. crit.*) aestimationem praedii ... heredes condemnandi sunt. PORPH. Hor. sat. 1, 83. ARNOB. nat. 2, 6 p. 51, 14 vos soli sapientiae conditi atque intelligentiae vi -a.

neutr. pro subst. ⌘**merum,** -ī (*per ellipsin pro* vinum merum [*cf. p. 846, 50*]). *plur. deest.* *notatur* mer: CIL XIII 10018, 116a. NOT. Tir. 104, 79. *de notione*: HIER. in Ier. 5, 14, 2 calicis -i sive non mixti, quae graece dicitur *ἀκράτον*. GLOSS. *v. p. 846, 49. 61.* *inde a* PLAVTO, LVCIL., VERG., HOR.; *in sermone pedestri inde a* RVT. LVP., VAL. MAX. [*it. mer.* miere. *R.*]

1 *proprie i. q. vinum non mixtum* (*cf. p. 846, 50. apud poetas et script. posteriores interdum sensu laxiore i. q. vinum, e. g. p. 849, 4. 13. 44. 52. 70. add. adi. e. g. l. 75. 76. 80*): **a** *usu sollemni*: PLAVT. Cist. 18 raro nimium dabat quod biberem, id -um infuscabat. Curc. 128 ingurgitat impura in se -um (*cf.* HIER. epist. 22, 13, 3 si ... se -o ingurgitaverint [POMER. 1, 15 p. 431A]). 161 bibere ([*opp.* aquam. *item* CE 930, 2]. CARM. pop. Suet. Tib. 59, 1 MART. 6, 89, 8). LVCIL. 1206 mantela -umque. 1374 ⟨sepultus m⟩orte -oque ([*Scaliger*; moroque *trad.*]. PROP. 3, 11, 56 assiduo lingua s. -o. OV. rem. 806 PETRON. 89 v. 56. 119, 13). VERG. catal. 11, 2 nimio pocula dura -o (OV. ars 1, 600 trist. 2, 446. 3, 5, 48). Aen. 1, 729. 3, 525 (SERV. auct. vino). 3, 633. COPA 37 pone -um et talos (OV. epist. 15, 218. *al. cf.* OV. am. 2, 5, 14 adposito [2, 12, 20]). HOR. epod. 11, 14 calentis ... fervidiore -o (carm. 3, 21, 12 et prisci Catonis saepe -o caluisse virtus. STAT. Theb. 5, 263 MART. 8, 45, 6. *cf. p. 849, 24. 35. 850, 34*). carm. 1, 7, 19 finire ... tristitiam ... molli ... -o. 1, 9, 8. *al.* 1, 18, 8 rixa super -o debellata (*cf. p. 849, 30*). 1, 36, 13 multi Damalis -i (TIB. 1, 7, 50 m. tempora funde -o. 1, 9, 26 PROP. 2, 15, 42 OV. ars 1, 238 rem.

[*Brandt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

146. *al.* Sen. Herc. f. 779. Cvrt. 7, 4, 19 m. -o ferox. 8, 1, 22. *al.*). 2, 12, 5 nimium -o Hylaeum. 4, 1, 31 certare . . . -o (epist. 1, 19, 11). Tib. 1, 2, 1 adde -um (Lygd. 6, 62 Ov. am. 1, 4, 52). 1, 5, 38 (*syn.* vino). 1, 6, 27 (*opp.* sobria supposità pocula . . . aquā). 1, 10, 48. 2, 1, 46. Lygd. 6, 58 temperet annosum . . . lympha -um. Prop. 2, 33, 32. 3, 8, 3 furibunda -o. 3, 17, 4 curarum . . . tuo (*sc. Bacchi*) fit medicina -o (3, 17, 28. *al.*). 4, 8, 54 labra soluta -o (Petron. 79, 9. 138, 3 Ivst. 9, 6, 6). Rvt. Lvp. 2, 7 oculis -o madidis (Lvcan. 10, 396 madidum . . . -o. Clavd. 24, 368. *cf. l. 21. 48*). Ov. am. 3, 10, 47. epist. 14, 29 -o dubii. 15, 219. *al.* met. 3, 608 -o . . . gravis (Cvrt. 7, 4, 2. 8, 6, 27 Petron. 89 v. 62). 11, 90 titubantem . . . -o (Ivv. 15, 48). fast. 5, 338. trist. 3, 10, 24 *gelu* consistunt . . . vina, nec hausta -i, sed . . . frusta bibunt (Petron. 130, 7 hausi parcius -um. Svet. Vit. 10, 3). Manil. 5, 246. Val. Max. 2, 5, 4 -o somnoque sopitos (Cvrt. 8, 6, 22. *al. cf.* Sen. dial. 1, 3, 10 -o se . . . sopiat). 9, 12 ext. 6 da nunc -um asello (CIL XIII 10018, 6 b [*titulus pictus in vase potorio*] da -u. *al. sim.* Apvl. met. 10, 6). Sen. Ag. 878 -um . . . in auro . . . trahunt (Stat. silv. 4, 6, 72). Herc. O. 572 victus -o (Cvrt. 8, 1, 43. *cf.* Anth. 449, 1 vince -o curas). Thy. 913 ducit argento -um (Vopisc. quatt. tyr. 4, 4). benef. 1, 10, 2 plurimum -i cepisse. dial. 5, 8, 2. 7, 7, 3 voluptatem . . . -o . . . madentem. nat. 3, 20, 5 *lacus* similem habent vim -o. epist. 83, 16 onerati -o (Cvrt. 5, 7, 4). 83, 21. 22. 95, 32 indulgentes -o (Homer. 685). 122, 6. Cvrt. 5, 7, 5 incaluerunt -o (Mart. 4, 66, 12. Vvlg. Esth. 1, 10 [יין]). 7, 4, 4 Colvm. 10, 281. Lvcan. 8, 401 vesana -o. 10, 161 Petron. 105, 3. *al.* Plin. nat. 14, 145. 23, 44 simias . . . negant crescere assuetas -i potu. Val. Fl. 1, 294. 3, 66 nube -i geminam Pholoen . . . cernens. 5, 594 profundo incumbens . . . -o (Stat. Theb. 5, 188. 263 silv. 3, 3, 108). Sil. 7, 190. *al.* Stat. Theb. 1, 149 -o committere gemmas. 2, 76. *al.* Mart. 1, 11, 4. 1, 18, 8 (*syn.* Falernum. *cf.* 14, 113). 1, 28, 1 faetere -o (Clavd. 20, 85). 1, 56, 2 continuis vexata madet vindemia nimbis. non potes . . . vendere, copo, -um. 1, 105, 2. *al.* 3, 57, 2 (*opp.* mixtum). 5, 4, 3 -um . . . fronde, non aqua miscet (8, 6, 12). Qvint. inst. 8, 4, 16 decl. 298 p. 177, 4. *al.* Frontin. strat. 1, 4, 7 -o calefactis. 2, 9, 7. Ivv. 3, 283 -o fervens (Avson. 211, 7 p. 67 P.). 6, 303. 319 Svet. Tib. 62, 2 Apvl. met. 4, 7. 9, 5 -o et prandio matutino saucia (9, 14. *cf. l. 40*). Min. Fel. 31, 5 Cypr. laps. 25 p. 255, 5. Ser. Samm. 90 -i gustus *efficit phrenesin.* Arnob. nat. 5, 2 p. 175, 1. Fvlg. myth. 2, 12 p. 53, 17 (*v. Onom. s.* Mero). Ps. Theod. Prisc. add. p. 295, 8 aquam frigidam cata mane, quantum -i est consuetudo, accipiat (*item ibid.* l. 10). p. 321, 19 quantum potio -i est. *al.* CIL XIII 10018 (*tituli in vasis potoriis scripti*), 78 esc(ip)e me :: rum. 10018, 158 reple me, copo, -i. *nota*: Avson. 20, 12 p. 328 P. vinum non diluis undis potare immixtum sueta merumque -um. *in mythologia*: Eleg. in Maecen. 1, 58 Bacche . . . potasti . . . dulce . . . -um. Stat. Theb. 4, 658 uda -o lambunt retinacula tigres. 7, 576. silv. 4, 2, 12 videor . . . sumere . . . immortale -um. Sidon. carm. 22, 26 madet . . . cervix *Bacchi* sudati de rore -i. *metaph.*: Vvlg. apoc. 14, 10 bibet de vino irae dei, quod mixtum est -o in calice irae ipsius (ἀκράτου).

b *adhibetur in arte coquendi (condiendi)*: *ad cibos*: Hor. sat. 2, 4, 65 *oleum* pingui miscere -o. Chiron 199 ut cocus condire solet . . . -o (*Veg. mulom. 1, 17, 6* vino veteri. *cf.* Apic. 3, 83). Apic. 3, 70 ex liquamine, oleo, -o (3, 93. *al.*). 3, 87 cum . . . -o (4, 136). 5, 185 suffundis . . . -i modicum (7, 299. 8, 337. *sim.* Anthim. 34). 6, 122. *al.* *ad condita*: Mart. 13, 108, 2 mulsum: . . . misceri decet hoc a Ganymede -um. Tert. ieiun. 12 p. 291, 5 *martyrem* condito -o tamquam antidoto praemedicatum (Hier. epist. 22, 9, 1).

c *de usu in medicina et mulom.*: Hor. sat. 2, 1, 9 somno quibus est opus alto inriguum . . . -o . . . corpus habento. Ov. trist. 3, 3, 22 lingua . . . instillato restituenda -o. Pont. 1, 3, 10. Cels. 4, 18, 4 (*syn.* vini). Colvm. 2, 3, 2 -um . . . *boum* faucibus . . . infundat. 6, 2, 6 tergora . . . respergere -o (*cf.* Veg. mulom. 1, 10, 7 -o aspersa). 6, 4, 2. Plin. nat. 20, 46 bibitur cum -o (26, 154 Marcell. med. 23, 54. *al.*). 20, 52 in -o potum (23, 160. *al.*). 20, 57 potum . . . e -o (*item* ex -o: 25, 125 vettonica ex -o vetere. Marcell. med. 23, 41 bibes ex picato -o vel nigro austero. 27, 109. *al.*). 23, 35 sorbetur -um. 23, 44 -um in spongia imponi. 28, 56 -o . . . colluere ora propter halitus. *al.* Ser. Samm. 870. 900 alia . . . diluta -o (Pallad. vet. med. 4, 3). Chiron 8. 13 -o et oleo perungere (*Veg. mulom. 1, 22, 12* vino). 62 (*Veg. mulom. 2, 14, 3* vino). 84 *bis* (Veg. mulom. 2, 21 vino insufflet, ut -um penetret). 160 (Veg. mulom. 1, 38, 10). 251 terges -o (*Veg. mulom. 2, 6, 4* vino). 675. *al.* Veg. mulom. 2, 9, 7 vinum numquam dabis; capitis enim valetudo -o deterior efficitur (*cf. Chiron 278* vinum . . . vino). 4, 2, 7. 9. Marcell. med. 26, 88 in -i veteris potionem. 26, 94. 95. *al.* *adhibetur ad medicamina noxia*: Ov. ars 2, 418 trita . . . in annoso . . . pyrethra -o. met. 14, 274. Frontin. strat. 2, 5, 12 medicatum -um (*syn.* vino infecto).

d *de usu in religionis et superstitionis ritibus*: *ad sacrificandum*: Hor. carm. 1, 19, 15 verbenas . . . ponite turaque bimi cum patera -i (*item app.*: Ov. epist. 20, 92 t. -umque damus. ars 1, 638 fast. 1, 172. 4, 934 Mart. 9, 90, 16. *al.* Svet. Aug. 35, 3. *al.* Apvl. apol. 63 p. 71, 7 Tert. apol. 30, 6 cult. fem. 1, 8, 5 Cypr. hab. virg. 11 p. 195, 19. Arnob. nat. 7, 29 p. 262, 27 -um turis est socium). 3, 13, 2 o fons Bandusiae . . . dulci digne -o. 3, 17, 14 genium -o curabis (*ad eiusdem cultum pertinent*: Tib. 2, 2, 8 *genius* madeat . . . -o. Pers. 2, 3 funde -um genio. Cod. Theod. 16, 10, 12 pr. nullus . . . -o g. . . . veneratus . . . serta suspendat). 4, 5, 33 Tib. 3, 12, 14. Lygd. 5, 34 *promitte Diti* lactis pocula mixta -o. Prop. 3, 17, 38 libatum fundens in tua sacra -um (Ov. trist. 5, 5, 12 Stat. Theb. 1, 552. *cf. l. 3 et* Ov. fast. 1, 360 *caper* spargitur adfuso cornua . . . -o [*cf. l. 16*]. 2, 638 suffuso. CE 29, 9 profundite. Svet. Aug. 94, 5 infuso super altaria -o. Lact. mort. pers. 37, 2 perfusum -o [Prvd. perist. 6, 131]). Ov. fast. 2, 539. Octavia 701 cum . . . spargeres aras -o (Ivv. 12, 8 Avson. 253, 1 p. 83 P. *cf. l. 7*). Bvc. Eins. 2, 17 spirant templa -o. Stat. Theb. 6, 211 silv. 1, 4, 31. Mart. 11, 57, 4 exta Iovi cruda -umque damus (Lact. inst. 7, 6, 6. *cf. p. 849, 81*). Hier. epist. 14, 5, 3 CIL VI 35769, 9 (*cf. Buecheler ad l.*). *superstitiose spargitur in lucernam vel ignem*: Prop. 4, 3, 60 voluit tangi parca lucerna -o (*cf. Rothstein ad l.*). Ov. epist. 13, 114 ut solet adfuso surgere flamma -o. 18, 153 -um nutrix . . . instillat in ignes. Petron. 74, 1 Trimalchio . . . iussit . . . lucernam . . . -o spargi. *bibitur*: Macr. Sat. 1, 18, 1 vaticinaturi plurimo -o sumpto effantur oracula.

e *adhibetur ad varia*: Tib. 1, 10, 32 in mensa pingere castra -o (Ov. epist. 1, 32. *cf.* Ov. am. 1, 4, 20 verba leges . . . notata -o. epist. 16, 88 deducta -o litera). Colvm. 10, 302 corymbos sparge -o Bacchi. nam Bacchus condit odores. Plin. nat. 12, 8 ut -o infuso enutriantur *platani* (*cf.* Mart. 9, 61, 16).

2 *meton.*: *de uvae suco*: Ov. ars 2, 316 cum . . . plena . . . purpureo subrubet uva -o (Anth. 471, 2). trist. 4, 6, 10 vix . . . -um capiant grana, quod intus habent. Mart. 13, 68, 2 turget adhuc viridi cum rudis uva -o. Vvlg. Is. 27, 2 vinea -i cantabit ei (חמר. *an i. q. e qua -um fit?*). *de fici suco*: Mart. 13, 23, 2 *ficus* -um secum portat. *i. q. compotatio* (*cf. p. 848, 83*): Prop. 2, 2, 10 Ischomache . . . Centauris medio grata rapina -o. *i. q. ebrietas*: Ov. met. 3, 631 veluti . . . solutus sit sopor aque -o redeant in pectora sensus. *pro calice* (*cf. l. 35*): Mart. 9, 43, 4 *Hercules epitrapezios*, cuius laeva calet robore, dextra -o (*cf. Stat. silv. 4, 6, 57* tenet . . . pocula).

subst. **merus,** -ī *m. vel* merum, -ī *n.* *i. q. calix, quo ad merum bibendum utebantur, vel meri tantum, quantum calix talis continet* (*paulo aliter supra l. 33*): Ps. Apvl. herb. 131 l. 40 dabis bibere in aqua calida, quantum -us continet (Ps. Mvsa herb. Vett. l. 93 rec. β). Caes. Arel. reg. virg. 14 singuli illis -i pro labore addantur. *quo calice quasi mensura utebantur liquorum* (*cf. supra l. 38. p. 849, 40 sq.*): Antidot. Brux. 1 p. 363, 6 quantum -um est (Ps. Apvl. herb. app. 121 l. 9 q. -um). 25 p. 370, 32 bibat cum caroeni -o. 142 p. 388, 20.

adv. **merē.** [*falso trad.* Plavt. Truc. 43 *v. p. 847, 4. ci.* Coll. Mos. 6, 4, 1 *v. s.* mos.] *fere i. q. pure*: *accedit ad adi.* (*cf. p. 846, 73*): Hemina hist. 28 homo -e (mire *ci. Madvig*) litterosus. Evtych. gramm. V 457, 4 nisi forte vel -e graecae sint *terminationes.* Tert. monog. 3 p. 764, 3 Oe. non -e bonum esse, quod permittitur (*ibid. bis*).

in figura παρηχήσεως *apponuntur vocabula ab* m *littera incohantia p. 847, 13. 84. 848, 14. 16. 19. 74. 83. 849, 8 al.*

deriv. et compos.: meracus (-atus), meralis, merarium, meribibulus, mericulum, merifico, merobibus, merosus, merulentia, merulentus, submerus. *cf. Onom.* Mero. Brandt.

merx (mers), -cis *f.* [*orig. inc.* (*cf. osc.* amiricatud '*immercato*', amiricum '*immercari?*'); *conferunt vel c.* mereo *vel c. hibern.* marc '*equus*', *theod. vet.* marah '*equa*'. *J. B. H.*] *de origine*: Gloss. a mercando. *de formis*: *nom. sg.*: *forma primaria* -rs: Plavt. 6[ies]. Novivs Atell. 27 Avson. 349, 2 p. 167 P. (*ex coni.*). -cis?: *v. l. 68.* *acc. pl.* (Varro frg. Char. gramm. p. 164, 26 B. falcium falces, non falceis facit nec has -eis [*cf. Brambach, Neugestaltung d. l. Orth. 151 sq.*]): -is: Plavt. Merc. 87 Mil. 1023 Hor. sat. 1, 4, 29 epist. 2, 2, 11 ars 419. Not. Tir. 42, 25. *de notione*: Non. p. 431, 9 *v. p. 789, 77.* Isid. orig. 5, 25, 35 commercium dictum a -bus, quo nomine res venales appellamus. Char. gramm. p. 49, 27 B. φορτίον. Gloss. sarcina. onus. *inde a* Plavto. [*it.* merce, *francog. vet.* merz, *port.* merce. *M.-L.*] [*in codd. saepius pro* -x *est* merces *locis ad B et C pertinentibus.* *ex coni.*: Plavt. Cas. 228 Merc. 76 Mil. 894. *loco corr. et lac.*: Plavt. Pseud. 954 mala -cist *leno* (*cf. p. 851, 63*).]

A *i. q.* ***res quae*** *pretio* ***emitur*** *vel venit* (*distinguitur a pretio*: Pavl. dig. 18, 1, 1 aliud -x [19, 4, 1 pr.]. *priscis temporibus necnon apud gentes, quae pecuniam ignorantes permutatione -ium utuntur, -x non aliud est atque pretium*: Pavl. dig. 18, 1, 1 pr. olim . . . non ita erat nummus neque aliud -x, aliud pretium vocabatur. *cf.* Verg. ecl. 4, 39 mutabit -es [Ov. trist. 1, 2, 76 Tac. ann. 4, 13, 3 Apvl. flor. 6 p. 21]. Lvcan. 8, 854 -is mutator Eoae. Tac. Germ. 5, 3 permutatione -ium utuntur. *v. et l. 851, 18*):

1 *proprie*: a *de rebus* (*cf.* Vlp. dig. 50, 16, 66 -is appellatio ad res mobiles tantum pertinet): Plavt. Mil. 727 -i pretium statuit, qui est probus agoranomus: quae probast -s, pretium ei statuit, pro virtute ut veneat; quae improbast, pro -is vitio dominum pretio pauperat (Rud. 373 si quae improbae sunt -es, iactat omnis). *al.* Lvcil. 317 sallere muraenas, -em in frigdaria ferre. Novivs Atell. 27 *v. vol. VI 647, 2.* Varro ling. 6, 54 quom . . . ex -bus libamenta porrecta sunt . . ., tum pollu⟨c⟩tum est (Fest. p. 253, 17 pollucere -es

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

⟨quas cuivis deo⟩ liceat, sunt far, polenta, vinum *eqs.*). RHET. Her. 4, 6, 9. CIC. Verr. II 5, 145 onera atque -es (Manil. 55 cum -bus a. o.). Vatin. 12 (*de auro et argento, cf. l. 23. p. 798, 12*). *al.* CAES. civ. 1, 36, 3 reliquas -es (*praeter frumentum*) commeatusque. BELL. Afr. 75, 3. MORET. 81 urbani ... -e macelli. AETNA 433 *sulpur* in -em legitur (*an ad B?*). HOR. carm. 1, 31, 12 Syra. *al.* TIB. 1, 3, 40 externa. OV. am. 1, 14, 48 comas aliquo mirante rubebis et dices: 'empta nunc ego -e probor'. met. 13, 166 arma ego femineis ... -bus inserui. *al.* LIV. 22, 25, 19 institorem -is (MANIL. 5, 408 aequoreae. SEN. benef. 6, 38, 3 delicatarum. epist. 42, 8. MART. 12, 57, 14 sulphuratae. *cf.* QVINT. inst. 1, 12, 17 sordidae -is negotiator. CIL IX 4680 *v. p. 789, 46*). 38, 30, 7 peregrinis (MANIL. 4, 167. *al.*). *al.* MANIL. 5, 248 -esque sequetur, praecipue quas umor (*cf. l. 21*) alit nec deserit unda (PAVL. FEST. p. 20, 12). VAL. MAX. 3, 4, 4 sordidissimae -is. SEN. benef. 6, 17, 1 opifici vilissimae -is. COLVM. 10, 308 -bus ut vernis (*i. floribus*) ... Vortumnus abundet. 10, 317 -bus exactis (*cf. l. 30*). 10, 327 -bus ... holitor gaudet ... adultis. 11, 3, 50 esculentae -i. PLIN. nat. 9, 171 *muraenas* permutare ... pretio noluit aliave -e. *al.* TAC. ann. 11, 5, 1 nec quicquam publicae -is tam venale fuit quam advocatorum perfidia. DIG. *saepe.* APVL. met. 1, 5 melle vel caseo et huiuscemodi cauponarum -bus. FIRM. math. 8, 10, 6 humidas (*cf. l. 13*) -es negotiabitur. COD. Iust. 4, 63, 4, 1 *syn.* species. CIL V 5927 comparator(i) -is sutoriae. *al.* *nota de pecunia* (*cf. l. 3*): TRACT. ZntW. 15, 1914 p. 78, 122 *servis* decem minas singillatim tribuens ut superadderent -i legavit. qui acceptis singillatim -ium quantitatibus *eqs.* *in proverbiis*: PLAVT. Poen. 341 invendibili -i oportet ultro emptorem adducere; proba -s facile emptorem reperit (HIER. epist. 26, 5 tritum est ... proverbium ultroneas putere -es [130, 16, 6 ISID. epist. 12, 11]). HOR. epist. 2, 2, 11 plenius aequo laudat, venalis qui volt extrudere -is. TERT. paenit. 6, 4 hoc est pretium non exhibere, ad -em manum emittere.

b *de hominibus: quamquam* ICTI *-is appellatione homines contineri negant (v. p. 789, 49), tamen usu laxiore etiam homines venales in -bus numerantur*: PLAVT. Persa 586 CIC. Verr. II 5, 146.

2 *translate*: **a** *notione primaria vigente*: *α de rebus, quae pecuniario potissimum pretio redimuntur*: PLAVT. Mil. 1023 pedetemptim ... tractari ... huiusmodi -is. HOR. sat. 1, 2, 47 tutior ... -x (*i. voluptas empta; cf. Kießling-Heinze ad l.*) est in classe ... libertinarum. 1, 2, 83 *meretrix* -em sine fucis gestat (*cf.* 1, 2, 105 insidias fieri ... antequam -em ostendi). carm. 4, 12, (*16* nardo vina merebere) 22 cum tua velox -e veni. SEN. benef. 3, 14, 4 beneficium -em facimus *remunerationem postulantes.* *β de pretio aut omnino non cogitatur aut non pecuniarium est*: SEN. epist. 7, 9 ut recitare istis velis ..., quod facere te vellem, si haberes isti populo idoneam -em. TERT. scorp. 6 p. 158, 3 eadem pretia, quae et -es (*sc. cum caro et anima dependitur. cf.* PRVD. perist. 10, 476 -is [*i. animae*] qualitas). paenit. 6, 5 si ergo, qui venditant, prius nummum ... examinant, etiam dominum credimus paenitentiae probationem prius inire tantam nobis -em, perennis scilicet vitae, concessurum. CYPR. epist. 59, 11 p. 678, 22 Romam cum mendaciorum suorum -e navigaverant (*cf.* HIER. epist. 10, 3, 3 alia ..., quae cum plurimis orientalibus -bus ad te ... navigabunt. AVG. in psalm. 118 serm. 26, 9 in ligno crucis cum mandatorum divinorum -bus navigat). AVSON. 399, 35 p. 230 P. tota cum -e tuarum veni camenarum (*syn. 39* supellex). AMBR. in psalm. 39, 20, 1 bonus negotiator *Christus* ... -em propriam (*i. hominem crucis morte redemptum; cf. p. 789, 64. 800, 81*) non reliquit (*sim.* 45, 7, 3. 61, 10, 2. *cf.* 118 serm. 14, 39, 2 dominicae crucis -em. 118 serm. 19, 34 -em ... sanguinis Christi, -em ... Christi). CHROMAT. in Matth. 1 p. 323C proponam -em, ... praedicationem utique caelestem. **b** *notione debilitata in iunctura* mala -x: *de feminis*: PLAVT. Cas. 752 nugas agunt; novi ego illas malas -es. Cist. 727 m. -s ... haec et callida est. Persa 238 -s tu m. es. Truc. 409 o -is m.! *? de lenone*: PLAVT. Pseud. 954 *v. p. 850, 68.* *de aetate*: PLAVT. Men. 758 -s m. ergost.

B *i. q.* ***actio*** *mercandi, mercatura* (*cf. p. 798, 63*): PROP. 2, 16, 16 ergo muneribus quivis mercatur amorem? Iuppiter, indigna -e puella perit (*pro mercatura accipit Butler-Barber, pro mercede non recte Rothstein*). SEN. epist. 17, 10 fenoris quaestum aut ex -e conpendium. PLIN. nat. 10, 97 -is gratia (VLP. dig. 14, 3, 13 pr. putans creditor ad -es eum accepisse *mutuam pecuniam* ... probare non potuit -is g. eum accepisse. *cf.* SCAEV. dig. 33, 2, 32, 2 lanae ... -is causa paratae [*ibid.* quae -is c. comparata sunt. PAPIN. dig. 14, 3, 19, 2 -ium c.]). VLP. dig. 14, 3, 13 pr. servum -i oleariae praepositum (14, 6, 7, 11 *v. p. 852, 1.* PAVL. dig. 14, 3, 14 communi -i. sent. 2, 8, 1 negotio vel -bus exercendis. *cf.* AVG. civ. 7, 14 p. 292, 6 D. *Mercurium* -bus praeesse). 14, 4, 1, 2 licet -is appellatio angustior sit, ut neque ad servos fullones vel sarcinatores ... pertineat, tamen Pedius ... scribit ad omnes negotiationes porrigendum edictum (*item syn.* negotiatio 14, 4, 5, 4). 14, 4, 5, 5 quod ex ea -e ... receptum est (*ibid.* l. 11 quod ex ea -e est, sive -es [*ad A*] manent sive pretium earum receptum ... est. *ibid.* l. 13. 14). 14, 4, 5, 6 cum creditoribus -is (*ibid.* l. 19. *cf. ibid.* l. 15 creditores ... in -bus certis [*syn.* negotiationes exercebat ... sagariam et lintneariam]. *ibid.* l. 15 -i magis quam ipsi credidit). 14, 4, 5, 7 ante -em an postea. 14, 6, 7, 11 si ipse pater eum praeposuisset -i suae vel peculiarem exercere passus esset (PAVL. dig. 14, 3, 17, 3. sent. 2, 8, 1 *v. p. 851, 75.* 2, 26, 11 -bus vel tabernis exercendis). IVVENC. 3, 746 -es potius ac lucra revisit (*Vulg. Matth. 22, 5* negotiationem). FIRM. math. 5, 5, 6 aut ... gemmarum -es aut peregrinae negotiationis officia tractabunt. VEG. mil. 4, 39 p. 158, 12 privatarum -ium. AVG. civ. 4, 11 p. 160, 22 D. *Iuppiter est* in -e Mercurius. serm. 177, 10 traiecticias -es faciunt, aliud dant ... et ... aliud accipiunt. MACR. Sat. 1, 16, 6 negotiis propriis vel -bus provisuri. CIL VIII 868 -bus insistebam. *nota gen. defin.* (*cf. infra l. 38*): COD. Theod. 8, 5, 41 evectionum contractus asinorumque -es (COD. Iust. 12, 50, 10 animalium).

C *i. q.* ***pretium****, merces* (*vice versa* merces *est i. q.* -x: *p. 797, 82*): **1** *i. q. pretium, quod expenditur* (*cf. p. 796, 58*): **a** *proprie*: COLVM. 10, 117 vili ... salgama -e (*cf. p. 796, 64 et* PLIN. nat. 14, 50 vilitas -is [*sc. praediorum; potest referri ad A; sed cf.* VLP. *p. 850, 77*]). CYPR. hab. virg. 14 p. 197, 26 -ium ... quantitate. ANTH. 109, 2 -is (*i. lucri, cf. p. 795, 57*) avara manus. **b** *translate*: AMBR. Ioseph 3, 14 p. 81, 14. CLAVD. 18, 197 *de pretio honorum* (*cf. p. 789, 55*). PRVD. perist. 13, 43 -e doloris emi spem luminis. **2** *i. q. praemium, quod rependitur* (*cf. p. 793, 37*): **a** *proprie*: CYPR. GALL. gen. 989 variam ... esse ... -em (*Vulg. gen. 31, 8* mercedes). VEN. FORT. Mart. 4, 459 sancto offert argenti pondera magna ... -e patroni. **b** *translate*: *α in bonam partem*: PS. CYPR. laud. mart. 18 p. 42, 3 quantae -is existeret, ut ei ... daret *deus* ... conscendere caelum (*cf.* HIER. epist. 22, 20, 3 maioris est -is [*an i. q. meriti? cf. l. 32*], quod non cogitur et offertur). 27 p. 48, 14 velut incentivo quodam -is agitati. DOCTR. apost. 4, 7 huius -is bonus redditor. CLAVD. 28, 578 tunc tibi magnorum -em Fortuna laborum persolvet. CYPR. GALL. num. 99 quaesitae ad praemia -is (*cf. 95. exod. 531* palmam). SEDVL. carm. pasch. 1, 58 -is ... futurae (op. pasch. 1, 1 p. 179, 2). DRAC. satisf. 196 puplica -x procerum (*i. fama*). VEN. FORT. carm. 5, 6, 38 p. 117 dulce dei munus, quo -x te ... coronet (*an i. q. meritum? cf.* HIER. *l. 25 et p. 797, 48*). *β in malam partem*: COMM. apol. 926 stat tempus in finem fumante Roma maturum et -es advenient (*M, Ludwig,* adveniet *P¹ R, Dombart*) meritis. LVCIF. Athan. 2, 17 p. 179, 9 quas erit -es repraesentaturus tibi iste quem negas *deus*? MAR. VICTOR aleth. 3, 462 ORIENT. comm. 2, 128.

stilistica: *c. gen. definitivo* (*cf. l. 10*): PLIN. nat. 6, 154 -es odorum. APVL. flor. 6 p. 19 cinnami -es. VVLG. apoc. 18, 12 *v. p. 798, 11.*

deriv.: merces. mercimonium. mercari. *cf.* com-, promercium. commers. *Bulhart.*

1. mēsa, -ae *v. s.* mensa (*p. 738, 48*).

2. mesa *v. s.* mesos (*p. 854, 6*).

mesancula *v. s.* -cylum.

mesancylum, -ī *n.*, μεσάγκυλον. *i. q. genus teli amento in media parte praediti*: PAVL. FEST. p. 125, 2 -um (-cilum *codd. mell.*) teli missilis genus. *inde* **mesancula,** -ae *f.*: GELL. 10, 25, 2 (*inter telorum vocabula*) frameae, -ae (-cyla *Turneb.*), cateia *eqs.*

mesanthrōpus *v. s.* mis-.

(mesaulos), *plur.* **mesauloe,** μέσαυλος. *i. q. fauces, aditus, andron*: VITR. 6, 7, 5 (*v. vol. II 38, 60*). *de re cf. E. Wistrand, Eranos 37, 1939, 14 sqq.*

meschil (מַשְׂכִּיל) ... et 'eruditionem' et 'doctissimum' sonat HIER. epist. 65, 3, 1.

mesē *v. s.* mesos (*p. 854, 37*).

mesēmbrinos, *acc.* -on *et* -um (*l. 60*) *adi.*, μεσημβρινός. *i. q. meridianus*: CHALC. comm. 66 *et* 92 *v. p. 837, 51.* HYG. astr. 3, 29 p. 94, 12 circulus ... -os dicitur, qui meridiem significat (p. 94, 13 *opp.* aequinoctialem circulum. 4, 10 p. 107, 12). 4, 10 p. 107, 20 quem -um esse circulum supra diximus. *de re v. W. Gundel, RE XV 1078 sq. cf.* mesembrios.

mesēmbrios, -on, μεσήμβριος. *i. q. meridianus*: PS. CYPR. mont. 4 p. 108, 8 quarta stella meridiana dicitur -on (*sc. ἄστρον? an potius [propter l. 66] pro gen. plur.* -ōn [*sc. τόπων*] *accipiendum est?* μεσημβρία *vulg.*). p. 108, 11 tolle ... de stella -on (-a *vulg.*) μ (*ut litteram quartam nominis Adam efficiat. cf.* PS. HIER. expos. in euang. prol. Migne 30 p. 533B a quattuor stellis nomen accepit, quod est artis [*i. ἄρκτος*], dosis [*i. δύσις*], anatholis [*i. ἀνατολῆς*], mesimbrio). *cf.* mesembrinos.

mesenterion, -ī *n.*, μεσεντέριον. *i. q. corpus membranosum in mediis intestinis situm*: PHILVM. med. 2 p. 114, 16 M. quod de -o i. e. quod inter epatem et ventrem est medium, ... effunditur. PHILAGR. med. 2 p. 155, 8 M. colum et -on (-um *Putsch.*) et ventrem et stomachum distendunt ventositate.

meser *v. s.* miser.

mesēs, *acc.* -ēn *m.*, μέσης. *nomen venti*: PLIN. nat. 2, 120 alii ... *ventis* -en nomine etiamnum addidere inter boream et caecian (*cf.* PRISC. LYD. solut. 10 p. 102, 8).

mesgus, -ī *m.* [*vocab. gallicum; v. Pedersen, Vgl. Gramm. d. kelt. Spr. I 88. J. B. H.*] [*francog. dial.* mègue, *prov.* mergue. *R.*] GLOSS. V 623, 18 serum est -us (*cf. W. Schulze, Kl. Schr. 636 sq.*).

mesiācer, -cris, -e. *a* mesus (*cf. p. 581, 78*) *et* acer. *i. q. mediocriter acer*: ORIBAS. syn. 2 add. p. 144, 23 Mø. ad ... educendum [R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bentrem habundantius hutiles clysteres sunt -es (*opp.* acriores). *cf.* medie acer (*p. 598, 34*).

1. mēsis, -is *m. v. s.* mensis (*p. 745, 75*).

2. mesis *v. s.* messis (*p. 855, 84*).

mesisula, -ae *f.* Not. Tir. 103, 63 (*inter* offella *et* sueriсulum) -a (mensalia *coni. Kopp; Heraeus, Kl. Schr. 70[2] conferendum putat* Gloss. mis(s)isulae μυστίλαι). [*it. mer.* mesescu. *R.*]

mesītēs, *acc.* -ēn *m.*, μεσίτης. *pes metricus*: Ps. Bass. gramm. VI 307, 17 amphibrachys ex brevi longa et brevi temporum quattuor ut 'dicāris'; et hunc alii -en, alii scolium appellaverunt. (Mar.) Victorin. gramm. VI 207, 18 Avdax gramm. VII 335, 8.

mesobrachys *m.*, *μεσόβραχυς. *pes metricus inter pedes heteroplocos pentasyllabos*: Diom. gramm. I 481, 20 -ys (-is *codd.*) ex duabus longis et brevi et duabus longis temporum novem. *cf.* mesomacros.

mesochorus, -ī *m.*, μεσόχορος. Gloss. μεσόχορος (*cf. et p. 337, 74*). *i. q. dux chori, qui in medio stans cantantibus, saltantibus signum incipiendi et numerum indicat actoribusque respondet* (*de femina: l. 23*): Schol. Iuv. 11, 172 testis (*i. testarum crepitu*) ... antea percutiebant saltantibus pantomimis, quia adhuc non erat, ut -i percuterent manibus. Rvfin. Orig. in cant. 2 p. 134, 16 inter quas *adulescentulas* et sponsum *sponsa* media quaedam et ut se dramatis huius species habet quasi -us effecta nunc ad illas nunc ad ipsum ... respondens dirigit verba. Sidon. epist. 1, 2, 9 nullus ibi lyristes, choraules, -us ... canit. *transfertur ad eum, qui regit turbam plausorum*: Plin. epist. 2, 14, 7 hoc *pretio* infiniti clamores commoventur, cum -us dedit signum.

mesococtus, -a, -um *v. s.* mezococtus.

mesocyn(i)us, -a, -um. *a gr.* μεσοκύνιον. *i. q. talaris, ad compaginem pedis cum tibia pertinens*: Chiron 426 sanguinem mittis de venis -cinis (*Oder,* mesoliris *cod.; Hippiatr. gr. I p. 288, 2* ἐκ τῶν μεσοκυνίων) qu⟨a⟩e sunt circa vitales, quae latine claviculae appellantur.

mesodīgestus, -a, -um. *a* mesus (*cf. p. 581, 78*) *et* digestus (*cf. Mørland, D. lat. Orib.-Übersetzungen 132*). *i. q. non satis digestus, semicoctus*: Oribas. syn. 5, 17, 1 La p. 59, 33 *vinum* digerit -us (*gr.* ἡμιπέπτους) humores (*Aa p. 60, 2* eos humoris, qui non fuerint perdigesti).

solet ... cantio habere ... aliquando et in medio hoc est inter strophen et antistrophen **mesōdon** Fortvn. gramm. VI 295, 11. *gr.* μεσῳδός.

mesogēa, -ōn *n. pl.*, (τὰ) μεσόγεια. *i. q. partes mediterraneae*: Ravenn. 2, 16 p. 27, 26 diversas -on Graecorum patrias. p. 27, 37 supra scriptas -on patrias.

mesogīa, -ae *f.*, (ἡ) μεσόγεια, μεσόγαια. *i. q. terra continens, mediterranea*: Ravenn. 2, 16 p. 27, 6 ponuntur diversae patriae in -a Graecorum. 4, 6 p. 48, 33 ad -a (*i.* -a(m); *an n. pl.?* [*cf. l. 42*]) ipsius patriae Tratiae (*i. Thraciae*) *sunt* diversae civitates.

mesogītēs *v. Onom.*

mesoīdēs *adi.*, μεσοειδής. *i. q. genus modulationis mediis chordis conveniens*: Mart. Cap. 9, 965 *v. vol. V 1, 1554, 78.* 9, 966 *v. vol. VI 3147, 22 sqq.*

mesolabus, -ī *m.*, μεσολάβος (*cf. F. Hultsch, BphW. 17, 1897, 771*). *i. q. instrumentum mathematicum* (*cf. Knaack, RE VI 363, 11 sqq.*): Vitr. 9 praef. 14 Archytas cylindrorum descriptionibus, Eratosthenes organica -i ratione idem explicaverunt.

mēsōlaeum, -ī *n. v. s.* Mausoleum.

mesoleucium, -ī *n. v. l. 67.*

mesoleucos, -on (*acc.* -on *et* -um), μεσόλευκος. *i. q. in media parte albus, colore albo intermixtus*: Plin. nat. 37, 174 -os fit *lapis* mediam gemmam candido distinguente limbo (1, 37, 63). Epit. Alex. 2 diadema et tunicam -um (moso- *cod., corr. m. pr.*) ... ceteraque ornamenta regia. *nomen herbae*: Plin. nat. 27, 102 leuce *herba* ... nomen ex causa accepit, per medium folium candida linea transcurrente, quare -on (-uton, -cton, -poleucon *vv. ll.*) quidam vocant ...; fortassis eadem sit quae leucas appellatur (1, 27, 77 leuce sive -ium sive leucas).

mesomacros *m.*, *μεσόμακρος. *pes metricus inter pedes heteroplocos pentasyllabos*: Diom. gramm. I 481, 16 -os ex duabus brevibus et longa et duabus brevibus temporum sex. *cf.* mesobrachys.

mesomelās *adi.*, *μεσομέλας. *i. q. in media parte niger, colore nigro intermixtus*: Plin. nat. 37, 174 -s *fit lapis* nigra vena quemlibet colorem secante per medium (*inde* Isid. orig. 16, 11, 6, *ubi* mera-, mero- *vv. ll. cf.* Gloss.[L] I Ansil. ME 521 -a⟨s⟩ genus gemmae nigrioris). 1, 37, 63.

meson *v. s.* mesos.

mesonauta, -ae *m.*, *μεσοναύτης. *qui medium locum inter gubernatorem et remiges tenet*: Vlp. dig. 4, 9, 1, 2 (*ex Pompon.*) nec ... debet *qui navem exercet* ... per remigem aut -am obligari, sed per se vel navis magistrum.

mesonyctium, -ī *n.*, μεσονύκτιον. *quod media nocte fit* (*sc. in ritibus Matris Magnae; cf. Henri Graillot, Le culte de Cybèle ..., Paris 1912 p. 130. 158*): CIL XIII 1751 (*in latere dextro arae taurobolii; a. 160*) cuius -um factum est v id. Dec.

mesopicātum (*sc. vinum*) medium picatum. dimidium picatum Gloss. (*cf. Svennung, Wortstud. Oribas. 98[1]*).

mēsor, -ōris *m. v. s.* mensor (*p. 753, 24*).

***mesos,** -ē *et* -a, -on, μέσος. *in usu sunt potissimum formae sing. in* -on, -ē, -ēn *et gen. plur.* -ōn; *formae rariores: f. sing. nom.* -a (*cf. etiam l. 8*): Varro ling. 5, 118 Plin. nat. 19, 174; *gen.* -ēs, *abl.* -ē, *acc. plur.* -ās: Boeth. mus.; *n. gen. sing.* -ου *v. l. 17.* *saepe scrib. litt. gr.* [*dub.*: CIL XIV 1352 quod est -a (*'videtur corruptum'. Dessau*).]

i. q. medius: **1** *de animantibus*: *pertinet ad ordinem*: Ps. Cens. frg. 12, 3 p. 65, 15 (*v. vol. VI 3147, 31*). *pertinet ad tempus* (*m. pro subst.*): Ps. Soran. quaest. med. 65 -on i. e. mediam aetatem (*opp.* neon *et* geronton).

2 *de rebus*: **a** *proprie de loco*: Varro ling. 5, 118 *v. p. 738, 39.* Ps. Soran. isag. 21 *v. vol. VI 2610, 56.* *in arte geometrica*: Mart. Cap. 6, 720 (*t. t. gr.*). *de collocatione verborum*: Schol. Stat. Theb. 2, 366 cetera διὰ -ου (dia -on *P, suprascr.* i. ex medio *M*, per parenthesin *L*) inserta sunt. **b** *translate*: *in serm. scriptorum rerum naturalium et medicorum*: Plin. nat. 19, 174 laudatissima est *cannabis* e medio *genere*, quae -a vocatur. Ps. Soran. quaest. med. 94 quid est -on nosema? aegritudo, quae ... mutatur ... nunc in peius nunc in melius. Cael. Avr. chron. 1, 1, 27 in usu mediae materiae, quam -ην ὕλην appellant. *in serm. philosoph. i. q.* ἀδιάφορος (*cf. p. 592, 52 sqq.*): Cens. 1, 2 huiusmodi sita in lubrico bona malave per se non esse sed τῶν -ων. *in arte gramm.*: *de distinctione* (*cf. p. 592, 68 sqq.*): Diom. gramm. I 437, 18 dicitur media graece -η (-e *codd.*). (Mar.) Victorin. gramm. VI 192, 11 (= Avdax gramm. VII 324, 16) medio *loco ponitur distinctio*, cum respirandi spatium legenti dat, et dicitur -e (*opp.* finalis *et* subdistinctio). *de vocibus natura ambiguis* (*cf. p. 592, 39 sqq.*): Don. Ter. Eun. 237 'ornatus' ton -ων (*i.* τῶν -ων) est: ad decus et ad turpitudinem. Phorm. 469. Serv. Aen. 11, 458 rauci τῶν -ων est: nam modo canoros significat, alias vocis pessimae. *et saepe* (*v. Mountford-Schultz, ind. 180*). *in arte musica*: Vitr. 5, 4, 7 *tetrachordum* secundum medianum, quod appellatur -ον ([*an* -ων? *cf. l. 45*]. -on *codd.*).

f. pro subst. mesē *sc.* χορδή (*cf.* Mart. Cap. 9, 931 octavus *sonus* -η hoc est media. Boeth. mus. 1, 20 p. 206, 23. 1, 26 p. 218, 24): Vitr. 5, 4, 5 hypate -on (5, 5, 2), -e. *ibid.* parhypate -on, lichanos -on (*cf.* Ps. Cens. frg. 12, 3 p. 65, 18 sq. Mart. Cap. 9, 931. 954 Boeth. mus. 1, 20 p. 206, 23. *al.*). 5, 5, 2 ad -en *sonantia vasa* (*cf.* 5, 5, 5 habet symphoniarum *quarundam* communitates). 5, 5, 4 ad chromaticen -on. 5, 5, 5 ad diatonon -on (Mart. Cap. 9, 931 -ων δ. id est mediarum extenta. Boeth. mus. 1, 22 p. 214, 15. *al.*). Boeth. mus. 1, 20 p. 209, 22 tetrachordum -on (*cf. l. 35*) ... quasi mediarum (*al.*). p. 211, 26 proslambanomenos a -e octava est. 1, 27 p. 219, 9 Sol -en obtinuit. p. 219, 25 ut sit ... caelum ultimum -e. *saepe* (*v. Friedlein, ind. 460*). *in imag.*: Varro Men. 458 autumnitas in anni tetrachordo -ην (*Onions,* mensem *Non. p. 71, 12,* mensum *Non. p. 193, 20*) praeterierat.

v. etiam mesus *et cf. Onom.* Mesa *et* Mese. *comp.*: *?*mesosupercilium. *cf.* mesiacer. mesodigestus. mesopicatum.

mesosphaerum *n. adi.* *a gr.* μεσόσφαιρος, -ον. *i. q. mediam pilam habens*: Plin. nat. 12, 44 *nardum*, quod minore folio est, -um (-pherus, -ferum *codd.*) appellatur; emitur X LXX (*opp.* hadrosphaerum [*q. v.*] *et* microsphaerum).

*?***mesosupercilium,** (-ī) *n.* *a* mesos *et* supercilium. *i. q.* μεσόφρυον *quod medium est inter supercilia*: Alex. Trall. 1, 50 *v. p. 582, 27.*

medietates, quas Graeci **mesotētas** (μεσότητας) appellant Cic. Tusc. 23.

[Isaias *accepit vestem* **mesotropam** (mesotratam *v. l.* '*forte melius legeretur* mesotretam' *Baluzius.* mesopristam *Hagen.* **mesotrōtam** *coll. gr.* ἡμίτρωτος *coni. in plag. Svennung adnotans illa veste mortem Iesaiae [cf. Tert. patient. 14 Priscill. tract. p. 47, 18. al.] alludi*) Ps. Cypr. cena p. 927[B].**]**

'sentis' ... verbum (*Verg. Aen. 3, 360*) tam primis quam ultimis iungitur et ob id **mesozeugma** (*μεσόζευγμα) nominatur Diom. gramm. I 444, 14 (*opp.* hypozeugma). *cf.* Sacerd. gramm. VI 456, 16 de **mesozeuxī**. -is (*μεσόζευξις) est cum superiorem et inferiorem orationem verbum in medio positum ordinat ut (*Verg. Aen. 1, 3*) 'multum ille et terris iactatus et alto' *eqs.* *comp.*: promesozeuxis.

mespilum, -ī *n. et* **mespila,** -ae *f.* (**mespilus,** -ī *f. l. 82. 84*), τὸ μέσπιλον *et* ἡ μεσπίλη. *de orig.*: Isid. orig. 17, 7, 14 -a arbor spinosa ... appellata, quod pilulae formam habeant eius fructus. *scrib.* -pel- (*cf. et l. 79. p. 855, 3. 19. 27*): Philvm. med. 2 p. 115, 18. 123, 8 M. (*P 32*). Oribas. syn. 6, 39, 2. 7, 20, 13 (*La*). -per- *vel* -pir- (*cf. Niedermann, Contrib. à la crit. ... des gloses lat. 32*): Gloss. mis-: *p. 855, 1.* nespula (*cf. p. 855, 3 et post alios Graur, Romania 53, 1927, 300 sq.*): Gloss. *de genere* (*cf. Svennung, Unters. Pallad. 139*): *de arbore*: *n.* -um: Plin. *p. 855, 10.* Pallad. *p. 855, 14. 15.* *f.* -a: Plin. *p. 855, 8. 11.* Diosc. *p. 855, 16.* Isid. *l. 74.* *f.* -us: Pallad. *p. 855, 14. 16.* *de fructu*: *n.* -um: *passim.* *f.* -a: Plin. Val. 5, 27 Diosc. 5, 46 Cael. Avr. *p. 855, 36* Oribas. syn. 2 add. p. 148, 22 Mø. *f.* -us: Pallad. [R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

l. 25. NOT. Tir. 105, 31 (*post* sorbum): -um (mispillum *A*). GLOSS. *μέσφυλλον. ουον. ἀχράδες.* duratia (*i.* duracina) quae multum constringit. III 562, 47 epimelida i. nespula. [*it.* nespola, *francog.* nèfle, *hisp.* nispola. *M.-L. francog. vet.* melle, *francog. mer. dial.* mesple. *R.*]

1 *de arbore ('mespilus germanica L.' sim.; cf. Berendes, Diosc. Arzneimittell. 138): de natura, cultura sim. (cf. et p. 854, 74):* PLIN. nat. 15, 84 -is tria genera (1, 15, 22 -ae genera III): anthedon, setania; tertium degenerat, . . . quod Gallicum . . . vocant (*eqs.*). non fuit haec arbor in Italia Catonis aevo. 17, 59 -a semine nasci possunt. 17, 67 hoc modo plantantur . . . sorbi (*cf. l. 22. 29. 31. al.*), -ae. 17, 221 -a quoque in senecta obnoxia ei morbo est. GARG. MART. med. 47 -i arborem Dioscorides contentus agrestem nominasse praeteriit. PALLAD. 3, 25, 32 -us inseritur. 4, 10, 19 -a (-i *E*) locis calidis maxime gaudent *eqs.* ins. 69 -a . . . pugnacibus horrida membris. 106 semina dura piri . . . -us . . . tuta subit. DIOSC. 1, 129 -a (*gr. 1, 113 μέσπιλον τὸ δένδρον*) semen habet rotundum *eqs.* *alia*: PLIN. nat. 13, 64 prunus Aegyptia . . . pomo -i. GREG. TVR. glor. conf. 49 p. 777, 15 caput eius ramus -poli arboris percuteret.

2 *de fructu: generatim*: PLIN. nat. 15, 68 Idaea ficus . . . sapore -i. 15, 84 malorum . . . pirorumque generi adnumerentur iure -a atque sorba. 15, 112 *corium* in -is manditur. 15, 115 quaedam *poma* vasculis constant ut Punica et -a lotosque. 17, 230 vermiculationem . . . sentiunt mala, pira, -a. 21, 88. PALLAD. 4, 10, 22 -a ad servandum leguntur necdum mitia. ins. 91 -us . . . niveo plena liquore. MACR. Sat. 3, 19, 6 Cloatius sic eorum (*sc. pirorum*) vocabula discernit . . . -um serum. GLOSS. III 578, 58 ossa de -pula. *in usu praecipue medicorum (cf.* PLIN. nat. 1, 23, 73): PLIN. nat. 14, 103 vinum fit . . . et e cornis, -is, sorbis (THEOD. PRISC. log. 101 DIOSC. 5, 46). 23, 141 -a . . . reliqua adstringunt stomachum (MARCELL. med. 20, 25. CAEL. AVR. chron. 4, 3, 70 pira, sorba, -a. *cf. etiam l. 2*). PHILVM. med. 2 p. 115, 18 M. p. 123, 8 aqua, in qua coxeris . . . sorbas aut -as (MARCELL. med. 11, 1. 31, 13 SORAN. p. 102, 20 PLIN. VAL. 5, 27 THEOD. PRISC. eup. faen. 53 log. 93. 101). p. 126, 14. CAEL. AVR. acut. 3, 27, 209 dare debemus . . . -a. chron. 4, 3, 51 iniciendus . . . sucus . . . -ae. ORIBAS. syn. 2 add. p. 148, 22 M. 6, 39, 2. 7, 20, 13 (-pela *La*).

messāla *v.* Messala (*Onom.*).

?**messālis**, -e. *a* metere, messis. *i. q. messorius, ad messem (vel messorem) pertinens?*: PAVL. FEST. p. 379, 18 vernisera -a (mens- *edd. vett.*, Messalae *Aug.*) auguria. COSMOGR. 1, 25 circa sextum Philippi, quod praedium -e (*V, Heraeus dubitanter in exemplari suo,* mis- *L, Riese; an* Messalae*?*) appellatur, geminatur *Tiberis*.

unctus . . . hebraice 'messias' est: unde et punice **messe** dicitur 'unge' AVG. in euang. Ioh. 15, 27. *cf. hebr.* מְשַׁח. *R.*

messīcius, -a, -um. *a* messis (*an a* metere*?*). *i. q. messorius, ad messem pertinens*: CIL VIII 14428 (*a. 181 in lapide Mezuarensi lacero*) aratorias IIII, sartorias IIII, -as IIII (*sc. operas? cf. p. 862, 8 et Leumann, Glotta 9, 1918, 162*).

messio, -ōnis *f.* *a* metere. [*it. sept.* messon, *francog.* moisson. *M.-L.*]

1 *i. q. actio metendi (c. gen. obi: l. 53. 57. 64)*: **a** *sensu strictiore*: **α** *proprie*: VARRO rust. 1, 50, 1 frumenti tria genera sunt -is. EXPOS. mundi 12 *incipit* hinc seminatio et -o. SCHOL. Hor. gloss. *Γ* epist. 2, 1, 140 (*ad* 'condita post frumenta') post -em (*item de tempore metendi*: VVLG. II reg. 21, 9 in diebus messis primis, incipiente -e hordei). VITAE patr. 5, 14, 14 renuntia -i huic (*gr. Nau 1909 p. 376 n. 291 τῷ θερισμῷ; cf. etiam p. 862, 21*). CONC. Aurel. a. 538 p. 82, 15 de opere . . . rurali i. e. . . . sectione, -e, excussione . . . abstenendum. **β** *in imag.*: HIER. epist. Pachom. 4 p. 87, 20 B. ut . . . culturae studia tempore -is inveniant (*cf.* CAPREOL. epist. 2 Conc. II 3, 3 p. VII 2). **b** *sensu latiore de actione caedendi fere i. q. eversio, exstinctio*: HIER. in Is. 27, 11 p. 311C (*in interpret. alleg. v.* messis) cum siccitatis et -is Ierusalem et ut apertius loquar vastitatis tempus advenerit (*cf.* in Os. 6, 11 p. 872A -is tuae. VVLG. Ier. 51, 33 veniet t. -is *filiae Babylonis* [*syn.* t. triturae]).

2 *metonymice i. q. fructus, proventus*: **a** *proprie de segete frumentorum*: ITALA Iob 18, 16 (Hier. interpr. Iob ad l. *et* Aug. in Iob p. 547, 19) desursum irruet *impii* -o (*θερισμός, Vulg.* messis). VVLG. Iob 29, 19 *v. p. 859, 53.* HESYCH. in lev. 19, 9 p. 1023A relinquere quasdam . . . de -e et vindemia reliquias (*cf. p. 862, 25*). 25, 22 p. 1119A semen . . . , de quo -o in quinquagesimo anno proventura erat. 27, 30 p. 1176C fruges . . . in praesenti lex -em, quae est de semine, dicit. **b** *alleg. de eis, quae iniquitas quasi sata profert*: GREG. M. moral. 5, 35 (*ad Iob 4, 8* seminant dolores et metunt eos) hoc loco doloris (*i. perverse agendi rationis*) -o non iam poena, sed adhuc perfectio (*cf. p. 860, 58*) iniquitatis ostenditur, quia ex divinae irae spiritu eiusdem -is poena subrogatur. *Lambertz.*

*1. **messis**, -is *f.* [*a* metere. *J. B. H.*] *de orig.*: VARRO rust. 1, 50, 1 -is proprio nomine dicitur in iis quae metimur, maxime in frumento, et ab eo esse vocabulo declinata. 1, 50, 2 metitur . . . , ut stramentum medium subsicent . . . : a quo medio -em dictam puto. ISID. orig. 17, 2, 6 -is a metendo id est a recidendo dicta. *de scriptura et formis*: mesis: PLAVT. Epid. 718 (*BE*[1]). Trin. 529 (*B*). NOT. Tir. 72, 88 (*post* metit). *nom. sg.* -es: ITALA Luc. 10, 2 (cod. e). COMM. instr. 1, 25, 6 *C.* *acc. sg.* -im (*cf.* CONSENT. gramm. V 355, 23): PLAVT. Epid. 718 (-em *v. l.*). Most. 161 Poen. 1019 COM. pall. inc. 68. CATO agr. 134, 1 (*apogr. recc. et Vict.*, -em *V*, -is *A*). VARRO rust. 3, 2, 6. COLVM. 2, 11, 5 (*cod. Polit.*). FRONTO p. 102, 26 N. GELL. 2, 29, 7. 9. -em: PLAVT. Rud. 637 Trin. 33 CATO agr. capp. 143 VARRO rust. 1, 13, 5. *et passim.* *abl. sg.* -i (*cf.* CHAR. gramm. p. 52, 1 B.): VARRO ling. 5, 21 rust. 1, 53. NEMES. ecl. 1, 67 (*Maehly metro flagitante,* -e *codd.*). -e: VARRO rust. 1, 6, 1. *et passim.* *gen. pl.* -ium (*cf.* CHAR. gramm. p. 52, 1 B.): PLIN. nat. 13, 64. *al.* SVET. Iul. 40, 1 APVL. met. 6, 2. *al.* *acc. pl.* -is: VERG. ecl. 8, 99 georg. 1, 161 (*P; item* 4, 330). STAT. silv. 2, 6, 66. *al.* *de genere* (*cf.* EXC. Bob. gramm. I 553, 6): NON. p. 213, 33 -em generis feminini. masculino Lucilius (707): potius quam non magno -e (*Merc.*, magnum esse *codd.*) non proba vindemia. ?LIB. iubil. 29, 16 ad -em autumnum. *de plurali* (*cf.* SERV. georg. 2, 6 cum vindemiam numero singulari dicimus unius anni significamus, cum plurali multorum, ut -em et -es): *plur. extat inde a* LVCILIO (*p. 857, 5*), VARRONE (*l. 47 sq.*), VERG. *potissimum sensu metonymico (s. II); significatur -is plurium temporum e. g. l. 47. 58 sq. 72. p. 857, 47, plurium specierum e. g. l. 53. p. 858, 3, variorum locorum e. g. l. 48. 68. p. 858, 9; plur. poet. e. g. l. 70. p. 858, 32.* *de notione* (*cf. etiam p. 857, 1. 47. 859, 2. 860, 49*): FEST. p. 202, 20 olivetam antiqui dicebant, cum olea cogebatur: ut -em cum frumenta aut vindemiam cum uvae. GLOSS. *θερισμός. θέρος. ἄμητος.* *leg. inde a* PLAVTO; *frequentatur prae ceteris ab* ENNODIO (*not. s. II A 2*). [*it.* messe, *francog. vet.* mes, *hisp.* mies. *M.-L.*] [*falso trad.*: AETNA 498 *v. p. 429, 64.* LIV. 42, 42, 2 PLIN. nat. 24, 149. *dub.*: VARRO Men. 184 (*v. p. 738, 67*). *v. l. dub. vel falsa*: COLVM. 2, 10, 33. LVCAN. 6, 521 (-is *U*, segetis *cett.*). CALP. ecl. 5, 34 (*v. p. 277, 49*). *e coni. probabili*: MANIL. 3, 598 (*v. p. 746, 79*). *e coni. dub. vel falsa*: VARRO Men. 150. MANIL. 5, 689 (*v. p. 740, 65*). TERT. adv. Val. 31 p. 206, 19. ORIENT. comm. 1, 505 (*v. p. 712, 30*). *saepius confunditur c. v. q. e.* mensis *e. g. p. 857, 44. 52 sqq. p. 858, 48. 74. 859, 61. 74.*]

I *i. q.* ***sectio***, *actio vel tempus metendi, secandi*: **A** ***strictiore*** *sensu de sectione, quae fit colligendi, condendi, fruendi causa (pertinet potissimum ad metenda frumenta; opp.* vindemia: *l. 45. 55. p. 857, 16. de sectione aliarum herbarum: l. 48. 71. de mellatione: p. 857, 1)*: **1** *de actione metendi (c. gen. obi.: l. 48. 55. 80 p. 857, 10. 33)*: **a** *proprie*: PLAVT. Poen. 1019 mergas datas ad -im. COM. pall. inc. 68 quasi ⟨si⟩ messor per -im unumquemque spicum colligit (VARRO rust. 1, 63 far, quod in spicis condideris p. -em. *v. et p. 857, 29 et cf.* GAIVS dig. 50, 16, 30, 1 spicae in -e deiectae). CATO agr. capp. 143 antequam -em incipias. agr. 134, 1 priusquam -im facies (LEX agr. [CIL I² 585] 95 quae -is [*olei?*] vindemiaque [*cf. l. 47 et* VLP. dig. 37, 9, 1, 25] . . . ⟨fiet⟩. VARRO rust. 1, 27, 3 aestate fieri -es . . . , autumno vindemias. 1, 32, 1. 1, 53. 2, 2, 12 quibus in locis -es sunt factae. BELL. Afr. 20, 4. COLVM. 2, 10, 28 -em primam eius *herbae*. 2, 20, 2. 11 argum. p. 64, 12. PLIN. nat. 18, 295. 298 oraculum . . . : biduo celerius -em facere potius quam biduo serius. VLP. dig. 39, 1, 1, 12. PAVL. dig. 7, 4, 13 si fructuarius -em fecit [*v. et p. 888, 42*]. *cf. p. 857, 4. 5 et* GERM. frg. 4, 16 perfecta -e. COLVM. 11, 2, 54 -is conficitur. 12, 10, 1 exactis iam -bus [PLIN. nat. 18, 169 peragitur. TERT. Scap. 3 p. 543, 3 Oe. -es suas non egerunt]. PALLAD. 8, 1 tritici -is expletur). VARRO rust. 1, 17, 2 fructibus vindemiae aut -is (CIC. inv. 1, 40 accidit omnibus eodem fere tempore. COLVM. 7, 3, 11 ut -em vindemia . . . excipiat. PLIN. nat. 18, 280 vergiliae . . . semestri spatio intra se -es vindemiasque . . . complexae. SVET. Iul. 40, 1 -ium feriae aestate . . . vindemiarum autumno [*cf.* VLP. dig. 2, 12, 1 pr. ne quis -ium vindemiarumque tempore adversarium cogat ad iudicium venire. *sim.*: 2, 12, 1, 2. 2, 12, 3 pr. PAVL. dig. 2, 12, 4 -is vindemiarumque causa. *cf. et p. 857, 32 et Marquardt, Staatsverw. 202*]. *v. etiam l. 37*). CIC. de orat. 1, 249 quid sit sementis ac -is (VVLG. gen. 8, 22 [*coniung.* frigus et aestus, aestas et hiems. *cf. p. 857, 26*]. *sim.*: HEGES. 5, 27, 1 p. 362, 24 *agricolae* procinctus laboriosior -is quam segetis, vindemiae quam putationis. *v. et p. 857, 14*). TIB. 2, 1, 19 neu seges eludat -em fallacibus herbis. LIV. 2, 5, 3 seges farris . . . fuisse matura -i (*cf.* 22, 43, 5 maturiora -bus Apuliae loca). SEN. Med. 761 -em vidit hibernam Ceres (*in exemplis ordinis temporum mutati; cf.* Herc. O. 469 bruma -es videat. *v. et p. 858, 8*). COLVM. 2, 18, 3 faenisicia sequitur cura -is. 10, 255 odoratis -is iam floribus instat. PLIN. nat. 6, 58 *in India* binae aestates in anno, binae -es. 18, 296 -is ratio varia. 1, 28, 72 de -bus. STAT. silv. 3, 3, 90 quod -bus Afris verritur. MART. 8, 56, 18 Thestylis . . . rubras -bus usta genas. PS. QVINT. decl. 12, 4 p. 221, 2 ingratae -is irritus labor. LEX Manc. (CIL VIII 25902) 18 in -em op⟨eras⟩ (*cf. p. 855, 48. 862, 8*) . . . pr⟨estare⟩. FRONTO p. 197, 11 N. quis segeti torridae -em procrastinat? GELL. 2, 29, 7 -im hanc nobis adiuvent *amici*. 2, 29, 9. APVL. met. 6, 2 per laetificas -ium caerimonias (*cf.* VVLG. exod. 23, 16 sollemnitatem -is primitivorum). AMM. 29, 6, 6 occupatam circa -em agrestem . . . plebem. SVLP. SEV. chron. 1, 25, 2 de campo -is domum reverteni. VITAE patr. 5, 7, 22 de -e (*gr. Nau 1908 p. 276 n. 192 ἀπὸ τοῦ θερισμοῦ*) veniebat (*cf. p. 862, 19*). 5, 14, 14 vadens ad -em (*Nau 1909 p. 376 n. 291 εἰς θέρος. cf. p. 889, 45*). *al.* *nota de collectione*

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mellis: VERG. georg. 4, 231 duo tempora (*cf. l. 16*) -is (SERV.: id est fructus: Iuvenalis [*p. 860, 24*]). COLVM. 9, 15, 8 priore -e . . . quinta pars favorum, posteriore . . . tertia relinquenda est.

b *in imag.*: PLAVT. Rud. 763 tibi -is in ore fiet mergis pugneis (*i. verberibus*). LVCIL. 549 si -es facis (*sc. ex carminibus alienis*). HIL. in Matth. 12, 7 -is suae operarios paraturus Christus (*cf. p. 861, 63*). VVLG. Matth. 13, 30. 39 -is (θερισμός) . . . consummatio saeculi est (*cf. infra l. 61 et* HIER. in Gal. 6, 9 p. 432A esse . . . -em futurum iudicium). Ioh. 4, 35 regiones . . . albae sunt iam ad -em (θερισμόν). AVG. epist. 122, 1 p. 743, 16 ut ad vestri seminis -em . . . veniatis. ARATOR act. 1, 54 ad -em praelecta manus.

2 *de tempore metendi*: **a** *proprie*: **α** *notione primaria*: ① *accedit ad vv.* dies, tempus: VERG. georg. 1, 253 -isque diem tempusque serendi (VVLG. iud. 15, 1 cum d. triticeae -is instarent. II reg. 21, 9 in d. -is primis [*al.*]). PLIN. nat. 10, 157 inter -is ac vindemiae tempus (16, 248 -ium tempore [SCAEV. dig. 34, 1, 15, 1 t. -ium et arearum. *al.* VVLG. gen. 30, 14 t. -is (*al.* RVFIN. hist. mon. 18). Ier. 50, 16 in t. -is]. *v. etiam p. 856, 60.* VENVL. dig. 42, 8, 25, 6 sub t. -is vindemiaeve. SER. SAMM. 786 per t. -is. COD. Theod. 7, 20, 11 -ium tempus . . . aucupari. *v. et l. 57*). ⓘⓘ *nude positum*: VARRO Men. 525 post -em (CIC. Verr. II 3, 215 OV. fast. 1, 686. COLVM. 6, 27, 3 p. anni -em. PLIN. nat. 18, 260. 19, 17 PORPH. Hor. epist. 2, 1, 140. *cf.* PLIN. nat. 16, 89 a -e [17, 128 seri . . . a -e ad brumam]). rust. 2, 11, 7 circiter hordeaceam -em (3, 8. *cf.* COLVM. 8, 9, 4 circa -em [12, 10, 1 PLIN. nat. 18, 130]). COLVM. 2, 11, 3 post sementem (*cf. l. 28*) ante -em (PLIN. nat. 25, 138 a. -es. QVINT. inst. 1, 3, 5. *cf. etiam l. 62*). PLIN. nat. 12, 127 inciso caule -bus, radice autumno (16, 106. 18, 186 [*opp.* a semente]. *al. cf.* 24, 122 -e). 13, 125 caulem incidunt per -es (*al. cf. et p. 856, 41*). 18, 340 in ipsa -e saepe concurrere proelia ventorum . . . *Vergilius* (*cf. georg. 1, 316*) refert (VVLG. prov. 6, 8. *al.* [*syn.* (in) aestate]. BACHIAR. repar. laps. 7). STAT. silv. 4, 4, 40 -es . . . reversae dimisere forum (*cf. p. 856, 60*). GELL. 2, 29, 4 ut appetat . . . -is. VVLG. I reg. 12, 17 -is tritici est hodie. Ier. 8, 20 transiit -is (*syn.* aestas). *al.* **β** *notionibus secundariis*: ① *metonymice i. q. aestas*: CATVLL. 95, 1 nonam post denique -em . . . nonamque . . . post hiemem (*cf.* SEN. Tro. 548. DRAC. satisf. 251 *opp.* autumnum . . ., h.). VERG. ecl. 5, 70 si frigus erit, si -is. OV. met. 14, 146 ter centum -es, ter centum musta videre (*an ad II A 1?*). MART. 5, 71, 5 longas his exige -es collibus (*opp.* hibernum . . . Tibur). 10, 12, 5. 10, 103, 7 quattuor (*cf. l. 51*) accessit tricesima -bus aestas. 14, 145, 2 ut me (*sc. paenulam*) vel media sumere -e velis. ITALA Marc. 13, 28 (cod. k) proximat -is (θέρος. *Vulg.* aestas). NEMES. ecl. 4, 36 iam tibi bis denis (*cf. l. 51*) numerantur -bus (*dett.*, mens- *cett.*) anni (*cf.* AVSON. 251, 3 p. 435 P. *tot* . . . explevi -bus [*ed. Avant.*, mens- *Peiper c. ed. Ug.*] annos). ⓘⓘ *per synecdochen i. q. annus* (*cf.* AVG. quaest. hept. 1, 95 p. 50, 5 velut si quisquam dicat: per tot vindemias aut tot -es quibus numerus intellegatur annorum): OV. epist. 6, 57 tertia -is erat, cum *eqs.* (PETRON. 89 v. 2. MART. 1, 101, 4 quarta tribus lustris addita -is erat. 6, 70, 1. CE 1166, 3 [= CIL VI 18324, 5] cuius in octava . . . -e). STAT. silv. 1, 4, 77 per . . . novem . . . -es (MART. 6, 28, 8 bis senis modo -bus [mens- *v. l.*] peractis vix unum puer applicabat annum. 12, 34, 1. CLAVD. 28, 389 centum -bus. CYPR. GALL. iud. 162 [mensibus *codd.*, *Vulg. iud. 3, 14* annis]. SEDVL. carm. pasch. 3, 203 post *tot* . . . -es [mens- *vel* annos *v. l.*, annos *op. pasch. 3, 17 p. 246, 3*]. CE 1127, 5 [= CIL VI 22251, 8] septuaginta super -es. *cf. etiam l. 40. 43*).

b *in imag.*: COMM. instr. 2, 14, 2 expletis temporibus -is (PELAG. in Gal. 6, 10 p. 341, 6 tempore -is [PS. PRIMAS. -ium]. VVLG. Matth. 13, 30 in t. -is [*cf. ad l.* IVVENC. 3, 9 extremus mundi finis pro t. -is]. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 205, 23). OPTAT. 7, 2 p. 170, 3 iudicii dies, qui est -is animarum (HIER. hom. Orig. in cant. 2, 12 p. 59, 22 appropinquasse. *cf. supra l. 7*). VVLG. Is. 18, 5 ante -em totus effloruit.

B ***latiore*** *sensu praevalet notio caedendi, perdendi i. q. caedes, percussio*: CIC. parad. 46 qui caedes municipiorum, qui illam Sullani temporis -em recordetur. MACR. Sat. 5, 15, 6 quotiens multam necem significare vult, -em hominum factam esse dicit *Homerus* (*cf. Il. 11, 67*). *membrorum*: TERT. anim. 53, 4 p. 386, 2 rapida quaeque mors ut cervicum -is.

II ***metonymice***: **A** *de re quae metitur* (*latiore sensu v. p. 859, 67*) *i. q.* **fructus,** *proventus agrorum sim.* (*opp. proventus arborum p. 858, 1. 3. 9. 11. 23. 27. 31. 52. 58. 72. 859, 28. 33. 54. al. de aliis fructibus: p. 858, 14. 18. 26. 48. 49. 51. 78. 859, 30. 55. 65*): **1** *proprie* (*c. gen. poss.: p. 858, 24. 26. 29. 80. al. c. gen. def.: l. 77. p. 858, 26. 76. 859, 11. 39*): **a** *generalia* (*potissimum de copia et possessione*): PLAVT. Most. 159 eventus rebus omnibus, velut horno -is magna fuit *eqs.* (*cf.* Trin. 529 frumenti . . . alibi -is maximast. LVCIL. 707 *v. p. 856, 14.* PLIN. nat. 18, 16 maiorem . . . -em . . . factam esse. *cf. p. 858, 3*). CIC. Verr. II 3, 125 sementi prohibita aut -e amissa (*cf.* Att. 5. 21, 8 -is . . . nulla fuerat [QVINT. inst. 5, 9, 5 nec fieri potest, ut ibi -is sit, ubi satum non est. 5, 9, 7. HIL. in Matth. 27, 10 natura non fert -em esse sine semine]. STAT. silv. 2, 6, 66 sive alma fidem -isque negasset Creta [PS. RVFIN. in Os. 2, 9 -em negabit aestas, autumnus vindemiam]. PAVL. dig. 24, 3, 8, 1 si non responderunt -es, ex vindemia deducetur). VERG. georg. 1, 103 suas mirantur Gargara -es. 1, 219 si triticeam in -em . . . exercebis humum. TIB. 1, 1, 24 -es et bona vina date, *di* (LYGD. 3, 6 magnas -es terra . . . daret. VVLG. Ier. 5, 24 *dominus* dat nobis plenitudinem annuae -is. *aliter*: OV. met. 15, 126 tot dederat [condiderat *Merkel*] -es *tauri labor. cf.* OV. met. 5, 656 dona . . . Cereris [*cf. l. 15*] . . ., quae . . . frugiferas -es . . . reddant [PLIN. nat. 18, 162 cum quinquagesimo fenore (*cf. l. 18*) -es reddit eximia fertilitas soli]. NEMES. ecl. 1, 78 -em tristis hiems [*cf. p. 856, 69*], aestas praestabit olivam). 2, 1, 47 rura ferunt -es (*cf.* MELA 3, 47. STAT. silv. 4, 5, 31 Indicas [*cf. l. 26*] -es). PROP. 3, 13, 26 divitiae quorum -is et arbor erant. OV. rem. 187 poma dat autumnus, formosast -bus aestas (*cf.* MIN. FEL. 17, 7. CYPR. epist. 37, 2 p. 577, 18 [*syn.* frugibus]. CLAVD. 1, 273). GRATT. 37 de . . . aprico Tuscorum stuppea campo -is *bona est.* MANIL. 3, 152 Cererem plena vincentem credita -e (*cf. l. 6*). 4, 734 Cererem varia redeuntem -e per urbes. COLVM. 2, 9, 11 cum . . . amplior -is provenerit (*cf.* VVLG. prov. 6, 11 veniet ut fons -is tua). 10, 142 ut redeant nobis cumulato fenore (*cf. l. 7*) -es *leguminum* (*cf.* MART. CAP. 6, 670 centesimo -is incremento). PERS. 6, 25 -e tenus propria vive (SCHOL.: ad modum redituum tuorum vive). PLIN. nat. 18, 182 -es multiplicatae. 18, 183 uberrimas . . . -es habeuerunt. STAT. Theb. 4, 710 donec . . . magnum . . . inducat -bus annum *Nilus.* 7, 308 feracem -e Coroniam (*opp.* Baccho). MART. 6, 86, 5 possideat Libycas -es. 13, 12, 1 de -e coloni. VLP. dig. 24, 3, 7, 3 si -es eius anni . . . colonum sequantur. *ibid.* pecunia -ium. PAVL. dig. 7, 9, 6 si vindemia legata esset vel -is. APVL. flor. 19 p. 19 Indorum . . . piperis -es. ARNOB. nat. 6, 16 p. 227, 26 poscitis -es optimas feracissimasque vindemias *ab idolis* (*cf. l. 3*). *al.*

b *de frugibus sectis*: **α** *in univ.*: VARRO rust. 1, 13, 5 sub . . . tectum totam fundi subicere -em (*cf.* CALP. ecl. 2, 8 horti). 3, 2, 6 *villa* nec faenisicia vidit arida in tabulato nec vindemiam in cella neque in granario -im (*cf.* IVST. 24, 7, 6 -es vinaque villis efferre). VERG. georg. 1, 49 illius *segetis* . . . ruperunt horrea -es (*cf. vol. VI 2985, 60. adde e. g.* OV. met. 8, 293 frustra expectant promissas h. -es. SEN. epist. 117, 20 an nec -em futuram iam sentiant h. LVCAN. 3, 66 longinquis -bus . . . complerunt h. PLIN. paneg. 29, 3). 4, 330 fer stabulis inimicum ignem atque interfice -em (*cf.* GREG. M. dial. 3, 20 p. 258, 13 M. incendit. *aliter p. 859, 19*). TIB. 1, 1, 42 fructus . . ., quos tulit antiquo condita -is avo (*cf. l. 5 et vol. IV 148, 73. sim.*: PLIN. nat. 18, 38 aliquas [*'an amplas?' Mayh.*] -es colligere [VVLG. Ier. 40, 10 vindemiam et -em et oleum. 40, 12 vinum et -em. CLAVD. 8, 417. *al.*]). 1, 5, 22 area dum -es . . . teret (SEN. Thy. 357 PLIN. nat. 15, 33. MART. 9, 90, 11 -es . . . crepantes. AVG. gen. ad litt. 1, 12 p. 19, 6. *cf. l. 56 et* PLIN. nat. 18, 298 -is . . . in a. . . . exteritur. *sim.*: PRIAP. 53, 3. VERS. metr. Quint. inst. 9, 4, 90 tenet . . . a. -em. OV. fast. 3, 557 tertia [*cf. l. 55. p. 857, 48*] nudandas acceperat a. -es. PLIN. nat. 18, 295. AVIEN. Arat. 400 advectas [*cf. l. 50*] late coquit a. -es). COLVM. 2, 9, 15 cum eius *hordei* -em sustuleris (2, 13, 2 sublata -e eorum *leguminum.* 6, 3, 1 [mensis *codd. optt.*]. PLIN. nat. 17, 46 LABEO dig. 19, 2, 60, 5. *al.*). 2, 10, 6 proximae -is *fabarum* . . . restibile. LVCAN. 6, 105 plenae peregrina -e carinae. 10, 168 advectum . . . vicinae -is (*sc. e locis proximis*) amomon (*cf. l. 46 et* PLIN. nat. 16, 35 corbes . . . -bus convehendis vindemiisque. PLIN. paneg. 31, 3 *Nilus* deportatas . . . -es revexit [*syn.* frumenta]. *ibid.* subvecta -is. CLAVD. 22, 395 vehant [24, 94]. *sim.*: QVEROL. p. 29, 4 transferunt [*syn.* fructus]. RVT. NAM. 1, 147 conferat). SIL. 13, 672 octava (*cf. l. 45*) terebat arentem culmis -em crepitantibus aestas (*cf. l. 41 et* VVLG. lev. 26, 5 apprehendet -ium tritura vindemiam). STAT. Ach. 2, 70 trahi . . . viles -is acervos (*cf.* CELS. dig. 47, 2, 69, 5 -is et vindemiae furti. AMM. 16, 11, 11 victum ex barbaricis -bus collectum. VVLG. Is. 17, 11 ablata est -is. CLAVD. 21, 165 -e . . . erepta). MART. 6, 80, 10 mitte tuas -es . . ., Nile (*cf. l. 22. 53. p. 859, 41 et* VVLG. Is. 23, 3 -is fluminis fruges eius). 11, 18, 23 vix implet cocleam peracta (*aliter p. 857, 52*) -is. CIL XIV 2852 (= CE 249), 7 (*a. 136*) largae Cereris -es fructusque renatos digerit in pretium *mercator frumentarius.* PAVL. dig. 7, 4, 13 (*ex Labeone*) stipulam, quae in -e (*i. in striga frumenti secti*) iacet (*opp.* spicam, quae terra teneatur). *al.* **β** *expresse*: *de arista decerpta*: OV. met. 11, 113 *Midas* decerpsit aristas: aurea -is erat. *de frumento*: PLIN. nat. 3, 60 in delicias alicae politur -is. 13, 64 corpus ipsum *pruni Aegyptiae* naturā et copiā -ium instar incolis. 15, 8 Cereri id totum *solum* natura *Africae* concessit, oleum ac vinum non invidit tantum satisque gloriae in -bus fecit. 18, 127 a vino atque -e tertius hic (*sc. raporum*) Transpadanis fructus. GAIVS epit. 2, 1, 4 si -em in campo seminaverit. ANTH. 466, 8 Cereri dare -is (*Pith.*, mens- *V*) honores (*cf.* PANEG. 9, 17, 1). SVLP. SEV. dial. 1, 3, 5 hordeacio pane utuntur. ea ibi sola -is est. VITAE patr. 6, 4, 36 manipuli -is tritici (*gr. Cot. p. 621* σίτον). *de pane*: VVLG. Iob 5, 5 cuius -em famelicus comedet. *de grano*: DRAC. mens. 11 -bus armatis flavae crispantur aristae. *de ture*: SEN. Herc. O. 791 accipe has . . . focis . . . -es . . . et largo sacer splendescat ignis ture. STAT. silv. 2, 6. 87 exhausit flamma . . . Cilicum -es. 3, 3, 34 -es Cilicumque Arabumque superbas merge rogis. CLAVD. 21, 58 turis odoratae cumulis et -e Sabaea . . . arae. MEROB. poet. 88 ⟨-is od⟩oratae fotus strue . . . ignis.

c *de frugibus crescentibus, ad metendum maturescenti-*

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bus (*cf.* AVG. in Iob p. 571, 16 ex quo seminatur et germinat ager, -is dicitur): *α usu sollemni*: VERG. ecl. 8, 99 Moerim ... satas alio vidi traducere -is (*cf.* MART. CAP. 9, 928 canticis ... glandem ferunt -esque transire). georg. 1, 161 arma (*i. instrumenta agrestia*), quîs sine nec potuere seri nec surgere -es. 1, 314 spicea iam campis cum -is inhorruit (*seq.* frumenta). OV. am. 3, 10, 38 omnia, qua tulerat se dea *Ceres*, -is erat. met. 5, 486 tribuli ... fatigant triticeas -es (*cf.* CALP. ecl. 4, 116 praefocata ... -is habet lolium. PRVD. apoth. praef. 55 -em necant zizaniorum semina. AVG. serm. coll. Morin p. 250, 31). 8, 781 gravidis oneratos -bus agros (VVLG. II reg. 14, 30 a. ... habentem -em hordei [*seq.* segetem]. SALV. gub. 1, 45 a. triticeis plenos -bus. *cf. l. 17. 21. 60. 84 et* OV. fast. 4, 617 larga ... provenit cessatis -is in arvis. PANEG. 3, 10, 1 dites ... -bus segetes [*ibid.* vindemias]. PRVD. c. Symm. 2, 1039 laeta suas ostentant iugera -es. NOVELL. Theod. 3, 1 dotatam -bus terram. EVSTATH. Bas. hex. 5, 5 campos turgidis -bus [*gr. p. 105*[A] *ληΐοις*] exornatos). 11, 614 quot -is aristas, silva gerit frondes. fast. 4, 707 incendit vestitos -bus agros (SATVRN. dig. 48, 19, 16, 9 -ium incensores [*v. vol. VII 1, 872, 7*]. AMM. 18, 2, 19 -es incensas. SVLP. SEV. chron. 1, 27, 3 maturis -bus facile incendium fuit [*aliter p. 858, 37*]. *sim.*: EPIST. Sapph. 10 accensis -bus ardet ager. LVCAN. 9, 433 ora *Libyca* ... vicina perusti aetheris exurit -es et pulvere Bacchum enecat [*cf.* MART. CAP. 6, 673]. VAL. FL. 1, 682 cum stabulis et -bus ... populator Sirius arvi incubuit. NEMES. cyn. 292 ubi ... aestas ... urens herbas siccaverit omnem -bus umorem. ARNOB. nat. 2, 74 p. 108, 15 post -es arefactas atque extincta frumenta). fast. 4, 921 manus a -bus aufer, *Robigo*! 5, 357 maturis albescit -is aristis (COLVM. 10, 311 flavebit. VVLG. Ioel 3, 13 maturavit -is. *cf.* PLIN. nat. 15, 71 fici ... cum -e vindemiaque maturescentes. 26, 67 cum -ium maturitate). Pont. 3, 1, 24 conveniens ... suo -is amara (*sc. absinthiorum*) loco. NVX 135 oleas distringite, caedite -es ..., carpe ... olus (GREG. M. dial. 4, 20 p. 258, 10 M. decisam. *cf.* PLIN. nat. 17, 94 uberrimas -es inter oleas metit [CYPR. epist. 55, 28 p. 646, 19 *coniung.* oliveti ... fructus, poma]. ITALA lev. 19, 9 [Aug. loc. hept. 3, 46 p. 578, 17] permetentibus vobis -em [*θερισμόν*, *Vulg.* segetes] terrae vestrae *eqs.* deut. 16, 9 [Aug. quaest. hept. 5, 25] falcem inicere in -em [*ἀμητόν*, *Vulg.* segetem]. LACT. inst. 7, 15, 11 tamquam -em cuncta prosternens. PALLAD. 8, 1 sectis -bus [MART. BRAC. sent. patr. 13 p. 384D in sectum -is]. CIL VIII 11824, 17 [= CE 1238, 13] totondi [CORIPP. Ioh. 2, 156]). GRATT. 57 linorum tangere -es. SEN. Herc. O. 68 *cancer* -es alit (HEGES. 2, 9, 1 p. 152, 15 *Aegyptus* a. inriguo suas -es. *cf.* PERS. 3, 5 siccas ... canicula -es coquit [MART. 10, 62, 7 *subi.* Iulius]. PLIN. epist. 5, 6, 8 opimam ... -em *colles* percoquunt). 123 nec patriis -bus heu locus, sed silvis dabitur. PLIN. nat. 3, 78 cuniculos ... populantes Baliarium -es (8, 127. 10, 186. *cf.* 11, 104 dira ... -bus nube locustarum). 17, 14 hiberno ... pulvere laetiores fieri -es (*respicit Verg. georg. 1, 101* h. laetissima p. farra. *cf.* CYPR. patient. 4 p. 399, 12 grandescere copias -ium). 18, 300 magnitudo -ium. STAT. Theb. 5, 392 -is amaro strata gelu (*cf.* GREG. M. moral. 26, 34 semina -ium g. pressa). QVINT. inst. 8, 3, 8 fundum cultiorem putem, in quo mihi quis ostenderit lilia ..., quam ubi plena -is aut graves fructu vites erunt. IVLIAN. dig. 21, 1, 25, 1 ex -bus collectum (AMM. 16, 11, 11). ITALA Iob 29, 19 (Aug. in Iob p. 571, 14) ros morabitur in -e (*θερισμῷ*, *Vulg.* messione) mea. NEMES. ecl. 1, 67 dant Fauni ... de vite racemos, de -i culmos omnique ex arbore fruges. ARNOB. nat. 5, 24 p. 195, 24 cum ... per floream -em ... *Proserpinam* lectionis cupiditas avocaret (*cf.* CLAVD. 10, 93 area ... praebet odoratas -es [DRAC. laud. dei 1, 438 inter o. -es]). IVVENC. 2, 561 -is per culta gravatae praeterit. PALLAD. 8, 1 arbores quae in -e steterant. AVSON. 415, 13 p. 274 P. *vilicus* falsus -bus vegrandibus (*cf.* VVLG. Ioel 1, 11 periit -is agri. NOVELL. Theod. 3, 8). AMM. 29, 5, 10 -es (*Gel.*, mensis *V*) et condita hostium virtutis nostrorum horrea esse. VVLG. Iob 18, 16 atteratur -is eius (Is. 27, 11 conterentur. *cf.* 16, 9 super -em tuam vox calcantium irruit [Ier. 48, 32 *coniung.* vindemiam]). PRVD. c. Symm. 2, 960 fruge nova et viridi si -is (*v. totum locum*). MAR. VICTOR aleth. 1, 239 -is ... rubens Mareotica nardo. DRAC. laud. dei 1, 574 quod spicant -es. *al.*

β latiore sensu: *de proventu dentium draconis satorum*: OV. epist. 12, 48 agricolae -is iniqua suo (*cf.* CLAVD. 21, 321 -is cum proprio mox bellatura colono). VAL. FL. 7, 65 -es quas solus obibam. 7, 469 *galeam* iace per medias ... -es. 7, 549 exeat Haemonio -is memoranda colono. DRAC. Romul. 10, 579 rumperet ensiferis cum ferrea -is aristis. *audacius de capillis segetis instar pullulantibus*: POTAM. tract. 2 p. 1416A labebatur lamina ... per -em capillamenti. DRAC. laud. dei 1, 344 surgunt ⌊in -e⌋ (*C, Eug.*, in m̄se *B*, inmense *cett.*) capilli *primi hominis*.

2 *in imag. et transl.* (*c. gen. def. l. 78. 80. p. 860, 18*): **a** *notione propria magis dilucente* (*potissimum in proverbiis, parabolis, allegoriis*): PLAVT. Epid. 718 pro bene factis cum mali (*cf. l. 80*) -im metas (Trin. 32 *morum malorum* -em maxumam CYPR. epist. 55, 28). Rud. 637 eventuram ... uberem -em mali. TIB. 1, 2, 98 quid -es uris (*cf. supra l. 21*) acerba tuas, *Venus*? OV. epist. 16, 263 adhuc tua -is in herbast. 19, 143 quis tibi permisit nostras praecerpere -es (*sc. fruendo ante nos amore puellae nobis destinatae*)? ars 3, 82 continua -e senescit ager. Pont. 1, 5, 56 hanc -em (*sc. carminum*) ... si mea reddit humus. SEN. epist. 22, 9 ab ipsa -e discedam? FRONTO p. 102, 26 N. frugem tunc in segete florentem, nunc -im perfectam. p. 103, 2 si mihi cariora sint sata -bus. CYPR. epist. 62, 3 expectaturi -em de amplissimis fructibus. zel. 17 p. 431, 14 ut ... spiritalis seges in copiam fecundae -is exuberet. COMM. instr. 1, 25, 6 matura iam -is ...: ecce modo mete. IVVENC. 2, 318 gravidam succidere (*cf. l. 19*) -em. AMBR. fid. 3, 10, 72 Christi -e dives. 3, 10, 73 manipulos suae -is. VVLG. Matth. 9, 37 (= Luc. 10, 2) -is (*θερισμός*) ... multa, operarii autem pauci. apoc. 14, 15 aruit -is (*θερισμός*) terrae. AVG. in euang. Ioh. 31, 11 p. 1612in. semen, unde alia -is consurgeret (psalm. c. Don. 178. *cf.* serm. 362, 2, 2 ipse ... surgit in -em [PETR. CHRYS. serm. 59 p. 364B. 103 p. 489A]). serm. 25, 8, 8 laudatis sementem, exhibete -em. 31, 2, 3. 223, 2. *al.* PS. AVG. serm. ed. Mai 151, 1 immaturae -is nascentium (*sc. infantium ab Herode necatorum*) seges. HESYCH. *v. p. 862, 30.* PROSP. epigr. 71 (68), 10 omnis ab hoc uno semine -is erit. PETR. CHRYS. serm. 42 p. 318C arescunt ieiunantium -es, quae pauperum fletibus non fuerint irrigatae. SIDON. epist. 9, 2, 2 cum ... spiritalium sensuum spicas doctrinae salubris -e parturiant. ENNOD. opusc. 2, 82 p. 313, 5 profana -is nulla disciplinae ... succisa falce (*cf.* dict. 15, 5 p. 470, 11 *et l. 6*). *al.*

b *imag. fere detersa*: *α magis respicitur reditus i. q. fructus, eventus, consecutio* (*fere in bonam partem sc. i. q. emolumentum, lucrum; in malam partem: l. 30. 39; sensu medio: l. 26. 36*): PROP. 2, 16, 7 oblatas ne desere -es. IVV. 7, 112 veram deprendere -em (*cf. p. 857, 2*). TERT. cult. fem. 2, 3, 1 usus et fructus pulchritudinis luxuria, nisi siquis aliam -em decori corporis arbitratur HIER. epist. 54, 16, 2 seminarium sibi -is dominicae praeparavit (PETR. CHRYS. serm. 170 p. 646C). VVLG. Os. 6, 11 pone -em tibi cum convertero captivitatem populi mei (*cf.* HIER. in l. p. 872A PS RVFIN. in l. p. 995C). ENNOD. dict. 19, 6 p. 480, 3 ad hanc (*sc. malam*) -em ... pervenit. *al.* GREG. M. moral. 14, 24 -is nomine ... operatio signatur. *al.* *c. gen. poss.*: SYMM. epist. 1, 3, 1 laudari ... ab laudato viro rara est -is ingenii (ENNOD. dict. 12, 2 p. 461, 24). *c. gen. rei acquisitae sive promissae vel speratae*: TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 583, 28 si retributionem praedicat *creator*, ab eodem erit et corruptionis -is et vitae. PS. RVFIN. in Ioel 1, 13sq. lacrimarum munera ... -em praeparent gaudiorum (PAVL. NOL. epist. 27, 1 p. 238, 11 PROSP. in psalm. 125, 5sq. ENNOD. epist. 9, 31, 3 p. 255, 4). in Os. 6, 11 dolorum et planctuum. PETR. CHRYS. serm. 31 p. 288A *ieiunium* parat innocentiae -em (ENNOD. epist. 6, 30, 2 p. 166, 24). ENNOD. epist. 7, 31, 6 p. 198, 19 profectus tui. *al.* *c. gen. rei, ex qua percipitur fructus*: TERT. uxor. 1, 4, 14 carnis concupiscentia ... decoris -em requirit. EDICT. imp. Diocl. II 4 ut ⟨ideo mes⟩sem (manu propria spem *frg. Delph.*) militiae suae et emeritos labores milites nostri sectoribus omnium comferre videantur. ENNOD. epist. 1, 12, 6 p. 23, 7 peritiae. 2, 28, 3 p. 70, 11 epistulas gravidi dotatas -e conloquii. 4, 21, 1 p. 113, 23 diligentiae (opusc. 6, 9 p. 404, 24). 4, 23, 3 p. 115, 4 gratiae (*al.*). *al.* *β magis respicitur copia, ubertas* (*cf.* EVCHER. form. 3 p. 15, 6 -is: ubertas vel copia fidelium. *c. gen. copiae rerum e. g. l. 53. 56, hominum: l. 54. 57*): TRACT. in Luc. 1, 18 ut pallore utrisque (*sc. Zacharia et Elisabeth*) deceptis nulla seminalis ad filium -is adsurgat. HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 12 p. 336, 26 uberrima virtutum -is (ENNOD. epist. 5, 8, 1 p. 130, 21). SEDVL. op. pasch. 5, 11 p. 283, 22 quae *falx* -em Iudaicae posteritatis abscidit (*carm pasch. 5. 156* segetem . . . nepotum). ENNOD. epist. 9, 23, 2 p. 245, 9 meritorum. opusc. 6, 12 p. 386, 3 nobilitatis. *al.* GREG. M. in euang. 29, 2 fidelium. *al.* *γ magis respicitur maturitas i. q. consummatio, praestantia*: SEDVL. epist. 1 p. 4, 10 ad frugem bonae -is (mentis *coni. Wopkensius*) invitans. ENNOD. epist. 4, 35, 1 p. 122, 17 ut ... ad -em coniunctio foederata perveniat (*cf.* 5, 2, 4 p. 125, 19 ad -em patriam). opusc. 3, 138 p. 366, 22. *al.*

B *de loco, ubi metitur i. q.* **ager** (*cf. Löfstedt, Eran. 44, 1946, 349sq.* [*comparari possunt exempla p. 859, 46. 59. 65 allata*]): LEX Burg. lib. const. 23, 2 animal dum de -e, prato, vinea ... expellitur (23, 4. 27, 4. 6). *al.* LEX Sal. 9, 1. 2. *al.* LEX Visig. 8, 3, 9 per vineam aut -em transitus. 8, 3, 13. *al.*

epitheta selecta: *ad I et II*: *ad species pertinentia*: ambrosia: DRAC. laud. dei 1, 309. fabaria: *vol. VI 6, 34.* florea: *p. 859, 55.* frumentaria: *vol. VI 1406, 25.* hordeacia, hordearia: *ibid. 2965, 33.* odorata: *p. 858, 82. 859, 57.* spicea: *p. 859, 5.* stuppea: *p. 858, 14.* triticea: *p. 857, 14. 858, 2. 859, 7. 11. al.* varia: *p. 858, 15.* *ad originem pertinentia*: Afra: *p. 856, 74.* Gaetula: CLAVD. 15, 57. Indica (*cf. p. 858, 26*): *p. 858, 10.* Libyca (*cf. p. 859, 21*): *p. 858, 23.* Mareotica: *p. 859, 66.* Punica: CLAVD. carm. min. 30, 60. Sabaea: *p. 858, 82.* Transalpina: CLAVD. 18, 409. barbarica: *p. 858, 59.* humana: ENNOD. opusc. 3, 138 p. 366, 22. longinqua: *p. 858, 35.* peregrina: *p. 858, 50.* vicina: *p. 858, 51.* *ad II*: *ad copiam et incrementum pertinentia*: ampla: *p. 858, 16. 39.* fecunda: *v. supra l. 5 et vol. VI 420, 66.* frugifera: *v. p. 858, 6.* gravida (*cf. p. 859, 58*): *v. l. 6. p. 859, 10.* ieiuna: NOVELL. Theod. 3, 8. inanis: PROB. Verg. georg. 1, 225. laeta: *p. 859, 46.* larga: *p. 859, 12.* magna: *p. 856, 14. 857, 77. 858, 3. 859, 79.* multa: *l. 8.* plena: *p. 858, 14. 859, 51.* satura: AETNA 12. superba: *p. 858, 81.* turgida: *p. 859, 15.* uber: *l. 53. p. 858, 21. 859, 32. 80.* vegrandis. *p. 859, 60.*

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deriv.: messicius (?). messivus.

2. messis, -is *m. v. s.* mensis (*p. 745, 78*). *R.*

messitūdo a metendo GLOSS. II 587, 22. [*a* messis *sec.* plenitudo *sim. J.B.H.*]

messius, -a, -um *v. Onom.*

messīvus, -a -um. *a* messis. *cf.* sementivus, aestivus. *i. q. ad messem spectans*: LEX Burg. Rom. 11, 5 -is ... feriis et vindemialibus (LEX Visig. 2, 1, 12).

messo (messuo?), -ātum (?), -āre. *a* metere, messum. GLOSS. II 327, 50 ϑερίζω -o meto. [*l. var.* (*cf. etiam p. 888, 60*): ITALA IV Esdr. 4, 32 quando seminatae (mesuate *L*, secatae *Vulg.*) fuerint spicae.] [*sard.* messare, *hisp.* mesar. *M.-L.*]

***1. messor**, -ōris *m.* *a* metere. *de orig.*: VARRO ling. 8, 57 *v. vol. VI 589, 47.* SERV. georg. 4, 54 'metunt flores' secant: unde et -es dicti sunt (*cf.* GLOSS. V 310, 38). GLOSS. ϑεριστής. *inde a* PLAVTO (*l. 71*). [*v. l. dub.*: CATVLL. 64, 353 -r *O*, cultor *cett.*]

1 *proprie i. qui metit frumentum* (*tus: l. 37*): **a** *generatim* (*magis resp. actio secandi, caedendi in similitudinibus l. 32 sqq. c. gen. obi.: infra l. 41*): COM. pall. inc. 68 *v. p. 856, 41.* VERG. ecl. 2, 10 rapido fessis -bus aestu ... herbas contundit (*cf.* VVLG. Dan. 14, 32 ut ferret -bus *Habacuc prandium* [ITIN. Anton. Plac. rec. A *et* B 32. PRVD. cath. 4, 59 dapes ..., quas -bus ... exhibebat]). 3, 42 tempora quae -r, quae curvos arator haberet. georg. 1, 316 cum flavis -em induceret arvis agricola (*sc. aestatis tempore*). HOR. epod. 3, 4 o dura -um ilia! (*cf.* OV. met. 14, 643 habitu duri -is *eqs.* PAVL. NOL. carm. 10, 1). PROP. 4, 2, 28 corbis (*cf. l. 84. p. 862, 14*) in inposito pondere -r eram. OV. Pont. 3, 1, 12 Pontica tellus, ... tu neque ver sentis ... tu neque -um corpora nuda vides. PAVL. FEST. p. 124, 2 *v. p. 829, 55.* SEN. Tro. 76 decumas (*cf. p. 857, 48*) secuit -r aristas (BVC. Eins. 2, 25 condit ... a. SIL. 8, 61 tondet. HOMER. 886 metit. ENNOD. carm. 1, 3, 17 ad falcem -r perducit a. *sim.*: PORPH. Hor. epist. 2, 2, 178 [*v. p. 890, 33*] translatio a segete ac -bus [ENNOD. carm. 1, 1, 4 segetem -r falce domat. *cf.* CORIPP. Ioh. 8, 536, *ubi -i comparatur miles hostes caedens*]. FIRM. err. 3, 2 *poenam Attidis* esse, quod falce -r maturis frugibus facit [*cf. p. 890, 25*]). COLVM. 2, 12, 1 tritici modii quattuor ... -is unam et dimidiam *operam occupant* (*cf. p. 862, 8*). MART. 3, 65, 5 quod myrtus, quod -r Arabs *turis* ... olet. IVV. 8, 117 -bus illis, qui saturant urbem. CIL VIII 11824, 19 (= CE 1238, 15; *s. III*) undecim ... turmas -um duximus annis et Numidae campos nostra manus secuit. PAVLA Hier. epist. 46, 12, 3 sudans -r psalmis se avocat (*ibid.* arator). VVLG. Ruth 2, 4 sqq. I reg. 8, 12 -es segetum. IV reg. 4, 18. Am. 9, 13 comprehendet arator -em. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 58, 2 *coniung.* vindemiatores. *al.* *tropice*: DRAC. laud. dei 1, 552 ipse *deus in paradiso* rigator erat, sator, altor, -r, arator.

b *affertur tamquam exemplum viri plebei*: CIC. de orat. 3, 46 Cotta *lingua vulgari* ... non mihi oratores antiquos, sed -es videtur imitari. CLAVD. 26, 464 non ... dilectus miseri nec ... -r *adest* (*syn.* humilis seditio novorum ducum; *opp.* vera iuventus).

2 *in imag. et translate* (*c. gen. obi.*: *l. 57. 71*): **a** *magis respicitur notio excipiendi et colligendi*: **α** *notione propria fere servata* (*potissimum in parabolis*): ITALA Matth. 13, 30 (Victorin. Poetov. in apoc. 8, 1) *et* VVLG. dicam -bus (τοῖς ϑερισταῖς) colligere lolium *eqs.* (*hinc dependent*: IREN. 5, 27, 1 IVVENC. 2, 810. PRISCILL. tract. 3 p. 46, 29 ut nisi sub cauto -e cum zezaniis frux periret. *cf.* VVLG. Matth. 13, 39 -es ... angeli sunt [*inde* VICTORIN. POETOV. in apoc. 8, 1 AVG. civ. 20, 9 p. 428, 8 D. c. Parm. 1, 14, 21 serm. 47, 10, 16. PRIMAS. in apoc. p. 889C terrae -es angelos]). Ioh. 4, 36 (Iren. 4, 23, 1) -r (ὁ ϑερίζων, *Vulg.* qui metit) mercedem accipit et congregat fructum in vitam aeternam (*cf.* IVVENC. 2, 317 sator accipiet -um gaudia laetus). AMBR. Abr. 2, 9, 65 maturam ... segetem ... -r inveniat. PETR. CHRYS. serm. 40 p. 314C laborans -r, quod in semine non videt, videbit in messe. CASSIOD. in psalm. 125, 8 ne levitas stipularum vota -is eludat. *de apostolis, doctoribus in messe domini* (*cf. p. 857, 6*) *operantibus*: IVVENC. 2, 427 rarus -r (*cf. p. 860, 8*) frugis superatur acervo. HIL. in Matth. 10, 2 -um copiam deus praestet. *ibid.* in messem illam -es numerosos ex his duodecim ... apostolis diffundendos indicaret. PS. HIER. expos. in Matth. p. 550C messis multa i. e. corda parata, -es doctores. AVG. in euang. Ioh. 15, 32 -es misit, non seminatores. *ibid. saepius.* **β** *praevalente sensu translato de iis, qui aliquid bonum* (*l. 74*) *aut malum* (*l. 71*) *percipiunt, colligunt, parant*: PLAVT. Capt. 661 sator sartorque scelerum et -r maxume. MAR. VICTORIN. in Gal. 6, 8 p. 1194C malum seminat quicumque -r est mali. PAVL. NOL. epist. 23, 1 p. 158, 18 deus, qui verbi in nobis sui et seminator et -r est.

b *magis respicitur notio secandi* (*cf. p. 890, 15*), *tollendi, delendi*: HIER. epist. 22, 21, 3 paulatim ... increscente segete -r inmissus est.

deriv.: messorius. *cf. Onom.*

2. messor, -ōris *m. v. p. 753, 29.* **messōria**, -ae *f. p. 862, 2.*

messōrium, -ī *n. v. s.* missorium.

messōrius, -a, -um. *a* metere, messor. PAP. Marini 80 II 8 (*a. 564*) falce missuria.

i. q. ad messorem vel messem pertinens: *de instrumentis*: CIC. Sest. 82 corbe. VLP. dig. 33, 7, 8 pr. corbes falcesque -ae (*v. vol. VI 204, 19, ubi addas*: VITAE patr. 5, 15, 26 [*gr. Cot. p. 534B* μετὰ δρεπάνου]. PRIMAS. in apoc. p. 889D). *f. pro subst.* messoria, -ae: ITALA I reg. 13, 20 (cod. Legion.) fabricare ... -am suam *eqs.* (τὸ ϑέριστον, *Vulg. aliter*). [*it. sept.* mesora, *pedem.* mesoira. *R.*] *de opera*: COLVM. 2, 12, 2 hordei modii quinque ... operas tres *diurnas* exigunt: occatoriam ... sarritoriam -am unam (EPIST. procur. de salt. Bur. I [CIL VIII 10570] 3, 13 non amplius annuas quam binas aratorias, binas satorias, binas -as operas debeamus [*cf. p. 855, 48. 861, 36*]). *aliter*: APVL. met. 6, 1 falces et operae -ae (*i. laboris ad messem pertinentis*) mundus omnis.

messuārius, -a, -um. [*a* metere, messus, *cf.* fructuarius. *J. B. H.*] *i. q. messorius, ad messorem (vel messem) pertinens*: SERV. ecl. 8, 82 virgines Vestales ... alternis diebus spicas adoreas in corbibus (*cf. p. 861, 84*) -is ponunt.

?**messuo** *v. p. 861, 11.*

messūra, -ae *f.* [*a* metere, *cf.* sectura. *J. B. H.*]

1 *i. q. messis, actio metendi*: HESYCH. in lev. 19, 9/10 p. 1022D metentes aut ... vindemiantes iterare ... ipsam -am vindemiamque non praecepit. VITAE patr. 5, 7, 22 venit ... de -a per cauma (*gr. Nau 1908 p. 276 n. 192* ἀπὸ τοῦ ϑέρους. *cf. p. 856, 82*). 5, 14, 14 renuntiavit -ae (*gr. Nau 1909 p. 376 n. 291* τ. ϑερισμῷ. *cf. et p. 855, 57*). *in imag.*: HIER. in Gal. 6, 9 p. 432A esse ... messem ... futurum iudicium et pro qualitate ... sementis diversas nos facere -as (*cf. p. 857, 8*).

2 *i. q. proventus agri, striga frumenti secti*: HESYCH. in lev. 23, 22 p. 1089D de -a, quae cadere dicuntur, ... relinquamus (*cf. p. 855, 71*). FERREOL. reg. 26 p. 969A factum scio, ut ... priusquam ... solis ardor ebiberit redactam in manipulos segetem, ignei iubaris flammas cum fructibus -a eius evaserit. *in imag.*: HESYCH. in lev. 19, 9/10 p. 1023B -a ... euangelica doctrina. 25, 22 p. 1199B semen ..., ex quo promissionum nobis florebit messis, id est -a retributionis. *Lambertz.*

mestīcius *v.* mixt-. **mestifico, mestitūdo, mesto** *v.* maest-. **mēstruus, mēsula, mēsūra, mēsūrālis** *v. s.* mens-.

in quocumque signo CCLXXI. pars fuerit inventa, haec medium caelum sortita est, quod a Graecis **mesūranīma** (μεσουράνημα) dicitur FIRM. math. 2, 15, 4. *cf.* 2, 15, 1. 2, 19, 11.

mesus, -a, -um *v. p. 581, 78 et cf. s. v.* mesos.

***-met** *particula enclitica* (*cf. l. 52*). [*orig. inc.; vix recte quidam* egomet *falsa solutione ex* egom-et *'ego etiam' explicant. J. B. H.*] *de prosodia*: SERV. Aen. 1, 207 cum 'te' et -t (me *v. l.*) longae sint, 'tutemet' dactylus invenitur nec possumus harum partium naturam discutere, quia sub regulis non sunt. *producitur in arsi*: HIL. gen. 13 temēt. CYPR. GALL. deut. 17 vosmēt.

-t *adiungitur formis quibusdam pron.* (*v. l. 47 sqq. 65 sqq.*) *potissimum ad augendam vim horum pronominum*: *de formis, quibus adiungitur, et de significatione* (*cf. etiam vol. V 2, 249, 60 sqq.*): DIOM. gramm. I 332, 9 mihimet tibimet sibimet, ... memet temet semet; egomet tumet (GRAMM. suppl. 140, 10. 17) illemet, egometipse tumetipse illemetipse. SERV. Aen. 1, 207 -t παρέλκον est. sciendum autem est has particulas '-t, piam, te' ... ornatus causa poni. sunt autem adverbia. PRISC. gramm. II 590, 26 'egomet' et cetera quibus adiungitur -t magis per porrectionem vel assumptionem ... solent proferri. et primae quidem personae omnibus adiungitur casibus ..., secundae vero personae obliquis solis: 'tuimet, tibimet, ... temet'; nominativo autem ideo non additur, ne dubitationem faciat *eqs.* ... itaque brevem 'te' syllabam pro -t ei addere solent auctores vel 'temet' ([*sc.* 'tutemet']. *inde* GRAMM. suppl. 204, 40). 591, 18 nec non pluralis numeri casibus additur -t aliis absque genetivo (*cf.* GRAMM. suppl. 204, 39. 205, 1); ... tertiae quoque personae triptoto id est 'suimet, sibimet, semet'. 591, 24 -t et 'te' adduntur supra dictis pronominibus vel discretionis causa plerumque vel significantiae ut *Ter. Ad. 628* (*cf.* III 14, 12. 144, 2). 593, 17 '-t te pte ce' adiectiones esse ipse sensus arguit, qui nullus in his separatis potest inveniri (*cf.* III 528, 22 GRAMM. suppl. 204, 37). *de usu singulorum scriptorum* (*cf. etiam Neue-Wagener II³ 361 sqq. 373*) *v. s.* ego- (*vol. V 2, 249, 60 sqq. 277, 37 sqq.*), tu-, sui- (sibi-, se-)met. *rariora et singularia v. s.* meus-, tuus-, suus-, ille- (*l. 48*), ipse-met; meimet *v. vol. V 2, 249, 60*; tu(te)met (*cf. l. 48. 57*) *et* tuimet *v. s.* tu; suimet (*q. v.*); solimet (LVCIF. non parc. 9 p. 228, 14). *v. etiam* metipse. *R.*

***mēta**, -ae *f.* [*cf. c. sanscr.* mēthíḥ *m. 'pila, postis', hibern.* methos *'fines', island.* meiðr *'trabs, contus', lituan.* miẽtas *'palus'. al. J. B. H. aliter Kretschmer, Glotta 31 (1951) 153 sq.*] *de pronunt.*: PS. PRISC. de acc. gramm. III 521 priorem syllabam *circumflectit* ... mêta. *scrib.* moet- (*cf. Svennung, Beitr. z. lat. Lautl. p. 35¹*): FRONTIN. grom. p. 16, 21. 17, 7. 17. 18, 1. 8 (*v. ubique adn. crit.*; met- p. 16, 22). FAV. EVL. p. 1, 17 (met- p. 2, 27). mit-: LIB. col. I grom. p. 250, 15. *de notionibus*: *v. p. 863, 31. 864, 33. 79. 865, 83. 866, 69.* *graece respond.*: κῶνος (*p. 863, 19*), πύραμις (*p. 863, 48*), στήλη (*p. 866, 7*), *alia* (*v. p. 864, 33. 867, 79*). *inde a* CATONE, *saepe ap. poetas inde a* LVCR. NOT. Tir. 72, 89. [*it.* meta (*notionibus q. s. p. 863, 35 sqq.*; *864, 25 sqq.*); *francog. vet.* moie; *hisp. et port.* meda (*notione q. e. p. 863, 35*). *R.*] [*e coni.*: MANIL. 1, 742 errantes -a (*Bentl.*, natu *vel* nutu *cod. l.*) flammas (*cf. p. 866, 29 sqq.*). PLIN. nat. 2, 35 *v. p. 866, 51.* SIL. 16, 570 *v. p. 865, 10.* APVL. met. 9, 22 -is diei (*pro* meridie;

[Dittmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

v. p. 866, 33). CARM. c. pag. 29 (*pro* aetas). *coni. falsa*: PROP. 4, 2. 58 (creta *codd. recte; add. ad vol. IV 1186, 36*). AETNA 129. *dub. trad.*: IVST. 17, 1, 12 (*v. adn. crit.*). *l. mutil.*: INSCR. christ. Diehl 1008, 4. 1823, 6 (= CE 1915, 6). *corr.*: HYG. fab. 248 extra -am *F* (stramentatum *Muncker, coll. fab. 14, 26*). SCHOL. Ter. p. 172, 14 cum -is (Chremetis *scrib.*). *signif. inc.* (*an ad l. 28 sqq.?*): PSALT. Cas. 65, 11 posuisti -as in dorsibus nostris (tribulationes *Vulg.*, stridorem *psalt. sec. Hebr.*, *θλίψεις LXX*, מוּעָקָה *hebr. 66, 11, voc. inc. signif.*).]

I *respicitur sola -ae* **species, figuratio** *i. q. figura erecta coni similis, e latiore basi in acutum fastigium surgens*: **A** *de ipsis rebus*: **1** *figura geometrica*: PERS. 1, 131 secto in pulvere -as. **2** *de rebus coni figurae similibus*: **a** *naturalibus*: **α** *de umbra terrae lunam in eius defectu obscurante* (*cf. infra l. 76 sqq.*): CIC. rep. 1, 22 incideret luna tum in eam -am, quae esset umbra terrae (div. 2, 17 *luna* incurrat in umbram terrae, ⌊quae est -a noctis⌋ [⌊...⌋ *del. Thoresen, Nord. Tidscr. f. Fil. 3, 2, 1893, 31 sq.*]. *inde* [*paulo aliter l. 76 sqq.*]: AMM. 20, 3, 8 *luna* obiectu -ae noctis in conum desinentis ... umbrata. BOETH. cons. 4 carm. 5, 8 palleant plenae cornua lunae infecta -is n. opacae). **β** *de flamma fastigata*: MAR. VICTOR aleth. 3, 774 erigit immensam coniuncto fomite -am ignis.

b *factis, aedificatis*: **α** *de rebus figuram coni accurate exprimentibus*: ① *in horologiis hydraulicis*: VITR. 9, 8, 5 effectus varietatesque motionum, quibus ... vertuntur -ae. 9, 8, 6 -ae fiunt duae, una solida (*'kegelförmiger Zapfen' Bilfinger, Zeitmesser p. 38*), una cava (*'Hohlkegel' Bilfinger l. c.*), ex torno ita perfectae, ut alia in aliam inire convenireque possit *eqs.* ② *in mola* (*v. Schroff, RE XV 1310, 34 sqq. Blümner, Technol.² 1, 30 adn. 2. A. Mau, Führer d. Pompei ⁶1928 p. 78*): PAVL. dig. 33, 7, 18, 5 -a molendaria (*ibid.* est ... -a inferior pars molae, catillus superior). AMM. 17, 4, 15 *hominibus* tamquam molendinarias rotantibus -as.

β *de rebus similitudinem coni reddentibus*: ① *in agricultura*: CATO agr. 55 ligna ... in tabulato condito ...; -as facito (*v. Hörle, Catos Hausbücher p. 68¹*). COLVM. 2, 18, 2 *faenum* siccatum ... in -as (*v. Schroff, RE XV 1312, 9 sqq.*) exstrui ..., easque ipsas in angustissimos vertices exacui (2, 18, 3 praedictas -as facere. *cf.* PLIN. nat. 18, 262). GREG. TVR. Franc. 4, 46 p. 182, 5 annonae (*sc. frumenti secti; cf. ibid.* acervos a.). *cf. imagines columnae Imp. Traiani (ed. Cichorius, 1896, tab. 4), columnae Imp. Marci (ed. Petersen, Domaszewski, Calderini, 1897, tab. 6)*.

② *in architectura*: Ⓐ *de structuris variis in acutum culmen crescentibus*: VITR. 1, 6, 4 supra ... turrim *Andronici* -am marmoream (*cf. RE I 2168, 4*). 2, 1, 4 transtra ... gradatim contrahentes ... ex quattuor partibus ad altitudinem educunt *Colchi* medio (*sc. turrium*) -as *ad efficienda tecta* (*cf.* 2, 1, 5 Phryges ... stipites inter se religantes -as efficiunt *eqs.*). GELL. 1, 20, 3 -ae triangulae, quas pyramidas (*cf. infra l. 80*) appellant. PAVL. NOL. carm. 27, 475 pictis florida -is (*i. columnis* [*ut* metula, *v. s. v.*], *sed cf. etiam infra l. 59*) ... spectabilis area. Ⓑ *speciatim* '-a Sudans' *i. q. puteus fastigatus, ex cuius culmine aqua orbiculatim ita delabitur, ut ambitum circularem in formam coni similem efficiat* (*v. Schroff, RE XV 1310, 50 sqq.; de imaginibus v. Goldschmidt, Paulinus' churches at Nola [diss. Amstelod. 1940], 148*): SEN. epist. 56, 4 (*de eis quae se circumstrepant Bais*:) qui ad -am Sudantem tubulas (*Gruter*, ta- *codd.*) experitur *eqs.* (ORIGO Rom. chron. I p. 146, 20 *inter opera Domitiani. item* PROSP. chron. I p. 417, 516 -a s. [CASSIOD. chron. II p. 140, 729]. REG. urb. 4 p. 7, 5 [CVRIOS. urb. reg. 4 p. 6, 4]). *Goldschmidt, l. c. huc pertinere putat* PAVL. NOL. carm. 27, 475 (*v. l. 48*). ③ *alia*: SIL. 7, 676 *auceps* viscata ... harundine *avibus insidians* dum nemoris ... cacumina sensim substructa certat ... contingere -a *eqs.* (*v. Blümner, Priv. Altert. p. 526 sq.*). MART. 1, 43, 7 rustica lactantes nec misit Sassina -as (*cf.* 3, 58, 35 -amque lactis Sassinate de silva). 13, 28 quae (*cottana*) tortā ... condita ... -a. CASSIOD. in psalm. 80, 2 tympanum ... tenso corio quasi supra duas ut ita dixerim, -as sibi ab acuta parte copulatas solet resonare percussum.

B *in comparationibus*: *comparantur*: **1** *tutulus* (*cf. Blümner, Priv. Altert. p. 273⁸*): VARRO ling. 7, 44 tutulati ... in sacris in capitibus habere solent ut -am; id t. appellatus *eqs.* SVET. frg. 168 p. 268 t. ... -ae figura. **2** *collis, petra*: LIV. 37, 27, 7 collis est in modum -ae in acutum cacumen a fundo satis lato fastigiatus. CVRT. 8, 11, 6 petra ... in -ae maxime modum erecta *eqs.* **3** *arbores vel herbae a latiore basi in acutum cacumen crescentes*: OV. met. 10, 106 -as imitata cupressus (PLIN. nat. 16, 140 -ae aspectu c. 16, 141 *genus cupressorum* -ā in fastigium convolutā). PLIN. nat. 16, 70 *buxi genus*, quod in -as emittitur. **4** *umbra terrae obscurans lunam in eius defectu* (*cf. supra l. 14 sqq.*): PLIN. nat. 2, 47 figuram ... umbrae similem -ae ac turbini inverso *eqs.* 2, 51 -ae exsistere effigiem in cacuminis finem desinentem. **5** *pyramis* (*cf. supra l. 48*): PLIN. nat. 36, 31 p. ... in -ae cacumen se contrahens. **6** *obeliscus*: AMM. 17, 4, 7 o. ... lapis in figuram -ae cuiusdam sensim ad proceritatem consurgens. **7** *alia*: TAC. hist. 2, 3, 2 simulacrum deae (*Veneris Paphiae*) non effigie humana, continuus orbis latiore initio tenuem in ambitum -ae modo exsurgens (*cf. q. adn. Heraeus ad l. et* SERV. auct. Aen. 1, 720 apud Cyprios Venus in modum umbilici vel -ae colitur). LIB. col. 1 grom. p. 250, 15 *terminus* circulatus per ramos, -ae acutae (*aliter infra l. 65*) similis. ITIN. Anton. Plac. rec. A 18 monumentum ... quasi in modum -ae (aedae *vel* mediae *rec. B*) *eqs.* VEN. FORT. vita Marcell. 9, 37 (*inter miracula*) quidam ... cum omnes transirent, quasi -a coepit stare. *in comparationem vocatur -a inversa*: COLVM. 9, 15, 12 saligneus qualus vel tenui vimine rarius contextus saccus, inversae -ae similis, qualis est, quo vinum liquatur.

II *magis respicitur notio* **termini, quo** (*infra l. 15*) *sive* **ad quem** (*infra l. 22. 24*) **deriguntur** *limitanda*: **A** *proprie in arte gromatica* (*'aufzustellende, nicht einzusteckende Tracierstange' Nowotny, Germania 7, 1923, 25 [imagines: Della Corte, Groma, Roma 1922, 83—94]*): PAVL. FEST. p. 123, 13 metari castra dicuntur, quod -is deriguntur (*cf. infra l. 22. 23*). FRONTIN. grom. p. 16, 21 dictare -as et easdem transposito interim extrema -a ferramento reprehendere *eqs.* (18, 8. *cf.* HYG. mun. castr. 12 in dictatione -arum). 17, 7 -is (*cf. adn. crit.*) conlocatis respectis. 17, 17 -is ad ferramentum adpositis. 18, 1 conspectum -arum excedimus. OPTAT. 2, 1 p. 33, 24 ponitis -as ... figitis terminos.

B *translate* (*cf. vol. V 1, 1234, 60 sqq. 1240, 6 sqq.*): VARRO rust. 1, 4, 1 hinc profecti agricolae ad duas -as derigere (*cf. l. 15*) debent, ad utilitatem et voluptatem (1, 18, 1 de familia Cato derigit ad duas -as, ad certum modum agri et genus sationis). *cf. p. 865, 68 sqq.*

III *magis respicitur notio* **termini assequendi**: **A** *de termino in certaminibus constituto*: **1** *proprie*: **a** *de signis in stadiis positis ad significandum terminum in ludis circensibus, circumvehendum (septies: infra l. 37. 59. 78. cf. etiam p. 865, 62) circumcurrendum (p. 865, 1 sqq.) aut iaculo (p. 865, 8) figendum* (*imagines [plerumque basis obtinens ternas pilas. cf.* CASSIOD. var. 3, 51, 7 p. 106, 5 ipsae ... -ae ternas obtinent summitates]: *v. Schroff, RE XV 1311, 23 sqq.* *nota*: CIL VI 33941 [*Ann. Inst. 1870 tab. LM*] *-ae binae, quarum basi inscriptum*: -a. GLOSS. *καμπτήρ. καμπτός. νύσσα*): **α** *de -arum locis (l. 36. 38. 40. 42), materia (l. 42), curatione (l. 39. 40. 42), memoria (l. 42. 51), al.*: VARRO ling. 5, 153 ibi (*in circo Mecino; an Maximo? cf. Goetz, adn. crit. et p. 258*) circum -as fertur pompa et equi currunt (5, 154 ibi quoque [*in circo Flaminio*] ludis Tauriis e. circum -as c.). ACT. lud. saec. Aug. (CIL VI 32323) 154 -ae positae. LIV. 41, 27, 6 (*loc. lacun.*) censores (*a. 174 a. Chr.*) ... in circo ... -as curaverunt. SVET. Iul. 39, 3 sublatae -ae *eqs.* (*v. Schroff, RE XV 1311, 44 sqq.*). Claud. 21, 3 circo ... maximo ... auratis ... -is, quae ... lignea (*cf. p. 865, 8*) antea fuerant, exculto. IVV. 6, 583 spatium lustrabit utrimque -arum et sortes ducet *eqs.* (*v. q. adn. Friedlaender ad 582 sq.; cf.* SCHOL. Hor. sat. 1, 6, 113 *samardacus* circa -as solebat inducere). APVL. met. 6, 8 retro -as Murtias ... praedicatorem *eqs.* (ACT. lud. saec. Sept. Sev. [RhM. 81, 1932, 388 sqq.] 79 cursor⟨e⟩s ⟨e⟩ -is Murciis misit *cos. des. a. 204*. TERT. spect. 8 p. 10, 3 Consus ... apud -as sub terra delitescit M. *de isdem*: TERT. spect. 5 p. 7, 18 ara Conso ... in circo de⟨mersa⟩ est ad primas [*i. citeriores. cf. infra l. 75*] -as sub terra *eqs.* [*cf. Mielentz, RE XVI 658, 2 sqq.*]). SERV. Aen. 8, 636 ubi nunc -ae sunt, olim gladii ponebantur, quos quadrigae circumibant. CORIPP. Iust. 1, 332 circus ... amplectens geminas aequo discrimine -as. CIL VIII 9065 (*Mauret., a. 227*) perfectis -is (*cf.* ISID. orig. 18, 29, 1 -a *inter ornamenta circi*).

β *-ae in ludis circensibus*: ① *de -is vel quadriga vel equo circumvehendis*: VERG. georg. 3, 202 *equus* ad Elei -as (SERV. *ad l.* scilicet circi; *parum apte* SERV. auct.: fines) ... sudabit. HOR. carm. 1, 1, 4 -aque fervidis evitata rotis (PROP. 2, 25, 26 *nemo* deposcit praemia ... septima quam -am triverit ante rota [OV. am. 3, 2, 12 stringam (*cf. l. 68*) -as interiore r. ars 396 -a ... ferventi circueunda r. *cf. p. 865, 56*]). OV. am. 3, 2, 69 *auriga* -am spatioso (*vitiose nimirum*) circuit orbe (*cf.* CASSIOD. var. 3, 51, 10 -arum circuitus ovorum ereptionibus *exprimitur. cf. Daremberg-Saglio I 1191*). MANIL. 5, 83 nunc dextros ire per orbes, fidentem campo, nunc -a currere acuta (*i. -ae extremitatem acutam curru strictim praetervehi [cf. infra l. 71. aliter supra l. 3]*). LVCAN. 8, 201 dexteriore rota laevum cum circuit axem, cogit inoffensae currus accedere -ae. SIL. 16, 361 *equus* laevo interior stringebat (*cf. l. 60*) tramite -am. 16, 393. 440. MART. 10, 50, 8 curribus illa tuis (*aurigae*) semper properata brevisque cur fuit et vitae (*ad p. 865, 49*) tam prope -a tuae. CE 1332, 6 (*epitaph. aurigae*) -ae, quod fuit optabile mori, sum cornuo (*cf. supra l. 65*) labsus. ANTH. 197, 11 -arum ... circumdare cursibus orbes. AMM. 28, 4, 30 si ... equis parum cohaerenter circumflexerit -am. CLAVD. 27, 6 vana ... nocturnis (*i. per somnia aurigae*) -a cavetur equis. SIDON. carm. 23, 361 -a ulterior (*cf. supra l. 50*) remisit omnes quadrigas. *metonymice*: -ae *i. q. ludi circenses*: TERT. spect. 28 p. 27, 12 tu mihi -as et scaenam et pulverem et harenam suspiras. -a *i. q. circumvectio stadii* (*cf. p. 865, 61*): CASSIOD. var. 3, 51, 7 p. 106, 4 septem -is certamen omne peragitur. ISID. orig. 19, 29, 6 -a circuitus dicitur (*cf. p. 865, 77 sq.*). *nota enallagas*: *plur.*: STAT. silv. 5, 2, 26 incurvae (*v. vol. VII 1, 1097, 12 et cf. Vollm. ad l.*). 5, 2, 123 Arcadas Ogygio versantem in pulvere -as (*i. Arcadum arte flectentem gyros; cf. Vollm. ad l.*). *sing.*: STAT. Theb. 6, 440 *v. p. 865, 19.* SIDON. carm. 23, 394 compendia flexuosa -ae ... premit *equus.*

[*Dittmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(ii) *de -is cursu assequendis* (*cf. p. 864, 47*): Hor. ars 412 qui studet optatam cursu contingere (*cf. infra l. 36*) -am *eqs.* Prop. 3, 14, 7 (*de mulieribus Lacedaemoniis*) pulverulenta ... ad extremas stat femina -as. Ov. met. 10, 597 (*de Atalantes cum Hippomene certatione*) decursa novissima -a est (*de eodem certamine*: met. 10, 664 -aque erat longe. Stat. silv. 1, 2, 86 -a pallebat in ipsa [*cf. Vollm. ad l.*]). Sil. 16, 512 -ae ... finis (*cf. l. 9*). 16, 518.

(iii) *de -a iaculo figenda* (*lignea nimirum; cf. p. 864, 42*): Sil. 16, 558 iaculo ... -ae ... vincere finem. 16, 567 infixit ... spicula -ae. 16, 570 vicinam -ae (mente *codd.*) ... propulit hastam.

b *de aliis rebus solidis, aptis ad significandum terminum in certaminibus assequendum*: α *in certationibus navalibus*: Verg. Aen. 5, 129 hic (*in saxo ex undis eminente*) viridem ... ex ilice -am constituit *eqs.* 5, 159 iam ... -am ... tenebant (Serv. *ad l.* nauticum verbum. *cf. infra l. 29. 60*). 5, 171 -is (*pl. poet.*) tenet *navis* aequora ... relictis. Sidon. epist. 2, 2, 19 navalibus trita gyris -a. β *in aliis certaminibus*: *quadrigarum*: Stat. Theb. 6, 351 -arum instar ... hinc nudo robore quercus ... hinc saxeus umbo *eqs.* 6, 440 flexae (*v. vol. VI 895, 37*) circa compendia -ae interius ductis ... habenis. 6, 479 -ae interioris (*cf. infra l. 56*) ad orbem. *discum iacientium*: Stat. Theb. 6, 713 (*cf. 703* fixa signatur terra sagitta). *per comparationem cum certamine currentium*: Ven. Fort. vita Hil. 10, 37 baculum figens in terram quasi -am, quo usque deberent excurrere *serpentes*.

2 *in imag. et translate*: a *respicitur cursus vitae humanae*: α *cogitatur potissimum de vita cum aemulatione aliorum peragenda*: Cic. Cael. 75 in hoc flexu quasi aetatis ... fama adulescentis paululum haesit ad -as notitia nova mulieris. Ov. trist. 4, 8, 35 nec procul a -is, quas paene tenere videbar, curriculo ... est facta ruina meo (Clavd. 1, 68 -as ... tenetis ante *maturitatem. cf. l. 14*). Pers. 3, 68 -ae qua mollis flexus et unde. Ivv. 14, 232 rapitur ... -is ... relictis. Ivst. 12, 10, 5 veluti curru circa -am acto (Oros. hist. 3, 20, 1). Hier. epist. 52, 13, 3 haec te quadriga *virtutum* velut aurigam Christi ad -am ... ferat. Pavl. Nol. epist. 24, 7 non decursus stadii, sed ingressus, nec ut -a, sed ianua. Cypr. Gall. num. 95 quaesitam ... meritis ... contingere (*cf. supra l. 2*) -am. Ennod. carm. 2, 15, 4 neu -is sistat palma parata meis (*i. ne currus ad palmam ferendam evectus in -is haereat et subsistat. aliter Hartel in indice s. v.* sistere).

β *cogitatur de vitae exitu* (*cf. p. 867, 1sqq.*) *vel flexu* (*l. 43, cf. supra l. 28*): Varro Men. 544 aevitatis extimam attigit -am, quam dereliquit iuvenitas (Val. Max. 8, 7 ext. 10 aetatis). Verg. Aen. 10, 471 -as ... pervenit ad aevi (*v. vol. I 1165, 56.* Avson. 172,7 ae.... puberis exire as [207, 11 -am]. Sidon. epist. 3, 2, 4. Sedvl. carm. pasch. 1, 183 [op. pasch. 1, 14 p. 186, 2 humani limitis]). Ov. trist. 1, 9, 1 vitae ... tangere -am (Apvl. met. 4, 20 v. -as ultimas obiret. Clavd. Don. Aen. 10, 470. Boeth. cons. 4, 4, 7 brevibus. *al. cf.* Macr. somn. 1, 6, 76 vivendi). Epiced. Drusi 359 -am properamus ad unam. Stat. Ach. 1, 258 extremis ... admota pericula -is. Mart. 10, 50, 8 *v. p. 864, 69.* Lact. inst. 2, 13, 3 *deus* in *tot* annis -am conlocavit, quam transgredi non liceat. Iord. Get. 14, 82 cursus sui -am explevit. CE 2100, 20 praecipit⟨i⟩ ... cursu[m] (*em. Heraeus in exempl. suo*) ... -as deseruit.

b *respicitur spatium operis absolvendi*: α *cogitatur de opere poetarum* (*cf. Rothst. ad Prop. 2, 10, 2*): Prop. 4, 1, 70 has meus ad -as sudet ... equus. Ov. am. 3, 15, 2 raditur haec elegis ultima -a meis. ars 1, 40 admissa -a premenda rota. 2, 426 interior (*i. breviorem circuitum praebens; cf. l. 20*) curru -a terenda meost. met. 15, 453 ne ... oblitis ad -am tendere longe exspatiemur equis. Sil. 8, 49 pressis stringam (*cf. p. 864, 60. 68*) ... famam narrandi -is *eqs.* Homer. 1066 tenens (*cf. l. 14. 29*) portum -amque ... Homeri. Stat. silv. 4, 7, 23 primis meus -is (*cf. p. 864, 78 sqq.*) haeret Achilles (*i. Achilleis*). *sim. de scriptore*: Lact. inst. 7, 27, 1 decursis propositi operis septem (*cf. p. 864, 28*) spatiis ad -am pervecti sumus. Svlp. Sev. dial. 3, 17, 1 *nulla* sit -a referenti. *de disputante*: Hier. c. Lucif. 11 illam cursus mei -am circumeo, *seq. a. c. inf.* (*i. disputationis meae propositum examino strenue defensurus*).

β *de aliis operibus (spectat ad statum perfectionis assequendum)*: *cf. gr.* τέλος: Varro ling. 8, 31 duplicem ... summam, ad quas -as naturae sit perveniendum in usu, utilitatis et elegantiae. *cf. gr.* τελείωσις: Varro rust. 1, 3 quae scientia sit in colendo, ... ars id an quid aliud, et a quibus carceribus decurrat ad -as. *speciatim de opere venereo*: Ov. ars 2, 727 ad -am properate simul. rem. 413 ad -as venit finita voluptas.

B *de rebus naturalibus significantibus terminum quendam assequendum ab iter facientibus* (-a viarum: Verg. Aen. 3, 714 hic labor extremus, longarum haec -a v. 8, 594 per dumos, qua proxuma -a v., ... tendunt [*parum apte* Serv. auct. *ad l.* qua proximus circuitus. *cf. p. 864, 79*]): 1 *in orbe terrarum*: a *de promunturiis*: Verg. Aen. 3, 429 (*v. vol. III 1144, 3*). Sol. 2, 24 *sinus* in Acroceraunio -as habet (*ex Plin. nat. 3, 97* A. ... finitus promunturio). Serv. auct. Aen. 1, 201 saxa ... in modum -arum situ naturali.

b *de mundi finibus extremis* (Isid. orig. 18, 30 -arum ... appellatione propria terminum ac finem mundi designari *eqs.*): Albinov. carm. frg. 4 rerum (*v. adn. crit. et cf. l 72*) -as extremaque litora mundi. Ov. met. 2, 142 Hesperio (Sen. Phaedr. 286 Hesperias) positas in litore -as umida nox tetigit (*cf. l. 20*). Sen. Herc. O. 45 intra (infra *codd.*) nostras (*sc. Herculis*) substitit -as dies (Lvcan. 3, 278 Herculeis [Sil. 9, 185. 16, 149]. Plin. nat. 3, 4 Calpe, laborum [*aliter p. 867, 17*] Herculis -ae. Prisc. perieg. 268 -as H. [*Dionys. perieg. 282* στηλῶν]). Val. Fl. 2, 34 Hyperionius -as maris urget Hiberi currus (*cf. l. 29 sqq.*). Sil. 14, 8 terrarum ... -as (Chalc. comm. 60 terrae. Ivvenc. 4, 118). Apvl. mund. 6 p. 142, 15 orbis nostri -as. Paneg. 2, 23, 1 ultra terminos rerum -asque naturae regna ... extendis. Clavd. 7, 208 Herculeum finem, Bacchi -as (Mart. Cap. 6, 655 easdem victoriae -as habuit, quas Liber et Hercules). 8, 649 per Zephyri -as et Euri. Petr. Chrys. serm. 103 p. 488B mundi.

2 *in caelo*: a *respicitur siderum, solis cursus nocturnus, diurnus*: α *respiciuntur tempora noctis* (-a noctis: *v. infra l. 22. 23. de* Cic. div. 2, 17 *v. p. 863, 17 sqq.*): *de vertice caeli*: Verg. Aen. 5, 835 fere mediam caeli Nox umida -am contigerat (Serv. *ad l.* medium caelum -a est ἀναβιβάζοντος circuli, qui medius *eqs.*). *de horizonte occidentali: cogitatur de noctis abscessu*: Ov. met. 2, 142 *v. supra l. 2.* Sil. 5, 24 curriculo nigram Nox ... -am stringebat (13, 299 str. tenebrae -as. *cf. et p. 864, 60. 68*). Prvd. cath. 1, 79 -a noctis clauditur. *singulariter de noctis ingressu*: Paneg. 6, 9, 3 noctis -am caeli et siderum transit (*aliter infra l. 36*) aspectus (*i. sol et sidera non occidunt*). β *respicitur siderum circuitus nocturnus*: Germ. 228 *tardior* Arctos..., pernicior *Aries* distantes ... properat contingere -as. 397 magis artae Turibulo -ae. Avien. Arat. 168 gemina alternae ... divortia -ae (*cf. Arat. 62* δύσιές τε καὶ ἀντολαί). Mart. Cap. 9, 897 stelligeri raptus -a (*i. siderum certe definita circuitio*). γ *respicitur solis cursus diurnus*: Ov. met. 3, 145 (*de meridie*) sol ex aequo -a distabat utraque. Sen. Med. 600 immemor -ae iuvenis paternae. Val. Fl. 2, 34 *v. supra l. 7.* Sil. 11, 267 diem ad -as defessis Phoebus ... impellebat equis (Apvl. met. 9, 22 *v. p. 862, 84.* 10, 35 ultimam diei -am curriculum solis deflexerat. *v. et p. 867, 33*). Ivl. Val. carm. 4, 25 -is ... Phaethonteis (*i. finibus orientis*). Avien. ora 667 *Phoebi fax* -am transit (*aliter supra l. 23*). Cypr. Gall. Ios. 349 elementa (*v. vol. V 2, 347, 3*) suis ceu nescia currere -is. Evstath. Bas. hex. 6, 3 cum sol cursui suo -as posuerit (*i. occiderit; gr. aliter*). Drac. laud. dei 1, 128 lux, quae dat tempora -is. *de ipso cotidiano solis circuitu*: Stat. Ach. 1, 456 donec sol annuus omnes conficeret -as.

b *respicitur solis, siderum cursus annuus*: α *solis*: Lvcr. 5, 617 *sol* Cancri se ut vertat -as ad solstitiales (Manil. 1, 572 *circulus aestivus C.* titulo potitur -amque [*dett.*, -aque *optt.*] volantis solis et extremos designat ... actus [4, 162 ardentem ... -am ... Phoebus ... curribus ambit. Plin. nat. 18, 264]. Germ. 7 Capricorni [289 sol ambierit -as. Avien. Arat. 988. Fav. Evl. p. 12, 11 humiliore]. Gell. 2, 22, 9 ab aestiva et solstitiali orientis -a [= Apvl. mund. 13 p. 149, 2. *non in gr.*]). Lvcr. 5, 690 distinet aequato caelum discrimine -as *eqs.* Liv. 1, 19, 6 vicesimo anno ad -am eandem solis ... dies congruerent (Plin. nat. 2, 35 observatio umbrarum eius [*sc. solis*] redeat ad -as [*Detlefsen*, notus *vel* motus *codd.*] *eqs.*). Manil. 1, 199 cum *sol* servet in aethere -as. Germ. 481 dum tangat -as *sol*. β *siderum*: Sen. suas. 1, 4 qui s. collegerunt (*i. computaverunt*) -as. *huc potius quam ad aβ*: Novatian. trin. 8 p. 900B *astrorum* varios ... meatus ... ad -as definiti sibi temporis ducere *sc. currum dei*.

c *respicitur lunae cursus menstruus*: Firm. math. 1, 4, 9 cum longiores cursus sui fecerit -as. *fere i. q. mensis* (*cf. p. 867, 30*): Stat. Ach. 1, 673 surgentem ... uterum ... occuluit *gravida*, plenis donec stata tempora -is (*i. numero mensium rite impleto*) attulit ... Lucina.

d *cogitatur de extremis finibus planetarum a sole distantiae*: Plin. nat. 2, 61 p. 146, 9 longissimis distantiae suae -is (*syn. ibid. p. 146, 15* finibus).

e *cogitatur de caeli ambitu non infinito, sed certis finibus concluso*: Prvd. c. Symm. 1, 324 caeli planitiem longo transmittere tractu circinus excurrens -a interiore (*cf. p. 865, 56*) laborat (*i. infinite vagari nequit*).

IV *plane abit in notionem* **termini, finis** (Diff. Suet. p. 312, 22 -a, terminus, finis quid differant: ... -a est, quae incohat spatium et revocat, et citra quam labor est et ultra quam non est): A *spectat ad ambitum localem* (*plur. praeter l. 75. 84*): Verg. Aen. 1, 278 his (*Romanis*) ego nec -as rerum (*cf. supra l. 1*) nec tempora pono (Sil. 7, 478 nullae regnis per saecula -ae. Prvd. c. Symm. 1, 541 *regno Rom.* nec -as statuit nec *eqs.*). Manil. 4, 680 hanc Asiae -am posuit natura. Val. Fl. 4, 512 Ionii -as. Sol. 7, 28 perdices ... in ... aëre, quas transire non audeant, -as habent (*ex Plin. nat. 10, 76* terrarum ... avibus termini). Avson. 139, 8 partirier ... regnorum ... -as. Clavd. 15, 456 cui (*sc. iuri Latio*) non Nilus, non intulit India -as. Mart. Cap. 4, 331 -arum Marsicarum incola. Cod. Theod. 12, 1, 174 extra -as propriae civitatis (Cod. Iust. 10, 32, 53 territorii). Epist. pontif. 584 (*Simplic.*), 2 Avell. p. 148, 3 extra -as ... imperii (Hyd. praef. 7 chron. II p. 14, 18 i. Romani). Sidon. epist. 3, 1, 5 possessionis. Clavd. Mam. anim. praef. p. 20, 6 totus usque ad -am sui liber.

[Dittmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

B *spectat ad ambitum temporalem*: 1 *respicitur vitae exitus* (*sim. imag. termini assequendi magis servata p. 865, 39 sqq.*): VERG. Aen. 12, 546 hic tibi mortis erant -ae (SERV.: id est mors, quae -a est et finis: nam -am et fines vitae dicimus, non mortis; ... de Homero ... translatum, qui ait τέλος θανάτοιο [*Il. 3, 309*]. *cf.* SEN. Tro. 398 mors ... velocis spatii -a novissima. DRAC. laud. dei 1, 555 vitae mors -a datur). PETRON. 94, 8 fatali (FAV. EVL. p. 1, 17 -ae curriculum. *cf.* IVL. VAL. carm. 2, 3 quibus ... -is fata claudantur sui). VAL. FL. 6, 310 segnes abrumpere -as. SIL. 5, 406 Parcarum impellere -as. ARNOB. nat. 2, 8 senectutis ad -as. INSCR. christ. Diehl 1008, 4 (*loc. mutil.*). 1043, 7 lucis ... -am. *i. q. vita extrema*: VIGIL. TRID. ad Ioh. 8 p. 556B -am suam palmā (*sc. martyrii*) concludens non serā. AVSON. 210, 14 placidae vitae congrua -a.

2 *respiciuntur aliae res temporales*: *de termino rei ad eventum vel ad finem perducendae* (*iure, lege definito: infra l. 23 sqq.*): SIL. 9, 549 nec longe (*sc. absunt*) cladis -ae. 11, 605 destituemus ad ipsas victorem -as (*sc. victoriae adipiscendae*)? 13, 260 -am ... laboribus orat (AVSON. 366, 12 Cerberus extremi -a laboris [AMBR. Iac. 1, 6, 23 p. 19, 6 brevis. PAVL. PELL. 328 postrema]. *aliter p. 866, 5*). APVL. met. 9, 13 ad ultimam salutis meta⟨m⟩ de[m]tru⟨sus⟩. DON. Ter. Andr. 152 in proximo sunt -ae libertatis. PAVL. NOL. carm. 27, 412 euangelii ... ianua -aque legis *Ioannes baptista*. COD. Theod. 2, 7, 2 intra -as lege comprehensas *dilationis* (COD. Iust. 2, 52, 6 restitutionis). 6, 28, 8, 2 per longae militiae -as (COD. Iust. *bis*). 10, 15, 3 intra praescriptas causae cognoscendae -as. 14, 4, 9 post expletas lustralis sollicitudinis -as. ENNOD. epist. 2, 3, 1 p. 42, 5 circa -as votorum (*sc. adipiscendorum*). VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 7 legalium constitutionum -as egredi.

3 *temporis, vel partium vel generaliter* (*raro sing., v. l. 31. 33. 34. 45. 52; passim acced. gen.; non accedente gen. -a fere i. q. mensis* [*cf. p. 866, 57*]: AVSON. 381, 13 paenultima -a [*sc. anni*] November): HILARIAN. pasch. 3 p. 1108A autumni et hiemis -as. AVSON. 371, 4 hoc spatio (*sc. in sidere Cancri*) aestivi ... -a diei (391, 17 sic lux prima abiit, sic altera -a [*fere i. q. pars*] diei. MAR. VICTOR aleth. 1, 60. *v. et p. 866, 33 et cf.* MART. CAP. 6, 600 pares horarum -as). MACR. somn. 2, 11, 4 ad ... anni -as (COD. Theod. 2, 8, 25 [*a. et* triennii *passim*]. EPIST. pontif. 636 [*Gelas.*], 14, 3. TVRRIB. Leo M. epist. p. 693B longas annorum -as. COD. Iust. anni -as 7ies [annorum, biennii, triennii *passim*]. *rediviva notione q. e. sub III*: PETR. CHRYS. serm. 87 p. 445A a. -as temporum quadriga percurrit. 146 p. 591C). COD. Iust. 5, 37, 27 biennales (12, 7, 2, 1). -ae *i. q. anni* (*cf. H. Martin, AmJPh. 35, 1914, 409*): INSCR. christ. Diehl 1646 cui decies quina⟨s⟩ ... -as (*'pro nom.' Heraeus*) regendi monacos incubuere. temporis: AVG. civ. 21, 17 certi. COD. Theod. 7, 18, 6 pr. annui. 9, 40, 22 praestituti (COD. Iust. 9, 47, 23 pr.). *al.* (*sing.*: COD. Theod. 16, 7, 3, 1). temporum: PS. AVG. serm. ed. Mai 49, 2 *opp.* ianuas. COD. Theod. 5, 11, 11 longioribus. 11, 31, 1 artiores. LIB. geneal. chron. I p. 182, 442 decursis t. -is. NOVELL. Theod. 3, 1 VAL. CEM. hom. 1, 1. COD. Iust. 1, 2, 23, 2 nullis t. -is ... actionem circumcludi. PASS. Desider. 2 -as t. pubertatis elapsus. *cf.* RVT. NAM. 1, 137 nullis obnoxia tempora -is. PROSP. carm. de prov. 733. saeculi: COMM. instr. 1, 1, 2 -a (*i. temporum exitus*). *cf.* CLAVD. 26, 266 *abbreviant* properatis saecula -is. -ae *i. q. ipsum temporis spatium definitum*: COD. Theod. 2, 18, 1 ubi ... contentiones ... satietate altercantium -as compresserint. 13, 11, 5 nullis intercepta -is (*i. intervallis*) actio. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 473 extentis ... -is. LEX Burg. Rom. 31, 2 causae in expressis -arum suarum terminis finiantur.

C *spectat ad ambitum rerum* (*fere incorp.; corp. l. 73; hominum i. humanitatis infra l. 64*) *definitum consuetudine, necessitate sim.* (*plur. praeter infra l. 76, interlucente passim notione q. e. sub III*): VAL. MAX. 3, 7 ext. 1 intra primas memoriae -as. CYPR. ad Donat. 5 p. 7, 9 spiritus ... intra certa -arum spatia frenatur. LACT. frg. 5 p. 158, 5 animi motus ... extra -as ... suas afluentes. OPTAT. 3, 3 p. 75, 13 quasi hominum excesserat -as (AVG. doctr. christ. 3, 12, 18 -as consuetudinis bonorum ... excedat. *cf. infra l. 67. 73*). PELAG. in I Cor. 9, 24 p. 179, 17 intra fidei -as ... contineantur (AVG. den. ad litt. imperf. p. 459, 9 f. -as excedere). AVG. conf. 10, 31, 47 manducando et bibendo ... rapiantur ... extra -as necessitatis (PS. AVG. serm. 74, 3 GREG. M. moral. 2, 27). serm. 51, 13, 22 matrimonialis pacti ... coniugalis tori. PAVL. MED. vita Ambr. 53 promissi. CAEL. AVR. chron. 4, 9, 135 *naturae* puritatis. MAR. VICTOR aleth. 1, 333 angustis ... clausa licentia -is. PRIMAS. in apoc. p. 895C vasa aenea *calefacta* ... suae capacitatis -as excedunt. PS. PRIMAS. in Rom. p. 462C intra -as naturalis ordinis. GREG. M. moral. 9, 37 aequitatis. 21, 25 extra -as inopiae (*cf.* HIL. AREL. vita Honorat. 21extr. *pauperum* angustiae ... in ipso -am reperirent). PASS. Pauli 7 crudelitatis -as. *fere i. q. habenae, frena*: AVG. ord. 2, 2, 6 domito ... -as legis imponat (EVSTATH. Bas. hex. 1, 9 disquisitioni -as imponere [*gr.* ὅρους ἐπίθες τῇ διανοίᾳ]).

D *spectat ad gradum*: 1 *ad summum gradum, culmen*: TERT. spect. 29 p. 28, 2 (*comparantur ludi circenses cum rebus ad fidem christianam pertinentibus*:) -as consummationis exspecta (FAVST. REI. epist. 1 p. 163, 3 ad bonae c. -as pervenit). SEVER. Aug. epist. 109, 3 epistula ... quasi -a illorum gaudiorum. *speciatim in ratione numerorum*: FAV. EVL. p. 2, 27 quantitas ... in denariam -am crescendi accessione perveniens. p. 5, 5 usque ad decimi -am. 2 *ad infimum gradum*: FACVND. defens. 11, 5 p. 810B (*interlucente notione q. e. sub III*) *deus* ab ultima -a ad supremum evexit principatum *Christum*.

deriv.: metalis. mēto(r). *Dittmann.*

metabasis, *acc.* -in *f.*, μετάβασις. *ubique scrib. litt. gr. t. t. rhet. i. q. transitio*: RVT. LVP. 2, 1 p. 12, 22 -ις. hoc duobus modis fieri solet: e quibus unum genus est eius modi, cum ab ea sententia, quam proposuimus, convertimus ad aliquam personam aut rem [aut fortunam] et tamquam praesentem appellamus, ita ut fecit Myron ...; alterum genus est ⟨ad⟩ id, quod demonstrare instituimus, cum ⟨ab⟩ alia[m] re[m et] orationem atque actionem nostram revocamus. Demosthenis *coron. 42 eqs.* QVINT. inst. 9, 3, 25 qui tam parva momenta nominibus discreverunt, -ιν vocant, quam et aliter fieri putant (*tamquam exempla profert Verg. Aen. 3, 55 sqq. et 4, 595*). PS. IVL. RVF. schem. lex. 25 p. 54, 7 μετάστασις est vel -ις cum ab loquentis persona ad personam ⟨aliam⟩ transitum facimus ratione vel adfectu ut *Verg. Aen. 11, 45 sqq.* ... haec figura dicitur variatio aut transitus. CARM. de fig. 88 -ις. at rem⟨e⟩atio fit, cum rursus me redigo ad rem.

metabola, -ae *et* **metabolē**, *acc.* -ēn *f.*, μεταβολή. -bul-: *l. 23. 28. litt. gr.: l. 31. 33. 36.* [*dub.*: HYD. chron. II p. 34, 236 expeditio ... ordinata -arum (-bul- *B*1, tabularum *B*2) commutatione et navigationis inopportunitate revocatur (*estne gen. inhaerentiae notione expressa sc. tempestatis? minus probabiliter cogites de notione 'migrationum' aut de depravatione vocis q. e. 'metaplus'* [*cf. p. 877, 50*]).]

i. q. variatio, permutatio: HIPPOCR. aer. 3 p. 7, 8 nisi optinuerit morbus ... de magna -bula (μεταβολῆς). ORIBAS. syn. 5, 32, 3 La aquae -en (mutationis *Ab*, *gr.* μεταβολήν) attendere. *t. t. rhet.*: QVINT. inst. 9, 3, 38 hanc rerum coniunctam diversitatem Caecilius -ήν vocat, qualis est pro Cluentio (*41*) locus. CARM. de fig. 169 -ή. si verbum varie mutes, variatio fiet (*Demosth. coron. 311*). SCHEM. dian. 43 -a (-ή *Eckstein*) est iteratio unius rei sub varietate verborum. Vergilius *Aen. 2, 306* ...; Cicero *div. in Caec. 30* (*sim.* CASSIOD. in psalm. 68, 17 -e id est iteratio). *t. t. mus.*: QVINT. inst. 9, 4, 50 *rhythmi* currunt usque ad -ήν id est transitum ad aliud rhythmi genus. FVLG. myth. 3, 9 p. 76, 2 habet ... musica partes septem: ... -as et melopias.

[verbum ... habens in praesenti **μετάβολον** (*legendum vid.* ἀμετάβολον, *cf. vol. I 1887, 50*) ante ω id est liquidam consonantem MACR. exc. gramm. V 607, 32.]

metabulum *v. s.* metaplus.

metacarpium, -ī *n.*, μετακάρπιον. *i. q. pars manus inter carpum et digitos*: PS. SORAN. quaest. med. 52 post carpos ... -a.

metacentēsis, *acc.* -in *f.*, *μετακέντησις. *i. q. punctionis genus, incisio in corpus, quae fit sanguinis tollendi causa*: ORIBAS. syn. 1, 10, 8 add. Aa p. 49, 10 Mø. oportet ... incoante dolore antispasin facere, -in (*Mørland*, metuceutisin *trad.*) autem, id est ex ipsa vicinitate auferendus est sanguis.

metacismus *v. s.* mytacismus.

metaclisis *f.*, μετάκλισις. *t. t. rhet. i. q. declinatio, mutatio positionis, genus figurae q. d.* πολύπτωτον: CARM. de fig. 94 -ις (*Sauppe*, εκκαλισις *cod.*). declinatio cum verbum declino parumper. 'a primo puerum rectum est condiscere recte.'

metadiorthōsis *f.*, *μεταδιόρθωσις. *t. t. gramm. i. q. epidiorthosis, correctio vel reprehensio rei antecedentis*: DON. Ter. Ad. 392 'nimium inter vos, Demea' -ις (*in lacuna ins. Lindenbr.*; '*an* ἐπιδιόρθωσις?' *Weßn.*): nunc enim redditum est, quod supra debebatur. Phorm. 232 σχῆμα διανοίας· -ις (*locum depravatum corr. Sabbad.*).

metafora, metafrenon *v. s.* metaph-.

metanoea vel **metagnōsis** (μετάγνωσις) est dictio continens paenitudinem rei aut factae, quae fieri non debuit ut *Verg. Aen. 2, 84* ... aut non factae, quae fieri debuisset ut *Verg. Aen. 2, 108* SACERD. gramm. VI 470, 1.

metagōn, -ontis (*acc.* -a, *nom. pl.* -ēs) *m.*, μετάγων. *nomen generis canum fortasse ab inquirendo et persequendo inditum*: GRATT. 209 decus, quod nunc, -es, habetis (*cf. Enk ad l.*). 221 operi spes magna petito adsumptus -n lustrat per nota ferarum pascua. 264 prodant ... tibi -a parentes.

metalēmpsis (metalēpsis), *acc.* -in, *abl.* -ī *f.*, μετάλη(μ)ψις. *de scriptura copiose disserit W. Schulze, Orthographica, Marburg 1894 p. X sqq., qui docet Romanis more Graecorum posteriorum (cf. e. g. E. Mayser, Gramm. d. gr. Pap., Leipzig 1906 p. 194 sq.) maxime in usu fuisse formas nasales* -emps- *et* -ems- (*rariores*: -ens-: DON. Ter. Andr. 502 [*v. p. 869, 21*] gramm. IV 400, 4 *S.* -imps- *vel* -ims-: DIOM. gramm. I 456, 31), *de fide lectionis* -leps- (*e. g.* DIOM. gramm. I 458, 7 SCHOL. Verg. Veron. georg. 3, 382) *parum constare. litt. gr.: l. 84. al.*

i. q. translatio, transsumptio, susceptio: 1 *t. t. rhet.*: a *genus metonymiae, quo aliquid aliter significatur atque potissimum id, quo significationes gradatim permutantur (cf. R. Volkmann, D. Rhetorik d. Griechen u. Römer, Leipzig 1885 p. 427 sq.)*: *definitiones sim.*: QVINT. inst. 6, 3, 52 in -in quoque cadit ... ratio dictorum, ut Fabius Maximus incusans Augusti congiariorum ... exiguitatem heminaria esse dixit. 8, 6, 37 superest ex his, quae aliter significant, -ις, [*R.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

id est transsumptio, quae ex alio tropo in alium velut viam praestat ... Graecis ... frequentior, qui ... insulas ὀξείας θοάς dicunt *eqs.* 8, 6, 38 est ... haec in -i natura, ut inter id, quod transfertur, et id, quo transfertur, sit medius quidam gradus, nihil ipse significans, sed praebens transitum: ... id eius frequentissimum exemplum est 'cano canto', ⟨'canto⟩ dico', ita 'cano dico': interest medium illud 'canto'. 9, 1, 5 in tropis ponuntur verba alia pro aliis ut in μεταφορᾷ, μετωνυμίᾳ, ἀντονομασίᾳ, -ει *eqs.* (*cf.* DON. gramm. IV 399, 15 CHAR. gramm. p. 358, 10 B. DIOM. gramm. I 456, 31). SACERD. gramm. VI 467, 4 -is est dictio per gradus interpretationis descendens ad propriam significationem ut est *Verg. Aen. 1, 60* (*cf.* DON. gramm. IV 400, 4, *cui Verg. ecl. 1, 70 alterum exemplum est* [*item* POMP. gramm. V 306, 26 sqq. -is dicitur accessus quidam gradatim perveniens ad finem sed longo ordine]. CHAR. gramm. p. 359, 21 B. p. g. homonymiae [DIOM. gramm. I 458, 7 gradatim (*?*) h.]). SCHEM. dian. 60 -is est dictio, quae per aequivocum (*cf. l. 14*) unius aliud significat. CAEL. AVR. acut. 1 praef. 13 sumptionibus quas Graeci -εις appellant. ISID. orig. 1, 37, 7 -is est tropus a praecedente quod sequitur (*cf. l. 24; aliter l. 20*) ut *Pers. 3, 11.* *in explanandis locis poetarum*: DON. Ter. Andr. 502 'dicas' pro 'credas' ... ab eo quod sequitur id quod praecedit (*aliter l. 17. 24*). figura -ις (*Weßn.*, meta lesis *A*, -ens- *B*, melep- *T*) a posterioribus ad priora. SERV. auct. Aen. 9, 231 (*ad* 'trepidos':) per -in cupidos dixit ἀγωνιῶντας: non enim possumus timentes accipere, quod festinabant. auct. ecl. 1, 70 (*R et H*). SCHOL. Verg. Bern. ecl. 1, 70 -is ab eo quod praecedit ⟨id⟩ quod sequitur ostendens (*cf. l. 20*). 8, 21. SCHOL. Verg. Veron. georg. 3, 382 *Eurum* per -in quemcumque ventum dixit. SCHOL. Hor. gloss. *Γ* epist. 1, 20, 27 'quater undenos' (*sc. Decembris*): -is. **b** *genus controversiae in constitutione causae* (*cf. Volkmann l. c. 41. 84 sqq.*): QVINT. inst. 3, 6, 46 -ιν, quam nos varie translativam, transsumptivam, transpositivam vocamus. 9, 2, 106 -ιν (-ληψ- *AP*) ..., quo statu Hermagoras utitur. AVG. rhet. 10 p. 143, 11 contentio, qua alter in iudicium vocat, alter recusat iudicium, facit quaestionem, quod controversiae genus Hermagoras -ιν appellat. SVLP. VICT. rhet. 42 p. 338, 31 -is sive illa translatio sive illa praescriptio est. p. 338, 34 -is uno nomine apud Graecos (*cf. H. Oellacher, WSt. 55, 1937, 77*) disparem apud quosdam rationem habet: nam hanc Zeno translationem facit, nonnulli praescriptionem. p. 339, 2. IVL. VICT. rhet. 3, 9 p. 382, 3 de -i id est rationali et legali.

2 *t. t. medicorum*: CAEL. AVR. chron. 5, 10, 105 in singula loca ex aliis factam susceptionem puris, quam -ιν vocaverunt.

metalēmpticōs *adv.*, μεταλη(μ)πτικῶς. *i. q. per metalempsin, translate*: DON. Ter. Andr. 533 -ῶς (-lent-, -lēt- *vv. ll.*), quia qui dicit 'salve' iubet *eqs.* 674 -ῶς (*A, cett. lac. indicant*) servitium pro servitute posuit ut *Verg. Aen. 3, 327.* Eun. 809, 3 -ῶς (*Weßn.*, -lent- *codd.*) furtum pro omni dolo et fraude accipimus et iniuria. *R.*

mētālis, -e. *a* meta (*cf. Leumann, Adj. auf -lis 31*); *cf. gr.* κωνοειδής. [*francog. dial.* muó. *M.-L.*] *i. q. in formam metae figuratus*: FEST. p. 355, 32 tutulum ... pilleum lanatum forma -i figuratum (*cf. p. 863, 67 sqq.*).

adv. **mētāliter** (*cf. gr.* κωνοειδῶς). *i. q. figurate in formam metae*: MART. CAP. 8, 859 umbra (*sc. terrae, in defectione lunae*) -r iacitur. 8, 870 umbra terrae -r infuscatur. *cf. p. 863, 14 sqq. 76 sqq.* *Dittmann.*

[*?***metalla**, -ae *f.* VEG. mil. 4, 6 p. 132, 3 ut de ligno crates facerent, quas -as (*plurr. codd., Lang*; metellas *Π vg.*; mactalas *D*; matellas *ci. Oudendorpius, quam coniecturam Niedermann fulcire conatur explicando sermone castrensi ad 'pelves patulas defusas' [cf. Iuv. 3, 276 sq.] alludi*) vocaverunt, lapidibusque complerent, ea arte ... constitutas, ut ... hostis *ascendens* ... supra caput suum vergeret saxa.]

metallārius, -a, -um. *a* metallum. *i. q. ad metalla (sc. fodinas) pertinens*: TREB. Claud. 15, 4 curator Illyrici met⟨al⟩larius (*suppl. Mommsen. cf. p. 871, 41 sqq.*).

pro subst.: **metallārius**, -ī *m.* (-a, -ae *f.*: *l. 66*). *i. q. homo metallo obnoxius* (*cf.* metallicus): COD. Theod. 10, 19 rubr. (= COD. Iust. 11, 7 rubr.). 10, 19, 5 -i, qui incolunt latebras, producantur. 10, 19, 6. 9 (*syn.* aurileguli). 10, 19, 15 pr. -i, qui ... migrarunt, ... revocentur. *cf.* COD. Iust. 11, 7, 7 -i sive metallariae, qui quaeve ... migraverint *eqs.*). *ibid.* cunctis -orum condicionem ... secuturis, quicumque *eqs.* 10, 19, 15, 1 -orum origini. 11, 28, 9 subscr.

metalles (*post* satelles; *cf. Heraeus, ALL 12, 1902, 57*) NOT. Tir. 82, 79[a] (*v. adn. crit.*). *cf. p. 880, 17.*

***metallicus**, -a, -um, μεταλλικός. **1** *i. q. e metallo constans vel factus*: **a** *proprie*: SCRIB. LARG. 23 (= MARCELL. med. 8, 4) *collyria* composita ex rebus -is (*seq.* aeris, cadmiae, stibii *partes.* PLIN. nat. 1, 33, 30. FIRM. math. 8, 25, 9 erit faber ferrarius vel qui res -as tractet). PLIN. nat. 1, 33[extr.] de medicina -a (1, 34[extr.]. 1, 35[extr.]). 1, 35, 12 de pigmentis praeter -a. 34, 173 *molybdaena* adhaerescit et auri argentique fornacibus; hanc -am vocant. AMM. 29, 1, 30 lance ... ex diversis -is materiis fabrefacta (NOVELL. Marc. 2, 1). MACR. somn. 1, 5, 3 corporibus. CASSIOD. or. frg. p. 483, 13 (*de opere musivo? cf. p. 874, 60*) totum -is coloribus comitur, ubi cerea ⟨pictu⟩ra n⟨oscat⟩ur. in psalm. 2, 9 *virga* ferrea, non quia deus ad ultionem utitur virga -a, sed *eqs.* 105, 19 deum -um sibimet effecerunt (*cf. postea*: vitulum conflatilem). *adde*: PLIN. nat. 27, 15 in Iudaea ... -am eius (*sc. suci aloes sicci*) naturam.

b *metaph. de animantibus, latet notio q. e. sine sensu, sine vita*: CASSIOD. var. 7, 15, 5 ne *architectus* ... ipse videatur esse -us et intellegere non possit *eqs.* 10, 30, 2 tanta mole prostrati sunt *elephanti*, ut tunc magis -os (*cf. antea*: elephantos aeneos) possis credere, cum se vivos aspicias non movere.

2 *i. q. ad metalli massam (nonnisi l. 13) vel fodinas (lapicidinas l. 17) pertinens*: **a** *de rebus corporeis*: DIOSC. 5, 123 p. 219, 4 aqua ex -is fabricis destillat. COD. Theod. 10, 19, 15, 1 qui -a loca praedictae obnoxia functioni emisse perhibentur *eqs.*

b *de rebus incorporeis* (*cf. l. 30*): CALL. dig. 48, 19, 28, 6 (*rescr. imp. Hadr.*) etiamsi faciet -um opus, non in metallum damnatus esse intellegi debet (TERT. cult. fem. 1, 5, 2). FIRM. math. 4, 14, 20 qui artes -as exercere consueverint (CHALC. comm. 337). HIL. c. Const. 11 -ae damnationis. AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 27 p. 1571[p. in.] minora crimina labore -o ... damnant. COD. Theod. 10, 19, 4 = Iust. 11, 7, 2 ob -um canonem. CASSIOD. hist. 7, 40 p. 1102[C] -o deportatus exsilio.

c *de hominibus*: PASS. coron. 1 artifices -os (*sc. lapicidas*).

pro subst.: *n.* ***metallicum**, -ī. *i. q. massa metalli vel partes metallorum continens*: CHAR. gramm. p. 38, 9 B. -a semper singularia sunt, ut puta aurum stagnum *eqs.* (*sim.* DIOM. gramm. I 328, 12. *al.*). DIOSC. 5, 95 p. 200, 17 in quo monte inveniuntur multa -a. GLOSS. med. ed. Heiberg p. 72, 8 qui -a operantur (*cf. l. 11*). *inter medicamenta*: CELS. 5, 17, 2 emplastra pastillique magis ex quibusdam -is fiunt. 5, 28, 12[G]. PHILAGR. med. 4 p. 182, 1 M. teres diligenter -a (*cf. antea*: arsenico, stipteria). ORIBAS. eup. 2, 1 L 7 (*gr. 2, 1 A 17* μεταλλικά). syn. 8, 28, 4 Aa p. 246. 9, 23 add. Aa p. 323. *meton. de simulacris(?)*: SEDVL. op. pasch. 1, 1 p. 178, 7 quid ... fana profana veneranda (*an corrig.* venerando*?*) -a proderit animas servitute damnare? (*cf. antea*: lapideis simulacris et aereis figuris *et carm. pasch. 1, 48* mutis ... metallis; *an -a adi. et coniungendum cum* servitute*? cf. p. 872, 25*).

m. **metallicus**, -ī. *i. q. is, qui in metallo laborat vel qui metallo obnoxius est* (*cf.* metallarius): PLIN. nat. 34, 157 lavant eas harenas -i. VLP. dig. 48, 19, 8, 8 in ministerium -orum feminae ... damnari solent (COD. Iust. 9, 47, 9 [*a. 224*]. HERMOG. dig. 48, 19, 36). MACER dig. 48, 19, 10, 1 in eos tamquam -os constitui debet (*syn.* qui ... in metallum dati sunt). AVG. serm. 125, 5 ex effractore erit -us. COD. Theod. 10, 19, 15, 1 (= COD. Iust. 11, 7, 1). *cf. Onom.*

metallifer, -a, -um. *a* metallum *et* ferre, *cf.* frugifer. *i. q. metallum gignens*: SIL. 15, 498 argenti pondera et auri parta -is ... terris. STAT. silv. 4, 4, 23 -ae ... moenia Lunae.

metallinus, -a, -um. *a* metallum. *i. q. e metallo factus*: ISID. epist. 7, 6 de vase ... ligneo, fictili vel -o (*syn.* ex metallo).

metallo, -āre. *a* metallum. *i. q. metalla eruere*: ITALA deut. 8, 9 (Fr. A. Eckstein, Analecta zur Gesch. d. Pädagogik, Halle 1861 p. 10) -bis (μεταλλεύσεις, *Itala Lugd.* fodies, *Vulg.* aeris metalla fodiuntur).

metallocrystallinus, -a, -um. *a* metallum *et* crystallum, *cf.* κρυστάλλινος. *i. q. e metallo et crystallo factus*: GREG. TVR. Mart. 4, 10 p. 652, 7 patena ... metallocristallina.

***metallum**, -ī *n.*, μέταλλον. *de etym.*: PLIN. nat. 33, 96 ubicumque una inventa vena est, non procul invenitur alia ..., unde -a (-ia, -i *var. ll.*) Graeci videntur dixisse. ISID. orig. 16, 17 -um dictum graece παρὰ τοῦ μεταλλᾶν *eqs.* *voc.* -e *v. p. 873, 65.* *notatur* m: CIL II 6247, 2 INSCR. Dessau 8717. met: INSCR. numm. Mattingly et Sydenham II p. 474 n. 1011 CIL VII 1208. metal: INSCR. numm. Mattingly et Sydenham II p. 313 n. 1255. p. 474 n. 1013 sq. CIL VII 1214. *per ellipsin omittitur*: INSCR. numm. Mattingly et Sydenham II p. 294 n. 703. 704. p. 474 n. 1012. 1016 CIL VII 1201. 1204—1207. 1215 sq. NOT. Tir. 77, 25 (*post* argentifodina). GLOSS. II 369, 12 μέταλλον. *cf. l. 67. p. 408, 59. 871, 68 sqq. 872, 18. 40 sqq. 874, 54.* *inde a* VARRONE (*l. 72*), LVCR., NEP., VERG. [*dub.*: PLIN. nat. 36, 9. *loco contextus dubii*: SIL. 3, 266.]

I ***propie de loco**, ubi massae, sc. aurum ferrum sim. vel lapides (e. g. p. 871, 15) terrarumve species (e. g. l. 77. p. 871, 16) e terra effodiuntur (interdum vergit ad notionem venae [cf. p. 872, 45], e. g. p. 871, 14.* GLOSS.[L] V Aa ME 320 -um: locus, ubi aurum argentique pondus nascitur. *de re cf. Blümner, Technol. IV; Daremberg-S. s. v.; Hirschfeld, D. kaiserl. Verwaltungsbeamten² p. 145 sqq.; Orth, RE Suppl. IV 108 sqq.; Fiehn, RE III A 2241 sqq.*): **A** *generatim*: **1** *sensu strictiore i. q. fodina, lapicidina* (*l. 78. p. 871, 27 sqq. opp.* lapicidina: *p. 871, 38*): VARRO rust. 1, 2, 22 magis figlinas ... exerceri (*cf. vol. V 2, 1386, 82*) ... quam argenti fodinas aut ⌞alia [et alia] -a⌟ (⌞ ⌟ aliā et aliā et alia *P*). LVCR. 6, 811 quidve mali fit ut exhalent aurata -a ([-tul- *trad.*]. *item c. adi. materiae*: VITR. 7, 9, 6 *chrysocolla* foditur ... ex is locis, qui sunt proximi aerariis -is. PLIN. nat. 8, 222 aurariis. 33, 86 in aerariis -is ... in argentariis *eqs.* 33, 111. 118 miniario. 33, 119. *al.* DIOSC. 5, 95 p. 200, 19 multis -is lapidosis inveniuntur cadmia [*gr. 5, 74, 4* ἐν μετάλλοις λιθίνοις]. COD. Theod. 10, 19, 13 marmoreo). NEP. Cim. 1, 3 qui magnas pecunias ex -is fecerat (*sim. de -orum reditu*: Them. 2, 2 LIV. 42, 12, 9. 42, 52, 12 reditus -orum. 45, 40, 2 ex fructu [*cf. p. 872, 58*] -orum. *cf. p. 871, 2. 873, 45. aliter p. 871, 26*). PROP. 3, 13, 5 Inda cavis aurum mittit formica -is (AVIEN. orb. terr. 807). OV. met. 15, 707 Temeses ... -a. LIV. 39, 24, 2 -a ... et vetera inter-

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

missa recoluit et nova . . . instituit. 45, 18, 3 -i . . . Macedonici, quo⟨d⟩ ingens vectigal erat; locationes *eqs.* (*sim. c. adi. locali*: PLIN. nat. 31, 29 in Scyretico -o. 33, 80 in uno . . . Callaeciae -o, quod vocant Albucrarense [*cf. l. 43*]. 34, 165 Samariensi [*cf. adn. crit.*]. PLIN. epist. 10, 74, 3 ex Parthico -o. LEX met. Vipasc. [CIL II 5181] I 2 intra fines -i Vipascensis. CIL II 6247, 2 [*s. I. in massa plumbi*] T. Iuventi. m(etalli) Lu(tudarensis) [VII 1208. 1214 INSCR. Dessau 8711 e]. INSCR. numm. Mattingly et Sydenham II p. 294 n. 705 metall(i) Vlpiani Delm(atici) [p. 295 n. 710. p. 474 n. 1013 sqq.]. n. 706 metall(i) Vlpiani Pann(onici) [707]. p. 474 n. 1011 met(alli) Nor(ici). COD. Theod. 11, 28, 9 trium -orum debitores Docimeni Proconensis et Troadensis. 11, 28, 11. *cf. l. 44*). 45, 29, 11 -a . . . auri (*cf. vol. II 1526, 24. 53*) atque argenti (*cf. vol. II 520, 63*) . . . ferri (*cf. vol. VI 577, 7*) et aeris (*item c. gen. materiae*: PLIN. nat. 3, 30 -is plumbi ferri aeris argenti auri tota ferme Hispania scatet, citerior et specularis lapidis. 6, 98 aeris et ferri -a et arrenici ac mini. *saepe*. APVL. flor. 6 p. 19. VLP. dig. 27, 9, 3, 6 lapidicinas vel quae alia -a . . . stypteriae vel cuius alterius materiae. VVLG. I Macc. 8, 3 [τῶν μετάλλων]. OROS. hist. 3, 12, 21. *al.*). 45, 30, 3. VITR. 7, 7, 3 melinum, quod eius -um in sola cycladi Melo dicitur esse. 7, 7, 5 sandaraca . . . pluribus locis . . . habet -um. 7, 9, 4 quae in Ephesiorum -is (*sc. minii*) fuerunt officinae. 7, 12, 2 de -is . . . foditur (*cf.* PORPH. Hor. carm. 3, 3, 49 priusquam de -is effodiatur *aurum*. DIOSC. 5, 95 p. 200, 2 cadmian, qui ex vetere -o foditur [*gr. 5, 74, 1* μετάλλων]). CIL XIII 1550 familiae Ti. Caesaris quae est in me⟨tal⟩lis (*suppl. Villefosse*). SEN. dial. 5, 33, 4 si totam mihi ex omnibus -is . . . pecuniam proferas (*cf.* nat. 3, 15, 3). nat. 5, 15, 1 -um antiquum olim destitutum. LVCAN. 6, 34 avolsa . . . saxa -is (*cf.* CE 279, 19 ruf⟨is⟩ avulsa -is *moles* [*antea*: de rupe revellit]. *sim.*: STAT. silv. 1, 5, 36 decisa -is *marmoris species*. 2, 2, 85 Grais penitus delecta [desecta *Avantius*] -is saxa). PLIN. nat. 7, 10. 17, 45 *creta* petitur ex alto . . . actis . . . puteis . . ., intus, ut in -is, spatiante vena. 33, 1. 62. 86. 34, 3 *aes Sallustianum et Livianum* a -orum dominis appellatum. 34, 164 mirum in his solis -is, quod derelicta fertilius revivescunt. 34, 165 -um . . . Antonianum (*sim. c. adi. nominum Caesarum* [*cf. Regling, RE X V p. 1322 sq.*]: INSCR. numm. Mattingly et Sydenham II p. 294 n. 708 -i Vlpiani [709. *cf. l. 8 sqq.*]. p. 313 n. 1255 metal(lis) Aurelianis. VLP. dig. 48, 13, 8, 1 si quis ex -is Caesarianis aurum . . . furatus fuerit *eqs.*). 36, 132 (*opp.* lapicidinis). *al.* SIL. 8, 480 *milites*, quos a niveis (*sc. marmoris*) exegit Luna -is. TAC. hist. 4, 53, 4 -orum primitiae nullis fornacibus victae, sed ut gignuntur. LEX met. Vipasc. (CIL II 5181) I 2 proc(urator) -orum (3. 15. 21 p: qui -is praeerit. 30. *al.* COD. Theod. 1, 32, 5 = Iust. 11, 7, 4. CIL II 2598 M. Vlpius Aug. lib. Eutyches proc. metall(i) Alboc(olensis). III 12721 L. Domitio . . . procuratori -orum ⟨P⟩ann⟨o⟩n(icorum) ⟨et⟩ Delm⟨a⟩t(icorum). GLOSS. III 298, 5 *v. p. 408, 59. sim.*: FIRM. math. 3, 9, 5 -orum praepositos [3, 12, 10. *aliter p. 872, 9*]. NOT. dign. or. 13, 11 comes -orum per Illyricum [COD. Theod. 10, 19, 3]. *cf. p. 869, 60*). I 51 qui . . . ⟨ru⟩tramina in fines -orum inferet (frg. Bruns font.[7] 113, 29. 35. 43. *cf. l. 5*). I 59 e lege -is dicta. frg. Bruns font.[7] 113, 28 neve in ullis -is territorisve -orum moretur (*sim.* 113, 35. 42). 113, 36 a cuniculo, qui aquam -is subducet (*item* 113, 44. *cf. l. 55*). SVET. Tib. 49, 2 civitatibus . . . immunitates et ius -orum . . . adempta. GAIVS dig. 39, 4, 13 pr. VLP. dig. 48, 19, 8, 4. *al.* PAVL. dig. 48, 19, 38 pr. ex -o principis (*cf.* TERT. apol. 29, 2 de -is Caesarum. INSCR. Dessau 8717 [*in massa marmoris*] ex m(etallis) n(ovis) Caesaris n(ostri). *cf. l. 34*). PALLAD. 1, 4, 1 *aqua* ne de -is originem sumat (*cf. l. 50*). VEG. mil. 4, 24 p. 145, 11 -orum, in quibus auri . . . venas Bessorum rimatur industria. PRVD. c. Symm. 2, 287. *al.* COD. Theod. 10, 19, 1 secandorum marmorum ex quibuscumque -is volentibus tribuimus facultatem. PASS. coron. 1 artifices -i (*sc. lapicidinae*). *al.* *in imag.*: AVG. doctr. christ. 2, 40, 60 aurum . . ., quod *philosophi* . . . de quibusdam quasi -is divinae providentiae . . . eruerunt.

2 *per comparationem de locis fodinarum similibus*: LVCAN. 3, 209 ab auriferis . . . exire -is Pactolon. 4, 304 iuventus extrahitur duris silicum . . . -is (*in fodiendo puteo*).

3 *singulariter de agricolae actu fodiendi*: MANIL. 5, 276 quod (*sc.* semina . . . credere terris) solum decuit mortalis nosse -um.

B *speciatim de fodinis quasi poenarum locis, sc. ubi puniendi laborant* (*cf. Mommsen, Strafr. p. 949 sqq.* ISID. orig. 5, 27, 31 -um est, ubi exules deputantur [deportantur *codd. dett. cf. p. 872, 24*] *eqs.* GLOSS.[L] II Abav. ME 35 -is: vinculis, carceribus [*sim. al.*]. III Abstr. ER 1 ergastulum: carcer vel locus, ubi damnati marmora secant vel aliquid operantur, quod latine -um dicitur): TAC. Agr. 31, 2 in excidium petimur; neque enim arva nobis aut -a aut portus sunt, quibus exercendis reservemur. 32, 4 -a et ceterae servientium poenae. PLIN. epist. 2, 11, 8 damnatus in -um (10, 58, 3 TERT. apol. 12, 5. *al. cf. vol. V 1, 16, 34 sqq. et* SVET. Cal. 27, 3 ad -a . . . condemnavit). IMP. HADR. Call. dig. 48, 19, 28, 6 in opus -i . . . damnari (CALL. dig. 50, 13, 5, 3 in o. -i vel in -um datur. VLP. dig. 47, 20, 3, 2. 48, 19, 8, 4. 6. *et al. apud* ICTOS, *e. g.* COD. Iust. 1, 11, 8, 1 operibus -orum perpetuo deputabuntur exilio). coll. Mos. 11, 7, 2 hunc in -um dari oportere (SCAEV. dig. 38, 2, 48 CALL. dig. 48, 19, 28, 5. 10 VLP. dig. 1, 18, 6, 8. *et saepe apud* ICTOS. CYPR. epist. 76, 2 p. 829, 9 AVG. quaest. Simpl. 1, 2, 18 p. 123[med.] *cf.* TERT. pall. 3, 4 -o [COD. Iust. 6, 1, 3]. COD. Theod. 5, 7, 2 = Iust. 8, 50, 20, 4 -is). POMPON. dig. 40, 4, 46 -orum poena (CALL. dig. 50, 13, 5, 3 nec diversa p. est operis et -i *eqs.* VLP. dig. 40, 5, 24, 5. *et saepe apud* ICTOS, *semper gen. sing.* -i, *e. g.* VLP. dig. 48, 19, 8, 10 in calcariam quoque vel sulpurariam damnari solent; sed hae poenae -i magis sunt). CALL. dig. 48, 19, 28 pr. proxima morti poena -i coercitio. TRYPH. dig. 49, 15, 12, 17 transfuga -i. VLP. dig. 47, 11, 10 -o plectuntur. 48, 13, 8, 1 -o . . . punitur. PAVL. dig. 48, 19, 38, 5 in -um . . . relegantur. sent. 5, 17, 2 (3) mediocrium . . . delictorum poenae sunt -um ludus deportatio (*sim. in enumeratione poenarum*: TERT. anim. 33, 7. FIRM. math. 7, 24, 2. 8, 17, 2 ergastulis praepositos vel -is. HIER. chron. a. Abr. 1470 catenas exilia -a. adv. Rufin. 3, 17 p. 470[A]. VINCENT. LER. 4, 6 ergastula carceres -a). TERT. apol. 39, 6 in -is *sunt*. cult. fem. 1, 5, 1 in maledictorum -orum feralibus officinis. *ibid. audacius aurum appellatur terra* -i refuga (*cf. l. 16*). pudic. 22, 2. CYPR. epist. 76[tit.] p. 827, 16 in -o constitutis. 76, 1 p. 828, 9. 76, 2 p. 829, 25. *al.* FELIX Cypr. epist. 79 p. 838, 7. TIBERIAN. carm. 2, 2 aurum . . ., quod duris extorsit poena -is (*sim.* PRVD. perist. 2, 191). LACT. mort. pers. 22, 2. RVFIN. hist. 3, 7, 2 vinctos ad opera Aegypti per -a (GLOSS. V 420, 16 per -a: per diversas artes ferri vel alias) destinatos (4, 23, 10 per -a fratribus relegatis [ἐν μετάλλοις]. LIB. pontif. p. 153, 8 missi in exilio per diversa -a incidenda). COD. Theod. 1, 5, 3 in -um detrudendus est (4, 8, 8. *cf.* 12, 1, 6 = Iust. 5, 5, 3, 1 trudi). 2, 14, 1 = Iust. 2, 14, 1, 2 perpetuis -orum suppliciis deputentur (7, 18, 1. 8, 5, 17 COD. Iust. 9, 47, 11). 7, 18, 8 -o operi publico deputetur (9, 38, 10. LEX Burg. Rom. 8, 3. 20. 18, 3 in -o deputantur [-o deportantur *var. l. cf. p. 871, 69*]). 9, 10, 4 = Iust. 9, 12, 8 servos . . . -is . . . dēdi. 9, 17, 1 -o adiudicetur (COD. Iust. 9, 19, 12 *cetera sim., sed* addicetur. *cf. l. 28*). 12, 1, 6 = Iust. 5, 5, 3, 2. 15, 8, 2 = Iust. 11, 41, 6, 1 -is addicendi publicis (*cf. l. 26*). 15, 12, 1. 16, 5, 65 = Iust. 1, 5, 5, 1. CONST. Sirmond. 8 a -o abstrahimus. 14 reos . . . -o tradat (CASSIOD. hist. 7, 40 p. 1102[B] in -o). OROS. hist. 5, 9, 5. *al.* *per meton. de eis, qui in -is puniuntur*: TERT. apol. 27, 7 rebellantium ergastulorum . . . vel -orum. 44, 3 -a suspirant. *metaph.*: SERM. Arrian. frg. 6 Migne 13 p. 610[B] *increduli* mittentur in -um ignis aeterni (*item* frg. 15 p. 619[B] [*syn.* in gehennam]).

II ***meton.*** *de ipsis* **massis**, *quae in fodinis, lapicidinis (e. g. l. 43. 67. p. 873, 7), harena fluviorum (l. 68. 80) reperiuntur* (*sensu latiore etiam de re arte facta [p. 874, 84]. saepe c. gen. explicativo e. g. l. 47. 55. 65. p. 873, 15. 39. 54; c. adi. materiae e. g. l. 78. 84. p. 873, 31. 62. 83*): **A** *sensu strictiore de aere argento auro ferro sim. (de sulpure l. 76) et de marmore* (ISID. orig. 16, 17 septem sunt genera, -orum: aurum argentum aes electrum stagnum plumbum et . . . ferrum [*sim.* GLOSS. IV 537, 33]. GLOSS.[L] III Abstr. ME 30 -a: aurum argentum aes ferrum et marmor. GLOSS. IV 537, 34 -i genus marmoris):

1 *de massis in natura exstantibus vel de terrae speciebus, e quibus massae excoquuntur, saepius fere i. q. vena (non ubique certo distinguitur a notione fodinae [p. 870, 64], e. g. l. 61. 75)*: VERG. georg. 2, 165 eadem *Italia* argenti rivos aerisque -a ostendit venis. Aen. 10, 174 Ilva . . . insula inexhaustis Chalybum (RVT. NAM. 1, 351) generosa -is (*sim.*: OV. met. 10, 220 fecundam Amathunta -is [PLIN. nat. 33, 78 -orum]. 10, 531 gravidam . . . -is. PLIN. nat. 6, 80 fertilis -is. 37, 203 Hispaniam . . . f⟨er⟩acem . . . -orum [*ci. Janus*; aliorum *trad.*]. *cf.* PLIN. nat. 3, 138 -orum . . . fertilitate. *cf. l. 81. 84*). OV. Pont. 3, 8, 5 nec tamen haec loca sunt ullo pretiosa -o (CLAVD. carm. min. 30, 54 *Hispania* p. -is [*cf. l. 71*]). MANIL. 2, 824 fossis -is (*cf. vol. VI 993, 39*). 4, 246 scrutari caeca -a. GERM. 135 ferri . . . invento mens est laetata -o (SEN. epist. 90, 12. VLP. dig. 7, 1, 9, 3 [*opp.* lapidicinas, cretifodinas]. *cf.* PLIN. nat. 33, 58 inventores . . . -orum [FIRM. math. 8, 17, 8]). SEN. benef. 4, 6, 1 tot -a *deus* defodit. epist. 23, 5 levium -orum fructus (*cf. p. 870, 82*) in summo est: illa opulentissima sunt, quorum in alto latet vena (LAVS Pis. 225 generosi v. -i. VLP. dig. 7, 1, 13, 5 venas . . . lapidicinarum et huiusmodi -orum inquirere. RVFIN. Orig. in lev. 8, 1 p. 393, 22 symb. 42 p. 379[B] PASS. coron. 1). LVCAN. 4, 223 non chalybem gentes penitus fugiente -o eruerent. PLIN. nat. 2, 207 -orum opulentia . . . tot saeculis suboriens. 34, 132 ne quaerenda essent -a. 34, 142 ferri -a ubique propemodum reperiuntur, quippe etiam insula Italiae Ilva gignente. 34, 149. 35, 159 in . . . -orum generibus. 37, 72 -a aeris ibi defecerunt (37, 105 hoc -um [*sc. sardae lapidis*] . . . defecisse). SIL. 1, 228. 16, 559 ripa -i, qua Tagus auriferis pallet . . . harenis (*sim. de auro in fluviorum harena exstante*: MART. 9, 61, 3 vellera nativo . . . flava -o. AVIEN. ora 298 *amnis* invehit . . . dives -um. CLAVD. 1, 52 pretiosa [*cf. l. 53*] -i [-o *var. l.*] Hermi ripa. 20, 260 IORD. Get. 230). STAT. silv. 1, 1, 42 totis Temese . . . hausta -is. MART. 4, 55, 11 saevo Bilbilin optimam -o. TAC. Agr. 12, 6 fert Britannia aurum . . . et alia -a. ann. 16, 2, 2 (*v. adn. edd.*). LEX met. Vipasc. frg. Bruns font.[7] 113, 38 explorandi novi -i causa (*seq.* venam). APVL. met. 9, 24 ingenium vivacis -i (*sc. sulpuris*). TERT. cult. fem. 1, 2, 1 *angeli damnati* -orum opera nudaverant. CYPR. Demetr. 3 p. 353, 4 exhausta iam -a (*cf. ibid.* pauperes venae). SOL. 52, 55 *adamas lapis* in -is ferrariis legitur (*cf. antea*: in venis cypri). PANEG. 5, 14, 1 quae . . . auri argentique -a tam larga sunt *eqs.* 8, 11, 1 *Britannia* tot -orum fluens rivis (*cf. l. 68*). IVST. 44, 1, 6 -orum . . . divitiae (*cf. l. 63. 70. 84*). HIL. in psalm. 65, 7 p. 253, 12 plures terrae -a, robora, scopulos, herbas deos adoraverunt. AVIEN. orb. terr. 742 genetrix haec ora -i liventis stagni venas vomit. 1313 aurea . . . excludant caute -a. 1388. ora 97 *insulae* -o divites

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

stanni atque plumbi (*cf.* IORD. Get. 13 *Britanniam* -is plurimis copiosam). HIER. epist. 53, 6, 2 -orum lignorumque caesores (*cf. l. 4*). PRVD. perist. 10, 330. *al.* MART. CAP. 6, 627. 695. COD. Theod. 10, 19, 1 caedere -um (*sc. marmor. cf. l. 2*). 10, 19, 7. NOVELL. Valent. 23 pr. pretiosa montium -a. EVSTATH. Bas. hex. 4, 6 *fontium aqua* fervidam qualitatem recipit, cum per certa quaedam -a transcurrit (ἐκ μετάλλων). DRAC. laud. dei 1, 505. 2, 459. PASS. coron. 1 ad -a (*sc. lapides*) diversa ... de montibus abscidenda. *al.* *in similitudine* (*sc. corporis humani partibus rebus quibusdam naturalibus comparatis*): TERT. carn. 9 l. 16 aspice ... lanugines ut muscos et comam ut caespitem et ipsos medullarum in abdito thesauros ut -a carnis.

2 *de massis, quae in hominum usu sunt* (*huc potius pertinet*: PLIN. nat. 29, 118 stibi quid sit dicemus in -is [*item de capitulis*: 35, 29. 30. 37]): **a** *proprie*: α *de -orum natura et proprietatibus*: VERG. Aen. 8, 445 auri ... -um ... fornace liquescit (*sim. de -is conflandis*: CLAVD. rapt. Pros. 1, 241 incoctum maduit ... -um. AVG. enchir. 22, 89 si statua cuiuslibet solubilis -i ... confunderetur in massam *eqs.* SVLP. SEV. chron. 1, 19, 5 [*ad exod. 32, 2—4*] ex -is conflatis vituli caput exstitit. OROS. hist. 5, 3, 7. *hinc explicandum*: FIRM. err. 28, 6 deos istos ... -orum coquat flamma). OV. fast. 4, 785 *ignis* vitium ... -is excoquit (*sim. de -is purgandis*: RVFIN. Adamant. 3, 1 p. 117, 4. 5 SEDVL. op. pasch. 2, 12 p. 212, 14. *v. et vol. V 2, 392, 29 sq.*). PLIN. nat. 1, 33, 2 -orum naturae (35, 1 -orum, quibus opes constant, natura [*opp.* terrae ipsius genera lapidumque]. HIL. in Matth. 24, 6 SERV. Aen. 8, 326). 33, 69 spurcitia in omni -o scoria appellatur. 33, 121 *minium secundarium* robigo quaedam -i est. MART. 8, 50, 5 vera minus flavo radiant electra -o (*sim. de -orum splendore*: SERV. Aen. 7, 527 naturale est, ut -orum splendor plus fulgeat alia luce percussus. HIER. hom. Orig. in Ier. 2, 7 p. 296, 17 radiantis -i. RVFIN. hist. 2, 10, 4 fulgor -i vibrantis [ὁ ἄργυρος]. PRVD. cath. 7, 79 micet -i si ... lux argentei. CLAVD. 28, 51 acies stupet igne -i. AVG. in epist. Ioh. 7, 40 serm. 50, 6, 8. *cf. l. 36*). HIER. quaest. hebr. in gen. p. 39, 18 aeris ferrique -a cudentes. RVFIN. Orig. princ. 2, 6, 6 p. 145, 8 ferri -um capax est frigoris et caloris (*syn.* massa). CLAVD. carm. min. 29, 40 quis calor infudit geminis alterna -is (*sc. magneti et ferro*) foedera? *metaph. de colore splendido*: LACT. Phoen. 131 cauda ... fulvo distincta -o (*item* 141. *cf. l. 28*).

β *de -orum aestimatione* (*cf. p 872, 53. 874, 4*): HOR. epist. 1, 10, 19 potiore -is libertate. PLIN. nat. 36, 195 ne aeris argenti auri -is pretia detraherentur. VAL. FL. 6, 131 ignotis insons, Arimaspe, -is. 6, 672 non illa levi turbata -o, sed facibus *amoris* (*sim.* APVL. met. 9, 19 exsecrando -o. PS. AMBR. pudic. 23 [Mercati, Studi e testi 12, 1904 p. 45, 23] uxores ..., quas non emant -a). CLAVD. 5, 134 fulvi (*cf. l. 37*) vasta -i congeries. CASSIOD. var. 7, 13, 2 marmora -is et arte pretiosa. *meton. de re pretiosa*: PLIN. nat. 21, 43 *herba* tantae suavitatis, ut -um esse coeperit (*an ad I A coll. p. 870, 80?*). *pertinet ad temporum qualitates -is comparatas*: IVV. 13, 30 *huic aetati* nomen ... a nullo posuit natura -o. CLAVD. 7, 184 saecula qui rursus formant meliore -o (17, 137. 22, 454). 22, 446 vario facies distincta -o saecula.

γ *de -orum usu*: ① *generatim*: MANIL. 5, 534 facti mercator erit per utrumque (*sc. aurilegulum et flatorem argentarium*) -i (*cf.* FIRM. math. 4, 11, 2 -i ... cuiusdam commercia tractabunt). PLIN. nat. 7, 197 medicinae ... ex -is (*ci. Detlefsen*; metellus, mellis *sim. trad.*). 36, 199 *vitri usus* ad potandum argenti -a et auri pepulit. SIL. 2, 403 *arma* duri chalybis perfecta -o. 4, 156. 8, 616 Ilva viros ... armarat patrio ... -o. 10, 118 tegmina Callaici ... -i (MART. 14, 95, 1). 16, 464. STAT. Theb. 1, 144 crasso laquearia fulva -o (*cf.* silv. 1, 2, 153 robora Dalmatico lucent satiata -o. PRVD. c. Symm. 2, 838 gemmato laquearia fulva -o. CLAVD. 3, 163). 11, 398 fulva -o parma micet. 12, 493 nulli commissa -o forma dei. silv. 4, 3, 99 arcus ... totis Ligurum nitens -is. TERT. apol. 6, 3 (*latet notio fodinae*) in lances ... argentaria -a producta. ANTH. 390, 1 aurea concordi quae fulgent fila -o (*cf.* HIER. epist. 22, 16, 2 attenuata in filum [auri *add. pars codd.*] -a. CLAVD. 1, 182 fila ... cogit squalere -o. *cf. p. 874, 16*). CARM. frg. Spart. Pesc. 12, 5 v. 6 ut consentiret forma *Nigri*, -e, tibi (*cf. Spart. Pesc. 12, 4* simulacrum ... ex Thebaico marmore ... factum). HIL. trin. 1, 4 infinitatis parentem intra angustias -orum et lapidum et stipitum coartabant. 7, 37. HEGES. 4, 18, 1 p. 271, 4 U. ut ferro hautquamquam vel alia praeacuta -i specie recidatur. HIER. epist. 24, 3, 2 -o in virgulas lentescente (*syn.* aurum). VVLG. exod. 38, 11 capita columnarum eiusdem ... operis ac -i (*sc. argenti*) erant. PRVD. psych. 140 cocto cassis formata -o. c. Symm. 1, 348 equorum *Solis* pectora ... aeris inaurati vel marmoris aut oricalci ... nitido fulgere polita -o. CLAVD. 5, 360 credas simulacra moveri cognatoque viros spirare -o (*pertinet ad militum loricas ferreas. cf.* 28, 571 quae terra -o nascentes informat equos?). 8, 590 picturatum ... -is (*sc. auro gemmisque*) vivit opus (*sc. vestis*). 24, 22 facta -o oppida vel montes (*sc. de imaginibus in triumpho portatis; de eisdem*: 28, 376 caelata -o classis). MEROB. carm. 2, 5 fictas ... -is cornigeras ... feras (*cf.* CONSVLT. Zacch. 1, 28 p. 34, 31 imagines hominum ... -is defictas). AVG. civ. 13, 18 p. 579, 20 D. ex -is ... vasa fabricata (SVLP. SEV. chron. 1, 52, 3. MART. CAP. 8, 811 librum, in quo ... cursus ... siderei ex -is diversicoloribus apparebant. LIB. pontif. p. 66, 12 sepulchrum est ex -o purphyriticus exsculptus [p. 99, 23 PASS. coron. 1. *cf.* 5 de -o p.]. PASS. coron. 1 cum incidissent lapidem magnum ex -o Thaso [*syn.* ex lapide Thaso]. 6 ex -o Proconniso. GREG. TVR. Franc. 2, 29). 18, 48 p. 331, 25 domus dei ... lignis et lapidibus ... -isque constructa. MART. CAP. 1, 71 palla ..., in qua totus gemmarum -orumque census ... ferebatur. BOETH. herm. sec. 2, 6 p. 121, 17 coloribus vel -o facta simulatio. CASSIOD. var. 2, 7 -a ipsa de locis publicis corruisse (*syn.* marmorum quadratos, saxa). 3, 9, 3 (*syn.* lapides). 7, 15, 3 -is durissimis ... expolitum. CORIPP. Ioh. 1, 410 munimenta loci firmo solidata -o. PASS. coron. 4 in columnarum -o. CE 610, 13 littera fulgens ... niveo lapidis distincta -o. *huc pertinere videtur*: FIRM. math. 4, 12, 10 actus ... aut ex igne aut ex ferro aut ex -o facit (*an ad I A? cf. quae seq.*). *expresse*: AVG. discipl. 2, 2 vasa ingentia et magni -i (*sc. magni ponderis argenti sim.*).
② *pertinet ad res fabulose fictas*: VERG. Aen. 6, 144 primo *ramo* avolso non deficit alter aureus et simili frondescit virga -o (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 2, 291 arbor ... viridi ramos curvata -o). SEN. apocol. 4, 1 v. 8 *Lachesi fila deducente* mutatur vilis pretioso lana -o (*cf.* CALP. ecl. 4, 140 *di*, date perpetuo caelestia fila -o. *cf. p. 873, 62 sqq.*). VAL. FL. 5, 230 vellera ... ardenti quercum complexa -o. CLAVD. 10, 57 aurea saepes ... fulvo defendit prata -o. 24, 291 *cervorum Dianae* cornua ramoso surgunt procera -o. ③ *in similitudine* (*comparantur parentes iuveni coniuncti -is pretiosis gemmam includentibus*): CE 1560 B 3 = INSCR. christ. Diehl 98 c 3 (*s. IV*) tu medius gemma et germanis (*cf. vol. VI 1919, 28*) clausa -is; morte tua fractum est, Basse, monile pium.

b *meton. potius de rebus e -is factis*: α *generatim*: ① *in univ.*: LVCAN. 7, 740 plena -is castra. VAL. FL. 1, 261 veteri ... conspicienda -o (*sc. poculi*) signa. STAT. silv. 1, 3, 47 variis ... -a viva modis (*sim. de simulacris*: 5, 1, 9 in ... omni te quaerit amare -o. HIL. in Matth. 12, 22 -a deos nuncupata. in psalm. 64, 4 p. 235, 21 deum in lignis et saxis et -is praedicando. AMBROSIAST. in Rom. 1, 25 in Col. 3, 5 p. 435A. PRVD. cath. 12, 198 saxum -um stipitem ... deserunt. CLAVD. carm. min. 17, 11. SEDVL. carm. pasch. 1, 48 mutis ... -is. CASSIOD. in psalm. 113, 16 p. 815A insensibilia -a. 113 concl. p. 817C -a insensata). 3, 1, 5 Grais ... effulta -is culmina (*sc. de columnis; item* PRAEDEST. 1, 24 p. 595B superiora ... domus ... vario marmorum -o sunt edita). MART. 6, 42, 11 *in balneo* Taygeti virent -a (*sc. crustae marmoreae; de eisdem* AVIEN. orb. terr. 377). ANTH. 934, 10 *Alexander* non docens gentes numero (*sc. militum*) et -o (*sc. armis*). AVSON. Mos. 235 oscula fulgenti dat ... -o (*sc. speculo*). PS. AMBR. pudic. 23 (Mercati, Studi e testi 12, 1904 p. 45, 29) frons distinctis lap⟨idibus⟩ et -is gaudet. HIER. epist. 3, 6 pompaticis ferculis corusca ex sarcinis -a radient. VVLG. exod. 35, 24 argenti aerisque -a (*add. Hier.*) obtulerunt domino. PRVD. apoth. 512 destructo ... iacent Salomonia saxa -o (*sc. retinaculis*). perist. 10, 1085 tegitur -o, quod perustum est ignibus (*antea*: auri lammina). CLAVD. 24, 133 *urbs*, quae luce -i aemula vicinis fastigia conserit astris (*cf.* VEREC. satisfact. 169 sublimibus alta -is culmina). 26, 605 onerata plaustra -o. SYMPH. 166 chalybis duro *herba* ... praecisa -o. SALV. eccl. 1, 18 graves -o aureo saccos (CASSIOD. in psalm. 101 praef. p. 705B). ENNOD. carm. 1, 4, 34 pompam ... -i (*cf. antea*: aurati decus ... pepli). 2, 115, 1 (*de flagello pueri*) argenti atque auri vapulat quicumque -is *eqs.* CASSIOD. var. 4, 34, 1 -orum (*i. nummorum*) quippe ambitus solacia sunt (*cf.* 6, 7, 3 ut figura vultus nostri -is usualibus imprimatur. *cf. etiam l. 48 et 54*). PRISC. Anast. 35 plenos opibus largis gravibusque -is (*opp.* paupertas). GLOSS. V 310, 46 -a: laminulae auri vel argenti. ② *de rebus fabulose fictis*: SEN. Ag. 858 linqueret cum iam nemus omne fulvo plenus Alcides vacuum -o (*sc. de Hesperidum pomis aureis; de eisdem*: LVCAN. 9, 364 robora ... rutilo curvata -o. BOETH. cons. 4 carm. 7, 18). VAL. FL. 5, 632 ut Phrixeo spolientur templa -o.

β *speciatim de opere musivo*: PS. DAMAS. epigr. 104 = INSCR. christ. Diehl 1782, 2 (*s. V?*) tecta, quibus nunc dant pulchra -a decus. INSCR. Ital. X 2, 81, 3 (*s. VI*) carens tunc furma -o. 81, 10 *aedes*, quas cernis ... vario fulgere -o. INSCR. christ. Diehl 1784, 1 (*s. VI*) aula dei claris radiat speciosa -is. 1769 (*s. VII*). 1769 A 1 (*s. VII*) aurea concisis surgit pictura -is. *huc fort. pertinet metaph.*: CONSVLT. Zacch. 3, 1 p. 95, 23 spiritalis aedificii molem ... iustitiae ... -a non pingunt, si *eqs.*

B *sensu latiore de aliis massis similibus*: 1 *de massis naturalibus*: PLIN. nat. 18, 114 quoniam negassent Campani alicam confici sine eo -o (*sc. creta*) posse. PANEG. 2, 4, 4 radiantium -a gemmarum (*item de gemmis*: SCHOL. Hor. carm. 4, 12, 17 onix -um est gemmae simile. LIB. pontif. p. 53, 24 scifum ... ex -o corallo. VEN. FORT. carm. 8, 3, 268 Sardia purpurea luce -a micant). PRVD. ham. 742 *uxor Loth* solidata -o diriguit fragili (*cf. Vulg. gen. 19, 26*). SIDON. epist. 1, 5, 3 Phaethontiadas ... arborei -i (*cf. Ov. met. 2, 365*) lacrimas (*item de sucino*: CASSIOD. var. 5, 2, 3 sudatile -um). SEDVL. carm. pasch. 1, 155 (*ad exod. 17, 6*) arente -o hausit aquas (*syn.* rupe, marmora; *op. pasch. 1, 11* saxi. *cf. l. 82*). ENNOD. carm. 1, 5, 47 permixto fulgebant arva -o (*sc. harena a fluvio allata; syn.* pulveribus, arenis). opusc. 3, 154 p. 371, 5 *mons* dum in -um aquas artaverit (*item de glacie*: epist. 1, 24, 2 p. 36, 1 *senium* est domus, quae lymfas in -a convertat). VEN. FORT. carm. 10, 9, 40 tegit umbrosus sicca -a viror (*sc. de vinearum terra lapidosa; syn.* saxa, petrae, cote. *cf. l. 77*).

2 *de massa arte facta sc. de vitro*: MART. CAP. 1, 16 quattuor

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

urnulas ..., quae diversa specie -isque formatae *eqs.* *(sc. e ferro, argento, plumbo, vitro; cf. q. s.).* *huc pertinere videtur*: PRVD. perist. 11, 193 oscula perspicuo figunt impressa -o. CORIPP. Iust. 1, 99 domus ... conspicuo vitrei splendens fulgore -i (*vix ad p. 874, 60*).

deriv.: metallarius, metallicus, metallinus. metallo. *comp.*: metallifer, metallocrystallinus. *cf. Onom.*

1. metallus (*sc. voc.* -e) *v. p. 873, 65.* *cf. Onom.*

2. metallus *v.* metellus *p. 880, 17.* *Brandt.*

metamelos (-ī), *m.* μετάμελος. *i. q. paenitentia* (*personaliter*): VARRO Men. 239 -os Inconstantiae filius me reprehendit.

metamorphōsis, -eōs *f.*, μεταμόρφωσις. *raro scrib. per -f-.* *de formis:* *gen. sg.* -eōs: *l. 19. 27. pl.* -eōn: *l. 19 sqq. 27. al.* *acc. pl.* -īs: *l. 22. 25.* *abl. sg.* -ī: *l. 16. pl.* -esi: *l. 24.*

1 *i. q. transfiguratio, mutatio corporum in alias formas: rerum*: QVEROL. p. 48, 20 -is hic agitur. bustum abstulimus, aurum abiecimus. *animantium*: MART. CAP. 1, 30 -i supera pulchriores *Cyllenius et Apollo in sidera conversi* ... augusto refulsere caelo.

2 *in tit. librorum i. q. fabula de transfigurationibus: Ovidi* (*cf.* TIT. libr. Ovidii Nasonis -es [*M;* -is, -eos, -eon *all.*]. SVBSCR. cod. F -eon): SEN. contr. exc. 3, 7 O. ... in libris -eon dicit (*cf.* SERV. ecl. 5, 10 EVTYCH. gramm. V 461, 12 *et 5ies.* SCHOL. Pers. 6, 51 O. in -eon ait). SEN. apocol. 9, 5 eam ... rem (*sc. apotheosim Claudi*) ad -is O. adiciendam. MART. 14, 192 lt. Ovidi -is (Ovidius -eon *pars codd.*) in membranis. QVINT. inst. 4, 1, 77 ut O. lascivire in -esi (-i *A*, -in *B*) solet. TERT. adv. Val. 12 p. 191, 3 O. -is suas delevisset, si hodie maiores cognovisset. *nota sing.* (*cf. l. 19. 23*): SERV. Aen. 7, 412 illud ... Ovidii in -eos (-etis *Hamb.;* '*fort.* in XIV -eon' *Thilo*) fabulosum est. HIER. in Ion. 2, 2 p. 1132B quindecim libros Nasonis -eos. *Apulei* (*cf.* TIT. libr. Apulei. meta [*sic*]. I [φ]. SVBSCR. cod. F -eon lib. I [*sim. in seq.*]): FVLG. myth. 3, 6 p. 66, 19 A. in libris -eon.

[**metanda** (metuenda *Heraeus*, meditanda*? Niedermann*) dubitanda GLOSS.]

metangismos, *acc.* -on *m.*, μεταγγισμός. *genus haereseos*: FILASTR. 51, 1 sunt alii *haeretici* dicentes -on, id est filium intrare in patrem et ut vas in vase inesse. *deriv.*: Metangismonitae (*v. Onom.*).

metanoea, -ae *f.*, μετάνοια. *litt. gr.*: *l. 38. 46.* *scrib.* -nia: *l. 40.* *i. q. paenitentia* (*cf.* LACT. inst. 6, 24, 6 Graeci melius ... -αν [*B*, -an *cett.*] dicunt quam nos latine possumus resipiscentiam dicere. GLOSS.L I Ansil. ME 559 -niae [*sic*] poenitentiae [potentiae *codd.*]. *v. et l. 42. 44*): *personaliter*: AVSON. 12, 12 p. 324 P. sum dea, quae facti non factique exigo poenas nempe ut paeniteat. sic -a vocor (*cf. W. Kroll, RE XV 1325*). *nomen -ae est inditum monasterio Canopi*: HIER. reg. Pachom. praef. 1 p. 4, 4 B. in monasterio -ae, quod de Canopo in paenitentiam felici nominis conversione mutatum est. *t. t. rhet. et gramm.*: RVT. LVP. 1, 16 -α: hoc schema fieri solet, cum ipse se qui loquitur reprehendit et id quod prius dixit posteriori sententia commutat. SACERD. gramm. VI 470, 1 *v. p. 868, 61.*

mētante *v. s.* metor (*p. 893, 68*).

*****metaphora,** -ae *f.*, μεταφορά. *saepe scrib.* -f-, *raro* meth-. *litt. gr. e. g. l. 61. 64. 77. al.* *acc.* -an *e. g. l. 69. 75. p. 876, 11.* -am (-άμ *p. 876, 12*) *e. g. l. 58. 77.* *leg. inde a* QVINT. (*sed. cf. l. 61*); *idem v. q. e.* translatio *prius usitatam* (*cf. l. 58*) *praefert sicut postea* PORPH., DON., SERV.; *in* SCHOL. Hor., Stat., Iuv. -a *praevalere videtur.*

t. t. rhet. (*cf. Ernesti, Lex. techn. lat. rhet. s.* translatio) *i. q. translatio, figura, qua aliquid vocabulo a re simili translato significatur*:

1 *definitiones sim.* (*cf. Rhet. Her. 4, 34, 45 Cic. de orat. 3, 155, ubi figura appellatur* verbi translatio): FEST. p. 153, 2 -am quam Graeci vocant nos tralationem, id est domo mutuatum verbum: quo utimur, inquit Verrius, ⟨in oratio⟩ne saepius quidem honesti ac ⟨proprii verbi defectu⟩ *eqs.* QVINT. inst. 8, 6, 4 translatione ..., quae -ά Graece vocatur. 8, 6, 8 -a brevior est similitudo *eqs.* 8, 6, 18 -a ... aut vacantem locum occupare debet aut ... plus valere eo, quod expellet. 9, 1, 5 in tropis (*cf. l. 66*) ponuntur verba alia pro aliis ut in -ᾳ. 9, 2, 46 ἀλληγορίαν facit continua -ά. FRONTO p. 181, 5 N. in figuris verborum est tropos, -a (*cf. l. 64. 82 et* DON. gramm. IV 399, 15. CHAR. gramm. p. 358, 9 B. omnium *troporum* generalis est -a, ceteri ⟨omnes⟩ huius species videntur [*corr. Barw. ex L et* DIOM. gramm. I 475, 2]. *al.*). SACERD. gramm. VI 463, 7 *catachresin* quidam -an dicunt (*discernit a* c. CHAR. gramm. p. 359, 15 B.). 466, 27 -a est oratio a propria significatione ad non propriam translata. fit autem modis IV *eqs.* (*cf.* DON. gramm. IV 399, 17 CHAR. gramm. p. 358, 14 B. DIOM. gramm. I 457, 4 POMP. gramm. V 305, 12 AVG. c. mend. 10, 24 p. 499, 15 ISID. orig. 1, 37, 2. GLOSS.L III Abol. ME 49 -a verbi usurpata transgressio. V Aa M 319 translatio). MAR. VICTORIN. gramm. VI 51, 29 cetera per -an translata (*ibid.* translaticie ... appellari). defin. p. 38, 7 *definitio* κατὰ -άν id est per translationem (*cf.* p. 43, 8 per -am. CASSIOD. inst. 2, 3, 14 p. 120, 8. 122, 8 [= ISID. orig. 2, 29, 8]). DON. gramm. IV 399, 29 esse -as alias reciprocas, alias partis unius (*cf. Moore, AJPh. 12, 1891, 165*). HIER. in Eph. 4, 16 p. 503D -a si de alia in aliam linguam transferatur ..., orationis sensus et germina suffocantur. AVG. epist. 180, 3 mendacium non esse ... in usitatioribus tropis, ... in illa etiam quae appellatur -a.

2 *in explicandis exemplis poetarum et librorum sacrorum*: PORPH. Hor. epist. 2, 2, 98 -a ... a bello ... translata (*cf.* DON. Ter. Eun. 236. Ad. 220. 239 -a [*V, om. C,* -ᾳ *Weßn.*] ab arbore facta. *al.* SCHOL. Hor., Stat., Iuv. *saepe.* ADNOT. Lucan. 4, 285 COMMENT. Lucan. 4, 285. *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 109, 23 -ά. AVG. loc. hept. 7, 54 p. 628, 3 ab animali ad inanimale. *al.* *sim.*: DON. Ter. Phorm. 229 de re militari. HIER. epist. 34, 4, 3 ex sagittis [*seq.* translatio. VEREC. in cant. 2, 14 p. 19a]). DON. Ter. Andr. 208 est ... -a (SCHOL. Hor. epod. 12, 11 sqq. -a. nam *eqs.* sat. 2, 1, 77 -ά [-a *v. l.*]: non inveniet. *al.* ADNOT. Lucan. 2, 142 -ά. COMMENT. Lucan. 2, 290 elegans -a. *al.* SCHOL. Iuv. 1, 169. 10, 14 -a in Tiberium. *al.*). *iuncturae*: PORPH. Hor. epist. 2, 2, 114 per quam -an ostendit *eqs.* (*cf. p. 876, 75 et* DON. Ter. Eun. 53 ἔμφασις p. -άν [*V*, -άμ *B*]. 245. SERV. Aen. 6, 1 p. 2, 17 p. -am [-an *v. l.*] dixit. auct. Aen. 2, 69. 4, 403. HIER. in Ezech. 21, 1 sqq. p. 202B p. -am sive parabolam et ... proverbium [24, 1 sqq. p. 226A translationemque]. *al.* HESYCH. in lev. 11, 35 p. 918A PHYSIOGN. 54 p. 75, 1). *sim.*: SCHOL. Cic. Bob. p. 134, 23 direptores ... congruentissima hac ⟨-ᾳ⟩ (*add. Mai*) volturios nominavit (AVG. quaest. hept. 2, 158 p. 194, 18 tropo -a. *cf.* 3, 74 modo locutionis, quae graece appellatur -ά). HIER. in Ezech. 19, 1 p. 183C sub -a leaenae ... illa describi (adv. Iovin. 1, 11 p. 224C s. -a earum *parabolarum* [*seq.* collatio]. *al.*). in Ier. 2, 9, 2 iuxta -άν (ISID. in gen. 4, 6). in Matth. 16, 18 p. 117D secundum -am petrae (IVNIL. 1, 5 p. 477, 8 s. translationem vel -am). MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 3 p. 248 in. ex -a. DON. Ter. Eun. 103 a -a vasis transtulit verba (*item c. gen. rei comparatae*: SCHOL. Hor. carm. 3, 20, 10 HIER. in Ezech. 5, 12 sq. p. 56A. *saepe.* CASSIOD. in psalm. 16, 4. *al. cf. l. 19. 32.* *c. gen. rei, ad quam elocutio translata pertinet*: SERV. auct. Aen. 4, 532 amoris). Ad. 229 -a (*V, om. C*) perseverans (*cf.* SERV. auct. Aen. 2, 19 permansit in -a [SCHOL. Hor. sat. 1, 7, 21 in -a hoc est in translatione perduravit. *al.*]). SCHOL. Hor. carm. 3, 2, 12 servavit -am (*al.* SCHOL. Cic. Gron. D p. 317, 4 -an [*antea*: translatio]. HIER. in Ezech. 21, 28 sqq. p. 208C -άν. *al.* PELAG. in II Cor. 4, 17 p. 255, 16. RVFIN. Orig. in Rom. 6, 6 p. 1067B -am id est figuram militiae ... propositam. *cf.* PS. RVFIN. in Os. 7, 8 p. 998B tenuit [*antea*: imaginem]). *al.* HIER. in Ezech. 34 p. 332D solvit aenigma immo -am. *al.* VOLVS. Aug. epist. 135, 1 p. 90, 11 -arum (-um m^2) venustas (*antea*: translationis gratia). *al.*

metaphoricus, -a, -um, μεταφορικός. *non legitur nisi adv.* ***metaphoricōs** (μεταφορικῶς) *et* **metaphoricē.**

i. q. translative, per translationem: 1 *forma gr.* -s (*gr. e. g. l. 40. 45. 48*): PAVL. FEST. p. 121, 10 labes ... -ς transfertur in homines vituperatione dignos. PORPH. Hor. carm. 1, 11, 8 -s ... inquit (*cf.* carm. 2, 11, 21 -s dicitur a scorto [sat. 1, 4, 18. DON. Ter. Andr. 480 ex translatione maris. SCHOL. Hor. sat. 1, 3, 29 sq. 1, 4, 34 -ς. epist. 1, 3, 19 SCHOL. Pers. 5, 13. SCHOL. Cic. Clun. p. 271, 10 (-e *edd. vett.*). HIER. epist. 106, 65, 3 -ς. *al.*]. 3, 16, 18 pro desiderio posuit -s. SCHOL. Hor. epist. 1, 1, 3 -s vocavit. 1, 1, 14 -s [-e *r*] locutus est [ars 417 -ς]. 1, 20, 1). SCHOL. Cic. Bob. p. 105, 17 -ς accipe (*opp.* ἰδίως). *al.* *absol.*: PORPH. Hor. carm. 1, 22, 4 'gravida faretra' pro ... plena -ς. sat. 2, 1, 20 -s. DON. Ter. Andr. 192. Eun. 312 utrum obscene hoc ... an -ς. 354 -ς ab actoribus scaenicis. 1023 ironicos et -s. Ad. 835 SCHOL. Hor. epist. 1, 1, 87. SCHOL. Iuv. 7, 55. 103 -s id est *eqs.* 10, 128 -ς. HIER. in Ezech. 26, 1 sqq. p. 240D PHILIPP. in Iob 8 p. 637B. *al.*

2 *lat.* -e: DON. Ter. Phorm. 326 totum -e (*cf.* SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 302). HIER. in Ezech. 13, 10 sqq. p. 112C. 31, 1 sqq. p. 299C dicuntur (in Is. 3, 15 p. 68C. SALON. in prov. p. 975A -e ... id est per translationem. CASSIOD. in psalm. 20, 3. *cf.* ISID. orig. 1, 37, 3 loquens). in Hab. 3, 14 sqq. p. 1328C (*syn.* sub imagine).

metaphrasis, *acc.* -in, *abl.* -ī *f.*, μετάφρασις. *saepius scrib.* -f-. *gr.*: *l. 64. 66.*

1 *i. q. interpretatio, paraphrasis* (GLOSS. translatio vel interpretatio): SEN. suas. 1, 12 Dorionis ... in -i ... Homeri. NOT. Suet. gramm. VII 536, 17. 21 sq. -is graeca et latina. RVFIN. hist. p. 955, 28 in Ecclesiasten ... -in ... scripsit. *t. t. rhet.*: FORTVN. rhet. 3, 3 p. 122, 19 quae ... summa est exercitationis? ... ut -ιν facias ('*i. e. ut oratione prosa dicas, quae alii versibus exsecuti sunt et contra' Capperon.*). 2 *i. q. variatio*: CARM. de fig. 91 -ις (*vertitur voce q. e.* variatio).

metaphrasticus, -a, -um, μεταφραστικός. *non leg. nisi adv.* **metaphrasticōs.** *i. q. interpretatorie, explicandi causa*: HIER. in Ezech. 26, 19 sq. p. 246B hoc -s breviter de Tyro diximus.

metaphrenum (-on), -ī *n.*, μετάφρενον. *f.* -a, -ae: *l. 78.* *semper fere scrib.* -f-. *i. q. interscapilium, summa pars dorsi*: AVG. in psalm. 67, 18 quod in graeco est -α, nonnisi a posterioribus significat, quod est inter scapulas (*cf.* CAEL. AVR. acut. 2, 29, 151 -ον [chron. 3, 2, 31]. 3, 16, 129 -um. CASS. FEL. 34 p. 72, 9 -on). PHYSIOGN. 62 p. 84, 3 de -o ..., quae pars dorsi est opposita pectori *eqs.* 73 p. 94, 3 cum humeri et -a capillis circumdata sunt. 90 p. 119, 16 pectus et -a solida. ORIBAS. syn. 3, 12, 1 alutas ... impositas una in pectus et alia in -as (*item* 8, 3, 10 La p. 207 [*Aa* scapulis]. 8, 7 Aa *et* La p. 214). 6, 33, 2 in -o et dorsum.

[BOETH. herm. pr. 1, 5 p. 74, 22 *et* herm. sec. 2, 5 p. 102, 26 *pro* **metaphysica** *corr. Meiser* μετὰ τὰ φυσικά.]

metapium *v. s.* metopium.

*****metaplasmus,** -ī *m.*, μεταπλασμός. *raro scrib.* meth-. *gr.*: *[R.]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

l. 4. 9. 20. al. *de notione*: DIOM. gramm. I 456, 1 -us transfictio dicitur. ISID. orig. 1, 35, 1 -us graeca lingua latine transformatio dicitur (*cf. l. 13*). [*dub.*: SCAVR. gramm. VII 32, 16 'ab Roma' venio *πλεονασμὸς* (*Keil, -ὸς ed. pr. pro voc. gr. varie corrupto*) est pro 'Roma'.]

t. t. gramm. i. q. transformatio (c. gen. obi.: infra l. 46), formatio vocabulorum apud poetas a specie solita abhorrens (*cf. W. O. Neumann, de barbarismo et metaplasmo quid Romani docuerint, Regimonti 1917*): 1 *definitiones sim.* (*cf. Neumann 22 sqq.*): QVINT. inst. 1, 8, 14 ut vitia ipsa aliis in carmine appellationibus nominentur: *-οὺς* ... enim et *σχήματα* vocamus (*cf.* SACERD. gramm. VI 451, 16. CHAR. gramm. p. 350, 3 B. [*ex Comin.*] apud poetas -us vocatur. *al.*). SACERD. gramm. VI 451, 25 -us vel figura est dictio aliter composita quam debet metri vel decoris causa (*cf.* DON. gramm. IV 395, 27 -us est transformatio quaedam recti solutique sermonis in alteram speciem *eqs.* SERV. gramm. IV 433, 33 -us est res solius necessitatis. CONSENT. gramm. p. 2, 11 N. *al.*). VLT. SYLL. gramm. IV 262, 19 esse poetis licentiam -orum rationibus naturas sive litteras invertere syllabarum. CONSENT. gramm. p. 3, 8 N. -us ... est, qui ex vetere scriptorum auctoritate ... profertur. *al.* *discernitur a barbarismo*: SACERD. gramm. VI 451, 16. MAR. VICTORIN. gramm. frg. p. 37, 5 N. *-ός*. DIOM. gramm. I 440, 10. SERV. Aen. 5, 120 inter b. et lexin ... -um esse. AVG. c. Faust. 22, 25 p. 620, 2. 5 puer in b. reprehensus si de Vergili -o se vellet defendere. ord. 2, 4, 13 p. 155, 20 -os mutatis appellare nominibus ... maluerunt. CONSENT. gramm. p. 1, 3 N. *al.* *a barbarolexi*: SACERD. gramm. VI 451, 16 DON. gramm. IV 392, 6. *al.* *a figura*: SACERD. gramm. VI 451, 21 figura virtus est veniens ex soloecismo, -us vero veniens de barbarismo (*aliter* 460, 21 tropi similes sunt -is, non ut quidam putant dissimiles *eqs.*). SERV. gramm. IV 443, 32 virtutes ... dividuntur in -os, in schemata, in tropos. 447, 22 MART. CAP. 3, 326 POMP. gramm. V 296, 4. *al.* *alia*: SERV. Aen. 5, 120 (*inde* ISID. orig. 1, 35, 7) -us et figura media sunt et discernuntur peritia et imperitia. CONSENT. gramm. p. 25, 14 N. modus excusationis ..., qui -orum vi et potestate contingit. p. 25, 18 -os ... vel a poetis ipsis positos ... vel nobis ... faciendos relinqui. p. 27, 1 -i, quorum vis et potestas in scandendo maxime valet.

2 *species -orum* (*cf.* SACERD. gramm. VI 451, 25 DON. gramm. IV 395, 27 CHAR. gramm. p. 366, 1 B. SERV. gramm. IV 447, 33. *al. Neumann. l. c. 28 sqq.*): SCAVR. gramm. VII 16, 8 *-οί*, in quibus est ... syllabarum diductio (*cf.* PAP. Michigan [AJPh. 61, 1940, 330 l. 16] ⟨ut sic⟩ cum ⟨met⟩aplasm⟨o partian⟩tur ... sy⟨llabam unam⟩ in duas). DON. Ter. Andr. 572 per -um *συγκοπήν* (*cf.* Eun. 831. Ad. 689 *σ. -ός*). Eun. 384 *παρένθεσις -ός*. CHAR. gramm. p. 366, 7 B. prosthesis est quidam generalis -us. *al.* SERV. Aen. 10, 394 metri causa -um fecit. CONSENT. gramm. p. 6, 11 N. -i ... sibi contrarii. 9, 25 littera subtrahitur per -um. *al.* PRISC. gramm. II 290, 20 -us est dicendus, qui fit more poetico mutata a longa in e productam (*sc. in abl. Penelope*). 590, 22 haec ... per -um finis ... proferri.

FEST. p. 153, 10 **metaplasticōs** (*ᵐμεταπλαστικῶς*) dicitur apud p⟨oetas usurpari id⟩ quod propter necessitatem metri ⟨mutare consueverunt⟩ (*suppl. Scal., Urs.*).

GLOSS. V 604, 57 **metaplūs** (*Scal. pro* metabulum *coll.* V 604, 55 -um [*sine interpret.*]) prospera navigatio.

metastasis, *acc.* -in *f.*, *μετάστασις*. *gr.: l. 55. 57. al.* *t. t. rhet.*: 1 *i. q. amotio, translatio criminis in alium*: *in constitutione causae q. d. status*: QVINT. inst. 3, 6, 53 translationem, cuius adhuc novum nomen inventum est *-ις*, novum tamquam in statu, alioqui ab Hermagora inter species iuridicialis usitatum. IVL. VICT. rhet. 3, 8 p. 381, 9 fit antithesis ... *κατὰ -ιν*. p. 381, 23 (catametastasis *cod.*). *enumeratur in schematibus defensionis vel in figuris sententiarum*: QVINT. inst. 7, 4, 14 (*praecedit*: in alium transferre crimen) hoc *-ιν* dicunt. AQVILA rhet. 16 p. 26, 23 (*inde* MART. CAP. 5, 525) *-ιν* (-is *cod.*) transmotionem (*ed. Bas.*, transmutationem *cod.*) quidam inter figuras nominavit, cum rem a nobis alio transmovemus non ita ut ibi causam constituamus. alioquin ... erit ... species ... status, quem qualitatis ... appellant secundum Hermagoram (*cf.* SCHEM. dian. 14 *-ις* [*pro exemplo affert Cic. Catil. 2, 3*]. CASSIOD. in psalm. 140, 4 -is id est translatio *eqs.*). DON. Ter. Phorm. 275 duplex *-ις* (*cod. Cuiac.*, metathesis *cett.*), altera in accusatores, altera in iudices. 2 *i. q. translatio temporum, qua quae futura sint aut futura fuerint imaginamur*: QVINT. inst. 9, 2, 41 proprie *-ις* dicitur (*ibid. ὑποτύπωσις*). 3 *i. q. transitio*: PS. IVL. RVF. schem. lex. 25 *v. p. 868, 17.*

metasyncrisis, *acc.* -in *f.*, *μετασύγκρισις*. [*e coni. dub. v. p. 878, 8.*] *gr.*: CAEL. AVR. acut. 2, 38, 223 siquidem sit *sinapis* recorporativae virtutis, quam Graeci *-ιν* vocant.

metasyncriticus, -a, -um, *μετασυγκριτικός*. *ubique fere scrib.* -sincret- (*cf. Medert, quaest. crit. et gramm., Gießen 1911 p. 58*). *gr. respondet μετασυγκριτικός vel μετασυγκρίνειν δυνάμενος, lat. vertitur voce q. e.* recorporativus (*e. g. l. 84. p. 878, 6.* ORIBAS. syn. 3, 92, 1. 3 add. p. 914 n. 55 *et* 56. 9, 49 add. p. 372).

t. t. medicorum methodicorum (cf. p. 878, 1) i. q. corporis statum purgatione meatuum instaurans, recorporativae virtutis (*cf.* CASS. FEL. 8 p. 16, 2 adiutoria -a, id est quae renovare valeant temperiem corporis naturalem. *sim.* 46 p. 120, 12): CHIRON 54 ⌊medicamentis -is⌋ (⌊⌋ *Veg. mulom. 2, 52, 2* unctionibus. *cf.* CAEL. AVR. acut. 3, 16, 134 recorporativis adiutoriis ..., quae Graeci -a vocant [ORIBAS. syn. 1, 34, 1 Aa *et* La p. 88, 15 Mø. -a a. i. e. r., que a methodicis sunt appellata. *v. et p. 877, 81*]). SORAN. p. 63, 4 rebus (72, 11. 73, 3). p. 63, 19 cucurbitas (CAEL. AVR. chron. 2, 7, 107). p. 66, 24 encathismatibus. p. 112, 20 *cyclum* (*opp.* analeptico. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 24 [*opp.* resumptivo. *item* 2, 1, 47]. 1, 1, 35 integrum atque perfectum. 2, 1, 30. 4, 1, 3). p. 112, 21 pessaria. PS. SORAN. quaest. med. 197 -a i. e. recorporativa cura (CAEL. AVR. chron. 2, 1, 49 curationem [2, 3, 66. 3, 2, 21]. *cf.* 3, 2, 39 adhibenda recorporatio, quam Graeci -am [metasyncrisin *Amman*] vocant). PS. THEOD. PRISC. ves. vit. 6 dropacis (*cf.* CASS. FEL. 53 p. 138, 8 acopo). DIOSC. 4, 148 p. 70, 11. 5, 145 virtus est illi ... -a (CASS. FEL. 46 p. 120, 12). *n. pl. pro subst.* metasyncritica: SORAN. p. 60, 23 -a subiungimus, quae constant ex salso dropace *eqs.* (66, 20 *opp.* analeptico cyclo. 105, 4). p. 66, 19 ad -a nos convertamus (*opp.* praecedentibus paregoricis). *f. pro subst.* metasyncritica, -ae? *v. l. 8.*

adv. **metasyncriticē**: SORAN. p. 59, 20 curetur (*opp.* paregorice).

metathesis, *abl.* -ī *f.*, *μετάθεσις*. [*v. l. falsa: p. 877, 66.*]

1 *t. t. gramm. i. q. species metaplasmi (cf. W. O. Neumann l. p. 877, 6 c. 110 sqq.) sc. transpositio litterarum*: SACERD. gramm. VI 452, 13 de -i. -is est cum isdem litteris in verbo manentibus fit transmutatio litterarum ac si dicas 'leriquias' pro 'reliquias'. DON. gramm. IV 397, 2 -is est translatio litterarum in alienum locum ... ut *Verg. Aen. 10, 394.* CHAR. gramm. p. 368, 9 B. DIOM. gramm. I 442, 31 VLT. SYLL. gramm. IV 264, 15. POMP. gramm. V 298, 31 *metaplasmi* contrarii, antithesis et -is. 299, 11 -is: ... hic transversio est non mutatio, ut non alteram pro altera ponas sed ipsas convertas ut *Verg. Aen. 10, 394.* CONSENT. gramm. p. 8, 13. 15 sqq. 32, 17 N. ISID. orig. 1, 35, 6 -is transpositio litterae. *exemplum*: SCHOL. Stat. Theb. 2, 474 'Meleagre' -is pro 'Meleager'. 2 *t. t. rhet.*: a *i. q. transpositio sententiarum*: PS. IVL. RVF. schem. lex. 10 p. 50, 30 *-ις* est cum quod ante dictum est postponitur et quod post dictum est anteponitur ut 'eripis ut perdas, perdis ut eripias'. *aliter*: DON. Ter. Phorm. 282 *-ις αἰτίας* ... hoc est translatio causae facti, quem vulgo colorem nominant. b *i. q. translatio temporum*: ISID. orig. 2, 21, 34 -is est, quae mittit animos iudicum in res praesentes aut futuras hoc modo: 'revocate *eqs.*' *R.*

mētātio, -ōnis *f.* *a* metari. *plur. l. 49. 63.* 1 *i. q. actio metandi*: a *de agris metandis* (*cf.* metor *p. 892, 68 sqq.*): COLVM. 3, 15, 1 in quincuncem vinearum -o (*cf. quae seq.*). b *de castris metandis* (*cf.* metor *p. 892, 26 sqq.*): HYG. mun. castr. 12 in dictatione metat⟨ionis⟩ (*suppl. Domaszewski*. 15 *v. vol. V 1, 998, 82*). 22 ⟨in⟩ statuenda -e (56). 23 inceptationem -is (45. *cf. Domaszewski p. 41*). 40 totius -is ordo. 47 methodum -is ..., novitatem -is ..., cotidianam -em. 2 *i. q. status rei actione metandi divisae, ordinatae*: a *de agrorum -e*: SIC. FLACC. grom. p. 118, 20 alii dicunt (*sc. formam agri divisi*) perticam, alii centuriationem, alii -em, alii limitationem, alii *eqs.* b *de castrorum -e*: FRONTIN. (?) strat. 4, 1, 14 Romani ... ordinatione (*sc. castrorum Pyrrhi*) notata paulatim ad hanc usque -em ... pervenerunt. 4, 3, 13 arborem ... in pede castrorum fuerat complexa -o. RVFIN. Orig. in exod. 9, 1 p. 234, 23 -es singulas quasque castrorum (*sc. in itinere Iudaeorum*). in num. 1, 3 p. 7, 7 castrorum positio et -is ordo (EPIPHAN. Avell. p. 760, 20. 766, 8). EPIPHAN. Avell. p. 766, 16 *constitutae tres tribus* in uno -is contubernio. 3 *i. q. pars, segmentum rei actione metandi divisae et ordinatae*: a *proprie*: *agri*: SCHOL. Veron. Verg. georg. 2, 274 -o ⟨est⟩ loco cho⟨rtis⟩ (*cf. vol. III 1549, 82. 1550, 54 sqq.*). *castrorum*: EPIPHAN. Avell. p. 760, 22 in prima -e *tres tribus*, in secunda ..., in tertia ..., in quarta (766, 24 quartam -em ... Dan continet *eqs.*). 766, 22 in secunda ... -e castrorum Ruben ordinatur *eqs.* (766, 23). b *translate de partibus aliarum rerum pro locis habitacula continentibus positarum (cf.* metor *p. 893, 73 sqq.)*: *mundi*: TERT. pall. 2, 2 nostra ... -o (*i. q. hominum in mundo habitatio, domicilium, hospitium*) ... totum versiforme est (*v. Gerlo, comm. ad l.*). *corporis humani*: TERT. anim. 14, 5 p. 319, 26 quibus in corpore -bus sequestrentur (*sc. partes animae*). *zodiaci*: AVIEN. Arat. 250 haec concessa ... -o Chelis.

mētātor, -ōris *m.* *a* metari. *de origine*: NON. p. 137, 12 metari ... unde et -es. 137, 18 *v. infra l. 83* ISID. orig. 10, 179 *v. infra l. 84.* *de notione*: VEG. mil. *p. 879, 2* COMMENT. Lucan. *p. 879, 3* ISID. orig. *infra l. 84* GLOSS. *p. 879, 14 sqq. Fabricius, RE XV 1368. Grosse, Militärgesch. 126.* *distinguitur a voce q. e.* mensor: *l. 76.* *in graecis: l. 81. 82.*

A *sensu originario*: 1 *sensu generali de eo qui quaecumque spatia metatur (cf. p. 892, 67 sqq.)*: a *proprie*: *urbis, aedificiorum*: CIC. Phil. 11, 12 urbis *v. p. 879, 5* (14, 10 quam iam peritus -r ... decempeda sua Saxa [*cf. p. 879, 4*] diviserat). FRG. Bob. gramm. VII 542, 36 -es domuum dicuntur, mensores frumenti et frugum. LACT. inst. 4, 11, 11 -em templi sui (*sc. dei; spectatur V. T. Ezech. 40*). b *translate de tempore* (*cf. p. 893, 22*): TERT. adv. Marc. 1, 8 p. 300, 24 tempore, arbitro et -e initii et finis.

2 *speciatim -es inter officiales militares* (PAP. Preisigke, Sammelb. 2253, 7 *μιτάτωρσι sc. stipendium solutum.* LYD. mag. 1, 46 p. 47, 11 *μητάτορες χωρομέτραι*): a *proprie*: α *-um officia pertinent ad castra limitanda* (NON. p. 137, 18 [*antea: Coel. hist. 41* castra metati *eqs.*] unde hodieque -es dicimus. ISID. orig. 10, 179 -es appellantur, qui

[*Dittmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

castra designant, a metiendo scilicet. *cf. p. 878, 46 sqq. 892, 24 sqq.*) *vel praeparanda* (VEG. mil. 2, 7 -es *appellantur*, qui praecedentes locum eligunt castris. COMMENT. Lucan. 1, 382 -r dicitur, qui mittitur ab imperatore, ut castris vallum paret): CIC. Phil. 11, 12 Saxa (*cf. p. 878, 75*) . . . castrorum antea -r, nunc, ut sperat, urbis (PS. RVFIN. in Am. 2, 9/10 sedulus quasi c. -r). LVCAN. 1, 382 castra . . . si ponere (*sc. me iubeas adversus Romam ipsam*) . . ., Hesperios audax veniam -r in agros. FRONTIN. strat. 2, 7, 12 cum -es eius (*Marii*) per imprudentiam ita castris locum cepissent, ut *eqs.* HYG. mun. castr. 46 -is imperitiae signum. EPIST. Alex. p. 195, 24 iussi continuo castra componi a -bus. *β ad itinera disponenda* (*in imag.*): AMBR. hex. 5, 10, 29 qui -es itinera *agminibus piscium* disponunt? VEREC. in cant. 2, 12 -r itineris *adfuit dominus Israelitis praecedens.* *γ ad hospitia praeparanda* (GLOSS.[L] III Abstr. ME 32—33 -es mansionum praeparatores. I Ansil. ME 576 -r qui locum praeparat adventui potestatis. GLOSS. II 316, 7 -r ἑτοιμαστής. 562, 17 παρεμβολοθέτης): OPTAT. 3, 4 p. 84, 2 cum ante venturos milites -es, ut fieri adsolet, mitterentur. COD. Theod. 7, 8, 10, 1 ad nullum praedium . . . vel publicum vel privatum domus nostrae . . . nullus -r (*v. adn. crit.*) accedat *eqs.* (= COD. Iust. 12, 40, 5, 1). NOVELL. Theod. 25, 2 qui metata in suis domibus praestant sive hospitia praebuerint -bus seu quolibet pacto satis eis fecerint (= COD. Iust. 12, 40, 9 pr.). PS. FVLG. RVSP. serm. 56 p. 926[B] ante carrucam imperatoris qui praecedunt -es *eqs.* NOVELL. Iust. 130, 6 (*de praeparando apparatu venturi exercitus*) pro hoc (*sc. officio perperam expleto*) . . . -es (*gr.* προμητάτορας) etiam supplicium et exilium sustinere. **b** *translate*: *α respicitur officium et antecedendi et hospitii praeparandi*: CYPR. epist. 6, 4 p. 484, 11 hospitium vobis in carcere praeparavit et -r quodammodo vester nunc quoque vos antecedit. *β respicitur officium et antecedendi et viae praeparandae*: LVCIAN. Cypr. epist. 22, 1 p. 533, 11 (*de imp. Decio*) -em antichristi (PRAEDEST. 1, 90 p. 620[C] definitiones . . . a -bus a. adinventas. 3, 25 p. 667[C]. *cf.* LIB. geneal. chron. min. I p. 195, 620 *antichristus* iam ubique habuit me⟨ta⟩tores). PS. CYPR. Iud. incred. 5 p. 125, 2 *prophetas* adventus domini -es (PS. ORIG. tract. 2 p. 16, 10 -r . . . secundi a. d. *Elias.* p. 19, 4 -r primi a. d. *Ioannes bapt.* [14 p. 155, 3 *syn.* praecursorem; *item* AVG. serm. coll. Morin p. 511, 23]. *de eodem*: AVG. serm. 289, 3 pararet viam domino velut praemissus -r. PS. AVG. serm. ed. Caillau 1, 55, 1[in]. 1, 55, 5. 2, 79, 4 p. 137. PETR. CHRYS. serm. 91 p. 457[A] *v. l. 84.* 127 p. 549[C] praecursor Christi, -r domini). AVG. serm. coll. Morin p. 326, 29 *Stephanum* martyrem omnium martyrum -em. PS. AVG. alterc. p. 1131[med.] (*Ecclesia de prophetis; cf. l. 34*) sponsi mei iuvenes -es, . . . Christi mandatorum portitores. PETR. CHRYS. serm. 140 p. 577[A] (*antea p. 576*[A]: ad virginem deus . . . portitorem mittit) caelestem vidit . . . -em (*i. angelum adnuntiationis*). OROS. hist. 7, 2, 14 pater eius Caesar -r imperii potius quam imperator. *γ respicitur tantummodo officium praeparandi hospitii*: CE 302, 11 (*s. IV*) corporis hospitium (*i. sepulcrum*) laetus -r adornat (1427, 6 [*s. V*] sanctus -r).

B *notione secundaria* (*cf.* metor *p. 893, 73 sqq.*) *fere i. q. habitator mansionis alicuius angustae vel temporariae*: PAVL. NOL. epist. 24, 3 p. 204, 10 unius ipse -r anguli (*cf. ibid. p. 204, 6* hospes. *p. 204, 12* mercennarius . . . inquilinus).

deriv.: metatorius. *graece* (*byz.*): μητατωρίκιον, μητατωρικός (LYD. mag. 3, 70. *al.*), μητατώριον (*l. 60*). *comp.*: προμητάτωρ (*l. 25*).

mētātōrius, -a, -um. *a* metari, *cf.* metator *et* praeparatorius. *i. q. in modum metatoris* (*l. 13 sqq.*) *adventum eius praecedens, cui metatum* (*p. 894, 15 sqq.*) *praeparandum est* (*nonnisi sensu translato*): SIDON. epist. 8, 11, 3 huic . . . -am paginam quasi cum Musa praevia misi. *de neutr. sing. pro subst.* **μητᾱτώριον**, *-ου* (*aet. byz.*) *cf. e. g.*: VITA Euthym. ed. de Boor, ind. p. 226.

mētātum, -ī *n. v.* metor (*p. 893, 82 sqq.*).

mētātūra, -ae *f.* [*a* metari (*cf.* mensura). *J.B.H.*] **1** *i. q. mensura* (*cf. p. 893, 12 sqq.*): ITALA Ier. 8, 8 (Lact. inst. 4, 11, 13; *sim.*: Cypr. testim. 1, 3 Ps. Aug. spec. 46 p. 499, 5) in cassum facta est -a falsa scribae (εἰς μάτην ἐγενήθη σχοῖνος ψευδὴς γραμματεῦσιν *LXX*, mendacium operatus est stilus mendax scribarum *Vulg.*). **2** *i. q. metatio, pars agri metando divisi* (*cf. p. 878, 53*): NOVATIAN. trin. 12 p. 906[C] Bethlehem, cuius -ae regio ad meridianam respicit plagam caeli (*cf. Hier. sit. et nom. p. 101, 5* [*vol. II 1946, 82*]). **3** *i. q. metati* (*cf. p. 894, 15 sqq.*) *praeparatio* (*cf.* praeparatura): ZENO 2, 9, 1 deus . . . caelo egressus -a praedicta sacrario templi virginalis . . . illabitur.

mētātus, -ūs *m.* *a* metari. *idem q. metatum* (*v. p. 893, 82 sqq.; hic exempla certa declinationis quartae [dat. sing. -u?: l. 79, sed cf. p. 894, 1] posuimus ceteris vocabulo q. e.* metatum *subiunctis*): *i. q. mansio* (GLOSS. V 572, 50 -us mansio, positio): RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 33, 35 *consule* praesente in -u suo (*gr. I 1, 5 p. 119, 4* ἐν τῷ οἰκείῳ καταγωγίῳ). GREG. TVR. Franc. 10, 2 p. 483, 5 ante ostium -us. Iul. 28 p. 576, 10 cum -u (*cf. l. 75*) se reddidisset. VITA Caes. Arel. 1, 37 p. 311, 15 M. enormitas pauperum in -u ipsius erat et domus atrio constipata. *in imag. de utero Elisabeth*: PETR. CHRYS. serm. 91 p. 457[A] (= PS. AVG. serm. 199, 2) sacrificii domus, sanctitatis hospitium, -us (-um PS. AVG.) metatoris Christi, angeli domicilium, aula spiritus sancti. *Dittmann.*

metaxa, -ae *v.* mataxa.

metaxārius, -ī *m.* *a* metaxa. *in gr. receptum* μεταξάριος (NOVELL. Iust. app. 5). *i. q. sericarius, negotiator serici* (*cf. Blümner, Technol. I*[2] *203*): COD. Iust. 8, 13 (14), 27 pr. argenti distractores vel -i vel alii quarumcumque specierum negotiatores.

metella, -ae *v. s.* metalla (*p. 869, 54*).

metellitum, -ī *n. et* **metellitis**, -idis *f.* [*aram.* mᵉṭallᵉṭā 'σκηνή' *cft. Stummer per litt.; idem censet confundi inter se sollemnitatem scenopegiae et diem expiationum Iudaeorum.*] PS. CHRYSOST. de solstit. l. 118 Iudaei quotquot annis ieiunium mense Septembri observant, quod -um sive scaenophegium nuncupant. l. 305 in illa solemnitate scaenophegiae sive -em.

metellus, -ī *m.* [*c.* metere *falso conectunt antiqui* (*v. l. 20*); *potius vocab. peregrinum sit, cf. etrusc. nom. propr.* meteli *et* Metellus. *J.B.H.*] FEST. p. 146, 30 (*inde corrupte* GLOSS.[L] III Abol. ME 8) -i dicuntur in lege (re *Paul.*) militari quasi mercennarii. ACCIVS annali XXVII (carm. frg. 2): 'calones famulique -ique (-tal- *utrobique trad.; corr. ed. pr.*) caculaeque'. a quo genere hominum Caeciliae familiae cognomen putat (putatur *Paul.*) ductum. GLOSS.[L] V Aa M 326 -us mercennarius (*item* I Ansil. ME 579); a merendo ('met-?' *Linds. cf.* GLOSS. a mercede). II Philox. ME 69 -us μίσθιος. *cf. etiam* metalles *et v. Onom.*

metempsȳchōsis, *acc.* -in, *abl.* -ī *f.*, μετεμψύχωσις. *scrib. plerumque* -sicos-. *de formis*: *gen.* -εως: *l. 43.* *dat.* -i: *l. 35.* *acc.* -in: *l. 34. 37 sqq. 44.* *abl.* -i: *l. 34. 36.* *gr. e. g. l. 31. 37. 39.*

i. q. transitus animae mortui in corpus aliud secundum doctrinam Pythagoraeorum et quorundam haereticorum (*cf.* TERT. anim. 35, 5 p. 361, 21 -is illorum *Pythagoraeorum* revocatio est animae iam pridem morte functae et in aliud corpus iteratae. GLOSS. motatio animae aliae in alterum hominem): TERT. anim. 31, 5 p. 352, 5 quid . . . *recensentur animae*, ut non ex omni gente -is (*A*, -ις *B*, -εις *Rig.*) et metemsomatosis (*A*, μετενσωμάτωσις *B*, -εις *Rig.*) quotidie existant, cur solus Pythagoras alium atque alium se recognoscat, non et ego? 34, 1 p. 358, 23 -i sive metensomatosi repercussa. 35, 1 p. 360, 4. 10 -in . . . imminere. 35, 5 p. 361, 15 ut -i patrocinentur. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 51 Pythagora⟨m cum⟩ sua sibi[met] -i rideri. SERV. Aen. 3, 68 p. 350, 14 non -ιν sed παλιγγενεσίαν esse (*cf.* 6, 603 p. 84, 10). 6, 448 animas per -in sexum plerumque mutare ([*inde* SCHOL. Stat. Ach. 1, 264]. *cf.* 6, 532). SCHOL. Hor. sat. 2, 4, 3 propter -ιν ab animalibus abstinendum. SCHOL. Stat. Theb. 3, 483 -ιν fieri animarum in corpora. PS. AMBR. trin. 23 p. 535[A] haeretici, qui . . . -in mentiuntur (*cf.* HIER. epist. 124, 4, 5. 124, 7, 2. 124, 14, 1 -ιν . . . sentire. in Matth. 11, 14 sq. 14, 1 sq. -εως. PETR. CHRYS. serm. 88 p. 449[C]; *v. et Wetzer und Welte's Kirchenlexikon XI 58 sqq.*). CASSIOD. in psalm. 102, 16 per -in . . . animas esse redituras.

metensōmatōsis, *gen.* (*l. 53. 55*) -εως, *abl.* (*l. 34*) -ī *f.*, μετενσωμάτωσις. *gr. l. 32. 51. 53.*

i. q. mutatio corporis in aliud corpus: TERT. anim. 31, 5 *v. supra l. 31.* 32, 1 p. 352, 17 exinde in illo *Empedocle* finita sit -is. 32, 7 p. 354, 21 sqq. -is non adscribenda . . . ei animae, quae si demutabitur non erit, quae fuit. illius enim -is (-ις *utrobique B*) dicetur, quaecumque eam in suo statu permanendo pateretur. 34, 1 *v. supra l. 34.* RVFIN. apol. Orig. 5 p. 579[B] criminatio . . . -εως i. e. quod humanas animas in muta animalia . . . asserat transmutari post mortem (9 p. 607[B]). 10 p. 608[B] dogma . . . -εως (Orig. in Rom. 5, 1 p. 1015[A]. 6, 8 p. 1083[A]).

meteōria, -ae *f.*, μετεωρία. *i. q. oblivio, animi aberratio, inconsiderantia*: AVR. Fronto p. 70, 23 N. admone me ut tibi aliquid de hac re narrem. sed quae tua et mea -a est, neque tu me admonebis neque ego tibi narrabo. *gr.*: SVET. Claud. 39, 1 in eo mirati sunt homines et oblivionem et inconsiderantiam vel ut graece dicam -αν et ἀβλεψίαν.

meteōrus, -a, -um, μετέωρος. *gr. l. 68.* (*comp. l. 69*).

1 *i. q. excelsus* (*n. pl. pro subst.*): ITALA IV reg. 12, 3 (Legion.) sacrificabant . . . in -is (*LXX* ὑψηλοῖς [μετεώροις *v. l., cf. Rönsch, Sem. Beitr. II 31*], *Vulg.* excelsis). **2** *i. q. instabilis, dubio, non attento animo* (*cf.* GLOSS.[L] III Abol. ME 38 -us [metaurus *codd.*] insanus): CIC. Att. 15, 14, 4 sum -ος et magnis cogitationibus impeditus. 16, 5, 3 existimabam -ότερον esse et hercule erat et maxime de ludis. *adv. gr.* **μετεώρως**: EPIST. imp. Aug. Suet. Claud. 4, 5 vellem diligentius et minus -ς deligeret.

medicamentum . . . **methē**, quod facit post impetum podagrae PLIN. VAL. 3, 14 l. 186.

met(h)odia, -ae *f.*, μεθοδία (μεθοδεία). NOT. Tir. 107, 55. GLOSS. -as adinventiones vel versutias.

met(h)odiaca μεθοδιακά GLOSS. III 206, 25.

met(h)odiārius NOT. Tir. 107, 56 (*seq.* praestigium, praestigator; *cf. Heraeus, ALL 12, 1902, 68*). *a* methodus, methodia.

methodica *et* **methodicē** *v. s.* methodicus (*p. 881, 2. 14*).

***methodicus**, -a, -um, μεθοδικός. *interdum scrib.* metod-. *acc. f.* -ēn: *p. 881, 2.* *prima syll. producitur*: ANTH. 302, 6. NOT. Tir. 107, 55[a]. [CAEL. AVR. chron. 2, 37, 191 -i *pro* medici *coni. Bendz, Eranos 41, 1943, 72.*]

i. q. ad methodum, rationem pertinens: **1** *t. t. gramm.* (*f. sq.* [*R.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pro subst. -ē): QVINT. inst. 1, 9, 1 partes *grammaticae* duae . . . id est ratio loquendi et enarratio auctorum, quarum illam -en hanc historicen vocant (*cf. F. H. Colson ad l.*).

2 *t. t. med. i. q. ad artem eorum medicorum pertinens, qui ex communitatibus et processibus morborum rationem medendi deducunt* (*cf. Wellmann, Herm. 57, 1922, 396 sqq. Edelstein, RE Suppl. VII 358 sqq. Deichgräber, RE V A 1634 sq.*): **a** *de rebus*: TERT. anim. 6, 6 p. 306, 24 Sorano -ae medicinae . . . auctore (*cf.* PS. SORAN. quaest. med. 49 *opp.* empirica, dogmatica [*cf. l. 16*]). ANTH. 302, 6 de -is . . . libris (*opp.* logicae sectae). CAEL. AVR. acut. 1, 16, 165 ex -a secta (*cf.* 4, 1, 6 disciplinam. ISID. orig. 4, 4, 1 haeresis). 2, 37, 217 cordiacorum -a curatio. chron. 2, 9, 119 iuxta -am rationem (*cf.* 3, 2, 21 regulam [*al.*]. 5, 4, 76 modum). *al.* *f. subst.* -a (*sc. ars*): SORAN. quaest. med. p. 363, 11 -a . . . neque elementorum ratione utitur nec *eqs.* **b** *de hominibus*: *adi.*: AVG. anim. 4, 6, 7 p. 388, 12 non medicos empiricos . . . nec dogmaticos nec -os (*cf. l. 9. 17*). *m. subst.*: PS. SORAN. quaest. med. 4 *opp.* logicis seu dogmaticis. 13 quid est secundum -os medicina? (CAEL. AVR. chron. 1, 1, 44 salut. praec. 10). THEOD. PRISC. log. 73 nonnulli -i. CAEL. AVR. acut. 2, 33, 179 omnes nostri -i. 3, 17, 172 alia . . . ut -us scripsit, alia culpabiliter (chron. 5, 2, 51). 3, 21, 219 non oportere -um esse suspicionibus incertis occupatum. chron. 1, 1, 50 -orum princeps. 1, 5, 171 veterum -orum (2, 7, 96). *al.* TIT. libr. Cael. Aur. ORIBAS. syn. 1, 34, 1 *v. p. 878, 1.*

methodium, -ī *n.*, μεθόδιον. GLOSS.? *v. l. 31.* *i. q. frustratio, ludificatio* (*cf. l. 48 et Heraeus, Kl. Schr. 60*): PETRON. 36, 5 Trimalchio eiusmodi -o laetus 'Carpe' inquit.

methodus, -ī (methodos, *acc.* -on) *f.*, μέθοδος. *interdum scrib.* metod-. *gr.*: *l. 30. 38. 43.* *formae gr.*: *l. 41. 45. 46.* NOT. Tir. 107, 54 (*post* monodiarius; *cf. Heraeus, Kl. Schr. 60*). *de notione* (*cf. l. 38 et* SERV. georg. 1, 122 [*ad* 'viam'] rationem -ον): GLOSS.[L] V Aa M 325 -us remedium. GLOSS. II 366, 26 μέθοδος hoc -um (methodium? *Heraeus. cf.* 587, 19 -um calculatio vel argumentum).

1 *i. q. ratio, via*: **a** *geometriae sim.*: VITR. 1, 1, 4 geometricis rationibus et -is (1, 6, 9. *cf.* 9 praef. 6 rationibus et -is emendatum). HYG. mun. castr. 47 -um metationis a me exquisitam. **b** *rhetoricae*: PS. VARRO sent. 41 hic perfecte -um habet, qui idem est repentinus qui praeparatus. **c** *medicinae*: CELS. 1 prooem. 57 medicinam ita finiunt ut quasi viam (*cf. l. 30*) quandam, quam -ον [Graeci] (*add. J*) nominant, eorumque, quae in nobis communia sunt, contemplatricem esse contendant. AVSON. 336, 68 p. 203 P. forma medendi, cui logos aut -os cuique experientia nomen (*cf.* MARCELL. med. carm. 6 logos aut -os simplexque empirica. *sim.*: HIER. epist. 53, 6, 1 τὸ δόγμα, τὴν -ον, τὴν ἐμπειρίαν [adv. Pelag. 1, 21 p. 515[A]]). CAEL. AVR. acut. 1, 11, 99 secundum -um curatio (chron. 1, 5, 170. 2, 1, 49. 2, 4, 81 s. -on). 2, 9, 46 Soranus . . . normarum regulis -um restituit. chron. 1, 1, 38 haec . . . -us ordinavit (1, 5, 154). 2, 1, 57 rectam -on respiciens.

2 *i. q. frustratio, machinatio* (*cf. l. 25*): ITALA II Macc. 13, 18 (codd. LX) rex accepto gusto constantiae Iudaeorum -is (*BM* machinis, *P* remediis, *Vulg.* arte, *LXX* διὰ μεθόδων) loca temptavit.

metīculōsus *v.* metu-. [**mēticus** *v.* tmeticus.] *R.*

mētio, -īvī, -īre *v. p. 882, 7.*

***mētior,** mēnsus (mētītus) sum, -īrī. [*a *mētis 'mensio' = sanscr.* mātih *'modus, recta cognitio', gr.* μῆτις *'consilium, prudentia'; cf. sanscr.* mātram, mānam *'modus, mensura', gr.* μήτρα· ὁ κλῆρος *Hes., got.* mēla *'modius', al. et sanscr.* māti, mimītē *'metitur', lituan.* matúoju *'metior'.* *ad* mensus (*sec.* pensus, *v. Sommer, Handb.*[2. 3] *610*) *cf.* mensa. *J. B. H.*] *scrib.* mi-: GLOSS.[L] II Philox. MI 40. NOT. Tir. 72, 59 -tur. *de formis*: *praes. inf.* -irier: CIC. Arat. 231. *fut.* -ibor (*cf. etiam l. 79*): VVLG. psalm. 59, 8 PSALT. Rom. 107, 8. *perf.*: DIOM. gramm. I 378, 9 ⟨metior⟩, -iris . . ., ex quo perfectum fit -nsus sum, non -itus sum, contra morem declinationis. . . . et futuro activo -nsurus, passivo -endus. CAPER gramm. VII 92, 13 mesor mesura mesum (messum, mestum *var. ll.*). *in usu*: -nsus sum *inde a* CIC. ac. 2, 128 ad Q. fr. 3, 1, 3. 4. *cf. etiam p. 882, 1 sqq.* -itus sum: VLP. dig. 32, 1, 52, 1 APVL. Plat. 1, 14 ITALA Is. 40, 12 (Rufin. Greg. Naz. orat. 1, 74, 2. *al.*). apoc. 21, 16 (cod. g). IVL. VAL. 1, 25 p. 34, 28 LACT. inst. 6, 11, 12 CET. FAV. 2 p. 263, 9 SCHOL. Verg. Bern. georg. 3, 202 RVFIN. Greg Naz. orat. 3, 18, 1 PAVL. NOL. carm. 2, 12 CYPR. GALL. gen. 1492 exod. 110 CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 39, 27. *al. cf. etiam p. 882, 3 sqq.* *de genere*: *inter verba deponentia affert* PS. ASPER gramm. suppl. 51, 1. *passive*: *praes. inf.*: CAES. Gall. 1, 16, 5. 1, 23, 1 GROM. p. 350, 20. VVLG. Ier. 33, 22 non possunt . . . -iri (AVG. conf. 11, 16, 21 *bis.* 11, 27, 34 *quinquies.* CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 108, 11. 12. p. 110, 3. 2, 4 p. 113, 7. p. 115, 5). INST. Iust. 4, 17, 6. VIRG. gramm. epit. 4 p. 14, 8 H. -iri debent. *gerundivum*: LEX agr. (CIL I[2] 585) 98 CIC. Verr. II 3, 73 leg. 1, 42. *al.* *aliae formae*: *stirpis praes.*: HYG. astr. 1, 6 p. 24, 5 -untur. ITALA Am. 7, 17 (Weing.) -ibitur. Matth. 7, 2 (*et* VVLG.) -etur. Marc. 4, 24 (codd. e q) -etur. ARNOB. nat. 2, 61 p. 97, 8 LACT. mort. pers. 23, 2 PRISCILL. tract. 10, 140 AMBROSIAST. in Rom. 11, 34 VVLG. Am. 7, 17. AVG. conf. 11, 21, 27 *ter.* epist. 102, 25 p. 566, 6. *al.* quant. anim. 14, 23 CLAVD. MAM. anim. 2, 4 p. 111, 22 BOETH. arithm. 1, 15 p. 32, 13 IORD. Get. 192 DIFF. Suet. p. 281, 8 ISID. orig. 16, 26, 2. *stirpis perf.*: -sus: CATO agr. 146, 1 VARRO ling. 5, 118 *v. p. 738, 42.* CIC. nat. deor. 2, 69 VITR. 3, 1, 3 SEN. nat. 4, 4, 1 FRONTO p. 233, 12 N. APVL. mund. 3. *al. cf. etiam p. 888, 7.* -itus: IVL. VAL. 1, 25 p. 34, 17 SERM. Migne 13, 642[C] ENNOD. epist. 5, 3, 1 p. 126, 6 opusc. 1, 71 p. 280, 23 NOVELL. Iust. 39, 1. 46 pr. *cf. etiam p. 888, 13.* *nota*: AVG. epist. 102, 25 p. 566, 17 in qua mensura -sus est, in ea illi -itum est. *formae activae* (*cf. l. 12 et p. 886, 77*): *stirpis praes.*: ITALA num. 35, 5 (Lugd.) -es. apoc. 11, 1 (cod. g) -i. CHIRON 127 -ito. 679 *v. p. 884, 47.* EPIPHAN. in euang. 37 p. 80, 13 -it. PASS. Thom. p. 140, 6 -ire (*pars codd.*). *stirpis perf.*: GROM. p. 347, 28 -vimus. ITALA Marc. 4, 24 -ieritis. *de significatione* (*cf. et p. 883, 39. 885, 27. 887, 65*): ISID. orig. 16, 26, 1 -ire (-iri *cod. Mon. et edd. vett.*) . . . id est mensurare (GLOSS.). GLOSS. μετρῶ. ἀναμετρῶ. καταμετρῶ. *locis e gr. translatis, ubi aliud non adnotatur, subest* μετρεῖν (*alia, quae gr. respondent v. p. 883, 4. 69. 884, 43. 885, 19. 47. 886, 49. 59. 887, 17*). *inde a* PLAVTO; *raro apud Grom.* (*cf. p. 770, 68*). [*sard.* medire, *hisp.* medir. *M.-L.*] [*dub. vel e coni.* (*cf. l. 66. 69. p. 884, 47. 885, 41. 75. 886, 37*): AFRAN. com. 80 malo pudenter -entem (prudenter mentientem *exc. Cauchii*; pudenter mentientem *Fabricius*). TERT. virg. vel. 7 *v. p. 778, 43.* FAV. EVL. p. 9, 27 -surum *coni. Winterfeld pro* mansurum. FVLG. myth. 1 praef. p. 6, 16 *v. p. 893, 41.* *lectio det.*: CIC. Verr. II 3, 73. 192 *v. vol. I 725, 70.* *lect. var. inter* -iri *et* metare *v. p. 892, 17.* *in interpret. loci dub. hebr.*: VVLG. Hab. 3, 6 et -sus est (וַיְמֹדֶד, *LXX* ἐσαλεύθη ἡ γῆ) terram *deus* (*cf. p. 884, 74*). *loco corrupto*: APVL. mund. 3 cuius (*sc. mundi partis*) -sa pensaque distinctum est (*cf. Ps. Aristot. mund. p. 392 a 32* ἥντινα τεταγμένην ἀποφαίνομεν. *cf. p. 884, 60*).]

I ***notione primaria*** *i. q. certam alicuius rei magnitudinem alia re comparata destinare, mensurare sc. sive instrumentis adhibitis (e. g. l. 71. p. 883, 7. 40), sive ratiocinando (e. g. p. 883, 1. 60); -iri passibus p. 883, 36. 884, 37 (plerumque de hominibus; de deo e. g. p. 884, 44. 73. 78; subi. est res l. 80. p. 883, 31. 67. 884, 1. 6. 71. al.; obi. est mensura reperta p. 883, 18. 35. 884, 49. 82; obi. est interrogatio indirecta p. 883, 4. 64. 884, 20. 66; obi. omisso l. 66. 67. 79. p. 883, 46. 885, 10. 24*): **A** *notione mensurandi mera* (*c. abl. instr. e. g. l. 71. p. 883, 21. 75; c. abl. mensurae e. g. l. 45. 64. 78. p. 883, 3. 884, 51; c. gen. mensurae p. 883, 17. 884, 33; c. acc. limit. p. 883, 15; c. dat. p. 885, 8. 10. 22. 24. c. praep.*: ab *l. 73. 75. p. 883, 20. al.* ad *p. 883, 24. 54* [*aliter p. 883, 18. 20. al.*]. cum *p. 884, 29* [*aliter p. 883, 26*]. de *p. 884, 46.* ex *l. 79.* in *c. acc. p. 885, 3.* per *l. 54. 70. p. 883, 48. al.* secundum *l. 65*): **1** *corporea*: **a** *in univ.*: VARRO ling. 9, 67 ea, quae -imur atque ea, quae numeramus (*cf.* GAIVS inst. 3, 90 quas res aut numerando aut -endo aut pendendo in hoc damus, ut *eqs.* [*sim.* epit. 2, 9, 1]). MAR. VICTORIN. gramm. VI 51, 20 *metra Graeci nominant* illa, quibus -imur (AVG. quant. anim. 14, 23 *animus* caret spatio, quo corpora -untur. CLAVD. MAM. anim. 2, 4 p. 111, 22 nec mensuram, quae -itur, sed qua -itur. 2, 4 p. 112, 15 p. 113, 7).

b *longitudines, areas* (*in arte geometrica*: CIC. Tusc. 1, 5 -endi ratiocinandique utilitate huius artis terminavimus modum [*cf.* AGENN. grom. p. 25, 6 exigit . . . ars scientiam -undi. AVG. epist. 14, 4 disciplina -endi]. SEN. epist. 88, 13 scis rotunda -iri. COLVM. 5, 2, 9 arcum sic -emur [*cf.* HYG. astr. 1, 6 p. 24, 5 quinque circuli sic in sphaera -untur]. BALB. grom. p. 96, 11 pes quadratus sic observabitur: longitudinem per latitudinem -emur, deinde per crassitudinem [*cf. p. 771, 34*]): **α** *agros, terrae partes sim.* (*interdum propius accedit ad notiones limitandi, distribuendi; cf. p. 884, 25. 885, 1*): LEX agr. (CIL I[2] 585) 98 ⟨agrum locum⟩ . . . me⟨tiun⟩dum terminosque statui curato (CIC. epist. 9, 17, 2. LIV. 31, 4, 2 decemviros agro Samniti . . . -endo dividendoque crearent. COLVM. 5, 1, 2 [*syn.* commetiendis]. 5, 2, 5. STAT. silv. 5, 2, 43 [*v. p. 892, 19*]. LIB. col. I grom. p. 211, 24 lex agris limitandis -undis. LACT. mort. pers. 23, 2 agri glebatim -bantur. *cf. p. 884, 65*). VARRO rust. 1, 10, 1 modos, quibus -rentur rura, alius alios constituit. nam in Hispania ulteriore -untur iugis *eqs.* PLIN. nat. 4, 78 Varro ad hunc modum -itur *Pontum* (*cf. q. s.*). 17, 159. FRONTIN. grom. p. 19, 6 secundum loci naturam -remur (*ci. Lachm.*; mererentur *sim. trad.*: *opp.* cultellabitur). GROM. p. 347, 28 in ea regione, qua -vimus. 350, 20 campos. PAVL. dig. 18, 1, 40 fundum. ARNOB. nat. 2, 19 p. 63, 17 ut terrarum continentias -amur (*Sabaeus*; ment- *trad.*). CET. FAV. 2 p. 263, 9 Eratosthenen . . . per gnomonicas umbras orbis terrae spatia esse -itum. *adde*: APVL. Socr. 8 p. 139 *Olympi* altitudinem perpendiculo si -are *eqs.* **β** *itinera, intervalla*: CIC. ad Q. fr. 3, 1, 4 sum . . . ipse -sus (*sc. viam*) ab eo ponticulo . . . Satricum versus. PS. QVINT. decl. 1, 7 p. 9, 22 spatium ingens et vix -endum (VVLG. deut. 21, 2 -entur a loco cadaveris singularum per circuitum spatia civitatum. MEROB. pros. frg. 1 B 5 situs urbium aut angustias montium ⟨aut vasta⟩ camporum aut fluminum transitus aut ⟨viarum⟩ spatia -iris). AMM. 15, 11, 17 exinde non millenis passibus, sed leugis itinera -untur (*cf. l. 80*). AVG. serm. 51, 8, 13 ex hac parte usque ad . . . maceriam -itur. *nota de machina* (*cf. p. 883, 32*): CAPITOL. Pert. 8, 7 *vehicula* iter -entia (*cf. l. 78*). **γ** *stellas, mundum, caeli partes*: CIC. ac. 2, 128 solem, quem -iri non possunt. off. 1, 154 -iri mundi magnitudinem (*cf.* CLAVD. MAM. anim. 2, 4 p. 115, 5 corporeum -iri posse mundum). APVL. Plat. 1, 14 p. 99, 1 *homo* oculis . . . -itus est caelum ([*syn.*
[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

spatia comprehendit]. Ps. APVL. Ascl. 6 p. 41, 6 animi sagacitate). MART. CAP. 8, 858 Martis, Iovis ac Saturni, quos omnes ut suis amplitudinibus -amur *eqs.* EVSTATH. Bas. hex. 9, 1 p. 956D *Christus* -itus non est (οὐ διεμέτρησε), quantis spatiis obumbratio eius (*sc. telluris*) ... distenditur. δ *aedificia, urbes sim.*: ALF. dig. 19, 2, 30, 3 utrum factum opus an etiam imperfectum -iri oporteret (VEG. mil. 3, 8 p. 84, 7 o. [*sc. vallum fossamque*] ... centuriones decempedis -untur. INSCR. BullCorrHell. 47, 1923 p. 57 n. 14 o. men⟨sum⟩). COLVM. 5, 1, 3 iam exstructa -untur. PAVL. dig. 11, 6, 6 sive aream vel tignum vel lapidem -endo mentitus fuerit. IVL. VAL. 1, 25 p. 34, 17 VVLG. Ezech. 42, 16. 43, 10. *al.* (*cf. l. 14*). Zach. 2, 2 ut -ar Ierusalem (*ad l.* FILASTR. 153, 1 *syn.* mensurare). apoc. 11, 1 -ire templum dei et altare et adorantes in eo. 11, 2. 21, 15. 16. 17. *nota variationes constructionum*: VVLG. Ezech. 40, 5 -sus est latitudinem aedificii calamo uno. 40, 6 -sus est limen portae calamo uno latitudinem id est limen unum calamo uno in latitudine. 40, 9 -sus est vestibulum portae octo cubitorum et frontem eius duobus cubitis. 40, 19 -sus est latitudinem a facie portae ... usque ad frontem atrii ... centum cubitos. *et sim. saepe in eodem cap.* ε *corpus vel corporis partes*: VITR. 3, 1, 3 si a pedibus imis ad summum caput -sum erit *corpus humanum*. CELS. 3, 21, 8 lino cotidie ventrem -iri. PLIN. nat. 35, 74 satyros thyrso pollicem eius (*sc. Cyclopis*) -entes. MART. 10, 55, 1 AVG. civ. 15, 26 p. 115, 5 D. *nota* se -iri (*cf. p. 887, 31; aliter p. 884, 76*): PETRON. 75, 10 quotidie me solebam ad illum (*sc. candelabrum*) -iri. ζ *varia*: CIC. ac. 2, 128 adfirmabunt signum illud (*sc. effigiem*) si erunt -si, sex pedum esse (*cf. metaph.* SEN. epist. 76, 31 cum basi illum sua -iris [*cf. Otto, Sprichw. p. 53*]). MELA 2, 28 Xerxen copias suas, quia numero non poterat, spatio -sum ferunt (*cf.* VVLG. II reg. 8, 2 -sus est eos [*sc. hostes victos humi iacentes*] funiculo). PLIN. nat. 36, 82 *pyramidum* umbram (MART. CAP. 6, 607). MART. 9, 59, 9 hexaclinon. DIFF. Suet. p. 281, 8 *v. p. 829, 58.* *subi. est res* (*cf. p. 882, 80*): COLVM. 3, 13, 13 stella (*sc. instrumentum*) ... fossae solum (*sc. altitudinem*) -itur. *metaph.*: SIL. 5, 156 meus alta -itur stagna Eridani ... natus *mersus* (*sc. corpore mortuo. cf. p. 884, 66*). η *singulariter obi. est mensura reperta* (*cf. l. 18. p. 884, 82*): CIC. ad Q. fr. 3, 1, 3 sese ... -sum pedibus ... passuum III M.

c *res, quae vasis continentur* (*cf.* DIOM. gramm. I 378, 9 metor metaris dicimus, quotiens ad locum refertur, cum dicimus 'castra prope Tiberim metatus est', ⟨-or,⟩ -iris vero ad fructum. *cf. p. 885, 6*): CATO agr. 144, 4 omnem oleam puram -etur modio oleario. 146, 1 oleum ... modio oleario -sum dato (*metaph. p. p. p. pro subst.*: SEN. nat. 4, 4, 1 bene -sum [emensum *var. l.*] dabo). VARRO ling. 5, 118 *v. p. 738, 42* (*cf. p. 738, 47*). rust. 1, 50, 1 *v. p. 855, 80.* HOR. sat. 1, 1, 96 dives, ut -retur nummos ([*cf. Kießling-Heinze ad l.*]. PETRON. 37, 2 modio. *cf. Otto, Sprichw. p. 225*). LIV. 23, 12, 1 *anulorum acervum* -entibus dimidium supra tres modios explesse (*cf. de eadem re*: SIL. 8, 676 congesto ... auro -itur Latias ... Carthago ruinas. TERT. apol. 40, 8 per ... anulos caedes suas modio -batur). VITR. 9 praef. 11 *aquam* sextario -sus. CELS. 3, 21, 8 -iri et potionem eius (*sc. hydropici*) et urinam. FRONTIN. aq. 64 capita ductuum. 67 -sus inveni quinarias *tot* (*sim.* 73). TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 553, 21 sanguinis flumina paterarum capacitate -itur (CLAVD. MAM. anim. 1, 21 p. 74, 4 *grani tritici* c. sui admodum molem -imur). VVLG. exod. 16, 18 *manna* -si sunt ad mensuram gomor. AVG. epist. 102, 25 p. 566, 6 *v. p. 761, 50.* COD. Theod. 11, 14, 1.

2 *incorporea* (*cf.* AVG. conf. 11, 16, 21 -iri posse quod non est. 11, 21, 27. *al. v. et p. 884, 19*): **a** *tempus*: CIC. rep. 6, 24 homines ... annum ... solis ... reditu -untur (*cf. p. 884, 54*). HYG. astr. 4, 19 p. 120, 12 tempus omne -itur die et nocte, mense et anno (AVG. conf. 11, 16, 21 sentiendo. 11, 21, 27. 11, 27, 34. 36 in te, anime meus, tempora -or). CLAVD. carm. min. 20, 14 -itur ... suo rusticus orbe (*sc. solis itinere*) diem. AVG. civ. 18, 3 p. 260, 24 D. 22, 30 p. 635, 12 sexta *aetas* nunc agitur nullo generationum numero -enda. conf. 11, 16, 21 -imur etiam, quanto sit longius aut brevius illud tempus quam illud. 11, 23, 29 si ... moveretur rota figuli, non esset tempus, quo -remur eos gyros ... ? (11, 27, 34). 11, 27, 34 intervallum -imur ab aliquo initio usque ad aliquem finem. *ibid. saepe.* *subi. est res*: EVSTATH. Bas. hex. 2. 8 p. 889B septimanam ... motum temporis -entem (ἐξαριθμοῦσαν). ISID. orig. 16, 25, 19 numerus scripulorum eius (*sc. unciae*) horas diei noctisque -itur.

b *sonos orationis vel versuum numeros, syllabas sim.* (*cf. p. 884, 41*): CIC. de orat. 3, 185 numerosum est in omnibus sonis atque vocibus ... quod -iri possumus intervallis aequalibus *eqs.* orat. 194 syllabis ... -endos pedes, non intervallis (MAR. VICTORIN. gramm. VI 51, 30. 52, 9). 227 sonantium omnium, quae -iri auribus possumus (BOETH. mus. 1, 9 p. 196, 3 consonantias aure -untur. *cf.* APVL. Plat. 1, 14 per quem [*sc. auditum*] ... numeros ... orationis -retur *homo*). SEN. dial. 10, 12, 4 quorum digiti aliquid intra se carmen -entes semper sonant (STAT. silv. 5, 3, 93). QVINT. inst. 9, 4. 51 ubi tempora (*cf. p. 884, 2*) ... -iuntur et pedum et digitorum (*cf. l. 78*) ictu. 10, 3, 32. MAR. VICTORIN. gramm. VI 51, 23 pedes, quibus eum versum -imur (VIRG. gramm. epit. 4 p. 14, 3 H. per metra. *ibid.* l. 8 metris). 52, 9 cum temporibus syllabam -amur (AVG. conf. 11, 27, 35). 52, 17 oden ... -imur per cola. VIRG. gramm. epit. 5 p. 33, 15 H. nomina.

subi. est res: CIC. part. 18 numeros aures ipsae -untur (FAV. EVL. p. 19, 15). QVINT. inst. 9, 4, 48 *rhythmus* tempus (*cf. p. 883, 80*) ... solum (*cod. P*; sonu, sonum *mell. codd.*) -itur *eqs.* *in imag.*: FAV. EVL. p. 21, 3 mundi consonum melos tonis veluti pedibus -endum.

c *technice in arte arithmetica de numeris i. q. membrum, mensuram esse alterius numeri* (*definit* BOETH. arithm. 1, 14 p. 31, 4 -itur ... numerus numerum, quotiens vel semel vel bis vel tertio vel quotienslibet numerus ad numerum comparatus ... ad comparati numeri terminum usque pervenerit. *cf. etiam p. 771, 25 sqq.*): APVL. flor. 18 p. 90 quoties sol magnitudine sua circulum, quem permeat, -atur. AVG. divers. quaest. 57, 2 quadragenarius ... numerus partibus suis, quae illum -untur, computatis *eqs.* 57, 3 -itur ... illum (*sc. senarium numerum*) unum ... et duo ... et tria. MART. CAP. 7, 750 p. 382, 1 ter terna novem sunt; ... haec triplicatione -imur. *ibid.* l. 2. l. 5 quicquid aliqua multiplicatione -imur *eqs.* 7, 772 p. 399, 15. 7, 783 p. 409, 21. 7, 786 p. 410, 17. *et saepe.* BOETH. arithm. 1, 14 p. 30, 27. p. 31, 8. 9. 1, 15 p. 32, 13. 20. *al.* mus. 2, 9 p. 238, 2 (*syn.* fuerit permensa).

3 *de iis, quae mensurari non possunt*: SEN. epist. 88, 10 -iri me geometres docet latifundia potius, quam doceat, quomodo -ar, quantum homini satis sit. 88, 13 si artifex es, -ire hominis animum *eqs.* (CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 110, 3 corporaliter -iri animus non potest). VVLG. Ier. 33, 22 *non potest* -iri arena maris.

B *usu latiore* (*cf. etiam quae p. 882, 56 adnotavimus*):
1 *accedit notio limitandi, terminandi, i. q. fines spatiis designare, dimetiri*: **a** *loca*: RHET. Her. 4, 33, 44 imperii magnitudinem solis ortu atque occasu -emur. CIC. nat. deor. 2, 69 lunae cursibus, qui quia -sa spatia conficiunt, menses nominantur. SEN. dial. 8, 4, 1 terminos civitatis nostrae cum sole (*cf. l. 27*) -imur (APVL. mund. 7 quidam ab exordio Tanais ad ora Nili Asiae t. -untur). PLIN. nat. 18, 189 nec ut a porrectis -antur *cubita* digitis, sed in pugnum contractis. ITALA num. 35, 5 (Lugd.) -es extra civitatem ... partem ad aquilonem duo milium cubitorum (CENS. 8, 9 p. 15, 5 tertiam signiferi p. visus ille *solis* -itur). ARNOB. nat. 2, 61 p. 97, 8 orbe sit sol amplior an pedis unius latitudine -atur. SERM. Migne 13, 642C stadii ... finis, qui illis ad currendum -itus erat. SCHOL. Verg. Bern. georg. 3, 202 stadium, quod Hercules (*cf. p. 893, 18*) -itus est, inde maius ceteris, quod Hercules maiores passus quam ceteri homines habuerit. FAV. EVL. p. 21, 9 si sextam decimam *portionem tibiae* -aris, emitonium consequitur (*cf.* BOETH. mus. 1, 11 p. 198, 26 non quod regula sit lignea, per quam magnitudines chordarum sonumque -imur). NOVELL. Iust. 25, 1 ad virorum centum numerum eum (numerum ei *? Schöll*) -imur (εἰς ἀνδρῶν ἑκατὸν τὸν ἀριθμὸν αὐτῇ [*sc.* τῇ τάξει] συμμετροῦμεν). *adde*: VVLG. Is. 48, 13 dextera mea (*sc. dei*) -sa est caelos (טִפְּחָה *i. dilatavit*). *obi. est mensura adhibita* (*cf. p. 883, 36*): CHIRON 127 de coda ex mediana vena -ito tres digitos ab ano (*cf.* 679 quattuor digitis ab umbelico ... -es [*Heraeus*, -ens *Niedermann*, mecies *cod.*], ... pertundito. *cf. etiam p. 770, 80*). VVLG. Ruth 3, 15 -sus est sex modios hordei. II reg. 8, 2 -sus est duos funiculos.

b *tempora*: VARRO rust. 1, 40, 3 quam sationem quidam -untur fere diebus XXX. CIC. nat. deor. 1, 21 fuit quaedam ab infinito tempore aeternitas, quam nulla circumscriptio temporum -batur. OV. met. 4, 226 (*verba Solis*:) ille ego sum ..., qui longum -or (emetior *pars codd.*) annum (*cf. p. 883, 58*). VLP. dig. 48, 19, 9 pr. vel annis -untur *praesides interdictum* vel etiam tempore, quo provinciam regunt. COD. Iust. 1, 55, 4 in defensoribus ... erit ... tempus quinquennii spatii -endum.

c *metaphorice de sortibus humanis certa mensura demensis*: FRONTO p. 233, 12 N. bonos viros luctu adfici, malos re familiari incolumi frui, neque -sum neque pensum fatorum lanificum (lanificium *Ehrental*) duco (*cf. p. 882, 25*).

2 *accedit notio adaequandi, fere i. q. indicio esse vel indicium facere mensurae* (*fere i. q. repraesentare, imitari l. 71. 84. i. q. pertingere l. 73. obi. est mensura l. 82*): **a** *locorum*: VERG. Aen. 12, 360 (*alludit notioni mensuram agendi p. 882, 57*) en agros et ... Hesperiam -ire iacens (CLAVD. DON.: spatio corporis tui. quam lati sint *agri, quos bello comparasti*, potes -iri). QVINT. inst. 8, 3, 84 *Vergilius* Cyclopa cum iacuisse dixit per antrum, prodigiosum illud corpus spatio loci -sus est. MACR. Sat. 2, 7, 13 cum canticum quoddam saltaret Hylas, cuius clausula erat τὸν μέγαν Ἀγαμέμνονα, sublimem ingentemque Hylas velut -batur (*cf. l. 63*). *subi. est res*: CE 1552 A 79 stat sublimis honor (*sc. monumentum*) vicinaque nubila pulsat et solis -itur iter. *metaph. de deo*: ITALA Is. 40, 12 (Rufin. Orig. in psalm. 38 hom. 1 p. 1399B) quis -itus (VVLG. -sus) est manu aquam et caelum palmo et omnem terram pugillo? (*cf. p. 882, 23*). *refl.* (*cf. p. 883, 24*) *i. q. magnitudinem adaequare*: VVLG. III reg. 17, 21 ˪expandit se atque -sus est˩ (˪ ˩ וַיִּתְמֹדֵד) super puerum. PETR. CHRYS. serm. 48 p. 333C *deus* se claudit utero, -itur cunis. *de definiendis mensuris* (*cf. l. 82 et p. 771, 30*): IORD. Get. 192 leuva ... Gallica una mille et quingentorum passuum quantitate -itur. ISID. orig. 16, 26, 6 congius sex -itur sextariis. 16, 26, 15. **b** *ponderis*: MARCELL. med. de mens. p. 7, 7 N. stater est quod -itur dragmas IIII (*cf. p. 883, 35*). **c** *soni*: AMBR. exc. Sat. 2, 77 (*ad Ioh. 11, 43*) tubarum ... crepitūs vocis -itur (*cf. l. 63*) elatio.

[*Brandt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3 *accedit notio distribuendi vel attribuendi, i. q. admetiri*: **a** *corporea*: *α agros* (*cf. p. 882, 55*): AVIEN. Arat. 301 campum -iri in dominos. VVLG. psalm. 59, 8 convallem tabernaculorum -ibor (*item* PSALT. Rom. 107, 8, *ubi Vulg.* dimetiar, *LXX* διαμετρήσω). Ezech. 47, 18. Am. 7, 17 humus tua funiculo -etur(תְּחֻלָּק, *a* חָלַק *i. distribuere*). *β res, quae vasis continentur* (*cf. p. 883, 37*): CIC. Verr. II 3, 73 exercitui si -endum esset *frumentum* (*ibid.* admetiri. II 3, 193. CAES. Gall. 1, 16, 5 f. militibus. 1, 23, 1. 7, 71, 7 parce et paulatim). CAEL. Cic. epist. 8, 6, 5 legem ... alumentariam, quae iubet aediles -iri. HOR. epod. 9, 36 -ire nobis Caecubum. COLVM. 12, 3, 8 promis ... et cellariis aliquid appendentibus aut -entibus intervenire. VLP. dig. 18, 6, 1, 3 si diem ad -endum praestituit *venditor vini*. PAVL. dig. 18, 1, 34, 5.

b *incorporea*: ITALA Matth. 7, 2 in qua mensura -si (menti *cod. k*) fueritis, -etur vobis ([VVLG. -si fueritis, remetietur]. *sim.* Marc. 4, 24 -ieritis, remetietur [cod. a: -si eritis, -etur. VVLG. *ut l. 15*]. VVLG. Luc. 6, 38. *ad locos*: TERT. adv. Marc. 4, 17 p. 475, 26 RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 18, 1 AVG. epist. 102, 24 p. 565, 4. 15. 102, 25 p. 566, 7. *al.*). VVLG. Sirach 1, 9 *deus* ⌊dinumeravit et -sus est⌋ (⌊ ⌋ ἐξηρίθμησεν) *sapientiam*. II Cor. 10, 13 non in immensum gloriabimur, sed secundum mensuram regulae, quam (qua *var. l.*) -sus est nobis deus. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 160, 8 deus iustas retributiones -itur operariis horum (*sc. operum bonorum malorumque*). SALON. in prov. p. 980[C] (*ad prov. 20, 10*) ut aliter libret -aturque sibi atque aliter proximo. CASSIOD. in psalm. 107, 7 (*syn.* distribuit).

II ***notionibus secundariis***: **A** *i. q. aestimare, taxare, considerare sim.* (*sc. non quaesita certa magnitudine*. GLOSS.[L] III Abol. ME 19 -itur: perpendit. *subi. est res p. 886, 69. 887, 22. 48. obi. est interrogatio indir. e. g. l. 54. 58. p. 886, 39. 43 sqq. 78 sqq.; acc. c. inf. p. 887, 11. add. abl. instr. l. 33. 40. 49 sqq.; mens. l. 36. 42. 64. p. 887, 32. al.; gen. mens. l. 41; acc. dupl. p. 887, 27. praepp. l. 46. p. 886, 22 sqq. 887, 25. 37. al.*): **1** *corporea*: **a** *generatim*: Ov. met. 2, 188 animo -itur utrumque *caeli spatium Phaethon*. SEN. epist. 114, 27 modica concupiscemus, si unusquisque ... -atur ... corpus. CVRT. 3, 1, 7 non eādem ipsum et incolas aestimatione munimenta -iri. VAL. FL. 2, 480 *beluam* nec montibus ullis nec nostro -ire mari. STAT. Theb. 6, 679 caelo dextram (*sc. vires*) -itur *discum iacturus*. 8, 577 solo corpore -sus Tydea. TAC. Germ. 37, 1 castra ac spatia, quorum ambitu ... -aris molem manusque gentis. VLP. dig. 32, 1, 52, 1 volumina ..., quae quis ingenio suo -itus est. TERT. virg. vel. 17[extr.] fimbriam ... cerebro superponunt .... tanti caput suum -untur (mentiuntur *trad.*). PAVL. NOL. carm. 2, 12 nec vilia *dona* dedigneris ... magno -itus amore. AVG. civ. 11, 22 p. 491, 15 D. quae parva non sua granditate ..., sed artificis (*sc. dei*) sapientia -enda sunt. COD. Theod. 16, 10, 8 simulacra ... artis pretio quam divinitate -enda. NOVELL. Iust. 39, 1 ad dotis ... oblationem ... secundum (*cf. p. 886, 61*) personarum qualitatem -itam (συμμετρουμένης).

b *speciatim i. q. visu aestimare, lustrare, perlustrare*: HOR. sat. 1, 2, 103 -iri possis oculo latus (*cf. l. 57*) *puellae* (LIV. 6, 13, 1 oculis utramque -ens aciem. SEN. Tro. 23 CLAVD. 24, 70. *cf.* Ov. epist. 10, 28 aequora prospectu. STAT. Theb. 10, 840 culmina visu. CYPR. GALL. exod. 110 lumine membra. *v. et l. 56*). SIL. 1, 299 *Hannibal* -sus ... paventia tecta. STAT. Theb. 6, 263 -iri numerum vultusque habitusque suorum. 7, 234. silv. 1, 2, 114 Latias -ire quid ultra emineat matres *Violentilla*. QVINT. decl. 255 p. 46, 15 oculos circumtuli et singulas castrorum -or partes. QVEROL. p. 39, 26 ego latera *puellae* lustro, ego effusa capillorum -or volumina. CLAVD. 15, 67 pavido -imur caerula (*sc. mare*) voto, puppis si qua venit (26, 46). rapt. Pros. 3, 365 qui ... ratem ... procellis obiectare parat, fagos -itur et alnos.

2 *pertinet ad incorporea* (*ad tempus p. 886, 14. 74. al. pro obi. sunt homines p. 886, 3. 10. 20. al. deus p. 885, 49. 73*): **a** *indicatur res, qua -untur*: *α abl.*: CIC. Pis. 68 philosophos Epicureos omnis res, quae sint homini expetendae, voluptate -iri (de orat. 3, 62 fin. 2, 56. 5, 93 qui v. et dolore omnia -untur. Cato 45 neque ... conviviorum delectationem voluptatibus corporis magis quam coetu amicorum et sermonibus -bar. off. 3, 12 vel v. vel indolentia. epist. 7, 12, 2 SEN. epist. 78, 27 BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 2 p. 138, 14). de orat. 1, 7 clarorum hominum scientiam rerum gestarum vel utilitate vel magnitudine -iri (2, 335 leg. 1, 42. Phil. 12, 30 consilium non periculo meo, sed u. rei publicae -ar. QVINT. inst. 12, 11, 29 studia. LACT. inst. 6, 11, 6 non re ipsa vera sed u. 6, 11, 12. *al.*). leg. 1, 41 -itur (emetietur, et mentietur *varr. ll.*) suis commodis omnia (off. 1, 5 s. c., non honestate. 3, 18). 1, 49 virtutem praemio -untur (ment- *vid. trad.*). parad. 20 nec enim peccata rerum eventis, sed vitiis hominum -enda sunt. orat. 23 eloquentiam ... ipsius *Demosthenis* viribus, non imbecillitate sua -antur (PANEG. 12, 1, 4). opt. gen. 10. fin. 2, 48 honestate summum bonum (*cf. l. 74*). 2, 85. 3, 61 Tusc. 1, 90. 110. 3, 49 dolore summum malum (TAC. hist. 1, 8, 1 pari d. commoda aliena ac suas iniurias -bantur. *cf. l. 65*). 5, 94. nat. deor. 1, 113 omnia, quae ad beatam vitam pertinent, ventre -iri (*cf.* SEN. dial. 7, 10, 1 bonum suum cibo. LACT. inst. 6, 20 edendi ac bibendi officium ventris plenitudine -untur. PS. RVFIN. in Am. 4, 1 p. 1071[B] ventris ... ingluvie). Lael. 21. off. 1, 110 *ut* studia nostra nostrae naturae regula -amur (AVG. civ. 8, 7 p. 331, 22 D.). Phil. 2, 111. Att. 8, 12, 5 omnia officio. epist. 10, 25, 3. SALL. Catil. 31, 2 metu pericula. NEP. Eum. 1, 1 magnos homines virtute -imur, non fortuna (LACT. inst. 1, 9, 6. HIER. epist. 58, 1, 1 -iris nos virtutibus tuis. *item* h.: SEN. epist. 71, 6 hominem deo. CE 1552 A 35 [*s. II*] h. ... brevitate sua. LACT. opif. 19, 9 carne). Att. 14, 3 usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione -iri solitum (AVG. civ. 21, 11 p. 513, 12 D. scelus non temporis longitudine, sed ... impietatis m. -endum. *cf. l. 48*). LIV. 3, 54, 3 VELL. 2, 100, 3 VAL. MAX. 8, 13, 5. SEN. epist. 91, 16 non est, quod nos tumulis -aris et his monumentis *eqs.* 93, 4. 94, 72. *al.* STAT. Theb. 4, 499. IVV. 9, 71 quanto -iris pretio, quod *eqs.* PLIN. epist. 8, 11, 2 paneg. 36, 4. PANEG. 3, 14, 4 non ratione dierum aut mensium, sed operum multitudine et effectarum rerum modo Iuliani tempora -untur (*cf. p. 887, 14*). ARNOB. nat. 6, 3 p. 216, 1. LACT. inst. 5, 15, 3 omnia humana non corpore, sed spiritu. 6, 17, 15. IVST. 17, 1, 12 vitae ... finem non annorum spatio, sed imperii terminis -bantur. AMBR. off. 1, 9, 28. CLAVD. 5, 138 spatio ... viarum -itur (ment- *var. l.*) vitam. 16, 19 hoc ego concilio (*sc. senatu*) collectum -or orbem. 21, 347 numero tantum, non robore -sus Romanos. 26, 212. AVG. civ. 5, 20 p. 231, 9 D. *philosophi virtutes* voluptatis corporalis fine -untur (perf. iust. 8, 18 p. 16, 6). *al.*

β praepp.: ad: VLP. dig. 47, 10, 17, 13 *non* debet pater vilissimus filii sui contumeliam ad suam utilitatem -iri. cum: CASSIAN. conl. 20, 3, 1 immensitatem ... *doctrinae* cum exiguitate nostrarum virium -entes (*syn.* conferentes). de: LACT. inst. 7, 5, 5 virtutem maiestatis eius (*sc. dei*) de suorum operum inventione inceptione perfectione -itur. epit. 55, 3 alterius animum de tuo -aris. AVG. civ. 12, 18 p. 540, 19 D. epist. 51, 1 p. 145, 4 CASSIOD. var. 1, 12, 1. ex: CIC. parad. 44 ex eo, quantum cuique satis est, -untur homines divitiarum modum (VLP. dig. 5, 4, 1, 1 qui hereditatem petit, is non ex eo -itur, quod possessor occupavit, sed ex suo iure. CLAVD. DON. Aen. 7, 225). PLANC. Cic. epist. 10, 4, 2 fidelitatis, quam ego ex mea conscientia -or. SEN. suas. 5, 1 *animus* spem ex praesenti -itur. SEN. epist. 92, 25 maiestatem ... eius (*sc. humanae naturae*) ex nostra imbecillitate -imur ([ment- *var. l.*]. PS. PRIMAS. in I Cor. 15, 34 p. 551[A] [*cf. Pelag. p. 221, 14 S.* censentes]). QVINT. inst. 4 pr. 3. 6, 3, 100 men ⟨ex te me⟩tiris? (*ci. Radermacher sec. Buttmann*; mentiris *PV*; mentis *AGM*). AVR. Fronto p. 80, 25 N. dolore te arreptum quo animo didicerim, profecto ex tua proxima sollicitudine -iris. APVL. apol. 19 erras ... si eum ex fortunae indulgentia, non ex philosophiae censura -iris. VLP. dig. 5, 1, 61 pr. periculosum esse ex persona rei hoc (*sc. quid veniat in iudicium*) -iri. PANEG. 6, 1, 3. 6, 11, 3 quid ipsos maneat, ex regum suorum cruciatibus -untur. 12, 9, 1. LACT. inst. 7, 4, 2 quod an fieri possit, ex immensitate rerum ... facile est ... -iri. HIL. in psalm. 1, 8 AVG. civ. 12, 24 p. 550, 31 D. *al.* VICTRIC. 1 ex gaudio praesenti -or, quantum ... perdiderim. 5. CONSVLT. Zacch. 1, 26 p. 32, 20 (*syn.* pensare). EVSTATH. Bas. hex. 1, 11 p. 880[A] ex magnitudine corporum circumscriptorum -amur (ἀναλογιζώμεθα) illum infinitum (CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 108, 12). EVGRAPH. Ter. Andr. 432 senex animi cogitationem -itur ex vultu. in *c. abl.*: HIL. in Matth. 6, 7 (*ad Matth. 7, 29*) in verborum ... virtutibus effectus potestatum -bantur. AVG. epist. 102, 26 p. 567, 16 (*ad Matth. 7, 2*) in voluntate ... propria -etur bonus homo bona facta, et in ea -etur (*ad p. 885, 15*) ei beatitudo. ENNOD. dict. 1, 8 p. 425, 7 in cano flore spem fructuum -itur agricola. epist. 1, 10, 4 p. 20, 18. per: OROS. apol. 19, 8 quantum ... de dei adiutorio gaudeam, per ⟨id⟩ -ire, quod *eqs.* EVSTATH. Bas. hex. 2, 2 p. 880[D] si tamen valet tellus cunctam per se dei sapientiam -iri (*cf. antea*: coaequare. *gr.* ἐκμετρεῖν). pro (*aliter p. 887, 25*): PANEG. 4, 15, 7 pro auxilii copia negotiorum ratio -enda est. RVFIN. Orig. in lev. 16, 2 p. 496, 23 -iri doctrinam pro virium qualitate. secundum (*cf. p. 885, 46*): BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 194, 26 Stoici ... id, quod ex casu fit, non secundum ipsius fortunae naturam, sed secundum nostram ignorantiam -untur. in Porph. comm. sec. 2, 5 p. 185, 22.

γ enuntiatis secundariis: HIL. trin. 12, 27 opinione ... ita praeterita -imur, ut *eqs.* (MAR. VICTORIN. ad Iust. 11 AVELL. p. 52, 3). ENNOD. opusc. 4, 38 p. 392, 6 -itus est fomitis sui lucem, dum vidit alieni.

δ res, qua -untur, est subi.: SEN. epist. 39, 6 necessaria -itur utilitas (*cf. p. 885, 70*).

b *non indicata re, qua -untur*: *α generatim*: SEN. dial. 9, 9, 2 adsuescamus ... usus rerum, non ornamenta -iri. nat. 1 praef. 17 sciam omnia angusta esse -sus deum. 3 praef. 3 cotidie brevitatem temporis -etur *animus*. epist. 24, 2 malum tecum ipse -ire ac timorem tuum taxa. 88, 41 -ire aetatem tuam (QVINT. inst. 12, 11, 13). CVRT. 7, 8, 14 stultus est, qui ... *arborum* altitudinem non -itur (*Lauer*, -it *codd.*). LVCAN. 8, 527. SIL. 9, 452 ductores pugnae..., quantum ... auderent, propius -si (AVR. VICT. Caes. 12, 3 q. queas. AVG. civ. 14, 15 p. 36, 1 D.). STAT. Theb. 11, 347 -ire, quod audes. 11, 683 MART. 12, 98, 8. QVINT. inst. 1, 12, 11 nec quae iam egerint, -untur. 6, 1, 45 -atur ac diligenter aestimet vires suas actor (AVG. serm. 42, 2, 2 ENNOD. opusc. 1, 71 p. 280, 23. *cf.* SVLP. SEV. chron. 1, 38, 6 ad -endas imperii vires populum censere). decl. 289 p. 157, 24 si animum illius -iri velimus. ARNOB. nat. 6, 3 p. 216, 11. LACT. inst.

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 9, 11 cur non ipsius virtutem providentiam potestatem -iris animo? HIL. trin. 4, 38 p. 124^C laborem . . . tanti itineris -amur (*syn.* recordemur). AVSON. 369, 1 p. 95 P. omnia, quae vario rerum -imur in actu, astrorum dominatus agit. CLAVD. DON. Aen. prooem. p. 2, 17. 6, 455. AMBR. exc. Sat. 2, 124 adolescens annos sibi maioris -itur aetatis. AMBROSIAST. in Rom. 11, 34 consilium eius (*sc. dei*) nec comprehenditur nec -itur. RVFIN. Orig. in iud. 2, 3 p. 476, 20 intra semetipsos -entes affectus suos. CLAVD. 26, 402 *Stilicho* legit . . . precantes auxilio -sus numerum, qui congruus esset. rapt. Pros. 2, 12 Venus . . . raptus -itur corde futuros (*cf. q. s.*). CYPR. GALL. gen. 33 *Adam* postquam . . . formatum . . . vidit *deus*, -itur solum . . . volvere curas (*item pendet acc. c. inf.*: 521. 1168. ENNOD. epist. 4, 6, 1 p. 101, 16 angustiorem fuisse regni sui pompam rerum dominus . . . recte -itus est). COD. Theod. 6, 8, 1 provectionis viri inl(ustris) Macrobii tempora -antur (*cf. p. 886, 14*). CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 39, 27 haec ipsa sapiens, haec ipsa -itus (*Rustic.* sentiens. *gr. I 1, 1 p. 99, 26* ταῦτα φρονῶν, ταῦτα μετιών). PETR. CHRYS. serm. 64 p. 379^B SIDON. epist. 9, 2, 2 PAVL. PETRIC. vita Mart. 3, 122. BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 151, 27 licet . . . hoc et in subiecta descriptione (*sc. tabella*) -iri. ENNOD. epist. 4, 21, 1 p. 119, 22. 5, 3, 1 p. 126, 6. GREG. M. moral. 16, 3 verba sua. PASS. Mar. Iac. 13 p. 63, 5 quis digna aestimatione possit eius (*sc. dei*) beneficia -iri? *subi. est res*: BOETH. cons. 2, 1, 15 W. rerum exitus prudentia -itur. ENNOD. carm. 1, 8 praef. 4 p. 528, 20 dum infrenis ambitus rusticantis doctrinae terminum non -itur.

β speciatim: i. q. aestimare, habere, ducere: *c.* pro (*aliter p. 886, 59*): PANEG. 12, 7, 6 auspicium victoriae tuae pro consummatione -bantur. *c. dupl. acc.*: SIDON. epist. 3, 2, 1 quam te blandum pueri, comem iuvenes, gravem senes -bantur. *i. q. definire, discribere*: BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 4 p. 10, 22 octo . . . partes orationis per genera, species, differentias propriaque -imur.

3 *reflexive* se -iri (*cf. p. 883, 23. 884, 76*): a *indicatur res, qua se -untur*: *α abl.*: HOR. epist. 1, 7, 98 -iri se quemque suo modulo ac pede verumst (*cf. Otto, Sprichw. p. 221*). VELL. 2, 120, 1 se magnitudine sua, non fiducia hostium -ens. SEN. nat. 4 praef. 15 nec sorte me, sed animo -sus. epist. 124, 24 CVRT. 8, 6, 18. LVCAN. 8, 346 *Parthus* se simul et Romam Pompeio supplice -sus. PLIN. paneg. 88, 3. *β praepp.*: ad: IVV. 6, 358 nec se -itur ad illum, quem dedit haec (*sc. paupertas*) posuitque, modum. in: STAT. Ach. 1, 41 patriā iam se -itur in hasta. VVLG. II Cor. 10, 12 ipsi in nobis nosmet ipsos -entes (*cf. Pelag. ad l. p. 287, 14 S.* non excedimus mensurae nostrae terminos). infra: VELL. 2, 127, 4 virum . . . semper . . . infra aliorum aestimationes se -entem. pro: SEN. dial. 4, 21, 7 non pro fastigio te tuo -iris. *γ participio*: SEN. epist. 43, 1 non est, quod te ad hunc locum respiciens -aris.

b *non indicata re, qua se -untur*: SEN. benef. 2, 16, 1 cum ille . . . se ipse -sus tanti muneris invidiam refugisset. dial. 5, 7, 2 te simul et ea, quae paras quibusque pararis, ipse -ire. QVINT. decl. 321 p. 262, 29. AVG. serm. 286, 3, 2 prompta anima *Petri*, sed nesciens se -iri. ENNOD. epist. 3, 17 p. 84, 23. 9, 1, 3 p. 228, 14. 9, 30, 2 p. 252, 10 qui se tantum in affectionis muniis non -itur.

B *i. q. permetiri, transgredi, transmeare, gradi* (*quae notio orta videtur a notione -endi passibus p. 883, 36. 884, 37 [cf. etiam eandem notionem voc. gr. μετρεῖν]; ita ut lateat notio cum gravitate ambulandi e. g. l. 55. 59 sq. v. etiam s.* emetior *vol. V 2, 480, 81 sqq.*):

1 *intrans.*: PLAVT. Pseud. 1048 quin hinc -imur (metamur *Dousa*) gradibus militariis?

2 *transitive*: a *localiter*: *α de animantibus* (*de deo l. 61* [*sc. fluvio*]): Ⓘ *usu laxiore*: Ⓐ *proprie*: *spatia terrae*: HOR. epod. 4, 7 sacram -ente te viam (*cf. adn. crit.*). LVCAN. 5, 556 instabili gressu -itur littora cornix. 9, 705 *aspis serpens* Nilo . . . tenus -itur harenas (10, 308 *Nile*, -iris h.). SIL. 3, 339 iuga Pyrenes venatibus . . . -iri. STAT. Theb. 5, 577 *serpens* magno tellurem pondere -sus. VLP. dig. 2, 11, 2, 8 terrā iter -iri (*cf. infra l. 69. 81*). IVL. VAL. 2, 27 spatium. *mare sim.*: LVCIL. 996 vir mare -itur magnum (NON. p. 350, 16 -iri est transmeare). VERG. georg. 4, 389 Proteus, . . . qui . . . aequor . . . curru -itur equorum ([*cf. Jahn ad l.*]. CIRIS 395). OV. met. 9, 448 celeri . . . carina Aegaeas -iris aquas. trist. 1, 5, 61 freta. VAL. FL. 5, 475 tot casus, horrenda tot aquas -si. PS. QVINT. decl. 6, 5 p. 115, 8 per horridos fluctus . . . -ens iter (*cf. l. 63*). IVL. VAL. 2, 27 -so alveo. *transfigendo corpus*: SIL. 4, 292 -itur cuspide pectus. Ⓑ *metaph.*: NOT. urb. Const. praef. l. 6 litteris dediti . . . nunc peregrina gentium nunc secreta terrarum curiosius animo peragrante -untur. ARATOR act. 1, 598 *Stephanus* nivei -itus honorem callis ad excelsi pergit fastigia regis. Ⓘ *strictius i. q. experiri (incommoda), perferre* (*cf. l. 68*): LVCAN. 2, 133 Mario . . . -so, hominis quid fata paterent. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 17 p. 688, 24 armorum periculum se primos esse -suros (*gr. aliter*).

β de rebus: Ⓘ *de navi* (*cf. l. 67*): SEN. nat. 6, 26, 1 quantum navis diurno cursu -iri . . . potest. Ⓘ *de stellis*: CIC. Arat. 231 *stellae* malunt errare vagae . . . atque suo vario motu -irier orbes. CATVLL. 34, 18 *Diana* cursu . . . menstruo -ens iter annuum (*sc. zodiacum. cf. p. 888, 2*). APVL. mund. 33^extr. nec diversis et insperatis temporibus observantissimam legem suorum aliquando itinerum (*i. itinera lege fixa*) -untur (*codd., Kroll*: mentiuntur *ci. Volc., Goldb.*, *Thom.*) astra. Plat. 1, 11 p. 94, 15 octavum *ordinem caelestem* -iri lunam. CENS. 8, 4 eum (*sc. zodiacum*) sol annuo spatio -itur.

b *temporaliter*: OV. met. 8, 565 (*latet notio primaria*) iam . . . duas lucis partes Hyperione -so. APVL. met. 8, 10 quoad dies reliquos -atur annus. CYPR. GALL. gen. 1492 *Ioseph* postquam iam centum triverat annos atque decem iuncti -itus tempora leti.

p. p. p. pro adi.: **1 mēnsus,** -a, -um. *i. q. mensurabilis, finitus*: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 24 p. 1130^D *deus* interminatus, immensus, sed ceteris; sibi terminatus et -us. PS. MAR. VICTORIN. hymn. 1 p. 1141^A immensus pater est; -us atque immensus filius. 3 p. 1145^A aliis immensus, infinitus *deus est* . . ., tibi (*sc. Christe*) -us, tibi finitus. *n. pro subst.* mēnsum *v. p. 883, 42.*

2 mētītus, -a, -um. *i. q. moderatus*: NOVELL. Iust. 46 pr. quod effusum quidem et immensum est, removentes, quod autem . . . -um, subrogantes (μεμετρημένον).

deriv.: mensio, mensor, mensura. metitor. *comp.*: ad-, circum-, com-, di- (de-), e-, per-, re-, supermetior. immensus. *Brandt.*

metipse, -a, -um. [*ex* egometipse, memetipsum *sim.*, *iuncturis scilicet in lingua vulgari ita explicatis, ut* ego metipse, me metipsum *sim. pronuntiaretur; v. Heraeus, Kl. Schr. 79². Meyer-Lübke, REW nr. 5551. cf.* *metipsimus (*l. 22*). *J. B. H.*] [*prov.* medeis; *cf. it.* medesimo, *francog.* même (*ex* *metipsimus). *M.-L.*] DIDASC. apost. 30, 22 nolite ergo -os (*cod., Connolly*; ⟨vos⟩metipsos *Hauler*) . . . spargere (*cf. Const. apost. 2, 59, 2* μὴ οὖν ἑαυτοὺς . . . σκορπίζετε). 61, 4 sq. -os (*Connolly*, et ipsos *cod., Hauler*; ⟨vosm⟩etipsos *Corssen*) nolite conligare et a d(omino) . . . relevati -os (*cod., Connolly*, ⟨vos⟩metipsos *Hauler*) nolite onerare. *cf. Tidner, Komm. 282. Löfstedt, Synt. II 198.* *R.*

(mensuram . . . dicimus, non **mētītiōnem** DIOM. gramm. I 378, 11.)

mētītor, -ōris *m.* *a* metiri. [*sard.* medidore, *hisp.* medidor. *M.-L.*] *i. q. mensor, metator*: FRONTIN. aq. 79 dantur nomine Appiae extra urbem quinariae tantummodo v, quoniam⌊ humilior oritur; et a -bus⌋ (*Dederich*; humiliorturetia -bus *trad.*; meatoribus *falso legit Herschel*) reliquae quinariae . . . intra urbem dividebantur. COSMOGR. 1, 47 (geogr. p. 89) fluvius Bagrada . . . cur a -bus inter fluvios nominatus non sit, ignoramus.

mētītus, -a, -um *v. s.* metior (*l. 13*). *Brandt.*

1.ª meto, -ssuī, -ssum, -ere. [*cf. c. hibern.* methel '*caterva messorum*', *cambr.* anter-metelic '*semiputata*' *et c. gr.* ἄμη '*falx*', ἀμάω '*meto*', ἄμητος '*messis*', *theod. vet.* māen '*metere*', mād '*messis*'. *J. B. H.*] *de formis* (*pro exemplo flexionis stirp. praes. utitur* VARRO ling. 9, 89. 10, 31): *perf.* (*cf. Neue-W. III³ 409*): *perf. deficere docent* (*cf. et l. 47*): DOSITH. gramm. VII 407, 12 (*in schemate flexionis*) -o, messem feci (CHAR. gramm. p. 329, 8 B. PHOC. gramm. V 436, 23. *cf. et l. 49. in usu v. p. 856, 51*). DIOM. gramm. I 379, 16 *inter* verba, quae tempore perfecto deficiunt (*cf.* EXPLAN. in Don. gramm. IV 557, 6). *formam* -ui *agnoscunt*: CHAR. gramm. p. 318, 12 B. -o -is -ui θερίζω. DIOM. gramm. I 367, 26 (*ex Probo*) -o -ui, quod quidam exterminant. SERV. georg. 4, 54 Aen. 11, 68 MART. CAP. 3, 319. PRISC. gramm. II 419, 9 -o . . . quidam -ui, quidam messem feci, sed usus vetustissimorum -ui comprobat. 537, 6. -ui *habent* PAVL. FEST. p. 319, 2 PANEG. 3, 22, 1. 2 HIL. in psalm. 118 aleph 1 p. 359, 12. *saepius inde ab* HIER. *perf.* -ti: LEX Sal. 27, 5 -erit. *depon. perf.* -ssus sum (*de* PROB. inst. gramm. IV 187, 16 *v. p. 891, 80*): IREN. 4, 25, 3 (*v. p. 889, 75*). *p. p. p.* -ssus (*cf.* PRISC. gramm. II 537, 23. 571, 17) *inde a* VARRONE, VERG. -itum: ITALA *v. p. 889, 15.* SCHOL. Iuv. 14, 149. *?* mensum: ITALA IV Esdr. 4, 29 (*φ*, -ssum *ψ et A²*). NOT. Tir. 72, 87 -it. *de notione*: SERV. georg. 4, 54 -unt . . . secant (CLAVD. DON. Aen. 10, 510 p. 358, 20 -ere dicimus secare falcibus segetem. GLOSS.^L III Abstr. ME 26 -ssum secatum. Abol. ME 32 -ssa [*Linds. pro* messata] secta, incisa. *al. cf. p. 855, 83*). GLOSS. θερίζω (*cf. etiam l. 46*) καὶ ἀμῶ. *ubi nihil adnotatur, gr. respondet* θερίζω. *legitur inde a* PLAVTO, CATONE. [*it.* mietere, *prov.* meire. *M.-L.*] [*ex coni.* (*cf. p. 889, 7. 890, 21. 42*): GERM. frg. 4, 152 *pro* tendenti. *falso trad.*: COLVM. 2, 7, 2 *pro* iaciamus (*Lundstr.*). FVLG. myth. 1 praef. p. 6, 16 *v. p. 893, 41.*]

I *sensu* **strictiore** *i. q. desecare, decerpere, demere colligendi, condendi, fruendi causa* (*in fig. etym.*: *p. 889, 9. 60. c. dat. comm.*: *p. 889, 17. 37. c. dupl. acc.?*: *p. 889, 29. c.* de: *p. 889, 6. 70. 81*): **A** *proprie*: **1** *de hominibus* (*de re pro homine*: *l. 73. al.*): a *c. obi.*: *α frumenta sim. secando, fruges carpendo*: PLAVT. Poen. 1020 (*interpol.?*) ut hortum fodiat atque ut frumentum -at (VARRO rust. 1, 37, 1 quae -as *senescente luna* ut f. et caeduas silvas. HOR. sat. 2, 3, 87 frumenti quantum -it Africa [*cf.* SIDON. carm. 22, 171]. *al.* [*v. vol. VI 1421, 71*]). CARM. Macr. Sat. 5, 20, 18 hiberno pulvere, verno luto grandia farra . . . -es (VARRO rust. 1, 69, 1. OV. fast. 2, 519 *opp.* iaciebant, *syn.* resecta). CATO orig. 57 hordeum (*v. vol. VI 2967, 72*). VARRO rust. 1, 2, 6 illic . . . quemadmodum quicquam seri aut alescere aut -i possit? 1, 6, 3 nec non susum quam deorsum tardius seruntur ac -untur. 1, 39, 2. 1, 50, 3 spicas (PAVL. FEST. p. 319, 2. VVLG. deut. 23, 25 falce). VERG. Aen. 4, 513 falcibus . . . -ssae (messe *FM*, *cf. falsam interpret. Claudi Don. 12, 410 p. 602, 5*) ad lunam . . . herbae (*cf.* OV. epist. 6, 84 cantatā pabula f. -it. *v. etiam l. 79 et p. 889, 63*). DIRAE 73 -at . . . iuncos, spicas ubi legimus olim. TIB. 3, 8, 17 FEST. p. 234, 23. SEN. Oed. 783 decima iam -itur seges ([*i. decimus annus iam praeteriit*]. GELL. 2, 29, 8 VVLG.

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lev. 19, 9. *al. v. etiam l. 73 et p. 890, 46*). epist. 86, 16 eodem die vidi fabam -entes, milium serentes (COLVM. 2, 12, 2 PLIN. nat. 18, 257). COLVM. 2,12, 2 sqq. *tot modii* -untur una *opera* (*cf. et l. 24*). 10, 426 -imus laeti tua munera, ... Iacche (*cf.* PLIN. nat. 14, 36 *uvam* [AVR. Fronto p. 69, 19 N. u. -endis operam dedimus. TERT. anim. 21, 4 p. 334, 17 nemo de spinis -at ficus et de tribulis u.]. 17, 185 maior ... pars terrarum ita supinam in tellure vindemiam -it [metuit *codd.*]). CALP. ecl. 2, 74 holus. 3, 82 occidua ferales nocte lupinos. PLIN. nat. 12, 50. 89. 17, 94 Baetica ... uberrimas messes inter oleas -it (LEX Sal. 27, 5. *cf. p. 859, 32*). 18, 56 fruges (HIER. in Ezech. 40, 17 sqq. p. 384A centesimam f. MART. CAP. 6, 694 bis ... f. -it *India. cf.* SVLP. SEV. chron. 1, 18, 9 fructus [*v. etiam l. 66*]). 18, 69 triticum (18, 298. *al.*). 19, 6 -itur (*'an nectitur?' Mayh.*) ..., quod ventos in mari optet (*sc. linum*). *al.* HOMER. 886 maturas ... -it robustus messor aristas. ITALA iud. 15, 5 (Ps. Aug. spec. 136 p. 686, 4) succendit ⌊spica eorum et quae -ita erant⌋ (⌊⌋ *S*, eas quae triturae erant *cett.* [*LXX* τὰ προτεθερισμένα, *Vulg. aliter*]). HEGES. 5, 15, 1 p. 321, 4 arat Aegyptius Romanis, serit de suo quod illis -at. VVLG. lev. 25, 5 quae sponte gignit humus, non -es (*cf.* 25, 11 *et infra l. 31*). *al.* CAEL. AVR. chron. 1, 1, 25 olivas ex viridi novitate -ssas. *al.* *notabiliora*: PLIN. nat. 12, 54. 58 *tus.* PALLAD. 7, 7, 1 non esse idoneas ad -endum *mel* crates favorum. *silvas: v. p. 788, 72.*

β agros sim.: PROP. 4, 10, 30 in vestris ossibus arva -unt. GRATT. 314 dum ... nardiferum ... -unt Gangen (*i. Indiam*). COLVM. 2, 12, 6 iugerum agri eius ... -it unus. VAL. FL. 7, 367 famulae *Medeae* ..., quae ... iuga feta -it. VVLG. Iac. 5, 4 merces operariorum, qui -uerunt (τῶν ἀμησάντων) regiones vestras. apoc. 14, 16 (*in allegoria*) -ssa (demessa *Clement.*) est terra. VITAE patr. 5, 17, 20 locum, quem -ssuri eramus. *metonymice fere i. q. incolere*: SIL. 8, 565 qui Batulum Nucrasque -unt.

γ c. dupl acc.?: AVG. quaest. hept. 3, 89 p. 308, 26 quae ab se surgunt (*cf. l. 18*) agrum tuum (*cf. Löfstedt, Synt. I² 250*, ⟨ab⟩ agro tuo *Zycha; LXX lev. 25, 5* τὰ αὐτόματα ἀναβαίνοντα τοῦ ἀγροῦ σου) non -es.

b *abs.*: VARRO ling. 8, 57 lassus sum -endo. rust. 1, 50, 2. 3 cum est matura seges, -endum. CAES. Gall. 4, 32, 5 in -endo occupatos. VERG. georg. 2, 410 primus humum fodito ..., postremus -ito. ELEG. in Maecen. 1, 95 victus aret victusque -at. LIV. 42, 65, 2 passim vagantis per agros Romanos -ere. SEN. epist. 9, 7 quod interest inter -entem agricolam et serentem. 60, 2 quamdiu nobis populus -et? COLVM. 2, 20, 2 -endi genera. PLIN. nat. 4, 90 *Hyperboreos* serere matutinis, meridie -ere. 18, 341 GELL. 2, 29, 8. 11. MIN. FEL. 17, 6 arandi -endique tempus (ITALA cant. 2, 12 [Greg. Ilib. RevBén. 28, 1911, 17] t. -endi [τομῆς, *Vulg.* putationis] advenit. *cf.* VVLG. apoc. 14, 15 [*in alleg.*] venit hora ut -atur). PANEG. 3, 22, 1. 11, 15, 4 -endo et vindemiando deficimus. VVLG. gen. 45, 6 *opp.* arari. IV reg. 19, 29 seminate et -ite (Is. 37, 30. *cf.* Mich. 6, 15). *al.* RVFIN. hist. mon. 18 p. 440C. VITAE patr. 5, 14, 14 pergens ad -endum (*gr. Nau 1909 p. 376 n. 291* εἰς τὸ θέρος. *v. etiam p. 856, 83*). GREG. TVR. vit. patr. 10, 1 p. 706, 21 -at super examen vesparum (*seq.*: messem ... expediit). *al.*

2 *de bestiis i. q. depasci, consumere* (*aliter* VVLG. Matth. 6, 26. Luc. 12, 14 *corvi* non seminant neque -unt): OV. am. 3, 10, 40 ferus in silva farra -bat aper (met. 8, 291 matura -it fleturi vota coloni). STAT. Theb. 10, 319 gramen gentile -entes ... equos. CYPR. GALL. exod. 895 -unt *iuvenci* consumpto palmite vites (*Vulg. exod. 22, 5* depascatur). *de apibus* (*cf. p. 890, 11*): VERG. georg. 4, 54 purpureos ... -unt flores.

B *in imag. et transl.*: **1** *i. q. fructum percipere, aliquid sibi parare* (*crebro in eloc. proverbialibus [cf. Otto, Sprichw. s. v.]. plerumque imag. aliquatenus servata [saepe opp. serere, seminare]. imag. fere detersa: p. 890, 6. 10*): PLAVT. Epid. 265 mihi istic nec seritur nec -itur (*cf.* Merc. 71 tibi aras ..., tibi idem -is. Most. 799 sibi quisque ruri -it). 718 pro bene factis cum mali messim -as (Trin. 32 *morum malorum* licet iam -ere m. maxumam. CYPR. epist. 55, 28 p. 646, 19). CIC. de orat. 2, 261 ut sementem feceris, ita -es. OV. ars 2, 322 sere, quod plena postmodo falce -as. TERT. pudic. 3, 5 p. 225, 10 si pacem hic non -it, apud dominum seminat. resurr. 56 p. 116, 4 ut eadem anima, quae in hac carne ... spem salutis seminavit, in alia ... -at (metuat *P*) fructum (fug. 12, 8. PANEG. 3, 22, 2 f. annorum multiplices. 5, 10, 4 meritorum. HIL. in Matth. 10, 2 erat *spiritus sancti* ... copiosissimus f., sed nondum -ssus [missus, messis *vv. ll.*]. HIER. epist. 52, 3, 5 studiorum. 64, 20, 6 vitae aeternae. tract. in psalm. I p. 6, 26 ut f. accipiat, f. -at de scripturis sanctis. RVFIN. Basil. hom. 3, 5 pecuniae. PRVD. cath. 4, 93 domino [*cf. p. 861, 63*]. *cf.* CYPR. epist. 37, 2 p. 577, 19 qui gloriam seminastis, frugem gloriae -itis). adv. Marc. 1, 29 p. 331, 22 (*cf.* VVLG. Gal. 6, 8) is -et (*antea*: colliget) segetem (IVVENC. 4, 242), qui seminavit (IREN. 4, 25, 3 duo testamenta, in quibus alii ... seminaverunt, alii vero -ssi sunt [*cf.* VVLG. Ioh. 4, 37. *sim.*: Matth. 25, 24 -is, ubi non seminasti (*syn.* congregas. Luc. 19, 21 tollis). *al.*]. CYPR. eleem. 24 p. 393, 3. VVLG. psalm. 125, 5 qui s. in lacrimis, in exultatione -ent [*cf. p. 890, 8*]. Os. 10, 12 s. vobis in iustitia et -ite in ore misericordiae. Ioh. 4, 35. I Cor. 9, 11 carnalia vestra -amus [*opp.* vobis spiritualia seminavimus]. II Cor. 9, 6 qui parce s., parce et -et et qui s. in benedictionibus, de benedictionibus et -et. Gal. 6, 8 qui s. in carne sua, de carne et -et corruptionem *eqs. al.* AVG. civ. 6, 6 p. 256, 11 D. illa *theologia* ... de diis turpia fingendo s., haec favendo -it; illa mendacia spargit, haec colligit. *v. et l. 58. 62. 65*). COMM. instr. 1, 25, 7 matura iam messis ...: ecce modo -e. HIL. in psalm. 118 aleph 1 p. 359, 12. 125, 11 p. 612, 24 sata sua uno quoque -ssuro. AMBR. Hel. 19, 72 in aqua labores suos seminant, ut pericula -ant (*cf.* VVLG. Iob 4, 8 seminant dolores et -unt eos. prov. 22, 8 mala [Sirach 7, 3]. Os. 8, 7 ventum seminabunt et turbinem -ent. 10, 13 arastis impietatem, iniquitatem -uistis. VAL. CEM. hom. 9, 1 lacrimas. *v. etiam p. 869, 60. 82*). HIER. in Gal. 6, 9 p. 432A opera, quae vel in spiritu vel in carne -amus (VVLG. Gal. 6, 9 tempore ... suo -emus). PAVL. NOL. carm. 31, 452 lacrimis gaudia (*cf.* VAL. CEM. hom. 15, 3 *et p. 889, 77*). VEN. FORT. carm. 1, 9, 24 talibus officiis praemia iusta -et. *al.*

2 *i. q. colligere* (*cf. et l. 16. 32*): HIER. epist. 82, 1 more apum (*cf. p. 889, 53*) ... quidquid dulce ... fuit, artifici eloquio -uisti. AVG. serm. 281, 1, 1 *Christus feminas sanctas* ut -ret, fortitudine implevit.

II *sensu* **latiore** *praevalet aut sola respicitur notio secandi, tollendi*: **A** *i. q. desecare, abscindere* (*c. dat. l. 24*): **1** *proprie*: **a** *flores i. q. carpere* (*accedit notio colligendi: l. 19*): OV. fast. 2, 706 virgā lilia summa -it (*seq.*: decussa ... lilia). MART. 10, 93, 5 ut rosa delectat -itur quae pollice primo. PRVD. perist. 3, 202 carpite purpureas violas sanguineosque crocos -ite! CLAVD. rapt. Pros. 2, 132 germina veris. **b** *barbam, capillos i. q. tondere* (*cf.* GLOSS.L I Ansil. ME 513 -ssas [messes *cod.*] quasi tonsas; de ovibus dictum): MART. 7, 95, 12 barba, qualem forficibus -it supinis tonsor *haedo* (IVV. 3, 186 [SCHOL.: tondet]. SERV. ecl. 1, 28 [*ad* tondenti]). HIER. epist. 147, 6, 2 crinem ..., quem Christo -uerat *virgo*. DRAC. Romul. 5, 148 comam. **c** *virilia i. q. castrare, circumcidere*: LACT. inst. 5, 9, 17 qui virilia sua ferro -ant. PRVD. perist. 10, 1006 hic -enda dedicat genitalia numen reciso mitigans ab inguine. RVT. NAM. 1, 388 genti *Iudaeorum*, quae genitale caput propudiosa -it. *huc spectat*: TERT. adv. Marc. 5, 13 p. 620, 24 eius erit spiritus circumcidens cor, cuius et littera -ens carnem.

2 *in imag.*: CIC. carm. frg. 41, 6 B. vita omnibus -enda ut fruges (*Eurip. frg. 757* βίον θερίζειν). HOR. epist. 2, 2, 178 (*fort. pertinet etiam ad I B 2*) si -it Orcus grandia cum parvis (PORPH.: amputat; et est translatio a segete ac messoribus). MACR. Sat. 1, 8, 9 falcem *Saturno* ... attributam, quod tempus omnia -at et exsecet et incidat.

B *i. q. caedere, percutere, prosternere*: **1** *animantia* (*plerumque in pugna*): VERG. Aen. 10, 512 proxima quaeque -it gladio (SEN. Phoen. 563 quae corripi igne, quae -i g. iubes. BVC. Eins. 2, 27 nec g. -imus. HOMER. 485 terga -it g. *cf.* LACT. inst. 7, 15, 11 gladius ... -ens omnia et tamquam messem cuncta prosternens [HIER. epist. 14, 2, 1]. *sim.*: SIL. 10, 146 Vesulum ... ense -it *Hannibal*). HOR. carm. 4, 14, 31 primosque et extremos -endo. ELEG. in Maecen. 1, 83 cum ... renascentem -ret (*Struchtmeyer*, terret *codd.*, tereret *vulgo*) ... hydram (GERM. 543 -ret cum ... h. Alcides). VAL. FL. 3, 671 agmina ferro ... -am (SIL. 4, 462. 13, 218. 17, 146 *syn.* prostratis opibus). SIL. 14, 134 gregem -ite imbellem ac succidite ferro. 16, 615 hanc segetem (*sc. Hannibalis exercitum*) -e. STAT. Theb. 7, 713 comminus hunc stantem -it, hunc a poplite sectum. 9, 224 ferro colla (CORIPP. Ioh. 4, 753 Partsch [= 5, 109 Petsch.]). TERT. apol. 50, 13 plures efficimur, quotiens -imur a vobis. ANTH. 102, 4 quamvis mater *Medea* ... pignora cara -at. IVL. VAL. 2, 28 -endis Persicis militibus (LACT. mort. pers. 47, 2 tanta vis militum a paucis -batur [*syn.* caedebatur]). HIER. in Os. 6, 11 p. 872A. CLAVD. 8, 466 -itur pellita iuventus. 20, 146 quid stringere falcem *moraris*, qua populos ... -as?

2 *res*: *i. q. dissecare, disicere*: STAT. Theb. 1, 633 Mors fila Sororum ense -it. *i. q. delere, consumere* (*cf. p. 889, 48*): SEN. Phoen. 341 frugem ... flamma -ite natalis soli. PRVD. perist. 3, 104 respice gaudia quanta -as (*cf. Lavarenne nr. 1490*).

part. praes. pro subst. **metēns**, -entis *m.* (*fere plur.*). *i. q. messor*: LIV. 22, 1, 10 (*inde* VAL. MAX. 1, 6, 5) Antii -bus cruentas in corbem spicas cecidisse (*sim.* 28, 11, 2). PLIN. nat. 18, 133 ne *lupinus* -es fugiat exiliendo. TERT. ieiun. 9 p. 285, 11 prandium -ium. VVLG. Ruth 2, 2. 3 post terga -ium (Ier. 9, 22 -is). *in comparatione*: OROS. hist. 6, 17, 5.

deriv.: messicius(?). messivus. messio. messis. messo. messor. messorius(?). messuarius. messura.

compos.: e-, de-, per-, praemeto. *Lambertz.*

2. mēto *v. s.* metor.

metochē *f.*, μετοχή. [*falso trad.*: VITR. 3, 5, 11 *v. p. 891, 44.*] *t. t. gramm. i. q. participium* (CHAR. gramm. p. 470, 9 B. participium -ή. GRAMM. suppl. 63, 13. 213, 39): AVSON. 395, 7 p. 154 P. vale ... Theon, -e (*Auratus*, metodus *V*) set ista saepe currentem indicat.

metodicus *sim. v. s.* meth-.

metoecus (metȳcus: *l. 77. 78. 79*), -ī *m.*, μέτοικος. *i. q. accola, inquilinus, peregrinus, qui in aliena civitate sedem collocavit*: COD. Iust. 10, 1, 4 (*imp. Diocl.*) certa forma super -is (*edd.*, met(r)oicis, metrocis *codd.*) lata est, qui iussu principis in aliam civitatem translati sunt. PANEG. 5, 4, 4 pater tuus civitatem Aeduorum voluit iacentem erigere ... -ycis (*M*, metoec- *Rhenanus*) undique transferundis. LIB. col. I grom. p. 234, 19 ager eius *oppidi* militi -yco (*P*, mendicio *A*, modico *E*) est adsignatus (p. 238, 8 -icis *A*, metricis *E*).

metōnymia, -ae *f.*, μετωνυμία. *saepe scrib.* -nim-, *interdum* -nom- (SCHOL. Hor. *et* Stat., ADNOT. Lucan., GLOSS.) *vel* -num- (*p. 891, 1*). *litt. gr.*: *p. 891, 1. 11. 21. 25. 27.* *acc.* -an: *p. 891, 1. 3.*

t. t. gramm. i. q. denominatio, verbi pro verbo positio (*cf. Ernesti, Lex. rhet. lat. s. v.*): **a** *definitiones*: CIC. orat. 93 hanc *tralationem* [R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*ut in Enn. ann. 310 trag. 88*) ὑπαλλαγὴν rhetores, . . . -αν (metunumian *A*) grammatici vocant, quod nomina transferuntur (*cf.* Mart. Cap. 5, 512 hunc tropum [*ut in Verg. Aen. 1, 115 Cic. Catil. 1, 19*] -an g. memorarunt). Fest. p. 153, 21 -a est tropos, cum ab eo, quod continet, significatur id, quod continetur, aut superior ⟨r⟩es (superiores *aut* superiore *F*) inferiore et inferior superiore (*affert exempla ex Enn. ann. 310. 487 Com. pall. inc. 64*). Qvint. inst. 8, 6, 23 nec procul ab hoc genere (*sc. metaphora*) discedit -a, quae est nominis pro nomine positio ⌊cuius vis est pro eo, quod dicitur, causam, propter quam dicitur, ponere⌋ (⌊ ⌋ *secl. Spalding, Radermacher*). 9, 1, 5 in tropis ponuntur verba alia pro aliis ut in μεταφορᾷ, -ᾳ *eqs.* Sacerd. gramm. VI 467, 7 (*in cap.* de tropis) -a est oratio ab aliqua propria significatione ad propriam proximitatis interpretationem descendens. haec fit modis sex *eqs.* (*cf.* Char. gramm. p. 359, 27 B. Diom. gramm. I 458, 13 Isid. orig. 1, 37, 8). Don. gramm. IV 399, 15. 400, 7 -a est [dictio] quaedam velut transnominatio *eqs.* (Cassiod. in psalm. 2, 4 p. 37C haec figura graece dicitur -a, latine t., quoties intellectum rei . . . verbis alienis ac translaticiis indicamus. 104, 38. *cf.* 65, 1 -a id est transmutatio). Pomp. gramm. V 307, 1 -a est quaedam denominatio *eqs.* Gloss.

b *exempla* (*cf. l. 1. 3. 6*): Porph. Hor. carm. 1, 20, 10 ⟨uva⟩ pro vino -ᾳ τρόπῳ dicitur (epist. 1, 18, 105 tropus -a [2, 1, 189 Serv. Aen. 1, 1 p. 5, 15 Comment. Lucan. 1, 219]). epist. 1, 16, 18 est figura per -am (Schol. Hor. carm. saec. 21 tropus p. -am). 1, 19, 13 -a: ⌊id quod fit pro eo qui facit⌋ (⌊ ⌋ *del. Petsch.*). Don. Ter. Eun. 732 vide tres -ας. Serv. auct. Aen. 1, 177 Cererem -a (-mina *C*) pro frumento (*cf.* 10, 365). 3, 138. Schol. Verg. Veron. Aen. 1, 1 p. 414, 8 arma . . . hic per -αν bellum intellegemus (Adnot. Lucan. 6, 270 dictum [Ps. Hil. Arel. in epist. canon. p. 208 a 25 -nom-]. Evgraph. Ter. Andr. 565 p. 198, 39. *cf. etiam l. 23*). Schol. Hor. sat. 2, 3, 83 Comment. Lucan. 1, 695 Schol. Stat. Theb. 1, 509.

metōnymicōs *adv.*, μετωνυμικῶς. *litt. gr.: l. 35. 39. i. q. per denominationem, translative*: Porph. Hor. carm. 3, 12, 4 'qualum' -s pro lanificio dixit (epist. 1, 18, 10 sq. Schol. Verg. Bern. georg. 1, 414 [-tanim-]. Schol. Hor. carm. 3, 12, 4 [-nim- *aut* -nom- *codd.*]. Comment. Lucan. 3, 97 [*cf.* 3, 76 -ς (*B*, -nim- *C*) locutus est]. Schol. Stat. Theb. 1, 147 [-nim- *aut* -nom- *codd.*]). epod. 13, 16 -s mare intellegamus. epist. 2, 1, 193 -s Corinthus pro vasis Corinthiis (Comment. Lucan. 1, 19. *cf. l. 33. 41*). Schol. Verg. Bern. georg. 3, 345. Schol. Hor. epod. 1, 14 (*om. A V, Keller*). Comment. Lucan. 1, 695. 3, 143 (-ς *B*, -nim- *C*). 4, 50 (-nim- *C*). 9, 432. 616. 863. Gloss.[L] IV dub. Plac. P 14 Pomona . . . interdum pro ubertate pomorum -s ponitur.

' **metopa**, -ae *f.*, μετόπη. *ubique fere scrib.* -oph-. *t. t. archit. i. q. intersectio (cf. l. 44), intertignium (cf. l. 47), pars denticuli aut zophori (cf. l. 46)*: Vitr. 3, 5, 11 intersectio, quae graece -η (metoc(h)e *codd.*) dicitur, sic est dividenda, uti *eqs.* 4, 2, 2 *loco contextus minus certi.* 4, 2, 4 utraque . . . et inter denticulos et inter triglyphos quae sunt intervalla -ae nominantur. *ibid.* quod inter duas opas est intertignium, id -η (-pha *GH*) est apud eos (*sc. Graecos*) nominatum. 4, 3, 2. 4 triglyphi cum suis -is. 4, 3, 5 sqq. *R.*

metōpium, -ī *n. et* metōpion, -ī *n.*, μετώπιον. *scripturas depravatas v. l. 55. 57. unguenti genus, quod fit ex oleo amygdalis amaris expresso adiectis aliis speciebus (cf.* neopum): Plin. nat. 12, 123 si -o vitiata est *gutta balsami*. 13, 5. 8 -um (*ci. Dalec.; an* -on?; -o *trad.*). oleum hoc est amygdalis amaris expressum in Aegypto *eqs.* (*cf. Diosc. 1, 59*). Diosc. 1, 18 miscetur ei (*sc. opobalsamo*) . . . metapiu (*gr. 1, 19, 2* μετώπιον). 1, 35 amigdalinu, quod multi -um dicunt, conficitur sic *eqs.* (*gr. 1, 33, 1.* Gloss. III 569, 55 -on: oleum a.). 1, 64 menpiu (*gr. 1, 59, 1* μετώπιον). 1, 65 virtus est illi (*sc. oleo Mendesio*) similis -o (*gr. 1, 59, 3* τῷ μετωπίῳ).

1. metōpon, -ī *n.*, μέτωπον. *i. q. frons. v. s.* Criu -on (*Onom. II 727, 79 sqq.*).

2. metōpon, -ī *n. et, quod videtur inde depravatum esse*, **melōpos**, -ī *f.*, μέτωπον (*cf. l. 71*). *nomen fruticis, q. e. 'Ferula rubricaulis Boiss., F. galbaniflua Boiss. et Buhse, Peucedanum galbanifluum Baill.' (cf. Berendes, Diosk. Arzneimittell. p. 322)*: Plin. nat. 12, 107 iuxta quod (*sc. Hammonis oraculum*) gignitur *hammoniaci lacrima* arbore, quam -on (-ona *var. l.*) appellant (*cf. q. s. et Diosc. 3, 83, 1* [*v. infra l. 71*]). Sol. 27, 47 arbor est melopos nomine, ex qua profluit lentus umor *eqs.* (*inde* Isid. orig. 17, 7, 13 melopos arbor in Africa Punica lingua vocata, ex qua *eqs.*). Diosc. 3, 93 galbanu lacrimus est ferulae, nascens in Syria, multi -on vocant (*gr. 3, 83, 1* μέτωπον [μετώπιον *trad., cf. 1, 59, 1 ubi* μέτωπον *un. cod.*, μετόπιον *rell.*]).

metōposcopus, -ī *m.*, μετωποσκόπος. *is, qui hominis sortem e frontis eius aspectu vaticinatur*: Plin. nat. 35, 88 quendam ex facie hominum divinantem, quos -os vocant, ex iis (*sc. imaginibus*) dixisse aut futurae mortis annos aut praeteritae. Svet. Tit. 2 -um . . ., ut Britannicum inspiceret, . . . affirmasse *eqs.* *Brandt.*

1. [M]mētor, -ātus sum, -ārī *et* **mēto**, -āvī, -ātum, -āre. *a* meta. *de originatione cf. p. 894, 18. de genere*: Prob. inst. gramm. IV 187, 16 (*inter neutropassiva*) audeo, gaudeo, soleo, -o, fido. Prisc. gramm. II 379, 11 -or (*inter communia*) tam activa quam passiva significatione. 396, 13 ancipiti terminatione in una eademque significatione . . . antiqui ut . . . -o et -or. *vi pass.: stirp. praes. (gerundiv.: inde a* Sen. benef. 7, 3, 2): *inf.* (*cf.* dimetari *vol. V 1, 1195, 69*): Caes. civ. 3, 13, 3 Liv. 44, 7, 2 ? Pavl. Fest. p. 123, 13 Schol. Hor. carm. 2, 15, 15. *ind.*: Sen. Thy. 462 (*v. l. 74*). Comment. Lucan. 5, 374 (*v. l. 33*). *fut.*: Vvlg. num. 34, 10. *stirp. perf.: part.*: Hirt. Gall. 8, 15, 2 Hor. sat. 2, 2, 114 carm. 2, 15, 15 Liv. 44, 37, 1 Ivl. Val. 1, 27 *bis.* Avson. Mos. 9 Amm. 27, 2, 5. 28, 4, 19 (*v. infra l. 16*). 31, 9, 1 *et v. l. 34. 62. 63.* Pavl. Nol. carm. 21, 481. 28, 88 Cypr. Gall. gen. 545 lev. 34 *et v. l. 65. p. 893, 11.* Mart. Cap. 1, 27 Sidon. carm. 2, 274. *cf. p. p. p. pro subst.* -ātum: *p. 893, 82 sqq. formae act.: stirp. praes.: inf.? v. l. 69. ind. (cf. p. 891, 80. 83. 893, 48): impf.*: Cvlex 174 Iord. Rom. 294. *stirp. perf.*: Iord. Rom. 309 Greg. Tvr. vit. patr. 5, 2 (*v. infra l. 42*). *e verbi dep. formis rarioribus nota imper.* -are: Avson. Mos. 419. *de notione (cf. l. 22. 26. 30. 31. 69. p. 893, 47. 74)*: Char. gramm. p. 465, 13 B. -or μετρῶ, -tus sum. *de diff. q. e. inter* -or *et* metior: Diom. gramm. I 378, 8 *v. p. 883, 37.* Serv. georg. 2, 274. *inde a* Coel. hist., Caes. [*e coni.: l. 33. p. 893, 70: in l. corr.*: Amm. 28, 4, 19 digitis ut (et *V*) -tis abit (ue id *V*). *v. app. crit. inc. ad* -ari *an ad* metiri (*cf. et l. 74. 83. p. 893, 16. 24. 38. 41*): Lvcan. 6, 32 (*antea*: ut . . . hostem cingeret . . . aggere) -atur (metitur *al.*) terras oculis *eqs.* Stat. silv. 5, 2, 43 metiri (-ari *Itali et vulg.*) Bolanus agros *sc. castris.*]

I ***sensu primario*** *i. q. vel adhibito instrumentorum (metae, perticae, al.) auxilio vel mero animi (infra l. 79), oculorum iudicio actui dimetiendi operam dare* (Gloss. χωρομετρῶ): **A** *de agrimensorum sim. opera (passim add. ubi [infra l. 37. 41 sqq. al.], quo modo [infra l. 34. 39. 62. 63. al.])*: **1** *in castris praeparandis, limitandis, locandis (obi.* vallum *infra l. 63*; spatium *infra l. 66*): **a** *sensu strictiore*: Pavl. Fest. p. 123, 13 *v. vol. III 549, 36.* Veg. mil. 3, 8 p. 82, 10 in -andis c. . . . locum bonum legere *eqs.*, . . . ita . . . ab agrimensoribus podismum mensurae colligi oportet, ut *eqs.* **b** *sensu latiore de imperatoris opera castra locantis, constituentis* (Schol. Verg. Veron. georg. 2, 274 verbum de c. locandis [Schol. Hor. carm. 2, 15, 15. Gloss.[L] III Abstr. ME 33 -ari constituere vel locare]. Comment. Lucan. 5, 374 certo itinere confecto cotidie c. -antur [*Usener*, mut- *codd.*]. *inter negotia imperatoria*: Paneg. 2, 10, 3 c. -ari. Amm. 25, 11, 11 salubriter et caute c. -ta): **α** *sensu activo*: Coel. hist. 41 *v. vol. III 549, 37.* Sall. Iug. 106, 5 Sulla . . . ortu solis c. -batur (*sic de imperatore* [*cf. l. 33*]: Liv. 27, 48, 2 cum c. -ari Poenus in tumulo super fluminis ripam vellet. 35, 14, 9 c. -ari primum docuisse Pyrrhum [Amm. 24, 1, 3 P. . . . c. -andi scientissimus]. 36, 10, 12 c. -tus latius quam pro copiis. Plin. nat. 18, 32 *C. Marii* peritia c. -andi. Frontin. strat. 2, 3, 9 Tac. ann. 1, 63, 5. 2, 8, 4. 13, 41, 1 Flor. epit. 2, 6, 36. 50 aput Metaurum. *al.* Greg. Tvr. vit. patr. 5, 2 p. 678, 20 in . . . vici prata c. -asset). Liv. 21, 48, 6 Romanos -antis c. (29, 28, 1 in . . . tumulis. 34, 28, 3. *cf.* Cypr. Gall. iud. 369. *abs. [l. 51. p. 893, 80] obi. facile supplendo aliter*: Liv. 37, 38, 6 R. . . . posuerunt c.; -antibus et muniendo occupatis *eqs.*). 44, 7, 2? (*v. l. 59*). 44, 36, 6 -rentur *primi ordines* frontem castrorum. Cvrt. 3, 8, 19 -ari suos c. Itin. Alex. 35 praemissos c. -tum. Itin. Anton. Plac. rec. A 41 c. -ti sunt. Vvlg. num. 1, 52 *v. vol. III 549, 45.* III reg. 20, 27 contra eos. Marcell. chron. II p. 98, 512, 4 Iord. Rom. 309. *inde ab* Hier., *ut videtur (sed cf. supra l. 47. 48), uno verbo* castramētor, *v. vol. III 543, 63 sqq., ubi add.*: Iord. Get. 26. 292. *abs. (cf. p. 893, 80) i. q. castra ponere, habere; considere*: Itala I Macc. 3, 42 rec. B exercitus -batur (*gr.* παρεμβάλλουσιν, *Vulg.* adplicabat) in finibus eorum. 11, 67 rec. B exercitus . . . -ti sunt (*gr.* παρενέβαλον, *Vulg.* adplicuerunt) apud *eqs.* Vvlg. num. 1, 50 per gyrum tabernaculi -buntur *sc. levitae.* 3, 23 post tabernaculum -buntur ad occidentem. III Esdr. 8, 43 -ti fuimus (*gr.* παρενεβάλομεν) illuc triduo. **β** *pass. (v. etiam l. 27. 33. 34)*: Caes. civ. 3, 13, 3 *v. vol. III 549, 40.* Hirt. Gall. 8, 15, 2. Liv. 44, 7, 2 secundis castris pervenit ad Dium -arique (*sensu act. sec. H. J. Müller*) sub ipso templo . . . iussit. 44, 37, 1 -ta c. impedimentaque conlocata. Sen. benef. 7, 3, 2 -anda in ripis hostilibus c. Spart. Sept. Sev. 8, 9 locum c. -andorum. Amm. 24, 4, 6 -tis . . . salubrius c. 24, 8, 7. 27, 2, 5 vallo oportune -to (31, 9, 1). 31, 3, 5 oportune. Vvlg. num. 1, 51 cum c. -anda *sc. erunt* (*corrig. vol. III 543, 71, v. app. crit.*). Cypr. Gall. exod. 1134 populus -ta in c. locatus. Ios. 4 c. . . . -ta . . . imponere ripae. Sidon. carm. 2, 274 -to spatio castrorum.

2 *in similibus agrimensorum (auguris l. 77 sqq.), architectorum al. negotiis*: **a** *spectat ad agros dimetiendos, dividendos* (Non. p. 137, 12 -ari [-are *codd.*] partire . . . Vergilius georgicorum lib. II [*v. l. 71*]. Caelius [*v. supra l. 35*]): Verg. georg. 2, 274 (*de vinea instituenda*) si pinguis agros -bere (Serv. *ad l.* eliges. Schol. Bern. dispones et eliges. Schol. Veron. *v. supra l. 30*) campi (Liv. 21, 25, 5 triumviros agrum -antis. Sen. Thy. 462 nullus mihi ultra Getas -atur [metitur *A*] . . . ager. *cf.* Dirae 45 pertica qua[e] nostros -ta est . . . agellos [Hor. sat. 2, 2, 114 -to in agello . . . mercede colonus]). Plin. nat. 2, 175 latissima rura -tus. Avson. Mos. 9 arva . . . -ta colonis. **b** *ad regiones inaugurandas*: Liv. 1, 10, 6 (*verba Romuli sollemnia; cf. E. Norden, Aus altröm. Priesterbüchern p. 88 adn. 1*) templum his regionibus, quas modo animo -tus sum, dedico *eqs.* **c** *ad partes aedificii disponendas*: Hor. carm. 2, 15, 15 decempedis -ta privatis . . . porticus (Schol. *ad l.*: mensurata, disposita. Hier. epist. 14, 6, 1 amplas p. et ingentia tectorum spatia -aris [metiris *al.*]). Prvd. perist. 11, 151 -ando eligitur tumulo locus. psych. 825 Concordia . . . -tura novum iacto fundamine

[Dittmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

templum. **d** *ad urbis condendae formam describendam*: PLIN. nat. 5, 62 -tus est eam (*Alexandriam*) Dinochares architectus ... XV passuum laxitate *eqs.* (7, 125). IVL. VAL. 1, 27 p. 36, 26 -tae primum discretaeque urbis (*ibid.* p. 36, 28 lineae ductae ab architectis ..., quibus spatium et descriptio -tae u. notaretur. HEGES. 3, 5, 2 -andae u. spatia). **e** *ad fines determinandos*: PLIN. nat. 6, 57 Posidonius ab ... ad ... -tus est *Indiam; ... Galliam* ⟨ab⟩ ... ad ... -batur. VVLG. num. 34, 10 inde -buntur (*de hebr. v. Kittelii app. crit.; gr. καταμετρήσετε, Itala Lugd. et Mon.* demetietis, *v. vol. V 1, 1195, 35*) fines contra orientis plagam de ... usque *eqs.* CYPR. GALL. Ios. 451 cetera (*i. ceterae partes terrae*) *novem* tribubus -ta traduntur.

B *de aliorum in rebus quibuslibet dimetiendis, determinandis opera*: **1** *i. q. mensurare, mensuram facere*: **a** *sensu locali*: Ov. fast. 1, 309 sub ducibus caelum -bimur illis *astronomis* (*cf.* MART. CAP. 1, 27 circulis [*sc. planetarum*] ... -tis). STAT. Theb. 6, 676 alternis Alpheon utrimque (utrumque *P, Klotz*) ... -ari (*P*, metiri *ω*) ripis (*sc. ad latissimam riparum distantiam inveniendam*). GELL. 1, 1, 2 curriculum stadii ... Herculem (*cf. p. 884, 38*) pedibus suis -tum. TERT. anim. 9, 1 p. 310, 6 longitudinem ... et latitudinem et sublimitatem, quibus -antur corpora philosophi. virg. vel. 17 p. 909, 4 Oe. nobis dominus ... revelationibus velaminis spatia -tus est (*i. velaminum mensuras indicavit*). **b** *sensu temporali*: **α** *generatim* (*cf.* meta *i. q. finis p. 867, 1 sqq.*): AMBR. Nab. 8, 38 adhuc tempora tibi vivendi longa -aris? (metiris, meditaris *al.; gr. Basil. Migne 31, 273ᶜ μακροὺς σεαυτῷ τοὺς χρόνους τῆς ζωῆς ἔπηξας*). CYPR. GALL. gen. 545 -ti terminus aevi. EPIST. pontif. 304 Migne 20, 538ᴬ paucioribus verbis tantorum malorum -bor compendium. **β** *speciatim in re metr. de versu certis pedibus dimetiendo*: CYPR. GALL. lev. 34 -to edicere versu.

2 *fere i. q. instituere, struere* (*sec. locut. q. e.* 'castra -ari'): GRATT. 102 per non adsuetas -antem retia valles. PLIN. nat. 6, 143 Scenitae ... a tabernaculis cognominati, quae ciliciis -antur, ubi libuit.

II ***notionibus secundariis:*** **A** *inde, quod locorum discriptio ab agrimensore ambiente et diligenter omnia circumspectante colligitur, abiit in significationes*: **1** *ambiendi diligenterque examinandi*: CVLEX 174 -bat sese circum loca *serpens*. IVST. 37, 3, 5 opportuna quaeque victoriae suae (*dat.*) -tus est. **2** *ambiendi*: SEN. Phaedr. 506 nemoris ... densa -atur (metitur *al.*) loca ... sedesque mutas (*v. app. crit.*). SIL. 6, 58 per noctem -antur (*i. fugientes pererrant*) agros. *e coni.*: FVLG. myth. 1 praef. p. 6, 16 dum ... colles spatianti -rem (*Ellis*, metirer *Marc.* meterem *cett. codd., Helm*) passu. **3** *diligenter examinandi*: ITIN. Alex. 24 consilia bellica longe tutius oculi -antur. *pendet enunt. interr.*: SOL. 10, 13 ut de excelsiori specula -entur *grues*, quas petant terras.

B *inde, quod ad loca castris idonea eligenda praemitti solebant agrimensores* (*cf. p. 879, 2 sqq. 892, 47*), *ortae sunt significationes*: **1** *dimetiendo praeparandi, in usum futurum eligendi* (GLOSS. *ἑτοιμάζω* praeparo, paro, comparo, -o): NEMES. cyn. 6 *Apollo* late campos -tus apertos ... ducit (*sc. vatem*) per avia. SOL. 32, 23 *crocodilus* -atur locum nido naturali providentia (PANEG. 5, 6, 8 novis vitibus [*cf. p. 892, 71*] l. -ari. VVLG. deut. 1, 33 praecessit vos in via et -tus est l., in quo tentoria figere deberetis. HIL. gen. 36 locos ... -antur semina iussu creatoris). PANEG. 2, 6, 3 animus venturus in corpus dignum prius -atur hospitium (PAVL. NOL. carm. 21, 481 in ... Felicis tectis ... -ta ... hospitia. *cf. etiam l. 79*). 6, 17, 3 naturam ipsam magnis mentibus domicilia corporum digna -ari (*cf.* SIDON. epist. 4, 6, 2 in pectoribus *matronarum* ... sibi sit ... sanctitas ... -ta domicilium). AVSON. Mos. 419 (*ad Rhenum Mosellae aquas excepturum:*) spatiumque novi -are fluenti. PAVL. NOL. epist. 44, 5 p. 376, 18 sibi habitacula (*cf. etiam l. 76*) secreta -ti sunt. PS. AVG. serm. ed. Mai 75, 4 *caeci* manus -antes itinera. RVT. NAM. 1, 345 litorea noctis requiem (*i. quiescendi locum*) -amur harena. ALC. AVIT. carm. 2, 332 regni sedem -ta voluptas.

2 *praecedendi* (*l. 66*), *comitandi* (*non nisi part. praes. c. obi. l. 66*): SERM. RevBén. 57, 1947 p. 125, 91 (= PS. AVG. serm. ed. Caillau 1ᵃ p. 5, 3ⁱⁿ·) -antes angeli nubem corporis Christi *in caelum ascendentis* ianitoribus exclamant angelis: attollite portas *eqs.* VICT. VIT. 2, 50 *episcopus* pergit cum eo -ante officio clericorum ad fontem (2, 51 fit strepitus gaudio -ante irrevocabili populorum. *e coni.*: *ibid.* 1, 48 discussione -ante *i. procedente* [discussionem et ante *codd., corr. Petschenig*] amissa domo vel substantia). 3, 46 quem ... -antibus lacrimis miserat legatum in caelum.

C *retrograde a* mētātum, -ī: *i. q. habitare, tenere* (*cf. p. 892, 52.* GLOSS. manere): **1** *c. acc.*: TERT. adv. Val. 23 p. 200, 11 -atur medietatem (*sc. partis mundi*) *aeon Valentinianorum*. PAVL. NOL. carm. 21, 380 Campanis -anda locis habitacula fixi (27, 397 -anda bonis h. digne. *cf. etiam l. 59*). 28, 88 cuncta ... vicanis circum -ta colonis. 28, 281 qua (*forma*) me ... Christo -andum ponere possim. epist. 18, 5 p. 132, 17 familiare -antur hospitium (*cf. etiam l. 54*).

2 *abs.*: PAVL. NOL. carm. 27, 155 suscipiens humili -antem in pectore Christum. 28, 70 tectis qui -bantur in illis.

part. perf. pass. pro subst. ᵃ**mētātum**, -ī *n.* *de formis* (*cf.* mētātus, -ūs *p. 879, 74 sqq., quo certa declinationis quartae exempla rettulimus. inc.* [*cf. p. 879, 75*]: GREG. TVR. Iul. 28 p. 576, 10 cum ... -u ['*on peut lire* -o' *Bonnet, Lat. de Grég. p. 338*] se reddidisset): *sing.: nom.* -um: *v. infra l. 18.* *gen.* -i: *v. infra l. 22.* *dat.* -o: GREG. TVR. Franc. 10, 2 p. 482, 5 direptam speciem ... -o detulit ([*v. etiam l. 1*]. *at ibid.* p. 483, 5 *exstat* metatus *v. p. 879, 79*). *abl.* -o: *v. infra l. 33.* *plur.*: *nom. acc.* -a: *v. l. 11 sq. 28. 30.* *gen.* -orum: *v. l. 25 sqq.* *abl.* -is: *v. infra l. 24.* *saepissime occurit acc. sing.* -*um* (*l. 21. 23. 34 sqq. apud* GREG. TVR. *23ⁱᵉˢ*). *in serm. gr.*: NOVELL. Iust. 130, 9 *μητατ- ter* (*v. infra l. 30 sq.*). PAP. Flor. I 15, 12 (*a. 563*) ἀπὸ στάβλω (*i. στάβλου?*) μιτάτου (*σταβλομητάτου uno verbo* [*i. q. καταλύματος*] *intellegendum censet Wessely, WklPh. 23, 1906, 427*). MALALAS p. 347, 18 *μιτᾶτα*. CONST. PORPH. caer. aul. Byz. 1, 28 p. 159, 1 τὸ μητᾶτον. 1, 87 p. 393, 9 ἑτοιμάσαι τὰ μητᾶτα αὐτῶν (*sc. τῶν πρεσβευτῶν*). p. 393, 10. *al.* *de notione*: GLOSS. *ἑτοιμασία.* *infra* (*l. 34 sq.*) *in gr. respondet καταγωγή.*

i. q. habitaculum vel hospitium in usum advenarum praeparatum (*cf. supra p. 893, 47 sqq.* ISID. orig. 15, 3, 10 [*antea*: hospitium ... ubi quis ad tempus hospitali iure inhabitat et iterum inde transiens migrat] inde et -um, quia mutatur. *v. etiam Bonnet, Lat. de Grég. p. 290*): **1** *militum* (*cf.* habitaculum *vol. VI 2466, 44,* hospitium *ibid. 3041, 10 sqq.*): **a** *sing.*: COD. Theod. 7, 8, 15 in alterius (*sc. domo*) sibi -um ... vindicandum (COD. Iust. 12, 40, 9, 1. 12, 40, 9, 4). NOVELL. Theod. 25, 2 -i onere sit immunis. GREG. M. epist. 9, 207 p. 195, 3 nullus illic (*sc. in monasterio*) -um (hospitium *al.*) accipiat. **b** *plur.*: COD. Theod. 7, 8ᵗⁱᵗ· de -is (NOVELL. Theod. 25ᵗⁱᵗ· COD. Iust. 12, 40ᵗⁱᵗ·). 7, 8, 16 pr. *domus* aliena ... a -orum molestia (7, 8, 16, 1 COD. Iust. 12, 19, 9). NOVELL. Theod. 25, 1 domos ... -orum praebendorum onere liberasse (COD. Iust. 2, 7, 22, 2). COD. Iust. 2, 7, 24, 2 aediculas ... -orum nomine molestari. 12, 40, 9 pr. -a in suis domibus praestant (*syn. ibid.* hospitia). 12, 40, 11 -orum ... vacationem. NOVELL. Iust. 130, 9 -orum (*gr. μητάτων*) dationis. *ibid.* accipere sibi -a (*ibid. iterum* -a [*gr. μητᾶτα bis*]).

2 *aliorum, maxime eminentioris vel civilis vel clerici ordinis* (*non nisi sing.*): CASSIOD. hist. 4, 25 p. 975ᶜ in vicino episcoporum -o (*gr. Theodoret. 2, 9, 3 p. 120, 5 P. καταγωγῆς*). *ibid.* p. 976ᴮ ad -um episcoporum ([*gr. ibid. p. 121, 8. 10 καταγωγήν, altero loco lat.* habitaculum]. GREG. TVR. Franc. 3, 7. 5, 18 *bis* [*syn.* mansio]. 6, 6. 7, 29 *bis* [*syn.* mansio]. 8, 2 [*syn.* mansio]. 10, 2 *bis. al.*). GREG. TVR. Franc. 3, 15 prosecutus est *eum* ... in -um eius. 5, 39 *ancillam* defigi ante -um. 8, 44 apud -um suum remorati. 9, 6 ad basilicam ... martyris -um habebam (10, 15 ubi Basina -um habebat. VITA Caes. Arel. 2, 24). 10, 2. glor. mart. 43 *legati* -um accipiunt. Iul. 28 (*v. p. 893, 84*). Mart. 4, 21 ut -um requirens hominis cuiusdam ingrederetur hospitium.

deriv.: metatio, metator, metatura, metatus. *comp.*: castrametor; dimeto, praemeto; immetatus. *Dittmann.*

2. metor *v. p. 888, 52.*

1. ᵃ**mētra,** -ae *f.*, *μήτρα.* *i. q. matrix, vulva*: PRISCILL. tract. 3, 69 p. 53, 25 virginalem -am in ministerium divini verbi ad concipiendum ... habitaculum corporis patuisse. PS. PHILO antiq. 24, 8 plasmavi eum in -a eius *eqs.* 32, 1 de -a sterili. 42, 1 conclusit deus -am tuam. *al.*

2. metra (= merra *sc. μύρρα?* merta *?Niedermann in plag.*) genus unguentum (-ti *cod. Epin.*) GLOSS. V 372, 41.

metrāliter *adv.* *a* metrum *sec.* mensuraliter. *i. q. mensurate, ad mensuram*: CHIRON 223 sagittam subicies ..., ut peritoneon ipsum aperias. -r facies, ne intestina laedas (*cf. Veg. mulom. 1, 43, 3* ad mensuram ... peritoneum aperies).

mētrenchytēs, *acc.* -ēn *m.*, *μητρεγχύτης.* *i. q. instrumentum, quo fit clyster uterinus*: SORAN. p. 99, 14 per ferramentum illud, quod -es (metrē citū *h*) dicitur, universa medicamina possumus infundere. CASS. FEL. 78 p. 191, 2 encolpizabis per corneum -en. p. 191, 4 si ... -en non inveneris, per enetera ... id facies (*utrobique* metretiscen *sim. codd.*). ORIBAS. syn. 9, 42 add. 2 p. 353 incymatizas ... per clystere aut mitrencitu (*Aa*, mitrincito *Ab*) *eqs.*

metrēta, -ae *f.* (*m.?: l. 69*), *ὁ μετρητής.* *de orig.*: AVG. in euang. Ioh. 9, 7ⁱⁿ· nomen mensurae est -a et a mensura accepit nomen ista mensura. *μέτρον* enim mensuram dicunt Graeci: inde appellatae -ae (*inde* EVCHER. instr. 2 p. 159, 7. *cf.* ISID. orig. 16, 26, 9 -a [*dett.,* metrum *mell., Linds.*] est mensura liquidorum *eqs.*). *masc.*: GAIVS dig. 18, 1, 35, 5. 7 (*in parte codd. pro fem. habetur*). *cf. etiam l. 79.* *de notione v. l. 65. 79. p. 895, 30.* *in textis gr. subest μετρητής* (*p. 895, 13. 18*), *cui voc. gr. alibi* cadus (*cf. Plin. nat. 14, 98 cum Diosc. gr. 5, 25*) *vel* amphora (*cf. Diosc. 5, 39 et 5, 47 cum gr. 5, 18, 2 et 5, 25*) *respondet.* *de re v. Hultsch, Griech. u. röm. Metrol.² 101. 584. Wilh. Becher, RE Suppl. VII 448. A. Oxé, RhM. 89, 1940, 135 sqq.* [*dub.*: IVVENC. 2, 140 sex ... vascula, quae ternis aperirent ilia is (metris *v. l., Marold, sed cf. p. 895, 21 et Huemer, WSt. 2, 1880, 107*).]

1 *i. q. mensura liquidorum* (*fere olei* [*expresse v. p. 895, 7*] *vel vini; aridorum: p. 895, 13*): *definitur dimensio*: GAVDENT. serm. 9, 25 G. duae (duo *B*) -ae vel tres ⌊id est amphorae vel duae vel tres⌋ (⌊ ⌋ *om. Ω. cf. p. 895, 30 et* AVG. in euang. Ioh. 9, 7ⁱⁿ· -as ... dicit mensuras quasdam tamquam si diceret urnas, amphoras vel si quid huiusmodi. GLOSS. -a amphora dimidia). EVCHER. instr. 2 p. 159, 5 -a una ... habet sextarios centum (METROL. p. 142, 1 [*in cap.* 'de mensuris in liquidis'] duo bati -am faciunt, quod sunt sextarii C). EPIPHAN. de [R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mensur. 11 modum *artabae* (*sc. sextariorum* LXXII) secundum scripturam continet et -a mensura. 29 *chus* est duodecima pars -ae. *i. q. quantitas mensuram -ae adaequans* (*forsitan l. 4, 7, 9 potius ad 2 referas*): PLAVT. Merc. 75 navem, -as quae trecentas tolleret. COLVM. 12, 22, 1 picis liquidae ... -am adde in labrum. 12, 40 *vini* partem decimam, quot -as efficiat, considerato et totidem -as aquae dulcis ... addito. MART. 5, 16, 7 plurimus Hispanas mittet mihi nauta -as (*sc. olei*). GAIVS dig. 18, 1, 35, 5 si vinum ita venierit, ut in singulas amphoras, item oleum, ut in singulos (*cf. p. 894, 68*) -as ... certum pretium diceretur. *ibid. iterum.* 18, 1, 35, 7 si ex oleario pars venierit veluti -ae centum. *ibid.* pretium omnium centum -arum. SCAEV. dig. 19, 2, 61, 1 olei -is tribus milibus impositis. ITALA III reg. 18, 32 (Lucif. Athan. 1, 17 p. 96, 25) foveam, quae caperet duas -as sem⟨in⟩is (μετρητάς, *Vulg.* quasi per duas aratiunculas). IREN. 5, 33, 3 (*ex Papia*) vini. PALLAD. 11, 14, 17 in optimi musti -a una ... absinthii octo uncias ... demittes (*cf.* 12, 20, 1. 3 olei). VVLG. II par. 2, 10 servis tuis dabo ... vini viginti milia -as. 4, 5 *mare fusile* capiebat ... tria milia -as (*hebr. utrobique* בַּתִּים). Ioh. 2, 6 hydriae ... capientes (*cf. l. 17. 30.* CASSIOD. in psalm. 26 concl). singulae -as (μετρητάς) binas vel ternas (*cf. l. 13. 21. allegorice interpret.* GAVDENT. serm. 9, 28. 33 sqq. G. AVG. in euang. Ioh. 9, 7ex. FAVST. REI. serm. 7 p. 249, 28. ARATOR act. 2, 892 ternas capiunt sex vasa -as [*cf. p. 894, 75*], quae veteri de lege novo rubuere liquore).

2 *i. q. vas, dolium, cadus* (*cf. l. 3*): *generatim*: CATO agr. 100 oleum si in -am novam inditurus eris (*cf.* capp. 109 o. si in -am addes). *ibid.* -a oleum non bibet ... et ipsa -a firmior erit. COLVM. 12, 49, 11 *vasa fictilia* tamquam olivariae -ae imbuuntur liquida gummi. 12, 53, 2 -am linito. *ibid.* apertae -ae si quid fecis ... faucibus inhaerebit. 12, 53, 3 aromata ... in eandem -am reponito (*syn. 12, 53, 1* vas olearium quam maximum). IVV. 3, 246 hic tignum capiti incutit, ille -am (SCHOL.: vas, quod amphoram capit). LIB. pontif. p. 54, 8 (*inter vasa ecclesiastica*) -as III ex argento ... portantes medemnos X (*sim.* p. 57, 20. 65, 16 -a, -am, -es, metreas *codd.*). *speciatim i. q. vas, ad quod mensuram examinamus*: CIL IX 2854 **panarios fabricandos** ex metr⟨etis et ponderib⟩us iniquis.

deriv.: metretarius. *v. Onom.*

metrētārius, -ī *m.* a metreta. *i. q. mensor mensurarum liquorum* (*cf. A. M. Collini, Epigraphica 1, 1939, 125*): INSCR. Epigraphica 1, 1939 p. 122 n. 1. 2 (*in aris Solis et Lunae; a. 150*) collegius Herculis -orum, quod consistit ad salicem (*cf. Kahn, Mnemos. s. III vol. 10, 1941, 157 sqq.*).

metriasmos, (-ī) *m.*, μετριασμός. *t. t. rhet. i. q. mediocritas* (*sc. figura deminutionis*): CASSIOD. in psalm. 30, 15 figura est -os, quae latine dicitur mediocritas, quoties rem magnam mediocri relatione proferimus. 34, 15 hoc schema -os, id est mediocritas dicitur *eqs.*

ᵃ**metricus,** -a, -um, μετρικός. *f. gr.* -ή: *l. 73.* [*l. v. dub.*: PRISC. gramm. III 266, 20.]

A *generatim i. q. certis mensuris modulatus*: PLIN. nat. 11, 219 arteriarum pulsus ... in modulos certos legesque -as per aetates ... discriptus ab Herophilo. CLAVD. MAM. anim. 1, 6 p. 42, 20 ex quorum *elementorum* ⌊-o pro portione conventu⌋ (⌊⌋ *Engelbrecht*, -a proportione c. *codd.*) compactis rate dimensionibus ... corpus efficitur.

B *technice*: 1 *in arte gramm. de numeris orationis vel metris versuum*: **a** *adi.*: **α** *i. q. numeris certis compositus*: QVINT. inst. 9, 4, 48 sunt hi (*sc. rhythmi velut dactylus vel iambus*) et -i pedes (9, 4, 52 -is ... p., ⟨qui⟩ ... reperiuntur in oratione. MAR. VICTORIN. gramm. VI 39, 16). DIOM. gramm. I 434, 35 structura (473, 17 congruenti rythmo ac pede composita -a s.). 473, 7 compositionis. AVSON. 195, 10 p. 53 P. epos. CASSIOD. inst. 2, 1, 2 dictionem prosalem -amque. GREG. TVR. Franc. 1 praef. p. 31, 5 versu (*opp.* stilo prosaico). ISID. orig. 6, 2, 17 carmine. **β** *i. q. ad metra pertinens*: PS. CENS. frg. 9, 1 prior est musica inventione -a. PROB. inst. gramm. IV 50, 22 propter rationem -am (53, 12. 15 r. structurarum vel -am. 68, 21 MAR. VICTORIN. gramm. VI 3, 5 [*B*]. DIOM. gramm. I 421, 30 SERV. Aen. 9, 49. *al.*). MAR. VICTORIN. gramm. VI 35, 7 artis (AVG. epist. 26, 4 SCHOL. Ter. p. 79, 7. *v. et l. 72 et cf.* SEDVL. op. pasch. 1, 1 p. 176, 10 -ae numeris disciplinae). 206, 1 (*C*) ars Palaemonis de -a institutione. DIOM. gramm. I 494, 11 regulam. 501, 30 modi -i sunt sex *eqs.* VLT. SYLL. gramm. IV 259, 4 necessitate. MART. CAP. 3, 326 si rhythmicum quid -umque ... assumpseris, profecto Musices impetu ... discerperis, *Grammatica.* 5, 522 iure -o. SIDON. epist. 4, 8, 5 si quid incus -a produxerit. ARATOR ad Vigil. 23 -a vis sacris non est incognita libris.

b *subst.*: **α** *f.* -ή (*l. 73*) *vel* **-a** (*sc. ars*), -ae: GELL. 16, 18, 5 est et alia species κανονικῆς, quae appellatur -ή, per quam syllabarum longarum et brevium et mediocrium et modus congruens cum principiis geometriae aurium mensura examinatur. MART. CAP. 9, 936 *v. vol. VI 2538, 28.* SIDON. epist. 5, 2, 1 musica ponderat ... et -a modulatur. CASSIOD. inst. 2, 5, 5 -a est, quae mensuram (mensuras *ΦΔ*) diversorum metrorum probabili ratione cognoscit (*inde* ISID. orig. 3, 18, 2). in psalm. 80, 3. **β** *m.* **-us,** -ī: *i. q. metrorum peritus, scriptor de proprietatibus et differentiis metrorum disserens*: GELL. 18, 15, 1 animadverterunt -i *eqs.* SACERD. gramm. VI 543, 16. MAR. VICTORIN. gramm. VI 39, 6 inter -os et musicos ... dissensio est *eqs.* 63, 14. *al.* DON. gramm. IV 369, 15. EXPLAN. in Don. gramm. IV 533, 7. 13 tempus ad rythmicos pertinet, syllabae ad -os *eqs.* 533, 19 rythmici temporibus syllabas, -i tempora syllabis finiunt. POMP. gramm. V 125, 11 PRISC. gramm. II 303, 14. *al.*

2 *in arte geometrica*: *m. subst. i. q. scriptor artis geometricae*: CASSIOD. var. 3, 52, 7 *mensuram agrorum* auctor Heron -us (*sc. qui μετρικὰ scripsit? an* ⟨geo⟩metricus?) redegit ad dogma conscriptum.

adv. **metricē.** *i. q. metris versuum adhibitis, poetice*: VITA Alc. Avit. 1 p. 178, 8 multa alia tam prosaice quam -e ... composuit.

metriōs *adv.*, μετρίως. *i. q. mediocriter*: ORIBAS. syn. 2, 7 La p. 97, 1 sqq. Mø. (*in cap.* 'quae infrigdant mediocriter':) appii -os cataplasomenae ..., bromus -us ..., calamus fragmitu folia mediocriter.

⟨δι⟩κεοδότην τῆς μητ⟨ροκολω⟩νείας *Palmyrae* (*i. civitatis, quae cum metropolis tum colonia Romana erat; cf. l. 64*) INSCR. graec. Rom. Cagnat III 1045 (*inter annos 262 et 268; cf. 1040 de eadem civitate* τῆς λαμπροτάτης κολωνείας). *cf.* metropolis, metrocomia.

mētrocōmia, -ae *f.*, μητροκωμία. *i. q. vicus primarius inter omnes, qui eidem civitati subiecti erant*: COD. Theod. 11, 24, 6, 1 -ae ... in publico iure et integro perdurabunt. *ibid.* 4. 6 -ae ... et publici vici (*cf. ibid.* 8). COD. Iust. 10, 19, 8 (*a. 468*) si divina domus ... fundos extra -as possederit. 11, 56 (55), 1 (*a. 468*) quae -ae ... nuncupantur. *ibid.* habitatorem adscriptum eidem -ae.

quinta Latinitas **metrofia** hoc est intellectualis VIRG. gramm. epit. 15 p. 89, 16 H. (= frg. Angel. p. 95, 20).

metrōiacus, -a, -um (-on: *l. 24*), μητρῳακός. *i. q. metrum galliambicum*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 95, 26 *metrum* -on seu ut quidam bacchiacon anaclomenon. 154, 25 quod *metrum* quidam -um, eo quod deum matris cantibus aptum sit meritoque etiam galliambum ... appellarunt.

[**metroidēs** *v. p. 711, 57.*]

mētromania, -ae *f.*, μητρομανία. *i. q. furor uterinus*: THEOD. PRISC. log. 32 *satyriasis* etiam mulieribus ... contingit, quam -am (matr- *b, r*) aliqui appellaverunt. CASS. FEL. 79 p. 191, 7 -am latino sermone matricis furores sive insaniam dicimus. ORIBAS. syn. 9, 45 add. Aa p. 361extr.

metron, -ī *n. v. s.* metrum (*p. 898, 74*).

mētropolicus *v. p. 898, 69. 70.*

ᵃ**mētropolis,** -is *et* -eōs *f.*, μητρόπολις. *de scriptura et formis*: matr-: CANON. Turner I 1, 2 p. 188, 7 rec. VI. *compendia*: m: CIL III 7930. metr: CIL III 1495. 7980. 12590. metrop: CIL III 1175, 8 (*a. 239*). 1428, 3. *al.* INSCR. RevA. VI 2 (1933) p. 431 n. 247. 248. metropol: CIL III 1456, 13 (*a. 238*). *gen. sg.*: -is: *p. 897, 50. 54. al.* -eos: PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 4, 6 p. 748, 6 CONC.S I 2 p. 39, 29 (= I 3 p. 61, 33). I 3 p. 62, 16 GREG. M. epist. 1, 47 p. 73, 16. *acc. sg.*: -im: PEREGR. Aeth. 22, 1. HEGES. 4, 16, 1 p. 265, 7 (-in *v. l.*; *item* RVFIN. Orig. in Ios. 18, 3 p. 410, 7. *al.*). HIER. in Eph. prol. p. 441B. *al. et passim.* -in (*cf. l. 43*): INSCR. RevA. VI 4 (1934) p. 235 n. 6. *nota formam* -im *tamquam indecl.* (*cf. Norberg, Beitr. z. spätlat. Synt., Uppsala 1944 p. 52 sq.*): CONC.S I 3 vers. Tur. p. 119, 18 in Ephesiorum -im (*gr. I 1, 7 p. 84, 34* ἐν ... -ει). p. 140, 4 in Ephesena -im (*gr. I 1, 3 p. 42. 35* ἐν τῇ ... -ει). *abl. sg.* -i: INSCR. RevA. VI 8 (1936) p. 291 n. 129 HIER. in Gal. 2, 3/4 p. 333C. *al.* AVG. civ. 16, 4 p. 130, 8 D. *et passim.* *acc. pl.* -is: COD. Theod. 15, 1, 14 CONC.S II 3, 3 p. 68, 9. *de notione* (*cf. p. 897, 27. 36*): AVG. cons. euang. 3, 25, 71extr. civitatem, quae caput et quasi mater est ceterarum, unde -is appellatur. serm. coll. Morin p. 285, 17 -is mater civitas interpretatur. GLOSS. mater civitatum.

I ***usu originario*:** **A** *i. q. urbs primaria, caput provinciae vel regionis, urbs materna* (*p. 897, 35*): **1** *proprie*: **a** *absolute* (*passim acced. nomen civitatis* [*adi.*: *l. 74. gen. incolarum*: *l. 68. 82*]): **α** *titulus sollemnis honorificus urbium imperii Romani* (*cf. gr.* CIL III 6076 [*a. 163*] splendidissimae civitatis Ephesiorum τῆς πρώτης καὶ μεγίστης -εως τῆς Ἀσίας. 6121 [*Philippopolis; a. 172*]. 12039 Gortyna -ις. *al.* VLP. dig. 1, 16, 4, 5 τῶν -εων Ἔφεσον primam attingere [*cf. 1, 16, 7 pr.* provinciae caput]): INSCR. numm. Cohen IV² p. 95 n. 927 (*aet. Sept. Sev.*) colonia Septimia Tyrus -is (*cf.* INSCR. RevA. VI 8 [1936] p. 291 n. 129 [*in milliario aet. Aureliani*] a T. -i Paneam. COD. Iust. 12, 43, 2 [*a. 382*]). p. 379 n. 28 (*aet. Elagab.*) colonia Aurelia Pia -is Sidon. p. 475 n. 713 (*aet. Alex. Sev.*) colonia Prima Flavia Augusta Caesarensis. CIL III 6058 (*a. 218*) -is Ancyranorum. 1456, 13 (*a. 238*) ordo col(oniae) Sarmiz(egetusae) (-is) (1175, 8 [*a. 239*] c. Vlpia Trai(ani) Aug(usta) Dacic(a) S. (-is). 1428, 3 *al. v. ind. p. 2543.* INSCR. RevA. VI 2 [1933] p. 430 n. 241. p. 431 n. 247 sq.). EPIST. impp. de Asia (Bruns, fontes⁷ p. 272) II 4 per quattuor civitates, quae -is (-εις) apud Asiam nominantur (*cf. Marquardt, Staatswesen I 343*). 7 in -i Efesena (ἐν τῇ Ἐφεσίων -ει). HEGES. 3, 5, 2 p. 192, 13 urbs ea (*sc. Antiochia*) Syriae ... prima ideoque -is (*Ios. b. Iud. 3, 29* -ις). PAVLA Hier. epist. 46, 3, 4 totius provinciae gloria -i vindicatur. COD. Theod. 13, 3, 11 singulis urbibus, quae -es nuncupantur (*praecedit*: frequentissimis in civitatibus, quae pollent et eminent claritudine). 15, 1, 14 -is vel splendidissimas civitates. NOT. Gall. 1, 1 chron. I p. 584. *al.* EPIST. pontif. 310 Migne 20, 548B divisis ... provinciis, ut duae -es fiant. COD. Iust. 11, 22tit. (*a. 448/450*) de -i Beryto (*cf.* DIG. de conc. dig. 2, 7 Berytiensium -im). 1, 49, 1, 1 (*a. 475*) in -i ... versentur. *al.* **β** *alia*: SOL. 11, 32 in Lemno -is Hephaestia. AMM. 23, 6, 59 Drepsa -is. SERV. Aen. 10, 184. HIER. in Is. 1, 26 p. 41C *Sion* fidelem appellans

[*R.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vel -im iuxta LXX (-ις πιστὴ Σιών). 7, 3 sqq. p. 104A *syn.* caput Syriae urbium. Ps. RVFIN. in Am. 1, 13 sqq. p. 1063B. 5, 3 p. 1075C. AVG. civ. 16, 4 p. 130, 8 D. *syn.* quae civitatum ceterarum gereret principatum. AVELL. p. 258, 30 ITIN. Theod. 30. *al.* *nomorum Aegypti (cf. Kortenbeutel, RE Suppl. VII 449 sqq.)*: INSCR. RevA. VI 4 (1934) p. 235 n. 6 hordei missi ... ex nomo Memphite a⟨d⟩ -in. *de urbe, unde coloniae deducuntur:* AVG. quaest. hept. 7, 9 p. 455, 15 'filias eius' dicit (*Vulg. iud. 1, 27*) civitates, quas ipsa quasi -is instituerat.

b *additur, cuius -is urbs sit*: α *civitatum, gentium*: CIL III 218, 10 (*a. 198*) Seb(aste) Pap(h)os ⟨s⟩acra m⟨etropolis⟩ cibitatioym Cypri (SPART. Hadr. 14, 1. *cf.* IVL. HON. cosmogr. B 45 p. 50, 5 oppida vicina septem, quibus -is Oxyrynchum Heracleum). TYCON. 7 p. 41, 26 Nineve ... -is Assyriorum. COMMENT. Lucan. 1, 10 Parthorum. HEGES. 4, 7, 1 p. 252, 16 urbi Iudaeorum praestantissimae, quae totius gentis -is habeatur (RVFIN. Orig. in Ios. 18, 3 p. 410, 7 AVG. quaest. hept. 6, 15 p. 432, 10). HIER. epist. 129, 5, 3 -is tua, *Iudaee*, ... Aelia. in Ier. 1, 79, 2 Iudaeorum. in Os. 6, 11 p. 871D *tribuum. al.* β *regis*: PEREGR. Aeth. 9, 5 civitas Tathnis, quae fuit quondam -is Pharaonis. γ *regionum*: PEREGR. Aeth. 18, 1 provinciae. SCHOL. Verg. Veron. ecl. 6, 1 Siciliae. HEGES. 4, 16, 1 p. 265, 7 totius Iudaeae. HIER. in Dan. 8, 2 p. 535A regionis Elamitarum. RVFIN. hist. mon. 12 Thebaidis. AVG. in psalm. 47, 6. IORD. Rom. 223 Rodus ... totius Adriae insularum -is. *al.*

c *iunctura* civitas (urbs) -is (*cf. l. 37. 46*): IVL. HON. cosmogr. B 45 p. 49, 15 c. -is, quae Meroe appellatur. PEREGR. Aeth. 22, 1 *Cilicia* habet c. -im Tharso. HIER. in Eph. prol. p. 441B ad -im Asiae c. in Ezech. 16, 6/7 p. 129B -is c. ... secundum illud quod in Isaia (*1, 26; v. l. 1*) legitur: mater urbium fidelis Sion. 21, 18 sqq. p. 206B. in Gal. 2, 3/4 p. 333C in Iudaeorum -i c. *al.* RVFIN. Orig. in Ios. 20, 3 p. 421, 5. ISID. orig. 9, 2, 35 -is c. eorum. *al.* urbs -is: HIER. in Dan. 8, 2 p. 535B u. ... -is et potentissima. in Ier. 4, 34, 5. *cf.* IORD. Get. 92 eiusdem patriae u. famosam -im.

2 *allegorice et translate*: AMBR. fug. saec. 2, 9 (*in interpr. alleg. num. 35, 11*) refugia sunt ita, ut prima civitas sit cognitio verbi ...: haec igitur velut -is *eqs.* *de urbe materna, patria caelesti*: AVG. serm. coll. Morin p. 285, 17 *Hierusalem caelestem* matrem (*cf. p. 446, 18*) ... dicit tamquam -im. CASSIAN. conl. 24, 24, 6 ad illam -im civitatem, ubi noster cursus ... debet esse directus. Ps. PRIMAS. in I Cor. p. 538C ad caelestem -im. *translate*: HIER. adv. Iovin. 2, 8 p. 405, 1B. non potest ante -is et arx mentis capi, nisi per portas eius irruerit hostilis exercitus.

B *in sermone ecclesiastico de ea civitate, cuius episcopo aliarum urbium episcopi subiecti sunt* (*c. gen. regionis: l. 44. incolarum: l. 51. c. adi. nom. propr.: l. 55*): HIER. c. Ioh. 37 p. 389C ut Palaestinae -is Caesaria sit et totius orientis Antiochia (*cf.* PELAG. in II Cor. 1, 1 p. 232, 5 *Achaiae* est -is Corinthus. *al.*). LEO M. epist. 14, 6 ad civitatem -im convenire. CANON. Turner I 1, 2 p. 188, 7 rec. VI qui -i⟨m⟩ tenet (*gr. Mansi 2, 669C τῷ μητροπολίτῃ*). CONC.S I 2 p. 39, 29 (= I 3 p. 61, 33) episcopus Ephesi -eos (I 3 p. 62, 25. 30 ⟨-is⟩ *add. Rustic.* II 3, 1 p. 98, 14. II 3, 3 p. 87, 33 [metropolitis *Φa*]. *al.* RVSTIC. Conc.S I 4 p. 88, 22 nostrae -is. *cf.* CONC.S I 3 vers. Tur. p. 62, 16 patrem nostrum Rufum Thessalonicensium -eos [*I 2 p. 40, 11* metropolitanum]. VITAE patr. Iurens. 1, 5 p. 134, 31 patriarcham. *elliptice*: GREG. M. epist. 1, 47 p. 73, 16 Ianuarius ... -eos Caralis ... coepiscopus noster). II 3, 3 p. 69, 26 -is nomine constituta. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 95, 11 ad Ephesenam -im (*cf. p. 898, 13*). p. 114, 12 a vestra -i. GREG. M. epist. 9, 222 p. 214, 7 ut -is ... ecclesia civitatis Augustodunis ... post Lugdunensem ecclesiam esse debeat. *al.*

II **usu derivato** *m. i. q. metropolita* (*in iunctura sollemni* episcopus -is [*cf. l. 49*] *i.* ἐπίσκοπος μητροπόλεως *gen.* -is *a Latinis pro appositione ad r. q. e.* episcopus *accipiebatur, inde ortus est nom.* -is *masc. omissa v. q. e.* episcopus): GREG. TVR. Franc. 4, 26 p. 157, 13 absque -is consilium. 6, 38 p. 309, 21 coniunctus -is cum suis provincialibus (*cf.* 9, 20 p. 440, 14 CONC. Turon. a. 567 p. 122, 16. *al.* CONC. Paris. a. 556—573 p. 145, 7). 7, 31 p. 352, 3 qui erat -is (*al.*). 8, 2 p. 371, 21 a Bertchramno -i (-e *v. l.*).
deriv.: metropolitanus. *cf. Onom.*

×**mētropolita** *et* **mētropolītēs**, -ae *m.*, μητροπολίτης (*cf. G. Redard, Le suffixe grec -ΙΤΗΣ, -ΙΤΙΣ p. 21*). *nom.* -a: CONC.S II 3, 2 p. 63, 29 VEN. FORT. carm. 3, 6, 20 GREG. M. epist. 14, 7 p. 426, 3. *al.* -es: NOVELL. Iust. 8 notit. 37. -is (*cf. l. 50*): CONC.S II 3, 3 p. 79, 13. 80, 8. 111, 24. *gr. respondet* μητροπολίτης (*aliter p. 898, 3*). [*in codd. saepe variat* metropolitanus.]

1 *i. q. civis* (*l. 75*) *vel magistratus* (*l. 78 sq.*) *urbis primariae*: HIER. in eccles. 1 p. 1013A contemptus mundi non nisi -is convenit hoc est habitatoribus Ierusalem ([*opp.* ad totum ... Israel]. *inde* GLOSS.L III Abol. ME 48 [*om. v*]). NOVELL. Iust. 8 notit. 37 pro ... defensore, si quidem sit -es (*opp.* si ... alterius civitatis). IVLIAN. epit. novell. 15, 60 ante -am et primates civitatis.

2 *in sermone ecclesiastico i. q. episcopus metropoleos*: AVELL. p. 188, 15 a -is culpatus. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 28, 31 locum -ae ... episcopi (CONC.S II 3, 3 p. 87, 33 *v. supra l. 50*. DESCR. Ierus. pr. p. 323 T. GREG. M. epist. 6, 51 p. 426, 22 e. -ae Galliis. 9, 4 p. 43, 1). p. 88, 1. CONC.S II 3, 3 p. 68, 27 ⌊secundum -am⌋ (⌊⌋ metropolitanum *Y*, -ae *Φa MV* [*sec. gr. II 1, 3 p. 60, 32*]) ius habes. p. 70, 2 de uno -a in unaquaque provincia (*cf.* p. 111, 24 provinciae). p. 80, 8 qui tunc -is (*II 1, 3 p. 72, 16 ἐπίσκοπον*) erat. p. 85, 22 a -a suo. *al.* NOVELL. Iust. 6, 2 *opp.* patriarcha (123, 3 GREG. M. epist. 13, 50 p. 416, 23. *cf.* ISID. orig. 7, 12, 4 p., archiepiscopis, -is atque episcopis). 31, 2, 1 IVLIAN. epit. novell. 14, 50 VEN. FORT. carm. 3, 6, 20 Martini sede sacerdos Eufronius fulget -a sacer. GREG. M. epist. 3, 54 p. 212, 8 mos omnium -arum. 14, 7 p. 426, 3 Nicopolitanus -a. *al.*

×**mētropolītānus**, -a, -um. *a* metropolis. *de orig.*: ISID. orig. 7, 12, 7 (*in parte codd.; secl. Linds.*) -i ... a mensura civitatum vocantur. matr-: CANON. Turner I 2, 3 p. 538 can. 26 (met- *vel* maet- *vv. ll.*). [*falso trad.*: EPIST. pontif. 937 Conc.S IV 2 p. 144, 24 *pro* in Ephesena metropoli tam *eqs.*]

A *adi.*: **1** *i. q. ad urbem primariam provinciae pertinens*: a *de rebus*: α urbs (civitas) -a *i. q. metropolis*: urbs: HEGES. 4, 26, 3. COD. Theod. 16, 10, 20 pr. (*opp.* civitates ... genitales). VIRG. gramm. epist. 3 p. 132, 26 H. civitas: CONC.S II 2, 2 p. 26, 21 (= COD. Iust. 1, 5, 8, 7 [*a. 455*]). CANON. Turner I 2, 3 p. 507 rec. IV. INTERPR. novell. Theod. 22, 1 (*cf. Novell. Theod. 22, 1, 8* dummodo civitas ... totius provinciae teneat principatum). IVLIAN. epit. novell. 21, 80. *i. q. patria:* Ps. AVG. serm. 217, 2 in c. -a parentum suorum. β *i. q. urbis primariae proprius*: COD. Iust. 11, 22 (21), 1 (*a. 448/450*) -o nomine (IVLIAN. epit. novell. 27, 98 ius -um et n.). *ibid.* -am habeat dignitatem *Berytus* (*seq.*: sit ... mater provinciae). b *de incolis urbis primariae*: AMBR. epist. 55, 5 -um virum Bononiensi subditum.

2 *in sermone ecclesiastico*: a *de rebus*: α *de civitate sim.*: AVELL. p. 225, 1 episcopus sacrosanctae ecclesiae Scopinae -ae civitatis (p. 378, 17. 527, 19 NOVELL. Iust. 37, 9). CONC.S II 3, 2 p. 95, 6 non tantum sedi aliquid Constantinopolitanae praestantes quantum -is urbibus *eqs.* (u. *om. in altera vers.* p. 97, 33; *II 1, 3 p. 118, 9* ταῖς μητροπόλεσι). CANON. Turner I 1, 2 p. 120 (rec. I *et* II) ecclesiis (CASSIOD. var. 9, 15, 3. COD. Iust. 11, 48 [47], 20, 1 *opp.* localis e. GREG. M. epist. 1, 16a p. 20, 23 Aquileiensis). β *de rebus ad metropolitam pertinentibus*: AVELL. p. 333, 13 caritati tuae -a iura (*cf. et l. 68*) reparantes (*cf.* COD. Iust. 1, 2, 16 pr. [*a. 477*] privilegio -o vel patriarchico). ENNOD. opusc. 3, 42 p. 341, 17 -ae iactantiae vocabula. b *de episcopo metropoleos sim.*: RVFIN. hist. 10, 6 p. 966, 15 -i episcopi ... auctoritas (AVG. coll. c. Don. 3, 16, 29 c. Emer. 1 p. 181, 3 LEO M. epist. 2, 1. *al.* AVELL. p. 58, 2. 9. *al.* EPIST. pontif. 665 Schwartz p. 25, 24 e. non solum -us sed etiam ... secundae sedis antistes. 930 SBMünch. 1940, 2 p. 14, 22 -is ⌊et micropolitanis⌋ (⌊⌋ *om. N*) e. CONC.S I 2 p. 32, 16 e. universis -is [*I 1, 1 p. 115, 27* ἐ. τῶν ἁπανταχοῦ μητροπόλεων]. *al.*). LEO M. epist. 10, 2 sacerdotibus. 14, 1 antistes AVELL. p. 392, 21. CONC.S II 2, 2 p. 59, 3 [*II 1, 2 p. 161, 33* ὁ τῆς μητροπόλεως ἐπίσκοπος]. PELAG. defens. 6 p. 61, 28 pontifex.

B *m. pro subst. i. q. episcopus metropoleos*: HIER. c. Ioh. 37 debitum -o tuo honorem (*cf.* AVELL. p. 671, 15 EPIST. pontif. 555 Thiel Hil. 8, 3, 5. *al.*). Ps. HIER. epist. 12, 6 p. 156A. RVFIN. hist. 10, 6 p. 967, 4 auctoritas ... -i (AVELL. p. 333, 15. CONC. Rom. a. 502 p. 447, 22 antistitisve. *cf.* AVELL. p. 376, 14 iure [388, 9]. VITAE patr. Iurens. 1, 5 p. 135, 5 privilegium. VINCENT. LER. 31, 42 tot numero sacerdotes, paene ex maiore parte -i. LEO M. epist. 6, 4 p. 618C quisquis ... a -is episcopus fuerit ordinatus. 6, 6 provinciarum (EPIST. pontif. 562 Thiel Hil. 12, 1 CANON. Turner I 1, 2 p. 200 rec. VII. CONC.S II 3, 2 p. 95, 4 [p. 97, 31 dioecesis. *II 1, 3 p. 118, 6* μητροπολίτας τῶν διοικήσεων]. *al.* SIDON. epist. 7, 9, 25. *al.*). AVELL. p. 58, 4. 340, 14 *opp.* patriarchae (IVLIAN. epit. novell. 6, 31). 563, 12 Epiri -us (EPIST. pontif. 784 Alc. Avit. epist. 42 p. 72, 5. *cf.* VICT. VIT. 1, 23 Aquitanae civitatis. *al. sim.* CONC.S II 3, 2 p. 99, 1 Meletenus). *al.* EPIST. pontif. 555 Thiel Hil. 8, 2, 4. *al.* RVSTIC. Conc.S I 4 p. 40, 38. *al.* SIDON. epist. 7, 5, 3. 7, 9, 6. 14 sibi assumere -um de religiosa congregatione dissimulat. NOVELL. Iust. 11 pr. non solum -us sed etiam archiepiscopus. IVLIAN. epit. novell. 6, 25 sin ... -us non fuerit, sed cuiusdam municipii episcopus. *al.*
cf. Onom.

mētropolīticus, -a, -um, μητροπολιτικός. *i. q. ad sedem metropolitae vel ad metropolitam pertinens*: CONC.S II 3, 3 p. 70, 1 Nicaenae civitati praebuerunt -um ius (p. 74, 18 -um provinciae suae ius. NOVELL. Iust. 31, 2, 1 [-polico *trad.*, *Schöll*]. 131, 4 episcopi, quibus ... -um [*vulg.*, -policum *Schöll*, *gr.* μητροπολικόν *v. l.*] ius praestitum est.

×**metrum** *et* ×**metron**, -ī *n.*, μέτρον. *de orig.*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 206, 5 *dictum* quod veluti mensuram quandam praestituat (*cf.* ISID. orig. 1, 39, 1 *et v. p. 899, 2*). VIRG. gramm. epit. 3 p. 13, 3 H. -um ex meta nomen accepit. -on: BASS. gramm. VI 261, 25. *al.* FORTVN. gramm. VI 282, 8. 13 CHAR. gramm. p. 377, 16. 17. 27 B. DIOM. gramm. I 474, 13. 513, 1 PROB. *p. 899, 25*. *metro probatur*: TER. MAVR. 310. *al.* *litt. gr.*: QVINT. inst. 9, 4, 45 *p. 899, 69*. *prior syll. mensuratur tamquam longa*: TER. MAVR. 279. 310. *al.* AVSON. 410, 1 p. 268 P. 413, 11 p. 271 PHOC. carm. de Verg. 20 VEN. FORT. 8ies. *al.* *brevis*: TER. MAVR. 1621. 1631. *al.* AVSON. 193, 3 p. 51 P. NOT. Tir. 90, 52 (*post modium*). *de notione* (*cf. etiam p. 899, 34*): MAR. VICTORIN. gramm. VI 51, 6 -um ... bifariam accipiemus, nam aut (*cf. p. 899, 39*) poeticum -um est aut (*cf. p. 899, 23*) bioticum (*cf.* DIOM. gramm. I 474, 9 b. -um est aut p. aut commune). 51, 20 *pedes* -a eodem modo Graeci [*R.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nominant sicut et illa, quibus metimur *eqs.* 206, 3 -um quid est? rei cuiusque mensura (*cf.* Avg. mus. 3, 1, 2 mensio vel m. Explan. in Don. gramm. IV 522, 14 Avdax gramm. VII 331, 13 Isid. orig. 16, 26, 9. Gloss.^{L} VAa M 340 -um: m.). Gloss. -um: modium. *leg. inde a* Varrone, Vitr. *in tit. librorum*: Bass. gramm. VI 255, 5 Ter. Mavr. (*cf. et* Pomp. gramm. V 242, 34. 243, 1). Sacerd. gramm. VI 496, 3. 500, 5 Fortvn. gramm. VI 282, 7 Mar. Victorin. gramm. VI 50, 4. Serv. gramm. IV 456, 1 de centum -is. Max. Victorin. gramm. VI 216, 2 de ratione -orum. Bass. gramm. VI 266, 17 de ... Horatii -is (Diom. gramm. I 518, 25 Serv. gramm. IV 468, 1). Rvfin. gramm. VI 554, 3 in -a Terentiana (*cf.* Prisc. gramm. III 418, 1). *praeterea scripserunt de -is*: Ennius (Svet. gramm. 1), Cornelius Epicadius (Mar. Victorin. gramm. VI 209, 9), Lactantius (Mar. Victorin. gramm. VI 209, 12 Epist. pontif. 253 Hier. epist. 35, 2, 1), Albinus (Mar. Victorin. gramm. VI 211, 23). [*venet.* miero, *pedem.* meder. *M.-L.*]
[*dub.*: Ivvenc. 2, 140 *v. p. 894, 75.* Prisc. gramm. III 266, 20 -i causa (‘*num* e metrica c.?’ *Keil*).]

i. q. **mensura**: A *generatim*: 1 *de instrumento, quo metimur*: CIL X 6017 (*Minturnis, s. I a.; in mensa ponderaria*) ex S. C. pondera et -a exaequaverunt. *generalius de qualibet re ad metiendum apta:* Itala Matth. 7, 2 (Hier. hom. Orig. in Ier. 4 p. 623^{C}) quo -o mensi sunt (*cf. p. 763, 47*). 2 *de quantitate, quae mensuratur*: Mar. Victorin. gramm. VI 51, 7 bioticum (*cf. p. 898, 83*) -um est, quod in usu vitae et humana conversatione taxatur *eqs.* 51, 33 omne -um in eo quo metimur numero finitum est ut decempeda. Prob. Verg. georg. 2, 37 ut unum -on vini viginti etiam -a sustineat aquae. Rvfin. hist. 3, 6, 3 mercati sunt unum -um (μέτρον) ... frumenti. *in lusu verborum*: Avg. c. acad. 2, 4, 10 p. 31, 5 ne te -a (*ad B 2*) ista volventem non solum in epulis sine (*cf. p. 769, 18 sqq.*) -o sed etiam in quaestionibus patiar.
3 *i. q. moderatio?*: Ivlian. Aecl. in Iob 18, 1 p. 371, 12 nec disciplinam -i sancti Iob plena amaritudinis verba ... servasse (*cf. postea:* indisciplinationem conqueritur).

B *speciatim structurarum verborum, versuum*: 1 *usu sollemni*: a *generalia quaedam: definitiones* (*cf. etiam p. 898, 83*): Ps. Cens. 13, 1 -a graece latine numeri vocantur (Serv. Aen. 11, 599). Fortvn. gramm. VI 282, 8 -on est conceptio certis et legitimis pedibus expedita. Mar. Victorin. gramm. VI 50, 4 -um est compositio pedum ad certum finem deducta seu dictionum quantitas et qualitas pedibus terminata vel rhythmus modis finitus. 51, 12 poeticum ... -um, quod a poetis per syllabas pedum et versus figuratur, ... intellegetur modis quattuor *eqs.* Diom. gramm. I 474, 2 sqq. Explan. in Don. gramm. IV 522, 20 Avdax gramm. VII 332, 1. *de circumscriptione -i* (*cf.* Diom. gramm. I 474, 13 -on [-um *M*] id est mensura temporis certa): Sacerd. gramm. VI 493, 2 oratores monosyllabo struxere verbo, cum una syllaba -um non sit (*aliter l. 51*). Cledon. gramm. V 30, 7 litterae syllabam faciunt, syllabae pedes, ⟨pedes⟩ -a (*cf. l. 55*). Fortvn. gramm. VI 282, 9 dicitur ... et unus pes -um (*cf. p. 898, 84 et* Mall. Theod. gramm. VI 586, 15) ... et una συζυγία (*cf. l. 52*) ... similiter et versus unus (*cf.* Mar. Victorin. gramm. VI 51, 23), unde ‘trochaicum -um’ dico et ‘paginam -a habere decem’, cum versus eius numero. 282, 13 unam quoque syllabam -on dixerunt (*cf. l. 54, aliter l. 45*) ..., ergo et syllaba ... et pes ... et συζυγία ... et comma vel colon (*cf.* Mar. Victorin. gramm. VI 52, 15) ... -a dicuntur. Mar. Victorin. gramm. VI 50, 6 prima ... -a sunt syllaba brevis ⟨et⟩ longa: ex his enim metimur ipsos pedes ac rursus ex pedibus -a et deinceps de -is carmina (*cf. etiam* 51, 29. 32. 52, 14 sqq.). Schol. Hor. ars 252 duos iambos -um vocari. *discernitur a versu* (*aliter l. 48*): Mar. Victorin. gramm. VI 56, 13 versus ... distat a -o, quod in versu statim auditur et -um, in -o autem non statim versus. Avg. mus. 3, 2, 3. 5, 1, 1. *de usu in oratione*: Sacerd. gramm. VI 492, 28 multi credunt *structuras* -o debere constare, quorum opinioni non libenter consentimus. 493, 27 nulla oratio sine -o constat. Diom. gramm. I 468, 5 neque rhythmis neque -is oratorem uti decet. *de differentiis inter rhythmum et -um*: Diom. gramm. I 513, 2 Varro dicit inter r. ... et -um hoc interesse, quod inter materiam et regulam. Bass. gramm. VI 264, 21 si fluat eodem numero, r. non -um fiat (*cf.* 265, 6 Ter. Mavr. 1631 Diom. gramm. I 513, 1 Mall. Theod. gramm. VI 586, 3. 589, 25. *v. etiam l. 73*). Qvint. inst. 1, 4, 4. 9, 4, 45 omnis structura ac dimensio et copulatio vocum constat aut numeris ... aut -οις id est dimensione quadam. 9, 4, 46 numeri spatio temporum constant, -a etiam ordine ideoque alterum esse quantitatis videtur, alterum qualitatis. 9, 4, 50 discrimina, quod r. libera spatia, -is finita sunt (*cf.* Ter. Mavr. 1632. *al.*) et his certae clausulae, illi quo modo coeperant currunt usque ad μεταβολήν (*cf. l. 65*) ... et quod -um in verbis modo, r. etiam in corporis motu est. 9, 4, 51 Fortvn. gramm. VI 282, 17 Mar. Victorin. gramm. VI 41, 28. 206, 11. Char. gramm. p. 377, 13 B. -a quamvis alia sint positione, ... rhythmorum partibus sunt enumeranda. p. 377, 16 sqq. Diom. gramm. I 468, 1. 474, 5 Mart. Cap. 9, 969. *al.* *de -i necessitate*: Pavl Fest. p. 82, 7 exim -i causa dicitur pro exinde (Porph. Hor. epod. 16, 59/60 Char. gramm. p. 366, 3 B. *al.* Diom. gramm. I 440, 29. *al.* Serv. ecl. 5, 36. *al.* Clavd. Don. Aen. 8, 85 p. 127, 1 -orum c. *al. cf.* Gell. 4, 17, 9 -i gratia [Diom. gramm. I 443, 15]. Serv. ecl. 8, 75 propter [*cf. l. 84*] -um [*al.* Adnot. Lucan. 8, 796. Cassiod. gramm. VII 206, 7 propter -a. *al.*]). p. 153, 1 propter (*cf. l. 82*) necessitatem -i (Qvint. inst. 1, 6, 2. 8, 6, 17 Plin. epist. 7, 9, 14 Vel. gramm. VII 81, 1 Prob. inst. gramm. IV 124, 35 Serv. georg. 1, 193. *al.*). Qvint. inst. 1, 8, 14 servire -o coguntur *poetae*. Plin. epist. 3, 14, 8 -i lege (Ter. Mavr. 339. 1621. Avson. 193, 3 p. 51 P. l. -orum [*opp.* prosis modis]. *al. cf.* Phoc. carm. de Verg. 20 compede -i. Mar. Victorin. gramm. VI 56, 7 -o cogente. Avson. 410, 1 p. 268 P. -um sic suasit. Serv. Aen. 8, 642 contra -um. *al.* Prvd. perist. 4, 162 renuente -o. Avg. civ. 19, 23 p. 393, 18 D. non stante -o. *al.* *varia*: Vitr. 5 prooem. 1 poematorum ... -a et pedes. Bass. gramm. VI 271, 3 ut quodcumque -um novum aliquis se invenisse iudicarit, ad haec (*sc. hexametrum et trimetrum*) ... utique referatur, cum omnia -a varientur aut adiectione aut detractione aut concinnatione aut permutatione (*cf.* Ter. Mavr. 1596 sqq. Mar. Victorin. gramm. VI 50, 24. 52, 19). Qvint. inst. 1, 5, 28 ut -i ... condicio mutet accentum (*affert Aen. 1, 384*). 9, 4, 49 -orum ratio (Prob. inst. gramm. IV 50, 35. *al.* Serv. Aen. 1, 203. *al.*). 9, 4, 84 quamvis ... in -is omnes breves omnesque longae inter se ipsae sint pares (*cf.* Vel. gramm. VII 54, 7 in -o. Prob. inst. gramm. IV 49, 35 in -is sive structuris. *al. v. etiam infra l. 41*). Plin. epist. 1, 16, 6 Terentium -o solutum (*cf.* Rvfin. gramm. VI 564, 20 -o carere. Prisc. gramm. III 31, 9 tam a poetis quam a sine -o scribentibus [*al.*]). 7, 4, 7 plura -a ... temptavi (*cf.* 8, 21, 3. Svet. gramm. 23 variis. Hier. epist. 53, 8, 16 diversis. Pavl. Nol. carm. 21, 85 multimodis). Gell. 4, 17, 7 -um ... integrum. Porph. Hor. ars 274 -a digitis ⌊ob aures ferimus⌋ (⌊ ⌋ *Petschenig*, ab aura serimus *V*). *al.*

b *de generibus -orum* (*cf. etiam l. 10 et 46*): Ter. Mavr. 2219 -on ipse (*sc. iambus*) copulat trochaeicum (*cf. vol. III 1021, 26* [choriambicum]. *VII 1, 130, 27* [iambicum]). *al.* Porph. Hor. epist. 2, 2, 92 genera -orum principalia (Fortvn. gramm. VI 283, 4 -a p. quae a Graecis prototypa ... dicuntur. Diom. gramm. I 500, 20. 501, 13 Serv. gramm. IV 457, 18 Cassiod. var. 2, 40, 9. *cf.* Sacerd. gramm. VI 500, 7 generalia [Mar. Victorin. gramm. VI 53, 12 Prisc. gramm. III 459, 8]. Fortvn. gramm. VI 283, 14 originalia. Avson. 335, 48 p. 199 P. novem naturalia -a [Pomp. gramm. V 125, 12]). Sacerd. gramm. VI 500, 6 -orum alia sunt simplicia alia composita (Mar. Victorin. gramm. VI 53, 13). Mar. Victorin. gramm. VI 50, 10 species ... -orum sunt quattuor *eqs.*

2 *usu liberiore*: a *i. q. versus, systema, strophe* (*cf. p. 899, 8 sqq. 48 sq.*): Sacerd. gramm. VI 500, 31 alia ... -a per syzygian vel dipodian scanduntur (Mar. Victorin. gramm. VI 53, 18). Avson. 413, 11 p. 271 P. novorum -a iunxisti pedum (*cf.* Serv. gramm. IV 425, 36 pedes -i cuiusque [Sidon. epist. 4, 3, 8 -orum]). Serv. Aen. 1, 451 in -o ..., in prosa (*cf.* Pomp. gramm. V 254, 1. 283, 35 *opp.* in soluta oratione). Avg. c. acad. 2, 4, 10 de istis -is cogitantem (*cf. et p. 899, 28*). Alc. Avit. epist. 51 p. 80, 27 -is distinctionis non quantae volebatis inventis. Ivnil. 1, 9 -is hebraicis ... conscribuntur. *al.* *de certis quibusdam versibus vel strophis* (*de eorum appellationibus cf.* Fortvn. gramm. VI 283, 7 Mar. Victorin. gramm. VI 50, 33 Serv. gramm. IV 457, 18): Bass. gramm. VI 260, 12 de priapeo -o (Sacerd. gramm. VI 510, 12. *al.*). 261, 18 Varro ... Phalaecion -um ionicum trimetrum appellat. 263, 22 de Philicio -o. Philicius versus *eqs.* (*cf.* 264, 17. *al.*). 266, 25 hoc -um tria cola habet. *al.* Mart. 4, 6, 4 compositos ... -o Tibulli ... libellos (*cf.* Porph. Hor. epist. 1, 19, 29 Alcaei. *al.*). Ter. Mavr. 310 trochaeicum (Prisc. gramm. II 228, 10). Porph. Hor. epist. 2, 1, 20 Saturnio (Serv. georg. 2, 385). Sacerd. gramm. VI 516, 26 in Sapphici -i (*i. strophae*) conclusione. 540, 6 Sotadeum. 545, 16 asynarteta -a. *al.* Diom. gramm. I 494, 21. *al. v. etiam vol. I 990, 49 sqq.* (Aeolicum). *II 13, 79* (Anacreonteum). *17, 13* (anapaesticum). *44, 54* (angelicum). *457, 84* (Archilochium). *1661, 67* (bacchiacum). *V 1, 2, 44* (dactylicum). *V 2, 339, 11* (elegium). *340, 19* (elegiacum). *VI 2660, 51* (heroicum). *VII 1, 130, 32* (iambicum). b *i. q. carmen*: Porph. Hor. carm. 4, 2, 10 hoc -o (*sc. dithyrambis*) canit Pindarus. ars 83 de lyrico carmine loquitur, quo -o scribunt⟨ur⟩ ... heroum laudes. Diom. gramm. I 477, 23 modulationem poematum sive -orum compositioni accommodatam (Virg. gramm. epist. 3 p. 148, 30. 149, 14 H.). Cypr. Gall. (?) cena 200 Asaph -a concinebat (*cf.* Cassiod. var. 9, 21, 3 -um ... decantare. Ven. Fort. carm. 9, 7, 5 -a quae Sappho cecinit decenter. Virg. gramm. epit. 4 p. 13, 9 H. -orum cantilenas). Ven. Fort. carm. 9, 6, 9. 13 cum -o mitto libellum. *al.* *nota abundantiam*: Schol. Cic. Bob. p. 165, 8 de consulatu suo scripsit poetico -o.

deriv.: metraliter.

metticus, -a, -um. *orig. inc.* *genus vitium*: Colvm. 3, 2, 27 *amplitudine uvarum fertiles vites* ut -a (mer- *Schneider*) ut Rhaetica. Plin. nat. 14, 35 tolerat et annos -a (mer- *Broter*) ... nigro acino. *R.*

metūculōsus, -a, -um. [*a* metus, *cf.* perīculōsus; *v. Stolz-Leumann*[5] *231. J. B. H.*] *de origine et scriptura*: Prisc. gramm. II 138, 27 notandum, quod a ‘metu’ ‘meticulosus’ (-uc- *plurr. codd.*) fit. *scribitur (et editur) post* Plavtvm *fere ubique per* -ic-; *per* -uc-: Plavt., Vlp. dig. 4, 2, 7 pr. P^{a} (-i- *Mommsen*). Qverol. p. 46, 1 *L* V^{2} *P* (-i- V^{1}, *Peiper*). Gloss. *per* -col-: Plavt. Most. 1101 (C^{2}, *Prisc. H*). Rvfin. Greg. Naz. orat. 1, 92, 1 *O.* *legitur post* Plavtvm *inde ab* Apvl.
[*e coni.*: Cael. Avr. acut. 1, 15, 133 ⌊metu periculosa⌋ (⌊ ⌋ -a *Drabkin*) atque cauta differentia curationis (*item* 1, 15, 134, *ubi P. Schmid censet legendum* periculosa). *cf. etiam p. 901, 25 et Vietmeier, Cael. Aur. als Übersetzer ..., Münster 1937 p. 50.*]

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i. q. metus plenus: **1** *active i. q. metuens, timidus, anxius* (GLOSS. timidus vel metu plenus): **a** *de animantibus*: *α pro adi.*: PLAVT. Amph. 293 nullust hoc -us aeque. APVL. flor. 2 p. 9 leporem. ITALA deut. 9, 19 (Hier. in Is. 54, 14 p. 526[B]) tremens sum et -us (*ἔκφοβος, Vulg.* timui). Os. 7, 13 (Hier. ad l. p. 880[A]) -i . . . sunt (*δειλαῖοι*). LACT. mort. pers. 9, 6 SVLP. VICT. rhet. 35 p. 333, 9 DON. Ter. Eun. 801 QVEROL. p. 46, 1 AMBR. Ioseph 5, 23 p. 89, 9 HEGES. 3, 8, 3 p. 200, 25 U. 5, 53, 1 p. 414, 14 RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 92,1. 8, 13, 1 AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 16 p. 1538[in]. SALV. eccl. 2, 67 DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 14 p. 370[A]. *accedunt struct.*: *gen.*: AMBR. Abr. 1, 3, 19 non divitias ut avarus exposcit, non longaevitatem istius vitae ut -us mortis. *dat.* (*cf. p. 905, 27*): AMBR. hex. 6, 6, 37 p. 228, 18 naturae . . . haec potentia est, ut terribilia aliis aliis -a sint (*an ad 2, sc. 'quae aliis terrorem iniciant, ab aliis metuantur'?*): . . . formidabilis tauris helefantus murem timet. *ad*: RVFIN. hist. 6, 41, 11 et ad moriendum et ad sacrificandum (*dis*) iuxta -i videbantur (*δειλοὺς . . . πρός*). *β pro subst.*: VLP. dig. 4, 2, 7 pr. si quis -us rem nullam frustra timuerit. ITALA Is. 35, 3 (Hier. ad l. p. 375[B]) dicite . . . -is 'confortamini' (*ὀλιγόψυχοι, Vulg.* pusillanimis). IVL. Aug. c. Iul. 3, 1, 5[in]. **b** *de rebus*: ARNOB. nat. 5, 28 p. 199, 12 admiratus res tantas . . . -a (*i. curiosa; cf. p. 910, 60*) observatione custodi. RVFIN. Orig. in num. 9, 1 p. 56, 7 sermonibus. AVG. epist. 28, 6 p. 113, 13 -am potius . . . in me quam iustam tulisse sententiam. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 131 *curationis* duplicem . . . differentiam: unam -am (*i. cautam; cf. p. 900, 81*) . . ., aliam vehementem atque periculosam. PS. FVLG. RVSP. serm. 44 p. 908[D] corde.
2 *passive i. q. metuendus* (GLOSS. metuendus. timendus): PLAVT. Most. 1101 nescis quam -a res sit ire ad iudicem? AVG. conf. 1, 14, 23[extr.] maiorem habere vim ad discenda ista liberam curiositatem quam -am necessitudinem. -*um est c. acc. c. inf.*: PS. HIER. epist. 5, 8 p. 72[B] -um est Christianum militem velle . . . in tranquillo consistere.

metuendus *v. p. 906, 47.* **metuēns** *v. p. 906, 4.*

metuitus, -ūs *m.* *a* metuere, *cf.* timetus. *i. q. metus*: ITALA Hebr. 12, 28 (cod. d) cum -etu et verecundia (*μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους, Vulg.* cum metu et reverentia). *cf. ibid. 2, 15* timetu.

Bulhart.

1. mētula, -ae *f.* *a* meta. [*pedem.* meglia. *M.-L.*] *i. q. parva meta* (*notione p. 863, 42 allata*): PLIN. epist. 5, 6, 35 (*in descriptione hippodromi*:) alternis -ae surgunt, alternis inserta sunt poma *eqs.*

Dittmann.

2. metula *v. s.* mentula (*p. 782, 43*).

*metuo, -i, -ūtum (*p. 906, 79. cf. l. 49*), -ere. [*a* metus. *J. B. H.*] *de origine*: VARRO ling. 6, 48 -ere a quodam motu animi, quom id, quod malum casurum putat, refugit mens (*cf.* 6, 45). *scribitur* mae-: CE 700 (*a. 518*). INSCR. christ. Diehl 4924. *de formis*: PRISC. gramm. II 372, 1 inconcinna vel turpia vel aspera prolatu videntur esse 'metuturus' vel 'metuiturus'. 421, 5 '-ere -isse' deficit futuro (*sc. inf.*). 505, 21 secundum analogiam 'metutum' vel 'metuitum' . . . debet facere, sed in usu ea non inveni. *p. p. p.* -ūtum: LVCR. 5, 1140 (*v. p. 906, 79*). *fut.* -ebit: ITALA Sirach 18, 27 (Ps. Aug. spec. 38 p. 468, 6). -ebitis: ITALA Ioh. 16, 23 (cod. e) in illa die nihil -ebitis (*errore interpretis; LXX ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν*). *inf. praes. pass.* -uīrī *corrupte trad.* MOD. dig. 20, 1, 26, 1. *de notione* (*cf. l. 44*): VARRO ling. 6, 73 quod non volt si *fieri* putat, -it. GLOSS. *φοβοῦμαι*. timere. *discernitur inter* -ere, vereri, timere (*cf. etiam p. 907, 9*): DON. Ter. Andr. 496 veretur liber, -it servus (*cf. p. 902, 74*). Phorm. 118 -imus . . . eos, qui nos amant, timemus etiam inimicos. *pro* -ere *saepius* timere *eadem vi notionis ponitur* (*cf.* SERV. Aen. 1, 61 'id -ens' timens): PLAVT. Most. 1145 fac ego ne -am, ut tu meam timeas vicem. ˚CIC. *v. p. 902, 35. 67.* LVCR. *v. p. 902, 81.* SEN. contr. *v. p. 904, 27.* SEN. Oed. 993. Tro. 610 auspicia -unt, qui nihil maius timent. benef. 4, 19, 1 dial. 4, 11, 2 nat. 6, 2, 1 epist. 30, 10. *al. cf. p. 907, 47.* *quotiens apud singulos scriptores voces* metus timor, -o timeo *inveniantur, ex tabula infra proposita elucet. ubi voces sive* timor *sive* timeo *frequentiores sunt quam sive* metus *sive* -o, *id numeris inclinatis significavimus.*

	metus	timor	metuo	timeo		metus	timor	metuo	timeo
PLAVT.	32	5	154	35	VERG.	39	12	23	18
TER.	20	3	37	30	HOR.	11	6	47	33
RHET. Her.	6	3	8	4	TIB.	*2*	*4*	*1*	*8*
CIC. orat.	208	67	*127*	*145*	PROP.	*5*	*16*	*4*	*15*
rhet.	20	8	9	7	OV.	117	89	*64*	*202*
phil.	123	39	*48*	*75*	LIV.	325	74	*54*	*142*
epist.	*33*	*48*	*65*	*122*	MANIL.	3	2	12	9
PVBLIL.	7	4	*8*	*23*	VITR.	*1*	*11*	2	—
LVCR.	18	10	14	12	SEN. rhet.	12	2	*11*	*113*
CAES.	*14*	*73*	—	*44*	VELL.	18	2	*3*	*16*
SALL.	69	13	20	12	VAL. MAX.	37	8	*5*	*14*
NEP.	—	*9*	*2*	*9*	CELS.	37	7	*3*	*18*

	metus	timor	metuo	timeo		metus	timor	metuo	timeo
SEN. trag.	75	46	*43*	*142*	MART.	4	3	*18*	*48*
phil.	138	84	*42*	*271*	QVINT. inst.	48	8	*5*	*38*
OCTAVIA	18	—	4	—	decl.	38	7	*3*	*69*
CVRT.	69	2	*20*	*33*	IVV.	4	1	*11*	*19*
LVCAN.	37	23	*37*	*80*	TAC.	206	16	53	44
PETRON.	11	4	*1*	*28*	PLIN. min.	44	15	*4*	*39*
PLIN. nat.	36	2	*10*	*29*	SVET.	37	2	12	6
VAL. FL.	55	12	*13*	*16*	FLOR.	14	1	*3*	*12*
SIL.	42	17	27	23	AMM.	88	26	64	39
STAT.	65	38	*24*	*75*	VVLG.	*16*	*208*	*42*	*500*

in ITALA *aliquotiens est* -ere, *cum Vulg. habeat* timere (*gr. ubique φοβεῖσθαι*): psalm. 33, 10 (Firm. err. 18, 5). Is. 50, 10 (Tert. adv. Marc. 3, 17 p. 405, 21). 51, 7 (*ibid.* 4, 14 p. 462, 20). Matth. 1, 20 (Cypr. testim. 2, 7 p. 72, 14 *et* cod. k). 10, 28 (Cypr. Fort. 5). apoc. 14, 7 (Firm. err. 28, 8). *cf. et p. 907, 12.* NOT. Tir. 43, 15[a] *inter* metus *et* pavet. *inde ab* ENNIO, PLAVTO. *a poetis formas stirpis perf. multo rarius usurpari quam verbi* timere *observavit Axelson, Unpoetische Wörter 127.* [*falso trad. pro*: meminisse: CATVLL. 64, 148. mutare: LVCR. 5, 854. intueri: SEN. suas. 2, 1. metere: PLIN. nat. 17, 185. *ex ci. restituitur pro*: mori: CIRIS 194. venire: GERM. 641. *falso pro* sperare: CIC. Att. 1, 13, 2. *saepe confunditur c.* timere: *v. Housman ad* MANIL. 4, 837. *corrupte* PLAVT. Mil. 1348. *loco contextus dubii*: PACVV. trag. 46. 75 callent dominum imperium (*Faber*, imperia *Mercerus*; domitum [domiti *Onions*] imperio *codd.*) -ere. AVR. VICT. Caes. 40, 21 filii segnitiem (*Mommsen*, -ae *Schott*, -e *codd.*) -ens.]

I ***sensu latiore*** *i. q. angi animo exspectatione mali, timere* (*notione debilitata* -o ne *i. q. dubito an: p. 903, 40*): **A** *abs.*: PLAVT. Trin. 1169 cruciatur cor mi et -o. Truc. 674 iam non ego sum truculentus, noli -ere (TER. Phorm. 556. *cf.* Eun. 786 ne -as). *al.* Acc. trag. 204 oderint, dum -ant. CIC. Phil. 2, 89 *syn.* timere (epist. 6, 4, 4 LVCAN. 5, 318. *cf. etiam l. 67*). Att. 8, 16, 2 *syn.* formidant. *al.* PVBLIL. M 51 -endum est semper, esse cum tutus velis. S 24 semper -endo sapiens evitat malum. HOR. sat. 2, 7, 68 evasti: credo, -es doctusque cavebis. epist. 1, 16, 66 qui -ens vivet, liber mihi non erit umquam. OV. met. 11, 426 tantum . . . dolebo, non etiam -am curaeque timore carebunt. *al.* LIV. 2, 12, 8 -endus magis quam -ens. 3, 65, 11 cavendoque, ne -ant, homines -endos ultro se efficiunt. *al.* SEN. dial. 4, 31, 5 ubi maxime gaudebis, maxime -es. *al.* LVCAN. 8, 495 semper -et, quem saeva pudebunt. *al.* *accedunt opp.*: CIC. Manil. 43 ut aut -ant aut contemnant aut oderint aut ament. de orat. 2, 185 ut aut oderint aut diligant . . . aut ant aut sperent (orat. 131 oderit diligat, . . . s. -at. Ov. am. 2, 19, 5 speremus pariter, pariter -amus. SEN. dial. 6, 17, 1 QVINT. inst. 7, 2, 37 HIER. epist. 22, 27, 4). VERG. Aen. 6, 733 hinc -unt cupiuntque (HOR. epist. 1, 2, 51 qui c. aut it. 1, 6, 12. 1, 16, 65).

B *indicatur, quid mali timeamus*: **1** *structuris nominalibus*: **a** *acc. simpl.*: *α pro subi. sunt animantia*: (I) *timentur animantia*: ENN. scaen. 402 quem -unt, oderunt; quem quisque odit, periisse expetit (OV. am. 2, 2, 10 quem -it quisque, perisse cupit). PLAVT. Most. 855 canem istam . . . aliquis abducat face, etsi non -enda est. 992 erum. *al.* TER. Eun. 433 -bant omnes iam me. *al.* CATO agr. 143 *uxor* te (*vilicum*) -at facito. LVCIL. 471. CIC. off. 2, 24 qui se -i volent, a quibus -entur, eosdem -ant ipsi necesse est. *al.* PVBLIL. I 26 inimicum quamvis humilem docti est -ere (*cf.* PHAEDR. 1, 28, 1). SALL. Iug. 72, 2 civis hostisque iuxta -ere. *al.* VERG. Aen. 4, 22 armenta leones. *al.* HOR. carm. 1, 26, 4 quis sub Arcto rex . . . -atur. *al.* OV. met. 13, 114 cur -aris. LIV. 22, 39, 20 omnia audentem contemnet Hannibal, nihil temere agentem -et. *al.* VAL. MAX. 2, 7 ext. 2 imperatorem potius quam hostem -i debere. SEN. Tro. 262 -entem deos nimium faventes. *al.* *accedunt syn. et opp.*: PLAVT. Pseud. 944 ob tuam . . . perfidiam te amo et -o (CIC. Att. 8, 13, 2 illum, quo antea confidebant, -unt, hunc amant, quem timebant. NEP. Dion 9, 5 qui se -i quam amari malunt). RHET. Her. 4, 22, 31 Alexandrum omnes maxime -erant, idem plurimum dilexerunt (CIC. Phil. 1, 33 -i a civibus tuis quam diligi mavis. off. 2, 29 Att. 8, 1, 4. 9, 13, 4 NEP. Timol. 3, 4) CIC. S. Rosc. 147 quem neque -ere potes neque odisse debes (Cluent. 169 Catil. 1, 13. 17 odit ac -it [Phil. 1, 33 LIV. 24, 1, 1]. Pis. 98). AFRAN. com. 34 malunt -i quam vereri se ab suis (RHET. Her. 4, 36, 48 quos aut v. aut -ere debemus. CIC. Cato 37 *Appium* -bant servi, v. liberi, carum omnes habebant). (II) *timentur res*: (A) *-imus praesentia*: TER. Phorm. 743 quid has -is fores? (*cf.* CIC. Sest. 133 ut meam domum -ret). VARRO Men. 558 fulmen (OV. trist. 1, 9, 21). CIC. Quinct. 1 gratia et eloquentia, quarum alteram . . . vereor, alteram -o (*seq.* pertimesco). dom. 44. *al.* CATVLL. 69, 6 *odorem alarum.* LVCR. 2, 49 sonitus armorum. 2, 56 veluti pueri trepidant atque omnia . . . in tenebris -unt, sic nos in luce timemus interdum *eqs.* SALL. Iug. 31, 14 eadem cupere, eadem odisse, eadem -ere. 85, 33 nihil -ere nisi turpem famam. HOR. sat. 1, 1, 93 pauperiem. *al.* (B) *-imus imminentia*: PLAVT. Truc. 879 ubi domi -es malum. *al.* CATO agr.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

70, 1 si morbum -es, sanis *bubus* dato *eqs.* CIC. Verr. II 4, 65 non quo quicquam -ret aut suspicaretur (4, 66). II 5, 18 cum servorum bellum -retur. Pis. 65 sibilum. Mil. 52 Phil. 1, 25. 2, 92. Brut. 260 insidias. fin. 1, 55 si nihil tale -amus (Ov. trist. 5, 12, 67 LIV. 27, 31, 2 CVRT. 5, 4, 27. *cf.* SEN. suas. 4, 3 nihil [TAC. ann. 13, 44, 3. 15, 69, 2]). Att. 5, 21, 3 omnia (13, 10, 1 epist. 1, 5ª, 2 *syn.* timemus. Ov. met. 3, 281 EPICED. Drusi 156). 15, 16ᵇ pluvias (*cf.* COLVM. 9, 15, 8 cum iam -itur hiems). SALL. Iug. 79, 7 poenas (LIV. 2, 22, 2). *al.*

β *pro subi. sunt res* (*obi. homines: l. 11 sq. 15*): VARRO Men. 8 scapulae -unt virgidemiam. rust. 1, 8, 2 haec ubi domo nascuntur, vinea non -it sumptum (1, 13, 2 haec si . . ., furem . . . non -unt. 1, 22, 6 quae res cotidie videntur, minus -unt furem). 1, 14, 1 naturale saepimentum . . . praetereuntis lascivi non -et facem ardentem. VERG. georg. 2, 333 pampinus austros. Ov. met. 15, 812 trist. 3, 10, 69 MANIL. 5, 586 SEN. Oed. 791. dial. 7, 7, 3 loca aedilem -entia. COLVM. 10, 249. SER. SAMM. 925 triticeum -it granum *ille morbus.* PALLAD. ins. 130.

b *acc. dupl.*: CIC. Att. 9, 15, 3 -unt ut crudelem iratum. ad Q. fr. 3, 8, 6 Pompeium -it inimicum. PS. ANTON. or. frg. Quint. inst. 9, 3, 94 neque accusatorem eum -o . . . neque competitorem vereor. Ov. epist. 14, 95 LIV. 5, 26, 3 SEN. benef. 3, 17, 3 TAC. ann. 2, 64, 3. 4, 7, 1.

2 *structuris verbalibus*: **a** *enuntiatis c. coniunctione*: **α** *c.* ne (*selecta ex magna copia exemplorum. v. etiam p. 904, 12 sqq.*): ① *pertinet ad praeterita*: PLAVT. Asin. 286 -o . . . ne quam fraudem frausus sit (Cas. 304. 575 Mil. 429. Persa 478 ne . . . abiurassit. *al.* TITIN. com. 107 CIC. div. in Caec. 45 epist. 14, 12). Mil. 722 -rem ne ibi diffregisset crura (Pseud. 912 RHET. Her. 4, 51, 65). ② *pertinet ad futura*: -o *antecedit*: PLAVT. Curc. 684. *al.* Trin. 1170 -o, si . . ., ne *eqs.* (CIC. Verr. II 1, 68. 3, 121 Phil. 7, 18 Att. 6, 1, 5 epist. 16, 12, 4). TER. Eun. 140 si . . . non id -at, ne, ubi acceperim, sese relinquam (CATO orig. frg. 95ᵇ id -ere, ⟨ne⟩, si *eqs.* [CIC. Verr. II 4, 28 Rab. Post. 5 SALL. Iug. 61, 5 LIV. 2, 12, 4. 25, 27, 6 SEN. contr. exc. 10, 1 APVL. apol. 71. *al.*]. RHET. Her. 3, 21, 34 ni -remus, ne, cum . . . *eqs.* [CIC. Phil. 6, 9]). CIC. Tull. 56 a quo -isse se dicat ne ipse . . . occideretur (Pis. 99 quod -is ne accidat. Planc. 9 hoc quod tu -is, ne *eqs.* Att. 14, 17, 2 quo quidem -o ne . . . venerit). -o *sequitur*: PLAVT. Asin. 743 ne uxor resciscat, -it. Cas. 908 Cist. 235 Poen. 1163 CIC. Sull. 88 Att. 16, 12 HOR. sat. 1, 1, 99. 1, 2, 5. 1, 4, 32 Ov. met. 10, 56 LIV. 27, 28, 3. *al.* *impersonaliter*: AVG. civ. 1, 18 p. 29, 16 D. ne . . ., -itur. ③ *singulariter* (*cf. p. 902, 32*): CIC. Tusc. 4, 53 quamvis licet insectemur istos *Stoicos*, -o ne soli philosophi sint. **β** *c.* ne non (*praeter l. 41 pertinet ad futura*): -o *antecedit*: PLAVT. Cas. 575 -o, ne non sit surda atque haec audiverit. Truc. 556 LIV. 35, 25, 11 LVCAN. 7, 96. TER. Haut. 1017 -is, ne non, cum velis, convincas (CYPR. hab. virg. 17 p. 199, 15 ne, cum . . . venerit, . . . te non recognoscat). Ad. 217 -isti, si . . ., ne non *eqs.* CIC. ad Q. fr. 1, 3, 4 id ipsum, quod tu scribis, -bam, ne . . . non *eqs.* -o *sequitur*: PLAVT. Persa 686 *v. p. 904, 12.* **γ** *c.* ut (*pertinet ad futura*): -o *antecedit*: PLAVT. Bacch. 762 Curc. 464 Mil. 355 Most. 465 Persa 319 TER. Andr. 914 Hec. 257 Ad. 627 LVCIL. 698. 956 CIC. Planc. 96. HOR. sat. 1, 4, 32 ne . . ., -ens aut . . . ut. -o *sequitur*: HOR. sat. 2, 1, 61. *nota* ut *pro* ne (*cf. p. 909, 46*): IVL. VAL. 1, 4 p. 6, 19 -o ut ista cessaverint. **δ** *c.* quin: PLAVT. Amph. 1106 divinitus non -o q. meae uxori latae suppetiae sient. **ε** *c.* quod (*cf. p. 909, 48*): GREG. TVR. Franc. 3, 15 p. 113, 9 nec -o, q. repperire possit similis mei in hac scientia.

b *nudo coniunctivo*: VEN. FORT. carm. 5, 6, 6 -ens, si . . ., res periret.

c *enunt. interr.* (*cf. p. 909, 49*): PLAVT. Truc. 809 matres duas habet et avias duas: iam -o, patres quot fuerint. TER. Haut. 569 -i, quid futurum . . . esset (720 -o, q. agam. CIC. Phil. 11, 39 non tam veteranos -endos nobis arbitror, quam q. *eqs.* HOR. epist. 2, 2, 191. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 183 -ens, q. de me heres sentiat et utrum me mortuum vituperet necne). Eun. 758 -o, qualem tu me esse hominem existimes. IVL. VAL. 3, 40 p. 148, 14 -bat . . ., ecquid (*Kübler*, et quod *codd.*, ne quid *Müller*) . . . temere consultasset.

d *inf., acc. c. inf., nom. c. inf.*: **α** *inf.*: *verborum dep. vel pass.*: HOR. carm. 3, 14, 15 nec tumultum nec mori . . . -am tenente Caesare terras (NICET. symb. 12 p. 51, 12. *cf.* SEN. Med. 274 bella . . . pati). SEN. Herc. f. 601 pollui. dial. 9, 17, 1 deprendi (AMBR. Nab. 12, 50). PLIN. nat. 28, 19 defigi diris precationibus nemo non -it. SIL. 7, 471 -it dubitasse videri. HIL. in Matth. 21, 10 p. 1039ᴮ convinci. AMBR. hex. 6, 8, 49 p. 241, 4 expugnari ab hoste. *al.* *act.*: CVRT. 8, 7, 9 non producitur, . . . quia liberam vocem innocentis audire -is. MART. 14, 111, 1 frangere dum -is, franges crystallina. TERT. spect. 2 p. 2, 18 aliquid amittere (AVG. enchir. 22, 81 POMER. 3, 31, 15. *cf.* PAVL. NOL. carm. app. 1, 76 perdere). OPTAT. 4, 7 p. 112, 14. **β** *acc. c. inf.* (*cf. p. 909, 76*): CIRIS 427 prius vel sidera cursus mutatura suos quam te mihi talia . . . facturum -i. IVL. VAL. 1, 8 p. 16, 1 -it illum . . . derelinqui (*Hist. Alex. M. I p. 16, 9* ἐφοβήθη αὐτὸν ἀφεῖναι). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 59, 5 conscientia mala, qua sibi eorum unusquisque -bant nudari ab aliquo, quae adpalam fieri . . . pertimescebant. HIL. in psalm. 68, 24 in Matth. 20, 3 PRISCILL. tract. 2, 53 p. 42, 11 QVEROL. p. 52, 8 SYMM. epist. 9, 53 AVG. epist. 149, 24 p. 369, 20 c. Pelag. 4, 8, 24 p. 548, 19 CONSVLT. 8, 6. VITA Caes. Arel. 2, 9 p. 328, 3 M. alia die, qua pallentes lucescere -bant (*i. cum metu solis ortum exspectabant*). *al.* *pertinet ad praeterita*: PS. CYPR. mont. 8 -entes factum esse terrae motum. **γ** *nom. c. inf.*: LVCR. 3, 773 an -it *anima* conclusa manere in corpore putri et domus aetatis spatio ne fessa vetusto obruat? LVCAN. 4, 719 hoc solum -ens incautus ab hoste timeri (*v. Fraenkel, Gnomon 2, 1926, 511*). SYMM. epist 3, 88, 1 -i . . . tibi . . . laetus videri (VEG. mil. 2 praef. p. 32, 16). FAVSTIN. trin. 7, 4 p. 79ᴮ -imus eorum damnationis participes inveniri. FAVST. REI. epist. 5 p. 185, 24 reprobus fieri -it. SERM. Corp. Vind. 21 p. 331, 5 COD. Iust. 11, 48, 12, 1. SVLP. SEV. dial. 2, 14, 4 quae futura -untur.

3 *struct. nominali cum verbali coniuncta*: **a** *forma* illud -o, ne (*cf. p. 905, 71*): PLAVT. Persa 686 ne non sat esses leno, id -bas (Pseud. 284 TER. Eun. 140. CATO orig. frg. 95ᵇ *v. p. 903, 30.* CIC. Verr. II 1, 111 Sull. 88. ad Q. fr. 1, 3, 4 *v. p. 903, 45*). Poen. 1378 illuc (CIC. epist. 14, 14, 1 illud). CIC. Verr. II 5, 75 crimen hoc. AMM. 28, 1, 52 -ens gravioris invidiae pondus, ne *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 1, 560 p. 112, 2 -batur . . . res dura, ne . . . sequeretur Pygmalion. *adde*: ANON. Vales. 9, 43 Zenonem -entes, ne quid mali pateretur civitas. **b** *aliae formae*: TER. Haut. 808 nec quicquam magis nunc -o, quam ne *eqs.* (LIV. 25, 38, 15 nihil omnium nunc minus -unt hostes, quam ne *eqs.* 40, 17, 5 nihil aliud . . . quam ne *eqs.*). LIV. 25, 24, 10 non tam vim . . . hostium -ens, quam ne *eqs.* LVCAN. 8, 593 -ens non arma, sed ne *eqs.* VAL. FL. 1, 509 hoc -ens et ne *eqs.*

C *indicatur, cui timeamus*: **1** *dat.* (*v. etiam l. 38 sqq. 68 sqq. 76 sqq. p. 903, 79. al.*): PLAVT. Amph. 1113 -ens pueris, mihi formidans. Persa 536 -o mihi (Poen. 865 APVL. met. 1, 19. 3, 5. *cf.* SEN. contr. 1, 2, 3 etiamsi nos nobis non timeremus, tu tibi -ere deberes. PHAEDR. app. 8, 17 sibi quisque -it [APVL. met. 7, 7 AMM. 24, 6, 5]. SEN. Herc. O. 1955 sibi [TAC. hist. 1, 90, 2. 4, 84, 2 APVL. met. 5, 21. 25]). VERG. georg. 1, 186 inopi -ens formica senectae. Aen. 10, 94. HOR. sat. 1, 2, 131 cruribus. LIV. 3, 49, 5 vitae. 22, 9, 6 moenibus (SIL. 12, 14). 23, 16, 3. SIL. 9, 439 Mavors Scipiadae -ens, Tritonia Poeno. APVL. met. 2, 5. 5, 4 AVR. VICT. Caes. 16, 10 SCHOL. Cic. Bob. p. 84, 28. *al.* **2** *praep.* pro (*v. etiam l. 45. cf. p. 910, 2*): MANIL. 5, 606 -it pro vindice tali. CELS. 3, 11, 1 PETRON. 123 v. 231 PORPH. Hor. carm. 1, 14, 1. GREG. M. moral. 1, 13 p. 533ᴬ p. quibus de . . . cogitatione -bat. CIL III 7743 ⟨qui pro sua sal⟩ute -it.

D *indicatur, cui quid timeamus*: **1** *dat. et acc.*: ENN. ann. 279 -o legionibus labem. PLAVT. Asin. 111 nemo est, quem . . . -am mihi. Poen. 509 -i meo amori moram. AFRAN. com. 40 orbitatem tuae senectuti malam -i. RHET. Her. 2, 19, 28 *v. infra l. 69.* CIC. Verr. II 1, 141 pupillo . . . calamitatem. CATVLL. 84, 9 nec sibi postilla -bant talia verba. HOR. carm. 2, 8, 21 LIV. 1, 9, 5 PLIN. nat. 18, 284. 30, 82. *al.* **2** *dat. et* ne: AVG. civ. 1, 9 p. 15, 11 D. eisdem ipsis -it, ne deteriores ex hoc efficiantur. **3** *praep.* pro *et acc.*: SEN. Thy. 485 pro me nihil iam -o.

E *indicatur, qua de re timeamus, praep.* de (*cf. p. 909, 83*): **1** *non accedentibus aliis structuris*: CIC. Verr. II 1, 6 de absolutione istius neque ipse iam sperat neque populus R. -it. Att. 10, 4, 6 neque tam de sua vita quam de mea -it. Ov. met. 7, 68 TAC. ann. 4, 41, 1. APVL. met. 5, 23 de somni mensura -bat (*i. ne diutius dormiret*). TERT. ieiun. 9 p. 284, 20 de specie (*i. ut satis pulchra sit*). AMM. 15, 5, 23 de se -ens quisque. **2** *accedit acc.*: VAL. MAX. 4, 7 ext. 1 nihil se de amici constantia -ere (APVL. apol. 70). SEN. dial. 12, 3, 5. HIER. epist. 54, 13, 5 non quo de te sinistrum quid -am. **3** *accedit* pro: GREG. M. *l. 36.*

F *indicatur, unde malum venturum exspectetur*: **1** *praep.* ab (*cf. p. 909, 65*): **a** *non accedentibus aliis structuris*: TER. Andr. 106 -i a Chryside (*cf.* DON. *ad l.*). CATVLL. 15, 9 a te -o tuoque pene. LIV. 23, 36, 1 ab Hannibale -ens. HIL. in psalm. 55, 5 p. 165, 6 non -it a carne (*Vulg.* non timebo, quid faciat mihi caro). VVLG. Ier. 10, 2 a signis caeli nolite -ere, quae timent gentes. Ezech. 3, 9 a facie eorum. PAVL. NOL. epist. 24, 14 p. 215, 6 CONC.ˢ II 5 p. 35, 18. **b** *accedit acc.*: PLAVT. Bacch. 65 quid ab hac -is? (Capt. 206 Pseud. 1087). Capt. 607 si quid -is a me. CIC. S. Rosc. 8 ut supplicia vitent, quae a vobis pro maleficiis suis -ere atque horrere debent. 145 aliquid. Att. 7, 13ª, 1 quod (AVG. civ. 2, 27 p. 94, 3 D.). 9, 7, 4. epist. 5, 6, 2 a me insidias. SALL. Iug. 76, 6 poenas. *al.* **c** *accedunt dat. et acc.*: RHET. Her. 2, 19, 28 a quo sibi . . . periculum -bat. AVG. civ. 22, 22 p. 606, 15 D. agricolae . . . quantos a caelo et terra . . . casus -unt agrorum fructibus! lib. arb. 1, 4, 9ᵉˣᵗʳ. **d** *accedit dat.*: AVG. beat. vit. 13 p. 99, 16. **e** *accedit* de: PLAVT. Men. 266 iam aps te -o de verbis tuis. **2** *praep.* de (*cf. p. 910, 13*), *plerumque accedentibus aliis structuris*: PLAVT. Merc. 520 de lanificio neminem -o, una aetate quae siet. Ov. epist. 16, 173 de facie -it, vitae confidit *Menelaus.* APVL. met. 6, 23 nec prosapiae tantae tuae . . . de matrimonio mortali -as. 7, 16 de me -entes sibi. 9, 27 nihil triste de me tibi . . . -as. SACR. Leon. p. 129, 12 sicut de tuo munere gratulamur, ita de nostra fragilitate -imus. **3** *praep.* ex (*cf. p. 909, 69*), *ubique accedente acc.*: SALL. Catil. 52, 16 periculum ex illis -it (Iug. 40, 2. TAC. ann. 1, 80, 2 ex optimis p. sibi, a pessimis dedecus publicum -bat. AMM. 25, 5, 8). SEN. contr. exc. 4, 8 hoc unum, quod ex hoc colore -endum est, ne, si *eqs.* TAC. ann. 3, 50, 3 PAVL. dig. 39, 3, 11, 3.

II ***sensu artiore***: **A** *i. q. vereri* (*cf. p. 910, 20*): **1** *c. acc.*:

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

personae: TER. Phorm. 118 -bat absentem patrem. Ad. 85 quem neque pudet quicquam nec -it quemquam. Ov. met. 6, 177 me (*Niobam*) gentes -unt Phrygiae. SEN. Med. 159 Fortuna fortes -it, ignavos premit. OCTAVIA 585 fama ... excelsa -it. *de dis*: PLAVT. Amph. 23 vereri vos se et -ere, ita ut aequom est, Iovem (832 Iunonem). Poen. 269 deos (282 et amo et -o. TER. Hec. 772 CIC. fin. 2, 21 nat. deor. 1, 85). Ov. am. 1, 2, 33 trist. 5, 8, 7 LVCAN. 3, 416. TERT. adv. Marc. 2, 22 p. 365, 19 deum (CYPR. epist. 33, 2 p. 567, 10 trementes ac -entes d. VVLG. lev. 25, 43. *al. cf. p. 906, 34*). *rei*: PACVV. trag. 75? *v. p. 902, 29.* CIC. Verr. II 2, 139 legem (Q. CIC. pet. 9 Ov. trist. 5, 7, 47 SEN. dial. 5, 2, 1). IVV. 14, 101 Iudaicum ediscunt et servant ac -unt ius (*cf. p. 906, 33*). CYPR. epist. 11, 5 p. 499, 22 praecepta *dei* (33, 1 p. 566, 2). VVLG. lev. 19, 30 sanctuarium *dei*.

2 *c.* ab (*aliter p. 904, 57*): ITALA Soph. 1, 7 (Cypr. testim. 2, 20) -te ˪a facie˩ (˪ ˩ faciem *M*) domini dei (*Vulg.* silete a f., *εὐλαβεῖσθε ἀπὸ προσώπου*).

B *i. q. abhorrere, cavere, vitare* (*cf. p. 906, 42. 910, 48*):

1 *c. acc.*: PLAVT. Aul. 483 si idem faciant ceteri, ... illae malam rem -ant quam -unt magis. LVCR. 1, 659 ardua dum -unt, amittunt vera viai. MORET. 4 -ens ieiunia ... membra levat. HOR. carm. 2, 14, 16 frustra per autumnos nocentem corporibus -emus austrum. epist. 2, 1, 167 turpem putat inscite -itque lituram. Ov. met. 8, 259 sublimia. SEN. Phaedr. 170 -e concubitus novos. dial. 5, 30, 3 haec pars maxime -enda est: hinc perniciosissimae irae nascuntur. LVCAN. 4, 736 rogatus, ut Libycas -at fraudes. TERT. apol. 41, 4 diligimus lenitatem, -imus severitatem.

2 *c. dat.* (*cf. p. 901, 12. 906, 36*): APVL. met. 1, 9 *castor* captivitati (*φ*, captivitatis *Vulc., sed vide Helm ad l. et cf. usum verbi* vitare *c. dat.*) -ens ab insequentibus se praecisione genitalium liberat.

3 *c. inf. i. q. dubitare* (*cf. p. 910, 52*): a *verbo -endi non negato*: PLAVT. Aul. 248 si opulentus it petitum pauperioris gratiam, pauper -it congrediri. Most. 1125 in conspectum sui patris procedere. Persa 441 Pseud. 304 Trin. 754 HOR. sat. 2, 3, 110 Ov. am. 3, 3, 31. epist. 18, 185 quod cupis, hoc nautae -unt, Leandre: natare. met. 1, 745. 2, 860 fast. 2, 723 Pont. 1, 6, 3 LIV. 34, 27, 10 CVRT. 9, 5, 25. 10, 2, 15 LVCAN. 3, 407. 5, 67. 128 VAL. FL. 6, 459. *al.* CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 190, 29 ab eo deviare -entes (*gr. παραιτούμενοι, Rustic.* vitantes). *al.* b *verbo -endi negato*: PLAVT. Truc. 353 RHET. Her. 4, 18, 25. CATVLL. 64, 146 nil -unt iurare, nihil promittere parcunt. AETNA 86. HOR. carm. 3, 9, 11 pro qua non -am mori. PRIAP. 14, 4. PROP. 1, 14, 19 *syn.* timet. Ov. epist. 15, 283 an pudet et -is ... temerare? MANIL. 3, 2 SEN. contr. 2, 7 (15), 4 SEN. Phaedr. 993 epist. 120, 15 LVCAN. 6, 650. 9, 837 VAL. FL. 1, 418. *al.*

4 *c.* ne: IVV. 3, 38 cavebis et -es, ne *eqs.*

C *i. q. nolle* (*fere c. inf.; c. acc. c. inf.: l. 52 sq.; c subst. verbali: l. 57. cf. et p. 910, 64*): LVCR. 6, 565 -unt ... naturam credere mundi ... cladem ... manere. HOR. sat. 2, 5, 65 -entis reddere soldum. carm. 3, 11, 10 -it ... tangi. epist. 1, 16, 60 labra movet -ens audiri. 1, 18, 1 -es ... scurrantis speciem praebere, professus amicum. Ov. Pont. 4, 15, 29 et pudet et -o semperque eademque precari. PERS. 1, 47 non ... laudari -am. VAL. FL. 7, 178 morari. SIL. 9, 402 superesse cadenti. MIN. FEL. 24, 2 fieri se deos -unt. SYMM. epist. 2, 12, 2 nihil ... fuisse, quod -am publicari. AVG. nupt. et concup. 1, 15, 17 p. 230, 1 eo usque progrediuntur, ut exponant filios, qui nascuntur invitis. oderunt enim nutrire ..., quos gignere -bant. *laxiore sensu de rebus, quae id '-ere' dicuntur, quod iis non accidit*: VERG. georg. 1, 246 Arctos Oceani -entes aequore tingui. AETNA 229 *principia mundi* occasus -unt (*i. ἄφθαρτά ἐστιν*). HOR. carm. 2, 2, 7 pinna -ente solvi (*i. indissolubili*). 4, 5, 20 culpari -it fides. PACIAN. sim. carn. p. 146, 9 non enim deitas potuit deserere deitatem, quae dividi a semetipsa ... [non] -it. PRVD. apoth. 145.

stilistica: 1 *prolepsis* (*cf. p. 903, 33*): a *subiecti*: α *c. attractione casus*: PLAVT. Aul. 61 hanc -o male, ne mi ... verba ... duit. Men. 419. 861 Merc. 586 Mil. 996 Poen. 1292 Pseud. 1019. 1026 Truc. 200. TER. Phorm. 491 -o lenonem, ne quid suo suat capiti. Eun. 610. 855 CIC. Cael. 60 HOR. carm. 1, 17, 24. *al.* β *sine attractione casus*: RHET. Her. 4, 18, 25 hi ..., -imus ne sint superiores? CIC. ac. 2, 134 et ille vereor ne ..., et hic -o ne *eqs.* Cato 28 epist. 9, 8, 1. *al. adde*: CLAVD. DON. Aen. 1, 360 p. 78, 14 -batur enim Pygmalion ne ... sequeretur. b *aliorum casuum*: PLAVT. Epid. 310 quod pol ego -o si senex resciverit, ne ulmos parasitos faciat (*cf.* POMPON. Atell. 6 id. CIC. Att. 7, 23, 1 haec. *ibid.* illa. *al.*). Merc. 160 dormientis spectatores -is ne ex somno excites? (CIC. epist. 4, 4, 4 LVCR. 6, 597 Ov. Pont. 3, 2, 14). CIC. Sull. 88 huic puero ... -it ... ne aeternam memoriam dedecoris relinquat (Phil. 2, 99). epist. 15, 16, 3 in ista ipsa *αἱρέσει* -o ne plus virium sit. 2 *ellipsis*: CIC. Flacc. 103 nox ... -o ne funesta nobis. Att. 7, 25 litteras ... -o ne veras. 16, 9 -o, ne quae *ἀριστεία* me absente. 3 *parataxis*: SEN. Thy. 980 satiaberis: ne -e. 4 *fig. etym.*: AVG. in euang. Ioh. 115, 2 -ere metu vanissimo.

index gramm.: *acc. dupl.*: *p. 903, 17.* *dat.*: *l. 27. p. 903, 79. 904, 24. 38. 68. 71. al.* ab: *l. 14. p. 904, 57.* de: *p. 904, 47. 72.* ex: *p. 904, 79.* pro: *p. 904, 33. 45.* *inf.*: *l. 30. 45. p. 903, 65.* *acc. c. inf.*: *l. 52 sq. p. 903, 76.* *nom. c. inf.*: *p. 904, 2.* *enunt. interr.*: *p. 903, 57.* *coniunctivus nudus*: *p. 903, 55.* *enunt. c.* ne: *p. 903, 22. 904, 12 44. 905, 44. al.* ne non: *p. 903, 40.* quin: *p. 903, 52.* quod: *p. 903, 53.* ut: *p. 903, 47.*

part. praes. ˣ**metuens,** -entis *pro adi. et subst.* (*l. 26*). *gen. pl.* -um: *l. 28.* *comp.* -ior: Ov. epist. 18, 83 met. 1, 323 fast. 6, 259 SIL. 8, 502 TAC. ann. 13, 25, 3. magis -s: *l. 19. 22.* plus -s: *l. 17.*

1 *sensu latiore*: a *c. obi.*: α *c. gen.*: TVRPIL. com. 157 educta, ut par est, expers malitiis, -s sui (*'puellae mansuetudo et sibi diffidens modestia tangitur' Ribbeck; falso Non. p. 501, 3* genetivus pro dativo). VERG. Aen. 5, 716 quidquid tecum invalidum -sque pericli est. HOR. sat. 2, 2, 110 contentus parvo -sque futuri (LVCAN. 2, 233 STAT. Theb. 6, 765). epist. 2, 2, 15 -s pendentis habenae (IVV. 5, 154 flagelli. 7, 210 virgae). Ov. epist. 18, 83 quid tamen evenit, cur sis -ior undae? (LVCAN. 2, 578 pelagi. AVIEN. ora 141 sali). SEN. dial. 5, 41, 4 infamiae. LVCAN. 7, 373 domini. STAT. Theb. 1, 578 poenae. APVL. met. 4, 32 irae superum. PAVL. NOL. epist. 13, 6 p. 89, 20 morae. FVLG. RVSP. serm. 6, 3 p. 741[B] plus -s luxuriae quam tristitiae. β *c. acc.*: CIC. epist. 6, 14, 1 si quisquam est timidus ... semperque magis adversos rerum exitus -s quam sperans secundos. HOR. carm. 1, 1, 16 Africum mercator -s. *de re* (*cf. l. 43. 45*): Ov. am. 1, 15, 37 -em frigora myrtum.

b *abs.*: SALL. Iug. 20, 2 opportunus iniuriae, -s magis quam metuendus. VERG. Aen. 11, 47 cum me ... mitteret ... -sque moneret. 12, 21 omnis -em expendere casus. SIL. 8, 502 *Marsis* nomen posuit -ior hospes cum fugeret ... Marsya. TAC. ann. 13, 25, 3 -ior in posterum milites sibi ... circumdedit. *pro subst.*: HOR. sat. 2, 5, 92 similis -i. TAC. Agr. 34, 2 numerus ignavorum et -ium. PLIN. epist. 6, 4, 4 quae ... natura -um (*α*, -ium *D*) est.

2 *sensu artiore*: a *i. q. verens* (*cf. p. 904, 84*): α *c. obi.*: *c. gen.*: CIC. dom. 70 legum iudiciorumque (p. red. in sen. 4 LIV. 22, 3, 4). Ov. met. 1, 323 non ... fuit ... illa -ior ulla deorum (LIV. 22, 3, 4. *cf.* Ov. fast. 6, 259 numinis. PERS. 2, 31 divum). *c. acc.*: IVV. 14, 96 -em sabbata patrem (*cf. l. 35. 37. 39. p. 905, 11*). CYPR. epist. 67, 3 p. 737, 21 deum -s (INSCR. christ. Diehl 3416 A 5. *cf. p. 905, 8 et* VVLG. act. 10, 7 militem -em dominum. *pertinet ad Iudaeos*: INSCR. christ. Diehl 4924. 4925). ? *c. dat.* (*cf. p. 905, 27*): INSCR. christ. Diehl 4927 (*lapis periit*) Aur. Soteriae, ... religioni Iudeicae -i (*v. adn.*). β *abs.*: INSCR. christ. Diehl 1341[adn.] ⟨fidel⟩is metu⟨ens⟩ (metu⟨ens deum⟩ *Rossi*). *pertinet ad Iudaeos*: INSCR. christ. Diehl 4852 Aemilio Valenti eq. Romano -i (*v. adn. et Deissmann, Licht vom Osten 326*). 4926 Larciae Quadratillae Romanae -i.

b *i. q. abhorrens, vitans* (*cf. p. 905, 17*): AETNA 407 fundetur ferro citius, nam mobilis illi *lapidi* et -s natura mali est (*'empfindlich' Sudhaus*). HOR. carm. 3, 19, 16 rixarum -s ... Gratia. 3, 24, 22 -s alterius viri ... castitas (*'ἀπεχομένη' Schütz*). Ov. am. 3, 14, 27 -em crimina vultum.

gerund. ˣ**metuendus,** -a, -um *pro adi. et subst.* *comp.* magis -us: CIC. Brut. 146 SEN. Oed. 792 IVV. 11, 45.

i. q. horrendus, terribilis: 1 *pro adi.*: a *abs.*: α *de rebus*: CIC. har. resp. 62 cum quibusdam monstris -isque rebus. or. frg. A VIII 2 o ingenia -a! A XIV 21 bilem. HOR. epist. 2, 1, 106 pericula. PROP. 4, 9, 9 Cacus ..., -o raptor ab antro. 4, 9, 55 lege. Ov. epist. 15, 47 *somnia.* ITALA Dan. 2, 31 (Firm. err. 20, 4) contemplatio ipsius imaginis -a (*φοβερά, Vulg.* terribilis). ARNOB. nat. 6, 24 p. 235, 27 cum ... -is fulgoribus. 6, 26 p. 236, 15 terrores. HIL. trin. 9, 67 adventum. *al.* β *de hominibus*: CIC. Brut. 146 in refellendo magis existumator -us quam admirandus orator. SALL. or. Phil. 3 se e contempto -um effecit (TAC. ann. 1, 74, 2. *cf.* IVST. 21, 5, 7 contemnendus magis quam -us). LIV. 3, 53, 10 MANIL. 5, 649. STAT. Theb. 4, 221 -us in hasta (10, 32 in armis). ITALA Dan. 9, 4 (Cypr. laps. 31) domine deus magnus ... et -us (*φοβερός, Vulg.* terribilis). PSALT. Rom. 88, 8 (*φοβερός, Vulg.* terribilis). *al.* b *c. dat.*: VERG. georg. 2, 419 iam maturis -us Iupiter uvis. LIV. 34, 48, 6 tyrannum ... non suae solum patriae gravem, sed omnibus circa civitatibus -um. COLVM. 1, 9, 2. IVV. 11, 45 non ... funus acerbum luxuriae sed morte magis -a senectus. TAC. hist. 3, 2, 1 COMM. apol. 96. IVST. 28, 4, 1 omnibus -a arma. c *c. abl.*: HOR. carm. 1, 12, 23 -c certa Phoebe sagitta. 2, 19, 8. 3, 2, 4 Ov. fast. 4, 163 SEN. Herc. f. 836 Oed. 119 VAL. FL. 8, 216 STAT. Theb. 2, 166. 6, 101 FIRM. math. 1, 10, 14. d *c. gen.*: Ov. met. 2, 765 belli -a virago.

2 *pro subst.*: a *masc.*: VERG. Aen. 10, 556 istic nunc, -e, iace. b *neutr.* (*ubique plur.*): α *abs.*: HOR. sat. 2, 3, 54 nihil -a timentis. Ov. met. 15, 24 multa ac -a minatur. SEN. dial. 1, 6, 5 -a contemnere. epist. 98, 7 -a declina. LVCAN. 7, 106. IVL. VAL. 3, 55 p. 163, 15 ignoratio -orum. AMM. 31, 5, 8. AVG. civ. 10, 13 p. 423, 23 D. -a ac tremenda. β *c. dat.*: SEN. contr. 10 praef. 15 aliis -a et praerupta audere. SEN. epist. 71, 28 ceteris.

neutr. gerund. **metuendum** *pro adv.*: SIL. 12, 138 -um exsibilat.

p. p. p. **metūtum** *pro subst.*: LVCR. 5, 1140 cupide conculcatur nimis ante -um.

deriv.: metuitus. *comp.*: praemetuo. im-, permetuens.

ˣ**metus,** -ūs *m.* [*orig. inc.; c. lituan.* matýti, *slavon.* motriti *'spectare' confert Osthoff* (*v. IF Anz. 15, 105*). *J. B. H.*] *de genere*: *fem.*: NAEV. carm. frg. 53 (57) ENN. ann. 549 scaen. 407. *scrib.*

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

acc. pl. -uus: VERG. Aen. 12, 316 *R* (*cf. Brambach, Neugestaltung d. lat. Orthogr. 131 de gen. sing.*). *de formis: sing.: gen.:* ?-uis: TER. Phorm. 482 (*coni. Fleckeisen*). CIC. S. Rosc. 145 (-us *corr. Madvig*). *dat.* -u: VERG. Aen. 1, 257 (PRISC. gramm. II 363, 12 [*ad l.*]: pro -ui. *cf. etiam Norden² ad 6, 465*). SIL. 5, 372 TAC. ann. 11, 32, 1. 15, 69, 2 FLOR. epit. 3, 19, 11. -ui *v. p. 908, 6.* *plur.* (*tantum nom. et acc.*) *inde a* CIC. *de notione* (*v. et infra l. 21*): NON. p. 349, 15 -us dicitur sicuti plerumque timor (*cf. infra l. 47*). GLOSS. εὐλάβεια. φόβος. δέος. timor. terror. *de differentia inter* -um, pavorem, timorem: DIFF. Suet. p. 312, 9 DIFF. gramm. suppl. 275, 1 ISID. diff. 1, 214 diff. app. 52 DIFF. ed. Beck p. 69, 12. *de frequentia vocum* -us *et* timor *v. p. 901, 68.* *in* ITALA *est* -us, *in Vulg.* timor (*gr.* φόβος): I Tim. 5, 20 (Ps. Cypr. aleat. 4). *v. et p. 910, 28 et cf. p. 902, 16.* NOT. Tir. 43, 15 (*inter* formidolosus *et* pavet). *inde a* NAEV. carm. frg. 53 (57). [*hisp.* miedo, *port.* medo, *prov.* met. *R.*] [*falso trad. pro* mens: AVR. VICT. Caes. 20, 10 (*v. p. 712, 35*). *contra* mens *trad. pro* -us: SACR. Leon. p. 139, 7. *de* CAEL. AVR. chron. 1, 15, 133. 134 *cf. p. 900, 81.*]

I *proprie* *de affectu*: **A** *active*: **1** *sensu latiore*: **a** *de singulis motibus animi i. q. trepidatio mentis malum exspectantis*: **α** *loci selecti: definitur*: CIC. Tusc. 3, 25 et -us opinio magni mali inpendentis et aegritudo est opinio magni mali praesentis (4, 8. 14. 64. 5, 52). 4, 13 est ... -us a ratione aversa cautio. 4, 80 -us ... est diffidentia expectati et inpendentis mali. VLP. dig. 4, 2, 1 -us instantis vel futuri periculi causa mentis trepidatio. AVG. civ. 14, 6 p. 13, 14 D. quid est -us atque tristitia nisi voluntas in dissensione ab his, quae nolumus? *iudicia de -u et proverbialiter dicta*: TER. Ad. 58 pudore et liberalitate liberos retinere satius esse credo quam -u (*cf.* CIC. rep. 5, 6 ut pudor civis non minus a delictis arceret quam -us [QVINT. inst. 9, 2, 76]. LIV. 26, 49, 8 qui beneficio quam -u obligare homines malit. 39, 25, 15 qui caritate quam -u adiungere sibi socios mallet [TAC. Agr. 32, 2] . PVBLIL. I 40 ingrata sunt beneficia, quis comes est -us. M 49 -us improbos compescit, non clementia (SEN. Oed. 704 regna custodit -us. EDICT. imp. Diocl. II 18 praeceptor -us iustissimus officiorum invenitur esse moderator). OV. met. 6, 197 excessere -um mea iam bona (*cf.* SEN. Ag. 695 vicere nostra iam -us omnes mala). Pont. 1, 2, 127 multa -u poenae, poena qui pauca coercet. trist. 1, 4. 4 audaces cogimur esse -u. SEN. Thy. 348 rex est, qui posuit -us. epist. 5, 7 spem -us sequitur. SIL. 5, 478 non aequus in artis ... rebus suasor -us. 10, 598 gliscunt adversa -u. STAT. Theb. 1, 127 parens odii -us. *forma* peior -u meo: SALL. or. Lep. 1 peior ... -u vostro. OV. trist. 2, 125 nostro lenior ... -u. LVCAN. 1, 635 non fanda timemus; sed venient maiora -u. *app.* (*cf. p. 909, 10. 910, 6*): CIC. Verr. II 4, 41 -u ac timore (*cf.* LVCR. 3, 141 pavor ac -us). dom. 141 cura -uque (LVCR. 2, 19. 48. 3, 461 LIV. 5, 7, 4 VAL. FL. 4, 703. *cf.* LIV. 25, 34, 5 a -u ac sollicitudine [35, 40, 7]). *syn.* (*cf. p. 901, 59*): timor: TER. Ad. 612 LIV. 37, 43, 4. 38, 28, 8. 45, 26, 7. LVCAN. 1, 460 timorum maximus ..., leti -us. timere: SALL. Catil. 52, 16 in tanto omnium -u solus non timet. OV. ars 3, 478 rem. 544 met. 2, 92 LIV. 2, 32, 5 SEN. nat. 2, 42, 3 MART. 12, 61, 3 QVINT. inst. 1, 2, 5. 8, 5, 15. *epitheta selecta* (*cf. p. 905, 80. 908, 47*): PRIAP. 55, 4 iustos (SEN. contr. 1, 1, 11 VLP. dig. 4, 2, 7, 1). OV. am. 1, 7, 20 pavido (ars 2, 88 fast. 1, 16. *cf. p. 908, 51*). epist. 11, 82 gelido (SEN. Phaedr. 1053 frigido. *cf. p. 908, 1*). Pont. 3, 2, 12 sollicito (trist. 3, 11, 10. *cf. infra l. 82. p. 909, 5*). trist. 3, 1, 54 trepido (SEN. Ag. 916 Herc. f. 163 PLIN. nat. 2, 15. *cf. p. 908, 46*). 4, 3, 12 ambiguo. LIV. 1, 21, 1 anxio (*cf. p. 909, 6*). 2, 24, 3 ancipiti. SEN. Oed. 88 ignavos. LVCAN. 4, 700 segni (*cf. p. 908, 48*). VAL. FL. 4, 201 taciti. STAT. Theb. 7, 109 anhelos. Ach. 1, 613 attonito (*cf. p. 908, 78*). LACT. Phoen. 16 asper. PRVD. perist. 10, 721 inbecillo. CLAVD. rapt. Pros. 1, 10 languentem. PAVL. NOL. carm. 26, 17 tristes.

β *iuncturae secundum casus digestae*: Ⓘ *nom.*: Ⓐ est: ENN. scaen. 407 vivam an moriar, nulla in me est -us (CIC. Verr. II 3, 141 Planc. 71). VERG. Aen. 1, 362 quibus ... -us ... erat (SEN. benef. 4, 17, 1 STAT. Theb. 9, 92 CYPR. ad Donat. 13 p. 14, 15. hab. virg. 22 *p. 910, 4. v. et p. 910, 49. 54. 56. 59. al.*). *al. cf.* BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 3, 3 minaciter agis, ut iudicium nostrum -us videatur. *non indicato metuente*: CIC. Verr. II 4, 51 -us erat summus. epist. 2, 17, 6. *al.* LVCR. 5, 1061 BELL. Hisp. 27, 2 VERG. Aen. 1, 548 OV. met. 7, 715. *al.* Ⓑ tenet, capit *sim.* (*cf.* NAEV. carm. 53 [57] magnae -us tumultus pectora possidet): ENN. ann. 549 tenet. PLAVT. Cist. 688ᵃ me agitat (*cf.* VERG. Aen. 3, 682 agit). Mil. 1233 me maccrat. Rud. 686 membra occupat. ACC. trag. 122 quos hic non mertet -us. LVCR. 3, 982 urget. 5, 73 insinuarit pectora. SALL. Iug. 13, 1 invadit (*al.*). 85, 47 ceperit (LIV. 21, 16, 2. 23, 14, 8 SVET. Iul. 19, 1 IVST. 11, 1, 5). HOR. epod. 1, 18 habet. OV. epist. 3, 82 concutit ossa -us. LIV. 2, 18, 8 incessit (3, 59, 1). VAL. FL. 7, 182 subit. Ⓒ cogit, suadet *sim.*: PLAVT. Rud. 703 -us has id ut faciant subigit (SALL. Catil. 51, 18. *cf.* LIV. 1, 28, 8 -u cogente [OCTAVIA 349]). CIC. part. 113 ut aut spes aut -us impulisse videatur. SALL. Iug. 70, 5 rem inpediebat (*cf.* VERG. Aen. 6, 807 prohibet). 108, 3 suasisse (VERG. Aen. 10, 10. OCTAVIA 290 suadente -u). OV. trist. 4, 8, 6 me nullo sollicitante -u (*cf. l. 54*). *al.* LIV. 25, 40, 4 quos -us ... dediderat. 27, 44, 10 -u interprete. PHAEDR. 1, 2, 26 vocem praecludit -us. LVCAN. 6, 423 stimulante -u. STAT. Theb. 10, 622 corda -u glaciante (*cf. p. 907, 54*). PAVL. NOL. carm. 21, 609 -us hominum ... putabant, ne *eqs. al.*

Ⓘ *gen.*: SEN. Ag. 638 secura -us (VAL. FL. 3, 329. 4, 201). Phaedr. 492 spei -usque liber (*cf.* LVCAN. 2, 290 expers). *al.*

Ⓘ *dat.*: VERG. Aen. 1, 257 parce -u (SIL. 5, 372). AVR. VICT. Caes. 35, 12 ut eius necis ⟨nuntius⟩ ... pravis -ui ... esset.

Ⓘ *acc.*: Ⓐ inicere *sim.*: PLAVT. Cas. 589 huic aliquem in pectus iniciam -um (CARM. evoc. Macr. Sat. 3, 9, 8. CIC. Verr. II 2, 67 hoc iniecto -u [ad Q. fr. 2, 1, 3 LIV. 38, 34, 1]. *al.* CAES. Gall. 4, 19, 4 LIV. 27, 42, 4 VAL. MAX. 2, 7, 11). CIC. Verr. II 5, 63 adferre (Sull. 66 Q. CIC. pet. 55). Planc. 87 inferebatur (LIV. 3, 16, 6. *al.*). CAEL. Cic. epist. 8, 4, 2 incutit (*al. v. vol. VII 1, 1101, 43*). SALL. or. Lep. 10 habendus -us est aut faciundus (OV. met. 5, 322. *al.* LIV. 9, 41, 11. *al.* CELS. 3, 5, 1 SEN. epist. 29, 9 QVINT. inst. 6, 2, 21). PRIAP. 55, 4 praebent (OV. ars 1, 754 trist. 2. 226 LIV. 21, 11, 13. 25, 19, 4). SEN. contr. exc. 5, 3 ut filiis -um inponerem. Ⓑ concipere: PLAVT. Amph. 301 (*al. v. vol. IV 61, 17*). habere: CAEL. Cic. Att. 8, 10, 1 (*al. v. vol. VI 2404, 40*). capere: LIV. 33, 27, 10. pati: QVINT. inst. 6, 2, 21. adhibere (sibi): PLAVT. Men. 983 (*aliis v. p. 912, 2*). Ⓒ (de)pellere, (o)mittere *sim.*: PLAVT. Most. 387 medicabo. TER. Andr. 181 amoto -u (*cf.* LIV. 2, 2, 7 remove [VELL. 2, 1, 1]. 32, 14, 4 submoto [33, 38, 14]). 339 adimam (Haut. 341. *cf.* Ad. 736 demere [LIV. 35, 14, 3. *al. v. vol. V 1, 496, 73. 497, 33*]). VARRO frg. Non. p. 481, 10 sublato -u (CIC. S. Rosc. 6. *al.* CAES. Gall. 6, 29, 2. *al.* OV. fast. 6, 20 LIV. 5, 28, 12). CIC. Verr. II 5, 130 deiecero. dom. 15 depulso -u (p. red. in sen. 19. *cf.* nat. deor. 1, 45 pulsus esset [SEN. Med. 42]). Tusc. 2, 59 levabat (OV. met. 10, 466 SEN. Ag. 283). epist. 9, 16, 9 abstergere (11. 24, 1). ad Brut. 1, 15 (9, 24), 8 deposito -u (BELL. Alex. 65, 1 OV. met. 5, 363 SEN. Oed. 801. *cf.* TIB. 3, 10, 15 pone [OV. am. 3, 6, 61. *al.*]). *al.* SALL. or. Phil. 4 detrahi (CELS. 2, 8, 1 SEN. epist. 77, 7). VERG. Aen. 1, 463 solve -us (*al.*). *al.* OV. epist. 14. 43 excussere (*al. v. vol. V 2, 1310, 76*). *al.* LIV. 30, 29, 2 omisso -u (*cf.* SEN. Phaedr. 435 remitte. VAL. FL. 1, 308 mitte [1, 741]. 5, 286 dimitte). VAL. MAX. 1, 7, 8 discusso (SEN. Oed. 793).

Ⓥ *abl.*: Ⓐ -u (adductum) *aliquid pati vel facere*: ① *non addito p. p. p.*: ⓐ *indicatur, quid -u patiamur*: ENN. scaen. 26 quin ... exalbescat -u. PLAVT. Cas. 622 cor -u mortuomst (*cf.* SEN. Herc. f. 1298 -u cor palpitat). 665 -u mussitant (*cf.* CIC. Verr. II 2, 189 -u conscientiaque peccati mutum atque exanimatum [LVCR. 1, 92 VERG. Aen. 9, 339. 12, 718]. LIV. 32, 21. 25 obmutuistis). Most. 395 madeo -u. TER. Andr. 251 oratio haec me ... exanimavit -u (*al. v. vol. V 2, 1176, 39. cf. 1174, 46*). Eun. 976 lingua haeret -u. AD. 612 membra -u debilia sunt (*cf.* VARRO pop. Rom. 98 [Non. p. 163, 20] -u debilitaret nostros [CIC. dom. 135. de orat. 1, 121 fractum ac d. Tusc. 4. 34]). CIC. Catil. 4, 3 abiecta -u filia (dom. 25). *al.* BELL. Afr. 90, 2 quibus -u exsanguibus (OV. met. 9, 224 CVRT. 4, 14, 2. 7, 2, 13 STAT. Theb. 3, 361. *cf. p. 912, 58*). VERG. Aen. 2, 685 trepidare -u (6, 491 ingenti. OV. trist. 1, 5, 37 falso. *cf.* LIV. 2, 24, 3 trepida [VAL. MAX. 2, 7, 7]. *cf. p. 907, 55*). 11, 21 segnis (*cf. p. 907, 58*) ... -u sententia. OV. met. 4, 228 -u ... colus et fusus ... cecidere. 7, 115 deriguere -u (fast. 1. 97 riguisse capillos). 8, 465 pallebant (9, 111. 13. 74 trementem pallentemque). 9, 249 paveant (fast. 2, 822. *sim.* 2, 103 pavidus [SEN. Tro. 1130]. *cf. p. 907, 53*). 10, 414 tremulasque manus annisque -uque. LIV. 28, 29, 11 torpentibus. *al.* ⓑ *indicatur, quid -u faciamus*: ACC. trag. 107 te -u ... addubitare. CIC. Verr. II 3, 70 virgarum -u ..., quod imperatum esset, facturos se esse dixerunt. Manil. 32 multas ... -u relictas ... urbes esse (*cf.* SALL. Iug. 70, 1 deseruit [LIV. 8, 15, 4]. VERG. Aen. 3, 213 liquere). Sest. 53 cum ... -u vestri periculi ... cessissem (SALL. Catil. 58, 10). Phil. 2, 116 attulerat ... civitati ... -u ... consuetudinem serviendi. CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 5 omnia excogitare vel studio vel aetate vel -u non potest. BELL. Afr. 11, 4 ne ... -u deficerent. SALL. or. Macri 8 -u iura ... restituit. or. Phil. 5 -u pacem repetentes, quo habitam amiserant. 17. VERG. Aen. 4, 164 tecta -u petiere. 4, 176 parva -u primo *Fama* (*cf.* OV. met. 11, 774 celerem). 4, 390. 5, 677 diffugiunt (*cf.* 10, 572 versi. OV. trist. 3, 5, 5 fugere. LIV. 6, 24, 1. 21, 26, 2 VELL. 2, 24, 2 SEN. Oed. 904 VAL. FL. 3, 254). 8, 556. 12, 916 cunctatur. HOR. sat. 1, 4, 127 TIB. 1, 6, 75 OV. met. 8, 148 LIV. 1, 44, 1. 3, 5, 5 substitit. 4, 53, 8. 8, 7, 20 quievere. *al.* ② *addito p. p. p.*: SISENNA hist. 98 id me ... -u ... inductum facere (*cf.* CIC. Verr. II 1, 90 adducti [Font. 31 Cluent. 170]). CIC. Verr. II 5, 100 adfecti. 5, 111 -u perterritus fugit (Phil. 14, 27 epist. 11, 12, 1. *cf.* Caecin. 2 profugisse [SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 12, 2 BELL. Hisp. 22, 7]. 22 se in fugam conferunt. Phil. 2, 108 diffugimus [*cf. l. 64*]. 13, 35 div. 1, 69 rep. 6, 14 BELL. Hisp. 25, 9). Caecin. 49 si ... -u permotus fugisset (Att. 10, 4, 6 scripsi. *cf.* Pis. 93 conmoti [SALL. Iug. 25, 6]. LIV. 6, 25, 2 motus). part. 49 impulsi (*cf.* LIV. 27, 30, 3 compulsi [*al. v. vol. III 2031, 61*]). SALL. Catil. 6, 4 -u perculsi a periculis aberant (Iug. 58, 2 LIV. 2, 9, 5. *al.* CVRT. 5, 3, 12). VERG. Aen. 1, 513 percussus (SEN. Thy. 829). OV. fast. 2, 341 attonitus (*al. v. vol. II 1155, 12 et cf. p. 907, 59*). 2, 810 victa (LIV. 23, 2, 8. *al.* OCTAVIA 783). LIV. 1, 5, 6 subactus (*cf.* 31, 31, 18 coactos [*al.*]). *al.* Ⓑ -u (com)moveri *sim.* (*cf. p. 905, 80*): CAECIL. com. 192 me ... maeror molitur -u. TER. Andr. 937 animus commotust -u (LVCR. 3, 152. *cf.* CIC. p. red. in sen. 33 omnis caedis -u esse permotos). TRAG. inc. 7 perculsus (SALL. Iug. 40, 4 LIV. 35, 29, 11. 37, 3, 10). CIC. Caecin. 26 cum essent omnes -u

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

perterriti (44 Mil. 61. *cf.* LVCR. 2, 623 conterrere. CELS. 2, 9, 1 terreant). Phil. 2, 64 cum omnia -u tenerentur (LIV. 25, 15, 6. 28, 43, 10 SEN. contr. 7, 2, 5). 2, 77 Italiam . . . -u perturbasti (Att. 10, 14, 1 numquam vidi hominem perturbatiorem -u. *cf.* VERG. Aen. 11, 401 turbare [LIV. 26, 46, 6. *al.*]). *al.* BELL. Afr. 10, 2 sollicitabantur. SALL. Iug. 11, 8 anxius (*cf. p. 907, 57*). *al.* Ⓒ -u liberare *sim.*: PLAVT. Asin. 45 ut expers sis -u (*cf.* CIC. Phil. 1, 25 vacui esse [7, 19 OV. met. 3, 582. 10, 117 VAL. MAX. 3, 2, 16]. LIV. 7, 34, 5 liber [25, 31, 1]). TER. Andr. 351 hoc me libera . . . -u (CIC. Catil. 1, 10 *et saepe.* LIV. 28, 26, 7. *al.*). *al.* CIC. Catil. 1, 31 cura et -u esse relevati (*cf.* LIV. 2, 22, 3 levatis). LVCR. 3, 903 dissolvant . . . se . . . angore -uque (*cf.* PROP. 4, 6, 41 solve [LIV. 27, 51, 9. *al.* VAL. MAX. 3, 2, 2]). *al.* Ⓓ -u *i. q. cum -u*: QVADRIG. hist. 14 -u magno ea congressio . . . facta est. SEN. clem. 1, 8, 5 fulmina paucorum periculo cadunt, omnium -u. 4, 2, 6 spectantium. CVRT. 4, 13, 14 noctem . . . egerunt (*cf.* VAL. FL. 5, 298). *al.*

(II) *c. praep.*: Ⓐ *local. et modal.*: a -u liberare *sim.* (*cf. l. 51. p. 911, 25*): CIC. Cluent. 200 respirare a -u (har. resp. 48). BELL. Afr. 92, 4 ab eo . . . -u . . . liberati (SALL. [?] rep. 2, 11, 3. *cf.* Catil. 4, 2 liber). in -um adducere *sim.*: CIC. Mur. 48 p. R. in eum -um adduxisti (LIV. 30, 39, 1 SEN. epist. 13, 8). LIV. 25, 29, 8 auxilia in eundem compulere -um. 39, 25, 11 in tantum -um . . . coniectos. SEN. suas. 4, 1 regem . . . in -um cogit. CIC. har. resp. 54 ad quem -um . . . duceremur. in -u esse: PLAVT. Asin. 51. *al.* TER. Haut. 199. *al.* CIC. leg. agr. 2, 12. *al.* SALL. or. Phil. 13 HOR. epod. 1, 17 LIV. 10, 25, 7. *al.* cum -u: PLAVT. Most. 423. sine -u: TER. Haut. 328 CIC. S. Rosc. 65. *al.* CAES. Gall. 4, 4, 6. 5, 41, 6 BELL. Afr. 90, 1 SALL. Catil. 39, 1 LIV. 2, 33, 6. *al.* Ⓑ *causal.*: PLAVT. Amph. 1066 terrore meo occidistis prae -u (Cas. 413 p. -u ubi sim nescio. CATO inc. libr. frg. 13 CIC. Phil. 13, 20 LIV. 1, 29, 3. *al.*). Aul. 131 per -um mussari (248 male rem gerit. LIV. 2, 24, 5. *al.* CVRT. 4, 10, 10. *al.* TAC. ann. 2, 70, 1. *al.*). Cas. 361 adsudascis iam ex -u (CAES. civ. 3, 69, 4 TAC. hist. 2, 85, 1. *al.*). MET. NVM. or. frg. Prisc. gramm. II 382, 8 ob -um (TAC. Germ. 2, 3 [*cf. Meissner, RhM. 88, 1939, 380 sqq.*]. hist. 2, 49, 4. *al.*). SISENNA hist. frg. 45 in -u (LVCR. 3, 826 VAL. MAX. 3, 8 ext. 5). CIC. Catil. 1, 28 propter . . . -um (*saepe.* LIV. 5, 1, 7. *al.*). COLVM. 1, 2, 1 sub hoc -u . . . erit in officio (TERT. adv. Marc. 2, 5 p. 340, 8. 4, 16 p. 472, 22).

γ structurae: indicatur: (I) *quem vel quid metuamus*: Ⓐ *enuntiato c.* ne (ut, quod): PLAVT. Mil. 1233 iste -us me macerat, . . . ne *eqs.* CIC. fin. 2, 53 qua *poena* . . . semper sint in -u ne afficiantur (LIV. 9, 37, 11). SALL. (?) rep. 2, 6, 5 -u, ne . . . solus rerum poteretur, . . . ipseius consilia disturbaverunt (LIV. 1, 47, 9. 3, 35, 2. *al.* CVRT. 7, 2, 32 TAC. hist. 1, 70, 3. *al.* SVET. Nero 33, 2). OV. met. 7, 715 esse -us coepit, ne *eqs.* LIV. 5, 13, 13 prae -u, ne *eqs.* (*cf.* NEPOTIAN. 15, 3 ex -u ne). *al.* ne *antecedit*: CELS. 2, 7, 2 ne . . . decidat, -us est (PLIN. nat. 7, 130). *nota* ut *pro* ne (*cf. p. 903, 51*): IVVENC. praef. 21 nec -us, ut mundi rapiant incendia secum hoc opus. quod: HEGES. 5, 16 p. 327, 12 -um incussere victoribus quod *eqs.* Ⓑ *enunt. interr* (*cf. p. 907, 63 et p. 903, 57*): PLAVT. Asin. 51 quo evadat, sum in -u. Most. 395 istaec blanda dicta quo eveniant, madeo -u. Ⓒ *adi. vel pron.*: PLAVT. Merc. 129 ex hoc -u ut eximar (CIC. Verr. II 5, 116 ob hunc -um. *al.* CAES. Gall. 6, 19, 2. *al. cf.* PLAVT. Mil. 1233 iste *l. 39* [OV. Pont. 3, 6, 55. *al.*]. LIV. 27, 21, 8 eo -u [*al.*]). TER. Ad. 75 consuefacere filium sua sponte recte facere quam alieno -u (*cf.* OV. fast. 2, 224 nec -us alter [*i. aliorum*] inest). LIV. 2, 1, 4 plebs . . . soluta regio -u. 28, 42, 10 procul externus -us est (TAC. ann. 2, 44, 2 vacui e. -u). 29, 6, 11 vigiles . . . ut in nullo tali -u sopitos (AMM. 19, 6, 7). 35, 27, 6 ut in nullo propinquo -u. PERS. 5, 131 scutica et -us . . . erilis. *al.* Ⓓ *gen.* (*cf.* GELL. 9, 12, 13): *subst.*: RHET. Her. 2, 19, 28 periculi (*al.* CIC. div. in Caec. 31. *al.*). 2, 21, 34 mortis (CIC. Verr. II 5, 160. *al.*). CIC. Verr. II 3, 70 *v. p. 908, 54.* Planc. 103 commutatae vestrae voluntatis erga me (IVST. 4, 5, 4 destitutae spei civium). *al.* SALL. hist. frg. 1, 53 *v. p. 910, 9.* LIV 1, 19, 4 hostium. *al.* *gerund.*: HIL. trin. 1, 2 moriendi. 10, 28 compungendae carnis (in Matth. 33, 8 furandi corporis *Christi*). *al.* Ⓔ *praep.*: ab (*cf. p. 904, 57*): CIC. nat. deor. 1, 45 -us omnis a vi atque ira deorum pulsus esset. SALL. hist. frg. 1, 11 -us a Tarquinio. LIV. 2, 24, 3 et ab cive et ab hoste. 3, 16, 6. 23, 15, 7. 25, 33, 5. 33, 20, 10. 41, 24, 14. 44, 30, 5. 45, 26, 7 SIL. 4, 772. ex (*cf. p. 904, 79*): LIV. perioch. 35 p. 42, 4 ut . . . -um ei, quem ex populo R. conceperat, eximeret (CVRT. 8, 14, 12). TAC. hist. 1, 64, 1. *al.* PLIN. paneg. 93, 1 AVIEN. Arat. 669 HEGES. 1, 44, 8 p. 117, 21. *al.* de: STAT. Theb. 9, 92. ad: GREG. M. moral. 9, 63 p. 894^{C} non -um ad dominum, sed affectum ad patrem sumit. Ⓕ *abl.*: PAVL. NOL. carm. 26, 75 deum mitem saevo timeamus in hoste, absit ut hoste -us, quem formidare meremur non metuendo deum. Ⓖ *acc. c. inf.* (*cf. p. 911, 64 et p. 903, 76*): TER. Phorm. 482 quantum -us est mihi venire (ς, *Marouzeau*, videre *A*, *vulg.*) huc . . . patruom. LIV. 3, 22, 2 coloniam . . . -us erat defecturam. 23, 14, 8 senatum -us cepit . . . resisti multitudini . . . non posse. 35, 14, 3 TAC. ann. 1, 39, 2 SVET. Iul. 19, 1 FRONTO p. 61, 20 N.

(II) *cui vel de quo metuamus*: Ⓐ *adi.*: PLAVT. Amph. 1069 erilis. [TAC. hist. 3, 38, 3 non proprio -u nec sui anxium *melius ad p. 911, 23 refertur.*] Ⓑ *praep.*: de (*cf. p. 904, 47*): CIC. Att. 3, 8, 4 me . . . -us de fratre in scribendo impedit. epist. 11, 21, 3 LIV. 21, 16, 2. 27, 29, 4. 43, 1, 12 TAC. ann. 3, 69, 2 PANEG. 12, 7, 6. CYPR. *v. l. 4.* pro (*cf. p. 904, 33*): LIV. 2, 24, 4 LVCAN. 7, 138 QVINT. inst. 4, 2, 96 PLIN. epist. 5, 6, 3. 5, 17, 5. *al.* circa: CYPR. hab. virg. 22 p. 203, 5 nullus vobis (*virginibus*) de partu, c. filios -us est. Ⓒ *enunt. rel.*: CAEL. Cic. epist. 8, 10, 1 ego . . . praecipuum -um, quod ad te attinebat, habui. Ⓓ *gen.*: HOR. epod. 9, 37 curam -umque Caesaris rerum . . . Lyaeo solvere. VELL. 2, 113, 3 suorum . . . -u finium. PANEG. 2, 25, 3 flere non licebat amissa -u reliquorum. NON. p. 140, 29 '-us Pompei victoris' (SALL. hist. frg. 1, 53, *pertinet ad p. 909, 62*), hoc est, quod de Pompeio metueretur. ADNOT. Lucan. 2, 27 dolor mortui, -us morituri.

(III) *unde periculum immineat* (*cf. p. 904, 57*): CYPR. ad Donat. 10 p. 12, 9 nullus de legibus -us est, . . . de iudice pavor nullus. Demetr. 11 p. 359, 4 de accusatore vel iudice . . . -us nullus. *v. et p. 909, 65 sqq. 911, 47.*

b *de perpetuo habitu animi i. q. timiditas*: VELL. 2, 87, 1 Cleopatra . . . expers muliebris -us. SVET. Cal. 51 diversissima in eodem vitia, summam confidentiam et contra nimium -um. Dom. 3, 2 APVL. Plat. 2, 5.

2 *sensu artiore*: **a** *i. q. reverentia, verecundia, religio* (*cf. p. 904, 84*): *α de religione deorum*: (I) *c. gen. obi.*: PLAVT. Amph. 841 deum -um, parentum amorem. CIC. inv. 2, 66 religionem eam, quae in -u et caerimonia deorum sit, appellant. Font. 30 religione iuris iurandi ac -u deorum immortalium. HOR. carm. 1, 35, 37 OV. fast. 3, 278 LIV. 1, 19, 4. 21, 4, 9 FLOR. epit. 1, 8, 3. RVFIN. Orig. princ. 2, 2, 2 p. 113, 6 cum omni -u dei et reverentia. (II) *c. praep.*: TERT. spect. 1 p. 1, 14 erga deum. ITALA prov. 9, 10 (Tert. nat. 2, 2 p. 95, 15) initium sapientiae ⟨-us⟩ (φόβος, *Vulg.* timor) in deum (TERT. nat. 2, 2 p. 96, 12 praescr. 43, 5 l. 10 CYPR. eleem. 24 p. 392, 26). (III) *c. adi.*: MOYS. Cypr. epist. 31, 6 p. 562, 15 divinus -us. (IV) *c. gen. inhaerentiae*: ARNOB. nat. 7, 18 p. 252, 17 religionis -u (IVST. 3, 3, 10 AVG. civ. 3, 2 p. 99, 30 D.). (V) *abs.*: CIC. Verr. II 4, 18 ecqui pudor est, ecquae religio, Verres, ecqui -us? VERG. Aen. 7, 60 laurus . . . multos . . . -u servata per annos (SERV.: religione, quae nascitur per timorem). VAL. FL. 2, 440 sacris . . . -um servemus opertis. 3, 428 -um numenque loco . . . addidit. TERT. cult. fem. 2, 8, 1 l. 3 propter -um debitum deo. OPTAT. 3, 3 p. 77, 8 ut eum non minori -u omnes venerarentur quam deum. SERV. Aen. 1, 505. [*de* HOR. carm. 2, 19, 5 *v. Kießling-H.*] *β alia*: (I) *abs.*: ACC. trag. 303 viden, ut te inpietas stimulat nec moderat -us? VAL. FL. 5, 392 virgineo cunctata -u. OPTAT. 3, 3 *v. l. 37.* (II) *c. gen. obi.*: CIC. inv. 2, 160 legum -us et religio (Verr. II 1, 90 religione adducti et domesticarum l. -u. 4, 75 cum summa religione, tum summo -u l. et iudiciorum teneri. SEN. Herc. f. 400 sine l. -u. *cf.* QVINT. inst. 5, 6, 3 iuris iurandi -um). LVCAN. 8, 804 cinerum . . . tuorum, Magne, -u. MIN. FEL. 21, 3 -u suae potestatis (CYPR. idol. 3 p. 20, 17). PANEG. 2, 12, 5 sanguinis humani -us.

b *i. q. dubitatio animi ab aliqua re abhorrentis* (*cf. p. 905, 17*): *α c. gen. gerund.*: LIV. 21, 35, 3 insuetis adeundi propius -us erat. 39, 37, 20 haec vox . . . -um iniecit imperata recusandi. 42, 59, 8 fluctuanti . . . inter spem -umque tantae rei conandae. TAC. hist. 1, 78, 2 PANEG. 4, 38, 5. *β c. inf.* (*cf. p. 905, 30*): SEN. Thy. 670 quidquid audire est -us, illic videtur. STAT. Theb. 8, 78 faxo . . . sit cunctis . . . -us . . . movere Tartara. PRISCILL. tract. 3, 59 p. 46, 23 in quibus . . . libris non est -us si qua ab . . . haereticis sunt inserta delere. PANEG. 2, 3, 4 mihi -us hanc . . . lucem . . . fuscare. PS. PROSP. carm. de prov. 100 rudibus -us est intrare profundum. FAVST. REI. symb. 2 (Caspari anecd. p. 337, 6) quod dicere -us est. *γ c.* ad *c. acc. gerund.*: APVL. apol. 75 neque . . . ulli ad introeundum -us est.

c *i. q. cautio, cura plena anxietatis* (*cf. p. 901, 21*): LIV. 36, 7, 4 quem -um in consilio habeant, eodem ad impetrandam veniam utantur. PLIN. nat. 31, 71 est et in -u peregrinantium, ut temptent valetudinem aquae ignotae. VAL. FL. 4, 265 vigil ille -u.

d *fere i. q. taedium, horror* (*cf. p. 905, 45*): SALL. Iug. 35, 9 veritus, ne reliquos popularis -us invaderet parendi sibi, si *eqs.* CELS. 5, 27, 2^{C} simul aeger et siti et aquae -u cruciatur (PLIN. nat. 8, 152. *al.*). *conferri potest*: CAEL. AVR. chron. 3, 8, 146 initio noctis . . ., quando etiam sanis -us est digerendi.

B *passive*: CIC. Att. 3, 9, 3 mihi etiam unum de malis in -u est (*i. metuitur*), fratris . . . negotium (CELS. 2, 1, 6. 2, 12, 2^{F}. HIL. c. Aux. 10 quibus dei iudicium in -u est. *c. inf.*: HIL. trin. 7, 3 p. 201^{A} mihi . . . illaqueari semper in periculo, semper in -u est). SEN. epist. 91, 19 ex consensu istis *rebus* -us est. TAC. ann. 11, 10, 3 si perinde amorem inter populares quam -um apud hostes quaesivisset. 15, 50, 3 quem in -um adduxerat quasi adulterum Agrippinae. EVGRAPH. Ter. Ad. 69 p. 172, 18 pater lenitate, dominus -u valet.

II ***meton.*** *i. q. res timorem faciens, metuenda, terribilis*: **A** *generatim* (*in qua re ipse terror constet, indicatur gen.*: *l. 82. al.*; *enunt. c.* quod: *p. 911, 12*): TRAG. inc. 204 hoc metuere, alterum in -u non ponere (VAL. MAX. 1, 7 ext. 4 ferri saevitia in -u reponebatur. *cf.* CIC. Att. 6, 1, 14 habeo Iunium . . . in -u). CIC. Verr. II 4, 108 cum . . . magnorum periculorum -us ex ostentis portenderentur (har. resp. 55 iam omnes isti qui portenduntur -us extinguentur). p. red. ad Quir. 7 me . . . nulla cognatione munitum, nullo armorum

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ac tumultus -u. Phil. 10, 17 quis . . . ad propulsandum -um diligentior? off. 3, 104 (*cf. C. F. W. Müller ad l.*). Att. 1, 19, 2 in re p. nunc quidem maxime Gallici versantur -us (*'res metuendae, quae ex Gallia nuntiantur' Boot. cf.* VAL. FL. 2, 118 spargentem . . . -us. SIL. 4, 32. 15, 515). 3, 8, 2 in maximis meis aerumnis . . . hoc -u adiecto. epist. 5, 15, 5 propter cotidianos -us. CAEL. Cic. epist. 8, 7, 1. SALL. Iug. 99, 3 somno et -u insolito inpedita fuga. 114, 1 advorsum Gallos . . . male pugnatum. quo -u Italia omnis contremuit (LIV. 3, 30, 5 *syn.* terror). VERG. Aen. 7, 438 ne tantos mihi finge -us. 11, 900 -um iam ad moenia ferri. ELEG. in Maecen. 1, 108 Cyaneos . . . -us (*ad notionem s. B 2 allatam refert Middendorf*). PROP. 4, 6, 50. OV. Pont. 1, 3, 58 hostis adest . . . timendus vicinoque -u terret. 3, 1, 25 adde -us, . . . quod murus pulsatur ab hoste. *al.* LIV. 1, 9, 13 turbato per -um ludicro. 4, 21, 6 tantum -um vastitatis (23, 14, 7 populationis). 10, 14, 18. VAL. MAX. 1, 7 ext. 2 nocturni -us patefacta imagine (SEN. Ag. 765 STAT. Theb. 5, 621. *cf.* OCTAVIA 712 noctis -u visuque). 7, 1, 2 SEN. Thy. 17 Tro. 302. Herc. O. 1958 flammae -us. dial. 5, 43, 3 epist. 30, 5. *al.* OCTAVIA 380 LVCAN. 5, 645. 6, 597. 9, 447 aequoreos. VAL. FL. 1, 402 caelata, -us alios . . ., arma. 3, 405. 4, 181 STAT. Theb. 3, 522. 12, 606 -us Libycos (*i. Medusae*). MART. 1, 82, 9 QVINT. decl. 257 p. 51, 20. 305 p. 196, 11. 17. 321 p. 262, 19 (*cf. Hagendahl, Apophoreta Got. W. Lundström oblata p. 334 sq.*). TAC. hist. 2, 12, 2. *al.* PS. PHILO antiq. 10, 3 temporis. *al.*

B *specialim*: 1 *de incorporalibus*: a *i. q. periculum* (*cf. p. 909, 82*): α *abs.*: PLAVT. Capt. 519 neque . . . est . . . spes, quae mi hunc aspellat -um. Rud. 232 exime ex hoc miseram -u. Trin. 1009 ne subito -us exoriatur scapulis. TER. Haut. 337 nihil satis firmi video, quam ob rem accipere hunc mihi expediat -um. CIC. dom. 8 in meo -u sibi nihil timere. Planc. 97 iter mihi tutum . . . magno cum suo -u praestiterunt (SEN. Phaedr. 146 tutum esse facinus credis et vacuum -u. STAT. Theb. 11, 260 instare periclo nec librare -us et tuta odisse). Phil. 3, 12 numquam ne in -u quidem sobrio. SALL. Iug. 87, 4. 97, 5 trepidi inproviso -u. 107, 1 in maxumo -u nudum . . . corpus ad hostis vortere. OV. met. 4, 111 loca plena -us. Pont. 3, 6, 49. LIV. 1, 25, 13 prope -um res fuerat. VELL. 2, 28, 2. CELS. 2, 8, 4 pus . . ., si est . . . album . . ., sine ullo -u est. 2, 10, 7. 3, 2, 5. 4, 12, 11. 8, 4, 9 neque id ullum -um . . . adfert (QVINT. decl. 259 p. 57, 7). PLIN. nat. 9, 59. 22, 67. *al.* VAL. FL. 1, 31 anteire -us. SIL. 17, 182. *al.* *accedit syn.* periculum: PLAVT. Rud. 348 ex malis multis -uque summo capitalique ex periculo (CIC. Verr. II 1, 39 malum, . . . -us, . . . periculum). TER. Phorm. 57 nescis, quo in -u et quanto in periclo simus. CIC. Quinct. 59 in tanto -u . . . periculoque (Verr. II 1, 47. 5, 14. 137. *cf.* Phil. 7, 27 -u et p. [SEN. epist. 74, 21]. *v. et l. 48. 52*). SEN. dial. 11, 2, 5 tot pericula, tot -us, quos . . . in te incursantis pertulisti. LVCAN. 7, 133 sua quisque pericula nescit, attonitus maiore -u. ARNOB. nat. 4, 32 p. 167, 13 quae illis ab dis -um et periculum possent ab hominibus comparare. IVST. 2, 10, 23 in periculis timidus, sicubi -us abesset, inflatus. β *indicatur, unde vel quale periculum immineat*: ① *gen.*: CIC. Verr. II 5, 80 in tanto praedonum -u et periculo. LIV. 31, 23, 1 quia nullus in propinquo sit hostium (*cf. l. 53*) -us (CELS. 2, 7, 8 lippitudinis. 2, 7, 11 morbi. 6, 6, 1A. 8, 25, 2 mortis). VELL. 2, 76, 3 belli. VAL. MAX. 8, 1 absol. 6 ruinae. PLIN. nat. 15, 135 fulminum. SIL. 5, 348 leti (*cf.* SVET. Vesp. 23, 4 in -u . . . ac periculo mortis. *v. et l. 50*). FLOR. epit. 3, 12, 2 Poenorum hostium inminens -us. ARNOB. nat. 6, 16 p. 228, 6 ab ruinarum casibus et dissolutionis -u . . . retentari. HIPPOCR. aer. 10 p. 23, 17 (*gr.* κίνδυνος). SORAN. p. 116, 9. CAEL. AVR. chron. 3, 8, 136 transacto tumoris -u. 3, 8, 145 indigestionis. *al.* ⓘⓘ *adi.*: SALL. Iug. 41, 3 -us hostilis (*al. v. vol. VI 3052, 14. an ad p. 909, 51?*). hist. frg. 1, 12 remoto -u Punico (PORPH. Hor. epist. 2, 1, 162 securus a -u P.). VELL. 2, 24, 4 repulso externo -u. ⓘⓘⓘ *praep.*: CELS. 4, 31, 9 si quis ex corpore -us est (5, 27, 10 ubi ex anguibus -us est. STAT. Theb. 10, 34 QVINT. decl. 255 p. 46, 12). CYPR. domin. orat. 27 p. 287, 15 quis . . . de saeculo -us est, cui in saeculo deus tutor est? (PANEG. 12, 7, 6 PALLAD. 2, 15, 10). *adv.*: SEN. nat. 3, 30, 2 istinc. PANEG. 10, 7, 7 inde. ⓘⓥ *acc. c. inf.*: HIPPOCR. aer. 10 p. 25, 19 fagedenas -us (κίνδυνος) innasci. γ *cui periculum immineat, indicatur gen.*: VAL. MAX. 6, 2, 3 multi -us urbis. CVRT. 4, 2, 13 omen in Macedonum -um (*codd.*, interitum *Vogel*) verterunt Tyrii. PLIN. nat. 28, 73 liberari omni oculorum -u.

b *i. q. terror, minae*: α *abs.*: RHET. Her. 2, 7, 11 testes corrumpi posse . . . vel gratia vel -u (CIC. div. in Caec. 24 ut aliquis -us adiunctus sit ad gratiam). CIC. Verr. II 2, 135 -um offerre (epist. 15, 1, 5), . . . spem ostendere (4, 75 tum petere ab illis, tum minari, tum spem, tum -um ostendere. Cluent. 176 spe et -u temptati. p. red. in sen. 7 neque terror nec vis, nec spes nec -us, nec promissa nec minae. *al.* LIV. 30, 33, 10 aliis aliae spes ac -us iactantur). 5, 24 Siculis -um propositum et iniectum (Cluent. 152 Planc. 97). 5, 57 -u repressae silent. Cluent. 152 Flacc. 15 Scaur. 34. off. 1, 32 coactus quis -u (SALL. Iug. 18, 12. *cf.* LIV. 9, 41, 5 subegerat. VELL. 2, 41, 2 compelli). Att. 2, 19, 2 -u . . . uti (*opp.* voluntate. *cf.* LIV. 21, 39, 5. 31, 33, 5 partim voluntate partim -u se tradebant. 33, 20, 5). PLANC. Cic. epist. 10, 8, 7 nec ulla spe decipi nec ullo -u terreri (SALL. Catil. 51, 30 LIV. 23, 34, 7. 36, 6, 10. *cf.* CAES. Gall. 5, 6, 5 territare). MAT. Cic. epist. 11, 28, 3 LIV. 21, 26, 6. 28, 43, 14 urbes vi captas aut -u subactas in dicionem. 34, 27, 3. 40, 55, 5 parvo -u admoto. SEN. epist. 91, 1 malum . . . sine -u fuit. LVCAN. 9, 389. *al.* QVINT. inst. 1, 3, 15 iuveni . . ., cui nec adhiberi potest hic -us (VLP. dig. 4, 2, 14, 3 -um vel vim [*aliter p. 908, 19*]). *al.* LVCIF. reg. apost. 5 p. 48, 5 bracchium . . . porrectum ad . . . necem . . . aridum factum pro -u. *al.* *accedunt syn.* (*cf.* CIC. dom. 131 ferro, -u, . . . edictis, . . . terrore et minis [*sim. l. 11*]): terror: CIC. Sest. 34 t. ac -u. BELL. Afr. 40, 4 -u ac t. vis: PLAVT. Merc. 162 vim -um cruciatum curam. CIC. Verr. II 2, 14 vi ac -u (2, 180. 4, 140 LIV. 7, 39, 13 SEN. benef. 1, 9, 5. *cf.* CIC. Verr. II 3, 55 vi et . . . -u [3, 143. 153. 4, 147. Pis. 86 vi et -u extortum. nat. deor. 2, 127 BELL. Afr. 31, 8]). II 2, 145 imperio, -u, vi, malo (3, 143 *l. 31.* 4, 14 vi, -u, imperio, fascibus). p. red. in sen. 3 vi, ferro, -u, minis (*cf.* de orat. 1, 247 minis et vi ac -u [*sim. l. 5*]). SALL. Iug. 89, 1 castella . . . munita adire, partim vi alia -u aut praemia ostentando avortere ab hostibus. OV. fast. 2, 780 LIV. 34, 29, 1. *al.* *in serm. iuris* (*cf. U. von Lübtow, Der Ediktstitel 'quod -us causa gestum sit', Greifswald 1932. Jörs-Kunkel, Röm. Privatrecht 109. 261 sqq. Kleinfeller, RE XV 1507. Daremb.-S. s. v.* metus): EDICT. praet. Cic. Verr. II 3, 152 quod per vim aut -um abstulisset (*cf.* CIC. ad Q. fr. 1, 1, 21 SEN. contr. exc. 4, 8. *al.*). VLP. dig. 4, 2, 1 quod -us causa gestum erit (GAIVS inst. 4, 117. 121 PAPIN. dig. 29, 2, 85 CALL. dig. 4, 6, 2, 1. VLP. dig. 4, 2, 14, 15 actionem [PAVL. dig. 4, 2, 21, 6. 4, 3, 18 pr.]. 44, 4, 4, 33 exceptionem [INST. Iust. 4, 13, 1]. *al.* INST. Iust. 4, 6, 25. *al.*). CIC. Flacc. 49 -u coactos (GAIVS dig. 4, 2, 10 inst. 4, 117 VLP. dig. 4, 2, 12, 1). 89 si vis erat, si fraus, si -us. *al.* VLP. dig. 1, 18, 6 pr. 3, 1, 1, 4. 4, 2, 16 pr. *al.* β *c. gen.*: ① *hominum terrore commovendorum*: CIC. Verr. II 5, 14 verbera atque ignes et illa extrema ad supplicium damnatorum, -um ceterorum (LIV. 3, 36, 5 ut . . . virgae securesque etiam ad c. -um expedirentur. IVST. 15, 3, 5). LIV. 28, 24, 14 ad -um aliorum. QVINT. decl. 280 p. 144, 30 COD. Theod. 9, 27, 3 PASS. Max. 2, 3. ⓘⓘ *rerum, quibus homines terrentur*: CIC. Verr. II 3, 143 vi atque imperio, virgarum (5, 117) ac mortis -u (SEN. Phaedr. 727 intentat. CVRT. 6, 7, 9 terret. 8, 3, 5. TAC. ann. 1, 39, 3 intento. FLOR. epit. 2, 2, 17. 3, 14, 5). Font. 36 -um belli . . . ostendere. LIV. 27, 43, 3 -us tormentorum admotus. *paulo aliter*: LIV. 3, 9, 4 legum. QVINT. decl. 259 p. 57, 18 imminentis fortunae.

2 *de corporalibus*: a *i. q. causa timoris* (*accedit dat.* [*l. 38 sqq.*] *vel gen.* [*l. 42 sq.*] *timentis*): *de animantibus*: SEN. Herc. f. 230 taurum . . . non levem populis -um. Med. 516. Phaedr. 29 -us agricolis . . . aper. Phoen. 516 nate suspensae -us et spes parentis. Thy. 1049 Cecropiis -us terris Procrustes. Tro. 62 sum (*Hecuba*) Danais -us. 243 Amazon, ultimus . . . -us (timor *A*). 742 ut cuiquam -us possimus esse. VAL. FL. 1, 23 populis. SIL. 3, 70 Aeneadum. HOMER. 794 Danaum. STAT. Theb. 3, 641 hominum divumque -us . . . Megaeram et Lachesin. DRAC. laud. dei 2, 173. *de terra*: VAL. FL. 2, 16 -us . . . deum . . . Pallene (*bello Gigantum famosa*). b *in serm. venatorio i. q. linea vel restis variis pennis instructa, qua terrent et includunt venatores feras, formido venatoria*: GRATT. 85 hic magis in cervos valuit -us. 88 *aper* -us eludet . . . falsos. NEMES. cyn. 311 niveis alios miscere colores alternosque -us subtemine tendere longo. [*ad I pertinere videntur* MANIL. 4, 182 pacare -u silvas. NEMES. cyn. 304 linea . . . quae possit . . . -u concludere praedas.]

III Metus *quasi* **persona:** [*de* CIC. nat. deor. 3, 44 *v. adn. crit.*] VERG. georg. 3, 552 Morbos . . . -umque (Aen. 6, 275 Morbi . . . Senectus . . . -us. SEN. Herc. f. 693 -us Pavorque . . . et Morbus. Oed. 593 Morbus . . . et . . . -us. LACT. Phoen. 16 Morbi . . . Senectus . . . Mors . . . -us asper). OV. fast. 5, 29 Maiestas . . . Pudor et -us. SIL. 4, 32 advolat . . . ductor Sidonius circaque -us Terrorque Furorque (*item bellicus*: STAT. Theb. 4, 662 Ira Furorque et -us. 7, 49 Irae . . . exsanguesque [*cf. p. 908, 45*] -us. APVL. met. 10, 31 Terror et -us. CLAVD. 1, 78. 22, 373 *in comitatu Martis* lictor . . . -us cum fratre Pavore). PRVD. psych. 464. 629. CLAVD. 10, 82 *in comitatu Veneris* iucundi . . . -us et non secura Voluptas.

index gramm.: *adi.*: *p. 909, 51 81. 910, 30. 911, 56. pron.*: *p. 909, 51.* *dat.*: *l. 37. p. 907, 64. al.* *abl.*: *p. 909, 73. gen.*: *l. 25. p. 909, 59. 910, 6. 21. 41. 78. 911, 47. 66. al.* *gen. gerund.*: *p. 909, 63. 910, 49. 65. 68.* *gen. inhaer.*: *p. 910, 31.* *adv.*: *p. 911, 63.* ab: *p. 909, 65.* ad: *p. 909, 72.* ad *c. gerund.*: *p. 910, 58.* circa: *p. 910, 3.* de: *p. 909, 72. 83. 910, 13. 911, 62.* erga: *p. 910, 27.* ex: *p. 909. 70. 911, 60.* in *c. acc.*: *p. 910, 28.* pro: *p. 910, 2.* *inf.*: *p. 910, 52. 71.* *acc. c. inf.*: *p. 909, 76. 911, 64. enunt. interr.*: *p. 907, 63. 909, 49.* *rel.*: *p. 910, 5.* *c.* ne: *p. 908, 2. 909, 39.* *c.* quod: *p. 909, 48. 911, 12.* *c.* ut *pro* ne: *p. 909, 47.*

deriv.: metuo. metuculosus. *Bulhart.*

metūtum *v. s.* metuo (*p. 906, 79*). **metycus** *v. s.* metoecus.

mēū *v. s.* 1. meum (*l. 77*). **mēvīvus** *v. s.* vivus.

1. mēum, -ī *n.*, μῆον. *scrib.* mi- *e. g. p. 913, 4.* *decl. gr.*: *nom.* -on: *p. 913, 4.* *gen.* -u *e. g. p. 913, 11 sq. 18.* *inde indecl.* meu *e. g. l. 82. p. 913, 1 sq. 10.* [*dub.*: CHIRON 842 p. 257, 10 -um Athamanticum *dubitanter coni. Heraeus pro* Melia thermantica. VEG. mulom. 3, 13, 4 *v. Heraeus, Kl. Schr. 30 adn. 2.*]

i. q. herba medica (*'meum athamantium L.' cf.* GLOSS. III 547, 60 -u sister. *cetera v. Thes. gloss. de re v. Berendes, Diosk. Arzneimittell. p. 26 sq.*): 1 *de natura, forma, generibus*: PLIN. nat. 20, 253 -um in Italia non nisi a medicis seritur et his admodum paucis. duo genera

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eius (*seq. descriptio*). DIOSC. 1, 3 de -u atamanticu. -u ... nascitur in Macedonia *eqs.* ISID. orig. 17, 8, 10 (*in cap.* 'de herbis aromaticis sive communibus') -u (*om. K*). *de herbis similibus*: DIOSC. 2, 109 sparagus ... quem multi ... mion appellant (*gr. 2, 125 μύον, μύιον, μύινον codd., ὄρμινον Wellm.*). PS. DIOSC. Vind. 3, 71 p. 82, 14 ἱππομάραθον· ... οἱ δὲ μίονμ. 3, 154 p. 161, 14 πήγανον ἄγριον· οἱ δὲ ὑπερικόν, ... οἱ δὲ μίονμ. 2 *de efficacitate* (*cf.* PLIN. nat. 1, 20, 94 -o Athamantico VII *medicinae*): PLIN. nat. 20, 253 DIOSC. 1, 3. THEOD. PRISC. log. 83 antidota diuretica ... ut est -u (109). CAEL. AVR. chron. 3, 5, 77 mandenda probaverunt ... -u vel asarum. ORIBAS. syn. 2, 5 La p. 96$^{in.}$ miu radix (myo rizae *Aa. cf.* 4, 20 Aa p. 23$^{in.}$ -u radices [RVF. podagr. 26]. *gr. utrobique* μῆον αἱ ῥίζαι). 2, 53, 1 La p. 118$^{in.}$ -u (mion *Aa*). 2 add. p. 145$^{med.}$ -u. *adhibetur in compositionibus medicorum vel mulomedicorum* (*cf.* GLOSS.^{L} I Ansil. ME 617 -u: species pigmenti): PLIN. nat. 20, 264 serpylli duum denariorum pondus, ... -i (*Cagnat e Galen. antidot. II 14*; mii *vel* mili *codd.*) tantundem (*inde* PLIN. med. 3, 37 p. 111, 18, *ubi* mellis *trad.*). PELAGON. 390 acori Pontici, -u[m] ... aequis ponderibus (*om. Hippiatr. I p. 433, 2. cf.* VEG. mulom. 3, 13, 3). CHIRON 820 -u pondo —. 831 -um p. II. MARCELL. med. 29, 12 mii X̶ VIIII (*cf.* THEOD. PRISC. log. 110 -u [MISC. Tir. p. 51, 11]). RVF. podagr. 27 -u ÷ III.

2. meum, -ī *n. v. s.* meus (*p. 920, 43*). R.

×**meus**, -a, -um *pron. poss.* [*ex *meios, cf. hethit.* -meš, *slavon.* мојь '*meus*'. *J. B. H.*] NOT. Tir. 7, 77. *al.* *inde a* LIV. ANDR. (*p. 915, 61. 83. 916, 19. 74. 922, 67*), NAEV., ENNIO. [*val.* mieu, *it.* mio, *francog.* mien, mon, *hisp.* mio, mi. *M.-L.*] [*in codd. est* -us *pro* eam (eum, eius): CATO orig. 109 CIC. dom. 31 har. resp. 5. *pro* tuus: CIC. Sull. 44 epist. 7, 33, 2. *pro* mecum: PACVV. trag. 210. *dub.*: NAEV. com. 7 ENN. trag. 299. *al.*]

CONSPECTVS MATERIAE

caput primum: de scriptura, formis, prosodia: I *de scriptura et sonis* (maeus, mehus, mius, mus): *infra l. 50.* II *de declinatione*: A *in univ.*: *p. 914, 11.* B *de voc.*: 1 mi: *p. 914, 28.* 2 meus: *p. 914, 61.* III *de gradatione*: *p. 915, 40.* IV *de prosodia*: *p. 915, 46.*

caput secundum: de significatione: I *adi.*: A *in univ.*: *p. 915, 59.* B *colores notabiliores*: 1 *c. vi atque pondere prolatum*: *p. 916, 5.* 2 *sine vi atque pondere prolatum*: *p. 916, 46.* C *vi significanti*: *p. 919, 38.* II *subst.*: A *masc. et fem.*: *p. 919, 63.* B *neutr.*: *p. 920, 43.*

caput tertium: syntactica et stilistica: I *syntactica*: A *de condicionibus syntacticis, quae intercedunt inter subst. et pron.*: -us *fungitur vice gen.*: 1 *subi.*: *p. 921, 12.* 2 *obi.*: *p. 921, 20.* 3 *part.*: *p. 921, 59.* B *c.* esse *sim. et* fieri: *p. 921, 61.* C *attr. alternat c. gen.*: *p. 921, 80.* D *forma* quid -a (refert)?: *p. 922, 6.* E *de congruentia*: *p. 922, 12.* II *de collocatione*: *p. 922, 61.* III *alia stilistica*: *p. 926, 45.*

caput primum: de scriptura, formis, prosodia:

I *de* ***scriptura*** *et* **sonis**: *notatur per* m: CIL XIII 5708, 47 l(iberto) m(eo). XV 7171 *et* 7194 d(omino) m(eo). INSCR. christ. Diehl 327 dul(cissimae) m(eae). PROB. litt. sing. gramm. IV 276, 37 h(eredem)q(ue) m(eum). 276, 74 q(uae) m(ea) e(st). *de formula augurali apud* VARRONEM ling. 7, 8 *cf. Norden, Priesterbücher 33. 100.* *scribitur* mae-: CE 1319, 2 maea. CIL IV 1684 maeae (X 6271). XIV 5186, 8 sqq. meh-: CIL XII 5019 add. p. 853 libertae mehae. INSCR. christ. Diehl 4145 filie mehe. *dub.*: INSCR. christ. Diehl 921^a sepmehac (*'spes meha'? Diehl*). mη-: INSCR. christ. Diehl 3400 de mηis.

forma **mius**, -a, -um (*de origine cf. Stolz-Leumann^5 57. Sommer, Handb.$^{2.3}$ 561. Lindsay-Nohl 490*): *testim. gramm.*: CHAR. gramm. p. 203, 1 B. veteres 'mius' dicebant, ut merito et vocativus secundum regulam manserit, ut [sic] sit 'o mi' (DIOM. gramm. I 331, 13. *al. cf.* PRISC. gramm. III 11, 14 quidam nominativum etiam in 'ius' dixerunt *eqs.*). VEL. gramm. VII 77, 2 'mium' et 'commircium' ... antiquis relinquamus ...; nostris iam auribus placet per e (*affert* TER. Haut. 699 miis nuptiis, *ubi codd. Ter.* meis *habent*). *cf.* PROB. nom. gramm. IV 213, 6 deus ... deis (*non* 'diis') facere debet ut -is, reis. *trad.*: *in titulis*: ELOG. Scip. (CIL I^2 15) = CE 958 mieis (*de scansione metrica v. p. 915, 48*). CIL I^2 1401 mihei et leibert(is) ... mieis. CE 776, 3 nos et mios. 1532, 1 cara mieis vixi (v. 4 mea). CIL IV 3494^C non mia est. VI 26785, 10 matris mies (*cf. p. 914, 15*). *al. v. Schuchardt, Vokalismus I 438 sq.* *in libris* (*ubique dub. vel falso trad.*): PLAVT. Men. 202 mieis. Poen. 425 miis *B.* Pseud. 764 mi is *B.* 779 miis *B.* [Truc. 709 *pro* miles *ci. Fleckeisen, Schöll* mieis, *Acidal.* meis]. PACVV. trag. 200 (*loco corr.*) mias. CIC. epist. 1, 9, 20$^{extr.}$ mieis. 15, 6, 1 miis *M* (*HF*). Ov. met. 5, 641 miae *M*, *frg. Lond.*

forma **mus**, -a, -um (*cf. Geyer, ALL 2, 1885, 34. Sommer, Handb.$^{2.3}$ 413*): *testim. gramm.*: VIRG. gramm. epit. 6 p. 47, 12 (*corrupte* gramm. suppl. 196, 16) sunt et alia pronomina, quae in Latinitate ussitate non habentur et tamen indubie recipiuntur ... ut mus ..., ... ma ..., ... mum; pro quo in ussu habetur meus. sic erit et tus pro tuus. *exempla admodum dubia*: *in titulis*: CIL I^2 1330 (= VI 21644) b 7 viri (*gen.*) mi (*cf. quae de variatione scripturae et sonorum ei et i disseruit M. Leumann, Mus. Helv. 2, 1945, 249 sqq.*). VI 33981 (*neglegenter scripta, cf. 14* dbere), 12 vernae mae. XI 746 coniugi mo (*cf. Svennung, Kl. Beitr. zur lat. Lautlehre 16*). INSCR. NSc. 1924 p. 50 filie mae (*contractum ex meae? cf.* INSCR. christ. Diehl 3810 tecusai [*i.* τεκούσῃ] me. 4270^A domine me coiugi). [*prorsus dub.*: INSCR. EphEp. VIII p. 58 n. 238 patri et matri moo.] *in libris Plautinis* (*cf. formas per synizesin contractas p. 915, 46. ed. fere* me-): PLAVT. Poen. 1189 mis *P.* Trin. 822. *voc. m. pl.* (*exempla aliter explicanda v. l. 56 sqq.*): PLAVT. Cist. 678 mi homines, mi spectatores. Rud. 1144 o mi parentes.

II *de* ***declinatione***: **A** *in univ.*: *acc. masc., neutr.* meo(m): CIL IV 3061 virum ... meom. XIII 8486 si qis dicnatur rescire meo nomen. *gen., dat. sg. fem. in* -ai: PLAVT. Aul. 121 -ai fidei tuaique rei causa (-ae ... tuae *codd.*). Trin. 822 -ai *B.* CIL I^2 1312 Helenai sororei -ai ... ossa. *gen. sg. fem. in* -(a)es (*cf. p. 913, 73*): CIL VI 10159 p. 3492 Valentines filies -es. 21520, 10 patrones -aes. INSCR. christ. Diehl 3646 -es. *loc. sg. fem. in* -ae: PLAVT. Curc. 518 -ae domi (*al.* TER. Hec. 257 CATO or. frg. 19, 3 VARRO rust. 3, 16, 2 CIC. Catil. 1, 19. *al. cf. vol. V 1, 1956, 40 sqq.*). Rud. 613 in Veneris fano -ae viciniae. *gen. pl. in* -um (*cf.* PRISC. gramm. II 308, 23 *et v. Neue-Wagener II^3 370*): ENN. scaen. 59 -um factum. PLAVT. Cas. 418 maiorum me[or]um (Persa 53. 390 Pseud. 581 Stich. 303 Trin. 656 PACVV. trag. 80). Epid. 637 -um parentum (Merc. 834. 835). Persa 621 -um malum. PACVV. trag. 402 -um ... socium. ACC. trag. 424 liberum ... -um. *dat. et abl. pl. in* -eis (*de formis* mieis *v. p. 913, 70*): CIL I^2 1330 (= VI 21644) b 7 liberteis et libertaus sive -eis sive viri mi. *dat. pl. in* -bus: INSCR. NSc. 1915 p. 47 n. 32 mi et meibus.

B *voc.* (*cf. Neue-Wagener II^3 367 sqq.*): **1 mī**: **a** *trad. falso saepius* mihi: PLAVT. Men. 1125 mihi germane gemine frater, salve. Merc. 947. Mil. 691 *P.* 1330. Persa 739 *A.* Poen. 1158 *P.* AVR. Fronto p. 44, 2. 70, 14 N. CIL X 7457 (*a. 175*), 2. 3. SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 289 *v. infra l. 52. al.* mei: PLAVT. Men. 182 anime mei. 361 animule mei *B^{1}CDF.* 676 *B^1.* Merc. 503 *A.* 525 mei *vel* mii *A.* CE 59, 12 pater mei. **b** *de origine*: *est dat. pronominis pers.* ego; *cf. Stolz-Leumann^5 282. Sommer, Handb.$^{2.3}$ 415. Wackernagel, Synt. II 76. 81. quid veteres doceant, v. p. 913, 63.* **c** *de usu*: **α** *exempla usus antiqui et sollemnis sc. c. masc. sg. v. p. 916, 57.* **β** *exempla usus serioris per analogiam effecti*: ① *c. fem.* (*postponitur: l. 44. 48. 51. 54*): Ⓐ *sing.* (*coniungi vetant* CAPER gramm. VII 102, 7 'mi Paula' [*cf. l. 50*] et 'mi Aemilia' non dicendum. PRISC. gramm. III 11, 12 mi ... numquam vocative positum feminino vel neutro adiungitur. *cf.* CHAR. gramm. p. 142, 17 B.): APVL. met. 4, 26 mi parens (*cf.* CAPITOL. Maximin. 29, 2 mi mater [IVL. VAL. 1, 15 p. 25, 17. 3, 49 p. 157, 13 m. mi (VVLG. III reg. 2, 20 *A*)]. DRAC. Romul. 8, 96 mi genitrix). 4, 27 mi erilis (9, 16). 5, 16 mi soror (AMBR. virg. 1, 6, 26 LEANDER reg. praef. p. 881^A). 8, 8 mi coniux (*cf.* LAMPR. Diad. 7, 5 mi uxor. IVL. VAL. 1, 6 p. 11, 8 mi mulier). HIER. epist. 22, 2, 1 mi domina Eustochium (45, 6, 1 mi d. Asella. SALV. eccl. 3, 1 o d. mi ecclesia [4, 1]. ENNOD. 7^{ies}, *v. Dubois, Lat. d'Ennod. 261*). 22, 26, 1 mi Eustochia (*cf.* 38, 2, 1 mi Marcella. 39, 1, 4 mi Blesilla. 39, 2, 2 mi Paula). 22, 29, 5 mi catella. 22, 38, 7 mi virgo. VVLG. iud. 11, 35 filia mi (Ruth 2, 2. 22. 3, 1). SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 289 '-a tu': cara mihi ([*cf. l. 29*]. GLOSS. V 537, 14). CE 1983, 3 mi dulcis Danae. Ⓑ *plur.*: VVLG. Ruth 1, 11 revertimini, filiae mi (1, 12. 13). ⓘⓘ *c. plur. masc.* (*exempla aliter, ut vid., explicanda v. l. 10. postponitur: l. 57. 60*): PETRON. 116, 4 o mi ... hospites. CAPITOL. Gord. 14, 1. IVL. VAL. 1, 9 p. 19, 4 mi parentes. VVLG. I reg. 2, 24 filii mi (*A et plerique*). SALV. epist. 1, 2 mi dilectissimi. 1, 4 mi dulcissimi ac dilectissimi -i. 7, 5 mi domini (ENNOD. epist. 1, 25, 2 p. 36, 19. *al.* GREG. TVR. Franc. 2, 6 p. 47, 13 d. mi [5, 18 p. 218, 5]).

2 meus: **a** *testim. gramm.*: CHAR. gramm. p. 173, 7 B. Scaurus ... addit ..., quia vocativus singularis generis masculini multos dissidentes etiam nunc generat, 'o mi' an 'o -us' facere debeat (*cf.* FRG. Bob. gramm. V 565, 21 o mi vel o -us). *voc.* -us *in decl. schemate solum habent* PS. PROB. gramm. IV 136, 23 PS. ASPER gramm. V 551, 9. *cf.* DON. Ter. Phorm. 254 'mi' vim blandimenti habet, nam significat '-us' (GLOSS. mi -us). **b** *exempla* (*pro subst. v. p. 920, 14*). [*secernenda censet in plag. Svennung secundum rationem, quam Wackernagel, Mél. Saussure 1908 p. 151 et Synt. I 307 exhibet, exempla, in quibus forma* oculus -us *sim. est nominativus*: *1) tamquam appositio ad vocativum* (*cf. etiam Löfstedt, Synt. I^2 99*): PLAVT. Asin. 664 *v. p. 915, 35.* 691 mi Libane, ocellus aureus. Cas. 134 *v. p. 915, 36.* Cist. 53 sed tu, ... -us oculus, mea Selenium (*dub.* Stich. 764 [*interpungendumne*: tu, ... -us o.?]). Poen. 366 sq. -a voluptas, ... -us ocellus ..., -a colustra, -us molliculus caseus. EPIST. imp. Aug. *v. p. 915, 37.* VERG. Aen. 6, 835 tu ... proice tela manu, sanguis -us (*cf.* STAT. Theb. 3, 239 o superi, -us ... s.). Ov. met. 4, 155 o multum miseri (*pro subst. positum putat Svennung*), -us illiusque parentes. AVR. Fronto p. 70, 14 Fronto ... mellitissime, meus amor. ITALA II reg. 18, 33 (Hier. epist. 39, 4, 1) filius -us Abessalon! (VVLG. fili mi). *v. etiam p. 915, 15. 21.* PS. CYPR. singul. cler. 29 p. 205, 23 -us praeco ..., Paule apostole. ANTH. 698, 5 tu, famulus -us. PAVL. NOL. epist. 50, 18 p. 433, 12 sancte domine, ... magister -us ... et susceptor -us. *2) tamquam nom. praed.* (*cf. Neue-Wagener I^3 133*): CLAVD. 20, 535 sic me ... relinquis,

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dux quondam rectorque -us. *inde usus per analogiam dilatatus et postea forma -us tamquam verus voc. adhibitus esse videtur*]: *α add. subst. secundae decl.*: Ⓘ *forma* oculus -us: PLAVT. Most. 311 euge oculus -us, conveniunt *eqs.* (Persa 765 sed amabo, o. -us, quin . . . commendamus?). [*dub.* Most. 325 ocellus -us (meu's *Linds.*)]. AVR. Fronto p. 36, 20 N. semper mi vale, animus -us! ITALA Is. 3, 12 (Tert. adv. Marc. 4, 15 p. 467, 28) populus -us (26, 20 [Tert. resurr. 27 p. 64, 23 = VVLG.]. 51, 4 [Tert. adv. Marc. 4,1 p. 423, 29]. 51, 7 [Aug. epist. 78, 5 p. 339, 2 = VVLG.]. Ezech. 37, 12. 13 [Tert. resurr. 29 p. 67, 13 = VVLG.]. Mich. 6, 3 [Hier. in Mich. 6, 3 p. 1207C] popule -us . . . p. -us. VVLG. psalm. 49, 7). psalm. 21, 3 (Tert. adv. Marc. 4, 13 p. 457, 10 = VVLG.) deus -us (Ier. 16, 19 [Aug. conf. 10, 4, 5. *al.*] domine, deus [*cf. l. 17*] -us [Hier. in Hab. 1, 13 p. 1284C domine d. -us, sancte -us]. Matth. 27, 46 [Tert. adv. Prax. 23 p. 276, 19. 30 p. 287, 9 = VVLG.]. Ioh. 20, 28 *v. l. 21.* AMBR. exhort. virg. 1, 4 domine Iesu Christe, salvator [*cf. l. 29*] -us et d. -us. VVLG. iud. 16, 28 psalm. 21, 2. AVG. conf. 10, 31, 45extr. sancte deus -us. ENNOD. opusc. 5, 8 p. 396, 2. 5, 19 p. 398, 18). III reg. 21, 20 (Ambr. Nab. 12, 50. 51) inimicus -us. Ⓘⓘ *forma* domine -us (*anteponitur: l. 27*): ITALA II reg. 7, 18. 28. 29 (Ambr. in psalm. 118 serm. 7, 3, 1) domine -us domine (Ioh. 20, 28 [Aug. conf. 9, 4, 12. 9, 13, 37] d. [VVLG. dominus] -us, deus -us. VVLG. Iudith 12, 4 AVG. conf. 10, 3, 4 AVELL. p. 618, 14 RVSTIC. Conc.S I 4 p. 155, 29. 169, 38. 177, 1. 183, 6. 192, 34. 195, 17. 201, 34 SIDON. epist. 4, 10, 1 VICT. VIT. 2, 30 PASS. Petr. 15). Mich. 6, 3 popule -us *v. l. 10* (VVLG. psalm. 77, 1 Is. 3, 12. 51, 4). ANTH. 83, 144 Aeneas ingrate -us. AVG. conf. 10, 3, 4 medice -us intime. 11, 16, 21 anime -us. epist. 125, 2 p. 4, 18 -us Alypi. serm. 107, 8, 9extr.. SIDON. epist. 1, 9, 6 Solli -us. 5, 17, 1 carm. 23, 465 VEN. FORT. carm. 3, 9, 66. 7, 12, 109 homo note -us. CE 1404, 1 Romane -us. *β add. subst. aliarum decl.* (*anteponitur l. 30*): HOMER. 333 o -us ardor. AVR. Fronto p. 253, 8 N. vale, spiritus -us. ITALA Matth. 26, 39 (Hil. in Matth. 31, 7 Ambr. fid. 2, 5, 41) pater -us ([VVLG. mi]. 26, 42 [codd. b d. *al.* VVLG. mi]. OPTAT. 4, 2 p. 104, 7). MART. CAP. 6, 576 Felix -us, plurimum . . . olivi . . . perdidisti. *γ formae mixtae* (*postponitur l. 39*): PLAVT. Asin. 664 da, -us ocellus, -a rosa, mi anime, -a voluptas. Cas. 134 mi animule, mi Olympio, . . . -us festus dies, -us pullus passer, -a columba, mi lepus. EPIST. imp. Aug. Gell. 15, 7, 3 ave, mi Gai, -us asellus iucundissimus. AVR. Fronto p. 57, 17 N. vale, -us magister . . .; mi magister, ecce non dormito. SALV. epist. 8, 2extr. vale, mi domine et dulcis -us.

III *de* ***gradatione:*** *comp.*: PLAVT. Mil. 615 magis -us *v. p. 918, 9.* *superl.* (*et elat.*): CIC. Att. 9, 9, 4 maxime -us *v. p. 920, 30. cf.* PLAVT. Poen. 1158 (*p. 918, 10*) plane -us (CIC. leg. 2, 17 *p. 916, 37.* epist. 7, 32, 3 *p. 918, 13*). CIC. Att. 5, 13, 3 quam *p. 918, 34.* OV. epist. 12, 84 tam *p. 918, 15.* STAT. Theb. 11, 611 nimium *p. 919, 29.* FRONTO p. 111, 23 N. summus *p. 920, 6.* *adde*: OV. met. 3, 689 vix *p. 919, 42.*

IV *de* ***prosodia:*** *formae per synizesin (cf. L. Müller, De re metr.2 297 sqq.) contractae (cf. formam* mus *sim. p. 913, 79): in dactylis*: CE 958, 1 (*v. p. 913, 70*). 970, 1. 1533, 5. *in aliis metris e. g.* PLAVT. Rud. 259 Stich. 39. 275 LVCIL. 644 VARRO frg. Non. p. 263, 5 SEN. Tro. 191; *ceterum plurimis locis per metrum inter synizesin et correptionem q. d. iambicam certo discerni non potest (cf. G. Jachmann, stud. prosod. p. 33 sqq.); in formis ut* meorum *sim. e. g.* PLAVT. Epid. 105 TER. Eun. 1034 Hec. 361 *forsitan potius synizesis statuenda sit; cf. etiam Neue-Wagener II3 371* (*adde e. g.* NAEV. com. 58. 72 ENN. scaen. 59. 204. 224. 341 CAECIL. com. 12. 119. 140. 156. 208. 230 PACVV. trag. 139. 169. 220. 402 ACC. trag. 13. *al.*).

caput secundum: de significatione:

I adi.: A ***in univ.*** *i. q. qui ad me pertinet, mihi familiaris, coniunctus, proprius* (*selectissima ex exemplis antiquissimis*): **1** *de animantibus*: **a** *de hominibus*: LIV. ANDR. trag. 26 ancillae (PLAVT. Aul. 696 servom). NAEV. com. 66 fratri patrueli -o. ENN. scaen. 253 era (PLAVT. Amph. 452 erus). PLAVT. Amph. 20 pater. 616 uxorem. 659 amicae. Asin. 52 filius (76 gnato. Aul. 228 filium). 782 avunculo. PACVV. trag. 166 aequales . . . -ae (TER. Andr. 453 -orum). 421 stirpem. **b** *de animalibus*: PLAVT. Asin. 184 catulo. Aul. 465 gallus. VARRO Men. 502 asino. **c** *de deis* (*cf. p. 918, 14*): NAEV. com. 70 deo -o propitio. PLAVT. Poen. 452 dis -is iratissumis (TER. Phorm. 74 d. irato -o). SALL. or. Cottae 3 d. penatis -os (*cf.* LIV. 2, 40, 6. CVRT. 6, 3, 5 ad p. -os. *al.* APVL. met. 11, 25. 27 lares). OV. met. 7, 853 per d. . . . superosque -osque (*i. inferos ut moriturae*). LIV. 7, 40, 4 d. . . . vestros publicos -osque. SEN. epist. 93, 10 patere mihi ad d. -os iter. *al.* *adde*: PRIAP. 3, 10 crassa Minerva -a est. PROP. 2, 10, 10 -a Musa (*al.* OV. fast. 2, 359). OV. epist. 13, 159 per reditus corpusque tuum, -a numina, iuro. PAVL. FEST. p. 95, 1 genius (SEN. epist. 12, 2). *al.* **2** *de partibus corporis*: NAEV. trag. 13 quin -a manu moriare (*cf. p. 348, 7 sqq.*). ENN. ann. 38 vita . . . corpus -um nunc deserit omne. 51 aegro cum corde -o (382). scaen. 341 auris. PLAVT. Amph. 343 animo. 899 ingenium. Asin. 209 ore. 538 caput. 696 collum. Bacch. 226 pectus. Capt. 541 oculos. 650 tergo. Epid. 93 dorsum. NOVIVS Atell. 50 digitos. CE 16 ossa. **3** *de aliis rebus*: **a** *corporeis*: NAEV. com. 58 bonis. ENN. scaen. 206 lacrumae. PLAVT. Asin. 387 fores conservas -as (Truc. 358 ianua). Aul. 98 aedis (Epid. 145 domum). **b** *incorporeis*: LIV. ANDR. trag. 13 parere vos maiestas -a procat. ENN. scaen. 156 nomen qui usurpat -um? (*cf. p. 923, 9. 51*). 353 fortuna (PLAVT. Asin. 515). PLAVT. Asin. 173 officium. 234 leges. Aul. 190 pauperiem. 214 aetatem. 383 sententiam. 752 ob stultitiam -am. CAECIL. com. 119 morti. TER. Andr. 31 ars. Phorm. 571 neglegentiam.

B ***colores notabiliores:*** **1** *c. vi atque pondere prolatum* (*usus notissimi paucissima hic arripuimus exempla; ceterum v. etiam p. 922, 66. 923, 21*): **a** *sine opp. i. q. mei ipsius*: PLAVT. Truc. 698 in tabernam ducor devorsoriam, ubi male accipiar -a mihi pecunia. CIC. Mur. 10 ut tecum agam . . . non secus ac si -us esset (esses *v. l.*) frater. dom. 124 mihi -as ruinas . . . aspicere non licuit? Cato 59 -a manu sunt satae (Att. 3, 23, 1 epistulam . . . -a m. scriptam [*al.*]. *sim. al. cf. p. 923, 31*). Att. 5, 21, 11 possumne contra -um edictum? TIB. 1, 6, 10 nunc premor arte -a (OV. epist. 5, 150 deficior . . . ab arte -a). OV. Pont. 3, 5, 21 nisi me -a Musa fugasset. *al.* **b** *c. opp.: forma* -a res . . ., tu: ENN. scaen. 134 -ae vitae . . ., inimico. PLAVT. Asin. 515 *non* te accuso . . ., . . . -as queror fortunas. TER. Hec. 585 et vobis et -ae . . . famae. Haut. 315 Ad. 262 VARRO rust. 1, 37, 2 CIC. S. Rosc. 36 Verr. II 2, 24 Cluent. 81. *al.* *forma* (non) -us . . . (sed) tuus *sim.*: LIV. ANDR. trag. 19 etiam minitas? mitte ea, quae tua sunt magis quam -a. PLAVT. Asin. 517 et -am partem loquendi et tuam trado tibi. Capt. 632 -am rem non cures, si recte facias. num ego curo tuam? TER. Andr. 646 tuom animum ex animo spectavi -o. CIC. S. Rosc. 9 pudor -us . . . et vestra dignitas. Att. 11, 17, 1 nullo ipsius delicto, summa culpa -a. epist. 2, 16, 1 quae non -um animum magis sollicitum habent quam tuum. *al. v. p. 924, 3. 19.* *de dictis* (*cf. p. 920, 62. 83*): PLAVT. Asin. 407 -um dictum (TER. Eun. 428 tuomne . . . hoc dictum erat? vetus credidi: : . . . -umst). TER. Ad. 952 *p. 921, 72.* CIC. S. Rosc. 143. HOR. sat. 2, 1, 2 nec -us hic sermo est, sed quae praecepit Ofellus (HIER. epist. 49, 10, 3 non est -us sermo, antiqua sententia est). SEN. dial. 9, 1, 14 sublimius feror et ore iam non -o. HIER. epist. 54, 8, 1 'quae in deliciis est' non est -um, sed apostoli. *opp. subaudiendo* (*cf.* -a sponte, -a sententia, ut -a fert opinio, -o iudicio *sim. p. 922, 78. 81. 923, 26. 40. 43. 59*): *i. q. -i iuris, liber: proprie*: PERS. 5, 88 vindicta postquam -us a praetore recessi. *translate*: TER. Phorm. 587 (*per iocum:*) ego -orum solus sum -us. CIC. leg. 2, 17 sententias interpretari (*sc. ex Graeco in Latinum*) perfacile est; quod quidem ego facerem, nisi plane esse vellem -us (*i. -o stilo uti, non alieno*). SEN. epist. 62, 1 -us sum. rebus enim me non trado, sed commodo. *huc pertinere videtur*: CORN. SEV. carm. frg. 11 *edicta in posterum diem pugna epulantes milites* strati . . . per herbam 'hic -us (*crastinus fortasse mortis*) est' dixere 'dies' (*cf.* SEN. suas. 2, 12 *ad l.*: cenant, tamquam crastinum desperent. 2, 13 quasi proverbii loco est: 'hic dies -us est'). MART. 10, 58, 7 hic mihi quando dies -us est? . . . in sterili vita labore perit. *aliter*: SEN. Med. 1017 ne propera, dolor: -us dies est, tempore accepto utimur (*ad ultionem*).

2 *sine vi atque pondere prolatum*: **a** *i. q. mihi carus* (*cf. p. 920, 10*): *vis possessiva apparet in* EPIST. Sapph. 204 Phaon . . .: me miseram! dixi quam modo paene '-us'! *de vi affectus cf. p. 917, 11 et* DON. Ter. Andr. 134 '-a Glycerium': '-a' quasi amator dixit (Eun. 1036 'Pamphilam -am': amatorie dixit '-am' id est quam amo). Hec. 585, 3 'mi Pamphile' . . . a blandimento incipit (*sim.* 824. Phorm. 254 *v. p. 914, 66*. Eun. 656 Ad. 288. 4. 289. 353 tu -a Canthara': tristis ac seriae feminae blandimentum est '-a' magis quam pronomen possessivum; deest enim 'cara' vel quid tale, quod additum pronomen faceret '-a'. *cf. p. 920, 13*). SERV. auct. Aen. 2, 522 '-us', ut matris exprimeretur adfectus. *α generatim* (*cf. vol. V 1, 2196, 1* [dulcis], *ubi addas*: INSCR. christ. Diehl 327): Ⓘ *voc.* (*v. et p. 914, 28 sqq. 920, 10 sqq. 926, 68.* *accedunt blandimenta l. 60. 66. 82. p. 617, 5. 14 sqq. al. c. adi. pro subst.: p. 915, 39. 917, 13*): Ⓐ *anteponitur: appellantur: amati et amatorum loco habiti*: PLAVT. Stich. 736 -a suavis . . . Stephanium (Truc. 362 -a Phronesium. 529 TER. Andr. 134. *al.*). TER. Hec. 824 mi Pamphile (Eun. 86 mi Phaedria. *al.*). CATVLL. 5, 1 -a Lesbia. TIB. 1, 1, 57 -a Delia. PLAVT. Asin. 941 mi anime (Bacch. 81. Mil. 1330 o mi ocule, o mi a.). Cas. 801 salus (Cist. 644 o . . . -a s.). Men. 189 voluptas (Poen. 380. *al.* Rud. 436 Truc. 353. *al.*). Stich. 742 deliciae (Truc. 921 delicia. TITIN. com. 94. CATVLL. 32, 1 amabo, -a dulcis Ipsitilla, -ae d., -i lepores). *sim. al.* *cognati et cognatorum loco habiti* (*cf. Köhm, Altlat. Forsch. 175 sqq.*): PLAVT. Amph. 502 mi vir (*saepe.* TER. Haut. 1005. *al.*). 522 -a uxor (Men. 626 TER. Haut. 622). Cas. 844 -a uxorcula (916). TER. Hec. 206 mi Laches (232. *cf.* DON. *ad hos l.*). 631 mi Chremes (644). CIC. epist. 14, 1, 5 -a Terentia. ENN. scaen. 60 -a mater (TER. Hec. 353. 358 AFRAN. com. 310). PLAVT. Persa 739 salve multum, mi pater (*saepe.* TER. Andr. 889 mi p.!: : quid 'mi p.!'? *al.*). LIV. ANDR. carm. frg. 3 -a puer (ENN. scaen. 419 -a puella. PLAVT. Men. 834 nata [*al.* TER. Hec. 318]). PLAVT. Asin. 829 gnate (PACVV. trag. 67. TER. Hec. 352 o mi g. *al.* NOVIVS Atell. 3. 17). TER. Hec. 382 o mi Pamphile (390 mi P. [585. 602 CIC. off. 1, 3]). PLAVT. Aul. 691 nutrix (TER. Haut. 617 Eun. 913. Ad. 288 obsecro. AFRAN. com. 179). TER. Ad. 343 Sostrata (*nutrita*). 353 propera tu -a Canthara. PLAVT. Bacch. 101 -a soror (Curc. 657 salve. *al.*). Poen. 329 eamus, -a germana. Curc. 673 mi frater (CIC. Verr. II 3, 155. ad Q. fr. 2, 5, 4 mi carissime . . . f. [*cf.* 2, 6, 2. *al.*]. *al.*). TER. Ad. 268 o mi Aeschine, o mi germane. PLAVT. Poen. 1076 mi patrue, salve (1158 TER. Phorm. 254). *domini*: PLAVT. Asin. 689 mi patrone (Men. 1031

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

salve. *al.*). Poen. 1127 o mi ere (Trin. 1072). FRONTO p. 111, 24 N. mi domine dulcissime. *al.* PLAVT. Merc. 683 Dorippa, -a Dorippa (*de geminatione cf. l. 31. p. 926, 65*). *amici, familiares, noti*: PLAVT. Asin. 672 mi Leonida (*meretrix servum appellans; item*: 691 mi Libane, ocellus aureus, ... amabo. Mil. 1248. 1266 Most. 158. 166 TER. Haut. 731). Cist. 2 ego te ... mi amicam esse crevi, -a Gymnasium. 53 *v. p. 914, 73.* Men. 541 (*ancilla*:) amabo, mi Menaechme, ... da. Rud. 568 (*leno*:) mi Charmides. Truc. 665 (*ancilla*:) amabo, mi Strabax. *al.* TER. Eun. 743 (*Thais*:) o mi Chremes. Hec. 841 (*adulescens*:) mi Parmeno (*cf.* Haut. 684 Phorm. 478). *al.* CIC. Att. 3, 4, 5 mi Pomponi (*al.*). 6, 1, 20 mi Attice (16, 2, 2 amabo te, mi A., — videsne, quam blande? — omnia nostra ... gerito). 14, 17ª, 3 o mi Cicero (DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 3 mi iucundissime Cicero). epist. 7, 16, 1 mi vetule (*cf.* ELEG. in Maecen. 2, 27 mi care). 7, 33, 1 mi suavissime Volumni. *al.* PLAVT. Merc. 503 amabo ecastor, mi senex (*al.* TER. Andr. 788). Poen. 1039 o mi popularis, salve. 1050 o mi hospes, salve. PLAVT. Rud. 1265 mi anime, mi Trachalio, mi liberte, mi patrone potius, mi pater. *alii*: Ov. fast. 6, 701 valeas, -a tibia. PETRON. 90, 5 o mi adulescens. CE 16 mi viator. *al.* mi homo (*cf. vol. VI 2888, 11 sqq.*), -a mulier: *appellantur ignoti*: PLAVT. Cist. 719 mi h. (Epid. 640 Persa 620 AFRAN. com. 103). 723 mi h. et -a m., vos saluto. CAECIL. com. 267 -a m. *appellantur noti*: TER. Andr. 721 mi h. (Phorm. 1005 *era ad servum*. Eun. 756 Ad. 336). mi homines: *v. p. 914, 10.* Ⓑ *postponitur (v. etiam p. 914, 32. 34. 38. 55. 915, 3. 34)*: *appellantur: amati et amatorum loco habiti*: PLAVT. Most. 253 Philematium -a (343 Delphium -a. CATVLL. 87, 2 Lesbia). PLAVT. Curc. 164 mel (Most. 325 Trin. 244 AFRAN. com. 311). 165 anime (*al.*). 203 ocule (Trin. 245 ocelle). Pseud. 52 voluptas (Truc. 426. *al.*). TIB. 3, 9, 15 lux (MART. 5, 29, 3). *al.* *cognati et cognatorum loco habiti*: PLAVT. Cas. 364 uxor. TER. Hec. 325 Philumena. Haut. 1052 Chremes. PLAVT. Bacch. 739 pater (Capt. 936. Trin. 1180 o p., p. mi, salve [*cf. l. 2*]. TER. Ad. 901. 983 o p. mi festivissume). PLAVT. Asin. 535 mater (*al.*). PLAVT. Rud. 216 parentes -i. PLAVT. Asin. 830 gnate (*al.* TER. Hec. 577. *al.* IVL. VAL. 2, 25 p. 90, 25 nate). LIV. 40, 4, 14 iuvenes -i (SEN. contr. 1 praef. 6. 19 suas. 6, 16). ITALA gen. 49, 9 (Aug. civ. 16, 41 p. 191, 14 D. = VVLG.) fili. PLAVT. Rud. 743 o filia -a (1173 f. -a). PLAVT. Curc. 641 frater mi, salve. POMPON. Atell. 49 o soror salve -a. PLAVT. Poen. 1196 o patrue mi (1197 p. mi patruissime. *al.*). *domini*: PLAVT. Cas. 632 o ere mi (TER. Eun. 834 era -a). Persa 849 patrone (CVRIVS Cic. epist. 7, 29, 2). AVSON. 407, 26 p. 223 P. domine mi fili Symmache (RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 175, 28. 183, 36 GREG. TVR. Franc. 2, 23 p. 69, 2. 7, 7 p. 330, 6 glor. mart. 5 p. 490, 24). *amici, familiares, noti*: PLAVT. Cist. 107 Gymnasium -a (112). Curc. 138 (*lena*:) Phaedrome mi, ne plora, amabo. Persa 763 (*meretrix*:) Toxile mi. Pseud. 239 (*erus*:) o Pseudole mi (TER. Haut. 291. 692 Eun. 351. 1034 o Parmeno mi). VARRO rust. 3, 2, 18 CIC. epist. 7, 13, 1. CVRIVS Cic. epist. 7, 29, 1 Cicero mi. MAECEN. carm. frg. 2 (1), 2 SEN. epist. 101, 10 PETRON. 131, 7 IVL. VAL. 3, 38 p. 145, 25. *al.* AVSON. 360, 1 p. 218 P. PLAVT. Bacch. 1197 mel -um amabo. TER. Andr. 685 tu, anime mi, noli te macerare. Ⓒ *in collocatione variatur (cf. p. 923, 64)*: PLAVT. Cas. 229 uxor -a -aque amoenitas. 646 ere mi — :: quid vis, -a ancilla? 739 Olympice mi, mi pater, mi patrone. Curc. 657 salve, -a soror :: frater mi, salve. Most. 294 voluptas -a, -a Philematium. Poen. 392 sqq. Stich. 583. TER. Hec. 455 salve, mi pater :: gnate mi, salve. 605. 856 Haut. 406 Eun. 95. 455 POMPON. Atell. 49 MAECEN. carm. frg. 2 (1), 1 sq. TEST. porcelli p. 269, 17.

Ⓘⓘ *aliis casibus (cf. p. 915, 61)*: Ⓐ *anteponitur: appellantur: amati*: TER. Hec. 816 -o ... Pamphilo. CATVLL. 2, 1 -ae puellae. VERG. ecl. 2, 52 HOR. carm. 1, 22, 10. TIB. 3, 9, 1 parce -o iuveni. *liberi*: CIC. fin. 5, 8 Cicero (5, 95 Att. 3, 23, 5. *al.*). Att. 10, 8, 1 Tullia (*al.*). VERG. Aen. 1, 231. *amici*: BIBAC. carm. frg. 91 (3), 1 Catonis. CIC. Att. 14, 10, 1 -us et tuus (*cf. l. 71*) Brutus. VERG. ecl. 10, 2 HOR. carm. 1, 26, 8 Ov. fast. 2, 249 AVR. Fronto p. 3, 13 N. *magistri, poetae dilecti sim.*: PLIN. epist. 4, 27, 4 v. 2 Catullus (*mihi dilectus et popularis -us*). APVL. Socr. 23 p. 174 Socratem (p. 175). *loca*: Ov. am. 3, 2, 48 nil mihi cum pelago, me -a terra capit. *al.* Ⓑ *postponitur: appellantur: amati*: TER. Andr. 969 Glycerium -a. Haut. 691 Phorm. 510. Eun. 1036 (*cf. p. 916, 50*). *liberi*: CIC. Att. 4, 1, 4 Tulliola -a (epist. 14, 4, 3). 5. 9, 3 Cicero (9, 17, 1. *al.*). 6, 1, 10 de Tullia -a (6, 8, 10. *al.*). *liberi alieni*: CIC. Att. 4, 19, 2 Quintum -um tuumque (ad Q. fr. 2, 5, 2 Quintus tuus -usque. *cf. l. 62*). *frater*: CIC. Scaur. 39. ad Q. fr. 3, 8, 2 Cicero. *amici*: CIC. top. 94 contra Catonem -um (off. 3, 88). Tusc. 5, 12 Bruto. nat. deor. 1, 47 Cotta. Att. 2, 12, 2 Curio. epist. 11, 8, 2 quid ipse agas, quid noster Hirtius, quid Caesar -us (ANTON. Cic. Att. 10, 8ᴬ, 1). *al.* CVRIVS Cic. epist. 7, 29, 2 Tironem. HOR. carm. 4, 11, 19 Maecenas. TIB. 1, 5, 31 Messalla. *al.* *magistri, poetae dilecti sim.*: CIC. leg. 1, 53 ex Phaedro -o. Att. 1, 4, 3 Academiae. SEN. suas. 6, 12 Ciceroni. VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 Pompeium. SEN. nat. 4, 2, 2 cum poeta -o. APVL. Socr. 3 p. 125 Platoni (apol. 41). 23 p. 174 Socratis. *loca*: CATVLL. 67, 34 Brixia Veronae mater amata -ae. Ov. fast. 6, 60 Lanuvium. trist. 1, 8, 38 urbe -a, quae iam non adeunda mihi. *i. q. optatus*: STAT. Theb. 3, 213 doner igne (*rogi*) -o. *al.*

β speciatim in narratione cum affectu quodam ironico, plerumque cum irrisione i. q. ille, de quo dixi (cf. Heraeus, Kl. Schr. 119¹. Hofmann, Umgangsspr. 137. 200): CATVLL. 17, 21 talis iste -us stupor (*i. homo stupidus*). PHAEDR. 5, 7, 32 homo -us (PETRON. 62, 4 h. -us coepit ad stelas facere). PETRON. 62, 13 miles -us. MART. 5, 54, 1 extemporalis factus est -us rhetor. Ps. QVINT. decl. 12, 18 p. 235, 14 legatus -us (*cf. p. 234, 17* legatus noster). APVL. met. 7, 25 pastores -i (*c. 22 memorati*). 9, 30 pistoris -i. 11, 30 sacerdoti -o.

b *i. q. mihi favens, mihi fidus*: PLAVT. Mil. 615 quis homo sit magis -us quam tu es? Poen. 1158 tuam mihi maiorem filiam despondeas :: ... spondeo :: mi patrue, salve; nam nunc es plane -us. TER. Ad. 898 plebem *servorum* ... facio -am (DON. mihi faventem). CIC. Att. 14, 15, 1 o mirificum Dolabellam -um! iam enim dico -um; antea ... subdubitabam. epist. 7, 32, 3 Dolabellam ... redde plane -um. LYGD. 3, 28 si ... audiat aversa non -us aure deus (Ov. epist. 2, 126 [*cf. Burmann ad l.*]. 12, 84 sed mihi tam faciles unde -osque deos? STAT. Theb. 2, 155 Apollo). Ov. trist. 1, 5, 34 vix duo ... superestis amici; cetera Fortunae, non -a turba fuit. QVINT. decl. 308 p. 211, 19 venio nunc ad -am legem (324 p. 276, 26 lex tua ... lex -a). AVG. in psalm. 9, 5 causam illam ... -am fecisti ... sicut et nautae dicunt ventum suum, quo utuntur ad bene navigandum.

c (non) est -um *variis coloribus notionis et c. variis struct.*: *α pertinet ad morem (plerumque c. neg.; sine neg.: l. 24. 27)*: *c.* ut: PLAVT. Asin. 190 maledictis te eam ductare postulas :: non -um est :: nec -um ..., ad te ut mittam gratis. Persa 46 hoc -umst ut faciam sedulo. ACC. trag. 108 ut ..., haut -um est. *c. inf.*: TER. Haut. 549 non est mentiri -um (LVCIL. 953). CIC. epist. 3, 9, 3 HOR. carm. 3, 29, 57 Ov. met. 13, 271. SIL. 4, 509 pugnantem cecidisse -um est. *abs.*: PLAVT. Mil. 1363 quaeso, ... ne me deseras :: non est -um. Rud. 341. Trin. 123 non istuc -umst. 631. *loco manco*: ENN. sat. 63 -um non est, ac si me canis memorderit. *β pertinet ad officium*: *c.* ut: HIER. epist. 2, 2 -um est, ut velim, obsecrationum vestrarum est, ut et velim et possim. *c. inf.*: VARRO rust. 3, 16, 3 -um erat, non tuum, eas novisse volucres. CIC. Cael. 30. Att. 5, 13, 3 quam -um sit scire ..., quid in re p. fiat. 12, 28, 2 epist. 1, 9, 25. 6, 5, 2. 9, 16, 3. *abs.*: SEN. epist. 48, 2 quicquid agitur ad te pertinens, -um est. 120, 12 hoc, qualecumque est, -um est: ... durum est, in hoc ipso navemus operam. *γ pertinet ad voluntatem et propositum*: *c. inf.*: CIC. Verr. II 1, 21 -um fuit ... rei p. consulere. Balb. 34. Pis. 75 non fuisse -um quem ... saepe orationibus ... decorassem, hunc uno violare versu. de orat. 3, 33 Tusc. 5, 21 LVCAN. 7, 739. *δ pertinet ad meritum*: *c.* ut: CIC. epist. 2, 17, 7 quod mihi cum illo erat commune, sibi soli adtribuit; ... quod autem -um erat proprium, ut ..., id etiam populo se remisisse scribit; quod vero illius erat solius, id mecum communicat. SEN. epist. 93, 7 quamdiu sim, alienum est: quamdiu ero, ut (*i. qualis*) sim, -um est. *c.* quod: Ov. met. 13, 171 opera illius -a sunt: ... q. Thebae cecidere, -um est. SEN. epist. 102, 10 -um esse, q. alius bene valeat. QVINT. decl. 258 p. 52, 26 q. fortiter fecisti, roboris ... -i, -um est. *c. inf.*: MAXIM. eleg. 4, 54 nec, quod non possum, non voluisse -um est. *abs.*: CIC. Phil. 2, 18 quod proprie -um est, laudasti, quod totum est senatus, reprehendisti. nam comprehensio sontium -a, animadversio senatus fuit. Ov. met. 13, 237 quodcumque potest fecisse videri fortiter iste, -um est. SEN. Herc. f. 1268. *ε pertinet ad potestatem*: *c. inf.*: Ov. epist. 16, 24 cum sim rapta, -um quid nisi nolle fuit? *abs.*: CIC. epist. 11, 5, 3 faciam illud, quod -um est, ut *eqs.* TERT. fug. 5, 1 quod -um est, fugio ...; illius est ... me reducere. 5, 3 COMM. apol. 83. *ζ raro pro verbis ipsum morem vel officium indicantibus usurpantur subst. verb.*: TER. Haut. 782 non -ast simulatio (*pro* 'non -um est simulare'). CIC. har. resp. 31 aedes Telluris est curationis -ae. *al. v. l. 51. p. 919, 7. 9.* *nec frequentior est forma* -um officium (-i officii) est: PLAVT. Pseud. 913 fuit -um o., ut facerem (CIC. inv. 2, 92 non enim -um fuit o. nec -a potestas. epist. 14, 3, 1 -um fuit o. *c. inf.*). CAEL. Cic. epist. 8, 10, 5 tui consilii est, ... velisne ...; -i officii est meminisse. *cf.* CVRT. 4, 14, 12 quod -arum fuit partium (QVINT. decl. 257 p. 52, 8).

d *forma* ille -us est *sensu translato*: *per iocum*: NAEV. com. 70 -us homo est *i. hunc ludos faciam* (PLAVT. Mil. 334 Pseud. 381 600 [*interp.*]. 1124). PLAVT. Bacch. 103 -us ille quidemst (Curc. 431 -us hic est). Poen. 660 praeda haec -ast (Pseud. 1124). *sensu serio*: Ov. met. 4, 356. SEN. Herc. f. 939 tellus ... si quod parat monstrum, -um sit. SIL. 2, 228 state viri, -us ille hostis. Ps. VARRO sent. 60 '-us est', clamat philosophia, 'quem res ipsae docuerunt'. HIER. epist. 16, 2, 2 si quis cathedrae Petri iungitur, -us est.

e *i. q. debitus, decens (p. 919, 4)*: *α mihi (cf. p. 920, 68)*: PLAVT. Rud. 283 cibo -o servio. CIC. S. Rosc. 135 -o (*i. summo*) iure (Verr. II 5, 19 Sest. 51 prov. 44 off. 1, 2 Lael. 32 ANTON. Cic. Att. 14, 13ª, 3 HIER. epist. 27, 1, 2. i. -o: CIC. Phil. 8, 2 i. hoc -o dico. MART. 8, 58, 2 i. ... -o. pro -o i.: RHET. Her. 4, 38, 50 CIC. Caecin. 7 Flacc. 95 fin. 5, 75 Att. 3, 1, 2 epist. 13, 50, 1. *cf.* QVINT. decl. 271 p. 111, 1 utor -a potestate). Verr. II 1, 25 ne quam ego horam de -is legitimis horis remittam (1, 31 si -is h. in accusando uti voluissem. *cf.* PLIN. epist. 4, 9, 12 -um tempus. *paulo aliter*: SIL. 15, 67 quis luce suprema dimisisse -as [*sc. Voluptatis*] sero non ingemit horas?). Phil. 2, 25 qui me non solum -is laudibus ornaret, sed etiam oneraret alienis (*cf.*

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

APVL. met. 4, 30 -os honores). VERG. ecl. 3, 23 -us ille caper fuit (SERV. mihi debitus merito victoriae). STAT. Theb. 1, 258 *in Semeles concubitu* -a fulmina torques. MART. 10, 29, 6 muneribus. *cf.* STAT. Theb. 12, 367 nocte (SCHOL. qua mihi soli fuerat exire concessum). *i. q. decens*: OV. am. 2, 1, 21 nil me tua tela iuvabant, ... elegos ..., -a tela resumpsi (epist. 11, 20 ferrum ..., non -a t. met. 6, 687). SIL. 7, 564 pone iras ... -as. QVINT. decl. 383 p. 429, 2 '-a est aestimatio'. immo iudicum. *β a me*: PLAVT. Cas. 261 me sinas curare ancillas, quae -a est curatio (*cf. p. 918, 58 et* VARRO Men. 143 praebitio). Persa 272 pensum -um ... confeci (AVR. Fronto p. 70, 11 N.). Truc. 711 officium. CIC. Rab. perd. 4 labor in hoc defendendo praecipue -us est, studium vero conservandi hominis commune mihi vobiscum esse debet. SEN. contr. 2, 5, 1 ego iam feci tyrannicidium -um. SEN. benef. 6, 19, 5 si quis patriae -ae pecuniam credat, ... ad exsolvendum ... dabo portionem -am.

f *in responso est pro 'etiam' affirmativo (cf. 920, 48)*: PLAVT. Amph. 391. Cas. 1007 tuaen fidei credo? : : -ae. HOR. sat. 2, 3, 207.

g *varia notabilia*: CIC. Cluent. 6 meque -um (*i. consuetum*) dicendi ordinem (dom. 3) servare patiamini (Att. 3, 15, 5 hic mihi primum -um consilium defuit. AVR. Fronto p. 230, 18 N. -o tempore). PROP. 3, 3, 31 -a turba, columbae (*i. utpote Veneri sacra poetae amorum familiaris; 'carus, amatus' Hertzberg. cf.* OV. met. 5, 144 Delphos. *aliter*: OV. ars 3, 811 ut quondam iuvenes, ita nunc mea turba [*i. quam foveo*] puellae inscribant spoliis 'Naso magister erat'. MART. 9, 59, 6 quos non populus nec -a turba [*i. mei similis*] videt). OV. fast. 3, 229. 234 diem -am (*i. Martis sacram. cf.* 6, 564 luce. STAT. silv. 4, 1, 19 mense). LVCAN. 9, 991 Aeneae ... -i (*Caesaris i. proavi.* SIL. 13, 47 -us ... Tydides). STAT. Theb. 11, 611 (*Oedipus de filiis*:) crudeles nimiumque -i! MART. 5, 84, 9 -us December (*opp.* vestra [*sc. matronarum*] ... Saturnalia, Martias Kalendas [*sc. quibus mensibus mihi (sc. Decembri) aut matronis (sc. Kal. Martiis) munera donari solent*]). 9, 55, 4 turba, in qua se primum quisque -umque putat. QVINT. inst. 7, 3, 30 illud alterum genus quo sit manifestius adulescentibus -is — -os enim semper adulescentes putabo. APVL. met. 7, 15 honoribus ... plurimis asino -o (*sc. cuius specie indutus sum*) tributis (9, 13. 11, 16. *cf.* 10, 29. 11, 2 redde me -o Lucio). DRAC. laud. dei 1, 410 puro lucent -a (*i. a me deo facta*) sidera caelo.

C ***vi significanti***: PLAVT. Amph. 950 gubernatorem, qui in -a navi (*i. qua vectus sum*) fuit (PROP. 2, 9, 30. *cf.* 3, 7, 71 vela [OV. trist. 4, 4, 88]. OV. am. 3, 11, 29 puppis). VATIN. Cic. epist. 5, 10[a], 3 de -is supplicationibus (*i. in -um honorem decernendis*). OV. met. 3, 689 pavidum ... vixque -um (*i. mei compotem. cf. 8, 35* suus. SEN. contr. 1, 1, 16 si tunc -ae mentis fuissem). trist. 4, 4, 85 -a ... terra (*i. ubi habito. cf.* PERS. 6, 7 mare [*'cuius accola sum' Jahn*]. VAL. FL. 7, 55 Caucasus. MART. 7, 88, 7 Tagus). SEN. contr. exc. 5, 5, 1 ruinae -ae (*i. r. domus -ae. cf.* APVL. met. 8, 12 sanguinem [*i. s. mariti -i*]). PLIN. nat. 7, 122 *anguem* -um (*i. mei sexus*) necate. STAT. Theb. 7, 79 hiemes (*i. quales hic apud me sunt*). MART. 7, 52, 3 gentes (*i. populares Hispaniae*). QVINT. inst. 11, 3, 136 ab oratore -o (*i. illo perfecto, qualis animo -o obversatur*). GAIVS inst. 3, 199 iudicatus vel auctoratus -us. IVVENC. 4, 252 -a (*i. a me data*) quinque talenta. *al.* *de spatiis temporum (cf. l. 26. 29)*: CIC. leg. agr. 2, 3 honos ad -i temporis (*i. quo primo eum petere licuit*) diem petitus (*cf.* 2, 4 anno -o [Brut. 323]. dom. 82 ne -o me loco censor in senatum legeret [84]. *paulo aliter*: OV. Pont. 1, 4, 20 me ... series ... malorum ante -um tempus cogit ... esse senem). Att. 13, 42, 3 diem -um (*i. quo natus sum*) scis esse III Nonas Ianuarias (*cf.* HOR. epod. 13, 6 vina Torquato ... consule pressa -o. MART. 10, 92, 10. 12, 60, 5 Kalendis). OV. met. 1, 4 ad -a tempora (*i. quibus ego vivo*). SEN. contr. exc. 5, 8, 1 candidatus anno -o (*i. quo in magistratu ero*) spondeo *eqs.* SIL. 15, 125 venient -a tempora ..., cum ... honos mihi habebitur. TAC. dial. 13, 6 fatalis atque -us (*i. mihi destinatus*) dies (CE 55, 7 hora tristis fatalis -a). *al.*

II ***subst.***: **A** ***masc.*** *et* ***fem.*** (*usu ellipt.; cf. Schmalz-Hofmann*[5] *844. Köhm. Altlat. Forsch. 174 sq. c. attrib.: p. 914, 58. 920, 6. testim. gramm.*: PRISC. gramm. III 173, 27 frequenter ... etiam sine nomine licet huiuscemodi possessiva proferre et maxime, cum de dominis vel coniugibus vel amicis mentio fit [*seq. exempla*]. et omnibus maritis mos est de uxoribus suis dicere '-a' et invicem uxoribus de suis maritis dicere '-us'): 1 *sing.* (*fem. l. 70. 78. 79. p. 920, 11*): a *casibus praeter voc.*: *de filia*: PLAVT. Aul. 744 quid tibi ... -am ... tactiost? (*Euclio ollam dicit, filiam Lyconides intellegit, item* 756). Trin. 197 cum -a. TER. Hec. 559 ego consului -ae. Phorm. 764 -am esse hanc. *de filio*: TER. Haut. 106 ego te -um esse dici tantisper volo, dum quod te dignumst, facies. Ad. 48 hunc ... adoptavi ..., amavi pro -o. 797 ne tu curares -um neque ego tuom (802). 799 OV. met. 2, 42 SEN. contr. 10, 4, 10. 20. *de patre*: TER. Phorm. 198. *de servo, ancilla*: TER. Phorm. 500. Eun. 798 ego non tangam -am? 809 Ad. 179. 198. *de domino*: APVL. met. 9, 33. 39 QVEROL. p. 40, 17. *de amica*: TER. Andr. 635 LVCIL. 730 LYDIA 41 TIB. 1, 5, 42. 2, 3, 77. 2, 6, 52 PROP. 3, 8, 22. *de amasio*: LVCIL. 273 TIB. 3, 13, 8. OV. epist. 5, 4 queror de te (*cf. p. 920, 12*) ... -o. ars 1, 322. *de marito*: OV. fast. 2, 752 temerarius ille est -us. *de uxore*: DON. Ter. Hec. 633, 4 vel -a crimen tuae sustinet vel tuae ad -am translata est culpa. *de uno ex familia*: PLAVT. Cist. 364 quid ego usquam male feci tibi ⟨aut -u⟩s quisquam? CIC. Phil. 11, 10 et hic (*Dolabella*), di immortales, aliquando fuit -us! *de cive*: SEN. benef. 4, 34, 2 ut ... hosti tamquam -o parcam. *de discipulo*: QVINT. inst. 1, 3, 3 hic -us, quae tradentur, non difficulter accipiet. *de amico*: FRONTO p. 111, 23 N. Asclepiodotum ... mihi quoque fieri amicissimum tam hercule, quam est Herodes summus nunc -us. *de codice (cf. Jahn, SB Leipzig 1851 p. 322)*: SVBSCR. Pers. cod. tabularii basil. Vatic. 36 H temptavi emendare sine antigrapho -um. Non. cod. Montepess. P 212 legi -um ... emendans. Macr. cod. Paris. 6371 Boeth. cod. Bern. 141. b *voc. i. q. care, cara (cf. p. 916, 46)*: PLAVT. Most. 346 quid ... faciam ...? : : -a *eqs.* TER. Ad. 289 modo dolores, -a tu (*cf. p. 919, 81*), occipiunt (664 tam infandum facinus, -a tu ne audivi quidem [DON. '-a' et '-a tu', 'amabo' et alia huiuscemodi mulieribus apta sunt blandimenta]). Ps. HIER. epist. 18, 3 p. 184[C] euge, -us.

2 *plur. (fem.: l. 17. 23. 42)*: a *de familia sensu strictiore i. de uxore et liberis*: PLAVT. Asin. 67 volo amari a -is (TER. Ad. 879). Stich. 79 -as (*sc. filias*) novi (*cf.* 81 cum -is). Vid. 37. frg. 15 (3) malim moriri -os quam mendicarier. TER. Hec. 247. 271 POMPON. trag. 2 CIC. p. red. in sen. 8. 24. *al.* VERG. Aen. 6, 717 prolem ... -orum. ego et -i: PLAVT. Bacch. 846 me -osque. Epid. 548 salva sis : : salutem accipio mi et -is. CIC. prov. 3 dom. 145. *al.* VERG. Aen. 8, 386. OV. epist. 12, 84 miserere mei, miserere -orum! fast. 5, 438 LIV. 8, 7, 16. *al.* b *de familia sensu latiore i. de servis, libertis*: PLAVT. Rud. 783 -as ... diripiam. CIC. Caecin. 37 Att. 13, 15. 13, 21, 5. 14, 7, 1 epist. 9, 2, 1. 11, 21, 5 CASS. Cic. epist. 12, 12, 1. HOR. sat. 2, 6, 65 ipse -ique. SEN. epist. 77, 3 PLIN. epist. 1, 4, 2. 5, 6, 46. 5, 19, 1. 7, 28, 2. *al.* APVL. met. 10, 9. *al.* c *de necessariis, propinquis, amicis*: CIC. Catil. 4, 22 *bellum Catilinae* a me atque a -is facile propulsari posse confido. Cael. 6. Att. 9, 9, 4 optavi, ... ut id aliquis -orum, neque tamen de te, qui maxime -us, cogitavi. epist. 7, 5, 1. 3. 13, 32, 1 et mihi et -is omnibus. LENT. Cic. epist. 12, 14, 7 VERG. Aen. 12, 947 OV. Pont. 3, 7, 35. 4, 6, 41. *de popularibus*: CIC. orat. 23. CATVLL. 39, 13 aut Sabinus ... aut Transpadanus, ut -os quoque attingam. HOR. epist. 1, 11, 9. OV. epist. 2, 82 *in coniugio* externum praeposuisse -is. 2, 88 STAT. silv. 2, 2, 136. APVL. flor. 18 p. 86 penes extrarios ..., penes -os. *de civibus*: VERG. Aen. 4, 544 Tyriis omnique manu stipata -orum. 10, 852 odiis ... -orum (10, 902). 11, 273 (*de sociis*). STAT. Theb. 3, 370 in me haec tela (*sc. parabatis*), -i? APVL. met. 3, 6. *de clientibus*: CIC. top. 4 epist. 13, 4, 4. *de collegis*: PETRON. 45, 10. d *de comitibus*: CIC. (*procons. in Asia*) Att. 5, 9, 1. 5, 10, 2. 5, 11, 5. 5, 14, 2. 5, 21, 5 VAL. FL. 5, 501. e *de cultricibus deae*: OV. met. 9, 696 pars o Telethusa -arum.

B ***neutr.***: 1 *sing.*: a *de rebus corpor. (pecunia, fundo sim.; de vestimento*: OV. ars 3, 449): PLAVT. Aul. 653 id -um ... redde. 760. Most. 588 -um peto. TER. Ad. 249 VARRO Men. 570 CIC. off. 2, 83. 3, 51 vendo. Att. 13, 22, 4. SEN. benef. 1, 11, 1 -o contentus sum. MART. 4, 77, 2. *al.* de -o: PLAVT. Persa 473 alienum cenabit, nil gustabit de -o. Trin. 329 bene volo ego illi facere ... : : nempe de tuo? : : de -o. TER. Ad. 117 potat ...: de -o. CATVLL. frg. 2 SEN. benef. 1, 9, 1 QVINT. decl. 260 p. 69, 17 PLIN. epist. 2, 4, 2. 5, 7, 3. CLAVD. DON. Aen. 5, 350 p. 463, 1 largiri de -o. in -o (*cf. l. 74*): CIC. Tull. 20 quid vobis istic negoti in -o est? Ps. QVINT. decl. 13, 4 IVLIAN. dig. 39, 5, 2, 5 VLP. dig. 17, 1, 16. TERT. spect. 26 p. 25, 25 in -o eam inveni. ex -o: QVINT. decl. 301 p. 188, 9 ministerium fuit ex -o. b *de rebus incorpor.*: *de possessione ingenii (cf. p. 916, 36 sqq.)*: de -o: PLAVT. Mil. 905 ad tua praecepta de -o nihil his novom adposivi. CIC. har. resp. 40 haruspicum verba sunt haec omnia; nihil addo de -o. SEN. epist. 8, 7. TERT. anim. 51, 6 p. 383, 10 de -o didici. adv. Marc. 5, 1 p. 570, 18. CYPR. eleem. 9 p. 380, 12 nec hoc tibi de -o spondeo, sed de sanctarum scripturarum fide ... promitto. HIER. epist. 49, 15, 4. ex -o: QVINT. decl. 258 p. 52, 27 animus iste ad contemnenda pericula paratus ex -o (*sc. animo?*) fluxit. *de dictis sim. (cf. p. 916, 25)*: CIC. Att. 8, 7, 2 tu -um laudas ..., ... quod dixerim *eqs.* epist. 9, 16, 4. AVSON. 327, 7 p. 115 P. -um post pocula si quis legerit. *varia*: VERG. Aen. 4, 318 si ... fuit ... tibi quicquam dulce -um (*cf. p. 921, 5*). SEN. epist. 93, 6 habeo -um (*i. quamquam iunior maturioris aetatis modum explevi. cf. Axelson, Neue Senecastudien 10*). TERT. idol. 13[in]. recipiam -um (*i. q. mihi debitum. cf. p. 918, 74*) vel rependam alienum.

2 *plur.*: a *de rebus corpor.*: PLAVT. Aul. 432. 433. Mil. 1350 -a, non illorum dedi. Persa 340 vendam. TER. Ad. 815. CIC. parad. 8 omnia mecum porto -a (PHAEDR. 4, 22, 14 mecum -a sunt cuncta [4, 22, 26 SEN. dial. 2, 5, 6 epist. 9, 19]). 28 -orum aliquid ruere aut deflagrare. fin. 2, 85 me ipsum ames oportet, non -a. epist. 7, 3, 3 cum -is ... in (*cf. l. 51*) -is esse (CE 1238, 5 ruri -a vixi colendo). LIV. 31, 25, 6 'ita tamen aequum est', inquit *rex Philippus*, 'me vestra -is armis tutari, ne -a interim nudentur praesidiis'. PAVL. dig. 50, 16, 91 '-orum' et 'tuorum' appellatione actiones quoque contineri (MARCIAN. dig. 36, 1, 31, 1). CIL VIII 10927 de omnibus -is hoc solum -um (*cf. p. 916, 41*). b *de rebus incorpor.*: α *de operibus ingenii*: *scriptis*: CIC. fin. 1, 7 nec ... recusabo, quominus omnes -a legant (Lael. 4 Att. 4, 5, 1 EPIST. Sapph. 41). ac. 1, 8. 2, 10. Tusc. 5, 63 te tua, me delectant -a. Att. 16, 5, 5 cupidus ille -orum? PROP. 2, 26[b], 25 recitat. OV. trist. 1, 7, 15 Pont. 1, 1, 21. 3, 4, 15 MART. 2, 71, 5. *dictis (cf. p. 916, 25)*: CIC. Att. 12, 41, 2 epist. 9, 20, 1 APVL. met. 2, 20. β *de negotiis*: CIC. Att.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

13, 36, 4 qui . . . et -a expedias et sis in tuis multo minus diligens quam in -is. 14, 21, 3. 15, 2, 1 epist. 2, 8, 3. 3, 9, 4. *γ varia*: CIC. epist. 2, 6, 3 in quo (*Milone*) omnia -a posita esse decrevi. 13, 11, 1 ut ne quid -orum (*i. rerum ad me pertinentium*) tibi esset ignotum. VERG. Aen. 12, 882 immortalis ego? aut quicquam mihi dulce -orum (*cf. p. 920, 65*) te sine, frater, erit? HOR. epist. 1, 9, 8 -a ne finxisse minora putarer (*cf.* 6 quid possim, videt). SEN. contr. 1 praef. 2 cum multa iam mihi ex -⟨is⟩ desideranda senectus fecerit, oculorum aciem retuderit *eqs.*

caput tertium: syntactica et stilistica:

I *syntactica*: A *de condicionibus syntacticis, quae intercedunt inter subst. et pron.*: **1** -us *fungitur vice gen. subi.* (*exempla huius usus tritissimi praeter nonnulla antiquissima non attulimus nisi notabiliora*): NAEV. com. 33 votis. 72 plausibus. ENN. sat. 63 labores. PLAVT. Pseud. 558 fallaciis (CAECIL. com. 208). TRABEA com. 1 nutum. OV. epist. 13, 112 nulla caret fumo . . . ara -o. OCTAVIA 831 tecta flammis concidant urbis -is. STAT. Theb. 5, 565 non -a vulnera . . . effugies (7, 556). MART. 12, 61, 2 frons haec stigmate non -o notanda est. APVL. met. 9, 3 ut aquae . . . pelvem afferrent potui -o.

2 *vice gen. obi.* (*selecta*): **a** *c. nom. agentis: trans.*: PLAVT. Amph. 694 te . . . lusorem -um (Most. 1066 ludificatorem). Bacch. 531 contemptricem. 826 criminatorem. Cas. 713 adiutor (TER. Haut. 875 a. -us et monitor et praemonstrator). Trin. 614 castigatorem. 866 conductor. TER. Hec. 856 servatrix (CVRT. 8, 2, 9 servatorem). CIC. epist. 7, 3, 6 vituperatores. HOR. epist. 2, 1, 268 cum scriptore -o (*i. e. poeta, qui me laudibus extollit*). SEN. contr. 7, 1 (16), 16 parricida (SEN. clem. 1, 9, 3 percussorem [APVL. met. 8, 8]). MART. 7, 51, 6 lector (9, 49, 2). APVL. apol. $8^{in.}$ censor. HIER. epist. 1, 6, 1 iudicem (6, 2, 2). *al.* *intrans.*: PLAVT. Truc. 616 adventores -os (*i. ad me*). TER. Andr. 651 carnufex (DON. id est in me c.). CIC. Planc. 1 -os partim inimicos, partim invidos (epist. 7, 2, 3 i. -is. APVL. flor. 9 p. 28 invisoribus). epist. 2, 17, 1 de successore -o. SEN. contr. 1, 4, 1 adulteros (1, 4, 2. 11 QVINT. decl. 347 p. 367, 26). QVINT. decl. 273 p. 119, 27 debitoris (VLP. dig. 5, 4, 1, 3). PLIN. epist. 4, 17, 6 suffragator. ITALA psalm. 117, 6 (Hier. epist. 22, 6, 4) auxiliator (ἐμοί, *Vulg.* mihi). **b** *c. nom. res indicantibus*: **α** *c. subst. verbal.: trans.*: PLAVT. Amph. 1066 terrore (OV. Pont. 4, 10, 24). TER. Hec. 788 eis fore -um conspectum invisum (*cf.* APVL. met. 9, 19 visum. 11, $14^{extr.}$ aspectum). HOR. epod. 5, 81 amore (PS. SEN. epist. Paul. 8). PROP. 4, 11, 62 rapina. 4, 11, 63 levamen. OCTAVIA 903 caede. QVINT. decl. 271 p. 112, 11 sine respectu -o sanguinisque. PLIN. epist. 6, 6, 9 illius honor, . . . -a repulsa. APVL. met. 7, 26 sectionem. 7, 27 clades. *ibid.* carnificinae. 8, 23 ab emptione -a. VVLG. Mal. 1, 6 timor. *intrans.*: CIC. Verr. II 5, 77 iudicium (*sc. quo in me agetur*). Catil. 2, 3 invidiae (Mil. 98 Phil. 14, 15 Att. 2, 19, 4 LVCAN. 7, 269 MART. 1, 58, 4). Att. 7, 9, 4 habe -am rationem. PROP. 4, 11, 50 assensu. OV. epist. 2, 81 conubia (QVINT. decl. 262 p. 72, 23 nuptias [347 p. 367, 8]. *cf. etiam p. 480, 18*). QVINT. decl. 315 p. 242, 8 favore. SCHOL. Ter. Bemb. Eun. 239 'prae me': mei conparatione, quia -a conparatio *eqs.* **β** *c. subst. non verbal.* (*huc quodammodo pertinent formae usitatissimae* mala -a [*i. non quibus afficio, sed quibus afficior*], dolor -us, poena -a *sim., quarum exempla omitti posse censuimus*): CIC. Rab. perd. 10 -um crimen est, non Rabiri (LIV. 35, 19, 5). SALL. Iug. 14, 8 vos in -a iniuria despecti estis (SEN. apocol. 11. *al.*). PROP. 2, 13, 25 sat -a sit magna, si tres sint, pompa (*i. qua efferar*) libelli. 3, 8, 21 vulnera. 4, 7, 32 cur nardo flammae non oluere -ae (*i. quibus combusta sum*)? OV. trist. 1, 9, 16 haec . . . sunt . . . eventu vera fatenda -o. SEN. contr. 1, 1, 3 parentibus -is, cum in cetera odium sit, tantum in -am notam convenit.

3 *vice gen. part.*: AVSON. 105, 8 p. 435 P. pars -a (*v.* 6 mei) maior (PRVD. c. Symm. 2, 243 pars -a).

B *c.* esse *et* fieri *sim.* (*attulimus paucissima notabiliora*): esse: PLAVT. Aul. 758 invenies . . . -am illam esse oportere. Epid. 648 nunc enim tu -a es : : soror. CIC. Cato 59 ego omnia ista sum dimensus: -i sunt ordines (*i. a me instituti*), -a discriptio. OV. met. 13, 171 *v. p. 918, 46.* SEN. Med. 279 illi Pelia, non nobis iacet; fugam, rapinas adice . . .: non est -um (*sed Iasonis ut auctoris*). 934 occidant, non sunt -i, pereant — -i sunt! *al.* (non) -um est: *v. p. 918, 21.* *sim.*: PROP. 1, 6, 9 illa -am mihi iam se denegat. 2, 8, 6 nec -a dicetur, quae modo dicta -a est? *adde*: VERG. ecl. 1, 74 ite, -ae quondam . . . capellae (SEN. Med. 924 liberi q. -i. OCTAVIA 729). *al.* fieri: PLAVT. Trin. 559 -us numquam fiet *ager*. TER. Ad. 115 is -us est factus *filius* (*cf.* 952 nunc -um illud verbum facio, quod tu . . . dixti dudum). CIC. Caecin. 74 quod -um factum sit. *nota alternantem gen. possess.* (*cf. p. 914, 78. 916, 31*): PLAVT. Cist. 632 ut eorum, quoiam esse oportet te, sis potius quam -a. VARRO rust. 2, 1, 15 quod alterius fuit, id ut fiat -um. CIC. parad. 29 nihil neque -um est neque quoiusquam, quod . . . amitti potest. SEN. benef. 7, 4, 3. dial. 7, 22, 5 divitiae -ae sunt, tu divitiarum es. *al.* *item dat. possess.*: PLAVT. Persa 343 -um . . . imperiumst in te, non in me tibi.

C *attr. alternat c. gen.* (*v. et l. 74. p. 920, 70. 925, 39*): TER. Haut. 128 -a solius . . . causa (CIC. Att. 11, 15, 2 s. -um peccatum. *cf.* CIC. Sest. 128 in unius -a salute [Vatin. 22 Pis. 6. *al.* RVT. LVP. 1, 7 u. opera -a]). CIC. Catil. 2, 3 non est ista -a culpa, sed temporum (dom. 8 et -am et aliorum vicem. epist. 5, 21, 2 -a potius quam -orum civium causa. CVRT. 7, 7, 10 meliore hostium quam -o tempore). Sest. 135 -am legem contemnit hominis inimici (Planc. 26 nomen -um absentis . . . -as praesentis preces. OV. am. 1, 8, 108 -a defunctae . . . ossa. LIV. 7, 40, 9 quod -um factum dictumve consulis gravius quam tribuni audistis? *al.*). *al.*

D *forma* quid -a (refert)?: *forma plena* quid refert -a? *legitur inde a* PLAVT. Curc. 395, -a interest *inde a* CIC. Cluent. 149. *elliptica* quid -a? (GLOSS. τί πρός με): PLAVT. Amph. 1003 TER. Hec. 510 Haut. 793 Phorm. 133. 389 atque adeo q. -a? Eun. 849 q. -a autem? Ad. 913 SEN. epist. 91, 19. nihil -a: SEN. contr. 9, 3 (26), 9 n. -a, an tu cogaris.

E *de congruentia* (-us *ubicumque pertinet ad duo vel plura membra orationis, ponitur sing. praeter* NAEV. com. 95 et patrem et matrem -os [*item* PLAVT. Merc. 659]): **1** -us *non repetitur* (*exempla digessimus ad formas collocationis pronominis*): **a** *in membris eiusdem generis et numeri: forma* natura et vita (et fama): ENN. scaen. 178 quae -a comminus machaera atque hasta hostibit e manu (TER. Phorm. 1024 -a forma atque aetas. CIC. Caecin. 83 que. Att. 2, 20, 5 neque). 350 contagio -a . . . umbrave (PLAVT. Stich. 701 amica -a et tua. CIC. Mur. 6 naturae -ae consuetudinique. Planc. 66 neque . . . neque [LIV. 37, 53, 15]. epist. 5, 6, 3 atque. 15, 8 vel . . . vel. LIV. 6, 18, 14 et. 36, 35, 3 et . . . et [CVRT. 6, 10, 2 PETRON. 18, 5]). CIC. epist. 15, 8 vel salutis vel dignitatis -ae (OV. epist. 7, 166 virque paterque -us. PETRON. 105, 9 nec . . . nec. POMPON. dig. 35, 1, 6, 1 filia et mater -a). *al.* **b** *in membris diversi sive generis sive numeri*: **α** *forma* corpus et vita: *collocatur* -um c. et v.: PS. TER. Andr. alt. exit. 4 de -o amore ac vita. CIC. Sest. 14 Mil. 100 Phil. 2, 37 VATIN. Cic. epist. 5, 10^{a}, 2 PLANC. Cic. epist. 10, 9, 1 LEP. Cic. epist. 10, 34^{a}, 4. *collocatur* c. -um et v.: CIC. leg. agr. 2, 102 epist. 3, 7, 4. 6. 6, 10, 3. 15, 10, 2. 15, 12, 2 POLLIO Cic. epist. 10, 31, 2 CATO Cic. epist. 15, 5, 1 BRVT. Cic. ad Brut. 1, 13 (9, 22), 1 PETRON. 134, 4 PLIN. epist. 3, 6, 5. *collocatur* c. et -a v.: PLAVT. Bacch. 1105 aerumnae et -i mali. *collocatur* c. et v. -a: CATO agr. 132, 1. 134, 1. 139 CIC. S. Rosc. 9 div. in Caec. 2 Verr. I 27. 35 II 4, 124. 5, 129 Catil. 2, 17 Mur. 1 Sull. 85 Arch. 14 dom. 60. 143 Sest. 144 Pis. 56 Deiot. 1 Att. 3, 2, 3. 4, 17, 1. 7, 17, 4. 8, 3, 3. 9, 11^{a}, 1 SALL. Catil. 35, 3. VERG. Aen. 11, 158 vota precesque -ae. **β** *forma* labores et vita: *collocatur* -i l. et v.: PLAVT. Rud. 985 -um . . . rete atque hami. VARRO rust. 2, 5, 1 CIC. Verr. I 6 epist. 13, 19, 1. *collocatur* l. -i et v.: PETRON. 134, 4 bracchia -a caputque. *collocatur* l. et v. -a: PLAVT. Capt. 412 et genus et divitias -as. Persa 732 supellex . . . atque aedes -ae. LVCIL. 702 CIC. prov. 44 Phil. 13, 26 epist. 4, 9, 3. VERG. Aen. 4, 341 auspiciis et sponte -a. LIV. 2, 40, 7 VAL. MAX. 3, 2 ext. 5 SEN. Ag. 132 PETRON. 105, 9. **γ** *forma* corpus et vita et labores: *collocatur* -um c. et v. et l.: CAEL. or. frg. Quint. inst. 11, 1, 51 CIC. Verr. II 2, 126 Rab. perd. 17 BALB. Cic. Att. 9, 7^{b}, 2. *collocatur* c. -um et v. et l.: CIC. Font. 8 Arch. 12 dom. 17. 60 Pis. 63 epist. 15, 2, 4. SALL. or. Cottae 4 qui lingua, qui consilio -o, qui pecunia voluere, usi sunt. *collocatur* c. et v. et l. -i: PLAVT. Pseud. 695 scis amorem, scis laborem, scis egestatem -am. CATO agr. 141, 1 CIC. Catil. 3, 14 Sest. 119 epist. 6, 10, 1. **2** -us *repetitur*: *collocatur* -um corpus et -a vita: PLAVT. Trin. 882 et -um nomen et -a facta et itinera. CIC. Catil. 1, 7. 8 Sull. 33 dom. 74 epist. 4, 14, 3 VAL. MAX. 3, 7, 1^{d} FRONTO p. 33, 2 N. APVL. met. 6, 28. 7, 3. *collocatur* -um corpus et vita -a: PLAVT. Capt. 299 -am nobilitatem . . . et genus et divitias -as. CIC. Verr. II 4, 13. SEN. Med. 929 egone ut -orum liberum ac prolis -ae fundam cruorem? *collocatur* corpus -um et -a vita (*cf. p. 926, 82*): TERT. pudic. 5, 10 luci -i et -i montes. HIER. epist. 52, 5, 7 mel -um, lumen -um -umque desiderium. *collocatur* corpus -um et vita -a: PLAVT. Aul. 724 animumque -um geniumque -um. VLP. dig. 9, 2, 27, 7. 41, 1, 5, 6. 47, 10, 1, 8. 47, 10, 13, 7.

II *de collocatione* (*in universum sine vi atque pondere prolatum plerumque postponitur, cum vi prolatum plerumque anteponitur, ita tamen, ut apud poetas metri, apud scriptores clausulas rhythmicas sequentes rhythmi rationes plurimum valeant neque omnino certae leges statui possint*): **A** *generalia quaedam de collocatione pronominis ante aut post suum subst.* (*selectissima*): **1** *anteponitur*: **a** *c. vi atque pondere quodam prolatum* (*cf. p. 916, 5 sqq.*): LIV. ANDR. trag. 29 -a voluntate numquam limavit caput (PLAVT. Trin. 1166 si id -a v. factumst [CIC. Phil. 14, 15. *al.*]. CIC. div. in Caec. 16 -a fuit semper haec in hac re v. et sententia [*cf. l. 72*] . . ., ut *eqs. al.*). PLAVT. Asin. 457 da modo -o periclo (*al.* CIC. Sest. 111 Phil. 12, 16. rep. 1, 7 -is propriis p. parere commune reliquis otium). Aul. 441 ut tu -am sententiam iam noscere possis (444. Bacch. 1038 ut . . . fecisse dicas de -a s. Cas. 563 stultitia magna est -a quidem s. [CIC. S. Rosc. 88 Caecin. 22 Manil. 58. *al.*]. *al.* CIC. Phil. 7, 14 -am s. flagitari. *al.*). Bacch. 674 occasio . . . -a virtute parta (CIC. Catil. 4, 5 -a v. . . . coniurationem patefactam esse). Cist. 76 -a culpa et stultitia . . . maceror (CIC. Sest. 111. *al.*). Rud. 149 ut -a opinio est (CIC. Cluent. 46 ut -a fert o. *al. cf.* Planc. 29 -o iudicio pietas fundamentum est omnium virtutum [Phil. 2, 75 si de -o i. quaeris. *al.*]). Truc. 527 neque etiam queo pedibus -a sponte ambulare (CIC. S. Rosc. 130. *al.*). *al.* VARRO rust. 2, 1, 3 cum . . . -ae partes (*dicendi*) essent primae (2, 5, 2. *cf.* CIC. Att. 1, 19, 3 cum . . . -a prima sors exisset). CIC. Catil. 3, 21 -o iussu. 4, 5 -o nomine supplicationem decrevistis. 4, 19 -a vox, quae debet esse in re p. prin-

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ceps. dom. 72 -is consiliis patriam conservatam esse (Phil. 2, 21 P. Clodium -o c. interfectum esse). 99 omnis bonos -ae salutis causa mutata veste vidi. Phil. 2, 12 -o beneficio patriam se visurum esse. *al.* **b** *sine vi ac pondere prolatum*: ENN. ann. 382 quem credidit esse -um cor suasorem ... belli (LVCR. 1, 923. FRONTO p. 95, 3 N. -o cordi dulcissime). PLAVT. Amph. 198 -o more (CIC. Phil. 12, 30 div. 2, 6 [*cf.* PLAVT. Asin. 152 -o modo. CAES. Cic. Att. 9, 7^C^, 2 -o instituto. *sim.* CIC. epist. 13, 76, 1 utor -a consuetudine]. TER. Ad. 160 -orum morum. CIC. Att. 5, 10, 3 -is moribus). Aul. 807. Men. 383 appellat -o me mulier nomine (*al.* CIL XIII 8486 *v. p. 914, 12*). *al.* VARRO rust. 2, 5, 1 hoc adferam -um corium et flagra. RHET. Her. 4, 51, 65. *al.* CIC. Catil. 1, 23 sin autem servire -ae laudi ... mavis *eqs.* Mur. 80 in exitu iam est -us consulatus. Sest. 120 egit ... multo gravioribus verbis -am causam, quam egomet ... potuissem. Pis. 26 cum in Palatio -a domus ardebat. 43 di immortales -as preces audierunt. Planc. 90 Mil. 12 Marcell. 10 Phil. 7, 9. 12, 19. 13, 12. Att. 4, 8, 2 mens addita videtur -is aedibus. 7, 4, 1. 2. *al.* CAES. Gall. 7, 50, 6. *al.* RVT. LVP. 1, 5 LIV. 40, 8, 10. *al.* QVINT. inst. 8, 3, 9 in ordinem ... redigam -as arbores. decl. 332 p. 309, 21 ideo inquisivit -am fidem? APVL. met. 5, 11. *et passim.*

2 *postponitur* (*attulimus nonnulla c. vi atque pondere prolata omissis exemplis sine pondere prolatis tritissimis*): ENN. scaen. 142 ope -a (-a o. *trad.*). PLAVT. Amph. 540 noli ... irasci Sosiae causa -a (*item in fine versus saepius et* TER. Eun. 1070. *al.*). 657 auspicio -o atque ductu (SALL. epist. Pomp. 1 ductu -o [LIV. 6, 24, 6]. VERG. Aen. 4, 341 auspiciis et sponte -a. VAL. MAX. 3, 2 ext. 5 ductu et auspiciis -is). Epid. 653 opera -a (654 Rud. 1389 CIC. dom. 94 p. red. ad Quir. 17 Phil. 2, 23 Att. 5, 20, 6). Merc. 774 culpa -a (TER. Eun. 980 CIC. Phil. 2, 23. SEN. contr. 2, 3, 3 haec audacia eius ex parte culpae -ae est. *cf.* QVINT. decl. 320 p. 257, 20 vitio -o [*opp.* v. tuo]. 372 p. 409, 13 beneficio -o). Mil. 1104 oculis -is (QVINT. inst. 8, 3, 53 ego o. -is. *cf. l. 55, 56*). Poen. 473 manibus (VERG. Aen. 11, 16 APVL. met. 6, 23. *cf.* TER. Hec. 667 quid faciat, in manu non est -a. CIC. Att. 13, 29, 1 hoc m. -a *sc. scripsi* [CVRT. 7, 2, 15 litteras scriptas. TEST. porcelli p. 268, 3 SCAEV. dig. 17, 1, 62, 1. 39, 5, 35 pr. PAPIN. dig. 16, 3, 24 TREB. trig. tyr. 9, 9]. VAL. MAX. 5, 3, 5 QVINT. decl. 291 p. 161, 11. *cf. l. 56*). TER. Andr. 502 consilio (PLIN. epist. 4, 17, 8 nihil nisi ex c. -o facit. *cf.* CIC. Phil. 2, 49 impulsu. epist. 7, 1, 5 vivendi arbitratu -o. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 4 [9, 12], 2 ad arbitrium -um [PLIN. epist. 9, 15, 1. *cf.* CVRT. 3, 5, 12 a. -o curari. PLIN. epist. 10, 75, 2 a. -i]. SEN. contr. exc. 4, 8, 3 iudicio [QVINT. inst. 8, 3, 71 i. quidem -o]. *sim. al.*). Hec. 57 pretio (*cf.* Phorm. 511 vendidit ... ancillam aere emptam -o. PLIN. epist. 4, 1, 5 pecunia [10, 8, 2]. SCAEV. dig. 32, 41 pr. nummis). AFRAN. com. 321. CIC. Verr. II 4, 23 ut opinio -a fert (Font. 39 Planc. 48 Brut. 36 fin. 3, 8 Tusc. 4, 70 epist. 1, 9, 22. 13, 66, 2). Phil. 7, 6 memoria (ad Brut. 1, 15 [9, 24], 10 quae m. -a fuerunt. SALL. Catil. 53, 6. *cf.* SEN. contr. 1 praef. 1 qui in aetatem -am inciderunt). Att. 7, 26, 2 sin erit bellum, ... partes -ae non desiderabuntur (13, 19, 4 PETRON. 80, 1 QVINT. decl. 323 p. 271, 18). 14, 11, 2 in re -a me ipsum diligentia vincis (epist. 13, 45 POMPON. dig. 45, 1, 31 VLP. dig. 30, 39, 2. *cf.* 7, 1, 12, 2 negotium). ad Brut. 1, 11 (9, 21), 1 Veterem nostrum ad te sine litteris -is venire nolui. R. GEST. div. Aug. c. 15 nomine (VITR. 7 praef. 10 SEN. contr. 9, 4 [27], 12. SEN. benef. 6, 14, 2 quod n. -um exiit, sorti debeo. CVRT. 6, 10, 7. QVINT. inst. 1 prooem. 7 sub n. -o [7, 2, 24 EPIST. imp. Vesp. ad Sabor. (CIL II 1423) 8]. VVLG. I Cor. 1, 14 in n. -o baptizati estis). VERG. Aen. 12, 638 vidi oculos ante ipse -os (LIV. 26, 15, 14 i. manu -a [HIER. epist. 5, 2, 3 m. -a i.]. PETRON. 48, 8 ego i. oculis -is. APVL. met. 5, 24 i. me telo -o percussi). LIV. 1, 48, 1 in sede considere -a. 28, 27, 9 in castris en -is ... fama mortis -ae ... exspectata est! 44, 38, 1 transisse in sententiam -am. SEN. contr. 2, 4, 6 in domum ergo -am meretrix veniet? 8, 1, 1 nullum habet accusator nisi in subselliis -is testem. PETRON. 70, 2 ideo ingenio -o impositum est illi nomen bellissimum. VVLG. gen. 2, 23 hoc nunc os ex ossibus -is et caro ex carne -a. *al.*

3 *in collocatione variatur* (*cf. p. 917, 50. 922, 54. 56. 926, 14*): ENN. scaen. 137/8 aerumna -a ... -a miseria. PLAVT. Amph. 134/5 pater -us ... -us pater (Men. 734/6 patrem accersam -um ... quaere -um patrem). Bacch. 521 sqq. causa -a ... -a causa ... causa -a (Curc. 150/4 c. -a ... -a gratia). 534 estne hic -us sodalis? :: estne hic hostis ... -us? 596/8 -is manibus ... ex malis -is. Capt. 670/3 me -amque rem ... res ac rationes -as. Curc. 577/8 calamistrum -um ... -aque axitia (Trin. 822 bonis -is ... et -ae vitae. *cf. p. 926, 82*). Merc. 787 rogato -um patrem verbis -is. Mil. 243/4 -us conservos ... contra conservom -um. Persa 53/5 quaestum maiorum -um ...; numquam quisquam -orum maiorum. Stich. 679/82 -is ... amicis ..., amicos -os. *al.* TER. Hec. 226 -o labori ... aetatem -am. Phorm. 232 nec -um imperium, ... non simultatem -am revereri. 1031/3 -o merito ... merito ... -o. Ad. 68 -a sic est ratio et sic animum induco -um. *al.* CIC. S. Rosc. 145 praedia -a ...; -a domus ...; familia -a. Planc. 69 quid pro fratre -o, ... quid pro -is liberis. Rab. Post. 47 numquam -is ... liberis, numquam coniugi -ae defuisti. Phil. 2, 27 -a auctoritas ... auctoritate -a. Att. 3, 10, 2 nisi intra parietes -os de -a pernicie consilia inirentur. *al.* VATIN. Cic. epist. 5, 9, 1 pro -a salute ... pro honore -o. FRONTO p. 200, 13 N. filiam -am ... aut mihi aut -ae filiae. APVL. met. 8, 20. 9, 27 cum uxore -a ... cum -a coniuge. IVLIAN. dig. 45, 3, 1, 3 quod servus -us -o servo dari stipulatur (*cf.* PORPH. Hor. sat. 1, 3, 69 cum vitiis -is -a bona conpenset. *cf. p. 927, 4*).

B *de forma* -a res ..., tua *vel* tua res ..., -a (*cf. p. 916, 18*): **1** *collocatur* -a res ..., tua: PLAVT. Bacch. 134. 760 vostrum ... officium, ... -um (Mil. 738 tua ex virtute et -a. VARRO Men. 396. ling. 9, 6 populi consuetudinis ..., ... -ae. CIC. Verr. I 34). 1164 -o filio ..., tuo. Cas. 293. 756 Mil. 347 Most. 37 Persa 359. 775 Poen. 427. 881 TER. Andr. 43 Haut. 354 Eun. 196 CIC. Verr. II 5, 188. *al.* **2** *collocatur* res -a ..., tua: ENN. scaen. 283 cette manus vestras -asque accipite! PLAVT. Amph. 928 tibi habeas res tuas, reddas -as. Epid. 337 fecisti iam officium tuom, me -um nunc facere oportet. Pseud. 648 inter erum -um et tuom. Rud. 239 Trin. 1197 CIC. Catil. 3, 27 Sull. 5 Pis. 53 epist. 16, 12, 1. *al.* SEN. benef. 7, 19, 9 CVRT. 9, 6, 17 QVINT. inst. 9, 4, 2 decl. 273 p. 118, 11. 321 p. 264, 10. 344 p. 360, 3 PLIN. epist. 3, 15, 1 POMPON. dig. 47, 2, 44, 1 PAVL. dig. 10, 3, 14, 1. **3** *collocatur* -a ..., tua res: CIC. div. in Caec. 5 non ex -o, sed ex -orum necessariorum tempore. Caecin. 96 me tuum aut te -um servum esse (Catil. 4, 1 non solum de vestro ..., verum etiam ... de -o periculo. ad Q. fr. 1, 2, 2). *al.*

C *de forma* -a res ..., tua res *vel* tua res ..., -a res: **1** *collocatur* -a res ..., tua res (CIC. *fere 80^ies^*): *eodem subst. in utroque membro* (*cf. l. 3*): PLAVT. Capt. 229 pro tuo caro capite carum offerre me -um caput (TER. Hec. 48 vestra auctoritas -ae auctoritati fautrix adiutrixque sit. Haut. 397 ut ex illius commodo -um compararem commodum. CIC. Verr. II 3, 203. *al.* LIV. 1, 41, 3 SEN. contr. 2, 3, 21 GAIVS dig. 41, 1, 7, 2 inst. 2, 71). Vid. frg. 17 (12) hic -us pater, illic autem Soterinis est pater. CIC. Caecin. 85. *al.* LABEO dig. 18, 1, 80, 1 SEN. contr. 2, 3, 5 QVINT. decl. 252 p. 36, 2 PAVL. dig. 6, 1, 23, 4. *al.* *alio subst. in priore atque in posteriore membro*: ENN. scaen. 227 tua ... uxor, -a ... filia (PLAVT. Capt. 627 me tuom esse servom et te -um erum. Mil. 1235 eius elegantia -am ... speciem. Trin. 163 illius sapientiam et -am fidelitatem. *al.* TER. Andr. 540. 943. CIC. Q. Rosc. 44 magis -a adulescentia indiget illorum bona existimatione quam illorum severissima senectus desiderat -am laudem. epist. 12, 10, 1 tuus adfinis, -us familiaris [13, 15, 1. *cf. etiam l. 52 et 78*]. *al.* PLANC. Cic. epist. 10, 7, 1. *al.* LIV. 9, 1, 7 SEN. contr. 2, 3, 7. *al.*). Epid. 701 in -um nummum, in tuom talentum pignus da. *al.* TER. Andr. 535. Hec. 248 ut -a facilitas corrumpat illorum animos. 591. CIC. Verr. I 3 partim -a diligentia ..., partim amicorum studio. Cluent. 139 non ex -a opinione, sed ex hominum rumore. Catil. 2, 29 neque -a prudentia neque humanis consiliis. Vatin. 5 -um amicum, ... tuum familiarem. *al.* **2** *collocatur* res -a ..., res tua (CIC. *fere 40^ies^*): *eodem subst. in utroque membro*: PLAVT. Rud. 345 erum -um erus vester. CIC. Mur. 3 BRVT. Cic. ad Brut. 1, 6 (9, 15), 4 PLANC. Cic. epist. 10, 15, 3 SEN. dial. 2, 6, 6 IVLIAN. dig. 38, 2, 11 GAIVS dig. 8, 2, 6 VLP. dig. 32, 68 pr. PAVL. dig. 8, 2, 20 pr. *al.* *alio subst. in priore atque in posteriore membro*: NAEV. com. 66 socri tuo, fratri patrueli -o (PLAVT. Capt. 316 quam tu filium tuum, tam pater me -us desiderat. TER. Andr. 540 gnatam tuam et gnatum -um. L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 3, 4 libidinem tuam libertas -a. CIC. Verr. II 4, 19 laudatores tui ... testes -i sunt. *al.*). PLAVT. Bacch. 467 sodalem -um ... discipulum tuum (Capt. 316 Mil. 954 TER. Hec. 52 CIC. Verr. II 1, 2. p. red. in sen. 17 tu -um generum, propinquum tuum, tu adfinem tuam, filiam -am [Pis. 12 genero -o, propinquo tuo]. Phil. 2, 70. Att. 14, 13^b^, 2 inimicum -um, necessarium tuum [*cf. l. 33*]. *al.* ANTON. Cic. Att. 10, 8^A^, 1. *al.*). **3** *collocatur* res -a ..., tua res (CIC. *fere 25^ies^*): *eodem subst. in utroque membro*: PLAVT. Poen. 879 erum tuom -o ero (892. CIC. Sest. 50 vitam suam ... -am vitam). CIC. nat. deor. 3, 10 rationem -am cum tua ratione. Att. 8, 3, 2 epist. 15, 4, 11. 12 SEN. dial. 9, 16, 4 PAVL. dig. 6, 1, 23, 5. *alio subst. in priore atque in posteriore membro*: PLAVT. Mil. 541 per ... stultitiam -am perque tua genua (883. CIC. S. Rosc. 143 dolor -us et istorum iniuria. *al.* PLANC. Cic. epist. 10, 7, 2. 10, 23, 7 SALL. Iug. 4, 4. 85, 14 LIV. 8, 32, 5. 28, 29, 3 SEN. contr. 1, 1, 11 VAL. MAX. 2, 7, 6. *al.* CVRT. 6, 10, 14 POMPON. dig. 10, 4, 15). 1237 praedicatio tua ... -am formam (Rud. 918 paupertatem eri ... -am servitutem. Trin. 304. CIC. S. Rosc. 83 salus huius et -a fides. *al.* VAL. MAX. 6, 4, 1 mores vestros ... -um imperium. QVINT. decl. 332 p. 308, 1 VLP. dig. 9, 2, 29, 2. *al.*). **4** *collocatur* -a res ..., res tua (CIC. *fere 40^ies^*): *eodem subst. in utroque membro*: PLAVT. Asin. 210 -o de studio studia erant vostra omnia. Cas. 600 tuam ... uxorem uxorem -am. 614 Mil. 39 TER. Andr. 646 CIC. Brut. 264 Att. 11, 6, 1 SEN. contr. exc. 1, 4 IAVOL. dig. 9, 2, 38. *alio subst. in priore atque in posteriore membro*: PLAVT. Capt. 879 tuom gnatum et genium -um (Stich. 372 Trin. 388. TER. Andr. 4 gnati vitam ... consilium -um. CIC. div. in Caec. 26 in aliorum spe ... in oratione -a. Phil. 2, 49 tua sponte ..., non impulsu -o. *al.* SALL. or. Cottae 1 LIV. 5, 44, 1. *al.*). Cas. 187 meo corde ... querellas tuas. TER. Haut. 646 ACC. trag. 90 LAEV. carm. frg. 1 CIC. Caecin. 32 Catil. 4, 9. dom. 7 -us inimicus ... frater tuus (p. red. in sen. 17 [*l. 51*]. de orat. 3, 228 -us gener, sodalis tuus. *cf. l. 33. 52*). *al.* PLANC. Cic. epist. 10, 9, 2 LIV. 22, 39, 2. 39, 28, 10 SEN. benef. 4, 40, 1. *al.* IVLIAN. dig. 22, 1, 25, 1 GAIVS inst. 2, 39. *al.* **5** *singulariter*: PLAVT. Cist. 450 -a⟨e i⟩ssula sua ⟨aede⟩s egent. TER. Ad. 170 cave ... oculos a -is oculis quoquam demoveas tuos!

D *de forma* -us amor erga te: **1** *collocatur* -us amor erga te: PLAVT. Mil. 636 -am comitatem erga te. CIC. Verr. II 4, 140 -um

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

animum in illos. Att. 1, 17, 1 -us amor summus erga *eqs.* 4, 7, 3 -a mandata de domo. 14, 6, 2 epist. 1, 9, 21. 3, 1, 1. 3, 2, 1. 3, 4, 1 -um studium erga te et officium. 3, 8, 7. 6, 5, 4 et -a consuetudo in -os et tua multa erga me officia. 7, 2, 1. 10, 29, 1. 11, 29, 2 -a summa benivolentia erga te. 12, 24, 1 Met. Cel. Cic. epist. 5, 1, 1 Lep. Cic. epist. 10, 34a, 4 Brvt. Cic. ad Brut. 1, 6 (9, 15), 2. **2** *collocatur* -us erga te amor: Rhet. Her. 4, 26, 35 Cic. Verr. I 34. Catil. 4, 23 pro -is in vos singularibus studiis (*cf.* Mur. 86 de orat. 2, 128 Att. 7, 3, 8. 8, 11d, 7). Sull. 93 dom. 74. 75. 88 Sest. 8 Cael. 7. prov. 47 -um cum inimico suo reditum in gratiam (Pis. 7 is -us domum fuit e foro reditus. epist. 13, 29, 8 -am de tua erga me benivolentia spem). Phil. 1, 7 -us repentinus ad -os necessarios adventus. 1, 10. 2, 10 Brut. 331 orat. 237 Att. 4, 15, 3. *al.* Cael. Cic. epist. 8, 12, 2 Caes. civ. 2, 32, 10 Liv. 2, 15, 5. 10, 13, 12. *al.* Vell. 2, 86, 3 Val. Max. 5, 9, 4. Cvrt. 9, 2, 28 et -a in vos et in me vestra merita. *al.* **3** *collocatur* amor -us erga te: Plavt. Aul. 475 consilium -um de condicione hac. Cic. Verr. II 1, 23 dom. 75 Marcell. 34. Att. 13, 6, 3 epistulam -am ad Brutum (13, 25, 3). epist. 2, 18, 1. 5, 2, 4. 6, 8, 3. 10, 20, 3 ad Brut. 2, 7 (9, 6), 1. Liv. 39, 28, 10 studio -o erga vos. Val. Max. 3, 2, 15. **4** *collocatur* amor erga te -us: Cic. Att. 1, 20, 1 iudicium de te -um. epist. 2, 2. 5, 19, 2 Brvt. Cic. ad Brut. 1, 4 (9, 13), 5 Sen. epist. 92, 13 Cvrt. 8, 8, 4 Qvint. decl. 332 p. 307, 15 Plin. epist. 2, 6, 6. 8, 24, 1 Fronto p. 153, 11 N. **5** *collocatur* erga te amor -us: Ter. Andr. 820 satis iam ... spectata erga te amicitiast -a. Cic. Sest. 49 summi in patriam amoris -i. Att. 9, 7, 2 ad urbem ἀπάντησις -a. epist. 10, 26, 2 Hier. epist. 9, 1.

E *de forma* omnis -a res: **1** *collocatur* omnis -a res: Plavt. Amph. 126 amanti -o ... patri. Asin. 920 hunc ... -um virum (*al.* Ter. Phorm. 903. *al.* Cic. *fere 35ies.* Cael. Cic. epist. 8, 15, 1 Cass. Cic. epist. 15, 19, 1. *al.*). Cist. 508 omnem -am sententiam (Ter. Haut. 575 Phorm. 248 Caecil. com. 208 Cic. *fere 30es.* Brvt. Cic. epist. 11, 10, 5 Catvll. 9, 1 Caes. Gall. 7, 38, 3 Liv. 7, 4, 7. 45, 41, 3 Qvint. decl. 333 p. 314, 15 Plin. epist. 1, 5, 17 Apvl. met. 5, 29). Rud. 491 ille -us ... hospes (Stich. 133 Ter. Haut. 150 Cic. *7ies*). *al.* Ter. Hec. 303 tot -as iniurias (Cic Pis. 75 ac. 2, 115). Tvrpil. com. 35 ineptus -us ... pater. Afran. com. 103 supremum -um ... diem. Cic. Verr. II 1, 15 quod -um factum (*et 5ies*). Catil. 4, 24 parvum -um filium. Mur. 3 magnis -is laboribus (*et 7ies*. Brvt. Cic. epist. 11, 26, 1 Planc. Cic. epist. 10, 11, 3 Sall. Catil. 35, 1). Sest. 39 nullo -o merito (*al. cf.* epist. 1, 9, 20 sine ulla -a contumelia [*al.*]). 128 in una -a causa ... in unius (*cf. p. 921, 82*) -a salute conservanda (har. resp. 11 u. -a domus). Phil. 1, 9 quanto -o dolore (*cf.* rep. 1, 7 pro tantis -is factis [ad Q. fr. 1, 1, 43]). Att. 12, 40, 3 in iis -is praesidiis (epist. 5, 2, 3). *al.* Planc. Cic. epist. 10, 21, 2 temerarium -um consilium. Hirt. Gall. 8 praef. 1 Liv. 45, 41, 2 Sen. contr. 2, 6 (14), 2 Qvint. inst. 6 prooem. 13. 9, 1, 7. *al.* **2** *collocatur* omnis res -a: Enn. ann. 51 *v. p. 915, 77.* Plavt. Amph. 46 illi ... patri -o (Truc. 848 Cic. Pis. 32 Att. 1, 16, 5 Liv. 23, 45, 8 Sen. benef. 7, 10, 6 Petron. 41, 2 Tac dial. 15, 2). 116 hunc ornatum ... -um (Aul. 812 Cas. 477. 532. 549 Curc. 725 Persa 400. *al.* Acc. trag. 556 Cic. *fere 20ies.* Cael. Cic. epist. 8, 7, 1 Liv. 26, 15, 14 Fest. p. 218, 10 Sen. contr. *quater.* Val. Max. 3, 2, 15. *al.* Sen. phil. *quater.* Plin. nat. praef. 21. Qvint. inst. *6ies*, decl. *ter*). 458 omnem imaginem -am (Poen. 1340 Pseud. 127. 761 Pompon. Atell. 146 Novivs Atell. 50 Cato or. frg. 11, 1. Cic. *10ies.* Sen. contr. *5ies.* Val. Max. 5, 7, 2 Sen. phil. *ter.* Petron. 71, 3 Qvint. decl. 332 p. 310, 10). Capt. 126. 520 Cas. 567 Pseud. 1037 Stich. 525 Cato or. frg. 2. Cic. Verr. II 1, 34 totius accusationis -ae (*et bis.* Liv. 28, 27, 10 Sen. phil. *bis.* Petron. 76, 9 Qvint. decl. 332 p. 309, 28). 3, 208. Vatin. 6 istam defensionem -am (epist. 2, 3, 1). Mil. 82 sine maximis dimicationibus -is. Phil. 2, 13 quae ... vita -a (Liv. 8, 32, 7). Att. 4, 19, 2 ad summam laetitiam -am (*et ter*). *al.* Pollio Cic. epist. 10, 33, 2 Liv. 40, 49, 7 Sen. contr. 9, 4 (27), 16 Val. Max. 3, 8, 5 Sen. clem. 1, 9, 7 epist. 96, 2 Ivlian. dig. 8, 3, 27. 13, 6, 20 Apvl. met. *7ies*.
3 *collocatur* -a omnis res: Plavt. Asin. 266 -ae falsae fallaciae. Capt. 508. 952 -o minore filio (Stich. 66 ad -am maiorem filiam). Cist. 222. Rud. 429 -us ... hic ... ornatus (Stich. 298. Cic. Verr. I 34 tua ista ratio ... -um h. consilium. Cael. Cic. epist. 8, 1, 1). Trin. 885. Ter. Haut. 942 -a omnia bona (Cic. *6ies*). Eun. 971 Varro rust. 1, 2, 5. 3, 17, 6 Cic. S. Rosc. 136. Verr. II 5, 151 illa falsa defensio ... -a vera accusatio. Catil. 4, 14 -a summa cura (Mur. 47 ad Brut. 1, 14 [9, 23], 1 ad Q. fr. 2, 3, 3). dom. 9 in -am pristinam dignitatem (57 Sest. 52 epist. 4, 14, 1. *cf.* Marcell. 1 more [epist. 12, 24, 2]. 2 Att. 1, 20, 3). 95 -us ille discessus (*et ter*). p. red. in sen. 23 -a tota vita. Planc. 66 fin. 3, 14. Att. 11, 23, 2 in -o tanto peccato. 14, 5, 2 -am stultam verecundiam! *al.* Cic. fil. Cic. epist. 16, 21, 6. Caes. Cic. Att. 10, 8b, 1 -um aliquod factum. Sall. Iug. 85, 30 Liv. 40, 56, 6. *al.* Apvl. met. *14ies* (*e. g.* 2, 3 -is istis manibus). **4** *collocatur* -a res omnis: Naev. com. 58 -is bonis omnibus (Ter. Eun. 128. 1034 Caecil. com. 46 Cic. Att. 10, 6, 1 epist. 2, 10, 3). Plavt. Merc. 831 -a domo patria. Poen. 818 -um erum miserum (Truc. 572). Truc. 388 -a consilia summa. 603 Ter. Ad. 875 Pompon. Atell. 88 Cic. Verr. II 4, 81. Sull. 8 propter -as res gestas (dom. 73. 113 epist. 15, 10, 1). Flacc. 103 -a dextera illa (Att. 8, 14, 2). Pis. 31 Att. 3, 8, 2 epist. 13, 75, 1 ad Q. fr. 2, 14, 1 Brvt. Cic. epist. 11, 10, 5.
5 *collocatur* res -a omnis: Enn. ann. 38 corpus -um ... omne (Plavt. Capt. 492 Pseud. 1269 Ps. Ter. Andr. alt. exit. 12 Cic. Sull. 83 dom. 145). Caecil. com. 221 vitam -am Atticam ... cum istac rusticana ⟨tua⟩. Varro Men. 319 vinum -um cibarium. Cic. p. red. in sen. 36 de libertate -a pristina (Balb. 61. Planc. 56 more). p. red. ad Quir. 16 rerum -arum gestarum (Brut. 323). Balb. 17 Phil. 8, 25. Att. 6, 7, 1 de re -a familiari (12, 22, 3). 13, 46, 4 epist. 13, 38. 13, 67, 1 Catvll. 2, 5. **6** *collocatur* res omnis -a: Plavt. Asin. 187 damno cum magno -o. Bacch. 551 copias omnis -as (1113 Cas. 748 Pseud. 191. 588). 642 erum maiorem -um (Capt. 708). Capt. 458 Curc. 11 Merc. 184 Poen. 1069. Pseud. 154 terginum hoc -um (Acc. trag. 301 Cic. epist. 13, 35, 1 Scrib. Larg. praef. p. 6, 3). Stich. 502 Ter. Phorm. 35. Cic. Sull. 27 res ... gestae ... -ae. prov. 45 casum illum -um. Mil. 94. de orat. 2, 97 ex re familiari -a (epist. 4, 13, 6). 3, 189 Att. 1, 19, 8. 11, 9, 3 die natali -o. epist. 13, 19, 3 ex sermonibus cotidianis -is. Sall. Iug. 14, 15 Qvint. inst. 6, 1, 27 Vlp. dig. 9, 2, 27, 2 Pavl. dig. 9, 4, 19 pr. Apvl. met. 3, 7. 29. 8, 10. **7** *in collocatione variatur* (*cf. p. 923, 64*): Qvint. decl. 253 p. 37, 27 hic animus -us, haec -a mens. Fronto p. 33, 2 N. omnes -ae fortunae et -a omnia gaudia. Apvl. met. 3, 26 durissimo casui -o ... vectorem -um probissimum ... Milonis quondam hospitis -i; ... equum illum -um.

F *de forma* Pansa amicus -us: **1** *collocatur* Pansa amicus -us: Plavt. Amph. 860 ex Naucrate, cognato ... -o. Asin. 387 fores conservas -as. Most. 249 Philolaches voluptas -a. Rud. 592 lenonem ..., convivam -um. *al.* Ter. Ad. 973 Varro rust. 1, 2, 1 Cic. Verr. II 3, 78. *saepe.* Sall. Iug. 14, 1. 24, 6 Val. Max. 5, 8, 3. Apvl. met. 4, 27 misellum iuvenem, maritum -um. *al.* **2** *collocatur* Pansa -us amicus: Plavt. Aul. 473 Megadorus, -us affinis. Mil. 922 militem, -um erum. *al.* Ter. Hec. 632 Eun. 1038 Cic. Sull. 2. 15 Flacc. 76. 86 Cael. 2 Planc. 100 ac. 2, 115 Att. 6, 3, 4. 8, 11b, 4 epist. 13, 12, 1. 13, 42, 1. 13, 44 Apvl. met. 9, 17. **3** *collocatur* -us amicus Pansa: Plavt. Amph. 918 -um cognatum Naucratem. Capt. 698. 735 Epid. 394 Poen. 1299. Rud. 451 -um erum, lenonem. Stich. 158. Trin. 876 -um gnatum ... Lesbonicum ... et amicum -um ... Calliclem. Ter. Hec. 743 Phorm. 842 Cic. Cael. 25. 26 Lig. 1 Phil. 7, 12 de orat. 3, 78 Brut. 239. 325 Tusc. 1, 37 Att. 5, 9, 1 epist. 1, 9, 20 Catvll. 35, 1 Verg. ecl. 3, 66 Fronto p. 73, 9 N. **4** *collocatur* -us Pansa amicus (*cf. Sjögren, Glotta 10, 1920, 23 sqq.*): Plavt. Bacch. 346 -us Mnesilochus filius (830). Cist. 544.
5 *collocatur* amicus -us Pansa: Plavt. Amph. 192 eri -i Amphitruonis. Aul. 696. 804 Bacch. 391 Capt. 881 Poen. 901 Pseud. 341. 596 erus -us miles. 618 ero -o lenoni. Stich. 651. Trin. 876 *v. l. 31.* Ter. Andr. 20 Cic. Verr. II 2, 117 Caecin. 35 Font. 36. 39 p. red. ad Quir. 19 Pis. 54 Lig. 1 de orat. 2, 246. 3, 68 rep. 1, 23 Lael. 24 nat. deor. 3, 80 epist. 5, 20, 4. *al.* Caes. or. frg. Suet. Caes. 6 Sall. Iug. 24, 10 Nep. Hann. 2, 3. *al.* **6** *collocatur* amicus Pansa -us: Plavt. Mil. 550 erus ... miles -us. Stich. 680 conservo Lagarino -o. Trin. 1140 gnato Lesbonico ... -o.

III ***alia stilistica:*** **A** *hyperbaton: ap. poetas passim, e. g.* Plavt. Bacch. 1008 flagitium te scire audivi -um. Varro frg. Non. p. 263, 5 (*vers.*). Catvll. 63, 58. 80. 92. 95, 9 Verg ecl. 2, 21. 10, 34 georg. 4, 1. 321. 332 Aen. 4, 28. 9, 276 Ov. am. 1, 11, 22 Lvcan. 10, 187 Val. Fl. 4, 445 Stat. Theb. 6, 737 silv. 5, 2, 1. *saepe comprehendit initium et finem sententiae aut versus, e. g.*: Plavt. Bacch. 842 -amne hic ... ut retineat mulierem? Capt. 366. 952. Mil. 1291 oratio alio mihi demutandast -a. Pseud. 1033 Ter. Andr. 347 Catvll. 1, 4 Priap. 85 (Verg. 2), 10. 12 Phaedr. 3, 6, 6. 4, 9, 9. 5, 2, 1 Sen. Ag. 285 Herc. f. 907 Herc. Oe. 717 Thy. 458 Tro. 1008 Stat. silv. 4, 3, 72 Mart. 2, 92, 2. 11, 24, 12. 11, 39, 1 cunarum ... -arum. *saepissime in pentametris*: Prop. 3, 8, 20. 3, 24, 14 Ov. am. 1, 4, 46 (*plus quam 20ies*). Epiced. Drusi 450. 454 Mart. 1, 101, 8. 8, 45, 8. *ap. scriptores*: Cornelia epist. frg. 2 omnium -orum, quos antehac habui liberos. Varro rust. 3, 17, 6 ne -i in Rosea esuriant asini. Cic. Sull. 3 -um denique gravius esse iudicium. Pis. 7 *v. p. 925, 10.* Att. 14, 17a, 4 omnis -as, si modo sunt aliquae -ae, laudes. epist. 10, 20, 3 -a quidem ... haec sententia est. ad Q. fr. 2, 8, 1 -a factum est insulsa verecundia. *al.* Caes. Gall. 4, 25, 3 -um rei publicae atque imperatori officium praestitero. Liv. 21, 10, 11 -am levem esse in eo auctoritatem. Qvint. inst. 3, 1, 22 Apvl. met. 4, 6. 8, 12. 11, 18. *al.* *inseritur inter voces iteratas*: Plavt. Merc. 683 *v. p. 917, 2.* Ter. Hec. 856 o Bacchis, o -a B. Catvll. 68, 21 tu -a tu moriens fregisti commoda. Verg. ecl. 1, 47 ite -ae ... ite capellae. Stat. silv. 1, 1, 75.

B *anaphora*: **1** *voc.* (*cf. epiphoram e. g.* Plavt. Bacch. 17 cor -um, spes -a, mel -um): Plavt. Asin. 664 -us ocellus, mea rosa, mi anime, -a voluptas. Cas. 134 sqq. (*9ies. cf.* Poen. 365 sqq. [*12ies*]). Mil. 1330 o mi ocule, o mi anime (*cf.* Men. 137). Rud. 1265 *v. p. 917, 16. al.* Ter. Ad. 268 *v. p. 916, 82.* Cic. epist. 14, 2, 2. ad Q. fr. 1, 3, 1 mi frater (*ter repetitur*). **2** *alia*: Plavt. Bacch. 752 -a fiducia opus conduxi et -o periclo rem gero (*item in enunt. parem structuram habentibus*: Cic. Planc. 101 quid -a promissa repetis, quid -am fidem imploras? Tib. 1, 1, 5 sq. Prop. 1, 17, 21/23 Stat. Theb. 12, 383. *al.*). Most. 167 placere ... -o ocello, -o patrono (*cf.* Truc. 820 Cic. Flacc. 103 Phil. 14, 20 -is litteris, -is nuntiis, -is cohortationibus ... excitatos. *al.* Liv. 42, 41, 13 Plin. epist. 2, 9, 1. *al. cf. etiam p. 922, 51*). Ov. epist. 12, 202 sq. dos -a ..., dos -a ..., dos est -a (*item isdem vocibus repetitis*: ars 2, 12 rem. 385. Pont. 3, 3, 67 per -a tela, faces, et per -a tela, sagittas).

C *chiasmus* (*cf. l. 16. p. 922, 54. 57. 923, 64. 927, 12 sqq. al.*): Sen. Tro. 866 sq. arte ... -a -aque fraude. dial. 7, 20, 3 terras omnis tamquam -as videbo, -as tamquam omnium. Hier. epist. 58, 11, 1.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

D *iteratur*: CIC. Caecin. 83 -a, -a est ista defensio. SIL. 5, 154 -us heu! -us ... frater. STAT. silv. 5, 5, 69 Ach. 1, 528. MART. 9, 84, 8 -us est iste poeta, -us.

E *polyptoton*: ENN. scaen. 59 patris -i -um factum pudet. PLAVT. Asin. 664 *v. p. 926, 69.* Epid. 637 -um parentum nomen et -um. TER. Phorm. 587 *v. p. 916, 35.* CIC. div. in Caec. 5 *v. p. 924, 16.* har. resp. 4 -us ac -orum ... dolor. Planc. 71 inimicos -os -aeque vitae (*sim.* 91 Phil. 13, 41. *al.* LIV. 7, 40, 9. *al.*). Att. 3, 5 *v. l. 28.* 3, 15, 2 -a ... -os ... me. epist. 7, 3, 3 *v. p. 920, 73.* EPIST. imp. Aug. Gell. 15, 7, 3 oculi -i requirunt -um Gaium. OV. epist. 19, 145 sinus -us ..., -a ... oscula. met. 5, 365. 9, 533 sine nomine ... posset agi -a causa -o. 10, 198 facinus ... -um: -a dextera *eqs.* Pont. 1, 2, 46 vigilant sensus in -a damna -i. SEN. Thy. 1001 -umque gemitu non -o pectus gemit. benef. 3, 30, 1 -um sit, -arum virium, -ae voluntatis. PS. QVINT. decl. 4, 12 p. 78, 16 minatus est mihi manus -as -us animus. *al.*

F *paronomasia* (*v. etiam p. 920, 22*): PLAVT. Amph. 297 me -us erus fecit ut vigilarem (675 ⟨me⟩ -um officium facere. Capt. 588. 685 Mil. 389. 1087 ita me -a forma habet sollicitum. Rud. 455. TER. Haut. 351 et me et -um amorem. CIC. Cluent. 56 Catil. 1, 17 prov. 23 Att. 9, 10, 3 VERG. Aen. 6, 691 OV. met. 7, 816. 9, 39. 12, 448 trist. 2, 341. 5, 3, 5 SEN. contr. 7, 6 [21], 19 SEN. Herc. f. 196 Tro. 916. 994). Aul. 232 -us me ordo inrideat (465 Mil. 626 TER. Andr. 153 CIC. Rab. Post. 19 Att. 3, 8, 2 CATVLL. 66, 19 VERG. Aen. 4, 434. 8, 131 OV. met. 5, 582 Pont. 4, 15, 38 SEN. Herc. O. 217 STAT. Theb. 1, 644). Truc. 743 invidere med inimicis -is (TER. Phorm. 217 CIC. S. Rosc. 32 dom. 112 Pis. 16 SALL. Iug. 4, 2. 24, 4. OV. trist. 4, 10, 75 filia me -a ... fecit avum. SEN. contr. 10, 1, 1. SEN. benef. 3, 29, 8. 4, 35, 1). Mil. 389 arguere ... me -us mihi familiaris visust (*cf.* CIC. Att. 3, 5 inimici -i -a mihi, non me ipsum ademerunt). CIC. epist. 3, 9, 4 me ... et -a et -os. ad Brut. 1, 15 (9, 23), 9. VARRO Men. 146 opinionem mihi insaniae -ae confirmavit (CIC. Catil. 1, 27 p. red. in sen. 31 Vatin. 6 Phil. 2, 11. 13, 7 CVRT. 8, 8, 9 PETRON. 31, 11). CIC. dom. 95 obicitur mihi -us ille discessus (p. red. ad Quir. 3 Marcell. 2 Att. 1, 17, 1. 6, 1, 8 OV. met. 13, 841). CIC. Sull. 87 a me -ae consuetudini ... debentur. epist. 7, 3, 3 *v. p. 920, 73.* LYDIA 41 cur non est et -a mecum?

G *parechesis* (*cf. p. 920, 22*): NAEV. com. 33 ENN. scaen. 138 PLAVT. Mil. 617. Vid. frg. 15 (3) *v. p. 920, 17.* ACC. trag. 229. *al.*

H *alternat c. noster*: PROP. 1, 19, 6 non adeo leviter nostris puer haesit ocellis, ut -us oblito pulvis amore vacet. *al.* OV. am. 1, 7, 64. *al.* CE 55, 14. 18 PLIN. nat. praef. 2 PAVL. dig. 3, 5, 35.

comp.: commeus. meusmet, meuspte. *deriv.*: meatim.

meusmet, -amet, -ummet. *i. q. meus ipsius*: PLAVT. Poen. 446 ne -amet culpa meo amori obiexim moram. SALL. Iug. 85, 24 -amet facta mihi dicere licet (*antecedit*: maiores suos extollunt). FRONTO p. 232, 13 N. meus animus -omet (*m.² ex* memet *correxisse vid.*) dolori obnixus. APVL. apol. 79 p. 561 quin tu me -ismet factis, non alienis verbis revincis?

meuspte, -apte, -umpte. *legitur tantum abl. sg.* *de notione*: FEST. p. 310b 9 -opte meo ipsius. GLOSS. -apte mea ipsius. mea ipsius causa. mea voluntate. *testantur* DIOM. gramm. I 332, 11 -apte tuapte ... vestrapte. PRISC. gramm. II 591, 22. 595, 17. *i. q. meus ipsius*: PLAVT. Most. 156 id vero -opte ingenio repperi (Pseud. 803 hominum vitio ..., non -opte i.). Truc. 471 matris opera mala sum et -apte malitia. TER. Haut. 686 non tam -apte (mea *A*) causa laetor quam illius. *Bulhart.*

⌊meziron *v. vol. VI 390, 80.*⌋

mezococtus, -a, -um. *a* mesus (*i.* medius) *et* coctus (*cf. Mørland, Orib.-Übers. 132*). *i. q. dimidie coctus*: ORIBAS. syn. 3, 12, 5 p. 852 cum -a (*gr.* ἡμίεφθος) fuerint *quae ad conficiendum medicamentum commixta sunt.*

Ps. DIOSC. Vind. 3, 39 p. 52, 18 σάμψουχον ... Ῥωμαῖοι **μεζουράνα** ($N^{marg.}$ maiorana). [*vox orientalis; inde in latinitate medii aevi* maiorana, *v. Bertoldi, Riv. degli studi orientali 13, 1932, 370 sq. J.B.H.*] *de re cf. Berendes, Arzneimittellehre 290.*

mī *v. s.* meus (*p. 914, 28*).

1. mia, -ae, μία. LVCR. 4, 1162 chariton -a. **2. mia** *v. s.* meus (*p. 913, 61*). **3. mia** *v. s.* mya. **miacantha** *v. s.* my-.

¤**mīca**, -ae *f.* [*cf. c. gr.* (σ)μικρός *'parvus, brevis', theod. vet.* smāhi *'parvus, humilis'*, smāhen *'deminuere'. J.B.H.*] *gr. respondet* ψίξ (ALEX. TRALL. 1, 60 PALLAD. hist. mon. I 21. 58 GLOSS.) *vel* ψιχίον (CHAR. gramm. p. 459, 64 B. VVLG. GLOSS.). *inde a* CATONE. [*francog.* mie, *lemor.* mijo, *val.* mica (*'punctum temporis'*). *ad augendam negationem (cf. l. 79)*: *it.* mica, *francog. vet.* mie. *W.*] [*falso trad.*: COLVM. 8, 5, 21 (*SA*) *pro* spicas. 12, 50, 5 (S^1A^1 *loco corr.*). *dub.*: ANTIDOT. Brux. 8 mentam ... et desuper -as (*'sc. turis? an* myxas?' *Heraeus*). *e coni. dub.*: SEN. epist. 51, 12 habitaturum ... fuisse in -a (*cf. p. 928, 39*) Catonem (*Lipsius*; inimica C. *codd.*; ibi [illic *Axelson, Neue Sen.-Stud. 5*] M. C. *Gertz*).]

i. q. frustulum, pars minutissima, res minima (*in elocut. negativis* [*cf. l. 72 et Schmalz-Hofmann⁵ 643; Hofmann, Umgangsspr.³ 193*]: *p. 928, 8 sq. 22*): **1** *usu sollemni*: -a salis: CATO agr. 70, 1 (*inde* GARG. MART. cur. boum 1 [sumxtas *cod., corr. Lommatzsch*]). 156, 3 MORET. 96. OV. fast. 1, 338 far erat et puri lucida -a s. 2, 538. VITR. 7, 6 glaebae *marmoris* ut s. -as perlucidas habentes. PLIN. nat. 20, 81. 22, 37. 43 cum -a (*edd. vett.*, medica *codd.*) s. 24, 74. 25, 169. 31, 77 glaebis *salis effossi*, quas -as vulgus appellat. PRVD. perist. 13, 81 s. ... -am ... litarent. MARCELL. med. 19, 64. *huc pertinet* (*cf. W. Schulze, Kl. Schr. 468*): HOR. carm. 3, 23, 20 mollivit aversos penates farre (*cf. p. 927, 83*) pio et saliente -a (PORPH. salis granum intellege. *cf.* OV. fast. 4, 409 farra ... -aeque ... salientis honorem). PANEG. in Mess. 14 parva ... caelestis placavit -a. OV. fast. 2, 24 torrida cum -a farra. *metaphorice*: CATVLL. 86, 4 (*cf.* QVINT. inst. 6, 3, 18) nulla in tam magno est corpore -a s. MART. 7, 25, 3 nulla ... -a s. nec amari fellis in illis gutta sit. *turis sim.*: OV. trist. 3, 13, 16 COLVM. 6, 30, 4. PLIN. nat. 12, 62 -as *turis arboris* concussu elisas. 12, 65 probatur *tus* ..., *ut* in -as frietur. 12, 83 acervatim ... congesta honori cadaverum, quae dis per singulas -as dantur. *cf.* SCRIB. LARG. 127 murrae. *metallorum sim.*: LVCR. 1, 839 ex auri ... -is consistere posse aurum (VITR. 7, 8, 4 AVG. serm. 15, 5, 5). PLIN. nat. 33, 68 *aurum* -as amplexum marmoris. 33, 119 plumbi. ENNOD. carm. 2, 133, 4 frangunt *ebur* ...; per -as sparsum mox solidatur opus (*in ostomachio*). *aliarum rerum corporearum*: SEN. benef. 4, 19, 3 te atomi et istae -ae tuae (*sc. Epicuri*) ... conglobaverunt (*cf.* LACT. ira 10, 32 ex -is [*B*, atomis *P*] subtilibus et exiguis concreta ... miracula). CAEL. AVR. chron. 1, 4, 63 velut scintillarum -as aut circulos igneos circumferri prae oculis. *cibariorum*: PETRON. 42, 5 aquam in os suum non coniecit, non -am panis (SVLP. SEV. dial. 2, 6, 6 fragmenta p. absumpti -asque collegit. MARCELL. med. 14, 20 MISC. Tir. 62, 22. CASS. FEL. 61 p. 150, 14 [miciās (*an* micinas?) *p*]. *al.*). VVLG. Matth. 15, 27 catelli edunt de -is, quae cadunt de mensa dominorum (Marc. 7, 28. *cf.* IVVENC. 3, 188 HIL. in Matth. 15, 2 HIER. epist. 11, 2 SEDVL. carm. pasch. 3, 247. *al.*). Luc. 16, 21 cupiens saturari de -is (*cf.* IREN. 2, 34, 1 PAVL. NOL. carm. 31, 464. 497 PS. LEO M. serm. 4, 2 p. 491^B. *al.*). PRVD. apoth. 718 bis senos -arum molibus implent ... cophinos (tituli 147). ROMVL. fab. 39, 1 (rec. gall.) fovebatur ex -is (rec. vet. -as colligere. *rec. W* reliquias). GLOSS. ψιχολογῶ -as lego. *in imag.*: TERT. anim. 6, 7 p. 307, 4 mulsam aquam de eloquio Platonis infudit aut -as de minutiloquio Aristotelis infersit? AVG. serm. 179, 5, 5 de isto horreo iustitiae ... quasdam esuriens -as accipiebat. 179, 6, 6. 225, 4, 4. PETR. CHRYS. serm. 8 p. 210^B da -am, ut accipias totum.

2 *in appellationibus* (*cf. Kroll, RE XV 1515, 45 sqq.*): **a** *cognomen mulieris*: CIL VIII 9727 Vlpia -a mater. **b** *nomen ursae*: AMM. 29, 3, 9 duas ursas saevas hominum ambestrices -am auream et Innocentiam. **c** *in appellatione aedificiorum* (*cf. p. 927, 76*): MART. 2, 59, 1 -a vocor; quid sim cernis: cenatio parva. HIER. chron. a. Abr. 2110 multa opera Romae facta, in quis ... ludus matutinus, -a aurea ([*inde* PROSP. chron. I p. 417, 516 CASSIOD. chron. II p. 140, 729]. CVRIOS. urb. *et* REG. urb. p. 75, 16 N.).

deriv.: micarius. 1. micatus. (micidus?). micina. 2. mico. micula. *cf.* Micaurea.

micāns *v. s.* 1. mico (*p. 932, 15*).

micārius, (-a, -um). *a* mica? *i. qui micas panis diligenter colligit, parcus?*: PETRON. 73, 6 homo praefiscini frugi et -us (*'fidus tamquam quicum etiam in tenebris mices' minus apte Buech.¹*).

micātio, -ōnis *f.* *a* 1. mico. *i. q. actio digitis sortiendi*: GLOSS. -o (micato, micus) λαχμός (*ex* CHAR. gramm. p. 454, 38 B.).

1. micātus, -a, -um. *a* mica. *i. q. micis panis permixtus?* (*cf. Heraeus, Kl. Schr. 216*): CIL V 5272 -ae (*sc. potiones?*) de ⟨s⟩iliis profundantur.

2. micātus *v.* 2. mico.

3. micātus, -ūs *m.* *a* 1. mico. **1** *i. q. coruscatio, splendor*: PS. AMBR. paenit. 30 p. 1002^C nec siderum -us ardentior rutilabit (*cf.* IVLIAN. AECL. in Iob 9, 9 p. 353, 27 stellarum [25, 5 p. 387]). THEOD. MOPS. epit. in psalm. 67, 35^c ad p. 446, 16–18 coruscationis -u (ἀστραπῶν κατάπληξιν). *in imag.*: AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 14 p. 1525$^{ex.}$ *mens* generosos -us luteo perdit admixtu. **2** *i. q. vibratio*: MART. CAP. 4, 331 cum Cyllenius ... anguis ... allambere feminam crebris linguarum -bus attemptaret.

miccio, -īre. [*vox onomatopoetica ut gr.* μηκᾶσθαι *'miccire, balare', theod.* meckern *sim. J.B.H.*] *de sono hircorum sim.*: SVET. frg. 161 p. 249 hircorum *est* -ire. ANTH. 762, 58 -ire (*M*, mic(c)ere *cett.*). EVG. TOLET. carm. 41, 6 -it (micit *L*) saetiger hircus. GLOSS. I p. 92 hircos -ire. *ibid.* capri -unt (mict- *cod.*). II 370, 50 μηκᾶται ἐπὶ αἰγός -it (*Buech.*, milc- *cod.*, mug- *ed. Steph.*).

micēs, micēta, micha *v. s.* my-.

mīchanisma *v. s.* me- (*p. 516, 31*).

mic(h)i *v. s.* ego (*vol. V 2, 254, 36 sqq.*).

mīchōnus *sim. v. p. 152, 30* (*s. v.* mahunus) *et p. 516, 40* (*s. v.* mecon).

(miciclius, -a, -um *i.* ἡμικύκλιος), *comp.* **miciclior**, -ōris. *i. q. magis habens formam hemicyclii*: GROM. p. 321, 24 -es (*trad. defendit Josephson, Casae literarum, Uppsala 1950 p. 215 afferens Grom. p. 344, 16* emicicliores [*vol. VI 2602, 31*]; micidiores [*i. micae similiores, minutiores*] *edd.*) hoc est minores *termini*.

[**mīcidus**, -a, -um *v. l. 78.*]

[**micillus** *leg.* CIC. Att. 13, 51, 1 *loco corr., ubi alii alia ci.*]

mīcīna, -ae *f.* *a* mica *demin.* [*it.* miccino. *M.-L.*] *i. q. frustulum perexiguum* (GLOSS. III 87, 20 ψίχες miccinae. III 164, 53): SORAN. p. 43, 1 -as (*p. 86, 10 Ilb.* ψιχίοις) in mulsa ... infusas. *cf. etiam l. 24.* [R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1. *mico, -uī, (-ctum: *l. 6*), -āre. [*cf. c. slavon. (sorb.)* mikać *'nictare' sim.; ex cognata radice derivantur slavon.* mъgnǫti *'nictare', cambr.* myg *'splendere', al. J.B.H.*] *de formis*: SACERD. gramm. VI 490, 14 -o -ui (*cf.* PROB. cath. gramm. IV 38, 9 CHAR. gramm. p. 316, 14 B. PRISC. gramm. II 468, 26 PS. PRISC. de acc. gramm. III 526, 29). PRISC. gramm. II 472, 20 '-o' quoque '-ui -ctum' debet facere, sed dubitationis causa, quia 'mingo' quoque 'mictum' facit; in usu non invenitur, quamvis ab eo verbo compositum 'dimico' 'dimicavi' facit et 'dimicatus'. *praes.* -uo (mituo *trad.*): GLOSS. III 456, 49. 475, 39 (*cf. Heraeus, Kl. Schr. 129*). *perf.* -vi: SOL. 53, 25 si repente -verit (e- *SA*) coruscatio. PAVL. PETRIC. Mart. 3, 312. *depon.*: PS. AVG. serm. ed. Caillau 1 app. 7, 4 solis . . . -ta esse radia. NOT. Tir. 67, 10 -at. *de notione* (*cf. etiam l. 61*): SYNON. Cic. p. 445, 12 B. splendet. -at. fulget. coruscat. NON. p. 347, 27 -are est sortiri digitis. p. 347, 31 per vices sine ordine moveri. p. 348, 8 fulgere. GLOSS.^{L} III Abstr. MI 2 -ans lucens. I Ansil. ME 10 -antes per intervalla fulgentes. GLOSS. λάμπει. ἀστράπτει. *al.* *vox coloris magis poetici legitur inde ab* ENNIO, ACCIO, LVCILIO, CIC. [*dub. et corr.*: LVCR. 3, 657 *pro* minanti (*om. B*) -anti *ci. Lachm.* SEN. nat. 2, 55, 4 per noctem splendorem motu remor⟨um mi-c⟩are (*Joh. Müller*, motum remorare *Φ*, remorum videri *Δ*). LVCAN. 2, 26 oculos (*cf. infra l. 32*) . . . in morte minaces (-antes *Oud.*, iacentes *Grot.*). AVIEN. orb. terr. 1017 -at (*Cuspin.*, nutat *vel* intrat *codd.*) ardua tecta Phaselis eminus. CYPR. GALL. Ios. 125 quendam mucrone (*cf. p. 931, 42*) -antem (*Pitra*, minantem *Peiper*, mirantem *codd.*). VELL. 2, 125, 4 *v. vol. V 2, 483, 58.* *loco manco*: LVCIL. 1094 praestringat . . . splendore -anti. *interpret. dub.*: SIL. 2, 547 turgentia circa multus colla -at (*c. acc. gr. an transitive?*) squalenti tergore serpens. CORIPP. Ioh. 1, 423 iuventus deposito torpore -at (*i. fervet? an ad p. 931, 35?*).]

I *i. q. vehementer vel celeriter* **moveri, palpitare**: A *usu sollemni* (*de rebus cum splendore motis v. s. II*): 1 *generatim*: a *de membris animantium*: ENN. ann. 473 semianimes . . . -ant oculi (*inde* VARRO AT. carm. frg. 11. *cf. Verg. Aen. 4, 691* oculis *moribundae* . . . errantibus. *aliter l. 49*). CIC. nat. deor. 2, 24 venae et arteriae -are non desinunt quasi quodam igneo motu (OV. met. 6, 390 trepidae . . . -ant v. SEN. nat. 6, 14, 2 LVCAN. 1, 629). VERG. Aen. 10, 395 semianimes . . . -ant digiti *dexterae decisae*. TIB. 1, 10, 11 nec audissem corde -ante tubam (OV. ars 3, 722 pulsantur trepidi c. -ante sinus. fast. 6, 338 APVL. met. 11, 13. *cf.* OV. epist. 1, 45 metu -uere sinus [5, 37]. fast. 3, 36 cor . . . timore -at [3, 331 MANIL. 5, 224]). OV. met. 6, 557 radix -at ultima linguae *abscisae* (*aliter l. 46*). 9, 37 crura -antia. SEN. Oed. 376 rigore tremulo debiles artus -ant. CALP. ecl. 6, 53 illi *equo* . . . -at acre caput. PLIN. nat. 11, 137 -antes (nutantes *edd. vett.*) *aures* pavidis *equis indicia*. SIL. 1, 500 mille simul dextrae densusque -are videtur ensis (4, 211 -ans *dextera* tremulo conatu lora retemptat. 5, 285 dextram . . . -antem demetit). 6, 223 trifido vibrata per auras lingua *draconis* -at motu (*cf. in imag.*: PRVD. ham. 201 simplex lingua prius varia -at arte loquendi et discissa dolis resonat sermone trisulco). TERT. anim. 25, 3 p. 341, 10 de quo *fetu* -ent latera *gravidae* (*syn.* palpitent, pulsetur). PHYSIOGN. 33 p. 50, 3 trementes -antesque oculi et salientes, quos Graeci παλλομένους dicunt (40 p. 57, 13). b *de animantibus* (*add. abl. instr. membri moti*): CIC. carm. frg. 7, 4 anguem semianimum et varia graviter cervice -antem (*cf.* VERG. georg. 3, 439 [= Aen. 2, 475] linguis -at ore trisulcis *coluber*). VERG. georg. 3, 84 -at auribus *equus* (*cf.* PELAGON. 404 *equus* auriculis -at [VEG. mulom. 2, 10. 2, 12, 1. *Chiron 286* auriculas dimicat]). AMBR. Noe 15, 54 p. 451, 11 filias oculorum -antes nutibus. c *singularia*: LVCIL. 1075 omnia tum endo muco videas fervente -are (*i. fluctuare; cf. Marxium ad l.*). CARM. de mens. 2, 2 aspice ut aris tura -ent (*alludi locutiones ut* turis mica [*p. 928, 9*] *vel* salienti mica [*p. 928, 5*] *Leumann in plag. monet*).

2 *speciatim de ludo quodam, i. q. digitis sortiri* (NON. p. 347, 27 *v. supra l. 14.* GLOSS. λαγχάνω. λά⟨χ⟩ωμεν -emus. *cf. K. Schneider, RE XV 1516 sq. Marquardt, Privatl. 836. Blümner, Privataltert. 418*): VARRO Men. 396 -andum erit cum Graeco, utrum ego illius numerum an ille meum sequatur. CIC. div. 2, 85 quid . . . sors est? idem propemodum quod -are, quod talos iacere, quod tesseras. off. 3, 77 dignum esse dicunt, 'quicum in tenebris -es' (PETRON. 44, 7 sed rectus, sed certus, amicus amico, cum quo audacter posses in t. -are. FRONTO p. 13, 4 N. scurrarum proverbium: 'en cum quo in t. -es'. *cf. Otto, Sprichw. 221 sq.*). 3, 90 nullum erit certamen, sed quasi sorte aut -ando victus alteri *tabulam* cedet alter. CALP. ecl. 2, 26 alternos magis ut distinguere cantus possitis, ter quisque manus iactate -antes (*syn.* decernunt digitis). SVET. Aug. 13, 2 patrem et filium pro vita rogantis sortiri vel -are iussisse. AVG. trin. 8, 5, 8 -ando digitis tribus. *peculiariter in macello carnis pretium sortiendo constituere*: EDICT. praef. urb. de pecor. vend. (CIL VI 1770) 6 ratio docuit . . . consuetudine -andi summota sub exagio potius pecora vendere quam digitis conludentibus tradere. *paulo aliter de pueris 'par impar' ludentibus*: SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 248 ludus est -antium puerorum (*seq. descriptio*).

B *i. q. emicare, subito provenire*: 1 *i. q. profluere* (*de liquoribus bullientibus vel emicantibus*): SEN. Oed. 345 utrum citatus vulnere angusto -at an lentus altas irrigat plagas cruor? LVCAN. 4, 300 non . . . -uere novi percusso pumice fontes. APVL. mund. 22 -ant imbres, ignes rumpuntur (*Ps. Arist. p. 397a 21* πιπτόντων . . . κεραυνῶν, ῥηγνυμένων δὲ χειμώνων. *cf. Löfstedt, Eranos 10, 1910, 168 sq.*).

2 *i. q. provenire, prodire, nasci* (*fere de rebus cum splendore quodam prodeuntibus*): LVCAN. 6, 395 hac tellure feri -uerunt semina Martis (*cf.* DRAC. Romul. 10, 576 inde seges ferrata -at). PLIN. nat. 29, 117 *noctuis* pluma aurium modo -at (*cf. 10, 68* auribus plumeis eminentibus). PRVD. apoth. 24 filius hoc est, quod de patre -ans se praestitit inspiciendum per species. ham. 175 sectam, quae docet e tenebris subitum -uisse *diabolum* (*cf. Leo M. epist. 15, 6* emersisse). SIDON. carm. 2, 68 tali tu civis ab urbe Procopio genitore -as. DRAC. Romul. 6, 121 pignora pulcra -ent.

II *i. q.* **splendere** (*plerumque de splendore tremulo rerum coruscantium, i. q. vibrando fulgere*): A *proprie*: 1 *de flammis, igne, lumine sim.*: a *in univ.*: ACC. trag. 582 sol, qui -antem candido curru atque equis flammam citatis fervido ardore explicas (LVCR. 5, 1099 -at . . . flammai fervidus ardor. AETNA 383 f. -at latosque ruens exundat in agros. LIV. 22, 17, 4 qua minime densae -bant f. 37, 11, 13 MANIL. 1, 132 SIL. 13, 181 CYPR. GALL. lev. 289. num. 245 triste. MART. CAP. 6, 585. *in imag. de siti*: SEN. Thy. 99 perustis f. visceribus -at). VERG. Aen. 9, 187 lumina rara -ant (PRVD. cath. 5, 142 pendent mobilibus l. funibus, quae suffixa -ant per laquearia. *cf.* OV. epist. 12, 188 accenso lampades igne -ant. APVL. met. 10, 20 cerei praeclara -antes luce). OV. met. 2, 40 *Phoebus* circum caput omne -antes deposuit radios (7, 411 CHROMAT. in Matth. 5, 1). fast. 1, 656 ignis . . ., qui -at in medio pectore *Leonis sideris* (SEN. nat. 1, 14, 2. MELA 1, 94 passim. 3, 95 SIL. 9, 442 AVIEN. Arat. 80 AMM. 18, 6, 9). MART. CAP. 2, 116 cum creperum lux alma -at. *al.* *transfertur ad res splendore illustratas vel accensas*: SEN. Thy. 674 tota solet -are silva flamma et . . . trabes ardent sine igne. PLIN. nat. 5, 7 montem -are crebris ignibus (SIL. 1, 503 Saguntos igne). PRVD. perist. 5, 352 *carcerem* splendore (*sensu spirituali; item* SVLP. SEV. Mart. 23, 6. LEO M. serm. 75, 2 -antium splendore linguarum [*cf. Vulg. act. 2, 3*]). CLAVD. rapt. Pros. 3, 398 -uere *arbores accensae*. b *de fulmine* (*cf. vol. VI 1529, 5. 61*): VERG. Aen. 1, 90 crebris -at ignibus aether (*cf.* OV. trist. 1, 2, 45 flammā). 8, 32 tonitru . . . rupta corusco ignea rima -ans (*sensu obsceno*: AVSON. 359, 11 p. 216 P.) percurrit lumine nimbos. LIV. 21, 58, 5 ignes (SEN. clem. 1, 7, 2). LVCAN. 1, 530 fulgora (4, 78 [*vs. interpol.*]. STAT. Theb. 4, 674. 10, 924 HIL. in Matth. 25, 8 VVLG. exod. 19, 16 DRAC. laud. dei 3, 15). VAL. FL. 8, 73 toto quicquid -at aethere. 8, 333 in vultus -at undique terror *fulminum*. SIL. 1, 135 -at igneus aether. 17, 477 ob ora lux atrox -at. *nota de deo fulminante*: HIER. psalt. sec. Hebr. 144 (143), 6 -a fulmine.

2 *de stellis, sole, luna*: CIC. carm. frg. 11 (de consul.), 12 concursūs . . . gravis stellarum ardore -anti[s] (Arat. 112 -ans . . . ardor. COLVM. 10, 290 Sirius a. AVIEN. Arat. 384 geminus -at ardor in auras). Arat. frg. 14 stella -ans tali specie talique nitore (17 radiis. LVCR. 5, 1205 OV. am. 2, 16, 4 met. 7, 100. 15, 850. GERM. 27 -ant sublime. 44 caelo. SEN. Thy. 49 polo. dial. 6, 18, 2. 11, 8, 6. LACT. inst. 2, 9, 14 [*syn.* radiare]. VVLG. Iob 38, 31. *al. cf.* SIL. 15, 677 sparsa -ant stellarum lumina caelo). 32^b, 1 ecus . . . iubam quatiens fulgore -anti. CATVLL. 61, 207 siderum . . . -antium . . . numerum (64, 206 LVCR. 5, 514. HOR. carm. 1, 12, 46 [*in imag.*] -at inter omnis Iulium s. OV. met. 7, 188. 217. 325 fast. 2, 266 GERM. 60 SEN. Herc. f. 125 Oed. 46 Herc. O. 239 CYPR. GALL. num. 467 CE 1300, 8. *al.*). AETNA 242 scire . . . Lucifer unde -et (*item de stellis singulis*: OV. epist. 17, 152 gelido . . . polo. fast. 3, 458. 516. 5, 165. trist. 5, 3, 41 aeternum. MANIL. 1, 320. 407 GERM. 142. 231. 251. *al.* ANTH. 864, 12. FIRM. math. 6, 2, 5 divino . . . lumine. AVIEN. Arat. 235 igne. 265. 474. *al.* CLAVD. 8, 428 quacumque -as [*Theodosius in sidus mutatus*]. *al.*). OV. fast. 2, 189 signa propinqua -ant (459 SEN. Herc. f. 14 Phoen. 414). LACT. inst. 2, 9, 3 astrorum -antium splendentibus signis (AMM. 24, 8, 3 a. noctu -antium facies. HYMN. Ambros. I 5, 2 HIER. epist. 69, 6, 1 MART. CAP. 9, 912). *al.* *de luna et sole*: OV. Ib. 74 luna . . ., quae numquam, quo prius, orbe -as. SEN. Phaedr. 744 pulchrior tanto tua forma lucet, clarior quanto -at orbe pleno . . . Phoebe. VAL. FL. 5, 410 iubar *quasi solis* ⟨per⟩ tecta -at. AVSON. 369, 22 p. 96 P. clarum et lene -ans *sol*. MEROB. carm. 1, 14 Lunae sidera fraterna luce -are. DRAC. laud. dei 1, 409 Orest. 684. *in imag.*: HYMN. Ambros. I 7, 6 verus . . . sol illabere, -ans nitore perpeti. *cf.* BOETH. cons. 3 carm. 9, 26 tuo (*sc. dei caelum temperantis*) splendore -a. *de caelo, mundo sim.*: MANIL. 5, 727 -are . . . stipatum stellis mundum (*cf.* SEN. Thy. 825 polus). VAL. FL. 2, 55 -at immutabile caelum. 3, 558 stagna vaga sic luce *Lunae* -ant. BOETH. cons. 4, 1, 3 W. quocumque *astro* -ans nox. CE 1389, 18 (*a. 579*) Martius *mensis* . . . nono sole -ans (*i. dies VII a. id. Mart.*). *cf.* ENNOD. carm. 1, 5, 36 stellis viduae -uerunt dira tenebrae.

3 *de metallis, gemmis sim. rebusque metallorum sim. splendore nitentibus*: VERG. Aen. 10, 134 puer . . . qualis gemma -at (*v. vol. VI 1755, 8. cf.* AVIEN. orb. terr. 470 iaspis. ALC. AVIT. carm. 1, 254 margine riparum virides -uere lapilli. *aliter*: GREG. M. in Ezech. 2, 10, 1 *lapis* percussus ferro per scintillas -at). OV. met. 2, 2 regia . . . clara -ante auro. SIL. 12, 230 ebur. PRVD. cath. 7, 79 metalli . . . lux argentei (*syn.* splendeat). *de aedificiis*: TRAG. inc. 242 -ant nitore tecta sublimi aurea. RVT. NAM. 1, 95 delubra -antia. INSCR. christ. Diehl 1629, 8 ara. 1769, 1 aula (1791, 1). *al.* *de armis* (*imprimis vibratis*): VERG. Aen. 2, 734 ardentis clipeos (*cf. p. 931, 7*) atque aera -antia cerno. 7, 743 aeratae . . . -ant peltae, -at aereus ensis (SIL. 1, 500. 17, 394. STAT. Theb. 4, 154 triste. TIBERIAN. carm. 2, 6. MEROB. poet. 82 ferro). LIV.

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 25, 4 -antes ... fulsere gladii (*v. vol. VI 2018, 65 sqq. cf. p. 930, 83 et* LIV. 7, 5, 6 ferrum ante oculos [SEN. Thy. 184]. HIER. epist. 1, 3, 4 mucronem). 7, 33, 10 hastae (*cf.* CLAVD. 15, 212 cornus). 21, 7, 8 tela (CVRT. 8, 2, 26 LVCAN. 7, 320. STAT. Theb. 2, 589 ferro. AMM. 17, 13, 18. PRVD. ham. 418 mortifero splendore [*syn.* radiant]. *cf.* SIL. 11, 485 pelago ... -bant captiva arma procul celsa fulgentia prora [AMM. 19, 2, 12. 31, 10, 14 auro]). VAL. FL. 3, 76 cur galeae clipeique -ent (SIL. 2, 395 saevo fulgore. *cf. p. 930, 82 et* STAT. Theb. 11, 399 fulva metallo parma). NEMES. cyn. 85 aurea purpureo longe radiantia velo signa -ant (*cf. in imag.*: HYMN. Ambros. I 4, 11 vexilla virtutum *Mariae* -ant). CLAVD. 8, 15 loricam. *de aliis rebus metallorum vel gemmarum splendore nitentibus*: VAL. FL. 5, 203 ubi pellis (*sc. vellus aureum*) -et arbore sacra (*transfertur ad regiones*: 8, 122 -at omnis ager). SIL. 6, 357 -at aereus alta fulgor aqua ... splendentis ... rostri. STAT. Theb. 4, 170 pars ... argento caelata -at, pars ... nigrescit in auro. MART. 5, 25, 10 aureus ut Scorpi *statuae* nasus ubique -et (*cf.* VOPISC. Aurelian. 41, 11 fana eius -ant donis. DRAC. Romul. 5, 229 non aera *statuae* -ent [*huc pertinere vid.* 5, 52 asylum ... in arce -ans]). SOL. 7, 3 *calculis* ripae eius (*sc. Acheloi fluminis*) -ant (*cf.* CLAVD. 1, 53. 22, 229 Tagum). CLAVD. DON. Aen. 12, 160 p. 573, 31 corona ... fulgore. AMM. 16, 10, 6 *carpento* -ante *claritudine lapidum* (*cf.* PRVD. psych. 334). CLAVD. 28, 161 aurea ... cornua *Eridani* (*cf.* SVLP. SEV. dial. 3, 10, 6 manum ... vestitam gemmis luce -are purpurea).

4 *de coloribus rebusve colorum nitore fulgentibus*: COLVM. 3, 21, 3 palmitibus ... generis albi ... vel purpureo nitore -antis (*cf.* APVL. met. 6, 11 rosis ... -antibus. AVSON. 361, 38 p. 411 P. tellus tecta rubore *florum* -at [CLAVD. 10, 60 rura -ant]. DRAC. Romul. 10, 118 -at orbita florum). LVCAN. 10, 123 strata -ant Tyrio ... fuco cocta (*cf.* SIL. 7, 642 purpura Agenoreis saturata -bat aënis [SVLP. SEV. Mart. 23, 8]. VOPISC. Car. 20, 5 *vestes* -antes purpura). PLIN. nat. 10, 43 qui *colores pavonis* et in opaco clarius -ant (*cf.* APVL. met. 5, 22 pinnae roscidae -anti flore candicant). MART. 2, 46, 4 -at innumeris arcula synthesibus (*cf.* CLAVD. 1, 178 cinctus -antes stamine). ZENO 2, 59 viam inter fluctus *maris rubri* -uisse terrenam.

5 *de animantibus armis vel vestimentis splendidis indutis*: VAL. FL. 6, 404 quorum agmina pilis, quorum aquilis utrimque -ant. 8, 310 ense simul clipeoque -at. SIL. 5, 239 *v. vol. IV 1176, 81.* STAT. Theb. 4, 265 igneus ante omnis auro -at, igneus ostro. AVSON. 425, 4 p. 381 P. *Diomedes* clarum -at (*cf. Hom. Il. 5, 7* οἱ πῦρ δαῖεν ἀπὸ κρατός). *de iis, qui gladios vibrant*: LIV. 4, 37, 10 hostis urgere scutis, -are gladiis (44, 34, 8. CLAVD. 15, 435 [galeis *v. l.*]). CYPR. GALL. num. 613 hunc strincto vidit mucrone -antem.

6 *de splendore partium animalium (de ebore v. p. 930, 78)*: *oculorum*: LVCR. 3, 289 ex oculis -at acrius ardor. VERG. Aen. 12, 102 oculis -at acribus ignis. OV. am. 1, 8, 16 gemino lumen ab orbe -at (*P m. 1 in marg.; in textu* venit). LACT. Phoen. 138 flamma. *de ipsis oculis*: OV. ars 2, 721 o. tremulo fulgore -antes (NEMES. cyn. 246 splendore). met. 1, 498 igne -antes sideribus similes o. (3, 33. 8, 284. 15, 674. *cf. l. 58*). SEN. Phaedr. 380 o. nihil gentile ... -ant (*cf.* CLAVD. carm. min. 25, 41 dulce. ALC. AVIT. carm. 2, 132 dira). dial. 3, 1, 4 flagrant ac -ant o. (MART. BRAC. ira 1). APVL. met. 2, 2. 3, 19. 5, 31 venustatem -antium o. (AMM. 25, 4, 22). FIRM. math. 8, 17, 10 DARES 12. PELAGON. 291 *equi* (VEG. mulom. 2, 136). HIER. in Is. 40, 27 p. 412[A] *aquilarum*. OV. ars 3, 504 lumina Gorgoneo saevius igne -ant (SIL. 11, 339. PANEG. 3, 6, 4 sidereis ignibus. DRAC. laud. dei 1, 345 orbe -ant gemino gemmantia l. visus). DRAC. laud. dei 2, 663 sereno lumine ... acies ... -antes. *nota (cf. p. 932, 25)*: CVLEX 222 sanguinei ... -ant ardorem luminis orbes. *de splendore in vultu renidente*: SEN. epist. 115, 14 dulce si quid Veneris in vultu -at. IVVENC. 1, 280 gratia in vultu et verbis *Iesu* ... -bat. MART. CAP. 1, 1 Hymenaee, hinc (*sc. a Cypride*) tibi ... flagrans ore cupido -at. VITA Fulg. p. 101, 6 L. tanta in vultu eius -bat hilaritas. *de membris splendore quodam lucentibus*: CVLEX 173 aspectu ... -at *caput serpentis* flammarum lumine torvo. LIV. 6, 13, 2 vultum hostis ⌊ardore animi -antem⌋ (⌊ ⌋ ardorem indicantem *Fügner*). VAL. FL. 6, 606 ora ... saeva -ant. STAT. silv. 2, 6, 41 primo ... -antes flore genae. CLAVD. 10, 283 membris ... -antibus. *transfertur ad animantes: oculis fulgentes*: CLAVD. rapt. Pros. 1, 284 *equus* crudele -ans. carm. min. 30, 121 *puella* luminibus timidum -at. PAVL. NOL. carm. 33, 53 torvum oculis -ans (MAXIM. eleg. 5, 16 grata. ANTH. 941, 47 blanda). *gratia, ardore nitentes*: VERG. Aen. 10, 134 *v. p. 930, 74* (SERV. fulget). MART. 4, 45, 7 perpetuo sic flore -es. MEROB. carm. 1, 5 -ans prin⟨ceps⟩ lucida ceu ... astra. DRAC. Romul. 6, 58. CARM. de aegr. Perd. 228 matronae ... forma cultuque -antes.

B *translate i. q. eminere, excellere, insignem esse*: 1 *de rebus (fere incorporeis)*: LAVS Pis. 94 solido fulgore -antia verba. TER. MAVR. 2243 Aristophanis ingens -at sollertia (*cf.* OPT. PORF. epist. ad Constant. 6 ut ... huius etiam studii in te -et splendor egregius. MAXIM. eleg. 1, 20 plus -at ingenium). AMBR. obit. Theod. 46 p. 61, 7 M. lignum *crucis detectae* refulsit et gratia -uit (VEN. FORT. virt. Hil. 6, 19 quanta -at gratia donatoris. PASS. Mar. Iac. 3 p. 50, 11). HEGES. 1, 25, 2 testimonia ... quae tamquam lumina animi -ant. HIER. epist. 60, 5, 3 *ducum* virtutibus quasi quibusdam stellis Latinae -ant historiae. PRVD. apoth. 87 *vis dei* pura, serena, -ans. CLAVD. 21, 286 virtus ... maior in adversis -uit (*cf.* RVT. NAM. 1, 548 forma ... iustitiae suspicienda -at. VEN. FORT. carm. 2, 8, 42 amor. 2, 9, 34 fides [INSCR. christ. Diehl 1784, 2 fidei lux. *syn.* radiant]). MEROB. carm. 4, 30 te ... excepit gremio -ante Roma (*cf.* DRAC. Romul. 5, 114 *Carthago* renovata -at [*seq.* viget]). MACR. Sat. 5, 14, 7 quibus *vocabulis* velut sideribus -at ... *carminis* ... maiestas (*cf.* SIDON. epist. 2, 10, 4 epigrammata. MAXIM. eleg. 1, 30 artis opus). SIDON. carm. 15, 97 Socratica post hunc secta -at. 22, 120. *al.* 2 *de animantibus*: CLAVD. 16, 20 hoc video coetu, quidquid ubique -at (VEN. FORT. carm. 2, 9, 21 leviticus ... ordo). RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 179, 38 claritate rectae fidei -uerunt (*cf.* p. 209, 11. 28 pietate. PS. PROSP. vocat. gent. 2, 32 p. 717[B] virtutibus. SIDON. epist. 1, 3, 1 praefecturis. POMER. 1, 2, 1 civitas ... meritis fulgentibus -at). *c. dupl. nom.*: SIDON. carm. 2, 206 utrique magister militiae consulque -at. DRAC. Romul. 10, 191 venatrix terrena -as, *Diana*.

part. praes. pro adi. **micāns**, -antis *i. q. fulgens, splendidus (exempla v. passim s. II)*. *comp.* -ior: PRVD. cath. 5, 44 plebem pervigilem fulgure praevio ducebat radius sole -ior.

structurae *ad II: c. abl. instrum. passim e. g.* ardore (LIV. 6, 13, 2). flamma (OV. trist. 1, 2, 45). fulgore (OV. ars 2, 721 LAVS Pis. 94 SIL. 2, 395. *al.*). igne (VERG. Aen. 1, 90 OV. met. 1, 498. *al.*). luce (MANIL. 1, 320 APVL. met. 10, 20. *al.*). nitore (TRAG. inc. 242 CIC. Arat. frg. 14 COLVM. 3, 21, 3. *al.*). splendore (PRVD. ham. 242. *al.*). gladiis: *p. 931, 40.* oculis: *p. 931, 69.* *abl. loci*: OV. epist. 17, 152 GERM. 44 SEN. Thy. 49. 674 VAL. FL. 5, 203. 8, 70 SIL. 6, 357. 11, 485. 15, 677. *c. acc. obi. effecti*: CVLEX 222 *v. p. 931, 58.* *c. acc. gr.*: *v. C. F. W. Müller, Nom. u. Acc. 82; adde* MART. CAP. 2, 116 MAXIM. eleg. 5, 16. *c. nom. dupl.*: *l. 13.* *c. praep.*: circum: OV. met. 2, 40. in *c. acc.*: VAL. FL. 8, 333. inter: HOR. carm. 1, 12, 46. ob: SIL. 17, 477. per: VAL. FL. 5, 410 PRVD. cath. 5, 142.

deriv.: micatio. 3. micatus. *compos.*: di-, e-, inter-, prae, pro-, re-, sub-, supermico.

2. (mīco), mīcātus, (-āre). *a* mica. *i. q. friare, minutatim conterere*: PLIN. VAL. 1, 63 l. 7 panem ... modicum -tum cum ipsis cerebellis *porcorum* accipiat *aegrotans*. *Lambertz.*

mīcōn(i)um *v. s.* meconium (*p. 516, 40. 63*). **micor** *v. p. 929, 11.*

mīcrocosmos, -ī *m.*, μικρόκοσμος. *i. q. parvus mundus, homo* (GLOSS.[L] I Ansil. MI 27 homo a Graecis -os, id est minor mundus, est appellatus [*ex* ISID. nat. 9, 2]): ISID. orig. 3, 23, 2 haec ratio *numerorum musicorum* quemadmodum in mundo est ex volubilitate circulorum, ita et in -o ... valet, ut sine ipsius perfectione etiam homo symphoniis carens non consistat.

mīcrologus, -ī *m.*, μικρολόγος. *i. qui parvarum rerum nimis rationem habet, angustus et parcus animo*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 16, 2 o -e in rebus magnis. 4, 7, 5 cum illos culpemus in ipsa pietatis confessione angustos ⌊et -os⌋ ([⌊ ⌋ *R*, *cett. om.*]. *gr. 41, 7* μικρολογίαν καταγινώσκοντας).

PS. APVL. herb. interpol. 124 l. 24 (*ex Diosc. 4, 89*) *herba sempervivum* vocatur ab aliquibus erithales vel **mīcron** aizoon (ἀείζωον τὸ μικρόν), quod a praescripta parva sit in forma.

mīcropolītānus, (-a, -um). *cf. c. gr.* μικρόπολις, μικροπολίτης *et c.* metropolitanus. *i. q. ad minorem civitatem pertinens*: EPIST. pontif. 930 SB Münch. 1940, 2 p. 14, 22 cum omnibus metropolitanis ⌊et -is⌋ (⌊ ⌋ *om. N*) episcopis (*seq.*: maiorum minorumque civitatum episcopos).

mīcropsȳchus, -um, μικρόψυχος. *i. q. pusillanimis, qui est animo pusillo et deiecto* (GLOSS. IV 416, 12 -us pusillanimis, parvi animi): PLIN. nat. 22, 110 decoctum *mulsae* bibendum alsiosis, item animi humilis et praeparci, quos illi *auctores* dixere -os ([-cos *codd.*, -psic- *R*]. *Graecumne male intellexit? cf. Diosc. 5, 9, 1* ἐπὶ τῶν μικροσφύκτων). [MART.] lemma 1, 86. 2, 57 (*v. Friedlaender, praef. 71*[1]).

mīcrosphaerum, (-ī) *n.*, μικρόσφαιρον. *i. q. genus nardi parvam pilam habens*: PLIN. nat. 12, 44 laudatissimum -um (-ferum *FE*) e minimis foliis (*opp.* hadrosphaerum *et* mesosphaerum).

mīcrosphyxia, *acc.* -an *f.*, μικροσφυξία. *scrib.* -fyx- *vel* -fix-. *i. q. exilitas pulsus arteriarum*: CASS. FEL. 42 p. 96, 13 pulsus parvitas, quam -αν vocant (62 p. 154, 7. 64 p. 156, 22).

DIOSC. 1, 125 p. 99a 24 *mala* **mīcrotera** (*gr. 1, 115, 4* τὰ δὲ μικρότερα) id est minor ..., quae Latine praecocia dicitur.

mīcrotocistēs *m.*, *μικροτοκιστής. *i. q. fenerator negotiis exiguis occupatus*: CIL IX 823 Philocalus -ēs (*sic*). *cf.* 639 ⟨microt⟩ocistes.

mīcrotrachēlus, -um, μικροτράχηλος. CAEL. AVR. chron. 2, 12, 137 homines ... parvicolles, quos -os *Erasistratus* appellavit, hoc est qui minimae longitudinis habeant colla (*opp.* porrecta collorum longitudine formatos). *R.*

[**mictilis** *v.* mictyris.]

1. mictio, -ōnis *f.* *a* meiere. *scrib.* mixt-: *l. 76, 81. 83.* [*dub.*: CHIRON 235 deprimes *vesicam* cum oleo et -em (mixt- *cod.*, minct- *Oder sec. Veg. mulom. 1, 51,* motionem *Buech. vix recte,* unctionem *?Niedermann in plag.*) facis tam diu, donec urinam faciat.]

i. q. οὔρησις: CHIRON 228 tendit se ad conatu -is ([*Veg. mulom. 1, 46, 1* mingendi]. 457. *cf.* 233 ad conamen ⟨m⟩ictionis [*Veg. mulom. 1, 50, 1* minctionis]). 451 -e (mixt- *cod.*) facienda (*Veg. mulom. 2, 79, 6* urinae faciendae). 741 tit. 18 de -e. HIPPOCR. aer. 7 p. 13, 23 duras et insuavidiores et ad -em (mixt- *cod.*) pessimas (-am *cod.*) *aquas* (διουρέεσθαι [-έεται *l. v.*] χαλεπά). *cf.* minctio.

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2. mictio *v.* miccio (*p. 928, 68*).
Prisc. gramm. II 501, 6 regulam supini sequuntur tam meditativa quam frequentativa ... ut 'lectum lecturio' et 'lectito', 'mictum micturio' et '**mictito**'. *a* meiere, mictus.

mictōrius, -a, -um. [*a* meiere, *cf. gr.* διουρητικός. *J. B. H.*] *i. q. urinam provocans,* διουρητικός: Cael. Avr. acut. 3, 8, 86 tetanicis inquit *Diocles* adhibenda -a medicamina, quae appellavit diuretica. 3, 8, 87 -a vesicam moventia.

mictos, -on, μικτός. *graece script. vel ed.: l. 13 sq. de genere carminis, i. q. mixtus* (*cf. Serv. ecl. 3, 1 et s. v.* misceo): Diom. gramm. I 482, 17 (= Svet. frg. p. 5, 3) poematos tria sunt genera. aut enim activum est ... aut enarrativum ... aut commune vel mixtum, quod Graeci κοινόν vel μικτόν (-on *codd.*) appellant (*inde* Dosith. gramm. VII 428, 12). Prob. Verg. ecl. praef. p. 329, 12 -on, ubi promiscue et poeta et persona *loquitur* (Explan. in Don. gramm. IV 487, 20). Explan. in Don. gramm. IV 487, 17 *dictio.*

mictuālis, -e. [*a* mictus, -ūs, *cf.* victualis *sim. J.B.H.*] 1 *i. q. mictorius,* διουρητικός: Ps. Apvl. herb. interpol. 56 l. 18 *lonchitis habet* radicem ... -i virtute (71 l. 13. 107 l. 12. 118 l. 10. 119 l. 7 Gloss. med. ed. Heiberg p. 14, 7. 22, 10. 47, 15). Cael. Avr. chron. 5, 10, 121 -ia medicamenta, quae urinam provocant, a Graecis diuretica appellata (*cf. l. 7*). Isid. orig. 17, 11, 6 anesum, herba ... acerrime fervens, -is. 2 -is via *i. q.* πόρος οὐρητικός, οὐρήθρα: Cael. Avr. chron. 5, 4, 65 -bus viis coacervatus (*Drabkin,* visco acervatus *S*) sanguis (*item plur.*: 5, 10, 103. 104. 109. 121. *sing.*: 5, 4, 66 -i ... via patiente. 5, 10, 91. *cf. Vietmeier, Cael. Aur. als Übersetzer ..., Diss. Münster 1937 p. 20*).

? **mictueo**, -īre *v. l. 36 et 45.*

mictum οὔρησις Gloss. II 390, 14. 504, 31. *a* meiere. [*venet.* mitto, *sic.* mittu. *M.-L.*]

micturio, -īre. [*a* meiere, *cf.* cacaturio, esurio *sim. J.B.H.*] Char. gramm. p. 469, 1 B. caccaturio χεζητιῶ. -o οὐρητιῶ (*inter verba declin. activa, affectu passivo*). p. 478, 23 (*inter verba coniug. IV*^{ae}). Prisc. gramm. II 418, 26 (*inter defectiva temp. praeteriti perf.*). 429, 13 'esus esu esurio', 'mictu -o' (495, 12). Gloss. οὐρητιῶ. -it οὐρητιᾷ. [*dub.*: Chiron 514 simulat se posse -ire (*Oder,* micturre *cod.,* mictuire *Heraeus; Veg. mulom. 2, 145* videtur velle mingere).]
1 *i. q.* οὐρητιᾶν: Ivv. 16, 46 Fusco iam -ente (*an ad 2 ?*). Schol. Pers. ed. Kurz 1, 114 (*v. p. 604, 64*). 2 *attenuate i. q. meiere, mingere*: Ivv. 6, 309 -unt hic effigiemque deae longis siphonibus implent (Schol. apud Pudicitiam concumbunt et urinam faciunt).

mictus, -ūs *m. a* meiere. *plur.: l. 50.* [*vix huc pertinet corrupt.* Gloss. III 548, 34 opis mictus tannosta peporcin̄. *dub.*: Chiron 449 frequenter volutabit se *iumentum* ... et cum -u et intervallo (*Buech. et Oder c. cod.*; cum mictuit, i. *Heraeus*).]
i. q. οὔρησις (*c. gen. obi.: l. 50*): Diom. gramm. I 313, 27 'desidiae mihi est -us' (*inter idiomata quae per dat. efferuntur*). Cael. Avr. chron. 2, 1, 12 si ... difficultas fuerit -us (5, 4, 60 *coniunct.* tarditas. 5, 4, 63. 5, 7, 86 [ictus *L; cf. P. Schmid, Mnemos. s. III vol. 11, 1943, 138*]. *v. et l. 52*). *ibid.* sine ... sanguinis -u. 5, 4, 61 per singulos -us. 5, 4, 62 -us ... facultatem. 5, 4, 64 -us officium (5, 4, 68). 5, 4, 67 plurimus -us cum ... sedimine. 5, 4, 72 difficultatem vel abstinentiam ... -us, quam Graeci dysuriam vocant. 5, 10, 103. diaet. pass. 35 continuo -us desiderio. *cf.* minctus, -us.

mictyris (*f.*). Lvcil. 1077 (Non. p. 137, 28) bene habet se: -is (mictiris G^1, mictilis G^2) haec est. *origo et signific. vocis prorsus incerta* (*falso interpretatur* Non. *l. c.* 'paupercula pulmentaria' [*inde* Gloss. V 644, 15 mycteris: pauper appa⟨ra⟩tus]. *Marx ad l. vocem a gr.* μικτός *derivans interpretatur* '*cibus vilis et contemptus*' [*cf.* miscellanea *Iuv. 11, 20*], *Cichorius, Unters. zu Lucil. 217 sq. fort. rectius tamquam hybrida formatione* '*mictorius,* οὐρητικός' [*sc. herba, intubus*]. *priores falso legerunt* mictilis [*cf.* commictilis], *Buecheler* [*Thes. Gloss. s. v.*] *non probabiliter praeeunte Lachmanno* μυστιλ(ς)). *Hofmann.*

mīcula, -ae *f. a* mica *demin.* [*val.* ñikura '*paululum*', *raet.* mievla, *langob.* migla. *W.*] *i. q. parvum frustulum, offula*: Cels. 2, 5, 3 si *urina* quasdam quasi -as (*Scaliger,* mac- *codd.*) repraesentat (*cf. Hippocr. aph. 7, 31* κριμνώδεες αἱ ὑποστάσιες). Fronto p. 88, 4 N. -arum minimum cum vino destillatum gluttivi. Arnob. nat. 2, 49 p. 87, 3 exiguae -ae, quibus nascitur colliquefactis aurum. 7, 24 p. 257, 17 in exiguas arvina est -as ... insecta. Hier. tract. in psalm. I p. 302, 2 si quando imus ad mysterium ..., si -a (*S,* mac- *cett.*) ceciderit, periclitamur.

micuo *v. s.* mico (*p. 929, 9*). **mīgalē** *v. s.* mygale.

? **migdilix.** [*orig. et signif. incertae; c. gr.* μίγδα *et c.* bi-lix *conferunt, v. Heinichen, Schulwörterb. s. v. J. B. H.*] Plavt. Poen. 1033 qui huc advenisti nos captatum -x (*A,* mic- *Turneb. sched.,* mic dilia *P,* migdilibs *Scaliger*).

migi *v. s.* ego (*vol. V 2, 254, 40*).

? **migida** (migada?) coartifex, cooperator Gloss. II 587, 29.

mĭgma, -atis *n.,* μεῖγμα *vel* μίγμα. *i. q. mixtura, compositio ex variis rebus coagmentata*: Vvlg. Is. 30, 24 tauri ... commistum -a comedent, sicut in area ventilatum est (*cf.* Gloss.^{L} V Abba mi 18 -a palea minuta vel tritura. Aa m 347 -a palea minuta trita frumento permixta). *in arte medica*: Plin. med. 3, 33 p. 106, 12 *medici* ad commendanda -ta pretiosa propter raritatem ingentes pecunias poscunt (*antea*: compositiones). Marcell. med. praef. 7 versiculis quoque lusimus -um et specierum digestione compositis.

migrānia, -ae *v. s.* hemicrania (*vol. VI 2601, 25*).

migrantia, -ae *f. a* migrare, migrans. *i. q. migratio, mutatio loci*: Cael. Avr. chron. 3, 5, 78 siquidem ... morbi sive colorum aut fellis -a in alias possint transire materias.

migrātio, -ōnis *f. a* migrare. *plur.*: Cic. (*l. 49*), Tert. (*l. 23*). Gloss. μετοίκησις. *inde a* Cic. [*dub.*: Cic. Cael. 18 hanc Palatinam Medeam -emque (*codd.*; h. -em Palatinamque M. *Klotz; alii alia coni.; cf. R. Sydow, RhM. 91, 1942, 357*) huic (hanc *Clark*) adulescenti causam ... sermonum fuisse (*praecedit*: reprehendistis, a patre quod semigrarit). *loco manco*: Pap. Genav. 7 ed. Nicole 7 -ónis. *confunditur c.* emigratio (*cf. l. 26*): *v. vol. V 2, 487, 61.*]
1 *proprie i. q. actus migrandi, exeundi, peregrinatio, mutatio locorum*: **a** *generatim*: Liv. 5, 53, 4 tum causa nobis in urbem captam migrandi victoria esset ...; nunc haec -o nobis ... turpis, Gallis gloriosa est. 41, 8, 11 in civitatem Romanam per -em et censum transibant. Sen. dial. 11, 6, 8 humanum animum ... moleste ferre transitum ac -em. epist. 69, 1 frequens -o instabilis animi est. Ps. Sen. mon. 142 exilium sapiens ferat ut incommodam -em. Petron. 113, 3 expilatum ... libidinosa -e navigium. Tert. anim. 30, 2 p. 349, 24 dum ... occupant terras ..., dum sollemnes etiam -es (amigr- *A*), quas ἀποικίας vocant, ... in alios fines examina gentis eructant. Amm. 15, 8, 3 -em ad longinqua pertimescens. Avg. civ. 4, 7 p. 154, 16 D. deorum iste vel transitus ... vel -o (e- *pars codd.*). Cypr. Gall. gen. 393 discretas faceret -o gentes. Cassiod. Ios. antiq. 1, 15 p. 14$^{extr.}$ -em eligens sequi (*gr. 1, 157* μετοικεῖν δοκιμάσας). Evgipp. Sev. capp. 40 generalem populi -em propinquare praenuntians (*cf.* 44). *rerum*: Ennod. epist. 6, 20, 1 p. 160, 20 post -em cupita dulcescunt. *de cursu solis ex uno zodiaci signo ad alterum*: Ps. Chrysost. de solstit. l. 423 circumcisus est Iohannes Kalendas Iulias id est octavo die quando -o fit. l. 442 octava die id est Kalendas Ianuarias in quo et ipsa -o fit. **b** *speciali sensu*: *de mutatione aedium, domus habitationis causa* (*cf. in imag. l. 49*): Cic. Cael. 18 *v. l. 10.* epist. 9, 8, 2 -em et emptionem feliciter evenire volo. Ivst. 18, 4, 12 ministros -is (*cf. 18, 4, 10* ad eum migrare velle). *de transitu animae post mortem*: Cic. Tusc. 1, 27 mortem ... esse ... quandam quasi -em commutationemque vitae (1, 98 -em esse m. in eas oras, quas, qui e vita excesserunt, incolunt [*Plat. apol. 32 p. 40*^{E} οἷον ἀποδημῆσαί ἐστιν ὁ θάνατος]. *cf.* Avg. in euang. Ioh. 43, 11). Evod. Aug. epist. 158, 4 istius animae -o (Vita Caes. Arel. 2, 46 de hoc mundo). *i. q. obitus, mors*: Greg. Tvr. Franc. 3, 2 tempus -is (9, 40 vit. patr. 12, 3. 17, 6). Evgipp. Sev. 40, 4 de suae -is vicinia. *de metempsychosi*: Sen. epist. 108, 20 Sotion ... 'non credis', inquit, 'animas in alia corpora atque alia discribi et -em esse quod dicimus mortem?' Ps. Apvl. Ascl. 12 constituitur in corpora alia indigna animo sancto ... -o.
2 *translate i. q. transitus, commutatio*: Cic. epist. 16, 17, 1 cui verbo (*sc.* '*fideliter*') domicilium est proprium in officio, -es in alienum multae (*alludit ad notionem l. 34 allatam*). Ps. Avg. serm. ed. Caillau 2, 45, 3$^{in.}$ docetur ... facilis inter novum hominem veteremque -o. Conc.^{S} I 5 p. 140, 11 passibilis ad impassibile ... -o (*gr. I 1, 7 p. 62, 10* ἡ ... πρὸς τὸ ἀπαθὲς μετάστασις).
add. in: *l. 39. 47, 49.* ad: *l. 24.* de: *l. 42.* inter: *l. 51.*

Gloss. II 369, 21 μετανάστης transfuga, **migrātor.** *a* migrare.

***migro**, -āvi, -ātum, -āre *et* migror, -ātus sum, -ārī. [*cf. c. gr.* ἀμείβω '*muto*', *med.* '*respondeo; migro.*' *J. B. H.*] *scrib.* megr-: CIL XII 2193 (*a. 527*). Pap. Marini 88 A 2, 1 (*a. 572*). *prima syll. brevis metro probatur*: Plavt. Amph. 1143 Trin. 639 Ter. Hec. 589 Manil. 3, 79; *aliis locis apud dactylicos* (*inde a* Lvcr.) *pro longa usurpatur. de formis contractis v. Neue-Wagener IV*^{3} *220. nota coni. perf.* -assit: Cic. leg. 3, 11. *supin.* -tu: Liv. 10, 34, 12. Not. Tir. 89, 68. *de notione*: Prob. app. gramm. IV 202, 7 -o ... loci demutationem demonstrat (*cf.* Isid. diff. 1, 393). Avg. in euang. Ioh. 32, 1 -at corpore, qui motu corporis mutat locum; -at corde, qui motu cordis mutat affectum. Gloss. μετοικῶ. μετέρχομαι ἐπὶ τόπον. Gloss.^{L} II Philox. mi 4 -at μεταβαίνει. μεθίσταται. *gr. respondet (cf. et p. 935, 50. 65. 936, 47. 938, 33)*: *intrans.*: ἀπέρχομαι (*p. 936, 45*). ἐξοδεύω (*p. 936, 26*). μεθίσταμαι (*p. 938, 51*). μεταβαίνω (*p. 935, 1*). μεταβάλλω (*p. 937, 41*). μεταίρω (*l. 84*). μεταλλάσσω (*p. 936, 27*). μέτειμι (*p. 937, 18*). μετέρχομαι (*p. 937, 38*). *transitive*: ἐκφέρω (*p. 938, 44*). μεθίστημι (*p. 938, 45*). μεταφέρω (*p. 938, 28. 35 sq.*). μετοικίζω (*p. 938, 33*). παρακινέω (*p. 938, 35*). *inde a* Plavto. [*prov.* meirar *i. q.* '*demigrare in alium locum, mutare*'. *W.*] [*dub.*: Amm. 17, 13, 6 -antes (morantes *Novák, Clark; alii alia coni.*). Canon. Turner II 1 p. 30, 5. *falso trad.*: Plavt. Men. 822 (*v. vol. V 2, 488, 5*). Plin. nat. 21, 45 (*v. s.* nigro).]

caput prius: verbum activum:

I intransitive (*pass. impersonaliter: p. 935, 28. 37. 42. 936, 17. 23. al.*): **A** *proprie i. q. locum mutare, de loco aliquo in alium se conferre, proficisci, ambulare*: **1** *de animantibus*: **a** *generatim*: *unde*: Plavt. Epid. 342 ego hinc -are cesso? Fest. p. 158, 18 -are mensa. Vvlg. Matth. 19, 1 -vit (μετῆρεν) a Galilaea. act. 18, 7 -ans

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*μεταβάς*) inde. *quo*: VAL. MAX. 6, 5 ext. 2 cum ... Themistocles -are Athenienses in classem coegisset (SEN. epist. 28, 5 regionum ..., in quas subinde priorum taedio -as. SIL. 2, 34 in arcem. MART. 4, 62, 1 Tibur in Herculeum. IVL. VAL. 1, 44 Macedones ... in castra Persica -vere [*i. penetraverunt*]). SEN. epist. 19, 4 -bit ad aliud limen salutator. STAT. silv. 3, 1, 77 quo convivia -ent. PLIN. epist. 6, 28, 1 quamquam absens, totus huc -asti: tantum mihi copiarum ... nomine tuo oblatum est. *unde et quo*: PLAVT. Curc. 216 -are certumst iam nunc e fano foras. MART. CAP. 1, 11 inde ... ad ... scopulum. *abs.*: MART. 1, 108, 8 -andum (*i. longe proficiscendum*) est, ut mane domi te ... salutem. *i. q. discedere, abire*: SEN. epist. 50, 2 paedagogum suum *caeca* rogat, ut -et (*i. secum exeat*). ait domum tenebrosam esse. IVV. 6, 171 cum tota Carthagine -a! (*i. facesse; cf. p. 936, 73*). 6, 365[8] longe -are iubetur Psyllus ab Eupholio. VLP. dig. 19, 2, 13, 7 exercitu veniente -vit conductor. SYMPH. 69 porto domum mecum semper -are parata *coclea*. VVLG. Is. 10, 31 -vit Medemena. *i. q. spatiari, vagari, palare*: LVCAN. 5, 441 orbita -antis ... Bessi. SIL. 3, 290 per arva. AMM. 22, 8, 42 (*syn.* palantes). *part. praes. pro subst.* (*cf. l. 61*): SEN. epist. 49, 6 securi est et ex commodo -antis.

b *i. q. finibus, terris exire sedis mutandae causa (fere de populis)*: *quo*: PLAVT. Amph. 1143 ego (*Iuppiter*) in caelum -o (LIV. 5, 53, 4 in urbem captam. SEN. contr. exc. [thema] in viciniam ... -vit [*contr.* commigravit]. IVV. 7, 7 cum desertis Aganippes vallibus esuriens -ret in atria Clio. COD. Iust. 11, 48, 23, 1 in aliud *rus*. LEX Sal. 45, 1 si quis super alterum in villa -are voluerit [*cf. Geffcken ad l. p. 172 sq.*]). TER. Ad. 649 neque ... diu huc [com]migrarunt. BRVT. Cic. epist. 11, 1, 3 cedendum ex Italia, -andum Rhodum (*item c. acc.* [*cf. l. 41. 54*]: LIV. 5, 49, 8 prohibuit -ari Veios [5, 53, 1 ad integra omnia V. VAL. MAX. 1, 5, 1 CARM. pop. Suet. Nero 39, 2 VIR. ill. 23, 10]. 27, 3, 7 Atellanis Calatiam -are iussis. 27, 34, 4 rus. ORAT. imp. Claud. [CIL XIII 1668] 1, 15 *Tarquinius* Romam -vit. SVET. Iul. 79, 3. *al.*). [LIV.] perioch. 5 p. 11, 1 (*cf. l. 28*) ad Veios -andum esse (FIRM. math. 8, 8, 2 ad longinquas regiones. AMM. 17, 13, 30 ad loca -are compulimus [22, 15, 24]. 22, 8, 17 -are necessitas subegerat. *al.*). AMM. 17, 13, 3 si iuberentur aliorsum -are (*antea*: ad longinqua translati). VVLG. Am. 5, 27 trans Damascum. IORD. Get. 228 Tolosa (*cf. Werner, D. Latin. d. Get. d. Iord. 80*). *unde*: LIV. 1, 34, 5 consilium -andi ab Tarquiniis cepit. 38, 13, 5 -tum inde haud procul veteribus Celaenis. SEN. epist. 56, 15 ex hoc loco (CYPR. GALL. num. 4). PLIN. nat. 6, 59 Indi ... numquam -vere finibus suis (FLOR. epit. 2, 15, 8). IVV. 15, 151 de nemore (VVLG. Am. 7, 11. 17. *al.*). *unde et quo*: TER. Hec. 589 ex urbe tu rus habitatum -es? LIV. 1, 11, 4 Romam inde frequenter -tum est a parentibus ... raptarum. *abs.*: VERG. ecl. 9, 4 veteres -ate coloni! Aen. 4, 401 -antis cernas totaque ex urbe ruentis. LIV. 5, 53, 3 etiamsi tum -andum fuisset incolumi tota urbe. STAT. Theb. 11, 730 quae -anti externa patebunt moenia? silv. 4, 8, 47 ductor populi longe -antis. IVV. 3, 163 debuerant ... -asse Quirites. LACT. mort. pers. 7, 9 cum coniugibus (*cf.* DRAC. Or. 886). CLAVD. DON. Aen. 3, 160 p. 288, 2 (*ad* mutandae sedis) sibi esse -andum. FVLG. aet. mund. p. 148, 22 HIER. epist. 1, 7, 1. VVLG. Sirach 29, 25 viros ... -are fecit (*ἀπῴκισεν*) *repromissio*. thren. 1, 3. *al.* CLAVD. 26, 315 -antis ... fugam ... aulae. RVT. NAM. 1, 289 -are coacti. CIL V 1623 (= CE 1350), 8 (*a. 413?*). *al.* *de dis sedes patrias deserentibus eorumque simulacris aliorsum translatis* (*aliter l. 21*): VAL. MAX. 1, 8, 3 dea an Romam -are vellet. 7, 5, 2 matrem Idaeam e Phrygicis sedibus ad nostras aras ... -antem. STAT. Theb. 6, 112 -antibus adgemit illis *dis* silva. ARNOB. nat. 7, 51 p. 284, 25 provinciis ab humilioribus. AVG. civ. 3, 14 p. 115, 23. 10, 16 p. 427, 26 D. *effigies deorum* de loco in locum -asse referuntur. *in imag.*: TIB. 2, 3, 3 ipsa Venus latos iam nunc -vit in agros. AVG. quaest. hept. 3, 91 p. 311, 6 homo advena est nascendo et incola vivendo, quoniam compellitur -are moriendo. *part. praes. pro subst.* migrāns, -antis (*cf. l. 18*): LIV. 1, 29, 5 cum larem ... relinquentes exirent, iam continens agmen -ium impleverat vias. 21, 30, 8 -ium modo. AVG. civ. 18, 12 p. 270, 4 D. *i. q. exul*: VVLG. II Esdr. 7, 6 de captivitate -ium. Ezech. 12, 4. *i. q. advena* (*cf.* HIER. in Ier. 4, 20, 2 p. 240, 1 Theodotio *μέτοικον* id est -em, Aquilae secunda editio 'peregrinum' interpretati sunt): LEX Sal. 45 [rubr.] de -bus.

c *i. q. domicilium mutare, alio se transferre habitationis causa (de re pro persona: l. 84)*: *quo*: CIC. Verr. II 1, 64 ad Philodamum (2, 89. LIV. 39, 14, 3 -are ... iussus. PS. CYPR. singul. cler. 44 p. 219, 15 ad aliud domicilium. IVST. 18, 4, 10). CAPITOL. Aur. 5, 3 in Hadriani ... domum. *de bestiis*: PLIN. nat. 9, 98 -are in capaciores *testas pinotheram*. 11, 56 -at ... ad alios *examen apium*. *in imag.*: PLAVT. Pseud. 470 fac sis vocivas ... aedis aurium, mea ut -are dicta possint quo volo. HOR. ars 229 ne quicumque deus ... -et in obscuras humili sermone tabernas. *unde*: LABEO dig. 32, 30, 5 filius a matre -vit. APVL. apol. 58 domum ..., qua iam Quintianus -arat. *unde et quo*: NEP. Att. 22, 1 ut non ex vita sed ex domo in domum videretur -are. SEN. contr. 7, 6 (21), 4 ex cella sua in dominae -bit cubiculum *eqs.* IVV. 11, 54 Esquilias a ... Subura. LAMPR. Comm. 16, 3. *abs.*: *i. q. immigrare*: CIC. epist. 7, 23, 4 ut -are ... festines. STAT. silv. 1, 3, 30 et Praenestinae poterant -are sorores. MART. 3, 55, 1. *i. q. demigrare*: CIC. Att. 14, 9, 1 non solum inquilini sed mures etiam -verunt. epist. 7, 23, 4 *marito* insciente -are. MART. 1, 86, 11 -andumst mihi longius. 12, 32, 10 -are clivum ... Aricinum. ALF. dig. 19, 2, 30 pr. VLP. dig. 39, 2, 28. 33. 37. 43, 32, 1, 1 soluta pensione. 43, 32, 1, 4. DIG. 43, 32[rubr.] de -ando. APVL. apol. 58 cur ... passus est Quintianum -are ...? CYPR. mortal. 25 p. 313, 4 AVG. serm. 311, 17, 14. *al.* *de bestiis* (*cf. p. 935, 82*): PLIN. nat. 10, 95. 11, 54 -turo examine *apium*. QVINT. decl. 388 p. 435, 28 cum progenie sua. ROMVL. fab. 12, 6 (rec. gall. *et* vet.) cogere illam *canem* -are. *in imag.*: SEN. epist. 70, 17 tamquam -turus habita.

d *pertinet ad exitum animae e corpore*: **α** *in metempsychosi*: OV. met. 15, 172 animam ... in varias doceo (*Pythagoras*) -are figuras. TERT. anim. 34, 4 p. 359, 15 de corporibus in corpora. LACT. inst. 3, 18, 2. 7, 12, 30. **β** *de morientibus*: Ⓘ *strictius de animis*: MANIL. 1, 760 animae ... huc -ant ex orbe. TERT. anim. 53, 3 p. 385, 23 -are compulsa. AVG. in euang. Ioh. 32, 3 cum -verit *animus*, cadaver horrescis. *de larvis vagantibus*: CLAVD. 3, 128 simulacra ... pallida ... -are. Ⓘⓘ *transfertur ad ipsos homines*: Ⓐ *sensu mutandae sedis magis servato* (*cf. etiam p. 935, 60*): CIC. Tusc. 1, 82 te alte spectare et velle in caelum -are. 1, 97 ut ... in alium quendam locum ex his locis morte -etur. fin. 3, 71 et manendi in vita et -andi ratio. VELL. 1, 11, 7 hoc est ... magis feliciter de vita -are quam mori (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 5, 80 p. 436, 1 *opp.* interire moriendo. HIER. epist. 60, 13, 2 *opp.* emori). TERT. anim. 55, 4 p. 388, 22 in paradiso, quo ... ab inferis -verint. CLAVD. DON. Aen. 6, 490 p. 570, 22 quasi omnis illo (*sc. ad inferos*) Achaia -asset. Ⓑ *praevalente sensu mutandae condicionis vitae* (*fere in formulis*): e vita *sim.*: CIC. rep. 6, 9 ex hac vita (6, 15 -andum est. leg. 2, 55 phil. frg. V 50 NEP. Att. 22, 1 *v. p. 935, 77*. AVG. enchir. 31, 119 p. 74, 10. serm. 101, 1, 1 [*syn.* mori]. *al.*). fin. 1, 62 de vita (CONC.[S] I 2 p. 85, 35 [*gr. I 1, 3 p. 6, 14 ἐξοδευσάντων τοῦ βίου*]. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 146 [*gr. μετήλλαξε τὸν βίον*]. GREG. M. dial. 4, 27 p. 268, 9 M.). RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 174, 4 a praesenti vita. e mundo *sim.*: HIER. hom. Orig. in Luc. 3, 96 p. 21, 29 e mundo (GREG. M. dial. 3, 38 p. 225, 12 M. *cf.* GREG. TVR. Franc. 3, 18 p. 119, 19 ab hoc m. [*al. saepe*]. INSCR. 17. BerRGK. 1929 p. 92 n. 279 de huc m.). VINDIC. epist. ad Valent. 9 violenta morte ... de hac luce -are (FAVST. REI. serm. 14 p. 277, 1. 20 p. 303, 11 CONSVLT. 6, 3 COD. Iust. 12, 20, 3, 1 GREG. M. epist. 2, 25. *al.* CIL V 4117 [= INSCR. christ. Diehl 2778; *a. 481*]. XII 1792 [= INSCR. christ. Diehl 2779; *a. 516*]. 2193 [= INSCR. christ. Diehl 1687; *a. 527*]. *cf.* IORD. Get. 106 ab h. l. [144 GREG. TVR. Franc. 4, 18 p. 151, 14. *al.* COD. Iust. 6, 51, 1, 5). FAVST. REI. serm. 14 p. 276, 23 de saeculo hoc (INSCR. christ. Diehl 2766 [*a. 493*]. VEN. FORT. vita Radeg. 29, 70. *al.* SACR. Greg. 225, 1. *cf.* GREG. TVR. Franc. 1, 44 p. 29, 13 a s. [*saepe*]. CIL V 6738 [= INSCR. christ. Diehl 1163] e s.). a corpore: GREG. TVR. Franc. 6, 29 p. 295, 16 (*al. v. Bonnet 412. cf.* EVGIPP. Sev. 41, 1 e c. PASS. Thom. p. 154, 4 de c.). ad Christum *sim.*: PS. AMBR. epist. 2 (53), 12 ad Ch. (GREG. TVR. vit. patr. 8, 5 p. 695, 2 VEN. FORT. vita Germ. 76, 207. *al. cf.* CONC.[S] II 3, 3 p. 41, 19 ad dominum [*gr. II 1, 3 p. 33, 28 πρὸς τὸν κύριον ἀπεληλυθότας*]. GREG. TVR. Mart. 1, 22 p. 600, 3 ab hoc *loco* ... ad d. PASS. Theclae Bb 43 p. 126, 11 [*Ba* requievit (*ἐκοιμήθη*)]. *al.* CIL XII 590 [= INSCR. christ. Diehl 1552]. XIV 1889 [= INSCR. christ. Diehl 3331]. CAES. AREL. reg. virg. 61 p. 20, 18 ad deum). HIER. epist. 39, 3, 3 de tenebris ... ad lucem. 39, 3, 6 ad meliora (VITA Fulg. prol. p. 7, 4). EPIST. episc. Tarrac. Epist. pontif. Thiel Hil. 14, 2 ad divina. VAL. CEM. hom. 18, 1 ad caelestis regni gloriam (*cf.* VEN. FORT. vita Leob. 25, 83 ad coelos). *al.* INSCR. christ. Diehl 973, 3 vitam -vit in illam ..., quae *eqs.* *abs.*: CYPR. Fort. 13 p. 347, 10 tam feliciter -andi quanta velocitas. AVG. civ. 1, 22 p. 37, 21 D. *al.* CANON. Turner I 2, 1 p. 32[d], 16. 23 (*gr. 8, 44, 1 μεταστάντων*). VITAE patr. Iurens. 2, 4 p. 145, 22 GREG. TVR. Franc. 1, 30 p. 23, 19 *et saepe* (*v. Bonnet 255*). VEN. FORT. vita Germ. 42, 116 iam -turum. GREG. M. epist. 2, 4 p. 103, 20 (-ari *v. l.*). CAES. AREL. reg. mon. p. 150, 7. *al.*

2 *de rebus corporeis* (*de persona pro re: l. 62*): LVCR. 3, 757 traiciuntur ... partes atque ordine -ant. AETNA 279 subter caelestis -asse minas. DIRAE 50 -et Neptunus in arva *eqs.* MANIL. 3, 79 *sortes* signis ... -rent. PLIN. nat. 31, 3 in caelum -are aquas. AMM. 20, 3, 10 *luna* ad secundum ... signum (*syn.* progredi, procedere, pervenire). MACR. Sat. 1, 7, 29 Delos ... per maria -bat. 7, 15, 16 sucus ... in sedem digestionis. BOETH. categ. 3 p. 274[D] sanguis ex infantis vultu ad interiora -vit. VEN. FORT. carm. 6, 7, 8 -vit ... alvo praeda. *de rebus extrinsecus motis* (*cf. p. 935, 52*): PLIN. nat. 17, 66 *de arboribus transplantatis* (*ibid.* transitus, peregrinatio). 35, 50 purpuris in parietes -antibus. VAL. FL. 8, 201 plaustris -antibus (*sc. huc illuc*). NEMES. ecl. 4, 71 cantavit *saga*, quo ... -ant sata. CLAVD. 22, 172 Orpheo -antes pectine silvas. PAP. Marini 80, 3, 14 (*a. 564*) lecta chartula ... in acta -vit (88 A 2, 1 [*a. 572*]). *al.* *non localiter i. q. facessere* (*cf. p. 935, 13*): CATVLL. 27, 7 hinc abite lymphae ... et ad severos -ate! *i. q. extolli, in altum erigi*: ENNOD. opusc. 3, 112 p. 360, 4 a fundamentis aedificia immensa -are.

B *translate*: **1** *de hominibus* (*cf. et p. 934, 65; de deis: p. 937, 3. 41; de bestia: p. 937, 26*): **a** *i. q. absistere, recedere aliqua re sensu deserendi, relinquendi*: *officio, moribus, institutis*: PLAVT. Trin. 639 neque mens officio -at (GLOSS.[L] IV Ps. Plac. o 16 o. -vi: ab officio recessi). ARNOB. nat. 2, 67 p. 102, 11 a veteribus institutis in alias res novas. OPTAT. 3, 10 p. 94, 22 stetit frater sorore -ante (*sc. a fide; ibid.* abiit, seducti sunt). HESYCH. in lev. 5, 13 p. 840[A] a luxuria. SIDON. carm. 15, 97 Socratica ... secta de naturae pondere (*i. ab exploranda natura*) -ans

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad mores hominum limandos transtulit usum *philosophiae.* *statu, natura*: APVL. Socr. 12 p. 146 a priore statu ad alium (*cf.* PAVL. NOL. epist. 21, 4 p. 152, 9 non ... ut a sua natura -ret in nostram *Christus*). LACT. epit. 18, 4 amputatis genitalibus a viris -ant nec ad feminas transeunt. IVVENC. 2, 651 -at ab atra morte procul (*cf. Vulg. Ioh. 5, 24*). PETR. CHRYS. serm. 2 p. 187C a se (*i. natura meliore hominis*) -at et ab homine totus transit in bestiam (*syn.* recesserat; *opp.* in se reversus est, redit). 88 p. 447B mens, quae -verat a se nimio pavoris excessu (*opp.* in semet ... reversa).

b *i. q. accedere, se convertere, pervenire ad aliquid* (*cf.* AVG. in euang. Ioh. 32, 1 qui amat, -at): *ad condiciones vitae*: IVLIAN. dig. 24, 2, 6 uxores ... -are ad aliud matrimonium. *ibid.* ad alias -are nuptias (COD. Theod. 3, 8, 3 COD. Iust. 5, 3, 18. *al. cf.* 5, 9, 6 pr. ad secunda ... vota [*al.*]). PASS. Macc. 4, 23 ad sacrificia (*cf.* COD. Theod. 16, 17, 2 pr. ad paganos ritus. 16, 7, 3 pr. 16, 7, 4, 1 in profana. 16, 8, 28 si Iudaei ... ad Christianae religionis lucem ... -verint). MACR. Sat. 1, 7, 3 ad philosophiae studia. CONC.S II 3, 2 p. 179, 10 in solitariam vitam (*gr. II 1, 2 p. 157, 1* μετιόντας. COD. Iust. 1, 3, 37 ad monasteriorum cultum). *in societatem i. q. recipi*: CAPITOL. Gord. 6, 4 ut in familia⟨m⟩ eius *soceri* quasi filium -asse se crederet (*cf.* SERV. Aen. 11, 581 [= auct. Aen. 11, 476] *de uxore*). *i. q. addici* (*cf. etiam l. 67*): CAES. AREL. serm. 123, 3 p. 491, 2 apud illam -et natus. *i. q. succedere*: SALV. gub. 7, 86 in quorum iura. *cf.* CLAVD. carm. min. 30, 14 in ... suos -are virum non abnuit *Alcestis* annos (*sc. qui Admeto obtingant; cf. etiam l. 80*). *ad affectus, mores*: ARNOB. nat. 2, 5 p. 50, 23 in placidos sensus. SERV. Aen. 11, 85 ut *equus* in humanum -ret affectum. HESYCH. in lev. 14, 21 p. 958C ad benignitatem. SIDON. epist. 9, 6, 3 ad bonos mores ab errore. COD. Iust. 5, 4, 53 ad meliorem ... sententiam. FERREOL. reg. 39 p. 974D ad poenitentiam. *ad votum alicuius i. q. obsequi*: ENNOD. dict. 24, 7 p. 499, 27 in votum -vit adulteri *uxor*. CASSIOD. in psalm. 118, 59 ad domini mandata. *varia*: MACR. Sat. 7, 1, 11 doctiores in consensum rudis consortii ... -bunt (*i. se applicabunt*). COD. Theod. 4, 4, 7, 1 ut ... ad fideicommissum -are (*i. recurrere mutato litis nomine*) non possit (*cf. ibid.* pr. pro suo -andi desiderio). BOETH. mus. 1, 10 p. 196, 19 cur relicto aurium iudicio Pythagoras ad regularum momenta -verit. *in tractatibus*: AMM. 28, 6, 1 hinc tamquam in orbem -antes alium. PS. RVFIN. in Ioel 1, 9 ad regnum -vit oratio. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 106 ab istis -are (μετελθεῖν) ad ea *eqs.* THEOD. MOPS. in Eph. 6, 1 ad alterum -at affectum.

c *i. q. mutari, verti* (*cf. p. 938, 4*): ARNOB. nat. 5, 21 p. 192, 24 in draconis ... formam -at *Iuppiter*. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 128 dii ... -antes (μεταβαλόντας) in effigies bestiarum. *cf.* PETR. CHRYS. serm. 124 p. 541C corpore se deserente totus -vit in animam.

d *? i. q. degere, vitam agere*: CIL VI 31934 (= INSCR. christ. Diehl 104a), 9 scit ... maritus, rite quod aeterno -arim dedita Christo.

2 *de rebus*: **a** *i. q. abire, discedere sensu evanescendi, desinendi*: VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 cum quo *Aristide expulso* ... sanctitas -vit. 8, 7 ext. 14 -asset ... ex hominibus inertia. LACT. inst. 7, 27, 10 -ant *bona fallacia* ... et multo velocius exeunt quam intraverant. CLAVD. DON. Aen. 11, 250 p. 447, 6 quo illorum felicior fortuna -asset, unde e contrario adversa successisset. FVLG. aet. mund. p. 177, 10 severitas. AVG. fid. et symb. 9, 20 p. 26, 8 discessisse et -asse. MART. CAP. 4, 364 ab eo *loco* separari et -are *eqs.* COD. Theod. 8, 15, 6, 1 possessio ... ex eius iure. VEN. FORT. carm. 4, 14, 2 -ante die.

b *i. q. pervenire, transferri in (ad) aliquid vel aliquem*: α *generatim*: DIRAE 100 -bunt casus aliena in corpora rerum. HOR. epist. 2, 1, 187 equitis ... iam -vit ab aure voluptas omnis ... ad ... oculos (*cf.* AVG. epist. 147, 29 p. 303, 11). PLIN. nat. 25, 16 *medicina* tota -bat in Graeciae linguas. PANEG. 4, 28, 3 fiducia manuum *militum* ad pedes -at (*cf. 2, 36, 1* in p. versa est). ARNOB. nat. 7, 8 p. 242, 28 quid (*sc. lenimenti*) ad eius (*sc. dei*) dolorem ex opere hoc (*sc. sacrificio*) -at? CLAVD. DON. Aen. 8, 195 p. 144, 18 Volcani incendia in pectus fili -verant. 9, 75 p. 196, 17 omnis in faces flamma -verat. *al.* *ad aliquem*: OPTAT. 2, 22 p. 59, 15 ad vos divina -vit de caelo religio. SERV. Aen. 1, 323 in se gloria ... -ans (*inde* HYG. fab. 259, *ubi leg.* gloriam, *quod pertineret ad II B 2*). ENNOD. epist. 5, 2, 2 p. 125, 4 *eloquentia* -at ad posteros. *de potestate, munere, possessione*: SIL. 13, 266 ut Capuam Iliaci -rent regna Quirini. SYMM. epist. 34, 5 p. 307, 21 ad ... praefectum exactio (*cf.* 40, 1 p. 311, 29 ad sacrum auditorium. COD. Theod. 2, 12, 7 actiones). SERV. Aen. 1, 267 in ... Mezentium bella. COD. Theod. 5, 13, 4 (= COD. Iust. 11, 66, 2) ad novi domini iura (NOVELL. Theod. 5, 1. *cf.* COD. Theod. 13, 11, 1 in fisci i. [SIDON. carm. 16, 51]. *sim.* 11, 3, 2 ad ... dominium. NOVELL. Maior. 2, 1 in privatum ... nexum). NOVELL. Valent. 3 pr. -antibus patrimoniis ... ad personas, quae *eqs.* (*cf.* NOVELL. Theod. 10, 1, 2 COD. Iust. 10, 36 [35], 1, 5). *i. q. in locum alicuius rei succedere*: PLIN. paneg. 85, 1 amicitia, cuius in locum -verant assentationes. *in arte gramm.*: TER. MAVR. 1555 -ante brevi *syllaba in proximam sedem*. SERV. Aen. 4, 409 in tertiam *coniugationem*. MART. CAP. 3, 272 -bit acutus sonus de primis syllabis in postremas. β *specialiter -are res dicitur in id, quod ei obtingit* (*cf. etiam l. 23*): SERV. georg. 3, 307 *vellus* Tyrium traxit ruborem id est -vit in purpuram. PS. AVG. categ. 12 circuli iam vocabulum non tenebit et in alterius figurae nomen -bit. IVLIAN. AECL. in Iob 16, 9 p. 367 in senium corporis mei forma -vit. ENNOD. opusc. 5, 14 p. 397, 11 ad sublimitatem ... materiam. dict. 2, 1 p. 430, 22 in alium statum ... fundamenta. 18, 1 p. 476, 7 in aeternitatem ... imago. *cf.* BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 454, 20 ex potestate in actum -vit (6, 13 p. 462, 22).

c *i. q. transire, mutari, verti, fieri* (*cf. p. 937, 40*): in *c. acc.*: LVCR. 2, 775 numquam in marmoreum possunt -are colorem. DON. Ter. Phorm. 137 in tragoediam. RVF. FEST. 11 p. 12, 24 in provinciae speciem Cappadocia -vit. VEG. mulom. 2, 66, 1 ne putredo ulceris -et in cancrum. FVLG. aet. mund. p. 148, 26 virga ... in draconem commutata -vit. HIER. epist. 60, 13, 2 purpura violae in pallorem. AVG. in psalm. 62, 6extr. *pueritia* in adolescentiam. serm. RevBén. 59, 1949 p. 71, 10 *cibi* -ant in sucum carnis. HIL. AREL. vita Honorat. 8 p. 1253B virtus corporis in virtutem spiritus -at (*ibid.* transfertur, transit). PETR. CHRYS. serm. 127 p. 552A (*syn.* vertitur). ENNOD. epist. 4, 6 p. 101, 11 otium ... in gloriam. 4, 12 p. 107, 3 cura ... in gaudium. opusc. 10, 4 p. 420, 8 (*syn.* transiret). carm. 2, 132 in thyrsum ... pilum. *al.* *in arte gramm.*: SERV. Aen. 5, 603 pars orationis ... in adverbium. MACR. exc. gramm. V 615, 38. 622, 1 in alterum nomen -et ex verbo. ad: AMM. 25, 2, 6 *lumen* in aërium solvitur corpus ad substantiam -ans, cuius *eqs.* *abs.*: LVCR. 5, 830 omnia -ant, omnia commutat natura.

II *transitive*: **A** *i. q. transgredi, non servare*: CIC. leg. 3, 11 quod quis earum rerum -assit (*cf.* off. 1, 31 ea -are ... et non servare). fin. 3, 67 qui id *ius* conservaret ..., qui -ret (div. 1, 8 communia i.).

B *i. q. transferre, transportare*: **1** *proprie*: **a** *aliquid*: LIV. 10, 34, 12 relicta ..., quae -tu difficilia essent (*cf. vol. VI, 1089, 71*). GELL. 2, 29, 16 cassita nidum -vit. AVG. civ. 1, 10 p. 19, 10 D. illuc *divitias* -verunt, quo *eqs.* (*cf.* serm. 60, 8, 8 *syn.* transferamus. 61, 10, 11extr. 113, 5in. 345, 4. *al.*). CASSIOD. Ios. antiq. 3, 6 p. 70med. tabernaculum ... -tum (*3, 103* μεταφερομένου) et per loca diversa devectum.

b *aliquem*: PS. AVG. serm. ed. Mai 10, 1 ut hominem colonum terrae -ret ad caelos. HESYCH. in lev. 22, 10 p. 1069C inquilinus ... per singulos dies exspectat -ari (*sc. aedibus*). EXC. barb. p. 314, 2 *Astyagen* Cirus exterminans in Persida regnum -vit. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 132 populum auferens -vit (μετῴκισεν) in Babylonem. 1, 194 (ἀνασπάστους ... ἐποίησαν). hist. 5, 31 p. 1008CD corpus patris (*Socr. 2, 38 p. 330 sq.* μεταφέρεσθαι, παρακινῆσαι). 12, 8 p. 1209BC *syn.* sunt mutati (*Socr. 7, 36 p. 820A* μετηνέχθησαν). GREG. M. epist. 5, 4 p. 284, 19 ex monasterio ... Marciam ... in monasterio alio iniuste audio fuisse -tam (*an depon.?*). EVGIPP. Sev. 31, 5 ne ... vastentur potius quam -entur. *refl.*: PAVL. STEPH. reg. capp. 20 p. 951B ut nullus se a mensa deputata -et in aliam (*20 p. 954D* transire ad aliam).

2 *translate* (*cf. p. 937, 65*): SIL. 7, 431 num -antur Rhoeteia regna in Libyam superis? (*cf.* OPT. PORF. 8, 21 [*loco contextus dubii*]. EXC. barb. p. 318, 29 *principatum*). CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 184 quid ab aliis ... ad statum rei publicae nostrae -vit (ἐξενέγκοι)? NOVELL. Iust. 22, 20, 1 licet ... legatis ... res has in alios -are (μεταστῆσαι). *i. q. mutare, vertere*: NOVELL. Iust. 8 pr. 1 omnia ad meliora -remus.

caput alterum: deponens:

I *proprie* *i. q. abire, semoveri*: **A** *subi. aliquis* (*cf. l. 37*): CASSIOD. hist. 12, 8 p. 1210B -atur ... Sylvanus (*Socr. 7, 37 p. 824B* μετέστη). *i. q. mori* (*cf. p. 936, 58*): VITAE patr. Iurens. 2, 7 p. 147, 15 uno ... -to ad Christum (3, 10 p. 157, 37). GREG. TVR. Franc. 2, 5 p. 46, 15 -beris a corpore. 8, 39 p. 406, 9 ex hoc mundo -ti sunt (*cf. Bonnet 412*). **B** *subi. aliquid*: FVLG. aet. mund. p. 149, 5 -atur ab Hebreis nox triduano exilio religata. VEN. FORT. carm. 6, 5, 19 *turris* de proprio -ta solo (nova mersit harena).

II *translate*: FVLG. aet. mund. p. 129, 20 in silentii cinerem sepultae -entur ... lucernae (*i. labores*). *i. q. mutari*: FVLG. aet. mund. p. 178, 15 perdit ignis naturam in imbrem -tus.

***structurae*:** -are iubere *sim.*: *p. 935, 14. 30. 34. 50. 69. al.* *c. supino*: *p. 935, 41.* *c. acc. direct.*: *p. 935, 27. 79. 937, 67.* *c. abl. direct.*: *p. 935, 36. 936, 67.* *c. abl. separ.*: *p. 934, 84. 935, 39. 76. 936, 61. 63. 80.* *c. praep.*: ab: *p. 934, 84. 935, 37. 56. 75. 79. 936, 20. 28. 937, 57. al.* de: *p. 935, 40. 57. 936, 9. 18. 25. 32. al.* ex: *l. 2. p. 935, 8. 38. 41. 54. 77. 936, 11. 16. 23. 937, 48. al.* ad: *l. 18. p. 935, 5. 9. 28. 55. 68. 72. 936, 42. 74. al.* apud: *p. 937, 22.* in *c. acc.*: *l. 4 sqq. p. 935, 2. 21. 74. 936, 8. 15. al.* in *c. abl.*: *l. 37. p. 935, 25.* per: *p. 935, 17. 936, 65.* trans: *p. 935, 35.* cum: *p. 935, 13. 47. 936, 5. p. 937, 47.* *c. adv.*: hinc: *p. 934, 83.* inde: *p. 935, 1. 37.* huc: *p. 935, 7. 26. 936, 11.* quo: *p. 935, 6. al.* subter: *p. 936, 61.*

deriv.: migrantia. migratio. migrator. *comp.*: a-, ad-, com-, de-, e-, im-, prae-, re-, se-, sub-, tra(ns)migro.

mihi (mihei), mihimet, mihipte *v. s.* ego (*vol. V 2, 254, 35 sqq. 277, 68. 255, 17*). **miliarium** *v. s.* miliarium (*p. 946, 81*). **milago** *v. s.* milvago. **milarius** *v. s.* melarius (*p. 613, 55*). *R.*

milax, smilax, -acis *f.*, μῖλαξ, σμῖλαξ. *de formis*: m-: PLIN. nat. 1, 24, 49. 16, 19. 51 (smill- *cod. E*). 21, 52. 24, 82. 83 *bis.* DIOSC. 4, 64 p. 35, 14. sm-: PLIN. nat. 16, 153. 155 (*utroque loco simi- cod. E*). DIOSC. 2, 132 p. 288, 8 (hism-). 4, 76 p. 44, 6 *bis* (ism- *et* sm-). 4, 137 p. 62, 19 *bis.* 4, 138 p. 63, 4 *bis.* 4, 178 (ism-). *de syn. v. l. 84.* *de re v. Steier, RE III A 717 sqq.* (*s. v.* smilax).

1 *nomen herbarum erepentium*: **a** *Smilax aspera L.* (*cf. Berendes, Diosk. Arzneimittell. p. 442.* *syn.*: PS. DIOSC. Vind. 4, 142 σμῖ-

[*Brandt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

λαξ τραχεῖα· . . . 'Ρωμαῖοι μεργινα, οἱ δὲ βουλουκρουμ [*sc.* volucrum] λεντουμ): PLIN. nat. 16, 153 similis est h e d e r a e . . . quam vocant -em (*seq. descriptio. item confertur cum h.* [*cf. et l. 11*]: 24, 82 -x . . ., quae anthophoros cognominatur *eqs. cf.* 21, 52 folio coronantium -es [miliacis, malacis *varr. ll.*] et hederae . . . optinent principatum). 16, 155 e -e fiunt codicilli (*cf. vol. III 1408, 28*). 24, 83 quidam duo genera -is dixere: alterum immortalitati proximum in convallibus opacis scandentem arborum *eqs.* (*cf. l. 13*). DIOSC. 4, 137 p. 62, 19 de -x. -x aspera *eqs.* (*gr. 4, 142*). *huc pertinere videntur*: DIOSC. 4, 64 p. 35, 14 *hyoscyamus habet* folia -e (malace *var. l.*) similia (*gr. 4, 68, 1*). 4, 178 p. 89, 3 ampelos melena . . . folia habet hedere (*cf. l. 2*) similia aut maxime -i similia (*gr. 4, 183, 1*). **b** *Convolvulus sepium L.* (*cf. Berendes l. l.*): PLIN. nat. 24, 83 alterum genus (*cf. l. 6*) culta amare *eqs.* DIOSC. 4, 138 p. 63, 4 de -e leni (*gr. 4, 143*). c *Phaseolus vulgaris L.* (*cf. Berendes p. 231*): DIOSC. 2, 132 p. 288, 8 de -x. erba est, quae in orto nascitur *eqs.* (*gr. 2, 146 σμῖλαξ κηπαία*). *huc fortasse pertinet* GLOSS. III 579, 52 -x i. trifolium.

2 *nomen arborum*: **a** *i. q.* σμῖλος, *Taxus baccata L.* (*cf. Berendes p. 414*): PLIN. nat. 16, 51 hanc (*sc. taxum*) Sextius -em a Graecis vocari dicit. DIOSC. 4, 76 p. 44, 6 de -x. -x . . . Romei vero taxum vocant (*gr. 4, 79*). **b** *ilicis genus*: PLIN. nat. 16, 19 ilicis duo genera. ex his in Italia folio non multum ab oleis distant -es a quibusdam Graecis dictae (*cf. Theophr. hist. plant. 3, 16, 2*). *cf. Onom.*

milba *v. s.* milua. **mīle** *v. s.* mille. **mīlefolium** *v. s.* mili-. **milehorbia** *v. s.* milmoria. *Brandt.*

***mīles,** -itis *m.* (*pro adi.: v. p. 942, 13. 944, 35*). [*orig. inc.; conferunt c. gr.* ὅ-μῖλος *'caterva, turba', v. Hirt, IF 31, 1912, 12 sq. J. B. H.*] *de origine*: PAVL. FEST. p. 122, 15 -em Aelius a mollitia κατὰ ἀντίφρασιν dictum putat eo quod nihil molle . . . gerat. VARRO ling. 5, 89 -es quod trium milium primo legio fiebat ac singulae tribus . . . milia -um mittebant (*cf.* VLP. dig. 29, 1, 1 [*l. 35*]. ORIGO Rom. chron. I p. 144, 4 LYD. mens. 4, 72 ISID. orig. 9, 3, 32). VLP. dig. 29, 1, 1, 1 -s appellatur vel a militia (malitia *Muretus*), id est duritia, quam pro nobis sustinent, aut a multitudine aut a malo, quod arcere -es solent, aut a numero mille hominum. *de formis: nom. sg.* militis (*cf. Pieske, de tit. Afr. lat. sermone, diss. Breslau 1913 p. 25*): CIL VIII 7082 *ille* militis (centuriae) VI. *abl. sg. in* -i (?): PLAVT. Pseud. 616 ab illo -i (*A?*, militite [*i.* -i *supra script.* te] *B*). *dat. sg. in* -e: CIL V 8768 (*ca. a. 400*) -ete. *de scriptura*: meil-: LVCIL. 358 CIC. Phil. 5, 53 *V.* LEX Anton. de Term. (CIL I² 589) 2, 10. 11. 12 CIL VIII 14697 INSCR. Dessau 2274. mel-: CIL III 10572. 11118. mill-: PLAVT. Truc. 412 OV. trist. 4, 2, 52 *L.* ARGVM. Plaut. Pseud. 1, 1 CIL XII 4361. -et-: CIL V 8768 *v. l. 39.* XIII 3259 -etis. *nom.* -is (*cf. l. 53. Sommer, Handb.*^{2. 3} *58*): [PLAVT. Mil. 104 *B.* 112. 249 *P.* Truc. 874]. COMM. instr. 2, 12, 6 TRACT. RevBén. 15 p. 486, 58 CE 2161, 3 CIL III 7921. 11424 IV 1994. 2157 V 1591. 1593 VI 2459. 32975 XIII 7234, 17 XIV 241. *al.* -ex (*cf.* PROB. inst. gramm. IV 126, 36 qua de causa -s per s et non per x litteram scribatur. app. p. 197, 28 -s, non -x. *Sommer, Handb.*^{2. 3} *248*): [PLAVT. Truc. 706 LIV. 45, 43, 8 *V*]. LIB. col. I grom. p. 246, 19 PS. CYPR. laud. mart. 19 TRACT. in Luc. 1, 24 SVLP. SEV. Mart. 2, 2. 7 *V.* EXC. barb. chron. I p. 281, 120 CIL V 893. 900. 8280 VI 37. 2457. 2549. 2625. 2638. 3637. 32878 (*v. l. 57*). VIII 2894. 5229. 16551 X 536. 8119 XI 3845. *al.* -ix (*cf. l. 43*): CIL III 7465 VI 32967. 32980. 37224 XII 1112 XIII 7207. *vocali syll. secundae suppressa*: CIL III 7148 mils. VI 32691 milx. VII 184 miltis. mh-: CIL XIII 7040. míl-: FAST. cos. Capitol. a. u. c. 386 (CIL I² p. 20). CE 992 (*saec. I^{in.}*). CIL II 3850 V 4359. 5126. VI 32878 mílex. X 3897 XI 5646 XII 1357. *al.* miil-: INSCR. Mél. Dussaud I Paris 1939 p. 451 sqq. n. 14 (= INSCR. Epigraphica 2, 1940 p. 145 ad n. 630). *notatur*: m: CIL II 1442 IV 2145 VI 220 XI 6350. *al.* mi: INSCR. NSc. 1916 p. 106 n. 106. 1919 p, 223 n. 285 INSCR. RevA. V 30, 1929 p. 422 n. 211. ml: CIL VI 32050 mag. ml. VIII 4354 m. ml. 17671 mg. ml. (23230). mil: *saepissime.* mile: CIL XIII 6867. 6877. mls: CIL III 7453. milit: CIL II 3850 V 4359 INSCR. NSc. 1908 p. 379 INSCR. 17. BerRGK. 1929 p. 39 n. 116. p. 77 n. 232. *al.* *de prosodia: nom. sg.* (*cf. Sommer, Handb.*^{2. 3} *276*): *ultima syll. producta* (*sc.* -s *pro* -ess): PLAVT. Aul. 528. CIL VII 998 (= CE 263) somnio praemonitus -s hanc ponere iussit aram. -ĕs *inde ab* ENNIO, PLAVTO, LVCIL. *de genere*: *fem. v. p. 942, 84. 944, 33. 47.* *plur. comm. de mare et femina v. p. 944, 58.* NOT. Tir. 45, 67 (*post* legionarius). 45, 68. 88. *de notione* (*cf. l. 80. p. 943, 56*): GLOSS. στρατιώτης. *gr. respondet* στρατιώτης (*e. g. p. 943, 77. 944, 68*), ἀθλητής (*p. 944, 80. cf. etiam p. 945, 11*). *abiit in serm. graecum*: INSCR. graec. Rom. Cagnat III 1258 Εὔνομος μίλης. *inde ab* ENNIO (*p. 942, 59. 945, 26*), PLAVTO. *in tit. fabularum*: PLAVT. -s gloriosus. POMPON. Maccus -s. Nov. -es Pometinenses. [*val.* mire *'sponsus'*, *hibern.* mil *'miles mercennarius'. W.*] [*falso trad. pro* limes: LIV. 41, 14, 2 LVCAN. 1, 404. *pro* mille: CIC. Verr. II 5, 141. *loco manco*: INSCR. Ital. X 1, 64.]

I ***proprie:*** **A** *sensu strictiore i. q.* στρατιώτης, *vir armatus in exercitu merens* (*cf.* COD. Iust. 4, 65, 35, 1. *etiam nautae classis et vigiles -es sunt sec.* VLP. dig. 37, 13, 1, 1): **1** *generalia quaedam praecipue ad -em Romanum pertinentia*: **a** *de -bus sententiae*: CATO agr. praef. 4 ex agricolis et viri fortissimi et -es strenuissimi gignuntur. RHET. Her. 4, 24, 37 salus antiquior est -um quam inpedimentorum. CIC. div. 1, 102 in dilectu consules observant, ut primus -s fiat bono nomine. CAES. Gall. 7, 52, 4 nec minus se in -e modestiam et continentiam quam virtutem atque animi magnitudinem desiderare. PROP. 4, 6, 51 frangit et attollit vires in -e causa. LIV. 2, 60, 3 laudes, quibus haud minus quam praemio gaudent -um animi. 9, 40, 4 horridum -em esse debere, non caelatum auro et argento, sed ferro et animis fretum. 9, 40, 6 virtutem esse -is decus. VAL. MAX. 2, 7 ext. 2 a -bus imperatorem potius quam hostem metui debere. CVRT. 6, 2, 15 rumor, otiosi -is vitium. MIN. FEL. 37, 2 quis non -s sub oculis imperatoris audacius periculum provocet? TERT. fug. 10, 2 pulchrior est -s in pugna pilo transmissus quam in fuga salvus. VEG. mil. 2, 23 p. 57, 5 inexercitatus -s semper est tiro.

b *-um privilegia*: IVV. 16, 16 -s ne vallum litiget extra . . .: iustissima centurionum cognitio est . . . de -e (*cf.* COD. Theod. 2, 1, 2 in criminalibus etiam causis, si -s poposcerit reum, provinciae rector inquirat). 16, 51 solis . . . testandi -bus ius vivo patre datur (GAIVS inst. 2, 114 -bus . . . quomodo velint vel quomodo possint, permittitur testamentum facere. VLP. dig. 29, 1, 1 pr. -bus liberam testamenti factionem primus . . . Iulius Caesar concessit. 29, 1, 19 pr. -i licet plura testamenta facere. PAVL. dig. 29, 1, 37 -s et pro parte testari potest. DIG. 29, 1^{rubr.} INST. Iust. 2, 12 pr. *al.* LEX Burg. Rom. 45, 3. *al. cf. p. 955, 67. 958, 6. 970, 65*). SCAEV. dig. 22, 5, 8 inviti testimonium dicere non coguntur. VLP. dig. 3, 3, 8, 2 veterani procuratores fieri possunt; -es autem, nec si velit adversarius, procuratores dari possunt (*cf.* COD. Iust. 2, 12, 7 [*a. 223*] neque defensionem alienam suscipere vel redimere negotia . . . permittitur [*lex ultimum ab Iustiniano* 4, 65, 35 pr. *repetita*]. INST. Iust. 4, 13, 11. *cf. p. 970, 77*). PAVL. dig. 28, 2, 26 iam sublato edicto divi Augusti, quo cautum fuerat, ne pater filium -em exheredet. 50, 5, 10, 2 angariorum praestatio et recipiendi hospitis necessitas . . . -i . . . inter cetera remissa sunt. MARCIAN. dig. 47, 22, 1 pr. neve -es collegia in castris habeant. 49, 14, 18, 6 -es propter honorem stipendiorum, quae merent, deferre prohibentur (*cf. p. 960, 10*). 49, 16, 9 pr. -es prohibentur praedia comparare (*sc. pecunia*) in his provinciis, in quibus militant (MACER dig. 49, 16, 13 pr.). MACER dig. 48, 19, 14 quaedam delicta pagano aut nullam aut leviorem poenam irrogant, -i vero graviorem. HERMOG. dig. 50, 1, 23, 1 -s ibi domicilium habere videtur, ubi meret, si nihil in patria possideat. COD. Iust. 9, 41, 8 pr. -es neque tormentis neque plebeiorum poenis in causis criminum subiungi concedimus. 12, 36, 3 manent . . . -es in potestate parentium, sed peculium castrense proprium habent.

c *-um genera (determinantur fere adi.; substantivis: l. 69. p. 941, 4. 24 sqq. 30. 35): significantur*: **α** *a modo legendi* (*cf. p. 964, 20*): mercennarii: CATO orig. 79 NEP. Ham. 2, 2 Timol. 1, 3 LIV. 5, 4, 8. *al.* IVST. 8, 1, 9. emptivi: PAVL. FEST. p. 77, 5 e. -em mercennarium. aerarii: VARRO ling. 5, 181 ab aere, quod stipendia facerent. volones: LIV. 23, 35, 7. 24, 16, 6 PAVL. FEST. p. 370, 8. voluntarii: LIV. 28, 45, 13. 31, 25, 11. 42, 34, 6. 8. *al.* TAC. ann. 4, 4, 2. pro -e *i. evocati*: SALL. hist. frg. inc. 8 SERV. Aen. 2, 157. tumultuarii: BELL. Alex. 34, 5 LIV. 1, 37, 6. 35, 23, 8 FEST. p. 355 b 31 SEN. dial. 5, 2, 5 SERV. Aen. 2, 157. subitarii: LIV. 3, 4, 11. 40, 26, 6. 40, 28, 10. 41, 17, 9. subiti: LVCAN. 1, 312 TAC. hist. 4, 76, 2. **β** *a modo militiae*: legionis: VARRO ling. 9, 54 -s l. CIC. Phil. 14, 31 l. Martiae -bus. *al. saepissime in titulis. cf.* APVL. met. 9, 39 -s e legione. legionarii (*cf. p. 945, 81*): POLLIO Cic. epist. 10, 32, 5. CAES. Gall. 1, 42, 5 l. -es legionis x. *al.* auxiliarii: POLLIO Cic. epist. 10, 32, 5 GELL. 7, 17, 3. classiarii: LAMPR. Comm. 15, 6. classici: LIV. *al. v. vol. III 1280, 34. 1289, 29.* nautici: TAC. Agr. 25, 1. nauclarii: NOT. dign. or. 40, 28. liburnarii: NOT. dign. occ. 34, 26. 27. 37. 40. 41. praesidiarii: LIV. 29, 8, 7. stationarii: VLP. dig. 1, 12, 1, 12. 11, 4, 1, 2. COD. Theod. 4, 13, 3 *opp.* urbanis. 7, 20, 2, 2 PASS. Mar. Iac. 5 p. 51, 14. comitatenses: *v. vol. III 1793, 24.* limitanei: VOPISC. Prob. 14, 7 COD. Theod. 7, 4, 30. 7, 20, 4 pr. 8, 4, 17 NOVELL. Theod. 4^{rubr.} 24, 1, 4. 24, 2. 3. 4 COD. Iust. 1, 27, 2, 8. ripenses: COD. Theod. 7, 20, 4 pr. urbaniciani: PAVL. dig. 4, 6, 35, 4 SPART. Geta 6, 4. urbani: TAC. hist. 1, 4, 2. *al.* COD. Theod. 4, 13, 3 COD. Iust. 4, 61, 5, 1. castrenses: COD. Theod. 1, 14, 1^{extr.} castellani: COD. Theod. 7, 15, 2. praetoriani: TAC. hist. 1, 89, 2. *al.* SVET. Aug. 99, 2. *al.* LAMPR. Heliog. 16, 5 CAPITOL. Gord. 10, 5 EVTR. 8, 16. pedites: ITIN. Alex. 11 eques ⟨et⟩ p. -s. COD. Iust. 1, 27, 2, 5 -es sive pedestres sive equites (CIL III 10575 -s se(s)q(uiplicarius?) p. eqes). *cf.* ISID. orig. 9, 3, 35 equestres. **γ** *a gradu militiae*: ISID. orig. 9, 3, 53 -s . . . ordinarius est, qui per ordinem militat nec adhuc aliquem consecutus est gradum honoris; est enim gregarius . . .; extraordinarius vero, qui ob virtutem promovetur ex ordine. *appellantur igitur ordinarii*: gregarii: *inde a* CIC., *v. vol. VI 2317, 30.* manipulares: *inde ab* OV., *v. p. 315, 45.* caligati: *inde a* SVET. Vit. 7, 3. *v. vol. III 155, 83.* munifici: PAVL. dig. 50, 16, 18 AMM. 16, 5, 3. *cf.* NOT. dign. occ. 31, 30. inferiores: AMM. 20, 5, 8. *extraordinarii*: honoratiores: AMM. 14, 10, 7 h. -is (militiae *Gel.*) cura. principales: VEG. mil. 2, 7 p. 40, 17. 2, 7 p. 42, 8. immunes: INSCR. EphEpigr. IX 302. **δ** *a genere armorum aut vestis*: catafractarii: VOPISC. Aurelian. 34, 4. catafracti: VEG. mil. 3, 24 p. 117, 8. 4, 44 p. 162, 12. armigeri: NOT. dign. occ. 41, 21. balistarii: *ibid.* 41, 23. lanciares: INSCR. ArchAnz. 30, 1915

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 242, 16. ostensionales: LAMPR. Alex. 33, 3. russati: ISID. orig. 19, 22, 10. *ε a tempore militiae*: veterani: CIC. Phil. 3, 3. *al.* CAES. civ. 3, 4, 1. *al.* veteres (*cf. p. 944, 55*): CAES. Gall. 6, 40, 4 SALL. or. Phil. 21 LIV. 3, 69, 8. *al.* tirones: CIC. Phil. 11, 39 LIV. 22, 41, 5. 23, 35, 7. 23, 45, 8 SVET. Galba 6, 3. novi (*cf. p. 944, 34*): SALL. Iug. 87, 2 or. Pomp. 5 LIV. 21, 40, 4. 22, 12, 1. 22, 41, 1. *al.* *ζ a duce: adi. a nomine proprio deducto in* -ianus, -inus *sim. exeunte*: CIC. Verr. II 5, 72 Sertoriani. *al.* POLLIO Cic. epist. 10, 32, 3 Pompeianum. CAES. civ. 3, 110, 2 Gabinianis. *al.* SALL. Catil. 16, 4 Sullani. Iug. 21, 2 Iugurthini. *al.* NEP. Iph. 2, 4 Fabiani . . ., Iphicratenses. *al.* *gen. nom. proprii*: QVADRIG. hist. 85 -es Metelli (CIC. Planc. 27 -s huius Q. M.). CIC. Pis. 11 Catilinae -um. BELL. Alex. 40, 4 Deiotari -um. *al.* *pron. vel adi.*: CIC. Deiot. 28 qui meus in Cilicia -s, in Graecia commilito fuit (BELL. Hisp. 17, 1 ut tuus potius -s quam Cn. Pompei factus essem). Phil. 4, 3 ex paternis -bus (*cf.* 4, 4 sui patris -um). LIV. 24, 32, 7 regiorum -um (31, 27, 7). *η a nomine populi*: CATO orig. 83 -es Romani (*al. cf.* CIC. prov. 5 -es populi R. capti, necati). CIC. Verr. I 13 Siculorum (*cf.* II 5, 99 Siculi). *al.* LENT. Cic. epist. 12, 15, 7 Asiaticos. OV. epist. 13, 71 Argolico . . . sub -e. LIV. 8, 23, 1 Nolanorum -um. 30, 35, 9 -es Carthaginienses Afrosque . . .; Italicos. *al.* *ϑ alia*: accensi: VEG. mil. 2, 19 p. 53, 21 quos nunc supernumerarios dicimus. ascriptivi: VARRO ling. 7, 56 olim ascribebantur inermes armatis -bus, qui succederent, si quis eorum deperisset. defensores: VEG. mil. 3, 7 NOT. dign. occ. 41, 24. duplicarii: *v. vol. V 1, 2273, 75* (*cf. etiam p. 940, 70*). exploratores: NOT. dign. or. 41, 34. 35. 37. 42, 29. frumentarii: *v. vol. VI 1407, 55.* matricarii: *v. p. 474, 20.* medici: CIL XIII 7943 (*a. 161*). *cf.* PAVL. dig. 4, 6, 35 pr. -um medici (MOD. dig. 4, 6, 33, 2). metoeci: LIB. col. I grom. p. 234, 19 -i metyco. 238, 7 -bus metycis. muscularii: NOT. dign. occ. 42, 16. praesentales: COD. Iust. 12, 35, 18 pr. 6. 6a. 8. praeventores: NOT. dign. or. 40, 19. rorarii: PAVL. FEST. p. 264, 8 qui levi armatura primi proelium committebant *eqs.* statores: CIL V 7257. stratores: AMM. 30, 5, 19. subsignani: TAC. hist. 1, 70, 3. 4, 33, 1 FRONTO p. 206, 2 N. AMM. 29, 5, 23. superventores: NOT. dign. or. 39, 21 occ. 37, 18. vindices: NOT. dign. occ. 41, 18.

d *-um appellationes* (*cf. de -bus pro patria mortuis*: CIC. Phil. 14, 33 fortissimi, dum vixistis, nunc vero etiam sanctissimi -es): PAVL. FEST. p. 366, 9 tituli -es appellantur quasi tutuli. *ab imperatoribus appellantur* fortissimi (COD. Theod. 7, 6, 4. 5 COD. Iust. 8, 53, 36, 1. 12, 35, 18 pr. 2. 8. 12, 37, 17 pr. 12, 39, 3. 4. 12, 50, 22 pr.) *et* devotissimi (COD. Theod. 7, 5, 2. 7, 8, 13. 11, 17, 3. 12, 6, 28. 16, 10, 19 pr. COD. Iust. 1, 27, 2, 4b. 12, 37, 17, 1), *utraque appellatione coniuncta* COD. Theod. 7, 4, 17 fortissimi ac devotissimi -es.

e *commemorantur in inscriptionibus nummorum*: INSCR. numm. Mattingly-Sydenham IV 2 p. 84 n. 171 (*Severus Alexander*) pietas -um. V 1 p. 100 n. 411 *et* p. 159 n. 332 (*Gallienus*) virtus -um (p. 271 n. 56 [*Aurelianus*]. *al.* V 2 p. 372 n. 3 *et* 4. p. 373 n. 10 [*Laelianus*]. *al.*). V 2 p. 28 n. 98 (*Probus*) salus -um.

f *-um praepositi* (*cf. p. 951, 74. 964, 64*): comes: COD. Theod. 1, 15, 7. 7, 8, 8 c. et magistrum -um (7, 11, 1 NOVELL. Theod. 7, 4, 10). 7, 20, 13 c. et duces. 8, 7, 11 ad magistros -um et c. et duces. dux: VVLG. gen. 26, 26. 41, 12 IV reg. 25, 23 COD. Theod. 7, 20, 13 *et* 8, 7, 11 *v. l. 52.* NOVELL. Theod. 24, 3 ducis seu magistri -um. COD. Iust. 1, 27, 2, 1 duces -um. magister: *v. p. 82, 36.* praefectus: NOT. dign. occ. 32, 49. 35, 20. 37, 15. 41, 15. *al.* praepositus: NOT. dign. occ. 28, 14. primas: COD. Iust. 9, 39, 2, 1. princeps: VVLG. gen. 40, 3. 41, 10 II reg. 24, 4 IV reg. 25, 10. 20. 26 II Esdr. 2, 9 Ier. 52, 25 CASSIOD. var. 6, 25tit. 7, 28tit. tribunus: ELOG. Scip. CIL I² 12. *al.* (*v. s. v.* tribunus).

g *de -um usu praeter bellicum*: *α in causis capitalibus* (*cf. p. 964, 51*): *custodiunt corpora morte multatorum*: PHAEDR. app. 13, 9 PETRON. 111, 6. ITALA Matth. 27, 65 habetis -es (κονστωδίαν, *Vulg.* custodiam). IVVENC. 4, 711. *al.* VVLG. Matth. 27, 54. 28, 12. *custodiunt reos*: CALL. dig. 48, 3, 12 pr. PAVL. sent. 5, 31, 1 MOD. dig. 48, 3, 14, 3 VVLG. act. 12, 4. 6. 18. *interficiunt reos*: IVVENC. 4, 643 VVLG. Matth. 27, 27 sqq. Marc. 15, 16 sqq. Ioh. 19, 2 sqq. *β praeterea adhibentur in fodinis, saltibus publicis, in re frumentaria, in moneta, in portubus, apud procuratores, in tributis exigendis: v. Hirschfeld, Die Kaiserl. Verwaltungsbeamten 506 s. v. Militär; in censu: ibid. p. 57.*

2 *notiones*: a *intellegitur* στρατιώτης *in universum neque gradus neque modi militiae ratione habita*: HOR. carm. 1, 6, 4 quam rem cumque ferox navibus aut equis -s te duce gesserit. LIV. 6, 8, 1 infer, -s, . . . signum (*cf. p. 942, 20*). 38, 21, 13 (*de velite*:) hic -s . . . parmam habet. 43, 12, 10 finitus . . . in legiones -um numerus, peditum quina milia duceni et treceni equites. VELL. 2, 104, 3 hoc tempus me . . . castrorum Ti. Caesaris -em fecit: . . . missus cum eo praefectus equitum . . . eius operum . . . adiutor fui. OCTAVIA 848 (*de praef. praet.*) sic -s audisti ducem? LVCAN. 1, 202 Roma, . . . adsum . . . Caesar, ubique tuus . . . -s. TAC. hist. 2, 88, 1 atroces inter se -um caedes, . . . manente legionum auxiliorumque discordia. APVL. met. 11, 8 hic incinctus balteo -em (*i. partes -is*) gerebat, illum . . . venabula venatorem fecerant, alius . . . feminam mentiebatur. VOPISC. Tac. 4, 6 ad exemplum docendi -is frequenter equitare. IVVENC. 1, 765 *de centurione Capharneo.* HEGES. 5, 46, 1 p. 399, 25 Nero . . . habebat -em Vespasianum, qui iam ad pacem revocaverat Gallias. *al.* *additur substantivis* (*cf. p. 952, 7*): OV. am. 1, 9, 4 turpe senex -s. rem. 571 filius . . . -s (LIV. 43, 13, 6. PAPIN. dig. 49, 17, 17, 1 a f. -e vel qui militavit. *al.* VLP. dig. 37, 15, 1 pr. PAVL. dig. 28, 2, 26. 29, 1, 30 CE 1879, 3. *cf.* PAPIN. dig. 49, 17, 15 pr. -i f. [VLP. dig. 25, 3, 5, 15 PAVL. dig. 5, 2, 28]). GAIVS dig. 29, 1, 17, 3 a filio familias -e (PAPIN. dig. 23, 2, 35. *al.* TERT. dig. 29, 1, 33 pr. *al.* TRYPH. dig. 28, 2, 28, 1 VLP. dig. 3, 5, 11, 1. *al.* PAVL. dig. 5, 3, 34 pr. *al. cf.* MARCIAN. dig. 29, 1, 22 -s f. f. si capite minutus fuerit vel emancipatus *eqs.* [COD. Iust. 4, 28, 7, 1]). TERT. dig. 29, 1, 23 pater familias -s (*cf.* PAVL. dig. 38, 2, 47, 4 a patre -e [COD. Iust. 6, 26, 8, 1. *al.*]). PAVL. dig. 29, 1, 37 a -e liberto. *fere i. q. bellicosus* (*cf. p. 952, 47*): CLAVD. 15, 96 ille diu -s populus . . . nunc inhonorus egens perfert miserabile pacis supplicium. *in titulis saepe nude legione non indicata*: CIL II 2835 *ille* -s ann. XX obiit. 3716 *ille* -s v. s. l. m. 4174 iaceo -s. III 645 curantibus *illo* -e et *illo* liberto. 4733 *illi* avo -i. *al.* V 6422 *illi* mil. leg. II Adiut. *ille* -s pon. cur. X 3334, 3. *al.* XII 4231. *accuratius definitur additis vocabulis graduum honoris* (*cf. p. 940, 79*): CIL VI 793 -es . . . in his centuriones (*al. v. Howald und Meyer, Die röm. Schweiz 299*). 3637 -x legionis secunde . . ., singnifer (X 1762, 6 *illi* mil. sign. coh. VIIII pr. INSCR. Dessau 4510³ -s sicnifer. *cf. p. 941, 74*). X 3436 -s gyber(nator). 3438 -i class(is) pr(aetoriae) Mis(enatis), librario dup(licario). 3453 naufylax. 3487 scenicus principalis. 3494 sec(utor) tr(ierarchi). XI 3531 suboptioni. XII 5878 -s leg. XXII a curis (*cf.* XIII 5170 -s . . . curas agens vico Saloduro). XIV 3633 *illi* -i . . ., item optioni. *opponitur civibus*: LIV. 28, 19, 8 ne quis umquam Romanum civem -emve . . . opportunum iniuriae duceret. TAC. hist. 1, 53, 3 inter paganos corruptior -s (2, 88, 1. PLIN. epist. 10, 86b et -es et pagani. SVET. Aug. 27, 3 SCAEV. dig. 35, 2, 96 CALL. dig. 48, 3, 12, 1. MACER dig. 48, 19, 14 *v. p. 940, 35.* TERT. coron. 11 l. 42 VEG. mil. 2, 23. *cf. p. 956, 42. 966, 39*). SVET. Aug. 44, 1 *in theatro* -em secrevit a populo. SPART. Pesc. 3, 5 *opp.* provincialis (AVG. in psalm. 90 serm. 1, 10in. catech. rud. 23, 43). *al.*

b *i. q. gregarius*: *c. opp.*: CIL I² 585, 55 praefectus -sve. CIC. Mil. 101 vos . . . appello, centuriones, vosque -es (*al. v. vol. III 838, 55*). Tusc. 2, 62 eosdem labores non aeque gravis esse imperatori et -i (*al. v. vol. VII 1, 555, 65*). ad Brut. 2, 7 (9, 6), 5 in duces vehemens . . ., in -es liberalis (LENT. Cic. epist. 12, 14, 2 -es d. que effugerunt. OV. met. 13, 367 fast. 2, 199. 5, 584 LIV. 5, 38, 5. *al.* VELL. 2, 18, 1 consiliis dux, -s manu. CVRT. 3, 11, 7 non ducis magis quam -is munia exsequebatur. TAC. hist. 4, 66, 2 ann. 1, 41, 1 SVET. Aug. 10, 4. *cf. p. 944, 21. 35. 51. 945, 32*). *al.* LIV. 1, 57, 4 primoribus . . . -bus. *al.* MANIL. 5, 637 rector cum -e mixtus. COD. Theod. 9, 21, 2, 3 -s aut promotus. *al.* *sine opp.*: NEP. Epam. 7, 1 erat ibi privatus numero -is. LIV. 2, 55, 4 quia, quod ordines duxisset, negaret se -em fieri debere. 22, 49, 17 quaestores, . . . tribuni -um, consulares, . . . senatores . . . cum sua voluntate -es in legionibus facti essent.

c *i. q. pedes* (*cf. p. 953, 73*): *opp.* eques: PLANC. Cic. epist. 10, 23, 3 non -s ullus, non e. (*sim. v. vol. V 2, 711, 6 sqq. 52*). CAES. Gall. 2, 27, 2 equites . . . legionariis -bus (civ. 3, 2, 2 legionariorum -um, . . . equites). 6, 40, 5 calones e. que . . . -um virtute servantur. *al.* LIV. 8, 39, 6. 32, 8, 2 -um . . . equites, . . . peditum, . . . equites (IVST. 13, 3, 2 equites . . ., pedites . . ., . . . equitibus . . ., . . . -bus). *al.* EVTR. 3, 10, 4 VVLG. act. 23, 23. *adde*: SALL. Catil. 59, 1 remotis . . . equis, quo -bus exaequato periculo animus amplior esset. LIV. 30, 9, 1 equitatu . . . -um. *opp.* classis: OV. met. 7, 456 quamquam -e, quamquam classe valet. *cf.* LIV. 21, 50, 3 ut sociis navalibus adfatim instructam classem ita inopem -e habebant *Poeni* (29, 3, 7 -es sociosque navalis).

d *i. q. legionarius, -s Romanus*: ENN. ann. 332. CAES. civ. 3, 23, 2 -bus ac sagittariis (BELL. Afr. 28, 1). HIRT. Gall. 8, 14, 3 ut discedere . . . barbari -bus instantibus non possent (SALL. Iug. 101, 7 -es . . ., barbari). BELL. Afr. 15, 1 equites hostium pilum -is . . . vitabant. LIV. 4, 58, 3. 28, 19, 16 ne . . . et hostibus cresceret animus et segnior -s fieret. TAC. hist. 2, 69, 1 pietatem -um conlaudavit frementibus auxiliis tantum inpunitatis . . . legionariis accessisse (CAPITOL. Gord. 26, 3 vel auxiliis vel -bus). ann. 14, 37, 2. SVET. Nero 34, 1 -um et Germanorum statione. FLOR. epit. 3, 20, 8 AMM. 16, 12, 17. *al.* NOVELL. Valent. 9 l. 10 -um atque foederatorum (SIDON. epist. 2, 13, 5 -um, popularium, f. NOVELL. Iust. 116. 117, 11). IOH. BICL. chron. II p. 212, 570, 2. 571, 3 -bus interfectis (*cf.* p. 216, 581, 1 -es Romani). ISID. Goth. 46 chron. II p. 286, 9 (Romani *add. H*). 49 p. 287, 13 -em (s. [*i.* scilicet] exercitum Romanum *add. H, sim. al. codd.*). *adde de classicis*: PAP. Britann. 229 (*a. 166*), 20 (-s) III (*i. triere*) Tigride. *al. v. p. 940, 56. 941, 29 et vol. III 1289, 29 sqq.*

e *i. q. -s militans* (*cf. p. 943, 57. v. etiam p. 956, 56*), *opp.* veteranus: VLP. dig. 3, 3, 8, 2 veterani . . ., -es. CHAR. dig. 50, 4, 18, 24. 29 DIG. 38, 12rubr. COD. Theod. 7, 22, 6.

f *de -bus non Romanis*: PLAVT. Amph. 191 vi et virtute -um. Bacch. 1009 peregrini . . . -is. Pseud. 51 Macedonio. Truc. 472 Babylonio. *al.* CAES. Gall. 7, 4, 7 *Vercingetorix* certum numerum -um ad se adduci iubet (*cf.* 7, 31, 4. 7, 38, 1. 7, 43, 1). civ. 3, 103, 4 cum -bus regis. 3, 106, 4. CATVLL. 68, 86 *de Protesilao.* AETNA 51 impius . . . -s (*sc. Gigantes*). HOR. carm. 4, 6, 5 *de Achille.* OV. epist. 6, 54 (*de Lemniis mulieribus*) -e tam forti. met. 5, 201 -s erat Persei . . . Aconteus. LIV. 21, 4, 2.

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

al. SEN. Phaedr. 94 *Theseus* vadit ... -s *Pirithoi. al.* *de auxiliis*: CAES. Gall. 5, 1, 6 *Caesar in Illyrico* civitatibus -es imperat (*v. Meusel ad l.*). TAC. hist. 1, 54, 3 auxiliorum -s. COD. Iust. 4, 65, 35, 1 qui sub diversis optionibus foederatorum nomine sunt decorati. *cf. etiam Grosse, Röm. Militärgeschichte 29. 54.* -s alae: CIL III 5091. 5332 PAP. RevPhil. 20, 1896, 47 (*saec. IV*).

g *i. q. fabricensis*: CASSIOD. var. 7, 18, 1 -bus te *armifactorem* et fabris armorum ... praefecimus. 7, 19 ut et -bus praesit ... et artificibus iubere possit armorum.

h *de viris extra copias legitimas in modum -um armatis*: CIC. Verr. II 4, 95 dant sese in fugam istius praeclari imperatoris nocturni -es. Vatin. 33 *Catilina* ducem ... se -bus tuis praebuit. MANIL. 1, 919 restabant profugo servilia -e (*sc. gladiatoribus servisque fugitivis*) bella. LVCAN. 1, 322 ausum ... perrumpere -e leges ... Milonem. *cf. etiam p. 942, 82. 84. al.*

3 *iuncturae verbales selectae*: **a** *nom.*: esse (*cf. p. 944, 31*): CIC. Manil. 28 Planc. 61. *al.* ELEG. in Maecen. 1, 53. VAL. MAX. 3, 8, 7 Cn. Pompei. VLP. dig. 5, 1, 7 si quis, posteaquam in ius vocatus est, -s ... esse coeperit. 11, 7, 31 pr. in armis esse: CAES. civ. 3, 109, 3 LIV. 9, 37, 5. fieri (*cf. l. 35*): CIC. Phil. 7, 24. *al.* CIL III 1078 *illi* -es facti *illis coss.* (1172. 1173. 7754 IX 1609 XII 2602). arma capere: VARRO rust. 2, 4, 2 LIV. 5, 21, 2. *al.* CVRT. 8, 13, 27. *al.* arma expedire: LIV. 30, 32, 1. 44, 33, 4. armari: CAES. civ. 1, 28, 2 BELL. Alex. 45, 3. signa (in)ferre: CAES. Gall. 1, 39, 7 s. laturos. 2, 25, 2 inferre (LIV. 30, 18, 2. 31, 21, 14). signa deponere: LVCAN. 1, 236. merere: LVCIL. 405. 490. *al.* (*cf. p. 803, 56*).

b *acc.*: *imperare, dare sim.*: poscere: CIC. Verr. II 4, 21. imperare: *v. vol. VII 1, 583, 10.* dare: CIC. Verr. II 4, 150. 5, 51 Phil. 7, 23 LIV. 3, 22, 4. *al.* VELL. 2, 111, 1 EVTR. 2, 7, 1. praestare: EVTR. 2, 6, 1. *(con)scribere sim.*: legere: VARRO ling. 5, 87 POMP. Cic. Att. 8, 12^a, 3 LIV. 26, 1, 8. 35, 2, 7 *syn.* scribi. *al.* VAL. MAX. 2, 3, 1 SEN. dial. 10, 20, 4 QVINT. decl. 317 p. 247, 20 IVST. 22, 3, 1. *al.* scribere: CINC. Gell. 16, 4, 2. 3 SALL. Iug. 43, 2. *al.* LIV. 3, 30, 5. *al.* conscribere: *v. vol. IV 374, 7.* (mercede) conducere: LIV. 27, 5, 11 mercede (*al.* CVRT. 4, 13, 31). CVRT. 3, 1, 1. facere (*cf. l. 20*): LEX Vrson. (CIL I^2 594) 62, 28 neve quis eum ... -em facito. -em se dare (*cf. p. 960, 27*): MEN. dig. 49, 16, 2, 1. 49, 16, 4, 4. *(di-)mittere sim.*: dimittere: CIC. Verr. II 5, 100. *al.* CAES. civ. 1, 86, 2. *al.* LIV. 26, 28, 8. *al.* VELL. 1, 15, 1. *al.* mittere: VLP. dig. 3, 2, 2, 2 PAVL. dig. 29, 1, 38, 1. exauctorare: LIV. 32, 1, 5. 36, 40, 13. 40, 40, 15 SVET. Tib. 30. *alia*: centuriare: PLAVT. Curc. 585. LIV. 29, 1, 1 voluntarios -es ordinavit centuriavitque. alere: CIC. Verr. II 5, 80 BRVT. Cic. epist. 11, 10, 5. sustentare: CIC. leg. agr. 1, 21. instruere (*cf.* RHET. Her. 3, 10, 18 instructio -um [CIC. Caecin. 43]): LIV. 31, 26, 4. 42, 64, 4 CVRT. 4, 10, 9. (e)ducere: QVADRIG. hist. 92 exercitu instructo ... -es ducere coepit (NEP. Eum. 3, 5 LIV. 29, 2, 2). LIV. 9, 43, 13 eductis in aciem -bus (27, 13, 8 QVINT. decl. 348 p. 370, 6).

c *dat.* (*cf. p. 944, 66*): CIC. Att. 5, 20, 5 -bus ... praedam concessimus (*sim.* CAES. Gall. 7, 11, 9 donat. *cf. p. 945, 66*). SVET. Nero 7, 2 populo congiarium, -i donativum proposuit. [LIV.] perioch. 4 p. 9, 17 stipendium ex aerario tum primum -bus datum est (*cf. Liv. 4, 59, 11* ut stipendium -s de publico acciperet).

B *sensu latiore i. q. -s non armatus (tantum 'cingulo militiae' sc. civilis insignitus) officialis factus, cohortalis, cohortalinus, apparitor, minister, στρατιώτης (l. 77 et Lyd. mag. 3, 30 p. 117, 20 W.), ταξεώτης* (*opp.* armata militia *p. 958, 30. 963, 30*; -es militantes: GREG. M. epist. 7, 42 p. 490, 15. *cf. etiam p. 956, 50. 60. 962, 27. 963, 59. 965, 51. 968, 59. 970, 80. de re v. Boak, RE s. v.* officium): 1 *de officialibus publicis*: **a** *strictiore sensu*: α *in universum*: LACT. mort. pers. 31, 3 officiorum omnium -es ... singulis adhaerebant (*in exactione maxime rei annonariae*): cui prius satisfieret, incertum, venia non habentibus nulla. MAX. TAVR. hom. 114 p. 520^A dignitatis suae -s. CASSIOD. var. praef. 5. 6, 3, 4 *syn.* officialis. 6, 13, 3 verba tantum diriguntur a praesulibus, a -bus autem postulatur effectus. 6, 13, 4. 7 *syn.* officium. 7, $22^{in.}$ 7, 28, 1. 8, 12, 2. 12, 1, 1 per -es suos intellegitur iudex. β *singula officia*: AMM. 26, 6, 5 Strategium ... ex palatino (*cf. p. 962, 50 et Boak l. c. 2054, 4*) -e senatorem (GENNAD. vir. ill. $13^{extr.}$ *cf.* COD. Theod. 14, 11, 1 agentes in rebus adque palatinos aliosque -es inferioris militiae. NOVELL. Maior. 7, 14 sive praetoriani sit -s officii seu palatinus vel sacri aerarii vel privati). *i. q. officialis vicarii praesidis*: SYMM. rel. 23, 11 p. 298, 16 a -bus vicariae potestatis abducitur. *consularis i. praesidis*: PS. AMBR. epist. 2 (53), 7 p. 744^B Vitalis (*cf. p. 956, 60*) -s consularis, cum fuisset cum Paulino iudice suo Ravennam ingressus. *praefecturae*: PALLAD. hist. mon. I 25 p. 310^A visio ... angelorum habentium -um speciem, quae ad praefecturae officium pertineret (*gr. p. 118, 2 B. στρατιωτῶν τοῦ ὑπάρχου*). *praesidis*: CIL III 14214^{28} -s off(icii) pre⟨sid.⟩ vix. ann. XXV, mil(itavit) ann. unum mes. VIII. *i. q. opinator, exactor militaris annonae*: COD. Theod. 11, 1, 34. 11, 7, 16 = COD. Iust. 10, 19, 7. *i. q. saio*: CASSIOD. var. 1, 7, 2. *i. q. officialis praefecti praetorio* (*cf. l. 70*): CASSIOD. var. 1, 4, 8. *al.* (*v. ind. p. 559^a*). *praefecti urbi*: CASSIOD. var. 6, 6, 7 urbanae praefecturae -s. *comitis patrimonii*: CASSIOD. var. 6, 9, 6. *comitis Romani*: CASSIOD. var. 7, 13, 4. *quaestoris*: CASSIOD. var. 8, 18, 3. *praetoris populi*: NOVELL. Iust. 13, 5 assistebant eis viceni -es et triceni matricarii. *i. q. ministerialis*: LEX Sal. capit. 4 (6), 1 (*'unfreier Ministeriale' Geffcken p. 248*). *huc pertinere videtur*: MART. CAP. 1, 44 -es Iovis (1, 63 Ianus in limine -esque I. ante fores regias consistunt. *cf. 1, 41* I. scriba).

b *latiore sensu de rege extero patriciatus nomine tamquam imperatoris officiali* (*cf. p. 963, 68 et Goelzer, Lat. de St. Avit 554*): ALC. AVIT. epist. 46^A p. 76, 24 apud domnum meum *Sigismundum*, suae quidem gentis regem, sed -em vestrum (SIGISM. Alc. Avit. epist. 93 p. 100, 12 cum gentem nostram videamur regere, non aliud nos quam -es vestros credimus). SIGISM. Alc. Avit. epist. 47 p. 77, 7 praefatus -s vester.

2 *abusive etiam inferiores gradus ecclesiastici -es appellantur* (*cf. p. 963, 3. 964, 17*): CE 1561, 10 (*a. 474*) sedis apostolicae levites ... clarus ... per omnia -s (*cf.* 1374, 1 [*a. 532*] sedis apostolicae primaevis -s ab annis. GREG. M. epist. 1, 39^a p. 54, 1 [*Petro subdiacono*:] tunc vere beati Petri apostoli -s eris, si *eqs.*). ENNOD. epist. 1, 7, 3 p. 16, 10 ecclesiastici -is. opusc. 2, 17 p. 293, 2 Romanae ecclesiae -bus (GREG. M. epist. 1, 40 p. 55, 20 ad eandem vel aliam ecclesiam, quarum pridem -es fuerant. 3, 31 p. 189, 11 -em e. nostrae [*sc. Iohannem subdiaconum Romanum*]. 7, 35 p. 484, 1). GREG. M. epist. 5, 58 p. 370, 2 qui -s numquam extitit, dux religiosorum fieri non pertimescit (9, 218 p. 207, 31 inverecunde religiosi propositi ducatum arripiunt, qui nec esse adhuc -es didicerunt. *sed haec fortasse potius ad l. 67 referas. cf. p. 959, 10*).

II in imag. et transl.: **A** *generatim*: 1 *nude*: PLAVT. Bacch. 941 quae hic sunt scriptae litterae, hoc in equo insunt -es. Capt. 160 multigeneribus opus est tibi -bus: primumdum opus est Pistorensibus *eqs.* 164 iam maritumi omnes -es opus sunt tibi. QVINT. inst. 12, 1, 1 pessime mereamur de rebus humanis, si latroni comparamus haec (*sc. eloquentiae*) arma, non -i. TERT. apol. 2, 8 in ... publicos hostes omnis homo -s est (*cf. p. 943, 16*). PRVD. psych. 5 quo -e pellere culpas mens armata queat. CE 1375, 8 cum tibi subiectis tu quoque -s (*i. defensor, praesidium*) eras. *nota -s fem.*: OV. epist. 11, 48 et rudis ad partus et nova (*cf. p. 941, 5*) -s eram. SEN. dial. 3, 9, 2 utendum illa (*ira*) est non ut duce, sed ut -e. -s *pro adi.* (*cf. p. 942, 13*): PRVD. apoth. 216 semifer ... Scottus ... cane (*cf. p. 967, 64*) -e peior. CE 1362 (= INSCR. christ. Diehl 1070^u), 13 -e legiferum moderatus corde tribunal (*v. Diehl ad l.*).

2 *gen. indicatur, cui (rei) militetur*: VAL. MAX. 8, 7 ext. 5 Carneades ... sapientiae -s (*sim.* CASSIOD. hist. 5, 28 p. 1006^A -es veritatis. *cf. p. 958, 64*). SEN. epist. 120, 12 vir ille perfectus ... civem esse se universi et -em credens. COMM. instr. 2, 1, 40. FAVST. REI. grat. 1, 5 p. 20, 22 partis dexterae -s est. PAVL. PETRIC. Mart. 1, 35 pro -e saecli. DRAC. laud. dei 1, 231 *sol* -s et ipse dei (*cf. p. 959, 53*). BOETH. cons. 4 carm. 1, 12 comitetur. iter gelidi senis (*Saturni*) -s corusci sideris (*sc. Martis*). ENNOD. dict. 13, 1 p. 464, 19 litterarum -s. *nota -s fem.*: OV. met. 2, 415 -s erat Phoebes (*utpote venatrix*). TERT. resurr. 9 p. 38, 2 *carnem* molitionis suae (*dei*) reginam, ... testimonii sui -em. AMBR. virg. 1, 10, 60 *virgines* indefessae -es caritatis.

B *speciatim*: 1 *amatorie* (*ubique de amante praeter l. 53. cf. p. 958, 43. 967, 35*): TIB. 1, 1, 75 hic ego dux (*cf. p. 942, 37*) -sque bonus. OV. am. 1, 2, 37 Blanditiae comites tibi (*Cupidini*) erunt Errorque Furorque: ... his tu -bus superas hominesque deosque. 2, 9, 3 Cupido, ... quid me, qui -s numquam tua signa reliqui, laedis? ars 1, 36 qui nova nunc primum -s in arma venis. 3, 565 ille vetus (*cf. p. 941, 3*) -s ... sapienter amabit. Pont. 3, 3, 82 o castris -s amice meis (*sc. Amoris*). PETRON. 130, 5 paratus -s arma non habui. APVL. met. 9, 20 prima stipendia Veneri militabant nudi -es.

2 *de calculo in ludo latrunculorum*: OV. ars 2, 208. trist. 2, 477 discolor. LAVS Pis. 193 vitreo. 206. 207. MART. 14, 18, 2 gemmeus iste tibi -s et hostis erit.

3 *in mysteriis Mithrae i. q. tertius gradus mystarum* (*cf. Dieterich, Kl. Schr. 506 sq.*): TERT. praescr. 40, 4 *diabolus* signat illic in frontibus -es suos. coron. 15, 1. 19. 24 Mithrae -s. HIER. epist. 107, 2, 2 simulacra, quibus corax ... -s leo ... initiantur. CIL XIII 7570^d deo in⟨victo⟩ -s pius (7571).

4 *apud Christianos* (*usus ducitur a* VVLG. II Tim. 2, 3 labora sicut bonus -s [στρατιώτης] Christi Iesu. *cf. p. 955, 38. 958, 75. 962, 12. 967, 42 et A. Harnack, Mission u. Ausbreitung d. Christentums 1924, I p. 428 sqq. et Militia Christi 1905 passim*): **a** *de martyribus et confessoribus*: MIN. FEL. 37, 3 dei -s nec in dolore deseritur nec morte finitur (CYPR. Fort. 13 p. 347, 13 si talem persecutio invenerit d. -em. epist. 10, 2 p. 491, 21. 37, 1 p. 576, 6. 39, 3 p. 583, 8 spiritales d. -es. *al.* NEMES. Cypr. epist. 77, 2 p. 834, 19 PRVD. perist. 5, 117). TERT. fug. 10, 1 bonum -em Christo imperatori suo praestat, qui tam plene ab apostolo armatus tuba persecutionis audita diem deserit persecutionis! CYPR. laps. 2 p. 237, 17 -um Christi cors (Fort. praef. 1 p. 317, 6 epist. 10, 1 p. 490, 16. 15, 1 p. 513, 10. 39, 2 p. 582, 10 inter C. -es antesignanus. *al.* LACT. mort. pers. 16, 9 GAVDENT. serm. 17, 19 PS. HIL. libell. $14^{in.}$ RVFIN. hist. 6, 1 [*gr. ἀθλητῶν*]. *al.*). epist. 28, 2 p. 547, 3 bonorum -um. 38, 1 p. 580, 9 fortissimus -s. 55, 4 p. 625, 21. 80, 2 p. 840, 19 dei et Christi -es. HYMN. Ambros. I 8, 7 caelestis aulae -es. **b** *de lapsis paenitentibus*: CYPR. laps. 36 p. 264, 4. 57, 5 p. 655, 10 colligere intra castra -es Christi. **c** *de*

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

monachis (*cf. p. 959, 12. 967, 53*): Rvfin. hist. mon. 1 p. 399C -em Christi (Svlp. Sev. Mart. 4, 3 dial. 2, 11, 2 Cassian. inst. 1, 11, 1. 2, 1 Cassiod. inst. 1 praef. 3. 1, 21, 2. 1, 30, 5 Caes. Arel. reg. mon. 19). Oros. hist. 7, 33, 3 -es dei. d *de infantibus Herodianis*: Ps. Avg. serm. ed. Mai 109, 3 quare neglexit *Christus* -es innocentiae suae? ... non despexit suos -es, sed provexit. e *in universum*: Tert. coron. 1 l. 4 dei -s (12 l. 35 -s ac servus ... duorum, d. et Caesaris. Cypr. epist. 74, 9 p. 806, 20. Rvfin. Orig. in num. 25, 3 p. 236, 15 'vanitas', quam d. -s superare debet. *al.*). Cypr. Fort. praef. 2 p. 318, 2 Christi (*al.* Comm. instr. 2, 12 tit. *al.* Hier. epist. 52, 13, 1. Rvfin. Orig. princ. 3, 2, 5 p. 253, 1 athletis vel -bus C. Orig. in Ios. 15, 1 p. 381, 23. CE 692 [= Inscr. christ. Diehl 1041; *a. 476*], 2 Ticianus vates Christi doctrina peritus, emeritus -s. *al.*). epist. 57, 4 p. 654, 4 tam bonus -s (Comm. instr. 2, 12, 6). *al.* Comm. instr. 2, 11, 9 errare noli diu -s per spelaea ferarum. *al.* Ivvenc. 2, 619. Avg. conf. 10, 31, 45 -s castrorum caelestium. Leo M. serm. 89, 2 p. 445A ecclesiasticus. Ven. Fort. carm. 2, 9, 43 -s ad arma celer.

***stilistica*:** 1 *sing. collect.* (*cf.* Avg. civ. 16, 4 p. 130, 14 D. dicitur -s et intelleguntur milia -um [*sim.* gen. ad litt. 5, 10 p. 154, 20]. *rarus est gen.* [*cf. Löfstedt, Synt.* I^2 *24. Svennung, Unters. Pallad. 170*]: Hirt. *v. l. 39.* Bell. Afr. *v. p. 942, 62.* Eleg. in Maecen. *v. p. 946, 12.* Ov. *v. l. 76.* Liv. *v. l. 67. p. 940, 7. 946, 13.* Cvrt. *v. p. 940, 8.* Tac. *v. l. 33. 49. 57. 73 sq.* Vopisc. *v. p. 941, 83.* Amm. 14, 10, 7 [*p. 940, 79*]. 15, 41, 1 cum -is parte [16, 11, 44]. 19, 11, 2. 28, 2, 2. Clavd. *v. l. 78*): a *generalis sive repraesentativus* (*cf. Löfstedt, Synt.* I^2 *12*): Enn. ann. 269 spernitur orator bonus, horridus -s amatur. Varro Men. 479. Caes. Gall. 7, 52, 4 *v. p. 940, 2.* Hor. sat. 1, 1, 5 'o fortunati mercatores!' gravis annis -s ait. 1, 1, 29 caupo, -s nautaeque (Liv. 22, 19, 10 nautarum ... -s). carm. 2, 13, 17 navita ..., -s (Prop. 3, 11, 6). Prop. 2, 1, 44 navita ... arator ... -s ... pastor. 2, 25, 5. Ov. am. 1, 9, 15 vel -s vel amans. Liv. *et* Cvrt. *v. p. 940, 5. 7. 8.* Tac. hist. 3, 17, 1 nullum ... constantis ducis (*cf. p. 942, 37*) aut fortis -is officium omisit. 3, 84, 2 proprium esse -is decus in castris. Tert. *v. p. 940, 10. al.* b *individualis* (*usus apud* Liv. Tac. Amm. *frequentissimus*): α *spectantur magis complures singuli* -es: Varro ling. 5, 181 quibus attributa erat pecunia, ut -i reddant. Caes. Gall. 6, 34, 8 ut potius ... Gallorum vita quam legionarius -s periclitetur. civ. 1, 67, 3. 2, 15, 3. Hirt. Gall. 8, 37, 1 sine ullo -is vulnere. Bell. Afr. 72, 4 quo ... -s noster speciem ... bestiae (*sc. elephantorum*) cognosceret. Sall. Iug. 45, 2 ne -s gregarius ... servom ... haberet; ... ut ... -s cibum ... portaret (Liv. 3, 23, 3). *al.* Verg. Aen. 9, 159. *al.* Hor. epod. 9, 13 carm. 3, 5, 5. 26. Liv. 3, 27, 4 quibus aetas ... gravior esset, vicino -i ... cibaria coquere iussit. 3, 62, 2 ubi haec fremere -em ... sensit. 6, 3, 5 arma secum -em ferre iubet. 7, 24, 4 'quid stas, -s?' (7, 26, 7 'hunc imitare, -s!'). 7, 37, 8 ut -em in vallo vidit. 21, 60, 9 -em ... eius ... exercitus. 22, 19, 4 delecto -e. 24, 37, 4 nec ... loco suo -s abscedebat. *al.* Plin. nat. 9, 15 lanceas congerente -e (*in orcam*). *al.* *nota gen.* (*cf. supra l. 20*): Tac. ann. 1, 26, 3 -is commoda. 14, 33, 1 infrequentia -is. β *spectatur magis certa pars exercitus*: Verg. Aen. 2, 20 cavernas ... -e complent (2, 495). Liv. 2, 47, 6 ad omnes portas -e opposito. 9, 39, 8 ab ultimis ... subsidiis cietur -s. Sen. dial. 3, 2, 3 plebem inmisso -e contrucidatam. Cvrt. 5, 1, 41 mercennarius -s ad IIII milia ... cum trecentis octoginta equitibus. Peregr. Aeth. 7, 4 castrum ... habens praepositum cum -e. 19, 1 et -s ibi sedet cum tribuno suo. Greg. M. epist. 2, 45 p. 145, 4 -s de Romana urbe tultus est. *nota gen.*: Tac. ann. 3, 74, 2 pars ... -is R. 15, 46, 1 praesidio -is. γ *spectatur magis totus exercitus*: Qvadrig. hist. 11 agrum Campanum, quod ... per -em licebat, exspoliabantur. Arrvnt. hist. 6 praeter -em et necessarios nautarum. Cic. epist. 2, 13, 3 cum ... -em ... conlocassem. Bell. Afr. 47, 3 ut praeter ipsum -em ... *nihil* in naves imponi pateretur. 70, 2 vim hostium ... per legionarium -em ... sustinebat. 71, 2 gravis armaturae -s. 80, 4 -e ab opere deducto. Bell. Alex. 4, 2 largitionem in -em auget. Verg. Aen. 3, 400 obsedit -e campos. Hor. *v. p. 941, 73.* Tib. 2, 5, 118 -s 'io ... triumphe' canet. Liv. 2, 25, 3 -em avidum certaminis. 2, 44, 10 Romanum -em (*al.*). 2, 60, 2 praeda ... -i data est (*sim. fere* 30ies. *nota gen.* [*cf. l. 20*]: 4, 49, 9 praedam -is fore. 9, 37, 10. 10, 17, 10. 32, 13, 6). 2, 65, 2 -s aegre teneri. 3, 28, 3 iussa -s exsequitur. 3, 42, 7 in castris -em habere. 5, 18, 10 aegre ... retentus a fuga est. 7, 26, 7 laetum -em victoria. 8, 29, 12 incruento -e suo. 9, 32, 4 ut prandeat -s. 21, 53, 9 dum tiro hostium -s esset. *al.* Sen. epist. 56, 9 imperatores cum male parere -em vident. *de* Tac. *v. Gerber-Greef.* Iord. Get. 143. 145. *al.* *nota gen.* (*cf. l. 20*): Tac. hist. 1, 69 -is animum. 4, 1, 3 Othoniani ... -is ... petulantia. 4, 19, 3. 4, 46, 3 ann. 11, 9, 1. c *accedunt adi. numeralia*: Hor. carm. 1, 15, 6 *Helenam* multo repetet Graecia -e. Ov. epist. 15, 366 innumeri -is (Pont. 1, 8, 18 i. -e). Anth. 483, 5 milleno -e. 862, 3 parvo cum -e. Clavd. 5, 299 tanto munitum -e (15, 299 tanti -is). carm. min. 25, 91 quanto ... -e. d *variis modis coniungitur c. aliis sing. aut c. plur.*: α *accedunt plur.*: Bell. Afr. 15, 1 *v. p. 942, 62.* 71, 2 et equites ... et legionarium -em. Hor. sat. 1, 1, 29 *v. supra l. 28.* carm. 4, 14, 10 -e ... tuo ... Genaunos ... deiecit (Liv. 2, 6, 11 Veientes vinci ab R. -e adsueti. 7, 12, 10 Galli ..., R. -s). Liv. 9, 43, 16 Marcianus -s ... et hostes. 10, 40, 3 dux -um, -s ducis ardorem spectabat. 21, 50, 3 sociis navalibus ... -e (22, 11, 7 -e ac n. s. 23, 21, 2 -i ac n. s.). 23, 43, 3 -em ... hostīs (28, 19, 16 hostibus ... -s). 27, 48, 10 Hispani, vetus -s (Tac. hist. 5, 1, 2 ann. 2, 45, 1. *cf.* Liv. 28, 2, 12 Celtiberi, novus -s [30, 8, 7]. Cvrt. 6, 6, 35 duo milia et sescenti, peregrinus -s. Tac. ann. 15, 26, 1). 35, 1, 6 recenti -e adversus fessos ... concurrerat. 39, 31, 2 Hispanis ... -e R. 45, 39, 18 vetus -s adulescentibus -bus. *al.* β *accedunt sing.*: Hor. carm. 2, 13, 17 *v. p. 945, 29.* Tib. 1, 7, 4 forti -e victus Atax. Paneg. in Mess. 108 Iapydiae -s, ... Pannonius. Liv. 7, 24, 2 -em ... hostem (9, 31, 11. 10, 28, 5. 10, 44, 8. 34, 60, 3. 36, 38, 2. 39, 30, 8). 21, 59, 5 Romanus nequiquam fatigato -e ... signum receptui dedit. 36, 45, 3 cum -e ac remige. γ *sing.* -s *pendet a plur.*: Eleg. in Maecen. 1, 47 -is Eoi fugientis terga. Liv. 6, 7, 1 animos -is R.

2 *abl. instr.*: Caes. Gall. 1, 8, 1 ea legione, quam secum habebat, -busque, qui ex provincia convenerant, ... murum ... perducit. Tib. 1, 7, 4 *v. l. 8.* Hor. *v. p. 945, 82.* Ov. epist. 6, 54 Capitol. Gord. 26, 3 Lact. mort. pers. 29, 4 Prvd. psych. 5 (*v. p. 944, 31*).

comp. et deriv.: commiles. ?admilitius. militaris, militarius. militia. militianus. milito -are. (milito -onis *v. p. 971, 11*).

mīlēsion *v. Onom.* · **mīlex** *v. s.* miles (*p. 939, 47*). *Bulhart.* **mīlia** *v. s.* mille.

miliāceus (-ius), -a, -um. *a* 1. milium. [*dub.*: Gloss. III 541, 29 *v. s.* myrsinus.] *i. q. ex milio factus*: Pavl. Fest. p. 83, 12 puls -ia ex melle. Gloss.L IV Ps. Plac. A 68 aceris (*'an* ⟨acus⟩ a.?' *Linds.*) palea -ea.

miliacus, -a, -um. *a* 1. milium. *f. pro subst.* miliaca (*sc. avis; cf. etiam l. 61*): Cael. Avr. chron. 1, 1, 27 nunc turdos, nunc ficedulas sive quas -as appellant. *Wuhrmann.*

mīliāre, -is *n. v. p. 947, 69.*

mīliārēnsis, -e *et* **mīliārēnsius** (mīliārisius), -a, -um (*l. 40. 45. 56*). *a* mille. *de orig. v. l. 44. 48.* *abl. sing. in* -e: *l. 36.* *receptum est in serm. graec.* (*cf. Zilliacus, Z. Kampf d. Weltspr. im oström. Reich, Helsingfors 1935 p. 194. Psaltes, Gramm. d. byz. Chron. p. 16. 185*): *l. 40. 45 sqq.* *i. q. mille res habens*: Vopisc. Aurelian. 49, 2 -em ... porticum in hortis Sallusti ornavit (*i. mille passuum. cf. p. 947, 31*). CIL V 898, 2 militavit in cohorte Claud. -e (*i. mille militum. cf. p. 947, 42*). *neutr. pro subst. i. q. nummus argenteus quidam, quos mille libra auri habet* (*cf. Marquardt, Staatsverw.* II^2 *32. 44. 46 sq. Hultsch, Metrol. 330 sq. 341 sqq. 348. Regling, RE XV 1661*): Epiphan. Metrol. I 266, 21 *τὸ δὲ ἀργυροῦν τοῦτό ἐστιν, ὃ οἱ Ῥωμαῖοι -ίσιον καλοῦσιν, ὃ ἑρμηνεύεται στρατιωτικὸν δόμα* (Epiphan. de mensur. 39 de argenteis, de nummis, de -bus. ... argentea vero sunt, quae militarensia vocant, a militibus, quorum sunt munera, derivando. nam corrupto postea nomine -a dici coepere, quae prius militarensia vocabantur). Metrol. I 307, 18. 19. 20 *-ίσιον τὸ χιλιοστὸν τῆς τοῦ χρυσοῦ λίτρας. ibid. -ήσια bis.* Lyd. mens. 4, 9 *Scipio δι' ἔνδειαν χρυσίου τοῖς στρατιώταις τὰ -ίσια κατασκευάσας ἐπιδέδωκεν. ibid. -ίσια ἀπὸ τῆς μιλιτίας ... ὠνομάσθησαν. ὁ δὲ Δάρδανος ... χιλίων ὀβολῶν λέγει πάλαι γενέσθαι τὸ -ίσιον καὶ ἀπὸ τῆς χιλιάδος τῶν ὀβολῶν οὕτως ὀνομασθῆναι.* Not. dign. or. 13, 30 = occ. 11, 96 scrinii a -bus (Cod. Iust. 12, 23, 7, 12 *a. 384* [ad militem *codd.*]. *cf. Hultsch, Metrol. 330. Regling, RE XV 1662, 63*). *in sparsionibus* (*cf. A. Marcicq, Byzantion 30, 1950, 317 sqq., qui suspicatur errorem vetustum pro* miliaria [*notione p. 948, 69 allata*]): Novell. Iust. 105, 2, 1 p. 503, 37 hoc (*sc. argentum*) sinimus eos *consules in processionibus* spargere ⟨in his⟩ quae vocantur -isia (*μιλλιαρησίοις L, μιλιαρισ- M*) et in melis et in caucis. 105, 2, 3 p. 505, 23 non ... aurum spargere aut vasa maiora sed in -sis (*V*, militanensis *T1*, militarensis *R1*) ... facere donationem (*gr. ut supra*). *Bulhart.*

miliāria, -ae *f.* *a* 1. milium. [*port.* milheira. *M.-L.*].

1 *i. q. avicularum genus* (*cf. etiam l. 26*): Varro ling. 5, 76 -ae a cibo, quod ... milio fiunt pingues. rust. 3, 5, 2 -ae ac coturnices.

2 *i. q. herbarum genus*: Plin. nat. 1, 22, 78. 22, 161 -a appellatur herba, quae necat milium. *Wuhrmann.*

***mīliārius** (mīll-), -a, -um. *a* mille. *scribitur in codd. fere ubique per unam* l; *per duas editur in edd. vetustioribus, in codd. traditur*: Sen. epist. 110, 12 *BQ.* Tert. anim. 30, 5 p. 350, 21 *A.* Cassiod. var. 6, 15, 2 Cod. Iust. 1, 14, 12, 5 Greg. M. epist. 4, 30 p. 265, 20 (-l- *R1*). *in titulis* (*v. et p. 947, 8. 11*): Fast. ann. Iul. Praen. Apr. 25 (CIL I^2 p. 236) mIlliarium. Amit. Iun. 24 (CIL I^2 p. 243). Inscr. Graec. Rom. Cagnat I 1056 (= Dessau 9370; *a. 11*). CIL VI 1256 (= Dessau 218; *a. 53*). Const. veteran. (CIL XVI) 31 int. *et* extr. 10 (*a. 85*). *al.* CIL VI 3720 (= Dessau 1418; *c. a. 100*). 31032 (*aet. Trai.*) mIlliari⟨ae⟩. XI 5669 (*aet. Trai.*). Inscr. Dacia 7/8 (1937/40) p. 330 (*a. 106*). *al.* *contra scrib. in titulis per unam* l (*v. etiam l. 82. p. 947, 7. 67*): Inscr. mill. Popil. (CIL I^2 638) 2. Inscr. JRS 29, 1939 p. 28—31 (*a. 88*). Const. veteran. (CIL XVI) 69 int. 13 *cohors* I Nervia ... -a. CIL VI 3255 ex ala Flavia ... -a (VIII 23068 = Dessau 9012. XIV 2287, 6. *al.*). VIII 14683 (= Dessau 6824; *a. 185*). III 205 (*a. 198*). 5735 (*a. 214*). VIII 10374 (*aet. Aurelian.*). XII 5494 (= Dessau 806; *a. 435*). *al.* i *longa* (*cf. l. 70. 73*): CIL II 2213 III 5211 (= Dessau 1362). miiar- (*cf. Svennung, Beitr. z. lat. Lautl. 13*): *v. p. 949, 33.* nil-: CIL VIII 10330. *notatur*: m: Const. veteran. (CIL XVI) 70 extr. 8 *cohors* (CIL III 13704 [= Dessau 9009]. 14216[25]. 15197). CIL VI 29784 (= Dessau 6007) a m(iliario) XX

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(VIII 22370. 22628). mi: CIL VI 10048, 10 (= Dessau 5287) *v. l. 36.* mil: DECRET. de via Caecil. (CIL I² 808 = Dessau 5799) 3. 7. 12 CIL III 1627, 9. 14700 V 5266, 4 (= Dessau 2725). EPIST. prox. tabul. (CIL VI 10233) 10 CIL VII 635. 640. 937. 1071 VIII 10359, 13. 22427 (= Dessau 5853). 22429. 22438. 22473 sqq. XIV 2252. *al.* VIB. SEQ. geogr. p. 146, 3. mill (*pro plur.*): LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (CIL XIV 2112) 1, 30 CIL VIII 22446. miliar: CIL II 2213 III 5211—5213 (= Dessau 1362). 5331 (= Dessau 2734). milliar: CIL XI 5669 (= Dessau 2728). LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (CIL XIV 2112) 1, 26. ∞ (*cf. s. v.* mille): CONST. veteran. (CIL XVI) 42 int. 6. 46 int. 8. 11. 49 int. 7. 69 extr. 8. 10. 11 (int.: milliaria). *al.* CIL III 99 (= Dessau 2771). 839 (= Dessau 2598). 1979 (*a. 170*). 11918 (= Dessau 9152). *al.* VII 882. 954. 1003. *al.* VIII 21029. 21568ᵃ XIII 7395. *al.* ∞̄: CONST. veteran. (CIL XVI) 56 int. 6 CIL III 6374, 5 (*a. 170*). 14485ᵃ VII 879 (= Dessau 2554). 1063. ⊗: CIL III 14211⁹. ∼: CONST. veteran. (CIL XVI) 61 int. 6. 7. 82 int. 4. 5. 6. 87 extr. 7. 96 extr. 6. 97 extr. 8. 99 extr. 9. 104 extr. 6. 9. *al.* ≂: *ibid.* 55 int. 8. 12. ⋈: CIL VII 1031 (= Dessau 2557). VIII 21568ᵇ (= Dessau 9227) eq. al. ∞ . . . eq. ale ⊳⊲. *inde a* CATONE *p. 948, 65.* *in sermone gr. l. 61 sqq. 74. p. 948, 77 sq.*

[*in codd. pro* -us *trad.* militarius: VARRO ling. 9, 85 *v. l. 25.* VEG. mil. 2, 6 p. 39, 15. *dub.* (*cf. et p. 946, 53*): PLIN. epist. 7, 31, 2 alae -ae (*edd. plurr. post Ald.*, militaris *vel* militariae *codd.*). INSCR. NSc. 1890 p. 342 auxiliariorum mill. equitum.]

fere i. q. mille vel milia (*millena: l. 29. cf.* millenarius) *in se habens*: VARRO ling. 9, 85 in -rīs (*L. Spengel,* militaris *F*) *numeris.* 9, 87 sex decuriae *numerorum* . . ., tres -ae (*sc. 1.000—9.000, 10.000—90.000, 100.000—900.000*), tres minores (*sc. 1—9, 10—99, 100—999*). rust. 2, 10, 11 greges . . ., quos -os faciunt quidam. 3, 1, 6 clivus (*i. mille passus longus. cf.* VITR. 10, 9, 8 *machina* indicabit -a [*i. millenaria*] spatia navigationis. SVET. Nero 31, 1 *domus aureae fuit* tanta laxitas, ut porticus triplices -as haberet [*v. et p. 948, 78 et cf. p. 946, 35*]). SEN. epist. 110, 12 apros (*i. mille librarum. cf.* PLIN. nat. 17, 93 in Africa . . . -as vocari multas *oleas* . . . a pondere olei, quod ferant annuo proventu). TERT. anim. 30, 5 p. 350, 21 tempori (*sc. mille annorum. cf.* 31, 3 p. 351, 12 aevi). CIL VI 975 reg. XIII (= Dessau 6073) vico laci -i. 10048, 10 (= Dessau 5287) bigas mi(liarias) vicit III (*i. quae praemia meruerunt sestertium millenorum [cf. Friedländer, Sittengesch. IV⁹ 190]. aliter* l. 18 tres agitatores -os *i. qui miliens vicerunt* [*item* l. 23. *cf. et ibid. l. 11* equos centenarios . . . et ducenarios *et Friedländer, Sittengesch. II⁹ 27. IV⁹ 186 sqq. K. Schneider, RE XV 1663*]). INSCR. numm. Cohen V² p. 146 n. 25 (*a. 247*) -um saeculum (*i. in quod annus p. u. c. millesimus incidit. cf.* p. 163 n. 26). *saepissime de cohorte et ala mille milites habente* (*cf. l. 53 et CE 427, 2* ille ego . . . inter mille viros fortis primusque Batavos: *sc. fuerat miles cohortis Batavorum -ae. de re cf. Grosse, Röm. Militärgesch. 45. 47. v. etiam l. 23 et p. 946, 36*): ala: HYG. mun. castr. 15 a. -ae vel quingenariae. 16. NOT. dign. or. 34, 36 prima. 37, 25 nona. INSCR. JRS 29, 1939 p. 28—31 (*Nicopolis a. 88*) I -a. CONST. veteran. (CIL XVI) 35, 9 (*a. 88*) I -a. CIL III 15197 (= Dessau 9140; *ante a. 96*) eqes alae I F(laviae) D(omitianae) Brit. m. VI 3720 (= Dessau 1418; *c. a. 100*) Flaviae (31032; *aet. Trai. al.*). III 5211 (= Dessau 1362; *c. a. 150*) Britannicae. *al. saepe. inde nomen proprium* Alamiliarensis. cohors: HYG. mun. castr. 25 c. equitatae -ae vel quingenariae. 26 c. equitata -a. VEG. mil. 2, 6 p. 39, 15 prima cohors . . . habet pedites mille centum quinque . . . et appellatur c. -a . . .; secunda cohors habet pedites DLV . . . et appellatur cohors quingentaria. p. 40, 15. 2, 12 p. 45, 18. NOT. dign. or. 37, 31 prima. CONST. veteran. (CIL XVI) 31, 10 (*a. 85*) I Britannica -a et I Brittonum -a. *al.* CIL II 2213 (*s. I^ex.*) c. II Hisp. -ae equit. INSCR. Dacia 7/8 (1937/40) p. 330 (*a. 106*). CIL III 1979 (*a. 170*). 6374, 5 (*a. 170*). 8162 (= Dessau 2606; *s. II*). 8655 (= Dessau 2616; *a. 170*). *al. saepe.* vexillatio: CIL X 5829, 9 (= Dessau 2726). *receptum est in serm. graec.*: CIG 4488 (= Dessau 8869; *a. 169*) εἴλης Ἡρακλιαν⟨ῆς μειλι⟩αρέας. 3132 σπεῖρα μειλιαρία (INSCR. Waddington III 132). INSCR. Graec. Rom. Cagnat I 1462, 3 ⟨χώρτης μ⟩ειλιαρίας (III 1168 χώρτ. μιλι.). *vertitur in serm. graec.*: *INSCR. Dessau 8863* (*aet. Trai.*) σπείρης α' χειλιάνδρου (*8868*).

neutr. pro subst. ***mīliārium**, -ī. *de scriptura et notis v. p. 946, 65 sqq.* *forma* mīliārius (*sc. lapis*): INSCR. mill. Popil. *v. l. 82.* INSCR. RevA. VI 10, 1937 p. 338 n. 45 (*imp. Maximin.*). ISID. orig. 15, 15, 6. *cf. etiam p. 949, 46.* *forma* mīliāre (*e plur. -a derivata*): ITIN. Burdig. p. 564, 4 *VS* (-em *P*). AVELL. p. 55, 5 -e *ed. Baronius.* CAES. AREL. *v. p. 949, 9.* MYTHOGR. 1, 192 p. 58, 35 tertiam partem -is. PASS. Secund. Theb. 9^extr. Act. sanct. Aug. V 797ᴮ. NOT. Tir. 91, 33 *post* leuga. *de notione v. l. 80 et p. 948, 69.* *gr. respondet* σημεῖον (*p. 949, 6. 15. 17*). *in gr. receptum* (*cf. p. 948, 77*: INSCR. Graec. Rom. Cagnat IV 1482ᶜ. 1483 PAP. Lond. 1905 (*s. V/VI*). [*not. A 2 et B 2: it.* migliaio, *prov.* melier, *hisp.* mijero. *not. A 2: francog.* millier, *port.* milheiro. *not. A 1: raet.* (*Engadin*) mügler '*trabs.*' *W.*] [*in parte codd. pro* -a *est* milia: *v. p. 949, 8 sq.*]

A *proprie*: **1** *i. q. lapis, quo in viis publicis milleni passus indicantur* (*cf. Schneider, RE Suppl. VI 395 sqq.* GLOSS. μιλιάριον): **a** *de -is ponendis, restituendis sim.* (*cf. Hultsch, Metrol. 81. Daremb.-S. s. v. p. 1897*): INSCR. mill. Popil. (CIL I² 638) 2 in ea via ponteis omneis, -os tabelariosque poseivi (*sc. lapides* [-os *solum numerum milium passuum habentes,* tabellarios *etiam aliam inscriptionem habentes dici putat Hirschfeld, Kl. Schr. 708. aliter Schneider l. c. p. 400, 25*]. CIL VIII 22619 sqq. XII 5494 INSCR. RevA. V 28, 1928 p. 370 n. 68). CIL III 205 (*a. 198*) vias et -a . . . renovaverunt (INSCR. RevA. V 32, 1930 p. 381 n. 141 vias et -a . . . renovavit). 5735 (*a. 214*) restitui iusserunt (14110, 12 VIII 1036 [= Dessau 5851]. 10374 [= Dessau 5855]. *al.* INSCR. NSc. 1928 p. 129 INSCR. RevA. V 30, 1929 p. 400 n. 136). VIII 10359, 13 constituit (22370. 22628 XIII 4549). 22427 (= Dessau 5853; *a. 220*) innovavit (22429. 22438 sq. *al.*). CIL III 7612 -a nova et vias et pont. (*cf. p. 947, 82*). XIV 2252 mil. et sedilia Iunoni dat. CIL VIII 10330 -um I.

b -um aureum (*cf. Viedebantt, RE Suppl. IV 499*): PLIN. nat. 3, 66 mensura currente a -o in capite Romani fori statuto (*cf.* MACER dig. 50, 16, 154 mille passus non a -o urbis, sed a continentibus aedificiis numerandi sunt). TAC. hist. 1, 27, 2 ad -um aureum sub aedem Saturni pergit (SVET. Otho 6, 2 in foro sub aede Saturni ad -um a. CVRIOS. *et* REG. urb. p. 85, 2 N. *cf.* NOT. urb. Const. 5, 2. 6).

c *-o comparantur homines inertes*: AVG. serm. 101, 6, 8 salutaris et taces. sic -o similis eris iter ostendenti. 199, 1, 2. 351, 4, 11 CAES. AREL. serm. 195, 3 p. 749, 2. *inde i. q. lapis, saxum*: PS. THEOD. PRISC. add. p. 278, 14 lapillum de -o excute.

d *iuncturae*: *c.* ad (*cf. l. 41*): DECRET. de via Caecil. (CIL I² 808 = Dessau 5799; *aet. Sull.*) 3. 12. CIC. Brut. 54 cum . . . ad tertium -um consedisset. Att. 8, 9, 2 BELL. Hisp. 32, 7 FAST. ann. Iul. Praen. Apr. 25 (CIL I² p. 236). Amit. Iun. 24 (*ibid.* p. 243). FEST. p. 242b 34 VAL. MAX. 1, 8, 4 PETRON. 62, 2. *al.* *c.* ab: DECRET. de via Caecil. (*l. c.*) 7. 12. CIC. Att. 8, 5, 1 a tertio -o. FEST. p. 250b 5 FRONTIN. aq. 3 p. 2, 12. *al.* CIL X 1064 (= Dessau 5382) viam a -o ad cisiarios . . . munierunt. *al.* *c.* ultra: FEST. p. 318b 22 PAVL. dig. 27, 1, 42 LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (CIL XIV 2112) 1, 26. *c.* intra (*cf. l. 38. 51 sq.*): VELL. 2, 27, 2 tertium. FRONTIN. aq. 19 p. 12, 12. 21. VLP. dig. 1, 12, 1, 4 centesimum (coll. Mos. 14, 3, 2). frg. Vat. 147 ducentesimum (*opp.* ultra d. lapidem). *c.* circa: SVET. Nero 48, 1. *c.* in (*cf. l. 46. 49*): ITIN. Burdig. p. 585, 8 PEREGR. Aeth. 18, 2 HIER. in Ier. 1, 1, 4 tract. p. 400, 28 EPIST. Orcist. (CIL III 7000) 2, 33 CIL V 216, 6. *c.* inter: FRONTIN. aq. 5 p. 3, 23 i. -um septimum et octavum. EPIST. donat. Iren. (CIL VI 10247) 2 DONATIO Monim. (CIL VI 10231) 2 EPIST. prox. tabul. (CIL VI 10233) 10 i. -um I et II. *cf.* LEX colleg. Aesc. et Hyg. (CIL VI 10234) 4 intra -um I et II. *abl.* (*cf. l. 43. 48. 55*): FRONTIN. aq. 6 p. 5, 1 concipitur Anio vetus . . . vicesimo -o. 11 p. 9, 2 SPART. Did. 8, 10 PEREGR. Aeth. 10, 8. *al.* *indicatur locus, unde -a numerantur, per* ab (*cf. p. 949, 23*): FRONTIN. aq. 9 p. 7, 6 ad -um ab urbe duodecimum (69 p. 26, 27 ⟨ad⟩ sextum ab urbe -um. 72 p. 28, 2. VIB. SEQ. geogr. p. 146, 3 ad mil. XIIII a Roma). PEREGR. Aeth. 7, 8 a terra Iesse -o iam sexto decimo (21, 1. 29, 3 EVTR. 1, 4. 1, 5. 2, 12, 1. *al.* RVF. FEST. 22 HIER. in Ion. prol. p. 1119ᴬ AVELL. p. 619, 5. *al.*). PORPH. Hor. sat. 1, 5, 45 citra sextum decimum -um a Capua. EVTR. 1, 8, 1 in octavo decimo -o ab urbe (2, 8, 1 AMM. 31, 5, 9). *al.* *per* de (*cf. p. 949, 33*): PEREGR. Aeth. 12, 7 de Segor forsitan sexto -o ipse locus ⟨est⟩. 19, 9. *per* hinc: PEREGR. Aeth. 20, 11 in sexto -o est hinc locus ipse. *per gen.* (*cf. p. 949, 15 et Svennung, Unters. Pallad. 239. Oros. 9 sq.*): GAIVS inst. 1, 27 intra centesimum urbis Romae -um ([COD. Theod. 2, 16, 2]. 4, 104 i. primum [INTERPR. Gai 97. 98. 104. VLP. dig. 28, 5, 4, 1 a p. -o Alexandriae]. 4, 105 extra [INTERPR. Gai 103]. PROSP. chron. I p. 414, 472 ad quartum urbis -um). COD. Iust. 1, 2, 22, 1 septimo -o huius . . . civitatis (1, 14, 12, 5). **e** *num. ordinalia sine voce q. e. -um ponuntur (cf. p. 949, 35) ex. gr.*: PROB. Verg. georg. 3, 146 ad sextum a primis tabernis. CASSIOD. var. 6, 4, 5. 6, 15, 2 intra quadragesimum sacratissimae urbis. *cf. etiam p. 410, 76.*

2 *i. q. numerus mille* (*cf. s. v.* millenarius): VICTORIN. POETOV. fabr. mund. 6 p. 6, 9 septimo -o annorum (AVG. civ. 20, 7 p. 420, 28 D. sexto a. -o). p. 6, 14 illud sabbatum est septimum -um, in quo Christus cum electis suis regnaturus est. PS. HIER. in Luc. p. 568ᴮ in sexto -o mundi. AVG. civ. 20, 7 p. 420, 32 D. -i . . . novissimam partem.

B *meton.*: **1** *a similitudine formae cum lapide -o*: **a** *i. q. pila in mortario oleario* (*cf. Blümner, Technologie I² 341*): CATO agr. 20, 1 columellam ferream, quae in -o stat. 22, 1. 2. 135, 6. 7. **b** *i. q. vas aquae calefaciendae* (*cf. Blümner, Privataltert. 402. Marquardt-Mau 288. W. Kroll, RE Suppl. VI 431, 42. Daremb.-S. s. v. p. 1899.* GLOSS. θερμηρόν. χαλκεῖον olla, aeneum -um. *receptum est in serm. graec. l. 77. vertitur*: ATHEN. 3, 54 p. 98ᶜ οἱ Οὐλπιάνειοι σοφισταί, οἱ καὶ τὸ μιλιάριον καλούμενον ὑπὸ Ῥωμαίων . . . ἰπνολέβητα ὀνομάζοντες, πολλῶν ὀνομάτων ποιηταί): SEN. nat. 3, 24, 2 dracones et -a et conplures formas, in quibus aere tenui fistulas struimus per declive circumdatas, ut saepe eundem ignem ambiens aqua per tantum fluat spatii, quantum efficiendo calori sat est. 4, 9 minora balnearia et minora -a citius calefiunt. COLVM. 9, 14, 9 vas aeneum simile -o. ANTH. Pal. 11, 244, 1 (*Nicarchi aet. Neronis?*) ἠγόρασας χαλκοῦν -ον (SCHOL. ad l. p. 381ᵃ Dübner τὸ δ' ὄνομα Ῥωμαϊκόν· ὅθεν μιλιαρίαι στοαὶ [*cf. p. 947, 31*] παρὰ Ῥωμαίοις). HERO pneum. 2, 34. 35 *passim* (μηλ- *codd. mell.*). INSCR. Ost. (Epigraphica 1, 1939 p. 28) II 6 (*a. 143*) Ti. Claudius Threptus -um cum caldario d. d. VLP. dig. 34, 2, 19, 12 si caccabos argenteos habebat vel -um argenteum. PAVL. sent. 3, 6, 65 *enumeratur inter instrumentum balneatorium.* PALLAD. 1, 39, 3 *in balneo* -um plumbeum, cui aerea patina subest, . . . statuamus fornace subiecta *eqs.* 5, 7 (8), 7.

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *i. q. mille passus*: **a** *c. numeral. cardin.*: **[***dub.*: VITR. 10, 9, 3 quantum diurni itineris -orum numero cursus raedae possit exire (*sim.* 10, 9, 4 diurni ⟨itineris⟩ -orum numerum. *proprie accipi potest, sed cf. 10, 9, 1* quot milia numero itineris fecerimus).**]** PS. AVG. hypomn. 3, 11, 20 (*ter*) f e c i hodie . . . triginta -a (PALLAD. hist. mon. II 14 p. 368^B^ [*I p. 277^C^* millia. *gr. p. 59, 15 B.* σημεῖα]). EVGIPP. Sev. 4, 7 uno a Favianis distans -o. CAES. AREL. serm. 9, 1 p. 360, 9 ab illo loco . . . usque in Aegyptum vix erant trecenta -a (milia *al.*). 91, 2 p. 360, 22 in trecentis -bus (-is *H^40^*, milibus *al.*) non potuit mittere ad patrem suum *Ioseph*? ITIN. Anton. Plac. rec. A 33 p. 180, 17 -um unum. *al.* *adde*: ITALA Matth. 5, 41 (Vitae patr. 5, 17, 15) si quis te angariaverit -o, vade cum ipso duo (*μίλιον ἕν, Vulg.* mille passus). GREG. TVR. Thom. p. 128, 5 mediam fere partem -i. PALLAD. hist. mon. II 10 p. 360^C^ per unumquodque -um (*I p. 271^B^* p. millenos passus. *gr. p. 49, 18 B.* κατὰ μίλιον ἕν). *ibid.* a -o horti (*I p. 271^B^* a mille passibus. *gr. p. 49, 22 B.* ὡς ἀπὸ σημείου τοῦ κηποταφίου. *de gen. cf. p. 948, 50*). 14 p. 368^A^ tenere Nilum in latum -o (*I p. 277^B^* mille passus. *gr. p. 59, 7 B.* σημεῖον ἕν). ITIN. Anton. Plac. rec. A 3 p. 160, 13 a Ptolemaida . . . in civitatem . . . est -o (miliari *R*) semis per directo, littore maris milia sex (*cf.* 29 p. 178, 14 medium -um). 19 p. 172, 8 esse -um. *al.* **b** *c. numeral. ordinal.*: **[***dub.*: INSCR. Graec. Rom. Cagnat I 1056 (= Dessau 9370; *a. 10/11*) flumen . . . induxit a -o XXV (ἐπὶ σταδίους διακοσίους). VELL. 2, 31, 2 usque ad quinquagesimum -um a mari. 2, 106, 2 ad quadringentesimum -um a Rheno usque ad flumen Albim . . . perductus exercitus (*scriptor de lapidibus more Romanorum erectis cogitavisse potest*).**]** EPIST. Alex. p. 207, 15 (l. 265 H.) ex eo loco ad duodecimum -um (*H*, duodecim -orum [*sc.* intervallo?] *cett.*). p. 219, 6 (l. 440 H.) oceano, qui erat ad -um tertium et vicesimum. PEREGR. Aeth. 19, 9 ut . . . pergirarent in -o tertio totam civitatem. AMM. 21, 9, 6 Bononiam a Sirmio -o nono disparatam (24, 2, 3. *cf.* PS. RVFIN. in Am. 1, 1 septimo a Bethlehem urbe -o separatus viculus). GREG. M. epist. 6, 42 p. 418, 18 -o p l u s m i n u s XI^0^ (9, 137 p. 135, 29. *cf.* 8, 5 p. 8, 24 ab urbe [app. p. 438, 2]). EVGIPP. Sev. 4, 10, 1. INSCR. christ. Diehl 504 habiens parentes miiarium XI de (*cf. p. 948, 48*) vico Suriliaci. *sine voce q. e.* -um (*cf. p. 948, 56*): MART. CAP. 6, 644 in sexagesimo Corsicae Planasia (*seq.* a Surrento in octavo -o Capreae). **c** *in definitionibus plerumque scriptorum artium*: BALB. grom. p. 94, 12 per passum stadium, per stadium -um. 94, 15 decempeda, actus, stadium, -um (LIB. col. I grom. p. 339, 3). 95, 9 -um habet passus mille (LIB. col. I grom. p. 245, 14 ISID. orig. 15, 6, 2). 97, 3 stadia, -a, fluminum longitudines. LIB. col. I grom. p. 373, 15 octo stadia -um reddunt *eqs.* GROM. p. 368, 13 -um facit, qui constat quinque milium pedibus (ISID. orig. 15, 15, 6 quinque milia pedibus). SERM. Migne 13, 641^C^ stadium . . . quarta pars dicitur -i. ISID. orig. 15, 16, 1 mensuras viarum nos -a dicimus.

v. Onom.

masc. pro subst. **mīl(l)iārius,** -ī. *i. q.* χιλιαστής, *sectator sectae, quae regnum mille annorum exspectat*: HIER. in Is. praef. lib. 18 p. 628^C^ Lazarus *resuscitatus* . . . cum salvatore narratur iniisse convivium, non quo post resurrectionem manducemus et bibamus, ut milliarii nostri volunt. 66, 22 p. 676^A^ χιλιασταί . . ., quos nos dicere possumus milliarios (AVG. civ. 20, 7 p. 420, 10 D. istos ista credentes χιλιαστάς appellant Graeco vocabulo, quos verbum e verbo exprimentes nos possemus miliarios nuncupare). *i. q. miliarium v. p. 947, 67.*

STRABO 6, 2, 1 p. 266 ἐν δὲ τῇ χωρογραφίᾳ (*Artemidori Ephesii ca. 100 a.*) μείζω λέγεται τὰ διαστήματα κατὰ μέρος διῃρημένα **μιλιασμῷ** (*i. mensura, quae fit secundum milia passuum*). *a* μιλιάζειν.

STRABO 6, 3, 10 p. 285 Π ο λ ύ β ι ο ς (34, 11, 8) δ' ἀπὸ τῆς Ἰαπυγίας **μεμιλιάσθαι** (*i. secundum milia passuum mensuratum esse*) φησὶ καὶ εἶναι μίλια πεντακόσια ἑξήκοντα δύο εἰς Σήναν πόλιν.

mīlichius, (-a, -um), μειλίχιος. GLOSS. μειλίχιος -us (*inter deos*). ACT. lud. saec. Aug. (CIL VI 32323) 11 deisque mIlicheis frugum ⟨primitias conferre⟩.

***mīliēns** (mīlliēns *et* mīliēs) *adv. a* mille. *de scriptura* (*cf.* CAPER gramm. VII 95, 8 omnia adverbia numeri sine n scribenda sunt ut -s): *scrib.* m i l l i e n s: R. GEST. div. Aug. *6^ies^*. *in codd.*: CIC. rep. 3, 17. LIV. *ter* (miliens *quater*). SEN. phil. *ter*. TAC. *semel*. m i l i e s: CIL VI 967. *in codd.*: CIC. *bis* (miliens *16^ies^*). CATVLL., VELL., VAL. MAX., SEN. phil., MART. (*v. et p. 950, 18*) *singulis locis*. TAC. *quater* (miliens *semel*). SVET. *9^ies^*. GLOSS. milliens χιλιάκις.

A *numerus finitus i. q.* χ ι λ ι ά κ ι ς (*semper in numeris singula vel plura milia centenorum milium rerum indicantibus; cf. etiam p. 950, 55*): **1** *in ratione nummorum*: **a** *in ratione sestertiorum*: **α** *addito vocabulo vel signo sestertiorum*: Ⓘ *numero plene indicato*: PLIN. nat. 12, 84 -s centena milia sestertium (*i. 100.000.000*). CIL VI 967 (= INSCR. Dessau 309) sestertium novies -s centena milia n(ummorum). Ⓘⓘ *elliptice* (centena milia *supplendo; cf. p. 950, 38*): Ⓐ -s *sequitur*: CIC. Q. Rosc. 50 HS -ns (div. in Caec. 19 off. 3, 93 R. GEST. div. Aug. c. 21 SEN. dial. 10, 9. nat. 1, 16, 1 sestertii [*cf. l. 82*] -s servum. *al.*). Phil. 5, 11 septiens -ns (12, 12 VELL. 2, 60, 4. *cf.* R. GEST. div. Aug. c. 16 sexsiens -ns. *ibid.* quater -ns [SPART. Ael. 3, 3]. TAC. ann. 12, 53, 2 sestertii ter -ns possessor). *in numeris compositis*: R. GEST. div. Aug. c. 17 -ns et quingentiens (*ibid. iterum*). LIV. 45, 40, 1 summam . . . auri (*cf. p. 950, 23*) . . . ⟨sestertium⟩ -ns ducenties fuisse (FRONTIN. aq. 7 p. 5, 20 -s octingenties. VOPISC. Tac. 10, 1 bis -s o. LIV. perioch. 89 p. 93, 2). Ⓑ -s *antecedit*: BELL. Afr. 90, 3 bis -ns sestertio (sestertium *codd.*) bis imposito (VAL. MAX. 3, 7, 1^d^ aerario . . ., quod . . . bis -s sestertio uberius feci. TAC. ann. 6, 17, 3 disposito per mensas -ns sestertio. SVET. Tib. 48, 1 proposito -s sestertio). VELL. 2, 56, 2 sexiens -ns sestertium (SEN. benef. 2, 27, 1 quater -ns sestertium suum vidit [SPART. Hadr. 23, 14]. TAC. dial. 8, 2 ⟨alterius bis⟩, alterius ter -s sestertium. hist. 1, 20, 1 bis et viciens -ns [SVET. Cal. 37, 3 illud . . . vicies ac septies -s s.]. 2, 95, 3 ann. 13, 42, 4). TAC. ann. 6, 45, 1 -ns sestertium (SVET. Vit. 15, 2). SVET. vita Crispi p. 89 possedit bis -s (mille *codd.*) sestertia. *in numeris compositis*: CIC. Rab. Post. 21 bis -ns HS et quadringentiens. VELL. 1, 9, 6 bis -ns centiens. **β** *non addito vocabulo vel signo sestertiorum*: CIC. Phil. 2, 92 ubi est septiens -ns, quod est in tabulis, quae sunt ad Opis? (8, 26. 13, 12 illud s. -ns. LIV. 38, 55, 12 bis -ns. SVET. Aug. 101, 3 quaterdecies -s. Vesp. 16, 3 quadringenties -s opus esse. SPART. Ael. 6, 3 ter -s . . ., quod . . . dependimus). MART. 1, 99, 17 optamus tibi -s (12, 10, 1 -ns. PAVL. dig. 40, 7, 4, 1). *in numero composito*: R. GEST. div. Aug. c. 16 bis -ns et sescentiens (PLIN. epist. 2, 20, 13 SVET. Aug. 101, 3). **b** *in ratione aeris, denarium, auri* (*cf. p. 949, 84*): CIC. rep. 3, 17 aeris -ns. R. GEST. div. Aug. app. 1 denarium sexiens -ns. ITALA psalm. 118, 72 (Hil. in psalm. 118 teth 9 p. 438, 18) bonum mihi lex oris tui super -s auri et argenti (ὑπὲρ χιλιάδας χρυσίου, *Vulg.* millia).

2 *in aliis rebus*: PLIN. nat. 2, 85 ad lunam viciens C milia stadiorum, inde ad solem quinquiens -ns *esse* (*cf.* MART. CAP. 6, 610 illa stadia quingenta trecentiēs sexagies complicata faciunt semel -s octingentiesque centena [*i. 500 × 360 = 180.000 = 1800 × 100*]. 6, 672 ab Oceano ad Carthaginem Magnam undecies -s; ab ea Canopum sedecies -s octoginta octo milia [*Plin. nat. 5, 39/40* |XI| . . . |XVI| · LXXXVIII]). ITALA Dan. 7, 10 (Tert. adv. Prax. 3 p. 231, 12) -s centies centena milia adsistebant ei et -s centena milia apparebant ei (μύριαι μυριάδες . . . χίλιαι χιλιάδες, VVLG. millia millium . . . et decies -s centena millia. *cf.* VVLG. apoc. 9, 16 numerus . . . exercitus vicies -s dena millia [δισμυριάδες μυριάδων]). AVG. civ. 12, 13 p. 529, 25 D. sexaginta milia sive sescenta aut sexagiens sive sescentiens aut sescentiens -ns . . . annorum (p. 530, 27 post annorum sescentiens -ns [*post 60.000, 600.000, 6.000.000, 60.000.000 exspectes 600.000.000 i. sexies -s*; sescentiens -ns *sunt 60.000.000.000*]).

B *numerus infinitus* (*cf. Schmalz-Hofmann^5^ 492*): *c. verb.*: *i. q. saepissime*: PLAVT. Pseud. 1057 ego periurare me mavellem -ns, quam *eqs.* TER. Andr. 946 ex ipsa -ns a u d i v i (Phorm. 487. Eun. 422 plus [*cf. l. 49*] -ns. CIC. Verr. II 3, 130). CIC. Rab. perd. 15 m o r e r e t u r prius . . . -ns . . . quam *eqs.* (Att. 7, 11, 1 potius m. -ns quam semel . . . cogitare. 14, 9, 2. 14, 22, 2 LIV. 4, 2, 8. *cf.* CIC. Phil. 2, 112 -ns perire est melius quam *eqs.* [MACR. Sat. 4, 6, 15 *in exemplis fig. hyperboles*]. off. 1, 113 oppetere mortem . . . maluisset). Sest. 123 Mil. 54 rep. 3, 17 Att. 1, 16, 4. 2, 19, 3 CATVLL. 35, 8 LIV. 5, 4, 13. *al.* SEN. dial. 10, 14, 4 epist. 95, 73. 114, 6. *al.* *nota* (*cf. l. 43*): QVEROL. p. 11, 6 quanto a m p l i u s quam -s perieraveris. PAVL. NOL. epist. 29, 9 p. 258, 22 saepe -s. *c. comp.* (*cf. l. 46*): ARNOB. nat. 5, 40 p. 209, 28 -s optatius fuit. *c. adv. num.*: AVG. c. Petil. 3, 11, 12 p. 173, 26 si -ns (*Petschenig*, similans *codd.*) tantum talia . . . dicat. *singulariter in genere quodam attractionis* (*cf. Löfstedt, Synt. II 116*): NOVELL. Iust. (*gr. ubique* μυρίους) 14 praef. p. 106, 29 decies -s modos. 39, 2 pr. p. 257, 15 decies -s aliis . . . castigationibus. 69 praef. p. 350, 3 decies -s exempla.

mīlifolium (mīllefolium), -ī *n. et* mīl(l)efolia, -ae *f.* [*a gr.* μυριόφυλλον, *cf. Stolz-Leumann^5^ 251; vix recte a* μηλόφυλλον *derivat Keller, Lat. Volksetym. 59. cf.* milipeda, centiceps, *al. c.* centi- *composita. J.B.H.*] *de scriptura*: PLIN. nat. *codd. variant* 24, 152. 176. *praevalet forma* mili-: 1, 24, 95 p. 79, 34. 1, 25, 19 p. 82, 36 (milli- *v. l.*). mille-: 25, 42 (*cf. l. 66*). 26, 78. *codd. scriptorum inferioris aetatis inde a* PLIN. med. *habent omnes* mille- (*29 locis*), *nisi quod* mile- *traditur* MARCELL. med. *7^ies^* (mille- *8^ies^*) *et in* GLOSS. m i l f o l i u m *atque* m i l f o l i u s. *forma* mil(l)efolia, -ae *f.* (*v. etiam p. 951, 14*): PLIN. nat. 25, 42 *NE* mille- (PS. DIOSC. Vind. 3, 138. 4, 114 [*codd. plurr.*]. MISC. Tir. p. 55, 22 *v. l. 84*. ORIBAS. eup. *l. 82*). MARCELL. med. 12, 22 herbae milefoliae (26, 27). *legitur post* PLIN. nat. *inde a* PLIN. med. *vox dactylis non apta vocatur a Ser. Samm. 694* herba . . . foliis de mille vocata. *873* herba . . . quae nomen foliis de mille recepit. [*it.* millefoglio, *francog. vet.* milfueil, *val.* mifou, *prov. vet.* milfolh. *W.*]

nomen herbarum (*cf. Berendes, Diosk. Arzneimittell. 430*): *syn.* (*v. et* GLOSS.): PLIN. nat. 1, 24, 95 p. 79, 34 -o sive m y r i o p h y l l o (24, 152 myriophyllon, quod nostri -um vocant, . . . plurimis foliis, unde et nomen accepit [*cf. l. 70*]; . . . Etruria hoc nomine appellat herbam in pratis. PS. APVL. herb. 89 l. 12 [PS. DIOSC. herb. fem. 37 (36) l. 3] a Graecis dicitur miriofillon, . . . Itali -um, alii militaris, alii Achillion, alii supercilium Veneris, alii cereum silvaticum. PS. DIOSC. Vind. 4, 114 p. 265, 14 μυριόφυλλον, οἱ δὲ μηλόφυλλον, . . . οἱ δὲ Ἀχίλλειος, Ῥωμαῖοι μιλλεφόλιουμ, οἱ δὲ σουπερκίλιουμ βένερις. ORIBAS. eup. 2, 1 S 20 [*Aa*] -a). 1, 25, 19 p. 82, 36 Achillea sideritis sive panaces Heraclium, quae -um aut scopa regia (25, 42. MISC. Tir. p. 55, 22 eraclea et sideritis, hoc est -a. PS. DIOSC. Vind. 4, 36 p. 195, 16 Ἀχίλλειος . . .

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ῥωμαῖοι σουπερκίλιουμ βένερις, . . . οἱ δὲ μιλιτάρεμ, οἱ δὲ μιλλεφόλιουμ. 4, 114 *v. p. 950, 80*). MARCELL. med. 1, 28 -um, quod Graeci polygonon appellant. PS. DIOSC. Vind. 3, 138 p. 147, 17 ἀμάρακον . . . Ῥωμαῖοι σῶλις ὄκουλουμ, οἱ δὲ μιλλεφόλιουμ. *describitur*: PLIN. nat. 24, 152. 25, 42. *adhibetur in variis vitiis corporis pro medicamento*: PLIN. nat. 24, 152 ad vulnera (25, 42. PS. THEOD. PRISC. p. 301, 23 ad plagam. p. 302, 23). 24, 176 lappa cum plantagine et -o . . . carcinomata sanat. 26, 78 ad calculos Vettonicam et verbenacam et -um . . . bibere. PLIN. med. 1, 13 p. 27, 11 in dolore *dentium* manditur. 1, 24 p. 38, 1 *sanguinem reicientibus*. 2, 17 p. 60, 18 adversus urinae difficultatem. *de* MARCELL. med. *v. ind. p. 333*. PS. APVL. herb. 89. *additur* herba (*v. et p. 950, 68*): MARCELL. med. 8, 64 -um herbam (PS. APVL. herb. 89 l. 8 h. -um). PS. APVL. herb. 89 l. 1 herba -um (l. 5). l. 3 herbae -um (l. 10). PS. THEOD. PRISC. add. p. 271, 2 sucus herbae -ae (*r*, sucus -i *b*). *cf.* MARCELL. med. 29, 42 herba, quae -um appellatur.

milimindrum, -ī *n.* [*orig. dub.; v. Sofer, Etym. d. Isid. 146 sqq. J.B.H.*] [*hisp.* milmandro, *port.* meimendro, *raet.* (*Badia*) milándor. *W.*] *nomen herbae, q. e.* '*Hyoscyamus niger L., H. albus L.*': ISID. orig. 17, 9, 41 hanc (*hyoscyamum*) vulgus -um dicit, propter quod alienationem mentis inducit. GLOSS. insana. symphoniaca (*cf. vol. VI 3145, 81*) . . . quod est miliimindri.

milinae, -ārum *f.* *a* milium. *vitium cutis*: GREG. TVR. Franc. 6, 14 p. 284, 15 *fuerunt* valitudinis variae, -ae (*D1*, malignae *B1*, maligni *B2*, malitiae *A1*) cum pusulis et vissicis (*cf. Bonnet, Lat. de Grég. 196⁶*).

CHAR. gramm. p. 465, 17 B. **milinctor** μικρολογῶ μειλίσσομαι -tus sum. DOSITH. gramm. VII 431, 20 **milingior** μικρολογῶ (GLOSS. III 485, 57). *utrumque orig. inc.*

mīlinoporphirus *v. p. 617, 15.*

μίλιον *v. s. v.* mille.

mīlipeda (mīlle-, mīlli-), -ae *f.* *a* mille *et* pes. *de scriptura*: mili-: PLIN. nat. 1, 29 p. 98, 20 *Fᵃ*. 29, 136. 30, 35. 40 *Vd*. 30, 86 *d*. PLIN. med. 1, 17. 3, 6. milli-: PLIN. nat. 1, 29 *RᵃT*. 1, 30 p. 101, 35. 30, 40 *Er*. 30, 86 *E*. mille-: PLIN. med. 3, 6 *l. v.* HIER. adv. Rufin. 3, 28 p. 478ᶜ adv. Iovin. 2, 7 p. 401, 16 B. mile-: PLIN. med. 3, 6 *l. v. plur.* -pedes: PLIN. nat. 30, 40 *VGR*. 30, 86 *VRE*. PLIN. med. 1, 17 *d*. 3, 6 *d*. *sing.* -pedia: PLIN. nat. 30, 68 HIER. adv. Iovin. 2, 7 p. 401, 16 B. PS. THEOD. PRISC. add. p. 291, 7 *b*. 351, 3.

nomen vermis: *syn.*: PLIN. nat. 1, 29 p. 98, 20 scolopendra sive multipeda sive -a sive centipeda sive onisco sive iulo (1, 30 p. 101, 35. 29, 136. 30, 68 -am oniscon bibisse). *describitur*: PLIN. nat. 29, 136 animal est e vermibus terrae, pilosum, multis pedibus arcuatim repens tactuque contrahens se. *adhibetur in variis vitiis corporis pro medicamento*: PLIN. nat. 29, 136 *in aurium dolore*. 30, 35 *in angina* (PLIN. med. 1, 17 p. 31, 20). 30, 40 *in strumis* (PLIN. med. 3, 6 p. 81, 16). 30, 68. PS. THEOD. PRISC. add. p. 291, 7. 351, 3 (*superstitiose*).

mīlis *v. p. 939, 43.* [**milis spermon** *v. vol. VI 1997, 29.*]

VIRG. gramm. epit. 15 p. 90, 19 decima *latinitas* **mīlitāna,** hoc est multimoda, cum pro uno fono usitato multa ponuntur ut pro 'cursu' 'gammon, *eqs.*'. *Bulhart.*

mīlitārēnse, -is *n.* *a* militaris. *vocabulum nummi fictum ut videtur*: EPIPHAN. de mensur. 39 *v. p. 946, 43* (*gr. I 266, 22. 269, 17*).

ᵃ**mīlitāris,** -e. *a* miles. *de orig.*: GRAMM. suppl. 67, 33 miles -is. *de formis*: *nom. sg. masc. in* -e (*cf. Sommer, Handb.²·³ 305. 369*): CIL I² 48 *et* 49 tribunos -e. *abl. sg. in* -e: LAMPR. Alex. 23, 8 *P¹*. VOPISC. Tac. 14, 3 in[te]re -e (*P*, -i *Σ*, *Hohl*, inter -es *Salm.*). *comp.*: magis -is: SEN. epist. 51, 11. -ior: TERT. apol. 11, 16. *notatur*: mil: CIL III 3460. 3463. VIII 24064 (*? v. adn.*). XI 6163 XIII 5234ᵃ XIV 2840. milit: CIL XIII 7556 INSCR. NSc. 1928 p. 381 n. 4. *al.* NOT. Tir. 45, 90 *post* militia. *de notione*: GLOSS. στρατιωτικός. *gr. respondet* στρατιωτικός (R. GEST. div. Aug. c. 17. 29 *et p. 954, 49. 955, 42. 956, 67*), στράτιος (*p. 952, 72*), στρατηγός (*p. 952, 61*). *leg. inde ab* INSCR. vetust. (*l. 74*) *et* PLAVTO, CATONE. *vocem dactylis non aptam e poetis habent* PLAVT. (*7ⁱᵉˢ*), HOR. (*ter*), SEN. (*bis*), AVSON. (*v. p. 954, 68*). *in serm. gr. recepta est* (*cf. etiam l. 1. p. 956, 66*) *in titulo librorum* ICTORUM CALL., MACRI, TARR. PAT. -ion βιβλία. [*locis contextus dub.*: VAL. MAX. 2, 3, 1 FRONTO p. 205, 20 N. *e coni. falsa*: FRONTO p. 229, 5 N. (*Orelli*).]

I adi. *i. q. ad milites (sive unum sive plures) vel ad militiam pertinens* (*cf. Leumann, Adj. auf -lis 27. fere pro gen. poss. vel subi.; pro gen. defin. p. 952, 20; pro gen. obi. p. 955, 43; cf. etiam p. 955, 31. 47*): **A** *pertinet ad* **militiam armatam** (*cf. p. 939, 79. 957, 57. 966, 15. opp.* res maritima *p. 953, 73*): **1** *de hominibus* (*de hominum coetibus p. 952, 20. de animo p. 952, 66. de re pro homine p. 952, 69*): **a** *de ducibus vel magistratibus rei -is*: CIL I² 48 M. Fourio C. f. tribunos ⟨milita⟩re (*cf. l. 53*) de praidad Fortune dedet (49 FAST. cos. feriar. lat. a. 357. 359. 360 [CIL I² p. 57]. GRACCH. or. frg. Char. gramm. p. 270, 15 B. CINC. frg. Gell. 16, 4, 2 CIC. inv. 1, 87. Verr. I 30 [*ad l.*: PS. ASCON. Verr. p. 216, 25 t. -ium duo genera *eqs.*]. *al.* *collocatur* -is t.: EVTR. 8, 18, 2 AMM. 25, 8, 8). COD. Iust. 7, 48, 2 (*imp. Gord.*) -is iudex (LACT. mort. pers. 22, 5. AMM. 16, 8, 13 *opp.* ordinarios. COD. Theod. 7, 20, 13ᵉˣᵗʳ. EPIST. pontif. 358 Migne 20, 789ᴰ *opp.* civilem [COD. Iust. 1, 27, 1, 19 NOVELL. Iust. 123, 8]). AMBR. c. Aux. 29 p. 1016ᴮ comiti -i (COD. Iust. 1, 47, 1. 1, 51, 6). COD. Theod. 11, 18, 1 l. 13 praepositos -es. *al.*

b *de filiis militum*: PLAVT. Truc. 908 -es pueri.

c *de iis, qui munere militis funguntur vel functi sunt* (*cf. p. 956, 36*): **α** *in universum*: PLAVT. Pseud. 928 in timorem dabo -em *Harpagem caculam* advenam (*de eodem*: ARGVM. Plaut. Pseud. 2, 9 missus . . . a milite venit calator -is. *cf.* PLAVT. Trin. 721 video caculam -em me futurum). VARRO rust. 2, 7, 1 *ille* vir fortissimus, etiam patre -i (QVINT. decl. 352 p. 382, 25 natum . . . p. -i. *cf. p. 956, 52 et* FIRM. math. 6, 32, 13 facit patrem erectum -em severum, quem semper arma ferrumque delectent . . . aut ducem reddit. *sim.*: COD. Theod. 12, 1, 64 -i avo. 12, 1, 83 -is prosapiae). SALL. Catil. 59, 6 homo (*cf. l. 50*) -is (*i. emeritus? cf. p. 956, 57*), quod amplius annos triginta . . . in exercitu fuerat, plerosque . . . noverat (*cf.* LIV. 42, 33, 3 -es h. et stipendia iusta et corpora . . . confecta habere. *aliter*: LIV. 2, 56, 8 in -i h. QVINT. decl. 310 p. 299, 11 contemnunt h. -em. *al.*). LIV. 30, 15, 13 alii -es viri (*cf. l. 54*), prout a quoque navata opera erat, donati (PAVL. FEST. p. 25, 7 SEN. contr. 1, 4, 1 TAC. ann. 4, 42, 2 VLP. dig. 1, 18, 6, 3. *al.*). TERT. adv. Marc. 4, 20 p. 484, 23 -em et armatum bellatorem praedicari. COD. Theod. 9, 2, 2 si -is fuerit persona (SIDON. epist. 9, 5, 14). *al.*

β *c. vocab. collectivis de coetibus militum* (*pro gen. defin.*): LIV. 3, 51, 8 comitiorum -ium . . . urbana comitia (25, 37, 5 ARNOB. nat. 2, 67 p. 102, 16. *cf.* CAPITOL. Pert. 2, 9 in contione -i [SPART. Did. 2, 3]). 22, 42, 3 turbae -is (24, 27, 2 *opp.* populari. 44, 45, 7. CVRT. 10, 6, 8 sine duce. SVET. Aug. 14. *al.*). *al.* VELL. 1, 14, 1 *colonia* (1, 15, 5). VAL. MAX. 7, 4, 1 omnibus -bus copiis (*al. v. vol. IV 906, 47*). CVRT. 3, 6, 19 -i gratiora vulgo sunt. 6, 9, 6 multitudinis et maxime -is (9, 4, 22 AMM. 20, 11, 5). *al.* PLIN. nat. 8, 218 auxilium -e (TAC. ann. 1, 8, 6 AVR. VICT. Caes. 39, 18). TAC. hist. 4, 11, 2 custodia -i cinctus (*v. vol. IV 1558, 50, ubi addas*: VLP. dig. 2, 11, 4, 1 TERT. apol. 21, 20 COD. Theod. 11, 7, 3). ann. 14, 45, 2 praesidiis (*al.*). 16, 27, 1 cunei (AMM. 23, 5, 8). *al.* PLIN. paneg. 13, 1 -bus turmis (*cf.* APVL. met. 7, 7 vexillationum. TERT. apol. 2, 8 statio. SPART. Sept. Sev. 22, 4 e numero -i [AMM. 26, 1, 6. *al.* GREG. M. epist. 8, 10 p. 13, 3]. PS. AVR. VICT. epit. 14, 5 legionum -ium. *v. et p. 947, 22*). VLP. dig. 6, 1, 68 manu (*aliter p. 954, 70*) -i (*al. v. p. 350, 10, ubi addas* LVCIF. reg. apost. 7 p. 53, 17. *al.* SERV. Aen. 8, 652. *al.* GREG. M. epist. 4, 20 p. 255, 2. 6, 25 p. 404, 4 *opp.* a populo. *cf. etiam p. 349, 63 et* PANEG. 12, 11, 3 continere -es et paulo ante armatas m. AMM. 30, 5, 13 cum -i peditum m. EVTYCH. Leo M. epist. 21, 2 -is m.). CAPITOL. Maximin. 8, 1 e corpore -i (EVTR. 9, 1 HIER. chron. a. Abr. 2252 COD. Theod. 6, 14, 2). *al.* *adde*: AMM. 20, 4, 4 voluntarii barbari -es. *strictius de iuventute militiae apta* (*cf. p. 956, 10*): LIV. 3, 6, 8 affecti (*i. aegroti*) plerique principum . . ., -is fere aetas omnis (*al. v. vol. I 1135, 2, ubi addas* IVST. 5, 6, 5 consumpta -i aetate). 5, 39, 9 iuventutem -em (5, 39, 12. VAL. MAX. 7, 6, 1 exhausta -i i. CHALC. comm. 233 p. 269, 18 -em atque in armis positam i. [p. 269, 25 *in imag.*]).

γ *significanter i. q. militia probatus, fortis, belli peritus, arti bellicae deditus* (*expressae de ducibus [cf. p. 956, 55]*: *l. 57. 61. 63*): PLAVT. Epid. 16 tu es gradibus grandibus: . . . scio te esse equidem hominem (*cf. l. 11*) -em (SALL. Catil. 45, 2 praetoribus . . . imperat, ut . . . Allobrogum comitatus deprehendant; . . . illi, h. -es, . . . pontem obsidunt. VOPISC. Car. 13, 4 LAMPR. Alex. 63, 2). HOR. carm. 1, 8, 5 cur neque -īs inter aequales equitet *eqs.* LIV. 10, 24, 4 ut inter -es viros (*cf. l. 15*) et factis potius quam dictis fretos (35, 26, 10 animum -is v. et multos experti casus. SEN. Tro. 816 benef. 3, 33, 2 dial. 1, 4, 4. 4, 2, 6. QVINT. inst. 2, 4, 24 *opp.* iuris periti [*cf. p. 953, 18. 955, 41*]. decl. 306 p. 201, 20. TAC. Agr. 41, 2 tot -es v. cum totis cohortibus . . . capti. hist. 2, 75. 3, 73, 2 ann. 15, 10, 1. 15, 26, 3. 15, 67, 3. SVET. Claud. 28 inter -es v. [*cf. p. 956, 46*]. TREB. trig. tyr. 33, 1 v. plane -is. VEG. mil. 4, 12 a fidentibus vel -bus v. VVLG. II Macc. 8, 9 adiuncto . . . Gorgia v. -i [*gr.* ἄνδρα στρατηγόν]. *al.*). 24, 23, 10 iuvenes -es et adsueti militibus (*cf. 24, 23, 9* peritos militiae). PETRON. 116, 8 ad summos honores perveniunt, id est soli -es, soli fortissimi . . . habentur. TERT. apol. 11, 16 quis ex illis deis vestris . . . iustior et -ior Scipione? anim. 31, 4 p. 351, 15 Euphorbum -em et bellicam animam (*i. personam*) fuisse. *de animo* (*aliter p. 954, 79*): SALL. hist. frg. 4, 21 quibus senecto corpore animus -is erat (CAPITOL. Alb. 5, 2). VAL. MAX. 8, 2, 3 -i spiritu. *al.* *per metonymian*: TAC. ann. 15, 50, 2 manus (*v. p. 358, 21*). *de regione*: HOR. carm. 1, 22, 13 -is Daunias (PORPH. quia militiae aptos viros habet).

2 *de dis militiae arbitris* (*cf. Marbach, RE XV 1665 sq.*): APVL. mund. 37 *Iuppiter* est -is (*gr. 7 p. 401a 22* στράτιος). TERT. apol. 10, 5 *deos* rusticos, urbanos, nauticos, -es (CIL III 3472. 3473 dis -bus salutaribus. 7591). ARNOB. nat. 4, 7 p. 146, 19 etiamne -is Venus castrensibus flagitiis praesidet? (SERV. auct. Aen. 1, 720 p. 200, 17). MART. CAP. 1, 46 Lars (1, 48 Lar. CIL III 3460. 3463 ACT. Arv. a. 213 l. 28). CIL VII 390 Marti (391 XIII 5234ᵃ. 6574. *al. cf. p. 961, 54*). VIII 9832 Disciplinae.

3 *de equis ad militiam adhibitis* (*cf. etiam vol. V 2, 736, 33*): SALL. Catil. 7, 4 magis in decoris armis et -bus e. quam in scortis . . . lubidinem habebant. PLIN. nat. 33, 29 quod antea -es e. nomen dederunt (*sc. ordinis equestris*). MACER dig. 49, 16, 12, 1 IVST. 44, 2, 5 CHIRON 737 COD. Theod. 11, 17, 3. *cf.* COD. Theod. 7, 7, 3ᵉˣᵗʳ animalium -ium pastui.

[*R.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4 *de rebus* (*significanter [cf. p. 952, 47] e. g. p. 954, 8. 50. 955, 5. 31*): **a** res -is: *α sing.* (*collocatur* -is res: *l. 19. 27. 65. 73. al.*): ① *in universum:* *de studiis rei -is* (*scripserunt* de re -i CATO, CINC., VEG.; *cf. etiam l. 12 sq. et p. 951, 65*): CATO orig. 34 pleraque Gallia duas res industriosissime persequitur, rem -em et argute loqui (*cf.* L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 1, 226 studere ... rei -i. CIC. Cael. 12 studia rei -is [CAES. Gall. 6, 21, 3. *cf. p. 954, 77*]. VEG. mil. 3 praef. p. 64, 7 ut rem -em ... ad disciplinam peritiaeque studia revocarent). RHET. Her. 3, 2, 3 de re -i aut de administratione rei publicae scribere (*cf.* CIC. de orat. 1, 66 *dicere* [2, 67]. 2, 75 loqui [Tusc. 1, 2]). CIC. de orat. 2, 76 praecepta de re -i (QVINT. inst. 2, 5, 15. 12, 11, 24. *cf. p. 956, 4*). DIG. 49, $16^{rubr.}$ de re -i (49, 16, 2 Arrius Menander libro primo de re -i). *alia*: VARRO ling. 5, 87 in re -i praetor dictus, qui praeiret exercitui (*cf.* FEST. p. 146 b 30. PAVL. FEST. p. 53, 12 centuria ... significat ... in re -i centum homines. p. 97, 8. 184, 13. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 7, 330 p. 53, 16 ex re -i sumptum). 5, 89 commutata re -i (*cf.* NEP. Iph. 1, 2 SVET. Aug. 24, 1). 9, 13 et in re -i et in aliis rebus laudati (*cf.* CIC. Caecin. 43 *opp.* in iure civili [Mur. 22 de orat. 1, 131 off. 1, 116 TAC. dial. 28, 7. *cf.* SVET. Iul. 55, 1 eloquentia -ique re. *v. et p. 952, 56. 955, 41*]. Font. 41 *opp.* in omnibus vitae partibus). CIC. leg. agr. 2, 30 consuli, si legem curiatam non habet, attingere rem -em non licet (*cf.* LIV. 5, 52, 16 comitia curiata, quae rem -em continent). dom. 87 imperium (*cf. l. 25. p. 955, 74*) in re -i. Sest. 98 membra *otiosae dignitatis* ... imperi laus, res -is. *al.* SALL. (?) rep. 2, 5, 8 ita ... res -is opulentior erit. LIV. 1, 16, 7 rem -em colant. 9, 30, 3 imperia (*cf. l. 23*) ... pertinentia ad rem -em. 24, 48, 5 magister rei -is. *al.* CVRT. 5, 2, 6 in disciplina (*aliter infra l. 44*) ... -is rei (*item* -is r.: AMM. 30, 4, 2 OROS. hist. 2, 4, 9 COD. Iust. de cod. confirm. pr.). PLIN. nat. 34, 18 Graeca res ..., Romana ac -is. SPART. Pesc. 3, 5 in re -i vehemens fuit. PS. AVR. VICT. epit. 13, 3 (*opp.* civilibus). *al.* AMM. 30, 1 18 rem -em curanti. 31, 4, 9 correctores rei -is. VEG. mil. 2, $1^{lin.}$ res -is ... in tres dividitur partes: equites, pedites, classem (*cf. p. 964, 62*). NOT. dign. or. 1, 35 comes rei -is (COD. Theod. 7, 4, 3 c. -is rei per Africam. *al. v. vol. III 1778, 32*). *al.*

② *i. q. militia, munus militandi* (*cf. p. 954, 12*): VARRO rust. 2, 7, 15 equi ... alii sunt ad rem -em idonei, alii ad vecturam (*cf.* CIC. off. 1, 74 apti). RHET. Her. 4, 27. 37 te tribuni rei -is infrequentem tradiderunt. CIC. Verr. II 5, 26 itinerum laborem, qui vel maximus est in re -i. 5, 133 non ego metum ex re -i ..., non poenam flagiti tolli dico oportere (*cf.* Cluent. 128 flagitium rei -is [CAES. civ. 3, 64, 4 rei -is dedecus. *cf. p. 960, 6*]. 129). har. resp. 42 se ... rei -i dedit. LEX Iul. munic. (CIL I^2 593) 93 vocatio rei -is (103. *cf. p. 956, 19*). LIV. 2, 43, 3 tribunus plebis ... susceperat rem -em impediendam (*cf. ibid.* detractandi militiam). 4, 37, 5 disciplina (*aliter supra l. 27*) rei -is (8, 34, 1. *cf.* GAIVS inst. 4, 27 moribus). 22, 60, 7 ut morem traditum a patribus necessario ad rem -em exemplo servaretis. 44, 34, 6 quid agendum esset in re -i. VAL. MAX. 7, 2, 2. *al.*

③ *i. q. res bello suscepta, expeditio, facinus bellicum* (*cf. p. 954, 7*): VARRO frg. Macr. Sat. 1, 16, 18 dilectum rei -is causa habere. CIC. Verr. II 3, 187 (*in 'vetere praefatione imperatoria' donationis:*) in proelio, in bello, in re -i (*cf.* 5, 33 ut rei -is, ut belli mentionem facias. Phil. 5, 45 Caesari, sine quo res -is administrari ..., bellum geri non potest. epist. 13, 55, 1 mecum in bello atque in re -i fuit). Mur. 21 agitat rem -em: insectatur totam hanc legationem. Pis. 92 similitudinem in re -i imperioque. Rab. Post. 34 pecuniam ... in rem -em datam (*cf.* Phil. 10, 26 epist. 12, 30, 4. BELL. Alex. 34, 2 ad explicandos sumptus rei -is). ac. 2, 4 rei -is ... occupatio. Att. 5, 14, 2 aestivos menses ... rei -i dare. CAES. Gall. 6, 30, 2 multum ... in re -i potest fortuna. civ. 3, 83, 3 qui ... operam in re -i praestitissent. BELL. Hisp. 7, 3 loca ... impedita ad rem -em. SALL. Catil. 1, 5 vine corporis an virtute animi res -is magis procederet. FEST. p. 242 b 10 Cato in ea, quam dixit de re Histriae -i. PLIN. nat. 7, 102 Romilio ... convicto male imperatae rei -is. TAC. ann. 11, 22, 3 creati *quaestores* ..., ut rem -em comitarentur. FRONTO p. 126, 15 N. litterae ... de re -i non redundantes. p. 206, 15 praecipue rei -i desidia noxia est. PANEG. 2, 15, 2 quibus -is rei summam ... committeres. CAPITOL. Gord. 15, 3 cum in re -i ... esset audacior ..., vincitur (EVTR. 7, 14, 4 in re -i nihil omnino ausus). SPART. Sept. Sev. 5, 1 hactenus rem -em privatus egit. *al.* *peculiariter de scientia, virtute bellica* (*cf. p. 961, 61*): RHET. Her. 4, 27, 37 scientia rei -is (CIC. Font. 43 Manil. 28 p. red. in sen. 13 de orat. 1, 60 epist. 13, 57, 1 CAES. Gall. 3, 23, 5. 7, 57, 3 BELL. Alex. 31, 1 FRONTIN. strat. 1 praef. p. 1, 4 TAC. ann. 12, 40, 2 SPART. Hadr. 14, 10. AMM. 22, 7, 9 -is rei s. *al. nota*: VELL. 2, 79, 2 ad summam et -is et maritimae rei ... scientiam. *cf. p. 956, 8 et* CIC. Sest. 12 usus in re -i [CAES. Gall. 1, 39, 2. 6, 40, 6 civ. 2, 34, 4. 3, 110, 1. 6. *cf. p. 956, 1*]. NEP. Cim. 2, 1 prudentiam ... rei -is. *v. etiam p. 954, 11*). CIC. Verr. II 5, 3 virtutem in re -i (Font. 42 Mur. 22 epist. 10, 3, 1. *cf. p. 955, 5*). 5, 4 quid in re -i fortiter feceris (*cf.* SALL. Iug. 5, 4 praeclara rei -is facinora. NEP. Arist. 2, 2 huius in re -i illustre factum. *v. et p. 955, 13*). Manil. 6 gloria ... in re -i (*v. vol. VI 2071, 60 et cf. p. 955, 72. sim.* CAES. Gall. 6, 40, 7 rei -is laudem [NEP. Milt. 8, 4]). Pis. 54 belli ac rei -is peritum (epist. 9, 25, 1 CAES. Gall. 1, 21, 4 civ. 1, 85, 6. 3, 61, 3 NEP. Timoth. 1, 1 LIV. 44, 22, 12 ELOG. CIL I^2 p. 193 n. XIII [= CIL XI 1828], 18 SVET. Tib. 21, 3 FRONTO p. 177, 21 N. *al. cf.* NEP. Con. 1, 2 prudens. TAC. hist. 2, 32, 1 callidior. *al.*). epist. 7, 10, 3 in re -i ... cautior quam in advocationibus. ac. 2, 2 rei -is rudis (IVST. 1, 8, 6 ignarus). CAES. Gall. 2, 4, 3 auctoritatem ... in re -i. 2, 22, 1 rei -is ratio (4, 23, 5) atque ordo (AMM. 30, 9, 4 -is rei ordinum scrutantissimus). LIV. 22, 39, 8 rem -em, belli hoc genus, ... ignoro. FRONTO p. 128, 10 N. ad rem -em magistra eloquentia usus es. *al.*

β plur. (*cf. p. 956, 68*): LIV. 5, 12, 7 hoc statu -ium rerum (10, 22, 4 administratione rerum -ium. CVRT. 6, 2, 1 animus -ium rerum quam quietis otiique patientior. EVTR. 7, 16, 2 privata eius vita insignis fuerat -bus et civilibus rebus. *cf. p. 953, 48*). VELL. 2, 29, 5 singulari rerum -ium prudentia (*cf. p. 953, 76*). TAC. hist. 1, 84, 2 parendo ... res -es continentur (PORPH. Hor. carm. 3, 7, 25 quia et peritia nandi rebus -bus sit necessaria. *cf. p. 953, 35*). PROB. litt. sing. gramm. IV 272, 11 nomina ... rerum urbanarum, rerum -ium (VLP. dig. 38, 15, 2, 2 praeses aliis rebus ... -bus ... occupatus. *cf. p. 953, 3*). VLP. dig. 49, 17, 3 ad castrenses vel -es forte res comparandas (*cf. l. 41 sqq.*).

b *c. aliis subst.*: *α de rebus corporeis*: ① *de aere, stipendiis, donis* (*cf. etiam vol. I 1058, 58 sqq.* [aerarium] *et* TAC. ann. 5, 8, 1 pecuniam): PLAVT. Poen. 1286 aere -i (*v. vol. I 1076, 7 sqq.*). CIC. Mur. 11 donis (*v. vol. V 1, 2022, 20 sqq. et cf.* CAPITOL. Maximin. 2, 7 praemiis). LIV. 4, 60, 5 -e stipendium (10, 46, 6. 37, 59, 6. VAL. MAX. 2, 4, 4 a -bus s. [*i. militiis*] repellitur [7, 2, 5 SEN. epist. 68, 11 COLVM. 12 praef. 4. CIL XIII 7566 s. ... (-ia) XVI]. PLIN. nat. 33, 45). COD. Iust. 12, 37, 16 pr. -ium meritorum seu cuiuslibet praestationis ... erogatio.

② *de apparatu, armis, vestitu sim.*: VARRO ling. 7, 37 insignia (VAL. MAX. 5, 6, 2 VLP. dig. 3, 2, 2, 2) atque ornamenta -ia (FEST. p. 253 a 4 SYNON. Cic. p. 415, 19 B. VOPISC. Prob. 7, 4. *cf.* VAL. MAX. 3, 5, 3 pugio, -e decus [TAC. hist. 3, 10, 4]. TERT. coron. 7 l. 12 laurea. 12 l. 3 coronae [AMM. 25, 3, 13]). rust. 1, 14, 1. 2 saepimentum (*cf.* PAVL. FEST. p. 377, 5 vallo [TAC. hist. 3, 10, 1]. *sim.* SALL. hist. frg. 3, 36 in modum erici -is. PAVL. FEST. p. 231, 5 plutei -es. 311, 1 sub vinea -i). CIC. Catil. 2, 13 signa (CAES. 9^{ies}. SALL. Iug. 49, 5. 99, 3 HOR. epod. 9, 15. R. GEST. div. Aug. c. 29 [*gr.* σημέας στρατιωτικάς]. LIV. 52^{ies}. PAVL. FEST. p. 148, 13. 235, 7 VAL. MAX. 1, 8, 6 SEN. benef. 5, 15, 6 PLIN. nat. 33, 58 FRONTIN. strat. 2, 8, 2 SVET. Aug. 21, 3. *al.* INSCR. numm. Grueber cat. Brit. mus. II p. 37). off. 1, 61 statuas ... ornatu fere -i (NEP. Dat. 9, 3 o. vestituque -i. TAC. hist. 5, 22, 2. *cf.* LIV. 29, 19, 11 cultus. TAC. hist. 1, 48, 2 habitu [CAPITOL. Opil. 6, 8 *opp.* civili. AVSON. 419, 64 p. 369 P. *opp.* familiaris]). CAES. Gall. 6, 30, 2 omni -i instrumento ... erepto (LIV. 42, 1, 9. *cf.* 30, 17, 13 supellectilem. PLIN. nat. 35, 168 commerciis. LAMPR. Alex. 61, 8 apparatus. CIL VI 8540 lib(erto) a copiis -b(us) [XIV 2840]). SALL. Catil. 51, 38 arma atque tela -ia (56, 3. Iug. 99, 3 a. et signa -ia. PALLAD. hist. mon. I 18, 1 tam -bus quam rusticis a. instructus [*gr. aliter*]. *cf.* SEN. dial. 6, 26, 2 gladi [TAC. hist. 3, 77, 3]. TAC. hist. 3, 80, 1 scuta. SVET. Dom. 14, 3 hastis. ARNOB. nat. 6, 25 p. 236, 7 galea. *al.*). LIV. 21, 4, 7 sagulo (LAMPR. Alex. 54, 4. *cf.* PLIN. nat. 7, 136 caliga. EDICT. imp. Diocl. III/IV 9, 6. 11 campagi [*gr. utrobique* στρατιωτικός]. 10, 2. 8 zonis. LAMPR. Alex. 40, 5 vestimenta. *al.*). VAL. MAX. 8, 15, 7 cena -is (*i. castrensis. cf.* PLIN. nat. 18, 67 pani [VOPISC. Aurelian. 9, 6 p. -es mundos ..., p. -es castrenses]. TAC. ann. 2, 12, 3 inter -is cibos. LAMPR. Heliog. 29, 5 mensa. *al.*). CVRT. 7, 6, 5 lectica. CYPR. Fort. praef. 4 p. 318, 29 -is tubae. *al.*

③ *de locis, aedificiis in usum militum praeparatis*: via: CIC. prov. 4 via illa nostra ... -is. 31 Pis. 40 Phil. 12, 25 SALL. hist. frg. 3, 51 LIV. 36, 15, 11. 44, 43, 1 CVRT. 5, 8, 5. 5, 13, 23 COLVM. 1, 5, 6. HYG. lim. grom. p. 134, 4 per v. publicam -em. GROM. p. 347, 16. 370, 15 quod historici v. -em vocant. *al.* SVET. Aug. 49, 3 VLP. dig. 43, 7, 3, 1 PANEG. 5, 7, 2. *al.* COD. Theod. 8, 5, 3 *opp.* publico itinere. *cf.* QVINT. inst. 11, 3, 26 iter. *alia*: CIC. Brut. 37 e -i tabernaculo (AMM. 16, 1, 5). LIV. 44, 39, 5 -is haec sedes (*i. castra*). PS. QVINT. decl. 13, 4 p. 250, 20 (*in imag.*) quemadmodum ... *apes* -bus castris pellerent vulgus ignavum (*aliter* COD. Theod. 7, 18, 5). TAC. ann. 14, 33, 2 omissis castellis praesidiisque ⌊-e horreum⌋ (⌊ ⌋ *Madvig, trad.* -ium, *quod tuetur Fisher*), quod ... defendentibus intutum, ... petebant. GROM. p. 341, 3 sepultura (*i. sepulcrum*) -is. AVSON. 399, 16 p. 229 P. -em ad Blaviam *castellum*.

④ *de corporibus membrisque militum*: SEN. Ag. 425 ad -es remus aptatur manus (*aliter p. 952, 68*). dial. 1, 4, 13 -es lacerti. 9, 17, 4 triumphale illud ac -e corpus. *huc addam*: LIV. 7, 10, 7 media in altero -is statura (LAMPR. Alex. 4, 4. COD. Theod. 7, 18, 9 pr. -is roboris [*cf. l. 74*] et s.). 28, 35, 6 habitus corporis ... virilis vere ac -is (SEN. epist. 47, 7). VAL. MAX. 8, 8 ext. 2 *manuum Achillis* -e robur.

β de rebus incorporeis: ① *magis pertinet ad milites: de animis (aliter p. 952, 66), affectibus sim. militum*: CIC. Font. 42 studiis (Balb. 14 LIV. 8, 7, 22 PLIN. paneg. 18, 3). LIV. 9, 13, 2 ira (AMM. 22, 3, 8). 28, 27, 2 adsueram -bus ingeniis (TAC. Agr. 9, 2. *cf.* CVRT. 4, 2, 17 animos [5, 10, 9 TAC. hist. 1, 16, 2 ann. 1, 32, 3. 1, 46, 3 *opp.* urbanae servituti. 4, 2, 2 PANEG. 6, 16, 3. AVR. VICT. Caes. 3, 17 -es plebisque a.]). 30, 45, 6 -is ... favor an popularis aura (39, 7, 3 CVRT. 10, 7, 13 AMM. 30, 10, 3). TAC. ann. 1, 32, 1 odiis (SPART. Pesc. 10, 1). *de vitiis et virtutibus militum*: CIC. Verr. II 4, 116 neque odio hostili neque licentia -i (BELL. Afr. 54, 1. LIV. 45, 36,

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8 l. atque avaritiae -i [38, 24, 2 libidinis et a.]. TAC. hist. 1, 35, 2 AVSON 335, 4 p. 197 P.). LIV. 7, 38, 9 consilii exsequendi -em impetum. 26, 2, 2 ad -em temeritatem. *al.* CVRT. 9, 7, 18 ferociam. 10, 2, 3 violentia (TAC. hist. 3, 49, 2). PLIN. nat. 7, 125 imprudentia. ARNOB. nat. 3, 26 p. 129, 17 -is insaniae. *al.* CIC. Manil. 64 -is illa virtus, quae est in Cn. Pompeio singularis (CVRT. 5, 2, 2). SEN. epist. 24, 5 hominem ... -i ... robore instructum (*cf.* CVRT. 3, 6, 19 vigor). TAC. hist. 1, 9, 3 fidem. ann. 1, 35, 1 modestia. *de factis, operibus militum*: CIC. Mur. 11 labore (off. 2, 45 epist. 7, 17, 1 LIV. 23, 18, 15 NEP. Phoc. 1, 1 SEN. epist. 104, 27. QVINT. inst. 2, 13, 16 stratum -i labore iter). 38 suffragatio (41 sit par forensis opera [LIV. 5, 10, 5. 44, 34, 5] ⟨-i⟩, -is s. urbanae. LIV. 28, 42, 5. *cf.* LIV. 22, 14, 15 si -is suffragi res esset). SALL. Iug. 49, 4 facinus (*al. v. vol. VI 80, 74 sqq.*). LIV. 6, 14, 3 factis. 7, 7, 5 immunes ... operum -ium (7, 32, 11. *al.* VAL. MAX. 3, 2, 17 CVRT. 9, 8, 14. SVET. Aug. 18, 2 [*Ps. Aur. Vict. epit. 1, 5* labore militum]). 22, 33, 7 seditionem (22, 44, 5 ac discordia. 28, 36, 1. 28, 38, 14 PLIN. nat. 2, 24 TAC. hist. 4, 46, 1 CAPITOL. Gord. 22, 5. *al. cf.* VELL. 1, 125, 4 tumultus [SEN. dial. 2, 6, 2 TAC. ann. 15, 66, 1 CAPITOL. Opil. 6, 3. *al.*]. CAPITOL. Opil. 5, 4 motum). VELL. 2, 105, 2 officiorum. VAL. MAX. 3, 6, 1 agitatione. SEN. benef. 3, 29, 7 claritatem, quam civili ac -i industria merui (PLIN. nat. 18, 37 FRONTO p. 169, 18 N. TREB. trig. tyr. 6, 1). TAC. ann. 13, 2, 1 curis. FRONTO p. 207, 19 N. negotiis (*opp.* civilibus). *de dictis sim. militum*: LIV. 5, 47, 7 consensu (31, 2, 10 AMM. 17, 13, 25. *cf.* LIV. 7, 35, 2 adsensu). 5, 49, 7 iocos (7, 17, 5. *al.* VELL. 2, 67, 4 PLIN. nat. 19, 144 PS. AVR. VICT. epit. 25, 2. *cf.* TAC. ann. 1, 23, 3 -bus facetiis). 7, 37, 3 clamorem (VAL. MAX. 1, 6, 12). 10, 30, 9 carminibus (*al. v. vol. III 465, 72*). VELL. 2, 52, 4 ut -i verbo ... utar (PORPH. Hor. epist. 1, 19, 3 VOPISC. Aurelian. 14, 1 SERV. Aen. 8, 653. 10, 279. *cf.* TAC. ann. 1, 41, 2 vocabulo [GELL. 10, 9, 1]. SERV. auct. Aen. 11, 453 vox). VOPISC. Aurelian. 7, 5 epistola -is (*i. moribus militum conveniens. cf.* CAPITOL. Maximin. 18, 1 contio [*aliter p. 922, 22 et* LAMPR. Heliog. 26, 3 apud eas *meretrices* contionem habuit quasi -em dicens eas commilitones]). DON. Ter. Eun. 479, 1 hoc ut -e est, ita importunum. VEG. mil. 4, $15^{in.}$ -i barbaricoque usu. HIER. adv. Rufin. 2, 2 p. 426^{A} -i vulgarique sermone. *al.* *de vita, morte*: CIC. Tusc. 2, 2 in vita occupata atque ... -i (SPART. Hadr. 10, 2). TERT. adv. Marc. 4, 21 p. 490, 13 ⟨mors⟩ ... illa insignis et pro fide -is (*sc. militis Christi.* TREB. Gall. 13, 7 CAPITOL. Gord. 22, 6). *de munere*: NEP. Dat. 1, 2 munus (LIV. 9, 3, 5 *opp.* civilibus. 36, 11, 4. 44, 4, 10). PRISC. rhet. 7, 21 p. 556, 30 officium professus est philosophum vel rhetoricum (*cf. p. 953, 19*) vel -e (*cf. Hermog. progymn. 7 p. 12, 18 S.* στρατιωτικόν). COD. Theod. 8, 7, 9 pr. militiam vel palatinam vel -em. *nota pro gen. obi.*: TAC. ann. 3, 14, 1 ambitionem -em (*sc. militum sibi conciliandorum*). 14, 18, 1 dilectum ... -em pretio ... corruptum (*cf.* AMM. 31, 4, 4 pro -i supplemento). *cf.* hist. 2, 82, 2 Vespasianus ... firmus adversus -em largitionem (*i. militibus praebendam*).

ⓜ *magis pertinet ad militiam: de disciplina, institutis sim. militiae*: PLAVT. Pseud. 1004 ita -is disciplinast (*al. v. vol. V 1, 1324, 77 sqq. cf.* LIV. 25, 13, 10 ordinem. QVINT. decl. 315 p. 242, 21 de -i severitate [TREB. trig. tyr. 6, 6]). CIC. Cluent. 128 e consuetudine -i (BELL. Alex. 65, 1 contra morem [*cf. l. 53*] consuetudinemque -em. 74, 1 SERV. Aen. 9, 350). CAES. civ. 1, 66, 2 more (3, 38, 1. 3, 90, 1 BELL. Afr. 54, 3. 85, 5 Alex. *v. l. 52.* Hisp. 38, 3 SALL. Iug. 44, 5 LIV. 5, 19, 4. *al.* VAL. MAX. 2, 7, 15 TAC. hist. 1, 18, 2. SVET. Claud. 22 *opp.* civilem. *al.*). 3, 75, 2 ut ... -e institutum servaretur (LIV. 8, 6, 15 VAL. MAX. 2, 4, 1). LIV. 24, 48, 12 iustis -bus. *in iure*: CIC. Flacc. 77 leges (LIV. 7, 41, 4. QVINT. decl. 274 p. 121, 5 utrum -is altera, altera pertinens ad civilia officia). LIV. 21, 3, 1 praerogativa (LAMPR. Alex. 15, 2. COD. Theod. 11, 16, 15 l. 3 *opp.* palatina). PAVL. FEST. p. 54, 12 delictum (VLP. dig. 28, 3, 6, 6. MACER dig. 38, 12, 1 *opp.* communi. *saepius apud* ICTOS. *cf.* CVRT. 8, 14, 11 flagitium [FRONTO p. 124, 12 N. COD. Iust. 6, 21, 13 (*a. 254*)]). p. 71, 17 animadversionis (GELL. 10, 8, 1. *cf.* SEN. dial. 3, 16, 5 supplicium). VAL. MAX. 5, 2, 2 sacramento (PLIN. epist. 10, 29, 2 APVL. met. 9, 41 SVLP. SEV. Mart. 2, 5 COD. Theod. 7, 13, 7, 3. *v. et p. 956, 30*). AFRIC. dig. 40, 9, 8, 1 iure -i testamento facto (SCAEV. dig. 35, 2, 17. VLP. dig. 28, 3, 7 *opp.* civili. 29, 1, 11 pr. *opp.* communi [PAVL. dig. 29, 1, 38, 1]. *al. et saepe apud* ICTOS. VEG. mil. 1, 8 p. 13, 8). COD. Iust. 3, 28, 37 pr. testamenta (*al.*). FRG. rescr. princ. (Mommsen, Jur. Schr. 2, 344) I 31 cessante -i apparitionis suae auxilio. *de gloria, honoribus militiae*: CIC. Verr. II 5, 25 gloria (*v. vol. VI 2065, 4 sqq. et cf. p. 953, 80*). Mur. 24 laude (LIV. 33, 3, 12 TAC. hist. 1, 49, 4. *cf.* 2, 76, 4 fama. *al.*). Manil. 43 auctoritas ... multum ... in imperio -i valet (fin. 1, 35 LIV. 8, 35, 9. *paulo aliter*: PLIN. nat. 11, 106 necare *locustas* et in Syria -i imperio coguntur *incolae*). Sest. 7 de tribunatu -i (SALL. Iug. 63, 4). SALL. or. Macri 6 per -e nomen aerarium ... occupavere (TAC. Agr. 40, 4 -e n., grave inter otiosos). LIV. 3, 51, 2 honore (VOPISC. quatt. tyr. 13, 1 QVEROL. p. 16, 6). SEN. dial. 9, 4, 1 dignitate (CAPITOL. Maximin. 4, 4 NOT. dign. or. 1, 1). VOPISC. Car. 5, 4 per civiles et -es gradus (TREB. trig. tyr. 8, 3). LAMPR. Heliog. 6, 2 -bus ... legationibus et ducatibus (CAPITOL. Pert. 9, 6). SPART. Pesc. 7, 3 administrationes. AVG. civ. 1, 24 p. 40, 3 D. -is potestatis (COD. Theod. 6, 8, 1 -em magisteriam p. [12, 5, 1]). SIDON. epist. 1, 3, 1 magisteriis palatinis -busque.

al. *de arte, usu militiae*: CIC. Manil. 28 in usu ... -i (Balb. 14 de orat. 3, 136 CAES. Gall. 6, 39, 2 LIV. 7, 39, 2. *al. cf. p. 953, 74*). Cael. 11 castrensis ratio ac -is (VAL. MAX. 2, 9 praef. SVET. Aug. 25, 1 VEG. mil. 3, 22 p. 112, 1). SALL. Iug. 85, 12 Graecorum -ia praecepta (*cf. p. 953, 11*). LIV. 21, 3, 4 pro -i rudimento. 23, 8, 13 artium (*al. v. vol. II 666, 14 sqq.*). VAL. MAX. 3, 7 ext. 6 ad ... aestimandos ... -es ductus. SPART. Did. 5, 9 exercitium (VEG. mil. 1, 28 p. 30, 2 CIL VIII 2391). ARNOB. nat. 7, 50 p. 283, 27 scientia (IVST. 5, 6, 9. 32, 1, 9 AMM. 28, 3, 6. *cf. p. 953, 69*). *adde*: AMM. 31, 8, 9 eruditum pulvere (*meton. pro usu*) -i rectorem. *alia* (*cf. vol. I 1131, 35 sqq.* [aetas], *ubi addas*: IVST. 22, 4, 5 servos -is aetatis): CIC. leg. 3, 25 adiuncto terrore etiam -i. div. 2, 77 auspicium. off. 1, 78 sunt domesticae fortitudines non inferiores -bus. CAES. civ. 3, 103, 1 aeris magno pondere ad -em usum in naves imposito (TAC. ann. 4, 72, 1. *cf. p. 953, 55*). NEP. Eum. 13, 4 -i honestoque funere (LIV. 3, 43, 7). LIV. 7, 33, 1 in ludo -i (*cf.* SPART. Hadr. 19, 8 -es pyrrichas [AMM. 18, 7, 7]). SEN. epist. 51, 11 videbatur hoc magis -e ex edito speculari ... subiecta. TAC. hist. 1, 46, 2 servilibus ministeriis -e otium (*i. vacationem militiae*) redimebant (CAPITOL. Pert. 9, 6 vacationes. *cf. p. 953, 42*). TERT. orat. 19 p. 192, 11 exemplo. SERV. Aen. 10, 572 -is incessus. VEG. mil. 1, 9 p. 13, 12. 18 gradu (1, 19. 27 p. 28, 13. *cf. etiam p. 957, 8*). AMBR. epist. 40, 6 a comite orientis -ium partium. NOVELL. Iust. 75 pr. -es expensae. *al.*

B *pertinet ad* **militiam officialium** (*cf. p. 962, 27*): 1 *de hominibus*: AVG. c. Gaud. 1, 3, 4 p. 203, 3 si quid ergo iste noster (*sc. vir spectabilis tribunus et notarius Dulcitius*) tamquam laicus -is dixit incautius. 2, 11, 2 p. 269, 8 tribunus tamquam homo -is erravit.

2 *de rebus*: TERT. fug. 14, 1 si officia -ia redemeris (*13, 5* beneficiariorum et curiosorum. *cf. et p. 964, 3*). COD. Theod. 8, 1, 8 -bus sacramentis (*cf. l. 32. aliter p. 955, 65*). CASSIOD. var. 11, 29 (*de regendario*:) -em ... promovere fortunam. 11, 31 (*de primicerio singulariorum*:) sacramentis -bus *perfunctus* ... -bus excubiis se gaudeat liberatum. 11, 32 -bus obsequiis. COD. Iust. 12, 20, 3, 2 -bus *agentum in rebus* ... stipendiis vel privilegiis.

II subst. (*add. adi. attributive l. 44. 48. 53. 61*): **A masc.** *i. q. miles tam gregarius quam superioris gradus, homo militiae* (*cf. p. 952, 2. 957, 9. sim.* equestris *i. eques vol. V 2, 719, 65*): 1 *de militia armata*: a *generatim* (*sing. coll. l. 41*): PAVL. FEST. p. 64, 15 cumbam Sabini vocant eam, quam -es lecticam. SEN. nat. 1, 17, 10 omnes dico, etiam -es. CVRT. 8, 5, 4 -es auro ... fulgere. QVINT. inst. 11, 1, 33 simpliciora -es decent (11, 1, 45 quod -em ac rusticum deceat). TAC. ann. 3, 1, 2. 14, 33, 2? (*v. p. 954, 65*). TERT. pall. 4, 8 *opp.* paganos (*cf. p. 942, 28*). VOPISC. Car. 13, 4 Tac. 2, 4. LAMPR. Alex. 16, 3 -es veteres. 21, 7. 23, 8. 39, 1 amicos -es. 46, 1. 48, 6 FIRM. math. 3, 4, 1. 9. CHALC. comm. 233 p. 269, 20 ut ... -es agerent. AVR. VICT. Caes. 27, 6 tumultu -ium. *al.* PS. AVR. VICT. epit. 4, 8 inter -ium fortissimos (*cf. p. 952, 59*). FILASTR. 57, 1 de -bus fuerunt. AMM. 14, 5, 6. 14, 7, 15 -es avidi semper turbarum. 21, 16, 1 numquam erigens cornua -ium. *al.* AVG. epist. 115 p. 661, 25 mor. eccl. 1, 35, 77. *al.* COD. Theod. 2, 1, 2 *syn.* militantes *et* miles. 7, 20, $10^{extr.}$ -bus palatinisque. 14, 17, 7 *syn.* militis. *al.* *praedicative*: SEN. contr. 1, 4, 8 non sequenti castra ..., quamvis pater ipse -is sit. FIRM. math. 8, 16, 1 erunt ... fortes -es. AVG. in euang. Ioh. 6, $15^{med.}$ in psalm. 136, $3^{in.}$ *opp.* agricola. COD. Theod. 13, 1, 13.

b *notio superioris gradus* (*cf. p. 952, 48*) *apparet ex opp.*: TREB. trig. tyr. 6, 3 matrimoniis militum et -ium corrumpendis (*de missiciis [cf. p. 952, 11] cogitat Salmas.*). AMM. 14, 5, 3 quis -ium vel honoratorum. 15, 5, 12 consistorianis et -bus (15, 6, 1). 21, 6, 3 ut -ium aliquis ad civilia regenda transiret. 25, 8, 18.

2 *militiae officialium*: PASS. Gervas. Protas. $19^{in.}$ Vitalis erat -is consularis (*cf. Ps. Ambr. epist. 2, 7* miles [*p. 943, 73*]).

B fem. *nomen herbae* (*cf. l. 72. p. 957, 16*): PLIN. nat. 24, 168 (*cf.* 1, 24, 104) eandem hanc *lactorum herbam* aliqui esse dicunt, alii similem illi, quam -em vocant. PS. APVL. herb. 89 l. 14 *v. p. 950, 78.* PS. DIOSC. Vind. 3, 121 p. 131, 13 κόνυζα πλατύφυλλος· ... Ῥωμαῖοι ἰντουβουμ, οἱ δὲ μιλιτάρις μίνορ *eqs.* 4, 36 p. 195, 16 *v. p. 951, 1* (*gr.* στρατιωτικόν). GLOSS. -is i. verbena. verbena i. -is sive perstrion.

C neutr.: 1 *plur.* (*cf. etiam p. 954, 7*): SALL. Iug. 80, 2 signa sequi, imperium observare, item alia -ia facere. FRONTO p. 221, 9 N. Caesarem ... multa -ia (tumultuaria *coni. Cornelissen*) ... scripsisse (*cf. p. 953, 3*). 2 *nomen herbae* (*cf. l. 62*): CELS. 6, 6, 31^{A} potest -e *prodesse* (*v. adn. crit.*).

adv. **mīlitāriter.** CHAR. gramm. p. 236, 27 B. quadrupes quadrupedatim, miles -r.

i. q. militum more et modo (*significanter l. 76. 78*): *c. adi.*: LIV. 4, 41, 1 oratio ... -r gravis. *c. verb.*: LIV. 7, 10, 13 incondita quaedam -r ioculantes (*cf. p. 955, 25*). 27, 3, 2 milites ... sibi ... tecta -r coegerat aedificare. TAC. hist. 2, 80, 2 -r (*i. breviter et incompte*) locutus (*cf. p. 955, 32. aliter* [*cf. p. 955, 28*] AVG. epist. 118, 26 p. 690, 4). MEN. dig. 49, 16, 4, 9 puniendos (*cf. p. 955, 64*). APVL. met. 10, 1 armatum (*cf. p. 954, 43 et* PS. AVR. VICT. orig. 13, 1 -r instructos [*opp.* sudibus armati]). ITALA II Macc. 15, 17 (cod. B) destinaverunt non -r, sed fortiter in deo ... irruere (*cod. M* non militia humana, sed divina, *gr.* διέγνωσαν μὴ στρατοπεδεύεσθαι, γενναίως δὲ ἐμφέρεσθαι, *[R.]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Vulg. statuerunt dimicare et confligere fortiter.) VOPISC. Aurelian. 6, 4 CAPITOL. Opil. 12, 1 DON. Ter. Eun. 1057, 8.

deriv.: militarensis. militarius.

mīlitārius, -a, -um. *a* militaris. *improbatur a gramm.*: PROB. inst. gramm. IV 85, 5 quaeritur . . ., qua de causa in genere feminino non faciat 'haec -a'. [*corrupte, ut vid.*: TAC. ann. 14, 33, 2 *v. p. 954, 65. falsa l. v.*: PLIN. epist. 7, 31, 2 *v. p. 947, 21.*]

i. q. militum proprius: PLAVT. Pseud. 1048 gradibus -is (militaribus D^1. *cf. p. 952, 49. 956, 21*). *masc. pro subst. i. q. miles* (*cf. p. 956, 36*): CONC.S II 2, 2 p. 94, 8 idiota vel -us seu clericus (*p. 10, 5* militaribus adhaerens stipendiis, *II 3, 2 p. 176, 28* militaris, *177, 35* militans, *gr. II 1, 2 p. 156, 19* στρατείᾳ προσομιλήσας). p. 94, 10 idiota . . . -us . . . clericus (*p. 10, 2 et II 3, 2 p. 176, 30* militaris, *177, 37* qui militat, *gr. II 1, 2 p. 156, 21* στρατευόμενος). *fem. pro subst. nomen herbae* (*cf. p. 956, 62*): PS. APVL. herb. 3 l. 51 *herbam verbenacam dicunt* alii columbinam, alii -am, alii vertipedium. MISC. Tir. p. 61, 4 verbinacum, liciniam, columbina, -a, vertipedium, verbena. *R.*

***mīlitia,** -ae *f. et* (mīlitiēs), -em (*l. 23*) *f. a* miles. *de origine*: ISID. orig. 3, 3, 5 a multitudine . . . -a quasi multitia. 9, 3, 45 -a a militibus dicta aut a multis quasi multitia, quasi negotium multorum, aut a mole rerum quasi moletia. *de formis et scriptura: gen. sg. in* -āī: LVCR. 1, 29. *gen. et dat. sg. in* -e: CIL V 898, 8 VI 2485. 3549 XIII 3674 CE 1516, 4. *acc. sg.* -em: HOR. carm. 1, 18, 5 R^1. CIL III 6687, 15 (*s. I*). *abl. plur. in* -tis: CIL III 6055, 5. 14927 VI 2133, 11. 3496. 3500 VIII 2772 XIII 8268. *plur. v. l. 24. 30. p. 958, 20. 962, 11. 38. 64. 81. 963, 38. 41. 51. 965, 10 sqq. 25. al. cf. et p. 965, 4. scribitur* mei-: LVCIL. 359. *notatur*: mi: INSCR. lat. Tun. ed. Merlin 1367, 5. mil: CIL III 1181. 1486. 7543 VI 2488. 3495. 3548 VIII 2757, 8. 9. 7001, 14. 9045. 9047, 4. 9048, 19. 20651 X 4860, 3 XIV 2429. mill (*i.* -iis): CIL XIII 1847. milI: CIL VI 3550. milit: CIL III 1198. 3240. 7804. 8697. 13354 V 8659, 13 VI 1624, 4 VIII 2397. 2399. 9023. 9760 XIV 170. NOT. Tir. 45, 89 *inter* miles *et* militaris. *de notione*: EPIPHAN. metrol. I 83 p. 269, 18 μιλίτια . . . ἡ στρατεία. GLOSS. (*cf. etiam p. 960, 34*) στρατεία. στρατηγία. *in sermone gr.*: *l. 34. p. 946, 48. gr. respondent* δύναμις (*p. 964, 66. 76. 965, 10. 24. 25*). πειρατήριον (*p. 959, 36*). στρατεία (*p. 961, 28. 36. 962, 16. 963, 82. 84. 967, 50*). στρατιά (*p. 962, 81. 965, 29. 35. 40*). στρατηγία (*p. 964, 26*). *cf. etiam p. 964, 69. 84. legitur inde ab* ENNIO (*p. 961, 9. 40*), PLAVTO (*p. 958, 43 sq. 959, 20. 960, 42*).

[*e coni.* (*cf. p. 960, 61*): AMM. 14, 10, 7 *v. p. 940. 79. dub. vel corr.*: CIC. Att. 5, 19, 3 (*trad. pro* Melita). 13, 22, 4 (*alii alia ci.*). TAC. hist. 3, 2, 4 -am (*M, def. Lenchantin; alii alia ci.*). 3, 18, 2 -ae (*M, def. Lenchantin,* multi *e Duebner, alii edd.*) legionariis. FLOR. epit. 4, 5, 2 CHAR. dig. 1, 11, 1 pr. *dub. interpret.*: SOL. 9, 6 Phlegra, ubi . . . rumor est -am mundi (*i. caeli, sc. caelestium pro gen. subi.? an de mundo?*) dimicatam cum gigantibus (*seq.* indicia divinae expeditionis). INSCR. christ. Diehl 1593^A (= INSCR. lat. Tun. ed. Merlin 382) bixit in pace ann(os) XIIII . . . et in -a ⟨a⟩nn(os) III (*sim.* 1593^B [= Merlin 381]; *Diehl per imag. interpretatur coll. Vulg. II Tim. 2, 3, Merlin cogitat de adulescentibus in indice futurorum militum aut officialium [an ecclesiasticorum? cf. p. 963, 3] illatis*). *saepius confunduntur inter se vv. q. s.* -a *et* malitia *e. g.* MANIL. 4, 404 GREG. TVR. Franc. 8, 39 p. 406, 3. 10, 19 p. 513, 10.]

I *i. q.* ***functio vel munus militis,*** *sc. stipendia faciendi, merendi* (*de re cf. Daremberg-Saglio s. v.; genere -ae non distincto [cf. etiam p. 966, 10] e. g.* COD. Theod. 12. 1, 79 quam voluerit -am):

A *de -a armata* (*cf. p. 951, 71*): **1** *latiore sensu pertinet ad condiciones generales vitae militaris*: **a** *proprie*: **α** *loci notabiliores selecti (fere i. q. disciplina militaris: l. 65. i. q. tempus merendi [cf. etiam p. 963, 10]: l. 68. 78*): TRAG. inc. 208 quibus *virginibus Lacaenis* . . . -a in studio est. CIC. Mur. 30 cedat . . . forum castris, otium -ae. rep. 4, 4 quam levis epheborum *Graecorum* illa -a! MANIL. 5, 375 ventri longius itur quam modo -ae. VELL. 2, 118, 2 Arminius -ae nostrae prioris comes (*cf. E. Hohl, Antike. Alte Spr. . . . 1943 p. 52 sq.*). VAL. MAX. 2, 7, 6 *consul filium interfici iussit,* ne turbato -ae (*sc. disciplinae militaris*) ordini vindicta deesset. SEN. epist. 93, 35 primum -ae vinculum est religio. SIL. 13, 391 non ullus honorum -aeve pudor. PAP. Chrestom. ed. Mitteis-Wilcken I 463 III 13 (*a. 94*) in -a (*cf. l. 60*) . . . sibi *liberos* . . . natos esse (*cf.* VLP. dig. 29, 1, 15, 2 si in -a decesserit. *al.*). TAC. hist. 1, 25, 2 metu mutandae -ae (MEN. dig. 49, 16, 5, 1 eques gradu pellendus est, pedes -am mutat. MACER dig. 49, 16, 13, 4 MOD. dig. 48, 3, 14, 2. 49, 16, 3, 13. 16. *sim.*: MEN. dig. 49, 16, 6, 7 -ae mutatio [MOD. dig. 49, 16, 3, 1]. *cf. et Daremberg-Saglio III 1896*). 2, 94, 1 sibi quisque -am sumpsere: quamvis indignus, si ita maluerat, urbanae -ae adscribebatur. TERT. coron. 11 l. 3 an in totum Christianis -a conveniat (*cf. p. 965, 7 et p. 966, 32*). AVR. VICT. Caes. 33, 34 senatum -ā vetuit (*i. prohibuit*). SERV. Aen. 2, 157 hi sunt, qui habent plenam -am (*cf. l. 60*); nam viginti et quinque annis tenentur. INST. Iust. 1, 12, 4 -a . . . patris potestate filium non liberat.

β *de -ae generibus* (*cf. p. 958, 25. 964, 30*): SERV. Aen. 7, 614 tria sunt -ae genera: sacramentum . . ., coniuratio . . ., evocatio. 8, 1 p. 119, 4 aut legitima erat -a aut coniuratio aut evocatio. ISID. orig. 9, 3, 53 sqq.

γ *de charactere -ae, quo tirones in manu notantur, ne fugere possint* (*cf. p. 970, 78; de eodem usu in -a fabricensium [v. p. 962, 30] cf. Waltzing, Ét. hist. sur les Corp. prof. II 242*): AVG. c. Parm. 2, 13, 29 p. 80, 28 -ae characterem (*antea*: nota militari). GREG. M. epist. 3, 61 p. 221, 12 qui semel in terrena -a signatus fuerit. *cf. 3, 64 p. 225, 21 et vol. III 992, 73 sqq. VI 18, 30.*

δ *de testamento in -a facto* (*cf. p. 940, 16. 970, 65*): IVLIAN. dig. 29, 1, 20, 1 testamentum . . . -ae tempore factum (AFRIC. dig. 29, 1, 21 SCAEV. dig. 35, 2, 96). GAIVS dig. 29, 1, 17, 4 in -a (SCAEV. dig. 35, 2, 17 VLP. dig. 5, 2, 8, 4. *al.* PAVL. dig. 29, 1, 38, 1. *al.*). PAPIN. dig. 29, 1, 36, 4 testamento iure -ae . . . facto (*al.*). TERT. dig. 29, 1, 33 pr. si . . . fecisset testamentum more -ae. INST. Iust. 2, 11 pr. *milites* testari propter -am conceduntur.

ε *epitheta: loci*: BELL. Alex. 56, 4 transmarina. LIV. 2, 23, 11 exprobrantes suam quisque alius alibi -am. 21, 21, 5 longinqua a domo. TAC. hist. 1, 87, 2 urbanae (2, 94, 1). *temporis* (*cf. l. 22*): CIC. Verr. II 5, 33 prima illa -a (STAT. silv. 5, 2, 8 -ae . . . primae . . . rudimenta. TAC. hist. 1, 48, 2. *cf.* QVINT. decl. 339 p. 340, 15 propter dedecus proximae -ae. PAVL. dig. 29, 1, 38, 1 posterior [*ibid.* sequenti]). HOR. carm. 2, 7, 18 longa (LIV. 42, 34, 7. *cf.* 5, 2, 8 perennem. *sim. al. cf. et l. 24*). TIB. 1, 3, 82 optavit lentas . . . mihi -as. *gravitatis*: PS. VERG. catal. 9, 42 durae (LIV. 21, 6, 5 trium et viginti annorum -a durissima. SEN. contr. 7, 2, 12 durissima mihi -a in Antoni castris fuit). HOR. carm. 1, 18, 5 gravem (LIV. 28, 42, 19 tam diuturna ac g. 29, 1, 5 g. et duram. IVST. 6, 2, 11). 3, 2, 2 acri. *sim. al. generis armorum*: VELL. 2, 111, 3 finita equestri -a (COD. Theod. 7, 22, 2, 1. 3. 4 [*opp.* legionariae]. *aliter p. 963, 34. 965, 1*). IVST. 22, 1, 8 gregariam. PS. ASCON. Verr. p. 241, 21 legionaria (CIL VIII 4333). *sim. al.* bellica: VELL. 2, 117, 2. *cf.* COLVM. 1 praef. 17 -am belli . . . facile sustinuit. armata (*cf. p. 963, 30*): VLP. dig. 42, 1, 6 pr. sub a. -a stipendia meruit (42, 1, 18). VEG. mil. 1, 5$^{in.}$ plures -am sequebantur a. (SVLP. SEV. Mart. 2, 2); necdum enim civilis pars florentiorem abducebat iuventutem. COD. Theod. 2, 23, 1 pr. a. -ae stipendiis. 6, 24, 9 subeuntes. 7, 20, 10 a. sudasse -am. 12, 1, 154 vel palatinam vel a. -am. *saepe.* MAX. TAVR. hom. 114 p. 520^A COD. Iust. 12, 33, 2. *al.* in (sub) armis: COD. Theod. 6, 26, 13 post emeritam in a. -am. 8, 7, 4 si s. a. -am toleraverint (9, 30, 1 s. a. -a functi sunt. 12, 1, 38 s. a. -ae munus comitatense subierunt. 13, 1, 2 s. a. -ae sacramenta tolerasse). militaris: COD. Theod. 8, 7, 19 pr. ad . . . -am vel palatinam vel m. *opp.* caelesti (*cf. p. 959, 1*) terrestris: LACT. inst. 5, 19, 25 (*cf.* 6, 4, 13 terrena).

b *in imag. et transl. i. q. munus militaris simile, labor strenuus, ministerium laboriosum, cura*: **α** *hominum et deorum*: ⓘ *amoris* (*cf. p. 944, 50. 967, 35*): PLAVT. Persa 232 confidentiā illa -a militatur. Truc. 230 ubi nil det *amator meretrici,* pro infrequente eum mittat -a domum. CIC. Verr. II 5, 104 illud contubernium muliebris -ae in illo delicatissimo litore. HOR. carm. 4, 1, 16 signa . . . -ae tuae *Veneris* (PROP. 4, 1^b, 137 -am Veneris blandis patiere sub armis. PORPH. Hor. carm. 4, 1, 1 sq. bella et -am V. Horatium pro amoribus dicere). PROP. 1, 6, 30 hanc me -am fata subire volunt. OV. am. 2, 12, 28 me . . . Cupido iussit -ae signa movere suae. epist. 16, 256 Hectora . . . pugnare iubeto: -ast operis altera digna tuis. ars 2, 233 -ae species amor est. 2, 674 hoc quoque -ast. STAT. silv. 1, 2, 66 nulla mihi *Amori* dextera segnis -a. APVL. met. 2, 18 amatoriae -ae brevem commeatum indulsit *Fotis.* PORPH. Hor. carm. 3, 26, 2 'militavi' . . . allegoricos -am nunc amorem vocat.

ⓘⓘ *fori* (*cf. p. 968, 35. 48*): CIC. Mur. 19 Servius . . . urbanam -am respondendi, scribendi, cavendi . . . secutus est; multum vigilavit, laboravit . . .; . . . Murena . . . duxit exercitum. MANIL. 3, (102 posthinc -ae [*ad a*] locus est) 106 hoc quoque -ae genus est civilibus actis compositum. VAL. MAX. 7, 7, 1 coactus est in foro togatam ingredi -am: . . . cum . . . heredibus de paternis bonis . . . contendit (LAVS Pis. 28 exercere t. munia -ae *patronum*). 8, 5, 5 M. Cicero forensi -a summos honores . . . adeptus.

ⓘⓘⓘ *morum et philosophiae* (*cf. p. 944, 40*): VAL. MAX. 3, 3 ext. 1 animi -a, . . . philosophia. SEN. epist. 37, 1 promisisti virum bonum; . . . deridebit te, si quis dixerit mollem esse -am. 51, 6 nobis quoque militandum est et quidem genere -ae, quo numquam quies . . . datur: debellandae sunt . . . voluptates. APVL. met. 11, 15 da nomen sanctae huic -ae *religionis Isidiacae* (*cf. Reitzenstein, hell. Mysterienrel. 66 sqq.*). AMBR. in psalm. 118 serm. 1, 2, 2 primum exercenda est vitae -a, corrigendi mores, *deinde mystica sunt meditanda* (FAVST. REI. grat. 2, 6 p. 73, 18 post transactam v. -am). 6, 21 Iesus . . . -am virtutis exercuit. AVG. in psalm. 9, 8 membrorum . . . ministeria . . . ad iustitiae . . . -am transferuntur.

ⓘⓥ *Christiana* (*cf. p. 944, 67. 962, 12. 967, 42 et A. Harnack, militia Christi 93 sq.*): CYPR. epist. 74, 8 p. 806, 4 divina -ae sacramenta (ARNOB. nat. 2, 5 p. 50, 29 salutaris -ae s. SVLP. SEV. dial. 2, 11, 2 *v. p. 959, 15*). mortal. 15 p. 307, 2 qui ad -am tempore mortalitatis accedit. VITA Cypr. 10, 3 invenire partem aliquam talis -ae, per quam placeret deo. COMM. instr. 2, 12, 1 -ae nomen cum dederis (PS. HIL. libell. 14 DAMAS. epigr. 8, 1). LACT. inst. 7, 27, 16 infatigabilem -am deo militemus. HIL. trin. 1, 9 beatitudinis . . ., quam . . . boni mores quodam victricis -ae stipendio mererentur (*cf.* 11, 43 -ae nostrae stipendium est incorrupta aeternitas). VICT. VIT. 3, 36 perdidisti -ae clami-

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dem. *c. additamentis* (*cf. p. 958, 77*): LACT. inst. 5, 19, 25 caelestis (*opp.* terrestris; *v. p. 958, 40.* SVLP. SEV. Mart. 1, 6 ENNOD. epist. 1, 7, 1 p. 16, 1 opusc. 3, 8 p. 332, 24 CASSIOD. Didym. in I Petr. 2, 8 p. 20, 30). HIER. epist. 52, 5, 3 Christi (RVFIN. Orig. in Ios. 5, 2 p. 315, 14. 15 Orig. in iud. 9, 1 p. 517, 20. *cf.* AVG. op. monach. 25, 33 p. 580, 14 Christiana [SACR. Leon. p. 25, 20]). CONSVLT. Zacch. 2, 1 stipendiis -ae spiritalis velut accinctos sub imminentium exspectatione bellorum (FERRAND. epist. 7, 3 p. 930[A] legem). SACR. Leon. p. 89, 13 sacrae -ae *martyris* (*cf. p. 962, 12*) *Stephani* ... exempla (FAVST. REI. serm. 27 p. 332, 18 s. -ae signa). GREG. M. epist. 5, 60 p. 374, 25 sacerdotes sibi ducatum arripiunt, qui exordium religiosae -ae non viderunt (*cf. p. 944, 22*). *de vita monachi* (*cf. p. 945, 1. 967, 53*): AVG. op. monach. 22, 26 p. 572, 4 qui eo proposito ad sanctam -am venerint, ut *eqs.* SVLP. SEV. dial. 2, 11, 2 se esse militem Christi (*i. monachum*), illam quoque in eadem -ae sacramenta iurasse (ISID. reg. monach. 4, 1. *al.*). 3, 15, 4 -ae actibus. NOVELL. Maior. 6 pr. l. 16 ut ... deo dicata virginitas ... ad ... caelestis -ae palmam pervenire mereatur. CASSIAN. conl. 1, 1 p. 7, 18 spiritalis (16, 1 p. 439, 13). SIDON. epist. 6, 1, 3 post desudatas -ae Lerinensis excubias.

Ⓥ *varia*: PLAVT. Persa 23 fui ... tribunus vapularis :: vetus iam istaec -ast tua. CIC. Att. 6, 2, 5 ante lucem inambulabam domi ut olim candidatus. grata haec ... mihique nondum laboriosa ex illa vetere -a. HOR. sat. 2, 2, 11 leporem sectatus ... vel, si Romana fatigat -a adsuetum graecari, seu pila ... seu te discus agit (*cf.* STAT. Theb. 9, 609 *Dianae* -am ... trucem ... frequento). OV. fast. 2, 9 sacra cano ...: haec mea -a est; ferimus quae possumus arma. 3, 244 *matres*, quarum -am ... partus habet (*cf. p. 944, 34*). GRATT. (*337* in opus ... ades omnibus armis: *surarum fasciis, cultro, falarica, falce*) 344 haec tua -a est. MANIL. 4, 404 luxuriae quoque -a est vigilatque ruinis venter. 4, 569 Capricornus ... -am in ponto dictat puppisque colendae dura ministeria. SEN. contr. 1, 4, 3 venit tempus -ae tuae (*sc. ut adulteros meos occidas*). VLP. dig. 29, 1, 1, 1 *v. p. 939, 33.* MIN. FEL. 36, 8 quod corporis humana vitia sentimus et patimur, non est poena, -a est. HIL. trin. 3, 22 p. 91[B] inspice et -am et stipendium Christi; nempe proclamat: 'pater, manifestavi nomen tuum hominibus'. VVLG. Iob 7, 1 -a (πειρατήριον) est vita hominis super terram. RVFIN. Orig. in gen. 8, 2 p. 79, 4 tota carnis -a. CASSIAN. conl. 4, 21, 1 -am saeculi relinquentes. ENNOD. carm. 1, 8, 7 v. 44 agrestem certus ducere -am (*cf. l. 48*). CAES. AREL. serm. 34, 2 quaecumque deus ... sive de quacumque -a sive de agricultura contulerit. BENED. reg. 2 l. 38 sub uno domino aequalem servitutis -am baiulamus.

β bestiarum: PLIN. nat. 10, 94 *hirundines nidificant* tanto labore, ut multas in opere emori constet, eaque -a illis cum anno redit semper. PS. QVINT. decl. 13, 9 p. 254, 22 *apes* laboris adsidui non detractare -am.

γ rerum: OV. am. 3, 7, 68 quae *membra* (*sc. penis*) ... nunc opus exposcunt -amque suam. MANIL. 2, 20 Hesiodus ... ruris cultus ... notavit -amque soli (*cf.* 4, 145 Taurus ... -am indicit terris et segnia rura in veteres revocat cultus. *paulo aliter l. 38*). 2, 894 *sedes Daemoniae* defessa peracta -a (*'munere vel cursu peracto' Stoeber; cf. Housman ad l.*) rursusque novo devota labori. PANEG. 12, 34, 4 fluvius ..., ut ... se tibi posset speciali imputare -a, ... vexillarium factionis ... absorbuit. DRAC. laud. dei 2, 25 *sol* -a famulante sua servire fidelis ... caelo teste probatur (*cf. p. 944, 44*).

c *ad a et b iuncturae selectae* (*cf. p. 962, 66*): *α pendet a subst.* (*cf. et p. 964, 35*): -ae vacatio (*cf. l. 74. p. 956, 19. 960, 66*): LEX repetund. (CIL I[2] 594) 62, 26. CIC. Verr. II 4, 23 data est. S. C. Cic. Phil. 5, 53 CAES. Gall. 6, 14, 1 LIV. 23, 20, 2. *al.* PLIN. nat. 7, 19. *al.* disciplina: CIC. Manil. 28 LIV. 5, 6, 1. 17. 28, 24, 9 instituto ac d. -ae. 29, 21, 13 soluta. *al.* VAL. MAX. 2, 7, 2 ad revocandam pristinam d. -ae. *al.* LIV. perioch. 57 p. 68, 22. mos: SALL. Iug. 54, 1 meritos in proeliis more -ae donat (hist. frg. 3, 96. TAC. hist. 1, 68, 1 Raetorum iuventus m. -ae exercita. ann. 13, 2, 3 signum m. -ae petenti tribuno [SVET. Cal. 58]. *al.*). LIV. 28, 27, 12 adversus m. -ae disciplinamque maiorum. *al.* sacramentum (*v. et p. 958, 76*): CIC. off. 1, 36 VEG. mil. 2, 3 p. 37, 8. 2, 5[in.] COD. Theod. 7, 13, 5. 7, 13, 6 pr. 13, 1, 2 *v. p. 958, 38.* cingulum: *v. vol. III 1068, 82.* labor(es) (*cf. p. 955, 9*): *sing.*: CIC. epist. 7, 8, 1 OV. fast. 1, 302 Pont. 1, 6, 10 CVRT. 9, 3, 1 IVV. 16, 52 IVST. 3, 2, 10. 12, 4, 4. *plur.*: CIC. ad Q. fr. 3, 8, 1 SALL. (?) rep. 2, 2, 2 LIV. 44, 22, 14. VAL. MAX. 2, 3, 1 l. et periculis -ae. VLP. dig. 3, 2, 2, 2. CORIPP. Ioh. 3, 8 gaudia -ae referunt tristesque l. munus (*aliter l. 84*): *sg. collect.*: CAES. Gall. 6, 18, 3 ut m. -ae sustinere possint (VLP. dig. 36, 1, 17, 12. *cf. l. 78. p. 958, 37*). LIV. 4, 26, 12 vacantium (*cf. l. 56*) munere -ae (PAVL. FEST. p. 223, 3). MEN. dig. 49, 16, 4, 10 detrectare (*cf. l. 76. p. 960, 44*). PAVL. dig. 29, 1, 38, 1. *plur.*: LIV. 27, 9, 9 detrectationem ... munerum -ae. VAL. MAX. 2, 7, 4 fungi (*cf. l. 79. p. 960, 62*). TAC. hist. 3, 13, 1. *al.* munia: LIV. 45, 36, 3. CVRT. 10, 3, 9 toleratis. LAVS Pis. 28 exercere. TAC. hist. 1, 48, 2. *al.* FRONTO p. 177, 12 N. fungenda (*cf. l. 77*). PANEG. 4, 8, 2. 10, 19, 4. ius (*cf. p. 955, 67*): CVRT. 7, 1, 35. praemium *sim.*: OV. am. 1, 15, 4 praemia -ae pulverulenta sequi (*cf. p. 961, 26*). LIV. 10, 30, 10 R. GEST. div. Aug. c. 3 IVV. 16, 2 PAPIN. dig. 26, 7, 40. pretium: LIV. 34, 36, 7 CE 1011. donum: VAL. MAX. 2, 7, 15 (dono militari *Par.*). munus (*aliter l. 72*): HOMER. 75. messis: EDICT. imp. Diocl. II 4. stipendia: VAL. MAX. 6, 1, 10. 8, 7 praef. ASCON. Corn. p. 54, 27 HIL. trin. 1, 9. 11, 43 CONSVLT. Zacch. 2, 1 COD. Theod. 2, 31, 1 pr. ordo (*aliter p. 963, 24*): VAL. MAX. 2, 7, 15. TAC. hist. 1, 38, 3 sine more et o. -ae. 2, 93, 2 AVR. VICT. Caes. 42, 15 COD. Theod. 7, 20, 13. gradus (*aliter p. 963, 17*): CIL XI 5693 per gradus -ae suae. (de)decus *sim.* (*aliter p. 961, 46. 50*): SALL. Iug. 54, 4 neque id flagitium -ae ducitur (TAC. ann. 1, 27, 1. *cf.* CVRT. 9, 10, 28 probrum [*aliter p. 964, 58*]). LIV. 2, 23, 4 ordines duxisse aiebant aliaque -ae decora (*aliter p. 963, 22. 965, 56*) ... iactabant. MARCIAN. dig. 49, 14, 18, 5 veterani ... delatores esse prohibentur propter honorem utique et merita -ae (*cf. p. 940, 31*).

β pendet ab adi.: dat. (*gen. l. 13*) -ae *vel* ad -am: idoneus *sim.*: SALL. Iug. 63, 3 aetas -ae patiens. LIV. 8, 8, 6 iuvenum pubescentium ad -am. 8, 20, 4 -ae idoneum (MACER dig. 49, 16, 13, 3 COD. Theod. 7, 18, 2. 7, 18, 8 pr.). 27, 46, 3 aptum -ae (QVINT. inst. 5, 12, 21 PORPH. Hor. carm. 1, 22, 13 COD. Theod. 7, 22, 2, 3. *cf.* COD. Theod. 7, 13, 6 a. ad -am). 42, 52, 2 progenies ... matura -ae. SEN. dial. 5, 22, 5 -ae utiles (QVINT. decl. 268 p. 95, 10). CVRT. 6, 6, 17 habiles -ae (VLP. dig. 49, 17, 6 ad -am [AMM. 28, 5, 4]). SIL. 14, 169 optimus ille -ae. FRONTIN. (?) strat. 4, 6, 4 -ae inhabilem (MEN. dig. 49, 16, 4, 11). *abl.* -ā: LIV. 1, 43, 8 centurio ... immunis -a. *gen.* (*rel.*) -ae (*cf. Schmalz-Hofmann[5] p. 405*): SALL. hist. frg. 1, 148 egregius -ae. HOR. carm. 2, 6, 8 lasso maris et viarum -aeque. TAC. hist. 1, 87, 2 urbanae -ae impiger (ann. 3, 48, 1). 2, 5, 1 acer. 3, 43, 1 strenuus. *cf. et p. 961, 12.*

γ pendet a verbis: ⓘ *dat.*: TAC. hist. 2, 94, 1 urbanae -ae adscribebatur (*cf.* AVG. civ. 3, 17 p. 124, 34 D. conscriberentur). ann. 4, 46, 1 validissimum quemque -ae nostrae dare (MEN. dig. 40, 12, 29 pr. se [49, 16, 4, 1. *al. cf. p. 943, 37*]. PAPIN. dig. 38, 1, 43 nomen ... dabit [VLP. dig. 49, 16, 8. *al.* PAVL. dig. 49, 16, 16 pr. *al.* APVL. met. 11, 15 TERT. nat. 1, 18, 8 VEG. mil. 1, 3 COD. Iust. 1, 52, 2. *al.* CE 304, 1 CIL VIII 18533. *v. etiam p. 958, 69 et cf. l. 77*]). MEN. dig. 49, 16, 4, 11 filium ... subtrahit (AVG. epist. 138, 15 se). LAMPR. Alex. 58, 3 deputavit. SVLP. SEV. Mart. 3, 5 renuntiavit. CASSIOD. Didym. in I Petr. 2, 8 p. 20, 30 deservire. GLOSS. -ae capti sunt ἐστρατολογήθησαν. ⓘⓘ *acc.*: *q. d. interior* (*cf. p. 957, 45. 961, 4. 963, 66*): PLAVT. Persa 232 (*v. p. 958, 43*) militatur (LACT. inst. 7, 27, 16 *v. p. 958, 81.* AVG. loc. hept. 1, 210 p. 540, 9 servitutem servivit, -am militavit. in euang. Ioh. 111, 6 dicimus '... strenuam -am militavit', cum dici debuisse videatur '... strenua -a militavit' [*cf. etiam p. 962, 64*]. COD. Iust. 10, 55, 3 pr. -ae, quam in legione ... militaverunt). COD. Theod. 7, 1, 8 -ae, quam ... sudarit (7, 20, 10 *v. p. 958, 33*). *q. d. exterior*: PLAVT. frg. inc. 11 (25) eiuravit -am. CIC. Mur. 19 secutus est (LIV. 4, 53, 1 AVR. VICT. Caes. 32, 2 RVFIN. Orig. in iud. 9, 1 p. 517, 20. *v. etiam p. 958, 31*). Phil. 7, 23 *subterfugere* (off. 3, 97). or. frg. A 1 detrectare (*v. vol. V 1, 835, 27. cf.* LIV. 3, 69, 2 detractationem -ae. *sim. p. 959, 76*). epist. 7, 11, 2 perfer (7, 18, 1 ferre [HOR. epist. 1, 18, 55]. *cf. ibid.* tolera [SALL. hist. frg. 1, 11 VERG. Aen. 8, 516 DICT. 3, 23 p. 66, 17 COD. Theod. 7, 22, 2, 1. 8, 7, 4 *et* 13, 1, 2 *v. p. 958, 36. 38.* COD. Iust. 4, 65, 35, 1]. PROP. 4, 1[b], 137 patiere [LIV. 4, 18, 1. 2. 26, 2, 16. *cf.* SEN. suas. 2, 5 -ae patientiam]. COLVM. 1 praef. 17 sustinuit [*v. p. 958, 29*]). PROP. 1, 6, 30 subire (VLP. dig. 3, 2, 2, 2. COD. Theod. 6, 24, 9 *v. p. 958, 33. cf.* TAC. ann. 1, 17, 5 *inire* [SPART. Hadr. 2, 1]). LIV. 5, 7, 12 professis. 7, 39, 12 -ae ... cum gloria actae (POMP. TROG. Iust. 38, 7, 6). VAL. MAX. 7, 7, 1 ingredi. PLIN. nat. 6, 66 capessunt (*cf.* TAC. hist. 2, 97, 2 rursus ... cepere). STAT. Theb. 9, 609 frequento. TAC. hist. 2, 67, 1 resumpta (*cf.* ann. 4, 4, 2 sumere). ann. 13, 35, 1 -a per oppida expleta (*cf. p. 963, 11*). SVET. Cal. 44, 1 emeritae (*v. vol. V 2, 470, 47*). TERT. nat. 2, 14, 7 desertam -am (*v. vol. V 1, 676, 47. 690, 69*). AVR. VICT. Caes. 3, 14 exerceretur (AMBR. in psalm. 118 serm. 1, 2, 2. 6, 21 Isaac 4, 16 p. 654, 12. *cf. p. 958, 62. 70. 959, 78*). ⓘⓘⓘ *abl.* (*cf. l. 39*): VARRO Men. 477 ante quam -a (*Merc.*, milia *trad.*) subactus aliquot annis erat. LIV. 26, 21, 16 fungebantur -a (SVET. gramm. 9. COD. Theod. 9, 30, 1 *v. p. 958, 37.* INSCR. NSc. 1931 p. 639 [*a. 148*] fortiter et pie -a functis [INSCR. Ital. X 3, 46 (*a. 194*). *cf. vol. VI 1588, 63*]. *cf.* LIV. 25, 19, 10 perfunctus [27, 46, 3]). TAC. ann. 11, 7, 1 -a ... tolerare vitam. *al.* LIV. 23, 49, 2 vacare (SEN. contr. 1, 8, 1 MELA 1, 114 QVINT. inst. 9, 2, 85 CALP. decl. 15. *cf. p. 959, 74*). PAPIN. dig. 29, 1, 34, 1 missus (SERV. Aen. 1, 248. *cf. p. 958, 45*). MEN. dig. 40, 12, 29 pr. remotus. 49, 16, 6, 6 reicitur (MOD. dig. 49, 16, 3, 18 SVLP. SEV. chron. 2, 33, 2). LAMPR. Alex. 52, 1 exauctoratum eum -a. AVR. VICT. Caes. 20, 1 cohortes praetorias statim -a exemit. ⓘⓥ *loc. praep.*: ad -am: CIC. rep. 4, 3 euntibus (*cf.* PAVL. sent. 3, 4[A], 3 proficiscenti. CAPITOL. Alb. 6, 1 se ... contulit. *v. et l. 81*). PAVL. FEST. p. 370, 8 voluntarie se ad -am obtulere. CYPR. mortal. 15 p. 307, 2 accedit. SPART. Carac. 6, 2 legi (*cf.* COD. Theod. 13, 3, 3 comprehendi [13, 3, 10]. 13, 3, 16 trahi. SVLP. SEV. Mart. 2, 5 scriberentur. *cf. l. 78*). RVFIN. Orig. in Ios. 5, 2 p. 315, 14 cingimur. in -am: SEN. dial. 8, 3, 4 nomen (*cf. supra l. 28*) ... daret (MEN. dig. 49, 16, 4, 9 in aliam -am n. dederunt legive passi sunt [GELL. 16, 10, 13 in -am tumultuariam legebantur. IVST. 12, 11, 5 in -am lectos]. 49, 16, 4, 11 in deteriorem -am dandus est). QVINT. decl. 249 p. 24, 15 euntibus (GELL. 2, 7, 18 COD. Iust. 12, 36, 1, 1. *cf.* PAPIN. dig. 40, 5, 23, 2 profecturo [SVLP. APOLL. perioch. Ter. Haut. 1]. *cf. l. 72*). ex: FRG. rescr. princ. (Mommsen, Jur. Schr. 2, 344) I 9 solacia ex -a sua debita (27).

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *usu speciali pertinet ad res bellicas*: a *proprie*: α *i. q. bellum, expeditio, res in bello gestae* (*i. q. liber de expeditione l. 19; iter bellicum,* ἔλασις *l. 51; de expeditione animalium infra l. 59. struct. acc. q. d. interioris* [*cf. p. 960, 35. 967, 31*] *p. 957, 45; gen. inhaerentiae l. 54*): Ⓘ domi -aeque *sim.* (*cf. Wackernagel, Synt. II 223. K. Klinck, Beitr. z. Gesch. des Lokativs, Diss. München 1932 p. 124 sq.*): Ⓐ -ae (*cf.* PRISC. gramm. III 67, 5 -ae, -am, -a [*acc. et abl. ficti secundum* domi, domum, domo, *item* 134, 9]). *c.* domi *v. vol. V 1, 1974, 67 sqq.* (*inde ab* ENN. scaen. 239). *sine* domi (*cf. etiam p. 960, 21*): ? ENN. ann. 447 *v. infra l. 40.* CIC. leg. 3, 8 -ae summum ius habento. SALL. Iug. 84, 2 plerosque -ae, paucos fama cognitos. FRONTO p. 123, 13 N. de rebus -ae a se gestis. AVR. VICT. Caes. 33, 9 -ae ... clarus (*cf. etiam l. 75*). CIL XIII 7963 *ille* h(ic) s(itus) e(st) parum felix -ae. Ⓑ (in) -a: VARRO Men. 223 fera -a [in] munera belli ut praestarem (LIV. 5, 12, 3 INSCR. christ. Diehl 1593. *cf.* OV. fast. 4, 383 -a ..., ... pace [IVV. 10, 9 toga, ... -a]). SALL. (?) rep. 2, 5, 3 in agris (*Poehlm.*, armis *trad.*) aut in -a (LIV. 2, 58, 4 eadem in -a ... quae domi. VAL. MAX. 9, 2, 2 plus ... domi quam ... in -a).

Ⓘ *c. attrib. vel gen. certam -am indicante*: CIC. div. 1, 52 in ea -a (*cf. l. 2*), qua cum Cyro minore perfunctus est, sua scribit somnia (OV. met. 12, 180 qua tibi -a, cuius certamine pugnae cognitus. LIV. 6, 21, 4. *cf.* CIC. Att. 6, 2, 2 in hac ... -a nostra [VAL. FL. 1, 40 IVST. 6, 1, 2]. VERG. Aen. 11, 261 -a ex illa diversum ad litus abacti [VELL. 2, 116, 3. TAC. ann. 11, 18, 2 cui principium illa -a fuit]. *sim. al.*). Att. 10, 14, 3 de filii -a Brundisina (VELL. 2, 59, 3 Hispaniensis. CLAVD. 27, 30 Phlegraeae ... praemia -ae. *cf.* VELL. 2, 125, 5 celeberrima in Illyrico -a. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 2 l. 11 ante -am, quam in Melo habuit [*gr. 1, 50* πρὸ τῆς ... στρατ⟨ε⟩ίας]). PROP. 4, 3, 46 -ae ... tuae (OV. fast. 4, 628 sua. *sim. al.*). LIV. 22, 60, 25 haec vobis istorum per biduum -a fuit (VELL. 2, 5, 1 praeclara in Hispania -a D. Bruti fuit. 2, 40, 1 Cn. Pompei. TERT. nat. 2, 14, 7 Argonautarum. CLAVD. 21, 36 facta ... -amque patris. *cf.* VAL. MAX. 9, 11, 4 Pompeianae -ae comes). *al. indicatur adversarius: adi.*: PROP. 1, 7, 2 arma ... fraternae (*Eteoclis et Polynicis*) ... -ae. VELL. 2, 120, 1 Cimbricam Teutonicamque -am. IVST. 15, 4, 6 *Persica* (CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 13. 18 [*gr. utroque loco* στρατείας]). CLAVD. DON. Aen. 9, 545 p. 259, 31 *Troiana*. *eloc. praep.*: VAL. MAX. 5, 1, 7 adversus Romanos (TAC. ann. 2, 45, 2. 11, 3, 1 FLOR. epit. 2, 8, 5 IVST. 20, 1, 3 DICT. 1, 18. 2, 5 p. 21, 7). TAC. hist. 2, 101, 2 pro Othone.

Ⓜ *varia*: ENN. ann. 447 qui facta labore [e]nixi -a⟨e⟩ (*Dousa; an locat. [l. 10]? cf. Funaioli, ALL 13, 1904, 308 et J. Heckmann, IF 18, 1905/1906, 319*) peperere (*cf.* VIR. ill. 19, 1 ob egregia -ae facinora. HEGES. 1, 5 clarus -ae gestis). CIC. Lael. 15 quocum *Scipione* et domus fuit et -a communis (*cf.* 103). LVCR. 1, 29 fera moenera -ai. HOR. carm. 1, 29, 2 acrem -am paras ... regibus. OV. am. 3, 15, 6 (*de bello civili*:) -ae turbine. LIV. 3, 51, 12 decemviris ... dedecora -ae obiciebantur. 10, 12, 4 segne bellum et simile prioris anni -ae exspectantis (*cf.* IVST. 14, 3, 8 in novam -am immensaque bella. *sim.*: SVET. Cal. 43, 1 -am resque bellicas semel attigit). *al.* MART. 1, 55, 2 clarum -ae, Fronto, togaeque decus. SOL. 9, 6 *v. p. 957, 44.* IVST. 3, 1, 1 deformis -ae damnis. 12, 7, 6 laetus non -am (*cf. supra l. 3*) tantum, verum et vestigia se dei secutum (14, 2, 9 solos, qui -am Liberi patris, qui Herculis monumenta superarint). SVLP. SEV. epist. 3, 13 gravis est corporea pugna -ae. CIL VIII 2634 deo Marti -ae potenti (PAP. Genav. 7 I 9 Olympium -ae Martem. *cf. p. 952, 77*). *nota de singulari re in bello fortiter suscepta* (*cf. l. 80*): VAL. MAX. 3, 2, 6 primus moenia eius *oppidi* conscendit. ... hanc -am aliis propter difficultatem vitantibus sibi depoposcit. *de expeditione animalium*: COLVM. 9, 9, 4 velut -ae signa moventium tumultus *apium*.

β *i. q. ratio, ars belli gerendi, administrandi* (*cf. p. 956, 3*): SALL. Catil. 7, 4 usum -ae (LIV. 30, 34, 12 QVINT. decl. 352 p. 382, 27 VEG. mil. 1, 1 p. 5, 15. *cf.* SALL. Iug. 47, 1 peritia. 63, 2 scientia [TAC. ann. 14, 29, 2]. *cf. p. 953, 69*). hist. frg. 1, 78 privos ipse -ae (*cf.* SALL. [?] rep. 2, 9, 2 ignarei [TAC. hist. 1, 88, 2. *al.*]. QVINT. decl. 315 p. 241, 27 rudem. TAC. ann. 3, 46, 1 nescii). 1, 146 periti (LIV. 8, 8, 16. *al.* FLOR. epit. 2, 2, 23 PS. AVR. VICT. epit. 36, 2. *cf.* SALL. hist. frg. 1, 147 doctus -am. COLVM. 1 praef. 4 gnaros [TAC. ann. 3, 32, 1]. *audacius*: TAC. hist. 4, 20, 3 veteres -ae). LIV. 6, 32, 7 Latinae legiones longa societate -am Romanam edoctae (*cf.* SEN. suas. 5, 4 omnia ad impiam et superbam Xersis -am pertinentia). 25, 37, 3 omnis -ae artis (42, 52, 10. *al.*). QVINT. decl. 302 p. 191, 19 ex laude -ae (SVET. Iul. 35. PANEG. 11, 25, 3 virtutibus bellicis et l. -ae. IVST. 12, 6, 4 patrocinium Philippi laudemque paternae -ae. *cf.* TAC. ann. 2, 73, 3 gloriam). TAC. hist. 2, 37, 1 -a clarus (5, 1, 1. *cf.* ann. 1, 3, 1 bonum -a). VOPISC. Prob. 11, 6 bonus ductor, ... exemplum -ae. *al.*

γ *i. q. studium belli, disciplina* (*l. 81*), *virtus bellica* (*cf. p. 955, 5*): VERG. Aen. 11, 585 vellem haud correpta fuisset -a tali (*v. Deuticke ad l.*; PETRON. 82, 1 'noxio sanguine parentabo iniuriae meae'. ... ne infirmitas -am [*i. cupiditatem caedis*] perderet, largioribus cibis excito vires). OV. fast. 2, 508 patrias artes -amque colant! (*cf. p. 953, 25*). TERT. apol. 11, 15 *reliquistis* aliquem de sapientia Socratem, de iustitia Aristiden, de -a Themistoclem. CYPR. epist. 56, 2 p. 649, 13 quos videmus -ae suae fortitudine nec prius pugnae defuisse et *eqs.* CLAVD. carm. min. 30, 184 -ae mira mercede. OROS. hist. 7, 43, 4 virum inlustris sub Theodosio -ae.

b *in imag. et translate*: OV. am. 2, 14, 6 quae prima instituit teneros convellere fetos, -a fuerat digna perire sua (*syn. 2, 13, 28* pugna. *item de vi illata*: MAR. VICTOR aleth. 2, 244 -a scelus omne tua est ...; ad te, *Cain*, summa *caedium* redit. ORIG. in Matth. 18, 103 p. 224, 10 K. -a vestra 'cum gladiis et fustibus' [*Vulg. Matth. 26, 55*] facta. *de ratione pugnandi*: AVG. c. Petil. 2, 88, 195 p. 120, 16 vetus ista eorum *circumcellionum* -a fuit [*sc. fustibus pro armis utendi*]). APVL. met. 4, 14 instanti -ae (*i. latrocinio*). GREG. TVR. Franc. 8, 39 p. 405, 15 cum iudicibus causas excutere, -as saeculares exercere. *apud Christianos de martyrii certamine* (*cf. p. 959, 8*) *et de pugna adversus diabolum* (*cf. p. 944, 67*): CYPR. laps. 2 p. 238, 12 geminata -ae suae gloria virgines *martyres*. Fort. 13 p. 347, 17 in persecutione -a, in pace conscientia coronatur. epist. 28, 2 p. 545, 17 -ae victricis auspicia. 54, 1 p. 621, 8 -ae ... laudem. *al.* VVLG. II Cor. 10, 4 arma -ae (στρατείας) nostrae non sunt carnalia. RVFIN. Orig. in gen. 1, 13 p. 16, 7. 8, 2 p. 79, 4 AVG. civ. 20, 9 p. 429, 21 D. serm. 210, 2, 3extr. *c. epith.*: TERT. adv. Marc. 4, 20 p. 485, 2 qui bellum spiritale adversus spiritales hostes spiritali -a ... debellaturus est (5, 18 p. 639, 22 RVFIN. Orig. in lev. 7, 6 p. 391, 16 CASSIAN. conl. 7, 5, 9). CYPR. ad Donat. 15 p. 15, 15 caelestis. OROS. hist. 7, 39, 12 o praeclara illa Christianae -ae tuba! (SACR. Leon. p. 25, 20). *audacius de infestatione, impetu calamitatum*: AMBR. in psalm. 118 serm. 10, 35, 2 'cui vult, miseretur ...' misericordia est dei nostrarum -a passionum, per quam nobis peccata minuuntur.

B *de -a officialium* (*cf. p. 956, 24*): 1 *generatim*: a *officialium rerum militarium* (*cf. etiam p. 969, 1*): COD. Theod. 8, 4, 16, 1 soluto -ae cingulo. COD. Iust. 11, 9, 6 post stipendiorum (*del. Momms.*) finem -ae *fabricensium*.

b *officialium publicorum* (*cf. p. 943, 54*): α *loci selecti*: VEG. mil. 2, 21 p. 55, 19 primiscrinius in officio praefectorum praetorio ad ... -ae pervenit finem (*cf.* SIDON. epist. 1, 11, 6 -ae extremae *praefecti* terminum circa). AVG. nupt. et concup. 2, 1, 1 p. 253, 2 inter -ae tuae *comitis* curas. COD. Theod. 6, 10, 1 *notarii quiescentes* non omittant prioris vocabulum -ae. 6, 22, 5 quos administratio vel -a provexit (NOVELL. Valent. 32 pr. in a. et in -a positis. *al.*). 12, 1, 22 cum decuriones ... ad diversas -as confugiunt (NOVELL. Valent. 10, 3 l. 42). 16, 2, 39extr. *clericis depositis* ab omnibus officiis -ae aditus obstruatur. NOVELL. Valent. 7, 3, 1 palatinos ... qui ... ad ecclesiastica obsequia aut ad aliam transiere -am (*cf.* 22, 1 alterius amore -ae). CASSIOD. var. 1, 43, 3 ut ... spectaculorum ordinationem laetissimam sibi -am vindicaret. 6, 7, 2 (*de comite sacrarum largitionum*:) laetitia publica -a tua est (*cf.* 7, 9, 1 deliciosa magis quam laboriosa -a est in Portu Romano comitivae gerere dignitatem).

β *attrib. vel gen. indicatur locus et modus officii* (*cf. l. 34. 35. 38*): TERT. coron. 12 l. 32 est et alia -a, regiarum familiarum ('*comitatensium vel palatinorum aulicum officium*' *Oehler*). AMM. 28, 4, 20 e -a principis (ENNOD. epist. 1, 5, 3 p. 10, 3 ad principalem -am). HIER. epist. 60, 9, 2 in palatii -a (CASSIOD. var. 1, 10, 1. *cf.* VICT. VIT. 3, 13 domus nostrae occupati -a [*sim.* CASSIOD. var. 5, 25 in rei p. -a. GREG. M. epist. 7, 26 p. 471, 14 in -a sponsi eius *domnae Constantinae clarissimae puellae* intrasse]. COD. Theod. 4, 10, 3 ad ... palatinam -am [6, 30, 5. *al.* SIDON. epist. 1, 6, 1]). CLAVD. 18, 419 -a eunuchi numquam progressa cubili. PAVL. NOL. pass. Genes. 2 p. 426, 14 provincialis -ae tirocinium suscepit *tamquam notarius*. COD. Theod. 1, 29, 1 forensium stipendiorum. 6, 2, 26 l. 3 sacri consistorii decurionum -a. 6, 26, 7 in -a scriniorum memoriae. 6, 35, 14, 1 in cohortalinorum -a. 8, 1, 17 domesticorum (*cf.* CASSIOD. var. 11, 6, 3 -am domesticam ... cancellorum [*i. cancellarii praef. praet.*]). 8, 4, 23 proconsularem. 12, 1, 38 scholari ... -ae. *al.* NOVELL. Valent. 2, 2, 4 litteratae (COD. Iust. 12, 19, 8 pr. *cf.* CASSIOD. var. 5, 21, 1 litterarum). EPIST. pontif. 286 Migne 20, 472A -ae saecularis (VAL. CEM. hom. 13, 7. GREG. TVR. Franc. 7, 1 p. 323, 20 relicta. PASS. Marcell. rec. M 4, 3 -is [molestiis *rec. N*] s. militare. *cf. l. 75 et* VICT. VIT. 2, 23 temporalem).

γ *iuncturae selectae* (*cf. p. 959, 55*): Ⓘ *gen. pendet a subst.*: ordo: COD. Theod. 1, 5, 8. 6, 24, 7. 8, 1, 11. gradus: COD. Theod. 1, 6, 12. cingulum: RVFIN. hist. 10, 33 COD. Theod. 6, 30, 18. 8, 4, 23 MAX. TAVR. hom. 114 p. 520A COD. Iust. 2, 3, 29 pr. 3, 13, 7, 2. 12, 37, 16, 7 -ae cinguli amissionem. sacramentum: COD. Theod. 10, 22, 4 CASSIOD. var. 11, 35, 1. Ⓘ *pendet a verbis*: Ⓐ *dat.*: COD. Theod. 7, 3, 1 qui -ae nomen dederunt (12, 1, 38. 42). Ⓑ *acc.*: AVSON. 177, 7 p. 41 P. egit (COD. Theod. 1, 29. 1. 8, 4, 30, 1 gessit [12, 1, 188 CASSIOD. var. 7, 24, 1. 7, 43 CE 698, 9]. *sim. al.*). AVG. conf. 8, 6, 15 relicta -a saeculari (9, 8, 17. *cf. etiam l. 64*). COD. Theod. 1, 10, 5 hanc secuti -am. 6, 15, 1 post depositam -am (6, 26, 13. 16, 1, 3 COD. Iust. 12, 49, 12 pr.). 10, 20, 11 (= COD. Iust. 11, 8, 8) deserere. Ⓒ *abl.*: SYMM. epist. 7, 124 fungitur ... -a in scriniis litterarum (*cf.* CASSIOD. var. 6, 3, 5 -a perfunctis [6, 13, 6. 11, 17, 2]). COD. Theod. 6, 13, 1 absolutos -a (*cf.* 6, 24, 6 solvere [8, 8, 4 CASSIOD. var. 9, 4, 1]. CASSIOD. hist. 4, 17 p. 1040D expelli -is [*Theodor. 3, 8, 2* τῆς στρατιᾶς. *Socr. 3, 13, 1* μηδὲ κατὰ τὰ βασίλεια στρατεύεσθαι]. *sim. al.*). Ⓓ *locut. praep.*: ad -am: LAMPR. Alex. 28, 4 cum quidam ex honoratis ... ad -am adspirasset (COD. Theod. 8, 4, 23 COD. Iust. 1, 5, 8,

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6). in -a: *v. p. 962, 50 sqq.* ex -a: COD. Theod. 6, 27, 3, 1 excedere.

c *ecclesiasticorum* (*cf. p. 957, 48. v. et p. 944, 12*): LEO M. epist. 4, 1 p. 611B qui divinae -ae fuerit aggregandus (*ibid.* sacrum ministerium). 10, 3 p. 631A ad sacram -am ... accedere. CONC. Arvern. a. 535 p. 68, 15 abiecto -ae cingulo ... coniugia repetisse *presbyteros atque diaconos.* VITA Fulg. 27 p. 129, 12 L. multos ex fratribus monachis ad ecclesiasticam -am transtulit. INSCR. christ. Diehl 982, 4 -ae ... dei natus in officiis.

2 *speciatim i. q. tempus merendi* (*cf. p. 957, 60*): NOT. dign. or. 39, 37 -a completa (COD. Iust. 1, 46, 3). COD. Theod. 6, 2, 23 tota impleta -a. SIDON. epist. 7, 2, 3 -a illis in clericali potius quam in palatino decursa comitatu. GREG. M. epist. 3, 61 p. 221, 13 expleta -a (3, 64 p. 225, 21). SVBSCR. Non. cod. Montepess. anno aetatis xxx et -ae quarto.

II *i. q.* ***gradus honoris, dignitas, officium:*** **A** *-ae armatae* (*cf. p. 965, 65*): VELL. 2, 101, 3 quem -ae gradum (*sc. tribunatum*) ... auspicatus (*v. vol. VI 2153, 39 sqq. aliter p. 960, 5*). VAL. MAX. 4, 7, 5 humili loco natus ad equestrem ordinem et splendidae -ae stipendia ... pervenerat (*cf.* AMM. 15, 3, 2 ad infimam -am. NOVELL. Valent. 6, 1, 1 de tironibus aliquem nec non prioris -ae virum). MART. 14, 32, 1 -ae decus hoc *parazonium* ... erit (*aliter p. 960, 9. 965, 56*). IVV. 7, 88 -ae multis largitur honorem. TAC. hist. 1, 31, 3 non ordine -ae (*cf.* 1, 52, 1 adimendis adsignandisve -ae ordinibus). 1, 82, 3 abiectis -ae insignibus. ann. 1, 44, 5 solvebatur -ā *centurio.* 2, 36, 1 legionum legati, qui ante praeturam ea -a fungebantur (*cf. l. 41*). CAPITOL. Maximin. 3, 6 locis -ae a Severo adiutus, cum esset peradulescens (*de re cf. etiam l. 47*). AMM. 26, 8, 10 tribunus ... vitam cum -a retinens. CLAVD. 20, 320 *syn.* cingula (carm. min. 22, 52). COD. Iust. 3, 23, 2 pr. qui armata -a praediti sunt (5, 34, 4. 12, 33, 4. *al.*). CIL VI 2485 -ae petitori (2488. 2606. 3548. 3549. 3550 VIII 2075 XIV 2429 INSCR. EphEp. V 1300 INSCR. Wilmanns 1602. *cf. Mommsen, Staatsr. III 547*). XIII 3162 I 18 salarium -ae (II 15). *indicatur genus honoris:* -a equestris (*aliter p. 958, 25*) *i. qua ordo equestris fungitur* (*cf. Mommsen, Staatsr. III* 543^{2}*. 549. Herzog, Röm. Staatsverfass. 975. Hirschfeld, Kaiserl. Verwaltungsbeamte 419 sqq. Daremb.-S. s. v.* -a equestris): *v. vol. V 2, 719, 55 sqq.; adde e. g.* SVET. Claud. 25, 1 e. -as ita ordinavit, ut post cohortem alam, post alam tribunatum legionis daret, stipendiaque instituit et imaginariae -ae genus, quod vocatur 'supra numerum', quo absentes et titulo tenus fungerentur. CIL III 6054 omnibus e. -is perfuncto (*cf.* 12732 functo [VI 8400]). 6055 omnibus -is e. ornato. 7543 e. honorato -is. *nota:* CIL VI 1615 ordine equestr(is) -ae comparato (*i. empto. cf. p. 964, 3*).

alia: TAC. ann. 2, 36, 1 *v. supra l. 26.* PORPH. vita Hor. p. 1, 13 -a tribunatus honoratus (QVODV. prom. 1, 22, 31). CIL X 1493 exornatus -a ⟨...⟩ praef(ecturae) coh(ortis) *illius* (XIV 2497 imperator ... *illum* agentem aetatis annum XIII -a prima praefecturae equitum ... exornare dignatus est). *indicatur numerus -arum* (*v. etiam l. 47. 56*): CIL VI 2132 *ille* secundae -ae. III 14214^{23} tres (VIII 9327 tribus -is perfunctus). VI 1624, 4 *illi* IIII -arum (3495 XIV 170. *cf.* VI 3499 -arum IIII [INSCR. Dessau 9490]). XIII 6814 -ae quartae. *formula* 'a -is' *i. -is functus* (*cf. Domaszewski, Rangordnung d. röm. Heeres p. 131. Zwicky, Diss. Zürich 1944 p. 60*): CIL III 5652. 8677 VI 1410. 3494. 3497. 3498. 3501 VIII 2396. 17905. 20991 X 4861, 12. *al.* (*cf. et p. 957, 24. 30*). CE 253, 7 INSCR. Dessau 3985. 9283 INSCR. EphEp. II 413 INSCR. NSc. 1909 p. 410. *addito numero:* CIL VIII 2399, 2 *ille* a -is III (INSCR. Bendinelli, Il tesoro di argenteria di Marengo, Torino 1939 p. 37 INSCR. RevA. VI 10 [1937] p. 387 n. 178). 2732, 12 *ille* a IIII -is.

B *-ae officialium:* 1 *publicorum:* a *loci selecti:* PAVL. ent. 5, 25, 12 qui insignibus altioris ordinis utuntur -amque confingunt. AMM. 22, 7, 5 si eis *agentibus in rebus* gradus -ae redderetur (PRVD. praef. 19). 25, 5, 4 post depositum -ae munus. COD. Theod. 1, 10, 5 -a ... privari (7, 8, 5, 3. *cf.* COD. Iust. 1, 46, 3 spoliatus [12, 33, 6 pr.]. 3, 2, 3 pr. exuti. 4, 65, 35, 1 cadere). 6, 27, 23 l. 10 -a, quae eis ... indulta est (*cf.* 8, 7, 23 condonasset). 6, 29, 9 pr. si sibi et -ae suae consulunt *cursus publici praepositi. al. nota acc. q. d. interiorem* (*cf. p. 960, 35*): COD. Iust. 8, 13 (14), 27, 1 militantibus talem -am, quae vendi ... potest (*cf. p. 964, 3*). *de munere regis tamquam officialis imperatoris* (*cf. p. 944, 6*): SIGISM. Alc. Avit. epist. 78 p. 93, 7 quos -ae fascibus ... sustollitis. 93 p. 100, 9 per -ae titulos. 94 p. 101, 21. *indicatur ipsum munus:* COD. Theod. 6, 34, 1 agentis in rebus ultimi -am (13, 5, 20). COD. Iust. 12, 7, 2 pr. tribunorum notariorum. 12, 16, 5 pr. silentiariorum. GREG. TVR. Franc. 4, 42 p. 174, 12 *patriciatus.* CASSIOD. hist. 2, 19, 5 medicorum. NOVELL. Valent. 36, 3 ducenariae -ae honorem.

b *c. epithetis gradum indicantibus* (*cf. p. 943, 69*): TREB. trig. tyr. 13, 3 ab ultima -a. AMM. 18, 3, 6 nobilioris (COD. Iust. 12, 7, 2 pr. praeclaram nobilemque). COD. Theod. 4, 10, 3 humilis (COD. Iust. 11, 48, 18 humilioris). 6, 27, 8, 1 celsioris (12, 1, 88). 6, 29, 11 maiores -as (8, 1, 13). *al.* c *accedunt syn.:* COD. Theod. 1, 6, 11 l. 8 si quis cuiuslibet honoris aut -ae *eqs.* (COD. Iust. 12, 57, 12, 3). 8, 1, 17 altiorem ... -am seu potius dignitatem ... adipiscendi (RVSTIC. Conc.S I 4 p. 60, 15 in dignitatibus constituti ac diversis -is [*gr. I 1, 5 p. 135, 18* στρατείαις]. MVTIAN. Chrysost. hom. 7, 1 p. 286med. sicut rex aliquis iudices suos ... spoliat -a [στρατείας] et cingulum aufert et dignitatem. COD.

Iust. 1, 11, 8, 1. 1, 40, 14 [13]. 3, 13, 7, 1. 4, 63, 6, 1. *al.*). 8, 7, 3 officiis pristinis -aeque reddantur (12, 50, 23 pr. cuiuscumque scholae vel o. vel -ae). d *de -is emendis, vendendis, relinquendis* (*cf. p. 956, 28. 963, 43. 67 et v. Mommsen, Staatsr. III 450*): CELS. dig. 31, 32 *ille* in testamento suo *illi* -am suam reliquit (VLP. dig. 32, 11, 16. *v. etiam l. 14*) sive pecuniam eius, quaecumque redigi ex venditione eius potuerit, cum suis commodis (*cf. ibid.* vendidit. SCAEV. dig. 19, 1, 52, 2 inter venditorem et emptorem -ae [*sim.* 32, 102, 2 alumno praecepit ⟨emi⟩ -am his verbis: '... cum per aetatem licebit, -am illam cum introitu comparari volo ...' (34, 1, 18, 2 '-am ei compares'. *ibid. bis*)]. COD. Iust. 2, 7, 25 [6], 3 de -a venumdanda. 8, 13 [14], 27 pr. vendi. 12, 33, 5, 3 distrahere). *ibid.* cui illam -am vel pretium eius testamento dari voluerit (*ibid. quater*). SCAEV. dig. 32, 102, 2 introitu *v. l. 10* (32, 102, 3 onera omnia et introitus -ae). 32, 102, 3 liberto -am ... legavit (PAVL. dig. 31, 49, 1. *cf.* VLP. dig. 4, 4, 3, 7 si ei legatum sit ... ius -ae).

2 *ecclesiasticorum:* HIL. syn. 92 hoc me ecclesiae -ae meae stipendium debere, ut *eqs.* AVG. epist. 60, 1 p. 221, 14 si desertores monasteriorum ad -am clericatus eliguntur (GREG. M. epist. 4, 11 p. 244, 13. 15 c. habere -am. *cf.* AVELL. p. 367, 28 ministros ecclesiae ... ab aliis episcopis in -am provehi clericalem [SIDON. epist. 4, 4, 1 ex -a clericali ... venerabilis]). FVLG. RVSP. praedest. 2, 37 p. 647C imperialis pontificalisve -ae (2, 38 p. 648A p. -a fungitur *episcopus*). FERRAND. epist. 7, 3 p. 930A -ae ecclesiasticae vinculis alligatus curis saecularibus dissipor *episcopus.* *appellatio:* CONC.S II 3, 2 p. 33, 18 deprecor vestigia angelicae vestrae -ae (*gr. II 1, 2 p. 19, 15* στρατηγίας).

III ***metonymice*** *i. q.* ***corpus vel numerus militum:*** **A** *armatorum i. q. exercitus, copiae, milites* (*cf.* AVG. in psalm. 67, 26 -a cum dicitur, ... intelliguntur, qui militant): 1 *proprie* (*de generibus exercitus* [*cf. et p. 965, 1*]: SERV. Aen. 2, 157 -ae tria sunt genera: ... evocati ..., tumultuarii ..., sacramento rogati [*cf. p. 957, 81*]. *aliter:* OROS. hist. 4, 16, 7 dilectu habito ab annis decem et septem inmaturae inordinataeque -ae quattuor legiones undecumque contraxit): a *sing. collect.* (*de singulis militibus l. 46. 51. 55. 59. p. 965, 8. hinc etiam nonnulla p. 959, 55 allata explicari possunt*): α *generatim:* PROP. 1, 21, 4 pars ego sum vestrae ... -ae (OV. epist. 8, 46 hic *Achilles* pars -ae, dux [*cf. l. 61*] erat ille *Agamemno* ducum). LIV. 4, 26, 3 maxima ... vis cogendae -ae (*cf. Weissenb.-Müller ad l.*). VAL. MAX. 1, 6, 11 Romanae -ae decus (SERV. Aen. 5, 560. 10, 366 HEGES. 4, 16, 1 OROS. hist. 2, 19, 16 CASSIOD. hist. 5, 45 p. 1024C. *cf.* OROS. hist. 7, 36, 4 Africanam). 7, 8, 6 ab infimo (*cf. p. 965, 9*) -ae loco ... ad summos castrensis honores perductus (*cf.* TAC. hist. 2, 75 e gregario ad summa -ae provectum. CIL XI 5992, 12 *illi* a divo Traiano ex -a in equestrem dignitatem translato). LVCAN. 4, 499 quaecumque per aevum exhibuit monimenta fides servataque ferro -ae pietas. PLIN. nat. 4, 97 Glaesaria a sucino -ae appellata (*cf. p. 956, 39 et* SERV. Aen. 3, 471 'supplet': bene verbo -ae usus est [auct. 10, 241]). 33, 39 in -a quoque ... adolevit haec luxuria (*opp.* in sacris). PS. QVINT. decl. 3, 14 p. 53, 5 nec hanc militis contumeliam sed -ae putaret exercitus. HYG. mun. castr. 2 legiones ... sunt -a provincialis fidelissima. TERT. apol. 9, 2 *Tiberius* sacerdotes *Saturni* in ... crucibus vivos exposuit teste -a (*i. manu ad id munus delecta; cf. p. 941, 61*) patris nostri (patriae nostrae *var. l. cf.* VVLG. Iudith 7, 17 Holofernis. GREG. TVR. Thom. p. 119, 14 regis). nat. 1, 12, 16 vexillis, quae non minore sanctitate -a cus⟨todit⟩. coron. 12 l. 12 myrto ait milites redimiri solere ... et olea -a coronatur. IVST. 32, 2, 2 cum omni -a interficitur. CLAVD. DON. Aen. 11, 620 -ae dedecus fuit, ut ... fugere ... viderentur (*cf.* HEGES. 5, 27, 1 maculatae -ae probrum). HIER. epist. 66, 7, 3 *consulatum* ante ... sola nobilitas possidebat ..., nunc sola -a possidet. VVLG. Iudith 6, 4 gladius -ae meae transiet per latera tua. CORIPP. Ioh. 3, 25 nec solis ... ardor -ae nocuit. 4, 549 -ae ducibusque (*cf. l. 37*) placens. *al.* *expresse:* FLOR. epit. 1, 8, 3 quid ille -ae (*sc. constituendae; fere i. q. rei militaris*) artifex Tullus? (*cf.* SERV. Aen. 5, 560 rem Romanae -ae suo inseruit carmini).

β *specialia:* ① *commemorantur praepositi militum* (*cf. p. 941, 50*): HOR. carm. 2, 7, 2 (*potest etiam ad I A 2 p. 961, 1 referri*) Bruto -ae duce (ITALA iud. 4, 7 [Lugd.; *gr.* δυνάμεως, *Vulg.* exercitus]. DICT. 2, 35 p. 40, 18 d. atque imperator. HEGES. 1, 25, 4. 1, 30, 3. *al.*). LIV. 22, 23, 2 magistrum (*v. p. 78, 16. adde e. g.* HEGES. 1, 41, 7 [*gr. 1, 535* τὸν στρατοπεδάρχην]. HIER. chron. a. Abr. 1814. 2084. 2317. VVLG. 9ies SVLP. SEV. chron. 1, 37, 2. 1, 38, 6. COD. Theod. 1, 5, 10 m. utriusque -ae [1, 7, 2. 6, 24, 6. 7, 20, 12. 13 NOVELL. Valent. 6, 1 pr. Maior. 11 pr. DONATIO Tiburt. a. 471 p. CXLVII b 31 CIL VI 1731. *al. cf.* CIL III 3653, 4 u. -ae m. (5670a, 6 INSCR. Dessau 8950)]. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 94, 3. 200, 17. *al.*). APVL. mund. 25 -ae principes (VIR. ill. 70, 4. *collocatur* p. -ae: ITALA Ios. 5, 14 [Lugd.] p. -ae virtutis domini [ἀρχιστράτηγος δυνάμεως, *Vulg.* p. exercitus d.]. HEGES. 3, 3, 2 VVLG. gen. 21, 33 *et saepe.* CLAVD. carm. min. 25, 84 SVLP. SEV. chron. 1, 37, 6. 2, 15, 2. *al.*). AVR. VICT. Caes. 42, 24 -ae rectoribus (AMM. 15, 5, 2 pedestris -ae r. [18, 3, 1. 26, 4, 1 equestris -ae r.]. 20, 5, 7. *al.* CE 1516, 4 r. -e). AMM. 20, 8, 14 -ae moderatores. HIER. in Ezech. 23, 22 p. 219C magistratus utriusque -ae (COD. Iust. 1, 46, 1). VVLG. Iudith 5, 3 rex -ae. PRVD. c. Symm. 2, 433 -ae ... ductor (*v. vol. V 1, 2169, 57*). RVSTIC. Conc.S I 4 p. 196, 12 praesidi utriusque -ae. *adde:* HEGES. 5, 52, 1 cui summam ... -ae Romanae ... commiserat (*gr. 7, 252* τὴν ἡγε-

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

μονίαν). Ⓘⓘ *commemorantur genera -ae (aliter p. 964, 30)*: AMM. 15, 5, 2 pedestris (18, 3, 1. 18, 5, 5. 21, 13, 3 HEGES. 3, 13in. COD. Theod. 8, 5, 43 equestris ac p.). 21, 13, 3 equestris (25, 1, 11 HEGES. 2, 4, 1in. 5, 12, 2). utraque (*sc. pedestris et equestris*): *v. p. 964, 71. 81. 83.* armata (*cf. p. 958, 30*): COD. Iust. 1, 18, 1 (*a. 212*) propter simplicitatem a. -ae. Ⓘⓘⓘ *commemorantur gradus -ae*: TERT. idol. 19 p. 53, 13 an fidelis ad -am (*cf. p. 957, 76*) converti possit et an -a ad fidem admitti, etiam caligata vel inferior quaeque (*cf.* OROS. hist. 7, 40, 4 ex infima -a [*cf. p. 964, 41*]).

b *plur.*: PSALT. Cas. 59, 12 non exies in -is (*δυνάμεσι, Vulg.* virtutibus) nostris. COD. Iust. 1, 27, 2, 1 armatas (*cf. l. 5*) -as et duces militum ordinare disponimus (*opp.* civilium administrationum iudices et officia). *de singulis militibus*: PASS. coron. 9 ut omnes -ae ... ad turificandum compellerentur, maxime urbanae praefecturae milites.

2 *translate apud Christianos (cf. p. 944, 67)*: a *de Christianis*: TERT. orat. 19, 5 -a dei sumus (*cf.* AVG. serm. 179, 10, 10 SEDVL. carm. pasch. 1, 344 [= op. pasch. 1, 30 p. 195, 7]). CYPR. epist. 28, 1 p. 545, 8 caelestis -ae signa movistis (57, 2 p. 651, 20). 58, 2 p. 657, 24 nostram. LACT. inst. 7, 19, 5 ducem sanctae -ae. PRVD. c. Symm. 1, 494 PAVL. NOL. epist. 4, 2 VICTRIC. 3. *al.* *de monachis*: CASSIAN. inst. 2, 3, 2 in Christi -a. b *de angelis fere i. q. chorus, caterva; cf. s.* exercitus, *vol. V 2, 1399, 52 sqq. et v. s.* legio (HIER. epist. 121, 10, 13 -a ... caeli non tantum sol appellatur ... et astra, sed et omnis angelica multitudo): PSALT. Cas. 79, 5 domine deus -arum tuarum (*δυνάμεων, Vulg.* virtutum. *cf.* HIER. epist. 18A, 7, 6). 102, 21 omnes -ae eius (*δυνάμεις, Vulg.* virtutes). ITALA Os. 13, 4 (Hil. trin. 12, 4) cuius manus creaverunt omnem -am caeli (PS. PHILO antiq. 19, 12 [*om. A*]. VVLG. deut. 17, 3. *al.* DIDASC. apost. 21, 28 RVFIN. Orig. in Ios. 6, 2. *al.*). VVLG. Luc. 2, 13 multitudo -ae (*στρατιᾶς*) caelestis (RVFIN. hist. mon. 2 p. 406C. 9 p. 422D c. angelicamque -am. SVLP. SEV. Mart. 14, 5 CASSIAN. c. Nest. 2, 2, 5 LEO M. serm. 29, 1. *al. cf.* GREG. M. epist. 5, 59 p. 371, 18 c. -arum [RVSTIC. c. aceph. p. 1186B. 1196B]). VVLG. IV Esdr. 6, 3 innumerabiles -ae angelorum (EVSTATH. Bas. hex. 1, 5 VITAE patr. 5, 3, 21. *cf.* MVTIAN. Chrysost. hom. 6, 4 p. 283med. multam -am a.). EVSTATH. Bas. hex. 2, 5 p. 885B caelestium -ae (*στρατιαί*). c *de sanctis in caelo*: VICTRIC. 1 maxima pars caelestis -ae (*sc. translatis reliquiis sanctorum*) nostram dignatur visere civitatem, ut iam nobis habitandum sit inter turbas sanctorum et inclitas caelestium potestates. d *de sideribus (cf. l. 23)*: ITALA Ier. 7, 18 (Hier. in Ier. 2, 38, 2) ut faciant placentas -ae (*τῇ στρατιᾷ, Vulg.* reginae) caeli (*Hier. ad l.*: omnes stellas intelligamus. PS. PHILO antiq. 11, 6 [*om. A*]. VVLG. IV reg. 17, 16. 21, 3. 5 Is. 24, 21. *al.* PS. PROSP. carm. de prov. 675 VEN. FORT. Mart. 1, 181). PS. PHILO antiq. 23, 10 suspendi tempestatem -arum. 32, 7 commoto fundamento -ae festinaverunt fulgura in cursus suos. PS. AMBR. symb. p. 193 omnis -a siderum. DRAC. laud. dei 2, 341 poli (2, 484 VEN. FORT. Mart. 1, 344). e *de daemoniis, malis sim.*: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 26 p. 1060A HIL. in Matth. 12, 16. RVFIN. Orig. in Ios. 14, 2 p. 380, 22 totius -ae invisibilium hostium. PRVD. psych. 159 malorum. CASSIAN. conl. 7, 19, 2 SEDVL. carm. pasch. 4, 96 op. pasch. 4, 8 GREG. TVR. Franc. 8, 34 p. 404, 2.

B *officialium (cf. p. 943, 54)*: COD. Theod. 11, 20, 4, 2. CASSIOD. var. 7, 25, 1 si vos *comites* -a Romana comitetur. PALLAD. hist. mon. II 18 p. 376A in palatio clarus in -a fuit (*gr. p. 131, 4 B. γενόμενος τῶν ἐπιδόξων ἐν τῷ παλατίῳ*). *huc pertinere videtur*: CIL III 7286 (= CE 1511), 2 (*Athenis in gymnasio Hadriani; aevi fere Antonini*) ⟨clarum⟩ -ae decus (*cf. p. 961, 49. 964, 39*), poeta.

IV *singulariter* i. q. *stipendium, praemium* (*cf. Bonnet, Lat. de Grég. 291³*): GREG. TVR. Franc. 8, 39 p. 406, 2 *vidua episcopi* res, ... quae eclesiae datae fuerant, tamquam proprias retinebat dicens: '-a haec fuit viri mei'. 10, 19 p. 513, 10 de illa iniquitatis -a.

deriv.: militiola.

(mīlitiēs), *acc.* -em *v. p. 957, 23.*

PROVINC. laterc. Veron. 12, 5 Numidia Cirtensis, Numidia **militiāna.** *a* miles.

militiola, -ae *f.* *a* militia *demin.* *i. q. gradus honoris militaris (cf. p. 963, 16)*: VITA Iuv. p. 234, 6 (276, 5) satura ... in Paridem pantomimum poetamque eius semenstribus -is (*sc. tribunatus legionarii; cf. Vahlen, Ges. philol. Schr. II 182*) tumentem.

ᵡ**mīlito**, -āvī, -ātum, -āre. *de formis*: *supin. in* -tum: TER. Haut. 117 Ad. 385. ITIN. Alex. 42 equites adduxerat Alexandro -tum (*iunge* a. A. *secundum Arrian. 4, 15, 4. 5*). -andus *i. q.* -*turus*: BENED. reg. prol. l. 72 (*v. p. 970, 32*). *dep.* -or (*sec.* mereor?): GREG. M. epist. 4, 42 (*p. 969, 37*). 9, 157 (*p. 969, 40*). *de scriptura et sonis*: mll-: CIL IV 3149. meil-: INSCR. Hondius, Suppl. Epigr. Graec. IV n. 102 (*prope Velitras, a. 36/27 a.*) quei meilitant (*οἱ στρατευόμενοι*) Caesari nauarchi et biarchi. -let-: CIL III 7453. -lt-: *v. l. 84.* mit- (*cf. Svennung, Beitr. z. lat. Lautl. 60*): CIL XIII 8274 (= INSCR. Dessau 2784). *notatur* (*ubique pro* -vit): m: INSCR. NSc. 1915 p. 43 n. 15. 1924 p. 46 n. 1 INSCR. Afr. Gsell I 2197. mi: INSCR. NSc. 1919 p. 223 n. 285. mil: CIL III 7500 INSCR. NSc. 1914 p. 398. 1915 p. 39 n. 3 sqq. 1916 p. 97 n. 5. *et saepe.* mili: CIL III 8200 XIII 8276. milit: CIL III 6596 VII 1068. 1072. 1073 XII 673. 2234 INSCR. NSc. 1922 p. 142 n. 1. 5. 1923 p. 62. 1924 p. 47 n. 4. 1925 p. 396. 1928 p. 195 n. 2. milta: INSCR. NSc. 1917 p. 290 n. 4. milita: CIL III 7453 mileta. VIII 2094 milita. militav: CIL III 7328. *de notione*: GLOSS. *στρατεύομαι.* *gr. respondet στρατεύεσθαι (l. 47. p. 965, 76. 967, 45. 49. 58. 968, 28. 55. 78. 969, 17. 72), ἀντιστρατεύεσθαι (p. 968, 26), στρατηγεῖσθαι (p. 968, 12); cf. etiam p. 970, 68.* *inde a* PLAVTO, TER., CATONE, CIC. [*falso trad.*: CIC. Tusc. 5, 42 (*pro* minitante). LIV. perioch. 49 p. 59, 13 AVSON. 393, 81 p. 248 P. VEN. FORT. vita Hil. 4, 13. *dub.*: AMM. 22, 16, 22 Platon ... -vit sapientia (*trad.*, libavit sapientia⟨m⟩ *Meiser*). *in parte interpol.?*: CIC. off. 1, 36 (*sed v. Atzert praef. p. XXIII*).]

I *proprie* et *in imag.* i. q. *militiam exercere* (*sensu medio*: COD. Theod. 12, 1, 13 militiam sibi ... poscentibus et ad legiones vel diversa officia currentibus ...; qui derelicta curia -verit [*i. miles vel officialis factus erit* (*item* 12, 1, 139 qui curiis debiti -rint)]. 12, 1, 108 si quis forte curiam diffugiens ... coeperit -are. COD. Iust. 4, 65, 35, 1 qui sub armis -ant. *cf. etiam p. 957, 55*): A *de militia armata (cf. p. 939, 79. 970, 59)*: 1 *usu generali i. q. militem esse, stipendia facere*: a *proprie (de elephantis: l. 24)*: *α sine addit.*: PLAVT. Epid. 433 in adulescentia, cum -bam. TER. Haut. 117 ad regem -tum abiit (Ad. 385 hinc egens profugiet aliquo -tum. *cf. p. 965, 69*). SALL. Iug. 85, 13 quae illi litteris, ego -ando didici. HOR. epist. 1, 3, 1 quibus terrarum -et oris Claudius *dux in bellum profecturus.* LIV. 2, 23, 5 se -antem ... aes alienum fecisse (*cf.* 6, 14, 7). 23, 7, 1 neve civis Campanus invitus -ret (39, 19, 4 SEN. suas. 3, 4 QVINT. decl. 377 p. 419, 18). *al.* SEN. dial. 12, 15, 5 -andi disciplinam. PLIN. nat. 8, 27 *elephanti* domiti -ant. PAP. Chrestom. ed. Mitteis-Wilcken I 463 III 6 (*a. 94*) qui -are coeperunt ... consulibus *illis* (IVLIAN. dig. 29, 1, 20, 1 VLP. dig. 29, 1, 9, 1. *al.* PAVL. dig. 29, 1, 38, 1 paganus fecit testamentum, deinde -are c. CIL III 6580 [= INSCR. Dessau 2304]. VI 31143 sqq. VIII 2747 [= INSCR. Dessau 1070]. *al.*). AFRIC. dig. 29, 1, 21 -are desinunt (PAPIN. dig. 49, 17, 17, 1 TRYPH. dig. 28, 2, 28, 1). PAPIN. dig. 40, 5, 23, 2 filium militem vel qui -vit (49, 17, 17, 1). LACT. inst. 6, 20, 16 neque -are iusto licebit neque vero accusare quemquam crimine capitali (*cf. p. 957, 76*). CLAVD. DON. Aen. 9, 610 p. 267, 4 semper apud nos -at rusticus (*i. rusticus idem miles est*). *al.* *accedit abl. instr.*: VAL. MAX. 5, 7, 1 *senex* animo sine corpore -turus (SEN. dial. 9, 4, 5 voce, adhortatione, exemplo, animo -a. *cf. l. 54. p. 968, 32. 969, 58*). -vi *i. q. miles factus sum (cf. l. 12)*: MEN. dig. 49, 16, 4, 8 qui litem habuit et ideo -verit (*sc. ut privilegio militis usus litem effugeret. cf p. 943, 18*). *opp.* paganum esse (*cf. l. 27. p. 942, 28. 956, 42*): TERT dig. 29, 1, 33, 2 PAVL. dig. 28, 2, 26.

β cum addit.: Ⓘ *indicatur dux*: *per* cum: CIC. Brut. 79. LIV. 21, 60, 9 exercitus ..., qui c. Hannibale in Italia -bat. 25, 5, 10 VITR. 10, 13, 3 SEN. clem. 1, 9, 8. CVRT. 6, 5, 30 Alexander, an cum ipso -are vellet, interrogat. 8, 2, 33. 8, 4, 21. *al.* *per* apud: LIV. 30, 42, 4 qui a. Hannibalem mercede -assent. 33, 27, 5. 8. 38, 34, 1. 44, 24, 9 CVRT. 7, 5, 29 TAC. hist. 2, 26, 1. *per* sub: LIV. 23, 42, 11 s. signis ... tuis (R. GEST. div. Aug. c. 25 [*gr. στρατευ⟨σάμε⟩νοι*]). 28, 27, 12 auspicia, s. quibus -atis (IVST. 8, 3, 2). 29, 1, 12 s. duce Marcello (VAL. MAX. 3, 2, 6. 5, 1 ext. 1. FRONTIN. (?) strat. 4, 3, 8 s. Hasdrubale imperatore. *cf. p. 967, 52. 63*). perioch. 55 p. 67, 1 s. Viriatho (VELL. 2, 9, 4. 2, 120, 3 VAL. MAX. 5, 2 ext. 4 PLIN. nat. praef. 30 PLIN. epist. 3, 20, 5. *al.*). *per* ductu auspicioque: LIV. 36, 17, 2 T. Quincti. *per dat.* (*cf. l. 69. p. 967, 33. 40. 43. 969, 47*): INSCR. Hondius (*v. p. 965, 74*) Caesari. TAC. hist. 3, 53, 3 non se nuntiis neque epistulis, sed manu et armis imperatori suo -are. CLEM. ad Cor. 37. ITIN. Alex. 31 Dario mercede. PANEG. 4, 14, 5. 12, 21, 2 HEGES. 2, 9, 1 p. 149, 4. CLAVD. 18, 383 nostris ... signis. PS. AVG. serm. 56, 4med. SIDON. carm. 5, 478. Ⓘⓘ *indicatur commilito*: SALL. Iug. 64, 4 in contubernio patris. LIV. 45, 19, 2 simul eo bello -verant (PLIN. epist. 7, 16, 2. 7, 31, 2. *cf.* SEN. contr. exc. 6, 1 una. STAT. Theb. 4, 197 pariter). CVRT. 8, 8, 11 vobiscum (PAPIN. dig. 49, 17, 16, 1 TERT. apol. 42, 3). Ⓘⓘⓘ *indicatur, utri partium -etur*: *per* apud: LIV. 6, 10, 7 nec consilium fuisse, quod suae iuventutis aliqui a. Volscos -verint. 23, 4, 8. 23, 46, 12. 43, 7, 2. CVRT. 6, 5, 7 Graecis mercede a. Persas -antibus. *per* inter: CVRT. 9, 2, 24 Dahae ... i. nos -ant. *per* in *illis* castris: LIV. 21, 53, 11 Galli ... in utrisque c. -bant. 23, 15, 12 in Romanis c. CYPR. epist. 39, 3 p. 583, 8 in c. saecularibus. *per* in *illa* parte: LIV. 33, 14, 4 in utraque p. PORPH. Hor. carm. 2, 7, 13 in partibus Bruti (epist. 1, 4, 3). *per dat.*: ITIN. Alex. 9 p. 6, 16 Persis pretio. Ⓘⓥ *indicatur gradus*: *nom.* (*cf. p. 965, 76 et p. 969, 13*): LIV. 35, 26, 4 Arcas ... praefectus auxiliorum -verat (PLIN. epist. 3, 5, 3 SPART. Carac. 6, 7). [LIV.] perioch. 25 p. 30, 20 qui centurio -verat ([*Liv. 25, 19, 9 sq.* insignis inter primi pili centuriones ... perfunctus militia]. CIL VI 32974 [= INSCR. christ. Diehl 397]). CIL VI 32949 (= INSCR. christ. Diehl 502) biarcus. XII 2234 aquilifer. *sim. al.* *aliter*: SPART. Sept. Sev. 9, 8 qui ... -verant ducum ... nomine. CAPITOL. Maximin. 2, 5 non mediocri loco (*cf.* VOPISC. Car. 14, 2 in minoribus adhuc locis). CIL VII 759 (= CE 24), 10 -ans tribunus in (*cf. vol. VII 1, 788, 46*) praefecto. ⓥ *indicatur genus armorum*: VELL. 2, 9, 4 qui sub Africano Numantino bello eques -verat (CVRT. 7, 1, 34 pedes. INSCR. Dessau 2016 speculator. 2077 eques). VAL. MAX. 2, 7, 15 peditum numero. APVL. Plat. 2, 24 excubitorum loco. VOPISC. quatt. tyr. 14, 2 -vit primum inter ordinarios, deinde inter equites (FIRM. math. 8, 13, 3

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Amm. 31, 10, 3 Svlp. Sev. Mart. 2, 2 Const. veteran. [cil xvi] 144 int. *et* ext. 5. *al.*). CIL III 7108 (= Inscr. Dessau 2149) in caliga (VI 2440 [= Inscr. Dessau 2077] -vit in cho. i pr. eques . . ., -vit in caliga ann. xvi, evocatus fuit ann. iii). VI 32943 (= Inscr. christ. Diehl 532) in prima Minerbes mil. ann. v, . . . in pr(otectoribus ?) ann. v.

(VI) *indicatur merces*: Liv. 6, 13, 7 mercede (*al.* Cvrt. 7, 10, 11. *al.* Itin. Alex. 31. *cf. p. 966, 45. 56. 64*). Itin. Alex. 9 p. 6, 16 pretio. Flor. epit. 2, 13, 1 pecunia. *nota*: Pavl. Fest. p. 9, 10 sumptu proprio.

(VII) *indicatur pars exercitus*: Edict. imp. Claud. de Anaun. (cil v 5050) 32 in praetorio meo (Const. veteran. [cil xvi] 21 int. 5 in p. meo . . ., . . . in cohortibus novem praetoriis [CIL III 7328 in p. in chorte prima. VI 2440 in cho. i pr. (VII 1068. 1073. 1091)]). Const. veteran. (cil xvi) 1 int. 5 in classe quae est Miseni (*al.*). 3 ext. 4 in alis quinque (*al.*). 4 int. 5 in coh. vii (*al.*). 7 int. *et* ext. 3 in legione i adiutrice (Pap. Chrestom. ed. Mitteis-Wilcken I 463 iii 3 [*α. 94*]. Veg. mil. 2, 2 p. 35, 15. 2, 3 p. 37, 6 Cod. Iust. 7, 64, 9 CIL V 7559, 4 VI 31692, 8 XII 3179, 4 XIV 2283, 3). Greg. M. epist. 4, 37 p. 274, 4 in numeris. CIL II 1086 (= Inscr. Dessau 2712) honorato ab exercitibus, in quibus -vit (*cf. etiam l. 57*). *nudo abl.*: Amm. 18, 6, 16 equestri . . . turma. CIL VI 3560^{d} legione xvi. VII 1072 cohorte ii (X 4787 Inscr. NSc. 1908 p. 134. 1923 p. 369). Inscr. Österr. Jahresh. 12 p. 226 ala Scubulorum. *cf.* Const. veteran. (cil xvi) 144 int. *et* ext. 5 inter singulares . . . castris (*cf. l. 38. 59*) novis Severianis.

(VIII) *indicatur tempus*: *acc.*: Liv. 31, 49, 5 quot . . . annos (35, 19, 4 CIL III 12440 V 6244 XIII 8274. 8276 Inscr. NSc. 1907 p. 547. 1926 p. 169). CIL X 3737 (= Inscr. Dessau 137) st⟨ipendia *tot*⟩ (Inscr. christ. Diehl 473 stipe. viii. *cf. l. 40*). XI 5613 alterum co(n)s(ulatum) (*i. secundum annum*). *abl.*: CIL III 12480 annis xxv (VIII 217 Inscr. lat. Tun. ed. Merlin 466, 5. 1078, 5. 1241, 5 Inscr. NSc. 1920 p. 288 n. 4. 1925 p. 404).

(IX) *accedit acc. q. d. interior* (*cf. l. 36. 47. 69. p. 968, 43. 969, 30*): Pass. Marcell. rec. N 2, 1 me . . . sacramentum aliud -are non posse nisi . . . Iesu Christo (*de dat. cf. p. 966, 53*).

b *in imag. i. q. labores quasi militares sustinere, defatigari*: *α amatorie* (*cf. p. 944, 50. 958, 43*): Plavt. Persa 232 confidentiā illa militia (*cf. l. 31*) -atur multo magis quam pondere. Hor. carm. 3, 26, 2 -vi non sine gloria. Ov. am. 1, 9, 1 -at omnis amans (*cf. A. Spies, Militat omnis amans. Tübingen 1930*). epist. 7, 32 castris (*cf. l. 23*) *Amoris*. Petron. 24, 7 haec *mentula* belle cras in promulside libidinis nostrae -bit. Apvl. met. 9, 20 prima stipendia (*cf. l. 26*) Veneri (*cf. p. 966, 53*) -bant.

β Christiane (*cf. p. 944, 67. 958, 75*): Cypr. mortal. 2 p. 297, 15 qui deo (*cf. p. 969, 52*) -at (Ambr. epist. 17, 1 deo et sacrae fidei. Iac. 2, 12, 55 p. 67, 20 non homini, sed auctori omnium -amus *Maccabaei*. Vvlg. II Tim. 2, 4 nemo -ans [στρατευόμενος] deo [*antea*: miles Christi]. *sim. saepe*). Comm. instr. 2, 11, 4 ecce -atur: Christo sicut Caesari pares. Lact. inst. 7, 27, 16 infatigabilem militiam (*cf. l. 31*) deo (*cf. l. 43*) -emus (Ambr. in Luc. 3, 22 p. 114, 4 piam m. -bant. Vvlg. I Tim. 1, 18 ut -es in illis *prophetiis* bonam m. [στρατεύῃ . . . στρατείαν. *v. Dibelius ad l.*]. *cf.* Pavl. Nol. carm. 21, 252 Christi consulatum -ans [*ludit in voce q. e.* consulens *v. 253*]). Ambr. Iac. 1, 3, 12 p. 13, 2 sub domino regnas et sub (*cf. p. 966, 48*) patrono -as. Hier. epist. 14, 2, 3 (*de militia monachi; cf. p. 945, 1. 959, 12*) donativum, quod -turus acceperas (22, 30, 1 cum . . . Hierosolymam -turus pergerem. Bened. reg. 1 l. 6 genus coenobitarum . . . -ans sub regula vel abbate [58 l. 14 lex, s. qua -are vis. *cf. p. 966, 46*]). 14, 7, 1. 58, 1, 3 in Christi exercitu (*cf. l. 19*). Vvlg. II Cor. 10, 3 non secundum carnem -amus (στρατευόμεθα). Rvfin. Orig. in exod. 11, 1 p. 252, 22 in castris domini (Ps. Avg. serm. ed. Mai 84, 1 in c. diaboli. *cf. l. 23*). Pavl. Nol. epist. 7, 3 p. 45, 4 Avg. in euang. Ioh. 122, 3$^{extr.}$ Caes. Arel. serm. 143, 2 in vigiliis, in ieiuniis, in fletibus -arunt *Ninivitae*. *al.*

γ varia: Aetna 218 *ignis*, qua spiritus imperat, audet; hic princeps, . . . quo sub duce (*cf. p. 966, 48*) -at. Hor. epist. 1, 2, 67 venaticus . . . -at in silvis catulus (*cf. p. 944, 36*). Paneg. 2, 14, 3 ductas . . . sub signis venatorum cohortes -asse conviviis. *secundum hebr.*: Vvlg. Iob 14, 14 cunctis diebus, quibus nunc -o (צְבָאִי).

2 *usu speciali i. q. (im)pugnare, bellum gerere, bellare* (*cf. p. 961, 1*): **a** *proprie*: *α generatim*: *c. acc. q. d. interiore* (*cf. l. 31*): Hor. epod. 1, 23 hoc . . . -bitur bellum. Ivl. Val. 3, 52 p. 161, 6 proeliis, quae Xerxes apud Peloponnesum -verat. *indicatur socius vel adversarius*: Prop. 4, 6, 39 Auguste . . . tibi -at arcus (*cf. p. 969, 82*) et favet ex umeris . . . onus omne *Apollinis*. Liv. 7, 16, 2 cum Tarquiniensibus (23, 15, 4. 25, 30, 3. 40, 49, 6). 29, 29, 6 -anti pro Carthaginiensibus in Hispania (Sen. dial. 1, 3, 14 Qvint. decl. 306 p. 202, 9 Calp. decl. 7 p. 8, 8 Paneg. 12, 14, 6. Porph. Hor. epist. 2, 2, 46 *v. l. 78*). 32, 34, 5 adversus socios . . . iuventutem suam -are (Svet. Iul. 68, 1). Porph. Hor. epist. 2, 2, 46 contra Augustum pro Bruto -vit (Hier. in Ier. 5, 14, 2). Itin. Alex. 4 p. 3, 10 saluti Romanae (Ambr. obit. Valent. 4 hostis . . . imperatori. Heges. 2, 9, 1 p. 150, 23 *Hannibal* Romanis). Origo Const. 2, 3 in Sarmatas. *impers.*: Obseq. 2 in Hispania prospere -tum. Itin. Alex. 36 Val. Cem. hom. 15, 4 p. 740^{B} Cassiod. Ios. c. Ap. 1, 11. *alia*: Sen. dial. 9, 3, 5 -at, qui in acie stat . . . ⟨et⟩ qui portas tuetur *eqs.* Plin. nat. 6, 66 his *elephantis* -ant dimicantque pro finibus. Itin. Alex. 4 p. 3, 6 Amm. 15, 8, 14 Veg. mil. 1, 16 p. 19, 15. Heges. 2, 9, 1 p. 153, 1 mavult . . . Romani imperii tributis se exercere quam suis -are stipendiis. Vvlg. Is. 29, 7. Origo Const. 2, 2 fortiter.

β speciatim i. q. expeditionem facere, ἐλαύνειν (*cf. p. 961, 51*): Itin. Alex. 3$^{in.}$ Pompeio . . . per Hispanias -turo. 7$^{in.}$ mari dextro perque Euxinum -ans. Ivl. Val. 2, 3 me ad evertendas Athenas protinus -are. 3, 5$^{in.}$ nobis in vos dispositum est -are. Cassiod. Ios. c. Ap. 1, 64 usque ad alteram Epirum Persae -verunt.

b *in imag.*: *indicatur socius*: *per* cum: Plavt. Epid. 676 *di* mecum -ant. Cypr. epist. 12, 2 p. 504, 4. Rvstic. Conc.^{S} I 4 p. 50, 3 Aegyptii et qui c. his pariter -antes . . . ecclesiasticas despiciunt sanctiones (*gr. I 1, 5 p. 133, 15* οἱ σὺν αὐτοῖς στρατηγούμενοι). p. 108, 13 *v. l. 24*. *per* pro: Tert. ieiun. 7 p. 282, 5 caelum p. eiusmodi -at. Avg. c. Cresc. 1, 1, 1 p. 325, 23. Cassian. conl. 7, 8, 2 *syn.* confligit. *cf.* Apvl. Plat. 2, 24 excubitorum loco -et iuventus pro utilitate cunctorum. *dat.*: Heges. 5, 46, 1 p. 398, 17 iactetis licet, quod fulmina -verint vobis (*syn.* pugnaverint). Avg. c. Petil. 3, 12, 13 p. 174, 5 dei servis sancte deo -antibus . . . adversus . . . rectores . . . tenebrarum. *indicatur adversarius*: *per* contra: Sen. epist. 48, 10 c. fortunam. Optat. 2, 1 p. 33, 22. 2, 5 p. 39, 20 c. cathedram Petri . . . audaci sacrilegio. 2, 9 p. 45, 9 te argumentis tuis c. te -asse. 2, 21 p. 58, 18. 4, 4 p. 106, 3. 4, 6 p. 111, 24. 7, 5 p. 177, 5 *syn.* inpugnare. p. 177, 9 Pelag. in I Tim. 1, 18 p. 479, 1 Vvlg. Iob 6, 4 Avg. de duab. anim. 19 p. 76, 5. Conc.^{S} I 5 p. 172, 12 (= Rvstic. Conc.^{S} I 4 p. 108, 13) c. nos cum eis. *al.* *per* adversus: Itala Rom. 7, 23 (Tert. resurr. 51 p. 106, 5) *legem* -antem a. legem animi (ἀντιστρατευόμενον, *Vulg.* repugnantem legi). Vvlg. I Petr. 2, 11 desideriis, quae -ant a. animam (στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς). Hier. hom. Orig. in Is. 8, 2 p. 287, 20. *al.* in: Vvlg. Iob 10, 17 poenae -ant in me. *dat.*: Theod. Prisc. log. 38 p. 138, 4 intentius effusionum sollicitudini (-e *b*, -em *r*) -bo (medicabis *g*). Ennod. epist. 2, 12, 1 p. 51, 16 ad fidem veterum sanctionum -at novellis excessibus. *accedit abl. instr.* (*cf. p. 966, 34*): Cato or. frg. 7 Antiochus epistolis bellum gerit, calamo et atramento -at. Sen. contr. 1, 8, 13 malebat adulescentem iudicio quam morbo -are *apud iudices* (Qvint. inst. 10, 5, 17 forensibus certaminibus. *cf. et l. 49*). Optat. 2, 9 p. 45, 9 *v. l. 21*. 7, 5 p. 177, 5 contra . . . veritatem falsis artibus. Avg. c. Petil. 2, 83, 184 p. 114, 29 circumcellionum vestrorum, qui sub vestro principatu furiosis agminibus -ant. Fvlg. Rvsp. ad Monim. 2, 9 adversus legem pravis operibus -bant. *impers.*: Sen. epist. 51, 6 nobis quoque -andum est *eqs.* (*v. p. 958, 66*). Comm. instr. 2, 11, 4 -atur. Pelag. in I Tim. 1, 18 p. 479, 1 bona militia est, in qua contra diabolum . . . -atur. *c. acc. q. d. interiore* (*cf. p. 967, 31*): Tert. patient. 13 p. 20, 24 carnis patientia in persecutionibus . . . proeliatur. si fuga urgeat, incommoda fugae caro -at (*cf. Löfstedt, Synt. I² 260*). Avg. c. Petil. 3, 12, 13 p. 174, 10 hanc militiam -antibus servis dei. Ennod. carm. 1, 15, 18 qui bella Christi -at. *alia*: Sen. dial. 1, 5, 1 adice . . . -are et edere operas. epist. 96, 5 vivere, Lucili, -are est. Qvint. decl. 367 p. 402, 26 in foro (*cf. l. 35 et p. 958, 56*) potius -are quam in proelio. Cypr. epist. 10, 4 p. 494, 7 si certaminis vestri dies venerit, -ate fortiter (*cf.* Clem. ad Cor. 37 cum omni perseverantia). 57, 3 p. 653, 10 pax danda *est* omnibus -turis. *al.* Zeno 2, 12, 2 p. 426^{B}. Amm. 16, 12, 18 per te virtutem et consilia -are. Heges. 4, 9, 2 -antibus in excidium suum mundi procellis. Hier. epist. 65, 10, 1 accinctam Christi gladio -are. Vvlg. Iac. 4, 1 concupiscentiis vestris, quae -ant (τῶν στρατευομένων) in membris vestris. *al.* *de membro*: Heges. 3, 17 p. 218, 30 *manus*, quae adversus corpus suum vesano -vit furore. *de bestia*: Clavd. carm. min. 9, 25 -at omne ferae *hystricis* corpus.

B *de militia officialium* (*cf. p. 943, 54*): **1** *in re publica i. q. magistratum vel officialem esse*: **a** *sine addit.*: Avg. conf. 8, 6, 15 cuius rei causa -amus? serm. 302, 14, 13$^{med.}$ damnatum . . . non licere feriri nisi ab illo, qui ad hoc -at. -at quaestionarius, ab illo percutitur damnatus. Cod. Theod. 6, 30, 5 scrinii, quod primum -ando delegit. 12, 1, 13. *al. v. p. 970, 80. al.* Sidon. epist. 1, 4, 2 illud -andi inertibus familiare fastidium. 8, 6, 2. Cassiod. var. 7, 8, 3 pro securitate civium -are *vigiles*. 7, 28, 1. 11, 36, 3. *al.* Greg. Tvr. Franc. 4, 46 p. 181, 8. Cod. Iust. 9, 35, 11$^{in.}$ illustribus viris, -antibus seu sine cingulo constitutis. 12, 34, 1 pr. eos, qui ergastulo praesunt, -are . . . prohibemus. 12, 34$^{rubr.}$ negotiatores ne -ent. *al.* CIL V 4369 (= Inscr. christ. Diehl 541) scutarius scola tertia, . . . -vit annus vi. *al.*

b *cum addit. officium indicantibus*: *α loc. praep.*: inter: Gaivs inst. 1, 32^{b} i. vigiles (Vlp. reg. 3, 5 frg. Vat. 144). Cod. Theod. 8, 7, 9 i. protectores domesticos. 13, 3, 16 in sacro palatio i. archiatros. 16, 5, 29 vel in scriniis vel i. agentes in rebus vel i. palatinos. 11, 10, 6 i. fabricenses (*cf. l. 84*). Greg. M. epist. 6, 12 p. 391, 13 i. notarios. in *c. abl.*: Vlp. dig. 48, 5, 16, 3 in vigilibus. Amm. 29, 1, 7 in palatio (Avg. conf. 8, 6, 14 Cod. Theod. 6, 2, 19. *al.* Rvstic. Conc.^{S} I 4 p. 228, 15 [*gr.* στρατευομένων]. Vict. Vit. 2, 23 Cod. Iust. 12, 59, 10, 2. *al.*). Avg. civ. 5, 6 p. 198, 12 D. in officio comitis (epist. 153, 25 p. 425, 3 in quolibet o. Cod. Theod. 10, 3, 6 rei privatae nostrae. *al.* Cod. Iust. 1, 27, 1, 13. *al.* CIL VI 37280 [= Inscr. christ. Diehl 443]). Cod. Theod. 6, 26$^{rubr.}$ in sacris scriniis (*al.* Cod. Iust. 12, 19$^{rubr.}$ *al.*). 6, 27, 9 (*de agentibus in rebus*) qui in eodem gradu militiae antea -vit. Cod. Iust. 1, 5, 8, 6 in quacumque militia. *sim. al.* *de officialibus militari-*

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bus (*cf. p. 962, 28*): Cod. Iust. 12, 52, 3, 2 in legione prima adiutrice (12, 36, 6). CIL V 8742 (= Inscr. christ. Diehl 537) in fabrica sagittaria (*cf. p. 968, 75*). in numero: Cod. Theod. 12, 1, 133 apparitorum. in *c. acc.*: Greg. M. epist. 9, 118 in defensorum illum scolam ... -andum esse (*i. in d. s. pro officiali collocandum esse*). per: Cod. Theod. 7, 22, 12 p. civilia officia (12, 1, 82). intra: Cod. Theod. 6, 16, 1 archiatros i. palatium -antes (8, 2, 1. 12, 1, 31. *al.*). Cod. Iust. 12, 5, 4, 4 i. sacrum ... cubiculum. circa: Cod. Iust. 5, 62, 25 silentiarios c. latus nostrum -antes. sub: Cod. Theod. 6, 35, 3 pr. s. castrensi. Cassiod. var. 8, 23, 1 s. rege. Cod. Iust. 3, 23, 1 iudicis ..., s. quo ... coeperat -are. 12, 23, 2, 1. cum *illa* dignitate: Cod. Theod. 7, 22, 6, 2 c. circitoria d. 13, 3, 17 c. comitivae ... d.

β nom.: Amm. 26, 6, 1 notarius diu ... -ans et tribunus (29, 2, 5 inter primos. 30, 5, 11. Sidon. epist. 5, 9, 2 principi Honorio tribuni n.ve -vere). Avg. conf. 9, 8, 17 agens in rebus. Cod. Theod. 6, 27, 3, 1 ut ultimos se -turos noverint equitum. Pallad. hist. mon. I 31 p. 316^{D} filium ... domesticum -antem (*p. 131, 7 B. δομέστικον στρατευόμενον*). CIL VI 8556 (= Inscr. christ. Diehl 599) bestearu dominicu (*i. vestiarius dominicus*). XII 673 (= Inscr. christ. Diehl 295) protector domesticorum.

γ dat.: Symm. epist. 4, 35 palatinae eloquentiae. 4, 37 aerario sacro. Cod. Theod. 9, 14, 3 pr. nobis. 12, 6, 31 curialium (in *add.* Cod. Iust. 10, 72, 14, 2) officio. Novell. Valent. 3, 4 sacris scriniis nostris et agentum in rebus scholae. Avell. p. 39, 6 Romano imperio. Sidon. epist. 5, 9, 2 *v. l. 14.* Vict. Vit. 3, 9 qui suis palatiis -rent. Cassiod. var. 5, 41, 2 regiis ... affatibus *referendarius.* 5, 41, 4 sic -vit animo nostro, ut *eqs.* 6, 4, 6 advocati tibi -ant *praefecto urbano.* 6, 7, 2 regalibus ... donis *comes sacrarum largitionum.* 6, 16, 4 nostris curis -at assidua lucubratione.

δ acc. q. d. interiore (*cf. p. 967, 31*): Cod. Iust. 8, 13 (14), 27, 1 -antibus talem militiam. *cf.* militiā -are *p. 962, 64.*

2 *in ecclesia*: a *c. loc. praep.*: Epist. pontif. 371 Migne 50, 436^{B} per singula clericos stipendia -asse et omnem egisse in dominicis castris aetatem. Avell. p. 332, 14 in ecclesiis (p. 631, 24 in ecclesia. Lib. pontif. p. 51, 6 Conc.^{S} II 2, 2 p. 38, 20. Greg. M. epist. 1, 60 p. 83, 13 hic in sancta Romana ... e. 2, 11 p. 110, 1. 4, 42 p. 278, 10 -ti sunt [*pars codd.*, -verunt *R 1*]).

b *c. dat.*: Avell. p. 332, 11 qui praesunt aut -ant ecclesiae (Lib. pontif. p. 203, 2 suae. Greg. M. epist. 1, 58 p. 81, 21. 9, 141 p. 139, 2 nostrae. 9, 157 p. 158, 33 quod in clericatus officio vestrae sit e. -tus. *al. cf.* Conc.^{S} II 2, 2 p. 36, 3 ut nullus clericus duabus ecclesiis -et [*gr. II 1, 2 p. 160, 14 καταλέγεσθαι.* Greg. M. epist. 4, 11 p. 244, 12 presbiteros, diacones ceterosque clericos, qui ecclesiis -ant]). Sacr. Leon. 424 tribus gradibus ... nomini tuo. 425 omnium dignitatum, quae tibi -ant, distributor. Greg. M. epist. 1, 40 p. 55, 21 episcopus, cui ante -verat.

II *translate* i.q. *servire*, *obsequi, operam dare* (*l. 58. p. 970, 37. 43. 53*), *prodesse* (*l. 54. 83. p. 970, 10. 23. al.*): **A** *c. dat.* (*rei efficiendae l. 76. p. 970, 22. 28*): 1 *-at animans animanti*: Manil. 5, 489 fulmina missa refert et caelo -at ales. Prvd. perist. 1, 33 sueta virtus bello ... -at sacrariis (*i. milites imperatoris facti sunt milites Christi*). Clavd. 28, 596 curia -at aulae. Avg. conf. 8, 5, 11 *deo* (*cf. p. 967, 43*). Sidon. epist. 9, 9, 13 ecclesiae Christi Platonis academiam -are. Sigism. Alc. Avit. epist. 193 p. 100, 28 quisquis ... felici meruerit servire, sibi -at (Caes. Arel. serm. 80, 3 p. 315, 23 magis debemus Christo quam adversario -are, magis deo quam mundo s.). Drac. Romul. 6, 18 *Venus*, cui -at omnis marcidus. Cassiod. var. 11, 40, 3 quid semper inferis laboras? aliquando et superis -a, *lictor!* *accedit abl. instr.* (*cf. l. 78. p. 970, 13*): Cypr. epist. 74, 9 p. 806, 20 deo fide. Itin. Alex. 3$^{med.}$ animi ... viribus *imperatori* (Sigism. Alc. Avit. epist. 78 p. 93, 2 animo). Pavl. Nol. epist. 33, 1 p. 301, 16 per fratrem ... Victorem ... hoc munere -antem deo, ut ... nobis ... tabellarium praebeat. Petr. Chrys. serm. 69 p. 396^{C} nobis angelorum officia excubiis -ant indefessis. Fvlg. Rvsp. epist. 3, 26 p. 334^{B} nequissimis operibus diabolo. *adde*: Cassiod. in psalm. 32, 20 p. 232^{A} per ipsam *patientiam* Christo -amus.

2 *-at animans rei*: Cvrt. 8, 12, 10 gloriae. Tert. scorp. 4 p. 153, 14 huic sacramento. Comment. Lucan. 4, 814 litteris. Schol. Cic. Gron. D p. 318, 9 rei p. necessitatibus. Pelag. in Rom. 6, 23 p. 54, 5 qui peccato -at, remunerationem accipit mortem. Avg. lib. arb. 2, 18, 48 libidini. Rvstic. Conc.^{S} I 4 p. 173, 33 tempori potius quam pietati. Conc.^{S} II 3, 3 p. 76, 12 passioni propriae (*gr. II 1, 3 p. 68, 31 στρατευομένους*). Favst. Rei. epist. 9 p. 212, 2 *syn.* servire (Greg. M. moral. 19, 53 p. 133^{A}). Alc. Avit. epist. 51 p. 80, 12 saeculo. Ennod. opusc. 2, 88 p. 315, 2 paci. *al.* Fvlg. Rvsp. incarn. 30 vipera, quae vivens ... humanae -vit ... morti (*parandae; i. mortem intulit*), mortua vitae -et. *al.* Facvnd. defens. 8, 5 p. 725^{B} *ne* alieno contra nostros odio -emus. *al.* *accedit abl. instr.* (*cf. l. 58. p. 970, 13*): Avg. serm. 14, 5, 7$^{extr.}$ corde ... pietati. Favst. Rei. serm. 23 p. 317, 7 *iis*, quae ad mundum pertinent, illis actibus ... eramus -antes. Ennod. epist. 1, 4, 2 p. 8, 1 si alieno se fateretur praecepto suo -are flagitio.

3 *-at res animanti* (*cf. p. 967, 72*): Heges. 2, 9, 1 p. 152, 17 *Aegypti* fecunditas Romanis -at. Clavd. 7, 97 Aeolus, ... cui -at aether (Cypr. Gall. exod. 475 *deo* ac. *cf.* Coripp. Ioh. 1, 289 aer). 24, 52. Avg. serm. 363, 2 p. 1635$^{extr.}$ peccatorum, quae in nobis diabolo -bant (Leo M. serm. 74, 5 cui autem nisi diabolo carnales -ant voluptates?). un. bapt. 7, 9 p. 10, 10 baptismus Iohannis non erat baptismus Christi, sed tamen -ans Christo (serm. 192, 2, 2. *cf.* in psalm. 67, 15$^{extr.}$ *deo* virtus [Coripp. Iust. 2, 374]). Drac. Romul. 4, 44 Minerva, ... cui -at ... Gorgon. Ennod. dict. 8, 3 p. 446, 20. epist. 3, 22, 1 p. 94, 14 nulli dignius sermonis -ret officium *quam vobis.* opusc. 2, 73 p. 310, 8. 2, 110 p. 321, 12 vester mihi -vit adsensus. *al.* Fvlg. Rvsp. epist. 3, 21 p. 332^{C} ieiunium nec debilitas praeripiat nec saturitas tollat; utraque enim nostris adversariis -at. Cassiod. var. 1, 3, 4 voces tibi -vere laudantium. 5, 21, 3 tibi (*rectori decuriarum*) humanae vitae gratissimi videntur -are custodes (*sc. instrumenta iuris privati*). Caes. Arel. serm. 25, 2 p. 107, 23 nobis -at inopia pauperum. *accedit abl. instr.* (*cf. p. 969, 58. 78*): CE 1529^{b}, 2 (*a. 377*) cui regia Vestae pontifici ... -at igne. Sedvl. carm. pasch. 1, 363 omnibus ut rebus totus tibi -at annus (*item* op. pasch. 1, 31 p. 196, 9). Alc. Avit. carm. 5, 312.

4 *-at res rei*: Avg. doctr. Christ. 1, 37, 41 tria sunt, quibus scientia omnis -at, fides, spes, caritas. in psalm. 9, 8$^{med.}$ membra ... perversis consiliis -antia (49, 15$^{extr.}$ cupiditati). serm. coll. Morin p. 479, 7 hoc totum resurrectioni -bat (*cf. l. 9* resurrectioni profecit). Rvstic. Conc.^{S} I 4 p. 140, 31 quae ... rectae fidei -ant. Alc. Avit. hom. 16, 2 p. 124, 27 quorum acclamationibus -ant conducta mendacia. Ennod. epist. 2, 3, 1 p. 42, 4 hoc ..., quod meo -bat affectui. 2, 8, 1 p. 47, 20 pro voto -ant desideriis propriis necessitates alienae. 2, 21, 1 p. 64, 21. 3, 13, 1 p. 80, 23. 3, 15, 1 p. 82, 19 mens ... pietati. dict. 1, 23 p. 429, 17 ne ... indignationi pontificum sententia -ret. 10, 1 p. 455, 24 non gloriae -ant verba, sed sanguini (*i. homini necessario*). *al.* Fvlg. Rvsp. ad Monim. 1, 1 ut ... tuorum commodorum -et incrementis ipsa nostrae necessitas tarditatis. Arator act. 1, 51 stella ... *Christi* honori. Greg. M. moral. 27, 76 p. 443^{A}. *al.* Bened. reg. prol. l. 72 praeparanda sunt corda nostra et corpora sanctae praeceptorum oboedientiae -anda (*i. -tura; v. Linderbauer ad l. et Norberg, Synt. Forsch. 201 sq.*). *accedit adv.*: Fvlg. Rvsp. epist. 6, 2, 2 conversio potentium saeculi multum -at acquisitionibus Christi.

B *c. structuris variis*: 1 *inf.*: Tert. pall. 1, 3 trabes machina est, quae muros frangere -at. Tycon. 3 p. 30, 19 qui filios dei ... a Christo separare et matris suae Agar filios facere -ant (*i. nituntur*). Primas. *v. l. 43.*

2 *dat. gerund.* (*cf. l. 51*): Avg. gen. ad litt. 11, 18 p. 351, 11 ut nulla esset tribulatio, cui tolerandae patientia -ret? Ennod. dict. 1, 4 p. 424, 8 si mera affectione laudando -et narraturus. epist. 5, 1, 1 p. 122, 5 lingua -at consecrando. Primas. in apoc. p. 806^{C} haec ... sunt ..., quibus fruendis hypocritae -ant, edere et fornicari.

3 *loc. praep.*: Avg. in psalm. 9, 5$^{extr.}$ haec ei *Christo* -verunt ad nostram liberationem (Favst. Rei. epist. 6 p. 198, 1 ut ... crimina ... -are incipiant ad salutem. Ennod. epist. 4, 31, 1 p. 119, 12 Fvlg. Rvsp. epist. 18, 3, 5). Ennod. epist. 2, 9, 2 p. 49, 1 dum ... in obsequio -ret, quicquid spirat (Ven. Fort. carm. 3, 8, 16 laudibus in cuius -at omne decus. Greg. M. moral. 6, 14 in poena delinquentium et elementorum adversitas -at). ad *c. gerund.*: Avg. c. Cresc. 3, 5, 5 p. 414, 17 ut ⟨ad⟩ hominem sanctificandum (sanctificando *XZ*) ... ministra deo -et falsitas? Salv. gub. 3, 6 quid mirum est, si mala cuncta perferimus, qui ad toleranda adversa omnia -amus (*i. nitimur*).

part. praes. ***mīlitāns,** -antis *m. pro subst.* *gen. pl.* -um: Lampr. Alex. 21, 6 Cod. Theod. 7, 12, 2. 13, 5, 36 pr. Novell. Marc. 1, 7 Cassiod. var. 9, 2, 3 Cod. Iust. 12, 42, 2. -ium: Liv. *ter*, Cvrt. 7, 1, 24 Inscr. Mainzer Zeitschr. 3, 1908 p. 8 Inscr. Bonner Jahrb. 142, 1937 p. 353. *al.*

1 *pertinet ad militiam armatam, i. q. stipendia faciens, miles*: Liv. 5, 3, 4 aera -bus constituta sunt. 5, 3, 7. 5, 4, 1. 2, 22, 52, 5. 33, 7, 11 ducem mercede -ium. 34, 34, 7. Val. Max. 7, 7, 1 -is cuiusdam pater (Plin. nat. 25, 17 cuiusdam -is in praetorio mater). Sen. benef. 4, 33, 2 dial. 11, 12, 2. Cvrt. 7, 1, 24 -ium nec indignatio nec laetitia moderata est. Florent. dig. 29, 1, 24 (*rescr. imp. Traiani*) privilegium, quod -bus datum est, ut quoquo modo facta ab his testamenta (*cf. p. 940, 16. 958, 6*) rata sint. *ibid.* a non -bus. Tert. pudic. 10, 5 p. 239, 20 -bus et publicanis. Itala apoc. 9, 16 (Primas.) numerus -ium equitum (*τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ, Vulg.* equestris exercitus). Vopisc. Prob. 23, 3 populus iste -ium. Lampr. Alex. 21, 6 numerum ... -um (Ivl. Val. 2, 21 p. 82, 18). Treb. Gall. 20, 3 cum cingula sua plerique -ium ... ponerent. Capitol. Pert. 9, 1 praemia -bus posuit. Ivl. Val. 3, 8 p. 118, 20 -ium vis. Ivst. 12, 12, 10 stipendia ... -bus data. Veg. mil. 2, 5 p. 39, 2 vel privatus vel -s (*cf.* Cod. Iust. 1, 1, 4 pr. nemo clericus [*cf. p. 957, 11*] vel -s). Hier. epist. 64, 11, 2 solent -es habere lineas *vestes.* in Ezech. 18, 6 p. 175^{C} de -ium et iudicum violentia. Avg. de serm. dom. 2, 17, 56$^{med.}$ omnes -es accipiunt annonam et stipendium. Cod. Theod. 2, 12, 6 nemo -ium fiat susceptor defensorve causarum (*cf. p. 940, 25*). *al.* Cass. Fel. 13 p. 20 stigmata dicuntur characteres nominati, quos -ium manus ostendit (*cf. p. 957, 84*).

2 *pertinet ad militiam officialium* (*cf. p. 968, 59. 971, 13*), *i. q. (qui) officialis (est)*: Avg. c. Gaud. 1, 33, 43 p. 243, 11 religiosum -em (*i. exsecutorem*). Cod. Theod. 4, 4, 5 (= Cod. Iust. 12, 23, 20, 1) omnibus privatis et -bus. 7, 12, 2 a decem post se -bus transeatur ..., -um ... matriculis auferatur. 8, 5, 25 cuiuscumque dignitatis fuerit -s. 13, 5, 36

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pr. iudicum vel -um. 14, 11[rubr.] quibus -bus ad urbem non liceat accedere. NOVELL. Theod. 7[rubr.] de amota -bus fori praescriptione (*cf.* COD. Iust. 3, 25[rubr.]). CASSIOD. var. 9, 2, 3 circa saionum et -um molestias iudicum protegantur auxilio. COD. Iust. 3, 28, 30, 2 mortuo -e. 11, 64, 3 LEX Burg. praef. 5. VITA Caes. Arel. 1, 48 p. 475, 28 comites civitatis vel reliqui -es.

comp.: com-, (contra-), permilito.

mīlitūnia, -ae *f.* [*a* milito, -onis (*quae vox primum ap. Aldhelm. occurrere videtur*), *cf.* commilito *et v. Fisch, Die lat. nom. pers. auf* o *p. 18. J. B. H.*]. *i. q. uxor militis sc. officialis* (*cf. p. 970, 80*): LEX Sal. capit. 3, 3, 9 haec lex de -as vel letas romanas in medietate convenit observare (*cf. Geffcken ad l. p. 247. Brunner, Deutsche Rechtsgesch. 372[24]. 373[25.35]*). [*de* 2, 3 p. 66, 1 G. de puellas militurias *v. adn.*] *Bulhart.*

1. ˣmilium, -iī *n.* [*cf. c. gr.* μελίνη *'panicum', lituan.* malnos *plur. 'milium'. J.B.H.*] *de etym.*: VARRO ling. 5, 106 -um a graeco; nam id μελίνη. FEST. p. 157 a 17 -um quidam putant cepisse nomen ⟨a⟩ maxima nummorum (numerorum *Linds.*, nummarum *trad.*) summa quae est mille (*cf. l. 21*), quod alii Graecae stirpis iudicant esse, cum id illi κέγχρον vocent; tam hercules quam panicum μελίνην. ISID. orig. 17, 3, 12 -um a multitudine fructus vocatum (*cf. l. 19*). *de scriptura* (*cf.* GLOSS. V 84, 11 -um genus seminis minuti per i): *interdum scrib.* milli-; *in codd.* ORIBASI *variat* mille-, mile- (*cf. etiam l. 25*), melli-, meli- (*cf. etiam l. 48. 76*), melle-. *litt. gr.*: Ps. DIOSC. Vind. 2, 97 p. 174, 18 μίλεουμ. *de formis*: *nom. sg. m.* -us: ORIBAS., GLOSS. *gen. sg.* -ii (*in hex.*: OV. fast. 4, 743), *rarius* -i (*in lap.*: EDICT. imp. Diocl. III/IV 1, 4 sq.). *inter* semper singularia *affert* CHAR. gramm. p. 38, 19 B. hoc -um κέγχρος. *cf.* SCHOL. Hor. sat. 1, 6, 111 'milibus' . . . a -o, ut quidam putant, falsum est; nam numeri tantum singularis est -um. NOT. Tir. 68, 22 *inter* vitium *et* siligo. *de notione* (*cf. l. 22*): GLOSS. κέγχρος (*cf. l. 20. 28*). ἔλυμος. *ubi nihil adnotatur, gr. respondet* κέγχρος. *legitur inde a* CATONE, *in versibus singulis locis apud* VERG., OV., MART. [*val.* meiu, *it.* miglio, *francog.* mil, *prov.* melh, *hisp.* mijo, *port.* milho, *it. mer.* nigghin. *Rohlfs.*] [*falsa l. v.* PLIN. nat. 20, 264 *pro* mei.]

i. q. κέγχρος *'panicum miliaceum' L.* (*ad rem v. Hehn, Kulturpflanzen[8] p. 569 sqq.; Orth, RE VIII 1950 sqq.* *saepe coniung.* panicum, *e. g.* CATO agr. 6, 1. 132, 2 CELS. 2, 21, 1. 2, 30, 1 COLVM. 2, 7, 1): **A** *de herba* (*inter legumina aut frumenta numeratur*: COLVM. 2, 7, 1. 2, 9, 17 GLOSS. V 371, 36. *de generibus cf.* GLOSS. -um cervinum et gruinum; *v. s. v.* saxifraga): **1** *de natura*: COLVM. 2, 13, 3 neque . . . dubium, quin . . . infestetur ager . . . -o. PLIN. nat. 18, 52 fastigantur . . . -um et panicum in culmum geniculatum et concavum. 18, 55 -um . . . ex India in Italiam invectum est nigrum colore *eqs.* 18, 60 -um et panicum . . . XL diebus maturantur a flore. 18, 101 gaudent -um et panicum aquis minime. 18, 259 senescunt prata restituique debent . . . -o. 22, 161 *v. p. 946, 64.* 25, 83 *ischaemon* serpit in terra -o similis. ITIN. Anton, Plac. rec. A 5 melium (*Geyer*, melli *G*, melle *R*) extra natura altum nimis *in provincia Nazareth.*

2 *de cultura*: CATO agr. 6, 1 -um, panicum . . . seri (*cf.* 132, 2 SEN. epist. 86, 16 PLIN. nat. 18, 49. 191. *al.*). VARRO rust. 1, 45, 1 e terra exit . . . -um et sesima . . . aequis fere diebus. VERG. georg. 1, 215 vere . . . -o venit annua cura. COLVM. 2, 10, 18 quantum -um . . . in iugerum spargitur (*cf.* 11, 2, 75 PLIN. nat. 18, 198). 2, 12, 4. 11, 2, 33 -ii . . . prima satio . . . peragi debet circa idus Apriles (*cf.* PLIN. nat. 18, 250). 11, 2, 72 demetitur. PLIN. nat. 18, 49 aestiva *frumenta* . . . ut -um (18, 96. *cf.* 18, 50 verna). 18, 158 multi ad -i remedia rubetam noctu arvo circumferri iubent (*cf.* 18, 160). 18, 185 -um occatur et saritur. 18, 297 -um singillatim pectine manuali legunt Galliae. *al.* VVLG. Is. 28, 25 ponet . . . per ordinem . . . -um.

B *de fruge, grano* (*cf. l. 22*): **1** *de natura*: VARRO rust. 1, 57, 2 -um *conditum* . . . plus annos C *manet*. PLIN. nat. 18, 53 *fusius*. 18, 61 -um, panicum purgari nisi tosta non possunt (SERV. auct. georg. 1, 267). 18, 99 -i . . . purgamenta adpludam vocant. 18, 304. *in proverbiis, fabulis sim.*: CIL IV 2069 (= CE 37) moram si quaeres, sparge -u(m) et collige. APVL. met. 6, 10 accepto frumento et hordeo et -o . . . commixtisque acervatim confusis. CLAVD. MAM. anim. 2, 4 p. 112, 3 montem parvum dicimus et grande -um (*sc. ex minoris comparatione*). *in comparatione* (*cf. etiam* LACT. ira 10, 7): PLIN. nat. 11, 112 in magnitudinem -ii (22, 116. 37, 57 HIER. in Am. 7, 7 sqq. p. 1073[B] PHYSIOGN. 25. ORIBAS. syn. 9, 9 La p. 283[ex.] ad -ei m. [*gr.* κεγχριαῖα τὸ μέγεθος]). 13, 108 grana ceu -um (*cf.* 37, 188 PHYSIOGN. 26. *v. et l. 76*). 22, 56 semine simili -o (25, 111. *cf.* 27, 60. 62). 34, 107 excutiuntur veluti -ii squamae. CASS. FEL. 25 p. 42, 11 pustulas minutas -o similis (*cf.* ORIBAS. syn. 7, 33[in.] eup. 4, 27[tit.] La ad palphebras pingues et . . . meligranis [*cf. l. 72*] similia habentibus [*gr.* κεγχραμίδων ὑπόπλεα]).

2 *de usu*: **a** *generatim de -o tamquam merce venali*: MART. 12, 72, 5 -um . . . solebas vendere. GELL. 4, 1, 8 etiamne . . . -um . . . penus est? VLP. dig. 9, 2, 27, 19 si quis -um . . . meum effuderit in flumen. EDICT. imp. Diocl. III/IV 1, 4 sq. -i pisti. -i integri. **b** *est cibus hominum*: CELS. 2, 18, 4 (*de alimentis*) firmius est triticum quam -um *eqs.* COLVM. 2, 9, 19 panis ex -o conficitur (PLIN. nat. 18, 54 VVLG. Ezech. 4, 9 HESYCH. in lev. praef. p. 791[A]). *ibid.* -um quoque pultem . . . praebet (*cf.* PLIN. nat. 18, 74. 100 CAEL. AVR. chron. 2, 7, 105. 2, 13, 174. 4, 3, 23). PLIN. nat. 18, 100 Aethiopes non aliam frugem quam -i . . . novere. TERT. adv. Marc. 4, 26 p. 509, 24. ARNOB. nat. 2, 21 p. 65, 17 fitilla de -o. HIER. epist. 52, 6, 3 qui vix . . . -o . . . rugientem saturare ventrem poteram. in Ezech. 4, 9 p. 48[D] -um rusticorum et agrestium et altilium cibus est. PAVL. NOL. epist. 23, 7 p. 163, 21 quamvis . . . nobis pepercerit fabam tantum -o panicioque confundens *eqs.* *-um cibus non conducibilis*: CELS. 2, 21, 1 mali . . . suci sunt -um, panicum. 2, 25, 1 *alienus stomacho est* panis . . . ex -o (*cf.* DIOSC. 2, 79 p. 211, 10). ORIBAS. syn. 4, 15 -us, panicus *cacocymi*. 4, 17 indigesta sunt . . . faba . . . -us. **c** *est cibus bestiarum*: VARRO ling. 5, 76 *v. p. 946, 62.* rust. 3, 7, 8 *columbae* delectantur -o (*item volatilibus praebetur*: COLVM. 8, 4, 1. 8, 5, 2 PLIN. nat. 18, 53. *al.*). COLVM. 6, 3, 3 *paleae* ex -o. 6, 24, 5 tener vitulus torrido molitoque -o . . . salivatur. **d** *in medicina* (*cf.* PLIN. nat. 1, 22, 62): CELS. 2, 17, 9 fomenta . . . calida sunt -um, sal *eqs.* (*cf.* CAEL. AVR. acut. 3, 8, 89). 2, 30, 1 *astringit* pulticula . . . ex -o. 2, 33, 5 calfacit . . . cataplasma . . . -ii (*cf.* THEOD. PRISC. eup. faen. 71). COLVM. 6, 12, 4 si genua retumuerunt, . . . -um detritum . . . imponendum (*inde* PALLAD. vet. med. 12, 6 VEG. mulom. 4, 10, 1). PLIN. nat. 22, 130 -o sistitur alvus (*cf.* DIOSC. 2, 79 p. 211, 10 ANTHIM. 71. ORIBAS. eup. 2, 1[E], 6 reprimit . . . reumam ventris . . . -us). 22, 131 *panicum* effectus habet quos -um (*cf.* DIOSC. 2, 80 p. 211, 15). PALLAD. vet. med. 3, 5. 8, 3. MARCELL. med. 36, 55 farinam de -o . . . pedibus impone. CAEL. AVR. acut. 2, 19, 114 vaporationes . . . ex -o frixo *eqs.* (*cf.* ORIBAS. syn. 9, 11 fumentationes de . . . -o). ORIBAS. syn. 2, 8 p. 98, 2 Mø. infrigdant . . . -us (4, 32[in.] *cf.* 2, 22 Aa p. 104, 19). 4, 35 p. 39 sucus de -o. eup. 4, 60 p. 577[ex.] de -o sacelli impositi. *al.* **e** *in cultu*: OV. fast. 4, 743 libaque de -o -ii fiscella sequetur. PAVL. FEST. p. 349, 4 suffimenta dicebant quae faciebant ex faba -oque. **f** *usus varii*: PLIN. nat. 14, 101 *vinum ficticium* fit e -ii semine maturi cum ipsa stipula (*cf.* HIER. in Is. 28, 5 p. 317[D]). 15, 63 *poma* in -o servari malunt. 18, 102 -i praecipuus ad fermenta usus.

deriv.: miliaceus. miliacus. miliarius. milinae.

2. mīlium (*gr.* μ(ε)ίλιον) *v. s.* mille (*p. 980, 7*).

? milix (milex ?), -cis *f.* *i. q. milium*: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss creat. 28 triticum vel -em (*an leg.* milium?). *Wuhrmann.*

millāgo *v. s.* milvago (*p. 985, 13*).

ˣmīlle, *pl.* mīlia, -um *n.* [*c. sanscr.* sahasram *'mille', gr.* χίλιοι *coniungendum videtur; v. Sommer, Handb.[2.3] 471. J.B.H.*] *de origine*: ISID. orig. 3, 3, 5 -e . . . a multitudine . . .; inde et -a, quae Graeci mutata littera myriada vocant. *de genere*: VARRO ling. 9, 82 (*p. 975, 48*). 9, 87. 88. *sg. indeclinabilem dicunt* VARRO ling. 9, 88 PLIN. dub. serm. frg. Pomp. gramm. V 172, 13 CLEDON. gramm. V 45, 13 GRAMM. suppl. 89, 13. 109, 17, *pl. declinari* PLIN. *et* CLEDON. *in serm. graecum receptum est*: CIL III 7172, 17 (*in miliario*) ΙΙΜΔ *i. passuum -a IV. alia v. p. 973, 4. 980, 8. 27.* GLOSS. χίλια. NOT. Tir. 61, 61 *inter* DCCCCTI *et* ĪĪ. 61, 90 -e -a. *al. inde a* LIV. ANDR. *p. 981, 34.* ENNIO *p. 976, 52.* PLAVTO *p. 975, 50. al.* [*it.* mille, *francog., hisp.* mil, *val.* mie, *it.* miglio, miglia. *Rohlfs. v. et p. 979, 78.*] [*locis corruptis aut mancis*: CATO orig. 39. VARRO Men. 477 *v. p. 960, 61.* CIC. Verr. II 5, 141 sponsionem -e (*Momms.*, II -ium *Zumpt*, militum *RS*, *cett. aliter*) nummum. CATVLL. 66, 78. 95, 3 MACER carm. frg. 14 SYMM. epist. 1, 23, 3 CIL IV 6884. *pro* -e *trad.* illa (*cf. p. 973, 14. 981, 55*): AETNA 599. *contra* OV. rem. 726 -e *v. l. falsa pro* illa. *de* CIC. leg. 2, 58 LIV. 22, 60, 19 APIC. 1, 1, 1 *v. Svennung, Eranos 34, 1936, 15 sqq.*]

caput prius: de formis, scriptura et sonis, notis:

I *de* **formis:** *abl. sing. in* -i: LVCIL. 327. 506. *gen. pl. in* -orum: ITALA Dan. 7, 10 (Sangall. ed. Dold 1923 p. 257). MAR. VICTORIN. ad Iust. 4 (*iuxta* -um). IORD. Get. 4 VISIO Pauli 16 rec. P p. 18, 32 J. *acc. pl.* milias (*i. milia passuum*): INSCR. Bull. Hispanique 1924, 6 p. 5 *ter*. *pl. -a indeclinabilis factus est: pro abl.*: ITALA Luc. 14, 31 (cod. e) cum decem -a militibus . . . cum viginti -a militibus (I Macc. 12, 41 rec. L cod. G c. quadraginta -a viris. II Macc. 8, 20 *et* 12, 33 rec. L. COMM. apol. 895 PATRIC. conf. 1). II Macc. 8, 9 rec. L datis . . . armatis . . . XX -a. 8, 19 rec. L de . . . CLXXXV -a perditis. 10, 20 *et* 12, 43 rec. L. ISID. orig. 15, 15, 6 *miliarium* constat quinque -a pedibus. *pro gen.*: ITALA II Macc. 5, 24 rec. XBM cum exercitu -a hominum viginti duo. 8, 19 rec. P centum . . . -a . . . perditionem. 11, 5 rec. L intervallo V -a stadiorum. 12, 43 rec. XBM conlationem XII -a dracmarum. 13, 2 rec. P exercitum peditum CX -a (VVLG. II par. 14, 9). NOVELL. Valent. 36 (35), 1 sex -a quadringentorum, . . . quinque -a quadringentorum, . . . -e nongentorum quinquaginta solidorum . . . emolumenta. CASSIOD. var. 5, 6, 1 decem -a solidorum reliquatorem (5, 7, 1). compl. in apoc. 5, 11 voces angelorum -a -um. *al.* CIL IX 2345 (= Dessau 5881) pedum decem -a viam. *ex plur.* -a *derivatur sg.* -ium (*gr.* μ(ε)ίλιον): *p. 980, 7.*

II *de* **scriptura** *et* **sonis:** *sg. per geminam* l, *plur. per unam scribi debere testatur* PLIN. dub. serm. frg. Pomp. gramm. V 172, 14 in numero singulari duplici l scribitur et non declinatur; in numero plurali unum l habet et declinatur (185, 27 CLEDON. gramm. V 45, 16). CONSENT. gramm. V 392, 8 per detractionem fiunt barbarismi . . . si quis

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dicat ... mile pro mille. CASSIOD. gramm. VII 166,7 (*ex Papiriano*) a quibusdam per unum l scribitur ..., alii melius per duo l existimant scribendum. *trad.* mile: ITALA deut. 32,30 (Lugd.). METROL. I 307, 21 μίλε. CE 19,10 (*saec. II$^{ex.}$*). INSCR. BullCorrHell. 61,1937 p. 418 n. 12 (*saec. III*). INSCR. RevA. VI 12 (1938) p. 324 n. 56. milae: CIL III 9450. millia: PLAVT. Trin. 152 *B*. PLANC. Cic. epist. (*cod. M*) 10,17,1. 2. 10,23,2 GALBA *ibid.* 10,30,1 CASS. *ibid.* 12,13, 4. SEN. epist. 18,8 p. 113,3 *et* 114,26 *B^1*, *Q*. COLVM. *saepe*. PETRON. 53,2. 65,10. SCHOL. Cic. Bob. (*constanter 7^{ies}*). *al.* *in titulis*: R. GEST. div. Aug. (*constanter fere vicies*). TAB. cer. Pomp. (CIL IV suppl.) 3,6. 151,8 (*at* 8,2 milia). CE 58,6. 979,4 CIL II 2396^c. 3479,4 III 14195^4 IX 6072. 6075 X 5056,9 XI 3003,6 XII 4393. *al.* mei-: CIL I^2 638,4.8 (*a. 132 a.*). LVCIL. 358 m⟨e⟩ille ... m⟨e⟩ilia. CIC. Brut. 191 me illum (*i.* meilium). mel-: INSCR. RevA. IV 12 (1908) p. 465 ex HS c̄ melium nummum. i *longa*: R. GEST. div. Aug. 5^{ies}. EPIST. Secundi (CIL XII 4393) 2,8. *nom. sg. in* -ae: CIL III 9450 (*v. l. 5*).

III ***notatur*** *tribus potissimum modis* (*cf.* PRISC. gramm. III 407, 7 sqq. *Marquardt, Staatsverw. II 39 sqq.* *de signo numeri -e in graeco* [*cf. p. 983, 56*]: APON. 12 p. 239 ut ... in ipsa littera prima [*sc.* α] apex ductus -e ostendat): **A** *antiquissimum signum esse videtur* ↀ (*de huius origine cf. Mentz, Gesch. d. griech.-röm. Schrift 1920 p. 41. aliter Pisani, RhM. 66, 1953, 89 sqq.*): INSCR. column. rostr. (CIL I^2 25 = Dessau 65) 13. CIL I^2 744 (= Dessau 5800). 1533 (= Dessau 5367). 1578 (= Dessau 6297). 1853 (= Dessau 5792), 16. 2172. XI 5400 (= Dessau 7812). INSCR. NSc. 1915 p. 144. *v. et l. 44. 82 sqq.* *hoc signum variatur (formas* CIↃ *et similes ad significanda plura millena derivatas v. l. 54. 61 sqq.)*: *forma* ∞ (*cf. p. 947, 10*): *in titulis*: LEX Vrson. (CIL I^2 594) 62, 34. *al.* LEX par. fac. Put. (CIL I^2 698) 3, 17 CIL I^2 1853, 4. 12 TAB. aliment. Vel. (CIL XI 1147) 2,60. *al. v. etiam l. 45 sqq. 55. 56. 68. al.* *in* LEGE Iul. munic. (CIL I^2 593) '*scriptor signum* ∞ *parum sibi notum modo omisit modo deformavit*'. *in libris*: CATO agr. 144,5. 146,1 VARRO rust. 3,12,2 CIC. Q. Rosc. 28. 29 Verr. II 2,185. 3,76 rep. 2,36 epist. 16,18,2. CAES. Gall. 7,75,5 *v. l. 54.* civ. 2,35,5 (*UR*). BELL. Afr. 34,4 (*plurr. codd.*). FRONTIN. aq. 84 p. 34,13. 16. *al.* GROM. ed. Cantor p. 214,31. *al.* *rariores sunt formae hae*: ⋈ (*cf. p. 947, 18*): *v. l. 50.* ∾ *sim.* (*cf. p. 947, 15*): TAB. aliment. Vel. (CIL XI 1147) 4,4. 6,25 CIL V 2864 (= Dessau 5406). X 1885 (= Dessau 5882). XIV 4190 (= Dessau 5727). *v. et l. 49.* S: ASCON. Corn. p. 53,16. ω: LIV. 10, 46,5 *M.* ⊗ (*signum Etruscum*): INSCR. NSc. 1928 p. 171. *numeri plura millena indicantes significantur iteratione (cf. p. 974, 4. 30)*: *in titulis*: INSCR. column. rostr. (CIL I^2 25 = Dessau 65) 13 numei ↀ ↀ ↀ DCC. LEX Vrson. (CIL I^2 594) 70, 12. 14 ∞∞. CIL I^2 1510 (= Dessau 3819) HS ⟨...⟩ ↀ ↀ ↀ ⫝ V (*i. 3055*). 1578 (= Dessau 6297). 1853,4 ∞∞∞ CCCXX. TAB. cer. (CIL IV suppl. p. 334) 40 *v. infra l. 66.* 145 (p. 396) HS ∞∞ DCLXXV. CIL VII 1140 (= Dessau 2481) p(edes) ∞∞∞∞∞ CXLI. IX 3354 (= Dessau 5327) HS ∼∼∼∼ DCCCCXXXVI. 5809 (= Dessau 2078) HS ∞∞. X 787 (= Dessau 5915) HS ∞∞∞∞. XI 43 (= Dessau 2863) HS ⋈ ⋈ n̄(ummum). XIV 2121 (= Dessau 5683) millia passus ∞∞∞. 4012 (= Dessau 5387) milia pedum ∞∞∞ LX. *al.* *in codd.*: VARRO rust. 3,12,2 ∞∞∞∞∞ passum. CIC. Verr. II 3,76 (*Oβ*) HS ∞∞. 3,83 CIↃ CIↃ CIↃ. 3,148 non CIↃ nec CIↃ CIↃ nec CIↃ CIↃ CIↃ. CAES. Gall. 7,75,5 (*B^1*) ∞∞∞. FRONTIN. aq. 78 p. 31,12 quinariae ∞∞∞ CCCXXXXV. *al.* *quattuor -a significantur subtractione*: INSCR. NSc. 1915 p. 139 ∞IↃↃ CCXIV (*i. 4214*). *forma* II CIↃ (*cf. p. 974, 34 sqq.*): CIC. ad Q. fr. 3,1,3 passuum III CIↃ (*i. 3000*). *numeri 5000, 50.000 et 10.000, 100.000 ita significantur, ut notae* IↃ *lineola curva in illis in dextra parte, in his in utraque bis vel ter ponatur; est igitur* IↃↃ = *5000,* IↃↃↃ = *50.000,* CCIↃↃ = *10.000,* CCCIↃↃↃ = *100.000. tales notae exstant in titulis*: LEX Tarent. (CIL I^2 590) 31 IↃↃ. LEX Iul. munic. (CIL I^2 593 = Dessau 6085) 19 IↃↃↃ. LEX Vrson. (CIL I^2 594) 61,7 CCIↃↃ CCIↃↃ (92,25). 92,16 CCIↃↃ (128,28. 129,36). 97,20 IↃↃ (125,26. 126,45. 132,31). 130,49 CCCIↃↃↃ. CIL I^2 1474 CCIↃↃ CCIↃↃ CCIↃↃ. X 5056,4 CCCIↃↃↃ CCCIↃↃↃ CCCIↃↃↃ CCCIↃↃↃ. TAB. cer. (CIL IV suppl. p. 334) 40 IↃↃ ∞∞∞ DLXII. CIL V 3402 (= Dessau 5757) *v. p. 974, 52.* XI 5400 (= Dessau 7812), 5. 5820 (= Dessau 5531) HS IↃↃ∞ (*i. 6000*) ... HS IↃↃ∞CC ... HS IↃↃ ∞∞ ⩤ CC L (*i. 7750*). INSCR. Dessau 6377 INSCR. NSc. 1925 p. 396. *nota*: |SS *i. 5000* (*de* |__ *cf. l. 72*): TAB. aliment. Vel. (CIL XI 1147) 6,1. *cf. etiam l. 77.* *in codd.* (*de forma* |__ *cf. l. 70*): CIC. Q. Rosc. 4 CCC|__III (*sic i. 100.000 codd. ubique in hac oratione*). 11 |__III (*sic i. 50.000 codd. ubique in hac orat. et* Caecin. 28). Verr. II 1, 150 *P* C̄C̄C̄|__ƆƆƆ. Flacc. 43 CCIↃↃ IↃↃ. Att. 1,6,1 CCCIↃↃↃ XXX. *al.* *in lapidibus reperiuntur praeterea formae hae*: ⊕: *v. p. 974, 5.* ((|)): DECRET. de via Caecil. (CIL I^2 808 = Dessau 5799) 10 HS n. ⟨···⟩ ⩤ (*i. 150.000?*). CIL VI 358 (*a. 41 a.*) HS ((|)) ((|)) ((|)) |)) ((|)) ((|)) ((|)) (*i. 380.000*). ((|)): CIL I^2 1252. ψ (ψ: *p. 974, 17*), ψ, ψ, ψ (*v. et l. 60 sqq.*): CIL IX 4977 (= Dessau 6558). 5845 (= Dessau 3775). X 4792 (= Dessau 5677) ψ ψ. XIV 3015 (= Dessau 6256). 4259 (= Dessau 5630; *aet. Hadr.*). ⋔, ⋔, ⋔, ⋔: LEX repetund. (CIL I^2 583) 48 HS n. ⋔. CIL I^2 1533 (= Dessau 5367), 4 HS ⋔ ↀ ↀ ↀ ⩤ C IIX (*i. 53. 608*). 1578 (= Dessau 6297) HS ⋔ ↀ ↀ. 2172 ⋔ ↀ ↀ. ⫛ *i. 10.000*: CIL I^2 744 (= Dessau 5800) ⫛ ⫛ ↀ ⊥ XXII (*i. 21. 072*).

|)) *i. 5000*: CIL I^2 1853 (= Dessau 5792), 16 |)) ↀ ↀ ↀ ⩤ C ⊥ XX (*i. 8670*). |)) *i. 5000*: CIL X 817 (= Dessau 5726). *pro curvis lineis occurrunt directae* ıı|ıı, ııı|ııı (*cf. p. 973, 72 sq.*): CIL XI 5400 (= Dessau 7812), 9. 11. *plura millena significantur iteratione (cf. l. 30. p. 973, 42)*: *in titulis*: INSCR. column. rostr. (CIL I^2 25) 15 ⊕ *plus vicies semel repetitum.* CIL I^2 744 *v. p. 973, 84.* 1724 ψ ψ ψ. VI 358 (= Dessau 3102) *v. p. 973, 77.* X 5056 (= Dessau 977; *aet. Claud. aut Neron.*) ψ ψ ψ ψ. XI 3205 (= Dessau 4948) ⋔ ⋔. 5400,11 (= Dessau 7812). *in codd.*: CIC. Q. Rosc. 23 HS CCCIↃↃↃ CCCIↃↃↃ. 51 CCCIↃↃↃ CCCIↃↃↃ CCCIↃↃↃ. Verr. II 1,144 (*cf. p. 975, 17*) CCIↃↃ CCIↃↃ CCIↃↃ CCIↃↃ (1,146). 1,147 HS CCIↃↃ CCIↃↃ (*cf.* Att. 1,8,2 HS CCIↃↃ CCIↃↃ CCCC). 3,75 CCIↃↃ CCIↃↃ CCIↃↃ IↃↃ CIↃ CIↃ D CCC. *al.* *interdum diversae notae iuxta ponuntur (v. et p. 975, 14)*: CIL X 3361 (= Dessau 2844) ψ ∞∞∞ CCC. XI 5276 (= Dessau 5377) IↃↃↃ ψ ψ ψ. 5400,11 (= Dessau 7812) ıı|ıı ıı|ıı ıı|ıı IↃↃ ↀ ↀ. 5820 (= Dessau 5531) IↃↃ∞ ... IↃↃ∞CC ... IↃↃ∞∞ ⩤ CCL. XIV 4190 (= Dessau 5727) ψ ∾∾∾ ⩤ CLXII.

B *alterum genus notandi est litteris initialibus* M (*pro plur.: l. 34 sqq.*) *vel* MI (CIL III 472 *in graeca inscr. miliarii* Μ ⟩ *i. -a passuum sex* [7169,8 Μ I. 7173 Μ. INSCR. Graec. Rom. Cagnat IV 1483. 1552. 1553]) *vel* MIL(L) *et* Q (*i. 500.000; v. infra l. 49*): LEX Tarent. (CIL I^2 590) 28 non minu⟨s⟩ MD tegularum (CIC. Verr. II 3,83 HS MD. *al.* CAES. Gall. 7,46,1 [*cod. a*] M̄. CCtos. BELL. Afr. 18,1 MDC. 19,4 CVRT. 5,8,1. 9,8,1 MXXX. COLVM. 11,2,86 MCCCCL. PLIN. nat. 4,92 M.D. 5,41 MD. 5,139 MD. 6,75 M.DC. *al.*). LEX Iul. munic. (CIL I^2 593) 20 p(assus) M (67. 68 PLIN. nat. 6,32. *cf.* PLIN. nat. 4,6 m. p. [4,8. 5,59 M passuum. 9,51 M passibus. LEX Corn. (coll. Mos. 1,3,1) M passus]). LIV. 3,8,10 (*M*) M̄. DCC.L. 42,65,2 cum ⟨M⟩ equitibus. CVRT. 5,4,14 PETRON. 52,2. *et saepe.* *numeri plura millena indicantes significantur iteratione (cf. l. 5. p. 973, 42)*: *de* CAES. *v. lex. Meus.* LIV. 3,5,13 (*M*) M̄M̄ & CCCC. PLIN. nat. 3,140 MM p. 4,17. 63. 5, 114 MMM. 5,124 MM.D p. 6,36 MM.CCCC. 6,45 MMM.DCC. 6,128 MMMM. CIL III 13663 MM. *alia exempla numerorum maiorum*: SALL. hist. frg. 1,100 decem ⟨M⟩ stadium. CVRT. 3,2,4 decem ⟨M⟩ equitum. 3,2,5 peditum decem ⟨M⟩. PLIN. nat. 3,51 m. p. VII (3,66 m. p. XIII. CC [*i. 13.200 passus*]. 3,70 XXX m. p. 37,45. ITIN. Anton. Aug. *passim.* CIL XI 3281. 6664. *al.*). 3,66 XX. M.DCCCLXV. 5,40 XLM. LEX Mamil. grom. p. 265,2 HS VM. n(ummum) (CIL XIV 2112 *a. 136.* 2795 *a. 140* = Dessau 272. VI 1925 = Dessau 1919. 7458 = Dessau 1798. *al.*). GAIVS inst. 4,17^a cod. F X̄M s(e)s(tertiorum). 4,186 sestertium CM (*i. 100.000*). INSCR. NSc. 1927 p. 431 n. 177 HS L̄.M *bis.* *al.* mil *pro plur. habent*: COEL. hist. 15. CAES. (*in parte codd. e. g.*) Gall. 5,32,1 civ. 1,61,5 (*v. lex. Meus.*). BELL. Hisp. 26,1 LIV. 9,15, 6. 9,45,9 GAIVS inst. cod. F 4,17^b ITALA II reg. 18,3. 7 (Vind.). ITIN. Burdig. p. 551,3 sqq. CIL IV 1352^a VII 1406 VIII 7963 (= Dessau 5473). 8300 (= Dessau 368). 12001. 15497 (= Dessau 5553). IX 3152 (= Dessau 5676). 3160,11 INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 300. 303. 390 Dessau 9362. mill: CIL XIV 3608,9 (= Dessau 986) centum mill. *500.000 interdum significantur littera* Q (CIC. Att. 9,9,4 HS Q. 9,13,6); *forma hac*: ꝏ: DECRET. de via Caecil. (CIL I^2 808 = Dessau 5799) 15 HS ꝏ ⟨···⟩ (*i. 600.000?*). CIL V 3402 (= Dessau 5757, *ubi v. adn.*) ꝏ CCCIↃↃↃ. 3447 ꝏ ψ. X 5624 ꝏ. XI 5400 (= Dessau 7812) ꝏ ⟨ıı|ıı ıı|ıı ıı|ıı⟩ (*ex vestigiis collegit Bormann*) *i. 800.000.*

C *tertio genere -e significatur lineola supra numerum milium ducta (non milia, sed ceteri numeri lineola superscribuntur* CENS. 18,10 anno MC̄C̄C̄C̄L̄X̄Ī. 18,11 annorum ... IIC̄C̄C̄C̄L̄X̄X̄X̄ĪĪĪĪ [*i. 2484*] ... VD̄L̄ĪĪ ... XD̄C̄C̄C̄ ... XD̄C̄C̄C̄L̄X̄X̄X̄ĪĪĪĪ ... CXX [*i. 120.000*]): *exempla numerorum simplicium*: LEX Rubr. (CIL I^2 592) 2,4. 19. 27 HS X̄V̄. CIC. Verr. II 3,84 ĪĪ (3,99 PLIN. nat. 6,138. 14,4. 199). 3,90 ĪĪĪ. *de* CAES. *v. lex. Meus.* VELL. 2,1,3 plura quam X̄. VAL. MAX. 1,8,2 V̄. *al.* PLIN. nat. 3,20. 4,28 ĪĪĪĪ (5,59. 19,41. CIL XII 2522 = Dessau 5624). LEX Salpens. (CIL II 1963) 2,8 HS X̄ (LEX Malac. [CIL II 1964] 3,1. 53). *al.* *exempla numerorum maiorum et compositorum*: CIC. Verr. II 3,75 X̄X̄X̄V̄ĪĪĪ DCCC. 3,76 X̄X̄V̄ DCCC. 3,77 V̄ĪĪĪ C ... V̄Ī D. 3,78 ĪĪĪ DC. *al.* TAB. cer. (CIL IV suppl. p. 306) 24 HS V̄ĪCCLII nummos. LIV. 10,34,3 CVRT. 9,8,15. *al.* PLIN. nat. 3,29. 37. 62 ĪĪ de L̄X̄X̄X̄. 3,80. 84. 86. *al.* TAC. ann. 1,8,2. TAB. aliment. Vel. (CIL XI 1147) 1,4 HS V̄ĪĪĪ ⩤ CL XXXXII n. 2,17 HS Ī C ⩤ XXXVIII n. *al.* CIL VIII 4194 (= Dessau 6825) HS Ī | · CC n̄., ex HS ĪĪĪ ⩤ CC n̄., ... HS Ī n̄. *al.* CIL VIII 17408 (= Dessau 5474) L̄ĪCCCXXXV. X 7495 (= Dessau 5415) HS C̄X̄ ⩤ CCXCIIS. XI 1147 X̄L̄V̄ĪĪ XL ... ĪV̄ DCCCXCVI ... L̄X̄X̄ĪĪ CC. 3003^a V̄ ⩤ CCCCL. *al.* *nota*: CIC. Verr. II 2,185 HS ∞CC (*i. 'mille ducenta milia' edd.*, ·∞· CC. *O*, HS duodecies *β*; *cf. p. 979, 44*). *numeri millenarii a centenariis distinguuntur puncto*: LIV. 3,24,10 (*lineola hic et alias neglegentia omissa*) CXVII · CCCXVIIII. PLIN. nat. 4,6 V̄ĪĪ. D (4,67). 4,72 L̄X̄ĪĪ. D. 4,73 *ter.* 5,150 V̄ĪĪĪ. DCCL. 6,59 V̄Ī CCCCLI. *al.* *notantur non solum nom. et acc., sed etiam gen. et abl.*: CIC. Verr. II 3,117 C̄C̄X̄V̄Ī *i. sestertium ducentis sedecim -bus* ... vendidisti. 3,149 si X̄X̄X̄ tu commotus non esses. 4,22 HS V̄ĪĪĪ lis aestimata est. PLIN. nat. 8,167 C̄C̄C̄C̄ nummum emptum. 10,84 HS V̄Ī candidam *lusciniam* ... vēnisse. 10,141 patina HS C̄ taxata. 33,147 HS V̄Ī in singulas libras vasa empta. *numeri inde a decies centenis milium significantur lineolis a tribus lateribus circumclusis*: PLIN. nat. 2,242 |L̄X̄X̄X̄V̄| · L̄X̄X̄V̄ĪĪĪ p. (*i. 8.578.000*). 2,243 |L̄ĪĪ| · X̄V̄ ... |X̄X̄Ī| · X̄ĪĪĪ ... |X̄ĪĪ| · L̄

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . |LXXXXV| · LXXVIII. 2, 244. 245. 246. 3, 44. 84 |XII| · L. 3, 132 |X| (X *codd.*). 4, 1. 77 Artemidorus vicies novies decem novem -a facit, Agrippa |XXV| · XL. 4, 78 |XIII| · XXXVII. D. 5, 47 |L| · XIII · DCCL. 6, 3 |XIIII| · XXXVIII · D. *et saepe in libris 4—6.* 18, 37 |M|. 33, 56 |MMM|. 33, 134 |MM|. 36, 103 |M|. 37, 16 |MM| . . . |M| · *al.* CIL IX 6075 (= Dessau 5875), 13 HS |XI| · XLVII. X 3851, 6 = 3852, 7 HS |X|(. *al.* (*cf.* INSCR. *Dessau ind. p. 798*). *punctis non interpositis*: PLIN. nat. 33, 55 |LXI| XXXV CCCC. 36, 122 |MMM| D. MART. CAP. 6, 703 |XXXIIII| XXXVII . . . |L| XIII DCCL. CIL IX 6072 (*a. 123*) |XI| L. 6075 |XI| XLVII. CIL V 5262 (= Dessau 2927; *s. II in.*), 12 |XVIII| LXVI ⊢CLXVI. IX 6075 (= Dessau 5875). *numeri magni sine notis scripti potius scribarum neglegentiae tribuendi sunt ut* TAC. ann. 11, 25, 5 censa sunt civium capita LVIIII. LXXXIIII. LXXII.

D *interdum diversae notae vel etiam diversi modi iuxta ponuntur* (*v. et p. 974, 13 et cf. Dessau, ind. p. 798*): CIC. Verr. II 3, 76 modium XXI et . . . HS ∞∞. CIL VI 10211 (= Dessau 6046) IIII . . . IIII . . . ∞. CIC. Verr. II 1, 144 DLX milibus . . . CCIƆƆ CCIƆƆ CCIƆƆ CCIƆƆ (146). 3, 75 CCIƆƆ CCIƆƆ CCIƆƆ ∞∞ *V.* TAB. aliment. Vel. (CIL XI 1147) 5, 7 HS CCCL ∞ Ⴉ C XXXIII n. PLIN. nat. 3, 82 VIII . . . XI · M. 6, 32 M . . . III. 6, 36 V · CCCC · · · IIII · DCCC · · · MM · CCCC. 6, 45 MMM · DCC · · · V. 6, 66 LX . . . M. 6, 67 C . . . II . . . M. 6, 75 M. DC . . . CL . . . V. 14, 62 IIII milia . . . VI M. CIL VII 1088 per · M · p. IIII Ⴉ CLII. 1122 (*v. adn. Hübneri*).

caput alterum: de usu:

I ***numerale cardinale:*** **A** ***finitum*** *i. q.* χιλιάς (*cf.* MACR. Sat. 1, 5, 9 sicut una χιλιὰς et duae χιλιάδες ita unum [*sed cf. l. 42*] -e et duo -a veteres dicebant. MART. CAP. 7, 746 monas, decas, hecatontas et -e), χίλιοι (*de numero -e in computatione digitis designando*: IOH. MED. [?] PS. Chrysost. hom. ed. Froben I 943D -e in dextera manu designamus [*cf. Sittl, Die Gebärden d. Griechen und Römer p. 259 et* MART. CAP. 7, 745, *ubi* versus . . . a -e usque ad novem -a *appellatur* ultimus . . ., qui digitis coercetur; alias [*i. in designandis maioribus numeris*] quaedam brachiorum contorta saltatio sit. *de ratione, quae intercedit cum numero denario et centenario*: AVG. civ. 20, 7 p. 421, 15D. -e . . ., ubi est soliditas ipsius denariae quadraturae [*cf.* MART. CAP. 7, 746]. *in interpret. allegorica* [*cf. p. 983, 58*]: APON. 12 p. 239 -e . . . solidus plenarius et indivisibilis est numerus, quem ad fidei confessionem . . . referre possumus): **1** ***indicata re numerata***: **a** ***numerus simplex***: **α** ***singularis*** (*praeter l. 28 et 74 unum non additur* [*at* semel miliens *v. p. 950, 27*]. *nota imprimis* ITALAM *l. 63 et cf. p. 980, 17*): ① ***subst.*** (*cf. Neue-Wagener II³ 302 et* GELL. 1, 16, 3 -e vocabulum [*i. subst.*] esse. *v. et p. 980, 75. struct. c.* ex, de *v. p. 982, 43*): Ⓐ ***nom. aut acc.*** (*v. etiam p. 982, 8*): Ⓘ *-e antecedit*: *c. gen. substantivorum mensurae* (*cf. infra l. 80*) *IIae vel IVae decl. in* -(u)um (*de qua iunctura cf.* VARRO ling. 9, 82 assumit singulare neutrum, quod dicitur hoc -e denarium, a quo multitudinis fit -a denarium [denaria *cod.*, *secl. Sciopp.*]): PLAVT. Men. 177 -e passum (Truc. 334 CATO orig. 26. CIC. Att. 4, 16, 8 [14] passuum [CAES. Gall. 1, 25, 5 SALL. Iug. 68, 3 LIV. *13ies*]). Merc. 491 nummum (*et 7ies*. TER. Haut. 606 SCIP. min. or. frg. Gell. 6, 11, 9 VARRO frg. Gell. 3, 14, 2 CIC. Phil. 6, 15 APVL. met. 2, 23 *v. p. 982, 24*). Trin. 1158 -e auri Philippum. LVCIL. 556 cadum. VARRO ling. 8, 70 denarium (9, 82. 85 CIC. off. 3, 92). rust. 2, 3, 10 iugerum (LIV. 7, 16, 9). CIC. Verr. II 3, 201 modium. LIV. 33, 30, 7 talentum (*al.*). APVL. met. 7, 4 aureum. *c. aliis gen.*: PLAVT. Mil. 1064 modiorum. 1079 annorum (VARRO rust. 3, 1, 4). Trin. 425 drachumarum. LVCIL. 358 hominum (QVADRIG. hist. 44 CIC. rep. 6, 2 LIV. 22, 31, 5. *al.* VLP. dig. 29, 1, 1, 1). VARRO ling. 9, 83 -e aeris (*al.*). rust. 2, 3, 10 caprarum. NEP. Milt. 5, 1 militum (LIV. 31, 14, 3). LIV. 21, 52, 9 peditum (40, 36, 8). *al.* CVRT. 5, 2, 16. 5, 3, 3. ITALA I Macc. 5, 13 (rec. L) -e virorum (μίαν χιλιαρχίαν ἀνδρῶν). ARVS. gramm. VII 494, 10 librarum. IVST. 31, 3, 8 equitum.

② *-e sequitur*: PLAVT. Stich. 587 medimnum. TER. Haut. 601 drachumarum. CIC. Verr. II 4, 32 HS -e (37). Mil. 53 hominum (BELL. Hisp. 31, 10 NEP. Dat. 8, 3). Phil. 14, 12 Threcum -e aut duo -a. CAES. civ. 3, 84, 4 equitum (LIV. 27, 38, 11). BELL. Afr. 34, 4 LIV. 23, 46, 4. 42, 37, 1 peditum.

Ⓑ *alii casus*: PLAVT. Bacch. 928 -e (-i *Hermann; pro adi. habet Buecheler*) cum numero (*pro abl. limit. accipitur vulgo, cf. e. g. Svennung, Eranos 47, 1949, 54¹*) navium (LIV. 21, 61, 1 cum octo -bus peditum, -e equitum. 28, 3, 2. 31, 14, 3). Trin. 959 illo -e nummum (LVCIL. 327 -i n. potes uno [*cf. supra l. 42*] quaerere centum. NOVIVS Atell. 115 quanti addictus? . . . -e n. *cf.* LVCIL. 506 hunc -i passum qui vicerit atque duobus. *v. etiam p. 982, 24*). VARRO frg. Gell. 3, 14, 2 ex -e nummum. OV. epist. 16, 105 primus de -e. LIV. 42, 61, 2 loricae thoracesque -e (*gen.?*) summam explebant. ISID. orig. 9, 3, 30 chiliarchae sunt, qui -e (*cf. p. 980, 32*) praesunt.

Ⓘ ***adi.***: Ⓐ *-e antecedit*: *c. subst. mensurae* (*cf. supra l. 47*): VARRO ling. 6, 80 -e passus (CAES. Gall. 7, 79, 1 BELL. Afr. 41, 2. 59, 5 -e passuum spatio. 78, 2 LIV. *12ies*. SEN. suas. 6, 17 VAL. MAX. 9, 1, 3 COLVM. 6, 2, 5 MELA 1, 6. 2, 54 PLIN. nat. 9, 51 FRONTO p. 66, 24 N. VLP. coll. Mos. 1, 3, 1 MACER dig. 50, 16, 154 PEREGR. Aeth. 20, 8. 10). CIC. off. 3, 92 an emat denario, quod sit -e denarium (SEN. contr. exc. 3, 1 SEN. epist. 81, 14 PETRON. 57, 6 TERT. anim. 34, 5). LABEO dig. 33, 8, 22 pr. -e nummos (PETRON. 98, 2 MART. 4, 15, 1. 6 SVET. Dom. 7 IAVOL. dig. 40, 7, 39, 4 POMPON. dig. 40, 5, 8). HOR. sat. 2, 3, 226 -e talenta (epist. 1, 6, 34 LIV. 23, 32, 5. SEN. suas. 1, 6 *bis*. CVRT. *quater*. IVV. 14, 274). epist. 1, 16, 55 de -e fabae modiis (IAVOL. dig. 46, 1, 42). *al.* *c. aliis subst.* (PLAVT. Bacch. 928 *? v. p. 975, 70*): VARRO rust. 2, 1, 26 -e naves isse ad Troiam (*cf.* VERG. Aen. 2, 198 -e carinae [*al.* OV. met. 12, 37. *al.* MANIL. 5, 301 mittebat . . . ignes . . . -e carinis. SEN. Tro. 708]. *al.* PROP. 2, 26b, 38 -e rates [OV. epist. 8, 23. *al.* SEN. Ag. 40. *et saepius.*]. OV. met. 13, 93 -e puppes [SEN. Ag. 430 LVCAN. 8, 272]. SEN. Tro. 370 -e velis). BELL. Alex. 69, 1 -e hominibus (LIV. *ter*. PETRON. 17, 9 PLIN. epist. 10, 116, 2). SALL. Iug. 105, 3 cum -e . . . equitibus (LIV. *9ies*. CVRT. *quater*). VERG. Aen. 6, 748 -e . . . per annos (PHAEDR. app. 24, 7 SEN. dial. 10, 6, 4 PETRON. 115, 14 TEST. porcelli p. 244, 13 IVV. 7, 39 TERT. apol. 19, 3 anim. 30, 4. 31, 2. CLAVD. 18, 475. AVG. civ. *20ies*). 7, 653 viros (11, 61 SIL. 5, 552 ANTH. 660, 2). LIV. milites *6ies*. pedites *16ies*. *et saepe. nota formam* duo -a peditum, -e equites: LIV. 21, 23, 3. 21, 52, 5. 26, 8, 9. 26, 19, 10. 27, 43, 11. 28, 16, 9. 29, 12, 2. 34, 60, 5.

Ⓑ *-e sequitur*: VARRO ling. 6, 39 principia . . . -e. CIC. Verr. II 4, 37 emisse . . . HS -e. PLANC. Cic. epist. 10, 9, 3 equites -e (HIRT. Gall. 8, 17, 1 BELL. Afr. 18, 1 LIV. 31, 19, 4 CVRT. 3, 2, 6. 5, 4, 14. 10, 1, 2). CATVLL. 5, 7 basia . . . -e, . . . centum, . . . -e altera, . . . altera -e . . ., -a multa. CAES. Gall. 3, 19, 1 passus -e (civ. 2, 24, 4 HIRT. Gall. 8, 18, 1 BELL. Afr. 38, 3 LIV. 21, 7, 2. 24, 20, 11 VITR. 9, 14 [9], 4 VAL. MAX. 2, 4, 2 PLIN. nat. 4, 65. 5, 41 BALB. grom. p. 95, 10). BELL. Afr. 56, 3. 77, 3. HOR. sat. 1, 1, 51 iugera. VITR. 7 praef. 9 annos (SEN. epist. 77, 11 PLIN. nat. 5, 139. 7, 74. 16, 216 AVG. civ. *8ies*). LIV. 21, 36, 2. 30, 27, 8 militibus. 33, 14, 5. 37, 40, 13. 40, 40, 11. 42, 65, 3. SEN. Tro. 1007 ratibus. nat. 1, 3, 6. CVRT. 4, 1, 12 talentis (8, 12, 17). 5, 8, 1. 8, 1, 6 COLVM. 7, 6, 5. 11, 2, 86 modios. MELA 1, 56. PETRON. 44, 13 denarios (PLIN. epist. 5, 4, 2 GAIVS inst. 3, 146 SCAEV. dig. 14, 3, 20 PAVL. dig. 12, 6, 21. 45, 1, 126, 2 INSCR. BullCorrHell. 61, 1937 p. 418 n. 12). 52, 2. 97, 2 nummos. PLIN. nat. 18, 262. 33, 141 SIL. 14, 209 STAT. silv. 5, 4, 11. FRONTIN. aq. 66 p. 25, 3 quinariae (*et 6ies*). PLIN. epist. 4, 7, 2 VLP. dig. 33, 6, 3, 1. 38, 1, 15, 1 APVL. met. 11, 25. *nota* (*cf. l. 19*): LIV. 34, 25, 3 cum decem -bus Achaeorum, equitibus -e.

β ***pluralis***: ① *c. gen.* (*struct. c.* ex, de, inde *v. p. 982, 43. generalia de collocatione verborum: formae collocationis omnino sex exstant* [*v. infra*]. *earum longe frequentissima est forma* ©, *cuius numeri ratio ad ceteras se habet ut 5 : 3. notandum tamen est hanc rationem non in omnibus substantivis eandem esse, id quod imprimis in sestertiis, passibus, modiis valet. sestertiorum enim vocabulum saepissime numero anteponitur, saepe notatum hoc modo* HS II, *quae nota legenda esse videtur* 'sestertium duo -a' [*non* 'sestertium -a duo']; *cf. p. 977, 22. passuum autem vocabulum duobus praecipue modis collocatur: imprimis a* CAES. *et Caesarianis* '-a passuum duo' [Ⓐ], *minus frequenter ab iisdem, sed constanter a* LIV. 'duo -a passuum' [Ⓒ]. *in modiorum denique vocabulo forma* Ⓔ *frequentior est quam* Ⓒ):

Ⓐ *forma* -a hominum II: *c. vocab. animantium*: ENN. ann. 332 -a militum octo. CAES. Gall. 1, 31, 10 hominum (7, 71, 3 BELL. Hisp. 31, 9 R. GEST. div. Aug. 15ex. 23 LIV. 28, 28, 3. 38, 26, 3. [LIV.] perioch. 27 p. 33, 11 [*at* LIV. 27, 49, 5 *forma* Ⓒ]. 31 p. 39, 10). R. GEST. div. Aug. 3 civium. LIV. 24, 20, 6 hostium. 35, 20, 11 peditum. SVLP. SEV. chron. 1, 15, 2. *c. vocab. mensurae*: VARRO frg. Plin. nat. 14, 96 cadum. CIC. Sest. 29 passuum (Phil. 7, 26 Att. 16, 7, 5 BRVT. Cic. epist. 11, 13, 3 CASS. Cic. epist. 12, 13, 4 CAES. *49ies* BELL. Afr. *14ies*. Alex. *quater*. Hisp. *6ies*. SALL. Iug. 48, 3 hist. frg. 2, 82 NEP. Milt. 4, 2 VITR. 8, 3, 24. 10, 2, 12 SCRIB. LARG. 15 PLIN. nat. 3, 51. *et saepe*). BELL. Hisp. 26, 1 denarium (*bis*). R. GEST. div. Aug. 15 nummum. PETRON. 53, 2 modium. BALB. grom. p. 95, 10 (*cod. V*) ∞ p(edum). *c. al. subst.*: CAES. civ. 3, 53, 4 sagittarum.

Ⓑ *forma* -a II hominum: *c. vocab. animantium*: VARRO rust. 3, 5, 1 LVCR. 3, 724 CAES. Gall. 5, 19, 1. HIRT. Gall. 8, 17, 1 peditum. 8, 29, 4 armatorum (LIV. 5, 32, 3. 22, 60, 19). LIV. 1, 44, 2. 41, 8, 8. AMM. 26, 10, 18 hominum. *nota*: CLAVD. 21, 107 -a . . . tot barbara (*cf. p. 982, 59*). *c. vocab. mensurae*: LVCIL. 555 medimnum. NOVIVS Atell. 108 nummum. COLVM. 8, 8, 9 sestertiorum. *c. al. subst.*: CATVLL. 16, 12 -a multa basiorum. HOR. epist. 1, 6, 44 -a quinque . . . chlamydum.

Ⓒ *forma* II -a hominum: *ex magna substantivorum copia* (*post* PLAVT. Poen. 472 sexaginta -a hominum) *tria tantum exempla afferemus, de quibus supra l. 41 sqq. diximus*: passuum: LVCIL. 114 CIC. Quinct. *5ies*. S. Rosc. 19 Cluent. 27 PLANC. Cic. epist. 10, 23, 2 *bis*. CAES. *13ies*. BELL. Afr. *quater*. Alex. 59, 2 LIV. *41ies*. *et saepe.* sestertium: VARRO rust. 3, 7, 11 VELL. 2, 10, 1 COLVM. 3, 3, 13 PLIN. nat. 9, 170. 12, 118. 18, 37. 33, 147. 35, 163 GAIVS inst. cod. F 3, 174 PAVL. sent. 3, 5, 12³ CAPITOL. Ver. 5, 5. modium: CIC. Verr. II 3 *8ies*. II 5, 53 LIV. 36, 4, 8. 44, 16, 2 VAL. MAX. 4, 8 ext. 1 GAIVS inst. 1, 32c SCAEV. dig. 18, 1, 81, 1 COD. Iust. 1, 2, 10. *al.*

Ⓓ *forma* hominum -a II: *c. vocab. animantium*: CLODIA Cic. Att. 9, 6, 3 hominum (CAES. *11ies*. BELL. Hisp. 34, 5. R. GEST. div. Aug. 15 h. -a . . . quinquaginta et ducenta. COMM. apol. 653 OPTAT.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 21 p. 23, 17 Amm. 17, 4, 15. 19, 6, 2). Lep. Cic. epist. 10, 34, 1 equitum (Caes. *quater*). Lvcr. 2, 538. Caes. Gall. 1, 29, 2 capitum (Liv. 10, 47, 2). 1, 31, 5. Liv. 9, 37, 11 hostium. 10, 18, 3. 4. 10, 30, 2. 32, 28, 10 Pavl. Fest. p. 335, 1 Cvrt. 4, 16, 26 Amm. 16, 12, 26. 23, 6, 50. *c. vocab. mensurae*: Caes. Gall. 1, 82, 4 pedum. Bell. Afr. 36, 2 modium. Hor. epist. 2, 1, 5 nummorum. Colvm. 8, 16, 5 sestertium. *c. al. subst.*: Lvcil. 402 scalprorum ... -a viginti. Mat. carm. frg. 14. Lvcr. 4, 412 terrarum -a multa (*cf. p. 981, 48*). Prop. 1, 5, 10 Colvm. 3, 5, 4 Rvstic. Conc.S I 4 p. 75, 17. *cf. p. 979, 4.*

Ⓔ *forma* hominum II -a: *c. vocab. animantium*: Tab. triumph. Gracch. 4 hostium (Bell. Afr. 86, 1 Liv. 28, 3, 16. 41, 28, 6 Tac. Agr. 37, 6 Liv. perioch. 97 p. 97, 9. 15). Cic. p. red. ad Quir. 8 hominum (Att. 2, 16, 1 Caes. Gall. 1, 49, 3 Hirt. Gall. 8, 30, 1 R. Gest. div. Aug. 15ex. 22in. Liv. 23, 35, 19. 32, 29, 8 Avr. Vict. Caes. 40, 2 Avg. civ. 3, 28 p. 140, 28 D. CIL XIV 4532). Att. 7, 24 militum (Liv. 35, 23, 8. 36, 2, 8 Avg. civ. 3, 17 p. 124, 23 D.). Planc. Cic. epist. 10, 15, 3 equitum (Caes. *ter.* Bell. Afr. *quater.* Bell. Alex. 50, 3 Nep. *bis.* Liv. 37, 39, 9. *al.*). Caes. Gall. 7, 90, 3 captivorum (Liv. *bis*). civ. 1, 39, 2 peditum (Hirt. Gall. 8, 21, 3 Bell. Afr. 3, 1 Nep. Dat. 8, 2 Liv. *6ies. al.*). Bell. Afr. 19, 3. 23, 1 Nep. Dat. 8, 2. R. Gest. div. Aug. 25 servorum. Liv. *30ies. al.* *c. vocab. mensurae*: Plavt. Trin. 152 nummorum (Plin. epist. 10, 43, 1). Cic. Verr. I 23 HS quingentis -bus (*numero litteris perscripto, ut de collocatione dubitari nequeat, etiam* II 1, 92. 93. 100 *et saepe.* Cluent. 22. *al.* Flacc. 91. *al.* Caes. civ. 2, 18, 4 Nep. Att. 4, 4. 8, 6 Liv. 45, 15, 3 Vell. 2, 8, 1 Colvm. 3, 3, 8 Plin. nat. 8, 196. *al.* Qvint. inst. 7, 6, 11. *al.* S. C. Frontin. aq. 97 p. 39, 23. 127 p. 52, 5 Lex Frontin. aq. 129 p. 54, 1 Frontin. aq. 118 *et saepe apud Ictos*). II 2, 137 denarium (Liv. 41, 13, 6. 45, 43, 5 Cvrt. 6, 2, 17 Plin. epist. 10, 110, 1). II 3, 72 medimnum (*et 5ies*). 3, 75 modium (*et 15ies.* Liv. 32, 27, 2. 36, 4, 5). 3, 116 iugerum. Flacc. 34 drachmarum. Caes. Gall. 4, 11, 1 passuum (civ. 2, 23, 2 Plin. nat. 3, 66. 80. 4, 45. 5, 50. 104. *al.* Frontin. aq. 9 p. 7, 13 Hil. in Matth. 4, 25). *al.* *c. al. subst.*: Cic. epist. 7, 1, 2 creterrarum tria -a. Liv. 26, 49, 3 Cvrt. 9, 2, 3 Colvm. 3, 3, 3. *al.*

Ⓕ *forma* II hominum -a: *c. vocab. animantium*: Cic. leg. agr. 2, 77 hominum (Vatin. 31 Hirt. Gall. 8, 8, 3. 8, 26, 2 Sen. dial. 12, 6, 5 Tac. ann. 1, 65, 7. 1, 68, 2. *al.*). dom. 56 virorum (Lvcr. 5, 999). Sall. hist. frg. 1, 107 hostium (Liv. 23, 49, 9 Vell. 2, 46, 1). Nep. Milt. 4, 1 equitum (Cvrt. 3, 2, 4. 4, 12, 1). Dion 5, 3 peditum (Cvrt. 3, 2, 7. 5, 9, 5. 9, 4, 5). Verg. georg. 4, 473 Ov. met. 13, 241 trist. 2, 567. Liv. 22, 51, 6. 24, 19, 5 militum (Cvrt. 5, 2, 3). *al.* *c. vocab. mensurae*: Hor. epist. 2, 2, 165 nummorum (Tac. ann. 1, 8, 2. 11, 5, 1. 15, 72, 1 Svet. Aug. 46 Nero 30, 2). Cvrt. 7, 5, 27 denarium. Plin. nat. 2, 50 passuum (9, 51 Svet. Iul. 57. *al.* Apvl. met. 10, 35 Mart. Cap. 6, 637). Cod. Iust. 2, 7, 25, 3 solidorum. *c. al. subst.*: Hor. sat. 2, 1, 28 quot capitum vivunt, totidem studiorum -a. Manil. 5, 732. Sen. epist. 79, 17 annorum (Avg. civ. 12, 10 p. 527, 5 D. *al.*). Svet. Nero 39, 1. *al.*

Ⓗ *add. tamquam appositio* (*cf. Neue-Wagener II³ 305. Schmalz-Hofmann⁵ 630*): Ⓐ *forma* homines duo -a: Varro ling. 6, 36 discrimina quingenta -a (6, 38). Cic. epist. 5, 20, 6 sestertiis nongentis -bus (5, 20, 8 Colvm. 3, 3, 8sqq. Plin. epist. 2, 11, 23 Vlp. coll. Mos. 14, 3, 4. 5 Gell. 3, 9, 4. 3, 17, 3 CIL X 5056, 9). Caes. civ. 2, 18, 4 HS CLXXX et argenti pondo XX -a, tritici modios CXX -a (Scaev. dig. 19, 2, 61, 1 metretis tribus -bus ... modiis octo -bus. Treb. Claud. 14, 3 modios ... libras ... sextarios). 3, 4, 3 sagittarios ... III -a ..., equites VII -a. Bell. Afr. 3, 1 Bell. Hisp. 7, 3 passus duo -a. Liv. 3, 3, 9 capita (3, 24, 10. *al.*). 37, 59, 4 nummos. 38, 38, 13 talenta (Vvlg. exod. 38, 29 I par. 22, 14). 39, 5, 15. Cvrt. 3, 9, 2 peditibus (Itala II Macc. 12, 33 recc. LBM). 8, 12, 11. Colvm. 5, 2, 5 pedes (5, 2, 7 *bis.* Grom. p. 315, 10. 339, 15sqq. *al.*). Plin. nat. 2, 183 stadiis (6, 70 Itala II Macc. 11, 5 recc. BM). 6, 59 annis (Ps. Tert. execr. 2 Svlp. Sev. chron. 1, 2, 1 Max. Tavr. hom. 98 p. 481A). 36, 115. *al.* Frontin. aq. 64 p. 23, 27 quinariis. *saepe.* Ps. Sen. epist. Paul. 11 Itala II Macc. 8, 24 rec. B. 13, 15 recc. LX viros. Comm. apol. 860 Lampr. Alex. 56, 5 Vopisc. Aurelian. 12, 1 Prob. 4, 5 Vvlg. *fere 50ies.* Hesych. in lev. 8, 35 p. 888D Rvstic. Conc.S I 4 p. 71, 29. 185, 18. 186, 12 Mvtian. Chrysost. hom. 23, 4 Novell. Iust. 89, 1 pr. Pelag. defens. 3 p. 20, 15. *al.*

Ⓑ *forma* duo -a homines: Varro ling. 6, 38 ad quinquagies centum -a discrimina. rust. 3, 2, 17 quadraginta -bus sestertiis (3, 6, 6. 3, 16, 11. 3, 17, 3 Lampr. Heliog. 24, 3). Dolab. or. frg. Serv. auct. ecl. 9, 10 tria -a passus (Planc. Cic. epist. 10, 17, 1 Vlp. dig. 50, 16, 3 pr. Divisio orb. 3 Vib. Seq. geogr. p. 146, 11 Peregr. Aeth. 8, 1). Val. Max. 7, 6, 6 VI -bus denariis. Apvl. apol. 59 nummis. Itala I Macc. 4, 6 rec. L viris (12, 41. 47 cod. G. II Macc. 10, 23 rec. M. Vvlg. Ios. 8, 12 iud. 20, 21. 21, 45 I Macc. 7, 40 II Macc. 8, 1 Hier. in Is. 30, 25 p. 348C Ps. Hier. epist. 47, 2 p. 295C). 10, 40 rec. L siclos (10, 42). 10, 77 rec. B equites. Esth. ed. Motzo p. 43, 3 codd. MY talenta (73, 27 cod. Y. Vvlg. I par. 29, 4 tria -a t. et ... septem -a talentorum. Favst. Rei. grat. 2, 5 p. 69, 5). Matth. 26, 53 (codd. aur. b c f) legiones (Sedvl. carm. pasch. 5, 73 [= op. pasch. 5, 4 p. 277, 6]). Ps. Orig. tract. 18 p. 196, 13 annos (p. 197, 3 Comm. instr. 1, 35, 6. 2, 39, 8 apol. 791 Pacian. sim. carn. p. 119, 14). Comm. instr. 2, 3, 16 stadia. apol. 813 gentes. Ivl. Val. 1, 21 pedites. Ambr. in Luc. 2, 89 Hier. epist. 22, 8, 5. Vvlg. *praeter supra allata fere 25ies.* Carm. de pond. 38 Novell. Valent. 36, 2. Rvstic. Conc.S I 4 p. 16, 36 multis -bus ... vicibus (μυριάκις). 91, 9. 113, 18. 139, 2. 146, 10 Arnob. in psalm. 82 p. 445D Cassiod. hist. 12, 2, 5 Mvtian. Chrysost. hom. 18, 2 p. 355in. 26, 4 p. 400extr. Cod. Iust. 14, 6, 3 Greg. M. epist. 8, 29 p. 31, 4 Isid. carm. 3, 5 orig. 15, 15, 6. *al.*

Ⓒ *formae rariores*: Pompon. Atell. 115 -a decem victoriata. Varro rust. 2, 1, 14 sestertiis -bus sexaginta (*cf.* Bell. Hisp. 30, 1 cum levi armatura -bus sex. 31, 9 equites ... ad -a III). Galba Cic. epist. 10, 30, 1 -a passus centum (Nep. Milt. 4, 2. Hann. 6, 4 [*in parte codd.*]. CIL III 3200 [= Inscr. Dessau 2478; *aet. Tib.*]. IX 6072, 10. 6075, 9 [*a. 123*]. Inscr. NSc. 1929 p. 220 [*a. 123*]. Divisio orb. 3 Peregr. Aeth. 2, 1). Rvstic. Conc.S I 4 p. 64, 11 multa bona -a.

b *numerus compositus* (*numeros coniunctos particula* atque *v. l. 16. 26. 45. p. 979, 14. 15*): α *re numerata e contextu subaudienda* (*cf. p. 979, 62*): (I) *numerus maior antecedit*: Ⓐ *coni. particulis*: Cato or. frg. 64, 2 de duobus -bus ac ducentis. R. Gest. div. Aug. 23 et (Liv. *fere 30ies* [*nota* 3, 5, 13 quattuor -a et ... ducentos ... et triginta]. Val. Max. 5, 1, 1a Cvrt. 6, 6, 19. 35. 8, 2, 15 Colvm. 5, 1, 10. 5, 2, 3. 8 *ter.* 5, 3, 2). *nota formam* viginti -a et -e ducenti (*cf. l. 80. p. 979, 16*): Liv. 26, 14, 8 triginta -a pondo et -e ducenta. Vvlg. num. 1, 41 quadraginta -a et -e quingenti (2, 16. 28. 26, 51). Ⓑ *non coni.*: Varro frg. Non. p. 149, 14 pondo -e octingentum septuaginta quinque. Cic. rep. 2, 40 Liv. *fere 30ies.* Colvm. 5, 3, 3. *al.* Tac. ann. 6, 28, 3 Vvlg. *saepe.*

(II) *numerus minor antecedit*: Plavt. Rud. 1328 vin centum et -e? (*antea*: -e dabo nummum). Lvcil. 1053 argenti sescentum ac -e. Vvlg. Ezech. 48, 30 quingentos et quattuor -a (48, 32. 33. 34 Svlp. Sev. chron. 1, 21, 2).

β *forma* -e (et) ducenti homines *sim.*: (I) *forma* -e et ducenti homines: Plavt. Bacch. 230 -e et ducentos ... aureos. Cic. ac. 2, 81 stadia (Plin. nat. 2, 181). Caes. Gall. 1, 22, 1 passibus (Bell. Afr. 80, 1 Liv. *quater.* Colvm. 6, 6, 3). Nep. Them. 2, 5 Timoth. 1, 2 R. Gest. div. Aug. 23. Liv. 1, 36, 7 equites (*et 5ies*). 21, 50, 5 milites (*et 5ies.* Cvrt. 6, 5, 10). *et 5ies.* Cvrt. 5, 3, 6. Tac. dial. 16, 5 annis (ann. 4, 55, 2. Firm. math. 1 prooem. 5 p. 2, 27 -e et quadringentorum et sexaginta et unius anni). (II) *forma* -e ducenti homines: Caes. Gall. 7, 46, 1 -e CC passus (Liv. 31, 21, 2 Peregr. Aeth. 23, 2. 25, 11). Liv. 9, 27, 12. 21, 17, 3 equites (23, 32, 5. 33, 40, 2). 32, 7, 4 Sen. dial. 9, 5, 1 Colvm. 11, 2, 40 Plin. nat. 2, 110. Veg. mil. 3, 14 p. 97, 16 pedites (3, 15 p. 99, 15). Hier. epist. 29, 3, 3. Avg. civ. 4, 6 p. 153, 10 D. annos (15, 20 p. 101, 8. 10 Svlp. Sev. chron. 1, 15, 2). (III) *forma* homines -e et ducenti: Liv. 4, 47, 6 coloni ... -e et quingenti. 22, 49, 18. 28, 34, 2. 30, 35, 3. 30, 36, 8. 33, 4, 5. 34, 26, 10. 37, 40, 8. 10. 13 Cvrt. 7, 9, 16 Colvm. 5, 2, 4 Plin. nat. 33, 148 Frontin. aq. 66 p. 25, 1. Ivl. Val. 3, 29 virgas ebeni -e atque quingentas. (IV) *forma* homines -e ducenti: Hor. sat. 2, 3, 61 Catienis -e ducentis. Liv. 21, 17, 5 equites (*et quater.* Vvlg. II Macc. 11, 11). *et 5ies.* Vell. 1, 6, 1 annis (1, 8, 2 Sen. nat. 7, 25, 3 Plin. nat. 5, 139. 16, 216 Hier. epist. 51, 6, 9 [Epiphan.]. Avg. civ. 16, 10 p. 140, 27. 18, 21 p. 283, 7 D.). Cvrt. 5, 8, 2. Colvm. 3, 6, 4 dierum (Vvlg. Dan. 12, 11. 12). 5, 1, 10. 5, 3, 1. 6. 11, 2, 86. Plin. nat. 4, 65 passibus (5, 41 Frontin. aq. 10 p. 8, 19. 23). 18, 262 Homer. 221 Mart. 10, 31, 1. Frontin. aq. 65 p. 24, 9 quinarias (66 p. 25, 8q. -e decem quattuor. *al.*). Pavl. dig. 38, 10, 10, 18 Veg. mil. 2, 6 p. 39, 14. (V) *formae rariores*: Ⓐ *numerus minor antecedit* (*cf. l. 25*): Mela 1, 73 descensus ... quingentorum et -e passuum. Arnob. nat. 2, 71 p. 106, 14 annos ... quinquaginta et -e (*cf. eadem collocatione* Amm. 23, 6, 43. 24, 1, 2). Amm. 23, 6, 69 quingenta stadia numerantur et -e. Ⓑ *c. gen.* (*cf. p. 975, 46*): Plavt. Bacch. 272 ducentos et -e Philippum (*cf.* Liv. 33, 3, 10 cum Athamanum peditum ducentis et -e). Varro frg. Gell. 1, 16, 3 plus -e et centum annorum est. Liv. 23, 37, 6 -e trecenti Carthaginiensium caesi (*cf.* 27, 14, 14 sociorum supra -e et trecentos).

γ *forma* duo -a (et) ducenti homines *sim.*: (I) *numerus eodem casu subst. add.* (*cf. p. 977, 49*): *numeris non coniunctis*: Liv. 3, 3, 9 capita centum quattuor -a septingenta quattuordecim (*eadem collocatione*: 3, 5, 13 Romanos ... quinque -a octingentos. 27, 36, 7. 30, 6, 9. 35, 9, 2. 37, 58, 4. 37, 59, 4. 38, 36, 10. 39, 5, 15 Cvrt. 5, 1, 41 Colvm. 5, 2, 7 Plin. nat. 2, 183. 6, 45. 59. Frontin. aq. 14 p. 10, 13 passuum trium -ium septuaginta sex. 66 p. 25, 10. *al.* Evtr. 2, 18, 2 Veg. mil. 2, 6 p. 40, 12 Avg. civ. 15, 20 p. 101, 6 D.). 8, 16, 14 duo -a quingenti homines (*sim.* 21, 21, 12. 22, 49, 15 *bis.* 26, 42, 1. 40, 18, 5 Colvm. 3, 3, 9 *bis*). Veg. mil. 3, 15 p. 99, 17 novem -a nongenti nonaginta sex pedites. *numeris coniunctis* (*nota*: Frontin. aq. 14 p. 10, 15 passuum sex milium quadringentorum nonaginta et unius. *cf. l. 36. 81*): Liv. 22, 54, 1 ad quattuor -a et quinquaginti pedites (*et 14ies.* Val. Max. 9, 2, 1. Cvrt. 5, 1, 13 II -a et quingenta stadia. 5, 8, 4. 8, 7, 14 Evtr. 3, 20, 3. 6, 9, 1 Filastr. 104, 2. 105, 2. 108, 3 Amm. 22, 8, 20). 33, 23, 9 bigati quinquaginta tria -a et ducenti (Colvm. 3, 3, 9 sestertia tria -a et quadringenti octoginta nummi. 5, 1, 10sqq.). *nota* (*cf. l. 20. p. 979, 16*): Frontin. aq. 7 p. 6, 13 longitudinem ... passuum sexaginta -um et -e septingentorum decem et semis. Vvlg. I Esdr. 2, 69 solidos sexaginta -a et -e.

(II) *numerus c. gen. coniungitur* (*cf. p. 976, 39*): *numeris non coniunctis*: Cato or. frg. 64, 1 duobus -bus ducentis ... aerum equestri-

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

um (Liv. 10, 19, 22 septem -a nongenti hostium. 10, 37, 2. 22, 7, 3. 40, 53, 2). Cic. Verr. II 4, 12 HS sex -bus quingentis (*al.* Liv. 12^{ies}. Cvrt. 5, 13, 8. Frontin. aq. 5 p. 4, 11 passuum sex -a trecentos sexaginta. 64 p. 23, 18. *al.* *nota collocationem*: Caes. civ. 3, 106, 2 legionariorum -a tria CO [*sim.* Liv. 10, 42, 5. *cf. l. 14*]). Liv. 41, 11, 8 quinque -a capitum sescenta triginta. *numeris coniunctis* (*nota*: Cic. Verr. II 1, 36 HS -e sescenta triginta quinque -a quadringentos decem et septem nummos. *cf.* Liv. 10, 42, 5 *et p. 978, 74*): Varro rust. 3, 1, 3 duo -a annorum et centum (Liv. 3, 15, 5 *et* 6^{ies}). R. Gest. div. Aug. 22^{ex}. bestiarum circiter tria -a et quingentae (Liv. 4, 59, 8 *et quater.* Cvrt. 3, 13, 16. 6, 1, 16 Colvm. 5, 1, 6. 5, 3, 5 Evtr. 3, 10, 4 Amm. 23, 6, 70. 24, 2, 22). Liv. 10, 31, 3 quattuor -a et quingentos Perusinorum (23, 16, 15. 25, 34, 6. 26, 39, 21. 26, 47, 7. 27, 12, 16. 27, 32, 10 Svet. Cal. 19, 1). 10, 39, 3 -a hominum duo (*cf. l. 5*) ferme atque octingenti. Amm. 29, 5, 29 tria ... armatorum -a ductabat atque quingentos. *nota* (*cf. p. 978, 20. 80*): Vvlg. num. 31, 34 asinorum sexaginta -a et -e. *formis mixtis*: Filastr. 104, 5 ante duo -a annorum et septingentos annos (156, 7). 110, 2 tribus annorum -bus et septingentis annis. 112, 1 annorum duo -a ducenti et quadraginta duo anni. Mart. Cap. 6, 610 -a passuum ... sexaginta duo passusque quingentos.

δ forma decies c -a *sim.* (*cf.* Plin. nat. 33, 133 non erat apud antiquos numerus ultra centum -a; itaque et hodie multiplicantur haec, ut decies centena aut saepius dicantur. *numeros signis scriptos v. p. 974, 82 sqq.*): Ⓘ *formam* deciens centum -a *v. vol. III 827, 39 sqq.* Ⓘⓘ *formam* deciens centena -a *v. vol. III 816, 12 sqq., ubi addas*: CIL VI 967 (= Inscr. Dessau 309; *a. 118*) sestertium novies milies centena -a n(ummum) (*cf.* III 12872 [= Inscr. Dessau 8253]. V 4057 [= Inscr. Dessau 8230]. XI 6377. Capitol. Ver. 5, 5 sexagies centenis -bus sestertiorum). Mart. Cap. 6, 609 in -bus passuum trecenties et quindecies centenis. 6, 611 octuagies quinquies centena septuaginta septem -a (6, 675 vicies sexies centena triginta octo -a ... sedecies centena septuaginta quinque -a). Novell. Valent. 36 (35), 2 tricies sexies centenis viginti novem -bus libris. Ⓘⓘⓘ *forma* decies (et) tot -a: Cic. Verr. II 1, 36 viciens ducenta triginta quinque -a quadringentos decem et septem nummos. 1, 100 HS deciens et octingenta -a (*cf.* Tab. aliment. Vel. [CIL XI 1147] pr. 1 ob HS deciens quadraginta quattuor -a [*i. 1.044.000*]). Pomp. Plin. nat. 7, 97 hominum centiens viciens semel |LXXXIII| (*i. 12.183.000*). Vitr. 1, 6, 9 triciens nongenta triginta septem -a et passus quingenti. Mart. Cap. 6, 612 quinquagies bis quindecim -a (Plin. nat. 2, 243 *eundem numerum forma* |LII|·XV *significat et sic ubique signis numeros scriptos habet*). *ibid.* tricies quater quingenta -a ... quadragies bis quinquagena -a ... octuagies quinquies septuaginta octo -a. 6, 613. 662. 669. 672. 700. *al.*

ε forma -e -a (*cf. p. 974, 72*): Vvlg. gen. 24, 60 crescas in -e -a (I par. 21, 5 -e -a et centum -a virorum. 22, 14. Conc.^{S} I 5 p. 135, 33 sanctorum ⟨angelorum⟩ [*cf. l. 54. gr. I 1, 7 p. 56, 29* χίλιαι χιλιάδες]. p. 349, 39 -e -a -um [*gr. I 1, 4 p. 57, 13* μυρίας μυριάδας]). Sidon. carm. 9, 40 -a -e. Cassiod. Ios. antiq. 11, 3 p. 309, 16 quater -e -a (*gr. 69* μυριάδες τετρακόσιαι). *forma* -a -um: Tert. praescr. 29, 3 tot -a -um (Itala gen. 24, 60 [Aug. quaest. hept. 1, 68] esto in -a -um [εἰς χιλιάδας μυριάδων, Vvlg. *v. l. 44*]. Hil. trin. 3, 7 innumerabilia [*cf. l. 57*] -a -um angelorum. Vvlg. Dan. 7, 10 [*v. p. 950, 33*]. apoc. 5, 11 Avg. in euang. Ioh. 52, 8 serm. coll. Morin p. 714, 18. Conc.^{S} I 5 p. 280, 2 angelorum sanctorum [*cf. l. 46*]. p. 349, 39 [*gr. I 1, 4 p. 57, 13* χιλίας χιλιάδας]. Cassiod. hist. 5, 45, 10. compl. in apoc. 5, 11 angelorum -a -um [*cf. p. 972, 77. gr.* ἀγγέλων πολλῶν]. *al.*). Cassian. c. Nest. 2, 2, 5 ad illa innumera divinorum exercituum -um -a (Leo M. serm. 40, 2 p. 269^{A} multorum -um -a. Vitae patr. 5, 17, 5 virtutum -a et -um -a [*gr. Cot. p. 355*^{C} χιλιάδες καὶ μυριάδες]).

ζ forma decies dena -a: Vvlg. apoc. 9, 16 vicies millies dena -a (δισμυριάδες μυριάδων).

2 *usu elliptico* (*usus frequentissimi exempla pauca afferemus. cf. et p. 978, 14*): **a** -e *i. q.* -e *nummi* (*cf. p. 978, 26*): *sing.*: Cato orig. 95^{c} -e minus dimidium familiae multa esto (Fronto p. 103, 5 N. *cf. Mommsen, Staatsr. 179*^{2}). Iavol. dig. 35, 1, 40, 5 -e heres meus dato. *plur.*: Lvcil. 892 tribus ... -bus. 1052. Varro Men. 404 emere -bus centum (Catvll. 26, 4 ad -a quindecim et ducentos. 41, 2 -a ... decem. Caes. civ. 3, 53, 5 -bus cc. Hor. sat. 2, 3, 23. 2, 4, 76. *al. de collocatione inversa cf. p. 980, 1. 43. 981, 24. 47*). rust. 2, 8, 3. 3, 2, 7. 14. 15. 17. *al.* Cic. Verr. II 3, 117 CCXVI decumas agri ... vendidisti. Cael. 17 triginta -bus ... habitare. Rab. Post. 36 off. 3, 62 Att. 10, 15, 4. CE 58, 6 monumentum ... saeptum ... multeis -bus. Hor. epist. 1, 1, 58 Liv. 1, 43, 4. *al. saepissime apud* Ictos. *in serm. iuris publici*: Lex Quinctia (Frontin. aq. 129 p. 53, 15) is populo Romano centum -a dare damnas esto. S. C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6278) 36. 57. 62. *nota etiam* Arnob. nat. 2, 40 p. 81, 2 miserorum ex sanguine supputandis ... -bus.

b -e *i. q.* -e *passus* (*it.* miglia, *prov.* milha. *Rohlfs. cf. p. 972, 63*): *α proprie*: *sing.* -e (*aliter p. 980, 7*): Lvcil. 124 ad portam -e a porta est, sex inde Salernum. *plur.* -a: Cato or. frg. 18, 3 XV -a Anien abest. Varro rust. 2, 2, 9 Cic. Caecin. 28 Phil. 6, 5 Att. 3, 4 Caes. 8^{ies}. Hirt. Gall. 8, 20, 1. 8, 35, 1 Bell. Afr. 75, 1. 79, 1 Sall. Iug. 91, 3. 106, 5 Verg. catal. 10, 17 Aetna 486 Hor. sat. 1, 5, 86 Prop. 1, 12, 3. 4, 3, 36 Ov. rem. 222 Liv. 6, 32, 9. *et saepissime.* CE 979, 4 (*s. I*) ⟨mul⟩ta viae ... -a. *al.* *collocatione inversa* (*cf. p. 979, 69*): Caes. Gall. 1, 41, 4 -um amplius quinquaginta. 6, 29, 4 civ. 1, 48, 3. 1, 64, 8. 1, 80, 2 Hirt. Gall. 8, 16, 1. 3 Sall. Iug. 75, 2 hist. frg. 4, 25. 28 Hor. sat. 1, 5, 25 Ov. trist. 4, 10, 4 Liv. 10, 2, 9. 21, 27, 4. 28, 7, 3. 35, 34, 9. 40, 30, 4 Peregr. Aeth. 4, 5. 6, 1. Itin. Burdig. *saepe.* Avien. ora 340. Rvt. Nam. 2, 21 -a ... decies centena teruntur. *al.* *nota sg.* milium: Iord. Rom. 346 quarto urbis (*cf. p. 949, 15*) -o (miliario *v. l.*). *recipitur forma* μ(ε)ίλιον *in serm. graecum* (*cf.* μιλιάζειν, μιλιασμός *p. 949, 56. 59*): Polyb. 34, 11, 8 *v. p. 949, 60.* Strabo 3, 1, 9 p. 140. 5, 1, 11 p. 217. 5, 3, 2 p. 230 μεταξὺ τοῦ πέμπτου καὶ τοῦ ἕκτου λίθου τῶν τὰ -α διασημαινόντων τῆς Ῥώμης. 6, 3, 10 p. 285 (*ex Artemidoro Ephesio geographo ca. a. 100 a.*). 7, 7, 4 p. 322 ὁδὸς ... βεβηματισμένη κατὰ -ον. *al.* Metrol. I 184, 1 (*tab. Heron. I*) τὸ -ον ἔχει στάδια ἑπτὰ ἥμισυ. 185, 7 (*tab. Heron. II*) τὸ -ον ἔχει πόδας ,ε. 201, 13 τὸ -ον κατὰ μὲν Ἐρατοσθένην ... ἔχει σταδίους η′ καὶ γ″ (*de -o Romano, Ptolomaico, Asiatico, Hebraico al. v. ind. p. 195*). N. T. Matth. 5, 41 -ον ἕν (Vvlg. -e passus). Plvt. C. Gracch. 7 Cic. 32 Mod. dig. 27, 1, 13, 1. 2 Hist. Alex. M. I p. 30, 14 K. *al.* *in titulis*: μείλιον: CIL III 12336, 23 Inscr. BullCorrHell. 29, 1905 p. 99 sqq. 37, 1917 p. 149 SIG 888, 26. *al.* μίλιον: CIL III 12085 μέχρι ὧδε μίλι(α) ιη′. 14155[21] Inscr. Graec. Rom. Cagnat I 672. μιλ: CIL III 12088. 13594. 14155[16] ἀπὸ ... πόλεως μιλ β′. μι: *v. p. 974, 19 sq.* μ: CIL III 13595. 14152[1].

β meton. i. q. miliarium: CIL III 218 (= Inscr. Dessau 422; *a. 198*) -a erexit (*gr.* τὰ μειλί' ἀνέστησεν). 6912 -a restituta per *illum* (6930. 6931. 12163. 12174). *hac quoque notione in sermonem graecum recipitur forma* μ(ε)ίλιον (μείλιν: *l. 29*): Cass. Dio 54, 8, 4 τὸ χρυσοῦν μίλιον κεκλημένον ἔστησεν (*cf. p. 948, 11*). Inscr. Graec. Rom. Cagnat I 669 τὸ μείλιν ἀνέστησεν (670). 687 μείλιον (688. 693. 724. 725. 741. 772). III 1253, 3 (= Kaibel, Epigr. gr. 440) μίλιον ἠδὲ Τύχης ἱερὸν ἀνάθημ' ἅμα θέντων.

c -e *i. q.* -e *homines*: *α in re militari*: Plavt. Mil. 46 quanta ... hominum summast? ... septem -a. Varro ling. 5, 89 trium -um primo legio fiebat. Cass. Cic. epist. 12, 13, 4 cum ... quattuor -um equitatu. Caes. Gall. 1, 15, 1. *al.* Ov. fast. 2, 229 quid faciant pauci contra tot -a fortes? *al.* Liv. 6, 22, 8 quattuor legionibus quaternum -um. 30, 12, 5 non plus quinque -a occisa, minus dimidium eius (*cf. Weißenborn ad l.*) hominum captum est. *al.* Sen. clem. 1, 4, 1 haec tot -a (*cf. infra l. 59*). Cvrt. 9, 10, 27 -e ..., viri modo et sobrii, VII dierum crapula graves ... capere potuerunt. *al.* Flor. epit. 2, 18, 2 *Numantia* quattuor -bus Celtiberorum quadraginta exercitum ... sustinuit. Itala Is. 30, 17 (Hier. epist. 60, 17, 3) fugient -e (homines *add.* Vvlg.) uno persequente (*gr.* χίλιοι). *collocatione inversa* (*cf. p. 979, 69*): Caes. 8^{ies}. *usu poetico pl. fere i. q.* copiae, manus, turba (*proxime accedit ad usum sub B allatum*): Verg. Aen. 1, 491 mediis in -bus ardet (12, 125. *cf.* 9, 546 ubi se Turni m. inter -a vidit [10, 760 m. i. -a saevit. Stat. Theb. 7, 662 vociferans]. Stat. Theb. 8, 108 m. e -bus. Apvl. Socr. 11 p. 145 m. -bus [militibus *Ribbeck*] auxiliabunda). 8, 496 his ego te ... ductorem -bus addam (Sil. 3, 317). 11, 167 caesis Volscorum -bus. Val. Fl. 6, 60 unanimis veniens cum -bus. 5, 273 magnis (multis *Burm.*) regum cum -bus (molibus *Langen*). 6, 167 lituum concentus ... lymphata ... miscet -a. 6, 172 inter sua -a. 7, 622 aut illis aut illis -bus. Sil. 5, 165 artis in -bus (*cf.* Stat. Theb. 3, 118 densa). 12, 583 intratam Senonum ... -bus urbem. *sine attributo*: Stat. Theb. 8, 481 inexpleto rapitur per -a ferro.

β in re civili: Cic. Att. 2, 5, 1 Cato ..., qui unus est pro centum -bus. Catvll. 68, 46 dicam vobis, vos porro dicite multis -bus. Ov. Pont. 2, 3, 11 nec facile invenias multis in -bus unum, virtutem pretium qui putet esse sui. Sen. dial. 4, 7, 3 haec tot -a (*cf. l. 39*) ad forum ... properantia. Cvrt. 4, 4, 15 XV -a ... subducta saevitiae sunt. Plin. nat. 36, 113 proscriptio tot -um. Hier. epist. 22, 33, 1 in eodem loco circiter quinque -a diversis cellulis habitant.

d *de mensura*: *frumenti*: Hor. sat. 1, 1, 45 -a frumenti (*sc. modium*) ... centum (Liv. 43, 6, 2 f. centum -a. Sen. dial. 10, 18, 4 multa -a f.). Liv. 33, 42, 8 tritici deciens C -a (43, 6, 11). *metalli*: Liv. 40, 38, 6 argenti ... quinquaginta -a. 40, 52, 1 aeris (42, 6, 11. 42, 19, 6). 41, 28, 6 auri. *vini*: Carm. Vopisc. Aurelian. 6, 5 -e bibat (*cf. Buecheler, Kl. Schr. I 198*) qui -e occidit.

B καθ' ὑπερβολὴν **infinitum** *i. q.* **multi**, *plurimi, sescenti, innumeri,* μύριοι (Avg. civ. 20, 7 p. 421, 15 D. -e pro universitate ponuntur. *sim.*: Cassiod. hist. 12, 2, 5 decem -a ... cum dico, multitudinem intellego, non perfectum numerum comprehendo. *cf. p. 983, 54 et Wölfflin, ALL 9, 1896, 177 sqq.; Heraeus ibid. 597. v. etiam l. 44*): **1** *indicata re numerata*: **a** *singularis* -e: *α subst.*: Lvcil. 768 cui saepe -e inposui plagarum in diem (*cf. p. 981, 75*). Hor. sat. 2, 3, 197 -e ovium *Aiax* ... morti dedit. Macr. Sat. 1, 5, 3 -e verborum talium est. 1, 5, 4 cum dicis '-e verborum', quid aliud sermo tuus nisi ipsam redolet vetustatem? 5, 14, 7. 5, 16, 8 sententiarum.

β adi.: Plavt. Trin. 263 -e modis (Hor. carm. 3, 7, 12 Ov. ars 1, 756. *al.* Lavs Pis. 197 Plin. nat. 29, 23. *al. cf.* Ov. am. 2, 8, 1 in -e modos. ars 3, 787 -e modi Veneris. *al.*). Rhet. Her. 4, 23, 38. 39 -e prohemiorum genera. Verg. Aen. 1, 499 -e ... oreades (Serv.: finitus numerus pro infinito). 4, 701 -e ... colores (5, 89 Ov. rem. 353 Colvm. 10, 176. *cf.*

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VERG. Aen. 5, 609 per -e coloribus arcum [SERV. hoc est multicolorum. *sim.* [VERG.] catal. 14, 9 -e c. ales. OV. met. 10, 261 flores -e colorum [11, 589. *al.*). 5, 590 -e viis *Labyrinthi* (12, 753 TIB. 1, 3, 50. *al.*). 6, 110 per flammas et -e sequentia tela. 8, 291 duros -e labores (OV. epist. 9, 75 PLIN. nat. 33, 74. *al.*). HOR. sat. 2, 1, 4. 2, 3, 325 -e puellarum, puerorum -e furores. TIB. 2, 3, 44. *al.* PROP. 3, 5, 5. *al.* OV. epist. 10, 81 pereundi -e figurae (*al.* MANIL. 5, 506 MART. 14, 222 QVINT. inst. 5, 14, 31 PLIN. epist. 1, 20, 10). rem. 526 -e mali species (PERS. 5, 52 STAT. silv. 4, 6, 20. *al.* QVINT. inst. 2, 13, 9). met. 8, 628 -e domos adiere . . ., -e domos clausere serae. 12, 44 *syn.* innumeros (fast. 4, 275). *al.* fast. 4, 113 artes (MANIL. 4, 128. *al.* QVINT. decl. 341 p. 347, 23). 5, 145 -e Lares . . . urbs habet (*erant tum Romae compita ducenta sexaginta quinque*). trist. 4, 7, 23 -e . . . causis (PHAEDR. app. 13, 20 PETRON. 10, 5 PLIN. nat. 2, 174). *al.* LIV. 2, 28, 3. 3, 14, 4 -e pro uno Caesones extitisse. 9, 19, 17. 30, 31, 6. *al.* *forma* -e aliae res: TIB. 2, 4, 60 -e alias herbas. OV. met. 7, 275 his et -e aliis . . . rebus. MANIL. 5, 468 -e alias rerum species (SEN. dial. 3, 4, 3). SEN. contr. 7, 1 (16), 9 -e aliae mortes. *al.* *forma* -e alia (alii): LIV. 29, 18, 7 haec . . . et -e alia (RVFIN. apol. 2, 27ª). 28, 28, 12 superstes est . . . -e aliis . . . morientibus. SEN. dial. 4, 12, 5 -e sunt alia, in quibus *eqs.* (APVL. apol. 54 -e a. sunt, quibus *eqs.*). QVINT. inst. 1, 6, 25. 2, 15, 23. 9, 3, 1. AVSON. Mos. 374 -e alii. *forma* et -e talia: QVINT. inst. 1, 4, 13 PLIN. epist. 9, 26, 9 MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 31. *collocatione inversa (cf. p. 979, 69): apud poetas*: VERG. Aen. 7, 337 tibi nomina -e, -e nocendi artes (AVIEN. orb. terr. 50). CHALC. carm. frg. 13 M. (= comm. p. 143, 20) furiarum examina -e (AVIEN. orb. terr. 315 populorum e. -e). *al.* *in prosa oratione*: PLIN. epist. 5, 6, 35 in formas -e. AMM. 30, 4, 9. 18. 22 GREG. TVR. Franc. 5, 5. *forma* (et) alia -e: PLIN. epist. 1, 15, 2 alia -e (EVSTATH. Bas. hex. 5, 2 p. 911ᴬ). PRISC. gramm. III 12, 3 et alia -e. *adde*: CAEL. AVR. chron. 4, 7, 99 -e praeterea (*cf. l. 58*), quae . . . medentur.

b *pluralis* -a *i. q. multa -a*: *forma* -a alia: LIV. ANDR. carm. frg. 26 (28) dona . . . portant ad navis, -a (multa *Buech.*) alia in isdem inserinuntur. HOR. sat. 1, 6, 111 ego commodius . . . -bus . . . aliis vivo. SERM. Arrian. frg. I 10 p. 614ᴮ alia -a talia. *c. gen.*: LVCIL. 440 ostrea -bus nummum empta. OV. met. 12, 55 -a rumorum. fast. 3, 753 crabronum. CVRT. 8, 7, 11 mulorum. PLIN. nat. 14, 3 annorum. 14, 137 -bus scelerum ob id editis. 25, 23. 28, 153. 29, 11. HIL. in Matth. 15, 10 credituorum. OPTAT. 5, 5 p. 130, 4 hominum (BOETH. in Porph. comm. pr. 3, 9 p. 229, 23 VITA Eugen. 4). AMM. 28, 4, 12. AVG. mag. 10, 32 non unum aliquid aut alterum, sed -a rerum. *al.* *add. tamquam appositio* (*cf. p. 977, 49*): STAT. Theb. 7, 128 Pisaeis e -bus unus. CYPR. GALL. num. 235 hostica . . . -a. SEDVL. carm. pasch. 2, 122 puerilia -a (*cf.* op. pasch. 2, 10 p. 210, 13 puerilis -a . . . aetatis). ALC. AVIT. carm. 5, 210 viventia -a . . . infernas intrasse domos. DRAC. laud. dei 3, 524 -a . . . exempla scelerum. *collocatione inversa* (*cf. p. 979, 69*): CIRIS 248 laborum -a nisuram. 521 terrarum -a (*ex* LVCR. *p. 977, 8*). PLIN. nat. 5, 73 per saeculorum -a. 21, 57 pecudum -bus. SVET. Iul. 28, 1 captivorum. CYPR. epist. 20, 2 p. 528, 5 libellorum (OPTAT. 7, 1 p. 163, 18 librorum). NEMES. cyn. 312 VVLG. deut. 33, 2 PRVD. cath. 9, 59. 11, 30. AVG. civ. 10, 8 p. 413, 7 D. annorum (15, 27 p. 116, 29). SEDVL. carm. pasch. 3, 252 -a caecorum, claudorum -a.

2 *subaudienda re numerata*: **a** *singularis* -e: PLAVT. Truc. 485 postilla -e (post illam illi *trad.*) memorari pote, qui . . . convicti . . . falsis de pugnis sient. OV. am. 1, 3, 15 non mihi -e placent, non sum desultor amoris. **b** *pluralis* -a *i. q. multa -a*: PLIN. nat. 8, 102 -a (*sunt*) praeterea (*cf. l. 31*). VVLG. Iob 33, 23 unus de -bus. cant. 5, 10 electus e -bus (ITALA Epiphan. ed. Foggini, Romae 1750 p. 65 ex multis -bus; *gr.* ἀπὸ μυριάδων). PAVL. NOL. carm. 18, 6 -a . . ., innumeri populi. AVG. serm. coll. Morin p. 490, 3 -a, innumerabilia -a, quae vidit Iohannes induta stolis albis. SIDON. epist. 7, 27 v. 27 paradisi -a. ALC. AVIT. carm. 5, 365 VEN. FORT. Mart. 1, 8 carm. app. 2, 17.

II ***numerale distributivum i. q. milleni***: **A** *c. vocibus multiplicativis*: LVCR. 4, 408 missūs bis -e (HOR. epod. 9, 17 b. -e equos. AVSON. 191, 9 p. 49 P. *cf. etiam p. 950, 11*). SIL. 8, 613 ter -e viros (STAT. Theb. 4, 63 manus . . . numero t. -e. CLAVD. 5, 491 annis t. -e).

B *c. locutionibus distributivis*: **1** *singularis* -e (*cf. p. 980, 75*): VARRO rust. 1, 57, 2 cum addant in circiter -e modium quadrantal amurcae (PLIN. nat. 18, 305). 2, 3, 10 in dies singulos denarium -e (COLVM. 3, 3, 9. CVRT. 9, 1, 6 -e aureis singulos donat. VVLG. num. 31, 4 iud. 16, 5 I Macc. 6, 35). NEP. frg. 16 (= 28 M.) in libras (*cf. p. 982, 2*) denariis -e non poterat emi. LIV. 35, 42, 8 cui -e in dies nova consilia. SCAEV. dig. 31, 89, 1 *v. p. 983, 82*. POMPON. dig. 40, 4, 41, 1 DAMAS. Hier. epist. 35, 2, 1 VVLG. iud. 20, 10 Is. 7, 23.

2 *pluralis* -a *i. q. singula -a* (*cf. p. 983, 8*): **a** *generatim*: VARRO ling. 5, 89 singulae tribus . . . -a militum mittebant (LIV. 22, 36, 3 legiones auctas -bus peditum et centenis equitibus in singulas adiectis. 29, 15, 9. 30, 17, 14 legatis in singulos dona ne minus quinum -um, comitibus eorum -um aeris . . . decreta. CVRT. 5, 5, 22 ASCON. Mil. p. 32, 15 PLIN. nat. 14, 57). LIV. 37, 45, 14 -a talentum per duodecim annos. 39, 7, 5 vicenos quinos et semisses in -a aeris quaestores solverunt (39, 44, 3 terni in -a aeris). PLIN. nat. 12, 93 pretia quondam fuere in libras (*cf. p. 981, 74*) denarium -a. 12, 123 -bus denarium sextarii . . . veneunt.

b *speciatim i. q. copiae millenorum militum*: VVLG. I reg. 29, 2 incedebant in centuriis et -bus.

synt. et stil.: **1** *de congruentia* (*cf. Neue-Wagener II³ 303. Schmalz-Hofmann⁵ 635*): **a** *forma* -e nummum datur, datum est: PLAVT. Trin. 965 numeratum . . . -e nummum. 1003 illud -e nummum. CATO orig. 26 inde est ferme -e passum. QVADRIG. hist. 44 occiditur -e hominum. VARRO frg. Gell. 3, 14, 2 ex -e nummum, quod ei debebatur. CIC. Mil. 53 hominum -e versabatur (*Σ M, Gell.*, versabantur *H β*). Phil. 6, 15 qui L. Antonio -e nummum ferret expensum. Att. 4, 16, 8 (14) ut -e passuum conficiatur. NEP. Dat. 8, 3 cum . . . hominum -e cecidisset. LIV. 22, 31, 5 ad -e hominum . . . amissum (24, 41, 10. 24, 42, 8). 37, 7, 1 unde -e talentum daretur. **b** *forma* duo -a nummum data sunt: LIV. 10, 46, 11 caesa ibi hostium duo -a quadringenti (*sim.* 26, 6, 8. 27, 42, 7. *al.*). **c** *forma* -e nummum dantur, dati sunt: PLAVT. Trin. 425 -e drachumarum . . . redditae. CIC. rep. 6, 2 CAES. civ. 3, 84, 4. BELL. Hisp. 31, 10 nostri desiderati ad hominum -e. LIV. 10, 30, 3 ad -e caesi. 23, 44, 7 -e fere passuum inter urbem erant castraque. 23, 46, 5 Romanorum minus -e interfecti. 25, 24, 1 -e armatorum ⟨muri⟩ . . . ceperant partem. 27, 14, 14 *v. infra l. 50.* CVRT. 5, 2, 16 -e Macedonum . . . iussis. APVL. met. 2, 23 -e nummum deponentur. 7, 4 expromptis -e aureum. **d** *forma* duo -a nummum dati sunt: VARRO rust. 3, 7, 2 quinque -a *columbarum* sunt inclusae. CAES. Gall. 1, 27, 4 hominum -a sex . . . perterriti. LIV. 3, 5, 13 *v. l. 54.* 10, 34, 3 Samnitium caesi tria -a ducenti, capti quattuor -a septingenti (40, 28, 6). 22, 6, 8 sex -a ferme primi agminis . . . ignari omnium . . . evasere. 30, 18, 14 *v. l. 52.* 38, 40, 1 sex -a peditum more Macedonum armati fuere. 44, 42, 7 ad sex -a . . . vivi in potestatem pervenerunt et vagi ex fuga quinque -a hominum capta. FLOR. epit. 3, 21, 25 duo -a electi *sunt.* CYPR. epist. 73, 3 p. 780, 16 tot -a haereticorum . . . conversi. VVLG. II reg. 24, 15 mortui sunt . . . septuaginta -a virorum.

2 *pl.* -a *c. gen. sing.*: CATVLL. 61, 210 vostri . . . multa -a ludei (*cf. Kroll ad l.*). *c. subst. collect.*: CAES. *v. infra l. 80.* R. GEST. div. Aug. 15 trecentis et viginti -bus plebis urbanae (VVLG. I reg. 6, 19 quinquaginta -a p.). [VERG.] catal. 9, 51 periurae -a gentis (COMM. apol. 813 cum multa -a g. ANTH. 189, 2). LIV. 22, 6, 8 *v. l. 29.* VELL. 2, 15, 3 iuventutis (2, 27, 1). LVCAN. 2, 208 volgi (CLAVD. 22, 397). IVV. 15, 61 turbae (VICTORIN. Christ. 34). TAC. ann. 12, 17, 1. 15, 10, 3. *al.*

3 *c.* ex, de, inde: ex: CAES. Gall. 3, 53, 1 ad duo -a numero ex Pompeianis. 3, 99, 3 ex Pompeiano exercitu circiter -a XV (LIV. 10, 29, 18 ex P. Decii e. caesa septem -a, ex Fabi -e septingenti. 24, 16, 4 minus duo -a hominum ex tanto e.). LIV. 3, 5, 13 (*v. l. 54*). 34, 10, 2. 36, 38, 6. 40, 2, 4. CVRT. 6, 1, 16 cecidere Lacedaemoniorum V -a et CCC, ex Macedonibus . . . -e. SVET. Nero 20, 3 quinque . . . -a e plebe (DARES 23ˡⁿ· ex cetera p. multa -a). FLOR. epit. 3, 19, 6. SVLP. SEV. chron. 1, 27, 5 -e ex hostibus. de: LIV. 27, 14, 14 -e de duabus legionibus et sociorum supra -e . . . occisi. 30, 18, 14 quinque -a hostium . . . caesa . . ., duo -a . . . de exercitu praetoris . . . amissi (37, 46, 7 TERT. ieiun. 7). inde: LIV. 3, 5, 13 Romanos cecidisse . . . quinque -a septingentos, ex praedatoribus Aequorum . . . duo -a et quadringentos caesos; ceteram multitudinem . . . nequaquam pari defunctam esse caede; interfecta i. quattuor -a. 36, 19, 12. 39, 31, 13 quattuor -a hominum effugerunt; inde tria -a . . . montem propinquum ceperunt. FLOR. epit. 3, 3, 14 inde -a sexaginta cecidere, hinc trecentis minus.

4 *forma* duo -a armata (*cf. p. 976, 67. 981, 43*): CAES. Gall. 2, 4, 5 armata -a centum (5, 49, 1. *cf.* 2, 4, 7 -a a. quinquaginta. LIV. 42, 51, 3 quadraginta -a a. [CVRT. 6, 6, 25. 7, 4, 20 VIII -a Bactrianorum habebat a.]. IVST. 2, 5, 10 a. septingentis -bus hominum). LIV. 21, 55, 4 duodeviginti -a Romana erant, socium . . . viginti. 28, 2, 4 quattuor -a scutata. 31, 16, 3 cum expeditis quinque -bus (31, 24, 2). 37, 38, 6 tria -a delecta equitum (44, 13, 4 cum d. duobus -bus. 44, 35, 14 cum quinque -bus d. militum). CVRT. 5, 13, 19 tria -a resistentia. IVST. 24, 7, 9 habebat Brennus lecta ex omni exercitu peditum sexaginta quinque -a. FILASTR. 21, 5 centum . . . et quinque -a alienigenarum obsidentia civitatem. SIDON. carm. 7, 477 trepidantia -a. VEN. FORT. carm. 10, 11, 9 vinctorum lacrimantia -a.

5 *de vocabulo* -e *in sermone bimembri sive repetito sive non repetito*: **a** *repetitur*: CAES. civ. 1, 39, 2 peditum X -a, equitum III -a (LIV. 33, 37, 11. 37, 59, 4. 39, 7, 1. 41, 13, 6. 43, 12, 3). LIV. 9, 19, 5 triginta -bus hominum et quattuor -bus equitum (21, 23, 1. 25, 14, 11. 27, 19, 2. 29, 30, 8. 31, 34, 7. 36, 14, 1. 37, 37, 9. 42, 12, 8). 37, 44, 1 quinquaginta -a peditum . . ., equitum tria -a (CVRT. 9, 8, 4). LIV. 10, 37, 3 capta . . . duo -a hominum, minus duo -a . . . caesa (22, 21, 8. 32, 6, 7. 33, 10, 7. 8. 9. *al.*). 21, 55, 6 cum . . . resisterent decem -bus equitum quattuor -a (*cf.* 25, 21, 10). 41, 7, 2. **b** *non repetitur*: CAES. frg. Suet. Iul. 66 cum . . . equitum triginta, levis armaturae centum -bus (TAC. ann. 2, 25, 1). LIV. 10, 29, 17 caesa . . . hostium viginti -a, octo capta (33, 10, 7. 36, 16, 11. 39, 21, 9 VAL. MAX. 1, 8, 6). 21, 59, 1 duodecim -a peditum, quinque equitum . . . ducit (*v. Weißenborn ad l. et cf.* 26, 21, 14). 36, 4, 5 tritici modium quingenta -a, hordei

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quingenta (*cf. Weißenborn ad l.*). 36, 4, 8 quingenta -a modium tritici, trecenta hordei (38, 15, 11. 42, 52, 9. 44, 16, 4 VELL. 2, 21, 1. 2, 109, 2 VEG. mil. 3, 1 p. 67, 3). VELL. 2, 24, 3 triginta armatorum -a adversum ducenta ... hostium. CVRT. 3, 11, 27 peditum ↀ -a, decem equitum. FLOR. epit. 2, 18, 2 *v. p. 980, 40.* **c** *forma mixta*: LIV. 39, 7, 1 tetrachmum ... septem -a, cistophori ... quinquaginta, ... nummorum sedecim -a.

6 singula -a (*cf. p. 981, 78*): **a** *c. vocibus distributivis*: VARRO rust. 3, 7, 10 paria singula ... veneunt ... singulis -bus nummum (COLVM. 8, 8, 9 SVET. Aug. 46. *cf.* CATVLL. 113, 3). CAES. Gall. 4, 1, 4 (*cf. Barwick, RhM. 91, 1942, 32*[3]) quotannis singula -a armatorum (*cf.* PLIN. nat. 12, 80 annua. SVET. Nero 11, 2 cotidie). R. GEST. div. Aug. 15 viritim -a nummum singula dedi (*cf.* ASCON. Mil. p. 33, 19 tributim singula -a aeris). COLVM. 3, 3, 13 sescenis (PLIN. nat. 31, 94 binos). **b** *sine voce distr.*: VITR. 10, 14 (9), 4 singula -a exisse. PLIN. nat. 7, 155 singula -a annorum vivere. 9, 75 singulorum -ium ... globi. 11, 241 *caseus* ad singula -a pondo premitur. 33, 30 vix singula -a in decuriis inventa sunt. TAC. hist. 2, 93, 2 quattuor ... cohortes ..., quis singula -a inessent. ann. 1, 8, 2 militibus singula nummum -a ... dedit. 15, 10, 4 singula -a ex tribus legionibus. PLIN. epist. 10, 112, 1 SVET. Aug. 40, 2. 101, 2.

comp. et deriv. (*cf. etiam p. 949, 56. 59*): ? milleassarius, milifolium, milleformis, millimodus, millemorbia, milipeda. miliarensis, miliarius, milleni, millesimus, milies.

[dictum miliarium quasi **milleadium,** habens pedes quinque milia ISID. orig. 15, 16, 2. *fictum a* mille *et* adire *vel* aditus (*i. passus*) *putat Svennung in plag. conferens Isid. orig. 5, 25, 17* dictum precarium, quia prece aditur, quasi precadium, R pro D littera commutata; *cf. etiam J. Vallejo, Emerita 16, 1948, 268 sq.*]

[VARRO ling. 8, 71 debet ... dici ... non 'equum puplicum mille assarium esse', sed 'mille assariorum' (*Stolz-Leumann*[5] *212 adi.* **milleassārius** *subesse putat; sed cf. s. v.* assarius).]

mīlleborbia *v. s.* millemorbia (*l. 43*).

mīllefolium *v. s.* milifolium (*p. 950, 57*).

mīllefōrmis, -e. *a* mille *et* forma. *forma* -is (*l. 37, 39*) *in parte codd. scrib. duobus verbis* mille formis. *i. q. multis formis praeditus*: PRVD. cath. 9, 55 pestis ... -is daemonum. AVG. civ. 19, 23 p. 359, 30 D. astutiae -i. 22, 22 p. 606, 20 contra -es daemonum incursus. gen. ad litt. 7, 11 p. 211, 1 tota eorum *Manichaeorum* -is fabula dilabitur. quant. anim. 33, 72 -es simulationes.

millemorbia, -ae *f.* [*a* mille *et* morbus, *cf.* centimorbia. *Svennung.*] *nomen herbae varie depravatum*: GLOSS. III 569, 64 meliborbia i. maurella (*item, sed* milleborbia 626, 59). 584, 50 milehorbia (vel mileforbia *add. in marg.*) idest centonitica sive ⟨pro⟩serpinaca. 592, 78 maurella milmoria ⟨h⟩erba ficaria (*sim.* 614, 52. 626, 54).

mīllēna *v. p. 984, 19.*

*__mīllēnārius,__ -a, -um. *a* milleni. [*e coni. dub.*: ISID. orig. 8, 5, 8 mille annos post resurrectionem in voluptate carnis futuros praedicant. unde et Graece chiliastae, Latine -i (*Arev.*, militasti *sim. codd.*, miliasti *Lindsay; an* miliarii? [*cf. p. 949, 46*]) sunt appellati.]

i. q. ad millenos pertinens (*cf. p. 947, 27*): numerus: HIER. in Am. 2, 5 p. 1038[B] quartus n., qui -o continetur, de decem constat hecatontadibus (*cf. quae seq.*). AVG. civ. 20, 7 p. 421, 4 D. 20, 23 p. 465, 25 -o ... significatur plerumque universitas (*cf. p. 980, 70 et* GREG. M. moral. 9, 3. *al.*). in psalm. 104, 7 p. 1394[in.] HESYCH. in lev. 27, 3 p. 1159[B] PROSP. in psalm. 14, 8. APON. 6 p. 112 -us n. tracto apice (*cf. p. 973, 20*) demonstratur in ... graeca lingua. *al. allegorice interpretantur* (*cf. etiam p. 975, 38*): HIER. *l. 52.* APON. 12 p. 240. GREG. M. moral. 9, 3 -i numeri amplitudine ... bonae vitae perfectio designatur. 22, 50.

neutr. pro subst. mīllēnārium, -ī: PRIMAS. in apoc. p. 914[D] sexto annorum -o (*ex Aug. civ. 20, 7* [*v. p. 948, 60*]).

masc. pro subst. mīllēnārius, -ī: *i. q. praefectus mille militum*, χιλίαρχος (ISID. orig. 9, 3, 30 chiliarchae sunt, qui mille praesunt, quos nos -os nuncupamus [GRAMM. suppl. 215, 9 -us dicitur tribunus, qui mille viris praeest]): VICT. VIT. 1, 30 fuit ... de illis, quos -os vocant. CASSIOD. hist. 6, 35, 1 -us erat circa palatia constitutus dux lanceariorum (*gr. Theodoret. 3, 16, 1* χιλίαρχος ... τῶν λογχοφόρων). 7, 1, 2. IOS. antiq. 3, 4[tit.] ut distribueret ⟨populum⟩ per -os et centenarios (κατὰ χιλιάρχους). *fungitur etiam civilibus rebus*: CASSIOD. var. 5, 27, 1 -os provinciae Piceni (*possessores millenarum dici putant Mommsen, Hartmann; sed cf. Brunner, Deutsche Rechtsgeschichte 181*[7]). LEX Visig. Eur. 322 p. 23, 1 ad -um vel ad comitem civitatis aut iudicem referre. LEX Visig. 2, 1, 27 dux ..., thiuphadus, -us, quingentenarius, centenarius ... iudicis nomine censeantur.

mīllēnī, -ae, -a. *a* mille. *sing.*: *p. 984, 10. 23. 27.* [*gen.* (*vet.*) millem. *W.*] [*in parte interpol.*: MART. CAP. 6, 610.]

1 *numerale distributivum* (*cf. p. 981, 70.* PRISC. fig. num. gramm. III 414, 2 -i [*in cap. de numeris dispertitivis*]): GAIVS inst. 2, 225 quinque hominibus singulis -os asses legando (VVLG. num. 31, 5 HIER. in Ezech. 43, 15 p. 414[A] CIL X 451, 17 INSCR. Dessau 9097, 5). SCAEV. dig. 31, 89, 1 datis -is aureis *utrique filiae* (*antea*: mille aureos). IREN. 5, 28, 3 quotquot enim diebus hic factus est mundus, tot et -is annis consummatur (τοσαύταις χιλιοντάσι). LAMPR. Heliog. 21, 7. AMM. 15, 11, 17 exinde ... non -is passibus, sed leugis itinera metiuntur. VVLG. I Esdr. 8, 27 AVG. c. Faust. 32, 4 p. 763, 13 quaest. hept. 4, 1 p. 313, 11 COD. Theod. 14, 4, 10. SEDVL. carm. pasch. 2, 273 decies -a (milena *A*) talenta (*op. pasch. 2, 17 p. 229, 1* decem milia). CASSIOD. var. 10, 30, 1 *elephanti* solent ... supra -os annos vivere. *masc. pro subst.*: VVLG. num. 31, 5 -os de singulis tribubus. II reg. 18, 4 centeni et -i (*cf.* AVG. quaest. hept. 2, 69 p. 133, 22). II Macc. 8, 22 subiectis ... -is et quingentenis. AVG. loc. hept. 4, 100 p. 597, 18 'mille ex tribu et mille ex tribu ...' ... repetitio ista -os significat. *fem. sing. pro subst.* mīllēna, -ae *i. q. ager mille aureis aestimatus* (? *cf. Mommsen, Staatsr. III 229*[1]. *Marquardt, Staatsverw. II 230. Daremb.-S. s. v. Capitatio terrena p. 899*): NOVELL. Valent. 5, 4 ab exsolvendis septem solidis per -as nuper indictis. Maior. 7, 16 binos per iugum vel -am (-as *et* -os *codd.*) solidos remunerationibus deputatos. *ibid.* semissem solidi per iuga singula seu singulas -as amplius ... inferri. CASSIOD. var. 2, 37, 1 Spoletinis civibus ad exhibitionem Thermarum supra consuetudinem aliam -am esse deputandam. NOVELL. Iust. app. 7, 26 pro unaquaque -a. *neutr. pro subst.*: AVG. serm. 270, 3 sic (*sc. ut numerus denarius*) centena, sic -a. *c. gen.*: LAMPR. Heliog. 26, 6 -a pondo ... aranearum (*an ad 2 ?*).

2 *numerale cardinale* (*infinitum*): TIBERIAN. carm. 4, 2 *deum* sub -is ... virtutibus unum. LAMPR. *v. l. 20.* FVLG. aet. mund. p. 154, 3 Samson ... solus etiam -o hoste superior (ANTH. 483, 5 -o milite). DRAC. laud. dei 3, 284 *Leonidas cum suis* -os petiere viros (*i. milia hostium*).

3 *numerale multiplicativum i. q.* χιλιοπλάσιος (*cf. infra l. 63*): AVG. serm. 101, 3 paratum cor nostrum, unde tricenum, unde sexagenum, unde -um et centenum (*sc. fructum reddat*).

deriv.: millenarius, Milleniani.

mīllepeda *v. p. 951, 33.*

*__mīllē(n)simus,__ -a -um. *a* mille. *scrib. fere duplo saepius* -es- (*e. g.* CIC. Att. *bis*, SEN. Ag. 455 CIL VI 488) *quam* -ens- (*e. g.* CIC. fat. 13 OV. CELS.). *per unam* -l-: SEN. dial. 5, 33, 3. CENS. 21, 6 *D.* COMM. instr. 2, 39, 18 *C.* LACT. inst. 7, 14, 6 *et* 11 *P.* *notatur* m: TVBERO hist. 12.

1 *numerale ordinale i. q.* χιλιοστός: **a** *finitum*: annus: CIC. fat. 13 -o ante anno. PLIN. nat. 29, 29. *al.* *in numero composito* (*cf. l. 42*): AVG. civ. 16, 17 p. 155, 1 D. a. circiter -us ducentesimus. SVLP. SEV. chron. 1, 5, 1 -o et septuagesimo. COD. Iust. 1, 17, 1, 5 ius antiquum, per -um et quadringentesimum paene annum (*i. per MCCCC annos*) confusum. annus urbis: CIL VI 488 (= INSCR. Dessau 4095) -i u. anni. AVR. VICT. Caes. 28, 1. EVTR. 9, 3. 10, 18, 3 anno u. conditae -o centesimo et octavo decimo. *forma* sextus -us annus *i. sextum spatium millenorum annorum*: IREN. 5, 28, 3 sextus -us a. PS. CYPR. mont. 4 sexto -o a. hora sexta passus. LACT. inst. 7, 14, 6. 11. DIDASC. apost. 54, 28 septimum [et] -um a. (χιλιὰς ἐτῶν). PS. AVG. quaest. test. I 106, 19 p. 245, 13 in septimo -o. EVAGR. alterc. p. 50, 4 B. (41, 16 H.). MAX. TAVR. hom. 98 p. 481[A]. *alia*: OV. epist. 13, 97 inter mille rates tua sit -a puppis. SEN. dial. 5, 33, 3 propter usuram vel -am (*i. quae in -a parte sortis constet. cf. l. 52 et vol. III 818, 5*). IVV. 7, 100. PROC. dig. 17, 2, 80 ut alter ex -a parte, alter ex duo -is partibus socius esset (*v. adn.*). VLP. dig. 29, 1, 1, 1 -um quemque. *fem. pro subst. i. q. -a usura* (*cf. l. 49*): PETRON. 67, 7 decem pondo armillam ex -is Mercurii factam.

b *infinitum*: CIC. Att. 2, 4, 1 Scipionis librum ..., ex quo ... -am partem vix intellego (GELL. 14, 1, 33 ARNOB. nat. 1, 43 p. 28, 28). CELS. 2, 6, 16 vix in -o corpore. SEN. Ag. 455 ratem. LVCAN. 8, 411 proles tam clara Metelli stabit barbarico coniunx -a lecto. PERS. 3, 28 stemmate ... Tusco ramum -e ducis. EVAGR. sent. mon. 9 -us (χιλιοστός) in caritate. *neutr. sg. pro adv. i. q. -a(m) vice(m)*: CIC. Att. 12, 5, 1 quartum vel potius -um nihil sapit (*aliter Gronov. apud Boot., sed vix recte*).

2 *numerale multiplicativum i. q.* χιλιοπλάσιος: DRAC. laud. dei 3, 85 -a reddere lucra. *cf. l. 25 et vol. III 819, 13.*

mīlliārius *v. s.* miliarius (*p. 946, 66*).

mīlliē(n)s *v. s.* milie(n)s (*p. 949, 66*).

mīllimodus, -a, -um. *a* mille *et* modus. *i. q. plurimas formas habens*: VEN. FORT. Mart. 3, 303 iras.

millium *v. s.* 1. milium (*p. 971, 23*). *Bulhart.*

millo, -ōnis *m. v. s.* 2. melo (*p. 624, 7*). *adde*: MARCELL. med. 33, 7 testiculos -is ... decoctos edat.

millus *v. s.* mellum (*p. 623, 53*).

milmoria *v. s.* millemorbia (*p. 983, 45*).

mīlo, -ōnis *m. v. s.* 2. melo (*p. 624, 7*). **milon** *v. s.* molucrum.

ORIBAS. eup. 4, 22 La hoc et **milphōs** (mylfos *cod.*, *gr.* μίλφους) iuvat.

miltitēs *m.*, *μιλτίτης *i. lapis coloris miltu, v. vol. VI 2610, 79.*

miltus (miltos *l. 82*), -ī (-ū *gen. p. 985, 3. 5, indecl. l. 80*) *f.*, μίλτος. *i. q. rubrica* (PLIN. nat. 33, 115 *rubricam* -on vocant Graeci. GLOSS. mineum, σινώπης. *de re v. Blümner, Technol. IV 479. Daremb.-S. I 2 p. 1329 b. Kroll, RE XV 1851 sqq. Berendes, Diosk. Arzneimittellehre p. 525 sq.*): **1** *describitur*: DIOSC. 5, 121 p. 218, 5 de -u: -u sinopida bona est spissa et gravis *eqs.* (*gr. 5, 96* μίλτος Σινωπική *eqs. inde*: ORIBAS. syn. 2, 56, 77 Aa p. 129, 11 Mø. -os [multus *La*] sinopicus optimus est spissa *eqs.*).

2 *de usu*: **a** *ad scribendos codicum titulos*: TER. MAVR. 225

[*Brandt.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

reliquas litteras instar tituli fulgidula notabo -o. VEN. FORT. carm. 9, 7, 41 *codex* disputans variante -o (miltho, multho, muto *trad.*).
b *in medicina*: MARCELL. med. 7, 18 -u part. XII. ORIBAS. syn. 2, 60, 16 La p. 134, 12 Mø. -us (*Li*; multum *La*) mittere convenit (*gr.* μίλτος. sinopides *Aa*). 3, 14, 1 -u sinopicu *partes.* 7, 45 add. Aa myltu ... adipe porcino commiscis.

mīlva, -ae *f. v. s.* miluus (*p. 986, 75*).

mīlvāgo *et* **mīllāgo,** (-inis) *m.* *a* miluus (*cf. Ernout, RevPhil. 67, 1941, 87*). *nomen piscis, vel eiusdem, qui et miluus* (*v. p. 986, 64*), *vel alterius eius similis* (*cf. Saint-Denis, Vocabulaire des animaux marins p. 64*): PLIN. nat. 32, 14 milvago (*sic plerique codd.*; lolligo *B* [*ex 32, 15 ?*], *edd. post Sillig*) quotiens cernatur extra aquam volitans, tempestates mutari (*inde* ISID. orig. 12, 6, 36 millago [milago *Otto*] nominatus, quia evolat super aquam. quotiens *eqs.*).

mīluīnus, -a, -um *et* **mīlvīnus,** -a, -um. *a* miluus. -lu- *apud* PLAVT. *v. l. 26. 34.* GLOSS. III 565, 37 ictinos i. -um.
1 *i. q. milui proprius*: MARCELL. med. 36, 37 urtica trita cum sanguine -o aut palumborum permixta *eqs.*
2 *i. q. milui similis* (*cf. l. 35*): **a** *pertinet ad habitum corporalem*: PLIN. nat. 37, 167 hieracitis *lapis* alternat tota -is nigrisque veluti plumis. *per similitudinem in nomine herbae* (*cf. p. 986, 53*): COLVM. 12, 7, 1 *battis* coliculum, qui -us pes appellatur (GLOSS. III 549, 46).
b *pertinet ad vitia virtutesve miluorum proprias* (*cf. p. 986, 54*): α *de partibus corporum hominum*: PLAVT. Pseud. 852 an tu invenire postulas quemquam coquom nisi -is aut aquilinis unguibus? (*antea*: ad furandum. *cf.* POTAM. epist. ad Athan. RevBén. 30, 1913 p. 280, 30). APVL. met. 6, 27 nec ... anūs -os oculos effugere potui. β *de ipsis hominibus*: CIC. ad Q. fr. 1, 2, 6 (*verba Quinti*:) Licinium plagiarium cum suo pullo -o tributa exigere (*cf. p. 986, 56*). PETRON. 42, 7 mulier quae mulier -um genus (*cf. p. 986, 78*).
fem. pro subst. **mīluīna,** -ae: 1 *supplendum fames*: PLAVT. Men. 212 aut sincipitamenta porcina aut aliquid ad eum modum, ... quae mi ... -am (muluinam *? A*) suggerant. 2 *supplendum tibia* (*dicta e similitudine vocis milui*): PAVL. FEST. p. 123, 4 -a genus tibiae acutissimi soni. SOL. 5, 19 (*opp.* praecentorias).

mīlum, -ī *n. v. s.* melum (*p. 628, 10*).

***mīluus,** -ī *et* **mīlvus,** -ī *m.* [*orig. inc. J. B. H.*] *de etym. v. p. 986, 7.* *de genere*: GRAMM. suppl. 235, 19 *inter epicoena affertur.* 235, 26 quaeritur, cur -us et passer masculino genere proferantur. EXPLAN. in Don. gramm. IV 494, 25 legimus ... et masculino genere, legimus et feminino (*per errorem affert* OV. met. 2, 716 [*v. l. 78*]). *masc. e. g.*: CIC. nat. deor. 2, 125 OV. met. 2, 716 PHAEDR. 1, 31, 3 PLIN. nat. 10, 28. 41. *fem. ?*: ANTH. 729, 4 *v. p. 986, 32.* *de formis* (*cf. Sommer, Handb.*[2. 3] *131*): -lu-: PLAVT. Aul. 316. 319 Poen. 1292 Rud. 1124 TER. Phorm. 330 HOR. epod. 16, 32 epist. 1, 16, 51 OV. am. 2, 6, 34 met. 2, 716 fast. 3, 794 (*v. p. 986, 72*). 3, 808 PHAEDR. 1, 31, 3. 10. PERS. 4, 26 (*cf. p. 986, 35*). CYPR. GALL. lev. 33 DRAC. Romul. 8, 457. 465. -lv-: OV. hal. 95 (*v. p. 986, 68 et cf. Axelson, Eranos 43, 1945, 26 sq.*). MART. 9, 54, 10 (*? cf. p. 986, 9*). IVV. 9, 55 ANTH. 729, 4. 733, 11. 762, 24. 869, 1. milus *sim. v. p. 986, 69 et* ITALA deut. 14, 13 (Lugd.). milvius *v. l. 78. p. 986, 20. 33. 72. nom. sing.* -os: *v. p. 986, 33. 56. 72.* *formae vulgares incohantes ab* n (*cf. l. 57 sq. et Niedermann, Contrib. 32. Schopf, Die konsonant. Fernwirkungen 117*): GLOSS. V 468, 8 (= GLOSS.[L] V Aa N 242) nilbus nomen avis id est -us. 570, 2 nibuli id est avis (*de emendatione cf. Niedermann, Contrib. 32*). GLOSS. *v. l. 65. 72 p. 986, 15.* *inde a* PLAVTO. [*sic.* miula, *vasc.* miru, *it.* nibbio, *francog. vet.* nièble, *hisp.* neblí. *Rohlfs.*] [*e coni. dub.*: CATVLL. 25, 5 *loco nondum sanato vix recte Richmond, ClQ. 13, 1919, 134.* PLIN. nat. 10, 165 -us *Mayh.*, singulos *trad.*]

A *masc.*: 1 *avis* (POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 18. *de syn.*: HIER. epist. 106, 65, 5 pro herodio, quod in Hebraeo dicitur asida [חֲסִידָה], Symmachus ἰκτῖνα, id est -um, interpretatus est [in Zach. 5, 9 p. 1450[D]. *cf. vol. II 787, 29*]. in Is. 34, 8 p. 373[A] -os, rapacissimam avem, quae hebraice appellatur daioth [דַּיּוֹת]. GLOSS. *γύψ, ἰκτῖνος, ἰκτίς, λούπις, φήνη. v. etiam p. 986, 15. cf. Steier, RE III A p. 1619, 58*): **a** *proprie*: α *describitur*: VARRO Men. 464 iugere (*Scaliger*, vigere *trad.*) volitans -us (*Iunius*, mulsus *trad.*) ⟨si auditur⟩, aquam e nubibus tortam indicat fore (PAVL. FEST. p. 104, 7 i. -i dicuntur, cum vocem emittunt. SVET. frg. p. 251, 1 [lupire vel lugere *trad. cf. l. 72*; iugiunt vel iugilant *var. l. cf. l. 73*]. ANTH. 762, 24 [lupit *trad. cf. l. 70*]. ISID. diff. 1, 607 GLOSS.[L] I Ansil. IU 129 III Abol. IU 2 GLOSS. V 602, 10. *cf.* ANTH. 733, 11 -us iugilat [GLOSS. IV 102, 20 iubilat *trad.*; *cf. l. 71*]). CIC. nat. deor. 2, 125 -o est quoddam bellum quasi naturale cum corvo (*sim.* PLIN. nat. 10, 203. *cf. Aristot. hist. anim. 10, 1 p. 609 a 21 ἰκτῖνος*). OV. am. 2, 6, 34 ducens ... per aera gyros -us (*item de volatu*: met. 2, 716 *Mercurius* ut volucris visis rapidissima -us [-ius *var. l.*] extis ... flectitur in gyrum spemque suam ... avidus circumvolat. *cf. p. 986, 7. 35. 46*). PLIN. nat. 10, 28 -i ex eodem accipitrum genere magnitudine differunt *eqs. ibid.* -i ... hibernis mensibus latent. 10, 42 quae carne tantum *vescuntur* (*cf. p. 986, 6*) excepto -o. 10, 165 minores *alites* vicenis *diebus incubant*, ut -us (*cf. Aristot. hist. anim. 6, 6 p. 563 a 30 ἰκτίνῳ*). 10, 207 *amici sunt* harpe et -us (*cf. Aristot. hist. anim. 10, 1 p. 610 a 11 ἅρπη καὶ ἰκτῖνος*). TERT. adv. Prax. 10 p. 242, 1. 4 oportebat ... et -os esse et haereticos. HIER. epist. 106, 65, 5 -i abies domus est *eqs.* (*cf. Vulg. psalm. 103, 17 vol. V 2, 797, 4*). AVG. civ. 12, 22 p. 548, 31 D. animantes ... solivagas ... sicuti sunt aquilae, -i (*cf. l. 13*). CYPR. GALL. lev. 33 -us ore obunco. DRAC. Romul. 8, 457 -us ... *columbas* clamore fatigat. BOETH. categ. p. 178[C] avium sunt ... aliae, quae carnibus vescuntur, ut vultur et -us (*cf. p. 985, 81*). ISID. orig. 12, 7, 58 -us mollis et viribus et volatu, quasi mollis avis, unde et nuncupatur.
praecipue commemoratur eius rapacitas: MART. 9, 54, 10 hinc prope summa rapax -us ad (in *var. l.*) astra (-us astra *ci. Palmer fort. recte, cf. Heraeus ad l.*) volat (AMM. 14, 4, 1. HIER. in Zach. 5, 9 p. 1450[D] -um ..., avem rapacissimam et semper domesticis avibus insidiantem [*inde* ISID. orig. 12, 7, 58 rapacissimus]. *cf. p. 985, 64*). AVG. civ. 19, 12 p. 375, 1 D. quis -us quantumlibet solitarius (*cf. l. 3*) rapinis circumvolet *eqs.* GREG. M. moral. 14, 64 -us semper naturae studet insidiare pullorum (*cf.* GLOSS. V 311, 10 -us accipiter, qui pullos rapit).
conferuntur homines rapaces (*cf. l. 54*): TERT. anim. 32, 8 p. 355, 2 non ideo -i ex rapacibus fient et canes ex spurcis (*cf.* 33, 4 p. 356, 18 *et* AVG. gen. ad litt. 7, 10 p. 209, 10 *hominum animas* rapaces *post mortem transferri* in -os). HIER. epist. 68, 1, 3 rapinis -os vincere. TRACT. Pelag. p. 87, 19 rapacitatem ... habere -iorum.
β *de usu*: *in medicina*: PLIN. nat. 29, 113 capitis doloribus remedio sunt ... surculus ex nido -i pulvino subiectus (*sim.* 30, 35). 29, 125 -i iocur (30, 92. 110). 30, 78. *est avis auguralis* (*cf. p. 985, 69*): DRAC. Romul. 8, 465 *augur ait*: -us horrida fata *promittit*, Ditis enim signatur avis.
γ *affertur in fabulis, exemplis, proverbiis* (*cf. Otto, Sprichw.*), *figuris rhetoricis*: PLAVT. Aul. 316 pulmentum ... ei eripuit -us. 319. Rud. 1124 vidi petere -um, etiam cum nihil auferret tamen (*cf. Marx ad l.*). TER. Phorm. 330 non rete accipitri tenditur neque -o, qui male faciunt nobis. HOR. epod. 16, 32 (*in figura adynati*) adulteretur et columba -o (*cf.* ANTH. 729, 4 [*metaph. de proco. cf. l. 54*] absit, ut ... valeat calcare columbam ... inter tot niveas rustica -us avis [*vix acc. plur.*]). OV. fast. 3, 808 attulit *Iovi exta* ... -os (-us, -ius *v. l.*). PHAEDR. 1, 31, 3 columbae saepe cum fugissent -um *eqs.* 1, 31, 10. PERS. 4, 26 dives erat *latifundiis* Curibus, quantum non -us errat (oberrat *sim. var. ll.* [*cf. Helm, Burs. Jber. 282, 1943, 13*]. SCHOL.: dici solet secundum proverbium 'quantum -i volant'. *ad idem prov. pertinent*: PETRON. 37, 8 fundos habet, qua -i volant. IVV. 9, 55 tot -os intra tua pascua lassos [SCHOL.: vult ostendere magnitudinem possessionum ..., quia nec -i (-(a)e *trad., fortasse recte, cf. l. 75*) transvolare eas possunt]). PETRON. 45, 9 ille -o volanti poterat ungues resecare (*cf. Friedlaender ad l.; Preger, ALL 3, 1886, 67*). MIN. FEL. 24, 9 M. (= 22, 6 W.) mures, hirundines, -i non sentire eos (*deos*) sciunt (*cf. figuram homoeoprophori*: TERT. apol. 12, 7 *statuas*, quas -i et mures ... intellegunt. resurr. 52 p. 109, 1 [*ad I Cor. 15, 39 κτηνῶν ... πτηνῶν*] mulorum et -orum). TERT. adv. Marc. 3, 24 p. 421, 22 (*ad Is. 60, 8*) volant velut qui sunt -i, ut nubes volant *eqs.* OBSEQ. 12 -us volans mustelam raptam ... misit. ANTH. 869, 1 VEN. FORT. vita Pat. 3, 11.
δ *loci biblici* (*cf. etiam p. 985, 51*): VVLG. lev. 11, 14 haec sunt, quae de avibus comedere non debetis ...: ... -um ac vulturem (*cf. ad l.* NOVATIAN. cib. Iud. 3 p. 233, 8. *sim.* VVLG. deut. 14, 13). Is. 34, 15 illuc congregati sunt -i alter ad alterum. Ier. 8, 7 Zach. 5, 9.
ε *herba* pes -i (*cf. p. 985, 22*): COLVM. 12, 7, 4.
b *per similitudinem* (*cf. etiam l. 16. 31*) *de hominibus rapacibus* (*elatis l. 63*) *vel de diabolo* (*l. 57*): PLAVT. Poen. 1292 metuo, -os — mala illa bestia est — ne forte me auferat, pullum tuom (*sim. de diabolo*: AVG. in psalm. 62, 16 si me non protegas, quia pullus sum, -us me rapiet). TERT. idol. 24 p. 58, 5 viderimus ..., si ... et -us et lupus ... in ecclesia erit. TRACT. Pelag. p. 87, 17 (*ad cant. 2, 10*) nos ... non tam columbae, quam -i nuncupandi (*sim. opp.* non c. [*cf. etiam l. 31. 34*]: AVG. in euang. Ioh. 5, 12 [*coniung.* accipitres]. GREG. M. in euang. 5, 4 p. 1995[A] [*ad Is. 60, 8*]). EVCHER. form. 4 p. 23, 21 -us significat rapacem vel elatum in psalmo (*cf. l. 2*).
2 *piscis* (POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 544, 13. *cf. Steier, RE XV 1709, 51. Curcio ad Ov. hal. 95. Saint-Denis, Vocabulaire des animaux marins p. 65*): HOR. epist. 1, 16, 51 metuit ... opertum -us hamum (*cf. Steier, RE XV 1710, 1 sqq.*). OV. hal. 95 gaudent pelago ... nigro tergore -i (*Sannazaro*, tergore et mihi *A*). PLIN. nat. 9, 82 volat sane perquam similis volucri hirundo, item -us (milus, milis *var. ll.*). 11, 195 *coniung.* accipitri.
3 *sidus*: OV. fast. 3, 794 stella ... vergit declivis ad arcton -os (-ius *v. l.*) *eqs.* (*cf. Peter*[3], *Krit. ... Ausf. p. 55*). PLIN. nat. 18, 237 in Attica -um apparere servatur. Caesar ... notavit ... Italiae -um ostendi (*Bergk, Kl. Schr. 663 de ave dici putat*).
B *fem.* **milva,** -ae (*cf. l. 40. p. 985, 57 et Heraeus, Kl. Schr. 91*).
1 *proprie*: ? GLOSS. II 587, 28 milba: glida (gnida*? Niedermann in plag.*).
2 *translate pro convicio* (*cf. p. 985, 31 et Hofmann, Umgangsspr. 88*): PETRON. 75, 6 (*verba Trimalchionis Fortunatae dicta*:) non est *puer* dignus, quem in oculis feram? sed Fortunata vetat; ... suadeo, bonum tuum concoquas, -a. *Brandt.*

mīma, -ae *f. v. s.* mimus (*p. 989, 37*).

mīmārius, -a, -um. *a* mimus. [*dub.*: AVR. VICT. Caes. 33, 6 lenonum ac vinariorum (mimorum *Schott*, -orum *Heraeus, RhM. 54,* [R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1899, 311). GLOSS. II 586, 48 lubricum munarium (ludicrum -um Heraeus).]

i.q. ad mimum pertinens: CAPITOL. Ver. 8, 11 histriones sc[r]urrasque -os (cf. p. 988, 3) et praestigiatores. m. pro subst. mīmārius, -ī i.q. mimus (GLOSS. scurrax. strio. strigio: -us, scenicus): EXPOS. mundi 32 p. 111 Tyrus et Berytos -os optimos mittunt. CIL III 3980 magister -orum (cf. Waltzing, Ét. hist. sur les Corp. prof. II 536. IV 99). GLOSS. V 181, 3 -is obsequitur. 367, 18 ad -os vel mimigraphos pertinet.

mīmas in mas acutum dis facit genetivo: -as -adis et melius ... haec mima huius mimae PROB. gramm. IV 24, 18. gr. μιμάς.
cf. mima.

mīmēsis, (acc. -im vel -in) f., μίμησις. litt. gr. l. 18. 20. 25. 26. acc. -im: l. 24. -in: l. 23.
i.q. imitatio (cf. vol. VII 1,430, 72 sqq.), genus figurae, qua mores vel etiam voces gestusque alicuius inducuntur (syn. ethopoiia: l. 18. prosopopoiia: l. 25): definitiones: QVINT. inst. 9, 2, 58 imitatio morum alienorum, quae ἠθοποιία vel ... -ις dicitur. PORPH. Hor. epist. 1, 17, 46 -is fig(ura) ⌊hoc est imitatio poscentis aliquid⌋ (⌊⌋ del. Petsch.; sim. 1, 17, 61. 1, 18, 16 sq.). DON. Ter. Andr. 773 -ις quando aliena verba sic pronuntiamus, ut vana videantur. Phorm. 141 -is dicitur, ubi non verba modo, verum etiam gestum vocemque fingamus alienam. exempla: PORPH. Hor. epist. 1, 18, 28 per -in loquentem divitem facit (DON. Ter. Eun. 595. Phorm. 102 p. -im). DON. Ter. Andr. 110 est ... -ις (286 per prosopopoeiam. 387 Hec. 803. Eun. 580 -ις ad imprudentiam mulieris exprimendam). Eun. 156 vide -ιν cum odio inductam (308).

mīmēticus, -a, -um, μιμητικός. i.q. imitativus: DIOM. gramm. I 482, 15 (= SVET. frg. 3 p. 4, 12) genus poematos -on (v. vol. VII 1, 431, 62. SCHOL. Verg. Bern. ecl. 9 praef. cf. 7 praef. haec ecloga -on vocatur). PORPH. Hor. sat. 1, 4, 14 -o ... charactere provocantem ad scribendum (DON. Ter. Eun. 244. om. subst.: Andr. 221 Ad. 204 Hec. 131. 805).

mīmiambī, -ōrum m., μιμίαμβοι. i.q. versus generis iambici (sc. choliambi): PLIN. epist. 4, 3, 3 cum Graeca epigrammata tua (sc. Arri Antonini), cum -os (D, Skutsch, Carlsson, Schuster; iambos cett., vg.) proxime legerem. 6, 21, 4 Vergilius Romanus scripsit -os (δ, mimos ·i· ambo α, eīm iambos D) tenuiter, argute. GELL. 10, 24, 1 Matius ... in -is (15, 25, 1. 20, 9, 2. TER. MAVR. 2416 hoc [sc. choliambico] -os M. dedit metro). latiore sensu: AMM. 30, 4, 14 per angulos civitatum discurrunt -os, non causarum remediis congrua commentantes ('cantiunculae vel convivales vel quibus in triviis adeo plebecula delectaretur' Wagner).

mīmicus, -a, -um, μιμικός. GLOSS. scenicus -us. thymelici ioculari, -i vel qui in spectaculo ludunt. GLOSS.L III Abol. MV 23 musicum -um vel poeticum, qui locutio⟨nem⟩ mimosam (locutio⟨ne⟩ musam Buech.) facit. [saepius (e. g. CIC. orat., PLIN. paneg., GELL.) falso trad. inimicus pro -us. e coni. dub.: SCHOL. Cic. Bob. p. 167, 10.]

A i.q. ad mimum fabulam pertinens: 1 proprie i.q. mimi proprius, mimo conveniens, dignus, cum mimo coniunctus sim.: a de stilo, charactere, argumentis, apparatu (l. 56), personis (l. 75) mimi: CIC. de orat. 2, 239 ne aut scurrilis iocus sit aut -us (cf. 2, 274 genus hoc ridiculi levius et ... -um. orat. 88 ridiculo sic usurum oratorem, ut nec nimis frequenti, ne scurrile sit, nec subobsceno, ne -um. sim.: QVINT. inst. 6, 1, 47 haec ... non debent esse -a). PAVL. FEST. p. 341, 4 siparium genus veli -um (DON. de com. 8, 8. cf. DIOM. gramm. I 490, 7 [= SVET. frg. 3 p. 15, 2] instrumentis. GLOSS. choragium ornatus -us). SEN. contr. 2, 4, 5 -ae nuptiae, in quibus ante in cubiculum rivalis venit quam maritus (cf. p. 988, 40). 7, 5 (20), 15 -o genere fatuam sententiam. SEN. dial. 4, 2, 5 ad conspectum -i naufragii. 9, 11, 8 Publilius ... -as ineptias et verba ad summam caveam spectantia reliquit (cf. AVG. civ. 6, 1 p. 244, 22 D. -ae scurrilitati [6, 9 p. 262, 32 seq.: aliquid mimo simile. in euang. Ioh. 97, 3]). PETRON. 19, 1 omnia -o (nimio codd. praeter B) risu exsonuerant. 94, 15 nec Eumolpus interpellaverat -am mortem. 106, 1 -is artibus petiti (cf. SYMM. 6, 78 [79] techna). PLIN. nat. 35, 199 Publilium (cf. l. 61) ... -ae scaenae conditorem. MART. 8 praef. l. 10 -am verborum licentiam (cf. AVG. civ. 5, 26 p. 241, 22 D. satyrica vel -a levitate. QVODV. symb. 2, 2, 4 [Migne 40, 639] per -am turpitudinem. MAR. MERC. Conc.S I 5 p. 9, 15 linguae scurrilis vel potius -ae obscenitate. EVANTH. de com. 3, 5 ad -am [C in marg. i. histrionicam] vilitatem). GELL. 2, 23, 12 Caecilius (cf. l. 82) ... nescio quae -a inculcavit. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 168 in -o charactere. SOL. 5, 13 hic (sc. in Sicilia) et cavillatio -a in scaena stetit (AMM. 26, 6, 15. cf. PRVD. perist. 2, 318 cavillo). LAMPR. Heliog. 25, 4 in -is adulteriis. NON. p. 6, 21 a calvis -is. Ps. AMBR. serm. 52, 6 post illam psaltriae -am voluptatem (VAL. CEM. hom. 6, 5 p. 711C). PRVD. c. Symm. 1, 630 Isidis ... -a ridendaque suis sollemnia calvis (cf. AVG. civ. 6, 7 p. 258, 23 D. -a sacra esse). AVG. cons. euang. 1, 23, 31 p. 30, 5 quid sibi ... vult ista non poetica, sed plane -a varietas ...? CAEL. AVR. chron. 1, 5, 163 post lectionem aliqua composita vel -a sunt offerenda. SIDON. epist. 1, 2, 9 sales. adde de poeta i.q. charactere mimetico praepollens: VOLCAC. carm. frg. 1, 5 Caecilio (cf. l. 71) palmam Statio ⌊do -o⌋ (Gron., dominico vel do comico codd., -am Bothe). b de ipso genere mimi (pro gen. defin.): DIOM. gramm. I 428, 28 (= SVET. frg. 3 p. 5, 14) poematos dramatici ... genera ... satyrica, -a (cf. Ps. BASS. gramm. VI 312, 9 species [GRAMM. VI 274, 9]). c de actore mimi: VOPISC. Aurelian. 42, 5 scurra (CAPITOL. Maximin. 9, 5 antea: mimus). SCHOL. Iuv. 1, 35 actor. pro subst. (cf. p. 987, 4): IVL. VICT. rhet. 17 p. 428, 25 -i (Cic. mimorum [v. l. 68]) ... imitatio.

2 translate i. q. vanus, ficticius, falsus: PLIN. epist. 7, 29, 3 quam essent -a et inepta, quae ... in hoc caenum ... abicerentur. paneg. 16, 3 accipiet ... Capitolium non -os currus nec falsa simulacra victoriae. SIDON. epist. 7, 2, 7 largitate.

B i.q. ad histrionem, actorem mimi pertinens: CIC. Phil. 2, 58 Cytheris, quam ... non noto illo et -o nomine, sed Volumniam consalutabant (PAVL. NOL. epist. 19, 4 p. 142, 10).

adv. **mīmicē.** [dub.: TERT. apol. 46, 7 inimice pars codd. et edd.] i. q. mimorum more: CATVLL. 42, 8 -e ac moleste ridentem catuli ore gallicani. AVG. bapt. 7, 53, 102 ubi ... totum ludicre et -e et ioculariter ageretur.

mīminī v. s. memini (p. 645, 64).

comoediae veteres et togatae et tabernariae et Atellanae fabulae et **mīmofābulae** (i. mimi fabulae) IVL. VICT. rhet. 26 p. 447, 33. a mimus et fabula.

mīmographus, -ī m., μιμογράφος. saepius scrib. -f-. NOT. Tir. 106, 72 (inter mimolus et pantomimus).
i.q. mimorum scriptor (GLOSS. qui mimos scribit. histrionum scriptor. cf. et p. 987, 8): PLIN. nat. 1, 9 ind. auct. Laberio -o (SCHOL. Hor. sat. 1, 10, 5 sq.). SVET. gramm. 18, 1 dum -os adiuvat L. Crassicius. TERT. pall. 4, 4 -o Lentulo in Catinensibus commemoratus. CAPITOL. Aur. 8, 1 Marullus, sui temporis -us (SERV. ecl. 7, 26 Aen. 7, 499). SCHOL. Iuv. 13, 111 Catullus -us fuit (cf. 8, 186). HIER. epist. 54, 15, 4 omnes comoediae et -i et communes rhetorum loci in novercam saevissimam declamabunt. chron. a. Abr. 1974 Publilius (cf. p. 987, 61. 66). 2023 Philistio. CIL II 4092 (= INSCR. Dessau 5276) Aemilius Severianus -us.

? **mīmologia,** -ae f. a mimologus. COMMENT. Lucan. 1, 544 in libro Catulli (cf. l. 28), qui scribitur per -am (Usener dubitanter, mimologiārum cod.; alii alia coni.).

mīmologus, -ī m., μιμολόγος. i.q. mimorum actor, mimus (GLOSS. μιμολόγοι. GLOSS.L III Abstr. MI 5 qui mimos docet): FIRM. math. 8, 8, 1 stadiodromos facit ... pantomimos aut -os. SCHOL. Iuv. 6, 276 -i stupidi nomen ..., qui a femina sua ... fallitur, cum aget personam mariti (cf. p. 987, 59). FVLG. myth. 2, 14 p. 56, 8 diversarum urbium honores somnialiter (similiter Micyll., non aliter Plasb.) peragi urbicario -o.
deriv.: ? mimologia.

mīmor(i)a v. s. memoria (p. 665, 34).

? **mīmōsus,** -a, -um v. p. 987, 46.

mīmulus, -ī m. et **mīmula,** -ae f. a mimus (mima) demin. NOT. Tir. 106, 71. i.q. mimus, mima (fere cum despectu quodam): CIC. Planc. 30 raptam esse -am (Phil. 2, 61 venisti ... in complexum tuae -ae). ARNOB. nat. 2, 38 p. 78, 26 quid ... prodest mundo ... hic esse ... -os, histriones, cantores?

***mīmus,** -ī m., μῖμος. fem. (cf. Wackernagel, Synt. II 12) **mīma,** -ae v. p. 989, 37. de orig.: DIOM. gramm. I 491, 16 (= SVET. frg. 3 p. 13, 4) -us dictus παρὰ τὸ μιμεῖσθαι quasi solus imitetur, cum et alia poemata idem faciant. EVANTH. de com. 4, 1 -os ab diuturna imitatione vilium rerum ac levium personarum. ISID. orig. 18, 49. mīm-: v. p. 989, 31. NOT. Tir. 106, 70. de signif. v. l. 64. p. 989, 63. de re cf. H. Reich, Der Mimus ... I, Berlin 1903. E. Wüst, RE XV 1727 sqq. Daremb.-S. s. v. legitur post CIL I² 1861 (p. 989, 29) inde a LVCILIO (p. 989, 66), RHET. Her., VARRONE, CIC. [it. vet. mimetta 'meretrix', hisp., port. mimo 'blanditiae'. W.] [e coni. dub.: CIC. leg. 1, 27 (pro nimis). OV. trist. 2, 281. SEN. contr. exc. 6, 7 (pro animo). v. l. dub.: HIER. epist. 43, 2, 4.]

I i. q. **actor** (scriptor: p. 989, 5. 18) fabularum mimicarum (GLOSS.L Corp. M 231 -us qui agit. cf. GLOSS. s. choraules. histrio. iocularis. parasitus. pugil. de actore pantomimi: l. 74. p. 989, 35, tragoediae: l. 73. de morione: l. 83): A masc.: 1 generatim: RHET. Her. 1, 14, 24 -us quidam nominatim Accium poetam compellavit in scaena. CIC. de orat. 2, 242 -orum est ... et (om. pars codd.) ethologorum si nimia est imitatio sicut obscenitas (2, 244). 2, 251 non ut eius modi (sc. sannionis) oratorem esse velim sed ut -um (2, 274). Att. 14, 3, 2 -orum dicta perscribito. HOR. epist. 1, 18, 14 partis -um tractare secundas (cf. p. 989, 77 et PLIN. nat. 7, 54 secundarum tertiarumque. nota: SCHOL. Hor. epist. 1, 18, 14 -us dum secundam p. tragoediae agit). OV. ars 1, 501 aliquam -o saltante puellam (cf. p. 989, 35). FEST. p. 277 a 1 reciniati -i planipedes. SEN. dial. 10, 12, 8. DIOM. gramm. I 492, 5 (= SVET. frg. 3 p. 11, 24). CIL XIV 2408 (= INSCR. Dessau 5196; a. 169) commun(i) -or(um) adlecto (cf. 3683 mi⟨mo parasit⟩o Apollinis adlecto. sim. de societate mimarum p. 989, 47. v. etiam Waltzing, Ét. hist. sur les Corp. prof. II 536. IV 99). TERT. apol. 15, 1 (= nat. 1, 10, 44 p. 79, 26). VOPISC. Car. 19, 3 LAMPR. Comm. 3, 4 CAPITOL. Aur. 29, 2 Maximin. 9, 3. AMM. 23, 5, 3 scaenicis ludis -us immissus. AVG. civ. 22, 8 p. 571, 31 D. ex -o quidam Curubitanus. al. GREG. TVR. Mart. 4, 7 p. 615, 15 -us (i. morio) regis. al. iuxta ponuntur -us et -a: CIC. Phil. 2, 67 alia -i rapiebant, alia -ae (cf. VOPISC. Car. 20, 4).
[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2,101 -os dico et -as (8,26. 10,22). *enumeratur inter alios histriones*: VLP. dig. 21, 38, 14 *uno pretio distrahi* tragoedi vel -i (APVL. apol. 13 tragoedi syrmate, histrionis crocota ..., -i centunculo. flor. 18 p. 83 *coniung.* comoedus, t., histrio. PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 176,17). TERT. nat. 1, 16, 13 p. 87, 21 -is (*i. mimographis*) et comoedis (*cf. l. 4*). spect. 17 p. 18, 23 de spurcitia ..., quam Atellanus gesticulatur, quam -us etiam per muliebres ⟨res⟩ repraesentat (HIER. epist. 147, 5, 1). TREB. Gall. 8, 3 cum -is et omni genere histrionum (*cf. l. 3. 4 et* ARNOB. nat. 4, 35 p. 169, 23 pantomimi ..., histriones, illa -orum atque exoleti generis multitudo. HIER. in Nah. 3, 13 sqq. p. 1269^A ISID. orig. 18, 43). *est homo artis ineptae vel morum turpium* (*cf. et l. 6. p. 988, 68*): VARRO frg. Aug. civ. 4, 22 p. 172, 29 D. ne faciamus, ut -i solent, et optemus a Libero aquam, a Lymphis vinum. OV. trist. 2, 518. VAL. MAX. 2, 6, 7 nullum aditum in scaena⟨m⟩ -is dando, quorum argumenta maiore ex parte stuprorum continent actus (*cf.* MIN. FEL. 37, 12 -us vel exponit adulteria vel monstrat). MIN. FEL. 34, 7 non philosophi ... sed -i ... sententia (*cf.* LACT. inst. 7, 12, 31). TERT. spect. 17 p. 18, 23. 25 p. 25, 3. HIER. in Eph. 6, 4 p. 540^A -orum turpia scripta. AVG. civ. 2, 26 p. 92, 26 D. pudibundos -os. *al.* *enumeratur inter alios homines ineptos vel infames* (*cf. etiam l. 9*): CIC. Phil. 8, 26 cavet -is, aleatoribus, lenonibus (VOPISC. Car. 16, 7 -is, meretricibus [TREB. trig. tyr. 9, 1], pantomimis ... atque l. TREB. Gall. 21, 6 scurrisque. *cf.* HIER. epist. 52, 6, 1 -i et aurigae et scorta [58, 4, 4 in Dan. 11, 37 sqq. p. 571^C]). QVINT. inst. 6, 3, 8 a scurris (TREB. Gall. 17, 7. *cf. et l. 23*), -is, insipientibus. VOPISC. Car. 21, 1 -is et balatronibus. AVG. serm. 311, 15, 3 infamis -us. NOVELL. Iust. 15, 3, 10 inter harenarios aut -os (IVLIAN. epit. novell. 107, 373).

2 *pertinet ad -os nomine notos*: CIL I² 1861 (= INSCR. Dessau 5221. CE 361; *aetate Enniana non multo posteriore*) Protogenes ... -us plouruma que fecit populo soveis gaudia nuges (*item in tit.*: CIL VI 10108 [= INSCR. Dessau 5214] Sabellio mImus). LABER. mim. 111 eques R. ⟨e⟩ Lare egressus meo domum revertar -us (*cf.* SEN. contr. 7, 3 [18], 9 Laberium ... -um produxit). CIC. Verr. II 3, 78 Tertiam, Isidori -i filiam (5, 31. 81). Phil. 2, 62 Sergio. FEST. p. 326 b 12 Pomponium ..., qui ad tibicinem saltaret (*cf. p. 988, 74*). PLIN. nat. 7, 54. 55. TAC. ann. 1, 73, 2 Cassium. SVET. Dom. 15, 3 Latino (SCHOL. Iuv. 1, 35).

B *fem.* **mīma**, -ae (*de decl.* [*cf. etiam p. 987, 11*]: CLEDON. gramm. V 11, 14 deabus, -bus, mulabus): 1 *generatim* (*cf. et p. 988, 84*): CIC. Phil. 13, 24 in gremiis -arum. HOR. sat. 1, 2, 2 ambubaiarum collegia, ... mendici, -ae, balatrones (1, 2, 58 *coniung.* meretricibus, *opp.* uxoribus). VAL. MAX. 2, 10, 8 ut -ae nudarentur (*cf.* LACT. inst. 1, 20, 10 exuuntur ... vestibus ... meretrices, quae tunc -arum funguntur officio). QVINT. decl. 342 *v. p. 990, 4.* AMM. 14, 6, 19 ut ... tenerentur -arum adseclae ... et tria milia saltatricum ... remanerent. SCHOL. Hor. sat. 1, 10, 91 in scola -arum. PALLAD. hist. mon. I 14 (*gr. p. 82, 11 B.* μιμάδι). 24 p. 305^C -ae maritus. CIL VI 10109 (= INSCR. Dessau 5217) sociarum -arum (*cf. p. 988, 78*). *in iure*: QVINT. decl. 342 p. 350, 28 si *eqs.* ...: eadem illa, quae solet -a esse, nihilominus erit in iure libertatis. COD. Theod. 15, 7, 11 nulla -a gemmis ... utatur. 15, 7, 12 (= COD. Iust. 1, 4, 4) -ae et quae ludibrio corporis sui quaestum faciunt. 15, 7, 13 -as ... ad proprium officium ... revocari.

2 *pertinet ad -as nomine notas*: CIC. Verr. II 3, 83 Tertiae (*cf. l. 33*) -ae. Phil. 2, 20 aliquid ... salis a -a uxore *Cytheride* trahere potuisti (*de eadem*: 2, 58. 62. 69 cum -a fecit divortium. 2, 77 Att. 10, 16, 5 PLIN. nat. 8, 55 VIR. ill. 82, 2). HOR. sat. 1, 2, 56 patrium -ae *Origini* donat fundum. PLIN. nat. 7, 158 Lucceia. PORPH. Hor. sat. 1, 10, 76 sq. Arbuscula. SCHOL. Iuv. 1, 35. *in tit.*: CIL IV 1873 Stachis -a. VI 10110 (= INSCR. Dessau 5216) Eclogae regis Iubae -ae. 10111 (= INSCR. Dessau 5215).

II *i. q.* ***genus ludi scaenici*** (DON. de com. 6, 1 *comoedia* aut palliata est ... aut -us *eqs.* Ter. Ad. 7. DIOM. gramm. I 490, 4 [= SVET. frg. 3 p. 14, 15] quarta species *togatarum fabularum* est planipedis, qui graece dicitur -us *eqs.* 491, 13 [= SVET. frg. 3 p. 13, 1] -us est sermonis cuiuslibet ⟨et⟩ motus ... cum lascivia imitatio, a Graecis ita definitus: μῖμός ἐστιν μίμησις βίου. GLOSS. ludos i. -os[i]): **A** *proprie* (*de pantomimo: p. 990, 14. 22*): 1 *generatim*: LVCIL. 1345 -i conscius ... scire hoc se nescit. CIC. Cael. 65 -i ... exitus, ⌊non fabulae⌋ (⌊⌋ *secl. Wageningen*) *eqs.* Rab. Post. 35 illinc (*sc. ab Alexandrinis*) omnes praestigiae, ... fallaciae, omnia denique ... -orum argumenta nata sunt (*alluditne ad notionem s. B allatam?*). Phil. 2, 65 persona de -o (*cf.* HIER. epist. 22, 29, 3 parasitos ... -orum). epist. 9, 16, 7 secundum Oenomaum Accii non, ut olim solebat, Atellanam, sed, ut nunc fit, -um introduxisti. HOR. sat. 1, 10, 6 sic et Laberi -os ut pulchra poemata mirer (SEN. contr. 7, 3 [18], 9. *cf.* VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 Sophronis. MART. 2, 41, 15 Philistionis [HIER. adv. Rufin. 2, 20 p. 414^B CASSIOD. var. 4, 51, 10]. HIER. epist. 147, 3, 1 Lentuli). FEST. p. 326 b 30 quod ... secundarum partium (*cf. p. 988, 71*) fuerit, qui fere omnibus -is parasitus inducatur. SEN. epist. 8, 8 quantum disertissimorum versuum inter -os iacet! MART. 3, 86, 4 non sunt haec -is improbiora (*cf. de -orum lascivia l. 64. p. 990, 9 et* CYPR. ad Donat. 8 p. 10, 2. LACT. epit. 58, 6 -us corruptelarum disciplina est. CLAVD. DON. Aen. 5, 65 p. 433, 26. *al.*). QVINT. inst. 4, 2, 53 in comoediis et in -is (IVV. 5, 157 quae c., -us quis melior plorante gula? PLIN. epist. 5, 3, 2 *v. p. 990, 18.* ARNOB. nat. 7, 33 p. 267, 20 c. Atellanis [HIER. epist. 52, 2, 1]. *cf.* 4, 36 p. 170, 21 -is et scurrilibus ludicris. AVSON. 400 p. 231, 30 P. AVG. soliloq. 2, 9, 18 c. aut tragoedias aut -os). QVINT. decl. 342 p. 350, 22 si ... -i partibus tamquam matrona processerit *ancilla.* p. 350, 26 stola illa -i (-ae *Gronov. sed cf. l. 2*) erit, non hominis. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 194 omni -o ... suavius ... spectaculum. AVSON. 403, 22 p. 236 P. historiam, -os, carmina. SALV. gub. 6, 24. 26 Christo circenses offerimus et -os. *al.* *iuncturae notabiliores*: CIC. Phil. 11, 13 alter commentatus est -os, alter egit tragoediam. OV. trist. 2, 497 si scripsissem -os obscena iocantes (2, 515 imitantes turpia. *cf.* GELL. 16, 17, 1. 17, 14, 1 scriptitavit). MART. 2, 7, 3 componis (*cf. infra l. 40*) belle -os, *Attice.* *adde*: PLIN. nat. 8, 209 -orum poetae (9, 61). QVINT. inst. 1, 10, 17 scriptor (HIER. chron. a. Abr. 1974). SEN. frg. 36 agebat (PETRON. 80, 9 v. 5 grex a. in scaena -um. SVET. Iul. 39, 2 Nero 4. *al. cf. etiam l. 32.* *nota*: VOPISC. Car. 19, 2 ursos -um agentes). TAC. hist. 3, 62, 1 -os actitavit scite magis quam probe. *adde*: SCHOL. Iuv. 3, 177 actores -orum (*cf. l. 22*). CIC. epist. 7, 1, 1 cum ... spectarent communis (comminus *Madv.*) -os semisomni (PLIN. epist. 5, 3, 2 comoedias audio et specto -os). in -o (-is): VARRO ling. 6, 61 hinc appellatum ... in -o (*Ald.*, minimo *cod.*) ... dictiosus. SEN. epist. 47, 14. 114, 6 QVINT. inst. 4, 2, 53 *v. p. 989, 82.* 6, 3, 29 SVET. Aug. 53, 1 GELL. 13, 8, 2. SCHOL. Iuv. 6, 65 penem ut habent in -o. *al.* CIL VI 10118 ⟨quar⟩tarum in -is saltantibus utilis actor.

2 *accedit titulus -i* (*cf. Ribbeck, com. Rom. frg.³ 339 sqq.*): CIC. de orat. 2, 259 Tutor -us vetus oppido ridiculus. Att. 1, 16, 13 consulatum illum nostrum, quem Curio antea ἀποθέωσιν vocabat ..., fabam -um futurum (SEN. apocol. 9, 3 f. -um fecistis. *cf. quae de ea re post alios Wüst l. c. 1746 et Heinze, Hermes 61, 1926, 65 disputaverunt*). PETRON. 35, 6 de Laserpiciario -o canticum. SVET. Cal. 57, 4 in Laureolo -o (SCHOL. Iuv. 8, 187). GELL. 10, 17, 2 Laberius in -o quem scripsit Restionem.

B *translate i. q. nugae, praestigium* (*cf. p. 989, 68. c. gen.: l. 35. 37. 41. al.*): SEN. contr. 1, 5, 2 quam bene -um egit *apud iudices* (SEN. nat. 4 praef. 13 male. IVV. 13, 110 -um agit ille, urbani qualem fugitivus scurra Catulli. *cf. l. 38 et* PLIN. nat. 7, 53 ut ... -um per eum commendationis regnique successionis peregerit). SEN. epist. 26, 5 numquid simulatio fuerit et -us (minimus *p*), quicquid contra fortunam iactavi verborum contumacium. 80, 7 hic humanae vitae -us (SVET. Aug. 99, 1 ecquid iis videretur -um [minimum *codd.*] v. commode transegisse. *cf.* FVLG. myth. 2, 14 p. 56, 12 AVG. in psalm. 127, 15 p. 1686^ex.). PETRON. 117, 4 quid ... cessamus -um componere? QVINT. decl. 279 p. 139, 22 semoto illo nuptiarum -o. 338 p. 337, 5 cui non mortalium patet totus hic -us? (*Schulting*, animus *codd.*). IVV. 6, 365, 27 quem rides? aliis hunc -um! 6, 608 *Fortuna* secretum ... sibi -um parat. SVET. Tib. 24, 1 impudentissimo -o (*Gron.*, animo *codd.*) ... amicos increpans. Cal. 45, 2 Otho 3, 2. TERT. coron. 15 l. 21 quasi -um martyrii. IREN. 1, 9, 5 -um ipsorum *Valentinianorum* explicans. LACT. inst. 2, 18, 3 religionis. AVIAN. fab. 5, 9 terribilis -o (animo *codd.*) *asini pelle leonina induti* circumstetit horror. OROS. hist. 7, 42, 7 -um risit et ludum spectavit imperii. ACT. Archel. 40, 7.

deriv.: mimarius. ? mimosus. mimulus, -a. *comp.*: mimofabula. *cf. Onom.*

1. min, μίν (*acc. sing. pron. III^ae pers.*). VERG. catal. 2, 4 tau Gallicum, ⌊-n et sphin⌋ (⌊⌋ *Baehrens*, -n et psin *codd.*, enim et spin *Quint.*) et (ut *Wagner*) — male ⌊illi sit⌋ (⌊⌋ illisit *Birt*): ita (*BH*, ista *AR*) omnia ista verba miscuit fratri *Annius Cimber* (*vs. tamquam in affectationem quandam vocum audentius insertarum compositos citat* QVINT. inst. 8, 3, 28. *de carmine non iam intellecto cf.* AVSON. 349, 9 p. 168 P. quod germano mixtum male letiferum -n ? [*antea vs. 5* dic, quid significent catalepta Maronis?]. -n et sphin *vulgo* [*cf. Buecheler, RhM. 38, 1883, 510. Reitzenstein, RhM. 79, 1930, 70*] *pro formis obsoletis pron. gr. accipiuntur, ab aliis* [*e. g. Sabbadini ad l.*] *minus apte pro vocibus truncatis*).

2. mīn *i.* mihine *v. vol. V 2, 255, 5.*

1. ᵐmina *et* **ᵐmna**, -ae *f.* [*ex gr.* μνᾶ '*mina*' *originis semiticae. J. B. H.*] SCHOL. Ter. p. 127, 8 μνᾶ graece, -a dicitur latine. *cf. etiam l. 78. 81.* mna (*cf. etiam l. 75. p. 991, 13. 15. 69. al.*): PLIN. nat. 12, 62 (*M*). 21, 185. 35, 99 (min- *B*). 35, 107. TERT. (*p. 991, 54*). AMBR. in Luc. 7, 98 ? (mina *C*, minus *L*, dragma χ *sec. Vulg. Luc. 15, 8*). 8, 91. 92. *al.* (*ubique* min- *in parte codd.*). HIER. (*p. 991, 11*). VVLG. Luc. 19, 13 sqq. (min- *var. lect.*; *ceteris locis edd. recc.* min- *scribere solent*). RVFIN. DIOSC. 3, 129. 4, 71 (*aliis multo pluribus locis* min-). *al. notari* $\overset{N}{M}$ *signo testantur* ORIBAS. syn. 2, 57 add. Aa p. 131, 9 Mø. ISID. orig. 16, 27 (26), 6. *de re cf. Hultsch, Metrologie² passim* (*v. ind. p. 731 sq.*). *Becher, RE XV 2244 sq. Lehmann-Haupt, RE Suppl. III 593 sqq. Babelon apud Daremb.-S. s. v.* *definitur, comparatur cum aliis quantitatibus* (*fere ponderis* [*cf.* POL. SILV. pond. mens. chron. I p. 549, 8 mna libra Graeciae]; *pecuniae: p. 991, 9. 17 sqq.*): PLIN. nat. 12, 62 tertiam partem mnae, haec est XXVIII denariorum pondus (*cf. Hultsch 149. 285¹*). 21, 185 mna, quam nostri -am vocant, pendet drachmas Atticas C (METROL. p. 129, 12. 140, 1 [= GROM. p. 374, 16]. ISID. orig. 16, 25 [24], 21. *v. et l. 81. p. 991, 17*). CARM. de pond. 33 quam ... Graeci mnam vocitant nostrique -am dixere priores, centum hae sunt dragmae (*cf. l. 78*); quod si decerpseris illis quattuor, efficies hanc nostram denique libram (*cf. Hultsch 149*); Attica (*cf. p. 991, 2*) quae fiet, si quartam dempseris unam (*cf. Hultsch 131. 151*). Cecropium ... talentum sexaginta -is (*A¹*, -as

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

A^2 rel., mnas *Vinet.*), seu vis sex milia dragmis (*cf. l. 4 et Hultsch 127. 131*). Prisc. fig. numm. gramm. III 408, 20 libra vel -a Attica (*cf. p. 990, 83*) drachmae septuaginta quinque (409, 29); libra vel -a Graia drachmae centum quinque. talentum Atheniense parvum -ae sexaginta (*cf. p. 990, 84*), magnum -ae octoginta tres et unciae quattuor (410, 6. *cf. Hultsch 201*). 410, 3 Italica (*cf. l. 14*) ... -a drachmas habet nonaginta sex (*cf. p. 990, 82*), quod est libra duodecim unciarum id est denarii LXXII (*de toto loco cf. Hultsch, Philol. 22, 1862, 202 sqq.*). Vvlg. Ezech. 45, 12 viginti sicli et viginti quinque sicli et quindecim sicli mnam faciunt (*LXX aliter*: πεντήκοντα σίκλοι ἡ μνᾶ ἔσται ὑμῖν. Hier. *ad l.* p. 449^D -a ..., quae vocatur mna, habet siclos sexaginta: qui faciunt obolos mille ducentos [*inde* Schol. Ter. p. 113, 17]. *cf. Hultsch 467*). Epiphan. de mensur. 38 mna prout dicatur mani hebraice (*cf. p. 318, 29*) ...: mna vero Italica (*cf. l. 6*) XL stateres habet, item uncias viginti (*cf. Hultsch 644. 673*). Metrol. p. 127, 24 mna habet libram I uncias IV dragmam I. Marcell. med. de mens. p. 7, 1 N. -a habet libram I uncias II. Schol. Ter. p. 97, 28 -a centum dragmis (*cf. p. 990, 78*) appenditur id est solidis viginti et denariis decem. Schol. Ter. Bemb. Eun. 169 -am dicunt esse quinquaginta denarios. [*cors.* mena (*mensurae species*). *W.*]

A *de pecunia*: 1 *argenti* (*cf. l. 21. 24. 27. al.*): *mensurae Atticae*: Plavt. Asin. 89 viginti iam usust filio argenti -is (*cf.* Epid. 141. *al.* Ter. Phorm. 557 triginta -ae). 230 dare ... viginti -as (*saepe.* Ter. Haut. 724 Eun. 169. Plin. nat. 35, 107 in singulos *deos pictos* mnas tricenas. *cf.* Plavt. Curc. 492 mihi omne argentum redditum iri -as triginta [*al.* Cic. ac. 2, 98 '-am ... mihi reddet'; haec autem merces erat dialecticorum]. Men. 435 addere [437 Truc. 910]). 347 ferre argentum atriensi Saureae, viginti -as (*al. cf.* 532 adfert [*al.*]. 651 proferentur. 852 detulisse. Bacch. 650 auferunt [Pseud. 486 Ter. Phorm. 1038]). 364 ni hodie Argyrippo essent viginti argenti -ae (Epid. 646 hic [Ter. Eun. 471]. *al.*). 396 accepisset (*al.* Ter. Phorm. 410 Cic. Tusc. 5, 91). 579 argenti viginti -as habesne? (*al.* Ter. Haut. 835). 734 bonae (*cf.* Persa 683 probae). Capt. 364 aestumatum ... viginti -is. 974 vendidi ... sex -is (*al. cf.* Truc. 544 venire. Persa 665 dabitur. *de pretiis v. Ritschl, opusc. II 308 adn.*). Curc. 63 alias me poscit ... triginta -as, alias talentum magnum. 343 emi virginem triginta -is (*al.* Ter. Eun. 984 Ad. 191 Cic. off. 2, 56. *cf.* Plavt. Most. 973 liberavit [*opp.* talentis]. 974 destinatam [Rud. 45]. Argvm. Plaut. Pseud. 2, 4 mercatus). 666 debet (*al.*). Epid. 54 argentum ... sumpsit faenore in dies -asque argenti singulas nummis. 468 denumerantur (*cf.* Ter. Ad. 915 dinumeret). 705 te ... tetigi triginta -is (Com. pall. inc. 45). Men. 206 perierunt (Poen. 1380 Ter. Ad. 742. *cf.* Haut. 475 perdere [*opp.* talentum]). Most. 297 vile est viginti -is (*cf.* Persa 668 carast). Poen. 1359 pro -a. Pseud. 302 ducentae fieri possunt praesentes -ae (Argvm. Plaut. Pseud. 1, 1 numerat). 877 quanti ... perdoces (*cf. l. 25*)? :: ... si credis, nummo, si non, ne -a quidem. 1068 -ae viginti sanae et salvae sunt tibi. *al.* Ter. Phorm. 662 ager oppositus pignori ob decem -as. 667. 897 dilapidat. Ad. 242 conradet. 370 dimidium -ae. Cic. leg. 2, 68 a quo *Platone* (*leg. 12, 9 p. 959^D*) ... funerum sumptus praefinitur ... a -is quinque usque ad -am. Plin. nat. 35, 99 pactus ... in singulos (*cf. l. 23*) mnas denas. *mensurae Atticae reductae cum libra Romana fere adaequatae* (*cf. Hultsch 250. 604*): Vvlg. Luc. 19, 13 sqq. *in parabola* decem -arum (*cf. parabolam talentorum Matth. 25, 14 sqq.*). *ad eandem parabolam pertinent* (*saepe interpretatione allegorica*): Tert. praescr. 26, 3 l. 8 unam mnam id est unum verbum. Ambr. in Luc. 8, 91. 92. *al.* Hier. hom. Orig. in Luc. 39 p. 230, 22 sqq. hom. Orig. in Is. 5, 3 p. 267, 22. *al.* Rvfin. Orig. in gen. 8, 10 p. 85, 27. *al.* Alc. Avit. hom. 29 p. 150, 29 Isid. alleg. 229. 231. *abusive de argenteo*: Ivvenc. 4, 639 argenti triginta -as posuere profani (*cf. Vulg. Matth. 27, 27* t. argenteos).

2 *auri* (*cf. Hultsch 236 sqq.*): Plavt. Mil. 1420 -am auri (*al. v. Lodge, Lex. Plaut. II 64*). Ivl. Val. 3, 46 p. 154, 25 singulis remuneratio erit -ae auri quinque (*Hist. Alex. M. I p. 126, 12 Kr.* χρυσοῦ μνᾶς ε').

B *de pondere*: *mensurae Atticae postea a Romanis receptae* (*cf. Hultsch 149*): Cato agr. 127 tris -as in amphoram infundito, ... addito ... feniculi radicem puram contusam -am. Plin. nat. 23, 60 mellis -as X (*cf.* Diosc. 2, 57 p. 201, 16. *al.*). Pap. Michigan (Tab. matrim.) TrAmPhAss. 59, 1938 p. 110 l. 13 (*ca. a. 100*) cadium alter(um) statmo (*i.* σταθμόν) mnae VIII quadr(ans). *mensurae Iudaeorum* (*cf. Hultsch 465 sqq. 604*): Vvlg. III reg. 10, 17 trecentae -ae auri unam peltam vestiebant. I Esdr. 2, 69 dederunt ... argenti -as quinque milia (II Esdr. 7, 71. 72). I Macc. 14, 24 clypeum aureum magnum pondo -arum mille (15, 18 [*Itala rec. B utrobique*: librarum mille quingentarum]). *mensurae incertae*: Pass. Petr. 16 terens ... masticae et aloes -as mille quingentas *eqs.*

synt. et stil.: *appositive* (*cf. Schmalz-Hofmann^5 630*): *l. 66.* -a *pro* una -a *e. g. l. 42. 49. 66.* *paronomasia*: *p. 992, 2.*

2. mina *v. s.* minae (*p. 992, 14*). **3. mina** *v. s.* maena (*p. 38, 64. 66*). **4. mina** *v. s.* 2. minus (*p. 1044, 65*).

minācia, -ae *f.* *a* minax. *pluraliter praeter p. 992, 2.* [*it.* minaccia, *francog.* menace, *prov.* menassa, *hisp.* amenaza, *port.* ameaça, *val.* amenința. *Rohlfs.*] [*e coni. p. 992, 5.*]

i. q. actio minandi, comminatio, minae (*paronomasia: p. 992, 2*): Plavt. Mil. 374 non possunt mihi -is (*P*, minis *A*) tuis hisce oculi exfodiri. Rud. 795 -as ego [istas] flocci non faciam tuas. Truc. 948 melius⟨t⟩ te minis certare mecum quam -is. Itala Hab. 3, 12 (Veron.) in -a (ἀπειλῇ, *Vulg.* fremitu, *Tert. adv. Marc. 4, 39 al.* comminatione) tua confringes terram. act. 4, 29 (cod. d) aspice super -as (ἀπειλάς, *Vulg.* minas) eorum. Arnob. ad Greg. 18 p. 420, 9 o te beatam, si istas -as (*Morin*, minucias *vel* munutias *codd.*) inimici respicias.

minācitās, -ātis *f.* *a* minax. *i. q. comminatio*: Gavdent. serm. 6, 15 G. frustratur eius (*sc. inimici*) -s, si *eqs.*

mināciter *v. s.* minax (*p. 997, 50*).

^{R}**minae**, -ārum *f.* [*cf. c.* mentum, mons *et c.* emineo, *q. v. J. B. H.*] *scrib. in optt. codd.* moen-: Greg. Tvr. Franc. 4, 13. 6, 16. 10, 25. *de numero*: Char. gramm. p. 36, 4 B. feminina semper pluralia ... -ae ἀπειλαί. Exc. Bob. gramm. I 549, 18 Prob. app. gramm. IV 195, 26 Gloss. II 234, 2. *sing. trad.*: Ps. Hier. in Marc. 9 p. 616^A. Gloss.^{L} IV Ps. Plac. M 20 -a (minia *codd.*) co⟨n⟩tumaciae vox. *de notione* (*cf. l. 15. p. 994, 5*): Gloss. ἀπειλαί (*cf. l. 13*). *gr. resp.* ἀπειλή, *aliter l. 59. p. 993, 12. 994, 10. al.* *inde ab* Ennio (*l. 18. p. 995, 27*), Plavto, Ter., Cic. [*sard.* mina. *Rohlfs.*] [*locis mancis*: Enn. scaen. 192 Fann. or. frg. Cic. de orat. 3, 183. *v. l. falsa vel dub.*: Plavt. Mil. 374 (*v. p. 991, 84*). Prop. 3, 10, 6 ponat ... unda minax (-as *Itali, edd. vett.*). Sen. Herc. O. 169 (*pro* manus. *sim.* 1182). 1381 (*v. p. 995, 74*). Ps. Qvint. decl. 4, 17 p. 83, 18. *e coni. dub.*: Amm. 28, 1, 48. 31, 12, 14.]

I *i. q.* ***actio minandi, denuntiatio mali*** *verbis, gestibus, factis* (*auguriis vel ominibus e. g. p. 993, 3. 22. 70*): **A** ***usu sollemni***: 1 *animantium*: *a hominum*: *α loci selecti*: Plavt. Capt. 802 quid ... incipissit facere cum tantis -is? Curc. 580 tuas magnas -as non pluris facio quam *eqs.* (*sim.*: Cic. Verr. II 2, 156 -as atque ... pericula ... levia duxerint [Arnob. nat. 2, 76 p. 110, 16 parvi d.]. leg. agr. 2, 40 -as non quanti volet aestimabit? *cf. et p. 994, 84*). Cic. Quinct. 47 *coniung.* vis (*cf. l. 40. 83. p. 993, 32. 40 et* Val. Fl. 5, 359. *al.*). S. Rosc. 31 -ae terrores periculaque (*cf. Landgraf, Komm.^{2} p. 78*). Verr. II 1, 3 certet ... testium constantia cum illius patronorum -is atque potentia. 3, 67 (*loco varie temptato*). 4, 66 *opp.* precibus (*al.* Bell. Afr. 91, 3 Ov. am. 1, 6, 61 Liv. 1, 58, 3. *al.*). Font. 33 vagantur ... cum quibusdam -is (har. resp. 2 Liv. 44, 32, 5. *cf.* 1, 44, 1 legis ... latae c. ... -is [35, 51, 6 Svet. Iul. 70]. *sim.*: Calp. decl. 45 sub -is belli ... postulavit [Cod. Theod. 8, 5, 47 pr.]). Cluent. 191 *opp.* promissis (*al.* Liv. 31, 46, 11 Sen. nat. 2, 33. *al.*). Rab. Post. 29 regum ... sunt ... illae -ae. de orat. 1, 247 virtutem hominibus ... instituendo et persuadendo non -is et vi ac metu tradi (*cf. p. 993, 32 et* Liv. 30, 12, 8). Tusc. 5, 87 *opp.* blandimentis. Verg. Aen. 4, 44 quid bella Tyro surgentia dicam germanique -as? (*i. comminationes, apparatus belli; cf.* Hor. carm. 4, 8, 16 [*in parte interpolata*] Hannibalis. Prop. 2, 1, 24 Cimbrorum. Liv. 9, 41, 11 Tac. Germ. 37, 4. *al.* Amm. 16, 11, 1 Germanicis). 10, 450 tolle -as *pugnam initurus* (*cf.* Sen. Ag. 446 Sil. 5, 275. 7, 125. Stat. Theb. 1, 410 in verba -asque. 10, 295. 12, 444. *al.*). Liv. 3, 46, 1 nec ultra -as ... processum est (Tac. hist. 1, 55, 1. *cf.* ann. 11, 35, 2 ad -as erumpentem [13, 14, 2. 13, 48]). 4, 12, 5 ludibrio ... erant -ae tribuni. Val. Max. 3, 8, 6 torvo vultu -as profundens (*cf.* Sen. Herc. f. 329 gerens. Sil. 2, 208 ore ferens [Stat. Theb. 1, 188]). Sen. Oed. 618 lacer ... Pentheus tenet ... etiam nunc -as (*cf.* Val. Fl. 2, 21 servat. Sil. 5, 673 Flor. epit. 1, 18, 17 Paneg. 4, 31, 4). Phoen. 323 non sunt -ae, iam propius accessit malum. Sil. 13, 166 mentitur ... -as (*i. impetum. sim.* Tac. ann. 14, 36, 1 inanes. 15, 11, 1. *cf. etiam p. 1030, 42*). Stat. Theb. 9, 136 undique crebrae ... ante ora -ae. Itala prov. 19, 12 (Lucif. Athan. 1, 27) regis -ae (*Vulg.* ira) similes sunt gemitibus leonis. 20, 2 (*ibid.*) nihil interest inter -as (*Vulg.* terror) regis et iram leonis. *technice in rhet.*: Qvint. inst. 9, 2, 103 *in schematibus posuerunt* -as id est κατάπληξιν (*cf. Iul. Ruf. rhet. 17 p. 43, 13*). Sidon. epist. 7, 9, 1 oratoriae -ae. *adversus superos* (*cf. p. 996, 8. 1028, 42*): Sen. Med. 791 Trivia ... Thessalicis vexata -is. Lvcan. 6, 496 an tacitis valuere -is *magi*? Cypr. ad Donat. 5 p. 7, 17 Avg. civ. 10, 11 p. 420, 12 D. (*ibid. l. 14* comminationibus). *adversus bestias* (*cf. p. 993, 1. 60*): Ov. Pont. 1, 8, 56 adiciam ... -as. Stat. Theb. 6, 319 urge *equos* ... stimulisque -isque. *adversus res* (*cf. l. 80. p. 993, 27. 994, 68. 69*): Mart. 6, 76, 4 non timet hostilis iam lapis iste -as.

β colores speciales: (i) *de animo concitato i. q. impetus animi, indignatio, increpatio sim.*: Prop. 1, 7, 12 me ... iniustas saepe tulisse -as. 1, 10, 26 iustas ponere ... -as. 1, 19, 24 flectitur assiduis certa puella -is. 2, 25, 18 sustinet ... -as. Ov. am. 1, 7, 46 rigidas intonuisse -as. epist. 9, 74 dominae pertimuisse -as. Val. Max. 9, 3, 8 spiritum cruore ac -is mixtum evomuit. Sen. Thy. 338 fratrum composuit -as. Val. Fl. 8, 2 *Medeam* omnes ... furiaeque -aeque patris habent. Sil. 10, 623 his dictis sedere -ae. Stat. Theb. 9, 705 asperat ora -is. silv. 2, 2, 148 non frontem vertere -ae (*cf. Vollmer ad l.*). *al.* (ii) *metonymice i. q. iniuria, vis, periculum* (*cf.* Serv. auct. Aen. 4, 44 -as [*v. supra l. 41*] pro ipsis periculis posuit, ut ex praecedentibus sequentia accipiamus): Hor. carm. 4, 3, 8 quod regum tumidas contuderit -as. Prop. 3, 11, 42 Tiberim cogere ferre -as. 3, 11, 58 Vrbs femineas timuit ... -as. Ov. epist. 12, 208 ingentis parturit ira -as. Sen. Herc. O. 1462 cur -is nostris caret ipsum cadaver? pabulum accipiant ferae. Val. Fl. 5, 359 non tibi ab hoste -ae nec vis ... propinquat. 8, 413 nec subitis turbata -is. Sil. 14, 339 -as ... arcebat. Clavd. rapt. Pros. 1, 48 Parcae [*R.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vetuere -as. AVIAN. fab. 20, 9 tolle -as (*i. periculum pisci imminens*). *al.* *cf. etiam l. 4. 25. 28 et iunct. s.* fugere, prohibere, timere *sim.*

b *numinum (fere prodigiis intentae)*: VERG. Aen. 3, 265 di prohibete -as *Celaenus*. 8, 60 iramque -asque *Iunonis* supplicibus supera votis. Ov. met. 2, 397 precibus ... -as ... addit *Iuppiter*. 3, 368 trist. 1, 2, 60 LIV. 8, 10, 7. SEN. Oed. 411 Erebi. Phaedr. 952 regis inferni. nat. 2, 33 ut remittant -as. VAL. FL. 1, 27 divum (*cf.* STAT. silv. 5, 3, 174 *Sibylla* -as d. ... canebat). 1, 216 *Neptuni*. 3, 511. STAT. Theb. 8, 93 -as ... remulce. APVL. met. 9, 34, 4 numinum caelestium leniendis -is. IVST. 26, 2, 2 deorum -as expiari. *al.* *dei christiani*: TERT. adv. Marc. 2, 13 p. 353, 1 creatoris. 3, 14 p. 400, 7. 4, 20 p. 481, 19 ad -as eius (*Christi*) eliditur mare. PSALT. Cas. 89, 11 qui cognovit ... -as (θυμόν, *Vulg.* iram) tuas? AVG. in psalm. 57, 16 arcus dei -ae dei. *al.* *diaboli*: CYPR. epist. 58, 9 p. 664, 17 mortal. 15 p. 306, 18. *al.* AVG. serm. 161, 10, 10 tartareis. *al.*

c *animalium*: VERG. georg. 3, 421 *colubrum* tollentem ... -as (*cf.* COLVM. 8, 2, 11. CALP. ecl. 5, 92 serpentum. PLIN. nat. 24, 163 STAT. Theb. 11, 313). HOR. epod. 6, 3 (*in imag.*) canis ..., quin huc inanīs ... vertis -as? Ov. met. 2, 857 nullae in fronte *tauri* -ae (*cf. p. 994, 15*). SEN. Herc. f. 802 *Cerberi*. Oed. 97 cum ... saevi leonis more conciperet -as *Sphinx*. 903 accipitris. Tro. 1095 fetus ... nondum potens saevire dente iam tamen tollit -as. VAL. FL. 3, 354 volucrum ... -ae (*i. auguria sinistra*). STAT. Theb. 11, 253. silv. 2, 5, 19 nec ... terga dedere -ae *leonis*. Ach. 1, 706 rabiemque -asque (*cf. p. 992, 68*) dissimulant *lupi*. PRVD. perist. 5, 420. AVIAN. fab. 42, 12 tecum viles, improbe *lupe*, tolle -as (*cf. l. 1*). *al.*

2 *rerum (fere hominibus periculosarum* [*bestiis l. 60, rebus e. g. l. 40. 48. 51*]): **a** *generatim (saepe de ipsis periculis)*: **α** *rerum humanarum*: CIC. Phil. 13, 4 verborum (HOR. ars 106 verba ... plena -arum. Ov. rem. 664 horrebant saevis omnia verba -is). leg. 2, 14 Plato (*leg. 4 p. 719E. 722B*) legis putavit esse persuadere (*cf. p. 992, 40*) aliquid, non omnia vi ac -is cogere (*cf.* PANEG. 2, 14, 4 legum -is). LIV. 6, 42, 10 civilium certaminum. SEN. benef. 6, 31, 5 belli (dial. 11, 9, 8 Africa resurgentis belli -is plena. LVCAN. 5, 108. 195 bellorum. TAC. hist. 4, 22, 1). SEN. Herc. O. 1456 irarum (dial. 3, 1, 4 concitum corpus magnasque irae -as agens [*cf. Thomas, Herm. 28, 1893, 278*]). *armorum*: SEN. Herc. f. 902 ciet aegis feroces ore saxifico -as. Thy. 573 ferri. SIL. 12, 265 hasta ... -as ... peregit.

β *rerum naturalium*: (i) *undarum sim.*: LVCR. 5, 1003 mare ... -as ponebat inanis (VERG. Aen. 10, 694 rupes ... vim cunctam atque -as perfert caelique marisque [*cf.* STAT. Theb. 9, 93]. QVINT. decl. 259 p. 57, 13 turbati m.). VERG. Aen. 6, 113 omnis pelagique -as caelique ferebat (LVCAN. 5, 578 SIL. 12, 157 CLAVD. 15, 370). SEN. Thy. 291 gurgitis. Herc. O. 49 oceani. 506 fluminis. LVCAN. 5, 454 undarum. SIL. 17, 285 satis ad maiora -arum *Neptuni*. STAT. Theb. 9, 471 nec ullis frangitur ille -is *amnis*. CLAVD. DON. Aen. 7, 300 p. 49, 10 ponti (BOETH. cons. 1 carm. 4, 5 rabies -aeque p.). AVIAN. fab. 16, 10 harundinem ... ferre -as *fluvii*. ENNOD. opusc. 4, 18 p. 387, 14 Ionii marmoris. (ii) *caeli, tempestatum, regionum*: LVCR. 5, 1193 per caelum volvi *videntur* ... rapidi fremitus et murmura magna -arum (*i. murmura minantia tonitruum*). AETNA 279 subter caelestis migrasse -as (TAC. hist. 1, 18, 1. *cf.* SEN. nat. 2, 59, 11 caeli [6, 1, 6. *v. etiam l. 41. 43*]. *sim.* SCHOL. Stat. Theb. 7, 327 fulminis -as [*aliter l. 77*]). TIB. 2, 3, 46 hibernas ... adesse -as (Ov. fast. 4, 132. *cf.* trist. 1, 11, 42 *hieme* rigidas incutiente -as). PROP. 1, 17, 6 saevas increpat aura -as (*cf.* SEN. Phaedr. 936 Boreae [1130]. Tro. 200 ventus abiecit -as [*cf.* IVVENC. 3, 117]. Herc. O. 778 Aquilonis. epist. 14, 8 austri. LVCAN. 5, 608 euri). Ov. fast. 4, 700 adversus ... -as frigoris. Pont. 2, 7, 58 subii Pleiadum ... -as. SEN. Med. 410 quae ... tantis Aetna fervebit -is? Oed. 604 gelidi Strymonis fugiens -as ... ales. Herc. O. 1740 flammae. nat. 1, 6, 1 *arcus caeli* non easdem, undecumque adparuit, -as adfert. CVRT. 8, 4, 2 non sine -is crescentis mali. MAXIM. eleg. 1, 34 tolerantia rerum spernebat cunctas ... -as. *al.*

γ *casuum, fortunae*: CIC. Phil. 5, 19 periculi (FIRM. math. 6, 33, 4). LIV. 2, 12, 8 inter tantas fortunae -as (SEN. nat. 3 pr. 11. LVCAN. 9, 570 f. ... perdat ... -as. FIRM. math. 1, 7, 15). GRATT. 495 fatorum labes exire -asque. SEN. dial. 6, 20, 2 adversus -as casuum. STAT. silv. 2, 1, 183 leti. Ach. 1, 265 has sine ... -as nubemque exire malignam.

b *speciatim de signis minantibus ominum, prodigiorum sim.*: CIC. div. 2, 36 ubi ... illae -ae ... extorum? TIB. 2, 6, 50 aliquas extimuisse -as. LIV. 2, 42, 10 prodigia caelestia ... ostentantia -as. 6, 33, 5 vox horrenda edita templo cum tristibus -is. SEN. Oed. 246 carminis *Sphingis* tristes -ae. Phaedr. 408 ominum (*cf.* APVL. met. 3, 2, 5 -as portentorum ... expiant. CLAVD. 20, 3 prodigii [26, 62 CONSVLT. Zacch. 3, 8]). nat. 2, 38, 2 praedictas divinitus -as (*cf.* FLOR. epit. 2, 8, 3 caelestes -ae). 2, 47. 2, 49, 2 tolluntur priorum fulminum -ae (*aliter l. 53*). OCTAVIA 758 ut expientur noctis et somni -ae (*cf.* VAL. FL. 5, 341). ENNOD. carm. 2, 24, 1 di prohibete -as, quas partus nuntiat horrens.

3 *terrorum undecumque imminentium*: SEN. benef. 4, 4, 2 ingentes -as interventu suo solventia *numina*. dial. 7, 11, 1 quomodo resistet ... tot humanam vitam circumstrepentibus -is. epist. 71, 30. 98, 3. 102, 29. 104, 22. CYPR. Fort. 13 p. 347, 1 mundi. AVG. serm. 36, 10, 10 saeculi (CIL III 2663 [= INSCR. christ. Diehl 2769], 4).

B *pro persona*: HOR. carm. 3, 1, 37 Timor et -ae scandunt eodem, quo dominus. STAT. Theb. 7, 51 innumeris strepit aula *Martis* -is.

II *i. q.* **prominentia**, *pinnae murorum, cacumina montium (plerumque sensu metum incutiendi coniuncto) sim.* (GLOSS.L V Abba MI 5 altitudines, propugnaculum): VERG. Aen. 4, 88 pendent opera interrupta -aeque murorum ingentes (*cf. edd. et* SERV.: eminentiae murorum, quas pinnas dicunt. *aliter* auct.). AVIEN. ora 138 montium -ae caelo inseruntur. AMM. 20, 6, 2 per turres discurrebant et -as (PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 3, 7 p. 715cx. turribus ... -isque [nimisque *ed.*] validissimis [*gr. 3, 174 καρτερὰν ... ἔπαλξιν*]). 24, 2, 12 in qua *parte* excellebant -ae murorum (24, 2, 19 moenium. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 3, 8. 9 [*gr. 3, 187. 243 ἐπάλξεις*]). 24, 2, 19 celsarum turrium -as (29, 6, 11). PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 6, 6 propugnaculis -isque (*gr. 5, 168 τοῖς προμαχῶσι καὶ ταῖς τύρσεσιν*). *dub. hucne pertineat*: SOL. 45, 8 de fronte *Bucephali* quaedam corniculorum -ae protuberabant (*cf. p. 993, 19*).

structurae: **1** *c. gen. subi.*: PLAVT. Asin. 405 TER. Andr. 210 FANN. or. frg. Cic. de orat. 3, 183 CIC. Quinct. 47. *et passim.* *c. pron. poss.*: PLAVT. Curc. 579 Ov. trist. 1, 2, 60 LIV. 5, 9, 5. *al.* **2** *c. gen. inhaerentiae*: *v. p. 993, 36.* **3** *c. gen. obi.*: CIC. leg. agr. 2, 40 terrorem damnationis et -as. Phil. 3, 23 mortis (parad. 17 m. aut exilii. LIV. 1, 44, 1 vinculorum m. que. GREG. TVR. Franc. 10, 25 p. 518, 17). VERG. Aen. 8, 40 belli (LIV. 37, 60, 5 SEN. Phoen. 390. CALP. decl. 45 [*v. p. 992, 36*]). LIV. 2, 12, 12 insidiarum. TAC. ann. 13, 48 ignium (AVG. in psalm. 49, 7 p. 569ex. aeterni i.). 15, 56, 1 tormentorum. COD. Theod. 8, 5, 47 pr. capitalis exitii. **4** *seq. acc. c. inf.*: LIV. 6, 38, 8. 37, 43, 3. **5** *in quem -ae intendantur, indicatur dat.*: CIC. Att. 9, 10, 2 quae -ae municipiis. *praep.* in *c. acc.*: TAC. hist. 1, 82, 1 arma et -ae ... in senatum. CLAVD. 19, 4. *cf. et l. 62 sqq. 71.*

iuncturae *notabiliores*: **1** *c. adi.*: **a** *qualit.*: assiduae: PROP. 1, 19, 24. capitales: COD. Iust. 2, 19, 7. crebrae: LIV. 2, 35, 6 TAC. ann. 15, 38, 4. cruentae: VAL. CEM. hom. 18, 4. dirae: SEN. Herc. O. 1456. feroces: SEN. Herc. f. 902. frementes: SEN. Phaedr. 937. graves: SALL. Iug. 25, 11 LIV. 35, 51, 6. inanes: *v. vol. VII 824, 74.* incitatissimae: VAL. MAX. 3, 8 ext. 3. inefficaces: AMM. 27, 2, 3. ingentes: *v. vol. VII 1538, 51.* (in)iustae: *v. p. 992, 69 sq.* latentes: COD. Theod. 3, 11, 1. levissimae: SEN. epist. 71, 30. magnae: PLAVT. Curc. 579 CIC. Verr. I 30. *al.* rigidae: *v. p. 992, 71. 993, 54.* saevae: PROP. 1, 17, 6 Ov. rem. 664. secretae: TAC. ann. 11, 29, 1. severae: STAT. Theb. 9, 705. tacitae: LVCAN. 6, 496. terribiles: TERT. adv. Marc. 2, 13 p. 353, 1. tristes: LIV. 6, 33, 5 SEN. Oed. 246. 411 Phaedr. 408. truces: AVSON. 325, 93 p. 113 P. DAMAS. epigr. 40, 4. tumidae: HOR. carm. 4, 3, 8 SEN. Herc. O. 927 AMM. 15, 4, 9. turbulentae: QVINT. inst. 2, 20, 8. vanae: LIV. 4, 22, 6 PHAEDR. 3, 6, 11 LVCAN. 2, 573 CLAVD. 19, 4. **b** *pro gen. subi.*: Arctoae: RVT. NAM. 2, 36. caelestes: *v. vol. III 70, 4. 71, 58.* femineae: PROP. 3, 11, 58. Germanicae: *p. 992, 44.* Herculeae: SEN. Herc. O. 166. hibernae: *v. p. 993, 54.* hostiles: MART. 6, 76, 4 TAC. ann. 13, 57, 2 AVIAN. fab. 31, 8. Stygiae: VAL. FL. 3, 446. tartareae: *v. p. 993, 15.* Thessalicae: *v. p. 992, 61.* tribuniciae: LIV. 2, 35, 2.

2 *c. verbis*: **a** *nom.*: *intr.*: imminent: SEN. Phaedr. 952. impendent: CIC. S. Rosc. 31 undique. intonant (*cf. l. 66*): SIL. 5, 275. tument: LVCAN. 2, 573. cadunt (irritae): *v. vol. III 26, 80 sqq.* cessant: LVCAN. 5, 608. languescunt: STAT. Theb. 12, 727. sedent: SIL. 10, 623. *transit.*: confundunt: QVINT. decl. 272 p. 115, 29. depellunt: CIC. p. red. in sen. 7. per-: LIV. 2, 61, 5. labefaciunt: CIC. Sest. 101. movent: QVINT. decl. 253 p. 37, 26 BOETH. cons. 1 carm. 4, 5. tangunt: CIC. Att. 2, 19, 1. terrent: CYPR. epist. 10, 1 p. 490, 17. territant: FLOR. epit. 2, 8, 3.

b *dat.*: cedere: CIC. Sest. 53. 63 SEN. Phaedr. 891. *al.* obsistere: LVCR. 1, 109. re-: VAL. MAX. 5, 4, 5 SEN. dial. 7, 11, 2 CYPR. epist. 58, 9 p. 664, 17. parcere: SEN. Med. 174. temperare: TAC. hist. 1, 69 verbis ac -is.

c *acc.*: exercere: PHAEDR. 3, 6, 11. TAC. ann. 6, 1, 2 adversus abnuentes. facere: PAVL. dig. 35, 3, 4 pr. ei. SORT. Sangall. 5, 10 GLOSS.L III Abol. IN 9. iacere: LIV. 2, 12, 12 sibi. iactare: *v. vol. VII 58, 11.* intericere: TAC. ann. 1, 23, 5 adversus aspernantis. inferre: CLAVD. 3, 306 sceptris. intonare (*cf. l. 50*): Ov. am. 1, 7, 46. profundere: *v. p. 992, 49.* ef-: LVCAN. 5, 261. tendere: FILASTR. 118, 2 ei. CLAVD. DON. Aen. 10, 195 p. 318, 22 undis. 10, 810 p. 392, 3. in-: TAC. ann. 3, 36, 3 sibi. AVG. civ. 10, 11 p. 420, 14 D. soli. GREG. TVR. Franc. 4, 13 p. 144, 17. os-: PASS. Petr. Paul. long. 41 nobis. por-: TERT. adv. Marc. 4, 25 p. 502, 3. intentare: TAC. hist. 1, 69 in ora legatorum. TERT. ieiun. 7 p. 282, 8 Israeli. AMM. 15, 4, 9. *al.* ferre: VERG. Aen. 6, 113 PROP. 1, 7, 12. 3, 11, 42 SEN. Tro. 253 Herc. O. 49 STAT. Ach. 1, 149 QVINT. decl. 259 p. 59, 9 TAC. ann. 15, 56, 1. *al.* per-: CIC. har. resp. 49 VERG. Aen. 10, 694. *al.* pati: SEN. Herc. O. 778 ITALA num. 23, 19 (Cypr. testim. 2, 20 [ἀπειληθῆναι. *Vulg. aliter*]). sustinere: PROP. 2, 25, 18. fugere: CIC. S. Rosc. 27 SEN. Oed. 604. 903. ef-: LVCAN. 5, 195. evitare: CLAVD. 5, 147. formidare: CLAVD. DON. Aen. 7, 300 p. 49, 10 BOETH. cons. 2, 1, 5 W. horrere: *v. vol. VI 2980, 26.* pavere: VAL. FL. 1, 27. timere: TER. Andr. 210 PROP. 3, 11, 58 Ov. fast. 4, 132 LIV. 37, 60, 5 SEN. epist. 92, 35 LVCAN. 8, 838. 9, 1086 MART. 6, 76, 4. *al.* extimescere: TIB. 2, 6, 50 RVT. LVP. 1, 15. per-: CIC. Manil. 69 Ov. epist. 9, 74 CYPR. epist. 59, 2 p. 676, 16 COD. Iust. 2, 19, 7. vereri: STAT. silv. 2, 1, 183. contemnere: *v. vol. IV 639, 14.* [R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

calcare: Cypr. epist. 55, 9 p. 630, 24 Damas. epigr. 40, 4. eludere: Cic. Verr. I 30 Flor. epit. 3, 1, 10. neglegere: Cic. Quinct. 92 p. red. in sen. 38. ridere: Stat. Theb. 6, 825. in-: Val. Fl. 5, 650. spernere: Lvcan. 5, 578 Homer. 823 Tac. hist. 4, 62, 4 ann. 14, 36, 1 Ivst. 18, 7, 4 Maxim. eleg. 1, 34. arcere: Sil. 14, 339. avertere: Sen. Phoen. 290 nat. 2, 47. compescere: *v. vol. III 2062, 46.* contundere: Hor. carm. 4, 3, 8. discutere: Sen. Oed. 411. flectere: Sen. Tro. 720 Val. Fl. 1, 216 Clavd. rapt. Pros. 2, 345. frangere: Sen. Herc. O. 503 Clavd. carm. min. 31, 28. praevenire: Val. Fl. 1, 768. prohibere: Verg. Aen. 3, 265 Val. Fl. 5, 256. *al.* sistere (*aliter l. 15*): Sen. benef. 6, 31, 5. tollere: *v. p. 993, 77.* ponere (*aliter* Sen. Med. 391 ubi): Lvcr. 5, 1003 (*p. 993, 40*). Prop. 1, 10, 26. 3, 10, 6*?* (*v. p. 992, 20*). Sen. Herc. O. 307 Stat. Theb. 1, 469. de-: Sen. Herc. O. 927. remittere: Sen. nat. 2, 33 Vvlg. Eph. 6, 9. remulcere: Stat. Theb. 8, 93. sedare: Stat. Theb. 12, 444. sistere: Ov. trist. 1, 2, 60 (*aliter l. 10*). tollere: *v. p. 992, 45. 993, 1. 25* (*aliter l. 11 et p. 993, 16. 22*).

d *abl.*: increpare: Liv. 22, 28, 9 -is (*codd. recc.*, animis et nimis *P*). insequi: Cic. Cluent. 24. instare: Ov. fast. 2, 805. adducere: Cic. dom. 139 Vir. ill. 73, 4. 80, 1. cogere: Cic. dom. 5 leg. 2, 14 Ps. Apvl. Ascl. 28 Cypr. ad Donat. 5 p. 7, 17. compellere: *v. vol. III 2031, 55.* im-: Stat. Theb. 5, 230. per-: Liv. 32, 32, 4. flectere: Prop. 1, 19, 24 Sen. Ag. 178 Amm. 24, 2, 9. frangere: Stat. Theb. 9, 471 Cypr. epist. 67, 8 p. 742, 4. movere: Bell. Afr. 91, 3 Verg. Aen. 8, 371 Ov. am. 1, 6, 61 fast. 2, 806 Liv. 34, 11, 7. *al.* com-: Cic. Font. 34. 36 Cypr. epist. 59, 2 p. 667, 6. per-: Cic. Verr. II 4, 66. *cf.* immotus -is: Stat. Theb. 9, 93. temptare: Tac. hist. 1, 75, 1 Amm. 20, 11, 2 Cod. Theod. 3, 11, 1. terrere: Enn. ann. 256 Cic. dom. 55 parad. 17 Verg. Aen. 8, 40 Sen. benef. 3, 19, 3 Qvint. decl. 271 p. 113, 9 Tac. hist. 4, 84, 1 Svet. Nero 34, 2. *al.* con-: Svet. Aug. 27, 3. de-: Liv. 24, 32, 5. ex-: Sen. epist. 71, 30 Tac. ann. 15, 11, 1. per-: Amm. 17, 5, 11. territare: Liv. 8, 28, 3. turbare: Val. Fl. 5, 341. 8, 413. per-: Sacr. Leon. p. 62, 29. vexare: Sen. Med. 791. uti: Cic. Mur. 43. *cf.* Cic. Cluent. 191 sollicitationes ... -is. expletus: Plavt. Asin. 405. refertus: Val. Max. 9, 2 pr. *sim.*: plenus -is: Sen. dial. 11, 9, 8 (*p. 993, 34*). Stat. Theb. 2, 425 Epist. Alex. l. 212 H. *cf.* plenus -arum: Hor. ars 106 (*p. 993, 30*). Liv. 6, 38, 5. 8, 30, 12 Svet. vita Lucani p. 51.

3 *c. praep.*: adversus: Ov. fast. 4, 700 Sen. dial. 6, 20, 2 nat. 2, 59, 11. 6, 1, 6 epist. 104, 22 Tac. hist. 4, 22, 1. *al.* contra: Qvint. inst. 2, 20, 8 Cypr. zel. 3 p. 420, 16 Arnob. nat. 2, 5 p. 51, 2. inter: Liv. 2, 12, 8 Sen. Phaedr. 452 Qvint. decl. 259 p. 57, 12 Tac. ann. 16, 27, 1. *al.*

deriv.: minax. 1. minor. *?* minula. *cf.* mineo.

minans, minanter *v. s.* 1. minor (*p. 1031, 5. 29*).

[Plavt. Rud. 1314 nummi octingenti aurei in marsuppio infuerunt, praeterea centum **minaria** (*Leo, Linds.*, mna *codd.*, denaria *Non.*, mnadaria *Marx, alii alia coni.*) ... in pasceolo sorsus.**]**

minātio, -ōnis *f.* *a* minari. [*prov.* menazon (*i. alvi fluxio*). *Rohlfs.*] *i. q. comminatio, minae* (Gloss. ἀπειλή): Cic. de orat. 2, 288 colliguntur a Graecis alia nonnulla *ridiculorum genera*, exsecrationes, ⌊admirationes, -es⌋ (⌊⌋ *om. M*). Tiro Gell. 6, 3, 13 sensus *iudicum* ... non iniuriis atque imperiosis -bus confutare. *c. gen. obi.*: Symm. epist. 1, 7, 2 mihi honestae multitudinis nulla -o est (*antea*: quibus *edulibus* tu amicorum catervas minaris). *cf.* minitatio.

minātor, -ōris *m.* *a* minari, minare. [*prov.* menador. *Rohlfs.*]

1 *i. qui minatur*: Isid. orig. 10, 177 (= Gloss. V 117, 1) -r et monitor; sed monitor dicitur cum praenuntiat bona, -r cum praenuntiat adversa. *cf.* minitator.

2 *i. qui minat, agitat*: Gloss. abactor fur -r (*cf.* Serv. georg. 1, 273 agitator -r [*add. R*] verberator). [Tert. nat. 2, 3, 11 p. 99, 10 nullo ... motatore eorum *elementorum* aut initiatore (*Gothofr., Borleffs*, iniatore *A*, incitatore *Oehl., Reiff.*, -e *Rig.*).]

[**minātōrius** *v. s.* minax (*p. 997, 23*).]

minātus, -ūs *m.* *a* minari. *i. q. minae*: CE 2189 (= Inscr. Afr. ed. Gsell 3149), 3 -us eximus lungos (*in tit. mutilo*).

***minax,** -ācis *adi.* [*a* minae. *J.B.H.*] Isid. orig. 10, 177 -x a facie oculorum, quando furiose ardescunt. *scanditur* mīn-: Cypr. Gall. num. 691. Not. Tir. 25, 16. *abl.* -i *testatur* Plin. Char. gramm. p. 162, 3 B. *comp.* -ior: Liv. 4, 52, 3. *superl.* -issimus: Svet. Cal. 51, 2 Amm. 19, 10, 1. 29, 5, 47 Avg. epist. 108, 14. *al.* -x maxime: Itin. Alex. 14. Gloss. ἀπειλητικός. minas tendens. iracundus, fervidus. *vox magis poetica leg. inde ab* Ennio (*p. 1025, 63*), Plavto*?* (*p. 997, 55*), Cic., Catvll., Lvcr., Verg., Hor., Ov., Liv. [*fals. vel dub.*: Verg. georg. 3, 77 (*p. 1031, 19*). Prop. 3, 10, 6 (*p. 992, 20*). Lvcan. 2, 26 (*p. 929, 21*). *e coni. dub.*: Sen. Herc. O. 1381 -x (*vel* silens) *pro* minas *coni. Leo.*]

A *i. q.* **minitans,** *nociturus, qui minas intendit, terrorem adnuntiat vel parat* (*latiore sensu i. q. saevus, severus*): **1** *pertinet ad animantes*: **a** *de ipsis anim.*: α *de hominibus* (*deis e. g. l. 84. p. 996, 6. 18. minantur prodigiis: p. 996, 9*): ① *abs.*: Cic. Font. 36 Indutiomaro isti -i atque adroganti. Verg. Aen. 10, 816 levia arma -is *Lausi* (Serv. auct.: num audacis et fortis? Clavd. Don. p. 392, 27 ad terrorem compositi). Hor. epod. 16, 4 -is ... Porsenae manus. carm. 2, 12, 12 regum. Sen. Herc. O. 1016 -x unde iste coetus? Petron. 124 v. 256 Bellona. Ivv. 10, 52 Fortunae ... -i. Amm. 15, 7, 3 multitudinem (*coniung.* adrogantem, saevientem). *al.* Prvd. cath. 7, 103 -em iudicem servare malle quam ferire. *al.* *de re pro homine*: Plin. paneg. 56, 7 imminere -bus ripis (*aliter p. 997, 6*) tutum. *sensu ancipiti*: Clavd. 21, 220 Rhenum ... -em cornibus (*cf. l. 29*) infractis ... mitescere cogis. *praedicative*: Catvll. 63, 84 ait haec -x Cybebe. Sen. Ag. 529 Pallas quidquid ... hasta -x ... potest. Herc. f. 12 ferro -x ... terret Orion deos. Med. 187 ferox -xque. Oed. 561 *in magica incantatione* (*cf. p. 992, 61*). Phaedr. 1064. Lvcan. 1, 231. 524 superi ... -es prodigiis terras implerunt. 6, 285 Torquato ruit inde -x. 6, 793 Stat. Theb. 8, 423. silv. 2, 2, 115 -x ... stringit iambon (*cf.* Mart. 9, 27, 8). Qvint. decl. 299 p. 181, 21 patris umbra ... modo -x atque effera repente summissa ... appellat (Paneg. 2, 42, 1 irata ac -x). Ps. Qvint. decl. 15, 1 p. 277, 6 terribilis et -x est pauper (Tac. ann. 16, 29, 1 ut erat torvus ac -x. Firm. math. 8, 10, 1 iracundi, terribiles, -es. Evtr. 8, 20. Avg. serm. 279, 4 *syn.* minatur. *cf.* Tac. ann. 12, 64, 3 truci ... ac -i Agrippina. Svet. Cal. 51, 2 adversus barbaros ... -issimus). Amm. 27, 6, 14 -x ... et nimius. 29, 2, 10 fremebundus et -x. Prvd. c. Symm. 2, 183 deus. *al.* *pro subst.*: Hor. carm. 2, 7, 11 -es turpe solum tetigere mento. Lvcan. 4, 280 sic deflagrare -es. ② *add. abl.*: Priap. 30, 1 falce -x ..., Priape. Sen. Med. 751 *Hecate* fronte non una -x (Tro. 467 torva. Drac. Romul. 6, 58 ore micans ac fronte -x *Amor*. Orest. 713). Lvcan. 1, 267 -x iactatis curia Gracchis (*cf. Housm. ad l.*). 7, 515 arcu (Anth. 626, 5). Stat. silv. 5, 2, 116 vultu dextraque -em (Qvint. inst. 11, 3, 72 *opp.* supplices, blandi). Mart. 5, 24, 12 aequoreo -x tridente. Tac. dial. 5, 7 qua *eloquentia* accinctus et -x. Anth. 415, 28 infesto pollice. Itin. Alex. 28 motu. Prvd. perist. 2, 184 oculis. *al.*

β *de animalibus*: Ov. am. 3, 13, 15 vituli nondum metuenda fronte -es. *?*met. 11, 37 *v. l. 38.* Sen. Herc. f. 794 serpens (*cf.* Stat. Theb. 4, 98). 947 *leo*. Herc. O. 1390 taurus (Avien. Arat. 1003 Amm. 28, 4, 10). Colvm. 7, 3, 7 dente -em *ovem*. Lvcan. 9, 835 *scorpio* -x nodis. Stat. Theb. 2, 29 *Cerberus* nigra tumebat colla -x. Nemes. cyn. 55 felem. Avien. Arat. 752 *Canis* -x pavidum super *Leporem* editur. orb. terr. 135. Drac. Romul. 7, 151 delphine.

b *de part. corp.*: Catvll. 115, 8 mentula magna -x. Hor. carm. 3, 4, 54 -i Porphyrion statu. Ov. hal. 45 nec ... animos ponit captiva *muraena* -is (6, 688 saevitiam ... iramque a. que -es. Liv. 2, 40, 6 *coniung.* infesto. Tac. hist. 1, 45, 1 Ivst. 1, 5, 5). met. 11, 37 cornu ... -i (*Mς, Magnus,* -es *N, Jahn*) ... boves. Epiced. Drusi 277 *coniung.* superbus. Sen. contr. 2, 5, 4 oculos (Lvcan. 7, 291 *coniung.* facies-que truces. Sil. 3, 76 Tac. hist. 4, 43, 2 Apvl. met. 10, 31, 6. *al.* [*cf. p. 995, 65*]). Germ. 175 ore (Drac. Orest. 415). Val. Max. 1, 8, 7 vultu (Sen. dial. 3, 1, 3 *coniung.* audax. Octavia 723 Lvcan. 2, 509. 5, 213 [*opp.* pavido]. *al.* Calp. ecl. 4, 1 [*'ernst, bedeutend' Adelung coll. Hor. sat. 2, 3, 9 (p. 1030, 55); sed vide ne sit vultus fronte contracta meditantis vel adeuntes arcentis*]. Val. Fl. 5, 519 Frontin. strat. 1, 9, 4 Tac. Germ. 30, 2. *al.*). Sen. Oed. 920 fronte *leonis*. 958 genae (Prvd. perist. 10, 706). Petron. 124 v. 263 dextra (Rvfin. hist. 3, 7, 9). Plin. nat. 8, 57 hiatu (*cf.* Sil. 2, 195 rictu). Tac. hist. 4, 84, 1 facies (Prvd. ham. 398 habitu). Clavd. carm. min. 9, 18 silva -x (*de stimulis hystricis*).

2 *de rebus*: **a** *generatim*: α *de dictis, scriptis*: Cic. Att. 9, 11, 3 sermones (Amm. 21, 12, 4 [*opp.* blandorum]. 24, 1, 8 s. cum leni tum aspero et -i. Val. Cem. hom. 18, 4). epist. 16, 11, 2 -is ... et acerbas litteras (Brvt. et Cass. Cic. epist. 11, 3, 1 contumeliosas, -es. Don. vita Verg. l. 105 Br. [*opp.* supplicibus]. Amm. 31, 15, 5. *cf.* Svet. Claud. 35, 2 -i et contumaci epistula). Hor. epist. 2, 1, 150 iocus (*coniung.* saevus). carm. 4, 9, 8 Alcaei -es ... Camenae (*sc.* στασιωτικά). Ov. trist. 2, 135 edictum ... immite -xque (Firm. err. 6, 7 p. 17, 24. *cf.* Ps. Avr. Vict. epit. 39, 7 rescriptis. Amm. 30, 9, 5 interdictis. Prvd. perist. 10, 203 *legis*). Sil. 11, 208 iussa. Qvint. inst. 11, 1, 3 si genus ... dicendi ... laetum tristibus *causis*, lene asperis, -x supplicibus ... adhibeamus. Lact. inst. 4, 11, 1 verbis. Firm. math. 7, 23, 13 accusatione. *al.*

β *de factis, affectibus*: Liv. 1, 14, 7 tumultuoso et -i genere pugnae (*cf.* Tac. hist. 4, 6, 2 certamen. Apvl. met. 4, 16, 4 impetu. Ivst. 28, 3, 11 seditione. Amm. 31, 12, 12 pulsu). Sen. Ag. 597 -es victoris iras (Val. Fl. 1, 722). Lvcan. 2, 453 terrore (Sil. 9, 412 Cypr. Gall. Ios. 39). Sil. 2, 272 oratorum ... adventu. 13, 374 obtutu (*cf.* Apvl. met. 8, 4, 4 aspectu [Mart. Cap. 5, 543]). Tac. hist. 3, 67, 2 -i silentio (*opp.* voces ... blandae). Tert. patient. 15 p. 23, 6 motus frequens capitis (*cf. p. 1028, 37. 59*) in diabolum et -x risus. Firm. math. 6, 10, 5 turbas. Amm. 17, 13, 28 repugnandi -es anhelitus. Prvd. perist. 5, 290 poenae. Clavd. 3, 98 sensus. 5, 248 invidiae. *al.*

γ *de armis, instrumentis*: Enn. ann. 621 (*v. p. 1025, 63*) machina (Amm. 20, 11, 11. *cf.* Petron. 89 v. 6 equum *Troianum*). Lvcr. 1, 881 fruges ... -i robore cum [in] saxi franguntur. Hor. carm. 3, 26, 8 vectes et arcus oppositis foribus -es. Sen. Phaedr. 318 spolium leonis. Mart. epigr. 36, 3 fuscina dente -x. Tac. hist. 2, 14, 2 classis ... pugnae parata et -i fronte. Opt. Porf. 9, 8 pila. Firm. math. 1, 7, 3 -em mucronis aciem (*cf.* Sidon. epist. 2, 13, 7 mucro ... ita pondere -x ut acumine). 6, 30, 11 gladius (*al.* Amm. 14, 2, 16 Prvd. cath. 5, 49). Amm. 27, 10, 12 tubarum (*cf. p. 997, 17*). Clavd. 1, 92 galeae. *al.*

δ *de rebus naturalibus*: *de undis*: Catvll. 4, 6 -is Adriatici. Hor. carm. 1, 12, 30 unda (Lvcan. 5, 566). Ov. epist. 18, 85 saevum

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

...-xque ... aequor. trist. 1, 11, 14 -x steropes sidere pontus (PRVD. psych. 651). STAT. Theb. 4, 838 Spercheus. silv. 4, 3, 76 *Volturnus* turbidus -xque. QVINT. decl. 388 p. 436, 23 exaestuantis fluctus -x facies (*cf. in imag.*: HIER. epist. 7, 3, 1 inter -es saeculi fluctus). RVFIN. hist. 8, 12, 4 fluvii. *per enallagen*: SIL. 3, 445 tumidi ... -es ... Rhodani ... ripas (*aliter p. 996, 3*). *de aliis rebus*: VERG. Aen. 8, 668 te, Catilina, -i (*i. 'periculoso' Fraenkel in plag.; aliter Conington-Nettl.*) pendentem scopulo. OV. trist. 1, 2, 24 nubibus *aer* ... -x (*cf.* VAL. FL. 3, 579 umbra. AMM. 20, 11, 25 nubes cum tenebris ... -bus). SEN. Herc. O. 325 faces (*cf.* nat. 7, 4, 3 splendores ... citra ictum -es). 478 ignis (1753. *cf.* STAT. Theb. 12, 434 globus *ignis*). 1626 *quercus ruitura*. COLVM. 10, 118 ferulae (*cf. 21* nec manibus mitis ferulas). SIL. 3, 634 prona -i praerupto. TAC. ann. 1, 28, 1 noctem -em et in scelus erupturam. PANEG. 2, 33, 4 -x Caucasus et rigens Taurus (*opp.* tepens Farus et mollis Canopus). 8, 14, 4 signa *tempestatis*. EPIST. Alex. l. 284 H. pendente -i nubilo. CYPR. GALL. exod. 309 grando.

ε de sonis (*tam animalium quam rerum*): LVCR. 1, 276 saevit ... -i murmure ventus (HOR. carm. 2, 1, 17 cornuum. AMM. 24, 4, 15. 24, 5, 9 CYPR. GALL. num. 691). HOR. carm. 1, 10, 10 puerum -i voce ... terret (OV. met. 2, 483 *ursae* v. iracunda -xque plenaque terroris. VAL. MAX. 6, 8, 6 TAC. ann. 14, 44, 1. AMM. 15, 12, 2 *coniung.* metuenda. *al.*). SEN. dial. 3, 20, 5 strepitus. SIL. 9, 284 sonos. 12, 140 sonitu (AMM. 17, 7, 14 [minatorio *BG*]). AMM. 29, 5, 38 fremitu. *al.*

ζ de casibus, fatis: LIV. 4, 52, 3 pestilentia coorta -ior tamen quam perniciosior (*cf.* PRVD. apoth. 1082 morbos. THEOD. PRISC. eup. faen. 22 *parotides*. log. 17 augmenta *febrium*). SEN. Ag. 309 rerum statum dubium ac -em. nat. 6, 32, 3 *mors* (DRAC. laud. dei 3, 436). FIRM. math. 4, 20, 5 -es periculorum impetus. 6, 15, 11 discriminum -es exitus. PHOC. carm. de Verg. 131 fata. INSCR. christ. Diehl 1770, 6 gravi mole ruina *montis* -x.

b *specialiter de ominibus, prodigiis*: CIC. div. 2, 85 somniis. VERG. georg. 1, 484 extis fibrae apparere -es (*cf.* LVCAN. 1, 621 venas). OV. met. 15, 573 quidquid ... portenditur ... seu laetum est ... sive -x, mihi sit. SEN. nat. 7, 17, 3 cruenti quidam *cometae*, -es. LVCAN. 1, 658 Scorpion. PLIN. nat. 2, 101 (*opp.* prosperi cursus praenuntiae). VAL. FL. 5, 259 auguriis monstrisque -bus. SIL. 7, 449 sonitu. FIRM. math. 1, 4, 7 *Martis* coruscatione. 2, 22, 6 radiatio (*opp.* felix. *al.*). 4, 19, 39 radiis. *al.* AMM. 23, 5, 14. 25, 2, 4 aperte -x ... sidus. CLAVD. 18, 4 nimbo ... -em sanguineo rubuisse Iovem. rapt. Pros. 1, 235.

B *i. q.* **eminens**, *in altum erectus* (*ubique coniungitur sensus horrendi, angorem vel timorem iniciendi*): ? VERG. Aen. 8, 668 (*v. supra l. 7*). RVFIN. hist. mon. 13 montem ... imminentem, elatione -is saxi ... terribilem. CYPR. GALL. exod. 23 portas ... -es conisi caelo iungant. 1275 rupem. iud. 383 turres. GILD. Brit. 3 chron. III p. 28, 15 culmina -i proceritate porrecta.

structurae: *c. dat.*: *p. 996, 9. 77.* *c.* adversus: *p. 996, 17.* *c. abl.*: *l. 8. p. 996, 20. 29. 78. al.*

fig. paromoeon: ENN. (*p. 1025, 62*). CATVLL. (*p. 996, 35*). PLIN. (*p. 996, 3*). DRAC. (*p. 996, 22*).

adv. ᵐ**mināciter**. *comp.* -ius: CIC. Phil. 5, 21 AMM. 20, 11, 21. *pro sup.* valde -r: AVG. civ. 19, 23 p. 398, 6 D. [*loco corrupto*: AMM. 16, 8, 7. *var. l.*: AVG. quaest. hept. 1, 39 (*v. p. 1031, 30*).]

i. q. minanter, minis adhibitis (*cf.* GLOSS. *p. 1024, 12*): **1** *pertinet ad dicta vel facta hominum* (*bestiarum*: *l. 67*): PLAVT. Stich. 79 (*interpol.?*) potius temptem saeviter an -r. CIC. Phil. 5, 21 dixisse eum -ius quam facturum fuisse (LIV. 39, 26, 9. QVINT. inst. 1, 5, 9 *coniung.* insolenter, crudeliter. AVG. civ. 19, 23 p. 398, 6. 31 D. *al.* SEDVL. op. pasch. 4, 8 p. 260, 15). de orat. 1, 90 adversario -r terrere (AVSON. 435, 4 p. 387 P. fratre conterrito). BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 3, 3 agis (TAC. ann. 13, 21, 1). LIV. 2, 6, 4 fremunt (AMM. 27, 10, 7 infrendebat). 2, 10, 8 circumferens ... oculos (AMM. 31, 13, 4). 2, 23, 11 postulare multo -r magis quam suppliciter (*cf.* PLIN. nat. 35, 121 expostulavit. SVET. Tit. 5, 2 suppliciter nec non et -r efflagitantes). 3, 39, 1 prohibentibus. SEN. clem. 1, 14, 1 obiurgare (*opp.* blande). TAC. hist. 1, 33, 2 invasit. PLIN. epist. 7, 19, 5 quaerente. GAVDENT. serm. 18, 32 G. laudat (*coniung.* prudenter). AMM. 18, 2, 8 monuerunt. 18, 4, 5 interdixerat. 22, 8, 14 volitantes -r Harpyias. *al.* POMER. 1, 21, 1. NICET. symb. 14 responde. *al.* *laxiore nexu sententiae*: TAC. hist. 1, 66, 3 itinerum spatia ... venditante duce, foedis pactionibus adversus ... magistratus civitatum, adeo -r, ut *eqs.*

2 *pertinet ad res*: PLIN. nat. 8, 201 torrente rapido -r subterfluente. *enallage quadam minae rerum personis adscribuntur*: AMM. 20, 11, 21 acies ... conis ... galearum -ius nutans.

deriv.: minacia. minacitas. *R.*

minctio, -ōnis *f.* *a* mingere. *i. q.* οὔρησις: VEG. mulom. 1, 50, 1 *v. p. 932, 81.* 1, 51 *v. p. 932, 77.* 2, 79, 9 noxia in cibo sumpta ... impediunt -em (2, 79, 10 aquam ... limo turbidam si bibat, meatus impedit -is). 2, 79, 19 ad celeritatem -is. *de* CHIRONE 235 *v. p. 932, 76.*

? **minctūra**, -ae *f.* *a* mingere. GLOSS. V 506, 60 luzo (*i.* lotium ?) -a (*Goetz*, miniatura *cod.*), urina.

minctus, -ūs *m.* *a* mingere. *i. q. minctio*, οὔρησις (*c. gen. obi.*: *l. 83*): PS. SORAN. quaest. med. 236 naturalis voluntas -us. CAEL. AVR. diaet. pass. 136 -u viridis urinae. 151 cum difficultate -us (155. 156 CASS. FEL. 45 p. 113, 11). *ibid.* post -um. 152 in fine aut initio -us. *ibid.* libidine. 153 impedimento. 156 facilius -um celebrant. CASS. FEL. 46 p. 116, 18 sanguinolentus. *cf.* mictus, -us. *Hofmann.*

mineo, -ēre. [*cf.* minae *et* e-, promineo. *J. B. H.*] *i. q. prominere*: LVCR. 6, 563 inclinata -ent (tument [*Munro*] *vel* minant *C*; minantur *Goebel*, meant *Lachm.*) in ea⟨n⟩dem prodita partem.

minerrimus *v. s.* parvus (minimus).

minerva, minerval, minervālicius *v. Onom.*

? **minervio**, -ōnis *m.* COMM. instr. 1, 12, 12 (*alii alia coni.*).

minervium, -ī *n. v. Onom. s. v.* Minerva.

mineus, -a, -um. *a* minium. [*e coni. falsa*: MART. 11, 99, 6 -ias (*Köstlin pro* nimias).]

i. q. coloris minii similis, rubicundus: APVL. met. 4, 2, 1 rosarum -us color (ISID. orig. 16, 8, 4 -io [*K*] *sardonychis* [16, 15, 27]). flor. 12 p. 43 cervicula eius *psittaci* circulo -o velut aurea torqui ... cingitur (*cf. p. 999, 42*). *v. Onom.* *R.*

mingo, mīnxī, mīnctum, -ere. [*utrum vetus formatio sit (conferenda c. lituan.* mężù, mį̃šti [mỹžti] *'meiere') an postea ad* mīxī (*v.* meio) *adiectae sint formae* mīnxī (*sec.* pīnxī: pictum), *deinde* mīnctum *et* mingo -ere, *ambigitur; v. Sommer, Handb.*[2.3] *500. J. B. H.*] *scrib.* mung- (?): *l. 33.* meng- (*cf. l. 55. p. 604, 83. 1034, 38*): ORIBAS. syn. 9, 26 La p. 329. *de formis* (*cf. etiam J. B. Hofmann, Glotta 29, 1942, 44 sqq.*): DIOM. gramm. I 369, 11 -o minxi (PRISC. gramm. II 495, 5). EVTYCH. gramm. V 476, 21 'meio', quod et '-o' dicitur. *de falsa doctrina* GRAMM., *qui vel perf.* minxi *ad* meio (PHOC. gramm. V 434, 13 meio minxi) *vel sup.* mictum *ad* mingo *referunt* (PRISC. gramm. II 472, 21. 488, 1. 495, 8), *v. s.* meio *p. 604, 32. 51.* minctum *non legitur nisi ap.* TITIVM (*l. 43*). mincturus: *l. 48.* *formae stirpis praes. traditae sunt (excepto titulo dubiae lect. l. 32) demum inde a* VOPISCO (*l. 61*), *unde Sommerum (v. supra l. 19) secutus dubites, rectene sint apud scriptores prioris aetatis formae huius verbi traditae.* GLOSS. II 390, 20 οὐρῶ meio, -o. III 603, 15 -it decurrit (decursio *l. v.*). V 311, 11 -ere meiare. [*dub. lect.*: INSCR. NSc. 1936 p. 305 n. 45 (*Pompeis*) Reno mungis in muro. *var. lect. det.* (*cf. p. 604, 46 sqq.*): HOR. ars 471 utrum mixerit (*y*, minx- *cett.*) in patrios cineres *eqs.* MART. 3, 78, 1. *item ad* meiere *pertinent*: CATVLL. 39, 18 quod quisque mixit (nuxit *trad.*, *cf. p. 604, 48*), hoc sibi solet mane dentem ... defricare. CHIRON 479 si blatteias mixerit. 758 si ... super herbam mixerit (*Hippiatr. gr. II p. 70, 14* ὅταν οὐρήσῃ ἐπὶ βοτάνης). 767 si mixerit, praegnans non est. 818 cum sanguinem mixerit. SCHOL. Germ. Bas. p. 63, 19 (*e Nigidio*) *deos ebrios* in corio tauri, qui tum eis immolatus ⟨sit⟩ eorum gratia, mexisse (*Kießling*, gratiam exisse *codd.*).]

A *i. q. meiere*, οὐρεῖν: **1** *absol.*: **a** *sine addit.*: TITIVS or. frg. Macr. Sat. 3, 16, 14 iudex testes poscit, ipsus it -tum. PALLAD. vet. med. 17, 2 priusquam ventrem purges vel -as. ITIN. Anton. Plac. rec. A 34 p. 181, 15 ante rugitum illius *leonis* omnes animales ... -erunt. AMM. 23, 6, 79 nec stando -ens (standum ingens *V*) nec ad requisita naturae secedens facile visitur Persa. VEG. mulom. 1, 33 naturam -turo similis demittet ad terram. 1, 46, 1 (*v. p. 932, 80*). 2, 79, 1. 2. 16. 21 (*v. p. 604, 70 sqq.*). **b** *c. addit.* (*cf. p. 604, 81, ubi addas* HOR. ars 471 [*l. 34*]): *in c. acc.* (*cf. l. 71*): SCHOL. Stat. Theb. 7, 256 -erunt ... numina in bovis corium. *in c. abl.* (*cf. l. 33. 40*): LAMPR. Heliog. 32, 2 in myrrinis et onychis (onichinis *Σ*) -xit. *ad*: VVLG. I reg. 25, 22 si reliquero de omnibus ... -entem ad parietem (25, 34 III reg. 14, 10. 16, 11. 21, 21 IV reg. 9, 8. *inde* GREG. TVR. Franc. 4, 38. 7, 38 p. 362, 4 [mengens *B 2*]. *cf. p. 604, 82*). *iuxta*: SCHOL. Pers. ed. Kurz 1, 114 (*v. p. 604, 65*). *super*: SCHOL. Pers. ed. Kurz 1, 114 (*v. p. 604, 63, ubi addas* CHIRON 758 [*l. 37*]). PLAC. med. 9, 22 rec. α tit. ne s. canis lotium -at. *ibid. iterum.*

2 *c. acc.* (*cf. p. 605, 10, ubi addas locos l. 35. 37. 39 laudatos*): SER. SAMM. 175 si iungas, olidae grave quod -xere capellae. VOPISC. quatt. tyr. 14, 5 ut quantum bibisset, tantum -ret[ur]. CHIRON 471 (= VEG. mulom. 2, 74, 1) de his qui sanguinem ... meient. si quod iumentum sanguinem adsellaverit vel -erit (VEG. mulom. 2, 68 MISC. Tir. p. 62, 24 CASS. FEL. 39 p. 86, 19). VEG. mulom. 2, 68 faeculentum (*cf. p. 605, 14*). HIPPOCR. progn. 12 quicunque urinas tenues ... -ant (*gr. p. 90, 18 K.* οὖρα ... οὐρέουσι. *cf.* ORIBAS. syn. 6, 4 Ab p. 97[med.] si -erit turbulenta urina [*sim.* La *bis*; *gr.* 6, 4, 2 οὐρηθέντα]). ORIBAS. syn. 9, 28 (52) add. Aa p. 333 multos ... scimus per urinas pilos et capillos -isse. *pro adv.*: IVV. 3, 107 si bene ructavit, si rectum -xit amicus.

B *i. q. semen emittere* (*stuprando vel pedicando. cf. p. 605, 16*): CATVLL. 67, 30 egregium ... parentem, qui ipse sui gnati -erit in gremium (*i. 'nurum stupraril'*). ANTH. 374[tit.] Cupido -it in podice eius. *transitive*: ANTH. 374, 6 -itur archisophus.

deriv.: minctio, ? minctura, minctus. *cf.* minso. *compos.*: circum-, com-, de-, permingo. *Hofmann †.*

miniāceus, -a, -um. *a* minium. *i. q. minio factus*: VITR. 7, 4, 4 cuneis silaceis seu -is. 7, 9, 3 expolitionem -am (-iam *codd.*).

miniārius, -a, -um. *a* minium. *i. q. ad minium pertinens*: PLIN. nat. 33, 118 celeberrimo Sisaponensi regione in Baetica -o metallo vectigalibus populi Romani. *m. pro subst.* miniārius, -ī: INSCR. Dessau 9517 (*Romae*) signum ... pigmentaris et -is (*i.* -iis) sua pec. d. d. (*cf. Waltzing, Ét. hist. sur les Corp. prof. IV 177*). *n. pro subst.* miniārium, -ī (*sc. metallum*): PLIN. nat. 33, 121 Sisaponensibus ... -is sua vena harenae sine argento *est.* *f. pro subst.* miniāria, -ae [*R.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*sc. officina*): CIL VI 9634 (= INSCR. Dessau 1876), 7 procú(rator) sociorum -arum.

cf. Onom.

miniastrum, -ī *n.* *a* minium. NOT. Tir. 98, 89 *inter* colofonium *et* miniolum.

miniātē *v. l. 46.*

miniātulus, -a, -um. *a* miniatus *demin.* *i. q. minio tinctus, rubicundus*: CIC. Att. 16, 11, 1 cerulas (*cf. l. 34*) . . . tuas -as (*M*, miniatas *Baiter*) illas extimescebam.

miniātus, -a, -um *v. l. 32.*

minicius (menicius, minicus, mincius, miminicius) ericius GLOSS. *fortasse a stirpe romanica* mīn- *sec. voc.* ericius *derivatum esse suspicatur Svennung in plag.; Roensch, Coll. phil. 155* miricius *coni.*, *vocem a* μῆριγξ, *'seta' ductam esse explicans.*

miniculum auxilium GLOSS. II 587, 32. *cf.* adminiculum.

minificentia *v. s.* mirificentia *et* munificentia.

minimē *v. s.* parum. **minimissimus** *v. s.* parvus.

minimo, -ātum, -āre. [*a* minimus. *J.B.H.*] [*gen. vel., prov.* mermar, *francog. vet.* mermer, *cat., hisp., port.* mermar. *W.*]

i. q. minorare, minuere (*cf. Svennung, Wortstud. Oribas. 98*): ORIBAS. syn. 5, 39 La p. 74in. 9, 43 La p. 357ex. si . . . aquosus est humor, . . . vomitibus -are (*Aa* sunt minuendi; *gr.* τιμωρεῖσθαι).

minimus *v. s.* parvus. **mininga** *v. s.* men- (*p. 711, 14*).

minio, -ātum, -āre. *a* minium. [*e coni.* (*cf. l. 28. 35*): CIC. Att. 16, 11, 1 (*v. l. 8*).]

i. q. minio tingere: PLIN. nat. 33, 112 a censoribus in primis Iovem -andum locari. 35, 157 fictilem eum *Iovem* fuisse *tradit Varro* et ideo -ari (*Gelen.*, minari *vel* mirari *codd.*) solitum (*cf. l. 35*). *i. q. rubicundum facere*: APIC. 2, 5, 4 circellum facies rotundum. fumas. cum -verit (*sc. fumus farcimina; an intr.?*, fumaverit *Hummelb.*), subassas.

prius legitur p. p. p. pro adi. **miniātus,** -a, -um. GLOSS.L IV dub. Plac. M 12 -us rubicundus. *i. q. minio tinctus*: CIC. Att. 15, 14, 4 quae (*sc.* συντάξεις) . . . vereor ne -a cerula tua . . . notandae sint (*cf. supra l. 8*). *i. q. minio pictus*: CIC. epist. 9, 16, 8 polypum -i (*Lambin.*, Miniani *Mendelss. c. codd.*, riciniati *Reich*) Iovis similem (*cf. l. 27. 39*). CAPITOL. Gord. 3, 7 in qua pictura . . . continentur . . . strutiones Mauri -i trecenti. SERV. auct. ecl. 6, 22 triumphantes facie -a et in Capitolio Iuppiter in quadrigis -us (*Thilo*, quadrigas -as *L*, quadriga -a *Commel.*). COMPVT. Carth. 1, 5 p. 282, 11 ubi Kalendarum Martiarum diem inveneris -eatum *eqs.* *i. q. coloris minii similis*: PLIN. nat. 10, 117 siptacen . . . torque tantum -o in cervice distinctam (*cf. p. 998, 14*). *n. pro subst.* miniātum, -ī *i. q. color mineus*: PS. ORIG. tract. 6 p. 64, 10 quantum distat fenicium id est -um a coccino.

adv. **miniātē:** CIL IV 1981 -e (*nihil aliud adscriptum est*).

deriv.: miniatulus.

miniolum, -ī *n.* *a* minium *demin.* NOT. Tir. 98, 90 (*post* miniastrum).

miniscor, mentum, -scī. [*cf. c.* memini; *v.* comminiscor, *ubi plura. J.B.H.*] PAVL. FEST. p. 122, 18 -itur pro reminiscitur antiquitus dicebatur. p. 124, 19 -tum dicebant, quod nos commentum.

minissimus *v. s.* parvus. *R.*

***minister,** -trī *m.* [= *osc.* minstreis '*minoris*', *a* minus, *cf.* magister. *v. Osthoff, Morph. Unters. 6, 248 sq. J. B. H.*] *de formis: nom. pl.: in* -ei: CIL I² 1446, 4. 1792, 6. *in* -is: CIL I² 681, 1 (*a. 98*) hisce -is. *gen. pl. in* -um (*cf. p. 1001, 10*): STAT. silv. 3, 1, 86. *de sonis: gen. pl. in* -storum: CIL X 825, 5 (*a. 45*). *cf. Schopf, Die konsonant. Fernwirkungen 150. Sommer, Handb.* ²˒³ *212.* mu- (*cf. p. 1017, 22*)· ITALA Marc. 14, 54 (cod. k) communistris. me- (*cf. p. 1006, 30. 68. 1016, 19. 1017, 20*): CE 790, 3 INSCR. christ. Diehl 1461, 3 INSCR. christ. Leblant 385. CIL VIII 23010 menisted (*?*). -ne- (*cf. p. 1006, 30. 69. 1016, 19. 1017, 20*): INSCR. christ. Diehl 1303 (= CIL XII 649), *v. l. 76.* 2169 (= CE 1840), 1 (*a. 384*). *notatur*: min: CIL V 8253 VI 164. 33795, 7. 9 X 888. 892. *al.* INSCR. Dessau *ind. p. 777.* minis: CIL I² 977, 6. VI 154 (= Dessau 3888). X 898. minist: CIL X 205 (= Dessau 3545). 824 (= Dessau 6382). 891 (= Dessau 6392). INSCR. Dessau 6387. ministr (*nom. pl.*): CIL X 827 (= Dessau 6384). 828. NOT. Tir. 25, 9. *de prosodia: prima syllaba producitur*: AVSON. 302, 46 p. 175 P. (*coni. alii alia*). CYPR. GALL. num. 522. CE 667, 3 (*p. 1001, 10*). *cf.* CIL I² 1483 mīn⟨istri ?⟩. *de usu synt.: coniungitur cum subst. fem. gen.* SEN. dial. 3, 9, 2 (*p. 1003, 52*), *id quod excusatur sequente voce* miles, TERT. adv. Marc. 1, 24 p. 324, 1 (*p. 1003, 54*), VVLG. Rom. 13, 4 (*p. 1002, 14*). *in sermone vulgari usu etiam audaciore adhibetur in modum subst. generis communis*: CIL XII 649 (= INSCR. christ. Diehl 1303) Maria virgo -nester de templo Gerosale (*de notione cf. p. 1000, 72*). *de notione* (*cf. Enßlin, RE Suppl. VI 488 sqq.*): SYNON. Cic. p. 419, 26 B. comes. satelles. intimus. -r. cliens. domesticus. adiutor. famulus. GLOSS. ὑπηρέτης. ὑπουργός. διάκονος. διοικητής. λειτουργός. famulus. servus. officialis. *ubi nihil adnotatur, gr. respondet* διάκονος. *cf. etiam vol. V 1, 944, 20 et* AVG. serm. 319, 3, 3 quod interpretatus est latinus '-r', graecus habet 'diaconus'. *alias gr. respondent* λειτουργός (*p. 1002, 16. 1004, 20. cf. p. 1005, 50*), οἰκονόμος (*p. 1001, 72*), οἰνοχόος (*p. 1002, 29. 37*), ὑπηρέτης (*p. 1000, 77. 1002, 58. 67. cf. etiam p. 1005, 7. 64*), χορηγός (*p. 1004, 15. cf. p. 1004, 21*). *distinguitur inter* -um *et* ministratorem: PROB. nom. gramm. IV 212, 6 -r cottidiani officii videtur esse, ministrator autem ut administrator in re p. vel saepius aliquid faciens. -r *primitus esse videtur fere i. q. famulus sacerdotis* (*opp.* magistro *in rebus sacris l. 52. p. 1004, 68*). *cf. eodem sensu* ministrator *apud Naevium p. 1016, 24 et usum vocum q. s.* administrare (*vol. I 731, 16*) *et* ministrare (*p. 1017, 45*) *apud Plautum usurpatum. in vita privata est servus is, cuius officium circa personam domini versatur sive in cena sive in cetera apparitione domestica, ideoque in ordine servorum potiore quodam gradu positus* (*cf.* honorem ministrandi *p. 1019, 18*); *certe distinguitur a servo l. 41. p. 1002, 57. 1003, 21. 45; cf. p. 1004, 52. 1023, 63 et s. v.* ministerium *p. 1013, 36. 50* (*non distinguitur a servo p. 1002, 10. 1004, 53. 1008, 23. 1013, 47*); *contra opponitur civi libero servi condicionem innuens* (*cf. p. 1019, 84*): MART. 11, 96, 3 non debet — submoto cive — -o captivam (*i. servi captivi*) victrix unda levare sitim. *inde a* CIL I² 681 *a. 98*, LAEVIO, VARRONE, CIC. [*falso trad. pro* magister: MANIL. 5, 502. 620. *pro* ministratrix: CIC. de orat. 1, 75 (*v. p. 1016, 80*). *e coni. suppletur*: GRATT. 515. *locis corruptis*: TERT. nat. 1, 7, 27 p. 70, 15 CELERIN. Cypr. epist. 21, 3 p. 531, 13.]

I *notione primaria* *i. q.* famulus: **A** *usu sollemni*: **1** *in rebus sacris*: **a** *proprie*: **α** *sensu artiore de certis ordinibus sacri famulatus inferioribus*: ① *paganorum*: Ⓐ *in cultu deorum* (*cf. p. 1004, 56. 1012, 56. 1017, 43*): *in titulis*: CIL I² 681, 1 (*a. 98*) hisce -is (*i. hi -i*) Laribus faciendum coerarunt (1483 IX 3657 X 1269. *cf.* 137 [= Dessau 6452] -i Larum Augg. 205 [= Dessau 3545]. 7953 [= Dessau 6766]. VI 446. 447 [= Dessau 3612 *et* 3612a]. INSCR. NSc. 1906 p. 179 *a. 2a.* Laribus Aug. vicci Statae Matris -i anni VI [*cf. l. 33. p. 1004, 60 et v. Mommsen, CIL X p. 109*]). 1792, 6. III 9559 -o dei (VIII 6961. *v. et l. 29. 41. p. 1001, 7. 42. 60. al.*). V 3101 A. A. -os . . . voto ('-i *dedicantur numini*' *Mommsen p. 1182. cf. p. 1005, 18*). 8253 min. ministrar(unt) *illi et illae.* VI 12 (= Dessau 3837) *ille* -r iterum anni XXXI (*sim.* 30982 -i lustri secundi. *cf. l. 29*). VIII 6961. X 824 (= Dessau 6382 *a. 3*) *illi* -i prim. Fortun. Aug. (825 [= Dessau 6385] pro signo, quod e lege Fortunae Augustae -orum ponere debebat. 826 [= Dessau 6383]. 827 [= Dessau 6384]. 828). 884 *Augusti.* 887 Merc(urii) Mai(ae). 888 (= Dessau 6390) Aug. Merc. Mai. 890 (= Dessau 6391 sqq.) Aug. (891. 892. 895. *al.*). XIII 6436 Apollinis (*cf. l. 42*). *apud scriptores*: CIC. Cluent. 43 Martiales quidam Larini appellabantur -i publici Martis *servi satis multi.* FIRM. math. 4, 15, 9 -os . . . servosque (*cf. l. 11*) deorum. AVSON. 194, 11 p. 52 P. *nomen* tibi Paterae: sic -os nuncupant Apollinares (*cf. l. 39*) mystici. COD. Theod. 16, 10, 14 sacerdotibus, -is, praefectis, hierofantis sacrorum (*cf. l. 66*). *in ministerio collegiorum* (*cf. Mommsen, Staatsr. II 1036. Marbach, RE XV 1846. Waltzing, Les corporat. profess. I p. 109. 346*): CIL I² 977, 6 conlegia aerarior(um) Forte Fortunae donu(m) dant. mag(istri) *illi*, minis(tri) *illi.* 1446, 4 cisiariei Praenestinei F. p. d. d. mag. cur. *illi*, -ei *illi.* X 924 (= Dessau 6381 *a. 7 a.*) *illi* -i pagi Aug. fel. suburban. primi posierunt (*cf.* INSCR. Dessau 6380 L. Laturnio Grato pagano et -o). *huc pertinet*: TERT. spect. 11 p. 14, 2 de sacerdotalibus praesidibus, de collegiariis -is (*in sacrificiis, cf. l. 56*). *opponitur magistro* (*cf. p. 1004, 68*): CIL I² 977, 6. 1446, 4 (*v. l. 47 sq.*). V 3257 (= Dessau 3610 *a. 1 a.*) magistri *illi*, -i *illi* compitum refecerunt *eqs.* VI 154 (= Dessau 3888 *a. 123*). 164 (= Dessau 3889). X 6679 (= Dessau 5411) *illi* mag(istri), *illi* q(uaestores), *illi* -i aedem . . . fecerunt. Ⓑ *in sacrificiis hostiarum* (*cf. l. 52*) *de popis et cultrariis*: *hostiam ornant*: VERG. georg. 3, 488. *feriunt*: LVCR. 1, 90. OV. fast. 1, 319 succinctus (4, 413 LVCAN. 1, 612. *cf. p. 1018, 50*). trist. 4, 2, 35 (*v. p. 1006, 5*). PAVL. FEST. p. 93, 3. IVV. 12, 14 (SCHOL. sacerdote). *exta* (*cf. p. 1016, 24*) *assant et dividunt*: OV. fast. 4, 638 VAL. FL. 1, 253. *de puero* (*cf. l. 73. p. 1001, 36. 1002, 36. 1003, 16. 1017, 76. 1018, 5. v. et p. 1009, 23. al.*) *acerram turis* (*cf. p. 1006, 46. 1017, 77*) *tenente*: SVET. Tib. 44, 2 Galba 8, 2. *officia non indicantur*: OV. met. 2, 717 circumstant sacra -i. 12, 31. PAVL. FEST. p. 63, 12 sacrorum (*v. supra l. 44 et* TERT. coron. 10 l. 55 -i ac sacerdotes eorum *sacrificiorum* [DON. Ter. Andr. 609 p. 189, 12 COD. Iust. 1, 11, 7, 2]. *cf. et p. 1004, 61. 67*). SEN. Oed. 379 sacros (*cf. p. 1001, 28*). STAT. Theb. 11, 208 silv. 3, 1, 86. Ⓒ *in ministerio triumphantium*: PAVL. FEST. p. 192, 4. Ⓓ *i. q. aeditumus* (*cf. l. 73 et p. 1001, 22*): MANIL. 5, 345 (*ubi v. Housman*).

Ⓘ *Hebraeorum* (*cf. p. 999, 76. 1012, 60*): VVLG. I reg. 2, 11 puer (*cf. l. 62*) *Samuel* erat -r in conspectu domini. Ezech. 44, 11 aeditui et ianitores portarum domus et -i domus (46, 24 I Esdr. 7, 24. 8, 17. *cf. l. 70*). II Esdr. 10, 39 sacerdotes et cantores et ianitores et -i. Ier. 33, 22 levitas, -os meos. Ioel 1, 13 altaris (*cf. p. 1001, 23*). Luc. 4, 20 cum plicuisset librum, reddidit -o (ὑπηρέτῃ).

Ⓜ *Christianorum* (*cf. p. 1012, 61 et Enßlin l. c. 491 sq.* GLOSS. archidiaconus maior -r): *i. q. diaconus vel inferior diacono famulus ecclesiae* (*vocem q. e.* '-r' *primitus pro v. q. e.* 'diaconus' *usurpatam postea ad omnes clericos ordinis minoris* [*cf. Koffmane, Gesch. d. Kirchenlat. 25*] *relatam esse docent Sainio, Entstehung d. christl. Latinität 1940 p. 38 sqq. et Mohrmann, Vig. Christ. 3, 1949, 80 sq.; utique* AVG. serm. 319, 3, 3 [*cf. p. 999, 82*] *alludens diaconatum Stephani verba* VVLG. Ioh. 12,

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

26 ubi ego sum, illic et -r meus *interpretatur* diaconus meus [*cf. Mohrmann, Altchristl. Sonderspr. 104*]. *ceterum neque notiones ministeriorum minorum neque usus latioris [l. 45 sqq.] ubique clare distingui possunt*): HERM. vulg. vis. 3, 5, 1 episcopi et doctores (Pal. magistri) et -i qui ... docuerunt et ministraverunt sancte (CLEM. ad Cor. 42, 4 in e. et -os. 42, 5 pro e. et -is. *cf.* AMBR. off. 2, 27, 134. *al.*). sim. 9, 26, 2 -i male ministerium agentes. CYPR. epist. 1, 1 p. 465, 9 de clericis et dei -is. 1, 2 p. 466, 21 *opp.* sacerdotes (p. 467, 6. 72, 2 p. 777, 1 AMBR. off. 3, 9, 58 COD. Theod. 16, 2, 31 l. 20. CE 667 [= INSCR. christ. Diehl 1117], 3 primum -um [*'debuit -r' Diehl; an scribendum* primus -ûm *? Heraeus*] fulsit ..., postea etiam lectus s. *al.*). 3, 3 p. 471, 19 diaconos ... apostoli sibi constituerunt episcopatus sui et ecclesiae -os (HIER. reg. Pachom. 143 p. 54, 1 B. congregent fratres orationis tempore *eqs.* Ps. AVG. quaest. test. I 101, 4 p. 195, 11 Romanae e. -i. COD. Theod. 16, 2, 31 l. 13. *al. cf. et l. 55. 62. 65*). COMM. instr. 2, 27$^{tit.}$ -is. mysterium Christi, zacones, exercite casti. idcirco -i, facite praecepta magistri. VICTORIN. POETOV. in apoc. 2, 1 p. 34, 11 nomine Nicolai -i (*cf. Vulg. act. 6, 5*). LACT. mort. pers. 15, 2 *opp.* presbyteri (*aliter* VICT. VIT. 1, 37. 51). OPTAT. 1, 13 p. 15, 18 laicos ... -os ... diaconos ... presbyteros (*cf.* 2, 14 p. 48, 19. 49, 3. VICTRIC. 4$^{extr.}$ diacones et omnis ... cotidiano famulatu cognitus -r. COD. Theod. 16, 2, 41$^{in.}$). 5, 10 p. 140, 4 *coniung.* ianitores (*cf. p. 1000, 74*). MAXIMIN. c. Ambr. 116 *opp.* lectorum (*cf.* SVLP. SEV. Mart. 9, 5). PRVD. perist. 5, 31 -r altaris dei septem (*cf. vol. V 1, 944, 27*) ex columnis lacteis (CE 1423, 1 *ca. a. 400.* LEO M. epist. 167 p. 1204^{A}. serm. 48, 1 p. 298^{B} non ... summos tantum antistites aut secundi ordinis sacerdotes nec solos sacramentorum -os, sed omne corpus ecclesiae. SIDON. epist. 4, 25, 4 CE 1230. 1561, 2. *al. cf. p. 1000, 76*). SACR. Leon. p. 98, 29 sacer (*cf. p. 1000, 68*). *al.* *i. q. subdiaconus*: FERRAND. canon. 140 *et* 141 (*Canon. Dionys. Exig. Laod. 21 p. 55, 15* subdiaconos. *55, 22* subdiaconum). *in sectis haereticorum* (*cf. infra l. 64*): COD. Theod. 16, 5, 5 l. 8 omnes perversae istius superstitionis magistri pariter et -i, seu ... presbyterorum vocabulo religionem mentiuntur, seu etiam se diaconos ... appellant (*cf.* 16, 5, 13. 52. 54. 16, 6, 7). *de numero -orum* (*cf. l. 23*): CE 1423, 1 primus. VICT. VIT. 3, 35 secundus in officio -orum. GREG. M. epist. 9, 147 addit. cod. P p. 146, 17 quartum. *de aetate puerili -orum* (*cf. p. 1000, 62*): SIDON. epist. 4, 25, 4 CE 667. 1840 -estrum Ch(risti).

β latiore sensu: Ⓘ *de gradibus sacerdotii superioribus vel de quovis sacerdote*: Ⓐ *paganorum*: OV. fast. 2, 287 *de Lupercis.* 4, 243 *de Corybantibus.* MANIL. 1, 50 (*1, 47 syn.* sacerdos). VAL. FL. 8, 242 *Cybeles* (*cf.* STAT. silv. 1, 6, 34 PRVD. perist. 10, 1075). TAC. Germ. 10, 2 deorum (FIRM. math. 3, 11, 14). *al.* Ⓑ *Hebraeorum*: VVLG. Sirach 7, 32 -os *dei* (*syn.* sacerdos, *item* Is. 61, 6 Ioel 1, 9. Ezech. 45, 4 sanctuarii). Ier. 33, 21. Ⓒ *Christianorum* (*cf. Enßlin l. c. 491*): *de discipulis Christi, apostolis*: ITALA Luc. 1, 2 (Iren. 3, 14, 2) Verbi. IVVENC. 4, 481 reliquos ... -os (*Vulg. Matth. 26, 36* discipulis). VVLG. Rom. 15, 16 Christi (I Cor. 4, 1 *coniung.* et dispensatores [*cf. l. 66*] mysteriorum dei. *sim. al. inde* TERT. bapt. 11, 4 adv. Marc. 4, 21 p. 489, 1). ARATOR act. 1, 544 luminis. *de episcopis*: SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 111, 10 dei (GREG. M. epist. 9, 156 p. 157, 34). AVG. perf. iust. 17, 38 p. 39, 6 apostolus cum -os eligeret ordinandos (*cf. Vulg. Tit. 1, 7* episcopum). SACR. Leon. p. 124, 18 me famulum tuum ... sacris altaribus fac -um. *al.* *de quovis sacerdote vel clerico* (*cf. l. 70*): TERT. castit. 10 l. 31 sanctus -r. CYPR. epist. 34, 4 p. 571, 1 ecclesiae (AMBR. epist. 40, 29 AVG. serm. coll. Morin p. 355, 7. CONST. Sirmond. 14 p. 918, 23 episcopos et alios e. catholicae -os. POMER. 2, 10, 2 GREG. M. epist. 13, 41 p. 404, 2. ecclesiarum: SVLP. SEV. chron. 1, 23, 5 ALC. AVIT. epist. 90 p. 98, 30. *al.*). HIL. in psalm. 118 zade 2 p. 516, 12 insolentem in fratres -osque. AMBR. Cain et Ab. 2, 4, 14 p. 390, 19 dei (AVG. epist. 228, 10 p. 492, 7. *cf. p. 1000, 30*). HIER. epist. 52, 10, 1 Christi. AVG. catech. rud. 9, 13, 5 antistites et -os ecclesiae (mor. eccl. 1, 1, 1 episcopos [*cf. l. 56*] vel presbyteros vel a. et -os. NOVELL. Valent. 23, 5. *cf.* AVG. c. Parm. 2, 10, 20 p. 67, 6 *haereticorum* [*cf. l. 30*] praepositi vel -i [2, 10, 22 p. 71, 9. 2, 11, 24 p. 74, 9 ecclesiae]). c. Cresc. 3, 5, 5 p. 414, 4. 17 per ... -um ... dispensari (*cf. l. 47*) sacramenta divina. grat. Christ. 19, 20 p. 141, 18. *al.* CONST. Sirmond. 6 p. 912, 9 divini muneris -i (*cf.* 15$^{extr.}$ religionis [NOVELL. Valent. 23, 5]. COD. Iust. 1, 3, 27 orthodoxae fidei. CE 720, 7 misteriûm Christi. 909, 5 legis. *al.*). SACR. Leon. p. 121, 14 trinis gradibus -orum. *al.* CONC.^{S} I 3 p. 145, 32 sacerdotes salvatoris, eius sacramentorum (*cf. l. 26*) -i (*gr. I 1, 2 p. 99, 2* οἰκονόμοι). LIB. pontif. p. 11, 5 ut ministeria (*i. vasa*) sacrata non tangerentur nisi a -is (93, 4. *cf. Wetzer und Welte's Kirchenlexikon 5, 178*). *al.*

Ⓘ *de daemonibus* (*cf. p. 1012, 79*): APVL. Plat. 1, 12 -os deorum. *de angelis* (*cf. p. 1012, 68*): MIN. FEL. 25, 11 angelos, id est -os et nuntios (LACT. inst. 1, 7, 4 AVG. civ. 10, 15 p. 425, 23 D. *cf. p. 1003, 4*). LACT. inst. 1, 7, 6 summi dei -os (1, 7, 8 epit. 22, 3. CHALC. comm. 133 *syn.* satellites. VVLG. psalm. 102, 21 virtutes eius, -i eius. *al.*). mort. pers. 49, 5 deum ... cum candidatis (*cf. p. 1003, 14*) -is. HIER. hom. Orig. in Luc. 4 p. 25, 4 quando iustus quis oritur ..., -i nativitatis eius laetantur ...; quando vero *malus* nascitur ..., -r consternatur. RVFIN. Orig. in Rom. 9, 30$^{in.}$ et illi *spiritus* -i dicuntur, quorum ministerio, quae ad mundum pertinent, peraguntur (*cf. p. 1005, 50*). Orig. in cant. 3 p. 180, 18 caelestium (AVG. civ. 10, 32 p. 458, 22 D. LEO M. epist. 16, 2 p. 697^{A}. SACR. Leon. p. 108, 3 supernorum. ALC. AVIT. hom. 7 p. 114, 39). PRVD. apoth. 579 coruscantis. ham. 166 aerios. ALC. AVIT. carm. 6, 268 excelsus. VEREC. in cant. 7, 24 p. 100b 21 Cherubim, Seraphim, Throni, Dominationes, Archangeli, Sedes, Virtutes, Angeli, -i. *al.* *de diabolo*: PRVD. ham. 958 tartareus. *de Spiritu sancto -o Christi in haeresi Arianorum; cf. p. 1006, 41. aliter p. 1004, 35*): AVX. Maximin. c. Ambr. 51 VLFILA *ibid.* 63 MAXIMIN. c. Ambr. 136. NICET. spir. 1 p. 19, 1 spiritum sanctum ... tamquam -um vel servum despexerunt.

b *in imag. et translate*: *α de poetis*: GRATT. 99 Pierio ... -o. STAT. silv. 1, 2, 247 tripodum. *de aliis hominibus obsequia divina sectantibus*: AVSON. 317, 30 p. 19 P. *Augustos* rectores terrae caelique -os. VVLG. Rom. 13, 4 (*cf. p. 1004, 76. 1013, 62*) *potestas* (*cf. p. 999, 74*) dei -r (διάκονος) est tibi in bonum (*sim. de magistratibus* [*aliter p. 1003, 38. 41*] 13, 6 -i [λειτουργοί] ... dei sunt). CASSIOD. in psalm. 103, 4 -r dei est omnis, qui divinas exsequitur voluntates. INSCR. christ. Diehl 1462 Civica (*laicus*) dei -r. *β de bestiis aliquo modo cum dis coniunctis*: VARRO rust. 2, 5, 3 *taurus* Cereris -r (*cf.* COLVM. 6 praef. 7 *bos* Triptolemi -r). HOR. carm. 4, 4, 1 -um fulminis alitem. CLAVD. DON. Aen. 7, 345 p. 56, 16 angues ... *Furiae* -i.
γ singulariter de igne: VVLG. psalm. 103, 4 (*de interpret.* Hebr. 1, 7 *cf. Windisch*) facis ... -os tuos ignem urentem (*cf.* AMBROSIAST. in II Thess. 1, 6 p. 455^{B} cum ... -o i.).

2 *in rebus profanis*: a *proprie*: *α in rebus privatorum* (*cf. p. 1006, 50*): Ⓘ *domesticae apparitionis, quae circa personam domini versatur*: Ⓐ *cenae* (*cf. p. 1004, 80. 1023, 66*) *et convivii*: CIC. rep. 1, 66 (*in imag.*) malis ... usus *populus* ... -is ... nimis meracam libertatem sitiens hausit (*Plato rep. 8 p. 562^{C}* οἰνοχόων). VERG. Aen. 1, 705 qui dapibus mensas onerent et pocula ponant. HOR. carm. 1, 38, 6 LYGD. 6, 57 OV. met. 11, 119 fast. 2, 317 CVRT. 5, 1, 42. *al.* VAL. FL. 2, 417 a Phrygio ... -o (*sc. Ganymede ut* MART. 2, 39, 1 Iliaco. 11, 104, 19 Dardanio. *de eiusdem statuis*: 7, 50, 3 niveis ornetur ripa -is). STAT. Theb. 1, 514. *al.* MART. 7, 48, 2. IVV. 5, 83 -i (SCHOL.: infertoris). TAC. ann. 3, 14, 2. *al.* *indicatur res, quae vel in qua ministratur, gen. vel adi.* (*l. 39*): CATVLL. 27, 1 -r vetuli puer Falerni (*cf.* SEN. epist. 47, 7 vini [HEGES. 1, 29, 5; *gr. 1, 261* οἰνοχόος. HIER. in Is. 1, 22 p. 38^{D} pincernas eius et -os v. *al.*]. HIER. chron. a. Abr. 1569 vinarius). IVV. 5, 63 calidae gelidaeque. TAC. ann. 4, 11, 1 veneni (*cf.* 12, 66, 2). LAMPR. Alex. 37, 4 convivii (AVG. c. Adim. 17 p. 166, 11). AMM. 14, 11, 16 tori -os et mensae. 15, 3, 4 triclinii. 26, 8, 5 ventris et gutturis. *al.* Ⓑ *aliorum officiorum* (*cf. p. 1005, 3*): HOR. epist. 1, 13, 5 *de nuntio* (*cf. p. 1003, 4*) *homine libero.* LIV. 3, 57, 3 cubiculi (RVFIN. hist. 8, 6, 5. *cf. l. 41*). PAVL. FEST. p. 184, 14 rerum privatarum. SEN. epist. 95, 47. PAVL. sent. 3, 6, 61 earum rerum. *al.* *de -is in monasterio v.* HIER. reg. Pachom. ed. Boon *in ind.* Ⓘ *aliarum operarum*: *oratoris i. q. pragmaticus* (*cf. p. 1016, 37. 1020, 57*): CIC. de orat. 1, 198. 253. *medici* (*cf. p. 1005, 6. 1014, 11*) *fere i. q. adiutor*: CELS. 7, 7, 4^{B} *opp.* medicus (7, 19, 7. 8, 10, 2^{B}). 7, 7, 14^{C} *et saepe.* HIER. hom. Orig. in Ier. 2, 6 p. 295, 29. *rustici* (*cf. p. 78, 49*): COLVM. 1, 6, 19. 1, 9, 4 ARNOB. nat. 3, 40 p. 138, 12. *de nauta* (*cf. p. 80, 83. 1008, 31*): COLVM. 4, 3, 1. 12, 2, 5 *opp.* gubernator. PETRON. 123 v. 234 VAL. FL. 1, 689. *de auriga*: CLAVD. DON. Aen. 12, 85 p. 562, 12 'aurigae' ... -i. SIDON. carm. 23, 325. *de notario*: AVSON. 146, 2 p. 12 P. Ⓘ *officio non indicato*: TIB. 1, 9, 25 SEN. contr. exc. 10, 6 SEN. dial. 9, 1, 7 MART. 8, 33, 5. *al.* SVET. Aug. 67, 2 paedagogum (*cf. p. 1006, 56*) -osque C. fili. VVLG. Ioh. 18, 18 servi (*cf. p. 1000, 11*) et -i (οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται). *al.* *in titulis*: CIL IV 5355 Minimo Fortunatus -r. IX 5893. X 884 (= Dessau 6388).

β in rebus publicis civilibus (*cf. p. 1012, 82. 1019, 44*): Ⓘ -r *iudicis* (*cf. p. 1013, 5. 1016, 38*) *i. q. tortor, carnifex* (*cf. p. 1009, 8*): MANIL. 5, 413 tortor poenaeque -r (FIRM. math. 8, 17, 1 DRAC. laud. dei 2, 537. *cf.* CVRT. 10, 4, 1 supplicii. AMM. 29, 1, 23 officiorum tristium. DRAC. laud. dei 2, 578. *haec fort. ad p. 1004, 6 pertinent*). SIL. 1, 180 fessos ... labore *torquendi* -os (*cf.* CONC.^{S} I 5 p. 212, 34 pulsatus est a -is verberibus. PASS. Iren. Sirm. 5 percussus gladio a -is). VVLG. Matth. 5, 25 iudex tradat te -o (ὑπηρέτῃ. CHROMAT. in Matth. 8, 1 p. 347^{B} -o id est praeposito tormentorum). PRVD. perist. 10, 446. *al.* *i. q. custos carceris*: COD. Theod. 9, 3, 1, 1. 9. 3, 6. Ⓘ *alii* (GLOSS. officialis): VARRO ling. 7, 58 *v. p. 1016, 31.* CIC. ad Q. fr. 1, 1, 10 omnes -os imperii tui (*'legatos, quaestorem, accensos, lictores etc.' Forcellini*). LIV. 6, 11, 4 ut iisdem auspiciis creatos non pro collegis, sed pro -is habeat. PLIN. nat. 35, 52 gladiatorum -orumque (*sim.* QVINT. decl. 302 p. 191, 15 SVET. Claud. 34, 2. VLP. dig. 48, 6, 10 pr. qui ... habeat homines, qui cum bestiis pugnent, -osque ad [*cf. p. 1006, 26*] ea habere conceditur. CASSIOD. var. 3, 51, 6. *cf. et p. 1009, 14. 1013, 14. 1016, 35*). APVL. met. 3, 2, 1 *syn.* lictores (*cf. p. 1012, 84*). AMM. 31, 4, 6 transvehendi barbaram plebem -os (*cf. p. 1003, 11 et* OROS. hist. 5, 4, 8 faciendorum funerum). *al.*

γ in re militari (*cf. p. 1005, 4. 1019, 42*) *de eis, qui superioribus inserviunt*: SALL. hist. frg. 1, 9 maximis ducibus, fortibus strenuisque -is. TAC. Agr. 8, 3 ad auctorem (*cf. p. 1005, 71*) ac ducem ut -r fortunam referebat. hist. 2, 82, 1. 4, 14, 1. 4, 19, 2. 5, 10, 1 ann. 12, 40, 4. COD. Theod. 8, 2, 4 stationarii. NOVELL. Maior. 2, 2 l. 53 armatae potesta-

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tis. *i. q. miles*: CLAVD. 15, 176 emicat ad nutum stricto mucrone -r. CORIPP. Ioh. 4, 293. 7, 542. 8, 329. *i. q. calo*: CORIPP. Ioh. 3, 230.

δ *in regnis et imperiis* (*cf. p. 1006, 54. 1012, 83. 1013, 20. 1016, 46. 1019, 38. al.*): (I) *inferioris ordinis*: *nuntii* (*cf. p. 1001, 77. 1002, 43. 1004, 25. 1012, 72. 1013, 4*): Ov. met. 9, 572. 576. 610 LIV. 30, 15, 6 SIL. 7, 346. *adde*: MART. 7, 74, 1 *Mercurius* (*cf. p. 1016, 66*). *al.* *aliorum officiorum*: VERG. Aen. 2, 580 Ov. met. 3, 26. 11, 679 fast. 2, 387 CVRT. 8, 9, 23. PLIN. nat. 12, 64 custodes satellitesque et ostiarii et -i. SVET. Galba 18, 3. LAMPR. Alex. 4, 3 ad fores. AVR. VICT. Caes. 17, 9 ungendi. AMM. 14, 1, 7 citerioris vitae (25, 4, 3. 27, 10, 4). 30, 6, 3 vitae secretioris (*cf. p. 1013, 21*). 31, 4, 6 fucandae purpurae (*cf. p. 1006, 21*). *al.* *officio non indicato*: INSCR. Dessau 6387 Gratus Caesar(is) l(ibertus) minist(er). *de veste -orum*: SVET. Dom. 12, 3 generum fratris indigne ferens albatos (*cf. p. 1001, 80*) et ipsum -os habere. LAMPR. Alex. 34, 5 auratam vestem -orum ... nullus habuit. AMM. 14, 11, 16. *de aetate puerili* (*cf. p. 1000, 62*): LIV. 8, 24, 12 CVRT. 10, 10, 14. *epitheta*: regius: LIV. 44, 5, 3 TAC. ann. 14, 59, 2 AMM. 26, 6, 15. *al.* castrensis: LAMPR. Alex. 41, 3 fullones et vestitores et pistores et pincernae ⟨et⟩ omnes c. -i. aulicus: CAPITOL. Pius 6, 4. 10, 5 Gord. 23, 7. Palatinus: PRVD. apoth. 481. *distinguitur a servo* (*cf. p. 1000, 11*): VOPISC. Aurelian. 49, 3 VVLG. Esth. 6, 3. (II) *superioris ordinis* (*cf. p. 1005, 46*): CIC. off. 2, 53 ut Macedones non te regem suum, sed -um et praebitorem sperent fore (*cf.* TAC. hist. 2, 83, 1 socium magis imperii quam -um agens. SVET. Claud. 29, 1 non principem se, sed -um egit). MANIL. 5, 361 regalis ut opes et sancta aeraria servent, regnantes sub rege suo rerumque -i (*cf.* STAT. silv. 3, 3, 95 *de dispensatore Caesaris*). SEN. benef. 2, 5, 1 regiae potentiae -i (epist. 21, 3 rigidae p.). CVRT. 4, 16, 33 *de Hephaestione* (*cf.* 4, 10, 7). STAT. silv. 5, 1, 39 *de lib. ab epistulis* (5, 1, 239). 5, 1, 80 inspectis ... -is. TAC. ann. 4, 10, 2. IVST. 16, 1, 12 *regem Antigonum* liberorum Alexandri -um ... extitisse (*Arrian. 156 F 9, 38 Jac.* τούτῳ τοὺς βασιλέας φρουρεῖν τε καὶ θεραπεύειν προστάξας). VICT. VIT. 3, 19 regis. *al.* *c. dat.* (*cf. p. 1006, 23*): TAC. hist. 1, 88, 1 -os bello (ann. 15, 28, 3). CE 790, 3 (*saec. VII ?*) Arcadius quondam d(e)o (*debuit esse* domino) purusque -r. 1395 A 7 (*a. 638*) claruit insignis regno gratusque -r.

b *transl.* (*cf. p. 1005, 9. 60. 1013, 54. 76*): **α** *de animantibus* (*cf. p. 1014, 8*): CIC. Cluent. 146 legum -i magistratus (*cf. l. 41. aliter p. 1002, 15*), legum interpretes iudices (*cf. l. 44 et* CYPR. unit. eccl. 3 p. 211, 26 iustitiae [LEO M. serm. 18, 2 p. 184A]). Sest. 137 magistratus quasi -os ... consilii *senatus* esse (epist. 2, 7, 2 SEN. Thy. 308. *al. cf.* CIC. ad Q. fr. 1, 1, 13 sit anulus [*pro persona*] tuus ... tamquam ipse tu, non -r alienae voluntatis [SEN. clem. 1, 13, 2. OPTAT. 7, 6 p. 180, 8 *iudex* est -r v. dei]. *sim. al.*). Cael. 78 aut -um seditionis aut ducem (epist. 1, 9, 13 servos [*cf. p. 1000, 11*] ac -os. TAC. ann. 1, 17, 1). rep. 6, 29 *corporis voluptatum* (*cf. p. 1005, 11*) quasi -os. Ov. fast. 1, 287 pacis (CORIPP. Ioh. 4, 587. *cf. p. 1004, 33. 1005, 4*). LIV. 24, 25, 9 irarum (CVRT. 10, 1, 6. *cf. ibid.* 8 saevitiae). VELL. 2, 33, 1. SEN. Tro. 524 durae -r sortis. nat. 2, 38, 4 aruspex ... fati -r est. epist. 88, 18 marmorarios aut ceteros luxuriae -os. *al.*

β *de rebus*: CIC. fin. 2, 113 *sensus* virtutum. SEN. Phaedr. 430 malus est -r regii imperii pudor. dial. 3, 9, 2 ira (*cf. p. 999, 72*) ... tam inutilis animi -r est quam miles, qui signum receptui neglegit (*cf.* TERT. adv. Marc. 1, 24 p. 324, 1 *animae* caro [*cf. p. 1005, 20. 1013, 60*] -i nomine occurrit). 3, 9, 4. *al.* *c. dat.* (*cf. p. 1006, 23*): Ps. MAR. VICTORIN. ad Iust. 9 p. 1005A sol mundo -r est constitutus. *nota de membro virili* (?): PROP. 2, 22, 39 si forte irata meo sit facta -o (*v. Butler-Barber ad l. cf. etiam p. 1013, 77*).

B *sensu derivato*: **1** *i. q. adiutor* (*cf. p. 1005, 23. 1011, 25. 1013, 70. 1015, 65. 1020, 28*): **a** *in bonam partem*: CIC. or. frg. VII 40 ut divisores, quos honoris sui -os esse voluerat, lege ambitus vellet affligere. nat. deor. 1, 20 (*sc. mundi aedificandi*). Ov. fast. 2, 5 *elegos* habui faciles in (*cf. p. 1006, 27*) amore -os. VELL. 2, 129, 3 -o et adiutore usus Druso (SEN. Herc. f. 99. CVRT. 7, 12, 4 ad [*cf. p. 1006, 26*] quem persequendum ... te -o uti statui). SIL. 10, 341 *Somno* -o (*cf. p. 1006, 6*) ... componit lumina *Iovis*. 15, 149 belli (*cf. l. 34. p. 1005, 4. 56*). TAC. ann. 4, 7, 2. APVL. met. 6, 31, 4. *al.*

b *in malam partem* (*res, in qua adiuvamur, indicatur gen. passim, dat. l. 76, praep.* in *l. 71, praep.* ad *l. 79*): CIC. Verr. II 1, 72 cupiditatis (3, 21 -os ac satellites. prov. 5 satellites scelerum, -os c. suarum. *al.*). 3, 75 in decumis (Cluent. 60 in maleficio. IVST. 38, 1, 6 quo -o usus in Ariarathe interficiendo fuerat). 5, 30 aut socius aut -r libidinis (Lael. 35 ut aut l. -i aut adiutores essent ad iniuriam. LIV. 3, 44, 6. *al.*). dom. 6 scelerum (LVCR. 3, 61 socios s. atque -os. LIV. 1, 41, 7 OCTAVIA 466 LVCAN. 6, 573. TAC. hist. 4, 27, 2 *opp.* auctorem. ann. 4, 71, 1. 6, 36, 3 sceleribus [*cf. p. 1006, 23*]. *cf. p. 86, 45. 1005, 24 et v. Mommsen, Strafr. 99*[2.3]). Phil. 11, 29 facinoris -i, socii, adiutores (12, 17 LIV. 26, 27, 9. *al.* TAC. ann. 14, 62, 2 PAPIN. dig. 48, 18, 17, 3). *al.* SALL. Iug. 12, 3. 27, 1 -i regis. LIV. 40, 20, 4. 42, 59, 8 quo -o Delphis ad (*cf. p. 86, 41. 42. 1006, 26*) insidias Eumenis regis usus erat (OROS. hist. 4, 20, 28). *al.* CVRT. 7, 1, 3 occidendi Attalum (TAC. ann. 15, 51, 2. *cf. p. 1006, 21*). MAECIAN. dig. 29, 5, 14 PAPIN. dig. 50, 1, 15, 2. *al.* COD. Theod. 9, 14, 3, 6 de satellitibus consciis ac -is (10, 20, 18 COD. Iust. 1, 3, 53, 5. 1, 11, 7, 2. *al. cf. l. 63. 70. 72. 77. p. 1005, 25. 27. 29.* COD. Theod. 9, 24, 1, 5 participes et -os [16, 5, 53 NOVELL. Theod. 24, 2]. 9, 27, 3 manipularius ac -r). 9, 21, 2, 5 auctorem ac -um (*cf. l. 5. p. 1003, 75*). *al.*

2 *i. q. effector, patrator* (*cf. p. 1011, 72. 1016, 70. 1022, 57*): CIC. Vatin. 35 *legatos* nuntios pacis ac belli, ... -os muneris provincialis. VELL. 2, 83, 1 obscenissimarum rerum et auctor et -r. VAL. MAX. 4, 3, 5 legationis. 9, 10 ext. 1 crudelis operis. OCTAVIA 368 caedis (CVRT. 8, 7, 6. AMBR. hex. 6, 4, 24 p. 220, 11 ferunt ... necatum virum ...; miles quidam praedandi studio -r caedis extiterat. *cf. p. 1002, 63 et* FIRM. math. 1, 7, 2 necis). SEN. nat. 2, 32, 3 *deum* pusillae rei -um facis, si aliis somnia, aliis exta disponit. TAC. ann. 6, 48, 4 stuprorum eius -i (*i. a quibus stuprata erat; an ad 1 b ?*). GAVDENT. serm. 18, 6 G. *deus* suscepturus -os pietatis huius. AMM. 21, 16, 21 -o rerum funebrium (*sc. corpus mortuum imperatoris prosequenti*). 28, 1, 21 Frontinus ... -r fuisse conceptae precationis arguebatur. HEGES. 1, 44, 7 p. 116, 5 'hic erat ... -r securitatis' (*gr. 1, 628* χορηγός). COD. Iust. de emend. cod. 2 per Tribonianum ..., legitimi operis nostri -um. *c. gen. gerund.*: LACT. inst. 5, 18, 15 generandi. HIL. in psalm. 120, 4 communicandae in nos beatitudinis. *i. q. praebitor* (*cf. p. 1005, 34. 81. 1012, 35. 1015, 80. 1016, 67. 1020, 52*): VVLG. Phil. 2, 25 Epaphroditum ..., -um (λειτουργόν) necessitatis meae. MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 25, 13 largitor et -r tantorum bonorum (*gr. I 1, 7 p. 99, 16* χορηγοῦντος). NOVELL. Valent. 1, 3, 2 stipatus calumniarum -is. *de initiatore mysteriorum*: APVL. met. 11, 22, 3 Mithram illum suum *Isidis* sacerdotem ... sacrorum -um decernit.

3 *i. q. interpres, internuntius, medius* (*cf. p. 1005, 37. 1011, 51. 1022, 84*): LIV. 33, 28, 11 totius internuntius et -r rei. TAC. hist. 2, 99, 2 -o sermonum Gallo. PLIN. epist. 6, 9, 2 ego precum tuarum -r adiutor particeps ero (CE 1528 B 5). MARCELL. dig. 31, 17 pr. ut -um Titium elegit. AMBR. Cain et Ab. 2, 4, 15 p. 391, 22 levites -r remissionis est (*l. 7* interpres). epist. 15, 3 populi erat vitae aeternae -r. VVLG. II Cor. 3, 6 idoneos nos fecit -os novi testamenti. AVG. serm. 266, 1[extr.] non intercipit medius -r beneficium largitoris. serm. coll. Morin p. 632, 30 esto inter illos *discordes* -r pacis. CONC.[S] II 2, 1 p. 8, 35 qui fuerint -i vestrae iussionis (*gr. II 1, 1 p. 131, 20* διακονησάμενοι τοῖς ὑμετέροις γράμμασιν. *II 3, 1 v. p. 1023, 4*). *de Christo et Spiritu sancto tamquam adiutoribus et mediatoribus Patris* (*cf. p. 1016, 73. 1020, 36. aliter p. 1002, 7. 1006, 41. 1017, 6*): TERT. adv. Hermog. 22 p. 151, 15 -um atque arbitrum factoris (*sim.* adv. Prax. 12 p. 245, 24 adv. Marc. 2, 27 p. 373, 5).

II *notione secundaria* *i. q.* ***administrator*** (GLOSS. διοικητής. *cf. p. 1012, 43. 1023, 26*): TAC. ann. 12, 57, 2 -um operis (*sc. montis perrumpendi*). IVST. 6, 2, 15 -um impensae. 16, 1, 14 Antipatrum ... amariorem semper -um regni quam ipsos reges fuisse. AVSON. 419, 53 p. 366 P. largitionum (*cf.* GLOSS. Vatic. Reg. 203 Musée Belge 26 p. 264, 39 apocrisiarius est -r secretorum). COD. Theod. 2, 12, 7[in.] procuratorem vel cognitorem, qui litis -r est ordinatus (*ibid.* de l. -o). *v. Onom.*

comp. et deriv.: ad-, com-, prae-, protominister. ministerium. ministerianus, ministrarius. ministro.

fem. ˣ**ministra,** -ae. *notatur*: min: CIL V 5026 VI 9639. ministr: CIL VI 9638 XI 6728, 27. *distinguitur ab ancilla*: *l. 83.* *non distinguitur*: Ov. am. 2, 7, 24 sq. ars 1, 375 (*1, 367* ancilla). *cf. p. 1000, 13.*

A *usu sollemni*: **1** *in rebus sacris*: **a** *proprie tam de certis ordinibus sacri famulatus inferioribus quam sacerdotii superioribus* (*cf. p. 1000, 23. 1001, 38*): **α** *paganorum*: *in titulis*: CIL II 3349 (= Dessau 3786) Tutelae Augustae. V 762 (= Dessau 3498) *illae* magistrae ... *illae* -ae Bonae Deae aedem fecerunt (XII 654 [= Dessau 3496]). IX 3146 Matris Magnae. 4460 (= Dessau 3828) Salutis ann. XIII (*cf. p. 1000, 29*) vixit XXX. X 4791 (= Dessau 3113) sacrorum (*cf. l. 67. p. 1000, 66*) publ. Praesidis Iunonis. *apud scriptores*: CATVLL. 63, 68 (*de Attide*) deum -a et Cybeles famula (PROP. 4, 11, 52 Claudia ... -a deae *Magnae*. SERV. Aen. 2, 735 *Creusa*). PROP. 4, 4, 44 virgineo lecta -a foco (*de dat. cf. p. 1006, 23*) *Vestae* (Ov. fast. 3, 47. 6, 283. 289. 441. FEST. p. 344 b 22 sex Vestae sacerdotes constitutae sunt, ut populus pro sua quaque parte haberet -am sacrorum [*cf. l. 61. p. 1000, 66*]. STAT. silv. 1, 1, 36). AMPEL. 15, 2 DRAC. Orest. 58. *opponitur magistrae* (*cf. p. 1000, 52*): CIL V 762 (*v. l. 59*). 5026.

β *Christianorum i. q. diaconissa* (*vocabulum -ae quam diaconissae multo et antiquius est et rarius*): PLIN. epist. 10, 96, 8 quae -ae dicebantur. ITALA Rom. 16, 1 (Ambrosiast. ad l.) ecclesiae (διάκονον. *Vulg.* in ministerio). SEDVL. epist. 1 p. 9, 5 sacrae virginis et -ae.

b *transl.*: LAEV. carm. frg. 22, 5 mihi ... opseculae tuae *Veneris* ac -ae. PROP. 3, 10, 30 noctis ... instituet sacra -a Venus. ITALA Rom. 13, 4 (Tert. scorp. 14) *potestas* (*i. magistratus; cf. p. 1002, 14*) dei -a est. PRVD. perist. 10, 234 Iovi (*de dat. v. p. 1006, 23*) avis -ae. ANIAN. Chrysost. hom. 4, 5 *Maria* tanti mysterii -a electa est.

2 *in rebus profanis*: **a** *proprie*: **α** *domesticae apparitionis, quae circa personam dominae vel domini (p. 1005, 1) versatur*: *cenae* (*cf. p. 1002, 27*): TIB. 1, 5, 34. *lanificii*: PROP. 3, 6, 15. *ornandorum capillorum*: Ov. am. 2, 7, 24. *officio non indicato*: Ov. am. 3, 7, 83. *al.* QVINT. decl. 301 p. 190, 9 amare aliquam ancillam, deperire aliquam -arum. SVET. Tib. 14, 2 CLAVD. rapt. Pros. 3, 189. *al.* *in*

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

titulis: CIL VI 9290 (= CE 365 *a. 13a.*) Hilara minor Midaes -a (9638 Pindari. XI 6728, 27 Amaranti). 9637 -a in famil. (9638. 10138). *al.* *β aliarum operarum*: VERG. Aen. 11, 658 comites, ... quas ... Camilla delegit pacisque (*cf. p. 1003, 48*) bonas bellique -as (CLAVD. DON. ad l. p. 515, 26 -ae in [*cf. p. 1006, 27*] certaminibus. *cf. l. 56. p. 1003, 66*). *obstetricis* (*cf. p. 1002, 48*): SORAN. p. 22, 20. 24, 10 (*gr. p. 53, 12. 54, 4 I.* ὑπηρετίδες). *cauponae*: COD. Theod. 9, 7, 1.

b *translate*: CIC. off. 1, 150 artes (SEN. epist. 85, 32 a. -ae sunt. ... sapientia domina rectrixque est. *cf. p. 1016, 80*) ..., quae -ae sunt voluptatum (fin. 2, 37 *virtutes* v. satellites et -as esse. SEN. benef. 4, 2, 1. *cf. p. 1003, 46*). nat. deor. 2, 150 artium -as manus (LVCR. 4, 830. CORN. SEV. carm. frg. 13, 17 operum ... tantorum [ARNOB. nat. 3, 13 p. 120, 25]. SEN. suas. 6, 19 eloquentiae. LACT. opif. 10, 22 rationis ac sapientiae. HIL. gen. 135 vitae). Tusc. 1, 75 a re familiari, quae est -a et famula corporis. part. 78 virtutes ... sunt ... quasi -ae comitesque sapientiae. ad Q. fr. 1, 1, 25 acerbissimam -am praetorum avaritiae calumniam. Ov. am. 1, 11, 27 Veneri fidas sibi Naso -as (*sc. tabellas*) dedicat (*cf. p. 1000, 31*). TERT. patient. 15 p. 23, 15 sine sua *spiritus dei* comite ac -a patientia. resurr. 7 p. 36, 19 caro ... -a ac famula animae (16 p. 45, 19. *cf. p. 1003, 54*). adv. Marc. 1, 23 p. 321, 13 *debita bonitas indebita* ut -a et comite sua prior. PACIAN. sim. carn. p. 112, 3. 115, 24. *al.*

B *sensu derivato*: 1 *i. q. adiutrix* (*cf. p. 1003, 59. de rebus l. 24. 30*): Ov. am. 1, 7, 27 caedis scelerumque -ae ... manus (VAL. FL. 2, 123 scelerisque dolique -am *Famam*. PORPH. Hor. epod. 5, 3 consciae et -ae s. huius. FIRM. err. 6, 6 et libidinum ... et s. *cf.* PS. QVINT. decl. 18, 12 p. 330, 21 flagitii. PORPH. Hor. epod. 5, 25 ex consciis ac -is veneficii. *cf. p. 1003, 74*). STAT. Theb. 4, 526 -as funestorum operum Eumenidas. TERT. anim. 28, 2 ab ... conscia (*cf. p. 1003, 83*) et -a matre. PS. PHILO antiq. 50, 5 -ae sunt orationum mearum lacrimae meae. *c. dat. rei, in qua adiuvamur* (*cf. p. 1006, 23*): CIC. Cael. 52 huic facinori tanto tua mens ... conscia, tua domus ... -a, tua ... Venus adiutrix esse non debuit.

2 *i. q. procuratrix* (*cf. p. 1004, 18*): VARRO Men. 251 Ceres cibi -a. ARNOB. nat. 4, 25 p. 161, 25 Minervam luminis -am et lucernarum modulatricem.

3 *i. q. interpres* (*cf. p. 1004, 25*): Ov. epist. 17, 24 dextra *scribens* ... sensus apta -a mei. trist. 3, 7, 2 littera, sermonis fida -a mei (HESYCH. in lev. 27, 30 p. 1176A illa *uti* velut instrumento et -a).

comp.: ad-, praeministra.

adi. ***minister**, -tra, -trum. *cf. Wackernagel, Synt. II² 55. adiectivi usus extat inde a* VARRONE (*l. 61*), LVCR. (*p. 1006, 12*), SALL. (*l. 62*), Ov. (*l. 69. p. 1006, 13*).

A *i. q. famulans, serviens*: 1 *proprie*: LVCAN. 8, 207 reges -os. 10, 127 famulae numerus turbae populusque -r (*cf.* SIL. 11, 275 -i turba gregis. IVVENC. 4, 540 cum plebe -a. DRAC. Orest. 613 turba -a [695]). CHALC. comm. 188 his *deis* subiectas fore ... -as ... potestates Naturam, Fortunam, Casum. ITALA Hebr. 1, 14 (Conc.S I 3 vers. Tur. p. 157, 8. *al.*) -i (λειτουργικά, *Vulg.* administratorii) spiritus ad ministerium destinati (RVFIN. Orig. in num. 11, 4 p. 88, 22 -orum spirituum, 'qui ad ministerium et adiutorium missi sunt'. Orig. in Ios. 23, 3 p. 444, 4. *cf. et p. 1001, 83. 1006, 36. 1016, 27*). RVFIN. hist. 1, 2, 21 angelorum ac -arum virtutum legationibus utitur (*cf. l. 57*). *c. gen.*: MANIL. 5, 316 populi sunt illa *pectora* -a. *c. dat.*: TAC. hist. 4, 22, 3 lixarum multitudo ... bello -a. AVG. civ. 11, 33 p. 509, 7 D. dei bonitati -am *societatem angelicam* (*cf. l. 54*). *de rebus*: VEN. FORT. Mart. 1, 315 neu rustica turba rebellet, arma -a (*i. ministrorum sc. angelorum tuentium*) vides.

2 *translate* (*fere de rebus per prosopopoeiam; de animantibus l. 62. 73*): a *c. dat.*: VARRO rust. 1, 13, 4 cohors ... operta stramentis ... fit -a fundo, ex ea quod evehatur. SALL. hist. frg. 4, 47 quam *multitudinem* ... ut mox cupitis -am (-um *cod.*) haberet. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 17, 3 anima ... gubernans -am (*gr. p. 428A* ὑπηρέτιν) sibi materiam (*seq.* conservam). PAVL. NOL. epist. 13, 13 p. 94, 25 cantharum -a manibus et oribus nostris fluenta (*cf. p. 1006, 17*) ructantem. AVG. c. Cresc. 3, 5, 5 p. 414, 17. SALV. eccl. 2, 20 tunc irascentibus lex -a erat, nunc adversaria. DRAC. laud. dei 3, 714 officiis aptantur cuncta *membra* -a. b *c. gen.*: *rerum*: Ov. epist. 20, 114 lumina propositi facta -a tui. TERT. idol. 11 p. 41, 13 mendacium cupiditatis -um. adv. Marc. 5, 10 p. 609, 7 anima auctrix (*cf. p. 1002, 82*) operum carnis, ... corpus -um. LACT. opif. 16, 5 audiendi et videndi et odorandi -a membra. DICT. 2, 16in. -as et veluti officinam belli ... civitates. PS. AMBR. act. Seb. 16, 54 p. 1045B ista ... deceptionis -a sunt. LEO M. serm. 22, 6 p. 198C -a mundi luminaria *caeli*. ARATOR act. 2, 293 corporis ille locus ... vitii ... -r. *alicuius*: TAC. ann. 12, 61, 1 sacram et tantum dei -am (*i. servam*) insulam *Coum*. c *abs.*: SEN. dial. 6, 24, 5 ossa, nervos ... et -as manus (ARNOB. nat. 2, 17 p. 62, 8. *cf. etiam l. 24*). epist. 92, 1 in animo esse partes -as. DRAC. laud. dei 3, 14 ut sint elementa -a.

B *i. q. praebens, conferens* (*cf. p. 1004, 18*): PS. HIER. epist. 4, 2 p. 57A aestatis et autumni temporibus, quae tempora -a sunt frugum. SACR. Gelas. 1, 40 p. 556 (= SACR. Greg. 77, 6) huius pinguissimi liquoris -ae oleae.

iunctura (*cf. p. 1015, 14*) **-o aliquo, -a aliqua re** (*usu subst. et adi. non distincto*) *i. q. opera, auxilio alicuius* (*rei*): -is *animantibus*: SALL. Iug. 33, 4 quibus iuvantibus quibusque -is ea egerit. VERG. Aen. 2, 100 Calchante -o (*c. aposiopesi*). Ov. met. 9, 233. trist. 4, 2, 35 illo ... mactata -o ... corpora. LIV. 34, 60, 1 bellum ... parare Antiochum Hannibale -o. SIL. 10, 341 (*v. p. 1003, 65*). IVV. 3, 46. IVST. 17, 1, 4 filium ... -a ... noverca veneno interfecit. CLAVD. DON. Aen. 7, 815 p. 110, 25. AMBROSIAST. in I Tim. 1, 20 p. 465C -o diabolo fiunt *infirmitates*. *al.* -is *bestiis*: CYPR. ad Donat. 8 p. 10, 21 *Iuppiter Ganymedem rapuit* -is avibus (*sim.* AVG. serm. 239, 3, 3 *Eliam* deus ... pascebat [*cf. ibid.* ei serviebant aves. *v. et p. 1018, 55*]). -is *rebus*: LVCR. 5, 297 taedae ... properant ... ardore -o suppeditare novom lumen. Ov. Ib. 260 -o praetemptes baculo ... iter. TYCON. reg. 3 p. 17, 16 *mortem* -a lege parato gladio intentari. AMBROSIAST. in I Thess. I 9 p. 443D assumptum in caelum -a nube. RVFIN. Orig. in Rom. 2, 13 p. 911B quae -a circumcisione peraguntur. PAVL. NOL. epist. 32, 15 p. 290, 3 cantharus ... manus lavat amne -o (*cf. p. 1005, 66*). AVG. doctr. christ. 2, 15, 22 ut libri ... gentibus -a Ptolemaei regis potestate ... proderentur. VITA Hil. Arel. 23 l. 10 C. pietate -a. *al.*

indiculus gramm.: *gen.* (*cf. p. 1015, 2*): *p. 1000, 30. 66. 1001, 31. 1002, 36. 62. 1003, 27. 68. 1004, 4. 26. 1005, 55. 68. al.* *gen. gerund.* (*cf. p. 1015, 3. 1023, 84*): *p. 1002, 78 sq. 1003, 10 sq. 81. 1004, 16. 1005, 72.* *dat.* (*cf. p. 86, 75. 1015, 7 et Löfstedt, Synt. II 209 sqq. aliter v. s.* ministratorius *p. 1017, 8*): *p. 1002, 59. 1003, 33. 55. 76. 1004, 65. 77. 1005, 31. 55. 61.* *genus ministerii indicatur adi.* (*cf. p. 1015, 9*): *p. 1002, 39. 84. 1003, 17 sqq. al.* ad (*cf. p. 1015, 11. 1024, 5*): *p. 1002, 76. 1003, 64. 79.* in (*cf. p. 1015, 12. 1024, 7*): *p. 1003, 63. 71. 1005, 5.* in *c. abl. gerund.*: *p. 1003, 71.*

***ministeriālis**, -e. *a* ministerium. LEX Burg. lib. const. 10, 1 *scribitur* -stra- *B 5. 6. 8. 11*, mene- (*cf. l. 68. 1016, 19*) *B 9*. [*engad.* mastrel, *prov.* menestral. *Rohlfs.*] [*e coni. dub.*: QVEROL. p. 16, 13 in parte ... -i (*Peiper pro* miserabili).]

i. q. ad ministerium pertinens, ministerio fungens, ministrans (*cf.* ministerianus *et* ministratorius): 1 *in ministerio dei*: *de angelis*: ITALA Hebr. 1, 14 (Rufin. Orig. in Ios. 8, 6 p. 342, 1 in cant. 3 p. 227, 18. *al.*) -es spiritus (*cf. p. 1005, 50*) ad ministerium missi (*inde* RVFIN. Basil. hom. 6, 3 p. 1784A Orig. in Rom. 7, 5 princ. 1, 5, 1 p. 69, 7. PS. ORIG. in Iob 2 p. 449B angeli eius atque -es s. venisse ad deum dicuntur ad increpandum diabolum). *de Spiritu sancto et Christo* (*cf. p. 1004, 35*): FAVST. REI. rat. fid. 2 p. 456, 23 qui spiritum sanctum ... -em magis quam deum pronuntiant (*inde* PS. AVG. serm. 234, 5in.). 4 p. 459, 5 (*de Christo*) et quomodo dicimus, -is est, qui miracula *tanta* ... exercuit? *de actione*: IREN. 3, 11, 8extr. verbum dei ... patriarchis ... sacerdotalem et -em actum praebebat. *de vasis in sacrificiis adhibitis*: SCHOL. Hor. carm. 3, 8, 2 turibulum dicitur -is patina fictilis (*cf. p. 1000, 63*). LIB. pontif. p. 48, 4 calices -es v (53, 30 c. minores -es. 62, 7 c. -es argenteos [*al.*]. 97, 11 c. -es aureos [*al.*]. *cf. p. 1014, 13*).

2 *in re profana de ministris in ministerio domini occupatis* (*cf. p. 1002, 25 sqq.*): LEX Sal. 10 add. IV 1 sqq. si ... maiorem ... vinitorem vel porcarium vel -em (*subst.*) furaverit ...; si vero maiorissam aut ancillam -em (*cf.* LEX Burg. lib. const. 10, 1 si quis servum ... occiderit, lectum -em sive expeditionalem. *v. Geffcken p. 118*). *pro subst.*: GROM. p. 372, 7 (= METROL. p. 136, 20) -es imperatorum (*cf. p. 1003, 3*) maiores in accipiendo, minores in dando mensuras habuisse. NOT. dign. or. 17, 4 (= occ. 15, 5) paedagogia (*cf. p. 1002, 57*), -es domini, curae palatiorum (*v. Böcking ad l. p. 267. Enßlin, RE Suppl. VI 493 sqq. cf.* COD. Theod. 8, 7, 5 -es et paedagogiani et silentiarii et decuriones). GLOSS. V 270, 1 aulicus -is domus regiae (589, 7). *in re privata*: LEX Burg. Rom. 2, 6 pro actore C solidi, pro -e LX solidi, pro aratore aut porcario XXX (*cf.* p. 125, 21). LEX Sal. 10 add. IV 1 *v. l. 51.*

ministeriānus, -ī *m.* *a* minister, *cf.* magistrianus. *i. q. minister sive ministerialis domus regiae* (*cf. Enßlin, RE Suppl. VI 493, 15 sqq.*): COD. Iust. 12, 25 (26)rubr. de castrensianis et -is.

minister(i)ārius *v. s.* ministrarius.

***ministerium**, -ī *n.* *a* minister; *cf.* magisterium. *scribitur*: meni-: ITALA I Tim. 1, 12 (Lect. Gall. ed. Dold p. 54). mene- (*cf. l. 30. p. 1016, 19. 1017, 20*): CIL III 7693 XI 5737, 13. -ne- (*cf. p. 999, 62*): *v.* VVLG. ed. comm. pont. IV 399 sqq. (*S bis*). NOT. Tir. 25, 20. *de notione* (*cf. Enßlin, RE Suppl. VI 488 sqq.*): SYNON. Cic. p. 449, 6 B. vi. manu. necessitate. imperio. -o. GLOSS. ὑπηρεσία. ὑπηρετεσία. διακονία. διοίκησις. *in Graecis est* διακονία *passim, praeterea in cap. priore* διακόνημα (*p. 1009, 49*), ἐνέργεια (*p. 1012, 18*), ἑστίασις (*p. 1009, 72*), λατρεία (*p. 1008, 15*), λειτουργία (*p. 1007, 70. 1008, 3. 7. 1010, 78*), τόπος (*p. 1010, 39*), ὑπηρεσία (*p. 1008, 46*), ὑπουργία (*p. 1010, 30*), χρεία (*p. 1007, 81. 1012, 26. 27*); *in cap. altero* (*p. 1012, 50*), κοῦρος (*p. 1013, 27*), οἰνοχόος (*p. 1013, 26*), ὄργανον (*p. 1014, 5*), ὑπηρέτης (*p. 1013, 10. 75*). *de ratione, quae inter* -um *et* servitium *intercedit, v. p. 1000, 12.* *de differentia inter* beneficium *et* officium *et* -um *v.* SEN. benef. 3, 18, 1. *de usu subst.: sequitur pron. rel. masc. p. 1013, 16. 20.* *legitur in prosa oratione inde a* VARRONE (*p. 1007, 19. 1014, 67*), CIC. (*p. 1008, 70*), SALL. (*p. 1008, 30*), LIV.; *in versibus extat apud* VERG. (*p. 1008, 39. 1010, 20*), MORET. (*p. 1008, 60*), TIB. (*p. 1007, 66*),

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

HOR. (*p. 1008, 19*), OV. (5^{ies}), MANIL. (*p. 1008, 31*), GERM. (*p. 1008, 32*), VAL. FL. (*p. 1008, 76*), IVVENC. (*p. 1010, 9*), AVSON. (*p. 1014, 59*), PRVD. (*p. 1013, 11. 72*); *apud* VEN. FORT., CORIPP., ARATOREM *singulis locis*. [*francog.* métier, *prov.* menestier, *hisp.* menester. *Rohlfs.*] [*locis corruptis*: SEN. suas. 3, 6 APVL. mund. 27. *loco mutilo*: CIL X 3903, 15. *dub.*: COMM. instr. 2, 27, 6. HIER. epist. 53, 2, 1 hoc ... magisterio (*λ*, minist- *S*, mist- *vel.* myst- *cett.*, *Stummer in plag.*). CASSIOD. var. 3, 51, 5 (mysteria *coni. Meyer*). *v. l. pro* minister: CYPR. epist. 3, 1 p. 470, 3 *BL.* *falso trad. pro* magisterium (*cf. l. 7*): VVLG. gen. 40, 13. *saepissime confunditur c. v. q. e.* mysterium, *cf. Fr. Blatt, ALMA 4, 1928, 80. A. Uddholm, Formulae Marculpi, Uppsala 1953 p. 46.*]

caput prius de actione aut munere:

I *sensu primario i. q. servitium, famulatus:* **A** *i. q. actio ministrandi*: **1** *in rebus sacris* (*cf. p. 1010, 55. 1012, 56. 1014, 13*): **a** *ministrant homines*: **α** *generaliter*: VARRO ling. 7, 34 in quo *cumero* quid sit, in -o plerique extrinsecus nesciunt. LIV. 1, 7, 12 sacrum Herculi adhibitis ad -um dapemque Potitiis ac Pinariis ... factum. 1, 7, 14 tradito servis publicis sollemni familiae. *Potitiorum* -o (*cf.* 9, 29, 9). VAL. MAX. 2, 5, 4 *tibicinum* -o ... deserta sacra. 8, 15, 3 eius ... manibus et penatibus ... senatus ... deam excipi voluit, quia ... praeceptum erat, ut haec -a Matri deum ... praestarentur. APVL. met. 11, 15. 19. 21. CYPR. epist. 43, 1 p. 590, 15 *presbyterorum et diaconorum* (*cf.* CANON. apost. 65, 17 sint etiam probati omni -o [διακονίᾳ]). ITALA I Cor. 12, 5 (Iren. 2, 28, 7. 4, 20, 6) divisiones -orum (διακονιῶν, *Vulg.* ministrationum) sunt. SOL. 30, 31. *saepissime in* VVLG., *ex. gr.* exod. 39, 24 pontifex quando -o fungebatur. num. 3, 8 servientes in -o eius. 18, 21 pro -o, quo serviunt mihi in tabernaculo. IOS. 9, 27 in illo die eos esse in -o. *al.*

β *indicatur, cui (rei) serviatur*: *gen.* (*cf. p. 1009, 77*): TERT. pudic. 7, 15 idololatriae. HIL. in Matth. 2, 2 p. 919^{A} Christi (HIER. epist. 60, 13, 3 PELAG. in Col. 1, 7 p. 452, 8 S. IGNAT. Magnes. 6, 1. *al.*). CLAVD. DON. Aen. 11, 655 p. 515, 18 deae. AMBR. off. 2, 6, 25 quos elegi in -um domini. HIER. epist. 18^{A}, 15, 4 dei (29, 3, 8. *al.* PALLAD. hist. mon. I 6 p. 274^{C}). VVLG. Rom. 16, 1 ecclesiae (RVFIN. Orig. in num. 11, 2 p. 78, 24 COD. Theod. 16, 2, 39 AVELL. p. 27, 29. *al.* CASSIOD. var. 9, 15, 10 aut in fabricis earum *ecclesiarum* aut in -is nihilominus profutura *pecunia* [*cf. Enßlin l. c. 492, 61. an ad p. 1014, 13?*]. COD. Iust. 1, 3, 32). AVG. in psalm. 135, 3$^{extr.}$ religionis (COD. Theod. 16, 2, 2 NOVELL. Valent. 3, 3 ENNOD. opusc. 2, 87 p. 314, 14). *adi.*: PAVL. FEST. p. 11, 11 divinum (CYPR. epist. 1, 1 p. 466, 3 RVFIN. Orig. in num. 3, 3 p. 18, 1 SVLP. SEV. Mart. 5, 2 COD. Theod. 12, 1, 99. *al.*). APVL. met. 11, 6, 7 religiosum. CYPR. epist. 34, 4 p. 571, 12 ecclesiasticum (39, 1 p. 581, 22 AVG. epist. 228, 10 p. 492, 10 NOVELL. Valent. 3, 3. *al.*). *pron.*: VVLG. II Cor. 11, 8 accipiens stipendium ad -um vestrum (*cf. Kittel, Wb. z. N. T. II 88*).

γ *causa et genus -i indicatur*: *gen.*: APVL. met. 11, 21, 1 sedulum colendi frequentabam -um (11, 22, 1 quot dies obibam culturae sacrorum -um). CYPR. epist. 69, 6 p. 755, 19 cum primum discipulos suos in -um salutis mitteret (HIL. in Matth. 7, 6. 12, 6). 69, 8 p. 757, 1 loci sui -um transgressi. HIL. trin. 1, 14 sacerdotii (RVFIN. Orig. in num. 10, 3 p. 73, 9. *cf.* PELAG. in Rom. 12, 7 p. 96, 14 S. -um sacerdotalis vel diaconatūs officii. in I Tim. 5, 11 p. 495, 8 diaconatus. CANON. apost. 35, 28 diaconiae. ORIG. in I reg. 1, 8 p. 14, 1 sacerdotum. *v. et p. 1010, 73*). 6, 2 praedicationis euangelicae (AMBR. Iac. 2, 4, 19 CONC.^{S} I 3 p. 145, 24 GREG. M. epist. 2, 52 p. 156, 20 moral. 1, 30. *cf. et p. 1010, 46*). in Matth. 24, 7 qui ... iactantiam inutilis studii sequentes utilitatis perfectae -um derelinquant. SERV. Aen. 1, 28 -um poculorum, quod exhibuit diis. RVFIN. hist. mon. 1 p. 402^{C} hymnorum vel orationum (NICET. psalm. 9 p. 77, 11. 11 p. 78, 11. *cf.* VITA Hil. Arel. 19 l. 1 C. psalmorum). VVLG. exod. 35, 19 sanctuarii (*cf.* 39, 40 tabernaculi [num. 4, 47. 7, 5. 18, 6]. num. 18, 5 altaris [Ezech. 40, 46]. I par. 23, 4 domus dei [23, 24. 25, 6. *al.*]). II Macc. 3, 3 sacrificiorum. act. 6, 4 verbi (20, 24). *adi.*: TIB. 1, 2, 42 ut mihi verax pollicita est magico saga -o (*cf.* HIL. in Matth. 21, 4 sacerdotale. RVFIN. Orig. in num. 7, 4 p. 44, 15 leviticum). CYPR. epist. 29 p. 548, 1 cottidianum (VVLG. act. 6, 1 AVG. epist. 228, 16 p. 489, 12. *cf.* RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 39, 16 celebrare ... vespertina vel matutina -a [*gr. I 1, 5 p. 124, 35* λειτουργίας]). CONST. Sirmond. 10, 3 clerici sacris (*cf. l. 77*) -is servientes (AVELL. p. 27, 29 CANON. Dionys. Exig. p. 31, 19 St. CE 1362, 16. *cf. l. 50*). *adde*: ARATOR act. 1, 552 iura -i sacris altaribus apti (*i. diaconatus*). *indicantur certae species rituum vel sacramentorum* (*cf. p. 1017, 61*): APVL. met. 11, 22, 7 ritu sollemni apertionis *templi* celebrato -o. AMBR. Cain et Ab. 2, 4, 15 p. 391, 9 remittuntur peccata ... per officium sacerdotis sacrumque -um. HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 7 p. 332, 5 tribue ei baptisma ... et advoca tibi alios socios -i tui (ALC. AVIT. epist. 26 p. 57, 20 cum -o baptismatis. 46 p. 75, 24 cuius *baptismatis* -is. GREG. TVR. Thom. p. 121, 22 praepara nobis omnia, quae in -o sunt paranda [*gr. p. 80, 6* τὰ πρὸς τὴν χρείαν τοῦ ἁγίου βαπτίσματος]). PS. HIER. epist. 12, 6 p. 155^{A} *presbyteri* in benedictione cum episcopis consortes -orum sunt: nulla in conficiendo corpore Christi ac sanguine ... distantia est. VITA Hil. Arel. 10 l. 12 C. consecrationis.

sine additamento de sollemni (cottidiano) sacrificio (*cf. p. 1018, 39*): OPTAT. 6, 1 p. 145, 8 quae a nobis in nomine dei in ipso -o tacta sunt. VVLG. num. 4, 26 vasa -i (I par. 9, 28. 28, 13. Hebr. 9, 21 [λειτουργίας]). RVFIN. hist. 3, 8, 6 sacerdotes ingressi templum ad -a ex more complenda. COD. Theod. 16, 6, 4, 4 si qui ... interdictis coetibus seu -is praebuerint coniventiam. CANON. Turner II 2 p. 211 (*syn. p. 210* oblationes, *gr. Mansi 2, 1104^{C}* λειτουργίας). ENNOD. opusc. 9, 6 p. 417, 7 in huius ... noctis -o. GREG. TVR. glor. mart. 65 p. 532, 23 -i ornamenta.

b *ministrant daemones*: APVL. Socr. 6 p. 134 daemonum obsequio et opera et -o. AVG. civ. 9, 13 p. 385, 33 D. 9, 23 p. 399, 30. *angeli*: PRAEF. bibl. monarch. Marc. HIL. in Matth. 3, 5. 18, 5 famulatu ac -o. *al.* HIER. epist. 18^{A}, 9, 1. VVLG. Hebr. 1, 14 administratorii spiritus in -um (διακονίαν) missi propter eos, qui hereditatem capient salutis. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 157, 11. 158, 17 angelicum. PELAG. in Rom. 9, 4 'obsequium' hoc est -um angelorum et prophetarum (λατρεία). AVG. civ. 10, 15$^{tit.}$ *al.*

2 *in rebus profanis*: **a** *loci selecti*: **α** *in rebus privatis* (*cf. Enßlin l. c. 488*): ① *sensu artiore*: Ⓐ *ministrant servi domestici*: HOR. epist. 2, 2, 6 verna -is ad nutus aptus erilīs. OV. am. 1, 11, 3 *ancilla* in ... -is furtivae cognita noctis (COD. Iust. 7, 10, 4 ancillae). SEN. contr. 2, 4 (12), 1 circa aegrotantis (*cf. p. 1019, 23*) lectum in omnia discurrebat -a (SEN. dial. 10, 12, 5). PETRON. 22, 6 *in convivio*. FRONTIN. strat. 1, 1, 3 servitutis ac -i (*cf.* COD. Iust. 7, 14, 10). VENVL. dig. 21, 1, 65, 2 *servus* alicui -o praepositus. VLP. dig. 3, 2, 4, 2 *cauponis mancipiorum* (*cf.* COD. Iust. 9, 9, 28). 7, 1, 17, 1. *al.* GELL. 2, 23, 8 non inscito puellam -o (*i. arte ministrandi*). APVL. mund. 25 quod ... possint ... facere dominorum imperio -a servulorum (*cf.* IVST. 2, 13, 10 carentem omni ... servorum -o [*item* COD. Iust. 3, 33$^{rubr.}$ *al.*]. *sim.* GREG. M. epist. 3, 18 p. 176, 17 mancipiorum). *al.* LEX Sal. 35, 6 vasso ad -um. Ⓑ *ministrant operae, artifices*: SALL. hist. frg. 4, 31 implicatae rates -a *nautarum* prohibebant (*cf.* MANIL. 4, 570 puppis ... colendae. GERM. 294 pigra -a. SEN. epist. 85, 36 *gubernatoris*. *v. et p. 1009, 5*). LIV. 22, 25, 19 in servilia eius artis (*lanii*) -a. 39, 6, 9 quod -um fuerat *coqui*, ars haberi coepta. CELS. 8, 4, 4 in eo -o (*sc. officio medendi. cf.* SEN. benef. 6, 16, 4 nullum -um illi *medico* oneri ... fuit. POMPON. dig. 19, 5, 26, 1 *medicorum et scaenicorum*). SEN. epist. 47, 15 non -is illos (*sc. mulionem et bubulcum*) aestimabo, sed moribus. PETRON. 103, 5 *tonsoris*. 117, 11. *al.* Ⓒ *ministrant liberi homines*: VERG. Aen. 6, 223 ingenti subiere feretro, triste -um (CORIPP. Iust. 3, 12 CE 582, 4. 1052, 3. 1376, 4. 1847, 3). OV. met. 2, 750 pro ... -o magni sibi ponderis aurum postulat. LIV. 34, 61, 2 VAL. MAX. 4, 7, 7. QVINT. decl. 301 p. 188, 9 -um ... fuit ex (*cf. p. 1015, 1*) meo. PLIN. epist. 2, 11, 23. VVLG. Luc. 10, 40 satagebat circa frequens -um. apoc. 2, 19 novi ... caritatem et -um et patientiam tuam. COD. Iust. 7, 14, 6 -um ... mutare tuam condicionem *liberi* minime potuit. PALLAD. hist. mon. I 52 p. 335^{C} (*gr. p. 160, 9 B.* ὑπηρεσίᾳ). *al.* Ⓓ *ministrant monachi*: HIER. reg. Pachom. praef. p. 6, 1. 25 p. 19, 10. 143 (193) p. 52, 1.

② *sensu latiore et transl.*: Ⓐ *de officio amasiorum, meretricum*: ARNOB. nat. 5, 44 p. 212, 11 Ganymedibus ... in libidinum -a (*Iun.*, magis- *P*) substitutis. AVR. VICT. Caes. 14, 7 Antinoi ... famoso -o. COD. Theod. 15, 8, 1 vile -um prostituti pudoris exercere.
Ⓑ *ministrant bestiae*: OV. met. 4, 216 *v. l. 62*. VAL. MAX. 2, 7, 2 in agmine neminem militum -o servorum iumentorumque ... uti passus est. PLIN. nat. 8, 67 *cameli* iumentorum -is (*Salm.*, in his terris *codd.*) dorso funguntur atque etiam equitatūs (*cf.* SOL. 49, 9). 10, 105 *columbae* parturienti solacia et -a ex (*cf. p. 1015, 1*) mare. PLIN. epist. 9, 33, 9 *delphinum* solita -a repetisse. APVL. met. 7, 23, 3 *asini* (9, 11, 5). TERT. nat. 1, 16, 1 p. 86, 3 ventum est ad ... caninum -um (*sc. lucernae subvertendae et exstinguendae*). *al.* Ⓒ *ministrant res*: ① *membra corporis, corpus sim.*: MORET. 25 laeva -o (*sc. infundendi frumenti*), dextra est intenta labori (*sc. molae versandae*). OV. met. 4, 216 fessa diurnis *equorum* membra -is (*cf.* PS. QVINT. decl. 1, 6 p. 8, 12 HIL. AREL. vita Honorat. 33 l. 1 C.). 11, 625 corpora duris fessa -is (SEN. epist. 58, 34. HIL. in Matth. 12, 7 corporis [15, 5. *al.*]. AVG. civ. 22, 24 p. 613, 32 D.). LIV. 2, 32, 9. 11 ventris ... haud segne -um. PLIN. nat. 10, 196 pedum. SOL. 25, 3 alter *dens elephanti* semper in -o est (*cf. Plin. nat. 8, 8* alterius operario usu). AVG. conf. 9, 2, 2 p. 180, 24 linguae (serm. coll. Morin p. 542, 20 cordis et l.). VEN. FORT. vita Albin. 10, 27 recepto -o ... rediviva dextera se signavit. *al.* ② *aliae res*: CIC. Tim. 50 quibus *causarum adiuvantium* utitur -is (οἷς [*sc.* συναιτίοις] ... ὑπηρετοῦσιν) deus. VAL. MAX. 2, 7, 6 vocis (5, 4 ext. 5 *pietas* nullo v. -o, nullo usu litterarum indigens. *ibid.* 6 filium loquendi usu defectum ... -o v. instruxit. CELS. dig. 33, 10, 7, 2 SOL. 2, 35 AVG. pecc. mer. 1, 25, 37). 2, 9, 4 *litterarum*. SEN. dial. 4, 13, 3 sine ullius malae rei -o. nat. 1, 17, 6 *speculorum*. epist. 88, 25 geometriae. VAL. FL. 3, 710 *hasta* fida -a ... obit. FRONTIN. aq. 92 *aquae ductus*. APVL. Plat. 2, 5 *adpetitus et iracundiae rationi* ita oboediunt, ut tranquillo -o fungantur. TERT. anim. 10, 9 p. 314, 23 ignium. resurr. 16 p. 46, 17 *calicis* (GREG. TVR. glor. conf. 96 p. 810, 5 vasculi). SOL. 24, 13 amnes ..., qui, licet separentur intervallis amplioribus, tamen in quodam Atlantici nominis (*de gen. v. p. 1009, 77*) transierunt -um. 32, 43 AMM. 22, 16, 9. SERM. Arrian. frg. I 17 *solis* (VVLG. deut. 4, 19). ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 21, 16 utrum ... impenderit *Abraham* -um seminis corporali exortu creatoris.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

β *in rebus publicis* (*cf. Enßlin l. c. 489sq.*): (I) *-a inferiora*: LIV. 1, 57, 2 se in fabrorum -is ac servili tam diu habitos opere ab rege. 22, 19, 10 militum apparatu nautica -a impediuntur (CVRT. 4, 3, 18 miles -a nautarum, remex militis officia turbabat. 7, 9, 6. 9, 4, 10. FRONTIN. [?] strat. 4, 7, 10. *cf.* LIV. 29, 25, 9 nautis ... ad -a ... oboedientes. *v. etiam p. 1008, 31*). FEST. p. 169 a 7 *navalis scribae*. VAL. MAX. 8, 9, 2 *militis* (SEN. dial. 9, 3, 5 TAC. ann. 1, 6, 3 APVL. met. 4, 8, 3 COD. Theod. 7, 22, 7). CVRT. 8, 2, 2 carnificis. FRONTIN. aq. 96 quos *servos* habituri essent *redemptores tutelae aquarum* in -o. 117. PLIN. epist. 10, 27. 10, 31, 1 publicorum servorum officio -oque funguntur. 10, 32, 2 VLP. dig. 1, 16, 4, 1. 3, 2, 4, 1. 48, 19, 8, 8 in -um metallicorum damnari (HERMOG. dig. 48, 19, 36). PORPH. Hor. sat. 1, 2, 44 *calonum*. AVG. civ. 1, 21 p. 35, 22 D. COD. Theod. 4, 6, 3 l. 28. 8, 2, 4 censuali. 10, 20, 14 sollemnibus -is inservire. CIL XII 1590 (= Dessau 5148) arenario (*cf. p. 1002, 73. 1013, 14 et Friedlaender, Sittengesch. II^{9} 68^{14}*). *al.* (II) *-a superiora*: VELL. 2, 93, 2 sub specie -orum principalium. VAL. MAX. 2, 10 praef. 3, 7, 5 *legationis* (5, 5, 1 VLP. dig. 50, 7, 7). 4, 1, 14. 6, 3, 3 sine ullo provinciali -o tantum non repetundarum lege damnatum. SEN. dial. 10, 18, 4. PETRON. 118, 2 *v. infra l. 75*. FRONTIN. aq. 2 *adiutorum* necessariae partes sunt ad -um. TAC. ann. 3, 48, 1 acribus -is consulatum ... adeptus. *al.* PLIN. epist. 10, 54, 1. AVG. in psalm. 13, 5 non referentes -um ... ad eorum, quibus praesunt, salutem. (III) *in servitio regum sim.*: LIV. 45, 6, 7 principum liberi (*cf. p. 1019, 40*) ad -um electi regis (VVLG. I par. 26, 30. 26, 32 Esth. 7, 9. *al. cf.* LIV. 45, 32, 6 qui in aliquis -is regiis ... fuerant). SEN. benef. 5, 4, 3 regum ... potentia per minorum consensum -umque constat. COD. Iust. 1, 2, 11. 10, 49, 2. 12, 5, 4, 3 eunuchum sacri cubiculi -is adhaesurum (*cf.* GREG. M. epist. 5, 57^{a}, 2 p. 363, 21 -o cubiculi pontificalis). *al.*

b *iuncturae et structurae*: α *iuncturae*: (I) *nominales*: labor ac -um: LIV. 2, 32, 9. officium -umque: PLIN. epist. 10, 31, 2 PAPIN. dig. 31, 65 pr. opera et -um: AFRIC. dig. 41, 1, 40 PAPIN. dig. 50, 1, 17 pr. PAVL. dig. 16, 1, 1, 1 APVL. Socr. 6 p. 134 CLAVD. DON. Aen. 11, 655 p. 516, 5. (II) *epitheta selecta*: servile: LIV. 22, 25, 19. 39, 25, 8 SEN. dial. 2, 3, 1. epist. 77, 14 et contumelioso. CVRT. 6, 6, 3. 8, 6, 2 TAC. hist. 1, 46, 2 ann. 12, 26, 2. COD. Iust. 4, 19, 22 (*a. 294*). *al.* sordidum: SEN. dial. 5, 29, 1 ac laboriosa. FRONTIN. aq. 92 TAC. ann. 11, 6, 1 TERT. idol. 18 p. 52, 19 COD. Iust. 4, 65, 35 pr. serium: TAC. dial. 29, 1. corporale: CHAR. dig. 50, 4, 18, 26 RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 209, 8. *cf.* corporis: CHAR. dig. 50, 4, 18, 11. urbanum (*cf. p. 1013, 33*): SCAEV. dig. 34, 1, 15, 1. domesticum: CYPR. testim. 3, 105 p. 180, 2. familiare: COD. Iust. 7, 12, 2, 1. (III) *iuncturae verbales*: -um praestare (*v. et p. 1007, 24*): SEN. dial. 2, 3, 1 PLIN. epist. 5, 19, 4 VLP. dig. 21, 1, 12, 1 PAVL. dig. 13, 5, 15. obire: *v. p. 1008, 76*. exhibere: PAPIN. dig. 50, 1, 17 pr. SERM. Arrian. frg. I 17 COD. Iust. 1, 2, 11. 6, 6, 6. 7, 16, 16. praebere: MOD. dig. 25, 3, 6, 1 IVVENC. 1, 770 AVG. civ. 9, 13 p. 385, 33 D. *al.* COD. Theod. 9, 7, 1 NOVELL. Iust. 35, 4. 8. facere: APVL. met. 4, 8, 3 IVST. 32, 3, 16 AVG. civ. 9, 23 p. 399, 30 D. VITAE patr. 5, 2, 6 (*gr. Cot. p. 357^{C}* ἐποίουν αὐτῷ τὸ διακόνημα). COD. Iust. 4, 19, 22. observare: RVFIN. Orig. in num. 4, 3 p. 23, 26. adhibere: AVG. in euang. Ioh. 58, 5$^{extr.}$ adimplere: COD. Iust. 7, 15, 1, 2^{a}. exsequi: SACR. Greg. 4, 6. -o fungi: SEN. epist. 77, 14 PLIN. epist. 10, 31, 2 APVL. Plat. 2, 5 TERT. idol. 18 p. 52, 19 HIER. epist. 18A, 12, 1. uti: VAL. MAX. 3, 3, 1 SEN. dial. 9, 8, 8 VLP. dig. 7, 1, 27, 2 PAVL. dig. 24, 1, 28, 1. in -o esse *alicuius* (*alicui: l. 57*): LIV. 45, 32, 6 PLIN. epist. 10, 74, 1 SCAEV. dig. 33, 7, 27 pr. VLP. dig. 33, 7, 12, 35 patri familias. *al.* PAVL. dig. 21, 1, 30, 1 APVL. apol. 44. *abs.* (*cf. p. 1008, 66*): QVINT. decl. 301 p. 185, 3 erat in -o puella pauperis (p. 188, 2). in -o habere (*cf. l. 9; aliter p. 1013, 74*): MARCELL. dig. 32, 69, 1 PAVL. dig. 40, 2, 22.

β *structurae*: (I) *indicatur, quis ministret*: *gen. passim inde a* LIV. 2, 32, 11 (*p. 1008, 65*). *adi.* (*cf. l. 13. 33. p. 1008, 58*): CASSIOD. inst. 1, 30, 4 humano -o cessante. *locut. praep.*: *v. p. 1008, 42. 56.* (II) *indicatur genus -i*: *gen.*: OV. am. 1, 11, 3 furtivae ... noctis. MANIL. 4, 570 puppisque colendae dura -a (*item c. gen. gerundivi*: HIL. trin. 12, 43 efficiendi saeculi. CLAVD. DON. Aen. 6, 220 p. 539, 3 ferendi funeris). SOL. 32, 43 machinas ad praelucendi -um fabricatas (AMM. 22, 16, 9. *cf.* HIL. in Matth. 4, 26 impertiendi. *v. et p. 1007, 50*). SERM. Arrian. frg. I 17 sol exhibet tibi deservitionis -um. AMBR. myst. 6, 33 mysterium in ipso humilitatis consistere -o. COD. Theod. 7, 13, 8 famosarum ... tabernarum. CASSIOD. hist. 8, 1, 99 -o completo ciborum (*Sozom. 6, 31, 9* μετὰ ... ἑστίασιν). *per enunt. c.* ut: PLIN. epist. 9, 28, 1 iniungis mihi ... -um, ut *eqs.* *praep.* in (*cf. p. 1015, 12*): HIL. in Matth. 24, 1 p. 1048^{D} -um in omnes. *adi.*: PETRON. 118, 2 forensibus -is exercitati. APVL. Plat. 1, 15 *membra* inferiora reguntur optimatium praestantia et ipsa -um suggerunt victuale. (III) *indicatur, cui ministretur* (*cf. p. 1007, 32*): *gen.*: *ministratur hominibus*: LIV. *v. supra l. 24*. PS. QVINT. decl. 6, 16 p. 126, 8 cuius -is officia (*i. ministri*) non desunt. PAVL. dig. 37, 9, 4, 1. PRISCILL. tract. 5, 84 p. 63, 26 hominum. SCHOL. Cic. Bob. p. 91, 4 Pompeiae. HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 7 p. 331, 25 ad -um filii dei (*Vulg. Matth. 4, 11 ministrabant ei*). reg. Pachom. 143 (193) p. 52, 1 virginum. VVLG. I Cor. 16, 15 sanctorum (εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις). PALLAD. hist. mon. I 28 p. 314^{B} peregrinorum. *al.* *bestiis*: COD. Iust. 11, 55, 1 mularum fiscalium. *rebus* (*cf. p. 1008, 50. 81*): PS. QVINT. decl. 4, 11 p. 78, 3 ad cottidianae vitae -a. FRONTIN. aq. 92 ut Anio vetus ... in hortorum rigationem adque in ipsius urbis sordidiora exiret -a (COD. Theod. 4, 6, 3 l. 28 vinctus ad gynaecii Carthaginis -um deputetur). TAC. hist. 3, 76, 2 in -um luxus (AMBR. Hel. 15, 54 ebrietatis). HIL. in psalm. 53, 10 p. 143, 8 statuta ... sunt ad ultionum -a mala ista. AVG. civ. 2, 20 p. 78, 9 D. ad -um sui fastus abutantur. 22, 24 p. 613, 32 *corpus* ad -um animae ... factum. serm. 179, 4, 4 necessitatis. *dat.* (*cf. p. 1015, 7*): IVVENC. 1, 770 mensis. VVLG. deut. 4, 19 *solem et lunam* creavit ... deus ... in -um cunctis gentibus. *adv.*: LIV. 3, 6, 3 -a invicem. *pron.*: COLVM. 11, 1, 23 ad -a sua conservos non adhibeat (*item poss.*: PS. QVINT. decl. 16, 11 p. 300, 17 MOD. dig. 31, 34 pr. APVL. met. 8, 26, 2. *al.*). PRISCILL. tract. 5, 86 p. 65, 11 alterutro aelementorum -o. (IV) *obi. q. d. interius* -um ministrare (*v. etiam p. 1023, 45 et cf. p. 1015, 40*): FILASTR. 154, 2 -i, quod beato prophetae *ab avibus* ... ministrabatur. ORIG. in Matth. 18, 50 p. 109, 14 corpus, quod suscepit ... de virgine, huiusmodi -um ministrante. 18, 141 p. 293, 27.

B *i. q. munus, negotium*: 1 *i. q. officium, opus, quod agendum imperatur* (*cf. p. 1015, 56*): VERG. Aen. 7, 619 (*antea*: Aeneadis indicere bella ... iubebatur) refugit foeda -a (*cf.* VAL. MAX. 5, 3, 4 detestabilis. QVINT. decl. 314 p. 233, 12 durum -um et iniucunda honoris huius necessitas. 315 p. 242, 28 infelix. APVL. met. 11, 21, 6 sacrilegum. IVST. 1, 9, 7 crudele. *al.*). LIV. 4, 8, 5 magis necessarii quam speciosi -i procurationem. 4, 13, 9. 8, 40, 3. 23, 16, 12. VELL. 2, 127, 2 *syn.* negotia. 5, 4, 1. TAC. Germ. 25, 1 descriptis per familiam -is. hist. 1, 58, 1 Vitellius -a principatus per libertos agi solita in equites R. disponit. *al.* *ministrat res*: VAL. MAX. 2, 6, 7 gladius ... rubigine exesus et vix sufficiens -o. CONC.^{S} I 5 p. 270, 20 corpus, quod instrumenti ei -um adimplebat (*gr. I 1, 6 p. 130, 16* ὑπουργίαν. *cf. p. 1015, 61*). *iuncturae verbales*: -um imponere (*cf.* NOVATIAN. cib. Iud. 1 p. 226, 13 officium debitum et cura suscepta et ipsa -i imposita persona): LIV. 2, 5, 5 COD. Iust. 1, 17, 2 pr. mandare: SEN. contr. 7, 1 (16), 1 PLIN. epist. 10, 75, 1. adsignare: SEN. epist. 47, 15. delegare: TAC. Agr. 2, 1 *v. l. 50*. indicere: FILASTR. 133, 1. subire: QVINT. decl. 315 p. 239, 19 APVL. met. 11, 21, 6. suscipere: PAPIN. dig. 34, 9, 18, 2 PETR. CHRYS. serm. 125 p. 545^{B} GREG. M. in Ezech. 1, 2, 6 p. 798^{B}. assumere: PALLAD. hist. mon. I 56 p. 338^{C} -um (*gr. p. 164, 12 B.* τόπον) obstetricis. exsequi: VAL. MAX. 7, 3, 6 SVLP. SEV. chron. 1, 35, 5. explere: VVLG. act. 12, 25 EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962^{C}. adimplere: CONC.^{S} I 5 p. 270, 20. -o fungi: LIV. 3, 57, 10. 8, 40, 3 SOL. 5, 19. -o se mancipare: HIER. hom. Orig. in Luc. 4 p. 25, 22. servire: FRONTIN. aq. 91 FERRAND. epist. 11. *structurae*: *indicatur ipsum munus*: *gen.*: LIV. 4, 27, 1 belli (4, 43, 4. 26, 47, 2 TAC. ann. 2, 78, 2). SVLP. SEV. chron. 1, 48, 3 praedicationis. PETR. CHRYS. serm. 125 p. 545^{B} COD. Iust. 1, 17, 2 pr. PALLAD. hist. mon. I 56 p. 338^{C} (*v. l. 39*). *c. gerund.*: LIV. 2, 5, 5 poenae capiendae. 22, 22, 14 SEN. contr. 1, 1, 16 VAL. MAX. 4, 3, 2. *enunt. c.* ut: TAC. Agr. 2, 1 delegato triumviris -o, ut ... urerentur. *inf.*: AVG. civ. 10, 26 p. 442, 18 D. angelorum quorum -um est declarare voluntatem patris. *praep.* ad: GREG. M. in Ezech. 1, 2, 6 p. 798^{B} in semetipsis -um daemonum ad iniquitatem suscipiunt.

2 *i. q. gradus dignitatis, officium ministrandi* (*cf. p. 1015, 56*): a *in rebus sacris* (*cf. p. 1007, 17*): α *paganorum*: SCAEV. dig. 33, 1, 20, 1 *de munere sacerdotis et hierophylacis et libertorum templi*. CIL VI 68 (= INSCR. Dessau 3513) restituta omnia -o (*i. dum ministra est*) Canniae Fortunatae (XI 1916, 5 -o suo donum dedit). β *Hebraeorum*: RVFIN. hist. 1, 10, 5 Symoni ... pontificatus tradidit -um (τὴν ἀρχιερωσύνην). AVG. quaest. hept. 2, 12 ad impedimentum -i, quod divinitus impositum Moyses gerebat. γ *Christianorum*: *de apostolatu*: VVLG. (*gr.* διακονία) act. 1, 17. 25 Rom. 11, 13 II Cor. 5, 18 I Tim. 1, 12. *de diaconatu*: VVLG. Rom. 12, 7 CELERIN. Cypr. epist. 21, 3 p. 531, 8 HERM. Pal. *et* vulg. sim. 9, 26, 2 HIER. hom. Orig. in Is. 6, 1 p. 269, 10. COD. Theod. 12, 1, 121 -um diaconi (GREG. TVR. Thom. p. 118, 22 diaconatus -um). CANON. Turner II 1 p. 132^{a} SACR. Leon. p. 121, 26 GREG. M. epist. 6, 11 p. 389, 21. *opp. aliis ordinibus*: TERT. praescr. 29, 3 tot sacerdotia, tot -a (AMBR. off. 1, 50, 248 -um ... vel etiam s. SACR. Gelas. 1, 95 p. 620$^{in.}$ diaconus ... non ad s., sed ad -um consecratur). COD. Theod. 12, 1, 121 vel presbyteri fastigium vel -um diaconi vel exorcistae ... officium. 16, 5, 13 vel pontificium ... vel -um. *de sacerdotio*: CYPR. epist. 1, 1 p. 465, 11 divino sacerdotio honorati et in clerico -o constituti. 3, 1 p. 469, 10 RVFIN. hist. 5, 24, 17. RVSTIC. Conc.^{S} I 3 vers. Tur. p. 43, 17 (*gr. I 1, 1 p. 108, 19 et I 1, 5 p. 128, 21* λειτουργίας). I 4 p. 42, 24. SACR. Leon. p. 127, 9 sacerdotale. *de presbyterio*: GREG. M. epist. 5, 5 p. 285, 15 presbyterii. 6, 39. *de presbyterio Christi*: VVLG. Hebr. 8, 6 melius sortitus est -um (λειτουργίας). *de episcopatu*: ITALA II Tim. 4, 5 (Ps. Cypr. aleat. 4 = VVLG.) tuum. CONC.^{S} I 5 p. 371, 9 civitatibus, quarum (*v. p. 1011, 4*) nobis -um contraditum (*gr. I 1, 7 p. 73, 21* λειτουργίαν). GREG. M. epist. 1, 76 p. 96, 13 tanto (2, 25 p. 122, 14. *al.*). 7, 4 p. 444, 20. *de papatu*: GREG. M. epist. 1, 35 p. 48, 14. SACR. Greg. 2, 5 summi sacerdotii (226). *iuncturae verbales*: -o fungi: TERT. praescr. 29, 3 l. 7.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

perfungi: RVFIN. hist. 5, 24, 17. -um gerere: AMBR. off. 1, 50, 248. implere: VVLG. II Tim. 4, 5 GREG. M. epist. 7, 4 p. 444, 20. exsequi: SACR. Leon. p. 121, 26. explere: GREG. M. epist. 5, 5 p. 285, 15. *structurae: indicatur, in cuius -um aliquis delegatus sit: gen.: v. p. 1010, 80. praep.* in: PROL. in Col. (RevBén. 24, 14) audierant ... verbum ab Archippo, qui et -um in eos accepit.

b *in rebus profanis:* **α** *in rebus publicis et regiis:* LIV. 4, 11, 6 per minime populare -um. VELL. 2, 111, 3 habuit ... speciosi -i locum (VAL. MAX. 8, 13, 1 speciosissimis publicis -is). 2, 116, 3 splendidissimis functus -is. VAL. MAX. 3, 7 ext. 5 sordidissimum (*cf.* COD. Iust. 12, 1, 6 ex abiectis officiis vel deformis -i stationariis). 4, 3, 9 de publico -o (4, 7, 3. 7, 3, 9 agens. 8, 13, 1. PAPIN. dig. 48, 5, 39, 10 si quis in honore -ove p. sit. MARCIAN. dig. 48, 11, 1 pr. officio munere -ove p.). CVRT. 7, 1, 11 ad magna et honorata -a. LAMPR. Alex. 15, 1 a -is atque muneribus. VVLG. Is. 22, 19 de -o tuo (*sc. praepositi palatii regii*) deponam te. COD. Theod. 12, 1, 147, 3 -a atque officia palatina. *al.* BOETH. cons. 1, 4, 16 W. regio -o depulsus. COD. Iust. 12, 5, 2 pr. *cubiculariorum aulicorum.* *indicatur officium ipsum genetivo:* COD. Theod. 7, 22, 8 chartularum. COD. Iust. 1, 51, 5 domestici vel cancellarii. **β** *in rebus privatis:* FIRM. math. 6, 9, 13 in actibus omnibus secunda negotiorum -a tractantes (*i. secundas partes agentes*). HIER. epist. 52, 6, 5 *testamentorum captatores,* si paululum senex *aeger* vegetior fuerit, ... timent ..., ne perdant -um (*sc. aegri colendi*).

C *notiones derivatae:* **1** *i. q. adiumentum, auxilium (cf. p. 1003, 59. 1013, 70):* **a** *in malis rebus:* LIV. 40, 55, 5 facinoris legatorum -ique sui. SEN. contr. 7, 1 (16), 10 ut alter scelere sit parricida, alter -o. 9, 6 (29), 10. TAC. ann. 16, 9, 2 non remittere percussori gloriam -i. PLIN. epist. 3, 9, 14 VLP. dig. 1, 18, 6, 3. COD. Theod. 9, 21, 2, 4 (= COD. Iust. 9, 24, 1, 5) qui hoc -um praebuit. 9, 24, 1, 1. 10, 26, 1 l. 10 (= COD. Iust. 11, 72, 1) nulli ... exsecutionis suae turbulentum -um audeant commodare. *al.* **b** *in bonis (aut mediis) rebus:* OV. met. 2, 780 pro ... -o ... sibi ... aurum postulat. COLVM. 12, 4, 3 APVL. met. 7, 26, 5 IVST. 3, 4, 17. CLAVD. DON. Aen. 11, 655 p. 515, 33 -o fuisse bellanti. *al.* *de rebus:* RVFIN. hist. mon. 7 p. 411^D herbis ... utens nec usum aut -um ignis admittens (VICT. VIT. 1, 8). *de subsidio victuali (cf. p. 1014, 66. 1015, 65 et Kittel l. c. II 88; e locis hic allatis ortus est usus p. 1014, 71 conmemoratus):* VVLG. (*gr.* διακονία) act. 6, 1. 11, 29 prout quis habebat, proposuerunt ... in -um mittere habitantibus in Iudaea fratribus. II Cor. 8, 4 -i, quod fit in sanctos (9, 1. AMBROSIAST. ad l. p. 312^A *interpretatur* ut ministrarent sanctis). **c** *structurae: indicatur, in qua re adiuvemur: gen.:* Ov. met. 3, 645 sceleris (CVRT. 5, 12, 15). LIV. 35, 15, 4 facinorum (42, 15, 3. 42, 41, 4). 45, 31, 2 caedis (CVRT. 10, 1, 2). PLIN. nat. 8, 15 ut crudelitatis alienae -o fungerentur. VLP. dig. 14, 1, 1, 18 annonae. HERMOG. dig. 49, 14, 46, 1 fraudis. *praep.* ad (*cf. p. 1015, 11*): VLP. dig. 47, 2, 50, 3 qui -um atque adiutorium ad subripiendas res praebet. COD. Iust. 9, 28, 1 (= INST. Iust. 4, 18, 9) qui -um eis ad hoc adhibuerunt. *dat.:* COD. Iust. 11, 54, 1, 1 qui intercedentes -um suum huiusmodi nefariis actibus ... praebuerint.

2 *i. q. intercessio, intercedens actio (cf. p. 1004, 25. accedit* in *c. acc. l. 68):* LIV. 4, 13, 2 frumento ... per hospitum clientiumque -a coempto (VVLG. act. 21, 19 quae deus fecisset in gentibus p. -um [διακονίας] eius. AVG. civ. 10, 8^tit. p. angelorum -um. 20, 24 p. 470, 24 D. angelicum. catech. rud. 5, 9, 3. conf. 10, 6, 9 p. 216, 7 homo interior cognovit haec p. exterioris -um. VITA Hil. Arel. 9 l. 12 C. divinitatis potentia ... suam p. humana -a peragit voluntatem. *al.*). PETRON. 118, 6 per ambages deorumque -a. SVET. Cal. 2 obiit ... fraude Tiberi, -o et opera Cn. Pisonis. AFRIC. dig. 39, 6, 23 si quasi -o eius pater usus est (MARCELL. dig. 24, 1, 49 MARCIAN. dig. 48, 16, 1, 13). APVL. flor. 9 p. 30 praeconis vox ... -um est, proconsulis autem tabella sententia est. CALL. dig. 47, 21, 2 alii (*dat.*) negotium gesserunt *terminos mutantes* et -o functi sunt. TERT. fug. 2, 1 necessariam iniquitatem non patrocinium praestare persecutioni sed -um. HIL. in psalm. 58, 3^extr. *diabolus* cor Iudae ad -um perditionis ingressus est (*cf. p. 1014, 10*). SERV. auct. Aen. 1, 20 l. 11 quod huius (*arcus*) -o sagittae arceant hostem. HIER. epist. 55, 2, 6 'per' praepositio -um habet. RVFIN. Orig. princ. 1, 3, 8 p. 60, 8 dei patris ... inoperatio ..., ... Christi ... -um in (*cf. p. 1015, 12*) eos, quibus *eqs.* ..., ... spiritus sancti gratia, ... ministrata quidem per Christum, inoperata autem a patre. AVG. serm. 208, 1. 239, 3, 3 sine humano -o. 266, 3 per -um apostolorum. *al.*

3 *i. q. exsecutio, effectio (cf. p. 1004, 3): c. gen. obi.:* LIV. 2, 5, 8 inter publicae poenae -um. IVST. 31, 5, 8 consilii sui. HIL. trin. 6, 22 reddendae ... rationis. HIER. hom. Orig. in Luc. 1 p. 9, 13. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 198, 8 mandatorum. INST. Iust. 1, 26, 10 tutelae. GREG. M. epist. 9, 139 p. 137, 17. *c. gen. subi.:* LIV. 9, 34, 18 antiquissimum sollemne ... ab nobilissimis antistibus eius sacri ad servorum -um ... deduxisti (VAL. MAX. 1, 1, 17).

4 *i. q. actio, opera, labor (cf. p. 1015, 77):* VELL. 2, 38, 6 Cyprus ... senatus consulto, -o Catonis, regis morte ... facta provincia. VAL. MAX. 9, 11, 5 nostro -o filii indicio occiděris. PLIN. nat. 2, 20 Iovem ... tam tristi ... -o ... pollui. 16, 230 parvi usus fabrilium -orum. QVINT. decl. 279 p. 138, 19 ad ... tristissimum occidendi hominis (*sc. adulteri*) -um magno quodam impetu ... opus est. PS. QVINT. decl. 7, 3 p. 135, 25 omnia nos vitae -a iungebant. TAC. ann. 2, 43, 2 resurgentes in Africa partes acerrimo -o adversus Caesarem iuvit. SVET. Tib. 55 cuius -o ac fraudibus liberos Germanici circumveniret (HIL. ad Const. 2, 3 cuius -o exsulo). APVL. flor. 16 p. 76 artificis (*cf.* TERT. nat. 2, 16, 3 p. 129, 5 institutoris. HEGES. 5, 2, 1 p. 299, 11 pietatis officia, ... impietatis -a. FAVST. REI. grat. 1, 2 p. 12, 20 parentum [*i. generatio*]. *al.*). HIL. trin. 8, 32. 39 *syn.* operatione. 10, 23 p. 362^A *passio* poenali -o desaevit *in corpus Christi. al.* VVLG. II Cor. 9, 12 -um huius officii (διακονία) ... supplet ea. RVFIN. Orig. in exod. 1, 5 p. 151, 20 opera saeculi agere, actus terrae et lutea explere -a. 4, 3 p. 174, 5 in his tribus verberibus -um Aaron fuit. *al.* AVG. civ. 17, 5 p. 212, 9 D. cuius quidem nomen tacetur, sed intellegitur officio -oque suo ... propheta. THEOD. PRISC. gyn. 13 p. 233, 6 professionis (*sc. medicinae; cf. p. 1008, 34*) ... hoc magis (*i. maxime*) necessarium -um. PETR. CHRYS. serm. 146 p. 592^B coniugale. *al.* *de corporis functionibus:* MACR. Sat. 7, 4, 11 iecoris. ENNOD. epist. 2, 1, 1 p. 38, 10 si oculorum -o nequaquam iungas oris officium. ORIBAS. syn. 9, 24, 17 La p. 327^med. discernendum ... per operationem -orum (*gr.* ἐκ ... τῆς ἐνεργείας).

5 *i. q. usus, necessitas sim.: in cena et convivio:* VLP. dig. 13, 6, 5, 14 ut triclinium tibi sternerem et argentum ad -um praeberem. 34, 2, 19, 12 quod *argentum* ad epulandum in -o habuit. SOL. 15, 13 capitum ossa auro incincta in poculorum tradere -um. VOPISC. Tac. 10, 6 argentum mensale ... -is conviviorum, quae in templis fierent, dedicavit. VVLG. I Macc. 11, 58 *v. p. 1014, 53.* *alia:* RVFIN. hist. 2, 17, 9 quod ad cibum potumque pertinet ... vel ad reliqua humani corporis -a (χρείας). EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962^C habet promuscidem -um (*Migne gr. 29, 201^A* χρείαν) sibi colli longioris explentem. CASSIOD. var. 2, 39, 5 una fluentorum natura diversis -is ... accommoda. 9, 6, 5 *Baiana* lavacra etsi hominum cura fabricata noscuntur, naturalibus certe -is exhibentur. GREG. TVR. Thom. p. 99, 10 defecit aqua -is nuptialibus. *c. gen. q. v. identitatis:* SOL. 40, 22 hiatus *chamaeleonis* aeternus ac sine ullo usus -o. *fere i. q. facultas utendi:* COLVM. 1, 6, 6 mensura *bubilium* et ad procumbendum pecori et iugario ad circumeundum laxa -a praebeat.

6 *i. q. praebitio (cf. p. 1004, 18):* HIL. in Matth. 14, 11 ex aeterni cibi -o (AVG. epist. 228, 6 p. 489, 12 quibus cotidianum -um dominici corporis defuit). CLAVD. DON. Aen. 1, 385 p. 85, 14 ut nihil ad victum vel ex agresti -o suppeteret. AVG. conf. 10, 31, 44 p. 242, 1 incertum ... an voluptaria cupiditatis fallacia -um suppetat. COD. Theod. 7, 11, 1 (= COD. Iust. 1, 47, 1) inlustribus tantum viris comitibus ... concessum esse ... hoc -um (*sc. ministrationem balnei*). 12, 19, 1 destitutae -is *collegiorum* civitates.

II ***sensu secundario*** *i. q.* **administratio** (GLOSS. διοίκησις. *cf. p. 1004, 40*): LAVD. [Turiae] (CIL VI 1527) II 48 *patrimonium* nostrum in eodem arbitrio meo et si vellem tuo -o futurum (SEN. contr. exc. 3, 3 p. 249, 28 ad -um patrimonii). PETRON. 108, 8 navis -um (*i. gubernationem*). AMM. 15, 8, 13 tutelam -i ... Galliarum. GREG. M. epist. 9, 123 quae in -o ptochii necessaria sunt.

caput alterum: metonymice (*inde a* VARRONE *p. 1014, 67 sqq.* LIV. *l. 83*):

I *de* ***animantibus*** (*v. etiam p. 1014, 8*): **A** *i. q. corpus ministrorum, ministri, minister (cf. Löfstedt, Peregr. Aeth. 112. Verm. Stud. 1936, 213 sq. nota masc. p. 1013, 16. 20; cf. et p. 1013, 53):* **1** *proprie:* **a** *in rebus sacris:* **α** *de gradibus sacerdotii: paganorum (cf. p. 1000, 23):* CIL XI 5737, 13 (= INSCR. Dessau 4215) cultores ... Mithrae. patroni prosedente *illo illi.* menesterio T. Sevio Felice ('*i. ministro Sevio Felice aut -o Sevii Felicis' Dessau*). *Hebraeorum (cf. p. 1000, 72): de levitis:* CYPR. epist. 3, 1 p. 470, 3 tres de -is (*cf. p. 1007, 9*), Chore, Dathan et Abiron. *Christianorum: de diaconis (cf. p. 1000, 80):* CYPR. laps. 6 p. 240, 16 *opp.* sacerdotibus. AVELL. p. 27, 9 Christo deo devota ... -a. *de cantoribus:* INSCR. christ. Rossi II p. 159 n. 9, 5 sola -is via competit ista. *generaliter (cf. etiam p. 1013, 73):* AVG. conf. 13, 34, 49 p. 370, 1 tuis -is ... opera praeberi voluisti. VITA Fulg. 27 p. 129, 11 L. clericorum ... -a.

β *de angelis (cf. p. 1001, 76. sing. collect.: l. 70. 74. 76):* HIL. in Matth. 33, 9 dei ... virtutum caelestium -a mittentis (*cf.* GREG. M. moral. 33, 37 -o caelestium potestatum). TRACT. Pelag. 4 p. 111, 5 ab archangelis, angelis ceterisque divinis -is (*cf.* CARM. de Sod. 29 diva -a [*i. nuntii; cf. p. 1001, 77*]. AVG. civ. 20, 21 p. 460, 17 D. -a dei [*cf. p. 1001, 78*]). RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 8 p. 589^C -is angelorum (AVG. civ. 1, 12 p. 22, 30 D. -um a. [*opp.* turba famulorum]. *cf.* 20, 21 p. 459, 7 angelica). HIER. epist. 18^A, 7, 1 thronos, dominationes, potestates, angelos totumque -um caeleste (AVG. serm. coll. Morin p. 442, 11 angelos et omnia c. -a). AVG. in psalm. 7, 12 inferioribus -is, qui vocantur angeli iracundiae (*de isdem*: vera relig. 40, 75 per infima -a). APON. 8 p. 155. *de daemonibus (cf. p. 1001, 75):* TAB. devot. RevA. V 30 (1929) p. 424 n. 228 -a infernorum deorum. CONSVLT. Zacch. 1, 30 p. 37, 30 immundorum spirituum -a.

b *in rebus profanis:* **α** *in rebus publicis (cf. p. 1002, 60) et imperatorum (cf. p. 1003, 3):* ① *sing. collect.:* LIV. 4, 8, 4 scribarum. SEN. frg. 124 lictorum (*cf. p. 1002, 77*). ITIN. Alex. 43 aulico

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(LAMPR. Alex. 15, 2. 41, 3 *sc.* fullones et vestitores et pistores et pincernae ⟨et⟩ omnes castrenses ministri). LAMPR. Alex. 23, 4 eunuchos de suo -o abiecit. IVL. VAL. 1, 3 p. 3, 19 ex -o regali. AVSON. 419, 51 p. 366 P. largitionum. CASSIOD. var. 5, 5, 1 cursuali.

Ⓘ *plur.: de ministris iudicis (cf. p. 1002, 61)*: QVINT. decl. 277 p. 130, 1 qui per -a publica et carnificum manus occiduntur (VLP. dig. 11, 4, 1, 6. APVL. met. 3, 2, 9. 9, 41, 7 lictoribus ceterisque p. -is. 10, 10, 3). VLP. dig. 4, 6, 10 qui a militibus ... vel a municipalibus -is adservantur. ITALA Ioh. 7, 32 (cod. e) miserunt -a, ut eum conpraehenderent (ὑπηρέτας, *Vulg.* ministros, *item* 7, 45. 46. 18, 12. 19, 6). PRVD. perist. 3, 114 parata -a excruciabilis exitii: ... feriere caput. *alia -a publica*: FRONTIN. aq. 101 apparitores et -a. TAC. ann. 13, 27, 1 -a magistratibus *conscripta* (*v. Mommsen, Staatsr. I 341*[5]). SVET. Nero 12, 1 confectores ferarum et varia harenae -a (*cf. p. 1009, 14*). INSCR. Dessau 6584 (*a. 174*) -is publicis. VLP. dig. 3, 2, 4 pr. ut neque thymelici ... neque eorum -a, qui certaminibus sacris deserviunt, ignominiosi habeantur. 26, 10, 3, 15 praetoris. RVFIN. hist. mon. 29 p. 455B equos ... et pueros et multa secum -a habentes *tribuni*. NOVELL. Valent. 20 restitutis -is. LIB. pontif. p. 110, 11 in urbe Roma constituit -a, qui circuirent constitutas stationes. *imperatorum*: TAC. Agr. 40, 2 libertum ex secretioribus -is (*cf.* AMM. 14, 11, 3 inter -a vitae secretioris [18, 4, 4. *cf. p. 1003, 11*]). hist. 2, 59, 3 donec ... circumdaret principi -a. PLIN. paneg. 49, 8 *in mensa*. TERT. apol. 39, 2 oramus pro imperatoribus, pro -is eorum et potestatibus. LAMPR. Comm. 3, 1 AVR. VICT. Caes. 9, 2 (= PS. AVR. VICT. epit. 9, 5). PS. AVR. VICT. epit. 42, 20. HEGES. 1, 28, 1 uno de regalibus -is (*gr. 1, 226* οἰνοχόων). 1, 41, 11 p. 100, 18 ex -is aulae regiae (*gr. 1, 548* χονρέων). COD. Theod. 7, 4, 35 universis officiis atque sacri palatii -is (*'decurionibus, silentiariis, domesticis protectoribus sim.' Gothofredus*).

β privatorum (cf. p. 1002, 25): ⓘ *sing. collect.*: PETRON. 117, 7 destitutum -o (*cf.* PAVL. dig. 5, 1, 24, 2 si subducatur -um ei). PLIN. nat. 12, 10 convivarum ac -i. QVINT. decl. 301 p. 186, 15 VLP. dig. 40, 9, 12, 1. PAVL. dig. 32, 99, 2 de urbano -o (*cf. l. 48. p. 1009, 40*). APVL. met. 5, 28, 7. 11, 11, 2 CODICILL. (CIL X 7457), 11 (= INSCR. Dessau 8377 *a. 175*). AMM. 14, 6, 17 atratum coquinae -um, dein totum promiscue servitium (*cf. p. 1000, 13*). HIER. interpr. Iob 1, 3 -um copiosum (*Vulg.* familia, *LXX* ὑπηρεσία πολλή). LIB. iubil. 24, 11 facta est illi substantia magna ... et -um (*Vulg. gen. 26, 14* familiae plurimum). LEX Sal. 10 add. 5. ?CIL VI 33780 (= INSCR. Dessau 1806) d. m. Onesimi Caes(aris) n(ostri) ser(vi) minister(ii) (ministeratoris [*cf. p. 1016, 20*] *solvit Dessau in ind. p. 423*) dec(uriae) VI (*cf. p. 1016, 51*).

Ⓘ *plur.*: SEN. epist. 119, 13 quam paribus -is et levibus adferatur cibus. PLIN. nat. 9, 177. 31, 7 QVINT. decl. 301 p. 186, 9. 188, 6. 321 p. 263, 11 circumstante familia, praesentibus -is. 337 p. 329, 5 PS. QVINT. decl. 2, 3 p. 23, 6. *al.* SVET. Nero 27, 2 SCAEV. dig. 40, 5, 41, 15 VLP. dig. 9, 2, 27, 9. 20, 1, 8. 24, 1, 21 pr. 33, 7, 12, 31 supellecticarios et ceteros hoc genus servos (*cf. p. 1000, 13*) ..., id est -a, quibus instructus erat. PAVL. dig. 33, 9, 4, 5 urbica (*cf. l. 33*). TREB. Claud. 15, 4 Gall. 6, 7 AMM. 18, 2, 6. RVFIN. hist. mon. 9 p. 455B pueros et multa ... -a. AVG. serm. 255, 8, 7med. servi (*cf. p. 1000, 13*) adsunt, -a adsunt (COD. Theod. 7, 13, 8 e numero servorum vel ex ... -is tabernarum). COD. Theod. 16, 2, 10 coniugibus et liberis eorum *clericorum* et -is, maribus pariter ac feminis. *al.*

2 *translate (cf. p. 1003, 37. praeter l. 64 de rebus pro personis)*: **a** *sing.*: SEN. nat. 3, 28, 4 aestus fati -um (minister tum *Köler*) est. APVL. met. 5, 23, 5 lucerna amoris -um. TERT. anim. 40, 2 p. 367, 20 *caro* -um est, et -um non quale servus ..., sed quale calix ...; nam et calix -um sitientis est; nisi tamen qui sitit calicem sibi accommodarit, nihil calix ministrabit. paenit. 12, 8 paenitentiam et -um eius exomologesim. resurr. 16 p. 45, 19 carnem ... vice ... vasculi apparere animae ut instrumentum, non ut -um (*cf. p. 1005, 20*). p. 47, 6. scorp. 14 p. 177, 8 quia ... potestas -um sit dei (*Vulg. Rom. 13, 4* minister, *gr.* διάκονος. *cf. p. 1002, 14. 1004, 76*).

b *plur.*: PS. QVINT. decl. 2, 9 p. 27, 12 -a luminum (*i. oculorum nostrorum*) sumus. TERT. coron. 5 l. 10 per haec exterioris hominis -a (*sc. sensus*) interiori homini administrantia (AVG. gen. ad litt. 7, 19 p. 216, 10. 7, 20 aliud esse ipsam *animam*, aliud haec eius corporalia -a. *cf. p. 1014, 2*). GREG. M. in euang. 10, 4 si stella fatum hominis dicitur, ipsis suis -is subesse homo perhibetur.

B *i. q. adiutor (cf. p. 1003, 59. 1011, 25)*: VLP. dig. 1, 16, 7, 1 -a quoque militaria ad curatores adiuvandos dare *debet proconsul* (PRVD. c. Symm. 2, 231 -is ad tot moderamina mundi non egeo. *cf. p. 1015, 11*). COD. Iust. 9, 13, 1, 4 (*syn. 3*[a] ministri criminis). *de adiutore apostolorum*: VVLG. act. 13, 5 habebant ... et Ioannem in (*aliter p. 1009, 59*) -o (εἶχον ... ὑπηρέτην).

II *de* **rebus** *(cf. l. 54)*: **A** *i. q. instrumentum (plerumque transl.; de animantibus p. 1014, 8)*: SEN. nat. 1, 16, 8 *natura* humanae libidini -a (*sc. genitalia; cf. p. 1003, 57*) tam maligna dedit (*cf.* VOPISC. quatt. tyr. 3, 6 *lectus* -um libidinis factum). epist. 26, 2 vitiorum. QVINT. inst. 11, 3, 77 ad haec omnia exprimenda ... est quoddam deserviens iis *vultibus* -um. TERT. nat. 1, 18, 4 p. 90, 10 linguam ... confessionis -um. adv. Marc. 2, 16 p. 356, 11 *de ferramentis medici* (*syn. l. 9* instrumenta). PS. HIL. libell. 9 p. 80, 22 ne ... -um (*T*, misterium *V, Blatt*) malitiae aut instrumentum divitias libidinis computent. AMM. 25, 3, 7 *vulneratus* medicinae -is fovebatur. HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 3 p. 323, 17. AVG. gen. ad litt. imperf. 5 p. 474, 3 corporis, *syn.* instrumentum (*cf. p. 1013, 66*). MACR. Sat. 7, 9, 24 spirandi -is. CASSIOD. var. 11, 10, 1 -a naturae (*sc. pulmones*). EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 958C *leoni* grande vocis (*cf. p. 1008, 71*) -um (*Migne gr. 29, 192B* ὄργανα) natura perhibuit. GREG. M. epist. 5, 53a, 5 p. 357, 29 (*syn.* organum). *huc potissimum referendum videtur* LEO M. serm. 11, 1 p. 167C bene valente corporis -o (*aliter l. 2*). *de animantibus*: TAC. hist. 4, 81, 2 divino -o (*dat.*) principem electum. HIL. in psalm. 128, 3 Iudas ... -um diaboli fuit (*cf. p. 1011, 65*). THEOD. PRISC. gyn. 1 p. 224, 5 Victoria *obstetrix*, artis meae dulce -um (*'ministra' Sundelin*).

B *i. q. res ad ministrandum destinata, vas, supellex (cf. p. 1016, 3)*: **1** *proprie*: **a** *in usu sacro (cf. Wetzer u. Welte's Kirchenlexikon 5, 171sqq. Enßlin l. c. 492, 65sqq.)*: *indicatur genus vel usus*: TERT. praescr. 40, 6 sacrificantium -a et instrumenta et vasa. PEREGR. Aeth. 25, 8 -um omne genus aureum gemmatum. *ibid.* de ceriofalis vel cicindelis aut lucernis vel diverso -o. LIB. pontif. p. 99, 10 -um ad baptismum vel paenitentiae ex argento (110, 7. GREG. TVR. glor. conf. 47 p. 776, 28 praeparato -o ... baptizare coepit). ALC. AVIT. epist. 7 p. 38, 21 de -is ... id est patenis paterisque. CASSIOD. var. 12, 30, 3 *syn.* vasa sanctorum. CONC. Arvern. a. 535 p. 67, 3 ne pallis vel -is divinis defunctorum corpora obvolvantur. p. 67, 16 ne ad nuptiarum ornatum -a divina praestentur. GREG. TVR. Franc. 7, 24 p. 344, 18 unum de sacris -is calicem. glor. conf. 22 p. 761, 21 -um cotidianum id est patenulam cum calice. EVGIPP. Sev. 44, 1 calicem argenteum ceteraque altaris -a. SACR. Gelas. 1, 88 p. 612extr. -um domini nostri corporis gerulum. *nota in formula visitationum*: GREG. M. epist. 2, 25 p. 122, 10 *visitationem* ita ... exhibere, ut nihil de provectionibus clericorum, reditu, ornatu -isque (*edd. prior.*, -ique *r 1, 2*, -oque *R 1*) ... praesumatur ecclesiae (*saepe semper plur.: cf. Norberg, In reg. Greg. M. stud. crit. II 1939 p. 180*). *sing. collect.*: HIL. AREL. vita Honorat. 28 l. 17 C. si exegisset usus, nec -o pepercisset. VITA Caes. Arel. 1, 32 p. 469, 8 divini -i (*sc. turibulorum, calicum, patenarum*). 1, 33 p. 469, 22 GREG. TVR. Franc. 6, 21. Iul. capp. 8 p. 562, 10 -um basilicae. *epitheta sim.*: *sacra* (*cf. l. 24*): EVAGR. vita Anton. 82 p. 957extr. OROS. hist. 7, 39, 5 VITA Hil. Arel. 11 l. 23 C. CONC.S II 3, 3 p. 29, 20 GREG. TVR. Franc. 6, 31 p. 300, 13. *al.* CONC. Aurel. a. 538 p. 81, 10. *sacrata*: LIB. pontif. p. 11, 5. 22, 3 GREG. M. epist. 9, 112 p. 118, 3. *divina*: AVELL. p. 334, 24 VICT. VIT. 1, 39 CONC. Arvern. a. 535 p. 67, 3. 16. *ecclesiae*: EPIST. pontif. Thiel Simplic. 1, 2 GREG. TVR. Franc. 7, 38 p. 362, 1 GREG. M. epist. 1, 66 p. 87, 4. *al.* *ecclesiarum*: CONC. Rom. a. 502 p. 446, 1 GREG. TVR. Franc. 3, 10 p. 107, 11 GREG. M. epist. 3, 41 p. 198, 24. *ecclesiastica*: EPIST. pontif. Thiel Gelas. frg. 27 GREG. M. epist. 7, 35 p. 484, 7. *altaris*: EVGIPP. Sev. 44, 1. *al.*

b *in usu profano (saepius sing. collect.)*: *α de supellectile, qua in cena et convivio utimur*: LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (CIL XIV 2112) 2, 16 magistri cenarum ... ponere debeb⟨unt⟩ ... panes ... et sardas ..., strationem, caldam cum -o (*an ad p. 1013, 30 ?*). PAVL. sent. 3, 6, 86 -a omnia ... veluti urceoli, paterae, lances, piperatoria, cochlearia quoque itemque trullae, calices, scyphi et his similia. ITALA I Macc. 11, 58 (recc. LXB) misit illi auramenta et -um (χρυσώματα καὶ διακονίαν, VVLG. vasa aurea in -um. *cf. Kittel l. c. II 87*). LAMPR. Alex. 34, 1 ducentarum librarum argenti pondus -um eius numquam transit. VVLG. eccles. 2, 8 scyphos et urceos in -o ad vina fundenda (HIER. in Is. 1, 22 p. 39A Ecclesiastes -a vini atque convivii sui ... describit). VAL. CEM. hom. 10, 2 p. 723D aut vestimenta corporum aut -a poculorum. *β de speculo*: AVSON. 55, 2 p. 336 P. Veneri speculum dico: dignum habeat se ... -um.

2 *translate*: HESYCH. in lev. 3, 1 p. 814A renes coitalium seminum sunt -a.

C *i. q. locus quidam (mensa? cf. Du Cange p. 399*a*) inter (monasterii) culinam et refectorium situs unde cibi ministrantur (hodie in monasteriis 'Schalter' appellatur; cf. H. S. Brechter, Benedictus 1947, 79)*: BENED. reg. 46 in coquina, in cellario, in -o, in pistrino, in horto.

D *i. q. res ad usum alimoniae ministrata (cf. p. 1016, 5)*: VARRO rust. 2, 8, 2 matri ... quoque inserviunt, quo equa [ad] -um lactis cibum pullo praebere possit. 3, 6, 25 duplex -um praeberi *apibus*, ut e faba ... ceram et cibum ...; triplex -um quoque fieri, ut ... e lapsano cibum, mel, ceram. *apud Christianos i. q. diaconia (v. vol. V 1, 943, 44), collatio locupletiorum, ex qua pauperioribus a diaconis ministretur (cf. p. 1016, 13)*: HERM. vulg. sim. 9, 26, 2 hi sunt ministri male -um (*ad p. 1010, 64*) agentes, ... ipsis aliquid ex eo -o, quod acceperunt, ministrantes (ἑαυτοῖς περιποιησάμενοι ἐκ τῆς διακονίας ἧς ἔλαβον διακονῆσαι; *Pal.* in se transferentes. *v. p. 1022, 31*). NEMES. Cypr. epist. 77, 3 p. 835, 18 -um tuum ..., quod distribuendum misisti. PELAG. argum. p. 4, 18 S. ut -um, quod secum portaturus erat, colligerent (*cf. Vulg. I Cor. 16, 1* de collectis, quae fiunt in sanctos). RVFIN. hist. 2, 3, 4 cum -o a fratribus conlato, quod sanctorum usibus deserviret, Hierusolyma destinantur (ἐξυπηρετησόμενοι τῇ τῶν ἀδελφῶν παραπέμπονται διακονίᾳ). *i. q. stipendium clericis debitum*: CONC. Carpent. a. 527 p. 41, 14 nihil de facultatola ipsa vel de -o ... menuendi.

indiculus gramm.: *gen. subi. passim ex. gr. p. 1008, 9. 53. 65. 1009, 61. 1011, 76.* *vice gen. subi. exstat pron. poss. p. 1010, 58.*

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1011, 16. 81. al. praep. ex: p. 1008, 42. 56. gen. identit. p. 1012, 31. gen. obi. (cf. l. 43. p. 1006, 20): p. 1007, 32. 1008, 49. 81. 1009, 24. 27. 55. 70. 1010, 80. 1011, 43. 72. al. gen. gerund. (cf. p. 1006, 22): p. 1007, 50. 1008, 32. 1009, 65 sqq. 1010, 48. 1011, 74. 83. 1014, 3. pron. poss. pro gen. obi. p. 1007, 48. 1010, 11. gen. qual. (generis aut causae): p. 1007, 49. 75. 1008, 8. 55. 1009, 64. 1010, 45. 1011, 20. 1014, 8. 67. al. dat. (cf. p. 1006, 23. 1017, 8. 1024, 1): p. 1008, 56. 1009, 57. 1010, 9. 1011, 49. acc. q. d. interior (cf. p. 1023, 83): p. 1010, 14. genus vel causa indicatur adi. (cf. p. 1006, 25): p. 1007, 43. 66. 1008, 14. 32. 58. 1009, 33. 62. 74. 1010, 73. 76. 1011, 9 sqq. 55. 1012, 7. 1014, 8. 35. al. ad (cf. l. 74. p. 1006, 26. 1024, 5): p. 1010, 52. 1011, 46. 1012, 33. 1013, 71. 1014, 18. in (cf. p. 1006, 27. 1024, 7): p. 1009, 74. 1011, 6. 68. invicem: p. 1010, 11. ut (cf. l. 60): p. 1009, 73. 1010, 50. iunctura -o alicuius (cf. p. 1006, 1): p. 1011, 59. 66. 80. 81. 1012, 4. al.

deriv.: ministerialis.

ministrāns v. p. 1023, 62.

ministrārius, (-a, -um). a minister. GLOSS. (vv. lect. -sterarius et -steriarius) διακονικός. διοικητικός. ὑπηρετικός. minister.

ministrātio, -ōnis f. a ministrare. usurpatur eisdem fere significationibus atque v. q. e. ministerium, quamquam non omnibus et multo rarius. gr. ubi nihil adnotatur, respondet διακονία. post VITR. (l. 27. 32) inde ab ITALA. [loco manco: CIL VI 9644, 6 dominae ... Heliodore ... Val. Maxim⟨...⟩ -e, cum quo vixit an⟨n ...⟩.]

I de **actione** aut **munere**: A notione sollemni: 1 i. q. actio ministrandi, servitium, famulatio: a hominum: α in rebus profanis: strictius: VITR. 6, 7, 3 uti ... tricliniis stratis -um ludorumque operis locus possit esse spatiosus. CASSIOD. Ios. antiq. 2, 5 p. 40, 13 -o regia (gr. 2, 96 τὸ θεραπεῦσαι τὸν βασιλέα) tum utilis erat hominibus, quando Ioseph honor exhiberetur. CONC. Epaon. a. 517 p. 28, 7 ad quascumque earum puellarum necessitates vel -is ... intrare. latius fere i. q. apparitio: VITR. 6, 6, 2 balnearia ... coniuncta sint culinae, ita enim lavationi rusticae -o non erit longe. torcular item proximum sit culinae, ita enim ad olearios fructus commoda erit -o.

β in rebus sacris: de ministerio ecclesiastico (cf. Kittel, Wb. z. N. T. II 87 sq.): ITALA II Cor. 11, 8 (cod. q) accipiens ... stipendium ad vestram -em (πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, Vulg. ministerium). VVLG. I Cor. 12, 5 divisiones -um sunt. AVG. in euang. Ioh. 51, 13 illam maximam passionis -em ... ministrarunt (cf. p. 1017, 73): .... Christo ministrantes etiam animas ... posuerunt. PALLAD. hist. mon. II 7extr. de visitatione aegrotorum (gr. p. 37, 10 B. ἐπισκέψεως). cui (rei) ministretur, indicatur genetivo (cf. supra l. 2): VVLG. II Cor. 3, 7 mortis (opp. 3, 8 spiritus [cf. HESYCH. in lev. 1, 5 p. 797C]. 3, 9 damnationis [opp. ministerium iustitiae]. cf. PELAG. in II Cor. 3, 9 p. 247, 13 S. AVG. spir. et litt. 14, 24 p. 178, 7 sqq.). AVELL. p. 710, 14. 713, 12 pacis et gratiae ... Christi. de sacro officio Hebraeorum (cf. p. 1008, 1): AVG. quaest. hept. 2, 113 p. 166, 4 ad horam -is (seq. peracto ministerio. cf. 3, 28 p. 262, 23).

b angelorum: PS. PRIMAS. in Hebr. 6 p. 686C angelicis -bus. THEOD. MOPS. in Col. 1, 16 p. 270, 19 nomen angelorum -is magis significantiam habere. EPIST. apost. 7, 14 WSt. 30, 1908, 328 archangelos ... servientes et replentes -em.

c rerum (cf. p. 1008, 59): CLEM. ad Cor. 20, 10 ventorum pondera ... -em (λειτουργίαν) suam sine impedimento perficiunt.

2 i. q. munus, officium ministrandi (cf. p. 1010, 19. 54): ITALA II Cor. 4, 1 (Tert. pudic. 15, 3) et VVLG. (adm- Sixto-Clem. c. Ambrosiastro) habentes hanc -em. IREN. 5, 22, 2in. -is supereminentia adornatos. CANON. apost. 67, 17 quomodo ... possumus de mulieribus -em decernere nisi diaconiam, ut (cf. supra l. 13) confortent egenas? CONC.S I 3 p. 13, 9 solam attribuit aliquis ei (sc. Christo) instrumenti -em (gr. I 1, 1 p. 20, 12 ὑπουργίαν. cf. p. 12, 8 instrumenti officio. v. et s. v. ministerium p. 1010, 30). PETR. CHRYS. serm. 18 p. 248A -is ecclesiasticae ... sacramentum.

B notionibus derivatis: 1 i. q. subsidium (fere de adiumento victuali. cf. p. 1011, 37. 1016, 5. 1019, 25): ITALA II Cor. 8, 4 (cod. q, Aug. op. monach. 16, 17) communionem -is (Vulg. ministerii), quae fit in sanctos (cf. AVG. c. Faust. 5, 10 p. 283, 15). 9, 13 (cod. q, Aug. op. monach. 16, 18) per probationem -is (Vulg. ministerii). PS. HIL. libell. 10 p. 83, 8 in usu ... -is. PAVL. NOL. epist. 26, 1 p. 235, 9 ut te ... pasceret et ad cellulam tuam ... sub hac -e ... revolaret. 26, 3 p. 236, 17 nec esset potens fidelium -o, nisi materiam ministrandi plerumque inopia fraterna praeberet. IGNAT. Heron. 9, 1 quibus det deus invenire misericordiam ... -is, quae est ad (cf. supra l. 11) nos (ὑπὲρ τῆς εἰς ἡμᾶς διακονίας). PASS. Petr. 5 p. 29, 6 S. ne ... corpora -is tuae (Petri) solatio desolata intereant.

2 i. q. exsecutio, operatio (cf. p. 1011, 79): MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 29 dicuntur non in eius (sc. Christi) existentiam, sed in actus et in -em eius potentiae. CHROMAT. beat. 9in. post totius iustitiae -es.

3 i. q. praebitio, datio (cf. p. 1012, 35): HIL. in Matth. 10, 4 dare gratis, quod gratis acceperunt, iubentur, ut sit ... -o gratuita muneris gratuiti. 15, 10 donorum ... partitiones -esque. PAVL. NOL. epist. 39, 1 p. 335, 5 salutarium commodorum -e. AVG. gen. ad litt. 10, 15 p. 315, 1 lavacri salutaris -em. in euang. Ioh. 27, 9 in -e corporis et sanguinis tui. SACR. Leon. p. 159, 26 -o gratiarum. CASSIOD. Didym. in Iac. 1, 17 p. 4, 24 meliorum -em (l. 20 malorum inlationem).

II **meton.**: A i. q. res ad ministrandum destinata, supellex (cf. p. 1014, 12): IREN. 4, 30, 1 vestimenta ... et vasa ... et reliqua omnis ad diu[tu]rnam vitam nostram -o. B i. q. res ministrata, praebita, donum (cf. p. 1014, 66): IREN. 2, 35, 4 dictis nostris consonat ... prophetarum annuntiatio et apostolorum dictatio et legislationis -o ('lex Mosaica ministerio angelorum data' Grabius). PAVL. NOL. epist. 28, 6 p. 246, 13 misi ..., quae metuo ne inertiae potius ... meae testimonia sint quam supernae -is insignia. latius i. q. copia collata: ORIBAS. eup. 1, 9, 1 Li p. 411 ut ... inculpabilis urinarum emissio secundum ciborum aut potionum -em (gr. πλῆθος) reddatur. speciatim i. q. diaconia, collatio (cf. p. 1014, 70): AVG. op. monach. 16, 17 p. 561, 21 in hac -e, quae nunc per Titum transmittebatur.

ministrātor, -ōris m. a ministrare. notatur: ministr: CIL VI 4351 (= Dessau 1802). ministra: CIL VI 8917. ministrat: CIL VI 5200. 5858. 8915 (= Dessau 1805). 8918. 8920. 8925 VIII 24691. ministrato: CIL VI 9642. de sonis et scriptura: mene- (cf. p. 1006, 30. 68. 1070, 20): CIL VI 84. 9645. minst-: CIL VI 9641. ? minister(ator): CIL VI 33780 (= Dessau 1806) v. p. 1013, 40. de notione (v. etiam l. 35 et p. 1000, 3): GLOSS. διοικητής, ὑπηρέται.

A i. q. famulus, minister: 1 in rebus sacris: NAEV. carm. frg. 35 M. (41 B.) simul atrocia proicerent exta (cf. p. 1000, 61) -es. sensu latiore: QVODV. catacl. 6, 9 p. 700 epulas dominicas ... comedistis. rependite vicem ... -i vestro, ut ... saltem vestris orationibus pascar. EVSTATH. Bas. hex. 2, 5 p. 885C -r spiritus (Migne gr. 29, 40C τῶν λειτουργικῶν πνευμάτων. cf. p. 1005, 50. 1017, 3).

2 in rebus profanis: a in rebus publicis: de accensis: VARRO ling. 7, 58 accensos -es Cato esse scribit ... nam †inde (adest A. Spengel) ad arbitrium eius, cuius minister (cf. Non. p. 58, 31 accensi genus militiae est administrationibus proximum). de -e gladiatoris (cf. p. 1002, 73): CIC. Flacc. 53 idem hic mihi Meandrius quasi -r aderat subiciens, quid in suos civis ... dicerem (SCHOL. Cic. Bob. p. 105, 17 μεταφορικῶς accipe -em; ἰδίως enim dicitur, qui tela gladiatoribus suggerit). de orat. 2, 305 te ... obiurgabam, quod -em peteres, non adversarium (vix recte igitur Piderit pragmaticum intellegit, qui minister dicitur; cf. p. 1002, 47. 1020, 57). de -e iudicis (cf. p. 1002, 61): PASS. Thecl. C 31 p. 85, 1 proconsul -em suum misit, ut adduceretur Thecla quasi noxia.

b in rebus privatis: α in officio mensae (cf. p. 1002, 27): CIC. Tusc. 5, 62 pulchros illos -es. SEN. epist. 95, 24 turbam ... -um, per quos signo dato ad inferendam cenam discurritur. PETRON. 31, 2 vinum dominicum -is gratia est (cf. Aristoph. Eq. 1205 τοῦ παραθέντος ἡ χάρις). ALF. dig. 50, 16, 203 unctores, cubicularii, coci, -es. in titulis: -es imperatorum: CIL VI 8918 Caesaris Aug. (8919 imp. Aug. 8920. 37760). 4351 Ti. Caesaris (5200 Ti. Aug.). 8921 imp. Domitiani. 8922. 8923. 8924 (= Dessau 1808) ille Caes. n̄. ser. a frumento -um (8925. 8926). 8914 (= Dessau 1807) Euprepeti Aug. lib. decurioni -um. 8915 (= Dessau 1805) T. Flavio Aug. lib. Onesimo -i dec(uriae) III dec. Favoris (8917 dec. VI. 33780 ? v. p. 1013, 40. cf. 8916 ex d. III). 33781. VIII 24691 (Carth., ideoque ad procuratorem spectare coniecit Mommsen) Caes. n̄. -r. privatorum aut inc.: CIL VI 9641. 9642. 9643. 9645 -r ab Hercul. PrImig. (an cfd. c. decuria Favoris supra l. 51 ? cf. INSCR. NSc. 1914 p. 394 n. 79 -r a foro Esquilino). INSCR. christ. Diehl 584 -i chrestiano. indicatur res, quae ministratur, genetivo (cf. p. 1002, 36): AVG. conf. 5, 6, 10 poculorum. in imag.: AVG. beat. vit. 2, 13 p. 99, 18 ligurriatis volo, quod mihi -i vestro in mentem suggestum est inferendum. de eo, qui ministrat bestiis: VARRO rust. 3, 14, 3 parvus iis cibus opus est et is sine -e. β in aliis officiis: CIC. or. frg. A VIII 18 hominem inpugnare non desinunt nisi remotis -bus. SVET. Vit. 17, 2 cum auriganti Gaio -em exhiberet (cf. Mooney ad l.). VVLG. Luc. 22, 26 qui maior est in vobis, fiat sicut minor, et qui praecessor est, sicut -r (διακονῶν). CONC.S II 3, 3 p. 116, 27 (gr. II 1, 3 p. 112, 4 ὑπηρέταις). de nuntio: CIL VI 84 (= Dessau 3950) Mercurio (cf. p. 1003, 6) menestratori.

B i. q. praebitor (cf. p. 1004, 18): AMBR. spir. 2, 9, 91 auctorem vitae et -em gratiae suae ac muneris Christum. ORIG. in Matth. 18, 72 p. 171, 21 benedictionis -r est pater, maledictionis autem unusquisque sibi est auctor. i. q. effector, patrator (cf. p. 1004, 3): PS. AVG. serm. 243, 2 spiritum sanctum -em tantae nativitatis Christi. i. q. medius, internuntius (cf. p. 1004, 25): ARNOB. nat. 1, 47 p. 31, 13 cuius numinis -r advenerit Christus (cf. p. 1004, 35). AVG. serm. 266, 3 non sibi arroget minister plus quam quod ut minister. alius (sc. deus) est donator spiritus sancti, alius -r apostolus.

C ? i. q. administrator: v. p. 1000, 3.

f. **ministrātrīx**, -īcis. NON. p. 142, 10 -x positum pro ministra. GLOSS. ὑπηρέτις. ministra.

i. q. famula: CIC. de orat. 1, 75 artes (cf. p. 1005, 9) comites ac -es (Non. l. c.; ministras vel ministros codd.) oratoris esse. cf. p. 1017, 17.

comp. et deriv.: comministrator, ministratorius.

ministrātōrius, -a, -um. a ministrator.

a i. q. ad ministrandum destinatus (de vase, quo ministratur):

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

MART. 14, 105$^{tit.}$ urceoli -i. frigida non deerit, non deerit calda petenti. **b** *i. q. famulans, serviens*: ITALA Hebr. 1, 14 (CONC.^{S} I 3 Rustic. p. 157, 8, Orig. in Matth. 18, 64 p. 148, 20) *angeli* sunt -i spiritus ad ministerium destinati (*cf. p. 1005, 50. 1016, 27*). *de re*: CONC.^{S} IV 2 p. 72, 40 (= CASSIOD. in psalm. praef. 13 p. 18^{C}; *ex Proclo transl.*) deum verbum factum hominem, . . . spontanea virtute, non -a (*i. ministrandi*) necessitate (*cf. p. 1006, 42*) in hoc esse conpulsum. **c** *i. q. ad ministrandum promptus, officiosus, indicato eo, cui ministratur, dativo* (*cf. p. 1006, 23*): VIRG. gramm. epit. 15 p. 88, 19 vir ammodum -us (-ur- N^{1}) sanctis viris, ut numquam in sede eum vocantis sermo inveniret.

ministrātus, -ūs *m.* *a* ministrare.

i. q. actio famulandi, ministerium: PAVL. NOL. epist. 18, 5 p. 132, 23 eosdem . . . sanctis operibus et pio -u . . . noctu diuque famulantium viduarum pascit integritas. PETR. CHRYS. serm. 166 p. 635^{A} nec solito -u incrementa germinis produxit e terra *imber*.

ministrīx, -īcis *f.* *per haplologiam pro* ministratrix. GLOSS. -x *ὑπηρέτις*.

***ministro,** -āvī, -ātum, -āre. *a* minister. *de sonis*: me- (*cf. p. 999, 60*): RVF. podagr. 14. mene- (*cf. p. 1006, 30. 68. 1016, 19*): ORIBAS. syn. 2 add. p. 145, 6 Mø. CIL III 1967, 5. 14725, 3. mu- (*cf. p. 999, 59*): ACT. Petr. 29 p. 79, 6. *depon.* -ari: CASSIOD. hist. 6, 1, 37 (*v. p. 1020, 7*). NOT. Tir. 25, 10^{a}. *de notione*: GLOSS. *ὑπηρετῶ. διακονῶ. ὑπουργῶ. διοικῶ.* *in Graecis est*: *διακονεῖν*: *p. 1018, 19. 20. al. 1023, 54. 67* (*cf. etiam p. 1018, 28*). *διακονεῖσθαι*: *p. 1018, 31. 1023, 4.* *διανέμειν*: *p. 1022, 32.* *διδόναι*: *p. 1020, 60.* *ἐκτελεῖν*: *p. 1022, 80.* *ἐπαρκεῖν*: *p. 1019, 36.* *ἐπιδαψιλεύεσθαι*: *p. 1021, 6.* *ἐπιδείκνυσθαι*: *p. 1021, 7.* *ἐπιχορηγεῖν*: *p. 1022, 79.* *ἐξυπηρετεῖσθαι*: *p. 1019, 46.* *θητεύειν*: *p. 1019, 51.* *ἱερουργεῖν*: *l. 64.* *κομίζειν*: *p. 1022, 3.* *λειτουργεῖν*: *l. 58. 80. p. 1018, 15. 41. 1022, 14. al.* *παρέχειν*: *p. 1020, 58. 1022, 51.* *παρίστασθαι*: *p. 1022, 34.* *συλλειτουργεῖν*: *l. 55. p. 1018, 46. 1023, 73.* *συνεργεῖν*: *p. 1020, 42.* *ὑπηρετεῖν*: *p. 1019, 54. 1020, 14. 51.* *ὑπηρετεῖσθαι*: *l. 65. p. 1019, 23. 47. 1022, 37. al.* (*cf. l. 50*). *ὑπουργεῖν*: *p. 1020, 7. 26. 40. 45* (*cf. p. 1023, 2*). *χορηγεῖν*: *p. 1021, 4. 1022, 30. 54 (cf. p. 1022, 51).* *inde a* PLAVTO *l. 45. p. 1018, 48. 59.* [*it.* minestrare (la minestra '*Gericht, Suppe*'). *Rohlfs.*]

[*ex coni. dub. suppletur*: TERT. nat. 2, 15, 1 p. 127, 13. *var. l.*: IVVENC. 2, 355. *falso trad. pro* miserari: PLAVT. Vid. frg. 111. *pro* administrare: CAES. Gall. 3, 4, 1 (*rec. β*). *pro* minitari: LIV. 41, 10, 8. *falso pro* -are *trad.* monstrare: FILASTR. 154, 2.]

I *i. q.* ***servire, famulari, praesto esse*** (*verbum primitus intrans. in usum transitivum abiit sub A l. 66. p. 1018, 62. 73. 1019, 12. 58. 73, sub B passim*): **A** *usu sollemni*: **1** *in rebus sacris* (*cf. p. 1000, 7. 22. distinguitur a sacrificando: l. 45. 52*): **a** *c. dat.*: ***α*** *sacrificantis* (*magistri, cf. p. 1000, 5. 52*): PLAVT. Amph. 983 ut -es mihi, mihi cum sacruficem. VVLG. num. 3, 6 ut -ent ei *Aaron Levitae* (4, 3. 23. 39. 18, 2. *cf.* num. 16, 9 *populo* [Ezech. 44, 11. 12. *v. Kittel, Wb. z. N. T. IV 227*]). DIDASC. apost. 27, 24 diaconos et subdiaconos . . . -are eis *presbyteris* (CANON. Turner I 1, 2 p. 232 rec. VI episcopo et presbiteris [*gr. Mansi 2, 676^{D} τοῦ ἐπισκόπου ὑπηρέται εἰσίν*]). ***β*** *dei* (*cf. p. 1000, 24. 76. 1001, 7. al.*): PAVL. FEST. p. 77, 12 anclabris, ex qua in sacrificando dis . . . hauritur -aturque. APVL. mund. 35 diis sacrificatur, geniis -atur. TERT. spect. 12 p. 14, 25 et idololatria parentationis est species: tam haec quam illa mortuis -at. SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 122, 7 deo (*gr. ibid. l. 25 συλλειτουργοῦντας*). RVFIN. Orig. in num. 3, 3 p. 17, 29 filios Levi, qui -ant deo et altari eius deserviunt. *saepissime in* VVLG., *ut* exod. 28, 3 mihi (*al.*). deut. 17, 12 deo (*al.*). 18, 5 nomini dei. act. 13, 2 -antibus (*λειτουργούντων*) domino (*cf. Kittel l. c. IV 233*). *accedit inf.*: CANON. Hippol. ed. Hauler 79, 31 omne agmen angelorum -at ei . . . laudare deum. ***γ*** *sacrae rei* (*cf. p. 1000, 66. al.*): LACT. mort. pers. 20, 4 sacris. VVLG. Ezech. 45, 5 domui. AVG. epist. 21, 4 p. 52, 10 rebus ecclesiasticis ordinatioribus. quaest. hept. 2, 113 altari. COD. Theod. 9, 16, 2 huic ritui. CONC.^{S} I 5 p. 135, 37 sacerdotio (*gr. I 1, 7 p. 56, 36 ἱερουργεῖν, p. 280, 8* ut sacrificet). NOVELL. Iust. 6, 6 baptismatibus (*ὑπηρετεῖσθαι*).

b *c. acc. rei in sacrificio adhibitae vel oblatae* (*cf. p. 1018, 80. 1019, 74. accedente dat.: l. 69. 71*): PROP. 4, 6, 4 (*in imag.*) sacra facit vates: . . . Cyrenaeas urna (*cf. p. 1018, 54*) -et aquas. MART. 7, 74, 9 antistes sophiae sua dona -et. ARNOB. nat. 7, 23 p. 255, 28 *diis* sacrorum sollemnia (CLAVD. DON. Aen. 12, 280 p. 587, 15) per sacerdotes (*cf.* CASSIOD. hist. 10, 4, 9 daemonibus sacrificia). AVG. civ. 2, 11 p. 66, 9 D. *paganorum* sacerdotes, per quos victimae -antur. DRAC. Romul. 8, 87 *Hecuba in templum vadit* pia vota -ans. *c. acc. q. d. obi. inter. v. p. 1015, 40.*

c *c. abl. sacri doni* (*cf. p. 1018, 70. 1019, 65*): ACT. Arv. a. 80 l. 9 frugibus -antibus pueris (*cf. p. 1000, 62*). a. 81 Mai. 17 l. 11 pueris . . . -antibus ture et vino.

d *qua re vel unde -etur, indicatur abl. vel praep.* de *vel* in *c. abl.* (*cf. p. 1018, 69*): ITALA exod. 39, 12 (cod. Wirc.) vasa ad -andum (*λειτουργεῖν ἐν αὐτοῖς*) de ipsis (*aliter* AVG. conf. 7, 9, 15 de auro). num. 4, 14 (Aug. loc. hept. 4, 5 p. 583, 4) quibus -ant in ipsis (*ὅσοις λειτουργοῦσιν . . . ἐν αὐτοῖς, Vulg.* quibus in ministerio eius utuntur). VVLG. num. 3, 31 in quibus -atur (IV reg. 25, 14). 4, 12 quibus. *paulo aliter*: RVFIN. hist. mon. 5 p. 409^{C} vidimus ibi plurimos sanctorum patrum . . . alios in verbo dei, alios in abstinentia, alios in signis et virtutibus -antes.

e *abs.* (*indicato loco: l. 6. al.*): ***α*** *apud paganos*: TAC. Germ. 40, 4 vehiculum . . . abluitur. servi -ant. ACT. Arv. a. 87 II 46 -antibus pueris (*cf. p. 1000, 62*). a. 105 I 38. CIL III 1967, 5 (*a. 302*) qui menest⟨ra⟩bi ad Tritones Kal. Febraris (*sim.* 1968^{a}, 9 [*a. 303*]. 1968^{b}, 8 [*a.* 319]. 8690, 6. 14725, 3). *i. q. munere sacerdotali fungi* (*cf. l. 29. p. 1001, 39*): AVSON. 396, 12 p. 250 P. quot numero annorum Vestalis virgo -at.

β *apud Hebraeos et de Levitis et de sacerdotibus* (*cf. p. 1000, 72*): *saepissime in* VVLG., *ut* exod. 28, 43 in sanctuario (*al.*). 39, 1 in sanctis. num. 4, 3 in tabernaculo (*al.*). III reg. 8, 11 non poterant sacerdotes stare et -are propter nebulam. I par. 6, 32 *cantores* -bant coram tabernaculo testimonii canentes. Hebr. 10, 11 sacerdos . . . quotidie -ans (*λειτουργῶν*). HIER. epist. 64, 10, 1 si quando *sacerdotes atque pontifices* mactant victimas, tauros et arietes trahunt, portant onera et in officio -andi sunt.

γ *apud Christianos*: (I) *in universum*: VVLG. I Tim. 3, 13 qui bene -verint (*διακονήσαντας*. HIER. epist. 14, 8, 7 CANON. apost. 66, 22. BENED. reg. 64 l. 34 L. *abbas*). I Petr. 4, 11 si quis -at (*διακονεῖ*), . . . ex virtute. PELAG. in Rom. 16, 1 p. 121, 18 S. in orientalibus locis diaconissae in suo sexu -are videntur. (II) *i. q. diaconum esse* (*cf. p. 1000, 79*): VVLG. Rom. 12, 7. I Tim. 3, 10 *diaconi* probentur primum et sic -ent (*διακονείτωσαν*). EPIPHAN. Hier. epist. 51, 1, 3 *hunc* ordinavimus diaconum et, postquam -vit, rursus presbyterum. 51, 1, 5. 6 cum -asset in sanctis sacrificiis. SACR. Leon. p. 85, 23 *Stephanus* in -ando strenuus. CANON. Turner II 1 p. 86 rec. III praesbyteri vel hii, qui -verunt (*gr. Mansi 2, 518^{D} διακόνους ὄντας, recc. IV. V. VI* vel diaconi). (III) *i. q. munere sacerdotali cuiuslibet generis fungi* (*cf. l. 8 p. 1001, 54*): RVFIN. hist. 6, 29, 1 cum mensem unum . . . -asset *episcopus* (*τῇ λειτουργίᾳ διακονησάμενον*). RVSTIC. CONC.^{S} I 4 p. 59, 30 damnati -ant et damnatores sedent gementes in domo. IV 2 p. 71, 13 tunc in Antiochena civitate -ans *Nestorius episcopus*. SIDON. epist. 7, 9, 12 in -ando segnes *episcopi*. GREG. TVR. Franc. 3, 17 p. 117, 7 Leo *episcopus* septem mensibus -vit (INSCR. christ. Diehl 1175 -vit in presbiterio ann. XIII). INSCR. christ. Diehl 1092, 15 *ille* -vit antistes. GREG. M. epist. 2, 20 p. 117, 22 in eodem loco -are (2, 22 p. 119, 30). 2, 21 p. 118, 17 in loco depositi archidiaconi. (IV) *i. q. sollemne (cottidianum) sacrificium celebrare* (*cf. p. 1008, 1*): CANON. Turner I 2, 3 p. 521, 16 rec. III in proxima civitate, ubi colligit presbyter, convenire . . . et -are (*gr. λειτουργεῖν, rec. IV* divino ministerio perfungatur. CONC.^{S} II 3, 3 p. 95, 30 peregrinos clericos et lectores in alia civitate . . . nusquam penitus -are [*gr. II 1, 2 p. 160, 33 λειτουργεῖν*] debere). CONC.^{S} I 2 p. 87, 37 (= I 3 p. 172, 21) Cyrillo et Memnoni . . . et communicatores omnes sumus et . . . -vimus cum eis et simul -amus (*gr. I 1, 3 p. 8, 32 συνελειτουργήσαμεν καὶ συλλειτουργοῦμεν*).

2 *in rebus profanis*: **a** *proprie*: ***α*** *in cena (pastu) et convivio* (*cf. p. 1002, 27*): (I) *abs.*: PLAVT. Curc. 369 hic -bit, ego edam. VARRO frg. Non. p. 156, 11 CIC. Pis. 67 fin. 2, 69 Tusc. 5, 61. HOR. sat. 2, 8, 70 praecincti recte pueri (*sim.* OV. fast. 1, 407 super suras tunicam collecta -at. *cf. et p. 1000, 58*). LIV. 24, 16, 18 SEN. dial. 7, 17, 2 PETRON. 92, 3. *al.* VVLG. Luc. 10, 40 soror mea reliquit me solam -are (*διακονεῖν*). *al.* *in caupona*: COD. Iust. 4, 56, 3. *-at calix*: *v. p. 1013, 59.* *-ant bestiae* (*cf. p. 1019, 2*): CYPR. domin. orat. 21 p. 283, 4 alitur . . . corvis -antibus (eleem. 11 p. 382, 7 HIER. epist. 22, 32, 3. *cf. p. 1006, 10*). EVCHER. instr. 1 p. 98, 21 aquilae dicuntur . . . pullis suis -antibus pasci. *-atur bestiis* (*cf. l. 80*): VARRO rust. 3, 5, 15 PALLAD. 4, 11, 3. (II) *indicatur, cui -etur*: PLAVT. Stich. 689 nosmet inter nos -emus. AMM. 23, 6, 80 -anti apud eos famulo. *saepe dat.* (*cf. p. 1006, 23. 1015, 7*) *e. g.*: OV. ars 3, 665 nec nimium vobis formosa ancilla -et. QVINT. decl. 301 p. 188, 13. SVET. Aug. 45, 4 *togatario* matronam -asse. *al.* *acc.* (*cf. p. 1019, 58. v. et p. 1021, 10. cf.* servire alqm. *et v. Löfstedt, Synt. I^{2} 243*): ITALA Luc. 12, 37 (Aug. serm. coll. Morin p. 548, 14) faciet eos discumbere et transiens -bit eos (*διακονήσει αὐτοῖς, Vulg.* illis). 22, 27 (Ambrosiast. in Rom. 15, 8 *et* I Cor. 3, 22) ego sum in medio vestrum, non ut -er (*ὡς ὁ ἀνακείμενος, Vulg.* qui recumbit), sed ut -em (*διακονῶν*). VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 49 p. 229^{A} ab angelis -ari. ACT. Petr. 29 p. 79, 6 ut manu ipsius -rentur. (III) *indicatur, qua re vel unde -etur* (*cf. p. 1017, 78*): *abl.*: CIC. Verr. II 3, 105 maximis poculis (SEN. epist. 119, 14). SEN. dial. 1, 3, 13 gemma. TAC. hist. 1, 48, 3 Vinio fictilibus -ari iussit. CLAVD. DON. Aen. 1, 700 p. 137, 13 canistris panem. de: CIC. Pis. 67 bibitur usque eo, dum de dolio (*cf. p. 1017, 80*) -etur. (IV) *c. acc. vasis vel potionis vel cibi (cf. l. 72), saepius accedente dat. pers.*: VAL. ANT. hist. 21 Gell. 3, 8, 1 pocula in convivio regi (CIC. Tusc. 1, 65 nat. deor. 1, 112. OV. am. 1, 15, 36 mihi. *al.*). VARRO Men. 504 nobis . . . cicer. VERG. Aen. 8, 181 Bacchum (*cf.* CVRT. 8, 9, 30 vinum. *sim. al.*). HOR. sat. 1, 6, 116 cena -atur pueris (*abl.*) tribus. OV. met. 10, 161 Iovi nectar. *al.* *nota*: AMBR. Cain et Ab. 1, 5, 19 p. 356, 3 *Christus* in convivio ecclesiae et -at et -atur. *-atur bestiis*: VARRO rust. 3, 5, 11. 14 quibus *avibus* aqua -atur. 3, 17, 6 cum . . . -ret victum (*seq.*: qui -rent piscatores habebat conplures et ei pisciculos minutos adgerebant frequenter, qui ⟨a⟩ maioribus absumerentur. frg. Non. p. 94, 21 VERG. georg. 3, 126. NEMES. cyn. 154 cibo (*cf. p. 1019, 13*) Cererem

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cum lacte -a. Pallad. 1, 29, 4. Veg. mulom 1, 56, 3 alveus ad hordeum -andum. *al.* *-ant bestiae* (*cf. p. 1018, 54*): Ambr. Nab. 12, 51$^{in.}$ corvi alimoniam (Svlp. Sev. chron. 1, 43, 3). *bestiae -ant bestiis*: Montan. carm. frg. 1, 4 hirundo ... cibos *pullis*. Plin. nat. 11, 63 *apibus* aliae cibos -ant. *i. q. -ari iubere*: Varro Men. 508 ista -at *exhibitor*. Plin. nat. 14, 91 convivis alia quam sibimet ipsis -ant. *aegro* (*cf. p. 1021, 76*): Philvm. med. 1 p. 113, 11 M. aqua pluvialis ... est -anda. Theod. Prisc. eup. faen. 96 p. 101, 8 vipereas carnes in cibos (*cf. p. 1024, 7*). log. 10. 18. 21. 33 phys. 7 p. 254, 23. *al.*
(V) *c. add. finalibus*: *c. inf.*: Cic. Tusc. 1, 65 ut Iovi bibere -et (*cf. Heraeus, Kl. Schr. 195^{3}. Juret, Synt. lat. 460. Schmalz-Hofmann^{5} 580*). *c. gerund.*: Pallad. vet. med. 39, 6 *illud* bibendum. 42, 4 polentam ... comedendam. Marcell. med. 27, 134. *c. dat. fin.* (*cf. p. 1018, 84*): Pallad. 11, 14, 4 *vinum* quarto anno usibus -are.

β *aliis modis*: (I) *abs. vel c. dat. pers.*: Ⓐ *de ministerio domesticae apparitionis* (*cf. p. 1002, 42*) *circa personam domini versante*: Cic. epist. 16, 14, 2 quo commodius tibi -etur. Svet. Aug. 45, 4. Papin. dig. 40, 4, 51, 1 quos ... ab honore -andi ... removit (*cf. p. 1000, 11*). Pavl. dig. 33, 9, 4, 5. Rvfin. Orig. in cant. 1 p. 90, 9 cum praepararer ad coniugium filii regis ..., obsecuti sunt et -verunt mihi angeli sancti eius. Clavd. 20, 200. Rvstic. Conc.^{S} I 4 p. 64, 7 eos, qui per omne iter debent -are, direximus, ... ita ut usque ad monasterium -ent (*gr. I 1, 7 p. 71, 10* ὑπηρετήσασθαι). Ⓑ *-atur aegro* (*cf. l. 58. p. 1008, 21. 1015, 41. 1021, 76*): Sen. benef. 3, 19, 1 Hier. epist. 52, 5, 5. Ⓒ *de adiumento victuali* (*cf. l. 54. 66. p. 1011, 37. 1015, 65. 1022, 31*): Itala Luc. 8, 3 (Tert. adv. Marc. 4, 19 p. 480, 23) *et* Vvlg. de facultatibus suis -bant ei *Christo mulieres* (Hier. epist. 65, 1, 5 de substantia sua [adv. Iovin. 1, 26 p. 245^{C}]. *cf. p. 1022, 34 et* Tert. monog. 8$^{med.}$ mulieres, quae illis *apostolis* eodem instituto, quo et dominum comitantes -bant). Tert. uxor. 2, 6 l. 7 sanctis (Vvlg. Rom. 15, 25. 27 [λειτουργῆσαι]. Hebr. 6, 10). Presb. Cypr. epist. 8, 3 p. 488 sive viduae sive thlibomeni ... sive hi, qui in carceribus sunt, sive exclusi de sedibus suis utique habere debent, qui eis -ent; sed et catecumeni adprehensi infirmitate decepti esse non debebunt, ut eis subveniatur. Ambrosiast. in II Cor. 8, 13 p. 310^{A} sanctorum inopiis. Hier. epist. 64, 2, 3 *viduis* (*cf. I Tim. 5, 16* ἐπαρκείτω, *Vulg.* subministretur). Pelag. in Rom. 12, 13 p. 98, 3 S. in II Cor. 11, 8 p. 291, 10 Act. Petr. 22. Pass. Thecl. C 41 p. 119, 5 pauperibus. Ⓓ *-atur regibus* (*cf. p. 1003, 3*): Cic. fin. 2, 69 quae *Virtutes* nihil aliud agerent ... nisi ut Voluptati *quasi reginae* -rent. Itin. Alex. 41 mos erat regibus optimatium liberos (*cf. p. 1009, 23*) -are. Vvlg. Esth. 1, 10 eunuchis, qui in conspectu regis -bant. Dan. 7, 10. Ⓔ *de officio publico militari* (*cf. p. 1002, 80*): Vvlg. I par. 27, 1 tribuni et centuriones et praefecti, qui -bant regi (28, 1). *civili* (*cf. p. 1002, 60*): Vlp. dig. 39, 4, 1, 5 qui publicanis in eo vectigali -ant (*ibid.* publico vectigali). Rvstic. Conc.^{S} I 4 p. 54, 39 *comiti largitionum* (*gr. I 1, 7 p. 68, 25* ἐξυπηρετούμενον). Conc.^{S} I 3 p. 184, 11 paucos clericos tuae -antium sanctitati (*gr. I 1, 4 p. 4, 14* ὑπηρετουμένων, *I 2 p. 102, 14* obsequentes). Ⓕ *varia*: Vlp. dig. 3, 2, 42 si caupo fuit vel stabularius et mancipia talia habuit -antia et occasione ministerii quaestum *corpore* facientia. Cassiod. Ios. antiq. 1, 27 p. 27, 40 *septem annos* socero -andum *pastoris loco* (*gr. 300* θητεῦσαι). *c. add. finalibus* (*cf. supra l. 10*): *dat. gerund.*: Tert. patient. 3 p. 3, 22 ipse lavandis discipulorum pedibus -vit. ad (*de part. corp.*): Vvlg. act. 20, 34 ad ea, quae mihi opus erant, (*cf. l. 25*) ... -verunt (ὑπηρέτησαν) manus istae. *de cura animalium*: Hyg. astr. 2, 33 p. 72, 2 adolescentium quendam ... leporem feminam praegnantem attulisse et ad (*om. P*) eius partum diligentissime -asse.

(II) *c. acc. pers.* (*cf. p. 1018, 62. 1021, 10*): Colvm. 12, 1, 6 ut is *aeger* quam commodissime -etur (*cf. l. 23*). Vvlg. Matth. 20, 28 non venit -ari (διακονηθῆναι, Marc. 10, 45 ut -retur ei), sed -are et dare animam suam (*afferunt* Hier. epist. 21, 40, 1 *et al. cf. Kittel l. c. II 85*). Pavl. Nol. epist. 23, 4 p. 161, 1 servivit mihi *unguens et lavans me* ... et ego indignus a servo iustitiae -bar. *accedit abl.* (*cf. p. 1017, 75*): Porph. Hor. epod. 17, 64 'novis ut usque suppetas doloribus': ... ut suppediteris et quasi -eris (*P*, minister eris *rell.*) cruciatibus. *de adiumento victuali* (*cf. supra l. 25*) *fere i. q. alere*: Vita Cypr. 13, 12 ut ... pauperes ... totis sumptibus -ret (*cf.* Ambrosiast. in I Tim. 5, 16 p. 479^{A} *viduae*, quae dignae sunt ecclesiae sumptibus -ari). CIL VIII 23880, 4 cives ... epulis quam largissime -vit. (III) *c. dat. rei curandae*: Vvlg. act. 6, 2 -are mensis (διακονεῖν ταῖς τραπέζαις. *item* Hier. epist. 22, 35, 4). Hier. reg. Pachom. 12 qui -at ebdomadi (*i. operibus hebdomadariis; item* 15). Avg. in psalm. 30, 2 serm. 2, 6$^{med.}$ qui foco -at. (IV) *c. acc. rei in apparitione domestica adhibitae* (*cf. p. 1018, 74*): Tert. bapt. 9 p. 208, 26 aquam discentibus -at (*sc. ut pedes lavet; cf.* Pavl. Nol. epist. 23, 4 p. 161, 17 manibus). (V) *c. obi. q. d. interiore*: Apvl. met. 6, 16, 3 adhuc istud ... -are debebis: sume istam pyxidem *eqs.* Vvlg. II Tim. 1, 18 quanta Ephesi -vit (διηκόνησεν) mihi. *alia v. p. 1010, 14. 1023, 45.*

b *translate i. q. inservire, obsequi, operam navare* (*de rebus: l. 82. p. 1020, l. 4. al.*): α *c. dat. pers. vel rei incorp.*: Varro rust. 2 praef. 6 quo facilius sumptibus multa poscentibus -es (*cf. Ter. Haut. 930* si illi pergo suppeditare sumptibus). Prop. 2, 22, 35 aspice, uti caelo modo sol modo luna -et. Gratt. 314 Pharios quae fregit noxia reges, dum ... vitiis ... -ant (*cum contemptu quodam dictum; cf. p. 1000, 14*). Tert. coron. 8 l. 11 hoc ingenium (*i. inventum Mercurii*) sanctis fecisse et deo -asse (*subauditur notio q. e. prodesse [cf. infra l. 47]; item* adv. Marc. 4, 18 p. 479, 22 cui praecursor -verat. Leo M. serm. 75, 1 p. 401^{A} initia veteris testamenti euangelicis -asse principiis. Cassiod. Didym. in Iudam p. 91, 1 Moyses ei -asse dinoscitur secundum quod dictum est: 'ille de me scripsit'. hist. 6, 1, 37 *caballos* publicis iussit utilitatibus -ari [*gr. Socrat. 3, 1* ὑπουργεῖν]). uxor. 2, 1 l. 19 continentia carnis, quae viduitati (*A*, -em *NFR*) -at (*fere i. q. coniungitur, oboedit*). Hier. epist. 39, 4, 8 voluntati domini. Rvfin. Orig. in psalm. 38 hom. 1, 3 p. 1392^{B} os nostrum multis malis -at. Avg. in psalm. 144, 25 ipse deus quodammodo -at tibi, facit voluntatem tuam. Hil. Arel. vita Honorat. 21 l. 9 C. munificentia cui fides -vit. Conc.^{S} I 3 p. 166, 3 manus ... sapientiae mentis (*gr. I 1, 2 p. 78, 18* ὑπηρετουμένας). I 4 p. 227, 15 *linguae* calamum -antem (*Migne gr. 77, 340^{B}* ὑπηρετοῦντα). Cassiod. hist. 7, 36, 8 praeceptis (*gr. Theodoret. 4, 19, 9* διηκόνουν). Mvtian. Chrysost. hom. 24, 2 p. 386$^{med.}$ -ans (ὑπηρετούμενος) et deserviens promissioni divinae. *al.*

β *c. dat. rei corporeae* (*cf. p. 1019, 70*): ? Verg. Aen. 6, 302 ratem conto subigit velisque (*utrum sit dat. an abl. [cf. p. 1023, 30], dubitat* Serv.; *cf. etiam Conington-N. et Norden ad l.*) -at (10, 218 clavumque regit velisque -at). Stat. Theb. 7, 752 telis pariterque -at habenis. *singulariter*: Chiron 451 fistulae ei ..., quae veretro -at.

γ *c. praepp.*: in *aliqua re*: Ps. Philo antiq. 44, 7 ignis -vit in conflatione *simulacrorum*. ad: Cassiod. Ios. antiq. 2, 9 p. 49, 11 dolentes *Israelitae in Aegypto*, quod ... ad perditionem filiorum ... -rent (*gr. 208* ὑπούργουν). Prisc. Lyd. solut. 1 p. 45, 6 spiritum ... ad providentiam sui corporis -antem.

B *usus speciales*: **1** *i. q. auxiliari, adesse* (*v. et p. 1019, 25 et cf. p. 1003, 59*): Sen. epist. 95, 47 vetemus lintea et strigiles Iovi ferre et speculum tenere Iunoni: non quaerit ministros deus. quidni? ipse humano generi -at, ubique et omnibus praesto est (*cf.* Tert. adv. Marc. 5, 7 p. 592, 21 angelis, qui mundo -ant). Sil. 12, 310 omnis ... portans ... derepta monilia collo certatim matrona ruit belloque (*cf. p. 1003, 66*) -ant. Tert. carn. 12 l. 17 sine qua (*notitia sui*) sibi nulla anima a se -are potuisset. patient. 12 p. 18, 20 *patientia* paenitentiae -at solitae lapsis subvenire. adv. Prax. 19 p. 262, 12 *Christus* operationi patris -vit (*cf. p. 1004, 35*). Vvlg. Matth. 25, 44 quando te vidimus esurientem aut sitientem aut hospitem aut nudum aut infirmum aut in carcere et non -vimus tibi? Conc.^{S} II 3, 2 p. 34, 19 quod illis homicidiis ... -assent (*gr. II 1, 2 p. 20, 6* ὑπούργησαν. *cf. p. 1003, 68*). Novell. Iust. 1 epil. pr. lex ... sepultis etiam -bit (ὑπηρετήσεται). *accedit* ad (*cf. p. 1024, 5*): Rvfin. Adamant. 5, 21 p. 219, 11 corpus -at (συνεργεῖ) animae ad homicidium. symb. 47 ut, sicut iustis deus -at ad perpetuitatem gloriae, ita peccatoribus ad prolixitatem confusionis -et et poenae. Conc.^{S} I 3 vers. Tur. p. 49, 28 *deo* -amus (*gr. I 1, 1 p. 115, 6* ὑπουργοῦμεν) ad rei p. crementum. p. 157, 10 angelus ... -bat (*gr. I 1, 2 p. 85, 18* ἐλειτούργει) ad salutem nostram. *i. q. prodesse* (*cf. supra l. 2*): Leo M. serm. 23, 5 p. 202^{C} *nobis* non solum praecedentium exemplorum utilitas -vit, sed etiam ipsa veritas visibilis ... apparuit. *i. q. praesto esse*: Novell. Iust. 20, 1 officium tuae celsitudinis talibus -are (ὑπηρετεῖν) appellationibus.

2 *i. q. praebere, praestare* (*cf. p. 1004, 18*) *passim accedente dat. pers.* (*e. g. l. 55 sqq. 61. 65 sqq.*): **a** *res* (*mala l. 63. 78. p. 1021, 9. 65. 68. animantia: l. 63. 65. p. 1021, 60*): α *-ant di et homines*: (I) *generatim*: Cic. Verr. II 5, 124 a nobis omnia populo R. semper et belli adiumenta et pacis ornamenta -ta sunt. top. 65 *iuris consulti* patronis ... hastas -ant (*cf. p. 1016, 35*). rep. 1, 66 magistratus et principes nisi large sibi (*populo*) libertatem -ent (*Plato rep. 8 p. 562^{C}* παρέχωσι). Verg. Aen. 5, 640 deus ipse faces (*p. 1021, 74*) animumque -at (9, 761 Iuno vires animosque -at [*Hom. Il. 5, 2* δῶκε. Homer. 395 animos iuveni v.que. 772 Danais. Stat. silv. 1, 4, 22]. Stat. Theb. 8, 498 vires ... -at Amphitryoniades [Tac. Agr. 14, 3]). Tib. 1, 10, 57 Amor rixae mala verba -at. 2, 2, 21 Natalis ... prolem ... -et. 3, 12, 12 fallendique vias mille -et Amor. Manil. 5, 124 curae ... alimenta. Val. Fl. 4, 8 Iuno ... arma viro sociosque -at. Qvint. inst. 1, 10, 28 contionanti ... musicus fistula ... modos ... -bat (*Gell. 1, 11, 10* praeministrasse). Tac. hist. 2, 76, 4 nova cottidie bello semina -at. Apvl. apol. 102 date ei *iudici* quod sequatur, -ate ... occasionem secundum vos pronuntiandi. Tert. spect. 27 p. 26, 15 linguam ... diabolo adversus deum. adv. Val. 20 p. 199, 9 effectum (Greg. M. moral. pr. 3 efficaciam). adv. Marc. 4, 12 p. 456, 15 praesidia (*cf.* Ps. Cypr. singul. cler. 15 p. 190, 1 nobis divina protectio -atur. Cod. Theod. 6, 2, 20 auxilia [Ennod. opusc. 3, 117 p. 361, 13]. *sim. al.*). Ambr. Noe 18, 66 p. 461, 12 septem ... dies, quibus mundus omnis describitur absolutus et operatori quies -ta. Rvfin. Orig. in num. 11, 2 p. 78, 26 pluvias suas -ando (Oros. hist. 4, 17, 9 per Christum). Avg. catech. rud. 19, 33, 15 per ... prophetas ... populo Israel ... et ... beneficia -bantur ... et coercitiones poenarum. grat. Christ. 13, 14 p. 136, 19 incrementum (*Vulg. I Cor. 3, 6* dedit). Hil. Arel. vita Honorat. 20 l. 10 C. delicias conspectu suo -bat. Theod. Prisc. log. 45 p. 145, 13 causis capitis ... haec est cura et diligentia -anda. Cod. Theod. 14, 15, 1 ne pessimus panis populi R. usibus -etur. Novell. Valent. 5, 1 ut ... ubertas populo -etur (*i. numerus hominum augeatur*). Sacr. Leon. p. 77, 19 *bona; syn.* praestentur. 126, 11 tuis fidelibus -emus rectae conversationis

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

exemplum (*cf.* ENNOD. epist. 8, 6 p. 205, 1 formam -at officii [*i. exemplum officiositatis imitatione dignum*]). 140, 2 nisi tu ... fortitudinem -res. CONC.[S] I 3 p. 188, 11 pacis, quae a deo -atur (*gr. I 1, 4 p. 16, 21* χορηγουμένης, *I 2 p. 104, 31* datur). ENNOD. epist. 4, 32, 2 p. 120, 5 cum possit, epistulas non -at. CASSIOD. Ios. antiq. 19, 7 p. 570, 26 dedicationem ... largissime ... -vit (*gr. 336* ἐπεδαψιλεύσατο). hist. 9, 14, 10 fraternam circa nos caritatem -antes (*gr. Theodoret. 5, 9, 8* ἐπιδεικνύμενοι). VEREC. in cant. 6, 4 p. 77 b 22 quae a principibus et potestatibus -antur *mala* (*syn.* inferuntur). 6, 21 mortem (*syn.* intulit). *c. gerund.*: Ps. HIER. epist. 19, 19 p. 207[C] tempore, quo ... ipsum se -andum (*cf. p. 1019, 58*) discipulis -ret.

ⓘ *in re sacra* (*cf. p. 1017, 43*) *i. q. communicare aliquid*: APVL. met. 11, 21, 4 sacra (11, 27, 8. 9 cui statim sua s. [*sc. initiationem*] deberet -are *sacerdos*). CYPR. sent. episc. 11 p. 442, 15 gratiam baptismi (RVFIN. hist. 5, 7, 5 sicut gratis gratia accipitur a deo, ita gratis eadem -atur [διακονεῖ, *cf. Vulg. Matth. 10, 8* gratis accepistis, gratis date]. VVLG. II Cor. 8, 19 g., quae -atur [διακονουμένῃ] a nobis). VVLG. I Petr. 1, 12 *prophetae* non sibimet ipsis, vobis autem -bant (διηκόνουν) ea. AVG. c. Cresc. 4, 14, 16 p. 517, 20 baptismum indignissimis per indignissimos -tum (4, 66, 82 p. 581, 9. bapt. 7, 30, 59 illis. c. Petil. 2, 35, 82 p. 68, 14. 17. 23 nec illum qui -vit nec illum qui accepit b. 3, 40, 46 p. 199, 23). c. Petil. 3, 28, 33 p. 188, 13 quibus verbum dei et sacramentum ... -amus. SACR. Gelas. 1, 95 p. 620.

β *praebent animalia*: VARRO rust. 1, 2, 21 stercus ... greges pecorum. 2, 11, 11 fructum ut ovis e lana ad vestimentum, sic capra e pilis -at ad usum nauticum. OV. met. 15, 471 MANIL. 5, 675. VAL. FL. 6, 216 *sonipes* captiva ... terga -at *sessori*. SEDVL. op. pasch. 1, 16 fera navigium -vit *Ionae*.

γ *praebent res corpor. et naturales*: *arbores*: VARRO rust. 1, 8, 5 vinea ... acratophoro vinum. 1, 15, 1 *ulmus* frondem ... -at ovibus ... ac virgas praebet saepibus. 1, 31, 2 relictis colibus sarmentum ... sucum. VERG. georg. 2, 431 taedas silva. 4, 146 -antem platanum potantibus umbras. PALLAD. 4, 9, 12 -bunt autem vere *radices asparagi asparagum* (*praecedit*: vere asparagum dabit). *terra, solum*: VARRO rust. 2, 4, 16 si fundus -at, dari solent *porcis* vinacea. VERG. georg. 2, 213 glarea ... vix ... apibus casias ... -at. Aen. 11, 71 *flori* Tellus vires (OV. met. 2, 289 vobis ... tura -o. PRISC. periheg. 1023 divitias). *al.* *aqua*: VARRO rust. 3, 17, 2 lymphae aquam piscibus. CLAVD. DON. Aen. 7, 495 p. 75, 14. AVG. conf. 12, 27, 37 fons ... rivis ... fluxum -at. VEN. FORT. carm. 3, 23[a], 27 unda *delicias*. *natura*: LVCR. 2, 1149 quantum opus est. MANIL. 2, 860 leges ... -at (*i. statuit*). FEST. p. 363 b 16 CENS. 4, 9 ANTH. 694, 9 DRAC. laud. dei 3, 27. *vinum*: HOR. epist. 1, 15, 20 verba. MANIL. 5, 226 vires. *sidera*: PROP. 3, 16, 15 Luna -at iter, demonstrant astra salebras. MANIL. 2, 85 *signa* vitas ac fata ... gentibus. 2, 399 ex longo tamen illa valent viresque -ant ... suas. 2, 658 ver Aries, Cererem Cancer Bacchumque -ans Libra, Caper brumam. PLIN. nat. 2, 13 sol ... lucem rebus (DRAC. laud. dei 1, 229 quaecumque -at *sol*). *al.* *partes corporis*: CHIRON 740 venae caldae ... nervis temperamentum -ant. MACR. Sat. 7, 9, 24 *syn.* praebetur *et* praestatur. VINDIC. med. 14 PHILVM. med. 3 p. 141, 1 M. PRVD. perist. 2, 214. ORIBAS. syn. 9, 40 (70) add. Aa p. 342 *syringia* capita aperta -are. eup. 1, 9, 1 si urina minus fuerit -ta (*i. emissa*). *al.*

δ *praebent res incorp.*: CIC. off. 2, 15 nisi tam multae nobis artes -rent, quibus rebus exculta hominum vita tantum distat a victu et cultu bestiarum. VERG. Aen. 1, 150 furor arma -at. OV. Pont. 3, 1, 104 has fortuna tibi nostra -et opes. STAT. silv. 5, 2, 52 cognata -et laus animos. TER. MAVR. 129. PS. CATO dist. 1, 2 diuturna quies vitiis alimenta -at. PANEG. 7, 2, 4. CLAVD. DON. Aen. 7, 505 p. 77, 25 quicquid praesens -ret occasio (COD. Theod. 8, 12, 1, 1 quem sors -verit). VEG. mulom. 4 prol. 4 PS. RVFIN. in Os. 2, 4 p. 974[A]. VVLG. gen. 37, 8 haec causa ... odii fomitem -vit. HIL. AREL. vita Honorat. 37 l. 4 C. conversatio tua ... perpetuum quoddam signum -vit. *al.*

b *pro obi. est enunt.*: CIC. off. 2, 15 *v. l. 55.* OV. trist. 5, 1, 37 quod querar, illa *fortuna* mihi pleno de fonte (*cf. p. 1017, 78*) -at (CASSIOD. var. 1, 4, 6 meministis enim et adhuc vobis recentium rerum memoria -atur, qua moderatione *eqs.*). HIER. epist. 10, 2, 3 illis hoc diabolus -at, ut peccent, tibi dominus praestat, ut gaudeas (BOETH. c. Eut. 3, 53 accidentibus ut esse possint -at). *inf.*: MACR. Sat. 7, 6, 19 loca ... quae sapere homini -ant.

3 *i. q. porrigere, afferre, suppeditare*: VARRO Men. 66 commilitonum tuorum cohortes servis tuis -are caementa. 325 ut ... suis manibus lanea tracta -asset infectori. ling. 5, 129 *calamistra* cinerarius. CIC. Pis. 26 ardentis faces furiis Clodianis paene ipse consul -bas (VERG. Aen. 5, 640 *v. p. 1020, 59*). Att. 1, 14, 5 tabellae -bantur ita, ut nulla daretur 'uti rogas'. OV. epist. 19, 133 medicorum iussa (*i. medicamina*) *aegrotis* (*cf. p. 1019, 7 et* VEG. mulom. 1, 56, 9. 2, 111, 12. 2, 119, 9 *syn.* dare. ORIBAS. syn. add. 2 p. 145, 6 Mø. cum his -tis adiutoriis. *rem incorpoream*: SIL. 6, 100 teporem. PHILVM. med. 1 p. 107, 6 M. calor ... iuvat, cum fuerit interius -tus). LIV. 28, 19, 13 feminae ... propugnantibus tela -ant, saxa ... gerunt (PAVL. FEST. p. 369, 6 t. ac potiones militibus proeliantibus. LVCAN. 3, 691. 7, 574. STAT. Theb. 10, 571 ipsae t. viris, ipsae iram animosque [*p. 1020, 59*] -ant). SEN. apocol. 4 Phoebus *Parcis* ... pensa -at. LVCAN. 6, 669 *maga* pectora *corporis mortui* ... sanguine supplet ... et virus large lunare -at (*i. infundit*). STAT. Theb. 3, 425 frena -at equis Pavor armiger. EVAGR. vita Anton. 51[in.] oleum (*Migne gr. 26, 917[A]* κομίζωσιν). RVFIN. hist. 5, 1, 39 cum ... *martyris* carnem ignis subter -tus exureret. COD. Theod. 14, 17, 4 iussimus ... *panem gradilem* palam in gradibus, non clam a pistoribus -ari. ARATOR act. 2, 174 serta. *al.* *in re sacra* (*cf. p. 1017, 43*): CYPR. epist. 63, 1 p. 701, 18 in calice dominico sanctificando et plebi -ando. HIL. in Matth. 14, 10 p. 1000[A] caelestem panem perficere ac -are (CANON. Turner II 1 p. 56 rec. III et in calice et in pane -ando [*gr. Mansi 2, 513[B]* τῆς ἱερᾶς λειτουργίας τῆς τε τοῦ ἄρτου ἢ ποτήριον ἀναφέρειν, *rec. IV* offerant]. *cf.* AVG. civ. 17, 20 p. 250, 1 D. corpus eius offertur et participantibus -atur. CANON. Turner II 2 p. 154, 55 de sacrosanctis, quae ab eis -antur. PALLAD. hist. mon. I 46 p. 330[C] mysteria fratribus [*gr. p. 151, 19 B.* λειτουργῶν τοῖς ἀδελφοῖς]). *technice fere i. q. perducere*: COLVM. 2, 10, 26 ut per semitas aqua -ari possit (11, 3, 10 CET. FAV. 6 p. 294, 11. SVLP. SEV. dial. 1, 19, 2 virgulae). 11, 3, 48 rigationem. PLIN. epist. 3, 20, 12 (*in imag.*) *rivos. cf.* MACR. Sat. 7, 13, 2 calorem ... qui liquorem sibi exigit -ari. *huc referendum videtur*: PLIN. epist. 2, 17, 9 adhaeret dormitorium membrum transitu interiacente, qui ... vaporem ... huc illuc digerit et -at.

4 *i. q. (dona) dare, erogare* (*cf. p. 1011, 37. 1014, 66. 1016, 5*): **a** *pecuniam*: TAC. ann. 4, 28, 2 pecuniam (16, 14, 1 annuam p. *mago* a P. Anteio -ari. COD. Theod. 14, 4, 4 COD. Iust. 12, 37, 16, 8). SCAEV. dig. 15, 3, 21 salarium (*syn.* dare). PAPIN. dig. 20, 2, 1 redemptori domino mandante nummos -vit. GELL. 5, 3, 6 sumptum (HIER. epist. 43, 1 quo chartas, sumptus, notarios -ante). AVSON. 401, 33 p. 234 P. δαπάνας. SYMM. epist. 9, 149 homines mei specierum pretia -bunt. COD. Theod. 8, 5, 31 mulionibus ... mercedem. CASSIOD. hist. 6, 43, 3 -vit (*gr. Theodoret. 3, 20, 3* ἐχορήγησε) plurimum ... imperator. *al.* **b** *necessaria vitae* (*cf. p. 1019, 25*): HERM. vulg. sim. 9, 26, 2 *v. p. 1014, 74.* RVFIN. hist. 2, 12, 1 frumentum ... indigentibus (διένειμε). 6, 23, 2 omnibus extrinsecus necessariis abundantissime -tis (παρεστήσατο. *cf.* PELAG. in I Cor. 9, 5 p. 175, 7 S. *mulieres*, quae n. de suis facultatibus -rent *apostolis* [*cf. p. 1019, 27*]. HIER. in Gal. 6, 7 magistris sumptus et vitae n. -are [PALLAD. hist. mon. I 16 qui consueverat ei vitae n. -are (*gr. p. 83, 16 B.* τὸν ὑπηρετούμενον)]). VVLG. Tob. 1, 7 proselytis ... decimationem. HIER. epist. 54, 14, 1 indigentibus victus subsidia. AVG. serm. 11, 2 p. 99[in.] venturus est ad te esuriens servus meus, ex eo, quod habes, -a illi. ROMVL. fab. 66 rec. vet. 4 venter personuit, ut ei cibum donaretur, et nemo ei -bat. MACR. Sat. 7, 13, 7 omnem usum, qui vivo -andus est, ego mihimet subministro. COD. Theod. 16, 2, 14 pr. si quid *clerici* ... congesserint, in usum pauperum ... -ari oportet. *al.* *i. q. providere*: COD. Theod. 8, 5, 23, 3 animalibus alimenta.

5 *i. q. res imperatas ex iusso dare*: TAC. hist. 4, 12, 3 viros tantum armaque imperio -ant. ann. 2, 5, 3 fessas Gallias -andis equis. VVLG. III reg. 4, 7 *duodecim praefecti* praebebant annonam regi ...: per singulos enim menses in anno singuli necessaria -bant. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 12 p. 620[med.] ne ... -are desinerent (*gr. 299* μὴ διαλιπεῖν τὴν χορηγίαν). 2, 16 p. 685[ex.] expensas ... imperio -ant (*gr. 383* παρέχουσιν). COD. Theod. 11, 1, 6 vinum, quod ad cellarii usum -ari solet (14, 6, 3[in.] vini ... quod consuevit ex arca vinaria -ari). CASSIOD. Ios. antiq. 1, 18 p. 17 exercitui xenia (*gr. 181* ἐχορήγησε). GREG. TVR. Franc. 4, 14 p. 146, 1 tributa. GREG. M. epist. 2, 38 p. 139, 10 cui volumus xx decimatos vini et quattuor solidos annuos debeas -are.

6 *i. q. efficere* (*cf. p. 1004, 3*): MAECEN. Serv. auct. Aen. 8, 310 *vinum* -at faciles oculos, pulchriora reddit omnia. VERG. Aen. 1, 213 litore aena locant alii flammasque -ant (*i. excitant*). MANIL. 4, 618 (*loco corrupto*). SEN. Tro. 78 nova fletus causa -at (CONC. Rom. a. 501 p. 427, 15 tristitiam). TERT. scorp. 12 p. 174, 10 Babylon cum describitur ebria sanctorum cruore, ... ebrietas eius martyriorum poculis -atur. THEOD. PRISC. log. 34 p. 132, 12 usum venerium (OP. imperf. in Matth. 1 p. 632[in.] *libido* maritalem usum). p. 133, 4 etiam ceteris adiutoriis par beneficium -antibus. SACR. Leon. p. 26, 1 initium peccati concupiscentia -arat. HESYCH. in lev. 16, 21 p. 1000[A] manuum impositio -bat benedictionem aut peccatorum remissionem. DRAC. laud. dei 2, 465 plectibiles ... dulcia subducunt mores et amara -ant. ENNOD. epist. 2, 19, 2 p. 60, 16 cui formidinem -at affectio. 3, 18, 1 p. 85, 16. GREG. TVR. Franc. 9, 42 p. 470, 8 quorum ... suffragium ... -are poterit interventum. VEN. FORT. carm. 2, 9, 14 unde -atur cordis in arce vapor. *i. q. facere, operari*: SIL. 2, 674 Allecto ... Tartareo est operata Iovi poenasque -at (13, 295 large p. letumque -at). TERT. praescr. 29, 3 l. 6 tot opera fidei perperam -ta, tot virtutes, tot charismata perperam operata. RVFIN. Orig. in gen. 3, 2 p. 40, 24 *deus* non ... membris ea -ans, quae naturae corporeae sunt. CARM. adv. Marc. 5, 202 *dei* verba -at *Christus* (DIDASC. apost. 33, 9 malorum). CANON. Hippol. ed. Hauler 72, 31 quem misisti -are tuam voluntatem (*Vulg. Ioh. 6, 38* faciam). VVLG. II Petr. 1, 5 virtutem (ἐπιχορηγήσατε. RVFIN. hist. 5, 3, 4 multae ... v. ... per donum sancti spiritus -bantur [ἐκτελούμεναι]). BOETH. cons. 3 carm. 6, 2 unus rerum pater est, unus cuncta -at: ille dedit *solem, lunam, sidera, homines.* VIGIL. THAPS. c. Arrian. 3, 7 p. 233[D]. 234[A].

7 *i. q. mediatoris loco fungi* (*cf. p. 1004, 25*): **a** *abs.*: HIL.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in Matth. 8, 5 angelis -antibus curandus offertur (RVFIN. hist. 2, 3, 3 ad fidem Christi Petro -ante perducitur [διὰ ... ὑπουργίας]. PASS. Petr. 10 signorum ... quae Christo operante et me -ante vidistis). **b** *c. dat. rei*: CONC.^{S} (*gr. ubique* διακονεῖσθαι *c. dat.*) II 3, 1 p. 113, 2 Φ^{r} -antes litteris vestrae sanctitatis (Φ^{ac} portantes ei litteras, *II 2, 1 p. 8, 35 [v. supra p. 1004, 33]*. *cf.* II 3, 3 p. 18, 8 [= IV 2 p. 144, 21] litterae, quae convenerunt inter ... Iohannem ... et Cyrillum ..., quibus -vit ... Paulus). p. 156, 6 Φ^{r} relegantur voces, quibus ... -vit (Φ^{ac} obsecutus est, *II 2, 1 p. 68, 15* quas ... detulit). II 3, 2 p. 24, 16 secundae ... vocationi. *c c. acc. rei fere i. q. tradere*: RVFIN. Orig. princ. 1, 3, 7 p. 60, 9 donum spiritus ... -atur per (*cf. p. 1011, 52*) filium et inoperatur per deum patrem (AVG. civ. 10, 7 p. 412, 21 D. -ta p. angelos ... scriptura. gest. Pelag. 24, 48 p. 102, 9 gratia verbi -ta p. verbum tuum [epist. 168$^{in.}$]. *al. cf.* c. Faust. 32, 16 p. 775, 15 scripturas illas non ab apostolis -tas). AVG. gest. Pelag. 5, 14 p. 65, 16 scripturas ..., quae ante incarnationem domini -tae auctoritate canonica continentur (5, 15 p. 68, 4. 35, 62 p. 117, 27). *accedit dat. vel* ad: AVG. spir. et litt. 14, 23 p. 176, 27 legem Moyses -andam populo accepit (gest. Pelag. 5, 14 p. 67, 7 vetus testamentum ... divinitus datum populo veteri ... -verunt. c. Pelag. 1, 24, 42 p. 458, 25 legem ..., quae per Moysen Hebraeo populo -ta est). PAVL. MED. bened. 9, 2 ut, quod ... didicerint, hoc inferius positis strenue -ent. PRAEDEST. 1, 43 p. 600^{C} sanam doctrinam populis. CONC.^{S} I 2 p. 77, 1 (= I 3 p. 101, 12) episcopi, qui mandatum -are (*i. portare, deferre*) ad ... Iohannem deputati sunt (*gr. I 1, 3 p. 17, 22* διακονῆσαι).

II *i. q.* ***administrare, regere*** (*cf. p. 1004, 40.* GLOSS. διοικῶ):
A *administrantur res*: HOR. ars 171 *senex* res omnis timide gelideque -at (STAT. Theb. 10, 704 male cuncta -at impetus. VINDIC. gyn. p. 450$^{med.}$ septem stellis omnia -ari). GRATT. 153 bellum ex arte. VAL. FL. 3, 38 ratem vento stellisque -at (TAC. Germ. 44, 2 nec velis [*cf. p. 1020, 19*] -ant[ur] naves). MACR. Sat. 7, 9, 9 sensus omnes ... a cerebro -ari (*cf. 7, 9, 4* cerebro ... sensus gubernanti. MAR. VICTOR aleth. 1, 263). *munus*: AMBR. epist. 69, 3 vox galli, ... solemne munus ad excitandum et canendum -ans. AMBROSIAST. in Rom. 13, 1 p. 163^{A} -antes eam *legem naturalem* dei ordinationem habere. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 177, 16 episcopatum (*cf.* hist. 1, 10, 6 quattuor ... successiones pontificum ... vix per annos singulos -tae [*i. munus pontificum succedentium gestum; gr.* τεσσάρων ... ἀρχιερέων ... ἐνιαύσιον λειτουργίαν ἐκτετελεκότων]). hist. 2, 8, 1 principatu -to (τὴν ἀρχὴν κατασχόντα. 3, 13 *gr.* βασιλεύσαντα). 3, 14 sacerdotium (4, 11, 6 GREG. TVR. Franc. 4, 36 p. 168, 25. *cf. l. 43*). PRVD. c. Symm. 1, 341 -anti regimen sollemne dierum ... Soli. AVG. catech. rud. 10, 14$^{med.}$ GREG. TVR. Franc. 4, 6 p. 139, 16 subdiaconatus officium (*cf.* GREG. M. epist. 2, 13 p. 111, 6 sacerdotale ... o. [*al.*]. past. 1, 1 p. 14^{B} curae pastoralis). PAP. Marini 79, 33 tutelam. *nota obi. q. d. interius* (*cf. p. 1019, 76*): PAVL. NOL. epist. 2, 3 p. 11, 16 quod ministerium ut bene -em. SACR. Leon. p. 126, 25. -antur *res pecuniariae*: PS. HIL. libell. 9 p. 741^{A} eas *divitias* utiliter -are et augere. COD. Iust. 11, 10, 7 pr. nullus fabricensium ... administrationi ... alienarum rerum se ... immiscere conetur, dominis ... praedia, quae ... fabricensibus -anda commiserint, amissuris.⌝11, 68, 2.
B *reguntur homines* (*cf. l. 60*): VVLG. II Cor. 3, 3 epistola (*metonymice de Christianis magisterio apostoli mandatis*) estis Christi -ta a nobis (διακονηθεῖσα). VICT. VIT. 1, 50 artificio, coniux *Iob*, diaboli -aris. *accedit* super: GREG. M. epist. 2, 8 p. 107, 4 s. cunctas Siciliae ecclesias te -are decernimus.
C *abs.*: DRAC. laud. dei 2, 36 *spiritus dei* totus ubique -ans.
III *? i. q.* ***servum facere***: ⌜TERT. apol. 2, 14 suspecta sit vobis ista perversitas, ne qua vis lateat in occulto, quae vos ... contra ipsas ... leges -et (*'ne daemones vos ministros suos faciant' Waltzing collato simili usu vocis famulandi [cf. vol. VI 265, 67]; an ad II B?*).
partic. praes. ᴿ**ministrāns**, -antis *pro subst. et adi. (l. 77)*. *gen. plur.* -um: EVGIPP. Sev. 28, 3. *distinguitur a servo: l. 69. 70. cf. p. 1000, 11.*
i. q. famulans, serviens, famulus, servus: VITR. 7, 4, 5 qui versantur ibi *in convivio* -es. ITALA Luc. 22, 26 (cod. e) qui praeses est, *fiat* quasi -s (διακονῶν, *Vulg.* ministrator). FAVST. trin. 4, 2 p. 68^{B} officium -is. AMM. 16, 8, 8 SCHOL. Hor. carm. 4, 11, 9. VVLG. III reg. 10, 5 habitacula servorum et ordines -ium. SVLP. SEV. dial. 2, 6, 5 -is modestiam et humilitatem ... servientis. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 172 aegros -ium manibus ... retinere. EVGIPP. Sev. 28, 3 (*ibid.* ministris). *c. dat.*: SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 122, 6 coepiscopos nostros ... et eos, qui cum ipsis erant, -es deo (συλλειτουργοῦντας). VVLG. act. 19, 22 duos ex -bus sibi (διακονούντων). VITAE patr. 3, 99 p. 779^{B} -e mihi ... rubore perfuso (*gr. Cot. p. 524^{C}* ὁ διακονῶν μοι, *5, 15, 25 p. 958^{C}* qui mihi solebat ministrare). *ibid.* quod dum -i mihi ut faceret innuissem (τῷ διακονητῇ μου, *5, 12, 25 ut supra*). *pro adi.*: AMM. 23, 6, 80 nec -i apud eos famulo mensaeque adstanti ... loqui licet. AVG. bapt. 4, 18, 25 p. 251, 27 constituamus ... aliquem ... hospitalem, indigentibus -em.
indiculus gramm.: *add. abl.: p. 1017, 75. 78. 1018, 70. 1019, 64.* *acc. rei: doni: p. 1017, 66. 1018, 74. 1019, 73. 1020, 53. al.* *personae: p. 1018, 62. 1019, 58.* *q. d. interior (cf. p. 1010, 14. 1015, 40); l. 45. 1019, 75.* *gerund.: p. 1019, 12. 1021, 10.* *dat. obi.: personae: p. 1017, 44. 69. 1018, 60. 1019, 15. 80. 1020, 52. al.* *dat. rei. p. 1017, 61. 1019, 35. 69. 80. 1020, 18.* *dat. fin.: p. 1018, 84. 1019, 13.* *gerund.: p. 1019, 52.* *enunt. rel. vel interr.: p. 1021, 55. 65 sq.* *c.* ut: *p. 1021, 68.* *inf.: p. 1017, 59. 1019, 10. 1021, 69.* *praepp.:* ad: *p. 1019, 54. 57. 1020, 24. 41. 1021, 26. 1023, 18.* apud: *p. 1018, 59.* de: *p. 1017, 78. 1018, 73. 1019, 27. 1021, 65. 1022, 34.* ex: *p. 1021, 25. 1022, 40.* in *c. acc.: p. 1019, 9. 1022, 43.* in *c. abl.: p. 1017, 78. 1020, 23.* per: *p. 1022, 16. 1023, 11. al.* super: *p. 1023, 55.*
comp. et deriv.: ad-, prae-, subministro; eministratio. ministrator, ministratrix, ministrix; ministratio, ministratus. *Bulhart.*

minitābiliter *adv.* *a* minitari. *i. q. minanter, voce minaci* (NON. p. 139, 20 -r pro minaciter. GLOSS.): PACVV. trag. 15 increpare. ACC. praetext. 11 voce canora fremitu peragrant -r.

minitābundus, -a, -um. *a* minitari. *i. q. minans, minax*: LIV. 2, 12, 12 cum ... circumdari ignes -us iuberet. 39, 41, 3 -us petebat *censuram*. ASCON. Mil. p. 31, 14 cum respexisset Clodius -us. TAC. ann. 2, 10, 3 cernebatur contra -us Arminius proeliumque denuntians.

minitātio, -onis *f.* *a* minitari. *i. q. comminatio, minae (plur.: l. 24)*: ITALA Zach. 9, 14 (Ambr. in psalm. 45, 13, 4) ambulabit in commotione -is (indignationis *dett., edd. vett., LXX* ἀπειλῆς, *Vulg. aliter, Hier. in l. p. 1487^{D}* comminationis) irae suae dominus. EVAGR. vita Anton. 28$^{ex.}$ -em (*Maurini*, minationem *Migne 73, 140^{C}*) tuam (*sc. diaboli*) non sequitur effectus. AMBR. epist. 24, 8 quid intersit inter tuas -es et Valentiniani ... mansuetudinem. HEGES. 1, 26, 4 p. 43, 28 ut ... -e (*Ios. b. Iud. 1, 214* ἀπειλῇ) vindictae modum poneret. *c. gen. obi.*: AVG. de serm. dom. 1, 11, 32$^{extr.}$ non litium -e acerbus sed pietate mitis.

minitātor, -oris *m.* *a* minitari. *i. qui minitatur*: EVAGR. vita Anton. 86$^{med.}$ -em (*Maurini*, minatorem *Migne 73, 164^{D}*) oppressit supplicium.

ᴿ**minitor**, -ātus sum, -ārī *et* **minito**, -āre. *a* minari. *de genere*: PRISC. gramm. II 396, 12 *v. p. 1027, 29.* *formae activae* (*cf.* NON. p. 473, 26 GLOSS.): -as: LIV. ANDR. trag. 19 PLAVT. Capt. 743. -bas: PLAVT. Amph. frg. 11. -ret: GREG. TVR. Franc. 5, 49 p. 262, 18. *inf.* -arier (*semper in exitu vs.*): PLAVT. Amph. 986 Bacch. 152 Rud. 607. *de notione*: GLOSS. ἀπειλῶ. frequenter minatur aut assidue minatur. GLOSS.^{L} IV Plac. M 29 -ari est alicui plagas vel caedes minari. V Aa 351 terrere incitare. 352 minas tendet. III Abstr. MI 6 frequenter minatur. *vis iterativa elucet e. g.* CIC. Tusc. 1, 102 cui cum ... minaretur, 'istis' inquit *alter*, '... -are'. SALL. (?) rep. 1, 2, 5; *pluribus locis magis evanescit (cf. etiam* VAL. MAX. 3, 8, 5 licet ... identidem -eris), ut minor *et* -or *nihil fere inter se differant; cf. e. g.* PLAVT. Asin. 604 *et* 611. Men. 868 *et* 935. CIC. Tusc. 1, 102 (*l. 39*) *et* 5, 117 (*sim.* VAL. MAX. 6, 2 ext. 3 *et* SEN. dial. 9, 14, 3). VERG. Aen. 12, 760 *et* 762. MANIL. 1, 901 *et* 903. NOVELL. Theod. 3, 3 *et* COD. Iust. 1, 7, 18 (19), 1. SEDVL. carm. pasch. 2, 85 *et* op. pasch. 2, 7 p. 204, 8. *quotiens* -or *et* minor *apud singulos scriptores inveniantur (cf. etiam* comminor *vol. III 1889, 24 sqq.), ex hac tabula apparet (numeros locorum, quibus libri inter* -or *et* minor *variant [cf. l. 72 sqq.] uncis inclusos addidimus)*:

	-or	minor		-or	minor
ENN.	1 (1)	1 (1)	MANIL.	2	5
PLAVT.	20 (1)	7	GERM.	1	1
TER.	3	1 (2)	VAL. MAX.	7	4
CIC. oratt.	22 (4)	39 (1)	SEN. trag.	1	14
phil.	4	10	phil.	2	26
epist.	5	8	PETRON.	1	5
LVCR.	3	8	SIL.	13	22
SALL.	4	2	STAT.	3	37
VERG.	1	15	QVINT.	(2)	21
HOR.	2	7	TAC.	24	4
PROP.	1	4	APVL.	1	8
OV.	2	22	AMM.	9	20
LIV.	9	26	PRVD.	3	9

praeterea -or *invenitur e. g. singulis locis apud* LIV. ANDR., LVCIL., VARRONEM, *bis apud* CIC. carm. minor *habent singulis locis* RHET. Her., CAES., MART., *binis* PHAEDR., CVRT., ASCON., HOMER., PLIN. epist., *ternis* COLVM., PLIN. nat., VVLG. (test. vet.), *quaternis* VELL. *et* IVV., *pluribus* SEN. rhet. (*18*), LVCAN. (*15*), VAL. FL. (*11*), SVET. (*10*), FLOR. (*6*), CLAVD. (*15*), AVG. civ. (*10*). [*l. v.* -or *pro* minor: ENN. scaen. 24. TER. Haut. 489 *et* Eun. 957 (minatur *A*). CIC. Verr. II 4, 31. minor *pro* -or: ENN. ann. 621 (*v. p. 1025, 62*). PLAVT. Bacch. 850 (minatur *CD*). CIC. Manil. 58 Catil. 2, 1 Mil. 75 Phil. 1, 5 QVINT. inst. 3, 8, 19. 20. *al.* *saepius confunditur cum voce, q. e.* imitari; *cf. p. 1025, 38. 47. 59. 84.* *e coni. prob.*: CIC. S. Rosc. 101 (mentatum Σ, meditatum *cett.*). *l. v. falsa*: HOR. carm. 4, 14, 28 *pro* meditatur. VAL. MAX. 3, 8, 5 *pro* instanti. *e coni. dub.*: SEN. nat. 2, 49, 2 *v. p. 1029, 80.*]

i. q. ***malum denuntiare*** *verbis, gestibus, factis, ominibus (e. g. p. 1025, 25. 41. 82) sim. (saepius indicatur, qua condicione malum denuntiatum futurum sit; cf. p. 1025, 1. 15. 56. al.)*: **1** *abs.* (*de re pro homine p. 1025, 6*): LIV. ANDR. trag. 19 etiam -as? (PLAVT. Bacch. 786 e. ... -are? [Truc. 621]. Rud. 711 e. ... -atur? *cf.* Pseud. 1325 quid

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-are? [Prvd. perist. 2, 186]). Plavt. Mil. 372 noli -ari. Ter. Hec. 718 si (*cf. p. 1024, 81 et* Tac. ann. 1, 35, 4 ni). Cic. Verr. II 4, 31. Caecin. 21 tam temere ... quam ... -batur (*cf. p. 1027, 59*). *al.* Sall. Iug. 49, 4 pollicendo, -ando, obtestando. Hor. sat. 1, 5, 60 sic (*sc. caput movendo [cf. p. 1028, 37] instar equi*). Liv. 24, 24, 9. Sil. 4, 816 spes ... unica rerum Hesperia -ante salus. Tac. ann. 2, 4, 3 *bellum* (13, 40, 3). Itala I Petr. 2, 23 (Iren. 3, 16, 9) non est -tus (minatus *l. v.; Vulg.* comminabatur). *al.* *nota in impetu* (*cf. l. 18. p. 992, 54. 1030, 42. al.*): Hier. epist. 49, 13, 2 ars summa pugnantium *est* alibi -ari et alibi percutere.

2 *aliqua re* (*cf. l. 18. 20. 32. 34. 39. al.*): Enn. ann. 130 ferro. Cic. Manil. 45 copiis. Pavl. Fest. p. 123, 2 armis (*de Minerva; cf. p. 1027, 65*). Amm. 20, 4, 21 gladiis. Prvd. apoth. 490 fulmine. *de bestiis*: Ciris 453 pristes ... verbere caudarum. Sil. 6, 278 hiatu *serpens*.

3 *alicui* (*rei*): Plavt. Amph. 986 populo ni decedat. Asin. 47 cur -er tibi ... quod *eqs.*? Bacch. 152 magistro *discipulus*. 850 Curc. 572 Cic. Verr. II 4, 39. 5, 160. epist. 5, 2, 10 per litteras. *al.* Sall. Catil. 49, 4 Caesari gladio. Iug. 55, 8 *de impetu minando* (*cf. l. 8*). Liv. 24, 39, 3 Sil. 6, 493. *al.* *rei publicae sim.*: Cic. leg. agr. 2, 13 (*coniung.* denuntiare omnibus vim tribuniciam). Catil. 2, 1 urbi (Phil. 2, 100) ferro flammaque (*cf.* Phil. 11, 37. 13, 47). Liv. 2, 35, 6 patriae. Tac. ann. 15, 2, 4. *aliis rebus*: Cic. Phil. 1, 5 tectis ac templis. Att. 2, 19, 3 Rosciae legi. Rvfin. hist. 1, 8, 12 ipsi, ut ita dicam, -ans (ἀπειλῶν) morti. *de rebus*: Cic. Manil. 60 *urbes* imperio maxime -bantur. Manil. 1, 901 -antia (mun- *v. l.*) mundo lumina *praenuntia*. Avell. p. 39, 5 *Severi* incendium -tum veritati.

4 *aliquid* (*fere facinora vel casus; arma sim. l. 32. 37. 39*): a *de animantibus*: Plavt. Men. 994 quod (*cf.* Rud. 792 facito istuc q. -are. Cic. Att. 14, 4, 1 quae. Liv. 10, 36, 7 haec). Ter. Phorm. 851 malum. Cic. Catil. 4, 20 [mihi] (*add. dett.*) mortem (Val. Max. 3, 8, 5. Amm. 25, 9, 5 si). Mur. 51 iudicium -anti atque denuntianti. Hor. sat. 2, 1, 47 leges. Manil. 4, 347 contento ... spicula nervo. Val. Max. 3, 3 ext. 4 amputationem linguae. Sil. 1, 306 vana (*cf.* Amm. 17, 9, 3 extrema. 17, 10, 2 ultima [*al.*]). Stat. Theb. 2, 609 bella securi (Qvint. inst. 3, 8, 19. 20. *al.*). Tac. ann. 2, 34, 1 accusationes. 4, 29, 2 poenas (Amm. 20, 7, 18). 13, 54, 2 -ando vim Romanam nisi abscederent *eqs.* (13, 56, 2 Amm. 17, 10, 2). *al.* Porph. Hor. sat. 2, 1, 48 venenum -atur (imit- *trad.*). *al.* *de bestiis*: Ov. met. 2, 199 *scorpius* vulnera ... cuspide. Ambr. hex. 6, 4, 26 *cervus* tela.

b *de rebus*: Cic. carm. frg. 11 (de consul.), 29 oracla ... tristis -antia casus (*sim. de omine*: Stat. Theb. 3, 458 maculosa bidentum corda ... dirā ... nefas -antia venā). Lvcr. 6, 572 saepius ... -atur terra ruinas quam facit (*cf. l. 28*); inclinatur enim retroque recellit (Svlp. Sev. Mart. 13, 6 *pinus*. Novell. Theod. 3, 3 [*cf. p. 1029, 15*]). Dirae 39 nimbis -antibus imbrem (*cf.* Sen. Ag. 467 murmur grave maiora -ans). Sen. nat. 6, 32, 5 fortunam supervacua promittentem, levia -antem (imit- *v. l.*). epist. 66, 40 *morbi* extrema (*cf.* Theod. Prisc. log. 30 *spasmi* vitae ... periculum). Amm. 16, 12, 36 tela ... mortem. [*c. dupl. acc. (cf. p. 1028, 53) ?*: Calp. decl. 6 p. 7, 5 (*sec. A; B C aliter*).]

5 *aliquid* (*aliquem: l. 60*) *alicui* (*rei*): a *de animantibus*: Plavt. Bacch. 1144 nobis ... malum (Curc. 571 [*opp.* dabo]. Rud. 607). Capt. 743 quae ... mihi (*cf.* Cic. Tusc. 1, 102 istis ... ista horribilia. Ambr. Abr. 2, 11, 83 graviora). 963 plagas. Cic. Caecin. 66 tibi mortem (Catil. 4, 20 ? [*v. supra l. 30*]. dom. 55 [*coniung.* me terrerent minis]. Mil. 75 nisi [Amm. 19, 6, 3]. *al.* Sall. [?] rep. 1, 2, 5 Stat. Theb. 10, 395. Apvl. apol. 78 tua manu. *al. cf.* Tac. hist. 1, 75, 2 exitium [*al.*]). *al.* Liv. 2, 49, 2 populo pestem. 3, 57, 2 virgas omnibus. Hier. epist. 1, 4 carnifici -tus (minatus *vel* imitatus *codd.*) est poenam, nisi *eqs. al.* *aliquem*: Fest. p. 129a 29 *manias* parvulis. *alicui rei*: Val. Max. 3, 2 ext. 3 caelo tenebras. Prvd. perist. 5, 187 ignem litteris.

b *de rebus*: Enn. ann. 621 (*vs. spurium putat post alios Warmington*) machina multa minax -atur (*Vahlen*, molitur *L. Müller*, minatur *trad.*) maxima muris. Germ. frg. 3, 12 scorpios ... caelo ... ignīs. *alicui*: Tac. ann. 14, 43, 2 *senatus consultum* supplicium toti familiae -batur. Verec. satisfact. 182 quamvis ... viscera flammae ... terrores populis -entur acerbos.

6 (*acc. c.*) *inf.* (*subi. res: l. 77*): a *praes.*: Plavt. Men. 935 mihi me ... -tu's prosternere. Ter. Hec. 427 quod nunc -are facere. Prop. 3, 8, 7 Lvcif. non parc. 17 p. 246, 21 non moriend. 2 p. 286, 17. 6 p. 298, 31. Hier. epist. 51, 1, 1 (Epiphan.) quod tumeas contra nos et irascaris et -eris scribere *eqs.* Verec. satisfact. 143 Greg. Tvr. Franc. 5, 49 p. 262, 18.

b *fut.*: *act.*: Plavt. Asin. 611 cur ... -aris mihi te vitam esse amissurum. Cic. S. Rosc. 101 Phil. 3, 1. *om.* esse: Plavt. Amph. frg. 11 quid -bas te facturum, si *eqs.* (Cic. Sest. 45 Val. Max. 5, 4 ext. 7). Varro rust. 1, 68 pensilia ... descensurum (-ura *vulg.*) se -antur. Cic. har. resp. 47. Tusc. 5, 42 per litteras. Liv. 41, 10, 8 Val. Max. 3, 1, 3 Tac. ann. 12, 46, 3. *om. etiam pron. refl.*: Lvcil. 783 -ari ... capitis dicturum diem. Verg. Aen. 12, 762. Liv. 26, 5, 15 iacturum ... -ans ni. Sil. 17, 179. *pass.*: Ivl. Val. 1, 6 portentum natum iri astra -antur.

7 *singularia*: *enunt. c.* quod (*cf. p. 1030, 39*): Ambr. Iac. 2, 2, 5 -batur (imit- *A*) Esau, quod fratrem suum occideret. Heges. 1, 40, 13 p. 92, 20 (*Ios. b. Iud. 1, 508* ἔφασκεν). c. de (*cf. p. 1030, 49*): Avell. p. 19, 3 quae ... de ... suppliciis -atur *deus*.

acced. adverbia: aperte: Lvcil. 783 Sall. (?) rep. 1, 2, 5. atrociter: Cic. Verr. II 5, 160. ferociter: Liv. 24, 24, 9. 24, 39, 3. graviter: Ter. Hec. 718.

part. praes. pro adi. *minitāns, -antis (Gloss. -s minans):

1 *i. q. minax, saevus, trux*: a *de animantibus* (*bestia: l. 10*): Sil. 12, 457 -s ... ad certamina fertur. 13, 57. 17, 116 frendebat -s. 17, 459. Tac. ann. 5, 11, 2 mansere infensi ac -es. *al.* Cypr. Gall. iud. 367. Mart. Cap. 2, 176 nepa. *al.* *pro subst.*: Liv. 42, 53, 1 vociferatio ... indignantium -iumque. Oros. hist. 3, 1, 3 hostis et deinde -is imperio.

b *de rebus*: Cic. Arat. 71 canos -i murmure fluctus (Lvcr. 1, 68 *caeli*. Sil. 3, 465). Lvcr. 5, 1325 fronte (*Lachm.*, mente *Martin, Diels c. codd.*). Ov. met. 12, 348 ora. Sil. 2, 16 signa.

2 *vi fere locali*: a *proprie i. q. eminens?* (*cf. p. 1031, 24*): Petron. 123 v. 151 umeris *verticis* -bus (immanibus *vel* nitentibus *ci. Schrader*). b *translate i. q. imminens*: Sil. 1, 506 procellam. 13, 170 fata.

deriv.: minitabiliter. minitabundus. minitatio. minitator.

minium, -ī *n.* [*vox Hispana, v. l. 43. J. B. H.*] *scrib.* -eum: *l. 62. p. 1027, 4.* *de decl.*: -on: Isid. orig. 19, 17, 7. *gen. sg.* -ni: Cels. 6, 8, 2[B]. *al.* Plin. nat. 6, 98. 1, 33, 40. *al.* Char. gramm. p. 38, 19 B. semper singularia sunt ... hoc -um κιννάβαρις (*cf.* Gloss. II 349, 41). *de notione v. l. 24. 30. 32.* [*prov.* meni '*minium*'. *W.*]

i. q. genus substantiae metallicae coloris nativi rubri (*cf. Berendes, Diosk. Arzneimittell. 524. Blümner, Technol. IV 488 sqq. Jacob ap. Daremb.-S. I 2, 1182 sqq. W. Kroll, RE XV 1848 sqq.*): 1 *de natura, patria, tractatione* (*fusius* Vitr. 7, 8, 1. 7, 9 Plin. nat. 33, 111 sqq. *interdum confunditur c.* cinnabari [*syn.* Plin. nat. 33, 115 Isid. orig. 19, 17, 7 Gloss. *cf. etiam p. 1027, 10. distinguit* -um *a c.* Ps. Diosc. 5, 119 (*gr. 5, 94, 1*)], *saepius c.* milto [*syn.* Plin. nat. 33, 115 Gloss. II 587, 31. *cf. l. 78*] *vel* Sinopide [*cf. l. 61. 78. p. 1027, 11*]): Vitr. 7, 8, 1 -ii rationes explicare. 7, 9, 1 cum ... emissae sint ex -o per argenti vivi relictionem ... virtutes (*cf.* Plin. nat. 33, 123 ex secundario invenit vita et hydrargyrum. Ps. Diosc. 5, 120 [*gr. 5, 95, 1*]. Isid. orig. 19, 17, 7). Fest. p. 359a 17 Taminia ... dicta, quod tam mira sit quam -um. Plin. nat. 33, 119 hoc est secundarium (*cf. l. 36*) -um. 35, 33 -o proxima haec *rubrica Lemnia* est. *de patria* (*fusius* Plin. nat. 33, 114. 118): Vitr. 7, 8, 1 agris Ephesiorum Cilbianis primum esse memoratur inventum (*cf.* Plin. nat. 33, 114. 117 Ephesio. Isid. orig. 19, 17, 7). Plin. nat. 3, 30 Baetica ... -o *scatet* (*cf.* 33, 114. 118. Flor. epit. 4, 12, 60 *Hispania* -ii ... ferax [Ivst. 44, 1, 6. 44, 3, 4 regio *Gallaeciae* ... uberrima ... -o, quod etiam vicino flumini nomen dedit [*sim.* Isid. orig. 19, 17, 7. *v. etiam Onom. s. v.* Mineus]. Ps. Diosc. 5, 119 Mart. Cap. 6, 627. *cf. l. 55. 56 et p. 998, 79*). Isid. orig. 13, 17, 2 inde (*sc. e terris mari Rubro adiacentibus*) -um acutissimum excernitur. *de tractatione* (*fusius* Plin. nat. 33, 118): Vitr. 7, 9, 1 -ii temperaturam. 7, 9, 5 vitiatur -um admixta calce *eqs.* (*sim.* Plin. nat. 33, 119 sqq. 35, 34. 40. *cf. Schramm, BphW. 50, 1930, 93 sqq.*). Plin. nat. 6, 98 ferri metalla et arrhenici ac -ni exerceri. 33, 4 invenisse -um (*ibid.* rubentis ... terrae usum. *cf.* 33, 113). 33, 114 quod alii -um faciant prima lotura *eqs.* 33, 122 qui -um in officinis poliunt. 33, 123 trito -o. 36, 200 *ignis* accipit harenas, ex quibus ... -um ... findit. Sol. 23, 4 *in Hispania* depurgant in -um nitellas pulveris. *laudatur propter colorem*: Prop. 2, 3, 11 Maeotica nix -o si certet Hibero. Ov. am. 1, 12, 11 negaturis cera referta notis ... tamquam -o penitus medicata rubebas: ille color vere sanguinulentus erat. Sen. nat. 3, 18, 5 quomodo exarserit rubor omni acrior -o. Plin. nat. 34, 106 ad speciem -ii. 35, 45 fulgorem. 35, 144 colorem (37, 142. 161. Hier. in Os. 1, 5 p. 860[B] -ii vel sinopidis). 37, 153 corallis -o *similis est colore*. 37, 171 candorem -ii. Ps. Apvl. herb. 130 l. 5 *basiliscus* est sanguineus ut -um (-eum *v. l.*). *metonymice i. q. color mineus, rubor* (*cf. l. 68*): Plin. nat. 37, 87 *imitante sardonychis* ungue -um (nimium *B*) *eqs.* 37, 197 aliunde candido aliunde -o sumptis. Serv. georg. 2, 97 ammineum vinum dictum est quasi sine -o id est rubore. Ennod. carm. 2, 82, 1 suffusus -o perque optima facta rubescens virginei vultus Glycerius.

2 *de usu*: a *in pictura (de quovis colore rubro l. 71. 80)*: *generatim*: Plin. nat. 33, 111. 117. 120 sqq. 35, 30 *colores* floridi sunt — quos dominus pingenti praestat — -um *eqs.* Prvd. perist. 11, 130 imitando effingere ... -o russeolam saniem. *in inducendis parietibus sim., consternendis pavimentis*: Bibac. carm. frg. 1, 2 depictas -o assulas. Varro rust. 3, 2, 4 num *in villa rustica vides* -um aut armenium? Vitr. 7, 5, 8 quis ... antiquorum non uti medicamento -o parce videtur usus esse? at nunc ... toti parietes inducuntur (*cf.* 7, 9, 2). Petron. 68, 1 scobem ... croco et -o tinctam sparserunt (*cf.* Svet. Cal. 18, 3 -o et chrysocolla constrato circo). Itala Ier. 22, 14 (Wirc. *al.*) domum ... linitam -o (μίλτῳ, *Vulg.* sinopide). *in inficiendis animantibus (simulacris)*: Verg. ecl. 10, 27 *Pana* sanguineis ebuli bacis -oque rubentem. Ciris 505 -o ... infecta rubenti (*cf. l. 79. 81*) crura *ciris*. Tib. 2, 1, 55 agricola et -o suffusus ... rubenti. Plin. nat. 33, 111 Iovis ipsius simulacri faciem ... -o inlini solitam triumphantiumque corpora. Arnob. nat. 6, 10 p. 221, 30 leonis ... faciem mero oblitam -o. *in pingendis litteris*: Ov. trist. 1, 1, 7 (*de libro inculto*) nec titulus -o ... notetur. [*R.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLIN. nat. 33, 122 -um in voluminum ... scriptura usurpatur clarioresque litteras ... in marmore ... facit. OPT. PORF. schol. carm. 5 de -o scriptum est (6. 8 AVG. c. Faust. 22, 83 p. 686, 6. *cf.* PRISCILL. can. praef. p. 111, 12 -eo descriptos. p. 112, 5 supernotatum). HIER. praef. Vulg. Esth. alphabetum ex -o fecimus. CASSIOD. inst. 1, 26, 1 notas ... -o designatas. in psalm. 24 praef. litteras ... -o pingendas.

b *in medicina*: CELS. 4, 22, 5 (*in parte interpol.*) valens ... est ... adversus cancerem intestinorum -ii gleba. 5, 5. 5, 6, 1 -um Sinopicum (5, 19, 21. 6, 6, 19. 6, 8, 2B. 6, 18, 2). 5, 19, 2. 25. 5, 20, 3. 6, 9, 3. PLIN. nat. 29, 25 pro cinnabari Indica in medicamenta -um addi ..., quod esse venenum docebimus (*cf.* 33, 116. 124). MARCELL. med. 14, 69 sinopidis hoc est -ii modicum.

deriv.: mineus. miniaceus. miniarius. miniastrum. minio (miniatus). miniolum.

minius, -a, -um *v. s.* mineus (*p. 998, 13*).

mino *v. s.* 1. minor (*p. 1031, 32*).

minoflidus, -ī *m. compos. ex* minor *et germ.* flet *sim.* (*cf. Brunner, Dt. Rechtsgesch. 344 adn. 16*). *i. cuius minor fundus est*: LEX Sal. capit. 1, 9 vicini ... qui meliores sunt ...; -is vero quinos dinos iuratores donent (*cf. Geffcken ad l.*).

minopere (*'ex minimopere ?' Heraeus, ALL 12, 1902, 91*) NOT. Tir. 25, 26a (*post* magnopere).

1. *minor, -ātus sum, -ārī *et* **mino,** -āvī, -ātum, -āre. [*a* minae. *J.B.H.*] *scrib.* moen-: VVLG. I Cor. capit. 20 cod. Fuld. p. 205, 25. NOT. Tir. 25, 5 -atur. *de genere verb.*: CHAR. gramm. p. 479, 23 B. *inter* verba quae media appellantur. *cf.* AVG. gramm. V 514, 7. 16. *at* 513, 41 *inter* communia verba. PRISC. gramm. II 396, 11 ancipiti terminatione in una eademque significatione protulerunt antiqui ... -o et -or (*de errore cf. Lachmann, Komm. ad Lucr. 6, 563*), minito et minitor. *act. v. l. 35 et p. 1031, 32.*

caput prius: depon. minor, -atus sum, -ari:

de formis: -tus fuerat: SVET. Iul. 4, 2 FLOR. epit. 3, 3, 6 TERT. adv. Marc. 5, 11 p. 613, 8. *act.* (*aliter p. 1031, 32*) -o: GLOSS. II 234, 5. *inf.* -are *trad.* DON. Ter. Ad. 239 GREG. TVR. glor. mart. 60 p. 529, 20. *de notionibus* (*cf. p. 1030, 51. 1031, 6. 34*): SERV. Aen. 1, 162 -antur 'eminent' ut *Aen. 4, 88* (*p. 994, 5*); item *2, 628* (*p. 1028, 2*). *ibid.* auct. et ita est, ut quae eminent -ari videantur. 2, 628 -atur aut 'eminet' ut *4, 88* (*p. 994, 5*) aut 'movetur' (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 2, 240 p. 180, 14). GLOSS. ἀπειλῶ. -antur eminent. *gr., ubi nihil adnotatur, respondet* (ἐπ)απειλῶ. *alia quae gr. subsunt v. p. 1028, 40. 1030, 38. 48.* *de usu voc.* minitor *et* -or *apud singulos scriptores v. p. 1024, 50 sqq.* [*locis mancis*: CIC. Mur. 85 AMM. 31, 9, 4 CE 506 A, 4. *falso vel dub. trad.* (*cf. p. 1024, 72*): COLVM. 7, 9, 1. LVCAN. 1, 320 (*pro* micantes). 7, 450 (*pro* Mimantis). AMM. 29, 5, 18. *e coni. dub.* (*cf. p. 1031, 40*): CIC. Sest. 34 -batur (*Tiller*, dominabatur *Clark c. codd.*). ITIN. Alex. 6 (*pro* miraretur). LVCIF. Athan. 1, 32 p. 123, 21 (*cf. Stangl, Philol. 50, 1891, 76*).]

I *i. q.* ***denuntiare futurum*** *verbis, gestibus, factis, ominibus* (*e. g. l. 70. p. 1028, 6. 13. 68. 1029, 5. 29. 75*) *sim.*: **A** ***malum*** *terrendi, metus incutiendi causa i. q. minitari* (*fere i. q. conviciari, increpare e. g. l. 72. p. 1028, 39. acute* [*sc. rem per se optandam*]: *p. 1028, 71. 1029, 51. expresse* [*i. q. praedicare malum imminere*]: *l. 79. p. 1029, 67. saepius indicatur, qua condicione malum futurum sit, e. g. l. 62. p. 1028, 13. 32. 44. 62. 65*): **1** *abs.*: **a** *de animantibus*: **α** *de hominibus* (*numinibus e. g. l. 69. 76. 77*): PLAVT. Men. 861 metuo, ut -atur, ne quid male faxit mihi (CIC. Phil. 3, 4 AMM. 21, 7, 1. *cf.* FLOR. epit. 3, 3, 6 nec segnius quam -ti fuerant, ... per Alpes ... ferebantur. *sim.*: HOR. carm. 2, 8, 20 nec ... tectum ... relinquunt saepe -ti). CIC. S. Rosc. 117 terret ... nos ac -atur. Verr. II 1, 70. 2, 162 nisi restituissent statuas, vehementer -atur. 3, 78 incipiunt postulare, poscere, -ari. 4, 31 *opp.* pollicendo. 4, 75 *opp.* petere. Font. 36 *de bello minitando* (LIV. 8, 21, 5 SEN. suas. 5, 1 CVRT. 6, 3, 8. *al.*). rep. 1, 63 populus ... imperat ..., -atur *eqs.* nat. deor. 2, 67 Minerva ..., quae vel minueret vel -retur (3, 62 FIRM. err. 17, 3 p. 41, 17. *cf. p. 1025, 12*). *al.* PRIAP. 56, 2 RVT. LVP. 1, 15. LIV. 10, 9, 6 ita. 32, 40, 11 blandiendoque ac -ando (*cf. l. 78. al.*). *al.* SEN. contr. 2, 3 (11), 3 etiamnunc -aris? (PETRON. 95, 3. *cf. p. 1024, 83*). *al.* SEN. Med. 390. Thy. 705 deos ... -antes *prodigiis*. OCTAVIA 616. ASCON. Corn. p. 57, 19 -ari (*pro* damnari *em. Orelli*). VAL. FL. 5, 594 *pugnam initurus* (8, 359). STAT. Ach. 2, 150 (*i. conviciari*. *cf.* MART. 9, 10, 2 maledicis et -aris). QVINT. inst. 4, 1, 22 -ari et deferre. 6, 3, 70 -amur et optamus (*inter species dictorum affertur*). *al.* TAC. hist. 1, 35, 2 *de militibus seditiosis* (4, 34, 3). ann. 2, 57, 2. ITALA I Petr. 2, 23 (Cypr. testim. 3, 39. *al.*) non -batur (*Vulg.* comminabatur). CYPR. epist. 58, 7 p. 662, 3 *diabolus*. laps. 16 p. 248, 23 *deus*. *al.* HIER. epist. 38, 2, 2 Iudaei -entur et tumeant. *al. de voce humana*: SEN. epist. 56, 14 (*opp.* blandietur). *expresse* (*cf. l. 54*): SEN. dial. 11, 5, 6 in his, quae mala vocantur, nihil tam terribile ... invenio quam opinio volgi -batur (*i. imminere putabat*).

β *de bestiis* (*cf. p. 1028, 3*): OV. hal. 2 vitulus sic. VAL. FL. 7, 601 lentum *taurum* ... timideque -antem. STAT. silv. 5, 2, 121 -antes eludebat equos. *adde*: APVL. met. 2, 4, 4 his *canibus* (*dat. sympath.*) oculi -antur. CLAVD. carm. min. 9, 30 ira *hystricis*.

b *de rebus*: LVCR. 5, 1237 concussae ... cadunt urbes dubiaeque -antur (*sc. ruinam ? an i. imminent, inclinantur? sim.* VERG. Aen. 2, 628 *ornus* usque -atur). 6, 198 venti ... ferarum more -antur (SEN. benef. 2, 35, 5. *cf.* OV. trist. 3, 2, 25 procella. SEN. epist. 46, 1 nubes. 103, 2 tempestas. PLIN. nat. 9, 107 caelo -ante. *aliter* SEN. nat. 2, 39, 2 fulmen [*sc. in augurio*]). SEN. dial. 12, 9, 5 *bona externa* plus -antur quam prosunt. epist. 94, 37 *leges* non persuadent, quia -antur (*cf.* PRVD. c. Symm. 2, 462 rubrica). TER. MAVR. 1296 dies ... duxit ... tempus -ando *ultima*. *c. nom. praed.*: STAT. Theb. 10, 381 iam ... dies index ... -atur.

2 *aliqua re* (*cf. et l. 31. 34. 35. p. 1029, 19. al.*): **a** *de animantibus*: **α** *de hominibus* (*deis, daemonibus: l. 13. 16*): CIC. Flacc. 36 opibus. div. 2, 38 extis *di* (*opp.* promittant). SALL. Catil. 23, 3 ferro ni *eqs.* (HOMER. 714 STAT. silv. 2, 5, 21 LAMPR. Alex. 54, 1. AMM. 25, 4, 8 *opp.* utebatur). SEN. contr. 7, 4 (19), 1 *lege*. PETRON. 122 v. 138 umbrarum facies diro stridore. PRVD. psych. 196 vultuque et voce. *minae intenduntur in bestias* (*cf. l. 42*): GERM. 90 baculo ... -atur ... Arctophylax (*cf. p. 1031, 48*. COLVM. 7, 3, 26 in agendis ... ovibus adclamatione ac b. -etur. APVL. met. 3, 28, 6 equum ... -antes b. exigunt [*potest ad c. II referri*]). **β** *de bestiis*: OV. met. 15, 371 scorpius ... cauda (*cf.* FLOR. epit. 3, 5, 24). CLAVD. 5, 361 *equi* ferrata fronte. *adde*: LVCR. 5, 1065 Molossum ... ricta fremunt ..., longe alio sonitu rabie ⟨re⟩stricta (*Lachm.*) -a⟨n⟩tur (*Pont.*, rabie ⟨vox⟩ stricta -atur *Merrill*, rabie⟨s⟩ restricta -atur *Diels*).

b *de rebus* (*cf. p. 1030, 81*): LVCR. 2, 619 raucisono ... -antur cornua cantu. STAT. Theb. 1, 347 ventura ... rauco ore -atur hiems. silv. 1, 1, 45 mucrone ... Orion. BOETH. cons. 2 carm. 4, 5 fluctibus ... pontum.

3 *alicui* (*rei*): **a** *de animantibus*: **α** *de hominibus* (*deis: l. 35. 39*): PLAVT. Cas. 676 numquid mihi -atur? :: tibi infesta solist. Men. 868 mihin equis iunctis -are? CIC. Verr. I 24 divisoribus. II 2, 12 si decrevissent (*opp.* promittere). 2, 73 quod ... conflaret. 3, 168 in litteris. Lig. 33 his irascebamur, ... his nonnulli etiam -bantur (-bamur *β fort. recte*). *al.* VERG. georg. 2, 457 Lapithis cratere. Aen. 10, 809 *pugnam initurus*. PRIAP. 72, 2 *Priapus* furibus ... mutinio (*cf.* COLVM. 10, 34). LIV. 4, 5, 2. 5, 36, 8. SEN. contr. exc. 3, 5 sibi ipsi. PHAEDR. app. 15, 15. SEN. Med. 856 caput ... quatiens (*cf. l. 59 et p. 1025, 4*) ... regi. LVCAN. 10, 101. *al.* TERT. adv. Marc. 4, 19 p. 481, 17 deus (*al.*). ITALA Marc. 10, 48 (cod. b) -bantur illi multi, ut taceret (ἐπετίμων, *cod. a* obiurgabant, *q* increpabant, *Vulg.* comminabantur). IVST. 28, 2, 3 meminisse ..., qui quibus -entur. *al.* *superis* (*cf. p. 992, 61. 1029, 54*): PROP. 3, 9, 47 caelo. CARM. c. pag. 118. *catulis* (*cf. l. 17*): SEN. clem. 1, 16, 5. *rebus*: CIC. Mur. 49 rei p. (Att. 4, 3, 3 si *eqs.* ..., urbi). ITALA Nah. 1, 4 (Weing.) mari (*Vulg.* increpans, *Itala Tert. adv. Marc. 4, 20* comminans). PRVD. perist. 6, 101 flammarum ... caminis. **β** *de bestiis*: SEN. Thy. 736 *leo* vitulis. CLAVD. 26, 264 lupam *Romae prodigio*.

b *de rebus*: STAT. Theb. 7, 815 terra -ta est fratribus *fragore praenuntio*. Ach. 1, 31 mihi classis, ait *Thetis*, funesta -atur. IVV. 3, 256 plaustra ... populo. *rebus* (*cf. p. 1030, 80*): CIC. Verr. I 24 ei ... negotio fisci Siciliensis -bantur. SEN. Phaedr. 1018 terris *pontus*. LVCAN. 1, 7 pila ... pilis. CLAVD. 15, 41 fluvium ... -tum collibus.

4 *aliquid* (*aliquem: p. 1029, 29*: *c. dupl. acc.* [*cf. p. 1025, 49. 1029, 34*]: SEN. Tro. 599. epist. 78, 12 quod *morbus* extremum -atur. DRAC. Romul. 8, 469 accipiter dotem fera bella -atur): **a** *de animantibus*: **α** *de hominibus* (*deis: l. 68. 72. 73. 81. al.*): *casum vel facinora, quae futura denuntiantur*: TER. Eun. 1020 quod -are (PRIAP. 51, 8. *al. cf.* OV. met. 8, 467 nescioquid ... crudele [Pont. 2, 8, 22. SEN. apocol. 5, 2 nescioquid illum -ari, assidue enim caput movere [*cf. l. 37. p. 996, 70. 1025, 4*]. STAT. Theb. 7, 29 nil ... crudele). RHET. Her. 4, 51, 65 clamore maximo mortem (VERG. Aen. 10, 898. 12, 760 si [VLP. dig. 4, 2, 23, 1. *cf.* HOMER. 75 letum]. SEN. contr. exc. 3, 9 SEN. epist. 29, 9 STAT. Theb. 6, 458. *al.*). OV. met. 7, 488 bellum (13, 662 trist. 5, 10, 15 LIV. 5, 36, 11 STAT. Theb. 12, 683. *al.* QVINT. decl. 253 p. 35, 30 nisi [FRONTIN. strat. 1, 11, 1]). 10, 417 indicium. Pont. 2, 2, 23 vulnera (STAT. Theb. 9, 276). VELL. 2, 92, 3 si ..., vindictam (*cf.* PLIN. epist. 10, 96, 3 supplicium). LVCAN. 3, 36 dei ... cladem *prodigiis*. STAT. Ach. 1, 155 insidias. QVINT. inst. 2, 4, 5 infirmitatem in posterum -ari solet ... infans. 11, 3, 117 verbera. IVST. 8, 5, 2 excidium ... ni. AVSON. 325, 24 p. 110 P. saltum. *al.* *acute*: SEN. Tro. 577 vitam -are: nam mori votum est mihi. *neutr. adi. plur.* (*cf. p. 1030, 68*): OV. met. 3, 193 nec plura -ta *Diana* (15, 24. 33 nisi. QVINT. inst. 2, 3, 8. *al.*). SIL. 8, 109 magna *Mercurius*. 12, 662 vana. STAT. Theb. 3, 622 insana. 12, 755 extrema (AMM. 22, 11, 11 si. 25, 6, 13). DAMAS. epigr. 1, 11 impia. AMM. 16, 12, 61 saeva (31, 5, 7). 26, 5, 12 interneciva. *al.* *res fere corporeas* (*incorporeas: l. 82. bestias: l. 81*), *quibus aliquis -atur*: BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 3, 3 arma (LIV. 5, 36, 5 AMM. 14, 11, 4). PROP. 4, 6, 49 vehunt prorae Centaurica (*cf. p. 1029, 60*) saxa -antis (*cf.* TAC. ann. 14, 45, 1). SEN. contr. 7, 4 (19), 1 qua *lege* catenas -atur (*cf.* SVET. Tib. 57, 2 vincula). SEN. Thy. 97 angues. 290 -anti fulmen ... Iovi. PETRON. 5 v. 20 grandia ... Ciceronis verba. VAL. FL. 1, 337 cratera. 3, 552 tela. 4, 289 dextram (*i. simulat se dextra ictum illaturum; cf. p. 1030, 44*). SIL. 2, 333 Alpes. IVV. 7, 127 hastile. CALP. decl. 3 p. 4, 7 *gladium*. AVR. [*R.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Fronto p. 252, 4 N. securim. TERT. pudic. 14, 18 p. 249, 2 virga, qua⟨m⟩ -batur. AVSON. 325, 71 p. 112 P. faces. *al.* *de part. corp.*: SEN. Herc. O. 1406 genae scelus (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 3, 340 crudele ... facies). PRVD. psych. 325 frameam ... dextra. *β de bestiis*: VERG. Aen. 3, 540 bellum haec armenta -antur (*ut omen; cf.* SEN. nat. 2, 34, 1 quicquid aves). OV. met. 2, 859 proelia *taurus*. LVCAN. 9, 615 fatum (in *om. V*, *retinet Hos.*) dente -antur *serpentes*. CLAVD. 28, 567 sibila *dracones*. DRAC. laud. dei 1, 280 aper mortes ... dente. 2, 232 mortale.

b *de rebus*: *α aliquid*: *de corporeis*: AETNA 461 turbam *Aetna*. MANIL. 1, 903 natura ... finem. SEN. nat. 7, 28, 2 cometes ... pluvias (*cf.* PLIN. nat. 18, 355 *nubes* aquam. EVSTATH. Bas. hex. 6, 4 imbres *luna*). LVCAN. 6, 9 signa ... pugnam. 6, 112 letum ... -antis ... herbas. 6, 136 turres lapsum (*sim.* CYPR. mortal. 25 p. 313, 3 domus ... ruinam [DON. Ter. Ad. 239 COD. Iust. 1, 9, 18 (19), 1 CIL VIII 25998]. *cf. et p. 1025, 43*). PLIN. nat. 28, 223 omnia inflammata et suppurationes -antia. SIL. 5, 94 insidias iuga. 9, 27 urnae dira ... -anti. STAT. Theb. 6, 527 tellus ... saeva. IVV. 6, 569 quid sidus triste -etur *prodigiis* (*cf.* 14, 294). APVL. met. 1, 4, 3 *lancea* exitium (DRAC. Romul. 8, 421. *cf.* PRVD. cath. 6, 88 gladius ... ictum). AMM. 22, 15, 13 *Nilus* parvitate ... steriles segetes. *al.* *de incorporeis*: VERG. Aen. 8, 578 casum fortuna (*cf.* SIL. 12, 554). LIV. 6, 11, 8 *aes alienum* egestatem. MANIL. 3, 535 tempora ... casus ... -antur (animantur *M. cf.* SEN. dial. 5, 18, 4 periculum ... nox [STAT. Theb. 7, 454 territat insomnem n. ... diemque -atur. 9, 622]. CLAVD. rapt. Pros. 3, 125 dies ... augurium). SEN. dial. 2, 8, 3 ⟨quod⟩ -entur *leges* (*cf.* AVG. nat. et grat. 57, 67 p. 283, 22. *al.*). 4, 11, 1 ira. nat. 4 praef. 16 quae -bantur *pericula* (GELL. 1, 2, 5 mortem). LVCAN. 9, 740 nec quidquam plaga -atur. *al.*

β aliquem: STAT. Theb. 2, 348 exta -antia divos. *cf.* DRAC. laud. dei 1, 309 India ... eburnea monstra (*sc. elephantos*) -atur.

5 *aliquid (aliquem: l. 34. 53. 66) alicui (rei: l. 56sqq. 72sqq.; alicuius rei*: ORIGO Const. 3, 6 GREG. M. dial. 1, 6 p. 42, 8 M. [*v. Löfstedt, Synt.I² 218*]): **a** *de animantibus* (*c. acc. dupl.* [*cf. p. 1028, 53*]: SEN. dial. 12, 3, 2 numquam ille te [*Polybium*] fratrem ulli -tus est): *α de hominibus (deis e. g. l. 50)*: *fere casum vel facinora (res corporeas: l. 43sq.)*: PLAVT. Persa 361 malum servo (CIC. Caecin. 27 LIV. 4, 49, 13. 16. 4, 50, 1. VAL. MAX. 1, 6, 6 signiferis ... m., ni ea *signa* effodissent. SVET. Nero 40, 4). CIC. Mil. 33 omnibus omnia -batur. Phil. 3, 18 supplicium ... civibus (LIV. 8, 31, 5 STAT. Theb. 11, 690. *al.*). 11, 2 id ... multis (*cf.* PROP. 1, 6, 9 illa -atur [*i. increpat*] ... viro. LIV. 4, 50, 3 quod. SEN. contr. 2, 2 [10], 4 hoc. SEN. rem. fort. 2, 4 istud. OCTAVIA 738 quid -antur inferum manes mihi ...?). Tusc. 1, 102 cui ... crucem (*cf. l. 47 et* SIL. 4, 415 strictum ... sibi ... ni restent ... ensem. CORIPP. Iust. 3, 346 lituos ... mihi camposque). Att. 2, 22, 1 nobis ... tum vim tum iudicium. PVBLIL. M 2 multis -atur qui uni facit iniuriam. SALL. Iug. 94, 4 maledicere Romanis ..., militibus ... servitium -ari. VERG. Aen. 11, 348 arma mihi mortemque (SEN. dial. 9, 14, 3. *al.* ASCON. Mil. p. 37, 12. STAT. silv. 1, 6, 61 qua manu! *al.*). LYGD. 6, 23 his ... poenas (VAL. MAX. 2, 8, 1. *al.*). SEN. Oed. 20 thalamos parentis Phoebus ... nato. QVINT. inst. 4, 1, 21 corruptis accusationem. *al.* *acute*: STAT. silv. 5, 3, 82 quod ... *Sirenes* nautis praedulce -antur (*i. carmen dulce canunt, quo nautas in exitium pelliciunt*). *aliquem*: SEN. Thy. 603 Parthis equitem. LVCAN. 6, 173 hosti se (*i. pondus sui corporis*) ... -atur. *dis* (*cf. p. 1028, 42*): ANTH. 462, 4 Capitolino sistra ... Iovi. AVG. civ. 10, 11 p. 420, 23 D. haec ... hominem diis -ari. *vitae, patriae sim.*: ENN. scaen. 24 vitae cruciatum et necem. HOR. epod. 9, 9 urbi vincla. VELL. 2, 114, 4 servitutem ... Italiae (*cf.* 2, 120, 1 PANEG. 10, 5, 1). VAL. MAX. 5, 2, 1 SIL. 3, 563 FLOR. epit. 1, 22, 5. *aliis rebus*: VERG. Aen. 10, 196 *Centaurus in prora navis pictus* (*cf. p. 1028, 79*) saxum ... undis immane. LVCAN. 9, 647 *Medusa* caelo ... torporem. STAT. silv. 1, 6, 26 Iuppiter ... pluvias ... agris. QVINT. decl. 322 p. 268, 31 moenibus flammas (*cf.* SPART. Sept. Sev. 7, 3). SVET. Tib. 75, 1 uncum ... cadaveri. LACT. inst. 3, 27, 11 peccato poenam. AVG. serm. coll. Morin 1930 p. 682, 16 securem -anti (imminanti *M*, *unde* securi imminenti *Wilm.*) ... radicibus. *aliquem*: SYMM. epist. 1, 7, 2 *edulibus* tu amicorum catervas -ris. *expresse* (*cf. p. 1027, 54*): SEN. dial. 12, 1, 2 mundo quidam -antur interitum (*cf.* MIN. FEL. 11, 1). CARM. de sept. sap. (Hyg. fab. 221), 5 sponsori damna. *β de bestiis* (*cf. p. 1030, 71*): APVL. met. 3, 23, 4 *aves* volatibus familiae ... exitium. DRAC. Romul. 4, 2 mihi viperei fetus mala fata -antur.

b *de rebus*: *-antur alicui rei*: CIC. Planc. 95 cum mea domus ardore suo deflagrationem urbi ... -retur, nisi quievissem. HOR. carm. 1, 28, 25 quodcumque -bitur Eurus fluctibus. MANIL. 1, 854 ignes ... Aetnam -antur (imit- *v. l.*) Olympo. 1, 893 *faces* terris -antur ... rogos (*cf.* SIL. 1, 464 extrema). SIL. 6, 323 turbo ... ruinam ... terris (*cf.* 16, 214). DRAC. Romul. 8, 392 unda naufragium ... ratibus. *alicui*: OV. epist. 10, 94 multa mihi ... -antur aquae. OCTAVIA 237 gentibus clades novas -antur astra (*cf.* SEN. nat. 2, 49, 2 [-atur *Δ*, minuatur *Φ*, minit- *Gercke*]). SEN. epist. 4, 7 neminem eo fortuna provexit, ut non tantum illi -retur, quantum permiserat (*cf.* LVCAN. 9, 237 APVL. met. 5, 5, 2). LVCAN. 7, 463 quam sibi fata ... -entur ... manum (*cf. Fraenkel, Gnomon 2, 1926, 514*). QVINT. decl. 316 p. 245, 6 dies ... triste aliquid ... nobis. PS. QVINT. decl. 4, 12 p. 78, 16 mihi manus meas meus animus. SORAN. 2, 9 p. 66, 7 femora ... hydropicam valitudinem mulieri. *aliquem*: SEN. contr. exc. 8, 1 *leges* carnificem ... sacrilegis.

6 (*acc. c.*) *inf.*: **a** *praes.*: *α acc. c. inf.* (*subi. res: l. 4*): PLAVT. Asin. 604 sese abire. LVCR. 1, 722 -antur murmura flammarum ... se colligere iras. SVET. Cal. 29, 1 habere se ... gladios. CYPR. unit. eccl. 20 p. 228, 12 auferri posse coronam. epist. 11, 4 p. 498, 13.

β inf.: ① *de hominibus*: PLAVT. Men. 842 -atur mihi oculos exurere. Stich. 21 SIL. 4, 661. 12, 145 MOD. dig. 48, 2, 18 PORPH. Hor. sat. 1, 3, 122 sq. LVCIF. Athan. 1, 13 p. 88, 13 FILASTR. 118, 3 CLAVD. 3, 298. CASSIOD. Ios. antiq. 11, 8 p. 327. 13, 14 p. 377 (*gr. 11, 319 et 13, 231 c. inf. fut.*). *al.* ② *de rebus*: LVCR. 4, 403 ruere omnia tecta -ari. 5, 386 amnes ... -antur omnia diluviare (*cf.* CVLEX 351 unda. LVCAN. 5, 336 flumina. DRAC. laud. dei 2, 350 pelagus). THEOD. PRISC. eup. faen. 51. *mente supplendo inf.* (*cf. l. 24*): HOR. ars 350 nec semper feriet, quodcumque -bitur (*sc. 'ferire'*) arcus.

b *fut.* (*subi. res: l. 19*): *α act.*: TER. Haut. 489 abiturum se abs te esse ilico -bitur. CIC. Verr. II 4, 76 universis (*syn.* denuntiabat). Cluent. 181 dom. 115. LIV. 5, 9, 4 tribunis ... nisi. *al.* *om.* esse: CIC. Verr. II 3, 68 recuperatores se ... daturum. Tusc. 5, 76 *dolor* fortitudinem ... se debilitaturum -atur. fin. 5, 31 eis. div. 1, 48 si (LIV. 7, 5, 5. *al.* SEN. suas. 5, 1 VAL. MAX. 3, 1, 2. *al.*). Att. 2, 2, 3 ad Q. fr. 3, 4, 6 CAES. civ. 2, 13, 4 HOR. sat. 1, 3, 123 OV. met. 15, 828 LIV. 2, 43, 2. *al.* CVRT. 10, 9, 16 PETRON. 108, 10 QVINT. decl. 322 p. 268, 24 PLIN. epist. 9, 21, 4. *al.* *inf. supplendo* (*cf. l. 14*): TER. Eun. 957 -atur ... sese id [facturum] (*c. metr., om. A*), quod moechis solet. *om. pron. refl.*: VERG. Aen. 12, 654 -atur deiecturum arces. LIV. 3, 53, 5. 6, 17, 6. VELL. 2, 125, 2 (se *add. Orelli*). SIL. 12, 730. FRONTIN. (?) strat. 4, 5, 1 (se *add. dett.*). *β pass.*: FRONTIN. (?) strat. 4, 1, 23 non ... receptum iri *legiones*.

7 *seq. enuntiata*: **a** *c. coniunct.*: *c.* ut (*aliter* SEN. contr. exc. 5, 3 ITALA *p. 1028, 39*. SCHOL. Stat. Theb. 4, 550): [*dub.*: SEN. epist. 90, 5 nihil ... rex maius -ari male parentibus posset, quam ut abirent (abiret *QB*, *plurr. edd.*, abire se *Gronov. approbante Hensio; alii al.*) e regno. [LIV.] perioch. 44 p. 50, 9 legatos ... -antes, ut Perseo auxilio essent, nisi *eqs.* (⟨fore⟩ ut *Perizonius approb. Weißenb.-M.*).] VVLG. gen. 27, 42 -atur, ut occidat te. *c.* quia: SORT. Sangall. 14, 8 (*cf. Svenberg, Eranos 38, 1940, 73*). CASSIOD. hist. 3, 10, 3 cum terrore -bantur, quia ... deportaretur (*Sozom. 2, 29 μετὰ ἀπειλῆς διεμαρτύραντο seq. a. c. i.*). *coniung.* quod *et a. c. inf.*: HEGES. 4, 23, 3 p. 278, 7 -ari quod muros subverteret ... nisi *eqs.* ... similiter manus ... truncaturum omnibus ... nisi. **b** *seq. orat. dir.*: PRVD. perist. 10, 1102.

8 *c. praepp.*: *in impetu* (*cf. p. 992, 54. 1028, 83 et* FLOR. epit. 2, 12, 7 cum alia -tus alia inrupisset): STAT. Theb. 6, 779 diu ... -atur in latus (*i. in latus ictum se illaturum simulat. cf.* STAT. Theb. 6, 876 fictum [ictum *M*] ... in colla -tus). VEG. mil. 1, 11 p. 16, 3 ut nunc quasi caput ... peteret nunc a lateribus -retur. *alia*: QVINT. decl. 343 p. 355, 8 quae pro pudicitia -atur *lex* (*cf.* ITALA gen. 27, 41 [Lugd.] -tus est [*ἐνεκότει*, *Vulg.* oderat] ... Esau fratri suo pro benedictione). TERT. adv. Marc. 5, 11 p. 613, 12 haec ... non ... de euangelio ... -batur (*cf.* APON. 12 p. 240ᵉˣ. *et p. 1026, 1*).

B ***bona*** *vel indifferentia* (*abusive; cf.* SERV. Aen. 2, 96 -amur mala, promittimus bona. sic Horatius [*l. 54*] contra ...: -antis id est promittentis), *i. q.* *promittere* (*dub. rectene huc referat Bünemann* LACT. inst. 7, 6, 7): *in bonam partem*: HOR. sat. 2, 3, 9 voltus erat multa et praeclara -antis (epist. 1, 8, 3. PHAEDR. 4, 23, 1 magna). DRAC. satisf. 121 culpis veniale -aris. *in neutram partem*: STAT. silv. 1, 1, 47 sonipes (*aere fictus*) ... cursum ... -atur (*i. se cursum instituturum simulat*). ROMVL. fab. 71 pr. rec. gall. *et* vet. verbis -atur facinus, qui non potest viribus (*cf. Thiele ad l.*).

acced. **adv.**: acriter: CIC. Verr. II 4, 66 AMM. 20, 7, 5. (non) ambigue: LIV. 8, 21, 5. aperte: CYPR. zel. 2 p. 420, 11. caute: CLAVD. carm. min. 9, 30. crudeliter: CIC. epist. 9, 6, 3. destricte: PLIN. epist. 9, 21, 4. frustra: OV. met. 15, 827 STAT. Theb. 12, 755. *al.* graviter: CIC. Verr. II 2, 73. mediocriter: CIC. Verr. II 5, 110. palam: SEN. rem. fort. 1, 3 SVET. Iul. 24, 1. *al.* pro-: LIV. 5, 36, 11. 26, 13, 1. timide: VAL. FL. 7, 601. tumide: STAT. Ach. 1, 155. vehementer: CIC. Verr. II 2, 162. *al.*

loco adv. extat neutr. sing. adi.: VAL. FL. 8, 441 magnum ... -atur ... pudor. SIL. 2, 431 torvum ... imago. STAT. Theb. 1, 186 erectum (*cf. Heuvel ad l.*) ... potestas. 5, 398 muris ... immane. 6, 429 aurigae furiale -atur *equus*. 11, 740 saevum. silv. 4, 4, 84 letale ... apex *Vesuvi*. PRVD. cath. 6, 124 sinistrum. CLAVD. rapt. Pros. 3, 340 (*v. p. 1029, 3*). DRAC. laud. dei 2, 232 (*v. p. 1029, 9*).

II *accedente* ***notione locali*** (*ubique fere notio terroris iniciendi praevalet; aliter l. 79. 82*): **A** *i. q.* ***eminere*** (*cf. etiam p. 1027, 38. 1031, 24*): VERG. Aen. 1, 162 (*cf. Conington-Nettl. ad l.: Klingner, Gnomon 24, 1952, 137. vs. tamquam exemplum hyperboles affert* QVINT. inst. 8, 6, 67) -antur in caelum scopuli (FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 7, 20 unus subdeprimitur in profundum, alter -atur in caelum. *cf.* SIL. 4, 2 saxa -antia caelo). SEN. Herc. O. 1621 pinum ... astris -antem. LVCAN. 4, 432 tabulata -antia pinnis (*an ad I A 2?*). AVSON. Mos. 329 *villa* sublimi ... -ans irrumpit in aethera tecto.

B *i. q.* ***imminere***. *desuper impendere*: **1** *proprie* (*cf. etiam p. 1028, 2*): MANIL. 4, 623 Taurum ... -antem fluctibus. CLAVD. 28, 504

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

saxo ... -antes ... aras. 2 *translate*: SIL. 15, 589 -anti servitio. TERT. paenit. 12, 4 p. 28, 1 iudicii -antis exemplaria. CLAVD. 21, 284 -antia fata. DRAC. laud. dei 1, 84. VEN. FORT. Mart. 4, 413 mors. INSCR. christ. Diehl 1786 ruina.

part. praes. pro adi. **minans**, -antis (*abl.* -i: *l. 16. 23. 25.* -e: *l. 12. 17. gen. pl.* -um: *l. 16*). SERV. Aen. 2, 240 -s vel eminens ut *4, 88* (*p. 994, 5*) vel minitans.

A *i. q. minax, saevus, trux*: 1 *de animantibus*: a *de hominibus* (*deo: l. 10*): VAL. FL. 7, 653 ambo truces, ambo abscessere -es. SIL. 6, 678 turmis. STAT. Theb. 8, 80 *Plutonem*. *sim.*: OV. met. 1, 91 verba (5, 669 [-ia *ς*, *Magnus*, minacia *cett.*, *Ehw.*]. 15, 793 [minacia *cod. Voss.*]). fast. 2, 840 ore -e (STAT. Theb. 11, 335. *cf.* CLAVD. 5, 284 corda). SIL. 15, 90 Fidenae. *m. pro subst.*: CIC. Mur. 53 -i cedere. BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 3, 3 -is auctoritas. VERG. Aen. 8, 649 indignanti similem similemque -i (OV. met. 13, 442). LVCAN. 5, 364. SIL. 2, 279 -um irae. b *de bestiis earumque partibus*: LVCR. 3, 658 -i (*om. B*, micanti *Lachm.*) serpentis cauda. OV. epist. 9, 94 angue -e.

2 *de rebus*: VERG. georg. 3, 77 fluvios ... -is (*P*, *Sen. epist. 95, 68*, *Ribb.*, minaces *MR*, *Conington-Nettleship. cf.* DIRAE 78 imbres. PROP. 3, 7, 22 aquae). Aen. 2, 240 *machina* mediae ... -s inlabitur urbi (*possit referri ad B, sed cf. p. 1025, 63*). COLVM. 10, 240 spinis -bus (imitant- *SA*). VAL. FL. 6, 519 galeam *simulacris terribilem* (7, 577. *cf.* STAT. Theb. 4, 204 -i [minaci *dett.*] casside).

B *sensu locali*: 1 *i. q. eminens* (GLOSS.): VERG. Aen. 2, 240 ? *v. l. 20.* VAL. FL. 4, 178 spelunca ... dorso contecta -i. STAT. Theb. 6, 777 cumulos agit unda -es in scopulos (*an ad A ?*). CLAVD. 1, 228 -es ardua turrigerae surgunt in culmina ripae. 2 *i. q. imminens* (*cf. p. 1026, 18*) *v. l. 1sqq.*

adv. **minanter.** *i. q. minaciter*: OV. ars 582 multa -r agat! AVG. quaest. hept. 1, 39 -r (minaciter *v. l.*) loqui.

caput alterum: active **mino, -avi, -atum, -are:**

de notione (*cf. etiam p. 1027, 40*): PAVL. FEST. p. 23, 4 agere ... id est -are. 25, 5. 110, 10. SCHOL. Verg. Bern. ecl. 2, 30 compellere: a⟨d⟩ pastum -are. GLOSS. abigit. -at expellit. *resp. gr. v. l. 56. 59. 62. al.* *inde a* SEN. contr. ? (*cf. l. 39*), APVL. [*val.* mîna, *it.* menare, *sard.* minare, *francog.* mener, *prov. cat.* menar. *Rohlfs.*] [*e coni. prob.*: SEN. contr. 2, 1 (9), 8 quos ... -antes (*Volkmann*, mirantes *O*) pecora (*Meurs.*, decora *O*) sua circumsteterunt lictores. *e coni. dub.*: AVSON. 67, 3 p. 339 P. *pro* monebat. *falso trad.*: PLIN. nat. 1, 2, 93 -verint *pro* minuerint. *dub.* (*cf. p. 321, 8*): PS. THEOD. PRISC. add. p. 302, 21 -a (*i.* tere ? [*cf. Pirson, Festschr. f. Wechssler 1929 p. 373*]; *an leg.* misce ?) fortiter et impone. *de* SERV. auct. georg. 2, 148 *v. adn. crit.*]

I *i. q.* ***agere, pellere, trahere:*** A *animantia* (*add. quo: l. 50. 51. 54. 61. 64. unde: l. 63. 66. unde et quo: l. 57. 67*): 1 *bestias* (*cf. p. 992, 65*): APVL. met. 3, 28, 6 ? (*v. p. 1028, 19*). 8, 30, 4 me (*asinum*) ... gladiis -antes. AVIEN. Arat. 259 *Arctophylax* instanti similis similisque (*cf. l. 15*) -anti (*Arat. 92* ἐλάοντι. *cf. p. 1028, 18*). SCHOL. Iuv. 6, 526 ut per omnem mundum eam (*sc. Io in vaccam conversam*) -ret. VVLG. exod. 3, 1 gregem ad interiora deserti (I reg. 30, 20. Ier. 31, 24 agricolae et -antes g.). IV reg. 4, 24 -a (*sc. asinam*) et propera. Is. 11, 6 puer parvulus -bit eos (*sc. vitulum et leonem*). CYPR. GALL. exod. 737 pecus longa in deserta -are (*Peiper*, manere *codd.*) praecipitur (INTERPR. Paul. sent. 1, 17, 1). PALLAD. hist. mon. I 5 p. 226ᴰ (= II 8 p. 353ᶜ) -ans (*gr. p. 42, 4 B.* ἐλαῦνον) asinum. LEX Burg. lib. const. 23, 3 de damno ad clausuram (LEX Sal. 9, 5). 104. GREG. M. dial. 1, 2 p. 21, 2 M. iumentum.

2 *homines*: HIER. psalt. sec. Hebr. 78 (77), 52 -vit (ἀνήγαγεν, *Vulg.* perduxit) eos sicut gregem in deserto. VVLG. Is. 20, 4 sic -bit ... captivitatem Aegypti. thren. 3, 2 me -vit et adduxit in tenebras. 5, 5 cervicibus nostris -bamur (ἐδιώχθημεν, *Itala Verec. in cant. 3, 5* fugati sumus). Nah. 2, 7. act. 18, 16 -vit (ἀπήλασεν) eos a tribunali. VICT. VIT. 2, 18 turba ... -ta est foras (PASS. Georg. 9 [ed. Arndt, SB Leipzig 1875 p. 54] *syn.* eicere). 2, 33. VITAE patr. 6, 2, 10 -at (*gr. Cot. p. 590ᴮ* πέμπει καὶ διώκει. *3, 168* expellet. *7, 14, 1* eiciet) me hinc. VISIO Pauli 15 (rec. P) p. 18, 3 J. hora, qua -batur de corpore eius ad iudicium. *daemones*: CHRYSOST. ed. Froben III 827ᴰ nec -vit (*Migne gr. 49, 401ᵐᵉᵈ·* ἀπελάσας) expulitve daemonia. *inf. pro subst.*: GREG. M. in Ezech. 2, 4, 3 ipsum eius -are est ad suum nos amorem ... accendere.

B *res*: VVLG. II reg. 6, 3 plaustrum (I par. 13, 7 AVIAN. fab. prol. 32). -ari *aliqua re*: VVLG. Iac. 3, 4 naves cum ... a ventis validis -rentur (ἐλαυνόμενα). MACR. Sat. 7, 12, 13 natantia ... foras pelli, si vero columna deciderit, introrsum -ari *fluctibus*. PASS. Georg. 19 (ed. Arndt, SB Leipzig 1875 p. 65) pulvis, quae -bat ventus a facie terrae (*cf. Vulg. psalm. 1, 4* pulvis, quem proicit ventus a f. t.). *pass. medialiter*: ? APVL. mund. 8 *v. p. 321, 8.*

II *i. q.* ***(per)sequi:*** *bestiam*: LEX Sal. capit. 4 (= 6 B.), 3, 3 quem *feramen* canes -verunt. *vestigium*: LEX Sal. 37ʳᵘᵇʳ· de vestigio -ando (*postea*: per vestigio sequitur). capit. 1, 1. 7 (= 4 B.), 16 vestigia adsignata -are.

deriv.: minatio. ? minatus. minator. minitor. *comp.*: ad-, com-, e-, inter-, prae-, prominor.

2. **minor**, -us *v. s.* parvus.

minōrātio, -ōnis *f.* *a* minorare. *plur.*: *l. 42. 51.* GLOSS. diminutio, imminutio -o. *resp. gr. l. 12. al. 32. 39. 45.*

I *de* ***actione:*** A *i. q. diminutio, humiliatio*: 1 *i. q. diminutio magnitudinis*: SCHOL. Hor. carm. 3, 5, 42 (*ad* 'capitis minor') -o ... cerebri ἀπορίαν infert. PRISC. LYD. solut. 1 p. 49, 22 augmentum et -em. 6 p. 69, 22 *mare Rubrum* neque in redundantia augetur neque in -e privationem aquarum dicunt fieri.

2 *i. q. humiliatio, detrectatio honoris, gradus*: a *alicuius*: HIER. hom. Orig. in Ezech. 10, 1 p. 417, 31 debemus -em nostram patienter ferre (*ibid.* infamia, ignominia, inhonoratio). VVLG. Sirach 20, 11 est propter gloriam -o (*gr.* ἐλάττωσις); et est, qui ab humilitate levabit caput. VITAE patr. 5, 15, 54 si contristaris in -e *adversarii* (*3, 115 et 7, 13, 3* deiectione. *gr. Nau 1912 p. 204 n. 299* ἐλαττώσει). GREG. M. epist. 5, 44 p. 342, 18 de fratrum -e gloriamur. *Christi incarnati* (*cf. p. 1033, 31*): PETR. CHRYS. serm. 60 p. 366ᴰ -o geniti revelat ad generantis iniuriam. 144 p. 587ᶜ quod est iniuriae ..., quod -is ... non esse divinitatis sed corporis. ALC. AVIT. c. Arr. 6 p. 4, 8 convicium ... -is. hom. 12, 1 p. 122, 21 in humilitate -is. FVLG. RVSP. ad Tras. 3, 20 naturae humanitatis. epist. 2, 6 *opp.* magnitudinis. 8, 15. 14, 36. rem. pecc. 1, 22 p. 546ᴮ contumelia -is. MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 3 p. 247ᵐᵉᵈ· (*gr.* ἐλάττωσιν). GREG. M. in Ezech. 1, 8, 23 moral. 27, 29 MART. BRAC. trin. mers. 4 l. 64 B. FERRAND. epist. 4, 2. *de humiliatione voluntaria*: ORIG. in Matth. 13, 19 p. 233, 9 qui ei -is dedit mandatum (*gr.* σμικρύνειν αὐτόν). b *alicuius rei*: THEOD. MOPS. in Gal. 2, 9 p. 19, 12 quod in nullam partem -em sustineat euangelium. ORIG. in Matth. 17, 27 p. 661, 6 quod pertineat ad -em virtutum.

B *i. q. subtractio, detrimentum, damnum*: VVLG. Sirach 39, 23 non est -o in salute ipsius. 40, 27 non est in timore domini -o (*gr.* ἐλάττωσις). THEOD. MOPS. in Gal. 5, 16 p. 97, 15 huiusmodi res ... -em (*H*, in oratione *C*, *gr.* μείωσιν) in communi inferre. in Eph. argum. p. 118, 1 neque adiectionem facit aut -em, utrum ... utrum. in I Thess. 5, 24 p. 40, 1 nullam sustinens -em *gratiae*. *i. q. clades, interitus*: PETR. CHRYS. serm. 47 p. 332ᶜ qui consummationem saeculi credit, qui de saeculi -e causatur.

II *de* ***statu*** *i. q. defectus*: A *i. q. absentia*: 1 *generatim*: ITALA Phil. 2, 30 (Theod. Mops. p. 229, 22) ut suppleat vestram -em (τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, *Vulg.* quod ex vobis deerat) ad meum ministerium (*cf.* THEOD. MOPS. in Phil. 3, 1 p. 230, 7 supplementum ... eorum -is ... vocans ita, ut ... mittere ... minime valerent). Col. 1, 24 (Theod. Mops. p. 279, 11) suppleo -es tribulationum Christi (τὰ ὑστερήματα, *Vulg.* quae desunt passionum).

2 *copiae i. q. penuria, inopia*: ITALA Phil. 4, 11 (Theod. Mops. p. 249, 19) non ... secundum -em (ὑστέρησιν, *Vulg.* penuriam) dico. THEOD. MOPS. in Phil. 4, 20 p. 252, 1 nullam -em hisdem sustinentibus.

B *i. q. mendositas, vitium*: PS. EVSEB. CAES. hom. 6 p. 1128ᴰ -o ista videtur. GREG. M. moral. 9, 37 in tumorem non elevet *animum pii* aestimatio -is (*opp.* scientia rectitudinis). THEOD. MOPS. in Tit. 1, 7 p. 240, 5 si hanc habuerit -em (*postea*: magno praeditus malo). ORIG. in Matth. 17, 33 p. 689, 26 ascensiones a pueritia ad ... -es senectutis.

? **minōrātor** (*vel* -ur) depravator (*vel* -ur) GLOSS. IV 502, 35. *a* minorare.

1. **minōrātus**, *abl.* -ū *m.* *a* minorare. PROB. app. gramm. IV 193, 20 *v. p. 158, 62.*

2. **minōrātus**, -a, -um *v. p. 1034, 25.*

***minōro**, -āvi, -ātum, -āre. [*a* minor. *J. B. H.*] *de notione*: AVG. civ. 17, 4 p. 206, 18 D. *hoc* verbo minus quidem Latine, bene tamen expressum est, quod ex maioribus minores facti sunt. GLOSS. ἐλαττῶ. *gr. respondet* βεβηλῶ (*p. 1033, 71*), διακάμπτω (*l. 75*), ἐλαττονῶ (*p. 1033, 21. al. 1034, 16*). ἐλαττῶ (*p. 1033, 33. 59. 74. al.*), κολοβῶ (*p. 1033, 61*), μειῶ (*p. 1033, 42. 69*), ὀλιγῶ (*l. 80. p. 1033, 18. 20. 1034, 11*), σμικρύνω (*l. 79. 83. 84. al.*), ὑποβιβάζω (*1034, 5*); *pass. vel. intr.* ἐλαττονῶ (*p. 1034, 22*), ἐλαττοῦμαι (*p. 1033, 3. 9. al.*), ἡττῶμαι (*p. 1033, 7. 16*), ὑστεροῦμαι (*p. 1033, 2*). *leg. inde a ?* SCAEV. dig. (*v. p. 1034, 26*), TERT., ITALA (*ab Hier. in Vulg. praeter* psalm. 88, 46. 106, 38 *mutatum; de locis biblicis apud Aug. v. de Bruyne, Miscell. Agost. II 557*); *adamatur a* PETR. CHRYS. *et* FVLG. RVSP. [*port.* miurar. *Rohlfs.*]

I ***transitive*** (*add. dat.*: *p. 1033, 54. 64. acc. gr.*: *p. 1034, 33. abl. lim.*: *p. 1033, 5. al.* de: *p. 1033, 53. 63.* circa: *p. 1034, 7. abl. comp.*: *p. 1033, 36. eodem sensu* ab: *p. 1033, 31. 34.* citra: *p. 1033, 34*):
A *active* (*vel pass.*): 1 *i. q. minorem facere, imminuere, reducere*:
a *factis i. q. minorem reddere*: α *aliquem*: *magnitudine vel ambitu*: AVG. serm. 136, 6 contraxit se *Elisaeus*; ut ita dicam -vit (*Vulg. IV reg. 4, 34* incurvavit [διέκαμψε]) se (*cf.* VICTOR Fulg. Rusp. epist. 9, 3 p. 373ᶜ -vit se ... magnitudo). 225, 2, 3 nec -tus est, ut esset in utero. *de part. corp.*: TERT. anim. 43, 4 p. 370, 23 perit anima, si -atur. THEOD. PRISC. log. 55 collecta ... membra et ... contractione -ta. *numero*: ITALA Dan. 3, 37 (Verec. in cant. 4, 10) -ti sumus (ἐσμικρύνθημεν, *Vulg.* imminuti) ... prae omnibus gentibus. PSALT. Cas. 106, 39 -ti (ὠλιγώθησαν, *Vulg.* pauci facti) sunt et infirmati a deteriori malitia. PS. PHILO antiq. 47, 6. PS. AMBR. serm. 31, 3 angelorum numerus, qui diabolo cadente -tus fuerat, integratur. VVLG. psalm. 106, 38 iumenta (ἐσμίκρυνεν). Bar. 2, 34 multiplicabo eos et non -buntur (σμικρυνθῶσιν). re

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

familiari, copia: ITALA Phil. 4, 12 (Theod. Mops. p. 249, 22) scio ... saturari et esurire et abundare et -ari (ὑστερεῖσθαι, *Vulg.* penuriam pati). NOVELL. Iust. 17, 14 -tus (ἐλαττούμενος) *facultatibus.* *animo, mente, viribus sim.* (*semper pass. i. q. destitui, deficere*): ITALA iud. 16, 16 (Lugd.) -batur animo (ὠλιγοψύχησεν, *Vulg.* defecit anima eius) usque ad mortem (*cf.* Iudith 7, 10 [Corb.] -batur spiritus eorum. Is. 19, 1 [Tycon. reg. 4 p. 43, 7] cor ipsorum -bitur [ἡττηθήσεται, *Vulg.* tabescet]. Hab. 2, 13 [Gild. Brit. 51 chron. III p. 56, 27] gentes multae -tae sunt [ὠλιγοψύχησαν, *Vulg.* deficient]). VVLG. Sirach 16, 23 qui -atur (ἐλαττούμενος) corde (*cf.* VITAE patr. 5, 15, 81 intellectu). 38, 25 qui -atur (ἐλασσούμενος) actu. 41, 3 viribus (ἐλασσουμένῳ). *honore, ordine, auctoritate, opibus i. q. humiliare, infirmare, detrectare, affligere, opprimere*: ITALA I reg. 2, 5 (Aug. civ. 17, 4 p. 203, 19 D. *al.*) pleni panibus -ti sunt (ἠλαττώθησαν, *Vulg. aliter*) et esurientes transierunt terram (*cf. p. 1032, 59*). Is. 8, 9 (Optat. serm. Rev. Scienc. relig. 2, 1922 p. 284, 76) si ... confortatae fueritis, iterum -amini (ἡττᾶσθε, *Vulg.* vincimini). Hab. 3, 12 (Aug. civ. 18, 32 p. 302, 5 D. *al.*) in comminatione -bis (ὀλιγώσεις, *Vulg.* conculcabis) terram (AVG. ad l.: id est comminando humiliabis homines. *cf. etiam* VEREC. in cant. 6, 19). Nah. 1, 4 (Weing.) -ta est (ὠλιγώθη, *Vulg.* infirmatus est) Basanitis. II Macc. 13, 19 (rec. L) -batur (ἠλαττονοῦτο, *BM* vincebatur, *P* minora faciebat, *Vulg.* minuebatur). Ioh. 3, 30 (cod. b) illum oportet crescere, me autem -ari (ἐλαττοῦσθαι, *Vulg.* minui. *cf. W. Bauer ad l.*). PS. CYPR. singul. cler. 44 p. 219, 4 ne in aliquo -etur (PS. HIER. epist. 5, 2 p. 62^C *syn.* humilietur, succumbat). AMBROSIAST. in I Cor. 15, 9/10 (*antea*: non ... minorem gratiam ... accepit). VVLG. Sirach 32, 28 (ἐλαττωθήσεται). VICT. TONN. chron. II p. 185, 453, 2 Hugni vastantur ac deinde -antur. FAVST. REI. epist. 11 p. 217, 19 *opp.* muneretur (GRAEC. ad Ruric. epist. 1 p. 443, 16). CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 10—12. GREG. M. epist. 11, 45 p. 297, 6 in vestra tristitia me ... -ari (*opp.* crescere). THEOD. MOPS. in I Tim. 3, 12 p. 129, 20 ab illis. *de Christo incarnato*: ITALA psalm. 8, 6 *et* Hebr. 2, 7 (Tert. carn. 15 p. 229 l. 13. *al. saepe*) -asti (ἠλάττωσας ... παρ' ἀγγέλους, *Vulg.* minuisti ... ab a.) eum modicum citra angelos (PSALT. Cas. ab a. [*cf.* VVLG. Hebr. 2, 9 quam a.]. GREG. TVR. in psalm. 8 p. 875, 10 in passione. GREG. M. in Ezech. 1, 8, 23 humanitate. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 47 a. et hominibus. *al.*). PS. AVG. serm. 193, 1 deitas ... non -atur, cum infirmitas assumitur (PETR. CHRYS. serm. 58 p. 361^D FVLG. RVSP. ad Tras. 1, 15). PETR. CHRYS. serm. 35 p. 300^A. 59 p. 363^B gradu. 84 p. 438^A missi sermo non -at filium, sed declarat. 98 p. 476^A. FVLG. RVSP. c. Arrian. 8 p. 219^B divinam substantiam. MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 1 p. 243^{med.} *syn.* diminutus (*gr.* οὐ μειωθέντος οὐδὲ ἐλαττωθέντος). *de submissione voluntaria*: ITALA Matth. 20, 28 (cod. e) vos ... quaeritis de pusillo crescere et de maiore -ari (ἔλαττον εἶναι, *Vulg. vacat. cf. Klostermann ad l.*). ORIG. in Matth. 13, 19 se ipsum -ans (*gr.* ἑαυτὸν σμικρύνων).

β *aliquid* (*pass. i. q. deficere*): ITALA Tob. 4, 15 (Ambr. Tob. 24, 93. *al.*) merces tua non -bitur (*cf.* PETR. CHRYS. serm. 126 p. 546^D quod remansit. LAVRENT. eleem. p. 116^C integra, *dextera*, quod -vi). DON. Ter. Ad. 149 'aliquid' ... ad -andum (*Rabbow*, mirandum *codd.*) est. VVLG. Sirach 31, 40 ebrietatis animositas ... -ans (ἐλαττῶν) virtutem (ORIG. in Matth. 17, 27 p. 661, 11). PS. CHRYSOST. de solstit. l. 163. 263 lux -atur et nox crescit. PS. ORIG. in Iob 1 p. 408^C obscuritas non -atur et iniquitas non deficit. HYD. chron. II p. 30, 191 sol de lumine orbis sui -tus (p. 33, 225). PETR. CHRYS. serm. 66 p. 388^A sibi misericordiam *dei* sic -at. OP. imperf. in Matth. 53 p. 938^{extr.} fides ... -atur ... et torpescit et segnis efficitur. ALC. AVIT. epist. 11 p. 45, 17 facultas. FVLG. RVSP. ad Tras. 1, 20 *dei substantia* nec -atur in minimis *creaturis* nec augetur in magnis. ORIBAS. syn. 6, 48 add. p. 127 pulsus. NOVELL. Iust. 105, 2, 4 (ἐλαττώσαντες). PRISC. LYD. solut. 2 p. 54, 20 -antia ... operationem. *de tempore*: ITALA Matth. 24, 22 (Aug. in psalm. 39, 28) nisi -rentur (ἐκολοβώθησαν, *Vulg.* breviati fuissent) dies illi (VVLG. psalm. 88, 46 [ἐσμίκρυνας]). PS. AVG. quaest. test. I 106, 4 minuitur dies ... et incipit iterum nox de magnitudine ... -ari. VEREC. in cant. 2, 7 *vitam longaevam* sibimet homines -arunt. *de morbis* (*semper pass. i. q. mitigari*): PS. SORAN. quaest. med. 193 cum iam laedentia -antur. THEOD. PRISC. eup. faen. 29 ⌊-tae *scrofae* penitus curabuntur⌋ (⌊⌋ *om. B, secl. Forster*). log. 52 causa. 177 doloribus. gyn. 8. 11 accidentibus. *al.* ORIBAS. syn. 1, 9, 1 Aa p. 46, 11 Mø. in quantum *morbi* -antur (*La* minuitur, *gr.* ἐμειώθησαν). 7, 24, 1 La p. 162 (*gr.* ἐλαττώσῃ). RVF. podagr. 14. *de dignitate, honore, potentia sim.*: ITALA num. 18, 32 (Lugd.) sancta filiorum Israhel non -bitis (οὐ βεβηλώσετε, *Vulg.* ne polluatis). SCHOL. Verg. Bern. ecl. 6, 16 honorem suum exilio -tum esse. AMBR. in psalm. 61, 8, 2 regnum Christi (*cf.* THEOD. MOPS. in Phil. 3, 19 p. 242, 1 quae erga Christum sunt [*gr.* ἐλαττούντων]). PS. AVG. quaest. test. I 116, 1 ut cum mors augmentum facere se putaret, ... -ta deflueret et ... infirmata interiret. FAVST. REI. grat. 1, 16 p. 50, 26 numquid -vit gratiam pretii contemptus ingrati? (*syn.* intulit deminutionem). GREG. M. moral. 9, 45 sensus *animi* ... quasi -tus inflectitur.

b *aestimatione vel dictis i. q. minorem putare, detrahere, deprimere*: VVLG. Sirach 19, 4 qui credit cito, ... -bitur (*syn.* insuper habebitur). 19, 7 ne iteres verbum nequam ... et non -beris (ἐλαττονωθῇ). 22, 5 *syn.* inhonorabitur. PS. ORIG. in Iob 3 p. 459^B quod ... tunc magnificasti ..., hoc nunc ... -as. PETR. CHRYS. serm. 109 p. 501^B apostolus honorat corpus, non -at animam (*cf.* 120 p. 528^B). 144 p. 585^C honorent muneribus infantiam, non -ent. FVLG. RVSP. epist. 7, 4 misericordiam dei. VEREC. in cant. 6, 19 (*syn.* humiliatur). IGNAT. Trall. 7, 5 (σμικρύνων). *deum filium*: CONC.^S I 3 p. 6, 16 *haeretici* -antes ... aequalitatem *Christi* (*gr. I 1, 1 p. 13, 10* ὑποβιβάζοντες ... τῆς ... δόξης). PETR. CHRYS. serm. 65 p. 384^A nemo ... filium -et precibus, ne patrem circa salutem hominum sic -et. FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 13 p. 261^A. 3, 22 p. 287^A. psalm. abeced. (RevBén. 48, 1936 p. 228) 87. serm. 11, 7 p. 837^C divinitatem.

2 *i. q. demere, subtrahere, amovere*: PSALT. Cas. 11, 2 -tae sunt (ὠλιγώθησαν, *Vulg.* deminutae sunt) veritates a filiis hominum. IREN. 3, 12, 12 scripturas ... decurtantes haec sola legitima esse dicunt, quae ipsi -verunt. OP. imperf. in Matth. 3 p. 648^{in.} gratia ... per desidiam -atur (*opp.* additur).

B *depon. i. q. subtrahere*: ITALA exod. 30, 15 (Ambr. epist. 7, 3) qui dives est non adiciet et qui pauper est non -bitur (ἐλαττονήσει, *Vulg.* nihil minuet) a dimidia parte didrachmi.

II *intransitive*: *i. q. egere, parum habere*: ITALA II Cor. 8, 15 (codd. d e = VVLG.) qui multum *collegit*, non abundavit: et qui modicum, non -vit (-bitur *Vulg. cod. O*, -tus est *Rufin. Orig. in Ios. 17, 3*, minuit *Itala cod. g*, indiguit *Cypr. testim. 3, 1*, defuit illi *Aug. op. monach. 16, 17 p. 561, 2*, *gr.* ἠλαττόνησεν). *i. q. decrescere, deficere* (*part. praes.*): DAMIG. lapid. 40 -ante luna. ALEX. TRALL. 2, 21 -ante iam passione (*gr. 2 p. 249^{extr.} P.* μείωσιν εἰληφότος).

p. p. p. pro adi. **minōrātus**, -a, -um. *i. q. minor, minutus*: SCAEV. dig. 18, 7, 10 quos *servos* -o pretio vendidit (*interpol. putat Seckel*). PHILARG. med. 3 p. 163, 5 humore. *i. q. inferior, humilis*: ITALA iud. 6, 15 (Lugd.) millia -a (ταπεινοτέρα *A*, ἠσθένησεν *B*; *Vulg.* infirma; *Aug. quaest. hept. 7, 34* humiliores) sunt in Manasse. MVTIAN. Chrysost. hom. 4, 3 p. 265^{in.} si alicuius -ae rationis (*gr.* ἐλαττώσεως) esset. *i. q. carens*: PS. PHILO antiq. 50, 5 *liberis* (*opp.* quae in filiis multiplicatur). ORIBAS. syn. 8, 41, 2 La p. 252^{in.} superfluitatem humorum -o corpore (ἀπερίττου τοῦ σώματος ὄντος).

mīnōtaurus, -ī *v. Onom.*

minsis *v. s.* mensis (*p. 745, 82*). *R.*

minso, -āre. *a* mingere *sec.* *pisare (*v. Meyer-Lübke, REW n. 6544*), *ut vid.* *i. q. mictitare*: DIFF. ed. Beck p. 69, 8 inter mingere (meng- *cod.*) et -are (mens- *cod.*, meiare *Beck*): mingere (meng- *cod.*) est semel urinam facere, -are (mens- *cod.*) saepius. GLOSS.^L II Abav. ME 21 -are (mens- *cod.*): saepius mingere (V Aa M 274 [mens- *trad.*]. Abba MI 8). *Hofmann.*

mīnssis, mīnstruus *v. s.* mens- (*p. 745, 84. 757, 69*).

mintha (minthē), -ae *f.*, μίνθα, μίνθη. *i. q. menta* (*cf. p. 772, 36 sqq.*): PLIN. nat. 19, 159 *v. vol. VI 2591, 23.* PS. APVL. herb. 94 l. 6 minte orine (menthe agria *Ha, V*) ... Itali nepeta montana. *R.*

[minthōn, (-ōnis) *m.*, μίνθων. *i. esse videtur q. gulo*: VARRO rust. 3, 3, 9 quis habebat piscinam nisi dulcem et in ea dumtaxat squalos ac mugiles pisces? quis contra nunc -n (*ci. Keil [cf. comm. p. 235] propterea quod* COLVM. 8, 16, 4 *locum paulo varians scrib.* nebulo [nebullus *SA*] ac -o; mithon *libri Varronis*, Rhynton *edd. vett.*, '*an* μάλθων?' *Goetz*) non dicit sua nihil interesse, utrum iis piscibus stagnum habeat plenum an ranis?**]** *Brandt.*

mintius *v. s.* Sminthius.

mintrio, -īre. [*vox onomatopoetica, cf.* minur(r)io; *v. Niedermann, Mélanges Saussure 52 adn. 2. J.B.H.*] *de voce murium*: SVET. frg. 161 p. 250, 2 murium *est* -ire (min(i)trare *vel* mintriunt *trad.*; *cf.* GLOSS. I 93 mures -unt vel muniunt). ANTH. 762, 61 mus avidus -it.

mintum *v. s.* iumentum. **minuantes** *v. s.* minyanthes. **minuātim** *v. s.* minutatim (*p. 1047, 77*). **minuātio** *v. s.* minutio (*p. 1047, 37*). **minuātus**, -a, -um *v. s.* minutus (*p. 1039, 83*). **minuisco** *v. s.* vanesco.

minuitās, -ātis *f.* *a* minuere, minutus; *cf.* exiguitas. *i. q. consummatio, finis* (GLOSS. ἐλάττωσις): EXC. barb. p. 292, 11 a -e ... eorum *annorum* in primam olympiadem. *i. q. pars minima*: MISC. Tir. p. 55, 18 radix ... -em minuscula bulliat. ANTIDOT. Brux. 38 bulbi ⌊crudi us⟨que⟩ in -em⌋ (⌊⌋ *Heraeus*, prudius in minutate *cod.*) facti.

minuitus *v. s.* minuo (*l. 76*).

minula, -ae *f.* *a* 2. mina *demin.?* *i. q. prominentia?*: VIRG. gramm. epit. 1 p. 4, 18 ut auctoritatem primae Hebreorum -ae huicce quamvis ornatae sectae postferant. [*e coni.: ibid.* p. 4, 21.]

1. *minuo, -uī, -ūtum, -ere. [*i. q. osc.* menvum '*minuere*'; *a* minus, *cf. gr.* μινύθω 'minuo', *sanscr.* mināti '*minuit, impedit*' *et fort. c. hibern.* menb '*parvus*'; *v. Wackernagel, Festgabe f. Jacobi 1906, 1 sqq. cf. etiam s.* nimis, nimius. *J.B.H.*] PAVL. FEST. p. 122, 6 -tum et -ere ex Graeco μειοῦν dictum videri potest. *scrib.* men-: ORIBAS. syn. 5, 29, 5 Ab p. 68^{med.} eup. 4, 58 Ab p. 574^{ex.} *p. p. p.* -uitum: GLOSS. V 496, 16. minuare (*cf. Stolz-Leumann⁵ 17*): CHIRON 260 -abitur. CANON. apost. 67, 27 -antes. THEOD. PRISC. log. 107 -atis (minutatis, minutis *vv. ll.*). CANON. Turner II 1 p. 6 rec. Gall. -are. CONC.^S IV 2 p. 177, 38. 178, 2. 179, 2. EVSTATH. (*p. 1042, 72*). GREG. TVR. Franc. 8, 22 p. 389, 8 (minutum *vel* imminutum *v. l.*). ORIBAS. syn. 1, 9, 2 Aa p. 46, 25 Mø. 7, 37 Ab p. 180 eup. 4, 58 La p. 575^{in.} GLOSS. NOT. Tir. 30, 77 -it. *de signif.* (*cf. p. 1039, 12*): GLOSS. ἐλαττῶ. λεπτύνω. μειοῖ. deminui. *gr. respondet* ἀφαιρῶ (*p. 1039, 32*), [*R.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ἐλαττῶ (*p. 1037, 63. 1038, 28. al.*), *κατακερματίζω* (*l. 41*), *σμικρύνω* (*p. 1037, 62*), *στερῶ* (*p. 1039, 14*); *pass. vel intrans.*: *ἐκλείπω* (*p. 1036, 20. 1039, 10*), *ἐλαττονῶ* (*p. 1039, 59*), *ἡττῶμαι* (*l. 68. p. 1038, 81*), *μειοῦμαι* (*p. 1036, 17. 1039, 69*), *μινυθῶ* (*l. 35*), *παύομαι* (*p. 1039, 75*). *inde a* PLAVTO, PACVV., TER., LVCIL., ACC., VARRONE, RHET. Her., CIC. [*it. vet.* menovare, *vascon. vet.* mingar, *cat.* minvar, *hisp.* menguar, *port.* mingoar. *W.*]. [*locis mancis*: ACC. trag. 457 labore ... -at itiner ingressum via (viae *Voss.*). AVR. Fronto p. 203, 18 N. *loco corrupto*: LVCIL. 52 (*cf. Marx*). *v. l.*: CIC. Catil. 4, 13 *pro* deminueretur. SEN. nat. 2, 49, 2 (*v. p. 1029, 79*). AVG. serm. 60, 1 (*v. RevBén. 58, 1948 p. 37, 17*). PHILAGR. med. 4 p. 171, 1. *falso trad.*: PLIN. nat. 27, 60 (*secl. Mayh.*). *e coni. dub.*: LIV. 21, 52, 2 volnere suo ⌊et -tus⌋ (⌊⌋ P^1, *quod retinet Heerwegen praemisso voc.* aeger; eminutus P^2, comminutus *Drak., Walters-Conw.*, ⟨animi⟩ *vel* ⟨spei⟩ -tus *Frigell*, '*fort.* admonitus' *Madv.*).]

I transitive (*refl.*: PLIN. nat. *p. 1036, 5. 1038, 5. 32*): **A** *i. q. minorem reddere, reducere, extenuare* (*mediopass. i. q. decrescere, deficere*): **1** *abs.*: CIC. ac. 2, 94 nec augendi nec -endi (-entis *v. l.*) quid aut primum sit aut postremum docet *ars rhetorica* (*in solvendo sorita; cf. p. 1048, 65*). nat. deor. 1, 35 quae *natura* causas gignendi, augendi, -endi habeat. 2, 67 (*v. p. 1027, 66*). VLP. dig. 1, 3, 41 totum ... ius aut in adquirendo aut in conservando aut in -endo consistit.

2 *c. acc.* (*add. dat.: l. 63. p. 1036, 49. al.*): **a** *generatim*: **α** *animantia eorumque partes*: ① *de magnitudine, amplitudine: secando, dilaniando, contundendo sim.*: HOR. sat. 2, 2, 34 mullum, in singula quem -as pulmenta. OV. met. 8, 878 suos artus lacero divellere morsu coepit et infelix -endo corpus alebat. IB. 571 pila -aris in alta. STAT. Theb. 10, 48 siccos ... -unt in limine dentes *lupi*. PRVD. c. Symm. 2, 238 *trop. de deo* (*cf.* AVG. civ. 10, 3 p. 405, 28 D.). DRAC. Orest. 727 membra ... -unt per ... secures. *contrahendo, consumendo*: OV. met. 7, 317 -unt en (*codd. dett., Helm*, ea *optt. codd., Magnus, al.*, -untur *v. l.*) corporis artus (*cf.* PERS. 6, 16 curvus ... -i senio). VITR. 8, 3, 5 *aqua* -it tumores (CELS. 7, 14, 2 -itur [*opp.* crescit]. 7, 18, 4 [*opp.* increscit]). CELS. 2, 14, 2 frictione ... corpus ... -i (*opp.* impleri [*Hippocr. off. med. 17 μινυθῆσαι*]. PLIN. nat. 11, 283 siti [*opp.* augescunt]. 23, 41 [*opp.* augere]. 28, 131 [*opp.* alunt]. *sim.*: THEOD. PRISC. log. 107 membris ceteris *macie* -atis [*cf. supra l. 32*]). PLIN. nat. 2, 109 concharum omnium corpora augeri ac rursus -i (9, 108 AVG. civ. 5, 6 p. 198, 30 D. *cf.* PORPH. Hor. sat. 2, 4, 30). 22, 98 *carnes*. 23, 27 lieni ... -endo. *al.* *trop.*: IREN. 1, 15, 5 quis sustinebit te ... -entem (*sc. in appellando nomine, gr. κατακερματίζοντος*) eum *conditorem* in syllabas ... quattuor ...? ② *de viribus* (*cf. supra l. 12*): HOR. carm. 2, 16, 30 longa Tithonum -uit senectus. SEN. epist. 26, 4 incommodissimum est ... -i et deperire (*cf.* 66, 12 mortalia -untur, cadunt ..., crescunt). PHYSIOGN. 12 p. 21, 3 sanguis ... si tenuis et parvus ... corporalia omnia extenuat et -it. DRAC. Orest. 388 vos sic -uit saevis Bellona duellis. *trop. de spiritu sancto*: CONSVLT. Zacch. 2, 14 p. 79, 32 implet omnia nec -itur (*cf.* EPIPHAN. in euang. 19 p. 24, 5 [*obi. subaudiendo*]). ③ *de numero* (*saepe in re mil.*): CIC. Verr. II 5, 50 auxilia populi R. (Mur. 84 Balb. 25. TAC. ann. 4, 5, 4 *opp.* gliscerent). Mur. 83 ut -atur ... imperatorum copia. LENT. Cic. epist. 10, 34, 1 copiae (LIV. 34, 12, 3. 37, 51, 10). SALL. Iug. 19, 1 multitudinis domi -endae gratia (LIV. 5, 40, 4 AMM. 31, 7, 12). LIV. 26, 28, 7 exercitus (34, 12, 2). 31, 43, 4 -uit ... res hostium Aetolorum numerum (COLVM. 8, 5, 24 *gallinarum*. POMP. dig. 44, 2, 21, 1 AMM. 19, 5, 2. *al.*). 34, 11, 4 dividendo exercitum -ere ... vires (34, 12, 5. 36, 34, 10 *opp.* crescere. FRONTIN. [?] strat. 4, 7, 31. *al.*). VAL. MAX. 8, 1 damn. 4 urbis frequentiam. PAVL. dig. 33, 5, 13 pr. potest familia -i. VVLG. sap. 11, 8. Ier. 30, 19 multiplicabo eos et non -entur. COD. Theod. 6, 10, 1 numerariorum corpus ... -endum. *al.* *abeundo*: PRVD. perist. 11, 242 agna nec ... capta gregem -at. ④ *de animo, moribus*: *animos* (*aliter p. 1036, 81*): LIV. 3, 14, 3 iuniores ... auxere iras in plebem, non -erunt a. 6, 38, 9 ducibus plebis accendit magis certamine a. quam -uit (*item c. dat.* 7, 23, 10. 21, 50, 4). 7, 8, 4 *opp.* extollere (37, 45, 12). 37, 39, 6 ne et suorum a. -ret ... et hostium spem augeret. IVST. 31, 8, 8 Romanos neque si vincantur a. -ere (*Ruehl c. dett.*, animos -i *π*, animis -i *Seel c. optt.*). *homines*: ITALA Is. 51, 7 (Tert. adv. Marc. 4, 14 p. 462, 21) ne -amini (*ἡττᾶσθε, Vulg.* ne metuatis). PS. CYPR. tract. 35 (ZntW. 15, 1914 p. 85, 298) ⟨cur⟩ per cogitationes iniustas -eris. ⑤ *de potestate, fortuna*: LVCR. 2, 77 augescunt aliae gentes, aliae -untur (*cf. l. 79*). COMM. instr. 1, 21, 6 seu regant seu -ant (*i. noceant*). VVLG. *v. p. 1033, 21. 23. 33.* PRVD. ham. 21 quae iam duo sunt -untur dispare summo. *al.* *de humiliatione voluntaria*: AVG. in euang. Ioh. 14, 5 ipse in se -atur et in deo augeatur. serm. 289, 5 *syn.* humiliemur. *al.*

β *res*: ① *corporeas*: Ⓐ *de ambitu, extensione*: *diffringendo in partes*: OV. met. 8, 645 ramalia (*cf.* fast. 2, 647 ligna ... -it concisaque construit). STAT. Theb. 10, 526 portarum obiectus -unt. *coartando*: CIC. Phil. 2, 102 ut ... coloniae territorium -retur (*cf.* LIV. 34, 59, 3 regnum [38, 48, 4 regna augetis -itis]. DIFF. Suet. p. 307, 4. 321, 21 terminus ab eo quod terram -at [*aliter p. 1036, 4*]). LVCR. 5, 581 prius omnia ... specie confusa videntur quam mi⟨nui⟩ (*Bentl.*) filum (*cf.* SEN. nat. 1, 6, 2 formas [*opp.* augeat]). NEP. Eum. 9, 3 ignes faciant quam maximos atque hos secunda vigilia -ant, tertia perexiguas red-

dant. FRONTIN. aq. 32 *fistulae* non -untur set augentur (*antea*: exiguiorem faciunt). *consumendo*: LVCR. 1, 319 haec (*sc. indumenta sim.*) ... -i, cum sint detrita, videmus (*cf.* 2, 68. 73 PORPH. Hor. carm. 1, 6, 12). SEN. nat. 3, 29, 6 ne terra debeat -i (*Madv.*, minus *codd.* PLIN. nat. 1, 2, 93 quae t. ipsae se -erint [*Urlichs*, minaverint *codd. cf. 2, 205* ipsa se comest t.]). SEN. epist. 79, 2 nec montem ... -i nec manere eundem. COLVM. 8, 6, 2 sal ... -it ova nec sinit plena permanere (*opp.* integritatem ovorum conservant). PLIN. nat. 16, 130 radices arborum vetustate -i (19, 95 r. crescere hieme, verno ... -i ac [*vulg., v. app. crit.*] contrahi). STAT. Theb. 4, 421 *silvam* brumae. TAC. ann. 11, 3, 2 ne opacitas arborum vapore ignis -retur. *al.* *de sideribus decrescentibus vel deficientibus*: LIV. 22, 1, 9 solis orbem -i visum (30, 38, 8). PLIN. nat. 2, 95 an crescerent -renturque *stellae*. *imprimis de luna* (*cf. p. 1039, 77. 1042, 68. aliter* MART. CAP. 2, 118 v. 9 quis Lunam flammet vel -at radius): PLIN. nat. 2, 58 *opp.* crescat. PALLAD. 10, 1, 2 PRISCILL. tract. 6, 106. AMM. 20, 3, 11 *opp.* lumine pleno fulgebit. EVSTATH. Bas. hex. 6, 3 p. 923[C] (*μειοῦται*). GREG. TVR. stell. 16 p. 863, 5 ad exiguitate. *al.* *cf.* STAT. silv. 5, 3, 22 quae -at Phoeben quaeque integrare latentem causa queat. VVLG. Sirach 43, 7 luminare quod -itur (*ἐκλεῖψει*) in consummatione.

Ⓑ *de copia, pondere* (*l. 23*): OV. am. 1, 14, 42 nec -uit densas invida lingua comas (*aliter p. 1039, 36*). epist. 3, 76 -ent plenos stamina nostra colos. MANIL. 1, 519 (*v. vol. II 1345, 76*). 4, 748 onus. VITR. 1, 4, 6 (*v. vol. II 1347, 67*). CELS. 3, 4, 4 materiam superantem. 5, 26, 35[B] cibus (*al.* COLVM. 8, 8, 1. *cf.* PLIN. nat. 15, 83 cibaria. NEMES. cyn. 159 saginam). 6, 6, 1[M] pituita. SEN. nat. 4, 1, 2 *Danubius* aestate ... incipit crescere ... reliquo vero aestatis -itur (6, 8, 2 Tigrim ... -i primum, deinde consumi. PLIN. nat. 5, 90 *opp.* increscit. AMM. 22, 15, 12. *cf.* MELA 1, 53 sol ... fontem ... -ens [PLIN. nat. 2, 219. 229]. PANEG. 10, 7, 4 Rheni alveum -uit ... serena tempestas). COLVM. 1, 7, 6 *frumentum* cum in aream contulerunt, ... -unt vel fraude vel neglegentia. 2, 1, 4 ne lassitudo quidem soli -it agricolae fructum. 2, 11, 7 mensura. 12, 6, 2 donec ... *sal* permaneat integer nec -atur. PLIN. nat. 2, 219 putei (*opp.* augescunt). 15, 21 oleum in tabulato -i (*e Catone agr. 64, 2* minus fiet). *al.* POMPON. dig. 8, 1, 15 pr. aquae (VVLG. gen. 8, 3. *al.*). APVL. met. 2, 16, 3 *vinum* pullulatim labellis -ens. *al.* *rem familiarem, reditum, sumptum sim.*: TER. Phorm. 1013 nostros -it fructus vilitas (*v. vol. VI 1398, 66 et 1385, 71. cf.* COLVM. 6, 36, 3 reditum. PAPIN. dig. 7, 1, 5 usus fructus). CIC. inv. 2, 115 facultates augere, non -ere oportere (MACR. Sat. 2, 4, 25). Verr. II 5, 50 -isti copias ... comparatas (*aliter p. 1035, 52. cf.* NEP. Alc. 10, 3 regis opes [OV. Pont. 4, 5, 20 LIV. 36, 34, 10. 38, 31, 1]). leg. agr. 3, 3 privatorum possessiones (*parte alienata*). Catil. 4, 17 quaestus. leg. 2, 22 sumptum (2, 59. 66 epist. 3, 8, 2. 4. 5 [*coniung.* remittendo]. PLIN. epist. 2, 1, 9 paneg. 62, 2. *cf.* PS. SEN. mon. 23 expensas. COLVM. 1, 3, 3 impensas. PANEG. 2, 13, 2 impendia). HOR. sat. 2, 3, 177 tu ... ne -as, tu ne maius facias id. LIV. 6, 27, 8 ratione -endi *aeris alieni* (PLIN. epist. 9, 37, 2. *cf.* 3, 19, 6 reliqua colonorum). 23, 22, 1. ASCON. Corn. p. 67, 27 stipendia. PERS. 6, 37 bona (MAECIAN. dig. 35, 2, 32 pr.). 6, 64 'dest aliquid summae'. -ui mihi. PLIN. epist. 10, 54, 2 usuram (*cf.* TRAIAN. Plin. epist. 10, 55). SVET. Nero 10, 1 vectigalia. NERAT. dig. 25, 1, 15 dotem (*ibid.* deminuere. PAPIN. dig. 23, 2, 61. *al.*). CELS. dig. 35, 2, 50 legata (MARCELL. dig. 35, 2, 56, 4. *al.*). *al.*

Ⓒ *de vi, potentia*: FIRM. math. 2, 3, 1 deiectiones, in quibus constitutae *stellae* (*cf. p. 1037, 16*) oppressa auctoritatis suae potestate -untur (*opp.* eriguntur).

② *incorporeas*: Ⓐ *potestatem, auctoritatem, dignitatem, honorem sim.*: PLAVT. Asin. 509 hocine est pietatem colere matris (matri *Bentl.*) imperium -ere? (LIV. 26, 9, 10 cui. 44, 22, 10). ANTON. or. frg. Cic. de orat. 2, 164 *maiestatem* (*v. p. 156, 62 sqq.*). RHET. Her. 4, 22, 23 fides et gravitas et severitas oratoria -itur ... exornationibus (*cf.* CIC. de orat. 3, 30 ut ... gravitas facetiis -retur). CIC. leg. agr. 2, 30 tribunicia potestas (Pis. 10 de orat. 2, 199 LIV. perioch. 89 p. 92, 22. *cf.* CIC. rep. 2, 59 potentia senatus [ASCON. Corn. p. 61, 10]). Flacc. 29 '-is ... gloriam Pompei'. immo tu auges molestiam (ac. 2, 5 *opp.* amplificare. 2, 6 LIV. 37, 54, 10 VAL. MAX. 5, 4 ext. 5. 6, 5 ext. 1 magnitudine praedae. *al.*). prov. 28 ornamentum triumphi. 39 honorem (ad Q. fr. 1, 2, 14. APVL. apol. 103 philosophiae). har. resp. 52 laudem (LIV. 26, 26, 8). de orat. 2, 153 auctoritatem (ac. 2, 62 rerum pulcherrimarum. CAES. Gall. 7, 30, 3 *subi.* res adversae. civ. 3, 43, 4 LIV. 38, 31, 1. *al.*). leg. 2, 62 sepulchrorum magnificentiam. 3, 16 hoc ... -uit consulare ius quod *eqs.* (LIV. 3, 9, 12. 23, 10, 4 TAC. ann. 3, 69, 4 GAIVS dig. 40, 9, 3. *al. cf.* SPART. Sept. Sev. 3, 7 privilegia). Att. 12, 40, 2 gratia (CAES. Gall. 1, 20, 3. 5, 4, 4 [*in parte interpol.*]. SEN. benef. 2, 4, 3 SVET. Otho 1, 3. *al.*). LIV. 4, 24, 3 censuram (*cf.* 4, 24, 7 magistratum populi R.). VELL. 2, 68, 5 dignitas (QVINT. inst. 8, 3, 48 rei). QVINT. inst. 5, 7, 16 ne ... fidem suam -at (TAC. ann. 6, 17, 2. *cf. l. 60*). CALL. dig. 50, 13, 5, 2 -itur existimatio. *al.*

Ⓑ *indolem, virtutem, vim*: ① *hominum*: CIC. Cato 21 memoria. fat. 3 nec ea ... -unt sed augent ... facultatem. NEP. Eum. 5, 1 exiles res animi magnitudinem etsi non frangebant tamen -bant (*cf.* SEN. epist. 117, 19 ista ... levant animum et ... attollunt. haec vero ... -unt et deprimunt. *aliter p. 1035, 61. 1037, 52*). Att. 9, 1 bonitas, quae nullis casibus .. -itur. OV. met. 5, 374 mecum vires -untur Amoris (trist. 4, 8, 23 tarda v. -ente senecta. CELS. 7, 27, 5 corporis. QVINT.

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inst. 2, 12, 3. *cf. etiam p. 1035, 56. sim.*: CELS. 1 prooem. 7 corporum ... robora. SEN. epist. 30, 13 numquid cum corporis viribus -retur animi vigor [AMM. 30, 6, 4 nondum intellegendi -to v.]). Pont. 3, 4, 11 quibus ingenium longi -ēre labores. SEN. dial. 2, 5, 4 virtute, quae ... nec augeri nec -i potest (epist. 66, 16. 71, 18 CYPR. epist. 55, 20 p. 638, 7). 4, 20, 3 ut -atur, non ut consumatur calor *animi*. PETRON. 134, 4 nisi ... harundo quassata impetum verberantis -isset. *al.* ② *rerum naturalium*: LVCR. 5, 415 flumina vim -erunt (*cf.* CAES. Gall. 4, 17, 10. COLVM. 3, 10, 16 immatura ... planta ... vim generandi vel in totum perdi[di]t vel certe -it. PLIN. nat. 27, 144 radicum vim effectusque). Ov. trist. 3, 12, 1 frigora iam zephyri -unt (*cf.* VAL. MAX. 2, 4, 6 Pompeius ... aquae ... decursu aestivum -uit fervorem). SEN. nat. 7, 17, 3 hi *cometae* -unt augentque lumen suum (*paulo aliter*: PAVL. dig. 8, 2, 4 -ere lumina nostrorum aedificiorum [*antea*: ne luminibus officiatur]. *aliter p. 1038, 24. cf.* AVIEN. Arat. 1605 -at iubar igniferum sol). FIRM. math. 3, 3, 21 -untur haec omnia (*sc. quae fore constellatione praenuntiata erant; cf. p. 1036, 54*) et efficaciam suam perdunt (*cf.* 6, 16, 2 *opp.* convalescunt). *al.*

Ⓒ *affectus, actiones, instituta hominum* (*fere de vi; de multitudine: l. 22. 60. 63. 72*): ① *in univ.*: TER. Phorm. 435 iram (Ov. Pont. 1, 10, 43 *opp.* finiat. 2, 1, 47 mihi [3, 9, 27]. SEN. dial. 4, 13, 3 *opp.* removeri). CIC. leg. agr. 2, 58 -it *foedus* auctionem decemviralem. Mur. 42 amicorum studia (SALL. [?] rep. 2, 7, 3 si st. pecuniae aut sustuleris aut ... -eris. AMM. 14, 5, 8). p. red. in sen. 33 curam (HOR. epist. 1, 18, 101 carm. 4, 11, 35. CHAR. gramm. p. 409, 18 B. mihi). Cael. 44 quod ... vitium ... non -it aetas hominibus, sed etiam auget (*cf.* PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 8). Deiot. 4 natura *Caesaris* hunc mihi metum -it (LIV. 39, 25, 12 STAT. Theb. 4, 342 TAC. ann. 12, 34. *cf.* CAES. civ. 1, 72, 4 timorem adversariis [3, 1, 3 ad t. ... tollendum -endumve. BELL. Alex. 8, 1. LIV. 45, 10, 7 *opp.* auxit]). 7 perturbationem. Phil. 3, 31 ne fortuna quidem fractus -it audaciam (*cf. vol. II 1244, 18*). 9, 13 dolorem (*cf. vol. V 1, 1847, 57*) et desiderium (epist. 5, 8, 5 LIV. 4, 51, 5) ... -et et leniet. 10, 2 ne ... -ere amicitiam nostram videatur ... dissensio. part. 67 in cupiditate -enda (fin. 1, 51 *opp.* inflammat. *cf.* SALL. Iug. 20, 6 cupido). leg. 2, 22 luctum (Att. 12, 20, 2. ACT. lud. saec. Aug. [CIL VI 32323] 112. 114 uti l. -ant. Ov. met. 15, 639 trist. 4, 6, 16. FEST. p. 154 b 19 populo. PLIN. nat. 11, 64 *apes* l. non -unt. SIL. 5, 600. *cf.* CIC. Att. 12, 14, 3 maerore [12, 28, 2]. 13, 1, 2 maestitiam). 2, 59 lamentationes (2, 65. *cf.* HIER. epist. 60, 5, 2 lamenta). fin. 4, 73 avaritiamne -is? (SALL. Catil. 11, 3). ad Q. fr. 3, 5 (6), 7 ad adrogantiam -endam (*cf.* CAES. Gall. 7, 53, 3 satis ad Gallicam ostentationem -endam ... factum existimans. QVINT. inst. 6, 3, 75 iactantiam). CAES. Gall. 5, 33, 5 *id consilium* nostris militibus spem -uit (civ. 3, 48, 2. LIV. 1, 46, 2 Tarquinio. 26, 11, 5 TAC. Agr. 17, 1. *cf.* LIV. 21, 11, 12 -itur expectatio). 6, 23, 6 desidiae -endae causa. HIRT. Gall. 8, 12, 1 cum ... consuetudine diligentia -retur. BELL. Alex. 48, 3 militarem disciplinam severitatemque. SALL. Catil. 24, 2 Catilinae furor (HOR. carm. 1, 37, 12). HOR. epist. 2, 1, 107 libido. Ov. epist. 16, 31 -uit ... modestia crimen. met. 10, 454 tenebrae -unt ... pudorem. 13, 463 -it ... necis mihi gaudia (*cf.* LIV. 30, 21, 1. 37, 46, 7 laetitiam). Pont. 1, 9, 31 haec mihi verba malae -erunt taedia vitae. LIV. 34, 54, 5 concordiae libertatisque aequae -endae. SEN. Med. 175 animos (*cf.* IVST. 42, 1, 4 hostiles ... a. *aliter p. 1035, 61. 1036, 81*). dial. 7, 10, 3 temperantia ... cum [voluptates] (*secl. Reitzenstein*) -at, summi boni iniuria est (*cf.* epist. 74, 16 bona ..., quae cadere non possunt, ne decrescere quidem aut -i. 92, 16. QVINT. inst. 11, 3, 19 augentur ... vocis quoque bona cura et neglegentia ... -untur. *al.*). 10, 13, 9 errores. epist. 26, 10 amor vitae ... ut non est abiciendus, ita -endus est. PLIN. nat. 35, 103 nec -i poterat *ars* et videbatur nimia. QVINT. inst. 9, 4, 84 *verba* neque augeri nec -i ... possunt. TAC. ann. 14, 51, 1 gravescentibus ... malis subsidia -bantur. AVR. Fronto p. 36, 10 N. sollicitudinem. AMM. 25, 1, 17 alacritatem. HIER. epist. 54, 13, 4 culpam. VVLG. Sirach 17, 22 -e (σμίκρυνον) offendicula. 28, 10 -es (ἐλαττώσεις) peccata. *al.* ② *coloribus singularibus*: ⓐ *i. q. deserere, destituere, mutare*: TER. Andr. 392 nec tu ea causa -eris haec quae facis. Hec. 616 non -am meum consilium: ex usu quod est, id persequar. CIC. leg. 2, 66 consuetudinem (off. 2, 27). TAC. ann. 14, 45, 2 mos ..., quem misericordia -erat. ⓑ *i. q. coercere, compescere, reprimere*: RHET. Her. 4, 16, 23 ut possit bellum fortitudo -ere, pacem humanitas augere. CIC. ac. 2, 83 ut -am controversiam (CAES. Gall. 5, 26, 4. 6, 23, 5). fin. 2, 39 contentionem. NEP. Ages. 4, 8 qui religionem -rent (im- *Wölfflin*). SEN. contr. 7, 7 (22), 10 -endae litis causa (PAVL. dig. 39, 3, 2 pr. [*de numero*]). VLP. dig. 11, 3, 11, 2 altera *actio* alteram non -it. ⓒ *i. q. convellere, infirmare*: CIC. Sull. 36 suspicionem (Att. 10, 16, 4). de orat. 2, 210 ut haec opinio -atur (off. 1, 74). Att. 11, 7, 3 officii praetermissi reprehensionem.

Ⓓ *molestiam, labores, mala*: PACVV. trag. 246 lassitudinem ... -am manuum mollitudine (PLIN. nat. 20, 154. *cf.* COLVM. 4, 18, 2 fatigationem). TER. Haut. 42 ut aliqua pars laboris -atur mihi (CIC. leg. 1, 12 vereor ne dum -ere velim l. augeam. off. 1, 123 l. corporis -endi, exercitiones animi ... augendae. Ov. met. 4, 295. 7, 208 Pont. 3, 9, 21 COLVM. 2, 4, 10 LVCAN. 6, 103 SIL. 12, 331. *cf.* LIV. 31, 1, 5 crescere paene opus, quod prima quaeque perficiendo -i videbatur). ACC. trag. 635 quo pacto magnam molem -am. CIC. leg. agr. 1, 14 invidia (LIV. 3, 9, 12 QVINT. inst. 11, 1, 64. TAC. ann. 4, 41, 2 sibi. *cf.* CIC. part. 28 offensio ... tollenda -endave). fin. 1, 51 ad -endas vitae molestias (*opp.* augendas. Att. 11, 10, 2). Tusc. 3, 22 neque vetustate -i mala nec fieri praemeditata leviora (SEN. nat. 2, 50, 2. SIL. 15, 819 ferendo constanter). CELS. 1 prooem. 55 *morbos* modo increscere, modo consistere, modo -i (3, 2, 2 PLIN. nat. 2, 110. 23, 50 -ente se m. VLP. dig. 21, 1, 14, 5 [*postea*: desinit]). 2, 8, 7 tussis (*coniung.* desinunt). 3, 5, 3 ut alter *dies* febrem -at (3, 11, 3). 3, 19, 6 sudoris impetus (5, 19, 1ᴬ SCRIB. LARG. 99). SEN. dial. 3, 7, 2 nec recidi se -ive patiuntur *perniciosa*. 12, 18, 1 calamitatem. CVRT. 5, 4, 26 lux omnia, quae terribiliora nox fecerat, -uit. PLIN. nat. 22, 150 horrorem tertianae. 32, 114 frigora febrium. SIL. 14, 622 -ēre avidae mortis contagia pestes. PLIN. paneg. 38, 5 iniurias. CALL. dig. 48, 19, 27 pr. poena (VLP. dig. 47, 1, 2 pr. PAVL. dig. 42, 1, 45, 1 de amplianda vel -enda p.). *al.*

Ⓔ *quantitatem, pondus, pretium*: SEN. contr. 7, 7 (22), 10 quaestionum numerum (VAL. MAX. 4, 1, 1 *fascium*. SCRIB. LARG. 16 FRONTIN. aq. 104). COLVM. 8, 9, 1 pretium turturum -itur (TAC. ann. 15, 39, 2 p. frumenti -tum usque ad ternos nummos. PLIN. epist. 6, 3, 1 *agellus* decrescente reditu etiam p. -uit, quod nunc te curante reparabit [*Doering vix recte usum intrans. statuit*]. CALL. dig. 49, 14, 3, 5 *opp.* ampliantur. *al.*). PLIN. nat. 33, 62 pondus. VLP. dig. 1, 12, 1, 7 quantitatem (AVG. civ. 22, 19 p. 598, 14 D. COD. Theod. 9, 22, 1 ponderis. *al.*). COD. Theod. 15, 1, 39 ut ... -atur porticibus latitudo.

Ⓕ *tempus*: CIC. leg. 3, 18 -ui ... tempus et quod erat infinitum annuum feci. Q. CIC. carm. frg. 1, 5 longaque iam -it praeclarus lumina Cancer (*cf.* LVCR. 5, 681 -i luces, cum sumant augmina noctes [*antea*: tabescere noctes]). PROP. 2, 13, 47 si ... -isset fata senectae. VITR. 9, 3, 1. 3 longitudines dierum. SEN. nat. 7, 1, 3 dies (ITALA psalm. 88, 46 [Aug. civ. 17, 10. *cf. p. 1033, 62*]. VVLG. Sirach 30, 26 [ἐλαττοῦσι]. AVG. in euang. Ioh. 14, 5. *al.*). HIER. epist. 60, 19, 2 aetatis nostrae momenta. AVG. civ. 15, 14 p. 86, 13 D. ut omnia proportione -antur. *al.*

Ⓖ *motum*: FEST. p. 313 a 10 gradum augere, ... -ere (*cf. vol. VI 2147, 44*). PLIN. nat. 2, 68 motum *stellarum* augeri, ... -i (2, 71 se -ente motu. 2, 75). 2, 74 *stellae* -ere celeritatem incipiunt. CE 982, 2 sitis nunc tibi iter -it.

b *speciatim*: α *in arte gramm. (cf. p. 1039, 48)*: *amplitudinem notionis* (*sc. in deminutivis*): VARRO ling. 8, 52 declinationum genera ... tertium augendi ..., quartum -endi ut cista cistula. *copiam sonorum*: VEL. gramm. VII 66, 10 '*trans*' *praepositio* interdum plena est ..., interdum -itur ut 'traiecit'. DIOM. gramm. I 257, 4 quare ... perfectum tempus aut syllabis crescat aut -atur. β *in arte rhet. i. q. dictis (vel iudicio) attenuare, detrectare*: ① *in doctrina rhet.*: RHET. Her. 4, 33, 44 superlatio est oratio superans veritatem alicuius augendi -endive causa (4, 34, 45. 46 CIC. de orat. 2, 267. 3, 203. part. 22 aut au. alterius aut -endi sui c. top. 45 au. rei gratia ... aut -endae. QVINT. inst. 9, 1, 29). CIC. orat. 127 quotienscumque dabitur vel amplificandi vel -endi locus (QVINT. inst. 8, 4, 1. *al.*). QVINT. inst. 3, 4, 15 augere, -ere (8, 3, 89 vis oratoris omnis in augendo -endoque consistit. *al.*). 4, 1, 27 repellere aut certe -ere. 5, 13, 2 patronus ... molliat, -at. 8, 6, 73 genera -endi. *al.* PANEG. 4, 2, 9 -endi metum (*opp.* spem amplificationis). ⓘ *aliis locis*: CIC. div. in Caec. 14 duo crimina vel maxima -rentur. Sest. 82 sceleris infamiam. CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 3 multa -ui, multa sustuli. LIV. 10, 26, 1 nec augere nec -ere belli famam. VAL. MAX. 7, 2 ext. 11 *Aristoteles voluptates* sic (*sc. abeuntes*) ostendendo -uit. CVRT. 4, 9, 23 audaciae ... ratio -i potest. QVINT. inst. 12, 11, 5 nemo ... -i velit id in quo summus fuit. decl. 375 p. 416, 3 quaedam ... comparatio -it. SVET. Iul. 66 famā ... hostilium copiarum perterritos non negando -endove, sed insuper amplificando ... confirmabat. MIN. FEL. 18, 9 magnitudinem dei. TERT. adv. Marc. 4, 18 p. 480, 13 Iohannem. COD. Iust. 5, 51, 1 (*a. 212*) verbis (*opp.* ampliavit). CYPR. epist. 69, 14 p. 763, 28 humana interpretatione. FIRM. math. 1, 8, 4 disputationibus ... potestatem *fati*. AMM. 22, 16, 12 *Serapeum* exilitate verborum. HIER. epist. 31, 3, 1. MACR. Sat. 4, 5, 6 causam. *al.*

3 *c. acc. et abl. (limit. vel separ.) vel acc. gr. i. q.* privare (*medio-pass. i. q. deficere*): a *c. abl.* (*c.* ab: *p. 1039, 1*): α *aliquid*: Ov. Pont. 4, 4, 6 ut -ant nulla gaudia parte malum (LIV. 23, 12, 4 copias p. aliqua. COLVM. 7, 5, 9 *urinam* quinta p. *decoquendo*. NOVELL. Theod. 22, 2, 7). LIV. 27, 8, 14 deductae ... legiones -erunt nec viribus ... praesidium. APVL. flor. 9 p. 31 sententia ... neque augeri littera una neque autem -i potest. AVG. c. epist. fund. 35 p. 240, 12. 31. SVLP. SEV. chron. 1, 43, 5 nec vas oleo esse -endum (*pro* '-tum iri'). COMPVT. cod. Col. prol. 4 p. 230, 3 sqq. fuit ... VIII kl. ap. XIIII luna vel XV -ta v. COD. Iust. 6, 37, 23, 1. THEOD. MOPS. in psalm. 10, 2 p. 66, 2 *mensis* die. β *aliquem*: AVG. in euang. Ioh. 14, 5 Iohannes capite -tus. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 22 p. 122, 17 etiamsi quis uno pede -atur (*i. careat*). *iure, possessione* (*animo v. p. 1035, 67*): IVLIAN. dig. 7, 2, 4 capite (*al.* AFRIC. dig. 21, 2, 46 pr. GAIVS dig. 33, 1, 18 inst. 3, 27 PAPIN. dig. 46, 3, 95, 6. PAVL. dig. 38, 6, 4 liberi et c. -ti. AMBR. Tob. 10, 36 [*ubi v. Zucker*]. *al. cf. etiam vol. III 420, 77*). VVLG. psalm. 33, 11 non -entur (ἐλαττωθήσονται) omni bono. Sirach 19, 5 vitā. 19, 20. 21 (*gr. 19, 24* ἡττώμενος). 31, 33 qui -itur (*gr. 31, 27* ἐλασσουμένῳ) vino. PS. ORIG. in Iob 3 p. 459ᴮ -e eum opulentia. CASSIOD. Didym. in Ioh. 2, 3 sq. p. 44, 23 deus ... divinitate. ORIBAS. syn. 1, 9, 2 Aa p. 46, 25 Mø. *pingues* -antur (*cf. p. 1034, 82*) virtute et deficiunt.

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c. ab: VVLG. Sirach 23, 11 servus ... a livore non -etur (ἀπὸ μώλωπος οὐκ ἐλαττωθήσεται). VITAE patr. 5, 10, 83 ut ab opere non -atur (*an ad l. 33?*). **b** *c. acc.*: SCAEV. dig. 11, 7, 46 pr. ad id recipiendum, quod ... -tus est usus fructus. PAVL. dig. 4, 5, 3 pr. liberos ... placet -i caput (*si lectio vera est*).

4 *c. inf. i. q. omittere, desinere: act.*: LVCR. 2, 1029 quod non paulatim -ant (*def. Munro, Löfstedt, Glotta 3, 1912 p. 185*; mittant *Lachm., alii*) mirarier omnes. CE 1931 (*lect. minus certae*) cursu min(uerunt) quaerere silvam. *pass.*: ITALA gen. 11, 6 (Chron. Alex. chron. I p. 94, 22) non -etur (ἐκλείψει, *Vulg.* desistent) ... facere. COMM. instr. 1, 34, 4 equa -itur ... ferox esse.

B *i. q. demere, subtrahere* (SYNON. Cic. p. 434, 4 B. -it demit, adimit): 1 *generatim*: **a** *c. dat.*: CIC. leg. 2, 67 eam *terram* ne quis nobis -at (*Plat. leg. 12, 9 p. 958ᴱ* στερείτω). PLIN. nat. 11, 205 -itur (*Jan*, inuritur *codd.*) *lien* cursorum laborantibus (*postea*: exempto. *cf. Ser. Samm. 429 splen* exsectus). TERT. patient. 7 p. 12, 8 -tum sibi aliquid ... furto. PORPH. Hor. sat. 1, 1, 106/7 *modo* (*item rei*: AVSON. 368, 13 p. 94 P. numero. AVG. civ. 3, 18 p. 128, 5 D. CASS. FEL. praef. p. 1, 8 scripturae. *al.*). *al.* *omisso obi.*: APRING. in apoc. 22, 18 sq. mendacio addere aut -ere verbis illius. **b** *c.* de: CIC. dom. 36 ne quid ... de dignitate ... -atur (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 146, 6). p. red. in sen. 36 nihil -am de libertate ... sed etiam adaugebo. LIV. 23, 25, 11 de eo exercitu ... quicquam (*cf.* OROS. hist. 4, 16, 13). CYPR. eleem. 10 p. 381, 17 de rebus tuis. VVLG. exod. 5, 11. 19 num. 36, 3. *al.*
c *c.* ex: CELS. 3, 3, 3 aliquantum ... ex febre (*cf.* 5, 26, 27ᴮ ex tumore). SIL. 10, 602 e numero ... nostro nil -it pavor. VLP. dig. 45, 1, 38, 3 cui aliquid -itur ex iure. PAVL. dig. 19, 2, 24, 4. APVL. apol. 24 quid ex istis addi vel -i ad virtutem ... potest? FIRM. math. 3, 4, 39. 3, 6, 34 ex eo tempore vitae ... -it annos octo. AVG. corrept. 13, 39 ut nec addatur eis quisquam nec -atur ex eis. *al.* *om. obi.*: ITALA deut. 4, 2 (Ps. Aug. spec. 84 p. 589, 7) non adicietis ad verbum ... neque -etis (ἀφελεῖτε, *Vulg.* auferetis) ex eo. SCHOL. Iuv. 1, 94. **d** *c.* ab (*cf. supra l. 2*): BOETH. arithm. 1, 18 p. 39, 13 a quo *numero* detrahi -ique non poterunt. **e** *c. acc. solo*: VITR. 3, 5, 6 dimidiatum oculi spatium -atur (*cf.* AVG. quaest. hept. 2, 177 p. 222, 11 cubita quindecim). STAT. Theb. 6, 195 caesariem ferro -it (*seq.*: sectis ... comis). silv. 3, 3, 142 tenues ... nihil -ēre parentes (*i. ortus humilis nihil honorum praeclusit*). PAVL. dig. 15, 1, 26 quantum dolo -it. GAVDENT. serm. 9, 33 G. VVLG. deut. 12, 132 nec addas quidquam nec -as. Sirach 18, 5 non est -ere (ἐλαττῶσαι) neque adicere. *al.*

2 *specialia*: **a** *in iure i. q. venditione alienare*: SCAEV. dig. 44, 4, 17, 2 ne quid ex ea *hereditate* -ret. VLP. dig. 4, 4, 6 de bonis. 42, 5, 31, 4 ut iubeat eum nihil -ere. **b** *in arte med. de incisione venae*: VEG. mulom. 1, 25, 4 de pectore -endus est *sanguis* (*Chiron 18* sanguinis detractionem fieri). 1, 25, 5 (*in eodem cap.* detrahi, auferendus, tollendus). *al.* GREG. TVR. virt. Mart. 2, 60 p. 624, 29. 4, 2 p. 650, 11. *in imag.*: PS. CYPR. tract. 19 (ZntW. 15, 1914 p. 80, 166) sanguinem illum per cruorem passionis -amus. **c** *in arte gramm. (cf. p. 1038, 35) i. q. omittere, abicere*: MACR. exc. gramm. V 602, 34 praesens ... tempus ... in secunda persona unam syllabam -it (632, 33). PRISC. gramm. III 460, 4. 494, 33 absurditas soni -it syllabam (*cf. 494, 31* syllaba subtracta est).

II **intransitive** (*plerumque part. praes. inde a* CAES.; *formae finitae inde ab* ITALA [*cf. etiam p. 1038, 18*]): **A** *i. q. deficere, decrescere, deesse* (*c. dat.: l. 76*): 1 *generatim*: **a** *de quantitate*: CAES. Gall. 3, 12, 1 -ente aestu (*cf.* COMMENT. Lucan. 6, 480 *oceanus* cum luna crescit ac -it. DRAC. satisf. 240 *flumina* -unt [CORIPP. Ioh. 7, 347]). ITALA III reg. 17, 14 (Cypr. eleem. 17) fidelia farris non deficiet et capsaces olei non -et (ἐλαττονήσει, VVLG. -etur. *cf. etiam p. 1038, 71*). COMMENT. Lucan. 9, 571 quidquid crescit aut -it. CHIRON 89 *glandulae*. 408 tabescit ... iocur, -et (minum et *cod.*) ... corpus (VEG. mulom. 2, 119, 4). VEG. mulom. 1, 14, 1 aliis *collectionibus* -entibus aliae rursum nascuntur. PHILAGR. med. 4 p. 176, 21 M. cum ... -isset splen. SORAN. p. 35, 6 ut abundantia lactis -at (-atur *Rose; item* p. 35, 12). lac ... -et (-etur *Rose*). PRAEDEST. 3, 14 p. 652ᶜ numquam deficit *deus* -endo (*opp.* augmentando). IORD. Get. 283. GREG. TVR. virt. Mart. 2, 43 p. 624, 36 victu -ente. FERRAND. epist. 7, 10 p. 938ᴰ -entibus opibus. *de numero animantium*: RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 116, 33 haereticis -entibus (*gr. I 1, 7 p. 152, 19* μειουμένων). *de tempore*: COMMENT. Lucan. 8, 469 dum ... noctes iam -ant (Ps. AVG. serm. ed. Caillau 1 app. 7, 3ⁱⁿ.).

b *de vi*: CHIRON 617 si dolor nihil -erit (SORAN. p. 98, 6. 102, 11 CASS. FEL. 46 p. 118, 6 ORIBAS. syn. 2 add. p. 141, 17 Mø.). CASS. FEL. 66 p. 162, 18 quousque -ant (-antur *Rose*) febres. ALEX. TRALL. 1, 88 flegmone ... -ente (*gr. p. 7 P.* παυσαμένου). CORRIPP. Ioh. 6, 367 vires -isse suis.

2 *speciatim de luna* (*cf. p. 1036, 13. 1042, 68*): PLIN. nat. 2, 80 -ens easdem effigies ... edit (PALLAD. 3, 24, 4. *al.* VEG. mulom. 1, 21, 1. *al.* DAMIG. lapid. 36 *opp.* crescente. *al.*). 37, 181 crescentis -entisque sideris. CHIRON 330 *coniung.* decresceret. FVLG. myth. I 17 p. 28, 21. DRAC. satisf. 240 Cynthia dum -it.

B *i. q. egere*: ITALA II Cor. 8, 15 (cod. g) *v. p. 1034, 21.*

part. perf. pass. pro adi. ***minūtus**, -a, -um. *forma* minuatus: *v. p. 1042, 72. 1043, 24* (*cf. p. 1034, 77*). *comp.*: CIC. de orat. 3, 190 LVCR. 4, 318 SEN. dial. 4, 26, 2 PLIN. nat. 18, 299. *al.* QVINT. inst. 8, 6, 28. *al.* *superl.*: CIC. Cato 52 VITR. 2, 8, 2. 4, 4, 4 PAVL. FEST. p. 10, 14 SEN. nat. 2, 6, 5. *al.* *pro superl.* bene -us: CATO agr. 157, 12. perquam -us: LVCR. 3, 179. 187 PLIN. nat. 21, 56. 25, 85. admodum -us: APVL. met. 3, 15, 2 valde -us: CHIRON 761 APIC. 4, 3, 2. *al.*
de notione (*cf. p. 1042, 56*): FEST. p. 372b 16 vegrande ... parvom, -um. NON. p. 141, 13 -um positum pro brevi (*cf.* 345, 22 GLOSS.). Varro epistulis Latinis: ... pueros -os vides libenter et maioris animadvertere non vis (*cf. Dahlmann, MusHelv. 7, 1950, 211sq.*). M. Tullius (*v. l. 84*). 345, 22 -um [est] obscurum scrupulosum, ut a Graecis dicitur λεπτομέριμνον. Cicero (*v. p. 1042, 60*). GLOSS. λεπτομερής. ἐλάχιστον. pusillos. *gr. respondet* λεπτός *vel* μικρός (*aliter p. 1041, 47. 1042, 72*). *de usu* (*cf. Munro, Critic. and elucid. of Catull. p. 65*): *leg. inde a* PLAVTO (*4ʳ*), TER. (*semel*), CATONE (*6ies*), VARRONE (*12ies*), RHET. Her. (*semel*), CIC. (orat. *5ies*, rhet. *17ies*, phil. *14ies*, epist. *bis*), CATVLLO (*semel*). *deest e. g.* CAES., LIV., TAC. *et plurimis dactylicis* (*extat singulis locis* AETNAE, MANIL., PERS., CALP., *ternis* PROP., IVV., *pluribus* LVCR. [*18ies*], PRVD.); *in Latinitate posteriore eo crebrius usurpatur, quo magis vox q. e.* parvus *vitatur, e. g. apud* CASS. FEL. (*cf. Wölfflin, Ausgew. Schr. 207*), IORD. (*cf. Werner, Lat. Iord. 128*).
[*it.* minuto, *francog.* menu, *prov.* menut, *hisp.* menudo, *val.* marunt. *Rohlfs.*] [*v. l. dub. vel falsa*: CIC. ac. 2, 127 *pro* minima. SEN. epist. 95, 2 historiam -issime (*B² Q*, -issimis *B¹*, *Fickert*, ⟨litteris⟩ -issimis *propos. Aem. Hermes*) scriptam (*cf.* PLIN. epist. 3, 5, 17 opisthographos ... -issimis [*codd. plurr., Schuster al.*, -issime *α*, *Keil*] scriptos). COLVM. 4, 14, 1 (*v. p. 1044, 25*). PETRON. 32, 1 *pro* munitus (*item* VVLG. Ios. 11, 13 CASSIOD. inst. 1, 4, 3). *ex errore interpret.?*: DIOSC. 3, 160 p. 442, 21 in folliculis -is (*gr. 3, 150, 1* ἐν κερατίοις μακροῖς). *e coni. dub.*: AMM. 14, 8, 1 CASSIOD. or. frg. p. 483, 12. *probab.*: Ps. THEOD. PRISC. add. p. 289, 21 bryoniam -am (*Heraeus*, -ā *b*, minutim *Rose*) decoques. CAEL. AVR. acut. 1 praef. 18 (*Schmid, Contrib. p. 79*). GLOSS. V 130, 22 -arum (*Pokrowskij pro* minitiarum) personarum.]

I *i. q.* **imminutus**, *secando, contundendo, terendo, cribrando sim. in partes minimas reductus*: **A** *generatim*: CATO agr. 48, 2 stercus -um addito. 156, 4 farinae -ae concas duas. 157, 12 *brassicam* conterere oportet bene -am (*proleptice; sim.*: PLIN. nat. 16, 54 *resina* conciditur ad cribrum -a. ITALA exod. 32, 20 [Monac.] attrivit eum *vitulum* -um [*gr. et Vulg. v. p. 1048, 16*]. CHIRON 346 contundes -um. 526 fabam molitam -am. APIC. 3, 15, 1 *holus* coctum ex aqua ... expressum concides -um [*VE*, minutim *Tor.*, minutatim *Hummelberg*]. 5, 4, 5. 8, 6, 2 cepam, coriandrum -um [*EV*, minutim *Hummelb.*, minutatim *Giarr.-Vollmer*] succides. *cf. etiam p. 1044, 36*). VARRO rust. 3, 9, 12 sale -o (COLVM. 12, 55, 2 s. nec nimium -o [12, 56, 1]. *ibid.* -o et trito s. PLIN. nat. 31, 73 s. -us atque non glaeba est. PELAGON. 256 s. -is [*Hippiatr. I p. 378, 14* ἅλατι λεπτῷ]. CHIRON 449 DIOSC. 5, 28 p. 177, 14). PROP. 2, 13, 58 ossa -a (*i. comburendo in cinerem redacta*). VITR. 7, 3, 8 marmoris. PAVL. FEST. p. 10, 14 paleae (PLIN. nat. 18, 299 AMM. 23, 4, 5. *cf.* PLIN. nat. 18, 102 furfuribus). 39, 3 ligna. COLVM. 5, 5, 2 terra (*al.* PLIN. nat. 17, 44. *al.*). 8, 5, 23 hordeo triticeo. SCRIB. LARG. 222 tus. PERS. 3, 17 pappare -um (SCHOL.: commanducatos cibos. *cf.* AVG. catech. rud. 10, 15 mansa). PETRON. 138, 1 pipere (APIC. 2, 3, 2. *al.*). PLIN. nat. 23, 129 ramenta ... -issima ad scobis modum. 34, 167 sulpure. *al.* ITALA lev. 16, 12 (Rufin. Orig. in lev. 9, 8 p. 433, 4) incenso -o (λεπτῆς, *Vulg. aliter*). Dan. 2, 35 (Firm. err. 20, 4) facta sunt -a (λεπτότερον, *Vulg.* contrita sunt. *cf.* CHIRON 761 taedam ... quam facies -am valde [*Hippiatr. I p. 84, 10* λεπτά]. 890. 959. *al.*). PELAGON. 29 ut nec satis -ae sint castaneae nec rursus integrae. APIC. 4, 3, 1 isiciola. *al.*

B *de oratione i. q.* κατακεκομμένος, *astrictus, concisus sim.* (*cf. p. 1041, 68*): CIC. de orat. 2, 159 genus sermonis ... non fusum ac profluens, sed ... concisum ac -um. 3, 190 saepe carpenda membris -ioribus oratiost. Brut. 287 quid est tam fractum, tam -um ...? orat. 39 multa ... ut modo primumque nascentia -a. 78 illa ... contracta et -a. SEN. contr. 9, 2 (25), 22 schemata. QVINT. inst. 8, 5, 14 -i corruptique sensiculi. 10, 1, 130 sententiis. *in versione gr.* μείουρος: CIL XIII 10025, 215 versus miurus -us.

II *i. q.* ***parvus, exiguus*** (*coniung. c. subst. deminutivis e. g. l. 71. 83. p. 1041, 8. 16*): **A** *de quantitate*: 1 *copiae*: **a** *de rebus cumulatis* (*pertinet etiam ad amplitudinem*): **α** *de pecunia sim.*: CIC. Flacc. 47 cum ... multos ... -is mutuationibus fraudavisset. SEN. epist. 77, 8 summulas. PAVL. dig. 2, 14, 9, 1 summa. **β** *de aliis rebus*: IVV. 9, 137 ture. VLP. dig. 35, 3, 3, 4 alimenta (*cf.* CASS. FEL. 47 p. 121, 15 -o corporis nutrimento). **b** *de numero*: TER. MAVR. 268 numeris pluribus, ... -is. *de copia hominum*: AVG. bapt. 1, 6, 8 p. 153, 17 pars Donati in multa -issima frusta concisa est.

2 *extensionis, spatii*: **a** *localis*: **α** *generatim*: ① *de rebus variis*: PLAVT. Bacch. 991 litteras (*opp.* grandes. CIC. Verr. II 4, 93 SEN. dial. 4, 26, 2. nat. 1, 6, 5 [*opp.* maiores]. SVET. Cal. 41, 1. *v. etiam l. 23 et vol. III 1406, 41* [*aliter p. 1041, 72*] *et cf.* CASSIOD. inst. 1, 12, 3 -iore manu ... conscribendum). CATO agr. 18, 7 caementis (VITR. 2, 8, 2. 4, 4, 4). 21, 3 sub lamminas pollulas -as supponito (PLIN. nat. 34, 170). VARRO ling. 9, 94 ferrum. 9, 108 in Murmecidis operibus -is (*cf.* CIC. ac. 2, 120 opusculorum). CIC. Verr. II 5, 27 reticulum ... -is maculis (*cf.* AETNA 283 foraminibus [MACR. Sat. 7, 14, 13].

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AMM. 17, 7, 11 cavernis [25, 1, 12 AVG. in psalm. 66, 7 p. $810^{in.}$]. PRVD. perist. 10, 1020 hiatibus. CAES. AREL. serm. 235, 2 p. 890, 20 rimulas). Cato 46 pocula . . . -a atque rorantia (*Xen. conv. 2, 26* μικραῖς κύλιξιν. MACR. Sat. 2, 8, 5. 7, 1, 1). Att. 5, 9, 1 actuariis (*cf.* 16, 13 navigia. CATVLL. 25, 12 -a magno deprensa navis in mari). LVCR. 1, 892 ignis. 2, 116 multa -a modis multis . . . corpora misceri radiorum lumine in ipso. 2, 826 in partes res quaeque -as distrahitur (SCRIB. LARG. 81. *al.*). 6, 1188 tenvia sputa -a. BELL. Afr. 27, 1 lapillos (*cf.* COLVM. 2, 2, 10 lapides. *al.*). MANIL. 5, 529 ramentis (*cf.* PLIN. nat. 33, 77). CELS. 7, 26, 3^{A} calculos. SEN. dial. 2, 12, 2 aeris (*i. nummi*) -i (IVV. 6, 546. VVLG. Luc. 21, 2 aera -a [λεπτά] duo [*cf. p. 1043, 21*]. RVFIN. Orig. in lev. 4, 5 p. 322, 5. *sim.*: EPIPHAN. de mensur. 36 obolus . . . -issimus. 40 denarios. HIER. hom. Orig. in Luc. 35 p. 215, 5 quadrantem. CASSIAN. inst. 7, 21 [*proverb.*] ne -o quidem nummo). nat. 1, 3, 10 imaginum (*cf.* IVV. 14, 291 facies [*in nummis*]). 1, 5, 5 specula. PLIN. nat. 17, 168 sulcis. *al.* *nota de atomis*: CIC. ac. 2, 118 particulas *materiae* similes inter se -as. LVCR. 3, 179 -is perquam corporibus (3, 279. *al. cf.* CHALC. comm. 217 corpusculis [AVG. civ. 8, 5 p. 328, 13 D.]). 3, 187 seminibus (3, 226 SVET. frg. 144 p. 224, 3 LACT. inst. 7, 7, 8. *al.*). 4, 122. 186. 895 partes (SERV. ecl. 6, 31). QVINT. decl. 283 p. 148, 25 elementis. AMBR. hex. 1, 2, 7 p. 6, 21 principia.

(ii) *de herbis*: CATO agr. 157, 2 caulibus (PLIN. nat. 19, 136 *opp.* magno). VARRO rust. 1, 41, 4 grana. CIC. Verr. II 3, 18 frugum (*v. vol. VI 1448, 51. 1449, 17*). Cato 52 seminibus (PLIN. nat. 19, 124. *al.*). FEST. p. 257 a 13 arboribus. PAVL. FEST. p. 103, 7 holera (*v. vol. VI 2862, 22*). 172, 2 nux. 379, 5 fabam. SEN. nat. 2, 6, 5 radices (PLIN. nat. 16, 127). COLVM. 2, 9, 6 spicam. 12, 56, 3 *et* 4 napi (*opp.* maiores, amplos). arb. 21, 1 cum grossuli -i (*i. nondum adulti*) erunt. MELA 2, 82 harundine. PLIN. nat. 12, 111 brevia ac -a *folia*. *al.* DIOSC. 3, 157 p. 442, 3 flore -u (*gr. 3, 147* μικρόν). *al.*

(iii) *de animantibus*: Ⓐ *de animantibus ipsis*: ① *in univ.*: PLAVT. Rud. 1325 curculiunculos -os fabulare. TER. Andr. 769 pisciculos (VARRO rust. 3, 17, 6 PLIN. nat. 32, 109 SVET. Aug. 76, 1 IORD. Get. 1. *cf.* VARRO Men. 289 piscis . . . -os magnus comest [FEST. p. 166 b 21 PLIN. nat. 9, 142. *al.*]. ANTHIM. 44 pisciunculi). VARRO rust. 1, 12, 2 animalia (SEN. epist. 94, 41. TERT. anim. 32, 6 *opp.* amplioribus. adv. Marc. 1, 14 p. 308, 6 LAMPR. Heliog. 8, 3. *al. cf.* GELL. 14, 1, 31 animantibus [AVG. c. Adim. 12 p. 140, 1. *al.*]). 2, 5, 14 bestiolae (TERT. pall. 3, 3 AVG. in psalm. 24, 2. *al.*). 2, 7, 4 *equos* nec vastos nec -os decet esse. 3, 14, 4 *cochleae* (*opp.* mediocres, amplae. *v. vol. III 1396, 65 sqq. cf.* HIER. adv. Iovin. 2, 6 p. 292^{A} cochleolae). PAVL. FEST. p. 368, 17 volucribus (*cf.* CELS. 2, 18, 6 *aves* [*al.* COLVM. 8, 5, 10 ex pusillis *ovis* a. -ae nascuntur. PLIN. nat. 10, 26. ORIBAS. syn. 4, 3 Aa p. $7^{in.}$ (*La* minorum). 4, 17 Aa p. $19^{ex.}$ (*La* parvolorum). *al.*]. SVET. frg. 161 p. 253, 3 -issimarum avicularum [AVG. c. Faust. 32, 13 p. 772, 24]). SEN. dial. 4, 32, 3 canum. COLVM. 11 argum. p. 68, 14 de pecore -o (*seq.* de minore asello. DIOSC. 4, 78 p. 45, 6 p. -a [*gr. 4, 81, 2* ἀσθενέστερα]). PLIN. nat. 9, 149 conchae. 11, 165 quadripedibus. *al.* AVG. civ. 22, 24 p. 612, 3 D. -issima muscula. *al.* *de hominibus i. q. brevis*: MELA 3, 81 Pygmaei, -um genus (IORD. Get. 122 atque exile). ② *propter aetatem*: VARRO rust. 3, 14, 5 semen *cochlearum*. frg. Non. p. 141, 13 (*v. p. 1040, 8*) pueros (SVET. Aug. 83. *cf.* PROP. 2, 29, 3 p. . . . , turba -a). AVG. pecc. mer. 1, 38, 69 pulli (*syn.* parvuli). Ⓑ *de corporibus eorumque partibus*: LVCR. 1, 835 ossa . . . e pauxillis atque -is ossibus . . . gigni (CELS. 7, 13, 1. 8, 1, 21. *cf.* GELL. 7, 1, 10 ossiculis). TERT. anim. 10, 6 p. 313, 17 corpuscula. ITALA IV Esdr. 11, 3 in pennaculis -is et modicis. CLEM. ad Cor. 37 membra. PRVD. cath. 12, 113 artubus *infantium*. IORD. Get. 182 oculis. *al.* *adde*: COLVM. 8, 17, 14 incrementi -i piscis. CASSIOD. in psalm. 101, 8 usque ad passeris -issimam parvitatem. *de eis quibus corporis superficies afficitur* (*cf. l. 67*): CELS. 2, 8, 20 -iores (*V*, -i *FJ*) abscessus (*al.*). 5, 28, 15^{D} pusulae. SEN. dial. 10, 10, 1 volneribus. SOL. 17, 8 orbiculis. AMM. 31, 2, 14 notis.

β specialia: ① *i. q. brevis* (*cf. p. 1040, 7. de hominibus v. l. 49*): NEP. Iph. 1, 3 gladiis (*opp.* longiores). PROP. 1, 11, 9 remis. FEST. p. 375 a 25 motu. CALP. ecl. 5, 70 ne longa -is . . . coeant (*breviloquentia pro pecoribus capillorum brevium*). QVINT. inst. 9, 4, 113 passibus. SVET. Aug. 82, 1 itinera. Cal. 30, 1 crebris et -is ictibus (Vit. 17, 2. *cf.* PRVD. perist. 9, 12 punctis). *de disputationibus sim.*: QVINT. inst. 3, 11, 21 per tam -as rerum particulas rationem docendi concidere (5, 11, 30 partes). 4, 5, 25 -a (*i. materia nimia divisione curtata*) illa nec iam membra sed frusta. SCHOL. Pers. 3, 81 disputationes. HIER. epist. 11, 1 -ae quidem litterae, sed confabulatio longa est. MACR. Sat. 7, 9, 1 -is . . . et rorantibus responsionibus. *de pedibus, numeris*: CIC. de orat. 3, 182 pedes (TER. MAVR. 2054). orat. 40 concisus . . . Thrasymachus -is numeris (231 PS. CENS. frg. 9, 2). SIDON. epist. 4, 3, 8 -is trochaeis -ioribusque pyrrhichiis . . . quaternatas supervenire iuncturas. *de voce* (*aliter p. 1042, 65*): GREG. M. moral. 30, 14 leniores et -iores . . . voces (*opp.* valentiores et productiores . . . cantus).

(ii) *i. q. exilis, subtilis, tenuis*: LVCR. 4, 318 multis partibus . . . -ior et mage pollens *aer*. SEN. nat. 4, 2, 3 pluvia rara et -a (*ibid. iterum* [*opp.* guttae pleniores]). APVL. met. 4, 14, 6 cinere. SPART. Ael. 5, 7 reticulo. SERV. Aen. 6, 14 catenis. PELAGON. 8 in pulverem -issimum (AVG. serm. 362, 17, 20. *cf.* CLAVD. MAM. anim. 2, 4 p. 114, 10 pulvisculus. IORD. Get. 151 harena). CHIRON 561 cribro -o (*i. foraminibus minoribus praedito.* 955). CASS. FEL. 5 p. 12, 17 -as vel densas scarifationis laceraturas.

b *temporalis*: AMBR. hex. 4, 4, 14 momentis (*postea*: exiguo m. AVG. civ. 12, 13 p. 530, 16 D.). AVG. civ. 5, 3 p. 194, 20 D. momenta . . . partium -arum. EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 926^{B} -issimo (μικρότατον) intervallo. 6, 7 p. 928^{C} -issimarum (λεπτοτάτων) . . . portionum.

B *de qualitate*: **1** *i. q. vilis, levis, nullius momenti*: **a** *de rebus*: *α corporeis* (*cf. p. 1043, 31*): CIC. Cluent. 180 in rebus -is . . . venire serrulam. *β incorpor.*: RHET. Her. 4, 40, 53 suspiciones . . . -ae et infirmae. CIC. de orat. 3, 149 inventores . . . harum sane -arum rerum. opt. gen. 9 causarum. Tusc. 2, 30 ut omnia . . . , quae bona corporis et fortunae putantur, perexigua et -a videantur. div. 1, 39 multis et -is somniis (*opp.* exemplis grandioribus). BELL. Afr. 29, 1 proeliis (51, 6 BELL. Hisp. 5, 4. *cf.* FRONTO p. 129, 6 N. victoriis). VAL. MAX. 8, 2, 4 -i a pudore excessus (*cf.* SEN. epist. 87, 23 sacrilegia -a [*opp.* magna]. AVG. in psalm. 129, 5 peccatis [serm. 278, 12, 12 levia et -a. *al.* CASSIAN. conl. 20, 12, 1 *opp.* capitalibus (CAES. AREL. serm. 179, 1. 198, 1). CAES. AREL. serm. 235, 2. *al.*]). SEN. benef. 2, 30, 1 de maximis beneficiis . . . , de -is (5, 13, 1). dial. 7, 4, 4 cum -is et frivolis . . . corpusculi motibus. epist. 92, 24 accessiones. QVINT. inst. 1, 12, 14 ad -issima usque geometriae opera (AVG. civ. 7, 3 p. 277, 4. 17 D. *cf.* 7, 2 p. 274, 19 opusculis). 8, 6, 28 curae. AVGVRIN. carm. frg. 1 (Plin. epist. 4, 27, 4) versibus (*sc. hendecasyllabis*) -is (*pertinet etiam ad p. 1041, 73; cf. 4* versiculos). GELL. 7, 13, 4 ἐνθυμημάτια quaedam lepida et -a. 11, 3, 1 res . . . parvas . . . -asque. 13, 29, 6 ⟨in⟩ parvis -isque vocabulis. PAVL. NOL. carm. 23, 99 -a . . . facta (*23, 98* grandia). AVG. civ. 3, 18 p. 126, 14 D. regna. PHYSIOGN. 45 p. 63, 14 quae -a sunt et parvula. *al.*

b *de animantibus*: *i. q. tantulus, nullius auctoritatis*: PLAVT. Cas. 332 istos -os . . . deos (*opp.* Iuppiter, *syn. 336* minoris. Cist. 522 di . . . omnes, magni -i. LACT. inst. 2, 5, 11 AVG. civ. 2, 22 p. 84, 20 D. *al. cf.* 7, 2 p. 274, 21 numinibus). CIC. Brut. 256 magnus orator praestat -is imperatoribus. div. 1, 62 philosophos (Cato 85 LACT. ira 9, 8. *cf.* CIC. ac. 2, 75). *i. q. humilis, obscurus*: PHAEDR. 4, 6, 13 plebes. PETRON. 44, 3 populus (OPTAT. app. 1 p. 195, 31. *v. Heraeus, Kl. Schr. 111, qui cft. gr.* δῆμος μικρός). GLOSS. *v. p. 1040, 32.*

2 *i. q. subtilis*: **a** *in bonam (vel mediam) partem i. q. acutus, exactus, in minutiis rerum versatus*: *α de rebus*: SVET. gramm. 24 de quibusdam -is quaestiunculis. TER. MAVR. 318 acumina. NOVELL. Valent. 1, 5, 5 supputationum. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 112, 31 minutiarum dialecticae -issimas. CASSIOD. gramm. VII 144, 19 labor. inst. 1, 25, 1. in psalm. 138, 23 inquisitionem. var. 1, 45, 5 arte. *al.* *fere i. q. allegoricus, spiritalis* (*cf. p. 1044, 8*): RVFIN. Orig. in lev. 9, 8 p. 433, 12 -um . . . sensum subtilemque perquirere (*opp.* crasse et carnaliter. *cf.* patr. 1, 5^{a} s. et -um intellectum qui spiritalis dicitur. CASSIOD. inst. 1, 1, 9 -a nimis et s. expositio). p. 433, 16 rationem. *β de hominibus*: AMM. 22, 8, 10 cognitionum -issimi scitatores (22, 16, 16 sciscitator). ENNOD. epist. 2, 13, 4 p. 53, 23 discussores opinionis.

b *in malam partem i. q. angustus, fastidiosus, scrupulosus*: CIC. de orat. 3, 121 a -is angustisque concertationibus ad omnem vim varietatemque vos disserendi traducendos. Brut. 291 est . . . etiam huic -ae subtilitati locus (*cf.* part. 57 -a est . . . omnis diligentia; hic autem locus grandia requirit). orat. 150 haec tam -a constructio (*antea*: nec tamen fiat *structura* operosa). parad. 2 quae *haeresis* . . . -is interrogatiunculis quasi punctis, quod proposuit, efficit. Tusc. 2, 42 contortulis quibusdam et -is conclusiunculis. PRVD. apoth. praef. 21 fidem -is dissecant ambagibus. *de animo* (*cf.* SYNON. Cic. p. 447, 6 B. angusti animi, humilis, -i): CIC. de orat. 3, 169 abutimur . . . verbo . . . cum . . . '-um a.' pro parvo dicimus (orat. 94). IVV. 13, 190 -i . . . et infirmi est a. exiguique. AMBR. fug. saec. 2, 11 angusti a. et -i. *de hominibus*: CIC. fin. 1, 61 alii -i et angusti (*cf. p. 1040, 11*). GELL. 17, 5^{lemma} artificibus. 17, 5, 3 ex istis acutulis et -is doctoribus. AMM. 19, 12, 5 suspicax et -us. MART. BRAC. form. vit. 6 p. 247, 6 B. *coniung.* suspiciosus, attentus.

3 *i. q. modicus, infirmus*: SEN. epist. 66, 20 -a lumina claritas solis obscurat. APVL. met. 3, 15, 2 voce tenui et admodum -a (PRVD. apoth. 848. *aliter p. 1041, 77*). SORAN. p. 90, 16 si . . . pulsus . . . -us sit aut in totum non appareat.

4 *peculiariter de luna novissima i. q. lumine deficiens, obscuratus* (*cf. p. 1036, 13*): FIRM. math. 2, 13, 4 l. plena . . . , -a id est deficiens. 3, 4, 20. 3, 5, 32 l. . . . crescens aut . . . -a lumine (3, 9, 8. *al.*). *saepe* (*cf. Wikström, Eranos 40, 1942, 76 sq.*). EVSTATH. Bas. hex. 6, 10 p. 933^{A} perfecta . . . , semiplena . . . , -ata (*cf. p. 1039, 83. gr.* μειουμένη).

n. pro subst. ***minūtum**, -i (*compar.* -iora: *p. 1043, 38. 40. 42. superl.* -issimum, *pl.* -issima: *l. 79. p. 1043, 3*). *v. et p. 1044, 36 sqq.*

A *de quantitate*: **1** *generatim*: **a** *de spatio, extensione*: *α locali i. q. parvum, exiguum*: ① *de corporeis* (*cf. et p. 1041, 65*): VARRO rust. 1, 41, 4 omnia . . . -a et arida ad crescendum tarda (*opp.* laxiora). CELS. 2, 6, 6 si qua -a (quae minutiae *J*) eminent. SEN. epist. 124, 5 tactu -a discernere. AMM. 18, 6, 21 quodvis etiam -issimum apparebat. CLAVD. DON. Aen. 6, 735 p. 603, 20 ex -is multis. 9, 515 p. 257, 8. VVLG. exod. 16, 14 apparuit in solitudine -um . . . in similitudine pruinae (*de manna*). QVODV. prom. 2, 29, 63 viduam . . . duo -a (*sc. ramenta ligni*) . . . colligentem (*cf. Vulg. III reg. 17, 12*). CASSIOD. var. 9, 3, 3 -a quaeque graviora discernentibus aquis. *in imag.*:

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SEN. epist. 82, 24 adversus mortem tu tam -a iacularis (*opp.* molaribus ... saxis). *c. gen.*: PAVL. NOL. epist. 31, 6 p. 274, 9 haec -a sacri ligni (*i. crucis; cf. p. 1046, 50*). AVG. quaest. hept. 3, 15 p. 246, 11 -issima similaginis. AVELL. p. 755, 9 vitrei. CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 146, 9 atomorum. CASSIOD. var. 7, 17, 1 harenarum. in psalm. 113 concl. granati mali -a pulcherrima. (II) *de incorpor.*: HIER. in Agg. 1, 1 p. 1391D pro supradictis -is (*i. partibus integris vocis* Zo-ro-babel).

β temporali i. q. tempus brevissimum (*cf. etiam l. 48*): AVG. civ. 5, 4 p. 195, 16 D. non ad -a incomprehensibilia sed ad temporum spatia pertinent, quae observari ... possunt.

b *de copia i. q. paululum*: DIOM. gramm. I 316, 27 opus est mihi -o (munito *A*). SCHOL. Iuv. 6, 491 quando -um sive rarum pluit (*syn.* parvum aquae).

2 *specialia*: **a** *in astron. i. q. sexagesima pars partis q. d. caeli* (*sc.* CCCLX*mae* *partis circuli signiferi; gr.* τὸ λεπτόν): FIRM. math. 1, 3, 2 propter partium -orumque (*Dressel*, -arumque *codd.*) brevitatem. 2, 5 una pars in -a dividitur sexaginta (*cf.* 2, 13, 3). 5, 1, 36 -a (-ae *Δ*) MDCCC. *ibid.* in uno -o (*edd.*, una -a *codd.*). 6, 32, 35 cuius -a (*edd.*, -ae *codd.*) praecedunt. *al.* **b** *i. q. pars tenuior articulorum* (*cf.* GLOSS.L II Philox. MI 20 -um λεπτάριον): PELAGON. 261 ad nervos articulorum vel ad -a (*Hippiatr. II p. 39, 4* λεπτά). **c** *i. q. nummus aereus minimus, obolus sim.* (*gr.* λεπτόν. *de re v. Regling, RE XII 2077 sqq. cf. etiam l. 44. p. 1041, 11 et* HIER. hom. Orig. in Luc. 35 p. 214, 22 -um quod graece tenue dici potest. p. 215, 5. GLOSS. dipondio: duo -ata [*cf. p. 1039, 83*]): VVLG. Marc. 12, 42 misit duo -a (λεπτά), quod est quadrans (*huc spectant*: CYPR. eleem. 15 p. 384, 25 HIER. epist. 18A, 14, 3. 54, 17, 3. *al.* AVG. serm. coll. Morin p. 373, 7. 9. *al.* QVODV. prom. 2, 7, 13 IVNIL. praef. MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 4 p. 241extr. *al.* PALLAD. hist. mon. II 5 p. 350D [*gr. p. 30, 23 B.* ὀβολούς]. *al.*). Luc. 12, 59 donec ... novissimum -um (*Matth. 5, 26* quadrantem) reddas.

B *de qualitate*: **1** *i. q. vile, tenue, pusillum*: **a** *de corporeis*: CIC. off. 3, 83 quid ... -a colligimus, hereditates ...? (SEN. epist. 49, 6 conquirere). PLIN. epist. 2, 6, 2 paucis opima quaedam, ceteris vilia et -a ponebat. **b** *de incorp.*: SEN. epist. 71, 6 -a docendo. 74, 13 omnia velut -a contempsit. 82, 22 in -a ac spinosa cogendus *animus*. FRONTO p. 65, 6 N. tenuia ... ista et -a ... persequamur. p. 113, 14 pingere ... Nealcon magnifica aut Protogenen -a. GELL. 18, 1, 15 quaedam -a magis et nodosa. Ps. AVR. VICT. epit. 48, 18 illa -iora. OPTAT. 1, 6 p. 9, 5 ut -a praeteream (*cf.* MACR. Sat. 5, 17, 7 relinquo). AMM. 21, 7, 6 aliis -is et levibus ordinatis. MART. CAP. 3, 263 -iora nectendo. GREG. M. moral. 26, 8 discutere. *al.* **2** *i. q. subtile*: GREG. M. moral. 30, 14 ut ... -iora quaeque de coelestibus audiant.

m. pro subst. **minūtus** (*sc. nummus*), -ī. *i. q. minutum* (*v. l. 21*): VEN. FORT. carm. 8, 3, 297 mulier geminos largita -os.

f. pro subst. **minūta** (*sc. pars*), -ae. *generatim*: DIOSC. 1, 139 p. 103a 4 -as grani. APIC. 4, 4, 2 cauliculorum -as (*EV*, minuta *Hummelb.*, minutias *Tor.*) super concidis (5, 5, 2). *technice*: *de parte horae* (*an* minutum, -ī ? *cf. l. 8*): GROM. p. 374, 11 (= METROL. p. 139, 25) hora constat ex V punctis, X -is. CIL VI 36122 vix. an. V ... hor. III mIn (*sic*) V. *in astron. i. q. minutum* (*v. l. 14*): ? FIRM. math. *v. l. 16 sqq.* AMM. 20, 3, 2 *luna* in his paulisper consistit -is, quas geometrica ratio partium partes appellat. AVG. divers. quaest. 45, 2 partes singulae sexaginta -as habere dicuntur. *seq. de sexagesima parte huius partis* (*i. q. gr.* δεύτερον λεπτόν): -as autem -arum iam in constellationibus ... non inveniunt *mathematici*. *ibid.* ut in duas -as -arum *conceptus geminorum* non tendatur (*cf. p. 1046, 56*).

? minutissimae (*sc. litterae*) *v. p. 1040, 25.*

adv. (*vel pro adv. dicta*):

***minūtē.** GRAMM. suppl. 168, 1 *adverbia* quantitatis ut ... ample -e mediocre. *comp. inde a* CIC. (*l. 64. p. 1044, 14*), *superl. inde a* CATONE (*l. 67*). [*dub.*: *v. p. 1040, 23. 25.* CHIRON 598 minus te *coni. Buecheler pro* -e.]

1 *pertinet ad imminutionem in partes* (*cf. p. 1044, 22. 1048, 4*): CATO agr. 37, 3 concidito (CIC. ac. 2, 42 -ius. *antea*: dividunt ... in partes ... magnas; *postea*: in minima dispertiunt. COLVM. 12, 22, 2. *al.* PLIN. nat. 26, 58 PALLAD. 7, 7, 4 MARCELL. med. 7, 6. 20, 116 APIC. 4, 1, 2 exc. 56. *cf.* PALLAD. 12, 22, 2 incisam). 95, 2 infriato quam -issime. 107, 1 contundas (VITR. 2, 5, 2. COLVM. 12, 53, 1 *opp.* leviter confracta). 129 confodiatur -e terra. VARRO ling. 5, 115 consectis. LVCR. 1, 890 dispertita. COLVM. 2, 4, 6 dens aratri ... non -e diffundit humum, sed vastos caespites convellit. 6, 10, 1 molitae (*al.* 12, 28, 1 commolito). 6, 17, 7 tritus (PELAGON. 50 [*Hippiatr. I p. 358, 19* λεπτά. *Veg. mulom. 2, 71, 2* diligenter]. MARCELL. med. 16, 26. *al.*). 7, 10, 4 fresae. 12, 11, 1 resolvantur. PELAGON. 432 cribro -issime cernes (*Hippiatr. I p. 73, 10* λεπτῷ κοσκίνῳ. *cf.* MARCELL. med. 29, 46 percribrabis). CHIRON 582 commustum -issime. CONSENT. gramm. V 340, 10 -ius divisione facta.

2 *pertinet ad quantitatem i. q. minimis partibus, portionibus vel formis* (*cf. p. 1048, 33*): LVCR. 6, 353 e parvis ... facta -e corporibus vis *fulminis* est (*cf. Bailey ad l., aliter Merrill*). PELAGON. 257 loca ipsa -e scarifanda (*Hippiatr. I p. 236, 15* ἁπλῶς ἀνατρίβεσθαι). DIOSC. 5, 96 p. 201, 18 fit ... ingressu breve, -e (*i. anguste, presse*) clausu. AVRELIAN. reg. mon. app. p. 394D -e scriptus *liber* (*cf. p. 1040, 23. 25*).

3 *pertinet ad tractationem singularum partium i. q. singillatim, subtiliter* (*cf. p. 1048, 80*): **a** *generatim*: QVINT. inst. 5, 14, 28 verum quaerentes -ius et scrupulosius scrutantur omnia. 12, 2, 11 ea *parte philosophiae* non tam est -e (*i. secundum exactas per singulas partes concludendi formulas*) atque concise in actionibus utendum quam in disputationibus. Ps. PHILO antiq. 18, 5 angelis -e operantibus. AVG. grat. Christ. 49, 54 p. 165, 12 sententiam suam -ius excutiendo (c. Pelag. 4, 11, 31 discutias). mor. Manich. 2, 7, 10 -ius ... tractem. NOVELL. Valent. 15, 5 quae ... -ius ordinanda sunt. SALV. gub. 4, 20 -e et quasi allegorice (*cf. p. 1042, 42*) loquor. CASSIOD. inst. 1, 1, 1 ut ... -issime atque clarissime disceretur. 1, 9, 4 -e ac diligenter exposita est (PALLAD. hist. mon. II 3 p. 347C [*gr. p. 20, 3 B.* λεπτῶς]). 2 praef. 3 p. 90, 25 disputavit. in psalm. 2, 7 perquiramus (148 concl.). **b** *c. not. vituperationis i. q. anguste, fastidiose*: CIC. orat. 123 dicet nec satura ieiune nec grandia -e. fin. 4, 7 res ... graves ... tractantur ... aliquanto -ius (*antea*: pungunt ... interrogatiunculis angustis). GELL. 2, 9, 4 nimis -e ac prope etiam subfrigide Plutarchus ... λεξιθηρεῖ. MACR. Sat. 5, 15, 16 non incurvavit se neque -e torsit *Homerus*.

minūtim. NON. p. 515, 2 -m pro minute. Lucilius (*l. 29*). DOSITH. gramm. VII 412, 11 -m κατὰ λεπτόν (*cf.* GLOSS. II 341, 48 κ. λ. minutatim [minuatim *ed. Steph.*] -m). EXPLAN. in Don. gramm. IV 560, 11 paulatim, -m, sensim (*cf. p. 1047, 82*). [*lect. v. falsa*: POMPON. Atell. 166 (*p. 1048, 35*).]

1 *de imminutione* (*cf. p. 1043, 63*): CATO agr. 123 concidito (CHIRON 201 [*Hippiatr. I p. 15, 6* τὴν ῥίζαν κόψαι λεπτήν]. *de* 202 *et* 773 *v. l. 39 sq., de* APIC. *p. 1040, 39. cf.* GELL. 17, 8, 2 caesae). COLVM. 4, 14, 1 qui ... -m (minuti *SAR*) soli terga comminuat. PLIN. nat. 29, 108 *harundo* -m (minutatim *l. v. det.*) findenda. 34, 171 fracta. **2** *de distributione*: *copiae* (*cf. p. 1048, 34*): PALLAD. 1, 17, 3 calcem -m (minutum *E*, minutatim *V*) superadicies. CHIRON 356 miscebis. *partium corporis fere i. q. articulatim*: LVCIL. 208 ire -m (*aliis post alia membris intrusis*) per commissuras rimarum. **3** *de brevitate*: *orationis i. q. strictim*: DON. Ter. Ad. 798 Micionem -m ... fateri. *spatii* (*c. verbis movendi [cf. p. 1048, 57]*) *i. q. gradatim*: VEG. mulom. 1, 56, 39 -m ... equus ambulans (*praecedit*: minutos gressus imitatur; *opp.* 37 tolutim ambulare). 2, 53, 3 -m (*Chiron 386* perminutatim, *Hippiatr. I p. 239, 22* κατ' ὀλίγον) deambulet loco sicco.

minūtum (CHIRON 346 *et* APIC. *v. p. 1040, 38 sq.*). *i. q. in partes minimas*: ITALA exod. 30, 36 (Lugd. *et* Aug. quaest. hept. 2, 137) concides de illis -um (συγκόψεις ἐκ τούτων λεπτόν, *Vulg.* in tenuissimum pulverem. CHIRON 202 ex eadem radice -um [minutim *Buech.*] concisa. 773 radices concides -um [*cod.*, minutim *Oder, sed cf. ind.; Hippiatr. I p. 372, 1* εἰς λεπτά]). CHIRON 543 mali granati cortice contusam (*an* contusum ? [*v. ind.*]) -um.

ex minūtō. *i. q. in partes minimas*: CHIRON 559 contundito. *homoeopropheron*: PLAVT. Cist. 522 (*p. 1042, 30*). PACVV. trag. 246 (*p. 1037, 77*). ACC. trag. 635 (*p. 1037, 83*). SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 6. LVCR. 2, 116 (*p. 1041, 6*). 4, 318 (*p. 1041, 80*).

deriv.: minuitas, minutio. minutulus, minutivus. minutal, minutia. minutatim. minuto. *cf.* 2. minus. *comp.*: com-, de-, di-, im-, perminuo. minutiloquium.

2. minuo, -ātum, -āre *v. p. 1034, 77.*

minurrio (minūrio: *l. 54. 60*), -īre. [*vox onomatopoetica; cf. gr.* μινυρίζω, μινύρομαι *'vagio, eiulo'*, μιμῖζω *'hinnio', sanscr.* mimāti *'balat' et s.* miccio. *J. B. H.*] CHAR. gramm. p. 478, 23 B. -o (-nio *cod.*) μινυρίζω. GLOSS.L II Philox. MI 27 -urit μινυρίζει. *de voce avicularum*: SVET. frg. 161 p. 253, 2 hirundinum *est* ⌊fintinnire vel⌋ (⌊⌋ *add. V*) -ire — dicunt tamen quod -ire est omnium minutissimarum avicularum. SPART. Geta 5, 5 singula animalia quomodo vocem emitterent velut ... palumbes -unt (minarriunt *cod.*). POL. SILV. voc. anim. chron. I p. 548, 5 hirundo -it (GLOSS. I p. 91). SIDON. epist. 2, 2, 14 Prognen (*i. hirundinem*) inter asseres -urientem. *deriv.*: minurritio.

minurrītio, -ōnis *f.* *a* minurrire. PAVL. FEST. p. 122, 9 -es appellantur avium minorum cantus. GLOSS. II 371, 56 -o (-atio *cod.*) μινυρισμός.

1. minus *v. s.* parvus *et* parum.

2. minus, -a, (-um). [*orig. inc., nisi coniungendum c.* minuo, minus. *J. B. H.*] [*e coni. dub.*: PLAVT. Bacch. 1129 vetulae sunt ⌊-ae ambae⌋ (⌊⌋ *Coler*, †thymiamae *codd.*).]

i. q. glaber, calvus: VARRO rust. 2, 2, 6 pecus ovillum ... extra ... -am, id est ventre glabro. *in ludo verborum*: PLAVT. Truc. 654 -as ovis in crumina hac in urbem detuli (*antea* ovīs Tarentinas erat mercatus de patre: ... minas viginti mihi dat). *transl.*: PAVL. FEST. p. 122, 8 -am Aelius vocitatam ait mammam alteram (mammā alterā ? *Funaioli, Gramm. Rom. frg. p. 62*) lacte deficientem, quasi minorem factam.

comp.: *cf. s.* Minotaurus (CIC. epist. 12, 25, 1 *ilocalariter de Calvisio et Tauro coniunctis*).

minusculārius, -a, -um. *a* minusculus. *i. q. minutus, parvus, angustus, tenuis*: *de rebus corporeis*: COD. Iust. 11, 43 (42), 10 pr. (*imp. Zeno*) -os (mun- *mell.*) aquaeductus vel fontes publicos qui ad aquaeductus confluunt (*postea*: de isdem paragogiis). *de incorp.*: COD. Theod. 1, 29, 2 de tenuioribus ac -is (rebus *add.* COD. Iust. 1, 55, 1) interpellandum te ..., in minoribus causis *eqs.* *de animantibus i. q. minoris gradus*: AVG. civ. 7, 4 p. 279, 11 D. *deos* videmus ... tamquam -os vectigalium conductores (*cf. p. 1045, 3*). 7, 11 p. 289, 13 deam

[*R.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Pecuniam inter illos -os (mun- *legisse vid. Osb. in libris, quos in gloss. adhibuit; cf. Loewe, prodr. 51*) invenimus. *m. pro subst.* minusculārius, -ī *i. q. minorum vectigalium conductor* (*cf. p. 1044, 84*): Cod. Theod. 11, 28, 3 quae penes -os, quae penes curiales debita ... habeantur.

minusculus, -a, -um. *a* 1. minus *demin. cf.* maiusculus *sim. de format. et notione*: Don. gramm. IV 374, 34 *v. vol. VI 2189, 4.* Prisc. gramm. II 86, 4. 101, 11 *v. p. 159, 21 sqq.* Gramm. suppl. 233, 33 -us i. parum minor. Gloss. μικρός modicus, minor, pusillus, -us, parvus.

i. q. *aliquantum minor* (*add. abl. lim.: l. 29. coniung. c. deminutivis: l. 13. 17. 22. 37*): 1 *de aetate* (*cf.* Ambr. epist. 70, 10 nec -ae aetati pepercit [virg. 1, 2, 7]. hex. 6, 4, 25 p. 221, 6 agniculis ..., quos -ae parvulorum comparamus infantiae): **a** *hominum*: Plavt. Poen. 498 meretricem -am (mun- *C*). Avr. Fronto p. 70, 5 N. passerculam nostram Gratiam -am. Hier. epist. 3, 4, 2 quo velut fratre -o (monosculo *vel* in osculo *v. l.*) fruebatur. Ps. Avg. alterc. p. 1132[med.] maiorem te ..., me -am (*postea*: me minorem). **b** *bestiarum*: Gell. 4, 11, 6 porculis ... -is (mun- *v. l.*) et haedis tenerioribus.

2 *de magnitudine*: **a** *rerum*: Plavt. Trin. 888 -um alterum *nomen.* Cato agr. 6, 4 Aminium -um (7, 1 *opp.* maius [*cf.* Varro rust. 1, 58 uvam A. -am et m.]) ... helvolum -um (*inde* Varro rust. 1, 25. Plin. nat. 14, 46 helvium. *sim.* 25, 160 alterum *aizoum* -um [*cf. 1, 25, 102* minus]). 12 cupas (21, 3 cupulae). Varro rust. 3, 5, 5 aviarium (*opp.* maiore). Cic. Att. 14, 13, 5 villam. ad Q. fr. 3, 1, 11 *epistola* (*opp.* maximae). Vitr. 7, 5, 5 theatro. 9, 5, 2 Canis *sidus* (*postea*: maior ... sequitur minorem). Mar. Victorin. gramm. VI 79, 1 clausulas id est -a cola. Macr. Sat. 2, 1, 1 poculis. 3, 12, 8 ostium. Misc. Tir. 55, 18 *v. p. 1034, 65.* Cod. Iust. 3, 28, 33 pr. portionem (*opp.* maximam). CIL VI 33920 de Cermalo -o. **b** *animantium* (*cf. l. 24*): Ambr. hex. 5, 13, 40 *et* 41 avis. 5, 17, 56 p. 182, 22 hirundo -a corpore. in Luc. 7, 47 animantis. *n. pl. pro subst.*: Ambr. hex. 6, 4, 29 quantam dominus etiam -is infudit prudentiam!

3 *de dignitate, auctoritate, pretio (l. 35), honore*: Varro ling. 6, 17 quinquatrus -ae dictae Iuniae idus ab similitudine maiorum (*cf.* Fest. p. 149 a 22 Cens. 12, 2 p. 22, 6 *et Wissowa, Rel. u. Kult.*[2] *254. sim.*: Serv. auct. Aen. 4, 62 sacrum). Capitol. Maximin. 2, 7 praemiis -is (mun- *cod.; opp.* argenteis p., torque aureo. *item de pretio*: Cod. Theod. 1, 31, 2 pr. lucelli. Conc. Agath. a. 506 p. 40, 3 res). Chalc. comm. 252 ex maiore disciplina -as (mun- *U*[2]) scientias mutuatas. *hominum*: Vopisc. quatt. tyr. 1, 1 tyrannos. Lampr. Alex. 59, 3 imperatoribus. Cod. Theod. 12, 16, 1 corporibus (*cf. Waltzing, Ét. hist. sur les Corp. prof. II 536*).

deriv.: minuscularius.

*minusquamfinitus, -a, -um (minus quam finitus). Prob. inst. gramm. IV 131, 26 qualitas pronominum in quattuor formas dividitur: finita, -a, infinita, possessiva. 132, 6 -a forma sex haec pronomina continet ...: ipse *eqs.* Diom. gramm. I 329, 5 qualitates pronominum sunt tres: finita, infinita, -a. 329, 9 -a est quae certis et incertis personis aptari potest ut ipse. *al.* (*cf. ind.* Gramm. V, VII, suppl. *s. v.* pronomen *et* Isid. orig. 1, 8, 2 sqq.).

minusquamperfectus, -a, -um (minus quam perfectus). *i. q. imperfectus* (*de tempore*): Prob. inst. gramm. IV 160, 11 tempore praeterito specie imperfecta sive -a vel inchoativa (*opp.* perfecta, plusquamperfecta. *item* 160, 32. 161, 26). Macr. exc. gramm. V 609, 32 sqq. de -o passivo (*603, 18* de praeterito imperfecto).

minūta, -ae *f. et* **minūta**, -ōrum *n. v. s.* minuo (minutus) *p. 1042, 73. 1043, 45.*

minūtālia, -ium *n. pl.* (*de sing. v. l. 58*). [*a* minutus *sec.* mapalia; *v. Leumann, Adj. auf -lis 30. J.B.H.*] *sing.* -l (*tantummodo nom. et acc.*) *prius non nisi apud poetas* (*cf. l. 81*), *inde ab aliis recipitur. de orig. et not.*: Isid. orig. 20, 2, 29 -l vocatum quod fiat de piscibus et isiciis oleribusque minutatim concisis (*cf. l. 77*). Gloss. V 621, 26 -l est species pulmenti vel fragmen panis vel ligo vel species indumenti vel illud quod ponitur in latrinis ad purgandum anum (*cf. l. 69*). Gloss.[L] I Ansil. mi 122 -ia modica. Not. Tir. 30, 83 -ia (*post* minuit *et compos.*). [*francog. vet.* menuaille, *it.* minutaglia, *val.* măruntaie. *Rohlfs.*]

1 *i. q. quisquiliae, res (bestiolae) minimae vel viliores*: **a** *de rebus*: Petron. 47, 5 omnia foras (*sc. in latrinis*) parata sunt: aqua, lasani et cetera -ia (*cf. l. 63 et Heraeus, Kl. Schr. 68*). Tert. cult. fem. 1, 6, 1 l. 3 lapillos istos (*sc. gemmas*) ... quid aliud interpreter quam ... terrae -ia. Marcell. med. 8, 127 p. 67, 38 clavos veteres minutos vel alia -ia ferri vetusta. Cypr. Gall. num. 347 tolerata sitis mannaeque -l: dulce quidem sed ... adfecit graviore fame. Gloss. III 652, 10 emite nobis a balneo -ia (λεπτόσπερμα) et lupinos ⟨et⟩ fabas. **b** *de bestiolis*: Tert. anim. 32, 3 p. 353, 10 culices, formicas, tineas et hoc genus -ia.

2 *i. q. isicia, carnes sim. in frusta concisa*: Vindic. epist. ad Valent. 5 escam fieri de -bus porcinis, id est podocoeliis, et ventriculo (*cf. Heraeus, Kl. Schr. 26 sq.*). *sing. coll. i. q. cibus ex edulibus (praecipue oleribus vel pisciculis) minutim concisis paratus* (*cf. l. 61*): Mart. 11, 31, 11 hinc (*sc. de cucurbitis*) exit varium coco -l. Ivv. 14, 129 hesternum ... medio servare -l septembri. Apic. 4, 3[tit.] -l de piscibus vel isiciis. 4, 3, 1—8. 8, 8, 5 ex sanguine et iocinere et pulmonibus leporinis -l (*Hummelb. ex* 4, 3, 7; minata *EV*).

hinc detortum vid. adi. **minūtālis**, -e. *i. q. minutus, exiguus, gradus minoris*: Tert. adv. Marc. 1, 4 p. 295, 20 -bus, ut ita dixerim, regnis. Lex conviv. (Querol. p. 60 P.) 6 in -bus ..., in principalibus ... ossibus (*postea* minuta). Hier. in Eph. prol. p. 439[C] taceo de ceteris -bus (*an m. pl. pro subst.?*). Act. Archel. app. 3 de his quasi -bus *deis* unam summam divinitatis efficit.

compos. (*sec. formam, non sec. derivationem et sensum*): octominutalis.

minūtātim *adv. v. p. 1047, 76.*

minūtia, -ae (**minūtiēs**, *acc.* -em) *f.* [*a* minutus. *J.B.H.*] minuties, *acc.* -em: Apvl. met. 9, 27, 2. 11, 13, 5 Arnob. nat. 2, 49 p. 87, 7. 6, 18 p. 230, 16 Lact. inst. 2, 4, 12. [*hisp.* menuza, *it.* minugia, *it. sept.* menuza, *francog. vet.* menuise. *Rohlfs.*] [*l. v. falsa*: Cels. 2, 6, 6 *v. p. 1042, 78.*]

1 *i. q. exiguitas, parvitas*: **a** *quantitatis* (*sing. praeter l. 21*): Sen. epist. 90, 23 grana franguntur ..., donec ad -am frequenter trita redigantur (Apvl. met. 9, 27, 2 *digitos* usque ad summam -em contero. 11, 13, 5 dentes saxei redeunt ad humanam -em [*antea*: parvitatem]). Arnob. nat. 6, 18 p. 230, 16 signa modo parvula fieri et palmarem in -em contrahi, modo ... admirabilem in amplitudinem sublevari (*cf.* Avg. epist. 137, 4 in -as deteri et grandescere in molem non nisi corporum est).

b *qualitatis* (*plur. praeter l. 25*): *α generatim i. q. levitas, vilitas*: Treb. Claud. 14, 14 cetera, quae propter -as suas scribi nequeunt. Lact. inst. 2, 4, 12 quas *pupas* ... ille ob -em (-as *B*, minutitiem *PV*) fortasse contempserit. *β speciatim in disserendo, colligendo sim. i. q. subtilitas* (*in peiorem partem i. q. argutiae: l. 28. 32 sq. 35*): Ambrosiast. in Col. 2, 5 p. 428[C] arte quadam et -is disputationum irretire ... simplicium animos. 2, 8 p. 428[C] subtilitate -arum quarundam. Hier. epist. 20, 4, 1 hae -ae et istiusmodi disputationis arcanum. in Gal. 5, 18. Mart. Cap. 5, 436 qui -as praeceptorum et artis intimae commenta perscripserint. Novell. Valent. 21 (20), 1, 4 -is (minutis *pars codd.*) priscae consuetudinis. 27 (26), 3 dum -as iuris et captiosa verba sectantur. Rvstic. Conc.[S] I 4 p. 112, 30 vidi subtilitatem magis autem -arum dialecticae minutissimas. Clavd. Mam. anim. 1, 25 p. 90, 1 disciplinae. 2, 7 p. 120, 21 nexuosissimas quaestionum -as. Verec. in cant. 2, 2 nivibus propter puritatis candorem nitidaeque intelligentiae -as comparatur *euangelicus sermo.* Cassiod. var. 11, 37, 2 illationes per difficiles -as ... collectas (*seq.*: magna subtilitate compositas). inst. 1 praef. 9 orthographiae. Primas. in apoc. p. 800[C] propter subtiles -as et eloquii divini altitudinem.

2 *i. q. res (pars) minima, perexigua* (*plur. praeter l. 44. 47*): **a** *quantitate*: *α generatim*: Arnob. nat. 2, 49 p. 87, 7 consumitur ... -es ista *aquae guttae* immenso *mari* (*cf.* Avg. gen. ad litt. 2, 4 p. 38, 3. 14). Lact. ira 10, 9 pulveris -as (micas *B*) videmus in sole. Amm. 22, 15, 19 trochilus ... dum escarum -as captat. Avg. serm. 362, 17, 20 donec ... pervenias ad aliquam -am, qualis iam dividi non potest. haec est atomus in corporibus. Ps. Avg. serm. ed. Caillau 2, 39, 3 -as aureas (*ibid.* arenarum [Cassian. conl. 7, 16], innocentium). Victric. 18 in -is iustorum (*i. particulis reliquiarum sanctorum; item 21. cf. p. 1043, 2*). Diosc. 1, 139 p. 103 a 4 -as (*P*, minutas *M*) grani (*gr. 1, 127, 1* κεγχραμίδας). 5, 98 p. 204, 16 (a)eraminis. Cassiod. var. 11, 38, 5 continuitas de -is *charta vocatur.* *temporis*: Ambr. hex. 4, 4, 14 p. 122, 4 tam subtiles -as t. comprehendere. Avg. civ. 5, 4 p. 195, 5, 14 D. conf. 7, 6, 8 p. 133, 14 easdem constellationes usque ad easdem -as utrique nascenti facere (*in astr.; cf. p. 1043, 55*). *ponderis*: Cod. Theod. 14, 4, 10, 3 ne per -as exigui p. amplius fraus occulta decerpat. *β speciatim in computo i. q. pars minor unione*: Lib. de asse 1 quia pauciores (*sc. unitate*) inter aequales aequaliter dividi non possunt nisi in -as ... secentur, oportet ... ostendere, quibus rationibus ab integris deriventur -ae. 10 res aliqua integra in duas aequales -as separatur, quae utraeque semis dicuntur (*cf.* Victor. metrol. 3 p. 88, 1 reliquae -ae quarum congestione dimidium unciae conficitur). Compvt. Carth. 1, 3 p. 280, 14. 1, 4 p. 281, 2 remanet unus assis ille ..., quem supervacuum lunares -ae genuerunt (*cf.* Vict. pasch. chron. I p. 679, 4).

b *qualitate i. q. res minimi momenti, levissima, vilis*: Pallad. ins. praef. 2 si tuum ad has modo -as inclinetur ingenium (*seq.*: his nugis). Gavdent. serm. 15, 21 G. praetermiserunt ... illas omnes -as observationum legalium (Amm. 23, 1, 1. *cf.* Macr. somn. 2, 1, 25 relinquamus). Amm. 14, 6, 25 per -as (*Lindenbr.*, minuas *V*) ... scrutantes (23, 6, 74. 27, 2, 11. 28, 2, 12 gesta narrando). 26, 1, 1 humilium -as indagare causarum (30, 4, 2). Alc. Avit. hom. 7 p. 114, 6 inter ... duo testamenta quasdam -as ponunt. Cassiod. in psalm. 30, 12 perdendo aliquas valetudinis -as. Greg. M. epist. 1, 42 p. 64, 1 quod ... ex his -is in usu rectoris accedebat. *i. q. leve peccatum* (*cf. p. 1042, 16*): Cassian. conl. 11, 9, 6 in istis -is, quae per sermonem ... admittuntur, incurrere. 12, 5, 1 per multiplices cogitationum -as (22, 3, 4 sordidarum c.). 23, 7, 2 -as multarum sordium. Ennod. dict. 16, 4 p. 472, 15 per -as scelerum.

minūtiloquium, -ī *n.* [*a* minutus *et* loqui; *cf. gr.* μικρολογία. *J.B.H.*] *i. q. subtilitas, argutiae sermonis*: Tert. anim. 6, 7 p. 307, 4 nemo ... mulsam aquam de eloquio Platonis infudit aut micas de -o (multiloquio *B in marg.*) Aristotelis infersit? (*cf. Fulg. myth. 1 praef. p. 15, 6* A. sillogismaticum breviloquium). Iren. 2, 14, 5 -um et sub-

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tilitatem circa quaestiones cum sit Aristotelicum inferre fidei (*cf.* 2, 26, 1).

minūtim *adv. v. s.* minutus (*p. 1044, 17*).

1. ˣminūtio, -ōnis *f.* *a* minuere. *plur.: v. l. 11.* GLOSS.ᴸ II Abav. MI 17 -o deminutio. [*v. l. falsa pro* deminutio: CIC. off. 2, 73 (*v. vol. V 1, 487, 33*). *loco interpol.*: VEG. mulom. 1, 17, 13.]

1 *i. q. minoratio, deminutio*: **a** *dignitatis, virium sim.*: *α generatim*: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 43 non ... cum passione generatio ... aut augmento vel -e (*sc. dignitatis. cf.* AVELL. p. 255, 14 per talem -em [*gr.* ἐλαττώσει] beneficium accepit). AVG. in Iob p. 539, 25 has -es carnales patiuntur. CAEL. AVR. acut. 2, 36, 139 adversorum (*cf.* 3, 6, 70. 3, 16, 127 fervoris ... timoris. chron. 1, 4, 88 accessionum. 2, 13, 185 et laxamenti esse et -is). *β in iure*: *capitis* -o (*i. summae iuris civilis; cf. vol. III 421, 16 sqq.*): IVLIAN. dig. 19, 1, 24 pr. POMPON. dig. 7, 7, 14 excepta c. -e vel morte (MOD. dig. 17, 2, 4, 1). GAIVS dig. 4, 5, 1 c. -o est status permutatio. CALL. dig. 50, 13, 5, 3 magna. VLP. reg. 11, 9 c. -is species sunt tres: maxima, media, minima (*postea ter* de-. *cf.* AVSON. 336, 65 p. 203 P. c. ... -o triplex). *al.* (*v. V. i. R. s. v.*). GELL. 1, 12, 9 DON. Ter. Ad. 161. *γ in arte rhet. i. q. deminutio, extenuatio* (*cf. vol. V 1, 487, 25 sqq.*): QVINT. inst. 4, 3, 15 egressio est: ... omnis amplificatio, omnis -o *eqs.* 8, 4, 28 quod (*sc. verba Cic. leg. agr. 2, 13* 'pauci ... suspicabantur') si ad intellectum referas, -o est, si ad obscuritatem, incrementum (*cf. ibid.* ratio minuendi; *8, 4, 1* minuendi species). *δ in arte gramm. i. q. debilitatio notionis vocabuli*: GELL. 16, 5, 5 've' particula ... tum intentionem significat, tum -em. SERV. Aen. 2, 23 'male' ... -em habet non negationem. **b** *ambitus*: *temporis*: COMPVT. cod. Col. prol. 4 p. 231, 4 -em (motationem *cod.*) diei hoc incrementum noctis non esse nisi *eqs.* *de defectione lunae*: COMPVT. Carth. 1, 6 lunam, quando facta est, a -e, non a crementis incoasse.

2 *i. q. subtractio, deductio*: VLP. dig. 36, 1, 17, 3 neque recipit fundus aeris alieni vel legati -em (*syn.* deductionem). VEG. mulom. 1, 28, 1 -em sanguinis (*Chiron 27* s. detractio), per quam constricta laxantur (*cf.* 1, 9, 6 de generali -e singulorum ... docens [*sc. capp. 1, 21–28, ubi agitur de deductione s.*]). HEGES. 3, 26, 1 p. 234, 15 ut neque superfluant *aquae* nec rursus aliqua derivari -e intellegantur (*cf.* EVSTATH. Bas. hex. 3, 7 p. 897ᶜ aquarum ... -e [minuatione *v. l., gr.* τῆς ὑφαιρέσεως]).

(2. minūtio, -āre *v. l. 46.*)

minūtīvus, -a, -um. *a* minuere, minutus. *i. q. deminutionem, extenuationem efficiens vel exprimens* (*in arte rhet.; cf. p. 1038, 41*): FORTVN. rhet. 3, 20 p. 132, 21 si locos ... communes intuearis ..., auctivi (*sc. sint*) an -i.

ˣminūto, -āvī, -ātum, -āre. *a* minuere, minutus. SCHOL. Hor. gloss. *Γ* sat. 2, 3, 19 fracta -ta. GLOSS.ᴸ V Abba IN 213 intriverat -verat (minuaverat *S*), contriverat. [*ad formam* minutiare *redeunt prov.* menuzar, *francog. vet.* menuisier, mincier, *it.* minuzzare. *Rohlfs.*] [*e coni.*: CHIRON 506 stercoram adsidue et -tum (*Oder*, minutarum *cod.*; *Veg. mulom. 2, 142* minutatim) reddit.]

1 *aliquid i. q. comminuere, diffringere, conterere sim.*: ITALA Is. 30, 22 (Ps. Aug. spec. 44 p. 489, 15) simulacra ... -ta (minutatim *dett.*) facies (λεπτὰ ποιήσεις, *Vulg.* disperges. GREG. TVR. Thom. p. 117, 9 [*cf. p. 117, 15* minutatim fuerit adlentatus] = PASS. Thom. p. 158, 6 s. ... -etur [*P*, comminuetur *Q*, minuetur *G*]. *cf.* PASS. Barth. 6 p. 144, 2 idolum ... -vit). PHILVM. med. 2 p. 127, 20 M. uvae ... masticandae sunt, donec omnes sementes ipsarum -entur (PLIN. VAL. 5, 27ᵉˣᵗʳ· semen). RVFIN. patr. 1, 5ᵃ *cibum* (*antea*: comminuere ad summam subtilitatem dentibus). PLIN. VAL. 3, 12 l. 32 ceram -tam. VITAE patr. 5, 11, 37 *mus* deiicit ... lucernam in terram; quae si testea fuerit, -atur. ANTHIM. 21 cum ... coriandro -to (67 c. ... non -tum sed integrum). ORIBAS. syn. 2, 56, 71 Aa p. 128, 24 Mø. *lapis assius* cito -atur (*Diosc. 5, 151 p. 236, 17* fragilis [*gr. 5, 124, 1* εὔθρυβῆ]). 2, 60, 26 Aa p. 135, 18. 4, 23, 1 in renibus lapides -ant (θρύπτουσιν. *cf.* 9, 20, 4 La p. 315ⁱⁿ· ALEX. TRALL. 2, 183. 193). 8, 4 La p. 209ⁱⁿ· ut -ta reddatur (*gr. 8, 3, 14* εἰς λεπτὰ διαθρύψας). eup. 2, 1 C 11 Aa p. 452 dentem (*cf. l. 70*) -at (*La* amputat [*gr. 2, 1 K 37* θραύει]. 2, 1 T 10 comestis vel -tis [*gr. 2, 1 T 8* βεβρωμένοις]). *al.* *refl.*: ORIBAS. syn. 2, 56, 28 Aa p. 123, 22 Mø. cyperus ... non se -ans (*La* difficile frangitur. *Diosc. 1, 4 p. 58 b 10* fragilior [*gr. 1, 4, 1* δύσθραυστος]) sed asper (*cf.* 2, 56, 35. 87). eup. 4, 63 Aa p. 579ᵉˣ· si dentes se -ant (τριβομένους, *La* terunt se). 4, 63 La p. 579ᵐᵉᵈ· si -etur (*cf. Norberg, Synt. Forsch. 1943 p. 166*) se medicamen.

2 *aliquem* (*per imag.*) *i. q. confringere, contundere*: PSALT. Cas. 17, 43 -bo (λεπτυνῶ, *Vulg.* comminuam) eos ut pulverem ... ventus.

part. perf. pass. pro adi. **minūtātus,** -a, -um *i. q. imminutus v. e. g. l. 51. 60. 64.*

adv. **ˣminūtātim.** *cf. c.* minutim *et c.* particulatim *sim.* *trad.* minuatim (*cf. etiam p. 1034, 77. 1039, 83*) *e. g. l. 81. 83.* *augendi causa add.* bene, validissime: *p. 1048, 19. 22.* *de format. et not.*: CHAR. gramm. p. 242, 14 B. (*inter adv. in* im) paulatim, -m, sensim. SYNON. Cic. p. 438, 1 *et* 441, 5 B. NON. p. 112, 3. SCHOL. Ter. p. 128, 1 unciatim: -m (minuatim *CM*) et paulatim. GLOSS.ᴸ II Abav. MI 14 -m: paulatim sensim (*ex Philox.? cf.* GLOSS. II 341, 48 *et* 342, 26 *et* 366, 63, *ubi etiam* minuatim *vel* minutim *codd.*). *abbrev.* -ti *v. p. 1048, 52.* *legitur inde a* POMPONIO Atell. (*p. 1048, 35*), VARRONE, CIC. [*dub.*: CIC.

Att. 16, 1, 5 Xenonem perexigue et γλίσχρως praebere ⌊id est -m⌋ (⌊ ⌋ *secl. Corrad., edd. plerique; servandum putant O. E. Schmidt, alii* [*cf. l. 34. 42*]). *loco corrupto*: APVL. met. 4, 22, 3.]

1 *pertinet ad imminutionem i. q. in partes secando sim.* (*saepissime ap. artium scriptores; expresse i. q. in pulverem: l. 16. 28*): VARRO ling. 5, 104 praesicatur (*cf.* rust. 3, 10, 6 consectum [COLVM. 8, 14, 10]). COLVM. 12, 59, 3 -m concidito (VLP. dig. 32, 55, 2 OPTAT. 7, 1 p. 162, 9 SCHOL. Iuv. 3, 260 CHIRON 251 [= VEG. mulom. 2, 6, 5]. 352 [*Hippiatr. I p. 17, 18* εἰς λεπτά]. VEG. mulom. 1, 17, 9 [*Chiron 202 v. p. 1044, 39*]. *al.* AVG. civ. 6, 9 p. 262, 29 D. numinum officia tam viliter -mque c. *al.* MARCELL. med. 23, 71. *al.* APIC. 2, 5, 3. *al. cf.* SERV. georg. 4, 241 incisam [CASS. FEL. 15 p. 22, 8. *al.* ORIBAS. syn. 1, 17, 10 La p. 56, 8 Mø.]. DAMIG. lapid. 30 praecisum). *ibid.* conterito (ITALA exod. 32, 20 [Lugd. *cf. l. 15 sq. et v. p. 1040, 37*]. *cf.* SER. SAMM. 643 terendus [MARCELL. med. 6, 3]). ITALA exod. 32, 20 (Wirc.) comminuit eum -m (λεπτόν, *Vulg.* contrivit usque ad pulverem. *cf.* ITALA deut. 9, 21 [Lugd. (*Vulg.* in frusta)]. Dan. 2, 34 [Cypr. testim. 2, 17; εἰς τέλος *Theod.*]). Mich. 4, 13 (Weing.) -m facies plebes (PELAGON. 261 bene -m [*Hippiatr. II p. 39, 8* λεπτοποιηθέντος]. PLAC. med. 16, 5 APIC. 4, 2, 12. 7, 8 ORIBAS. eup. 1, 9, 3 Li p. 412ᵐᵉᵈ·). LACT. inst. 4, 15, 17 frangebat (*cf.* PS. AVG. serm. ed. Mai 189, 1 confregit [VEN. FORT. vita Leob. 26, 85. *al.*]). CHIRON 356 nitri contusi validissime -m (542). VVLG. lev. 2, 6 divides (AVG. civ. 6, 1 p. 246, 25 D. *al. cf.* 7, 2 p. 274, 21 distributa). RVFIN. hist. 8, 5 discerptis (*cf.* MARCELL. med. 20, 36 carptis). PRVD. perist. 11, 119 scissa (ORIBAS. eup. 4, 85 Aa p. 579 [*La* minutatur]). AVG. serm. 28, 4 ut ... sic -m et particulatim ad singulos quosque quod dico perveniat (*opp.* totum). OP. imperf. in Matth. 40 p. 858 -m quasi in pulverem convertitur. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 237, 24 ut ... vestis ... ferro ... -m eat (*cf.* PASS. Barth. 9 p. 149, 2 abisset). *al.* *abundanter*: HIER. epist. 15, 1, 1 tunicam ... -m per frusta discerpit. *in geometria*: RVFIN. Orig. in gen. 2, 2 p. 29, 8 in sex cubitos unus deputatur, si generaliter, vel in trecentos, si -m deducatur.

2 *pertinet ad distributionem i. q. particulatim, per partes, portionibus minimis*: **a** *de copia*: *dare, adicere, conferre sim.*: POMPON. Atell. 166 non frustilatim nec -m (minutim *codd. plurr. contra metrum*) dari (CHIRON 339). VARRO ling. 5, 124 funderent (SCRIB. LARG. 201 superfundentur. *cf.* 207 aspergere [MARCELL. med. 30, 47 supersparges]). rust. 2, 7, 40 cotidie adicientem -m (SCRIB. LARG. 212. 220. 262 -m vel in unum. *cf.* CHIRON 450 adaugeto. 586 admiscebis). APVL. apol. 61 -m ex tabellis compacta crassitudine (*cf.* AVG. epist. 167, 20 aggerem ... collectum). PORPH. Hor. epist. 2, 2, 164 solvit (*opp.* semel. *cf.* VAL. CEM. hom. 9, 5 multa -m dispensata [*de pecunia*; *cf. etiam l. 52 et l. 1*]). AVG. c. mend. 37 p. 520, 18 subcrescit (*postea*: per minima additamenta). in psalm. 93, 9 ponis (*syn.* per modicum). *demere, auferre, accipere sim.*: VARRO ling. 5, 124 sumebant (*cf.* SCRIB. LARG. 186 consumuntur. PS. EVSEB. GALLIC. hom. p. 636ᴴ *panis* non ex toto perveniret ad singulos, quia particulatim et -m pro portione sua unusquisque praesumeret). LVCR. 2, 1131 -m ... vires ... frangit ... aetas. 5, 710 condere lumen (*cf.* 5, 725). SEN. dial. 6, 8, 2 eximet. nat. 2, 54, 2 inclusum ... modo universum eruptionem facit ... modo per partes et -m. epist. 91, 12 sive vetustas *urbes* ... expugnaverit -m. TAB. cer. Pomp. (CIL IV suppl.) 6, 12 sestertia ... -(m) (minu⟨s a⟩nte *Momms.*) ... ab eo accepi (*cf. l. 42*). SIC. FLACC. grom. p. 114, 26 abstrahat. TERT. anim. 53, 2 p. 385, 12 paulatim ac -m anima dilabitur (*cf.* FIRM. math. 1, 7, 31 cum ... -m spiritus carperetur). CHIRON 416 bibere -m (*Hippiatr. I p. 162, 7* κατ' ὀλίγον. MARCELL. med. 30, 75. *cf.* PS. HIPPOCR. epist. 3 p. 12, 4 N. manducare). *al.* **b** *de spatio c. verbis movendi i. q. gradatim* (*accedente not. temporis*): LVCR. 5, 1293 -m processit ferreus ensis. 5, 1434 provexit. BELL. Afr. 31, 1 -m modesteque ... se recipere. 78, 7 cedebant (*cf.* ALF. dig. 41, 1, 38 recessit). SEN. epist. 24, 19 non repente nos in mortem incidere sed -m procedere (*cf.* 30, 12). 38, 1 *sermo* -m inrepit animo (*cf.* AVG. serm. 347, 3, 3 -m furtimque subrepunt). EPIT. Alex. 16 scandentium (*47* paulatim). AVG. mor. eccl. 1, 24, 45 quasi -m serpentem perniciem. trin. 12, 11, 16 deficiendi motus negligentes -m occupat. *in imag.* (*ad a et* b) *in quaestionibus philosophorum, quae ad conclusionem perducunt*: CIC. ac. 2, 49 cum aliquid -m et gradatim additur aut demitur. 2, 92 -m interrogati, dives pauper ... sit (*postea*: gradatim [*cf. vol. VI 2135, 70 sqq.*]). **c** *de tempore* (*cf. l. 58*) *i. q. paulatim, sensim*: VARRO rust. 1, 20, 2 ut -m assuefaciant *iuvencos* (2, 9, 12 desuefiunt). Q. CIC. pet. 35 -m ... ex fucosis firmi suffragatores evadunt. LVCR. 5, 1384 didicere querellas. SEN. epist. 66, 43 per longam nervorum contractionem extortos -m.

3 *pertinet ad ordinem i. q. singillatim deinceps, alterum ex altero*: LVCR. 6, 1191 a pedibus ... -m succedere (*i. in singula deinceps membra*) frigus (*cf.* VERG. georg. 3, 485 ossa -m morbo conlapsa. HYG. fab. 126, 9 partes membrorum -m secuit [OROS. hist. 5, 21, 7]). VLP. dig. 2, 15, 8, 9 -m singulos convenire. 34, 1, 3 a singulis heredibus -m alimenta petentes. AVG. civ. 4, 11 p. 162, 6 D. totum ... Iovem ... offendi, si partes eius non etiam singillatim -mque colerentur.

4 *pertinet ad tractationem singularum partium i. q. singillatim, subtiliter*: IREN. 2 praef. 1 perexivimus. ARNOB. nat. 4, 15 p. 152, 16 capita ire per singula. GAVDENT. serm. 8, 26 G. disserui. HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 11 p. 334, 12 exponere. RVFIN. Orig. in gen. 12, 5 p. 112, 5 discussa. AVG. civ. 4, 21 p. 171, 27 D. omnibus ... -m singilla-

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

timque digestis. doctr. christ. 2, 37, 55 describat. c. Secundin. 6 p. 914, 14 persequi. CASSIOD. in psalm. 51, 3 quando res singulae -m ac subtiliter indicantur. MVTIAN. Chrysost. hom. 21, 1 p. 368in. exsequitur -m (κατὰ μέρος). ISID. in gen. 5, 10 enucleata -mque tractata. *al.*

comp.: comminuto. *cf.* perminutatim.

minūtulus, -a, -um. *a* minutus *demin.* GLOSS. ἐλαχιστοτάτη -a. [*it. sept.* menúder. *Rohlfs.*] [*e coni. dub.*: LAMPR. Alex. 22, 8 (*v. s.* octominutalis).]

i. q. satis parvus, minimus, perexiguus: **1** *de hominibus*: PLAVT. Poen. 28 nutrices pueros infantīs -os domi ut procurent. **2** *de rebus*: AVR. Fronto p. 66, 25 N. oppidum anticum ... -um. VLP. dig. 50, 16, 192 ut taxatio haec '... plurisve' ad -am summam referatur (*antea*: pecuniam modicam). VOPISC. Aurelian. 9, 7 argenteos Philippeos -os (12, 1. *cf. Hultsch, Metrol. 322*). Tac. 11, 8 litteras. TREB. trig. tyr. 14, 5 signis brevibus et -is. *i. q. argutus, in rebus minimis subtilis*: MACR. Sat. 7, 3, 13 quaestiones.

minūtus, -a, -um *v. p. 1039, 83.*

minyanthes (-eos) *n.*, μινυανθές. *nomen herbae* (*cf. Strömberg, Griech. Pflanzennamen 104. Berendes, Diosk. Arzneimittellehre 336*): PLIN. nat. 21, 54 tria eius *trifolii* genera: -es (*Barb.*, miniant- *vel* insant- *codd.*) vocant Graeci. 21, 152. DIOSC. 3, 119 p. 426, 27 trifoliu aut -uantes (*gr. 3, 109, 1 μινυανθές*).

minyas *v. Onom.*

minythicus, -a, -um, μινυθικός. *i. q. minuens*: CAEL. AVR. chron. 1, 1, 39 malagmatibus, quae valeant ex alto causas inductione propria detergere, quae Graeci -a vocaverunt.

mio, -āre (-īre ?) *v. s.* meio (*p. 604, 41. 605, 6*).

miōps, miosōta, miosūra, miōthis *v. s.* my-.

miquus *v. s.* muscus. *R.*

1. mīra, -ae *f. v. s. v.* moera.

2. mīra, -ōrum *n. v. p. 1076, 52.*

mīrābiliārius, -ī *m.* *a* mirabilis, *cf.* coctiliarius, fictiliarius. *i. qui mirabilia facit*: AVG. in euang. Ioh. 13, 17in. contra istos, ut sic loquar, -os cautum me fecit deus meus dicens: '... exsurgent pseudoprophetae, facientes signa et prodigia'. c. Iul. op. imperf. 5, 9 p. 1439in. magnus.

***mīrābilis,** -e. *a* miror. *de scriptura*: mirav-: CIL VI 32946. *de formis*: VIRG. gramm. epit. 5 p. 39, 16 multa nomina neutra duas declinationes habent ut ... terribile terribilium, -e -ium. *gen. plur. neutr.* -orum: ITIN. Anton. Plac. rec. A 16 p. 170, 7 (miraculorum *var. l.*). *compar.*: magis -is: CIC. orat. 39 LVCR. 2, 1035 MANIL. 1, 478. PLIN. nat. 37, 152 maior et m. -is. SALV. gub. 4, 47 CASSIOD. Didym. in I Ioh. 3, 13 p. 62, 14. plus -is: CASSIOD. var. 3, 47, 5. 9, 25, 3. 12, 4, 6. -ior: CIC. de orat. 1, 12. 2, 74 ac. 1, 2 LIV. 9, 18, 13. *al.* VITR. 8, 3, 24 SEN. clem. 1, 5, 4. 1, 11, 3 dial. 12, 1, 1. *al.* PLIN. nat. 8, 122. 124. *al.* *superl.*: maxime -is: CIC. ad Brut. 1, 2 (9, 8). 1 SEN. epist. 67, 6 PLIN. epist. 9, 26, 4. egregie -is: SALL. (?) rep. 2, 1, 5. praecipue -is: PLIN. nat. 36, 19. inter pauca -is: PLIN. nat. 26, 95. 35, 150. adprime -is: APVL. met. 10, 17, 4. nimium -is: *v. l. 82. p. 1050, 53. cf. p. 1052, 75.* -issimus: PLIN. VAL. 2, 13. NOT. Tir. 43, 74. 75. *de notione*: GLOSS. θαυμαστός. θαυμάσιος. παράδοξον. mirificum. *in graecis est* (*praeter* θαυμάσιος, θαυμαστός): δεινός: *p. 1050, 82.* θαῦμα: *p. 1051, 46. cf. p. 1051, 60.* θεσπέσιος: *p. 1050, 27.* μεγαλεῖον: *p. 1051, 67.* παράδοξος: *p. 1051, 7. 38. 51. 53.* *usurpatur pro passivo verbi q. e.* mirari: *p. 1050, 33. 1052, 29 sqq. cf. p. 1068, 72.* *inde a* PLAVTO (*p. 1050, 50*), TER. (*p. 1052, 5*), VARRONE, CIC. [*it.* meraviglia, *francog.* merveille, *hisp.* maravilla. *Rohlfs.*] [*in codd. saepius confunditur c.* admirabilis, miserabilis. *loco corrupto*: PLIN. nat. 18, 133. *pro* -is *ci.* memorabilis: VAL. FL. 3, 170. innumerabilis: QVINT. decl. 283 p. 148, 25.]

I ***passive*** *i. q. admiratione dignus, admirandus,* θαυμάσιος, θαυμαστός: **A** *causa admirationis est in excellentia rei laudabilis*: **1** *adi.*: **a** *de rebus*: **α** *de operibus* (*cf. p. 1054, 70. 1060, 75. 1070, 67. al.*): CIC. Verr. II 4, 64 candelabrum ... opere -i perfectum (SPART. Hadr. 12, 2. *aliter* PANEG. in Mess. 18 opus magni -e mundi. Ov. met. 8, 200 *pennae Daedali.* CVRT. 5, 1, 29 hic quoque *pons* inter -ia Orientis opera numeratus est. PLIN. nat. 1, 36, 16—23 opera -ia in terris. *al.*). SEN. dial. 12, 1, 1 septem illa miracula et si qua his multo -iora sequentium annorum extruxit ambitio. PLIN. nat. 34, 74 Minervam -em *fecit. al.* AMM. 16, 10, 15 structuram. AVG. civ. 16, 4 p. 130, 1 D. constructionem. **β** *de factis* (*cf. p. 1070, 57*): CIC. Phil. 2, 109 (*iron.*) facinora (SALL. Iug. 79, 1 egregium [*cf. p. 1050, 14*] atque -e). **γ** *de qualitatibus* (*cf. p. 1061, 8. 1071, 74*) *et virtutibus* (*cf. p. 1061, 4. 1071, 15*): CIC. rep. 6, 15 celeritate (BELL. Afr. 22, 3. 69, 4 AVG. civ. 16, 8 p. 135, 20 D.). div. 1, 31 -i magnitudine uvam (ARNOB. nat. 7, 25 p. 259, 14). *al.* BELL. Afr. 10, 3 hilaritate. 31, 4 scientia (*cf.* MACR. Sat. 1, 2, 15 doctrina). *al.* SALL. (?) rep. 2, 1, 5 in te praeter ceteras artem unam egregie -em comperi. VELL. 2, 43, 4 virtute atque industria. SEN. clem. 1, 5, 4 clementia ... in regia quo rarior eo -ior. nat. 1, 3, 1 illam -em arcus *caelestis* varietatem. epist. 113, 16 -e divini artificis i n g e n i u m est (AVG. civ. 8, 4 p. 325, 1 D. CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 122, 16. *cf.* AVG. conf. 11, 31, 41 p. 293, 20 nimium -is est animus iste atque ad horrorem [*cf. p. 1051, 54*] stupendus). PETRON. 105, 7 forma. *al.* **δ** *in serm. medic.* (*cf. p. 1052, 53. 1061, 57. 1071, 2. 1072, 40*): PLIN. nat. 22, 120 levatus *morbo* ... -em in modum (22, 127 -em in m. curantur). MARCELL. med. 1, 60 pollinem ... super ligato; -e est. 1, 69 effecta. 3, 1 medicamentum (ORIBAS. syn. 7, 6 La p. 137med. medicamen). PLIN. VAL. 2, 13 potio -issima (ORIBAS. syn. 9, 61 Aa p. 395extr.). MISC. Tir. p. 51, 1. 5. **ε** -em in m o d u m (*v. et l. 1 et cf. p. 1061, 10. 1069, 1. 45*): CIC. Att. 5, 13, 1 BELL. Afr. 31, 7 PLIN. nat. 19, 43 BOETH. arithm. 2, 37 p. 134, 24. -i m o d o: PLIN. nat. 36, 100 INST. Iust. 3, 7, 4. **ζ** *varia*: CIC. Phil. 3, 7 legionis Martiae ... -is consensus (AVG. civ. 18, 42 p. 321, 4 D.). de orat. 2, 74 quo ista maiora et -iora fecisti (LVCR. 2, 1028 nil adeo magnum neque tam -e quicquam. SEN. clem. 1, 11, 3 hoc ... eo maius est -iusque, quod *eqs.* epist. 8, 5 cogitate nihil praeter animum esse -e, cui magno nihil magnum est. *cf. et p. 1051, 8. 1070, 58*). 2, 344 quae -ia sunt in virtute. 3, 201 quod quidem sit egregium (*cf. p. 1049, 72*) atque -e. rep. 6, 16 praeclara cetera et -ia videbantur. off. 3, 110 ex multis -bus exemplis haud facile quis dixerit hoc exemplo aut laudabilius aut praestantius. fin. 5, 34 hominis natura ..., in qua sit -is quaedam vis rationis. ac. 1, 2 vicit ... gloriam superiorum, idque eo fuit -ius, quod *eqs. al.* VERG. Aen. 1, 652 donum. NEP. Milt. 5, 1 pugnandi cupiditate. SEN. epist. 92, 3 voluntas ... benigna ... amabilis simul -isque. 104, 28 -em laudem et singularem. *al.*

b *de animantibus* (*cf. p. 1061, 30. 1072, 45*): **α** *de hominibus*: CIC. orat. 39 quo magis sunt Herodotus Thucydidesque -es. Brut. 146. Att. 2, 2, 2 -is v i r est (SEN. epist. 9, 19 RVFIN. hist. mon. 27 AVG. civ. 18, 47 p. 330, 23 D.). Ov. *v. l. 35.* LIV. 9, 18, 13. 26, 19, 3. *al.* VOPISC. Prob. 22, 1 VVLG. Esth. 15, 17 AVG. civ. 3, 21 p. 132, 12 D. *al.* CONC.S I 5 p. 336, 19 -em Paulum *apostolum* (*gr. I 1, 4 p. 18, 16* θεσπεσίῳ, *alt. versio I 2 p. 105, 41* divinum). CIL X 1492, 16 patrono -i. *al.* *est titulus honorificus* (*cf. p. 1061, 42. 1069, 62*): CONC.S I 3 vers. Tur. p. 85, 31 -em Nestorium (*gr. I 1, 3 p. 4, 2* θαυμάσιον). IORD. Get. 253 -is Thiudimer. *in praescr. epist.*: PROSP. epist. 1 domino beatissimo papae, ineffabiliter -i ... Augustino (*isdem verbis* AVELL. p. 695, 4 Hormisdae). *usurpatur pro passivo verbi* mirari (*cf. MacCartney, PhQu. 5, 1926, 289 sqq. et p. 1068, 72*): Ov. met. 3, 424 cunctaque miratur, quibus e s t -is ipse (*cf. 425* probat ... probatur, ... petit, petitur. Pont. 2, 5, 39 mirarisque alios, cum sis -is ipse. *cf. p. 1059, 70.* IVV. 3, 98 *v. p. 1052, 34*). ANIAN. Chrysost. hom. 3, 6in. effectus est ... -is (*gr.* ἐθαυμάζετο). CASSIOD. hist. 10, 10, 3 -is apparebat (*Sozom. h. e. 8, 10, 2* ἐθαυμάζετο). IORD. Get. 71 haec ... Gothis tradens -is apud eos enituit. *cf. etiam s. v.* admirabilis *vol. I 734, 19. 64. 70.* **β** *de bestiis*: COLVM. 6, 36, 3 admissarii specie tenus⌊-es pessimam⌋ (⌊⌋ *Ursin.*, -issimam *codd.*) subolem ... progenerant. **γ** *de deo*: VVLG. psalm. 67, 36 -is deus in sanctis suis (θαυμαστὸς ... ἐν). 92, 4. AVG. nupt. et concup. 2, 34, 58 p. 316, 9 cuius rei -is -e creator produxit exemplum. APRING. in apoc. 5, 5 universorum -is constitutor.

2 *n. plur. pro subst.*: PARIS 4, 6 ext. 1 inter septem -a (*Val. Max.* miracula) *Mausoleum ponitur* (*cf. p. 1054, 72. 1076, 70*).

B *causa admirationis est in rei novitate vel raritate* (*v. l. 57 sqq.*) *vel in eo, quod praeter exspectationem accidit*: **1** *generatim*: **a** *adi.*: PLAVT. Epid. 225 erat induta ... induculam ... inpluviatam ... :: utin inpluvium induta fuerit? :: quid istuc tam -e est? quasi non fundis exornatae multae incedant per vias. Trin. 931 quos locos adiisti? :: nimium mirimodis -es. CIC. de orat. 1, 12. Brut. 246 ut ..., quod -e esset (*cf. p. 1072, 73*), cum iudice ipso ... iurgio saepe contenderet. nat. deor. 1, 6 multis etiam sensi -e videri eam nobis potissimum probatam esse philosophiam, quae *eqs.* div. 2, 49 res -is *partus mulae* propterea quia non saepe fit (*sim.*: LIV. 24, 10, 11 quod -e est, quia rarum. SEN. nat. 7, 14, 4 rari ... cometae et ob hoc -es sunt. AVG. civ. 14, 24 p. 50, 33 D. hominum quorundam naturas ... ipsa raritate -es [16, 8 p. 136, 4]. 21, 4 p. 493, 30. 22, 5 p. 559, 24. *cf. p. 1049, 79*). 2, 128 -es ... species somniorum. *al.* NEP. Timol. 5, 1 casus (PLIN. nat. praef. 12 SVET. Claud. 10, 1). Ov. fast. 3, 799 monstrum -e, taurus parte sui serpens posteriore fuit (GERM. 50). LIV. 1, 14, 7. 23, 8, 7. 23, 47, 8. SEN. epist. 87, 1 quorum *Stoicorum paradoxorum* nullum ... tam -e, quam prima facie videtur (*cf. p. 1051, 7*). MELA 2, 117 Arethusam. PLIN. nat. 1, 7, 48 fulgur. 1, 9, 31 -ia piscium pretia (*al.*). 1, 32, 5—9 proprietates piscium -es. 8, 122 coloris *chamaeleontis* natura -ior (15, 106. 23, 130. 134. 30, 63. 31, 3). 9, 75 multitudine. 16, 95 abortus. 24, 138 herbas (24, 156. *cf.* 27, 98 lithospermo nihil est -ius). 31, 2 quid esse -ius potest aquis in caelo stantibus? 36, 126 quid ... *magnete* -ius? (AVG. civ. 21, 4 p. 494, 12 D. magnetem ... -em ferri esse raptorem). *al.* CAPITOL. Gord. 21, 5 -e visum est *patrem Augusto, filium Pompeio, nepotem Scipioni simillimum fuisse.* VOPISC. quatt. tyr. 14, 5 habuit rem -em, ut quantum bibisset, tantum mingeret (*cf. p. 1051, 17*). AVG. civ. 3, 18 p. 128, 6 D. caecitate *mentis* (17, 8 p. 225, 4. 17, 18 p. 244, 30 *iuxta* vanitate [*cf. etiam* 18, 5 p. 262, 20. 19, 4 p. 359, 28]). 6, 4 p. 250, 15 invidentia. 15, 23 p. 109, 16 ad quam visendam -is fiebat ... concursus. *al.* *interponitur in enuntiato* (*cf. et p. 1051, 31. 1052, 62. 1073, 37*): PRISC. perieg. 1030 luminibus ... vident rectis (-e) solem. *causa admirationis est imprimis in magnitudine* (*cf. p. 1060, 68. 1070, 54*): CIC. Att. 7, 5, 2 -īs utilitates mihi praebet. epist. 2, 5, 2 -is est expectatio (*cf. p. 1061, 16*) reditus tui. 15, 17, 3 benevolentia. off. 1, 15 amores (*Plato Phaedr. 250D* δεινούς. *cf. p. 1061, 20*). BELL. Afr. 13, 1 longitudine. SEN. benef. 4, 5, 3 incrementum. PLIN. nat. 34, 83 famam. *c. subst. malae notionis* (*cf.*

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 1053, 24): ITALA deut. 28, 59 (Lugd.) plagas magnas et -es (*θαυμαστάς, vocem hebr.* נֶאֱמָנִים *rectius interpretatur Vulg.* perseverantes). AVG. civ. 3, 26 p. 138, 9 D. vastitatem. 18, 52 p. 339, 31 crudelitate. 21, 15 p. 518, 2 malum.

b *subst.*: *α neutr.*: *proprie*: CIC. top. 45 multa alia -ia. div. 2, 66. Lael. 45 -ia quaedam ...: fugiendas esse nimias amicitias. ac. 2, 136 -ia Stoicorum, quae *παράδοξα* nominantur (*cf. p. 1050, 64*). Att. 15, 17, 2. *al.* SALL. Iug. 63, 1 magna (*cf. p. 1050, 10*) atque -ia portendi. SEN. nat. 4, 1, 1 quamvis multa habeat Sicilia ... -ia. PLIN. nat. 1, 2, 106 -ia fontium et fluminum. 1, 8, 4 -ia in factis *elephantorum*. 1, 11, 63 dentium. 1, 16, 38 foliorum. *al.* GELL. 9, 4, 5 PS. APVL. Ascl. 37 ARNOB. nat. 5, 8 p. 180, 18 CLAVD. DON. Aen. 5, 505 AVG. civ. 10, 12 p. 422, 15 D. 22, 28 p. 622, 9 -ius quiddam (anim. 2, 5, 9 p. 342, 22 -iora. conf. 9, 6, 14 multa eius alia -iora. *cf.* in psalm. 97, 1[med.] maiora -ia). *al.* ITIN. Anton. Plac. rec. A 16 p. 170, 9 sursum in monte vidimus -ia multa. BOETH. arithm. 2, 3 p. 83, 11 est etiam in his *numeris* ... -e (*cf. p. 1058, 16*). VITAE patr. 3, 148 p. 790[D] hoc autem erat eius -e, quia *eqs.* (*gr. Cot. p. 504[B]* τὸ θαυμαστόν. *cf. p. 1050, 73*). IVLIAN. epit. novell. 1, 3 nisi forte aliquid -e extiterit, quod deminuat testatoris substantiam. *meton. i. q. mira narratio* (*cf. p. 1057, 70*): PLIN. nat. 1, 17, 41 -ia de riguis (*cf. p. 1057, 75*). *β masc.*: RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 149, 14 isti -es. 220, 9 o -is.

2 *speciatim de iis, quae naturali modo fieri non possunt (addidi pauca de prodigiis naturalibus), sed divino numine fiunt* (*cf. p. 1055, 41*): **a** *adi.*: *de prodigiis* (*cf. p. 1055, 44. 1061, 45*): VARRO frg. Aug. civ. 21, 8 p. 504, 16 D. -e ... portentum, *ut stella Veneris mutaret colorem.* CIC. carm. frg. 22, 20 (div. 2, 63) nos autem timidi (*cf. p. 1059, 18*) stantes -e monstrum vidimus in mediis divom versarier aris (VERG. georg. 4, 554 dictu -e m. Aen. 3, 26 horrendum et d. video -e m. 8, 81. 9, 119). *de miraculis* (*cf. p. 1070, 65 sq.*): Ov. epist. 12, 99 terrigenae, facinus -e (*de interpositione cf. p. 1050, 78*), fratres ... conseruere manus *magica arte Medeae.* met. 4, 271 factum -e *sc. Clytie in herbam mutata* (4, 747. 5, 258. 8, 611. 9, 394 AVG. civ. 10, 16 p. 427, 2 D. 21, 6 p. 499, 25 *daemonum*). RVFIN. Orig. in num. 7, 6 p. 48, 4 vult semper Iesus res -es facere (AVG. civ. 22, 6 p. 563, 2 D. rerum -ium signis). symb. 9 p. 349[B] partus ipsius *Christi* -em modum (*cf.* AVG. serm. 215, 4 -is *est* ista nativitas). VVLG. Sirach 43, 27 praeclara opera et -ia (*gr.* τὰ παράδοξα καὶ θαυμάσια ἔργα) dei (AVG. civ. 10, 32 p. 458, 19 D. -ium o. divinorum). AVG. civ. 4, 34 p. 189, 3 D. signis (10, 13 p. 423, 28 rerum. *al.*). *al.*

b *n. plur. pro subst.*: CIC. div. 1, 16 cum multa alia -ia, tum illud in primis (*sequitur haruspicum vaticinium*). ITALA psalm. 95, 3 (Aug. civ. 8, 24 Verec. in cant. 2, 7 = PSALT. Rom. *et* VVLG.) annuntiate ... -ia eius (*gr.* τὰ θαυμάσια). FRG. Mur. 33 omnium -ium domini. PS. ORIG. tract. 6 p. 59, 1 divinis (RVFIN. hist. mon. 19 p. 442[A]. *cf.* EVSTATH. Bas. hex. 7, 6 p. 944[C] dominicorum, *gr. 29, 164[B]* θαυμάτων). COMM. instr. 1, 37, 13. AMBR. epist. 70, 23 dei (PROSP. in psalm. 105, 7. *al.*). *al.* VVLG. *saepe.* HIER. epist. 108, 13, 4 RVFIN. Adamant. 5, 11 p. 195, 6 AVG. civ. 18, 32 p. 301, 5 D. *al.* CONC.[S] I 2 p. 50, 5 = I 3 p. 32, 28 operatus ... spiritus ... per manum ... apostolorum -ia (*gr. I 1, 1 p. 39, 24* τὰ παράδοξα, *alt. versio I 5 p. 241, 30* miracula). I 5 p. 127, 23 implebat (*gr. I 1, 7 p. 46, 26* ἐπλήρου τὰ παράδοξα). PROSP. in psalm. 105, 21 quae sunt -ia, eadem terribilia (*cf. l. 27. p. 1019, 83. 1059, 18*); nulla quippe est admiratio sine quadam formidine. 110, 4. 118, 18. EPIPHAN. in euang. 18 p. 16, 24 domini (*al.*). *al.* *iuncturae*: *verbales*: facere: LACT. inst. 4, 15, 10 PEREGR. Aeth. 20, 13 AMBR. serm. 10, 1. 5 HIER. epist. 108, 14, 1. *al.* VVLG. exod. 9, 4 *et saepe.* RVFIN. hist. 1, 13, 12 (*gr.* θαυμάσια). AVG. civ. 17, 22 p. 252, 28 D. *al.* *cf.* CONC.[S] IV 2 p. 172, 5 Gregorio ... -ium factore (173, 9 *i.* θαυματουργοῦ. *cf. l. 83*). gerere: PS. AVG. quaest. test. I 127, 13 p. 404, 6 SERM. (JThSt. 16, 170) 5 l. 8 VITAE patr. Iurens. 1, 14 p. 139, 12. operari: VVLG. Sirach 48, 15 LEO M. serm. 84, 2 SACR. Leon. p. 167, 11 CONC.[S] I 2 p. 50, 5 = I 3 p. 32, 28 MAX. TAVR. hom. 24 p. 278[C] VICT. VIT. 1, 38. ostendere: VVLG. Mich. 7, 15 PELAG. in Rom. 10, 21 p. 84, 23 RVFIN. hist. mon. prol. PASS. Petr. Paul. long. 5. *nominales*: magnalia et -ia: CYPR. epist. 59, 7 p. 674, 9. opera et -ia: HERM. Pal. sim. 9, 18, 2 (*gr.* τὰ μεγαλεῖα αὐτοῦ). -ia et passio *Christi*: CASSIAN. inst. 3, 3, 4 -ia p.que. IOH. MAXENT. Conc.[S] IV 2 p. 8, 27 -ia et p.es. GREG. TVR. Franc. 1, 20[tit.] de -bus et p. signa et -ia: FILASTR. 110, 3 -ia et s. VVLG. Dan. 6, 27. 14, 42 RVFIN. hist. mon. 7 p. 412[C]. CASSIAN. inst. praef. 7 -ium dei s.que. PATRIC. conf. 45 (*v. adn.*). PS. THOM. euang. 15. virtutes et -ia: PS. ORIG. tract. 6 p. 58, 22. 64, 20. 66, 12. CASSIAN. conl. 18, 1, 3 v. atque -ia. *structurae* (*v. et l. 21. p. 1052, 3*): *c. gen. inhaerentiae*: -ia signorum: VITAE patr. Iurens. 1, 14 p. 139, 12. -ia virtutum: CYPR. patient. 6 p. 401, 8. *c. gen. exeg.* (*cf. p. 1057, 30. 1076, 80*): -ia sanitatum: AVG. un. eccl. 19, 50 p. 297, 25 vel exauditionum vel s. OP. imperf. in Matth. 27 p. 773.

II ***active***: **A** *i. q. mirans, mirabundus*: QVODV. temp. barb. 4, 5 Migne 40, 703[in.] ut ... producti de fornace incolumes populos in se -es redderent.

B *i. q. mirificus, miracula faciens* (*cf. p. 1061, 66*): LIBERAT. 10 Conc.[S] II 5 p. 111, 27 Gregorii -is thaumaturgos cognominati (*cf. l. 60*). VITA Fulg. 23 p. 111, 1 L. vir igitur -is (*'ce thaumaturge' Lapeyre*) timuit habere laudem de -bus (*ad p. 1051, 41*), quamvis ampliora cotidie miracula faceret.

structurae (*v. etiam p. 1051, 21. 74. 81*): **A** *quid mirandum sit, indicatur*: **1** *acc. c. inf.* (*cf. p. 1057, 40. 1059, 9. 1066, 68. 1075, 61*): TER. Haut. 387 et vos esse istius modi et nos non esse haud -est. MANIL. carm. frg. 1 cascum duxisse cascam non -e est. CIC. de orat. 2, 191. epist. 15, 6, 1 -e est. Ov. met. 8, 136. LIV. 9, 15, 9 id magis -e est. *al.* SEN. benef. 2, 31, 1 hoc ex paradoxis ... minime -e ... eum, qui libenter accipit, beneficium reddidisse. PLIN. nat. 8, 124. *al.* APVL. mund. praef. p. 289. **2** *inf.* (*cf. p. 1059, 12*): COD. Iust. 1, 17, 2 pr. erat ... -e Romanam sanctionem ... vacillantem ... in unam reducere consonantiam. **3** *enunt. c.* quod (*cf. 1057, 50. 1059, 4. 1062, 9. 1067, 37. 1075, 33*): CIC. div. 2, 46 -e ... illud, q. ... conlocabatur. nat. deor. 1, 71. 2, 126 off. 3, 111 LVCR. 2, 465. 4, 898. 5, 666 Ov. met. 12, 165 SEN. contr. 1 praef. 17 VELL. 2, 52, 5 PLIN. nat. 31, 73. 34, 51 DECRET. decur. Tergest. (CIL V 532) 1, 17 TREB. trig. tyr. 10, 15 AVSON. 104, 1 p. 434 P. SVLP. SEV. chron. 1, 11, 3 Mart. 21, 5. **4** *enunt. c.* si (*cf. l. 32. p. 1057, 48. 1059, 6. 1067, 14. 1074, 36*): LVCR. 5, 1056 quid in hac -e tantoperest re, si ... notaret. Ov. epist. 19, 63 Pont. 1, 7, 49 TREB. trig. tyr. 10, 3 AMBR. Ioseph 1, 3 CLAVD. 26, 281 COD. Iust. 6, 27, 4, 2. **5** *enunt. interrog.* (*cf. p. 1067, 75. 1074, 78*): CIC. de orat. 3, 197 -e est, ... quam non multum differat. div. 2, 44 esset -e, quomodo *eqs.* LVCR. 2, 308 quare. 4, 256 cur. VOPISC. Prob. 22, 2 quem ad modum. IVST. 6, 8, 9 unde. -e quantum *adverbialiter usurpatur* (*cf. p. 1075, 17*): SIL. 6, 620 -e q. gaudebat. **6** *enunt. c.* ut (*cf. p. 1050, 73. 1057, 52. 1059, 7. 1061, 75. 1067, 71. 1075, 51*): CASSIOD. var. 3, 47, 5. 11, 39, 3 fuit utrumque -e, ut *eqs.* IORD. Get. 255.

B *cui quis mirandus videatur, indicatur*: *dativo* (*cf. p. 1073, 65*): VERG. Aen. 8, 81 oculis -e monstrum. HOR. epist. 1, 6, 23 hic tibi sit potius quam tu -is illi. PHAEDR. 3, 18, 3 illum esse cunctis auribus [ad]mirabilem. PLIN. nat. 37, 1 PLIN. epist. 3, 16, 2. CLAVD. 26, 281 -e posset esse mihi, si *eqs.* ROMVL. fab. 79, 4 rec. vet. est ... cervus omnibus ad videndum -is. CASSIAN. conl. 6, 1, 2. *aliis modis*: IVV. 3, 98 nec tamen Antiochus ... erit -is illic *apud Graeculos.* ITALA psalm. 117, 23 (Firm. err. 20, 2 = VVLG.) in oculis nostris (VVLG. Matth. 21, 42 Marc. 12, 11. *cf. p. 1060, 38*). CLAVD. DON. Aen. 1, 615 p. 121, 15 apud Aenean (IORD. Get. 71. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 154 apud Graecos. 2, 223. *cf. p. 1059, 45*). VVLG. IV Esdr. 8, 48 coram Altissimo.

C *qua re aliquis mirandus sit, indicatur*: *abl.* (*cf. p. 1065, 75. 1073, 78*): Ov. *v. p. 1050, 35.* LIV. 1, 39, 1 prodigium ... eventu ... -e fuit. 26, 19, 3. 28, 18, 7 COLVM. 3, 8, 3. 6, 36, 3 *v. p. 1050, 41.* PETRON. 83, 1 PLIN. nat. 4, 4. *al.* SIL. 13, 196 hic -is arcu, ille hastam quatere ..., tertius aptabat ... taedas. QVINT. inst. 10, 1, 46. EVTR. 7, 21 omnium virtutum genere -is (*i. omni v. g.*). DICT. 3, 1 arte. IORD. Get. 178 CE 1165, 7. *al.* *gen.* (*cf. p. 1065, 70*): SYMM. epist. 1, 3, 4 amantissimi litterarum morumque -es. *praep.*: de: MAX. TAVR. serm. app. 21 p. 890[B] -es ... de suppliciis suis iuvenes *Maccabaei.* ex: PLIN. nat. 36, 102 basilicam ... columnis e Phrygibus -em. ob (*cf. p. 1066, 33*): SEN. nat. 7, 14, 4 ob hoc. MELA 1, 99 ob id ..., quod. in (*cf. p. 1059, 32. 1062, 6. 1066, 39. 1073, 82*): PLIN. nat. 29, 78 in multis ... usibus. VVLG. IV Esdr. 8, 48 in hoc ... quoniam. *adde* ad (*cf. p. 1062, 3. 1074, 17*): PLIN. nat. 7, 20 quorundam corpori partes nascuntur ad aliqua -es sicut Pyrro regi pollex ..., cuius tactu lienosis medebatur. *adv.*: SEN. dial. 6, 18, 4 aliter -is.

D *locutiones limitativae*: *c.* ad: CIC. dom. 21 ratione vitae -i ad laudem. ROMVL. fab. 79, 4 *v. l. 32.* *c. supino* (*cf. p. 1069, 36. 73. 1076, 17*): CIC. Pis. 32 hoc ... -e auditu videatur. parad. 35 nec hoc tam re est quam dictu inopinatum et -e (VERG. georg. 4, 554 Aen. 2, 680. 3, 26 LIV. 9, 29, 10). VERG. Aen. 7, 78 id vero horrendum ac visu -e ferri (10, 636 HOR. epist. 2, 2, 91 STAT. Theb. 6, 892). PLIN. nat. 22, 1 -iora inventu.

E -e visu *sim. in enuntiato fere pro interiectione interpositum* (*cf. p. 1050, 78*): VARRO AT. carm. frg. 22, 5 bos suspiciens caelum (-e visu) naribus ... decerpsit odorem (VERG. Aen. 12, 252. Ov. fast. 3, 31 v. -e. COLVM. 10, 363 STAT. Theb. 1, 534 IVVENC. 3, 103 PRISC. periheg. 583). VERG. georg. 2, 30 -e dictu (Aen. 1, 439. *al.* CIRIS 120 SIL. 7, 187. *al.* IVVENC. 2, 44. 3, 18 AVIEN. Arat. 654 AVG. civ. 1, 19 p. 31, 21 D. PRISC. periheg. 415. *cf.* Ov. met. 14, 406 dictu -e [LIV. 7, 26, 5 LVCAN. 5, 672 IVVENC. 3, 88 SVLP. SEV. chron. 2, 34, 5]). LIV. 9, 41, 18 -ia dictu, *sequuntur singula -ia facta.* *inde sine supino nude* -e (*cf. p. 1069, 28. 1073, 37*): Ov. met. 3, 326 deque viro factus (-e!) femina. SIL. 7, 44 SEDVL. carm. pasch. 3, 3. PRISC. periheg. 1030 *v. p. 1050, 78.*

adv. ***mīrābiliter.** *comp.* -ius: CIC. de orat. 1, 94 HIER. hom. Orig. in Luc. 22 p. 145, 14 AVG. civ. *quater. al.* *superl.*: valde -r: AVG. civ. 21, 8 p. 506, 7 D. nimium -r: *ibid.* 22, 8 p. 566, 13. GLOSS. θαυμαστῶς, θαυμασίως, παραδόξως. *in graecis est* θαυμαστῶς *p. 1053, 8. 32.* παραδόξως *p. 1053, 36.* *inde a* CIC. [*in codd. confunditur c.* miserabiliter *et* mysterialiter.]

I ***passive*** *i. q. miro modo*: **A** *c. verbis*: **1** *pertinet ad excellentiam rei laudabilis*: **a** *de factis ingenii*: CIC. de orat. 1, 94 statuebam disertum, qui -ius et magnificentius (*cf. p. 1062, 21. 1076, 42*) augere et ornare posset quae vellet. 3, 15 libros Platonis -r scriptos. QVINT. inst. 3, 5, 14 LACT. inst. 6, 24, 18 VICT. TONN. chron. II p. 195, 512 CASSIOD. inst. 1, 1, 4 p. 12, 13 M. *al.* PASS. Petr. 12

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dicens. **b** *in serm. medic.* (*cf. p. 1062, 60. 1077, 37*): PLIN. nat. 29, 131 -r epiphoris mederi dicitur. MARCELL. med. 8, 16 prodest. DIOSC. 1, 60 p. 78 b 35 -r miscetur. PS. APVL. herb. 17 l. 4 rec. β (*om.* αγ) -r proficit. MISC. Tir. p. 60, 2 ORIBAS. eup. 2, 1 C 32. **c** *varia*: CIC. leg. 3, 14 Demetrius . . . -r doctrinam . . . produxit. epist. 4, 13, 5 -r de te et locuntur et sentiunt (*an ad l. 48 ?*). Att. 5, 20, 1. ad Brut. 1, 15 (9, 24), 1 eloquentia, qua -r excellit. *al.* HERM. Pal. vis. 3, 4, 1 magne et -r habet se res (*gr.* μεγάλως καὶ θαυμαστῶς, *vulg.* magnifice). LACT. opif. 4, 15. 5, 12. RVFIN. hist. 2, 10, 4 veste ex auro argentoque -r contexta (*gr.* θαυμάσιον ὑφήν). AVG. civ. 16, 3 p. 126. 16 D. *regnum* -r dilatavit. 16, 43 p. 195, 6 ab his duobus mirabilibus ducibus bella etiam prosperrime ac -r gesta sunt (*cf.* IORD. Rom. 275 Parthos -r superavit. 276 triumphavit [280]. Get. 88 dimicavit). IOH. BICL. chron. II p. 212, 569, 4 provinciam Gothorum . . . -r ad pristinos revocat terminos. IORD. Get. 103 quod . . . -r (*i. splendide*) idolis immolasset.

2 *pertinet ad novitatem vel raritatem rei*: **a** *generatim*: CIC. Tusc. 2, 12 ut cum eorum vita -r pugnet oratio. Att. 7, 11, 4 fugiens . . . Pompeius -r homines movet. NEP. Dion 10, 2 -r vulgi mutata est voluntas. AVG. civ. 14, 24 p. 51, 32 D. extra usitatum naturae modum -r. 22, 5 p. 560, 22 linguis omnium gentium loquentes -r audiebant (*cf. antea*: mirifica facientibus signa credebant). c. Faust. 33, 8 p. 795, 11 -r . . . dicere videbatur: 'quis me tetigit?' virg. 13, 13 p. 245, 14 -r desipiunt. *al.* *i. q. valde*: *c. verbis malae notionis* (*cf. l. 45. p. 1051, 1*): CIC. Att. 10, 4, 5 me -r excruciat. VVLG. Iob 10, 16 crucias. *c. verb. affectuum* (*cf. p. 1062, 28. 1077, 28*): CIC. Att. 15, 26, 1 cupio (epist. 13, 16, 4). 16, 7, 3 adprobasti. epist. 9, 10, 1 amari. 10, 3, 2 faveo. 10, 12, 4. BRVT. Cic. epist. 11, 14, 1 laetor. LACT. inst. 5, 11, 5. AVG. c. acad. 2, 2, 3 quidquid . . . te . . . -r solet movere. c. Faust. 16, 21 p. 463, 8 -r istorum est ridenda vecordia. GREG. M. moral. 3, 24 p. 611B se placere deo -r aestimabant.

b *speciatim de miraculis* (*cf. p. 1062, 56*): ITALA psalm. 44, 5 (Firm. err. 23, 2 = VVLG.) deducet te -r (θαυμαστῶς) dextera tua. HIER. hom. Orig. in Luc. 10 p. 74, 8 -r Ioannes natus est (AVG. serm. 290, 1, 1med. ambo *Iohannes et Christus* -r nati. civ. 10, 29 p. 449, 21 D. *Christus* [*cf. p. 1051, 36*]. *al.*). VVLG. sap. 19, 5 ut . . . populus tuus -r transiret. RVFIN. hist. 2, 9, 4 angelus . . . -r (*gr.* παραδόξως) eum vinculorum nexibus solvit. AVG. civ. *saepe. al.* *miracula faciunt daemones*: AVG. civ. 5, 7 p. 201, 3 D. 10, 11 p. 419, 11. 20, 19 p. 451, 27.

B *c. adi.* (*cf. p. 1062, 74. 1077, 73*): CIC. Brut. 145 -r aptus. Att. 2, 25, 1 -r moratus est. epist. 10, 19, 1 litterae tuae -r gratae sunt senatui. GELL. 2, 23, 19 motus . . . animi . . . -r acres et illustres . . . sunt. AVG. civ. 10, 10 p. 418, 4 D. pulchras. 17, 18 p. 225, 8 laudabilis (epist. 155, 17 laudandum). 18, 19 p. 281, 2 fortis. doctr. christ. 4, 14, 31 -r affluentissima fecunditate. serm. 50, 6, 9 a quodam -r laudabiliterque avaro (*cf. N. T. Matth. 13, 44*). *c. adi. malae notionis* (*cf. l. 23*): AVG. civ. 3, 19 p. 128, 27 D. de Cannensi -r horrendo malo. c. Cresc. 3, 62, 68 p. 475, 4 o rem -r indignam! c. Iul. op. imperf. 1, 97 -r demens.

II active *i. q. cum admiratione* (*cf. l. 5*): AVG. c. epist. fund. 30 p. 232, 14 quae nemo sobrie considerat et non -r laudat (*antea*: miranda et laudanda cognoscis). VITA Romani long. (BHL 7306) 6 benedicant -r nomen gloriae tuae.

deriv.: mirabiliarius. mirabilitas. *v. Onom.*

mīrābilitās, -ātis *f.* *a* mirabilis. *i. q.* θαυμασιότης: LACT. inst. 7, 4, 1 ex -e operum suorum (*sc. providentiae*).

mirabolanum *v. s. v.* myrobalanum.

mīrābundus, -a, -um. *a* mirari. *comp.* magis -us: *l. 61.* *i. q. (ad)mirans*: *abs.*: LIV. 4, 33, 9 qui *clamor* cum utramque -am in se aciem vertisset. 4, 45, 7 cum parum decorum inter collegas certamen -i patres conspicerent. 23, 8, 10 cum -us pater, quidnam id esset consilii, quaereret (37, 10, 4 cum, quonam modo ea fieri possent, -us . . . percunctaretur. CVRT. 9, 9, 26. *cf.* LIV. 39, 10, 5 eo magis -o quaerentique, quid rei esset). 28, 23, 3 -i parumper obstipuerunt (APVL. met. 2, 7, 4 obstupui et -us steti. HIER. in Os. 4, 10 p. 850B quasi stupens et -us eloquitur). *indicatur causa*: LIV. 33, 32, 7 -i velut ad somni vanam speciem. *c. enunt. interrog.*: LIV. 3, 38, 8 nova res . . . -am plebem convertit, quidnam incidisset (26, 15, 11). 25, 37, 12 unde. *c. acc.*: APVL. met. 4, 16, 4 -i bestiam (*antea*: miratus bestiae magnitudinem).

miracidion, μειρακίδιον. PAVL. FEST. p. 123, 11 -on (mirachiton *codd.*) primae adulescentiae.

miraciōdēs, μειρακιώδης. LVCIL. 187 lerodesque simul totum ac si -es.

1. **mīrācula**, -ae *f.* [*a* miraculum '*monstrum*' *ut vid.* (*v. p. 1076, 65*); *cf.* mirio. *J. B. H.*] *de origine*: VARRO ling. 7, 64 *v. p. 1076, 65.* *i. q. monstri modo deformis homo* (*de meretricibus*): PLAVT. Cist. 407 amicae osseae, diobolares, schoeniculae, -ae, cum extritis talis (*affertur a* FESTO p. 330 a 1).

2. **mīrācula**, -ae *f. v. l. 82.*

* **mīrāculum**, -ī *n.* (mīrācula, -ae *f. v. l. 81*). *a* mirari. *de formis*: *syncope* -cl-: LVCIL. 14 (-cul- *codd.*) *v. l. 84.* ma-: GREG. TVR. Thom. p. 97, 1 *R1.* *fem.*: ITIN. Anton. Plac. rec. A p. 174, 17 multe alie -e quas *G.* NOT. Tir. 43, 72 *post* mirum. *de notione* (*cf. p. 1055, 78*): NON. p. 521, 27 mira et -a veteres pro monstris vel horrendis ponebant. Lucilius (14) . . . : -a ciet elefantas (*def. Terzaghi p. 267*, tylyphantas *Marx*). GLOSS. θαῦμα. VARRO frg. Serv. auct. Aen. 3, 366 -um, quod mirum est. PAVL. FEST. p. 123, 5 -a, quae nunc digna admiratione dicimus, antiqui in rebus turpibus utebantur (*cf. p. 1053, 75*). *discernitur a vocibus q. s.* ostentum, portentum, prodigium, monstrum (*cf. etiam p. 1055, 46. 1056, 5*). *plur. de una re apud poetas passim, in prosa oratione p. 1058, 48.* *gr. respondent* (*cf. etiam l. 27. 81. p. 1056, 43. 1057, 2. 1058, 25. 84*) παράδοξον (*p. 1056, 17*), ἔκστασις (*p. 1059, 21*), θαῦμα (*p. 1057, 30. 1058, 35. 42. 57*), φόβος (*p. 1059, 22*). *inde a* CATONE (*l. 17*), LVCILIO (*p. 1053, 84*), VARRONE, CIC. (*p. 1057, 66*), LVCR., VERG. *in tit. libr.*: VAL. MAX. 1, 8 AVG. civ. 10, 8. 12. 17. 22, 8. *al.* *cf. etiam p. 1056, 37.* [*hisp.* milagro. *Rohlfs.*] [*ex coni. pro* mirande: LVCR. 4, 462 *v. p. 1070, 21.* *pro* miratu: PLIN. nat. 29, 2 *v. p. 1063, 47.*]

I proprie *i. q.* **res admirationem vel stuporem movens** (*in malam partem de re improbanda l. 19. 62. 79. p. 1056, 56. 1057, 67*): **A** *i. q. res mira*: **1** *in admiratione sunt ea, quae naturali modo fiunt*: **a** *facta*: *stuporem moventia*: CATO or. frg. 1, 2 quamquam multa nova -a fecere inimici mei, tamen nequeo desinere mirari eorum audaciam (*cf. p. 1061, 2*). AMM. 31, 16, 6 monstroso -o (*cf. l. 15*) *victoris sanguinem victi bibentis*. AVG. civ. 4, 27 p. 180, 18 D. -orum atque vitiorum. *fortia*: LIV. 2, 10, 5 ipso -o audaciae obstupefecit hostes *Cocles* (5, 46, 3 attonitis Gallis). 2, 12, 13 prope attonitus -o *Scaevolae* (*de eodem* MART. 1, 21, 3). 23, 47, 8 stupentibus -o hostibus. VAL. MAX. 3, 3 ext. 1 TAC. ann. 16, 25, 2 PANEG. 10, 7, 1. 11, 4, 3. CLAVD. 24, 224 post -a castris edita. 26, 622 belli. DRAC. laud. dei 3, 216 *Herculis*. CASSIOD. hist. 6, 36, 2 feminae (*Theodoret. h. e. 3, 18, 2* ἀξιέπαινον διήγημα). *alia*: LIV. 5, 21, 9 ad ostentationem scaenae gaudentis -is. PLIN. nat. 7, 121 *vinctam matrem uberibus suis alentis filiae*. 14, 144 tribus congiis . . . epotis uno impetu, spectante -i gratia Tiberio. QVINT. inst. 10, 7, 11 pilariorum (*cf.* HIST. Apoll. rec. A 13 p. 25, 9). HIER. epist. 53, 1, 3.

b *casus, eventus*: VAL. MAX. 1, 8 ext. 11 regios interitus magnitudine -i remigis casus aequat, quem . . . cum e navi fluctus abiecisset, . . . contrarius fluctus in navem rettulit. PLIN. nat. 8, 20 in altero *elephanto* -um fuit uno ictu occiso (17, 8 nec minus -um in pomo est *sc. in reditu arborum*). TAC. ann. 6, 28, 1 *adventus phoenicis*. AVG. civ. 3, 9 p. 106, 16 D. *templum Iani clausum*.

c *mos et habitus*: PLIN. nat. 22, 57 heliotropii -um . . . cum sole sese circumagentis etiam nubilo die. 22, 62 aliud adianto -um: aestate viret, bruma non marcescit *eqs.* 23, 135. 25, 19. 37, 140 magnis et aliis -is *achatarum*: reddunt enim fluminum species, nemorum, iumentorum etiam (*cf.* CLAVD. carm. min. 29, 13 nova . . . -a *lapidis magnetis*). MART. 1, 6, 5 *leonis mansueti*. PLIN. epist. 4, 30, 11 *fontis* (CLAVD. 28, 508). AVG. civ. 21, 4 p. 493, 7 D. calcis (l. 22. 25).

d *corporea*: α *res*: VARRO Men. 286 eodem coniecisse *Medeam* mera -a. SEN. nat. 7, 1, 1 ubi novum aliquod e caelo -um fulsit (7, 20, 2 illa . . . -a, columnae clipeique flagrantes *in caelo*). CE 256, 2 haec . . . -a . . . statuit (*sc. cornua mirae magnitudinis*). AVIAN. fab. 5, 3 (*interpol.*) ne detracta gravem faciant -a risum (*sc. pellis leonis, quam asinus induerat*). MART. CAP. 7, 728 *Arithmetica* -is quibusdam capitis reverenda videbatur (*sc. radiis miro modo a fronte erumpentibus. cf.* 7, 729 p. 366, 4 radiorum). *visa*: PLIN. nat. 24, 164 hac *herba* pota lymphari homines obversantibus -is. TAC. Agr. 28, 1. β *animantia*: *mythica*: HOR. ars 144 speciosa . . . -a . . ., Antiphaten Scyllamque et cum Cyclope Charybdin (MIN. FEL. 20, 3 monstruosa mira -a, Scyllam . . ., Chimaeram . . . et Hydram). OV. met. 2, 193 sparsa . . . in vario . . . -a caelo. FLOR. epit. 1, 10, 3 illa tria Romani nominis prodigia atque -a, Horatius, Mucius, Cloelia. MART. CAP. 2, 142 ARNOB. ad Greg. 20 p. 429, 9. *bestiae*: OV. met. 3, 673 in quae -a . . . verteris? LIV. 1, 45, 4 bos . . . nata . . . dicitur miranda magnitudine . . .; fixa per multas aetates cornua . . . monumentum ei fuere -o. PLIN. nat. 9, 88 nautilos. PANEG. 3, 11, 3 (*c. vituperatione*) -a avium *peregrinarum*. 10, 10, 7. CLAVD. 17, 280 -a plebi colligite. 24, 354. *homines*: SEN. contr. 2, 6 (10), 11 novum civitatis -um . . ., luxuriosum senem (*cf.* TERT. virg. vel. 9med. tale . . . -um, ne dixerim monstrum, . . . virgo vidua. PANEG. 6, 17, 1 imperator adulescens. 7, 4, 1 novum . . . -um, iuvenis uxorius). PLIN. epist. 9, 33, 5 puerum tamquam -um aspicere. GELL. 9, 4, 9. HIER. epist. 77, 2, 1 Fabiolam, laudem Christianorum, -um gentilium (*i. quae gentilibus admirationi est*).

e *opera manu facta*: LIV. 41, 11, 4 amnem . . . avertit. ea res barbaros -o terruit abscisae aquae. VAL. MAX. 4, 6 ext. 1 *Mausolei* usque ad septem -a provecti (SEN. dial. 12, 1, 1 MELA 1, 85 PLIN. nat. 36, 30 PORPH. Hor. carm. 3, 30, 2 AMM. 22, 15, 28. *enumerat* CASSIOD. var. 7, 15, 4. *cf. p. 1050, 46*). CVRT. 5, 1, 32 super arcem *Babylonis* vulgatum Graecorum fabulis -um. PLIN. nat. 1, 36, 24 Romae -a operum XVIII. 15, 77 -o ex aere iuxta dicato. 36, 60 pro -o insigni quattuor *columnas* . . . posuit (36, 196 dicavit . . . pro -o . . . obsianos IIII elephantos). *al.* VAL. FL. 5, 451 haec . . . -a . . . struxerat. MART. epigr. 1, 1 pyramidum (8, 36, 1). TAC. ann. 2, 61, 1. 3, 53, 4 (*c. vituperatione*) aeris tabularumque -a. IVVENC. 4, 88 operum. CASSIOD. hist. 11, 9, 4 *Romae* (*Socrat. 7, 10* τῶν θαυμαστῶν . . . θεαμάτων). CE 900, 10. *al.*

f *varia, quae apparent in naturalibus*: α *in rebus*: AETNA 180 plurima . . . patent illi (*sc. Aetnae*) -a monti (PLIN. nat. 2, 236 in montium -is ardet Aetna. MART. CAP. 6, 647 montis Ae. -a).

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

247 quaecumque iacent tanto -a mundo. PROP. 3, 22, 17 omnia Romanae cedent -a terrae. MANIL. 1, 103 cur imbres ruerent ..., *ratio* pervidit solvitque animis -a rerum (*cf.* SEN. dial. 10, 19, 2). SEN. nat. 4, 2, 6 *Nili* (LVCAN. 10, 196 PLIN. nat. 9, 179). 6, 4, 1 mille -a movet *terrae motus* (OROS. hist. 4, 4, 5 stupore -i). PLIN. nat. 2, 57 *solis.* 2, 62 *planetarum.* 2, 206 terrae (24, 158. SIL. 12, 112 stagnorum terraeque). 2, 224 aquarum. 2, 235 ignium. 3, 1 hactenus de situ et -is terrae aquarumque et siderum. 12, 7 *platanos* domus suae -um. 12, 23 *fructus* dignus -o arboris. 13, 65 unius *arboris* peculiari -o. *al.* *nota*: AVG. civ. 21, 7 p. 500, 32 D. *deus* fecit mundum ... -is plenum, cum sit omnibus ... maius ... mundus ipse -um. 21, 9 p. 509, 30 omnia in hoc mundo magna et parva -a ... fecit eademque ipso mundo uno atque omnium maximo -o inclusit. *β in animantibus*: VAL. MAX. 1, 8 ext. 12 sqq. PLIN. nat. 7, 75 quorum corpora eius -i gratia (*sc. magnitudinis*) ... adservabantur. 7, 177 *qui mortuus esse putabatur, revixit.* 10, 143 cum et ipsa *generatio* habeat sua -a, quoniam et quadripedes ova gignunt. *al.*

g *alia*: LIV. 1, 7, 8 Euander ... venerabilis vir -o litterarum. 32, 4, 5 ab eo -o *amoeni aspectus* (*cf. l. 30. p. 1057, 28*) Thaumaci appellati. PHAEDR. 1, 11, 8 *asinus* clamorem ... tollit novoque turbat bestias -o. PLIN. nat. 9, 185 sunt et inimicitiarum atque concordiae -a (*cf.* 24, 1 discordiae atque concordiae). 14, 50 *praedia* ad vix credibile -um (*sc. reditus*) perduxit ... CCCC nummum emptori addicta ... vindemia. 16, 170 hinc (*sc. ex harundine*) erant armamenta ad inclutos cantus, non silendo et reliquo curae -o, ut venia sit argento iam potius cani. MART. 8, 80, 1 sanctorum nobis -a (*i. mira instituta*) reddis avorum. CONC.^{S} II 5 p. 83, 16 huiusmodi ... conspirationibus adquiescendum non est, dum magis ordo episcopalis per -a conquiratur (*i. admirabili vitae instituto? an de donis spiritalibus?* [*cf. p. 1056, 43*]). *fere i. q. mirum spectaculum*: CVRT. 7, 5, 42 ingens visentibus -um ... fuit *ars sagittarii.* 9, 3, 19 posteritati fallax -um praeparans. LVCAN. 4, 425 taciti praebet -a cursus (PLIN. nat. 28, 30. SIL. 6, 54 virtus [LACT. inst. 6, 17, 8 v. ... ipsis tortoribus -um maximum praebuit]. HIER. epist. 36, 5, 2 angelis. CLAVD. 18, 309 praebet -a lictor). PLIN. nat. 7, 32 haec ... ludibria sibi, nobis -a ... fecit natura. MART. 9, 83, 1 inter tanta tuae -a, Caesar, harenae. PLIN. epist. 6, 16, 5 ascendit locum, ex quo maxime -um illud conspici poterat. APVL. flor. 16 p. 66 perculsi ... tam formonsae mortis -o. AVSON. 350, 7 p. 208, 53 P. peritorum concinnatio -um est, imperitorum iunctura ridiculum. SCHOL. Cic. Gron. p. 297, 9 *v. vol. I 735, 69.* AVG. trin. 4, 11, 14 tanta -a hominibus exhibent.

2 *in religione, superstitione: in admiratione sunt res mirae a numine divino factae, quae naturalem modum excedunt*:

a *i. q. res mira, qua numen divinum futura plerumque horrenda significat, fere i. q. prodigium* (*cf. p. 1051, 25. 1061, 45.* *synon.* [*cf. l. 50*]: TERT. nat. 2, 1, 7 p. 94, 7 exempla prodigia -a. apol. 21, 31 signis et -is. AVG. civ. 21, 8 p. 507, 10 D. -orum ... quae monstra ostenta portenta prodigia nuncupantur [*seq. explanatio de eorum differentiis; cf. p. 1054, 4. 1056, 5*]): LIV. 2, 7, 2 adiciunt -a huic pugnae: ... ex silva Arsia ingentem editam vocem; Silvani vocem eam creditam (VAL. MAX. 1, 8, 5). 5, 15, 2 *syn.* prodigio. 24, 3, 7. 24, 10, 10. VAL. MAX. 1, 8 pr. multa etiam interdiu et vigilantibus acciderunt ..., quae, quia unde manaverint aut qua ratione constiterint dinoscere arduum est, merito -a vocentur (*sequuntur 1, 8, 4. 5 prodigia ad varios deos pertinentia*). TAC. hist. 2, 50, 2. 4, 81, 1 multa -a evenere, quis caelestis favor ... ostenderetur. ann. 13, 41, 3 -um velut numine oblatum. *al.*

b *sine significatione rerum futurarum*: *α apud paganos* (*in universum de iis agit* AVG. civ. 10, 16 p. 427, 16 D. 10, 18 p. 432, 2. 22, 11 p. 586, 8): *-a mutatae figurae*: VERG. georg. 4, 441 *v. p. 1057, 6.* OV. met. 9, 667 -a ... Iphide mutato (*sc. ab Iside precibus matris in virum conversa*). 11, 346 quae dum ... -a narrat (*antea*: miseratus Apollo ... *Daedalionem* fecit avem). APVL. met. 11, 14, 3. *-um sanitatis*: LIV. 2, 36, 7 aliud -um. AVG. civ. 4, 26 p. 179, 1 D. *-um cribri*: AVG. civ. 22, 11 p. 586, 11 D. (*ex Varrone*). *per homines facta* (*cf. p. 1056, 28*): LIV. 1, 36, 5 *Atti auguris* (APVL. Socr. 7 p. 135). APVL. met. 2, 28, 7 *hominis a propheta resuscitati.* *alia*: LIV. 1, 19, 5 *Numa* cum descendere ad animos sine aliquo commento -i non posset, simulat sibi cum dea Egeria congressus nocturnos esse. 1, 39, 2 puero ... caput arsisse ...; clamore inde ad tantae rei -um orto (*cf.* 25, 39, 16 verae gloriae eius etiam -a addunt, flammam ei contionanti fusam e capite). 4, 35, 9 an portento simile -oque sit fortem ac strenuum virum aliquem existere ortum ex plebe. 24, 3, 7 -a aliqua adfingunt ...: fama est aram esse in vestibulo templi, cuius cinerem nullus umquam moveat ventus. VAL. MAX. 1, 8 pr. *v. supra l. 52; affert 1, 8, 1 Castores in pugna apud lacum Regillum visos* (*cf.* PANEG. 4, 15, 5) *et 1, 8, 2 anguem Aesculapii sponte legatos Romam secutum.* 1, 8, 10 quod L. Lentulus ... dixit: 'qui scimus, an hac flamma Cn. Pompeius cremetur?' divinitus missae vocis -um est.

β apud Hebraeos et Christianos: *definitiones*: AVG. gen. ad litt. 6, 14 p. 189, 12 quae contra naturae usitatum cursum fiunt. serm. 242, 1, 1$^{extr.}$ praeter consuetudinem facit deus -a, quia deus est. util. cred. 16, 34 p. 43, 16 -um voco, quicquid arduum aut insolitum supra spem vel facultatem mirantis adparet. CASSIOD. inst. 2, 7, 1 p. 153, 15 M. -a dicuntur, quoniam contra rerum consuetudinem ammiranda contingunt. *cf. etiam* AVG. civ. 10, 17$^{tit.}$ de -is ... signorum, quae ad commendandam legis ac promissionis auctoritatem divinitus facta sunt. *synon.*: HIER. in Is. 63, 7 p. 614^{A} 'virtutes' ... signa intelligamus atque -a. AVG. civ. 10, 17$^{tit.}$ *v. p. 1055, 84.* 22, 7 p. 565, 21 D. -orum signa. enchir. 103, 27 p. 64, 28 virtutes -orum (catech. rud. 27, 53$^{extr.}$). gen. ad litt. 8, 1 p. 230, 15 magnalia. *-a discernuntur a prodigiis* (*cf. p. 1054, 4. 1055, 46*): AVG. quaest. hept. 5, 29. *legitur in libris sacris* (*cf. p. 1051, 38*): VVLG. exod. 11, 7. num. 26, 10 factum est grande -um, ut Core pereunte filii illius non perirent. Is. 29, 14. *in N. T. non legitur.* *apud scriptores usurpatur de signis V. T.*: HIL. in psalm. 135, 7 magni quoque -i illud tum fuit, cum ... sol stetit. PS. RVFIN. praef. in proph. p. 959^{C} legis. PRVD. perist. 10, 624 adventus eius mille per -a praenuntiatus. AVG. civ. 10, 8$^{tit.}$ de -is, quae deus ad conroborandam fidem piorum ... promissis suis adhibere dignatus est. 10, 18$^{tit.}$ de -is, quibus dei populus eruditus est. *al.* *de incarnatione Christi* (*cf. p. 1051, 36*): TERT. carn. 9 l. 26 PRISCILL. tract. 3, 69 p. 53, 25 RVFIN. Orig. princ. 2, 6, 2 p. 140, 25 AVG. serm. 184, 1, 1$^{extr.}$ CONC.^{S} I 5 p. 118, 16 (*gr. I 1, 7 p. 35, 25* τὸ παράδοξον). *de morte Christi*: POTAM. tract. 1 p. 1415^{A} (304, 2 W.). *de resurrectione Christi*: AVG. civ. 10, 32 p. 458, 29 D. SEDVL. carm. pasch. 5, 363 mater grandia divulgans -a (op. pasch. 5, 29 talis -i testimonium). *de ascensione Christi*: AVG. civ. 22, 8 p. 566, 21 D. *de nativitate Iohannis B.* (*cf. p. 1053, 32*): IVVENC. 1, 75 HIER. hom. Orig. in Luc. 4 p. 27, 6. 11 p. 80, 12 PAVL. NOL. carm. 6, 10. 99. *de signis Christi*: IVVENC. 1, 448 AMBR. epist. 22, 9 PRVD. apoth. 405 c. Symm. 2 praef. 21. AVG. civ. 18, 46 p. 328, 18 D. ut in se commendaret deum, -a ... fecit (*cf.* 22, 6 p. 562, 29. 22, 8$^{tit.}$). *al.* *-a in martyribus facta*: HIER. epist. 1, 14 PRVD. perist. 5, 326. 7, 71. 10, 855. 960. *-a per homines facta*: *per Samson*: AVG. civ. 1, 21 p. 36, 5 D. *per Iesu Nave*: AVG. civ. 21, 8 p. 505, 19 D. quae meritis sunt concessa sanctorum. *per apostolos*: COMM. apol. 573. AVG. civ. 10, 19 p. 433, 1 D. sanitatis. 22, 5 p. 561, 5 per apostolos. in euang. Ioh. 49, 11 discipulorum -is aedificabatur fides. *per martyres*: PAVL. NOL. carm. 18, 207 quanta (*i. quot*) gerit Felix -a numine Christi. 18, 378. 20, 21 egregiis ... -a signis per pecudes ipsas nuper deus edidit *per Felicem.* 29, 13. AVG. civ. 22, 9$^{tit.}$ quae per martyres in Christi nomine fiunt. 22, 10 p. 583, 13 D. quae per memorias nostrorum martyrum fiunt. serm. 286, 8, 7 martyrum. *de -is sanctorum libri exstant* GREG. TVR. Andr., Thom., GREG. M. dial., MIRAC. Theclae, MIRAC. Steph. *al.* *per angelos*: AVG. civ. 10, 12$^{tit.}$ *ibid.* p. 422, 7 D. quaecumque -a ... per angelos ... divinitus fiunt. 21, 6 p. 499, 30. *-a etiam recentibus temporibus fieri dicit* AVG. civ. 22, 8 *passim. negat* RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 13, 19 (*Isid. Pelus.*) ex quo *ecclesia* aegrotat et inpletur seditionibus, ... fugerunt ... -orum dona divina (*gr.* χαρίσματα).

c *i. q. res mira a magis facta*: HOR. epist. 2, 2, 208 terrores magicos, -a, sagas. OV. met. 7, 294 *v. p. 1057, 16.* LVCAN. 9, 923 magicae -a gentis. APVL. apol. 43 magorum (Socr. 6 p. 133 AVG. civ. 8, 16 p. 345, 6 D. 8, 19 p. 350, 1). MIN. FEL. 26, 10 magi ... quicquid -i faciunt, per daemones faciunt. TERT. idol. 9 p. 39, 2. p. 39, 6 *Simonis* (LACT. mort. pers. 2, 5). *multa pro fallaciis habentur*: TERT. apol. 23, 1 magi ... multa -a circulatoriis praestigiis ludunt. *a daemonibus facta* (*cf. p. 1062, 57*): TERT. apol. 22, 11 AVG. civ. 7, 35 p. 319, 17 D. 21, 6 p. 499, 3. *al.* *i. q. praestigiae*: LIV. 7, 17, 4 vana -a *sacerdotum facibus ardentibus anguibusque praelatis incedentium.* FLOR. epit. 3, 19, 6 *flammas ex ore fundentis.* *pro his vis mira capitis Gorgonis habetur*: OV. met. 5, 181 *Perseus* Gorgonis extulit ora. 'quaere alium, tua quem moveant -a' dixit Thescelus (*item c. contemptu dictum p. 1057, 67 sqq. cf. p. 1054, 15*).

3 *iuncturae, structurae, epitheta*: a *iuncturae*: *α praepositionales*: ad: PLIN. nat. 2, 164 id ipsum ad -um redit, quonam modo etiamsi globetur extremum non decidat mare. TERT. apol. 22, 11 ad -um (*i.* ἵνα θαῦμα ᾖ). AVIEN. ora 105 rei (*cf. p. 1057, 8*) ad -um (*i. miro modo*) navigia ... aptant pellibus. cum: SEN. contr. 1, 2, 21 e *lupanari* ... c. -o (*i. miro modo*) *evadere.* CYPR. hab. virg. 10 p. 195, 1 quibus multa magnalia c. -o (*i. mirifice*) faceret *Christus.* extra: PLIN. nat. 2, 150 arcus vocamus e. -um frequentes et extra ostentum. in (usque): SEN. contr. 1 praef. 2 ut *memoria* ... in -um u. procederet. CASSIOD. var. 2, 40, 10 Sirenas in -um cantasse. pro (*cf. p. 1054, 76*): PLIN. nat. 7, 158 *emboliaria* anus p. -o reducta *in scaenam* (7, 168 p. -o et id solitarium reperitur exemplum Xenophili musici, centum et quinque annis vixisse). HEGES. 4, 18 p. 270, 23 si ... resplendeat, nihil novum et quasi p. -o promendum. super: PLIN. nat. 18, 188 felici s. omne -um riguo solo. *β adiect.*: plenus -i: PLIN. nat. 30, 10 plenumque -i et hoc *seq. a. c. i.* (31, 55). HIL. in Matth. 32, 6. -o similis: QVINT. decl. 252 p. 33, 6 rem esse -o s., quod *eqs.* *γ subst.*: -orum loco: VAL. MAX. 1, 8, 11 sunt et illa -orum l., quod *eqs.* facta -orum: AVG. serm. coll. Morin p. 354, 8 domini. 377, 19. illud -i: *v. l. 10. p. 1057, 52.* ἐν διὰ δυοῖν (*cf. p. 1058, 67*): LIV. 1, 4, 7 fabulae ac -o *i. mirae narrationi* (GELL. 9, 4, 3 -orum fabularumque. *cf. p. 1057, 19*). TAC. hist. 4, 83, 2 omine et -o (*i. miro omine*). GREG. M. epist. 4, 30 p. 264, 10 -is atque terroribus (*i. terribilibus -is*). *δ verb.*: dare: IVVENC. 3, 675. AVSON. 419, 21 p. 359, 145 P. de subditis. DRAC. laud. dei 2, 111. 510. edere: LACT. mort. pers. 2, 5 CLAVD. 24, 224. AVG. *v. p. 1058, 16.* exhibere: GREG. M. dial. 2, 30 p. 131, 19 M.

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

facere: CATO or. frg. 1, 2 PAVL. NOL. carm. 20, 311 AVG. civ. 10, 16 p. 426, 28 D. *al.* CONC.S I 3 *pro gr.* θαυματουργεῖν, *v. ind.* implere: CASSIOD. var. 4, 31, 2. movere: IVVENC. 1, 448. operari: GREG. M. dial. 3, 12 p. 160, 12 M.

b *structurae:* α *subst.:* (i) -um rei *i. q. mira res sim.:* *rerum:* VERG. georg. 4, 441 *Proteus* omnia transformat sese in -a rerum (PANEG. 4, 34, 4 quarum r. -o. *v. etiam l. 25*). LIV. 1, 39, 2 (*v. p. 1055, 68*) rei -um (1, 59, 2 stupentibus -o r., unde novum in Bruti pectore ingenium. 7, 39, 15 exterrito subitae r. -o. AVIEN. ora 105 *v. p. 1056, 61.* 185 aegrest fides narrationi prae r. -o [*sc. mare ibi vitreo splendore esse*]. HIER. epist. 1, 1 de eius r. -o [*sc. mulierem innoxiam Christum imprecantem non potuisse a carnifice interfici*]). *vox* rerum *fere abundare videtur:* IVVENC. 2, 123 maiora dehinc r. -a restant; cernetis ... se scindere caelum *eqs.* 2, 639. 3, 675. 4, 402. 778 HIL. in Matth. 11, 3in. PRVD. apoth. 138 PAVL. NOL. carm. 20, 311 PHOC. carm. de Verg. 32. *alia:* OV. met. 7, 294 tanti -a monstri (*sc. Aesonis renovati*). LIV. 27, 19, 6 cuius -o nominis *regii* alii mortales stuperent, id ... aspernantis. LVCAN. 3, 634 varii -a fati (*i. miros modos mortis*). PS. QVINT. decl. 9, 22 p. 187, 15 -o fabulae (*cf. p. 1056, 78*). GELL. 16, 11, 2 medelarum. CYPR. epist. 39, 2 p. 582, 15 longae conluctationis. PANEG. 3, 11, 3 *v. p. 1054, 62.* 8, 1, 1 divina virtutum vestrarum -a (HIER. chron. a. Abr. 2390 MIRAC. Steph. prol.). 11, 5, 4 munerum -is. ARNOB. nat. 5, 25 p. 196, 28 ludibriorum ... -is (*i. miris ludis*). LACT. Phoen. 151 tanti ad -a visus. AMBR. hex. 3, 16, 65 p. 105, 10 florum -a. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 100, 19 caducarum rerum ... falsa -a (*i. caducae res, quae falso in admiratione sunt*). CLAVD. 8, 565 pompae (CORIPP. Iust. 3, 41). 22, 379 tanti ... -a voti (*i. tam mirum successum*). PALLAD. hist. mon. I 51 p. 334D propter -um vultus (*gr. p. 158, 4 B.* διὰ τὸ κάλλος. *cf. p. 1055, 19*). PRISC. periheg. 876 -a praebet odoris (*cf. Dionys. periheg. 876* θαῦμα). (ii) *gen. exeg.* (*cf. p. 1051, 76. 1076, 80*): LIV. 22, 17, 5 veluti flammas spirantium *boum* -o attoniti (*cf. p. 1054, 71. 1055, 77 et* AVG. cons. euang. 2, 42, 89 p. 192, 15 expulsorum daemoniorum). PLIN. nat. 27, 2 nullo vitae -o maiore. HEGES. prol. 2 p. 3, 18 constitutionis. PRVD. cath. 9, 85 vulneris. RVFIN. hist. 5, 5, 4 pro insignis facti -o (SVLP. SEV. chron. 2, 5, 4 f. -um). AVG. civ. 10, 19 p. 433, 1 D. facto quodam -o sanitatis (22, 8 p. 577, 15 -a sanitatum). (iii) *c.* de: AVG. cons. euang. 2, 39, 86 p. 188, 4 post illud de muto -um. 2, 45, 93 p. 200, 6 -um de quinque panibus factum (p. 201, 14 -um de p. quinque [l. 18]). 2, 45, 94 p. 201, 2 fecisse ibi -um illud de homine, qui *eqs.*

β *quid pro -o sit, indicatur:* *acc. c. inf.* (*cf. p. 1052, 4*): PLIN. nat. 2, 162 alio -o exoriente pendere ipsam *terram.* 17, 72 non omittendo naturae -o e tam parvo *grano* gigni arbores. 17, 73. 19, 3. 33. 24, 151. 30, 10. 36, 82 SERV. Aen. 3, 32 CLAVD. DON. Aen. 6, 205 p. 537, 9 PRVD. cath. 9, 7. *cf. etiam p. 1058, 3. 21.* *inf. v. p. 1058, 15.* *asynd.* (*cf. p. 1059, 13. 1066, 61. 1073, 42*): PLIN. nat. 22, 62 *v. p. 1054, 39.* CLAVD. DON. Aen. 1, 520 p. 104, 29 duo -a ...: mulier regnat, mulier aedificat (*sim.:* 5, 90 p. 437, 9 HIER. epist. 22, 1, 3). OROS. hist. 7, 6, 6 accidit ... grande -um: *eqs.* *enunt. c.* si (*cf. p. 1052, 17*): MIN. FEL. 16, 4 nullum ... -um est, si ... aestuet. HEGES. 4, 18 p. 270, 23 *v. p. 1056, 71.* quod (*cf. p. 1052, 12. 1056, 75 sq. 1059, 4*): ADNOT. Lucan. 3, 419 -um est ..., quod. SVLP. SEV. dial. 3, 11, 1 in quo et illud est -i, quod *eqs.* ut (*cf. p. 1052, 25. 1058, 80*): HIER. epist. 53, 1, 3 habuit illa aetas ... -um, ut. VVLG. num. 26, 10 *v. p. 1056, 8.* BOETH. cons. 4, 6, 50 W. *deus* protulit ... -um, ut. cum (*cf. p. 1056, 10. 1058, 81. 1067, 61*): BOETH. cons. 4, 6, 31 W. fit illud ... -um, cum ab sciente *deo* geritur. GREG. M. moral. 10, 50 -um redemptoris ..., cum ab immundo spiritu hominem liberaret.

c *epitheta:* visibile: TERT. adv. Iud. 8 l. 102 angelorum. AVG. civ. 10, 12 p. 422, 13 D. 10, 16 p. 427, 5 pecc. mer. 2, 32, 52 p. 122, 13. in psalm. 9, 2 v. -um ad illuminationem animam vocat, invisibile autem eam, quae vocata venit, illuminat. vera relig. 25, 47in. temporalia et sensibilia: AVG. bapt. 3, 16, 21 p. 212, 23. corporalia: AVG. serm. 88, 9, 8. naturalia: AVG. civ. 21, 6tit. superna: GREG. M. dial. 3, 29 p. 200, 17 M.

B *i. q. mire dictum:* VARRO rust. 1, 2, 28 multa ... alia -a apud Sasernas invenies (*i. mira praecepta incantationum*). CIC. nat. deor. 1, 18 portenta (*cf. l. 71*) et -a non disserentium philosophorum, sed somniantium (*supra:* futtilis commenticiasque sententias *Platonis de demiurgo, Stoicorum de Pronoea, de mundo*). VVLG. Ier. 23, 32 in mendacio suo et in -is suis (*i. inanibus verbis, cf. p. 1056, 56*). *i. q. mira narratio* (*cf. p. 1051, 20*): LVCR. 4, 592 monstra (*cf. l. 78*) ac portenta (*cf. l. 67*) loquuntur *de satyris nymphisque ...*; ideo iactant -a dictis. LIV. 26, 19, 8 his -is (*sc. Alexandrum anguis concubitu conceptum*) numquam ... elusa fides est (*cf.* TAC. ann. 11, 11, 3). SEN. nat. 7, 16, 1. PLIN. nat. 10, 208 de (*cf. p. 1051, 20*) aspide -um. TAC. ann. 4, 11, 3 ⟨ne⟩ ... incredibilia veris neque in -um corruptis antehabeant (*sc. diris rumoribus de morte Drusi*). GELL. 14, 6, 3 (*iron.*). APVL. met. 6, 29, 3. CLAVD. 26, 20 plurima sic quamvis variis -a monstris (*cf. l. 71*) ingeminent.

C *i. q. admirabilitas, novitas (cf. l. 81), raritas, ratio memorabilis:* 1 *generatim:* LIV. 1, 47, 9 patres in curiam ... ad regem Tarquinium citari iussit. convenere ... novitate (*cf. p. 1070, 60*) ac -o attoniti (4, 14, 1 cum ... conversa ... in eum *L. Quinctium senem dictatorem dictum* plebs n. rei ac -o esset). 1, 59, 3 Lucretiae corpus in forum deferunt concientque (*cf. p. 1059, 15*) -o ... rei novae atque indignitate homines. PLIN. nat. 2, 149 maioris -i divinitatem Anaxagorae fuisse (32, 42 gratiorem esse universitatem animalium maiorisque -i. PANEG. 3, 10, 2 illud vero cuius -i est neminem ullum in tanto rerum paratu sensisse dispendium ...?). 6, 200 cutes argumenti et -i gratia in Iunonis templo posuit (36, 70. *sim.:* 16, 200 propter -um [*cf. l. 20*]. 16, 201 -i causa [TAC. ann. 11, 27]). 9, 26 reversus *delphinus* in eodem -o fuit (9, 46 in e. esse ... haud modico -o ... vermes). 13, 93 -um in ea est (15, 109 sua et in odore -a). 14, 20 quibus est aliqua proprietate -um (*cf. l. 21*). 28, 70 ad portentorum -a accedunt. 34, 38 cuius *canis ex aere* eximium -um (TAC. hist. 4, 49, 3 subitae rei -o attonitos). 36, 109 parva sunt, quae diximus, et uni comparanda -o (*sc. domum Lepidi quondam omnium pulcherrimam intra paucos annos a multis pulchritudine esse superatam*). SVET. Otho 12, 2 ut mors eius ... maiore -o fuerit. PANEG. 4, 15, 6. 4, 24, 5. HIL. in Matth. 23, 2in. o plenam -i responsionem! SCHOL. Iuv. 8, 251 avibus fuit -um ire ad maiorum corporum praedam. AVG. mus. 4, 16, 33 nec minus -um edit antispastus (*cf. p. 1051, 16*). serm. 28, 4med. *sonus* magnum habet -um. CASSIOD. inst. 1, 14, 4 *numeri.*

2 *speciatim i. q. mira vis:* PLIN. nat. 24, 89 hebenus ... non omittetur ... propter (*cf. supra l. 5*) -um. scobem eius oculis unice mederi dicunt. 24, 151 (*seq. a. c. i.*). 29, 80. 30, 85 aliud est cuculo -um (*cf. l. 9*). 31, 25 *fontis* (CLAVD. carm. min. 26, 3. *cf.* SOL. 7, 27 duo ... flumina ... -o ... non discrepante). APVL. apol. 42 hoc *divinationis* -um. HEGES. 1, 37, 2 p. 73, 22 victus -o eius *uxoris* Herodes insurgere adversus dilectam nequibat (*Ios. bell. 1, 438* πεφίμωτο τοῖς ἱμέροις).

II **metonymice** *i. q.* ***affectus re mira motus:*** **A** *i. q. admiratio:* 1 *loci selecti:* LIV. 5, 39, 1 Gallos ... velut obstupefactos -um victoriae tam repentinae tenuit. 5, 39, 2 aliud priori simile -um eos sustinuit. 22, 53, 6 quod malum ... cum stupore ac -o torpidos defixisset (CAPITOL. Maximin. 33, 5 POTAM. tract. 1 p. 1411B. HIER. in Ier. 5, 10 p. 304, 14 -i et st. THEOD. MOPS. *v. infra l. 72*). 25, 9, 14 -o magnitudinis. PLIN. nat. 8, 57 diutius -o quam metu cessatum est. 27, 99 nec quicquam ... maiore ... -o aspexi. 35, 83. ITALA apoc. 17, 6 (Primas.) miratus sum, cum vidissem eam, -o magno (ἐθαύμασα ... θαῦμα, *Vulg.* admiratione, *Itala cod. g* miracione). LACT. epit. 23, 7 ad -um praesentium (SCHOL. Stat. Theb. 6, 246 [268] spectantium. *aliter* SERV. Aen. 3, 39 parenthesis ad -um posita [*i. admirationis significandae gratia*]). HIER. hom. Orig. in Luc. 38 p. 225, 17 obstupuit et tota in -o fuit. SVLP. SEV. Mart. 13, 9 stupere -o ... flere prae gaudio. CASSIAN. inst. 4, 30, 5 -o ... perculsi. VITA Hil. Arel. 14 l. 21 C. -o ex stupore crescente. CONC.S I 5 p. 250, 17 in multo et magno -o dicta eius habuimus (*gr. I 1, 6 p. 111, 13* ἐν ... θαύματι ... πεποιήμεθα, *alt. versio I 5 p. 143, 15* admirati sumus). SEDVL. op. pasch. 1, 3 Enoch ... morti -um, cui subtractus est, concitavit (*carm. pasch. 1, 106* mors miratur ademptum). ENNOD. opusc. 3, 89 p. 353, 25 tenebatur -o (3, 103 p. 357, 16). *nota plur.:* IVVENC. 1, 133 Mariae sponso -a mentem sollicitant, manifesta uteri quod pondera vidit. HIL. in Matth. 21, 10 p. 1039A multa ... viderant ingentibus magis digna -is. CLAVD. DON. Aen. 5, 365 p. 465, 19 ut ... universi ... mentis suae -a testarentur. HEGES. 1, 38, 1 haec ... addebat -is suis (*i. vocibus admirantibus*). PAVL. NOL. carm. 6, 321 plebis. OROS. hist. 7, 39, 14 quis haec perpendere plenis -is, quis praedicare dignis laudibus queat? ARATOR act. 1, 307 dedit populo -a gressus.

2 *iuncturae:* -o esse: *c. dat. pers.:* LIV. 1, 27, 7. 6, 12, 2. 23, 16, 10. 42, 62, 13 frg. 22 l. 2 VITA Cypr. 5, 6 PANEG. 3, 31, 1. *al.* *c.* apud: CONC.S I 5 p. 149, 20 a. animas (*gr. I 1, 6 p. 110, 12* ἐν πολλῷ κεῖται θαύματι, *I 5 p. 142, 31* animis esse mirabilis). *non indicata pers.:* LIV. 25, 8, 7 SEN. contr. 1, 2, 17 SEN. dial. 1, 1, 3 PLIN. nat. 7, 6. *al.* TAC. ann. 4, 66, 2. 15, 42, 1. *al.* *cf.* PLIN. nat. 9, 93 reliquiae adservatae -o pependere. *alias iunct. verbales v. l. 28 sqq. 38. 41. 45. 70. 74. 84. p. 1059, 1.* dignus -o: PLIN. nat. 12, 9 PS. APVL. Ascl. 23 TREB. Claud. 2, 6 LACT. inst. 2, 7, 8. 4, 26, 13. *al.* cum -o: PLIN. nat. 12, 78 arborem ... c. -o ... praedicatam (*cf.* MAR. VICTORIN. homous. 2, 4 p. 5, 32 W. hoc c. -o dictum est [OPTAT. 3, 11 p. 98, 16]). CYPR. epist. 38, 2 p. 581, 3 populi (OROS. hist. 4, 20, 30 omnium). *al.* non sine -o: SVLP. SEV. dial. 3, 9, 4 GREG. TVR. Mart. 2, 32 p. 621, 8. ἓν διὰ δυοῖν (*cf. p. 1056, 78*): CYPR. epist. 39, 4 p. 583, 23 testimonio et -o eius (*i. t. cum admiratione*).

3 *structurae:* *c. gen. obi.:* LIV. 5, 39, 1 *v. supra l. 28.* PLIN. nat. 8, 119 *cervus* omnium rerum -o stupens (*cf.* SVLP. SEV. chron. 1, 31, 4 cuius rei -o. dial. 2, 2, 7 obstupefacti tantae rei -o. THEOD. MOPS. epit. in psalm. 75, 12b stupore -oque). 22, 1 sui (SOL. 27, 30). LACT. inst. 1, 15, 2 virtutis (SCHOL. Cic. Bob. p. 131, 23). IVVENC. 3, 22. HEGES. 5, 46 p. 398, 5 donec -um hostibus suae infunderet fortitudinis. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 1, 20 p. 193D res loqueris tortuosas et omni stultitiae -o dignas. *al.* *c. praep.:* EVAGR. vita Anton. 31in. in hoc nullum Christiano debet esse -um. AVG. civ. 18, 35 p. 307, 17 D. de ipso virginis partu (MAX. TAVR. hom. 34 p. 298B). *c. enunt.:* *temporali* (*cf. p. 1057, 55. 1067, 61*): LIV. 1, 27, 7 -o ... esse Romanis, ... ut nudari latera sua ... senserunt. PLIN. nat. 36, 59 magno fuisse -o, cum ... ostendisset (FLOR. epit. 2, 11, 6. 4, 10, 7 cum ..., res -o fuit). *interrog.* (*cf. p. 1052, 21*): LIV. 6, 12, 2 -o fuit, unde ... suffecerint. IVL. VAL. 34 p. 44, 23 unum ... mihi ... -o est, ecquid (*Hist. Alex. M. I p. 38, 17 Kr.* θαυμάζω, πῶς). IVVENC. 1, 43 -a longa trahebat,

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quid. 2, 39 inter sese ... -a miscent, quae. HIER. hom. Orig. in Ezech. 6,1 p. 377, 31 -um subit, quomodo (chron. a. Abr. 1403). CASSIOD. Ios. antiq. 18, **11** p. 524extr. res ... digna maiore -o, qualiter. *c.* (eo) quod (*cf. p. 1057, 50*): LIV. 23, 16, 10 Hannibali ... -o esse, q. (SCHOL. Cic. Bob. p. 172, 35 omnibus. HEGES. 4, 7 p. 251, 12). THEOD. MOPS. in Gal. 1, 15 p. 13, 11 -o dignum ... eo q. *c.* si (*cf. p. 1052, 17*): GERM. 316 habet -a nulla, si. *c.* ut (*cf. p. 1052, 25*): ORIG. in Matth. 18, 119 p. 253, 20 K. dignum ... ei videbatur -o (*gr.* ἐθαύμαζε), ut. *c. acc. c. inf.* (*cf. p. 1052, 4*): LIV. 25, 8, 7 id eos audere -o fuit (TAC. ann. 4, 66, 2. EPIST. pontif. 212 Hil. coll. antiar. p. 89, 16 mihi). LACT. opif. 16, 3 -o dignum est. *c. inf.* (*cf. p. 1052, 10*): CONC.S IV 2 p. 102, 30 dignum erat ... -o in concordiam tot gentes adducere. *asynd.* (*cf. p. 1057, 45. 1064, 80. 1066, 61*): TREB. Claud. 2, 6 amavit et fratres: iam potest esse -o.

B *i. q. curiositas, noscendi cupiditas*: TAC. hist. 1, 27, 2 adgrantur (*cf. p. 1057, 84*) alii conscientia, plerique -o. 3, 25, 3. 5, 23, 2 -o magis quam metu derexit classem.

C *i. q. terror, metus* (*cf. p. 1049, 83. 1051, 27. 53. 1056, 81. 1064, 29 et v. Roensch, Roman. Forsch. 1, 274*): VVLG. I reg. 14, 15 factum est -um ... et accidit quasi -um a deo (*Itala Vind.* timor *bis*, *Legion.* pavor *bis*; *gr.* ἔκστασις *bis*). Iob 33, 7 -um meum non te terreat (ὁ φόβος μου). Is. 21, 4. Ier. 44, 12 erunt in ius iurandum et in -um (*i. in causam terroris*) et in maledictionem. SEDVL. carm. pasch. 4, 416 imperiosa ... -a (*i. dicta terribilia. cf. op. pasch. 4, 13 p. 264, 1* tremenda ... imperia [*v. etiam Bulhart, W St. 66, 1953, 161*]).

deriv.: 1. miracula.

mīrandus, -a, -um *v. p. 1068, 71.*

mīrātio, -ōnis *f.* *a* mirari. [*loco corrupto*: CIC. Att. 5, 4, 1.]

i. q. θαῦμα (GLOSS.): *sensu activo* (*c. gen.*: *l. 34. 41. c.* in *c. abl.*: *l. 32. c. acc. c. inf.*: *l. 35*): CIC. div. 2, 49 causarum ignoratio in re nova -em facit; eadem enim ignoratio si in rebus solitis est, non miramur. ITALA Luc. 5, 9 (cod. b) -o ... habebat illum ... in (*cf. p. 1066, 39*) captura piscium (θάμβος περιέσχεν αὐτὸν ... ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ). apoc. 17, 6 *v. p. 1058, 35.* IVL. VAL. 1, 2 p. 2, 14 -e formae *Olympiadis* ... ⟨mo⟩tus. CHALC. transl. p. 25D subiit quaedam me ... -o (*gr.* ἐθαύμαζον) non sine deo dici (*de a. c. i. cf. p. 1066, 68*), quae diceres. VITA Anton. 66 p. 72, 11 extendente ipso orationem et apud se (*cf. p. 1063, 80*) -em (*Migne gr. 26, 937B* ἐν τῷ ... καθ' ἑαυτὸν θαυμάζειν). EVAGR. vita Anton. 81 quae hic Christianis adhibenda -o est? (*Migne gr. 26, 956B* μὴ θαυμάζετε, εἰ *eqs., Vita Anton. 81 p. 82, 12* quid miramini, si *eqs.*). PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 15, 47 cuius dum -e premeretur. HIER. tract. in psalm. I p. 167, 10 non sunt haec -e digna? PELAG. in I Cor. 14, 6 p. 207, 1 *cod. V* (admiratio *cett.*) *et* PS. PRIMAS. erit vobis sola -o, non profectus, nisi vobis ... plana faciam legis obscura. *sensu passivo*: PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 9, 1 ut apud (*cf. p. 1052, 37*) posteros haberet -em.

mīrātīvus, -a, -um. *a* mirari. *i. q. admirationem indicans*, θαυμαστικός: ISID. orig. 2, 21, 24 *sententiae* -ae, ut 'papae! vivere non licet et fornicare libet?' (*cf. 2, 21, 15* admirativae).

mīrātor, -ōris *m.* *a* mirari. [*prov., hisp.* mirador, *port.* miradouro. *Rohlfs.*]

i. qui miratur, amator, dilector, cultor, θαυμαστής: *c. gen. obi.* (*affert inter subst. agentis c. gen. coniuncta* PRISC. gramm. III 215, 26 -r miratrix): HOR. sat. 1, 2, 36 -r cunni ... albi (*cf. p. 1065, 59*). PROP. 2, 13, 9 non ego sum formae tantum -r honestae, nec si qua illustres femina iactat avos: me iuvet in gremio doctae legisse puellae. OV. met. 4, 641 seu gloria tangit te generis magni, generis mihi Iuppiter auctor, sive es -r rerum *gestarum*, mirabere nostras (*cf.* STAT. silv. 3, 2, 95 operum ... tuorum). SEN. dial. 7, 8, 3 incorruptus vir sit externis et insuperabilis -rque tantum sui. CVRT. 4, 6, 26 virtutis (*cf.* MART. 1, 39, 5 recti custos, -r honesti). LVCAN. 9, 807 Catonis (*affert* SERV. auct. Aen. 8, 517 *explicans*: id est imitatorem; optima enim ingenia necesse est ut ea quae mirantur imitentur). 9, 961 Sigeasque petit *Caesar* famae -r harenas. PLIN. nat. 14, 51 *Seneca* minime utique -e inanium. 33, 7 auri. MART. 10, 87, 15 -r veterum ... avorum. MVTIAN. Chrysost. hom. 14, 4 p. 334extr. festinatores et -es certantium (*gr. p. 116* σπουδασταὶ καὶ θαυμασταί). ISID. orig. 10, 103 a -bus Fatuae Fauni uxoris. *gen. subaudiendo et abs.*: SEN. dial. 11, 9, 8 illum ... colant gentes: tu vive Bruto -e contentus. AVSON. 325, 10 p. 110 P. -r Narcissus ('-r *suae ipsius formae' Souchay; cf. p. 1065, 20*). AVG. serm. 126, 3, 4 p. 700in. videt homo insolita et miratur: ... miratur alia, cum sit ipse -r magnum miraculum (*cf. p. 1050, 35*). ORIENT. carm. app. 3, 74 vis Graias -r item spectare figuras?

f. **mīrātrīx**, -īcis. *c. gen. obi.* (*cf. l. 53*): SEN. Phaedr. 742 fama -x senioris aevi. LVCAN. 4, 655 famosa vetustas -xque sui (*'res vetustas extollens' Francken*). *abs.*: IVV. 4, 62 -x turba.

mīrē *v. p. 1077, 7.*

? **mirendila** ψίλωμα ἤτοι ψιλωθρον GLOSS. II 497, 21.

mirepsicus *v. s. v.* myrepsicus.

mirice *v. s. v.* myrice.

mīricius *v. p. 999, 13.*

mīridicus mira dicens GLOSS. V 605, 9. *a* mirus *et* dicere.

mīrificātio, -ōnis *f.* *a* mirificare; *cf. gr.* θαυματοποιία *et* θαυματοποιῶ. *i. q. mirum factum*: EVSTATH. Bas. hex. 8, 8 p. 954B 'eiciant aquae volatilia ...': si considerata fuerit vis verborum, tunc conditoris -o declaratur (*Migne gr. 29, 184C* τὸ μέγα θαῦμα τῆς σοφίας).

mīrificātor, -ōris *m.* *a* mirificare; *cf. gr.* θαυματοποιός. *i. qui mirabilia facit*: PS. EVSEB. CAES. hom. 4 p. 1100C glorificetur ... -r deus.

mīrificē *v. p. 1062, 11.*

mīrificentia, -ae *f.* *a* mirificus; *cf. s. v.* magnificentia. GLOSS.L II Abav. MI 16 -a magnificentia. V Aa M 355 p. 292 -a (*mintrad.*) magnificentia (*utroque loco* munificentia *ci. viri docti*). *i. q.* θαυματοποιία: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 28 p. 395C quis nesciat -am naturae? (*Migne gr. 44, 228D* θαυματοποιίαν). *i. q. miraculum*: PETR. CHRYS. serm. 63 p. 376A hoc (*sc. resurrectionem Christi*) signum videmus esse signorum, virtutem cernimus esse virtutum, mirabilium esse -am pervidemus. *Bulhart.*

mīrifico, -āvī, -ātum, -āre. *a* mirificus; *cf.* magnifico. mira-: PSALT. Cas. 30, 22. GLOSS. I p. 147 -tus es magnificatus es (*cf. l. 49*). *in libris sacris gr. ubique respondet* θαυμαστοῦν *praeter l. 30. 37. cf. praeterea l. 43.* [*errore typothetae apud Migne legitur* -andae *pro* mitificandae AMBR. epist. 63, 59extr.]

A *i. q. mirum, mirabilem facere* (*pro subi. semper est deus*): **1** *act.*: **a** *aliquem*: VVLG. psalm. 4, 4 -vit dominus sanctum suum. PETR. CHRYS. serm. 14 p. 595A *deus Abraham* -at germine desperato. **b** *aliquid*: VVLG. (= ITALA) psalm. 15, 3 sanctis (*cf. Hoberg, Die Psalmen d. Vulg. ad l.*) ... -vit omnes voluntates meas in eis (*explicat* AVG. epist. 149, 6 miras ... fecit). 16, 7 -a misericordias tuas (30, 22 mihi [*om.* ITALA]). RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 9 p. 218, 20 -asti magnificentiam tuam super nos. AVG. epist. 149, 18 etiam malis bene utitur ad provectum bonorum, etiam in hoc -ans omnipotentiam bonitatis suae. *i. q. miro modo efficere*: CONC.S I 3 vers. Tur. p. 161, 17 deo summam (summo *var. l.*) -ante unitatem (*gr. I 1, 2 p. 89, 30* θαυματουργήσαντος, *Rustic.* mire operante unitionem).

2 *pass. pro refl. i. q. mirabilem se praebere, mirabilia gerere* (*cf. p. 108, 39. vol. VI 2088, 80sqq.*): PS. EVSEB. CAES. hom. 14 p. 1197B non solum praesens ... operatus est mirabilia, sed ... et ipse resurgens -atur. EVSEB. EMES. mart. 29 p. 280, 23 quae ... Iesus operatur, quae -atur.

B *i. q. mirabilem testari, admirari*: ITALA II Thess. 1, 10 (cod. g, Ambrosiast.) cum venerit clarificari in sanctis suis et -ari (θαυμασθῆναι, *Vulg.* admirabilis fieri) ⌊vel mirabilis esse⌋ (⌊⌋ *add. cod. g*) in omnibus, qui crediderunt. AVELL. p. 255, 6 *deum* -ari in omni terra (*gr.* τεθαυμασθῶσθαι. *cf. Vulg. psalm. 8, 2* admirabile est nomen tuum in universa terra).

part. perf. pass. pro adi. **mīrificātus**, -a, -um *i. q. mirus, mirabilis*: PSALT. Cas. 117, 23 -a est (ἔστιν θαυμαστή, *Vulg. v. p. 1052, 35*) in oculis nostris. PSALT. Mediol. 138, 6 p. 154, 4 -a est (mirabilis facta est *Vulg.*) scientia tua ex me. PS. ORIG. in Iob 1 p. 338B haec sunt magna illa opera *Iob*: ... inter homines facta inter angelos sunt -a. ALC. AVIT. epist. 6 p. 34, 5 illatas martyribus contumelias -o honore compensat. *de deo*: PSALT. Rom. 138, 14 (= Mediol. p. 154, 20) terribiliter -us es (*Vulg.* magnificatus es, ITALA cod. Sangerm. *et* Hil. in psalm. 138, 27 p. 763, 3 -us sum): mira opera tua.

deriv.: mirificatio. mirificator. *R.*

***mīrificus**, -a, -um. [*a* mirus *et* facere. *J.B.H.*] *superl.*: -cissimus: TER. Phorm. 871. -entissimus: AVG. civ. 18, 42 p. 320, 15 D. (*inde* EVGIPP. exc. Aug. p. 1018, 10). CONC.S II 3, 1 p. 120, 25 (Φr). -us maxime: PLIN. nat. 2, 137. valde -us *v. p. 1061, 68.* NOT. Tir. 43, 73 *post* miraculum. GLOSS. admirabilis. θαυμάσιος. θαυματοποιός. θαυμαστοποιός. *gr. respondent* (*cf. etiam p. 1061, 10 et p. 1062, 21. 49*) ἔνδοξος (*p. 1061, 82*), θαυμάσιος (*p. 1061, 43*), θαυματοποιός (*p. 1061, 69*), θαυματουργῶν (*p. 1061, 67*), παράδοξος (*p. 1061, 53*). *inde a* TER., ACC. *frequentatur apud* CIC. *in epist.*; *ex poetis habent* TER., ACC., CIRIS, OV., AVSON. *locis singulis*, PRVD., CYPR. GALL., CARM. adv. Marc. *binis*, *praeterea* CE 699, 1. 748, 16. 1557, 5. *in prosa oratione deest cum aliis tum* LIV., VITR., CELS., CVRT., TAC. [*loco lacunoso*: CIRIS 12 (*cf. Bickel, Glotta 29, 1942, 33*). *var. lect.*: PRVD. tituli 77 -i (mitifici *VPE*) ... insignia David.

I adi.: **A** *c. subst.*: **1** *usu sollemni i. q. admirationem movens, admirabilis, mirus, saepius notione debilitata i. q. summus, maximus* (*cf. p. 1050, 80. 1070, 54*): **a** *generatim*: **α** *de casu, eventu*: TER. Phorm. 871 facinus ... -cissimum (*cf. p. 1073, 49*): patruos tuos est pater inventus ... uxori tuae. CIC. Att. 2, 14, 2 occasionem -am! 16, 13a, 1 o casum -um! (epist. 7, 5, 2 c. vero -us quidam intervenit). BELL. Hisp. 29, 4 -um et optandum tempus ... ad proelium committendum. PLIN. epist. 6, 15, 1 rei (GELL. 5, 14, 16 rem -am ... atque admirandam).

β *de operibus* (*cf. p. 1049, 63*): *manu factis*: CIC. Att. 4, 16, 7 aditus insulae esse munitos -is molibus. CAES. civ. 3, **112**, 1 turris ... -is operibus exstructa (BELL. Afr. 88, 5). PLIN. epist. 2, 17, 11 piscina. *litterarum*: CIC. Att. 2, 9, 1 tuos ... -os ... dialogos. epist. 13, 6, 3 -um genus commendationis. ad Q. fr. 3, 1, 24 embolium. OV. Pont. 4, 13, 5 structura ... carminis (*opp.* publica). VAL. MAX. 8, 7 ext. 12 SEN. benef. 1, 2, 2. FRONTO p. 153, 12 N. GELL. 6, 3, 48 -a et prope divina responsionis figura. APVL. apol. 22 p. 41. *al.* *de factis*: CIC. Att. 1, 16, 1 pugnarum (*cf. p. 1062, 44*). 4, 46, 1. 4, 8a, 2 -a opera Dionysii ... fuit. VAL. MAX. 2, 7, 6in. exemplorum (5, 6 ext.

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5). 3, 7 ext. 5 procuratione. 4, 4, 11 p. 192, 28 egregios consulatus, -as dictaturas. Pap. Berol. 611 I 9 (*iron.*) -as ⟨accusatorum⟩ artes (*cf. p. 1054, 18*).

γ de virtutibus (cf. p. 1071, 15) et vitiis (l. 6): Cic. de orat. 1, 122 -us quidam pudor. Att. 10, 8, 9 virtus (*cf.* ad Brut. 1, 3 [9, 10], 1 indoles virtutis). epist. 6, 12, 3 improbitas. 7, 30, 1 vigilantia. Val. Max. 2, 2, 5 constantiae. 4, 3, 14 p. 184, 26 abstinentia. *al.* *de qualitatibus, modis (cf. p. 1049, 73. 1070, 73)*: Cic. ad Q. fr. 3, 1, 3 -a suavitate ... villam. Sol. 52, 40 splendore. Avson. 118, 2 p. 420 P. ego sum Dido ... assimilata modis pulchraque -is (*Anth. Pal. 16, 151, 2 θεσπεσίῳ κάλλεϊ.* Qverol. p. 47, 5 P. illum ... -is ludamus m. Cypr. Gall. exod. 1083). Clavd. Don. Aen. 3, 160 p. 287, 25 arte (*al.*). 4, 110 p. 370, 6 subtilitate. 6, 235 p. 540, 25 brevitate. *al.* Avg. in psalm. 7, 19 pulchritudine. Orient. comm. 1, 375 robore. *al.*

δ de affectibus (cf. p. 1071, 40): Cic. Att. 4, 1, 4 -o studio omnium aetatum (epist. 14, 3, 3). 4, 3, 4 laetitia. 5, 21, 7 exspectatio (7, 7, 5. *cf. p. 1050, 81*). 14, 13, 5 -as ... gratias agit (epist. 13, 42, 1. 13, 64, 1. *cf. p. 1062, 36*). epist. 3, 11, 4 voluptatem. 15, 10, 1 erga me ... animus (Cass. Char. gramm. p. 157, 18 B.). Cass. Cic. epist. 12, 12, 1 erga me amorem (*cf. p. 1050, 82*).

ε de variis rebus: Cic. Sest. 12 usus in re militari. de orat. 1, 263 consuetudine. 3, 73 dicendi et intellegendi -am societatem. off. 2, 38 iustitia ... -a quaedam multitudini videtur. Cato 9 fructus. div. 2, 27 copia. 2, 46 te -am in latebram coniecisti. Att. 1, 14, 5 convicium. 10, 12a, 2 custodiae. 10, 18, 1 tranquillitates *ventorum*. epist. 1, 9, 13 consensus. Att. Cic. Att. 16, 7, 6 δυσχρηστία. Q. Cic. Cic. epist. 16, 27, 1. Bell. Afr. 40, 5 corpora Gallorum (*cf.* 40, 6 corpora -a specie). Val. Max. 2, 9, 5. Mela 1, 72 specus ... -us ac pulcher. Petron. 21, 6 gustatione. *al.*

ζ de hominibus (cf. l. 27 p. 1050, 22): Cic. ad Q. fr. 3, 2, 3 -us ... fuit in Gabinium: accusavit maiestatis. Att. 4, 11, 2 cum homine -o. 5, 17, 2 Lepta noster -us est. 14, 15, 1 o -um Dolabellam meum! epist. 1, 9, 2 -um me tibi comitem praebuissem. Cael. Cic. epist. 8, 17, 1 dum ... -um civem agis, amici officium neglexisti. Bell. Afr. 72, 2 equitatu levique armatura, quae erant -a. Val. Max. 3, 2 ext. 5 p. 127, 16 filias (5, 10 ext. 1 filiis. 8, 7, 2 proles). Plin. epist. 6, 13, 3 senatus. Fronto p. 114, 3 N. Zeno ad docendum planissimus, ... Heraclitus obscurus involvere omnia, Pythagora -us clandestinis signis sancire omnia. p. 184, 19. Gell. 7, 15, 2 homo in doctrinis quasi in praestigiis -us. Ps. Orig. tract. 16 p. 174, 18 -os reges propter eos occidi. Gavdent. serm. praef. 37 G. -us Iob. Carm. adv. Marc. 3, 126. *al.* *titulus honorificus (cf. p. 1050, 29. 1069, 62)*: Conc.[S] II 3, 1 p. 120, 25 (Φ[r]) -entissimus Magnus silentiarius (*gr. II 1, 1 p. 138, 17 θαυμασιώτατος, syn.* mirandissimus *l. 16. 20. al.*).

b *speciatim*: *α de prodigiis (cf. l. 79. p. 1051, 25. 1055, 44. 1072, 29)*: Acc. praetext. 27 in caelo contueri maximum ac -um facinus: dextrorsum *solem* linquier cursu novo. Epit. Alex. 91 de -a re (*syn.* portentum). *β de miraculis, signis (cf. l. 81. p. 1051, 30)*: Apvl. met. 11, 29, 1 inopinatis et usquequaque -is imperiis deorum. Rvfin. hist. mon. 17 p. 440[A] omnium -um (*pro superlat.*) signum. Prvd. cath. 3, 161 agnus ... vice -a ... leonibus imperitat. Cypr. Gall. exod. 1067 -as inter flammas *rubi ardentis* (*de eodem* Evstath. Bas. hex. 6, 3 p. 923[A] -a visione [*Migne gr. 29, 121[C] παραδόξῳ*]). Avg. civ. 22, 5 p. 560, 20 D. -a facientibus signa. Max. Tavr. hom. 34 p. 298[C] mysterio. Pallad. hist. mon. II 10 p. 365[B] gestis. Ven. Fort. vita Leob. 25, 82 miraculum.

2 *expresse*: *in serm. medic. i. q. miram efficacitatem habens (cf. p. 1062, 1. 60 et p. 1050, 1. 1072, 40)*: Scrib. Larg. 82 malagma ad strumas ... -um (*cf. p. 1062, 62*). 97 p. 42, 5 (= Marcell. med. 20, 1 p. 146, 21) cum ... haec -a temperatura conposita -os effectus habeat. 121[in.] 214 p. 87, 21. 222 (= Marcell. med. 31, 1) lipara ad intertrigines ... -a. Ser. Samm. 874. Sol. 19, 16 adversus venena -um est inulei coagulum. Carm. adv. Marc. 1, 131 succos. Marcell. med. 8, 14 collyrium ... -um ad omnia oculorum vitia. 36, 38 remedium. Soran. app. 4 pessarium. 21 pessus. *al.*

3 *i. q. miracula edens*: Lact. opif. 13, 6 -us artifex *deus* (*cf.* Conc.[S] I 5 p. 349, 18 -um deum [*gr. I 1, 4 p. 56, 31 θαυματουργοῦντι*]. Evstath. Bas. hex. 4, 1 p. 903[A] *deus* opifex rerum maximus et valde -us [*Migne gr. 29, 80[B] ὁ μέγας θαυματοποιὸς καὶ τεχνίτης*]). Gavdent. serm. praef. 14 G. Heliam. *cf. p. 1051, 82.*

B *forma* hoc est -um (*cf. p. 1072, 65*): Apvl. met. 5, 2, 2 praeter ceteram tantarum rerum admirationem hoc erat praecipue -um, quod *eqs.* Sol. 37, 18 quod (*cf. p. 1072, 73*) in illo odore -um est, ebrietati resistit. Ps. Avg. serm. 156, 3 quid mirum, si ...? sed hoc est magnum (*cf. p. 1070, 58*) atque -um, ut *eqs.*

II *n. pro* **subst.**: Plin. nat. 7, 82 carpenta adprehensa una manu retinere ... et alia -a facere. Gell. 5, 14, 2 quae -a in Aegypto visuntur. Avg. civ. 21, 6 p. 499, 31 D. tot et tanta -a, quae *μηχανήματα* appellant, ... humanis artibus fiunt. *i. q. prodigium (cf. l. 45. p. 1076, 50)*: Ps. Avr. Vict. epit. 13, 10 ut adveniens imperium eius pleraque -a denuntiaverint. *i. q. miraculum dei (cf. l. 48. p. 1076, 71)*: Itala Luc. 13, 17 (cod. a) populus gaudebat in omnibus -is quae fiebant ab illo (*ἐνδόξοις, codd. b ff[2] l q* praeclaris, *Vulg.* quae gloriose f. ab eo). Ven. Fort. vita Leob. 21, 69 inter reliqua virtutum miracula illud inserere -um est (*i. inserendum est*). *i. q. mirum effectum habens (cf. p. 1061, 57)*: Ps. Apvl. herb. 37 l. 5 herba fraga ... potui data -um est (*cf. p. 1073, 53*).

structurae: ad (*cf. p. 1052, 52*): Scrib. Larg. 97[in.] ad lateris dolorem ... compositio -a. 214 p. 87, 21 ad omnia levia ... -um est. 222. *v. et p. 1061, 59. 62. 64.* adversus: *v. p. 1061, 62.* in *c. acc.*: *v. p. 1061, 31.* in *c. abl.* (*cf. p. 1052, 50*): Gell. *v. p. 1061, 39.* Sol. *v. p. 1061, 73.* Ignat. Magnes. 3, 4 -i et sapientes in operibus suis apparuerunt. Pass. coron. 1 homines ... -os in arte quadrataria. *c. inf. (cf. p. 1052, 10): v. p. 1061, 38.* *c.* quod (*cf. p. 1052, 12*): *v. p. 1061, 72.* *c.* ut (*cf. p. 1052, 25*): *v. p. 1061, 75.*

adv. **ᵐīrificē.** *inde a* Catone *l. 61.* Pomponio Atell. *l. 74.* *ex poetis hac voce utitur praeter* Pomponivm Atell. *solus* Catvll., *in soluta oratione fere isdem scriptoribus deest, atque qui p. 1060, 63 afferuntur.* [*loco lacunoso*: Avr. Fronto p. 76, 24 N.]

i. q. mire, admirabiliter, valde, maxime: **A** *c. verbis*:

1 *usu sollemni*: **a** *generatim*: *α c. verbis dicendi*: Cic. epist. 3, 1, 2 -e ... suo sermone subsecutus est humanitatem litterarum tuarum. Catvll. 53, 3 cum -e Vatiniana ... crimina ... explicasset. 84, 3 tum -e sperabat se esse locutum, cum ... dixerat hinsidias. Val. Max. 4, 8, 3 opportune -eque testatus. Herm. vulg. vis. 1, 3, 3 legebat glorias magnifice (*cf. p. 1052, 81*) et -e (*gr. μεγάλως καὶ θαυμαστῶς, Pal.* cum audissem magna et mirabilia). Don. Ter. Eun. 495 -e 'amicam' dixit, non 'meretricem' (*cf. 858* admirabiliter *et l. 27 et p. 1077, 15*). Clavd. Mam. anim. 2, 3 p. 105, 11 disputat. *verbo subaudiendo (cf. l. 55)*: Val. Max. 7, 2 ext. 8 -e etiam Thales. 8, 12 ext. 3 -e et ille artifex, qui ... *sutorem* supra plantam ascendere vetuit. Qvint. inst. 8, 3, 27 in quam affectationem -e Vergilius. Fav. Evl. p. 19, 7 -e 'implet'.

β c. verbis affectus (cf. p. 1053, 25): Cic. Mil. 34 *precibus* -e moveri. Phil. 9, 13 diligebat (nat. deor. 1, 58 Att. 12, 34, 2 epist. 2, 14. 13, 6, 2. 13, 15, 1 Cass. Cic. epist. 12, 12, 4). ac. 1, 33. 2, 4 delectabatur (Att. 5, 15, 2 epist. 6, 6, 8. 10, 22, 1). nat. deor. 1, 73 contemnit. ad Q. fr. 2, 4, 7 exspecto. Att. 2, 19, 1 doleo. 5, 15, 3 sollicitus sum (epist. 2, 11, 1. *cf.* Bell. Afr. 71, 2 -e ... anxium ... atque s.). 5, 17, 2 *συμφιλοδοξοῦσιν* gloriae meae. 6, 2, 2 mihi videtur matrem valde ... amare teque -e (16, 16, 14 et coluit et amavit). 6, 3, 8 conturbatum (16, 4, 1). 9, 11, 1 gratias agens (*cf. p. 1061, 17*). *al.* Avr. Fronto p. 52, 2 N. adfecit animum meum.

γ c. aliis: Cic. har. resp. 27 *Claudiae* severitatem -e tua soror existimatur imitata. leg. 1, 53 de ceteris -e congruunt. nat. deor. 2, 140 sensus ... -e ad usus necessarios et facti et conlocati sunt. div. 1, 99 quod ... somnium ... -e ad verbum cum re convenisse. ad Q. fr. 2, 2, 3 et officio erga Lentulum -e et voluntati Pompei praeclare satis fecimus. Att. 4, 4b, 5 pugnare (Avr. Vict. Caes. 21, 2 gentem ... ex equo -e pugnantem. *cf. p. 1060, 83*). epist. 7, 1, 1 otii tui, quo quidem tibi perfrui -e licuit. Cass. Cic. epist. 12, 2, 3 eos -e de re p. meritos esse. Catvll. 71, 4 -e est a te nactus utrumque malum. Val. Max. 3, 8, 3 -e et constanter ... egisse consulem. 4, 3, 3. 7, 3 ext. 5 succursum est. 8, 7 ext. 5 Plin. epist. 4, 7, 5. 4, 9, 15 egerunt. Itala psalm. 44, 5 (Tert. adv. Marc. 3, 14 p. 400, 4) deducet te -e (*θαυμαστῶς, Vulg.* mirabiliter). 75, 5 (cod. Sangerm.) illuminans tu -e a montibus (*gr. et Vulg. ut l. 49*). Capitol. Pius 9, 1 *oppida terrae motu eversa* -e instauravit (*cf.* Avr. Vict. Caes. 40, 27 circus maximus excultus -e). Don. Ter. Eun. 675 stomachatur uterque errans -e. Greg. Tvr. Mart. 1, 6 p. 592, 3 quod ... -e mancipavit effectui. *verbo subaudiendo (cf. l. 25)*: Val. Max. 2, 8, 2 p. 94, 27 -e iudex (*sc. egit*).

b *specialiter pertinet ad prodigia et miracula deorum (cf. p. 1053, 31. 1077, 49)*: Avg. civ. 10, 12 p. 422, 1 D. ut ea, quae -e tamquam divinitus praedici vel fieri videntur ..., malignorum daemonum ludibria ... intellegantur (*cf. p. 1056, 51*).

2 *expresse in serm. imprimis medic. (v. et l. 78. p. 1077, 37)*: Cato agr. 156, 1 *brassica* -e concoquit. Scrib. Larg. 81 (= Marcell. med. 15, 98) ad strumas ... -e facit (86 [= Marcell. med. 17, 25]. 122[in.] [= Marcell. med. 29, 6[in.]]. 128. *al.* Plin. med. 1, 10 p. 23, 14 Chiron 203 Anthim. 64 p. 24, 5 L.). 117 (= Marcell. med. 29, 2) prodest (206 p. 84, 10. 226 [= Marcell. med. 31, 5]. Plin. nat. 31, 97. 32, 88. 112 Plin. med. 1, 7 p. 48, 23. *al.* Marcell. med. 8, 105). 125 proficit. 138 (= Marcell. med. 30, 7) globuli -e purgantes (237 [= Marcell. med. 33, 4]. Ps. Apvl. herb. 1 l. 10). 146 remediant. *al.* Plin. nat. 24, 169 sistit. 34, 115 emendat. *al.* Plin. med. 3, 37 p. 110, 15 medetur (Marcell. med. 36, 43). *al.* Garg. Mart. med. 3 p. 137, 9 (= Marcell. med. 1, 73) dolorem capitis avertit. Chiron 158 Veg. mulom. 1, 38, 7. Plac. med. 1, 9 rec. α sanat (*al.* Ps. Apvl. herb. 3 l. 5. *al.* Misc. Tir. p. 60, 25). *al.* Ps. Apvl. herb. 1 l. 4 *et saepe.*

B *c. adi. vel partic. (cf. p. 1053, 39. 1077, 73)*: Pompon. Atell. 96 tam -e tutulatam truam. Cic. de orat. 1, 57 erat ... his studiis -e deditus. Att. 5, 21, 6 abstinentem. 13, 20, 2 *φιλαίτιος*. Q. Cic. pet. 33 studia ... -e et magna et honesta sunt. Bell. Afr. 71, 2 *v. l. 33.* Plin. med. 3, 13 p. 87, 7 vim habet -e excalfactoriam.

deriv.: mirificentia, mirifico.

mirifillon *v. s. v.* myriophyllon.

mīrimodīs *adv.* [*ex* miris modis (*p. 1070, 73*), *cf.* multimodis; *v. Stolz-Leumann[5] 251. J. B. H.*] Plavt. Trin. 931 quos locos adiisti? :: nimium -s (miris modis *codd.*) mirabiles. [Clavd. Mam. anim. 3, 14 p. 181, 20 *nunc editur* miris modis.]

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

miringa *v. s.* meninga (*p. 711, 14*).

mīrio, -ōnis *m.* [*a* mirus (*ad suff. cf.* pumilio, naso *sim.*); *de notione sub 1 v. s.* 1. miracula. *Keller, Lat. Volksetym. 133 vocem vix recte a gr.* *μωρίων *'stultus' deformatam putat. J.B.H.*] [*dub. hucne pertineat:* CIL XIV 2105 A. Castricius Myrio (*cf. Zimmermann, ALL 13, 1904, 421*).]

1 *i. q. persona ore mire deformi* (GLOSS. -em [meriorem *codd.*] turpem veluti miriorem propter foeditatem): ACC. carm. frg. 27 personas distortis oribus deformis -es (*cf. p. 1076, 65*).

2 *i. q. mirator* (GLOSS. -es phantasiae miratores. fantasiarum inanium ⟨miratores⟩): TERT. praescr. 3, 1 isti -es (*praecedit 2, 4* haereses ... malunt quidam mirari, quod hoc possint, quam devitare, ne possint. *2, 5* mirentur *de eadem re, item 2, 6* mirum).

miriofillon *v. s. v.* myriophyllon.

mirm- *v. etiam s.* myrm-.

? **mirmi** suini amare CIL IV 5446 (*'fortasse latet nomen; cf. ibid. 5442. 5444' Svennung in plag.*).

mirmillo *v. s. v.* murmillo.

mīro *v. s. v.* miror *l. 25.*

mīro- *v. s.* myro-.

ᵃmīror, -ātus sum, -ārī. *a* mirus. *de formis:* *inf. praes.* -arier: CAECIL. com. 194 TER. Phorm. 92 LVCR. 2, 1029. 4, 289. 5, 979. *perf.* -tus fui: PLAVT. Poen. 1347 LIV. 1, 7, 8 MART. 8, 6, 15. ITALA *p. 1066, 18.* *supin.* -tu (*cf. l. 48*): SEN. epist. 94, 56 digna -tu (PLIN. nat. 10, 81). *act.* (*cf. l. 45*) -o, -āvī (*l. 28*): *?* LVCIL. 1148 ⟨m⟩irant (*Lachm.*, transierant *dubitanter Marx*). POMPON. Atell. 108 -bis. SISENNA hist. 10 -are (VARRO Men. 129 PELAG. in I Thess. 3, 3 p. 426, 4 S. *l. v.*). VARRO Men. 128 -as. 129 -a. CIL III 70 vidi et -vi locu cun filia mea (71. 72 INSCR. Mém. de l'inst. français d'arch. orient. du Caire 42, 1926, 468. 1504. 1585. 1620. 1827ᵇ). *formae mediopass. usurpantur sensu passivo* (*alia ratione vertitur pass. textus gr. l. 37. p. 1069, 59. cf. etiam p. 1050, 33*): ITALA cant. 6, 9 (RevBén. 38, 103) electa ... -ta (IVVENC. 3, 58 AVG. serm. coll. Morin p. 548, 17. GREG. TVR. glor. conf. 49 p. 777, 27 ab adstantibus est -ta. GLOSS. -tas probatas). RVFIN. hist. mon. 1 p. 395ᴮ vel expeti ... vel -ari (VEN. FORT. carm. praef. 4). CONC.ˢ II 3, 1 p. 206, 15 Φᵃᶜ artifices ... -antur (Φʳ -andi sunt, *gr. I 1, 7 p. 91, 29* θαυμαζόμενοι, *I 2 p. 55, 21 = I 3 p. 70, 15* in admiratione sunt). GREG. TVR. Franc. 2, 22 p. 67, 28 ut ab omnibus -retur (3, 24 p. 123, 7 vit. patr. 20, 3 p. 742, 32). *de notione* (*cf. p. 1064, 20. 30. 1065, 41. 62. 1067, 76*): NON. p. 347, 17 -ari significat novo aliquo obstupefieri. GLOSS. -o θαυμάζω, θαυμάζομαι. expecto (*i.* specto). admiratur. *de differentia inter* -ari *et* admirari: AGROEC. gramm. VII 116, 4 -amur opera, admiramur virtutes (ISID. diff. 1, 366 DIFF. ed. Beck p. 70, 16). *in gr. passim est* θαυμάζειν, *alia v. p. 1064, 26. 40. 75. 1065, 80. 1066, 26. 42. 1067, 9.* *inde a* PLAVTO. [*a* mirare (*cf. l. 25*): *it.* mirare, *val.* mira, *francog.* mirer, *hisp.* mirar, *vasc.* miatu. *Rohlfs.*] [*falso trad. pro* miracula (*cf. etiam p. 1070, 21*): PLIN. nat. 20, 2 maiora -tu (*d*, -tus *cett.*, miracula *Dal.*). *pro* admir-: CIC. de orat. 1, 76. 2, 59. *pro* mitrata: SEN. suas. 2, 21. *pro* minor: PLIN. nat. 16, 39. *pro* durare: PLIN. nat. 30, 82. *pro* morari: FRONTIN. strat. 2, 3, 23. *pro* rimari: APVL. met. 5, 2, 4 TREB. Gall. 9, 5. *pro* miserari: AVIEN. Arat. 189. *pro aliis:* SEN. contr. 3 praef. 16 PLIN. nat. 2, 4. 18, 291 QVINT. decl. 326 p. 284, 15. 335 p. 320, 17 PS. QVINT. decl. 18, 2 p. 321, 24. *ex coni. restituitur:* OV. epist. 15, 97 SEN. contr. 2, 1, 13 PLIN. nat. 17, 1. *locis corruptis:* PLAVT. Mil. 1274 tremit ... :: viri quoque ... istuc faciunt, ne tu -ere melius (*secl. Guietus,* eius *Leo; cf. p. 1065, 70*) mulierem. VARRO Men. 129. *locis lacun.:* FRONTO p. 196, 3 N. APVL. met. 11, 13, 6.]

I *i. q.* ***stupere, obstupefieri novitate rei*** *a consuetudine aut exspectatione abhorrente tam de eis, quae medie dicta sunt, quam de eis, quae plus minus aspernamur:* **A** *generatim:* **1** *abs.:* PLAVT. Asin. 908 non queo durare:: ... non -andum est (CIC. Mur. 68 quod nisi esset factum, magis -andum videretur. OPTAT. app. 1 p. 191, 22 non est tibi -andum. SCHOL. Cic. Bob. p. 162, 8). Curc. 449 quid -are? (MART. 13, 74, 2 -aris? [QVINT. decl. 349 p. 374, 17. *al.* PS. APVL. Ascl. 23]). Poen. 1129 -ari noli (SCIP. min. or. frg. Cic. de orat. 2, 268 SEN. contr. 7, 7, 2. *al.* SEN. dial. 4, 30, 2). *al.* CAECIL. com. 194 hic gaudere et -arier (TER. Phorm. 92 nos -arier. CIC. off. 2, 56 hoc primo incredibile nobis videri omnesque -ari. *al.*). CIC. Quinct. 41 si neglegentiam *tibi obstitisse* dices, -bimur, si bonitatem, ridebimus (Sest. 1 ac. 2, 63. Att. 3, 3 si id non feceris, -bor. 10, 2, 2 APVL. Socr. 20 p. 167). S. Rosc. 60 *Chrysogonum* simul atque attigi, statim homo se erexit, -ari visus est. ac. 2, 11 stomachari visus est. -bar. *al.* SEN. contr. 9, 1, 11 non est, quod -eris (SEN. epist. 53, 7. *cf. p. 1067, 24*). SEN. epist. 17, 7 quo magis -eris (PLIN. nat. 20, 1. *al.* MART. 4, 87, 3). APVL. met. 1, 1, 2 ut -eris (VVLG. Ioh. 5, 20 ut vos -emini). *al.* nequeo *sim.* satis -ari (*c. variis struct.*): PLAVT. Capt. 799 nequeo -ari s. (Trin. 1132 TER. Eun. 547 SALL. or. Macri 8). CIC. Sest. 134 s. -ari non queo (de orat. 1, 165 fin. 1, 10 Att. 10, 5, 2 PLIN. nat. 14, 2). nat. deor. 1, 95 -ari s. non possum (FEST. p. 249a 30 QVINT. decl. 268 p. 92, 28. 270 p. 107, 11). *al.* *add.* secum: HOR. epist. 1, 7, 62 -ari s. tacitus. STAT. Theb. 12, 536. HERM. vulg. sim. 9, 2, 5 *v. p. 1067, 44.* VVLG. Luc. 24, 12. *sim.* inter se *p. 1064, 60. 1065, 7.* ad se *p. 1068, 6. cf.* apud se *p. 1059, 37.*

2 *c. acc.:* **a** *pron.* (*v. et p. 1066, 16. 29. 81. 1067, 22. 53. 1068, 7. al.*): PLAVT. Amph. 594 hoc (*al.*). Persa 620 id. *al.* CIC. off. 3, 8 quod eo magis -or, quia *eqs.* (PLIN. nat. 13, 88. 27, 103). LIV. 1, 35, 3 non primus, quod quisquam indignari -arive posset, sed tertius (PLIN. nat. praef. 7 et, q. -emur, ... defenditur [6, 172. *al.* TAC. Germ. 24, 2]. 9, 60 q. quidem -or. *al.*). *al.*

b *subst.* (*accedentibus struct. verb. v. p. 1067, 28. 46. 50. 72. 1068, 13. 15*): **α** *-amur res: formas et species, spectacula, facta:* PLAVT. Merc. 371 (*interpol.*) meo animost aegre ... :: per mare ut vectu's, nunc oculi terram -antur tui. LVCIL. 39 tempestatem hanc. PRIAP. 68, 25. PROP. 2, 4, 33 subito -antur funus amici (*cf.* LIV. 39, 30, 10 subitum adventum. GERM. frg. 4, 85 subitos ... soles). OV. epist. 6, 139 Lemniadum facinus culpo, non -or, Iason: quamlibet infirmis ipse (iste *Madvig*) dat arma dolor. met. 8, 579 spretae factum ... Dianae. *al.* MANIL. 1, 716 nova ... lumina (1, 737 n. ... spectacula). *al.* VELL. 2, 75, 2 fortunae mutationes. *al.* *vitia:* CATO or. frg. 1, 2 eorum audaciam atque confidentiam. CIC. Verr. II 2, 37 improbitatem calumniae. Sest. 134 eius temeritatem satis -ari non queo (Att. 10, 5, 2. *cf.* QVINT. decl. 268 p. 92, 28 s. non possum [270 p. 107, 11]. *cf. l. 19*). *al.* *varia:* TER. Ad. 374 vostram nequeo -ari satis (*cf. p. 1063, 76*) rationem (DON. -ari pro horrere ac reprehendere positum est. *cf.* NEP. Hann. 11, 3 causam [PLIN. nat. 25, 21. 33, 112]). AETNA 536 lapidis ... fusile robur. PANEG. in Mess. 112 terna *Nestoris* ... saecula. OV. met. 7, 682 usum maiorem specie. *al.* SEN. contr. 2, 1, 5 cuius tantam felicitatem nemo -atur. SEN. dial. 7, 15, 6 -ari aut indigne ferre ... funera, debilitates, *al.* CONC.ˢ II 3, 2 p. 120, 1 nomen (*gr. II 1, 2 p. 115, 11* ξενιζόμεθα). *al.* **β** *-amur animantia:* PLAVT. *v. p. 1067, 47. 1068, 13.* TER. Ad. 197 *v. p. 1068, 14.* VARRO Men. 129 ambos. CIRIS 391 illam. OV. met. 14, 505. fast. 5, 275 talia dicentem. *al.*

B *colores speciales:* **1** *admixta notione metuendi* (GLOSS. expavescit. *cf. p. 1059, 18*): AETNA 203 ipse procul tantos -atur Iuppiter ignes neve ... surgant ... gigantes neu *eqs.* CIRIS 81 heu quotiens -ta novos expalluit artus! ipsa suos quotiens heu pertimuit latratus! HOR. carm. 4, 14, 43 te *Augustum* Cantaber non ante domabilis ..., te profugus Scythes -atur. OV. am. 1, 6, 10 noctem simulacraque vana timebam; -bar, tenebris quisquis iturus erat. epist. 14, 93 quid te -aris, *Io*? met. 14, 413 paventis ora ... -antia. LVCAN. 2, 28. VAL. FL. 7, 78 trucis vocem -ta tyranni. SIL. 2, 618 nefas. STAT. Theb. 1, 365. 5, 160. 6, 740. 7, 799. 10, 523. APVL. met. 9, 34, 2 stupore defixi -antur ac trepidant divina praesagia. CASSIOD. hist. 6, 2, 3 cum ... -rentur, ... confortavit eos. 11, 15, 13 -tus (*Socrat. h. e. 7, 18* καταπλαγείς) ... Romanorum virtutem Saracenorum solacia postulavit.

2 *expresse:* **a** *fere i. q. cum admiratione videre* (*cf. l. 67 et p. 1066, 37*): VERG. Aen. 5, 35 procul ... -tus ... adventum sociasque rates occurrit. PROP. 1, 14, 3 tu licet ... modo tam celeres -eris currere lintres et modo tam tardas funibus ire rates. OV. am. 2, 11, 11 non illic urbes, non tu -bere silvas. MANIL. 4, 622 navita ... laeva ... nitentis -atur populos Asiae. VAL. FL. 5, 602 quid Latagum, quid si amnigenam -ere Choaspen? SIL. 11, 346. ITALA IV Esdr. 4, 26 (*antea* videbis). AVG. civ. 4, 27 p. 180, 22 D. *in scaena* crimina deorum ... -ari. **b** *fere i. q. cum admiratione quaerere:* PROP. 1, 5, 21 nec iam pallorem totiens -bere nostrum aut cur sim toto corpore nullus ego. OV. fast. 1, 165 post ea -bar, cur non sine litibus esset prima dies; 'causam percipe!' Ianus ait. LIV. 21, 36, 3 -anti Hannibali, quae res moraretur agmen, nuntiatur *eqs.* 38, 24, 10. QVINT. inst. 12, 1, 43 id -antibus quibusdam respondit *eqs.* **c** *fere i. q. cum admiratione dicere* (*cf. p. 1065, 36*): PROP. 4, 6, 59 at pater Idalio -atur (*i. Actiacam victoriam admirans dicit*) Caesar ab astro: 'sum deus, est nostri sanguinis ista fides'. LIV. 6, 34, 6 risui sorori fuit -anti ignorare id sororem. PETRON. 62, 11 -ari coepit, quod tam sero ambularem. PLIN. nat. 17, 1. 34, 171. 36, 200. SIL. 8, 196 dumque inter se -antur (*i. alter alteri dicentes an secum stupentes?*). PRISC. rhet. 7, 23 p. 557, 11 si multa cura egent, id -beris, sin parva, id quoque laudabis.

3 *i. q. stupere novitate rei excellentis* (*sublucente etiam notione s. II allata*): TER. Haut. 374 laudabis. :: vide sis. :: tutemet -bere. RHET. Her. 3, 22, 36 eclipsis solis -antur, quia raro accidunt. LVCR. 6, 910 *Magnetem lapidem.* VERG. ecl. 1, 69 en umquam ... post aliquot mea regna videns -bor (*an ad l. 42?*) aristas? 5, 56 insuetum -atur limen Olympi. georg. 1, 97. 1, 497 grandiaque effossis -bitur ossa sepulcris. 2, 82. Aen. 1, 421 -atur molem Aeneas, magalia quondam, -atur portas et strata viarum. 2, 32 pars stupet ... donum ... Minervae et molem -atur equi. 6, 651 AETNA 578. 589 Troiae cineres (*i. interitum*). OV. epist. 5, 81 non ego -or opes nec me tua regia tangit. met. 1, 301 lucos urbesque. 10, 252 PETRON. 49, 2. 140, 11 CALP. ecl. 7, 38 SIL. 10, 473. 497 TAC. Germ. 20, 1 hist. 3, 20, 3 IVV. 12, 78. ITALA Matth. 22, 33 (Tert. carn. 7 l. 14 Hil. in Matth. 6, 7) -bantur doctrinam eius (ἐξεπλήσσοντο, VVLG. *v. p. 1066, 42*). *in serm. coqu. et medic.* (*cf. p. 1050, 1*): PS. APVL. herb. 1 l. 36 -beris effectum (4 l. 23. *al.* MISC. Tir. p. 52, 5. 65, 15 ORIBAS. syn. 7, 6 Aa p. 137ⁱⁿ. [*gr. 7, 6, 6* θαυμαστὸν φάρμακον]). 126 l. 4 -beris virtutem. APIC. 1, 13 in cibis -beris sapores. *abs.:* PS. APVL. herb. 2 l. 18 (rec. γ) -beris mire. 46 l. 5 inponis; -beris. 74 l. 16 bibat; -eris. APIC. 1, 9 utere; -beris. MISC. Tir. p. 54, 1. 10. 55, 15. 24. 57, 9. 60, 16. (*de parataxi cf. p. 1050, 2. 1066, 64. 1073, 15. 41 sqq.*).

II *i. q.* ***admirari excellentiam rei laudandae*** (*inde a* CIC.): **A** *generatim:* **1** *c. acc.:* **a** *admiramur res: naturales:*

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

formas corporum corporumque partes: CIC. inv. 2, 2 puerorum formas et corpora. OV. am. 1, 14, 47 comas. met. 10, 590 decorem. SEN. epist. 80, 2 lacertos umerosque. *al.* *fructus*: VERG. ecl. 6, 61 Hesperidum ... mala. OV. met. 14, 657 NVX 11. *al.* *mundum*: SEN. benef. 4, 6, 2. LVCAN. 9, 12 stellas. *al.* *res arte factas*: *corporeas*: CIC. Verr. II 4, 63 vas (SALL. Catil. 11, 6). orat. 5. VERG. Aen. 1, 455 artificumque manus inter se (*i. secum? sed cf. Conway ad l.*) operumque laborem -atur. 8, 619 galeam (*sim. al.*). HOR. sat. 2, 7, 97 *picturam. al.* *incorporeas*: CIC. Arch. 17 *poetica studia.* orat. 104 nostra (*i. orationes nostras. sim.*: ac. 1, 8 nihil magnopere meorum -or. off. 2, 30). [VERG.] catal. 11, 5 scripta ... tua (VELL. 2, 66, 5 SEN. dial. 12, 11, 6). OV. Pont. 4, 13, 17 carmina (TAC. dial. 21, 6). *al.* *virtutes*: CIC. Phil. 10, 14 moderationem (LIV. 34, 22, 5) patientiamque. Tusc. 4, 1 ingenia virtutesque (LIV. 5, 26, 8 eandem v. et oderant et -bantur. *al.* PLIN. epist. 1, 10, 3). *al.* OV. Pont. 1, 3, 63. *al.* *facinora*: OV. met. 4, 641 sive es mirator rerum *gestarum*, -bere nostras. SEN. contr. 2, 5, 8 tyrannicidium. *al.* **b** *admiramur animantia*: CIC. orat. 174 Isocratem. fin. 1, 16 cum -retur ... utrumque, Phaedrum ... etiam amaret. *al.* VERG. ecl. 6, 30 Aen. 1, 709. 8, 161. *al.* *nota* se -ari (*cf. p. 1059, 68. aliter p. 1067, 45*): CATVLL. 22, 17 tam gaudet in se tamque se ipse -atur (SEN. epist. 74, 32 quibus [*cf. l. 75*] extollit se -aturque. 92, 2 quis se prudens ob aliena -atur? MART. epigr. 5, 3. 13, 2, 7. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 107 'se venerantur': -antur). COLVM. 8, 11, 8 semet ipsum. SEN. benef. 2, 26, 1 se suaque (epist. 74, 20). PLIN. nat. 10, 27 -atur ... sese ipsam, quod talem pepererit.

2 *alia*: CIC. de orat. 3, 82 utrum magis -er te illa ... potuisse ... perdiscere an *eqs.* (*item c. acc. c. inf.*: HOR. sat. 2, 3, 27. carm. 2, 13, 30 utrumque sacro digna silentio -antur [*i. cum admiratione audiunt*] umbrae dicere. OV. epist. 4, 80 SEN. epist. 71, 25 PLIN. paneg. 56, 4). 3, 213 quam *orationem* cum legisset, admirantibus cunctis 'quanto' inquit 'magis -remini, si audissetis ipsum!' *al.* OV. trist. 5, 14, 34 -antur (*sc. virtutem*), qua patet orbis iter. PETRON. 127, 5 PLIN. nat. 36, 46 MART. 13, 70, 1. *al.*

B *colores speciales*: **1** *i. q.* μακαρίζειν: TIB. 2, 5, 61 Troia ... tunc se -bitur. HIER. hom. Orig. in Luc. 14 p. 101, 23 asinam Balaam -or et felicitate accumulo, quia *eqs.* *i. q. laudare* (*cf. l. 72. p. 1064, 55*): AETNA 642 illos -antur carmina vatum. OV. ars 2, 305 bracchia saltantis, vocem -are canentis. STAT. silv. 1, 1, 9. 1, 3, 37 quid primum ... canam ... ? ... an ... marmora ... -er? Ach. 2, 158.

2 *i. q. diligere*: **a** *admixta notione sive optandi sive delectationis* (NON. p. 347, 21 delectari, accendi): CIC. off. 1, 71 despicere ... ea, quae plerique -antur, imperia et magistratus. epist. 7, 1, 1 haec, quae ceteri -antur (*sc. ludos*), contemnenda duxisti. VERG. georg. 3, 49 Olympiacae -tus praemia palmae pascet equos (SERV. studiosus curulis certaminis, quod geritur apud Pisas). HOR. carm. 3, 25, 14 mihi devio ripas et vacuum nemus -ari libet. 3, 29, 11 omitte -ari beatae fumum et opes (IVV. 14, 120) strepitumque Romae. epist. 1, 1, 47 quae stulte -aris et optas. 1, 6, 9 (*syn. v. 1* nil admirari). 1, 10, 31. 1, 14, 18. 2, 2, 58 non omnes eadem -antur amantque: carmine tu gaudes, hic delectatur iambis. SEN. epist. 31, 6. 41, 6. 91, 3 PLIN. epist. 7, 29, 3. **b** *i. q. magni facere, colere*: VERG. georg. 1, 38 quamvis Elysios -etur Graecia campos. Aen. 8, 517 primis ... te -etur ab annis (SERV. imitetur). PLIN. nat. 21, 62 *herbam* nyctegreton inter pauca -tus est Democritus (25, 12 polium herbam. 30, 19 talpas). STAT. silv. 5, 2, 36 egregiis multum -tus in (*cf. p. 1066, 39*) armis Bolanum. ITALA prov. 18, 5 (Lucif. Athan. 1, 26 p. 112, 16) -ari personam impii (θαυμάσαι, *Vulg.* accipere. *cf.* VVLG. Iudas 16 -antes personas quaestus causa [θαυμάζοντες]). RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 210, 32 ipsa sentiunt, quae et ille, *quem anathematizant*, eo quod ... Diodori scripta -entur. *i. q. amare* (*cf. p. 1059, 53*): HOR. carm. 1, 4, 19 nec tenerum Lycidan -bere *mortuus*, quo calet iuventus. MART. 10, 30, 7 nec ... Praeneste nec sic Antium ... -atur. *i. q. venerari* (*cf. p. 1069, 61.* NON. p. 347, 24 venerari): TIB. 1, 7, 27 pubes -atur Osirim barbara (LIV. 1, 7, 8 Carmentae matris, quam ... -tae eae gentes fuerant. LVCAN. 3, 406 superos -ta vetustas). STAT. silv. 5, 2, 76 patrem (ITALA deut. 28, 50 [Lugd.] faciem senis [θαυμάσει, *Vulg.* quae *gens* non deferat seni]. *cf. p. 1066, 18*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 9, 10, 3 qui augurationes, qui invocationes daemonum ceteraque similia portenta -antur.

***structurae:* A *nominales*:** **1** *casus* (*acc. v. p. 1063, 84 et 1064, 84. al.*): **a** *gen.* (*cf. p. 1052, 45. 1063, 57 et Schmalz-Hofmann*[5] *408. Löfstedt, Synt. II 417. Juret, Synt. lat. 201*): VERG. Aen. 11, 126 quibus caelo te laudibus aequem? iustitiaene prius -er belline laborum? (SERV.: figura Graeca). **b** *dat.* (*cf. Löfstedt, Synt. I*[2] *202*): OPTAT. app. 1 p. 191, 19 -or gravitati tuae sic te egisse cum filium tuum. **c** *abl.*: BELL. Afr. 35, 1 quibus rebus ... Scipio -ari. OV. epist. 16, 171 me ... relicta. met. 7, 434 te, maxime Theseu, -ta est Marathon Cretaei sanguine tauri. fast. 1, 95 *v. p. 1069, 36.* SEN. epist. 74, 32 *v. supra l. 21.* VAL. FL. 6, 445 *Medeam* Circe terrificis -ta modis. ITALA II Macc. 7, 12 (rec. L) ut ... -rentur forti animo adulescentis (recc. BM de ... fortitudine, VVLG. animum, *LXX* ἐκπλήσσεσθαι τὴν ... ψυχήν). AVSON. 324, 2 p. 108, 8 P. AVG. civ. 1, 22 p. 36, 14 D. BOETH. cons. 3, 8, 8 W. **d** *acc. praed.*: CIC. Phil. 13, 24 te ... talem ab eo relictum, qualem ipse -aris (STAT. Theb. 7, 328 talem [*sc. qualis pater fuit*] ... -bimur Hypsea). PROP. 1, 7, 21 tum me non humilem -bere saepe poetam. IVV. 10, 127 quem *Demosthenem* -bantur Athenae torrentem. VOPISC. Aurelian. 2, 2 quos historicae eloquentiae -amur auctores. *c.* ut: HOR. sat. 1, 10, 6 Laberi mimos ut pulchra poemata. *c.* quasi: VAL. MAX. 9, 11 ext. 3 TERT. bapt. 2, 2 DIOM. gramm. I 365, 10. *c.* tamquam: QVINT. inst. 2, 5, 11 decl. 272 p. 115, 17.

2 *locut. praep.*: **a** de: CIC. Att. 10, 11, 2 soleo -ari de nescio quis HS $\overline{XX}$. QVINT. inst. 2, 17, 15 de Epicuro nihil -or (CYPR. idol. 8 p. 26, 4 de homine. *al.*). TERT. apol. 1, 2. *al.* ORIBAS. syn. 3, 182 La p. 885[in]. de hoc (*gr. 3, 182, 4* ἐθαύμασα δ' αὐτῆς). *al.* *add.* quod (*cf. p. 1067, 37*): CIC. Verr. II 1, 6 de impudentia singulari, q. adest. CYPR. eleem. 12 p. 383, 6 HIER. epist. 39, 4, 3. *add.* si (*cf. p. 1067, 14*): QVINT. decl. 319 p. 253, 11 de me -ari non potestis, si omnes moras odi. TERT. praescr. 3, 13 l. 34 HIER. epist. 34, 2, 2. *add. enunt. interr.* (*cf. p. 1067, 75*): ANTHIM. 14 p. 9, 9 L. *add. acc. pron.* (*cf. l. 29*): VOPISC. Car. 13, 4 quod ego -or de homine militari. **b** ad: TERT. adv. Prax. 22 p. 267, 14 ad quam *doctrinam* -bantur (*cf. l. 26. 42*). ITALA lev. 19, 15 (Lucif. Athan. 1, 4 p. 71, 1) neque -tus fueris ad personam potentis (θαυμάσεις πρόσωπον, *Vulg.* honores vultum). VVLG. Iudith 11, 18 ad sapientiam eius. **c** super: ITALA Is. 14, 16 (Cypr. epist. 59, 3 Tycon. reg. 7 p. 75, 9) s. te (θαυμάσουσιν ἐπὶ σοί, *Vulg.* ad te inclinabuntur teque prospicient). 52, 15 (Aug. civ. 18, 29 p. 294, 26 D.) s. eum (θαυμάσονται ἐπ' αὐτῷ, *Vulg. aliter*). VVLG. Marc. 12, 17 s. eo (ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ). ITALA gen. 19, 21 (Legion.) s. hoc verbum (ἐθαύμασα ... ἐπὶ τῷ ῥήματι). Marc. 11, 18 (gat.) s. doctrinam eius (ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ, *Vulg.* admirabatur). VITA Anton. 80 p. 81, 25 s. signum. VVLG. eccles. 5, 7 s. hoc negotio. Luc. 2, 33 s. his. RVFIN. hist. mon. 1 p. 393[B] GREG. M. dial. 3, 24 p. 194, 7 M. *add. acc. pron.* (*cf. l. 16*): APVL. Socr. 4 p. 128 quod quidem -ari s. diis ... nequaquam congruerit. *add.* quia (*cf. p. 1067, 66*): TERT. praescr. 1, 1 l. 4 -ari s. haereses istas, sive q. sunt ... sive q. fidem quorundam subvertunt. **d** ob (*cf. p. 1052, 49*): SEN. epist. 92, 2 *v. p. 1065, 22.* **e** pro: EVAGR. vita Anton. 85 p. 963 p. tanta hominis sapientia. HIER. epist. 57, 2, 2 eam *epistulam* p. doctrina. **f** propter: VVLG. Marc. 6, 6 (ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν). **g** in: **α** *c. acc.*: TERT. orat. 22 p. 196, 3 nemo -etur (*i. cum admiratione intueatur* [*cf. p. 1064, 42*]) in tuam faciem. **β** *c. abl.* (*cf. p. 1052, 50*): ITALA I Petr. 4, 12 (Aug. spec. 44 p. 266, 9) nolite -ari in fervore (*cf. p. 1067, 9*). HERM. Pal. sim. 9, 2, 2 in splendore (θαυμάζειν ἐπὶ τῇ λαμπηδόνι, vulg. lumen). VVLG. sap. 5, 2 in subitatione insperatae salutis (ἐκστήσονται ἐπὶ τῷ παραδόξῳ). Matth. 22, 33 in doctrina (ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ. *cf. l. 17. 26. p. 1064, 75*). Luc. 4, 22 (ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις). 9, 43 (θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν). *indicatur, in quo (qua re) aliquid -emur*: CIC. div. in Caec. 69 nemo -batur in Africano illo, quod in me nunc ... simulant sese -ari. Phil. 2, 1. de orat. 3, 26 si hoc in his quasi mutis artibus est -andum ..., quanto admirabilius in oratione? Brut. 91 off. 2, 56 OV. epist. 2, 77. LIV. 24, 6, 9 hanc levitatem ... neque -bantur in iuvene ... neque arguebant. *al.* *add.* quod (*cf. p. 1067, 37*): SEN. contr. 3 praef. 14 nec enim quicquam magis in illo -eris, quam q. *eqs.* QVINT. decl. 248 p. 17, 27 inpudentiam illius vel in hoc -ari satis non possum (*cf. p. 1063, 79*), q. festinavit *eqs.* BARNAB. 16, 10. *add.* quomodo (*cf. p. 1067, 83*): HIER. epist. 53, 37 -antur in Petro et Iohanne, q. legem sciant. *indicatur, in qua re aliquem -emur*: PLIN. nat. 35, 107 quem in symmetria -batur Apelles. STAT. silv. 5, 2, 36 *v. p. 1065, 55.* APVL. apol. 18 quemcumque in aliqua laude. *add.* quod (*cf. p. 1067, 37*): TERT. scorp. 5 p. 154, 27 medicum ... -beris etiam in illo, q. *add. enunt. interrog.* (*cf. p. 1067, 75*): MIN. FEL. 38, 3 ego vos in hoc magis -or, quemadmodum *eqs.*

B ***verbales*:** **1** *enunt. paratact.*: **a** *interrog.* (*cf. p. 1067, 75*): PLAVT. Capt. 799 quae illaec eminatiost nam? nequeo -ari satis (TER. Eun. 547 quid illud malist? n. s. -ari. *cf. p. 1063, 77*). Rud. 614 CIC. epist. 7, 18, 2. **b** *pronunt.* (*cf. p. 1064, 80*): TER. Hec. 661 mater quod suasit ... fecit. -andumne id est? CIC. Att. 10, 16, 1 fortasse -beris: in maximis ... doloribus hunc mihi scito esse. LIV. 29, 17, 17 omnia ... ploratibus sonant. -etur, qui *eqs.* MART. 9, 5, 1 ANTH. 416, 1.

2 (*acc. c.*) *inf.* (*struct. longe frequentissima. cf. etiam p. 1052, 4. 1075, 61 et Schmalz-Hofmann*[5] *887*): **a** *verbo -andi negato*: PLAVT. Capt. 158 non pol -andum est fugitare hanc provinciam (RHET. Her. 2, 3, 5 CIC. inv. 2, 33 Verr. II 1, 121 Mur. 53. Flacc. 19 -andum vero est ...! *al.*). VARRO rust. 3, 5, 18. CIC. Verr. II 3, 72 quo minus -emini (Att. 11, 5, 2 VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 PLIN. nat. 9, 3). de orat. 1, 165 -ari satis (*cf. p. 1063, 78*) non queo (PLIN. nat. 23, 72 -ari s. non est. 35, 166 quis enim s. -etur? MART. 3, 75, 7 s. hoc quisquam ... possit?). *al.* **b** *verbo -andi non negato*: PLAVT. Cas. 539 -or ... non arcessi ... uxorem meam. *al.* TER. Haut. 518 te -or ... tam mane (*sc. vigilare*). 1001 CATO or. frg. 71 CIC. S. Rosc. 91. epist. 9, 8, 1 puto fore, ut ... -ere nos id locutos esse. *al.* HOR. sat. 2, 3, 27 -or morbi purgatum te illius. *al.* OV. epist. 4, 80 exiguo flexos -or in orbe pedes. *al.* **c** *add. acc. pron.* (*cf. p. 1067, 22. 53. 1068, 7*): PLAVT. Rud. 1201 nondum egressum esse eum id -or (Stich. 446 CIC. Caecin. 67 Att. 1, 5, 6 LIV. 9, 15, 9). Trin. 1132 hoc (CIC. or. frg. B 13 Sch. QVINT. inst. 8, 6, 47) nequeo -ari satis (PLIN. nat. 14, 2 illud s. -ari non queo.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. p. 1063, 77). Cic. de orat. 1, 237 illud (2, 59 epist. 2, 16, 1. 7, 7, 1 Cael. Cic. epist. 8, 4, 2 Sen. epist. 71, 25 Petron. 102, 5).

3 *partic. praes.*: Hor. sat. 2, 6, 57 iurantem me scire nihil -atur. Manil. 2, 423 in ea pugnantia sidera parte. Lvcan. 5, 737 umentis -ta genas. Val. Fl. 1, 850 tantos strepitus turbamque ruentem. 7, 337 Sil. 10, 473 Stat. Ach. 1, 606. Qvint. decl. 344 p. 359, 14 flentem -bar. Apvl. met. 8, 16, 2 Tert. adv. Marc. 4, 12 p. 452, 26. Itala I Petr. 4, 12 (Cypr. Fort. 9 p. 331, 21. *al.*) ardorem accidentem vobis (*μὴ ξενίζεσθε τῇ . . . πυρώσει . . . γινομένῃ, Vulg.* nolite peregrinari in fervore, qui . . . fit. *cf. et p. 1066, 40*). Amm. 14, 6, 12 Avg. civ. 21, 4 p. 495, 11 D. *alternat c. enuntiato (cf. infra l. 57)*: Clavd. carm. min. 25, 57 te . . . morantem . . . -bar, quod (quid *Heinsius*) adhuc tanti secura maneres coniugii.

4 *enunt. c.* si (*cf. p. 1052, 17. 1074, 36 et Schmalz-Hofmann*[5] *776*), nisi (*l. 32*), si non (*l. 17. 34*): a *verbo -andi negato*: Plavt. Amph. 29 -ari non est aequom, sibi si praetimet. Bacch. 409 minus -andumst, illaec aetas si quid illorum facit, quam si non faciat. 545 minime (Rud. 505 Ter. Haut. 383. 525 Cic. Verr. II 5, 100 Nep. Cim. 4, 4). Curc. 265 nihil (Mil. 1326 Liv. 33, 38, 7 Tert. anim. 1, 3). Merc. 784 non (Met. Cel. Cic. epist. 5, 1, 2 Hor. epist. 1, 15, 39. Ov. epist. 10, 105 non equidem -or, si stat victoria tecum. *al.*). Pseud. 442 idne tu -aris, si patrissat filius? (Cic. Cael. 69 hic etiam -amur . . .? Hor. sat. 1, 1, 86 -aris . . . ? Prop. 2, 3, 33 -er . . .? *al.*). *al.* Cic. Sull. 7 quid est, quod -ere (*cf.* Sen. contr. 2, 1, 30 non est, q. Sen. dial. 2, 8, 1 nec est, q. *cf. p. 1063, 73*). 30 quid ego -er . . .? (Prop. 3, 11, 1 q. -are . . .? [Sen. contr. 2, 3, 7 Sen. dial. 1, 6, 2]. *al.*). *al.* *add. acc.*: *pron.* (*cf. l. 53. p. 1066, 81. 1068, 7*): *v. l. 22.* *personae* (*cf. l. 46. p. 1068, 13. 15*): Qvint. decl. 247 p. 13, 22 noli -ari pudicam, si . . . potuit. b *verbo -andi non negato*: Ter. Phorm. 490 -bar, si tu mihi quicquam adferres novi. Cic. Lael. 54 -or (Qvint. decl. 262 p. 72, 18 Tert. adv. Marc. 5, 18 p. 638, 6. *al.*). Liv. 30, 42, 16 -andum fuisse. *al.* *c.* nisi (*cf. p. 1074, 20*): Sen. contr. 9, 4 (27), 8 -rer, n. pro tam bono patre fuisset qui mori vellet. Petron. 69, 9 -bor, n. omnia ista de fimo facta sunt. *c.* si non (*cf. p. 1074, 71*): Avg. civ. 3, 15 p. 118, 36 D. nat. et grat. 70, 84 de serm. dom. 1, 11, 30 Svlp. Sev. dial. 1, 8, 3.

5 *enunt. c.* quod (*v. p. 1066, 10. 50. 57 et cf. p. 1052, 12 et Schmalz-Hofmann*[5] *720*): Plavt. Asin. 315 -bar, q. dudum scapulae gestibant mihi (Cic. Verr. II 5, 16 -bar, q. . . . maneret. Prop. 2, 3, 35 -bar, q. . . . fuit). Bacch. 1072 ne -emini, q. non triumpho (Poen. 1373 ne -ere). Cato dict. 65 -ari . . ., q. non rideret haruspex, haruspicem cum videret. Cic. Cluent. 60 magis est -andum, q. is condemnatus est an q. . . . ausus est? *al.* *nota*: Plin. paneg. 28, 1 quasi vero iam satis veneratus -tusque sim q. *add.* mecum (*cf. p. 1063, 80*): Herm. vulg. sim. 9, 2, 5 mecum (Pal. me. *gr.* ἐθαύμαζον ἐν ἑαυτῷ) ipse -bar, q. tam magnas . . . res viderem. *add. acc.* (*cf. l. 27. 72*): *personae*: Plavt. Merc. 782 te illum -ari coquom, q. venit. Cic. har. resp. 46 Sen. epist. 121, 6 Plin. nat. 10, 27 Svet. Nero 30, 1 Tert. anim. 54, 3 praescr. 2, 4 l. 12 Porph. Hor. sat. 1, 10, 20. *cf. l. 28. p. 1068, 13. 15.* *rei*: *subst.*: Cic. Verr. II 2, 135 haec . . . huius erat ars et malitia -anda, q. . . . solebat. 4, 33 -ari stultitiam alii, q. . . . suspicionem augeret, alii amentiam, cui . . . quicquam illorum veniret in mentem. Sen. benef. 7, 11, 2 Tac. ann. 1, 9, 1 Apvl. met. 11, 20, 7. *pron.*: Lvcr. 4, 858 illud (6, 1056 Sen. contr. 1, 1, 4 Val. Max. 8, 11 ext. 3 Tert. adv. Marc. 2, 7 p. 343, 17). Vell. 2, 115, 5 nihil . . . -ari magis potui, quam q. 2, 122, 1 hoc. 2, 122, 2 utrum magis . . ., q. . . . an q. *nota enunt. c.* quod *alternans c. acc. c. inf.* (*cf. supra l. 11*): Cic. Att. 12, 31, 1 Silium mutasse sententiam Sicca -batur; equidem magis -or, q. Sen. nat. 3, 10, 2 quid, si -eris, q. . . . vadit? quid si ullam undam superesse -eris? epist. 114, 12 -ari non debes corrupta excipi . . .; hoc magis -ari potes, q. *enunt. c.* cum (*cf. p. 1057, 55. 1058, 81. 1075, 41*): Pompon. Atell. 4 ne quis -etur, c. . . . tonuerit. Fest. p. 249 a 30 id . . . significari c. ait Verrius, -ari satis (*cf. p. 1063, 79*) non possum. Sen. dial. 10, 8, 1 -ari soleo, c. video *eqs.* epist. 104, 31 Apvl. Socr. 21 p. 168 Tert. adv. Marc. 4, 19 p. 481, 26 Cypr. epist. 59, 2 p. 667, 6 Avg. civ. 8, 11 p. 336, 26 D. Avell. p. 253, 20. *c.* quia (*cf. et p. 1075, 44. 48*): Lvcc. Cic. epist. 5, 14, 1 Tert. praescr. 1, 1 l. 4 *v. p. 1066, 31.* 2, 1 l. 3. Hier. *v. p. 1065, 35.* Vvlg. Ioh. 3, 7 non -eris q. (*μὴ θαυμάσῃς, ὅτι*). 4, 27 -bantur q. (*ἐθαύμαζον, ὅτι*). Avg. civ. 18, 35 p. 309, 2 D. non -andum est q. epist. 188, 6 p. 124, 18 nupt. et concup. 1, 23, 26 p. 239, 3. *c.* ut (*cf. etiam p. 1052, 25. 1075, 51*), *accedente acc.* (*cf. l. 46*): Cassiod. var. 2, 32, 3 -amur . . . virum, ut, quod diu virtus publica refugit, manus privata susceperit. *c.* ne: Aetna 203 *v. p. 1064, 31.*

6 *enunt. interrog.* (*v. p. 1066, 15. 53. 59. 61 et cf. p. 1052, 21. 1074, 78.* *nota de colore speciali*: Don. Ter. Andr. 750 '-or' veteres pro 'nescio' ponebant, nam admiratio ab ignorantia descendit. Eun. 290 '-or' pro 'nescio'. 661 mira locutio: ab eo quod est 'nescio'): Plavt. Amph. 86 -ari nolim vos, quapropter Iuppiter nunc histriones curet (Val. Max. 9, 14 ext. 3). Cic. Caecin. 65 quam ob rem. de orat. 2, 155 cur (*al.* Prop. 1, 5, 21 Ov. fast. 1, 165. *al.* Liv. 4, 35, 7. *al.*). Nep. Eum. 11, 3 quare (Ov. epist. 20, 209. *al.*). Hil. Arel. vita Honorat. 18 l. 10 C. quomodo. *al.* Plavt. Amph. 772 si *v. p. 1068, 8* (Ter. Andr. 175 Sen. suas. 7, 7. Vvlg. Marc. 15, 44 *gr.* ἐθαύμασεν, εἰ). Plavt. Aul. 1 ne quis -etur, qui sim, paucis eloquar (Petron. 16, 4 quis). Men. 384 quid (*al.* Ter. Ad. 642. *al.* Cic. S. Rosc. 1. *al.*). Plavt. Aul. 697 ubi *v. l. 13* (Ter. Eun. 738 Liv. 5, 43, 7). Stich. 541 quo (*al.* Ter. Eun. 661. *al.*). Ter. Andr. 750 unde (Cato agr. 156, 4. Cic. fin. 1, 10 -ari satis [*cf. p. 1063, 78*] non queo [nat. deor. 1, 95 s. n. possum]. *al.*). *add.* ad se (*cf. p. 1059, 37*): Lvcif. reg. apost. 3 p. 42, 27 -aris ad temet. *add. acc.*: *pron.* (*cf. p. 1066, 81. 1067, 27*): Plavt. Amph. 772 illud praeter alia mira -or maxime, si haec habet pateram illam (Tert. adv. Marc. 5, 12 p. 618, 2 illud . . . si). Bacch. 528 illud . . . quid. Ter. Haut. 1004 id . . . quo modo (Cic. Verr. II 3, 153 hoc). Cic. Caecin. 79 illud . . . cur (Planc. 17 hoc. Att. 1, 11, 1 illud. Liv. 36, 40, 6 id). Lvcr. 5, 590 illud . . . qua ratione. *personae* (*cf. l. 15. p. 1067, 27. 72*): Plavt. Aul. 697 Strobilum -or ubi sit.

7 *enunt. relat.*: Ter. Ad. 197 minime -or, qui insanire occipiunt ex iniuria (*v. Dziatzko-Kauer ad l.*). *c. acc. personae* (*cf. l. 13*): Sall. or. Lep. 2 satellites eius . . . nequeo satis (*cf. p. 1063, 78*) -ari, qui dominationis in vos servitium suum mercedem dant (Ov. met. 3, 538 vos . . . qui . . . sinitis. Amm. 25, 3, 13 Sergium, qui viciens et ter vulneratus est. Clavd. Don. Aen. 1, 615 p. 121, 21 quae debuit). Vell. 1, 2, 2 qui . . . quaesierit (Sen. epist. 9, 19 quae . . . transeant [-eunt *L*]). Qvint. decl. 316 p. 245, 18 patres, qui recīdunt et . . . queant. *c. acc. rei* (*cf. p. 1067, 50*): Cic. Verr. II 4, 33 *v. p. 1067, 52.* Qvint. inst. 11, 3, 143 quo magis -or Plini . . . persuasionem, qui . . . tradit

***stilistica*:** 1 *pro subi. sunt res*: a *corporeae*: *α loca*: *terrae*: Verg. ecl. 6, 30. georg. 1, 103 ipsa suas -antur Gargara messes. Gratt. 507 Manil. 4, 633 Plin. nat. 9, 70. *al.* *fluvii, ripae, silvae*: Verg. Aen. 8, 91 -antur et undae (Ov. am. 2, 11, 1 Stat. silv. 1, 5, 50 Clavd. 20, 164). 8, 92 -atur nemus insuetum . . . fluvio . . . innare carinas (Stat. Theb. 9, 413 silvae fluviique. Clavd. 8, 482 fluvius). Ov. met. 7, 199 ripis -antibus (Avson. Mos. 142 p. 125 P.). *al.* *alia loca*: Mart. 7, 28, 5 sic fora -entur, sic te palatia laudent. Clavd. 18, 407 horrea. 26, 621 domus. carm. min. 27, 95 limina. *β varia*: *arbores*: Verg. georg. 2, 81 arbos -atur . . . novas frondes. Sil. 7, 207 Pallad. ins. 89. 121. 156. *partes corporis*: Ov. met. 3, 503 lumina mors clausit domini -antia formam (Val. Fl. 4, 759. Sil. 11, 282 oculis -antibus). 14, 413 ora. Stat. Theb. 5, 160 pectora. silv. 1, 1, 87 Caesaris ora -tā cervice tulit. *sidera*: Manil. 2, 141 -antibus astris. Clavd. 1, 28 Orion. b *incorp.*: Aetna 642 illos -antur carmina vatum. Plin. nat. 12, 21 quas -ta est Alexandri Magni victoria (*i. exercitus victor*). Qvint. decl. 325 p. 282, 4 nulla tanta vitia sunt, quae non meliora -entur. Avg. civ. 2, 26 p. 93, 4 D. -ante . . . pudore mortalium, quod *eqs.*

2 *de usu partic. praes. et perf.*: *praes.*: *nom.*: Verg. georg. 4, 363 domum -ans . . . ibat (Phaedr. 1, 12, 5 app. 4, 14 Val. Fl. 4, 324 Comm. apol. 797. *al.*). Ov. met. 8, 423 -antes spectant (Liv. 3, 35, 3. *al.* Lvcan. 6, 167. Ivvenc. 1, 179 -antes laudant, laetantes constipuerunt. *al.*). *casus obl.*: Cic. off. 2, 30 amicorum . . . nostra -antium (Liv. 1. 41, 1 Sen. epist. 88, 22. *al.*). Verg. Aen. 6, 854 haec -antibus addit (Ov. am. 1, 14, 47 aliquo -ante. met. 7, 320. *al.* Liv. 32, 22, 9. *al.* Sen. suas. 2, 17 Phaedr. app. 8, 27. *al.*). Tib. 3, 8, 4 tibi -anti (Ov. met. 5, 300. *al.* Liv. 6, 34, 6. *al.* Octavia 771. *al.*). Prop. 1, 11, 3 te . . . -antem (Ov. met. 3, 503. *al.*). *perf.*: *nom.*: Caes. Gall. 1, 32, 5 -tus . . . quaesiit. Verg. georg. 3, 49 *v. p. 1065, 44.* Aen. 5, 35. 555 -ta . . . iuventus. 10, 445 Ciris 81 *v. p. 1064, 32.* Hor. carm. 4, 9, 15. ars 272 laudavere . . . utrumque . . . stulte -ti. Prop. 1, 20, 46 Ov. am. 2, 1, 9. *al.* Sen. contr. 3 praef. 16 Phaedr. 4, 18, 14 Sen. epist. 20, 10 Cvrt. 5, 13, 25. *et saepe.* *casus obl.*: Verg. ecl. 6, 61 Hesperidum -tam mala puellam (Plin. nat. 14, 12. Nemes. cyn. 33 -tum se tollere Terea pinnas. Hyg. astr. 2, 4 p. 38, 13). Plin. nat. 12, 10 exemplum Gai principis . . . -ti unius *platani* tabulata. Stat. silv. 1, 1, 87 *v. l. 37.*

partic. praes. pro subst. **mīrāns,** -antis. Ov. met. 5, 206 vultus -is. 15, 67 coetus . . . silentum dictaque -um (*cf.* Sen. dial. 7, 2, 4 quam magnus -ium, tam magnus invidentium populus est. epist. 52, 13 -ium turba [Svlp. Sev. Mart. 13, 6 t. -ium]). Liv. 6, 25, 10 nihil usquam non pavidis modo, sed ne -bus quidem simile. 26, 22, 13 eludant . . . antiqua -īs. Sen. nat. 3, 27, 12 non vacabat timere -bus. Petron. 59, 7. Plin. nat. 4, 4 Acheron . . . mille pedum ponte mirabilis omnia sua -bus. Don. Ter. Ad. 412 phi interiectio est -is. Avg. civ. 10, 11 p. 420, 27 D. sub specie -is.

gerund. pro adi. [m]**mīrandus,** -a, -um. *superl.* -issimus *v. p. 1069, 64.* per . . . -us *p. 1069, 75.* *usurpatur pro passivo verbi q. e.* mirari *p. 1069, 59. cf. p. 1050, 33.* Gloss. *θαυμαστός. θαυμάσιος.* *voc. quae gr. respondent v. p. 1069, 23. 60. 65. 1070, 8. cf. p. 1070, 6.* *loco lect. dub.* (*cf. Pfeiffer, Callim. II p. C*): Petron. 135, 8 v. 17.

i. q. *θαυμαστός, θαυμάσιος*: 1 *i. q. novitate rei a consuetudine aut exspectatione abhorrens, insolitus, novus, maximus (p. 1069, 10. cf. p. 1070, 54), plerumque de rebus incorp.* (*corpor.: p. 1069, 20. 34. de animantibus: p. 1069, 27. 36*): a *abs.*: *α* factum, res *sim.* (*cf. p. 1070, 56*): Plavt. Rud. 345 haud -a facta dicis: . . . lenonum more fecit (Ov. met. 7, 758 -i novitate movebere f.). Ter. Andr. 938 -o tanto tam repentino bono. Aetna 156 spectacula. Stat. Theb. 5, 714 fata. silv. 1, 3, 20 -a fides! (*cf. p. 1070, 70*). Gell. 9, 11, 2 (*de Valeri Corvini facinore*:) ea res prorsus -a. *β* modus (*cf. p. 1070, 73*): -um in

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

modum (*cf. l. 45. p. 1050, 5*): CIC. Verr. II 2, 134 hunc ... aptum fuisse. 4, 31 odorabantur omnia et pervestigabant. 4, 134 rebus istis ... delectantur (Planc. 19 laetati sunt. Att. 2, 8, 1 odisse. 9, 7, 3 concupivit. epist. 15, 8 gaudeo). Att. 1, 3, 3 est animo abalienato. ad Q. fr. 1, 2, 15 offerunt se. *γ variae proprietates* (*cf. p. 1071, 74*): CIC. Verr. II 5, 68 in -am altitudinem. carm. frg. 6 (18) figura (*cf.* LIV. 1, 45, 4 magnitudine ac specie [APVL. met. 11, 3, 3]). LVCR. 5, 1171 -o corporis auctu (*cf.* LIV. 1, 45, 4 magnitudine [PLIN. nat. 12, 37]). 6, 692 pondere (PLIN. nat. 37, 24). PLIN. nat. 8, 214 pernicitatis. *al.* *δ alia*: CIC. Att. 1, 16, 11 ludis ... -as (*i. maximas, cf. p. 1070, 54*) *ἐπισημασίας* ... auferebamus (4, 1, 5 in foro ... -a multitudo fuit [*cf. p. 1072, 11*]. PLIN. nat. 30, 115 vermium ipsorum genera -os usus habent [*cf. p. 1072, 18*]. SIL. 4, 471 silentia [IVVENC. 4, 598. *cf. p. 1071, 52*]. IVV. 12, 124 post meritum sane -um. IVVENC. 1, 144 gaudia [2, 407. *cf. p. 1071, 47*]). AETNA 603 fabula. VAL. MAX. 7, 8, 3 errorem (*cf. p. 1071, 62*). LVCAN. 9, 491 -a sorte malorum. IVV. 7, 200 -a potentia fati. GELL. 13, 25, 20 -a mortis iteratione. 15, 16, 1 exitum habuit e vita miserandum et -um. APVL. met. 3, 15, 7 erae meae -a secreta. TERT. nat. 2, 15, 1 sed quid -um? (*cf. p. 1073, 29*). anim. 50, 3 aquarum genera -a (*sc. vinosa, venenata sim.*). HYG. astr. 2, 40 p. 77, 5 repentina vastitas et civium interitio -a. CONC.S I 2 p. 41, 3 = RVSTIC. Conc.S I 3 p. 23, 5 iniurias ... -arum tuarum litterarum (*gr. I 1, 1 p. 29, 5 θαυμαστῶν, I 5 p. 46, 39* admirabilium). *al.* *in superstitione et religione*: SEN. Med. 888 hoc ... -um accidit: alit unda flammas. AVG. in euang. Ioh. 44, 1 quae fecit ... Christus stupenda atque -a, et opera et verba sunt (*cf. p. 1070, 5*). *i. q. prodigiosus* (*cf. p. 1072, 29*): IVV. 13, 65 -is sub aratro piscibus inventis. IVVENC. 1, 271 -is ... urguetur monitis *in somnis*. *ε interponitur in enuntiato* (*cf. p. 1052, 70. 1073, 37*): CLAVD. carm. min. app. 21, 18 graditur paralyticus ... — -um — lectus portitor ipse sui (*cf.* CE 887, 2 ⟨hos⟩ — -um — animos fundere ⟨vacc⟩a [*i. Io*] potest).

b *c. structuris*: *α dat.* (*cf. l. 70. p. 1070, 13*): CIC. epist. 3, 10, 4 quae ... scribis ..., minime mihi -a acciderunt. MART. 11, 22, 7 celeresque pili -aque matri barba. RVFIN. hist. mon. 19 p. 442B virtutes multae et signa -a omnibus. *β abl.* (*cf. l. 71. p. 1052, 39*): OV. fast. 1, 95 ancipiti -us imagine Ianus. CAPITOL. Alb. 5, 3. *supini* (*cf. l. 73. p. 1052, 56. 1076, 17*): STAT. Theb. 10, 548 -um visu belli scelus. GELL. frg. Prisc. gramm. II 246, 8 historia ... iucunda memoratu et -a.

2 *i. q. excellentiā rei laudabilis*: **a** *abs.*: *α de rebus*: Ⓘ *incorp.*: CIC. Att. 4, 3, 5 -a virtus est (AETNA 417. *cf.* LAVS Pis. 6 -a per omnes vita modos. DRAC. Romul. 8, 340 -a per orbem mens generosa ducis! CE 1383, 3 uteletas *defuncti*. 2208, 2 voluntas). VITR. 9 praef. 9 inventa (*cf.* AMM. 17, 1, 14 actus [29, 2, 16]. AVG. civ. 5, 18 p. 224, 12 D. facta. SACR. Leon. p. 89, 8 beneficia). PLIN. nat. 11, 219 arte. PANEG. 4, 38, 4 exornatae -um in modum (LACT. opif. 8, 7 forma -um in m. ficta. PAVL. NOL. carm. 19, 536 -is modis. *cf. l. 1. p. 1050, 5. 1070, 73*). FAV. EVL. p. 12, 31 perfectio. *in serm. scholiorum* (*cf. p. 1071, 70. 1077, 15*): PORPH. Hor. epod. 9, 19 -am *συνεκδοχήν*. DON. Ter. Andr. 182 locutio. CLAVD. DON. Aen. prooem. p. 6, 13 hoc quoque -um debet adverti sic Aeneae laudem esse dispositam, ut *eqs.* Ⓘⓘ *corpor.*: VARRO frg. Vel. gramm. VII 77, 14 Mircurius, quod -arum rerum esset inventor. LVCR. 1, 726 regio *Sicilia*. MART. epigr. 21, 3 repserunt scopuli -aque silva cucurrit. IVVENC. 1, 311 *Iohannes baptista* omnes ad deponendas maculas ... vocabat, ... ut ... caperent -a lavacra.

β de animantibus: AETNA 198 faber (OV. trist. 3, 11, 51 -e repertor). PROP. 3, 12, 23 -a coniuge Vlixes. IVV. 10, 161 magnus (*cf. p. 1050, 10. 1070, 58*) -usque cliens *regis Prusiae Hannibal*. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 22, 7 quae quia ille gessit, -us habetur (*θαυμάζεται. cf. p. 1068, 72*). CONC.S I 5 p. 315, 26 Ioseph (*Migne gr. 83, 1266D ἀξιάγαστον*). PASS. Petr. Andr. 4 sacrificate -ae Dianae (*i. miram potestatem habenti. an venerandae? cf. p. 1065, 62*). *in appellatione* (*cf. p. 1050, 29. 1061, 42*): COD. Theod. 6, 29, 2 pr. ex officio -ae prudentiae tuae (*praef. praet., item* 8, 5, 9 pr. -a sublimitas tua). *superl.*: CONC.S I 3 Rustic. p. 86, 19 a -issimo Nestorio (*gr. I 1, 3 p. 4, 26 θαυμασιωτάτῳ*). RVSTIC. Conc.S I 4 p. 91, 5 -issimus tribunus (99, 39. 102, 5. 140, 18). CONC.S II 3, 1 p. 120, 20 (Φr) silentiarius (167, 12. *gr. II 1, 1 p. 138, 12. 177, 35 θαυμασιώτατος, rec. Φa(c)* laudabilis). *de pisce*: OV. hal. 125 rhombus. *cf. p. 1072, 60.*

b *c. structuris*: *α dat.* (*cf. l. 32. p. 1070, 13*): SEN. dial. 11, 9, 5 hominem etiam Catoni suo -um. *β abl.* (*cf. l. 35. p. 1073, 78*): CIL X 1820 -o ... bonitate (4863, 5 -o virtute constantiaque conspicuo). *supini* (*cf. l. 37*): APVL. flor. 9 p. 32 Hippias ... non minus cultu visendus quam elaboratu -us.

comp.: permirandus (GELL. 3, 6, 1 per hercle rem -am).

v. Onom.

neutr. plur. pro subst. (*cf. p. 1051, 41. 1061, 76. 1076, 52*) **mīranda**, -ōrum (*p. 1070, 5*). *aliae formae non leguntur.*

i. q. θαῦμα: 1 *i. q. res novitate a consuetudine aut exspectatione abhorrens, insolita, nova*: SIL. 12, 437 -a movens ... inclusas *naves plaustris avexit*. IVV. 15, 27 -a ... referemus ...; accipe, ... dira quod exemplum feritas produxerit (DICT. 6, 4 p. 104, 31 multa etiam apud Aegyptum -a refert). PLIN. epist. 6, 20, 8 multa ibi -a, multas formidines patimur. TREB. Gall. 8, 3 Cyclopea etiam luserunt omnes apenarii, ita ut -a quaedam et stupenda monstrarent. SER. SAMM. 910 -a ferunt, veniente calore iurantes ludum Veneris ... petendum. AMM. 16, 12, 57 aulaeis -a monstrantibus. BOETH. mus. 1, 1 p. 184, 9 quam multa ... in animorum affectionibus -a perfecerit *cantus*. *i. q. miraculum* (*cf. p. 1076, 71*): MAR. MERC. Conc.S I 5 p. 57, 5 -orum opificem deum (*gr. I 1, 6 p. 12, 27 παραδοξοποιόν*). DIONYS. EXIG. Conc.S I 5 p. 298, 20 suscitans mortuos et cetera -a perficiens (*gr. I 1, 6 p. 155, 24 παράδοξα*).

2 *i. q. res excellentiā laudabilis*: AETNA 224 non oculis solum ... -a tueri ..., *sed* ... exquirere causas (*cf.* 252 cognoscere terram quaeque in ea -a tulit natura notare). VAL. FL. 2, 467 (*de pictura; cf. l. 14*) referunt -a colores. TREB. trig. tyr. 13, 2 *de fortibus factis* (VOPISC. Aurelian. 24, 9 AVG. civ. 5, 12 p. 212, 15 D.). *c. dat.* (*cf. p. 1069, 32. 70 et p. 1073, 65*): VAL. FL. 1, 149 haec quamquam -a viris stupet (*'admirabile hoc opus Palladis Iasoni in mentem vocat pericula quae possent navigantibus evenire' Harles*). SIL. 3, 621 meliorque lyra *Orphei* ... Phoebo -a loquetur.

? adv. **mīrandē**. LVCR. 4, 419 *in aqua tamquam in speculo videmus* corpora -e (*O, edd. recc.*, -ae *Q*, mirando *F; alii alia coni.*) sub terras abdita caelo. 4, 462 cetera de genere hoc -e (*O Q*, mirando *F*, miranda *L*, miracli *Lachmann*, miracula *Munro*) multa videmus.

comp.: ad-, de-, dis-, e-, *?* immiror. *deriv.*: mirabilis, mirabundus, miraculum, miratio, mirativus, mirator (-trix).

mirra *v. s. v.* murra.

mirrida *v. s. v.* murrina.

mirrus *v. s. v.* myrus.

mirsineus *v. s. v.* myrsineus.

mirt- *v. s.* myrt-.

mirum *v. s. v.* myron.

***mīrus*, -a, -um. [*i. q. sanscr.* smḗraḥ *'ridens', cf.* smáyatē *'ridet', slavon.* smějǫ se, smijati se, *lett.* smeju, smiêt *'ridere', gr. μειδάω 'rideo', hibern.* miad *'gloria'*, mōit *'gloriatur'. J. B. H.*] *de formis*: *comp.* -ior: TITIN. com. 161. VARRO Men. 206 -ius. magis -us (*cf. Schmalz-Hofmann⁵ 463*): PLAVT. *5ies* TER. Hec. 220 LVCR. 1, 730. 5, 1404 OV. *quater*. SEN. nat. 2, 1, 4 PLIN. nat. *quater*. *al.* *superl.* -issimus: CIL XII 1390. [LAMPR. Heliog. 15, 2 *nunc editur* Myrismus.] maxime -us: CIC. Caecin. 65 CELS. 2, 8, 17. 7, 4, 3A PLIN. nat. *12ies*. multum -us *p. 1071, 60*. per ... -us *p. 1074, 4*. *gen. sg. fem. in* -e: INSCR. christ. Diehl 287 (= CIL VI 31998 *a. 338*). 1477 (*a. 348*). 4328A (*a. 349*). 94A adn. (*a. 365*). 4343 (= CIL XIV 1945 *a. 366*). *al.* *in* -i: INSCR. christ. Diehl 4326 (*a. 348*) -i bonitatis. NOT. Tir. 43, 71 -um (*post* invisitatum). *de notione*: GLOSS. *παράδοξος. θαυμαστός. v. etiam l. 51. p. 1073, 22. 1074, 27. 1076, 38. 52. ea quae gr. respondent v. l. 69. p. 1073, 22. 1074, 73. 1076, 38.* *inde a* LIV. ANDR. *p. 1072, 80.* *frequentatur in serm. fam.* [*locis lacunosis aut corruptis*: PLAVT. Vid. 77 LVCR. 4, 216 TERT. anim. 2, 2. *ex coni.*: CIC. Phil. 13, 27 PLIN. nat. 31, 54. 32, 19. *falso trad.*: PLIN. nat. 14, 92. 16, 39. MIN. FEL. 20, 3 *pro* mera miracula (*Vahlen, opusc. ac. 2, 12; cf. p. 848, 14*). HIER. epist. 64, 15, 3.]

i. q. admiratione dignus tam in meliorem partem quam in plus minus peiorem (*ex. gr. p. 1071, 33. 1072, 10. 11. 35. 45; cf.* DON. Ter. Ad. 374 -a sunt etiam illa, quae vehementer prava sunt); *insolitus, novus; in serm. fam.* (*epistularum, cf. Süpfle-Boeckel¹¹ ad* CIC. Att. 7, 1, 9) *i. q. summus, maximus* (*ex. gr. p. 1071, 15 sqq. 45 sqq. 52 sqq. 1072, 11 sqq. cf. p. 1050, 80. 1060, 68. 1069, 10. al.*).

I abs.: **A** *generatim*: 1 *de rebus*: **a** *incorpor.*: *α* res, factum *sim.* (*cf. p. 1073, 47. 1075, 26. 59. 1076, 15*): PLAVT. Pseud. 512 si apstuleris, -um et magnum (*cf. p. 1071, 19. 1073, 49. 1075, 76. 1076, 42. v. et p. 1050, 10. 1061, 74. al.*) facinus feceris (GELL. 16, 19, 16 novum [*cf. l. 61. p. 1072, 36. 78. 1073, 61. 1075, 77. al.*] et -um pium). LVCR. 5, 97 res nova -aque (OV. met. 6, 320. PERS. 1, 111 omnes ... -ae eritis res [*'quasi miracula orbis terrarum' Némethy*]. PLIN. nat. 2, 47 defectus ... solis, rem ... maxime -am et ostento similem. *al.* IVV. 8, 198 res haut -a ... citharoedo principe mimus nobilis [*cf. p. 1072, 52*]. *al.*). OV. met. 8, 727 facta ... -a deum (AVSON. 64, 4 p. 338 P. dei. *cf.* AVG. un. eccl. 19, 49 p. 295, 14 haereticorum [*i. miracula*]. *v. et p. 1073, 3 et cf. p. 1049, 71. al.*). VELL. 2, 27, 4 -o opere fabricati *cuniculi* (SEN. nat. 2, 31, 1 fulminis. PLIN. nat. 1, 10, 49 hirundinum. 11, 224 naturae. PSALT. Rom. 138, 14 *dei* [*θαυμάσια, Vulg.* mirabilia]. *cf. p. 1049, 63*). STAT. silv. 3, 3, 21 -a fides! (TERT. patient. 3, 10. DAMAS. epigr. 8, 4 rerum. PRVD. apoth. 589 RVT. NAM. 1, 335. *al. v. vol. VI 684, 44. cf. p. 1068, 83*). *sim. al.*

β modus *sim.* (*cf. p. 1050, 5. 1062, 81. 1069, 1*): -is modis (*cf. Löfstedt, Synt. I² 60 sqq.*): PLAVT. Cas. 625 tanta factu modo -a -is m. intus vidi (Men. 1039 nimia -a mihi ... exorta sunt -is m.). Merc. 225 di ludos faciunt hominibus (Mil. 539 Rud. 593 PRVD. perist. 2, 314). TER. Hec. 179 odisse. LIV. 1, 57, 7 laudare. LACT. opif. 10, 24 habile. QVEROL. p. 47, 13 P. -is ... m. (MAR. VICTOR aleth. 1, 116). AMM. 21, 3, 5. 30, 1, 17 AVG. civ. 4, 31 p. 186, 7 D. *al.* *in hexametro collocatur* modis ... -is: LVCR. 1, 123 VERG. georg. 1, 477. *al.* ANTH. 21, 137. PLIN. nat. 16, 134 de natura ... multis m. -isque memorabili. -o modo: PLAVT. Rud. 912 -oque m. atque incredibili (*cf. p. 1071, 24 et* AVG. gen. ad litt. 8, 25 p. 264, 4 -o et ineffabili m.). CIC. Att. 1, 5, 5 -o quodam m. PLIN. nat. 9, 23. 10, 99 VOPISC. Aurelian. 24, 1. 50, 4 LACT.

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

opif. 2, 8 Ps. Hil. libell. 5 Amm. 31, 2, 24 Avg. civ. 14, 13 p. 33, 2 D. *al.* *in serm. medic.* (*cf. p. 1072, 40. 1073, 14. 77. 1074, 2. 18. 1077, 3. 37 et v. p. 1049, 84. al.*): Garg. Mart. med. 6 p. 141, 17 -o m. saucia intestina componunt. 15 p. 148, 11. 28 p. 163, 9 (m. -o *l*). 41 p. 180, 18. 44 p. 189, 8. -um in modum (*cf. Hofmann, Umgangsspr. 78*): Cic. Att. 1, 14, 6 omnis a se bonos abalienavit. 7, 3, 1 sum . . . delectatus. epist. 16, 7 solliciti eramus. 16, 18, 1 ad Q. fr. 3, 2, 3 Caes. Gall. 1, 41, 1. Mela 2, 95 concavus. 3, 92 Plin. nat. 6, 85. *al.* Plin. epist. 4, 12, 6 Flor. epit. 1, 1, 3 Cypr. ad Donat. 4 p. 6, 6 Avr. Vict. Caes. 39, 45 Amm. 20, 8, 10 Hier. epist. 1, 10, 3. hom. Orig. in Luc. prol. p. 2, 3 corvum . . . -um in m. de cunctarum avium ridere coloribus. *al.* Avg. civ. 14, 16 p. 39, 3 D. *al.* in -um modum: Argvm. Plaut. Amph. 1, 7. -um ad modum: Mela 1, 32. -o more: Ov. met. 13, 670 Veg. mil. 2 praef. p. 33, 15. -o ordine: Sacr. Greg. 169, 1.

γ animantium virtutes: Ter. Hec. 489 fuisse erga me -o ingenio (Tvrpil. com. 29). Tvrpil. com. 189 -a lenitudine ac suavitate. Cic. Verr. II 5, 74 o clementiam . . . seu potius patientiam -am ac singularem! (Sen. contr. 2, 5, 6 Val. Max. 3, 3, 1. 6, 8, 1 Plin. nat. 15, 130. Cypr. patient. 10 p. 404, 15 magna [*cf. p. 1070, 58*] et -a. Avg. civ. 22, 9 p. 582, 13 D.). Pis. 27 aequitas (nat. deor. 3, 90 o -am a. deorum!). Att. 4, 19, 1 o constantiam (Val. Max. 3, 8 ext. 1 Tac. hist. 4, 25, 4 ann. 14, 33, 1) promissi et fidem -am! (Cvrt. 4, 6, 5 Flor. epit. 1, 12, 5 CIL V 6116, 4). 6, 3, 8 pietatem suavitatem humanitatemque (Catvll. 67, 29. Vell. 2, 99, 2 -a quadam et incredibili [*cf. p. 1070, 82*] atque inenarrabili. Plin. epist. 6, 25, 5 CIL IX 5300, 1). Nep. Milt. 8, 4 cum summa humanitas tum -a communitas. Val. Max. 2, 7, 15 virtute (*al.* Stat. silv. 4, 5, 37 Flor. epit. 4, 2, 58. *al.*). Lavs Pis. 162 gravitas. Plin. nat. 16, 66 benignitas (Plin. epist. 3, 15, 1. 8, 12, 2). *al.* Qvint. inst. 6, 3, 3 urbanitas (10, 1, 117). *al.* *in titulis* (*v. et l. 23. 25*): CIL III 12721 integritatis (VIII 24095 X 7971. XIV 1945 et fidei atquae c⟨onstantiae⟩) et bonitatis (VI 32041). VI 31998 innocentiae (32959. X 7971 adque integritatis). *al. v. INSCR. christ. Diehl in indice XII.* *vitia*: Cic. har. resp. 30 o impudentiam -am! Att. 13, 33, 1 o neglegentiam -am! Lent. Cic. epist. 12, 14, 3 -ast eorum amentia. Vell. 2, 6, 7 crudelitate. 2, 112, 7 pravitate animi atque ingenii. Val. Max. 1, 6, 8 temeritatem. Plin. nat. 10, 77 *monedulis* furacitas argenti . . . -a est. 14, 149 heu -a vitiorum sollertia! 37, 82 feritas (Tac. Germ. 46, 3) atque luxuria. Min. Fel. 8, 5 pro -a stultitia et incredibilis audacia!

δ affectus (*cf. p. 1061, 15*): Cic. Verr. II 4, 135 -um quendam dolorem. or. frg. A III 6 Sch. o amorem -um, o benivolentiam singularem! (Verg. Aen. 3, 298. 7, 57 Hor. epod. 16, 31 Ov. Pont. 3, 2, 95 Plin. nat. 9, 25. *al. cf.* Apvl. met. 9, 15, 1 odio). de orat. 1, 193 -a quaedam in cognoscendo suavitas et delectatio. nat. deor. 2, 128 libidines (Sen. dial. 2, 18, 1). Att. 2, 7, 2 -a sum alacritate ad litigandum. 7, 11, 4 -a hominum querela est . . . sine magistratibus urbem esse. 16, 4, 2 laetitiam (*cf.* Capitol. Maximin. 5. 4 gaudio [Ivvenc. 1, 108. *cf. p. 1069, 14*]. Apvl. met. 9, 30, 3 tristitie). 16, 7, 5 ego vero austro gratias -as. epist. 2, 11, 1 -um . . . desiderium (2, 13, 3). 16, 12, 2 furor. ad Q. fr. 2. 8, 2 risus. Catvll. 68, 145 nocte (*i. gaudiis noctis*). Plin. nat. 7, 10 cupiditate (25, 98 Tac. dial. 2, 1 Amm. 25, 10, 4). 9, 44 cupidine. *al.*

ε studium: Cic. de orat. 2, 78 de altera parte dicendi -um silentium est (Att. 9, 1, 1 Tac. hist. 3, 54, 1 ann. 11, 35, 1. *cf. p. 1069, 13*). Att. 4, 18, 1 contentio (epist. 1, 9, 19 ad Q. fr. 3, 2, 1. *cf.* Tac. ann. 14, 12, 1 certamine). *sententia*: Cic. de orat. 3, 21 -us quidam omnium quasi consensus doctrinarum concentusque (epist. 12, 5, 3 consensio). Att. 7, 21, 3 -a me ἀπορία torquet (*cf.* Apvl. met. 9, 19, 1 -o mentis salo). Plin. nat. 27, 107 quos -a persuasione Fatuos vocant. Calp. decl. 16 p. 16, 11 sententia. Apvl. met. 10, 10, 4 offirmatus -a praesumptione (Avg. civ. 20, 19 p. 450, 25 D. multum mihi [*cf. p. 1073, 65*] -a est haec opinantium tanta p.). Capitol. Alb. 14, 2 adclamationibus. Avg. civ. 19, 4 p. 360, 20 D. error (*cf. p. 1069, 15*). *al.* *fama* (*cf. p. 1077, 69*): Cic. epist. frg. V 17 -um senatus convicium. Lvcr. 5, 1280 -o est mortalis inter honore (Verg. Aen. 4, 458 Sil. 12, 230. *al.*). Liv. 7, 10, 14 laudibus (Plin. nat. 5, 16. 19, 136. *al.* Apvl. apol. 37 Hier. epist. 33, 1, 1).

ζ ars (*cf. p. 1077, 10*): Cic. Verr. II 1, 64 artificio (*cf.* Catvll. 64, 51 arte [Verg. Aen. 9, 302 Ov. am. 2, 15, 14. *al.* Liv. 21, 2, 7. *al.*]). Brut. 143 explicatio (*i. ars explicandi*). *al.* Vell. 2, 115, 4 scientia. Plin. nat. 8, 32 sollertia. *al.* *in sermone scholiorum* (*cf. p. 1069, 47. 1077, 15*): Porph. Hor. carm. 1, 14, 7 -a figura. 2, 5, 13 conceptio. 4, 14, 20 ἀνακόλουθον. *al.* Don. Ter. Andr. 57 Serv. Aen. 9, 299 Schol. Cic. Bob. p. 122, 10. *al.* Clavd. Don. Aen. prooem. p. 2, 11. *al.*

η natura, vis, species, proprietas sim. (*cf. p. 1049, 73. 1069, 5*): Cic. orat. 57 -a est enim quaedam natura vocis (Sen. nat. 4, 2, 10 fluminis. Plin. nat. 2, 227. *al.* Plin. epist. 4, 30, 2. *al.*). Sen. nat. 3. 25, 3 vis (*al.* Plin. nat. 19, 78 Qvint. inst. 11, 3, 2). Lvcr. 5, 838 portenta . . . -a facie (Rvt. Nam. 1, 601 loci). Ov. met. 15, 620 formam. Liv. 1, 7, 4 boves -a specie (Val. Max. 4, 5 ext. 1 Qvint. inst. 11, 3, 179 Tac. hist. 5, 11, 3. *al.*). Val. Max. 6, 1 ext. 2 pulchritudinis (Svlp. Sev. chron. 1, 38, 1). Lvcr. 6, 186 impete (*al.* Apvl. met. 9, 2, 1). Vell. 2, 88, 3 celeritate (*al.* Val. Max. 5, 4, 6. *al.* Plin. nat. 9, 82. *al.*). Sen. nat. 7, 9, 3 velocitas (*al.* Plin. nat. 6, 176 Flor. epit. 3, 3, 7 Amm. 29, 5, 13. *cf. p. 1072, 2*). *al.* Liv. 21, 22, 8 magnitudine (*al.* Mela 1, 63 Plin. nat. 1, 8, 14 Flor. epit. 2, 2, 20. *al.*). Sen. nat. 3, 28, 4 altitudinem (*al.*). 7, 9, 3 -a velocitas eius et -a brevitas est. Plin. nat. 9, 88 tenuitatis (*al.* Hier. epist. 64, 15, 3). *al.* Liv. 22, 46, 6 candore (Plin. nat. 9, 50). Apvl. Socr. 2, 121 fulgoribus. Firm. math. 8, 25, 5 -o artificii splendore. Sen. epist. 81, 9 -a in quibusdam rebus verborum proprietas est. Plin. nat. 7, 56 similitudo (Plin. epist. 5, 16, 9. *cf. p. 1077, 82*). 9, 10 varietatis (Qvint. inst. 11, 2, 6. *al.*). 10, 76 differentia (*al.*). 20, 42 diversitas (Tac. Germ. 15, 1 hist. 1, 62, 1 Plin. epist. 6, 33, 5). *al.*

ϑ varia: Cic. Phil. 2, 95 modo aequum sibi videri, modo non iniquum. -a verborum complexio! (Apvl. apol. 81 o -um commentum! Hier. epist. 57, 3, 3 -a sceleris defensio!). epist. 2, 11, 2 -a paucitas est (*cf.* Plin. nat. 4, 2, 4 celebritate. Flor. epit. 1, 1, 9 vis hominum. *cf. p. 1069, 11*). 7, 11, 2 -a persona induci potest Britannici iure consulti. haec ego non rideo . . ., sed de re severissima . . . iocor. Liv. 4, 55, 1 cum -a opportunitate (Cvrt. 4, 4, 8. *cf.* Vell. 2, 106, 3 felicitate [Plin. nat. praef. 24 Plin. epist. 8, 18, 6 Svet. Dom. 6, 2 Flor. epit. 2, 8, 17. *al.*]. Veg. mil. 4, 26 p. 147, 7 fortuna. Avg. conf. 4, 4, 9 infelicitas). Plin. nat. 18, 229 in -o usu est (*cf. p. 1069, 12*). Apvl. met. 9, 17, 1 uxorem . . . -a custodela munitam domi . . . cohibebat (*cf.* Clavd. carm. min. 9, 9 -o . . . tueri praesidio. *cf. p. 1077, 65*). Priscill. can. praef. p. 110, 5 quod mera veritate effulgeat atque -a (firma *al.*) constet scripturarum auctoritate. *al.* *praedicative*: Sen. epist. 90, 18 nos ista pretiosa, nos -a . . . fecimus. Plin. nat. 13, 1. Apvl. met. 2, 1, 1 quae rara -aque sunt. Avg. civ. 21, 8 p. 506, 13 D. quae sunt rara, ipsa sunt -a.

b *corpor.*: Plavt. Rud. 597 somnium (*cf.* Lvcr. 4, 34 Svet. Cal. 50, 3. *sim.*: Sen. nat. 6, 30, 4 spectacula [Sil. 6, 629 Apvl. met. 5, 26, 4 Svlp. Sev. Mart. 7, 4]. *al.*). Gratt. 443 dictu (*cf. p. 1076, 17*) -um . . . monstrum (*cf.* Val. Max. 1, 6, 3 prodigio [Plin. nat. 1, 11, 76]. Plin. nat. 2, 199 ostentum. *cf. p. 1076, 50 et p. 1051, 25. 1069, 26*). Prop. 2, 12, 2 puerum qui pinxit Amorem, nonne putas -as (*cf. l. 52. p. 1077, 10*) hunc habuisse manus? Ov. epist. 17, 160 -a (*i. mirifica; cf. p. 1061, 66*) *Glaucum* . . . reddidit herba deum. Val. Fl. 5, 226 -a repente flamma poli . . . apparuit. Mart. 1, 70, 7 -i . . . colossi . . . moles. Ivv. 13, 70 gurgitibus (Avien. orb. terr. 689). Fronto p. 35, 4 N. arbor -a et nova (*cf. p. 1070, 60*). Apvl. met. 5, 15, 1 -is illis et beatis edulibus. Prvd. psych. 659 -um ac memorabile (*cf. p. 1073, 48*) saeclis omnipotentis opus. Clavd. carm. min. 25, 102 -a Dionaeae . . . velamina telae. 37, 7. Mar. Victor aleth. 3, 202 -is in partibus orbis (*i. locis, ubi oracula eduntur*). *in serm. medic.* (*cf. p. 1071, 2 et v. p. 1049, 84. al.*): Ser. Samm. 249 -am experiere medelam. 903. 1048. Marcell. med. 1, 94 -um remedium est (2, 13. 20. 4, 15). 4, 6 prurigines . . . discutit . . .; -um est (6, 8). Ps. Apvl. herb. 18 l. 4 -am rem experieris.

2 *de animantibus* (*cf. p. 1050, 22. al.*): *cum nota pravitatis*: Titin. com. 161 -ior tibi videor? Cic. Att. 3, 18, 2 homo (12, 2, 2). 7, 1, 9 -us (merus *Manut.*) est φυρατής. 15, 29, 2. *in bonam partem*: Cic. epist. 7, 11, 2 *v. l. 13.* Hor. sat. 2, 4, 7 *v. p. 1073, 79.* Plin. nat. 5, 73 gens . . . praeter ceteras -a. Stat. Theb. 1, 572 huic . . . -a decore pio servabat nata penates. Avr. Vict. Caes. 40, 12 *fuerunt* adeo -i naturae beneficiis, ut *eqs.* Carm. adv. Marc. 3, 53 pro magnaque fide, pro tanto -us amore. *speciatim de artificibus sim.*: Hor. epist. 2, 2, 129 -os audire tragoedos. Pers. 6, 3 -e opifex fidicen. Plin. nat. 2, 247 Hipparchus *geographus* et in coarguendo eo *Eratosthene* et in reliqua omni diligentia -us (10, 68 *Euripides* in adfectibus . . . -us. Ps. Avr. Vict. epit. 42, 18 -us artifex in sagittis). Qvint. inst. 12, 10, 6 pingendi fingendique idem -us artifex fuit. Fronto p. 31, 6 N. encomiographos istos audimus, . . . -os mortales. Apvl. met. 5, 1, 4 Avg. civ. 22, 14 p. 592, 2 D. Svlp. Sev. chron. 1, 11, 6 Ioseph esse -um somniorum interpretem. *de bestiis* (*cf. p. 1050, 41. 1069, 27. 68*): Mela 3, 88 sunt -ae aves cornutae tragopanes. Plin. nat. 10, 121 *corvus* plurium annorum adsiduo officio -us. Avson. 398, 37 p. 228 P. ostrea . . . quae -a Caledoniis . . . detegit aestus.

B *in iunctura* -um (factum) est *sim. plerumque i. q. novitate rei a consuetudine abhorrens*, παράδοξον: 1 -um est (videtur): a *cum verbo copulativo*: *α forma* hoc -um (non) est (*cf. p. 1061, 71*): Plavt. Amph. 595 neque tibi istuc -um magis videtur quam mihi. :: quo modo? :: nihilo inquam -um (*ad p. 1073, 10*) magis tibi istuc quam mihi (Pseud. 473 Rhet. Her. 2, 19, 29 Nep. Iph. 3, 4 Verg. Aen. 10, 267 Cels. 2, 8, 17. 7, 4, 3A. *al.*). Varro ling. 9, 114 neque id -um est (Cic. Q. Rosc. 33 Sen. benef. 7, 3, 1 nat. 6, 27, 2 Qvint. inst. 12, 10, 56. *cf.* Vell. 2, 3, 4 haut -um e. Qvint. inst. 9, 3, 7 minus). Cic. S. Rosc. 131 *v. p. 1074, 49.* Ov. met. 7. 130 quodque (*cf. p. 1073, 13 et p. 1050, 53. 1061, 73*) magis -um est, simul edita concutit arma (15, 317 Plin. nat. 13, 92 Mart. 2, 72, 5 Min. Fel. 18, 1. *cf.* Plin. nat. 11, 12 quod maxime -um sit. 7, 80 quod -um sit [Svet. Tib. 68, 2]). Sen. nat. 3, 16, 3 et quid hic -um est? *al.* *accedunt syn.* (*cf. et p. 1070, 58*): Cic. Q. Rosc. 40 id quod -um et incredibile (*cf. p. 1070, 82*) est. Lvcr. 5, 1404 nova (*cf. p. 1070, 60*) tum magis haec et -a vigebant (Sen. rem. fort. 13, 1 quid istic aut -um aut n. est?). *β forma* -um (non) est: Liv. Andr. trag. 15 -um videtur, quod sit factum iam diu? (Cic. Verr. II 4, 66. CIL VIII 24106 nec -um v.). Plavt. Cas. 191 -a sunt, vera si praedicas (Plin. nat. 3, 57 -um est, quod . . . tradere . . . possumus [*sim. al.*]. 23, 137. *al.* Qvint. inst. 1, 12. 8 sit. Peregr. Aeth. 37, 7 ut -um sit [*cf. p. 1075,*

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2]). TER. Hec. 220 minime ... est -um, et ni id fecisset, magis -um foret (CVRT. 4, 13, 23. *cf.* SEN. dial. 4, 11, 5 nec -um est). *c. subst.*: PLAVT. Asin. 451 non te provideram ... :: non -um factum est (Merc. 482 hau -umst f.). *γ forma* nisi -um est (*cf. p. 1074, 32*): PLAVT. Pseud. 1213 nisi -umst ... perdidisti mulierem (*i. nimirum perdidisti, v. Lorenz ad l.*). CAECIL. com. 255 nomen virginis n. -umst deintegravit.

b *sine verbo copulativo* (*cf. p. 1074, 26. 53. 1075, 9. 30. 45. 55. 1076, 4. 18 et v. Brix-Niemeyer⁶ ad Plaut. Men. 338. Landgraf, Cic. S. Rosc.² 53. Schmalz-Hofmann⁵ 624. 625*): *α forma* hoc (non) -um: ① *affirm.*: PLAVT. Amph. 596 *v. p. 1072, 68.* CIC. Att. 15, 21, 1 hoc vero -um. PLIN. nat. 16, 87 id, quod ulmo ... evenit. 32, 18. 34. MART. 1, 48, 3 quodque (*cf. p. 1072, 73*) magis -um: velocior exit. PLIN. epist. 9, 33, 7 TERT. nat. 2, 13, 8. *in serm. medic.* (*cf. p. 1071, 2. 1072, 40 et p. 1049, 84*): MISC. Tir. p. 58, 6 bibat; -um. ⓘⓘ *negat.*: CIC. Marcell. 15 minus (PLIN. nat. 18, 212). Tusc. 2, 11 minime. CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 2 nec id -um (LIV. 29, 26, 1 SEN. nat. 3, 19, 1). AETNA 540 nimium hoc -um? *β forma* (non) -um: ① *negat.*: minime: PLAVT. Men. 338 TER. Haut. 245 CIC. Tusc. 5, 98. non: TER. Hec. 160 VARRO ling. 5, 49 rust. 3, 17, 3 CIC. nat. deor. 3, 93 TRYPH. dig. 48, 15, 12, 3 VLP. frg. Vat. 334 PAVL. dig. 23, 2, 14, 4. VVLG. II Cor. 11, 14 (*gr.* οὐ θαῦμα). neque, nec (GLOSS. sine dubio, profecto): TVRPIL. com. 157 VARRO ling. 7, 3 rust. 1, 2, 4 RHET. Her. 4, 5, 7. 4, 10, 14 CIC. Quinct. 32 S. Rosc. 22. 52 Verr. II 2, 133 Cluent. 28 Phil. 4, 12. 12, 5 Lael. 32 Att. 9, 14, 2. *al.* CATVLL. 23, 7. 57, 3. 62, 14. 69, 7 LVCR. 2, 87. 338. 6, 130 BELL. Afr. 26, 5. 73, 2 SALL. Catil. 52, 23 CIRIS 429 PROP. 1, 13, 29 GRATT. 310 COLVM. 1 praef. 20 PLIN. nat. 2, 142 SIL. 11, 391 STAT. silv. 5, 1, 81. *al.* QVINT. inst. 1, 2, 8. *al.* TAC. dial. 19, 4. 36, 7. *al.* quid -um? (*cf. p. 1069, 19*): VARRO Men. 589 CIC. Verr. II 5, 6 off. 3, 59 HOR. carm. 2, 13, 33. MANIL. 4, 202 q. -um in Virgine? SEN. dial. 7, 19, 3 STAT. Theb. 1, 191 silv. 2, 1, 175 QVINT. decl. 388 p. 437, 20. *al.* haud: AETNA 457 STAT. silv. 3, 3, 167. nihil: QVINT. inst. 6, 3, 80 TERT. anim. 27, 9 p. 346, 21 CYPR. epist. 66, 10 p. 734, 10 PRVD. c. Symm. 2, 956. quid hoc -ius?: VARRO Men. 206. ⓘⓘ *affirm.*: -um: *in dialogo*: TER. Eun. 403 *rex mihi* credere omnem exercitum, consilia :: -um! (*i. magnum dicis, excellens*). *interponitur in enuntiato* (*cf. p. 1076, 6. 23. v. etiam p. 1050, 78 et p. 1069, 28*): OV. met. 7, 790 medio (-um!) duo marmora campo adspicio. 11, 51 et (-um!) *eqs.* (SIL. 7, 593). fast. 2, 413 Ib. 394 hal. 99 LVCAN. 4, 456 STAT. Theb. 9, 875 CLAVD. 3, 162 PAVL. NOL. carm. 6, 105 CYPR. GALL. gen. 1252 PRISC. periheg. 277. 851. *in initio enuntiati* (*cf. l. 47 et p. 1076, 19. 44*): PLIN. nat. 16, 123 -um, cacuminibus eorum decisis moritur. 16, 133 sed maxime -um. 16, 182 -um, is *cortex* ... manat. *eodem modo usurpatur* -umque (*cf. l. 47*): PLIN. nat. 9, 159 -umque, semestri vita resolvuntur in limum. 11, 190. 218. 14, 36. 17, 250. 20, 131. 21, 116. 27, 5. *al.* IVVENC. 3, 131. *eodemque c. subst.*: OV. met. 13, 893 -aque res: subito ... exstitit (MART. 7, 71, 6 r. -a est: ficos non habet unus ager). MELA 1. 38 -um et memoria dignissimum (*cf. p. 1072, 37*) facinus (2, 26 -um atque ingens [*cf. p. 1070, 58*] f.). TERT. resurr. 12 p. 41, 11 -a ratio: de fraudatrice servatrix; ut reddat, intercipit. *de parataxi v. l. 15. p. 1072, 43. 1076, 44 et cf. p. 1050, 2. 1054, 39. 1057, 45. 1059, 13. 1060, 69. 1064, 80. 1066, 61.*

c *pro subst.* (*cf. p. 1076, 36. Schmalz-Hofmann⁵ 638*): LVCIL. 608 ignobilitas his -um ac monstrificabile. TERT. adv. Marc. 2, 29 p. 376, 18 nec -um erit diversitas temporalis. SPART. Geta 2, 7 -um mihi videtur ... Geta noster divus futurus, cuius nihil imperiale in genitura video (*cf. p. 1062, 2*).

2 mirum facis *sim.*: PLAVT. Bacch. 1044 miseret me illius :: tuos est, non -um facis (Capt. 582. Most. 345 num -um aut novom [*cf. l. 61. p. 1070, 60*] quippiam fecit? Persa 688. Pseud. 434 quid). *accedit* si (*cf. p. 1074, 36*): PLAVT. Asin. 943 si ..., neque novom (*cf. l. 59*) neque -um facies. *accedit* quod (*cf. p. 1075, 33*): OV. fast. 3, 503 nec, q. nos uris, -um facis.

II ***structurae*** (*plerumque ad iuncturam* -um est; *c. subst. p. 1074, 2. 1075, 24. 50. 58. 1076, 15. 30*): **A** *nominales*: **1** *c. dat.*: a *pers.* (*cf. p. 1052, 28. 1069, 32. 70. c. subst. v. p. 1071, 60*): PLAVT. Amph. 596 tibi istuc (*v. p. 1072, 68*). HOR. carm. 3, 4, 13 -um quod foret omnibus. SVET. Claud. 15, 4 ne (*cf. l. 70. 83. p. 1074, 9. 82. 1075, 76*) cui haec -a sint. SVLP. SEV. chron. 1, 43, 9 -um id Elisae fuit. *accedit acc. c. inf.* (*cf. p. 1075, 61*): PROP. 2, 24, 9 ne (*cf. l. 68*) tibi sit -um me quaerere viles. OV. fast. 4, 63 SEN. contr. 3 praef. 1 PLIN. nat. 6, 87. QVINT. inst. 12, 11, 12 ut (*cf. p. 1075, 2*) vere intuenti -um sit illud magis malos esse tam multos. PELAG. in Rom. 1, 18 p. 10, 13 S. *accedit* quod (*cf. p. 1075, 33*): MART. 9, 26, 7 SVLP. SEV. chron. 2, 14, 7. *accedit* quia: *v. p. 1075, 44. 48.* *accedit* ut (*cf. p. 1075, 51*): VITA Marcell. Ebred. (BHL 5227) 7extr. **b** *final.*: PLIN. nat. 27, 133 radix -a (*cf. p. 1071, 2*) vulneribus sanandis proditur.

2 *c. abl.* (*v. p. 1072, 51. 62 et cf. p. 1052, 39. 1069, 35. 71. al.*), *ubique c. subst.*: HOR. sat. 2, 4, 7 -us utroque. OV. met. 15, 321 -um gravitate soporem. PLIN. nat. 3, 88 mons Aetna, nocturnis -us incendiis. 10, 124. 37, 153.

3 *c. praepos.*: **a** *c.* in *c. abl.* (*v. p. 1072, 54 et cf. p. 1052, 50. al.*): CIC. de orat. 2, 193 ne (*cf. l. 68*) hoc in nobis -um esse videatur (Cato 24 PLIN. nat. 18, 212 HIER. epist. 57, 7, 1). OV. met. 12, 174 quoque id -um magis esset in illo. PLIN. nat. 2, 57 quaeque sunt in hoc miraculo maxime -a. in *c. abl. gerund.*: PLIN. nat. 25, 80 -a (*cf. p. 1071, 2*) vis in siccando corpore. *accedit acc. c. inf.* (*cf. p. 1075, 61*): CIC. Caecin. 65 *v. p. 1075, 66.* de orat. 1, 214 in quo per mihi -um visum est. PLIN. nat. 8, 9 -um in plerisque animalibus scire, quare petantur (10, 53. 16, 65. 19, 95. 21, 47. 49. 30, 128). *accedit* quod (*cf. p. 1075, 33*): CIC. rep. 1, 11 *v. p. 1075, 35.* PLIN. nat. 19, 67 -um (34, 40. 164). 34, 74 -um ... est. *accedit* si (*cf. l. 36. p. 1073, 61*): TERT. bapt. 3, 4 ne (*cf. l. 82. p. 1073, 68*) -um sit in baptismo, si aquae animare noverunt. *accedit enunt. interrog.* (*cf. l. 78*): SPART. Carac. 9, 11 BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 2 p. 289, 5. **b** *c.* de (*cf. p. 1076, 77*): PLAVT. Amph. 828 quod de illo subditivo Sosia -um nimis, certe de istoc Amphitruone iam alterum -um magis. LIV. 1, 30, 7 apud Veientes, nam de ceteris minus -um est. APVL. apol. 5 PANEG. 4, 16, 1. *accedit acc. c. inf.* (*cf. p. 1075, 61*): PLIN. nat. 7, 152 nihil de eo -um aliud quam hoc placuisse dis. 30, 143 -um et de stelionis cinere ... venerem stimulare. **c** *c.* apud: *v. p. 1075, 6.* **d** *c.* ad (*cf. p. 1052, 52. 1062, 3*): MARCELL. med. 15, 101 carmen -um (*cf. p. 1071, 2*) ad glandulas sic. **e** *c.* pro: *v. p. 1072, 51.*

B *verbales*: **1** *c.* nisi, ni (*cf. p. 1067, 32*): **a** *cum verbo copulativo*: PLAVT. Capt. 824 -umque adeost, ni hunc fecere sibi Aetoli agoranomum (TER. Hec. 220 LIV. 3, 28, 5). *nota plur.* (*cf. p. 1072, 82. 1075, 8. 16. 73 et v. Löfstedt, Synt. I² 63 sq.*): PLAVT. Amph. 283 -a sunt, nisi invitavit sese in cena plusculum (432. Poen. 839 omnia edepol -a s.). Bacch. 450 -a sunt, ni Pistoclerus Lydum pugnis contudit (Capt. 805 Pseud. 1216 Trin. 861). **b** *sine verbo copulativo* (*cf. p. 1073, 8*): -um ni (GLOSS. sine dubio, nimirum): PLAVT. Amph. 319 -um ni hic me quasi murenam exossare cogitat. TER. Andr. 598 Eun. 230. 344. 711. 1083 Haut. 663 POMPON. Atell. 118. *ironice*: NOVIVS Atell. 112 -um ni cantem. *non in initio enuntiati*: PLAVT. Cas. 554 OV. trist. 3, 12, 35. VITR. 7 praef. 14 Fuficius enim -um de his rebus ni primus instituit edere volumen. -um nisi (*cf. p. 1073, 4*): CAECIL. com. 101 -um adeo n. frater domi ebrius turbarum aliquid dedit. PRIAP. 66, 3 OV. met. 7, 12 AVG. in psalm. 76, 21. loc. hept. 2, 156 -um n. propterea, quia *eqs.*

2 *c.* si (*v. l. 8. p. 1073, 61 et cf. p. 1052, 17*): **a** *cum verbo copulativo*: *α negat.*: quid -um est, si: TER. Andr. 651 q. istuc tam -umst, de te si exemplum capit? CIC. dom. 141 Lael. 29 VAL. MAX. 5, 1 ext. 1 PANEG. 11, 14, 4 AVG. civ. 12, 15 p. 533, 9. 18, 21 p. 283, 28 D. ecquid: CVRT. 4, 11, 4. non: VARRO ling. 8, 7 si ..., n. est -um (NICET. vigil. 2 p. 57, 1). CIC. inv. 2, 34 n. esse -um, si (LVCR. 5, 192 SEN. apocol. 3, 2 nat. 1, 3, 13. *al.*). CELS. 4, 18, 2 n. -um est, si (HIER. epist. 40, 2, 1). minime: CIC. orat. 41. LIV. 8, 39, 10 id quidem. haut: CIC. Tim. 8 LVCR. 6, 489. nec: LVCR. 6, 375 OV. epist. 15, 39 SEN. contr. 7 praef. 5 SEN. nat. 1, 1, 7. quo minus: LVCR. 5, 748. *al.* PLIN. epist. 2, 19, 4. nihil: APVL. mund. 31extr. MIN. FEL. 34, 5 SCHOL. Cic. Bob. p. 159, 22 BOETH. in Porph. comm. sec. 4, 4 p. 249, 18. *alia*: C. GRACCH. or. frg. Gell. 11, 10, 6 CIC. inv. 2, 19. S. Rosc. 131 nisi hoc -um est. Verr. II 3, 40 epist. 5, 5, 2. *β affirm.*: TAC. ann. 1, 42, 3 nos ... si ... aspernaretur, ... -um et indignum (*cf. p. 1076, 45*) erat. PLIN. paneg. 31, 5. 91, 6 PORPH. Hor. epist. 1, 17, 26 AVG. loc. hept. 2, 92. c. Cresc. 3, 39, 43 p. 450, 17 -um est, si ... non obsunt. **b** *sine verbo copulativo* (*cf. p. 1073, 8*): *α negat.*: haud: PLAVT. Mil. 1041 AETNA 134. ni(hi)l: PLAVT. Truc. 305 TERT. nat. 1, 10, 28 resurr. 40. 63. non: VARRO Men. 30 CIC. Mur. 24 har. resp. 8 OV. ars 3, 24 Pont. 1, 1, 67. 3, 1, 31 non igitur -um, ... altera si nobis usque rogatur humus; te magis est -um non hoc evincere. VAL. MAX. 1, 1, 8 TAC. ann. 4, 54, 2. *al.* nec: CIC. Quinct. 13. 18 STAT. silv. 5, 1, 43 QVINT. inst. 11, 3, 67 decl. 335 p. 318, 9 TERT. 6ies. *al.* neque: LIV. 32, 20, 2. minime: CIC. de orat. 2, 55 MANIL. 2, 886. quid -um?: CIC. nat. deor. 1, 77 div. 2, 81. 114 Cato 35 LVCR. 5, 1238 OV. ars 3, 110 fast. 6, 289 Pont. 3, 4, 63 MANIL. 4, 893 SEN. contr. 1, 7, 5 VAL. MAX. 2, 10, 2. 6, 1, 10 SEN. dial. 1, 4, 12. *al.* STAT. silv. 2, 1, 69. 5, 3, 162 MART. 5, 74, 3 TAC. ann. 12, 37, 2 TERT. 9ies. *al.* *ironice*: TER. Andr. 755 -um vero, inpudenter mulier si facit meretrix! (*cf.* TAC. ann. 4, 40, 6 -um hercule). C. GRACCH. or. frg. Fest. p. 201 a 20 -um, si quid his iniuriae fit! semper eos osi sunt. *in enunt. interr.*: PROP. 2, 8, 40 inferior ... cum sim ..., -um, si de me ... triumphat? APVL. Socr. 157 TERT. test. anim. 5, 2 orat. 29, 2. *β affirm.*: TERT. nat. 1, 7, 16 hoc quoque -um, si ... non et probare gestiit (AVG. loc. hept. 1, 206 -um, si non subauditur 'est'. 2, 40. 5, 65. *cf. p. 1067, 34*). VVLG. Sirach 16, 11 (θαυμαστὸν τοῦτο, εἰ). AVG. civ. 5, 2 p. 193, 13 D. Posidonius ... -um si potest *eqs.* 15, 27 p. 119, 16 ea ... -um si fuerunt ibi. c. mend. 18, 36 moveor ... vehementer, sed -um, si etiam sapienter. cons. euang. 1, 23, 25 p. 34, 4 in psalm. 101 serm. 1, 1 p. 1294in. 118 serm. 10, 1. *al.*

3 *c. enunt. interrog.* (*v. l. 10. p. 1075, 28. 1076, 30. 34 et cf. p. 1052, 21*): **a** *cum verbo copulativo*: *α negat.*: videtur: PLAVT. Stich. 673 -um v. nemini vestrum volo, ... quid ego hinc ... exeam. HYG. astr. 1, 8 p. 27, 18 ne videatur nonnullis -um, ... quare *eqs.* est: TER. Haut. 1 ne (*cf. l. 9*) cui sit vostrum -um, quor *eqs.* CIC. div. 2, 66 SEN. contr. exc. 3, 7. *β affirm.*: videtur: PLAVT. Merc. 240 mi illud v. -um, ut (*i. quomodo; an ad p. 1075, 51?*) una illaec capra

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

uxoris simiai dotem ambederit (*cf. l. 5. 12*). Cic. Rab. perd. 25. div. 2, 146 ut (*cf. p. 1072, 84. 1073, 72*) mihi -um videatur, . . . quo modo *eqs.* Caes. Gall. 1, 34, 4 Vlp. dig. 21, 1, 63 Capitol. Opil. 2, 5 Spart. Carac. 9, 11. *al.* est: Plin. nat. 8, 82. 10, 186. Plin. epist. 1, 6, 2 ut (7, 9, 13. *cf. l. 12. p. 1074, 84*). 4, 7, 1 quam (*cf. l. 13*). *al.* Tert. adv. Val. 7^{in}. Don. Ter. Ad. 151 -um est apud Terentium, cur etiam per nescias personas indicet argumenta. Avg. serm. coll. Morin p. 84, 23 et -um est . . ., quis hoc fecit. *nota plur.* (*cf. p. 1074, 22*): Plavt. Men. 1046 quid sit, -a sunt. **b** *sine verbo copulativo* (*cf. p. 1073, 8*); *ubique affirm.*: Plavt. Amph. 954 -um, quid . . . agat. Epid. 414. Liv. 1, 16, 8 -um, quantum illi viro nuntianti haec fides fuerit (Plin. nat. 13, 99). Hor. sat. 2, 1, 55 -um, ut (*cf. l. 5*) neque calce lupus quemquam neque dente petit bos. Mela 2, 77 -um, quam facile . . . sedem alienam ceperit (Tac. ann. 15, 54, 1. *cf. l. 5*). Plin. nat. 2, 87. 8, 35 id modo -um, unde *eqs.* 11, 137 quanam audiant, -um. Plin. epist. 9, 13, 18 Avg. in psalm. 4, 2. *nota plur.* (*cf. p. 1074, 22*): Ter. Eun. 288 -a vero, militi quae placeant. -um quantum *sim. adverbialiter usurpatur* (*cf. p. 1052, 24. 1078, 2*): Cic. Att. 13, 40, 2 -um quam inimicus ibat. Liv. 2, 1, 11 id -um quantum profuit (Plin. nat. 19, 112. 28, 63). Gratt. *v. l. 22.* Scrib. Larg. 207 -um quanto efficacius est. Mart. 9, 71, 2 leo *et ovis* -um qua coiere fide. *sim. sine verbo*: Gratt. 191 -um quam celeres et quantum nare merentur. Plin. nat. 10, 93 -um qua peritia. 19, 48 -um quantum conferens. Stat. Theb. 3, 482 -um unde, sed olim hic honor alitibus. **c** *c. subst.*: Plavt. Amph. 858 nimis ecastor facinus -um est, qui illi conlibitum sit *eqs.* (Mil. 377 quomodo [418]). Tert. adv. Prax. 14 p. 253, 5 -a res plane, an *eqs.*

4 *c.* quin (*cf. Kienitz, de* quin *particulae . . . usu 23 sq. Schmalz-Hofmann^5 32. 785. Hofmann, Umgangsspr. 152. Brix-Niemeyer^4 ad Plaut. Trin. 495. non nisi apud* Plavtvm, *ubique sine verbo copulativo* [*cf. p. 1073, 8*]): Plavt. Amph. 750 Aul. 85 Cist. 733 Merc. 204 Most. 493 Persa 339. 433. 442 Rud. 1393 Trin. 495. 967.

5 *c.* quod (*v. et p. 1073, 62. 73. 1074, 6. 1076, 48 et cf. p. 1052, 12*), quia (*l. 44. 48. cf. p. 1067, 66*), cum (*l. 41. cf. p. 1057, 55*): **a** *cum verbo copulativo*: **α** *affirm.*: videtur: Cic. rep. 1, 11 maximeque hoc in hominum doctorum oratione mihi -um v. solet, quod . . . profiteantur. Qvint. inst. 10, 7, 16. Flor. Verg. p. 184, 13 hoc. Apvl. mund. 19 Lampr. Heliog. 34, 1. est: Sen. nat. 2, 53, 1 illud. Plin. nat. 34, 74 Tac. ann. 2, 37, 1 Avg. civ. 3, 29 p. 141, 32 D. *al.* **β** *negat.*: videtur: Rvt. Lvp. 1, 13 haut. Plin. paneg. 55, 8 minus. Avg. civ. 18, 38 p. 313, 27 D. nec. est: Cic. Sull. 31 quod cum . . . facit, . . . nemini -um est. Val. Max. 2, 6, 1 minime. Mart. 9, 26, 7 nec tibi sit -um. Qvint. inst. 12, 10, 74 decl. 337 p. 328, 22. Pelag. in II Tim. 3, 1 p. 517, 12 S. non sit tibi hoc -um, quia cotidie peiora proveniunt. **b** *sine verbo copulativo* (*cf. p. 1073, 8*): **α** *negat.*: nec: Varro rust. 3, 1, 4 Sen. epist. 95, 19. non: Sen. apocol. 8, 1 Qvint. inst. 11, 1, 88. 11, 3, 178 illud. Avg. c. Parm. 1, 4, 8 p. 27, 23 quia. quid -um?: Tert. patient. 12, 4 p. 18, 20. **β** *affirm.*: Plin. nat. 13, 129 -um, quod eodem die germinat. *al.* Plin. paneg. 22, 1. Paneg. 2, 10, 4 illud. **c** *c. subst.*: Rvt. Nam. 1, 311 -us . . . ordo.

6 *c.* ut (*cf. p. 1073, 75. 1074, 84 et p. 1052, 25 et Schmalz-Hofmann^5 763*): **a** *cum verbo copulativo*: **α** *negat.*: non: Vlp. dig. 21, 2, 51, 3 n. -um est, ut . . . teneatur. Tert. adv. Marc. 4, 33 p. 532, 13. nec: Salv. eccl. 4, 1 Alc. Avit. epist. 7 p. 38, 14. **β** *affirm.*: Schol. Iuv. 12, 95. **b** *sine verbo copulativo* (*cf. p. 1073, 8*): **α** *negat.*: Fvlg. aet. mund. 3 p. 140, 1 non. Pavl. Petric. Mart. 5, 600 nec. **β** *affirm.*: Tert. anim. 19, 9 p. 331, 24. praescr. 2, 6 l. 17 -um scilicet, ut malum vires suas habeat. 3, 3 l. 7. **c** *c. subst.*: Carm. Gell. 19, 11, 3 (*aet. Gell.*) -a prorsum res foret. Hil. hymn. 1, 71 -um dei hoc opus est, . . . ut . . . gigneret deum.

7 *c.* (*acc. c.*) *inf.* (*v. et p. 1073, 70. 1074, 3. 15 et cf. p. 1052, 4 et Schmalz-Hofmann^5 588*): **a** *cum verbo copulativo*: **α** *affirm.*: videtur: Plavt. Truc. 669 -um videtur . . . Strabacem non rediisse. Cic. Verr. II 3, 109 -um fortasse hoc vobis aut incredibile (*cf. p. 1070, 82*) videatur . . . Leontinos . . . expertis . . . iniuriarum fuisse. 4, 40. Caecin. 65 atque illud in tota defensione tua mihi maxime -um videbatur te dicere *eqs.* 67 Mur. 27 Phil. 1, 5. 5, 8 ac. 2, 102 Liv. 45, 34, 14 Vitr. 1, 1, 12 Plin. nat. 34, 34. *al.* habetur: Tac. ann. 4, 31, 2. est: Plavt. Bacch. 178 -umst me ut redeam te opere tanto quaerere. Mil. 321. 354 totiens monere -umst (922 rogare -umst). Cic. Verr. II 1, 117 de orat. 1, 214 epist. 15, 15, 2 Prop. 2, 24, 9 Ov. met. 11, 731. 12, 539 fast. 4, 63 Sen. contr. 3 praef. 1. 10, 4, 17 Sen. dial. 6, 16, 5 epist. 33, 2 Plin. nat. 26^{ies}. *al.* *nota plur.* (*cf. p. 1074, 22*): Plavt. Men. 361 mihi -a videntur te hic stare foris. **β** *negat.* (*ubique c.* esse *praeter* Rhet. Her. 2, 19, 29 cui -um videbitur . . .? Liv. 7, 11, 10 ne [*cf. p. 1073, 68. 70. 83*] nimis -um magnumque [*cf. p. 1070, 58*] censerent): Ter. Phorm. 848 num -um aut novomst (*cf. p. 1070, 60*) revocari, cursum quom institeris? non: Cic. S. Rosc. 5 dom. 129 Rab. Post. 41 fin. 5, 49 Att. 3, 24, 2 Lvcr. 4, 768 Liv. 45, 14, 3. *al.* minime: Cic. Verr. II 5, 48 illud (dom. 140 quod). Arch. 3 Phil. 12, 10 Brut. 219 fin. 3, 23 Liv. 34, 4, 10. *al.* quid -um est?: Cic. Mur. 38 nat. deor. 3, 93 fat. 8 Sen. dial. 4, 31, 4. *al.* quo minus -um est: Lvcr. 6, 615 Liv. 25, 8, 12. 31, 38, 7 Cels. 2, 18, 2. *al.* haud: Liv. 1, 50, 3. 5, 25, 4 id. Cvrt. 5, 9, 9. nec: Liv. 26, 2, 12 nec . . . -um *est* (Sen. benef. 1, 1, 2. *al.* Cels. dig. 33, 10, 7, 1. Vlp. dig. 24, 1, 3, 12 nec novum [*cf. p. 1070, 60*] aut -um esse. *al.*). Sen. nat. 4 praef. 2 nec est -um (*al.* Qvint. inst. 11, 2, 44). nihil: Colvm. 12 praef. 9. **b** *sine verbo copulativo* (*cf. p. 1073, 8*): **α** *affirm.*: Plavt. Cas. 259 -um . . . te . . . meminisse. Ov. met. 6, 583 et (-um potuisse) silet (Plin. nat. 8, 6). Plin. nat. 2, 163 id (5, 36 hoc [30, 4. 37, 25]. 16, 136 illud [16, 137. 31, 67. 108]). 8, 187 -umque. *saepe.* Stat. Theb. 6, 242 Tert. nat. 2, 11, 7. **β** *negat.*: minime: Cic. Verr. II 4, 102 Plin. nat. 6, 187. nil: Cic. Att. 16, 1, 3. quid -um?: Cic. fat. 6 Att. 4, 18, 5 Prop. 4, 4, 39. 41 Sen. nat. 1, 6, 6 Lvcan. 7, 185 Stat. Theb. 8, 390 Tac. ann. 16, 27, 2. *al.* non: Sen. benef. 1, 9, 5 Maximin. c. Ambr. 121. 128. nec: Plin. nat. 8, 15. 18, 364. 19, 11 Apvl. met. 2, 12, 2. 10, 11, 3. *al.* *alia*: Cic. div. 2, 69 quid minus -um. epist. 5, 13, 3 alterum minus -um . . ., alterum -um. **c** *c. subst.*: Comm. instr. 1, 9, 3 rem video -am deum cum sacello volare.

8 *c. supino* (*fere semper* dictu; relatu: *l. 32. 47. cf. et p. 1069, 38*; factu: *p. 1070, 74. cf. p. 1052, 56. 1069, 36. 73*): **a** *sine verbo copulativo* (*cf. p. 1073, 8*): *in initio enuntiati* (*cf. p. 1073, 41*): Plin. nat. 6, 162 -umque d. . . . degit (8, 169. 17, 74. 28, 93 Tac. ann. 2, 17, 3. *cf.* Tac. hist. 2, 41, 2 et. Apvl. flor. 18 p. 86 ac). 8, 128 -um d. credit Theophrastus *eqs.* (30, 144. Tac. hist. 4, 84, 3 -um inde d. . . . adpelluntur). *interponitur in enuntiato* (*cf. l. 6. p. 1073, 37*): Plin. nat. 9, 63 quas -um d. . . . lacus . . . Brigantinus . . . generat. 15, 124 oleo quoque -um d. inest quidam vini sapor. 18, 113. 160. 20, 15. 29, 4 Sil. 16, 586 Tac. hist. 5, 6, 2. Flor. epit. 2, 1, 2 -um et incredibile (*cf. p. 1070, 82*) d. Svlp. Sev. chron. 2, 5, 3 CE 1535 A 5. *c. enunt. interr.*: Tac. hist. 1, 79, 2 -um d., ut *eqs.* **b** *cum verbo copulativo*: Rvf. Fest. 23 quod -um d. est. *c. enunt. interrog.*: Qvint. inst. 11, 2, 43 -um d. est . . ., quantum *eqs.* **c** *c. subst.*: Gratt. 443 d. -um . . . monstrum. Flor. epit. 1, 1, 7 -a res d. (1, 1, 14 r. -a d. *cf.* Clavd. 21, 340 r. -a relatu). Amm. 25, 4, 25 paene -a d. celeritate.

9 *c. inf. pro supino*: Cassiod. inst. 1, 5, 2 p. 22, 18 -um est enim dicere, quantis *eqs.*

neutr. pro subst. ˣ**mīrum** (*gen.* -ī *l. 40*), *plur.* mīra (*abl.* -īs *l. 65*). *i. q. res admiratione digna*: **A** *sing.* (*cf. etiam p. 1073, 53. 58.* Gloss. θαῦμα): **1** *generatim*: Lvcr. 1, 730 *Sicilia Empedocle* nil . . . habuisse . . . praeclarius in se nec sanctum magis et -um carumque videtur. Hor. sat. 1, 5, 102 si quid -i faciat natura (Epiced. Drusi 314 vidit. *cf.* Avien. ora 274 hoc locorum . . . vidimus -i nihil). Sen. epist. 94, 56 quidquid magnificum (*cf. p. 1070, 58*) -umque fecerat *natura.* Plin. nat. 13, 42 -um de ea *arbore* accipimus (*cf.* 24, 174 traditur. 28, 67 proditur [30, 64]). 28, 36 -um dicimus . . .: si . . ., levatur ilico (*cf. p. 1073, 41*). 29, 2 -umque et indignum (*cf. p. 1074, 51*) . . . subit (*seq. a. c. i.*). Apvl. met. 11, 27, 1 novum (*cf. p. 1070, 60*) -umque plane comperior (*seq. a. c. i.*). *accedit* relatu (*cf. l. 17*): Clavd. 15, 362 -umque r. conspicio. *accedit* quod (*cf. p. 1075, 33*): Avg. civ. 11, 10 p. 477, 9 D. occurrit animo quiddam -um, . . . q. *eqs.*

2 *de prodigio* (*cf. p. 1061, 79*): Avg. civ. 18, 5 p. 262, 25 D. -um quiddam et divinitus procuratum esse credebant.

B *plur.* (Gloss. -is admirabilibus. mirificis. mirabilibus): **1** *abs.*: **a** *generatim*: *dicere*: Plavt. Amph. 616 nimia memoras -a (1105. 1117 Epid. 553 Men. 1104 Apvl. met. 1, 11, 1). Ter. Haut. 896 narras. Ov. met. 7, 549 loquar (fast. 4, 326. 6, 612. *al.* Stat. Theb. 8, 147 Ser. Samm. 281). fast. 4, 267 canam. Calp. ecl. 1, 31 refers. Plin. nat. 8, 106 traduntur. *al.* *facere* (*cf. p. 1073, 58*): Plavt. Amph. 1057 tanta -a in aedibus sunt facta (Cic. rep. 5, 9 multa -a atque praeclara gloriae cupiditate fecisse). Lvcr. 5, 1181 efficere. Vell. 2, 61, 1 ausus. *videre*: Plavt. Amph. 1036 tanta -a me vidisse (1080 Cas. 625 Val. Max. 1, 8 ext. 1). Sil. 3, 46 cernit. Tac. ann. 13, 35, 1 qui . . . vallum fossamque quasi nova (*cf. p. 1070, 60*) et -a viserent. *audire*: Cic. de orat. 2, 13. *alia*: Plavt. Amph. 772 illud praeter alia -a miror maxime, si haec habet pateram illam. Men. 1039 *v. p. 1070, 75.* Varro ling. 7, 64 miraculae a -is, id est monstris, a quo Accius ait: personas distortis oribus miriones. Mela 1, 54 alia quoque in his terris -a sunt. Plin. nat. 17, 267. Tac. ann. 5, 10, 1 promptis Graecorum animis ad nova (*cf. p. 1070, 60*) et -a ('*Abenteuer*' *Gerber-Greef*). Apvl. met. 1, 20, 4 multa usu venire -a. Lact. inst. 3, 24, 1 hortos pensiles inter septem -a (*cf. p. 1050, 46. 1054, 72*) narrari. Avg. civ. 21, 4 p. 492, 18. 21, 8 p. 506, 3 D. **b** *de miraculis* (*cf. p. 1051, 42. 1055, 78. 1061, 81. 1070, 5*) *dei et sanctorum*: Ambr. epist. 15, 7 similia dominus . . . fecit -a aut prope maiora. Avg. civ. 10, 8 p. 413, 25 D. 10, 11 p. 419, 7. *al.* Boeth. c. Eut. 4, 80. 83. Ven. Fort. carm. 10, 6, 108 -a viri. Greg. M. dial. 2, 31 p. 123, 18 M. *al.*

2 *accedunt struct.*: factu (*cf. p. 1052, 56*): *v. p. 1070, 74.* *praep.*: circa: Plin. nat. 1, 9, 10 alia c. eos -a. de (*cf. p. 1074, 11*): Plin. nat. 11, 270 -a praeterea sunt de voce digna dictu. Virg. gramm. epist. praef. p. 106, 29. *gen. exeg.* (*cf. p. 1051, 76. 1057, 30*): Plin. nat. 1, 9, 74 generationum. Avr. Vict. Caes. 41, 14 ostentorum. Prvd. perist. 10, 4 fac ut tuarum -a laudum concinam. apoth. 649 factorum.

neutr. pro adv. (*cf. C. F. W. Müller, Nom. u. Acc. 70*): *sing.*: Cic. de orat. 2, 184 -um quiddam valet (*cf. p. 1077, 47*). Stat. Theb.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

7, 447 ipsa loco -um natura favebat. AVG. civ. 16, 28 p. 171, 26 D. commendat. PS. MATTH. euang. 30, 3 o -um (*B*, mire *A*) magnum miraculum. *in serm. medic.* (*cf. p. 1071, 2*): MARCELL. med. 26, 51 prodest (MISC. Tir. p. 58, 19). MISC. Tir. p. 50, 17 convenit. 63, 1 proficit. *plur.*: PLIN. nat. 24, 165 *herbam* dionysonymphadem, quoniam vino -a conveniat.

adv. *mīrē. GLOSS. admirabiliter. *legitur inde a* TER. (*l. 11*), CIC. [*loco corrupto*: PLIN. nat. 36, 86.]

i. q. admirabiliter, modo miraculi (l. 49), optime (ex. gr. l. 11 sqq. 37 sqq.), valde (ex. gr. l. 28 sqq.): 1 *c. verbis*: **a** *artificii* (*cf. p. 1071, 67. 1072, 52*): TER. Haut. 898 tuom ... Syrus ... -e finxit filium. PHAEDR. app. 4, 10. PLIN. nat. 35, 102 canis -e factus. 35, 140. QVINT. inst. 9, 2, 29 *prosopopoeiae* -e ... cum variant orationem tum excitant. APVL. apol. 14 met. 2, 19, 2. LAMPR. Alex. 27, 7 pinxit -e. SPART. Hadr. 26, 5. *specialim in serm. criticorum et scholiorum* (*cf. p. 1069, 47. 1071, 70*): QVINT. inst. 9, 2, 41 -e tractat hoc Cicero pro Milone. 10, 1, 71 -e custoditur ab hoc poeta decor. 10, 2, 13. 11, 1, 51. PORPH. Hor. carm. 1, 19, 8 dictum est (sat. 1, 3, 45. *al.* DON. Ter. Hec. 589, 4. *al.* SERV. auct. georg. 3, 127. *al.* SCHOL. Stat. Theb. 3, 160. *cf.* PORPH. Hor. carm. 1, 25, 3 inquit [*al.*]. SERV. georg. 4, 41 ait [*al.*]. FAV. EVL. p. 14, 12 loquitur). 3, 5, 12 -e 'incolumi Iove' (sat. 2, 2, 18. *al.* DON. Ter. Eun. 73 -e et nove [*cf. p. 1070, 60*] 'vivus pereo'. Hec. 599. *al.* SERV. auct. Aen. 2, 543. *al.* SCHOL. Cic. Gron. p. 305, 15 hoc -e. *cf. p. 1062, 27*). CE 400, 1 cum ... resonares carmina -e. DON. Ter. Ad. 4, 1. 405, 2. *al.* SERV. ecl. 1, 17. 3, 44 georg. 1, 338 Aen. 3, 621. *al.* SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 108. *al.* SCHOL. Iuv. 11, 186 CLAVD. DON. Aen. 4, 650 p. 413, 22. *al.* AMBR. Iac. 1, 6, 25 MACR. Sat. 6, 4, 6 NICET. vigil. 7 p. 64, 5. *al.*

b *affectus* (*cf. p. 1053, 25. 1062, 28*): CIC. Att. 16, 11, 6 favent. LIV. 1, 45, 2 laudare (PLIN. nat. 29, 54. 58). 22, 40, 7 gaudere (PLIN. nat. 9, 12. *al.*). MELA 2, 1 grypi ... aurum ... -e amant -eque custodiunt (*cf.* SOL. 9, 14 amator fuit). PLIN. nat. 8, 62 odore ... sollicitari. 9, 92 expetentibus odorem eorum (17, 73. 25, 92. *cf.* 12, 78 petit. 24. 25 adpetitur). 9, 122 placuere (37, 108 PLIN. epist. 1, 16, 2 SVET. Galba 12, 3). 19, 65 odere. 19, 79 celebratur (28, 217). *al.* QVINT. inst. 11, 3, 157 delectat. PLIN. epist. 3, 4, 2 concupisco (6, 23, 2. *cf.* 5, 17, 6 cupio [IVST. 38, 3, 1]). 3, 18, 8 probavi (4, 9, 21 APVL. Socr. 104).

c *effectus: in serm. medicorum* (*cf. p. 1053, 1. 1062, 60. 1071, 2*): SCRIB. LARG. 214 ad furunculos -e facit (MISC. Tir. p. 53, 20. *al.*). PLIN. nat. 20, 17 sanat (*al.* PLAC. med. 1, 10 rec. α. *al.* 5, 1 rec. β. *al.* PS. APVL. herb. 20 l. 16. *al.* MISC. Tir. p. 50, 16. *al.*). 20, 103 prosunt (*saepe.* PLIN. med. 1, 16 p. 30, 19 PS. APVL. herb. 31 l. 7 MISC. Tir. p. 60, 19. 63, 2. *al.*). *saepe.* GARG. MART. med. 2 p. 135, 9 stomachum ... -e tuetur. HIER. adv. Iovin. 2, 6 dolorem aurium mitigat. MARCELL. med. 1, 51. 11, 21 est (*i. prodest*). *al.* PS. MVSA herb. Vett. l. 48. 105 PS. APVL. herb. 4 l. 16 *et saepe.* PLAC. med. rec. α 3, 1. 14. 5, 6. 8 MISC. Tir. p. 52, 26. *al.* *alia*: QVINT. inst. 2, 12, 10 collidere manus ... -e ad pullatum circulum facit (11, 3, 171. 173). 9, 2, 16 valet (LACT. opif. 7, 9). 9, 2, 38 movet.

d *i. q. modo miraculi* (*cf. p. 1053, 31*): GRAN. LIC. p. 7, 3 Aemiliam ... rogo impositam tubicinum concentu m‹ire› excitatam. CONC.S I 3 Rustic. p. 161, 17 deo ... -e operante unitionem *naturae divinae et humanae in Christo* (*gr.* θαυματουργήσαντος. *cf. p. 1060, 29*).

e *varia*: HOR. sat. 2, 3, 28 emovit veterem *morbum* -e novus. carm. 2, 5, 22 quem si puellarum insereres choro, -e sagacis falleret hospites. SEN. contr. 9, 1, 13 res secundae -e sunt vitiis obtentui. VAL. MAX. 7, 3 ext. 7 offensam astutia -e avertit. SEN. epist. 11, 4 hic illum pudor -e decuit (QVINT. inst. 11, 1, 93). COLVM. 9, 9, 6 conciliant. PLIN. nat. 12, 29 adulteratur iuniperi bacis -e vim trahentibus. 14, 50 vanitate ..., quae nōta -e in illo fuit. 15, 136 *lauri* silva provenit (18, 132. 19, 185). 16, 205 colos -e adulteratur iuglande. 17, 98 *Sabinam herbam* faece vini ... -e ali. 20, 169 -e congruens vino (21, 33). 21, 48 decerptus adservatur -eque ... madefactus aqua revivescit. *al.* FRONTIN. strat. 2, 2, 7 quibus incommodis -e hosti adversantibus. IVV. 14, 24 PLIN. epist. 9, 36, 2. SVET. Dom. 2, 2 simulavit. APVL. met. 4, 20, 1 Thrasyleonem -e canibus repugnantem. 8, 24, 1. 8, 28, 3 -e contra plagarum dolores praesumptione munitus (*cf. p. 1072, 19*). AVR. VICT. Caes. 1, 6. 4, 14 octingentesimus urbis *annus* -e celebratus (20, 30). AMM. 21, 9, 3 fama, quae ... rerum -e exaggerat fidem. AVXENT. Maximin. c. Ambr. 62 ut ... -e et gloriose honoraretur (*cf. p. 1071, 62*).

2 *c. adv.*: CIC. Verr. II 2, 87 capella ... -e, ut etiam nos ... intellegere possumus, scite facta et venuste. PS. APVL. herb. 17 l. 12 -e celeriter.

3 *c. adi.* (*cf. p. 1053, 39. 1062, 74*): CIC. Brut. 90 cuius ... fletus -e miserabilis fuit. epist. 13, 61 filio -e studioso et erudito et modesto. LVCR. 4, 748 mobilis. RVT. LVP. 1, 17 aut -e ineptum aut vehementer iucundum. LIV. 1, 45, 7 gratum (2, 27, 13 PLIN. nat. 8, 13. *al.*). 45, 44, 18 -e laetum ... fuisse (CVRT. 8, 12, 16. *cf. l. 29*). SEN. contr. 10 praef. 2 voltus ... -e ad auctoritatem oratoriam aptatus (*cf.* PLIN. nat. 9, 131 aptum). MELA 1, 49 fertilis (*cf.* QVINT. inst. 2, 4, 24 -e sunt ad exercitationem dicendi speciosae atque uberes). PLIN. nat. 16, 187 firma. 19, 70 tenui. 20, 107 utilis (23, 133). 23, 115 decocta eadem -e salubria et grata. 23, 116 gravia. 31, 80 simili (*cf. p. 1072, 6*). QVINT. inst. 6, 3, 42 venustus. 12, 2, 14 callidos. AVR. VICT. Caes. 16, 11. 42, 23 PS. AVR. VICT. orig. 3, 7. PRVD. perist. 10, 1013 sacerdos ... -e (*i. pulchre*) infulatus.

4 -e quam (*cf. Schmalz-Hofmann⁵ 694. v. et p. 1075, 17*): CIC. Att. 1, 11, 3 -e q. ... delectat. GELL. 9, 9, 4 -e q. suave est. SOL. 37, 5 caput ... -e q. lucidum.

comp.: miridicus, mirificus, mirimodus. permirus. *deriv.*: mirio, miror.

v. Onom. *Bulhart.*

1. mīs (mis *?*) *v. s. v.* ego (*vol. V 2, 253, 84*).

2. mīs *v. s. v.* meus (*p. 914, 8*).

mīsanthrōpus, -ī *m.*, μισάνθρωπος. *i. qui homines odit, inhumanus*: CIC. Tusc. 4, 25 nasci putantur a metu ut odium mulierum, quale in μισογύνῳ Atili est, ut in hominum universum genus, quod accepimus de Timone, qui -os (misaneΡΩΙΤΟca *sim. codd.*) appella[n]tur. QVEROL. p. 8, 5 P. -us (mesantr- *codd.*) hercle hic verus est: unum conspicit, turbas putat. THEOD. PRISC. log. 52 -is (-trop- *Br*, -drop- *b*) ... et adhuc hominum societatem fugientibus longas indico peregrinationes.

mīsargyridēs *v. Onom.* *R.*

? **miscēla**, -ae *f.* *a* miscere. *i. q. mixtura*: AVG. vera relig. 9, 16 extr. deum ... misisse ... animam bonam et quandam particulam suae substantiae, cuius commixtione atque -a (*v. l.* miseria) hostem (*sc. animam malam*) temperatum esse somniant *Manichaei.*

miscellāneus, -a, -um. [*a* miscellus, *cf.* conditaneus, collectaneus. *J. B. H.*] *scrib.* -ill-, -ela-, -nus, -nius. GLOSS.L III Abstr. MI 13 -um: commixticium. I Ansil. MI 208 commixtum. GLOSS. -na gladiatoria (*cf. l. 32*).

i. q. mixtus: PETRON. 50, 5 *statuae* factae sunt in unum aera -a (muscillania *H. cf. Bendz, Eranos 39, 1941, 38*). APVL. met. 3, 2, 1 patefactis aedibus magistratibus eorumque ministris et turbae -ae (*de struct. cf. Robertson*) cuncta completa *sunt.* *pro subst.* (*n. pl. l. 32, fem. sg. l. 37*) *de cibo vario*: IVV. 11, 20 sic (*sc. helluatione*) veniunt ad -a (-ela-, -ill- *et* -ia *varr. ll.*) ludi (SCHOL. *ad l.*: genus miserabile ferculi. cibus gladiatorum. ideo -a, quia omnia, quae apponuntur eis, miscent et sic manducant. FRG. Bob. gramm. VII 542, 10 -ia patella de rebus variis dicitur). *in imag.*: TERT. adv. Val. 12 p. 191, 24 *Iesum Valentinianorum esse* Gragulum Aesopi, Pandoram Hesiodi, Acci Patinam, Nestoris Cocetum, -am (*sc. escam vel saginam sim.*) Ptolomaei (*sc. Valentini sectatoris, cuius doctrinam Tert. h. l. cavillatur, cf. Iren. 1 praef. 2. 1, 2, 6; falso Oehler ad l. de Pt. Hephaestionis filio cogitat, quippe qui Κοινὴν* [*immo Καινὴν*] *Ἱστορίαν scripserit*).

miscellio, -ōnis *m.* [*a* miscellus. *J. B. H.*] PAVL. FEST. p. 123, 7 -es appellantur, qui non certae sunt sententiae, sed variorum mixtorumque iudiciorum sunt.

miscellus, -a, -um. *a* miscere, *misculus (*cf.* iaculus, reiculus); *Leumann, Glotta 11, 1921, 190 sqq. a* *minuscellus *derivat* (*v. et Stolz-Leumann⁵ 94. 216*) *ratus notionem originariam* (*v. l. 55*) *postea oblitteratam esse, cum vox q. e.* miscere *etymologia q. d. populari subaudita esset, at v. l. 57.* *scrib.* -scill- MART. CAP. 9, 913. 997. GLOSS. -a (fisc- *Heraeus*) sportula. [*francog. vet.* meissian '*frumentum mixtum*'. *Rohlfs.*] [*dub.*: CIL XI 6337, 5 alae I Claud(iae) miscell (*v. Bormann ad l.*).]

i. q. mixtus, varii generis (*n. pl. pro subst. v. l. 67*): 1 *de genere vitium, uvarum* (*fort. intellecto ideo mixto, quod contrarium sit generibus egregiis et plurima cura atque cultura egentibus* [*sim. Große ad Varronem rust. 1, 25*]; *notionem q. e.* minusculus *subesse putat Leumann* [*cf. l. 45*]): CATO agr. 6, 4 ceterae vites, -ae maxime, in quemvis agrum conveniunt (*antea bis et 7, 1* minusculum [*de magnitudine acinorum*]. *inde* VARRO rust. 1, 25 PLIN. nat. 14, 46). 23, 2 uvas -as, vinum praeliganeum quod operarii bibant, ubi tempus erit, legito (112, 3. VARRO rust. 1, 54, 1 praecox et -a, quam vocant nigram). 106, 2 vini veteris vel Aminnii vel -i albi.

2 *de aliis rebus*: VARRO rust. 3, 7, 2 hoc genus *columbarum* maxime est colore albo, illut alterum agreste sine albo, vario; ex iis duabus stirpibus fit -um tertium genus fructus causa. SIC. FLACC. grom. p. 126, 26 aes -um (*de re v. ibid. p. 118, 22 sqq. et Kubitschek, RE I 681, 8 sqq.*). SVET. Cal. 20 ludos ... -os. GELL. praef. 5 variam et -am et quasi confusaneam doctrinam. MART. CAP. 9, 913 v. 6 -a sacrae dum feruntur curiae, mulcere vestrum quae velint consortium (*de forma saturae composita e prosa et poesi ut*: 9, 997 fabulam, -a [*Scaliger*, -o *codd.*] lusit quam ... Satura). BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 5 p. 14, 3 infinitam -amque rerum omnium verborumque disparilitatem. *apud ICTos de lege Iulia ad varia argumenta pertinente*: COD. Iust. 6, 40 tit. 6, 40, 2 pr. *et* 2. 6, 40, 3 pr. *et* 1 *et* 2 (*bis*). NOVELL. Iust. 22, 43. 22, 44, 8.

deriv.: miscellaneus, miscellio. *cf. Onom.*

***misceo**, -uī, -xtum (-stum), -ēre. [*cf. c. hibern.* commescatar '*miscentur*', *cambr.* mysgu, *anglosax.* miscian '*miscere*' *et c. sanscr.* mēkṣáyati, miśráyati, mimikṣati '*miscet*', *gr.* μείγνυμι (*aor. pass.* ἐμίγην) '*misceo*', *lituan.* miešiù, miẽšti, *slavon.* měšǫ, měsiti '*miscere*', *al. J. B. H.*] *p. p. p.* mixtus *per syncopen ortum existimatur* (*v. Sommer, Handb.2. 3 257. 610; dubitanter Stolz-Leumann⁵ 165*), *at cf. Juret, Dominance et résistance 118.* *de originatione*: *gr.* (*Hom.*) ἔμισγε *confert* PLVT. *l. c. p. 1092, 13.* *de scriptura*: me-: CHIRON 838 ORIBAS. syn. 1, 17 La p. 59, 6 Mø. *al.* *in formis p. p. p.* myx- *e. g.* HIER. in Ier.

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 14, 2. 5, 21. 6, 37, 8 *A*. -xst-: CIL IV 6914. -st- (CIL X 5469, 12 *olim [falso?] legebatur*) *in codd. inde a s. VII vel VIII (e. g.* VVLG. Dan. 2, 41 psalm. 74, 9 *A*). *cf. Neue-Wagener^3 III 533. Sommer, l. l. 257, ubi affert Verg. Aen. 10, 238 V* permistus. *de formis*: -erier: CYPR. GALL. exod. 250. *per confusionem e p. p. p. in alienas formas traducta est* -x-: mixciat ORIBAS. syn. 9, 40 add. Ab p. 343. mixcenda *ibid.* 9, 43 Ab p. 357; *cf. etiam* mixtitur GREG. TVR. glor. conf. 46 *1 a. b. 3 (v. Bonnet, Lat. de Grég. 422^1). imp.* misc (CIL I^2 560f. *cf.* ORIBAS. syn. 3, 70 p. 865, 29 mis) *pertinet ad tertiam coniugationem (v. Sommer, l. l. 501. 517. Stolz-Leumann^5 89). aliae formae III^{ae} coniug. (cf. Svennung, Unters. Pallad. 104. Lundström, Neue Stud. z. Iren.-Übers. 32)*: misco: PS. THEOD. PRISC. add. p. 339, 19 GLOSS. II 349, 49. miscam *sim. e. g.*: DIOSC. 4, 56 p. 30, 18. ANTHIM. 40 *GA*. VEN. FORT. Mart. 1, 39. miscunt *sim. e. g.*: ITALA Is. 1, 22 (Iren. 4, 12, 1 *CA*). PELAG. in II Cor. 2, 17. SVLP. SEV. chron. 2, 37, 5 *P*. DIOSC. 1, 48 p. 27, 26. ANTHIM. 55 *GAH*. ORIBAS. syn. 4, 14 La p. 14 eup. 4, 40 add. Aa p. 558. 4, 112 Aa p. 619 GLOSS. V 274, 34; *inde etiam* -es *pro fut. accip.*: PALLAD. 11, 20, 2 (-is *PLV*, -bis *Schmitt*). CHIRON 496 (*nisi praeferatur lect. trad. coll. Svennung, Unters. Pallad. 265*). PS. THEOD. PRISC. add. p. 338, 14 *b*. APIC. 2, 55. *al.* *nota* miscui (*i. -eri*): FRG. Mur. 67 (rec. Cas.). *ad primam coniugationem (v. Heraeus, Spr. d. Petron. 40. Kl. Schr. 179) pertinet* miscuo: GLOSS. V 495, 25 (*cf.* 514, 31 -ato). *de notione*: PRISC. gramm. III 274, 3 *affert inter verba subiecta*: -o tibi (*ad p. 1092, 10*). GLOSS.^{L} III Abol. MI 29 -et: confundit, conturbat. GLOSS. -o: *κιρνῶ. μίσγω. μιγνύω.* -itur: coitur, convenit. -entur: perturbantur. turbantur. -tus: *κεκερασμένος. μεμιγμένος. μικτός. v. et p. 1082, 47. 1086, 64. 1087, 44. 48. 1091, 63. 1092, 11 sqq. 32 sq. 1095, 43. 1098, 2. 44. al.* *legitur inde ab* ENNIO, PLAVTO *per totam latinitatem.* [*val. dial.* meşte, *it.* mescere, *francog. vet.* meistre, *prov.* meisser, *hisp.* mecer, *port.* mexer. *Rohlfs.*] [*confunditur: c. compositis* adm-, comm-, imm-, permisceo; *praeterea saepe c.* miser *et* misereor, mitto (*v. et Svennung, Unters. Pallad. 590*); *in formis p. p. p. e. g. c.* mutus LVCR. 2, 890 *F*. OV. trist. 5, 7, 11 *V*. CASSIOD. var. 11, 9, 4 *HG*. mysticus CASSIOD. inst. 2, 3, 13 p. 119, 22 *ΦΔ*. *falso vel dub. legitur*: PLAVT. Aul. 279 malum maerore metuo ne -tum (*J V^2, Leo et Linds.*; minixtum *BDV^1*, *inde* inm- *Gruter, Ernout, Niederm.*) bibam. CELS. 3, 27, 2^C (-tum *J*; iactum *FV*, calefactum *Marx*). COLVM. 12, 50, 5 *pro* micis (*S^{1}A^1*). PLIN. nat. 29, 44 *pro* musti (*vulg.*). STAT. silv. 1, 4, 49 *pro* iusto (*Phillim.*). 2, 1, 48 *videtur errore iteratum e v. 47 pro* multa (*i. mulsa*) *Housm. vel* mulsa *Klotz*. QVINT. inst. 9, 4, 123 *pro* mutila (*Christ, Radermacher*). ITIN. Anton. Plac. rec. B 14 *pro* mustum (*cf. rec. A 14*). *al.* *e coni. dub.*: ACC. trag. 208 (*Ribbeck*; adm- *c. codd. Plasb., Warm.*). CIC. carm. frg. 2, 4 (*Ritschl*; dicens *c. codd. Büchner*, promens *Scaliger*, reddens *Wolfg. Schmid, RhM. 95, 1952, 233. 246 sq. 272*). part. 22 (*recc.*; animiscit *P*, animi [-is *Friedrich*] ciet *C. F. W. Müller*). SEN. nat. 4, 2, 24 (*Haase pro* mittere). COLVM. 6, 33, 1. *locis lacunosis vel dubiae interpret.*: VARRO rust. 1, 9, 3 PAVL. frg. Vat. 98. APVL. mund. 21 una illa ⁺parte -ta (*pertinere vid. ad p. 1088, 17, cf. Ps. Aristot. 396b 28 sq.* ἡ διὰ πάντων διήκουσα δύναμις). AVSON. 349, 9 p. 168 P. germano -tum male letiferum min (*e Verg. catal. 2, 4 sq. [v. p. 990, 52 sqq.]; Souchay cogitat de confusione veneni et medicamenti Plin. nat. 33, 116 commemorata [aliter E. Reitzenstein, RhM. 79, 1930, 77]*). SCHOL. Cic. Bob. p. 154, 13. CAEL. AVR. acut. 1 praef. 20 (*cf. Schmid, Contrib. 84. Bendz, Caeliana 79*). CIL XIII 10027, 162 (*in fibula*) -e mi (*i. me. Bohn cogitat de sensu amatorio; an i. 'conecte, claude'? aliter p. 1095, 54*). *suspecta*: CIC. Manil. 28 Hispaniense *bellum* ⌊-tum ex ... nationibus⌋ (⌊ ⌋ *om. schol., seclus. Bloch, Halm, al.*). LVCAN. 1, 74 (*eiec. Bentley, Housman, Semple, Ed. Fraenkel; at v. Getty, ClQu. 30, 1936, 56 sq.*). GREG. M. epist. 8, 36 p. 39, 3 (*v. Norberg II 40*).]

CAPVT PRIMVM: *i. q.* **commiscere** *(hostiliter p. 1080, 2. 74. 77. 1084, 41. al.)*.

fere obiecta inter se mixta intellegenda sunt (add. inter se [*sim.*] *p. 1080, 23. 36. 37. 48. 1082, 61. 1083, 54. 59. al. [cf. etiam l. 69]), at nonnumquam ratio reciproca subiectis implicatur ut* HOMER. 830 *p. 1080, 21 (subintellegitur p. 1080, 13.* LVCAN. 8, 421. *al.). cf. p. 1084, 34 (similiter pertinet* in se [*sim.*] *ad obi. p. 1080, 59. 1081, 74, ad subi. [sensu in se una comprehendendi] p. 1080, 22. 1082, 65. 1083, 79. al.). abs. vel obi. supplendo: v. p. 1081, 58. 1083, 24. 29. al. c. dat.: v. p. 1085, 33. 35. 37. c. abl. passim de instrumento, causa, modo sim. c. praep.:* cum *p. 1081, 11. 1082, 3. 1085, 5. v. et l. 79 sq.* ex *p. 1083, 63.* in *c. acc. p. 1080, 7 sq. 72. 1081, 50.* in *c. abl. p. 1080, 4. 6. 30. 1081, 65. 1082, 53. 1083, 33. v. et l. 69 sq. et* LVCR. 4, 1221 AVG. nupt. et concup. 2, 13, 26 p. 279, 5. inter *v. l. 65 sq. p. 1084, 82. aliter p. 1083, 82.* per *p. 1081, 65. 1084, 6. 1085, 5.* sub *c. acc. p. 1083, 75.* sub *c. abl. p. 1083, 9. adv. p. 1080, 5. 1083, 63. al.* COMM. apol. 900 hinc. IVVENC. 2, 29^1 hinc inde. *structuras inaequales v. l. 84. p. 1081, 38, praeterea p. 1086, 73. 1093, 28. 38. al.*

I *vi potius* **corporali** *sive* **locali**: **A** *aliquid, aliquem* **et** *aliquid, aliquem (sing. collectiv. p. 1080, 10. 16. 26. 32. 65. 82. 1081, 3. 1082, 80. nota hanc struct. mixtam cum ea q. e. aliquid cum aliqua re e.g. infra l. 49. 52.* OV. met. 14, 273 APIC. exc. 52): **1** *res*: **a** *generatim (hostiliter l. 13. al.)*: ENN. ann. 352 erubuit ceu lacte (*nom.*) et purpura -ta. LVCR. 1, 815 multa modis communia multis multarum rerum in rebus primordia -ta sunt (4, 1221. *sim.*: 1, 866. 894 res. 2, 890 lapides et ligna et terra ... una -ta [*cf.* 3, 270]. 4, 644 semina ... in rebus -ta teneri). 6, 378 hinc flammis illinc ventis umoreque -to (*in caelo. cf.* SEN. nat. 6, 32, 4 ignes ... in exitium omnium [AVIEN. Arat. 604 *stellarum*]. STAT. silv. 2, 2, 143 -tae in longum coiere faces). VERG. Aen. 9, 714 -ent se maria (STAT. silv. 4, 3, 60 freta -uisset Isthmos). VAL. MAX. 4, 7, 4 cruorem amicorum (DRAC. Orest. 763 c. -bitur). CELS. 2, 6, 9 sive separatim ista (*sc. sputum biliosum et purulentum*) sive -ta proveniunt. SEN. Ag. 490 dial. 4, 20, 2. *al.* COLVM. 3, 19, 3 vites ... -tae catervatim. LVCAN. 1, 682 tela manusque ... -ent acies (CLAVD. 8, 82 -tis ... t. *aliter*: STAT. Theb. 11, 518 frena manusque telaque [*cf.* SVLP. SEV. dial. 2, 3, 3 *versarios funes*]). 2, 291 -to coeuntis pondere mundi. 3, 258 tellus si -at amnes (STAT. Theb. 8, 465. *cf.* RVF. FEST. 28 Tigridis et Euphratis iam -ti [BOETH. cons. 5 carm. 1, 8 unda]. PLIN. nat. 6, 128 ut ... confluant *Arsanias et Tigris* nec tamen [simul *add. a*] -antur). 3, 609 -tis obliquo pectine remis. 6, 80 -endis ... armis (8, 421. *cf.* HOMER. 744 undique -tis inter se ... mucronibus [830 comminus *enses*]). PLIN. nat. 2, 102 haec sedes ... infinitum ex superiore natura aëris, infinitum terreni halitus -ens utraque sorte confunditur. 17, 211 traduces inter se obvii -entur (*cf.* VAL. FL. 7, 406 *cyparissos* -uit auster). *al.* VAL. FL. 4, 657 rupes (STAT. Theb. 7, 823 distantia ... arva). 5, 60 reliquias *Idmonis et Tiphyos*. STAT. Theb. 9, 647 sidere -to (*aliter p. 1084, 56*). *al.*

b *technice in conficiendis compositionibus variis (pro acc. ponitur gen. part. [v. Svennung, Unters. Pallad. 191 sq.]*: PALLAD. vet. med. 56 [*M*]. VEG. mulom. 1, 10, 6. *?* ANTHIM. 4 salis. ORIBAS. eup. 4, 71 add. Aa p. 591): LVCR. 2, 852 -tos in corpore odores concoctosque (*cf.* PLIN. nat. 13, 1). VARRO ling. 5, 106 -ta farina et caseo et aqua. MORET. 100 -to ... suco. OV. met. 14, 269 *foliis*. fast. 6, 181 *fabae et farra* -ta simul (CANON. Hippol. ed. Hauler 74, 11. DIOSC. 4, 146 p. 68, 4 et foliorum et cucumeris *sucos* s. -unt [*gr. 4, 150, 5 μειγνύουσιν*]. ORIBAS. syn. 5, 40 Ab p. 75. *al.*). CELS. 3, 16, 2 -ta paribus portionibus ... piper, castoreum *eqs.* (4, 31, 6 pari p. inter se. *al. cf.* 5, 28, 11^C aequis p. [5, 28, 16^C recte -entur]). 3, 22, 14 inter se -ta ... resinae ... pars dimidia, buturi et mellis pars altera (5, 18, 34. 6, 6, 34^A COLVM. 12, 49, 8. SCRIB. LARG. 68 aequas p. in unum. *al.*). 5, 17, 1^A. 5, 17, 2^C in unum omnia -entur (SCRIB. LARG. 16. 87. 109 [*Marcell. med. 20, 16* commiscentur]. 267 [*Marcell. med. 35, 5* admiscetur]. *al.* CHIRON 158 in uno [APIC. exc. 71]. *cf.* 360 lumbricos ... et aquae ciatos tres unam [*i. una*] -tis). 5, 19, 10 quorum ... pondera paria -entur (*cf. notatis ponderibus*: 5, 21, 3 croci, resinae ..., singulorum P. ✕ IIII *eqs. al. v. et infra l. 57; mensuris*: 5, 28, 19^D acetabulum. 6, 7, 2^A cyathi [*al.*]. PLIN. nat. 18, 143 modios. PALLAD. 11, 20, 2 sextarios. *cf.* CELS. 7, 4, 7 pari mensura [PLIN. nat. 28, 46]). 5, 26, 33^B -enda erunt (*opp.* per se [5, 28, 11^E. *al.*]). 6, 13, 1 inter se -tis sale fossili ..., cupresso, nepeta. COLVM. 6, 31, 2 paribus ponderibus -tis nitro et scisso alumine cum aceto (SCRIB. LARG. 183 p. pari [*cf.* SER. SAMM. 533 parili]. *cf.* 46 aequis p. [VEG. mulom. 1, 10, 6. 3, 13, 3]). 6, 31, 2 ex aequo -entur radices ... hederae sulpurque ... cum alumine (*Hippiatr. gr. I p. 276, 8 μίξας πάντα*). 11, 2, 42 fimo et cinere. SCRIB. LARG. 57 haec -eri ... mortario (in m. *Marcell. med. 12, 4*). 129 ex melle et aceto -tis cyathis quattuor. LVCAN. 1, 380 numina (*sc. signorum metalla*) -bit ... flamma (*conflando ut* PLIN. nat. 33, 130 stagno et aere -tis. 34, 140 aes ferrumque. 34, 160 -tis albi plumbi nigrique libris. VLP. dig. 6, 1, 5, 1). PLIN. nat. 1, 21, 3 flores. PLAC. med. 10, 5 rec. β -ta omnia ⌊in se⌋ ([⌊ ⌋ insimul *Vr*]. DIOSC. 2, 63 p. 206, 10 in se -unt [*gr. 2, 80, 6 φυρῶντες*]. APIC. 8, 373 -es in se). *al.*

2 *animantia*: **a** *generatim (c. abl. l. 65. 67)*: VERG. georg. 4, 76 *apes* ad praetoria ... -entur. Aen. 4, 145 -ti ... altaria circum Cretesque Dryopesque *eqs.* OV. ars 3, 21 cineres -bimur (-bimus *codd., corr. Heins.*). met. 4, 373 -ta duorum corpora iunguntur (STAT. Theb. 6, 262 c. -to). LIV. 10, 27, 2 ne unis castris -rentur omnes. SEN. epist. 78, 28 quod *tempus* nos iterum iungat ac -at. LVCAN. 3, 194 Argo -uit ... temerato litore gentes. PLIN. nat. 8, 224 si -antur alienigenae *glires* (*antea*: non congregare se). STAT. Theb. 1, 208 -tā convexa deorum maiestate tremunt. 7, 618 una equites -ti peditumque catervae et ... currus (*nullo ordine, discrimine ut*: TAC. hist. 3, 21, 2. *al.*). AVSON. 243, 3 p. 81 P. discordes tumulos -etis (*antea*: Achilleo coniuncta Polyxena busto). HIER. vita Pauli 9 in mutuos -entur amplexus *Paulus et Antonius*. CLAVD. 20, 153. ENNOD. dict. 20, 8 p. 482, 21 quas tu habitatione -uisti. *hostiliter (cf. p. 1083, 5)*: VERG. georg. 4, 79 *apes* -tae. LVCAN. 1, 579 cohortes (TAC. hist. 2, 25, 1 acies). STAT. silv. 1, 2, 57 deos (*sc. proeliis amoris*). OROS. hist. 1, 14, 1 bello. *al.* *animantium partes (hostiliter l. 78. p. 1081, 1. cf. p. 1079, 62. c. abl. l. 84)*: PROP. 2, 27, 8 cum Mavors dubias -et utrimque manus (*hostiliter, i. q. m. conserere: v. et p. 353, 29 sq. aliter supra l. 14. ad significandam societatem, concordiam*: TAC. ann. 15, 28, 3 *Corbulo et rex* dexteras -uere [TERT. adv. Marc. 4, 2 p. 427, 7, *cf. Vulg. Gal. 2, 9* dederunt, *gr.* ἔδωκαν]). 4, 7, 19 Venus ... commissa est pectore -to (STAT. silv. 2, 1, 207. *cf.* PROP. 4, 7, 94 -tis ossibus ossa teram. MART. 7, 18, 5 -tis [-ti *CA*] ... movemur inguinibus). LVCAN. 9, 286 nexibus alas. STAT.

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Theb. 4, 399 *tauri* cornua -ent (6, 601). **b** *speciatim in re amatoria* (*v. et infra l. 46. cf. etiam p. 1085, 17. 36. fere mediopass.*): LVCAN. 8, 408 sic (*i. per incestum*) sanguine -to nascitur Arsacides (AVSON. 161, 1 p. 30 P.). GELL. 9, 10, 1 iunctos -tosque iure coniugii. TERT. anim. 27, 5 sexuum *officium* ... marem ac feminam -et (adv. Marc. 1, 29 p. 332, 24. 4, 17 p. 474, 16). TYCON. reg. 1 p. 7, 22 corporaliter (GREG. M. moral. 7, 36). 3 p. 26, 13 duo ... corpora -ta sunt velut unum. AVG. c. Iul. 3, 24, 54 coniuges propagationis gratia. CAES. AREL. serm. 177, 5 p. 680, 26 nullum genus animalium post conceptum -eri.

B *aliquid (aliquem)* **cum** *aliqua re* (*aliquo. cf. p. 1079, 84 sq.*): **1** *res*: **a** *generatim*: LVCR. 1, 776 -tus ... videbitur aer cum terra simul atque ardor cum rore manere (*cf.* OV. met. 1, 51). VERG. Aen. 9, 349 cum sanguine -ta vina *vomens* (OV. met. 4, 728. HOMER. 365 animam). OV. epist. 5, 14 -ta ... cum foliis praebuit herba torum. met. 12, 256. trist. 3, 3, 69 *ossa* cum foliis ... -e. Pont. 2, 1, 40 arma ... cum telis in strue -ta. LIV. 31, 9, 7 quia ea pecunia ... seponi ... deberet nec cum alia pecunia -eri. VITR. 1, 4, 1 spiritus ... venenatos cum nebula -tos (PHAEDR. 4, 18 [19], 25 odore -to cum merdis [*v. Postgate, ClPh. 13, 1918, 267*]). SIL. 3, 490 (= 13, 15) -tos cum grandine nimbos. FRONTIN. aq. 72 *Claudia aqua* cum Anione novo. AVSON. 419, 74 p. 372, 502 P. iam se cum pulvere favilla -uerat. *al.*

b *technice in conficiendis compositionibus variis* (*v. et p. 1086, 64. cf. p. 1093, 27*): CATO agr. 23, 3 id indito in urnam, -eto cum musto. 79 caseum cum alica. VARRO rust. 1, 2, 25 fel bubulum cum aceto -tum (PLIN. nat. 29, 123 cum melle [MARCELL. med. 8, 86 singulis unciis. FRG. Mur. 67]). 3, 9, 13. OV. fast. 6, 170 cur ... -ta ... cum calido sit faba farre. PAVL. FEST. p. 20, 10 lutum cum paleis. p. 135, 4. CELS. 3, 6, 14 oleum ... cum aqua. 5, 18, 18 singulorum P. X VIII cum cerae P. X VIIII. 5, 18, 19 adversus panum ... -etur ocra ... cum duabus partibus similae. 5, 27, 6. 5, 28, 15E. 6, 7, 3B vinum ... cum rosa -tum (GLOSS. V 350, 11 c. aqua). COLVM. 5, 9, 3 -to fimo cum cinere (PLIN. nat. 19, 60). 12, 52, 11 iterationem ... cum prima pressura *olei*. 12, 54, 4 (*opp.* per se). SCRIB. LARG. 96 lini seminis, urticae seminis ... aequa pondera -eri ... cum melle. PETRON. 138, 2. VLP. dig. 6, 1, 5, 1 plumbum cum argento -tum. PELAGON. 359 bitumen cum sulphure ... -ta (*cf. Svennung, Unters. Pallad. 264*). CHIRON 492 tusa et creta, nitro et oleo -ta cum sanguine haec unctio praeparatur (*cf.* VEG. mulom. 2, 86, 3). VVLG. Matth. 27, 34 vinum ... cum felle (*gr.* μεμιγμένον). RVFIN. Orig. in exod. 13, 7 p. 279, 13 coccum ... cum purpura. APIC. 4, 132 urticas ... cum ovis. *al.*

2 *animantia*: **a** *generatim*: VAL. FL. 6, 188 -tae ... virum cum pulvere vitae (*i. corpora adhuc viventium*). CYPR. laps. 25 AMM. 18, 8, 12. 25, 6, 13. VEG. mil. 3, 23 equites ... cum legionariis. AMBR. obit. Valent. 12 non se -bit cum iuvenibus (LEX Visig. 8, 4, 14 si ... pecora cum alicuius se -uerint). **b** *sensu amatorio* (*cf. supra l. 1. c. abl. l. 52* [*bis*]): CIC. div. 1, 60 cum matre corpus -ere (PAVL. dig. 50, 16, 144). AMPEL. 9, 9 *Venus* cum Marte se -uit (FILASTR. 108, 1 LEX Visig. 3, 2, 4). *mediopass.*: APVL. met. 9, 24, 1 cum eodem ... iuvene ... in venerem. MIN. FEL. 31, 3 cum matribus (TERT. apol. 9, 16). TERT. nat. 2, 13, 15 cum sorore. ARNOB. nat. 5, 21 comminus uxoria coniugatione. FIRM. math. 6, 31, 43 inpuro coitu. FILASTR. 57, 1. AMBR. hex. 5, 7, 20 cum serpenti (*i. adultera*). HIER. in Is. 57, 9 p. 552D. CASSIOD. in psalm. 118, 139 (*cf. V.T. num. 25, 8*). GREG. TVR. Franc. 8, 19. *al.*

C *unam eandemque rem (sive plures eiusdem generis) i. q. miscendo concitare, permiscere in se, perturbare sim.*: **1** *res arando, pastinando, peragitando, subigendo* (*absol. l. 60. 62, praeterea* CATO agr. 106, 1. 2 CELS. 4, 26, 7. 6, 19, 1 COLVM. 12, 8, 2. 12, 9, 1. *p. p. p. pro subst. l. 74*): CATO agr. 61, 1 oletum. 87 in alveo ... -eto bene (*in conficiendo amulo, v. Blümner, Technol. I² 96*). 95, 2 simul rudicula -eto (CELS. 4, 26, 7. 6, 19, 1. PLIN. nat. 34, 176 rudiculis [*cf. Diosc. 5, 88, 5* νάρθηκι κίνει]. *cf.* CATO agr. 104, 2 haec rude [106, 1]). 106, 1. 2 probe. CIL I² 560 f misc(e) sane *carnes rutabulo*. LVCR. 2, 117 multa minuta ... per inane videbis corpora -eri radiorum lumine in ipso. VERG. Aen. 3, 557 aestu -entur harenae (VAL. FL. 4, 686. *huc traham*: CARM. inc. 31 [Ter. Maur. 1161] sanguine -turbatus -bat litora Xanthus). MORET. 113. PREC. terr. 9 freta (OV. met. 11, 491. *cf.* INSCR. NSc. 1915 p. 32 [*c. a. 400?*] aequora gurgitibus [BOETH. cons. 2 carm. 4, 18]). CELS. 3, 7, 2A quae -enda manu sunt (SCRIB. LARG. 257). COLVM. 12, 8, 2. 12, 9, 1. SCRIB. LARG. 259 pistillo (*Marcell. med. 23, 7* commixta. *23, 75* conterentur). 269 (*Marcell. med. 35, 7* permisceri). PLIN. nat. 28, 126 ramis. STAT. Theb. 10, 169 serta ... -ta (*prolept.*) comis ... flagellat. AMM. 15, 4, 5. PLAC. med. 26, 2 rec. β in se -tum (*i. elementa compositionis*) conteres (*cf. p. 1080, 59*). ANTHIM. 40 spumeo albumen de ova.

2 *animantia, i. q. perturbare* (*meton. l. 81*): VERG. georg. 4, 311 *animalia* (*sc. apes*) stridentia pinnis -entur (*aliter* SERV.: inter se ... conveniunt). Aen. 1, 191 volgus et omnem -et agens telis ... turbam (SERV.: perturbat, circumagit, insequitur. *cf.* HOMER. 814. SIL. 5, 434 campum *pugnae*). 10, 721 -entem ... media agmina (SERV.: perturbantem. *cf.* LIV. 21, 33, 3 suo ... ipsum tumultu -eri agmen. CORIPP. Ioh. 8, 601 telis). RVF. FEST. 28 Persas terrore (-es *P*) subito -uerunt versisque agminibus *eqs.*

II *vi corporali sive locali plus minus evanida vel immutata praevalet* **notio** *coniungendi* **translata** (*formae p. p. p. saepe de iis, quae pariter vel una fiunt, e. g. l. 11. 18*): **A** *aliquid (aliquem)* **cum** *aliqua re* (*aliquo*): **1** *res*: **a** *in univers.*: PLAVT. Trin. 122 malum ... ut eius cum tuo -res malo (*sc. per accessionem auctum*). CIC. Phil. 1, 13 parentalia cum supplicationibus. Lael. 81 cuius animum ita cum suo -at, ut efficiat paene unum ex duobus. LVCR. 6, 371 calor extremus primo cum frigore -tus *autumno*. SALL. Iug. 83, 1 neu florentis res suas cum Iugurthae perditis -ret (*cf.* epist. Mithr. 2 mala mea cum bonis tuis. LIV. 45, 14, 3 qui sortem ... cum rebus Romanis -uisset [inm- *V*, *corr. Kreyssig*]. TAC. ann. 16, 34, 2). PROP. 4, 5, 78 -ta ... cum saxis addite verba mala (*cf.* SIL. 16, 388 voces ... cum verbere -tas). OV. epist. 10, 38 verbera cum verbis. ars 2, 570 cum forma gratia -ta fuit. met. 4, 307 cum duris venatibus otia -e (4, 309). 12, 54 cum veris ... commenta vagantur milia rumorum (*in atrio Famae*). 12, 321 -enda ... cum Styge vina bibes. 13, 549. Pont. 1, 9, 20 cum ... meis lacrimis ... suas (EVGRAPH. Ter. Andr. 108. *cf. p. 1085, 7*). EPIST. Sapph. 64 -ta ... cum turpi damna pudore tulit. QVINT. inst. 6, 5, 11 locus -tus ... cum elocutione. 12, 1, 32. RVFIN. Orig. in exod. 13, 7 p. 279, 13 aurum cum bysso *offerendo*. PS. PROSP. vocat. gent. 1, 8 p. 656B -etur operatio potentiae divinae cum sono vocis humanae (*in praedicatione*). COD. Theod. 9, 42, 15 ea ... cum (*om. PML*) proscribti bonis -ta. *al.* **b** *dicendo*: CIC. orat. 196 quos ... numeros cum quibus tanquam purpuram (*cf. Marquardt-Mau 507*) -eri (*i. mutari*) oporteat (*cf.* PRISC. gramm. III 425, 15 trochaico -to vel confuso cum iambico. *aliter p. 1083, 23*). OV. ars 2, 102. LIV. 40, 12, 6 noctis huius crimen -uit cum cetera insectatione vitae meae. QVINT. inst. 8, 2, 17 iungentes -entesque. FRONTO frg. Gell. 2, 26, 8 appellationes sunt rufi coloris aut ... eum ... cum colore viridi -entes. GELL. 6, 3, 47. VOPISC. Aurelian. 36, 5 brevem nominum conscripsit -tis his ... cum his *eqs.* IVST. 5, 7, 7 cum privatis casibus querelam publicam -uit. SVLP. SEV. chron. 2, 14, 8 FAVST. REI. grat. 1, 5 p. 19, 25. *interpretando*: TERT. praescr. 36, 5 legem et prophetas cum euangelicis et apostolicis litteris -et *ecclesia*. *in gramm.*: MART. CAP. 3, 304 species *substantivorum* nominativum cum vocativo -et ... ut senatus *eqs.* (*de aequali formatione*).

2 *animantes* (*c. abl. l. 46. 51*): SALL. Iug. 18, 7 *Persae et Armenii* per conubia Gaetulos secum (sibi *Q¹* [*ss.* vel secum]) -uere. 102, 7 *ne* te optumum cum pessumo ... Iugurtha -endo commaculares. PROP. 3, 5, 15 victor cum victis pariter -bitur umbris (*v. 17* non distat. *cf.* CLAVD. rapt. Pros. 2, 301 reges ... turbā cum paupere -ti — omnia mors aequat!). OV. Pont. 4, 8, 78 -ta sed est animo cum Iove Musa tuo. MANIL. 5, 637 rector cum milite -tus (*i. unus idemque. sensu Christiano* [*cf. p. 1090, 57*]: CYPR. idol. 11 deus cum homine [*v. Axelson, Eranos 39, 1941, 70 sq.*]. PS. HIL. libell. 6 p. 77, 14 per hominem cum deo -tum). CVRT. 9, 10, 8 cum finitimis ... commercii iure -entur. IVV. 6, 625 -tos equitum cum sanguine patres (SCHOL.: omnes ordines sine distinctione occisos). TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 441, 5 si qui se cum peccatoribus -uerit (*antea*: commercio, communicationem; *cf. Vulg. I Cor. 5, 11* non commisceri [*gr.* συναναμίγνυσθαι]). CYPR. epist. 67, 9 p. 743, 21 communicatione sacrilega. *al.* VVLG. Tob. 3, 17 (*syn.* participem me praebui). prov. 24, 21. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 172, 17 sponsus cum sponsa in verbo colloquioque -etur. *al.* *animantes cum rebus*: SVLP. SEV. dial. 3, 12, 2 Martinum cum haereticorum sorte -ere. 3, 13, 5 cum ... Ithacianae partis communione.

B *aliquid (aliquem)* **et** *aliquid* (*aliquem*): **1** *res*: **a** *in univers.* (*c. abl. l. 64. p. 1083, 1. 13. 17*): CIC. Sest. 120 laetitia et -to dolore ac desiderio mei (VERG. Aen. 11, 807 l. -toque metu). rep. 2, 42 *tria genera rei publicae* ita -ta fuerunt (*opp.* temperata. ARNOB. nat. 7, 26 copulata ... et -ta sunt caerimoniarum ... g.). LVCR. 3, 258 ea quo pacto inter sese -ta (*i. cohaerendo conexa*) ... vigeant (SEN. benef. 1, 15, 6 ista i. se -ta dividimus. dial. 8, 6, 2 *syn.* conseri. epist. 3, 6. COLVM. 2, 2, 2 qualitates *soli* i. se -tae vicibus et alternatae. *cf.* TAC. Agr. 24, 1 valentissimam imperii partem ... in vicem usibus). 4, 1213 iuxtim -entes (*i. simul in se [cf. p. 1079, 70] continentes*) vulta parentum. 6, 370. VERG. Aen. 10, 398 -tus dolor et pudor (OV. met. 9, 527 audacia -ta pudorque [pudori *var. l.*]). 12, 714 fors et virtus -entur in unum (*al. cf.* BOETH. c. Eut. 7, 97 duae naturae in u. substantiam). HOR. carm. 1, 28, 19 -ta senum ac iuvenum densentur funera. OV. am. 1, 14, 10 quamvis neuter, -tus uterque color (CELS. 2, 8, 22 magis -tos neque inter se diductos colores). epist. 5, 46 -uimus lacrimas maestus uterque suas (*cf.* LVCAN. 7, 37 -to ... luctu). LIV. 10, 36, 17. 22, 5, 4 strepentium paventiumque clamore⟨s⟩ (STAT. Theb. 1, 447 TAC. ann. 1, 64, 1. APVL. mund. 29 gravibus et acutis. *v. et p. 1083, 2. cf.* TAC. Agr. 38, 1 ploratu). 27, 2, 11 proelia. 34, 26, 11. *al.* MANIL. 1, 579 veris et autumni ... tempora -ta. 2, 624 pax est signis (*i. astris*) et -ta querella (*i. pugna*). 2, 688 -ta feruntur *signa* (*i. invicem implicita dodecatemoriorum ratione. cf.* 4, 386 -ta ... in pluris sociantur sidera vires [*v. Semple, ClQu. 31, 1937, 18*]). SEN. contr. 2, 1, 17 familias adoptio. GERM. frg. 4, 126 omnia. CELS. 7, 14, 3 indicia. SEN. Herc. f. 388 nomen coniugis nati patris (*de Oedipode*). Phaedr. 171 thalamos patris et gnati. dial. 1, 2, 1 non -entur contraria (*cf.* PLIN. epist. 5, 8, 11 diversa ... confundam -amque). benef. 6, 17, 2. dial. 9, 17, 3 -enda ... ista et alternanda, solitudo et frequentia. nat. 5, 13, 4 epist. 109, 4. MELA 1, 68

[*Pflügersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

diversas opes ... commercio *regio* permutat ac -et. LVCAN. 2, 188. 3, 540 vasto -entur in aethere voces (VAL. FL. 2, 240 -ti gemitus clamorque ... *et* v.). PERS. 5, 122 haec -ere (*sc. in se*). PLIN. nat. 9, 139 lusus geminare -endo. 15, 105. 22, 41 folia habet *helxine* -tae similitudinis plantagini et marruvio. VAL. FL. 6, 200 -ta perit virtus (*in dimicando, cf. p. 1080, 74. aliter l. 10*). STAT. Theb. 5, 128. 7, 302 traxit *Alatreus* ... notas *patris* et -uit annos (*cf.* CLAVD. 18, 469 -ta duplex aetas [*i. potentis viri et impotentis in eunucho*]). QVINT. inst. 2, 1, 13 dividetur qui sub uno -batur labor. TAC. hist. 2, 5, 1 egregium principatus temperamentum, si ... solae virtutes *Muciani Vespasianique* -rentur (*cf.* PS. AVR. VICT. epit. 13, 4). ann. 3, 22, 2 -uit irae et clementiae signa. PLIN. epist. 2, 17, 21 tot facies (*i. prospectus*) locorum totidem fenestris et distinguit et -et *zotheca*. APVL. Plat. 2, 26 ingenia ... diversa -enda esse *in coniugio*. MIN. FEL. 5, 10 bonorum malorumque fata -ta, merita confusa. TERT. adv. Marc. 3, 16 p. 402, 16 *Christus* duo *nomina* -uit, speratum et insperatum. PANEG. 11, 7, 5 diversum sanguinem adfectibus -uistis. AVIEN. Arat. 168 *Oceanus* gemina alternae -et divortia metae (*gr. 62* μίσγονται). HIER. epist. 33, 4, 2 -tarum (*v. app. crit.*) omeliarum libros II. BOETH. c. Eut. 6, 43 mediocres sibique aequales ... naturae ... -entur et mediocribus inter se qualitatibus temperantur (*cf.* in Porph. comm. sec. 5, 18 p. 336, 10). *talia saepe*.

b *loquendo* (*c. abl. c. g. l. 34*): CIC. orat. 197 in varia et perpetua oratione hi *numeri* sunt inter se -endi et temperandi (*cf. p. 1082, 23*. QVINT. inst. 9, 4, 41 *pedes. obi. supplendo*: MART. CAP. 9, 994 per quam [*sc.* μίξιν] ... ex arte -emus). LIV. 2, 9, 1 -endo consilium precesque nunc orabant ..., nunc monebant (4, 25, 12 -tis p. minisque [SVET. Otho 3, 2 -entem ... frustra minas et p.]. TAC. ann. 3, 67, 4 *codicillis* invidiam et p. *al.*). SEN. contr. 1, 7, 17 omnes colores (*de ductu -to ut* 9, 5, 11 contr. exc. 4, 6, 3). PLIN. nat. 19, 189 si -uissemus *utrumque opus*. QVINT. inst. 6, 4, 4 probationibus. TAC. dial. 31, 2 haec ipsa (*sc. aequitas, utilitas, honestas*) in vicem -antur. hist. 2, 70, 3. PORPH. Hor. sat. 1, 10, 24 verba Graeca ac Latina -ta. CLAVD. DON. Aen. 1, 50 p. 24, 18 totum -et in persona Iunonis (*narrando ut* 1, 270 p. 62, 4). IVNIL. 2, 16 definitione.

c *cogitando, computando sim.* (*c. abl. infra l. 49*): SEN. epist. 85, 17 ne duo, quae separatim probanda sunt, -amus. PLIN. nat. 6, 210 si -antur omnes summae (*de numeris ut* FIRM. math. 2, 23, 3 sexies LX *partes*). 15, 57 neque omnia insita -eri fas est (*i. 'non omnia indiscrete pro insitis [surculi susceptibilibus] haberi debent'*). 22, 109 cum ratio operis dividi cogeret -enda rursus naturam rerum pernoscere volentibus (*i. simul respiciendа ut* SIL. 7, 142 omnia versat *animo* -etque [FIRM. math. 6, 32, 18 -tis o. et sagaci temperationis coniunctione conpositis. *cf.* 2, 18, 3 cuncta]). MART. 11, 8, 11. QVINT. decl. 268 p. 94, 11 *syn.* confundere. CELS. dig. 8, 6, 6, 1. IVLIAN. dig. 35, 2, 87, 3 -etur quadrans tuus et semis atque ita pro dodrante ratio ponenda est (*seq.*: -eri duas partes). VENVL. dig. 41, 2, 52 pr. nec possessio et proprietas -eri debent (*exaequando ut* TERT. resurr. 55 p. 114, 7 non -buntur ... mutatio atque perditio [*p. 113, 25* discernenda]. AVG. conf. 13, 20, 27 numquid ... mixtione -o neque distinguo ... cognitiones ... et opera). HIER. epist. 64, 20, 3 dum *virtutes* mutuo -entur. BOETH. cons. 5 carm. 3, 5 *duo vera* nolint -ta iugari.

d *alia notabilia*: *in iure*: VLP. dig. 28, 2, 3, 5 qui -uit duos gradus *exheredationis sc. in se*. PAVL. dig. 44, 7, 34, 2 illae *actiones* ... inter se -entur (*i. una actione instituta causa alterius simul transigitur*). *in musica*: FAV. EVL. p. 15, 23 quibus (*sc. diatessaron et diapente*) -tis in ordinem *temporis* atque compositis nascitur *diapason*. p. 18, 26. MART. CAP. 9, 966 sonos -ere atque componere.

2 *animantia* (*c. abl. infra l. 70*): LVCR. 5, 918 -tas ... creari inter se pecudes (DICT. 2, 52). VERG. Aen. 4, 112 -eri ... populos (*sc. coniugio*) aut foedera iungi (OV. fast. 3, 602). 5, 293 undique conveniunt Teucri -tique Sicani (11, 134. OV. ars 1, 217 iuvenes -taeque puellae. CORIPP. Ioh. 1, 389. 8, 639 eques -tusque pedes). LIV. 3, 6, 3. 21, 57, 10 accolae -ti undique ex finitimis populis. 23, 46, 6 ducenti ... equites, -ti Numidae ⟨et⟩ Hispani (*numerando comprehenduntur ut* 27, 38, 11. 37, 39, 12. 37, 40, 9). 40, 8, 15 quorum perpetuam vitae concordiam (*i. quos in vita concordes*) mors quoque -uit. 44, 10, 9 -ti pedites equitesque (TAC. Agr. 25, 1 pedes equesque et nauticus miles -ti copiis et laetitia [*cf. l. 70*]. Germ. 6, 3 hist. 3, 18, 2. *v. et l. 62*). *al.* SEN. nat. 5, 18, 4 *flatus* gentes dissipatas locis -uit *commercio* (PLIN. paneg. 29, 2 diversas ... gentes ita c. -uit. *item c. abl.*: LVCAN. 5, 73 numine. SIL. 9, 598 subitā ... ruinā. STAT. silv. 5, 1, 43 collato pectore -tos. TAC. hist. 1, 9, 3 vitiis ... viribus. *al.* TERT. apol. 39, 11 animo animaque. *v. et l. 68*). LVCAN. 6, 806 quae -at (*i. aequiperet*) omnis hora duces (*cf.* STAT. Theb. 4, 817 Kl. [809 Kohlm.]). PLIN. nat. 35, 162 piscis. STAT. Theb. 3, 359. 4, 509 -tos caelique Erebique sub unum ... deos (TAC. ann. 1, 18, 2). *al.* QVINT. decl. 272 p. 115, 22 per -ta virorum equorumque corpora (*fere i. q. promiscue caesa*). 365 p. 398, 15 dissentientes. PLIN. paneg. 19, 3 sic imperatorem commilitonemque *in te* -ueras (*sim. sensu christiano* [*cf. p. 1082, 44*]: TERT. adv. Marc. 2, 27 p. 374, 5 in filio ... -ente in semetipso hominem et deum). VLP. dig. 7, 2, 8 si -ti fuerint ⌊liberi et⌋ (⌊ ⌋ liberis *frg. Vat. 88*) extranei heredes (*sc. in testamento*). PRVD. psych. 10 furiis inter praecordia -tis. ENNOD. opusc. 2, 78 p. 312, 4 mandati caelestis habitatio nos aut -et aut separat. *al.*

C ***unam eandemque*** *rem* (*cf. p. 1081, 56*): **1** *generatim i. q. commovere, perturbare,* συγκυκᾶν (*cf. p. 1081, 58; c. abl. l. 14. 16. 24. 27. 30.* TAC. hist. 2, 23, 5 COD. Theod. 11, 36, 31. *al.*): PLAVT. Trin. 285 turbant -ent (*i. confundendo exaequant*) mores mali ... sacrum profanum, publicum privatum habent (*cf.* TERT. spect. 22 p. 22, 20 hominum -entium et commutantium statum boni et mali per inconstantiam sensus et iudicii varietatem). CORNELIA epist. frg. 2 perpudescet -enda atque perturbanda re publica (CIC. leg. agr. 2, 91. *cf.* PHAEDR. 1, 2, 2 procax libertas civitatem -uit). CIC. S. Rosc. 91 omnia ... -bant (*cf. Landgraf*[2] *p. 184. sim.* [*cf. p. 1089, 49*]: CIC. leg. 3, 19 o. infima summis paria fecit, turbavit, -uit. SALL. Catil. 2, 3 mutari ac -eri. 10, 1. SALL. [?] rep. 2, 6, 1 funditus. LIV. 42, 13, 9 GERM. frg. 3, 19 TAC. dial. 36, 2 PLIN. epist. 1, 20, 19. *al.* [*aliter p. 1082, 80. 1083, 41*]. *cf.* SEN. Phoen. 342 cuncta [TAC. hist. 1, 53, 2. *al.* AMM. 14, 2, 1 excursibus. COD. Theod. 9, 40, 17. *al.*]. VINCENT. LER. 4, 5 universa -ere atque vexare [*al.*]). har. resp. 46 ea. div. 2, 86 *sortes* pueri manu. VARRO ling. 9, 90 quod si -uerit et non secutus erit analogias (*sc. declinando neglecta consequentia casuum. cf.* PROB. inst. gramm. IV 48, 2 anomalia est -ens vel immutans ... ratio per declinationem [*absol. ut* 48, 4]. 48, 15 declinationum formas). VERG. Aen. 1, 134 caelum terramque (LIV. 4, 3, 6 c. ac terras. *cf.* SEN. Ag. 474 caligo ... fretum caelumque -et [VAL. FL. 1, 586 polumque infelixque f.]. TAC. hist. 4, 47 summa ... et ima. *cf. Otto, Sprichw. 60*). 12, 217 vario -eri pectora motu (PAVL. PETRIC. Mart. 4, 170 variis monstris. *cf.* LIV. 30, 32, 5 anceps ... spes et metus -bant animos). OV. ars 1, 739 fas omne nefasque (*v. vol. VI 295, 47 sq.*). LIV. 39, 25, 6 iura possidendo per occasiones. MANIL. 2, 710 -entur sidere partus. SEN. Thy. 52 penates. epist. 44, 4 omnia ista longa varietas -uit et sursum deorsum fortuna versavit. LVCAN. 4, 104 rerum discrimina (CLAVD. carm. min. 53, 63). STAT. silv. 2, 6, 9 rerum nomina (*Leo*, omnia *M*) ... -et Fortuna manu. IVV. 10, 163 res humanas (*cf.* PRVD. c. Symm. 2, 600 Bellona ... mortalia cuncta). TAC. ann. 1, 16, 3 coetus. GELL. 11, 5, 4 -tis confusisque signis veri atque falsi. ARNOB. nat. 3, 35 divina. *al.*

2 *respecta vicissitudine commiscentium fere i. q. communicare, mutuum aut commune reddere* (*cf. p. 1079, 67 sqq. nonnulla propius accedunt ad notionem efficiendi* [*p. 1096, 35*]):

a *c. solo obiecto* (*acced. gen. communicantium*: PLIN. nat. 11, 241 -to ... Etruriae atque Liguriae confinio [STAT. Theb. 9, 358 qua -ta supremum Ismenon primi mutant confinia ponti [*cf. et l. 76*]. VAL. FL. *v. p. 1085, 34*. STAT. Theb. 6, 536 -ta Lapitharum *et Centaurorum* caede. VLP. dig. 21, 1, 4, 4 corporis et animi -tum vitium]): ***α*** *proelia sim.* (*cf. p. 1096, 76* [*aliter p. 1082, 75*]), *i. q.* συνάπτειν ὑσμίνην (*c. abl. l. 46. al.*): LVCR. 4, 1013 reges (*nom.*) expugnant, capiuntur, proelia -ent (5, 442. VERG. georg. 2, 282 necdum ... -ent p., sed dubius ... Mars errat. 3, 220 alternantes ... volneribus crebris. Aen. 10, 23. 12, 628. TIB. 1, 3, 64 Amor. PROP. 4, 1, 28 sude. OV. epist. 18, 141 mari. *et saepe apud poetas. cf.* HOMER. 925 funereas acies horrendaque p. [SIL. 12, 394. *v. et l. 53*]). 5, 1290 aere ... belli -bant fluctus (*cf.* SIL. 2, 528 -entem bella furorem [10, 186]). LIV. 2, 19, 5 duces ... suismet ipsi[s] corporibus dimicantes -uere certamina (SIL. 5, 302. 9, 330). SIL. 1, 69 -entem pugnas et inania bella gerentem (4, 253. STAT. Theb. 7, 804 navales. OROS. hist. 7, 35, 17 CORIPP. Iust. 3, 298). 17, 480 truculentum ... Martem (STAT. Theb. 12, 718 belligeras acies M.que secundum. *v. et p. 1085, 12*). STAT. silv. 4, 4, 39 Latiae non -ent iurgia leges. ***β*** *alia* (*c. abl. l. 63. 71*): MANIL. 1, 442 *duo amnes stellarum* in medium coeunt et sidera -ent (*aliter p. 1080, 26*). 4, 414 omnia -tis viribus ... consurgunt sidera (*cf. Semple, ClQu. 31, 1937, 18*. SEN. nat. 2, 14, 2 *aer et aether* in confinio vim suam -ent. LVCAN. 1, 88). SEN. epist. 109, 14 animos cogitationesque. LVCAN. 3, 354 volnera -bunt fratres (STAT. Theb. 11, 535. HOMER. 597 alterni). 4, 283 -endae copia mortis (*cf.* VAL. FL. 3, 381 neces. 6, 428 funera). 6, 456 -ti ... tori. 9, 1048 -ti foedera ... generis. VAL. FL. 1, 635 -ent suprema paventes verba (*cf.* STAT. Theb. 8, 609 sermone querellas). SIL. 9, 405 studia. STAT. Theb. 5, 83 solantia -ent conloquia (CYPR. hab. virg. 18 PS. AVR. VICT. epit. 48, 18. AVG. c. Pelag. 1, 1, 1 mutua [*cf.* CLAVD. MAM. anim. 3, 9 p. 170, 8 m. ... verba. LEO M. epist. 119, 1 Conc.[S] II 4 p. 72, 35 alloquia alterna]. *al.*). silv. 1, 1, 96 oscula (AVSON. 295, 6 p. 150 P. HIER. virg. Mar. 4 p. 186[B] o. amplexusque [*v. et l. 75*]). 5, 1, 49 vitem ulmus amat -etque nemus. *al.* QVINT. decl. 320 p. 255, 25 omnes fortunas suas contulerunt, omnes casus -uerunt. PS. QVINT. decl. 19, 7 coniugali societate. TAC. Agr. 38, 1 -ere in vicem consilia ..., dein separare (hist. 2, 7, 2). Germ. 46, 1 conubiis -tis (*v. app. crit.*). hist. 4, 41, 3. ann. 4, 68, 4 vetita. MIN. FEL. 20, 6 ritus suos moresque. 28, 2 convivia incesta. TERT. nat. 1, 16, 3 cum ... -atis incesta (apol. 9, 17). 1, 20, 2 compingite oscula, -ete complexus (*cf. l. 68*). ARNOB. nat. 4, 25 coniugalia secreta. AVIEN. orb. terr. 597 Delphica ... -et confinia Phocis (AVSON. 371, 8 p. 101 P. *v. etiam supra l. 38 sq.*). AVG. contin. 12, 26 p. 176, 13 -endi sexus. CYPR. GALL. iud. 134 nec solos sociant ritus: consortia -ent (*sc. mutuo nubendo*). *al.* *huc traham*: TERT. anim. 27, 8 confusae substantiae *limi et flatus* ... in uno semina quoque sua -uerunt.

b *c. structuris*: ***α*** *c. praep.*: ① inter (*per p. 1085, 5*): ENN. ann. 271 -ent i. sese inimicitiam agitantes (*cf.* HYD. chron. II p. 31, 196). VERG. Aen. 12, 720 i. sese multa vi volnera -ent. LIV. 28, 30,

[Pfligersdorffer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

11 cum i. triremes ... anceps proelium -retur (SIL. 14, 155 medios i. ... proelia -et. *cf.* LIV. 41, 19, 4 -ente Perseo i. Dardanos Bastarnasque certamina). TAC. ann. 16, 17, 4. MIN. FEL. 9, 2 i. eos velut quaedam libidinum religio -etur. AVG. in psalm. 75, 8extr. dissensionem. CORIPP. Ioh. 7, 276 per hostes proelia dum -et. ⓘ cum (*cf. etiam l. 37. p. 1081, 47*): LIV. 1, 9, 4 homines c. hominibus sanguinem ac genus. SEN. dial. 11, 19, 1 c. *sorore* ... lacrimas tuas. epist. 3, 3 c. amico omnes curas. STAT. Theb. 11, 181 tecum ... furores. MART. 4, 75, 3 patrios ... c. coniuge census (*seq.*: participi ... viro). TAC. ann. 15, 68, 2 consilia c. Vestino. PLIN. epist. 2, 13, 5. PAVL. dig. 26, 3, 9 c. fisco ... contractum. MIN. FEL. 25, 3 bellum (*cf.* PARAPHR. Verg. [Pap. soc. Ital. II 142] Martem [*ad Verg. Aen. 1, 488*]). TERT. apol. 42, 3 vobiscum ... mercatus. praescr. 27, 6 unius institutionis iura. 41, 3 pacem (*sc. per oscula*). CYPR. epist. 55, 10 c. episcopis ... communicationem. FIRMIL. Cypr. epist. 75, 17 orationes. ARNOB. nat. 3, 2 c. ... gentibus communia sacra -etis et religionum coniungitis ritus (*cf.* SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 59, 2 sacramenta). 4, 33 c. viris ... concubitus (5, 31. *cf.* SERV. auct. ecl. 8, 29 p. 97, 20 coitum. VVLG. Ios. 23, 12 -ere conubia atque amicitias copulare). 6, 22 (*v. Axelson, Eranos 39, 1941, 81*). SYMM. epist. 3, 79 foedus animorum. SERV. auct. ecl. 5, 20 consuetudinem. CLAVD. DON. Aen. 1, 80 p. 30, 25 convivium (*v. et l. 27*). PS. RVFIN. in Ioel 3, 4—8 p. 1053B copias (in Am. 1, 6—8 p. 1061C c. et arma). *al.* *sermones sim.*: SEN. nat. 4 praef. 20 tecum -bo sermones (EPIST. pontif. 322 [Aug. epist. 182, 3 p. 718, 1]. LEO M. epist. 170 [= AVELL. p. 119, 21]. PRAEDEST. 1, 4 sermonem colloquii. ENNOD. epist. 8, 41, 1 p. 226, 16 HIST. Apoll. rec. A *et* B 41). CYPR. epist. 59, 20 p. 690, 16 cum malis convivia vel conloquia (ARNOB. nat. 1, 38 p. 26, 9 supplicationum ... verba atque orationum c. [6, 4]. CLAVD. DON. Aen. 1, 320 p. 68, 31 FAVST. REI. epist. 5 p. 188, 1 APON. 4 p. 69. 70. *al.*). ARNOB. nat. 2, 1 verba (CASSIOD. inst. 1, 2, 3. *v. et l. 28*). AMBR. Iac. 2, 9, 37 c. deo ... alloquia. SORAN. p. 73, 2 de partibus veneriis fabulae c. ipsis -antur (*gr. p. 125, 5 I.* λόγους ... διηγεῖσθαι).

β c. casibus (*cf. p. 1084, 37*): VAL. FL. 1, 247 commercia mundo ... et tantos hominum -ere labores (*per zeugma*). QVINT. inst. 1, 4, 19 -tum verbo (*et nomini*) participium. TERT. castit. 6 l. 2 pluribus uxoribus ... coniugia. AMM. 18, 4, 1 consilia tartareis manibus -ens. PRVD. apoth. 818 fit -ta ... peccandi natura luto cum simplice flatu (*cf. p. 1084, 41*). CLAVD. carm. min. 30, 152 Capaneia coniunx communes ardente viro -tura favillas. *al.*

CAPVT SECVNDVM: *i. q.* ***admiscere, immiscere, intermiscere.***

nonnulla proxime accedunt ad exempla in primo et tertio capite allata. ad p. 1079, 82 aliquatenus defluere videntur potissimum ii loci, quibus duo vel plura obiecta, quae admiscentur, coniuncta sunt, e. g. infra l. 79. al. v. etiam p. 1096, 33, praeterea p. 1093, 51. 52. res cui aliquid immiscetur significatur dativo (p. 1086, 26. 1088, 73 [supplendo e. g. l. 59. 69]) vel praep. (p. 1087, 70. 1091, 30); una adhibentur CET. FAV. 19 p. 302. *gen. part. pro dat. (v. Svennung, Unters. Pallad. 209 sq.) p. 1086, 73. 1087, 6.* COLVM. 6, 32, 2 *var. l. gen. part. pro obi. acc. p. 1088, 1 et* APIC. 9, 442 caroeni (*EV*, caroenum *vix recte Giarratano-Vollmer*); *cf. et p. 1086, 59. acc. graec.: p. 1086, 40. 49. 1087, 41. structuras coniunctas et implicatas v. p. 1086, 72 sq. (bis).* COLVM. 6, 32, 2 CORIPP. Ioh. 5, 480 sqq.

I *transitive* (*mediopass. e. g. p. 1087, 22. reflex. e. g. l. 67. ad usum reflex.*: sibi *p. 1086, 51. 1090, 46.* TAC. ann. 1, 21, 3 [*supplendo p. 1088, 35. 71*]; *sensu reciproco p. 1087, 47. 54. 1089, 39. 40.* VVLG. num. 36, 9. *al. c. colore hostili p. 1087, 36 sqq.* [*cf. p. 1079, 62*]): **A** *vi potius* **corporali** *sive* **locali** (*add. supra p. 1086, 2, undique p. 1086, 18*): **1** *c. solo obi.*: **a** *res*: **α** *generatim* (*reflex. l. 67*): LVCR. 1, 878 illud apparere unum cuius sint plurima -ta (*cf. 877* inmixtas). VERG. Aen. 2, 609 -to ... undantem pulvere fumum. OV. Pont. 4, 10, 64 *marina aqua* proprium -to de sale pondus habet. PLIN. nat. 10, 15 -tas reliquarum alitum pinnas. 12, 61 cum haerente lacrima *turis* priore consecuta alia -uit se. 37, 157 *gemma* nigra ac dura -tis rubentibus maculis (*inde* ISID. orig. 16, 11, 8. *sim.* LACT. Phoen. 135). *al.* TAC. hist. 2, 41, 3 -ta vehicula et lixae (*sc. militibus*). PLIN. epist. 6, 16, 14. AVSON. 330, 5 p. 117 P. puniceas confunde rosas et lilia -e. *flumina sim.*: LVCAN. 3, 208 Marsya ... errantem Maeandron adit -tusque refertur. 4, 22 gurgite -to ... aufert tibi (*Cingae*) nomen Hiberus. 6, 373 (*v. Samse, RhM. 91, 1942, 262*). SIL. 3, 452 FRONTIN. aq. 15. *β technice in conficiendis compositionibus variis* (*nota* ORIBAS. syn. 5, 9 p. 54 simul -ere [*gr. 5, 9, 4* προσμίσγειν]): CATO agr. 157, 5 si ulcus acrimoniam eius (*i. brassicae tritae*) ferre non poterit, farinam ⟨h⟩ordeaceam -eto, ita opponito. VARRO rust. 3, 5, 4 *offae* ex ficis et farre -to (*cf.* PALLAD. 1. 26, 2 -tis pollinibus). VERG. georg. 3, 449 contingunt corpus amurca et spumas -ent argenti et sulpura viva. OV. fast. 1, 404 -endas *vino* ... aquas. MANIL. 5, 508 lapidum vivos -ere colores. CELS. 5, 17, 2B si quid olei -eri debet. SEN. Med. 732 obscenas aves *eqs.* COLVM. 6, 4, 4 tantundem aquae (*inde* VEG. mulom. 4, 2, 11). 6, 6, 4 duae librae levigantur totidemque sextarii ... aquae -ti ... faucibus infunduntur (*sim.* VEG. mulom. 4, 4, 4. *cf.* SER. SAMM. 373 lapis teritur ... et -tis hauritur aquis). 12, 59, 3 aeque supra condimenta pariter -eto (*seq.*: adicito). STAT. Theb. 10, 60. *al.* *huc traham*: DIOSC. 4, 56 p. 30, 18 quod in templis necesarie -catur *sc. hierobotane (confectionibus [cf. p. 1087, 7]). adamatur (ante alios* PLINIO *et* SER. SAMM.) *in structura abl. abs. (v. et supra l. 1)*: VARRO rust. 3, 9, 21 quidam et triticeo pane intrito in aquam, -to vino bono et odorato, fa⟨r⟩ciunt *gallinas*. TIB. 2, 3, 14c lacteus ... -tis (*c. ς [?] Muretus, al.* [*sc. coagulis*]; -tus *ABer. Q y*) obriguisse liquor. MANIL. 5, 672 sale. COLVM. 7, 5, 12 (*opp.* per se). PLIN. nat. 19, 91 dulcibus. SER. SAMM. 884 chelidoniam -to sale nectere prodest. ORIBAS. syn. 1, 17 La p. 54, 24 Mø. datur *elleborus* ... -ta (-tus *M*) scamunia. *al.*

b *animantia* (*metonymice l. 16*): **α** *generatim*: LIV. 21, 7, 2 *Saguntini* oriundi a Zacyntho ... -tique etiam ab Ardea Rutulorum quidam generis. LVCAN. 9, 896 inmunes -tis serpentibus (*cf.* COD. Theod. 9, 15, 1 serpentum contuberniis -atur). STAT. Theb. 7, 337 *Glaucus* -tos expavit ab inguine pisces. 11, 406. silv. 1, 2, 235 stola -ta laborat *in turba*. 2, 6, 101 (*dat. in zeugmate*) illi (illic *M*) ... Avernales adludunt undique -tae Naides. Ach. 1, 491. FRONTIN. strat. 2, 3, 17 locavit ... in tertia *acie* ... auxiliares, -tis fugitivis. TAC. hist. 1, 34, 2 PALLAD. 1, 26, 2. *β in re amatoria* (*cf. p. 1087, 43*): TAC. Germ. 20, 2 *virgines* pares validaeque -entur. AMBR. inst. virg. 7, 47 coniugio. HEGES. 2, 4 p. 138, 6 concubitu. AVG. epist. 140, 6 p. 159, 1 sive viro intacta sive iam -ta. SORAN. app. 5 (*4* cum viro ... coeat). LEX Visig. Eur. 319 (= Visig. 5, 2, 5) pe⟨r adul⟩terium ... s⟨e mis⟩cuisse. Visig. 3, 4, 15 se adulterio.

2 *acced. dat.*: **a** *res* (*v. etiam p. 1087, 15. 52. 68*): **α** *varias*: ENN. frg. var. 46 frigori -et calorem atque humori aritudinem (*inde* VARRO ling. 5, 60. *cf. p. 1092, 64 et* PROB. Verg. georg. 1, 233 sqq.). PACVV. trag. 414 grando -ta imbri largifico. LVCR. 2, 471 -ta ... magis aspera lēvibus esse principiis. 3, 234. OV. trist. 3, 10, 28 *amnis* -etur vasto multa per ora freto (*saepe similia; cf. l. 43 et* SEN. Oed. 163 Phlegethon ... sua motam ripa [*A, v. Carlsson, Zu Senecas Tragöd. 1929, 11 sqq. Sluiter 83 sq.*] -uit undis Styga Sidoniis). Pont. 2, 1, 14 -ta ... segeti ... lappa (*cf.* 4, 4, 4). LIV. 4, 33, 8 pulvis elatus -tusque fumo. MANIL. 4, 219 sulcis semina -et *Scorpius*. PAVL. FEST. p. 131, 10 quibus (*ancilibus*) id (*sc. caeleste*) -retur. CELS. 2, 4, 7 si *vomitus* sincer⟨us est nec ei⟩ pituita ... est -ta (*cf. Hippocr. Progn. 13 p. 91, 13* ἀκρητέστεροι). 3, 6, 4 novam materiam corruptae (4, 18, 2). *al.* SEN. nat. 5, 18, 3 -ta servandis. 7, 13, 1 lumen suum constantibus (*cf.* AVIEN. Arat. 1358 alii *astro zodiacali* ... Titan lumina -etur [*gr. 749 sq.* ἄλλῳ ἐμπελάσει]). 9, 7, 4 aegris sana. CVRT. 9, 9, 7 -tum flumini ... mare. COLVM. 2, 4, 7. 6, 37, 7 avitus color primordiis seminum -tus (*cf.* CHIRON 783 primordis semine). LVCAN. 3, 236 Indus aquis -tum non sentit Hydaspen. 9, 621 secreta nocenti ... solo. 10, 210. PLIN. nat. 2, 222 *mari* vapor (*i. ex inferioribus regionibus intrusus. sim.*: HIPPOCR. aer. 6 *aer roscidus* aquae [*gr. p. 59, 31 H.* ἐγκαταμιγνύμενος]). 5, 75 harenas ... litori. 34, 121 flore *lapidis exusti* ... -ente se ligni pineae favillae. SIL. 3, 494 *syn.* adiuncta. 4, 742 caelo -ens caput Apenninus (5, 386. STAT. Theb. 9, 534 quercus c. -ta comas). 15, 157 *Corus* Ionium Aegaeo -et mare. AMM. 15, 11, 16 *Rhodanus* nusquam aquis -etur externis (*sc. lacus Lemanni*). 22, 8, 3 per quas *convalles* Hebrus sibi -etur. HEGES. 3, 20, 2 p. 223, 18 statim ... inter se undis inpellentibus scaphas -uit *ventus Melamborius* atque involvit (*i. 'immersit'; aliter Dwyer 166 'to throw into confusion'* [*pertineret ad cap. primum*]. *v. et p. 1087, 70*). VVLG. Dan. 2, 41. 43 non adhaerebunt sibi, sicut ferrum -eri non potest testae (*gr.* συγκραθῆναι, *aram.* מִתְעָרַב *seq.* עִם). PRVD. psych. 882 rosis ... lilia. MART. CAP. 6, 666 *Britannia* Galliae ..., nisi Oceani ... prohiberet irruptio, [Africa] -retur. COD. Theod. 11, 14, 1 eidem (*frumenti parti corruptae*) ex nova portione -atur, cuius adiectione *eqs. al.*

β technice in conficiendis compositionibus variis: *aquam sim.* (*mel l. 65*) *vino* (*aliter infra l. 77. 78*): VERG. georg. 1, 9 pocula ... Acheloia -uit uvis (*ad rem cf.* HYG. fab. 274, 1 Cerasus vinum cum Acheloo flumine ... -uit, unde -ere κεράσαι est dictum [*v. et p. 1095, 42*]). HOR. sat. 2, 4, 24 mella Falerno. TIB. 2, 1, 46 lympha mero. OV. fast. 5, 343 racemis. ITALA Is. 1, 22 (Tert. anim. 3, 2. *al.*) aquas vino (*cf. p. 1093, 17. allegorice interpretatur* IREN. 4, 12, 1 dei praecepto ... aquatam traditionem. *cf. et* CYPR. epist. 63, 13 *et Kleberg, Eranos 38, 1940, 50 sqq.*). *alia*: OV. met. 8, 674 -ta est ... carica palmis. fast. 4, 371 caseus herbae. VITR. 2, 5, 2 saxa ... -ta harenae. 8, 6, 14. CELS. 3, 27, 1D nitrum aceto et oleo. 4, 27, 1D. 5, 18, 32 fici ... partem nepetae -tam vel uvam ... cum puleio. 6, 7, 1E quibus ... tus cum ... lacte. *al.* PHAEDR. 1, 14, 8 (*cf. Postgate*). COLVM. 6, 10, 1 lentis ... -entur aquae calidae sextarii duo (*sim.* PALLAD. vet. med. 10, 1 VEG. mulom. 4, 7, 1. *cf. p. 1088, 7*). 6, 32, 2. 12, 8, 3 folia ... lacti ... sine condimentis. 12, 20, 8. SCRIB. LARG. 120 (*cf. Niedermann ad Marcell. med. 29, 5*). 121 ex mulso vel passo aquae -tis (*cf.* PLIN. nat. 7, 199 vinum aquae [-a *F2a*] -eri). 173 ceteris -entur in melle. 175. 255 cera ... subacta manibus -etur ceteris in pilam (260 ceram ... in unum ceteris -ere ... et manibus subigere [*Marcell. med. 21, 14* admisceri]). LVCAN. 10, 126 licia telis. CALP. ecl. 5, 106 ramos siccis -ere recentes. PLIN. nat. 24, 3 oleum solum calci -etur. 33, 46 octavam partem aeris argento -uit (*in re monetaria, cf. p. 1087, 12.* VOPISC. Tac. 9, 3). SIL. 14, 661 *poculis* -ta ... gemma (*cf.* STAT. Theb. 8, 568). NEMES. cyn. 310

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

niveis ... alios -ere colores. CHIRON 216 oleo ... pice liquide -to vel oleo laurino (VEG. mulom. 1, 42, 3 oleum ... et picem ... et oleum l. -es). VVLG. Ezech. 46, 14 similae *oleum.* DIOSC. 5, 133 p. 226, 19 si -uerit cupe vullienti (*cf. gr. 5, 108, 2* ἐὰν ... καθῇ τις κίσηριν [*Theophr. hist. plant. 9, 17, 3* ἐμβάλῃ]). CAEL. AVR. chron. 3, 2, 36. VEN. FORT. Mart. 1, 39 mellis et inrigui (*v. Blomgren I 11sq.*) haec austera absinthia -cam? *al.* *aliquid tamquam pars inseritur integrae rei effectae parte immixta* (*sim. l. 79. p. 1088, 5. 79; cf. p. 1086, 4*): PLIN. nat. 20, 132 *ruta* inter prima -etur antidotis (24, 55. 25, 6 [*gr. Diosc. 2, 79, 1* ἀντιδότοις ... μείγνυνται]. 27, 131). 21, 138 medicaminibus. 23, 63 medicamentis (23, 65. *et saepius*). 23, 97 collyriis (24, 97 malagmatis [*al.*] et c. *al.*). *et alia sim. saepe.* *in re monet.* (*v. Mommsen, Münzwesen 385sq. et Regling, RE s. v.* subaeratus. *cf. p. 1086, 83*): PLIN. nat. 33. 132 -uit denario ... ferrum, -ent aera falsae monetae (*v. app. crit.*).

b *animantia* (*etiam eorum partes: infra l. 29. 35. 37. 38*): α *generatim*: Ⓘ *reflex.* (*v. et infra l. 27*): VERG. Aen. 1, 440 infert se ... per medios -etque viris neque cernitur ulli. SEN. contr. 2, 2, 1 quaedam ardentibus rogis ⟨se mari⟩torum -uerunt (*cf.* exc. 2, 2; immiserunt *Schott*). TAC. hist. 2, 88, 1 plebes ... castris. APVL. met. 4, 35, 1. PANEG. 12, 9, 3 te ... hostium globis. TREB. Gall. 9, 5. HIST. Apoll. rec. B 13 regi (*rec. A* approximavit se). CE 398, 2 (= 503, 2) quae caruit luce et tenebris se -uit atris. Ⓘⓘ *active et mediopass.* (*cf. p. 1086, 18*): Ov. epist. 15, 150 dum ... es nudis femina -ta viris (*cf.* LIV. 39, 8, 6 -ti feminis mares). met. 2, 850 *Iuppiter* -tus ... iuvencis mugit. fast. 1, 248 humanis numina -ta locis (*cf.* LVCAN. 7, 846 arvis. 10, 69 cubili ... Ptolomaida. PLIN. nat. 6, 127 *genus piscium* alveo [*inde* SOL. 37, 6 se a. Tigridis -ent]. HIER. in Ier. 5, 21 gentes ... vicinae et -tae regionibus Ismahelitarum). EPICED. Drusi 163 -bor cineri ... cinis (*cf.* CE 1136, 2 ossibus hic uxor -uit ossa meis). LIV. 4, 34, 1 -ti hostibus portam intravere (*cf.* AMM. 24, 6, 13 agminibus). 27, 51, 5 summota turba ne patribus *in curia* -retur (*cf.* COD. Theod. 12, 12, 12, 2 plebi -ta dignitas *praefectoriorum*). CVRT. 4, 15, 22 ubicumque alium alii fors -uerat, dimicabant. PLIN. nat. 35, 96 Dianam sacrificantium virginum choro -tam *in pictura Apellis.* VAL. FL. 3, 310 exsangues -ere amplexibus artus. *al.* CONSVLT. Zacch. 1, 18 p. 23, 16 -ta ... arenis *maris* bellatorum manus ... obtecta est. *in dimicatione*: AMM. 16, 12, 37 dexterae dexteris -bantur. 18, 8, 8 sparsim disiecti hosti concursatori -emur. AVG. c. acad. 3, 3, 6 p. 50, 12 (*proverbialiter*) mihi ... pugnos etiam -uisti. *diversis condicionibus in eodem animante iunctis* (*cf. p. 1090, 55*): MANIL. 4, 238 ferae -tum est hominis ... corpus inpositumque manet. STAT. Theb. 8, 392 cornipedes ... corpora ceu -ti (-ta *NC*) dominis irasque sedentum induerint.

β *sensu amatorio* (*per graecismum* [*v. l. 48 et* GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357a μίξτα· μεμιγμένη], *cf. Steiner, Das Bedeutungslehnwort in Vergils Aen., Diss. Königsberg 1921, 45sq.* *saep. acced. abl.*): Ⓘ *active et mediopass.* (*v. et p. 1086, 20sqq. cf.* EVAGR. altere. p. 8, 7 B. *nota*: AVG. civ. 15, 8 p. 73, 18 D. sibi sexus uterque): VERG. Aen. 7, 661 *Rhea* -ta deo ([SERV.: μιχθεῖσα, graece dixit]. IVL. VAL. 1, 3 p. 4, 5 [*Hist. Alex. M. I p. 5, 17 Kr.* θεῷ ... συνελθεῖν]. HEGES. 2, 4 p. 138, 7. AVG. civ. 3, 3 p. 100, 26 D. deabus). PLIN. nat. 8, 42 varie feminis cuiusque generis mares aut vi aut voluptate -ente. VAL. FL. 4, 119. TERT. monog. 9 caro ... aliena. AVG. c. Pelag. 1, 16, 33 -endus uxori (-is *C*). SVLP. SEV. dial. 2, 11, 2. FVLG. RVSP. epist. 1, 5 uxorem viro et virum uxori ... -eri (fid. 43). 1, 6 sibi coniuges. *al.* *metaphorice*: FVLG. myth. 3, 6 p. 69, 14 cupiditas animam diligit et ei velut in coniunctione -etur (*cf.* RVFIN. Orig. in num. 20, 3 p. 192, 27 multis dogmatibus quasi mulieribus). PRVD. ham. 612 *nostra mens* inpletur vitiis periturο -ta marito. Ⓘⓘ *reflex.* (*v. et p. 1086, 24sq.*): Ov. met. 5, 638 *Alpheus* vertitur in proprias, ut se mihi -at, undas. 13, 866 tibi. APVL. Plat. 1, 1 Apollinis figuratio Perictionae (IVL. VAL. 1, 4 p. 7, 15 deum ... nuptiis [*Hist. Alex. M. I p. 9, 1 Kr.* συγκοιμώμενον τῇ Ὀλυμπιάδι]). MIN. FEL. 25, 10. AMBR. Abr. 1, 7, 65 te ancillae (EDICT. Theodor. 65). AVG. civ. 15, 8 p. 73, 10 D. concumbendo. quaest. hept. 4, 52 p. 359, 21. PS. AVG. quaest. test. I 115, 74 p. 344, 5 *Amazonae* servis (INTERPR. cod. Theod. 9, 9, 1. LEX Visig. 3, 2, 2 in adulterio [*in tit.* commisceat]. *cf.* COD. Theod. 4, 13 [12], 4 quaecumque ... servi contubernio ⟨se m⟩iscuerit). SVLP. SEV. chron. 1, 2, 7. 1, 18, 7. *al.* *translate de arboribus*: PLIN. nat. 13, 29 *palmae silvestres* incerta ... libidine etiam mitioribus se -ent.

3 *acced. praep. vel adv.*: a inter (*fort. etiam p. 1086, 52 coll. Ios. bell. Iud. 3, 423*): LVCR. 2, 805 i. curalium viridis -ere zmaragdos (*cf.* SER. SAMM. 943 illi *coralio*). Ov. am. 2, 5, 37 rosae ... i. sua lilia. HIER. epist. 54, 14, 1 *viduas* i. virginum lilia ... quasi ... violas -as. PAVL. NOL. carm. 26, 131 i. ... tecta sepulchris. b in *c. abl.* (*aliter p. 1086, 78*): LVCR. 4, 310 multa *semina luroris* ... sunt oculis in eorum ... -ta. CIC. Tusc. 1, 66 nihil ... est in animis -tum atque concretum (*cf. 1, 71* nihil sit animis admixtum). VERG. Aen. 5, 470 -tos ... in sanguine dentes. PLIN. nat. 36, 186 in quo (*rudere*) II quintae calcis -antur (*i. q. 'admixtae contineantur', cf. supra l. 7*). IREN. 3, 17, 4 VIB. SEQ. geogr. p. 147. LACT. Phoen. 132 in cuius *metalli* maculis purpura -ta rubet. CHIRON 200 in eadem aqua. 611 (*Hippiatr. gr. I p. 230, 9* οἴνῳ ἀναμάξας). *al.* (*v. Ahlquist, Stud. Chiron. 10. 92*). VVLG. exod. 28, 33 -tis in medio tintinnabulis (*i. alternatim intermixtis*). apoc. 8, 7. THEOD. PRISC. eup. faen. 38 (*Rose falso* 'mittimus', *v. Sundelin p. 37*). log. 67. MISC. Tir. p. 52, 12 marubium et lupini (*gen. part.*) -stum. *al.*

c ad: VITR. 7, 1, 3 ad tres partes *ruderis* una calcis -atur (*cf.* CET. FAV. 19 p. 302). COLVM. 7, 5, 7. SCRIB. LARG. 73 ad cuius modum (MARCELL. med. 14, 5 ad c. soliditatem). DIOSC. 3, 4 p. 378, 1 ad confectiones (*cf. p. 1087, 7*) oleorum. d in *c. acc.*: SEN. Thy. 65 -tus in Bacchum cruor. COLVM. 5, 9, 16 in (*SAR*, ut *Schneider*) tantundem aquae *amurca* -atur. 6, 31, 1 in eandem mensuram lentis. 12, 20, 7. *al.* FILASTR. 49, 5 de infantis sanguine in pascha -ere in suum sacrificium. CHIRON 202 (*cf. Veg. mulom. 1, 17, 9*). 348 (*Hippiatr. gr. I p. 16, 3* ἐν οἴνου κοτύλῃ). VEG. mulom. 2, 28, 6. MARCELL. chron. II p. 102, 526 ventis ... flammas ... ruentia in aedificia -entibus (mitt- *Hirschfeld*). e *adv.*: CELS. 5, 18, 3 eo. LVCAN. 6, 671 huc. PLIN. nat. 22, 133 ibi. CHIRON 524 eodem (*Veg. mulom. 2, 28, 6* addito. *v. Ahlquist, Stud. Chiron. 29sq.*).

B *vi corporali vel locali plus minus* **evanida** *sive* **deflexa** (*audacius l. 75*): 1 *c. solo obiecto*: a *res* (*reflexive l. 40*): α *incorporeas*: Ⓘ *generatim*: *in formis p. p. p.*: LVCR. 6, 1244 blanda ... vox -tā voce querellae. VERG. Aen. 3, 99 -to ... ingens exorta tumultu laetitia. 10, 742 ad quem subridens -ta Mezentius ira (STAT. Theb. 7, 496. *cf.* 9, 820 -to risit Latonia fletu). 10, 871 (= 12, 667) -to ... insania luctu. Ov. epist. 20, 217 candida nec -to sublucent ora rubore. MANIL. 4, 258 -to cum crimine. SEN. Herc. f. 671 nocte sic -ta solet praebere lumen primus aut serus dies. nat. 6, 29, 3 formido ... religione -ta (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 1, 132 -ta ... tremit formidine votum. 2, 155 -to ... metu perterrita gaudet [PAVL. NOL. carm. 8, 19]). VAL. FL. 5, 99 ore (*i. cantu*). QVINT. inst. **11**, 1, 56 adfectibus. CASSIOD. var. 6, 18, 2. IORD. Get. 258 contraria invicem sibi copulantes luctu funereo -to gaudio explicabant (*ad l. v. Kalén, Stud. Iord. 36. Norberg, Eranos* **41**, *1943, 40. cf. et infra l. 63*). *al.* *in aliis formis*: VERG. georg. 2, 129 (= 3, 283) pocula ... infecere novercae ˪-ueruntque herbas et non innoxia verba˩ (˪ ˩ *om. M, eiecerunt nonnulli edd.*; SERV.: quasi parum putent venena -ere, nisi etiam magicos cantus addiderint. *cf. p. 1089, 2. 1096, 46*). LIV. 45, 30, 7 accolae ... in pace -entes ritus suos. PLIN. nat. 7, 52 effingere similitudinem aut -ere. 10, 120. 30, 2 -uisse *sibi* artes mathematicas. IVV. 14, 322. PS. APVL. Ascl. 37 *arti* adiunxerunt virtutem ... eamque -entes (*i. adhibentes. inde* AVG. civ. 8, 24 p. 358, 16 D. 8, 26 p. 364, 15). TYCON. reg. 3 p. 22, 8 AMBR. paenit. 1, 14, 70 PRVD. cath. 7, 120. psych. 175 omnibus ... virtutibus adsociatur auxiliumque suum fortis Patientia -et. AVG. in epist. Ioh. 6, 3in. ut nec -at se cupiditas saeculi. Ⓘⓘ *specialia*: *dicendo sim.*: PETRON. 68, 5 praeter errantis barbariae ... clamorem -bat Atellanicos versus. QVINT. inst. 7, 10, 6. PORPH. Hor. epist. 1, 19, 29 Alcaei metrum. PRVD. psych. 350 prece -ta. CLAVD. 5, 143. 18, 358 -tis salibus. *in iure*: VLP. dig. 45, 1, 29 pr. -ta una summa vel specie, quae non fuit in praecedenti stipulatione. 48, 22, 7, 22. COD. Theod. 5, 1, 5 pr. -tis matrum ... dotibus (*Interpr.*: dote in hereditatem confusa. 5, 1, 5, 1). β *corporeas* (*cf. supra l. 30. p. 1085, 79*): LVCAN. 7, 156 trabibus -tis avidos typhonas aquarum detulit *aether.* PLIN. nat. 9, 140 terrena -ere (*cf.* RVFIN. Orig. in gen. 13, 4 p. 119, 29 induxisti unum colorem terrenum ... -uisti et alium). IAVOL. dig. 46, 3, 78 (*e Cassio Longino*) si -ti essent *nummi alieni*, ita ut discerni non possent. CLAVD. 5, 166 haec cervix non sola cadet: -bitur alter sanguis. 15, 183 (*lect. suspecta videtur Birtio*).

b *animantia* (*v. etiam p. 1090, 23. 54. 1091, 13. 19*): *in formis p. p. p.*: Ov. fast. 4, 293 omnis eques -taque gravis cum plebe senatus. LIV. 21, 52, 5 mille equites, Numidas plerosque, -tos quosdam et Gallos, populari ... iussit. MANIL. 3, 133 nonus locus occupat ... omnia ... infantum -tā nutricia turbā. LVCAN. 3, 518 senes -tis ... ephebis. 7, 598 patricium ... ˪non -tā˩ (˪ ˩ comm- *var. l.*) plebe cadaver. SIL. 6, 7. STAT. Theb. 5, 158 fallit ubique -ta Venus. TAC. hist. 1, 32, 1 plebs ... -tis servitiis. 2, 14, 2. CAPITOL. Gord. 3, 7 cervi palmati ducenti[s] -tis Britanni⟨s⟩. VEG. mil. 3, 1 unam legionem -tis auxiliis. CLAVD. 3, 310. IORD. Rom. 376 populum ... cum militibus -tis fugientem (*cf. supra l. 28*). *in aliis formis*: COLVM. 7, 9, 11 facillime porci ... -ent se *nutrici scrofae alienae* (*item reflex.*: TAC. hist. 4, 55, 2. 4, 62, 3. PLIN. epist. 8, 6, 2 conferant se -antque [*v. app. crit.*]). SIL. 14, 45 -uerunt Phrygiam prolem Troianus Acestes *incolis Siciliae.* IVLIAN. dig. 34, 5, 13, 6 extraneum *heredem* (*cf. p. 1090, 51*). GREG. M. epist. 3, 29 p. 187, 2 ad suscipienda pastoralis curae onera pro nullius umquam me -eri persona. *de Christo simul deo et homine* (*cf. p. 1090, 57*): PAVL. NOL. carm. 20, 35 -uit almum infusa virtute deum, ut duo conderet in se ... naturas.

2 *acced. dat.* (*cf. p. 1079, 71. 1096, 59*): a *res rebus* (*reflex.*: PS. APVL. Ascl. 19 AVSON. 84, 1 p. 317 P. *fere i. q. aliquid alicui rei simile reddere p. 1089, 17. 69*): α *incorporeas* (*per metonym. v. p. 1089, 19*): Ⓘ *generatim*: CATVLL. 64, 95 curis hominum qui (*i. Cupido*) gaudia -es (*cf.* 68, 18 dulcem curis -et amaritiem). VERG. Aen. 8, 432 fulgores ... terrificos sonitumque metumque (*cf. l. 84*) -bant *Cyclopes* operi flammisque sequacibus iras. HOR. carm. 3, 5, 38 pacem duello. 4, 12, 27 stultitiam consiliis brevem. TIB. 1, 1, 62 lacrimis oscula -ta dabis (Ov. epist. 3, 128 mandatis. ars 1, 663 blandis ... verbis [*cf.* met. 6, 626]. trist. 3, 5, 16). Ov. epist. 4, 9 *pudor* amori (VELL. 2, 5, 3 -tus timori p. [pudori timor *A*]). 15, 6 laetitiae -tos ... metus (*cf. l. 78.* SEN. Ag. 133). ars 3, 339 forsitan et

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nostrum nomen -bitur istis. 3, 580 met. 2, 634. 14, 44 tritis *pabulis* Hecateia carmina -et *Circe* (*cf. p. 1088, 31*). fast. 6, 463 -entur tristia laetis (SEN. nat. 3 praef. 7 DRAC. laud. dei 3, 376. *cf.* SEN. benef. 2, 6, 2 *beneficiis* triste [GREG. M. epist. 10, 16 p. 251, 11 laetitiae ... tristitia]. AVG. epist. 210, 1 p. 354, 9 *tribulationes* huius saeculi dulcedini. *al.*). Ib. 37 prius ... ver autumno, brumae -bitur aestas. trist. 1, 3, 80 lacrimis tristia verba (*cf.* SEN. contr. exc. 4, 7, 2 maledicta vulneribus. AVG. civ. 2, 12 p. 67, 1 D. 6, 1 p. 243, 19). LIV. 5, 21, 11 paventium vocibus -to mulierum ... ploratu (*cf.* STAT. Theb. 9, 399). 8, 36, 5 severitatem -endam comitati (*syn.* temperandum. *cf.* PETRON. 9, 3 precibus ... iracundiam). SEN. contr. exc. 8, 4, 2 Curtius deiciendo se in praecipitem locum fatum sepulturae -uit (*aliter* SIL. 2, 301 urbis fata suis). VAL. MAX. 2, 3, 2 virtutem ... arti et ... artem virtuti -uit (CLAVD. 1, 91 decori. GREG. M. moral. 1, 54). SEN. benef. 6, 6, 1 lex legi non -etur, utraque sua via it (SIL. 13, 754). dial. 7, 12, 2 (*syn.* interponunt). epist. 30, 4 alia genera mortis spei -ta sunt (*i. admittunt spem*). 66, 17 honestum ... sincerum et nulli malo -tum. LVCAN. 4, 10 (*de Celtiberis*) Celtae -entes nomen *Celtarum* Hiberis (*i. nomini Hiberorum*). 10, 75 Venerem (*i. amorem*) ... armis. PLIN. nat. 18, 206 caelestem divinitatem inperitiae rusticae. 18, 274. SIL. 13, 104 dictis facta. QVINT. inst. 9, 3, 63 singularia pluralibus -et (*sc. uno verbo comprehendendo*). TAC. hist. 3, 33, 1 stupra caedibus, caedes stupris. PS. APVL. Ascl. 5 omnibus ... generibus omnium generum species -entur (*cf. p. 1090, 36sq.*). *et saepe.* (II) *loquendo sim.*: CIC. Font. frg. 6 testis ... falsa veris -ens (LIV. 35, 23, 2 SEN. Herc. f. 1070. PRISCILL. tract. 1, 26 f. v. et catholicis mendacia -uerunt [*aliter* PS. CHROMAT. PS. Hier. epist. 48 bonae Christi nativitati sua m. -uerunt *haeretici*]. *cf. p. 1094, 66*). HOR. sat. 1, 10, 21 verbis graeca latinis -uit (AVG. civ. 20, 16 p. 444, 4 D. propriis v. translata. *cf.* AVSON. 419, 44 p. 364, 295 P. vocabulis moris antiqui nomina peregrina). OV. met. 4, 652 placidis -entem fortia dictis. LIV. 1, 58, 3 precibus minas. 35, 17, 2 aequa iniquis (*cf.* STAT. Theb. 2, 392 iustis ... aspera. SCHOL. Cic. Bob. p. 117, 10). SEN. Ag. 417. STAT. Theb. 1, 283 precibus ... convicia (OPTAT. 4, 5 p. 107, 11 c. nostra suis tractatibus). QVINT. inst. 8, 3, 60 sublimia humilibus, vetera novis, poetica vulgaribus (*cf.* 11, 3, 43). TAC. hist. 5, 25, 1 minis promissa. *al.* (III) *usu dialectico*: PLIN. nat. 17, 119 quidam huic generi (*i. emplastrationi*) -uere fissuram in vitibus (*sc. subsumendo*). PS. APVL. herm. p. 274 una *propositio abdicativa* -ta ceteris *eqs.* MART. CAP. 4, 422 -entur ... sibi multis modis syllogismi *eqs.* (IV) *usu mathematicorum*: FAV. EVL. p. 11, 20 cybos sibimet -tos si multiplices. AMBR. Noe 12, 39 mundus et sacer septimus numerus: nulli enim -etur (*sc. ut perfectus sit*) nec ab alio generatur. MART. CAP. 6, 720 hae omnes *lineae* -tae ceteris lineis. BOETH. arithm. 1, 5 p. 14, 22. 2, 18 p. 103, 18. (V) *in iure*: PAPIN. dig. 14, 3, 19, 2 cum acceptae pecuniae speciem fideiubendo negotio tabernae -uerit. VLP. dig. 13, 4, 2, 3 -ta ... rerum alternatio locorum alternationi. PAVL. dig. 22, 1, 20. COD. Theod. 4, 2, 1 dotem ... paternae substantiae. INTERPR. cod. Theod. 9, 7, 7.

β *corporeas (at v. l. 68. 74): ordine naturae locis distinctas perverse et tumultuarie (cf. p. 1084, 2. 1092, 77. 1094, 62) turbando*: LVCR. 3, 842 si terra mari -bitur et mare caelo (IVV. 2, 25 quis caelum terris non -at et m. c. *cf.* VERG. Aen. 5, 791 m. omnia c. -uit *Iuno*. PRVD. c. Symm. 2 praef. 9 ventum ..., fundo qui m. -at). VELL. 2, 2, 3 summa imis (AMM. 28, 1, 15. *cf.* VAL. FL. 4, 518 *Typhon* extulit adsurgens noctem ... imaque summis -uit [AVR. VICT. Caes. 33, 4 RVT. NAM. 2, 44]). LVCAN. 5, 636 nox manes -tura deis (*i. inferna supernis. cf.* 7, 815 communis mundo superest rogus ossibus astra -turus [CLAVD. 15, 383 a. chaos -bit Averno]. *sim.*: SIL. 17, 377 sidera ponto. CLAVD. rapt. Pros. 1, 116 lucidus umbroso -bitur axis Averno]). *alia selecta*: HOR. sat. 2, 2, 74 assis ... elixa (PLIN. epist. 7, 3, 5 dulcibus cibis acres). OV. met. 4, 141 fletum ... cruori (SEN. Ag. 664 lacrimas lacrimis). fast. 6, 440 flamma profana piae *flammae Vestae*. MANIL. 2, 233 umida terrenis ... -ta (*sc. in Capricorno et Aquario. cf.* PANEG. 2, 2, 1). COLVM. 3, 10, 16 *resex pampinarius* -tus ... parentis alimentis (*participando. sim.*: LVCAN. 10, 204 luna suis vicibus Tethyn terrenaque -et). LVCAN. 1, 320 castra ... foro (5, 388 gladiis ... secures). PLIN. nat. 17, 20 solum caelo *convenienter aptando*. 34, 187 *tertio genere arrhenici* -etur (*i. immutatur*) aureus color sandaracae (*cf.* IVVENC. 3, 228 tristia rubro nubila -entur confusa luce colori. *item notio mutandi accipienda vid.* CIL X 5469, 12 [= CE 1135, 1] os cineri -tum). PLIN. paneg. 13, 1 cum in ... meditatione campestri militaribus turmis (*i. pulveri et sudori m. turmarum*) imperatorium pulverem sudoremque -res. APVL. flor. 11 p. 42 ut eos flores carduis suis -ant *indiscrete*. LACT. inst. 4, 8, 11 voces ... aurae. PS. HIL. libell. 5 p. 74, 23 ne ... terrena visu coelestibus -rentur (*seq.*: discerneret). HIER. in Is. 9, 6 p. 127^{A} sanguinem sanguini (*cumulando neces.* 54, 9 sq. p. 520^{D}).

b *res animantibus (aliter supra l. 72)*: AVSON. 205, 3 p. 63 P. cui ... mens ... nil amarum -uit. FVLG. myth. 2, 13 cum se honorato -uerit *libidinis amor*. ENNOD. epist. 2, 11, 4 p. 51, 7 me hominibus, quod inpugnat propositum, cautione -ere (*seq.* a me ... dictiones vestras ... cuiquam dari).

c *animantes eorumque animos, mentes sim. (dictis sim. p. 1090, 19. 51. 1091, 2. metonym. p. 1090, 33)*: α *animantibus* (humano corpori *sim. p. 1090, 60. al. cf. etiam l. 56. p. 1092, 59. saepius acced. abl. limit.*): (I) *generaliter: homines quomodocumque deis coniunctos*: HOR. carm. 1, 1, 30 me ... hederae ... dis -ent (SEN. Phaedr. 526 prima quos -tos deis profudit aetas. *cf. de fidelibus Christi*: TYCON. reg. 1 p. 6, 19 apostolus filium dei dicit, qui filio dei -tus est. *al.*). 4, 5, 35 Laribus tuum (*Augusti*) -et numen (*aliter infra l. 41*). *alia selecta: indiscreta societate*: HOR. carm. 4, 11, 10 cursitant -tae pueris puellae. OV. met. 3, 529 -tae ... viris matresque nurusque ... feruntur (CORIPP. Ioh. 5, 480 senibus iuvenes *eqs.*). 14, 255. SEN. Herc. O. 175 natis -tos arsisse patres *eqs.* SIL. 8, 489. 15, 412. *al. acuitur notio discriminis sublati*: PROP. 1, 13, 21 -tus Enipeo Taenarius (*accedente notione furtim adeundi, latendi ut*: LACT. mort. pers. 50, 3 *mulier* mutato habitu comitatui eius se -uit [*cf. Stangl, RhM. 70, 1915, 464sq.*]. AMM. 19, 11, 11 PRVD. psych. 790). VAL. MAX. 2, 4, 3 senatus populo -tus spectaculo ludorum interfuit (*cf.* LVCAN. 6, 101 -ta iacent incondita vivis corpora. SIL. 11, 182. TAC. hist. 3, 22, 2 omnibus se manipulis -uerant). LVCAN. 1, 271 armatos plebi -ere potentes (*aequiperando ut*: 2, 545. TAC. hist. 5, 1, 1 in opere ... gregario militi. PANEG. 3, 30, 2. VOPISC. Prob. 24, 8 non ... dignum fuit, ut quadrig⟨a⟩e tyrannorum bono principi -rentur *in describendis vitis*. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 113, 20 [*gr. I 1, 3 p. 33, 2* ἐγκαταμῖξαι). FVLG. RVSP. fid. 84. *affinitatibus, conubiis*: LIV. 4, 5, 5 si conubiis redditis ... coalescere, si iungi -erique vobis privatis necessitudinibus possunt *plebei* (TAC. hist. 2, 80, 3 n. et propinquitatibus -ti). 23, 4, 7. STAT. Theb. 12, 539 quod barbara semet Athenis -at. IVST. 12, 12, 2 victos victoribus. *foedere, condicione, studiis, animo sim.*: LIV. 24, 31, 3 conloquia serendi cum hoste iniussuque praetorum -endi eos agmini suo. 39, 37, 7 cum concilii nostri eam *civitatem* fecerimus et nobis -uerimus (*cf.* STAT. Theb. 12, 474 *Iuno* conciliis se -et utrisque). SEN. Oed. 950 nec sepultis -tus et vivis tamen exemptus (*cf.* Phoen. 236 superis). Phaedr. 106 Atthidum -tam choris (TYCON. reg. 7 p. 83, 29 sanctorum [HIER. epist. 60, 7, 1]. CONSVLT. Zacch. 2, 16 p. 84, 4 angelorum [insereris *var. l.*]). Phoen. 575 captivo gregi. epist. 48, 3 quae *societas* nos homines hominibus -et. 95, 70 barbarica arma civilibus (SIL. 15, 278). *al.* LVCAN. 6, 419. TAC. hist. 1, 53, 3 hibernis legionum propius -entur. AMM. 20, 8, 13. AVG. serm. coll. Morin p. 500, 10 numero populorum *credentium* (*sc. neophyti*). *consuetudine, commercio*: SEN. Thy. 413 repete ... -tam feris similemque vitam (SIL. 3, 288 gregibus ... ferarum). APVL. Socr. 4 p. 128 nullus deus -etur hominibus (AVG. civ. 8, 18 p. 348, 2 D. [*et saepe; nota* 8, 18 p. 348, 5 homines diis et deos hominibus. 9, 16 p. 391, 5 videndo ... corporaliter -eri]. *cf.* AMM. 24, 4, 24 hominibus numina. AVG. civ. 19, 9 p. 369, 12 D. *angeli* nobis ... familiaritate -entur. *v. et l. 57*). *de communi sanguinis propagine*: SIL. 1, 379 gemino ... parente (*i. Rutulo et Graeco*) Dulichios Italis -bat *Murrus* prole nepotes (AVSON. 406, 87 p. 242 P. Silvios Iulis). FLOR. epit. 3, 18, 1 cum populus Romanus Etruscos Latinos Sabinosque sibi (*om. C*) -uerit *eqs.* *ratione signi*: TERT. virg. vel. 11$^{ex.}$ et corpore et spiritu masculo -tae sunt per osculum et dexteras (*cf. p. 1087, 43*). *technice in iure*: PAPIN. dig. 42, 6, 3, 1 *stipulator* in residuum pro ⟨portione⟩ -eri debitoris creditoribus potuerit (*cf. supra l. 25*). VLP. frg. Vat. 88 (*e Pompon.*; = dig. 7, 2, 8) si -ti fuerint liberis extranei heredes (*i. instituti legato ut*: PAVL. dig. 29, 2, 80, 1 aliis -tus heredibus [*antea*: si solus heres ... fuero institutus]. COD. Iust. 3, 36, 26, 1 [*a. 321*; = 6, 23, 21, 3 *a. 439*] si ... in huiusmodi voluntate ... alia sit -ta persona). (II) *condicionibus variis in iisdem animantibus adunatis (cf. p. 1087, 39): gradibus affinitatis (cf. p. 1089, 49. 1091, 36)*: SEN. Ag. 36 patri virum, gnatis nepotes -ui *incesto cum filia admisso*. *sensu Christiano (v. et p. 1082, 44. 1083, 79. 1088, 70. 1091, 38. 1095, 20) de una e personis deitatis trinae homini adunata (cf. l. 38)*: PS. CYPR. mont. 4 spiritus *sanctus* carni -tus. FIRM. err. 25, 3 verbum dei humano se -uit corpori. AVG. serm. coll. Morin p. 454, 14 deus ... homini -eri non potuit et cum illo fieri Christus unus (p. 454, 24 spiritali participatione. PS. AVG. serm. ed. Mai 6, 3 d. ... terris [*cf. p. 1087, 25*] -etur et carni; fit homo *eqs.*).

β *rebus (v. etiam l. 60. 63. p. 1089, 19) i. q. implicare (fere per participationem, societatem)*: (I) *generatim*: VELL. 2, 86, 3 cum *Asinius Pollio* ... partibus eius se -uisset (TAC. ann. 4, 44, 2). SEN. Tro. 987 matrem Hectoris armis Achillis (*inserendo. cf.* PRVD. c. Symm. 2, 550 praedis ... se -eri). LVCAN. 7, 655 gentes ... suae -ere ruinae (CLAVD. 5, 18 PAVL. NOL. carm. 24, 574. 26, 142. *cf.* LVCAN. 8, 325 gentem ... nostris -ere malis). 9, 1077 civilibus armis ... gentes (TAC. hist. 3, 4, 2. *cf.* Agr. 36, 3 proelio. LACT. inst. 5, 17, 12 alienis furoribus [HEGES. 5, 53 p. 408, 18 bello]. CASSIOD. var. 4, 25, 1 certamini). SIL. 17, 29 casto ... labori. STAT. Theb. 11, 90 *Tisiphone* -ta (*i. iniuncta, intimata*) viri furialibus armis (*aliter l. 68; sim.*: PANEG. 12, 26, 1 vis mensque divina ..., quā toto infusā mundo omnibus -aris elementis [LACT. opif. 16, 12. *cf.* BOETH. mus. 1, 2 p. 188, 29]. LACT. inst. 7, 3, 4 *deum* mundo [7, 3, 10 divinus ... sensus. *aliter* PRVD. perist. 1, 99 *daemones* sensibus]. 7, 3, 6). TAC. ann. 11, 24, 6 moribus artibus adfinitatibus nostris -ti. PS. APVL. Ascl. 6 *homo* elementis velocitate -etur (*cogitando ut*: AMBR. Iac. 9, 37 futurae ... aetati. GILD. Brit. 62 chron. III p. 60, 25). OPTAT. 1, 18 p. 20, 12 potens et factiosa femina communioni -eri noluit (*i. q. inseri ut* 7, 6 p. 178, 17 [*opp.* abstineri]). LVCIF. Athan. 1, 35 p. 128, 3 sacrilegio.

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TYCON. reg. 3 p. 24, 29 qui animam non -uit voluntati dei (*subiciendo ut* PRVD. perist. 1, 60 [*59* serviemus]). VVLG. prov. 18, 6 labia stulti -ent se rixis. AVG. anim. 2, 13, 18 p. 353, 3 *animam* carnis consortio peccatricis (pecc. mer. 2, 36, 59 p. 127, 16). SVLP. SEV. dial. 1, 26, 3 criminі ... populares. INTERPR. cod. Theod. 3, 16, 2 adulterio (FVLG. RVSP. incarn. 41. *aliter p. 1086, 25. cf.* PROSP. chron. I p. 385, 12 conubiis se alienigenarum mulierum). CE 552, 10 ⟨inmor⟩talis erit summae verecun⟨di⟩ae -ta (*i. addicta, dedita*). *al.* ⓘⓘ *usu ICTorum* (*cf. vol. VII 1, 465, 25. reflexive praeter l. 12. 17. 26. 27*): IAVOL. dig. 42, 5, 28 (*interpol.?*) postquam pupillus se paternae -uerit hereditati (*v. vol. VI 2634, 12sq.; syn.* adire [*e. g.* VLP. dig. 1, 19, 1], *opp.* se abstinere [*e. g.* VLP. dig. 29, 2, 42, 3]. *usu reflex. praeter* VLP. dig. 38, 2, 6, 3 [*cf. et infra l. 64*]. *dat. supplendo*: VLP. dig. 4, 4, 7, 5. 11, 7, 14, 8 [se *om. F¹*] *bis. al.*). PAPIN. dig. 26, 7, 39, 11 negotiis *tutelae* (COD. Theod. 10, 26, 1 [= COD. Iust. 11, 72, 1; *a. 426*]. GREG. M. epist. 4, 9 p. 241, 10. *cf.* COD. Theod. 13, 1, 5 negotiationi). 28, 6, 41, 5 patrem et filium substitutioni coheredum -uisset. 29, 2, 87 pr. bonis patris (47, 12, 10 VLP. dig. 37, 7, 1 pr. COD. Iust. 6, 30, 8 [*a. 293*]. 6, 30, 10 [*a. 294*]; *dat. suppl.*: VLP. dig. 42, 8, 10, 10 [*interpol.?*]. *cf.* GREG. M. epist. 6, 33 p. 411, 23 uxorem ... in qualibet re eius [*patris mortui*] se substantiae minime -uisse). CALL. dig. 27, 1, 17, 5 administrationi *tutelae* (MOD. dig. 27, 1, 13. 12 [*rescr. impp. Sev. et Carac.*]. COD. Iust. 2, 18, 6 [*a. 207*]. 5, 28, 1 [*a. 207*]. FRG. Vat. 228 [*imp. Antonini a. 211*]. *cf.* VLP. dig. 38, 17, 2, 42 tutelae). PAVL. dig. 50, 1, 21 pr. comparationibus *frumenti*. COD. Theod. 3, 1, 3 pr. 7, 12, 3 pr. nullorum actibus -antur. 11, 14, 1 ne ... officiales annonariis necessitatibus -antur (COD. Iust. 1, 51, 4 [*a. 404*] publicis). 16, 5, 38 interdictis ... inlicitisque. INTERPR. cod. Theod. 3, 7, 2 coniunctioni. LEX Burg. Rom. 11, 3 alienae causae (INTERPR. Paul. sent. 1, 9, 2).

3 *accedunt praepositiones* (*aliter p. 1088, 41*): **a** in *c. abl.* (*cf.* PROSP. chron. I p. 387, 36 *var. l.*): **α** *res*: LVCR. 3, 277 in nostris membris et corpore toto -ta latens animi vis est. OV. met. 3, 423 in niveo -tum candore ruborem. PLIN. nat. 37, 173 in ea *gemma* -etur et carbunculi color. PS. HIER. monogr. p. 196, 7 in graecis litteris ... latinam litteram. GREG. M. moral. 3, 6. **β** *animantes*: ① *vario usu*: MANIL. 5, 464 (465) -tum ... in fratre parentem (*sc. Oedipodem. cf. p. 1090, 56*). LVCAN. 8, 508 *gentes* uno in sanguine -tas deseruit. COMM. instr. 2, 14, 1. HIL. hymn. 1, 54 alter ... cum sit -tus in altero. VEG. mil. 1, 15. ⓘⓘ *in actibus, causis sim.* (*v. et infra l. 73*): MIN. FEL. 23, 3 (24, 3 W.) *Homerus* deos vestros ... in hominum rebus et actibus -uit. IREN. 1, 25, 4 sive *animae* ... in omnibus -antur operationibus. SCHOL. Hor. epod. 5, 29. VVLG. prov. 14, 10 in gaudio eius non -bitur extraneus. CASSIOD. compl. in act. 5, 34. var. 8, 27, 2 in direptionibus ... se -uisse. GREG. TVR. Franc. 4, 43 in crimine fraudis ... -tum. 5, 5 p. 202, 1 in morte Silvestri (GREG. M. epist. 5, 6 p. 287, 4). INTERPR. Paul. sent. 1, 4, 4 quae se in retinendis rebus filiorum -uerit. GREG. M. epist. 4, 20 p. 254, 20 in causis sacerdotalibus (6, 25 p. 403, 21).

b inter: LIV. 28, 36, 8 hostes, -ta i. milites navalis turba. CALP. ecl. 1, 90 -tus subit i. gaudia terror. AVG. in psalm. 128, 8 -ti sunt mali i. bonos. ENNOD. opusc. 4, 21 p. 388, 4 quos *senes* ... i. lustra beluarum habitatio longa -uerat.

c in *c. acc.*: PS. APVL. Ascl. 13 in varias disciplinas ... eam (*sc. philosophiam*) ... -entes. HIL. trin. 6, 50 in quod te ... consortium -uisti. BACHIAR. repar. laps. 23. HESYCH. in lev. 18, 19 sqq. p. 1014ᴰ ut non in errorem paganorum nos -amus. COD. Theod. 7, 19, 1, 1 in Saturianorum se coniurationem -uerunt. BOETH. c. Eut. 7, 7 si utraeque *naturae* in se invicem -antur. CASSIOD. var. 9, 1, 1 in eius vos interitum.

d ad (*aliter p. 1088, 69*): CYPR. epist. 67, 3 ad sacrilegi sacerdotis sacrificia.

II ***act.*** *pro* ***mediopass.*** *vel reflex. verbo* (*cf. varr. ll. supra l. 14.* LEX Visig. 8, 4, 14ᵗⁱᵗ. [*R1*], *praeterea p. 1087, 67 et fort.* GLOSS. I 83, 48 -e: coae [*i. coi?*]. *item structura dub.* VLP. dig. 29, 2, 42, 1 -uisse hereditati [*at* 2 -uisse se. 29, 4, 1, 7, *ubi* se *add. Mommsen; v. supra l. 12. at cf. etiam verbum opp. q. e.* abstineo *intransitive usurpatum, vol. I 195, 41 sqq.*]): *part. praes.*: STAT. Theb. 4, 416 Ismeni subter confinia ponto -entis (*v. quae adnot. Klotz*). *alia*: PROSP. in psalm. 105, 25—29 fornicationi ... -uerunt. IORD. Get. 122 dum ... eorum (earum se *B*) conplexibus in coitu -uissent *mulieres magae*. ORIBAS. eup. 4, 112 Aa p. 619 cum mulieribus -unt (se *post* cum *add. Ab; gr. 4, 110, 17* κατὰ τὰς συνουσίας). CORIPP. Ioh. 7, 177 -uissem (mersa essem *Partsch*) ... simul corpus complexa mariti (*cf. Petschenig, ALL 3, 1886, 150*). GREG. M. epist. 7, 3 p. 443, 25 in nulla laesione eum asseruit -uisse (se *add. Hartmann*) provinciae (*v. et Norberg, Synt. Forsch. 185*).

CAPVT TERTIVM: *i. q. aliquid aliqua re* ***permiscere***, *re admixta* ***tractare, immutare.***

locos, quibus etiam de notione in cap. quarto allata cogitari potest, hic congessi; v. et p. 1085, 44. res miscendo varie afficiuntur, e. g. vitiantur (p. 1094, 13), temperantur (p. 1092, 64), madefiunt (p. 1092, 65), exacerbantur (p. 1094, 48), condiuntur (p. 1093, 30). obi. supplendo p. 1079, 24. 1092, 32. add. dat. p. 1092, 15. 33 sq.; aliter p. 1093, 52. acced. abl. instrumenti, quo aliquid aliqua re miscetur p. 1092, 17. 41. 1093, 42. c. praep.: cum *p. 1093, 27 (?). 38. 41. cf. et p. 1081, 31. 39. 1082, 16. 1086, 64.* CELS. 4, 18, 4 SEN. Oed. 496. ex *p. 1093, 15 (cf. p. 1093, 59. aliter p. 1093, 44).* in *infra l. 22. 30 (aliter p. 1093, 44, v. vol. VII 1, 789, 62). c. adverbiis*: meracius *l. 25.* largius vividiusque *l. 28 sq.* hinc *l. 36.* super *p. 1093, 48. nota usum infra l. 54. p. 1093, 81 allatum (cf. et p. 1096, 31 sq.). structuras implicatas et coniunctas v. p. 1093, 28. 38. 49. 51. 52.*

I *vi potius* ***corporali*** *sive* ***locali***: **A** *c. solo obi.*: **1** *subintellegendo abl. cuiusvis rei*: **a** vinum (*fere aqua* [*condimentis infra l. 30*]. *de notione cf. infra l. 32 sq. et praeterea* HIER. in Ier. 5, 14, 2 calicis 'meri' sive 'non -ti', quae Graece dicitur ἀκράτον. PLVT. quaest. conv. 8, 6, 5 [IV 331 B.] Ἑλληνικῶς ... λέγεσθαι ... τὸ κεράσαι 'μισκῆρε' καθ' Ὅμηρον [*κ 356*] '... οἶνον ἔμισγε'): CATO agr. 158, 2 v. Coum -tum (*sim. species vini*: MART. 3, 49, 1 Veientana mihi -es, ubi [tibi *Ker, ClQu. 44, 1950, 16*] Massica potas. 8, 50, 19 Setina. 10, 66, 6 qua sapient melius -ta Falerna manu. *al.* AVSON. 408, 32 p. 244 P. solus qui Chium -et et Ammineum). CELS. 4, 26, 9 *opp.* merum. *cf.* CELS. prooem. 69 cum vini vim -endo fregisset (*at aqua postea epota*). *nota*: VVLG. Dan. 14, 10 pone escas et v. -e (*gr. rec. Theodot. 11* τὸν οἶνον κεράσας θές). *in imag.*: ITALA prov. 9, 2 (Aug. civ. 17, 20 p. 249, 4 D. *al.* = VVLG.) Sapientia ... -uit in cratere v. suum (*gr.* ἐκέρασεν ... τὸν ... οἶνον). prov. 9, 5 (Cypr. epist. 63, 5. *al.* = VVLG.). *p. p. p. persaepe pro adi., e. g.* SCRIB. LARG. 170 vini meri ..., -ti meracius. MART. 7, 20, 19. *pro subst.*: PLIN. nat. 24, 106 in -to. MART. 3, 57, 2. ITALA cant. 7, 2 (codd. 169. 170 ed. Beuron. *al.*) crater ..., cui non deest -tum (*gr. 7, 3* κρᾶμα, *Vulg.* indigens poculis). BENED. reg. 38 l. 16 L. CIL XIII 10018, 132. merum: MART. 8, 6, 11 -eri ... largius ... vividiusque m. (13, 108, 2). *in imag.*: ITALA apoc. 14, 10 (cod. g) bibet de vino ire dei, -to mero *condimentis* in calice ire ipsius (*gr.* τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου. VVLG. *v. p. 849, 49. cf. Lohmeyer, Offenb. d. Ioh. 122*). *obi. supplendo* (GLOSS. I 83, 48 -e: pota. III 524, 25 κέρασον ἡμῖν -e nobis [*v. etiam p. 1079, 24*]. V 274, 34): IVV. 5, 61 pauperibus -ere. SCHOL. Hor. carm. 3, 19, 21 SVLP. SEV. dial. 2, 6, 5. GREG. TVR. Mart. 2, 22 p. 616, 21 (*antea*: pasceret). **b** *alia*: LVCR. 4, 224 (= 6, 934) diluta ... absinthia. 6, 1129 -tas hinc ducimus auras (*i. infectas, pestilentas*). VERG. Aen. 12, 340 -tā ... cruor calcatur harenā. HOR. epod. 17, 61 velocius ... toxicum (OV. am. 2, 2, 63). TIB. 2, 4, 60 herbas. PROP. 3, 13, 29 nunc violas tondere manu, nunc -ta referre lilia (*cf. infra l. 70*). OV. am. 1, 14, 44 dabas capiti -ta venena (*i. unguenta nocentia*) tuo (Pont. 2, 9, 68 -ta ... sunt nostrā dira v. manu. LIV. 30, 15, 4 MANIL. 2, 597 SEN. dial. 5, 33, 1 OCTAVIA 164. *al.*). medic. 37 -to ... suco (MANIL. 3, 144 vitae sucos -ere [miserere *MLG*] salubris). ars 3, 215 cervae ... medullas. met. 1, 147 aconita (*al.*). fast. 2, 146 *Ganymedes* -to nectare fundit aquas (MART. 9, 36, 12). VITR. 5, 12, 2 *pulvis* -atur, uti ... duo *pulveris* ad unum *calcis* respondeant. CELS. 2, 8, 24 in tabe sputum -tum, purulentum. 6, 7, 1ᶜ passo -to. SEN. Thy. 917 -tum suorum sanguinem. benef. 5, 13, 4 soporem (*i. medicamentum soporiferum*). nat. 5, 4, 1 mutatio ipsa halitus -ti. epist. 90, 22 *esca* -etur (*cf. 23* farinam aqua sparsit). PLIN. nat. 13, 10 (*seq.* quibus additur). PORPH. Hor. epist. 2, 1, 114 *abrotonum* minore periculo etiam indoctus -ere potest ac dare. LACT. Phoen. 84 (*v. vol. VI 1013, 30*). VVLG. exod. 30, 35 I reg. 28, 24. *al.*

2 *pro subi. est res, quae se immiscendo aliquid mutat*: OV. trist. 4, 10, 94 canities ... antiquas -uerat ... comas. SEN. Herc. O. 657 aurea -et pocula sanguis. COLVM. 10, 113 quae ... fabis habilis fabrilia -et. *sim. de animantibus, qui se aliis consociant*: VERG. ecl. 10, 55 -tis (-tus *c*) lustrabo Maenala Nymphis (SERV. auct.: ὑπαλλαγή pro 'inmixtus nymphis': multis enim unus -etur. *aliter Ladewig-Jahn ad l.*). Aen. 11, 880 hos inimica super -to premit agmine turba. PROP. 2, 34, 57 ut regnem -tas inter conviva puellas.

B *acced. abl.* (*praep.*): **1** *res* (*de rebus, quae simul sunt, fiunt l. 67 sqq.*): **a** *generatim*: VARRO Men. 428 frigus calore atque umore aritudinem -et *Prometheus* (*cf. p. 1086, 27*). CIC. Arat. 152 Vincla ... Flumine (*i. Eridano caelesti*) -ta (*i. 'tincta', ut vid.; aliter gr. 364* ἐπιμίξ. *Avien. Arat. 803* Eridani coeunt amfractibus). LVCR. 3, 233 aura -ta vapore (*cf.* VAL. MAX. 9, 3, 8 spiritum cruore ac minis). 6, 159 concreti *nimbi* ... et grandine -ti (LIV. 26, 11, 2 imber. *cf.* 21, 56, 6 imber nive [21, 58, 3 vento]). 6, 941 corpus inani. VERG. ecl. 4, 20 -ta ... colocasia ... acantho (*de floribus varie iunctis ut*: Aen. 12, 68 lilia multā alba rosā [PROP. 1, 20, 38. *al.*]. *cf.* ecl. 5, 3 corylis ... ulmos). georg. 3, 516 spumis ... cruorem. Aen. 6, 727 totam ... infusa per artus mens agitat molem et magno se corpore -et (SERV.: antiptosis est pro 'corpori' ... aut ... per definitionem ..., id est non communi *corpore, sed proprio, cum sit mens secundum philosophos ignis sensualis.* PERVIG. Ven. 62 maritus imber ... -tus ... m. c. [*cf. Verg. georg. 2, 327* commixtus]). 12, 205 si tellurem effundat in undas diluvio -ens ([SERV.: aquae superfusione]. *operiendo ut*: 12, 445 pulvere campus [SERV.: confunditur]. *cf. p. 1093, 61*). COPA 14 serta ... purpureā lutea -ta rosā (*cf.* SEN. Oed. 319 Iris ... caerulea fulvis -ta oberravit notis). AETNA 202 pallent incendia -ta ruinā. OV. met. 1, 82 *terram* -tam pluvialibus undis finxit *eqs.* (*cf.* CLAVD. 8, 229 aetheriis -ens terrena Prometheus). 9, 130 sanguis ... tabe veneni (fast. 5, 406. CELS. 5, 26, 20ᶜ pituitā. CHIRON 5 [*v. Ahlquist, Stud. Chiron. 54*]).

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Manil. 1, 473 parvis nec -ta feruntur *sidera*. Cels. 2, 8, 2 sputum ... sanguine (*cf. Hippocr. Progn. 14 p. 92, 17* συμμεμειγμένον). Sen. nat. 6, 27, 3 aer *aquis pestilentibus*. Scrib. Larg. 72 digito melle -to (*seq.*: mundo). *et saepius*. *aquas terrestres*: Ciris 76 ut *Scylla* ... -ret sanguine pontum. Ov. fast. 6, 566 -tis sanguine ... aquis (Liv. 22, 1, 10 Caeretes sanguine [Val. Max. 1, 6, 5]. Plin. nat. 5, 71 pestilentibus -tas). Lvcan. 1, 648 unda venenis. Sil. 8, 399 Fibreno -entem flumina Lirim (Carm. frg. Diom. gramm. I 499, 14 f. candida sanguine sparso. *cf.* Clavd. 20, 267 *Marsya* flumine *Maeandri* -tus mollitur). *al.*

b *technice in conficiendis compositionibus variis (sensu conspergendi infra l. 48): vinum fere aqua (aliter l. 19. 21. 22. cf. et p. 1081, 31. 39. 1082, 16. 1086, 63.* Cels. 4, 18, 4 Sen. Oed. 496): Cato agr. 114, 2 de eo vino cyatum sumito et -eto aqua. Lvcr. 6, 1073 vitigeni latices aquai fontibus. Ov. met. 11, 125 auctorem muneris (*sc. Bacchum, i. vinum*) undis. Cels. 7, 3, 3 vino ex aqua ... -to. Scrib. Larg. 192 ex vini cyathis tribus aqua -tis (Plin. nat. 23, 51). Plin. nat. 23, 38 vetus *v.* copiosiore aqua. Vvlg. Is. 1, 22 (מָהוּל *i. castratum. al.*). Rvfin. Adamant. 5, 18 (*gr.* συγκραθέντα). Boeth. c. Eut. 6, 38. *species vini*: Hor. sat. 2, 4, 55 Surrentina ... faece Falernā vina. Cels. 4, 26, 3 *Aminaeum*. Plin. nat. 14, 53 Maroneum (14, 54). Mart. 4, 13, 3 Massica ... vina favis. 7, 27, 8 Falerna garo. 14, 118, 1 Massiliae fumos ... nivalibus undis. *adde* Ov. trist. 5, 3, 50 opponat lacrimis pocula -ta suis (*ad vers. v. app. crit. cf. et p. 1096, 9*). *alia* (*exempla selecta*): Varro rust. 1, 57, 2 ex argilla -ta acere ... et amurca. Sall. Iug. 57, 5 picem sulphure et taeda -tam. Hor. sat. 2, 4, 65 *olivum* mero muriaque. Tib. 2, 3, 14^b coagula lacte. Ov. epist. 15, 198 *Ganymedes* cum dis potando nectare -et (mulcet *V*) aquas. ars 2, 417 piper urticae mordacis semine -ent tritaque in annoso flava pyrethra mero. met. 4, 504 (tincta *var. l.*). 14, 216 -ta frondibus herba. fast. 1, 128 farra ... -ta (-to U^1) sale (Colvm. 6, 4, 2 pabula [*cf.* Veg. mulom. 4, 2, 8 sales pabulis]. Plin. nat. 17, 44 Ser. Samm. 783). Vitr. 7, 11, 1. 7, 14, 2 vaccinium temperantes et lacte[m] -entes. 8, 3, 20 fontes uti vino -ti. Pavl. Fest. p. 187, 7 lutum ... paleis -tum. Cels. 4, 22, 5 -ta his aqua (Colvm. 6, 4, 4 pari mensurā *amurcae* [*syn.* medicatur. *inde* Pallad. vet. med. 4, 5 Veg. mulom. 4, 2, 11]. Chiron 918 aceto). 5, 20, 1A *pastillum* cerato ... ut illius viii partes, nona huius (*i. cerati*) sit. Sen. Oed. 470 lactea ... pocula sanguine. Colvm. 6, 5, 2 erungii radices faeniculi seminibus -endae et cum ... farina (*Hippiatr. gr. I p. 38, 4* συμμίξας. *cf.* Veg. mulom. 1, 17, 14 Pelagon. 21). 7, 8, 1 (*opp.* sincero). arb. 17, 2 terram ... stercore -ere (*cf. Lundström, Eranos 1, 1896, 44*). Scrib. Larg. 69 melle ([Marcell. med. 15, 3 cum m.]. Plin. nat. 20, 188). 206 haec ... galbano, resina ... -entur mortario. Plin. nat. 13, 28 si *fimum* non rivis -at. 18, 158. 19, 29 vetustum *spartum* novo -etur. 20, 57 *alium* -tum farre in cibo. 21, 173 ex eo (*decocto*) sextario vini cyathis duobus -eri. 30, 133 fel ... -tum ... cerebro. 32, 67 cinis nitro et adipe ... -tus aut sincerus. 36, 194 *harena* iii partibus nitri pondere vel mensura (*v. Blümner, Technol. IV 388*). Ser. Samm. 82. 325 tosto pane super, piperis quoque pulvere ... -etur *ventriculus mergi*. 469 (*syn.* madidam). 551 cedrini *suci* mastice -es mollitamque picem et ... unguen. Pallad. vet. med. 24, 4 bitumen sulpure et cera et pice liquida axungiaeque veteri -ta pari pondere (*v. Svennung, Unters. Pallad. 264*). Chiron 8 sanguis ... unctionibus (*dat.*) -tus vel mero vel aceto *eqs.* (*Veg. mulom. 1, 22, 9* aceto ... permixtum. Prosp. chron. I p. 430, 686 farinā [*at* Avg. haer. 26 -entes eum *s.* farinae]). Boeth. cons. 2 carm. 5, 9 vellera Serum Tyrio -ere veneno.

2 *animantia*: Ov. trist. 5, 10, 28 -ta ... Graecis barbara turba. Liv. 21, 22, 3 equites Libyphoenices, -tum Punicum Afris genus (28, 14, 4 Carthaginienses -ti A.). 32, 13, 14 incondita inermisque multitudo, -ta inbelli (ex i. *B*) turbā. Stat. Theb. 5, 197 -tus caligine Leti ... Somnus (*sc. quasi vestimento indutus, aliter p. 1094, 16*). 6, 411 *currus et equi* caeco pulvere -ti (*cf. p. 1092, 78*). Tac. Germ. 2, 1 Germanos indigenas crediderim minimeque aliarum gentium adventibus et hospitiis -tos. Hier. vita Pauli 7 hominem equo -tum *Hippocentaurum* (*cf. p. 1096, 16. 17. 1097, 8*).

II *sensu corporali vel locali plus minus* **evanido** *sive* **declinato** *invalescit notio translata* (*cf. p. 1092, 62*): **A** *c. solo obi.*: **1** *subaudiendo abl. cuiuslibet rei* (*v. et p. 1092, 21. cf. p. 1088, 25. inquirendo l. 71*): Verg. georg. 1, 359 incipiunt ... aridus altis montibus audiri fragor aut resonantia longe litora -eri et nemorum increbrescere murmur (*cf. p. 1094, 29*). Liv. 40, 14, 9 meam causam, quae nihil eo facto contingitur, ne -ueris (*cf.* Ivl. Rvf. rhet. 13 p. 42 quam *rem nobis contrariam* ... obscurando et -endo ... ad aliam rem avocamus). Germ. frg. 4, 122 nubila ... atque imbres, aestus ac frigora -et *Mercurius in Geminis*. Colvm. 3, 21, 10 gustum cuiusque generis *vini* non -tum, sed vere merum. Stat. silv. 5, 3, 231 quod me -tā quercus non pressit olivā. Qvint. inst. 8, 6, 48 *allegoriam* (*cf. 47* apertis permixta est). Tert. apol. 47, 4 ⟨in⟩ incertum -uerunt etiam quod invenerant certum (*i. veritatem implicando contrariis reddiderunt incertam*). Cod. Iust. 3, 31, 7 pr. (*a. 294*) -tae personalis actionis (*cf. Inst. Iust. 4, 6, 20* tam in rem quam in personam). Cod. Theod. 5, 13 (14), 33, 1. Coripp. Ioh. 1, 346 -ta virtute modus. **2** *pro subi. est res, quae se immiscendo aliquid mutat* (*v. et p. 1092, 5 et quae adnotat Housman ad Manil. 4, 719*): Manil. 4, 319 natura *Tauri* per astrum stat tamen et proprias *denarum partium* -et per singula vires. 4, 719 Martia Romanis urbis pater (*Mars*) induit ora Gradivumque Venus (*Housman Bentl. secutus*, genus *omnes fere codd.*, suum *Flor.*, *om. Bodl.*) -ens bene temperat artus. Sen. Ag. 201 -e cruorem (*sc. tuo cruore*), perde pereundo virum (*at cf. p. 1080, 10*). Phaedr. 659 est genitor in te totus et torvae tamen pars aliqua matris -et ex aequo decus. epist. 72, 7 *fortuita* ratio temperavit ac -uit. Colvm. 10, 262 templis ... *rosa* Sabaeum -et odorem. Stat. Theb. 5, 365 raptus ab omni sole dies -et tenebras. *paulo aliter* (*i. replere, cf. infra l. 31*): Tac. ann. 4, 51, 2 voces ... cuncta -uerant. Coripp. Ioh. 1, 514 (= 8, 92) clamor tentoria -et.

B *acced. abl.* (*at v. infra l. 68*): **1** *res plus minus corporeas*: **a** *in universum, i. q. confundere sim.*: Acc. trag. 83 cum patre parvos patrium hostifice sanguine sanguen -ere (*Passeratius*, hiscere *codd.*) suo (Varro Men. 225 Aeneae -eri sanguine s. [*cf. Enn. scaen. 202*]. Val. Max. 5, 1 ext. 6 hostilem ... s. hostilibus lacrimis -et *humanitas*). Dirae 38 -tam fulva caligine nubem (*i. q. offusam; aliter p. 1093, 59*. Ov. met. 11, 595 nebulae). Lygd. 5, 34 nivei lactis pocula -ta mero (*cf. Verg. Aen. 5, 77 sq.*). Ov. am. 1, 9, 16 imbre nives (*de vicissitudine tempestatum ut*: Germ. frg. 4, 151 flatibus ... -et *Virgo* tranquilla serena). fast. 3, 561 -ta bibunt molles lacrimis unguenta favillae *Didonis*. 4, 626 ventus ab occasu grandine -tus erit (Prisc. perieg. 733 nives ... g. -tae [*gr. 760* ἀνέμοισι ... ἠδὲ χαλάζαις]. *de iis, quae simul fiunt, ut*: Sil. 6, 177 stridore procellam. *cf.* Val. Fl. 5, 305 sonoribus imbrem horriferamve nivem [Stat. Theb. 2, 154 i. fulminibus -tos]). trist. 2, 566 nulla venenato littera -ta (iuncta *Tk*) ioco est (*cf. p. 1092, 65*). Bvc. Eins. 1, 31 divina potestas ... totum -et amore. Mart. 1, 87, 5 diapasmate virus. 5, 4, 3 merum ... cauta fronde, non aqua -et (*cf. p. 1092, 19*). Ivvenc. 2, 822 *moles farinae* fermenti -ta calore. **b** *locorum sim. statum tumultuose immutando (v. Heraeum ad Tac. hist. 4, 29, 2. 4, 49, 3. Skard, Enn. u. Sall. 42. cf. p. 1084, 2. 1092, 78), i. q. turbare, replere (cf. supra l. 8) sim.*: omnia *sim.*: Cic. carm. frg. 11 (de consul.), 16 multa (cuncta *Baehrens*) ... -eri nocturna strage putasti (*v. Pease ad div. 1, 18*). Sall. Iug. 12, 5 strepitu et tumultu omnia -ere (Vell. 2, 74, 3 armis tumultuque. *cf.* Liv. 1, 29, 2 ferro flammaque [*v. Stacey, ALL 10, 1898, 24*]. Apvl. met. 8, 4, 3 latratibus. Oros. hist. 5, 24, 3 caedibus incendiis *eqs.*). Tac. hist. 3, 73, 2 cuncta sanguine ferro flammisque (4, 29, 2 tenebris et armis. 4, 49, 3 gaudio clamoribusque [5, 22, 2 Apvl. met. 7, 7, 2]. Amm. 18, 8, 14 sonitu. 31, 2, 1 incendio [31, 16, 1 populationibus et i.]). *alia*: Verg. Aen. 1, 124 murmure pontum (*cf.* 4, 411 clamoribus aequor [Serv. auct.: pro 'repleri' aut 'commoveri']). 2, 298 moenia luctu. 2, 487 domus interior gemitu miseroque tumultu (*v. l. 34 et Norden, Enn. u. Verg. 156 sqq. cf.* Stat. silv. 4, 6, 82 sacrilega face *Hannibal* -uit arces *Sagunti*). 4, 160 murmure caelum. Ov. fast. 1, 123 sanguine ... orbis. Sen. clem. 2, 2, 2 terram ... ignibus. Stat. Theb. 10, 561 clamore viae.

2 *res incorporeas* (*v. et p. 1095, 10. loquendo inde a* Cic. *l. 50. abl. supplendo l. 68*): Cic. Scaur. 13 crudelitate -tas libidines videtis (*cf.* Sil. 14, 102 -entem turpia diris [Avg. civ. 2, 26 p. 91, 21 D. turpitudines crudelitatibus]). de orat. 2, 203 illa omnia odio, invidia, misericordia -uisti. rep. 2, 1 gravitate -tus lepos. nat. deor. 1, 75 candore -tus rubor (Ov. met. 3, 491. *cf. de coloribus s. speciebus arcus caelestis immutatis prout radii solis infunduntur* Alc. Avit. carm. 4, 629 -tos lumine visus [*Goelzer 580 'turbatos'*]). Tim. 44 voluptate et molestia -tum amorem (*gr. 42A* μεμειγμένον. Ov. epist. 6, 76 ira). off. 2, 48 modestia gravitas. Lvcr. 2, 576 -etur funere vagor (*cf.* 2, 579 vagitibus ... ploratus mortis. Hor. epod. 9, 5 sonante -tum tibiis carmen lyra [carm. 4, 1, 24 lyra ... et ... tibia -tis c. non sine fistula, *v. app. crit.*]. Liv. 2, 33, 8 clamor ... ploratu. Sil. 2, 252 lamentis vox [Amm. 21, 5, 9]. *al.*). Bell. Alex. 56, 2 dolore (-i *var. l.*) voluptatem (Sen. epist. 90 34 -tas paenitentia v.). Verg. Aen. 12, 805 luctu -ere hymenaeos. Hor. epist. 1, 16, 54 -bis sacra profanis. ars 343 utile dulci (Tac. Agr. 8, 1 utilia honestis). Ov. trist. 4, 3, 12 spes ... -ta metu (Liv. 32, 16, 13. *cf.* 39, 42, 5). Liv. 1 praef. 7 -endo humana divinis (*cf.* Firm. err. 7, 9 terrena caelestibus). 10, 16, 3 -tis terrore precibus (Dict. 5, 8 vi. Sidon. epist. 2, 13, 8 fletibus). 24, 30, 3 falsa -ta veris (Frontin. strat. 2, 7, 13 vera falsis [Svlp. Sev. chron. 2, 14, 7]). 29, 20, 1 haec ... partim vera partim -ta eoque similia veris. 32, 11, 5 -tum ... gaudio et metu animum. *al.* Manil. 4, 429 bona -ta querellis. Sen. dial. 3, 7, 3 si -uit se *ratio* illis (*i. affectibus*) et inquinavit. Mart. 10, 100, 1 nostris versibus tuos -es. Qvint. inst. 9, 4, 91 *breves syllabae* si -entur quibusdam longis (*opp.* continuantur). 12, 10, 35 rerum ... tenuitatem ... fortioribus ... verbis. Capitol. Pert. 6, 10 cum ... allectionibus innumeris praetorias -uisset. Ivst. 41, 2, 3 sermo his (*i. Parthis*) inter Scythicum Medicumque medius et utrisque (utrique *var. l.*) -tus. Avson. 322, 64 p. 264 P. civili -tum mavorte duellum *Sertorii*. Inscr. RevA. sér. III 41, 1902, 345 (*s. IV*) -ens adversa sicudis (*i. secundis*). Amm. 28, 1, 11 *causas* proposito maiestatis inminutae -bat (Cassiod. inst. 1, 4, 2 nullam c. digressiva relatione). Schol. Cic. Bob. p. 89, 10 -ta responsio ... facetiis urbanitatis *eqs.* Boeth. cons. 2, 6, 17 W. agit ... cuiusque rei natura, quod proprium est, nec contrariarum rerum -etur effectibus. 5 carm. 4, 40 *mens* introrsum ... reconditis formis -et imagines *sensuum*. *al.*

3 *animantes* (*eorum propria p. 1095, 5. 10*): **a** *vario usu*:

[Pfligersdorffer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PROP. 3, 24, 5 -tam te varia laudavi saepe figura. LIV. 10, 31, 12 *Samnites* suis ipsi legionibus, -ti alienis . . . caesi fuerant. 30, 34, 8 ne pavido . . . milite . . . integram aciem -rent. SEN. Med. 511 qui *dies* prole foeda -at prolem inclitam. LVCAN. 3, 78. 4, 679. STAT. Theb. 12, 117 Lernaeo Calydonidas agmine -tas. silv. 1, 1, 16 ora (*i. vultum*) . . . -ta notis belli placidamque gerentia pacem. FRONTIN. strat. 1, 9, 3 *nocentes* -tos eis qui extra delictum erant. TAC. Agr. 4, 2 Massiliam, locum Graeca comitate et provinciali parsimonia -tum ac bene compositum. CYPR. laps. 27 qui etsi . . . sacrificiis manus non contaminaverunt, libellis tamen conscientiam -uerunt ([polluerunt *var. l.*]. NOVATIAN. pudic. 8 [= Ps. ORIG. tract. 5 p. 46, 2] delicto. *cf.* PELAGON. 163 circo vel vulgi voluptatibus animum. AMBR. Isaac 3, 6 ut . . . nullo usu terrenis vitiis -atur). AVSON. 332, 29 p. 25 P. Francia -ta Suebis certat ad obsequium. VEG. mil. 3, 18in. (*v. Andersson, Stud. Veg. 110 sq.*). AVG. epist. 28, 6 p. 112, 7 *fratrem* -endum et alendum . . . sermocinationibus tuis misisse (*'incitandum' Goldb.*). ENNOD. opusc. 2, 113 p. 322, 6 haereticis se -uere contagiis (CASSIOD. in psalm. 118, 78). ORIBAS. syn. 1, 27 Aa p. 81, 5 Mø. neque luxuriis -ti neque labore[s] fatigati (*gr. 1, 27, 3 ἐξ ἀφροδισίων . . . κοπώδεις, La* mulierum commixti). **b** *i. q. hominem divinitate immixta replere*: MIN. FEL. 7, 6 pleni et -ti deo vates. *sensu Christiano (v. et p. 1090, 57), sc. deo, qui in eadem Christi persona homini se adunavit*: TERT. apol. 21, 14 (= ALTERC. Heracl. p. 145) homo deo -tus (carn. 15 l. 38 Ps. HIL. libell. 6 p. 77, 18 OPTAT. [?] Aug. serm. cod. Guelf. app. 2, 1 p. 170, 8. 171, 23).

CAPVT QVARTVM: *i. q.* ***commiscendo efficere.***

de exemplis, quae hic fortasse desiderantur, v. p. 1091, 79. structuram implicatam v. p. 1096, 6. abs. vel obi. supplendo: l. 55. p. 1096, 40. PLIN. nat. 24, 41. *c. dativo: l. 40. 41. 48. 66. p. 1096, 59. 1097, 22. al. c. ablat.: l. 77. p. 1096, 35. 1097, 13. 30. al. limit.: infra l. 72? 73. instrum.: l. 46. p. 1097, 39. al. c. praep.:* ab: *p. 1096, 45.* adversus: *p. 1096, 49.* cum: *p. 1096, 6. 11. 29.* de: *p. 1096, 27 (bis). 1097, 10.* ex: *p. 1096, 19 et 68.* in *c. abl.: p. 1096, 48. al.* inter: *p. 1096, 26. 1097, 7.* per: *p. 1096, 51. aliter p. 1096, 58. c. adv.: p. 1096, 73.*

I *vi potius* ***corporali*** *sive* ***locali*** (*respicitur proportio sive mensura: l. 48. 49. 50. 67. 81. al.*): **A** *non indicatur, quibus rebus commixtis aliquid efficiatur*: CIC. fin. 2, 17 qui alteri -at mulsum. PRIAP. 3, 6 *Ganymedes* -et amatori pocula (OV. met. 10, 160 Ib. 297. SERV. auct. georg. 1, 8 cornu . . . graece κέρας dicitur, unde -ere p. apud Graecos κεράσαι dicitur [*cf. p. 1086, 64*]. *al. cf.* OV. met. 12, 318 carchesia. PETRON. 64, 13 camellam. CIL VI 30849, 5 donum ⟨crate⟩ram. *v. et infra l. 50. 54*). OV. am. 1, 4, 29 quod. SEN. dial. 1, 3, 12 potionem publice -tam (epist. 78, 23 scypho). LVCAN. 4, 190 -ti . . . concordia mundi. PLIN. nat. 24, 41 *pissasphalton*. 34, 6 *Corinthium aes* (ISID. orig. 16, 20, 4). MART. 2, 1, 9 -to quincunce (6, 78, 6 sibi . . . deunces. 11, 6, 9 dimidios . . . trientes [11, 6, 11]). ITALA apoc. 18, 6 (cod. g) in calicem, quem -uit, -ete illi duplum (*ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν, Primas.* in quo poculo -uit, duplum remixtum est ei, VVLG. in poculo quod [quo *var. l.*]. IREN. 5, 2, 3 [*gr. τὸ κεκραμένον ποτήριον*]. CYPR. epist. 63, 9. 10 pari ratione. *al.*). *huc traham illud in vasculis frequenter repertum* -e mi (*i.* me), *e. g.* CIL III 6009, 3. XII 5686, 1221 miscii (*i.* -e). XIII 10018, 121 -e, da. INSCR. Bonn Jahrb. 110, 1903, 116.

B *indicantur inter se commixta sive singula sive unum*: **1** *variis modis*: OV. ars 2, 336 amari pocula suci . . . rivalis -at (MART. 14, 112, 1 -enda ad p. . . . fundet nimbus aquas: hic [*i. nimbus vitreus*] tibi vina dabit. *al.*). VITR. 2, 4, 1 ut ea *harena* sit idonea ad materiem -endam (2, 5, 1 materia ita -atur, ut *eqs.* [5, 12, 3]). COLVM. 5, 6, 4 -ta fronde. ITALA Is. 1, 22 (Iren. 4, 12, 1 *bis*) -unt vinum aquae (*C*, aqua *cett., v. Lundström, Stud. z. lat. Irenaeusübers. 1943, 57. Neue Studien 1948, 143²; gr. ὕδατι. videtur genet. [cf. et l. 66] loco adiectivi q. e.* aquatus). CYPR. epist. 63, 9 calicem . . . vini et aquae coniunctione -eri. LACT. inst. 4, 18, 7 -uerunt ei (*om. P*) aceti potionem. AVSON. 10, 3 p. 312 P. argenti letalia pondera vivi. *animantes*: VERG. Aen. 6, 25 -tum . . . genus prolesque biformis Minotaurus (*cf. Eurip. frg. 996 N.² σύμμικτον εἶδος*. OV. epist. 2, 70 tauri -taque forma viri). LIV. 38, 17, 9 hi . . . degeneres sunt, -ti, et Gallograeci vere (38, 46, 1 et corpora et animi *Gallograecorum* -ti ac vitiati sunt. FLOR. epit. 2, 11, 3). MANIL. 2, 240 Capricornus corpore -to (-tum *var. l., 'fort.* -tus' *Housman. aliter p. 1096, 16*). 5, 350 -tas (-tos *G*) . . . semine quadripedes (*i. mulas*). *de subole mixtione sexuum effecta* (*cf. p. 1081, 3*): SACR. Leon. p. 141, 24 ut . . . additus fortiori sexus infirmior unum efficeret ex duobus et pari pignore suboles -ta manaret.

2 *ablativo* (*v. et l. 63. p. 849, 49* [*cf. p. 1092, 30*]): TITIVS or. frg. Macr. Sat. 3, 16, 16 mulsum -tum vino (cum v. *Ioann. Sarisb.*) Graeco (CARM. pop. Macr. Sat. 7, 12, 9 novo Hymettio et vetulo Falerno). HOR. sat. 2, 8, 45 his -tum ius est *eqs.* (COLVM. 12, 7, 3). carm. 3, 19, 12 tribus aut novem -entur cyathis pocula commodis (PRVD. apoth. 431 lacte mero . . . exsanguia p. PRISC. perieg. 491 *fons* non -et p. Baccho [*cf. p. 1096, 31 sq.*]. *cf.* IREN. 1, 13, 2 pro calice . . . vino -to [*gr. οἴνῳ κεκραμένα*. CYPR. epist. 63, 2 ut c. . . . -tus vino offeratur. 63, 5 aqua et vino. *al.* CANON. Hippol. ed. Hauler 74, 7]). CELS. 2, 3, 4 vomitus -tus esse et bile et pituita debet. 5, 28, 4A -tum rubore atque pallore. SEN. nat. 3, 10, 4. 6, 13, 1. COLVM. 2, 10, 14 acervus paleis granisque. 6, 5, 3 paribus casiae murraeque et turis ponderibus ac tantundem (*pro 'tantodem', v. Svennung, Unters. Pallad. 324*) sanguinis . . . -etur potio cum vini . . . sextariis tribus (*inde* PALLAD. vet. med. 5, 4 PELAGON. 21). PLIN. nat. 37, 49 in Corinthiis aes placet argento auroque -tum (-to *L; cf. Pausan. 5, 12, 7 ἀναμεμιγμένος . . . ἀργύρῳ χρυσός*). ITALA psalm. 101, 10 (Tert. ieiun. 9 p. 285, 16) potum . . . fletu -ens utique pro vino (*gr. τὸ πόμα μου μετὰ κλαυθμοῦ ἐκίρνων*. VVLG. potum meum cum fletu -bam [*Italae codd. Corb. Sangall. 1395 et Psalt. Rom.* temperabam]). CHIRON 8 sanguine -tum . . . imponi. ISID. orig. 19, 17, 6 *color* aut Sinopide aut sandyce -tus (*at* PLIN. nat. 35, 40 S. et s. -tis [*ad p. 1080, 27*]). *animantes*: VERG. Aen. 8, 510 -tus matre Sabella. 12, 838 genus Ausonio -tum . . . sanguine surget. OV. fast. 5, 380 Chiron semivir et flavi corpore -tus equi (*cf. p. 1095, 72*). MANIL. 1, 270 *Sagittarius* -tus equo (*cf. 2, 172* iunctus equo). GRATT. 193 variis -bo gentibus usum.

3 *praep.*: ex: VITR. 7, 3, 2 materies ex calce et harena -ta (7, 4, 5 e sabulone et calce et favilla [CET. FAV. 26 p. 306. *cf.* PLIN. nat. 36, 188 ex sabulo et c. ac f. -tis materia]). GELL. 2, 26, 23 flavus color (*cf. l. 27*) e viridi et albo -tus. APVL. apol. 49 quae ex hisce singularibus -ta sunt. CHALC. comm. 269 mundus. AMM. 23, 6, 67 subtilitatem tenerrimam. INST. Iust. 2, 1, 25 ex alieno vino et melle mulsum (*syn.* composuerit). *aliis* (*v. etiam l. 11*): OV. trist. 5, 7, 11 -ta sit haec *turba* quamvis inter Graecosque Getasque. GELL. 2, 26, 11 (*verba Frontonis*) de rufo atque viridi -tus *color* (*cf. l. 21*). MIN. FEL. 28, 7 de capro etiam et homine -tos deos . . . dedicatis (*cf. Tert. apol. 16, 13* biforme numen). DIOSC. 1, 68 p. 37, 23 cum folio malabatri et sine isto -etur *oleum nardinum* (*antea*: conficitur. *gr. 1, 62 σκευάζεται*).

II *praevalet* ***notio translata*** (*nota 'se miscendo [adm- p. 1097, 31. cf. p. 1095, 82] efficere' e. g. p. 1097, 27 [cf. p. 1094, 8]. obi. q. v. interius p. 1097, 35. 37. nonnulla ad notionem admiscendi pertinere possunt. notione miscendi fere detersa l. 35*): **A** *commixta non indicantur, i. q. conflare, committere, promere* (*accedente abl. causae l. 54, modi infra l. 50*): TER. Haut. 783 ita tu istaec tua -eto ne me admisceas. ACC. trag. 200 maior mihi moles, maius -endumst malum, qui illius acerbum cor contundam et comprimam (CIC. Catil. 4, 6 nova quaedam -eri et concitari mala). CIC. Mil. 25 quanto . . . plura. ad Q. fr. 3, 7 (9), 3 Appius -et. NEP. Paus. 1, 3 plurima -ere (misere *var. l.*) . . . et maiora concupiscere. VERG. Aen. 2, 329 Sinon incendia -et (CLAVD. 26, 145 [praelia *dett.*]. *cf. p. 1097, 28*). 4, 210 ignes (*i. fulmina*) . . . inania murmura -ent (PLIN. epist. 5, 6, 23 sipunculi . . . -ent iucundissimum m. SIL. 3, 305. 12, 629 caecum e nubibus ignem murmuraque a ventis -eri vana. *al. [v. et p. 1097, 62]. cf.* STAT. Theb. 9, 733 cantus . . . sacros et conscia -et *Diana* m. [*de magico carmine, cf. l. 62. p. 1088, 31*]). LIV. 8, 32, 11 tumultum (IVVENC. 4, 614). 35, 12, 3 aliquid -endum (*syn.* moveri, agitandum). 35, 13, 1 ad seditiones in iis -endas (TAC. hist. 4, 68, 5). 44, 27, 3 adversus id . . . -eri ambages. MANIL. 1, 558 ingenti generis discrimine fatum. SEN. epist. 100, 6 quicquid . . . luxuria . . . -et. VAL. FL. 6, 631 funera . . . per cuneos (HOMER. 425 ferro f. [vulnera *var. l.*]). STAT. Theb. 8, 345 sibila -et Tisiphone (TER. MAVR. 241 *litt. s et x s.* dentibus repressis). *al.* TAC. Agr. 15, 2 vim et contumelias (TERT. apol. 27, 5 metu . . . contumeliam [*at v. app. crit.*]). 36, 2 ictus (*v. Gudeman ad l.*). CYPR. epist. 52, 3 haec omnia commisit et -uit. PS. HIL. hymn. 2, 40 risus. VVLG. Is. 19, 14 dominus -uit (מָסַךְ) in medio eius *Aegypti* spiritum vertiginis (*cf. infra l. 66*). PAVL. NOL. epist. 5, 16 -amus per pocula casta laetitiam. *al.* *acced. dat.* (*cf. et p. 1079, 71*): PLAVT. Pseud. 63 dulce amarumque una nunc -es mihi. CIC. de orat. 1, 220 cum ceteros animorum motus . . . populo dicendo -ere atque agitare vellet. epist. 5, 16, 4 ea -eri, parari, impendere rei p. VERG. catal. 2, 5 verba -uit fratri (QVINT. inst. 8, 3, 28. *cf. l. 46*). LIV. 26, 37, 2 Romanis . . . hinc in Hispania adversae res, hinc prosperae in Sicilia luctum et laetitiam -uerant. PHAEDR. 1, 28, 10 (*cf. Postgate ad l.*) hosti dolorem damno -ens *pullorum*. VVLG. Is. 29, 10 -uit (נָסַךְ) vobis dominus spiritum soporis (*cf. l. 57*).

B *indicantur commixta*: **1** *praep.*: **a** ex (*adv.* undique *l. 73* [*cf. p. 1083, 63*]): **α** *variae res efficiuntur*: CIC. Tusc. 5, 45 *bona* -ta ex dissimilibus si erunt (*seq.* effici. *cf.* off. 3, 119 nec vero finis bonorum et malorum, qui simplex esse debet, ex dissimillimis rebus -eri et temperari potest). VARRO ling. 10, 35 ratio, quae ex utroque -etur genere (MANIL. 2, 749 undique -enda est r. *fati* [*de syncrasi astrologorum, cf.* FIRM. math. 2, 18, 3]). LIV. 10, 9, 13 fabulam -tam ex aediliciis et consularibus comitiis. 28, 33, 14 ex genere utroque (*peditum equitumque*) proelium (*cf. et p. 1084, 41*). MANIL. 1, 310 -ta ex diversis . . . viribus astra. PLIN. nat. 14, 36 ex iis *generibus* . . . insitis -ta genera *vitium*. QVINT. inst. 2, 13, 10. 4, 2, 33 narratio. 8, 3, 59 oratio. 10, 1, 54 Panyasin (*i. eius dicendi genus*) ex utroque (*Hesiodo et Antimacho*) -tum (12, 10, 18 genus Rhodium . . . -tum). CHALC. comm. 269 (= transl. p. 48A) -ta . . . mundi sensibilis ex necessitatis intellegentiaeque coetu constitit generatio (*gr. μεμιγμένη*). *al.* **β** *partes exercitus, numerus militum*: VERG. Aen. 7, 704 aeratas acies ex agmine tanto -eri (*cf. p. 1080, 74*). LIV. 1, 52, 6 manipulos ex Latinis

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Romanisque. 21, 21, 12. 22, 43, 2 milites . . . -tos ex conluvione omnium gentium (26, 40, 17. *v. etiam l. 3. 4*). 26, 20, 9. 28, 12, 3 exercitu . . . -to ex conluvione omnium gentium (37, 18, 6 variis ex gentibus. TAC. hist. 4, 37, 3). 30, 35, 7 auxiliares . . . -ti ex conluvione *eqs.* (33, 4, 5 mille . . . et quingenti. *cf.* 33, 14, 3. 33, 18, 11). *paulo aliter* AVG. catech. rud. 15, 23, 2 ex utroque genere (*doctorum et indoctorum*) -ti. **b** inter (*cf. p. 1096, 26*): TAC. ann. 6, 51, 3 *Tiberius* i. bona malaque -tus. LACT. Phoen. 143 effigies i. pavonis -ta figuram . . . et . . . Phasidis i. avem. PAVL. NOL. carm. 19, 423 ambiguam faciem -ent *lychni* lucem i. et umbras. **c** de: PS. AVG. categ. 3 -tam . . . de tribus (*sc. perceptis, rebus, nominibus*) disputationem (*antea*: separatim . . . definiturus). RVT. NAM. 1, 546 quae de meritis -ta figura venit.

2 *ablativo* (*sc. materiae [aliter e. g. infra l. 30]. v. et infra l. 61*): QVINT. inst. 9, 4, 135 *pedes* brevibus longisque *syllabis* -ti. 10, 1, 95 saturae genus . . . non sola carminum varietate -tum. TAC. hist. 1, 10, 2 *Mucianus* malis bonisque artibus -tus. APVL. flor. 3 p. 11 acuto tinnitu et gravi bombo concentum musicum. DON. Ter. Hec. praef. 1, 2 *haec fabula* est . . . -ta (μικτή *Schoell*) motoriis actibus ac statariis (*cf.* Ad. praef. 1, 2. 24, 2). AMM. 16, 10, 6 quo (*sc. carpento*) micante lux quaedam -eri videbatur alterna. AVG. serm. 164, 7, 11[in]. gregem dei -tum ovibus et haedis.

3 *variis modis* (*cf. p. 1083, 4; c. dat. l. 25.* PRVD. ham. 788. *c. abl. infra l. 30. 39*): VERG. ecl. 2, 55 sic positae *arbores* quoniam suavis -etis odores. LIV. 38, 46, 1 nomen . . . -tum (*om. B*) esse Gallograecorum (GELL. 2, 22, 10. TERT. adv. Val. 18 p. 197, 16 n. illi Metropatoris -uerunt. *al.*). CELS. prooem. 55 *genus morborum* -tum. PHAEDR. 4, 17 (18), 10 totam aeque vitam -et dolor et gaudium. SEN. nat. 3, 30, 6 ignis . . . -et incendium (*cf. p. 1096, 41*). PLIN. nat. 8, 75 fistulae et tubae concentus (FAV. EVL. p. 20, 24. BOETH. mus. 1, 15 quibus proportionibus symphoniae musicae -antur. 1, 30 *gravior sonus adiunctus* consonantiam -et [*cf. p. 1096, 31*]). STAT. silv. 3, 5, 94 libertatem *Menandri* . . . Romanus honos et Graia licentia -ent. QVINT. inst. 4, 2, 101 -enda sit an separanda narratio (*antea*: pars expositionis pro nobis, pars contra nos). 9, 3, 49 *verba* -ta quoque et idem et diversum significantia. APVL. apol. 24 genere -to. CYPR. epist. 63, 13 copulatio et coniunctio aquae et vini ([*i. populi credentium et Christi*]. BOETH. arithm. 1, 27 p. 55, 16 coniugatio *numerorum*). AVSON. 398, 25 p. 227 P. -ent *ostrea* aequoreum tenui sale tincta saporem. PRVD. apoth. 389 organa disparibus calamis quod consona -ent. CYPR. GALL. lev. 223 umbras. MART. CAP. 1, 19 salutaris auras (*rigente vi corpor.*). 9, 979 *numeri* -ti (*syn.* permixti. 993 -ti generis). *al.*

p. p. p. pro adi. ***mixtus**, -a, -um (*cf. etiam p. 1083, 18. 1087, 76. 1092, 24. 1093, 79. al.*). *superl.* -issimus: *infra l. 61* (*cf.* maxime -us: *infra l. 68*). *gr. plerumque respondet* μικτός. *acced. abl.: l. 61.* ex: *l. 67. al.* inter: *l. 65.* *acc. graec.: l. 54.*

1 *de animantibus fere i. q. varius, confusus*: CIC. Catil. 2, 21 quartum genus *Catilinae adsectatorum* est sane varium et -um et turbulentum. SEN. frg. 31 -o sexu (ORIGO Const. 6, 32 -ae aetatis et s.). PLIN. nat. 7, 30 Indorum quosdam cum feris coire -osque et semiferos esse partus. GAIVS dig. 9, 2, 2, 2 elefanti . . . et cameli quasi -i sunt (*i. partim feri partim mansueti*). VEG. mil. 3, 16 agmen. *nota structuram*: AVSON. 116, 11 p. 34 P. ambo pii, vultu similes, ioca seria -i (*i. q. moderati*). *cf. et p. 1095, 68sqq.*

2 *de rebus*: **a** *usu vario*: **α** *i. q. compositus, communis (l. 65), varius, multiplex sim.*: CIC. Tusc. 5, 85 haec *bona* . . . simplicia, illa -a (SEN. epist. 92, 9 summum b. . . . -um portentosumque et ex diversis . . . membris). VARRO ling. 10, 73 quarta *species usus* -a. rust. 1, 9, 2 tertio modo dicitur terra, quae est -a, . . . ut argillosa. PAVL. FEST. p. 123, 7 *v. p. 1078, 42.* VELL. 2, 98, 3 esse mores eius vigore ac lenitate -issimos. CELS. 5 pr. 3 medicamenta . . . simplicia . . . -a. SEN. Herc. f. 151 murmure *avium* (LVCAN. 7, 45. *cf. p. 1096, 43*). nat. 2, 50, 2 quaedam *fulgura* sunt laeta, quaedam adversa, ⟨quaedam -a⟩ (*add. Gron. coll.* 2, 50, 3; q. et adversa et laeta *Roßb.*). epist. 118, 10 *bonum honestumque* aliquid inter se -um (*i. commune*) habent et inseparabile (*cf.* QVINT. inst. 12, 10, 66 inter haec ipsa -um quiddam ex duobus medium est). QVINT. inst. 3, 6, 88 simulacra (*opp.* simplicia). 9, 4, 134 pedes . . . maxime -os. BOETH. Porph. isag. p. 48, 20 (= 334, 12 Br.) inpermixtae quidem sunt contrariae differentiae, -a (*i. quae iungi possunt*) vero contraria accidentia (*gr. p. 20, 5 B.* ἀμιγεῖς . . ., μιγείη δ' ἄν. *cf.* in Porph. comm. sec. 5, 18 p. 336, 10). cons. 5, 3, 32 W. omnium meritorum . . . -a atque indiscreta confusio (*cf. p. 1083, 15*). INSCR. christ. Diehl 135, 16 (*a. 533*; = CIL VI 32038, 16) te -is lachrimis luget amata domus (*cf. p. 1082, 71*). ISID. orig. 9, 1, 7 -a (*i. q. depravata*) *Latina lingua* . . . integritatem verbi per soloecismos . . . corrumpens. EVG. TOLET. carm. 72, 4 cum caelum -um est. *al.* **β** *i. q. medius*: VARRO rust. 1, 9, 1 *terra* tribus modis dicitur, communi et proprio et -o. PLIN. nat. 13, 113 *Punica mala* dulcia, acria, -a (*cf. Diosc. 1, 110, 1* μέσην . . . δύναμιν). MAR. VICTORIN. Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 23 p. 69, 8 sunt quaedam *praedicamenta* magis generum et magis specierum, ⌊sunt alia -a⌋ (⌊ ⌋ *om. FGK; cf. Porph. isag. p. 4, 16 B.* μεταξὺ τῶν γενικωτάτων καὶ τῶν εἰδικωτάτων ἄλλα).

b *in grammatica, re metrica, rhetorica*: SVET. frg. p. 5, 2 (= DIOM. gramm. I 482, 16) poematos genera sunt tria . . . activum . . . enarrativum . . . commune vel -um, quod Graeci κοινὸν vel micton appellant (DOSITH. gramm. VII 428, 12. *cf.* DON. Ter. Andr. 773 transit . . . a -o ad imitativum characterem [SERV. ecl. 3, 1 = ISID. orig. 8, 7, 11 et poeta illic et personae loquuntur. auct. ecl. 6, 1. PROB. Verg. ecl. praef. p. 329, 15 (*cf. l. 12* promiscue)]. SERV. vita Verg. p. 4, 3 actus -us). GELL. 6, 14, 7 *genus dicendi* magnificum . . . et ubertum, subtile . . . et cohibitum, -um moderatumque in Nestore. 18, 15, 1 verbis aut divisis aut -is atque confusis (*aliter* CHAR. gramm. p. 338, 24 B. -orum v. DIOM. gramm. I 346, 8 transgressiva [*syn.*] v. . . . tempore . . . praeterito perfecto . . . transeunt in formam passivorum et deponentium, quae quidem ideo -a appellaverunt). SACERD. gramm. VI 537, 16 ut metrum antispasticum inter traductiva vel -a referatur (MAR. VICTORIN. gramm. VI 95, 8 hoc Graeci ἐπίμικτον, nos -um dicimus [*antea*: ionicis *et* admixtis quibusdam pedibus coniugatur]. 100, 3). MAR. VICTORIN. gramm. VI 214, 24 *versus* coniunctus, districtus, -us, divisus (215, 2. *sim.* AVDAX gramm. VII 340, 15; *respicitur, utrum pes cum verbo finiatur necne*). FORTVN. rhet. 1, 6 p. 86, 4 *ductus* (MART. CAP. 5, 470 ex utroque componitur). 1, 10 p. 89, 13 -um *genus controversiarum*. EVANTH. de com. 4, 4 comoediae . . . -ae . . . ex utroque actu consistentes (*cf. Leo, Plautin. Forsch.*[2] *237. v. et p. 1097, 18*). EVGRAPH. Ter. Hec. 727 scaena -a est, nam et controversiae speciem tenet et deliberativae. PRISC. rhet. 2, 8 p. 552, 39 usuum . . . alii sunt orationales, alii activi, alii -i (*cf. Rhet. gr. II p. 5, 28 Spengel* αἱ δὲ μικταί *sc.* χρεῖαι). 9, 28 p. 558, 15 adlocutiones (*Rhet. gr. II p. 15, 32* μικταί).

c *usu iuridico*: VLP. dig. 2, 1, 3 imperium aut merum aut -um est . . .: -um est i., cui etiam iurisdictio inest (*'quod iurisdictione immixtum est' Charondas*). 43, 1, 1, 1 interdicta . . . -a, quae et prohibitoria sunt et exhibitoria. 44, 7, 37, 1 actiones (*i. mutuae [cf. p. 1084, 34]. aliter* INST. Iust. 4, 6, 16 quaedam a. rei persequendae gratia comparatae sunt, quaedam poenae persequendae, quaedam -ae sunt [4, 6, 17. 4, 6, 18. 4, 6, 19 *ter*]. *cf.* 4, 6, 20 -am causam). PAVL. sent. 5, 4, 6 -o iure (5, 4, 8). CHAR. dig. 50, 4, 18 pr. munera personalia . . . patrimoniorum . . . -a (50, 4, 18, 26 *bis.* 50, 4, 18, 27. 28). *al.*

d *usu dialecticorum*: BOETH. diff. top. 2 p. 1195[A] (= CASSIOD. art. 3 p. 1190[A]) quos *locos* -os esse praediximus, aut ex casibus aut ex coniugatis aut ex divisione nascuntur (CASSIOD. art. 3 p. 1187[C] [*e Boeth. diff. top. 2 p. 1192*[C]*, ubi perinde ac p. 1192*[B] medii]). CASSIOD. inst. 2, 3, 13 p. 119, 22 M. de -is syllogismis (*cf. p. 1089, 39*), . . . de compositis.

neutr. pro subst. ***mixtum**, -ī (*v. et p. 1081, 74. 1092, 25. 1096, 12. plur.*: SCRIB. LARG. 203 SER. SAMM. 748. *v. et l. 49. p. 1086, 39*). GLOSS. -um: κεκερασμένον. κρᾶσις. κρᾶμα. [*prov.* mest. *Rohlfs.*] SEN. epist. 102, 22 -um hoc divini humanique. PSALT. Rom. (= ITALA *et* VVLG.) 74, 9 calix in manu domini vini meri plenus est -o ([-ta *H**]; *gr.* πλῆρες κεράσματος, *at Hier. psalt. sec. Hebr. 75, 9* vino meraco usque ad plenum mixtus). APIC. 3, 87 -um facies (9, 430 aquatius [*Humelb.*, aquati ius *EV*]). BOETH. cons. 4, 6, 40 W. aliis -a quaedam pro animorum qualitate distribuit *providentia*. *al.* *de unguentis sim.* (*v. et* CHIRON 838): CIL XIII 10021, 20a C. Atti Victorini -um opobalsa(mat)u(m) ad clar(itatem). 90b diazmyr(nes) mixt(um). *al.* INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes 131, 2.

adv. **mixtē.** *i. q. confuse, una*: SACERD. gramm. VI 451, 23 de quibus (*sc. figura et metaplasmate*) -e tractabimus. GREG. TVR. Franc. 2 praef. p. 36, 8 -e confuseque . . . memoramus.

adv. **mixtim** (*v. Funck, ALL 7, 1892, 501sq. 8, 1893, 82*). **1** *i. q. modo rerum immixtarum*: LVCR. 3, 566 *primordia animae atque animi* ⟨per⟩ venas et viscera -m (-i, -a *varr. ll.*), per nervos atque ossa, tenentur corpore ab omni (*cf. 3, 283* commixta per artus). **2** *i. q. una, pariter, promiscue sim.*: DON. de com. 8, 11 -m ioci et gravitates denuntiabantur. PRVD. apoth. 1008 parens deitas recipit sua nostraque -m *eqs.* ham. 78 tribus (*i. luci, calori, vegetamini*) una subest -m (*i. q. communiter*) substantia *solis* rebus. perist. 6, 141 cavo . . . claudi -m marmore pulverem. 10, 848 sarmenta -m subdita et faeni struem. c. Symm. 2, 420 plebeias . . . catervas conlatas patribus -m dicionibus aequis imperitasse. **3** *i. q. medio modo*: GRAMM. suppl. 223, 10 *i et u* purum vel liquidum sonum non habent, quia -m sonant (*cf. Don. gramm. IV 367, 14* mediae).

deriv.: miscela, miscellus, miscito, misticius, mixtarius, mixterius, mixticum, mixtio, mixtura. *cf.* miscue, mixcix, mixtus (-ūs).
comp.: ad-, com-, im-, inter-, per-, pro-, re-, supermisceo.

miscēs *v. s.* myc-.

mischus, -ī *m.*, μίσχος. *i. q. granum folio adhaerescens*: EVSTATH. Bas. hex. 5, 6 p. 915[B] subiectum est . . . earum *arborum* foliis granum, quod -um (*gr. Migne 29, 108A* μίσχον) nuncupare solent hi qui vocabulorum compositionibus operam dederunt; hoc vim seminis obtinet.

miscillus *v. p. 1078, 48.*

miscipulo *v. s.* musc-.

miscito, -ātum, -āre. [*a* miscere. *J.B.H.*] [*it.* mestare, *it. vet.* mescitare, *it. mer.* miscitare, *raet.* maschder. *Rohlfs.*]
-tus *i. q. mixtus* (*notione verbi frequentativi debilitata, cf. Svennung,*

[Pfligersdorffer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Unters. Pallad. 543): GROM. p. 361, 31 collectaculum de carbonibus in calce -tos ... signales *terminorum* constituimus.

miscix *v. s.* mix-.

misco, -ere *v. s.* misceo (*p. 1079, 9*).

[miscua *falsa lect. var. pro* mascula MANIL. 2, 413 (GL^2).**]**

miscuē *adv.* *a* *miscuus; *cf.* promiscue (*a* pro miscuo). *i. q. promiscue*: CASSIOD. var. 10, 12, 1 quin potius omnia *insignia dignitatum* -e (pro- *A, quem secutus est Accursius, at v. Stangl, WklPh. 32, 1915, 232*) concedamus.

miscuo, -āre *v. s.* misceo (*p. 1079, 22*).

miscus *v. s.* mu-. *Pfligersdorffer.*

misellus, -a, -um. *a* miser *demin.* *inter deminutiva vocum in* la *vel* ra *desinentium afferunt* PRISC. gramm. II 110, 19 GRAMM. suppl. 70, 29. 96, 4. *de notione*: ISID. diff. 1, 353 miserum viventem adhuc dicimus, -um mortuum (*cf. l. 45. p. 1103, 81*). GLOSS. -us miser deminutive. miser minor. mortuus. *de vi affectus illustranda*: QVINT. inst. 11, 3, 175 -us et pauperculus submissa atque contracta *voce dicenda.* *legitur inde a* PLAVTO (*infra l. 67*), *maxime apud scriptores sermone familiari utentes.* [*val.* mișel, *it. vet.* misello, *francog. vet.* mesel, *hisp. vet.* mesiello. *Rohlfs.*]

i. q. miser (*deminutivum ad significandum affectum blandientis; de infantibus l. 46. 51. 52, de animalibus parvis: de passere l. 46 et de mure l. 41. adhibetur in allocutione e. g. l. 34. 40. 46. 57. 59. 61, de loquente ipso e. g. l. 27. 39. 42 sqq. 66, pro subst. e. g. l. 28. 31. 42. 50. 57*): **A** *de hominibus* (*animalibus infra l. 41. 46*): **1** *magis per miserationem*: **a** *in universum* (*pertinet ad quamlibet malam sortem*): LVCIL. 1245 palmis ... -am depuviit me (*cf.* APVL. met. 6, 9, 3 flagellis afflictam). CIC. Att. 3, 23, 5 cui nihil -o relinquo praeter invidiam et ignominiam nominis mei. 14, 4, 3 illius -ae (*Tulliolae*) et matrimonio et famae serviendum. EPIST. imp. Aug. Suet. Claud. 4, 5 -us ἀτυχεῖ. PRIAP. 78, 5 -a ... vix posse iurat ambulare. PETRON. 63, 4 cum ... illum mater -a plangeret (*cf.* APVL. met. 2, 26, 3 flens. 5, 5 diem ... lacrimis ... consumit. EVG. TOLET. carm. 5, 7 -e, plora). CE 1164, 1 (*s. I*) *de parentibus superstitibus.* MART. 8, 81, 8 his (*sc. unionibus*) si quo careat -a casu. 12, 77, 7 Aethon *irrisus, metuens ne iterum risui sit* (*sic de metuente*: IVV. 13, 213. APVL. met. 5, 18, 4 Psyche -a, utpote ... tenella, rapitur ... formidine). APVL. met. 1, 9, 6 -a illa *praegnans iam per octo annos.* 4, 34, 1 -am Psychen ad ... poenam efflagitabat. 5, 26, 3 priusquam ... me -am hauriret *bestia* (*sim. de moribundo*: 6, 17, 3 quid te ..., -a, quaeris extinguere? 6, 21, 4. 7, 4, 1. ROMVL. fab. 4, 3 rec. vet. muri -ae vitam finivit *rana*). 9, 19, 1 -us in diversas sententias carpebatur. 9, 22, 1 ego -a (*opp.* beatam). HIER. adv. Iovin. 1, 47 p. 276^C ego ... -a despicior. c. Ioh. 39 p. 391^B ego -us ... presbyteri nomen amisi. 41^b p. 393^B a me -o homine.

b *speciatim*: **α** *de mortuis* (*cf. p. 1103, 81*): CATVLL. 3, 16 o -e passer (bonus ille *trad.*). CIL I^2 2525 heic situs -us beimus (*itidem in inscr. sepulcr.*: CE 504, 4 [*aevi Caracallae*]. 1328, 1. 1329, 1. EVG. TOLET. carm. 16 *in acrosticho et telesticho epitaphii proprii*: Eugenius -us). PETRON. 65, 10 servo ... -o ..., quem mortuum manu miserat. APVL. met. 1, 13, 3 qui -i ... corpus ... contumulet. 1, 19, 11. 4, 27, 4. 7, 27, 5 puero *ab ursa dilaniato.* 8, 1, 3. TERT. coron. 13 l. 41 Archemorus *serpentis morsu necatus.* test. anim. 4 p. 138, 25 cum alicuius defuncti recordaris, -um vocas eum (*cf.* p. 139, 1. 4). **β** *de amantibus*: CATVLL. 35, 14 -ae ignes interiorem edunt medullam. 45, 21 Septumius -us Acmen mavult. APVL. met. 2, 7, 7 -e (*seq.* ureris intime *amore*). **γ** *de pauperibus*: VARRO Men. 205 et rex et -us ille pauper. VITA Caes. Arel. 1, 44 p. 314, 10 M. quid tibi faciam, -e meus (*syn.* pauper, egenus).

2 *magis per convicium*: CATVLL. 40, 1 quae ... te mala mens, -e Ravide, agit *eqs.*? 80, 7 rupta -i ilia. MART. 4, 28, 7 vae tibi, glabraria, vae tibi, -a. AVSON. 128, 12 p. 344 P. -e doctor (*ligurritor inguinum*), 8 (*i. laqueus*) tibi sit obsceno. *usu christiano de hominibus infirmis, peccatoribus*: VINCENT. LER. 26, 2 quid hic (*i. diabolus*) faciet -is hominibus, qui ipsum dominum maiestatis ... adpetivit? VITA Caes. Arel. 2, 24 p. 335, 20 M. illi -o parcat deus peccatum. 2, 32 p. 338, 15 nobis ... -is (*i. reprehensione dignis*).

B *de rebus fere i. q. vilis, inanis sim.*: PLAVT. Rud. 550 eheu, redactus sum usque ad unam hanc tunicam et ad hoc -um pallium. LVCIL. 1172 Fauni centussis -us (sellus *Gell. cod. A init. paginae*, -os *rell.*). LVCR. 4, 1096 *simulacra amantium* spes raptat saepe -a. *in allocutione velut hominum*: MART. 3, 7, 1 -i iam valete quadrantes.

miser,** -a, -um. [*cf. c.* maereo, maestus. *J. B. H.*] *de origine*: ISID. orig. 10, 173 -r proprie [dicitur] eo quod omnem felicitatem amiserit; secundum autem Ciceronem proprie mortuus ... propter quod iam amiserunt vitam *mortui* (*cf. p. 1103, 81*). *inter nomina in* er *desinentia affert* CHAR. gramm. p. 56, 18 B. -r ἐλεεινός -i. *de scriptura*: mes-: CE 793, 3. 1393, 5 (= INSCR. christ. Diehl 1093 *a. 550*). INSCR. christ. Leblant 708 (*s. VI ex.*). *cf. p. 1108, 46.* mys- (*cf. l. 81. 82*): CIL III 13979 VI 35769 VIII 9513 IX 3488 CE 476, 7. 613, 7. 857, 2. 4. 1327, 12. mus-: CIL VI 27227. INSCR. christ. Silvagni 1567 (mys- Diehl 4498). *de sonis*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 20, 2 gylam myseram (mis- *B*) Syllam ... dicebant antiqui; sed nunc consuetudo ... ita loquentium evanuit, ideoque voces istas per u ⟨vel per i⟩ scribite. *de prosodia: i longa notatur*: CIL IV 2250 mIs- (*ubi 'non expedio' Zangemeister*). *producitur in versu*: CYPR. GALL. frg. 2. *de formis: nom. sg.* -erus: CIL IV 2250 (*lectio dub.: cf. l. 1*). *gen. plur. in* -um: CE 1393, 5 (= INSCR. christ. Diehl 1093 *a. 550*). *compar.* -ior *inde a* PLAVTO. *cf.* plus -r: ENN. scaen. 308. SEDVL. carm. pasch. 3, 28 (op. pasch. 3, 3 p. 233, 16 -ior). CIL XIII 10027, 73. magis -r: PLAVT. Amph. 167. pleuius -r: OV. Ib. 92. *superl.* -rimus (*cf.* GRAMM. suppl. 80, 33) *inde ab* ENNIO, PLAVTO (*adv.*). -erissimus (*cf. adv. p. 1107, 48*): CASSIOD. hist. 7, 40, 17 CIL III 4480 VI 3557 IX 3729, 4 X 8160, 5 XIII 1980. *cf.* nimis -r: PLAVT. Pseud. 299. nimium -r: OV. epist. 5, 123. multum -r: PLAVT. Stich. 206 OV. met. 4, 155. adeo -r: PLAVT. Stich. 215. *v. et p. 1106, 72.* usque adeo -r: *p. 1106, 71.* vehementer -r: CIC. Catil. 4, 12. summe -r: CIC. fin. 4, 21. abunde -r: PLIN. paneg. 38, 5. *cf. et* misere -i *p. 1101, 18.* NOT. Tir. 40, 17 -r. 40, 22 -rimus. *de notione* (*cf. p. 1102, 19*): PS. ASCON. Verr. p. 235, 1 -um pro innocente Tullius ponit (*cf. l. 46. 62*). DIOM. gramm. I 419, 6 -um *pro interiectione ut* nefas *sim.* (*cf. p. 1106, 46*). ISID. diff. 1, 353 *v. p. 1099, 14.* DIFF. ed. Beck p. 64, 15 infelix est in una re, -r in omni. *ad singulos locos v. infra. nota exempla quaedam referri ad sermonem muliebrem infra l. 60. 69, ad blanditiam p. 1106, 19, ad dolorem l. 72. 74 et p. 1105, 75. 1106, 46, ad vim auctivam p. 1103, 26* (*cf. p. 1107, 53*). GLOSS. -r ἄθλιος. τάλας. ταλαίπωρος. οἰκτρός. ἐλεεινός. χαλεπός. -os amarcetes (ἁμαρτίτας *Buech.*). *gr. respondet* ἄθλιος *l. 84 et p. 1101, 59. 1103, 9. 1106, 45,* ταλαίπωρος *l. 80. 82 et p. 1103, 54. 1106, 16,* δείλαιος *p. 1101, 1* (*cf. p. 1101, 24* δειλός), *alia p. 1102, 82. 1103, 71. 1105, 11.* *legitur inde a* NAEVIO (*infra l. 42*), ENNIO, PLAVTO. [*val.* measer, *francog. vet.* mezre. *M.-L.*] **[dub. vel falso trad.*: PLAVT. Aul. 422 (*om. Non.*). Mil. 1337 ultro misero *eam* (*Leo,* flo -r *trad.,* fio -r *Kayser, alii alia coni.*). APVL. met. 2, 6, 5 fabulis miris (*Wover,* -is *F*). *falsa var. l. pro* indignum: TER. Ad. 173. *pro* meritus: LVCAN. 7, 771 STAT. Theb. 9, 780. *pro* viscera: SIL. 4, 384. *pro* veris: IVVENC. 4, 628. *loc. interpol.*: IVVENC. 4, 71. *v. et p. 1104, 22.* *loco corrupto*: SEN. epist. 123, 12. *e coni. dub. vel falsa*: -errimus *pro* miserinus: LVCIL. 733 (*vulg., Marx*). et -is *pro* emiseris: MANIL. 5, 245 (*Wageningen,* emeritis *Housman*). TERT. paenit. 10, 9 (*Rauschen*). PANEG. 8, 18, 6 *E. Baehrens pro* meris (*del. W. Baehrens*).**]**

I *spectat magis ad* **afflictionem** *fere i. q. mali fati, afflictus, sollicitus sim.* (*maxime per miserationem; iuxta ponitur* miserabilis *l. 81* [*paulo aliter p. 1105, 21. 22*], miserandus CIC. Catil. 4, 12 TERT. *p. 1101, 47; distinguitur* miserabilis *infra l. 77. p. 1101, 62. 1105, 10*): **A** *usu generali* (*exempla significantiora selecta*): **1** *de animantibus*: **a** *in universum*: **α** *de hominibus*: ① *ipsis*: NAEV. com. 134 depuit me -am ad necem (*cf.* PLAVT. Aul. 42 verberas. 409 fustibus male contuderunt. TER. Ad. 558 me pugnis -um et istam ... occidit. CIC. Verr. II 5, 142 oculos -o tundere). ENN. scaen. 366 esse per gentes cluebat omnium -rimus. PLAVT. Asin. 889 insontes -as cruciabam (*cf.* TER. Ad. 155 -o atque innocenti [CIC. Verr. II 2, 74. 4, 86 Cluent. 39. *al. cf. etiam l. 15*]). Aul. 443 -rimus mortalis ut sis (POMPON. Atell. 3. *v. et p. 1107, 11. 15. aliter p. 1101, 23*). 786 aurum tantum perdidi infelix -r (Vid. 63 CIC. Quinct. 94 S. Rosc. 119 parad. 16. PS. SALL. in Tull. 5 Romam. *passim*). Bacch. 1106 homo -r atque infortunatus (1107 Capt. 461. *al.* LVCIL. 1238 CIC. Verr. I 53. *passim. aliter p. 1101, 18*). Capt. 858 (*opp.* fortunatus *ut*: 993 Most. 48 CIC. Mur. 50 CVRT. 5, 5, 12. *al.*). Most. 562 -r, scelestus, natus dis inimicis omnibus. Stich. 206 qui multum -i sint, laborent (*sim.* CIC. Planc. 84 -is et laborantibus. APVL. met. 8, 18, 1 -os ... et laboriosos. *sed cf.* CIC. Planc. 78 non ... -r, nam hoc quidem abhorret a virtute verbum, sed certe exercitus [*ex more philosoph. explic.* SCHOL. Cic. Bob. p. 166, 11]. Phil. 11, 8 *disting.* laboriosos [*ut*: fin. 2, 93]). TER. Hec. 87 biennium ... -a illum tuli (DON.: muliebris interpositio τὸ '-a' [*cf. l. 69*]). VARRO ling. 5, 92 (*opp.* beatus *ut*: CIC. Mil. 97 Att. 1, 14, 1. *al.* OV. trist. 5, 6, 29 SEN. epist. 71, 18. *passim*). CIC. Verr. II 4, 81 defensione -orum, odio improborum (*cf.* Catil. 2, 14 non improbum, sed -um [timidum *pars codd.*]. SALL. Catil. 54, 3 *disting.* malis. hist. frg. inc. 25 scelestos magis quam -os. *cf. etiam l. 15*). CATVLL. 15, 17 a tum te -um malique fati (*cf.* OV. met. 7, 828 se -am, se fati ... iniqui. SEN. benef. 4, 4, 3 tam -r, ... tam duro fato et in poenam genitus). PVBLIL. O 3 (*opp.* felici *ut*: OV. am. 2, 5, 8 met. 6, 284 VAL. MAX. 1, 8 ext. 11. *passim*). VERG. Aen. 4, 20 -i post fata Sychaei (SERV.: aut muliebriter dixit '-i' [*cf. l. 60*] aut mortui secundum Ciceronem [*cf. p. 1099, 74*] ... aut certe ob hoc -i, cuius iam obliviscitur, aut ... sic occisi). 4, 117 -rima Dido (SERV. auct.: aut ex persona miserantis ..., dolet enim insidiis circumventam, aut ... quae perdiderit castitatem [*cf. l. 70. p. 1105, 10*]). 9, 216 (214) matri (SERV. auct.: ad illum exitum, quem timet, retulit; an dolenter iam '-ae', quae in hoc consilio filii periclitatur?). 9, 285 *genetricem* (*vix recte* SERV.: quae sic inpatienter diligit filium). OV. Ib. 117 sisque -r semper nec sis miserabilis ulli (*distinguitur ut*: PS. QVINT. decl. 1, 6 p. 8, 18 sibi custodiunt -i, ne esse m. desinant. SIDON. epist. 1, 7, 11 ALC. AVIT. carm. 3, 95. *cf. etiam l. 39*). *al.* ITALA psalm. 136, 8 (Cas. = VVLG.) filia Babylonis -a (*gr.* ταλαίπωρος). apoc. 3, 17 (Cypr. eleem. 14) dicis ... dives sum ... et nescis, quoniam tu es -r ⟨et miserabilis⟩ (*add. cum* VVLG. *edd.*) et pauper et caecus et nudus (*gr.* ταλαίπωρος καὶ ἐλεεινός). AVX. Maximin. c. Ambr. 61 ne arguerentur -is miserabiliores. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 128, 20 (*gr. I 1, 7 p. 96, 14* ἀθλίους). [*Wieland*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 196, 33 (*gr. I 1, 4 p. 22, 29* δείλαιοι). *al.* ⓘⓘ *de rebus ad homines pertinentibus*: VERG. Aen. 2, 215 -os depascitur artus *serpens* (CIRIS 482). TIB. 1, 2, 86 caput (MART. 13, 25, 2. *cf.* 3, 74, 5 calvam). OV. am. 2, 9, 28 mentis (SEN. Herc. O. 1979. *cf.* APVL. met. 7, 10, 2 spiritum). epist. 6, 92 iecur. 9, 19 pudori (met. 10, 411). met. 9, 368 corpore (CLAVD. 5, 444. *cf.* OV. met. 11, 788 animae -a de sede volenti exire. FRONTO p. 233, 17 N. -rimis ... corporis vinculis liberatos. HIER. epist. 22, 7, 4 carnis). trist. 1, 5, 6 pectore (LVCAN. 5, 178). VAL. FL. 4, 153 cerebro. STAT. Theb. 11, 15 fibrae. MART. 11, 46, 5 cunnos culosque. IVV. 9, 113 aurem. PRVD. ham. 311 visus (*i. oculos*).
β de bestiis: DIRAE 91 a -ae ... capellae. OV. epist. 18, 202 *delphina*. CALP. ecl. 5, 48 agnas. VAL. FL. 4, 45 halcyones. 4, 395 bovis. CLAVD. 20, 400 oves. *de corio asini*: APVL. met. 3, 29, 4 caedentes ... -um corium.

b *expresse*: *α de hominibus (animalibus l. 23) ipsa vitae condicione -is* (*cf. de mortalitate ipsa*: QVINT. decl. 312 p. 226, 23 condicio mortalitatis. FIRM. err. 3, 3 mortalitas): PLAVT. Cist. 689 ita sunt homines misere -i (LVCR. 3, 60. EPIST. procur. de salt. Bur. I [CIL VIII 10570] 3, 1 nos -rimos h.... divinae providentiae ⟨tuae suppli-⟩ care. AVG. civ. 9, 9 p. 381, 13 D. *opp.* diis beatis. 9, 13 p. 386, 3. *cf.* PLIN. nat. 2, 25 *nihil* -ius homine. ARNOB. nat. 2, 46 h. ..., rem infelicem et -am, qui esse se doleat. *aliter p. 1100, 51*). LVCR. 5, 944 mortalibus (VERG. georg. 3, 66 *de pecore et hominibus*. Aen. 11, 182 [SERV.: subiecti tot casibus; Homerus (*Il. 22, 31*) δειλοῖσι βροτοῖσι, id est -is ..., non timidis]. CVRT. 6, 4, 11 SER. SAMM. 558. 993 FIRM. err. 18, 8 AVG. civ. 9, 13 p. 386, 16 D. *aliter p. 1100, 48*). AETNA 257 torquemur -i in parvis OV. am. 1, 6, 66 in ... suum -os excitat ales opus. MANIL. 1, 80 SEN. Herc. O. 1587. STAT. Theb. 3, 552 animantibus (silv. 3, 2, 61). *al.* *β secundum doctrinam philosophorum* (*cf. et p. 1100, 58*): CIC. Phil. 11, 9 -ior ... qui suscipit in se scelus quam is qui alterius facinus subire cogitur (*cf.* CYPR. epist. 59, 13 p. 681, 8 neque ... qui audit, sed qui facit convicium, -r est [*sim.* HIER. epist. 17, 1]. BOETH. cons. 4, 4, 36 W. -ior iniuriae inlator quam acceptor). parad. 19 bonus vir ... -r esse nemo potest (*cf.* SEN. epist. 92, 14 -r ... esse qui virtutem habet non potest). fin. 4, 66 omnes insipientes ... -i (*cf.* AVG. civ. 11, 27 p. 499, 3 D. quoniam stulti, ... -i iudicantur. beat. vit. 29 p. 111, 15 omnis stultus -r. soliloq. 2, 1, 1 non ... -r nisi rerum ignorantia). Tusc. 5, 35 bonos beatos, improbos -os (*cf.* BOETH. cons. 4, 4, 15 W. bonos ... felices, malos -os). SEN. epist. 70, 15 nemo nisi suo vitio -r est (*cf.* AVG. c. Iul. op. imperf. 1, 39 neque ... -r esse quisquam nisi mereatur potest). 81, 21 malitia -os facit (BOETH. cons. 4, 4, 8 W. nequitia). AVG. civ. 8, 8 p. 333, 24 D. multi ... amando ea, quae amanda non sunt, -i sunt (*cf.* beat. vit. 10 p. 96, 24 si ... mala velit, ... -r est. in psalm. 26, 2, 7 p. 202^med. amando res noxias -i). in psalm. 26, 2, 7 p. 202^med. -r quisque dicitur, quando illi subtrahitur quod amat.
γ usu christianorum (*v. et p. 1103, 60. 1105, 37*): TERT. nat. 1, 7, 29 -ae atque miserandae nationes (*item de paganis*: RVFIN. Clement. 7, 11 -os ... dico eos *gentiles*, quia et hic vexantur erroribus et ab spe futura fraudantur. PRVD. perist. 10, 1008 -rime pagane. *al.*). CYPR. epist. 58, 10 p. 665, 22 rei ... et -i *desertores dei* (*cf.* AVG. civ. 19, 26 p. 402, 1 D. populus ab ipso alienatus deo. OROS. hist. 4, 6, 37 quia inimici dei). 60, 2 p. 693, 24 (*de haeretico ut*: AVX. Maximin. c. Ambr. 61 PRVD. perist. 11, 29). PRVD. ham. 153 peccati nectare captis. AVG. conf. 4, 6, 11 p. 61, 11 omnis animus vinctus amicitia rerum mortalium (*cf.* c. epist. fund. 27 p. 227, 16 peccato effici animam -am [*sim.* lib. arb. 3, 9, 26 vera relig. 23, 44^extr.]). in euang. Ioh. 124, 6^in. minus nos amat Christus -os (*i. in praesenti vita*) quam beatos (*i. in vita futura*). CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 75, 23 -r est qui non statim accipit *divinam scripturam* (*gr. I 1, 2 p. 46, 7* ἄθλιος). *δ de damnatis apud inferos poenas pendentibus*: LVCR. 3, 980 Tantalus (SEN. Thy. 171). VERG. Aen. 6, 618 Phlegyas ... -rimus. SEN. apocol. 14, 3 Ixionis. IVVENC. 4, 71. 304. PAVL. NOL. epist. 25, 2 p. 232, 4 non miserabilis -r (*cf.* ORIENT. comm. 2, 315 -r ... nec ... miserabilis. *cf. et p. 1100, 39*). PATRIC. conf. 60 Ps. BOETH. fid. cath. 240 VITA Caes. Arel. 2, 7 p. 327, 4 M.

2 *de rebus*: a *quasi pro personis mala sorte utentibus*: PLAVT. Capt. 650 vae illis virgis -is, quae hodie in tergo morientur meo. Trin. 1039 *leges* -ae (-rere *trad.*) ... ad parietem sunt fixae ..., ubi malos mores adfigi ... fuerat aequius. CIC. Phil. 2, 104 tecta (*cf.* CATVLL. 67, 24 domum [SEN. dial. 6, 12, 4 TAC. ann. 3, 17, 2]. VERG. georg. 2, 505 penates [SIL. 10, 133 STAT. Theb. 7, 512]. SEN. Herc. O. 756 lares [1800]). VAL. FL. 1, 665 agros. 6, 666 carinae (SIL. 4, 714. 14, 316 STAT. Theb. 9, 94). STAT. Theb. 5, 514 silvae. Ach. 1, 62 aequor. MART. 1, 37, 1 ventris onus -o ... excipis auro. 6, 64, 23 scribere versiculos -as et perdere chartas. 11, 37, 2 sardonycha.

b *transfertur ad varias condiciones*: *α de fortuna, condicione sim.*: PLAVT. Aul. 630 modis (Epid. 667 Most. 54. TER. Eun. 955 [nodis *pars codd.*]. LVCR. 3, 507 LACT. inst. 5, 20, 6). Rud. 185 fortunae (CIC. Cluent. 7 multumque iactatae. Sull. 90. *al.* CAES. Gall. 1, 32, 4. *et saepe*). 676 in malis, rebus -is (meiseriis *B*, meis seriis *CD*. CIC. Rosc. 141 o r. -am atque acerbam. Tull. 23 acerba r. et -a. Rab. Post. 41. *al.* CAES. civ. 2, 42, 1 [-iis *W1*]. *et saepius*). CIC. Mur. 60 iniquam legem ... et -am condicionem (Flacc. 87 provinciarum. *al.* CVRT. 7, 1, 37. QVINT. decl. 305 p. 198, 19 necessitatis). Marcell. 13 fato ... -o funestoque (CVLEX 353 SER. SAMM. 428). LYDIA 78 sors ... laeva nascendi -umque genus. QVINT. inst. 6, 2, 22 casus (FRONTO p. 236, 12 N. FIRM. math. 4, 8, 2 infortuniorum). *β de vita, tempore*: QVADRIG. hist. 27 -rimas vitas exegerunt (CIC. Tusc. 1, 83 Att. 3, 19, 1. *al.* SALL. Catil. 20, 9 atque inhonestam. OV. Pont. 4, 15, 5. *et saepe. cf.* SALL. Catil. 20, 13 quid reliqui habemus praeter -am animam?). CIC. Verr. II 3, 182 in his temporibus ... -is ac perditis (Att. 1, 1, 4 -rimo eius t. *al.* SEN. Thy. 934^b dial. 10, 17, 3. *al. cf.* FRONTO p. 232, 7 N. condicione temporum). Sull. 91 o -um et infelicem illum diem (SEN. contr. 7, 6, 12 STAT. Theb. 10, 196). PROP. 3, 7, 59 -os primae lanuginis annos (OV. trist. 3, 13, 3 exulis. FLOR. epit. 3, 12, 3 ut ... magnifici, ita domesticis cladibus -i et erubescendi). TAC. ann 3, 44, 3 pacem. AVG. civ. 8, 16 p. 345, 25 D. melior temporalis felicitas quam -a aeternitas (9, 13 p. 385, 23 -a ae. vel aeterna miseria). *γ de aliis rebus* (*praecipue adversis*): PLAVT. Amph. 590 -rima istaec miseria est servo bono. Trin. 1087 -rumis periclis. COM. pall. inc. 55 labor (LAVS Pis. 135 APVL. met. 8, 26, 6). TER. Phorm. 94 onus ... -um et grave (FIRM. math. 4, 3, 3 infelicitatis. 4, 10, 2. *al.*). CIC. inv. 1, 4 maxima ac -rima naufragia (*interpretatur* GRILL. rhet. p. 31, 17 M. dicebant veteres, quicquid male in cives vertebatur, -rimum). Quinct. 32 haec optio tam -a tamque iniqua. Verr. II 1, 137 o multis acerbam, o -am atque indignam praeturam tuam. 5, 114 servitutis (dom. 110. *al.* SEN. epist. 104, 16 TAC. hist. 4, 17, 2. *al.*). Marcell. 31 hoc -o fatalique bello (Phil. 5, 39 taetro -oque. *al.* STAT. Theb. 4, 4 [-is, *sc. Argivis, var. l.*]. *cf.* VAL. FL. 3, 250 pugnas. STAT. Theb. 4, 643 ensis). fin. 5, 84 exilium (LIV. 28, 29, 1 et indignum. *cf.* OV. ars 2, 72 fugae [Pont. 1, 2, 72. 2, 2, 68. *al.*]). SEN. contr. 2, 2, 11 -a et crudeli patientia. IVV. 3, 288 rixae. APVL. met. 1, 7, 7 spoliationis. PANEG. 8, 19, 2 captivitatem (FIRM. math. 1, 7, 40 -ae [-am *A*] captivitatis infamiam. 4, 10, 11 IVST. 11, 3, 7). FIRM. math. 3, 4, 21 calamitate (4, 13, 10. 5, 6, 10. *al.*). 4, 2, 2 infelicitatis (6, 25, 1). 5, 1, 30 infortuniis (6, 22, 12). AVG. civ. 3, 23 p. 135, 6 D. illa mala ... quae ... -iora exstiterunt. *transfertur ad memoriam malae fortunae*: HIRT. Gall. 8, 34, 1 cum ... -rima ... Alesiae memoria sollicitі similem casum obsessionis vererentur.

c *pressius c. respectu mali eventus*: *α sub specie mali ominis fere i. q. infaustus*: LVCIL. 746 dies tetri -i ac religiosi. QVINT. decl. 315 p. 242, 12 infelix ... omen -aeque primitiae. FIRM. math. 2, 29, 17 est ... -a Venus et multis calamitatibus implicata, si *cqs.* 6, 22, 11 infelicitatum ... -a decreta. *β de variis rebus male vertentibus*: CIC. Planc. 101 o excubias tuas ... -as, ... o custodiam ... infelicem. VERG. Aen. 11, 156 primitiae iuvenis. PLIN. nat. 7, 141 eventu. STAT. Theb. 8, 184 armis. QVINT. decl. 257 p. 50, 14 libertatem. IVV. 4, 74 amicitiae. PLIN. paneg. 33, 3 nemo ... -as voluptates unco et ignibus expiavit. APVL. met. 7, 25, 3 Fortuna meis casibus pervicax tam opportunum latibulum -a (*F*, mira *v. d. Vliet; cf. p. 1100, 29*) celeritate praeversa. FIRM. math. 2, 21 actibus (3, 13, 13).

B *usu speciali*: **1** *spectat ad affectus animi vel corporis*: a *de perturbatione animi*: *α in universum*: ⓘ *de hominibus rebusque ad homines pertinentibus*: PLAVT. Asin. 461 formido -r (*cf.* Merc. 212 metuo -r [1014 Persa 680. *al.* HOR. carm. 2, 8, 22 -ae ... virgines *aemulam*]. Most. 543 timeo [Rud. 441 TER. Andr. 264 LVCR. 3, 980. *al.*]. SEN. dial. 5, 35, 3 expavescis). Cist. 286 hic insanit -r (*cf.* TER. Phorm. 997 delirat). Epid. 526 -r ex animo (Stich. 1. *al.* LVCR. 3, 109 cum -r ex a. laetatur corpore toto. GELL. 14, 1, 36 ex a. -r fies antequam e fato fias. *cf.* PLAVT. Truc. 594 animo). Merc. 274 cura cruciabar -r (*cf.* LVCR. 3, 1051 urgeris multis -r ... curis. LVCAN. 2, 64 -os angit sua cura parentes). TER. Andr. 251 -am exanimavit metu (Phorm. 564 exanimatam. PETRON. 89, 47 perdit). Haut. 526 avidum -um (-e *Bothe*) atque aridum (*de avaro ut*: HOR. sat. 1, 1, 63 ars 170 PROP. 3, 5, 6 MART. 1, 99, 10). CIC. Catil. 2, 6 desiderio ... Catilinam -um tabescere. HOR. sat. 1, 3, 135 urgeris ... -rque rumperis et latras. STAT. Theb. 1, 156 quo tenditis iras, a -i? MART. 6, 37, 4 scabie -r laborat.
de partibus hominum: OV. am. 2, 7, 7 -o petis ungue capillos. SEN. Herc. f. 1298 -um metu cor palpitat. Herc. O. 620 urit -um gloria pectus. dial. 5, 15, 3 si aeger animus et suo vitio -r est. PLIN. nat. 2, 54 -a hominum mente. ⓘⓘ *de ipsis affectibus malis vel nimiis*: PLAVT. Curc. 142 aerumna (*cf.* CIC. Att. 11, 2, 1 curis. HOR. carm. 2, 16, 10 tumultus mentis et curas). CIC. off. 1, 87 ambitio (HOR. sat. 1, 4, 26. 1, 6, 29 APVL. apol. 75). HOR. sat. 2, 7, 77 formidine (*cf.* SEN. epist. 101, 10 metus mortis. APVL. met. 9, 20, 3 trepidatione. FIRM. math. 1, 7, 33 -i timoris [-iis minori *trad.*]). epist. 1, 1, 33 cupidine. OV. met. 3, 479 furori (MART. 12, 49, 7). STAT. Theb. 11, 297 ira. 11, 715 libertas (*i. cupido libertatis*). APVL. apol. 53 insania (PANEG. 10, 5, 1).
β de certis affectibus: ⓘ *c. respectu maeroris*: Ⓐ *de hominibus* (*rebus humanis p. 1103, 4*): PLAVT. Rud. 397 id -a maesta est sibi eorum evenisse inopiam. 682 -am me consolari (*cf.* OV. met. 6, 292 solari [STAT. Theb. 9. 885]). Stich. 215 prae maerore ... -r ... consenui. TER. Andr. 693 nunc -a in maerore est. Hec. 379 lacrumans -a (385. *cf.* Phorm. 96 vidi virginem ... -am ... matrem lamentari [DON.: ab affectu. *item* GRACCH. or. frg. Cic. de orat. 3, 214 LVCR. 3, 942]. CIC. Verr. II 1, 93 flentes [OCTAVIA 895 HOMER. 1015]). CIC. carm. frg. 23, 1 -r ... maerens errabat. Mil. 4 -i lugeamus (OV. met. 1, 584. ITALA Iac. 4, 9 [cod. ff] lugete -i et plorate [*gr.* ταλαιπωρήσατε, VVLG. -i estote et l. et. p.]). VERG. Aen. 11, 63 solacia luctus ... -o ... debita patri (*cf.* OV. met. 4, 692 *genitor* lugubris et mater, ambo -i.
[Wieland]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SEN. Tro. 949 mater). LVCAN. 2, 38 o -ae contundite pectora (*cf.* MIN. FEL. 22, 1 caedunt pectora). STAT. Theb. 7, 462 pectora fletu ... premunt -ique (-e- *var. l.*) rogos et crastina mandant funera. *de rebus ad homines pertinentibus*: ENN. scaen. 132 lacrimae. Ov. epist. 11, 80 ore. SEN. Tro. 80 manum. 410 pectus. VAL. FL. 1, 449 crines. STAT. silv. 5, 1, 19 aurem. Ⓑ *de dolore et rebus maestis*: CIC. Verr. II 1, 76 spectaculum acerbum et -um et grave toti ... provinciae (II 5, 100. *al. cf.* Phil. 11, 7 -am ... et flebilem speciem [CAPREOL. epist. 1, 1 p. 845B; *gr.* ἀθλίαν]. APVL. met. 4, 20, 5 -um funestumque spectamen). Phil. 2, 6 querela -a ... et luctuosa (epist. 14, 15, 3 Ov. met. 2, 342. *al.* BOETH. cons. 2 carm. 2, 10). Att. 3, 19, 2 -as ac luctuosas preces. VERG. Aen. 2, 486 gemitu -oque tumultu (STAT. Theb. 3, 197). TIB. 1, 4, 72 fletibus (FIRM. math. 1, 7, 41. *al.*). SEN. Herc. O. 308 dolor (STAT. silv. 5, 5, 34). STAT. Theb. 9, 388 amplexu (AVG. civ. 3, 29 p. 142, 7 D. *cf.* Ps. QVINT. decl. 4, 20 complexu). APVL. met. 5, 7, 2 lamentationibus. *singulariter de laetitia maerore mixta*: TAC. hist. 2, 45, 3 victi victoresque in lacrimas effusi, sortem civilium armorum -a laetitia detestantes (*cf. oxymora p. 1105, 52*). (II) *c. respectu amoris de amantibus et amore*: PLAVT. Asin. 617 -r est homo qui amat. Bacch. 208 amans (Curc. 152 VERG. Aen. 4, 429 TIB. 1, 8, 61 PROP. 1, 16, 45. *al. cf.* PLAVT. Cas. 683 amator [LVCR. 4, 1179 AVG. enchir. 5, 17]). TER. Eun. 98 -a prae amore. CATVLL. 51, 5 -o quod omnis eripit sensus mihi. 99, 11 -um me tradere amori. LVCR. 4, 1075 *opp.* sanis. 4, 1159 quoniam adflictentur amore nec sua respiciunt -i mala (*antea*: cupidine caeci). HOR. epod. 14, 13 ureris ipse -r ([SCHOL.: aut 'valde' aut ... consolandi causa]. carm. 3, 7, 10 NEMES. ecl. 4, 66). PROP. 1, 5, 29 pariter -i socio cogemur amore ... flere. 2, 9, 42 -o ianua aperta mihi. Ov. am. 3, 7, 62 quid -um ... picta puella iuvat? SEN. Phaedr. 119 QVINT. decl. 385 p. 432, 1 AVSON. 92, 10 p. 319 P. *de amore ipso*: CATVLL. 91, 2 in -o hoc nostro, hoc perdito amore. 99, 5. VERG. Aen. 5, 655 praesentis terrae. TIB. 1, 2, 89 Ov. rem. 21. *al.*

b *de morbo, debilitate, languore sim.*: *α de animantibus et partibus eorum*: (I) *laxius de hominibus quolibet corporis malo affectis*: PLAVT. Amph. 408 -o nunc [mihi] malae dolent (*cf.* Truc. 632 mihi ... -ae [-e *trad.*] condoluit caput). Capt. 135 ossa atque pellis sum -r a macritudine. Epid. 670 lassitudine invaserunt -o *mihi* ... flemina. CIC. Verr. II 5, 87 -i perditique *fame*. Ov. met. 2, 807 lentā ... -rima tabe liquitur. LVCAN. 4, 332 quo ... magis -os undae ieiunia solvant. MART. 2, 51, 6 -r ... esurit *venter*. IVV. 6, 424 convivae -i ... somnoque fameque urguentur. APVL. apol. 43 -r morbo comitiali ... confectus. *al.*

(II) *strictius de animantibus eorumque partibus aegrotis fere i. q. aeger, languidus sim.*: Ⓐ *de animantibus ipsis* (*mente l. 61*): PLAVT. Amph. frg. 6 laruatu's; edepol hominem -um; medicum quaerita (PETRON. 129, 8 h. ... -o non invideo medicinam). Truc. 520 quo ... morbo -a sum. TER. Eun. 846 -rimus fui fugitando (DON.: fatigatus, lassus et languidus). LVCIL. 332 mancus -rque, exilis, ramice magno. PRIAP. 26, 12 cum tussi -r expuo salivam. Ov. met. 7, 572 tanta ... sunt -is invisi taedia lecti. SEN. benef. 6, 36, 2 *morbos* cum magna -orum vexatione vicerunt. PLIN. nat. 34, 108 impendio -orum experiri commentaria *medicos*. TAC. hist. 4, 81, 2 remedii inriti ludibrium penes -os fore (*de hominibus caeco et manum aegro*). SER. SAMM. 979 -os ... febris adurit. PELAGON. 302 attenuati et -i equi (*Hippiatr. gr. I p. 212, 8 ταλαιπωροτέρου*). AVG. civ. 10, 29 p. 451, 7 D. ut parum sit -is, quod aegrotant *eqs.* AVIAN. fab. 6, 4 mulcebat -as ... rana feras. SEDVL. carm. pasch. 3, 28 leprosus ... varios ... per artus plus candore -r (op. pasch. 3, 3 p. 233, 16 obsceno factus candore -ior). PRISC. periheg. 1064 -is prohibens occulti damna veneni. ARATOR act. 1, 271 ultra non valet ire -r (*i. debilis*). 1, 766 cubilis, quod -o pars mortis erat *paralytico*. *apud christianos de correptis a daemonibus*: IVVENC. 2, 45 -am ... mentem spiritus ater implebat. 3, 181. 361 SVLP. SEV. dial. 3, 6, 4 Mart. 17, 5. VITA Caes. Arel. 1, 5 diabolus ... ingressus in -um. Ⓑ *de partibus animantium*: PLAVT. Poen. 1003 buccam. CATO agr. 157, 11 si mulier eo lotio locos fovebit, numquam -i (umseri *codd. praeter m*) fient. VERG. georg. 3, 483 artus (MEROB. poet. 71 *i. languentes*). HOR. sat. 2, 3, 29 lateris -i capitisve dolore. CELS. 3, 27, 1 -um spiritum trahunt, memoria quoque amissa *paralytici*. LVCAN. 4, 413 dentibus. PLIN. nat. 29, 136 contusas et ab ictu -as aures sanant. FRONTO p. 92, 4 N. fauces. SER. SAMM. 497 pellem. IVVENC. 1, 46 -ae dispendia vocis. PELAGON. 259 suffraginem -am aut tumidam (*Hippiatr. gr. II p. 172, 15 φδηκυῖαν*). CHIRON 1 coxa (43 VEG. mulom. 2, 82, 1). 43 partis ..., quae -a est (VEG. mulom. 2, 82, 2).

β de morbo ipso, fame sim.: CIC. fin. 5, 84 -r morbus (*opp.* bonum. nat. deor. 3, 84 -o diuturnoque m. *cf.* CELS. 3, 23, 7 malum. 5, 27, 2 genus morbi [SER. SAMM. 214]). *ibid.* -a debilitas (FIRM. math. 6, 24, 11). *ibid.* -a caecitas (FIRM. math. 6, 15, 22. 6, 31, 33). Att. 5, 21, 8 fames, qua nihil est -ius (HOR. carm. 1, 21, 13 f. pestemque. FIRM. err. 18, 5 NOVELL. Theod. 4, 1). CIRIS 254 tabis. APVL. met. 1, 6, 1 maciem. FIRM. math. 6, 38, 5 febrium -os languores (*cf.* SVLP. SEV. Mart. 16, 4 -o genere languoris).

2 *spectat ad mortem*: **a** *de animantibus mortuis* (*cf. p. 1099, 74. 1100, 69*): ENN. ann. 138 volturus ... -um mandebat homonem. CIC. Verr. II 5, 129 (*bis*). Catil. 4, 11 -os atque insepultos acervos civium (*de insepultis ut*: VERG. Aen. 6, 370 PROP. 1, 22, 8. LVCAN. 6, 102 -os ultra tentoria cives spargere funus erat. *cf. et* STAT. Theb. 8, 114 non tumulo, non igne -r ... productus *Amphiaraus terra hiante receptus*). CATVLL. 68, 93 ei -o fratri ... lumen ademptum. LVCR. 3, 898 -o ... omnia ademit una dies (*sc. mortis*). 3, 917 VERG. Aen. 3, 41. 11, 119 -is supponite civibus ignem (*in curando funere ut*: Ov. met. 8, 236 -i tumulo ponentem corpora nati. SIL. 9, 95 -um componere terra *corpus*. IVVENC. 2, 22 -i genitoris condere corpus). CIRIS 131 patris -i ... sepulchrum. PROP. 2, 34b, 90 -ae funera Quintiliae (STAT. Theb. 9, 365. 634). LVCAN. 6, 639 cadaver. STAT. silv. 2, 6, 92 umbris. ANTH. 410, 9 res est atra -r (*i. mortuus*). VITAE patr. Iurens. 3, 13 p. 159, 26 larvis et -is. *singulariter*: AVG. serm. 180, 7, 8 carnem ... iacentem sine anima vides, animam -am sine deo videre non potes.

b *de rebus*: *α de morte*: TRAG. inc. 203 mors -a non est, aditus ad mortem est -r (CIC. Verr. II 5, 172 Catil. 4, 3. *al.* VERG. Aen. 10, 829. LIV. 3, 50, 8 -am, sed honestam m. *al. cf.* LIV. 27, 44, 8 mortis genera [MIN. FEL. 30, 2]). CIC. Catil. 3, 23 crudelissimo ac -rimo interitu. 4, 2 caede (Flacc. 60 VERG. Aen. 2, 411. *al.*). dom. 42 funus. SEN. epist. 77, 10 exitum (FIRM. math. 4, 15, 6. *al.*). SIL. 6, 33 nocte e Stygia -oque sopore. *β de rebus ad mortem pertinentibus*: CATVLL. 101, 2 inferias. Ov. am. 2, 6, 9 funus (SEN. Tro. 807 IVVENC. 1, 265. *al.*). PROP. 1, 15, 21 ignes (*i. rogi*). Ov. fast. 6, 492 rogis. VAL. FL. 3, 273 (*interpol.?*) cur etiam flammas -osque moramur honores? QVEROL. p. 46, 11 P. quisnam cinerum est odor? :: ille ... tristis, cultus quem poscit -r.

3 *spectat ad paupertatem*: **a** *de hominibus*: PLAVT. Capt. 583 est -orum ut ... invideant bonis. Rud. 485 qui homo sese -um et mendicum volet (*cf.* LVCIL. 728 -um mendicum). Trin. 847 egestas quid negoti dat homini -o mali. TER. Eun. 487 apparet servom hunc esse domini pauperis -ique. CIC. Verr. II 3, 100 Imacharensis ... iniuriis tuis exinanitos tributum facere -os ac perditos coegisti. prov. 5 nihil exprimere ab egentibus, nihil ... a -is extorquere potuit. Att. 1, 16, 11 illa ... hirudo aerari, -a ac ieiuna plebecula. SALL. Catil. 33, 1 -i egentes (IVVENC. 3, 516. 4, 415. *cf. l. 31 et* PAVL. NOL. carm. 21, 857 -is et egenis [*opp.* felices]). Ov. trist. 5, 8, 13 qui quondam -is alimenta negarat. LAVS Pis. 126 -um parva stipe focilat. QVINT. decl. 260 p. 65, 6 partem civium ... -am sustentat. IVV. 1, 134 caulis -is atque ignis emendus. 4, 23 -r et frugi (*ironice de divite luxurioso*). APVL. met. 4, 12, 4 paupertinas pannosasque resculas (*F*, rec- *φ*) -rimae anus donas vicinis divitibus. FIRM. math. 2, 3, 3 -os pauperes ignobiles (3, 2, 5 -os p. destitutos. *cf. etiam l. 29*). SVLP. SEV. Mart. 3, 1 cum omnes ... -um (*i. pauperem nudum*) praeterirent. NOVELL. Valent. 12, 1 quos ... omnia sua amisisse constiterit, ... exceptis qui alibi locupletes ... non debent uti excusatione -orum. RVT. NAM. 1, 444 *monachi* munera fortunae metuunt, dum damna verentur; quisquam sponte -r, ne -r esse queat?

b *de paupertate et rebus copia quadam carentibus*: CIC. Verr. II 3, 84 agri Liparensis -i atque ieiuni (*cf.* A IEN. carm. ad Flav. 25 agelli). Cluent. 70 cum domi suae -rimis (-us *pars codd.*, *probavit Guarinus delens* et, *Kayser mutans* et *in* ante, *alii alia coniecerunt*) in locis (-culis *Ernesti*) et inanissimis tantum nummorum positum videret. CAES. Gall. 6, 35, 8 quid ... hanc -am ac tenuem sectamini praedam ...? GELL. 11, 7, 3 inopi ... -oque victu vivere (*cf.* FIRM. math. 6, 30, 13 vitae alimenta). SORT. Sangall. 2, 9 hunc annu fructi -rimi sunt; cave ne inopiam patiaris (*cf. 4, 11* fructi rari). PALLAD. 9, 2 de exili et -a vinea reficienda. *ibid.* si terra exilis in vinea est et vinea ipsa -ior.

4 *spectat ad humilitatem*: **a** *de hominibus* (*cf. etiam l. 32. 39. 26*): PLAVT. Poen. 267 -as schoeno delibutas servolicolas sordidas. SALL. epist. Mithr. 8 ex rege -rumum servorum effecere. HOR. sat. 1, 8, 10 hoc -ae plebi stabat commune sepulcrum. SEN. Herc. O. 412 regna -is donat et celsis rapit. Thy. 35 -r ex potente fiat, ex -o potens (*cf.* ROMVL. fab. 51 pr. rec. gall. *opp.* potentes). STAT. silv. 4, 9, 21 libellionis. MART. epigr. 2, 8 abstulerat -is tecta superbus ager. 2, 61, 4 carnificis. FIRM. math. 3, 13, 13 -os humiles. 4, 13, 12 deiecta humilitate -os. PRVD. psych. 81 -os ad nobiliora trahente *deo*. AVIAN. fab. 41, 17 haec poterunt -os ... monere, subdita nobilibus ne sua fata gemant. ENNOD. opusc. 6, 10 p. 405, 22 magnorum ... culmina, -orum infima. ALTERC. Hadr. et Epict. 18 regi et -o commune.

b *de humilitate et rebus humilibus*: CAPITOL. Opil. 4, 3 Macrinum ... vita sordida ... remotum etiam a -rimis officiis (FIRM. math. 4, 14, 14. *cf.* 3, 8, 1 artibus [4, 15, 7]). FIRM. math. 4, 24, 2 humilitate (5, 1, 6. 6, 11, 12. COD. Theod. 16, 2, 41 contempti ... et -ae humilitatis inclinati despectu). 6, 15, 10 deiectio (6, 16, 2). 6, 31, 79 quaestum *meretricum*.

II *spectat magis ad* **vitium,** *peccatum (maxime per convicium) fere i. q. malae qualitatis, turpis, pravus sim.*: **A** *de animantibus* (*tunica p. 1105, 14*): **1** *generatim* (*acced. vis moralis maxime l. 78. 81. p. 1105, 5. 10*): PLAVT. Cas. 549 flagitium maxumum feci -r (*de ipso loquente ut*: TER. Haut. 956 quid ego sceleris admisi -r? HOR. epist. 1, 20, 6 quid -r egi? IVV. 2, 159 heu -i traducimur). TER. Eun. 419 hominem perditum -umque. CIC. Q. Rosc. 48 improbi animi, -i ingeni, nullius consili. Pis. 83 cum -r ille securibus hospitis cervices subiere gestiret (TIB. 1, 10, 5 nihil ille -r meruit ...? *cf.* CIC. Catil. 2, 33 isti. APVL. met. 9, 3, 1 -um istum asinum). 97 quis te -ior, quis te damnatior? Phil. 2, 16 o -r (-um *D*) ... qui ... tam impudenter

[Wieland]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

loquare (*in allocutione ut*: VERG. Aen. 5, 671 heu -ae cives. HOR. sat. 2, 3, 14 contemnere -r. SEN. Med. 513 quid, -a, meque teque in exitium trahis? MART. 4, 11, 2. QVINT. decl. 298 p. 178, 21 quid potes, -r, nisi vapulare? MIN. FEL. 12, 1). SEN. benef. 3, 16, 3 tam -am, tam sordidam. dial. 4, 34, 1 pusilli hominis et -i. MART. 2, 83, 1 moechum. 9, 2, 13 cinaedos. MIN. FEL. 27, 7 (*de daemonibus ut*: GREG. M. dial. 3, 21 p. 189, 11 M. exi ab eo, -r. PALLAD. hist. mon. I 10 p. 287A -rimi ac vilissimi daemonum). TERT. praescr. 7, 6 -um Aristotelem, qui *eqs.* CYPR. ad Donat. 7 p. 9, 8 malis suis -i et gloriantur. IVVENC. 2, 235 superbi. 2, 661 pravos. HIER. adv. Iovin. 2, 37 p. 336B mulierculae -ae et non miserabiles (*cf. p. 1100, 39*). VVLG. sap. 15, 8 animalia (*gr.* ἔχθιστα). PRVD. c. Symm. 1, 179 ne stuprum ... ullus obicere auderet turpi -aeque puellae *Rheae Silviae*. 2, 228 ut -r infirmusve ... fragilisve (*comparatus deo*). *transfertur ad tunicas*: MART. 11, 99, 2 paedicant -ae (-am *var. l.*), Lesbia, te tunicae.

2 *speciatim*: a *fere i. q. stultus, ineptus sim.*: PLAVT. Cist. 366 -r errat ...; ludam hunc (FIRM. err. 27, 2. QVEROL. p. 48, 19 P. [-e *Peiper*]). Mil. 1199 inhiat, quod nusquam est, -r. CIC. or. frg. A IX 8 Sch. o -r, qui non sentias *eqs.* (*sim.*: APVL. apol. 86 -r non intellegis [MIN. FEL. 37, 6 CYPR. ad Donat. 12 p. 13, 26. HIER. tract. p. 417, 10 o vere -i atque miserabiles, qui non intellexistis *eqs.*]. CYPR. eleem. 10 p. 381, 15 nescis. *cf. etiam* LACT. inst. 6, 10, 6 o ... -os atque miserabiles, qui stultitiam suam litteris ... mandaverint). phil. frg. VIII 13 M. o -um vel potius amentem (Att. 7, 11, 1 a. et -um. *cf.* MART. 7, 65, 3 ah -r et demens. QVEROL. p. 39, 13 P. -i atque ... stulti [SVLP. SEV. dial. 2, 10, 5]). CATVLL. 8, 1 -r Catulle, desinas ineptire. LVCR. 2, 14 o -as ... mentes (*syn.* caeca *ut* STAT. Theb. 3, 629). 5, 88 (= 6, 64) omnia posse quos -i credunt, ignari, quid queat esse. VERG. Aen. 2, 42 o -i, quae tanta insania, cives? HOR. sat. 1, 2, 64 -r ... deceptus. TIB. 1, 6, 9 ipse -r docui ...; nunc premor arte mea. PERS. 3, 66 discite, o -i.

b *fere i. q. inutilis, artis suae non compos sim.*: PLAVT. Pseud. 808 illi drachmissent -i (*i. coqui viles*). QVINT. inst. 8 prooem. 28 -r ... et ut sic dicam pauper orator. 11, 2, 31 sed hoc -i (*sc. ad memoriam iuvandam adhibent*). APVL. flor. 17 p. 81 -rimi cantores, quia non sponte ad laudem, sed necessario ad salutem nitebantur. CAPITOL. Gord. 25, 4 -r est imperator, apud quem vera reticentur. ANON. Vales. 12, 61 Romanus -r ... utilis Gothus. *apud christianos de deis falsis et impotentibus*: MIN. FEL. 22, 1 exitus tristes, ... luctus atque planctus -orum deorum (TERT. adv. Marc. 3, 10 p. 392, 20 AVG. civ. 13, 17 p. 578, 34 D.). TERT. nat. 2, 17, 7 -a adversus fata ⟨non valuit⟩ *Iuno* (apol. 25, 8). PRVD. apoth. 404 *Apollinem*.

B *de rebus*: 1 *vario usu*: PLAVT. Rud. 1321 -um istuc verbum et pessimum est, ... nihil habere. CIC. Att. 1, 14, 5 Clodius contiones -as habebat. 9, 13, 8 sententia -a et desperata (*cf.* SEN. dial. 10, 20, 1 cogitatio. PLIN. paneg. 70, 5 -a, sed vera reputatio). HOR. sat. 2, 8, 18 divitias -as! carm. 3, 29, 58 preces. SEN. contr. 1, 4, 5 o -a pietas (SEN. Herc. O. 1027. Oed. 19 pro -a p.). SEN. Herc. O. 1171 o -a virtus! PLIN. nat. 29, 11 illae ... -ae sententiarum concertationes *medicorum*. PLIN. paneg. 66, 4 prudentia. SCAEV. dig. 31, 88, 17 nimiam et -am diligentiam. PANEG. 8, 6, 1 errore (PRVD. ham. 377 AVG. civ. 7, 8 p. 280, 7 D.). FIRM. math. 7, 23, 27 inefficacibus et -is rationibus. *nota oxymora* (*cf. p. 1103, 18*): PAVL. NOL. epist. 49, 12 praelaturos ... beatissimam ... calamitatem suis -is felicitatibus. BOETH. cons. 2, 4, 21 W. mortalium rerum -a beatitudo.

2 *usu speciali*: a *respiciuntur mores, fere i. q. improbus sim.*: CIC. inv. 2, 36 conquestioni, per quam -um facinus esse et indignum demonstrabitur. Pis. 27 sordibus (*cf.* IVVENC. 1, 524 labis). off. 3, 117 quam -r virtutis famulatus servientis voluptati! Att. 9, 10, 14 fuga. SEN. Med. 569 consilia. PLIN. paneg. 54, 1 adulationis. CYPR. epist. 59, 13 mendaciorum. FIRM. math. 4, 12, 1 coitus *puerorum*. err. 28, 4 dedecus. COD. Theod. 16, 5, 15 conspirationis. DRAC. laud. dei 2, 307 -um sic venit in usum. GREG. M. moral. 1, 51 intentionis (*opp.* bona). BENED. reg. 1 p. 20, 2 L. conversatione. *transfertur ad conscientiam*: PS. QVINT. decl. 4, 5 p. 71, 23 -ae conscientiae pudorem. APVL. met. 3, 4, 4.

b *respicitur utilitas, fere i. q. inutilis, non idoneus sim.*: PLAVT. Most. 379 -um est opus igitur demum fodere puteum, ubi sitis fauces tenet. VARRO rust. 1, 1, 6 sine aqua omnis arida ac -a agri cultura. CIC. Verr. II 2, 151 o defensionem -am ac perditam (3, 175). 3, 199 illud erat -um solacium (PLIN. epist. 6, 20, 17. *cf.* CIC. epist. 6, 2, 2 consolatio. SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 1 genus consolationis). Phil. 7, 14 excusatio. epist. 4, 13, 1 triste ... et -um ... genus litterarum (*cf.* MART. 10, 4, 7 chartae). PVBLIL. Q 17 quam -um officium est, quod successum non habet! Q 26 auxilium (CELS. 3, 23, 7. 5, 26, 34). VERG. ecl. 3, 27 carmen (*sed* SERV. *ad l.*: triste, flebile). SEN. benef. 4, 23, 3 natura si hoc ... bonum -um et anceps et sterile fecisset. dial. 3, 15, 2 curatio. SPART. Hel. 3, 7 *valetudinis* (6, 2 FIRM. math. 5, 6, 5). OROS. apol. 25, 2 donec -ae emendationis *vestimenti* falsitatem peior scissura patefaciat.

c *respicitur odor, gustus fere i. q. non iucundus, acerbus odoratu, gustatu*: IVVENC. 4, 379 fetorem *cadaveris*. FIRM. math. 8, 20, 4 foedis odoribus possessum, ut hircini foetoris -um ... virus exsudet. ANTHIM. 25 *turtures* -as carnes habent et melancholicum humorem generant.

III **stilistica** et **syntactica** *quaedam*: A *in exclamationibus* (*cf. etiam l. 47. 59. 67. 79*): 1 *acc.* (*cf. et p. 1100, 65* [a ... te -um]. *1103, 44* [edepol]. *1105, 46*): ENN. scaen. 202 heu me -am (PLAVT. Aul. 720 Merc. 624 TER. Andr. 646. Hec. 74 eheu [SALL. Iug. 14, 9. PRIAP. 56, 3 ⟨e⟩heu. PETRON. 34, 10]. PACVV. trag. 264 Acc. trag. 346 AFRAN. com. 408 CIC. Phil. 7, 14). PLAVT. Amph. 1056 me -am (Most. 739 me -um. TER. Andr. 788. 882 Eun. 197 PACVV. trag. 134 TVRPIL. com. 196 AFRAN. com. 312. CIC. prov. 10 me etiam -um. Att. 2, 19, 1 PROP. 2, 33, 35 OV. am. 1, 4, 59. *sed* -am [-um] me: TER. Andr. 240 Haut. 1029 Phorm. 749 Ad. 291 CIC. Flacc. 103 Pis. 3 Rab. Post. 45 Phil. 2, 64 SEN. contr. 1, 8, 2). CIC. Mil. 102 o me -um (off. 2, 25 o -um, qui *eqs.* SEN. contr. 2, 3, 6. 2, 4, 4. 7, 6, 8 o te ... -am. 9, 2, 1 matrem. 10, 4, 10 o -os, qui *eqs. v. et p. 1101, 80. 1102, 20. 39. 1105, 21. 69*). *singulariter*: QVEROL. p. 46, 3 P. hem me -um (*bis*).

2 *nom. vel voc.* (*cf. et p. 1103, 1. 1104, 79. 1105, 1. 28. 47* [pro]): PLAVT. Men. 614 ne ego mecastor mulier -a (ITALA Rom. 7, 24 [Iren. 3, 21, 2extr.] -r ego homo [*gr.* ταλαίπωρος, *Vulg.* infelix]. *cf.* HIER. epist. 60, 17, 1 nos -i). TER. Eun. 580 -r (*sine interiectione ut* HOR. carm. 1, 5, 12 CVRT. 7, 2, 6 STAT. Theb. 5, 172. *al.*). CIC. Phil. 13, 34 o -r *eqs.* (VERG. Aen. 3, 639 [SERV. *ad l.*: aut blandientis particula ... aut revera -i]. 5, 623 LVCAN. 7, 43 VAL. FL. 2, 378. QVINT. decl. 260 p. 65, 20 o -a tempora. FIRM. err. 2, 4 o -a et caduca mortalitas). CATVLL. 63, 61 -r a -r (64, 71 a -a. HOR. carm. 1, 27, 18 TIB. 1, 9, 3. 2, 1, 79. PRIAP. 83, 34 a -r, -r. OV. met. 10, 632 a -r Hippomene. LVCAN. 6, 724). 101, 6 heu -r ... frater (OV. met. 11, 720 LVCAN. 4, 382 VAL. FL. 3, 592. 7, 533 SIL. 9, 424. 13, 866. STAT. Theb. 11, 651 -r heu bellorum terminus). *adde*: perii -r (*sim.*): PLAVT. Amph. 668 ei p. -r (Merc. 986 Stich. 388). 810. Asin. 892 p. -a. Aul. 411 p. hercle ego -r (Cas. 681. 809 Rud. 1131 Truc. 538). Cas. 940 occidi -r (TER. Eun. 827 hem -a o., infelix). Cist. 641 periimus -ae (Rud. 1048 -ae p.). 712 disperii -a (TVRPIL. com. 179). Merc. 681 disperii, perii -a (TER. Haut. 404).

3 *dat.* (*cf. p. 1101, 66* [vae]): PLAVT. Amph. 726 ei (*Fleckeisen*, vae *trad.*) -o mihi (Aul. 200 Cas. 574. 661. 848 TER. Haut. 234 Ad. 173. AFRAN. com. 394 -ae. SEN. Herc. O. 1784 -ae. *sed* ei mihi -o: PLAVT. Most. 265). 1057 vae -ae mihi (Capt. 945 -o. Epid. 50. *al.* TER. Andr. 302. 743 Hec. 605. *al. sed* vae mihi -o: PLAVT. Merc. 217 Mil. 180. *cf.* Capt. 803 illi. CALP. ecl. 3, 51 vae -o. COMM. instr. 2, 28, 9 plebi). Merc. 661 heu -o mihi (701 -ae. 770 -ae).

4 *gen.*: LVCAN. 2, 45 o -ae sortis, quod *eqs.*

B *usus praedicativi exempla selecta*: 1 -um est *sim.*: a *subi. est pronomen aut subaudiendum* (*cf. l. 55. 58. 63. 84*): PLAVT. Cist. 228 estne hoc -um memoratu? CIC. Flacc. 97 quid hoc -ius? (Mil. 90 quo quid -ius, ... acerbius, ... luctuosius vidimus? [IVV. 3, 6]. SEN. epist. 122, 7 quid fieri crudelius vel -ius potest? MVTIAN. Chrysost. hom. 32, 3 -ius ... vel infelicius [*gr.* ἀθλιώτερον]). Att. 9, 2a, 1 -um (*sc. est supplicare; cf. in parenthesi* VERG. Aen. 6, 21 [SERV.: dolentis interiectio ac si diceret 'nefas']. TIB. 2, 3, 78 heu -um. STAT. Theb. 4, 786 Kl. [= 778 Kohlm.] a -um). epist. 14, 3, 1 hoc -ius turpius, indignius nobis nihil fuit. CELS. 6, 11, 3 -ius etiam est (*sc. ulceribus affici*), si lactans adhuc infans est.

b *pro subi. est (acc. c.) inf. vel enunt. secundarium*: *acc. c. inf.*: PLAVT. Epid. 136 hercle -um est ingratum esse ... id, quod facias bene. CIC. S. Rosc. 140 turpe -umque. Verr. II 2, 52 -um indignumque (II 4, 67 PRVD. c. Symm. 1, 458). Phil. 2, 5 non tam iucundum mihi videri debuit ... quam -um *eqs.* rep. 1, 4 magis id -um videri solet natura se consumi (*cf.* BELL. Alex. 16, 2 illud. *paulo aliter*: CIC. Tusc. 1, 87 carere mortuos ... commodis idque esse -um). nat. deor. 3, 14. Att. 4, 8b, 2 quid ... hoc -ius quam ...? (8, 9a, 1. 14, 6, 2). OV. trist. 4, 1, 67 quam -um est (NVX 55. *cf. l. 67. 79. 81. p. 1105, 73*). LIV. 3, 9, 12 nobis (*opp.* invidiosum). SEN. epist. 96, 1 nihil puto viro -um nisi *eqs.* GALLICAN. Avid. 6, 4. *nota plur.*: LIV. 31, 30, 3 sata exuri, dirui tecta, praedas ... agi -a magis quam indigna patienti esse. *inf.*: CAECIL. com. 28 hoc deputo -rimum, sentire *eqs.* (*c. pron. praepar. ut*: CIC. Tusc. 1, 12 istuc ipsum. phil. frg. V 39 M. id ipsum. Att. 7, 11, 2 hoc ipsum). CIC. Quinct. 95 exturbari fortunis omnibus. har. resp. 49 Pompeio ... -um magis fuit quam turpe. Phil. 2, 61 quam -um est (Tusc. 5, 63 huic. PVBLIL. E 14 eheu q. H 7 heu [11]. *al.* OV. trist. 4, 1, 69. SEN. Ag. 611 o q.). rep. 3, 23 optumum ..., secundum ..., -rimum. Att. 9, 15, 3 nec ... mihi quicquam est -ius quam (*cf.* SEN. contr. exc. 3, 5 nihil [contr. 10, 4, 1 SEN. epist. 98, 7]). *al.* VERG. Aen. 12, 646 usque adeone mori -um est? (LVCAN. 1, 366. *cf.* STAT. Theb. 6, 400 adeo). HOR. sat. 1, 2, 134 deprendi. SEN. contr. exc. 8, 4 quid est ... -ius quam ...? (PLIN. epist. 2, 12, 3). *al.* *enunt. secund.*: *c.* si: PLAVT. Trin. 1173 -umst, male promerita ... si ulcisci non licet. TVRPIL. com. 175. SEN. benef. 2, 18, 3 illud ... homini ... probo. AVG. civ. 1, 14 p. 25, 1 D. *c.* quod: CIC. Phil. 8, 9 illud. CATVLL. 68, 30 quod ... tepefactet ..., id ... non est turpe, magis -um est. VELL. 2, 68, 5 sibi. SEN. dial. 11, 9, 7. CVRT. 5, 3, 19 nec id ..., sed quod. PRVD. perist. 10, 491. *c.* ubi: PVBLIL. Q 49 quam -um est, ubi consilium casu vincitur! 55 SEN. contr. 9, 5, 11. *c.* cum: PVBLIL. Q 60 quam -um est, cum se renovat ... malum. *c.* ut: SPART. Pesc. 3, 9 -um est, ut imitari eius disciplinam militarem non possimus. AMBR. epist. 37, 32 CASSIOD. var. 3, 31, 4.

c quod -rimum est (-um *p. 1107, 7*): CIC. Quinct. 49 alterius

[Wieland]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

opes, id quod -rimum est, non exspectat (*in parenthesi ut*: Rab. perd. 6 *disting.* iniquissimum. SALL. Iug. 14, 4 mihi. LIV. 6, 24. 9 VELL. 2, 118, 4. 2, 130, 4 SEN. nat. 4 praef. 2 epist. 104, 9 TAC. hist. 1, 29, 2. FLOR. epit. 2, 18 fortibus viris. APVL. met. 8, 12, 3. HIER. epist. 60, 15, 4 potentissimis). LIV. 37, 53, 16 quod -rimum est in bello, obsidionem passus sum (*anteced. enuntiato ut* SEN. epist. 101, 12). COD. Theod. 9, 3, 1 pr. (= COD. Iust. 9, 4, 1, 3) quod innocentibus -um ... esse cognoscitur (*in fine sententiae*).

2 *variae locutiones praedicativae notabiliores*: PLAVT. Amph. 1023 ut ... vivas aetatem -r (Cas. 403. Persa 778 -rimus hominum. Rud. 127. 520 quis vivit me mortalis -ior? TER. Hec. 566 CIC. Att. 3, 4, 5 CATVLL. 8, 10 PVBLIL. P 5 HOR. sat. 1, 2, 21. *al. cf. infra l. 64*). Asin. 869 illum ecastor -um habebo (Cas. 116 CIC. epist. 14, 7, 1 VERVS Fronto p. 130, 12 N. *al. v. et vol. VI 2429, 60sq.*). Capt. 822 petronem et dominum reddam mortales -rumos (NOVIVS Atell. 64 me -um -iorem. *cf.* CIC. fin. 4, 66 faciat [SEN. contr. exc. 8, 1. 2 SEN. Herc. f. 1305 dial. 11, 4, 2. *al.*]). Men. 817 omnium hominum ... ut fiam -orum -rimus (TER. Hec. 300. *al.* LVCR. 3, 867 SEN. epist. 92, 22. 26. *al.*). 909 se -um praedicat (Most. 981 patrem eius. *cf.* Persa 647 nominarier. CIC. Tusc. 1, 9 diceres [1, 13. *al.* VAL. MAX. 4, 6, 1 SEN. dial. 1, 3, 1. *al.*]. 3, 73 confiteri se -os. HOR. sat. 1, 2, 130 -am se ... clamet [SEN. rem. fort. 11, 3 te clamitas. PETRON. 54, 2 -am ... se atque infelicem proclamavit]. epist. 1, 7, 92 vocares. SEN. Herc. f. 464 neges). Mil. 713 -rumum se retur (*cf.* CIC. Tusc. 1, 13 putas [SEN. dial. 12, 9, 5]. 1, 106 iudicare [SEN. benef. 7, 2, 2 dial. 1, 4, 3]. HOR. sat. 2, 7, 81 duceris). PVBLIL. N 44 qui moritur -r (*cf.* TIB. 1, 9, 45 interii. OV. trist. 2, 2 perii. *v. et l. 62*).

C *pro subst. masc. et fem. sing. et plur., passim inde a* PLAVTO. *neutr.*: *sing.*: CIC. Tusc. 1, 9 est -um ..., quoniam malum *mors.* 1, 15 si mors (mori *var. l.*) ... mortuis -um esset, infinitum ... malum haberemus. *plur.*: VERG. Aen. 2, 5 quae ... ipse -rima vidi. SEN. dial. 6, 1, 7 haec ... tristia et -a et in se saevientia. 7, 25, 3 inter -rima. epist. 101, 10 -rima omnia. TERT. nat. 2, 7, 9 -a vel turpia vel atrocia deorum. RVRIC. epist. 2, 53 p. 435, 8 absolutionem -orum vestrorum esse indulgentiam peccatorum.

D *indiculus structurarum: acced.: dat. (passim, sed non nisi ad res -as): e. g. l. 2. 4. 5. 7. p. 1102, 15. 20. 1103. 7. 1106, 55. 60. 62. 69. 76.* *gen.*: HOR. sat. 2, 2, 66 in neutram partem cultūs -r (*v. Heinze ad l.*). STAT. Theb. 4, 403 a -i morum. PLIN. paneg. 58, 4 -os ambitionis. *abl.*: *causae: e. g. p. 1101, 39. 1102, 63. 64. 1103, 46. adde* CIC. Catil. 4, 17 fortunā. SEN. benef. 6, 31, 11 pudore quam damno -ior. *limit.*: animo: *p. 1102, 54.* *praepos.*: ex animo: *p. 1102, 52sq.* prae amore: *p. 1103, 22.* de qua (*Tullia*): CIC. Att. 11, 3, 3. ab ictu: *p. 1103, 68.* *supinum*: memoratu: *p. 1106, 42.* dictu: IORD. Rom. 92 res -a d. (mira *Flor. epit. 1, 1, 14*).

adv. **miserē.** *inter adv. in e desinentia affert* CHAR. gramm. p. 235, 12. 236, 6 B. *compar.* -ius *inde a* LIVIO (*l. 76*). *superlat.* -errime *inde a* PLAVTO (*p. 1108, 1*). -erissime GRAMM. suppl. 155, 5 PATRIC. conf. 59. GLOSS. -errime infelicissime. *inde a* PLAVTO. [*e coni. falsa* (*v. et p. 1105, 18*): TER. Haut. 526 (*v. p. 1102, 57*). IVST. 12, 13, 9 (*coni. Jeep*).]

A *c. verbis vi malae condicionis plus minus servata fere i. q. miseris modis* (*hic illic, maxime c. verbis affectus, transit in vim auctivam, quam et antiquorum opinione probatam esse demonstrant* DON. Ter. Andr. 520 -e valde, nimis [Eun. 412 nimis. *ibid.* cum -e et impense idem significent. Ad. 698 nimis. SCHOL. Hor. sat. 1, 9, 14 valde. SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 365 -e nimis, quia omne nimium non bonum. Eun. 68 valde. *sed aliter explicat* SCHOL. Ter. Haut. 190 p. 115, 26 tenere. Ad. 698 p. 158, 32 affectuose]. *cf. etiam p. 1103, 26 et p. 1108, 26*): 1 *magis per miserationem*: **a** *pertinet ad sortem malam i. q. infeliciter, laboriose sim.* (*oppos.* beate *l. 65*, *synon.* infeliciter *l. 81*): PLAVT. Asin. 121 moriri (PLIN. med. 3, 33 -ius. PROSP. chron. I p. 408, 363 -e, sed digne. *cf.* PLAVT. Aul. 720 perii [Truc. 565]. APVL. met. 8, 8, 6 trucidati). Aul. 14 cum labore magno et -e viveret (315. CIC. fin. 3, 50 *opp.* beate [*ut* AVG. civ. 18, 41 p. 319, 6 D.]. Tusc. 5, 24 male -eque. SEN. contr. 10, 4, 15 tam -e [*loc. add.* excerpta]. SEN. dial. 11, 12, 4. *cf.* CIC. Att. 3, 6 me vix -eque sustento. IVST. 11, 10, 9 quem Alexander ... -e vitam exhibentem regem fecerat. *cf. et supra l. 10*). 731 -e perditus, cui tanta mala maestitudoque optigit (CIC. Att. 3, 23, 5 quem ... miserum -e perdidi. ad Q. fr. 1, 3, 1). Bacch. 934 -e male mulcabere (*cf.* Pseud. 4 quae miseriae te tam -e macerent. OV. trist. 3, 10, 63 pars ... -e confixa sagittis. APVL. met. 5, 17, 2 cruciamur). TER. Haut. 365 -e (-um *var. l.*) offendi ... militem (SCHOL. Bemb. *v. l. 57*). LVCR. 3, 861 -e si ... aegreque futurumst (*cf.* SEN. dial. 7, 25, 2 nihilo -ius ero). 3, 898 misero -e ... omnia ademit una dies. LIV. 34, 24, 2 ut -ius ... recipiatur quam ... capta est *civitas.* SEN. contr. 10, 5, 10 nemo ... -ius servit. SEN. epist. 119, 15 deliciis omnia -e ac sollicite comparantur. SIL. 2, 463 -e durantia ... viscera *peste.* CALP. decl. 7 p. 8, 1 tam -e crudeliterque punitos. DON. Ter. Eun. 282 quam -e nihil ... liceat Parmenoni. SYMPH. 260 -e cecidi (misera c. *vel* c. subito *pars codd.*). SCHOL. Cic. Bob. p. 121, 14 destitutus -e et infeliciter vindicatus. CYPR. GALL. gen. 114 decepta. CARM. de aegr. Perd. 85 matris ... -e carae dinoscere voltus non poterat.

b *pertinet ad affectus*: **α** *ut adv. affectus fere i. q. dolenter, acerbe*: PLAVT. Pseud. 74 est -e scriptum ... : : o, -rime (*aliter infra l. 19*). TER. Eun. 68 oculos terendo -e (*ad simulandum maerorem, sed cf. interpretationem ap.* CHAR. gramm. p. 267, 11 B. [*ex Romano*] -e pro male vel ut sit miseratione dignum). SEN. epist. 22, 10 aegre ferre ... et -e. **β** *c. verbis affectus* (*transit in vim auctivam v. p. 1107, 53 et l. 26*): PLAVT. Cist. 131 amore -e hanc deperit mulierculam (*cf.* TER. Andr. 520 amarit [Haut. 190 Ad. 667. DON., SCHOL. *v. p. 1107, 55*]). Curc. 188 quam -e moliuntur *amantes.* Most. 985 me eius patris -e miseret. TER. Eun. 412 illi invidere -e (DON. *v. p. 1107, 55*). Ad. 522 -e ⌊nimis⌋ (⌊ ⌋ *Don.*, vivos *A*) cupio (698 tam -e [DON. *p. 1107, 56*]. CIC. or. frg. A XIV 15 Sch. HOR. sat. 1, 9, 14. *cf.* HOR. sat. 1, 9, 8 -e discedere quaerens. *sim.*: CASS. Cic. epist. 12, 12, 3 -e [*M*, miser *HD*] noluit). CATVLL. 64, 94 heu -e exagitans ... furores *Amor.* SEN. epist. 63, 9 -rime lugent (*cf.* PANEG. 4, 13, 1 nihil gravius, nihil -ius ... doluisti). FRONTO p. 187, 23 N. fratrem ... -e desiderantis. GELL. 9, 15, 9 omnibus ... exultantibus, Iuliano autem male ac -e rubente et sudante.

2 *magis per convicium fere i. q. male*: AVR. Fronto p. 68, 19 N. scripsi (p. 69, 12 minus -e [*p. 69, 1 syn.* male]. *aliter supra l. 1*). PORPH. Hor. epist. 1, 17, 31 vestiri ... -e (misc- *trad.*). AVG. civ. 19, 7 p. 367, 13 D. multo ... -ius ... se putat beatum. CYPR. GALL. IOS. 305 calceus ... -e dat tegmina plantis. BOETH. cons. 4, 4, 4 W. voluntatis -e (*PT*[1], -ae *rell. Peiper*, infeliciter *suprascr. V*) langueret effectus. *sensu morali*: IVVENC. 3, 151 -e maculabunt ... mentem. 4, 461 -e deserto principe.

B *c. adi. vi malae condicionis fere evanida*: 1 *vi auctiva* (*cuius ad originem v. Hofmann, Umgangsspr.*[3] *192 et cf. sub v.* male *p. 244, 13sqq.: v. et l. 5 et p. 1107, 53*): PLAVT. Cist. 689 ita sunt homines -e miseri (Pseud. 13. *nisi mavis per merum lusum verborum interpretari, cf. l. 51*). TER. Haut. 649 ut stultae (-e *var. l.*) et -e (-ae *var. l.*) omnes sumus religiosae. GELL. 19, 12, 9 -e imperitus.

2 *vi fere negativa* (*cf. sub v.* male *p. 243, 61sqq.*): AVG. in psalm. 39, 16[in.] inter paganos amaros, -e urbanos, sordidos, infideles, ineptos, insultatores.

adv. **miseriter.** *vocem ab* ENNIO *usurpatam esse testis est* PRISC. gramm. III 71, 5 Ennius proterviter ... reverecunditer -r properiter.

i. q. misere: LABER. mim. 149 mens incorrupta -r corrumpitur. CATVLL. 63, 49 lacrimantibus oculis patriam allocuta maestast ... -r (*G*[1], miseritus *codd., v. Friedrich ad l.*). APVL. met. 8, 5, 10 auxilium -r roganti. IVL. VAL. 2, 28 p. 98, 12 indulgens ... lamentis ... humi porrectus ... diu -r agitabat. 2, 32 recens vulneratum atque adhuc spirantem -r (*Hist. Alex. M. I p. 90, 20 Kr.* ἡμίπνουν). IORD. Get. 41, 216 ne ... graviter ... cum suis et, quod peius est, -rque pugnaret (-r *plerique*, miserabiliter, misere *var. l.*).

adv. ? **miseritus** *v. l. 39* (CATVLL.).

adv. ? **miserōs** (*i.* μισερῶς *? scribitur* mes-) *intellegendum esse autumat in plagulis Leumann apud* ORIBAS. syn. 9, 43, 1 Aa dieta esse oportit non ... -os (*gr.* διαιτᾶν ... μήτε ἀπόνως μήτε ταλαιπώρως. *La* taleporus).

paronomasiae: *c.* miseria *p. 1102, 14. 1107, 71.* *c.* miseratio *p. 1112, 79.* *c. adv.* -e *p. 1107, 70. 75* (*cf.* -e -i *supra l. 28 et* -e miseret *supra l. 8*). -um -iorem *reddere p. 1107, 15.* -orum -rimus *p. 1107, 17.* *cf. et iterationes p. 1106, 22, 23.*

deriv.: misellus. miserinus. miserulus. misereo(r). miseror. miseria. miserimonium. (miseritas). miseritudo. *comp.*: commisero, -onis. misericors. *Wieland.*

***miserābilis,** -e. *a* miserari. ISID. orig. 10, 173 -is quod sit miseriae habilis. *abl. sing.* -e: CE 2079, 1 -e fato. *compar.* -ior: CIC. Planc. 83 LIV. *ter.* SEN. contr. 10, 4 (33), 5. 16 VAL. MAX. 1, 8 ext. 3. 4, 7, 4 SEN. epist. 95, 16. *al.* -is magis: LIV. 3, 48, 8. magis -is: ORAT. imp. Claud. (BerlUrk. 611) 3, 1 QVINT. inst. 4, 2, 114 SCHOL. Cic. Gron. A p. 347, 13. *pro superl.*: mire -is: CIC. Brut. 90. maxime -is: SALL. Catil. 36, 4 Iug. 33, 1 LIV. 23, 5, 1 CVRT. 5, 5, 7. 10, 7, 4 QVINT. inst. 6, 1, 15. -is prorsus: VVLG. eccles. 5, 15. nimium -is: AVG. civ. 1, 3 p. 6, 24 D. *in dact. collocatur fere ante pedem sextum* (*plerumque* -e); *ante pedem quintum*: OV. epist. 11, 113 Pont. 1, 5, 23 EPICED. Drusi 3. 181 IVV. 2, 18. NOT. Tir. 40, 21 *inter* misericordia *et* miserrimus. *de notione*: ISID. diff. 1, 354 -is est cui misereri possumus, miserandus cui misereri debemus. GLOSS. I 307 -e vulgus (*cf. p. 1109, 42*) dolendum populum. GLOSS.[L] II Philox. MI 32 οἰκτρόν, ἐλεεινόν. *cf. et l. 84. p. 1109, 41. 54. 77. 83. 84. 1110, 43. 55.* *inde a* CIC., CATVLLO, SALL., VERG. [*in codd. saepe confund. c.* mirabilis (*cf. p. 1109, 12. 16. 1110, 20. al.*). *dub.*: IVV. 12, 73 -e (*P, Friedlaender, Leo*, mirabile *p, Housman, Knoche*). *loco dub. contextus*: IVV. 6, 65.]

A *i. q. miserandus, lugendus, dolendus, misericordia dignus* (*coniungitur* miser *p. 1100, 38. 1110, 43. 57. opp.* miser *p. 1100, 39*): **1** *loci selecti*: **a** *generatim*: **α** *de rebus* (*fere de fortuna misera vel de factis dolendis*): CIC. dom. 59 eius maeror ... omnibus mortalibus -is videbatur. Phil. 11, 1 crudeli et -i morte (LIV. 27, 27, 11 CVRT. 4, 15, 17. *cf.* CATVLL. 68, 91 letum. *al.* VERG. georg. 4, 532 exitium. VAL. MAX. 1, 7 ext. 9 exitum [*al.* QVINT. inst. 4, 1, 29. FLOR. epit. 4, 6, 4 e. foedi truces -es. *al.*]. VVLG. II Macc. 9, 28 obitu [οἰκτίστῳ]). de orat. 2, 197 in Caepionis gravi -ique casu (fin. 2, 65 [R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CVRT. 8, 11, 12 AMM. 14, 5, 8. *al.*). Cato 56 senectus. Att. 3, 23, 1 hanc inanem meam diligentiam -em potius quam ineptam putes (3, 23, 4). *al.* SALL. Catil. 36, 4 imperium populi Romani. Iug. 53, 7 facinus. Ov. epist. 13, 51 bellum (*cf.* LIV. 1, 23, 2 dimicationem. STAT. Theb. 3, 116 certamen [12, 33]). met. 6, 90 fatum (Pont. 4, 6, 3 LVCAN. 4, 769. 10, 411 CE 1568, 4. 2079, 1). 8, 782 genus poenae. 14, 751 funus (FLOR. epit. 3, 18, 12 CE 1059, 5). trist. 5, 5, 15 vulnus (Pont. 1, 5, 23 LVCAN. 8, 417). Pont. 4, 4, 5 nil adeo fortuna gravis -e fecit (AVG. civ. 3, 18 p. 127, 2 D.). LIV. 1, 59, 8 caede (24, 26, 14). 5, 40, 3 ipsa res speciesque -is erat (QVINT. decl. 340 p. 345, 3). 8, 35, 9 supplicio (STAT. Theb. 1, 53 CLAVD. 15, 99). 9, 5, 9 foedi agminis -em viam. 21, 58, 9 strage (VAL. MAX. 6, 6 ext. 1. FLOR. epit. 3, 11, 8 [mirabili *trad.*]). 23, 7, 5 servitutem (VAL. MAX. 3, 3 ext. 2. *cf.* PRVD. c. Symm. 1, 468 servitium). 31, 30, 2 vastationem (*cf.* FLOR. epit. 3, 19, 6 direptione). SEN. contr. 7, 5 (20), 15 condicionem. VAL. MAX. 1, 1, 4 fortunam (CLAVD. DON. Aen. 2, 505 p. 218, 12). 2, 7, 1 deditio. 3, 2 ext. 5 -is (mirabilis *codd.*) lapsus. 5, 1, 10 exemplum (IVV. 15, 97. *cf.* LVCAN. 9, 832 exemplar). 9, 9, 1. SEN. epist. 95, 16 macies (PS. QVINT. decl. 8, 19 p. 164, 1 -is ac deflenda m. LACT. mort. pers. 33, 10). LVCAN. 7, 121 nomen. 8, 816 bustum. SIL. 2, 264 humandi ... munus (*cf.* STAT. Theb. 8, 652 CE 1208, 1). 13, 131 prodigium. STAT. Theb. 6, 96 excidium. QVINT. inst. 6, 1, 47 ignorantia. 6, 1, 53 res atroces et -es (*cf.* 6, 3, 31). IVV. 6, 373A debilitas. *al.* COD. Iust. 8, 50, 7 (*a. 291*) ex necessitate -i (RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 39 respondendi n. -em [mir- *v. l.*]; *opp.* foedissimam obtrectandi libidinem). AMM. 28, 1, 4 clades. CLAVD. DON. Aen. 3, 140 p. 285, 9 vitam (HIER. epist. 34, 2, 4). VVLG. eccles. 5, 15 infirmitas. IV Esdr. 8, 50 miseriae multae -es. CLAVD. 26, 199 rumor. AVG. civ. 3, 13 p. 111, 16 D. amplexus. beat. vit. 27 egestas (COD. Theod. 11, 27, 2). contin. 3, 7 caecitate (serm. 353, 3, 2). c. Pelag. 2, 4, 8 poena. *al.* CE 367, 1 -is hora quoi lucem eripuit (INSCR. christ. Diehl 4751, 1). 1151, 1 urna. *al.* *pressius i. q. venia dignus*: IVV. 2, 18 horum simplicitas -is, his furor ipse dat veniam. TERT. pudic. 5, 15 p. 228, 2 -iores paenitentias reliquisti (22, 13 p. 273, 7). CYPR. laps. 13 p. 246, 21 potest eiusmodi excusatio esse -is. *neutr. pro subst.*: CIL VIII 12120 ad -e mortis vixit (*cf. Söderström, Epigr. Lat. Afr. 42*[2]).

β *de animantibus eorumque partibus* (*de bestiis l. 48. 52; de partibus corporum l. 39 sqq. 46 sqq.*): CIC. part. 57 nihil est ... tam -e quam ex beato miser (*cf.* MART. 6, 33, 1 nil -ius ... Sabello vidisti [*opp.* laetius]). VERG. ecl. 5, 22 corpus -e nati (Aen. 11, 59. Ov. epist. 20. 213 sane -e c.! met. 3, 396. 4, 158 HOMER. 840 STAT. Theb. 10, 409. CONC.S II 3, 2 p. 36, 19 nostrum -e c. [*gr. II 1, 2 p. 21, 26* ἄθλιον]). georg. 4, 454 Orpheus. Aen. 2, 798 vulgus (LVCAN. 6, 110 STAT. Theb. 10, 409. 11, 416. *cf. p. 1108, 70 et* SEN. benef. 6, 31, 12 gens. AMM. 16, 12, 34 plebe). Ov. am. 2, 18, 25 Dido (fast. 3, 545). 3, 3, 37 Semele. epist. 7, 135 infans (*cf.* 11, 113 pignus). met. 3, 495 puer. 6, 665 se ... vocat bustum -e nati. trist. 4, 2, 29 in humo lumen -e fixit (*item de part. corp.*: Pont. 1, 2, 55 caput [VAL. MAX. 5, 1, 10 ipsi victori -e]. SEN. suas. 6, 20 capitis -em faciem. IVV. 10, 269 bos ... cultris ... -e collum praebet. SIDON. carm. 5, 418 sinciput). LIV. 6, 3, 3 agmine (CVRT. 5, 5, 5 TAC. ann. 1, 40, 4). VAL. MAX. 3, 8 ext. 4 reus. 9, 4 ext. 1 mancipium. ORAT. imp. Claud. (CIL XIII 1668) II 18 de fratre ... -i. HOMER. 996 Hector. STAT. Theb. 7, 500 exsilio vagus et -is hospes. MART. 6, 77, 1 Iros. *al.* SYMPH. 70 *de cochlea.* AMM. 19, 6, 3 turmas. *al.* CONC.S II 3, 2 p. 35, 4 a -i (*gr. II 1, 2 p. 20, 19* ἐλεεινοῦ) Athanasio. *al.* *de mortuis*: AMM. 31, 1, 3 umbrae ... caesorum (DRAC. Orest. 462). CIL III 11281 (= CE 1565), 3 -is morte puellae. 13242 (= CE 539), 2 sedibus his situs est -is Heliodorus. CE 397, 1 iacet hic -is infans. INSCR. christ. Diehl 1348. *de funerantibus*: CIL II 3001 (= CE 1139 B), 1 uxor. INSCR. christ. Diehl 4193 mater. *m. pl. pro subst.*: VEN. FORT. Mart. 4, 579 spes -ium.

b *accedentibus coloribus specialibus*: α *pertinet ad speciem, vires, aestimationem sim. fere i. q. sordidus, humilis, exilis, inanis, vilis*: CIC. Phil. 2, 73 auctionis ... -is aspectus (TAC. hist. 4, 72, 2 legionum. *cf.* SALL. Iug. 51, 1 facies totius negoti ... foeda atque -is [CVRT. 7, 11, 16]). 14, 10 aut foedissimam mortem ... aut -em fugam (FLOR. epit. 4, 8, 9). SALL. Iug. 33, 1 cultu (CLAVD. DON. Aen. 6, 280 p. 545, 24. *cf.* LIV. 24, 26, 2 habitu [CVRT. 6, 9, 25]). MANIL. 1, 229 *luna* deficeret ... -is (*cf.* GERM. 74 lassum et -e sidus [633]). VAL. MAX. 3, 2, 12 laqueos. IVV. 3, 166 hospitium. 3, 276 votum (9, 147. *cf. p. 1110, 16*). 12, 67 prora. CARM. adv. Marc. 2, 6 in ... bonum semen lolium -e (*i. malum*) sevit. HIL. trin. 7, 3 securitatem. QVEROL. p. 16, 12 P. in parte civili et -i (*cf. Süß, RhM. 91, 1942, 113*). CHROMAT. in Matth. 10, 1 stultam ac -em Manichaeorum praesumptionem. VAL. CEM. hom. 8, 3 vestimentum. 9, 3 mendicitatem. 12, 7 damna -ium facultatum. EVSTATH. Bas. hex. 2, 2 p. 882A -i ... cogitationum sensu (*Migne gr. 29, 34B* ἐν τῇ ἀσθενείᾳ τῶν ... λογισμῶν). GREG. TVR. Franc. 6, 11 p. 282, 5 caballum. THEOD. MOPS. in Col. 3, 1 -is (*i. humilis*) est ... illa ... sollicitudo (*gr.* ταπεινὸν ... ἡ ... σπουδή). CAES. AREL. serm. 43, 2 p. 182, 11 falsam et -em excusationem. PASS. Paul. 11 deorum portenta. *al.*

β *pertinet ad mores et honestatem fere i. q. improbus, abiectus, nequam*: MART. 10, 72, 2 Blanditiae (*cf.* PRIMAS. in apoc. p. 883A assensu). IVVENC. 4, 516 -e volgus. VITAE patr. 3, 127 -is (*gr. Cot. p. 548B* κακός). INST. Iust. 3, 13 (12), 1 adquisitio. PALLAD. hist. mon. II 3 p. 347D imperatoris -is (*gr. p. 20, 13 B.* τοῦ ἀθλίου). ORIG. in Matth.

16 p. 29, 18 K. scribae et Pharisaei -es. INSCR. christ. Diehl 1980, 3 votum. *de diabolo* (*in allocutione*): SVLP. SEV. Mart. 22, 5 si tu ipse, -is, ab hominum insectatione desisteres.

2 *syntactica et stilistica*: a *exclamationes*: *voc.* (*cf. l. 2*): Ov. epist. 11, 113 nate, parum fausti -e pignus amoris. PASS. Macc. 11, 12 o -is tyranne ...! HIER. tract. p. 417, 10 o vere infelices Iudaei, o vere miseri atque -es ...! *acc.*: CIC. fat. 38 o admirabilem licentiam et -em inscientiam disserendi! SEN. clem. 1, 13, 3 o -em illum, sibi certe! SEN. dial. 11, 10, 5 PANEG. 12, 8, 2. AVG. civ. 1, 3 p. 6, 24 D. o nimium -em errorem! *nom.*: HIER. epist. 60, 13, 1 o -is humana condicio ...! *seq. (a. c.) inf.*: HEGES. 1, 3 p. 9, 14 facinus -e fuisse, qui ... inviderent. AVG. civ. 3, 22 p. 134, 10 D. quam illa -is rerum facies erat *seq. a. c. i.* *fere pro interiectione*: VAL. MAX. 9, 9, 1 *populus* errore propulsus est, ut caput Helvi ... circa rogum Caesaris ... ferret, officii sui, alieni erroris piaculum -e. STAT. Theb. 2, 642 -e votum Mortis. IVVENC. 2, 379 funus -e!

b *acc. neutr. pro adv.* (*vel pro interiect.*): VERG. Aen. 12, 338 -e caesis hostibus insultans (SERV.: nomen pro adverbio). SIL. 4, 571 agit ad ripas -e Poenus. 8, 67. 16, 412. DICT. 3, 20 lugubri veste -e tectus.

c -e visu (GLOSS. I 307 -i [mir- *trad.*] v. dolenda visione): VERG. Aen. 1, 111 in brevia et syrtis urget (-e v.). Ov. met. 13, 422 PETRON. 123 v. 222 SIL. 1, 672. 7, 706. 14, 329. 17, 602. STAT. silv. 5, 3, 70 externis etiam -e visu funus eat. PARAPHR. Verg. (Pap. soc. Ital. II 142. *s. III/IV*) 6. visu -e: VERG. Aen. 9, 463 arrectis (v. -e) in hastis praefigunt capita.

d *locutiones praedicativae*: α *esse*: CIC. Brut. 289 a corona, quod est ipsum -e, ... relinquuntur (*cf.* QVINT. inst. 6, 1, 11 quid ... -e aut sit in rebus aut videri possit. 6, 1, 15 ut id ... aut quam atrocissimum aut etiam ... quam maxime -e esse videatur. decl. 273 p. 117, 22 etiam cum istud periculum est sponsoris, -e est. HIL. in psalm. 64, 3 totum hoc inane atque ridiculum est et ... -e. AVG. civ. 3, 20 p. 129, 30 D. nihil [*cf. p. 1109, 37*] -ius ac -i querella dignius ... fuit). Ov. ars 1, 737 -is esto. trist. 1, 2, 51 genus est -e leti. LIV. 1, 59, 8 cui ... causa mortis indignior ac -ior esset. SEN. contr. 7, 5 (20), 15. 10, 4 (33), 16 cuique. ORAT. imp. Claud. (BerlUrk. 611) 3, 1 quo magis -is sit. CVRT. 5, 5, 7. 10, 7, 4. PETRON. 107, 15 -iores calvi solent esse. QVINT. decl. 256 p. 48, 13. 292 p. 163, 15 -ior est puer solus. *al.* PLIN. epist. 2, 11, 9 -iorem ... fore arbitrabatur, si praesens fuisset. ITALA Dan. 10, 11 (Tert. ieiun. 7 *et* 9) -is (ἐλεεινός) es (*cf. p. 1113, 77*). LACT. epit. 33 (38), 7 quis est ..., qui aliquo in malo constitutus nolit esse -is (*i. misericordia dignus*) ac non desideret auxilia succurrentium? VVLG. I Cor. 15, 19 -iores (ἐλεεινότεροι) sumus omnibus hominibus. apoc. 3, 17 es miser et -is (ταλαίπωρος καὶ ἐλεεινός). *om. copula*: PERS. 1, 3 'quis leget haec?' ... nemo. 'turpe et -e'. IVVENC. 4, 440 -is ille per aevum, qui iustum dedet. *coniung. c. (a. c.) inf.* (*cf. l. 11*): HIL. ad Const. 2, 4, 3 -e est tot nunc fides existere quot voluntates. HEGES. prol. 2 p. 4, 5 claudi obsidione. CASSIOD. var. 3, 31, 2 COD. Iust. 4, 31, 14, 1. β *facere, existimare sim.*: LIV. 1, 23, 2 eventus ... belli minus -em dimicationem fecit (24, 26, 14 caedem ... per se -em -iorem. 45, 7, 4 SEN. contr. 1, 7, 16. 7, 3 [18], 7. CVRT. 5, 6, 6 [*i. quibus parceretur*]. QVINT. decl. 328 p. 292, 1. *al.*). VAL. MAX. 4, 3, 11 nonne -is existimetur? 4, 7, 4 quo ... illum -iorem redderet (9, 2 ext. 5 cunctis. SEN. benef. 6, 8, 2). QVINT. inst. 11, 1, 64 fiet ... -is (decl. 298 p. 175, 27 RVFIN. Basil. hom. 3, 1 p. 1744C). HIER. psalt. sec. Hebr. 106 (105), 46 dedit eos -es coram omnibus (ἔδωκεν αὐτοὺς οἰκτιρμούς, *Vulg.* dedit eos in misericordias). CASSIAN. conl. 7, 31, 1 illi sunt vere miseri (*cf. p. 1108, 77*) ac -es iudicandi. γ *alia*: Ov. am. 3, 9, 9 adspice demissis ut eat -is alis *Amor*. met. 11, 692. 733. fast. 3, 545 arserat Aeneae Dido -is igne. EPICED. Drusi 181. TAC. ann. 1, 70, 4 pernoctavere ... haud minus -es quam quos hostis circumsidebat. VVLG. iud. 5, 27 iacebat exanimis et -is. AVG. conf. 10, 34, 53 p. 250, 1. *al.*

e *c. casibus*: α *c. dat.* (*cf. l. 33. 35. 52*): CIC. div. 1, 68 fugientibus ... -em respectum incendiorum fore. fin. 2, 65 *casus* nobis -is ..., illi ... voluptarius. Ov. met. 8, 783 *v. l. 67*. Ib. 117 nec sis -is ulli. LIV. 23, 5, 1 SEN. contr. 7, 3 (18), 7 VAL. MAX. 5, 1, 10 *v. p. 1109, 47*. SEN. clem. 1, 13, 3 *v. l. 9*. CVRT. 3, 13, 6. *al.* β *c. abl.*: *causae*: Ov. met. 2, 329 luctu -is aegro. 8, 783 si non ille suis esset nulli -is actis. QVINT. decl. 263 p. 75, 28. COD. Theod. 1, 22, 2 fortunae iniuria -es. *limit.* (*cf. etiam l. 20*): CORIPP. Iust. 2, 411 cultu -is ipso.

f *c. praepos.*: propter: CIC. Brut. 90. ob id ipsum: CVRT. 4, 10, 22. in rebus: QVINT. inst. 6, 1, 11. de loco: TERT. adv. Val. 14 p. 192, 23.

B *i. q. miserationem exprimens, querulus, flebilis*:
1 *adi.*: a *de rebus*: CIC. Verr. II 5, 163 illius acerba imploratio et vox -is (LIV. 1, 29, 5 CLAVD. DON. Aen. 3, 490 p. 330, 5). Planc. 83 -iores epilogos. de orat. 2, 193 inflexa ad -em sonum voce. 2, 196 non modo non -is sed etiam inridenda fuisset oratio (LIV. 26, 33, 1. 30, 42, 18. 44, 19, 7 o. quam habitus fuit -ior). Brut. 90 fletus (LIV. 44, 45, 11 DICT. 3, 26. *al.*). orat. 64 *oratio philosophorum* habet ... nihil atrox, nihil -e (*cf.* QVINT. inst. 4, 2, 114 quid ulli epilogi possunt magis habere -e?). VERG. georg. 4, 514 carmen (PRIAP. 68, 15 Ov. met. 5, 118. 6, 582 AMBR. hex. 6, 4, 24). HOR. carm. 1, 33, 2 elegos (*cf.* PORPH. *ad l.*: aptissimi sunt fletibus). Ov. Pont. 1. 1, 15 index. LIV. 3, 48, 8 quae ... dolor ... eo -ia magis querentibus subicit. 9, 2, 14 confessione. VAL.

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Max. 1, 8 ext. 2 narratio. 3, 3 ext. 2 non supplex vox nec -is eiulatus (*cf. vol. V 2, 313, 19 et* CIL IX 1973 ululatione). 6, 2, 6 lamentatione (Ps. Rvfin. in Am. 5, 16/17 lamentis). Ps. Qvint. decl. 9, 8 p. 174, 21 obtestationem. Paneg. 3, 7, 2 preces (Cod. Theod. 16, 8, 26). Arnob. nat. 7, 4 p. 240, 20 mugitus. Ivst. 23, 2, 9 lacrimae (Ambr. in psalm. 118 serm. 15, 18, 3 -is unius l. miseratione. Avg. civ. 22, 8 p. 569, 13 D.). Avson. 438, 2 p. 388 P. in -em modum . . . deflet. Amm. 19, 1, 11 planctu. Avg. civ. 3, 20 p. 129, 30 D. querella. *al.*

b *de hominibus*: Cic. orat. 56 volet . . . voce . . . inclinata videri gravis et inflexa -is. Liv. 41, 6, 8 legatio (45, 23, 17 -is ac supplex [*opp.* insolentioris]). Homer. 20 per superos . . . -is orat. Qvint. inst. 9, 4, 133 tum -es esse volumus, tum modesti, tum acres. Ivv. 9, 6 non erit hac facie -ior Crepereius.

2 *neutr. sg.* -e *pro adv.*: Stat. Theb. 10, 416 torvum ac -e frendens. 12, 55 queritur -e (Schol.: pro miserabiliter). Pavl. Nol. carm. 9, 2 flentes.

adv. ***miserābiliter.** Ps. Asper gramm. suppl. 55, 20 *inter adv. in* 'r'. *comp.* -ius: Liv. 30, 36, 9 Sen. contr. praef. 6 Avg. Gloss. οἰκτρῶς. ἐλεεινῶς. *cf. etiam l. 36.* [*confunditur c.* mirabiliter (*cf. p. 1108, 73*): Ps. Rvfin. in Os. 1, 10 sq. p. 970D. *al.*]

1 *i. q. miseranter, cum lamentatione*: Cic. Tusc. 1, 96 non -r . . . emoritur. Att. 10, 9, 2 epistolam scriptam -r (Liv. 26, 3, 10). Liv. 3, 52, 4 rogitantes (*cf.* Sen. benef. 2, 14, 2 impense ac submisse non numquam etiam -r rogantibus). 30, 36, 9 egerunt. 45, 42, 3 defiendo (Ambr. Iac. 1, 8, 37 Gild. Brit. 61 chron. III p. 59, 21. *cf.* Vita Fulg. p. 15, 21 L. flere). perioch. 49 p. 59, 24 locutus est (Val. Max. 6, 2, 3. *cf. l. 40*). Sen. contr. 4 praef. 6 dixit (Qvint. inst. 4, 2, 120 atrocia invidiose et tristia -r. Avg. serm. 161, 6, 6. *cf. etiam l. 41.* *elliptice*: Schol. Ter. p. 72, 13 -r et invidiose). Ivl. Val. 2, 28 eiulabundus (*cf.* Avg. c. mend. 18, 37 p. 570, 16 eiulandum est). Epist. impp. de Asia (Bruns Fontes[7] p. 270) I 6 poscantur. Avson. 461, 2 p. 401 P. Schol. Cic. Bob. p. 156, 11 -r et demisse petendo. Clavd. Don. Aen. 5, 785 p. 516, 29. Hier. epist. 143, 2 deprecatur (*cf.* Oros. hist. 3, 23, 50 precantem [Pallad. hist. mon. I 53 p. 336C]). hom. Orig. in Ier. 11 p. 674B conquerentem. Rvfin. Basil. hom. 7 p. 1789C -r recordamur (*opp.* terribiliter contuemur). hist. 3, 8, 9 vocem -r (*gr.* ὀλοφυρτικῶς) et cum quodam ululatu emittens. Avg. civ. 21, 18 p. 523, 23 D. supplicantibus. *al.* *pressius de eventu sc. de commotione animorum*: Cic. Att. 14, 10, 1 laudatus . . . -r (*sc. ut misericordia excitaretur*). Cels. 3, 18, 14 prudenter et -r loquitur (*cf. l. 26*). Plin. nat. 34, 88 matri interfectae infante -r blandiente. Qvint. inst. 4, 2, 62 dicere (*cf. l. 27*).

2 *i. q. misere, miserandum in modum*: **a** *generatim*: Val. Max. 2, 6, 11 perituri (*cf.* Cvrt. 4, 16, 30 aut foede fugiendum aut -r cadendum fuit. Treb. Val. 8, 2 interemptus. Arnob. nat. 7, 4 p. 241, 2 spiritum -r ponunt. Amm. 29, 1, 44 ductum ad mortem). 4, 1 ext. 4 vagam vitam -r exigentem (Amm. 25, 7, 4 exacto -r biduo. *cf.* Gallican. Avid. 4, 5 adviventis). 5, 3 ext. 3 cineribus . . . foede ac -r dispersis. 6, 9, 9 iacentibus (Avg. epist. 23, 5). 6, 9 ext. 7. Lact. inst. 3, 14, 20 si verum -r ignoras (*cf.* Avg. civ. 19, 18 p. 387, 2 D. fallitur). Don. Ter. Hec. 379 misera: -r se habens. Heges. 5, 22, 1 p. 352, 3 Rvfin. apol. adv. Hier. 1, 31a p. 570B. Avg. civ. 19, 7 p. 366, 29 D. *bellis* -ius quatitur humanum genus. 22, 22 p. 607, 8 agon. 7, 8. *al.* Novell. Valent. 1, 3, 2 facultates possessorum -r conciderunt. Oros. hist. 4, 18, 19. 4, 20, 37 victi (6, 19, 16). *al.* *c. adi.*: Avg. c. Adim. 13 p. 147, 22 ignaros. serm. 41, 4 infirmus.

b *fere i. q. male, nequiter, iniuste*: Chalc. comm. 20 male ac -r (*elliptice; sc. id dicunt*). Avr. Vict. Caes. 35, 7 quadruplatorum, quae urbem -r affecerant, calumniae. Rvfin. hist. mon. 1 p. 403B se -r supplantatum. Avg. civ. 8, 24 p. 360, 20 D. animas . . . -r captivaverant. c. Faust. 32, 21 p. 782, 18. serm. coll. Morin p. 451, 21 Iudaeis . . . -ius haeretici insaniunt. Ivl. Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 70 illuderes. Pomer. 1, 25, 1. Greg. Tvr. Franc. 3, 13 p. 109, 2 Proculum . . . -r interficiunt. Primas. in apoc. p. 881C. Caes. Arel. serm. 46, 6 -r se excusare conantur. Pass. Paul. 11. *c. adi.*: Avg. c. Iul. op. imperf. 6, 11 ingrati.

in paronomasia: Ps. Avg. serm. 128, 1 cecidit homo -r, descendit deus misericorditer.

deriv.: miserabilitas. *compos.*: com-, immiserabilis.

miserābilitās, -ātis *f.* *a* miserabilis. *i. q. condicio miseratione digna, miseria, humilitas*: Fvlg. aet. mund. p. 177, 20 nequitiam . . . usque ad -em perduxit. Ps. Evseb. Caes. hom. 11 p. 1179C o -s eorum, qui non habent ista! Theod. Mops. in Gal. 4, 19 summam -em suis exprimere litteris. in Col. 2, 23 arguit negotii ipsius -em (*cf. p. 1109, 76*). *in circumlocutione modestiae pro ipso homine*: Conc.S II 3, 1 adnot. Rustici ad p. 191, 5, *ubi* miseritudo Φa, humilitas Φc.

miserāmen, -inis *n.* [*a* miserari *sec.* levamen *sim., cf. gr.* ἐλεημοσύνη. *J. B. H.*] *i. q. elemosina, stips*: Ivvenc. 4, 289 nec . . . parvi -a panis dabantur.

miserandus, -a, -um *v. s. v.* miseror.

miseranter *v. s. v.* miseror.

miserantia, -ae *f.* *a* miserari, miserans. Gloss.L V Aa m 357 -a miseria vel infelicitas.

***miserātio,** -ōnis *f.* *a* miserari. *plur.*: Cic. (*v. p. 1113, 4*) *et inde ab* Itala (*p. 1113, 21. 60*). *de notione* (*cf. p. 1113, 19*): Svet. frg. 3 p. 18, 14 ἀπὸ τοῦ ἐλέου id est a -e. Gloss. οἰκτιρμός. συμπάθεια. *discernuntur* -o *et* misericordia: Cassiod. in psalm. 24, 5 -es attinent ad operationes pias, misericordiae vero pertinent ad clementem naturam (*sim.* Isid. diff. 1, 350). Diff. ed. Beck p. 70, 14 -o detestandae alienae calamitatis nota est, misericordia parcit et succurrit periclitantibus. *coniung.* -o *et* misericordia *e. g.* Itala psalm. 102, 4 (Praedest. 3, 10 p. 648B) in misericordia sua et -e sua (ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς, Vvlg. m. et -bus). Tert. adv. Marc. 2, 24 p. 368, 1 Ps. Philo antiq. 19, 8 Vvlg. Ier. 16, 5. *al.* Mvtian. Chrysost. hom. 33, 4 p. 448med. -em (ἔλεον) et misericordiam (φιλανθρωπίαν). *gr., ubi nihil notatur, respondet* οἰκτιρμός. *in versione vocis gr. q. e.* σπλαγχνισμός (*exspectes* visceratio): Itala II Macc. 6, 7 (recc. LX). 6, 21. 7, 42 (*cf. De Bruyne ed. p. XXII*). *leg. inde a* Cic.; *in versibus* (*solus nom. sing.* -o): CE 1178 B 14. C 38 (*s. IIin.*). Ivvenc. 5ies. Avien. Arat. 868 ? Avson. 129, 5 p. 429 P. Pavl. Petric. Mart. 1, 8 Drac. laud. dei 3, 595 Ennod. carm. 1, 5, 32 Verec. satisfact. 87 Arator act. 2, 380. *usus vocum q. s.* -o *et* misericordia *apud singulos scriptores ex hac tabella elucet*:

	misericordia	-o		misericordia	-o
Plavt.	3	—	Sen. rhet.	39	2
Ter.	9	—	Sen. phil.	27	2
Rhet. Her.	12	—	Cvrt.	16	3
Cic. inv.	12	—	Plin. nat.	2	3
oratt.	72	1	Qvint. inst.	11	27
rhet.	28	11	decl.	16	7
phil.	10	—	Tac.	32	22
epist.	14	1	Plin. epist.	2	6
Caes.	11	1	Apvl. met.	6	9
Sall.	9	1	Vvlg.	375	37
Liv.	34	8	Avg. conf.	70	7

[*e coni. probab.*: Amm. 18, 6, 10. *dub.*: Sen. epist. 98, 6.]

i. q. ***actio miserandi***:

A ***hominum***: **1** *i. q. misericordia, affectus, quo miseria aliena commovemur* (*praestatur victis e. g. l. 59. p. 1114, 7, reis l. 66. 75. al., mortuis l. 69. al., bestiis l. 61*): **a** *generatim*: Cic. part. 56 odia incitantur et- o (⌊ ⌋ ex admiratione *A*) nascitur. epist. 5, 12, 5 quem . . . moriens . . . Epaminondas non cum quadam -e delectat? Sall. or. Lep. 5 plerosque secundae res in -em ex ira vortunt. Liv. 1, 29, 5 conspectus aliorum mutua -e (*sc. concitata*) integrabat lacrimas (*cf.* Qvint. inst. 2, 15, 8 -e sola . . . elapsum esse. Frontin. [?] strat. 4, 5, 21 compelleret. Tac. hist. 5, 19, 3 concibant. ann. 1, 66, 2. 6, 44, 1 adverteret. Amm. 14, 11, 9. *al.*). 5, 45, 6 -o sui . . . animos cepit (*cf.* 9, 8, 11 incessit homines. Qvint. decl. 277 p. 131, 18 movere vos -o potest. 298 p. 179, 22 te . . . tenet [Ivst. 7, 2, 11 Ennod. carm. 1, 5, 32]. Plin. epist. 3, 7, 10 me . . . subit [5, 5, 7. *cf.* 6, 10, 3 s. indignatio cum -e. *v. et p. 1113, 39*]. Paneg. 4, 20, 2 accenderet. Ivvenc. 3, 445 commovit dominum famuli -o flentis). 8, 28, 6 vis hominum . . . -e . . . accensa (*cf.* Qvint. inst. 4, 2, 112 occupatum vel ira vel -e. Tac. hist. 3, 67, 1 obruebatur animus -e curaque. Avg. civ. 22, 8 p. 574, 19 D. flexus). 9, 5, 13 ⟨id⟩ . . . -em fecit. 9, 6, 5 evicit -o iusta . . . superbiam. 45, 4, 4 -em omnem stultitia exemit (*cf.* Qvint. inst. 11, 1, 52 -em securitate laxabit). Sen. contr. 2, 4 (12), 13 dignus fuit -e (Arnob. nat. 2, 5 p. 50, 13 fletu et -e. Amm. 17, 12, 17 Avg. c. Pelag. 2, 7, 13. *al.*). Sen. epist. 81, 19 nec ulla -o contingit iis. Cvrt. 8, 10, 36 plus formae quam -i datum. 8, 14, 41 -e commotus (*cf. p. 1113, 6. 40 et* Qvint. decl. 263 p. 75, 23 moveretur). 10, 5, 11 in ipsos versa -o est. Plin. nat. 8, 57 fera . . . -em quaerebat (*cf.* 8, 60. 9, 33 petens. Plin. epist. 9, 33, 11 Sol. 15, 10). Qvint. inst. 3, 8, 12 movenda -o (*cf.* 6, 1, 46 commovere . . . -em . . . epilogi est proprium [*v. etiam vol. III 1950, 3*]). 4, 2, 77 vel favoris aliquid vel -is merebor. 4, 2, 128 vel invidiae gratia vel -is (9, 2, 9. *cf.* decl. 247 p. 14, 23 causa). 6, 1, 20 avertere iudicem a -e. *al.* decl. 307 p. 209, 10 non . . . istud amicitiae tuae -e fecisti (*item abl. causae*: Mod. dig. 48, 3, 14, 2 Ivst. 42, 2, 12 Dict. 1, 1 Amm. 20, 7, 4. *al.*). Ps. Qvint. decl. 3, 1 p. 42, 7 subsidium -is auferri. *al.* Tac. Agr. 43, 2 augebat -em constans rumor veneno interceptum (ann. 3, 17, 3). dial. 31, 3 promptius ad -em impellat, qui scit, quid sit misericordia (ann. 1, 61, 1 permoto [Lact. inst. 1, 3, 20 commoveri]. 11, 37, 3 evicta. Porph. Hor. epod. 17, 8 adductos). ann. 3, 15, 2 sine -e. 6, 19, 3 arcebatur. 13, 15, 2 orta -o manifestior. 16, 17, 5 vim sibi attulit minore quam ceteri -e. *al.* Plin. epist. 2, 11, 3 actionis suae vela . . . quodam velut vento -is implevit. Svet. Iul. 84, 2 ad -em . . . accommodata. *al.* Vvlg. Phil. 2, 1 viscera et -es (v. -is *var. l.*; σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί). Oros. hist. 3, 1, 24 *Conon* magnum pietatis -isque monumentum in reparatione eius (*sc. urbis patriae vastatae*) operatus est. Conc.S II 3, 2 p. 36, 21 miserioribus omni -e (*gr. II 1, 2 p. 21, 28* ἐλεεινοτέρους πάσης ἐλεεινότητος) nobis effectis. *al.* *plur.*: Vvlg. Zach. 7, 9 -es facite unusquisque cum fratre. Rvfin. hist. 5, 2, 6 -um visceribus. 5, 28, 12 in lacrimas et -es omnem provocavit ecclesiam. 6, 42, 6 infringere.

b *in arte rhetorica i. q. genus causae ad misericordiam excitandam*

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

commodatae (*cf. s. v.* misericordia *p. 1124, 84. plur. infra l. 4. 6. 7*): CIC. de orat. 2, 196 non fuit haec ... sine dolore magno -o omniumque deorum ... imploratio. 3, 107 *loci communes* habent deprecationem aut -em. 3, 118 consolationes -es. 3, 217. Brut. 82 ut -bus ... uteretur (orat. 130. 131 QVINT. inst. 6, 1, 18). 88 multis querelis multaque -e adhibita. 130 de -bus. 131 nec ... -e solum mens iudicum permovenda est. part. 122. top. 86 querelae incitationes -esque flebiles. Phil. 2, 91 tua illa pulchra laudatio, tua -o *Caesaris mortui*. CAES. civ. 1, 85, 1 has partes vel querimoniae vel -is. QVINT. inst. 1, 11, 12 qui flexus deceat -em. 4, 1, 14 iudicem inclinat -o. 4, 1, 27. 4, 3, 15 indignatio, -o, invidia. 6, 1, 23 plurimum ... valet -o. 6, 1, 27 numquam ... debet longa esse -o. 6, 2, 34 ubi ... -e opus erit (11, 1, 6. *cf.* 9, 4, 128 res eget). 9, 3, 102 -e pugnandum est. 11, 3, 64. 171 duplex est ... -o. decl. 338 p. 331, 6 plus -is et plus libertatis habet pars summa. PS. QVINT. decl. 2, 24 p. 40, 21 perit ille vester ambitus, vestra -o. SVET. Nero 47, 2 quanta ... -e veniam praeteritorum precaretur. GELL. 10, 3, 7 *coniung.* comploratio. MACR. Sat. 6, 6, 16. *i. q. pars epilogi* (*cf. l. 14. p. 1112, 63*): FORTVN. rhet. 2, 31 p. 119, 32 quot partes sunt epilogorum? tres: ... *οἶκτος* sive *ἔλεος* id est -o. p. 120, 10 conquestio id est -o (MART. CAP. 5, 565).

2 *i. q. munificentia, liberalitas*: ITALA Dan. 4, 24 (Cypr. eleem. 5. *al.*) peccata tua eleemosynis redime et iniustitias tuas -bus pauperum (*cf. l. 24 et* CYPR. eleem. 8 p. 379, 24). FIRM. math. 8, 11, 4 praesidio publicae -is (NOVELL. Valent. 12 pr.). VVLG. Iob 31, 18 ab infantia mea crevit mecum -o. PS. ORIG. in Iob 1 p. 405[B] pauperum largitatibus ac -bus. NOVELL. Valent. 31, 5 humanitate et -e. HIL. AREL. vita Honorat. 5 l. 34 C. -e prodigus. VITA Hil. Arel. 23 l. 2 C. -e propensus, largitione promptissimus. VAL. CEM. hom. 13, 7 culturam -is exerceat. GREG. TVR. Mart. 2, 2 opem proflua -e tribuit. *al.*

3 *i. q. pietas, religio* (חֶסֶד): VVLG. II Esdr. 13, 14 ne deleas -es meas, quas feci in domo dei mei et in caeremoniis eius.

4 *i. q. lamentatio*: IVL. VAL. 2, 34 multis ... lacrimis -em regiam Alexander prosecutus. MIRAC. Steph. 2, 2, 2[in.] quanta cum -e ... dolores expresserit. VITAE patr. 5, 4, 33 plorans cum nimia -e (*cf. 3, 154* cum lacrimis. *gr. Cot. p. 610[C] μετὰ οἴκτου*).

5 *i. q. miseria*: IVL. VAL. 2, 30 ex illa regia beatitudine in extimam veni ... -em.

B *numinum*: 1 *deorum gentilium*: FLOR. epit. 4, 10, 4 nisi intervenisset deum -o. ARNOB. nat. 3, 40 p. 138, 17 Consentes ... -is parcissimae. AVIEN. Arat. 868 si sera Iovem subeat -o rerum. AVSON. 433, 2 p. 386 P. Neptunus -e commotus. SERV. ecl. 3, 63 Terrae. CLAVD. DON. Aen. 1, 10 p. 11, 25 in deorum mentibus lenitas ac -o ... esse convenit. *al.*

2 *dei christiani*: a *sing.*: TERT. adv. Iud. 1 l. 33 notitiam divinae -is (PRISCILL. tract. 4, 75 p. 57, 12 d. ... -o ... periclitantibus ... occurrit. OROS. hist. 4, 17, 8 AVG. civ. 10, 22 p. 436, 4 D. CASSIOD. var. 2, 40, 4. *al.*). adv. Marc. 4, 16 p. 471, 26 Christus neminem excipiens in -e. ITALA psalm. 5, 8 (Aug. in l.) in multitudine -is (*ἐλέους*, *Vulg.* misericordiae) tuae. Ioel 2, 13 (Cypr. laps. 36) misericors et pius est ... et multae -is (*πολυέλεος*, *Vulg.* misericordiae. *cf. p. 1129, 67. 69*). Dan. 9, 4 (Cypr. laps. 31) qui servas testamentum et -em (*ἔλεος*, *Vulg.* misericordiam). CYPR. testim. 1, 20 p. 53, 7 secundum dei -em (VVLG. Bar. 2, 27). ARNOB. nat. 2, 63 p. 99, 5 -o ... illis impertita est regia. IVVENC. 1, 462 domini. 3, 205 plebis -o multa est (*cf. Vulg. Matth. 15, 32* misereor turbae). 4, 137 veniet -o. VVLG. exod. 34, 6 domine ... patiens et multae -is (II Esdr. 9, 17 Ion. 4, 2). Iudith 8, 13 tempus -is domini. Sirach 5, 6 et ne dicas: -o domini magna est. AVG. civ. 21, 18 p. 523, 28 D. in ratione -is non erat. *al.* DRAC. laud. dei 3, 595 *coniung.* clementia. *al.* *i. q. tempus misericordiae*: VVLG. II Macc. 7, 29 ut in illa -e ... te recipiam (*cf. p. 1126, 60*).

b *plur.*: ITALA psalm. 76, 10 (Aug. civ. 21, 18) continebit in ira sua -es (*Vulg.* misericordias) suas? 106, 8 *v. p. 1129, 84.* II Cor. 1, 3 (cod. r *al.*) pater -um (*Vulg.* misericordiarum. *cf.* VVLG. II Esdr. 9, 31 deus -um). PSALT. Cas. 78, 8 praeveniant nos -es (*Vulg.* misericordiae) tuae. AMBR. Iob 4, 5, 19 memor domini -um. VVLG. gen. 32, 10 minor sum cunctis -bus tuis. II Esdr. 9, 27 secundum -es tuas. 13, 22 secundum multitudinem -um tuarum (psalm. 50, 3. *al. cf.* SACR. Leon. p. 145, 14 -um tuarum largitate). psalm. 24, 6 (= PSALT. Rom. *al.*) reminiscere -um tuarum. Is. 63, 7 recordabor. Sirach 17, 27 gloriaberis in -bus illius. *al.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 12, 4 viscera -um tuarum. PAVL. NOL. epist. 4, 3 p. 21, 8 dei -bus. 23, 41 p. 197, 9. AVG. conf. 1, 5, 5 per -es tuas (RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 60, 21). *al.*

C *bestiae*: APVL. met. 3, 26, 5 agnitione ac -e quadam inductum equum.

D *rerum*: 1 *misericordiam exhibentium*: PANEG. 4, 26, 3 -em tenebrae non habebant (*cf. p. 1114, 13*). IVST. 44, 4, 2 ad regnum tot periculorum -e pervenit. 2 *misericordiam excitantium* (*cf. p. 1112, 84*): TERT. ieiun. 9 p. 285, 2 (*ad Dan. 10, 11; cf. p. 1110, 39*) xerophagiarum -o et humiliatio ... aures dei advertunt. CYPR. laps. 13 p. 246, 25 deprecabantur illi non lacrimarum -e sed vulnerum. COD. Theod. 8, 4, 26 (= COD. Iust. 12, 57 [58], 11) ad pristina sacramenta precum -e ... repedare.

***stilistica* et *syntactica*:** 1 *in circumlocutione pro persona*: PETR. CHRYS. serm. 121 p. 530[A] pauperem duorum portat -o baiulorum. VICT. VIT. 3, 38 -o Christiana victui contulerat profuturum. PS. VICT. VIT. pass. 9. LEX Burg. extr. 20 p. 119, 4 expositos, quos -o colligi faciebat.

2 *gen. qualit. v. p. 1113, 38. 49. 55. 62.* *nota*: VEREC. in cant. 2, 6 p. 13, 26 occulto quodam -is utero ... conceptos. *cui praestetur -o, indicatur gen. obi.*: LIV. 5, 45, 6 sui (APVL. met. 4, 3, 5). 8, 28, 6 aetatis (TRYPH. dig. 4, 4, 37, 1). 9, 6, 5 sociorum. 9, 8, 11. 26, 32, 5 SEN. contr. 1, 1, 20 QVINT. inst. 6, 1, 9. 8, 3, 67 urbium captarum. decl. 263 p. 75, 23. 277 p. 131, 18. 298 p. 179, 22 horum. FRONTIN. (?) strat. 4, 5, 21 suorum. TAC. ann. 12, 38, 1 regis. 14, 58, 2 nominis. PLIN. epist. 2, 11, 13 damnationis. 3, 7, 10 fragilitatis humanae. SVET. Cal. 13 afflictae domus. PANEG. 9, 4, 1 casuum (LACT. mort. pers. 51, 2). IVST. 7, 2, 11. 42, 2, 12 exilii. *al.* *pro gen. obi. exstat pron.*: CALP. decl. 10 p. 10, 17 ⟨somnium⟩ (*add. Dessauer*) -em meam habuit. *dat.* (*c. adminiculis verbalibus [per ellipsin l. 15]*): TAC. ann. 3, 22, 1 nocenti -em addiderat. 6, 7, 2 illis maior -o. CE 1178 C 38 (*s. II*[in.]) mihi viventi tua sic -o venit. IVVENC. 4, 299 ut tibi sollicito fieret -o iusta. *praepp.*: in *c. acc.*: CVRT. 10, 5, 11 *v. p. 1112, 60.* LACT. ira 16, 7 in afflictos. PAVL. PETRIC. Mart. 1, 8. adversus: TAC. ann. 15, 44, 4 a. sontes ... -o oriebatur. super: TERT. adv. Marc. 2, 24 p. 368, 1 VVLG. psalm. 144, 9. ad: HIER. hom. Orig. in Ezech. 9, 4 p. 413, 11. circa: VVLG. Sirach 18, 12 -o hominis circa proximum suum. SACR. Leon. p. 89, 27. erga: VINCENT. LER. 20, 6. LEO M. epist. 28, 6 e. correctum ... -o (*i. venia*). pro: QVINT. decl. 248 p. 18, 4 -o ... debet esse pro illis. BOETH. cons. 4, 4, 38 W. cum: PS. PHILO antiq. 19, 8. de: ADNOT. Lucan. 3, 723 de aetate et de genere.

***miserātor,** -ōris *m.* *a* miserari. *pro adi. e. g. l. 32. 42. 51.*

i. qui miseretur, misericors (*c. gen. obi. l. 41. 43. 48. 50. cf. pron. pro gen. l. 43*): 1 *de deo* (ITALA IV Esdr. 7, 133 vocatus est ... -r in eo quod miseretur illis. VEREC. in cant. 2, 4 p. 12 a 27 *dicitur* misericors propter adiutorium infirmorum nec non etiam -r propter veniam delictorum. *cf. etiam l. 38*): *coniung.* misericors *et* -r: ITALA exod. 34, 6 (Lugd.) deus -r et m. (*οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων*, *Vulg.* m. et clemens). Ioel 2, 13 (Tert. pudic. 2, 1 adv. Marc. 5, 11 p. 610, 13 Ps. Cypr. ad Novat. 9. *al.*) m. et -r (*ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων*, *Vulg.* benignus et m.) et misericordiae plurimus. Ion. 4, 2 (Lucif. Athan. 2, 33) -r et benivolus (*Vulg.* clemens et m.) patiens et m. CLEM. ad Cor. 60, 1 m. -r (*ἐλεῆμον καὶ οἰκτίρμον*). VVLG. psalm. 85, 15. 144, 8 (*cf.* CASSIOD. ad l. quod m. dicitur, naturae ipsius virtus est; quod -r, fragilitati nostrae causa salutis est *eqs.*). Iac. 5, 11 (*οἰκτίρμων*). *al.* HESYCH. in lev. 19, 15 p. 1027[D] m. et -r super omnes. *al.* ACT. Archel. 8, 4 -r et m. (*εὔσπλαγχνος καὶ ἐλεήμων*). *alia*: IVVENC. 2, 293 peccantis largus -r Iesus. HIL. in psalm. 68, 16 -r deus. HIER. in Ier. 4, 62, 4 p. 291, 6 clemens ... et -r dominus. VVLG. Is. 49, 10 eorum. 54, 10 -r tuus dominus. PAVL. NOL. carm. 19, 314. carm. app. 3, 7 iustus, patiens, -r. AVG. epist. 188, 2, 8. CYPR. GALL. num. 111 deus ... sit -r in aevum. ORIENT. carm. app. 3, 29 -r abundans. PAVL. PETRIC. Mart. 3, 246 -r ... exitium sceleris causam iubet esse salutis. *al.* *nota*: CASSIOD. anim. 10 p. 1298[C]. 12 p. 1305[A] rerum humanarum valde -r.

2 *de sancto*: GREG. TVR. Mart. 1, 2 p. 588, 27 -r Martine.

3 *de hominibus*: AVG. serm. 23, 2, 2 vos esse ... timentium -es. 134, 3 homo -r.

f. **miserātrīx** (-īcis). *i. quae miseretur* (*pro adi.*): PROSP. carm. de ingrat. 636 -x gratia. *R.*

misereo (***miseret,** [-uit]), -ēre *et* ***misereor,** -(i)tus sum (**miserētur,** -itum est), -ērī. *a* miser. *inter exempla II[ae] coniugationis afferunt* -or: CHAR. gramm. p. 334, 11 B. EVTYCH. gramm. V 464, 21. -et: CHAR. gramm. p. 476, 15 B. *inter deponentia numeratur*: CHAR. gramm. p. 466, 20 B. PS. ASPER gramm. suppl. 50, 28. *activum personale apud veteres usurpatum esse testantur* (*de usu v. p. 1115, 62*): PRISC. gramm. II 392, 16 activam pro passiva ... habent terminationem ut ... '-o' pro '-or', unde '-et' et '-etur' impersonalia. II 432, 10. III 486, 7 *iuxta* paeniteo et pudeo et pigeo. GRAMM. suppl. 252, 20 antiqui dicebant '-o -es', sed iam non est apud nos; inde remansit '-et'. *omnia exempla, quibus sensum passivum inesse putant, aliter explicari possunt, e. g.* GREG. M. epist. 5, 5 p. 285, 21 (*cf. Norberg, In reg. Greg. M. stud. crit. II 1939 p. 170[1]*) *et p. 1116, 65. 1118, 2. 1120, 75.* *impersonale* -et (*cf. l. 61. 64, de usu v. p. 1115, 38*): PAVL. FEST. p. 123, 10 -et me eadem forma dicitur qua piget paenitet taedet (PS. ASPER gramm. suppl. 53, 9 *inter verba defectiva*). PRISC. gramm. II 425, 18 *impersonale* a ... deponentibus numquam nisi ab uno '-or' '-et', sed magis id quoque a '-o' est (*cf.* 428, 12). CONSENT. gramm. V 372, 6 '-et', quod utrum a '-or -eris' an a 'miseror miseraris' veniat, incertum est. -etur (*cf. l. 61*): NON. p. 477, 15 -etur pro -et. *de scriptura sonis formis*: mys-: ITALA Marc. 10, 47 (cod. k). mes-: RVFIN. Adamant. 2, 6. mess-: INSCR. christ. Diehl 2366[A] adn. miss-: PATRIC. conf. 2. -itur: ITALA Rom. 9, 16 (cod. d). -ibor: ITALA exod. 33, 19 (Lugd.). -ibiris: VVLG. deut. 19, 13 (*pars codd.*). -ibuntur: ITALA psalm. 101, 15 (Sangall.). -iri: OROS. hist. 7, 1, 4 (*var. l.*). -ire (*imp.*): INSCR. christ. Diehl 2366[A] adn. *part. perf.* -itus (-itum *impers. inde a* PLAVTO *v. p. 1120, 67*) *legitur inde ab* AFRANIO, SALL., LIV. (*5[ies], ter exstat varia lect.* -rtus, *v. p. 1117, 3. 69*) *usque ad* QVINT. decl. (*bis*), PS. QVINT. decl. (*p. 1116, 24 var. l.* -rtus), DIDASC. apost. (*p. 1116, 62*); *metro probatur* PLAVT. *et* TER. *p. 1120, 67*, AFRAN. (*p. 1116, 6*), PHAEDR. *p. 1116, 38 et* 3, 15, 21. -rtus *legitur apud* VAL. MAX. 9, 3, 4 (*var. l.* -rit-) *et p. 1117, 4,*

[Wieland]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

QVINT. decl. (*bis*), AMPEL., *posteros (except. p. 1114, 82); apud gramm.* (*var. l.* -rt- CHAR. gramm. p. 331, 21 B. PHOC. gramm. V 435, 26): CAPER gramm. VII 93, 7 MACR. exc. gramm. V 648, 2 CLEDON. gramm. V 373, 27; *metro probatur* COMM. apol. 315 CE 512, 5 (*item in lapide p. 1119, 13*). *cf. etiam* -rturus *l. 20.* *partic. praes.* (CHAR. gramm. p. 324, 21 B. PRISC. gramm. II 555, 17. *al.*): ITALA *p. 1117, 1* (*Vulg.* miserans). VVLG. Rom. 9, 16. OROS. hist. 7, 5, 11 (*var. l.* miserantis). ALC. AVIT. c. Arrian. 28 p. 11, 28. VEN. FORT. expos. orat. 60 esse -entes. *vitatur* (*succedit part.* miserans, *cf. l. 55*): QVINT. inst. 9, 1, 25 dabunt ... in ... miserante figuram, sed non ideo ... -eri ... figura erit. HIER. in Is. 1, 15 p. 35^{B} 'defeci miserans', ut ostendat se nequaquam ultra -eri. VVLG. Is. 30, 20 miserans -bitur (Ier. 31, 20). *gerundium*: VVLG. psalm. 101, 14 CARM. adv. Marc. 1, 200 SACR. Leon. 23, 11 *et p. 1118, 53. inf. praes.* -erier: LVCR. *p. 1116, 12. perf.* (*v. et p. 1114, 79*): -itum est (*impers.*) *testantur* CHAR. gramm. p. 331, 21 B. DIOM. gramm. I 398, 14. CLEDON. gramm. V 62, 10 -et ... -uit non facit (*sed cf. p. 1120, 50*). CONSENT. gramm. V 373, 24 PHOC. gramm. V 435, 26. *falso* (*cf. l. 50*): IDIOM. cas. gramm. IV 566, 9 perfectum eius verbi (*sc.* -or) est miseratus sum (*cf. p. 1116, 20*). *part. futuri*: GLOSS.^{L} I Ansil. PA 561 parsurus ignosciturus -rturus. *de notione et differentiis*: PAVL. FEST. p. 123, 9 miseratur is qui conqueritur aliena incommoda; -etur is qui miserum sublevat (*cf.* NON. p. 445, 4 ut sit miserari flere et lamentari; -eri miserationem alicuius casibus exhibere. *similiter et* ISID. diff. app. 42 DIFF. Suet. p. 315, 38 DIFF. gramm. suppl. 280, 20 DIFF. ed. Beck p. 70, 15). POMP. gramm. V 238, 14 aliud est -or aliud miseror, quantum ad declinationem pertinet, non quantum ad sensum; nam idem est miseror illum et -or illius. ISID. diff. 1, 367 -emur quantum necesse est, miserescimus amplius quam necesse est, item -emur rogati, miserescimus ultro. GRAMM. suppl. 252, 20 -or, -et me i. misericordiam habeo. GLOSS. -or ἐλεῶ. ⟨οἰκτείρω⟩. -ere ἐλέησαι. subveni. -ere mei ἐλέησόν με. -et me ἐλεῶ. ⟨οἰκτείρω⟩. *v. et supra l. 19.* *gr. respondet* ἐλεῶ (*passim*), οἰκτείρω *e. g. p. 1116, 52. 63. 79,* σπλαγχνίζομαι *e. g. p. 1117, 30. 1119, 21. 27. 29. 31 sqq. 37* (*falso ad reddendum gr.* σπλαγχνίζω ITALA II Macc. 6, 8 [rec. L, *ubi B* pietatem ... haberi (*sim. et M*); *rectius P* exta inspicere, *cf. Vulg.* sacrificarent]. *cf. et p. 1112, 11*), ἀγαπῶ *p. 1116, 53,* ἐπιποθῶ *p. 1116, 58; alia v. p. 1117, 1. 60. 1118, 7. 39. 61 sqq. 1119, 23.* *legitur activum person. (non nisi stirpis praes.) inde ab* ENNIO (*v. l. 67*); *impers. inde ab* ENNIO, PLAVTO, TER. (*perf. p. 1120, 50*); *deponens person. inde a* PLAVTO (*? p. 1116, 3*), ACCIO *per totam latinitatem* (*saepissime in libris sacris* [VVLG. *fere 180 locis*]; *deest apud* TER., CAES., HOR., TIB.); *impers. perf. apud* PLAVTVM, TER., SCIP. min., *praes. inde a* PACVVIO (*v. p. 1120, 73*).

de ratione inter voces q. s. -or *et* miseror (*neglectis differentiis notionum*) *earumque formas intercedente* (*collatis omnibus* [-or *256*^{ies}, miseror *276*^{ies}] *usque ad* APVL. *exemplis*): *frequentius usurpantur: imperativus* -ere (*81*^{ies}*, inde a* RHET. Her.), -emini (*19*^{ies}*, inde a* CIC.) *quam* miserare (*semel* GRATT.); *infinitivus* -eri (*56*^{ies}*, inde a* PLAVTO [?], GRACCH., RHET. Her.) *quam* miserari (*singulis locis apud* ACCIVM [?], SALL. [-eri *bis*], LIV., FRONTONEM [?]); *formae finitae perfecti* -(i)tus sum *sim.* (*11*^{ies}*, inde a* SEN. contr.) *quam* miseratus sum *sim.* (*7*^{ies}*, inde a* SALL., VERG., OV.). *at contra participium perfecti* miseratus, *hexametris idoneum, frequentius adhibetur* (*48*^{ies}*, inde a* VERG., PROP., OV., LIV. [*semel*]) *quam* -(i)tus (*16*^{ies}*, inde ab* AFRANIO, SALL., LIVIO [*5*^{ies}]); *gerundivum* miserandus *saepissime* (*141*^{ies}*, inde a* TER., RHET. Her.; -endus *deest*), *cf. etiam frequentiam participii praes.* miserans (*31*^{ies}*, inde ab* ENNIO [?], CIC.), *de part.* -ens *v. l. 5 sqq.*

[*falso trad.*: LVCAN. 8, 76 miser erige mentem (-ere gementis *pars codd.*). PS. QVINT. decl. 4, 3 p. 69, 16 miserum (vel -rtum *add. B*) senem. *confund. c.* miseror *e. g. l. 7. p. 1116, 5. 82. 1117, 63. 81. 1118, 83. 1119, 4. c.* miror *p. 1119, 80.*]

I *personaliter* *fere i. q. miseratione moveri, misericordiam praebere sim.*: **A** *activum* (*de quibusdam exemplis dubites ut l. 69 et de infinitivis, qui in codd. facile ex* -eri *falso mutari poterant* [*cf. p. 1116, 59*]; *cf. et var. l.* -rent *pro* -rentur *apud* TAC. Agr. 38, 1; *part. praes. et gerundium sub B attuli; v. et p. 1114, 61; de sensu passivo v. p. 1114, 64; subi. res pro pers. l. 67; acced. gen. l. 69 (bis). 78, dat. l. 72. 77, acc. l. 71. 73*): ENN. scaen. 197 -ete, manus, date ferrum, qui me anima privem. ann. 171 cogebant hostis lacrimantes, ut -rent. TER. Hec. 64 ne cuiusquam -as (*A,* -at *vel* -at te *rell., Don.*). LVCR. 3, 881 ipse sui -et. VAL. FL. 2, 92 *Volcanum caelo devolutum* inveniunt -entque foventque. INSCR. NSc. 1929 p. 474 n. 247 (*Pompeiis*) -ere alium voluistis. ITALA Ezech. 9, 5 (Sangall. ed. Dold 1923 p. 229) et nolite -ere seniori (*gr.* ἐλεήσητε, VVLG. neque -amini, Cypr. Demetr. 22 -eri seniores). CLAVD. DON. Aen. 1, 385 p. 85, 15 qui -ere posset. 7, 570 p. 85, 27 Ditem ..., qui -ere (*V,* mulceri *edd.*) nesciret. 10, 780 p. 388, 21 piorum ... officium est ... -ere. CANON. Turner I 1, 2 p. 129 rec. III *et* IV placuit -ere eis (*rec. I* humanitate ... utendum *sec. graec.; rec. II* subveniri). CE 1537 A 7 hoc lecto elogio, iuvenes, -ete iacentis et dic discedens *eqs.*

B *deponens* (*de infinitivis quibusdam dubites, utrum huc trahantur an ad II B 2* [*impers.*], *e. g. p. 1116, 3* [*collatis exemplis e. g. p. 1116, 9 c. p. 1120, 75*]): **1** *usu sollemni de miseratione* (*pro subi. sunt homines passim, dei e. g. p. 1116, 6. 10. 14. 21. 42, bestiae p. 1117, 5. 79. 1119, 70, res pro personis p. 1116, 40. 44. 1117, 14*): **a** *spectat magis ad motionem animi miseratione effectam* (*opp.* irasci *p. 1116, 30. 64. 1117, 16*): **α** *generatim*: ① *pro obi. sunt animantes* (*animalia l. 38. 43. 51, nude vel obi. suppl. e. g. l. 7. 16. 19. 21. 22*): PLAVT. Cist. 457 neque tis -eri decet (*an impers.? cf. p. 1115, 79 et p. 1120, 23. sim.*: Pseud. 378 qui me tui -eri postulas). ACC. trag. 355 te conmiserabar magis quam -bar (*Iunius,* miserabar *trad.*) mei. AFRAN. com. 417 nescio qui nostri -itus tandem deus. COM. pall. inc. 92 saepe qui -eri potuit, rogitat misericordiam. RHET. Her. 2, 6, 9 malorum -eri non oportere (CIC. inv. 2, 51 negat m. -eri oportere). 3, 3, 4 innocentium aut supplicium -eri (CORIPP. Iust. 1, 174 -ere supplicibus. SACR. Greg. 62, 1 supplicibus tuis *deus*). CIC. Verr. II 1, 72 -emini sociorum *iudices.* LVCR. 5, 1023 cum ... significarent imbecillorum esse aecum -erier omni⟨s⟩. SALL. Catil. 33, 2 maiores ..., -iti plebis Romanae, ... inopiae eius opitulati sunt (*cf.* HIER. in Ier. 3, 64, 3 quomodo dominus -rtus sit populo suo [SACR. Leon. p. 59, 29 populi. SACR. Greg. 61, 4 populo]). VERG. ecl. 2, 7 o crudelis Alexi, ... nil nostri -ere? (*amantis ut*: OV. ars 3, 679 iamdudum persuasus erit, -bitur ultro. met. 9, 561 -ere fatentis amores. 14, 691 ardentis. SEN. Phaedr. 671 amantis. QVINT. decl. 297 p. 173, 6 amatoris sui). Aen. 2, 645 mortem inveniam, -bitur hostis ([SERV.: dixit affectu eius qui cupiebat interimi, ut eum hostis quasi miseratus occideret]. *cf.* 9, 495 magne pater divom, -ere tuoque ... hoc detrude caput sub Tartara telo. SEN. Med. 1018 infesta, memet perime :: -eri iubes). 4, 435 -ere sororis (*item propinquorum*: 11, 365 -ere tuorum [12, 653 QVINT. decl. 375 p. 415, 28]. PS. QVINT. decl. 17, 3 p. 304, 1 -itus [-rtus *var. l.*] patris. VVLG. Is. 49, 15 ut non -atur filio uteri sui *mulier.* DRAC. Romul. 10, 504 nepti. Orest. 744 parenti). 10, 597 -ere precantis (HOMER. 1032. ENNOD. opusc. 6, 26 v. 5 p. 410, 16 precanti [VEN. FORT. Mart. 3, 188]. *cf.* SACR. Leon. p. 59, 24 deprecantis ecclesiae. DRAC. laud. dei 3, 618 rogantis [*BA,* roganti *C.* CARM. de aegr. Perd. 268 roganti]). SEN. contr. exc. 8, 4, 2 irascere interfectori, sed -ere interfecti (*cf.* SEN. dial. 6, 19, 5 mortuorum [DIONYS. EXIG. vita Pachom. 39 p. 258^{A} mortui]. QVINT. decl. 347 p. 367, 21 occisorum. APVL. met. 3, 8, 3 indigne caesorum iuvenum. HIER. epist. 39, 7, 2 -eris mei, quia mundum reliqui?). VAL. MAX. 5, 1, 8 laudabile *est* infelicis (infelici *L*) scire -eri (VITA Caes. Arel. 2, 16 infelici. *cf.* HOMER. 986 afflicti -ere patris [AMPEL. 15, 12 civium]. PS. QVINT. decl. exc. Monac. 9 p. 370, 18 ex miseriis ... didici miseris -eri [VITA Caes. Arel. 2, 29 mihi misero]). PHAEDR. 3, 2, 4 -iti periturae *pantherae* (PLIN. nat. 7, 137 pereuntes, quorum -emur. APVL. met. 10, 3, 6 pereuntis. *cf.* PETRON. 101, 2 morientium). SEN. epist. 66, 27 parentium amor magis in ea, quorum -etur, inclinat. 95, 2 saepe aliud volumus, aliud optamus et verum ne dis quidem dicimus, sed dii aut non exaudiunt aut -entur. PETRON. 136, 13 quare anseris potius quam mei -retur. PLIN. nat. 2, 156 venena nostri -itam (-rtam *var. l.*) instituisse credi potest *terram.* STAT. Theb. 10, 737 -ere senis (LACT. epit. 66, 2 VVLG. thren. 4, 16. RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 18, 2 senes nemo -batur [*gr. Migne 35, 745A* ἐλεούμενοι]). PLIN. epist. 4, 22, 5 ingenio saevo mala caecitatis addiderat; non verebatur, non erubescebat, non -batur. ITALA exod. 33, 19 (Lugd.) -bor cui -rtus fuero (*gr.* ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, VVLG. -bor cui voluero). deut. 13, 17 (Lugd.) dabit tibi misericordiam et -bitur tui (*gr.* ἐλεήσῃ, VVLG. -atur). prov. 12, 10 (Hesych. in lev. 2, 1 p. 804^{C}) iustus -etur animas iumentorum suorum (*gr.* οἰκτίρει, *Vulg.* novit). Eph. 2, 4 (codd. d e w) deus ... per multam caritatem -rtus est nostri (*gr.* ἠγάπησεν, *Vulg.* dilexit nos). IVVENC. 1, 746 iussu -ere (*i. -ere et iube*). IVST. 5, 10, 3 exulum civium (SALV. gub. 5, 47). AVSON. 338, 2 p. 156, 13 P. non est quod mireris, sed ... est cuius -aris. HYG. astr. 2, 4 p. 34, 22 Iuppiter eorum -rtus ereptos inter sidera collocavit. fab. 58, 3 cui Venus postea -rta est. VVLG. deut. 13, 8 ut -aris (*Itala Lugd.* diligis *sec. gr.* ἐπιποθήσεις). psalm. 76, 10 obliviscitur -eri (-ere *F Q*) deus. Is. 60, 10 in indignatione ... mea percussi te et in reconciliatione mea -rtus sum tui (*Hier. in Is. p. 593*^{C} propter misericordiam dilexi te). Bar. 4, 16 neque puerorum -rti sunt (*gr.* ἠλέησαν). DIDASC. apost. 23, 6 *dominus* -itus est eum (*gr.* ᾤκτείρησεν). SACR. Greg. 65, 4 sperantibus in te -eri potius eligis quam irasci. *et passim.* *per ellipsin*: ITALA Matth. 16, 22 (cod. d) -atur tibi (*suppl. deus sim.*), domine (*gr.* ἵλεώς σοι [*cf. Blass-Debrunner*^{8} *§ 128, 5*], propitius esto *b f q*; absit a te *alia vers. et Vulg.*).

② *pro obi. sunt res*: Ⓐ *ad homines pertinentes*: CATO or. frg. 54 uti in hac contumelia ... rei quoque publicae ... -ar (*cf.* CIC. epist. 4, 9, 3 nec eam *patriam* diligere minus debes ..., sed -eri potius. LIV. 22, 55, 5 dii ... -iti imperii). CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 1 quod tibi non tam celeriter liber est redditus, ignosce timori nostro et -ere temporis (PS. QVINT. decl. 18, 6 p. 325, 10 -emini temporum, ne alienae innocentiae interpretationem de suis quisque moribus trahat). SALL. Iug. 83, 2 sese ... Iugurthae fortunarum -eri (LIV. 35, 38, 4 ut ... suarum f. ... -rentur. CVRT. 5, 5, 24 non fortunae solum eorum, sed etiam paenitentiae -etur [*trad.,* -rtus *Iunius*]. *cf.* PLIN. nat. 25, 23 -eri sortis humanae subit). NEP. Phoc. 4, 1 cum alii ... aetatis -rentur, plurimi vero ira exacuerentur *eqs.* (PASS. Tarach. 1 p. 453$^{med.}$ aetati tuae ... et senectuti prudenti [*gr.* οἰκτείρων. PASS. Felicit. 3 p. 73$^{extr.}$]. *cf.* VERG. Aen. 12, 934 Dauni -ere senectae [*v.* CLAVD. DON. *ad l. sim.*: RVT. LVP. 1, 7 senectutis. VITA Caes. Arel. 2, 2 senectuti meae. *v. et l. 79. cf. l. 45*]. TERT. anim. 25, 5 ita -rti [miserati *B*] infelicissimae ... infantiae, ut prius occidatur, ne viva lanietur [ANON. Vales. 8, 38. *v. et p. 1117, 8. cf. l. 61*]. ITALA Ier. 2, 2 [Apon. 1

[*Wieland*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 8] recordatus sum tui, -ens adolescentiae tuae [*gr.* ἐμνήσθην ἐλέους νεότητος, *Vulg.* miserans]). VERG. Aen. 2, 143 -ere laborum. LIV. 27, 33, 11 deos ... -itos (-rtos *pars codd.*) nominis Romani (*cf.* VAL. MAX. 7, 4, 3 -rtus est ... Iuppiter Romanae virtutis). RVT. LVP. 1, 7 solitudinis. 2, 4 aerumnarum (APVL. met. 7, 27, 3 aerumnae *asinus*). ITALA II Macc. 8, 3 (rec. L) -eri etiam exterminia civitatis (*gr.* ἐλεῆσαι, VVLG. exterminio). CYPR. ad Donat. 6 p. 8, 15 saeculi. LACT. inst. 7, 17, 9 non sexus aut infantiae -bitur *quisquam.* HIL. in Matth. 14, 4 turbarum vexationem. 15, 9 huius spei atque comitatus dominus -rtus (*cf. p. 1116, 63*). PS. HIL. epist. ad fil. 4, 3 -ere preci meae (PRVD. perist. 5, 557 -ere nostrarum precum. *cf.* GREG. M. in euang. 2, 6 vocibus nostrae caecitatis. *cf. et p. 1116, 26*). EVAGR. vita Anton. 50 lassitudini eorum (GREG. M. in euang. 39, 10 lassitudinem). AMBR. in psalm. 36, 33 immaculatae innocentiae gratia *dei* ... -etur. AVG. epist. 194, 8, 39 p. 208, 2 -etur ... gratuito dono *deus*, obdurat autem iustissimo merito. MART. CAP. 5, 565 aut adversariis irascitur aut tuis -etur lacrimis. ALC. AVIT. epist. 5 p. 33, 8 quae mens tam barbara, quae non -atur virginis felicitatem (*cf.* HIST. Apoll. rec. A 35 p. 73, 11 illi dolentes -rti sunt virginitati meae). VITAE patr. 5, 5, 41 -ere humilitati meae (*gr. Nau 1908 p. 267 n. 175* οἴκτειρον). GREG. M. moral. 9, 42 humanae ... afflictioni (*cf. p. 1116, 35*). PS. ORIG. hom. in Matth. 2, 1 p. 246, 21 imperfectioni eorum vel infirmitati. INSCR. christ. Diehl 3434, 1 virginis ... -ere sepulcro.

Ⓑ *variae res*: OV. met. 2, 294 caeli -ere tui (*Iuppiter*). QVINT. decl. 298 p. 179, 19 non -eris paterni avitique fundi obsiti sentibus? ITALA psalm. 101, 15 (Sangall. = VVLG.) terrae eius (*i. Sion*) -buntur (*gr.* οἰκτιρήσουσι). II Macc. 8, 2 (rec. L, *cf.* VVLG.) -eri (-retur VVLG.) etiam templo, quod ab impiis hominibus erat pollutum (*gr.* οἰκτῖραι, *aliae verss.* visitaret, protegeret). HERM. Pal. *et* vulg. mand. 9, 3 *deus* -etur (*gr.* σπλαγχνίζεται) operi suo (HIER. tract. in psalm. I p. 97, 2 ut figulus -atur operibus suis. 97, 5. 7. *cf.* COMM. apol. 315 ut Adam levaretur a morte, descendit ... dominus suae plasmae -rtus). VVLG. Ier. 30, 18 tectis eius -bor et aedificabitur civitas. AVG. civ. 21, 24 p. 536, 3 D. omnium itaque -etur *deus* vasorum misericordiae.

β speciatim: Ⓘ *usu philosophorum misericordiam ut perturbationem animi minime probantium* (*cf.* LACT. inst. 6, 11, 4 flecti et -eri non putant esse sapientis): CIC. Mur. 62 mutare sententiam turpe est, exorari scelus, -eri flagitium (*Catonem haec dicentem facit Cicero*). Tusc. 3, 7 -eri, invidere, gestire, laetari, haec omnia morbos Graeci appellant, motus animi rationi non obtemperantis. 3, 20 cadit ... in eundem et -eri et invidere. 3, 21 in quem ... cadit -eri, in eundem etiam invidere; non cadit autem invidere in sapientem, ergo ne -eri quidem. *ibid.* quodsi aegre ferre sapiens soleret, -eri etiam soleret. 3, 83 et invidere aegritudinis est et aemulari et obtrectare et -eri et angi, lugere *eqs.* 4, 56 cur -are potius quam feras opem ...? SEN. clem. 2, 5, 2 sapientem negat -eri, negat ignoscere (*secta Stoicorum*). 2, 6, 1 *sapiens* non -etur (-et *O*), quia id sine miseria animi non fit. 2, 6, 3 non -bitur sapiens, sed succurret. APVL. Socr. 12 p. 146 et -eri et indignari et angi et laetari omnemque humani animi faciem pati *daemones.* Ⓘⓘ *ironice c. contemptu dictum*: BELL. Afr. 16, 1 -or vestri (*Labienus ad militem Caesaris*). SEN. dial. 9, 12, 4 quorundam quasi ad incendium (*sine ratione*) currentium -beris. epist. 29, 12 quidni ego tui -ar, cum sciam, quae via ad istum favorem ferat? 71, 23 delicatus -etur (-erritus *V*) industrii. 88, 37 -rer, si tam multa supervacua legisset. MART. 1, 49, 38 -ere tu felicium veroque fruere ... gaudio. MIN. FEL. 8, 4 -entur miseri, si fas est, sacerdotum. TERT. adv. Marc. 4, 43 p. 568, 12 -or tui, Marcion, frustra laborasti.

b *spectat magis ad quasdam rationes agendi misericorditer*:
α c. respectu parcendi (*iuxta pos. l. 64, opp.* persequi *l. 74,* saevire *l. 80. cf. p. 1118, 28,* delere *p. 1118, 1; gr. resp.* φείδομαι *l. 82. p. 1118, 3 cf. p. 1118, 2; pro obi. sunt res l. 68. 78. p. 1118, 4*): CIC. de orat. 2, 185 ut ... aut laetentur aut maereant aut -antur aut poenire velint. SALL. Catil. 52, 26 -amini (-emini *var. l.*) censeo (*i. poena liberetis*). OV. epist. 4, 161 -ere priorum et ... parce meis (*cf.* LIV. 38, 8, 6 ut parceret urbi, -retur gentis ... sociae. SEN. contr. 7, 1, 8 praedones ... -entur, irati ... parcunt. ITALA Ezech. 8, 18 [Sangall. ed. Dold 1923 p. 229 = VVLG.] non parcet oculus meus neque -bor [*gr.* ἐλεήσω]). met. 11, 133 -ere, precor, speciosoque eripe damno. LIV. 5, 45, 4 *Tusci*, qui urbis ... oppressae ... adeo nihil -iti (-rti M^2HA) sunt, ut in agrum Romanum ... incursiones facerent. SEN. contr. 1, 7, 2 tyrannus ... *manus meas* non praecidit; ... piratae ... gratis -iti sunt; unum hostem inexorabilem habui (*i. patrem*). 7, 1, 3 Fortuna ..., quae -ita (-rta *Tb*) eius est, nihil tamen illi praeter mare reliquit. 10, 1, 11 ut ... mei -aris, ut desinas afflictam domum persequi. QVINT. decl. 368 p. 404, 20 nuper et raptoris -ita est. IVV. 8, 89 pone irae frena modumque, pone et avaritiae, -ere inopum sociorum. ITALA Os. 1, 6 (Wirc.) non adponam adhuc ut -ar (*gr.* ἐλεῆσαι, VVLG. non addam -eri) domui Israhel, sed ... resistam eis. PS. PHILO antiq. 12, 9 si ... non -rtus fueris vinee tue (*deus*). CLAVD. DON. Aen. 2, 475 p. 214, 8 serpens ... qui nescit aliquando -eri. 10, 530 p. 362, 6 saevire non erat meum et fuit -eri promptissimum. VVLG. exod. 2, 6 -rta (miserata *A*) eius (*Itala Lugd.* pepercit *sec. gr.* ἐφείσατο). deut. 19, 13 nec -beris eius (*Itala Lugd.* non parcet *sec. gr.* φείσεται). 28, 50 gentem procacissimam, quae ... nec -atur parvuli (parvulo Ψ^B). II par. 36, 17 non est -rtus adolescentis (*Itala Complut.* non reliquid). Esth. 13, 6 cum coniugibus ac liberis deleantur ... nullusque eorum -atur (*gr. 3, 13^f* ἄνευ παντὸς οἴκτου καὶ φειδοῦς). 13, 15 -ere populi (*gr.* φεῖσαι, *Itala p. 49, 13 Motzo* parce). RVFIN. Adamant. 2, 6 quid fuit boni *dei* mala -eri ...? (meserere *trad.*, miserari *ed.*, *gr.* ἠλέησε).

β c. respectu succurrendi (*iuxta pos.* opem ferre *l. 9. 11 sqq.; sanando l. 25 [gr.* μοτώσει*]; pauperibus l. 14. 19. 29. 33. 36; gr. resp.* εὖ ποιήσῃ *l. 30,* συνήργησεν *l. 38*): CATVLL. 76, 17 o dii, si vestrum est -eri aut si quibus umquam ... tulistis opem. LYDIA 42 Luna, dolor nosti quid sit; -ere dolentis (*cf.* PROP. 2, 28, 1 Iuppiter, affectae tandem -ere puellae). OV. epist. 5, 155 auxilium tu mihi ferre potes; ... dignae -ere puellae. 19, 233 -ere meique tuique; quid dubitas unam ferre duobus opem? SEN. contr. 1, 1, 2 tardius -itus (-rtus *AT*) sum (*alendo ut*: 1, 1, 19 egentem vidit frater; non -etur, non praestat alimenta. QVINT. decl. 368 p. 404, 4). PETRON. 44, 16 quid ... futurum, si nec dii nec homines eius coloniae (*fame oppressae*) -entur? TAC. Agr. 15, 5 iam Britannorum etiam deos -eri, qui ... exercitum *Romanorum* detinerent. ITALA prov. 14, 21 (Ps. Aug. spec. 24 p. 405, 4) qui -etur pauperem ([*gr.* ἐλεῶν, VVLG. pauperis]. 14, 31 [*ibid.* l. 5]. 19, 17 [*ibid.* l. 8] faenerat dominum, qui -etur pauperem [*gr.* ἐλεῶν, VVLG. pauperis]. 22, 9 [*ibid.* l. 12] pauperem [*gr.* ἐλεῶν, *Vulg.* pronus ... ad misericordiam]. VVLG. Is. 49, 13 pauperum suorum -bitur *deus.* AVG. serm. 41, 4 p. $249^{med.}$ pauperis. MAX. TAVR. serm. 104 p. 737^A pauperibus. *v. et p. 1119, 50*). Os. 6, 2 (Tert. adv. Marc. 4, 43 p. 565, 26) *deus* percussit et -bitur (*gr.* μοτώσει, *Vulg.* curabit) nostri (*sanando ut*: Luc. 18, 39 [codd. b c d l q s] -ere mihi *caeco* [*gr.* ἐλέησον, VVLG. mei]. HIER. epist. 55, 5, 5 putridae carnes ferro indigent ..., nec est medicinae culpa ..., cum crudelitate clementi non parcit medicus, ut parcat, saevit, ut -atur). PS. LACT. mort. pers. 23, 8 homo pius -rtus est illis, ut non egerent. VVLG. deut. 8, 16 -rtus est tui (*Itala Lugd.* benefacere *sec. gr.* εὖ ... ποιήσῃ). psalm. 36, 21 iustus ... -etur et tribuet (*Hier. psalt. sec. Hebr.* donat et tribuit). 36, 26 -etur et commodat (*Cas.* largitur, *Hier. psalt. sec. Hebr.* donat). Bar. 6, 37 viduae non -buntur neque orphanis benefacient (VISIO Pauli 35 rec. P p. 30, 12 J. viduas et orfanos non est -rtus. 40 p. 33, 16). SVLP. SEV. Mart. 3, 1 cum praetereuntes, ut sui -rentur, oraret (*pauper nudus*). HESYCH. in lev. 2, 6 p. 808^C oportet ... nos proximis -eri (VISIO Pauli 40 rec. P p. 33, 18 J. proximo). PASS. Theclae Cd 40 p. 117, 21 mihi (me *var. l.*) ipse -rtus est (*gr.* συνήργησεν).

γ c. respectu indulgendi, ignoscendi sim. (*gr. resp.* ἱλάσθητι *l. 45,* ἐξιλάσεται *l. 49; pro obi. sunt res l. 48. 49. 53. 54. 55. 56*): ITALA Mich. 7, 19 (Weing. = VVLG.) revertetur et -bitur nostri; demerget delicta nostra *deus* (*gr.* οἰκτιρήσει). Matth. 18, 33 (codd. a b e g^1) oportuit te ... -eri (-ere *cod.* ff^1) conservo tuo sicut et ego tui (tibi ff^1) -rtus sum (*gr.* ἐλεῆσαι ... ἠλέησα, VVLG. conservi tui). Luc. 18, 13 (cod. d) -ere (*gr.* ἱλάσθητι, *Vulg.* propitius esto) mihi peccatori (INSCR. christ. Diehl 2366^A. *cf.* PACIAN. epist. 3, 9 p. 63, 7 assidue peccanti non -or? PS. ORIG. hom. in Matth. 2, 3 p. 249, 4 peccantibus). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 57, 14 qui non tam illorum -bantur quam actibus suis. VVLG. Sirach 5, 6 multitudinis peccatorum meorum -bitur (*gr.* ἐξιλάσεται). 12, 3 altissimus odio habet peccatores et -rtus est poenitentibus ([*gr. deest*]. ACT. Petr. 10 p. 58, 10 -bitur mihi penitenti; fidelis enim est omnipotens remittere mihi peccata). SACR. Leon. p. 23, 23 praevenis ... mala merita nostra -endo. VAL. CEM. hom. 12, 7 p. 731^A si ... infirmitatibus -aris alienis (ACT. Petr. 7 p. 54, 6 non mihi imputavit dominus *peccatum*, et conversus ad me et -rtus est infirmitatem carnis meae). PATRIC. conf. 2 et -rtus est adolescentiae et ignorantiae meae. POMER. 2, 21, 1 -eri perversis.

2 *usu sacrae scripturae* (VVLG.) *de paenitentia dei* (*sec. hebr.* נִחַם, *quod verbum et ad miserationem et ad paenitentiam pertinet, omnibus locis c. praepos.* super *sec. hebr.* אֶל *vel* עַל): VVLG. II reg. 24, 16 -rtus est dominus super adflictione (*gr.* παρεκλήθη ... ἐπὶ τῇ κακίᾳ). I par. 21, 15 super magnitudinem (magnitudine *var. l.*) mali (*gr.* μετεμελήθη ἐπὶ τῇ κακίᾳ). Am. 7, 3 super hoc ([*gr.* μετανόησον ... ἐπὶ τούτῳ, *Itala Hier. in Am. p. 1068^C* paeniteat te]. 7, 6 super h. [in h. *var. l.*]). Ion. 3, 10 super malitiam, quam locutus fuerat, ut faceret (*gr.* μετενόησεν ... ἐπί, *Itala Hier. in Ion. p. 1141^B* egit poenitentiam).

***syntactica** et **stilistica** ad B*: 1 *structurae*: **a** *acced. gen. inde a* PLAVTO *per totam latinitatem. cf.* CAPER gramm. VII 93, 7 -rtus mei per genetivum dicimus, at per accusativum miseratus me. SERV. Aen. 2, 145 dicimus aut 'illam rem miseror' aut 'illius rei -or', non 'illis'. 4, 435 genetivum tantum regit. *similiter et* ARVS. gramm. VII 491, 14 MART. CAP. 3, 324 POMP. gramm. V 238, 10 IDIOM. cas. gramm. IV 566, 9.

b *acced. dat.* (*mediantibus verbis q. s.* parcere, ignoscere *sim.; cf.* DIOM. gramm. I 313, 23 -or tibi) *singulis locis ap.* SEN. contr. 1, 2, 3 tibi (*trad.*, tui *Schott*). QVINT. decl. 272 p. 115, 15 cui (*trad., defend. Löfstedt, Synt. I^2 202,* cuius *Gronovius*). PS. QVINT. decl. exc. Monac. (*p. 1116, 37*). *frequentatur inde ab* ITALA (*e. g. l. 26. 43. 45. p. 1116, 48. 65. 1117, 28. 77*), *praesertim apud ecclesiasticos* (*e. g. p. 1116, 10. 15. 35. 63. 1117, 30*) *scriptoribus profanis genetivo uti solitis* (*praeter* ADNOT. Lucan. 7, 729. HYG. fab. *p. 1116, 57.* MART. CAP. *p. 1117, 16 et posteriores. v. et l. 71*).

c *acced. accus.* (*cf.* PRISC. gramm. II 389, 14 -or tui et -or [miseror *pars codd.*] te. GRAMM. suppl. 87, 27 -or pauperes) *rarius inde ab*

[*Wieland*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ITALA *apud ecclesiasticos; praeter exempla, quae supra attuli (p. 1116, 46. 51. 62. 1117, 6. 9. 17. 1118, 4. 21. 34. 55 v. et l. 39. 52) occurrunt haec (cf. et per zeugma p. 1116, 69 et* PS. QVINT. decl. 19, 5 p. 341, 10 hominem ..., quisquis ... -etur [miseratur *var. l.*], occidit): PSALT. Cas. 29, 11 -rtus est me (*gr.* ἠλέησέν με, *PSALT. Rom.* mihi, VVLG. mei). 58, 6 si -eris omnes impios et iniquos (*gr.* μὴ οἰκτιρήσῃς πάντας, VVLG. ne -aris omnibus *eqs.*), *nisi mavis formam q. e.* -eris *ad coniunctivum verbi q. e.* miseror *referre* (*cf. Cod. Iust. 8, 17, 12, 5* quis eas non miseretur, *quod exemplum Mayr in vocabulario ad verbum q. e.* -or *rettulit*). AVG. serm. 357, 1 p. 1582$^{med.}$ -ere eum, qui *eqs.* AVELL. p. 48, 18 omnes, qui nuper ... damnati sunt, -emur. GREG. M. epist. 9, 235 p. 231, 14 eum ... debuit ... -eri. INSCR. Gall. Narb. Espér. 609 (*s. VII*) ut vos dn̄s -rtus sit.

d *c. praepos.* (*inde ab* ITALA *apud ecclesiasticos neglectis locis, quibus elocutio c. praepos. adverbii causam demonstrantis vice fungitur, ut*: PAVL. FEST. p. 68, 2 propter cuius fatuitatem quis -eri debeat. SEN. benef. 4, 37, 5 id commiserat, propter quod nemo -eri misericors posset. AVG. in psalm. 59, 3$^{extr.}$ -rtus es nostri propter novitatem):
ab: VAL. CEM. hom. 12, 2 p. 728^{D} -ere ab his, qui ignorant *eqs.* (*pro* de, *ut videtur; cf. l. sq.*). de: ITALA Matth. 14, 14 (cod. d) -rtus est de eis (*gr.* ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, *cod. q* pro illis, *aliae vers.* illis, VVLG. eius *turbae*). in *c. acc.*: ITALA II par. 36, 5^{d} (Complut.) noluit dominus -eri in eos (*gr.* ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς, *in Vulg. deest*). OP. imperf. in Matth. 46 p. 895$^{in.}$ in te. in *c. abl.*: LACT. inst. 6, 12, 41 (*verba fortasse ex libro ignoto sumpta*) si -rtus laborantium fueris, et ego in tuo labore -bor. VVLG. deut. 32, 36 in (*om. O*) servis suis -bitur. pro (*v. et l. 21*): ITALA Matth. 9, 36 (cod. d) pro eis (*gr.* ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, VVLG. eis *c. al. vers.*). super (*v. et l. 42. p. 1118, 60*): ITALA Matth. 15, 32 (cod. d) -or super turbam (*gr.* σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, VVLG. *et aliae vers.* [huic] turbae). Marc. 6, 34 (codd. b d f =VVLG.) -rtus est super eos (*gr.* ἐσπλαγχνίσθη ἐπί, eis *vel* illis *aliae vers.*). 8, 2 (codd. b c d =VVLG.) -or super ... turbam (*gr.* σπλαγχνίζομαι ἐπί, supra *cod. q*, turbae huic *codd. a f*). 9, 22 (codd. b d ff^{2}) -rtus super nos (*gr.* σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς, VVLG. nostri, *aliae vers.* nobis). HERM. Pal. vis. 3, 12, 3 super vos (*vulg.* vobis). OP. imperf. in Matth. 9 p. 681$^{med.}$ super filium suum. VITAE patr. 6, 4, 5 -bitur super eam *animam* deus (*gr. Cot. p. 556A* σπλαγχνίζεται ... ἐπ' αὐτῇ). supra: *v. l. 32.*

e *iuxta ponuntur structurae inter se diversae* (*v. et p. 1118, 43. 48. cf. et l. 25*): ITALA Phil. 2, 27 (cod. e) -rtus est eum, non solum autem illi, sed etiam et mei (*gr.* ἠλέησεν, VVLG. eius ... eius ... mei). VVLG. psalm. 102, 13 quomodo -etur pater filiorum (filiis *Psalt. Rom.*, super filios *Cas.*), -rtus est dominus timentibus se. MIRAC. Steph. 1, 4 p. 837$^{init.}$ -ere illi, -ere filiorum eius (*postea*: -ere mihi, -ere filiis meis). VICT. VIT. 1, 49 -ere mei ..., simul et tui; -ere communibus liberis. VITAE patr. 5, 10, 95 si vis ut -ar tui, -ere et tu fratribus tuis et ego -or tui (*gr. Nau 1909 p. 360 n. 226* ἵνα ἐλεήσω σε, ἐλέησον ... τὸν ἀδελφόν). GREG. TVR. Andr. 26 p. 841, 34 -ere mei ... sicut et filio meo -rtus es. HIST. Apoll. 12 rec. A (*cf.* B) p. 22, 6 *et* 8 -ere mei (mei *om. B*) ...; et ut scias, cui -aris *eqs.* CAES. AREL. serm. 34, 3 p. 142, 9 quomodo ego -rtus sum tui, sic -aris tu pauperi. ACT. Carp. 6 p. 10, 23 -ere tui et filiis tuis (*gr. 43* ἐλέησόν σου τὸν υἱόν). PASS. Theclae A Bab 36 p. 102, 2 -ere mei et civitati (civitatem *var. l.; al. vers. gen. vel dat. utrubique*).

2 *c. additamentis explicativis* (*cf. et p. 1116, 54*): **a** *adponitur imperativo*: **α** *imperativus* (*vel coniunctivus l. 60. 76*): ① *per asyndeton*: RHET. Her. 4, 52, 65 -ere nostri, noli extinguere extinctos. OV. epist. 12, 81 -ere mei, -ere meorum, effice *eqs.* SEN. Med. 482 -ere, redde supplici felix vicem. Phaedr. 636 -ere, tacitae mentis exaudi preces (*cf. etiam l. 71*). MART. 5, 39, 4 -ere iam Charine: signa rarius *eqs.* PS. QVINT. decl. 10, 13 p. 200, 7 -ere ..., melius ... sentias. 16, 1 p. 291, 21 -emini, iudices, temptate me et dimittite. FRONTO p. 78, 4 N. -ere, unum verbum de oratione ablega et quaeso, ne umquam eo utaris. APVL. met. 2, 28, 3 -ere ..., sacerdos, -ere ...; da brevem solis usuram *eqs.* AVG. conf. 4, 3, 4 p. 56, 10 -ere mei, cura animam meam. HIST. Apoll. rec. A 33 p. 68, 4 -ere mei ..., succurre virginitati meae. *nota in parenthesi*: VAL. FL. 2, 253 ensem tu potius, -ere, tene. FRONTO p. 4, 11 N. cura, -ere, ... depellere.
② *per* et (-que, nec): VERG. Aen. 4, 318 -ere domus labentis et istam, oro, ... exue mentem. OV. met. 4, 534 -ere meorum ... et dis adde tuis. 9, 780 -ere duorum auxilioque iuva (*cf.* APVL. met. 2, 16, 5 -ere ... et subveni. 6, 10, 6 -emini, ... alumnae *formicae*, -emini et Amoris uxori ... succurrite. *cf. l. 64*). 13, 855 -ere precesque supplicis exaudi (VVLG. psalm. 4, 2 -ere mei et e. orationem meam. 26, 7 -ere mei et e. me. *cf.* SEN. Tro. 694 -ere matris et preces ... recipe. *cf. et supra l. 58*). PETRON. 93, 3 -ere et ... cogita. VAL. FL. 8, 420 -ere ... promissaque serva. SIL. 3, 126 -ere nefasque averte. MART. 4, 61, 14 -ere iam, crudelis, et sile tandem. 6, 64, 27 -ere tui ... nec ... temptaveris. APVL. met. 5, 12, 5 tui nostrique -ere religiosāque continentiā ... libera. VVLG. psalm. 40, 11 -ere mei et resuscita me. Sirach 36, 1 -ere nostri ... et respice. Luc. 16, 24 -ere mei et mitte *eqs.* (*gr. ubique* ἐλέησον *c. acc.*). **β** *enunt. c.* ut (ne): PS. QVINT. decl. 4, 5 p. 72, 4 -emini (miremini *B*), ne ... laxetis. 7, 11 p. 143, 19 -emini ..., ut ... velitis aestimare. 10, 15 p. 201, 11 -emini ..., ut ... accipiatis. 17, 20 p. 319, 14 -ere, ne iubeas, -ere, ne cogas. 18, 15 p. 334, 7 -ere, ne sis una morte contentus. 19, 6 p. 341, 18 -ere, ne quid amplius quaeras. CLAVD. DON. Aen. 12, 45 p. 556, 24 -ere ... ne decipias patrem. AVG. conf. 1, 5, 5 p. 4, 14 -ere, ut loquar (*cf. 1, 6, 7 p. 5, 11* sine me loqui). 12, 27, 37 p. 322, 16 -ere, ne implumem pullum conculcent.

b *inde et aliis formis adiciuntur*: **α** *formae respondentes coniunctae c.* et: EPIST. Paul. et Cor. II rec. A 12 deus ... -rtus est de caelis et misit spiritum sanctum. HIL. in Matth. 14, 9 -rtus est et ... curat. VVLG. deut. 13, 8 ut -aris et occultes eum (*Itala Lugd.* diligis). RVFIN. Adamant. 2, 9 deus ... -rtus est et venit. AVG. civ. 17, 12 p. 233, 1 D. ut -aris et ... reddas. 18, 32 p. 300, 29 'respexit et tabuerunt gentes' hoc est '-rtus est et fecit populos paenitentes'. LEO M. serm. 21, 3 p. 192^{C} qui ... -rtus est nostri et ... convivificavit nos. **β** *enunt. c.* ut (ne): VVLG. Ier. 13, 14 non parcam et non concedam et non -bor, ut non disperdam eos. AVG. conf. 10, 31, 45 p. 242, 10 -beris, ne adpropinquet mihi *ebrietas*. *ibid.* l. 11 -beris, ut longe fiat a me crapula.

II ***impersonaliter*** (*de usu v. p. 1115, 38. 41; acced. gen. eius, ad quem miseratio pertinet, et acc. eius, qui miseratione movetur, passim*):
A *activum* (*dub.*: CIC. Lig. 14 cave te fratrum ... -at [-atur *Prisc. gramm. II 392, 18*]. *cf. et p. 1115, 69. perf. non nisi l. 50* [*an ad* miseresco *?*]): **1** *misericordia praebetur hominibus* (*nude l. 30 sq., gen. suppl. l. 32 sq.*): ENN. scaen. 60 tui me -et, mei piget; optumam progeniem ... peperisti extra me; hoc dolet (*cf. etiam l. 63*). 139 lapideo sunt corde multi, quos non -et neminis. PLAVT. Bacch. 1044 -et me illius. Capt. 765 neminis -ere (*Spengel cum Prisc. cod. R^{1}*, -eri *trad.*) certum est, quia mei -et neminem (*similiter cum solo gen., acc. suppl.*: Curc. 518 si huius -et, ecquid das qui bene sit? VERG. Aen. 7, 361 nec matris -et ...? [*antea*: nec te -et gnataeque tuique?]. SIL. 14, 630 socium *occisorum*. STAT. Theb. 2, 458 horum, quos ... proicis excidio. 3, 659 superum, si carmina curae humanaeque preces. *cf. et infra l. 38. 57. 60. 62. 63*). Cist. 769 me huius -et. Most. 985 me eius patris misere -et. Persa 639 atque equidem -et tamen (*nude ut*: Pseud. 274 egetur acriter : : -at, si familiam alere possim misericordia). Pseud. 308 nilne (*cf. etiam l. 47*) te -et? (*similiter cum solo acc.*: TER. Eun. 945 -et me. PACVV. trag. 355 -et me; lacrimis lingua ... stupet. *cf. et l. 40*). Stich. 329 me quidem harum -bat. Trin. 343 ut ita te aliorum miserescat, ne tis alios (tui alius *P*) -at. 431 -et te aliorum, tui nec -et nec pudet (TER. Haut. 260 cuius nunc pudet me et -et, qui harum mores cantabat mihi, monuisse frustra. VERG. Aen. 9, 787 non infelicis patriae veterumque deorum et ... Aeneae ... -etque pudetque? LIV. 39, 15, 13 non -at vos eorum solum, sed etiam pudeat. PLIN. nat. 7, 43 -et atque etiam pudet aestimantem, quam sit *eqs.* STAT. Ach. 2, 63 TAC. hist. 4, 58, 1. *cf. et infra l. 62. 63*). Truc. 223 -ere nos hominum. Vid. 71 me -bat tui. TER. Phorm. 188 eius me -et, ei nunc timeo (DON.: '-et' praeteritorum, 'timeo' de futuris). *al.* TVRPIL. com. 54 ni Calliphonis nunc te -et liberum. POMPON. Atell. 79 -et me eorum, qui ... ventrem frustrarunt. CIC. Mil. 92 eorumque nos magis -et, qui nostram misericordiam non requirunt. Phil. 2, 90 me tui -et, quod tibi invideris. CATVLL. 30, 2 iam te nil -et ... tui ... amiculi (*cf. etiam l. 32*). VERG. Aen. 5, 354 te lapsorum -et. *al.* QVINT. decl. 247 p. 14, 3 -et me adulescentis optimi. APVL. met. 8, 21, 1 *senis* deprecantis ... totos ... -uit (*cf. p. 1115, 16. 1121, 13*). mund. praef. p. 289 Oud. quorum me -et, cum tanto opere nec magnis et oppido paucis inexplebili admiratione capiuntur.

2 *misericordia praebetur rebus* (*ad homines pertinentibus praeter l. 58. 61., male tractatis l. 56. 58. 61, malae condicioni, affectioni sim. l. 57. 58. 59. 60. 62, male factis sim. l. 60. 63. 64*): PLAVT. Pseud. 1324 neque te mei tergi -ret, si *eqs.* Rud. 277 ut ... serves ... nos miseriarumque te ... uti -at. ACC. trag. 94 -et lacrimarum, luctuum, orbitudinis. CIC. Phil. 2, 69 me quidem -et parietum ipsorum atque tectorum. LIV. 2, 5, 6 -bat ... non poenae magis homines quam sceleris, quo poenam meriti essent. SIL. 10, 624 fati -et. STAT. Theb. 7, 157 nec te telluris amatae deceptique laris -et cinerumque meorum? 9, 389 nec tantae pudet ... -etque ruinae ...? FRONTO p. 123, 23 N. ut non minus verborum puderet quam pigeret morum et -ret facinorum. PRVD. perist. 10, 166 -et tuorum (*i. Romae*) me sacrorum et principum et morum.

B *deponens* (*v. etiam p. 1115, 80 et l. 17*): **1** *formae stirpis perfecti*: PLAVT. Trin. 430 eum vidi miserum et me eius -itum est. TER. Hec. 379 -itumst (*nude ut* Phorm. 99. 501). Haut. 463 me tuarum -itumst ... fortunarum. SCIP. min. or. frg. Macr. Sat. 3, 14, 6 *in ludo saltatorio* plus ... vidi pueris virginibusque quinquaginta, in his unum, quod me rei publicae maxime -itum (-rtum *pars codd.*) est, puerum bullatum *saltare*.

2 *formae stirpis praesentis*: PACVV. trag. 354 cepisti me istoc verbo, -etur tui (*similiter c. solo gen.*: CIC. inv. 1, 48 ut maioribus natu assurgatur, ut supplicum -atur. QVINT. decl. 277 p. 131, 5 cuius -etur? infantis ...?). TVRPIL. com. 55 quam matris nunc patris me -etur magis. L. CRASS. or. frg. Prisc. gramm. I 428, 16 neque me minus vestri quam mei -bitur. QVADRIG. hist. 83 ecquando te nostrum et rei publicae -bitur? CIC. Verr. II 1, 77 neque me tui neque tuorum liberum ... -eri potest.

paronomasiae et homoeoprophora: *c.* misere: PLAVT. *supra l. 30. c.* miser: PLAVT. *supra l. 67*, MIN. FEL. *p. 1117, 55; v. et p. 1116, 37. iuxta* miserescat: PLAVT. *supra l. 35. iuxta* commiserabam: ACC. *p. 1116, 5. iuxta* mireris: AVSON. *p. 1116, 55.* miserans -or: *p. 1115, 12.*

[Wieland]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deriv.: miseresco. misertor. *comp.*: commisereor.

miserēsco, -ere. *a* miserere. DIOM. gramm. I 343, 6 *inter verba inchoativa (cf.* SERV. auct. Aen. 2, 145 *et l. 6. 8). de derivatione*: CHAR. gramm. p. 329, 30 B. sive ab his verbis veniant, quae o littera terminantur ..., sive ab his, quae r littera terminantur ut misereor -o; nec habent praeteritum perfectum, quia quod inchoativum est, non est perfectum. PRISC. gramm. III 428, 13 misereor -o; sed magis a misereo est ...; nam a misereor ... nec inchoativum in o desinens nec impersonale posset nasci. *scribitur* -isc- GLOSS. V 465, 59. *de formis: ? -or deponens*: SACERD. gramm. VI 442, 7 inchoativa ... et o littera terminantur ut calesco et r ut -or (*cf. l. 5*). *perfectum negat usurpari* CHAR. gramm. *supra l. 6. fortasse huc trahendum* APVL. met. *p. 1120, 50 (impers.). de notione et differentia*: ISID. diff. 1, 367 *v. p. 1115, 27.* GLOSS. -o ἐλεῶ. -at misericordia movetur. -ite miseremini. *de syntaxi*: IDIOM. cas. gramm. IV 566, 11 miseror ... et -o per accusativum casum efferuntur. *legitur apud* PLAVTVM, TER. *impers., inde a* CATVLLO, VERG. *pers., in serm. ped. praeter grammaticos certis exemplis non nisi l. 43.* [*e coni. falsa*: PS. SEN. mon. 59 *pro* miser (misericors *Wölfflin*) esse (-ere *Bonnet*). *dub.*: HESYCH. in lev. 11, 30 p. 915C chameleon in malo -it et prae infirmitate mansuetum esse se fingit, cum sit immansuetum animal (*fortasse ad veriloquium vocis q. e.* chamaeleon *alluditur, in qua sentitur* χαμ-ελεῶν *i. e. humi -it*).]

1 *impersonaliter* -it *i. q. miseret (v. et supra l. 13; acced. gen. et acc. personae l. 29. 30; pron. neutr. pro subi. l. 26)*: PLAVT. Epid. 526 si quid est homini miseriarum quod -at, miser ex animost (*trad., v. app. crit. et comment. Duckworth; vix recte nonnulli not. q. e. 'miserum fieri' intellegunt; ad pron.* quod *cf. p. 1120, 71*). Trin. 343 ut ita te aliorum -at (*A*, miseres cane *vel* cave *BCD*), ne tis alios misereat. TER. Haut. 1026 ut ... inopis nunc te -at mei.

2 *personaliter i. q. misereor (pro subi. res l. 35. 38; pro obi. sunt homines praeter l. 40 et 41; acced. gen. e. g. l. 35. 37. 40, dat. l. 47, nude e. g. l. 36. 40; de accusativo v. l. 16; c. adv.* ultro *l. 36. 42. v. et p. 1115, 29.* potius *l. 38. 40*): CATVLL. 64, 138 tibi nulla fuit clementia praesto, inmite ut nostri vellet -ere (mitesc- *G*, mir- *O*) pectus? VERG. Aen. 2, 145 his lacrimis vitam damus et -imus ultro. 8, 573 o superi, ... Arcadii ... -ite regis et patrias audite preces. 10, 676 vos o potius -ite, venti; in rupes ... ferte ratem (SERV.: pro petentis qualitate nonnumquam etiam mors videtur esse miseratio). VAL. FL. 4, 446 praesentis potius -ite fati. SIL. 2, 653 -ere nescius hostis. STAT. Theb. 1, 281 generis -e tui. 7, 231 tremere ac -ere cunctos Thebarum. 8, 735 '-ite' clamat. 11, 480 nonne palam est ultro -ere divos? ITALA Ion. 4, 2 (Tert. adv. Marc. 2, 24 p. 367, 28) te esse misericordem et -entem (*gr.* ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, *Vulg.* clemens et misericors). PRVD. c. Symm. 1 praef. 84 qui cunctis veniam das pereuntibus ..., huius ... iam -ito ... praecipitis viri. BOETH. cons. 4 carm. 4, 12 dilige iure bonos et -e malis.

comp.: commiseresco.

miseria, -ae *et* (miseriēs), -em (*l. 51*) *f.* *a* miser (*cf.* GRAMM. suppl. 98, 14). *de formis: ? gen. sing. in* -as: APP. CLAVD. *infra l. 73. acc. sing. in* -em: MART. BRAC. superb. 2 (*trad., Barlow,* -am *edd. cett.*). *cf. var. l. apud* SERV. Aen. 2, 69 -em *P pro* miserationem. *v. et p. 1123, 50.* NOT. Tir. 40, 18 *post* miser. *de notione (cf. et p. 1122, 46 sqq.)*: SYNON. Cic. p. 434, 26 B. -ae aerumnae clades calamitates infelicitates. AVG. beat. vit. 4, 28 p. 110, 23 ut omnis egestas -a, ita omnis -a egestas esse convincitur. GREG. M. moral. 9, 96 p. 912B -a ad dolorem pertinet. DIFF. ed. Beck p. 54, 2 -a dicitur, si qui servilibus ministeriis premuntur (*disting.* egestas, inopia, paupertas, penuria). GLOSS. -a ἔλεος. ἀθλιότης. ταλαιπωρία. aerumna, clades, calamitas. *graece respond.* ταλαιπωρία *p. 1122, 27. 30. 37. 72. 73.* ἀτυχία *p. 1122, 29.* κακόν *p. 1122, 51. cf. etiam p. 1123, 35. leg. inde ab* APPIO CLAVDIO, ENNIO, PLAVTO. *deest metri causa dactylicis.* [*falso trad.*: PLAVT. Rud. 676 *pro* miseris (*v. p. 1101, 79*). CIC. Catil. 4, 2 *falsa var. l. e coni. dub. vel falsa*: LVCIL. 877 miser⟨i⟩am *Passeratius*; '*expectes* insaniam' *Marx.* SEN. nat. 3, 27, 7 TERT. paenit. 10, 9 PANEG. 5, 5, 3. *loco corrupto*: CIC. rep. 2, 68.]

I *i. q. status miser, condicio vel fortuna misera (metonymice p. 1122, 41)*: A *usu generali*: 1 *magis per miserationem de statu miseratione digno*: a *de mala fortuna, molestia sim. (exempla notabiliora selecta)*: α *in universum (transit hic illic in notionem paupertatis, maxime p. 1122, 16. 30. 35 [disting. p. 1122, 38]; c. not. maeroris sim. e. g. l. 73. p. 1122, 4. 36)*: APP. CLAVD. carm. frg. 2, 1 amicum cum vides obliscere -as. ENN. scaen. 138 quibus servitutem mea -a deprecor (*syn.* aerumna *ut*: CAECIL. com. 86 CIC. parad. 18. *cf.* PLAVT. Epid. 559 aerumnosam et -arum compotem). 258 cupido cepit miseram nunc me proloqui ... Medeai -as. PLAVT. Capt. 130 propter sui gnati -am miserum senem. Men. 1133 multis -is laboribus (CIC. Catil. 4, 7 laborum ac -arum quietem. de orat. 2, 210 illa excellens ... fortuna cum laboribus et -is permixta. phil. frg. IX 17 M. LIV. 1, 59, 9 PLIN. epist. 7, 5, 2. *al. disting.* labor *p. 1122, 49*). TER. Hec. 570 unum ex plurumis -is ... malum (*cf.* CIC. epist. 5, 16, 5 -a maloque. QVEROL. p. 22, 22 R. *syn.* mala. AVG. civ. 22, 22 p. 603, 19 D. -is ac malis). Haut. 420 ad -as natus (CIC. Tusc. 1, 9 in -am. SEN. clem. 1, 16, 5 iumenta ... ad contumeliam et -as n. AVG. serm. dub. 376, 2, 2 ad -as. *cf.* TER. Ad. 545 ferundis -is. *aliter* QVINT. decl. 377 p. 420, 16 ad -as hominum [*i. hominibus inferendas*]). L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 1, 225 eripite nos ex -is (VARRO Men. 234 CIC. epist. 5, 16, 4). RHET. Her. 2, 31, 50 illorum nos sollicitudine et -a, non nostris incommodis dolere (CIC. div. 2, 86). CIC. inv. 2, 109 qui propter fortunam ... in -is sint (Verr. II 1, 124 Cluent. 202. *al. cf.* epist. 14, 3, 3 vivere in tantis -is). Verr. II 5, 123 calamitate -aque (HIER. epist. 60, 15, 1 VVLG. Iob 30, 3. Soph. 1, 15 [*Itala Sangall. ed. Dold p. 275* perditionis et exterminii]. *cf.* PANEG. 4, 33, 3 HIER. in Ezech. 8 praef. p. 231C). Font. 46 -is ac periculis (SALL. Catil. 4, 1 SEN. contr. 9, 4, 21 VAL. MAX. 7, 2 ext. 5). Manil. 56 illa -a ac turpitudine (AVG. civ. 11, 4 p. 466, 1 D. *cf. p. 1121, 83 et* LIV. 22, 50, 6 contumelia et -a). Att. 3, 9, 1 meas -as luctu adflictas et perditam fortunam. SALL. Catil. 10, 2 eis otium divitiae ... oneri -aeque fuere. Iug. 14, 11 inopem et coopertum -is. or. Cottae 2 in his -is cuncta me cum fortuna deseruere (*opp.* secundae res, *antea syn.* malae res). LIV. 34, 6, 16 inopiam et -am civitatis (*cf.* HIER. epist. 21, 13, 3 pannis, -a, egestate confectos). VAL. MAX. 2, 10, 6 in profundum ultimarum -arum abiectus. 4, 4 pr. in ultimo -arum statu (*opp.* felicitatis *ut*: TAC. hist. 1, 15, 3 fortunam adhuc tantum adversam tulisti; secundae res ... animos explorant, quia -ae tolerantur, felicitate corrumpimur. HIER. Didym. spir. 49. *al. cf.* PRISCILL. tract. 10, 128 tolerabilior ... consuetudo -arum quam ruina felicium). APVL. Plat. 2, 10 -ae atque infelicitatis (*opp.* beatitudinis *ut*: Socr. 4 p. 127 [*huc respiciunt* AVG. civ. 9, 3 p. 370, 9 D. 9, 12 p. 383, 31. *al.*]. AVG. civ. 10, 28 p. 447, 20 D. conf. 7, 2, 3 p. 126, 24. in psalm. 85, 24 p. 1099 nihil tam ... contrarium -ae quam beatitudo. *al.*). ITALA II Macc. 6, 9 (rec. L, *cf.* VVLG.) advenit ergo videre -am (ταλαιπωρίαν, *rec. P* calamitatem). 14, 14 (recc. LX = VVLG.) -as et clades ... prosperitates ... existimantes (ἀτυχίας, *rec. BM* infelicitates). Iac. 5, 1 (Priscill. tract. 1, 19. *cf.* VVLG.) -as ... quae supervenient divitiis vestris (ταλαιπωρίαις). PANEG. 2, 24, 3 dulcis in bonis -arum recordatio. 3, 9, 1 *opp.* amplam ... atque opulentam fortunam (*cf.* AMM. 18, 8, 6 tua ... excelsa ... fortuna propugnans -is meis. *v. et p. 1121, 78*). FIRM. math. 3, 3, 12 *iuxtapos.* infelicitates (3, 3, 21. *v. et supra l. 23. cf.* IVST. 18, 7, 14 infelicibus -is). CLAVD. DON. Aen. 2, 90 p. 159, 1 ex opulentia in -as... lapsi. VVLG. Iob 10, 15 saturatus afflictione et -a. psalm. 11, 6 propter -am inopum et gemitum pauperum (ταλαιπωρίας, *Hier. psalt. sec. Hebr.* vastitatem). AVG. serm. 50, 3, 5 *disting.* paupertas. CASSIOD. in psalm. 87 concl. nullus pavescat -as, quae faciunt beatos (*syn.* tormenta, tristitia). GREG. M. in Ezech. 1, 8, 32 p. 869B -am et infirmitatem. *iocose, vergit in metonymiam*: PLAVT. Trin. 1185 ducam, pater, et eam et si quam aliam iubebis. :: quamquam tibi suscensui, -a ⟨una⟩ uni quidem homini est adfatim. :: ... si ... centum ducat uxores, parum est.

β *expresse*: (I) *in doctrina philosophorum*: CIC. Tusc. 3, 27 cum omnis perturbatio -a est, tum carnificina est aegritudo. 5, 43 cum perturbationes animi -am ... efficiant (*opp.* vitam beatam *ut*: fin. 5, 53. *cf.* fin. 2, 86 *opp.* beate vivere). fin. 5, 95 ut, ubi virtus sit ..., ibi esse -a et aerumna non possit (*disting.* labor, molestia. *cf.* SEN. dial. 2, 10, 3 quas non -as animorum, sed molestias dixerim). Tim. 46 quatenus non ipse ... sibi aliquid -ae quaereret (*gr. p. 42E* κακῶν). SEN. dial. 9, 15, 2 huic omnia quae agimus -ae, illi ineptiae videbantur. epist. 13, 12 nullus -arum modus, si timeatur, quantum potest. AVG. civ. 14, 15 p. 36, 17 D. quae hominis est alia -a nisi adversus eum ipsum inoboedientia eius ipsius, ut, quoniam noluit quod potuit, quod non potest velit? 14, 24 p. 52, 5 evidentior -a, qua homo non vivit ut vult. BOETH. cons. 4, 3, 37 W. inlatam ... iniuriam non accipientis, sed inferentis esse -am. (II) *apud christianos*: (A) *de vitae humanae condicione misera*: LACT. opif. 3, 1 in huius vitae -as proici (AVG. civ. 9, 10 p. 381, 27 D. 19, 4 p. 356, 29. *al. cf.* SACR. Leon. p. 151, 28 huius mundi). AVG. civ. 9, 15 p. 387, 11 D. ex mortali -a ad beatam immortalitatem. p. 389, 2 mortalitate et -a. 18, 35 p. 308, 8 humanae -ae profunditatem (19, 9 p. 369, 21. *al.* OROS. hist. 3, 23, 60. *cf.* AVG. civ. 22, 24 p. 609, 24 D. -am generis humani). serm. 254, 1, 1 -a nostrae condicionis. PS. BOETH. fid. cath. 114 terrenam -am. GREG. M. in Ezech. 1, 10, 43 p. 904C in huius exilii -a (*opp.* aeterna *n. pl.*). (B) *de damnatione aeterna*: AVG. civ. 19, 28 p. 404, 13 D. -a sempiterna, quae mors etiam secunda dicitur (22, 30 p. 633, 29 damnatorum ... s. -a. epist. 122, 1 s. -as). 21, 17 p. 521, 28 hominum illo iudicio damnatorum -as (vera relig. 40, 75 doloribus et -a d. *cf. l. 68*). enchir. 111, 29. PASS. Andr. long. 9 -as tuas ... augmentare et ignem ... aeternam accendere (*gr.* ταλαιπωρίας). 13 tuis -is doleo, quia paratus te expectat aeternus interitus (*gr.* ταλαιπωριῶν).

b *de affectibus animi vel corporis*: α *de perturbationibus animi (cf. et l. 46 sqq.)*: (I) *de maerore, dolore sim. (cf. p. 1121, 57. 71)*: PLAVT. Amph. 939 capiunt voluptates, capiunt rursum -as (Poen. 1263 multorum annorum -as nunc hac v. sedo. SALL. Iug. 100, 5 alia quae ceteri -as vocant, voluptati habuisse. SEN. dial. 9, 15, 5 alienis malis torqueri aeterna -a est, ... delectari ... v. inhumana. *cf.* TER. Ad. 876 -am omnem ego capio, hic potitur gaudia. HIER. epist. 49, 21, 4 -ae deliciis ... commutantur). Cas. 442 ut etiam in maerore insuper inimico ... -am hanc adiungerem. Pseud. 4 quae -ae te tam misere macerent. TER. Haut. 127 quo illam mihi lenirent -am (*cf. 122* domum revortor maestus). Ad. 602 illi animum ... relevabis, quae dolore ac

[Wieland]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-a tabescit (Cic. prov. 10 me ... miserum illorum ... -is ac d. epist. 14, 1, 1 acerbissimos d. -asque). Cic. Verr. II 5, 24 maerore ac -is perditus. Sall. Catil. 51, 20 in luctu atque -is mortem aerumnarum requiem ... esse. Sen. dial. 6, 6, 2 si sors ... nulla -a mutatur. Avg. conf. 3, 2, 2 p. 37, 27 eo magis ... movetur quisque (*in theatro*) quo minus a talibus affectibus sanus est, quamquam, cum ipse patitur, -a, cum aliis compatitur, misericordia dici solet (*antea*: pati vult ... dolorem spectator). epist. 248, 1 pia ... ista tristitia et, si dici potest, beata -a vitiis alienis tribulari. quaest. Simpl. 2, 2, 2 misericordia ... habet nonnullam cordis -am ...; nam inde est etiam, quod ... flere cum flentibus hortatur apostolus. (ii) *de aliis animi commotionibus*: Plavt. Merc. 870 cura, -a, aegritudo (*cf.* Pseud. 21 -a et cura). Mil. 718 satis cepissem -arum e liberis; continuo excruciarer animi. Persa 363 *servus* dum tunicas ponit, quanta adficitur -a (*cf. 364* ego ... quod non futurum est formido tamen). Ter. Eun. 406 quasi ubi illam exspueret -am ex animo (*i. odium hominum et negotii, cf. v. 404.* Schol. Bemb.: maestitiam). Cic. Q. Rosc. 31 *Panurgum Roscius* summo cum labore, stomacho -aque erudivit. Tusc. 4, 35 cui -ae (*i. afflictioni aegritudinis*) proxumus est is qui ... malum metuit *eqs.* 4, 83 in ea (*i. aegritudine*) est ... fons -arum. epist. 16, 14, 1 habui noctem plenam timoris ac -ae (*cf.* Liv. 40, 14, 3 -a haec et metus). Porph. Hor. epod. 14, 15 iucunda haec -a est (*sc. amore effecta*).

β de morbo: Plin. nat. 17, 218 arborum quidam communes morbi ...; communis vermiculatio ... ac dolor membrorum, unde partium debilitas, societate nominum quoque cum hominis -is (miseris *var. l.*). 26, 2 ut est procax multorum natura in alienis -is (miseris *var. l.; agitur de nomine morbi q. d. mentagra*). *fortasse huc trahendum etiam* Cic. Att. 11, 25, 1 nihil est ... contractum casu ..., sed omnia fecimus iis erroribus et -is et animi et corporis, quibus proximi utinam mederi maluissent.

2 *magis per convicium* (*apud* Eccl.): a *de haeresi*: Priscill. tract. 2, 46 quamvis ... aspernabile sit *Christianis* sensibus talium -arum vel repetere doctrinas. Rvfin. hist. 4, 11, 4 de cuius ... superstitionibus ... non tam sacris quam sacrilegis et mysticis -is ita scribit *eqs.* (*gr.* μυσερᾶς τε μυσταγωγίας).

b *de peccato*), *vitio*: Hier. epist. 18A, 12, 4 in peccati ac -ae (misericordiae *W* parte. Avg. epist. 167, 1, 2 -ae principium (*antea*: ipsius mali [*i. peccati*] causam et originem). Nicet. vigil. 3 ut eum non delectet istis -is inquinari. Bened. reg. 61 ne eius (*i. vitiosi*) -a alii vitientur.

c *de stultitia* (*cf. etiam l. 56*): Vvlg. eccles. 6, 2 hoc vanitas et -a magna est (*sc. bonis quaesitis non frui*). Avg. beat. vit. 4, 29 p. 111, 18 ex eo, quod ... omnis stultus miser est ..., conficitur stultitiam esse -am.

B *pro persona de dea, filia Erebi et Noctis*: Cic. nat. deor. 3, 44 Mors, Tenebrae, -a, Querella. Hyg. fab. geneal. 1 Discordia, -a, Petulantia.

? II *de actu miserandi* (*cf. et varr. ll.* Serv. Aen. 10, 45 -am *pro* misericordiam *et p. 1121, 52* -em *pro* miserationem): Serv. auct. Aen. 2, 84 bene ad captandam circa amicos eius -am adiungitur, qui pacis auctor fuit.

III *syntactica et stilistica*: A *gen.*: *explicat.*: Vopisc. Aurelian. 45, 3 paupertatis (Arnob. nat. 1, 3 p. 6, 27). Firm. math. 4, 4, 3 orbitatis. 6, 31, 33 (*bis*) caecitatis. Avr. Vict. Caes. 39, 26 ruris ... ac militiae. Avson. 338 p. 156, 4 P. conectendi (*syn.* difficultas). Avg. civ. 19, 6 p. 364, 31 D. ignorantiae. 19, 7 p. 366, 25 bellorum (Oros. hist. 3 prol. 1). Cod. Theod. 9, 40, 22 (= Cod. Iust. 9, 47, 23 pr.) exilii (*cf. etiam p. 1122, 66*). Salon. in eccles. p. 1002B famis. Greg. M. moral. 4, 51 p. 602C desperationis. *inhaerentiae: gen.* -arum *coniung. c. synonymis*: Cic. de orat. 2, 211 casus (Firm. math. 2, 20, 12). Cod. Theod. 15, 8, 2 (= Cod. Iust. 11, 41, 6) necessitate. *gen. synonymi coniung. c.* -a: Firm. math. 3, 4, 15 calamitatum -as.

B -a est *fere i. q. miserum est*: *seq. (acc. c.) inf.* (*v. etiam l. 8 et p. 1122, 79*): Plavt. Mil. 68 nimiast -a nimis pulchrum esse hominem. Persa 238 certare tecum. Poen. 890 servire amanti -a est. Truc. 744 invidere alii bene esse, tibi male esse. Cic. Phil. 3, 35 aleatoribus ebriis servire, ea summa -a est. Hier. epist. 24, 5, 2. 40, 1, 1 Avg. trin. 14, 12, 16. *cf.* Sen. epist. 90, 19 iam rusticitatis et -ae est velle, quantum sat est. Qvint. inst. 1, 8, 18 persequi ..., quid quis ... dixerit, ... nimiae -ae ... est. Tac. Agr. 45, 2 praecipua ... -arum pars erat videre *eqs.* Oros. hist. 5, 1, 5 pars -arum est audire *eqs.* *seq. enunt. secund. c.* si: Plavt. Amph. 590 miserruma istaec -a est servo bono, apud erum qui vera loquitur, si id vi verum vincitur. *cf.* Truc. 465 mali quod mulier facere incepit, nisi ⟨id⟩ efficere perpetrat, id illi morbo, id illi senio, ea illi miserae -a est. *c.* quod: Cic. S. Rosc. 49 ut parum -ae sit, quod aliis coluit *praedia*. Att. 11, 9, 3 quibus in -is una est pro omnibus, quod *eqs.* -ae (*dat.*) est *v. p. 1122, 14.*

C per -am *fere i. q. misere*: Comm. apol. 450 dominum ... passum per -a⟨m⟩.

D *in paronomasia*: *iuxta* miser: *l. 1. 76. p. 1121, 75. 76. 1122, 82. al. fig. etym. l. 73.* Cic. Att. 3, 7, 3 id est ... miserrimum mearum ... -arum. *iuxta* misericordia: Cic. Lig. 14 Sall. Catil. 52, 27 Sen. clem. 2, 6, 4 Avg. catech. rud. 4, 7, 6. 4, 8. 10. *al.*

E *oxymora*: honesta -a: Sen. dial. 10, 7, 6. iucunda -a: Porph. Hor. *p. 1123, 21.* beata -a: Avg. *p. 1123, 8* (*cf. p. 1122, 39*). *Wieland.*

***misericordia**, -ae *f.* a misericors. *de orig.*: Avg. c. Adim. 11 p. 137, 8 appellatam -am ..., quod miserum cor faciat aliena miseria (*sim.* serm. coll. Morin p. 606, 5. *al.* Greg. M. moral. 20, 63 -a ... a misero corde vocata est. Isid. orig. 10, 164 [*ubi add.* est in deo (*cf. p. 1126, 18*) -a sine ulla cordis miseria]. quaest. test. 35. Gloss.L III Abstr. MI 12). *scrib.* mesere-: CIL XII 2185 (*a. 547*). 2188. *de numero*: Char. gramm. p. 39, 21 B. singularia semper sunt ... -a ἔλεος. *plur.* (*inde a* Tert., Itala) *v. l. 78. p. 1125, 51. 63. 1126, 7. 44.* Not. Tir. 40, 20. *de notionibus* (*cf. p. 1112, 2 et H. Pétré, RevEL. 12, 1934, 376—389 et Caritas, Louvain 1948 p. 229 sqq.*): Ambr. off. 2, 26, 136 incentivum -ae, ut compatiamur alienis calamitatibus, necessitates aliorum ... iuvemus (*cf.* Avg. civ. 9, 5 p. 395, 13 D.). Avg. c. Adim. 11 p. 137, 11 -ae nomine clementiam se appellare. conf. 3, 2, 2 *v. p. 1123, 7.* Gloss.L II Philox. MI 30 ἔλεος, οἶκτος, οἰκτιρμός. *coniung.* -a *et* miseratio *p. 1112, 6.* *ubi nihil adnotatur, gr. respondet* ἔλεος (*cf. etiam l. 10. p. 1125, 81. 1126, 8. 60. al. et* Prob. Verg. georg. 2, 425 Ps. Ambr. serm. 31, 2 p. 667D); *alias* ἐλεημοσύνη (*p. 1125, 40. 61. 64. 1126, 37. al.* Avg. serm. 207, 1), οἰκτιρμός (*p. 1126, 29. 41. 47. 50 sqq. 1127, 28*), οἶκτος (Macr. Sat. 4, 2, 1. 4, 5, 11), φιλανθρωπία (*p. 1112, 10. 1126, 27*), εὐσέβεια (*p. 1125, 54 et* Avg. civ. 10, 1 p. 403, 24 D.), *alia* (*p. 1125, 58. 59. 1126, 2. 22. 42. al.*). *leg.* (*cf. et p. 1112, 18*) *inde a* Plavto, Ter., Accio, Varrone, Rhet. Her., Cic., Pvblilio; *postea in vs. non invenitur nisi apud* Phaedrvm (*l. 62. p. 1126, 13*); *dactylico metro vox apta non est.* [*locis mancis*: Plavt. Most. 802 Sen. contr. 7, 8 (23), 2 Fronto p. 130, 21 v. d. H. (= ad p. 138, 12 N.). *l. v. dub.*: Cic. de orat. 2, 278 Physiogn. 74 p. 95, 6. *l. v. falsa*: Hier. epist. 18A, 12, 4 (*v. p. 1123, 37*). *e coni. prob.*: Sen. contr. 1, 1, 7 -am *add. Kießling.* *dub.*: Tac. ann. 4, 53, 1 -a *add. Brakman.* *v. etiam p. 1130, 34.*]

I *de* **affectibus** *vel* **actis** (*metonym. l. 75. p. 1125, 62. 1126, 55*): A **hominum**: 1 *i. q. affectus miserandi*, συμπάθεια (*plur.: l. 78. praestatur hominibus miseris; victis e. g. l. 41. 48, reis l. 84 sqq. al., mortuis l. 65, bestiis* Cic. epist. 7, 1, 3 Plin. nat. 8, 21): a *usu sollemni*: α *generatim*: Plavt. Pseud. 274 misereat, si familiam alere possim -a (*aliter p. 1125, 34*). Ter. Andr. 126 hinc illae lacrimae, haec illast -a. Haut. 637 -a, animus maternus. Cic. Sest. 50 ad infimorum ... hominum -am confugisse (Val. Max. 5, 3 ext. 3 perfugere. Tac. ann. 6, 14, 2 fugeret. *cf. p. 1125, 12*). Rab. perd. 24 qui ... desideria imperitorum -a commovent. Verr. II 2, 4 cuius ... -am victi ... perspexerint (*cf.* II 2, 84). Mur. 6 lenitatis et -ae (Sull. 1. *al.*). Sull. 93 mansuetudine (*cf.* Sall. Catil. 52, 11. *al.*) et -a nostra falsam a nobis crudelitatis famam repellamus (*cf.* Vatin. 28 Cels. 1 prooem. 43. Cvrt. 5, 10, 27 *coniung.* severitas. *al.*). p. red. in sen. 17 tu clementia ac -a singulari (*ironice ut* Pis. 17). Planc. 24 non ... opibus ..., sed -a (*i. commotione animorum*), sed precibus aliquid attulimus. Marcell. 12 omnis victores ... aequitate et -a viceras (*de -a Caesaris ut* 21. Lig. 29. 37 Deiot. 40. *al.* Att. 9, 12, 4 Caes. Gall. 2, 28, 3 civ. 1, 72, 3 Cic. Att. 9, 7c, 1 Sall. Catil. 54, 2. *cf. de -a imperatorum*: Sen. dial. 11 [12], 6, 5. 11 [12], 13, 3 Tac. ann. 2, 63, 1. 3, 50, 2). Brut. 4 *opp.* benivolentia. *al.* Pvblil. B 34 bona comparat praesidia -a. N 41. Q 18 quam miser est cuius ingrata est -a. Caes. Gall. 7, 26, 4 plerumque in summo periculo timor -am non recipit. civ. 1, 84, 5 si qui locus -ae relinquatur (*cf.* Liv. 29, 22, 7 Qvint. decl. 280 p. 142, 25). Sall. Iug. 31, 21 si -a in perniciem casura esset. Nep. Dion 10, 2 -a odio successerat (*cf.* Sen. dial. 3, 17, 3 iram saepe -a retro agit. Cvrt. 4, 16, 12 in metum versa [8, 11, 12. 9, 10, 15]. 7, 1, 1 invidia in -am vertit [9, 3, 1]). Liv. 7, 11, 6 simul verecundiā -āque militem accendebant. *al.* Sen. contr. 1, 1, 6 perierat totus orbis nisi iram finiret -a. 1, 5, 3 non est invidiosa potestas, quae -ā vincit. contr. exc. 4, 8 nihil est venali -a turpius. *al.* Val. Max. 6, 8, 5 domini. Phaedr. 3 epil. 21 proclivis ultro cum sit -a. Sen. benef. 2, 5, 3 -ae genus est cito occidere (*cf.* dial. 3, 16, 3 nat. 4 praef. 17 Ps. Sen. mon. 19 Serv. Aen. 9, 494). 5, 20, 5 si non -ae et humanitati (*cf.* Qvint. inst. 6, 1, 22 bonitas, h., -a) dedi, ut quodlibet cadaver absconderem (*de -a in mortuos cf.* Vvlg. II reg. 2, 5). epist. 7, 3 quidquid ante pugnatum est, -a fuit. Cvrt. 6, 8, 6 eos qui -am consumpserunt, amplius sperare non posse. Qvint. decl. 307 p. 209, 9 hoc de proditore non est -a. Tac. ann. 2, 71, 4 -a cum accusantibus erit. 14, 45, 2 mos antiquus, quem -a non minuerat. Plin. epist. 2, 11, 6 favor et -a acres ... primos impetus habent *eqs.* 7, 9, 13 recipiunt ... iras, -am, urbanitatem. Apvl. met. 3, 7, 1 per publicam -am ... illos deprecabar (3, 8, 3 per publicam -am, per commune ius humanitatis aiunt: 'miseremini ... iuvenum'). *al.* *in allegoria*: Tert. patient. 3, 8 per patientiam, -ae matrem. Paneg. 4, 3, 3 virtus et eius -a comes. *metonym.* (*cf. l. 32*): *pro eo, qui miseretur*: Tert. apol. 9, 17 filios ... suscipiendos ab aliqua praetereunte -a extranea. *pro eo, cuius miserentur*: Itala (*aliter p. 1110, 55*) = Vvlg. psalm. 105, 46 dedit eos in -as (οἰκτιρμούς, Veron. -am) in conspectu omnium. *rerum humanarum*: Ter. Andr. 559 reducunt animum ... ad -am (*cf. p. 1127, 80.* Cic. Cluent. 24. *al.* Scrib. Larg. praef. p. 2, 17 a. plenus -ae et humanitatis. *al.*). Val. Max. 9, 2, 1 fallacis dexterae -am implorantes. Apvl. met. 3, 7, 2 fletuum. Cypr. laps. 24 p. 254, 18 precum. Vvlg. Iac. 3, 17 sapientia ... plena -ā.

β *in re iudiciaria* (*cf. Aristot. rhet. 2, 8 p. 1385 b 11 sqq.* 3, 19 [R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 1419b 10sqq.): ① *de praeceptis rhetorum*: RHET. Her. 1, 8, 13 illud genus narrationis ... debet habere ... -am (*cf.* CIC. inv. 1, 27). 2, 16, 24 *loci communes* defensoris de humanitate, de -a (2, 17, 26). *al.* CIC. inv. 1, 107 primus locus est -ae. 2, 51sqq. de orat. 2, 206sqq. part. 15 perorationes ... ad -am conferendae (*cf.* 128 top. 99 QVINT. inst. 11, 3, 170). 58 accusatori *tractanda* sunt, quae ad iracundiam, reo plerumque quae ad -am pertinent. QVINT. inst. 4, 1, 16 ut adlegemus *iudici* ... pro infelicibus -am. 5 prooem. 1. 5, 11, 38 -am commendabo iudici. 12, 10, 62 hic iram, hic -am inspirabit (12, 10, 70. *cf.* MACR. Sat. 4, 2, 1). TAC. dial. 31, 3 (*v. p. 1112, 71*). ⓪ *in actionibus* (*cf.* PVBLIL. M 4 mala causa est, quae requirit -am): CIC. Quinct. 10 cum ... in tuam ... -am ... confugerit. 91 plus huius inopia possit ad -am quam illius opes ad crudelitatem. S. Rosc. 150 una spes reliqua est ... vestra ... -a. Cluent. 106. Mur. 90 alienissimi ⟨a⟩ mansuetudine et -a. dom. 45. *al.* SEN. contr. 10, 1 (30), 7 vestrae -ae praemia petimus. 10, 4 (33), 9 -ae propiores (*opp.* severitati). VAL. MAX. 8, 1 absol. 2 -a ... illam quaestionem non aequitas rexit. QVINT. decl. 280 p. 144, 17 timeo favorem illum populi, -am civitatis. 331 p. 305, 26. *al.*

b *in doctrina Stoicorum (cf. G. J. ten Veldhuys, de -ae et clementiae apud Sen. phil. usu, Groningen 1937) i. q. pars aegritudinis, mollities animi* (*defin.* CIC. Tusc. 4, 18 -a est aegritudo ex miseria alterius iniuria laborantis [*cf. Stoic. frgm. III p. 99sqq*]. *sim.* 3, 21. 4, 16. 46 SEN. clem. 2, 5, 4. 2, 6, 4): CIC. fin. 3, 35 quis ... -am aut ipsam iracundiam morbum solet dicere? ac. 2, 135. Tusc. 3, 20 si sapiens in aegritudinem incidere posset, posset etiam in -am, posset in invidentiam. 4, 32. 56 an sine -a liberales esse non possumus? SEN. clem. 2, 4, 4. 2, 5, 1 dial. 4, 15, 3. SOL. 1, 73 adversus omnem dolorem vel -am ... duravere. AVG. civ. 9, 5 p. 375, 7 D. -am Stoicorum est solere culpare. *cf.* APVL. Plat. 2, 16 vitia, ... quae natura non respuit, voluptatem dico ..., -am.

2 *i. q. liberalitas, munificentia* (*praestatur pauperibus*): a *de factis*: α *sing.*: VARRO Men. 178 quanto -a mea heredibus meis stet, quot miseros sublevaverim. CIC. S. Rosc. 145 aliena -a vivo (SEN. contr. 10, 4 [33], 6 -a publica [*cf.* 10, 4 (33), 16 aluntur (*aliter p. 1124, 36*)]. LACT. inst. 6, 12, 32). SEN. benef. 5, 9, 2 aliis praestare liberalitas est, clementia, -a. QVINT. decl. 260 p. 68, 20 (*seq.* liberalitatem). TAC. hist. 2, 92, 2 cum ... nulla principis -a iuvarentur. 5, 5, 1. TERT. apol. 42, 8 plus nostra -a insumit. fug. 13, 1. adv. Marc. 4, 32 p. 548, 5 -ae opera (CYPR. eleem. 1 p. 373, 19. *al.*). ITALA Matth. 6, 2 (Iren. 4, 30, 3) quum facis -am (ποιῇς ἐλεημοσύνην, *Vulg.* eleemosynam. CYPR. hab. virg. 23 p. 204, 21 AMBR. off. 2, 1, 3. *al.* VVLG. Sirach 29, 1. 35, 4. *al. cf.* CYPR. eleem. 2 p. 374, 23 fieri [AMBR. epist. 7, 3 *divitiis* fit -a, quae sumptu pauperes iuvat. *al.*]). CYPR. domin. orat. 15 p. 277, 24 in operibus -a. eleem. 5 p. 376, 18 -ae meritis. 17 p. 386, 26. testim. 3 cap. p. 102, 2 de bono operis et -ae. *al.* LACT. inst. 6, 12, 41 -ae merces. AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 22 si velis donare pauperibus, haec -a iustitia est. HIER. hom. Orig. in Luc. 23 p. 153, 7 liberalitas et in pauperes -a. Ps. AVG. quaest. test. I 124, 1. CANON. Turner II 2 p. 157 rec. VIII (= Dionys. Exig. p. 42, 8) ad gubernandam -am (*gr. Mansi 2, 1101B* εὐποιΐας) pauperum. GREG. TVR. glor. mart. 105 p. 560, 14 quod ulli inopum manum -ae porrexisset. *al.* β *plur.*: TERT. adv. Marc. 4, 27 p. 514, 2 -arum opera imperabantur. ITALA act. 9, 36 (Ps. Aug. spec. 82 p. 585, 10) -is (ἐλεημοσυνῶν, *Vulg.* eleemosynis) multis, quas faciebat (ACT. Archel. 10, 5 [εὐσεβείας]. *antea*: alimenta). VVLG. Dan. 4, 24 peccata tua eleemosynis redime et iniquitates tuas -is pauperum (SALV. eccl. 2, 1. epist. 9, 10 donis ... ac -is). PAVL. NOL. epist. 23, 24 p. 182, 7 ieiunia, -ae, orationes. CANON. Turner I 1, 2 p. 216 rec. VI -arum (*gr. Mansi 2, 673B* ἀγαθοεργίας) impendia (*rec. V* benefaciendo, *VIII* operibus bonis). II 2 p. 160, 33 (*gr. Mansi 2, 1105A* εὐποιΐας). PETR. CHRYS. serm. 54 p. 552A. MVTIAN. Chrysost. hom. 31, 4 p. 435extr. -as (ἐλεημοσύνην) operari.

b *metonymice i. q. elemosina, stips*: CYPR. eleem. 17 p. 386, 23 neque ... cibus ante quam -a cogitatur. EVAGR. vita Anton. 44 -as (*Migne gr. 26, 908B* ἐλεημοσύνας) indigentibus exhibendas (VITA Anton. operantium ad faciendum -am). AMBR. in psalm. 61, 21, 1 pretium nostrum -a est, quae ... confertur inopibus. AVG. in psalm. 125, 14 impendatur. CAES. AREL. serm. 25, 1 p. 106, 12 dare. *al.*

3 *i. q. humanitas, gratia, opus bonum* (*praestatur inferioribus vel paribus; sibi ipsi*: AVG. civ. 10, 6 p. 410, 18 D. -am ... quam quisque in se ipsum facit), *interdum* (*p. 1126, 3. 8*) *i. q. probitas, pietas, egregie factum* (*fere in serm. sacr. script. sec. hebr.* חסד; *cf. Bultmann ap. Kittel, Theol. Wb. z. N. T. s. v.* ἔλεος): a *sing.*: facere: VVLG. gen. 19, 19 magnificasti -am tuam, quam fecisti mecum, ut salvares animam meam (20, 13. 40, 14. iud. 8, 35 *syn.* bona. *al.* AVG. c. mend. 6, 15 p. 486, 25). 21, 23 iuxta -am, quam feci tibi (*item c. dat.* I reg. 20, 14. *al.*). 24, 49 si facitis -am et veritatem cum domino meo (47, 29 ut non sepelias me in Aegypto. Ios. 2, 14 in te. *cf. l. 84. p. 1126, 36 et* prov. 21, 3 -am et iudicium). II reg. 3, 8 super domum. 9, 7 in te (Luc. 10, 37. *al.*). psalm. 108, 16 non est recordatus facere -am (Sirach 16, 14 -am facientis [εὐσεβοῦς]. 46, 9). *alia*: ITALA gen. 19, 19 (Lugd. *al.*) invenit puer tuus -am (ἔλεος, *Vulg.* gratiam) ante te. VVLG. Ruth 3, 10 priorem -am posteriore superasti. II Esdr. 1, 11 da ei -am ante virum hunc. Esth. 2, 17 habuit ... gratiam et -am coram eo. psalm. 83, 12 -am et veritatem (prov. 14, 22. *al. cf. l. 76 et* 15, 27 per -am et fidem. Os. 12, 6 -am et iudicium [Matth. 23, 23 et fidem]). 140, 5 corripiet me iustus in -a. sap. 10, 5 in filii -a (σπλάγχνοις) fortem custodivit. Sirach 44, 10 viri -ae (44, 27 Is. 57, 1). Os. 6, 6 -am volui et non sacrificium (Matth. 9, 13). I Macc. 2, 57 David in sua -a consecutus est sedem. *et saepe.* AVG. civ. 10, 6 p. 411, 11 D. opera -ae. SVLP. SEV. chron. epist. 2, 14 ENNOD. epist. 7, 2, 2 p. 173, 14.

b *plur.*: VVLG. II par. 32, 32 reliqua ... sermonum Ezechiae et -arum eius (35, 26). I Macc. 13, 46 secundum -as (ἔλεος, ITALA -am) tuas. PELAG. in II Cor. 9, 9 p. 282, 10 tam carnalium -arum quam spiritalium. AVG. c. mend. 15, 32 p. 513, 13 -ae dimittuntur, quae propter ipsam -am committuntur.

B **numinum** *i. q. benignitas, gratia, indulgentia*: 1 *deorum gentilium*: VAL. MAX. 1, 8, 2 divina -a. PHAEDR. app. 14, 15 Veneris. CVRT. 6, 9, 2 deum (APVL. met. 6, 1, 5 MIN. FEL. 12, 6). APVL. Socr. 12 p. 147 debet deus ... nec indignatione nec -a contingi (*cf.* 13 p. 147 *de daemoniis*). *adde*: SEN. nat. 2, 35, 2 *fata* non -a flecti non gratia sciunt.

2 *dei christiani* (*defin.* AVG. quaest. Simpl. 2, 2, 3): a *proprie*: α *sing.*: TERT. cult. fem. 2, 2, 3 de suis ... pro -a sua curet (CYPR. epist. 13, 6 HIL. trin. 6, 3. *al. cf.* HIER. hom. Orig. in Ezech. 13, 2 p. 446, 25 iuxta. VVLG. exod. 15, 13 in -a. psalm. 24, 7 secundum [PSALT. Rom. 34, 24 (δικαιοσύνην, *Hier. psalt. sec. Hebr. et Vulg.* iustitiam)]. Tob. 13, 5 propter. *al.*). fug. 5, 3 p. 471, 16 dei. paenit. 2, 7 divinae -ae. adv. Marc. 5, 5 p. 585, 23 deum ... profusae -ae (*cf. l. 53.* VVLG. psalm. 85, 5 [πολυέλεος, HIER. psalt. sec. Hebr. multus -a. *sim.* PSALT. Rom.]. sap. 9, 1 domine -ae [CONC.S I 2 p. 58, 2; *gr. I 1, 5 p. 66, 23* φιλανθρωπίας]. *al.*). ITALA Ion. 4, 2 (Tert. adv. Marc. 2, 25 p. 367, 28) plurimum -ae (πολυέλεος, *Vulg.* multae miserationis). Zach. 12, 10 spiritum gratiae et -ae (οἰκτιρμοῦ, *Vulg.* precum). CYPR. epist. 52, 4 p. 620, 3 dei patris -a et Christi ... indulgentia. 55, 23 p. 641, 13 pater ... ipse bonitas et -a et pietas. *al.* PRISCILL. tract. 2, 43 p. 36, 12 -ae vocatione. 7, 113 p. 83, 12. AMBR. in psalm. 118 serm. 14, 7, 1 oleum -ae caelestis et gratiae. VVLG. gen. 24, 12 (= ITALA) fac -am cum domino meo (Ruth 1, 8. *al. cf.* exod. 20, 6 in millia [deut. 5, 10. *al.*]. psalm. 32, 22 super suis. Ier. 32, 18 in millibus. Iob 3, 13 -am facies). 24, 27 -am (*Itala* iustitiam *sec. gr.* δικαιοσύνην) et veritatem (II reg. 2, 6. *al. cf. p. 1125, 76 et* Tob. 3, 2 -a et v. et iudicium. psalm. 32, 5 -am [ἐλεημοσύνην, *Hier. psalt. sec. Hebr.* iustitiam] et iudicium [*al.*]). deut. 7, 12 custodiet ... pactum tibi et -am (*al.*). Iob 37, 13 in quocumque loco -ae suae. Gal. 6, 16 pax super illos et -a (I Tim. 1, 2 a deo. *al.*). *al.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 6, 4 (οἰκτιρμούς). CONC.S I 5 p. 316, 36 -a (*Migne gr. 83, 1269B* φειδοῦς) quadam me frui confido. *et passim.* INSCR. Gall. Narb. 342 (*a. 477/491*) in spe resurricxionis -(a)e XPi (CIL XII 2185. 2188).
β *plur.*: ITALA psalm. 17, 51 (Tycon. 1 p. 5, 30) faciens -as (*V* et* VVLG. -am, *gr.* ἔλεος) ... David (VVLG. psalm. 102, 6 [ἐλεημοσύνας]. *cf.* Is. 47, 6 posuisti). Rom. 12, 1 (Ps. Aug. spec. 103 p. 628, 6) obsecro vos ... per -as (*S*, -am *cett. et* VVLG., *gr.* οἰκτιρμῶν) dei (CASSIOD. hist. 9, 14, 17). ARNOB. nat. 2, 14 p. 59, 15 (*coniung.* indulgentias). AMBR. in psalm. 118 serm. 10, 39, 1 (*cf. Vulg. psalm. 118, 77* miserationes [οἰκτιρμοί]). VVLG. II reg. 24, 14. II par. 6, 42 memento -arum David (Is. 55, 3). II Esdr. 9, 19 in -is tuis (*al. cf. l. 21*). psalm. 16, 7 (ἐλέη, HIER. psalt. sec. Hebr. -am). 76, 10 (οἰκτιρμοί). *al.* II Cor. 1, 3 pater -arum (οἰκτιρμῶν). *al.* AVG. conf. 5, 9, 17 deus -arum (*cf. l. 24*). 6, 1, 1 fons -arum. OROS. hist. 1, 5, 11 fructus -arum. *et passim.*

b *metonymice*: *de ipso deo* (*cf.* CYPR. unit. eccl. 25 p. 232, 10 quodcumque de dei -a postulabant [COD. Iust. 1, 27, 1, 8]. ALC. AVIT. epist. 73 p. 90, 23 divinam -am rogans. CASSIOD. var. 11, 5, 6 NOVELL. Iust. app. 2. *al.*): VVLG. psalm. 58, 18 deus meus, -a mea (143, 2). Ion. 2, 9 -am suam derelinquunt. *i. q. tempus miserationis* (*cf. p. 1113, 58*): ITALA II Macc. 7, 29 (recc. LX. *al.*) in illa -a (ἐλέει, recc. BM ingenti -a dei ... in illa die, *Vulg.* miseratione). *i. q. effectus -ae*: SALV. eccl. 4, 10 cum ... salus nostra munus ac -a dei sit.

structurae *selectae*: *gen. subi.*: RHET. Her. 2, 31, 50. CIC. Verr. II 5, 21 iudicum (*opp.* tua crudelitate). leg. agr. 2, 57 senatus. *al.* *pro gen. subi. extat pron. poss.*: VARRO Men. 178. RHET. Her. 2, 31, 50 nostra. CIC. Quinct. 10. *al.* *adi.*: aliena: CIC. S. Rosc. 145 MIN. FEL. 31, 4. *al.* civilis: VELL. 2, 7, 3. hostilis: SVLP. SEV. chron. 1, 54, 1. humana: CONST. Sirmond. 8. paterna: CYPR. domin. orat. 22 p. 284, 3. *al.* *gen. obi.*: TER. Andr. 261 Hec. 167 CIC. Cluent. 24. 195. Sull. 87 civium (CAES. civ. 1, 72, 3). Att. 7, 12, 3. 10, 11, 3 cuius (SEN. contr. 2, 3 [11], 7). ad Q. fr. 1, 3, 5 nostri. NEP. Them. 8, 7 LIV. 7, 19, 6. 7, 20, 3 sui (QVINT. decl. 305 p. 195, 19. 330 p. 299, 31 TAC. ann. 4, 9, 1). *al.* CAPITOL. Maximin. 9, 1 -ae (-ā *Salm., Madv.*) paupertatis causa ... donaverant. IVST. 5, 10, 7. 10, 3, 1 sanguinis (COD. Theod. 8, 18, 3). 17, 3, 20 fortunae. 27, 2, 3 VVLG. II par. 6, 42. sap. 10, 5 in filii -a (ἐπὶ τέκνου σπλάγχνοις). Dan. 4, 24 pauperum (RVFIN. Basil. hom. 3, 3 *coniung.* dispensationes. *al.*). *c. gerund.*: CYPR. zel. 16 p. 431, 3 ad pauperum fovendorum -am. AVG. civ. 9, 5 p. 375, 7 D. hominis liberandi. *coniung. c. praepp.* (*pro gen. obi.*): adversus: *p. 1128, 24.* ante: *p. 1127, 67.* circa: PELAG. in Rom. 12, 8 p. 96, 24 exhibendo. AVG. civ. 21, 18 p. 524, 17 D. in psalm. 60, 9 PAVL. PELL. praef. 3. cum (*cf. l. 33. p. 1125, 73. 76*): TERT. adv. Marc. 5, 11 p. 610, 15 Ps. PHILO antiq. 19, 8. erga: CIC. Sest. 117 declaraverunt. TAC. ann. 4, 71, 4 ostentabat. AVG. civ. 21, 18 p. 522, 17 D. in *aliquem*: CIC. Planc.

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

25 huius in me -a. TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 471, 20 VVLG. exod. 34, 7. *al.* in *aliquo*: VVLG. Ier. 32, 18 facis -am in millibus (BARNAB. 15, 2. *al.*). AVG. epist. 98, 6 praebere. super: TERT. adv. Marc. 2, 24 p. 368, 1 abundantissimi -ae et miserationis s. agnoscentes. VVLG. psalm. 85, 13 AVG. serm. 207, 1 ORIG. in Matth. ser. 41 p. 82, 5. *gen. defin.*: AVG. civ. 19, 14 p. 381, 9 D. providendi -a. catech. rud. 18, 30 indulgentiarum. VEREC. in cant. 2, 13 lenitatis. GREG. M. moral. 14, 56 largitatis.

iuncturae *selectae*: *nom.*: TER. Ad. 306 neque illum -a repressit *eqs.* (*cf.* ACC. trag. 433 capsit [LIV. 7, 20, 3. 21, 16, 2]. CIC. p. red. ad Quir. 1 vos ... teneret. LIV. 26, 29, 5 excitabat. 35, 34, 8 movit. SEN. benef. 3, 7, 5 impulit. TAC. hist. 2, 70, 3). CIC. Verr. II 1, 136 apud quem ... non -a ... non gratia valeret (LIV. 8, 37, 10. 37, 1, 4 plus ira quam -a. TAC. ann. 15, 16, 3). Rab. Post. 46 cui -a opitulari debebat (*cf.* ad Q. fr. 1, 3, 5. 1, 4, 2. 5 levare potest communem casum). LIV. 7, 30, 11 omnibus ... vestram -am pulare (AVG. civ. 17, 23 p. 253, 24 D. patesceret). VELL. 2, 7, 3 Opimium ... prosecuta est. *al.*

gen. (qualitat. v. p. 1126, 3. 24. 53): *pendet ex subst.*: aditus: CIC. Verr. II 5, 21. affectus: TERT. adv. Marc. 5, 11 p. 619, 19. auxilium: QVINT. inst. 11, 1, 49 TERT. adv. Marc. 4, 20 p. 487, 14. *al.* causa: SEN. clem. 1, 1, 4. fons: CALP. decl. 16 p. 16, 12 AVG. civ. 21, 17 p. 522, 1 D. *al.* indicium: PLIN. nat. 11, 145. infulae: VAL. MAX. 4, 7 ext. 2. lacrima: PLIN. nat. 11, 146. lex: TERT. pudic. 6, 4. munus: VELL. 2, 52, 6. CALP. decl. 42 p. 33, 9. *al.* occasio: SEN. contr. 9, 1 (24), 6 CVRT. 7, 2, 7. *al.* opus: SEN. nat. 4 praef. 17. *al.* (*cf. p. 1125, 39. 52*). perfugium: CIC. Lig. 14. praemium: SEN. contr. 10, 1 (39), 7. sensus: APVL. mund. 34 p. 365 *coniung.* clementiae. vas: VVLG. Rom. 9, 23. viscera: VVLG. Col. 3, 12 (οἰκτιρμῶν). *ex adi.*: abundans: TERT. adv. Marc. 2, 24 p. 368, 1. memor: ITALA Hab. 3, 2 (Aug. civ. 18, 32 p. 300, 3 D.). *al.* im-: GAVDENT. serm. 7, 15 G. plenus: SCRIB. LARG. praef. p. 2, 13. supplex: CIC. Cael. 79. *e verbis*: meminisse: VVLG. II par. 6, 42 (*cf.* 24, 22 recordari. psalm. 24, 6 reminisci). oblivisci: PETRON. 96, 2.

acc.: capere: CIC. Quinct. 97. custodire: VVLG. exod. 34, 7 in millia. *al.* captare: *v. vol. III 378, 11.* deprecari: CYPR. epist. 65, 5 p. 725, 14. *al. v. et vol. V 1, 600, 23.* exigere: QVINT. decl. 259 p. 61, 6. exposcere: CIC. Mil. 92 CVRT. 4, 14, 23. extorquere: TERT. apol. 40, 15. flagitare: SVLP. SEV. chron. 1, 25, 1. ef-: CIC. Mil. 92. implorare: *v. vol. VII 1, 646, 58.* petere: QVINT. inst. 1, 10, 25. postulare: TERT. pudic. 2, 6. quaerere: SEN. contr. 7, 4 (19), 6. PLIN. nat. 8, 21 (*de elephantis*). requirere: CIC. Verr. II 5, 129 Mil. 92 PVBLIL. M 4 TAC. ann. 12, 36, 3. rogare: SEN. contr. 9, 4 (27), 21. cor-: APVL. met. 6, 1, 5. rogitare: COM. pall. inc. 92. experiri: SALL. Iug. 32, 5 TAC. ann. 12, 18, 1 SVLP. SEV. chron. 1, 24, 7. temptare: LIV. 38, 28, 9 VELL. 2, 71, 3 SEN. epist. 37, 2. prae-: QVINT. inst. 4, 1, 28. sperare: CVRT. 6, 8, 6. afferre: CIC. ad Q. fr. 1, 3, 8. conciliare: *v. vol. IV 42, 75.* conciere: TAC. ann. 16, 32, 2. concitare: CIC. de orat. 1, 227 LIV. 42, 23, 10 TAC. dial. 31, 3. ex-: CIC. de orat. 2, 189. elicere: LIV. 8, 28, 2 TAC. hist. 3, 58, 3. incutere: SEN. dial. 4, 17, 1. moliri: CIC. de orat. 2, 266. movere: CIC. de orat. 2, 211. 278 part. 128 LIV. 23, 20, 5 SEN. contr. 1, 1, 19 AVSON. 450, 3 p. 395 P. *al.* com-: *v. vol. III 1950, 1 sqq.* per-: TAC. ann. 1, 21, 2. 3, 23, 1. 16, 32, 2. provocare: VLP. dig. 47, 8, 4. *al.* trahere: TAC. ann. 2, 47, 2 in eosdem. accipere: TERT. adv. Marc. 2, 19 p. 361, 27 VVLG. psalm. 23, 5. consequi: VVLG. prov. 28, 13. *al.* habere (*aliter l. 66*): CIC. Mur. 87 VVLG. II par. 30, 9. *al.* impetrare: HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 3 p. 325, 22. AVG. civ. 11, 12 p. 479, 7 D. peccatis. *al.* invenire: ITALA gen. 19, 19 (Lugd. *al.*). *al.* merere: CVRT. 6, 11, 40. pro-: HIER. hom. Orig. in cant. 2, 4 p. 48, 4. *al.* amittere: SEN. dial. 5, 17, 4. adimere: CIC. S. Rosc. 154. RVT. LVP. 2, 9 humanitatem ac -am. amovere: VVLG. psalm. 65, 20 II Macc. 6, 16. avertere: AVG. civ. 17, 11 p. 230, 11 D. auferre: TAC. hist. 3, 84, 5. *al.* excoquere: PLAVT. frg. inc. 57. negare: HIER. epist. 21, 34, 7 SVLP. SEV. chron. 1, 26, 4. de-: CVRT. 5, 5, 17 CYPR. epist. 18, 2. *al.* omittere: SEN. epist. 95, 3. tollere: CIC. de orat. 2, 216 ut -a invidia tollatur. VVLG. Iob 6, 14. *al.* dare: ITALA Ios. 11, 20 (Lugd.; ἔλεος, *Vulg.* clementiam). *al.* declarare: *p. 1126, 83.* exercere: VLP. dig. 16, 3, 7 pr. facere: *p. 1125, 40. 72. al.* ferre: SEN. contr. 1, 1, 12. habere (*aliter l. 53*): ITALA Bar. 4, 16 (Legion.) ante ... iuvenem -am non habuerunt (παιδίον ἠλέησαν, *Vulg.* neque puerorum miserti sunt). HESYCH. in lev. 2, 6 p. 808C in nobis. VVLG. Sirach 28, 4 in similem. CASSIOD. hist. 2, 3, 4 super homines (*Sozom. 1, 18, 3* ἐλεήσας). *al.* adhibere: CIC. Rab. perd. 5. ex-: CYPR. Demetr. 10 p. 358, 14. PELAG. in Rom. 12, 8 p. 96, 24 circa aegrotos. impertire: CIC. ad Brut. 1, 12 (= 9, 20 Sj.), 1 AVG. civ. 21, 24 p. 531, 21 D. ostendere: VVLG. Iudith 7, 4 super populum. AVG. civ. 10, 22 p. 436, 12 D. in nos. ostentare: TAC. ann. 4, 71, 4 erga adflictos. praestare: SEN. contr. 1, 1, 9 VAL. MAX. 4, 2, 7 SCRIB. LARG. praef. p. 3, 7. ITALA exod. 33, 19 (Aug. quaest. hept. 2, 154) -am praestabo (οἰκτειρήσω, *Vulg.* clemens ero). PEREGR. Aeth. 23, 9 super me. VVLG. Rom. 9, 15 (ἐλεήσω). *al.* prodere: QVINT. decl. 247 p. 14, 11 oculis. tribuere: CIC. Planc. 3. Mil. 92 viro. vertere: CVRT. 3, 5, 8 in ... regem.

abl.: *causae* (*instr.*): TER. Hec. 167 animus ... -a devinctus. Phorm. 498 neque -a neque precibus molliri. VARRO frg. Non. p. 473, 6 -a labasci mentem infirmam populi. RHET. Her. 4, 24, 33 -a motus es? (CIC. Catil. 4, 11 humanitate et -a [*opp.* atrocitate animi]. ad Q. fr. 1, 2, 10 CAES. civ. 1, 72, 3 LIV. 3, 7, 4 SEN. contr. 1, 6, 9. *al. cf.* CIC. Catil. 1, 16 permotus [PETRON. 101, 18]. *v. etiam vol. III 1945, 15. 1946, 15*). CIC. div. in Caec. 5 adductus sum (Cluent. 76 Mur. 62 Sull. 87 epist. 3, 8, 5. *cf.* VLP. dig. 4, 3, 7, 7 ductus [11, 3, 5 pr. *al.*]). de orat. 2, 195 captus (NEP. Them. 8, 7). Brut. 200 perturbatos esse (PETRON. 18, 2 turbatus). part. 49 impulsi (SALL. Catil. 51, 4). Att. 7, 12, 3 frangor. LIV. 26, 27, 10 flecti (30, 42, 20 SEN. nat. 2, 35, 2 APVL. Socr. 13 p. 147. *al.*). *et al.* *-ā facere aliquid*: CIC. Flacc. 24 humanitatis iure ac -a deprecarer, ne *eqs.* Sest. 79 caedere destiterunt. Pis. 18 vestem ... mutavissent. CAES. civ. 2, 13, 2 LIV. 3, 50, 6. 7, 19, 6. SEN. contr. 2, 3 (11), 7 senex, cuius -a crudelis sum. 2, 3 (11), 9 pepercisti (APVL. met. 1, 15, 6). QVINT. decl. 260 p. 63, 20 sumptuosus est -a. TAC. ann. 2, 73, 4. *al.* *-a aliena fit aliquid*: CIC. Marcell. 21 aut sua pertinacia vitam amiserunt aut tua -a retinuerunt. BRVT. (?) Cic. ad Brut. 1, 16 (= 9, 24 Sj.), 3 -aque unius ... tutos fore nos. CAES. Gall. 7, 15, 6 datur potentibus venia ... -a vulgi. 7, 28, 6 (*? v. l. 40*). civ. 2, 44, 1 qui aut gratia aut -a valerent (LIV. 30, 7, 8). SALL. Iug. 67, 3. LIV. 3, 42, 5 victurus (SEN. contr. 10, 4 [33], 16 CVRT. 6, 9, 2. *aliter p. 1125, 33*). *al.* *instrum.*: frui: CIC. Phil. 2, 98. fungi: TERT. adv. Val. 14 p. 193, 7. uti: RHET. Her. 2, 31, 50 in alios. CAES. Gall. 2, 28, 3 in universos. VAL. MAX. 3, 2 ext. 1. opus est: LIV. 37, 49, 4. adficere: TAC. ann. 14, 63, 1 APVL. met. 3, 7, 2. implere: TAC. ann. 4, 9, 1. -ā dignus: CIC. inv. 1, 103. Sull. 88 (*opp.* odio). *al.* SEN. dial. 5, 29, 1 FRONTO p. 91, 19 v. d. H. (= 98, 10 N.). *al.* indignus: TERT. pudic. 22, 12. *al.* *qualit.*: CIC. p. red. in sen. 17 (*p. 1124, 45*). TAC. ann. 14, 23, 2 adversus supplices. *praed.*: SALL. Catil. 34, 1 ea mansuetudine atque -a fuisse.

praepp.: ad: TER. Andr. 559 reducunt animum. Haut. 995 adduces (CIC. de orat. 2, 190. *cf.* RHET. Her. 3, 13, 24 perducit. CIC. inv. 1, 107 ducatur. de orat. 2, 189 deducatur. Brut. 188 inducitur). RHET. Her. 3, 13, 23 trahit. CIC. inv. 1, 106 comparatur. Manil. 24 alliciant (part. 121). Mur. 6 ad -am atque ad humanitatem vocent (*cf.* de orat. 1, 53 revocandis). LIV. 24, 26, 14 mutatis ... animis. CVRT. 6, 9, 28 inclinantem. QVINT. decl. 260 p. 66, 1 moverint. CIC. S. Rosc. 85 propensus (*opp.* ad severitatem). SEN. benef. 6, 29, 1 pronam (TAC. ann. 11, 36, 2).
in *c. acc.*: LIV. 30, 12, 12 prolapsus est animus. TAC. hist. 1, 69 pronus. AMM. 27, 12, 7 flexi. propter: TER. Phorm. 277 (*opp.* invidiam). QVINT. decl. 330 p. 299, 31 AVG. c. mend. 15, 34 SIDON. epist. 4, 24, 8. *cf.* CIC. Planc. 83 -ae causa (VLP. dig. 42, 3, 6. *al.*). ab: CIC. inv. 2, 56 deterrendi. Mur. 90 alienissima ⟨a⟩ mansuetudine et -a (SALL. Catil. 51, 1 vacuos). LIV. 24, 31, 11 obviam issent non a -a. 33, 16, 8. ex: CAES. Gall. 7, 28, 6 ne ... ex (*om.* β) ... -a vulgi seditio oreretur. PAVL. FEST. p. 132, 3 ex -a maestus. SEN. contr. exc. 8, 6 TAC. hist. 3, 66, 2 TERT. anim. 23, 1 PANEG. 4, 6, 2. *al.* in *c. abl.*: CAES. civ. 1, 85, 3 constitisse. LIV. 3, 56, 10 ut nihil ... spei habeat (28, 34, 6. *cf.* 37, 1, 2. 40, 10, 2). CVRT. 5, 5, 11 multum ... ponunt. VVLG. psalm. 12, 6 speravi. cum: CAES. civ. 2, 12, 4 magna c. -a fletuque. LIV. 30, 36, 9 PANEG. 2, 44, 2. VVLG. Bar. 5, 9 (σὺν ἐλεημοσύνῃ). AVG. civ. 5, 23 p. 236, 18 D. *al.* sine -a: VVLG. sap. 12, 5. 19, 1. Rom. 1, 31 (ἀνελεήμων. *cf.* GLOSS.). Iac. 2, 13 (ἀνέλεος). AVG. civ. 5, 11 p. 218, 18 D. *al.* absque -a: VVLG. Os. 1, 6 sqq. ultra -am: COD. Theod. 8, 18, 3.

adi. (*cf. p. 1126, 66*): benigna: VVLG. psalm. 68, 17 PAVL. PELL. praef. 3. benivola: APVL. met. 6, 1, 5. grandis: VVLG. III reg. 3, 6. ingens: LIV. 23, 20, 5. (in)iusta: AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 25. larga: AVG. civ. 1, 1 p. 5, 9 D. magna: CIC. Mur. 87 de orat. 2, 238. 278. *al.* mansues: ACC. trag. 433. plenissima: FILASTR. 9, 5. profusa: TERT. adv. Marc. 5, 5 p. 585, 23. publica: SEN. contr. 10, 4 (33), 9 QVINT. decl. 254 p. 42, 27 APVL. met. 3, 7, 1. 3, 8, 3. salutaris: AVSON. 450, 3 p. 395 P. singularis: CIC. Catil. 4, 11 p. red. in sen. 17. uber: VVLG. psalm. 91, 11. utilis: AVG. enchir. 71, 19.

II *-a pro* **persona**: SEN. contr. 10, 5 (34), 10 aram -ae orna (APVL. met. 11, 15, 1. PANEG. 9, 7, 1 Atheniensis humanitas a. -ae instituit [*ad hanc rem alludit Claud. 15, 405*]). SERV. ecl. 6, 3 *consecrata sunt* genua -ae (Aen. 3, 607).

in paronomasia: PLAVT. Pseud. 274 (*v. p. 1124, 36*). CIC. Planc. 3 Lig. 14 SEN. contr. 9, 4 (27), 21 AVG. catech. rud. 4, 8.

***misericors**, -rdis *adi.* [a miser et cor *secundum gr.* εὔσπλαγχνος (*ut got.* armahaírts, *theod.* barmherzig). *J.B.H.*] *abl.* -i (GRAMM. suppl. 68, 26. 98, 23): CIC. Lig. 16. AVG. civ. 12, 12 p. 514, 16 D. (misericordia *v. l.*). catech. rud. 11, 16. -e (*cf. et p. 1129, 73*): QVINT. decl. 254 p. 39, 33 AVSON. 449, 3 p. 394 P. PRISC. gramm. III 80, 24. *comp.* -ior: PLAVT. Rud. 281 CIC. Sull. 72 PS. QVINT. decl. exc. Monac. 6 p. 364, 31 AVG. civ. 21, 17 p. 521, 26 D. serm. 46, 2, 4. 294, 5, 5 HESYCH. in lev. 19, 15 p. 1027D. *superl.* -issimus: PS. AMBR. serm. 17, 2 AVG. *saepe.* LEO M. serm. 2, 2 p. 144A. *al.* *primam syll. in arsi producunt* COMM. (*ter*). PS. DAMAS. epigr. 93, 8 CYPR. GALL. exod. 764. 945 (*alias in versibus dact. non legitur*). NOT. Tir. 40, 19 (*inter* miseria *et* misericordia). *de notione*: SYNON. Cic. p. 432, 20 B. mansuetus (*cf. p. 1130, 7*). mitis (*cf. p. 1129, 9. 34. 43. 45*). quietus. -s. AMBR. bon. mort. 1, 1 -s *dicitur*, qui remittat (*opp.* immisericors). PELAG. in Eph. 4, 32 p. 372, 10 condolentes. AVG. in Iob p. 593, 13 contrarius est ... immani -s. de serm. dom. 1, 18, 55. OP. imperf. in Matth. 9 p. 682 non tantum ille -s est, qui miseretur ... pauperi ...; verus -s est, qui inimico proprio miseretur et benefacit ei. GREG. M. moral. 20, 63. GLOSS.L II Philox. MI 31 ἐλεήμων. οἰκτίρμων. *gr., ubi nihil adnotatur, respondet* ἐλεήμων (*alia v. p. 1129, 25. 29. 32. 53. 68 sqq. 1130, 1. 11. 15*).
[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inde a PLAVTO, RHET. Her., CIC. [*falso trad.*: DRAC. Romul. 8, 305. *e coni. dub.*: PS. SEN. mon. 59 (*v. p. 1121, 19*). *loco trad. dub.*: TERT. adv. Marc. 4, 10 p. 445, 7.]

i. qui condolescit et gratiam praebet miseris, humanus, benevolus, mitis (in mortuos l. 23. 36. p. 1130, 12; de victore e. g. l. 15; de iudice e. g. l. 11. 36; i. q. munificus, liberalis e. g. l. 10. 30. 52. p. 1130, 12; i. q. pius, probus l. 23. 25. 52): **A** *de hominibus*: 1 *usu sollemni*: *attr.*: CIL I² 1212 (= CE 74), 2 hominis boni, -is (CIC. Phil. 2, 77 *ironice* [*item* SEN. dial. 5, 19, 5]. QVINT. decl. 331 p. 306, 16 h. mites et -es. CYPR. eleem. 8 p. 380, 2 *opp.* steriles. *cf. l. 41*). CIC. Planc. 31 apud clementes iudices et -es. PVBLIL. M 59 civis (SEN. contr. 2, 3 [11], 7). P 26 potens -s. SEN. contr. 1, 2, 20 populi (IVST. 4, 4, 2). 1, 7, 3 piratas. 7, 8 (23), 11 puella. contr. exc. 6, 7 audite rem novam: fratrem crudelem, novercam -em. VAL. MAX. 6, 5 extr. 3 patrem. CVRT. 4, 10, 34 victor. PETRON. 112, 7 mulier (VVLG. thren. 4, 10). *al.* *praed.*: *c. esse*: PLAVT. Amph. 297 credo -s est *eqs.* Rud. 281 -ior nulla me est feminarum. 585. CIC. S. Rosc. 139 Catil. 2, 16. 4, 12 clemens ac -s (*opp.* inhumanissimus et crudelissimus). Sull. 8 *opp.* severum (*item* Phil. 2, 56 TAC. Agr. 9, 3). Phil. 5, 14 dura natio est. at Athenienses -es. *al.* PVBLIL. M 50 muneribus est, non lacrimis meretrix -s. SEN. contr. 1, 1, 4. 7, 1 (16), 15 -s sum, non possum occidere hominem. *al.* CELS. 7 prooem. 4 esse ... chirurgus debet ... -s sic, ut *eqs.* VLP. dig. 11, 7, 14, 7 ut in hoc fuerit -s vel pius ..., ut eum sepeliret. TERT. nat. 1, 5, 5 cur immitis, si -es? pudic. 2, 2 filios dei -es et pacificos esse oportebit. PSALT. Cas. 85, 2 conserva animam meam, quia -s (חָסִיד, *LXX* ὅσιος, *Hier. psalt. sec. Hebr. et Vulg.* sanctus) sum. COMM. instr. 2, 20, 12. QVEROL. p. 60, 28 R. humanum ac -em. DARES 13 p. 17, 5 patientem, -em. INSCR. christ. Diehl 1603 (*a. 369*) fuit solacius, -s. VVLG. Tob. 4, 8 quomodo potueris, ita esto -s. Luc. 6, 36 (οἰκτίρμονες). *al.* PS. AVG. quaest. test. I 119, 4 de ipso exiguo -s erat. serm. ed. Mai 74, 1 non est ...-s, qui miseretur invitus. PALLAD. hist. mon. I 19 p. 296A -s et humanus (φιλάνθρωπός τε καὶ φιλάδελφος). *al.* *alia*: CIC. Caecin. 26 quod ... in re -em se praebuerit. Catil. 4, 12 si vehementissimi fuerimus, -es habebimur. Sull. 72 quis P. Sulla mitior, quis -ior inventus est? (OPTAT. 7, 5 p. 177, 23 immites ... et minus -es). PVBLIL. D 26 cum fit iudex -s. CE 82, 8 infunde lacrumas ... ⟨mihi⟩ -s. SEN. contr. 7, 1 (16), 15 non putatis -em ...? 9, 3 (26), 10 do ... poenas -s. 10, 5 (34), 6 -em Philippum fecisti (*aliter* CLAVD. DON. Aen. 1, 600 p. 118, 30. 3, 85 p. 276, 12). PHAEDR. 4, 19, 3 quidam colubram sustulit sinuque fovit contra se ipse -s. SEN. Tro. 330 Herc. O. 361. clem. 2, 2, 4 bonum hominem vocant -em. 2, 6, 2 qui -es videri volunt. PLIN. nat. 35, 69 pinxit demon Atheniensium ... clementem -em. *al.* *de part. corp.*: CIC. inv. 1, 106 animum auditoris mitem et -em conficere (1, 109. PS. AVR. VICT. epit. 48, 9 clemens a., -s, communis. *al.*). AVG. conf. 6, 5, 7 manu mitissima et -issima (6, 8, 13). *pro subst.* (*vel iuxta pronom.*): CIC. Rab. perd. 12 hic -s flagella rettulit (*ironice; item* p. red. in sen. 17 tu -s me ... inimicis rei p. tradidisti. Pis. 17 o noster -s!). Mur. 9 nec industrius ⟨quis⟩quam nec -s. PVBLIL. A 44 ubi -s miserum adspicit. SEN. contr. 1, 6, 2 talem quis amare nisi -s posset? SEN. Tro. 329 mortem -s saepe pro vita dabit. benef. 4, 37, 5 commiserat, propter quod nemo misereri -s posset. QVINT. inst. 7, 4, 19 laus ... -is. CYPR. eleem. 9 p. 380, 16 -es atque operantes. *al.* VVLG. Sirach 12, 4 da -i (εὐσεβεῖ) et ne suscipias peccatorem (*cf.* 23, 16). Matth. 5, 7 beati -es. *al.* *c. attr. v. p. 1128, 81.*

2 *c. vituperatione quadam (sec. doctrinam Stoicorum; cf. p. 1125, 19) i. q. mollis, qui miseria aliena facilius commovetur*: CIC. Mur. 61 *Stoicorum* sententiae sunt ... eiusmodi: ... neminem -em esse nisi stultum et levem. Tusc. 4, 28 libidinosi et timidi et -es, quia proclives ad eas perturbationes ⟨sunt⟩. 4, 80 qui ... natura dicuntur iracundi aut -es ..., ei sunt constituti quasi mala valetudine animi. SEN. dial. 4, 17, 2 nec latronem oportet esse nec praedam, nec -em nec crudelem: illius nimis mollis animus, huius nimis durus est.

B *de deo* (*cf. etiam p. 1114, 31*): TERT. adv. Marc. 3, 24 p. 419, 11 o deum etiam ad inferos usque -em! ITALA Ion. 4, 2 (Tert. adv. Marc. 2, 24 p. 367, 26) te esse -em et miserescentem (ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, VVLG. clemens et -s). CYPR. epist. 55, 23 p. 641, 13 pater bonus, -s et pius. *al.* VVLG. exod. 22, 27. 34, 6 deus -s et clemens, patiens et multae miserationis. psalm. 77, 38 est -s (οἰκτίρμων) et propitius fiet peccatis. 144, 8 multum -s (πολυέλεος, *Hier. psalt. sec. Hebr.* multae miserationis [*cf. l. 67*]). Iac. 5, 11 (πολύσπλαγχνος). *saepe.* RVFIN. Adamant. 3, 10 (ἐλεημονικόν). AVG. epist. 149, 16 p. 363, 13 susceptos ... -issimae offerunt potestati. BARNAB. 3, 6 providens est et -s (μακρόθυμος) deus. CONC.S II 3, 1 p. 192, 22 a -e (*gr. II 1, 1 p. 186, 24* φιλανθρώπου) deo. *et passim.* *de dea Syria*: SCHOL. Germ. Bas. p. 82, 1 (*e Nigidio*).

C *de bestiis*: APVL. flor. 17 p. 81 -ium beluarum (*opp.* immanium bestiarum). SIDON. epist. 8, 6, 11 canibus.

D *de rebus*: 1 *de dictis, factis, affectibus*: CIC. Lig. 16 honesto et -i mendacio. RVT. LVP. 1, 20 deprecatio. SEN. contr. 1, 4, 5 natura. VAL. MAX. 3, 8 ext. 2 mores. 4, 3, 14 continentia plebis. QVINT. decl. 263 p. 76, 22 rogationi. RVFIN. Orig. in num. 11, 8 p. 92, 33 affectibus. AVG. civ. 5, 26 p. 240, 9 D. legibus. anim. 2, 12, 17 p. 352, 21 magis vaecors quam -s vanitas. catech. rud. 14, 22 operis. serm. 279, 4 o saevitia -s! *al.* *n. plur.* -ia *pro subst.*: ITALA psalm. 106, 8. 15. 21 (Sangall.) confiteantur domino -ia (*Veron.* miserationes, *Sangerm.* *al.* misericordias, *Vulg.* misericordiae, *gr.* ἐλέη) eius et mirabilia eius filiis hominum.

2 *de aliis rebus*: CVRT. 9, 6, 12 -s in nos fortuna. PETRON. 114, 11 si voluerit *mare* -s ad idem litus expellere. CLAVD. DON. Aen. 10, 880 p. 400, 13 haec *mors* mihi -s filium reddet. AVG. epist. 82, 27 medicinae.

syntactica: *in aliqua re* (*aliter p. 1129, 33*): RHET. Her. 2, 17, 25 mansuetus et -s in potestatibus (CIC. inv. 2, 107). *in aliquo*: PVBLIL. H 4. SALL. Catil. 52, 12 sint -es in furibus. *in aliquem*: CIC. inv. 1, 109 Lig. 15 Phil. 2, 56 SEN. contr. 7, 8 (23), 1. 10, 4 (33), 5 CVRT. *v. l. 3.* ITALA Eph. 4, 32 (Tert. resurr. 45 p. 92, 27) in alterutrum benigni, -es (εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, VVLG. invicem). PANEG. 2, 46, 1 Caesarem in mortuos -em. GAVDENT. serm. 13, 34 G. in pauperes. PELAG. in Rom. 1, 31 p. 18, 11 S. in se. *al.* *adversus*: SEN. contr. 9, 1 (24), 3 a. bonos. *erga*: AVG. doctr. christ. 1, 30, 31 e. illum recreandum. *ad*: ORIG. in Matth. 15, 18 (φιλάνθρωπος πρός). *alicui (bestiae l. 22)*: AMPEL. 2, 12 deam benignam et -em hominibus (TERT. pudic. 10, 7 CYPR. epist. 64, 6 p. 721, 4. *cf.* AVG. serm. 294, 5, 5 benevolentior vobis et -ior). TERT. adv. Marc. 4, 17 p. 475, 14. ITALA Rom. 9, 15 (Aug. c. Faust. 21, 2. *al.*) misericordiam praestabo, cui -s fuero (ὃν ἂν οἰκτείρω, *Vulg.* cuius miserebor [*cf.* AVG. quaest. hept. 2, 154 p. 190, 1 sqq.]). COMM. instr. 1, 24, 12. 2, 8, 3 VVLG. Sirach 4, 10. ROMVL. fab. 29, 5 *cani.* 59, 15. *al.* *alicuius*: VVLG. deut. 6, 25 nostri (PETR. CHRYS. serm. 20 p. 257A). HIST. Apoll. 17 rec. A (= B) p. 33, 2 miserorum. INSCR. christ. Diehl 4700. *de*: *v. p. 1129, 30.* *coniung. c. inf.*: HIL. in psalm. 146, 13 potens mortem demutare vita et -s iudicii amovere terrorem dominus noster.

adv. ***misericorditer.** *de formatione*: MAX. VICTORIN. gramm. VI 224, 27 PRISC. gramm. III 80, 24 PS. ASPER gramm. suppl. 55, 20. *comp.* -ius (*cf. etiam l. 34*): HIER. (*l. 43*). AVG. doctr. christ. 1, 17, 16 epist. 31, 6. *al.* *magis* -r: AVG. c. Parm. 2, 10, 22 p. 71, 20. *superl.* -issime: AVG. bon. viduit. 22, 27 catech. rud. 25, 48. *valde* -r: AVG. epist. 91, 9. *legitur apud* QVADRIG. (*l. 37*) *et inde a* LACT. [*dub.*: CANON. Turner II 1 p. 10, 5 misericordie (*dubitanter retinet Turner adnotans: 'fortasse legendum* -ius', misericordia *Maassen, gr.* φιλανθρωπότερον) ordinavimus *eqs.*]

i. q. humane, clementer, benigne, liberaliter: QVADRIG. hist. 88 crudeliter ille, nos -r. LACT. inst. 6, 18, 9 quominus -r aliquid faciat iustus (AVG. civ. 5, 23 p. 235, 10 D. doctr. christ. 1, 17, 16 *coniung.* liberalius. *al.* PROSP. in psalm. 102, 13 sq. IOH. MAXENT. Conc.S IV 2 p. 26, 41. *al. cf.* AVG. epist. 31, 5. 6 agitis [serm. 23, 4, 4 mecum. SALV. gub. 1, 59. *al.*]). PS. AMBR. serm. 14, 2 sua ... -r distribuere (*cf.* OP. imperf. in Matth. 28 p. 778 dispensantur). HIER. in Ier. 2, 28, 3 cum multo deus -ius (miserabilius *codd. plurr.*) dixerit. RVFIN. hist. 11, 9 p. 1015, 26 delinquentibus -r condolere (*cf.* POMER. 3, 15, 4 lugeamus). AVG. civ. 3, 31 p. 145, 2 D. tributum ei *urbi* relaxavere (LEO M. serm. 44, 3 p. 288A. *cf.* AVG. quaest. hept. 5, 21 p. 388, 16 remissurus). 10, 7 p. 412, 13 miseros ... diligunt. bon. coniug. 23, 28 subvenire (*al.* VICT. VIT. 3, 44 POMER. 3, 24, 1). catech. rud. 13, 18 sufferendus est (*cf.* serm. 4, 19, 20 tolerat). conf. 9, 13, 35 operatam (c. Pelag. 1, 14, 28 p. 447, 15. *al.*). 10, 34, 53 ego capior miserabiliter et tu evellis -r. epist. 91, 9 consulendo (OROS. hist. 3, 1, 25 VITA Fulg. p. 139, 2 L.). 170, 75 nisi misericordes -r iudicet (in psalm. 111, 2. *al.*). 211, 11 *opp.* crudeliter. gen. ad litt. 11, 11 p. 344, 11 ignoscens (GREG. TVR. glor. mart. 87 p. 547, 7). in Iob p. 587, 27 admonentem (quaest. hept. 2, 33 p. 110, 7 *opp.* indignanter). pecc. mer. 2, 24, 38 p. 110, 5 *Christus* nasci ... -r de carne dignatus est (serm. 281, 1, 1. *cf.* 361, 17, 16 CASSIAN. c. Nest. 1, 5, 6 CONC.S I 5 p. 240, 35 FAVST. REI. epist. 7 p. 205, 24 FVLG. RVSP. ad Thras. 1, 18 p. 242B. *al.*). serm. 51, 6, 9 parcit (PROSP. epist. 2, 4 ISID. Goth. 16 chron. II p. 274, 2). 214, 3 liberetur (216, 5, 5. *al.* SACR. Greg. 32, 1. *cf.* AVELL. p. 366, 27 absolutum). *saepe.* OROS. hist. 2, 11, 9 suasit. 7, 37, 16 quod ... non impenderunt turpiter pretiis, expenderunt -r sepulturis. *al.* RVSTIC. Conc.S I 4 p. 76, 38 *gratia* -r regit (*syn.* parcendo). POMER. 2, 3, 2 tractent. 3, 1, 4 vivit. FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 11 p. 160B. *al.* IORD. Get. 135 alendus (*cf.* GREG. M. epist. 5, 30 p. 310, 17 continere). *al.* *nota de actionibus duris*: AVG. conf. 2, 2, 4 saeviens. epist. 91, 9 puniet. 140, 74 reprehendi. 153, 21 -ius opem nostram talibus subtrahimus quam impendimus. c. Faust. 15, 4 p. 422, 12 inride. gen. ad litt. 11, 11 p. 344, 12 ulciscens. c. Petil. 2, 86, 191 p. 118, 4 interfectos. PROSP. in psalm. 102, 9 -r adhibet temporalem severitatem. SALON. in eccles. p. 999A eos ... adversitatibus -r afflixit *deus.* ENNOD. dict. 15, 8 p. 471, 8 irasci. *al.*

paronomasiae: v. l. 50. p. 1129, 48. 50. 51. 82. al.

deriv.: misericordia. *comp.*: immisericors. *R.*

(miserēs), *acc.* -em *f. v. p. 1121, 51.*

miserimōnium, -ī *n.* [*a* miser, *cf.* mendicimonium *et* aegrimonia *etc. J.B.H.*] *fere i. q. miseria*: LABER. mim. 18 homo frugi, quod tibi relictum est, retines -um (*cf.* NON. p. 214, 18, *ubi trad.* miseri[ac] munium r., *corr. Bothe*).

miserīnus, -a, -um. [*a* miser, *cf.* paupertinus *sim. J.B.H.*] *scrib.* mins- *p. 1131, 6.* [*dub.*: CIL IV 1805 *virgulae* mis⟨e⟩rin⟨e⟩. *e coni.*: *p. 1131, 3 sq. (cf. Lehnert, ALL 14, 1906, 210).* ***nota exempla, quae apud scriptores inveniuntur, variare c.*** -errimus, ***ut quid sit genuinum dubites (cf. Leo, ALL 12, 1904, 96 et GGA 1906, 841; Niedermann, Festschr. Debrunner 330 sq.).***]

[Wieland]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i. q. miser, misellus (*de hominibus praeter l. 2*): LVCIL. 733 ardum -ùm (*codd. Noni F³H¹P, Lindsay, Leo l. l.*, -errimum *cett. codd., Marx*) atque infelix lignum. Ps. QVINT. decl. 1, 1 p. 4, 17 -i iuvenis (*Lehnert*, -erim *B*, -errimi *rell.*). 1, 5 p. 7, 18 -i adulescentis (*Lehnert*, -eremini *BM*, -errimi *rell.*). APVL. met. 8, 21, 3 -um senem (*trad.*, -errimum *vulg.*). CE 1826, 2 ⟨fil⟩iu -o (*scrib.* mins-). CIL VI 26704 Spude pusinna -a. VIII 12794 -a. INSCR. Dessau 8492 fato raptus -us.

? **miseritās**, -ātis *f.* *a* miser. PACVV. trag. 373 philosophi, qui ... Fortunam negant ullam -em esse autumant (*versu lacunoso, varia proponuntur ad emend., v. edd. tragicorum et Rhet. Her. 2, 23, 36*).

miseriter *v. p. 1108, 35.*

miseritūdo, -inis *f.* *a* misereri, miseritus *haplologia.* GLOSS. -e miseria.

1 *i. q. misericordia* (*cf.* NON. p. 136, 13 -em pro misericordia [miseria vel misericordia *B⁴*]): ACC. trag. 79 -o meorum nulla est liberum. 185 qui illius -e nomen clarum ... multis memorant vocibus. 187 mihi -e commovit animum. **2** *i. q. miseria, humilitas* (*de persona in circumlocutione modestiae*): CONC.^{S} II 3, 1 p. 191, 5 mea -o (*Φᵃ*, humilitas *Φᶜ*, miserabilitas *adnot. Rustici*).

***miseror**, -ātus sum, -ārī (misero, -āvī *l. 22*). *a* miser. *inter verba I^ae coniugationis affert* EVTYCH. gramm. V 464, 21, *inter 'communia'* AVG. gramm. V 513, 42. *formae activae*: ACC. trag. 195 ut ... haec numquam -rent mala. CIL II 5745 te -vit. VIII 2293 -verunt. *passive*: ITALA Matth. 5, 7 (codd. d q) beati misericordes, quia ipsi -buntur (*gr.* ἐλεηθήσονται, *aliae verss. et Vulg.* misericordiam consequentur, *cett. verss.* ipsis miserebitur deus). *gerundiv. v. p. 1133, 58.* *de notione et differentiis v. p. 1115, 20.* GLOSS. συμπαθῶ. ἐλεῶ. ⟨οἰκτείρω⟩. *graece resp.* ἐλεῶ *l. 80. p. 1133, 1 bis. 13. 25. al.*, οἰκτείρω *l. 72. p. 1132, 27. 1133, 10. 34. cf. p. 1132, 28,* ἀγαπῶ *infra l. 74.* *legitur inde a* PLAVTO (*infra l. 52*), TER. (*p. 1134, 80*), LVCILIO, ACCIO, RHET. Her., CIC.; *deest apud* CATVLLVM, TIB. *de ratione intercedente inter voces q. s.* -or *et* misereor *v. p. 1115, 43.* [*dub. vel falso trad.*: ENN. ann. 103 *pro* commiserantes (*v. vol. III 1899, 81*). ACC. trag. 621 is ... miser est (*pars codd. Noni, Lindsay*, eius ... -er *cett.*, miseret *Ribbeck*). AMM. 18, 6, 10 miserati⟨one⟩ *Her.* VVLG. exod. 2, 6. *loco interpol.*: CAES. Gall. 1, 39, 2. *locis corruptis*: ACC. trag. 327. 353. *confund. in codd. c.* misereri: CAES. civ. 2, 41, 8 GRATT. 440 AMBR. Iob 2, 5, 22. *al. cf. p. 1115, 59.* *c.* mirari: LIV. 22, 49, 9 *et p. 1132, 13. 35.*]

i. q. miseria aliena commotum dolere, conqueri, sive de mera motione animi (*cf. opp.* irasci *l. 68. p. 1132, 56. 65. 68,* invidere *l. 58. p. 1132, 44,* irridere *infra l. 54. 79*), *sive de querimoniis, lamentationibus hac motione animi effectis* (*cf.* ingemuit -ans *p. 1132, 48,* multis ... lacrimis *p. 1132, 63,* lacrimis et vociferatione *p. 1132, 30,* gemitu ... frequenti *p. 1132, 60; in interpretanda voce q. e.* 'plorare' *l. 75 sq.; acced. adv.* altius *p. 1132, 2,* composite atque magnifice *p. 1132, 6,* atrociter graviter apte copioseque *p. 1132, 41*): **A** *spectat magis ad miserationem ipsam* (*pro subi. sunt homines passim, dei e. g. l. 57. 76. p. 1132, 22. 73, res pro personis l. 64. 78. p. 1132, 14. 16. 51. 54. 59. 62. 70. 1133, 32*): **1** *c. obiectis* (*de structuris v. p. 1133, 16*): **a** *generatim*: **α** *pro obi. sunt animantes* (*homines praeter l. 57. 59. 69*): PLAVT. Epid. 534 mulier, ... quae ipsa se -atur (LVCIL. 618 si -antur se ipsi. TAC. ann. 15, 69, 2 nulla edita voce, qua semet -retur). Rud. 197ᵃ minus me (mei *trad.*) -rer. Vid. frg. 15 boni -antur illum, hunc inrident mali. SALL. Catil. 31, 3 manus ... ad caelum tendere, -ari parvos liberos. VERG. georg. 1, 41 ignaros ... mecum -tus (SERV.: ignaris fave) agrestis. 1, 466 *Sol* exstincto -tus Caesare Romam. 2, 499 neque ... doluit -ans inopem aut invidit habenti (*aliter p. 1133, 2*). 4, 240 contusos animos *apium* (*cf.* GRATT. 440 animas. AVG. catech. rud. 25, 48 -ti animas suas. conf. 2, 4, 9 p. 30, 21 cor meum, quod -tus es *deus*). Aen. 4, 370 num lacrimas ... dedit aut -tus amantem est? (GERM. 323). 6, 476 *Aeneas* prosequitur lacrimis ... et -atur euntem *umbram Didonis*. Ov. am. 2, 13, 19 laborantes utero -ta puellas ... Ilithyia. *al.* VAL. FL. 8, 207 illam ... -antur litora ponti, illa ... transit defleta Dianae. *al.* SIL. 9, 413 Scipio conversae -tus terga cohortis. STAT. Theb. 5, 70 populum (*cf.* FLOR. epit. 3, 14, 3 depulsam ... plebem [HIL. in Matth. 10, 2 p. 966ᶜ vexatam et ... aegrotam p.]). 8, 23 nil hominum -ans iratusque omnibus umbris *dux Erebi* (*cf. p. 1132, 50*). 9, 287 equum *vulneratum*. 11, 118 plangunt sua damna ... et tamen oppressos -antur ... nautas. *al.* TAC. ann. 15, 52, 2 Neronem tamquam per scelus interfectum. *al.* ITALA psalm. 102, 13 (Aug. in psalm. 102, 20) sicut -atur pater filios, sic -tus est dominus timentes eum (*gr.* οἰκτίρει ... οἰκτίρησεν, *Vulg.* miseretur ... misertus). Eph. 2, 4 (Mar. Victorin. in Eph. 2, 4 p. 1255ᴬ) propter ... caritatem suam -tus est nos (*gr.* ἠγάπησεν, *Vulg.* dilexit). *al.* PORPH. Hor. carm. 3, 10, 2/4 me ... miser⟨ar⟩eris (*ad explicandam vocem q. e.* plorare). HYG. fab. 98, 4 Diana virginem (*i. Iphigeniam*) -ta est. AMBR. Cain et Ab. 1, 5, 15 p. 351, 23 quem -ans virtus et casurum ... videns ... occurrit. RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 9, 4 vel irrident vel -antur eos qui impulsu fluctuum volutantur (*Migne gr. 35, 1240B* ἐλεοῦσι). *al.*

β *pro obi. sunt res*: ① *ad homines pertinentes* (*ad animalia p. 1132, 4. 9. 34*): CIC. Mur. 55 ut non queam satis neque communem ... condicionem neque huius eventum fortunamque -ari (CAES. Gall. 7, 1, 5 communem Galliae f. SALL. Iug. 62, 1 anxium ac -antem f. suas. APVL. met. 9, 39, 1 dilapsae domus f. ... -tus suosque casus graviter ingemescens. *al. cf.* APVL. met. 8, 15, 1 infortunium ... altius -antes). CAES. Gall. 1, 39, 4 commune periculum (SVLP. SEV. dial. 2, 9, 6 *leporis*). civ. 2, 41, 8 suam mortem (*cf.* VAL. FL. 2, 558 funera Troiae. AVIEN. Arat. 212 leti supplicium. Ps. AMBR. laps. virg. 10, 45 cineres meos [*aliter infra l. 38*]). SALL. Catil. 51, 9 composite atque magnifice casum rei publicae -ti sunt (Iug. 23, 2 VERG. Aen. 5, 350 LIV. 37, 17, 7. 39, 11, 7 MANIL. 5, 564 SIL. 6, 207 TAC. hist. 3, 58, 2. *al.*). VERG. georg. 4, 240 res ... fractas *apium* (STAT. Theb. 4, 621 vel infensus vel r. -te [*vocat.*] tuorum). Aen. 1, 597 infandos Troiae -ta labores *Dido* (6, 56 Ov. met. 4, 531 VAL. FL. 5, 278. 7, 413. HIL. c. Aux. 3 p. 610ᶜ *syn.* congemiscere. *al. cf.* AVIEN. Arat. 189 Iuppiter ... -tus [miratus *Robert*] acerba laborum). 4, 693 longum -ta dolorem difficilisque obitus (PROP. 1, 16, 25 *pro subi. ianua.* STAT. Theb. 3, 679 animo -ta d. [*cf. infra l. 48*]. *al. cf.* INSCR. christ. Rossi II p. 56, 13, 1 aviae lacrimas -ta potentia Christi). 6, 28 magnum ... amorem (VAL. FL. 4, 2). 6, 332 sortem ... animi (animo *PR*, *cf. infra l. 47 et Norden ad l.*) -tus iniquam (12, 243 TAC. ann. 12, 41, 2). 8, 74 incommoda. LIV. 33, 48, 2 Hannibal ... saepius patriae quam suum eventum -tus (*cf. p. 1131, 83*). CALP. ecl. 4, 34 nostras -tus opes docilemque iuventam (*cf.* VVLG. Ier. 2, 2 adulescentiam). STAT. Theb. 10, 3 Tyrias ... opes (*aliter l. 20*). SIL. 11, 379 poenae ... indignae -tus ... Iuppiter (AVG. enchir. 29, 112 aeternam damnatorum poenam). IVV. 15, 101 pallorem ac maciem et tenuis ... artus. TAC. hist. 3, 68, 2 fratrem et coniugem et innoxiam liberorum aetatem (ann. 14, 45, 1 voces ... a. aut sexum ac ... innocentiam -antium. RVFIN. hist. 5, 1, 53 neque ... pueri a. neque sexum feminae [*gr.* οἰκτείραι]. HEGES. 5, 45 p. 395, 18 a. pariter -tus ac necessitatem [*Ios. bell. Iud. 6, 319* οἶκτον λαβόντων]). ann. 4, 8, 3 senectam (RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 161, 15). SVET. Claud. 36 lacrimis ... et vociferatione -tus est condicionem suam (*cf. p. 1131, 83*). IVST. 43, 4, 8 -ta formae eius. HIL. in Matth. 15, 7 p. 1006ᴬ unius diei ieiunium. AVIEN. Arat. 224 exstincti fata nepotis (791. 855). AVSON. 421, 4 p. 379, 16 P. contumeliam filii -ta *Thetis*. SVLP. SEV. dial. 1, 14, 5 *lupae* confusionem ... -tus *eremita*. SIDON. epist. 1, 7, 2 ruituram eius ... temeritatem. ⓘⓘ *variae res*: ANTH. 432, 1 ne -ere (mirere *Riese*) ... deformia busta Catonis. CLAVD. 22, 10 chaos Clementia solvit congeriem -ta rudem. AVG. conf. 7, 8, 12 p. 136, 29 -tus es terram et cinerem (*aliter supra l. 6*). CORIPP. Ioh. 1, 339 ni terras -tus *Iuppiter* ... disiunxisset equos.

b *speciatim i. q. miserando eloqui*: GELL. 10, 3, 14 haec (*i. hanc partem orationis*) M. Tullius atrociter graviter apte copioseque -tus est (*cf. 10, 3, 7* miseratio).

2 *absolute vel obi. suppl.* (*part. vel gerundium praeter l. 46. 53*): **a** *generatim*: CIC. Tusc. 4, 59 alia est ... lugenti, alia -anti aut invidenti adhibenda medicina. VERG. Aen. 5, 452 ab humo -ans attollit amicum. 5, 727 Iovis ... qui classibus ignem depulit et caelo ... -tus ab alto est. 10, 686 Iuno ... iuvenem ... animi -ta repressit (*cf. supra l. 15. 17 et* IVVENC. 2, 79 animo. 1, 559 ex animo). 10, 823 ingemuit -ans graviter (PRVD. ham. 508 c. Symm. 1, 415 CORIPP. Ioh. 1, 413). *al.* HOR. carm. 2, 3, 24 nil -antis Orci (*cf. p. 1131, 68*). Ov. met. 11, 784 Tethys -ta cadentem molliter excepit (*cf.* VAL. FL. 1, 281 -antibus undis). *al.* MANIL. 1, 874 deus instantis fati -tus ... signa ... mittit. SEN. Tro. 1148 omnium mentes tremunt, mirantur ac -antur. PETRON. 96, 3 caput -antis (*sc. Gitonis*). VAL. FL. 7, 142 si veniat -ta quies, cum saevior ipse turbat ... sopor. *al.* QVINT. inst. 6, 3, 70 quaedam ut -antes, quaedam ut irascentes dicimus. 9, 1, 25 in irascente, deprecante, -ante. 9, 2, 30 obiurgando, querendo, laudando, -ando. 9, 3, 28 verba geminantur vel amplificandi gratia ... vel -andi. *al.* decl. 315 p. 242, 24 -antes ... iudicum vultus. SVET. Claud. 10, 2 -ante obvia turba, quasi ad poenam raperetur insons (ARATOR act. 2, 782 concurrit gemitu -ta frequenti turba). IVVENC. 2, 356 aegris ... -ans (miseris *var. l., Huemer, cf. Hansson, Textkrit. zu Iuvenc. 44*) adhibenda medella est. *al.* HYG. astr. 2, 4 p. 36, 12 multis -ta lacrimis. AVG. civ. 1, 4 p. 9, 19 D. a dominantibus hostibus premebantur, ... a -antibus ducebantur (1, 7 p. 12, 4 *opp.* crudelibus). 21, 24 p. 533, 23 deus non solum iratus, sed etiam -tus. conf. 5, 1, 1 p. 76, 27 aut -ans aut vindicans. SACR. Leon. p. 57, 8 solo -antes quo debemus affectu. SEDVL. op. pasch. 1, 27 p. 191, 5 tales actus -ando deflevimus. BOETH. cons. 4, 4, 38 W. non ab iratis, sed a propitiis ... -antibusque accusatoribus. CASSIOD. in psalm. 118, 122 p. 879ᶜ servus ... a servando ..., quod eum ... domini sui manus -ta servaverit. *al.* *ironice per contemptum*: STAT. Theb. 6, 748 illum indignatur ... ridetque vocantem ut -ans.

b *speciatim in locutione q. e.* 'deo -ante' *sim.*: Ov. met. 11, 741 tandem superis -antibus ambo alite mutantur. PROB. Verg. ecl. 6, 74 diis -antibus. DRAC. Orest. 81 -ante Diana pro me (*sc. Iphigenia*) cerva datur. *apud christianos ut formula q. e. 'dei gratia' sim.*: AVG. civ. 5, 19 p. 230, 23 D. deo -ante (22, 8 p. 572, 16. AVELL. p. 320, 5 Pelagius -ante d. diaconus [*sim. p. 320, 7*]. INSCR. christ. Diehl 183 [= CE 771]). 17, 12 p. 232, 16 -ante domino (INSCR. christ. Diehl 2172, 1 [*a. 440*]). INSCR. christ. Diehl 1806 praescr. do et Xρo -ante. SACR. Leon. p. 110, 17 te (*deo*) -ante.

B *spectat magis ad quasdam rationes agendi misericorditer*: **1** *c. respectu succurrendi sim.*: AMBR. Iob 2, 5, 22 viduas (RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 18, 3 viduam et pupillum [*Migne gr. 35, 960ᴬ*

[*Wieland*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ἠλέησεν]). DOCTR. apost. 5, 3 non -antes pauperum ([*gr.* ἐλεοῦντες πτωχόν]. *cf.* PRVD. psych. 580 -ando inopum [*aliter p. 1131, 58*]. COMM. instr. 2, 38, 3 -tus egenis [CORIPP. Iust. 2, 402 servis -tus e. (egenos *M²; cum* redderet *iungit Petschenig*). 3, 348 e. et profugis]. DRAC. laud. dei 2, 757 egentis [*acc. plur.?*]). VVLG. prov. 13, 13 iusti . . . misericordes sunt et -antur. PELAG. in II Cor. 6, 2 tempus ad exaudiendum et in salute -andum (*in explicando* 'in die salutis adiuvi te'). AVG. in euang. Ioh. 41, 13 qui -tus est in via semivivo . . . derelicto (*codd.*, semivivum . . . derelictum *edd.*). EVAGR. sent. mon. 78 (Leclercq, Scriptorium V 2, 1951 p. 210) non -antem proximo suo (*gr.* οἰκτείροντα τὸν πλησίον, *Migne 29, 1184A* qui non misereretur proximo).

2 *c. respectu indulgendi, ignoscendi:* RVFIN. Adamant. 3, 10 quem . . . -retur (*gr.* ἐλεεῖν) deus, cum nemo peccaret? AVG. enchir. 19, 70 quamvis -ando deleat iam facta peccata. PROSP. epigr. 90 (87), 11 ni dominus -ando lavet delicta suorum.

syntactica et stilistica: **1** *structurae:* **a** *acced. acc. inde a* PLAVTO *passim. cf. doctrinam grammaticorum p. 1118, 69sqq.*

b *acced. gen.* (*iuxta part. praes. vel perf. praeter gerund. l. 2 et var. lect. dub. p. 1131, 34. 54*): SIL. *p. 1132, 22.* STAT. *p. 1131, 68.* MIN. FEL. 28, 3 -antes eorum. IREN. 3, 23, 6 eius. 4, 28, 1 eorum. IVST. *p. 1132, 31 et* 15, 3, 6 -tus tanti viri . . . poenas pendentis. DOCTR. apost. *l. 1* (*an acc. sing.? cf. Wohleb, Die lat. Übersetzung d. Didache 41*). PRVD. *supra l. 2 et* perist. 9, 85 luctantis. DRAC. laud. dei 2, 772 rogantum. NOVELL. Iust. 8 edict. pr. nostrorum subiectorum -ti (*gr.* τοὺς . . . ὑπηκόους ἐλεοῦντες). *dub.*: NIGID. schol. Germ. Bas. p. 85, 17 *Deucalion* orbitatis [quae] (*A*, orbitatemqu. *P*) vastitatisque -tus.

c *acced. dat.*: ITALA II Macc. 9, 6 (cod. X) nulli -tus erat (*sine responsione*). 11, 10 (rec. L, *cf.* VVLG.) -ante eis domino (*gr.* ἐλεήσαντος αὐτούς, VVLG. -antem super [*om. pars codd.*] eos dominum, *XB* miserentis). IREN. 3, 17, 2 Samaritanae illi praevaricatrici. 4, 17, 2 eorum caecitati. 5, 21, 3 *deus* -tus est plasmati suo. SCHOL. Iuv. 12, 73 miserabile *sumen*, quod -tum sit Phrygibus. AVG. *l. 8* (*var. l. acc.*). COMM. *l. 3.* EVAGR. *supra l. 10.* RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 12, 19 illorum . . . miseriis -tus (*Migne gr. 78, 988C* οἰκτείρας τὰς συμφοράς). p. 157, 37 hominibus. SERM. Corp. Vind. 21 p. 283, 24 ut . . . in pauperum misericordia divitibus -retur (*Caes. Arel. serm. 197, 4* misereretur). CASSIOD. hist. 10, 4, 3 homini in infelicitate posito (*Socr. 6, 5* τὸν ἀτυχοῦντα . . . ἠλέει). CORIPP. *l. 3sq.*

d *c. praepos.*: in: SACR. Gelas. 1, 26 p. 525 -tus in nobis. super: IREN. 1, 30, 12 super poenitentia filiae. VVLG. *l. 29.*

2 *sequitur (acc. c.) inf. vel enunt. secund.*: **a** *pro obi.*: *acc. c. inf.*: VERG. Aen. 10, 758 di . . . iram -antur inanem . . . et tantos mortalibus esse labores. AVG. civ. 3, 14 p. 113, 30 D. unde Marcellus Syracusanam civitatem . . . sub manus suas . . . concidisse . . . flendo -tus est? ARATOR act. 2, 390 -tus ab atro daemone corda premi. *enunt. secund. c.* quod: LIV. 9, 8, 11 ut . . . -rentur, quod vir talis . . . supplicium passurus esset. TAC. ann. 2, 75, 1 -antibus cunctis, quod . . . feralis reliquias sinu ferret. *enunt. interrog.*: TAC. ann. 1, 39, 6 ipsius Planci . . . casum, simul quantum dedecoris adierit legio, facunde -atur *Germanicus.*

b *singulariter indicatur infinitivo, quid miseratione efficiatur* (*cf.* misereor *c.* ut *p. 1120, 12*): VEN. FORT. carm. 2, 4, 14 nasci pro nobis -aris et ulcere clavi in cruce configi.

3 *paronomasiae:* *c.* miror: *p. 1132, 53.* *c.* misericors: *l. 5 (cf. l. 35). p. 1131, 24.* *c.* miser: AVG. conf. 6, 12, 22 p. 120, 17 donec . . . -tus miseros subvenires miris . . . modis. *cf. p. 1135, 55.* *c.* miseria: *supra l. 33.* *c.* misereor: *v. p. 1115, 12.*

gerundiv. ***miserandus**, -a, -um. *comp. et superl. desunt.* magis -us *p. 1134, 35. 51sqq.*, magnopere -us *p. 1135, 26*, nimis -us *p. 1135, 16*, tam -us *p. 1135, 2.* SYNON. Cic. p. 430, 5 B. audax, infelix, -um, horribile, . . . dolendum. SCHOL. Cic. Gron. D p. 290, 5 (*ad Catil. 4, 12*) multa sunt misera, sed non sunt -a; ut si torqueatur homicida, miser est quidem, sed non est -us; innocens, si torqueatur, et miser est et -us (*cf. p. 1100, 38*). ISID. diff. 1, 354 (*v. p. 1108, 69*). GLOSS. -a misera, infelix. -um horribile. dolendum. -ae dolendae. *?sensu activo i. q. miserans*: VAL. CEM. hom. 7, 2 p. 713D opus -ae erogationis (9, 4 p. 721D; *an ad B1? cf. antea* e. tenuis expensae). *graece resp.* ἄθλιος *p. 1134, 33.* *inde a* TER. (*p. 1134, 80*).
[*falso trad. pro* veneranda SEN. Herc. O. 585. *pro* miranda LVCAN. 9, 491.]

i. q. miseratione dignus: **A** *magis c. miseratione*: **1** *usu sollemni fere i. q. lugendus, tristis sim.*: **a** *de rebus*: **α** *ad homines pertinentibus* (*de sorte aselli l. 82*): RHET. Her. 4, 8, 12 sanctissimae patriae -um . . . cinerem. CIC. Verr. II 2, 46 illa res calamitosa Heraclio, quaestuosa Verri, turpis Syracusanis, -a omnibus videbatur (IVST. 11, 4, 9). Catil. 4, 12 mihi vehementer haec videntur misera atque -a (LIV. 6, 37, 1 h. indigna -aque auditu. *cf.* CIC. Mur. 88 quae [*opp.* invidendum]. Phil. 14, 34 quod . . . non -um putatur. nat. deor. 3, 62 in enodandis nominibus, quod -um sit, laboratis). prov. 5 -um in modum milites . . . capti, necati *eqs.* (DICT. 2, 31 corpora -um in m. confecta. 5, 12 -um in m. interirent. *sed aliter p. 1134, 77*). SALL. Iug. 14, 7 fortunam (CLAVD. DON. Aen. 3, 40 p. 266, 20 COD. Theod. 3, 3, 1. *cf.* OV. am. 2, 7, 15 -ae sortis asellus. SEN. Herc. O. 207 fata [TRO. 1056 o dura f., saeva, -a, horrida! AVIEN. orb. terr. 638]. SIL. 4, 768 casus [APVL. met. 7, 3, 1 etiam . . . iniquissimo dolendus atque -us. *al.*]). NEP. Dion 9, 5 vita (CLAVD. DON. Aen. 3, 495 p. 331, 6). LIV. 26, 32, 2 servitute (FIRM. err. 16, 3. *cf.* 12, 9 o durae servitutis -a condicio!). 28, 23, 2 caede (SIL. 6, 15. *cf.* FIRM. err. 2, 3 funestae ac -ae necis. AMM. 14, 7, 6 laniatu). SEN. suas. 6, 24 exitus (GELL. 15, 16, 1 -um et mirandum. EPIST. Alex. l. 395 H. turpissimo ac -o [*Iul. Val. 3, 27* tristiore morte]. *cf.* SEN. Tro. 143 mors. LVCAN. 1, 104 funere [ANTH. 612, 5 CE 2107, 9. 2266, 1]). *al.* VAL. MAX. 8, 9 ext. 3 *malorum vitae* -a imagine (*cf.* APVL. met. 8, 17, 3 spectaculum [IVST. 8, 4, 7 foedum . . . -umque. 15, 3, 4 deforme ac -um. PALLAD. hist. mon. I 15 p. 292D -um lacrimisque plenum]. CLAVD. DON. Aen. 2, 770 p. 252, 21 -a effigies eius ac deformis). SEN. Med. 207 clade (AMM. 15, 2, 1 [desiderandam *vel alia edd. vett.*]). LVCAN. 2, 544 o rabies -a ducis! SIL. 13, 827 vulnere (STAT. Theb. 5, 717). *al.* HOMER. 1021 senectus afflicti -a patris (MAXIM. eleg. 1, 55). STAT. Theb. 6, 72 ingens lacrimis honor et -a voluptas *in funere Archemori.* 8, 262 agit -a potestas *Adrastum* invigilare malis. TAC. ann. 6, 23, 2 cum se -is alimentis, mandendo e cubili tomento, . . . detinuisset. GELL. 3, 9, 4 supplicio (*cf.* FIRM. err. 2, 7 animadversionis. DICT. 3, 15 genus poenae). ARNOB. nat. 1, 7 p. 8, 22 mortalitas (2, 45 p. 84, 9 infelix et -a). EDICT. imp. Diocl. I 7 condicionem (SVLP. SEV. dial. 3, 16, 2 dolenda hominis et -a c. *cf. supra l. 2*). HEGES. 2, 18 p. 180, 2 passio acerba visu et auditu -a. AVG. civ. 8, 19 p. 350, 18 D. ibi . . . detestanda superbia, hic humilitas -a. NOVELL. Valent. 23 pr. constructio -ae sedis (*i. sepulcri*). 33 -a macies et letalis pereuntium pallor. DRAC. Orest. 185 -i femina sexus. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 262D -a pinguedine suae carnis intumuit. CE 1620, 5 eu (*i. heu*) -a nobis dies *mortis. al.* *n. plur. pro subst.* (*c. gen. l. 28. 30*): TAC. ann. 6, 49, 2 alia . . . maesta et -a. PLIN. epist. 4, 11, 4 dices tristia et -a. PANEG. 5, 4, 2 omnia inopiae -a perpessi. CLAVD. DON. Aen. 2, 10 p. 147, 9 vidit -a (*ad explicandam v. q. e.* miserrima). 2, 365 p. 197, 12 adiecit -a. MART. CAP. 5, 457 ad humanitatis -a respirat.

β *variis*: PANEG. 3, 9, 4 in -am ruinam concideret Eleusina. IVST. 8, 5, 8 -a ubique facies *locorum* et excidio similis (CONC.[S] I 3 p. 81, 19 exterminationis f. [*gr. I 1, 2 p. 53, 3* ἄθλίαν]). CLAVD. 5, 45 -a . . . moenia Thracum. RVT. NAM. 1, 22 *rura* quam grata minus, tam -a magis.

b *de animantibus (hominibus praeter l. 66) eorumque partibus* (*pro subst. e. g. l. 41. 47. 48. 63. 68; exempla selecta*): RHET. Her. 4, 55, 68 viri fortissimi -o sanguine. CIC. de orat. 1, 169 ut aliis -us, aliis inridendus esse videatur. carm. frg. 33, 28 B. -um . . . evisceratum corpus (SIL. 9, 254 *occisorum. cf.* VAL. FL. 6, 362 membra). VERG. Aen. 3, 591 nova forma viri -aque cultu. 5, 509 ast ipsam -us avem contingere ferro non valuit. 6, 882 heu -e puer (*in allocutione ut*: 10, 326. 11, 42. OV. met. 1, 359 -a. 11, 704 SEN. Herc. O. 715 VAL. FL. 3, 290 STAT. Theb. 4, 614. *al.*). 11, 259 vel Priamo -a manus *Graecorum* (*cf.* OV. met. 6, 276 *Niobe modo* invidiosa suis, at nunc -a vel hosti [9, 178]. *cf. et p. 1133, 84*). CVLEX 251 Pandionia -as prole puellas. OV. met. 9, 143 flendo . . . dolorem diffudit -a suum (*cf.* OCTAVIA 882 flevit Gracchos -a parens. HOMER. 1016 fundit -a querellas). Pont. 2, 3, 37 *syn.* infelix (*cf.* STAT. Theb. 3, 136 i. -aque. CLAVD. DON. Aen. 10, 325 p. 336, 12 i. et -e). trist. 5, 14, 7 viri casu . . . -a. LIV. 5, 42, 5 tanto ante alios -i magis . . ., quod *eqs.* (TAC. ann. 4, 62, 4 -i m., quos *eqs.* HEGES. 1, 44, 7 p. 144, 17 licet hoc . . . -us m. sim, quod *eqs.* [*Ios. bell. Iud. 1, 622* χρὴ . . . ἐλεεῖσθαι πλέον]). PHAEDR. 3, 10, 46 -am potius quam damnandam. LVCAN. 2, 334 vultu. 6, 819 o -a domus. APVL. met. 6, 2, 5 -ae Psyches animae (*cf.* AVG. catech. rud. 12, 17 animam -am et saeculi erroribus fatigatam). TERT. fug. 13, 1 *opp.* timendus (*cf.* BOETH. cons. 2, 2, 11 W. *opp.* formidabilem). SCHOL. Cic. Bob. p. 84, 17 ut in eo desinat invidiosus esse, in quo -us existimetur. CLAVD. rapt. Pros. 3, 297 supplex -aque *Ceres.* AVG. c. acad. 2, 7, 16 ut vix non miser sim, qui certe vobis . . . videor -us (*cf. p. 1133, 62*). LEO M. serm. 41, 3 p. 274A illi . . . in suo labore -i sunt. AVELL. p. 481, 21 de sua obstinatione -i. DRAC. Romul. 5, 53 pauper . . . -us inops. COD. Iust. 11, 26, 1 inertibus et absque ulla debilitate -is. *de mortuis*: VERG. Aen. 11, 593 -ae corpus. OV. met. 4, 110 *Thisbe.* 11, 728. EPICED. Drusi 467 et cuiquam -us ero? (*loquitur Drusus mortuus*). SEN. Herc. O. 1552. STAT. silv. 2, 4, 4 *de psittaco.* QVINT. decl. 299 p. 181, 19 patris umbra. FRONTO p. 221, 28 v. d. H. (= p. 234, 2 N.) faciem (*Mai*, aciem *trad.*) defunctorum -am maeremus. TERT. fug. 10, 2 malo -um (*i. mortuum*) quam erubescendum (*i. fugitivum*). patient. 9, 4 Christum laedimus, cum evocatos . . . ab illo quasi -os non aequanimiter accipimus (*antea* lugendus). CE 576 B 1. 587. 1550 A 3 INSCR. christ. Diehl 4758, 2. *al.*

2 *transfertur ad res, quae miserationem exprimunt, fere i. q. flebilis* (*vergit in sensum activum*): MANIL. 5, 559 fleverunt . . . tuos -o carmine casus (STAT. silv. 2, 4, 23 ferte simul gemitus . . . et hoc . . . -um addiscite c.). SEN. Herc. f. 1003 voce (LVCAN. 8, 638 -is aethera complet v. SIL. 9, 123 CLAVD. DON. Aen. 3, 490 p. 330, 11. *aliter p. 1135, 4*). DICT. 4, 9 Troili casum -um in modum deflent (*aliter p. 1133, 79. 1135, 4*).

B *magis c. convicio fere i. q. improbus, turpis, pravus, vilis sim.*: **1** *de rebus*: TER. Phorm. 1008 pro di immortales, facinus -um (indignum *recc.*) et malum! CIC. de orat. 2, 278 neminem . . . puto esse tam durum, cui non oratio tua -a (misericordia digna *H*) visa sit (SVET. Tib. 65, 1 pudenda -aque). VERG. georg. 3, 478 tempestas. Aen. 3, 138 lues. SIL. 1, 182 piacula. MIN. FEL. 24, 11 (= 22, 8 W.) quorum

[Wieland]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ritus, si percenseas, ridenda quam multa etiam -a sunt. PANEG. 3, 20, 4 serviendi -a patientia. LACT. inst. 1, 18, 14 in tam -is errorum fluctibus. FIRM. err. 17, 4 profanarum religionum -a commenta. DICT. 2, 46 -um in modum effeminati (*aliter p. 1134, 77*). AVG. serm. 357, 3 vocem lipporum (*i. verba schismaticorum*). CONST. Sirmond. 15 intentionis (*Cod. Theod. 16, 2, 41* laudabilis). *neutr. plur. pro subst.*: TAC. ann. 2, 30, 2 *libellis* inerant et alia ... stolida vana, si mollius acciperes, -a.

2 *de hominibus* (*in allocutione praeter l. 14; de diabolo l. 14*): TERT. nat. 1, 7, 29 miserae atque -ae nationes (2, 1, 1). adv. Marc. 2, 26 p. 372, 13 -i vos quoque ..., qui Christum non agnoscitis. LAMPR. Alex. 38, 6 pulchrum quod putas esse ... regem vulgari, -e, de fabella (*sim.*: CLAVD. 19, 40 pervigilant vates nec, -e, tui. 20, 460 hic, -e, iaces. CARM. c. pag. 96 quid [*sc. prodest*], -e [*trad.*, -a *edd.*], Ceres mater ...? 111 sic, -e, iaces). PS. HIL. libell. 6 p. 76, 23 *Lucifer* homini -us invidit. PRVD. apoth. 509 disce tuis -a malis *Iudaea*. NICET. psalm. 3 p. 71, 11 o nimis miseri atque -i, qui ... noluerunt ab inlicitis superstitionibus praecavere.

syntactica et stilistica: 1 -um *pro interiectione*: SIL. 9, 598 arma virique ... sternuntur subita, -um, mixta ruina. 14, 484. 15, 246. 17, 275 Notus in scopulos ... dura sorte rapit, -um et triste, biremis. PLIN. epist. 8, 18, 9 quin etiam, foedum -umque dictu, dentes lavandos fricandosque praebebat.

2 -um est: *c. enunt. c.* quod: TRAG. inc. 197 horrendum -um fuisse clamitant (*Keil*, -a fia ēē clamitas *trad.*, *varia proponuntur ad emend.*), ... quod extulisti saucios patrio lare. LVCR. 6, 1230 illud ... -um magnopere unum aerumnabile erat, quod *eqs.* *c. inf.*: FLOR. epit. 3, 12, 5 dimicasse domi cum civibus sociis ... turpe atque -um (*opp.* pulchrum ac decorum).

3 *structurae*: *acced. dat. p. 1133, 84. 1134, 26. 44. 45. 64.* *supinum* auditu *p. 1133, 76. 1134, 21.* dictu *l. 21.* *indicatur, qua de causa*: *ablativo p. 1134, 41. 46. 50.* *praep.* in *c. abl. p. 1134, 58. 61.* *praep.* de *p. 1134, 61.*

4 *paronomasiae*: miser et -us: *l. 9. 16. p. 1133, 76. cf. l. 55. p. 1133, 62. 1134, 59.* -us et mirandus: *p. 1134, 5.*

adv. **miserandē.** *i. q. miserandum in modum*: POTAM. tract. 1 JThSt. 19, 1918 p. 304, 65 sorores ... stratu ... corporis -e (-ae *var. l.*) iactantur. CONC.S II 5 p. 5, 26 sanctos viros -e peremptos (*gr. II 1, 3 p. 125, 33* ἐλεεινῶς). PETR. CHRYS. serm. 114 p. 514C quem tenebat -e captivum.

part. praes. adv. **miseranter.** *i. q. cum lamentatione*: GELL. 10, 3, 4 quod ... lacrimose atque -r ... dixerit. PS. RVFIN. (= IVLIAN. AECL.) in Ioel 2, 4—11 p. 1045A -r atque indignanter exclama. *i. q. misericorditer*: SEDVL. op. pasch. 4, 16 p. 266, 15 respondit -r (*carm. pasch. 4, 196* clementior infit). CASSIOD. Ios. antiq. 18, 13 p. 530, 37 qui te nunc -r attendunt (*gr. 200* δι' οἴκτου). *i. q. misere, miserande*: VEN. FORT. Mart. 4, 114 pervenit ut senior gressu -r anhelo. vita Germ. 24, 71 quidam ... impetu lupi rapidi laceratus ... beato sacerdoti -r (miserabiliter *var. l.*) oblatus est.

deriv.: miserabilis. miseramen. miserantia. miseratio. miserator. *comp.*: commiseror.

[**miserovivium,** *nomen herbae*: PS. APVL. herb. 18 l. 29 *codd. interpolati Ha V.*]

misertor, -ōris *m.* *a* misereri. *i. q. qui miseretur*: HESYCH. in lev. 25, 8—13 p. 1113A si ... non -r (*sc. Christus*) propitiatorium fuisset. VEN. FORT. Mart. 2, 477 fer pietatis opem misero miserando -r.

miserulus, -a, (-um). *a* miser *demin. cf.* misellus. [*e coni. falsa*: TVRPIL. com. 211 illius ... miserae (-ae *Ribbeck*) orbitudinis.] *i. q. misellus*: LAEV. carm. frg. 19 -o obito (*i. mortuo*). SEPT. SER. carm. frg. 16 animula -a ... obiit (abit *Non.*). *Wieland.*

misios *n. v. s.* misy (*p. 1143, 78*).

mīsis, -is *v. s.* mensis (*p. 745, 84*).

misisula, -ae *v. s.* mes- (*p. 853, 5*).

misle *indecl.* *hebr.* מִשְׁלֵי (*stat. constr. subst.* מְשָׁלִים). HIER. praef. Vulg. Salom. -e, quas Hebraei parabolas, vulgata autem editio (*sc. LXX*) proverbia vocat. VVLG. prov. tit. liber proverbiorum, quem Hebraei -e appellant. *in var. lect. pro* mas(a)loth (*plur. neohebr.* מְשָׁלוֹת): HIER. prol. gal. p. 7, 2 (*cf.* ISID. orig. 6, 1, 7. 6, 2, 18 primus *liber* est masloth, quem Graeci parabolas, Latini proverbiorum nominant).

mīsogynos *et* **mīsopōgōn** *v. Onom.* **1. missa,** -ae *f. v. p. 1191, 82.*

2. *__missa__ -ae *f.* *a* mittere, missus; *cf. Stolz-Leumann[5] 341.*
de orig. et notione: ALC. AVIT. c. Arr. 30 p. 13, 3 in ecclesiis ⌊palatiisque sive praetoriis⌋ (⌊ ⌋ *S, om. L, secl. Peiper*) -a fieri pronuntiatur, cum populus ab observatione dimittitur. nam genus hoc nominis etiam in saecularis linguae auctoribus ... invenitur. ISID. orig. 6, 19, 4 -a tempore sacrificii est, quando catechumeni foras mittuntur. NOT. Tir. 23, 39a (*post* missus). *vocabula, quae graece respondent, v. p. 1136, 33. 54. 1137, 22. 23. 47.* *leg. inde a* COD. Theod. (*p. 1136, 6*). AMBR. (*p. 1136, 73*), PEREGR. Aeth. (*saepe*), COMM. (*p. 1136, 4*) *imprimis apud* ECCL. *recipitur in graecum*: MAVRIC. ars 7, 17 μίσας. 12, 22 μίσσας. CONSTANT. PORPH. caer. aul. Byz. 1, 14 p. 95, 1 γίνονται μίνσαι. 1, 16 p. 97, 16 δίδονται μίνσαι. *al.* [*it.* messa, *francog.* messe, *hisp.* misa. *Rohlfs.*] [*dub.*: CAES. AREL. reg. mon. p. 153, 25 (Migne 67, 1102C) -as (*Morin c. codd.*, missus [*i. fercula*] *edd. vett.*) ... in ieiunio tres ... praeparentur. *de* PAPIN. dig. 48, 5, 40, 3 *v. s.* mitto (*p. 1180, 23*).]

A *usu profano*: 1 *i. q. dimissio* (*v. et p. 1135, 73*): COMM. apol. 77 stat miles ad -am.

2 *i. q. remissio*: COD. Theod. 6, 26, 3 pr. equorum ad militare subsidium ab honoratis proxime venire iussorum -am facimus.

B *usu ecclesiastico* (*de notionibus non semper strictim discerni potest; cf. Rottmanner, Über neuere und ältere Deutungen des Wortes missa. Theol. Quartalschr. 71, 1889, 531 sqq. F. J. Dölger, Antike und Christentum 6, 1940, 82 sqq. Pax, Die Sprache I [Festschrift Havers] 1949 p. 87 sqq. Jungmann, Gewordene Liturgie, Innsbruck 1941 et Missarum Sollemnia[3], Wien 1952. elegimus pauca certiora*): 1 *i. q. dimissio fidelium* (*cf. p. 1135, 75*): a *proprie*: fit -a: PEREGR. Aeth. 24, 2 *episcopus* eos uno et uno benedicet exiens iam ac sic f. -a iam luce (24, 6. 11. 32, 2 benedicuntur catechumeni, item fideles, et f. -a. *al.*). 24, 6 Anastasi (*cf.* 32, 2 ad Martyrium). 25, 1 ut f. -a ecclesiae (25, 2. 10. 28, 2). 27, 3 de ecclesia (46, 6. 47, 1. *cf.* 37, 1 de Cruce. 37, 8 de ante Cruce. *ibid.* de Martyrium. 46, 1 de Anastase). 29, 3 ut fiat -a, mittit vocem archidiaconus (30, 2 cum celebrata fuerint omnia. *cf. 43, 3* ut dimittatur populus). 37, 7 f. oratio et -a. 38, 2 facta oblatione f. -a. *al.* AVG. serm. 49, 8, 8 post sermonem fit -a catechumenis (*cf. l. 24. p. 1135, 73*). *alia*: PEREGR. Aeth. 25, 4 usque ad ... sextam horam protraitur -a. 43, 2 adceleratur -a in Martyrium. CONC. Carth. a. 398 Mansi 3, 958A usque ad -am catechumenorum (CONC. Ilerd. a. 524 Mansi 8, 613. *cf. l. 21. p. 1135, 76*). CASSIAN. inst. 2, 7, 1 ad celeritatem -ae quantocius properantes. 3, 7, 1 congregationis -am stans pro foribus praestolatur.

b *metonymice de formulis, verbis dimissionis vel benedictionis* (*cf. l. 14*), *orationum clausulis* (*fere pluraliter*): CASSIAN. inst. 11, 16 celebrare velut diaconum catechumenis -am (*ibid. iterum*). VITAE patr. 5, 4, 27 post -as ecclesiae (*gr. Cot. p. 536*[4] ὁ ἀββᾶς ... ὡς ἀπέλυε τὴν ἐκκλησίαν). 5, 7, 24 p. 899A post factas -as (PASS. Clem. 7, 3 factis -is [*gr.* τῆς ἀπολύσεως γενομένης]). BENED. reg. 17 l. 6 post expletionem ... trium psalmorum recitetur lectio una, versu et 'Kyrie eleison' et -as (*cf. Linderbauer ad l.*). l. 10. 14. 17. 35 l. 18 usque ad -as (*i. clausulas orationis post cenam finitam dictae*) sustineant (*cf. Dölger l. c. 104*).

2 *per synecdochen* (*pluraliter de sollemnitatibus unius celebrationis e. g. l. 49. 53. p. 1137, 20*): a *loci selecti*: α *i. q. congregatio, collecta ad celebrandum officium divinum, inde i. q. oratio communis, lectio* (*l. 60 sqq.*), *cena dominica* (*p. 1137, 24. 46*): PEREGR. Aeth. 25, 6 fiat ... -a in ecclesia (25, 10. 39, 1 ordine suo [42. 43, 3]). 28, 1 post -a Anastasis (30, 3 Martyrii). CONC. Carth. a. 390 Mansi 3, 693C (= CANON. Dionys. Exig. p. 77, 2 St.) reconciliare quemquam publica -a presbytero non licere. CONC. Milevit. a. 416 Mansi 4, 330A preces vel orationes seu -ae, quae probatae fuerint (*cf.* GREG. TVR. Franc. 2, 22 p. 67, 30 de -is ab eo compositis. EVG. TOLET. epist. 3, 4). CASSIAN. inst. 2, 13tit. 3, 6. 11 (*cf. p. 1137, 41*). RVSTIC. Conc.S I 4 p. 6, 12 cum tardius intrasset ad -am. p. 43, 31 volunt ... -arum celebrare (*cf. p. 1137, 39*) collectam. p. 43, 41 *syn.* collectas. p. 70, 22 -as ... facerent (*I 5 p. 378, 6* congregari, *gr. I 1, 7 p. 80, 29* συναγομένους). p. 70, 25 -as tenere (*I 5 p. 378, 9* congregari, gr. *I 1, 7 p. 80, 31* συναχθῆναι [p. 226, 7 (*gr. I 1, 4 p. 32, 4*). *cf. l. 58*]). CONC.S II 3, 3 p. 495, 4 post -as (*gr. II 1, 3 p. 47, 12* ἀπὸ τῆς λειτουργίας. VITAE patr. 5, 7, 43 p. 903B). CONC. Agath. a. 506 Caes. Arel. ed. Morin II p. 48, 16 (= Mansi 8, 330A) in conclusione ... -arum. PS. MACAR. reg. 15 tempore, quo -ae in vigiliis observandis fiunt. VITAE patr. 5, 4, 69 cum venisset ad -as (*gr. Nau 1908 p. 53 n. 160* συνήχθησαν). 6, 4, 31 post expletas sacras -as (*seq.* consummato sacro mysterio; *syn.* conventus, collecta). AVRELIAN. reg. mon. app. p. 396A facite sex -as (*i. lectiones*) de Isaia propheta (CAES. AREL. reg. mon. 20 ed. Morin II p. 153, 5 = Migne 67, 1102A ad una -a legat frater folia tria. reg. virg. 66 p. 23, 14. 16 M. -ae tres ad librum fieri debent. 68 p. 23, 28. 29 de euangelio. *al.*). CONC. Clerm. a. 538 p. 82, 21 sacrificia ... matutina -arum sive vespertina. *c. gen. epexeg.*: PEREGR. Aeth. 27, 7 -a ... lucernarii (39, 4. *cf. p. 1137, 15*). 38, 2 vigiliarum (CASSIAN. inst. 3, 8, 2). CASSIAN. inst. 2, 15tit. orationum. ISID. reg. monach. 6, 4 tres -ae psalmorum.

β *strictius i. q. sacrificium sollemne Christianum, oblatio* (*cf.* CAES. AREL. serm. 73, 2 p. 294, 2 non tunc fiunt -ae, quando lectiones in ecclesia recitantur, sed quando munera offeruntur et corpus vel sanguis domini consecratur): PEREGR. Aeth. 27, 8 -a ..., quae fit sabbato ad Anastase, ante solem fit, hoc est oblatio. AMBR. epist. 20, 4 -am facere coepi (*seq.* dum offero. *aliter explicat Jungmann, Missarum Soll. p. 223*[38]). SEV. MINOR. p. 742A *v. p. 1137, 14.* VIGIL. reg. (Migne 50) 32 nec mensae nec -ae intersit. LEO M. epist. 9, 2 p. 627A unius tantum -ae more servato. EPIST. pontif. 303 (Innoc. I) Migne 20, 535A si -as secundum consuetudinem non complevit (*cf. Rottmanner p. 552, aliter Jungmann, Gew. Liturgie p. 39*). 643 Thiel Gelas. 25 ex hac basilica ... suspendisse -as. SACR. Gelas. 1, 40tit. -a chrismatis. 1, 89tit. orationes et preces ad -as (3, 18tit. 3, 93 pro defunctis. SACR. Greg. 125tit. *al. cf. et p. 1137, 1*). VICT. VIT. 2, 4. 39 *v. p. 1137, 38.* PAVL. PETRIC. Mart. 4, 69 praecedat -am miseratio, gratior haec est hostia (*syn. 4, 66* sollemnibus). ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 22, 16 inter -arum initia (*seq.* suffragium sacrificii subsequentis). ENNOD. dict. 5, 6 p. 439, 7 precatio

[*R.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-arum (*cf. p. 1136, 80*). CONC. Vas. a. 529 Caes. Arel. ed. Morin II p. 87, 3 *opp.* matutinos vesperam. Aurel. a. 538 p. 82, 29 de -is nullus laicorum ante discedat, quam dominica dicatur oratio. CASSIOD. in psalm. 33 concl. p. 240^D -arum ordo (ISID. eccl. off. 1, 15, 1 -ae). GREG. TVR. vit. patr. 20, 4 p. 743, 29 populus de -is egreditur. *al.* GREG. M. epist. 9, 56 p. 59, 12 alleluia dici ad -as extra pentecosten tempora. 11, 56^a p. 334, 3 aliter consuetudo -arum in sancta Romana ecclesia atque aliter in Galliarum ecclesiis tenetur. *saepe.* CAES. AREL. serm. 74, 1 p. 297, 1 -as ad integrum perexpectare (*syn.* divina mysteria). 102, 1 p. 404, 3 in lectione, quae nobis ad -as legenda est. *al.* ITIN. Anton. Plac. rec. A 22 calix apostolorum, in quo . . . -as faciebant. BENED. reg. 38 l. 4 post -as et communionem. *al.*

b *iuncturae et structurae selectae*: α *nominales: coniung. c. adi.*: canonica: CASSIAN. inst. 3, 5, 2. dominica: SEV. MINOR. p. 742^A. lucernaris (*cf. p. 1136, 65*): PEREGR. Aeth. 27, 6. matutina: PEREGR. Aeth. 44, 3. CONC. Agath. a. 506 Caes. Arel. ed. Morin II p. 48, 16 vel vespertinarum. nocturna: CASSIAN. inst. 2, 13^tit. publica (*cf. p. 1136, 44*): GREG. M. epist. 6, 44. 8, 5. *al.* Romana: SACR. Greg. 1, 1. sacra: VITAE patr. 6, 4, 31. sancta: CASSIOD. in psalm. 25, 7. vespertina: *v. l. 17.* *gen. (semper plur. praeter l. 35) pendet a subst.*: celebratio: MAX. TAVR. serm. app. 25 p. 900^C. VITAE patr. 5, 4, 36 (*gr. Cot. p. 664^c* προσφορά). 5, 9, 12 (*gr. Nau 1909 p. 366 n. 255* σύναξις). CASSIOD. in psalm. 25, 7. compl. I Cor. 11, 16. 17 (*de eucharistia?*). GREG. M. dial. 3, 30 p. 203, 5. celebritas: CONC. Aurel. a. 538 p. 78, 10 GREG. M. dial. 4, 33 p. 278, 4. festa: GREG. TVR. glor. mart. 9 p. 494, 3. 12 p. 496, 19 agit. mysteria: GREG. M. epist. 6, 41. 12, 15 VITA Marcell. Ebred. (BHL 5227) 17. officia: GREG. M. epist. 7, 12. sacra: ENNOD. opusc. 2, 77 p. 311, 18 celebrantur. sacrificia: *v. p. 1136, 64.* sollemnia: FVLG. RVSP. serm. 12, 1. CASSIOD. hist. 7, 31, 2 celebrare (*Sozom. 6, 15, 2* ἐκκλησιάζειν). GREG. TVR. Franc. 4, 39 p. 171, 16. 6, 40 p. 310, 17 nobiscum tenuit. 8, 7 p. 375, 10 ad spectanda -arum s. (Mart. 2, 13. *al.*). glor. conf. 64 p. 786, 1 mulier (*cf. l. 45. 55*) . . . celebrans cotidie -arum s. GREG. M. dial. 1, 9 p. 53, 13 cum . . . ageret (*cf. ibid.* p. 53, 15 peractis). *saepe.* sollemnitas: CONC. Aurel. a. 511 p. 8, 7 -ae.

β *verbales*: abscultare (*i.* ausc-): GREG. TVR. Franc. 7, 8 p. 331, 4. audire (*cf. l. 39*): PS. AMBR. serm. 25, 5. agere (*cf. l. 26. 34*): SACR. Gelas. 1, 75 p. 596 VICT. VIT. 2, 4. 39. cantare: SACR. Gelas. 1, 100^tit. MAX. TAVR. serm. app. 25 p. 900^C aut audire. celebrare (*cf. l. 28. 30. 33. p. 1136, 49*): PEREGR. Aeth. 42 SEV. MINOR. p. 742^A. CASSIAN. inst. 3, 5, 2. 3, 6 in nocturnis conventibus. 3, 11. AVELL. p. 672, 8. 10. 674, 12 cum ipso (RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 226, 7 nobiscum [*gr. v. p. 1136, 53*]). SACR. Gelas. 1, 20 p. 512. CONC.^S II 3, 3 p. 495, 4 (*gr. II 1, 3 p. 47, 12* λειτουργήσαντες). CONC. Rom. a. 501 p. 432, 10. *al.* CAES. AREL. serm. 73, 2 p. 294, 9 (*de laicis; cf. l. 33. 55*). *et passim. nota*: IGNAT. ad Smyrn. 8 non licet sine episcopo . . . -as celebrare (*gr.* δοχὴν ἐπιτελεῖν). dicere: GREG. TVR. glor. mart. 33 p. 508, 25. *al.* facere (*cf. l. 11. p. 1136, 50. 73. al.*): CONC. Agath. a. 506 Caes. Arel. ed. Morin II p. 46, 10 GREG. M. epist. 9, 155. *al.* revocare (*de laicis*): GREG. TVR. glor. mart. 50 p. 524, 7 Mart. 1, 12 p. 596, 22 VEN. FORT. vita Germ. 59, 158 vita Radeg. 14. 33. tenere (*cf. l. 32. p. 1136, 52*): AVELL. p. 643, 1. 688, 15 cum ipso (CONC.^S II 3, 3 Φ^r; comministrare ei in sacrificio Φ^a, *gr. II 1, 3 p. 35, 14* συλλειτουργῆσαι). CONC. Agath. a. 506 Caes. Arel. ed. Morin II p. 53, 1 (= Mansi 8, 332^D) -as . . . a saecularibus (*cf. l. 45. 49*) totas teneri (*i. sustineri*). BENED. reg. 60 l. 8 benedicere aut -as t., si . . . iusserit ei *sacerdoti* abbas.

deriv.: *gr. (byz.)* μισσεύειν.

missālis, -e *v. s.* mes- (*p. 855, 42*).

missārium, -ī *n.* SCHOL. Iuv. 8, 227 (*ad* insignia vocis:) vocis -a (*schol. om. Wessner*). *R.*

missibilis, -e. *a* mittere, missus. *de formatione*: PRISC. gramm. III 490, 12 (*antea*: missilis . . . missile) possumus etiam hic et haec -is et hoc -e dicere, quomodo penetralis et penetrabilis *eqs. transit in gr. l. 76.* [*var. l. dub. pro* missil-: *omnibus* VEG. mil. *locis* (*v. ind. Lang et cf. Andersson, Studia Vegetiana 73*). HEGES. 3, 9, 3. 4, 1, 4. 4, 15, 2. 5, 1, 3. 5, 10, 1. 5, 28. SIDON. epist. 4, 20, 3 securibus . . . -bus. *v. Ussani, ALMA 3, 1927, 142 sqq., qui formas* missibil- *non priores saeculo VI esse putat. sed* ITALAE Macc. *loci* (cod. B *ante* VVLG., cod. M *fortasse post* VVLG.) *eum fugerunt.*]

praeter loc. dub. l. 67 semper n. pro subst. i. q. teli genus, iaculum: ITALA I Macc. 6, 51 (rec. B) constituit ibi . . . -ia in quibus ignis sagittatur (*rec. L et Vulg.* ignis iacula, *gr.* πυροβόλα). II Macc. 5, 3 (recc. BM) fieri . . . gladiorum evaginationem et -ia sagittarum (*cett. recc. et Vulg.* telorum iactus, *gr.* βελῶν βολάς). COMMENT. Lucan. 7, 519 gentium bellum -bus ostentans agi. NOVELL. Iust. 85, 4 appellatos siginnos seu -ia (*gr.* μισσιβίλια). ACT. Archel. 2, 4 -bus vulnerant.

***missīcius**, -a, -um. [*a* mittere, missus, *cf.* conducticius *sim., v. Leumann, Glotta 9, 1918, 147 sqq. J.B.H.*] *scrib.* misi-: CIL III 10258 XIII 7515. *compendia*: missi: CONST. veteran. *p. 1138, 13 et* INSCR. *p. 1138, 7.* miss: CIL III 6607 (= INSCR. Dessau 2247). XIII 7024 (= INSCR. Howald-Meyer, Die röm. Schweiz nr. 473, *ubi* miss(us) *solvitur*). 8058. mis: CIL XIII 8558. NOT. Tir. 23, 41 *post* commissus. *leg. inde ab* INSCR. (*p. 1138, 3. 12*), MART. *in textis gr. v. P. Meyer, Iur. Pap. 93, Meinersmann, Lat. W. i. gr. Pap. 37.*

i. q. militia solutus vel confecta militia missione donandus (GLOSS. II 238, 54 ἀπολυθεὶς στρατείας. GLOSS.^L III Abstr. MI 14 qui militiam exivit): 1 *adi.*: INSCR. Pap. Michigan 1320 (ZdSavSt. R. A. 46, 1926, 276; *aet. Claud.*), 1 equitem (13. CIL XIII 11709 eq(ues) -us ala Sebosiana). INSCR. Schober, Die röm. Grabsteine von Noricum u. Pannonien 22 (= Hoffiller, Antike Inschr. aus Jugoslavien I 1938 nr. 379 [*s. I^med.*]) veter(anus) (*cf. l. 10*) (-us) leg(ionis) XI. SVET. Nero 48, 2 agnitus est a quodam -o praetoriano. CIL III 10258 decurio -us alae II (XIII 8558). XII 3179 (= INSCR. Dessau 2267) miles -us (*v. adn. et cf.* INSCR. Dessau 2254. 2321 m. -i veterani [*cf. l. 7*]) leg. VIIII.

2 *m. pro subst.*: CONST. veteran. (CIL XVI) 3 extr. 14 (*a. 54*) L. Valeri Volseni (-ii) cl(assis). MART. 3, 91, 1 cum peteret patriae -us arva Ravennae. CIL II 1690. III 2037 (= INSCR. Dessau 2260; *v. adn.*). 2065 (= INSCR. Dessau 2506) alae. V 910 ex classe. XIII 6951^a leg(ionis) XXI. 8593 ex coh. *al.* *in imag.*: PS. AVG. quaest. test. I 126, 13 -us (mess- *vel* mens- *codd.*) ante quam miles (*sc. Christi*).

missiculo, -āre. [*a* mittere, missus, *v. Samuelsson, Glotta 6, 1915, 239. J.B.H.*] *i. q. saepius mittere*: PLAVT. Epid. 132 quod (*cf. Duckworth ad l.*) tute ad me litteras -bas.

***missilis**, -e. [*a* mittere, missus, *v. Leumann, Die lat. Adj. auf -lis 71. J.B.H.*] *de origine*: PRISC. gramm. III 490, 11 nascitur et a simplici 'missus' hic et haec -is et hoc -e. *de formis*: *abl. sg.* -e: VEN. FORT. carm. 5, 9, 9 Mart. 2, 333 CORIPP. Ioh. 4, 1023. *al.* CE 412, 2 (= CIL II 2335). *gen. pl.* -iorum *v. p. 1139, 47.* *de notione*: GLOSS.^L V Abba MI 10 -e ballistae telum, quod mittitur. GLOSS. iaculum. -is βλήσιμος. βόλιμος. -e βλητόν. εὔπεμπτον. ἀπόσταλμα. *gr. respondet* δόρυ *p. 1139, 17.* NOT. Tir. 23, 42 (*post* missicius). *leg. inde a* CATONE, VARRONE, LVCR., VERG., *in prosa oratione maxime adamatur* LIVIO (*33^ies*) *et* AMM. (*24^ies*), *rarius* CVRTIO, TAC. (*9^ies*). *al.* [*de locis, quibus codd. inter* -is *et* missib- *variant v. p. 1137, 64. dub. trad.*: PLIN. nat. 8, 85 et -i (*codd.*, et similes *Müller*, ut -e *Mayhoff*) volare tormento. AMM. 19, 11, 11 cum -bus (*ed. Aug.*, militibus *ed. Gel.*, milibus *V; alii alia ci.*). *in interpr. falsa*: ITALA II Macc. 4, 22 (recc. LX) *pro* βοῶν (*rec. P* acclamationibus, *Vulg.* laudibus) *legit* βολῶν.]

A *adi.*: 1 *i. q. ad iaciendum aptus, habilis* (*c. dat. l. 45. 52. 56*), *adhibitus*: VARRO frg. Serv. auct. Aen. 11, 682 sparum telum -e (VERG. Aen. 10, 772 telum quod -e libro [SEN. Phaedr. 49. *cf. l. 44. 49*]. OV. epist. 15, 40 ab arcu -bus t. eminus ictus. LIV. 2, 65, 4. 21, 8, 10 phalarica erat Saguntinis -e t. hastili abiegno [PAVL. FEST. p. 88, 10]. 22, 37, 8 mille sagittariorum ac funditorum . . . pugnacesque alias -i t. gentes. 23, 19, 6 nuda corpora ad -ium t. ictus praebentes. *al.* FEST. p. 364, 28 t. proprie dici videntur ea quae -ia sunt. PAVL. FEST. p. 125, 2 mesancylum t. -is genus. SIL. 10, 147. STAT. Theb. 8, 523 librans uni [*cf. l. 52*] sibi -e t. TAC. hist. 3, 71, 2 ann. 15, 7, 2 CLAVD. DON. Aen. 12, 575. *al.*). LVCR. 5, 975 consectabantur silvestria saecla ferarum -bus saxis (LIV. 5, 47, 5 -bus . . . s. proturbare hostes. 27, 18, 12 s., quae locus . . . -ia praebet. SEDVL. carm. pasch. 4, 241. *al. cf.* LIV. 1, 43, 7 lapides). VERG. Aen. 10, 420 da . . . ferro, quod -e libro, fortunam (12, 278. PLIN. nat. 34, 138 *coniung.* volucrique. *al.*). HOR. carm. 3, 6, 16 ille -bus melior sagittis. PROP. 3, 14, 10 -e nunc disci pondus in orbe rotat. OV. fast. 3, 172 hasta. STAT. Theb. 4, 176 uni (*cf. l. 44*) -is illi *giganti* . . . cupressus. TAC. hist. 1, 79, 4 miles facilis lorica et -i pilo. 2, 21, 1 glandes et -em ignem . . . iaculantur. AMM. 31, 10, 8 verrutorum. CE 412, 2 pisces iaculo capiebat -e dextra. *al.* *nota*: SIDON. carm. 15, 19 rabido fit -is Ossa Typhoeo. 2 *i. q. ad intendendum, erigendum habilis*: PLIN. nat. 8, 125 hystrici longiores aculei et, cum intendit cutem, -es (*cf. p. 1139, 25*). 3 *i. q. ad mittendum destinatus*: VEN. FORT. carm. 5, 9, 9 saepe rogans voto, mandato et -e verbo (*i. litteris*).

B *n. pro subst.* **missile**, -is (*plerumque pluraliter; sing. collect. l. 73. p. 1139, 12. al.*): 1 *i. quod (hostiliter) iaculari solet*: a *sensu strictiore i. q. telum, praesertim iaculum vel hasta levis manu (tormentis sim. l. 84) emissa* (VEG. mil. 1, 20 -bus . . ., quibus utebatur pedestris exercitus, pila vocabantur. *de hasta amentata p. 1139, 11. 12. 16; de sagitta p. 1139, 5 sq.; de iaculo ignito p. 1139, 12; in venatione p. 1139, 8*): CATO orig. 83 perfossi gladiis aut -bus operti. VERG. Aen. 9, 518 pellere vallo -bus (AMM. 24, 2, 17 repulsus). 10, 715 -bus . . . et vasto clamore lacessunt (LIV. 25, 24, 10 lacessito . . . hoste paucis -bus. 32, 18, 8 AMM. 14, 2, 5. *paulo aliter*: LIV. 37, 16, 9 -bus . . . lacessebatur pugna). 10, 801 proturbant . . . hostem -bus. LIV. 6, 12, 9 ubi illi vana iniecerint -ia (*cf.* 37, 41, 10 -ium undique coniectorum. CVRT. 4, 3, 15 -ia in propugnantes ingerebantur. LVCAN. 7, 485 spargitur innumerum . . . -e [TAC. Germ. 6, 1 PRVD. psych. 151]. VAL. FL. 6, 540 dirigit [VEG. mil. 1, 14 p. 18, 6]. AMM. 19, 5, 8 iaculantes [SIDON. carm. 5, 188 quanto -e . . . pondere. *cf. p. 1139, 1*]). 6, 13, 5 -bus ac terrore impediri cursum. 9, 35, 3 abiectis -bus. 10, 43, 6 nec -bus, sed comminus gerebatur res (*cf.* 32, 10, 8 quin -bus . . . pugnam inter se consererent. 34, 14, 9 pugnatum est [34, 39, 2. 44, 35, 19]. 38, 21, 3 proelium commissum est. TAC. ann. 12, 35, 2 certabatur [AMM. 24, 2, 9]). 21, 7, 8 -bus submovere (*cf. l. 71. 84*) hostem (CVRT. 4, 4, 9). 23, 37, 3 saxis sudibusque et ceteris -bus (*cf.* 44, 35, 12 TAC. hist. 5, 17, 3 AMM. 19, 1, 5. 31, 7, 12 [similibus *V*]). 24, 34, 6 spatio -bus opus est. 26, 6, 4 -bus procul hostis arcebat (32, 5, 13 magna tormentorum . . . vis, ut -bus procul a.

[*Fleischer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hostem. CVRT. 4, 2, 9). 26, 51, 4 praepilatis ... -bus iaculati sunt (AMM. 24, 6, 10. *cf. p. 1138, 75*). 38, 46, 5 ad crepitum ... -ium. 41, 18, 11 -i traiectus cecidit. *al.* CVRT. 4, 2, 21 -bus ... eos ... incessere. 6, 1, 15 -bus adpetebatur. 9, 5, 5 -ia ... incidebant. LVCAN. 4, 681 volucres aequatures ... sagittas Medorum, tremulum cum torsit -e Mazax (CORIPP. Ioh. 5, 31. 60. *item de sagitta*: STAT. Theb. 9, 771 nullum sine numine fugit -e). 6, 209 omne ... -e ... frangit. PLIN. nat. 28, 33 cum quis tectum ... transmiserit lapide vel -i ex iis, qui III animalia singulis ictibus interfecerunt (*item in venatione*: AMM. 24, 1, 5). VAL. FL. 6, 191 hunc ... Colchi Graique secuntur -bus. 6, 340 nutritum -e ventis. SIL. 3, 319 tragula ..., celebratum -e. 9, 332. STAT. Theb. 4, 234 duplex ... inserto -e nodo. 5, 387 spicula ... et multa crinitum (*aliter l. 29*) -e flamma. 7, 729. 8, 586 latebras ... inguinis alte -e ... hausit (*antea*: iaculum). 10, 839 exhaustis ... -bus. 12, 767 frustra periturum -e summo adfixit clipeo. FLOR. epit. 2, 21, 6 singulas *naves* plures adortae -bus. TAC. Agr. 36, 1 *syn.* telorum. CHALC. transl. 24^{B} iaculorum amentata -ia (*Plato Tim. δοράτων*). AMM. 21, 12, 9 -bus se petunt et saxis. *al.* CLAVD. DON. Aen. 9, 695 p. 276, 7 cornus levis et apta -bus. *al.* VEG. mil. 3, 14 p. 98, 12 ad provocandum cum -bus et sagittis ... exire. *al.* HEGES. 4, 3, 3 a Iudaeis ... saxa devolvebantur, -ia perveniebant. *al.* *i. q. spatium, quoad -a vibrari possunt*: TAC. hist. 4, 71, 5 paulum morae ... adscensu, donec -ia hostium praevehuntur *equites*. *in comparatione*: QVINT. inst. 12, 9, 3 concitatis ... sententiis velut -bus utetur (*item de verbis*: POTAM. epist. ad Athan. p. 1417^{C}). CLAVD. carm. min. 9, 20 evolat excusso nativum -e tergo *hystricis* (*cf. p. 1138, 58*).

b *latiore sensu*: STAT. Ach. 1, 612 vibravit ... gravi redimitum *hedera et pampinis* -e (*i. thyrsum*) dextra. APVL. mund. 3 telis fulminum et -ium caelestium iaculis ignescit *aether* (*cf.* DRAC. laud. dei 3, 19 crinitum -e [*aliter l. 12*]). *de grandine*: TERT. pall. 2, 2 imbres ruunt *caelo* et si qua -ia cum imbribus. *de igne*: TERT. paenit. 12, 4 quis scintillas tales non magni alicuius et inaestimabilis foci -ia quaedam et ... iacula consentiet?

2 *i. q. dona variarum rerum, quae a principibus vel magistratibus in populum sparguntur (cf. Friedlaender, Sittengesch.^{9} II 17; Marquardt, Staatsverw. III 496. Fabia ap. Daremb.-S. s. v. semper pluraliter)*:
a *proprie*: SVET. Aug. 98, 3 licentia diripiendi ... pomorum ... -ia. Cal. 18, 2 sparsit et -ia variarum rerum (Nero 11, 2 Dom. 4, 5). POMPON. dig. 18, 1, 8, 1 cum captum (captus *dett.*) piscium vel avium vel -ium emitur *eqs.* GAIVS dig. 41, 1, 9, 7 qui -ia iactat in vulgus. *in titulis*: FAST. mag. Ost. a. 112 (Inscr. Ital. XIII 1 p. 201), 36 ⟨Trai⟩anus ludos commisit theatris tribus ⟨dieb⟩us xv in ⟨is⟩ -ia triduo. CIL VIII 6948 (= Dessau 6858) dedit ... ludos scaenicos cum -bus (6996 [*a. 210*]. 7095 [= Dessau 2933]. 7960 [= (Dessau 5077]. 7963 [= Dessau 5473]). 14783 (= Dessau 5075) -ia quae aediles edere solent. 23991 (= Dessau 5776; *a. 233*) epulum decurionibus et -ia populo dederunt (INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 294). 12425 (= Dessau 5074 [*v. adn.*]; *a. 239*), 7 ob honorem aedilitatis in compensatione -iorum (*sic*) communi pecunia fecerunt (*cf.* 14372 [= Dessau 5076] ob incomparabilem -ium in honorem aedilitatis editionem).

b *translate*: SEN. epist. 74, 6 ad haec, quae a fortuna sparguntur, sinum expandit et sollicitus -ia eius expectat.

***missio**, -ōnis *f.* a mittere, missum. *de formatione*: GRAMM. suppl. 68, 30. 75, 9. *scrib.* misi- (*cf. etiam l. 57*): CIL V 894 VIII 21038 XII 682^{a} XIII 1889. *per compend.* m: CIL V 6872 XIII 6732. *al. cf. Dessau ind. p. 777.* *plur. l. 63. p. 1140, 9. 18. 27. 57. al.* *de notione*: GLOSS. βολή. ἀπόλυσις. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357A μμισίον· διαβολή. *cf. et vol. III 702, 22.* *gr. respondet* ἀποστολή (*p. 1141, 21*), πομπή (*p. 1141, 43*). *legitur inde a* CIC., CAES. [*e coni. dub.*: PETRON. 60, 5 ludorum remissio (*H, Heraeus, Maiuri,* -o *Buecheler, Friedlaender; cf. p. 1140, 5*).]

I *i. q. actio iaciendi sive aliquid aliquo transferendi*: **A** *proprie i. q. iactus*: VITR. 1, 1, 8 impedient *bracchia ballistarum* directam telorum -em (1, 5, 4 t. -bus. *cf. l. 66*). ARNOB. nat. 4, 3 p. 143, 20 in iaculi -e. *expresse i. q. spatium, intra quod tela iaci possunt*: VITR. 1, 5, 4 ne longius sit ... sagittae (*cf. l. 67*) -e (*Schneider,* sagitta emissionis *sim. codd.*). 2, 9, 16 extra telorum -em ... circumvallari (10, 16, 10 sagittae).

B *translate*: **1** *i. q. infusio*: AVG. in euang. Ioh. 55, 4 -o ista (*sc. cogitationum in cor Simonis Iscariotae*) spiritalis suggestio est (*seq.* immissio). THEOD. MOPS. in psalm. 13, 3 p. 81, 5 populo tali ipso -e (*sc. verborum*) decepto.

2 *in iure de actu iudiciali immittendi aliquem in bona i. q. traditio bonorum (cf. E. Weiss, RE XV 2053 sqq. Cuq apud Daremb.-S. s. v.)*: VLP. dig. 36, 4, 5, 10 locum -o *in bona* non habet. 36, 4, 5, 11 in partem eius -o. 36, 4, 5, 12 vivo ... impubere neque -o neque satisdatio locum habet. 36, 4, 5, 28. 39, 2, 15, 12 an ... in totas aedes -o locum habeat. 39, 2, 15, 28. 39, 2, 15, 29 -o in possessionem locum habebit (COD. Iust. 6, 33, 3, 1 causae in p. -is). 42, 4, 1 non in universorum nomine fit -o. COD. Iust. 6, $43^{rubr.}$ de in rem -e tollenda (6, 43, 3, 2 in r. -is tenebrosissimus error). 8, $21^{rubr.}$ ut in actionibus debitorum -o praetorii pignoris procedat (*cf. 8, 21, 1* praetorium pignus ... dandum). *al.*

II *i. q. dimissio, actus abire permittendi vel liberandi*: **A** *proprie*: **1** *i. q. actus emittendi animantes retentos aut res inclusas*: **a** *animantium*: **α** *hominum*: CIC. Tusc. 1, 114 *Silenus* cum a Mida captus esset, hoc ei muneris pro sua -e dedisse scribitur. PETRON. 21, 2 iussit infelicibus dari -em. *de manumissione*: VLP. dig. 1, 1, 4 est ... manumissio de manu -o id est datio libertatis. CYPR. GALL. lev. 172 quod *ius* servis -o praestat et data libertas.

β *bestiarum i. q. emissio in circum venationis causa, inde fere i. q. pars muneris editi (cf. p. 1139, 59. 1142, 47)*: CAPITOL. Pius 10, 9 centum ... leones cum tigridibus una -e edidit (Aur. 17, 7 VOPISC. Prob. 19, 5). CIL X 7295 (= INSCR. Dessau 5055) ⟨inde a⟩ meridie ... *populus* varis -bus ⟨delectatus est⟩ (*cf. Mommsen ad l.*).

b *sanguinis i. q. detractio (cf.* GLOSS. s. -o φλεβοτομία): CELS. 2, 10, 17 ea ... -o sanguinis adeo non prodest, ut etiam noceat. 3, 23, 4. 3, 27, 1^{B}. 4, 6, 2 SVET. Cal. 29, 2.

2 *i. q. permissio abeundi*: **a** *i. q. dimissio a militia (cf. Lammert, RE XV 2052. Cagnat apud Daremb.-S. s. v. de generibus -um v.* VLP. dig. 3, 2, 2, 2 MACER dig. 49, 16, 13, 3. *cf. et l. 41 sqq.*):
α *loci selecti*: CAES. civ. 1, 86, 1 ut *milites* qui aliquid iusti incommodi exspectavissent, ultro praemium -is ferrent. LIV. 7, 39, 1 exercitum purgare -bus turbulentorum hominum. 26, 1, 8 ne quem militem legeret ex eo numero, quibus senatus -em reditumque in patriam negasset ante belli finem. 32, 3, 7. 40, 36, 13 in spe ... -is. 43, 14, 9 quorum ante emerita stipendia gratiosa -o sibi visa esset. 43, 15, 8 iusta. CVRT. 7, 5, 27 quibus matura (*cf. l. 25*) erat -o. QVINT. decl. 377 p. 421, 13 redii in domum patris: nulla erat -o, ne post victoriam quidem (SVET. Vit. 15, 1 ut ... -em p. v. ... polliceretur). TAC. ann. 1, 26, 1 orditur de -e a sedecim annis. 1, 37, 1 maturatur (*cf. l. 22. 26*). 1, 42, 4 veteranos non -e, non pecunia satiatos *esse*. 1, 52, 1 -e festinata (*cf. l. 25*). *al.* SVET. Aug. 49, 2 commodis -um. Tib. 48, 2 -es veteranorum rarissimas fecit. AFRIC. dig. 29, 1, 21 post -em (GAIVS inst. 1, 57 SCAEV. dig. 35, 2, 17. TERT. dig. 49, 17, 4, 2 *opp.* militiae tempore [*al.*]. MACER dig. 35, 2, 92 INST. Iust. 2, 10, 9. 2, 11, 3 CIL III 7500 XII 682^{a}. *al.*). GAIVS dig. 29, 1, 17, 4 intra annum -is (*cf.* VLP. dig. 28, 3, 7 post a. -is. *al.*). MARCIAN. dig. 49, 16, 9 pr. si ... stipendia impleta sint vel -o contigerit. MOD. dig. 49, 16, 3, 1 poenae militum huiuscemodi sunt: ... ignominiosa -o. IVST. 14, 3, 8 quod se ... ab ipsa -e rursus in novam militiam ... revocaverit. COD. Theod. 7, 20, 12, 1 -is colore. 7, 21, 3, 2 honesta ... adversae valetudinis -o. *al.* CIL XIV 2283 ex causa m(issus) hon(esta) (-e). *in imag.*: SEN. apocol. 14, 4 non placuit ulli ex veteranis -em dari (*cf. Heinze, Hermes 61, 1926, 77*). PS. QVINT. decl. 13, 4 p. 249, 21 dederam (*cf. l. 53*) laboribus meis iustam senex -em. APVL. met. 4, 4, 5 (*de asino*) rebar ... me ... mereri (*cf. l. 56*) causariam -em.

β *iuncturae*: ① *nominales: epitheta signif. (cf.* VLP. dig. 3, 2, 2 MACER dig. 49, 16, 13, 3): causaria: *v. vol. III 702, 22. cf. l. 40.* honesta: *v. vol. VI 3, 2906, 26 sqq. adde: CIL XVI ind. p. 157 sq. et cf. l. 36. 37. 57. 63.* ignominiosa: *v. vol. VII 1, 305, 54 et cf. l. 34.* nummaria: INSCR. RevA. VI 4 (1934) p. 288 n. 226 (= Hoffiller, Antike Inschr. aus Jugoslavien I 1938 nr. 374. 375) optio leg(ionis) ... -e numma⟨ria missus⟩. INSCR. Schober, Die röm. Grabsteine von Noricum und Pannonien 85 (*saec. II in.*). *alia epitheta v. l. 21. 22. 39. 56.*

② *verbales*: postulare: LIV. 32, 3, 6 perioch. 113 p. 109, 1 CVRT. 10, 2, 12 FRONTIN. strat. 1, 9, 4 SVET. Aug. 24, 2 COMMENT. Lucan. 5, 288. petere: CVRT. 10, 5, 14 SVLP. SEV. Mart. 4, 2. exposcere: TAC. ann. 1, 31, 4. poscere: SVET. Aug. 17, 3. flagitare: TAC. ann. 1, 37, 3 SVET. Iul. 70 IVST. 12, 11, 5. dare (*cf. l. 38. 39*): FRONTIN. strat. 1, 9, 4 TAC. ann. 1, 36, 3 INSCR. Dessau 9060 (*a. 122*). offerre: TAC. hist. 2, 69, 2 ann. 1, 37, 3. impetrare: SVET. Vesp. 1, 2. mereri (*cf. l. 40*): MACER dig. 29, 1, 26 COD. Theod. 7, 20, 1. 7, 21, 3 honorarias -es (*cf. l. 43. 61*). INSCR. christ. Diehl 1593 honesta(m). indipisci: COD. Theod. 7, 18, 9, 2. consequi: COD. Iust. 10, 55 (54), 2 pr. *et* 3 pr. accipere: VLP. frg. Vat. 177^{a} MACER dig. 49, 16, 13, 1 CIL V 894 VIII 21038 (= INSCR. Dessau 2568). percipere: CIL XIII 1906 (= INSCR. Dessau 7531). obtinere: COD. Theod. 12, 1, 153 honorarias -es (*cf. l. 43. 56*). exauctorare -e: FRONTIN. (?) strat. 4, 6, 4. (di)missus honesta -e *inde a* CONST. veteran. (CIL XVI) 1 int. 8 (*a. 52*) *passim.*

b *i. q. dimissio operariorum vel magistratuum*: CIC. Verr. II 5, 62 certum pretium ... nautarum -is constituere (5, 122). *ibid.* quaestus duplex unius -is fiebat. 5, 101 -e remigum. 5, 110 mercedem -is. SALL. Iug. 64, 1 *Marius* ab Metello petundi gratia -em rogat (PS. QVINT. decl. 9, 8 p. 174, 22 nemo umquam sic rogavit -em). SVET. Iul. 7, 1 cum mandatu pr(aetoris) iure dicundo conventus circumiret, ... -em continuo efflagitavit *Caesar* ad captandas ... maiorum rerum occasiones. TERT. fug. 11, 2 detinebuntur illi *pastori dimisso* -is suae mercedes in compensationem (*cf. Oehler ad l.*). COD. Theod. 8, 5, 23 pr. qui emeritis officiis palatinis -e donati sunt (8, 5, 34, 3 ab officio proconsulari qui -e donantur). 8, 7, 8 cum iam -em tenuerint *cornicularii*. COD. Iust. 10, 53 (52), 11 pr. *archiatri* seu indepta administratione seu accepta testimoniali meruerint -em. *de abdicatione principis*: PANEG. 7, 11, 1 te (*sc. privatum principem*) usurpare tibi illicitam -em.

c *i. q. permissio abeundi gladiatoribus vulneratis data (v. Friedlaender, Sittengesch.^{9} II 744. Schneider, RE Suppl. III 782)*: **α** *de munere gladiatorum strictiore sensu*: LIV. 41, 20, 12 saepius dando *gladiatorum munus* et modo volneribus tenus, modo sine -e (*cf.* SVET. Aug. 45, 3 gladiatores s. -e edi prohibuit. CIL XIII 3162 I 9). SEN. contr. 9, 6, 2 abscisa -e gladiator ... nudus insequitur. MART. epigr. 29, 3 -o saepe viris magno clamore petita est (12, 29, 7 Myrino ... laeso). QVINT.

[*Fleischer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

decl. 305 p. 198, 14 non potueras absolvi, si infelicibus -em dedisses. PS. QVINT. decl. 9, 9 p. 175, 16 nec difficilem ... habuisset -em, sed noluit gladiator vivere. *β inde de qualibet pugna sensu latiore, fere i. q. indulgentia, venia*: SEN. dial. 3, 20, 8 ad pugnam vocavit Iovem et quidem sine -e (epist. 37, 3 s. -e nascimur. FLOR. epit. 3, 20, 14 dignam viris obiere mortem: et quod sub gladiatore duce oportuit, s. -e pugnatum est). APVL. met. 2, 17, 3 (*in re veneria*) hodierna pugna non habet -em.

d *fere i. q. repudium*: HESYCH. in lev. 21, 8 p. 1057^{D} repudium et -o *synagogae* (*tamquam uxoris domini*).

B *translate*: 1 *i. q. remissio poenae, impunitas*: SEN. benef. 2, 20, 3 non ... servavit is, qui non interfecit, nec beneficium dedit sed -em. PETRON. 52, 5 exoratus a nobis -em dedit puero. 54, 3 *puer* circuibat pedes nostros et -em rogabat. 108, 10 non dissimulata -e (*'promptum prae se tulit ad -em animum' Buecheler*; miseratione *Haase*). 2 *i. q. finis*: CIC. epist. 5, 12, 8 cum ipsi *praecones* ante ludorum -em corona donentur. 3 *singulariter* (*per iocum*): PETRON. 66, 7 pernae -em dedimus (*i. renuntiavimus, a perna comedenda destitimus; alludi videtur ad notiones p. 1139, 84 et 1140, 78 allatas*).

III *i. q.* πομπή, ἀποστολή (*cf.* CONC.^{S} I 5 p. 282, 14 apostolatus [*gr. I 1, 7 p. 58, 32* ἀποστολῆς] id est -is ... nomen), *legatio*: A *animantium*: CIC. Phil. 7, 1 legatorum istam -em semper timui (7, 14 VLP. dig. 43, 4, 1, 8). ARNOB. nat. 2, 44 p. 83, 10 sua ... voluntate, non regis -e venerunt. AVG. in psalm. 134, 6 servi sui. COD. Theod. 6, 27, 4, 1 -bus crebris futuris ⟨se⟩ parent (*cf. Hirschfeld, Kl. Schr. 638^{1}*). OP. imperf. in Matth. 24 p. 757$^{med.}$ *apostolorum*. FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 28 -bus angelicis. CASSIOD. in psalm. 104, 17 ut -o facta sit domini Ioseph dolosa venditio. *al.* *speciatim*: *in doctrina christiana de -e Christi et spiritus sancti*: AMBR. fid. 2, 9, 75 *filii* (AVG. c. Arrian. 3, 4$^{extr.}$ haec a patre -o filii. *al.*). AVG. in euang. Ioh. 42, 8 Christi ... -o est incarnatio (*cf.* CAES. AREL. brev. p. 184, 10. 196, 26 trin. 6 p. 170, 7). trin. 2, 5, 10 haec ... operatio ... -o spiritus sancti dicta est (*cf.* FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 28. 30. *al.*). *al.* LEO M. serm. 25, 3 p. 210^{B} huius ... splendoris manifestatio -o dicitur. *al.* PS. FVLG. RVSP. pro fid. 6 haec -o non est de loco in locum. *al.* PS. VIGIL. THAPS. c. Marivad. 1, 68 p. 396^{C} per viventis patris -em. *al.* *de -e obsidum imperatorum*: SALL. hist. frg. 2, 87 B 20 ne de -e mutarent animos *Isaurae veteris incolae.* *de deductione coloniae*: CIL III 4057 (= Dessau 2462) vet(eranus) ... deduct(us) c(oloniam) ... -e agr(aria ?) II.

B *rerum*: CIC. Att. 1, 5, 3 de litterarum -e (intermissione *Bembus, sed cf. Sternkopf, Progr. Elberfeld 1889 p. 3*) sine causa abs te accusor. CASSIOD. Ios. antiq. 17, 1 p. 479$^{in.}$ -bus magnorum munerum (*gr. 17, 6* πομπαῖς μεγάλων δωρεῶν). *technice* (*cf.* mitto *p. 1180, 23*): COD. Iust. 5, 15, 3 -e repudii (9, 9, 35 pr.).

synt.: *c. gen. obi.*: *alicuius l. 22. 24. 30. 32. p. 1140, 18. 27. 65. 66. al. alicuius rei l. 16. 40 sqq. p. 1139, 63. 1140, 11.* *c. gen. subi.*: *l. 24. 27. 36.* c. de *l. 35. p. 1140, 3.* in *l. 35. p. 1139, 74.* c. a *l. 30.*

missito, -āvi, -ātum, -āre. *a* mittere, missus. CHAR. gramm. p. 335, 6 B. (*inter* verba frequentativa sive iterativa) mitto -o. *scrib.* misit-: IVL. VAL. 2, 25 p. 90, 12. GLOSS.^{L} III Abstr. MI 15 -at qui frequenter mittit.

i. q. frequenter mittere (*v.* mitto *p. 1178, 43*): 1 *aliquem*: SALL. Iug. 38, 1 -are supplicantis (*cf. Schmalz-Hofmann^{5} 605*) legatos. LIV. 9, 45, 5 -verant simul cum his Samniti auxilia.

2 *aliquid*: a *litteras sim.*: PLIN. nat. 33, 12 cum et codicillos -tos epistularum gratia indicet *Homerus*. FRONTO p. 136, 7 v. d. H. (= p. 142, 1 N.) per orbem terrae litteras -are (IVL. VAL. 2, 25 p. 90, 12 SYMM. epist. 8, 55 [54]). HIER. epist. 8, 1 in corticibus arborum mutua epistularum adloquia -bant. b *alia* (*vergit ad notionem dono dandi*): SOL. 16, 5 primitiva frugum Apollini Delio -are (*Plin. nat. 4, 91* mittere). MACR. Sat. 1, 7, 25 Cyrenenses placentas ... mutuo -ant. 1, 7, 32 mos per Saturnalia -andis *luminibus* coepit. 1, 7, 33 nisi cerei ditioribus -rentur (1, 11, 49).

misso *v. s.* musso.

missor, -ōris *m.* *a* mittere, missum. *i. q. iaculator, sagittarius*: CIC. Arat. 87 hic -e vacans fulgens iacet una Sagitta. SCHOL. Stat. Theb. 8, 718 Astacides -r.

missōrius, -a, -um. *a* mittere, missum.

f. -a *pro subst.* (*sc. epistula vel tabula*) *i. q. tabula missionem* (*v.* missio *p. 1140, 13*) *probans*: INSCR. RevA. VI 10 (1937) p. 403 n. 232, 22 (*a. 311*) penes actarium -a permanente exempla sibi singuli quique exciperent (*cf. Mann, Herm. 81, 1953, 496*). *Fleischer.*

1. missōrium, -ī *n. et* **mēnsōrium**, -ī *n.* [*a* missus, -ūs *derivatum* (*v. Brandt, Gnomon 4, 1928, 519 sq.*) *postea etymologia q. d. populari ad* mensa *relatum videtur* (*cf. l. 77*). *J.B.H.*] *de etym.*: ISID. orig. 20, 4, 10 (*in cap.* de vasis escariis) messorium (miss- *var. l.*) vocatum a mensa per derivationem quasi mensorium. *scrib.*: mens-: *v. l. 77. p. 1142, 1. 11 et p. 745, 21.* in GLOSS. *plur. depravatur in* mensura: IV 253, 48 *var. l.* V 305, 46. 505, 24. mess-: CASSIOD. hist. 10, 15, 5. *v. et l. 76. p. 1142, 11. 13.* *aliis locis* miss-. *pro* -or- *nonnusquam* -ur-, *e. g. l. 78. p. 1142, 11.* NOT. Tir. 23, 43 missurium (*post* missile). GLOSS. discum, fercula, lances, patellae. *recipitur in linguam graecam*: ANTH. gr. Pal. ed. Dübner 9, 585$^{tit.}$ μισσώριον. 9, 816$^{tit.}$ μινσώριον (9, 822$^{tit.}$). THEOPHIL. inst. Iust. 2, 1, 44 μινσώριον. PAP. Rainer 365 (*s. VI*) μηνσωρ. *v. Meinersmann, Lat. W. i. gr. Pap. 36. Psaltes, Gramm. d. byz. Chron. 39. 41.* *cf. etiam Du Cange s. vv.* mensorium, missorium, missurium. [*it. sept.* messó *i. 'catinus', hisp. sept.* mesoiro *i. 'alveus.' Rohlfs.*]

i. q. lanx, qua ad cibos inferendos utebantur: ENNOD. carm. 2, 18$^{tit.}$ versus in -o, quod habet ... iuvenem super equum *eqs.* 2, 92$^{tit.}$ in -o, ubi imago ipsius est. CASSIOD. hist. 10, 15, 5 denuo *Herodias* caput Ioannis in -o concupiscit accipere (*Socr. 6, 18 p. 717^{B}* ἐπὶ πίνακι). GREG. TVR. Franc. 6, 2 p. 266, 14 ibi ... nobis rex -um magnum, quod ex auro gemmisque fabricaverat in quinquaginta librarum pondere, ostendit. 7, 4 p. 328, 11. ANTHIM. 34 p. 16, 8 ponitur in medio -o (messurio *A*; mensorium *correxit H*) gavata ipsa ... et sic ... manducatur. VEN. FORT. vita Germ. 13, 44 *rex* incidens aurata -a (messuria *var. l.*) argentea vasa comminuens. vita Radeg. 19, 44 -um, cocleares, cultellos, cannas.

2. missōrium, -ī *n.* [*a* mittere, *nisi i. est q.* 1. missorium. *J.B.H.*] ITALA III Esdr. 9, 52 (cod. Colb.) manducate pinguedinem et bibite dulcedinem et mittite -a[e] his, qui non habent (*gr. 9, 51* ἀποστείλατε ἀποστολάς, *Vulg.* munera. *cf. Thielmann, ALL 1, 1884, 75*). *Brandt †.*

missu *v. s.* misy (*p. 1143, 61*). **missum**, -ī *n. v. p. 1192, 1.* **missūra** *v. p. 861, 82.* **missūrium** *v. p. 1141, 81.*

1. missus, -ī *m. v. s.* mitto (*p. 1191, 49*).

2. *missus, -ūs *m.* *a* mittere, missum. *notatur* m (*cf. l. 52 sq.*): PHILOCAL. fast. Ian. 7 (CIL I^{2} p. 256). *al.* míss: FAST. mag. Ost. a. 116 (Inscr. Ital. XIII 1 p. 203), 12. *scrib.* misus *l. 29. 32. 79.* mes- *l. 32.* mins- *l. 34.* *in usu est imprimis sing. abl.* -u (*l. 40 sq. 60. 81. 84*). -o *l. 79.* *gen.* -us *l. 41.* *plur. nom., acc.* -us (*l. 29. 39. 51 sqq.*). *gen.* -uum (*l. 59*). *acc.* -os (*l. 66*). *abl.* -bus (*l. 56. 68*). *de notione*: GLOSS. III 173, 48 iathli (οἱ ἆθλοι ?) -us. LYD. mens. 1, 12 p. 6, 8 μίσους ἀντὶ τοῦ ἄθλους. *legitur inde a* CIC. (*p. 1143, 1. 12*), CAES., LVCR. *in textis gr.* (*notione quam s. B attulimus*): TAB. devot. Audollent 159b 44 (= INSCR. graec. Rom. Cagnat I 116, 127) ἀπὸ πρότου μήσου. 160, 97 μίσου εἰκοστοῦ τετάρτου. CONSTANT. PORPH. caer. aul. Byz. 1, 14 p. 96, 2. 4 κατὰ μίνσον. [*francog.* (le) mets (*ad l. 71 sqq.*). *Rohlfs.*] [*confunditur c.* iussu *p. 1143, 2. 3. 13.* *e coni.*: CAES. AREL. reg. mon. p. 153, 25 (*v. p. 1135, 84*). *dub.*: ANTH. 230$^{tit.}$ de -u (*A*, mistu *Klapp*) asso (*cf. Heraeus, Kl. Schr. 104*).]

A *i. q. iactus*: 1 *telorum sim.*: BELL. Hisp. 17, 2 gladiorum ictūs telorumque -us expectantes (31, 1. LIV. perioch. 60 p. 74, 3 Baleares a t. -u appellati). 31, 3 pilorum -u. LIV. 9, 19, 7 pilum ... vehementius ictu -uque telum. COMMENT. Bern. Lucan. 7, 513 impetu -us calefactae ... sunt *glandes*. *transfertur ad signandum spatium telo emensum*: LVCR. 4, 408 montes ... vix absunt nobis -us bis mille sagittae (*seq.* cursus ... veruti). 2 *aleae in lusu*: ANTH. 8, 43 nec mora, -us *aleae* adest fati sortisque futurae. 194, 5 contorquet varios alternans tessera -us.

B *i. q. emissio*: 1 *sensu primario sc. equorum in circum ad currendum (interiectis venationibus, ludis gladiatoriis sim.), inde singulae partes ludorum (cf. Marquardt, Staatsverw. III 515 sq. Daremberg-Saglio s. v. circus p. 1194 sq. Regner, RE Suppl. VII 1631 sqq.)*: FAST. mag. Ost. a. 112 (Inscr. Ital. XIII 1 p. 201), 37 -us XXX (a. 116 [*ibid.* p. 203], 12 ludi circenses (-us) XXX. PHILOCAL. fast. Ian. 7. 13. 20. 24 [CIL I^{2} p. 256] c(ircenses) (-us) XXIV. *al. cf. ind. p. 362. de numero -uum v. etiam l. 56. 62. 66 sqq.*). SVET. Claud. 21, 2 circenses ... commisit, nonnumquam interiecta per quinos -us venatione. Nero 22, 2 spectaculum multiplicatis -bus in serum protrahebatur. Dom. 4, 3 quo facilius centum -us (*propter ludos saeculares; cf. Mooney ad l.*) peragerentur, singulos a septenis spatiis ad quina corripuit. ACT. lud. saec. Sept. Sev. (RhM. 81, 1932, p. 390) 38 ⟨ordo missuu⟩m: I miss⟨u⟩ (-o *leg. Diehl, SBBerl. 37, 1932, 787*) primo quad⟨rigas exhibebimus⟩. 39 secundo ... -u quadrigarum. 81 post⟨me⟩ri⟨dia⟩nos -us misit. *ibid.* -u V misit bigas. *al.* SERV. georg. 3, 18 ut Varro dicit ... olim XXV -us fiebant *in circensibus*, sed vicesimus quintus dicebatur aerarius (*v. vol. I 1054, 60*). SCHOL. Iuv. 11, 195 circensibus illis, quos praetores edunt, unus est -us, qui ordinarius dicitur. ORIGO Rom. chron. I p. 148, 16 imperatore *Probo* senatores agitaverunt in Circo Maximo -os XIIII. CASSIOD. var. 3, 51, 6 equi ... per quos circensium ministri -us denuntiant exituros. 3, 51, 10 XXIIII -bus condicio ... certaminis expeditur. chron. II p. 147, 949 quadraginta etiam -us ... cucurrerunt.

2 *hinc transferri videtur (cf. Klebs, Philol. Suppl. 6, 1893, 665) ad singulas partes cenae (l. 73. 76) et ipsos cibos ministratos (cf. Blümner, Privatalt. 398)*: LAMPR. Heliog. 27, 4 tot ... mantelia ..., quot -us esset habiturus. 30, 4 ut apud amicos singulos singuli -us appararentur. 30, 6 Sybariticum -um semper exhibuit ex oleo et garo. 32, 4 omnes ... -os ... carne strueret. CAPITOL. Pert. 12, 3 novem libras carnis per tres -us ponebat. CLAVD. DON. Aen. 8, 280 p. 154, 30 -us ... adponitur (*ad Verg. Aen. 8, 283* mensae grata secundae dona). GILD. paenit. 1 chron. III p. 89 ferculo aliquatenus butiro impingato die dominico, ceteris vero diebus ... miso (*sic*) parvum impinguato ... utatur. VEN. FORT. carm. 11, 9, 7 portitor ad tantos -us non sufficit unus. CAES. AREL. reg. mon. p. 153, 25 *v. p. 1135, 84.* in uno -u *i. q. simul* (*cf. Svennung, Eran. 32, 1934, 38*): ANTHIM. 24 in [m]uno -u aut singulatim ... cocti ... pavones.

C *i. q.* πέμψις, *destinatio* (*semper abl. sing.* -u): 1 *c. gen. subi.*

[Fleischer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i. missus ab aliquo: -u *alicuius venire sim.*: CIC. Att. 8, 9, 4 ad me venit ... -u (iussu *var. l.*) Caesaris (CAES. Gall. 6, 7, 2. NEP. Ages. 4, 1 [iussu *var. l.*]. VERG. Aen. 7, 752 TAC. ann. 14, 7, 4 SOL. 1, 8 AVSON. 75, 6 p. 312 P. CLAVD. DON. Aen. 7, 755 p. 104, 30 PRVD. psych. 708. *cf.* CAES. Gall. 5, 27, 1 mittitur ... qui ... -u Caesaris ad Ambiorigem ventitare consueverat). TAC. hist. 1, 43, 2 advenere -u Othonis (PS. RVFIN. [= IVLIAN. AECL.] in Os. 9, 7 p. 1007A). *ire, adesse*: TAC. hist. 1, 9, 1 -u Galbae A. Vitellius aderat. ARGVM. Plaut. Curc. 1, 1 Curculio -u (*Gulielmius*, missus *codd.*) Phaedroni it Cariam. *c.* adversus: CIL III 6687, 12 iussu Quirini censum egi ..., idem -u Quirini adversus Ituraeos in Libano monte castellum ... cepi. *alia*: CIC. Scaur. 39 cum *frater* rei frumentariae Cn. Pompei -u praefuisset. CAES. civ. 2, 22, 3 naves, quae -u (*def. Laughton, ClPh. 45, 1950, 83*, iussu β, *Meusel, Klotz*) Bruti ... ad portum excubabant. TAC. ann. 1, 60, 3 Bructeros ... L. Stertinius -u Germanici fudit. 2, 43, 1 qui sorte aut -u principis obtinerent *provincias*. 3, 21, 4 -u patris Apronius Caesianus ... pugnam facit. ITIN. Alex. 22 quamvis Mazaeus -u (*Peiper*, missus *cod.*) Darii interturbaret.

2 *c. gen. obi.*: SCHOL. Stat. Theb. 7, 205 Calydona Diana -u saevissimi apri vastavit.

accedit gen. subi.: *l. 1sqq.* *gen. obi.*: *l. 19. p. 1142, 39. 40. 43. 60. al.* adversus: *l. 11.* *Fleischer.*

mist- *v. s.* mixt-.

mistērium *sim. v. s.* myst-.

mistīcius (mixtīcius), -a, -um. [*a* miscere, mixtus; *v. Leumann, Glotta 9, 1918, 147. J.B.H.*] *scrib. in edd. saepius* mixt-. mest- *l. 41. 52* (*cf. Sofer, Etym. d. Isid. 109. 175*). -tit- *l. 41. 52.* [*francoq.* métis, *prov.* mestitz, *hisp.* mestizo, *port.* mestiço. *Rohlfs.*]

1 *de homine imparibus parentibus nato, nonnisi pro subst.* (*sing. collect. de multitudine hinc inde commixta, ignobili l. 33. 35. 37 sq.*) *i. q. commixticius, hybrida sive adventicius, peregrinus* (*l. 42*): -us *Ninive* (mundi *l. 38* [*in alleg.*]): ITALA Nah. 3, 17 (Hier. in Nah. 3, 13 p. 1269A) -us tuus quasi locusta (*gr.* ὁ σύμμικτός σου, *Hier. l. c. p. 1268C* commixticius [*v. vol. III 1914, 29 sqq.*]). HIER. in Nah. 3, 13 p. 1268D -us N. (3, 18 p. 1272B). p. 1269A -um puto in hoc differre a brucho, quod *eqs.* (p. 1269B eos esse qui *eqs.*). p. 1269B de cunctis gentibus hinc inde collectus *est.* 3, 18 p. 1271C apud LXX ... ad σύμμικτον id est ad -um mundi dicitur (p. 1271D pastores -i huius). -us *Aegypti*: HIER. in Ier. 5, 16 populus cunctus ..., qui non quidem est Aegyptius, sed in eius regionibus commoratur, quos LXX vertere συμμίκτους, id est -os (mestit- *P* [-tit- *etiam M*], myst- *A*), vulgus non Aegyptiae regionis, sed peregrinum et adventicium (*gr. Ier. 32, 20* πάντας τοὺς συμμίκτους αὐτοῦ, *Tycon. reg. 4 p. 53, 21* promiscuos, *Vulg. Ier. 25, 20* universis generaliter). in Ezech. 30, 1 p. 291B peribunt ... in Aegypto Aethiopes *eqs.* ... et omne reliquum vulgus, quos hybridas atque -os LXX transtulerunt (*gr. Ezech. 30, 5* πάντες οἱ ἐπίμικτοι, *Hier. l. c. p. 287C et 288C* commixti, *Tycon. reg. 4 p. 43, 23* commixticii).

2 *transfertur ad vestimentorum colorem mixtum* (*? varium l. 50* [*cf. et Sofer, Etym. d. Isid. 109. Leumann, Glotta 19, 1931, 244*]. *neutr. pro subst. l. 52*): PAP. Marini 80, 2, 7 (*a. 564*) sareca -a cum manicas curtas valente siliquas aureas duas (*cf. adnot. editoris p. 269*[36]). ISID. orig. 19, 28, 2 mesticium (-tium *D*, -iclum *BK*). *Pfligersdorffer.*

mistron *v. s.* my-. **misu** *n. v. l. 61.*

misūro *v. p. 770, 60.*

***misy**, -yos (*sim.*; *cf. l. 68 sqq.*) *aut indecl.* (*l. 63 sqq.*), *n.*, μίσυ.

de sonis et formis (*cf. Neue-Wagener*[3] *I 453. 864*): nis-: PELAGON. 324. CHIRON *semper* nisu(m) *praeter* 619 (misum). mysi *sim.* (*cf. l. 64. 65. 69. 73. 75. al.*): CELS. 5, 9. 5, 19, 7. *al.* PELAGON. 322. 342. 343 DIOSC. *v. p. 1144, 23.* INSCR. ocul. (CIL XIII 10021) 36 b. 64 c dia mysum. *al.* misi (*var. l.*): CELS. 5, 6, 1 *F. al.* PLIN. nat. 34, 120 *R.* VEG. mulom. 2, 26, 3. mis(s)u (*cf. l. 57*): CELS. 5, 1 *F.* PLIN. nat. 1, 19, 12 *FRE.* DIOSC. *v. p. 1144, 23. 26.* missi (*cf. p. 1144, 1. 21*): VEG. mulom. 3, 16, 1 *et* 3, 24. 26 *P.* -y (-i) *pro gen.*: CELS. 5, 19, 7 (mysii *P*). 5, 19, 8 (-ii *P*). 5, 19, 15. 27. 5, 20, 1A. 6, 6, 22. 6, 18, 2D SCRIB. LARG. 170. 177. 241 (mysii *ed. pr.*). PELAGON. *v. l. 58.* VEG. mulom. *semper.* MARCELL. med. 3, 10. *al.* -y *pro abl.* (*cf. p. 1144, 23. 31*): CELS. 6, 14, 1. SCRIB. LARG. 62 (-ui *L*). *nom. et acc.* nisum (*cf. l. 57*): CHIRON *passim* (*v. ind. Oderi*). *cf. l. 60. p. 1144, 16.* *gen.*: misyos: CELS. 6, 18, 2D (*F*, -ios *V*, mysi *J*). SCRIB. LARG. 37 (mysios *ed. pr.*, *item* 223). 42 (-ui *L*). PLIN. nat. 34, 114 *et* 117 (mysios *v. l.*). MARCELL. med. 8, 199 (*v. p. 1144, 22*). ORIBAS. syn. 2, 56, 76 La p. 129, 10 Mø. (-eus). INSCR. ocul. (CIL XIII 10021) 13 b (= Dessau 8735) diamisyos (69 c). misyis (*cf. p. 1144, 21*): SCRIB. LARG. 208 (*Ald.*, mysiis *ed. pr.*). 227 (*bis, ubi altero loco* -ui *L*). 248 (mysus *ed. pr.*). misys (*cf.* -sis *p. 1144, 21*): SCRIB. LARG. 34. 176. 240 (*ed. pr. ubique* mysis). *sim.* INSCR. ocul. (CIL XIII 10021) 19 c (= Dessau 8736) diamisus (21. 25 b. *al.*). misui (*cf. l. 70. 74. pro dat. p. 1144, 24*): MARCELL. med. 8, 71. 120. *al.* *pro acc. ibid.* 10, 22. *pro abl.* (*cf. l. 67*) *ibid.* 11, 28. *gen.* misios (mysios, miseos) *pro nom. vel acc.* (*cf. p. 1144, 16. 23. 26*): [CELS. 5, 5, 2 *J*]. MARCELL. med. 8, 199 -ios (-y *edd.*) combures. THEOD. PRISC. eup. faen. 44 mysios (*Gel.*, miseos *r*; *sim.* 89). ORIBAS. eup. 2, 1 D 4 syn. 2, 22 Aa p. 105, 8 Mø. 2, 60, 9 Li p. 133, 17. 7, 47, 3 Aa p. 188[med.] ALEX. TRALL. 1, 115. GLOSS. (*v. p. 1144, 8*). *compendia*: INSCR. ocul. (CIL XIII 10021) 20 c diamis (*al.*). 87 c diames. *de genere*: *masc.*: ORIBAS. syn. 2, 56, 78 La p. 129, 13 Mø. missi (*cf. p. 1143, 62*) ... cyprinus (*cf. l. 14. 23*). *inde a* CELSO.

de generibus: 1 *species fungorum*: PLIN. nat. 19, 36 *tuberis* simile est ... quod in Cyrenaica provincia vocant -y, praecipuum suavitate odoris ac saporis, sed carnosius (*cf. Theophr. frg. 167 ap. Athen. 2, 62a* οἷον τοῦ τε ὕδνου καὶ τοῦ φυομένου περὶ Κυρήνην, ὃ καλοῦσι μίσυ). 1, 19, 12 *inter ea*, quae nascantur et seri non possint.

2 *species metallica* (GLOSS. atramento lucido -ius [*cf. p. 1143, 83*]. *de re v. Blümner, Technol. IV 95. Berendes, Arzneimittellehre 528 sq. Svennung, Compositiones Lucenses 1941, 74 adn. 97*): a *de natura, proprietatibus*: PLIN. nat. 34, 117 chalcitis tria genera continet, aeris et -yos et soreos. 34, 120 *sori* contritum splendescit ut -y. 34, 121 -y aliqui tradiderunt fieri exusto lapide in scrobibus ...; optimum in Cypriorum (*cf. l. 1. 23*) officinis, cuius notae sunt friati aureae scintillae *eqs.* 1, 34, 31 *inter aeris metalla.* DIOSC. 5, 95 p. 200, 17 in quo monte inveniuntur multa metallica ... calciten et missum (-eos *b c.* *gr. 5, 74, 4* διαζώματα ... χαλκίτεως, μίσυος). ORIBAS. eup. 2, 1 D 4 -eos (*inter metallicas species*).

b *in usu medicorum*: CELS. 5, 1. 5, 5, 2. 5, 6, 1. 5, 7. 5, 8. 5, 22, 1. PLIN. nat. 33, 84 *aurum* torretur et cum salis gemino pondere, triplici -yis (*Jan*, missuis *B*[1], missis *cett.*) *eqs.* MARCELL. med. 8, 199 collyrium dia -yos (*cf. p. 1143, 59. 72. 76. 84 et v. vol. V 1, 939, 30*). DIOSC. 5, 125 p. 220, 19 de mysi. mysu (-eos *c*) utile est cypriu (*cf. l. 1*). 5, 126 p. 221, 9 *melanteria* virtute et conbustura simile mysui (*gr. 5, 101* τῷ μίσυι) habet (*cf.* ORIBAS. syn. 2, 56, 76 La p. 129, 10 Mø.). 5, 127 p. 221, 17 genus *soreos*, quod fructu sicut -u (-eus *b c*) habet, ... virtute et conbustura simile -u (-eo *c*) habet (*gr. 5, 102, 2* τῷ μίσυι). ORIBAS. syn. 2, 22 Aa p. 105, 8 Mø. *al.* *in compositionibus*: CELS. 5, 19, 7 crudi (5, 19, 8). 5, 19, 27 cocti (6, 7, 2B. 6, 18, 2D [*bis*]. CHIRON 933). 5, 20, 1A chalcitidis, -y ... p. ✕ I. 6, 6, 22 combusti (*cf. l. 29 et 31*). 6, 6, 27B. 6, 14, 1 constat ex ... -y. SCRIB. LARG. 34 usti (42. *al.* MARCELL. med. 9, 126. *al. cf. l. 30*). 37. 170. *al.* PLIN. nat. 34, 114 *collyrium* temperatur -yos una *uncia.* PELAGON. 322 (*om. Hippiatr. gr. I p. 334, 2*). 324. 342 (= VEG. mulom. 3, 28, 15). 343 (*Hippiatr. gr. II p. 53, 15* μίσυος). CHIRON 619 subicies ... auripigmenti p. *tot*, -um p. *tot.* 688 nisu (*v. p. 1143, 57*), aeruginem ... bene commisces. 905 resina cruda pondo libra, nisum p. *tot.* 938 nisum, grusinum, veratrum. *saepe.* VEG. mulom. 2, 26, 3. *al.* MARCELL. med. 3, 10 -y libra una. 8, 120 -ui ... denarios ternos. 15, 4 cachryos ⌊et -ui⌋ (*om. Scrib. Larg. 70*) animati singulos. 19, 45 -ui (*Niedermann*, -sii *P*, -yos *Helmreich*) drag. x. *al.*

mīta, -ae *f. v. s.* meta (*p. 862, 77*).

mītārius, -a, -um *v. s.* myth-.

mīte *pro adv. v. s.* mitis (*p. 1159, 16*).

mitella, -ae *f.* *a* mitra *demin.* (*cf.* mitrula). GLOSS. V 311, 7 sq. mitra ... (*v. p. 1160, 19*); -a deminutivum. NOT. Tir. 98, 26 *post* mitra. [*e coni. falsa*: CIC. Rab. Post. 27 (*Orelli*).]

i. q. mitra parva: 1 *i. q. tegumen capitis* (*cf. p. 1160, 34*): *mulierum*: COPA 1 copa Surisca caput graeca (*cf. p. 1160, 44*) redimita -a. APVL. met. 7, 8, 1 sumpta veste muliebri ... -aque textili contecto capite. HIER. epist. 38, 4, 2 -is (*i. vittis*) crispantibus (*cf. p. 1160, 57*) vertex artabatur *eqs.* (*cf. p. 1160, 52*). *virginum deo consecratarum* (*cf. p. 1160, 54*): OPTAT. 6, 4 p. 149, 4 ut -as alias proicerent et alias accepissent (*cf.* 6, 5 p. 152, 13 secundam -am). p. 150, 10 de qua lana -a fieret. p. 150, 17. 20 virginitas ... sine -a tuta. p. 151, 9 in -a indicium est voluntatis, non castitatis auxilium. *virorum effeminatorum, spadonum* (*cf. p. 1160, 79*): APVL. met. 8, 27, 1 indusiati *sacerdotes deae Syriae* ... prodeunt -is et crocotis ... iniecti. LVX. anth. 298, 3 spado regius -am capiti suo locavit.

2 *i. q. fascia ad deligandum membrum fractum apta*: CELS. 8, 10, 3B *bracchium* involutum -a commodissime excipitur, quae latitudine ipsi bracchio, perangustis capitibus collo inicitur.

deriv.: mitellitus.

mitellītus, -a, (-um). *a* mitella *sec.* cassitus; *cf. Stolz-Leumann*[5] *227.*

i. q. mitella praeditus: SVET. Nero 27, 3 indicebat et familiaribus cenas, quorum uni -a quadragies sestertium constitit, alteri pluris aliquanto rosaria (*cenam -am interpretatur Salmasius a datione mitellarum ab exhibitore convivii una cum epulis lautissimis datarum; Forcellini: 'est erogatio et distributio coronarum in modum mitellae compactarum, quae ... gestabantur a convivis in lautioribus cenis'*). *R.*

***mītēsco**, -ere. *a* mitis. *scrib.*: -isc- *e. g.* PACVV. trag. 142 ACC. trag. 684 CIC. phil. frg. 1, 17 M. CVRT. 8, 4, 13. NOT. Tir. 79, 57 -it (*post* mitigat). GLOSS. πραΰνομαι. -unt maturant vel placant. *fere abundanter* -ere incipere *v. p. 1145, 20. 73. 1146, 18.* *quae graece respondent v. l. 79. p. 1145, 2. 50. 64. cf. p. 1146, 44.* *legitur inde a* PACVVIO, ACCIO, VARRONE, CIC., LVCR., VERG., LIV. [*dub.*: APVL. Plat. 1, 14 *odoratus causas* de corruptis vel adustis vel -entibus (*codd.*, *vulg.*, mucescentibus *Colvius, Clouard*) aut madefactis *corporibus* sentiri (*videtur i. q. 'tabescentibus'. cf. gr. Plat. Tim. 66D* τηκομένων, *sed ibi notione liquescendi*). PS. VEN. FORT. vita Med. 4, 11 (*ubi vid. app. crit.*). *confunditur saepius c.* mutescere.]

I intransitive *i. q. mitem fieri*: A *proprie* (*latiore sensu p. 1145, 28*): 1 *i. q. maturescere* (*in imag. de eloquentia p. 1145, 16*): PACVV. trag. 142 nec grandiri frugum fetum posse nec -ere. CIC. phil. [*Busch*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

frg. 1, 17 M. cum ... uvas a sole -ere tempus est *(gr. Xen. oec. 19, 19 γλυκαίνεσθαι.* COLVM. arb. 8, 5). LVCR. 5, 1103 cibum coquere ac flammae mollire vapore sol *mortales* docuit, quoniam -ere multa videbant verberibus radiorum. CVRT. 6, 3, 7 fruges quoque maturitatem ... expectant: etiam illa sensus omnis expertia tamen sua lege -unt. COLVM. 3, 1, 7 *vites* gelicidiis ac pruinis, ut aliae caloribus, -unt (3, 2, 4. 3, 2, 15). 4, 20, 4 prius quam fructus -ant (CYPR. patient. 4 p. 399, 12 [maturescere *l. v.*]). 10, 243 arbor Punica, quae rutilo -it tegmine grani (AVIEN. carm. ad Flav. 30 meliore solo). 10, 287 iam rosa -it (*i. efflorescit*; nitescit *l. v.*). 10, 410 exiguo properant -ere Persica malo. 12, 49, 8 antequam *olivae* -ant (DRAC. mens. 21). PLIN. nat. 15, 42 *prunorum* velocitas cito -entium. 15, 51 a celeritate -endi. TAC. Agr. 12, 5 *fruges* tarde -unt, cito proveniunt (LACT. ira 13, 4 ut ... aestivis caloribus vel herbidae f. maturitate durentur vel quae sunt in umidis, incocta et fervefacta -ant [mitigent *l. v.*]). *in imag.*: RVRIC. epist. 1, 5, 1 p. 358, 2 cognoscerem, ... fructus utrum possent te excoquente -ere et dulci eloquentiae cibo audientium corda satiare. *expresse i. q. mollescere (cf. l. 3. p. 1152, 37)*: VARRO rust. 1, 68 sorbum ... acerbum ... suspensum lentius est, quod prius domi maturitatem adsequi vult, quam nequit in arbore, quam -at (PALLAD. 2, 15, 4 ubi -ere coeperint).

2 *i. q. dulcescere*: CVRT. 6, 4, 18 aquam, quod dulcior sit quam cetera maria, infuso paludis humore -ere. LVCAN. 10, 257 aequoreos ... sales longo -ere tractu.

3 *i. q. dempta acrimonia leniri*: OV. met. 15, 78 sunt herbae dulces, sunt quae -ere flamma mollirique queant. PLIN. nat. 22, 153 *ervum* madefactum pluribus diebus -it. 22, 154 *lupini* -unt cinere aut aqua calidis.

4 *i. q. dilui, eliquari, puriorem fieri*: COLVM. 1, 5, 3 humor, quamvis nocentis naturae, temporibus hiemis edomitus imbribus -it. PROB. Verg. georg. 1, 9 eum *uvae expressum humorem* vetustate ... -ere (*cf.* MACR. Sat. 3, 11, 9 vinum).

B *translate i. q. leniri, clementem fieri, placari, domari (c. dat. comm. l. 83. p. 1146, 2. cf. infra l. 62. 69. c. praepp.*: ab *infra l. 64.* ad *l. 54*): 1 *de animantibus eorumque affectibus (in malam partem infra l. 46. 80)*: a *de hominibus (deis infra l. 42. 53. deo christiano l. 50. 63 sqq.; i. q. quiescere l. 50; indulgere, misereri l. 63 sqq.; se humiliare infra l. 57 sq. 69)*: α *de ipsis hominibus eorumque animis (de re pro persona infra l. 62)*: ACC. trag. 684 nullum est ingenium tantum neque cor tam ferum, quod non labascat lingua, -at malo (SIL. 6, 380 fletu. CYPR. epist. 59, 18 p. 688, 19 *haereticorum*. ENNOD. carm. 2, 43, 4 bellica corda). VERG. ecl. 10, 61 aut deus ille *Amor* malis hominum -ere discat. Aen. 1, 291 aspera tum positis -ent saecula bellis. HOR. epist. 1, 1, 39 nemo adeo ferus est, ut non -ere possit (*cf. l. 40*). OV. met. 14, 697 referam ... facta, quibus flecti ... et -ere possis. CALP. ecl. 3, 41 forsitan audito poterit -ere cantu *Phyllis*. STAT. Ach. 1, 272 pudet hoc (*sc. muliebri*) -ere (*i. imbellem videri*) cultu? QVINT. inst. 9, 4, 5 quid non cultu -it? TAC. hist. 2, 67, 2 legio in Hispaniam missa, ut pace et otio -ret. FRO. Vat. 248. ITALA psalm. 82, 2 (Veron., Quodv. [?] Aug. serm. cod. Guelf. app. 9, 14 p. 212, 433 Morin) ne taceas neque -as (*i. quiescas*), deus (*καταπραΰνῃς, Vulg.* compescaris. *inde* AVG. serm. 279, 4 p. 1277 non -it, minatur). ARNOB. nat. 7, 8 p. 243, 11 sapientius ... est ... eos *deos* in offensione durare quam munerum corruptione -ere. LACT. mort. pers. 3, 5 nulla ... natio tam feris moribus vivens, ut non suscepto dei cultu ad iustitiae opera -ret. AMM. 30, 5, 4 *Valentinianus* numquam ... minari desinens vel -ens. RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 44 p. 584C nec cum Iudaeis erubescimus nec cum latrone -imus (*i. nos humiliamus. cf. infra l. 69 et* AVG. virg. 36, 36 p. 277, 12 hi omnes *peccatores*, cum convertuntur ad te, facile -unt et humilantur coram te). CLAVD. 20, 322 precibus -ere nullis, non auro cessisse. AVG. in psalm. 93, 16 p. 1204ex· quemadmodum -is? (*cf. quae seq.*). *al.* *de re pro persona*: VAL. FL. 5, 518 Caucasus ... tuis (*sc. Aeetae*) quantum -at habenis. *c. dat. i. q. indulgere, parcere, misereri*: PSALT. Cas. 93, 13 -ere (*Hier. psalt. sec. Hebr.* ut quiescat, *τοῦ πραΰναι. cf. p. 1149, 20. 1154, 20*) illi *viro* a diebus pravis. AVG. bapt. 2, 14, 19 potens est dominus ... etiam rebaptizatis placari et eis, a quibus rebaptizati sunt, ex ipsa pacis compensatione -ere (*seq.* delicta donare). in psalm. 50, 13 p. 594 qui -at nobis, qui propitius sit nobis. *i. q. se humiliare*: AVG. c. epist. fund. 37 p. 243, 2 patere ... aliquanto minus te esse quam deus est ... et -e illi (*cf. l. 57*).

β *de affectibus et actionibus*: PACVV. trag. 293 tamen offirmato animo -it metus. PANEG. in Mess. 47 seu iudicis ira sit placanda, tuis poterit -ere verbis (OV. Pont. 2, 7, 79 mora. 3, 3, 83. CYPR. GALL. gen. 249 *dei*). OV. epist. 7, 179 *v. p. 1146, 21.* LIV. 5, 17, 10 -ere discordiae intestinae metu communi ... coepere. VELL. 2, 118, 1 quod ... feritas ... sua novitate incognitae disciplinae -ret (A^1 *et P*, mut- *A et M*). TAC. hist. 2, 18, 2 si seditio -ret (*i. sedaretur*). SYMM. epist. 10, 23, 13 ut ... per moram vel meus dolor ... -ret. AMM. 16, 3, 2 furore -ente. RVFIN. hist. 8, 7, 4 humana ... rabies nec ferarum -it exemplis. PRVD. perist. 13, 66 tyranni ... invidia. CLAVD. 5, 231 inflammata semel nescit -ere (*i. languescere*) virtus. CYPR. GALL. exod. 914 iurgia. LEO M. serm. 43, 4 -at saevitia, mansuescat iracundia. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 256 quid nunc miremur saevorum corda virorum cedere et humanos tibimet (*cf. p. 1146, 2*) -ere motus? GREG. TVR. Iul. 47 murmur -ere (*i. comprimi*) non potest.

b *de bestiis i. q. mansuescere sim. (fere de eis, quae cicurantur; de eis, quae placantur l. 11. 13)*: PROP. 2, 26b, 53 nobis (*cf. p. 1145, 83*) -et (*NP*, mut- *cett.*) Scylla. LIV. 33, 45, 7 ut feras quasdam nulla -ere arte, sic immitem et inplacabilem eius viri animum esse (AMM. 16, 7, 4. 22, 15, 17 per ... caerimoniosos dies ... ab omni saevitia desciscentes). 38, 17, 15 beluas ... feritatem ... primo servare, dein, cum diu manibus humanis aluntur, -ere. PLIN. nat. 10, 128 cum ... in mari vituli totque piscium genera -ant. IVVENC. 2, 632 quando veneniferi serpentis saeva propago sermonum dulci poterit -ere (nitiscere *l. v.*) fructu? PALLAD. 4, 14, 2 si morsu *asinus* furens laedit obiectas *equas*, aliquatenus labore -at. CASSIOD. var. 8, 31, 2 quae *aves* innoxia voluntate -unt. *de affectu*: GREG. TVR. Iul. 31 iumentorum petulantia deposito ... furore -it.

2 *de rebus*: a *de vi rerum naturalium*: α *de temperie caeli, tempestatibus sim.*: HOR. carm. 4, 7, 9 frigora -unt Zephyris. LIV. 23, 19, 1 -ente iam hieme. GERM. frg. 3, 8 omnia -unt tranquillo sidere cancri. CVRT. 8, 4, 13 iam caeli -ente saevitia. SIL. 15, 502 iam ... hieme affecta -ere coeperat annus (*cf. p. 1158, 18*). PRVD. apoth. 650 insanos ... -ere ventos (SEDVL. carm. pasch. 3, 62 CORIPP. Ioh. 1, 311. *cf.* CLAVD. 26, 273 flamina). β *de fluctibus*: OV. epist. 7, 179 dum freta -unt et amor (HYMN. Ambros. I 1, 14 ponti). PLIN. nat. 2, 215 *aestus maris* -unt (*antea* exundant, fervent). AMM. 22, 8, 9 *Aegaeum mare* hoc modo fractum, et ... iam ... -ens in aequoream panditur faciem. CLAVD. 7, 123 -ere fluctus (carm. min. 5, 2). γ *de regionibus*: PLIN. nat. 3, 147 qua -entia Alpium iuga ... molli ... devexitate considunt. *aliter*: VAL. FL. 7, 289 Aeaeos iubeas -ere campos *purgando a monstris*.

b *de vi, impetu malorum, discriminum*: α *generatim*: FIRM. math. 3, 4, 25 misera ... incommoda ... decreta per Martem mutantur atque -unt, si impetus Martis ... mitigentur. 5, 2, 18 haec omnia *vitia effecta a Marte* -unt. β *speciatim in re medica (fere de passionibus; de locis morbo infectis v. infra l. 38 sqq.)*: SER. SAMM. 215 calor *in oculis* infuso -it lacte canino. AMBR. in psalm. 118 serm. 21, 2 p. 474, 21 vulnus ... mentis, quod ... sermonis suavitate -it. PS. SORAN. puls. p. 275, 13 quae cuncta, quantum quiete salubriter -unt, tantum commota periculum minantur. CAEL. AVR. acut. 2, 14, 94 si ipsa *passio* fuerit levigata, singula -unt. *ibid.* iam -entis tumoris atque declinantis solutione. 2, 16, 98 patiens latus ... alios ... -endo relevat. 2, 29, 158 -ente ... passione. chron. 1, 4, 120 quae ... dimissione relevata -unt (*opp.* gravantur). 5, 1, 23 loca dolentia. *al.*

c *singulariter*: CLAVD. rapt. Pros. 2, 145 *dea* insuetis ... docet galeam -ere sertis (*i. speciem asperam sive bellicam minuit*).

II ***transitive*** *(cf. p. 1144, 73) i. q. mitem facere, lenire, placare*: PSALT. Cas. 45, 10 *dominus* -ens proelia (*ἀνταναιρῶν πολέμους, Vulg.* auferens bella) ... arcum confringet. DIOSC. 2, 28 p. 192, 11 iuscellum minoris *caponis* estigationes stomachi -it (*seq.* mollit. *gr. aliter*). GREG. TVR. vit. patr. 10, 1 ipse *religiosus* eum *examen vesparum* sua oratione -at.

comp.: emitescere. *Busch.*

mithium *v. s.* mitium.

mithrāx, (-ācis), *μίθραξ*. *species gemmae*: PLIN. nat. 37, 173 (*cf.* 1, 37, 63) -x (mitr- *d*) e Persis venit et Rubri maris montibus, multicolor ac contra solem varie refulgens. *cf.* mithridax.

mithridāx, (-ācis) *f.* (*l. 55*). *cf.* mithrax. *i. q. mithrax*: SOL. 37, 12 -x (myth-, met(h)- *vv. ll.*) sole percussa coloribus micat variis (*inde* ISID. orig. 16, 12, 2 [*add.* gignitur in Perside]. *cf.* 16, 4, 21 -x [mitridas *sim. codd. utrobique*] lapis Euphratis sole [re]percussus).

mitia, -ium *n. v. s.* mitis (*p. 1157, 61*).

miticus, -a, -um *v. s.* tmeticus. *R.*

[mītifer *v. p. 1147, 10.*]

mītifico, -āvī, -ātum, -āre. [*a* mitis *et* facere. *J. B. H.*] GLOSS. -at mitigat, mollit, blandit. mitem facit. -vit mitem fecit. *legitur inde a* CIC. [*loco corr.*: MART. CAP. 2, 181 (*de Venere, incerto obi.*).]

i. q. mitem facere: 1 *proprie*: a *i. q. maturare (in imag.)*: GELL. 13, 2, 6 relinquendum ... visum est in ingenio, quod dies atque aetas -et.

b *i. q. concoquere, conficere (sc. cibum)*: CIC. div. 2, 57 in omne corpus diviso et -to cibo.

2 *translate i. q. mitigare, lenire, sedare sim.* (*c. dat. person. p. 1147, 3. c. praep.*: ab *l. 76.* ad *l. 78*): a *animalia*: α *bestiam i. q. domare*: PLIN. nat. 8, 24 *elephanti* capti celerrime -antur hordei suco (*seq.* domiti). β *homines eorumque affectus*: GELL. 2, 12, 4 *maioris auctoritatis viri* suos ... regunt atque -ant. HIL. myst. 1, 35, 2 huius *ligni crucis* ... sacramento -antur infidelium corda. PS. PHILO antiq. 50, 8 *Anna* -ta est a dolore suo (*fere i. q. solacium accepit in dolore*). AMBR. epist. 63, 59 p. 1204D plebis excitandae ad devotionem, -andae (*cf. p. 1060, 18*) ad tranquillitatem. *affectus*: SERV. gramm. IV 463, 23 curas -ant (mitigant, letificant *vv. ll.*) dona Lyaei. SCHOL. Cic. Bob. p. 84, 35 severitatem ... humanitate.

b *vim rerum naturalium, mala, incommoda*: PLIN. nat. 9, 96 quia noctes (*Mayhoff*, nocte *codd.*) sidus (*sc. luna*) tepido fulgore -at. APVL. mund. 23 tepores frigus glaciale -ant. HIL. in psalm. 118 mem 11 ut mel ... ea, quae acciderint ... amara, -at, ita animae ... amaritu- *[Busch]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dines . . . . infusa dei eloquia -ant (vivif- *l. v.*). IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 6, 27 p. 1568in. -at aegritudinem terminus indicatus. CYPR. GALL. Ios. 116 ut tristia maestis *natis* vulnera -et sensim coitura cicatrix.

mītificus, -a, -um. *a* mitis *et* facere. [*l. v. pro* mirificus: PRVD. tituli 77.]

i. q. mitem faciens (*mitis, placidus l. 8. 10. 11*): 1 *de hominibus (dea l. 9) eorumque mente* (*verbis l. 10*): SIL. 12, 474 famam nomenque . . . -ae mentis. APVL. mund. 38 *ultricem Necessitatem* faciet ille -am (mirif- *l. v.*). PRVD. perist. 7, 42 *Quirinus* confirmat pia pectora verbis -is (mitiferis *B*, mirificis *S*). CYPR. GALL. gen. 1005 *Laban*. 1061. exod. 258 vates.

2 *de rebus*: PRVD. ham. 963 -os incendia lenta vapores exhalent (*cf. vol. VI 2, 1403, 46*). CYPR. GALL. num. 298 pacem.

mītigābiliter *adv.* *a* mitigare, *mitigabilis. CAEL. AVR. acut. 3, 4, 32 corporis partes, quae . . . erunt -r (*i. mitigando*) relaxandae.

mītiganter *v. p. 1151, 69.*

***mītigātio**, -ōnis *f.* *a* mitigare. GLOSS. καταπράϋνσις.

i. q. actio mitigandi, placatio, sedatio (*plur. l. 20. 24. 33*): 1 *animorum*: RHET. Her. 4, 37, 49 licentia, si nimium videbitur acrimoniae habere, multis -bus lenietur. 4, 37; 50 acrimonia . . . mitigabitur laude et assimulatione . . ., quae non indiget -is. CIC. de orat. 3, 118 consolationes, miserationes omnisque ad omnem animi motum et impulsio et . . . -o. VVLG. Sirach 36, 25 si *mulieris* est lingua . . . -is (πραΰτης) et misericordiae. AVG. conf. 12, 25, 34 plue mihi -es in cor, ut patienter . . . feram. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 105, 20 nullam talem . . . habemus -em consolationemque qualem tuae memoriam sanctitatis.

2 *passionum corporis*: THEOD. PRISC. log. 114 *frigida adiutoria* torporem magis in tempore quam -em praestare possint. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 175 quae *medicamina* ob vigiliarum -em dantur (*item c. gen. obi.* 3, 8, 75 chron. 2, 3, 67). 3, 17, 171 curam . . . -is laxativae. chron. 1, 1, 45 quo *tempore* -o convenire perspicuitur. *al.* ORIBAS. syn. 5, 6, 1 Aa p. 52 cum blanda -e (*La* medicationem). 7, 15, 5 La p. 148 -es opus habent, donec dolor quiescat (*Aa* parigorizari oportet, *gr.* παρηγορίας δεῖται). eup. 4, 36, 2 Aa p. 552 -o . . . fit (*La* mitigat).

***mītigātīvus**, -a, -um. *a* mitigare.

i. q. utilis (aptus) ad mitigandum (molliendum), qui habet vim mitigandi (*t. t. in arte medica. acced. gen. l. 42. 49. n. pl. pro subst.: l. 43. 45. 55*): PHILVM. med. 1 p. 105, 5 -is cibis. CAEL. AVR. acut. 1, 5, 45 passiones . . . laxativa atque -a indigent curatione (1, 16, 161. ORIBAS. syn. 9, 56, 6 Aa p. 390 [*gr.* παρηγορικῶν]). 2, 38, 222 acria, siquidem non sint -a, celeritatem passionum acutiorem faciunt (3, 17, 162 a. atque mordentia, . . . quae non sint -a celeritatis neque . . . relaxantia). chron. 1, 4, 108 omnia -a . . ., quae accessionem valeant temperare. 1, 5, 156 -ae virtutis causa (4, 1, 2. ORIBAS. syn. 7, 24, 3 La p. 162 [*gr.* παρηγορητικῆς]). 1, 6, 183 adiutoria atque -a sive corporativa (*cf.* 2, 4, 82 recorporativa, non -a). 2, 1, 52 -is . . . cataplasmatibus (5, 2, 37 ORIBAS. syn. 7, 31, 3 Aa p. 173. *al.*). 2, 4, 74 vaporatio. 2, 4, 80 mulsum calidum vel . . . -um liquorem. ORIBAS. syn. 1, 29, 4 Aa p. 84, 18 Mø. *aqua* malactica est . . . et doloris -a (*gr.* πόνων παρηγορητικά). 7, 31, 3 Aa p. 173 medicamina (*gr.* παρηγορητικῶν. eup. 4, 45 Aa p. 560 -is et digestibilibus medicaminibus [*La* mitigantes, *gr. 4, 44, 2* παρηγοροῦντες]. *al.*). 8, 40, 1 Aa p. 250 -am inunctionem (*Ab* medicativam, *La* quae mitigari possent). eup. 2, 1 E 1 Aa p. 466 est . . . malba . . . -a et digestoria (*gr.* πραϋντική). 9, 37, 7 Aa p. 340 -is (*Ab* medicativis) . . . frigidis inlinire (*gr.* τῶν πραϋνόντων). ALEX. TRALL. 1, 88 collyrium -um (*gr. p. 9, 1* παρηγορικόν. 1, 94 *gr. p. 31, 7* πραϋντικῶν). 3, 19 cum -us . . . blandusque calor (*i. febris*) esse videtur ([*gr. p. 325, 6* πραεῖαν]. *seq.* calor . . . mitis).

mītigātōrius, -a, -um. *a* mitigare.

i. q. efficax ad mitigandum: PLIN. nat. 28, 64 urinam reddere -um habetur. ORIBAS. syn. 3, 25 p. 856, 15 emplastrum -um (*cf. gr.* πραότατον. 9, 54 add. Aa p. 384, 14). eup. 2, 1 A 25 La p. 435 *anthimis* est . . . laxativa . . . et in doloribus -a (*gr. A 50* ἀλγημάτων πραϋντικόν). 4, 69 La p. 584 medicamenta . . . -a, quae digerant inflammationem (*cf. gr. 4, 68, 6* παρηγορητικωτέροις). ALEX. TRALL. 1, 51 aliquo -o suco (*seq.* paragorico. *gr. p. 507, 24* παρηγορικῶν χυλῶν).

mītigātus, -ūs *m.* *a* mitigare.

i. q. mitigatio: PS. RVFIN. (= IVLIAN. AECL.) in Am. 5 p. 1080C cum *Osee* de -u sententiae *domini* disputaret (*cf. p. 1151, 9*).

***mītigo**, -āvī, -ātum, -āre. [*a* mitis, *cf.* pur(i)go. *v. Thurneysen, IF 31, 1912, 279. J. B. H.*] *depon.* -ari *? v. p. 1151, 49.* *pass. medialiter e. g. p. 1149, 3. 10. 1150, 4. 34.* se -are: *p. 1151, 65.* FIRM. math. 6, 33, 5 invicem. NOT. Tir. 79, 56 -at (*post* mitis). *de notione*: NON. p. 236, 13 aperit, -at, placat. SYNON. Cic. p. 432, 7 B. p. 434, 30 temperat. p. 445, 19 sedare. mulcere. -are. placare. CHAR. gramm. p. 473, 19 B. πραΰνω. GLOSS. καταπραΰνω. -at ἡμεροῖ. mollit, blanditur, componit, temperat. *gr. respondet* (*cf. etiam p. 1148, 46. 1150, 4. 10. 1151, 22. 28. 44. 48*): πραΰνω *p. 1149, 22. 1151, 23. al.* ἀποπραΰνω *p. 1151, 24.* καταπραΰνω *p. 1149, 70. 1151, 13. al.* παρηγορῶ *p. 1151, 29. al.* *leg. inde a* TVRPILIO, RHET. Her., CIC. (*43ies*); *apud* VERG., HOR., OV. *singulis locis. praeter ceteros adamat* FIRM. math. (*67 locis; cf. p. 1150, 78 sqq. al.*). [*confund. c.* mitescere *p. 1145, 15. c.* mitificare *p. 1146, 79.* *falso trad. in parte codd.*: QVINT. inst. 4, 3, 9 (*del. Capperonnier*). *loco dub. lect.*: FIRM. math. 6, 36, 1. *e coni. probab.* (*cf. l. 58*): FIRM. math. 4, 19, 35 (*Kroll-Skutsch*, publicat *codd.*, sublevat *Wikstroem, Eran. 40, 1942, 62*). *dub.*: CAES. civ. 1, 52, 4.]

I ***transitive*** (*absolute v. l. 76. p. 1151, 41*) *i. q. mitem facere*:

A ***proprie*** *i. q. mollire* (*syn. l. 26. 30. p. 1149, 8. 18*), *macerare sim.*: 1 *generatim*: TVRPIL. com. 147 misero mihi -bat sandalio caput (*verberibus. cf. p. 1152, 33 et vol. III 1901, 61 sqq.*). MART. 9, 43, 2 qui *Hercules* dura sedens porrecto saxa leone -at (*i. molliora reddit leonis pellem sternendo*).

2 *speciatim*: a *fruges maturando*: CIC. rep. 4, 1 cum . . . autumno terra se ad concipiendas fruges patefecerit, . . . aestiva maturitate alia -verit, alia torruerit (*v. app. crit.*). *expresse i. q. dulcem reddere*: MELA 2, 16 nec eius *vitis* quidem fructus maturat ac -at *Thracia*. AVSON. 332, 18 p. 25 P. -et autumnus, quod maturaverit aetas. *agrum rigando, meliorando*: CIC. nat. deor. 2, 130 Indus . . ., qui . . . non aqua solum agros laetificat et -at (*i. fecundat*. HOR. epist. 2, 2, 186 silvestrem flammis et ferro -et [*i. cultum faciat*. SCHOL. edomet] a. *cf. p. 1150, 68*). b *cibum coquendo*: CIC. nat. deor. 2, 151 arborum . . . materia . . . igni adhibito . . . ad -andum cibum utimur. c *acrimoniam ciborum, medicamentorum i. q. lenire*: PLIN. nat. 14, 120 Africa gypso -at asperitatem *vini* (20, 241 suci. *cf.* 14, 149 vina). 18, 141 ut *far* -et amaritudinem *secalis*. 23, 7. 23, 57 *acetum* -atur usto pane. 24, 3 amarae aquae polenta addita -antur. AVELL. p. 28, 18 hic *Macarius* . . . oleo . . . escas asperiores -ans. d *duritiam, tumorem sim.*: PLIN. nat. 20, 250 cervicium duritias (22, 138). 23, 38 collectiones. 24, 11 panos. 32, 71 tumorem oculorum ruboremque (CAEL. AVR. acut. 3, 17, 171. chron. 4, 7, 98 mollit et . . . -at. *cf.* acut. 2, 18, 108 tumentia). 32, 78 si tumeant aures, coriandri suco . . . -andas iidem praecipiunt. CAEL. AVR. chron. 2, 4, 76 ad -andam materiam.

in imag.: RVFIN. Orig. in Ios. 7, 6 p. 334, 6 si . . . emplastris -vimus, . . . malagmate mollivimus (*de delicto cum duro tumore comparato*). MVTIAN. Chrysost. hom. 12, 4 p. 320 duritiam . . . nostram nihil -at (*gr.* τῆς σκληρότητος . . . οὐδὲν καθικνεῖται).

B ***translate*** *i. q. lenire, placare, domare, sedare* (*i. q. servare p. 1149, 20*): 1 *animantia eorumque ingenia, commotiones animorum, actiones, qualitates* (*in malam partem p. 1150, 1*): a *homines* (*deos l. 63. p. 1149, 14. al.; deum christianum p. 1149, 1; subi. res l. 41. 50. p. 1149, 30. 39. al.; c. dat. p. 1149, 10. 21*; ad *l. 47*; *in c. acc. l. 40* [*aliter p. 1149, 45*]; *in c. abl. l. 62*; ab *l. 44. p. 1149, 19. 1150, 14*; ex *p. 1150, 9*; *add.* quin *p. 1149, 18*): α *pertinet ad animos* (*aures l. 78*): ① *generatim*: CIC. Verr. II 1, 82 Lampsacenos in istum numquam ulla res -asset. 5, 138 neque te in parentum luctu . . . mei nominis commemoratio -vit. Font. 36 ut *Fabius* Allobrogum animos -et (Balb. 57. Phil. 10, 6 placa . . . et -a. rep. 2, 26 religionum caerimoniis. epist. 6, 1, 2 LIV. 1, 10, 1. 38, 48, 11 a feritate insita. SEN. Med. 426 CVRT. 5, 3, 1 TAC. hist. 1, 69. RVFIN. hist. 3, 23, 19 p. 245, 2 consolationibus . . . efferos et exterritos eius *iuvenis* a. -bat [*gr.* κατεπᾴδων]. GREG. M. in Ezech. 1, 7, 11 p. 846B ad patientiam [*opp.* excitare]. *al.* *cf.* SEN. Phaedr. 414 pectus ferum. TAC. ann. 13, 21, 6 spiritūs). MUR. 65 te . . . et animi quodam impetu concitatum . . . et . . . praeceptorum studiis flagrantem iam usus flectet, dies leniet, aetas (*cf. p. 1149, 39*) -bit (*cf.* epist. 6, 4, 3 longinquitas temporis). Pis. 5 Antonium . . . patientia atque obsequio meo -vi. de orat. 1, 202 virum, qui . . . possit . . . populum . . . incitatum in bonos -are (LIV. 1, 19, 2 armorum desuetudine. SEN. dial. 10, 18, 5 aequitate. FLOR. epit. 1, 8, 3 deorum metu. IVST. 16, 1, 18. *cf.* CIC. Brut. 54 plebem [LIV. 4, 44, 10]. CVRT. 10, 8, 18 *cives*). 2, 332 vel inflammando iudice vel -ando (orat. 131 ut irascatur i., -etur. *cf.* QVINT. inst. 4, 1, 17 naturas *iudicum*). Brut. 188 multitudo . . . irascitur, -atur (*emend. Schuetz*, miratur *codd.*). leg. 2, 36 nihil melius illis mysteriis, quibus ex agresti immanique vita exculti ad humanitatem et -ti sumus (emitigati *l. v.*). ad Q. fr. 1, 2, 6 quem . . . praeter Tuscenium . . . non -vi? (*antea* placavi). Att. 11, 9, 3 patruum . . . in (*cf. Tyrrell-Purser*) ea Tullia, quantum poteris, -ato! VERG. Aen. 5, 783 quam *Iunonem* nec longa dies (*cf. p. 1149, 37*) pietas nec -at ulla. LIV. 8, 33, 7 quae *preces* saepe hostem -vere (*seq.* placant). 9, 1, 5 ad placandos deos -andosque homines (*cf. p. 1149, 4*). 22, 22, 19 illos *Carthaginienses* . . . fortuna et timor -asse videri poterat. POMP. TROG. Iust. 38, 5, 5 *Mithridates* cum inter hanc decretorum amaritudinem parendo non tamen eos *Romanos* -ret (*v. app. crit.*). SEN. contr. 2, 1 (9), 27 ut *filii* patrem cedendo -rent (QVINT. decl. 258 p. 54, 26 rogando. QVODV. [?] quart. fer. 7, 9 p. 694in. irascentem). VAL. MAX. 8, 1 absol. 2 -ta contione. SEN. dial. 5, 8, 2 ratio virtutum est, ut omne, quod secum habent, -ent. 5, 28, 2 inimicos (VVLG. Sirach 6, 5). CVRT. 5, 3, 12 regem (6, 5, 20 HIER. epist. 65, 1, 4). 7, 1, 4 quia illa . . . irascitur . . ., tu -es matrem. 9, 3, 18 nec -ari poterat iratus (NICET. psalm. 5 [*antea* temperat]). *al.* PETRON. 98, 7. QVINT. inst. 3, 4, 3 cum . . . consolamur, -amus, concitamus (*obi. supplendo ut* TAC. hist. 2, 91, 3 -antibus amicis [*sc. imperatorem*]. RVFIN. Adamant. 1, 15 ut . . . lenitas et patientia -ret). 12, 1, 14 -andae sunt prius aures *reclamantium* (*i. animi sunt conciliandi*). PS. QVINT. decl. 17, 12 ut te . . . -ent lacrimae. TAC. dial. 11, 1 me . . . Aper . . . arte (*i. artificio, dolo*) quadam -vit concedendo *eqs.* Agr. 4, 3 mox -vit *Agricolam* ratio et aetas (*cf. l. 50. p. 1149, 39*). hist. 1, 63, 1 donec *milites* precibus -ti ab excidio . . . temperavere (3, 32, 1 precibus. ann. 1, 47, 2 SPART. Sept. Sev. 7, 7. *cf.* TAC. hist. 3, 82, 1 legiones). 1, 66, 3 *dux* pecunia -retur. *al.* APVL. met. 9, 29, 3 -to

[Busch]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

conciliari marito. TERT. paenit. 9, 2 paenitentia deus -atur (LACT. ira 16, 1 homines ... ad deum ... confugiunt, -ant, obsecrant). adv. Marc. 1, 1 p. 291, 8 nec feminae sexu -antur. IREN. 3, 23, 4 *Cain* nec sic quidem -tus est nec quievit super factum malum. PANEG. 6, 16, 3 quos *homines* ratio, litterae, vitae quies -vit. 7, 4, 4 ille *pater* barbaras nationes victoriis domuit, venia -vit. IVST. 18, 4, 9 dissimulato odio -toque ... vultu. AMM. 22, 11, 11 imperator (*cf. p. 1148, 77*) ... -tus est lenientibus proximis. PRVD. perist. 10, 1067 numen. PHYSIOGN. 33 p. 51, 1 ratione molliuntur atque -antur. FAVST. REI. grat. 2, 1 p. 59, 25 Pharao ... cum percuteretur, -batur, cum laxaretur, ingravabatur. *al.* *c. dat. i. q. conciliare alicui, mitem reddere erga aliquem* (*cf. p. 1145, 62*): CIC. epist. 1, 9, 26 ut ... eum tibi ordinem *publicanorum* aut reconcilies aut -es. TAC. hist. 4, 52, 2 Vespasianus ... Domitiano -tus. PORPH. Hor. carm. 3, 3, 17sq. Iunone iam -ta Romanis. IVST. 9, 7, 6. 31, 4, 4 qui *legati* ... Hannibalem ... Romanis -rent. *alicui rei*: FRONTO p. 160, 20 v. d. H. (= p. 168, 19 N.) tempus aliud, quod (quom *Heraeus*) ego memoriae eius *Censorii* placem te ac -em. *coniung.* quin: TAC. ann. 6, 38, 1 non Tiberium ..., quae ceteros mollire solent, tempus preces satias -bant, quin ... puniret. (ii) *specialiter c. praep.* ab *i. q. quietum, tutum reddere, servare*: ITALA psalm. 93, 13 (Aug. in psalm. 93, 16 p. 1204$^{med.}$ *et* PSALT. Rom.) ut -es eum (VVLG. ei *sec. hebr.*, *gr.* τοῦ πραῦναι αὐτῷ ἀφ' ἡμερῶν) *beatum virum* a diebus malignis (*cf.* AVG. epist. 78, 7. *al. et p. 1145, 63*). AMBR. in psalm. 1, 9, 1 *psalmus* ab iracundia -at. GREG. TVR. glor. mart. 75 p. 538, 11 nec umquam -bor a lacrimis. GREG. M. moral. 5, 16 p. 687^{C} alios prospera quia demulcent, ab insania -ant.

β affectus, mores, actiones: RHET. Her. 4, 37, 49 ut, quod erat commotum licentia, id -etur (*CE*, constituetur *cett. codd.*, constituatur *Kayser. v. Kroll, Philol. 89, 1934, 70*) laude (*cf.* 4, 37, 50 acrimonia). CIC. inv. 1, 30 ut ... odium statim defensio -et (p. red. ad Quir. 23 precibus [*syn.* leniri, sedari]. Att. 1, 19, 8 comitate [*opp.* incitata]). Caecin. 35 actio ... iniuriarum ... dolorem imminutae libertatis iudicio poenaque -at (fin. 2, 95 virtutis ... fomentis. Att. 3, 15, 2 vetustate. SEN. dial. 11, 1, 2 [*opp.* inritarent et accenderent]. epist. 49, 1 tempore. CVRT. 6, 6, 16 ratio -vit d. QVINT. inst. 6, 1, 28 d. -et tempus. AVELL. p. 41, 3 [*opp.* exulcerare]. *al. cf.* SEN. dial. 6, 8, 1 -andae ferociae *doloris*. *aliter p. 1151, 21*). Cluent. 81 invidia remota, quam dies (*cf.* Tusc. 3, 53. *l. 39. p. 1148, 63*) -vit (*cf.* de orat. 2, 304 invidiosa ... extenuando). Cael. 77 iam aetas omnia, iam res, iam dies -arit (*cf. p. 1148, 50. 81*). part. 122 saepe erunt accusatori motus animorum incitandi, reo -andi. Ov. trist. 4, 6, 15 hoc *tempus* ... saevas paulatim -at iras (LIV. 36, 28, 1 CVRT. 9, 7, 6. SIL. 9, 474 Pallas -et iras *suas*. QVINT. decl. 257 p. 52, 7. TAC. hist. 1, 81, 2 militum. APVL. met. 6, 2, 6 deae ... i. spatio temporis. CYPR. GALL. gen. 899 *subi.* longa dies. *al. nota* HIL. in Matth. 4, 27 p. 942^{A} in amorem. *cf.* CVRT. 10, 5, 34 iracundiam [CAES. AREL. serm. 41, 1]). LIV. 2, 57, 2 -ta discordia. VAL. MAX. 1, 1, 14 efferatam -are saevitiam (FIRM. err. 6, 5). SEN. epist. 68, 14 -tis adfectibus (SACR. Gelas. 1, 26 p. 523$^{in.}$ *al.*). CVRT. 5, 6, 16 per colloquia ... paulatim feritate *incolarum* -ta. 7, 5, 19 nullis meritis perfidia -ari potest. 7, 6, 17. 8, 8, 8 obsequio -antur imperia. PLIN. nat. 22, 111 haec animi asperitas ... dulciore suco -atur. 27, 19 -anda curatio (*cf. p. 1147, 39*) aut coercenda. 30, 148. QVINT. inst. 6, 2, 12 quae πάθος concitavit, ἦθος solet -are (*antea* affectus ... mites). 12, 2, 28 quid -et metus, coerceat cupiditates. APVL. met. 6, 5, 3 quin ... sera modestia saevientes impetus eius *Veneris* -as? mund. 31 quid de civilibus institutis ac moribus, qui ... pacata -antur quiete? CYPR. epist. 20, 3 p. 528, 19 *lapsorum* violentiam. PANEG. 3, 4, 2 crudelitatem praedonis pretio (PASS. Theclae Bb 35 p. 96, 14). SPART. Geta 2, 8 posse -ari facinus. ARNOB. nat. 7, 9 p. 243, 14 ad placandas ... -andasque ad numinum furias (*cf.* PAVL. MED. bened. 2, 4 p. 718^{C} furor [*syn.* deleniri]). EDICT. imp. Diocl. I 16 ut effrenata livido rapiendi nec rerum copia nec annorum ubertatibus -retur. II 26 *paucorum* avaritiam nec prolixitas temporum nec divitiae ... -are aut satiare potuerunt. FIRM. math. 1, 2, 4 Scytharum rabiem numquam -at Iuppiter (1, 10, 12 clementiā [*opp.* effrenata]). 5, 1, 10. err. 24, 2 -ta offensa (*cf.* CHAR. gramm. p. 411, 20 B. offensionem -bo [AVG. civ. 7, 33 p. 316, 20 D.]). AMM. 14, 1, 10 Thalassius ... incitationem eius *Caesaris* ... non maturitate vel consiliis -bat, ut aliquotiens ... iras principum mollirverunt. 14, 10, 14 ferociae flatus (29, 6, 3 genuinos). VVLG. Iudith 3, 11 ferocitatem eius *Holofernis* pectoris. prov. 15, 18 qui patiens est. -at (καταπραΰνει) suscitatas *rixas*. RVT. NAM. 1, 69 -at armatas victrix clementia *Romae* vires. SIDON. epist. 7, 16, 1 curas ... litteris -as consolatoriis. *al.*

γ pertinet ad corpora vel eorum partes; *fere i. q.* *recreare, fovere*: PLIN. nat. 12, 4 arbores ... blandioribus fruge sucis hominem -vere. SIL. 6, 93 *Marus* torpentis -at artus *Serrani*. APVL. met. 1, 7, 3 *Socratem* lectulo refoveo, cibo satio, poculo -o (*defend. Novák, Löfstedt, Coniectanea I, 1950, 79*; irrigo *coni. Hildebrand*), fabulis permulceo. THEOD. PRISC. eup. faen. 46 si omnes *dentes* ... doluerint, cedriam in ore teneat, et continuo -antur (*cf.* 49 gingivas ... -bis). log. 17 vaporibus loca -bo (31). CAEL. AVR. chron. 1, 5, 156 pars corporis ... agitata ... vaporationibus erit -anda. *in imag.*: PRVD. perist. 13, 12 ut liquor ambrosius (*i. spiritus dei*) cor (*i. animam*) -at, mentem fovet. *fere i. q.* *sanare malum statum sive animi sive corporis*: SACR. Leon. p. 109, 22 si etiam terrena condicione -ta mens ab iniquitatibus non quiescit. p. 158, 13 -tis sensibus corporis *ieiunio*. *in malam partem i. q.* *enervare, hebetare*: FLOR. epit. 3, 3, 13 panis usu ... et dulcedine vini -tos *Cimbros* Marius ... adgressus est (*antea* robur elanguit. *cf. p. 1145, 80*). ORIBAS. syn. 5, 46, 14 La p. 82 *sensus seniorum* -antur (*gr.* ἀπομαραίνονται) marcidi citius.

b *bestias i. q. mansuefacere sim.*: *α bestias ipsas* (*fere cicurando; placando l. 13. 18. 20. 22*): SEN. benef. 1, 2, 5 nec ullum tam inmansuetum animal ..., quod non cura -et (epist. 85, 41 usque in contubernium. CVRT. 9, 2, 16. PLIN. nat. 10, 182 ex feris [*cf. l. 14. 53*]. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 44, 1 p. 36, 12 [*cf. Migne gr. 35, 452B* τιθασσεύειν]). CVRT. 6, 3, 8 cum feris bestiis res est, quas ... longior dies -at (RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 44, 1sq. p. 36, 12. 19. *al.*). 8, 14, 10 ad notum (motum *l. v.*) sonum auribus *elephantorum* -tis (*i. assuefactis*). COLVM. 8, 14, 3 aliud genus *anserum* ..., quod a fero -tum domesticum factum est. PLIN. nat. 21, 147 *polium* aspidas -are dicitur (*i. innocuas reddere. cf.* FIRM. math. 8, 15, 1 qui *Marsi* ... angues sopitis ac -tis aculeis -ent [nutrient *coni. Némethy, SBUng. Ak. 23, 1918, 624*]. *sim. p. 1155, 16*). 26, 111 haec *onothera* ... feras quoque -at (FRONTO p. 54, 10 v. d. H. = p. 59, 13 N.). PALLAD. 4, 12, 2 *boves* uno die ac nocte inter vincula -entur (4, 12, 3). PRVD. perist. 5, 436 si ... inmanitas mansuescit et clementia corvos voraces -at. GREG. M. moral. 30, 12 p. 530^{A} lenis sibilus equos -at, catulos instigat.

β affectus bestiarum (*morsus l. 30*): SEN. epist. 85, 8 tigres leonesque numquam feritatem exuunt; ... cum minime expectaveris, exasperatur torvitas -ta. COLVM. 7, 2, 5 -ta feritate (PLIN. nat. 24, 167). 8, 10, 1 maestitiam *captivorum turdorum*. 9, 9, 6 iras *apium*. PLIN. nat. 8, 48 multorum *leonum* ... impetum esse -tum adloquio (8, 146 impetus et saevitia *canum*). 10, 181 rabies ea *suum* aceto -atur (28, 198 hircorum). QVINT. decl. 388 p. 435, 26 *quaedam animalia* noxios alioqui morsus huic uni officio (*sc. ore transferendi catulos*) -ant (*aliter p. 1151, 44*). APVL. met. 6, 12, 5 -ta furia ovium.

2 *res* (*c. dat. comm. l. 36. 41.* ex *l. 53*): a *ferocitatem rerum naturalium* (*per metonymiam l. 46*): *α tempestates, temperiem caeli sim.*: CVRT. 9, 10, 4 iam ... -ta hieme. COLVM. 1, 1, 5 -to ... et intepescente ... frigore. 7, 3, 24 -to vapore (*i. calore*). LVCAN. 10, 305 *Meroe* aestatem nulla sibi -at umbra (nullas sibi vindicat umbras *G*). SOL. 5, 11 nec calor frigore -atur *eqs.* (AVIAN. fab. apol. 29). SERV. Aen. 1, 57 vitia naturae (*sc. ventos*) nulla ratione mutari, sed -ari aliquatenus posse (*explicatur vox q. e.* mollit). VEG. mil. 4, 39 ventorum acerbitas -atur. COD. Theod. 2, 8, 19, 1 (= COD. Iust. 3, 12, 6) aestivis fervoribus -andis. SACR. Gelas. 2, 60 p. 670$^{extr.}$ tribus pueris -asti flammas igneas (2, 85 p. 686 GREG. TVR. glor. mart. 10 p. 495, 27). PETR. CHRYS. serm. 51 p. 342^{C} aerem temperies -vit autumni. 120 p. 529^{B} illa *luna* ... -at noctem. GREG. TVR. Franc. 7, 37 p. 359, 11 ad incendium -andum. *per metonymiam*: CALP. ecl. 1, 1 nondum Solis equos declinis -at aestas. *β fluctus, undas*: PLIN. nat. 2, 234 quoniam *oleum* -et naturam asperam *maris*. TERT. orat. 29, 2 *oratio* fluctus -at (HIER. epist. 45, 7. *cf.* VVLG. psalm. 88, 10 motum ... fluctuum [*gr.* καταπραΰνεις]). AMM. 22, 15, 12 -tis ponderibus aquarum. CLAVD. 10, 125 Cytherea ... impulsos ... -at amnes. *γ arbores silvestres sim.*: PLIN. nat. 15, 45 falsum est venenata *pruna silvestria* ... terrā *Aegypti* (*i. natura soli*) -ta. 16, 61 picea feritatis paulum -tae satu. 16, 70 genus *buxi* ... e silvestri ... -tum satu (*cf. p. 1158, 50*). 17, 66 transitus mirum in modum -at ... silvestres *lauros* sive *eqs.* ... sive discedentes virus relinquunt mansuescuntque.

b *vim, impetum malorum, incommodorum* (*soli l. 68*): *α generatim*: CIC. Cluent. 154 quibus *ornamentis* senator eam -are molestiam posset (*cf.* de orat. 3, 14 labores). Sull. 64 *Caecilius* legis acerbitatem -andam putavit (*cf.* COD. Iust. 7, 63, 6 legum austeritatem. *sim.*: 1, 2, 22 lege ... in aliis ... personis ... robur obtinente, in parte ... ecclesiastica ... vigorem -ante. *v. etiam l. 70*). 92 vos severitatem iudiciorum ... lenitate ac misericordia -ate (de orat. 2, 236 tristitiam ac s. -at ac relaxat. ad Q. fr. 1, 1, 21 condimentis humanitatis. FIRM. math. 7, 10, 3 animadversionis). off. 1, 37 lenitate verbi rei tristitiam -tam (*cf. l. 62*). Att. 1, 17, 4 *incommoda*. 11, 7, 4. VAL. MAX. 4, 8, 3 *Considius* amaritudinem publicae confusionis privata tranquillitate -vit. COLVM. 1 praef. 1 quosdam *principes* ... querimonias velut ratione certa -antes. 1, 4, 3 quibus *remediis* -etur ... lues *soli* (*cf. de meliorando agro p. 1148, 15*). TAC. ann. 3, 18, 1 multa ex ea sententia -ta sunt (*cf. et p. 1151, 9*). 3, 34, 4 remissum aliquid *legum* ... et -tum (*cf. l. 60 et* PLIN. epist. 4, 9, 17 et -are leges et intendere). 3, 37, 2 ab eo *Druso* secreta (*i. solitudinem*) patris -ari. 14, 24, 1 penuria aquae, fervida aestas, longinqua itinera ... ducis patientia -bantur. SVET. Tib. 48, 1 ad -andam temporum atrocitatem (*cf.* SIDON. epist. 4, 15, 2 -to temporum statu). APVL. met. 11, 25, 2 Fortunae tempestates -as. PANEG. 10, 4, 3 malum ..., quod tua ... nescio utrum magis fortitudine repressum sit an clementia -tum (FIRM. math. 3, 2, 19. 3, 2, 26. 3, 4, 4 [*v. app. crit.*]. *al.*). FIRM. math. 2, 20, 6 infortunium (4, 16, 10. 6, 9, 3 calamitatum. *al.*). 3, 2, 13 si sic eos *Saturnum et Martem* positos nullius benivolae stellae radiatio -rit (*de collocatione stellarum ut*: 3, 4, 25 [*antea* mitescunt]. 3, 4, 35 [*antea* languescunt]. 4, 19, 16. 37 *geniturae dominus* malignus ... prosperis radiationibus -atur. *ibid.* malivola -atur stella. 5, 5, 2 malitia Martis [6, 30, 13]. *et saepissime*). 3, 4, 15 nisi ... Iuppiter ... calamitatum miserias -rit. 4, 20, 8 discrimen imminentis periculi

[*Busch*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-atur (5, 3, 12. *al.*). 6, 5, 4 necessitatum angustias consiliorum ... auctoritatibus. *al.* err. 8, 3 orbitates *regum.* 13, 1 egestatem. QVEROL. p. 5, 19 R. (*Lar loquitur:*) decreta fatorum ego tempero ...; si quid gravius, -o. AMM. 16, 5, 13 *Caesar* delictorum vindictas ... lenitudine -bat. 23, 5, 22 rebus prospere -tis (administratis *Cornelissen*). RVFIN. hist. 5, 1, 34 ceterorum *correptorum Christianorum* supplicia -bat spes et corona martyrii (*cf.* AVG. enchir. 29, 112 poenas). AVG. civ. 10, 16 p. 427, 22 D. quae *miracula* procurari atque -ari daemonicis ritibus ... perhibentur. 21, 24 p. 530, 11 ut deus sententiam suam -et et reflectat in melius (VICTRIC. 25 p. 454C. COD. Theod. 9, 21, 8 moderationis arbitrio. *cf. et p. 1150, 69 et* GREG. M. moral. 26, 3 p. 350C iudicium). RVSTIC. Conc.S I 4 p. 22, 33 iniurias -ate (*gr. Isid. epist. 4, 179 Migne gr. 78, 1271A* καταπραΰνετε) atque mansuetas (*cf. p. 331, 66*) facite. GREG. M. moral. 24, 31 p. 304C *deus* tentationum stimulos -at. *al.* *asperitatem sermonis, versuum sim.*: PLIN. epist. 8, 4, 4 nihil est, quod non arte *dicendi* curaque, si non potest vinci, -etur. SVET. frg. 3 p. 9, 18 (= DIOM. gramm. I 489, 5) acerbitatem comoediae -verunt. HIL. in Matth. 15, 4 p. 1005A opprobrio iam sub blandimento ... -to.

β speciatim passiones: CIC. inv. 2, 25 cibi satietas et fastidium aut subamara aliqua re relevatur aut dulci -atur. SCRIB. LARG. 221 inpositum *emplastrum* -at, postea tollit dolorem (PLIN. nat. 20, 115. 23, 3. *al.* SER. SAMM. 188tit. 473tit. VVLG. Sirach 38, 7 [*gr.* ἤρεν]. ORIBAS. syn. 8, 40, 1 Aa p. 250 [*gr.* πραΰνοντας]. 8, 40, 2 Aa p. 250 [*gr.* ἀποπραΰνειν]. *al. cf.* AVG. civ. 5, 20 p. 231, 22 D. doloris aculeos. *aliter p. 1149, 32*). PLIN. nat. 20, 164 ami ... sugillata oculorum, epiphoras -at (35, 34). 23, 3 folia vitium ... inflammationes .. corporum -ant (ORIBAS. eup. 2, 1 D 3 Aa p. 464 post inflammationem iam -ta [*Ab* medicata; *gr. 2, 1 Δ 6* πανσαμένης]. 2, 1 G 16 Aa p. 474 [*gr. 2, 1 Γ 16* παρηγορεῖ]. *al. cf.* CASS. FEL. 78 p. 190, 10 ad -andum matricis calorem). 28, 101 morbos (*cf.* CAEL. AVR. acut. 3, 8, 81 passionem). 28, 220 podagras. QVINT. inst. 2, 17, 9 aliquis ... febrem quiete et abstinentia ... -vit (GREG. TVR. Mart. 4 pr. p. 649, 18). PLIN. epist. 1, 12, 9 quam *valetudinem Corellius* temperantia -are temptavit (FIRM. math. 3, 5, 32. 5, 3, 38. *cf. l. 37 et* FRONTO p. 161, 21 v. d. H. [= p. 169, 22 N.] si non omnino sedare, certe ad maiora intervalla impetus *malae valetudinis* -are). ARNOB. nat. 2, 8 p. 53, 27 morbos posse -ta asperitate leniri. FIRM. math. 3, 5, 31 valitudinis acerbitas -atur (AMBR. in psalm. 118 serm. 21, 1 vulneris). 7, 21, 5 vitia -antur (5, 3, 38. CHIRON 17 suffusiones oculorum et v.). PS. SORAN. quaest. med. 9 praesentia nostra ... solatium ... parat et graves accessiones -at. THEOD. PRISC. eup. faen. 23 quae -are consuerunt (*obi. supplendo ut* 74 log. 21. CAEL. AVR. acut. 3, 8, 94 -antibus ... adiutoriis [*i. mitigativis*]). 66 *vulnera* (*cf. l. 38. 53*). DIOSC. 2, 16 p. 190, 28 *tunnus* morsus vipere -at (*gr. 2, 31* βοηθεῖ. *aliter p. 1150, 30*). 3, 167 p. 445, 5 ictum -at (*gr. 3, 157* βοηθεῖ. *cf.* 4, 187 p. 92, 23 percussus scorpii [*gr. 4, 192* βοηθεῖ]). CAEL. AVR. chron. 2, 8, 115 ne *aegrotantes* ... asperent (*Drabkin*, alterent *edd. priorr.*) potius tussiculam quam -ent. EVSTATH. Bas. hex. 5, 4 p. 913C vescendi rabiem -arunt (*gr.* κατεμάραναν). ORIBAS. syn. 8, 40, 1 La p. 250 quae -ari (*depon.?*) possint inritationem (*gr.* πραΰνοντας. *cf. p. 1147, 53*). eup. 2, 1 A 24 Aa p. 435 -at et relaxat tensuras (*cf. gr. 2, 1 A 50* πραϋντικόν). *in imag.*: SEN. epist. 98, 15 his sermonibus ... lenitur illa vis ulceris, quam opto ... -ari. FIRM. err. 18, 6 ad -anda (-andae *ed. princ.*) conscientiae ... vulnera (HIER. epist. 39, 5, 2 quod *v.* tempore -andum est, cur ratione non vincitur? RVFIN. Orig. in gen. 17, 9 p. 261C quo *verbo sapientiae* ... v. peccatorum non solum olei lenitate -entur). *c. dat. sec. v. q. e. subvenire*: DIOSC. 3, 113 p. 425, 5 morsibus caninis -at ([*gr. 3, 103* ποιεῖ πρὸς τὰ κυνόδηκτα]. 3, 131 p. 431, 4. *cf. l. 44*). 4, 185 p. 92, 6 ictibus scorpionum -at (*gr. 4, 190, 2* ἁρμόζει).

II *intransitive* *i. q. mitem fieri*: VEG. mulom. 1, 52, 4 animal crebris ambulationibus potionatum exercebis. si ex hac ratione non -verit (refrigeraverit *P, Chiron 238*), clysterizabis eum. PASS. Petr. Paul. long. 8 factum est ut -assent (*CO*, -ti essent *vel* -rentur *cett.*) ... Iudaei (*gr.* κατεπραΰνθησαν). ACT. Archel. 47, 3 qui non superbia inflammantur, sed humilitate (se *add. A. cf. Koffmane, Entst. d. Kirchlat. I 1879, 128*) -ant et inclinant. *aliter (c. dat.) v. l. 56.*

parechesis p. 1148, 5. 12. 30. al.

part. praes. pro adi. **mītigāns**, -antis *cf. e. g. l. 42.*

adv. **mītiganter.** *fere i. q. mitifico modo, leniter*: CAEL. AVR. acut. 1, 11, 76 cucurbitam apponimus occipitio -r. 3, 18, 184 ex decoctionibus -r (mitigantur *ed. Guinterii, corr. Schmid, Mnem. 11, 1943, 154*) laxativis. chron. 4, 3, 62 *lac* ulcera -r amplectitur. 5, 1, 13 unctiones, quae -r emolliant ... partes.

deriv.: mitigabiliter, mitigatio, mitigativus, mitigatorius, mitigatus (-ūs). *comp.*: com-, de-, emitigo. *cf.* immitigabilis.

mītilus, -ī *v. s.* mitulus.

mītio, -īre. *a* mitis. GLOSS.L II Abav. MI 30 -it (mittit *trad.*) levigat. *Busch.*

[mītiōsē *v. p. 1159, 29.*]

***mītis**, -e. [*cf. c. hibern.* mōith, moeth '*tener*', *cambr.* mwydo '*macerare, emollire*', *lett.* atmietêt '*macerare*' *et c. sanscr.* máyas- *n.* '*delectatio, refectio*', *hibern.* mīn '*lenis, subtilis, parvus*', *lituan.* mielas, *slavon.* milъ '*amabilis*'. *J. B. H.*] *de orig. v. p. 1152, 6. de formis: abl. sing.* -e *metro probatur* SER. SAMM. 633 VEN. FORT. carm. 2, 2, 27 (*? v. p. 1155, 82*). *compar.* -ior *inde ab* ASELLIONE, CIC., *superl.* -issimus *inde a* CIC. magis -is: CLAVD. DON. Aen. 9, 30 p. 190, 19. NOT. Tir. 79, 55 (*post* maturus, maturescit). *de notionibus* (*cf. p. 1153, 76. 1154, 10*): SYNON. Cic. Char. gramm. p. 432, 20 B. lenis placidus mansuetus -is quietus *eqs.* p. 446, 8 lene -e serenum. NON. p. 343, 6 -is est tranquillus et lenis. p. 343, 11 -is est ⟨mollis⟩ maturus. ISID. orig. 10, 168 -is lenis et mansuetus et cedens improbitatibus et ad sustinendam iniuriam tacens quasi mutus. GLOSS.L I Ansil. MI 326 -ia mansueta sive mollia. III Abol. MI 11 -es patientes. II Philox. MI 41 πρᾶος ἢ πραεῖα. GLOSS. πέπειρος. πέπανος. ἐπιεικής. ἤπιος. μείλιχος. *discernuntur* -is *et* mansuetus: GRILL. rhet. p. 21, 22 M. est ... mansuetus in opere faciens, -is in animo patiens. CASSIOD. in psalm. 24, 8. -is *et* misericors: AVG. de serm. dom. 1, 18, 55 -is ... pietate non contradicit divinis sententiis quae in sua peccata proferuntur *eqs.* *ubi nihil notatur, gr. respondet* πραΰς, *praeterea* ἐπιεικής (*p. 1153, 48. 50. al.*), ἡδύς (*p. 1157, 43*), ἥμερος (*p. 1155, 2, cf. etiam p. 1158, 50*), ἤπιος (*p. 1153, 78*), μέτριος (*p. 1153, 50. 1158, 71*), πένης (*p. 1153, 79*), προσηνής (*p. 1154, 48*); *cf. etiam p. 1158, 5.* *leg. inde a* PLAVTO, TER., ACCIO, LVCILIO, ASELLIONE, CIC. *usque ad* CELS. *omnes locos dedimus; solito saepius habent voc.* OV. (*88ies*) *et* STAT. (*62 locis*). [*it. sept.* mizzo, *it.* mezzo (*notione quae l. 37 affertur*). *Rohlfs.*] [*saepius confunduntur* -ior *et* melior (*cf. etiam p. 1153, 20. 1157, 10*). *e coni. probab.*: PLAVT. Truc. 776 quam ego sim -is (*Camerarius, vulgo*, lenis *Lindsay*, similes *codd.*). AETNA 610 -ia *Heinsius*, mollia *Scaliger*, millia *codd.* PLIN. nat. 14, 102 -iorum *Pintian.*, mitiarum *sim. codd.* *var. l. det.*: LYGD. 6, 13 *pro* dites (*cf. p. 1155, 29*). OV. met. 15, 443 *pro* amicius. *falso trad.*: SEN. contr. 1, 6, 4 STAT. silv. 1, 5, 13. *dub.*: OV. Ib. 291 (*alii alia coni.*). PLIN. nat. 8, 216 *e coni. edd. vett.* MART. CAP. 2, 177 immitior *Dick.* ORIBAS. syn. 1, 31, 1 La p. 85, 24 Mø. vissicas ... -ius fiant (*Aa* mediocres, *St* levis medius, *BMH* melius levis, *gr.* πρᾴως).]

I *proprie* *pertinet ad tactum, saporem, odorem rerum corporearum* (*n. plur. pro subst. l. 50*): **A** *i. q. mollis, maceratus*: **1** *generatim*: PLAVT. Mil. 1424 an iam mittis? : : -is sum equidem fustibus (*mulcando ut* AFRAN. com. 67 -em faxo faciant f. *cf. p. 1148, 5*). OV. met. 1, 403 mox ubi ... natura ... -ior illis *lapidibus* contigit (*cf. 1, 401* ponere duritiem coepere ... mollita). **2** *speciatim de fructibus maturando mollitis* (*cf. p. 1145, 18*): VARRO rust. 1, 68 sorbum maturum -e conditum (*aliter l. 47*). CELS. 6, 11, 1 pirum -ius (purum vinum *Palavicinus*). COLVM. 8, 17, 13 -is digitis infracta unedo. PLIN. nat. 14, 103 superiora *poma* per se -ia (*opp. nuclei* in musto madidi).

B *i. q. maturus, suavis*: CATVLL. 62, 50 uvam (VERG. georg. 1, 448). VERG. ecl. 1, 80 poma ([SERV. *ad l.*: matura, quae non remordent cum mordentur. GLOSS.L I Ansil. MI 327 matura]. HOR. epod. 2, 17 CARM. de mens. 1, 9. 2, 34 CELS. 2, 29, 1 SEN. Thy. 164 MART. 10, 48, 18 FRONTO p. 186, 9 v. d. H. [= p. 197, 13 N.]. LACT. Phoen. 30. *al.*). georg. 2, 522 vindemia (MART. 13, 109, 1). CVRT. 7, 4, 26 fructus. PETRON. 135, 8 v. 12 sorba (*aliter l. 38*). PRVD. cath. 3, 77 nemoris munera -ia. CYPR. GALL. gen. 72 bacis. *al.* *in imag. transfertur ad ingenia*: GELL. 13, 2, 5 *opp.* dura et acerba. *n. plur. pro subst.*: CYPR. GALL. gen. 83 niveo iam -ia dente momordit *Eva*.

C *i. q. tener de herbis eorumque productis*: PLIN. nat. 11, 16 e vitium populorumque -iore cummi propolis. 17, 262 ambusta *harundo* ... densior -iorque surgit. 21, 99 e -ioribus *caulibus*. MART. 9, 71, 5 herbis. BOETH. cons. 1 carm. 5, 20 revehat -es Zephyrus frondes.

D *i. q. dulcis, lenis*: **1** *pertinet ad saporem: de liquidis*: VERG. georg. 1, 344 favos ... -i dilue Baccho (*cf.* MACR. Sat. 3, 11, 10 -e vinum dixit, ut alibi ait domitum). OV. met. 14, 690 cum sucis -bus herbas (PLIN. nat. 16, 1. 23, 103). SEN. nat. 3, 14, 3 aquae -ioris vasta ... via (*opp.* maris. ARNOB. nat. 2, 49 p. 87, 6). *per enallagen*: CYPR. GALL. gen. 1223 -ia pocula libat (*i. p. -is vini*). *in imag. confertur orator cum vino*: CIC. Brut. 288 Thucydides si posterius fuisset, multo maturior fuisset et -ior (*cf.* TAC. dial. 18, 2 Cicerone -ior Corvinus et dulcior). *de aceto minus acri*: CAEL. AVR. acut. 2, 19, 113. *de cibis* (*aliter p. 1158, 43*): APVL. met. 6, 28, 6 nucleos ⟨et⟩ edulia -iora. **2** *pertinet ad odorem*: LACT. Phoen. 85 casiae. CLAVD. 10, 93 amomi. CYPR. GALL. gen. 327 -es dum gignit *hostia* odores.

II *translate* *pertinet ad ingenia, mores, actiones animantium et vim atque statum rerum* (*pro subst.: m. sing. l. 12. p. 1153, 71. plur. l. 79. p. 1153, 41. 75. al. n. sing. p. 1157, 53. plur. p. 1157, 60. 1158, 46. al.*): **A *strictius*** *i. q. lenis, clemens, placidus, moderatus sim.* (*locis p. 1156, 30. 55. 77. 1157, 40. 56. 1158, 11. 28 allatis subauditur etiam notio sub B commemorata* [*cf. etiam p. 1159, 19. 27. 42. 52. 62*]): **1** *de animantibus eorumque ingeniis, affectibus, actibus sim.*: **a** *de hominibus*: **α** *i. q. cultus, civilis, ex ferocitate domitus*: CIC. inv. 1, 2 *vir magnus et sapiens homines* ex feris et immanibus -es reddidit (*cf. p. 1153, 29*) et mansuetos. PLIN. nat. 6, 54 Seres -es quidem sed et ipsi feris similes. 6, 66 -ioribus populis Indorum. FRONTO p. 53, 24 v. d. H. (= p. 58, 22 N.) ut ... diversis nationibus convenae ... consuescerent et congregarentur -es cum ferocibus (*potest ad β pertinere*). AMM. 31, 2, 21 Halani ... victu -iores et cultu.

β *i. q. lenis, clemens, humanus, propitius, moderatus sim.*: ① *generatim*: PLAVT. Truc. 776 *v. supra l. 23.* TER. Ad. 276 iam -is (*i. delenitus*) est. CIC. inv. 1, 24 cum iam -ior (*i. propensior ad audiendum*) factus erit auditor (*cf. p. 1156, 11*). S. Rosc. 154 qui natura -issimi

[*R.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sumus. p. red. ad Quir. 10 inimico ... -issimo ⟨consule⟩ (SALL. hist. frg. 2, 26 TAC. hist. 2, 71, 2. *item de magistratu*: CAPITOL. Pert. 4, 3 -issimus et humanissimus *praefectus urbis.* AMM. 15, 13, 2 *coniung.* blandus. 21, 6, 9 incruentus et -is. RVT. NAM. 1, 589). Catil. 4, 11. Sest. 132 Caesarem -em hominem et a caede abhorrentem (epist. 6, 13, 2 VELL. 2, 52, 5). Cael. 25 *opp.* pertristis. ad Q. fr. 1, 1, 39 in hoc genere te esse iam commodiorem -ioremque. HOR. carm. 3, 10, 18 supplicibus tuis parcas, nec rigida mollior aesculo nec Mauris animum -ior anguibus (*cf.* OV. met. 8, 262 Pont. 2, 2, 41. 2, 9, 5 trist. 5, 9, 7. MELA 3, 28 supplicibus. HOMER. 1031. STAT. Theb. 1, 190 precanti. CLAVD. 8, 113 precibus. *al.*). OV. Pont. 4, 14, 48. trist. 4, 3, 35 -issima (*i. dulcissima*) coniunx (STAT. Theb. 12, 189 *de marito* [CIL VIII 3695 = INSCR. Dessau 3644 *coniung.* amantissimi]. *cf.* SIL. 8, 107 Iuli. AVSON. 193, 9 p. 51 P. amice). 5, 8, 5 -em (*i. misericordem*) placidumque (*cf.* SIL. 8, 58. QVINT. decl. 279 p. 137, 20 -iores, qui ne conspicere quidem cruorem sufficerent. 309 p. 215, 17 -issimae clementissimaeque puellae. *al.* VITA Caes. Arel. 2, 24 p. 493, 22 Kr. [= p. 335, 17 M.] circa peregrinos). LIV. 4, 2, 9 non -iorem in se plebem sed asperiorem (7, 22, 2. *cf.* 7, 19, 3 populus). 7, 40, 9 in ... milites. 8, 21, 6 pars -ior (*Decker*, melior *codd.*) senatus. 21, 20, 8 illi. 33, 21, 5 -is ac munificus amicis fuit (*sim.* CAPITOL. Pius 2, 1 *coniung.* largus). 45, 25, 2 Cato, qui asper ingenio tum lenem -emque senatorem egit. MANIL. 5, 470 si quis studio scribendi -ior ibit (*opp. 5, 460* cuius erit ... stilus ipse cruentus. STAT. silv. 1, 2, 98 vates [*sc. carminum teneriorum*]. *cf. p. 1155, 48*). SEN. Phaedr. 437 beatis -ior (*i. minus asper*) rebus veni! 558 *noverca* -ior (*Leo coll. Eur. Alc. 309*; -ius *codd., vulg.*) nil est feris (*cf. l. 34. Richter vs. secludit*). benef. 3, 25 in publica crudelitate -em inveniri. dial. 3, 5, 2 *homine* quid est -ius? (*cf.* epist. 95, 31 homines -issimum genus). 4, 34, 2 faciet nos -iores (ARNOB. nat. 4, 36 p. 171, 16 *syn.* humanos. *sim.*: BOETH. mus. 1, 1 p. 185, 2 reddiderit. *cf. et p. 1152, 76. 1154, 8. 1155, 40. 48. al.*). 5, 18, 2 -issimi viri. epist. 114, 7 mollem fuisse *Maecenatem*, non -em. *al.* CVRT. 3, 8, 4 Dareus ut erat sanctus ac -is (5, 10, 14 natura simplicem et -em). LVCAN. 8, 600 atrox nullaque ferarum -ior in caedes (*cf. l. 26*). LAVS Pis. 129 -is et acri asperitate carens. VAL. FL. 4, 706. STAT. Theb. 3, 400 nunc velox ferro nunc ... tepentibus herbis -ior (*de medico ut*: MART. 11, 84, 5 -ior [-ius *pars codd.*] ... secat enterocelas. TERT. anim. 25, 5 Soranus. *cf. et p. 1156, 35*). 4, 589 *opp.* torvus. 6, 291. 7, 547 heu nimium -is (*i. obsecundans*). 9, 13 quisquamne Pelasgis -is (*i. num Pelasgi quemquam -em habent?*) adhuc hominemque gerit? silv. 5, 5, 40 lugentum -is solator. *al.* QVINT. inst. 10, 1, 71 plures subire personas ... -ium asperorum. 11, 3, 74 senes austeri ac -es. TAC. ann. 2, 73, 2 *Germanicum* -em erga amicos. 3, 32, 3 Lepidum -em magis quam ignavum ducebat. 4, 17, 2 Tiberius haud umquam domui Germanici -is. 12, 20, 1. INSCR. RevA. V 34 (1931) p. 342 n. 38, 17 (*a. 144*) moderatum, verecundum, -em. APVL. met. 6, 26, 3 -issimi homines (*ironice*; *cf. p. 1156, 16*). GALLICAN. Avid. 3, 4 *syn.* lenis, *opp.* trux et asper. *al.* RVFIN. hist. 5, 1, 60 -ior vel humanior (*gr.* ἐπιεικέστεροι). MACR. Sat. 1, 7, 2 in omnes aeque placidus ac -is. PHYSIOGN. 45 p. 63, 12 -em et impium. EVSTATH. Bas. hex. 2, 5 p. 885 -em moribus (ἐπιεικῆ τὸ ἦθος καὶ μέτριον) esse vel asperum. *al.* *i. q. facilis, obsequens* (*cf. p. 1156, 17*): CARM. de resurr. 391 commissa mali -es (*def. Waszink*, mentis *L*) abolete nefanda!

Ⓘ *usibus specialibus*: Ⓐ *in servanda pace, concordia i. q. pacificus, placabilis, remissus*: ① *in univ.*: CIC. ac. 2, 11 homo natura lenissimus (nihil poterat fieri illo -ius) stomachari tamen coepit. fin. 4, 79 nec acerbitatem Stoicorum probavit fuitque in altero genere -ior *eqs.* (*sim.*: phil. frg. 5, 25 quid ... aut Theopompo acrius aut Ephoro -ius inveniri potest? LIV. 34, 5, 6 [*opp.* trucem]. *cf. etiam p. 1152, 62*). Att. 5, 1, 3 nihil tam vidi -e, nihil tam placatum, quam tum meus frater erat in sororem tuam. OV. epist. 14, 55 virgo natura -is et annis. LIV. 38, 17, 3 inter -issimum genus hominum ferox natio (*item de gentibus quietis* 38, 41, 11. 40, 35, 12. CLAVD. 20, 250 Gallorum exercitus ... Graio iam -is amictu. MEROB. poet. 8). SEN. dial. 5, 10, 4 *opp.* saevus. OCTAVIA 407 suboles minus ... -is. LVCAN. 6, 229 tegens ... furorem -is ... ait (*cf.* STAT. Theb. 11, 392 nec -ior ... inquit). PETRON. 93, 4 me ... obiurgavit Giton, -issimus puer (*cf.* SIL. 13, 737 increpitat non -is Scipio vultu). STAT. Theb. 7, 611. 12, 427 *syn.* placidus (PS. QVINT. decl. 10, 14 p. 201, 7). TAC. hist. 3, 65, 2 -em virum abhorrere a sanguine et caedibus (*cf. supra l. 5*). APVL. apol. 85 quis tam est -is, quin exacerbescat? AMM. 23, 6, 62 homines ... -es et pios. OROS. apol. 18, 4 facile arbitraris, ut ... careat ... -is pigritia? ENNOD. carm. 2, 111, 4 *opp.* arma tenens. *al.*

② *christiane i. q. mansuetus, patiens, humilis, modestus sim.*: ⓐ *loci scripturae sacrae*: ITALA Matth. 5, 4 (Tert. patient. 11 p. 17, 26. *al.* = VVLG.) beati -es (CHROMAT. in Matth. 3, 4 -es sunt homines mansueti, humiles et modesti. *v. et p. 1154, 10*). II Tim. 2, 24 (Cypr. testim. 3, 53. *al.*) servum ... domini non oportet litigare, sed -em esse ad omnes (ἤπιον πρός, *Vulg.* mansuetum ad). PSALT. Cas. 9, 38 desiderium -ium (πενήτων, *Vulg. al.* pauperum). 24, 9 (= VVLG.) doceat -es (*Psalt. Rom.* mansuetos, *Hier. psalt. sec. Hebr.* modestos). 33, 3 (= HIER. psalt. sec. Hebr.) audiant -es (*Psalt. Rom. et Vulg.* mansueti). HIER. psalt. sec. Hebr. 76 (75), 10 ut salvos faciat omnes -es (*Psalt. Rom.* quietos, *Vulg.* mansuetos) terrae (*cf.* HIER. epist. 28, 6, 4). VVLG. num. 12, 3 erat Moses vir -issimus super omnes homines. prov. 16, 19 humiliari cum -bus. Sirach 10, 17 *opp.* superborum.

ⓑ *alia*: CYPR. Demetr. 19 p. 364, 14 -is et lenis. 23 p. 367, 24 inter iustos et -es. epist. 5, 2 p. 479, 17 circa omnia ... -es et humiles (*v. vol. VI 3, 3113, 28*). 19, 1 p. 525, 10 -is et patiens et sacerdotibus dei obtemperans (patient. 5 p. 400, 11). unit. eccl. 24 p. 231, 26 pacificos esse oportet dei filios, corde -es. zel. 16 p. 431, 5 unanimis et -is. *al.* ANIAN. Chrysost. hom. 2, 6 l. 24 Paulus Corinthios, quos inflatos cognoverat ac tumentes, ... reddidit -iores (ἐπιεικεστέρους). RVFIN. hist. 5, 2, 4 suis -es, adversariis terribiles *veri Christiani.* AVG. serm. 81, 3 -es sunt, quibus ... in omnibus, quae mala patiuntur, non displicet deus (*cf.* de serm. dom. 1, 2, 4 qui ... non resistunt malo, sed vincunt in bono malum. *v. et p. 1153, 76*). 157, 2, 2 -es et mansueti (CE 689 [= INSCR. christ. Diehl 3114], 2 *a. 469.* PALLAD. hist. mon. I 29 p. 315C). EPIST. pontif. 364 Migne 20, 778A *opp.* superbos (*cf. l. 1*). CASSIOD. inst. div. 1, 23, 3 *monachus* -is, cum furentium vesano turbine pulsaretur. GREG. TVR. Franc. 2, 31 p. 77, 10 -is depone colla. PS. VEN. FORT. vita Med. 3, 9 tolerans in adversis, -is in prosperis. PALLAD. hist. mon. I p. 320D -is et placidus. 45 p. 330B -issimus, qui ... acceperat patientiam singularem. *al.* *i. q. quietus, securus ab aliqua re* (*cf. p. 1145, 64. 1149, 22*): AVG. in psalm. 93, 16 -is ... esto ... a diebus malignis.

Ⓑ *in adhibenda clementia erga victos i. q. humanus, moderatus*: ASELL. hist. 3 ut in victoria -ior mansuetiorque fiat. CIC. Sull. 1 praecipitante re publica vehementem me fuisse ..., conservata -em ac misericordem (72). LIV. 22, 59, 17 si ... in nos -is Hannibal contra naturam suam esse velit. 23, 15, 4 -is omnibus Italicis. SEN. contr. 10, 3 (32), 14 ne -issimus quidem victor statim ignovit. VAL. MAX. 2, 7, 12 nihil -ius Africano. PANEG. 12, 10, 5 in proeliis ferocissimus et parta securitate -issimus. GALLICAN. Avid. 8, 2 reprehendendum, quod tam -is esset in hostem suum. IVST. 7, 6, 16 adversus victos (*cf. p. 1156, 12*). *al.*

Ⓒ *in danda venia reis, noxiis i. q. indulgens*: CIC. Verr. II 5, 157 non -ior in supplicio, sed diligentior esse coepit (SEN. epist. 59, 11). Catil. 4, 10 homo -issimus atque lenissimus non dubitat P. Lentulum ... vinculis ... mandare. Sull. 87 tam *sum* -is quam qui lenissimus (*ibid.* misericors; *opp.* vehemens). OV. epist. 6, 148 sospes ... fuisses, non quia tu dignus, sed quia -is ego. Pont. 4, 15, 32 da veniam vitio, -is amice, meo. SEN. contr. 7, 1 (16), 14 alius -ior est, ... alius saevior; quidam et accusare et damnare possunt..., quidam tam -es sunt, ut *eqs.* VAL. MAX. 8, 1 absol. 12 iudices ... -es in longe inferioris fortunae reo (*opp.* vehemens. *cf.* QVINT. decl. 331 p. 306, 16 *coniung.* misericordes. APVL. met. 3, 1, 3 *coniung.* benivolus). SEN. clem. 1, 22, 3 gravior multo poena videtur, quae a -i viro constituitur. dial. 7, 20, 5 ero amicis iucundus, inimicis -is et facilis. CVRT. 8, 8, 4 in ceteros. TAC. Agr. 16, 3 paenitentiae. ann. 16, 28, 1 nimium -es ... patres, qui Thraseam ... eludere impune sinerent. PLIN. epist. 8, 22, 3. ITALA II Macc. 6, 29 (recc. L X = VVLG.) qui ... ante fuerant -iores, in ira conversi sunt. PS. AVR. VICT. epit. 15, 9. AVSON. 393, 24 p. 246 P. -is et osor sanguinis humani. AMM. 14, 11, 11 per imprudentiam gestum ... remissurus ut -is et clemens. *al.* CASSIOD. hist. 12, 11, 2 omnibus -is erat (*Socr. 7, 41* προσηνὴς τοῖς πᾶσιν). *al.*

Ⓓ *in praebendo favore subditis i. q. propitius, benignus*: CIC. dom. 94 -issimum parentem omnium civium. LYGD. 4, 93 mater. OV. met. 14, 587 numquam mihi ... dure pater nunc sis -issimus (SEN. Phaedr. 245 HOMER. 1039 STAT. Theb. 4, 568. silv. 3, 3, 208 -issime patrum. QVINT. decl. 259 p. 55, 26. 286 p. 152, 9 *opp.* fortem. p. 152, 26 *coniung.* lenem. 328 p. 291, 8 *opp.* asperum. 346 p. 366, 1 *coniung.* indulgentem. *al.* TERT. paenit. 8, 6. *al.*). OV. am. 2, 17, 5 dominae (*cf.* CVRT. 10, 5, 9 dominum [PLIN. nat. 29, 67 -es ... dominos potestatesque exorabiles. PLIN. epist. 1, 4, 4 TERT. apol. 3, 4. *al.*]. SIL. 14, 79 -is placide dominator. STAT. silv. 2, 1, 128 erus [PLIN. epist. 3, 14, 5]). Ib. 461 Cassandreus domino non -ior illo. LIV. 32, 21, 25 cum ... -issimo ac iustissimo rege (*cf.* 45, 18, 2 SEN. dial. 5, 17, 2. VAL. FL. 4, 591 non ullus -ior *Lyco* [4, 740]. STAT. Theb. 1, 448 *de Adrasto.* *al.* IVST. 38, 8, 5 non -ior in populares). SEN. Herc. f. 741 quisquis ... incruentum -is imperium regit. OCTAVIA 445 praecipere -em convenit pueris senem (*cf.* ORIBAS. syn. 5, 14, 1 p. 56, 4 magister). *al.* *de Augusto*: OV. Pont. 1, 2, 89 ira viri -is. 2, 2, 111 -e sed iratum merito mihi numen (trist. 5, 11, 20. *cf. l. 70*). 4, 5, 32 a -i Caesare (trist. 2, 27). trist. 4, 8, 38 -ius ... quo nihil orbis habet (5, 2, 38. 5, 8, 26). SEN. clem. 1, 9, 1. *de Augusto et Tiberio*: OV. Pont. 2, 8, 51 -issima numina (trist. 1, 1, 73. *cf. l. 67*). 3, 1, 165. *de aliis imperatoribus* (*interdum est tamquam epitheton sollemne ut* clementissimus [*vol. III 1332, 48*]): SEN. dial. 11 (12), 6, 5 Caesaris *Claudii* (11 [12], 16, 6. 11 [12], 17, 3). STAT. silv. 1, 1, 15. 25 *de Domitiano.* MART. 12, 6, 1 Nerva (12, 9, 1 PLIN. paneg. 6, 1). SPART. Did. 4, 8 toto ... imperii sui tempore -issimus fuit. VOPISC. Aurelian. 21, 6 principe. *al.* EPIST. episcop. Greg. M. epist. 1, 16a p. 19, 23 -issime dominator.

Ⓔ *in praestanda caritate amantibus i. q. deditus, propensus* (*cf. etiam p. 1153, 12*): TIB. 1, 4, 53 tum tibi -is erit. OV. ars 2, 178 postmodo -is erit *amica* (*cf.* 2, 462). STAT. Theb. 5, 192 dederat -es Cytherea suprema nocte viros. MART. 4, 7, 2 puer Hylle ... durus tam subito, qui modo -is eras. 5, 55, 3.

b *de bestiis*: **α** *i. q. cicur, ad usum hominum domitus, domesticus*: OV. ars 2, 149 hirundo. SEN. epist. 85, 8 rationi nullum animal obtemperat, non ferum, non domesticum et -e (MELA 2, 125 quae de [R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

agrestibus -ia sunt. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 44, 1 a. . . . ferocioribus et -ioribus [*Migne gr. 35, 452B* ἡμερωτέρων], asperioribus et lenioribus. *cf.* Orig. in gen. 2, 1 p. 25, 13 animantibus [*opp.* feris et immitibus]). SIL. 13, 122 *cervam.* STAT. Theb. 7, 565 tigres, -e iugum *Liberi* (CLAVD. DON. Aen. 6, 805 p. 610, 18). 8, 308 pecudum gens -is (*opp.* ira ferarum). GELL. 5, 14, 21 *leo* -is et mansues. HIER. tract. p. 378, 13 ferae -es (*i. canes. cf.* AVIAN. fab. 5, 11). *al.*

β *i. q. natura vel assuetudine lenior, mansuetus, mitigatus*: CVLEX 270 qui . . . -em Cerberon . . . credidit. OV. epist. 10, 1 -ius inveni quam te genus omne ferarum. met. 2, 860 quamvis -em *taurum, cuius speciem Iuppiter induit*, metuit contingere *Europa.* fast. 5, 468 quanto -ior illa *lupa infantium altrix* fuit (LIV. 1, 4, 6. *item i. q. misericors*: OV. hal. 16 scarus. EPICED. Drusi 105 deflet . . . ales Ityn. SEN. contr. 10, 4 [33], 4 ferae). hal. 97 durus xiphias ictu non -ior ensis. COLVM. 7, 3, 5 mutilus *aries* . . . in venere -ior (*i. temperatior. cf.* APVL. met. 7, 23, 4). PLIN. nat. 8, 88 haud -ius animal. 11, 73 *crabrones* -iores (*i. innocentiores. sim.*: SIL. 3, 302 cerastae. PANEG. 6, 9, 2 pecorum [*opp.* serpentibus noxiis]. AVSON. Mos. 148 balaena [*de siluro*]. CLAVD. 3, 254. *al.*). APVL. met. 5, 22, 2 videt omnium ferarum -issimam dulcissimamque bestiam, *cui Psychen nupsisse sorores mentitae erant.* 8, 4, 4 prae ceteris -ior cerva. AVG. civ. 19, 12 p. 374, 32 D. tigris . . . filiis suis -is . . . pacata feritate blanditur. *al.* *meton. de homine*: SVLP. SEV. dial. 3, 8, 1 bestia (*sc. Avitianus*) . . . -em se atque tranquillum praestabat.

c *de numinibus*: **α** *paganis* (*plerumque in appellationibus; cf. Appel, de Romanorum precationibus, Gießen 1909 p. 99*): HOR. carm. saec. 33 condito -is placidusque telo supplices audi pueros Apollo (TIB. 2, 5, 79). TIB. 1, 10, 66 qui saevus erit, . . . -i sit procul a Venere (2, 3, 72. *cf.* STAT. silv. 3, 4, 3 Cytherea). OV. epist. 19, 116 *Dianae* (DRAC. Romul. 5, 139 Orest. 81. *cf.* STAT. Theb. 9, 632 -is [ditis *P*] Dictynna. ACT. lud. saec. Sept. Sev. [RhM. 81, 1932 p. 392] 62 Cynthia -is adest pueris). met. 1, 380 *Themis* (*cf.* OCTAVIA 399 Iustitia). 2, 435 adspiceres utinam Saturnia: -ior esses. 4, 31 placatus -isque . . . adsis, *Bacche.* 5, 497 *Ceres* (*cf.* 6, 118. 9, 422). 10, 510 Lucina. 11, 134 -e deum numen (trist. 1, 10, 46. STAT. Theb. 7, 29 -e bonumque n. MART. 10, 92, 13 agelli. *cf. et p. 1154, 67. 70*). fast. 1, 125 Horis. 1, 712 Pax ades et toto -is in orbe mane (*cf.* 2, 632 Concordia [3, 881. SEN. Med. 66 donetur tenera -ior hostia]. STAT. Theb. 12, 482 Clementia). Pont. 2, 1, 48 cum videam -is hostibus esse deos (3, 9, 27 OCTAVIA 84. SIL. 4, 795 -e et cognatum est homini deus. 13, 320 STAT. silv. 3, 4, 25. ARNOB. nat. 3, 28 p. 130, 18 *coniung.* lenes, placidi. 7, 5 p. 241, 9 ut . . . reddantur . . . -es et placidi. *cf.* PETRON. 124, 1 v. 247 -is turba deum. *v. et l. 47*). SIL. 7, 239 Iupiter (*cf.* 12, 666 Tonantem). STAT. Theb. 10, 126 Somne (*cf. p. 1157, 27*). silv. 3, 1, 39 *Hercules* (*coniung.* pacatus, *opp.* turbidus ira. *cf.* 4, 6, 55 -is vultus [*v. p. 1159, 14*]). 3, 4, 100 (*v. Vollmer ad l.*). 5, 3, 291 Nympha. GELL. 13, 23, 19 -em tranquillumque fieri Martem (*cf.* CLAVD. 22, 369 Gradivus . . . deposito -is clipeo). ARNOB. nat. 6, 22 p. 233, 25 -es et ingeniis tranquillioribus deae. 7, 26 p. 260, 15 vis . . . quae propitios faciat -esque hominibus caelites. CLAVD. 22, 5 -ior . . . iam Musa (*absolutis carminibus bellorum; cf. p. 1153, 24*). CIL V 4295 (= INSCR. Dessau 3295) Volk(ano) -i sive Mulcibero. *al.*

β *Iudaeorum et Christianorum*: (I) *de deo patre et Christo*: TERT. adv. Marc. 2, 29 p. 376, 18 postea deus -ior . . ., qui retro austerior (4, 35 p. 543, 8 -is et lenis. PRVD. apoth. 300. COMM. apol. 43 -ior . . . coepit adesse diluvio facto. PROSP. epigr. 58, 8 subiectis [*opp.* implacidus tumidis]. *al.*). ITALA Zach. 9, 9 (Cypr. testim. 2, 29) rex tuus venit tibi iustus et salvans, -is (*Vulg.* pauper. *cf.* ITALA Matth. 21, 5 [cod. e, *Vulg.* mansuetus]). CYPR. patient. 6 p. 401, 22 benignus et -is *Christus.* IVVENC. 4, 502 rerum -issime rector. HIL. hymn. 1, 17 -is ut audias voces (*cf. p. 1153, 8*). VVLG. (= ITALA) psalm. 85, 5 tu, domine, suavis et -is (ἐπιεικής, *Hier. psalt. sec. Hebr.* propitiabilis). Matth. 11, 29 -is sum et humilis corde. PRVD. cath. 7, 101 ultor (*cf. p. 1154, 30*). PAVL. NOL. carm. 6, 159 -is placidusque suis cultoribus. *al.* *de deis Marcionis*: TERT. adv. Marc. 1, 6 p. 297, 23 dispares deos . . . alterum . . . ferum, bellipotentem, alterum -em, placidum (*cf.* 2, 29 p. 376, 7). (II) *de angelis*: DRAC. laud. dei 3, 179.

d *de rebus tamquam indole et affectibus animantium praeditis*: OV. met. 15, 210 autumnus posito fervore iuventae maturus -isque (*cf.* MANIL. 2, 189 -ior aut. mollis sibi vindicat artus). MANIL. 2, 613 *Aries* est natura -ius astrum (*cf.* SEN. Oed. 233 -ia Cadmeis remeabunt sidera Thebis. LVCAN. 1, 660 -is in alto Iupiter occasu premitur). SEN. contr. 7, 1 (16), 11 o -iores procellae patre! COLVM. 10, 161 flagitat . . . suos genitrix (*sc. tellus*) -issima foetus (*cf.* PLIN. nat. 2, 155 aer . . . furit procellis: at haec *terra* benigna, -is, indulgens ususque mortalium semper ancilla *eqs.* STAT. Theb. 9, 378 -ior haec misero . . . tellus, -ior unda maris [*sim.*: MART. 6, 68, 12 sit . . . et tellus -is et unda tibi *sc. puero fluctibus demerso*]). LVCAN. 1, 446 Taranis Scythicae non -ior ara Dianae (*antea*: feris altaribus). PLIN. nat. 36, 132 -iores . . . servandis corporibus nec absumendis chernites. VAL. FL. 7, 3 nox . . . soli veniens non -is amanti (STAT. Theb. 3, 417. *paulo aliter*: MART. 10, 71, 5 lustra tori n. -is [*sc. qua coniuges una mortui sunt*] . . . clusit). APVL. met. 5, 25, 2 -is fluvius . . . *Psychen* exposuit. PRVD. apoth. 767 o mors auritis iam -is legibus. VEN. FORT. carm. 2, 2, 27 *crux* membra *Christi* . . . -e (*an pro adv.?*) tendas stipite. *de regionibus* (*metonymice; cf. et p. 1158, 35*): OCTAVIA 979 urbe est nostra -ior Aulis (*sc. res Aulide gesta*). VAL. FL. 2, 305 non -is Aricia regi (*Nemorensi, qui illic a successore interficiebatur; cf. Sil. 4, 367* immitis A.). CLAVD. 18, 393 domito quod Saxone Tethys -ior (*i. mare pacatum* [*seq.*: secura Britannia]).

e *de rebus ad homines* (*deos l. 20. 32. 37. 42. 44. 80. p. 1157, 20. al., bestias infra l. 9. 33. 47*) *pertinentibus* (*cf. etiam p. 1152, 71*):
α *cum substantivis*: (I) *de ingeniis, animis, indole*: LVCIL. 1097 illud *ingenium* (*mulieris sec. Marx; aliter Puelma Piwonka, Lucilius u. Kallimachos p. 70*) . . . -e malum blandum atque dolosum (OV. am. 1, 10, 26 i. -ius esse feris [MART. epigr. 10, 6]. *cetera v. vol. VII 1, 1524, 80, ubi addas*: TERT. nat. 1, 18, 6 in extraneos. *cf. etiam p. 1152, 49*). CIC. inv. 1, 106 animum auditoris (*cf. p. 1152, 83*) -em et misericordem conficere (OV. Pont. 3, 2, 103. 3, 6, 43. LIV. 33, 12, 9 adversus victos [*cf. p. 1154, 29*]. VAL. MAX. 5, 1 ext. 3 SEN. Phaedr. 573. dial. 3, 14, 3 -em et patrium a. praestare peccantibus [*cf. p. 1154, 30*]. *al.* QVINT. inst. 3, 9, 7 *opp.* severum. IVV. 14, 15. ARNOB. nat. 1, 64 p. 45, 16 *coniung.* clemens. *al.* PRVD. c. Symm. 2, 1096 [*ironice; cf. p. 1153, 46*] o tenerum -emque a.! AVG. c. Faust. 22, 67 p. 663, 17 -is et oboedientis [*cf. p. 1153, 51*] animi iudicium. *al. cf.* ARNOB. nat. 2, 41 p. 81, 6 animae). epist. 6, 6, 8 -is clemensque natura *in Caesare* (SEN. dial. 4, 27, 1 n. . . . *deis* -is et placida est. TAC. hist. 4, 86, 2. *al.*). HOR. sat. 2, 1, 72 sapientia Laeli (*cf.* STAT. bell. Germ. frg. 1 prudentia). MANIL. 4, 270 -e genus *Aquarii.* SEN. contr. 7, 1 (16), 12 -ioris . . . pectoris sum (VAL. MAX. 6, 2, 11 Mansuetudine -ius p. *Caesaris.* HOMER. 145. FLOR. Verg. p. 187, 15 *coniung.* innoxiis, *opp.* barbaris efferatisque. *al. cf.* VAL. FL. 2, 646 -ia cultu . . . corda [IVVENC. 2, 579]). SEN. dial. 6, 3, 4 exemplum . . . moderatius, -ius. SIL. 13, 350 -e decus mentis (*cf.* PANEG. 3, 28, 1 -is et mansuetae mentis). STAT. silv. 5, 1, 74 genium domini (*cf.* PANEG. 6, 20, 2 sensus *Constantini*). PLIN. paneg. 80, 1 severitas (*cf.* APVL. flor. 9 p. 39 austeritas. CYPR. epist. 54, 3 p. 623, 10 iustitia). *al.* AVG. civ. 1, 7 p. 12, 1 D. immanitas barbara. *al.*

(II) *de vultu, aspectu, partibus corporis* (*fere per enallagen*): OV. am. 1, 4, 36 -e nec in rigido pectore pone caput (fast. 3, 789 -e c., pater *Bacche,* huc . . . vertas). VAL. MAX. 1, 8, 2 anguis . . . -bus oculis . . . labi coepit (QVINT. inst. 11, 3, 75 *oculi* torvi, -es, asperi fiunt). SEN. Tro. 218 fortem . . . eandem sensit et -em manum (*Achillis adversarium vulnerantis et sanantis. sim.*: PRVD. perist. 10, 497 medentium. *aliter* SIL. 8, 75. *cf.* SIL. 13, 630 -i dextra . . . deduxit *Mercurius* [*aliter* 14, 148 -e . . . dextrae decus]). PETRON. 48, 1 vultu (SIL. 16, 281 QVINT. decl. 372 p. 410, 11. TAC. Germ. 31, 3 ne in pace quidem vultu [cultu *l. v.*] mansuescunt *Chatti.* DON. vita Verg. 1. 13 Br. *al.*). SIL. 8, 560 flagrabant lumina -i aspectu (RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 232, 27 [*opp.* ferum . . . vultum]). 9, 542 -i respondet Iupiter ore. NEMES. ecl. 1, 56 tibi . . . -e serena fronte supercilium, sed pectus -ius ore. AVSON. 332, 40 p. 26 P. -bus audi auribus hoc, Nemesi.

(III) *de moribus, actibus*: ACC. trag. 560 Phrygiam -i more esse, animo immani Graeciam (VAL. MAX. 5, 9 pr. patrum. COLVM. 6, 29, 4 m. *pulli* . . . laudantur, qui sunt . . . ex concitato -issimi. 7, 12, 5 *canis villatici* [*opp.* truces atque crudeles]. *cf.* LIV. 2, 14, 2 cuius originem moris . . . a -iore crevisse principio). CIC. inv. 2, 25 ut res . . . a facto crudeli et turbulento ad quoddam -ius et tranquillius traducatur (OV. ars 2, 187 suos casus nec -ia facta puellae. SIL. 7, 711. QVINT. inst. 5, 13, 57 *opp.* asperius). LYGD. 6, 11 vini certamen -e (LIV. 1, 6, 4 c. coortum a satis -i principio. *cf.* LAVS Pis. 29 bella). OV. epist. 3, 62 quis mihi desertae -e levamen erit? Pont. 1, 2, 70 patrocinium. 2, 9, 50 studiis. LIV. 1, 28, 11 nulli gentium -iores placuisse poenas (QVINT. inst. 6, 4, 16 decl. 276 p. 128, 10 AVG. civ. 21, 24 p. 533, 7 D. *al. cf.* VELL. 2, 125, 3 castigatio. AMM. 30, 8, 3 coercitione. PELAG. in II Tim. 2, 26 -em blandamque correptionem. PRVD. cath. 5, 133 suppliciis. AVG. pecc. mer. 1, 16, 21 damnatione). LIV. 1, 48, 9 tam -e ac tam moderatum imperium (25, 15, 17 i. in se -e ac iustum. TAC. ann. 2, 56, 4. *cf.* LVCAN. 8, 452 -issima sors est regnorum [IREN. 4, 20, 10 regni]. SIL. 14, 653 -es [*i. pacificae*] Hieronis opes. PELAG. in II Thess. 1, 8 potentia). 5, 36, 1 -is legatio, ni praeferoces legatos . . . habuisset. 7, 19, 2 victoria (28, 20, 12 CORN. SEV. carm. frg. 13, 21 IVST. 1, 7, 6). 38, 28, 2 censura (AVSON. 322, 79 p. 265 P.). VAL. MAX. 6, 3 pr. cogitatione. PLIN. nat. 30, 15 sacra . . . non -iora. 34, 140 honorem -iorem habere ferro (*sc. ad usus civiles*). STAT. silv. 1, 4, 16 custodia (*cf.* IVV. 6, 486 praefectura domus Sicula non -ior aula). 3, 3, 6 -bus (*i. piis*) exequiis ades. TAC. ann. 11, 25, 3 rationem. IREN. 4, 20, 10 adventus domini . . . -is et tranquillus. GAVDENT. serm. 4, 18 G. incessus. AVSON. 322, 71 p. 264 P. -es (*i. iucundos*) . . . profectus. *al.* *huc quodammodo spectat*: CONSVLT. Zacch. 1, 18 p. 21, 28 *deus* arietem subiecit intento *gladio* hostiam -iorem *quam Isaac* (*sc. sacrificium minus crudele*).

(IV) *de affectibus, animi commotionibus*: CIC. orat. 131 duriorum *affectuum* accusatio . . ., -iorum defensiones (QVINT. inst. 6, 2, 9 *coniung.* compositos, *opp.* concitatos. 9, 2, 3. 10, 1, 48). OV. fast. 1, 411 incendia *amoris* -ia. trist. 1, 2, 61 -issima Caesaris ira (Pont. 4, 6, 20 sacrae . . . i. domus. SEN. Tro. 730). 3, 4, 35 pietate. STAT. Theb. 5, 178 Iupiter . . . -i . . . aethera cura sustinuit. 9, 712 -is (*i. misericors*) subit alta Dianae corda dolor (*aliter p. 1158, 63*). TAC. ann. 15, 64, 2 oblata -iore spe blandimentis vitae evictam *esse Paulinam.* CYPR. zel. 5 p. 422, 11 lenitate. IVST. 38, 9, 10 clementiam. *al.* *addi potest*: OV. met. 6, 505 lacrimae.

(V) *de dictis, sententiis, decretis* (*de sonis p. 1157, 12. 20*): CIC.

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Verr. II 1, 26 lege (*opp.* atroci. Ps. Qvint. decl. 4, 9 p. 76, 4 *coniung.* placida. Vlp. dig. 48, 19, 32. Gell. 11, 18, 5 [*opp.* acerbiores]. *al. cf.* Qvint. decl. 297 p. 172, 23 -iorem partem legis. Avson. 317, 12 p. 18 P. -es legum monitus). Mur. 60 doctrina non moderata nec -is, sed . . . paulo asperior et durior. 64 *dicta* -iorem in partem interpretarere. Cato 28 senis compta et -is oratio (epist. 5, 4, 2. Clavd. Don. Aen. 11, 300 p. 457, 30 *coniung.* tranquilla. 11, 410 p. 477, 18 *coniung.* humilem, *opp.* turbulenta). Bell. Alex. 70, 2 verbis (Ov. met. 2, 816. Sen. contr. 10, 3 [32], 6 crudelitatem imperii v. -iore subducunt. Qvint. inst. 5, 13, 25 [*opp.* acri et vehementi . . . oratione]. 8, 6, 57 [melioribus *codd.*]. Tac. ann. 2, 34, 1. *al. sim.*: Dares 37 p. 45, 19 lenibus -busque dictis. *cf.* Tib. 1, 8, 2 quid . . . ferant -i lenia verba sono [Gell. 1, 11, 3]). Ov. Pont. 2, 5, 13 vota. 4, 9, 134 nomen -e parentis. trist. 1, 5, 5 consilium (Svlp. Sev. chron. 1, 10, 7. 2, 50, 7). Liv. 8, 21, 3 responsum (Tac. ann. 4, 47, 1). 22, 58, 2 sermone (Ivvenc. 2, 806 Ambr. in psalm. 118 serm. 13, 23). Sen. contr. 1, 5, 3 inter pares sententias -ior vincat (Val. Max. 3, 8, 1. Plin. epist. 2, 12, 2 [*opp.* durior]. 4, 9, 2. Cod. Iust. 2, 11, 3 [*a. 197; opp.* severior]. Cod. Theod. 9, 14, 3, 2. *al. cf.* Clavd. 17, 31 arbitriis). Sen. contr. 7, 4 (19), 6 compositionem . . . -iorem (*Gronov.*, minorem *codd.*). Stat. Theb. 5, 341 -ior (*i. suavior*) . . . pectine Phoebi vox. 7, 554 alloquium (Avson. 322, 23 p. 262 P. Rvfin. hist. 4, 23, 10 *coniung.* clementi). Qvint. inst. 6, 2, 19 dicendi genus . . . placidum . . . ac -e (*cf.* 11, 1, 31 genus eloquentiae [*coniung.* limatum]). Vlp. dig. 39, 4, 1, 3 edictum. *al.* Evgraph. Ter. Andr. 116 auditorem mali interpositione suspendit, qui -iori (*i. iucundiore*) narratione tenebatur.

(v) *de eventis, condicionibus vitae* (*de rebus iniquis l. 29. 30. 35 sqq. 40*): Bibac. carm. frg. 10 somnum (*cf.* Cvlex 158 soporem. Sil. 6, 97 quietem [Apvl. met. 11, 22, 1. CE 1416 (= Inscr. christ. Diehl 4766), 7]). Cic. off. 2, 26 exitus . . . bellorum. Prop. 2, 20, 20 servitium. Ov. Pont. 2, 7, 63 -ius exilium faciunt loca (trist. 2, 185. 4, 4, 51). 4, 9, 36 fata (*cf.* Cvrt. 5, 8, 15 -iores vices *fortunae* [Clavd. Don. Aen. 7, 370 p. 60, 7 fortuna]. Arator act. 2, 848 sors). Manil. 4, 152 mollius . . . studium est et -ior aetas (*aliter* Mart. 14, 47, 1 [*de senectute*]. *cf.* Plin. nat. 14, 125 vita [Prob. Verg. georg. 1, 10]). Qvint. inst. 11, 3, 116 in rebus -bus (*opp.* atrocibus). Tac. ann. 3, 19, 3 excessit . . . -i obitu (*item de genere mortis*: Tert. apol. 50, 7. Avson. 177, 5 p. 41 P. suprema . . . -ia). Avson. 417, 9 p. 276 P. tam placidum, tam -e iugum (417, 16). *al.* *de bonis externis*: Ivvenc. 2, 229 munera vitae. Hil. euang. 78 stola candida, -is amictus. Clavd. carm. min. 46, 5 pacis ornamenta. *de morbis: compar.* -ior *i. q. prosperior, minus periculosus*: Cels. 2, 6, 9 signa -iora (meliora *Daremb.*) peiorave (2, 8, 22 *opp.* asperiora). 4, 22, 3 -iora ulcera efficiunt. Oribas. syn. 6, 6 Aa p. 100 calor . . . -ior (*gr.* τὸ τῆς θερμασίας . . . ἡδύ. *cf.* Alex. Trall. 3, 19 [*gr. I p. 325, 10 P.* θερμασία πραεῖα]).

β c. pron. vel pro subst.: (i) *c. pron.*: Sen. epist. 115, 4 oculis -e quiddam. Treb. trig. tyr. 24, 4 nihil -e . . . aut tranquillum. Qverol. p. 17, 23 R. pete aliquid -ius honestiusque (*antea*: nolo iura haec silvestria. *cf.* Amm. 28, 2, 8 nec quietum a. vel -e. Avg. civ. 1, 23 p. 38, 24 D.). Prvd. c. Symm. 2, 681 quid -e . . . placidumque . . .? Greg. M. epist. 2, 36 p. 132, 16 si quid . . . potueris -ius (*i. maius beneficium*) agere. Nicet. spir. 17 p. 32, 13 haec -ia et bona (*opp.* de terribilibus).

(ii) *substantive* (*c. gen. l. 60*): (A) *sing.*: Cic. Q. Rosc. 11 quid est in iudicio? derectum, asperum, simplex . . .; quid est in arbitrio? -e, moderatum: 'quantum aequius . . . sit dari'. Ov. trist. 3, 5, 41 flexas ad -ius iras (*cf. l. 64*). Liv. 8, 21, 1 atrocius -iusve suadentibus (*sim.* 26 32, 4 decreverunt. Tac. ann. 3, 23, 2 censuissent. *cf. etiam l. 66*). Qvint. inst. 6, 2, 13 quod . . . bonitate commendabitur, non solum -e ac placidum, sed . . . blandum et humanum. Pavl. Nol. carm. 10, 11 mihi -e patris plus quam censoris acerbum sedit. (B) *plur.*: Cic. Att. 3, 8, 2 altera epistola scribis . . . fore ut acrius postularetur, altera iam esse -iora. Hor. carm. 1, 16, 25 -bus mutare quaero tristia (*cf.* Sidon. carm. 2, 440 aspera miscens -bus). Sen. clem. 1, 13, 4 inclinatus ad -iora (Tac. hist. 4, 68, 4 Amm. 28, 1, 44. *cf. l. 56*). Sil. 14, 184 si -ia malle credant esse metum. Tac. ann. 15, 5, 4 -iora obtendens. 16, 21, 2 -iora censuit (*sim.*: Svlp. Sev. chron. 2, 44, 1 consulerent. *cf. l. 57*). Avg. serm. 9, 1, 1 si amas tam multa -ia (multam misericordiam *l. v.*) *dei*.

(iii) *praedicative* -e est (videtur *sim.*): (A) *absol.*: Cic. ad Q. fr. 1, 1, 35 iis . . . reliqua videri -iora (*cf.* Ov. trist. 1, 1, 94 si cuncta videbis -ia). Cato 45 *aetate* progrediente omnia fiunt . . . -iora (*cf.* Pavl. Petric. Mart. 5, 253 cedant). Sen. benef. 6, 27, 4 quod -issimum est (Plin. epist. 8, 14, 21). dial. 5, 9, 3 quidquid in nobis -e placidumque est. Qvint. decl. 305 p. 197, 6 sit aliquid -ius, sit aliquid clementius. (B) *c. inf.*: Ov. Pont. 2, 3, 39 -ius est lasso digitum supponere mento. Tac. ann. 3, 69, 1 quanto fore -ius in ipsos . . . provideri, ne peccaretur. (C) *c. quod* (*omissa copula*): Ivv. 10, 183 -ius id sane, quod non et stigmate dignum credidit.

2 *de vi placida aut statu leni rerum naturalium* (*cf. et p. 1152, 71*): **a** *de fluviis sim. i. q. placidus, tranquillus*: Verg. Aen. 8, 88 -is . . . in morem stagni placidaeque paludis (Sil. 12, 121. *cf. l. 84*). Aetna 484 fluminis. Manil. 3, 652 -i pelagus consternitur unda (Prvd. cath. 9, 39). Sen. Phaedr. 274 non -i . . . ponto. Thy. 589 -ius (*an adv.?*) stagno (*cf. l. 81*) pelagus recumbit. Lvcan. 1, 403 Atax (Ven. Fort. carm. 6, 5, 214). Plin. nat. 2, 215 *aestus maris*. Sil. 4, 85. 8, 537. 17, 641 fera Pyrene nec -is Hiberus. Stat. silv. 1, 3, 24 amnis (Anth. 477, 4). Avien. Arat. 1392 -ia . . . terga profundi. *al.* Prisc. periheg. 499 fons . . . -issimus undis (*cf. Sol. 5, 20* quietus et tranquillus). 797 gurgite -i . . . murmurat unda (*cf. Dionys. periheg. 838* ἥσυχα καχλάζοντος). Lvx. anth. 291, 7 -iori vertice (*opp.* ardui procellas . . . gurgitis).

b *de temperie caeli, tempestatibus i. q. temperatus*: Liv. 38, 17, 17 caelo (*v. vol. III 93, 31. cf.* Colvm. 4, 23, 1 -is ac temperata . . . caeli clementia [Avson. 298, 9 p. 153 P.]. Tac. ann. 4, 67, 2 temperies [Clavd. rapt. Pros. 1, 262]. Avien. Arat. 1563 caeli . . . serena. *sim.*: Clavd. 15, 152 aether). Germ. frg. 3, 28 ventis -issimus *Saturnius*. Petron. 123 v. 186 humus -i . . . horrore quievit. Plin. nat. 18, 282 purus atque -is aer. Sil. 9, 308 -ia . . . agitant . . . flamina culmos. Apvl. met. 4, 35, 4 -is aura molliter spirantis Zephyri. Itala III reg. 19, 12 (Tert. adv. Marc. 4, 23 p. 498, 22) in spiritu -i (*Vulg.* aurae tenuis). Avien. orb. terr. 551 notus. Clavd. carm. min. 31, 59 Euris. Arator act. 2, 1070 -e quid umquam ventorum tenuere doli? *de spatiis temporum* (*cf. p. 1155, 67*): Colvm. 3, 20, 1 -is ac temperatus . . . annus (Avien. Arat. 1747. *cf. p. 1146, 18*). Plin. nat. 2, 136 mollior aer -iore hieme (*cf.* Clavd. 20, 95 bruma). 11, 20 dies.

c *de flamma, igne i. q. innoxius* (*aliter p. 1156, 77*): Sil. 16, 121 involvere visa est -is flamma comam. Clavd. Don. Aen. 3, 390 p. 320, 2 ignis ex capite Ascani -is et innoxius (Greg. Tvr. glor. conf. 75 p. 793, 19). *de luce siderum sim. i. q. leniter splendens*: Tert. adv. Marc. 2, 2 p. 334, 10 si caecus . . . solem praesumere velit -iorem et salubriorem (*cf.* Avg. civ. 22, 2 p. 155, 1 D. *opp.* asper). Mart. Cap. 1, 14 *Iuppiter planeta* -is omnia . . . undas volvebat argenteas. 8, 810 globus quidam lucis aetheriae . . . -i (*an i. quieta, moderata?*) vertigine . . . inlabitur.

d *de solo, agris, regionibus* (*pertinet ad fertilitatem, caeli temperiem, tranquillitatem aut cultum moresque incolarum*) *i. q. lenis, iucundus*: Hor. carm. 1, 18, 2 -e solum Tiburis (Ov. Pont. 2, 2, 68 Stat. silv. 3, 5, 79. *cf.* 1, 3, 15 ingenium quam -e solo). Cvrt. 7, 4, 26 quae -iora sunt. 7, 4, 30 terra. 8, 9, 12 interiora . . . alendis frugibus -ia (*Acidal.*, -is *codd.*). *de urbibus, regionibus* (*aliter p. 1155, 83*): Plin. nat. 14, 133 plagae (23, 37 Sil. 1, 213 Stat. silv. 4, 4, 18). Sil. 6, 651 Campania. 12, 27 Parthenope. Stat. Theb. 1, 334 -em (Schol.: tranquillum sive otiosum) . . . Corinthum (*cf. Heuvel ad l.*). 2, 382 Eleusin. 12, 491 nemus *Clementiae* (Schol.: non austeritate numinum terribile). silv. 1, 1, 102 Taras (*cf. Vollmer ad l.*). Ach. 1, 557 Hybla. CE Eranos 46 (1948) p. 159 v. 6 Elysios . . . campos. Avien. orb. terr. 1287 austro.

e *de frugibus plantisve in usum cultum traductis i. q. mitigatus*: Ov. met. 2, 288 alimenta . . . -ia fruges (5, 342. 656. 15, 81. 478). Apvl. met. 11, 2, 1 glandis ferino remoto pabulo -i commonstrato cibo. *n. plur. pro subst.*: Ivst. 44, 4, 11 ex agresti cibo -iora vesci. *de arboribus sim.*: Ov. met. 7, 277 olivae (*cf.* Tert. praescr. 36, 7 *de fructu*). Colvm. 10, 39 arbos (*cf. l. 51*). Plin. nat. 13, 29 silvestres *palmae* . . . -ioribus se miscent (*cf.* 21. 90. 92. *al.* Hippocr. aer. 12 p. 29, 22 nascentia . . . -iora facientes [ἡμερoῦντες] ex silvestribus). 16, 78 sunt arborum (*cf. l. 48*) quaedam omnino silvestres (*cf. l. 48*), quaedam urbaniores . . .; ac -es, quae fructu aut aliqua dote umbrarumque officio humanius iuvant. 19, 145 genus incultius asparago, -ius corruda. 24, 52 -ioris sabuci. *aliter*: Colvm. 10, 21 nec manibus -is ferulas. Plin. nat. 22, 37 *urtica* -issima et foliis non mordentibus.

f *de medicamentis i. q. lenis, deleniens*: Mart. 9, 17, 1 herbis. Ser. Samm. 633 sanguine -e columbae (*alluditur ad usum p. 1155, 8 allatum*). Paneg. 4, 9, 2 medicina. Philagr. med. 3 p. 168, 5 epilatis. Oribas. syn. 1, 31, 1 Aa p. 86, 2. 21 Mø. sinapismum (*opp.* acrem, medium). 7, 13, 2 La p. 145 medicamenta (*Aa* lenes; *opp.* fortia).

B *latius* *i. q. tolerabilis, mediocris, exiguus, levis sim.* (*cf. etiam p. 1152, 71*): **1** *de affectibus*: Cic. Tusc. 2, 53 haec cogitatio . . . etiam dolorem . . . -iorem facit (*aliter p. 1156, 80*). Mart. 12, 21, 9 desiderium . . . -ius urbis. Qvint. inst. 5, 13, 2 affectus . . . haec pars -iores (minores *A*) habet (*aliter p. 1156, 75*). Avg. pecc. mer. 1, 22, 31 concupiscentiis . . . -ioribus, quas posset facile superare.

2 *de malis* (*cf. et p. 1157, 26*): Firm. math. 3, 2, 26 quae omnia *mala* -iora erunt atque leviora (Amm. 28, 1, 48 haut -ius m. Avg. bapt. 4, 20, 27 p. 254, 4). Avg. civ. 11, 23 p. 493, 18 D. minoris -iorisque malitiae. bapt. 4, 19, 26 ex vitiis illis, quod elegeris -ius (*opp.* gravius). Conc.S I 3 vers. Tur. p. 168, 27 illius *Cain* sunt -iora (*gr. I 1, 2 p. 70, 30* μετριώτερα) quam tua.

3 *alia*: Cels. 8, 4, 2 quo -ior ictus fuerit. Mart. 9, 68, 7 -ior . . . clamor furit. ? Mart. Cap. 8, 810 *v. supra l. 28*. Greg. M. epist. 6, 32 p. 411, 8 captivos . . . -iori . . . pretio comparare.

structurae: *alicui*: Tib. 1, 4, 53 Ov. Pont. 2, 1, 48 trist. 5, 11, 20 Liv. 21, 20, 8. 23, 15, 4. 33, 21, 5 Sen. dial. 7, 20, 5 Mela 3, 28 Val. Fl. 2, 305. 7, 3 Stat. Theb. 1, 190. 3, 417. 9, 378 Mart. 6, 12, 12 Tac. ann. 4, 17, 2. 12, 20, 1. *al.* in *aliquem*: Cic. Att. 5, 1, 3 Liv. 4, 2, 9 *et* 4[r]. Cvrt. 8, 8, 4 Tac. ann. 3, 69, 1 Tert. nat. 1, 18, 6. *al.* in *aliquo*: Val. Max. 8, 1 absol. 12 (*p. 1154, 38*). adversus *aliquem*: Liv. 33, 12, 9 Ivst. 7, 6, 16. erga *aliquem*: Tac. ann. 2, 73, 2 (*p. 1153, 42*). ad *aliquem v. p. 1153, 78 et* Sacr. Leon. p. 55, 4. circa *aliquem v. p. 1153, 18.* *alicui rei*: Colvm. 10, 21 (*v.*

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 1158,54). TAC. Agr. 16,3 (*p. 1154,42*). CLAVD. 8,113 (*p. 1153,11*). *c. dat. gerund. v. p. 1155,77. 1158,34.* in *aliquid v. p. 1153,34.* circa omnia: CYPR. epist. 5,2. 14,2. contra iniurias: CYPR. patient. 20 p. 412,7. ab *aliqua re v. p. 1154,20.* ad *c. gerund.*: CYPR. epist. 74,10 p. 807,17. hab. virg. 23 p. 204,21 ad sustinendam iniuriam. in *aliqua re*: CIC. Verr. II 5,157 (*v. p. 1154,31*). Cael. 25. fin. 4,79 (*v. p. 1153,56*). SEN. epist. 59,11. COLVM. 7,3,5 (*v. p. 1155,15*). *al.* *abl. limit.*: CIC. S. Rosc. 154 natura (OV. epist. 14,55 CVRT. 5,10,14). LIV. 34,5,6 ingenio (VELL. 2,117,2 TAC. ann. 6,15,1). GERM. frg. 3,28 (*v. p. 1158,11*). VAL. FL. 2,646 cultu (AMM. 31,2,21). SIL. 13,737 vultu (STAT. Theb. 6,291). STAT. silv. 1,1,25 armis. CYPR. unit. eccl. 24 p. 231,36 corde. CLAVD. *v. p. 1153,63.* EVSTATH. *v. p. 1153,50.* PRISC. *v. p. 1158,4. al.* *acc. limit.*: HOR. carm. 3,10,18 animum. STAT. silv. 4,6,55 vultus. MART. CAP. 1,14 omnia (*v. p. 1158,27*).

acc. n. sing. **mīte** *pro adv.* *i. q. placide, leniter, moderate*: *c. verbis* (*cf. p. 1155,82*): APVL. met. 10,32,3 nunc -e coniventibus, nunc acre comminantibus ... pupulis. CASS. FEL. 55 p. 141,20 quartanarios ... oportet mediocriter et -e haberi. *c. adi.* (*cf. infra l. 65*): ORIENT. carm. app. 3,36 -e severus (*cf. p. 1156,29*).

adv. compar. **mītius** *et superl.* (*l. 36. 41. 48*) **mītissimē.** *i. q. leniore vel lenissimo modo*: **A** *c. verbis*: **1** *pertinet ad actiones, sententias, affectus, condiciones hominum*: **a** *c. verbis agendi*: **α** *generatim*: ACC. trag. 377 quanto -ius (*Buecheler, minus codd.*) stirpem educabant. CIC. de orat. 2,35 maerorem levare -ius consolando. CALP. decl. 4 p. 5,17 -ius agere (IREN. 4,20,10 AVR. VICT. Caes. 20,13; AMM. 24,3,6 [*i. moderatius*]. LEO M. epist. 167 pr. p. 1200^{A} cum eis. PRAEDEST. 1,50 p. 606^{A} eos. PASS. Andr. long. 8 [*gr.* πραέως *vel* μειλιχίως]. PASS. Petr. Paul. long. 37 [mitiose *cod. C, gr.* ἐπιεικῶς]). IVST. 25,5,2 victoria -ius usus. *elliptice*: STAT. Theb. 5,668 quos inter Adrastus -ius. *de factis duris, severis* (*cf. p. 1157,26*): SEN. Tro. 696 -ius lapsos preme. QVINT. decl. 383 p. 429,1 -ius puniuntur (AVG. spir. et litt. 28,48 p. 203,16). ITALA II Macc. 10,4 (*recc. L X et* VVLG.) ut ab ipso -ius (*gr.* μετὰ ἐπιεικείας, *rec. B* cum [*rec. M* in] mansuetudine, *rec. P* cum clementia) corriperentur. AMM. 25,4,9 in ... insidiatores ... consurrexisse -issime. AVG. c. Parm. 3,6,29 p. 141,8 vindicare. **β** *speciatim in arte medica*: CELS. 1 prooem. 75 cetera ... tardius, sed aliquanto -ius (*i. leniore curatione quam incidendis corporibus vivorum*) usus ipse monstrabit (*cf.* CAEL. AVR. chron. 2,13,163 ventrem -ius emollire). 8,10,1^{C} ut -issime agatur (*cf. l. 26*). ORIBAS. syn. 5,7 p. 53 digito in ore misso linguam -ius (πρᾴως) pressam.

b *c. verbis dicendi*: CIC. de orat. 3,165 si ... 'pupillum' ... diceret, paulo durius; sin ..., aliquanto -ius (DON. Ter. Ad. 97 AVG. civ. 20,24 p. 467,32 D. bapt. 1,5,6 p. 151,26 ut -ius dicatur [LEO M. epist. 15,16 p. 690^{A}]. *cf.* AVG. c. Petil. 2,92,204 p. 128,6 ut -ius loquar [spir. et litt. 35,61 SCHOL. Ter. p. 81,30]). CAES. Gall. 7,43,4 quam -issime potest legatos appellat (*cf.* TAC. hist. 1,82,2 adlocuti sunt ... -ius aut horridius). CONC.^{S} I 2 p. 35,4 -ius (*gr. I 1,2 p. 11,31* πρᾴως) eum et cum omni lenitate vocante (I 3 vers. Tur. p. 60,1).

c *c. verbis sentiendi, patiendi*: CIC. Att. 12,28,2 lugere ... -ius (*Bosius*, intus *codd.*). OV. met. 15,495 -ius (*i. aequiore animo*) ista feres (*cf.* AVG. c. Petil. 2,87,193 p. 119,15 -ius [*i. minore damno*] pertulit ... flammas). Pont. 3,7,27 -ius (*i. minus dure*) ille perit, subita qui mergitur unda (*cf.* AVG. civ. 5,25 p. 238,16 D. interimi. 19,8 p. 368,19 cum ... mortibus ... nunc -ius nunc asperius affligatur vita mortalium). AVG. civ. 2,25 p. 91,14 D. exarsissent. c. Parm. 1,12,19 p. 41,8 ut ei fortasse -ius (*i. indulgentius*) ... timore consenserint.

2 *pertinet ad vim et efficacitatem rerum*: CELS. 5,26,21^{B} quae -ius idem efficiunt. 5,26,23^{C} quo -ius *acia* corpori insidat. ORIBAS. eup. 2,1 A 6 aizon ... siccat ... -ius (πρᾴως). syn. 3 add. p. 899$^{med.}$ coquere oportet -ius, donec fluat.

3 *pertinet ad odorem* (*cf. p. 1152,65*): STAT. silv. 5,3,41 non -ius halat aura croci.

B *c. adi.*: AMM. 14,1,2 humani cruoris avida nihil -ius quam maritus.

litotes: non (nec) -is *p. 1156,1. 51. 1157,83. 1158,2. 54. al.* non (nec) -ior *p. 1153,9. 65. 1154,60. 63. 1155,14. 16. 76. al.*

homoeoprophora p. 1152,33. 1153,20. 1154,12. 22. 23. 39. al.

deriv.: mitesco, mitigo, mitio, mititudo, mitiusculus. *comp.*: im-, per-, praemitis. mitifico, mitificus.

? mitiscus, -ī *m.* [*a* μίτος ? *Buecheler.*] *i. q. stapia*: GLOSS. V 621,18 -us est, ubi homo tenet pedes, cum sedet in equo ('μίτος *idem est quod* νευρά, σειρά, βρόχος, *qualia apta sunt ad insertandos pedes et retinendos' Buecheler.* meniscus *'lunula, res in modum lunae formata' dubitanter coni. Heraeus*).

mītisonus, -a, -um *v. s.* multisonus. *R.*

mītitūdo, -inis *f.* *a* mitis. *fere i. q. mansuetudo*: VIRG. gramm. epit. 4 p. 24,15 H. campus floribus *accipitur* in nobilitate virtutum et -is plania (multitudine planitiae *N*). *Busch.*

mitium, -ī *n.* *orig. inc.* *i. q. responsum, purgatio?*: LEX Sal. capit. 1, 1$^{rubr.}$ de -o fristito. 2,8 B. (= 5,8 G.), 1 quod ibi fuerint, ubi mitthio (*sic*) ad noctes XIV solem (*i. diem*) collocasset (*antea*: antruscio ne simithio reddant *in solo cod. 1*). *de re v. Geffcken, Erl. p. 233. 258. Schwerin-Thieme, Grundzüge der dt. Rechtsgeschichte, Berlin u. München 1950^{4} p. 89. Eckhardt, Lex Salica 100 Titel-Text, Weimar 1953 p. 176. 277.* *R.*

mītiusculus, -a, -um. [*a* mitior *diminutive, cf.* duriusculus. *J.B.H.*] *i. q. paulo mitior*: CAEL. AVR. acut. 1 praef. 18 febres ... parvae atque -ae (im- *ed. Guinterii, corr. ed. Lugd. 1567, cf. 1,6,51* minor ac lenior). *Busch.*

1. mīto *v. s.* milito (*p. 965,77*).

2. mito *v. s.* mitto (*p. 1161,78. 1162,13*).

mitra, -ae *f.*, μίτρα. *priorem syll. poetae producunt praeter* AFRAN. com. 37 STAT. Ach. 1,715 CARM. de Iona 44 PRVD. psych. 358. *in codd. interdum scrib.* -thr-, *raro* me- (*e. g. p. 1161,35*) *vel* my- (*e. g.* ITALA Lugd. exod. 28,4. *al.*). mitara (*contra metrum*): VERG. Aen. 4,216 *P.* NOT. Tir. 98,25 *post* ocrea. *de notionibus* (*cf. etiam l. 49. 54. 79. p. 1161,12. 33*): SERV. Aen. 4,216 utebantur et Phryges et Lydi -a, hoc est incurvo pilleo, de quo pendebat etiam buccarum tegimen (*inde* SCHOL. Stat. Theb. 9,795). 9,613 pillea virorum sunt, -ae feminarum, quas calauticas dicunt (*inde* ISID. orig. 19,31,4). GLOSS. κρήδεμνον. V 311,7 -a graece cinctium vel ligatura capitis. GLOSS.^{L} I Ansil. MI 368 -a Phrygium pilleum (*cf. l. 16. 22*) id est tiara. III Abstr. MI 17 -am coronam vel mitellam vel capitis ornamentum. IV Plac. M 13 -a est pilleum Phrygium (*cf. l. 16. 20*) vel Persarum aut ornatus capitis de veste. *de usu*: VARRO ling. 5,130 -a et reliqua fere in capite postea addita (*sc. post capital, ricam*) cum vocabulis graecis. *gr. respondent* μίτρα (*l. 64. p. 1161,9. 17. 18*) *vel* κίδαρις (*p. 1161,16 [bis]. 19. 21*). *cf. etiam* HIER. in Zach. 3,1 sqq. p. 1436^{B} pro cidari in Hebraeo legimus saniph (צָנִיף), quae -a a plerisque dicitur, et in hac volunt intellegi sacerdotii dignitatem (*cf. p. 1161,12*). *de re egerunt De Ridder apud Daremb.-S. s. v. (ubi v. imagines) et Schuppe, RE XV 2217 sqq.* *legitur inde ab* AFRANIO (*l. 32*), LVCILIO, VARRONE, CIC., CATVLLO, LVCR., VERG. *plerumque apud poetas.* [*locis mancis*: AFRAN. com. 37 cum -is calauticis. LVCIL. *et* VARRO *l. 37.*]

1 *i. q. tegumentum capitis sc. vitta, quae circum caput obvolvitur sive pilleolus incurvatus in angustum desinens, qui redimiculis a mento alligatur*: **a** *mulierum*: *enumeratur in cetero mundo muliebri*: LVCIL. 71 ricae, thoracia, -ae. VARRO Men. 433 -am ricinam aut -am Melitensem. LVCR. 4,1129 bene parta patrum fiunt anademata (*cf. l. 43*), -ae. VLP. dig. 34,2,23,2 muliebria *vestimenta* sunt, quae matris familiae causa sunt comparata ... veluti ... capitia, zonae, -ae, quae magis capitis tegendi quam ornandi causa sunt comparata (*at* 34,2,25,10 ornamenta muliebria sunt ... vittae, -ae *eqs.* [PAVL. dig. 34,2,26 -ae et anademata]). ARNOB. nat. 2,23 p. 66,27 VVLG. Is. 3,19 ISID. orig. 19,31,1. *varia* (*gentium peregrinarum l. 47. 58. 72 [cf. etiam p. 1144,48]; meretricum l. 48 sq.; virginum deo devotarum l. 54 [cf. p. 1144,52]; sponsae l. 65; deae l. 60*): CATVLL. 64,63 non flavo retinens subtilem vertice -am *Ariadna* (*de eadem* 64,68). PROP. 2,29,15 Sidoniae nocturna ligamina -ae *Cynthiae.* IVV. 3,66 picta lupa barbara -a (*cf.* SERV. auct. Aen. 4,216 -as proprie meretricum esse. 9,613). PLIN. nat. 35,58 capita earum -is versicoloribus operuit. STAT. Ach. 1,715 *in cultu Liberi* (*seq.* nebridas). TERT. virg. vel. 17$^{in.}$ -is et lanis quaedam non velant caput sed colligant (*cf. p. 1144,51*) a fronte quidem protectae, qua proprie autem caput est, nudae. OPTAT. 2,19 p. 54,19 puella *deo devota*, cui -am ipse imposuerat (*cf.* SERV. auct. Aen. 4,216 *add. in cod. T in marg.* quale est operimentum capitis domino devotarum. ISID. orig. 19,31,4 *et* 5. eccl. off. 2,18,11 quasi coronam virginalis gloriae). HIER. epist. 54,7,1 non habuit crispantes (*cf. p. 1144,50*) -as. VVLG. Iudith 10,3 imposuit -am super caput suum *Iudith.* CLAVD. 20,185 in ... orbem tereti -a retinente (*Birt cum exc. Gyrald.*, redeunte *vulg.*) capillum strinxerat *Bellona.* *est insigne mulierum aetatis anilis*: PROP. 4,5,72 immundo pallida -a situ. OV. fast. 3,669 levi -a canos incincta capillos (*cf.* 4,517 -a ... c. presserat). *Vertumni anum assimulantis*: OV. met. 14,654 ille ... picta redimitus tempora -a. *in imag.*: VVLG. Bar. 3,2 imponet -am (μίτραν) capiti *Ierusalem matris.* PETR. CHRYS. serm. 130 p. 556^{B} *ecclesia mater* sicut sponsa imposuit sibi -am. *est tegimentum capitum virorum vestitu femineo indutorum*: *Clodi pro psaltria in coetum mulierum inducti*: CIC. har. resp. 44 Clodius ... a -a factus est repente popularis. or. frg. A XIV Sch. (= XIII M.) 22 rusticos ei *Clodio* nos videri ..., qui ... -am ... habere non possumus. *Herculis tamquam famulae Omphales*: OV. epist. 9,63 ausus es hirsutos -a redimire capillos. SEN. Herc. f. 471 -a ferocem barbara frontem premens (*cf.* Herc. O. 375 crinem ... -ā pressit). *Achillis in regia Lycomedis*: ANTH. 198,21 caput praefixa casside -am pellat.

b *virorum* (*cf. etiam l. 66*): *Bacchi*: PROP. 3,17,30 cinget Bassaricas Lydia -a comas. SEN. Oed. 413 caput Tyria cohibere -a (Phaedr. 756). VAL. FL. 2,271. STAT. Ach. 1,617 serta comis -amque levat. *Vertumni Bacchum assimulantis*: PROP. 4,2,31 cinge caput -a. *virorum effeminatorum* (*cf.* SERV. auct. Aen. 4,216 quibus effeminatio crimini dabatur, etiam -a eis adscribebatur): VERG. Aen. 4,216 ille Paris (*de Aenea*) ... Maeonia mentum -a ... subnexus (CLAVD. DON.: -a illi ... ut feminis). 9,613 tunicae manicas et habent redimicula -ae *Phryges* (CLAVD. DON.: ut ... sit vobis ... -a pro galea). STAT. Theb. 9,795 haut umquam deformes vertice -as induimus (*ut* [R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cultores *Liberi*). PRVD. psych. 358 ut -a caesariem cohibens aurata virilem combibat ... nardum. *inde fere pro persona*: MART. 2, 36, 3 nec tibi -arum nec sit tibi barba reorum. *coniugis puerperae secundum consuetudinem Tibarenorum*: VAL. FL. 5, 148 deside (*per enallagen*) -a feta ligat ... virum (*cf. Apoll. Rhod. Argon. 2, 1015* αὐτοὶ ... κράατα δησάμενοι). *hominum orientalium* (*cf. l. 5. 12. 42. p. 1160, 16 sqq. 44. 81*): CLAVD. 21, 156 -a velatus Arabs. *est insigne sponsorum* (*cf. p. 1160, 65*): ITALA Is. 61, 10 (Tert. adv. Marc. 4, 11 p. 451, 5. *al.*) velut sponso circumposuit mihi -am (μίτραν, *Vulg.* decoratum corona). *seniorum* (*cf. p. 1160, 60*): CARM. adv. Marc. 4, 202 senioribus ... coronatis cohibentibus omnia -a (*cf. N. T. apoc. 4, 4*). *sacerdotum Iudaeorum* (EVCHER. instr. 2 p. 156, 15 *v. vol. III 1054, 2 et cf. ibid. 1053, 68 sq.*): TERT. adv. Marc. 3, 7 p. 387, 25 *Christus* exornatus podere et -a (PS. TERT. adv. Iud. 14 l. 47 -am) et cidari munda (*Rig.*, cidarim mundam *M*). ITALA exod. 28, 4 (Lugd.) facient ... -am (κίδαριν, *Vulg.* cidarim. 28, 35 -am byssinam [κίδαριν, *Vulg.* tiaram. *item* 28, 36]. VVLG. exod. 39, 26 cum coronulis suis). 28, 33 (μίτρας, *Vulg.* tiaram). lev. 8, 9 imposuit -am (μίτραν, *Vulg.* cidari texit) supra capud *Aaron* (lev. 8, 13 = VVLG. [κιδάρεις]. VVLG. exod. 29, 9 [*Itala Lugd.* cidaras]). VVLG. exod. 29, 30. Sirach 45, 14 super -am (ἐπάνω κιδάρεως). *imperatoris Commodi*: PASS. Euseb. soc. (BHL 2742) 1 Commodus ... accipiens -am suam.

structurae notabiliores: -am imponere *l. 18. p. 1160, 54. 58. 64 sq. cf. l. 9.* induere *p. 1160, 84.* *capillos* (*vel caput*) -a cingere *p. 1160, 75. 78. cf. p. 1160, 62.* cohibere *p. 1160, 76.* colligare *p. 1160, 52.* ligare *l. 5.* operire *p. 1160, 50.* premere *p. 1160, 62. 72.* redimire *p. 1160, 71. cf. p. 1160, 63.* retinere *p. 1160, 59.* velare *l. 7.*

attributa: aurata: PRVD. psych. 358. barbara: SEN. Herc. f. 471. Lydia: PROP. 3, 17, 30. Maeonia: VERG. Aen. 4, 216. Melitensis: VARRO Men. 433. nivea: VAL. FL. 2, 271. picta: Ov. met. 14, 654 IVV. 3, 66. Sidonia: PROP. 2, 29, 15. subtilis: CATVLL. 64, 63. teres: CLAVD. 20, 185. Tyria: SEN. Oed. 413. versicolor: PLIN. nat. 35, 58.

2 *in re nautica i. q. funis* (ISID. orig. 19, 4, 6 funis, quo navis media vincitur): CARM. de Iona 44 spiras mandare morantes, oblaqueare -am (mith- *VT*, meth- *P*).

deriv.: mitella, mitrula. mitratus. *comp.*: semimitra.

mitrātus, -a, -um. *a* mitra. *a poetis* (*l. 39. 44. 45*) *prima syll. producitur.*

i. q. mitra indutus: PROP. 4, 7, 62 -is ... sonant Lydia (*cf. p. 1160 76*) plectra choris. SEN. suas. 2, 21 inter pyxides et redolentis animae medicamina constitit -a (*ed. Schott*, mirata *codd.*) contio. PLIN. nat. 6, 162 Arabes (*cf. l. 7*) -i (metr- *var. l.*) degunt aut intonso crine (*cf.* SOL. 33, 16 plurimis crinis intonsus, -a capita). 35, 140 Iove Liberum parturiente depicto -o. AVSON. 9, 5 p. 320 P. -a (*Schenkl*, mirata *cod.*) Venus ..., galeata Minerva. SIDON. carm. 9, 202 Hammon -um caput elevans harenis (*cf. Anderson ad l.*).

mitrax *v. s.* mithr-.

mītrencitēs *v. s.* metrenchytes (*p. 894, 62*).

mitriāsis *v. s.* mydr-.

mitridax *v. s.* mithr-.

[DIOSC. 5. 144 utilis sunt *species halcyonei* mixte **mitromatibus** (*an leg.* nitrō- ?, in aromatibus *coni. Svennung in plag.*) mulierum (*gr. 5, 118, 3* εἰς σμήγματα ... γυναικῶν.]

mitrula, -ae *f.* *a* mitra *demin.* (*cf.* mitella).

i. q. parva mitra, coronula: SOL. 27, 51 *basiliscus* alba quasi -a lineatus caput (*cf. Isid. orig. 12, 4, 7* albis maculis lineatus). *R.*

mittendārius, -ī *m.* *a* mittere, mittendus. *recipitur in sermonem Graecum* μιττενδάριος (*v. Zilliacus, Z. Kampf d. Weltspr. im oström. Reich, Helsingfors 1935 p. 194*).

1 *i. q. officialis officii cuiusdam palatini, qui mittitur in provincias longinquas ad exigenda vectigalia vel ad mandata perferenda* (*cf. Enßlin, RE XV 2237 sqq. Lécrivain ap. Daremb.-S. s. v.*): **a** *officii palatini comitis sacrarum largitionum*: COD. Theod. 6, 30, 7, 1 -i form. sec. n. v *eqs.* 6, 30, 8 placuit iusta et omnibus -a(riis) palatini officii (*i. sacrarum largitionum*) profutura suggestio (*cf.* 6, 30, 9 -is palatinis). 6, 30, 22 de actu -orum. 6, 30, 23 quattuor -os, qui per annos singulos ex officio palatino exire sollemniter consuerunt *eqs.* COD. Iust. 12, 23 (24), 7, 6. **b** *officii palatini comitis rerum privatarum*: COD. Theod. 6, 30, 2 idoneos ... e numero -orum ad hoc eligere debebis et mittere. **c** *officii praetorii praefecti Africae*: COD. Iust. 1, 27, 1, 30 in schola -orum. **d** *officii non accuratius indicati*: CASSIOD. var. 4, 47, 5 expeditos ... properare -os volumus.

2 *in imag. de spiritu sancto*: RVFIN. symb. 39 p. 376A spiritum sanctum non solum minorem esse filio, sed et -um asserunt *Arius et Eunomius.*

***mitto**, mīsī, missum, -ere (mitto, -āre? *v. p. 1162, 13*). [*cf. c. avest.* maēϑ- '*iacere, emittere*' *et fortasse c. anglosax.* smītan '*iacere, icere*', *theod.* schmeissen. *J. B. H.*] *scrib. in tit.*: mito *p. 1162, 14.* SENT. Minuc. (CIL I² 584) 31 dum ne alium intro mitat (*at* 44 mittei; *item cons. duplici inde a* S. C. de Asclep. [CIL I² 588 *ter*] *passim*). INSCR. NSc. 1914 p. 370. misus: CIL V 2517, 8 XIII 1865 (= Dessau 2124). missit: CIL I² 1216 XIII 3162 I 19. meisit: CIL I² 2197 (= Dessau 5366). met-: ORIBAS. syn. 4, 36 Ab p. 40. 9, 1 add. Ab p. 267. *al.* *per compendium srib.* M *pro* -ssus (*cf.* PROB. litt. sing.

gramm. IV 276, 49. 51 MM *i.* manu -sus): *de gladiatoribus* (*cf. p. 1174, 7*): CIL IV 1182 (*ter ut vid.*). 1422 v(icit), m. 1773. 8969. *in formula* m(issus) h(onesta) m(issione) *de militia* (*cf. p. 1173, 63*): CIL III 1078. XIII 6677 (= Dessau 2472) *et saepius.* mis(sus) h. mis(sione): CIL III 12411 (= Dessau 2666b). *cf. etiam p. 1137, 81 et 1140, 36.* *de formis* (*cf. etiam vol. VII 2, 80, 59* [intromitto]): *inf. praes. pass.* -ier: PLAVT. Capt. 438 LVCR. 4, 43. *inf. praes. pass.* -ei: SENT. Minuc. (CIL I² 584) 44 LEX Iul. munic. (CIL I² 593) 150. *inf. fut. pass.* -ssuiri: LACT. inst. 7, 18, 3 p. 640, 19 (*B*, -ssum iri *cett.*). *perf.* misti: CATVLL. 14, 14 (-sisti *V contra metrum*). FRONTO p. 145, 19 v. d. H. (= p. 152, 3 N.) *legit Hauler, WSt. 17 (1905), 146.* misse: LVCIL. 742 (-sisse *trad.*). *scanditur* mīs-: CE 1968, 5 (*a. 336*). CYPR. GALL. num. 753. mit(t)o, -āre?: INSCR. Dueni (CIL I² 4) iovesat deivos qoi med (*sc. vasculum*) mitat. *prorsus dub.* CIL I² 2658 ⟨..⟩ed mitat, *de cuius tituli lectione alii alia coniciunt, cum aliis ne de sermone quidem Latino constare videatur.* *de notione*: GLOSS. -o πέμπω. βάλλω. -ite omittite, sinite. emittite vel sinite. -ssus ἀφεθείς. coniectus. impulsus. directus. GLOSS. Klio 13 (1913), 96 μισήρουντ ἔπεμψαν. PAP. Amherst II 26 II 29 -ssuro βαλόντος. *in interpret. nominum hebr.*: HIER. nom. hebr. p. 43, 16 Sali -ssa. VVLG. Ioh. 9, 7 Siloe, quod interpretatur -ssus. NOT. Tir. 23, 11 -it. 25 -sit. 39 -ssus. *legitur post* INSCR. Dueni (*notione s. cap. III p. 1178, 43 allata*) *inde a* LIVIO ANDR. (*l. 56*), NAEVIO (*p. 1186, 16*), PLAVTO, ENNIO *per totam Latinitatem.* [*it.* mettere, *francog.* mettre, *hisp.* meter. *M.-L.*]

[*confunditur c. compositis*: amittere (*cf. vol. I 1920, 77*): *simpl. trad. perperam*: PLAVT. Mil. 1413 (amittemus *codd. Prisciani*). ACC. trag. 278 (amittuntur *Bentinus*). CIC. epist. 6, 21, 1. *al.* CAES. civ. 1, 33, 4. PLIN. nat. 16, 246 (*cf. ed. Mayhoff, vol. III 492 sq.*). *al.* *dub.*: PLAVT. Rud. 1015 -e (*codd., Lindsay,* amitte *Leo*) rudentem (*cf. p. 1173, 41*). CIC. Att. 3, 24, 2 (-serimus *codd. plurimi, Sjögren,* amiserimus *PA²c, vulg.*). SEN. benef. 3, 18, 2 (-serit *plurr. codd.*, mutaret *V*, amitteret *Gertz, Hosius*). admittere: Ov. epist. 1, 36 (alacer -ssos *v. l. falsa pro* lacer admissos). TERT. adv. Marc. 5, 7 p. 594, 2 (admittenda *Kroymann pro* eadem -enda). virg. vel. 11, 6 ad negotia -unt (admittunt *N*). committere (*cf. vol. III 1902, 7*): SALL. (?) rep. 2, 12, 1 (committenda *Kurfess*). LVCAN. 5, 691 (quod -ere *pars codd., Housman,* committere *cett., Hosius*). dimittere: CAES. Gall. 7, 71, 5 LIV. 45, 3, 3. STAT. Theb. 4, 586 (dimissus *P*, me -ssus *B, M; an* demissus ?). emittere (*cf. vol. V 2, 500, 18 sqq. 500, 58 et Mayhoff l. c. l. 28*): RHET. Her. 4, 39, 51 (emissus *Lambin.*). CIC. div. 2, 135 (emissi sunt *b*, et -sisset *A B V^p*, -sisse *V^c*). COLVM. 7, 3, 19 VVLG. act. 27, 43. *al.* immittere (*cf. vol. VII 1, 468, 37 sqq.*): VARRO Men. 282. CAES. Gall. 5, 44, 6 (immittit *α*, -it *β*). civ. 2, 41, 2 (-it *P1*). COMM. apol. 209. omittere: TER. Ad. 860 (-o *γ*, omitto *cett., edd.*). LVCIL. 1224 (-o *em. Dousa*). CIC. Verr. II 1, 137. 2, 183 -o (*Pal., Klotz*; omitto *O¹ Q, Peterson*) de melle (*cf. p. 1177, 78*). TAC. hist. 1, 2, 1 (omissa *Lipsius; at cf. Persson, Krit.-exeg. Bemerk. p. 56*). remittere: LIV. 40, 46, 15 (*ed. Mog.*). SEN. nat. 5, 9, 2 humorem -it (*vulg.*, humo remittit *Gercke*). submittere: CAES. Gall. 7, 21, 2 civ. 3, 19, 6 VITR. 7 praef. 8. *praeterea falso trad.*: LVCIL. 674 *pro* mutes (*cf.* DIRAE 23. CALP. ecl. 1, 79 mutat *vel* -at *codd.*, niteat *corr. Vlitius*). PROP. 3, 10, 1 *pro* visissent (*Heinsius*). LIV. 9, 5, 7 *pro* lapsos. *dub. trad.*: Ov. fast. 6, 388 -ite quam minime -ere (*plurr. codd., Landi, Lenz;* tradere *var. l., Peter,* perdere *dett.*). MANIL. 5, 190 *v. p. 835, 74.* OCTAVIA 52 -it (*def. Carlsson, Überlief. 50. alii alia ci.*). *locis mancis*: LIV. ANDR. trag. 19 -e ea quae tua sunt magis quam mea. TVRPIL. com. 215 CIL I² 2197 FEST. p. 177b, 33 SEN. epist. 82, 11 FRONTO p. 105, 18 v. d. H. (= p. 111, 2 N.). *locis contextus dubii*: CATVLL. 116, 4 Ov. met. 12, 445 PLIN. nat. 5, 63 VAL. FL. 6, 538. *dub. interpr.*: CIL IV 1952 ious multum -it. INSCR. NSc. 1914 p. 370 (*aet. rep.?*) Orce pater ... tibi trado ut tu il(l)u(m) -as (*i.* abducas [*cf. Tab. devot. Audollent 228, 4/5*]; *an ad p. 1168, 19 ?*) et deprem⟨as⟩. LIV. 37, 12, 11 (*sc. classem ? cf. p. 1174, 34. alii alia ci.*). *e coni. dub.*: PLAVT. Mil. 823 (dum -sit *Ussing,* domisit *codd.*). 1337 (flo miser *codd.*, ultro -sero *Leo, aliter Lindsay*). ENN. scaen. 220 (-ssis *add. Vahlen*). LVCR. 2, 1029 (-ant *ci. Lachmann pro* minuant). LIV. epit. Oxyrh. 1, 15 (aurum ad ⟨se⟩ -endum *Rossbach; alii alia ci.*). FRONTO p. 209, 22 v. d. H. = p. 221, 5 N. (-sisset *Niebuhr,* direxisset *Cornelissen,* invexisset *Heraeus pro* inegisset). *falsa*: MANIL. 2, 191 (nunc iam *sim. codd.*, -unt *Scaliger,* mutant *Housman, Wageningen*).]

conspectus materiae:

caput primum *i. q. actionem movendi exsequi,* **in alium locum transferre:** I *motu vehementiore i. q.* **iacere,** βάλλειν: **A** *proprie*: **1** *generaliter*: **a** *vi simplicis fere servata*: *p. 1163, 54.* **b** *vi compositorum*: **α** *i. q. inicere*: *p. 1165, 7.* **β** *i. q. deicere*: *p. 1165, 48.* **γ** *i. q. abicere*: *p. 1166, 1.* **δ** *i. q. obicere*: *p. 1166, 9.* **ε** *i. q. eicere*: *p. 1166, 20.* **2** *specialim reflexive vel corpus suum*: *p. 1166, 24.* **B** *translate*: **1** *i. q. impellere, rapere*: *p. 1166, 62.* **2** *i. q. eicere*: *p. 1167, 5.*

II *notione vehementiae fere detersa i. q.* **transferre, ponere,** τιθέναι: **A** *proprie*: **1** *i. q. transferre, dirigere*: **a** *aliquem*: *p. 1167, 14.* **b** *aliquid*: *p. 1167, 51.* **2** *i. q. ponere, collocare*: **a** *vi simplicis servata*: **α** *aliquem*: *p. 1168, 2.* **β** *aliquid*: *p. 1168,*

[*Fleischer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

38. **b** *vi compositorum:* **α** *i. q. apponere: p. 1168, 72.* **β** *i. q. imponere: p. 1168, 82.* **γ** *i. q. indere, inserere: p. 1169, 22.*

B *translate:* 1 *aliquid:* **a** *i. q. inferre: p. 1170, 66.* **b** *i. q. deferre, tradere: p. 1171, 4.* **c** *i. q. dirigere animum, oculos sim.: p. 1171, 37.* **d** *singularia: p. 1171, 62.* 2 *aliquem:* **a** *i. q. mandare, submittere: p. 1171, 78.* **b** *i. q. ducere, convertere: p. 1172, 6.* **c** *i. q. redigere in statum: p. 1172, 20.*

iuncturae *notabiliores: p. 1172, 43.*

caput secundum *i. q. motum permittere,* **dimittere, ἀφιέναι:** I ***proprie:*** A *praevalet notio dimittendi i. q. abire sinere:* 1 *generatim:* **a** *homines: p. 1172, 73.* **b** *bestias: p. 1173, 28.* **c** *res: p. 1173, 40.* 2 *specialia:* **a** *i. q. missum facere:* **α** *contionem: p. 1173, 51.* **β** *milites: p. 1173, 58.* **γ** *reos: p. 1173, 77.* **δ** *munere functos: p. 1174, 1.* **ε** *gladiatores: p. 1174, 6.* **b** *i. q. liberare, solvere:* **α** manu -ere: *p. 1174, 14.* **β** *naves in mare: p. 1174, 28.* **γ** *currus sim. in circum: p. 1174, 40.* **c** *i. q. admittere: p. 1174, 55.*

B *praevalet notio foras edendi i. q. emittere, proferre:* 1 *res:* **a** *vocem sim.: p. 1174, 75.* **b** *signum, imaginem sim.: p. 1175, 42.* **c** *res quae e corporibus egeruntur: p. 1175, 68.* **d** *lucem, umbram sim.: p. 1176, 18.* **e** *vaporem, odorem: p. 1176, 32.* **f** *aquam, flumen: p. 1176, 43.* **g** *ventos, imbrem: p. 1176, 51.* **h** *fructus, radices sim.: p. 1176, 59.* 2 *animantia: p. 1176, 75.*

C *praevalet notio deserendi:* 1 *i. q. amittere: p. 1177, 1.* 2 *i. q. post se relinquere: p. 1177, 11.*

II ***translate:*** A *usu sollemni:* 1 *generatim:* **a** *i. q. desinere, finire, deponere: p. 1177, 16.* **b** *i. q. neglegere, non curare: p. 1177, 43.* **c** *i. q. renuntiando dimittere: p. 1177, 49.* 2 *i. q. non commemorare, praeterire: p. 1177, 62.*

B *singularia:* 1 *in arte grammatica: p. 1178, 9.* 2 *apud* GROM.: *p. 1178, 25.*

iuncturae *notabiliores: p. 1178, 30.*

caput tertium *i. q. motum iubere vel curare,* **relegare, πέμπειν:** I ***proprie:*** A *usu sollemni:* 1 *aliquid:* **a** *munera: p. 1178, 49.* **b** *litteras: p. 1179, 20.* **c** *cibos: p. 1180, 45.* **d** *res naturales: p. 1180, 62.* **e** *imperata: p. 1180, 69.* **f** *naves: p. 1181, 6.* **g** *varia corporea: p. 1181, 14.* **h** *incorporea: p. 1181, 30.* 2 *aliquem:* **a** *in universum: p. 1181, 41.* **b** *magistratus: p. 1182, 26.* **c** *milites: p. 1182, 71.* **d** *duces: p. 1183, 55.* **e** *obsides: p. 1183, 83.* **f** *coloniam: p. 1184, 5.* **g** *victos sub iugum: p. 1184, 10.* **h** *discipulos: p. 1184, 31.* **i** *reos in exilium: p. 1184, 39.* **k** *ad mortem: p. 1184, 52.*

B *specialia:* 1 *expresse:* **a** *absolute: p. 1184, 80.* **b** *addita re, quae nuntiatur vel mandatur: p. 1185, 30.* 2 *c. coloribus variis:* **a** *i. q. agitare: p. 1186, 14.* **b** *i. q. exportare: p. 1186, 38.* **c** *i. q. offerre: p. 1187, 6.* **d** *i. q. prosequi: p. 1187, 19.*

II ***translate*** *i. q. delegare:* A *aliquid: p. 1187, 26.* B *aliquem: p. 1187, 37.*

structurae *notabiliores. p. 1187, 53.*

caput primum: *i. q.* ***actum movendi exsequi, in alium locum transferre*** (*intransitive [cf. p. 1172, 67] i. q. extendi p. 1167, 75*).

I *motu vehementiore i. q.* **iacere, βάλλειν:** A ***proprie:*** 1 *generaliter:* **a** *vi simplicis fere servata:* **α** *i. q. aliquid (saepissime hostiliter) alicuius feriendi causa in aliquem vel aliquid iacere (subi. animal p. 1164, 49. res l. 68. 83. p. 1164, 12. al.):* ① *tela sim.:* ENN. ann. 172 ansatas -unt de turribus. 364 -ssa ... striderat hasta (VARRO frg. Serv. auct. Aen. 9, 52 h. in eum agrum -bant [Ov. met. 5, 33 in Persea. 11, 8 in ora *vatis.* fast. 6, 207 hinc ... in regem et gentes. *al.*]. VERG. Aen. 10, 349 traiecto -ssa lacerto ... h. fugit. *al.* Ov. met. 5, 12 Pont. 1, 7, 52. *al.* PAVL. FEST. p. 308, 12 sub vitem h. iacere dicitur veles, cum eas sub manu sursum -it. CVRT. 7, 9, 9 e ratibus [TAC. ann. 2, 20, 2 ex tormentis. *cf.* HIPPOCR. aer. 17 p. 35, 25 de equis]. STAT. Theb. 8, 414. *al.*). 544 valide veniunt falarica -ssa. PLAVT. Poen. 202 quam (*ballistam*) ... -am e ballistario. QVADRIG. hist. 85 sagittam ... sursum (PRIAP. 20, 4 Apollinea ... manu. PROP. 4, 6, 68 Ov. ars 2, 195 met. 8, 696. fast. 5, 594 post terga [LVCAN. 1, 230]. *al.* VITR. 10, 10, 1 quam id organum -ere debet. GERM. 315 cornu. SEN. Phaedr. 193. *al.* CVRT. 9, 5, 8 LVCAN. 1, 230. ITALA II Macc. 10, 30 [cod. X] adversariis ... s. ignis -bant [εἰς ... ὑπεναντίους ἐξερρίπτουν. *cod. L* iactabant, *BM* iaculabantur, *P et Vulg.* in a. ... iaciebant]. HYG. astr. 2, 34 p. 73, 17 ad id *eqs. al.* VITAE patr. 5, 5, 4 contra senem [*cf. Cassian. coll. 2, 13, 7* iacula dirigentem]. *al.*). CIC. de orat. 3, 158 inprudentia teli -ssi (LVCR. 1, 972 quo [1, 978]. 6, 329 de tormentis. CAES. Gall. 3, 4, 2 ex superiore loco [civ. 2, 13, 2 ex muro. *al.* LIV. 34, 39, 4 ex adverso. *al. cf.* VITR. 10, 15, 1 a muro. GAIVS dig. 50, 16, 233, 2 ab arcu]. civ. 1, 45, 6 in eos [Ov. met. 12, 96 in Aeaciden. 12, 495. LIV. 30, 10, 13 in locum superiorem. VAL. MAX. 7, 2, 5 in ... pullarii pectus. SEN. Herc. O. 854 (*de fulmine*). LVCAN. 3, 722 in hostem. *aliter:* SIL. 7, 630 non in sua vulnera. *al.*]. 3, 51, 7 tormento [LIV. 24, 34, 14. 44, 35, 22. *cf.* PAVL. FEST. p. 367, 7 catapulta. SEN. Ag. 551 dextera. GAIVS dig. 50, 16, 233, 2 manu]. SALL. Iug. 58, 3 eminus. *al.* FEST. p. 364b, 29 τηλόθεν. SEN. Herc. O. 974 arcum t. -ssurum. *al.*). CAES. Gall. 1, 25, 2 pilis -ssis (*al.* Ov. fast. 3, 104 LIV. 7, 23, 8 LVCAN. 2, 262). 5, 48, 7 Gallus ... tragulam -it. civ. 2, 9, 9 tormenta (SEN. nat. 4, 2, 6 CVRT. 4, 2, 9). BELL. Afr. 29, 3 scorpione accuratius -sso. Ov. met. 3, 712 suum -sso violavit Penthea thyrso mater. 5, 54 iaculo ... -sso (5, 183. Pont. 4, 7, 35 -ssa ... iaculorum turba. *al. cf.* SEN. epist. 94, 3 manum format ad dirigenda, quae -it *iaculator*). 5, 135 -ssum stetit inguine ferrum. 8, 347 cuspis (STAT. Theb. 7, 714). Pont. 1, 3, 60 spicula (SEN. Herc. O. 547. *al.*). VAL. MAX. 1, 7 ext. 4 lanceam petendae ferae gratia -ssam. SEN. Phaedr. 815 harundinem. *al.* *absol.:* HIER. adv. Iovin. 1, 3 ballista quanto plus retrahitur, tanto fortius -it. *in zeugmate:* VVLG. psalm. 77, 9 intendentes et -entes (βάλλοντες) arcus. *ad depingendum spatium (cf. l. 24):* ITALA gen. 21, 16 (Aug. quaest. hept. 1, 54 p. 28, 9) longe quantum arcus -it (*gr.* τόξου βολήν, *Vulg.* iacere). *c. obi. rei effectae:* VERG. Aen. 12, 629 saeva manu -amus funera Teucris. HOMER. 11 pestem in praetoria (*Schrader*, praecordia *trad.* *retinet Vollmer*). ⓘ *saxa sim.:* SALL. Iug. 67, 1 saxa ... certatim -ere (Ov. met. 13, 567. *al.* VITR. 10, 11, 1. 3 quae ballista duo pondo s. -ere debet. HOMER. 462 in hostem. 827. *cf.* Ov. fast. 2, 367 -sso pondere saxi). Ov. met. 11, 10 *lapis* -ssus (VITR. 10, 11, 2 ea ballista. PETRON. 90, 1 in Eumolpum recitantem. PAVL. dig. 8, 2, 45, 4 defendendi causa in adversarium. ITALA I Macc. 2, 36 [rec. L] eis [ἐνετίναξαν αὐτοῖς, cod. B adversus eos, VVLG. in eos]. *al. cf.* BELL. Afr. 27, 1 *acies* contra eorum frontem adversam lapillos minutos -ret). *al.* *in imag.:* HOR. ars 260 Enni in scaenam -ssos cum pondere versus (*velut e ballista*). *ad depingendam distantiam (cf. l. 11):* *absol. (c. acc. spatii emensi):* CIC. carm. frg. 4, 1 fundum Vetto vocat, quem possit -ere funda. Ov. fast. 3, 584 nec longius afuit *currus* ... quam quantum novies -ere funda potest. *c. obi.:* ITIN. Burdig. p. 22, 25 ad lapidem -ssum est cripta. Ⓘ *fulmen (cf. et p. 1163, 79):* VARRO Men. 54 pater divum trisulcum fulmen ... -at in tholum macelli (LVCR. 6, 404 in mare. 6, 412. PETRON. 122 v. 136 Aetna ... in aethera f. -it. *alia v. vol. VI 1, 1530, 10sqq. cf.* LVCR. 6, 171 fulgorem). Ov. met. 2, 378 ignis (2, 396. *al.*). FEST. p. 129a, 20 consilio deorum -i existimentur *manubiae*. SEN. Herc. O. 881 -is ereptam Iovi *facem.* *huc potissimum referam:* PANEG. 5, 10, 2 sic celeriter in terras caelo -ssa (*cf. et p. 1181, 82*) perveniunt (6, 8, 5). Ⓜ *varia (animantia l. 43: part. corp. l. 42. 45):* CAES. civ. 2, 2, 2 asseres ... maximis ballistis -ssi. HIRT. Gall. 8, 42, 2 quaecumque ... per locum praecipitem -ssa erant. BELL. Hisp. 11, 2 ignem (MANIL. 5, 301 *Hector* -bat saevos i. ... mille carinis. *aliter l. 31. cf.* SIL. 11, 389 in pectora flammas. STAT. Theb. 10, 528 ad fastigia -ssas ... faces). 18, 5 glandem inscriptam (*al.* Ov. met. 14, 826 LIV. 38, 29, 6. *cf.* BELL. Hisp. 18, 4 indicium g. scriptum). SALL. Iug. 57, 5 picem sulphure et taeda mixtam. Ov. met. 6, 659 caput (*cf. l. 45*) ... cruentum ... in ora patris ([12, 237 crater. FLOR. epit. 4, 12, 5 infantes. *cf.* PETRON. 15, 7 in faciem Ascylti tunicam]. 12, 358 pinum ... in hostem. VITR. 10, 16, 12. LVCAN. 10, 463 in famulos ... caput [*cf. l. 42*] *Ptolomaei.* PLIN. nat. 24, 116 baculum ... in quodvis animal emissum, etiamsi citra ceciderit defectu -entis. *al.*). 12, 508 vivacem ... animam -ssis elidite silvis. Pont. 4, 7, 11 toxica (*cf.* DRAC. laud. dei 1, 289 *serpens* venena ... -ssura [*i. sparsura*] flatibus ore). *al.* SEN. benef. 2, 17, 3 necesse est ... lusor bonus aliter illam *pilam* conlusori longo, aliter brevi -at (2, 17, 4 *opp.* remissae [2, 32, 3]. *al.*). QVINT. inst. 2, 20, 3 qui grana ciceris ex spatio distante -ssa in acum ... inserebat. *al.*

β *temere, sine destinato fine aliquid (animantia l. 62. 67) iacere (subi. res l. 64):* ① *generatim:* VARRO rust. 1, 50, 2 spicas coiciunt in corbem atque in aream -unt. Ov. met. 1, 399 lapides sua post vestigia -unt (SEN. nat. 1, 2, 2 in piscinam. *cf.* Ov. met. 1, 412 saxa -ssa viri manibus faciem traxere virorum. SEN. nat. 1, 2, 7 lapillus in piscinam ... -ssus). 9, 114 clavam et curvos trans ripam -serat arcus *Hercules.* 10, 179 in auras *discum* (SEN. nat. 2, 9, 3 ex loco superiore in piscinam. COMM. instr. 1, 11, 19 in altum). 13, 121 arma viri fortis medios -antur in hostes. SEN. Herc. f. 973 in caelum Olympus ... perveniet aut -etur. Herc. O. 817 in astra -ssus fertur *Lichas* (MART. 1, 3, 8). 1146 in superos onus. nat. 3, 28, 3 crescunt maria ... et fluctum ultra extremum tempestatis maximae vestigium -unt. epist. 107, 2 quaedam in te -entur (*Lips.*, intermittentur *codd.*), quaedam incident. PETRON. 140, 15 sacellos ... in turbam. PLIN. nat. 10, 23 -ssas *aves capias* in sublime sibi excipere *accipitres.* VAL. FL. 8, 131 aurea -sit terga (*i. vellera*) *Iason in navem.* MART. 2, 26, 2 in ... tuos -it sputa ... sinus. IVST. 12, 15, 11 inter amicos ... malum discordiae. PASS. Perp. 9, 2 barbam *evulsam* ... in terram (ῥίπτειν). TAB. devot. Audollent 270, 23 dissolvam τὴν ταφήν et -am, ut a flumine feratur. ⓘ *specialiter:* Ⓐ *talos sim. in ludo (vergit ad notionem volvendi):* HOR. sat. 2, 7, 17 qui ... -ret in phimum talos ... pavit (PROP. 2, 33, 26 SEN. apocol. 15, 1 MART. 14, 16, 1). Ov. ars 3, 354 tessera -ssa (trist. 2, 478. PORPH. Hor. sat. 2, 7, 17 fritillum ... in quo coniectae t. ... -untur. SCHOL. Iuv. 14, 5 in cornu). *c. acc. rei effectae:* SVET. Aug. 71, 2 canem aut senionem. EVGRAPH. Ter. Ad. 736 corrigere quod -serit casus. Ⓑ *sortem sim.:* ACT. lud. saec. Sept. Sev. 2, 11 ⟨sorticulis⟩ inspectis et in urnam -ssis (VOPISC. Prob. 8, 4 in u. milites iussit ⟨nomen suum⟩ -ere [PS. ASCON. Verr. p. 210, 6 sortito *n. iudicum*]). APVL. met. 10, 8, 2 ne quis -ret calculum temere *in iudicio* (*antea:* in urnam ... conici). ITALA psalm. 21, 19 (Tert. adv. Marc. 4, 42 p. 564, 2) in vestitum meum sortem -serunt (ἔβαλον, VVLG. super vestem [VVLG. Marc. 15, 24 super eis *vestimentis*]. COMM. apol. 419 in vestimentis. SEDVL.

[Fleischer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

carm. pasch. 5, 200 in exuviis. *cf.* VVLG. Ion. 1, 7 -amus s. et sciamus, quare *eqs. sim.*: PRVD. cath. 7, 110 CASSIOD. compl. in act. 1, 15. *al.*). in sortem: HYG. lim. grom. p. 199, 13 agro limitato accepturorum comparationem faciamus . . . et in s. -emus. SERV. Aen. 2, 781 in s. -serunt, ut *eqs.* SCHOL. Cic. Gron. D p. 291, 8 nomina senatorum. *inde i. q. sortiri*: VVLG. Ezech. 47, 22 et -etis eam *terram* in hereditatem vobis.

b *vi compositorum*: **α** *i. q. inicere, immittere* (*infigere l. 19. 22*): ① *res* (*in c. abl. l. 16. 20. 33. al. subi. res l. 12*): TER. Eun. 585 *Iovem* Danaae -isse (*i. infudisse*) aiunt quondam in gremium imbrem aureum. CAES. Gall. 4, 17, 10 si . . . trabes deiciendi operis essent a barbaris -ssae (inmissae *coni. Ciacc.*) *in flumen*. Ov. fast. 6, 714 (*de fluvio*) tu purgamina Vestae, Thybri, per Etruscas in mare -is aquas. trist. 4, 1, 102 -sit in arsuros carmina . . . rogos (*cf.* MART. 10, 50, 4 flammis -e . . . comas. ITALA exod. 32, 24 [Wirc. *al.*] -si [ἔρριψα, *Vulg.* proieci] in ignem *aurum* [PAVL. NOL. carm. 32, 18 ignibus]. Matth. 7, 19 [cod. k] omnis arbor . . . in igne [VVLG. in ignem] -itur [*gr.* βάλλεται]. AVG. serm. 15, 4, 4 *in fornacem. al.*). NVX 86 in quod *vas* -ssa . . . nux (*cf.* ROMVL. fab. 87, 5 rec. gall. *et* vet. calculos -sit in urnam *cornix*). LVCAN. 3, 748 per viscera -ssi (mersi *v. l.*) . . . gladii. ITALA IV reg. 2, 21 (Caes. Arel. serm. 126, 1 p. 499, 7) -sit (ἔρριψεν) vas illud in fonte (VVLG. in illum *fontem* sal). VEG. mil. 4, 3 terra . . . inter illos *parietes muri* -itur. APIC. 8, 339 per articulum pernae palum -es. *al.* ② *homines* (*animalia l. 24*): Ⓐ *generatim*: VARRO ling. 6, 20 eo die populus pro se in ignem animalia -it (CYPR. GALL. Ios. 207 pecudes. *cf.* SEN. epist. 14, 2 agatur *corporis* . . . cura, ita tamen, ut cum exiget ratio . . ., -endum in i. sit. LVCAN. 3, 352 *pueros*. DRAC. Romul. 10, 555). Ov. Ib. 311 in . . . pyram tecum carissima corpora -as. 375 in . . . rogum. Ⓑ *speciatim puniendi causa aliquem in carcerem sim. inicere*: SEN. dial. 5, 32, 1 si servolum . . . in ergastulum -serimus (IVV. 8, 180 in Lucanos aut Tusca e.). TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 524, 13 in carcerem (ITALA gen. 41, 10 [Ps. Euseb. Caes. hom. 2, 1 p. 1090[B]] -sit [ἔθετο, *Vulg.* retrudi iussit, *Itala Aug. loc. hept. 1, 153 p. 530, 1* posuit]. CYPR. epist. 21, 3 p. 531, 10. ITIN. Theod. 14 in carcere. VIR. ill. 50, 3. COD. Theod. 9, 2, 5, 3 reos. VITAE patr. 3, 20 [5, *8, 13* redegit; *gr. Cot. p. 588A* ἔβαλεν]. *al.*). SCAEV. dig. 47, 10, 38 qui contra fecerit, in vincula publica -etur. ITALA Matth. 8, 12 (Aug. c. Faust. 33, 2) filios . . . regni -ent (ἐκβληθήσονται, *Vulg.* eicientur) in tenebras exteriores. 10, 28 (Ps. Cypr. ad Novat. 16) potestatem animam et corpus -endi (ἀπολέσαι, *Vulg.* perdere) in gehennam ignis (CYPR. epist. 58, 10 p. 665, 7. *al.*). ITIN. Anton. Plac. rec. A 24 aquae putridae, ubi -ssus est Hieremias. ANON. Vales. 11, 52 in ferrum *comites patricios*. VVLG. apoc. 20, 3 in abyssum (ἔβαλεν). 20, 14 in stagnum ignis (COMM. apol. 986. *cf.* 751 in igne. *al.*). CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 151, 32 cum -ssi fuissent in camino ignis Ananias, Azarias, Misahel. VITAE patr. 3, 7 fures . . . in tormenta -untur (*5, 4, 17* vadunt [*gr. Cot. p. 441C* ὑπάγουσι]). CASSIOD. hist. 6, 1, 24 -sit in vinculis (*Socrat. 3, 1* δεσμώτην ἐποίησε). *al.*

β *i. q. deicere, proicere*: ① *aliquem* (*subi. res 51. 53. 65*): CATVLL. 17, 23 cum volo de tuo ponte -ere pronum (BELL. Hisp. 15, 6 hospites . . . de muro praecipites. Ov. met. 13, 415 -itur Astyanax . . . de turribus). VERG. georg. 3, 447 aries (*antea*: mersatur). 4, 362 unda . . . -sit . . . sub amnem *Aristaeum*. HOR. carm. 3, 4, 75 partus *fulmine* . . . -ssos ad Orcum (*cf.* Ov. trist. 5, 2, 74 me . . . Charybdis devoret atque suis ad Styga -at aquis). Ov. epist. 17, 190 me in freta . . . -et Amor (trist. 5, 2, 76. FLOR. epit. 4, 8, 3 equum. *cf.* Ov. met. 3, 627 in aequora [4, 23]. 9, 218 in Euboicas . . . undas *Lichan* [13, 438]. fast. 5, 631 stramineos in aquam . . . Quirites [LIV. 1, 4, 3 pueros in profluentem a.]. *al.* SCHOL. Pers. 1, 95 in mare). met. 1, 113 Saturno . . . in Tartara -sso (*cf.* ITALA gen. 37, 22 [Lugd.] -ite [ἐμβάλετε, *Vulg.* proicite] . . . eum in lacum [VVLG. gen. 37, 24 in cisternam]. COMM. apol. 440 in puteum). 8, 251 Daedalus . . . ex arce Minervae praecipitem -sit *Perdicem* (SEN. Tro. 1063 e muris. STAT. silv. 2, 1, 145). fast. 5, 622 *Vestalis* simulacra virorum -ere roboreo scirpea ponte solet. Ib. 496. SEN. Phaedr. 260 -ssa praeceps arce Palladia (1225 -ar . . . p. saxa per Scironia). *al.* PETRON. 136, 1 anum . . . super foculum -it *sella*. EPIST. Paul. et Cor. II rec. A 32 super ossa Helisaei . . . mortuus -ssus est (*rec. B* disiectus; *cf. Vulg. IV reg. 13, 21* proiecerunt). CAPITOL. Gord. 13, 8. Ps. MATTH. euang. 32 filius vester filium nostrum -sit in terram. *al.* ② *aliquid*: Ⓐ *semen i. q. spargere* (*vergit ad notionem ponendi. add. in c. abl. l. 71. 73. in imag. l. 71*): Ov. am. 3, 6, 16 Cerealia . . . semina . . . in rude -ssa solum (trist. 3, 8, 2. CYPR. epist. 62, 3 p. 700, 16 agros uberes, in quibus spei nostrae s. -remus. *al.*). COMM. instr. 2, 14, 3 lolium. RVFIN. Adamant. 5, 25 p. 229, 7 granum frumenti . . . in terra -ssum. Ⓑ *hamum, rete sim.*: MART. 2, 40, 4 hamus . . . in mullum -itur. IVV. 2, 148 retia (ITALA Luc. 5, 4 [Eucher. form. 7 p. 46, 8] -e r. in capturam [χαλάσατε, *Vulg.* laxate. AVG. agon. 26, 28 p. 128, 20. *al. obi. omisso*: ITALA Ioh. 21, 6 [Orsies. doctr. 52 p. 145, 68] -ite [βάλετε] in dexteram partem [rete *add.* VVLG.]). *al.* Ⓒ *varia*: HOR. carm. 3, 24, 50 in mare . . . gemmas (Ov. met. 15, 328 in illas aquas. *cf.* IVV. 12, 43 argentum). Ov. met. 10, 665 de tribus unum fetibus arboreis proles Neptunia -sit. fast. 5, 360 in mensas . . . rosa -ssa. 5, 437 dum iacit, 'haec (*sc. fabas*) ego -o'. 6, 388. PHAEDR. 1, 2, 14 tigillum. PETRON. 136, 7 post lectum occisum anserem. POMPON. dig. 13, 7, 3 per fenestram id *pignus* -sit (*v. et p. 1166, 20. 1178, 59*). *al.*

γ *i. q. abicere, dispergere* (*subi. res l. 2. 5. 6. 8*): LVCR. 1, 662 cernunt . . . corpus nil ab se quod possit -ere raptim (*cf.* 2, 1135. 4, 56). 4, 60 vituli cum membranas de corpore summo nascentes -unt. CAES. civ. 3, 95, 4 -ssis . . . armis signisque militaribus. Ov. fast. 4, 728 uda . . . roratas laurea -sit aquas (SEN. nat. 2, 9, 2). SEN. Tro. 852 quolibet tristis miseras procella -at. LVCAN. 7, 628 abscisum longe . . . caput (VAL. FL. 6, 620 c. . . . Anchi . . . vastis volvendum -it harenis). STAT. silv. 3, 3, 36 -ssuri . . . pia nubila caelo . . . cineres.

δ *i. q. obicere* (*hominem l. 10. 16. 18*): Ov. epist. 12, 123 utinam . . . nos Scylla . . . canibus -sisset edendos. 20, 107 -itur ante pedes malum. PHAEDR. 1, 23, 3 cum fur panem -sisset cani (2, 3, 2. 3, 2, 6 SEN. epist. 72, 8). ITALA iud. 19, 21 (Lugd.) -sit cibum iumentis suis (*Vulg.* pabulum . . . praebuit, *gr. aliter*. VEG. mulom. 3, 28, 31 [*ibid.* dare]. *cf. p. 1168, 72*). Matth. 7, 6 (Ambr. in psalm. 118 serm. 2, 28, 1) nolite -ere margaritas vestras porcis (βάλητε ἔμπροσθεν, VVLG. ante porcos). CYPR. epist. 61, 2 p. 696, 1 Daniel . . . qui leonibus -ssus fuerat ad praedam. LAMPR. Heliog. 21, 2 aras . . . in praesepia equis suis. PASS. Theclae C 29 p. 81, 15 talem speciem ad bestias -i (obiceretur *B*). *al.* *rebus*: PALLAD. 3, 25, 22 cinere . . . radicibus -sso.

ε *i. q. eicere*: APVL. met. 4, 12, 5 quae prius -serat e *fenestra* (*cf. p. 1165, 83*). Ps. CYPR. mont. 8 terra . . . corpora foras a se -sit. AMBR. hex. 1, 9, 33 oleum ore. VVLG. apoc. 12, 15 -sit (ἔβαλεν) ille serpens ex ore suo . . . aquam in modum fluminis (*cf. p. 1176, 43*).

2 *speciatim reflexive* (*mediopassive l. 43*) *vel corpus suum*: VERG. Aen. 4, 254 hinc toto praeceps se corpore ad undas -sit *Mercurius*. 9, 645 ab alto aethere se -it *Apollo* (Ov. met. 11, 340 Daedalion saxo . . . ab alto. Ib. 499 EPIST. Sapph. 168). 10, 634 caelo se . . . alto -sit *Iuno* (SIL. 11, 411 exercitus *Cupidinum* alis. *cf.* PROP. 2, 26, 19 saxo). HOR. sat. 2, 3, 37 cum vellem -ere operto me capite in flumen (Ov. am. 3, 6, 80 in rapidas . . . aquas. VAL. MAX. 3, 2, 1 in Tiberim. SEN. epist. 53, 3 in mare. *al. cf.* SEN. contr. 2, 5, 8 in ardentem rogum [PLIN. nat. 1, 10, 6]. FLOR. epit. 2, 15, 17 a culmine domus in medium incendium. PASS. Perp. 3, 3 pater . . . -it se [ἐπελθών] in me [*cf. Act. Perp. rec. A 2, 3* inruit, *B* inruens]. LAMPR. Diad. 5, 6 in leonem. AMBR. in psalm. 45, 9 -sit se hic mons in cor Iudae. PAVL. NOL. carm. 24, 185 sese . . . saltu -it in cumbam. *al.*). Ov. met. 4, 530 Ino . . . super pontum. VAL. FL. 8, 35 *Medea* mediam se -sit *in Iasonem* (*cf.* HIST. Apoll. rec. A *et* B 49 -ens se in amplexus eius). VLP. dig. 21, 1, 23, 3 praecipitem . . . se ex alto. HIER. tract. in psalm. I p. 230, 10 -e te ei ad pedes (PASS. Perp. 13, 2 -serunt se [πεσόντες] ad p. nobis. AVG. in euang. Ioh. 26, 3 HIST. Apoll. rec. B 45). AVG. in euang. Ioh. 17, 3 post aquam turbatam -bat se (*cf. Vulg. Ioh. 5, 4* descendisset). *al.* *mediopass. i. q. ruere, ferri*: Ov. ars 3, 668 aperto pectore in hostes -or. met. 4, 718 celeri -ssus praeceps per inane volatu *Iovis praepes*. SEN. nat. 4, 2, 6 in caput -ssi (*i. praecipites*) . . . navigant. PRVD. tituli 119 spiritus aethere -ssus testatur tinctum *Christum*. *de re pro persona*: ITALA Matth. 17, 19 (Aug. in psalm. 45, 6. *al.*) dicetis monti huic: tollere et -ere (μετάβα, *Vulg.* transi) in mare. *corpus suum*: VERG. Aen. 2, 566 corpora saltu ad terram -sere. Ov. met. 8, 40 turribus e summis in Gnosia -ere corpus castra. 11, 790 super aequora. Pont. 3, 1, 112 in rogos. SEN. Herc. O. 862 hinc. *paulo aliter*: SEN. epist. 15, 4 saltus vel ille, qui corpus in altum levat, vel ille, qui in longum -it. *membra* (*fere hostiliter*): LVCR. 4, 790 mollia mobiliter cum alternis bracchia -unt *saltantes*. MANIL. 5, 164 nunc exire levis -ssas, nunc -ere palmas (*cf. l. 58 et* PASS. Perp. 10, 10 -ere pugnos [παγκρατιάζειν]). ITALA act. 9, 5 (Lucif. non parc. 28 p. 270, 26) calcem -ere (λακτίζειν, *Vulg.* calcitrare) contra stimulum. *manum* (*aliter p. 1167, 38*): SEN. epist. 7, 3 *pugnantes* numquam frustra manum mittunt (*cf. l. 55*). LVCIF. Athan. 1, 23 p. 107, 3 cum . . . in dei cultores funestas -seris manus (HIER. in Is. 27, 9 p. 310[C] LEX Burg. lib. const. 102[tit.]). PASS. Barth. 3 p. 133, 11 ad eam.

B ***translate***: **1** *i. q. impellere, rapere, conicere* (*subi. res l. 65 sqq. 71 sq. 76*): **a** *aliquem*: ENN. scaen. 57 -ssa sum superstitiosis hariolationibus. VERG. Aen. 9, 200 solum te in tanta pericula -am (SEN. dial. 3, 7, 1 stimulus . . . -sit . . . in p. audaces. LVCAN. 7, 104 -sit . . . timor. CHIRON 668 CAEL. AVR. chron. 4, 7, 99. *cf.* VERG. Aen. 9, 483 sub tanta p.). HOR. carm. 1, 16, 25 fervor . . . in celeres iambos -sit furentem. PROP. 3, 9, 3 quid me scribendi . . . -is in aequor? SEN. dial. 9, 1, 10 *philosophorum* nemo ad rem publicam *capessendam* accessit et nemo non -sit (epist. 68, 2 ad omnem r. p.). epist. 74, 21 ingenia cupido gloriae in contemptum tam ferri quam ignium -sit. 94, 62 Alexandrum furor aliena vastandi . . . ad ignota -bat (*cf.* CE 520, 9 iuvenem per hostica vulnera). QVINT. decl. 290 p. 158, 17 in multas . . . suspiciones. 323 p. 275, 10 deus . . . ille adegit, ille iussit, ille in has partes -sit *Alexandrum*. Ps. QVINT. decl. 15, 13 p. 288, 22 quos in voluptates . . . -it secura felicitas. *reflexive* (*animam l. 78. caput l. 81*): RHET. Her. 3, 5, 8 ne deos quidem esse auxilio is, qui se inconsulto in periculum -ant (VERG. Aen. 9, 663 animas . . . in aperta p. [*cf. Hom. Il. 9, 322* ψυχὰς παραβάλλονται πολεμίζειν]. CAES. AREL. grat. 13 in quo . . . periculo. *sim.*: AVG. fid. et op. 19, 35 in tantum discrimen ambiguitatis caput -ere). SEN. suas. 4, 2 qui in media se . . . fatorum -sere pignora. SEN. benef. 7, 2, 4 in dubium. nat. 4 praef. 17 in ultimum consilium. QVINT. decl. 265 p. 67, 5 in latrocinia . . . praedasque. AMBROSIAST. in I Tim. 4, 7 p. 473[D] in disputationes. AVG. civ. 5,

[Fleischer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

18 p. 225, 28 D. in talem mortem. *de re pro persona*: SEN. Med. 916 quo te ..., ira, -is ...? b *aliquid*: LVCAN. 7, 239 tempus in extremos quo -ret omnia casus *Caesar* (CASSIOD. var. 10, 18, 1 summa non -untur in casu). TAC. hist. 2, 40 Otho ... rem in discrimen -i iubebat.

2 *i. q. eicere*: SEN. Thy. 937 veterem ex animo -e Thyesten. VVLG. I Ioh. 4, 18 perfecta dilectio foras -it (ἔξω βάλλει) timorem. ARNOB. ad Greg. 19 tempore quo ipsam iustitiam de sua foris -serit mente.

II *notione vehementiae adhibitae fere detersa i. q.* **transferre, ponere,** τιθέναι (*post rara exempla priorum [l. 15. 27. 52. p. 1168, 73] saepius inde a s. I med., passim in posteriore Latinitate praecipue apud artium scriptores. cf. J. B. Hofmann, IF 43, 1926, 119sq.; Löfstedt, Synt. II 379; Salonius, Vitae patr. 413; Svennung, Unters. Pallad. 589sq.*): **A proprie:** 1 *praevalet notio transferendi, dirigendi*: a *aliquem* (*bestiam l. 18. 23; part. corp. l. 19. 33*): α *alium*: Ov. met. 14, 98 -sit in has sedes *deum genitor Cercopos*. MANIL. 4, 934 facit ipse *homo* deos -itque ad sidera numen (IVV. 11, 63. *cf.* SIL. 10, 308 inter s. STAT. silv. 4, 2, 59 rata numina -seris astris). COLVM. 9, 6, 3 *apes* in aliam regionem -i *in alvis* (*cf. 3, 6, 2* transferri). HIER. epist. 126, 1, 2 an cotidie a deo fiant et -antur in corpora *animae* (CLAVD. rapt. Pros. 1, 62 in artus. OROS. comm. 2 p. 153, 15 in carne). β *reflexive i. q. se conferre* (*abs. i. q. surgere l. 22. 24*): VVLG. Tob. 7, 6 -sit se Raguhel (*i. surrexit*). PAVL. NOL. carm. 20, 381 quod ... publica ... se strata per aggeris audax -serit *sus* (*v. 375* iret). AVG. serm. 100, 2, 3 discipulus -sit se in medio. CYPR. GALL. num. 753 quo se cuncta tribus -serat. PS. MATTH. euang. 40a (cod. B) Iesus -bat se in mare ambulans super aquas. *mediopass. i. q. proficisci, advenire sim.*: VERG. georg. 2, 385 Ausonii, Troia gens -ssa, coloni (*cf.* SIL. 4, 738 Tmolo -ssa manus). Aen. 6, 812 paupere terra -ssus in imperium magnum (*cf. p. 1173, 17*). 10, 779 *Antor comes* -ssus ab Argis. Ov. met. 9, 19 externis hospes tibi -ssus ab oris. VAL. FL. 1, 360 hinc ... -ssus adest. 4, 312 Amyclis. CARM. c. pag. 60 sub terram -ssus. PRISC. perieg. 671 Aegypto -ssi Colchi ... coloni (*cf. Dionys. perieg. 689* μετήλυδες Αἰγύπτοιο). γ *membra* (*oculos v. p. 1171, 42*) *i. q. flectere*: COMM. instr. 1, 18, 5 -bant (*i. demittebant*) capita sub numine quasi praesenti (CHIRON 226 [= VEG. mulom. 1, 44, 2] caput sibi inter pedes -unt). CAES. AREL. serm. 73, 2 p. 294, 31 -entes (*i. vertentes*) dorsa sacrificiis. PASS. Theclae C 28 p. 77, 22 leaena ... -ens (*C a b c* proferens) linguam per clatros caveae. *al.* *manum* (*cf. etiam p. 361, 45. aliter p. 1166, 57. 1168, 29*): *i. q. extendere*: ITALA Iob 1, 11 (Aug. in Iob p. 510, 1) -e (ἀπόστειλον, *Vulg.* extende) manum tuam et tange. PS. PHILO antiq. 42, 9. AMBR. paenit. 1, 14, 72 -sit m. et apprehendit. VVLG. deut. 17, 7. RVFIN. hist. mon. 7 p. 411A -e m. tuam ad cervices (*seq.* iniecta manu. PAVL. NOL. epist. 30, 3 p. 264, 3 ad aquam. AVG. serm. 161, 8, 10. *al.*). SORAN. p. 23, 7 *ad auxiliandum* (*p. 53, 25 Ilb.* ἐπιβαλεῖν). p. 34, 1 cum halteribus. p. 85, 8 quotiens infans m. -it (*p. 138, 19 Ilb.* προβέβληκεν). *al.* *obi. supplendo*: VVLG. psalm. 17, 17 -sit (ἐξαπέστειλεν, *Psalt. Cas.* demisit) de summo et accepit me. 56, 4 (*Psalt. Cas.* emitte). *i. q. immittere, introducere*: CHIRON 230 m. -ssa (*Veg. mulom. 1, 47, 2* iniecta). 231 si m. -seris (*Veg. mulom. 1, 48* inieceris). 232. 233 (= VEG. mulom. 1, 49. 50). SORAN. p. 24, 18 (*p. 146, 7 Ilb.* καθιέναι).

b *aliquid* (*omisso obi. [sc. gradus sim.] l. 53sqq.*): α *i. q. ducere, dirigere*: *subi. res*: VERG. Aen. 6, 543 laeva *via* malorum exercet poenas et ad impia Tartara -it (*cf.* ALC. AVIT. hom. 7 p. 116, 28 plateae ... latiora peccata sunt, quae ad illam amplam et spatiosam -unt. *sim.*: PEREGR. Aeth. 9, 3 *agger* -it de Thebaida in Pelusio [*v. Löfstedt ad l.*]). CELS. 7, 16, 4 ut ... dextra a principio vulneris orsa ab interiore parte in exteriorem acum -at. *subi. homines*: COLVM. 5, 6, 30 traduces in proximam quamque arborem -endae. PETRON. 98, 1 harundinem subter lectum -it *servus publicus*. FRONTIN. grom. p. 14, 18 limites. p. 17, 8 rigorem. CELS. dig. 19, 1, 38, 2 fistulae sub terram -ssae. VLP. dig. 39, 3, 1, 13 ne aliter aquam -at vicinus quam fluere natura solet (PAVL. dig. 39, 3, 2, 3). VVLG. deut. 16, 9 falcem in segetem (Ioel 3, 13. apoc. 14, 19 [ἔβαλεν]. *al.* GREG. M. epist. 11, 56a p. 337, 13). Mich. 2, 5 non erit tibi -ens funiculum sortis. CHRON. Gall. chron. I p. 641, 385 vallum -sit a mari ad mare. GREG. M. epist. 2, 33 huc cursum. *usu latiore de rebus fines signantibus*: TRACT. de sepulcr. grom. p. 272, 6 quae ... unam lineam -unt. GROM. p. 330, 4 casa ... sub se -et trivium (337, 4 finem). LIB. col. I grom. p. 249, 1 orthogonus rectum angulum -it. β *i. q. extendere, protendere*: ① *generatim*: PETRON. 120 v. 87 aedificant auro sedesque ad sidera -unt. PLIN. nat. 11, 39 thymosum *mel* non coit et tactu praetenuia fila -it. STAT. Theb. 9, 697 a cono -ssas in terga catenas. ② *de regionibus*: ? *transitive*: CALP. decl. 2 ex altera parte, qua convexus et deficiens mundus vicinum -it orientem (*an ad p. 1176, 18?*). *intransitive*: GROM. p. 305, 5 terminus ... usque in olivastellum -it (305, 7sqq. 309, 27. 331, 15 terminum usque ad rivum. 360, 14). p. 321, 11 limes ... usque in puteum (p. 330, 6 usque in aliam aquam vivam -it limite [*abl. pro nom.*] eius. 337, 12 ex ipso loco ... usque ad terminum). PEREGR. Aeth. 3, 8 mare ... Parthenicum quod -it Alexandriam (*cf. Löfstedt ad l.*). RVFIN. hist. mon. 6 p. 409C ad eam partem quae -it ad eremum. PASS. Barth. 1 p. 128, 3. *mediopass.*: OROS. hist. 1, 2, 6 inter Constantinopolim longae -untur angustiae. 1, 2, 9 iuxta superiorum fines Avasitarum -ssa *Africa*. DONATIO Tiburt. p. CXLVI b 19 a cava arcus qui -itur ad praetorium.

2 *praevalet notio collocandi i. q. ponere* (*syn. l. 16. 18*) *sim.*: a *vi simplicis servata*: α *aliquem* (*bestias l. 8. 9. 17. membra alicuius l. 12sq. add.* in *c. abl. l. 9. 16. 18. 19. 22. 36*; in *c. acc. l. 6. 8. 13. 15. al.*): ① *alium*: SEN. benef. 6, 27, 2 (*causative*) bene meritum ad pedes tuos -is (*cf.* PS. QVINT. decl. 15, 14 p. 289, 11 ad genua tua non -imus *puellam*). epist. 19, 5 utinam ... nec te in altum fortuna -sisset. PERS. 2, 36 supplice voto *infantulum matertera* ... Crassi -it (*i. cogitando poni cupit*) in aedes. CALP. ecl. 3, 78 tibi ... leporem ... in gremium. PALLAD. 1, 17, 2 anguillas ... piscesque fluviales -i in his *cisternis* ... convenit. ITIN. Anton. Plac. rec. A 12 alia cellula inciditur et -itur illic alia infantula. PASS. Macc. 10, 6 his *articulariis* pedes ... -untur (*cf.* SORAN. p. 118, 6 manibus mulieris -ssis *in laqueos fasciae* [CAEL. AVR. chron. 2, 1, 24 aegrotantium m. in aquam calidam. 3, 2, 31]). AVG. civ. 20, 30 p. 482, 9 D. *Iesus* super gentes -ssus est in apostolis suis. CAEL. AVR. acut. 3, 16, 133 alios *aegrotos* in vasculum plenum frigida -serunt, alios in puteum posuerunt *medici* (ORIBAS. syn. 1, 31 Aa p. 86, 25 Mø. in solio). ORIBAS. syn. 1, 15 Aa *et* La p. 52, 24 Mø. sanguisugas ... -is (*gr. 1, 15, 2* ἐμβλητέον) in aqua tepida munda (*seq.* ponis). LEX Sal. 44 add. 2 *hominem* in palo. *al.* *mortuos i. q. deponere* (*cf. p. 1162, 61*): CODICILL. (CIL X 7457) 6 (*a. 175*) infelicissimum te aestimavi, ut eras, cum me hoc -res. CE 1968, 5 (*a. 336*) nihil pulchrius fuerat quam coniuge⟨m⟩ in ante -isset (*sc. maritus*; *cf. Löfstedt, Peregr. Aeth. 132*). LEX Sal. 14 add. 4 in terra. ② *membra sua*: COLVM. 6, 12, 2 datur opera, ne bos in aquam pedem -at (AVG. in psalm. 149, 15 ex. VITA Caes. Arel. 2, 21 extra [h]ostium). PASS. Perp. 10, 11 iunxi manus, ut digitos in digitos -rem (ἐμβαλοῦσα. VVLG. Ioh. 20, 25 in locum clavorum [βάλλω]. COMM. apol. 557 DIOSC. 2, 65 p. 207, 7 DRAC. Romul. 2, 114. 10, 234). CAES. AREL. serm. 28, 8 p. 507, 35 -sit Helisaeus oculos super oculos, os super os *eqs.* 163, 2 p. 633, 16 bracchium super eum. *al.* *manum sim.* (*aliter p. 1166, 57. 1167, 38*): VAL. FL. 7, 587 inicit ... dextram inque (*C*, adque *Leo*, atque *V*) ardentia cornua -it (ITALA gen. 48, 14 [Ottob.] d. -sit [*Lugd.* imposuit, *Vulg.* posuit, ἐπέβαλεν] super caput Efrem [*item* 48, 17 Lugd.]). ITALA gen. 24, 2 (Aug. in euang. Ioh. 43, 16 p. 380, 45. *al.*) -e (θές, *Vulg.* pone) manum sub femore meo (deut. 28, 8 [Lugd.] quocumque. HIER. in Matth. 26, 25 in paropsidem. COMM. apol. 567 in latere. VITA Hil. Arel. 6 l. 10 in euangelii ... aratro. *al.* CASSIOD. hist. 12, 16, 2 -ssa [*i. imposita*] m. [*Socrat. 7, 18* ἐπιβαλών]).

β *aliquid* (*add.* in *c. acc. l. 50. 56.* in *c. abl. l. 59. 60. al.* sub *l. 42. 44. 48. 50.* super *l. 46*): ① *generatim*: VITR. 5, 10, 2 uti pila cum -itur (*sc. loco declivi*) non possit intro resistere (*inde* PALLAD. 1, 39, 2. *cf.* HIER. in Is. 22, 15sqq. p. 274A sphaera). COLVM. 4, 22, 1 poterit ... universa vinea sub iugum -i (*aliter p. 1184, 10*). 4, 26, 3 ubi duae materiae per unam partem iugi -entur. VEG. mulom. 4, 4, 2 *mixta* una nocte sub divo -unt. VVLG. exod. 25, 27 erunt circuli aurei, ut -antur vectes (AVG. serm. 130, 5 extr. *cf.* ARNOB. in psalm. 147 p. 564C seras). num. 16, 46 -e incensum desuper. Ios. 7, 6 pulverem super capita. apoc. 4, 10 -bant (βαλοῦσιν) *seniores* coronas suas ante thronum. *al.* PS. APVL. herb. 13 l. 5 *turundulam* sub cinus. 131 l. 11 -e paulo longius ... escam. VITAE patr. 3, 55 -e (*gr. Cot. p. 680C* βάλε) illum *codicem* in cellulam. 5, 15, 17 -sit illud *cucullum* sub pedibus suis (*gr. Cot. p. 443C* ἔθηκεν. *3, 86* deposuit. *cf.* GREG. M. moral. 16, 67 *syn.* deprimunt). ITIN. Anton. Plac. rec. A 36 sareca -ssa ante se petiebant panem. VITA Caes. Arel. 1, 31 ut in loco ... scalas ... -rent. 2, 14. PASS. Petr. Paul. brev. 2 in quo *loco* lampada ardens -ssa est. *al.*

② *specialia*: *in architectura*: SEN. epist. 52, 5 fundamenta ... in mollem ... humum -ssa (LACT. mort. pers. 2, 4 p. 174, 14 [*in imag.*] ecclesiae. ARNOB. in psalm. 126 p. 528C). VLP. dig. 8, 1, 7 ius cloacae -endae (*Bas.* ὑποβάλλειν). PEREGR. Aeth. 23, 4 propterea ... murus -ssus est (ACT. Archel. 27, 10 munitio). ITIN. Theod. 12 in mari memoriam eius. VITAE patr. 5, 15, 51 si ... fragmen ... tegulae in fundamento -atur (*gr. Cot. p. 583C* βαλλομένη εἰς θεμέλιον). *in imag.*: COMM. instr. 1, 40, 6 -ere lapidem in scandalo vestro (*cf. Vulg. Rom. 9, 33* pono, *gr.* τίθημι. VVLG. Is. 28, 16 -am in fundamentis Sion *l.*). SIDON. epist. 2, 11, 1 -ssa fundamenta ... amicitiae. *in computo* -ssus *i. q. toties sumptus*: GROM. p. 375, 11 (= METROL. II p. 141, 1) congius quater -ssus modium complet. DIOSC. 1, 1 p. 57b, 13 cum elleboro albo duplo -sso (*gr. 1, 1, 3* ἐλλεβόρῳ ... διπλασίονι). 1, 67 p. 80b, 11 semen murrae ... a cinnamomi quadruplum -endum est (*gr. 1, 61, 1* τετραπλασίονος). ISID. orig. 16, 25, 14 *solidi* tertiam partem ideo dixerunt tremissem, eo quod solidum faciat ter -ssus. *sim.*: AVG. in psalm. 150, 1 decem et septem in trigonum -ssis.

b *vi compositorum*: α *i. q. apponere, afferre, praebere cibos sim.*: *bestiis v. p. 1166, 12.* *hominibus*: NOVIVS Atell. 117 ⟨si⟩ salliturus istaec est, -am salem (VITAE patr. 3, 19 aquam et s. 5, 15, 66 ei *convivae* oleum et s.). ITALA psalm. 69, 22 (Ps. Tert. adv. Iud. 10 p. 302 l. 25) -serunt in potum meum fel (*Vulg.* dederunt, *gr.* ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμα). ALC. AVIT. epist. 74 p. 91, 10 -sit esuriens, quod vorare non potuit concupiscens. CIL XIII 10018, 130 -e merum. *ibid.* 131 -e mi cop(o) conditum. *deis in sacrificiis* (*cf. p. 1187, 6*): Ov. fast. 2, 634 nutriat incinctos -ssa patella Lares. 6, 310 fert -ssos Vestae pura patella cibos.

β *i. q. imponere, superponere*: *ornamenta vel vestimenta i. q. induere*: Ov. ars 1, 582 huic detur capiti -ssa corona tuo (*an ad p. 1178, 43?*). ITIN. Anton. Plac. rec. A 35 per digitos in pedes anulos

[Fleischer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6, 458 monilia sibi circum collum. VITAE patr. 3, 47 -sit (*5, 13, 1* vestivit se, *gr. Cot. p. 493C* ἐφόρεσεν) sibi vestimenta (*aliter l. 9*). *unguenta sim. i. q. illinere, superfundere*: PLIN. nat. 27, 71 in fistulas collyrium (PLIN. med. 3, 4). IREN. 1, 21, 5 -entes eorum *mortuorum* capitibus oleum et aquam (AMBR. Tob. 22, 86 in pedes). AMBR. Hel. 10, 37 -e ... in caput eius unguentum (*cf.* VVLG. Matth. 26, 12 -ens [βαλοῦσα] ... in corpus meum). ARNOB. in psalm. 118 p. 513B medicamentum ... vulneribus. *varia*: ITALA Marc. 11, 7 (cod. k) -serunt (ἐπιβάλλουσιν, *Vulg.* imponunt) super eum *pullum* vestimentum (*cf.* SCHOL. Iuv. 3, 172 ut ei supra lectum -ant *togam*. AVG. civ. 22, 8 p. 575, 11 D. -ssa ... tunica. VITAE patr. 3, 145 [= *5, 14, 17* iactaremus. *gr. Nau 1909 p. 378 n. 294* ἐβάλομεν]). VVLG. Iac. 3, 3 equis frena in ora -imus (βάλλομεν. VITAE patr. 3, 167 in naribus). SORAN. p. 36, 9 in femoribus suis -sso linteolo. p. 118, 8 reliqua fasciae sub anquilas -ssa. PS. APVL. herb. 73 l. 6 grana herbae ... in oculo. 103 l. 3 in capite. COD. Theod. 9, 3, 1, 6 (= Iust. 9, 4, 1, 2) non fĕrreas manicas ... -i oportet (*cf.* PASS. Tarach. 5 p. 460in. ignite ferrum et -ite [ἐπιστήσατε] illi). CAEL. AVR. chron. 1, 4, 110 cuneos ... -ere poterimus (*antea*: imponenda ptygmata). VITAE patr. 3, 163 nescitis funem in pedibus (5, 15, 9 pede) -ere (*gr. Cot. p. 370A* βαλεῖν εἰς τὸν πόδα. GREG. TVR. Thom. p. 110, 10 in collo eius. PASS. Barth. 6 p. 143, 10).

γ i. q. indere, inserere: ① *in res*: Ⓐ *generatim*: ① *res solidas*: ⓐ in *c. acc.*: COLVM. 12, 32 fasciculos ... in seriam -ito (*item in vas*: 12, 50, 5. ITALA Ios. 7, 11 [Lugd. *al.*] -serunt [ἐνέβαλον, *Vulg.* absconderunt]. PALLAD. 12, 20, 2 APIC. 1, 16. 21 *et saepe*). SCRIB. LARG. 230 puxis in ampliorem stagneam -itur. VLP. dig. 4, 9, 1, 8 in navem -ssae sunt *res*. ITALA gen. 44, 2 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 62, 8) condy meum ... -e (*Lugd.* immittite, *Vulg.* pone, ἐμβάλετε) in sacculum. PORPH. Hor. sat. 2, 3, 299 in priorem *manticam* aliena vitia -imus. VVLG. Marc. 12, 43 vidua haec pauper plus omnibus -sit qui -serunt (ἔβαλεν τῶν βαλλόντων) in gazophylacium (*cf.* CYPR. eleem. 15 p. 384, 25 AMBR. epist. 26, 5. 6 HIER. epist. 14, 8, 2. *al.* MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 5 p. 259in. [κατέβαλεν]). Ioh. 18, 11 -e (βάλε) gladium tuum in vaginam. MARCELL. med. 5, 16 in ollam (5, 17. *al.*). *saepe.* APIC. 1, 2 piper ... in cupellam. 1, 4 folia ... in dolium musti (*cf.* 1, 13 laser in ... doliolum). 2, 52. 4, 129 album ... in mortarium. 6, 232 *avem* in furnum. *saepe.* MARCELL. chron. II p. 85, 453, 4 Iohannis caput ... in urnam -ssum. CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 106, 12 incorporatum corpus ... velut in corpus -ssum. *al.* *in imag.*: PAVL. NOL. epist. 23, 7 p. 165, 19 in ollam corporis vel cordis nostri mortem. ⓑ in *c. abl.*: PALLAD. 11, 14, 6 fructum .... in vasculo. CHIRON 965 coclia⟨re⟩ in vino. PELAG. in I Cor. 11, 28 in linteo. DIOSC. 1, 108 p. 92b, 24 in foco. COMM. instr. 2, 31, 14 in gazo ... de labore -ere debes (*cf.* SERM. Corp. Vind. 21 p. 283, 19). ANON. med. ed. Piechotta 73 foliam eius *herbae* -es in olla ruda. PS. APVL. herb. 59 l. 16 carne ... in caccabo -ssa. APIC. 1, 5 in oleo Hispano -es helenium. 1, 9. *al.* CASS. FEL. 23 p. 70, 20 in zirba. VITAE patr. 3, 136 (*gr. Cot. p. 644B* λαβών). ANTHIM. 75 petris rotundis .... -ssis in lacte. *al.* GREG. M. dial. 2, 19 p. 109, 16 M. mappolas ... tibi ... in sinu -sisti. CAES. AREL. serm. 227, 5 p. 854, 32 in arca ... vestem. *al. cf.* SCHOL. Iuv. 14, 261 solebant arcas aeratas facere et ibi -ere pecuniam suam senatores. ⓒ *c. dat.*: PALLAD. 3, 25, 26 *mela* vasculis -unt (*syn.* reponunt. demittunt. demergunt). DIOSC. 5, 141 p. 232, 4 -is ... fornaci (*gr. 5, 115* πυρὶ ἔγκρυψον). ⓓ *absolute*: COLVM. 12, 50, 5 lauri turiones ... -ito, ut olivas deprimant. PALLAD. 12, 7, 19 aliqui in vasculis servant *castaneas* harena pariter -ssa. AVG. in epist. Ioh. 4, 6 nosti quantum -ssurus es et vides, quia angustus est sinus. DIOSC. 2, 66 p. 208, 11 (*gr. 2, 83, 2* κάθες). APIC. 1, 4 rosam a rore siccam et optimam -as. *al.* DRAC. laud. dei 1, 504 quae *massa* -ssa semel fornace liquescat. CAES. AREL. serm. 8, 4 p. 45, 22 quomodo ... mola, si triticum -seris, triticum molet. PASS. Tarach. 6 p. 462in. plus iube salem -i (*gr.* πασθῆναι). *al.*

② *res liquidas i. q. infundere*: ⓐ in *c. acc.*: VAL. FL. 3, 474 versum ... -itur in puppem remo mare (*i. aqua marina*). ITALA Matth. 9, 17 (cod. k. *al.*) = VVLG. -unt (βάλλουσι) ... vinum novum in utres veteres (*cf. l. 73*). CAPITOL. Maximin. 4, 3 sudores ... in calices. VVLG. iud. 6, 19 ius carnium -ens in ollam. Ezech. 24, 3 -e in eam *ollam* aquam (VITAE patr. 3, 17 p. 747D [= 5, 15, 31] in pelvim [*gr. Cot. p. 570B* ἔβαλεν]. 3, 38 p. 763C -entem [*5, 18, 2* infundentem. *7, 38, 3* fundere] in collectabulum [*gr. Cot. p. 365B* μεταβάλλοντα]). *al.* MARCELL. med. 7, 3 *liquores* -e in vas fictile. 7, 15 in unum vas. 7, 19. *saepe. cf.* VVLG. lev. 14, 29 partem olei -et super caput (AVG. in psalm. 29, 2, 10). ⓑ in *c. abl.*: HIER. epist. 64, 19, 2 vinum ... in novis utribus (*cf. l. 65*). SORAN. p. 36, 11 in pelve ... aqua (*p. 76, 23 Ilb.* παρεπιχέειν. APIC. 5, 188 in caccabo). *cf.* VVLG. exod. 16, 33 sume vas unum et -e ibi man. VITAE patr. 3, 178 (= 5, 10, 92) ubi aquam -si (*gr. Nau 1909 p. 359 n. 223* ὅπου ... ἔβαλον). ⓒ *c. dat.*: PALLAD. 4, 10, 10 seriola, cui ad medium aqua -atur. HIER. tract. in psalm. I p. 125, 11 nisi ... lampadibus tuis oleum -seris. ⓓ *c. adv.*: AMBR. Hel. 22, 83 ut -rent supra de hydriis aquam. ⓔ *absolute*: PALLAD. 1, 40, 2 cave, ne mox aqua -atur (AVG. serm. 93, 4, 5extr. -e a. et superinfunde oleum. DIOSC. 2, 66 p. 208, 15 CAES. AREL. serm. 169, 7 p. 655, 19). 5, 5 olei libras (*syn.* infundas. AMBR. in psalm. 118 serm. 14, 7, 1 DIOSC. 2, 93 p. 216, 25).

Ⓑ *speciatim*: ① *in arte coquinaria i. q. in cibos vel medicamenta paranda indere condimenta sim.*: ⓐ in *c. acc.*: COLVM. 12, 34 in tres amphoras musti -is aceti acris congium. PALLAD. 11, 14, 12 grana piperis ... in sex vini sextarios. MARCELL. med. 26, 88 cocleare ... in ... potionem. APIC. 3, 68 *cucurbitas* in ius (4, 135). 6, 233 in ventrem eius *avis* fractas olivas novas -is. *al.* VITAE patr. 3, 51 (= 5, 4, 29) -sit (*gr. Nau 1908 p. 51 n. 151* ἔβαλεν) in escam de illo *oleo*. *al.* ⓑ in *c. abl.*: ITALA Matth. 13, 33 (Hier. epist. 54, 17, 3) -ens (ἐνέκρυψεν, *Vulg.* abscondit) fermentum in farinae satis tribus. MARCELL. med. 1, 38 muri cerebrum tolles et in vino -es. 16, 96 in eo aceto butyrum -ssum. PLAC. med. 3, 11 rec. β in aqua coclearium pulveris. THEOD. PRISC. eup. faen. 84 ad supradictas species in unciis senis aquae sextarios decem. DIOSC. 2, 130 p. 228, 2 semen ... in pane. 2, 137 p. 229, 20 *cepulla* in oleo (*gr. 2, 151, 1* ἐμβληθέντα). ANTHIM. 35 ut in tepida aqua -antur *ova*. 52. *al.* ORIBAS. syn. 1, 23 Aa p. 76, 2 Mø. anissos ... in oleo -ssos (*gr.* ἐπιπασσόμενα). GREG. M. in Ezech. 1, 9, 32 acetum ... in nitro. *al.* *cf.* SORAN. p. 52, 14 adipes anserinos ... illic -ssos. ⓒ *c. dat.*: PHILVM. med. 2 p. 122, 12 quibus modicum salis -es. DIOSC. 4, 74 p. 43, 11 herbam multi carnibus -unt (*gr. 4, 77* ἐντιθέντες). APIC. 5, 203. 7, 289 cui *ventri* nucleos infundis et piper integrum -is. *al.* ⓓ *absolute*: PALLAD. 11, 14, 11 ibisci folia. CHIRON 494 tantundem turis. 893 oleum (MARCELL. med. 19, 7. *al.* APIC. 4, 179. *saepe.* CASS. FEL. 1 p. 4, 12). VVLG. Hab. 2, 15 potum dat amico suo -ens fel. MARCELL. med. 1, 106 mellis ... tantum -es, quantum sufficiat (8, 148. *al.* APIC. 1, 7 sextarium. RVF. podagr. 19). 9, 53 aceti boni quod satis erit (12, 54. 25, 31 ANTHIM. 3). 9, 73 de hoc liquore duas partes -is. 20, 119 paululum salis (APIC. 9, 441. *al.*). 26, 135 ex omnibus ... seminibus ... quantum tribus digitis ... levari potest, -itur. 36, 48. *saepe.* PHILVM. med. 1 p. 110, 10 M. -es de pulvere libram unam. 2 p. 136, 9. PLIN. VAL. 1, 60 l. 28 omnia aequis ponderibus -es, adipem tantum duplum -es. *al.* APIC. 2, 47 piperis grana ... conteres, -is liquaminis ... calicem. 4, 168 ovis -ssis patinam facies. *saepe.* CASS. FEL. 2 p. 11, 5 ut sulphuris plurimum -as. 29 p. 51, 2. *al.* ANTHIM. praef. p. 8, 3 R. satis aqua. 33 de ovo. *al.* ORIBAS. syn. 1, 26 Aa p. 80, 11 Mø. si ... volueris pinguedinem -ere (*La* addere. *gr. 1, 26, 7* ἐμβαλεῖν). *al.*

② *technice i. q. aliquid inserere, infigere*: ITALA Marc. 2, 21 (cod. a) nemo ... insumentum panni rudis -it (ἐπιρράπτει, *Vulg.* assuit) tunicae veteri. VOPISC. Aurelian. 46, 1 ut aurum ... neque in pelles neque in argentum -retur. SCHOL. Iuv. 5, 43 (*ad* gemmas ad pocula transfert a digitis:) id est: de anulis tollit gemmas et in phialas -it (5, 44 in calicibus). VEG. mil. 4, 36 cavendum ne ... statim, ut sectae fuerint, -antur in navem *trabes*. VITAE patr. 3, 147 unde -am retinacula in sportellas meas (*5, 17, 16* imponam. *gr. Nau 1912 p. 298 n. 347* βαλεῖν).

Ⓘ *in partes corporum hominum* (*bestiarum l. 54*): Ⓐ *generatim*: in ore (os): DIOSC. 1, 6 p. 59 a, 30 cum -seris eam *nardum* in ore (VITAE patr. 5, 4, 7 lapidem [*gr. Cot. p. 377B* ἔχων]. 5, 4, 10 [*gr. Cot. p. 388C* βαλεῖν]. ORIBAS. syn. 1, 18 La p. 63, 24 Mø. digitos ... in o. -ssos [*Aa* immisso. 6, 45 Aa p. 125]). OP. imperf. in Matth. 15 p. 716ex. in os (MVTIAN. Chrysost. hom. 8, 3 p. 295in. cinerem [ἐνέβαλεν]. GREG. M. dial. 3, 3 p. 142, 13 M. dominicum corpus). *sim.*: DIOSC. 2, 106 p. 220, 23 sucum ... in rostrum. PASS. Tarach. 8 p. 467extr. -ens (ἐγχέας) mihi de inquinamentis vestris. Ⓑ *speciatim*: ① *medicamenta sim. i. q. infundere, ingerere*: PELAGON. 31 offas ... faucibus -as (*Hippiatr. gr. II p. 187, 12* ἐμβάλλειν). HIER. tract. in psalm. I p. 175, 21 oleum. MARCELL. med. 5, 11 haec in ore -ssa comminues. PLAC. med. 5, 17 rec. *a* in auribus. PLIN. VAL. 2, 17 l. 19 ubi -seris *violae sucum*. DIOSC. 2, 65 p. 207, 20 *mel* dispumatum -endum est (*gr. 2, 82, 3* ἐξηφρισμένῳ δεῖ χρῆσθαι). 2, 137 p. 229, 23 sucus eius *cepullae* naribus -ssus (*gr. 2, 151, 1* ἔγχυτος). ORIBAS. syn. 1, 21, 6 add. La p. 73, 18 Mø. cui -itur *irinion* (p. 74, 15 in naribus [*cf. Aa p. 73, 18* infundentes, *gr. 1, 21, 8* ἐγχεομένῳ]). 2 add. Aa p. 139, 27 cottidianariis febribus nitru amplius est -endus (*Sever. p. 24, 16* ἐμβάλλειν). p. 139, 31. *al.* ② *instrumenta i. q. intromittere* (*cf. p. 1167, 48*): SORAN. p. 93, 1 praecissis *ossibus* ... embryulci -endi sunt (*cf. p. 91, 8* inicere. *91, 14* infigat).

B *translate*: 1 *aliquid*: a *i. q. inferre*: *mala*: PLAVT. Pseud. 1005 (*in lusu verborum*) manu salutem -unt benevolentibus; eadem malam rem -unt malevolentibus. VERG. georg. 4, 534 hinc (*i. ea de causa*) ... nymphae ... exitium -sere apibus. LVCAN. 4, 553 -ssa magicis e cantibus ira (*cf.* STAT. Theb. 10, 832 furor). SIL. 4, 79 nobis bellum Carthago (LIB. pontif. p. 148, 2. *cf.* OPTAT. 2, 17 p. 51, 17 persecutionem [OROS. hist. 7, 12, 4. *al.*]). QVINT. decl. 329 p. 296, 10 *dii* morbos propitii -serunt (IVV. 13, 230). AVR. Fronto p. 74, 17 v. d. H. (= p. 79, 9 N.) mihi anxietatem. ITALA deut. 29, 22 (Lugd.) plagas ... et infirmitates ... super ... terram (ἀπέστειλεν, *Vulg.* quibus eam afflixerit). LVCIF. Athan. 1, 8 p. 79, 17 falsa -ere crimina (2, 9 p. 162, 5 Athanasio. non parc. 32 p. 278, 12. *cf.* VITAE patr. 3, 139 culpam in eum). VVLG. deut. 2, 25 terrorem (Ier. 15, 8). 28, 20 super te famem et esuriem (Am. 8, 11). I par. 21, 14 pestilentiam. Matth. 10, 34 non veni pacem (*cf. l. 84*) -ere (βαλεῖν) sed gladium (*cf.* CASSIOD. Didym. in Iac. 4, 4 p. 8, 16 gladium et divisionem). apoc. 2, 14 scandalum ante oculos filiorum Israel (βαλεῖν). *al.* *alia*: SIL. 5, 354 somnum tacto ... chelydro. MART. 12, 9, 4 -sisti mores in loca nostra tuos. TERT. uxor. 2, 8 l. 56 his *Christus* pacem suam -it (ITALA Luc. 12, 51 [Tert. adv. Marc.

[Fleischer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4, 29 p. 523, 15] in terram [δοῦναι, *Vulg.* dare]. *cf. p. 1170, 79. aliter p. 1181, 38).* ITALA gen. 2, 21 (Tert. anim. 45, 3. *al.*) -sit (ἐπέβαλεν, *Vulg.* immisit) deus ecstasin in Adam. COMM. instr. 1, 34, 16 gratiam. *al.*

b *i. q. deferre, tradere, transmittere*: α *in litteras, in publicum sim.* (*cf. p. 1164, 23*): SEN. benef. 2, 10, 4 beneficium in acta non -o (PLIN. paneg. 75, 1). frg. 18 maledicta in publicum. LVCAN. 8, 608 qua posteritas in saecula -et Septimium (*i. nomen Septimii*) fama (10, 533 in famam et s. SIL. 2, 511). VAL. FL. 2, 440 in populos ... diemque *secreta* (SIL. 6, 711). QVINT. inst. 11, 1, 54 unde se in medium ... observatio artium -serit (OPTAT. 1, 24 p. 27, 4 causa [AVG. coll. c. Don. 3, 6, 7 p. 58, 4]). decl. 269 p. 99, 5 quaestionem usque in liberos. Ps. QVINT. decl. 14, 8 in fabulas sermonesque (18, 5 *coniung.* in ora populi. PRISCILL. tract. 2, 52 ADNOT. Lucan. 8, 406. CASSIOD. var. 12, 1, 3 in fabulis). PANEG. 3, 30, 1 in posteros ... miracula (HIER. epist. 53, 8, 18). LAMPR. Heliog. 1, 1 vitam Heliogabali ... in litteras (SPART. Pesc. 1, 1 CAPITOL. Gord. 21, 5 GALLICAN. Avid. 3, 3). SPART. Pesc. 9, 1 vitas eorum ... in libros. AVIEN. Arat. 1372 Graecia ... longos inventum -sit in annos. GREG. TVR. glor. mart. 52 p. 525, 1 -enda memoriae monimenta. *paulo aliter*: PLIN. epist. 9, 25, 3 aliquid ... Camenarum in istum ... sinum.

β *in actibus iuris*: Ov. rem. 302 sub titulum nostros -sit ... Lares (*i. domum*). LVCAN. 1, 86 causa malorum facta tribus dominis communis Roma nec umquam in turbam -ssi (*i. inter plures divisi*) ... foedera regni. TREB. trig. tyr. 25, 2 *patrimonium* ad suos posteros -sit (COD. Theod. 9, 42, 6, 4 poenam. COD. Iust. 11, 62, 6). COD. Theod. 12, 19, 1, 8 in ulteriorem gradum -ssa successio.

γ *alia*: SEN. benef. 4, 13, 3 non est beneficium, quod in quaestum -itur. OPTAT. 1, 20 p. 22, 1 crimina in silentium. AVG. civ. 16, 26 p. 168, 29 D. non sunt ausi Latini hoc (*sc.* αἰώνιον) dicere saeculare, ne longe in aliud -rent (*i. verterent*) sensum. 21, 26 p. 540, 3 duorum apostolorum sententias ... in rixam. LEO M. serm. 68, 4 p. 375C in ... consuetudinem (CAES. AREL. serm. 42, 5 p. 180, 10. 43, 3 p. 182, 32. *al. cf.* 46, 7 p. 201, 9 in usum). NOVELL. Valent. 8, 1, 24 in executionem ... sententiam (EPIST. pontif. Arel. 37 p. 37, 2). GREG. TVR. Franc. 5, 14 p. 213, 7 exercitus ... regionem illam in praedas -it. COD. Iust. 2, 18, 15 ea, quae in sumptum -sisti.

c *i. q. dirigere animum, oculos sim.*: MANIL. 4, 368 altius est acies animi -enda (*cf.* SEN. dial. 12 [11], 10, 3 in praeteritum tempus animus -endus est [epist. 58, 27 ad illa. 62, 2. 93, 10 illo. EVGRAPH. Ter. Phorm. 735 p. 518, 8 a. per pupillas integer foras -itur]. STAT. Theb. 10, 665 caelo ... animam. FIRM. err. 17, 4 in arcana ... ingenium). 4, 906 ad sidera ... oculos (SEN. epist. 33, 4 quocumque [AVG. nat. et grat. 38, 45 quo]. PETRON. 115, 20 ad arcessendos sensus longius. QVINT. inst. 10, 7, 16 per aliquam rectam viam [GREG. M. in Ezech. 2, 5, 21 per universum mundum mentis o.]. ITALA gen. 39, 7 [Aug. loc. hept. 1, 143 p. 529, 1] -sit [ἐπέβαλε, *Vulg.* iecit, *Itala Ambr. Ioseph 5, 22* immisit] uxor ... o. suos in Ioseph [PRVD. ham. 882 in tartara. GREG. M. moral. 5, 74 in ... interitum reproborum]. *cf.* SEN. nat. 2, 9, 1 oculi statim per multa milia aciem suam -unt [AVIEN. Arat. 1037]). SEN. contr. 1, 1, 23 ad te arbitrum odia nostra non -imus. SEN. dial. 5, 2, 2 in pecuniam ... civitas spem suam -sit (PRVD. c. Symm. 1, 510 in aevum. MART. BRAC. ira 2 in lucrum pecuniae). 9, 10, 5 cupiditates in longinqua. epist. 24, 3 in quamcumque partem rerum ... memoriam -seris. 55, 8 huc ... cogitationes tuas -e (91, 17 trans oceanum. QVINT. decl. 259 p. 59, 13 in nepotes usque). 66, 6 contemplationem. 108, 30 alius alio curam suam -it. nat. 1, 3, 14 late coniectura -enda est. PETRON. 40, 2 ⟨quo⟩ -remus suspiciones nostras (QVINT. inst. 4, 2, 92). PANEG. 2, 6, 1 in praeteritum diligentiam. PAVL. NOL. epist. 25, 7 p. 228, 2 in longum huius saeculi tempus irrita vota. AVG. in psalm. 65, 4in. intentionem nostram in laudem dei. *al.* *addi potest*: PETRON. 126, 9 ut amplexus meos in crucem (*i. servum cruci obnoxium*) -am.

d *singularia*: *i. q. redigere*: FLOR. epit. 1, 3, 3 -sso in compendium bello Horatiis Curiatiisque ... utriusque populi fata permissa sunt (OPTAT. 2, 25 p. 62, 22 poterat b. per c. -ere [*defendit Petschenig BphW. 14, 1894, 462*]. CASSIOD. var. 6, 21, 1 in c. -imus mala. *cf.* ITIN. Anton. Plac. rec. A 1 triginta milia breve -ssi [*i. si minimum dicam*] hic perierunt). PASS. Is. et Max. Migne 8, 769C quod ... contusio -serat in tumorem. *i. q. ducere*: AVG. in euang. Ioh. 74, 2 in longiorem ... modum sermonem. fid. et op. 19, 34 p. 79, 20 ne opus susceptum -amus in longum. *i. q. metiri*: CLAVD. MAM. anim. 2, 4 p. 113, 3 *spatia* per corporales formas -i posse. *i. q. committere*: SERM. de conf. diab. 114v -e pugnam cum eo. CORIPP. Ioh. 1, 488 proelia mecum. 8, 225 tristia ... bella (*seq. 228* committere pugnam. *aliter p. 1177, 32*). *nota*: MART. BRAC. sent. patr. 61 -ens poenitentiam ante ipsum (*Rosweydius apud Migne 75, 400 cft. gr.* βάλλειν μετάνοιαν). *c. adi. praed. i. q. reddere, efficere?*: ANTHIM. 3 p. 5, 2 ut prius *carnes* expromatas una unda -at (-as *g*).

2 *aliquem*: a *i. q. mandare, submittere*: α *alium*: LYGD. 6, 14 *amor* ferocem ... dominae -sit in arbitrium. SEN. contr. 1, 6, 3 natura ... in quemcumque vult casum quemque -it (mittitur *C*, nos mittit *D*). SEN. benef. 3, 7, 7 iudicem census in album ... -sit. Ps. QVINT. decl. 4, 12 p. 78, 22 ecquem -amus in experimentum, cui credamus. PRISCILL. tract. 2, 41 qui falsiloquio sermonum in scandalum -ssi sunt. NICET. fid. 1 in qaestionem -unt *deum*. ISID. Goth. 34 chron. II p. 281 *Curicus* Spaniam in potestatem suam -it. β *reflexive*: VERG. Aen. 12, 191 paribus se legibus ambae ... gentes ... in foedera -ant. SYNON. Cic. p. 412, 9 B. ne se implicet malis. ne se in laqueis -at. CONC.S I 5 p. 125, 25 *Christus* se -sit in voluntariam exinanitatem. VEN. FORT. carm. 5, 6 p. 117, 37 Christus se -sit *morti*, cum nos a morte revexit.

b *i. q. ducere, convertere*: SEN. dial. 8, 3, 2 utraque *secta* ad otium diversa via -it (BOETH. cons. 5, 3, 31 W. *opp.* cogit. GREG. M. moral. 4 praef. 1 p. 633B lectorem ad intellegentiam veritatis). AVG. in euang. Ioh. 42, 73 non te longe (*i. per ambages*) -o (*cf.* serm. coll. Morin p. 15, 21 per multa. soliloq. 2, 17, 31 in longum). *ad munus sim.*: QVINT. decl. 342 p. 351, 6 ad ... honorem non animus ... -it, sed arca? CHIRON 222 sic in opere -is (*Veg. mulom. 1, 44 p. 70, 9* sic revocas ad laborem). COD. Theod. 6, 28, 1 nemo officialium in munus aliquod -atur (*syn.* direxerit, *Lex Burg. Rom. 30, 1* ordinatus. INSCR. Dessau 2888 in numero). INSCR. Dessau 8954 in regnum. *reflex.*: SEN. contr. 2, 3, 3 ipse se ad alienam *sententiam* -sit, lex illum admisit ad meam. AVG. serm. RevBén. 46, 1934 p. 405, 157 quid te longe -is (*i. subducis*), cum venio? EPIST. Austras. 8 p. 122, 10 deus ..., tu te in illum -e. PASS. Quirin. 3 in orationem.

c *i. q. in statum redigere* (cor *l. 22.* animum *l. 34*): TERT. pudic. 14, 26 in pavorem (OPTAT. 6, 6 p. 155, 3 HIER. interpr. Iob 12, 17). ITALA deut. 20, 8 (Lugd.) ne in timorem -at cor fratris sui (δειλιάνῃ, *Vulg.* ne pavere faciat. Luc. 24, 37 [cod. e] turbati ... et in t. -ssi [ἔμφοβοι γενόμενοι, *Vulg.* conterriti]. ORIG. in Matth. ser. 140 p. 291, 16 Ps. ORIG. hom. in Matth. 3, 1 p. 257, 11). 32, 21 (Ambrosiast. in Rom. 10, 19) in iram vos -am (παροργιῶ, *Vulg.* irritabo). Is. 1, 4 (Cypr. domin. orat. 10 p. 273, 22) in indignationem -sistis (παρωργίσατε, *Vulg.* blasphemaverunt) illum sanctum Israel. 3, 12 (Cypr. epist. 34, 2) in errorem vos -unt (πλανῶσιν, *Vulg.* decipiunt. DON. Ter. Ad. 713 OPTAT. 2, 21 p. 59, 10 AVG. civ. 10, 28 p. 446, 8 D. *al.* PASS. Petr. Paul. long. 34 [*gr.* ἐπλάνησαν]). psalm. 77, 58 (Sangerm.) in zelum -serunt (παρεζήλωσαν, *Vulg.* ad aemulationem ... provocaverunt) eum (VVLG. Sirach 30, 3). IREN. 1, 13, 2 (= 1, 7, 2 H.) in insaniam (ἐξοιστρήσας). RVFIN. Orig. in num. 8, 1 p. 49, 7 in desperationem (LEO M. epist. 31, 4 animi tumultuantium. SERM. RevBen. 23, 1906 p. 197, 5). AVG. soliloq. 2, 14, 25 in gaudia. c. Petil. 2, 10, 24 p. 34, 2 in parvos aestus. Ps. APVL. herb. interp. 4 l. 34 in furiam. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 68, 14 in angustiam. p. 115, 30 in ... obstuporem. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 24 epilepticos in vertiginem. *al.* *nota* in partes (partibus) *i. q. scindere*: ARNOB. in psalm. 62 p. 411B eos gladio ... partibus -is (*corporaliter ut* EPIST. Merov. 4 p. 440, 36 in partibus). PETR. CHRYS. serm. 162 p. 626B *hereditas* successores ... desecat et -it in partes.

iuncturae notabiliores: *casus*: *dat.*: *p. 1164, 38. 1166, 8 sqq. 1169, 7. 52. 77.* *adde* HOR. carm. 1, 12, 59. *acc. spatii emensi*: *p. 1164, 12. 24.* *abl.*: *p. 1165, 63 sq. 1166, 27. 1167, 27.* *adverbia*: alio: *p. 1171, 55.* desuper: *p. 1168, 46.* eminus: *p. 1163, 82.* foras: *p. 1166, 21.* foris: *p. 1167, 7.* hinc: *p. 1163, 59. 1166, 25. 51.* huc: *p. 1171, 54. cf. p. 1168, 20.* ibi: *p. 1169, 51. 75.* illic: *p. 1168, 10.* illo: *p. 1171, 39.* longe (longius): *p. 1166, 6. 1168, 48.* quo: *p. 1163, 74.* supra: *p. 1169, 80.* sursum: *p. 1163. 62. 66.* ubi: *p. 1165, 41.* *adi. praed.*: praeceps: *p. 1165, 50. 61. 1166, 25.* pronus: *p. 1165, 49.* *gerundiv.*: *p. 1166, 7. 10.* *praepositiones*: *finales*: ad: *p. 1166, 17.* in: *p. 1165, 4. 75. 1167, 28. 1168, 76.* *locales*: *c. acc.* ad: *p. 1166, 25. 1167, 16. 1168, 5.* adversus: *p. 1164, 20.* ante: *p. 1166, 10. 15.* circum: *p. 1169, 1.* contra: *p. 1164, 21. 1166, 57.* extra: *p. 1168, 25.* in *aliquem*: *p. 1163, 59. 79. 1164, 18. 45.* in *aliquid*: *p. 1165, 9 et passim.* inter: *p. 1164, 69. 1167, 17. 35.* iuxta: *p. 1167, 82.* per: *p. 1164, 37. 1165, 12. 19. 1166, 44.* post: *p. 1163, 67. 1164, 56. 1165, 82. 1166, 42.* sub: *p. 1163, 61. 1165, 52. 1166, 67.* subter: *p. 1167, 59.* super: *p. 1165, 65 sq. 1166, 37. 50.* supra: *p. 1169, 10.* trans: *p. 1164, 58. 1171, 54.* ultra: *p. 1164, 64.* usque ad: *p. 1167, 76.* usque in: *p. 1167, 75. 1171, 55.* *c. abl.*: ab: *p. 1166, 26. 1167, 29.* de: *p. 1163, 57. 74. 1165, 49.* ex: *p. 1163, 65. 75. 1165, 61.* in: *p. 1165, 8. 69. 1168, 3. 38. 1169, 40. 73. 1170, 8.* sub: *p. 1168, 34. 50.* super: *p. 1164, 84.*

caput secundum: *i. q.* **motum permittere,** *(ab)ire vel transferri sinere,* **dimittere,** ἀφιέναι (*intransitive [cf. p. 1163, 50] i. q. exire sim. p. 1176, 50. 1178, 17*).

I proprie: A *praevalet mera notio* **dimittendi** *i. q. aliquem aut aliquid inclusum vel retentum in apertum seu liberum abire vel moveri sinere, non iam retinere*: 1 *generatim* (*pro subi. fere sunt homines; bestiae l. 84. loca p. 1173, 23. 27. 35. aliae res pro personis p. 1173, 7. 28. 47*): a *homines*: α *sensu strictiore sc. manum auferendo*: PLAVT. Cas. 231 -e me. Curc. 633 istum. 702 Men. 1000. 1007 Mil. 449. 453. 456 ecce omitto.: : at ego abeo -ssa. 1424 an iam -is? (animam amittis *sim. codd.*). Pseud. 239 Truc. 912. TER. Ad. 780 -e me. ALF. dig. 9, 2, 52, 1 verberare tabernarium coeperat, ut se -ret. GAIVS inst. 4, 16 -ite ambo hominem. *obi. omisso*: PLAVT. Asin. 432. 596 Men. 1013. 1016 Mil. 444 Poen. 336. 1268. PACVV. trag. 266 -ite, nam attrectatu ... amplificatis dolorem. *partes corporis*: PLAVT. Poen. 1397 omitte genua. : : -o. CATVLL. 61, 181 -e bracchiolum teres ... puellulae (*cf.* SEN. Phoen. 93 -e genitoris manum). *pro subi. est animal*: HOR. ars 476 non -ssura cutem, nisi plena cruo-

[Fleischer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ris, hirudo. *peculiariter animam i. q. efflare*: ENN. ann. 210 pro Romano populo ... armis certando ... anima⟨m⟩ de corpore -o. SIL. 6, 40 magnam -sit sub Tartara (*aliter l. 20*) mentem.

β laxiore sensu (*mortuos l. 20. 23. 27. personam pro re l. 5. 17. i. q. valedicere e. g. l. 5. 15*): PLAVT. Amph. 546 te, nox, ... -o uti cedas die. Cas. 602 arcessivisse ait sese *uxorem tuam* et dixisse te eam non -ssurum. Curc. 151 -ite istanc foras, *pessuli*. Epid. 67. 72 -e me, ut eam nunciam. Mil. 1067. Poen. 100 (*in parte interpol.*) neque quicquam ... *eam* duxit umquam: neque ille *leno* voluit -ere. Truc. 756 -in me intro (LVTAT. epigr. 1, 4 ad se i. *v. etiam vol. VII 2, 80, 57 sqq. et cf.* AVG. in psalm. 46, 12 trepidavit *centurio* Christum -ere intra parietes suos. ITIN. Anton. Plac. rec. A 7 per posticum -untur intus). CAECIL. com. 80 quos *inimicos* neque ut adprehendas neque ut -as scias. CIC. Att. 7, 4, 1 Dionysium flagrantem desiderio tui -si ad te. CATVLL. 64, 221 non ego te gaudens ... -am (*cf. 64, 216* dimittere). 66, 29 maesta virum -ens. CAES. civ. 1, 22, 2 Lentulus Spinther ... ex oppido -itur. VERG. Aen. 3, 688 Boreas ... ab sede Pelori -ssus. 6, 744 per amplum -imur Elysium. 11, 47 cum *Euander Aeneam* ... -ret in magnum imperium (*cf. p. 1167, 28*). *al.* TIB. 1, 3, 9 me ... urbe. OV. met. 6, 441 me visendam -e sorori. 11, 670 nec me indeploratam sub inania Tartara -e. LIV. 24, 39, 12 Appio Claudio Romam ad consulatum petendum -sso (*cf. Weissenborn-Müller ad l.*). 30, 12, 13 hinc. STAT. Theb. 8, 353 Ogygiis it sorte Creon, Eteoclea -unt Neistae. silv. 3, 3, 195 nec funera (*i. corpus mortui*) -am longius (SVET. Tib. 37, 3 ex foro). Ach. 1, 527 huc -e. 1, 894 quaesitum Danais tu -is Achillem. CYPR. epist. 40 p. 586, 1 hortatu suo gloriosum martyrum numerum ... ante se -sit (*cf. l. 38*). INSCR. christ. Diehl 1714, 15 ad caelum pariter -et domus una sepulcri *fratres*. *al.*

b *bestias*: VERG. georg. 3, 64 -e in Venerem pecuaria. 3, 323 aestas in saltus ... gregem atque in pascua -et (OV. am. 2, 9, 20. *item in pastum*: HOR. sat. 1, 5, 18 -ssae pastum retinacula mulae. LIV. 21, 37, 6 iumenta in pabulum [IVV. 14, 147 ad aristas]. COLVM. 8, 14, 8 in pascuum *anserem* [CALP. ecl. 5, 24 greges ... reclusos]). PROP. 2, 26[b], 40 ignoto -ssa columba mari. OV. met. 7, 774 vix bene -ssus erat *Laelaps canis*. COLVM. 8, 11, 15 -ssa *gallina e cavea*. LVCAN. 7, 836 omne nemus -sit volucres (*cf.* VAL. FL. 2, 75 raras ... litus in altum -it aves). PLIN. nat. 8, 163 cum a circo ... -antur ad subolem *equi*. SIL. 16, 423 Durius -sit ... citatos verbere quadrupedes. *al.* *sidus Piscium*: MANIL. 2, 192 quos ... Aries prae se -it (*i. praecedentes sequitur; cf. l. 26*), duo ... Pisces.

c *res*: PLAVT. Most. 1070 sensim -am (*i. relaxabo*) lineam. Rud. 1015 -am *rudentem* (*cf. p. 1162, 29*): omitte vidulum. BIBAC. carm. frg. 9 subito devictus vulnere habenas -sit equi (PROP. 3, 1, 13 SEN. Med. 347 Phaedr. 32 PETRON. 5 v. 13 TER. MAVR. 1951). OV. Ib. 409 trabes pressas in humum -bat in auras *Procrustes*. PHAEDR. 5, 7, 23 aulaeo -sso. SEN. Med. 874 Phoebe, -e currus (*cf.* VAL. FL. 3, 401 quo flammea nunquam sol iuga ... -sit. ALF. dig. 9, 2, 52, 2 *plostrum*). benef. 6, 23, 6 *corpora natura* non coercuit fine terrarum sed in omnem partem sui -sit. MART. 12, 29, 9 cretatam praetor cum vellet -ere mappam (*v. p. 371, 7 sqq.*). *al.* *res incorporeas*: SEN. dial. 4, 9, 1 in publicum -ssa nequitia est. STAT. silv. 2, 6, 17 quis ... in funera -ssos castiget luctus?

2 *specialia*: a *i. q. permissione abeundi data missum facere*: *α contionem sim.*: COMMENT. quaestor. Varro ling. 6, 91 cum -as contionem. CIC. ad Q. fr. 2, 1, 1 -sso senatu (*al.* CAES. civ. 1, 3, 1 LIV. 2, 24, 4. *al.* PLIN. epist. 2, 11, 16. *al.*). LIV. 3, 64, 5 tribus in suffragium (31, 7, 1. 31, 8, 1. *cf.* SIL. 11, 128 ad suffragia). 21, 54, 3 praetorium. 26, 14, 4 -sso convivio. IVV. 4, 144 consilio. APVL. apol. 73 auditorio. ITALA Ios. 8, 9 (Lugd.) -sit (ἀπέστειλεν, *Vulg.* dimisit) illos Iesus. *al.*

β milites (*in imag. l. 59*), *nautas*: PLAVT. Truc. 230 pro infrequente eum -at militia domum *meretrix* (*cf. l. 67*). CIC. Verr. II 5, 61 -ssorum *nautarum* omne stipendium lucrari. 5, 101 dicebant quot ex sua quisque nave -ssos sciret esse *remiges*. TAC. ann. 1, 39, 1 veterani ... nuper -ssi (VLP. frg. Vat. 140 honesta missione [*cf. l. 63*]. CIL XIII 8058 v. -ss(us) exs leg. I). CIL VI 31138 (*a. 118*) -ssi honesta missione (II 437. 4514, 5 III 1078. 3642 V 3122, 4 XIII 1865. 6769 [= Dessau 7078]. 8214 XIV 2283. *al.* INSCR. Dessau 2124. *al. cf. l. 62 et p. 1162, 4 et* MACER dig. 49, 16, 13, 2 causaria). AMPEL. 40, 3 exercitum. AFRIC. dig. 29, 1, 21 qui -i solent *milites*. PAPIN. dig. 29, 1, 34, 1 militia -ssus (SERV. Aen. 1, 248 m. sive gladiatura. COMMENT. Lucan. 3, 520 [*ad* emeritus]). MEN. dig. 49, 16, 6, 7 ignominia -atur (PAVL. dig. 47, 17, 3. *al.* MACER dig. 49, 16, 13, 3. *al.* MOD. dig. 27, 1, 8, 9 COD. Iust. 12, 35, 3. *cf.* VLP. dig. 3, 2, 2 pr. ignominiae causa ab imperatore -ssum [*al.* PAVL. dig. 29, 1, 38 pr. MACER dig. 29, 1, 26. *al.*]). VLP. dig. 3, 2, 2, 2 debet addere, cur miles -atur. frg. Vat. 144 intra annum quam -ssus est (PAVL. dig. 29, 1, 38 pr.). CIL III 2028 qui militav(erunt) sub *illo* et -ssi sunt. V 2517, 8. VIII 4310 (= Dessau 2316) de leg. III Aug. 23989 ex signifero. *al.* INSCR. NSc. 1915 p. 40, 6 -sso a causis ex coh. v pr. *al.*

γ reos sim. i. q. impunitum abire sinere: PLAVT. Most. 1172 -e quaeso. SENT. Minuc. (CIL I² 584) 44 eos omneis solvei -ei leiberareique ... oportere. CIC. Vatin. 21 cum eum tu consulem in vincula duceres et a tabula Valeria collegae tui -i iuberent (*cf.* LIV. 3, 11, 2 quemcumque lictor iussu consulis prendisset, tribunus -i iubebat. 38, 60, 6 *coniung.* non passurum ... in carcere et vinculis esse. AT. CAP. Gell. 4, 10, 8). HOR. sat. 2, 1, 86 tu -ssus abibis. SEN. dial. 5, 40, 3. PETRON. 49, 6 rogamus -as. IVVENC. 4, 608 *Iesum* -i de lege requirit.

δ quolibet munere functos: CIC. Att. 9, 1, 3 remotis sive omnino -ssis lictoribus. LIV. 24, 8, 10 M. Aemilius Regillus flamen est Quirinalis quem neque -ere a sacris neque retinere possumus. QVINT. inst. 6, 3, 64 praefecto quem cum ignominia -bat. COD. Theod. 6, 35, 7, 6 cum a palatinis -rentur obsequiis.

ε gladiatores in arena sc. venia data: CIL IV 1773 Iulianus *gladiator* XXIII (vicit) I (*i. semel*) m(issus est) (*sim. v. p. 1162, 2*). XII 2747 stantes -ssi (VI 10194 [= Dessau 5088]. XV 6244[a] [= Dessau 5135]. XIII 10013, 25. *in imag.*: SEN. epist. 92, 26 *virtus* st. non potest -i). *de bestiis a venatione dimissis*: MART. 13, 98, 2 iactatis solet hanc *dorcam* -ere turba togis. *paulo aliter*: MARCIAN. dig. 50, 7, 5, 1 harena -ssum (*i. condicione gladiatoria deposita*).

b *i. q. liberare, solvere*: *α homines in libertatem: technice servum* manu -ere (*cf.* emittere *vol. V 2, 502, 9. de scriptura continua verbi, quod coaluit e* manu *et* -ere [*inde a* RHET. Her.] *v. p. 339, 38 sqq.*): VARRO Men. 514 verere ne m. non -at? cum ... vicarios ... dare possis, -et. quod si non -et, fugies. AVSON. 328, 3 p. 116 P. capta manu, sed -ssa m. PAVL. NOL. carm. 14, 124 (*in imag.*) alumnos absolvas -ente m. *cetera v. p. 339, 36 sqq.* (*adde e. g.*: LIV. 41, 8, 10 liberos suos ... in eam condicionem, ut m. -rentur, mancipio dabant [*cf. p. 340, 82*]. APVL. flor. 14 p. 47 Crates ... Cratem m. -sit [*cf. p. 341, 31*]. CAES. AREL. serm. 27, 3 p. 116, 12 illa m. [manus *vel* maius *codd.*] -entis domini vox [*cf. p. 341, 36*]). *captivos*: VAL. MAX. 2, 7, 15 captivorum civium ... numerum a Pyrrho rege ultro -ssum. *aliter*: ITALA II Cor. 11, 33 (Pelag. in l.) in sporta[m] sum -ssus (ἐχαλάσθην, *Vulg.* dimissus). CYPR. epist. 6, 1 p. 481, 1 o beatum carcerem qui homines dei -it ad caelum.

β naves sim. in mare i. q. e portu solvere, educere (*aliter p. 1181, 6. 1183, 39*): ARRVNT. hist. 6 onerarias leves ... hiemante aquilone -sit. BELL. Alex. 21, 5 ad -enda navigia (PLIN. paneg. 31, 4). VERG. catal. 5, 8 ad beatos vela -imus portus (OV. Pont. 4, 14, 10). georg. 2, 452 alnus -ssa Pado. LIV. 29, 7, 2 naves mari secundo -sit (PAVL. dig. 6, 1, 16, 1 trans mare. *al.*). 42, 45, 6 trepidaturos *Romanos* tum ... paranda classe, cum -enda esset (SEN. epist. 119, 7 in oceanum. *al. cf. p. 1162, 62*). LVCAN. 2, 709 angustus puppes -bat in aequora limes. 4, 430 -ssa ratis (8, 260. VAL. FL. 1, 19 seu ... Graecia -et et Sidon Nilusque r. *al.*). AVG. civ. 15, 27 p. 118, 14 D. *arcam*. *huc quodam modo pertinet*: ANTH. 461, 4 per ... latus -sit maxima bella (*i. naves longas*) suum *Athos*.

γ currus, equos, cursores sim. in circum (*in imag. l. 54. aliter p. 1186, 36*): VARRO Men. 288 currum a carcere intimo -ssum (HOR. sat. 1, 1, 114 carceribus. *cf.* ACT. lud. saec. Aug. [CIL VI 32323] 154. 165 quadrigas [LIV. 8, 40, 3. 44, 9, 4. 45, 1, 6. 7. MANIL. 5, 92 per aera. ACT. lud. saec. Sept. Sev. (RhM. 81, 1932 p. 388 sqq.) 79. *sim.* 40 bigas]. *al.*). ling. 5, 153 in circo primum unde -untur equi, nunc dicuntur carceres (*seq.* coercentur e., ne inde exeant ante quam magistratus -sit. TIB. 1, 4, 32 carcere [OV. am. 3, 2, 66 epist. 18, 166 trist. 5, 12, 26]. OV. am. 3, 2, 9 de carcere. MART. 8, 11, 6 nemo quater -ssos currere sensit e. *item de bestiis*: OV. fast. 4, 681 volpes. SEN. epist. 41, 6 leo. PLIN. nat. 8, 64 Scaurus ... *pantheras* CL universas -sit. SVET. Tib. 72, 2 aprum). RHET. Her. 4, 3, 4 si quis Olympia cum venerit cursum et steterit, ut -atur. ACT. lud. saec. Aug. (CIL VI 32323) 154 desultores (LIV. 44, 9, 4). MANIL. 5, 162 ille prius victor stadio quam -ssus abibit. *in imag.*: SEN. dial. 10, 8, 5 sicut -ssa est a primo die *aetas*, curret.

c *i. q. admittere, immittere*: CIC. Planc. 47 in operas plurimos. Rab. Post. 4 locupletare amicos ..., -ere in negotium, dare partis. *technice de missione in bona* (*cf. p. 1139, 72*): in possessionem: CIC. Quinct. 83. 88 IVLIAN. dig. 36, 4, 6, 1 qui fidei commissi servandi causa in p. -ssus est. *al.* POMPON. dig. 39, 2, 39, 3. *al.* GAIVS dig. 36, 3, 11. PAPIN. dig. 36, 1, 58 in p. hereditatis filium ... -i placuit. VLP. dig. 2, 1, 1. 41, 2, 34 pr. si me in vacuam p. fundi Corneliani -seris. *al.* PAVL. dig. 23, 5, 1 pr. dotalis praedii. 41, 2, 3, 23. *al.* COD. Theod. 4, 4, 7, 10 ad p. (COD. Iust. 6, 36, 8, 1). COD. Iust. 2, 12, 3, 1. 7, 53, 3. *al.* CIL VI 10241, 21. *in imag.*: SEN. epist. 1, 3 in huius rei (*sc. temporis*) ... possessionem natura nos -sit. in bona: IAVOL. dig. 42, 5, 28 VLP. dig. 4, 6, 21, 2. *al.* PAVL. dig. 4, 5, 7, 2. *al.* *addito supino*: LIV. 38, 60, 8 in b. ... L. Scipionis possessum publice quaestores praetor -sit (perioch. p. 45, 14 in b. ... possidenda). *alia*: VLP. dig. 39, 2, 15, 12 in totas aedes (*cf.* 39, 2, 15, 13 in ... domum). 41, 2, 34 pr. in fundum Sempronianum. *al.* PAVL. dig. 36, 4, 10 res hereditariae in quas legatarii ... -antur. 39, 2, 5, 1 in portionem eius *domini*. COD. Theod. 11, 1, 34 Africanus possessor -atur in praedam. COD. Iust. 7, 72, 10 pr. ad res debitoris.

B *praevalet notio* **foras edendi** *i. q. emittere, proferre*: 1 *res* (*saepe mediopass.*): a *vocem sim. i. q. edere, fundere*: *α* vocem: *v. -unt numina*: CIC. div. 1, 101 ex occulto. LIV. 1, 31, 4 v. caelesti ex Albano monte -ssa. VAL. MAX. 1, 8, 5 ore Silvani. 1, 8, 9 divinitus. 7, 1, 2 ex abdito sacrarii specu. PHAEDR. 4, 11, 4 Religio. ARGVM. Plaut. Amph. 1, 9. IVVENC. 1, 163 caelo. 1, 184 v. -ssa deo (*dat. auctoris*). SVLP. SEV. chron. 1, 7, 2 de caelo. *al.* *homines* (*res pro homine l. 82. al.*): RHET. Her. 4, 47, 60 si *citharoedus* ... silentio facto v. -at. 4, 53, 66 urbs invictissima. CIC. Cluent. 88 veritas contra invidiam (*cf.* Cael. 55). Flacc. 6 v. de quaestura -ssa nulla est. dom. 135. Sest. 42 pro me. har. resp. 39 cum furiales in contionibus v. -is. or. frg.

[Fleischer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

A VII 46 Sch. (= 45 M.). Tusc. 2, 57 v. . . . hoc gravior, quo est -ssa contentius. VARRO ling. 6, 52 qui primum homo significabilem ore -it v. 9, 30. CATVLL. 64, 166 LVCR. 5, 1174. HOR. ars 390 nescit v. -ssa reverti. PROP. 4, 7, 11 EPICED. Drusi 352 LIV. 3, 36, 5. 3, 50, 4 flens diu v. non -sit. 9, 18, 7 adversus eum nemo . . . v. liberam -ssurus fuerit? *al.* VAL. MAX. 3, 2, 23. 5, 10 ext. 3 has v. . . . virtus -it. SEN. Tro. 617. clem. 2, 1, 3 o v. in contionem omnium mortalium -endam. epist. 87, 5 contra . . . opiniones -enda v. erat. *al.* CVRT. 4, 6, 28. LAVS Pis. 40 tua . . . facundia. GELL. 1, 15, 3 non ex ore sed ex pectore. ITALA Marc. 15, 37 (codd. d ff[2]) -ssa v. magna (*ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην*, *Vulg.* emissa). PEREGR. Aeth. 24, 6 *seq.* ut. *ibid. syn.* commonet. 29, 3 *syn.* dicit. SORAN. p. 28, 12. *al.* CASSIOD. hist. 5, 4, 2 v. -ssa clamaverunt (*Socrat. 2, 28 ἀνεφώνουν*). *al.* *causative*: SEN. Phaedr. 603 vis magna v. -it et maior tenet. dial. 5, 19, 3 dolor. *bestiae*: LVCR. 4, 992 canes. FEST. p. 258b, 28 ranae (PLIN. nat. 11, 173). p. 265a, 25 asini. PHAEDR. 3, 18, 4 *pavo*. VVLG. IV Esdr. 11, 7 aquila . . . -sit v. pennis suis, dicens *eqs.* *inanima*: LVCIL. 1102 pes v. -ere coepit (*v. Marxium*). LVCR. 2, 835 non omnia corpora v. -ere. 3, 932 rerum natura. IVV. 13, 114 Iuppiter . . . vel marmoreus vel aenus. RVT. NAM. 1, 31 fontes.

β verba sim.: *de hominibus*: LVCR. 4, 564 verbum . . . -ssum praeconis ab ore (PROP. 2, 17, 16 per . . . fores. SEN. dial. 12 [11], 14, 2 v. velut ab oraculo -ssa. COMM. instr. 1, 3, 6 contra deum. *ul.*). CAES. civ. 1, 2, 1 Scipionis oratio . . . ex ipsius ore Pompei -i videbatur (TERT. orat. 12 *syn.* emissa. ARNOB. nat. 1, 59 p. 40, 5. COD. Iust. 1, 14, 3 ad . . . coetum). CIRIS 92 cantus. HOR. epod. 5, 86 preces (OV. trist. 1, 2, 16 ad quos . . . deos. LIV. 2, 49, 8 in cassum -ssae p. SEN. Herc. O. 1691 ad superos. VAL. FL. 4, 471. *al.*). LIV. 26, 19, 4 imperia consiliaque velut sorte oraculi -ssa. SEN. Med. 108 hinc illinc, iuvenes, -ite carmina. Phaedr. 942 huc vota. Thy. 954 questus. Tro. 1161 gemitum. nat. 2, 9, 4 aer . . . sonum extrinsecus -ssum et accipit et remittit (HYG. astr. 2, 23 p. 66, 15 per concham). epist. 108, 26 istud . . . tamquam -ssum oraculo. STAT. Theb. 12, 521 ad sidera . . . clamor. PRVD. ham. 379 ad caelum suspiria. *de numinibus* (*de sopore l. 35*): SIL. 9, 178 venturae -bant omina pugnae Ausoniis superi (13, 509). STAT. Theb. 9, 631 sopor . . . praesagia. TERT. adv. Prax. 5 p. 233, 20 etsi deus nondum sermonem suum -serat. COMM. instr. 1, 3, 7 altissimus . . . sententiam. *de bestiis*: OV. met. 3, 38 serpens . . . horrenda . . . sibila -sit (15, 670). *de inanimis*: LVCR. 5, 1029 varios linguae sonitus natura subegit -ere. 6, 199 fremitus per nubila -unt *venti*. VITR. 1, 1, 8 pariter utraque *bracchia catapultarum* plagam (*sc. aeris moti*) -ere debent. SEN. Herc. f. 790 -ssum . . . captat aure subrecta sonum *pedum*.

b *signum, imaginem, simulacrum sim.* (*atoma l. 58*): *α laxiore sensu i. q. notum reddere, dare*: signum (*aliter l. 61*): PLAVT. Capt. 1035 si placuimus . . ., s. hoc -ite : . . . plausum date. ENN. ann. 84 consul cum -ere s. volt (*cf.* VARRO ling. 5, 153 magistratus. ACT. ARV. [NSc. 1919 p. 103] 5 ⟨s. quadrigis et desultoribus⟩ -sit). CIC. div. 1, 121 idem *deus* . . . -it et s. nobis eius generis. VERG. georg. 1, 229 cadens -et tibi s. Bootes. Aen. 8, 534 PROP. 3, 10, 3. MANIL. 1, 875 deus. SEN. Phaedr. 82 s. arguti -sere canes. Thy. 799 tertia -sit bucina s. 957 mens. *al.* *signum tubarum*: CASSIOD. Ios. antiq. 7, 11 p. 207, 42 -ssa tuba (*gr. 292 σημήνας*) obsessionem . . . dissolvit. 9, 6 p. 265, 11 -entes tubas (*gr. 111 σαλπίζοντες*). *prodigia sim.*: ACC. trag. 210 mihi portento caelestum pater prodigium -sit (LIV. 1, 20, 7 p. fulminibus . . . -ssa). LIV. 1, 18, 10 auspicia. 7, 26, 4 augurium caelo -ssum . . . accepit tribunus. *β strictiore sensu sc. vi foras emittendi magis servata i. q. prodere* (*pro subi. fere sunt res; animantia l. 63. 64*): CIC. nat. deor. 1, 29 illam naturam *divinam*, quae imagines fundat ac -at (LVCR. 4, 64 tenuis . . . debet i. ab rebus -i. 4, 101. 246). LVCR. 1, 688 *res* quae corpora -ere possit sensibus (4, 54. 6, 922 omnibus ab rebus . . . perpetuo fluere ac -i spargique necessest c. *cf.* 4, 200 corpuscula . . . foras). 1, 882 conveniebat . . . fruges . . ., cum . . . franguntur, -ere signum sanguinis (3, 522 animus . . . mortalia s. -it [*cf.* 6, 1182 mortis]. CAES. civ. 1, 71, 3 Afranianos . . . timoris s. -isse. SEN. dial. 9, 3, 6 numquam . . . obscura virtus latet, sed -it sui s. PLIN. paneg. 94, 4 iudicii tui s. -sisti). 4, 43 rerum effigias tenuesque figuras -ier ab rebus (4, 85). 4, 197 simulacra (4, 610 s. viis directis omnia tendunt, ut sunt -ssa semel). MANIL. 2, 378 vis *hexagoni* . . . tenues vires ex longo -it in orbem. *al.*

c *res, quae e corpore animalium vel herbis egeruntur i. q. secernere, profundere* (*mediopass. l. 71. p. 1176, 7. 11*): *α vi externa i. q. profundere* (*fere sanguinem* [*tamquam detritum exemplum allegoriae affert* QVINT. inst. 8, 6, 51]): (I) *generatim*: ENN. scaen. 20 -sso sanguine tepido (SEN. contr. 7, 5, 10. PETRON. 62, 11 tamquam lanius s. illis *pecoribus* -sit *lupus*. 90, 4 tibi a capite [*sensu ambiguo*]). SEN. clem. 1, 11, 3 gloriatus es nullam te toto orbe stillam cruoris humani -sisse (LVCAN. 6, 299 totus -i civilibus armis . . . potuit c.). (II) *technice manu medici i. q. detrahere* (*cf. vol. V 2, 503, 11 sqq.: in imag. p. 1176, 2*): aquam: VARRO Men. 444 Herophilus . . . e ventre a. -sit. sanguinem: LVCR. 2, 194 e nostro . . . -ssus corpore s. emicat. VAL. MAX. 9, 11 ext. 3 e dexteris manibus. CELS. 2, 10, 1 s. incisa vena -i novum non est. *ibid.* iunioribus. 2, 10, 17 ex quali corpore. 3, 23, 7 iuxta talum ex utroque crure (COLVM. 6, 16, 1). 6, 6, 35 ex fronte vel naribus. 8, 9, 1[D] ab eo bracchio. *saepe.* SEN. clem. 1, 5, 1 si quando -sso s. opus est. dial. 3, 16, 1. *al.* COLVM. 7, 10, 2 de auricula (PALLAD. vet. med. 36, 2). 7, 10, 3 sub lingua. *al.* FRONTIN. (?) strat. 4, 1, 16 in furto

comprehensis . . . s. -ssum. TAC. ann. 13, 30, 2 per venas. CHIRON *et* VEG. mulom. *saepe.* *in imag.*: CIC. Att. 1, 16, 11 -ssus est s. invidiae sine dolore. 6, 1, 2 Appius cum . . . s. -serit *provinciae*.

β res sua sponte effluentes: CATO agr. 157, 3 cancer ater . . . saniem spurcam -it (COLVM. 7, 5, 13 tuberculum . . . venenatam s. -it). LVCR. 2, 1124 plura sibi adsumunt quam de se cor⟨por⟩a -unt. 4, 1245 *semen* -itur. 6, 793 spumas qui morbo -ere suevit. EPICED. Drusi 225 uberibus . . . oculis lacrimarum flumina -sit (SEN. epist. 76, 20 [emitteret *dett.*]. LVCIF. reg. apost. 8 p. 55, 17). CELS. 5, 28, 14[C] *ulcera* minus sanguinis -unt (8, 4, 7 evenit, ut . . . vena . . . rupta aliquid s. -at. FIRM. math. 7, 20, 13 per narem . . . s. -i). 7, 7, 15[C] pituitam. COLVM. 5, 11, 9 lactis plurimum -it *ficus*. PLIN. nat. 25, 69 sucum sanguineum -it (e- *Mayh.*). CHIRON 228 (= VEG. mulom. 1, 46) urinam (PS. DIOSC. herb. fem. 8 l. 8. 9 l. 8). DIOSC. 3, 23 p. 385, 23 auribus pus -entibus ([*gr. 3, 23, 5 τὰ ἰχωρρυοῦντα ὦτα*]. 3, 84 p. 412, 19). THEOD. Prisc. eup. faen. 13 *achores papillae* umorem -unt. *omisso obi.*: PELAGON. 62 si per nares satis -it (*Hippiatr. gr. I p. 360, 2 φέρεται χυμός*).

d *lucem, umbram sim.* (*mediopass. l. 26. 28*): CIC. nat. deor. 2, 103 luna . . . lucem, quam a sole accepit, -it in terras (FEST. p. 348b, 18 sublucare arbores est . . . veluti suptus l. -ere. SEN. benef. 5, 6, 5 *sol* exsolutus impedimentis l. suam libere -et. SIL. 15, 439 -sit l. aurora polo. *cf.* LVCR. 5, 591 sol . . . lumen [CENS. 8, 13]. *in imag.*: VVLG. Sirach 24, 37 *rex* qui -it [*ἐκφαίνων*] disciplinam sicut l.). MANIL. 1, 704 diem (LVCAN. 10, 435 Lucifer . . . d. . . . -sit in Aegyptum). VITR. 9, 2, 2 extremam . . . *lunae* partem . . . ad terram -ere splendorem (9, 2, 3). SEN. Thy. 787 nox -ssa ab ortu. nat. 2, 12, 3 ignem . . . -i (7, 12, 5 potest altera stella usque ad alteram stellam i. -ere). epist. 41, 5 radii solis . . . ibi sunt, unde -untur (FIRM. math. 2 praef. 4. 3, 1, 18). FIRM. math. 2, 29, 3 Gemini in Cancrum antiscium -unt. VEG. mil. 4, 30 cum sciatur, quanta altitudo quantum umbrae -at in longum. GREG. M. moral. praef. 13 astra super peccantium tenebras coelum -sit.

e *vaporem, odorem, spiritum sim. i. q. exhalare* (*mediopass. l. 37*): LVCR. 2, 150 vapor is quem sol -it (*cf.* SEN. Thy. 87 -or ut dirus v. tellure rupta). 2, 851 olivi naturam . . . quae -at naribus auram (*cf. 2, 848* nectar . . . naribus halat. ORIBAS. syn. 1, 24 Aa p. 76, 12 *Mø.* baratru venenosa au. -ente [*gr. 1, 24, 1 ἀναπέμποντος*]. *cf.* LVCR. 4, 676 fluctus odorum et fluere et -i. SEN. dial. 6, 26, 6 pestilentiae halitus. MART. 12, 32, 17 odor . . . qualem marinae -sit [*Ald.*, iussit *codd.*] aura piscinae). 4, 56 robora ceu fumum -unt. VITR. 2, 9, 6 *abies* accipit ignem et ita vehementem ex se -it flammam. PLIN. nat. 9, 147 *urtica* tacta uredinem -it. VVLG. Iudith 16, 17 -sisti *spiritum* tuum et creata sunt (*cf.* RVFIN. Adamant. 2, 8 deus . . . -sit [*ἔπεμψεν*] ex proprio suo s.).

f *aquam, flumen sim.* (*mediopass. l. 44*): LVCR. 1, 887 latices dulcis guttas . . . -ere. MELA 1, 50 *Nilus* ex desertis Africae -ssus. LVCAN. 3, 176 populis . . . per aequora -ens Sicaniis Alpheos aquas (PROB. app. gramm. IV 201, 11 tubos qui aquam -unt). STAT. Theb. 4, 291 Pheneos nigro Styga -ere credita Diti. GROM. p. 311, 28 *arca* -it usque in lavacrum . . . fontem (*cf.* p. 317, 11). PEREGR. Aeth. 16, 2 vallis . . . -ens torrentem in Iordanem. DRAC. laud. dei 1, 576 flumina quod -unt fontes. *intransitive i. q. influere*: GROM. p. 319, 27 aquam quae in alveum -it.

g *ventos, imbrem sim.* (*mediopass. l. 53. 54. al. cf. etiam p. 1180, 64*): LVCR. 2, 1000 quod -ssumst ex aetheris oris. 6, 294 tantus imber discidio nubis . . . -itur (OV. fast. 1, 315 nubibus atris. *cf.* LVCR. 6, 515 umorem. SALL. Iug. 75, 7 vis aquae). 6, 300 venti vis -ssa (6, 310. 320 VAL. FL. 1, 625. *cf.* LVCR. 6, 425 presteras. OV. trist. 1, 2, 28 Zephyrus. SEN. nat. 5, 16, 5 aequinoctialis occidens favonium -it. APVL. mund. 11 austros). SCHOL. Hor. carm. 3, 7, 10 post nives . . . -ssas. *reflex.*: VVLG. act. 27, 14 -sit se (*ἔβαλεν*) contra ipsam *Cretam* ventus.

h *fructus, radices sim.* (*partes corporis l. 72*) *i. q. diffundere, promittere* (*mediopass. l. 72*): VARRO rust. 1, 40, 4 plantae solum stabilius quo latius aut radices facilius -it (COLVM. 5, 10, 13 [= arb. 22, 2] nux unam r. -it. VVLG. IV reg. 19, 30. *al.* PS. DIOSC. herb. fem. 34 [*Diosc. 4, 164, 5 ἀφίησι*]. *al.*). ITALA Luc. 21, 30 (cod. e) cum coeperint *arbores* -ere fructus suos (*προβάλωσιν*, *Vulg.* producunt. VITAE patr. 3, 24 si *baculus* radices fecerit -seritque f. [*syn.* protulit]. *in imag.*: AMBROSIAST. in II Cor. 8, 4 ne boni cordis gratia f. -ret). PEREGR. Aeth. 4, 6 rubus . . . virgultas. HIER. tract. in psalm. I p. 163, 4 video arbores . . . folia proferre, flores -ere. PS. APVL. herb. 41 l. 3 herba . . . tirsos. *dictione artificiosiore sc. praevalente notione suppeditandi* (*cf. p. 1186, 38*): VARRO rust. 1, 8, 4 tertium *genus pedamenti*, quod horum *palorum* inopiae subsidio (*cf. p. 1187, 62*) -sit harundinetum. *partes corporis*: PAVL. FEST. p. 224, 7 barba promissa velut porro -ssa (VITAE patr. 6, 3, 2 unus . . . ipsorum *adulescentium* incipiebat -ere b. [*gr. Cot. p. 542A ἀρχὴν βάλλων γενείου*]).

2 *animantia i. q. procreare, gignere, edere* (*subi. fere regiones; mediopass. i. q. oriri l. 79. 81. usus p. 1186, 41 allatus non semper clare distingui potest*): SOL. 27, 23 hyaenam . . . -it Africa. 30, 24. *al.* PSALT. Rom. 104, 30 -sit terra eorum ranas (*Vulg.* edidit, *Hier. psalt. sec. Hebr.* ebullivit, *ἐξῆρψεν*). MEROB. carm. 1, 19 suboles . . . vix modo -ssa sub auras. DRAC. laud. dei 1, 312 *tigris* montibus Hyrcanis vento fetata marito -itur. PRISC. periheg. 845 *Phoenices* -sit quondam mare rubrum (*cf. Dionys. periheg. 906 οἱ Ἐρυθραῖοι γεγάασιν*). GREG. M. moral. 9, 14 cum sancta ecclesia martyres -sit (*syn.* edidit). 13, 13 Aethiopia . . . nigrum populum -it (*syn.* profert).

[*Fleischer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

C *praevalet notio* **deserendi:** 1 *i. q. amittere, elabi sinere*: LVCR. 6, 878 gelum quod continet in se -it *aqua*. VARRO ling. 6, 2 verba ex verbis ita declinari scribunt, ut verba litteras alia assumant, alia -ant. SEN. epist. 117, 32 maiorem partem *temporis* -ere in vanum. COLVM. 12, 23, 1 omni lentore -sso facilius in pulverem resolvitur *pix*. CLEM. ad Cor. 23 primum folia -it (amittit *Gebh.*) *vinea* (*gr.* φυλλοροεῖ). VVLG. apoc. 6, 13 ficus ... -it (a-, emittit *varr. ll.*, βάλλει) grossos suos. SORAN. p. 74, 4 orificium *matricis* ... sensum -it (*p. 127, 6 Ilb.* ἀναισθητεῖν). DRAC. laud. dei 2, 54 -ent elementa vices ... et cadet ... machina rerum.

2 *i. q. post se relinquere* (*sc. regionem; paulo aliter v. p. 1178, 26*): ITIN. Anton. Plac. rec. A 4 de Ptolomaida -simus maritimam *regionem*. *de fluviis*: ITIN. Theod. 2 p. 138, 6 *capita Iordanis* Paniada in medio -ent et subtus civitate coniungunt ad pare.

II **translate:** A *usu sollemni*: 1 *generatim*: a *i. q. desinere, finire, deponere*: α *c. inf.*: PLAVT. Aul. 651 iam scrutari -o. Persa 207 -e male loqui (TER. Andr. 873 HOR. epod. 13, 7. *cf.* CIC. Quinct. 85 dicere [LVCR. 4, 690 APVL. apol. 12 flor. 17 p. 80]). TER. Andr. 904 orare (Eun. 528). Haut. 900 osculari atque amplexari. CIC. S. Rosc. 53 quaerere (Sull. 22). CATVLL. 64, 380 sperare nepotes. LVCR. 4, 471 -am (mituam *codd.*) contendere causam. 6, 1056 mirari. HOR. carm. 1, 38, 3 sectari. OV. met. 3, 614 precari. VAL. MAX. 7, 2 ext. 2 STAT. Theb. 8, 506. QVINT. inst. 5, 10, 18 hoc exsequi. CAPITOL. Gord. 25, 2 ut omnia dinumerare -am (*rest. Haupt*). *al.*

β *c. acc.*: PLAVT. Amph. 1101 -e ista atque haec quae dicam accipe. Asin. 330 -e ridicularia (*cf.* CIC. epist. 9, 7, 2 sed ridicula -ssa [*sc. sint aut faciamus*]). Cist. 747 ambages, mulier, -e (HOR. sat. 2, 5, 9 LIV. 6, 16, 1. 34, 59, 1). Most. 572 tricas. Pseud. 602 illa omnia -ssa habeo. TER. Ad. 335 lacrumas (NON. p. 348, 26 omittere). 795 maledicta. Haut. 177 sollicitudinem. LVCR. 3, 961 aliena tua ... aetate omnia -e. VERG. Aen. 1, 203 maestum ... timorem (NON. p. 348, 19 -ere est excludere. *cf.* VAL. FL. 1, 308 metus [1, 741]). 5, 286 Aeneas -sso (*i. finito*) certamine tendit gramineum in campum (5, 545 HOMER. 1013. *cf.* MART. 13, 100, 1 -i venatio debet). 6, 85 -e hanc de pectore curam (HOR. carm. 3, 8, 17 -e civiles super urbe c. LIV. 30, 3, 4 ex animo [dimiserat *v. l.*]. GRATT. 480 VAL. FL. 4, 489). HOR. carm. 2, 20, 24 supervacuos honores. 3, 27, 74 singultus. epist. 1, 5, 8 spes. PROP. 3, 16, 2 -ssa ... mora. SEN. Phoen. 347 violentum impetum doloris. STAT. Theb. 12, 301 veteres ... querellas. APVL. met. 3, 11, 2 de tuo pectore ... tristitudinem. 11, 5, 4 -e ... fletus et lamentationes omitte.

γ *absol.*: PLAVT. Rud. 939 -e modo. TER. Haut. 319 -e, ad rem redi.

b *i. q. neglegere, non curare*: PLAVT. Asin. 79 omnia haec. Most. 840. 1134 ista (Poen. 574 TER. Ad. 185. 838). TER. Andr. 764 -e id quod scio. 919 Ad. 626. *al.* CIC. Att. 10, 8, 5 -sso officio. 15, 20, 3 acta -ssa. IVV. 9, 70 cetera. AVSON. 255, 4 p. 419 P. -e nec exprobres singula. CONC.S I 5 p. 143, 17 his interim -ssis (*gr. I 1, 6 p. 111, 15* μεθέντες).

c *i. q. renuntiando dimittere*: α *aliquid*: PLAVT. Pseud. 685 certa -imus, dum incerta petimus. SISENNA hist. 13 -ssa fide ac pietate. CATVLL. 96, 4 -ssas flemus amicitias (*cf. Fraenkel, WSt. 69, 1956, 285 sqq.*). SEN. epist. 15, 11 -antur (imitantur *sim. codd.*) speciosi apparatus. 95, 57 inter -ssa (intermissa *codd.*) adpetitaque alternis fluctuantur. VITA Anton. 17 p. 33, 1 si quis totius terrae dominus est et renuntiaverit ei, modicum -it (*Migne gr. 26, 869 A* ἀφίησι) ⟨et⟩ centum accipit. INSCR. christ. Diehl 991 opes. *in lusu verborum*: MACR. Sat. 2, 4, 22 Curtius ... cum macrum turdum sumpsisset in convivio Caesaris, interrogavit, an -ere liceret. responderat princeps: quidni liceat? ille per fenestram -sit (*ad p. 1165, 83*). β *aliquem*: PLAVT. Amph. 1133 hariolos, haruspices -e omnes. TER. Andr. 898 vis me uxorem ducere, hanc vis [a]mittere? Phorm. 675. 812 hanc igitur -imus?

2 *in oratione i. q. non commemorare, praeterire*: a *c. acc.*: TER. Hec. 420 alias ut -am miserias. 556 (*cf. Thomas ad l.*). Phorm. 232 imperium. 648 -am illius ineptias. Ad. 820. CIC. Quinct. 71 -o aequa. 85 haec omnia. S. Rosc. 134 -o hasce artis volgaris. Tull. 49 ut -am cetera (Att. 3, 10, 2. 11, 24, 3. *cf.* Sull. 70 alia. *al.*). Verr. II 3, 59 -o vincla, -o carcerem, -o verbera, -o securis (*cf.* Pis. 90. *al.*). Font. 12 vetera. Mur. 33 -o proelia, praetereo (*cf. l. 82*) oppugnationes oppidorum. leg. agr. 2, 78 ut longinqua -amus. de orat. 3, 226 sermonem istum. Brut. 65 -o civem aut senatorem aut imperatorem. Att. 4, 3, 5 nova quaedam divina -o. *al.* VERG. Aen. 11, 256 -o ea, quae *eqs.* (NON. p. 348, 26 *ad l.*: omittere). MANIL. 2, 109 alias artes. SEN. contr. 7, 4, 9 -e istam epistulam. STAT. Theb. 7, 208 crimina. 12, 555. QVINT. inst. 1, 2, 20 amicitias. *al.* APVL. apol. 80 dialectica. *al.* *obi. e contextu supplendo*: CIC. rep. 4, 4 quam ... amores soluti ...! -o apud (*secl. Francken*) Eleos et Thebanos. PLIN. epist. 9, 6, 3 tanta auctoritas ..., -o apud vulgus ..., sed apud quosdam graves homines.

b de (*cf. p. 1162, 45*): PLAVT. Poen. 1061 -o de illoc, ad te redeo. CIC. Pis. 47 de amissa maxima parte exercitus.

c *seq. interrog. indir. vel* quod (quia *p. 1178, 4*): PLAVT. Mil. 1289 -o iam, ut occidi Achilles civis passus est. CIC. Verr. II 5, 38 -o ... et praetereo (*cf. l. 68*), quid tum sit actum. PLIN. epist. 3, 11, 6. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 150 quomodo ... non oportuit. quod: TER. Eun. 926 ut -am (omittam *dett., Don.*) q. ... confeci. LVCIL. 1220 (omitto *trad.*). CIC. Flacc. 79 -o q. (*6ies repetitum*). prov. 3 epist. 15, 4, 12 VARRO rust. 1, 18, 4. MANIL. 2, 111 -o q. aequali nihil est sub lege tributum. 2, 113 VAL. MAX. 5, 3, 4 QVINT. inst. 11, 2, 25 PLIN. epist. 8, 6, 4 PANEG. 11, 3, 6. *al.* CAEL. AVR. acut. 1, 16, 162. *cf.* 1, 17, 177 quia.

d *seq. (acc. c.) inf.*: CIC. Pis. 50 -o exire de provincia ...; sed haec omitto. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 130 -o non omnibus aegris eundem modum competere. chron. 2, 1, 52. SIDON. epist. 3, 3, 2 -o istic confluxisse studia litterarum.

B *singularia*: 1 *technice in arte gramm.* (*c. praep.* in): *transitive i. q. formare, terminare*: DON. gramm. IV 356, 32 genetivum pluralem in quid -unt? 378, 6. *al.* DIOM. gramm. I 303, 13 prima *declinatio* est quae genetivum singularem -it in ae. 407, 16 adverbia in tim. *al.* SERV. gramm. IV 409, 22. *al.* Aen. 1, 100. *al.* PROB. nom. gramm. IV 208, 24. *al.* CLEDON. gramm. V 11, 27 EXPLAN. in Don. gramm. IV 495, 35. *al.* POMP. gramm. V 188, 27. 259, 6 participia in e -unt ablativum, nomina vero ... i terminantur. *al.* CONSENT. gramm. V 354, 3. *al.* PHOC. gramm. V 415, 23. *al.* *intransit. i. q. exire*: SERV. Aen. 2, 610 cum nomina fuerunt, omni modo in e -unt (*antea*: exeunt). MART. CAP. 3, 322 tertius *modus est*, cum i et o in u et i -unt (mutant *l. v.*) ut operio operui operueram. CLEDON. gramm. V 15, 1 hoc pronomen in ipsum -it, non in ipsud. *al.* POMP. gramm. V 190, 18 a tertia declinatione genetivus in um -it. *al.* MAX. VICTORIN. gramm. VI 224, 17 participia, quae in ans et ens -unt. VIRG. gramm. epit. 7 p. 60, 4 praesens tempus imperativi modi ... in e correptam -it.

2 *apud* GROM. *de arboribus terminalibus, quae finium causa non caeduntur i. q. intactum relinquere* (*v. Rudorff, Grom. Instit. 267 sq.*): FRONTIN. grom. p. 31, 25 *arbores* quas finium causa agricolae relinquunt et ante -ssas appellant. *al.* HYG. grom. p. 92, 26. *al.* SIC. FLACC. grom. p. 111, 18 AGENN. grom. p. 13, 12.

iuncturae notabiliores: *casus*: *dat.*: *p. 1173, 33.* *abl.*: *p. 1173, 19. 1174, 42. 47. 1175, 54.* *acc. directionis*: *p. 1173, 21. 59.* *add. gerundiv.*: *p. 1173, 19.* *supinum*: *p. 1173, 30. 1174, 67.* *adverbia*: foras: *p. 1173, 7. 1175, 60.* hinc: *p. 1173, 22.* huc: *p. 1173, 24.* illinc: *p. 1175, 28.* intro: *p. 1173, 9.* intus: *p. 1173, 12.* longius: *p. 1173, 24.* quo: *p. 1173, 45.* unde: *p. 1174, 45. 1176, 28.* *praepositiones*: ad *c. gerund.*: *p. 1173, 21.* in *c. gerund.*: *p. 1174, 68.* in *fin.*: *p. 1173, 18. 28. 1174, 57.* *locales*: *c. acc.*: ad: *p. 1173, 10. 14. al.* adversus: *p. 1175, 5.* contra: *p. 1175, 8. 22.* in: *p. 1173, 29. 44. al.* intra: *p. 1173, 11.* per: *p. 1173, 12. 17. 1174, 43. al.* sub: *p. 1173, 3. 20. 1176, 79.* super: *p. 1176, 31.* trans: *p. 1174, 33.* *c. abl.*: ab: *p. 1173, 17. 80. 1174, 41. al.* de: *p. 1173, 2. 1174, 48. al.* ex: *p. 1173, 16. 60. 1174, 76. al.*

caput tertium: *i. q.* **motum iubere** *vel* **curare**, *mandare, ut aliquid in alium locum transferatur vel aliquis se conferat,* **relegare,** πέμπειν (*posteriore aetate loco vocis q. e. -o saepe substituitur* transmitto *vel* dirigo [*v. vol. V 1, 1246, 28 sqq.*]).

I **proprie:** A **usu sollemni:** 1 *aliquid* (*obi. subaudiendo p. 1179, 6*): a *dona, munera*: α *cuilibet*: ① *varias res* (*hominem l. 71. 74. p. 1179, 2. personam pro re l. 56. 63. 69*) *pro muneribus* (*subi. res l. 58*): INSCR. Dueni (CIL I^2 4) *v. p. 1162, 13.* PLAVT. Mil. 694 flagitium est, si nihil -etur quo supercilio spicit. 713 ille miserrumum se retur, minimum qui -sit mihi. TER. Eun. 480. OV. met. 9, 154 imbutam Nesseo sanguine vestem (MANIL. 5, 466 hinc v., flammas illinc pro munere -ssas [*v. Housman ad l.*]. *cf.* SEN. Herc. O. 716 palla. MART. 10, 14, 17 toga [10, 73, 7]). OV. Pont. 2, 8, 8 caelitibus (*i. imaginibus Caesarum, cf. l. 69*) -ssis nostra sub ora tribus. 3, 8, 18 nil ... quod mea sedulitas -ere posset, erat. *al.* SEN. dial. 4, 33, 4 unguentum et coronas. PLIN. nat. 33, 142 vasa argentea. MART. 4, 88, 4 argenti sex scripula Septiciani. *saepe.* OPTAT. 3, 3 p. 80, 17 *syn.* transmiserat. *al.* *c. dat.*: PLAVT. Mil. 698 nutrici non -ssuru's quicquam. Pseud. 234 -am hodie huic suo die natali malam rem magnam et maturam. CATVLL. 14, 7 tantum tibi ... impiorum *poetarum* (*i. carminum*). CIRIS 186 crinem ... detonsum ... hosti (*cf.* MART. 5, 68, 1 comam). LYGD. 24 haec tibi vir ... -it *eqs.* OV. epist. 9, 163 inlita Nesseo -si tibi texta veneno (*cf.* fast. 2, 745 lacerna [MART. 6, 82, 12]. MART. 10, 87, 12 cenatoria. 14, 126, 2 endromida. INSCR. 17. BerRGK. 1929 p. 43 n. 130 soleas clavatas). 11, 95 ensem -it tibi (*cf. 98* dona paterna). fast. 5, 251 Oleniis ... mihi -ssus ab arvis flos (*cf. p. 1186, 82*). Pont. 2, 8, 2 deos (*cf. l. 56*). LIV. 30, 17, 13 haec regi praetor -ere iussus. VITR. 6, 4 ea quae -bantur hospitibus. VAL. MAX. 4, 3, 6 servos. PLIN. nat. 33, 12 sponsae muneris vice ferreus anulus -itur. MART. epigr. 29, 9 -sit utrique *gladiatori* rudes et palmas Caesar. *saepe.* IVV. 9, 50 cui tu viridem umbellam, cui sucina -as. *al.* TAC. hist. 4, 61, 2 Munius Lupercus legatus legionis inter dona -ssus Veledae. *al.* APVL. met. 6, 16, 4 modicum de tua -as ei formonsitate. *al.* *nota*: ENNOD. carm. 2, 129, 2 -itur a domina (*i. dominae donum est*) quicquid habent pretii *tecta*. ② munus: CAES. Gall. 1, 43, 4 Caesar commemoravit ... quod m. amplissime -ssa *essent*. HOR. sat. 1, 7, 18 ultro m. -ssis. OV. am. 1, 8, 99. SEN. benef. 1, 11, 6 m. supervacua. MART. 6, 63, 5 m. magna ... -sit. sed -sit in hamo. *al.* *c. dat.*: PLAVT. Mil. 710 (*interpol.?*) eos pro liberis habebo, qui mihi -unt m. *al.* CIC. Verr. II 4, 62 homini. BELL. Alex. 70, 8 m. ac dona. SALL. Iug. 13, 7 hospitibus aliisque. LIV. 9, 43, 26 legatis (31, 9, 5. 42, 6, 11 centum milium aeris m. *al.*). MART. 4, 56, 1 senibus viduisque.

[Fleischer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

7, 53, 1 mihi Saturnalibus. 14, 132, 2 capiti m. (*i. pilleum*) -o. *al.* TERT. adv. Marc. 4, 42 p. 563, 15 Herodi velut m. a Pilato -ssus *Christus*. *al. cf.* CIC. epist. 9, 12, 2 hospiti veteri et amico munusculum (SEN. benef. 4, 40, 4 MART. 5, 84, 8. *al.* PLIN. epist. 4, 9, 7). PLIN. epist. 6, 31, 14 abeuntibus nobis . . . xenia sunt -ssa. APVL. met. 2, 11, 1 xeniola. donum *v. vol. V 1, 2023, 42 sqq.* *obi. subaudiendo*: TER. Phorm. 50 puer causa erit *propter diem natalem* -undi (DON. *ad l.*: proprie dixit '-undi' de muneribus). CIC. ad Q. fr. 3, 9 (7), 7 -emus et mandabimus. VAL. MAX. 4, 8 ext. 1 ut eos . . . munificentia sua uti cogeret voluntate -endi. *al.*

β deis: PLAVT. Bacch. 936 equos, quem -sere Achivi ligneum. VARRO frg. Non. p. 163, 28 Delphos Apollini munera -ssa (*cf.* CIC. rep. 2, 44 dona magnifica . . . Delphos ad Apollinem [LIV. 5, 28, 4. 23, 11, 3. PLIN. nat. 15, 134 eo. AVG. civ. 18, 42 p. 320, 25 D. d. regia in templum dei]). CIC. Verr. II 4, 67 candelabrum factum e gemmis, quod in Capitolium -ssurus esset. VAL. MAX. 5, 6, 8 aurum Apollini Delphico. STAT. silv. 3 praef. 4 capillos . . . ad Pergamenum Asclepium (MART. 9, 17, 4). SVET. Iul. 79, 2 diadema . . . in Capitolium Iovi Optimo Maximo. APVL. met. 11, 20, 1. *al.* *cf. etiam p. 1187, 6. aliter p. 1168, 79.*

b *litteras, libros, scripta, carmina*: *α generatim*: salutem (*aliter p. 1170, 67*): PLAVT. Pseud. 1003 in epistula nullam s. -ere scriptam solet. CIC. Att. 16, 3, 6 s. . . . per te -ssa ab illa. OV. epist. 6, 8. 17, 1. *c. dat.*: PLAVT. Pseud. 43 Calidoro amatori suo. 1013. LVCIL. 230 amico. OV. epist. 4, 2 viro. met. 9, 531 tibi. trist. 3, 3, 88 tibi . . . vale. *quo, unde*: OV. epist. 13, 1 -it et optat amans quo -itur ire s. trist. 5, 12, 1 e Getico. Pont. 2, 2, 3 ab indomitis . . . Getis (3, 5, 6. 4, 9, 2). *al.* epistulam: CIC. Verr. II 3, 45 si Metellus hanc e. non -sisset. Att. 1, 19, 1. *al.* CAES. Gall. 5, 48, 4. NEP. Them. 9, 1 his verbis e. -sisse. OV. Pont. 1, 2, 5 SEN. epist. 10, 5. *al.* *c. dat.*: PLAVT. Pseud. 999 miles lenoni Ballioni e. conscriptam -it. CIC. Att. 4, 6, 4 Lucceio. epist. 9, 2, 1 tibi . . . per meos. CATVLL. 68, 2. *al.* ad: PLAVT. Bacch. 177 Pistoclerum quem ad e. Mnesilochus -sit. 561 ex Epheso. Epid. 59 ab legione. CIC. Verr. II 3, 189. Att. 12, 51, 2 ad Caesarem. NEP. Att. 16, 3. *al.* TRAIAN. Plin. epist. 10, 7, 1 tibi ad Pompeium Plantam. *al.* *unde, quo*: CIC. Verr. II 3, 154 ex itinere. Brut. 11. epist. 2, 10, 1 domum. 2, 12, 3 obviam. SALL. hist. frg. 3, 33 in castra (PLIN. nat. 10, 110). OV. trist. 5, 1, 79 isto. GREG. TVR. Franc. 5, 44 p. 254, 5 in universis civitatibus regni sui. litteras: CIC. Verr. II 3, 124. Font. 18 ex l. et -ssis et adlatis (LIV. 27, 50, 8 l. . . . -ssae ex castris adferuntur). Att. 1, 16, 17. epist. 2, 10, 3 publice (5, 7, 1 LENT. Cic. epist. 12, 14, 3). *al.* BELL. Alex. 56, 1 OV. epist. 18, 210. *al.* LIV. 21, 63, 12. *al.* *c. dat.*: CIC. S. Rosc. 76 alicui sicario. Flacc. 37 uni cuique nostrum. dom. 22 tibi. epist. 6, 6, 1. 13, 27, 1 eodem exemplo. *al.* CAEL. Cic. epist. 8, 3, 1. PLANC. Cic. epist. 10, 21, 3 suo chirographo. *al.* ad: CIC. Verr. II 2, 176 ad socios. 3, 44 ad Siciliae civitates per quas hortatur. Pis. 38 ad senatum (epist. 2, 17, 7 BRVT. Cic. epist. 11, 19, 1. *al. cf.* FAST. mag. Ost. a. 116 Inscr. Ital. XIII 1 p. 203 laureatae). 3, 6, 2 ad te . . . mea manu scriptas l. *al.* SALL. Iug. 70, 5 ad eum per homines fideles. LIV. 33, 45, 6 ab Hannibale ad Antiochum. 41, 23, 15 ad nos cum muneris specie. *al.* *quo, unde*: CIC. Verr. II 2, 19 Halaesam (*cf.* Att. 15, 10 vel Antium vel Circeios. BELL. Hisp. 26, 3 Vrsaonem. LIV. 23, 27, 10 Carthaginem. *al.*). 4, 33 in alienam provinciam (LIV. 31, 15, 3 in contionem. *al.*). Phil. 14, 23 de Alexandrea. Att. 8, 2, 1 quo. epist. 15, 15, 4 Luceria. nat. deor. 2, 11 e provincia . . . ad collegium (VAL. MAX. 1, 1, 3). LIV. 8, 11, 10 circa Latium (VAL. MAX. 5, 1, 6 c. civitates Siciliae). *al.* tabellas: CIC. Pis. 39 t. Romam cum laurea. HOR. epod. 12, 3 mihi. OV. am. 3, 14, 31 video -i recipique t. met. 9, 572. LIV. 37, 10, 7 signo . . . suo impressas t. FEST. p. 359 a, 11. MART. 3, 63, 9 hinc illinc. IVV. 6, 233. librum (*aliter p. 1180, 31*): CIC. Att. 16, 11, 3 l. quem rogas perpoliam et -am. epist. 16, 18, 3 OV. trist. 3, 1, 1 MART. 3, 100, 4. 9, 99, 7 PLIN. epist. 9, 35, 1. *al.* *c. dat.*: RHET. Her. 3, 1, 1 tibi. CIC. Tusc. 3, 54 captivis. Att. 13, 23, 2 Bruto. 13, 31, 2. *al.* *quo*: CIC. Tusc. 3, 54 l. Clitomachi . . . ad captivos (Att. 2, 4, 1 Serapionis l. ad me. 12, 6, 2). HOR. epist. 1, 20, 13 vinctus *l.* -eris Ilerdam. *varia genera librorum*: CIC. Verr. II 2, 182 libellos . . . -ssos sociis (Pis. 59 Att. 15, 24 BRVT. Cic. epist. 11, 11, 1 CATVLL. 14, 14 PLIN. epist. 10, 47, 2. *al.* SVET. Iul. 41, 2 circum tribum. PAVL. coll. Mos. 2, 6, 5 Aulo Agerio infamandi causa. *al.* VLP. dig. 28, 3, 6, 9 l. rei cum litteris -ssum. INSCR. cult. lar. et imag. Ost. [NSc. 1921 p. 237] 18. *al.*). Att. 13, 5, 1 si tibi Torquatum (*item de titulis librorum*: 13, 32, 2 epist. 7, 24, 2 ad Q. fr. 3, 5, 7. CATVLL. 95, 5 Zmyrna cavas Satrachi penitus -etur ad undas). ad Q. fr. 2, 15 (16), 4 versus (*cf.* PLIN. epist. 9, 16, 2 versiculos). HOR. epist. 2, 2, 25 exspectata tibi . . . carmina (OV. Pont. 1, 9, 45 Geticis . . . ab arvis. 2, 5, 9). OV. am. 3, 1, 57 cum me (*i. elegeiam*) munus natali -is. fast. 1, 20 pagina . . . Clario -ssa legenda deo. Pont. 2, 11, 1 opus. PLIN. nat. 25, 6 Asclepiadis medendi arte clari volumina (PLIN. epist. 8, 15, 1). TAC. ann. 1, 6, 3 ad tribunum . . . codicillos. *al.* *varia scripta* (*pro scriptis saepe ea quae scriptis continentur et traduntur*): PLAVT. Epid. 138 illa scripta . . . tibi (CIC. Att. 1, 16, 18 aliquid de meis s. *al.* QVINT. inst. 8, 5, 18 ad senatum. *al.*). CIC. Cluent. 197 laudationem (Att. 13, 48, 2. *al.*). Flacc. frg. Mediol. *Asia* nomen suum -sit in hoc iudicium per egentissimos testes (*al.* PLIN. paneg. 9, 2 eidem, cum Germaniae praesideret, Germanici n. hinc -ssum. VLP. dig. 27, 8, 1, 10 n. praesidibus provinciae -ere. COD. Iust. 5, 34, 6 dare tutores vel n. -ere). Phil. 12, 11 mandata ad senatum (PROP. 4, 3, 1. VAL. FL. 6, 334 Argolicis . . . colonis. HOMER. 125 m. Tonantis . . . -ssa [*vulg.*, iussa *codd.*, *Vollmer*]. *al. cf. et p. 1182, 30*). Att. 1, 3, 1 consolationem. 2, 1, 3 oratiunculas (*al. cf.* Att. 4, 2, 2 oratio [*al.* TAC. ann. 16, 7, 2 ad senatum. SVET. Nero 15, 2]). 2, 19, 5 edicta Bibuli . . . ad te -ssa (LIV. 34, 8, 5 per oram maritimam [39, 14, 8 p. totam Italiam. COD. Theod. 6, 31, 1]. COMM. apol. 873 per iudices. *al.*). 4, 2, 5 senatus consultum (*al.* LIV. 7, 21, 9 ad consules. *al.*). 6, 3, 4 formam . . . totius rei publicae. epist. 2, 8, 1 Chresti compilationem. *al.* OV. epist. 20, 33 rogantia verba (Pont. 3, 4, 2 non vanam portantia v. salutem. *al.*). Ib. 639 haec . . . -ssa libello. *al.* SEN. epist. 24, 22 ex . . . materia quae in manibus fuit, -etur aliquid. PLIN. nat. 6, 40. 36, 118 iura exteris -it *populus Romanus* (TAC. ann. 3, 60, 2. *aliter p. 1186, 72*). TAC. ann. 16, 19, 3 flagitia . . . obsignata -sit Neroni. PLIN. epist. 10, 6, 2 annos eius et censum . . . libertis tuis . . . -is. TRAIAN. Plin. epist. 10, 46 per omnes provincias . . . diplomata. DECRET. decur. Forosempron. (CIL XI 6123, 2) 13 decretum (MOD. dig. 50, 1, 36 pr.). SVET. Aug. 89, 2 praecepta et exempla . . . ad verbum excerpta . . . ad urbis magistratus. Cal. 36, 2 repudium (IVLIAN. dig. 24, 3, 59 in hoc . . ., ut. GAIVS dig. 48, 5, 44 ex lege. PAVL. dig. 24, 1, 57 marito suo. VLP. dig. 48, 5, 17 uxori. COD. Theod. 3, 16, 1. *al.*). *al.* FLOR. epit. 3, 7, 5 deditionem . . . ad Pompeium. PAPIN. dig. 48, 5, 40, 3 denuntiatio ⌊vel ad domum mulieris -ssa⌋ (⌊⌋ *interpol. putat Schulz, ZSavSt. 33 [1912] 52 n. 3; Bas.* παραγγελίας . . . πεμφθείσης). VLP. dig. 48, 22, 6, 1 -ssa plena opinione. OPTAT. 1, 18 p. 19, 18 indulgentiam -ente Maxentio. AMM. 23, 2, 2 -ssa per militares numeros expeditionali tessera. COD. Theod. 7, 8, 11 -ssa super hac re auctoritas. COD. Iust. 1, 30, 1 dignitates. 7, 62, 37, 3 consultationem ad . . . iudices. *al.*

β strictius sc. dedicandi causa (*cf. Birt, Kritik u. Hermeneutik p. 313; mortuo in titulo l. 39*): LVCIL. 742 tyranno (*cf. Marx ad l.*). COEL. hist. 24 B has res ad te scriptas. CIC. Brut. 132 *librum* de consulatu . . . conscriptum . . . -sit ad Furium (Tusc. 5, 121 nat. deor. 1, 16 div. 2, 3 Att. 8, 11, 7. *al.* VARRO ling. 5, 1. 6, 97. 7, 110 rust. 3, 1, 9. *cf.* CIC. Att. 2, 1, 1 tibi [16, 6, 4 epist. 15, 21, 2 VARRO rust. 1, 1, 10 SEN. epist. 6, 5. *al.* PLIN. epist. 8, 3, 1. *al.*]). Att. 13, 12, 3 quod ille mihi -sisset. 14, 21, 3 'Cato maior'. ad Q. fr. 3, 5, 2 illa quae institueram. CATVLL. 65, 15 -o haec expressa tibi carmina Battiadae (OV. ars 3, 533 Pont. 3, 6, 2. *al.* MART. 5, 1, 7. *al. cf.* OV. ars 2, 273 teneros . . . versus [CE 1697, 9 testantes vitam]). VARRO rust. 3, 1, 10 haec ad te -si. LYGD. 1, 14 comptum opus (OV. Pont. 1, 1, 2). OV. trist. 3, 14, 26. STAT. silv. 4, 9, 2 libellum . . . mihi (MART. 6, 1, 1. 7, 97, 13 uni -eris, omnibus legeris. PLIN. epist. 7, 12, 1). MART. 4, 14, 14 ausus est Catullus magno -ere Passerem Maroni. 7, 46, 6 divitibus . . . elegos . . . sonantes. 13, 3, 5 disticha.

c *cibos* (*obi. subaudiendo l. 53*): PLAVT. Aul. 561 agnum. frg. inc. 24 vinum pulchrum murrinam. CIC. rep. 2, 9 id quod agri efferant . . . in terras. VARRO rust. 1, 41, 5 *ficos* quo volunt -unt. SEN. contr. 1, 1, 20 cibos. MART. 5, 49, 9 prandia. 7, 78, 4. 10, 94, 6 cerea poma. *al.* QVINT. decl. 298 p. 179, 11. PLIN. epist. 7, 21, 4 gallinam. *al.* *c. dat.*: PLAVT. Aul. 353 Megadorus iussit Euclioni haec *obsonia* -ere. AFRAN. com. 162 fratris filio lucuntulos. S.C. de Ascl. (CIL I² 588) 8 locum lautiaque q(uaestorem) urb(anum) eis locare -ereque. CIC. Att. 5, 1, 4 cui . . . Quintus de mensa -sit. VARRO rust. 2, 4, 11 L. Volumnio senatori -ssam esse offulam *suis*. VERG. ecl. 3, 76 puero . . . aurea mala. Aen. 1, 633 sociis ad litora . . . tauros. SEN. epist. 95, 42 mullum ingentis formae. PLIN. nat. 19, 39 caulis *laserpicii* . . . Neroni principi -ssus est. MART. 5, 29, 1 leporem. 10, 29, 1 Saturni tempore lancem. *al.* *adde*: [LIV.] perioch. 30 p. 37, 12 venenum. SVET. Nero 35, 5 Burro praefecto . . . toxicum. *unde* (*cf. p. 1186, 73*): OV. ars 2, 269 rure . . . tibi . . . -ssa *rustica dona* (QVINT. decl. 301 p. 187, 22). MART. 7, 31, 6 olivas . . . de nostro . . . rure (7, 91, 2 de . . . agello. 13, 54, 1).

d *res naturales* (*pro subi. sunt numina. cf. et p. 1176, 51*): PLAVT. Rud. 84 tempestatem . . . Neptunus nobis nocte hac -sit. HOR. carm. 1, 2, 2 satis terris nivis atque dirae grandinis -sit pater. TERT. resurr. 23 p. 63, 6 *deus* solem suum -ens super iustos et iniustos (*cf. Vulg. Matth. 5, 45* oriri facit). ITALA gen. 8, 1 (Ps. Aug. spec. 54 p. 534, 8) -sit (ἐπήγαγεν, *Vulg.* adduxit) dominus spiritum. VVLG. Ion. 1, 4 dominus . . . -sit ventum magnum in mare.

e *imperata, tributa, praedam sim.* (*captivos l. 84*) *fere in commune conferenda* (*deo p. 1181, 4*): CATO or. frg. 1, 14 (= 3, 35 Malc.) eo . . . frumentum (*v. vol. VI 1, 1410, 68 sqq. cf.* OV. medic. 53 hordea, quae Libyci ratibus -sere coloni. LIV. 31, 19, 2 ducenta milia modium tritici Romam, ducenta ad exercitum in Macedoniam -serunt). CIC. Verr. II 3, 119 XX milia nummum (*cf.* LIV. 44, 27, 9 decem talenta ad Pantauchum -ssa [44, 46, 8 Gentio regi. CVRT. 3, 1, 20]. COD. Theod. 1, 10, 7, 11 aurum . . . exactum ad sacras largitiones . . . -atur). Deiot. 14 Ephesum ad eum . . . pecuniam -sit (*al.* CASS. Cic. epist. 12, 14, 1 Romam. LIV. 23, 38, 12 ad classem tuendam. 30, 20, 2 supplementum et p. 36, 26, 2 p. et auxilia. VLP. dig. 28, 5, 35, 4 ad merces comparandas). BELL. Afr. 44, 1 ex secundo commeatu, quem a Sicilia -serat Alienus (LIV. 26, 39, 1. *al.*). LIV. 1, 37, 5 praeda captivisque (*cf. l. 84*) Romam -ssis (29, 32, 3 ad regem). 5, 12, 7 stipendium imperatoribus. 5, 12, 13 *tributum* ad exercitum (LVCAN. 3, 162 quod dites Asiae populi -sere t.). 8, 39, 30 captivis aliaque praeda (*cf. l. 81*) in vetera castra ad Vti-

[*Fleischer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cam -ssis (24, 19, 11. 30, 9, 10. 30, 16, 1). 29, 29, 3 cetera *capta* . . . in Siciliam. 35, 21, 10 spolia . . . capta domos. *al.* SEN. contr. 1, 7, 2 quidquid habes, pro redemptione filii -e (*cf.* QVINT. decl. 373 p. 412, 8). MELA 3, 37 sacris . . . quorum primitias Delon -sisse referuntur (PLIN. nat. 4, 91 *Apollini*). *al.*

f *naves sim., vehicula* (*aliter p. 1174, 28. 1186, 36*): CIC. Verr. II 4, 23 navem . . . onustam furtis in Italiam (Manil. 35 BELL. Alex. 13, 5. LIV. 25, 27, 3 onerarias n. . . . secum -rent. 35, 42, 3. 37, 12, 9 Eudamo. 43, 10, 12 -ssae a Prusia rege tectae naves. *al.* PETRON. 76, 3. PLIN. nat. 12, 62 ture onustam n. TAC. ann. 4, 5, 1. *al.*). CAES. Gall. 7, 60, 4 *lintres* in eandem partem (*cf.* LIV. 21, 49, 4 in Italiam . . . quinqueremes. 44, 28, 15 lembos. TAC. ann. 16, 14, 3 Liburnicae). *al.* LIV. 4, 41, 8 eo -ssa plaustra. 25, 13, 7 vehicula.

g *varia corporea* (*bestias l. 19. partes corporis mortui l. 25*): CIC. Verr. II 4, 39 argentum (*i. vasa argentea*). 4, 63 *trulla gemmea*. 4, 64 simulacrum Iovis Optimi Maximi. Sull. 17 arma (POMP. Cic. Att. 8, 12a, 4 SEN. contr. exc. 5, 7. *al.*). Att. 1, 4, 3 mihi . . . signa (1, 9, 2 s. Megarica et Hermas. PLIN. epist. 3, 6, 6). *al.* CAEL. Cic. epist. 8, 9, 3 decem pantheras. VARRO rust. 1, 41, 5 trans mare semina. 3, 7, 11 fictilia columbaria . . . ad villam. NEP. Dion 4, 2 omnia, quae moveri poterant. LIV. 9, 6, 6 equos, vestimenta, commeatus militibus (29, 36, 2. 32, 27, 2 commeatus et v. exercitui. 44, 16, 3. *cf.* 21, 15, 2 supellectilem vestemque. TAC. ann. 4, 56, 2 tegmina . . . legionibus. *aliter p. 1178, 54*). 21, 55, 1 oleo . . . per manipulos, ut mollirent artus, -sso. 23, 19, 10 *dolia*. perioch. 59 p. 72, 14 caput . . . eius *filii* et manus et pedes matri -sit (VAL. MAX. 9, 2 ext. 5 pro munere natalicio. *cf.* VELL. 2, 119, 5 CVRT. 7, 2, 33 LVCAN. 9, 1071 SVET. Aug. 13, 1). PAVL. FEST. p. 101, 16 Carthaginienses cum bellum vellent, Romam hastam -serunt. VAL. FL. 5, 262 reddi . . . vellus et Haemoniis . . . -ere terris. *al.*

h *incorporea*: CIC. Sull. 23 ex eo municipio, unde iterum iam salus huic urbi imperioque -ssa est. nat. deor. 3, 95 qui . . . somnia putet ad nos -i ab Iove (div. 2, 127 TIB. 2, 6, 37. OV. met. 11, 587 ad Alcyonem. PERS. 2, 57 PLIN. nat. 28, 116 AVSON. 327, 10 p. 115 P. *cf.* CIC. ac. 2, 47 visa. VERG. Aen. 6, 896 ad caelum -unt insomnia manes). VERG. Aen. 12, 554 mentem (*i. consilium*) Aeneae genetrix . . . -sit iret ut (*cf.* VVLG. Ioh. 13, 2 cum diabolus iam -isset in cor ut traderet eum Iudas. ASSVMPT. Moys. 4, 6 *deus* -et in animam regis, ut *eqs.*). LVCAN. 1, 61 pax (*cf. p. 1170, 79*) -ssa per orbem. OPTAT. 5, 8 p. 138, 3 filius dei totus non debet intrare, sed suam virtutem -ere. CASSIOD. hist. 4, 23, 5 sectam . . . ubique -serunt (*Socrat. 2, 20 πανταχοῦ διαπέμπονται*).

2 *aliquem* (*obi. subaudiendo p. 1184, 80*): **a** *in universum* (*subi. res p. 1182, 13. 18. 22*): *servum, ministrum, nuntium* (*cf. p. 1185, 54*) *sim.*: PLAVT. Cas. 522 servos, ancillas domo certum est omnis -ere ad te (Epid. 486 CIC. Att. 13, 50, 2. *al. cf.* PLAVT. Truc. 428 servolum [TER. Haut. 191 in urbem]). Persa 166 puerum . . . ad amicam meam. TER. Ad. 292 ad obstetricem (618). CIC. S. Rosc. 50 Atilium quem sua manu spargentem semen qui -ssi erant convenerunt. 102 volucrem nuntium Ameriam ad socium (LIV. 3, 70, 8 ad consules. *al.* VAL. FL. 7, 98 saevas Peliae . . . ad aures. *al. cf.* BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 3, 2 trans mare. CAES. civ. 1, 20, 4 ultro citroque. SALL. Iug. 83, 3 contra postulata Bocchi. HOR. carm. 4, 4, 70 Carthagini iam non ego n. -am superbos. TAC. ann. 6, 31, 2 secretos n. PAPIN. frg. Vat. 121 n. divortii. *al. cf.* PLIN. nat. 10, 71 *hirundines* victoriae nuntias amicis). Att. 5, 20, 9 Nicanor . . . quem . . . Romam cum litteris publicis -am (15, 12, 1 Tironem ad Dolabellam. PLANC. Cic. epist. 10, 23, 5 LIV. 27, 16, 12. *al. cf.* NEP. Paus. 2, 5 cum epistula Artabazum ad Pausaniam). 7, 18, 2 L. Caesare cum mandatis de pace -sso (15, 4a c. m. et litteris. CAES. civ. 1, 26, 2 TAC. hist. 3, 70, 1. *al.*). 11, 2, 4 tabellarium (epist. 2, 7, 3. *saepe*). VERG. Aen. 4, 356 interpres divum Iove -ssus ab ipso. OV. fast. 4, 269 sic est . . . diva locuta: . . . -e volentem. LIV. 34, 25, 8 satelles a praefecto -ssus (SEN. contr. 2, 5, 2 OCTAVIA 367. *al.*). *al.* *exploratorem sim.*: LVCIL. 728 rerum exploratorem -am (CAES. Gall. 6, 10, 3 in Suebos. HIRT. Gall. 8, 35, 4 VERG. Aen. 11, 511. LIV. 5, 39, 3 circa moenia. 8, 17, 7. *al.*). BELL. Hisp. 22, 3 speculatores ad oppidum (OV. am. 1, 9, 17 infestos . . . in hostes. LIV. 4, 46, 9. *al. de animalibus*: PLIN. nat. 11, 19 sp. ad pabula ulteriora -unt *apes*). LIV. 28, 26, 11 custodes . . . circa omnes portas -ssi (VLP. dig. 25, 3, 1, 3. *al.*). *fabros, opifices sim.*: CIC. leg. agr. 2, 34 finitorem. Phil. 5, 19 fabros. Att. 4, 4a, 1 mihi . . . de tuis librariolis duos aliquos (CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 8). EPIST. imp. Vesp. ad Vanac. (CIL X 8038) 14 mensorem (PLIN. epist. 10, 17, 6 VLP. dig. 10, 1, 8, 1). PLIN. epist. 10, 37, 3 vel aquilegem vel architectum. VVLG. Ier. 16, 16 piscatores. *al.* *percussorem sim.*: CIC. Phil. 2, 74 percussor. LIV. 1, 48, 4 ab iis, qui -ssi ab Tarquinio fugientem consecuti erant, interficitur. VELL. 2, 64, 1 D. Brutus . . . ab iis, quos -serat Antonius, iugulatus est. APVL. met. 10, 4, 6 -ssus . . . furcifer venenum . . . comparat. *de hominibus quasi a superis -ssis*: PS. SALL. in Tull. 3 Cicero se dicit in concilio deorum immortalium fuisse, inde -ssum huic urbi . . . custodem (PANEG. 6, 9, 5 i. propius a dis -itur imperator). VERG. Aen. 5, 606 Irim de caelo -sit Saturnia Iuno (9, 2. APVL. met. 9, 3, 3 mihi sospitator. IVST. 5, 4, 10. *al.*). TIB. 1, 3, 90 videar caelo -ssus adesse tibi (LIV. 8, 9, 10 OCTAVIA 398. MIN. FEL. 21, 7 inopinato visos c. -ssos . . . nominamus). 3, 19, 13 licet e caelo -atur amica Tibullo. CALP. ecl. 4, 138 ab ipso aethere. STAT. Theb. 2, 116 ipse deum genitor tibi me miseratus ab alto -it. IVVENC. 4, 389 populus . . . me *Christum* -ssum credere discat (*cf.* AVG. trin. 2, 5, 9. 10 *et p. 1191, 72*). AVG. civ. 16, 43 p. 194, 8 D. divinitus -ssus in potestate spiritus dei *Moyses*. SACR. Greg. 77, 10 spiritu sancto in columbae similitudine desuper -sso. *al.* *e magno numero ceterorum locorum elegimus paucos notabiliores*: CIC. Sest. 127 Regulum . . . ad senatum (off. 3, 113 LIV. 5, 15, 8. *al. cf.* CAES. civ. 1, 18, 6 -ssi ad Pompeium revertuntur. VERG. Aen. 3, 155 Apollo . . . tua nos . . . ad limina -it [7, 221]. CVRT. 8, 1, 35 ad feras bestias [*aliter p. 1188, 39*]. AMM. 29, 2, 19 ad Areopagitas. *et saepissime*). R. GEST. div. Aug. 27 Tigrane(m) . . . in id regnum (SEN. Phoen. 255 parens . . . in alta nemora pabulum -sit feris *Oedipum exponendum*. VAL. FL. 7, 448 in . . . alios casus . . . -et *Pelias Iasonem. et saepe*). PROP. 4, 1, 39 huc melius profugos -sisti, Troia, Penates. OV. met. 8, 546 *Latonia Meleagri sorores* versas . . . per aera -it (*i. facit, ut avolent*). LIV. 29, 21, 12 triginta homines . . . in catenis Romam -serunt (*cf.* 36, 14, 5 in vinculis. 41, 10, 8 vinctos [TAC. hist. 4, 24, 3 TRAIAN. Plin. epist. 10, 57, 2]). *al.* SEN. suas. 4, 4 illos circa puerperas. SEN. benef. 5, 20, 7 si patriae salus ac libertas -it me etiam quo ire nollem. 4, 1, 2 quocumque -sit *virtus*, . . . vadendum. LVCAN. 9, 544 populi, quos -serat Eos. VAL. FL. 1, 152 nos animae faciles rate nubila contra -imur (AMM. 25, 7, 7 ANON. Vales. 11, 51 HIER. epist. 12, 2 MARCELL. chron. II p. 98, 513). PS. QVINT. decl. 9, 12 nisi me . . . tempestas . . . circum ad alienas -ret domos. AVIEN. orb. terr. 652 coniugis huc dirae -sit furor Aegialiae *Iapygem*. CLAVD. 6, 16 me . . . audet magna suo -ere Roma (*v. Burmann ad l.*) deo. *al.*

b *magistratus sim.*: oratores: PLAVT. Stich. 291 o. . . . ad me. CATO orig. 22 Romam. VERG. Aen. 8, 506 cum sceptro. LIV. 2, 32, 8 ad plebem. 9, 43, 21 ad senatum. 21, 24, 3. 37, 28, 1 cum infulis et velamentis. *al.* FEST. p. 182a, 30. CVRT. 6, 1, 20 ad regem. *al.* legatos (*cf. p. 1188, 41. 1189, 23. 52. al.*): CIC. Verr. II 2, 161 Romam mandata (*v. p. 1180, 2*) l. que. Flacc. 100 l. laudatoresque. Catil. 3, 4 cum litteris mandatisque (Phil. 5, 26 CAES. Gall. 1, 35, 1 SALL. Catil. 32, 3). Att. 1, 19, 2 cum auctoritate. *al.* CAES. Gall. 1, 42, 4 ultro citroque . . . inter eos (LIV. 5, 8, 6). 6, 4, 5 l. obsidesque. *al.* VARRO ling. 6, 65 l., quod publice ⟨ut⟩ -antur leguntur. SALL. Iug. 47, 3 supplices. *al.* LIV. 21, 49, 7 circa civitates (38, 47, 11. 42, 26, 7). 29, 20, 4 cum praetore. *al.* *add. quo*: S. C. de Asclep. (CIL I² 588) 9 de rebus sueis ad senatum (CIC. Phil. 7, 14. *al.* VARRO ling. 5, 155 SALL. Iug. 102, 14 LIV. 9, 43, 6. *al. cf.* VAL. ANT. hist. 21 ad regem. *al.*). *al.* FLOR. epit. 1, 18, 15 in urbem (3, 3, 2. *al.*). *cf.* LVCAN. 10, 273 per ultima terrae Aethiopum lectos. *alios*: GRACCH. or. frg. Gell. 10, 3, 5 ex Asia -ssus est . . . homo adulescens pro legato (CIC. Manil. 62 eques Romanus . . . p. consule [Phil. 11, 18 LIV. 23, 32, 2. 29, 13, 7]. CAES. civ. 1, 6, 3 Sulla p. praetore [LIV. 27, 38, 2]. *al.*). CIC. Verr. II 5, 41 cum inveniretur nemo, qui in illa loca cum imperio -retur (Manil. 65. leg. agr. 2, 60 decemviri. *cf. l. 54. 63*). Phil. 5, 26 legationis ultro -ssae (CAES. Gall. 3, 8, 5. LEX VRSON. [CIL I² 594] 92, 9 publice. LIV. 9, 40, 20 ad senatum [TAC. ann. 13, 48, 1]. 23, 32, 10 per principes. 23, 39, 2 cum eisdem mandatis. *al.* TAC. hist. 2, 45, 2. *al. cf.* ASCON. tog. cand. p. 71, 19 Piso . . . -ssus a senatu per honorem l.). 13, 23 consulibus -ssis (LIV. 2, 53, 1 cum exercitu. 2, 53, 5 in Volscos. *al.*). *al.* CAES. civ. 2, 19, 2 partem senatus Cordubam (*cf.* LIV. 3, 50, 1 iuniores patrum in castra. SIL. 4, 763 patres . . . Carthagine -ssi). *al.* LIV. 35, 16, 4 Syracusas atque in alias Siciliae Graecas urbes praetores quotannis cum imperio et virgis et securibus (R. GEST. div. Aug. 12 pars ⟨p. et tr⟩ibunorum plebi cum consule . . . et principibus ⟨viris ob⟩viam mihi -ssa est in Campaniam). 37, 32, 13 praeconibus per urbem -ssis. 44, 27, 8 -ssis a Gentio. 45, 13, 12 obviam -ssus cum pecunia L. Manlius quaestor (VAL. MAX. 5, 1, 1e TAC. ann. 16, 34, 1). *al.* TAC. ann. 15, 37, 4 auspices. *al.* PLIN. epist. 8, 24, 9 ne sorte quam iudicio -ssus . . . videaris. SVET. Tib. 54, 2 carnifex quasi ex senatus auctoritate -ssus. *al.* in (ad) provinciam: CIC. Verr. II 4, 47 hoc monstrum (*i. Verrem*) . . . in provinciam (Manil. 13 homines cum imperio. epist. 8, 8, 8 praetores [CAES. civ. 1, 6, 6 LIV. 40, 36, 12]. CAES. civ. 1, 85, 9 probati et electi. SALL. hist. frg. 2, 43 quaestor. LIV. 28, 28, 14 M. Silanus eodem iure, eodem imperio mecum. *al.* VELL. 2, 129, 3 Germanicum suum in transmarinas . . . p. *al.*). COD. Theod. 1, 10, 8, 1 si . . . ad provinciam . . . -ssus fuerit palatinus (CASSIOD. var. 6, 21, 1 decrevit antiquitas iudices ad p. -i). *iudices vel alios magistratus in consilium v. vol. IV 461, 11 sqq. sim. in imag.*: SEN. benef. 4, 11, 5 ubi mors . . . ad ferendam sententiam incorruptum iudicem -sit.

c *milites, exercitus* (*naves p. 1183, 39*): **α** *in universum* (*subi. urbs sim. p. 1183, 44*): CATO orig. 83 -it adversum illos imperator Carthaginiensis peditatum equitatumque (86 mecum Romam. CIC. Catil. 3, 9 in Italiam. *al.* CAES. Gall. 1, 21, 3 ante sc. *al.* SALL. Iug. 58, 5. *al. cf.* CAES. Gall. 7, 45, 1 equitum turmas [LIV. 27, 49, 9 ala]. civ. 1, 63, 3 equites [3, 4, 5 ex Syria. *al.* SALL. Iug. 100, 4 pro castris e. auxiliarios. *al.* LIV. 22, 19, 8 e. alius super alium ab Hasdrubale -ssus]). CIC. Manil. 66 contra hostes exercitus (SALL. Iug. 25, 1 NEP. Hann. 3, 3. LIV. 3, 2, 6 in Algidum adversus Romanos [3, 66, 4. 42, 34, 8]. 8, 37, 3 utroque. *al. cf.* POMP. Cic. Att. 8, 12c, 1 pars exercitus [LIV. 26, 8, 7. *al.*]). prov. 5 cohortes in hiberna (*v. vol. III 1556, 57 sqq.*). Deiot. 22 imperatoribus nostris auxilia (*v. vol. II 1627, 76*). POLLIO Cic. epist. 10, 32, 5 militem non modo legionarium, sed ne auxiliarium quidem ullum quoquam -si (CAES. civ. 1, 15, 3 m. im-

[Fleischer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

perat; -unt. LIV. 9, 25, 7 circa tria oppida. 37, 8, 7 perpulit Livium, ut quinque milia m. secum -ret. *al.* TAC. ann. 1, 53, 6 non Roma ... sed ab Asprenate. *al. cf.* BRVT. Cic. ad Brut. 2, 5, 5 pars m.). CAES. Gall. 7, 35, 3 reliquas copias (civ. 2, 39, 3. BELL. Alex. 27, 2 magnas adversus eum c. -sit. LIV. 45, 34, 8. *al.* TAC. ann. 12, 62 in Antiochum. *al.*). 7, 45, 5 legionem unam eodem iugo -it (civ. 2, 19, 1 HIRT. Gall. 8, 54, 3. BELL. Afr. 65, 2 l. duas cum equitatu -it a castris suis. BELL. Alex. 56, 5. *al.*). civ. 3, 44, 6 *Pompeius* suis locis sagittarios funditoresque -bat (LIV. 43, 7, 1). HIRT. Gall. 8, 19, 2 levis armaturae pedites (LIV. 29, 15, 7 p. equitesque. *al.* CVRT. 3, 2, 6. *al.*). BELL. Afr. 36, 2 orant, ut sibi praesidium -at (BELL. Hisp. 4, 1 ad Vlliam. NEP. Att. 10, 4. LIV. 7, 38, 4 in hiberna. 32, 21, 18 Aetolis bellantibus. 44, 44, 5 adversus populatores. *al.*). BELL. Alex. 38, 1 Caesari subsidia (BELL. Hisp. 9, 1. LIV. 4, 27, 8 ad castra. *al.*). VERG. ecl. 4, 36 ad Troiam ... Achilles (Aen. 3, 595. 9, 546). Aen. 9, 583 *filium.* LIV. 6, 2, 8 adversus Etruscos (37, 16, 8. *al.*). 23, 12, 5 supplementum. 35, 38, 6 quod roboris in iuventute erat utraque civitas armavit -sitque. *al.* SEN. Herc. O. 1312 -e Gradivum trucem, armetur in me dirus. INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 281 vexillationibus ex Illyrico -ssis. *al.* in bellum *sim.*: ENN. scaen. 313sq. ad Troiam *filios* cum -si (*cf. l. 15*) ob defendendam Graeciam scibam me in mortiferum bellum ... -ere (*cf. vol. II 1841, 11sqq.*). CIC. Tusc. 1, 102 filium in proelium (VERG. Aen. 7, 744 te ... -sere in proelia Nersae, Vfens. LIV. 6, 12, 9 deos qui secundis avibus in p. -serint *Romanum.* HOMER. 352 QVINT. decl. 272 p. 115, 9). NVX 110 in arma (LVCAN. 3, 293 VAL. FL. 6, 66 SIL. 17, 421. STAT. Theb. 12, 618 manus ... Icarii Celeique domus). LVCAN. 2, 599 in tantae discrimina -ere pugnae ... agmen (8, 390). ad bellum, exercitum *sim.*: CIC. epist. 15, 1, 5 exercitum ... ad maximum bellum (CAES. Gall. 7, 37, 7 HIRT. Gall. 8, 54, 1 SALL. epist. Pomp. 2. OV. fast. 2, 235 Fabios. LIV. 6, 6, 5. *al.*). LIV. 21, 10, 3 Hamilcaris progeniem ad exercitum (22, 25, 11 PLIN. paneg. 9, 5. *cf.* STAT. silv. 3 praef. 2 ad legionem). SEN. contr. 10, 2, 14 ad id certamen. CIL XIV 3608, 15 (*aet. Vesp.*) ad expeditionem in Armeniam. VAL. FL. 6, 406 lectos -serat ... ad proelia ... Thybris (STAT. Theb. 12, 628). *in imag.*: PS. QVINT. decl. 13, 11 p. 257, 12 si ad arma -imur *eqs.* *classem sim.*: BELL. Alex. 44, 2 ut sibi classem -ret (*v. vol. III 1287, 82sqq., ubi addas*: CE AJA 32, 1928 p. 11 per pelagus. *cf.* LIV. 44, 13, 11 parte classis in hiberna ... -ssa). LIV. 27, 7, 15 quinqueremes ex Sicilia Tarentum ad Q. Fabium consulem. 27, 22, 6 longae naves ... ex Hispania (28, 46, 10. 37, 22, 3 adversus ... Syriacam classem. *al.*). 31, 16, 7 quadriremem unam ex classe. 31, 22, 5 triremes ... Romanae. 44, 12, 6 decem regii lembi ab Thessalonica cum delectis Gallorum auxiliaribus -ssi. TAC. hist. 3, 42, 1 -ssis per proxima litorum Liburnicis. *al.*

β praevalet notio praestandi, comparandi (*sc. de urbibus vel terris sim. cf. etiam l. 23. 26. 34. al.*): CIC. Verr. II 5, 50 *Tauromenitani* ex foedere ipso navem ... -ere debuerunt. VARRO ling. 5, 89 singulae tribus ... milia militum -bant. NEP. Milt. 5, 1 *civitas Plataeensium* mille -sit militum. VERG. Aen. 7, 715. 762 Virbius, insignem quem mater Aricia -sit. 10, 351. 12, 516. *al.* OV. met. 8, 308 MANIL. 1, 769. SEN. Tro. 824 Mothone ... -sit infestos Troiae ruinis ... arcus (*i. sagittarios*). LVCAN. 3, 173 Phocaicas Amphisa manus ... -sit. 7, 230. SIL. 3, 258 Sabratha ... Tyrium vulgus ... -bat. 3, 367. 4, 227 quos *viros* ... Hernica ... -bant saxa. 8, 359. 377. *saepius.* STAT. Theb. 4, 125 Dyme -it opem. 9, 447 -it gelidus montana Cithaeron auxilia. *al.*

d *duces* (*subi. urbs l. 61*): CIC. Manil. 12 *imperatorem* (Att. 5, 18, 1 LIV. 10, 25, 5. *al.*). CAEL. Cic. epist. 8, 10, 2 Pompeium -endum (*opp.* ab urbe Pompeium non removendum). NEP. Timol. 2, 1 ducem ... postularunt. huc Timoleon -ssus. VERG. Aen. 11, 430 quos tot populi -sere duces (HOR. ars 315 in bellum. LIV. 24, 24, 2. 25, 40, 5 in locum Hippocratis -ssus. FLOR. epit. 2, 2, 23. *al. cf.* SIL. 6, 303 -sit Agenoreis ductorem animosa Therapne [6, 504 in proelia]). LIV. 28, 25, 3 tribuni militum (28, 26, 5 obviam exercitui. *al.* TAC. ann. 4, 27, 2). 28, 30, 1 praefectus Magonis (37, 9, 5 classis. VELL. 2, 104, 3 equitum. TAC. hist. 1, 19, 2 praetorii. *al.*). VELL. 2, 125, 4 Drusus qui a patre in diversum ... incendium militaris tumultus -ssus est. FLOR. epit. 4, 12, 42 huc alterum ex Caesaribus ... -sit. *al.* *add.* cum: CATO orig. 87 *magistrum equitum* cum equitibus (LIV. 40, 31, 2 CVRT. 7, 6, 24 TAC. ann. 2, 8, 4). CIC. epist. 7, 30, 3 cum legionibus (CAES. Gall. 2, 34. *al.*). CAES. Gall. 6, 41, 2 cum equitatu. 7, 87, 1 cum cohortibus (civ. 1, 11, 4. *al.* LIV. 28, 23, 8 Marcius eo cum expeditis c. et Laelius cum septem triremibus ... est -ssus. TAC. ann. 1, 24, 1). civ. 2, 38, 1 praefectum cum mediocribus copiis (LIV. 2, 26, 2. 21, 17, 6 cum his terrestribus maritimisque c.). BELL. Afr. 34, 1 cum classe (*cf.* LIV. 31, 14, 3 cum viginti longis navibus [37, 24, 12. *al.*]. 37, 16, 1 cum duabus quinqueremibus. *cf. l. 71*). NEP. Dat. 6, 1 eo Arsidaeum cum exercitu -it (LIV. 2, 48, 4. *al.* CVRT. 8, 11, 1. *cf.* LIV. 31, 26, 6 cum parte *exercitus* [CVRT. 8, 2, 13]). LIV. 21, 17, 7 cum haud invalido praesidio. 23, 18, 4 cum maiore robore virorum. *al.* *quo*: CIC. Manil. 50 Cn. Pompeius ... ad tantum bellum (MUR. 33 SALL. Catil. 39, 1. *al.*). LIV. 2, 51, 1 Menenius *consul* adversus Tuscos ... -ssus (10, 31, 3. 21, 32, 3. *al.* VAL. MAX. 6, 4, 2 CVRT. 4, 15, 13. *al.*). 9, 44, 15 ad exercitum (FEST. p. 241a, 15 TAC. hist. 1, 31, 2. *cf.* SVET. Vit. 4, 2 ad legiones).

e *obsides* (*cf. p. 1182, 34*): CAES. Gall. 4, 38, 4 eo duae ... civitates ex Britannia obsides -serunt (5, 20, 4. 6, 4, 5. *al.* OV. met. 1, 226 de gente Molossa. LIV. 44, 25, 8 Cretam. PLIN. nat. 34, 29 o. qui Porsinae -bantur. SVET. Aug. 43, 4). 5, 27, 2 *filios* obsidum numero -ssos (*cf.* LIV. 8, 24, 5 cum ... familias ..., quas o. numero haberet, -sisset).

f *coloniam vel colonos sim.* (*subi. res l. 8*): coloniam: *v. vol. III 1700, 3sqq. 1704, 44. cf. p. 1701, 49.* colonos: *ibid. p. 1710, 24sqq.* PLIN. nat. 3, 141 in quem locum divus Claudius veteranos -sit. SIL. 1, 292 Daunia pubes sedis inops, -sit ... quam ... Ardea. *cf. de populis adventiciis p. 1167, 27sqq.*

g *victos sub iugum* (*cf.* FEST. p. 305a, 18 sub iugum -i dicunt⟨ur⟩ hostes victi *eqs.* SYNON. Cic. p. 423, 6 B. subegit. sub iugum -sit. sub legem -sit): *α proprie*: CIC. off. 3, 109 legionibus nostris sub iugum -ssis (TAC. ann. 15, 15, 1. *al.*). CAES. Gall. 1, 7, 4 exercitum (LIV. 4, 10, 7. *al.* POMP. TROG. Iust. 38, 4, 12 novo contumeliae more. VAL. MAX. 5, 1 ext. 5. *al.*). SALL. Iug. 38, 9. 49, 2. LIV. 1, 26, 13 iuvenem. 3, 28, 11 Aequos. 25, 6, 12 hostem. *al.* FEST. p. 297a, 26 duo tigilla tertio superiecto ... velut s. i. -ssus subit *Horatius.* VAL. MAX. 2, 7, 7. 7, 2 ext. 17 CVRT. 8, 7, 11 SIL. 8, 34. FLOR. epit. 1, 11, 13 more pecudum. 1, 16, 11. *al. cf.* VIR. ill. 4, 9 *Horatius* sub tigillum -ssus (*cf. l. 17*). *β in imag. et translate*: s. iuga: VERG. Aen. 8, 148 quin omnem Hesperiam penitus sua s. i. -ant. HOR. carm. 1, 33, 12 impares formas atque animos s. i. aenea ... -ere. s. iugum: SEN. Tro. 773 victas ... gentes s. tuum -es iugum (*cf.* AVSON. 4, 6 p. 323 P. flumina. AMM. 14, 8, 4 provinciae. VEG. mil. 4, 26 p. 147, 8 orbem). benef. 2, 29, 4 valentiora animalia. dial. 1, 4, 1 calamitates terroresque. 7, 15, 3 libertatem ... invictam (epist. 88, 29). APVL. Plat. 2, 4 ratione s. i. -ssa. AMM. 21, 16, 14 velut s. i. -ssa nocendi cupiditate. *sim.*: VERG. Aen. 4, 231 fore qui ... totum sub leges -ret orbem (LVCAN. 1, 22. AMBROSIAST. in Rom. 4, 16 ut se -at sub lege). COD. Theod. 4, 10, 1 (= Iust. 6, 7, 2) a patronis ... sub imperia dicionemque -antur *liberti.*

h *discipulos in scholam sim.*: ad: CIC. de orat. 2, 133 magistrorum, ad quos liberos nostros -imus (QVINT. inst. 2, 1, 3 ad declamandi m.). PETRON. 68, 6 ad circulatores. IVV. 10, 132 ad rhetora. AMM. 16, 5, 3. in: VARRO ling. 9, 15 pueros in ludum (HOR. sat. 1, 6, 72). CAES. Gall. 6, 14, 2 in disciplinam. SEN. contr. 1 praef. 4 -atur senex in scholas. VELL. 2, 59, 4 Apolloniam eum in studia -serat. *adv.*: QVINT. inst. 1, 2, 15 nec ... eo -i puerum volo, ubi neglegatur.

i *reos i. q. deportare*: PLAVT. Trin. 548 ager ... malos in quem omnes publice -i decet. OV. trist. 1, 3, 61 Scythia est, quo -imur (SEN. epist. 24, 17). 2, 189 ad egressus ... Histri. 3, 13, 12 te ... Caesaris ira extremam gelidi -sit in orbis humum (Pont. 1, 2, 89). 4, 2, 69 diversum -ssus in orbem (4, 9, 9). IVV. 6, 563 in Cyclada. VLP. dig. 48, 19, 8, 4 in eas provincias -unt *damnatos.* AMM. 28, 1, 26 Lollianus ... exul ... -endus. in exilium ([*inde a* LIV. 7, 13, 9]. *v. vol. V 2, 1488, 34sqq. 1489, 33* [*adde e. g.*: SEN. contr. 9, 6, 13 SEN. dial. 1, 6, 2 epist. 24, 3. QVINT. decl. 244 p. 2, 5 in perpetuum e. VITA Hil. Arel. 7 l. 3 huius vitae]). *cf.* CASSIOD. hist. 5, 9, 2 exsilio ([*Socrat. 2, 31* εἰς ἐξορίαν ἀπέσταλτο]. 5, 17, 30. 5, 39, 2 [*Socrat. 2, 43* ἐξορίζεσθαι]. PRIMAS. in apoc. p. 796B). 5, 16, 4 illos -it exilium (7, 29, 4 [*Socrat. 4, 15* περιορίζεσθαι]. 10, 14, 13).

k *notione locali magis detersa aliquem ad mortem (subi. res l. 55. 59. 61. 62. 64. 66. al.).* *c. dat.* (*cf. Schmalz-Hofmann⁵ 419*): PLAVT. Capt. 692 morti (CVLEX 188). Acc. trag. 491 socium -is leto (OV. fast. 2, 664 corpora. 5, 385 manus ... -ssuras Hectora l.). VERG. Aen. 9, 785 Orco. 12, 514 neci (OV. met. 7, 606 corpora [15, 109 fast 5, 624]. STAT. Theb. 12, 764. COMM. instr. 2, 23, 17 neci te [*refl.*] -as [*Dombart,* te ... n&i -as *C*]). SEN. Ag. 523 Doricum exitio genus. Oed. 521 Erebo. LVCAN. 3, 290 comites -ssura ruinae ... fortuna. STAT. Theb. 6, 821 sepulchro corpus. silv. 2, 4, 34 umbris. ad: CIC. Phil. 9, 10 quem ... ad mortem -sistis (Tusc. 1, 97. SEN. Herc. f. 1049 tuos ... furor. OPTAT. 2, 5 p. 40, 15 sederunt *schismatici* ... in cathedra pestilentiae, quae ... seductos -it ad m.). DOM. MARS. carm. frg. 7, 2 te ... Vergilio comitem ... mors iuvenem campos -sit ad Elysios. OV. met. 6, 676 dolor ... Tartareas Pandiona -sit ad umbras (12, 257. SEN. Phoen. 234 caput *suum.* OCTAVIA 79 qui *dies* me Stygias -et ad u. 958. LVCAN. 10, 392. MART. 12, 90, 3. DRAC. laud. dei 2, 329 dextra novercalis ... natos. *nota*: SIL. 15, 386 dextera [*i. virtus*] ... non obscuras -atur ad u.). LIV. 25, 16, 20 victimam ad inferos (OPTAT. 2, 4 p. 39, 13 pestilentia ... morbis extinctos homines ad i. -it). HOMER. 448 Echaemona ... ad Tartara. MART. 4, 60, 4 Curiatius ... ad Styga -ssus. sub: VERG. Aen. 8, 563 regem hac Erulum dextra s. Tartara -si (11, 397. 12, 14. GERM. 540 quos nulla dies s. T. -sit. CIL III 9259 fortuna ... te. *aliter v. p. 1173, 3. 20. 1187, 21*). in: OV. trist. 1, 2, 65 -ere me Stygias si iam voluisset in undas Caesar. STAT. Theb. 12, 85 bella ... -sere in Tartara fratres (CE 645, 7 in Tartaro). AVG. civ. 10, 30 p. 452, 14 D. in campos Elysios purgatas animas -ssas. serm. 289, 2 per mulierem in interitum -ssi eramus.

B *specialia*: **1** *expresse nuntios vel epistulas nuntiandi, mandandi, arcessendi, cognoscendi causa*: **a** *absolute* (*c. obi. v. p. 1179, 20. 1181, 48*): COMMENT. quaestor. Varro ling. 6, 91 cum -as, contionem advoces. CIC. Att. 12, 12, 2 institui cotidie -ere. epist. 2, 6, 1. 7, 9, 1. 7, 26, 2 non modo -endi causam iustam habuisti, sed etiam visendi (CAES. Gall. 3, 1, 2). OV. am. 2, 2, 5 -si scriptoque rogavi (MART.

[Fleischer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6, 51, 3). Ps. Philo antiq. 33, 1 -sit et congregavit omnes populos (57, 1). *add. cui* (ad, post *quem*): Cic. Att. 2, 25, 1 a me tibi esse -ssum. 13, 22, 3 Varroni ..., si tibi videbitur, -am. Ov. epist. 14, 1. ad: Cic. Att. 3, 22, 1 ad te statim -emus, ut scias, ubi simus. 4, 11, 1. epist. 5, 20, 1 Brvt. Cic. epist. 11, 9, 1. 11, 11, 1. Caes. Gall. 7, 9, 5. 7, 65, 4 trans Rhenum in Germaniam -it ad eas civitates. Liv. 1, 56, 5 Delphos ad ... oraculum (Cvrt. 6, 11, 6). 45, 11, 3. Petron. 129, 7 ad tubicines. Qvint. decl. 351 p. 382, 6. Plin. epist. 9, 13, 4 *seq.* rogo ut veniat. Heges. 3, 13 p. 207, 8 ad eum postulans, ut. *al.* post: Vitae patr. 5, 10, 76 p. 926A -sit p. ipsum et revocavit eum (*gr. Cot. p. 658B* πέμψας μετεκαλέσατο). Greg. Tvr. Franc. 4, 2. 6, 34 p. 305, 3 vit. patr. 13, 3 p. 717, 13. *quo*: Cic. Brut. 200 ad horas (Liv. 21, 48, 9 ad Clastidium vicum. 27, 47, 2 ad flumen, ... ubi ... possent). Varro ling. 6, 93 cum circum muros -itur (Svet. Nero 47, 3 c. amicos). Liv. 32, 30, 6 in vicos (37, 8, 4. Qvint. decl. 298 p. 177, 1 -si in civitatem: delicatior venit). *c. acc. directionis*: Ov. epist. 1, 64 Pylon ... -simus: incertast fama remissa Pylo. Liv. 33, 35, 12. Ivv. 8, 171 -e Ostia, Caesar, ... legatum quaere. Itala Ier. 2, 10 (Epiphan. in cant. p. 22) Cedar -ite (Vvlg. in C., εἰς Κ. ἀποστείλατε). *quem ad finem*: ad *c. gerundivo* (*gerundio*: Pavl. dig. 12, 2, 15): Liv. 22, 57, 10. 27, 26, 5 ad insidendam ... viam (*cf.* 33, 38, 4). 38, 28, 9 ad temptandam misericordiam. *al.* Tert. adv. Marc. 4, 31 p. 527, 3. *al.* causa: Liv. 4, 25, 4 in Siciliam ... frumenti c. *c. supino*: Comment. quaestor. Varro ling. 6, 91 dum ... ad consulem -as auspicium petitum (*cf.* Cic. Verr. II 4, 63 rogatum [Sall. Iug. 77, 2]. Sall. Iug. 24, 2 ad vos oratum [Tac. ann. 14, 25, 2]. Liv. 10, 4, 12 auxilia accitum). Caes. civ. 1, 40, 1 pabulatum (Liv. 31, 33, 6 frumentatum. 38, 15, 10 praedatum). Sall. Iug. 93, 7 cognitum (*cf.* Liv. 32, 11, 3 percunctatum [38, 28, 5]. 33, 6, 2 speculatum. 43, 10, 3 exploratum). 108, 2 nuntiatum.

b *addita re, quae nuntiatur vel mandatur*: α *pro obi. sunt litterae vel nuntii mandata deferentes*: ① litteras (*cf. p. 1189, 36*): *c. acc. c. inf.*: Tvrpil. com. 136 ad senem (S. C. de Asclep. [cil I² 588] 10 Cic. Verr. II 3, 121. Cluent. 23 Larinum. Att. 12, 11. ad Q. fr. 3, 1, 22 de te. Caes. civ. 3, 23, 3. Liv. 5, 20, 2. 25, 15, 8 l. ac nuntios. Tac. ann. 6, 30, 3. 12, 19, 1). Bell. Hisp. 28, 2 civitati. Sall. Catil. 34, 2 optimo cuique. Nep. Timoth. 3, 4 Athenas. Liv. 8, 19, 13 l. Romam -ssis in officio Fundanos esse. ut (ne *l. 41. 42*): Plavt. Bacch. 390 ad Pistoclerum ..., amicam ut mi inveniret Bacchidem (Cic. Verr. II 2, 172 eiusmodi. 4, 58. epist. 13, 1, 3 Romam. Manil. 9 in Hispaniam legatos et l. [Bell. Alex. 44, 2]. Lig. 7 ex Aegypto. Att. 6, 5, 3. ad Q. fr. 1, 2, 10 ne quid ... deminuerent. Pomp. Cic. Att. 8, 12a, 1. Caes. Gall. 1, 26, 6 l. nuntiosque [*cf. Meusel ad l.*] -sit, ne *eqs.* civ. 1, 9, 3 Hirt. Gall. 8, 6, 3. 8, 11, 1 Bell. Alex. 42, 4 Liv. 21, 63, 1. 22, 33, 9. *al.*). Bell. Hisp. 4, 3 fratri (*item c. dat.*: Nep. Dat. 4, 1 Eum. 6, 4 Liv. 8, 23, 13. *al.*). Cic. Att. 6, 1, 6 l. -si, ut ... decederent. Liv. 21, 51, 5 ab senatu de transitu ... et ut *eqs.* 28, 39, 21 per oppida. 32, 26, 18 circa nomen Latinum. 42, 1, 7 Praeneste. *c. coni. nudo*: Cic. Verr. II 4, 41 l. -untur isti ..., videret. Caes. civ. 3, 23, 3 Bell. Alex. 59, 2. Sall. Iug. 25, 5 (*dependente simul a. c. i.*). Liv. 25, 41, 8. *c. or. directa*: Cic. Phil. 5, 33 epistulam quam ad quendam septemvirum ... -serat: quid concupiscas, tu videris *eqs.* *c. interrog. obl.*: Cic. Att. 6, 7, 2 numquid putes. 16, 16, 11 quem in agrum deducerentur. *cf.* preces: Tac. ann. 15, 11, 2 -ssis ... ad Corbalonem p., veniret propere. ⓘ legatos, nuntios *sim.*: *c. acc. c. inf.*: Cic. Verr. II 2, 65 eo mihi nuntium -serunt se a praetore retineri (Caes. Gall. 2, 6, 4 ad eum [civ. 3, 80, 3 (*cf. l. 66*). Sall. Iug. 88, 5 Liv. 10, 39, 8. *al.*]. Bell. Hisp. 32, 7. Liv. 27, 28, 4 circa civitates proximas. 32, 16, 12. Svet. Nero 42, 2 cuidam scenico placenti). Att. 10, 16, 5 -sit ... puerum se ad me venire. epist. 15, 4, 5 legatos ad me (Caes. Gall. 1, 47, 1 *postea seq.* ut. Liv. 29, 21, 8 Messanam). Liv. 37, 18, 12 -sso caduceatore ad Aemilium. Ivvenc. 3, 742 alios -it sese ... convivia laeta parasse. ut (ne *l. 63*): Cic. Verr. I 41 legatos ad populum R. ..., ut lex ... tolleretur (Bell. Alex. 23, 1 Bell. Hisp. 34, 4. Liv. 9, 41, 12. 33, 20, 2 ne ... superaret: ... se obviam ituros. Val. Max. 6, 4, 3 Tac. hist. 4, 21, 1). epist. 1, 9, 10 ad me cum mandatis Vibullium (*cf.* Liv. 40, 25, 7 cum litteris). Caes. civ. 3, 80, 3 ad Scipionem ... nuntios -it, ut sibi subsidio veniant ([*seq. a. c. i.*]. Nep. Timoth. 3, 4 Liv. 1, 58, 5. *al.* Tac. hist. 1, 67, 2 ann. 12, 48, 2. *cf.* Nep. Alc. 4, 3 in Siciliam. Liv. 26, 49, 9 domum [32, 14, 7]. 30, 25, 5 a Carthagine. 37, 60, 4 circa civitates. *al.*). *c. coni. nudo*: Caes. civ. 3, 102, 7 -ssis ... ad eos nuntiis, ex his locis discederent (Bell. Alex. 34, 2 Sall. Iug. 97, 1 Tac. ann. 15, 17, 3). Liv. 33, 13, 14 Romam legatos. *c. interrog. obl.*: Caes. civ. 3, 29, 4 nuntios ... ad eum ... -it, quibus regionibus exercitum exposuisset (Liv. 22, 54, 5. 25, 13, 6. *al.*).

β *obi. deferentium omisso*: c. ut (ne *l. 78*): Cic. Quinct. 25 in Galliam -it, ut ... venirent (Caes. civ. 2, 37, 4). Verr. II 4, 27 istum ad se -sisse, ut sibi -ret Agrigentum peripetasmata (Phil. 5, 27 [*postea seq.* ne]. epist. 11, 16, 3 Caes. civ. 3, 103, 3 Liv. 6, 10, 2. *al.* At. Cap. Gell. 13, 12, 1 Val. Max. 9, 5, 2 Cvrt. 8, 5, 21). 4, 66 -it ... ut reddat. Att. 3, 8, 1 illi obviam -simus Athenas, ut ... veniret. *al.* Caes. Gall. 7, 49, 1. Liv. 29, 24, 9 circum oram. Tac. ann. 11, 32, 2. *c. interrog. obl.*: Nep. Att. 20, 1 numquam ... litteras -sit (*ad p. 1179, 38*), quin Attico -ret (*def. Helmreich*, scriberet *Cobet*, nuntiaret *Gitlbauer*), quid ageret. Ascon. Mil. p. 43, 26 utrum. *c. or. directa*: Cic. Att. 9, 14, 1 Caesarem ad se ... -sisse hoc exemplo (*seq. or. dir.*). Sen. contr. 7, 3 (18), 9 (*v. p. 265, 6*). *c. acc. c. inf.* (*inf. l. 7*): Cic. Att. 2, 2, 3 ad me -unt Nigidium minari (10, 15, 3 Caes. civ. 2, 20, 7 Bell. Afr. 57, 2 Liv. 24, 19, 3. *al.* Sen. contr. 7, 1, 17 Ascon. Mil. p. 33, 19). Liv. 8, 23, 1 Publilius duo milia Nolanorum ... recepta Palaepoli -serat (scripserat *Lauterbacher; cf. Weissenborn-Müller ad l.*). Tac. ann. 2, 58, 1 -serat amicitiam ac foedus memoraturos (*cf. p. 1190, 4*) et cupere renovari dexteras. Itala gen. 41, 14 (Ps. Euseb. Caes. hom. 2, 1 p. 1090C) -sit Pharao vocari Ioseph (ἀποστείλας ... ἐκάλεσεν). de: Cic. Att. 12, 28, 1 de quo putas ad me -ssum esse, sit -ssum necne, nescio. 12, 37, 4 tu mihi de Caninii naufragio quasi dubia -sisti (*seq.* scribas). Cael. Cic. epist. 8, 8, 10. Liv. 29, 36, 11 -serant ad Magonem de populorum suorum defectione.

2 *c. coloribus variis*: a *i. q. agitare, pellere*: *homines*: Naev. trag. 30 utin venatu vitulantes ex suis locis nos *Bacchas* -ant poenis decoratas feris. Tert. fug. 9, 1 in fugam (Dares 19). Avg. civ. 3, 20 p. 130, 28 D. Hannibalem ... longe -serunt. 5, 4 p. 195, 19 quid hic agit rota illa figuli, nisi ut homines luteum cor habentes in gyrum -antur (*cf.* Greg. M. moral. 16, 79 ut rota ... ponuntur iniqui ... quia in circuitu laboris -ssi). *bestias* (*aliter p. 1173, 28*): Lvcr. 5, 1309 experti ... sues saevos sunt -ere in hostes (Sen. Herc. O. 257 -e in Alciden feram. Oed. 932 in me ... rabidos canes [*cf. l. 27*]. Pass. Theclae Cb 33 p. 89, 13). 5, 1310 validos ... prae se -sere leones. Verg. ecl. 9, 6 hos illi -imus haedos (*paulo aliter*: Prop. 2, 34, 70 -ssus et impressis h. ab uberibus). Hor. carm. 4, 14, 24 -ere equum medios per ignes (Ov. met. 8, 282 p. agros ... aprum). Prop. 3, 11, 62 Decius -sso proelia rupit equo. Mart. 4, 74, 4 canes (*cf. l. 22*). Pass. Perp. 10, 5 mirabar quod non -rentur (ἔβαλον) mihi bestiae (Avr. Vict. Caes. 5, 14 feris vulgo -ssis). Avson. 63, 2 p. 434 P. irruet in me (*sc. buculam Myronis*) taurus amans; pastor cum grege -et agens. Hier. epist. 57, 12, 3 bovem ... ad ceroma (Pass. Theclae A 33 p. 88, 4 ad eam. Cb 34 p. 93, 10. *al.*). Prvd. tituli 70 vulpes ... in sata (Pass. Theclae A 28 p. 76, 1 cum bestiae in theatrum -rentur [dimitterentur *Ca*] propter Theclam). Pass. Theclae Cc 34 p. 93, 17 plures bestias (*cf. l. 28. 33*) simul -serunt super eam (immiserunt in eam *Ca*, dimiserunt ei *Cd*). *currus* (*aliter p. 1174, 40*): Prop. 3, 11, 23 duo in adversum -ssi per moenia c. Ov. met. 5, 645 levem c. Tritonida -sit in urbem.

b *i. q. exportare, praebere* (*cf. p. 1176, 70*) *ea quae ex aliqua regione petuntur alio importanda* (*pro subi. fere passim sunt terrae producentes* [*cf. p. 1176, 75*]; *animantia l. 54. 55. 57. 59. 67; flumen l. 43. 60. 65. 78. 84; mare l. 62; focus l. 74*): α *animantia*: *homines* (*copias v. p. 1183, 44; colonos sim. v. p. 1167, 27. 1184, 5*): Cato ad fil. frg. 1 si medicos suos huc -et *gens Graecorum*. Prop. 2, 23, 21 quas *puellas* Euphrates et quas mihi -sit Orontes. Orat. imp. Claud. (cil XIII 1668) 2, 28 solum *Galliae* ... vobis senatores. Stat. Theb. 2, 167 ab Elide -ssos ... generos. silv. 3, 4, 17 Pergame ... pulchro ... insignis alumno -sisti Latio ..., quem *dei* ... probant. 5, 3, 166. 169. Paneg. 2, 4, 5 *Hispania* Hadrianum -sit imperio. *animalia* (*cf. etiam l. 73*): Plin. nat. 8, 214 illa *genera bestiarum* Alpes ... -unt. 10, 117 India hanc avem (*sc. psittacum*) -it. 10, 131 Gallia ... olores. 10, 135. Nemes. cyn. 225 Britannia -it veloces nostrique orbis venatibus aptos *catulos*. 260 sonipes, Maurusia tellus quem -it.

β *res varias corporeas* (*partes corporum animantium l. 54. 60*): Verg. georg. 1, 57 India -it ebur, molles sua tura (*cf. l. 84*) Sabaei (*cf.* Ivv. 11, 124). Tib. 2, 2, 4 odores ... -it Arabs. Lygd. 2, 23 dives Panchaia merces. Eleg. in Maecen. 1, 134 palmiferis balsama -ssa iugis. Prop. 3, 13, 5 Inda cavis aurum -it formica metallis (Petron. 119 v. 5 *subi.* tellus). 4, 5, 25 quae palmiferae -unt venalia Thebae. Ov. am. 1, 12, 10 cera ... quam Corsica -sit apis. 1, 14, 45 tibi captivos -et Germania crines. ars 3, 213 Athenis. met. 2, 366 electra ... amnis ... nuribus -it gestanda Latinis. Octavia 626 -at immensas opes exhaustus orbis. Plin. nat. 9, 106 Indicus maxime has *margaritas* -it oceanus (12, 84). 34, 145 Seres hoc *ferrum* cum vestibus suis pellibusque -unt. 35, 47 Armenia -it quod eius nomine appellatur. 37, 162 -unt eam *galactiten* Nilus et Achelous amnes. *al.* Mart. 2, 43, 7 -sit ... Cadmi tibi terra lacernas. 9, 75, 8 *marmor* Synnas -it. 14, 152, 1 lodices ... tibi. Ivv. 6, 466 quidquid graciles huc -itis Indi. Sol. 27, 36 inter Aethiopiam Africam Cyprum certamen fuit, quaenam -ret eminentissimam *gemmam*. Ser. Samm. 139. *al.* *res incorporeas*: Prop. 2, 33, 4 Nilo quae sacra tepente -sit matronis Inachis Ausoniis. Plin. nat. 33, 148 Asia ... devicta luxuriam -sit in Italiam. Plin. epist. 8, 24, 4 *Graecia*, quae nobis -serit iura.

γ *cibos sim.* (*animalia l. 74. 77. 79*): Ov. met. 8, 671 epulas ... foci -sere calentes. fast. 6, 178 nec tellus captas -serat ante feras. Sen. nat. 2, 6, 1 quidquid terra in alimentum caelestium -sit, recipit. Plin. nat. 11, 240 Delmaticae Docleatem *caseum* -unt. 15, 3 oleum provinciis Italiam -sisse. Mart. 1, 43, 7 Sassina metas. 3, 77, 4. 4, 66, 5 campus leporem tibi -sit. 6, 80, 10 -e tuas messes, Nile. 13, 23, 1 *vinum*. *al.* Ivv. 5, 92 *mullum* Corsica. Paneg. 2, 14, 2 cibis ... quos extremus oriens ... Colchus ... -issent. Avien. carm. ad Flav. 2 Libyca rate -sit agellus Punica mala.

δ *plantas* (*cf. p. 1176, 69*): Hor. epod. 5, 22 herbas ... Iolcos. Ov. ars 2, 421 qui -itur urbe Pelasga bulbus (rem. 797 Libycis ... ab oris). fast. 1, 341 tura nec Euphrates nec -serat India costum (Sol.

[*Fleischer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

33, 5. *cf. et p. 1186, 54*). Colvm. 10, 129 *brassica* plebi . . . caules et . . . cymata -it. 10, 406 quae *poma* barbara Persis -serat. 10, 421. Plin. nat. 14, 25 *vitem* eugeniam Tauromenitani colles . . . -sere Albano . . . agro. *al.* Mart. 13, 19, 1 -it . . . Aricia porros. Ivv. 5, 119 Ser. Samm. 517 Sol. 52, 52.

c *i. q. offerre munera deis (cf. p. 1168, 79. 1179, 11) sive mortuis*: Lvcr. 3, 53 manibus divis inferias (*v. vol. VII 1, 1368, 64 sqq. 1369, 12. 27 sq.*). Varro ling. 5, 64 Saturnalibus cerei superioribus -untur. Pvblil. M 13 mortuo . . . munus (Verg. Aen. 4, 623 cineri [Anth. 409, 2]. Val. Fl. 3, 313 nostro . . . igni. Stat. silv. 3, 4, 81 Phoebea ad limina). Ov. met. 11, 782 qui tibi morte mea mortis solacia -am (*cf. Burmann ad l.*). Lvcan. 10, 524 tuis . . . victima -itur umbris. Calp. ecl. 2, 65 Laribus consuevimus horti -ere primitias. Sil. 5, 213 piacula. Decret. decur. Puteol. Marcian. (cil x 1784, 2) 14 ad memoriam puellae . . . cohonestandam . . . decem libras folei -i. Act. Arv. a. 224, 7 lustr(um) -ss(um) suovetaurilib(us) maior(ibus) (240, 12. Max. Tavr. serm. 82 p. 697A audivimus l. a nonnullis sacrilegis -i solere). CE 1977, 1 funeri multa quidem condigna iam -simus.

d *i. q. prosequi*: Verg. Aen. 3, 440 *Iunonem* supplicibus supera donis: sic denique victor Trinacria finis Italos -ēre relicta. 4, 243 *Mercurius* alias *animas* sub Tartara tristia -it. 11, 27 Euandri primus ad urbem -atur Pallas. Liv. 2, 49, 7 quidquid deorum . . . occurrit, precantur, ut illud agmen faustum atque felix -ant. Sil. 13, 101 -ssum ad portas Poenum. Amm. 26, 1, 3 corpore curato defuncti -ssoque Constantinopolim, ut inter Augustorum reliquias conderetur (30, 10, 1).

II *translate* *i. q.* ***delegare***, *reicere*: **A** *aliquid*: Sen. benef. 3, 6, 2 ea . . . quae ad iudices deos -imus (3, 7, 5 melior videtur condicio causae bonae, si ad i. qua⟨m⟩ si ad arbitrum -itur. 6, 6, 2 iniurias et beneficia ad eundem i. Gaivs dig. 40, 12, 3 pr. *cf.* Papin. dig. 34, 9, 12 causam . . . ad praefectos aerarii). Qvint. inst. 3, 11, 17 in aliquam rem -ssa causa. decl. 313 p. 230, 17 oportet esse in civitate et accusatores: alioqui omnia -untur ad manus, omnia -untur ad ferrum. Vlp. dig. 29, 3, 2, 8 ad interdictum rem -i (remitti *Rucker*). Avg. civ. 18, 10 p. 268, 18 D. deorum iurgium finiendum . . . ad homines. Petr. Chrys. serm. 63 p. 378C ante te est resurrectio, quam tam longe -is (*i. tam remotam putas; aliter p. 1172, 9. 17*).

B *aliquem*: circa: Sen. contr 1, 1, 5 ne c. plura instabilis fortunae exempla te -am (*cf. l. 50*). ad: Sen. benef. 2, 31, 4 ad fortunam -or. dial. 9, 11, 12 non ad Croesum te -am . . ., non ad Iugurtham. epist. 94, 53 -it . . . nos ad longinqua bona *amor* . . ., cum possimus felicitatem domo promere. Qvint. decl. 342 p. 351, 6 lex non ad causam nos voluntatis tuae -it. Ps. Qvint. decl. 4, 3 senem tristes sollicitudines . . . ad mathematicum . . . -serunt. 12, 15 p. 231, 27 *fames* ad humile opus nobiles manus -it. Gaivs dig. 21, 1, 26 ad actionem iudicati -i *emptorem*. Hier. adv. Rufin. 1, 20 quid ad peregrina te -o? in Is. 6, 1 p. 92A ad illum . . . libellum -o lectorem (*cf.* Avg. bapt. 2, 1, 1 in alium *librum*. coll. c. Max. 4 p. 711 noli me -ere ad ea scripta). 10, 28 p. 142D -it nos ad incertum. Mvtian. Chrysost. hom. 3, 6 p. 261 ad illa . . . -imus auditores (*παραπέμπομεν*). Evgipp. Sev. 43, 2 vos ad exempla maiorum (*cf. l. 38*). in: Avg. serm. coll. Morin p. 676, 4 non te -sit in multa. Lex Sal. 47 si quis servum aut . . . qualibet (*sic*) rem super alterum agnoverit, -at eum in tertia manu.

***structurae notabiliores*:**

a *casus* (*passim acc. direct.* [*e. g. p. 1182, 27. 73. 1188, 38*] *et abl. separ.* [*e. g. p. 1179, 54. 1181, 43. 81*]): **α** *dat. fin.* (*cf. p. 1184, 53*): dono: Ter. Eun. 8 puellulam . . . Thaïdi. Val. Max. 6, 1 ext. 3 coniuges . . . virginibus Vestalibus. Cvrt. 5, 2, 18 vestes . . . ex Macedonia. muneri: Cic. Verr. II 5, 64 symphoniacos homines sex cuidam amico suo Romam. Catvll. 12, 15 *sudaria*. Nep. Att. 8, 6 Bruto . . . sestertium centum milia. Paus. 2, 3. Val. Max. 4, 8 ext. 1 ccc milia modium tritici . . . urbi nostrae. Plin. nat. 37, 74 Plin. epist. 10, 74, 1. Pavl. dig. 24, 1, 36, 1 anulum sponsae. subsidio (*aliter p. 1176, 71*): Caes. Gall. 1, 52, 7 tertiam aciem laborantibus nostris. 2, 7, 1. *saepe*. Bell. Alex. 21, 3 Nep. Lys. 3, 4. Liv. 3, 4, 10 T. Quinctium s. castris cum sociali exercitu. 4, 58, 3. 28, 33, 2. Stat. Theb. 3, 9 ab Argis . . . globus. Tac. hist. 4, 27, 1 cohortem. auxilio: Caes. Gall. 1, 18, 10. 4, 37, 2 ex castris equitatum. civ. 3, 111, 3 Nep. Timol. 1, 1 Liv. 30, 42, 6 Tac. ann. 12, 40, 3 Svet. Vesp. 6, 2. praesidio: Caes. civ. 3, 75, 1 Hirt. Gall. 8, 11, 2. 8, 17, 2 Bell. Afr. 77, 3 Flor. epit. 4, 2, 83. Liv. 1, 34, 8 velut ministerio divinitus -ssa *aquila*. Stat. Ach. 1, 780 bello. *al.* *c. gerund.*: Tac. ann. 1, 60, 2 Caecinam cum . . . cohortibus R. distrahendo hosti. 2, 1, 2 partem . . . prolis firmandae amicitiae. 2, 88, 1 patrandae neci venenum. 11, 1, 3. 15, 16, 2 astantibus iis, quos testificando rex -isset. Tert. adv. Marc. 4, 22 p. 492, 8 Cypr. Demetr. 16 p. 362, 27 patient. 2 p. 392, 20 Amm. 27, 12, 18. *al.* *dat. direct. localis*: Tib. 2, 5, 44 caelo. Val. Fl. 1, 545 pelago. *al.* Act. Arv. a. 87 II 49 domibus. Ven. Fort. carm. app. 3, 37 monasterio.

β *locat. pro acc. direct.*: Act. Arv. a. 218 B 18 *tuscanicas* domi -serunt. Cassiod. hist. 9, 44, 12 -sit Romae episcopos (*Theodoret. 5, 23 ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ῥώμην*).

γ *acc. obi. interioris*: Plavt. Amph. 165 nonne idem hoc luci me -ere potuit? Bacch. 980 quod te -si, ecquid egisti? (Curc. 327 Most. 747. 786 Pseud. 639). Cic. epist. 4, 1, 2 si quid tu eum velles ad me -ere. *aliter* (*cf. p. 1184, 50*): Itala I reg. 15, 20 (Lucif. reg. apost. 2 p. 40, 17) abii in via, quam -sit me deus (*ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἀπέστειλεν*, Vvlg. per quam -sit).

δ *acc. dupl.*: Cic. S. Rosc. 105 quaeritur . . . quis eum nuntium -serit (Liv. 23, 11, 7. 38, 24, 4 unum ex captivis). Verr. II 1, 40 tu cum quaestor . . . -ssus sis (Sall. Catil. 19, 1). Catil. 4, 13 filium . . . eius inpuberem legatum a patre -ssum (off. 3, 79. Caes. Gall. 1, 7, 3 nobilissimos civitatis. civ. 3, 34, 4 Bell. Alex. 57, 4. Hor. sat. 1, 5, 28 -ssi magnis de rebus uterque l. Liv. 3, 31, 8. *al.* Vell. 1, 10, 1. *al.*). Sall. Iug. 110, 6 curator. Nep. Cim. 3, 4 *Cimon* Cyprum cum ducentis navibus imperator -ssus. Verg. Aen. 2, 87 illi me comitem . . . pater . . . -sit (9, 175. 12, 362). 9, 361 cingula . . . dona (Liv. 2, 22, 6. Tac. hist. 1, 54, 1 legionibus dextras. ann. 13, 13, 3). Ov. met. 13, 196 -or . . . Iliacas . . . orator ad arces (Pont. 1, 2, 129 Liv. 34, 40, 2). Liv. 1, 54, 3 Tarquinium dono deum sibi -ssum ducem (21, 22, 6. 28, 35, 11 Val. Max. 1, 7 ext. 1). 3, 29, 7 Minucio Fabius [Quintus] successor in Algidum -ssus (6, 9, 6. *al.* Val. Max. 4, 4, 6 Tac. ann. 14, 38, 3. *al.*). 42, 13, 1 speculator (CIL V 2784 = Inscr. Dessau 3894a). *al.* Vell. 2, 94, 4 liberos . . . ad Caesarem -sit obsides. Val. Max. 2, 7, 1 Sil. 15, 424. Tac. ann. 15, 3, 1 legiones duas . . . subsidium Tigrani. Ivvenc. 4, 792 *Christum* lucem. *al.* *cf.* Itala Matth. 10, 16 (Tert. scorp. 9 p. 163, 3) ego -o vos tamquam oves (*ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς*, Vvlg. -o vos sicut). Amm. 28, 6, 29 -ssus ut notarius incorruptus. *v. etiam p. 1179, 2. 75. 1181, 78. 1182, 11. 1184, 45. 1189, 49. al.*

b *praepositiones*: **α** *locales passim e. g.* ad: *p. 1179, 31. 1181, 44. 1182, 6. 1183, 20. 1184, 31. 60.* adversus: *p. 1182, 72. 79. 1183, 5. 80.* ante: *p. 1182, 74.* circa (circum): *p. 1179, 55. 67. 1182, 17. 1185, 14.* contra: *p. 1182, 20. 78.* in *c. acc.*: *p. 1182, 10. 62. 1183, 21. 1184, 34. 39.* in *c. abl.*: *p. 1179, 37. 1184, 76 et* Greg. M. epist. 2, 45 p. 146, 1 in palatio (palatium *r 1; cf. Norberg, In reg. Greg. M. stud. crit. II [1939] p. 193*). 12, 10 p. 358, 9 in monasterio. per: *p. 1180, 6. 1182, 14. 1186, 25.* post: *p. 1185, 10. 1190, 8.* prae: *p. 1186, 23.* pro: *p. 1182, 76.* sub *c. acc.*: *p. 1178, 57. 1184, 10. 72.* sub *c. abl.*: *p. 1184, 29 et* Ven. Fort. carm. app. 1, 9 sub hostili domino. super: *p. 1180, 65. 1186, 34.* trans: *p. 1181, 19. 50. 1185, 6.* ab: *p. 1183, 3. 7.* de: *p. 1179, 53. 1181, 80.* ex: *p. 1179, 32. 1182, 41. 1185, 40.*

β *finales*: (I) ad: Plavt. Merc. 11 pater ad mercatum . . . me . . . -sit Rhodum. Cic. Verr. II 5, 47 ad tuam laudem (epist. 3, 10, 6). Pis. 89 sacerdoti . . . ad bestias (*sc. ludo bestiariorum; aliter p. 1182, 9*) socios (*cf.* Sen. epist. 70, 23 ad matutinum spectaculum. *v. et p. 1189, 3*). Phil. 12, 16 legati ad pacem (Lex Iul. munic. [cil i² 593] 150 ad eam rem legarei -ei. Liv. 24, 3, 15. 29, 11, 5 ad quod negotium. *al.*). Sall. Iug. 85, 10 ad hoc . . . negotium. Hor. sat. 2, 1, 36 ad hoc . . ., ne. Ov. met. 13, 170 fortem . . . ad fortia. Liv. 23, 41, 10 militibus ad supplementum Carthagine -ssis. 24, 42, 6 ad conquisitionem militum (*cf.* Cvrt. 4, 6, 30 ad inquisitionem). 36, 10, 10 Ap. Claudium . . . ad praesidium Larisae. 36, 42, 2 sex Punicas naves ad auxilium (*cf.* Tac. ann. 12, 38, 2 ad subsidium). *al.* Tac. ann. 1, 53, 5 milites ad caedem. 3, 60, 1 postulata provinciarum ad disquisitionem patrum. *al.* Marcian. dig. 48, 3, 6, 1 interrogationes . . . ad cognitionem magistratus. Hier. epist. 64, 20, 2 *apostolos* ad praedicationem. *al.* *c. gerundivo* (*cf. p. 1185, 20*): Cic. Verr. II 3, 191 ad emendum frumentum Ephesum . . . legatos (Phil. 14, 4 ad D. Brutum liberandum. epist. 12, 24, 1. *al.* Liv. 1, 22, 4 ad res repetendas. 7, 20, 2 ad petendam . . . veniam. 22, 33, 3 ad deposcendum Demetrium. *saepe*. Val. Max. 3, 7, 3. *al.* Cvrt. 4, 11, 1 Qvint. decl. 326 p. 282, 20 Tac. ann. 12, 10, 1 Svet. Iul. 24, 3. *al.*). Vatin. 12 portitorem ad partiendas merces. Att. 9, 19, 2 filium -sit ad effligendum Cn. Pompeium. epist. 3, 3, 1. *al.* Caes. Gall. 4, 14, 5. *al.* Bell. Afr. 6, 1. *al.* Bell. Hisp. 38, 1. Sall. Catil. 18, 5 Pisonem cum exercitu ad optinendas duas Hispanias. Liv. 1, 31, 2 -ssis ad id visendum prodigium. 2, 5, 8 lictores ad sumendum supplicium. *saepissime*. Fest. p. 348 b, 32 Val. Max. 1, 1, 1. *al.* Sen. benef. 4, 11, 5 *v. p. 1182, 70*. dial. 10, 13, 6. *al. et passim.* *c. gerundio*: Hirt. Gall. 8, 16, 1 *Caesar* turmas -it ad insequendum. Liv. 21, 25, 5 legati ad expostulandum (Tac. ann. 4, 26, 2 ad satisfaciendum populo R.). 38, 16, 6 ad speculandum. *al.* Qvint. inst. 9, 3, 12 ad videndum. Svet. Claud. 9, 1 Tit. 5, 1. Pavl. dig. 4, 6, 35, 1 ad gratulandum principi. Tert. bapt. 14 ad tinguendum. adv. Marc. 4, 43 p. 568, 9 apostolos . . . ad praedicandum. *al.*

(II) in: Liv. 23, 13, 7 Hannibali quattuor milia Numidarum in supplementum. 23, 39, 8 M. Marcellum propraetorem . . . Nolam in praesidium (27, 3, 9. *al.*). 45, 25, 7 praefectum classis in eam legationem. *al.* Val. Max. 1, 5 ext. 2 in adiutorium (*cf.* Tac. ann. 12, 55, 2 in subsidium. Flor. epit. 1, 3, 6 in auxilium). Sil. 8, 606 in decus Hannibalis . . . nepotes. Tac. hist. 4, 50, 1 equites in necem Pisonis. Flor. epit. 2, 6, 37 in ultionem patris . . . Scipio. Tert. bapt. 10 p. 209, 9 Iohannem . . . in hoc munus. *al.* *c. gerundivo* (*cf. p. 1174, 68*): Liv. 28, 21, 1 Marcius . . . in barbaros . . . sub ius . . . redigendos -ssus. 44, 30, 7 fratre in Caviorum gentem vi aut terrore subigendam . . . -sso. Flor. epit. 4, 12, 8 in hos domandos.

γ *causales sim.*: (I) causa, gratia: causa: Coel. hist. 4 alii rei c. in Africam -ssus. Cic. Verr. II 4, 17 huius iudici c. Att. 1, 10, 6 Caes. Gall. 2, 24, 4 equites . . . auxilii c. civ. 1, 26, 3 legatum . . . -it ad eum conloquii c. 3, 40, 5 *milites* praesidii c. Sall. Iug. 29, 4 fidei c.

[Fleischer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LIV. 39, 47, 11 honoris ... c. *al.* *c. gerundio*: TER. Hec. 342 visendi c. quemquam. CIC. Verr. II 5, 161. CAES. Gall. 4, 9, 3 praedandi frumentandique c. 5, 17, 2. LEX Iul. de vi (coll. Mos. 9, 2, 2) qui iaculandi c. (*cf. p. 1188, 39*) ad urbem -ssus est. LIV. 31, 42, 4 aquandi c. *al.* *c. gerundivo*: CAES. Gall. 3, 2, 3 qui commeatus petendi c. -ssi erant. 6, 6, 2 pacis petendae c. LIV. 27, 9, 11. 29, 4, 4 legationes ... firmandae societatis c. 31, 9, 2 VAL. MAX. 9, 7 mil. Rom. 1 ALF. dig. 50, 16, 203. *al.* gratia: BELL. Afr. 62, 2 Caesar L. Cispium ... praesidii g. commeatus sui -it. SALL. Catil. 45, 1 rem omnem aperit, cuius g. -bantur. LABEO dig. 41, 1, 65 pr. *c. gerundio*: BELL. Afr. 35, 2 speculandi g. 61, 5 frumentandi g. 68, 1 AMM. 18, 6, 21. *c. gerundivo*: CAES. Gall. 7, 43, 2 legatos ad Caesarem purgandi sui g. NEP. Hann. 7, 6 hos Hannibal ratus sui exposcendi g. -ssos. LIV. 22, 59, 7 legatos ... captivorum redimendorum g. VAL. MAX. 1, 6, 3 rei explorandae g. 2, 10, 4 petendi auxilii g.

(ii) ob, propter: ob: PLAVT. Mil. 1033 ob eam rem (Rud. 427 TER. Hec. 800). ENN. scaen. 313 *v. p. 1183, 20.* CIC. Planc. 28 ob aliam causam (Att. 12, 38, 1. 15, 15, 3). LIV. 8, 23, 3 ob haec (PLIN. nat. 9, 9. 28, 15 PLIN. epist. 5, 19, 6). PERS. 6, 43 -ssa est ... laurus insignem ob cladem Germanae pubis. *al.* propter: HIRT. Gall. 8, 17, 1 p. copiam frumenti *equites*. LIV. 42, 14, 5 p. adventum eius ... legatos. CYPR. epist. 80, 1 p. 839, 12 AVG. civ. 7, 30 p. 314, 3 D.

(iii) de, super: de (*cf. p. 1186, 10*): legatos *sim.*: de pace: CIC. Phil. 12, 11 CAES. Gall. 3, 28, 1. *al.* BELL. Alex. 37, 1 LIV. 2, 18, 10. 42, 46, 1 legatos Romam de incohatis cum Marcio condicionibus pacis. *al. cf.* LIV. 2, 39, 10 de p. ... oratores. 37, 35, 2 legationibus ultro citroque nequiquam de p. -ssis. de rebus (*cf. p. 1182, 37. 1188, 9*): CIC. de orat. 2, 155. Att. 6, 1, 4 de re Bruti. CAES. Gall. 7, 89, 3 BELL. Afr. 92, 1 SALL. Iug. 22, 4 NEP. Con. 5, 3 Phoc. 3, 2 LIV. 39, 22, 7. *de aliis rebus*: CIC. Brut. 55 de captivis recuperandis -ssus orator (*item c. gerund.* off. 1, 39. LIV. 26, 40, 7 nuntios ... de tradendo Agrigento. VAL. MAX. 2, 9, 8. *al.*). CAES. Gall. 1, 27, 1 de deditione (2, 12, 5. *al. cf.* LIV. 25, 28, 2 de condicionibus dedendae urbis. CVRT. 9, 8, 12 de conditione deditionis). LIV. 30, 42, 2 legati de populatione sociorum. *al.* TAC. ann. 1, 22, 1 *fratrem* -ssum ... de communibus commodis. *al.* litteras *sim.*: CIC. Verr. II 2, 171 de istius iniuriis. II 2, 172 de eius officiis. Sull. 67 de meis rebus gestis et de summa re publica (Pis. 49 LIV. 8, 30, 10. *al.*). Flacc. 88 de vilico P. Septimi. Phil. 7, 5 de sua spe. *al.* SALL. Iug. 73, 3 de Metello ac Mario. PLIN. epist. 5, 16, 10 de dolore tam iusto. SVET. Galba 9, 2 mandata Neronis de nece sua ad procuratores. VLP. dig. 1, 16, 4, 3 edictum ... de adventu suo. *al.* super (*cf. p. 1180, 27*): TAC. ann. 15, 5, 4 ad imperatorem Romanum legatos s. petenda Armenia et firmanda pace. COD. Iust. 9, 49, 7, 2 palatinis s. hac causa -ssis.

c *adverbia* (*cf. l. 26. p. 1182, 4. 33*): foras: OV. am. 1, 12, 5 OPTAT. 5, 10 p. 140, 5 AVG. civ. 14, 18 p. 41, 23 D. 20, 8 p. 425, 7. obviam: CIC. Att. 12, 5, 4. *al.* SALL. Iug. 106, 1 LIV. 10, 12, 2. *al.* VAL. MAX. 5, 1 ext. 3 CVRT. 5, 2, 8 PLIN. nat. 7, 110 PLIN. epist. 10, 58, 8 SVET. Claud. 38, 1. *cf.* HIER. epist. 3, 1, 2 vicarias ... tibi obvias -o. ubique *v. p. 1181, 40.*

d *supin.* (*cf. p. 1185, 23*): PLAVT. Amph. 20 me ... ad vos oratum (AFRAN. com. 303. CAES. Gall. 6, 32, 1 legatos ad Caesarem [LIV. 24, 12, 2 PHAEDR. 4, 19, 1]). Aul. 605 speculatum (VARRO Men. 105 animum ... tota urbe. LIV. 21, 29, 1 equites. 40, 20, 3 sp. magis inquisitumque. *al. cf.* LIV. 3, 43, 2 prospeculatum). Capt. 658 lignatum. Cas. 440 obsonatum. 543 eam istuc ad te adiutum. Curc. 67 parasitum in Cariam ... petitum argentum (HIRT. Gall. 8, 4, 2 legatos ... auxilium p. [SALL. Iug. 80, 4 amicitiam. LIV. 7, 30, 1]. *al.*). Persa 322 bovis mercatum. Stich. 196 *parasitum* arcessitum (TER. Andr. 514. TAB. devot. Rom. [CIL I^2 2520] 11 me [*pro* mihi] ⟨-as a⟩rcessitum canem tricepitem qui ... cor eripiat). CATO mil. frg. 6 partem equitatus ... praedatum (LIV. 5, 16, 3. 24, 20, 1. *al.*). CIC. Catil. 1, 10 ad me salutatum. CAES. Gall. 4, 32, 1 legione una frumentatum (*v. vol. VI 1, 1409, 30 sqq.*). 5, 36, 1 interpretem ... ad eum -it rogatum (*al.* QVINT. decl. 246 p. 9, 25. *al.*). VARRO rust. 3, 17, 5 emptum. frg. Non. p. 529, 24 faetiales legatos res repetitum. SALL. Iug. 20, 5 legatos ad Iugurtham de iniuriis questum (NEP. Chab. 3, 1 LIV. 5, 36, 8). 54, 2 transfugas et alios opportunos ... exploratum (NEP. Dat. 3, 4 LIV. 7, 37, 8. *al.* MELA 3, 90). hist. frg. 2, 91 virgines nuptum. *al.* NEP. Con. 2, 2 Agesilaum ... bellatum. *et passim.*

e *inf.* (*cf. Mohrmann, VigChrist. 2, 1948, 48*): PLAVT. Cas. 688 hunc -ssa sum ludere. Curc. 206 Pseud. 642 COEL. hist. 12 PROP. 2, 16, 17 OV. epist. 1, 37. LIV. 24, 13, 2 legatos ... rogare Hannibalem (*cf.* 38, 8, 6 orare). STAT. Ach. 1, 210 TERT. carn. 6 l. 37. ITALA gen. 45, 7 (Lugd.) -sit ... me deus ante vos subrelinqui vobis reliquias (ἀπέστειλεν ... ὑπολείπεσθαι, *Vulg.* praemisit ..., ut). Is. 61, 1 (Tert. adv. Marc. 4, 14 p. 462, 8) -sit me curare (ἀπέσταλκέ με ἰάσασθαι, VVLG. -sit me, ut mederer). IVVENC. 2, 228 (*seq.*: sed ... ut). 2, 318. PS. PHILO antiq. 15, 1 -sit Moyses exploratores explorare terram. 20, 6 SCHOL. Cic. Gron. D p. 318, 11. 319, 1. RVFIN. Adamant. 1, 5 p. 11, 17 euangelizare (ἀπέστειλε ... εὐαγγελίσασθαι). *al.* AVG. civ. 18, 44 p. 323, 25 D. PS. MATTH. euang. 38, 2 CORIPP. Ioh. 1, 102. 1, 124. *al.*

f *part.*: α *praes.*: VERG. Aen. 2, 115 Eurypylum scitantem oracula Phoebi -imus. LIV. 21, 6, 2 legati a Saguntinis Romam -ssi auxilium ... orantes (25, 13, 2. *al.* TAC. ann. 12, 17, 1 veniam). 25, 31, 2 oratores ad Marcellum ... petentis (32, 16, 14 veniam fidemque eius. 42, 46, 9 praesidium). *al.* VAL. MAX. 6, 6 ext. 2 legatos ad senatum auxilium inplorantes. CVRT. 9, 1, 7 pollicentes. *al.* β *fut.*: VELL. 2, 5, 3 quem moriturum -serat militem, victorem recepit. 2, 123, 1 Germanicum ... reliqua belli patraturum. VAL. MAX. 7, 4, 2. 7, 6, 1 CVRT. 9, 8, 7 QVINT. inst. 4, 2, 45 TAC. hist. 3, 20, 3. *al.* PLIN. epist. 10, 39, 5. AMM. 14, 11, 15. 16, 7, 2 Eutherius ... -itur post eum, si quid finxerit, convicturus. *saepe.*

g *gerund.*: OV. *v. p. 1179, 76. 1186, 61.* PLIN. nat. 25, 17 radicem ... filio bibendam. 30, 149 cum id *venenum Stygis aquae* dandum Alexandro Magno Antipater -ret. SVET. Vit. 10, 3 pugionem ... in Agrippinensem coloniam -sit Marti dedicandum. VLP. dig. 7, 1, 12, 1 navis usu fructu legato navigandum (navigatum *edd. vett.*) -endam puto. PAVL. dig. 32, 99, 3 qui ... -ssus est in villam nutriendus. sent. 5, 12, 6 rei huius auctores ad praefectos ... puniendi -untur. NEMES. Cypr. epist. 77, 3 p. 835, 21 LVCIF. non conv. 3 p. 7, 15 AMM. 18, 5, 5. 21, 1, 5. 28, 6, 28 QVODV. prom. 2, 9, 15 p. 777c.

h ut (ne *l. 23. 25*): PLAVT. Capt. 340 quem -am ad patrem, ut is homo redimatur illi (365). Cas. 680 ut dicerem. Merc. 90 Trin. 442 TER. Phorm. 881 CIC. Verr. II 5, 63. Phil. 7, 2 legatos ad eum -simus, non ut ... sed ut (epist. 12, 4, 1. *al.* CAES. Gall. 1, 9, 2. *al.* LIV. 4, 23, 5, 31, 28, 6 ne. *al.*). *al.* CAES. civ. 2, 25, 3 BELL. Alex. 34, 5 VARRO ling. 6, 82 SALL. Catil. 44, 3 NEP. Con. 4, 2 Them. 4, 3. *al.* OV. am. 1, 13, 19 Pont. 4, 7, 1 LIV. 3, 43, 3. 23, 10, 10 ne (ASCON. Mil. p. 43, 17). *al.* SEN. contr. 2, 2, 7 VAL. MAX. 4, 1, 15. 9, 9, 2 CVRT. 6, 4, 7 PLIN. nat. 35, 11 HOMER. 705 TAC. hist. 2, 67, 2. *al.*

i *enunt. rel. fin.*: α *ad obi. additum*: PLAVT. Aul. 464 *coquos* hoc qui surriperent misero mihi. Capt. 341. AFRAN. com. 278 remeligo ... -ssa sum ... quae cursum cohib⟨eam⟩. CIC. Verr. II 2, 13 legatos, qui ... laudarent (2, 124 qui ... doceant [CAES. Gall. 4, 9, 6. 5, 1, 7 SALL. Iug. 13, 3]. *al.* CAES. Gall. 1, 34, 1 qui ... postularent. 2, 35, 1. civ. 3, 19, 2 qui ea ... ageret [LIV. 24, 27, 4 qui de foedere ... agerent. *al.*]. *al.* SALL. Iug. 46, 2 qui ... peterent [LIV. 1, 9, 2. *al.*]. 62, 3 qui ... dicerent. NEP. Them. 6, 4. 8, 2. LIV. 3, 50, 15 qui quaererent. 25, 15, 1 qui nuntiarent [*al.* TAC. hist. 1, 56, 3. *saepe*]. *al.*). *al.* CAES. Gall. 4, 16, 3 nuntios ... qui postularent (7, 41, 1 qui ... docerent. BELL. Alex. 28, 1 LIV. 6, 33, 7. *al.* SEN. contr. 2, 2 tit. CVRT. 5, 10, 5). *al.* BELL. Alex. 36, 1 legationes ... quae de pace agerent (TAC. hist. 2, 55, 2. *saepe.* SVET. Otho 8, 1). VERG. Aen. 8, 9 -itur ... Venulus Diomedis ad urbem qui petat auxilium. 9, 191 viros qui certa reportent (11, 60). ELEG. in Maecen. 1, 89 aquilam ... quae quaereret. LIV. 35, 24, 2 litteras ... quibus certior fieret. *al.*

β *pro obi. positum*: CIC. Quinct. 81 -sisti, qui curaret. Verr. II 3, 99. Phil. 1, 12 qui hoc ei diceret (VAL. MAX. 5, 8, 4. 9, 12, 7). 6, 4 qui nuntient (Att. 4, 10, 11. SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 12, 2 qui haec n. et rogaret. CAES. Gall. 4, 11, 6 LIV. 29, 32, 10. *cf.* LIV. 45, 32, 8 qui denuntiarent). Tusc. 2, 41 qui quaerant. div. 2, 39 qui adferat agnum (*cf.* LIV. 39, 50, 7 qui venenum ferret. OCTAVIA 438 qui ... referat abscisum caput). *al.* CAES. Gall. 1, 21, 1 qui cognoscerent. VARRO ling. 5, 86 -bantur ..., qui res repeterent. NEP. Dat. 11, 2 OV. met. 15, 643 fast. 3, 855. LIV. 28, 3, 4 qui ... animos temptarent. 29, 4, 4 qui ... pollicerentur. 35, 34, 12 in domos -ssi, qui principes adversae factionis interficerent (*cf.* CVRT. 3, 12, 8 qui occiderent. SVET. Cal. 28 circum insulas qui universos contrucidarent. Nero 6, 4 Otho 6, 3). 35, 38, 4 qui orarent. *al.*

deriv.: mittendarius. 2. missa. missarium. missibilis, missilis. missicius. missio, missus (-ūs). missor. missorius (-um). missiculo, missito.

compos.: manumitto. a-, ad-, ante-, circum-, com-, de-, di-, e-, im-, inter-, intro-, o-, per-, prae-, praeter-, pro-, re-, sub-, super-, tra(ns)-mitto. *Fleischer.*

p. p. p. pro adi. **missus**, -a, -um *inde a* PLAVTO.

iunctura **missum** (-am, -um) **facio** (*cf.* missum habeo *p. 1177, 28*).

de notione: GRAMM. suppl. 174, 12 -a facio id est 'non remoror, absolvo, delibero.' GLOSS.L I Ansil. MI 315 -um facit: non moratur, absolvit aut liberat. III Abol. MI 21 -um fac: dimitte. V Abba MI 17 -os nos facit: dimittit nos. *formula fere sermonis familiaris.* *neutr.* -um *c. obi. non congruit* (*quasi sit* missumfacio *unum vocabulum; cf. Löfstedt, Synt. I² 3 adn.*): POMP. Cic. Att. 8, 12b, 2 *v. 1191, 4.* ITALA *v. l. 81. p. 1191, 41.* [*e coni. dub.*: PLAVT. Most. 1177.]

A *proprie*: 1 *generatim*: a *i. q. abire sinere potestate abeundi facta* (*cf. p. 1172, 70. subi. res l. 74*): PLAVT. Merc. 657 dum illius te cupiditas ... -um facit. TER. Phorm. 946 te. RHET. Her. 2, 17, 25 si eum -um fecerimus (*antea*: si sine supplicio discesserit). CIC. Verr. II 5, 104 poterone animum advertere (*opp.*) in eos ..., -um facere eum ...? off. 3, 112 (*bis*). CAES. Cic. Att. 9, 7c, 2 *captivos.* BELL. Hisp. 12, 3 capti tabellarii ... praecisis manibus -i sunt facti. 13, 5. NEP. Eum. 11, 3 aut interfici aut -um fieri. ITALA deut. 18, 22 (Lugd.) non -um facietis eum *prophetam* (οὐκ ἀφέξεσθε αὐτοῦ, *Vulg.* non timebis eum). Marc. 8, 13 (codd. b d) -um faciens (ἀφεὶς, *Vulg.* dimittens) illos. EPIT. Alex. 83. 84 (*cf. Plut. Alex. 65, 1* ἀφῆκε). *bestiis*: VARRO rust. 3, 7, 7 columbas ... in theatro e sinu -as faciunt (*syn.* emitterentur).

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b *i. q. abire iubere, removere* (*cf. p. 1181, 41*): L. CRASS. or. frg. Cic. orat. 222 -os faciant patronos, ipsi prodeant. CIC. Verr. II 3, 173 -os fac eos, quorum frumentum improbasti. POMP. Cic. Att. 8, 12^b, 2 ut cohortis ... ad me -um facias (*i. cures, ut mittantur*). *e muneribus removere*: CIC. Verr. II 2, 28 si in hominibus eligendis nos spes amicitiae fefellerit, ut vindicemus, -os faciamus. 3, 134 tribunos suos multi -os fecerunt et de provincia decedere iusserunt. *uxorem i. q. repudiare*: SVET. Cal. 25, 2 Lolliam.

c *i. q. solum relinquere, deserere* (*cf. p. 1177, 1*): ITALA Is. 22, 4 (Optat. 3, 2 p. 70, 4) -um me facite (ἄφετέ με, *Vulg.* recedite a me).

2 *speciatim e militia sim. dimittere* (*aut emeritos aut cum ignominia. cf. p. 1173, 58*): CIC. Verr. II 5, 61 pretio certo -os facere nautas. Phil. 5, 53 vacationem militiae ipsis ... esse ... easque legiones bello confecto -as fieri placere. off. 1, 37 *filium* -um factum esse a consule. S. C. Cael. Cic. epist. 8, 8, 7 qui *militum* ... causas, quibus de causis -i fieri debeant, habeant. BELL. Afr. 54, 5 indignos vos esse arbitror, qui in meo exercitu ordines ducatis, -osque facio et quantum pote abesse ex Africa iubeo. SVET. Iul. 69 legionem ... cum ignominia -am fecit. IVL. VAL. 3, 1 p. 111, 17 tot iam bellis exercitos.

B *translate*: **1** *i. q. omittere, neglegere*: **a** *homines renuntiando, non admiscendo aut implicando* (*cf. p. 1177, 59*): PLAVT. Amph. 1145 -um facio Tiresiam senem. TER. Andr. 680 me -um face (833 nos).

b *res non curando* (*cf. p. 1177, 43*): **α** *generatim*: PLAVT. Trin. 1168 si quid stulte fecit, ut ea -a (*vulg.*, -am *codd.*, -um *Schoell*) facias omnia. TER. Eun. 90 -a istaec face. :: quid '-a'? (QVEROL. p. 53, 21 R.). 864 haec. Ad. 991 si ... vobis mea vita invisa ... est, ... -a facio. CIC. Quinct. 46 vadimonium. Sest. 138 honores. CHIRON 590 lasar.

β *speciatim in disputationibus, scriptis i. q. praetermittere* (*cf. p. 1177, 62*): CIC. S. Rosc. 76 haec -a facio (leg. agr. 1, 14 ceteros [de orat. 1, 44 mathematicos]. SVET. Iul. 49, 2 edicta. APVL. apol. 90 haec. CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 128, 3 quid ... pronuntiaverit). 132 ut haec -a faciam (Verr. II 3, 178 illud. *cf.* GELL. 1, 7, 19 ut ... facias). Verr. II 3, 104 -os faciam quaestus triennii (APVL. Socr. 3 p. 125 hunc locum. SYMM. epist. 8, 46 [45], 2 haec. *cf.* GELL. 15, 9, 6 facias).

2 *i. q. deponere, deserere aliquid, absistere ab aliqua re* (*cf. p. 1177, 16*): PLAVT. Merc. 84 amorem (TER. Hec. 408). 1000 -as (-us *codd.*) iam ego istas artis feci. TER. Hec. 780 -am iram faciet (*seq.*: ab eo haec ira abscedet). Ad. 906 -a haec face, hymenaeum, turbas *eqs.* LVCIL. 1059 hoc -um facies, illo ... utere. ITALA Marc. 10, 28 (codd. b d ff²) -um fecimus (ἀφήκαμεν, *Vulg.* dimisimus) omnia et secuti sumus. *absolute* (*cf. p. 1177, 41*): PASS. Fructuos. (BHL 3196) 3, 3 -um fac, fili (*cf. de eadem re Prud. perist. 6, 77* facessite). *technice in sermone iuris i. q. remittere*: VLP. dig. 39, 1, 5, 17 ut -a fieret nuntiatio (39, 1, 20 pr. *et* 1. 43, 25, 1 pr.).

3 *sequente inf. i. q. sinere, permittere*: ITALA Marc. 7, 12 (codd. c d. *al.*) iam non -um facitis (ἀφίετε, *Vulg.* dimittitis) eum quicquam facere patri aut matri.

m. pro subst. ˣ**missus**, -ī. [*it.* messo (communale), *francog. vet. et prov.* mes. *Rohlfs.*]

1 *i. q. nuntius, legatus*: **a** *generatim* (*interdum dubitare possis, utrum usus participii an substantivi statuendus sit, cf. e. g. infra l. 54. 56 et p. 1173, 60. 1182, 1. 7. 57 et v. Nägelsbach-Müller, Lat. Stilistik⁹ p. 141*): CAES. Gall. 5, 40, 1 obsessis omnibus viis -i intercipiuntur. SIL. 17, 77 -i ... minantur. IVVENC. 3, 747 -os ... in mortem cruciant. IVST. 38, 10, 11 Demetrium hoc ipsum metuentem ... -i invenerunt. AMBR. obit. Valent. 17 l. 3 -us pretio depravatus. COD. Theod. 1, 1, 5, 7 -um ... suscipi ... conveniet. CONC.^S II 3, 2 p. 156, 28 adn. -i apostolici. GREG. TVR. Franc. 5, 28 p. 234, 10 regalibus -is (*cf.* 8, 18 p. 384, 18 imperialibus. PASS. Domnin. [BHL 2264] 4 imperatoris). 5, 49 p. 262, 20 intercedentibus Felicis episcopi -is (CONC. Lugd. a. 583 p. 155, 4 episcoporum). *al.* VEN. FORT. Mart. 2, 157 semianimem inveniunt -i. vita Germ. 62, 167 per -os beati admonita. vita Leob. 19, 63 ad beatum Leobinum dirigit -um. *al.* GLOSS. Vatic. Reg. 203 ed. Merchie (Musée Belge 26, 263) 23 vas vadis id est -us. *al.*

b *speciatim*: **α** *de apostolis* (*in interpretanda voce graeca; cf. et vol. II 254, 18sqq.*): TERT. praescr. 20 l. 13 apostoli, quos haec appellatio '-os' interpretatur. HIER. epist. 18^B, 5 (21), 2 observandum ..., ad quos -i sermo dicatur, quod est Graece apostolus. tract. p. 389, 15 PELAG. in Rom. 1, 5. TRACT. de indur. cord. Phar. 49 l. 33 nomen ... -i hoc est apostoli. AVG. in euang. Ioh. 54, 3 serm. 319, 3, 3. *al.*

β *de Christo* (ISID. orig. 7, 2, 35 -us dicitur *Christus* eo quod apparuit huic mundo Verbum caro factum): TERT. adv. Marc. 3, 2 p. 378, 6 in testimonium -i. p. 378, 10 nec -us credetur quem numquam mandator designavit. p. 378, 17sqq. ARNOB. nat. 2, 73 religio nostra nunc nata est: nunc enim -us advenit. AVG. in euang. Ioh. 44, 2 quis sit -us, agnoscitur (*cf. p. 1182, 1*). **γ** *de angelo*: PS. PHILO antiq. 42, 5 non sum dignus ... videre faciem -i.

2 *i. q. missicius, veteranus*: LIV. 43, 14, 9 -orum ... causas sese cogituros esse (*cf.* 43, 15, 8 causas stipendiis [*del. H. J. Müller*, de st. *Hartel*] -orum cognoscebant).

f. pro subst. **missa**, -ae. *i. q. epistula* (*cf.* ISID. orig. 6, 8, 17 epistolam Graeci vocant, quod interpretatur Latine -a): VEN. FORT. carm. 6, 5, 227 saepe ... -is dulci sibi dulcis adhaesit. carm. app. 3, 37.

n. pro subst. **missum**, -ī (*cf. p. 1164, 34. 1177, 53*). *de formis*: PROB. app. gramm. IV 196, 3 nomina generis neutri semper pluralis numeri: ... -a, -is. *de notione* (*fort. rectius ad p. 1142, 23 referas*): GLOSS. II 219, 50 ἆθλον -um. III 129, 65 βλῆμα.

i. q. ferculum, pars cenae (*cf. p. 1142, 79*): FVLG. serm. ant. 24 p. 122, 7 ferculum dicitur -um carnium.

mītulus (mȳtilus), -ī *m.* mys, myax, myiscus *confert Saint-Denis, Vocabulaire des animaux marins 74sq.* *de sonis* (*cf. l. 15*) *et scriptura* (*cf. Papendick, Fischnamen in griech.-lat. Glossaren 25*): mytil-: ANTH. 478, 5. mitil(l)-: *in var. l.* PLIN. nat. 1, 32, 31 MART. 3, 60, 4. metul-: APIC. 9, 9 *EV.* *nom.* -is *l. 23.* NOT. Tir. 113, 3 *inter* polypus *et* sepia. *de notione* (*cf. l. 21 sqq. et Steiner, RE XVI 785sqq.*): PORPH. Hor. sat. 2, 4, 28 piscis vel concha maris. SCHOL. Hor. sat. 2, 4, 28 concharum nigrarum genus est sive pisciculi. GLOSS. τελλῖνοι. τελλῖναι. *cf.* ATHEN. 3, 85^e τὴν τελλίναν ..., ἣν Ῥωμαῖοι μίτλον ὀνομάζουσι. *inde a* CATONE (*l. 25*). [*it.* nicchio, *hisp.* almeja, *portug.* ameija. *Rohlfs.*]

i. q. genus conchae ('*mytilus edulis L.*'): PLIN. nat. 9, 132 conchae ceu -os videmus. 9, 160 -i ... sponte naturae in harenosis proveniunt. 32, 10 -os ternas heminas capere. 32, 98 degenerant *myaces* in duas species: -os, qui salem virusque resipiunt, myiscas *eqs.* 32, 149 *in catalogo animalium marinorum* (*cf.* POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 544, 15 [*inter* nomina natancium] -is [*sic*]). ANTH. 478, 5 inter virides iactatur -us algas. *in usu medicorum et coquorum*: CATO agr. 158, 1 addito *compositioni ad alvum deiciendam conficiendae* ... -orum l. II (*cf.* HOR. sat. 2, 4, 28 si dura morabitur alvus, -us et viles pellent obstantia conchae [*inde* SER. SAMM. 529]). PLIN. nat. 32, 98 cinere causticam vim habent *eqs.* (*cf.* 1, 32, 31). 32, 111 corpus auget ius -orum et concharum (APIC. 9, 9). MART. 3, 60, 4 sugitur inciso -us ore mihi (*opp.* ostrea).

[**mituo** *v. s.* mico (*p. 929, 9*).]

mīū *et* **mīum** *n. v. s.* meum (*p. 912, 76*).

mīūrizōn (myūrizōn), (-on), μειουρίζων, μυουρίζων. *i. q. intermittens*: PS. SORAN. quaest. med. 182 vocatur -on (*Rose*, maorizon *cod.*) talis pulsus (*praecedit* eclipon p. *cf. l. 58*).

mīūrus (myūrus), -um, μείουρος, μύουρος. *saepe* miuros, -on. *mensuratur* mī-: TER. MAVR. 1928. *de interpret. termini gr. v. l. 43.50.*

1 *de generibus versuum i. q. mutilatus, laesus* (*n. pro subst.* [*sc. metrum*] *l. 51*): *definitur*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 61, 12 brachycatalectum *est metrum* ..., cum uno pede id est duabus syllabis metrum imminuitur ...; -on enim una fit syllaba detracta. *exempla*: SACERD. gramm. VI 524, 7 *tetrametrum iambicum brachycatalectum* -um (miyrum *B*, MIOPŪ *C*, morum *A*) dicitur, quod minus sit, quod Graeci μι dicunt, ⟨in⟩ coda id est novissima parte, quam Graeci οὐράν vocant: sic et colurum (*cf.* 525, 12. 526, 16). 533, 14sqq. *de tetrametro anapaestico* -o. MAR. VICTORIN. gramm. VI 142, 9 iambico trimetro suprema detracta syllaba hendecasyllabon, quem quidem -on vocant, edidit *Archilochus*. *de specie versus heroici* (*cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 67, 25 in ultima *parte versus laesus* -os *dicitur* ob decurtationem, ut Graeci dixerunt, caudae id est extimae partis, ut est ille versus apud Homerum *Il. 12, 208*. SERV. gramm. IV 465, 25 -um constat ita ut heroicum, sed pyrrichio clauditur): TER. MAVR. 1928 versus Homericus (*Il. 12, 208*) ..., quem ... -on Achaica gens vocitare solita est: attoniti Troes viso serpente pavitant. 1933 Livius (*cf. Ribbeck, frg. trag.³ p. 5, Klotz p. 27*) ... praemisso heroo subiungit ... -on. CIL XIII 10025, 215 (*litteris incisis in ventre vasculi vitrei*) versus -us minutus.

2 *de pulsu i. q. intermittens* (*cf. supra l. 34*): PS. SORAN. quaest. med. 177 quid est -os (*Rose*, humiorus *cod.*) pulsus? quando ab spisso pulsu rarior efficitur.

1. mius, -a, -um *v. s.* meus (*p. 913, 61sqq.*).

2. mius *v. s.* ego (*vol. V 2, 249, 52*).

[PS. DIOSC. Vind. 4, 152 p. 297, 16 σταφὶς ἀγρία· ... Ῥωμαῖοι ἔρβα πηδουκουλάρια, οἱ δὲ μιουτεσσούδια (*corruptum.* uvam taminiam *coni. dubitanter Svennung per litt. collato Plin. nat. 23, 17*).] *R.*

mixa, -ae *f. v. s.* myxa.

mixcix, (-icis). [*orig. et significationis incertae; a* miscere *derivare solent. J. B. H.*] *fort. i. q. miscellio, homo vanus, levis*: PETRON. 45, 5 Titus noster magnum animum habet et est caldicerebrius: aut hoc aut illud erit, quid utique (*agitur de munere gladiatorio exspectato*); nam illi domesticus sum, non est -x (*cod., retinendum putat J. B. Hofmann* [*Walde-H.³ II 95*] *adversatus Antonio, Buech., Heraeo al. in* mis- *immutantibus; coni. alii alia, v. adnot. ed. primae Buech.*).

? **mīxeia**, -ae *f.* *a* μεῖξις (*ad formationem Svennung per litt. confert* ἀ-, εὐ-, πολυμιξία *sim.*). *i. q. admixtio*: ORIBAS. syn. 8, 7 Ab p. 213 si facis -as aceto scilla et poliu et ... aristolocia (*gr. 8, 6, 9* μεμῖχθαι τῷ ὄξει σκίλλης, *Aa* si aceto misceatur scilla, *La* si ... admixta scilla acetus ... dabis).

mīxis *v. Onom.*

mīxobarbaros, -on, μιξοβάρβαρος. *i. q. parte barbara immixtus, semibarbarus, de poemate* (*cf. Auson. 401, 18 p. 233 P.* μεμιγμενοβάρβαρον ᾠδήν) *versibus similiter desinentibus barbaro more instructo*: AVSON. 30$^{tit.}$ p. 330 P. -on (mixo[*et* miho-]barbarum *varr. ll., coniecerunt* myho- *et* myobarbum) Liberi patris signo marmoreo ... omnium deorum argumenta habenti.

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

*mīxolȳdius, -a, -um, μιξολύδιος. *t. t. musicae sc. unus e modis sive tonis*: Ps. CENS. frg. 12, 2 -i (mixto- *codd.*) pari diversitate (*sc. gravis et acutus*). BOETH. mus. 4, 15 modus dorius, phrygius, lydius, -us. *al.*

mixsio *v. s.* mixt- (*l. 21*).

mixtārius, -ī *m.* (*l. 10*) *et* **mixtārium**, -ī *n.* (*l. 8*). *a* mixta (*sc. potio*), *v. Stolz-Leumann^{5} 212.* *i. q. crater, quo vinum et aqua miscentur* (*cf.* NON. p. 546, 26 -um [*sc. vas; scrib.* myxt- (*corr. e* myst-) *G*], quo miscemus): LVCIL. 221 urceus (*sc. aquarius, quo crater aqua repletur*) haut longe Gemino, -us Paulo.

mixtē *v. s.* misceo (*p. 1098, 54*).

mixtērius, -ī *m.* *a* mixtum *vocabulo formato fort. etymol. q. d. populari secundum* mysterium (*v. s. hac voce*). *i. q. mixtio* (*v. Svennung, Wortstud. Oribas. 99*): ORIBAS. syn. 3 add. p. 921, 66 in veritatem anodinus est iste -us (*supra*: miscis utraque).

mixtīcius *v. s.* mist- (*p. 1143, 25*).

mixticum, -ī *n.* *a* mixtus *secundum* mysticum (*cf. l. 12*). *i. q.* κέρασμα: Ps. HIER. expos. in Luc. p. 576^{D} duo calices unum cum aqua, alterum cum vino, id est cum -o aquae et vini in calice.

mixtim *v. s.* misceo (*p. 1098, 57*).

mixtio, -ōnis *f.* *a* miscere. *scribitur* -xsio: CIL IV 1292 a (*Avellinus a micando dictum aut nomen esse opinatur, at v. Olcott, Word formation 21 'sensu ... obscoeno'*). *legitur apud* VITR. (*saepe*) *et inde a* TERT. [*francog. dial.* moison. *M.-L.*] [*falso trad. pro* mictio *locis p. 932, 76. 81. 83 allatis. e coni. dubia*: SEN. nat. 5, 4, 1 (*Gercke in schedis nostris; trad.* mixti, *v. p. 1092, 49*).]

I *de actu vel processu miscendi* (*respic. status e. g. l. 42. 44. 49. cf. et p. 1194, 13. pendet fere gen. obi. [effecti l. 32], subi. l. 51. 57. praep. l. 45.* in invicem *l. 35*): A *corporea* (*elementa q. d. l. 37*): 1 *varia*: VITR. 7, 3, 7 calx -bus ... ex aliis potestatibus conlatis seminibus ... una solidescendo ... redigitur. TERT. nat. 1, 16, 12 tot sanguinis -es (*cf. etiam l. 54*). IREN. 5, 36, 3 -em calicis novam in regno cum discipulis habiturum (*cf. N. T. Matth. 26, 29*). ARNOB. nat. 2, 7 p. 53, 6 quod humores universi unum corpus efficiant -e (RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 131, 32 per liquidorum in invicem -em [*opp.* unitio inconfusa *naturarum in Christo. gr. I 1, 7 p. 163, 29* κατὰ κρᾶσιν]).

2 *principia* (*instar principiorum facultates in copiis ad aedificandum comparandis intell. l. 49 sq.*) *respecta apta proportione partium commixtarum* (*cf. p. 1194, 74 sqq.; inde fere i. q. proportio subaud. e. g. l. 49. cf. etiam l. 74. p. 1194, 16*): a *in animalibus*: VITR. 1, 4, 5 -bus *principiorum* naturali temperatura figurantur omnium animalium ... qualitates (1, 4, 6). 1, 4, 7 aliam ... -em habet genus avium (*seq.* terrestrium natura). 6, 1, 10 omnes nationes inmoderatis -bus disparatae *sunt.* 6, 1, 11 *Italiae gens* inter septentrionalem meridianamque ab utraque parte -bus temperatas ... habet laudes. b *in rebus*: VITR. 2, 1, 9 quibus ... -bus *in copiis, quae aptae sunt aedificiorum perfectionibus,* principiorum congressus temperentur (*cf.* 2, 10, 3 quibus temperaturis e rerum natura principiorum habere videantur -em [7, 1, 3 *in rudus* ex testa nucleus inducatur -em habens ad tres partes unam calcis]). 2, 7, 3 *lapis quidam excisus* parum habet e naturae -e aeris et ignis *eqs.* (2, 9, 11 *ulmus et fraxinus* ⟨ea e⟩ -e comparatae). 2, 9, 12. VINDIC. epist. ad Valent. 7 thermarum ... ab se calidarum -o temperata.

B *animantia*: 1 *usu amatorio* (*v. etiam l. 21 sqq. et cf. l. 32*): CHIRON 750 de equarum abortus et -es naturaliter quemadmodum debeant facere ..., quod appellatur graece ochiai (*cf. Hippiatr. gr. I p. 78, 7* ὀχεῖον). 756 *equam* desiderare -em masculi. ANIAN. Chrysost. hom. 4, 3 absque ulla -e (*Migne gr. 57 p. 43* συνουσίας) sexuum (AVG. c. Iul. 4, 7, 38 seminalem sexus utriusque -em. *cf.* AVG. civ. 12, 26 p. 553, 10 D. marium feminarumque -bus). HIPPOCR. aer. 21 p. 41, 2 viro voluntas nascitur -es (*gr. p. 73, 28 Heiberg* μίξιος). 2 *deum et hominem in Christo*: RVSTIC. c. aceph. p. 1201^{A} ambo ... haec unum -e, deo quidem inhumanato, homine vero deitato (*cf. p. 1180^{A}* unitione, *1203^{A}* commixtione). CONC.^{S} I 4 p. 112, 36 naturarum -e et confusione (p. 112, 37).

C *incorporea* (*cogitando l. 67, loquendo l. 70*): AVG. conf. 13, 20, 27 numquid mentior aut -e (-em *CDV*) misceo neque distinguo lucidas cognitiones? CASSIOD. hist. 12, 5, 6 his tali -e confusis (*Socrat. 7, 34* συμπεφυρμένων). *de metris*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 101, 27 per -em *metrum immutabitur,* cum diversae bases miscentur (*ibid. 101, 9* per ∴ permixtionem).

II *metonymice* (*pendet gen. defin. e. g. p. 1194, 12*): A *i. quod commiscendo effectum est* (*apta temperatione l. 74 sqq. al.* [*cf. etiam l. 38 sq.*]): VITR. 2, 5, 1 ita ... erit iusta ratio -is temperaturae (7, 6 *colores* -um [*Nohl;* -bus *x, tutatur Westerwick, PhW. 55, 1935, 365*] temperaturis compositi. *cf.* 7, 1, 3 si redivivum fuerit *rudus,* quinque *partes* ad duo *calcis* -is [-es *x*] habeant responsum [7, 1, 5 -bus praestent responsum]). 2, 6, 1 cum tres res (*i. tofus, calx, caementa*) consimili ratione ignis vehementia formatae (foratae *Nohl et Krohn*) in unam pervenerint -em. PALLAD. 1, 34, 5 funes ... hoc genere -is (*v. app. crit.*) ... inducere. GAVDENT. serm. 19, 45 G. *peccatores* sapientia dei ad istum cratera salutiferae -is invitat (*cf. V. T. psalm. 74, 9*). AVG. epist. 137, 11 (*pertinet ad animam et corpus; v. p. 1195, 81*). MARCELL. med. 22, 27 in -e conditi optimi ... dabis *pulverem factum.* ANTHIM. praef. p. 2, 11 spissa ... -o *calcis et aquae.* *de stellarum radiis*: FIRM. math. 6, 3, 7 si ... Mars istam -em *Saturni et Iovis* minaci radiatione pulsaverit. *de ventis*: FILASTR. 123, 4 -e ... existente salubri. *ibid.* cum diffunditur eorum ubique -o. *nota de mensura potionis* (*cf. usum verbi* miscere *p. 1095, 38 sq. allatum*) *eaque plenaria* (*vi significantiore e contextu enarrando mutuata*): THEOD. MOPS. epit. in psalm. 74, 9^{a} ad p. 503, 11—23 -em (*gr.* κρᾶσιν) dicit pro mensura, quae ex more bibentibus datur, vel potionis plenitudine tam grandi ut poculum possit inplere. *ibid.* per -em plenae mensurae modum voluit indicare.

B *i. quod admiscetur* (in auro *l. 13*): 1 *vario usu*: VITR. 1, 4, 11 *mare* amaris (*v. app. crit.*) ... -bus non patitur bestiarum palustrium genera ... nasci. 2, 5, 3 *saxa calcis* harenae -em in se corripiunt. 9 praef. 12 *Archimedes* reprehendit argenti in auro -em (mitt- *H*). PALLAD. 12, 7, 1 ossa *persici* ... siccata ... cineris -e terra soluta. EPIPHAN. Avell. p. 756, 3 ungues urbanorum virorum instar sunt marmoris quadam -e sanguinis obrubescentes. 2 *i. q. elementum compositionis* (*cf. p. 1193, 37 sqq.*): VITR. 2, 9, 9 *cerrus et fagus* pariter habent -em umoris et ignis et terreni, aeris plurimum (2, 9, 12 *opp.* aeris ... et umoris summa ... temperatura. *cf.* 2, 9, 9 *populus eqs.* cum non sint dura t. -e. 8 praef. 2 membra corporis ... a t. principii -e erunt deserta).

mixtor, -ōris *m.* *v. s.* myxoter.

mixtum, -ī *n.* *v. s.* misceo (*p. 1098, 42*).

*__mixtūra__, -ae *f.* [*a* miscere, *cf.* commixtura. *J. B. H.*] *scribitur*: mist- AVG. gen. ad litt. 12, 13 p. 398, 6 (*E*). mixs- ORIBAS. eup. 2, 1 G 3 La p. 473. *de notione*: GLOSS. μίγμα. μίξις χρωμάτων ἢ ἄλλης ὕλης. *legitur inde a* VARRONE, LVCR., *saepe apud* FIRM. math. (*v. praecipue p. 1195, 37 sqq.*). [*it.* mestura, *francog. vet.* mesture, *hisp.* mestura. *Rohlfs.*] [*confunditur c.* mixturo *l. 58. p. 1195, 69. contextu parum perspicuo*: VARRO frg. Non. p. 490, 26 *v. p. 1211, 46. loco lacunoso*: PLIN. nat. 35, 184.]

I *i. q.* μεῖξις (*acced. casus*: *gen. obi. passim [isdem fere coloribus, quibus miscere c. obi. coniungitur, ut conferas e. g. l. 42 sq. 60. 63. al. c. p. 1079, 82, p. 1195, 4 c. p. 1084, 34, l. 52. al. c. p. 1091, 76, l. 50. 51. 57. 61. p. 1195, 19. 25. al. c. p. 1095, 26]. gen. subi. p. 1195, 73. gen. inhaer. p. 1195, 44. dat. l. 54. praepp.*: ad *p. 1195, 9.* cum *l. 54. 69. p. 1195, 7. 1196, 7. 9.* in *p. 1195, 5. nota adv.*: utrimque *l. 78*): A *fere de processu miscendi sive de statu mixti* (*de actu miscendi e. g. l. 47. 55, 58. de usu metonymico cogitari potest e. g. l. 45; vide etiam p. 1195, 29*): 1 *de mixtis corporeis* (*v. et p. 1195, 9. comixtorum alterum est anima l. 67*): a *rebus*: LVCR. 2, 978 multa ... de rerum -a dicere callent ([*cf. 3, 237*]). POMPON. dig. 41, 3, 30 pr. r. -a facta [*de re v. Karlowa, Röm. Rechtsgesch. II 400*]). CELS. 2, 6, 12 *alvus* strigmentum, sanguinem *eqs.* ... modo diversis temporibus, modo simul, et in -a quadam, discreta tamen repraesentat. 5 pr. 3 proponere et nomina et vires et -as *medicamentorum* (5, 19, 3 in quibus *compositionibus* aliquid -ae varietas novat. *cf.* 6, 6, 2 novis ... -is temperari *collyria* possunt, cum lenia medicamenta ... facile et varie misceantur). SEN. epist. 84, 4 an *apes* quae collegerunt, in ... *mellis* saporem -a quadam et proprietate spiritus sui mutent. PLIN. nat. 13, 4 *unguentorum* (*seq.* compositione. 13, 6. 29, 23). 13, 9 simplicissima rhodini *olei* -a diu fuit additis omphacio *eqs.* (*cf. Theophr. odor. 25* ἀναφύρασις, *Diosc. 1, 53* σκευασία). 17, 239 odorum (*Detlefsen,* odorem *codd.*) aut suci -a. 28, 185 est et alia -a sebo (e s. *f*) vituli cum medulla cervi *eqs.* 28, 229 quae est ista -a? 31, 5 nonnullae *aquae* ... acida salsave -a ... prosunt (*cf. etiam l. 81*). 35, 30 utrumque (*i. colores austeri et floridi*) natura aut -a evenit (*cf. Theophr. lapid. 55* σκευαστός *et Vitr. 7, 6* [*v. p. 1193, 75*]). 1, 36, 54 -a (*B d T,* mixturatae *F,* -ae *cett.*) harenae et calcis. *al.* Ps. LACT. inst. interpol. 2, 8, 7 § 2 quorum *contrariorum* -a et temperatione mundus et quae in eo sunt ... constarent. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 94, 1 -am incensi (*antea*: conpositionem ... olei; *Migne gr. 35, 497^{A}* θυμίαμα τῆς συνθέσεως. *ad rem cf. V. T. exod. 30, 9*). RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 79, 31 tamquam liquorum -am (*intelleg. sec. p. 1193, 35; gr. I 1, 7 p. 84, 20* κρᾶσιν. *cf. I 5 p. 381, 25* contemperationem. *aliter p. 1195, 66*). CLAVD. MAM. anim. 1, 8 p. 47, 17 animae substantiam multorum corporum congregare -a (-am *var. l.*). PRISC. LYD. solut. 1 p. 43, 9 si propter -am utrumque (*i. corpus et anima*) convertitur. b *animantibus* (*vigente sensu amatorio l. 69*): PLIN. nat. 8, 213 in nullo genere aeque facilis *est* -a cum fero. EPIST. pontif. 665 Schwartz p. 31, 29 haec illa -a, haec est illa confusio qua ... nulla discretio est (*seq.*: conluvione cunctorum, commercii). AVELL. p. 460, 26 monstrum ... pecudis hominisque -a compositum. c *specialiter in theoremate ad* κρᾶσιν *elementorum pertinente* (*respecta proportione partium commixtarum. de re v. Reinhardt, RE XXII 657 sq. 680. 741 sq. 765 sq. al. cf. et p. 1195, 47*): SEN. dial. 4, 19, 1 locorum ... et animalium et corporum et morum varietates -a elementorum facit (*seq.*: prout alicuius elementi maior vis abundavit). PLIN. nat. 2, 190 salubri utrimque (*i. ignium et umoris*) -a. PRISC. LYD. solut. 1 p. 50, 22 ut ... compositorum -a causa ... sit diversae corporum qualitatis. 8 p. 93, 26 aeris et locorum et aquarum. *paulo aliter c. gen. obiecti certae qualitatis effecti* (*cf. l. 56*): SEN. dial. 4, 19, 2 frigidi *animi* -a timidos facit.

2 *de mixtis incorporeis* (*v. etiam l. 67.* ad carnem *p. 1195, 9*): a *vario usu*: PLIN. nat. 2, 150 colorum *arcus caelestis* ...

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

varietatem -a colorum nubium, ignium, aeris fieri (11, 148 habili -a c. 37, 80 incredibili -a lucentia [inde Isid. orig. 16, 12, 3 sub quadam varietate]). 16, 45 tanta natalium generum arborum -a est. SVET. Dom. 3, 2 -a ... aequabili vitiorum atque virtutum. CLEM. ad Cor. 37 -a (actuum, subsidiorum sim.; fere i. q. conspiratio) est in omnibus, et aliud alio opus est (gr. 37, 4 σύγκρασις). AVG. gen. ad litt. 12, 16 p. 401, 15 lux -a quadam primo cum aere puro eqs. ... quinque sensus ... efficit. CONC.[S] I 5 p. 253, 38 neque -am aut confusionem aut temperamentum substantiae eius (i. dei) ad carnem factam (gr. I 1, 5 p. 17, 13 φυρμόν ... πρὸς τὴν σάρκα. cf. etiam l. 74. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 1 p. 349[D] quaedam ... per hoc ipsum fit oppositorum [i. gravitatis et motus] -a atque concursio [Migne gr. 44, 129[C] μίξις]). BOETH mus. 5, 12 aequisonarum temperamento -aque unus ... efficitur sonus. MAXIM. eleg. 1, 29 augebat meritum dulcis -a bonorum (actuum sim.), ut semper varium plus micat artis opus.

b usu speciali: α miscetur enarrando, loquendo (cf. p. 1196, 9 sq.): PLIN. nat. 2, 241 quadam -a rerum omnium exhibentur miracula. QVINT. inst. 5, 11, 22 quae similitudo ducitur citra ullam tralationum -am ex rebus paene paribus. 8, 2, 14 peior est -a verborum, qualis in illo versu (seq. Verg. Aen. 1, 109; i. q. σύγχυσις, cf. Volkmann, Rhetorik p. 401). 9, 2, 37 -a figurarum, cum προσωποιία accedit illa, quae est orationis per detractionem. PROB. inst. gramm. IV 137, 12 pronomina possessiva et per quandam -am sic putavit Plinius Secundus esse declinanda (137, 15 eiusdem -ae declinationem). TER. MAVR. 244 -a secundae (sc. x litterae) geminum parat sonorem. ISID. orig. 1, 39, 10 temperantissimus fit versus heroicus utriusque (i. dactyli et spondei) -a quam si instruatur a singulis. β t. t. astrologiae de stellarum radiatione coniuncta vel viribus sociatis, invicem temperatis (vigente notione stellarum certis locis dispositarum l. 40. saepius ad usum metonym. deflectitur. de re v. Firm. math. 3, 6, 26 stellarum coniuncta radiatio societatis consensu pariter temperata vim quandam vicissim ex coniunctis sibi potestatibus mutuatur; praeterea Housman ad Manil. 2, 749. 3, 587 [etiam van Wageningen ad eundem locum]. at v. l. 36 sq.): MANIL. 2, 705 ut astrorum -is regeret concordia corpus (i. zodiacum universum). 3, 587 sed mihi templorum tantum nunc iura canentur, mox veniet -a suis cum viribus omnis (Housman intell. minus probab. de ratione fati astrologis miscenda [v. p. 1096, 73] coll. 2, 749). FIRM. math. 1, 2, 1 stellarum -is mores hominibus coloresque tribuuntur (1, 4, 11 syn. radiatio [1, 10, 10 compositis s. -is ac r. 8, 32, 1 aequatis. al.]. 3, 6, 14 si ... haec se s. -a coniunxerit. 6, 32, 18 seq. condiciones. al. cf. 4, 19, 19 huius sideris -as. sim. al.). 2, 29, 9 -arum ratione. 4, 1, 6 ex contrariis -is et ex disparibus elementis integra compositi operis substantia mutuata. 6, 1, 9 -arum societas. 6, 22, 1 -arum efficacias (cf. 6, 28, 2 potestates). 6, 32, 1 -a temperationis (8, 32, 1 [v. app. crit.]). 6, 32, 22 -as temperationesque radiorum (6, 32, 39. 6, 36, 1). al. γ t. t. naturalis philosophiae i. q. κρᾶσις (v. p. 1194, 73): PRISC. LYD. solut. 8 p. 93, 23 causam esse ... differentiae morum ... et -am horarum locosque et aquarum qualitatem.

B fere metonymice de iis, quae commiscendo effecta sunt, i. q. μίγμα (v. etiam l. 29. p. 1194, 39): 1 de corporeis: a rebus: CELS. 5, 17, 1[A] innumerabilia -arum genera sunt (opp. facultatium simplicium). 5, 22, 1 medicamentorum. 6, 8, 1[D] ut ea -a liquida fiat. PS. SEN. mon. 147 mittas licet cocos et mille -as (deest in S. cf. p. 1196, 26). COLVM. 7, 5, 22 ea -a palatum ... perfricatur. 12, 10, 2 simili -a. 12, 59, 1 hanc -am cum ... composueris. PLIN. nat. 17, 187 -a ... generum etiam in vino ... discors. 17, 264. 21, 2 -arum florum ... varietati. 22, 106 nulli satis custodita in -is concordia naturae ac repugnantia. 24, 4 compositiones et -ae inexplicabiles (seq.: remedia). 28, 181 hippomanes ... adfusum aeris -ae ([v. Blümner, Technol. IV 179]. 34, 94 [= 1, 34, 20] differentiae a. et -ae). QVINT. inst. 1, 10, 6 -a ... nulli earum virium similis est, ex quibus constat. ITALA Ioh. 19, 39 (cod. a. al. = VVLG.) ferens -am murrae et aloes fere libras centum (gr. μίγμα, Itala cod. e malagmam). PS. GARG. MART. p. 210. FIRM. math. 3, 6, 26 pictor liniamenta membrorum ex varia -arum (i. infectivorum) diversitate persignat. VEG. mulom. 1, 27, 3. 4 propter vicinam -am nervorum. PAVL. NOL. carm. 23, 131 neque iuncta coit -a fluoris (i. olei et aquae. aliter p. 1194, 63). PS. APVL. herb. 59 l. 12 herbae confirmae radicem de calda decoques in -a et teres eqs. 131 l. 28 sucus eius (sc. herbae mandragorae) cum oleo ... solutum, -as (-am γ, -as et Ca) suffundis auribus. ORIBAS. eup. 4, 37 La p. 554 aliqua -am et constipationem in aurem ... quonicere (gr. 4, 36, 11 μίξεις τι, Aa mixtis ... medicaminibus). b de animantibus eorumque partibus: LVCAN. 9, 900 ne qua sit infans externae Veneris -a (de re v. Plin. nat. 7, 14). TERT. adv. Prax. 27 p. 281, 10 una ... erit substantia Iesus ex duabus, ex carne et spiritu, -a (ex -a F) quaedam, ut electrum ex auro et argento (sim. in explicandis condicionibus et hominis et Christi [cf. etiam l. 8. p. 1194, 63]: AVG. epist. 137, 11 in hominis ... persona -a est animae et corporis, in ... persona Christi ... dei et hominis [paulo infra: persona hominis -a est eqs. cf. serm. coll. Morin p. 454, 19 spiritus et corpus quam spiritus et spiritus difficilior ... -a est. PRISC. LYD. solut. 1 p. 43, 9 sq.]. ibid. si ... ad ista [sc. corporeum et incorporeum] mixtionis vel -ae nomen admittitur). AVG. serm. 251, 1, 1 pisces significantes -am bonorum et malorum (ter). DIFF. Suet. p. 286, 4 (= ISID. diff. app. 13. al.) pecora ... -a omnium animalium est.

2 de incorporeis (orationis propriis l. 9 sq. [cf. etiam p. 1195, 16]): SEN. dial. 3, 8, 3 quemadmodum ratio ex confusione se liberabit, in qua peiorum -a praevaluit? nat. 1, 4, 4 ceteri colores nubis utriusque coloris (i. ignei et caerulei) -ae (cf. PLIN. nat. 35, 46 Indicum in diluendo -am purpurae caeruleique mirabilem reddit [inde ISID. orig. 19, 17, 16]. LACT. opif. 12, 11 ut discoloribus membris per omne corpus concors -a varietur). PETRON. 94, 1 raram in te fecit -am cum sapientia forma (132, 1 animarum in respiratione). QVINT. inst. 6, 3, 63 frequentissima aliorum generum risus efficiendi cum aliis -a est, eaque optima, quae ex pluribus constat. 9, 3, 40 figurarum. CALL. dig. 35, 1, 82 quae condicio ex -a quadam consistit. ARNOB. nat. 2, 52 Plato eiusdem noluit sinceritatis esse -as (i. figmenta, cf. p. 1096, 35) humani animas generis. LEO M. serm. 16, 4 p. 178[B] ubi (i. in Manichaeorum insania) ... omnium simul errorum impietatumque -am ... possideret (seq. confluxit). BOETH. mus. 1, 8 consonantia est acuti soni gravisque -a ... auribus accidens.

II i. q. πρόσμειξις (cf. p. 1085, 41, praeterea locum p. 1195, 8 allatum. pendet gen. obi. l. 21. 23. 29. al. [cf. etiam l. 28], gen. subi. l. 20. 24. 29): A de actu admiscendi: 1 corporea: PLIN. nat. 12, 73 capras destillantem ... ab iis germinum caulibus casus -a sucum inprobo barbarum villo abstergere. 23, 51 aquae ad vinum (antea: modus dandi).

2 incorporea: MART. 8 praef. materiam subinde aliqua iocorum -a variare. AVG. gen. ad litt. 12, 13 p. 398, 6 quod ... occulta -a eiusdem (sc. daemonii) spiritus fit (cf. 12, 12 p. 396, 26 ei, cui miscetur).

B metonymice de rebus admixtis (i. q. pars compositionis e. g. l. 35 [cf. etiam p. 1195, 42 et 53], quantitas l. 32. hic illic accedit genet. definitivus): 1 de corporeis: SEN. nat. 3, 24, 1 aquae fervidae -a frigidae intepuerunt (PLIN. nat. 31, 64 dulcium -a corruptam). SCRIB. LARG. 58 ne habeat picis aliquam -am (DIOSC. 5, 32 p. 179, 2 munda aqua ... nec terre -am habens [gr. 5, 10 ἀμέτοχον]). PLIN. nat. 14, 55 ceteris vinis commendandis minima aliqua -a medicamenta sunt sc. vina propter vetustatem amara facta. 18, 116 candorem ... alicae pro creta lactis ... -a confert. 20, 48 sine alia -a dari (34, 161). 34, 8 in quo aere illa -a (i. argenti) praevaluit. PALLAD. 12, 13, 4 pascantur sub lucis initio, cum graminis teneri suavitatem roris -a commendat. ALC. AVIT. epist. 87 p. 96, 32 electro corruptam potius quam confectam auri ... inesse -am. ORIBAS. syn. 2, 56 La p. 121, 7 Mø. bdellio ... absque ligni -a et sordis (gr. 2, 56, 10 ἀμιγὲς ξύλων, Aa sine lignis. eup. 2, 1 G 3 La p. 473 a. -a alia substantia est [gr. II 1 Γ 9 ἄμικτος]).

2 de incorporeis (dicendo l. 43): VAL. MAX. 5, 9 pr. ut hanc incitatam et asperam severitatem mitiores relati patrum mores clementiae suae -a temperent. SEN. dial. 9, 17, 10 nullum magnum ingenium sine -a dementiae fuit (epist. 31, 5 s. -a lucis nihil splendidum est [opp. quod tenebras habet]. OP. imperf. in Matth. 9 p. 681[med.] s. -a alicuius doloris in sua sola beatitudine laetabuntur).

deriv.: mixturo.

mixtūro, (-āvī), -ātum, -āre. a mixtura. GLOSS.[L] V Aa c 649 confundit: -at (mixtura Lindsay), commiscit. inde a PALLADIO, PELAGONIO. [dub.: PS. APVL. herb. 131 l. 28 v. p. 1195, 69. ORIBAS. syn. 5, 18 La p. 62 quae ei -are oportit (gr. 5, 18, 5 τινα τῶν τεμνόντων αὐτό, Aa ea qui incidere et amputare possent).]

i. q. miscere (cf. Svennung, Eranos 27, 1929, 90 sqq. Unters. Pallad. 38 sq. 541): PELAGON. 71 pastillos in melle et oleo et passo et ovis bene -tis tinguis (Hippiatr. gr. I p. 45, 19 ᾠὰ μίξας, ἐν ταύτῃ τῇ μίξει ... βάψας). PALLAD. vet. med. 61 fabae purgatae coctae (gen. part. pro acc.) cum adipe cervino. -as modico vino (Hippiatr. gr. I p. 211, 22 μιχθέντος). ORIBAS. syn. 9, 10 La p. 286 -a⟨nda⟩ ... stiptici sunt cum his quae calefaciunt (gr. 9, 10, 11 μίξειε δ' ἄν τις τοῖς στύφουσι καὶ τῶν θερμαινόντων, Aa miscendum est ... stipticum ... calidis. cf. eup. 4, 6 -tus ladanus c. oleo scynino [gr. 4, 6, 2 μιχθέντος]). i. q. admiscere: PALLAD. vet. med. 49, 2 cantabrum triticeum -andum est (Hippiatr. gr. II p. 103, 26 [= Geopon. 16, 3, 2] πιτύρων τῷ σίτῳ μικτέον, cf. Colum. 6, 30, 1 inmixtis hordeo et furfuribus).

comp.: ammixturo (cf. Svennung, Unters. Pallad. 541[5]).

1. mixtus, -a, -um v. s. misceo (p. 1097, 43).

? **2. mixtus**, -ūs m. a miscere. [dub. lect. vel interpret.: TIB. 2, 3, 14[c] v. p. 1086, 8. COLVM. 6, 37, 7 (-u A et pars recc.) v. p. 1086, 42. ORIBAS. syn. 3 add. La p. 920 facis -um mellis et aceti ad ignem molle bullire (pro subst. accipitur in ALMA 20, 1950, 113, sed haud temere ad p. 1098, 42 trahi posse manifestum est).] GLOSS. Loewe, gloss. nom. 168 incestum: inlicitus -s (i. coitus), id ⟨est⟩ cum sorore, filia vel cognata.

Pfligersdorffer.

? **mizyēs**, acc. -ēnem (-ēn ?). nomen piscis (cf. Saint-Denis, Vocabulaire des animaux marins 13): PLIN. nat. 32, 77 bacchi, quem quidam -enem (B, mizena, miziaen, mityaen, myzyon varr. ll., -en Jan, myxona Barbar. ex Athen. 7, 306[f]) vocant. 1, 32, 25 bacchus sive -es (V F[a] d, mies B, mizion T).

mna v. s. mina (p. 990, 63 sqq.).

mnasis f., μνασίς. i. q. mensura Cypriorum: EPIPHAN. de mens. 4 -is a Cypriis mensuratur atque ab aliis gentibus. seq. definitio.

mnāsiterna, -ae f. e nassiterna depravatum videtur. i. q. urceus aquarius: FVLG. serm. ant. 27 -am dicunt aquae urnam id est orceum ... Plautus in Baccide ait: 'effer -am cum aqua foras' (cf.

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Plaut. Bacch. frg. 4 evocat cum nassiterna et cum aqua istum. *Stich. 352* effert nassiternam cum aqua).

deriv.: mnasiternatus.

mnāsiternātus, -a, -um. *a* mnasiterna. *i. q. mnasiterna onustus*: FVLG. serm. ant. 27 Calpurnius in Fronesi comedia ait: 'ubi tu -us aquam petas?'

mnēmonicum, -ī *n.*, μνημονικόν.

i. q. ars memoriae: LAMPR. Alex. 14, 6 rerum memoria singularis, quam -o (nemo nico *trad.*) Acholius ferebat adiutam. *plur. i. q. praecepta, quibus memoria adiuvatur*: RHET. Her. 3, 17, 30 qui -a (*Ald.*, ne- *Marx*, immodica *sim. codd.*) didicerunt. 3, 24, 40 in -is (*Ald.*, ne- *codd. plerique*, *Marx*, memoriis P^2CE) minimum valet doctrina.

mnēmosynum, -ī *n.*, μνημόσυνον. *i. q. monimentum, pignus memoriae causa traditum*: CATVLL. 12, 13 *linteum* est -um (nemo sinum *trad.*) mei sodalis.

mnēstēr *m.*, μνηστήρ. *acc. plur. sec. decl. gr.* -as (*l. 17*). *i. q. procus*: HYG. fab. 126, 6 *Vlixem* cum Eumaeus ad -as perduxisset. 126, 7 Melanthius, unus e -bus (*126, 3. al.* proci). *R.*

***mōbilis,** -e. [*ex *movibilis, a* movere. *J.B.H.*] *de derivatione cf.* GRAMM. suppl. 75, 18. *scribitur* mov- *saepius in codd. e. g.* TAC. Agr. 13, 2 *corr.* mob- *ex* mov- *E.* GAIVS epit. 2, 9, 3 *PGM.* ARNOB. nat. 2, 7 p. 52, 17. mub-: PAP. Tjäder 16, 29 (*a. 600?*). *abl. sing. in* -e (*metro firmatus*): VEN. FORT. Mart. praef. 2, 6. *cf.* PAP. Tjäder 16, 13. 29 (*a. 600?*). *compar. inde a* CATONE (*p. 1199, 68*). *cf.* plus -is: LIV. 2, 37, 4. magis -is: SEN. Herc. f. 170. *superl. inde a* CIC. (*p. 1198, 58*). *cf.* -is egregie: LVCR. 3, 204. -e tanto opere: LVCR. 3, 186. nimium -is: QVINT. inst. 11, 3, 79 PELAGON. 292. nimis -is: CHIRON 719. NOT. Tir. 31, 70 (*inter* submovet *et* immobilis). *de notione*: SERV. Aen. 11, 716 'lubricus' -is fallax (*cf.* CLAVD. DON. Aen. ad l. p. 522, 19). BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 454, 22 in . . . -bus, hoc est quae moveri possunt. GLOSS. -is εὐκίνητος. κεκινημένος. εὔσκυλτος. -e κινητόν. κινούμενον. -ia domus: superlectile. *graece resp.* εὐκίνητος *l. 55. p. 1198, 81. 1201, 2. 5,* κινούμενος *infra l. 65,* κεκινημένος *p. 1198, 10,* κινητός *p. 1199, 2,* κινητικός *p. 1201, 6,* σείων *p. 1199, 59,* εὔσκυλτος *p. 1201, 12,* ἀποσκευή *p. 1199, 39. legitur inde a* PLAVTO, CATONE, RHET. Her., CIC., VARRONE, LVCR. [*francog.* meuble, *prov.* movel, *hisp.* mueble, *port.* movel; *raet.* muaglia '*pecus*.' *Rohlfs.*] [*confunditur in codd. c.* nobilis *passim* (-is *e coni. e. g. l. 67. 75. e coni. dub.*: LVCAN. 4, 521 *Bentley, Housman. dub. trad.*: PRVD. cath. 5, 26). *c.* immobilis *saepius* (*fortasse falso trad.* ITALA deut. 11, 18 [Lugd., Orig. in Matth. ser. 11 p. 21, 21] *gr.* ἀσάλευτα). *c.* monilia *p. 1199, 31* (*falso trad.* SEN. epist. 115, 8). *dub.*: APVL. mund. 20.]

fere i. q. qui (facile vel velociter) moveri potest vel movetur (*opp.* movens *e. g. p. 1199, 19. 26. 40,* immobilis *passim,* immotus *p. 1198, 3. 1200, 42. 47,* tardus *l. 52. p. 1200, 83,* fixus *p. 1200, 49. 66; syn.* celer *l. 71. 79. p. 1199, 53; iuxta pos.* velox *l. 52. p. 1200, 83. cf. l. 83,* expeditus *l. 54. 57. 69. cf. l. 52, cf.* cito -is *p. 1201, 3; in comparatione respondet syn.* currens [*acced.* per] *p. 1198, 43*): **I** ***proprie*** *et* ***in imagine***: **A** *de animantibus* (*de vita animalium l. 64; cf. etiam p. 1198, 19. 24*):

1 *ipsis*: PLAVT. Mil. 630 pernix sum manibus, pedibus -is. VARRO rust. 2, 3, 3 *semen* caprile -ius esse, de quarum velocitate . . . Cato scribit *eqs.* (*opp.* tardius). 2, 10, 3 *formae hominum* veloces, -es, membris expeditis. OV. am. 2, 4, 14 in molli -is . . . toro *puella*. MANIL. 5, 323 -is in saltus. CELS. 2, 1, 10 corpus . . . -ius atque expeditius (*Hippocr. aphor. III 17* εὐκίνητα. CLAVD. DON. Aen. 7, 805 p. 108, 20 *Camilla* tanta levitate -is corporis ferebatur). SEN. Phaedr. 810 frenis Castorea -ior manu . . . poteris flectere Cyllaron. dial. 6, 25, 3 -es et expediti *mortui*. epist. 121, 5 animal in omnem usum sui -est (QVINT. inst. 12, 2, 14. AVG. civ. 14, 11 p. 29, 27 D. *colubrum* a. . . . lubricum et tortuosis anfractibus -e). PRVD. perist. 5, 441 *martyr insutus in culeum* -is incerta per ludibria vagis feretur flatibus. CLAVD. rapt. Pros. 3, 266 -ior Zephyro *tigris*. carm. min. 20, 6 hospes (*i. multivagus*). MARCELL. chron. II p. 99, 516, 3 -iorque deinde corpore . . . effectus *claudus*. EVSTATH. Bas. hex. 7, 1 p. 935C vitam . . . vegetam -emque *animalium* (*Migne gr. 29, 148C* κινουμένην). BOETH. cons. 5, 5, 3 W. -bus beluis, quibus . . . inesse fugiendi appetendive . . . videtur affectus. *de exercitu sim.*: LIV. 10, 25, 10 *exercitum* itineribus ac mutatione locorum -iorem (*Doujat*, nobiliorem *trad.*) ac salubriorem esse. CVRT. 4, 14, 16 nostrum -e et expeditum agmen est, illud praeda grave. SIL. 4, 148 ala.

2 *de animantium partibus corporis* (*de capite pini l. 82; c. gen. part. p. 1198, 7*): RHET. Her. 3, 15, 27 brachio celeri, -i vultu . . . utemur (*cf.* APVL. met. 9, 2, 1 puer -i ac trepida facie percitus). VARRO Men. 370 quos *oculos* . . . palpebrae . . . vallatos -i saepto (vallato -is septos *trad.*) tenent (*cf.* PHYSIOGN. 22 p. 36, 10 palpebrae [91 p. 120, 9 citis atque -bus]). LVCR. 2, 413 -bus (nobilibus *trad.*) digitis. 4, 549 lingua (PLIN. nat. 9, 23 l. est iis *delphinis* contra naturam aquatilium -is. PRVD. praef. 45 cath. 9, 82. *cf.* perist. 10, 935 sit . . . lingua plectrum -e). PRIAP. 83, 23 natem. OV. ars 2, 62 pinna (2, 644). MANIL. 5, 167 lacertis (*antea* celeri . . . planta). CELS. 7, 7, 3 *tubercula in palpebris* -ia, simul atque digito vel huc vel illuc impelluntur. 8, 4, 20 membrana (*opp.* immobilis. PLIN. nat. 11, 266). SEN. apocol. 7, 2 caput (*vitiose.* VERS. metr. Quint. inst. 9, 4, 90 c. exseruit -e pinus. PHYSIOGN. 131 p. 143, 4). TRO. 780 -i velox pede. dial. 4, 19, 5 -is . . . *iracundis* agitatusque sanguis est (epist. 11, 5 incitati et -is et cito in os prodeuntis). PERS. 1, 18 guttur. 1, 59 manus auriculas *asini* imitari -is. PLIN. nat. 1, 11, 45 *cornua* (8, 73. *al.*). 8, 89 superiore -i maxilla. 11, 138 supercilia . . . et pariter et alterna -ia (QVINT. inst. 11, 3, 79 aut immota . . . aut nimium -ia). 11, 147 *oculos* (*cf.* ARNOB. nat. 3, 13 oculorum orbiculos -es). 20, 15 *dentes* -es sistit (20, 212 stabilit. 21, 180 firmandos. *al.* PS. APVL. herb. tit. morb. l. 41 [*cf. 29, 2* si nutaverint]. *al.*). 23, 16 unguium (*gen. part.*) -bus. APVL. met. 2, 7, 3 lumbis . . . vibrantibus spinam -em quatiens (2, 17, 4). ANON. Vales. 9, 40 *geniculae*. PELAGON. 292 nimium -em . . . caudam (*opp.* stabilis. *Hippiatr. gr. 1 p. 244, 9* πάνυ κεκινημένην. *cf.* CHIRON 719 nimis -em). CHIRON 58 ossa . . . -ia tollito (*sc. fracta. sed cf.* VEG. mulom. 2, 13, 3 quae fracta . . . ossa . . . laxantur, . . . -i manu . . . eximito).

B *de rebus* (*n. pro subst. l. 83 sqq. p. 1199, 21, c. gen. p. 1199, 42*):

1 *corporeis* (*in sermone philos. de natura animi l. 73*): **a** *generatim*: **α** *de quibuslibet rebus* (*maxime solidis*): VARRO Men. 85 phaselon . . . -em . . . solvit (*cf.* FLOR. epit. 2, 2, 35 in hos vel in illos ictus -ia rostra). Q. CIC. carm. frg. 1, 16 Solis -e curriculum (*item de sideribus*: SEN. nat. 7, 12, 2 stellarum. FIRM. math. 2, 10, 5 Pisces sunt signum . . . humidum . . . incurvum mutum -e. ANTH. 941, 7 Maiae -e pignus *Mercurius planeta. cf. et* AVIEN. Arat. 84 -is . . . mundi se machina versat. PRVD. apoth. 210 sphera -is atque rotunda). HOR. sat. 2, 7, 82 nervis alienis -e lignum. carm. 1, 23, 5 foliis (OV. am. 3, 5, 35 PLIN. nat. 17, 91). LIV. 21, 11, 7 turris (*machina belli*. CVRT. 8, 10, 32 VEG. mil. 4, 8. *cf.* SIL. 9, 240 *elephas* ceu -is agger). SEN. Herc. f. 15 tellus (*i. Delus insula. cf.* PLIN. epist. 8, 20, 8 solum *insularum vagantium*. CLAVD. DON. Aen. 3, 75 p. 274, 8 ex erratica et -i stabilis et immobilis facta *Delus*). THY. 168 in arduum . . . rapitur silva . . . -is (*i. rami Tantalum decipientes*. STAT. silv. 4, 3, 61 fervent litora -esque s. *aliter* BOETH. cons. 3 carm. 12, 8 *Orpheus* silvas currere -es, amnes stare coegerat). epist. 83, 21 tecta ipsa -ia *ebrio* (*aliter* ARATOR act. 2, 553 tentoria . . . -bus fabricabat . . . t.). COLVM. 3, 11, 7 lapidem *in agris* (HYG. mun. castr. 51 ITIN. Anton. Plac. rec. A 31). LVCAN. 9, 469 harenis. PETRON. 34, 9 catenatio *larvae argenteae*. *al.* LAVS Pis. 50 frenis (*cf.* SIL. 1, 216 virga *pro frenis*). PLIN. nat. 2, 211 cautes . . . uno digito -is, eadem, si toto corpore inpellatur resistens (*cf.* 34, 40 quod manu . . . -is ea ratio libramenti *statuae* est, ut nullis convellatur procellis). 18, 112 -i . . . pilo vinctorum poenali opera. *al.* APVL. apol. 14 *in speculo* visitur imago . . . -is et ad omnem nutum . . . morigera (*aliter* SYMPH. 256 -is . . . linguae crepitantis *i. sc. pistillum tintinnabuli*). AVSON. 417, 94 p. 280 P. umbris *nemoris*. PRVD. cath. 5, 141 pendent -bus lumina funibus. CLAVD. 17, 325 pegma. *al.* *per comparationem*: BACHIAR. fid. l. 245 vetus et novum testamentum aequa fidei lance suscipimus ac veluti currente per numerorum signa ponderis libra, sic per testimoniorum gesta -i meditatione pensamus.

β *de rebus liquidis* (*cf. p. 1200, 1. 12. 16; aliter p. 1200, 33*): VERG. georg. 1, 417 caeli -is umor. HOR. carm. 1, 7, 14 uda -bus pomaria rivis (*i. ductilibus? sic interpretatur M. P. Nilsson, Eranos 43, 1945, 301 sqq. et 45, 1947, 78: 'cum aqua per vices ex aliis agris in alios moveretur, eqs.', sed magis notionem q. e. '[celeriter] motis' innuunt exempla imitatorum*: CLAVD. rapt. Pros. 2, 104 fontes roscida -bus lambebant gramina r. CYPR. GALL. num. 79 -bus delibans pocula r.). PROP. 4, 6, 28 tulit iratos -is unda Notos (CYPR. GALL. exod. 268 Ios. 95). OV. epist. 2, 128 aequor (CLAVD. 5, 38. *cf.* SEN. Herc. f. 1056 vaga ponti -is unda. SIDON. epist. 2, 2, 16 pelagi -is campus. CE 1524 [= CIL VII 2], 2 Neptuni . . . regmen [*pro* regnum *i. mare*] sortiti -e ventis [*aliter explicat Huebner*: '*poetice pro regimine ventorum mobilium*']).

γ *de rebus aëriis sim.*: CIC. nat. deor. 2, 30 mundi . . . fervor purior perlucidior -iorque (*cf.* 2, 31 acerrimo et -issimo ardore. LVCR. 6, 204 -is ille . . . liquidi color aureus ignis. SEN. Oed. 314 flammae. *cf. etiam l. 81*). 2, 39 ex -issima purissimaque aetheris parte. LVCR. 4, 318 *aer* multis partibus . . . -ior (4, 892 CHALC. comm. 22 PRVD. c. Symm. 2, 802). 6, 238 -ior vis *fulminis quam solis*. OV. ars 3, 698 quae . . . meos releves aestus . . ., -is aura (*cf. p. 1200, 29*). epist. 5, 110 ventis (*cf. p. 1200, 4*). SEN. nat. 1, 12, 2 (*bis*) nubes (APVL. Socr. 10 p. 142 pendulae et -es. *cf. l. 46*).

b *speciatim*: **α** *in sermone philosophorum pertinet ad naturam, elementa rerum*: CIC. ac. 1, 31 *res* ita -es et concitatae, ut nihil umquam unum esset et constans . . ., quia . . . laberentur et fluerent omnia (SEN. nat. 6, 16, 4 necesse est id saepe moveatur, quod re -issima plenum est. *cf.* BOETH. cons. 3, 12, 37 W. rerum orbem -em). LVCR. 3, 186 quod -e tanto operest, constare rotundis . . . seminibus debet . . ., momine uti parvo possint impulsa moveri. 3, 204 animi natura . . . -is egregie (*cf.* 4, 748 tenuis . . . mens est et mire -is. SEN. epist. 39, 3 animus in motu est, eo -ior et actuosior, quo vehementior fuerit. TERT. nat. 43, 5 animam . . . semper -em et semper exercitam [43, 12]. GREG. M. dial. 2, 22 p. 113, 17 M. -ioris naturae est spiritus quam corpus). 3, 243 qua neque -ius quicquam neque tenuius exstat (*de quarta natura animi ut*: 3, 270 -is illa vis). 6, 226 ignem constituit natura minutis -busque (montibus- *trad.*) corporibus (CHALC. comm. 22 aquae substantia, quae est c. obtunsum corpulentum -e. BOETH. top. Arist. 5, 2 p. 956A *ignis* c. -issimum in superiorem locum [*gr. 130a, 13* εὐκινητότατον]). *al.* TERT. adv. Marc. 1, 16 p. 311, 10 tota operatio *dei* . . . constat . . . ex -bus et stativis. IREN. 2, 10, 3 (= 2, 11, 1 H.) substantiam (*opp.* solidam). VVLG. Hebr. 12, 27 -ium . . . tamquam factorum

[*Wieland*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(σαλευομένων. *opp.* immobilia). BOETH. herm. pr. 2, 13 p. 202, 26 (= herm. sec. 6, 13 p. 452, 28) in -bus (*gr. 23ª, 12* κινητοῖς. *opp.* immobilibus). *ibid.* l. 27 -ia vocat, quaecumque sunt naturalia et in generatione et in corruptione.

β in sermone iuridico de rebus, quae neque in praediis habentur neque fundo ut arbores, aedes sim. inhaerent: res (*apud ICtos praeter* AMM. *l. 20*): IAVOL. dig. 41, 3, 23 pr. (*opp.* immobilium *ut*: VLP. reg. 19, 6, 8. MOD. dig. 3, 3, 63 r. neque -es neque i. neque servos. *al.*). 41, 3, 23, 2 (*opp.* res soli *ut*: POMPON. dig. 41, 3, 30, 1 SCAEV. dig. 42, 8, 24. *al. cf.* GAIVS inst. 2, 204 *opp.* quae solo teneantur). POMPON. dig. 43, 16, 14 sicut ... fundum ... ita r. quoque -es (GAIVS inst. 2, 42 *opp.* f. ... et aedium [*sim.*: 4, 149 VLP. dig. 43, 16, 3, 15]. *al.* COD. Theod. 11, 36, 25 [= COD. Iust. 7, 65, 5, 1] *opp.* possessione vel f.). VLP. dig. 6, 1, 1, 1 in omnibus r. -bus, tam animalibus quam his, quae anima carent (*cf.* PAVL. dig. 41, 2, 3, 13 r. -es excepto homine. *sed aliter* VLP. dig. 42, 1, 15, 2 res -es ⟨et⟩ animales. NOVELL. Theod. 22, 2, 12 [= COD. Iust. 10, 36, 1] non humanis vel animalium censibus neque -bus r.). 21, 1, 1 pr. -es aut se moventes (*cf.* FRG. Vat. 293, 1 -ium sive moventium. COD. Theod. 2, 1, 8 pr. animalis servive vel rei -is ac moventis. *al.*). AMM. 28, 6, 26. *et saepe.* census: AMM. 26, 8, 13. 28, 1, 3. *neutr. pro subst.* (*plur. praeter l. 27. 30. 34. 35. 42, cf.* PAVL. dig. 41, 2, 30, 4 quod -e est): *apud ICtos*: CELS. dig. 32, 79, 1 quae ibi -ia mea erunt. 50, 16, 93 moventium, item -ium appellatione idem significamus: si tamen apparet defunctum *in testamento* animalia dumtaxat ... moventia vocasse *eqs.* (*cf.* GAIVS inst. 4, 16 -ia ... et moventia. COD. Iust. 9, 33, 1 [*a. 242*] -ia moventiaque. PAP. Tjäder 16, 13 [*a. 600?*] -e et immobile seseque moventibus. 16, 29). *al.* COD. Theod. 2, 29, 1 (= COD. Iust. 4, 3, 1, 1) in auro vel argento vel in ceteris -bus (*sim.*: 4, 20, 1. 10, 8, 4 CONC. Rom. a. 502 p. 450, 8 COD. Iust. 5, 37, 22 pr. [*a. 326*]). *al.* COD. Iust. 8, 36, 3 pr. (*a. 380*) quodlibet ... -e vel immobile. 10, 15, 1, 1 (*a. 474*) thesaurum, id est condita ... -ia (monilia *Cuiacius sec. Cod. Theod. 10, 18, 2 pr., ubi cum codd. HGE et Pithoeo Krüger legendum putat* -ia. *cf. p. 1197, 41*). *apud alios scriptores*: IVVENC. 4, 126 vestemve aut -e quicquam (*cf.* SYMM. epist. 5, 66, 4 -e aliquid). FIRM. math. 2, 19, 5 patrimonium, substantiam, fundamenta, -ia. *al.* SYMM. epist. 5, 54, 4 ob inquisitionem -ium (5, 66, 3). 5, 54, 5 (*bis*) aedium emptor ... procul abest a contagione -ium. VVLG. Iudith 15, 8 in pecoribus ... et universis -bus eorum. AVG. quaest. hept. 2, 47 p. 116, 22 quo verbo (*i.* ἀποσκευή) non solum -ia, verum etiam moventia significari indicat scriptura (*explicatur Itala exod. 12, 37* [*Aug. ibid.*] instructum vel censum; *Vulg. aliter*). *al.* GREG. M. epist. 9, 72 -e (-ia *var. l.*) ... ecclesiae ... volumus describi.

2 *transfertur ad incorporea quaedam* (*servata imagine*): a *de tempore eiusque spatiis*: HOR. epist. 2, 2, 172 puncto ... -is horae (SEN. Phaedr. 1141 volat ambiguis -is alis h.). PS. APVL. Ascl. 31 temporis, quod -e est, ... agitatio (*antea*: aeternitas stabilis immobilis atque fixa. BOETH. cons. 5, 6, 8 W. infinitatem -is t.). ANTH. 931, 97 fuga -is aevi. CYPR. GALL. gen. 331 anni. BOETH. cons. 5, 6, 5 W. in illo -i transitorioque momento.

b *de carmine, oratione*: SEN. Ag. 670 -e (nob- *var. l.*) carmen ... cantat ... aedon Ityn in varios modulata sonos. epist. 76, 9 *vocem.* QVINT. inst. 9, 4, 83 *pedes stabiles* graviorem faciunt orationem, breves celerem ac -em.

c *de motu ipso*: VELL. 1, 17, 7 frequens ac -is transitus. SEN. Oed. 378 gradum. Phaedr. 446 *aetas* -i cursu fugit. CVRT. 9. 4, 22 impetu. LVCAN. 4, 286 dum ... -e nervis conamen calidus praebet cruor. PETRON. 80, 9 calculus in tabula -e (nob- *var. l.*) ducit opus (CARM. de mens. 2, 36 *lacerta* -e ludit o.). APVL. mund. 18 *motus terrae* acutis angulis -es (*Ps. Arist. 396ª, 1* σείοντες κατ' ὀξείας γωνίας). FIRM math. 5 praef. 3 *deus* qui maris fluctus -i agitatione perpetuas. CLAVD. carm. min. 26, 60 -e torquet iter *fluvius.* AVG. civ. 11, 6 p. 468, 22 D. quod tempus sine aliqua -i mutabilitate non est (*cf.* BOETH. arithm. 2, 3 p. 125, 20 permutatio [*syn.* instabilis variatio]). BOETH. arithm. 1, 1 p. 8, 30 rotatione (ratione *var. l.*).

II **translate**: A *respicitur inconstantia, fere i. q. mutabilis, inconstans sim.*: 1 *generatim*: a *de hominibus (maxime infidis, iracundis sim.) eorumque partibus vel affectibus*: CATO dict. 66 nobiliorem -iorem (*cf.* RVT. LVP. 1, 3 hominem genere nobilem ⟨ingenio -em⟩). CIC. Q. Rosc. 49 -em? immo constantissimum. MET. CEL. Cic. epist. 5, 1, 2 te tam -i in me ... esse animo non sperabam (CIC. epist. 5, 2, 10 *opp.* stabili. LIV. 6, 34, 7 parvis i rebus a. muliebri. SEN. dial. 5, 2, 6. epist. 92, 29 ad prava. *al.* CYPR. epist. 59, 14 p. 684, 5 -is adque inconstantis. *al.*). CAES. Gall. 4, 5, 1 *Galli* in consiliis capiendis -es. SALL. Iug. 46, 3 genus Numidarum infidum, ingenio -i (66, 2 hist. frg. Pap. Ryl. III 473. LIV. 2, 37, 4 nimio plus quam velim nostrorum i. sunt -ia. *al.* TAC. Agr. 13, 2 *Caligula* velox i. -i paenitentiae [v. i., -is p. *B*, v. ingenio, -is paenitentia *Puteolanus*]. *al.*). 91, 7 genus hominum -e infidum (GELL. 15, 22, 10 -issimum. *cf.* LIV. 29, 3, 13 gente ad omnem auram spei -i). 113, 1 regiae voluntates ut vehementes, sic -es (*cf.* SEN. rem. fort. 16, 3 nihil ... tam -e quam feminarum voluntas, nihil tam vagum). NEP. Timoth. 3, 5 populus acer, suspicax ob eamque rem -is (LIV. 6, 6, 1 ad cupiditatem agri). HOR. carm. 1, 1, 7 -ium turba Quiritium. *al.* OV. trist. 1, 9, 13 vulgus (LIV. 24, 31, 14 quam vana aut levi aura -e v. esset. SEN. Herc. f. 170 fluctu ... magis -e v. SIL. 16, 315. *al.*). SEN. dial. 4, 36, 5 ad minima -es *iracundi.* 9, 2, 7 instabiles -esque. 11, 6, 6 -is ... et inquieta mens (TAC. ann. 1, 28, 2 ad superstitionem. PRVD. perist. 10, 79). CALP. ecl. 3, 10 -ior ventis o femina! TAC. hist. 1, 24, 1 -issimum quemque ingenio ... adliciendo (*cf. p. 1199, 74*). *al.* AMM. 31, 2, 11 ad omnem auram ... spei novae perquam -es (*cf. p. 1199, 79*). 31, 10, 21 ad cuncta -is et incertus. AMBR. in psalm. 118 serm. 12, 21, 3 caro nullis cupiditatibus -is ad prolapsionem. HEGES. 1, 42, 5 ad omnes ... suspiciones. RVFIN. Orig. in exod. 6, 8 p. 199, 1 mutabiles ... et -es. Orig. in Ios. 21, 2 p. 430, 17 inquietum, turbidum, -em. *al.*

b *de rebus* (*fere incorporeis*): CIC. dom. 146 caduca ... et -ia haec esse duxi (HOR. sat. 2, 3, 269 h. siquis ... -ia et ... fluitantia ... laboret reddere certa. *cf.* CIC. Phil. 4, 13 alia omnia falsa, incerta ..., caduca, -ia. SEN. epist. 99, 9 nihil non lubricum et fallax et omni tempestate -ius [PRVD. apoth. 110 n. -e et anceps]). SALL. Iug. 104, 2 humanarum rerum, quae fluxae et -es semper in adversa mutantur. VERG. georg. 3, 165 dum faciles animi iuvenum (*vitulorum*), dum -is aetas (SERV.: flexilis). HOR. ars 157 -bus ... naturis ... et annis. VELL. 2, 108, 2 non tumultuarium neque fortuitum neque -em ... principatum, sed certum imperium. SEN. Oed. 991 it cuique ratus prece non ulla -is ordo (PRVD. c. Symm. 2, 317 sic aevi mortalis habet se -is o., sic variat natura vices). Thy. 606 casus -es rerum dubiumque tempus (*cf.* dial. 6, 10, 1 ex incerta et -i sorte. ANTH. 437, 1 Fortunae -e regnum. AVIEN. Arat. 289 fatum. BOETH. cons. 4, 6, 13 W. fatum *esse* ... eorum, quae divina simplicitas gerenda disposuit, -em nexum. 4, 6, 17 fati series). benef. 1, 10, 3 non exspectant uno loco vitia, sed -ia et inter se dissidentia tumultuantur. dial. 7, 1, 5 favor. epist. 85, 7 inconstantiam, sed minus vagam ac -em. 123, 16 gloria vanum et volucre quiddam est auraque -ius. *al.* SIL. 8, 286 ira. PS. QVINT. decl. 12, 17 p. 233, 24 spes. IVV. 13, 236 -is et varia est ... natura malorum (*totum versum del. Jahn*). TERT. scorp. 15 num ... apostolorum litterae -es? FIRM. math. 1, 1, 5 diversae inter se -esque sententiae. *al.* *usu poetico de rebus corporeis, quae inter statum solidum et liquidum variant*: AETNA 406 fundetur ferro citius, nam -is illi *lapidi* et metuens natura mali est. SEN. Herc. f. 540 stat pontus vicibus -is annuis, navem nunc facilis, nunc equitem pati. CLAVD. carm. min. 34, 7 gemma quibus causis arcano -is (nob- *var. l.*) aestu vel concreta fuit vel resoluta gelu? (*de crystallo, cui aqua inerat. de quo ibid. 35, 5 dictum*: liquidi ... miracula saxi).

2 *speciatim*: a *in arte musica*: VITR. 5, 4, 5 *sonitus* stantes ..., qui inter -es interpositi continent tetrachordi coniunctionem et ... suis finibus sunt permanentes. *ibid.* -es ... sunt, qui in tetrachordo inter immotos dispositi in generibus ex locis loca mutant. BOETH. mus. 1, 27 quae ... sunt harum *chordarum* immobiles, quae ... -es *eqs.*

b *in re metrica*: TER. MAVR. 2152 quia est -is hic locus, et chorion solet admiscere (*pro spondeo.* 2556. 2637 utque est -is h. l., immotus manet ultimus).

c *in arte grammatica*: *α de nominibus, quae in aliud genus flecti possunt*: DON. gramm. IV 376, 2 sunt ... genera nominum fixa, sunt -ia. fixa sunt quae in alterum genus flecti non possunt, ut mater ...; -ia autem aut propria sunt et duo genera faciunt, ut Gaius Gaia ..., aut appellativa sunt et tria faciunt, ut bonus bona bonum *eqs.* (*sim.*: DIOM. gramm. I 328, 26 PROB. nom. gramm. IV 211, 3 CLEDON. gramm. V 41, 2. *al.*). PRISC. gramm. II 586, 7 -ia ... id est ex masculinis feminina et neutra faciunt. *de prima et secunda declinatione*: PRISC. gramm. II 86, 15 -ia ... id est in 'a' faciunt feminina et in 'um' neutra (*cf.* 94, 25. 556, 26 III 448, 11. 449, 31). *al.* SCHOL. Ter. p. 64, 1 plusculus ... -e est. *respicitur et tertia declinatio*: PRISC. gramm. II 145, 6 *numerorum nomina* -ia sunt vel per tres vel per duas terminationes ut unus ..., tres *eqs.* (*opp.* communia ... trium generum). GRAMM. suppl. 101, 21. 107, 7 omnia nomina -ia duarum declinationum sunt tantum, ... secundae et tertiae. *al.* *opp. nomina* communia: PRISC. gramm. II 146, 7. 156, 10. *al.* trium generum: GRAMM. suppl. 210, 32. *cf. l. 60.* *raro adhibetur ad discernenda adiectiva a substantivis*: MARTYR. gramm. VII 170, 2 veritas descendit a -i genere (*i.* '*verus*'). PRISC. gramm. II 192, 19 a -bus fixa derivata fiunt: clarus claritas ...; item a fixis -ia derivata: Iuno Iunonius *eqs.* *liberius etiam de generibus naturalibus*: PRISC. gramm. II 144, 21 quaedam tam natura quam voce -ia ut natus nata, ... alia natura et significatione -ia, non etiam voce ut pater mater *eqs.* *β i. q. declinabilis* (*cf. et p. 1201, 36*): EXPLAN. in Don. gramm. IV 543, 14 prior pars declinatur, posterior ... cum sit -is [per casus], per numeros tantum declinatur, ut pater familias (*opp.* immobili secunda voce). *γ de vocalibus* a o u *sonum amittentibus*: VIRG. gramm. epit. 2 p. 8, 14 H. (*adfert e. g.*: aes, coena, uultus. *opp.* stabiles).

d *in arte mathematica*: MART. CAP. 6, 717 *angulus* angustus ... semper -is (*antea : angulus iustus* semper idem).

B *respicitur strenuitas, fere i. q. impiger, strenuus sim.* (*de hom. eorumque animis praeter p. 1201, 5. 6*): VARRO ling. 8, 15 strenui et -es (*Christ*, nobiles *trad.*). VITR. 1, 2, 2 ratio ... novae rei vigore -i reperta. 5, 6, 7 architectus ... usu peritus, praeterea ingenio -i (nob- *var. l.*) sollertiaque non viduatus (SEN. epist. 94, 30 alium esse i. -is et erecti, alium tardi et hebetis. QVINT. inst. 6, 4, 8 i. veloci ac -i. 10, 7, 22. PRVD. ham. 546 i. ... subtile serenum -e sollicitum velox agi-

[Wieland]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tabile). POMP. TROG. frg. Plin. nat. 11, 275 animum (*Arist. hist. anim. 491ᵇ, 13 εὐκίνητοι*). FIRM. math. 4, 19, 13 -es, contentiosos, audaces. 4, 21, 12 ductores audaces, periculosos, cito -es. CLAVD. DON. Aen. 5, 455 p. 475, 5 *Entellus* ira . . . et conscientia virtutis accensus repente -is et acer effectus. VVLG. sap. 7, 22 spiritus intelligentiae (εὐκίνητον). 7, 24 omnibus . . . -bus -ior est sapientia (*πάσης . . . κινήσεως κινητικώτερον. Itala [Fulg. Rusp. c. Arrian. 6 p. 216A et ad Tras. 1, 5 p. 229B]* omnium mobilitatum [mobilitantium *pars codd. c. Arrian. = cod. Complut.*]. *cf. Aug. gen. ad litt. 4, 12 p. 109, 5* quod motus eius agilior celeriorque sit omnibus motibus). DIDASC. apost. 35, 20 diaconus . . . circa viros . . . ad iussionem episcopi paratissimus et -is sit (*antea*: mulier circa mulieres festinabit). CANON. apost. 65, 23 (*gr. 20, 2 εὐσκυλτοι*).

structurae: acced. abl.: limit.: p. 1197, 50. 63. 1200, 5. 69. instrum. (vel causae): p. 1198, 22. 35 sqq. 55. 1199, 84. 1200, 20. modi: p. 1197, 60. 1199, 59. praepos. ad: *sensu finali: p. 1199, 72. 82. 1200, 3. 7. 8. sensu instrumentali (vel causali): l. 11 p. 1199, 79. 1200, 2. 6.* in *c. acc. (cf. etiam p. 1199, 70): sensu finali: p. 1197, 53. 58. 1198, 16. sensu locali: p. 1198, 81.* per: *p. 1198, 44. acced. inf.: p. 1198, 1.* PROP. 4, 10, 42 -is (nobilis *var. l.*) e rectis fundere gaesa rotis *Virdomarus.*

homoeoprophora e. g. l. 6. p. 1197, 50. 53. 1199, 68. 1200, 9.

adv. **mōbiliter.** *compar.* -ius *l. 28. 31. 42.* 1 *generatim i. q. modo mobili, motu frequenti, celeriter sim.*: CIC. nat. deor. 2, 24 cum cor animantis . . . evolsum ita -r palpitaret, ut imitaretur igneam celeritatem. div. 2, 129 -r animus agitatus. LVCR. 4, 745 quae *simulacra* cum -r summa levitate feruntur. 4, 790 -r . . . bracchia mittunt. 5, 636 ut haec *luna* . . . reverti -ius videatur. 6, 235 calor *fulminis* . . . insinuatus in ipsum *vas* -r solvens differt primordia vini. CAES. Gall. 3, 10, 3 Gallos novis rebus studere et ad bellum -r celeriterque excitari. SEN. nat. 3 praef. 7 *fortunae* omnia fluere aura -ius. POMER. 2, 15, 2 vagante animo -r. GREG. M. in Ezech. 1, 7, 19 *corpus redemptoris* usque ad passionem . . . per momenta temporum -r decucurrit. *in re militari*: BELL. Alex. 17, 4 *Pharitae* navibus . . . -r (*i. versabili genere pugnae*) et scienter angustias loci tuebantur.

2 *speciatim: in arte grammatica i. q. secundum genus mobile (cf. p. 1200, 71)*: POMP. gramm. V 179, 32 et immobiliter licet . . . declinare hoc nomen et -r, id est cum conversione (*postea*: sic declinatur, ut immobilis sit pars posterior aut ut sit mobilis). *in arte metrica compar. i. q. rhythmo facilius, commodius decurrente*: SIDON. epist. 9, 13, 2 vers. 4 hendecasyllabos . . ., quos cantare magis pro choriambicis excusso poteras -ius pede.

deriv.: mobilitas, mobilito. *comp.*: (com-), immobilis.

***mōbilitās,** -ātis *f. a* mobilis. *plur. inde a* PLIN. nat. (*infra l. 78*), ITALA, ARNOB. GLOSS. εὐκινησία. velocitas. *graece resp.* κίνησις *l. 82. v. etiam l. 6,* κινηθῆναι *p. 1202, 23, in transl.* ῥεμβασμός *p. 1202, 56. legitur inde a* CIC., VARRONE, LVCR., CAES., SALL., NEP., VERG., OV., *non iam in poesi usque ad* AVSON., *posteros.*

[*e coni. falsa*: RVT. NAM. 1, 76 *Castalio pro nobilitate, recepit Ussani.*]

I *usu sollemni fere i. q. facultas (vel status vel actus) eius, qui (facile vel velociter vel frequenter) moveri potest vel movetur* (*acced. gen. gerund.* meandi *p. 1202, 6,* aestuandi *p. 1202, 12*): A *proprie et in imagine* (*acced. adi.* celerrima *l. 57,* velox *p. 1202, 41,* facilis *l. 76. p. 1202, 22; opp.* torpor aut tarditas *l. 69. cf. l. 68,* stabilitas *l. 70. p. 1202, 16. 38*): 1 *de -e animantium*: a *ipsorum*: CIC. nat. deor. 2, 42 necesse est, quod animal in eo *aethere* gignatur, id et sensu acerrumo et -e celerrima esse. LVCR. 5, 858 -s . . . genus id (*i. cervos*) . . . reservans (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 4, 70 p. 365, 8 -em cervae). OV. am. 3, 14, 26 sponda . . . lasciva -e tremat (*cf.* EPIST. Sapph. 48 lascivia nostra . . . crebraque -s). ars 3, 352 artifices lateris, scaenae spectacula amantur: tantum -s illa decoris habet (*cf.* HIER. adv. Iovin. 2, 8 p. 405, 4 B. histrionum). LIV. 9, 40, 2 *forma scuti* ad imum cuneatior -is causa. PLIN. nat. 9, 100 *echinos marinos ante tempestatem* operiri lapillis, -em pondere stabilientes. TERT. anim. 8, 3 quod . . . corpus levissima -e circumfert *anima*. FIRM. math. 1, 4, 13 facili se -is levitate suspendit *natans. al.* CLAVD. DON. Aen. 5, 215 p. 448, 7 ad naturalem -em *columbae. al.* CLAVD. rapt. Pros. 3, 138 nulla ruenti (*sc. Cereri filiam quaerenti*) -s: tardos queritur non ire dracones. AVG. civ. 19, 4 p. 357, 7 D. *opp.* torpor aut tarditas. *al. in re militari (cf. p. 1202, 24) de agilitate equitum*: CAES. Gall. 4, 33, 3 -em equitum, stabilitatem peditum. CLAVD. 3, 331 acerrima nullo ordine -s *Hunorum.*

b *partium corporis*: CIC. de orat. 1, 127 non . . . -s linguae, non celeritas verborum (AVG. serm. 180, 4, 4 obsecro ut cor stabiliatis, l. -es mutetis. CASSIOD. in psalm. 118, 131. *cf.* AVG. civ. 22, 24 p. 614, 2 D. mira -s, quae linguae ac manibus adtributa est). CELS. 8, 1, 12 ex quo facilis cervici -s est. LAVS Pis. 181 pedum. SEN. nat. 6, 14, 2 dum bona valitudo est, venarum . . . imperturbata -s modum servat; ubi aliquid adversi est, micat crebrius *eqs.* PLIN. nat. 20, 224 dentium -es (ARNOB. nat. 3, 18 p. 124, 16 MARCELL. med. 12, 26. 12, 62). ARNOB. nat. 1, 45 p. 30, 2 articuli *corporis claudi* -es . . . ingenitas explicabant. 3, 13 p. 120, 25 cubitorum. AVSON. 403, 8 p. 235 P. *membrorum.* PELAGON. 22ᵗⁱᵗ. caudae (*Hippiatr. gr. I p. 244, 8 κινήσεως*). PHYSIOGN. 23 p. 37, 1 oculorum (p. 37, 11. *cf.* MART. CAP. 4, 328 vibrantibus continua -e luminibus). MART. CAP. 7, 729 digiti . . . quadam incomprehensae -is scaturrigine vermiculati. CAEL. AVR. acut. 3, 6, 67 ridens vultus cum quadam -e suarum partium. POMER. 2, 4, 3 vestigiis sinuosa -e nutantibus.

2 *de -e rerum*: a *generatim*: α *rerum quarumlibet (fere corporearum, animi l. 6, famae pro pers. l. 14)*: LVCR. 2, 65 quo motu genitalia materiai corpora res gignant . . . quaeque sit ollis reddita -s . . . per inane meandi. 3, 428 *anima* longe -e praestat et a tenui causa magis icta movetur (*cf.* GENNAD. vir. ill. 62 de -e animae [*tit. libri perditi Cassiani*]. CASSIOD. in psalm. 123, 3 quod -s eius *animi* ventis celerrimis comparetur. GREG. M. in Ezech. 1, 5, 11 spiritus. *al.*). 3, 646 mens . . . -e mali (*i. celeritate, qua abscinduntur membra*) non quit sentire dolorem. 6, 280 sua . . . -e calescit . . . ignis (*cf.* HIL. trin. 7, 26 cum sit in eo *igne* . . . -s aestuandi. CLAVD. MAM. anim. 1, 9 p. 48, 18 -e vix comprehensibili *ignis*). 6, 323 fulminis (*sim.*: 6, 337. 341. 347). *al.* VERG. Aen. 4, 175 Fama, malum qua non aliud velocius ullum, -e viget (*cf.* AVELL. p. 156, 19 quantum famae -e praecognitum est). PS. APVL. Ascl. 32 praevenit . . . -s eius stabilitatem suam (*mundi ut*: ARNOB. nat. 3, 32 p. 133, 14 FIRM. math. 1, 5, 10. AVG. civ. 11, 4 p. 465, 14 D. ordinatissima . . . mutabilitate et -e. *cf.* AVSON. 368, 9 p. 94 P. rerum. CASSIOD. in psalm. 148 concl. fabricam . . . coeli, quae . . . rotabili -e se sustinet, habere . . . harmoniae delectationem). HIL. in psalm. 1, 14 ut ludibriosa poenae -e iactentur *impii ut pulvis* (*cf.* AVG. epist. 127, 7 facili harenae -e). EVSTATH. Bas. hex. 6, 1 p. 921ᴰ -e velox *sol* (*Migne gr. 29, 120B ὀξὺς . . . κινηθῆναι*). *al. in re militari (cf. p. 1201, 69) vel nautica de agilitate navium*: CAES. civ. 2, 6, 2 -i navium locus dabatur. FRONTIN. strat. 2, 3, 24 graves suas naves -e Punicae classis eludi. RVT. NAM. 1, 222 aestivos penetrent oneraria carbasa fluctus: tutior autumnus -e fugae (*sc. parvis cymbis susceptae*).

β *aquae*: SEN. nat. 3, 14, 1 terrarum orbem . . . -e . . . eius *aquae* fluctuare. IVL. VAL. 2, 28 Strangae *fluminis* -s naturalis. CLAVD. DON. Aen. 1, 80 p. 31, 2 -em Tyrrheni maris. PRVD. apoth. 671 liquor . . . se -e carens solidos substrinxit ad usus. VEREC. in cant. 1, 20 quo . . . nullorum fluctuum . . . -e iactemur (*in imag.*). 7, 5 ut -s aquaticae levitatis in duritiam verterentur (*constr. ad sensum*). 8, 3 -s venientium transeuntiumque aquarum. 9, 28 aquarum -bus. GREG. M. in Ezech. 1, 7, 19 aquae (*antea*: crystallum . . . ex aqua congelascit et robustum fit; *cf. p. 1200, 33*).

b *speciatim de -e temporis*: PS. APVL. Ascl. 31 ut et aeternitatis stabilitas moveatur et temporis -s stabilis fiat. *ibid.* temporis . . . semper revocatur agitatio eaque -s ratione temporis vertitur. ANTH. 931, 98 se . . . hac semper -e fugit *aevum*. APRING. in apoc. 1, 1 rationem temporum . . . veloci -e complendum (*apoc.*: quae oportet fieri cito).

B *translate*: 1 *respicitur inconstantia (iuxta pos. l. 44. 54), fere i. q. mutabilitas (iuxta pos. l. 62), mutatio sim.*: a *generatim*: α *de -e hominum* (*dei l. 52*): CIC. Phil. 7, 9 quid est inconstantia, levitate, -e . . . turpius? CAES. Gall. 2, 1, 3 -e et levitate animi (SALL. Catil. 49, 4. IVL. VAL. 2, 26 [nob- *coni. Kroll*]. FIRM. math. 1, 2, 2 callidos et concitati a. -bus turbulentos. *al.*). SALL. Iug. 56, 5 tanta -e sese Numidae gerunt. 88, 6 *Bocchus* -e ingeni pacem atque bellum mutare solitus (TAC. hist. 1, 7, 2. 2, 57, 2. 3, 84, 4). TAC. hist. 5, 8, 3 *reges* volgi -e expulsi. PLIN. epist. 9, 22, 2 (*iuxta ponitur* varietas). APVL. met. 10, 4, 5 quoad illa . . . -e lubrica . . . amorem . . . transtulisset *ad odium*. TERT. adv. Marc. 2, 24 p. 367, 6 quasi . . . -e (immob- *var. l.*) vel improvidentia . . . paeniteat *deum*. 4, 1 p. 425, 21 -is . . . et inconstantiae. ANTH. 485, 110 -s, non nobilitas. PANEG. 6, 11, 4 infida. *al.* CONC.ᔆ I 5 p. 79, 13 perturbationes et -es. *al.* GREG. M. dial. 2, 25 p. 117, 4 M. (*translator gr. ῥεμβασμῷ*). *al.*

β *de -e rerum (maxime fortunae vel condicionis humanae sim.)*: NEP. Dion 6, 1 fortuna sua -e, quem . . . extulerat, demergere est adorta (*cf.* PLIN. epist. 4, 24, 2 fortunae -s). MANIL. 4, 256 -s (nob- *var. l.*) rerum (ANTH. 487ᵃ, 10 r. incerta -e). SEN. epist. 101, 9 varietas -sque casuum. ANTH. 415, 64 fors varias mutat -e vices. GENNAD. dogm. 86 -e ⟨et mutabilitate⟩ (*add. pars codd.*) conditionis humanae. PRVD. perist. 14, 99 vana secli -s. AVG. civ. 1 praef. p. 3, 21 D. terrena cacumina temporali -e nutantia. EPIST. pontif. 310 Migne 20, 549ᴬ necessitatum mundanarum. SACR. Gelas. 3, 91 p. 751 migranti de hac ⌊-e incerta⌋ sempiternam illam vitam . . . praesta (⌊⌋ *sic Morin in ed. Caes. Arel. II 128, 20 ex cod. Monac.*, instabili et tam i. *vulgo*). BOETH. cons. 4, 6, 14 W. fatalis. VEREC. in cant. 9, 28 -bus carnalium vitiorum. CASSIOD. inst. 1, 28, 5 hoc . . . est salutare . . ., perpetuum, quod nulla mors, nulla -s . . . separare possit.

b *speciatim*: α *in arte gramm. spectat ad nomina, quae genus mutare possunt*: POMP. gramm. V 198, 8 hoc in genere sequimur et genus et -em. 198, 27 hic lupus . . . et hic lepus; sed unum discrepat, -s, . . ., lupus facit lupa, lepus non facit lepa. β *in arte mathem. spectat ad formam anguli mutabilem*: MART. CAP. 6, 717 quae -s (*i. anguli*) in lineis constat, cum maiores minoresve formantur.

2 *respicitur strenuitas, fere i. q. impigritas sim.*: VARRO ling. 8, 15 ab strenuitate et -e (nob- *trad.*). QVINT. inst. 10, 7, 8 opus est naturali quadam -e animi, ut dum proxima dicimus, struere ulteriora possimus. PLIN. epist. 7, 9, 11 non rigidas *artes* docta -e decet. ITALA sap. 7, 24 (*v. p. 1201, 8*).

II *usu metonymico pro t. t. iur., q. e. 'res mobiles', fere i. q. vestimenta (cf. p. 1199, 34)*: PS. RVFIN. (= IVLIAN. AECL.) in Os. 2, 9 p. 975ᶜ messem negabit aestas, autumnus vindemiam, -em bruma

[Wieland]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

subducet (*Vulg.*: sumam frumentum meum in tempore suo et vinum . . . et liberabo lanam meam et linum meum).

homoeoprophora e. g. p. 1201, 73. 1202, 7. 18. 54. 62.

mōbilito, -ātum, -āre. *a* mobilis. Gloss. V 644, 14 **-ta: mota** (*dub.*: IV 119, 26 -ta movetur [mobilitate movetur *Lindsay Gloss.*^{L}*III Abol.*MO *30*]. V 466, 2 [*del. Lindsay cum cod. b* Gloss.^{L}V Aa m 402]. *utrubique 'aut* mota *aut* -atur *scribendum' censet Goetz in indice*).

fere i. q. (com)movere: Caecil. com. 192 laetitia (*e coni.*) me -at, maeror molitur metu. Laber. mim. 91 concitata (-am *Noni codd.* F^3B^A) -ta (-tam F^3B^A, *om. L*) mente maestas. Lvcr. 3, 248 inde omnia -antur, concutitur sanguis. Itala sap. 7, 24 (*v. p. 1201, 8*).

[**mobitōrius** *v. s.* vomitorius.] *Wieland.*

moccus *v. s.* mucus.

mocenagria *et* **mocinagio** *v. s.* moloche.

mochlor, -ātus sum, -ārī, μοχλεύω, μοχλόω. *i. q.* μοχλεύειν, *vecte movere*: Char. gramm. p. 465, 18 B. (*inter deponentia*) -or μοχλεύω -tus sum. Gloss. IV 539, 6 moclatum obser[v]atum. V 621, 14 moglatum est conservatum (obseratum *? Goetz*).

mochomor *v. s.* molchomor.

[reprenditur pronuntiatio . . . vocis mutationibus resultans. nec inutiliter ex Graecis veteres transtulerunt, quod ab his sumptum Laenas Popilius posuit, esse hanc **mocōsam** (inociosam *P*, negotiosam *Halm*, μωκῶσαν *Becher*, mutosam *sc. 'quae assidue mutat' Svennung per litteras*) actionem Qvint. inst. 11, 3, 183.]

mocrus (maerus [*pro* macer] *? Goetz*) στενός Gloss. II 437, 12. III 485, 60.

moda, -ae *f. v. s.* modus (*p. 1252, 50*).

? **modelus,** -a, -um. *à* modus. Virg. gramm. epit. 4 p. 14, 1 quorum fistilla -a (modella *? an* modula *?*) poli persulta[n]t sidera. *R.*

moderābilis, -e. *a* moderari. Ov. am. 1, 6, 59 nox et amor vinumque nihil -e (*i. quod moderari possumus, cf. p. 1213, 15*) suadent.

adv. **moderābiliter.** Pass. Pont. Cim. (BHL 6896) 11 qui summum rei publicae apicem -r continent (*i. moderantur; seq.*: principes, . . . quos rem publicam dicis moderari; *cf. p. 1215, 74*).

***moderāmen,** -inis *n. a* moderari. *scrib. in var. l.* modor- *l. 57. p. 1204, 24. 78. 1205, 28. al. plur. poet. e. g.* Sil. (*p. 1204, 43*). Stat. (*l. 56*). Avien. (*l. 50*). *de notione*: Gloss. συμμετρία. *legitur inde ab* Ov., *qui hoc verbum metri causa loco vocis q. e.* moderatio *formavisse videtur; saepe apud poetas; in sermone pedestri inde ab* Apvl. [*confunditur c.* moderatio *p. 1204, 25. 1205, 10. 11. 39; c.* moderamentum *p. 1205, 61; c.* modulamen Prvd. apoth. 844.]

i. q. **moderatio** (*locos attulimus omnes usque ad* Apvl., *unde vox magis magisque increbruit*): I *pertinet ad* **directionem** *vel* **ordinem**: A *i. q. gubernatio, administratio sim.*: 1 *proprie et in imag.*: a *i. q. actio moderandi, gubernandi, dirigendi*: α *equi vel currus*: Ov. met. 2, 48 currus rogat ille *Phaethon* paternos inque diem alipedum ius et -n equorum. 2, 67 ultima prona via est et eget -e certo. Stat. Theb. 6, 506 abripitur longe -e liber currus. Nemes. cyn. 267 *equus* paret in obsequium lentae -e virgae. Avien. Arat. 792 donec . . . Iuppiter . . . redderet aetherii Phoebo -a cursus. Ennod. carm. 2, 113, 1. *in imag.*: Ambr. off. 1, 47, 228 p. 91^B *appetitus* frenos rationis non suscipit nec ulla sentit aurigae (*i. rationis*) -a, quibus possit reflecti. Ps. Ambr. act. Seb. 12, 38. Pavl. Pell. 160 licentia cauto stricta coherceri potuit -e freni. β *navis sim.*: Lvcan. 5, 706 *carinas* doctae . . . pari -e dextrae permixtas habuere diu. Stat. Theb. 10, 183 subit ad vidui -a clavi. Clavd. Don. Aen. 10, 225 p. 322, 14 velorum sinus certo -e (modor- *VR*) temperabat *Aeneas*. Clavd. 8, 424 quo fluctus possit -e falli. *cf.* Clavd. 20, 427 *ballaenam* -e caudae temperat *musculus*. *in imag.*: Diom. gramm. I 300, 8 *oratio* mobili quodam vocis articulatae spiritu rotundoque (*i. apto, bene conformato*) gubernaculi (*i. linguae*) -e temperata (Sigism. Alc. Avit. epist. 94 p. 102, 2 Mart. Brac. humil. 5). γ *alia*: Rvfin. Orig. in gen. 3, 2 p. 41, 11 sonitum . . . superni nutus -e gubernatum. Prvd. c. Symm. 1, 90 *Mercurius* traditur extinctas sumptae -e virgae in lucem revocasse animas. Pavl. Nol. carm. 23, 168 levem trepido -e melen (*i. specillum medici*) ducere.

b *metonymice i. q. gubernaculum navis*: Ov. met. 3, 644 capiat . . . aliquis -a! 15, 726 innixus -e navis. Stat. silv. 3, 2, 29 -a puppis. *in imag.*: Favst. Rei. grat. 1, 1 p. 7, 26 temerarii remiges . . . temperare -a nesciunt ⌊et gubernacula tractare non norunt⌋ (⌊ ⌋ *glossatori deberi putat Engelbrecht*).

2 *translate*: a *rei publicae*: Ov. met. 6, 677 sceptra loci rerumque capit -n Erechtheus (Phoc. carm. de Verg. 92 Prisc. Anast. 251). Ps. Lact. inst. interpol. 7, 26, 14 quietum tranquillumque -n. Amm. 26, 2, 6 -a orbis Romani. 28, 1, 6 provinciae. Schol. Pers. 4, 1 publici -is gubernacula . . . suscipere (*cf.* Cod. Iust. 1, 27, 2 pr. ut nostro -e recte gubernetur *Africa* [Novell. Iust. 34 epil.]). Prvd. praef. 16 legum -e frenos nobilium reximus urbium (Clavd. 7, 183 maturo . . . regunt iunctas -e gentes. Cod. Theod. 1, 10, 4, 1 [= Iust. 1, 28, 4] praefecturae urbanae . . . -e. *cf.* Pavl. Petric. Mart. 2, 657 Romana indultis -a rexit habenis). c. Symm. 2, 622 Romae. Clavd. 24, 164. carm. min. 30, 46 -a mundi sumpserat. *al.* *in imag. de avibus*: Evstath. Bas. hex. 8, 3 p. 948^C aliae *aves* sub -e continentur. *ecclesiae*: Rvfin. hist. 4, 5, 5 Alexandrinae ecclesiae -n (*gr.* τὴν προστασίαν) . . . suscepit. Pavl. Nol. carm. 14, 94 *Nolam* placido . . . -e rexit. Leo M. epist. 14, 1 p. 668^A vices mei -is. serm. 5, 5 per -n beatissimi Petri (Epist. pontif. 624 Schwartz p. 57, 15). Sacr. Leon. p. 40, 8 *ecclesiam apostolorum* semper -e gubernari (Greg. M. epist. 2, 48 p. 149, 17 pastoris). *al.* Epist. pontif. 636 Thiel Gelas. 14, 1 p. 362 apostolicae sedis. Greg. M. epist. 1, 76 p. 96, 6 ecclesiae sacerdotis -e destitutae (6, 21 p. 399, 15. *al.*). CE 1371, 13 -e certo . . . texit ab hoste gregem (1953, 2 ⟨moder⟩amine [*Armini, Eranos 34, 1936, 111*, ⟨ex⟩amine *Lommatzsch*] certo).

b *rerum, quae providentia divina reguntur*: Apvl. mund. 30 uno -e contenta omnia (*gr. 6 p. 399 b, 11* ὑπὸ . . . μιᾶς ῥοπῆς ὀτρυνομένων ἁπάντων. *cf.* Hil. in Matth. 14, 11 p. 1001^A ut . . . divinae virtutis -e contineretur). Rvfin. Orig. in exod. 4, 7 p. 179, 21 dei regis. Prvd. c. Symm. 2, 74 fatum aut genium, cuius -e regnent *urbes*. 2, 231 mundi. Pavl. Nol. carm. 8, 5 aeterno . . . -e. Avg. epist. 166, 13 p. 566, 12. *al.* Ps. Prosp. vocat. gent. 2, 10 p. 695^C -is sui regimen. Evstath. Bas. hex. 1, 2 p. 870^A sine -e et gubernatione . . . ferri omnia (*gr. p. 8^B* ἀκυβέρνητα καὶ ἀδιοίκητα). Salv. gub. 1, 5 de maiestate ac -e summi dei. Sedvl. carm. pasch. 5, 177 nec sine divino constat -e gestum. *al.*

c *in universum*: Ov. met. 13, 362 ingenium *tuum* . . . eget -e nostro. Chalc. transl. p. 27^B *hominibus* eruditis legum sanctiore -e. Rvfin. Orig. in iud. 6, 5 p. 503, 3 si . . . motus corporis tui freno mentis et interioris hominis -e gubernantur. Avg. epist. 246, 2 p. 584, 17 ut oculum . . . ad domus suae -n (ad domum suo -e *V*) . . . revocaverit. *al.* Cypr. Gall. gen. 1436 educens iuvenes patrio -e (modor- *G*). Leo M. epist. 35, 3 Conc.^{S} II 4 p. 8, 17 veritas affectionum *Christi* sub -e (moderatione *var. l.*) deitatis et mentis. Orient. comm. 1, 605. Pavl. Pell. 62 apto -e . . . insinuare mihi morum instrumenta bonorum. Boeth. herm. pr. 1, 9 p. 110, 27 in liberi arbitrii -e (*cf.* Cod. Iust. 6, 22, 8 pr. suae . . . -a voluntatis). *al.*

B *i. q. praeceptum, regula*: Ivvenc. 1, 185 scripserat antiquae Moyses -a legis (1, 496. 2, 575). 1, 493 operis proprii (*i. novi test.*) -a servans (*opp.* praecepta priorum [*i. vet. test.*]). 3, 421. Rvfin. Orig. princ. 3, 5, 6 p. 277, 11 *donec Christus* rectores ipsos regendi doceat -a (*cf. ibid.* regendi . . . disciplinam). Cod. Theod. 8, 18, 4, 1 iustitiae -e. Alc. Avit. carm. 5, 47 patrio -e.

C *i. q. ordo, ordinatio*: Heges. 3, 23, 1 p. 228, 1 nec adversus Romanae dispositionis -a veterani quoque exercitus virtutem quicquam temeritas promoveret (*gr. 3, 467* οὔτε πρὸς τὴν εὐταξίαν). Avg. gen. ad litt. 2, 12 p. 50, 24 hic -n ordinatoris advertendum est. Ennod. dict. 5, 8 p. 439, 15. Cod. Iust. 1, 17, 2, 1 vetustatis . . . opera . . . certo -i tradere.

II *pertinet ad* **mensuram**: A *de restrictione*: 1 *proprie de actione retinendi*: Sil. 16, 417 cunctantem et sero -a equorum discentem *Cyrnum* (*cf. p. 1217, 50*). Nemes. cyn. 185 nec semel indulge catulis -a (*Heins.*, -e *codd.*) cursus. *in imag. de exinanitione dei in apparitionibus* (*cf. p. 1213, 11*): Prvd. apoth. 27 mera maiestas *dei* est infinita nec intrat obtutus, aliquo ni se -e formet.

2 *translate*: a *in universum i. q. continentia, temperantia*: Sil. 7, 15 tumefactum cladibus ille *Fabius* Hesperiis lento Poenum (*i. Hannibalem*) -e lusit. Novatian. Cypr. epist. 30, 5 p. 553, 24 ut . . . qui hoc disponere nituntur, omni consiliorum -e utantur (*opp.* temeritate). Ps. Cypr. singul. cler. 45 p. 220, 7 de qua re nobis Salomon -n inposuit (Avg. contin. 12, 27 p. 177, 12 frenis *continentiae*). Ivl. Val. 1, 44 p. 55, 13 continentis animi -n Alexander potuit ostentare (*Hist. Alex. M. I p. 47, 14 Kr.* οὐδὲν ἔπραξεν ὑπερήφανον). Arnob. nat. 5, 1 p. 173, 9 -is temperamentum secutus. Opt. Porf. carm. 15, 4 imperii nationum, Constantine, effrenatarum -e pacificator. Ivvenc. 1, 6 cura his ambobus (*sc. Zachariae et coniugi*) parilis -is aequi. Gavdent. serm. 15, 22 G. nostri . . . debet esse -is . . . laxare habenas licentiae (Avson. 419, 28 p. 360, 186 P. quid iam senibus erga se oportet esse -is? Pavl. Nol. epist. 23, 7 p. 163, 23). Symm. epist. 5, 62 (60) huius iniuriae adfectio tuum -n expectat (*i. actionem reprimendi; cf.* Pavl. Nol. epist. app. 1, 2 p. 430, 25 domini -e gubernatum. Cassiod. var. 7, 1, 1 ad -n electum). Ambr. exhort. virg. 11, 78 ira nescit tenere -n. Iac. 1, 2, 5 p. 7, 8 *temperantia* sobrietate atque -e animum temperat (Avg. pecc. mer. 2, 36, 59 p. 128, 1 disputationem . . . -e temperatam. Consvlt. Zacch. 2, 14 p. 80, 1 pias mentes. Prosp. epigr. 18, 5 *cupiditatem*. Rvric. epist. 2, 11 p. 389, 18 misericordiae suae -e. Greg. M. moral. 7, 42 p. 791^B *dilectionem* discretionis -e. *cf.* Vita Hil. Arel. 30 l. 6 C. temperantiae -n). Nab. 15, 64 nullo eas *voluptates* -e gubernantes. Heges. 3, 25, 3 quibus pio -e Titus parcendum putabat (Inscr. christ. Diehl 1092, 11. *cf.* Consvlt. Zacch. 2, 14 p. 80, 1 sancto -e [Inscr. christ. Diehl 1236, 2]. Ven. Fort. carm. 7, 12, 49 sacro -e vivens [9, 9, 7]). Prvd. ham. 246 licentia rerum turbavit placidas rupto -e leges. psych. 274 virtus placidi -is (*i. humilitas*). *al.* Avg. conf. 5, 6, 11 p. 84, 25 -e ingenii. in psalm. 78, 8 pie sustentato . . . -e disciplinae. Anvlin. Aug. epist. 88, 3 p. 409, 3 post pacificum -n episcopalis iudicii *in dissensionibus* (*cf.* Leo M. epist. 86 Conc.^{S} II 4 p. 42, 11). Cypr. Gall. gen. 499 contenta suo victrix -e (modor- *G*) virtus *Abrahae*. Carm. ad senat. 64 -n amabile. 65. *al.* Epist. pontif. 555 Thiel Hil. 8, 4, 6 -is apostolici memores. Canon. Migne 56, 864^A de continentia et castitatis -e. Greg. Tvr. glor. mart. 72 *reum* lenis pietatis -e tu dissolvas (*opp.* asperitas humana). CE 2097, 7 indulsit . . . mixto -e causis. Inscr. christ. Diehl 66, 7 castus, -e pollens. *al.* *de temperatione caeli*: Hippocr. aer. 12 p. 29, 28 G. secundum naturam et -n (*gr.* μετριότητα) temporum.

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b *in sermone iuris sim. i. q. limitatio (cf. p. 1207, 70)*: Ps. Cypr. singul. cler. 25 p. 201, 20 non sine -e fuit . . . ipsa permissio procurata (*cf.* Cod. Iust. 3, 28, 36, 1^{e} heres commodum . . . cum legitimo -e sentiet [Novell. Iust. 36 pr. cum certo -e certaque definitione]). *cf.* Avson. 325, 61 p. 112 P. Amorem . . . nullo -e poenae (*i. immodico supplicio*) adficiunt (*Z*, affigunt *Scriverius*). Clavd. Don. Aen. 12, 235 p. 582, 23 quod -n poterit sperare servitii?

B *de iusta mensura, recto modo (saepe in serm. iur.) i. q. convenientia, aequatio, medietas*: Vlp. dig. 2, 12, 7 (*interpol.?*) dilatio . . . secundum -n (moderationem *P V*) locorum impertiri solet. Novatian. Cypr. epist. 30, 8 p. 555, 22 cuius temperamenti ⌊-n nos⌋ (moderatione *B*) hic tenere quaerentes (*seq. p. 556, 13* ut nec . . . laudent facilitatem nec . . . accusent . . . crudelitatem. *cf.* Pavl. Nol. epist. 12, 4 p. 76, 16. 12, 8 p. 80, 21). Arnob. nat. 1, 2 p. 4, 12 numquid vertigo haec mundi primigenii motus -n excedens aut tardius repere aut praecipiti coepit volubilitate raptari? (*cf.* Ivvenc. praef. 14 vertigo poli terras . . . circum aethera sidereum iusso -e volvet). 1, 2 p. 4, 17 numquid . . . sol . . . exarsit aut intepuit atque in contrarios habitus -is soliti temperamenta corrupit? (*cf.* Ambr. hex. 4, 6, 28 de . . . temperamento et -e conditoris, qui . . . mensuram muneri solis attribuit). Hil. trin. 5, 2 temperato inter utrumque -e (Hier. epist. 49, 8, 1 cauto -e praeceptorum). Gavdent. serm. praef. 44 G. universa, quae . . . deus iusto -e providenter exercet (Amm. 15, 10, 7. 22, 16, 22 Avg. gen. c. Manich. 2, 29, 43 Coripp. Ioh. 2, 337. 8, 7. *cf.* Avg. gen. c. Manich. 2, 27, 41 -n iustitiae est sua cuique tribuere [2, 28, 42 Ven. Fort. carm. 9, 1, 85 Greg. M. in Ezech. 1, 3, 8 p. 809^{B}]. Drac. Romul. 5, 305 fortuna . . . iniusto censens -e fatum [*i. 'iniusto censu moderans fatum eius' Vollmer*]. Ven. Fort. carm. 5, 8^{b}, 11 cui sua concedens iustae -e [modor- *B*] librae). Amm. 25, 1, 9 hoc . . . correctionis -e leniori . . . contentus est imperator. 30, 9, 5 hoc -e principatus *Valentiniani* inclaruit. Clavd. Don. Aen. 1, 195 p. 45, 4 consolandi officium . . . tanto -e, ut neque se satis tristem ostenderet . . . neque a doloribus inmunem. Ambr. hex. 4, 5, 23 p. 131, 9 *autumnus* deposito calore per temperiem medii -is sine fraude nos . . . flatibus tradit hiemalibus. Ps. Ambr. serm. 46, 2 p. 694^{A} aëris istius circumiectus et fusus aequo -e libratus in medio (*i. inter caelum et terram*). Heges. 5, 24, 2 p. 357, 7 quadam arte pensantes -a cibi. Hier. epist. 49, 11, 1 cauto (*cf. supra l. 21*) -e. Epist. pontif. 253 Hier. epist. 35, 2, 1 servans utrobique -n. Prvd. apoth. 831. Cod. Theod. 8, 5, 47, 1 (= Iust. 12, 50, 12) praescripta -is (moderationis *Iust. in var. l.*) imperatorii libramenta. 11, 30, 64 pr. serenitas nostra certum -n invenit. 14, 6, 3. Novell. Theod. 11 pr. maxime -n desideratur in legibus, per quas delinquentes pro qualitate criminum convenit emendari (*postea*: modum emendationis). 12, 1 veterum legum (Ven. Fort. carm. 6, 2, 3 Isid. sent. 3, 52, 9). Cassiod. var. 3, 46, 1. 12, 2, 5 Cod. Iust. 6, 61, 5, 1. Coripp. Ioh. 2, 337 omnia dispensans iusto -e (Greg. M. epist. 11, 44 p. 317, 25 ut . . . ea . . . prudenti -e dispensetis. *cf.* in Ezech. 1, 1, 18 p. 794^{B} *deus* suae irae -a dispensat. moral. 6, 41 p. 752^{B} supernae dispensationis -a). Greg. M. in Ezech. 1, 5, 3 p. 822^{B}. 2, 9, 20 p. 1056^{A}.

nota fere i. q. poena (cf. p. 1214, 29): Ambr. hex. 3, 16, 67 eo quod divinae maiestatis offensa magna -e sterilitatis Iudaicae atque inopiae solveretur.

appendix gramm.: c. gen. obi.: animantium: p. 1203, 47. 1204, 43. al. rerum: p. 1203, 54. 73. 1204, 44. 50. al. c. gen. subi.: animantium: l. 19. p. 1203, 52. 1204, 39. al. rerum: p. 1203, 49. 1204, 11. 13. 20. 31. c. gen. gerund.: p. 1204, 33. c. gen. explic.: l. 50. c. gen. inhaerentiae: l. 11. p. 1204, 68 sq. (cf. l. 18. p. 1204, 15). c. praep.: inter: *l. 20.* erga: *p. 1204, 59.*

moderāmentum, -ī *n. a* moderari. *i. q. res, qua aliquid modificatur*: Gell. 13, 6, 1 προσῳδίας . . . veteres docti tum 'notas vocum', tum '-a' (modulamenta *Benloew*) . . . appellabant. Avg. c. Faust. 19, 17 p. 516, 21 hoc igitur temperamentum -umque (moderamenque *C*) spiritus sancti per apostolos operantis (*modificatur abrogatio legis Mosaicae*). Theod. Prisc. gyn. 19 *spumae* gallinaceos adipes . . . iungimus, ut pessario -um (pessariorum odoramentum *f v*) faciamus (*de recta mixtura*). Cael. Avr. chron. 3, 2, 23 resumptionum -a adhibenda, ut panis calidus vel cucumis *eqs.* (*de medicamentis ad recreanda corpora adhibitis*).

moderāns *et* **moderanter** *v. p. 1216, 68. 72.*

moderantia, -ae *f. a* moderari. *i. q. moderatio, temperantia*: Epist. pontif. 557 Arel. 21, 3 p. 31, 27 *episcopus Viennensis* abusus fratris et consacerdotis Leontii *episcopi Arelatensis* -a (-ae *var. l.*).

moderātē *et* **moderātim** *v. p. 1219, 42. 1220, 54.*

***moderātio,** -ōnis *f. a* moderari. Pavl. Fest. p. 160, 11 a modo fit . . . -o. *cf. l. 80. scribitur interdum* -cio *vel* modor- *(cf. p. 1208, 12). de formis: plur. p. 1208, 52. 1209, 12. de notione*: Cic. Tusc. 3, 16 σωφροσύνην . . . soleo equidem tum temperantiam, tum -em appellare, non numquam etiam modestiam. Non. p. 520, 19 modestia . . ., e qua gignitur -o, quae temperat aurigatque modos, qui . . . in factis et in dictis . . . iniunguntur. Gloss. συμμετρία. μετριότης. διοίκησις. modo et ratione subsistens. temperantia. *legitur inde a* Rhet. Her., Cic., Nep., Liv.; *in vers. nom. -ŏ p. 1206, 79. in tit. librorum*: Val. Max. 4, $1^{\text{tit.}}$ 5, $9^{\text{tit.}}$ Frontin. (?) strat. 4, $6^{\text{tit.}}$ [*confund. c.* moderamen *p. 1203, 40. 1207, 73. 75. c.* modiatio *p. 1227, 72.* modulatio *p. 1209, 16 et* Lact. inst. 5, 1, 10 Chalc. comm. 7, 3 (*conicitur* modulatio *p. 1209, 12 et* Ps. Soran. quaest. med. 20). *e coni.*: Qvint. decl. 295 p. 168, 6 *Rohde* (ante ratio *trad.*). *loco contextus dub.*: Cic. epist. 9, 15, 3 auctorem ⌊-is, urbane⌋ (⌊ ⌋ *Madv.*, -is urbanae *trad., fort. recte i. restrictionis rusticationis*).]

i. q. ***actus moderandi*** *vel* ***habitus moderatus***: **I** *pertinet ad* ***mensuram***: **A** *de restrictione*: **1** *in universum i. q. modestia (syn. l. 21. 27. 49. 71. p. 1205, 77. 1207, 69), temperantia (syn. l. 14. 39. 44. 45. 50. p. 1205, 76. 1207, 12), continentia (syn. l. 50), clementia (syn. l. 71. p. 1207, 30. 39) sim.*: a *hominum et rerum ad homines pertinentium (fere facultatum animi.* dicendi *l. 20.* virium *l. 42.* rei familiaris *l. 26. in arte medica l. 59. 61. 83)*:

α *generatim*: Rhet. Her. 1, 1, 1 recta intellegentia et definita animi -e gubernetur *oratio* (Cic. Cato 1 *coniung.* aequitatem. ad Q. fr. 1, 1, 5 in tua virtute ac -e a. 1, 1, 9 *syn.* temperantiam. Liv. 6, 25, 6. Val. Max. 4, 3, 4 tam circumspecta a. -e. Cvrt. 4, 11, 7 Qvint. decl. 306 p. 201, 9. Avg. beat. vit. 11 p. 98, 16 a. sui -e beatus est. *cf.* Cic. part. 78 a. advertendi). 3, 2, 3 modestia est in animo continens -o cupiditatem (*M* [*cf. Aristo ap. Plut. virt. mor. 2 p. 441^{a}* ἐπιθυμίαν δὲ κοσμοῦσα], cupiditatum *CE* [*cf.* Cic. fin. 2, 60]). Cic. Manil. 47 hac utar -e dicendi (leg. agr. 2, 2 certa ratio -oque dicendi. *cf.* Phil. 2, 10 cum in omni vita tum in dicendo -em modestiamque. de orat. 2, 247 dicacitatis. off. 1, 98 dictorum . . . atque factorum. Qvint. inst. 11, 1, 90 verborum. Firm. math. 5, 2, 16 sermonis. *sim.*: Petron. 93, 4 -is verecundiaeque verba). Sull. 73 quid . . . commemorem . . . -em in privatis rebus? dom. 147 ad nostrum usum prope modum iam est definita -o rei familiaris. Sest. 88 tanta -o fuit hominis, tantum consilium (Phil. 10, 7 tantam -em, tantam . . . tranquillitatem et modestiam! *cf. l. 37 et* Cic. fin. 4, 11 quanta sit etiam apud deos -o, quantus ordo). Cael. 42 dummodo . . . praescriptio -oque teneatur (Heges. 4, 2 p. 241, 22 Avell. p. 106, 18. *cf.* Clavd. Don. Aen. 2, 540 p. 222, 13 -e custodita [Veg. mil. 3, 4 p. 71, 13]. 11, 570 p. 504, 7 servata -e [Avg. c. Adim. 14 p. 152, 1 s. -e euangelica]). Planc. 94 libertatem . . . non in pertinacia, sed in quadam -e positam. Phil. 10, 14 -em patientiamque mirantur (Qvint. inst. 6, 4, 10. *cf. p. 1207, 16*). de orat. 2, 238 adhibenda est . . . in iocando -o (epist. 9, 16, 3 Sen. contr. 7 praef. 3 Sen. clem. 1, 2, 2 Capitol. Maximin. 1, 1 CIL VI 1771. *cf. l. 74*). 2, 342 virtus in earum rerum usu ac -e maxime cernitur (Tac. ann. 12, 37, 1 tanta rerum prosperarum -o. *cf. l. 26*). fin. 1, 64. 2, 47 in quo *genere honesti* inest ordo et -o (*cf. l. 28. 42*). Tusc. 3, 36 temperantia, quae est eadem -o, a me quidem paulo ante appellata frugalitas (*cf.* off. 1, 96 -o et t. appareat). 4, 37 -e et constantia quietus animo est (*cf. vol. IV 506, 51 sqq.*). Cato 33 virium. off. 1, 17 ordo . . . et constantia et -o . . . versantur in eo genere *eqs.* 1, 98 nobis . . . a natura constantiae, -is, temperantiae, verecundiae partes datae sint. 1, 102 ex quo elucebit omnis constantia omnisque -o (*cf. infra l. 63. 84*). 1, 143 de -e et temperantia et harum similibus virtutibus quaerimus (Val. Max. 4, 1 ext. 7 de septem sapientium -e referam. Tac. ann. 6, 27, 4 Plin. paneg. 56, 3). 1, 152 quarta *pars honestatis* -is *est* (*cf.* 3, 96 altera *pars* in . . . -e continentiae et temperantiae. 3, 116 *quarta pars* decore, -e, modestia, continentia, temperantia continetur). Att. 10, 4, 1 deplorandi. 11, 17^{a}, 2 ego . . . utar -e, qua potero (*cf. l. 19. p. 1207, 8.* Qvint. inst. 11, 1, 68). 11, 21, 3 omnia genere ipso praeclarissima fuerunt, -e paulo minus temperata (Val. Max. 4, 1 ext. 9 Sen. epist. 23, 6 Qvint. inst. 11, 1, 28). epist. 1, 9, 22 naturae tuae. 6, 1, 6 ratio ac -o vitae (Paneg. 3, 27, 3 prioris v. mansuetudine et -e. CIL VIII 15880, 8. *cf. supra l. 21*). 9, 16, 6 praesentis temporis -e me consoler (Epist. procos. ad Amphiss. [CIL III 568] 12). *al.* Sen. contr. 2, 4, 4. suas. 1, 3 inter secunda. Val. Max. 5, $9^{\text{tit.}}$ de parentum adversus suspectos liberos -e (Qvint. inst. 6, 2, 14). Cels. 2, 16, 1 morbi -em *desiderant* (7, 29, 1 *curatio* summam prudentiam -emque desiderat. Qvint. inst. 3, 8, 60. 11, 1, 58). 7, 7, 6^{B} scalpello subsecare cum magna -e (Firm. math. 5, 1, 10 cum tarditatis -e. 8, 7, 2. Amm. 31, 14, 3 liberalis erat cum -e. Schol. Cic. Bob. p. 167, 4. Clavd. Don. Aen. 5, 405 p. 470, 6 omni cum -e. Gest. Pilat. 1, 2 cum -e [cum mansuetudine *var. l., gr. A* μετὰ ἐπιεικείας] adducatur Iesus. *cf.* Mart. Cap. 5, 512 p. 252, 8 sine -e. Vita Caes. Arel. 1, 29 p. 307, 16 M. absque reverentia et -e). Sen. benef. 2, 21, 4 quae est . . . alienam rem non accipere -o? dial. 3, 10, 4 hoc . . . -e consequetur, ut *eqs.* (Apvl. flor. 15 p. 61). 9, 17, 9 ut libertatis ita vini salubris -o est. epist. 18, 15 -is causa. 45, 7 -o vocatur ignavia. 86, 1 ob egregiam -em pietatemque (CIL VI 1679, 10). 88, 30 *coniung.* simplicitatem, modestiam, frugalitatem, parsimoniam, clementiam. 106, 9 -o refrenat et revocat (*cf.* Leo M. serm. 87, 1 p. 439^{A} rationabili . . . -e . . . frenandae sunt . . . cupiditates. Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 24, 9 adhibito -is freno). Plin. nat. 11, 145 *indicia* -is (*cf. p. 1207, 27*). Qvint. inst. 11, 1, 68 ratio nostrae -is (Avg. civ. 11, 31 p. 505, 21 D.). Tac. ann. 14, 53, 2 -o eius *felicitatis*. Vlp. coll. Mos. 3, 3, 5 (*rescript. imp. Pii*) servorum obsequium . . . -e . . . contineri. Apvl. apol. 98 non fuit meae -is tacitas omnium suspiciones palam abrumpere. Tert. pudic. 1, 3 -o libidinum pudicitia credatur. Ivvenc. 3, 606 mitis -o. Firm. math. 2, 30, 8 quieta -o (5, 1, 11). 3, 1, 12 -e composita (6, 22, 4. 6, 29, 17. *al.* Sacr. Leon. p. 137, 15). Amm. 21, 16, 5 edendi potandique -e. Ambr. Hel. 16, 61 -o . . . naturalis est. Theod. Prisc. gyn. 8 omnia tamen sub -e procuranda sunt (Cassiod. in psalm. 118, 97 p. 868^{C}. var. 5, 10, 2 sub omni . . . -e transire). Sacr. Leon. p. 57, 10 circum-

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

specta -e (*cf. p. 1206, 15*). *al.* *de deo* (*cf. p. 1206, 28*): FIRM. err. 28, 13 diu criminibus tuis pepercit divina -o. AVG. enchir. 13, 47 -e miserationis *dei*.

β speciatim in re publica sim.: CIC. Flacc. 17 contionum. Sest. 72 quae ... gravitas P. Lentuli consulis fuerit, quae etiam collegae eius -o de me. Pis. 24 -o illa, quae in nostris solet esse consulibus (*cf.* LIV. 3, 41, 6 in imperiis exercendis. PANEG. 2, 20, 5). Phil. 5, 38 quanta ... is -e usus sit (SEN. dial. 12, 13, 2 divinae manus *principis*). de orat. 2, 35 languentis populi incitatio ⌊et effrenati -o⌋ (⌊ ⌋ *om. M, de actione retinendi*). LIV. 2, 1, 6 tranquilla -o imperii. 3, 33, 9. 3, 59, 4 tribuni. 3, 65, 11 -o tuendae libertatis. 4, 41, 7 cum ingenti laude ... -is (38, 56, 11 -is et temperantiae. VAL. MAX. 4, 1 ext. 4. 5, 3 ext. 2 PLIN. paneg. 54, 5). 4, 51, 3 summa -e ac lenitate ... transacta re (*cf. infra l. 27.* PLIN. epist. 6, 31, 11 *coniung.* summa gravitate. *sim.* VAL. MAX. 4, 1, 6 altissima ... -e). 4, 57, 12 favorem unica -e partum (EVTR. 9, 12). 6, 27, 1 singulari adversus conlegam patientia et -e insignis (VELL. 2, 122, 1. SVET. Otho 3, 2 -e atque abstinentia s.). 8, 33, 13 quantum interesse inter -em antiquorum et novam superbiam crudelitatemque! 34, 22, 5 Romani ducis ... -em miraretur. 42, 62, 7 -is ... testes (*cf.* VAL. MAX. 4, 1 ext. 8 -is testimonium). 45, 18, 6 libertatem salubri -e datam (COD. Theod. 11, 1, 23. *cf.* TAC. hist. 2, 29, 3 utili -e). *al.* (*cf. Fr. Hellmann, Liv.-Interpretationen 1939, ind. p. 108*). VAL. MAX. 4, 1, 5 quid hac -e efficacius? 4, 1, 7 adversus socios (*cf. l. 16*). 4, 1, 8 -em ... *Gracchi* debita laude prosecutus est (4, 1, 12). 4, 1, 9 praecipuae -is exempla (PLIN. epist. 7, 29, 3 SCHOL. Cic. Bob. p. 79, 21). 4, 1, 9 laudabatur huius *Claudii Neronis* ... -o (*cf. l. 29.* TAC. hist. 4, 6, 2). 4, 1, 14 non parvo summae -is ... indicio (CVRT. 8, 8, 10 PLIN. paneg. 9, 1). *al.* SEN. dial. 4, 23, 3 quo rarior ... -o in regibus, hoc laudanda magis est (TAC. Agr. 7, 3 rarissima -e). CVRT. 5, 3, 15 -em clementiamque regis (*cf. l. 39*). QVINT. decl. 267 p. 90, 9 -is famam consecutus sum (TAC. ann. 3, 56, 1. 15, 15, 3 SVET. Aug. 21, 3). TAC. dial. 40, 4 in iudiciis. hist. 2, 37, 2 volgi. 4, 42, 6 principis (ann. 3, 50, 2 PLIN. paneg. 3, 2 SVET. Dom. 23, 2). ann. 1, 8, 5 remisit Caesar adroganti -e (*oxymor.*). 12, 49, 2 -e plura quam vi composuerat. 12, 54, 1 pari -e agebat (AMM. 15, 8, 14 RVFIN. hist. 4, 13, 6. *cf. etiam l. 40*). PLIN. paneg. 16, 1 praedicanda est -o tua (CAPITOL. Aur. 12, 12). 39, 4 pro cetera sua -e (NOVELL. Valent. 30 pr. pro verecunda -e). 55, 5 -o (-is *var. l.*) est eligere parcissimos *honores*. SVET. Iul. 75, 1 -em ... clementiamque ... in administratione ... admirabilem exhibuit (Tib. 32, 2 parem -em). Tib. 57, 1 -is simulatione. Cal. 16, 2 sine -e (*cf.* CAPITOL. Max. Balb. 13, 4 cum magna -e ... regebant). CAPITOL. Aur. 12, 9 Marcus tanta fuit -e, ut *eqs.* (*sim.* LAMPR. Alex. 20, 1 IVST. 1, 10, 9. 23, 4, 2. *cf.* 32, 4, 12). 17, 1 provincias ... ingenti -e ac benignitate tractavit (EVTR. 4, 27, 2 i. severitate et -e. *al.*). TREB. Claud. 2, 3 Augusti -o. LACT. mort. pers. 11, 8 -em tenere (*cf. infra l. 61*). IVST. 1, 1, 1 spectata inter bonos -o. 13, 6, 19 insigni -e. EVTR. 8, 4 civilitate et -e (9, 12). COD. Theod. 9, 21, 8 solitae -is arbitrio (*cf. l. 55*). 10, 1, 16 clementiae ... nostrae -em secuti (*cf. l. 51 et* COD. Theod. 12, 1, 171 pr. sectandam). CONST. Sirmond. 16 *legis* (EDICT. Theodor. 153 legum prudentia et -e servata). NOVELL. Valent. 6, 1, 2 servata -e (EDICT. Theodor. 153 *v. l. 50*). 10, 2 divinam -em *imperatorum* secuti (Theod. 7, 4 pr. *cf. etiam l. 8*). CIL VI 1702 ob -em (XI 377 ob eximiam -em. *cf. p. 1206, 70*). VIII 5348 eximiae -is (INSCR. Afr. Cagnat -M.-Ch. 456). *al.* *meton. titulus imperatoris* (*cf.* clementia *vol. III 1335, 44*): COD. Theod. 6, 30, 24 nostrae -is arbitrio (8, 18, 3, 1 CONST. Sirmond. 1). *in ecclesia*: CYPR. laps. 18 p. 250, 18 religiosa -o. epist. 17, 3 p. 522, 20 consilio ac -e vestra ... lapsorum animos temperate. 63, 1 p. 702, 2 humili et verecunda (*cf. supra l. 37*) -e. LEO M. epist. 10, 5 p. 633[A] de sacerdotali -e (44, 1 Conc.[S] II 4 p. 19, 27). 23, 2 Conc.[S] II 4 p. 5, 11 ecclesiastica -o. EPIST. pontif. 557 Arel. p. 32, 16 -is nostrae (*cf. l. 55*) nomen tenentes. SACR. Leon. p. 124, 3 tua ... gratia tribuatur et -o gubernantum et oboedientia subditorum (p. 126, 31).

b *rerum naturalium sim.*: CIC. Flacc. 31 tempestatum -e et conversione. nat. deor. 2, 92 si mota loco sint *sidera*, conflagrare terras necesse sit a tantis ardoribus -e et temperatione sublata. PALLAD. 1, 5, 5 vallis cum quadam -e ... summissa. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 213 *vina* aquata ... atque parva -e temperanda. FAVST. REI. grat. 2, 1 p. 60, 4 plagarum. *de materia in doctrina Hermog.*: TERT. adv. Hermog. 41 p. 171, 1 -o et modestia et iustitia motationis.

2 *in sermone iuris sim. i. q. limitatio* (*cf. p. 1205, 1*): PAVL. dig. 48, 20, 7 pr. quod *privilegium* cum aliqua -e definiri placuit (COD. Iust. 2, 7, 24 pr. petitiones ... cum competenti -e censuimus admittendas [7, 47, 1, 1 *poenae* cum competenti -e (moderamine *M*) proferuntur. *cf. p. 1209, 38*]). COD. Theod. 5, 7, 2, 2 (= Iust. 8, 50, 20, 3) sub -e (moderamine *Iust. in var. l.*) qua iussimus (CASSIOD. var. 5, 16, 4. 6, 22, 3 annonas suas s. -e percipiant. 7, 12, 2). 6, 4, 21, 7. 8, 5, 43. EDICT. Theodor. 149 CASSIOD. var. 5, 37, 2. *nota* (*cf. p. 1209, 74. 1213, 11. 1218, 27*): HIL. trin. 2, 17 p. 62[B] (*agitur de aeternitate verbi*) tempus ... est spatii, non in loco; sed in aetate manentis significata -o (manet moderata significatio *var. l.*). 8, 48 p. 272[A] non erit invisibilis dei imago (*i. verbum*) corporeus nec indefiniti species definita -o. 10, 53 p. 386[A] ne si contenti indulgentiae -e non simus, amittamus indulta.

B *de iusta mensura, recto modo i. q. convenientia, aequatio, medietas*: CIC. ad Brut. 2, 7 (= 5 Sj.), 5 huius rei -o facilis est, ut in duces vehemens sis, in milites liberalis (QVINT. inst. 4, 1, 58 *seq.*: ut videamur accurate, non callide dicere). NEP. Att. 14, 2 tanta ... usus est -e, ut ... pari ... fastigio steterit in utraque fortuna (CELS. 3, 4, 1 *inter nimiam festinationem et voluptatem*). CELS. 2, 12, 2[A] -o ... aptissima, ut neque saepe ea medicina temptetur et tamen ... non omittatur (APVL. apol. 19). 3, 18, 15 habita ... eadem -e (*cf.* 3, 18, 16 -o ... in cibo quoque adhibenda est *eqs.* [SEN. benef. 5, 25, 3 verborum]). COLVM. 12, 16, 1 quadam -e temperamentoque opus est. ASCON. Corn. p. 49, 27 quanta ... -e rem ... tractaverit (FRG. Bob. gramm. VII 538, 1). FRONTIN. aq. 9 GRAN. LIC. p. 9, 12. MARCELL. dig. 8, 2, 10 quantum sufficit habitantibus in usus diurni -e. VLP. dig. 48, 19, 13 sententiam ferre vel graviorem vel leviorem, ita tamen ut in utroque -em (modo rationem *F¹*, συμμετρίαν *Basil.*) non excedat. EPIST. imp. Sev. et Carac. ad Tyr. (CIL III 781) 3 cum iusta -e servavimus (*cf. l. 18*. HIL. in psalm. 67, 4 aequa ... iudicii caelestis et i. -o est, ut *eqs. sim.*: AVG. c. Adim. 17 p. 171, 9 non vindicent acerbitate saevitiae, sed -e iustitiae [CIL VI 32051]). CYPR. epist. 34, 4 p. 570, 21 expensa ... -e (veneratione *Z*) libranda ... res est (54, 3 p. 623, 15 iusta -e. *al.* CLAVD. DON. Aen. 1, 300 p. 65, 27). 55, 6 p. 627, 17 temperamentum salubri -e libravimus, ut nec ... nec (55, 6 p. 628, 7). TREB. Claud. 14, 14 cetera ... pro -e (COD. Theod. 12, 1, 149) praestabis (CASSIOD. var. 11, 8, 8). *al.* COD. Iust. 2, 29, 1 (*a. 285*) congruenti -e ... donatae. FIRM. math. 1 prooem. 5 ratio terram ... in media parte positam librata (*cf. l. 37*) aequabilitatis -e suspendat (*cf.* 2, 10, 3 aequinoctiale ... dictum est, quod in hoc signo horas noctis et diei aequata -e componit [3, 6, 26. 5, 7, 4. 7, 1, 2 err. 1, 2. 20, 6]. 3, 3, 5 nec bonus est nec malus, sed aequali [inaeq. *Kroll et Skutsch*] ... -e componitur. 6, 1, 9 fata ... aequabili [inaeq. *Kroll*] varietatis -e conponunt [CASSIOD. var. 11, 8, 8]. *cf. etiam l. 15*). 1, 10, 3 quaedam *zonae* ... commixtae temperationis sunt -e compositae (2, 10, 3. 4, 19, 10 corpus ... eorum media -e componitur. *al.*). 6, 22, 5 ex ista temperationis -e (*cf. l. 29 et* CAEL. AVR. acut. 2, 8, 35 meracum ... hoc est ultra -em temperamenti commixtum acetum cum melle dari. *sim.*: FVLG. RVSP. serm. 1, 1 p. 719[D] -is ... temperiem). 7, 1, 2 ventorum flatus cum quadam ... necessitatis -e variari (8, 1, 4). 8, 6, 3 in dorso stans equorum mirifica se -e sustentet (*de aequilibrio*). *al.* SERV. Aen. 10, 247 -is (*explicat* modi). RVFIN. Orig. in num. 8, 1 p. 50, 4 dominus ... modum correptionis librata -e dispensat (AVG. serm. 50, 4, 6. *cf.* EPIST. pontif. 365 Migne 20, 780[B] pensare). LEO M. epist. 30, 3 Conc.[S] II 4 p. 10, 27 sedis ... apostolicae -o hanc temperantiam servat, ut et ... et. CANON. Turner I 1, 2 p. 232 rec. V permaneant diaconi in propria -e (*all. recc.* in proprio officio, intra suam propriam mensuram, *gr. Mansi 2, 676[D]* τοῖς ἰδίοις μέσοις. BOETH. arithm. 1, 21 p. 45, 21). CAEL. AVR. acut. 1, 10, 70. 2, 18, 111 supra dicta -e bibenda. COD. Iust. 1, 4, 28 dotis. *al.*

II *pertinet ad* **directionem, institutionem, conformationem, ordinem**: A *i. q. gubernatio, dominatio, administratio sim.* (*proprie non nisi* GELL. 9, 1, 5 mittentis *tela*. FIRM. math. 8, 12, 1 artificii *iaculandi sagittas* [8, 22, 4 artificii *navigandi*]):

1 *rei publicae sim.*: CIC. Verr. I 20 omnia in unius *Hortensii consulis* potestate ac -e vertentur. de orat. 1, 34 perfecti oratoris -e ... rei publicae salutem maxime contineri. leg. 3, 5 rei publicae. FIRM. math. 1, 10, 13 *imp. Constantinus* ad liberandum orbem tyrannicis -bus (in- *N fort. recte*) ... electus. *ibid.* orbem ... salubri gubernationis -e sustentat. COD. Theod. 12, 1, 150 (= Iust. 10, 32, 47 pr.) quorum sunt -i commissi. 15, 5, 2, 1 *consulibus* erogandi *praemii spectaculorum* -em (*i. institutionem*) ... permisimus. NOVELL. Valent. 1, 3, 4 pro sua -e disponant ..., qualis persona mittatur (34, 2 pro tua -e decernas). 7, 2, 4. CASSIOD. Ios. antiq. 13, 9[a. med.] provinciae. PASS. Pont. Cim. (BHL 6896) 8 *Saturnus* populos Italiae tranquilla -e gubernavit. CIL VIII 11332 circa frumentariae rei largam -em. *ecclesiae*: RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 16, 33 cessantes a tyrannide paternam -em (*gr.* κηδεμονίαν) demonstrent. *metonymice* (*cf. p. 1207, 54*): PSALT. Cas. 59, 9 Iudas -o mea (*hebr.* מְחֹקְקִי, *gr.* βασιλεύς μου, *Psalt. Rom. et Vulg.* rex meus, *Psalt. sec. Hebr.* legifer meus).

2 *rerum, quae providentia divina reguntur*: CIC. nat. deor. 3, 85 mundi divina ⌊in homines⌋ (⌊ ⌋ *del. Bouhier*) -o ... nulla est, si in ea discrimen nullum est bonorum et malorum (LACT. inst. 2, 11, 4 d. -o, quae cursus eorum *astrorum* temperat et gubernat. FIRM. err. 2, 4 d. artificii -e. AVG. ord. 1, 1, 2 p. 122, 9 d. potentiae -ique. LEO M. serm. 77, 1 p. 412[A]). FIRM. math. 8, 1, 3 deum ita nos divini artificii -e fecisse (*cf. supra l. 69 et 48*). ZENO 1, 6, 2 p. 313[A] opificis. SACR. Leon. p. 114, 13. p. 132, 10 *ecclesia* potenti -e directa. SALV. gub. 1, 13 deus ... -em suam et gubernaculum temperaret. CASSIOD. inst. 2 praef. 3. *de sideribus*: *in regendis sortibus humanis*: CIC. div. 2, 94 si haec (*sc. varia genera formarum et morum liberorum*) non vis et natura gignentium efficeret, sed temperatio lunae caelique -o. FIRM. math. 1, 10, 14 *planetarum*. 5 praef. 5 *solis*. PS. SORAN. quaest. med. prooem. p. 245, 8 *astrorum*. *in regimine cursus stellarum*: FIRM. math. 1, 10, 14 *sol*, qui ceterarum stellarum ignes flammiferarum (*trad.*, flammifera *Kroll*) luminis tui -e perpetuas. FAV. EVL. p. 5, 23 solis.

3 *rerum naturalium ab hominibus moderatarum*: CIC. nat. deor. 2, 152 earum *rerum* -em nos soli habemus, maris atque ventorum, propter nauticarum rerum scientiam.

4 *in oratione, musica sim.*: a *in regendis motibus corporis*

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

modulanda voce: RHET. Her. 1, 2, 3 pronuntiatio est vocis, vultus, gestus -o cum venustate (CIC. inv. 1, 9 pronuntiatio est ex rerum et verborum dignitate v. et corporis -o. de orat. 1, 18 in qua *actione* cum omnes in oris et v. et motus -e elaborent. 3, 174 Brut. 314. leg. 1, 27 [modor- *H¹*]). 3, 12, 20 declamationis. 3, 15, 26 motus est corporis, gestus et vultus -o quaedam (*cf. l. 1. 3. 7*). CIC. de orat. 1, 18 motus (MART. CAP. 5, 442 pronuntiatio vocis, m. gestusque pro rerum verborumque dignitate -o). 3, 222 oculorum (orat. 60 MART. CAP. 5, 543).
b *in instituendis numeris, cantibus, dictis*: CIC. de orat. 1, 254 astrictus certa quadam numerorum -e et pedum. 3, 217 arte ac -e. orat. 182. rep. 2, 69 ut . . . concentus ex dissimillimarum vocum -e concors tamen efficitur et congruens, sic *eqs.* PORPH. Hor. ars 402 tubae -es (modulationes *Hauthal*). FIRM. math. 6, 30, 25 religiosi carminis. Ps. HIL. tract. 2, 1 SERV. ecl. 4, 22. Aen. 6, 80 dicendi. SCHOL. Cic. Bob. p. 154, 2 CLAVD. DON. Aen. 9, 775 p. 283, 4. HYG. astr. 1 praef. p. 19, 4 versuum -e (modulatione *in parte codd., falso explicat A. Martin, Latomus 7, 1948, 210*). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 159, 17 eloquii spiritalis. *in arte gramm.*: VIRG. gramm. epist. 3 p. 144, 11sqq. -o est qua per modos verba ponderantur *eqs.*

B *i. q. praeceptum, decretum, statutum*: COD. Iust. 11, 48, 8 pr. (*a. 366?*) salva . . . -e, . . . ut *eqs.* (COD. Theod. 11, 36, 18 pr. s. . . . iuris antiqui -e atque sententia). 1, 54, 6, 5 (*a. 399*) ad huiusmodi legis -em pertinere (5, 9, 6, 6 [*a. 472*] omnes res praedictae mobiles secundum legum -em matri . . . restituentur). COD. Theod. 1, 4, 3, 4 -o iudicantis. 4, 6, 8 quod . . . iusta -e decretum est (6, 4, 29). 6, 4, 22, 2ª disceptandi . . . -o cuncta conponat. 6, 26, 7 pr. id etiam nostra -e decernimus (*cf. l. 25*). 7, 18, 9 pr. -i praesentis oboedire praecepti. 11, 7, 11. 11, 30, 2 ea custodita -e, ut *eqs.* 16, 2, 40 (= Iust. 1, 2, 5) destricta -e praescribere *eqs.* (CONST. Sirmond. 11).

C *i. q. institutio, ordo, ordinatio*: COD. Iust. 8, 4, 1 (*a. 290*) inculpatae tutelae -e illatam vim propulsare. AMBR. hex. 5, 15, 51 hunc . . . volantes ordinem servant et hac -e omnem laborem adlevant, ut per vices fungantur ductus sui munere. 5, 15, 52 p. 179, 7 sine invidia erat ordine muneris et temporis -e delata promotio. COD. Theod. 8, 5, 40, 1 (= Iust. 12, 50, 8) ut . . . agendi itineris possit esse -o. COD. Iust. 1, 17, 2, 12 (13) ut sit eis cognitum, quanta confusione et infinitate absoluti in quantam -em et legitimam veritatem pervenerunt. 5, 4, 23 pr. lapsus . . . mulierum . . . cum competenti -e (*cf. p. 1207, 73*) sublevandos esse.

append.: *gramm.*: *c. gen. inhaer. p. 1208, 31. 53.* *c. gen. epexeg. p. 1206, 62.* *gen. gerund. l. 14. 25. 35. p. 1206, 17. 20. 50. 81. 1208, 55.* adversus *aliquem p. 1206, 58. 1207, 16. 23.* in *aliquem? p. 1208, 66.* inter *aliquid p. 1206, 57.* de *aliquo p. 1207, 6.* in *aliqua re p. 1207, 32. 39. al.* in *c. abl. gerund. p. 1206, 35. 1207, 7.* *homoeoprophora p. 1206, 55. 79. 1207, 69. al.*

comp.: *cf.* immoderatio.

cf. Onom.

moderātō *adv.: v. p. 1220, 60.*

***moderātor,** -ōris *m.* *a* moderari. *gr.* μοδεράτωρ NOVELL. Iust. *p. 1210, 54sqq.* *de notione*: GLOSS. ῥυθμιστής. ἄρχων. διέπων. διοικητής. δημιουργός. rector. rationabilis. *legitur inde a* NAEVIO, CIC., LVCR. [*confunditur c.* moderatio (*e. g. p. 1210, 45*). moderatus (*e. g. p. 1210, 66*). moderatur (*e. g. l. 60*).]

i. **qui modum imponit** (*de rebus v. l. 56. 69. p. 1210, 17. 18*):

I *pertinet ad* **mensuram**: **A** *i. qui modum rei insolentis restringit, coercet*: CIC. fin. 2, 113 in quibus *animi partibus* . . . inest -r cupiditatis pudor. OV. met. 7, 561 nec -r *pestilentiae* adest inque ipsos saeva medentes erumpit clades. LIV. 26, 48, 10 non tam advocati quam -es studiorum. SEN. dial. 2, 9, 3 vir ⌊ereptus erroribus, -r sui⌋ ([⌊⌋ *Gertz*, erectus erroribus moderatur suis *A*]. CASSIOD. var. 8, 10, 3). QVINT. inst. 12, 1, 27 quem in seditione vulgi . . . -em dedit (*cf.* TAC. ann. 1, 49, 2 neque legatus aut tribunus -r adfuit *eqs.*). decl. 267 p. 90, 12 videbar hoc fecisse tamquam -r (*i.* σωφρονιστής, *cf. Leo, Quint.'s kleine Decl., Gött. Nachr. 1912 p. 121*). PANEG. 4, 15, 3 laudati vitae -es, qui refrenandis cupiditatibus restricte contenteque vixerunt. AMBR. in psalm. 118 serm. 18, 5, 2 *deus* sicut ultor culpae, ita -r est poenae. Ps. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 7 p. 665^extr. iracundiae -es (*gr. 2, 135* ταμίαι) iusti sunt, indignationem cohibent. AVG. c. acad. 3, 7, 15 p. 56, 14 stilum *notarii* . . . quasi aurigam -emque sermonis mei esse (*sc. qui coercet celeritatem dicendi*). PETR. CHRYS. serm. 84 p. 437^C pius. ENNOD. opusc. 3, 165 p. 374, 2 quae *temperantia* oris tui nitore, egregie -r *Epiphani episcope* (*cf. p. 1210, 62*), adtollitur. INSCR. christ. Rossi II p. 208 n. 34, 17 tristia participans, leti -r opimus. *nota* (*cf. p. 1204, 46. 1207, 78. 1213, 11. 1218, 27*): HIL. in psalm. 61, 3 arbitri -esque divinae potestatis (*i. qui potestatem divinam finitam esse credunt, omnipotentiam dei negant*).

B *i. qui alicui rei modum iustum imponit, dispensator aequus*: AVG. c. Faust. 22, 22 p. 617, 14 *iudex*, qui liber vinculo necessitatis -r existeret aequitatis (*cf.* EPIST. pontif. 727 Thiel Gelas. 23 p. 390, 7 -is iudicium. CIL IX 703 vindici legum ac -i iustitiae). COD. Theod. 16, 8, 10 (= Iust. 1, 9, 9) discussorem aut -em (*i. magistratum, qui pretia statuit*). FAVST. REI. grat. 2, 6 p. 71, 19 absque ullo inter malum et bonum -is examine.

II *pertinet ad* **directionem,** *institutionem, conformationem, ordinem i. q. gubernator, rector*: **A** *proprie et in imagine*:

1 *animantium vel vehiculorum*: NAEV. trag. 59 trionum hic -r rusticus. VARIVS carm. frg. 3, 1 lentae -r habenae. PANEG. in Mess. 115 validis . . . sedet -r habenis. OV. met. 4, 245 *Sol* -r equorum (LVCAN. 8, 199. NON. p. 450, 30 equisones . . . equorum . . . -es aut magistros. CASSIOD. var. 2, 9, 2). fast. 3, 593 nec iam -r habenis (*i. gubernaculo navis*) utitur. SIDON. epist. 2, 10, 4 v. 24 -r (metator *C*) essedorum. *in imag.*: CIC. epist. 2, 6, 4 dux nobis . . . opus est et eorum ventorum, quos proposui, -r quidam et quasi gubernator.

2 *instrumentorum*: LVCR. 5, 933 aratri (6, 1253). OV. met. 8, 856 harundinis (*i. piscator*). STAT. silv. 1, 2, 151 Tyrii -r (*i. administrator; de infectore*) . . . aeni (*cf.* CASSIOD. var. 1, 2, 4). CLAVD. 20, 382 pectinis unci (*i. carminator*).

B *translate*: **1** *generatim*: CIC. part. 10 aut auscultator modo est qui audit aut disceptator, id est rei sententiaeque -r (PLANC. Cic. epist. 10, 9, 3 et temporis et rei. COD. Iust. 4, 35, 21 [*a. 313—315?*] rei -r atque arbiter). epist. 1, 9, 22 consiliorum. EDICT. imp. Diocl. II 18 metus iustissimus officiorum invenitur esse -r. LACT. opif. 10, 24 *pollex* tamquam rector omnium *digitorum* atque -r. AMBR. spir. 2, 12, 140 *spiritus sanctus* non . . . quasi iussus obtemperat, sed quasi largitor suae -r est largitatis. MACR. Sat. 1, 24, 22 servilis -r obsequii, cui cura . . . adolendi penates (*cf. 1, 24, 23* praesul famulitii).

2 *specialia*: **a** *rei publicae sim.*: CIC. Sest. 125 ubi erant tum illi contionum -es, legum domini, civium expulsores? rep. 5, 8 huic -i rei publicae beata civium vita proposita est (Att. 8, 11, 1. *cf.* LIV. 2, 23, 11 arbitri -esque publici consilii). SALL. or. Lep. 11 populus Romanus, paulo ante gentium -r. OV. Pont. 2, 5, 75 orbis -r (PRVD. c. Symm. 1, 9 parens patriae -r et orbis. *item de Caesaribus*: AVR. VICT. Caes. 13, 9 -em omnium. EVTR. 10, 2, 2 exoptatissimus. SYMM. epist. 4, 4, 3 imperii. or. 2, 2 invicte -r. AMM. 26, 1, 3. 30, 7, 7). LIV. 2, 18, 6 Larcium . . . -em (*i. dictatorem*) et magistrum consulibus adpositum. SIL. 5, 547 Autololum -r. STAT. Theb. 3, 1 *Eteocles* Aoniae -r (*i. rex*) . . . orae (aulae *var. l. fort. recte. cf.* AMM. 17, 4, 11). TAC. dial. 36, 2 mixtis omnibus et -e uno carentibus. ann. 4, 18, 1 ingentis exercitus (*cf.* PLIN. paneg. 13, 2. AMM. 20, 8, 14 militiae). FLOR. epit. 4, 2, 20 pacis bellique -r (AMM. 18, 7, 7 belli internecivi). APVL. Plat. 2, 26 p. 260 legum (*i. legislator*). SYMM. rel. 4, 2 urbis (*i. praefectus ut* AMM. 27, 3, 5). AMM. 22, 9, 12 bonis (29, 2, 18). 30, 5, 5 (*i. minister consiliorum. cf.* ENNOD. opusc. 3, 85 p. 352, 22). *al.* CYPR. GALL. iud. 469 patriae (*cf. l. 27*). CASSIOD. var. 7, 10, 2 -em *scaenicorum* (*i. tribunum voluptatum*). *al.* *i. q. rector, praeses provinciae*: SYMM. rel. 38, 2 in iudicio -is Apuli. 40, 1 Campani -is (*cf.* CE 326, 2 Campanas -r sublebat urbes). AMM. 30, 1, 6 provinciae (COD. Theod. 1, 10, 8, 2. 4 provinciarum -es. 1, 16, 8 [= Iust. 3, 3, 5]. 1, 16, 14 [= Iust. 1, 40, 11]. *al.* CONST. Sirmond. 14 p. 14, 40 NOVELL. Theod. 3, 10. Valent. 17, 3 per -em [moderationem *var. l.*] eiusdem provinciae. 23, 6. CONC.^S II 3, 2 p. 93, 2 cognoscentibus -bus provinciarum [*gr. II 1, 3 p. 124, 16* τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχόντων]. MARCELL. auct. chron. II p. 106, 541, 3. COD. Iust. 1, 57, 1 [*a. 469*] apud virum clarissimum -em provinciae [8, 12, 1, 2 (*a. 485—486?*). 11, 10, 7, 1. 12, 29, 3, 3. *al.*]. *al.* GREG. M. epist. 13, 50 p. 415, 14 PASS. Secund. Theb. [BHL 7568] 8). CLAVD. 24, 101 -r (*absol. ut* COD. Theod. 8, 4, 25 pr. *al.* NOVELL. Theod. 15, 2, 1 viro clarissimo -i [*cf. l. 48*]. Maior. 2, 2 COD. Iust. 1, 51, 10 [*a. 439*]. CASSIOD. var. 9, 2, 3. *al.*). *titulus specialis ab imp. Iust. a. 535 introductus* (*cf. Enßlin, RE XV 2317, 58sqq., gr.* μοδεράτωρ): NOVELL. Iust. 20 pr. uno -e facto et decorato etiam ipso spectabilium dignitate. 23, 3, 1. 28^tit. Helenoponti (28, 3). 28, 2 -r . . . appellatus . . ., quoniam et -is nomen antiquum est et Romanam nobilitatem decens. 28, 6 spectabilem -em. 102, 1 largimur . . . ei *administrationi Arabiae* -is (*gr.* μοδεράτωρος ⌊ἤτοι ἁρμοστοῦ⌋ [⌊⌋ *MB, om. L*]) appellationem . . . et quod spectabilium est ei damus ⟨ius⟩ administrationum. NOVELL. Iust. edict. 4, 2, 1 τῆς καταστάσεως τῶν μοδερατώρων. *in re sacra* (*cf. Enßlin l. c. p. 2316, 48sqq., qui citat* ENNOD. opusc. 3, 165 [*v. p. 1209, 71*]): CHRYSOST. hom. ed. Froben I 653^C *Heliam* errantis populi rectorem et gubernatorem, sacrorum -em, discrepantium voluntatum Israelis aurigam.

b *rerum, quae providentia divina reguntur*: CIC. leg. 2, 15 dominos esse omnium rerum ac -es (moderatos *var. l.*) deos (SALV. gub. 1, 3 CASSIOD. in psalm. 118, 4 p. 838^A. *cf.* ARNOB. nat. 2, 74 p. 108, 29 rerum cunctarum pater, -r et dominus. 3, 2 p. 112, 23 *coniung.* constitutor. Ps. LACT. inst. interpol. 7, 26, 16 universitatis [AVG. conf. 7, 6, 10 enchir. 9, 29]. AMBR. Abr. 2, 8, 55 p. 609, 14 omnium [in psalm. 118 serm. 10, 2, 2]). Tusc. 1, 70 -r tanti operis et muneris (nat. deor. 2, 90 *coniung.* rectorem, architectum). GERM. 32 *Iuppiter* -r Olympi (AVIEN. Arat. 713 DRAC. Romul. 4, 1). STAT. silv. 2, 2, 21 *Neptunus* -r caerulus undae. MIN. FEL. 17, 5 summi -is (CE 1443 B 6). ANTH. 937, 1 Averni. PANEG. 5, 13, 6. LACT. inst. 3, 20, 13 epit. 2, 5 AVG. civ. 4, 33 p. 188, 12 D. SACR. Leon. p. 128, 31 deus dierum temporumque nostrorum potens et benigne -r. ENNOD. opusc. 5, 4 p. 394, 16 caeli. SACR. Greg. 204, 26 superne -r. *de sideribus*: CIC. rep. 6, 17 sol . . . dux et princeps et -r luminum reliquorum (Tusc. 1, 68 MACR. Sat. 1, 19, 15).

c *artis dicendi*: CIC. orat. 70 -r ille et quasi temperator huius tripertitae varietatis (*sc. trium generum dicendi*). 123 sit temporum personarumque -r; nam nec semper nec apud omnis . . . eodem modo dicendum arbitror.

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

d *i. q. educator, praeceptor, magister*: VELL. 2, 102, 1 -em iuventae filii (MART. 2, 90, 1 -r summe i.). STAT. silv. 5, 3, 192 indomiti Phoenix -r alumni *Achillis* (PRVD. perist. 9, 31). PANEG. 9, 5, 3 *coniung.* praeceptorem.

f. **moderātrīx,** -īcis. *fere de rebus; de muliere l. 10; de dea l. 36. 41; de curia l. 32. saepe vi adi. fungitur, e. g. l. 21 et 29. legitur inde a* PLAVTO, CIC. [*e coni. dub.*: ARNOB. nat. 4, 25 p. 161, 25 (*v. s.* modulatrix).]

1 *pertinet ad mensuram*: **a** *quae modum rei insolentis restringit, coercet*: PLAVT. Cist. 538 *anus* -x ⟨linguae⟩ (*suppl. Ussing*) fuit atque immemorabilis. CIC. Tusc. 5, 42 quae *temperantia* sit -x omnium commotionum. SEN. epist. 74, 19 nec umquam inmodica durarunt, nisi illa -x ratio conpescuit (AVG. civ. 14, 19 p. 42, 14 D. -e mente atque ratione). PS. RVFIN. (= IVLIAN. AECL.) in Iob 17, 13 p. 370 patientiam dolorum -em. CASSIAN. inst. 5, 20 p. 98, 12 *passiones* prurientes -e discretione ... debellare. CASSIOD. var. 2, 34, 2 -x ... clementia. 7, 10, 1 antiquitas (11, 38, 1). **b** *quae alicui rei modum iustum imponit i. q. arbitra aequa*: STAT. silv. 4, 4, 43 centeni -x iudicis hasta. GELL. 7, 11, 6 ἐπιγλωττίδα ... adpositam quasi -em quandam et arbitram prohibendi admittendive, quod ex salutis usu foret. AVG. c. Secundin. 15 p. 927, 29 ut peccata puniantur -e (moratrice *C*) summa atque ordinatrice iustitia (*cf. l. 38*).

2 *pertinet ad directionem, institutionem, conformationem, ordinem i. q. gubernatrix, rectrix*: **a** *generatim*: CIC. inv. 1, 5 hinc ad rem publicam ... commoda veniunt, si -x omnium rerum praesto est sapientia. orat. 24 semper oratorum eloquentiae -x fuit auditorum prudentia (*cf. p. 1214, 79*). PRVD. perist. 10, 978 *verba* concrepare ligula -x facit. AVG. soliloq. 2, 11, 19 est ... grammatica vocis articulatae custos et -x disciplina. VEREC. in cant. 9, 3 *mens* bonis ... cogitationibus praesidet -x.

b *specialia*: *α in re publica*: CIC. Flacc. 57 vindex temeritatis et -x officii curia (*i. quae homines ad bona invitat*). Phil. 5, 50 *rem publicam* -em omnium ⟨consiliorum⟩ atque factorum. *β de providentia divina*: CIC. nat. deor. 3, 92 eius *materiae* ... universae fictricem et -em divinam esse providentiam. STAT. Theb. 10, 365 arcanae -x Cynthia noctis. AMM. 15, 5, 1 fortuna -x humanorum casuum. AVG. epist. 118, 24 p. 688, 7 mentem illam ordinatricem et -em rerum omnium. c. Secundin. 15 p. 928, 18 summam dei sapientiam ... fabricatricem ac -em *pulchritudinis temporalis* (EVSTATH. Bas. hex. 3, 7 p. 898^B -em sapientiam dei [*gr. p. 69C* τὴν μεγάλην τοῦ τὰ πάντα κυβερνῶντος σοφίαν]). MART. CAP. 9, 922 *Harmonia* -x earum animarum. *de sideribus*: EVSTATH. Bas. hex. 6, 3 p. 924^B lunam ... -em (*gr. p. 124D* ἀρχηγόν) noctis (*cf. l. 36*).

moderātūra, -ae *f.* *a* moderari. *i. q. moderatio, institutio*: NON. p. 490, 25 mixtura et -a. Varro de vita populi Romani lib. I (5 Rip.): sed propterea quod talei mixtura moderata exaugescunt (*alii alia coniciunt*), ⌊ita quoque temperatur -a⌋ (⌊ ⌋ *Roth*, itaque quod temperatura moderatur *trad.*) triplici vita in Romuli civitatei.

moderātus, -a, -um *v. p. 1217, 5.* *Lumpe.*

***modernus,** -a, -um. [*a* modo, *cf.* hesternus *sim. J.B.H.*] *compar.*: GLOSS. V 570, 23 iuniores -iores. *legitur inde a saeculo quinto exeunte* (*cf. Wölfflin, RhM. 37, 1882, 92*).

i. qui nunc, nostro tempore est, novellus, praesentaneus (GLOSS. novos [*cf. l. 51*]; *saepe opp.* antiquus, vetus, priscus *sim.*): **1** *de rebus*: EPIST. pontif. 658 Thiel Gelas. 22 p. 389 admonitiones -as. CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 50, 7 -a ... utilitatum quaestio (*gr. I 1, 1 p. 115, 18* ἡ τῶν νῦν ... χρειῶν ζήτησις). II 3, 1 p. 123, 3 (= p. 154, 4) de eius -a professione (*II 2, 1 p. 15, 28* repentina, *p. 67, 13* praesenti; *gr. II 1, 1 p. 140, 13 et 167, 18* ἀπὸ τῆς νῦν ... καταθέσεως). RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 12, 10 inter antiquum ministerium -amque (*gr. Isid. Pel. epist. 3, 223 p. 1023* τῆς νυνί) tyrannidem (*item opp.* ENNOD. opusc. 7, 9 p. 413, 9. CASSIOD. Ios. antiq. 16, 2 p. 457^med. [*gr. 16, 40* τὴν νῦν]. var. 3, 3, 5 VEN. FORT. carm. 2, 16, 75 GREG. M. epist. 1, 8 p. 10, 18. *al.*). ENNOD. epist. 2, 27, 1 p. 68, 24 scriptione. CASSIOD. gramm. VII 145, 14 consuetudini (206, 14 [*ex Caesellio*] usus). hist. 10, 6, 6 -a (*Theodoret. 5, 32, 7* παροῦσα) substantia (*opp.* prisca paupertas). Ios. antiq. 1, 8 p. 10^in. ad vitam -am (*gr. 1, 105* τὸν νῦν) ... vitam comparans antiquorum. 2, 4 p. 38^ex. -am (*gr. 2, 78* τὴν ἄρτι) ... calumniam. Ios. c. Ap. 1, 11 usus -arum litterarum (*gr.* τὴν νῦν οὖσαν τῶν γραμμάτων χρῆσιν). var. 3, 31, 4 praesumptione. *al.* ORIBAS. eup. 4, 5, 9 passiones -as (*i. incipientes acutas* [ἀρχομένας], *opp.* diuturnas [χρονίας]. syn. 3 add. p. 898^in. *opp.* duritias antiquas). NOVELL. Iust. 4, 3, 1 in ordine -o (*gr.* τῆς νῦν). *al.* CIL XI 260, 2 caeli decus ... -um. *neutr. pro subst.*: *sing.*: EPIST. pontif. 651 Thiel Gelas. 20 p. 387 post -um quod ... constat esse perfectum. *plur.*: ENNOD. opusc. 7, 3 p. 411, 25 antiqua ... -a. 9, 8 p. 418, 3 *non* discrepent antiqua novis aut -a veteribus. CASSIOD. hist. 7, 40, 33 quae tunc gesta sunt, humaniora -is (*Theodoret. 4, 22, 32* τῶν νῦν) existunt. var. 3, 9, 1 -a sine priorum imminutione ... erigere (*antea*: nova, *opp.* vetusta).

2 *de hominibus*: ENNOD. opusc. 3, 161 p. 373, 3 antiquus dominus ..., -us (*item opp.* CASSIOD. hist. 9, 38, 12 [*Socrat. 5, 22* τοῖς νῦν]. in psalm. 118, 166. 138 concl. p. 994^A). CASSIOD. gramm. VII 147, 15 auctore. hist. 10, 26, 2 -us Theodosius (*Theodoret. 5, 36, 1* ὁ νῦν βασιλεύων. *cf.* IORD. Rom. 311 Valentiniani). inst. 1, 8, 16 -os expositores (*opp.* priscis doctoribus). GREG. M. dial. 3, 25 p. 195, 18 M. ad -os patres, quorum vita ... claruit (*gr.* τοὺς ἀρτίως ... διαλάμψαντας). PELAG. defens. 3 p. 25, 20 iudices. *al.* *masc. plur. pro subst.*: PRISC. gramm. III 528, 18 apud -os (*opp.* antiquissimos). CASSIOD. gramm. VII 145, 1 veteres ..., -i. var. 4, 51, 2 antiquorum ... imitator, -orum ... institutor. CARM. de alphab. 29 *litteram K* pepulerunt ... -i (*cf.* GRAMM. suppl. 224, 35). *R.*

***moderor,** -ātus sum, -ārī. [*a* *modus, -eris, *cf.* modus. *J.B.H.*] *de formis*: *inter verba depon. I^ae coniug. enumerat* DIOM. gramm. I 319, 2, *sed* PRISC. gramm. II 396, 13 multa similiter ancipiti terminatione in una eademque significatione protulerunt antiqui, ut ... '-o' et '-or'. *inf. praes.* -arier: PLAVT. Men. 443 LVCR. 5, 1298. 1312 CYPR. GALL. iud. 415. *gen. plur. part. praes.* -antum: OV. met. 1, 83 STAT. Theb. 10, 741. *sup. II* -tu: LIV. 4, 27, 9 (*v. p. 1215, 16*). *imp. fut.* -anto: CIC. leg. 2, 22. *formae act.*: PLAVT. Curc. 200 (*e coni. v. l. 84*). PACVV. trag. 306 (*v. p. 1213, 1*). ACC. trag. 303 (*v. p. 1213, 1*). PSALT. Cas. 64, 10 visitasti terram et -asti eam (*gr.* ἐμέθυσας, *Psalt. Rom. et Vulg.* inebriasti). AMBR. hex. 1, 8, 31 p. 32, 1 (*v. p. 1213, 18*). PASS. Thom. p. 146, 20 (*v. p. 1213, 78*). *in var. l.*: PLAVT. Mil. 270 (*v. l. 55*). SALL. Iug. 73, 4 (*v. p. 1216, 50*). *al.* *pass. perf.* (*cf. p. 1217, 5*): *inde a* CIC. (*p. 1215, 41. 48*), APVL. (*p. 1213, 55. 1214, 19*), PRVD. (*p. 1213, 13*). *praes.* (*praeter ger. e. g. l. 55*) *inde ab* VLP. dig. *p. 1214, 15. 1215, 53*), PAVL. dig. (*p. 1214, 19*), NOVATIANO (*p. 1215, 62*) *e. g. p. 1213, 20. 35.* *de rectione*: DIOM. gramm. I 319, 2 -or militibus et milites. SERV. Aen. 7, 756 medicor 'illam rem' et 'illi rei' sicut modulor ('-or'? *Lion*) ⌊et -or et comitor⌋ (⌊ ⌋ *add. D*). ARVS. gramm. VII 494, 3 -or illis. PRISC. gramm. III 273, 15 '-or tibi' et 'te' (*affert* SALL. Catil. 51, 25 [*v. p. 1214, 81*], *et* LVCAN. 10, 199 [*v. p. 1213, 64*], *ubi explanat* '-antur' pro 'regunt'). *de notione*: PAVL. FEST. p. 126, 6 magisterare -ari. CHAR. gramm. p. 397, 1 B. modulari carmen, -ari modum imponere. SYNON. Cic. p. 439, 17 B. pepercit. temperavit ... -tus est. HIL. in psalm. 2, 32 p. 61, 8 (*ad psalm. 2, 8*) neque unum est modum sumere atque -ari: quorum aliud interius modum accipit, aliud exterius quodam ambitu suo obiectuque -atur. GLOSS. -or μετριοπαθῶ. -or tibi διοικῶ σε. διέπω σε. -at regit. -atur frenat. continet. gubernat. -andum μετρητέον. *legitur inde a* PLAVTO, TER., PACVVIO, ACCIO, CIC. [*dub.*: VARRO frg. Non. p. 490, 27 *v. p. 1211, 48.* CONC. Rom. a. 502 p. 449, 3 caelo -ante (*fort.* morante, *cf. l. 45*). *var. l.*: CIC. Att. 15, 3, 1 erit ... nobis coram odorandum (*C*, cura -andum *M*) et constituendum, tutone Romae esse possimus. OV. met. 9, 653 ut medeatur (*M*, *vulgo*, -etur *codd. recc., Heinsius, Magnus*) amori. *confunditur cum* modulari (*cf. p. 1216, 43*): TERT. resurr. 11 p. 40, 19 AVSON. 418, 25 p. 286 P. AVG. conf. 2, 2, 3 (*conicitur* -or *l. 26 et* TERT. ieiun. 4 p. 278, 4 CLAVD. rapt. Pros. 2 praef. 15; modulor *p. 1216, 39 et* PHOC. carm. de Verg. 18 [*Tollius*]). *c.* morari (*cf. l. 38 et p. 1213, 40*): IVST. 1, 10, 6. *e coni. dub.*: COD. Theod. 14, 17, 15 (*v. vol. III 1916, 67*).]

i. q. **modum constituere:** I *praevalet notio* **temperandae mensurae:** A *i. q. modum rei insolentis restringere, coercere*: **1** *c. dat.*: **a** *rebus*: *α animo, dictis, affectibus sim.*: PLAVT. Bacch. 91 qui nequeam ingenio -ari meo (*cf.* Mil. 1215 -are animo, ne sis cupidus [CIC. ad Q. fr. 1, 1, 38 -ari ... et a. et orationi, cum sis iratus. LIV. 42, 62, 11 -ari animo (*Madvig*, animos *trad.*) in *rebus* secundis]). Curc. 195 dictis -ari ut queas (*cf.* 486 linguae -andum est mihi [Persa 297 ni l. -ari queam]. Mil. 270 voci -bor meae [voce -bo me *P*]. CIC. Verr. II 3, 103 -andum mihi iam esse orationi meae fugiendamque vestram satietatem [Flacc. 87 in testimonio dicendo. Cael. 7 pudor tuus -atur o. meae. *v. et l. 52*]. *cf.* TAC. ann. 6, 2, 5 haec *dixit* adversus Togonium verbis -ans). Mil. 1073 nequeo hercle equidem risu meo -ari (*Leo*, r. m. -arier *CD*, risum ac -arier *B*). HOR. epist. 1, 2, 59 irae ([iram *var. l.*]. LIV. 4, 7, 6 [iram *var. l.*]. 8, 33, 15 APVL. apol. 78. *cf.* LIV. 31, 44, 2 odio in Philippum ... -ta erat *Atheniensium civitas*. SIL. 13, 670 Martis -are furori). AVG. civ. 14, 9 p. 25, 23 D. qui -ari talibus motibus et eos quasi temperare videantur. *β aliis rebus*: PLAVT. Truc. 831 non vinum ⟨viris⟩ (*add. Schoell*) -ari, sed viri vino (*Schoell*, vim non *codd.*) solent. LIV. 37, 35, 5 ut ... et suae fortunae -rentur (*i. se -rentur in sua fortuna utenda*) et alienam ne urgerent (TAC. ann. 15, 5, 1 -andum fortunae ratus. *cf. p. 1213, 49*). 38, 57, 1 magnitudinem animi -antis (-andis *var. l.*) ad civilem habitum honoribus. TAC. ann. 2, 70, 2 Piso ... navis solvit -baturque cursui (*i. tardius vehebatur*). TRAIAN. Plin. epist. 10, 117 ut formandis istius provinciae moribus ipse -reris (*antea*: invitatio, quae ... modum excedit).

b *animantibus*: PLAVT. Men. 443 (*loq. Messenio servus*) ego inscitus, qui domino me postulem -arier: dicto me emit audientem, haud imperatorem sibi (*vergit ad notionem p. 1214, 78 allatam; cf. etiam l. 64*). CIC. rep. 4, 6 -ari uxoribus. Att. 5, 20, 9 Quinto ... togam puram iubeor dare; cui -bor (-atur *var. l.*) diligentius. SALL. Catil. 51, 36 quis illi *consuli* finem statuet aut quis -bitur? TAC. ann. 3, 54, 3 sibi ⟨quis⟩que -batur. *bestiis*: LVCR. 5, 1312 magistris, qui -arier his *leonibus* possent vinclisque tenere. APVL. Socr. 5 p. 129 *pastor*, qui ferocibus -etur. *per prosopop.*: CIC. de orat. 3, 184 ut sine vinculis sibi ipsa -etur *oratio* (PANEG. 6, 14, 2 debet ... sibi vox privata -ari).

2 *c. acc.*: **a** *animantes*: PLAVT. Curc. 200 ut inmodestis hic te -es (*Leo et Linds.*, -reris *P*) moribus (PACVV. trag. 306 neque tuum

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

te ingenium -at. Acc. trag. 303 viden ut te inpietas stimulat nec -at metus?). Cic. Sest. 8 in quo collega sustinendo atque -ando. Phil. 5, 48 ne verendum quidem est, ut tenere se possit, ut -ari, ne honoribus nostris elatus intemperantius suis opibus utatur (orat. 59 Hil. in psalm. 14, 12 p. 92, 22 Cassiod. in psalm. 122, 1 p. 915A. *per prosopop.*: Macr. Sat. 7, 1, 6 ut non se [*om. P*] ipsa -etur *philosophia*, cuius disciplina est rerum omnium moderationem docere). Sen. contr. 1, 8, 8 esse adulescentem ... patri et -andum et continendum. Apvl. Socr. 11 p. 145. Prvd. cath. 8, 2 *Christus* mollibus ... nos -ans habenis (*cf. v. 4* coerces). Clavd. 22, 73 Sidon. epist. 3, 1, 5. *nota* (*cf. p. 1207, 78. 1209, 73. 1218, 27*): Hil. trin. 11, 48 p. 432A *de exinanitione verbi divini in incarnatione*. Prvd. apoth. 47 posse *verbum* ... in angelicas vel mortales -tum induci species (*cf. p. 1204, 45*).

b *res*: *α res ad homines (bestiam l. 28) pertinentes*: ① *affectus*: Cic. part. 76 *virtus* -andis cupiditatibus regendisque animi motibus ..., cui temperantiae nomen est (Plin. paneg. 24, 4 *leges* c. nostras libidinesque -antur. *cf.* Sen. Phaedr. 255 -are ... mentis effrenae impetus. Ambr. hex. 1, 8, 31 p. 32, 1 -are [-ari *var. l. det.*] studia, cohibere iracundiam. Hier. adv. Pelag. praef. 1 p. 495A frangi eas [*sc. perturbationes*], regi atque -ari et quasi infrenes equos ... coerceri. Avg. civ. 9, 5 p. 374, 30 D. passiones ... -andas atque frenandas [9, 6 p. 376, 22]. contin. 12, 27 p. 177, 18 -ans et quodam modo limitans ... carnis concupiscentiam. Cassiod. inst. 1 praef. 5 desideria). -eg. 2, 22 popularem laetitiam ... -anto (*cf.* Sen. epist. 66, 49 laetari. Tac. ann. 2, 75, 2 gaudium [Prvd. psych. 277]). Att. 12, 10 dolor ... magno opere -andus (Rvric. epist. 2, 3 p. 375, 5 *syn.* mitigare. *cf.* Sen. dial. 11 [12], 1, 2 ad compescendos -andosque luctus. Hil. c. Const. 3 p. 580A iniuriae acerbitatem). Gratt. 109 proni -tus vulneris iram (Avson. 316, 4 p. 409 P. [*gr.* χόλον κρατέειν]. *v. et p. 1212, 60. cf.* Sen. epist. 95, 63 ut ... in illo [*sc. amico*] amorem incitet, in hoc [*sc. inimico*] odium -etur). Sen. dial. 3, 7, 2 facilius est ... perniciosa ... non admittere quam admissa -ari. *al.* ⓘ *alia*: Cic. Flacc. 12 omnia verba (Rvfin. Orig. in gen. 3, 5 p. 46, 18 linguam temperat, v. -atur. *cf.* Sall. Iug. 82, 2 linguam. Vvlg. prov. 10, 19 labia. 17, 27 sermones suos. Val. Cem. hom. 5, 7 p. 709C ora nostra -entur. *sim.*: Cypr. ad Donat. 16 p. 16, 7 dicenda [in dicendo *Faber; de colloquio finiendo*]). de orat. 2, 247 tempus ... *ridicula* dicendi prudentia et gravitate -bimur (Interpret. Gai 56. 58 t. adeundae hereditatis. *cf.* Pavl. dig. 2, 8, 8 pr. -to spatio. Cod. Iust. 3, 11, 1, 1 *a. 294* [*de dilationibus*] quod hac ratione arbitramur esse -andum [morandum *Pa*], ut ... non amplius quam tres menses indulgeantur). off. 2, 60 ratio talium largitionum ... mediocritate -anda est. epist. 11, 27, 8 auctorem ... -andae victoriae (*i. victoriae cum moderatione utendae. cf.* Svet. Aug. 13, 1 successum victoriae). Vell. 2, 94, 3 difficultatem annonae ac rei frumentariae inopiam. Sil. 12, 101 *Daedalus* planctu duxit -ante volatus (*cf.* Paneg. 3, 30, 2 gradum. Alc. Avit. carm. 5, 394 gressum). Homer. 1064 carinam. Tac. ann. 1, 14, 2 feminarum honores (Plin. epist. 8, 6, 11 Vlp. dig. 38, 2, 1 pr.). 3, 25, 1. Plin. paneg. 10, 3 quo ... temperamento potestatem tuam fortunamque -tus es (*cf. p. 1212, 65 sq.*). Svet. Dom. 7, 1 spadonum ... pretia -tus est (Cassiod. var. 7, 12, 2. 12, 22, 7. *cf.* 9, 5, 2 -ta ... pretii quantitate). Vlp. dig. 1, 16, 6, 3 *xenia*. 1, 18, 6, 9 necessitate⟨m⟩ (*Haloand.*, necessitati *Momms.*) solutionis -etur *praeses provinciae*. Pavl. dig. 2, 4, 11 iurisdictionem. Gell. 4, 19tit. de -ando victu puerorum inpubium. Apvl. Plat. 2, 24 p. 257 *tertiam partem* existimat -tis utilitatibus sustinendam (*cf.* Cod. Iust. 4, 32, 26, 2 stipulationem. 4, 32, 27 pr. actiones. 12, 35, 18, 2 sportularum ... exactionem). Tert. pudic. 10, 9 carnem spiritu librans, animam fide -ans, oculum metu temperans (*cf. p. 1212, 51*). Cypr. hab. virg. 8 p. 193, 19 ad cultum adque ornatum tuum iusto fine (*cf. p. 1215, 61*) -andum (Macr. Sat. 2, 5, 3). *al.* Avson. 1, 7 p. 320 P. *Augustus* proelia Musis temperat et Geticum -atur Apolline Martem. Pavl. Nol. carm. 21, 649. Greg. M. moral. 14, 59 p. 1069C si -ari eorum *adversariorum* pravitas placide valeat. CE 1516, 6. *al.*

β res naturales: Lvcan. 10, 199 *stellae vagae* fugam -antur (meditantur *C1*) Olympi (*aliter interpr.* Prisc. gramm. III 273, 15 [*p. 1212, 28*], *sed cf.* Iren. 1, 17, 1 *superpositum coelum* ex contrarietate -atur illorum *coelorum* velocitatem sua tarditate [*gr.* ἀντιταλαντεύων]). Sil. 11, 446 *chelys* turbatum plectro -ta profundum. Tac. ann. 1, 79, 1 Tiberis exundationes (*cf.* Cassiod. inst. 1, 29, 1 arte -tus *amnis*). Anth. 718, 3 tu *Oceanus* legem terris -to limine (*i. fine imposito*) signas. Pallad. 1, 4, 1 aestatis incendia *aqua* frigore -etur. Cassiod. var. 2, 39, 3 ut quod in origine dare poterat mortem, doctissime -tum et delectationem tribueret et salutem (*ibid.* temperaret).

3 *variae structurae*: *c.* ne: Tac. ann. 1, 15, 1 -ante Tiberio, ne plures quam quattuor candidatos *praeturae* commendaret (Cod. Theod. 8, 5, 35, 2 in vehiculis ... -ari, ne supra assium numero reda moveatur). *c. praep.*: Cels. 3, 25, 3 frictio adhibenda -andumque inter haec. Iren. 5, 24, 2 ut ... -entur ad invicem. Pass. Thom. p. 146, 20 ut in gulae -etis expensis.

4 *absol. vel obiectis supplendis*: Ter. Haut. 216 quam iniqui sunt patres in omnis adulescentis iudices! ... ex sua lubidine -antur, nunc quae est, non quae olim fuit (Schol.: metiuntur, perpendunt nos [*cf. p. 1214, 44*]. Schol. Bemb.: -ari est ⟨m⟩odum dare alteri). Cic. de orat. 1, 111 -bor ipse (*sc. meas ineptias*), ne ... videar *eqs.* Att. 6, 3, 9 -bor ita (*sc. Hortensio filio*), ne quid eum (*sc. patrem*) offendam (*cf.* 13, 47 a). 12, 22, 1 *vulnera*. Sen. clem. 1, 20, 1 *dolori* (*cf.* dial. 6, 11, 1). Tac. ann. 3, 69, 5 *Tiberius* prudens -andi (*sc. sententias senatus*), si propria ira non impelleretur. 6, 10, 3. Fronto p. 18, 9 v.d.H. (= p. 22, 8 N.; *de ornatu verborum*) temperabis et -beris modo temperamentoque optimo. Char. dig. 22, 5, 1, 2 *numerum testium*. Gell. 2, 1, 5 parcendi -andique rationibus dicitur ... a voluptatum labe cavisse *Socrates*. Edict. imp. Diocl. II 9 -turae *avaritiam* legis. Avien. Arat. 167 *terminum*. Petr. Chrys. serm. 1 p. 186A quae composita fuerant patre -ante, prodigente filio dissipabantur. *al.*

B *i. q. modum iustum imponere*: 1 *c. acc. i. q. secundum aequitatem constituere*: Liv. 4, 10, 8 iura infimis summisque -ando (Clavd. 17, 24). Svet. Claud. 14 duritiam lenitatemve multarum *legum* ex bono et aequo ... -tus est. Papin. dig. 31, 76, 5 -andae portionis ... arbitrium. Vlp. dig. 25, 3, 5, 25 ut ... possint alimenta -ari. 48, 13, 7 -anda poena est usque ad bestiarum damnationem *eqs.* (coll. Mos. 1, 11, 3 [*rescript. imp. Hadr.*] poenam ... recte ... -tus es ad modum culpae). Pavl. dig. 3, 5, 14 pro qualitate personarum ... condemnatio -atur. Apvl. flor. 17 p. 82 temperato ... desiderio et -to remedio (*cf.* Hil. in psalm. 134, 1 p. 694, 17 quantum ex his *salubribus herbis* ... -andum sit). Firm. math. 1, 7, 16 ubi neque vis hiemis nec flagrantis solis accessio, sed composita temperies ex utroque -atur. Mar. Victorin. adv. Arrium 4, 12 p. 1122A. Hier. epist. 60, 10, 7 ieiunia ... pro lassitudine et viribus corporis -batur *Nepotianus*. Val. Cem. hom. 5, 7 p. 709A sapientis est utrumque (*sc. loquendum et tacendum*) -ari (Cassiod. inst. 1, 24, 2 redemptor pro salute nostra utrumque [*sc. bona et mala*] -tus est). Cassiod. var. 3, 19, 1 per -ta compendia. 5, 14, 2 aequalitatem tributi (*cf.* 9, 11, 2). *nota*: Greg. Tvr. Franc. 2, 23tit. de iniuriis ... ultione divina -tis (*i. punitis*).

2 *c. dat.*: Avg. civ. 17, 1 p. 198, 8 D. ita ... stilo -bor meo, ut ... nec ea, quae supersunt, dicam nec ea, quae satis sunt, praetermittam.

3 *c. interrog. indir.*: Vlp. dig. 27, 2, 3 pr. ut ipse -etur *praetor*, quam summam tutores ... pupillis ... praestare debeant.

4 *absol. vel obiectis supplendis*: Cels. 3, 2, 6 pro modo terroris *abstinentiam* -ari. Tac. ann. 2, 29, 2 libellos ... recitat Caesar ita -ans (*sc. vocem*), ne lenire neve asperare crimina videretur. Hil. in Matth. 27, 6 (*ad Matth. 25, 14 sqq.*) in quantum quis capax esset accepit; et extra -antis arbitrium est, quod erat in iure sumentis. Ps. Hil. libell. 14 p. 88, 10 moneatur ... iudex, ut -etur. Avg. in euang. Ioh. 31, 5 p. 1638med. nondum venerat plenitudo temporis, -ante illo, per quem facta sunt tempora. Cod. Theod. 6, 4, 13, 1 *pondus*, ⟨quod a⟩ nobis -antibus conditum est. Cod. Iust. 8, 53, 36, 3.

C *i. q. modum exquirere, metiri, perpendere* (*cf. p. 1213, 82*): 1 *c. interrog. indir.* (*cf. p. 1212, 39*): Cic. Att. 12, 32, 3 (2) ipse velim reliqua -ere, quem ad modum ex iis mercedibus suppeditemus ei, quod opus sit. 16, 1, 6 ex meis litteris, quo modo respondeas, -bere.

2 *c. acc.*: Hil. trin. 2, 25 p. 66C qui invisibilis et incomprehensibilis est, non visu, sensu tactuque -andus (*cf.* 11, 46 p. 430A). 3, 24 p. 93A. p. 93C *infidelitas* omnia infirmitatis suae opinione -atur. 12, 56 p. 470B. Rvfin. Adamant. 4, 11 p. 169, 5 concertantium et adversantium agone -to certaminis praemia proposuerit *deus*. Orig. in Matth. ser. 9 p. 17, 13 dicunt *mandata* sapienter -antes differentias humerorum et onera eis parce imponunt. *c. praep.* cum: Greg. M. moral. 9, 71 p. 898C pius conditor cum viribus flagella -atur, ne virtutem poena transeat (*cf. p. 1239, 6*).

II *praevalet notio* ***constituendi cursus vel ordinis***:

A *c. dat.*: 1 *rebus i. q. cursum, condicionem constituere, prospicere* (*l. 71*): Cic. inv. 2, 154 inde funiculo, qui a puppi religatus scapham adnexam trahebat, navi ... -retur (*totum locum del. Friedr.*). orat. 51 quodsi in philosophia ... non verba penduntur, quid tandem in causis existimandum est, quibus totis -atur oratio? fin. 5, 11 in re publica rerum inclinationes et momenta temporum, quibus esset -andum, utcumque res postularet. Tusc. 5, 70 *rerum causis* ab aeterno tempore fluentibus in aeternum ratio tamen mensque -atur. Porph. Hor. epist. 2, 1, 211 *poeta* potestate carminis -atur adfectibus meis. Heges. 1, 1, 10 rebus publicis. Avg. civ. 7, 30 p. 313, 6 D. *deus* bellorum ... exordiis progressibus finibusque -atur. Macr. Sat. 1, 18, 23 *Liber (i. sol) et Ceres* (*i. luna*) pariter ... maturandis frugibus vel nocturno temperamento vel diurno calore -antur (*fere i. q. prospiciunt*). Mart. Cap. 2, 183 navem totius naturae cursibus diversa cupiditate -antem. 2, 185 immensis -aris raptibus orbis. Cod. Theod. 1, 6, 7 pr. suis partibus (*cf. p. 1215, 81*) annonae praefectura -atur. Evstath. Bas. hex. 6, 8 p. 931A ut diei -retur *sol* (*gr. p. 137A* κατάρχειν). 8, 1 p. 945C vita carnalis aquariorum -atur animi motionibus (*gr. p. 165A* καθηγεῖται τῶν ψυχικῶν κινημάτων).

2 *alicui i. q. imperare, dominari* (*cf. p. 1212, 64. 73*): Cic. part. 15 auditoris aures -antur (*i. normam praescribunt*) oratori prudenti et provido: eae quod respuunt, immutandum est (*cf. p. 1211, 26*). Sall. Catil. 51, 25 fortuna, cuius lubido gentibus -atur (Sall. [?] rep. 2, 10, 9 homines nobiles ... per superbiam cunctis g. -antur). Tac. ann. 1, 31, 3 quibus *militibus* Silius *legatus* -batur (*i. praeerat*). Cod. Theod. 9, 40, 16, 2 (*v. p. 1216, 7*).

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

B *c. acc. i. q. dirigere, gubernare, instituere, formare* (*structurae: aliqua re l. 5. 10. 29. 41. 44. 46. 50. p. 1216, 22. 26 saepe.* ex *aliqua re l. 43. 66.* de *aliqua re l. 68.* ad *aliquid l. 27. 46.* iuxta *aliquid l. 81*): **1** *proprie et in imag.*: **a** *animantia*: LVCR. 5, 1298 -arier hunc *equum* frenis (CAES. Gall. 4, 33, 3 sustinere et brevi -ari ac flectere. CLAVD. 21, 259 virgā. *cf.* SIL. 17, 530 effigies ... cornipedis -anda cito per devia passu). Ov. met. 8, 795 frenis ... dracones. MANIL. 5, 73 stare levi curru -antem quattuor ora ... et flectere equorum praevalidas vires. SEN. Med. 34 flagrantibus ignifera loris tribue -ari iuga (*i. equos*). COLVM. 7, 3, 26 gregem *ovium*. SIL. 9, 572 cuspide Lucas *boves*. 14, 571 *delphina* Nereis umenti -atur roscida freno. ANTH. 941, 22 columbas. SCHOL. Cic. Bob. p. 120, 22 iumenta ... -antur et regunt. PAVL. NOL. carm. 18, 385. BOETH. cons. 5, 4, 15 W. in quadrigis -andis atque flectendis. *copias*: CAES. Gall. 7, 75, 1 ne tanta multitudine confusa nec -ari nec discernere suos *milites* ... possent. LIV. 4, 27, 9 manum (*sc. equites*) inter nocturnos tumultus -tu difficilem. **b** *res*: *α frena, vehicula sim.*: Ov. met. 6, 223 *filii Niobae* conscendunt in equos ... ⌊auroque graves -antur habenas⌋ ([⌊⌋ auro gravidis -antur habenis *var. l.*]. MANIL. 1, 668 STAT. Theb. 4, 219. CHALC. comm. 178 animam corporis universi ... -antem caeli stellantis habenas). Pont. 2, 9, 33 Caesar ut imperii -etur frena (IVV. 10, 128 theatri. LACT. epit. 2, 3. *proprie*: SEN. Phaedr. 1259 laeva frenis docta -andis manus). LIV. 28, 30, 8 naves (*cf.* CLAVD. 1, 246 pinum). LACT. inst. 6, 17, 13 *currum. al.* *cursum, viam sim.*: CIC. nat. deor. 2, 60 *di* ita feruntur -anturque cursus, ut ad omnia conservanda et tuenda consensisse videantur (LIV. 21, 49, 9 cursum navium [26, 42, 5. *cf.* PANEG. 3, 23, 6 nocturnos cursus ad astra]. PS. AVG. quaest. test. I 106, 10 p. 240, 1 luce ... facta et cursu diei -to [immoderato *sim. varr. ll.*] ... fecit firmamentum). SVET. Galba 6, 3 campestrem decursionem scuto -tus. FRONTO p. 119, 7 v. d. H. (= p. 125, 16 N.) vos u⟨t⟩riusque gratiam sectantes me⟨am⟩ moder⟨ant⟩is viam v⟨a⟩ditis (*suppl. Hauler*). AVSON. 341, 10 p. 160 P. nostrum -atur iter pes. *β tela, instrumenta sim.*: Ov. met. 13, 923 in mole sedens -bar harundine linum (hal. 85 inter utrumque loci melius -bere linum [*Merkel*, finem *A*, funem *Vlitius*]). Pont. 1, 8, 57 ipse manu capulum pressi -tus aratri. SEN. Phaedr. 278 tela quam certo -atur (iaculatur *A*) arcu *Cupido*! (epist. 71, 3 derigere ac -ari manu telum). apocol. 4, 1 subtemina. STAT. silv. 4, 7, 47 enses. **2** *translate*: **a** *generatim*: CIC. Verr. II 3, 227 res rusticae eiusmodi sunt, ut eas ... venti tempestatesque -entur. Mur. 10 quod tribuendum est officio, fidei, religioni, id ita -bor, ut *eqs.* 63 aiunt ... omnis virtutes mediocritate quadam esse -tas. Sull. 78 illa tormenta gubernat dolor, -atur natura cuiusque. Balb. 61 sententiam tamquam aliquod navigium atque cursum ex rei publicae tempestate -ari (Phil. 14, 17 alios ... sententiam ... suam ... tum spe cum timore -ari). har. resp. 7 hoc sic -etur *Clodius*. de orat. 2, 72 cum aut docendus is *iudex* est ... aut omni ratione ad tempus, ad causam oratione -andus (*cf.* PRISCILL. tract. 10, 133 FAVST. REI. grat. 1, 8 p. 25, 51). rep. 1, 45 quod *genus rei publicae* est ex his ... -tum et permixtum tribus. leg. 3, 40 actor ... -atur et fingit non modo mentes *eqs.* fin. 2, 81 nec voluptate, sed officio consilia -antes (AVG. civ. 4, 30 p. 183, 27 D.). nat. deor. 1, 1 ad -andam religionem. off. 1, 113. epist. 2, 7, 1 ut omnia gubernes et -ere prudentia tua (NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 5 p. 553, 7). CAEL. Cic. epist. 8, 5, 1 rem (VLP. dig. 23, 3, 39 pr. ita res -etur [movetur *F*[1]], ut *eqs.*). ELEG. in Maecen. 1, 98 tempora dispensant usus et tempora cultus: haec homines, pecudes, haec -antur aves. VLP. dig. 5, 1, 72 ordinem edictorum vel compendium -ari (-are *var. l.*). GELL. 1, 3, 28 has ... parvitates rerum et magnitudines ... circumstantiae ipsius necessitates ... -antur et regunt et quasi gubernant. 7, 2, 11 (= *Stoic. vet. frg. II 1000 p. 294, 23*) actiones ... animorum ingenia -antur. APVL. Plat. 2, 28 p. 263 *tyrannus* constituens ..., uti omnis civium multitudo ... obsequium suum tali fine (*cf. p. 1213, 59*) -etur. NOVATIAN. trin. 3 p. 892[A] *lux et tenebrae*, quibus noctes diesque -antur. HIL. c. Const. 9 p. 586[B] vitam (MVTIAN. Chrysost. hom. 21, 4 p. 371 [*gr. ῥυθμίζωμεν, cf. Wilhelmsson, Stud. zu Mutian., Diss. Lund 1944 p. 66*]. ISID. orig. 2, 10, 5 legis ... praemio aut poena vita -atur). AMM. 29, 1, 27 cognitoribus ... ex voluntate dominantis -antibus (ponderantibus *Petsch.*) momenta causarum. PS. AMBR. pudic. (Mercati, Studi e testi 12, 1904) p. 45, 7 *animalia* pudorem suum de religioso amore -antur. *al.* PAVL. NOL. carm. 22, 69 mente animam corpusque sacris -ante sub armis. *al.* *nota*: HIL. in Matth. 20, 11 p. 1033[B] ita ... rationem et futuri et praesentis sermo -atur (*i. apte significat, exprimit*), ut *eqs.* (trin. 10, 5 p. 346[D]). in psalm. 58, 3 p. 183, 9 orationi propheticae fuit sermo -andus (*i. aptandus*). **b** *specialia*: *α in re publica sim.*: CIC. de orat. 1, 211 ad rem publicam -andam (EVTR. 10, 16, 2 COD. Theod. 11, 30, 30). 1, 226 cui *senatui* populus ipse -andi et regendi sui potestatem quasi quasdam habenas (*cf. supra l. 18*) tradidisset. rep. 1, 45 in gubernanda re publica -antem cursum (*cf. supra l. 25*). SEN. Herc. f. 304 regna ... sua. dial. 12 (11), 12, 3 *Caesare* -ante terras. FRONTO p. 127, 13 v. d. H. (= p. 134, 10 N.) in officiis -andis (COD. Iust. 1, 40, 5 [*a. 364*]). COD. Iust. 5, 53, 4, 1 (*a. 238*) iuxta formam constitutionum partes suas (*cf. p. 1214, 73*) debeat -ari *praeses provinciae*. ITIN. Alex. 31 *urbem* (CYPR. GALL. iud. 415 [*ad iud. 11, 1*] -arier urbes). EVTR. 9, 27, 1 -ando imperio (AMM. 31, 5, 13). AVSON. 273, 1 p. 190 P. proximus ... -atur sceptra ... Nerva. CLAVD. 8, 393 Hiberos. carm. min. 25, 68 Eoum ... senatum. COD. Theod. 11, 7, 21 praedia *publica*. 12, 12, 7 *provincias* (COD. Iust. 1, 54, 6 pr. [*a. 399*]. 1, 36, 1, 1 [*a. 465*]. *al.*). FVLG. RVSP. ad Tras. 1, 2 p. 227[A]. INSCR. Dessau 1275 comitivam. INSCR. christ. Diehl 135, 10. INSCR. christ. Leblant I 21, 13 tribunal. *usu ecclesiastico*: COD. Theod. 9, 40, 16, 2 (= Iust. 1, 4, 6, 2) *episcopi* populos (populo *Theod.*) Christianae religionis doctrinae insinuatione -antur. VEN. FORT. carm. 10, 14, 6 clerum ecclesiae.

β quae divinitus gubernantur sim.: CIC. rep. 6, 26 *deus*, qui tam regit et -atur et movet id corpus, cui praepositus est, quam hunc mundum ille princeps deus. leg. 1, 61 *deum* ea -antem et regentem. ac. 2, 119 mundum ... habere mentem, quae ... omnia -etur moveat regat (LACT. inst. 1, 3, 1 opif. 16, 10. *cf.* Ov. met. 1, 83 cuncta [CYPR. laps. 5 p. 240, 11 RVFIN. Orig. in gen. 14, 3 p. 124, 3 CONSVLT. Zacch. 1, 29 p. 36, 14]). nat. deor. 3, 93 *mentem divinam* caelum versantem terram tuentem maria -antem (*an ad p. 1213, 64?*). MANIL. 2, 62 deum ... aequali -antem foedere molem. PANEG. 3, 28, 5 *deus* divina atque humana -atur (CLAVD. DON. Aen. 10, 470 p. 352, 19 -atur et regit. *cf.* SACR. Gelas. 3, 60 caelestia ... et terrena [SACR. Greg. 202, 47]). LACT. inst. 1, 8, 2. CHALC. comm. 178 *deum* -antem legiones caelestium angelicarum potestatum. RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 5, 1 *deus* aeternis eum *mundum* habenis providentiae -atur (*gr. p. 940*[C] *μετακινεῖται καὶ μετατίθεται*). PRVD. apoth. 634. SACR. Leon. p. 65, 5 curam nostri. p. 130, 19 ecclesiam ... tuam (p. 142, 15 [= SACR. Greg. 204, 33]). ARATOR act. 2, 191 *deo* -ante polum. *de sideribus*: CIC. div. 2, 91 cum ut ipsi *Chaldaei* dicunt ortus nascentium luna -etur. AMPEL. 3, 3 *planetae* motu suo hominum fata -antur (MACR. Sat. 1, 17, 3 [*supra*: ordinem rerum humanarum ... disponunt]). CENS. 13, 1 *stellae vagae* mortalium geneses -antur. AVSON. 369, 4 p. 95 P. e superis fortuna et spiritus auris septeno -anda choro. 369, 6 p. 95 *Sol* in nobis -atur tempora vitae. HIER. in Ier. 2, 85, 2 p. 128, 25 terrena. MACR. Sat. 1, 21, 9.

γ in oratione, musica sim. (*fere i. q. modulari, variare, cf. l. 40*): CIC. de orat. 1, 18 *actio*, quae vultu, quae vocis conformatione ... -anda est (*cf.* PLIN. epist. 5, 7, 6 sermonem). 3, 40 lingua et spiritus et vocis sonus est ipse -andus (STAT. Theb. 8, 222 -ta sonum vario spiramine buxus [PS. CYPR. spect. 7 sonos spiritu tibiam inflante]). 3, 53. Tusc. 5, 104 tibicines ... suo ... arbitrio cantus numerosque -antur. HOR. carm. 1, 24, 14 fidem. STAT. silv. 3, 3, 174 qualia nec Siculae -antur (modulantur *Bentl.*) carmina rupes. HIL. in psalm. 51, 7 p. 101, 23 ut *lingua* ... motu vario eodemque -to (variato *var. l.*) vocem in verba distinguat. HIER. epist. 22, 29, 6 *matronae* linguam (*cf. l. 34*) in dimidiata verba -antur. in Eph. 2, 12 p. 472[B] verba. CLAVD. 17, 317 innumeras voces segetis -tus (-atur, modulatur *var. l.*) aenae (*i. organi musici*). AVG. ord. 2, 12, 36 p. 173, 3 *soni*, qui -to varie hiatu quasi enodati ac simplices faucibus sine ulla conlisione defluerent (*i. vocales*). PAVL. PETRIC. Mart. 4, 572 volucres musica dulcisonis -antes sibila linguis. *nota*: PRISC. gramm. II 148, 11 haec nomina nulla regula Latina vel Graeca sunt -anda (*i. declinanda*).

C *variae structurae*: **1** *c. praep.*: SALL. Iug. 73, 4 in utroque magis studia partium quam bona aut mala sua -ta *erant* (-bant *var. l.; i. pondus habebant.* PS. SALL. in Tull. 1 M. Tullius ... in hoc ordine ita -atur quasi unus reliquus e familia viri clarissimi. PAVL. NOL carm. 20, 213). SALL. (?) rep. 2, 3, 2 potestatem -andi de vectigalibus sumptibus. **2** *c.* ut *fere i. q. curare* (*cf. l. 55*): CELS. 3, 4, 4 -andum est, ut vigilet interdiu *aeger*. COLVM. 6, 25 (curandum *var. l.*). PLIN. nat. 10, 158 natura -ante, ut *eqs.* PS. HIL. libell. 5 p. 75, 4.

D *absol. vel obiectis supplendis* (*part. praes. praeter l. 63*): CIC. nat. deor. 1, 67 in individuis corpusculis tam praeclara opera nulla -ante natura nulla ratione fingentibus. 2, 87 *mundi partes* cohaerere nullo modo ... nisi sensu -ante divinaque providentia. Ov. met. 3, 593 regimen dextra -ante carinae flectere. STAT. Theb. 10, 13 viduae -antibus alni (*item pro subst.* 10, 741 PRISC. Anast. 201). AMM. 16, 5, 16 inter has ... regendi -andique vias (*cf.* BOETH. diff. top. 2 p. 1183[D]). PRVD. ham. 933 te *Christo* -ante regor (*inde* INSCR. christ. Diehl 1098, 1. *cf.* SACR. Leon. p. 117, 2). CLAVD. 8, 493 placido -ante Numa (*cf.* 21, 164 DRAC. Romul. 8, 345). INSCR. christ. Diehl 417, 6 creverunt ... te *coniuge* -ante lares.

part. praes. **moderāns,** -antis *pro subst. v. e. g. l. 62. superl.* moderantissimus *nonnisi in var. l. det. pro* moderatissimus: CAPITOL. Aur. 12, 2 *v. p. 1218, 43.* OROS. hist. 6, 5, 13 *v. p. 1218, 50.* CONC. Rom. a. 501 p. 422, 19 *v. p. 1218, 68.*

adv. **moderanter.** *comp.* -ius *v. l. 80.* [*in var. l.*: -ius *pro* moderatius: Ov. am. 2, 17, 3 (*v. p. 1219, 72*). trist. 2, 41 (*v. p. 1219, 74*). Pont. 1, 8, 71 (*v. p. 1220, 12*). HIER. epist. 22, 37, 3 (*v. p. 1219, 82*). -issime *pro* moderatissime: CIC. leg. 3, 12 (*v. p. 1219, 70*).]

1 *i. q. apto regimine*: LVCR. 2, 1096 quis regere immensi summam, quis habere profundi ... potis est -r habenas? (*cf. p. 1215, 18*). *i. q. ordinate*: PAP. Marini 79 (= Tjäder 7), 60 si ... tutelam ... -r vel legaliter administras.

2 *i. q. cum moderatione, moderate*: TERT. anim. 17, 4 -ius Stoici non omnem sensum nec semper de mendacio onerant. NOVATIAN. trin. 29 p. 945[A] *corpora nostra* ad decreta ipsius *spiritus sancti* discunt se -r temperare (DRAC. laud. dei 1, 96 *deus* -r temperat ictus). HIER. in Ioel 1, 4 p. 952[C] bona nostra -r ferre non possumus. DIOSC. 4,

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

49 p. 28, 12 *semen* -r dandum est (*gr. 4, 52, 2 p. 208, 10 sq.* φυ λάττεσθαι ... ἐν ταῖς πόσεσι τὸ πλῆθος). PAVL. PELL. praef. 3 me adsiduis adversitatibus -r exercens *deus* (*cf. p. 1216, 83*). *de aequilibrio*: NOVATIAN. trin. 3 p. 891[B] (*ad Is. 40, 42*) onus hoc -r terrenae molis aequavit *deus*.

part. perf. pass. pro adi. *moderātus, -a, -um (*cf. p. 1212, 20*).
de formis: PS. ASPER gramm. suppl. 40, 29 *declinatur ut* 'iustus' (*sim.* GRAMM. suppl. 61, 17 adn.). *comp.* -ior *inde a* CIC. (*v. l. 34. 35. al.*), *superl.* -issimus *inde a* CIC. (*v. l. 31. 33. al.*). *de notione*: SYNON. Cic. p. 432, 21 B. tranquillus. maturus. -us. tractabilis. gravis. sedatus. p. 448, 17 valde dulcis. suavis. modulatus. -us. AVG. nat. bon. 22 p. 864, 18 nec rursum -um oportet dici deum, tamquam ab aliquo modum acceperit. ISID. orig. 10, 172 -us a modo scilicet et temperamento. 16, 26, 10 modica id est -a. GLOSS. μεμετρημένος. καθεσταμένος. rectus. GLOSS.[L] II Philox. MO 4 μετριοπαθήσας. *v. etiam p. 1224, 17.* *respondet gr.* σώφρων (*v. l. 42. 43. 81*). μεμετρημένος (*l. 69*). μέτριος (*p. 1218, 78*). εὔτακτος (*p. 1219, 37*). τεταγμένος (*p. 1219, 28*). NOT. Tir. 20, 2 *post* (im)modestus. *legitur inde a* CIC. [*confunditur cum* moratus *l. 77. p. 1218, 4. 61. 67. cf. etiam* SCHOL. Cic. Bob. p. 120, 1. modestus *infra l. 51.* TAC. dial. 5, 1 VINDIC. epist. ad Pentad. p. 488.]

i. qui modum servat: **I** *de* **mensura**: **A** *i. q.* temperans (*syn. l. 30. 40. 41*), temperatus (*syn. l. 30. 82. p. 1218, 39*), continens (*syn. l. 32. 42*), modestus (*syn. l. 41*); *i. q.* modicus *p. 1218, 17. 82*:
1 *de hominibus et rebus ad homines pertinentibus*: **a** *generatim*: **α** *de hominibus, qui se moderantur* (*c. abl causae l. 31. 34. 57. abl. resp. infra l. 52. in aliqua re l. 29. 37. 38. 44. 55. in aliquo infra l. 45.* ad *aliquid infra l. 35. 54.* inter *aliquid et aliquid l. 57. pro subst. l. 28. 48. et saepe*): CIC. Font. 32 potestis ... cupidos -is ... anteferre? 40 frugi ... hominem ... et in omnibus vitae partibus -um ac temperantem (Mur. 63 -i h. et temperati. Arch. 15 naturae ipsius habitu ... et -os et gravīs [*cf.* ad Q. fr. 1, 1, 22 ipsa natura -i]. 16 -issimos h. et continentissimos. Phil. 5, 7 [*ironice*, immod- *Luterbacher*]. 11, 1 C. Treboni, optimi civis -issimique h. off. 2, 57). Manil. 64 qui sunt pudore ac temperantia -iores (*opp.* cupidorum). Mur. 66 commodiorem, communiorem, -iorem, ... ad omnem rationem humanitatis. Cael. 55 gravis, sapiens -usque vir (Pis. 59 vir -us et constans. SEN. epist. 83, 15 *coniung.* gravem. EVTR. 8, 1, 1 vir in privata vita -us et strenuus). Balb. 9 castiorem, -iorem, sanctiorem. Phil. 2, 40 me in utroque (*sc. maestitia et ioco*) fuisse -um. Tusc. 3, 18 qui sit frugi ... vel, si mavis, -us et temperans, eum necesse est esse constantem. 4, 36 qualis ille sit, quem tum -um, alias modestum temperantem, alias constantem continentemque dicimus *eqs.* 5, 36 (*gr. Plat. Menex. 248A* σώφρων). 5, 100 (*gr. Plat. epist. 7 p. 326C* σώφρων). Cato 7 -i ... et nec difficiles nec inhumani senes. Att. 1, 20, 1 te in iis rebus ... -issimum fuisse. Ov. met. 13, 356 -ior Aiax. VAL. MAX. 4, 1 ext. 2 *Plato* in Xenocrate discipulo suo tam constanter -us fuit. SEN. benef. 5, 17, 4 innocens ... -us ... pius. dial. 4, 28, 8 faciet nos -iores (*sc. in ira*) respectus nostri. 5, 8, 5 faciles, -os. epist. 85, 4 quantulum ... sapienti damus, si ... effrenatissimis -ior *est*? *al.* CVRT. 7, 4, 8 -us et probus. SIL. 16, 343 revoca -us habenas. TAC. hist. 2, 2, 1 *Titus* suo quam patris imperio -ior (modestior *var. l.*). CYPR. epist. 14, 1 p. 510, 9 cautus et -us (27, 3 p. 543, 8). CAPITOL. Gord. 6, 2 moribus (RVFIN. Basil. hom. 1, 2). SPART. Did. 9, 2 fuit ... humanissimus ad convivia, benignissimus ad suscriptiones, -issimus ad libertatem. COD. Theod. 14, 4, 2 possessores erunt -i in specie distrahenda. INSCR. christ. Diehl 64, 3 inlustris sapiens humilis -us honestus (*sim.* 268, 9). 4669 -us ac meritus. *al.*
nota: SALL. Iug. 45, 1 tanta temperantia (*cf. supra l. 34*) inter ambitionem saevitiamque -um (*de recto modo inter duas res contrarias, cf. p. 1219, 1*). *de partibus animantium*: CIC. epist. 6, 1, 6 -iore animo (ad Q. fr. 3, 3, 3 SALL. Iug. 42, 2 SEN. clem. 1, 19, 4 epist. 41, 5. GELL. 1, 11, 1 -iores modulatioresque [*cf. p. 1249, 34*]). Ov. met. 15, 330 parum -o gutture. QVINT. inst. 11, 3, 52 promptum sit os non praeceps, -um non lentum.

β *de rebus ad temperantes vel continentes homines pertinentibus* (*neutr. pro subst.: sing. l. 67. 72. p. 1218, 1. plur. p. 1218, 6*): CIC. inv. 2, 164 temperantia est rationis in libidinem ... firma et -a dominatio. Q. Rosc. 11 quid est in arbitrio? mite, -um. Cluent. 46 constans et -a ratio vitae (CHAR. dig. 48, 18, 10, 3 -ae rationis temperamenta [*gr. Basil. schol.* τοῦ μεμετρημένου λογισμοῦ σύγκρισις]. CONSVLT. 7, 7. *aliter p. 1219, 24*). Mur. 13 in convivio -o atque honesto (*cf.* VVLG. Sirach 32, 8 in iucundo et -o vino *et p. 1218, 12*). 60 doctrina non -a nec mitis. Phil. 3, 28 nil apparet in eo ingenuum, nil -um, nil pudens, nil pudicum (FRONTIN. strat. 1, 11, 4 nihil iustum aut -um). de orat. 2, 156 studia. 3, 99 unguentis (*opp.* summa et acerrima suavitate conditis). Brut. 8 oti -i atque honesti. orat. 59 excursio -a (*cf.* QVINT. inst. 11, 3, 84 bracchii -a proiectio. 11, 3, 125 procursio ... brevis, -a). 201 *opp.* incitatior. top. 97 ut breves, ... ut -ae (moratae *edd. vett.*) *sint narrationes. al.* fin. 5, 36 -i aequabilesque habitus. Tusc. 3, 17 constantiam. 4, 42 utrum -as perturbationes adprobent *eqs.* (AVG. civ. 9, 4 p. 371, 15 D.). div. 1, 61 salubri et -o cultu atque victu (*gr. Plat. rep. 9 p. 571D* σωφρόνως. CHAR. gramm. p. 409, 25 B.). off. 1, 141. epist. 12, 27 temperatis -isque moribus (CIL VIII 11744). ad Q. fr. 1, 1, 7 natura. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 4, 4 (9, 12, 2 Sj.) cautiorem ac -iorem liberalitatem. PLANC. Cic. epist. 10, 24, 5 -issimi atque humanissimi fuit sensus. SALL. Catil. 12, 2 nihil pensi neque -i habere (LACT. inst. 6, 1, 8). NEP. Timoth. 4, 2 -ae sapientisque vitae. Ov. met. 2, 431 oscula (*cf.* SEN. epist. 75, 3). 4, 234 amor. trist. 5, 2[b], 55 ira (Pont. 2, 9, 77 SEN. dial. 5, 36, 2). VAL. MAX. 2, 8, 7 gaudium (*cf.* CVRT. 7, 1, 24 laetitia -a [*I*, morata *A*]). SEN. dial. 5, 22, 1 exempla ... -a, lenia (6, 3, 4 e. ... -ius, mitius). epist. 22, 11 -a, honesta, tua suadebunt (*cf.* QVINT. inst. 1, 10, 24). PLIN. nat. 35, 94 simplicitate. TAC. hist. 1, 17, 1 sermo ... de se -us (HIER. epist. 54, 6, 2). PLIN. epist. 3, 20, 4 omnia disposita, -a, tranquilla (CASSIOD. var. 1, 26, 3). VLP. dig. 39, 2, 40 pr. aestimationem (*opp.* inmoderatam). GELL. 6, 14, 7 genera dicendi ... sunt tria ...: magnificum ..., subtile ..., mixtum -umque (*cf.* FORTVN. rhet. 3, 9 p. 126, 2 μέσον, id est mediocre sive -um). 15, 2, 8 ut ... -o ... usu *vini* temperantiam ... tueamur (APVL. apol. 32. LAMPR. Alex. 39, 2 usus Veneris. AVSON. 270, 1 p. 189 P.). APVL. flor. 9 p. 30 proconsul ... -a voce ... loquitur (FIRM. err. 28, 12). TERT. pall. 5, 1 tunica prius cingulo correpta, quam praestabat -iorem texuisse. VOPISC. Prob. 3, 1 patrimonio -o (*i. modico. cf.* PETR. CHRYS. serm. 8 p. 209[A] -o pastu *lucernae*). FIRM. math. 3, 3, 10 dignitatis. EVTR. 8, 8, 2 gloria. AVSON. 160, 8 p. 29 P. vota (390, 40 p. 257). AMM. 16, 12, 33 pensatione -a ... et cauta. AMBR. in psalm. 118 serm. 9, 10, 1 correptio (*opp.* severior). HIER. epist. 22, 35, 4 -us incessus (79, 9, 5 -o atque conposito). 52, 12, 1 ieiunia (VEN. FORT. vita Pat. 9, 29). CLAVD. 28, 549 tempora (*aliter p. 1219, 6*). AVG. c. Iul. 2, 5, 13 p. 682[extr.] *voluptatem* (DRAC. Romul. 6, 61). BOETH. arithm. 1 praef. p. 4, 31 quae de numeris a Nicomacho diffusius disputata sunt, -a brevitate collegi. CASSIOD. var. 1, 26, 1. *al.*
nota (*cf. p. 1207, 78. 1209, 74. 1213, 11*): HIL. in psalm. 134, 18 p. 705, 17 neque ... mediocris et -ae (*i. finitae*) virtutis est tanta gessisse. trin. 9, 72 p. 338[C] natura *humana* -a et infirmis naturae *divinae* infinitae et potentis sacramentum intelligentiae opinione non occupet.

b *speciatim in re publica*: **α** *de hominibus* (*c. abl. resp. infra l. 49. in aliqua re l. 35. 36. 42.* erga *aliquem l. 47.* adversus *aliquem l. 48. c. dat. l. 51. pro subst.* VAL. MAX. 4, 1, 3): CIC. Vatin. 21 consul populi Romani -issimus et constantissimus. rep. 1, 43 per populum ... iustum atque -um (1, 65). fin. 3, 11 bonos viros, fortes, iustos, -os ... in re publica fuisse (LIV. 27, 34, 3 -o et prudenti viro [30, 40, 8]). off. 2, 73 in eo vehementer se -um praebuit (VLP. dig. 22, 1, 33 pr. *praeses provinciae* non acerbum se exactorem ... praebeat, sed -um et ... benignum et ... humanum). Att. 7, 7, 7. epist. 13, 29, 7 -ior temperatiorque. ad Q. fr. 1, 1, 11 *quaestorem* oportet ... esse -um. Ov. met. 14, 619 *de regibus Albanis.* trist. 1, 9, 25 nec solet irasci *Caesar*: neque enim -ior alter (*cf.* Pont. 3, 6, 23. SEN. clem. 1, 11, 1 *Augustus* fuerit -us et clemens. EVTR. 7, 8, 4 in pace. *sim.*: PLIN. paneg. 57, 5. CAPITOL. Aur. 12, 2 fuit ... per omnia -issimus [moderantissimus *P*[1] *B edd.*] in hominibus deterrendis a malo, invitandis ad bona. VOPISC. Car. 18, 4). LIV. 1, 48, 8 bono ... -oque ... regi (24, 5, 1). TAC. hist. 3, 75, 1 -um et civium sanguinis parcum credidere *Sabinum.* APVL. Plat. 2, 27 p. 261 *cives* -i erga ceteros, inter se congruentes. *al.* IVST. 7, 6, 16 nec -us tantum, verum etiam mitis adversus victos fuerit *Philippus.* 9, 8, 19 verbis atque oratione Philippus, hic *Alexander* rebus -ior. OROS. hist. 6, 5, 13 homo Romanorum -issimus (moderantissimus *L*). CASSIOD. var. 6, 9, 2 esto ... illis cum erecta potestate -us. *al.* *de animo*: LIV. 26, 26, 9 -i animi gloriam.

β *de rebus ad homines pertinentibus* (*neutr. plur. pro subst. l. 62. 70*): CIC. Cluent. 2 tranquillis -isque iudiciis (dom. 45). Flacc. 57 in hac gravissima et -issima civitate (*cf.* leg. 3, 28 -us et concors civitatis status). rep. 1, 52 medium optimates possederunt locum, quo nihil potest esse -ius (epist. 4, 4, 2 *Caesar victor*, quo nihil -ius. *cf.* VAL. MAX. 5, 3, 2[b] quid ista ... ultione -ius? [PS. AVR. VICT. epit. 11, 15]). Att. 13, 28, 3 epistulis. ad Q. fr. 1, 1, 23 diligentis et -i imperii (LIV. 1, 48, 9 *coniung.* mite. 22, 13, 11 *coniung.* iusto. SEN. Tro. 259 *opp.* violenta. clem. 1, 7, 2 quieti -ique [*T*, moratique *rell.*] i. TAC. hist. 4, 74, 2). PLANC. Cic. epist. 10, 8, 3 ut ab re publica potius -a quam ab uno infinita speraret *exercitus.* LIV. 2, 30, 1 medium ... et -um ... consilium. 24, 22, 1 contionem (*cf.* 45, 10, 10 -ior oratio [CVRT. 10, 8, 21. *aliter p. 1219, 21*]). 39, 32, 13 studiis. SEN. epist. 120, 2 prudentem -amque sententiam. PLIN. epist. 5, 13, 8 liber principis severus et tamen -us (moratus *var. l. cf.* LAMPR. Alex. 16, 1 leges. CONC. Rom. a. 501 p. 422, 19 praeceptis ... -issimis [moderantissimis *T*]). 10, 3[b], 2 voluntati *senatus* (CASSIOD. var. 7, 3, 2). CASSIOD. var. 3, 38, 1 ut ubique civilia, ubique -a peragantur (*cf.* 4, 39, 5 -a civilitate).

2 *de rebus naturalibus sim.*: AETNA 559 *Aetna non is est*, qui nostro fervet -ior usu. Ov. trist. 4, 4, 57 ventis (*cf.* LVCAN. 9, 118 eurus. SIL. 6, 527 -o flamine. HIER. in Is. lib. 13 praef. p. 441[D] aura -ior [*opp.* vehementior ... ventus]). MANIL. 4, 725 minus India tostas *gentes* progenerat mediumque facit -a tenorem. PLIN. nat. 7, 22 -o solis vapore (*cf.* PANEG. 8, 2, 3). PANEG. 12, 18, 2 *Tiberis* neque ... semper ... rapidus et torrens, sed pro temporum ratione -us. HIPPOCR. aer. 5 p. 9, 16 G. -um aer habet calidum vel frigidum (*gr.* μετριώτερον). *adde de rebus ad corpora animantium pertinentibus*: CELS. 6, 6, 1[E] pituitae cursus nonnumquam copiosior vel acrior, nonnumquam utraque parte -ior. HESYCH. in lev. 13, 29—34 p. 945[B] vulnera -iora. SORAN. p. 14, 1 *mulieres* purgantur limpido ... et -o (*i. modico*) sanguine (*gr. p. 24, 2 sq. Ilb.* αἵματος ... μήτε ἄγαν πολλοῦ μήτε πάλιν παντελῶς ὀλίγου). PHYSIOGN. 5 p. 8, 4 cervix esse debet -ae plenitudinis.

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

B *i. q. conveniens, competens, congruens* (*cf. p. 1214, 11 et p. 1217, 58. neutr. plur. pro subst. l. 18*): VLP. dig. 3, 1, 1, 3 -am ... aetatem ... ad procedendum in publicum. 4, 6, 38, 1 erit -um tempora ei dare. SOL. 10, 12 *grues* ad -am gravitatem saburrantur. COD. Iust. 5, 37, 9 (*a. 230*) quod -um est honestae personae, praestare. 6, 30, 9 (*a. 293*) tempus ad deliberandum ... -um statuet *rector provinciae* (AVG. civ. 10, 21 p. 434, 5 D. -is ... praefinitisque t. serm. 361, 20, 19. *aliter p. 1218, 22*). 7, 19, 7, 3 (*a. 317/19?*) -o iudicis arbitrio. AMBR. hex. 2, 3, 12 p. 51, 13 inminutio ... -a, quae et superfluum detraheret et necessarium reservaret. AVG. civ. 17, 23 p. 253, 16 D. reges, qui ... -is flagellis ... plecterentur (*cf.* COD. Theod. 16, 2, 41 ultionem. CONST. Sirmond. 2 poena. COD. Iust. 11, 48, 24, 1 castigatione -a [*cf. 7, 24, 1, 1* competenti]). COD. Theod. 2, 33, 4 quid praeter -am nostri numinis definitionem fuerit flagitatum. 9, 2, 6 sub -a et diligenti custodia. 12, 1, 171 pr. annorum -a curricula. 14, 4, 4, 1. CASSIOD. var. 2, 21, 4 devotio tua praefatum Domitium -a executione conveniat (4, 32, 2. *an ad A referendum?*). 4, 22, 3 iustitiam (*cf.* 11, 8, 3 omnia vobis iusta, omnia -a promittite). 4, 34, 2 iussione. *al.*

II *de* ***institutione, conformatione, ordine*** *i. q. bene conformatus, bene ordinatus* (*c. abl. resp. l. 25. neutr. plur. pro subst. l. 23*): CIC. de orat. 2, 34 qui ... cantus -a oratione (-ae orationis pronuntiatione *var. l.*) dulcior inveniri potest? (*aliter p. 1218, 64*). orat. 178 *animus auditoris* perfecta ac -a semper exspectat. rep. 2, 69 ex ... ordinibus ut sonis -a ratione civitas consensu dissimillimorum concinit (*aliter p. 1217, 68*). parad. 26 *vita* omni gestu -ior, omni versu aptior esse debet. nat. deor. 2, 90 omnia ... ratis ordinibus -a inmutabilique constantia. Tim. 43 ortum unum fore omnibus *animis*, eumque -um atque constantem (*cf. gr. 41ᴱ* γένεσις ... τεταγμένη). VELL. 2, 126, 3 quando annona -ior, quando pax laetior? PLIN. nat. 11, 80 *aranea* tam -o ungue ... deducit stamina. 31, 67. FIRM. math. 5, 7, 2 sententias ... -a prius conparatione formatas. HIER. epist. 60, 11, 2 distinctione -a. RVFIN. Basil. hom. 2, 8 universorum consideratio ... -ior. AVG. civ. 17, 14 p. 235, 27 D. diversorum ... sonorum rationabilis -usque concentus. serm. 277, 4, 4 p. 1259^med. quando sanum est corpus nostrum ..., quando suarum partium temperamento -um est, quando in eo nihil eius adversus aliud rixatur. EVSTATH. Bas. hex. 7, 3 p. 940ᴬ sapiens quaedam et -a dispositio (*gr. p. 156A* εὔτακτος διακόσμησις). DRAC. laud. dei 1, 331 -ior (*i. meliore modo constitutus*) omnibus *creatis* unus *homo*. CASSIOD. var. 8, 24, 4 -o ordine (COD. Iust. 1, 17, 1, 7). COD. Iust. de cod. confirm. 2 digestione. *al.*

cf. Onom.

adv. ***moderātē.*** *comp.* -ius *inde a* CIC. (*v. infra l. 68*). *superl.* -issime *inde a* CIC. (*v. infra l. 70*). *de notione*: GLOSS. συμμέτρως. ἐπιεικῶς. μεμετρημένως. εὐρύθμως. temperate. *gr. respondet* μετρίως (*v. p. 1220, 25. 35. cf. p. 1220, 55*). πράως (*p. 1220, 37*). κατὰ μικρόν (*p. 1220, 5*). *legitur inde a* CIC. [*confunditur cum* modeste *l. 56. p. 1220, 9.* CIC. Deiot. 20.]

i. q. cum moderatione: I *de* ***mensura***: A *i. q. temperanter, modice* (*p. 1220, 30 sqq.*): 1 *c. verbis*: a *de actionibus animantium*: α *agere sim.*: CIC. Verr. II 3, 158 non sensim atque -e ad istius amicitiam adrepserat, sed brevi tempore totum hominem ... possederat. Sull. 10 qua *opinione* ego et -e utar (off. 2, 18 -e et scienter. Ov. am. 3, 3, 47. LIV. 30, 42, 14 modeste ac -e [temperate *var. l.*]. 34, 7, 15 VAL. MAX. 5, 9, 2. SEN. benef. 2, 34, 4 parsimonia est ... ars re familiari -e utendi. dial. 5, 23, 5 PAVL. dig. 48, 7, 4, 1. TERT. cult. fem. 2, 10, 5 [modeste *var. l.*]. CLAVD. DON. Aen. 1, 730 p. 141, 29 bene et -e aut male et intemperanter). Sest. 14 agam -e (*opp.* asperius in quosdam homines invehi. SEN. clem. 1, 21, 4 AVR. VICT. Caes. 39, 31. VICT. VIT. 2, 1 mitius et -ius. *cf.* TERT. uxor. 2, 3 l. 29 officia sexus ... modeste et -e transiguntur). 37 homine ... in causa populari si non -e, at certe populariter abstinenterque versato. 95 accusare (*opp.* nefarie). Marcell. 9 aliquid clementer, mansuete, iuste, -e, sapienter factum (fin. 1, 2 qui ... -ius ... id volunt fieri, difficilem quandam temperantiam postulant. ANTON. or. frg. Cic. Phil. 13, 36 -e aut humane. SEN. dial. 12, 4, 3 QVINT. inst. 11, 1, 72. CYPR. epist. 27, 2 p. 542, 1 *coniung.* temperantius. PANEG. 3, 31, 1 iuste -e civiliter. SCHOL. Cic. Bob. p. 78, 18 -e et consulte. *cf.* COD. Iust. 1, 17, 2, 21 opus -e confectum). orat. 176 quas *festivitates* Isocrates ... -ius temperavit. rep. 1, 69 in hac iuncta -eque permixta constitutione rei publicae (*vergit ad notionem p. 1220, 47 allatam*). leg. 3, 12 res ... sapientissime -issimeque (moderantissimeque *var. l.*) constituta. off. 2, 54. HIRT. Gall. 8, 12, 7 -ius cedentem insequi hostem (Ov. met. 1, 511). Ov. am. 2, 17, 3 dum me -ius (moderantius *var. l.*) urat *Venus* (ars 2, 353). ars 3, 683. met. 1, 510 -ius ... curre. trist. 2, 41 -ius (moderancius *D recc.*) ... inperii ... frena tenere. *al.* SEN. benef. 6, 35, 1 ut dubia prudenter tractes, adversa fortiter, laeta -e (MOYS. Cypr. epist. 31, 6 p. 562, 11 caute -eque [*cf.* CYPR. epist. 17, 2 p. 522, 13 observari]). dial. 4, 23, 4 irasci. TAC. hist. 1, 49, 4. CAPITOL. Aur. 12, 7 cum se ... -issime gessisset (EVTR. 7, 19, 2. *cf.* 7, 13, 1 multa gerens tranquille atque -e, quaedam crudeliter et insulse). IVST. 7, 2, 5 -e ... administrato regno. AVSON. 409, 25 p. 268, 43 P. *Daedalus* Chalcidicas -e enavit ad arces (*opp.* audax *Icarus*). HIER. epist. 22, 37, 3 ille -ius (moderantius *K*) alitur (AVG. conf. 9, 8, 17 p. 194, 12). 54, 10, 4 -e parceque sumpta. VVLG. Sirach 31, 32 si bibas illud *vinum* -e, eris sobrius (*gr. v. 27* ἐν μέτρῳ αὐτοῦ. *cf.* 31, 36 vinum -e potatum [*gr. v. 28* οἶνος πινόμενος ... αὐτάρκης]). AVG. civ. 16, 37 p. 185, 14 D. modus -e inponendus. *al.* *elliptice*: PLIN. paneg. 4, 3. *' in arte med.*: CELS. 7, 19, 7 exprimere -e scrotum (*cf.* CAEL. AVR. chron. 4, 3, 25 comprimendus folliculus *clysteris* leniter ac -e). PELAGON. 34 p. 42, 10 potum praebendum ... -e (*gr. Hippiatr. I p. 2, 14* κατὰ μικρόν). VEG. mulom. 2, 111, 9 infundere. β *dicere sim.*: CIC. Font. 28 minus -e positum ... esse. 31 quicquam sancte aut -e (*cf. app. crit.*) dictum (Phil. 2, 6. QVINT. inst. 8, 3, 40 concitate dicere an -e. AVG. c. Petil. 2, 20, 46 p. 46, 17. retract. 1, 22, 2 p. 102, 8 cautius et -ius [modestius *var. l.*]. *cf.* CAES. civ. 3, 20, 2 clementer et -e ius dicendum). Att. 14, 8, 1 -e et amice scriptas litteras (LIV. 41, 23, 4 -e et benigne). Ov. Pont. 1, 8, 71 -ius (moderancius *G*) opta. CELS. 2, 6, 16. SEN. clem. 1, 18, 1 inperare. *al.* AMM. 28, 1, 25 redarguit. SERV. Aen. 12, 499 -e locutus est (AVG. cons. euang. 3, 13, 41 p. 325, 7. MART. CAP. 5, 503 *opp.* superbe). CLAVD. MAM. anim. praef. p. 19, 16 modeste ac -e et quam potuit parciter praelibavit. BENED. reg. 22 invicem se -e (*i. summissa voce*) cohortentur. *al.* γ *ferre sim.*: CIC. leg. agr. 1, 18 copiam rerum -e ferre (Phil. 8, 19 *coniung.* aequo animo. de orat. 2, 46. Tusc. 3, 60 -e et tranquille. 4, 40 Lael. 8. epist. 4, 14, 1. 5, 21, 4 secunda -e ..., adversam ... fortunam fortiter [*cf.* SEN. suas. 6, 24]. 6, 1, 4 placate et -e. *al.* NEP. Timol. 4, 1 LIV. 2, 54, 10. SEN. dial. 2, 6, 3 dura placide ferat et secunda -e. 2, 8, 3. CVRT. 3, 12, 20 -e et prudenter. *al. cf.* CVRT. 7, 4, 12 hoc ... -e perferendum est). LEP. Cic. epist. 10, 34ᵃ, 1 (3) accepisse. SEN. epist. 66, 29 -e gaudere et -e dolere. 85, 24 timet. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 14 p. 366ᴮ (*gr. Migne 44, 165B* μετρίως). *al.*

b *de impetu rerum naturalium*: Ov. epist. 17, 45 facilem ... move -ius auram, *Borea*! SEN. nat. 6, 14, 2 (*v. app. crit.*). 6, 20, 2 nec ... potest diu inclusa *aqua* ... cadere -e aut sine concussione (*cf.* AMM. 22, 15, 13 si inciderit -ius *Nilus*).

2 *c. adi. i. q. modice, paulum*: PS. AVR. VICT. epit. 13, 8 quamvis ipse parcae esset scientiae -eque eloquens. HESYCH. in lev. 13, 1—17 p. 930ᶜ leprae ... species, aut nimis aut -e obscura est. SORAN. p. 31, 10 *lac* -e coagulatum (*gr. p. 70, 17 ib.* μηδὲ ποιοῦν ὀρρὸν ἢ παντελῶς ὀλίγον). PHYSIOGN. 53 p. 72, 12 -e et prolixa et vasta cervix (*gr. Adamantius p. 367, 1* μετρίως. 92 p. 121, 4 digitos simplices -e prolixos [*gr. Adamantius p. 411, 7* εὐμήκεις]). 79 p. 107, 7 color tranquille et -e (tranquillus et -us *CESH*) rubeus (*gr. Adamantius p. 387, 6* πράως).

B *i. q. convenienter*: VLP. dig. 38, 9, 1, 12 *parentibus liberisque* praestitui annum, scilicet ita -e, ut neque ipsi urguerentur ad bonorum possessionis petitionem neque bona diu iacerent. PELAG. in I Tim. 4, 6 omnia rationabiliter et -e dispensans (FACVND. defens. 12, 3 p. 844ᶜ -e atque convenienter. *cf.* RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 77, 7 vitam suam -ius librat). CLAVD. MAM. anim. 1, 21 p. 73, 10 quae *elementa* -e (*M² in marg.*, moderāt' *M¹*, moderantur *ed. pr.*) musiceque in arboris vitam sibi concinunt (*opp.* si quid contra mensuram vel superfuit forte vel defuit).

II *de* ***institutione, ordine***, *i. q. ordinate* (*cf. p. 1219, 68. 70*): AMBR. in psalm. 118 serm. 5, 2, 2 -e ... ambulat (*cf. 5, 2, 1* praescripto incedit ordine). EVSTATH. Bas. hex. 4, 1 p. 903ᴮ *aquam* -e in deputatis sibi conceptaculis permanentem (*gr. p. 80ᶜ* καὶ τὴν εὔτακτον τούτου ... συναγωγήν). VEREC. in cant. 9, 20 (*ad Luc. 15, 8 sqq.*) ecclesiae sensus iste -e (*i. apte*) concurrit. FACVND. defens. praef. p. 528ᶜ aliqua ibi cum perturbatione prolata -ius hic ordinatiusque tractata sunt.

adv. ***moderātim.*** [*in var. l.* ORIBAS. syn. 1, 1 La p. 32, 2 Mø. calefacere moderate (-m *StBMH*) corpus oportet (*gr.* μετρίως).]

i. q. cum moderatione, paulatim: LVCR. 1, 323 quae cumque dies naturaque rebus paulatim tribuit, -m crescere cogens. ORIBAS. syn. 2 add. p. 141, 18 Mø. cyminum in oleo frixum enicere -m (*gr. Severus p. 32, 16* ἐνεθὲν κατὰ συμμετρίαν).

adv. ***moderātō:*** GLOSS. IV 119, 36 modesto: cum ratione, -o (venerato *var. l.*).

paronomasiae l. 15. p. 1217, 61. 1219, 53. 59. *homoeoprophora p. 1217, 56. 67. 71. 1218, 5. 11. 12. 60. 1219, 59.*

deriv.: moderabilis, moderamen, moderamentum, moderantia, moderatio, moderator, moderatura.

compos.: admodero(r), e-, praemoderor; com-, immoderatus.

modestē *adv. v. p. 1226, 59.*

***modestia**, -ae *f.* *a* modestus. *de orig.*: CIC. off. 1, 142 -am, quo in verbo modus inest (PAVL. FEST. p. 160, 11 a modo fit ... -a. TERT. castit. 9 l. 35. NON. p. 30, 1 -am a modo dictam M. Tullius auctor est de officiis lib. 1 [*v. l. 68*]. AMBR. off. 1, 18, 78 p. 46ᴮ quam *-am* a modo scientiae, quid deceret, appellatam arbitror. AVG. beat. vit. 4, 32 p. 113, 8 [*seq.*: ubi autem modus est ..., nec plus est quicquam nec minus]). GRAMM. suppl. 98, 7 modestus modesti -a. *de notione*: RHET. Her. 3, 2, 3 -a est in animo continens moderatio cupiditatem (*cf.* CIC. fin. 2, 60 *et p. 1206, 17*). 3, 3, 5 -ae partibus utemur, si nimias libidines honoris, pecuniae, similium rerum vituperabimus; si unam quamque rem certo naturae termino definiemus; si, quoad cuique satis sit, ostendemus, nimium progredi dissuadebimus, modum uni cuique rei statuemus. CIC. Tusc. 3, 16 eam ... virtutem *Graeci* σωφροσύνην vocant, quam soleo equidem tum temperantiam, tum moderationem appellare, non numquam etiam -am. off. 1, 142 *v. p. 1223, 55.* SYNON. Cic. p. 438, 14 B. pudor. rubor. verecundia. probitas. -a. continentia. p. 440, 11 -a. mansuetudo ... pudicitia. sanctitas. sanctimonia. NON.

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 520, 17sq. -a, moderatio, modus . . . hunc habent ordinem, quod -a fundamentum, soliditas, basis ipsa virtutis est. e qua gignitur moderatio *eqs.* Ps. Soran. quaest. med. 43 quid est -a? iudicium iusti et iniusti. Gloss. ἐπιείκεια. ἠπιότης. εὐσχημοσύνη. σωφροσύνη. verecundia. temperantia. bonitas vel mansuetudo. *enumeratur inter partes honestatis*: Rhet. Her. 3, 2, 3 *rectum* dividitur in prudentiam, iustitiam, fortitudinem, -am (*cf.* 3, 6, 10). Cic. inv. 2, 164 *temperantiae* partes continentia, clementia, -a (*cf.* Deiot. 26 frugalitatem, id est -am et temperantiam, virtutem maximam iudico [fin. 4, 18 his initiis . . . temperantia, -a, iustitia et omnis honestas perfecte absoluta est. 4, 19 quae . . . de t., de -a, . . . de omni honestate dicuntur. off. 1, 15. 1, 46 ut . . . virtutibus his . . .erit ornatus, -a, t., hac ipsa . . . iustitia. 1, 93 t. et -a omnisque sedatio perturbationum animi et rerum modus. 1, 121 Val. Max. 6, 9 ext. 1]). *ibid.* -a *est*, per quam pudor honesti curam et stabilem comparat auctoritatem. off. 3, 116 *quarta pars honestatis* decore, moderatione, -a, continentia, temperantia continetur (Sen. epist. 88, 30 numquid liberalia studia hos mores praecipiunt? non magis quam simplicitatem, quam -am ac moderationem, non magis quam frugalitatem ac parsimoniam, non magis quam clementiam). *respondet gr.* πραΰτης (*v. l. 56. 65. p. 1222, 26. 1223, 21*). ἐπιείκεια (*v. p. 1222, 29. 1223, 23. 25*). εὐταξία (*v. p. 1222, 19. 1223, 55*). *legitur inde a* Plavto, Ennio, Ter., Varrone, Rhet. Her., Cic., Caes. (*v. p. 1223, 3*), *saepe ap.* Tac.; *ap. dactylicos non invenitur nisi nom. ap.* Ov. (*p. 1223, 37*), Lvcan. (*p. 1223, 39*), Stat. (*6ies*). [*confund. c.* molestia (*e. g. l. 37. p. 1222, 7. 40. 47. 59. 72, cf. et* Sen. epist. 123, 5) *et c. formis adi. q. e.* modestus (*e. g. l. 58. 75. p. 1222, 2. 62*).]

I ***strictius*** *i. q. moderatio, temperantia* (*i. q. scientia opportunitatis temporum p. 1223, 55*): **A** *de animantibus et rebus ad animantia pertinentibus*: **1** *usu generali fere i. q. continentia, frugalitas, simplicitas sim.*: **a** *in universum*: **α** *de hominibus et rebus ad homines pertinentibus* (*de dis p. 1222, 6. de Christo p. 1222, 28sq. de fortuna infra l. 73*): Plavt. Trin. 317 sarta tecta tua praecepta usque habui mea -a. Enn. scaen. 55 ubi illa *Cassandra* paulo ante sapiens virginali -a? Ter. Hec. 478 *matris meae* mores toleret sua -a. 591 mea pertinacia esse dicat factum, haud tua -a. Rhet. Her. 3, 3, 6 quam ille *adversarius* -am dicet esse, eam nos inertiam et dissolutam neglegentiam esse dicemus. 4, 1, 1 -a (molestia *cod. Bamb.*[1]) commotos (*opp.* ostentatio). 4, 3, 4 si tacere aut nil scribere -a est (*v. totum locum*). 4, 3, 5 ne, qua in re laudem -ae venentur, in ea ipsa re sint inpudentes (Tert. castit. 1 l. 25 species hactenus [*i. non iterum*] nubendi . . . praeter virtutis etiam -ae laus est. *cf. p. 1222, 8*). Cic. Planc. 30 *coniung.* virtute, integritate. 56. Phil. 2, 10 si meam cum in omni vita, tum in dicendo moderationem -amque cognostis (off. 1, 159 num haec communitas . . . sit etiam moderationi -aeque . . . anteponenda). fin. 2, 83 ut aequitatem, -am, virtutes omnes . . . diligant. 4, 11. Tusc. 1, 64 *philosophia nos* ad -am magnitudinemque animi erudivit. off. 2, 48 mixta -ā gravitas. Att. 7, 5, 2 propter humanitatem et -am (epist. 13, 15, 1 propter eius -am, h. Amm. 29, 1, 8 *Theodorus* -a prudentia h. . . . ornatissimus). 13, 28, 3 summo ingenio, summa -a (ad Q. fr. 1, 3, 3 qua pietate, qua -a, quo i.). epist. 2, 14 propter singularem -am (9, 25, 2 propter summam probitatem eius ac s. -am [13, 63, 1]). 12, 16, 1 -ae fama. 13, 54 singularem et prope incredibilem patris Marcilii fidem, apstinentiam -amque cognovi (Sen. clem. 2, 1, 4 pietatem integritatemque cum fide ac -a resurgere. Ambr. epist. 38, 4 dives pax, dives -a, dives fides, . . . dives simplicitas. Vvlg. Gal. 5, 23 fructus . . . spiritus est . . . mansuetudo, fides, -a [*gr.* πραΰτης], continentia, castitas [*cf.* Pelag. *ad loc.*]. *cf.* Tert. orat. 1 p. 181, 7 [*ad Matth. 6, 5sqq.*] *Christus* -am [modestum *B*] fidei desiderabat [*ibid.* l. 10]). 13, 69, 2 eius -am cognovi. *al.* Mat. Cic. epist. 11, 28, 8 vitae (Tac. ann. 2, 52, 5). Bell. Afr. 54, 2 'maxime vellem', inquit *Caesar*, 'homines suae petulantiae nimiaeque libertatis aliquando finem fecissent meaeque lenitatis, -ae patientiaeque rationem habuissent' (Tert. idol. 14 p. 46, 6 an -ā et patientiā *placebat Paulus hominibus*? an gravitate, an humanitate, an integritate? Vvlg. Col. 3, 12 induite vos . . . benignitatem, humilitatem, -am [*gr.* πραΰτητα], patientiam. *cf.* Tert. patient. 12 p. 19, 18 -am de patientia traxit). Sall. Catil. 14, 6 neque sumptui neque -ae (*i. honestati*) suae parcere. 54, 5 Nep. Milt. 1, 1. Pavl. Fest. p. 132, 4 mansuetum . . . neque ex crudelitate saevum, sed -a temperatum. Phaedr. 2, 1, 8 quae debetur pars tuae -ae. Sen. dial. 1, 1, 6 filiorum nos -a delectari (*opp.* licentia). 6, 3, 4 dolendi -a (*cf.* Cassiod. in psalm. 136 concl. p. 979A). 11 (12), 19, 2 -a *Helviae* in tanta feminarum petulantia rustica. 12 (11), 3, 2 exemplum . . . -ae (Inscr. Afr. Gsell I 2196). 12 (11), 16, 4 *fortunae* aequitatem . . . aut . . . -am (*opp.* saevitia). nat. 4 praef. 18 sermonis (Pomer. 3, 8, 2 p. 485A in sermone. *cf. etiam l. 42*). 7, 30, 1 in . . . argumentum -ae (modeste *var. l.*) fingimur (Apvl. apol. 19). epist. 26, 3 ex hac tranquillitate ac -a morum. 106, 7 *coniung.* quies (Plin. epist. 6, 8, 2. 7, 25, 1). *al.* Stat. Theb. 3, 565 nulla -a voti (*i. vota immodesta*). Qvint. inst. 4, 1, 55 et sententiarum et compositionis et vocis et vultus -a. 4, 5, 21 *syn.* verecundiae (*i. probitatis*). 5, 7, 27 -a mitigantur. *al.* Tac. dial. 29, 2 *coniung.* probitati. hist. 3, 70, 4 *opp.* nimio ardori. 4, 40, 1. 4, 49, 4. 4, 86, 2 *coniung.* simplicitatis. ann. 2, 26, 4. 4, 38, 4. 4. 56. 3 per -am (5, 2, 1. *cf. p. 1223, 14*). 6, 20, 1 immanem animum subdola -a tegens. Plin. epist. 3, 18, 4 cum . . . -a mea finem recitationi facere voluisset. paneg. 5, 7 *in munere suscipiendo* (*cf.* Paneg. 6, 8, 6. Vita Caes. Arel. 1, 14 mansueto . . . iumento Christi impositum honus [*i. episcopatus*] -ae [modesto *var. l.*] temperamento portatur). *al.* Svet. Dom. 2, 2 Orat. imp. Hadr. de Matid. (CIL XIV 3579) 27. Fronto p. 39, 11 v.d.H. (= 43, 22 N.) neque -am in existimatione tua laeseris. *al.* Apvl. met. 6, 5, 3 sera -a saevientes impetus eius *Veneris* mitigas? 6, 22, 5 -ae meae (*sc. Iovis*) memor. Plat. 2, 3 virum progredientem ad -am (molestiam *var. l.*). *al.* Min. Fel. 31, 8 innocentiae ac -ae signo . . . *Christianos* dinoscimus. Tert. castit. 1 l. 26 -a est . . . ablatum (*sc. matrimonium morte disiunctum*) non desiderare. 9 l. 34 cum sine -a uteris *indulgentia dei* (Hil. c. Const. 3 p. 580A neque . . . immature loquar . . ., nec sine -a tacui). adv. Marc. 3, 21 p. 414, 4 studia -ae et pacis. orat. 17 p. 190, 22 cum -a et humilitate adorantes (Svlp. Sev. dial. 2, 6, 5 *regina* ministrantis -am et h. exhibens servientis. *cf. p. 1221, 64 et* Cypr. epist. 76, 1 p. 828, 18 conservantes . . . -am in h. Arnob. nat. 7, 34 p. 268, 11 h. suae -am). 20 p. 192, 18 de -a . . . cultus et ornatus. spect. 29 p. 28, 10 petulantiam a -a adumbratam. *al.* Ter. Mavr. 294 sermo si planus pedestri se tenet -a. Itala II Macc. 4, 37 (rec. L, *sim.* X *et* Vvlg.) propter defuncti *Oniae* sobrietatem et magnam -am (*recc. B et M* simplicitatem, *rec. P* disciplinam, *gr.* εὐταξίαν). Porph. Hor. sat. 1, 2, 50—51 salvo -ae temperamento (Schol. Cic. Bob. p. 165, 17. *cf. l. 23*). Paneg. 9, 8, 2 *litteras esse* continentiae -ae vigilantiae patientiae magistras (*cf. p. 1223, 29*). Firm. math. 1, 2, 7 p. 7, 29 aequitatis. Hil. in psalm. 14, 16 p. 95, 7 -am accipiendi muneris temperavit. 123, 3 p. 592, 9 referendae gratiae. Avson. 466, 3 p. 404, 14 P. *al.* Maximin. c. Ambr. 96 cum ea -a, quae furentes animos posset lenire, responsum est tibi (Vvlg. I Petr. 3, 16 [15] cum -a [*gr.* μετὰ πραΰτητος] et timore. *cf. etiam l. 12*). Hier. epist. 65, 11, 2 (*ad psalm. 44, 5*) veritatem et -am et iustitiam Christum appellari (*cf.* Vvlg. II Cor. 10, 1 per mansuetudinem et -am Christi [*gr.* διὰ τῆς . . . ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ]). Vvlg. prov. 22, 4 finis -ae (*hebr.* עברה) timor domini. Phil. 4, 5 -a vestra (*gr.* τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν) nota sit omnibus hominibus. Prvd. psych. 635 *Pacis*. Avg. serm. 51, 11, 18 sancta -a virginis Mariae. *al.* Mart. Cap. 5, 503 *opp.* arrogantia. Novell. Valent. 21, 2 pr. *heres* intra hos -ae terminos manens, ut *eqs.* Vincent. Ler. 6, 9, 6 christianae -ae et gravitatis. Sacr. Leon. p. 140, 23 sit in eis *virginibus sacris* . . . prudens -a. Boeth. mus. 1, 1 p. 184, 3 virtutis. Mvtian. Chrysost. hom. 21, 4 p. 371med. in mansuetudine ac -a constituti (*gr.* ἐπιεικεῖς ὄντες καὶ μέτριοι). *al.* **β** *de bestiis*: Colvm. 6, 37, 4 ubi asina et onagro natus admittitur equae, per gradus infracta feritate quicquid ex eo provenit, paternam . . . -am (molestiam *var. l.*) . . . refert. Apvl. met. 9, 4, 2 quoad -am meam . . . adprobarem (*opp. 9, 3, 1* saevitia).

b *in re publica, militari sim.*: Cic. Mur. 87 sit apud vos *iudices* -ae locus. Sull. 1 -ae fructum . . . percipere. 15. dom. 48. 54 hominum honestorum -am prudentiamque quaerebas. 110 pontificem et consularem et singulari bonitate et -a praeditum. 130 ille erat summa -a et gravitate censor, hic tribunus plebis scelere et audacia singulari. Balb. 50. Planc. 71 vitam meam . . . inimicorum -a (molestia *TE recc.*) non esse adpetitam. Phil. 10, 7 tantam in iniuria tranquillitatem et -am! Att. 5, 9, 1 ut summa -a et summa abstinentia munus hoc . . . traducamus. Sall. Catil. 11, 4 neque modum neque -am victores habere (38, 4 neque illis -a neque modus contentionis erat. Iug. 41, 9 sine modo -aque. Ps. Sall. in Tull. 1. Liv. 26, 48, 10 rem sine modo ac -a agi). 51, 16 eos mores eamque -am viri cognovi (Capitol. Max. Balb. 17, 7 mores et -am. Dict. 2, 21 p. 31, 15 CIL VIII 11546. *v. etiam p. 1223, 8 et* CIL XI 6123 sin. 7 morum tuorum -a singularis). *al.* Nep. Ages. 4, 2 tanta -a dicto audiens fuit iussis . . . magistratuum. Liv. 3, 52, 3 -am patrum suorum. 3, 54, 8 *bis.* 3, 65, 7. 4, 6, 12. 4, 52, 1 tribunorum. 5, 6, 12 (*opp. 5, 6, 11* seditionibus). 6, 39, 10 populi Romani (*cf. l. 83 et p. 1223, 49*). 8, 4, 10. 9, 34, 14. 28, 44, 18 -ā (molestia, modesta *varr. ll.*) . . . *Fabium* vicero. 32, 3, 7 *opp.* pertinacia. 32, 21, 6 Philippi. 40, 15, 5 id . . . cedendi (cedendo *var. l.*) . . . -a consequar. *al.* Val. Max. 4, 5, 2 ut . . . -a (modestis *A*[2]) ipsius moribus imputaretur. Tac. dial. 40, 2 quae *res* probitate et -a gaudeat (Germ. 36, 1). Agr. 30, 3 per obsequium ac -am (42, 4). hist. 2, 55, 2. 4, 45, 2 quo *senatus consultu* Seniensium plebes -ae admonerentur. ann. 1, 9, 5 -am apud socios (*i. magistratuum Romanorum in socios*). 2, 38, 2 senatūs. 2, 58, 2 cum decore ac -a (Paneg. 4, 9, 5). 3, 26, 2 *coniung.* pudore (Svet. Tib. 47 Avr. Vict. Caes. 35, 11. *cf. p. 1223, 6*). 3, 59, 2 *epistolae* ad -am flexae (*cf. p. 1223, 15*). 4, 7, 2 precandam post haec -am, ut contentus esset (*i. precandos deos, ut Seiano -am dent*). 15, 2, 3 addita -ae fama (Svet. Tit. 4, 1 -ae f. [-a et f. *codd. vett.*]). *al.* Plin. epist. 3, 4, 4 sermonis. 3, 20, 3 tacendi. paneg. 3, 2 principis (79, 4. Clavd. 28, 64 -a [molestia *A*] *principis*). 47, 6 -ae . . . exempla (Amm. 27, 3, 3). *al.* Apvl. flor. 17 p. 82 generosa -a *Scipionis Orfiti proconsulis*. Tert. apol. 38, 2 -ae publicae. 46, 13. Scap. 2extr. in . . . -a agimus. Itin. Alex. 37 civitas . . . ad -am (*i. obsequium, deditionem*) ducta est. *al.* Capitol. Pius 12, 2 seditiones . . . non crudelitate sed -a et gravitate compressit. Aur. 6, 10 tanta in imperatorio participatu (principatu *edd. vett.*) -a. Avr. Vict. Caes. 39, 32 illorum temporum (Amm. 28, 1, 2 praesentis temporis). *al.* Amm. 14, 10, 15 ⌊-ae humanitatique⌋ (⌊⌋ modestae humanitateque *var. l.*) . . . hoc . . . adsignabitur. 17, 5, 14. *al.* Veg. mil. 3, 4 p. 73, 1. *al.* Clavd. 17, 217 divina -a (potencia *V*[3]) *praefecti*. Svlp. Sev. chron. 2, 30, 6 quae *aedes* (*i. templum Iudaeorum*) servata -ae Romanae (*cf. supra l. 58*) testimonium, diruta perennem crudelitatis notam praeberet. Cod. Theod.

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

9, 4, 1 (= Iust. 9, 7, 1 pr.) si quis -ae nescius *imperatori maledixerit.* NOVELL. Valent. 9 l. 14 LEO M. epist. 106, 5 CONC.S II 4 p. 61, 13. *al.* *in militia*: CAES. Gall. 7, 52, 4 se (*sc. Caesarem*) a milite -am et continentiam ... desiderare (*opp. 7, 52, 3* licentiam arrogantiamque). BELL. Afr. 54, 5 magis in seditione concitandisque militibus adversum vestrum imperatorem quam pudoris -aeque fueritis studiosiores. SALL. Iug. 44, 1 exercitus ... sine imperio et -a habitus. LIV. 24, 20, 1 -a militum aut ducis. 28, 24, 8 ex more et -a militari (TAC. ann. 1, 35, 1). 36, 21, 3 exercitus ... multo -a post victoriam quam ipsa victoria laudabilior. FRONTIN. (?) strat. 4, 5, 1 *Pompeius* redegit eos *milites* ad -am. TAC. Agr. 20, 2 laudare -am (*i. modestos*), disiectos coercere. hist. 1, 60 -a exercitus. 1, 83, 1. 2, 12, 1 adversus -am disciplinae corruptus. 2, 87, 1 si summa -a regeretur *comitatus*. 3, 11, 2 virtutis -aeque ([*opp.* procacitatis et petulantiae]. ann. 4, 4, 2). ann. 1, 19, 5 per -am. 1, 29, 1 flexos ad -am si videat *milites seditiosos*. IVST. 12, 12, 7. *in ecclesia*: TERT. bapt. 17, 2 disciplina verecundiae et -ae (CYPR. epist. 69, 12 p. 760, 17 verecundia et -a nostra). CYPR. epist. 59, 13 p. 681, 6 nostrorum -a et humilitas. NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 6 p. 554, 18 *et* 20 (*de lapsis. cf.* 36, 3 p. 575, 11 MOYS. Cypr. epist. 31, 6 p. 562, 21). HIL. c. Const. 6 p. 582A extra apostolicam libertatem et -am. VVLG. II Tim. 2, 25 cum -a (*gr.* ἐν [*σὺν var. l.*] πραΰτητι) corripientem eos, qui resistunt veritati (CONC.S I 3 vers. Tur. p. 102, 27 episcopi cum eadem priore -a [*gr. I 1, 3 p. 19, 6* μετὰ ... ἐπιεικείας] ammoneant *eqs.* CONC.S II 3, 2 p. 29, 16 in venerabili clero ... cum -a [*gr. II 1, 2 p. 16, 24* μετ' ἐπιεικείας] ... ministravi). COD. Iust. 1, 3, 26 (*a. 459*) patientiam et -am suam ... retineat *monachus.*

2 *usu speciali in refrenandis cupiditatibus, libidinibus sim. i. q. verecundia, pudicitia, abstinentia sim.*: PLAVT. Bacch. 613 sine modo et -a sum. Most. 162. CIC. Pis. 9 magistra (*cf. p. 1222, 22*) pudoris et -ae censura (fin. 2, 73 si p., si -a, si pudicitia, si uno verbo temperantia poenae aut infamiae metu coercebuntur, non sanctitate sua se tuebuntur *eqs.* SALL. [?] rep. 1, 5, 5. STAT. silv. 2, 1, 39 -a praecox et p. *Glauciae.* TAC. dial. 26, 4 verborum. *cf.* ann. 14, 15, 3 nedum ... pudicitia aut -a ... reservaretur [TERT. apol. 39, 19. *cf. l. 30 et 45*]). SALL. (?) rep. 1, 4, 4 quali quisque ... more aut -a ... sese gesserit quoque modo ... scorta aut convivia exercuerint nonnulli (*iron., pertinet etiam ad rem publ.*). OV. epist. 16, 31. VAL. MAX. 6, 9, 3 -ae et sanctitatis specimen (*opp.* luxuriae ... exemplum). SEN. nat. 1, 16, 6 est aliqua etiam prostitutis -a *eqs.* LVCAN. 8, 156 casti ... -a voltus (cultus *Markland*). STAT. Theb. 2, 233 virginitatis amor primaeque -a (*i. pudor*) culpae (*gen. obi.*). silv. 1, 2, 162 vacui ... -a lecti (*Venus Violentillae nubere dubitanti in crimen vertit*). 2, 1, 43 castigatae collecta -a frontis (*cf. Vollmer ad loc.*). 3, 5, 67. TAC. ann. 13, 45, 3 -am praeferre et lascivia uti. *al.* APVL. Plat. 2, 6 p. 229. *al.* TERT. apol. 6, 4. 35, 5 nec -a nec verecundia nec pudicitia permittunt (virg. vel. 3med. MACR. somn. 1, 8, 7 MART. CAP. 3, 229. *cf.* VITA Caes. Arel. 1, 53 -a cum v.). cult. fem. 2, 9, 3. *al.* AMBR. off. 1, 18, 78 p. 46B -a hominum ... id quod in hac nostri corporis fabrica abditum reperit, operuit et texit. AVG. civ. 2, 14 p. 69, 20 D. gravitati et -ae Romanorum (*opp.* levitati lasciviaeque Graecorum). 20, 7 p. 420, 6 eos ... inmoderatissimis carnalibus epulis vacaturos ..., ut ... nullam -am teneant. in epist. Ioh. 8, 1 sobrietatis. HIL. AREL. vita Honorat. 7 l. 5 C. (*opp.* luxuria). *al.* *de euphemismo*: VARRO ling. 6, 80 eadem -a potius cum muliere fuisse quam concubuisse dicebant.

3 *t. t. philosophiae moralis i. q. gr.* εὐταξία: CIC. off. 1, 142 *scientia*, quam Graeci εὐταξίαν nominant, non hanc, quam interpretamur -am (*sensu latiore i.* σωφροσύνην), quo in verbo modus inest, sed illa est εὐταξία (*sensu strictiore*), in qua intellegitur ordinis conservatio. itaque, ut eandem nos -am appellemus, sic definitur a Stoicis, ut -a sit scientia rerum earum, quae agentur aut dicentur, loco suo collocandarum. ... sic fit, ut -a haec, quam ita interpretamur, ut dixi, scientia sit opportunitatis idoneorum ad agendum temporum.

B *de rebus naturalibus i. q. tranquillitas, lenitas sim.*: TAC. ann. 12, 43, 2 hiemis. *de materia in doctr. gnost.*: TERT. adv. Hermog. 41 p. 171, 1 (*loquens inducitur Hermogenes*) haec inquies non est, haec turbulentia et passivitas non est, sed moderatio et -a et iustitia motationis neutram in partem inclinantis.

II ***latius*** *i. q. paucitas, parvitas*: A *de rebus naturalibus*: PLIN. nat. 6, 71 Indus ... quadam ... aquarum -a (-am *var. l.*) nusquam latior L stadiis aut altior XV passibus. B *de hominibus fere i. q. mediocritas, imperfectio*: TAC. ann. 1, 11, 1 ille *Tiberius* varie disserebat de magnitudine imperii, sua -a (3, 56, 2 simul -ae Neronis et suae m. fidebat *Augustus*). HIL. ad Const. 2, 4 p. 199, 6 oportuerat humanae infirmitatis -a omne cognitionis divinae sacramentum illis ... finibus contineri. *meton.*: EPIST. synod. Arimin. p. 571A litteras ... a nostra -a (*gr.* μετριότητος) ad te (*sc. imp. Constantium*) perscriptas.

append.: *gramm.*: *c. gen. poss. pers. p. 1222, 44. 47. al.* *rei p. 1221, 46. 58. al.* *c. gen. obi. l. 41.* *c. gen. gerund. p. 1221, 70. 1222, 23. 24. 61. 71.* apud *aliquem p. 1222, 65.* in *aliqua re p. 1221, 42. 74. 1222, 4. 77.* -a est *c. inf. p. 1222, 8.*

paronomasiae: *coniung.* moderatio: *l. 66. p. 1221, 43. 44.* modus: *l. 29. p. 1222, 50 sqq.* *homoeoprophora*: *l. 35. p. 1221, 46. 76. 1222, 37. 53.*

cf. immodestia.

1. modesto, -āre. *a* modestus. *fere i. q. moderari*: GLOSS. V 117, 26 -at temperat. GLOSS.L IV Abol. MO 23 -are regere.

2. modestō *adv. v. p. 1227, 51.*

***modestus,** -a, -um. [*a* *modus, -eris, *cf.* moderor *et* modus. *J.B.H.*] *de orig.* (*cf. l. 15*): NON. p. 55, 23 -um a modico, hoc est a moderato positum. GLOSS. a modo vocatum. *de declinatione cf.* GRAMM. suppl. 95, 24. 98, 7. *compar.* -ior *inde a* CIC. (*v. l. 45. p. 1225, 3. 63*). *superl.* -issimus *inde a* CIC. (*v. l. 44. p. 1225, 36. al.*). NOT. Tir. 19, 103 (*post* modus, modulus). *de notione*: CIC. Tusc. 4, 36 ex quo intellegitur, qualis ille sit, quem tum moderatum, alias -um temperantem, alias constantem continentemque dicimus; non numquam haec eadem vocabula ad frugalitatis nomen tamquam ad caput referre volumus. DON. Ter. Ad. 930 'proba' sibi, 'et -a' apud alios. ISID. orig. 10, 168 -us dictus a modo et temperie, nec plus quicquam nec minus agens. GLOSS. ἐπιεικής. αἰδήμων. μέτριος. κυρτός. εἰκτός (εἰκτικός ?). σώφρων. εὐλαβής. moderatus. placidus. rectus. mansuetus. quietus. -um castum, vel verecundum. *gr. respondet* (*cf. etiam l. 71. p. 1225, 51. 75*) πρᾶος *l. 58* (*cf. infra l. 81*). ἐπιεικής *l. 66 sqq. p. 1225, 30.* αἰδέσιμος *l. 60.* *discernuntur* mansuetus *et* -us ISID. diff. 1, 352 *et* DIFF. ed. Beck p. 46, 28. *legitur inde a* PLAVTO, TER., VARRONE, CIC., SALL., NEP., HOR. (*v. l. 39*), OV. *al.* [*confund. c.* molestus *p. 1225, 28. 63. 1226, 27.* modestia (*pro* -a) *p. 1225, 70. 1226, 35* (*cf. etiam l. 54*). moderatus *l. 72 et p. 1225, 47.* TAC. hist. 2, 2, 1. *loco trad. dub.*: PLAVT. Trin. 831 ⌊semper mendicis -i sint⌋ *di* (⌊⌋ *del. Mueller*).]

i. ***qui (quod) intra certum modum continetur*** (*fere i. q. aptus*: PS. SORAN. quaest. med. 20 singulae ... temperantiae -um sibi atque aptum applicant morem [*Val. Rose,* humorem *trad.*] secundum tempora et aetates et naturas):

I ***strictius*** *i. q. modum convenientem non excedens; moderatus, temperans*: A *de animantibus et rebus ad animantia pertinentibus*: 1 *usu generali fere i. q. continens, summissus, frugalis sim.*: a *in universum*: α *de animantibus* (*de deo infra l. 50. de bestia l. 70*): CIC. ac. frg. 20 Academicos ... prae illis *Stoicis* -os cautosque homines videri Epicuro (epist. 2, 12, 2 h. -us. 13, 70 h. frugi et -um. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 6 [= 9, 14 Sj.], 2 APVL. met. 8, 25, 1 INSCR. christ. Diehl 4508). off. 2, 70 probum ... et -um *defenderis* (*pro subst. ut* HOR. epist. 1, 18, 94 plerumque -us occupat obscuri speciem. PHAEDR. 2 prol. 15 *opp.* cupidis. PORPH. Hor. sat. 1, 3, 51 sq. *coniung.* mansuetis. CYPR. Demetr. 11 p. 359, 5 inpunitatem consecuntur mali, dum -i [*i. probi*] tacent. FIRM. math. 1, 2, 2. *al.* DRAC. Romul. 5, 104. ARATOR act. 1, 136 *de apostolis. al.; fem. pro subst.*: OV. fast. 5, 199 grave est narrare -ae). Att. 5, 9, 3 -issimus et suavissimus puer. 10, 5, 2 -ior (*i. mitior in educatione,* molestior *Victorius*) non ero. 13, 29, 1 (= 13, 28, 4 P.) *coniung.* frugi. epist. 13, 61 filio. NEP. Epam. 3, 1 *coniung.* prudens (*cf.* SEN. epist. 99, 12). VELL. 2, 29, 3. VAL. MAX. 4, 5, 5 in calamitate. LVCAN. 8, 476 placidus senio fractisque -ior annis (*c. abl. caus. ut* STAT. Theb. 5, 680 *Lycurgus* cunctante -ior irā. DRAC. laud. dei 1, 435 *deus* virtute -us [2, 70 pietate]. Romul. 7, 110 *pontifices* pietate -i). PLIN. nat. 28, 229 -iores *magi* (*cf. p. 1225, 17*). 37, 33 -iores *scriptores.* QVINT. inst. 2, 12, 10. decl. 322 p. 267, 1 pater (FIRM. math. 6, 32, 10). *al.* FRONTO p. 46, 18 v.d.H. (= 50, 23 N.) mē laborum tuorum parciorem et occupationum tuarum -iorem (*Mai,* modestiarum *V*) esse oportet (*c. gen.; aliter* SVLP. SEV. chron. 1, 33, 1 *Saul* -us animi, forma excellenti). GELL. 1, 3, 10 viro in philosophia peripatetica -issimo doctissimoque (APVL. met. 9, 14, 2. ITALA II Macc. 15, 12 [rec. L] virum ... -um ... moribus [*cf.* rec. X *et* VVLG., *gr.* πρᾶον, *rec. B M* simplicem, *rec. P* mitissimum]. CONC.S I 2 p. 36, 15 viri -i [reverendi -i *S*] et fide digni [*gr. I 1, 1 p. 23, 26* αἰδέσιμοι, *all. verss. I 3 p. 16, 10* reverendi (*sed* -i *T*), *I 5 p. 51, 30* venerabiles]). *al.* APVL. met. 2, 19, 6 -o ... hospiti quies villatica. MIN. FEL. 38, 4 *Christiani* ⌊quieti, -i⌋ (⌊⌋ *Rigalt.*, quietmodesti *P*). AVSON. 194, 19 p. 52 P. *Attius Patera* salibus (*i. iocis*) -us felle nullo perlitus (*c. abl. resp. ut* PRVD. perist. 3, 23 *Eulalia* -a gradu. *cf. etiam l. 58 et 71*). VVLG. I Tim. 3, 3 *oportet episcopum esse* non vinolentum, non percussorem, sed -um (*gr.* ἐπιεικῆ). Tit. 3, 2 non litigiosos esse, sed -os (*gr.* ἐπιεικεῖς). I Petr. 2, 18 dominis ... bonis et -is (*gr.* ἐπιεικέσιν, *opp.* dyscolis). 3, 8 (*deest in parte codd.*). PRVD. psych. 109 Patientia. SVLP. SEV. dial. 1, 13, 8 fera (*i. leo*) paululum ... -a secessit et constitit. CONC.S I 5 p. 362, 29 -i esse (*gr. I 1, 7 p. 69, 18* σωφρονεῖν). DRAC. laud. dei 2, 723 ⌊paenitet esse -um⌋ (⌊⌋ *Arevalo,* pęnitens se mod(er)atu(m) *B*) optaturque nefas (*fere i. q. probus, cf.* Romul. 8, 258 *iura hospitii* nemo parat violare -us. *cf. etiam l. 42. 59. p. 1225, 47*). *al.* BOETH. cons. 2, 4, 6 W. uxor ingenio -a (CIL VI 13289, 4). *al.* *in titulis*: CIL I² 1915 -us domei. INSCR. NSc. 1932 p. 118 fortunatus -us, infortunatus fortis esto.

β *de partibus animantium* (*bestiarum l. 83 sq.*): CIC. epist. 15, 20, 1 -us eius vultus. PRIAP. 15, 1 non satis -as quicumque *fur* attulerit manus agello. SEN. Phoen. 350 -ae deditum menti senem. SEN. dial. 5, 6, 1 sublimis animus ... -us. VVLG. I Petr. 3, 4 in incorruptibilitate quieti et -i spiritus (*gr. cod. B al.* τοῦ ἡσυχίου καὶ πραέος πνεύματος). DRAC. laud. dei 1, 464 *diabolus sub specie serpentis* venenum invidiae mordacis habens sub fronte -a. ARATOR act. 1, 656 (*ad gen. 8, 11*) rostri ... -i *columbae* pignus oliva fuit.

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

γ de rebus ad animantia pertinentibus (*deorum vel dei infra l. 28. 31. bestiarum l. 24*): CIC. phil. frg. V 51 boni mores et -iores (STAT. silv. 5, 1, 118 QVINT. decl. 331 p. 305, 21. *cf. p. 1226, 23*). LAVD. [Turiae] (CIL VI 1527) 2, 17 -iora cogitanti (*neutr. pro subst. ut* GELL. 6, 14, 10 -a Diogenes *dicebat* et sobria. PRVD. perist. 13, 31 -a loqui. SACR. Leon. p. 58, 22 *coniung.* sana). LIV. 33, 10, 8 ibi -ius mendacium est. SEN. contr. 10 praef. 16 cuius tam -is cupiditatibus fortuna praestet fidem. VAL. MAX. 2, 1, 9 -o sermone ... uti (GELL. 13, 29, 2. *cf.* SEN. dial. 5, 25, 2 adulescentia ... in sermone parum -a. *sim.*: SEN. epist. 15, 8 vox [TERT. castit. 2 l. 2]. GELL. 1, 15, 14 *lingua.* MACR. Sat. 1, 5, 16 -a *facundia fuit* Diogenes et sobria [*cf. l. 5*]). 4, 7 ext. 2 felicitas. 7, 2 ext. 18 -o ... voti genere (*cf.* LVCAN. 5, 532 votis ... -is). PHAEDR. app. 4, 18 -o gressu (*cf.* SEN. epist. 40, 14 incessus -ior [66, 5 AVSON. 419, 64 p. 369, 413 P. VITA Hil. Arel. 2 l. 16 C.]. TERT. praescr. 43, 5 l. 14 processio [pressio *var. l.*] -a [moderata *Gelen.*]). PERS. 5, 149 quincunce -o. PLIN. nat. 28, 86 -issimum e promissis eorum *magorum* (*cf. p. 1224, 51*). STAT. Theb. 5, 28 fletu ... -o (*cf.* 12, 239 -o [*codd.*, molesto *Heinsius*] ... gemitu. *sim.*: SALON. in eccles. p. 996D risum). QVINT. inst. 3, 1, 20 post quem *Ciceronem* tacere -issimum foret. 4, 2, 100 factum ... -um (*i. probum*). 9, 4, 134 (*de metro*) narratio ... tardiores atque ... -iores desiderat pedes. 10, 1, 26 -o ... et circumspecto iudicio ... pronuntiandum est. 11, 3, 159 gestu quam -issimo (11, 3, 161). PS. QVINT. decl. 13, 9 p. 255, 1 noctem ... -o silentio trahunt *apes* (*cf.* BOETH. cons. 2, 1, 1 W. -a taciturnitate). *al.* PLIN. epist. 5, 3, 7 constantia. GELL. 1, 10, 3 *antiquitas.* CYPR. domin. orat. 4 p. 268, 22 -is precibus orare. AVSON. 336, 66 p. 203 P. trinum dicendi genus est: sublime, -um et tenui filo (*cf. p. 1218, 10*). SCHOL. Stat. Theb. 5, 583 ira -ior (molestior *L*) *Iovis* (*ad 5, 585* minor ira). TRACT. c. Arrian. (= PELAG. frg. c. Arrian.) p. 16, 2 curiositas. VVLG. Iac. 3, 17 *sapientia* pacifica, -a (*gr.* ἐπιεικής). AVG. trin. 2 prooem. 1 charitas. DRAC. laud. dei 1, 29 pietas ... sancta dei virtute -a est. *al.*

b *in re publica, militari sim.*: *α de animantibus*: CIC. Verr. II 1, 124 o -um ordinem *libertinorum*, quod illinc vivus surrexit! 1, 134 hominem -um et minime pertinacem facile coercet *Verres* (Arch. 9 h. sanctissimus -issimusque omnium. Att. 2, 1, 5 h. petulantem -um reddo. 2, 19, 2. epist. 13, 10, 3 *coniung.* prudentem). Cluent. 94 tribunus plebis -us, prudens (*codd.*, pudens *Graev.*). leg. agr. 2, 84 a plebe optima et -issima. Mur. 17 cum duobus patriciis, altero improbissimo atque audacissimo, altero -issimo atque optimo viro (PLIN. epist. 7, 22, 3). p. red. in sen. 4 consules -i legumque metuentes. Phil. 6, 9 se -um existimari. 8, 16 sanctum, temperantem, innocentem, -um ... civem. de orat. 2, 287 colonus (*coniung.* parcissimus, frugalissimus). Att. 10, 7, 1 pulsus est -ior rex et probior (*cf.* DRAC. satisf. 93 dominos). ad Brut. 2, 2 (= 9, 2 Sj.), 3. SALL. hist. frg. 2, 17 -us ad alia omnia, nisi ad dominationem. LIV. 4, 5, 3 quae pars firmior, eadem -ior fuit. STAT. Theb. 11, 366 exulis. TAC. dial. 5, 1 probi et -i (*YE*, moderati *X*) iudices. hist. 4, 9, 2 -issimus quisque *senatorum* (*cf.* TREB. Valer. 5, 6). SVET. Dom. 8, 2 *de magistratibus et praesidibus provinciarum.* AVR. VICT. Caes. 40, 29 -i atque abstinentes *tyrannorum depulsores.* CASSIOD. Ios. antiq. 13, 17 p. 381, 17 -i sunt ... ad tormenta Pharisaei (*gr. 13, 294* πρὸς τὰς κολάσεις ἐπιεικῶς ἔχουσιν). *in militia i. q. disciplinae assuefactus* (*aliter* SIL. 16, 134 Hannibal ... -ior armis. FLOR. epit. 4, 12, 41 -ior in aestimanda victoria): TAC. hist. 1, 52, 3 multi in utroque exercitu sicut -i quietique, ita mali et (*in malam partem*) strenui (*pro subst. ut* 1, 87, 2). 3, 80, 2 -ior miles (3, 81, 1. 4, 72, 2. *cf.* VOPISC. Tac. 9, 1 -o exercitu). *in ecclesia*: CYPR. unit. eccl. 21 p. 229, 4 *confessor* sit in actu suo cum disciplina -us (epist. 14, 2 p. 511, 3 *confessores* humiles et -os et quietos esse debere). epist. 55, 7 p. 628, 22 collegae tui -i et graves viri. 55, 8 p. 629, 14 *Cornelius papa* quietus ... et -us.

β de rebus ad animantia pertinentibus: CIC. Balb. 3 nihil de ipso -ius (molestius *var. l.*) *audivi.* Phil. 8, 25 -a mandata. or. frg. A XVI 4 Sch. *iudicia* debent esse -issima. leg. 3, 40 'quae cum populo quaeque in patribus agentur, modica sunto', id est -a atque sedata. Att. 4, 1, 7 lex. 6, 1, 2 domus ... nulla ... tam -a est quam nostra tota provincia. epist. 3, 13, 2 epistola. SALL. hist. frg. 1, 11 aequo et -o iure agitatum. OV. trist. 3, 8, 18 vota. LIV. 9, 34, 21 cupiditas *honorum.* 42, 1, 12 silentium nimis aut -um aut timidum Praenestinorum. TAC. hist. 2, 19, 1 sermones (*cf.* AMM. 24, 3, 8 -a [modestia *var. l.*] ... oratione). 2, 64, 2 exemplum. ann. 4, 59, 3 -a iuventa *Neronis.* PLIN. epist. 9, 13, 4 -ius et constantius arbitratus ... reum ... proprio crimine urgere. 9, 13, 16 adfectum. paneg. 20, 1 iter ... placidum ac -um. GAIVS inst. 4, 163 ut -iore via litiget. ITALA II Macc. 12, 30 (recc. L X) haberent ... -um occursum (*gr.* ἥμερον ἀπάντησιν, *rec. P* tranquillam proventuram; *cf. etiam p. 1226, 84*). AVR. VICT. Caes. 31, 3 imperio. ARATOR act. 2, 1034. *in militia*: SALL. Iug. 92, 2 milites -o imperio habiti (*cf. l. 76*). TAC. hist. 2, 20, 1 -o agmine. *in ecclesia*: NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 6 p. 554, 24 multum illis *lapsis* proficiet petitio -a, postulatio verecunda.

2 *usu speciali in refrenandis cupiditatibus, libidinibus sim. i. q. verecundus, pudicus, abstinens*: a *de animantibus* (*de bestiis p. 1226, 9*): PLAVT. Curc. 201 auro contra cedo -um amatorem. Merc. 54 intemperantem, non -um, iniurium trahere ... me ... quod quirem ... domo. TER. Hec. 165 haec ... pudens -a. Ad. 930 *mulier* proba et -a. VARRO frg. Non. p. 77, 3 in conviviis pueri -i ut cantarent carmina antiqua. CIC. Flacc. 8 -issimum adulescentem (Planc. 27 a. -issimi pudor. Phil. 3, 15 quis ... hoc adulescente castior, quis -ior? *cf.* QVINT. inst. 2, 2, 14 -am habere ... iuventutem. FIRM. math. 1, 7, 2 iuvenis ... innocens et -us). Lael. 47 rebus iniustis iustos maxime dolere, ... flagitiosis -os (*pro subst. ut* SALL. Catil. 54, 6 *Cato* cum -o pudore ... certabat. FIRM. math. 7, 1, 3). SEN. contr. 1, 3, 1. COLVM. 6, 37, 1 *admissarius* amoris saevitiam labore temperat et sic veneri -ior adhibetur. QVINT. inst. 1, 2, 4. SYMPH. 309 virgo (PRVD. c. Symm. 2, 1099 *iron.*). PS. AVR. VICT. epit. 42, 20 feminis -ioribus mos est. AVSON. 78, 8 p. 345 P. *amica* casta -a pudenter agens ... uxor erit. DARES 12 p. 15, 16 Andromacham ... formosam -am sapientem pudicam. INSCR. christ. Diehl 4842. *al.*

b *de partibus animantium*: TER. Andr. 120 voltu ... adeo -o, adeo venusto, ut nil supra (DON. '-us' ad probitatem vultus et morum pertinet. *cf.* OV. am. 1, 4, 15 met. 4, 682 SVET. Dom. 18, 1 DRAC. laud. dei 3, 390). OV. am. 2, 4, 11 sive aliquast oculos in se deiecta -os (3, 6, 67). epist. 18, 63 multa ... linguae reticenda -ae. IVV. 10, 300 voltum ... -o (-um *var. l.*) sanguine ferventem. DRAC. Romul. 8, 517 ore -o.

c *de rebus ad animantia pertinentibus*: PLAVT. Bacch. 1079 feci illa omnia, sed more -o (CIC. Planc. 3 eius integerrimam vitam, -issimos mores, summam fidem, continentiam, pietatem, innocentiam ostendero. *cf. p. 1225, 2*). CIC. Mur. 53 -issima adulescentia (*cf.* TAC. ann. 6, 1, 2 -am pueritiam. 11, 36, 3 -a iuventa [16, 7, 1]). Cael. 69 non illud quidem -um (molestum *GE*), sed tamen est non infacetum mendacium. SALL. Catil. 25, 5 sermone uti vel -o vel molli vel procaci (*cf.* OV. am. 3, 14, 16 verba -a loqui [QVINT. inst. 11, 1, 30 in rebus ac verbis parum -is ac pudicis]). OV. ars 2, 389 furto celetur culpa -o. SEN. dial. 7, 12, 2 sapientium remissae voluptates et -ae. CVRT. 5, 1, 38 feminarum convivia ineuntium in principio -us est habitus. PAVL. dig. 23, 2, 14, 3 -ius est huiusmodi nuptiis abstinere. GELL. 5, 11, 13 quam formam modicam et -am Favorinus ... appellabat 'uxoriam'. TERT. resurr. 8 p. 37, 9 -a (modestia *var. l.*) in occulto matrimonii dissimulatio. FIRM. math. 1, 10, 12 gravitatis. AVG. civ. 2, 19 p. 76, 29 D. casta et -a reticerent (*opp.* probrosa et ignominiosa). MACR. Sat. 2, 1, 1 -us edendi modus (*cf. l. 39*). BOETH. mus. 1, 1 p. 180, 25 de pudenti ac -a musica (1, 1 p. 181, 10. 1, 1 p. 181, 22. *cf.* 1, 1 p. 187, 2 -ior modus *musicae. sim.* 1, 1 p. 184, 4 *armoniam* -am [*opp.* genus chromaticum ... mollius]).

B *de rebus naturalibus i. q. tranquillus, lenis*: STAT. silv. 2, 2, 29 stagna -a iacent dominique imitantia mores. FRONTO p. 31, 9 v.d.H. (= p. 31, 21 N.) caelum -ius. CLAVD. DON. Aen. 1, 45 p. 22, 5 -o (*trad.*, molesto *edd. vett.*) fluctu iactatus.

II **latius** *i. q. paucus, modicus*: TAC. ann. 4, 6, 4 rari per Italiam Caesaris agri, -a servitia, intra paucos libertos domus (*ad notionem p. 1224, 34 allatam referunt Gerber-Greef, alii*). PALLAD. 3, 25, 14 amant *mela* -as rigationes. AVG. c. acad. 3, 3, 5 p. 48, 10 si scientiam ... -o fine (*i. brevi definitione*) determinas. conf. 10, 11, 18 -is temporum intervallis recolere *aliquid.*

append.: *gramm.*: *pro subst.*: *masc. l. 7. p. 1224, 39. 1225, 55. fem. p. 1224, 44 neutr. l. 36. p. 1225, 4. c. gen. p. 1224, 54. c. dat.? p. 1224, 25. c. abl. caus. p. 1224, 48. 1225, 31. c. abl. resp. p. 1224, 58. 64. 74.* in *aliqua re p. 1224, 48. 56. 1225, 9. 54. 58.* ad *aliquid p. 1225, 45. 51.* -um est *c. inf. l. 33. cf. p. 1225, 72.*

homoeoprophora: *l. 34. p. 1224, 41.*

cf. Onom.

adv. ***modestē.*** *de formis: compar.* -ius *inde a* GRACCHO (*v. p. 1227, 24*), EPIST. Sapph. (*v. p. 1227, 4*). *superl.* -issume (-issime) *inde a* VARRONE (*v. l. 71*), SALL. (*v. p. 1227, 3*). *de notione*: SCHOL. Ter. p. 80, 21 'mediocriter' -e. GLOSS. κοσμίως, moderate, recte, verecunde. *legitur inde a* PLAVTO, TER., GRACCHO, VARRONE, RHET. Her., CIC., SALL., HOR. (*p. 1227, 43*), OV. [*confund. c.* moleste *l. 84 p. 1227, 11. 28. 46.* moderate *p. 1227, 25.* AVG. retract. 1, 22, 2 p. 102, 8. *loco contextus dubii*: CIL I² 1223, 7.]

I **strictius** *i. q. moderate, temperanter* (*in re publica e. g. l. 80. p. 1227, 6*); *verecunde, pudice* (*e. g. l. 79. p. 1227, 1*): A *de actionibus animantium*: 1 *c. verb.*: a *agere sim.*: PLAVT. Persa 346 modice et -e ... vitam vivere (VARRO Men. 321 non eos optume vixisse, qui diutissime vixent, sed qui -issime. SEN. contr. exc. 6, 8, 2 *coniung.* castigate. PS. SEN. mon. 132. PLIN. epist. 10, 31, 3 *coniung.* frugaliter. SVET. Nero 5, 1. CIL III 8896 [*suppl. Bormann*]). Stich. 692 -e melius facere sumptum quam ampliter (TER. Hec. 552 si -e ac raro haec fecit [*cf.* DON. ad l.: '-e' adhibito modo. vel ... cum pudore ac modestia, ita ut celatum voluerit]. RHET. Her. 3, 8, 15 aliud fortiter, aliud -e et aliud prudenter factum esse. CIC. Att. 9, 19, 1 -e fiunt [*opp.* petulantissime]. SVET. Aug. 64, 2 PAPIN. dig. 13, 5, 25, 1). TER. Eun. 580 terram intuens -e (*cf.* LIV. 26, 49, 16 tueri *filias* ... verecunde ac -e). CIC. leg. agr. 1, 18 vestri satellites -e (-i *var. l.*) insolentiam suam continebunt. dom. 54 ut -e tibi agere liceret (SEN. contr. 9, 3, 6 QVINT. inst. 5, 6, 4 TAC. ann. 14, 59, 3. ITALA II Macc. 9, 27 [rec. X] *et* VVLG. -e [*gr.* ἐπιεικῶς] et humane [*cf. p. 1227, 21*]. AMM. 25, 8, 18. VVLG. II Macc. 12, 30 quod -e [moleste *L*] secum egerint [*Itala recc. B M* blande

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

occurrentes. *v. etiam p. 1225, 75*]. *cf.* TERT. uxor. 2, 3 l. 28 -e et moderate transiguntur). Phil. 7, 3 nihil . . . nisi -e (-i *D*) postulare Macedoniam. leg. 3, 5 -e paret (3, 6. SALL. Iug. 7, 4 -issume). epist. 14, 14, 1 si ille Romam -e venturus est (*cf.* EPIST. Sapph. 99 -ius isses. GELL. 9, 11, 6 progreditur). BELL. Afr. 31, 1 minutatim -eque sine tumultu aut terrore se recipere. SALL. Iug. 41, 2 placide -eque . . . rem publicam tractabant (SEN. epist. 5, 2. 14, 11 philosophia . . . tranquille -eque tractanda est). OV. epist. 19, 53 aut esses formosa minus, peterere -e: audaces facie cogimur esse tua (LIV. 32, 3, 6. 37, 52, 7 aut immoderate cupisse aut petisse parum -e [*gr. Polyb. 21, 18, 5 B.-W.* πέρα τοῦ καθήκοντος]. PASS. Mar. Iac. 1, 1 -ius [molestius *T*]. *cf.* CVRT. 10, 6, 18 quo -ius . . . adpeteret). fast. 2, 607 qua *lingua* . . . est non usa -e *Tacita* (LIV. 30, 42, 14 ut rebus secundis -e ac moderate uterentur. PLIN. epist. 1, 19, 3. 10, 104. AVG. civ. 1, 30 p. 47, 8 D. bonis honeste utamini, hoc est -e sobrie temperanter pie). Pont. 1, 2, 67 temptare (*cf.* QVINT. inst. 4, 1, 28 praetemptanda). LIV. 42, 23, 7 -ius . . . daturos eos (SIDON. epist. 1, 11, 9 *opp.* propere). SEN. epist. 14, 12 -e philosophari. STAT. Ach. 1, 580 proferre -ius artus. *al.* TAC. ann. 4, 44, 1 opes . . . -e habitae (6, 7, 2). *al.* TERT. spect. 15 p. 17, 6 ⌊qui -e et probe⌋ ⌊⌊ quo modo honeste probes *A*) spectaculis fruitur. ITALA II Macc. 9, 27 (rec. L, *sim.* P) -e (*recc. BM* blande) et humane consequentem (*cf. p. 1226, 83*). AVG. in psalm. 146, 2 -e et frugaliter et temperanter manducando et bibendo. *al.*   *c.* esse: GRACCH. or. frg. Gell. 15, 12, 2 in convivio liberi vestri -ius erant quam apud principia.   *ellipt.*: CIC. Deiot. 20 numquid nisi -e (β, moderate γ, modo α), nisi quiete, nisi ex . . . disciplina? PLIN. epist. 8, 21, 5 APVL. apol. 10.

b *loqui sim.*: PLAVT. Poen. 1222 -e orationem praebuit. CIC. Verr. II 4, 18 -e . . . questus est. Att. 1, 17, 11 -e (moleste *var. l.*) rogo. Att. 2, 1, 9 accusavit. SEN. contr. 9, 6, 16 -ius hanc sententiam vertit. *al.* SEN. epist. 52, 11 audiebatur -e (QVINT. inst. 2, 2, 13). STAT. Ach. 2, 94 -e incohat *loqui* (*cf.* AVG. anim. 2, 16, 22 p. 357, 3 -e atque humiliter praelocutus est dicens). CYPR. domin. orat. 5 p. 269, 13 *Anna* deum non clamosa petitione, sed tacite et -e . . . precabatur. *al.*   *ellipt.*: SEN. Ag. 957. DON. Ter. Ad. 68 (*sed* 65 -e additum).

c *ferre sim.*: TER. Phorm. 170 animus qui -e (*cf.* DON. ad l. moderate . . . ⌊cum modo⌋ ⌊⌊ *om. RCO*]. EVGRAPH. ad l. tolerabiliter) istaec ferat (FRONTO p. 40, 3 v.d.H. [= p. 44, 15 N.] *suppl. Eussner.* LAMPR. Alex. 52, 1). SEN. epist. 98, 3 secunda grate excipit -eque et adversa constanter ac fortiter. VEN. FORT. vita Radeg. 5, 15 tolerabat -e rixas.

2 *c. adi.*: PLAVT. Men. 971 cui cor -e situm est. VARRO Men. 462 ephebi . . . -e amicti (*Palmerius*, -e amictus *trad.*, modestiam intus *Oehler*). HOR. sat. 1, 2, 50 qua . . . -e munifico esse licet (*cf. Schol. Hor. sat. 1, 2, 49* ea ratione, qua modesto [*adv.?*] uti licet).

B *de impetu rerum naturalium*: SEN. nat. 6, 14, 2 spiritu illo, qui -ius (molestius *P*, molestus δ, -us *Madvig*) perfluebat, icto vehementius.

II ***latius*** *i. q. paulum, modice*: PALLAD. 11, 14, 15 cochlearia conpleta -ius. 12, 7, 15 -ius *picem adlinere*.

homoeoprophora l. 1. 13. 43. p. 1226, 70.

adv. **modestō**: GLOSS. IV 119, 36 -o: cum ratione, moderato (venerato *var. l.*). *cf. l. 44.*

deriv.: modestia. 1. modesto.   *compos.*: im-, permodestus.
Lumpe.

modiālis, -e.   *a* modius, *cf. Leumann, Adj. auf -lis 32.*

1 *i. q. mensuram modii continens*: PLAVT. Capt. 916 aulas calicesque omnes confregit, nisi quae -es erant.   **2** *i. q. modii vaso similis* (*cf. p. 1239, 40. 1243, 6*): TERT. nat. 2, 8, 16 *Ioseph* Serapidem ex suggestu, quo caput eius ornatum, vocaverunt, cuius suggestus -is figura frumentationi⟨s eius⟩ memoriam obsignat.

modiāta, -ae *f.*   *a* modius.

mensura agraria sc. pars agri modii sementis capax (*cf. p. 558, 65 et 1242, 60*): CAES. AREL. testam. p. 287, 13 centum -as de terra (*postea*: -as quadraginta).

modiātio, -ōnis *f.*   *a* *modiare (*cf.* modiata *l. 63*), modius. [*francog. vet.* moison *i. tributum frumentarium. Rohlfs.*]

i. q. quantitas frumenti per modios definita: COD. Iust. 4, 32, 16 (*imp. Gordiano*) ut certa -o tritici praestaretur (4, 64, 7 [*a. 294*]). 11, 25 (24), 2, 1 (*a. 392*) -em . . . civibus . . . conferri (*antea*: centum viginti quinque modios frumenti). 11, 6 (5), 6 (= COD. Theod. 13, 5, 32) si qui calculus -is dicatur tempestate maris deperisse (*cf.* CASSIOD. var. 4, 7, 3). CASSIOD. var. 2, 26, 3 -o (moderatio *EF*²) fideliter distrahatur.
R.

modicātus, -a, -um *v. p. 1228, 14.*

modicē *v. p. 1235, 82.*

modicia *v. s.* mozicia.

modicillus, -a, -um.   *a* modicus *demin.*   *i. q. satis modicus, imbecillus*: PLIN. paneg. 79, 4 quis . . . est tam -i (*v. app. crit.*) ingenii . . . ?

modicitās, -ātis *f.*   *a* modicus.   GLOSS.ᴸ III Abstr. ST 16–17 stipem -em. stip[it]es -es (mendicitates *C*). [*e coni. falsa*: CIL XII 1371 (*s. I*) patri opt⟨imo⟩ ex ⟨m⟩odic⟨itate sua⟩.]

i. q. mediocritas, ignobilitas, exiguitas: **A** *hominum*: **1** *de condicione meritorum*: OP. imperf. in Matth. 54 p. 943ᵉˣ· non secundum -em hominum regnum dei exinanitur (*opp.* magnitudinem regni).   **2** *de spatio corporum*: PS. HIER. epist. 32, 4 p. 240ᴰ si in ea qua nati sunt -e perdurant (CAES. AREL. serm. 15, 3). **3** *metonymice in formulis modestiae* (*cf. p. 569, 11 sqq.*): EPIST. ed. Caspari 7 p. 177, 22 meae -is colloquium (PATRIC. conf. 50. *cf.* VEN. FORT. carm. 5, 6 pr. 7 quid . . . -s *mea* proferret?).   *ironice*: AVG. epist. 202A, 3, 7 viros, quos ad tuae -is intellegentiam revocare non poteras.

B *rerum*: PS. HIER. in I Cor. 13, 2 p. 202, 12 propter -em *grani* (*Pelag.* exiguitatem). OP. imperf. in Matth. 35 p. 823ⁱⁿ· *viri* propter -em fidei suae infirmi. ORIG. in Matth. 13, 28 p. 259, 10 qui videre poterat -em et magnitudinem invisibilium animarum.

1. modico, -āre.   *a* modicus.   GLOSS. II 442, 20 συμμετρῶ. GLOSS.ᴸ I Ansil. MO 78 -at (modificat *Lindsay*) temperat (*cf. etiam p. 1238, 48*).

p. p. p. modicātus, -a, -um.   *i. q. modificatus, constrictus*: CONC.ˢ I 5 p. 178, 34 illi *prophetae* . . . particulari quadam et -a quantitate sancti spiritus gratia fruebantur (*cf. p. 1239, 22*).

2. modicō *adv. v. p. 1238, 17.*

modiculus, -a, -um.   *a* modicus *demin.*   *i. q. satis modicus*: EVG. TOLET. epist. 1, 6 in nobis . . . etsi fuit aliquantula scientiolae -ae venula (*nota abundantiam deminutivorum*).

***modicus**, -a, -um.   [*a* modus. *J.B.H.*]   *de origine*: PORPH. Hor. carm. 1, 20, 1 videtur -um pro parvo positum, quod quidam negant existimantes -um a modo dici et significationem habere eius quod graece μέτριον dicitur. AVG. doctr. christ. 4, 18, 35 ea . . . inter utrumque quasi media et ob hoc -a, hoc est moderata, dixerunt; -is enim modus nomen imposuit, nam -a pro parvis abusive, non proprie dicimus (*inde* ISID. orig. 16, 26, 10). nat. bon. 21 p. 864, 9 parva atque exigua iam communi loquendi usu -a dicuntur, quia modus in eis aliquis restitit *eqs.* ISID. orig. 20, 9, 4 *v. s.* mozicia.   *de comparatione*: GRAMM. suppl. 77, 16 sunt . . . nomina, in quibus vox dissonat a qualitate, ut . . . -us, minor, minimus. 77, 19 -us, -ior (*quod apud script. non occurrit*), -issimus, sed hoc ars non permittit.   *superlat.* -issimus *v. p. 1231, 16. 21. 1232, 40. 41. 1233, 2. 54.*   *pro superl. exstant* multum -us *p. 1231, 84*; perquam -us *p. 1230, 67. 1232, 72. 1233, 46*; valde -us *p. 1231, 84. 1233, 74.*   NOT. Tir. 20, 4 *post* inmoderatus.   *de notione* (*v. et l. 22 sqq. et cf. interpretationem nominis Pauli p. 1231, 66*): NON. p. 342, 23 -um in consuetudine pausillum videmus (*Müller*, volumus *trad.*) significare, -um veteres moderatum et cum modo dici volunt. p. 520, 22 -um . . . moderatum est. SYNON. Cic. p. 433, 9 B. leve, tenue, subtile, parum, -um. GLOSS. μέτριος, σύμμετρος, μικρός, ὀλίγος. GLOSS.ᴸ II Abav. MO 6 paulum, paululum, parvulum. 7 paulus, parvolus. *v. et p. 1235, 7.*   *gr. respondet ad II* μέσος (*p. 1229, 9*), μέτριος (*p. 1234, 6*), ἥμερος (*p. 1229, 49*), *ad III* (*cf. et p. 1231, 38*) ὁ τυχών (*p. 1230, 82. 1231, 3*), ἐλάχιστος (*p. 1232, 56. al.*), μικρός (*p. 1230, 79. 1233, 77. al.*), ὀλίγος (*p. 1233, 11. 36. 44. al.*), βραχύς (*p. 1233, 8. 1234, 41. 53. al.*).   *in interpret. falsa vocis q. e.* μέσος *pro* medius: MVTIAN. Chrysost. hom. 6, 4 p. 284ⁱⁿ·

legitur inde a LEGE Sil. (*l. 58*), PLAVTO, ACCIO, RHET. Her., VARRONE, CIC.   [*locis mancis*: SALL. hist. frg. 2, 93, 15 ⟨mo⟩dica valle. FRONTO p. 171, 6 v.d.H. (= p. 181, 10 N.). TERT. nat. 1, 9, 3.   *dub.*: PACVV. trag. 376 (*alii alia coni.*). IVLIAN. dig. 45, 2, 6, 3. APVL. met. 10, 20, 2 pulvillis . . . nimis -is (medicatis *coni. Helm*).   *falso trad.*: VARRO frg. Non. p. 520, 25 (*del. Riese*). SEN. contr. 1, 7, 10 PLIN. nat. 2, 246.   *e coni.*: CIC. Att. 16, 15, 5. NON. p. 394, 33 siccum dicitur et sobrium, -um (*Goetz pro* madidum *sim.*).   *confunditur c.* modius: *p. 1233, 39. c.* immodicus: *v. vol. VII 1, 485, 44.*]

I *pertinet ad modum* **sensu generali** *i. q. ad mensurandum aptus, mensuram indicans*: LEX Sil. (Fest. p. 246, 9) si quis magistratus . . . vasa . . . publica -a minora maiorave faxit.

II *pertinet magis ad* **continentiam** *i. q. modum aequum servans (medium inter extremitates l. 69. 73 sqq. p. 1229, 3. al.),* ***moderatus***, *mediocris, temperatus (syn. p. 1229, 12. 62), conveniens* (*adduntur praep. et casus*: pro *l. 65*; in *p. 1229, 52. 68*; *gen. p. 1229, 1. 65. 70*; *abl. l. 84. p. 1229, 67. 68. 71*):   **A** *pertinet ad amplitudinem*: **1** *spatiorum*:   **a** *ipsorum corporum*: VARRO rust. 1, 51, 1 *aream* esse -am pro magnitudine segetis. OV. ars 2, 646 omnibus Andromache visa est spatiosior aequo; unus qui -am diceret Hector erat. PLIN. nat. 6, 65 *Gangen* fluere, ubi minimum $\overline{\text{VIII}}$ pass. latitudine, ubi -um stadiorum centum (*cf. l. 76. 80. p. 1229, 6*). 11, 141 *oculi* grandiores, -i, parvi.   *latius i. q. certis finibus circumscriptus*: PRVD. apoth. 874 locus ullus quod cohibere potest, -um est nec in omnia fusum, et quod tam -um est, ut certa sede locetur, iam titubare potest.

b *mensurarum*: RHET. Her. 3, 19, 31 et magnitudine -a et mediocres locos habere oportet ([*seq.* praeter modum ampli *et* nimis angusti]. VARRO rust. 2, 7, 4 ⟨de⟩ forma *equos* esse oportet m. -a, quod nec vastos nec minutos decet esse). VARRO rust. 1, 18, 4 modum *agri* . . . nec -um proposuit CCXL iugerum, -us enim centuria. COLVM. 6, 2, 15 habilis . . . et -a corporatura . . . debet esse (*antea* pinguem . . . exilem bovem).

c *temporis vitae*: PLIN. nat. 6, 91 *in insula Taprobane* vitam hominum centum annis -am *esse*.

2 *copiae*:   **a** *de homine: per iocum i. q. modestae mensurae* (*sc. potionis*) *capax*: PLAVT. Curc. 110 sitit haec anus :: quantillum sitit? :: -a est, capit quadrantal.   *i. q. temperans, parcus*: TAC. ann. 6, 45, 1 -us privatis aedificationibus (*seq. non* nisi duo opera stru-
[Buchwald]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

xit). SYMM. epist. 4, 12, 3 ero ... -us verborum (*seq.* parca sermonis *gratia*). b *de rebus*: CIC. parad. 47 est *mea pecunia* ... ad volgi opinionem mediocris, ad tuam nulla, ad meam -a. off. 2, 72 -a *largitio* ... reipublicae tolerabilis ..., ergo ... salutaris (*opp.* magna). VARRO rust. 2, 4, 22 greges ... inaequabiles habent, sed ego -um puto centenarium (*cf.* 2, 5, 18 numerum ... centenarium -um putant esse [2, 9, 16 fere -um]). CELS. 2, 14, 2 frictione, si vehemens sit, durari corpus; si lenis, molliri; si multa, minui; si -a, impleri (ORIBAS syn. 1, 4 Aa *et* La p. 36, 20 Mø. [*gr. 1, 4, 2* μέσῃ]. *cf.* PLIN. nat. 28, 53 fricatio). COLVM. 2, 1, 7 stercoratione. PLIN. nat. 14, 56 usura ..., quae civilis ac -a est. *de epulis* (*pertinet etiam ad qualitatem*): CIC. div. 1, 115 temperatis escis -isque potionibus (CELS. 7, 27, 5, *ubi opp.* parum *et* plus aequo). Cato 44 conviviis (*opp.* immoderatis epulis). STAT. silv. 5, 1, 121 dapes -as et sobria pocula. IVV. 4, 30 partem exiguam et -ae sumptam de margine cenae (PLIN. epist. 6, 31, 13 erat -a *c.*, si principem cogitares). SEDVL. carm. pasch. praef. 5 -ae contentus adi sollemnia mensae (*cf. op. pasch. praef. p. 175, 4* parvae).

B *pertinet ad qualitatem* (*v. et l. 11sqq.*): 1 *rerum*: a *humanarum*: α *variarum*: PLAVT. Bacch. frg. 1 ingenium ... -um et sine vernilitate (*cf.* SALL. Iug. 63, 2 animus belli ingens, domi -us). Poen. 522 liberos homines ... -o magis par est gradu ire, servile esse duco festinantem currere (ACC. trag. 239 LIV. 30, 5, 3). CIC. Planc. 45 liberalitate. orat. 21 ornamentis -is verborum sententiarumque. 86 actio non tragica nec scaenae, sed -a iactatione corporis. Cato 36 habenda ratio valetudinis, utendum exercitationibus -is (CELS. 1, 3, 8. 15. *al.* COLVM. 6, 37, 2. *aliter p. 1230, 11*). 65 severitatem ... probo, sed eam ... -am. leg. 1, 56 ex natura vivere ..., id est vita -a et apta virtute perfrui. 3, 10 quae cum populo ... agentur, -a sunto (*item* 3, 40, *ubi additur* id est modesta atque sedata). 3, 17 -a et sapiens temperatio. SALL. hist. frg. 1, 94 -o ... imperio percarus fuit. NEP. Att. 13, 5 supellex -a, non multa, ut in neutram partem conspici posset. OV. epist. 4, 76 fine coli -o forma virilis amat. LAVD. [Turiae] (CIL VI 1527) 1, 31 ornatus non conspiciendi, cultus -i (CVRT. 9, 8, 23 -o civilique. APVL. apol. 19 EVTR. 10, 1, 2. *aliter p. 1230, 74*). LIV. 7, 10, 7 -a ... in armis habilibus magis quam decoris species (*opp.* armis refulgens). 22, 25, 10 rogationem. 29, 29, 11 contentus ... nomine -o tutoris. VITR. 1, 2, 2 ordinatio est -a membrorum operis commoditas. CVRT. 7, 6, 11 libertatis -o et aequali usu. COLVM. 6, 2, 4 ictibus. QVINT. inst. 2, 2, 9 iuvenum -um esse, cum audient, testimonium debet. 8, 6, 14 -us ... atque opportunus eius (*sc. translationis*) usus (*opp.* frequens). TAC. ann. 1, 29, 3 nihil in vulgo -um: terrere ni paveant, ubi pertimuerint, impune contemni. 2, 33, 3 neque in familia ... nimium aliquid aut -um *esse* nisi ex fortuna possidentis. PLIN. epist. 8, 6, 2 ut ille superbissimus titulus -us atque etiam demissus videretur. paneg. 76, 9 officium tam -um, tam temperatum. GELL. 5, 11, 13 quam formam *feminae* -am et modestam Favorinus ... appellabat uxoriam (*seq.* inter ... pulcherrimam feminam et deformissimam media forma). APVL. mund. 20 coloribus ... confusione -a temperatis. HERM. vulg. vis. 1, 3, 3 verba -a (pauca *ed. pr.*) et utilia (*gr.* σύμφορα καὶ ἥμερα, *Pal.* consentanea et mansueta). AVSON. 308, 9 p. 181 P. magnas -asque res, etiam parvas quoque. β *generis dicendi*: CIC. orat. 69 *genus dicendi* subtile in probando, -um in delectando, vehemens in flectendo (*cf.* 95 de illa -a ac temperata *oratione*). PERS. 5, 15 verba togae sequeris ... ore teres -o.

b *rerum naturalium*: CIC. nat. deor. 2, 49 solis tum accessus -i tum recessus et frigoris et caloris modum temperant (*cf.* COLVM. 3, 2, 6 -o statu caeli magis exuberant *vina*). HOR. sat. 2, 6, 70 seu quis capit acria fortis pocula (*i. vina*) seu -is uvescit laetius (*aliter p. 1231, 37*). PAVL. dig. 7, 1, 30 non in totum aedes obscurentur, sed -um lumen, quod habitantibus sufficit, habeant.

2 *hominum i. q. modestus*: CIC. orat. 98 medius ille *orator* ..., quem -um et temperatum voco. Att. 4, 5, 2 -i fuimus ὑποθέσει (*opp.* uberiores). SALL. Iug. 85, 1 primo industrios, supplices, -os esse, dein per ignaviam et superbiam aetatem agere. SEN. nat. 6, 32, 10 magni est -um fuisse (*opp.* avidissimos). PERS. 5, 109 es -us voti (SIL. 5, 14 nec -us v. natum ad maiora fovebat). QVINT. inst. 10, 1, 118 *orator* translationibus parum -us (*opp.* nimius, longior). IVV. 5, 108 amicis. TAC. Agr. 40, 4 cultu -us (PLIN. epist. 1, 22, 4 quam parcus in victu, quam -us in c. paneg. 83, 7 *uxor* quam -a c., quam parca comitatu! *v. etiam l. 33*). ann. 2, 73, 2 *Germanicum* mitem erga amicos, -um voluptatum. 6, 30, 2 *Gaetulicus* effusae clementiae, -us severitate.

III *pertinet magis ad* **exiguitatem** (*cf. p. 1228, 22sqq.*) *i. q. modum aequum vel solitum non attingens, infra maiorem modum,* **parvus** (*cuius locum magis magisque obtinebat; cf. Rönsch, Itala u. Vulg. p. 334*[6]*. Löfstedt, Komm. p. 71sqq. Lundström, Neue Stud. z. lat. Irenäusübers. 167. Hofmann, IF 43, 1926, 90; iuxta ponitur* parvus *p. 1230, 35. 52. 71. al. nota p. 1232, 26*; parvulus *p. 1232, 54*), *pusillus* (*raro de gradu ab infimo aliquantum remoto, velut p. 1230, 25. 1231, 31. 61. 1232, 9. saepius in figura q. d. litotes, e. gr. p. 1230, 13. 43. 82. 1231, 20. add. adverbia*: quamvis: *p. 1230, 24. 26. 32.* tantum: *p. 1233, 7. 1234, 36.* vel: *p. 1230, 77. 1231, 12. 27. 36. 1235, 18. 20. 52.* dumtaxat: *p. 1230, 69.* perquam: *v. p. 1228, 34.* valde: *v. p. 1228, 34.* admodum: *p. 1232, 52. 1234, 68.* sane: *p. 1233, 24.* iam: *p. 1230, 18. 84.* multum: *p. 1231, 84. adduntur casus et praepos.*: *gen.*: *p. 1230, 9. 1231, 41. 45. 46. 55. abl. resp.*: *infra l. 10. 56. p. 1231, 45. 83. 1232, 4. 5. 33.* pro: *p. 1233, 61. supin.*: *l. 34. attribuitur deminutivis*: *l. 20. p. 1231, 16. 18. 21. 34. 1232, 5. 12. 14. 32. al.*): A *pertinet ad praestantiam sive gradum i. q. parvi momenti, exiguus, levis*: 1 *rerum humanarum* (*animalium l. 13. 23. 49, machinarum l. 22*): a *generatim*: α *de variis rebus*: PLAVT. Pseud. 1228 me viginti -is multavit minis (*cf. Hofmann, Umgangsspr.*[3] *149 et* PRVD. psych. 620 asse). VARRO frg. Non. p. 108, 24 mihi puero -a una fuit tunica et toga (*item de re vili*: SVET. Nero 48, 4 culcita. AVSON. 396, 39 p. 251 P. cibus ... sumpti [*Tollius pro* sumptu, *quod servavit Peiper*] -us pauperibus focis). p. 395, 5 propter exercitationes pueriles -as ([*suspectum videtur Muellero*]. QVINT. inst. 10, 5, 19. *cf. p. 1237, 71. aliter p. 1229, 25*). CIC. progn. frg. 4, 2 *fulix* haud -os ... fundens ... cantus (*Arat. 914* φωνῇ περιπολλὰ λεληκώς. *cf. l. 44*). rep. 2, 55 libertate. Tusc. 2, 40 aegritudo. epist. 5, 16, 1 -am consolationem, quae levare dolorem tuum posset. ad Brut. 1, 15 (= 9, 23 Sj.), 7 illi ... verborum laudem tribui, eamque-cam (QVINT. inst. 1, 5, 71. TAC. ann. 12, 20, 1 -am victoribus l. ac multum infamiae, si pellerentur. *al. cf.* LIV. 28, 40, 1 nulla iam -a gloria contentus. SEN. epist. 59, 11 laudatione). HOR. sat. 1, 5, 2 me excepit Aricia ... hospitio -o (VLP. dig. 8, 3, 5, 1. *cf. ibid.* hospitiola). OV. rem. 79 -i tangunt praecordia motus (QVINT. inst. 11, 3, 81 *labrorum*. *cf.* VITR. 9, 8, 6 versationes -as ... et motiones *machinarum ut* 10, 8, 7 circumitiones. APVL. flor. 2 p. 8 alas quo libuit advertens -o caudae gubernaculo [*aliter p. 1232, 57*]). Pont. 2, 5, 7 fuerim quamvis -o tibi iunctus ab usu (TAC. ann. 4, 68, 2). LIV. 21, 2, 4 *opes* plus quam -ae (SEN. dial. 10, 1, 4 *o.* quamvis -ae ... usu crescunt [*opp.* amplae]. *cf.* CYPR. epist. 75, 17 p. 821, 27 non -am, sed maximam ... potestatem [SOL. 37, 19]). 23, 44, 5 certamine (FIRM. math. 5, 1, 33. *al. cf.* LIV. 35, 29, 3 proelio [TAC. hist. 3, 69, 2]. TAC. ann. 14, 29, 1 excursibus. SVET. Claud. 17, 1 expeditionem. FLOR. epit. 3, 21, 3 levi et -o tumultu [*seq.* mox atrocius et cruentius *bellum*]). 29, 8, 6 -as iniurias non aequo animo pati (TAC. ann. 3, 51, 1 pietatem quamvis -as principis i. acriter ulciscentium). 29, 30, 7 fama ... -ae rei prospere actae (QVINT. inst. 1, 1, 37 res -a dictu. IVV. 5, 143 r. pateris -am et mediocribile ferendam. CYPR. epist. 73, 12 p. 786, 21 neque ... parva r. aut -a conceditur. *al. plur.*: SEN. Ag. 102 -is rebus longius aevum est. TAC. hist. 2, 38, 1. 3, 72, 2 [*opp.* futurae magnitudinis]. FIRM. math. 6, 25, 2). 29, 30, 12 praeoptantis exilio -am domi fortunam (VAL. MAX. 1, 7 ext. 5 -ae f. viro. 4, 4, 11. APVL. flor. 9 p. 32 gloria ... magna, f. -a). 35, 42, 14 -um fructum ex ingenio tali ... fore. 40, 22, 2 -us primo labor ... fuit (MANIL. 2, 148 SEN. epist. 15, 5). 42, 66, 9 contentus -o successu. VAL. MAX. 4, 3 ext. 3 *Xenocrates legatos* solito sibi, id est -o apparatu et admodum parvulis copiis excepit. SEN. Herc. O. 1128 non -us fragor (*cf.* QVINT. inst. 11, 2, 33 vox ... -a et magis murmur [FIRM. math. 3, 6, 3 quae *signa* -ae sunt vocis posita (*de signis, quae gr.* ἡμίφωνα *vocantur, ut vid.*)]. IVV. 10, 289 formam optat -o pueris, maiore puellis murmure *mater* [TAC. ann. 1, 34, 4 silentio ... vel m. -o]). dial. 5, 30, 2 -a beneficia *offendunt* (*seq.* quod minora nobis praestiterint quam mente concepimus). CVRT. 4, 7, 15 -o volatu *corvi* ... se pennis levabant (*item de motu*: 7, 4, 36 capitis declinatione. *cf. l. 21 et p. 1232, 20*). 6, 7, 1 -ae ... auctoritatis et gratiae. PLIN. nat. 20, 1 nemo id (*sc. ciborum enarrationem*) parvum ac -um existimaverit. QVINT. inst. 1 pr. 27 quae *adiumenta oratoris* si -a obtigerint, possunt ratione ampliari. 8, 3, 2 doctrinae (*cf.* 8, 3, 11 iudicii. SVET. Galba 3, 3 in dicendo facultatis. TERT. idol. 4[ex.] ego, -ae memoriae homo). 9, 4, 13 quaedam et sententiis parva et elocutione -a. 10, 6, 3 incrementa tam -a, ut onerari se labor ... non sentiat. 12, 11, 29 magnos -a quoque eloquentia parit fructus. IVV. 14, 15 mores -is erroribus aequos (APVL. Plat. 1, 10). TAC. hist. 2, 83, 1 -as vires sibi (3, 8, 1). 3, 9, 4 virtus Germanici ... laudibus attollebatur, Vitellii -a et vulgari mentione. 4, 50, 4 principiis (*cf.* ann. 13, 25, 3 rixarum initia -a [*seq.* si validius ageretur]). 4, 79, 4 damna (GAIVS dig. 19, 2, 25, 6 *opp.* immodicum lucrum). 4, 86, 2 -a quoque ... munia imperii. ann. 1, 19, 5 otium. 3, 44, 4 -a esse *quae acciderant* et vulgatis leviora. 4, 2, 1 vim praefecturae -am antea intendit *Seianus*. 5, 1, 4 funus (*cf.* 13, 17, 1 funebri apparatu). *al.* PLIN. paneg. 55, 1 -i honores, saepius nulli (SVET. Tib. 26, 1 ex plurimis maximisque h. praeter paucos et -os non recepit). 60, 6 perquam -a ... civium merita ... in maius extollis. SVET. Aug. 66, 1 vitia ... et delicta dumtaxat -a perpessus (VLP. dig. 4, 4, 9, 3 d. non -um. TERT. orat. 7, 2. pudic. 1, 19 de -is et de mediis d. *al.* CYPR. epist. 59, 13 p. 682, 3 parva et -a d. *cf.* TERT. nat. 1, 7, 5 vitium. 1, 10, 21 sacrilegia. CYPR. zel. 1 p. 419, 3 leve ... et -um crimen. AVG. serm. 9, 11, 17 peccata [BACHIAR. repar. laps. 21 parva vel -a p.]). frg. p. 4 = ISID. orig. 8, 7, 1 cultum (*aliter p. 1229, 33*). GELL. 15, 2, 5 -is honestisque inter bibendum remissionibus refici ... animos. APVL. apol. 90 emolumentum. *al.* VLP. dig. 2, 1, 12 castigatio (7, 1, 23, 1. *al. cf.* 11, 7, 8, 2 coercitione [PAVL. dig. 1, 20, 5, 1]). 40, 5, 4, 5 vel -a ... occasione (OROS. comm. 3). *al.* TERT. adv. Marc. 5, 5, 9 *coniung.* ignobile et contemptibile. *al.* ITALA Ezech. 8, 17 (Weing. *al.*) numquid -a (μικρά, *Vulg.* leve) sunt domui Iudae facere iniquitates? Matth. 6, 30 (Aug. civ. 10, 14 p. 424, 28 D. = VVLG.) vos -ae fidei ([ὀλιγόπιστοι]. 8, 26. 14, 31. *al.*). IREN. 5, 30, 1 poenam non -am (*gr.* οὐ τὴν τυχοῦσαν). HIER. epist. 147, 1 quorum (*sc. impiorum*) tu non pars -a, sed princeps es. ORIBAS. syn. 2 add. p. 143, 17 Mø. ubi iam -a salus est (*Sever. p. 38, 28* μικρὰ τῆς σωτηρίας

[*Buchwald*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ἐλπίς). ARATOR act. 1, 463 nec -is (*i. simplicibus*) includere grandia verbis. ORIG. in Matth. 14, 6 ut nec -am aliquam memoriam . . . reservemus (*gr.* τὴν τυχοῦσαν). *al.* *β de affectibus*: CIC. fin. 5, 31 haec ipsa (*sc. signa timoris mortis*) . . . futura non fuisse, nisi quaedam essent -a naturā (*opp.* nimia). CELS. 5, 28, 5 dolor (5, 28, 6A *opp.* prurigo maior. FRONTO p. 74, 9 v.d.H. [= p. 79, 1 N.] genūs d. . . . ita -o, ut *eqs.* TERT. apol. 45, 6 *seq.* contemptibilem. *al.*). SEN. dial. 3, 10, 4 utilis affectus est, si -us est (epist. 116, 1). 4, 20, 3 -a voluptas laxat animos et temperat. 6, 7, 1 desiderium. nat. 6, 29, 1 metus. epist. 85, 7 pecuniae cupiditatem (*cf.* APVL. Plat. 2, 14 mediocris ingenii et cupidinis -ae). TAC. ann. 4, 31, 1 laetitia. APVL. flor. 9 p. 29 cum sit . . . difficile vel -ae paucorum exspectationi satisfacere. *al.* *γ de morbis sim.*: CELS. 4, 8, 1 dum -a est *difficultas spirandi* neque ex toto strangulat (*opp.* cum vehementior est). 6, 6, 1G inflammatio (6, 6, 1M). 7, 20, 5 malum. 7, 26, 5F sitis -a . . . et mediocris est cum febre -a dolor (*cf.* EVOD. Aug. epist. 158, 10 febriculam [CASS. FEL. 30 p. 60, 23 -issima]). SEN. epist. 85, 6 quomodo oculos maior . . . suffusio excaecat, sic -a turbat. VLP. dig. 21, 1, 1, 8 vulnusculum (*cf.* CYPR. laps. 28 p. 257, 25 parvis . . . et -is vulneribus). FIRM. math. 3, 2, 26 *Saturnus* faciet maximas aegritudines, sed et valetudines non -as. CASS. FEL. 72 p. 172, 20 tussiculae -issimae. *al.*

b *speciatim de domo sim. i. q. humilis*: TAC. ann. 2, 84, 1 penatibus. 3, 6, 1 non . . . eadem decora principibus viris . . . quae -is domibus aut civitatibus (*aliter p. 1232, 9*). *cf.* CAPITOL. Alb. 4, 3 natus lare -o, patrimonio pertenui.

2 *rerum naturalium*: CIC. Cato 53 tepore ([*opp.* nimios solis . . . ardores]. CVRT. 5, 4, 9. 6, 4, 22 vel -o t. COLVM. 3, 12, 1. *cf.* CELS. 7, 29, 10 calorem [IVVENC. 2, 822]. MART. 12, 29, 15 non -o . . . sole). Ov. met. 3, 569 torrentem . . . lenius et -o strepitu decurrere. 15, 699 zephyris (*cf.* COLVM. 3, 1, 10 perflatu -o lenique gaudet *vinea*; IVV. 12, 66 -ā nec multum fortior aurā ventus adest). trist. 5, 13, 6 non -o frigore. GERM. frg. 4, 11 Cancro . . . dat -as vires, rapidos et temperat aestus. CVRT. 8, 9, 18 leni -oque lapsu *fluminum*. PLIN. nat. 10, 154 igne (*cf.* APVL. met. 2, 12, 2 igniculum [*opp.* maioris]). 35, 47 candore (FIRM. math. 1, 10, 11). TAC. ann. 14, 8, 3 lumen (*cf.* APVL. met. 2, 28, 4 lucem. HIER. in Matth. 16, 8 p. 114B vel -am scintillam [*opp.* ingens flamma]). PALLAD. vet. med. 1, 2 *herbas* vino -o (*i. diluto?*) mixtas (*geop. 2, 47, 5* οἴνῳ παρατραπέντι ὑδαρέστερον).

3 *hominum* (*dei l. 50; m. pl. pro subst. l. 43. 44. 61. 63 sqq.*): a *generatim i. q. non illustris, non insignis*: VELL. 1, 12, 4 cum . . . ipse -us virium immanis magnitudinis hostem interemisset. MART. 9, 26, 7 -i (*sc. indoctо*) . . . vatis (*cf.* Ps. CATO monost. 81 magni magna parant, -i breviora laborant. ORIG. in Matth. 18 ser. 66 p. 154, 26 nos . . . -i et talia minus explicare potentes). TAC. ann. 3, 72, 1 Lepidus . . . pecuniae -us (*cf.* PLIN. epist. 6, 32, 2 te . . . -um facultatibus scio. APVL. apol. 77 rei -us, spei immodicus. PAVL. NOL. carm. 20, 336 pluribus ut -is unum pensaret opimum [*cf. v. 319* egenos]. SVLP. SEV. epist. 3, 21 *coniung.* pauper. *huc pertinere videtur* TAC. ann. 11, 7, 3 -os senatores). APVL. met. 10, 33, 2 praefertur Vlixes -us Aiaci maximo. TERT. adv. Marc. 2, 27 p. 374, 18 nec magnus vobis placet nec -us *deus*. VVLG. Is. 16, 14 relinquetur *Moab* parvus et -us, nequaquam multus.

b *speciatim i. q. humilis*: SEN. Herc. O. 658 coniunx -o nupta marito. LVCAN. 7, 267 plebeia . . . toga -um componere civem. TAC. ann. 1, 73, 1 Falanio et Rubrio, -is equitibus Romanis. 4, 52, 1 *Domitius* -us dignationis. 6, 39, 3 Poppaeus . . . -us originis. DON. vita Verg. l. 1 Vergilius . . . parentibus -is fuit (SPART. Pesc. 1, 3 [*opp.* nobilibus]. VOPISC. Aurelian. 4, 1). *in usu Christianorum*: TERT. adv. Marc. 4, 18 p. 480, 5 sive . . . de quocumque dicit -o sive de semetipso per humilitatem. p. 480, 10 quem⟨cum⟩que -um, qui maior Iohanne futurus sit. PACIAN. epist. 3, 26 -um quemque et despectissimum non repellit *Christus*. paraen. 12 p. 128 etiam -i et minimi requiruntur. AVSON. rhop. 15 da, rector, -os effarier omnipotentem. HIER. epist. 58, 1, 1 humiles -ique. RVFIN. Orig. in Ios. 7, 2 p. 330, 2 non arrogans erga -os et apud superbos humilis. PAVL. NOL. carm. 21, 485 Christus . . . iuxta est -is, avertitur altis. AVG. in psalm. 72, 4 ex Saulo factus est Paulus, ex superbo -us (*cf.* serm. 168, 7, 7. 279, 5. 315, 7 ISID. orig. 7, 9, 9).

B *pertinet ad amplitudinem vel copiam*: 1 *spatiorum i. q. parvus, brevis*: a *de spatiis locorum*: *α corporum*: Ⓘ *animantium*: Ⓐ *partium animantium* (*v. et p. 1232, 5*): VARRO rust. 2, 7, 5 ventre. Ov. ars 3, 283 sint -i rictus parvaeque utrimque lacunae. CELS. 7, 31, 1 *vena*. COLVM. 6, 21, 1 caudis amplissimis, ungulis -is. APVL. met. 10, 22, 1 labias (*opp.* amplo ore). TERT. nat. 1, 5, 3 macula in fronte. adv. Marc. 4, 26 p. 512, 3 *digitum dei* -um validissimum tamen (*nota* AVG. serm. coll. Morin p. 126, 14 de -o d. Lazari stillari guttam aquae [*cf. Vulg. Luc. 16, 24* extremum digiti sui]). VVLG. Iac. 3, 5 lingua -um (*Itala cod. ff* parvulum, *gr.* μικρόν) . . . membrum est. SIDON. epist. 1, 2, 3 pes. DRAC. laud. dei 2, 600 corde. Ⓑ *ipsorum animantium* (*m. pro subst. p. 1232, 3*): SEN. epist. 60, 3 corpora (*opp.* vastissimorum . . . animalium). 66, 26 filium . . . brevem aut -um ([*opp.* procerum . . . et excelsum]. ITALA I reg. 16, 11 [Hil. in psalm. 118 zade 6 *gr.* μικρός, *Vulg.* parvulus]. SEDVL. carm. pasch. 3, 241 [*cf. op. pasch. 3, 20* parvi]). PLIN. nat. 8, 77 fera. 14, 13 -i hominis altitudine (SERM. de conf. diab. 111v h. -um valde. *ibid.* multum -us [*seq.* pusillus]). 30, 45 Siculae *cocleae*. TAC. ann. 4, 72, 2 armenta (*opp.* ingentium beluarum). TERT. scorp. 1, 1 de -o . . . scorpio. ITALA Marc. 9, 42 (codd. b ff2) *et* Luc. 17, 1 (Tert. adv. Marc. 4, 35 p. 538, 28) ex his -is (μικρῶν, *Vulg.* pusillis). FIRM. math. 4, 19, 5 corpore erunt -i. 8, 19, 8 bestiola. VEG. mil. 1, 6 p. 10, 15 sit . . . adulescens . . . ventre -us, exilior clunibus.

Ⓘ *rerum variarum*: CIC. de orat. 2, 67 ut *pars quaestionum* sit circumscripta -is regionibus. leg. 2, 6 palaestrae (*cf.* LIV. 10, 23, 6 sacello [TAC. hist. 3, 74, 1]. PLIN. nat. 9, 171 villam infra quam -am [*cf. Macr. Sat. 3, 15, 10* v. quamvis non amplam aut latam]. SVET. Iul. 46 -is aedibus [Aug. 72, 1 ae. -is . . . neque laxitate neque cultu conspicuis. Tib. 11, 1]. APVL. met. 9, 35, 2 cum . . . paupere -ae casulae domino [*seq.* casulae parvulae]. BACHIAR. repar. laps. 15 p. 1052A cellula . . . parva vel -a. *al.*). epist. 5, 12, 3 corpus *operis manuscripti* (*cf.* SVET. Aug. 85, 2 liber). SALL. hist. frg. 3, 12 insula (SIL. 15, 222 TAC. ann. 2, 6, 4 APVL. flor. 15 p. 49). HOR. carm. 1, 20, 1 cantharis (*cf.* PLIN. nat. 36, 195 calices). epist. 1, 5, 2 patella. ars 279 tignis. Ov. met. 8, 621 muro. LIV. 21, 37, 3 molliunt . . . anfractibus -is clivos (*cf.* CELS. 8, 1, 14 flexu [CVRT. 6, 4, 16 MELA 3, 9 TAC. Germ. 1, 2]). 24, 34, 9 scorpionibus. 30, 12, 7 itineribus (32, 14, 7. 33, 6, 2. 38, 40, 4. 45, 12, 2 CVRT. 7, 9, 20. 8, 12, 1. *cf. p. 1230, 50 et* TAC. ann. 15, 36, 3 egressus). 38, 20, 1 lapidum (PLIN. nat. 2, 150. 33, 126. *cf.* LIV. 38, 21, 6 saxis [VITR. 4, 4, 4 *opp.* quam minutissimis caementis]). *al.* PAVL. FEST. p. 15, 11 plaustri . . . -i, quo homo gestari possit. CELS. 5, 28, 14A *ulcus* (*cf.* 6, 6, 1B tumor [6, 10, 4. 7, 24 *opp.* maior. MART. 4, 64, 5 *verticis*]. *sim.* CASS. FEL. 2 p. 10, 13 parva hoc est -a ulceratio). 7, 7, 13B foramine (COLVM. 9, 15, 5 *opp.* ore paulo latiore. *cf.* 8, 3, 9 cavis). SEN. nat. 7, 15, 2 cometes. CVRT. 8, 11, 6 -is ac mollibus clivis (COLVM. 5, 8, 5 neque depressa loca neque ardua, magisque -os c. amat *oleum*. PEREGR. Aeth. 7, 5. *cf.* MELA 3, 106 collis [LVCAN. 4, 11 *coniung.* leni tumulo. PLIN. nat. 6, 197 PLIN. epist. 8, 8, 2]). COLVM. 1, 6, 10 fenestellis. 4, 12, 1 vineam melius adminiculo -o quam vehementi adquiescere. *al.* MELA 1, 100 sinus (2, 66 -us spatio. *cf.* 3, 12 recessūs). 2, 90 amnis (*opp.* ingens. *cf.* PLIN. nat. 4, 63 Euripo. APVL. Socr. 19 p. 164 fluentum. CYPR. GALL. gen. 299 flumine). LVCAN. 1, 213 fonte cadit -o parvisque impellitur undis *Rubico*. PLIN. nat. 2, 121 iugi. 2, 215 aestus (*opp.* pleniores). 3, 4 tam -o ore tam immensa aequorum vastitas panditur (3, 33. *cf.* 4, 101 alveum [SYMPH. 230]). 5, 68 palus. 6, 99 navium (*cf.* TAC. ann. 4, 67, 2 navigiis [AMM. 17, 1, 4]. CYPR. GALL. exod. 60 lintrem. FVLG. serm. ant. 44 genus navicellae -issimum. VITA Fulg. p. 55, 11 L. navicula. PASS. Iust. Terg. [BHL 4604] 4 in scapha -issima). 26, 57 caule . . . -o, tenui. 31, 73 stagnum . . . -um . . ., altitudine genua non excedens. 36, 60 columnas (*opp.* ampliores). *saepe.* STAT. Theb. 5, 589 aggere. QVINT. inst. 4, 2, 50 tres potius -ae narrationes (*opp.* longa. *cf.* EVSTATH. Bas. hex. 2, 1 p. 879B sermonibus [*Migne gr. 29, 28C* μικροῖς. DRAC. satisf. 187 ACT. Archel. 17, 3]). TAC. hist. 2, 25, 2 silva. 2, 49, 4 sepulcrum. 5, 6, 1 palmetis proceritas . . ., balsamum -a arbor. 5, 7, 2 litus. ann. 12, 44, 2 regnum (*cf.* PLIN. epist. 9, 33, 10 respublica. TERT. adv. Marc. 5, 9 p. 604, 19 Iudaeae). PLIN. epist. 2, 17, 10 cubiculum grande vel -a cenatio. 3, 6, 1 signum (*cf.* 6, 10, 3 operis . . . -i ac potius exigui). SVET. Vesp. 2, 1 vico. APVL. met. 1, 19, 3 frustulum panis . . . quamvis admodum -um (*cf.* PEREGR. Aeth. 14, 2 frustella). VLP. dig. 18, 1, 22 loca (50, 16, 60 pr. ut et -us l. possit fundus dici). TERT. adv. Val. 29 p. 205, 13 granum . . . -um et parvulum (*cf.* apol. 7, 12 seminis). spect. 7, 4 surculus. PEREGR. Aeth. 3, 6 terrola. VVLG. Iac. 3, 4 naves . . . circumferuntur -o (ἐλαχίστου, *Itala cod. ff* parvulo, *Ps. Aug. spec. 51 p. 525, 4* parvissimo) gubernaculo (*aliter p. 1230, 23*). *al. passim.*

β mensurarum sim.: CIC. Verr. II 4, 109 amplitudine (FRONTIN. strat. 1, 11, 11. *cf.* VELL. 2, 84, 1 magnitudo [SEN. nat. 5, 12, 3 COLVM. 6, 9, 1 PLIN. nat. 9, 64]). Deiot. 36 -is regni terminis (VAL. MAX. 4, 1 ext. 9). de orat. 2, 358 intervallis (VARRO rust. 1, 7, 2. 3, 5, 4 LIV. 21, 8, 7. *al.* CVRT. 8, 12, 7. 9, 7, 15. *al.*). Ov. medic. 88 cubum. LIV. 8, 8, 5 spatium (10, 5, 6. 10, 34, 9 CVRT. 7, 10, 15 COLVM. 11, 3, 30 PLIN. nat. 4, 103. 6, 135 TAC. hist. 4, 47, 2. PLIN. epist. 8, 20, 5 lacūs s. -um, quod tamen sentiat ventos. *al.* HIER. in psalm. prol. latissimas regiones in -o s. [*i. tabula*] . . . ostendere). 21, 36, 5 altitudinis (36, 18, 7 CVRT. 4, 2, 19). 38, 29, 7 coronas -i circuli. CELS. 1, 6, 2 ponderis (PLIN. nat. 33, 107 Ps. QVINT. decl. 13, 17. *al.*). 4, 1, 5 longitudinis crassitudinisque (7, 26, 3C). CVRT. 7, 8, 9 habitus (PLIN. nat. 2, 190). COLVM. 4, 30, 4 -ae plenitudinis, quae tamen . . . *certam* crassitudinem non excedat. PLIN. nat. 16, 65 proceritate perquam -a. SVET. Otho 12, 1 staturae (AVG. civ. 3, 10 p. 106, 27 D. *opp.* molem . . . giganteam). MARCELL. dig. 35, 2, 2 speciem -am monumenti. VLP. dig. 39, 2, 15, 13 -a portiuncula aedium amplissimarum (39, 3, 10 pr.). TER. MAVR. 185 puncto. *al.*

b *de spatiis temporis*: tempus *sim.*: CIC. fin. 2, 88 *Epicurus* negat infinito tempore aetatis voluptatem fieri maiorem quam finito atque -o. LIV. 23, 41, 2 PLIN. nat. 10, 25 QVINT. inst. 1, 2, 13. 12, 11, 15 APVL. met 5, 16, 2. VLP. dig. 5, 1, 21 -um . . . t. hic intellegendum est, quod post condemnationem reis indultum est. 43, 19, 1, 2 anno . . . vel -o tempore. PAVL. dig. 13, 5, 21, 1 -um t. . . ., non minus decem dierum. CLAVD. DON. Aen. 4, 170 p. 376, 14 nulla interposita vel -i t. mora. VVLG. Ioh. 7, 33 adhuc -um (*Itala codd. b e r* pusillum) t. vobiscum sum (*cf. p. 1235, 47*).

[Buchwald]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

apoc. 20, 3 -o t. (μικρὸν χρόνον, *Itala Primas.* brevi t.). CASS. FEL. 72 p. 173, 6 post diastema t. -issimi. *al. cf.* IVLIAN. dig. 45, 2, 6, 3 -um intervallum temporis. TRYPH. dig. 29, 1, 41 pr. *spatium temporis.* *alia*: LIV. 35, 30, 9 quiete (36, 14, 10). APVL. met. 10, 12, 5 momento -o, immo puncto exiguo post. VLP. dig. 26, 7, 7 pr. dilationem (Ps. AVR. VICT. epit. 43, 13). TERT. test. anim. 5, 6 cum divinae scripturae ... multo saecularibus litteris vel -a tantum aetate aliqua antecedant. ITALA *et* VVLG. II Macc. 7, 36 -o (βραχύν) ... sustentato dolore (*opp.* aeternae vitae). FIRM. math. 3, 4, 30 *homines* -ae vitae, i. e. oligochronii (INSCR. christ. Diehl 4742, 3 *infans novennis* -a(m) ... v. peregit). HIPPOCR. aer. 15 -a (ὀλίγῃ) deambulatione. DRAC. laud. dei 2, 398 pace ... -a dilata (*i. brevi sine peccatis tempore peracto*) maligna retemptant *homines.* 3, 100 -o ... die (*opp.* perenne).

2 *multitudinis vel copiae i. q. exiguus, paucus* (*iuxta ponitur l. 71. 75*): **a** *cum vocibus copiam significantibus*: *α hominum* (*classis l. 23*): CIC. fin. 2, 62 Graecis hoc (*sc. fortium virorum genus*) -um est, ... tres aliqui aut quattuor. LIV. 1, 14, 7 praesidio (3, 23, 3. 5, 41, 5. 29, 33, 10 *opp.* magno. *al.* CVRT. 3, 7, 7. 3, 8, 12. *al. cf.* LIV. 28, 13, 4 auxilia [35, 50, 8 auxilio. TAC. Agr. 24, 3]). 2, 11, 7 copiis (34, 30, 6 EVTR. 10, 14). 28, 5, 11 manu (37, 44, 5. 38, 13, 4. *al.* CVRT. 6, 5, 1 FRONTIN. strat. 1, 5, 14. TAC. ann. 2, 52, 3 -am m., si multitudinem Numidarum ... spectares. 14, 36, 2 [*opp.* universi exercitus]). 35, 26, 1 classem. 37, 41, 3 acie. VAL. MAX. 2, 10, 8 clientelae. CVRT. 10, 2, 8 exercitu. PETRON. 97, 1 cum servo ... aliaque sane -a frequentia. SVET. Iul. 31, 2 comitatu. *huc pertinet*: TAC. hist. 3, 16, 1 impulit Vitellianos -a caede. ann. 4, 47, 1 sanguine barbarorum -o (*aliter l. 49*).

β rerum: ① *variarum*: VARRO rust. 1, 55, 7 umor (CVRT. 7, 5, 2 ne -us quidem. 7, 10, 3 COLVM. 11, 3, 51 PLIN. nat. 17, 117 PLIN. epist. 4, 30, 7). frg. NON. p. 201, 13 cibo (CELS. 1, 3, 10. 1, 4, 4. *al.* PANEG. 2, 13, 3 -o et castrensi. FIRM. math. 4, 19, 5 [*opp.* multa potatione]. *al. aliter p. 1229, 12 sqq.*). CELS. 3, 6, 4 potiones (*cf.* PLIN. nat. 24, 24 potu [*opp.* largiore]. SVET. Dom. 21 potiunculam. PEREGR. Aeth. 28, 4 sorbitione). HOR. carm. 1, 18, 7 ne quis -i transiliat munera Liberi (*cf. item de vino*: PRIAP. 53, 1 racemo. OV. am. 1, 6, 37 vinum [COLVM. 5, 12, 2 arb. 28, 2. PLIN. nat. 23, 37 *opp.* copiosiore. ITALA I Tim. 5, 23 [Tert. coron. 8 p. 436, 7. *al.*] *et* VVLG. [ὀλίγῳ]. *al. cf.* HIER. epist. 52, 11, 4 -a vini sorbitio). epist. 2, 2, 190 acervo (COLVM. 2, 15, 1). GERM. frg. 4, 37 imbres (COLVM. 10, 147 PLIN. nat. 9, 56 MAXIM. eleg. 1, 243). VAL. MAX. 1 praef. -o voluminum numero (COLVM. 2, 10, 13 [modius *S A*]. GELL. 13, 29, 4 [*verba Frontonis*]). CELS. 8, 10, 7[A] fomentum aquae (*opp.* liberale. *cf.* PETRON. 130, 7 unctione). SEN. epist. 64, 1 *fumus* (COLVM. 12, 55, 3. *cf.* PLIN. nat. 9, 133 aequali ac -o vapore [APVL. met. 7, 12, 3]). COLVM. 3, 11, 8 terrenum. 12, 49, 3 sale (PLIN. nat. 26, 54. 101. DIOSC. 2, 102 p. 219, 10 [*gr. 2, 118, 1* μετ' ὀλίγων ἁλῶν]. *al.*). 12, 50, 5 ruta. PERS. 3, 25 far. PLIN. nat. 3, 9 *fluvius* (*cf.* TAC. ann. 1, 56, 2 amnibus [*opp.* fluminum auctūs]). 13, 130 perquam -o *cytiso* pinguescente quadripede. 20, 64 *lactucae* alvum copiosiore solvunt, -ae sistunt. 22, 143 melle (28, 223. 29, 40. *al.*). 27, 18 sanguinis excreationes si -ae sint (*cf.* SER. SAMM. 626 -us ... sanguis [*opp.* nimius]. *v. et l. 26*). *al.* TAC. ann. 2, 7, 2 praedam. 12, 28, 2 pars (VLP. dig. 14, 5, 4 pr. 38, 2, 6 pr. *al.*). PLIN. epist. 3, 3, 3 ubi est erroribus -a vel etiam nulla materia. CYPR. Demetr. 3 p. 353, 16 *fons* vix -o sudore destillat (*opp.* exundantibus venis). VVLG. I Cor. 5, 6 -um fermentum (μικρὰ ζύμη) totam massam corrumpit. CASS. FEL. 76 p. 183, 6 cum -issimo nitro. *et saepe. passim ap. artium scriptores.* ② *pecuniae, sumptus sim.*: OV. trist. 3, 7, 39 sunt tibi opes -ae, cum sis dignissima magnis (*seq.* immensis censibus). LIV. frg. 22 pecuniae -am ... summam (*cf.* TAC. ann. 13, 42, 4 provincias immenso faenore hauriri, at sibi ... -am pecuniam esse [PLIN. paneg. 40, 1. VLP. dig. 50, 16, 192 non infinitam ..., sed -am. *al.*]). QVINT. inst. 12, 7, 9 qui sufficientia sibi, -a autem haec sunt, possidebit. TAC. ann. 4, 72, 1 tributum ... -um pro angustia rerum. PLIN. epist. 1, 15, 1 *impendium* (10, 90, 1. GAIVS dig. 13, 6, 18, 2 [*opp.* maiores impensas]. *cf.* PAVL. dig. 25, 1, 12 impensas). 2, 4, 3 -ae facultates, dignitas sumptuosa. 3, 19, 5 reditum sicut -um, ita statum. 5, 1, 1 legatum ... -um, sed amplissimo gratius (VLP. dig. 40, 5, 24, 12. 40, 5, 45, 1). 5, 19, 8 *sumptu* (10, 41, 2 s. -o [immodico *B*] et labore [*seq.* magno labore, maiore impendio]. VLP. dig. 11, 7, 14, 10. *al.*). VLP. dig. 50, 16, 27, 1 aera. PAVL. dig. 31, 87, 4 residuum (*opp.* amplissimas facultates). *al.* APVL. apol. 91 mulieris locupletissimae -am dotem (102 d. -am potius quam amplam). TERT. apol. 39, 5 stipem (CARM. c. pag. 59). SCHOL. Iuv. 10, 19 pauca ... et -a res familiaris. *al.*

b *de singulis rebus* (*hominibus l. 76. cf. Svennung, Unters. Pallad. 641*): CIC. de orat. 2, 137 *loca*, si ex reis numeres, et innumerabilia sunt et obscura, si ex rebus, valde et -a et illustria (*cf.* 2, 140 *causae* ita -ae et paucae sunt, ut *eqs.* [*opp.* multitudo causarum]). MIN. FEL. 33, 3 *Iudaei* -i multos ... obruerunt (*antea*: de paucis innumeri facti). ITALA gen. 47, 9 (Mutian. Chrysost. hom. 26, 1 p. 395[med.]) -i (μικραί, *Vulg.* parvi) et mali facti sunt dies mei (ORIBAS. syn. 7, 34 La in primis -is [ὀλίγαις] d. *cf.* VVLG. IV Esdr. 4, 33 anni). HIPPOCR. aer. 4 p. 9, 2 menstruis non aptis, sed -is (ὀλίγαι). APIC. 7, 304 cum -is ovis. VITAE patr. 5, 7, 9 palmas (*seq.* non habeo plus).

m. pro subst. **modicus**, -ī (*potissimum plur.* **modicī**, -ōrum) *v. p. 1231, 39 1232, 3.*

n. pro subst. ***modicum**, -ī.

A *i. q. res moderata, mediocris*: CIC. orat. 101 parva summisse, -a temperate, magna graviter dicere. TAC. hist. 4, 40, 1 Domitianus ... pauca et -a disseruit. 4, 49, 1 Festus sumptuosae adulescentiae neque -a cupiens. ann. 3, 56, 3 *Tiberius* -a ... neque in falsum aucta rettulit. CLEM. ad Cor. 1, 3 iuvenibus -a et sancta intellegere permittentes (*gr.* μέτρια).

B *i. q. res exigua, parvi momenti, levis, tenuis*: 1 *qualitate sc. praestantia vel gradu*: SEN. contr. 10 praef. 16 ad summa evasurus iuvenis, nisi -is contentus esset (SEN. nat. 1 praef. 11 *animus* expeditus levisque ac c. -o. MART. 4, 77, 2 c. -is meoque laetus. IVV. 9, 9 -o. QVINT. decl. 268 p. 93, 1 philosophia -is c. est, ampliores opes non desiderat. TAC. ann. 14, 53, 5 -is. *al.*). VAL. MAX. 4, 3, 6 non multa possidere, sed -a desiderare (*cf.* SEN. epist. 114, 27 -a concupiscemus). SEN. Herc. O. 446 cur saeva -is (*sc. delictis*) statuis? Phaedr. 213 cur ... se coercent -a? 683 laudare -a. TAC. hist. 5, 9, 3 defunctis regibus aut ad -um redactis (*aliter l. 78. p. 1235, 19*). ann. 14, 54, 3 *Neronem* eos ad summa vexisse, qui et -a tolerarent. TERT. adv. Marc. 1, 3 p. 294, 2 nemo ... negabit deum summum magnum quid esse, nisi qui potuerit deum imum -um quid e contrario pronuntiare (AVELL. p. 38, 13). 4, 27 p. 514, 7 -a curabant (*opp.* maiora). ITALA I Cor. 4, 3 (Tert. pudic. 14, 8) mihi in -o est, ut a vobis interroger (εἰς ἐλάχιστον, *Vulg.* pro minimo). CYPR. eleem. 23 p. 391, 5 vicem nec in -is rependamus. EPIST. pontif. 385 Conc.[S] I 2 p. 100, 19 nolumus in -o vos deesse, qui maxima peregistis. *al.*

2 *quantitate*: **a** *spatiorum*: *α substantiarum*: TERT. anim. 10, 6 si deum recogites tantum artificem in -is quantum et in maximis. idol. 2[med.] in -o consisteret ... diaboli ingenium. adv. Marc. 1, 14 p. 308, 13 qualia erunt maiora, cum tam -is aut iuvaris aut laederis, ut nec in -is despicias creatorem? 1, 16 p. 311, 29 *opp.* magna. resurr. 34 p. 75, 8 sqq. (*quater*). ITALA Eph. 3, 3 (Pelag. in Eph. 3, 3 p. 357, 16. *al.*) sicut ante perscripsi in -o (ἐν ὀλίγῳ, *Vulg.* in brevi). PEREGR. Aeth. 11, 4 -um (*Geyer*, -e *cod.*) ... erat acrius (*opp.* pars eius *montis* maxima). *β temporum* (*cf. Junel, Stud. zu Cass. Fel. 1251*[1]): ITALA cant. 3, 4 (Epiphan. in cant. ed. Foggini Romae 1750 p. 43) quam -um (μικρόν, *Vulg.* paululum) fuit, cum transivi (*cf. p. 1235, 59*). FIRM. err. 20, 7 -um ⟨tantum⟩ superest, ut *eqs.* VVLG. Agg. 2, 7 unum -um est et ego commovebo caelum *eqs.* (*cf.* Is. 10, 25 paululum -umque. Ioh. 16, 16 -um et [μικρὸν καὶ] videbitis me). CASS. FEL. 47 p. 121, 12 -o interposito. *c. gen. part.*: TERT. anim. 19, 1 vel -o temporis (VVLG. II Macc. 10, 6 ante -um t. [*cf. p. 1235, 4*]. AVIAN. fab. apol. 36 post -um t. [*cf. p. 1235, 8 sqq.*]). PHILO vita contempl. 34 -um (βραχύ τι μέρος) noctis.

b *copiae*: IAVOL. dig. 38, 2, 36 -um vindicaturus est. APVL. apol. 71 avus -um reliquerat. VLP. dig. 5, 3, 13, 4 -o vendidisse (*cf.* 12, 6, 26, 12 distraxisti). *al.* ITALA Matth. 25, 21 (cod. d. *al.*) in -is fuisti fidelis (ἐπὶ ὀλίγα, *Vulg.* super pauca). Luc. 16, 10 (cod. d. *al.*) qui fidelis est in -o (ἐν ἐλαχίστῳ, *Vulg.* in minimo), et in maius fidelis. I Tim. 4, 8 (cod. d. *al.*) exercitatio ad -a (ὀλίγον, VVLG. -um) utilis est, pietas ... ad omnia. CYPR. eleem. 17 p. 386, 22 nec de abundantia portio, sed de -o totum datur. SCHOL. Iuv. 5, 32 -um dabit (AVG. in psalm. 121, 10 *opp.* multum). CHIRON 402 -um bibat (*cf.* CAEL. AVR. acut. 2, 19, 116 -um sorbeat aegrotans vel quantum consuevit [*Hippocr. π. διαιτ. ὀξ. 24* ἔλασσον ... ἢ ὅσον εἴθιστο]). VVLG. Ioh. 6, 7 -um quid (βραχύ τι) accipiat. *al.* ROMVL. fab. 45 rec. gall. praef. suo ... -o ... ornetur (*opp.* alienis ... bonis). NOVELL. Valent. 1, 3 pr. nullius et -i una ... condicio est. MVTIAN. Chrysost. hom. 7, 3 p. 288[med.] si vel -um negligat, totum amittit. *c. gen. part.*: APVL. met. 3, 23, 8 anethi -um. SOCR. 9 p. 141 -um ponderis ... ⟨et⟩ aliquid levitatis. SCAEV. dig. 34, 3, 31 pr. -um sortis et usurarum (*cf.* VLP. dig. 13, 7, 36, 1 aeris). TERT. anim. 51, 4 nec -um quid animae (VVLG. II Cor. 11, 1 [μικρόν τι]). ITALA iud. 4, 19 (Ps. Philo antiq. 31, 4) -um aquae (*Lugd.* pusillum, *Vulg.* paululum, *gr.* μικρὸν ὕδωρ). HERM. Pal. mand. 5, 1, 5 ex -o amaritudinis *apsinthii* (*vulg.* a -o absinthio, *gr.* ὑπὸ τοῦ ἐλαχίστου ἀψινθίου). IREN. 3, 7, 1 diastematis. CYPR. epist. 22, 2 p. 535, 4 panis (VITAE patr. 5, 13, 6 [*gr. Cot. p. 603*[B] μικρὸν ἄρτον]). Ps. PHILO antiq. 18, 11 sancti spiritus. PELAGON. 86 mellis. CHIRON 230 stercoris. PRVD. perist. 3, 122 -um salis ... turis et exiguum. MARCELL. med. 8, 26 colofonii. CLAVD. MAM. epist. 1 p. 199, 4 -um magnae admodum impendas amicitiae. *et saepe apud artium scriptores.* *pro gen. part. additur* de: APVL. met. 6, 16, 4 -um de tua mittas ... formonsitate. IREN. 3, 19, 2 qui vel -um de veritate attigerint. COD. Iust. 8, 28, 2, 1 (*a. 239*) si vel -um de sorte ... perseveret. SALV. gub. 7, 82 non -um de hoc malo, sed nimis fuisse dicam. ANTHIM. 67 -um de sale.

iuncturae et structurae notabiliores:

1 *iuncturae praepositionales*: a *de spatio temporali* (*cf. etiam l. 40 sq.*): ITALA Iac. 4, 14 (cod. ff) *vita* momentum est per -a visibilis (πρὸς ὀλίγον, VVLG. vapor ... ad -um parens, *Hier. epist. 133, 7, 2* paululum). IREN. 1, 8, 4 quae cum ad -um vidisset (πρὸς ὀλίγον). 5, 12, 2 (πρὸς βραχύ). HIL. trin. 9, 33. 10, 26 PRISCILL. tract. 4, 79 VVLG. Iob 24, 24. AVG. serm. 161, 5, 5 (*opp.* in aeternum). CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 112, 8 (*gr. I 1, 3 p. 31, 15* πρὸς βραχύ). VICT. VIT. 3, 27 ad -um atque temporaliter. GREG. M. dial. 4, 24 p. 262, 13 M. *al.* VVLG. Is. 29, 17 adhuc in -o et in brevi convertetur Libanus. act. 26, 29 in -o (ἐν ὀλίγῳ) et in magno. CASSIOD. compl. in apoc. 18, 1 in -o

[*Buchwald*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

periisse *Babyloniam. aliter p. 1234, 21. 27. 31.* in -o *i. q. paene, non multum abest quin*: VVLG. act. 26, 28 in -o suades me Christianum fieri (ἐν ὀλίγῳ). VITAE patr. 5, 13, 5 in -o impediri habui (*gr. Cot. p. 605A* παρὰ βραχύ). SORAN. p. 60, 11 ante -um datus cibus (*gr. p. 111, 7 Ilb.* μὴ πρὸ πολλοῦ). AVELL. p. 298, 1. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 18, 16 (*Migne gr. 78, 1401C* πρὸ βραχέος). c. aceph. p. 1215A PASS. Paul. 19. GLOSS. III 426, 17 a. -um πρὸ ὀλίγου. HIER. Victorin. Poetov. in apoc. 20, 2 post -um. epist. 22, 3, 2. 29, 3, 3 RVRIC. epist. 2, 58 p. 438, 22. ORIBAS. syn. 1, 8, 1 Aa p. 45, 11 Mø. iterum (αὖθις) post -um (*La* secundo, *gr. deest*) epaferesin facire -am (*ad p. 1233, 27*). 6, 9 Aa p. 104 (*gr. 6, 9, 3* μικρὸν ὕστερον). 6, 21 Aa p. 109med. (*gr. 6, 21, 13* μετ' ὀλίγον). GREG. M. dial. 4, 27 p. 266, 1 (*interpr. gr.* μετ' ὀλίγον).

b *de locis librorum*: HIER. in Is. 15, 1 p. 167B testatur dicens ... iterum ... in alio loco et post -um *eqs.* c. Lucif. 7 p. 162C post -um scriptum est. virg. Mar. 11 p. 194C RVSTIC. c. aceph. p. 1215A.

c *de vi vel copia*: FILASTR. 115, 6 *homini* in -o peccanti (SALON. in prov. p. 969A offendat. *cf.* VITA Melaniae [BHL 5885] 41 p. 23, 21 vel in -um). SVLP. SEV. dial. 1, 21, 2 si vel de -o ei ... signa succederent. HESYCH. in lev. 11, 1 p. 904A ad -um castigare (RVRIC. epist. 2, 47 p. 430, 3. VITAE patr. 6, 3, 16 vel ad -um habemus aliquid misericordiae [*3, 172* quantulamcumque, *gr. Cot. p. 547B* κἂν ὀλίγον]. GREG. M. moral. 7, 20. 13, 46. VITA Melaniae [BHL 5885] 28extr.). ORIBAS. syn. 5, 37, 1 Ab p. 72e · paulatim ana -um bibant et non de subito (*La* ana[m] modice, *gr.* κατ' ὀλίγον καὶ μὴ ἀθρόως).

2 *n. sing. abl.* (*limit.*) **modicō** *iuxta compar. sim. i. q. paulo* (*cf. p. 1237, 78 sqq.*): **a** *de gradu vel distantia*: APVL. met. 1, 4, 1 -o secus offulam ... contruncare gestio (1, 22, 1 -o s. progressus). ITALA psalm. 8, 6 (Tert. adv. Marc. 4, 21 p. 491, 14. *al.*) minoratus ... -o citra angelos ([βραχύ τι, *Vulg.* paulo]. *inde* TERT. adv. Prax. 9, 2 [= coron. 14, 4] -o quid [*cf. l. 78 et Löfstedt, Zur Sprache Tert. 14 sqq., Synt. I² 265*]). CHALC. comm. 88 -o ... deflexior. OP. imperf. in Matth. 31 p. 796ex. -o manifestius. *iuxta verbum distantiae*: TERT. adv. Val. 9 p. 187, 17 -o abfuit ... devorari. **b** *de tempore*: APVL. met. 1, 7, 6 -o prius quam Larissam accederem (2, 16, 3 apol. 17. *cf.* flor. 16 p. 68 -o ante). 1, 22, 5 -o deinde regressa. CHALC. comm. 70 (= MART. CAP. 8, 886) triginta annis -o minus. *nota* -o minus *fere i. q. paene* (*cf. l. 1*): ITALA psalm. 93, 17 (Arnob. in psalm. p. 462C) -o minus (παρὰ βραχύ, *Vulg.* paulo m.) habitasset anima mea in inferno (*sim.* ARNOB. in psalm. 118 p. 516C).

3 *n. sing. acc.* ***modicum** *pro adv.*: **a** *de tempore i. q. paulisper*: APVL. met. 8, 21, 3 -um commoratus. ITALA prov. 6, 10 (Nicet. vigil. 2 p. 57, 11) -um sedes (*ibid.* paululum *et* pusillum; *gr. semper* ὀλίγον, *Vulg.* paululum). II Macc. 7, 33 (recc. LX = VVLG.) -um (βραχέως, *recc. BM* modice, *P* mediocriter) iratus est. act. 5, 34 (cod. e. *al.*) iussit foras -um homines fieri (βραχύ, *Vulg.* ad breve). HIER. in Is. 28, 10 p. 319C exspecta paulisper, exspecta -um (VITA Caes. Arel. 33 p. 496, 14 Kr.). VVLG. Ioh. 13, 33 adhuc -um (*Itala cod. a. al.* pusillum, *gr.* ἔτι μικρόν) vobiscum sum (*cf. p. 1232, 84*). II Cor. 11, 1 utinam sustineretis -um quid (μικρόν τι) insipientiae meae. Hebr. 10, 37 -um (μικρόν) aliquantulum ... veniet (*cf. p. 1234, 37*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 19, 3 venite -um. AVG. serm. 344, 5 vivatur (*postea* paululum). CASSIAN. inst. 3, 7, 2 si ultra ... horam vel -um retardarit. PETR. CHRYS. serm. 22 p. 261A pauperem esse. VITAE patr. 3, 5 repausate -um (*5, 10, 97* modice, *gr. Nau 1909 p. 361 n. 229* μικρόν. *cf. et p. 1237, 54*). 3, 6, 3 ut dimittar paenitere -um (*cf. 3, 162* paululum, *gr. Cot. p. 667A* μικρόν). PASS. Petr. 9 p. 32, 2 restitit -um. *al.* *pro* -o: ACT. Archel. app. 6 -um ante Diocletianum (*cf. l. 4. 35*). *i. q. paulo ante*: ITALA cant. 3, 4 (Greg. Ilib. RevBén. 28, 1911 p. 18) quam -um pertransivi (*cf. p. 1234, 35*). **b** *de intervallo vel gradu i. q. paulum* (*iuxta adi. l. 72 sqq.*): APVL. met. 6, 19, 1 -um ... progressam (*cf.* HERM. Pal. vis. 4, 1, 5 accessi -um [*vulg.* paululum, *gr.* μικρόν]. PASS. Tarach. 10 accedentes -um [ὀλίγον]. *sim.*: SVLP. SEV. chron. 2, 13, 8 secessit). ITALA II Macc. 13, 11 (rec. P, *cett. om.*) qui ... -um (*Vulg.* paululum, *gr.* βραχέως) refrigerasset. Luc. 7, 48 (Cypr. testim. 3, 116 p. 182, 21 *et* cod. e) cui pusillum remittitur, -um diligit (*gr.* ὀλίγον, *Vulg.* minus). HERM. Pal. vis. 4, 1, 6 -um (*vulg.* pusillum, *gr.* μικρόν) ... eluxit sol. IREN. 2, 33, 4 *anima* -um ... impeditur. LACT. inst. 6, 16, 4 ubi non tantum -um, sed vel punctum gaudere vitiosum sit. SCHOL. Iuv. 10, 250 ut -um videas (*ad Iuv.* parumper attendas). VVLG. Sirach 51, 35 -um laboravi (ὀλίγον). AVG. serm. coll. Morin p. 616, 16 -um exponere. MARCELL. med. 8, 25 ubi -um intepuerit. DIOSC. 3, 2 *radix* submordax -um ([*gr. 3, 2, 2* μετ' ἀνειμένης στύψεως]. *cf.* ORIBAS. syn. 2, 12 La p. 99, 6 Mø. stipticum -um medicamen [*gr.* στύφοντος ἠρέμα]). CASS. FEL. 29 -um fervida. OP. imperf. in Matth. 33 p. 816 si -um pater ... fuerit senex. NICET. virg. laps. 16 *opp.* granditer. VITA Melaniae (BHL 5885) 23extr. non permittebat nec -um. *al.* *pro* -o (*cf. l. 25. 57*): ITALA psalm. 8, 6 (Tert. adv. Marc. 3, 7 p. 387, 12. *al.*) -um quid citra angelos (*cf. l. 30*). CASS. FEL. 51 -um retro. ARNOB. in psalm. 8 p. 335A -um minus. VITAE patr. 6, 1, 12 -um neglegentior (*gr. Nau 1913 p. 139 n. 367* μικρὸν ἀμελέστερος). CAES. AREL. serm. 100, 1 p. 390, 16 -um prolixior.

adv. ***modicē**. FEST. p. 160, 11 a modo fit ... -e, modestia, moderatio. *scribitur* -i *p. 1237, 75. gradus comparationis non occurrunt, cf.* GRAMM. suppl. p. 79, 5 -e, minus, minime. magis -e: *p. 1236, 64 sq.*; -e admodum: *p. 1237, 9.* *de notione* (*cf. l. 30*): GLOSS. μετρίως. *gr. respondent* ὀλίγον (*l. 79*), μικρῶς (*p. 1237, 1*), βραχύ (*p. 1237, 47. 52. 54*), μικρόν (*p. 1237, 57*). *inde a* PLAVTO, ENNIO *per totam Latinitatem* (*adv.* modicum *inde ab* APVL., modico *inde a* PEREGR. Aeth.). [*falsa var. l. codd. optt. pro* mordicus COLVM. 7, 12, 14. *var. l.* -o *l. 12. p. 1237, 5. loco contextus dub.*: GERM. frg. 4, 20 (*v. Breysig, ed. praef. p. XXVIII*).]

I *respicitur magis* ***continentia*** *i. q. aequo modo servato, moderate (syn. l. 18), modeste (syn. l. 13) temperate (syn. l. 25. 35; de medietate inter extremitates l. 22. 52)*: **A** *generatim*: 1 *de qualitate actionum*: PLAVT. Mil. 1214 reddam impetratum :: at gestio :: at -e (-o *codd.*) decet: moderare animo, ne sis cupidus. Persa 346 quamquam res nostrae sunt ... pauperculae, -e et modeste meliust vitam vivere. ENN. scaen. 207 quae tibi in concubio verecunde et -e morem gerit (AMM. 16, 7, 3 v. et -e docet. *cf. l. 29*). TVRPIL. com. 39 -e atque parce eius serviat cupidines. VARRO Men. 172 sapiens et bonum ferre potest -e et malum fortiter aut leviter (CIC. Planc. 11 Phil. 11, 7 Brut. 5 Tusc. 1, 111. 4, 40 [*antea*: moderatius]. fin. 1, 46. Cato 2 -e ac sapienter. LIV. 24, 4, 2). 548 risi multum, lusi -e. rust. 2, 2, 14 cum aer est -e temperatus (CIC. rep. 1, 66 non -e t., sed nimis meracem libertatem. 2, 65 *optimum civitatis genus* e tribus primis ... -e t. [*cf.* 2, 41 confusa]. APVL. Plat. 2, 3 unum, alterum ..., tertium ex utroque *genere ingeniorum* -e t. PANEG. 4, 9, 4 quod ... cupiditates vel exstingueret penitus vel -e temperaret. LACT. inst. 6, 16, 3 non est ... nimia laetitia gestiendum, sed -e ac temperate). CIC. leg. agr. 2, 2 -e dicam, si necesse erit ([*praeced.*: certa ratio moderatioque dicendi]. Sull. 80 a me timide -eque dicetur. *cf.* SALL. Iug. 111, 1 breviter et -e ... disseruit. LIV. 23, 24, 3 dictator de se pauca et -e locutus). Tull. 5 si quid forte dicam, tamen id ipsum verecunde -eque faciam (epist. 4, 4, 4 -e hoc faciam aut etiam intra modum [GELL. 12, 13, 23 *explicat*: id est cum modo aequo et pari]. *cf.* Cael. 32 agam -e [epist. 16, 9, 3 *seq.* ne temere naviges]. Planc. 4 haec mihi sunt tractanda ... -e, ne quid ipse offendam). de orat. 1, 132 ut iis quae habent -e et scienter utantur et ut ne dedeceat (*cf. l. 40 et* OV. Pont. 1, 7, 46. COD. Theod. 8, 5, 3 -e et temperate). part. 74 quo *genere* breviter -eque laudato aut ... praetermisso. 121 -e benevolentia iudicum colligetur. Tusc. 2, 48 non nimis ... lamentatur vel -e potius (*cf.* ad Brut. 1, 9 [= 9, 17 Sj.], 2 ut -e *doleas*. TAC. ann. 15, 1, 4 -e querendo). LIV. 24, 25, 8 libertatem quae media est nec sibi parare -e nec habere sciunt *homines* (*cf.* 34, 49, 8 l. -e utantur [*seq.* temperatam, *opp.* nimiam]). 28, 15, 8 ab tergo esse colles tutumque receptum, si -e se reciperent (*cf.* COLVM. 7, 5, 3 -e ac sine festinatione persequi pecus oportebit). SEN. epist. 85, 9 (*ironice*) -e insaniendum, -e aegrotandum. TAC. ann. 4, 17, 2 *pontifices*, quamquam abnuerent, -e perstricti (*cf.* 6, 12, 1 -e tribunum increpans). 4, 40, 1 Tiberius laudata pietate Seiani suisque in eum beneficiis -e percursis (*an i. q. breviter?*). SVET. Aug. 73 toro ... cubuisse ... humili et -e instrato. GAIVS dig. 21, 1, 18 pr. omnia ex bono et aequo -e desiderentur (*praeced.*: cum quodam temperamento). CALL. dig. 48, 19, 28, 12 fortuita incendia ... civiliter exercentur ... vel -e vindicantur. VOPISC. Aurelian. 45, 3 amicos suos honeste ditavit et -e.

2 *de copia*: CIC. Cato 45 epulabar ... omnino -e. VARRO rust. 2, 2, 19 quaecumque lubenter vescuntur *pecora* ..., obiciuntur -e, ne parum aut nimium saturentur.

B *speciatim i. q.* ῥυθμικῶς, *secundum modum et numeros*: VARRO Men. 398 poema est lexis enrhythmos, id est verba plura -e in quandam coniecta formam (*cf. Rostagni, Mélanges Marouzeau 510*). rust. 1, 2, 5 ubi nox et dies -o redit et abit. LVCR. 5, 506 -e fluere atque uno posse aethera nisu significat Pontos (*seq.* certo ... aestu).

II *respicitur magis* ***exiguitas***, *defectus i. q. parvo modo adhibito, paulum, parum* (*saepe in figura q. d. litotes, ex. gr. l. 80. 81. 83; add.* vel [*l. 75. 77. 82*], etiam [*p. 1237, 71*], quamvis [*p. 1237, 76*], satis [*p. 1237, 29*], admodum [*p. 1237, 9*]): **A** *cum verbis*: 1 *de qualitate*: **a** *actionum hominum*: CIC. Att. 2, 19, 1 minae Clodii ... -e me tangunt. CELS. 1, 3, 3 quia -e magis aliquis laboravit (*antea*: multo plus quam solet). 3, 21, 14 ambulare, sed magis -e, oportet. 3, 28, 11F non adstringi, sed -e deligari debet (7, 7, 15G). *al.* COLVM. 5, 11, 7 (= arb. 26, 6) truncum ... -e findito. 7, 8, 5 *caseus* -e siccetur. 12, 48, 1 -e ... coquito, ita ne taleolae semicrudae sint (*cf.* APIC. 8, 395 praecoquitur *lepus* -e). PLIN. nat. 32, 36 qui -e corripiantur spasmo. 32, 58 testacea -e colluunt cibis. QVINT. inst. 9, 4, 36 Demosthenes et Cicero -e respexerunt ad hanc partem. TAC. ann. 1, 51, 3 *hostes* -e adsultantes (*opp.* immoti *et* tota vi incurrere). 2, 74, 1 ceteris -e nisis (*opp.* acrius tendenti Sentio). 4, 31, 2 immota ... aut -e lacessita pax. MART. 6, 82, 7 subrisi -e. PLIN. epist. 9, 25, 3 me rerum actus -e sed tamen destringit. APVL. met. 2, 7, 7 si te vel -e meus igniculus afflaverit. Socr. 3 p. 124 *deorum parentem* non posse penuria sermonis humani ... vel -e comprehendi (*cf. Plat. Tim. 28C* ἀδύνατον λέγειν). TERT. virg. vel. 17in. -e linteolis ... operiuntur. VVLG. Sirach 51, 21 inclinavi -e (ὀλίγον) aurem meam. *al.* **b** *affectuum*: OV. epist. 5, 39 neque ... -e terrebar. LIV. 23, 36, 6 haud -e Hannibal cupiebat. 38, 13, 12 haud -e ... turbavere *Romanos* (*cf.* SEN. epist. 85, 3 qui raro perturbatur et -e). VLP. dig. 47, 8, 2, 24 interesse sua vel -e. AVR. VICT. Caes. 1, 4 flagrante haud -e luxuria ludorumque cupidine *in animo Augusti*. AVG. in psalm. 80, 21 aut nihil aut -e ... contristantur

[Buchwald]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 113, 18 illud ... nos non -e c. [*gr.* οὐ μικρῶς] *aliter l. 47*). PASS. Theclae A 13 p. 34, 4 agonizor. C 13 p. 35, 19 angor (minime *B het Bc*). c *rerum variarum* (*maxime naturalium*). CELS. 6, 6, 2 lenia medicamenta et -e reprimentia. COLVM. 12, 16, 2 cum ... -e (-o *S*) aruerint *fici*. 12, 47, 2 ut -e māla comprimant *surculi*. SEN. Oed. 887 lenis et -e fluens aura (SVET. frg. 244 [= ISID. nat. 44, 5] flumen omnis humor, qui vel -e f. [*opp.* torrens fluvius]). SCRIB. LARG. 207 dum adhuc -e calet *emplastrum* (*cf.* PLIN. nat. 20, 239 calescit. APIC. exc. 41 ferveat). MELA 1, 6 inde se rursus sed -e admodum laxat *mare* (*cf.* 2, 34 -e in litora ingreditur *sinus*). PLIN. nat. 5, 57 *Nilus* incipit crescere ... sensim -eque (*opp.* abundantissime). 23. 35 *vina quaedam* stomachum -e implent (*opp.* nullo modo). TAC. ann. 1, 70, 2 -e adlabente aestu (*opp.* quo maxime tumescit Oceanus). APVL. apol. 50 angit (*aliter l. 3*). *al.*

2 *de quantitate i. q. parce*: a *usu sollemni*: LIV. 41, 4, 4 qui -e vino usi erant (CELS. 8, 11, 8. *cf.* 1, 3, 34 multo pane uti, ... -e oleribus). CELS. 3, 24, 4 -e cibum ... adsumere. 5, 26, 30[B] vinum -e ... datum (COLVM. 6, 38, 4. PLIN. nat. 25, 54 *helleborum* datur ... plurimum drachma una, -e quattuor obolis. 30, 105. *cf.* PLIN. nat. 23, 145 addito [26, 122. 32, 39]). COLVM. 5, 6, 6 rigabimus. 8, 5, 17 vino resperso -e. PLIN. nat. 7, 128 excessere hoc *pretium* ... nec -e histriones. 11, 132 capitis ossa ... excepta -e non sunt letalia. 20, 256 cum -e sumitur *medicamen* (28, 195). 28. 73 admixto -e oleo (28, 258. 29, 42 MARCELL. med. 8, 176. *al.*). *al.* TAC. hist. 2, 82, 2 donativum militi ... -e ostenderat. APVL. apol. 23 id (*sc. mihi a fratre relictum*) a me crebris liberalitatibus -e imminutum (*cf. Helm ad loc.*). *al.* EVGRAPH. Ter. Haut. 207 -e suggerunt (*Ter.* exigue praebent) sumptum. *v. et p. 1236, 45.* b *specialiter*: α *c. gen. part.* (*cf. Svennung, Unters. Pallad. 209*[2]): APIC. 3, 67 adicies ... silfi -e. 6, 241 ⟨laseris⟩ satis -e. 6, 244 liquaminis acetabulum, petroselini -e. 7, 272 costi -e. *al.* β *loco attrib.* (*cf. Svennung, Unters. Pallad. 398*): PHILAGR. med. 3 p. 167, 16 M. utilis ... est et yreus -e et ciperus. PLAC. med. 4, 8 rec. β cum vino veteri -e. APIC. 3, 94 oleum -e (3, 108. 4, 135. 8, 362 in ... oleo -e. *al.*). 7, 309 acetum -e et ... -e liquamen. ORIBAS. syn. 1, 18 Aa *et* La p. 62, 7 Mø. cepas -e (*gr. 1, 18, 3* κρομμύου ὀλίγον). *al.* γ *coniung. c. praep.* (*cf.* catamodice *vol. III 591, 8 et Svennung, Unters. Pallad. 331*): PHILVM. med. 1 p. 113, 13 M. aqua non multum de subito, sed paulatim ana -e danda est. PLIN. VAL. 5, 5 *dabis* haec ... ana -e (*cf. Alex. Trall. I p. 523*[ex.] ὀλιγάκις). 5, 6 vinum dabis ana -e (*cf. ibid. p. 533*[in.] οἶνον ... βραχέος). ORIBAS. syn. 5, 37, 1 La p. 72[ex.] *v. p. 1235, 23.* 9, 1 Aa p. 269[ex.] ana -e deducendo.

3 *de tempore*: a *i. q. paulatim*: VARRO ling. 9, 16 maiores in loquendo ... ad ea *verba*, quae sunt cum ratione, -e traducere oportet (*antea* non subito). PLIN. nat. 19, 118 *beta* -e nascitur. CHIRON 228 urinam -e mittet *iumentum*, numquam meiare potest (*cf. Veg. mulom. 1, 46* urinam modicam mittit). b *i. q. breviter, paulisper*: ITALA Is. 57, 17 (Ps. Cypr. ad Novat. 10) -e contristavi eum (*gr.* βραχύ τι. *aliter p. 1236, 84*). ARNOB. nat. 7, 44 p. 277, 20 si paulisper constiterit ludius aut tibicen -e interquieverit. PEREGR. Aeth. 37, 1 sedent -e in domibus suis et statim toti parati sunt (*cf. p. 1238, 21*). AVG. ord. 1, 17, 19 post hoc intersiluit -e. HIPPOCR. aer. 20 plurimum tempus sedent ... et -e (*gr.* βραχύ) ambulatione utuntur. PS. APVL. herb. 116 l. 8 contineat se -e (modicum *ω*) in lecto (*cf.* ORIBAS. syn. 1, 17 Aa p. 60, 10 Mø. requiescat ... -e [*La* modicum, *gr. 1, 17, 30* βραχύ]). VITAE patr. 5, 10, 97 *v. p. 1235, 54.* c *i. q. paulo post*: VITAE patr. 5, 7, 1 -e assurgens coepit foras exire (*cf. 3, 105* post paululum. *gr. Cot. p. 340*[B] μικρὸν διαναστάς).

B *c. adi.* (*vel partic.*): 1 *de qualitate* (*hominum l. 63. 71. 74. 81*): CIC. Att. 4, 15, 5 illa siccata et umida tamen -e Rosia (COLVM. 2, 10, 17 pinguissimum locum et -e u. 3, 6, 3. 5, 6, 6. *cf.* 3, 1, 8 nec siccum nec uliginosum, sed -e tamen roscidum *campum*). OV. epist. 2, 131 sinus ... -e falcatus. LIV. 38, 14, 9 tyrannus ... vestitus ... vix ad privati -e locupletis habitum. CELS. 2, 24, 1 contacta sale -e. 5, 20, 1[A] cocti (COLVM. 6, 6, 1. *cf. Svennung, Eranos 26, 1928, 201*). 6, 6, 8[C] vinum ... -e vetus. COLVM. 1, 2, 4 -e siccis ac pinguibus campis (3, 5, 3 mediocris et -e s. ager). 3, 11, 6 si facilis est humus et -e resoluta. 7, 10, 3 aquam -e calidam (12, 52, 21. *al. cf.* PLIN. nat. 28, 208 frigida). 12, 45, 1 *uvae* -e maturae. 12, 55, 4 sal ... -e ... infractus. *al.* PERS. 3, 92 -e sitiente lagoena. PLIN. nat. 12, 120 *cortex* -e rufa (19, 46. *cf.* 35, 180 atrum. APVL. met. 4, 2, 7 punicantes). 34, 173 gravis. QVINT. inst. 10, 7, 6 homines etiam -e exercitati. 11, 3, 95 *digitis* -e curvatis (*cf.* LACT. opif. 16, 22 -e concavo sinu). 11, 3, 100 manus -e supinata. TERT. spect. 7[ex.] idololatria ⟨vel⟩ sordide instructa vel -e. CYPR. GALL. exod. 326 inflexus -e *Pharao*. ORIBAS. syn. 5, 53 Ab p. 92[in.] vinus ... -i sit stipticus (*gr. 5, 53, 12* βραχεῖαν ἔχων τὴν στύψιν). BENED. reg. 71 animos ... commotos quamvis -e. *al.* c. *adv.*: VITAE patr. 5, 15, 43 p. 962[A] -e (*i. aliquantum*) male tibi exivit. c. *compar. i. q. aliquanto, paulo* (*cf. p. 1235, 25. 58. 78 sqq. 1238, 11. v. et p. 1234, 32*): *adi.*: PANEG. 4, 23, 2 *virtus* in parvis prope ad securitatem remissa, in mediocribus -e intentior, ubi magna venerunt *eqs.* PS. AVG. quaest. test. I 101, 3 quamquam ... diaconi -e inverecundiores videantur. BENED. reg. 55 tunicae ... aliquanto ... -e meliores (*ubi nota abundantiam*). *adv.*: ARNOB. ad Greg. 22 p. 433, 19 si ... -e tardius audiamur.

2 *de quantitate*: VITR. 1, 2, 2 orthographia ... est ... -e (*i. contracta ratione*) ... picta ... figura (*antea*: ichnographia est circini regulaeque -e continens usus). CELS. 5, 26, 20[C] sanguis ... -e crassus. 8, 1, 16 intumescens. COLVM. 2, 14, 2 stercus -e sparsum. 8, 4, 1 furfures -e a farina excreti (*opp.* si nihil habent farris. *cf.* 12, 45, 2 -e separatis scopionibus). 12, 49, 1 pauseam ... -e permixtam. arb. 3, 7 *terra* superior -e rara, circa radices densa. SCRIB. LARG. 47 fistulam -e plenam. MELA 1, 112 regio ... in latum -e patens (*cf.* 2, 5 spatiosa -e). PLIN. nat. 6, 89 aedificia -e ab humo exstantia. 19, 66 distantes. QVINT. inst. 11, 3, 92 *gestus* -e prolatus. 11, 3, 159 bracchia a latere -e remota. FLOR. epit. 2, 18, 2 -e edito in tumulo. c. *compar. i. q. aliquanto, paulo* (*cf. p. 1237, 78*): PEREGR. Aeth. 10, 3 locus ... -e altior (12, 1). PHILAGR. med. 2 p. 155, 16 M. amplius (BENED. reg. 8, 4). PHYSIOGN. 92 crura ... -e pleniora (*cf. ibid.* aliquanto molliore). DIOSC. 3, 4 p. 377, 20 oblongior. c. *adv.*: PEREGR. Aeth. 12, 9 infra ... -e deorsum planus locus nobis videbatur. SORAN. p. 23, 6 -e inferius ... sedeat.

adv. **modicō** (*v. et p. 1236, 5*): a *i. q. aequo modo servato, moderate*: AVIEN. Arat. 1829 si ⟨tum⟩ -o producant agmina ab undis *aves* (*opp.* passim. *gr. Arat. 1099* ἐπὴν κατὰ μέτρον ἴωσι). b *i. q. exiguo modo adhibito*: *i. q. paulisper*: PEREGR. Aeth. 36, 5 sedete ... -o (*cf. p. 1237, 49*). *i. q. paululum*: PAVL. NOL. carm. 21, 695 quis vel -o te (*sc. Christe*) ... fari ... queat. GREG. TVR. Franc. 10, 15 caelo -o (*v. l.* -um) albescente. ANTHIM. 22, 5 -o perdurent. THEOD. MOPS. in Philem. argum. p. 264, 15 non -o ... docemur. *homoeoprophora v. p. 1228, 72. 1229, 45. 1230, 6. 1232, 28. al.*

deriv.: 1. modico, modicillus, modiculus, modicitas.

compos.: immodicus, permodicus. catamodice (*cf. p. 1237, 36*).

v. Onom. *Buchwald.*

modificātio, -ōnis *f.* a modificare. PAVL. FEST. p. 160, 11 a modo fit ... moderatio, -o. [*loco lacunoso*: PAP. Marini 87 (= Tjäder 2), 27 congruam -em.]

i. q. ratio formandi, ordinandi aliquid: SEN. epist. 88, 3 versuum lex et -o. GELL. 10, 3, 15 verborum. FAV. EVL. p. 10, 6 harmoniae. AVG. conf. 2, 5, 10 corporum. PRIMAS. in apoc. p. 864[A] omnifariam praedicationis ecclesiasticae -em. *absol.*: MART. CAP. 1, 12 quod Apollinis silva ita rata -e congrueret. CASSIOD. var. 2, 40, 2 quicquid ... in conceptum alicuius -is existit, ab harmoniae continentia non recedit.

modificātor, -ōris *m.* a modificare. *i. qui modificat, format*: APVL. flor. 4 p. 17 tibicen ... omnis voculae melleus modulator et idem omnimodis (omnis modi *ed. Iunt. post.*, omnibus modis *Oudendorp*) peritus -r.

modificātus, -a, -um *v. s.* modifico(r) *p. 1239, 8.*

*modifico, -āvī, -ātum, -āre *et* **modificor**, -ātus sum, -ārī. [*a* modus *et* facere. *J.B.H.*] *leg. pass. perf.* -tum (esse) *post* CIC. (*l. 52. p. 1239, 10*) *inde ab* APVL., *praes. ap.* AVG. *act. praes. vix ante* AVG. (*dub. l. 69*), *perf. l. 58.* *depon. ap.* FRONTONEM, GELL. (*perf. p. 1239, 3*), APVL. GLOSS.[L] III Abol. MO 18 -at (*vel* modicat) temperat (*lf. p. 1228, 13*).

1 *i. q. in certam rationem redigere, tractando aliquid immutare, formare, ordinare* (*add. abl. lim. l. 59*): CIC. part. 17 vocabula ... ab oratore -ta et inflexa quodam modo. APVL. Socr. 9 p. 141 corporum texta ... sive amolita seu -ta utriusque rei participatione (*antea*: utrimque commixta sint). AVG. civ. 11, 24 p. 495, 27 D. *civitas sancta* subsistens -atur. 14, 24 p. 50, 18 ad ... vocem ... emittendam seu -andam. 21, 6 p. 498, 3 miracula ... humano ingenio -ta (*postea*: composita). doctr. christ. 2, 6, 8 spiritus sanctus ... scripturas sanctas -vit. enchir. 23, 90 -bitur illa ... materies. epist. 118, 31 ut *atomi* eam *rem* forma -ent, figura determinent. mus. 6, 11, 29 tempora. 6, 11, 31 numeros (6, 17, 58). in psalm. 9, 7. 49, 3 *deus* sonat ubique tangendo -ando inspirando. 66, 1[extr.] *syn.* formare. *al.* PRIMAS. in apoc. p. 864[A] signata -ans. GREG. M. moral. 27, 41 visibilia -at. *aliquem*: GREG. M. moral. 27, 57 illos *internus arbiter* etiam -ans suscipit. *cf.* 27, 44 *mentes praedicatorum* semetipsas ab alio intellectu -ant. *absol. i. q. modulari*: SCHOL. Ter. Bemb. Phorm. 1 -ante Flacco ... tibiis Serranis (*cf. Don. Ter. Phorm. praef. 1, 6* modos faciente).

2 *i. q. modum imponere*: a *c. dat. i. q. temperare, obsistere*: FRONTO p. 59, 2 v. d. H. (= p. 65, 3 N.) tibi ... nemo in ea re intercedere aut -are⟨i⟩ (*Schwierczina recte, ut vid.*) iure ullo poterit. *rei*: FRONTO p. 126, 25 v. d. H. (= p. 133, 17 N.) temperes et reparcas et -eris desideriis omnibus (APVL. met. 11, 21, 3 -ari). b *c. acc. i. q. cohibere, refrenare, gubernare*: SYMM. epist. 6, 16 quamvis -andae sollicitudini vestrae prior sermo sufficeret. AVG. civ. 14, 19 p. 43, 1 D. *partes genitales* cohibendo et repugnando (refrenando *var. l.*) -antur. bon. coniug. 16, 18 p. 210, 23 *delectatio carnalis* -ta et temperantia refrenante in usum naturalem redacta. epist. 187, 31 *pudicitia* -at inoboedientium membrorum malum. ord. 1, 8, 25 p. 138, 3 rationis cuncta scientia et nescientia -antis et gubernantis. POMER. 3, 27 p. 509[C] *animi perturbationibus* -tis et ... compositis. CASSIOD. var. 7, 10, 2 leve desiderium etsi verecundia non cohibet, districtio praenuntiata -at. GREG. M. moral. 28, 37 p. 470[B] iras persequentium ... -at. c *c. praep.* in: APVL. Plat. 2, 12 p. 237 qui tenuis est, si -etur (*i. se coerceat*) in sumptibus.

3 *i. q. modum statuere, metiri*: GELL. 1, 1, 3 comprehensa ...

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mensura Herculani pedis ⟨quanta longinquitas corporis ei mensurae conveniret⟩ (*add. β, recepit Hertz, om. Hosius, cf. ed. praef. p. XI*) secundum naturalem membrorum omnium inter se competentiam -tus est (*cf. p. 1248, 39*). *i. q. aequam mensuram adhibere*: APVL. Socr. prol. p. 105 exinde orationi -bor, ⟨quanto⟩ (*add. Mras*) vos animadverto libenter audire. GREG. M. moral. 9, 71 nisi ... deus cum viribus tentamenta -et (*antea* moderatur [*v. p. 1214, 56*]).

p. p. p. pro adi. ×**modificātus**, -a, -um.

1 *i. q. in certam quandam rationem redactus, ordinatus, bene compositus*: CIC. de orat. 3, 186 membra illa *orationis* -a esse debent. CHALC. transl. p. 47^{D} harmonia ... id est modulatio utpote intentio -a. comm. 95 totius mundi vita -a. AVG. civ. 19, 2 p. 351, 23 D. vitae generibus otioso, actuoso, ex utroque -o. 22, 24 p. 613, 33 statura totius corporis ita -a, ut *eqs.* div. daem. 5, 9 in corporis humani vel perturbata vel -a temperie. *al.* MART. CAP. 2, 117 cantum ... -o fine compactum (*cf.* SIDON. epist. 8, 12, 5 celeumate. 9, 2, 2 lusciniarum querelis. CLAVD. MAM. anim. 1, 21 p. 76, 16 cantilenae -us ... canor). 5, 540 vox et natura constat et quadam scientia -a servatur. CASSIOD. inst. 1 praef. 8 eloquentiae. var. 1, 35, 2 solis reflexus ... naturae ordine -us.

2 *i. q. constrictus*: APVL. flor. 15 p. 60 gravioribus viris brevi spatio videbatur taciturnitas -a. *de deo*: VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 24 ne ... quibusdam terminis -um intellegas, qui suae virtutis immensitate universa excedit (*cf. p. 1228, 15*).

n. pl. pro subst. modificāta, (-ōrum): AVG. nat. bon. 22 p. 864, 23 omnia moderata, modesta, -a dici sine laude non possunt.

deriv.: modificatio, modificator, modificus.

modificus, -a, -um. *a* modificare (*cf. Brender, Rückläufige Ableitung 46*). *i. q. modificatus, modulatus* (GLOSS.^{L} V Abba MO 1 -a modulata, temperata): AVSON. 186, 2 p. 46 P. cui brevia melea -a recino.

modimperātor, -ōris *m. coaluit ex* modi imperator. *i. q. rex convivii, qui modum bibendi imperat* (*cf. Mau, RE IV 612, 62 sqq.*): NON. p. 142, 5 -es: quasi modum imperantes (GLOSS. V 644, 41 moderata imperantes). Varro rerum humanarum lib. xx: -es in conviviis, qui sunt instituti potandi magistri.

modiolum, -ī *n. v. s.* mediolum. [*adde: francog.* moyeu, *prov.* mojol. *Rohlfs.*]

modiolus, -ī *m.* *a* modius. *fem.* -a? *v. infra l. 66.* *in scriptis graecis*: EDICT. imp. Diocl. *v. infra l. 72.* CONSTANT. PORPH. caer. aul. Byz. 1, 91 p. 414, 17 μοδίολον χρυσοῦν. 1, 94 p. 432, 15 ἤτοι στέφανον (*secundum similitudinem vasis modii; cf. p. 1227, 57. 1243, 6*). GLOSS. *v. l. 48. 65.* *inde a* CATONE, VITR., CELS. *praecipue apud scriptores technicos.* [*it. vet.* miolo, *francog. vet.* mojuel, *prov.* mojol (*notione q. e. l. 49*); *sard.* mojolu (*notione q. e. l. 50*); *hisp.* (*dial.*) miyuelo, *it. mer.* mujuolu, *port.* miullo, *francog.* moyeu (*notione q. e. l. 64*). *Rohlfs.*]

-i *appellantur variae res secundum similitudinem vasis, quo modium frumenti metiuntur* (*cf. Hakamies, Diminutif Latin 17*): 1 *i. q. species vasorum* (*cf.* GLOSS.^{L} II Abav. SI 40 situla, quod vulgus -um dicit): a *vas potorium*: SCAEV. dig. 34, 2, 36 cum in hereditate non sint nisi truellae scyphi -i phialae. b *vas rotae aquariae ad hauriendam aquam affixum* (*cf. Navarre apud Daremb.-S. s. v. machina p. 1467 sq. Hug, RE I A 1150, 45 sqq.*): VITR. 10, 4, 3 circum extremum latus rotae figentur -i quadrati pice et cera solidati *eqs.* 10, 5, 1 pinnae ... cum percutiuntur ab impetu fluminis ... -is haurientes et in summum referentes *aquam.*

2 *i. q. pars machinarum vel instrumentorum, qua aliae res includuntur* (*cf. Westerath, Die Fachausdrücke des Ackerbaus bei den röm. Agrarschriftstellern 57*): a *trapeti, sc. lignum excavatum centro molae pertuso inditum, per quod cupa sive axis transmittitur* (*de re cf. Blümner, Technol. I^{2} 341. Hörle, Catos Hausbücher 190 sqq. et RE VI A 2193 sq.*): CATO agr. 20, 2 -os in orbis oleagineos ex orcite olea facito, eos circumplumbato, caveto, ne laxi sient. in cupam eos indito. 21, 1 cupam facito ... tam crassam quam -i postulabunt. 21, 3. 5 -os qui indat et plumbum. b *sim. rotae currus i. q.* πλήμνη, *cui axis immittitur* (GLOSS. πλήμνη. χοινικὶς ἡ τοῦ τροχοῦ. III 195, 55 [*in cap.* '*de ferramentis rusticis*'] -a [mol- *trad.*] χοινικίς [ahinices *trad.*]. 262, 42 χοινικίς foramen ligni, in quo volvitur rota vel -us rotarum. V 371, 31 [*ad* VVLG. *l. 73 refert Lindsay*] nebae *vel* nabae [*anglosax.*]): VITR. 10, 9, 2 in rotae -o ad partem interiorem tympanum stabiliter includatur. PLIN. nat. 9, 8 *pisces* rotae appellatae ... -os earum oculis duobus utrimque claudentibus. DIOM. gramm. I 478, 6 *rotae* canthus ... in angustum -i circulum cohibetur. EDICT. imp. Diocl. III/IV 15, 3 -ος τορνευτός (15, 4 ἀνέργαστος). VVLG. III reg. 7, 33 radii et canthi et -i omnia fusilia. c *machinae Ctesibicae sive siphonis i. q.* πυξίς, *super quam embolus imponitur* (*cf. Dorigny apud Daremb.-S. s. v. sipho p. 1351. Orinsky, RE XI 2076, 21. Keune, RE suppl. V 977, 56*): VITR. 10, 7, 1 in radicibus *machinae* -i fiunt gemelli paulum distantes. 10, 7, 2 -i ... habent infra nares inferiores fistularum asses interpositos. 10, 7, 3 de supernis in -is emboli ... conclusi ... vectibus commoliuntur. d *sim. hydrauli* (*cf. Ruelle apud Daremb.-S. s. v. hydraulus. Tittel, RE IX 70, 34*): VITR. 10, 8, 1 *regulis* includuntur aerei -i (moduli *H*, modoli *G*). *ibid.* infra foramina -orum (modiorum *GH*). 10, 8, 4. 5 (*ter*). e *catapultae i. q.* χοινικίς (*cf. Lafaye apud Daremb.-S. s. v. tormentum p. 364*): VITR. 10, 11, 5 *de mensuris* -orum. 10, 12, 1 -i ('*Buchsen*' *vertunt Köchly-Rüstow,* '*Spannköpfe*' *Reber*) aerei in ea capitula includuntur.

3 *i. q. instrumentum chirurgicum sc.* χοινικίς (*cf. Briau apud Daremb.-S. s. v. chirurgia p. 1111*): CELS. 8, 3, 1 *exciditur os* si parvulum est, quod laesum est, -o quam χοινικίδα Graeci vocant (*opp.* terebris). *ibid.* -us ferramentum concavum, teres est, imis oris serratum. 8, 3, 2 vitium ..., quod comprehendere -us possit. 8, 3, 3. 4 ambitus ..., qui ... -o (*J,* modio *F V*) imprimitur. 8, 3, 6 -i ... usus fere supervacuus est.

[**modit** (mordit ?) conpungit GLOSS. V 311, 15.]

modium, -ī *n. v. s.* modius (*l. 22*).

×**modius**, -ī *m.* [*a* modus, *cf. gr.* μέδιμνος '*modius*'. *J.B.H.*]

de orig.: PRISC. gramm. III 481, 8 a modo ... est et -us. ISID. orig. 16, 26, 10 -us dictus ab eo quod sit suo modo perfectus. *notatur* (*cf.* MAECIAN. distr. 80 *nota* -i MI): M: CIC. Verr. II 3, 75. 76 (*V*). LEX Iul. munic. (CIL I^{2} 593) 19. CIL IV 6722 VIII 14280^{a}, 7. XII 3179 (= INSCR. Dessau 2267). *al.* M̄: CATO agr. 60 *et* 6^{ies}. CIC. Verr. II 3, 75. 149 (*in var. l.*). COLVM. 2, 12, 1. 11, 2, 75. 87 (*S*). CIL VIII 25703, 10. 25704, 10 INSCR. Afr. Gsell I 2233, 11. mod (*cf. l. 72*): CIC. Verr. II 3, 83. 116. 148 *et alibi in var. l.* CIL IV 1352^{a}. X 5853, 19 (= INSCR. Dessau 6271). INSCR. Rostowzew, tess. plumb. 338 sqq. *de genere* (*cf.* CAPER gramm. VII 101, 13 *inter masculina*): *neutr.* -um: GLOSS. III 322, 19. NOT. Tir. 90, 51 (*inter* semodium *et* metrum). *plur.* -a (*in var. l. falsa e. g.* BELL. Afr. 36, 2 LIV. 36, 4, 8 PLIN. nat. 18, 146): METROL. p. 142, 4 (= GROM. p. 376, 9). *al.* CASSIOD. Ios. antiq. 15, 11 p. 148$^{in.}$ -a Attica. GREG. M. epist. 1, 44 p. 71, 4 (mo *vel* mod *vv. ll.*). EVANG. Thomae 10, 2. *de formis* (*cf.* GELL. 14, 5, 2): -di *vel* -dis: CATO agr. 64, 2 SALL. or. Macri 19 (*V*). COLVM. 2, 10, 4 (*SA*^{1}). 2, 10, 35. 2, 12, 3 (*S*). *al.* FLOR. epit. 2, 6, 18 EDICT. imp. Iulian. de salut. et sport. Num. (CIL VIII 17896) 19. 21. COD. Iust. 10, 72, 9 pr. rerum omnium -dis (*at* COD. Theod. 12, 6, 21 pr. -is). *al.* *de gen. plur.* (*trita proferunt* DIOM. gramm. I 307, 18 SCHOL. Hor. ars 72): PRISC. gramm. II 306, 21 -um pro -orum ... frequenter etiam oratores solent proferre. FRG. Bob. gramm. V 556, 31 *per syncopen* -orum -um, sicut Tullius ubique. *forma* -orum: VARRO rust. 1, 24, 3 VAL. MAX. 7, 2 ext. 16 COLVM. 2, 5, 1. 6, 3, 5 EDICT. imp. Iulian. de salut. et sport. Num. (CIL VIII 17896) 18. *al.* mille -orum: PLAVT. Mil. 1064 (mosidium *B*). milia -orum: GAIVS inst. 1, 32^{c} SCAEV. dig. 18, 1, 81, 1. 50, 5, 3 VLP. reg. 3, 6^{1} EVTR. 3, 1, 2 SYMM. epist. 10, 40 (60), 2. *al.* *inde a* CIC. *passim in usu est* milia -um (*cf.* CHAR. gramm. p. 70, 11. 127, 11 B.), *v. Neue-Wagener*^{3} *I 172.* mille -um: CIC. Verr. II 3, 201. VARRO rust. 1, 57, 2 *v. p. 1241, 46* (-os *v ut* PLIN. nat. 18, 305). mille -i: VARRO rust. 1, 57, 2 (*v. l. 42*). HOR. epist. 1, 16, 55. *al.* -i milia *tot* (*in var. lect. e. g.* CIC. Verr. II 3, 75. 76. 4, 20): CIC. Verr. II 3, 78 -os (*codd.,* '*quod servari potest*' *Klotz*). CAES. civ. 2, 18, 4 PLIN. nat. 31, 89 SCAEV. dig. 19, 2, 61, 1 TREB. Claud. 14, 3. CASSIOD. Ios. antiq. 14, 19 p. 407$^{in.}$ (*nota collocationem* hist. 6, 29, 11 triginta milia -os). *de notione* (*cf. l. 80 sqq.*): GLOSS.^{L} II Philox. MO 10 -us μέτρον ὄνομα. GLOSS. μόδιος. μέτρον haec mensura, -us. χοῖνιξ. μέδιμνος. -us *in* VVLG. *adhibetur in interpretandis mensuris hebr.* אֵיפָה, חֹמֶר *sive* סְאָה (*p. 1242, 44*). *locis hebr. ellipticis*: VVLG. Ruth 3, 15. 17 Agg. 2, 17. *gr. ubique fere* μόδιος *respondet, at* CASSIOD. Ios. antiq. 15, 11 p. 448$^{in.}$ (*gr. 15, 314*) μεδίμνους, EVANG. Thomae 10, 2 (*gr. A 12, 2*) κόρους. *legitur inde a* LEGE Sil. (*l. 82. p. 1242, 67*), PLAVTO, LVCILIO, CATONE, VARRONE, CIC. (*saepissime in Verrinis; v. p. 1242, 22 sqq.*), *aliis, plerumque apud artium scriptores; apud poetas posteriores* HOR., PHAEDR., MART., IVV. *in tit. saturae* VARRO Men. (*alludi videtur ad virtutem moderationis; cf. Buecheler, Kl. Schr. I 578*). -us *omittitur*: ? LVCIL. 499. CIC. Verr. II 2, 176 magnum numerum frumenti (*al.* CAES. Gall. 7, 38, 9 [*v. Meusel*]. BELL. Afr. 34, 3 [*v. Schneider*]. LIV. 21, 48, 9 [*v. Weissenb.-Müller*]). 3, 149 si $\overline{XXX}$ (xxx *c O,* $\overline{XXX}$ m̊ tritici *add. β*) tu commotus non esses. LIV. 33, 42, 8 tritici deciens centena milia. *al.* *recipitur in graec.* (*cf.* METROL. ind. p. 197 GEOPON. ed. Beckh ind. p. 592): *notione I B 1*: [DINARCH. I 43 *l. falsa pro* μέδιμνοι]. DIONYS. ant. 12, 1, 2 PLVT. Demetr. 33, 6 IOS. arch. 9, 85. 14, 28. 206. *al.* EDICT. imp. Diocl. III/IV 1, 2 sqq. INSCR. *et* PAP. (*cf. Cameron, AJPh. 52, 1931, 250 sq. Meinersmann, Lat. W. in gr. Pap. 37. Preisigke, Wörterbuch III 367*). *notione I B 2*: ? HERO geom. 4, 12 (*cf.* METROL. I p. 190, 17). *notione II*: EPICTET. diss. 1, 17, 9 NOV. TEST. Matth. 5, 15. *al.* (*cf. p. 1242, 79 sq.*). EDICT. imp. Diocl. III/IV 15, 49. 50. CIL III 12415 = INSCR. graec. Rom. Cagnat I 666 (*in mensa mensuraria*) μοδ. [*sard.* moju, *hisp.* moyo, *port.* moio, *it.* moggio, *prov.* muei, *francog.* muid. *Rohlfs.* *theod. vet.* mutti (*cf. Gamillscheg, Germania Romanica I 9*).] [*confunditur c.* medimnus (CIC. Verr. II 3, 75 *β. al. v. p. 558, 32*). medius (PLIN. nat. 18, 15). modicus (*v. p. 1233, 39*). modiolus (*v. l. 8. p. 1239, 82*). modus (CATO agr. 54, 1. 117. *al.*). *dub. interpret.*: CIL VIII 2728 (= INSCR. Dessau 5795) -os v (*v. adn.*).]

I *i. q.* ***quantitas, mensura certa:*** A *definitur quantitas et cum aliis mensuris comparatur* (*cf. Hultsch, Metrol. ind. p. 732. Becher, RE XV 2328. Baudrillart ap. Daremb.-S. s. v.*): 1 *rerum, quae fundi possunt*: LEX Sil. (Fest. p. 246, 8) sexdecimque librari (*Müller,* sex de quinque librae *cod.*) in -o sient (*cf. p. 1241, 19*). CIC. Verr. II 3, 110 tritici medimnum $\overline{XXXVI}$ hoc est tritici mod. cc et xvi milibus (*al.*

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. p. 558, 42 sqq.). Colvm. 6, 3, 5 corbis pabulatorius -orum viginti (11, 2, 99). 11, 2, 86 vehis ... stercoris una habet -os octoginta. Plin. nat. 15, 23 premi ... centenos -os ...; factus vocatur. Frontin. aq. 34 quemadmodum ... sextarii ratio ad cyatos, -i vero et ad sextarios et ad cyatos respondet. Maecian. distr. 79 quadrantal, quod nunc plerique amphoram vocant, habet ... -os tres (*cf.* Evcher. instr. 2 p. 159, 3 batus amphora una id est -di tres. *v. etiam vol. I 1987, 46 sqq.*). Hier. in Ezech. 45, 10 p. 449C corus triginta habet -os (*cf. vol. IV 1072, 75 sqq.*). Vvlg. Ruth 2, 17 ephi mensuram id est tres -os (*cf. vol. V 2, 658, 36 sqq.*). Epiphan. de mensur. 2 xv -orum quantitas gomor maius vocatur (*cf. vol. VI 2, 2126, 13 sqq.*). 7 -us iustus est sextariorum xxii (*cf. l. 14. 20*). Metrol. p. 141, 1 (= Grom. p. 375, 11) congius quater missus -um complet. *ibid.* aliis placuit xvi sextariis -um impleri (*item* Gloss. V 371, 13), aliis xx et duobus (*cf. l. 12. 20*), aliis vero xxiiii (*de differentia quantitatis sextariorum cf. etiam* Greg. M. epist. 1, 42 p. 62, 8 [*ubi v. adn.*]. 13, 37 p. 400, 21). p. 141, 9 ut primum finem habeat -us in mensuris sicut libra in ponderibus. Cassiod. Ios. antiq. 9, 4 p. 262ex. satum ... fert -um unum et semis Italicum. Isid. orig. 16, 26, 10 est ... mensura librarum (*cf. p. 1240, 82*) xliv id est sextariorum viginti duorum (*cf. l. 12. 14*). cuius numeri causa inde tracta est eo quod in principio deus viginti duo opera fecit. *al.*

2 *mensura agraria* (*cf. Hultsch, Metrol. 616. 629. Mommsen, Jurist. Schr. III 184*): Balb. grom. p. 96, 14 in centuria agri iugera cc, -i dc, in circuitu ped. $\overline{\text{viiii}}$ dc habet (*cf.* Grom. p. 359, 13). Grom. p. 354, 10 kastrensis iugerus capit k. -os iii.

B *in usu*: 1 *rerum, quae fundi possunt*: a *solidarum*: α *variarum*: Plavt. Mil. 1064 auri (*cf.* Ivv. 3, 220 argenti. Capitol. Ver. 6, 6 aureorum). Cato agr. 15 calcis (Colvm. 5, 9, 17). *ibid.* harenae. Liv. 23, 12, 1 anulos aureos ... supra tris -os explesse (*seq.* haut plus fuisse -o. *cf.* Val. Max. 7, 2 ext. 16. Flor. epit. 2, 6, 18 -di duo. Fronto p. 209, 16 v. d. H. [= p. 220, 24 N.]. *al.*). Pavl. Fest. p. 14, 17 auctarium ... ut cumulus vocatur in -o. Colvm. 2, 5, 1 acervi stercoris instar quinque -orum (5, 9, 14. 11, 2, 86. 87. *cf.* Plin. nat. 17, 258 *fimi*). *al.* *nota*: Act. Archel. 60, 8 pugillum plenum solis mihi adfer aut -um plenum.

β salis: Plavt. Cas. 538 non ... vilis emptust (*Lambin.*, emptus *A*) -us (-o *Dousa*) qui venit s. ('*de sensu non constat*' *Ernout*). Cato agr. 24 s. puri -um (semodium *A*) *sc. sumito* (*cf. Svennung, Unters. Pallad. 189*). 58. 105, 1 Plin. nat. 31, 89 Cod. Theod. 8, 4, 17. *in proverbio*: Cic. Lael. 67 multos -os s. edendos esse, ut amicitiae munus expletum sit.

γ *pomorum vel frumentorum* (*ubi species distincte non indicatur, semper fere triticum intellegendum est e. g. l. 53. 60. p. 1242, 6*): ① *generalia*: Cato agr. 64, 2 totidem -dis collecta *olea* (117. 144, 5 o. salsae. 146, 1 o. caducae. Varro rust. 1, 24, 3 Colvm. 12, 49, 6. *al.* Plin. nat. 15, 15. 23). Varro rust. 1, 57, 2 cum addant in circiter mille -um *tritici* (*cf. l. 42. 49. 51*) quadrantal amurcae (*inde* Plin. nat. 18, 305). Hor. epist. 1, 16, 55 fabae (Colvm. 2, 11, 7). Val. Max. 7, 6, 6 frumenti (Gaivs inst. 1, 34 Scaev. dig. 18, 1, 81, 1 Pavl. dig. 47, 2, 21 pr. *al. cf. l. 59*). Petron. 53, 2 sublata in horreum ... tritici millia -um quingenta (Vlp. dig. 45, 1, 75, 2. *cf. l. 46. 51*). Plin. nat. 14, 102 *dactylorum* -o in aquae congiis tribus macerato. 18, 66 non excedunt -i *tritici* vicenas libras (*item de pondere* 18, 92 *et* Iavol. dig. 33, 6, 7, 1). Mart. 13, 12, 1 tercentum Libyci -os de messe coloni sume. Qvint. inst. 2, 20, 3 leguminis. Lic. Rvf. dig. 5, 1, 38 *dare* centum -os ex illo horreo. *al.* *indicatur copia in vasis condita*: CIL IV 4811. 6722. *al.* *in destinanda capacitate navium frumento oneratarum* (*cf. Hultsch, Metrol. 115. 627*): Plin. nat. 16, 201 $\overline{\text{cxx}}$ -um lentis pro saburra ei *navi* fuit. Gaivs inst. 1, 32c quae *navis* ... decem milia -orum frumenti capiat (Scaev. dig. 19, 2, 61, 1 *coniung.* olei metretis tribus). Scaev. dig. 50, 5, 3 naves ... non minores quinquaginta milium -orum (*elliptice ut* Vlp. reg. 3, 6¹. Novell. Theod. 8 pr. [= Cod. Iust. 1, 2, 10 pr.]).

② *in satione, cultu, proventu*: Ⓐ *quoteni -i in iugero serantur* (*fusius* Colvm. 2, 10, 8 sqq. 11, 2, 75): Varro rust. 1, 44, 1 seruntur fabae -i iv in iugero, tritici v, hordei vi, farris x, sed nonnullis locis paulo amplius aut minus (1 capp. p. 5, 29 Plin. nat. 18, 198 sqq.). Colvm. 2, 9, 1 tritici ... adorei. 2, 12, 7. *al.* Plin. nat. 18, 143. 146. Pallad. 12, 1, 1. 2 pingue iugerum sex -i occupant, mediocre amplius. Vvlg. lev. 27, 16 triginta -is (*sc. gomor*). *adde*: Cod. Theod. 7, 20, 3 *veterani ad conserendum consequuntur* frugum promiscuarum -os centum. Ⓑ *quot operas singuli -i occupent*: Colvm. 2, 12, 1 tritici -i quattuor vel quinque bubulcorum operas occupant quattuor *eqs.* 2, 12, 2 sq. 11, 2, 26. 47 possint uno iugo tritici obseri -i centum quinquaginta. Ⓒ *quanta copia e singulis -is redeat*: Varro rust. 1, 44, 2 ad Byzacium ... ex -o nasci centum (*inde* Plin. nat. 18, 94). Plin. nat. 18, 54 lx pondo panis e -o *frumenti* reducunt (18, 66. 88. *cf.* 18, 86 e grano ... e -o redire sextarios iv siliginis. *sim.* 18, 89. 158). Vvlg. Is. 5, 10 triginta -i (*i. gomor*) sementis facient -os tres (*i. ephi*) *in sterilitate agrorum.* *de proventu singulorum iugerum* (*arborum l. 81*): Cic. Verr. II 3, 116 professio est agri Leontini ad iugerum $\overline{\text{xxx}}$; haec sunt ad tritici ... mod. $\overline{\text{dxxxx}}$. Plin. nat. 15, 68 ut quae *fici* -os cclxx singulae ferant.

③ *in quantitate ciborum animantibus esui destinatorum*: Ⓐ *hominibus*: tritici: Plavt. Stich. 253 t. -os decem rogare. Cato agr. 56 familiae cibaria ... t. -os iiii. Lex Iul. munic. (CIL I² 593) 19 populo dare (*cf.* Nep. Att. 2, 6. *al.*). Test. Galli (CIL XIII 5708) 1, 16 accipiant *pro salario* (*cf. l. 13*) ... t. -os lx in ann(os) sing(ulos) (*cf.* Edict. imp. Iulian. de salut. et sport. Num. [CIL VIII 17896] 15 Italic⟨os⟩ t. -os quinque aut pretium frumenti *consequi. ibid. saepius*). *al.* *huc pertinet*: Sall. or. Macri 19 quinis -is libertatem omnium aestumavere, qui profecto non amplius possunt alimentis carceris (*cf.* Sen. epist. 80, 7 servus est: quinque -os accipit. Ivv. 14, 126 servorum ventres -o castigat iniquo [Schol. parva mensura]). Inscr. Afr. Gsell I 2333, 11 (*loco lacero*). *aliorum ciborum*: Cato agr. 121 farinae silligineae (Vvlg. iud. 6, 19 I reg. 1, 24). CIL XII 3179 (*aet. Tiberii*) miles ... accepit frumenti m. l (Svet. Iul. 38, 1 [*in frumentatione; cf. l. 2. 14*]. Treb. Claud. 14, 3 [*pro salario; cf. l. 3*]). Mart. 10, 15 (14), 10 fabae ... farrisve. Gran. Lic. p. 34, 5 ut annonae quinque -i populo darentur (*cf. l. 2. 12*). Pallad. hist. mon. I 6 p. 269C (= II 9 p. 356C) trium -orum panes. CIL X 5853 (= Inscr. Dessau 6271), 19 nucum sparsion(em) mod. xxx. *al.* Ⓑ *pecudibus*: Cato agr. 54, 1 vinaceorum (54, 3 Colvm. 6, 3, 8). 54, 3 glandis (*v. vol. VI 2, 2032, 52*). *ibid.* lupini (60 Colvm. 6, 3, 4. *al.*). 60 fabae (Cod. Theod. 15, 10, 2). *ibid.* viciae. Varro rust. 3, 6, 3 hordei (Test. porcelli p. 269, 4 Pelagon. 24). Phaedr. 1, 16, 3 tritici (app. 9, 8). Test. porcelli p. 269, 3 siliginis. *al.*

④ *in designanda quantitate decumarum vel rei tributariae*: Cic. Verr. II 3, 75 venierunt eius agri decumae tritici -um $\overline{\text{xviii}}$ (3, 110. 116. 148 magno. 3, 151 vendidisse. *cf.* 3, 76 emisset. 3, 83 addixisset. *ibid.* acceperit). 3, 75 ei lucri dare tritici -um *milia tot* (3, 86. *al. cf.* 3, 76 ei conferre lucri. 3, 107 lucri nomine sustulisse. 3, 111 lucri fieri). 3, 148 ad decumas ... addere (5, 53). 3, 170 cum *civitati* sexagena milia tritici -um imperavisset (3, 171 Liv. 44, 4, 9). *al.* Caes. civ. 2, 18, 4 tritici -os cxx milia polliceri (Liv. 36, 4, 5). Bell. Afr. 36, 2. Liv. 22, 37, 6 tritici ... hordei (*v. vol. VI 3, 2968, 39*). 28, 45, 18 conlaturos. 31, 19, 2 miserunt (Val. Max. 4, 8 ext. 1 Ivst. 6, 2, 2). 38, 38, 13 dato. *al.* *adde*: Cod. Theod. 6, 4, 7 urbis Romae horreis inferre (*pro poena; cf.* 13, 5, 14 pr.).

⑤ *in constituendo pretio* (*in caritate annonae e. g. l. 39. 43. 52. cf. etiam* Val. Max. 7, 6, 6): Cato agr. 144, 5 in -os singulos *olearum* ... ss v dabuntur (*cf.* Ascon. Pis. p. 16, 1 *frumentum* senis aeris ac trientibus in s. -os dabatur. *sim.*: Cic. div. in Caec. 30 duodenos sestertios exegisse. Verr. II 3, 163 pretium ... constitutum [*cf.* Gaivs dig. 18, 1, 35, 5]. Caes. civ. 1, 52, 2 ad denarios l ... annona pervenerat. *aliter*: Tac. ann. 2, 87 binos ... nummos se additurum negotiatoribus. *cf. etiam l. 47. 54. 55*). Cic. div. in Caec. 30 cum esset tritici -us hs ii (Verr. II 3, 174 hs iis. 3, 189. 193 ternis denariis. 3, 214 cum esset ante novum tritici -us denariis v. Plin. nat. 18, 17 assibus. Vvlg. IV reg. 7, 1 -us [סְאָה] similae uno statere erit *eqs.* CIL VIII 25703, 10. 25704, 10). Verr. II 3, 174 est ... -us lege hs iii s (*Zumpt*, iii *vel* iv *codd.*) aestimatus (3, 188. 214. *cf.* Liv. 4, 16, 2 frumentum ... assibus [*cf. l. 43. 52*] in -os aestimatum plebi divisit). 3, 189 pro tritici -is singulis ternos ... denarios exegit (3, 191 dare [3, 197. 202]. 3, 195 solveres. *cf. l. 35*). 3, 191 hs ternis tritici -um vendere (Svet. Galba 7, 2. *cf.* Amm. 25, 8, 15 mutaretur. 28, 1, 18 venumdatis [Cod. Theod. 14, 15, 1]. Cassiod. var. 10, 27, 2 distrahi [12, 27, 2]). 3, 196 denario *emere* (Cassiod. Ios. antiq. 14, 3 p. 194in. CIL IX 2861). *al.* off. 2, 58 in caritate asse -um populo dedit (Mart. 12, 76, 1 aere quaterno. *cf.* Liv. 31, 50, 1 *frumentum* binis aeris in -os populo diviserunt [Plin. nat. 18, 15 datavit]). Plin. nat. 18, 90 pretium ... in -os farinae. *al.* Edict. imp. Diocl. III IV 1, 1 sqq. *al.*

b *liquorum*: Plin. nat. 23, 88 totus -us *olei caryini* deperit. Marcell. med. 36, 57 olei cyprini. Sidon. epist. 2, 2, 8 baptisterium ... viginti circiter -orum milia capit.

2 *mensura agraria* (*cf. p. 1227, 62. 1241, 22*): Grom. p. 371, 23 (= Metrol. p. 136, 7) prout -orum numerus incremento frugum unicuique loco sufficeret. Pallad. 6, 4, 1 in alta silva -i spatium abscidere. Greg. M. epist. 9, 37 p. 66, 30 terrulam -orum ... decem (9, 96 p. 107, 1). Caes. Arel. testam. p. 287, 13 trecentorum -orum campos.

II *i. q.* **vas** *ad metiendum aptum*: A *strictius i. q. medimnus* (*cf. Baudrillart apud Daremberg-S. s. v., ubi v. imaginem*): Lex Sil. (Fest. p. 246, 9) si quis magistratus (*cf. l. 71*) ... pondera -osque vasaque publica modica minora maiorave faxit. Lvcil. 322 frumentarius est, -um hic secum ... affert. Cato agr. 10, 5 -um i (*inter supellectilem oliveti; sim.* 11, 3 praeferratum). Varro Men. 245 aecus vel ad aedilicium -um. rust. 1, 37, 4 fructus ... videt in villa dolium ac -um. Qverol. p. 41, 1 R. inverso ... -o si liceret *servis demetiri alimenta* (*conferunt Theophr. charact. 30, 11* μέτρῳ τὸν πύνδακα ἐγκεκρουμένῳ [ἐκκεκρουμένῳ *trad.*]). Vvlg. lev. 19, 36 aequa sint pondera, iustus -us (*cf.* deut. 25, 15 -us aequalis et verus). deut. 25, 14 nec erit in domo tua -us maior et minor (*Itala Lugd.* mensura et mensura). Avg. epist. 102, 23 -os et rabones, urnas et amphoras. Cod. Theod. 12, 6, 21 pr. (= Cod. Iust. 10, 72 [70], 9 pr.) -os aeneos seu lapideos. *al.* *proverbialiter*: Itala *et* Vvlg. Matth. 5, 15 neque ... ponunt eam *lucernam* sub -o (Marc. 4, 21 Luc. 11, 33). *inde dependent*: Tert. cult. fem. 2, 10, 2 si lucernam tuam s. -o abstruseris (praescr. 26, 4). Pavl. Nol. epist. 3, 5 p. 17, 17 s. -o peccatorum delitiscimus (5, 7 p. 29, 22). 18, 6 p. 133, 19 taciturnitatis. Arator act. 2, 2. *allegorice interpretantur*: Hil. in Matth. 4, 13 synagogam ... -o comparavit. Heges. 5, 9, 4 sub -o ... id est

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sub legis mensura. EVCHER. form. 7 p. 45, 11 -us: corpus humanum vel legis littera vel populus Iudaeorum. Ps. ARNOB. in Luc. 3 -us ... haereses. OP. imperf. in Matth. 10 p. 686 p. med. homines mundiales ..., quoniam sicut -i desuper quidem vacui sunt, desubtus autem pleni.

B *latius de rebus similibus*: 1 *de ornamento capitis i. q. calathus* ((*cf. p. 1227, 57. 1239, 40. imagines v. e. g. apud Roscher, Lex. d. gr. u. röm. Myth. I 588. 1903*): FIRM. err. 13, 2 -us, quo *Ioseph* esurientibus frumentum diviserat, capiti superpositus est (*cf.* PAVL. NOL. carm. 19, 103 quia frugibus ... gentes Aegypti ... pavit). RVFIN. hist. 11, 23 p. 1028, 21 revulsum ... depresso -o trahitur caput *simulacri Serapis* (*cf. ibid.* p. 1029, 2). 2 *in arte gromatica*: GROM. p. 334, 16 cectoria hoc est rotundus [est] sicut -us. 334, 18. 336, 23 terminum, qui -us appellatur, incursorius appellatur. 3 *alia*: CASSIOD. in psalm. 150, 4 duobus -is solis capitibus convenientibus *in tympano*. ISID. orig. 19, 2, 9 -us est, cui arbor (*i. malus navis*) insistit, ob similitudinem mensuralis vasis dictus.

iuncturae *notabiliores*: -o *metiri sim.* (*proprie et in imag.*): PLAVT. Men. 15 argumentum vobis demensum dabo non -o neque trimodio, verum ipso horreo (*in imag. ut* CIC. Att. 6, 1, 16 illa iam habent pleno -o). CATO agr. 136 si granum -o dividet *eqs.* (*opp.* corbi). 144, 4 metietur -o oleario (146, 1 mensum dato. PETRON. 37, 2 nummos [*proverbialiter*]. TERT. apol. 40, 8 anulos [*cf. p. 1241, 29*]. COD. Theod. 11, 14, 1 [= COD. Iust. 10, 26, 1]). 146, 1 ponderibus -isque domini dato. VARRO rust. 1, 7, 3 quas *nuces* uno -o comprendere possis (*opp.* sesquimodio concipere).

adi.: aedilicius (*cf. p. 1242, 67*): VARRO Men. 245. aequalis: VVLG. deut. 25, 15. Atticus *v. p. 1240, 26.* castrensis *v. vol. III 545, 38 sqq.* cumulatus *v. vol. IV 1384, 53 sqq.* iniquus: IVV. 14, 126 PAVL. dig. 50, 16, 221. Italicus: EDICT. imp. Diocl. *passim.* EDICT. imp. Iulian. de salut. et sport. Num. (CIL VIII 17896) 15 CASSIOD. *p. 1241, 18.* iustus: VVLG. lev. 19, 36 EPIPHAN. de mensur. 7 GREG. M. epist. 13, 37 p. 400, 21 (p. 401, 1 iniustus). olearius: CATO agr. 144, 4. 146, 1. verus: VVLG. deut. 25, 15.

deriv.: modiata. modialis. modiolus. *compos.*: se-, semi-, sesqui-, tri-, decemmodius. *deriv. et compos. gr.*: μοδισμός. ἡμι-, δι-, τρι-, τετρα-, πενταμόδιον. πενταμοδιαῖος.

modo *v. s.* modus. *R.*

modulābilis, -e. *a* modulari. [*falso trad.* CALP. ecl. 4, 63.]

quod modulate exprimi potest: SCHOL. Verg. Bern. ecl. 6 praef. p. 793 his ... omnibus (*sc. Faunis eqs.*) haec ecloga -is est (*spectare videtur ad saltandum*). PAVL. NOL. carm. 27, 79 (*de tibia*) ut ... dulcis eat redeatque cavernis currens aerio -is aura meatu. CASSIOD. inst. 2, 5, 10 humanam vocem rithmicos sonos et armoniam -em ... habere posse monstravit *Augustinus.*

***modulāmen**, -inis *n.* *a* modulari. GLOSS. cantatio. -e: apta cantilena cum suavitate. *graece resp.* μέλος *infra l. 84*, ἁρμονία *p. 1244, 10.* *vox a* GELLIO *inducta* (*cf.* modulamentum) *non redire videtur ante s. IV* (*falso trad.* CALP. ecl. 4, 63); *adamatur in dactylis.* [*in codd. confunditur c.* moderamen *l. 76*, modulatio *l. 63. 64. al.*]

quod modulando efficitur, fere i. q. modulatio: 1 *vi primaria in musica sim.* (*c. notione tinnitus l. 70. 77. 81*): GELL. 13, 21, 16 Ciceroni mollius teretiusque visum ... 'fretu' scribere quam 'freto' ...; itidem ... simili usus -e 'manifesto peccatu' inquit, non 'peccato'. ANTH. 88, 6 Erato -a fingit. 733, 8 merulae (-lus *Schenkl*) dulci -e cantus zinzilat (PS. DAMAS. epigr. 63 [60¹ F.], 1 psallere ... d. -e. *al. cf.* OPT. PORF. carm. 27, 4 dulcisono). 762, 5 quamvis aliae volucres -a temptent, nulla potest modulos aequiperare tuos (*sc. philomelae*). LACT. Phoen. 45 incipit illa sacri -a fundere cantus (OPT. PORF. carm. 27, 7. SIDON. epist. 2, 2, 14 varia vocum cantuumque -a. *cf. l. 56 et* VEN. FORT. vita Germ. 75 p. 417, 8 decantandi -a). CONSTANT. epist. ad Opt. Porf. 4. CHALC. comm. 50 p. 119, 7 (*doctrina Pythagorae*) animae naturam congruere numeris, concinere etiam -bus (modulationibus *var. l.*) musicae (*cf.* BOETH. arithm. 1, 1 p. 9, 3 musici -is [musicae modulationis *s*] temperamenta [2, 54 p. 169, 13. 172, 1. *v. et p. 1244, 2*]). DAMAS. (?) epigr. 21 (63 F.), 4. AVIEN. Arat. 624 fila novem docta in -a movit *Orpheus.* AVSON. 176, 2 p. 40 P. (*v. p. 1246, 2*). FVLG. myth. 1, 15 p. 25, 4 quod humanae vocis decem sint -a (MART. CAP. 9, 888 v. 21. 9, 920. NICET. psalm. 2 p. 68, 21 in cordibus psallendum esse apostolus definivit, non more tragoediae v. -e garriendum. *cf.* vocum: SIDON. *supra l. 60.* GREG. TVR. glor. mart. 75). AMBR. hex. 3, 1, 5 divini -n ... oraculi. 5, 14, 49 canoro delectant suavique -e *aves* (VEN. FORT. carm. 4, 16, 7). Iac. 2, 9, 39 prophetico. in psalm. 1 praef. 12 p. 9 causas ... -um et quaedam claustra rhythmorum (*cf. Basil. Migne gr. 29, 213*B τῶν ἁρμονικῶν ῥυθμῶν). PS. ORIG. tract. 6 p. 74, 15 -a linguae (DRAC. satisf. 47). PRVD. apoth. 844 presso -e (moderamine *var. l.*) parcus *flatus tibiae* (*846* modulos). ham. 316 lyricae -a vana puellae. PAVL. NOL. carm. 6, 24 consona. 21, 56 vario -e ... mutabo modos (SIDON. carm. 1, 9. *adde supra l. 60*). 23, 36. epist. 8, 3 p. 48, 1 -e carminis. 41, 2 p. 357, 4 sepiamus aures nostras spinis contra linguam nequam et inlecebrosa -a. PS. AVG. serm. 179, 2 blanda (DRAC. laud. dei 1, 244). CYPR. GALL. deut. 279 digna deo cecinit -a vatis. MVTIAN. Chrysost. hom. 14, 4 p. 335 6 ne forte aliquid absonum proloquamur, ne aliquid praeter -n (*gr.* παρὰ μέλος). *al.* *de concentu sphaerarum*: CHALC. comm. 37 p. 103, 14 (*doctrina Hippocratis*) septem sunt planetes distantes a se musico -e. AVIEN. Arat. 9 *Iuppiter* numerus celsi -is (*an ad 2 ?*). AMBR. hex. 2, 2, 6 plenum suavitatis atque artis et gratissimi -is sonum. MACR. somn. 2, 1, 6 conpositum sibique consentiens -n. 2, 1, 7. 2, 12, 13.

2 *transfertur ad quamlibet concinnitatem a deo vel natura constitutam tamquam harmoniam*: CHALC. transl. p. 36E medium *corporeum* ... adplicans mediae *substantiae animae* -e apto iugabat *deus* (*gr.* ξυναγαγὼν προσήρμοττεν. *cf.* comm. 146 p. 205, 6). *ibid.* (= comm. 102 p. 171, 8) rationis ... et item -is conpos *substantia animae* (*gr.* ἁρμονίας). comm. 120 p. 186, 3 *deum stellam* infixisse summo cum -e ... globo. 177 p. 226, 19 lex divina promulgata intellegentiae sapienti -e. MACR. somn. 1, 6, 14 humano partui ... usum novem mensium certo numerorum -e natura constituit. *cf. l. 3.*

modulāmentum, -ī *n.* *a* modulari. *fere i. q. modulamen* (*cf. p. 1243, 48*): GELL. 1, 7, 19 sonus ... et positura ipsa verborum satis declarat id potius ἐπιμελείᾳ τῶν λέξεων -isque orationis M. Tullii convenisse, ut ... 'potestatem' dicere mallet, non 'potestate'.

modulāns, modulanter, modulātē *v. s.* modulor.

***modulātio**, -ōnis *f.* *a* modulari. *derivatur a* modus: AVG. mus. 1, 2. 3. *cf. l. 34.* GLOSS. μελῳδία. dulcedo (vocis). *cf. definitiones infra positas.* *graece resp.* μέλος *p. 1245, 7. 10. al.*, ἁρμονία *p. 1245, 49. 50.* *legitur inde a* VITR., SEN. *utroque; deest poetis praeter nom.* -ŏ AVSON. 418, 13 p. 285 P. 418, 65 p. 288 MART. CAP. 3, 262 v. 7. [*in codd. confunditur c.* moderatio, modulamen (*q. v.*).]

i. q. actus modulandi vel status modulatus: **I** *vi primaria in musica sim.* (*cf.* AVG. mus. 1, 2 -o, quo uno paene verbo ... *musicae* definitio continetur. *ad rem v. Liddell, Transactions and Proceedings of the Am. Phil. Ass. 59, 1928, 5 sqq.*): **A** *proprie*: **1** *usu vario*: **a** *doctrinae, definitiones* ('-um eloquentiae genera diversa' *statuit* FRONTO p. 136, 16 v. d. H. = p. 142, 10 N.): VITR. 5, 4, 3 genera ... sunt -um tria, primum quod Graeci nominant ἁρμονίαν, secundum χρῶμα, tertium διάτονον. est autem harmoniae -o ab arte concepta *eqs.* (*cf.* PS. CENS. frg. 12, 1 [= gramm. VI 609, 16] -o est modorum prudens dispositio; eius tres species *eqs.* MART. CAP. 9, 963 in -e diatonica. BOETH. mus. 1, 1 p. 186, 11 armonicas -es [*v. p. 1245, 21. 25 et vol. VI 3, 2536, 51*]. 5, 18 p. 370, 12 chromatici generis -em. *v. et p. 1246, 44*). 5, 5, 6 *diagramma* Aristoxenus ... generatim divisis -bus constitutum reliquit. QVINT. inst. 1, 10, 22 vocis rationem Aristoxenus musicus dividit in ῥυθμόν et μέλος, quorum alterum -e, alterum canore ac sonis constat. (MAR.) VICTORIN. gramm. VI 188, 21 -o quid est? continuati sermonis in iucundiorem dicendi rationem artificialis flexus in delectabilem auditus formam conversus asperitatis vitandae gratia (*cf.* DIOM. gramm. I 439, 11. *significatur gr.* ἐμμέλεια, *v. Usener, Kl. Schr. II 281*). 207, 1 metrum est ratio cum -e, rhythmus sine ratione metrica -o; plerumque tamen ... etiam invenies rationem metricam in rhythmo, non artificii observatione servata, sed sono et ipsa -e ducente (*cf.* AVDAX gramm. VII 332, 4). FAV. EVL. p. 15, 19 symphonia est consonae vocis continua -o (*cf.* MART. CAP. 2, 108 *tonus* est c. unitatis c. -o). AVG. mus. 1, 4 (*fusius*). MART. CAP. 3, 268 omnis -o ex fastigiis vocum gravitateque componitur (*cf.* 9, 931 sq.). 9, 938 harmonica habet partes disputationis septem: ... septimam de -e, quam melopoeiam vocamus (*cf.* 9, 965 melopoeia est habitus -is effectae; ... -o est soni multiplicis expressio). 9, 967 (*miscet hic et in sequentibus Aristidem cum fonte latino*) numerus est diversorum modorum ordinata conexio, tempori pro ratione -is inserviens, per id quod aut efferenda vox fuerit aut premenda, et qui nos a licentia -is ad artem disciplinamque constringat. 9, 968 numerus ... velut quidam artifex aut species -is apponitur; ... *discernitur* auditu, cum ad iudicium -is intendimus. 9, 969 dividitur ... numerus in oratione per syllabas, in -e per arsin ac thesin (*cf.* 9, 971). *al.* **b** *exempla* (*ap. philosophos et christianos haud raro subauditur notio tinnitus, illecebrarum, cf. p. 1245, 29*): VITR. 5, 4, 2 in cantionibus, cum flectentes vocem varietatem facimus -is (5, 4, 6 -um. *cf.* CAEL. AVR. chron. 1, 5, 175 tibiarum varia -e). SEN. contr. exc. 6, 8, 1 (*ad virginem Vestalem*) tu carmen scribas, tu ... severitatem templo debitam -e frangas? suas. 2, 10 *explicationes Fusci* nemo nostrum non alius alia inclinatione vocis velut sua quisque -e cantabat. SEN. dial. 4, 2, 4 cantus nos nonnumquam et citata -o instigat Martiusque ille tubarum sonus. 10, 12, 4 ⟨qui⟩ in componendis ... canticis operati sunt, dum vocem ... in flexus -is inertissimae torquent, ... quorum, cum ad res serias ... adhibiti sunt, exauditur tacita -o. epist. 56, 2 popinarum institores mercem sua quadam et insignita -e vendentis. 114, 15 quorundam non est compositio, -o est: adeo blanditur et molliter labitur. 123, 9 qui audierunt symphoniam, ferunt secum in auribus -em illam ac dulcedinem cantuum, quae cogitationes impedit *eqs.* QVINT. inst. 1, 6, 2 poetas metri necessitas excusat, nisi si quando nihil impediente in utroque -e pedum alterum malunt, qualia sunt 'imo de stirpe recisum' (*Verg. Aen. 12, 208*) *eqs.* 1, 10, 16 rudi. 1, 10, 24 et voce et -e grandia elate, ... moderata leniter canit *musice.* 1, 10, 25 vocis (11, 3, 59. FIRM. math. 8, 24, 8 cantica dulci v. -e cantantes. *al. cf.* ARNOB. nat. 4, 33 p. 168, 1 vocum). 9, 4, 89 *verba non* sicuti ⟨toni⟩ -e produci aut corripi possunt. 9, 4, 139 ad signandos pedes non minus saltationi quam -bus adhibetur musica ratio numerorum. 11, 3, 57 -o scaenica et nonnumquam ebriorum aut comisantium licentiae similis. GELL. 1, 11,

[Busch-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

18 (*de more ingrediendi ad tibicinum modulos proelii, ex Aristotele*) incedendi. LACT. inst. 5, 1, 10 carminum dulci -e currentium (FIRM. math. 5, 5, 6 musicae modos d. -e conponunt. *al.*). opif. 16, 14 concors -o constat in fidibus (*cf. infra l. 49 et* FAV. EVL. p. 21, 17 concinentia consonae -is [RVFIN. Basil. hom. 1, 2 p. 1725B. *adde infra l. 20 et* DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 9 p. 359C consonantiam -is; *Migne gr. 44, 152A* τὴν ἁρμονίαν τοῦ μέλους]. MART. CAP. 5, 428 congruens. PROSP. in psalm. 149, 1 p. 423B concinens). AVSON. 418, 65 p. 288 P. blandae -o flexa querellae *i. elegia* (*cf.* CASSIOD. Ios. antiq. 10, 6 p. 286 lamentabili -e [*gr. 10, 78* ἐπικήδειον ... μέλος]). LEO M. serm. 89, 3 p. 445C illecebrosa (*antea*: insidiosos ... sonos. *cf.* EVSTATH. Bas. hex. 4, 1 p. 901C cantus ... blandos -esque lascivas ... sensibus suis iniciunt [*gr.* μελῶν ... ἀκολασίαν ... ἐντικτόντων]). BOETH. arithm. 1, 1 p. 11, 10 musica -o (CASSIOD. in psalm. praef. 4 p. 15D. *cf. infra l. 20. 27 et* BOETH. mus. 1, 3 p. 189, 15 omnem musicae -em regit *consonantia*). *al.* *pressius de verbis psalmorum*: CONC.S II 5 p. 97, 2 hymnus ... in quibus ait *David* (*psalm. 19, 10*): 'salvum fac domine ...', et iterum in aliis -bus dicit (*psalm. 20, 1*): 'domine ...'.

2 *de concentu sphaerarum*: FAV. EVL. p. 2, 11 mundum ... ad musicam caeli consona -e decurrere. MACR. somn. 2, 1, 1 de musica earum *sphaerarum* -e. BOETH. arithm. 1, 1 p. 12, 2 armonicis -bus motus ipse celebratur astrorum (*cf.* CASSIOD. anim. praef. p. 1280D *sidera* harmonicis delectationibus inaestimabili -e volvuntur). mus. 1, 2 p. 188, 7 non potest ab hac caelesti vertigine ratus ordo -is absistere. ISID. orig. 3, 17, 1 caelum ... sub harmoniae -e revolvi *fertur*.

3 *de sono herbarum, arborum*: AVSON. 418, 13 p. 285 P. est et harundineis -o musica ripis. MART. CAP. 1, 11 nemorum ... susurrantibus flabris canora -o melico quodam crepitabat appulsu.

B *incorporaliter de illecebris libidinis* (*ad colorem cf. p. 1244, 62*): PRISCILL. tract. 7, 114 -o cupiditatis (*antea*: corruptelae inlecebras et blandimenta).

II *transfertur ad quamlibet concinnitatem tamquam harmoniam* (*saepius manifesta imagine*): VITR. 5, 9, 2 *ut porticus habeant* columnas ... ex ratione -is perfectas (*cf.* 5, 9, 3 operis -es). CHALC. comm. 267 p. 298, 20 (*de symphonia morum*). AVG. ord. 2, 11, 33 *cum pulchritudo et suavitas rationabiles non dicantur*, restat ..., ut in istorum sensuum (*sc. visus et auditus*) voluptate id ad rationem pertinere fateamur, ubi quaedam dimensio est atque -o. PROSP. in psalm. 146, 1 p. 417B bonum est ... psallere, non voce tantum ..., sed multo amplius -e rationabilis vitae. BOETH. mus. 5, 4 (*doctrina Aristoxeni*) ad eius *sensus* -em consensumque esse tendendum. CHRYSOST. hom. ed. Froben I 532C utriusque testamenti structuram unius lineae -e directam, ... totius aedificii consonam quadraturam (*cf.* IOH. MED. [?] *ibid.* V 720B *ecclesia* portat epibatas, portat credentes in una caritate, in una -e, in uno remigio sanctitatis). VITA Caes. Arel. 1, 11 numquam ... canonicam -em monachi, numquam instituta Lirenensium ... subrelinquens *clericus*. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 p. 401C *vis* iuxta quandam congruentiam atque -em membra ... continet ([*Migne gr. 44, 241C* κατά τινα συμβολήν τε καὶ ἁρμονίαν]. *cf.* p. 401D per concordem -em [*gr. 244A* διὰ τῆς προσφυοῦς ἁρμονίας]).

III *singulariter* -es *dicuntur permutationes lunae*, σχηματισμοί: TERT. pall. 2, 2 sol stationibus annuis, luna -bus menstruis variat.

compos.: commodulatio.

modulātor, -ōris *m.* *a* modulari. GLOSS. μελοποιός. μελῳδός. μελιστής. cantator. [*dub.*: GLOSS.L V Abba MO 4.]

qui modulatur (*in musica sim.*): HOR. sat. 1, 3, 130 quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen atque optumus est -r (*inde de Hermogene et Demetrio*: PORPH. Hor. sat. 1, 10, 18. 91. 92 SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 3. 1, 10, 18 musici -es. 1, 10, 90). COLVM. 1 praef. 3 vocis et cantus -em (AMBR. Noe 7, 22 p. 427, 19 *dentes* -es sunt v. [*v. infra l. 71*]. *cf.* APVL. flor. 4 p. 17 tibicen quidam fuit Antigenidas, omnis voculae melleus -r et idem omnimodis peritus modificator). AMBR. bon. mort. 6, 25 p. 726, 14 -r conpatitur organo suo (7, 27 p. 727, 19 modulis suis). PAVL. NOL. carm. 27, 81 (*in comparatione*) deus omnisonae -r et arbiter unus harmoniae (*cf.* AVG. epist. 138, 5 p. 130, 11 universi saeculi pulchritudo ... velut magnum carmen cuiusdam ineffabilis -is). PS. ARNOB. confl. 2, 14 p. 293C (*ex epistula Cyrilli*) divinus -r *David*. SIDON. epist. 4, 11, 6 v. 13 *Claudianus* psalmorum -r et phonascus. SCHOL. Ter. p. 94, 27 -r eius comoediae (*Eun.*) fuit Flaccus, optimus tibicen.

f. **modulātrīx**, -īcis. *quae modulatur*: 1 *spectat ad sonum*: VINDIC. gyn. p. 458a (*cf.* p. 458b. 459a) *dentibus* -x est lingua (*v. supra l. 60*). 2 *spectat ad quamlibet concinnitatem, habitum aptum*: TERT. bapt. 3, 3 dispositio mundi -bus quodammodo aquis deo constitit. ARNOB. nat. 4, 25 p. 161, 25 Minervam luminis ministram et lucernarum -em *in coniugiis* (moderatricem *Canterus, Ursinus*).

1. modulātus, -a, -um *v. s.* modulor.

2. modulātus, -ūs *m.* *a* modulari. *fere i. q. modulatio* (*in musica sim., unde transfertur ad undam l. 80*): SEN. Herc. f. 263 canoro saxa -u trahens *Amphion* (MART. CAP. 1, 14 *Fortunas* lenis undae c. permulsere -us). FRONTO p. 191, 25 v. d. H. (= p. 202, 18 N.; *in marg.*) ⟨...⟩rem cantibus et modis absonum quid -u et cantu cecinerim (*supinum existimat Novák, WSt. 19, 1897, 244*). TERT. nat. 1, 8, 7 obtusum et exarticulatum sonum tinnitumque sine -u labellorum (*8 paulo modulatius*). AVSON. 176, 18 p. 41 P. cape munera tristia patrum, lacrimabilis orsa querellae, quae funereo -u (*Schenkl*, -us ore *V*, funereum modulatus *Scaliger; cf. v. 2* modulamine nenia tristi) tibi maestus avunculus offert. rhop. 30 p. 20 *dominum* vocum resonant -us angelicarum. MART. CAP. 2, 117 chorus *Musarum* canoris vocibus dulcique -u praevertit omnes organicas suavitates (*antea*: modulationis). 9, 905 non ... simplex quidam et unius materiae tinnitibus -s, sed omnium organicarum vocum consociata permixtio (*infra*: sonori modulaminis). VIRG. gramm. epit. 4 p. 13, 24 magis pro cantuum -u quam rationis respectu. epist. praef. p. 106, 10 *iuvenes* epithalamion cytharae ac si -u congruenter apteque decantant.

*****modulor**, -ātus sum, -ārī *et* modulo, -āvī, -āre. *a* modulus, *cf.* moderari (*in lusu verb. l. 82. p. 1247, 31. 1249, 34, cf. p. 1212, 30. 42 sqq. 1217, 10. 1248, 11*); *a* modus *derivat* AVG. mus. 1, 2; *nota figuras etymologicas infra l. 69. p. 1247, 48.* *de script., formis, prosodia*: -dol- *passim in codd.* *passive adhibentur* -tus CIC. *p. 1249, 50* (-te). HOR. *p. 1247, 26.* OV. *infra l. 57.* MANIL. *infra l. 63. p. 1247, 56.* SEN. *p. 1248, 78. et passim*; -andus HOR. *infra l. 56.* GELL. *p. 1248, 39. al.; aliae formae stirpis praes.* VITR. *infra l. 66.* TERT. *infra l. 73.* MAR. VICTORIN. *infra l. 59* (*ex Varrone*). HIL. *p. 1247, 48.* DIOM. gramm. I 479, 8 SCHOL. Verg. *p. 1248, 6. cf. Neue-Wagener III[3] 64sq.* *formae activae* (*cf.* PRISC. gramm. II 396, 12 -o et -or; *falso trad.* DIDASC. Ter. Eun. [-vit Σ, modos fecit *A*]. CALP. ecl. 4, 63 [-vit *G*]. PACIAN. [?] *p. 1248, 54; e coni. falsa p. 1247, 4*): CHALC. *p. 1248, 30.* GLOSS. *? supinum* -tu *v. p. 1245, 81.* *in arsi* mŏd- PS. HIL. hymn. 2, 85; -dŭl- CARM. de resurr. 6 (*sed 8* -dūl-). *de notione, differentia*: CHAR. *p. 1212, 30.* GLOSS. -or: μελίζω. -o: ῥυθμίζω. -atur: format. formatur (?). -a(n)t: libra(n)t. -ans: componens. *cf. p. 1247, 2. 1248, 73.* *graece resp. verbo ad verbum expresso* ἁρμόζειν *p. 1248, 28,* μουσουργεῖν *p. 1247, 23,* ῥυθμίζειν *l. 36,* χαράσσειν *infra l. 79. cf. p. 1248, 74.* *legitur inde a* CIC. (*rhet. bis et* -te nat. deor.), *poetis aevi Aug.*, LIV. (*semel*), MANIL., VITR. (*ter*), SEN. (*trag., philos. binis locis*). [*in codd. saepius confunditur c.* moderor (*q. v.*). *contextu incerto*: CE 1319, 6 tibicinis cantu (*i.* -um *?*) -ans alterna vocando (*cf. p. 1247, 7*). ANIAN. Chrysost. laud. Paul. 7 p. 512, 16 *Paulus* illis ... veritatis suavitate -tus est (*gr.* ἐκείνους ἐρρύθμισε. *etsi* SERV. *p. 1212, 25* -ari *c. dat. pro acc. probare videtur, malimus exemplar graecum libere expressum habere, cf. p. 1247, 83; sed vide, ne aut* illos *scripserit aut* ἐκείνοις *legerit*).]

I ***vi primaria*** *in musica, arte poetica vel oratoria sim.* (*cf.* CENS. 10, 3 musica est scientia bene -andi [*sim.* AVG. epist. 166, 13 p. 565, 11 mus. 1, 2. 4 CASSIOD. inst. 2, 5, 2]. AVG. mus. 1, 2 numquidnam hoc verbum quod -ari dicitur, aut nunquam audisti aut uspiam nisi in eo, quod ad cantandum saltandumve pertineret? *de generibus v.* MART. CAP. 9, 955 genera -andi sunt tria: ἁρμονία, χρῶμα, διάτονον [*cf. p. 1244, 32*]). *subi. sive sunt sive intelleguntur fere animantia, res ad animantia pertinentes, res animatae; instrumenta l. 82. p. 1247, 15. 1248, 1; regio ab -antibus frequentata p. 1247, 58; pavimentum -ando percussum p. 1247, 4.* *transfertur ad arbores susurrantes l. 69. p. 1247, 14.* *accedit abl. instr. passim,* in *c. abl. l. 81. p. 1247, 20. 78.*

A *aliquid* (*aliquem p. 1247, 56 sqq.*), *fere i. q. modulis temperare* (in *aliquid l. 59. p. 1247, 16,* ad *p. 1247, 34. al., dat. infra l. 76*): 1 *sonos sim.* (*metonymice l. 63, in imagine p. 1247, 19*):

a *proprie*: α *vario usu*: CIC. de orat. 3, 185 hominum auribus vocem natura -atur ipsa ([*v. app. crit.*]. MANIL. 5, 335 furtivo -tus murmure v. *cf. p. 1248, 82*). orat. 58 quasi -retur hominum orationem *natura* (*cf. p. 1249, 7*). HOR. epist. 2, 2, 143 verba ... fidibus -anda Latinis (OV. met. 14, 428 -ta [*pass.*] dolore v. *cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 55, 12 [*ex Varrone*] versus est ... verborum iunctura, quae per articulos et commata ac rhythmos [εὐρύθμως *Studemund*] -atur [*pass.*] in pedes). LIV. 27, 37, 14 virgines sonum vocis pulsu pedum -antes (CALP. ecl. 1, 93 avenā. SIL. 11, 465 *Orpheo* -ante sonos. AMBR. bon. mort. 7, 27 p. 728, 1 cantuum. Noe 6, 14 p. 423, 10 *vocis. cf. p. 1248, 82*). MANIL. 4, 153 per varios cantus -taque (*pass.*) vocibus ora ([*i. dicta sive carmina, etsi alias etiam interpretationes profert Wageningen*]. DRAC. laud. dei 3, 707 *dentibus* -antibus o.). VITR. 5, 4, 5 sonitūs ... cum communiter -antur (*pass.*), sunt vagantes (*cf. p. 1249, 6*). 5, 4, 7 concentūs, quos natura hominis -ari potest graeceque συμφωνίαι dicuntur. CALP. ecl. 3, 46 cantūs (*cf. p. 1248, 80*). 4, 45 sibila cannā (CYPR. GALL. num. 699 *silva* querulis -atur s. ramis). HOMER. 883 modos -atur avenis *puella*. QVINT. inst. 9, 2, 35 παρῳδή, quod nomen ductum a canticis ad aliorum similitudinem -tis ([*pass.*]. PAVL. NOL. carm. 9, 19 mystica ad hostilem -antes c. ludum). TERT. nat. 1, 10, 45 sustinetis Iovis elogia -ari (*pass.; apol. 15, 2* cantari). PORPH. Hor. sat. 1, 10, 18 *Hermogenem et Demetrium negat* alios quam Licini Calvi ... versus -ari ([*v. p. 1245, 57*]. PRISC. Anast. praef. 2 quos imperatorum -antur laudibus *poetae. cf. p. 1247, 2*). ARNOB. nat. 3, 21 p. 125, 22 ut intervalla et numeros vocum ... -entur *Musae*. PS. HIL. hymn. 2, 85 ymnum fideli -ando gutture (RVFIN. hist. 2, 17, 13 [*ex Philone*] omnibus eos *hymnos* et metris et sonis honesta ... et suavi conpage -antes [*gr.* χαράσσοντες]). DAMAS. (?) epigr. 3 (2 F.), 2 divinos apices (*i. scripturas sacras*) sacro -aris in ore. AMBR. epist. 27, 12 cum tympanis ... atque organis immoderata (-e *var. l.*, immodulata *ed. Rom.*) -antibus et sonis tibiarum suavibus insuavia resultantibus. VVLG. Iudith 16, 2 -amini illi *deo* psalmum novum (CE 1423 [= INSCR. christ. Diehl 1194; *s. V ?*], 9

[Busch-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

voce psalmos -tus et arte ⟨dive⟩rsis cecini verba sacrata sonis. BENED. reg. 11 -tis . . . sex psalmis et versu [*pass.*; GLOSS. V 413, 69 suaviter (?) cantatis]). CLAVD. carm. min. 25, 47 quid . . . tecum (*cf. infra l. 76*) -aris . . .? app. 5, 56 -ante (-ate *Mueller*) melos pariter caesoque pavinto (*'pavimentum est quod, dum caeditur, pariter modulationem facit carminis' Birt*). *al.* β carmen, carmina (*cf. p. 1212, 30. 1249, 1*): VERG. ecl. 5, 14 quae . . . c. descripsi et -ans alterna notavi. 10, 51 avenā (PS. VERG. Aen. 1, 1 quondam gracili -tus a. c. TIB. 2, 1, 53. CALP. ecl. 4, 63 [-tus *Schenkl*; -vit, modulamine, modulabile *codd.*]. VAL. FL. 4, 386. NEMES. ecl. 1, 71 c. dant Musae, nos et -amur a.). CVLEX 100 harundine (OV. rem. 181 met. 11, 154 SIL. 14, 471). OV. met. 14, 341 voce. SEN. benef. 4, 6, 5 ad aliquam . . . observationem. MART. 13, 77, 1 linguā. APVL. met. 11, 9, 5. AMM. 28, 4, 15 scite. CLAVD. rapt. Pros. 1, 205 pinus . . . stridula coniferis -atur c. ramis. MART. CAP. 9, 888 v. 9 nec melicum reticens -atur tibia c. γ voces singulas: SEN. Ag. 672 aedon Ityn in varios -ta sonos. GELL. 13, 21, 11 (*de Verg. Aen. 10, 350 sq.*) 'tres' illic, 'tris' hic; pensicula utrumque -areque: reperies suo quidque in loco sonare aptissime.

b *in imagine* (*cf. sub II*): TERT. bapt. 8, 1 (*post descriptionem organi hydraulici*) deo . . . in suo organo non licebit per manus sanctas sublimitatem -ari spiritalem? DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 9 p. 359C mens per haec instrumenta membrorum rationem -atur in nobis (*Migne gr. 44, 152B* μουσουργοῦντος τὸν λόγον).

2 *instrumenta*: a *usu originario*: α *generatim c. notione pulsandi, percutiendi* (*inflandi l. 32*): HOR. carm. 1, 32, 5 barbite . . ., Lesbio primum -te (*pass.*; SCHOL.: obsecute) civi. LYGD. 4, 39 hanc *lyram* . . . plectro -tus *Phoebus*. LAVS Pis. 175 quamvis . . . gravis obstreperet -tis (*pass., an pro adi.?*) bucina nervis (CLAVD. rapt. Pros. 2 praef. 15 *Orpheus* -tus [moderatus *Gronovius*] pectine nervos. *cf.* IVST. 30, 1, 9 nervorum oblectamenta). PS. CYPR. spect. 7 p. 10, 2 alter lugubres sonos spiritu tibiam inflante moderatur, alter . . . spiritu suo . . . tibiarum foramina (-minibus *Z*, *edd. vett.*) -atur. PAVL. NOL. carm. 27, 100 lyricas facili -tus pectine chordas (AVG. c. Faust. 22, 94 p. 701, 14 [*inde* ISID. in gen. praef. 4 p. 208C] quas ad cantilenae suavitatem -turus et percussurus est artifex. *cf. p. 1248, 1*). MART. CAP. 9, 909 *clupeum* suis invicem complexibus -tum ex illis fidibus circulatis omnium modorum concinentiam personabat. CASSIOD. in psalm. 150, 4 p. 1052D tympanum est . . . corii sonora resultatio, quod musici disciplinabili mensura percutientes geminata (*i. duorum modiorum*) resonatione -antur. β *technice, sc. servata vi temperandi, modificandi*: CHALC. comm. 40 p. 106, 13 harmonici -antes organa . . . internectunt . . . chordas. FAV. EVL. p. 10, 5 musici . . . septem vocum discrimina duobus tetrachordis pro rata portione -tis (*pass.*) efficiunt, una chorda communi, quae utriusque concentum armoniae modificatione componat. γ *singulariter c. vi in paritatem figurandi* (*sc. imitatione vocis praecinentis*): HIL. psalm. instr. 19 p. 16, 5 choro ante cantante . . . hymno ars organi consonantis aptatur, vocisque modulis praecinentis pari psalterium suavitate -atur (*pass.*; *opp.* modos psalterii modulis vocis imitata *vox chori*).

b *transfertur ad organa sphaerae concinentis*: MART. CAP. 1, 12 cum caeli . . . orbes . . . Delius -etur in sole. 1, 28 Vranie . . . sphaeram extimam concinit (*v. app. crit.*) . . ., Erato ingressa Martium *circulum* -atur (*sc. in sonum dulciorem*). CASSIOD. var. 2, 40, 2 *musica* caeli machinam sonora dulcedine -atur.

3 *argumenta*: MANIL. 2, 767 mihi . . . fata Pieridum numeris . . . -ta (*pass.*) canenti. PRVD. cath. 3, 35 anima . . . artificem -ta suum (*aliquem ut*: CLAVD. 21, 182 te memor Eurotas, te rustica Musa Lycaei, te pastorali -antur Maenala cantu Partheniumque nemus. PAVL. NOL. carm. 17, 114 praecinet . . . lingua Nicetae -ta Christum). PAVL. NOL. carm. 18, 4 laetitiam . . . carmine voto. PETR. CHRYS. serm. 118 p. 522C nauta portus -atur et lucra. CARM. de resurr. 8 aetherias -bor luminis oras (*cf. 12* aeternasque simul memorabor carmine flammas).

4 *comoedias* (*sc. metris, tibiis*): LACT. frg. 2 p. 156, 9 (Rufin. gramm. VI 564, 11 = MAR. VICTORIN. *ibid.* 78, 22. 557, 3; *de metris comoediarum*) nostri . . . veteris comoediae scriptores in -andis ⌊fabulis⌋ (metris seu rhythmis *Mar. Victorin.*) sequi maluerunt. DON. Ter. Ad. praef. 1, 6 *comoedia* -ta est (*pass.*) . . . tibiis dextris (Hec. praef. 1, 6 -tus est eam Flaccus . . . t. paribus. *cf. l. 80*).

B *obi. non expresso fere i. q. modulos efficere*: 1 *de animantibus* (*pedibus l. 73*): a *nude* (*exempla potiora*): CVLEX 1 (*cf. l. 8*) lusimus . . . gracili -ante Thalia (MANIL. 1, 19 Phoebo. COLVM. 10, 228 Musa. DAMAS. [?] epigr. 33 [67 F. = CE 761 INSCR. christ. Diehl 997], 8 profeta. *al.*). PLIN. nat. 2, 209 ad ictus -antium pedum. QVINT. inst. 1, 12, 14 nec -etur aut musicis notis cantica excipiat *discipulus*. LEO M. serm. app. 14, 2 p. 505B suaviter -antium symphoniae resonent. BOETH. cons. 3, 9, 33 W. *Philosophia* ita -ta est. VEN. FORT. carm. 5, 7, 6 tecum (*cf. supra l. 3*) -rer. b (*in*) *instrumento* (*cf. supra l. 10*): VITR. 1, 1, 15 in organo . . . musicus -bitur (LAMPR. Heliog. 32, 8 o. -tus est). FRONTO p. 143, 6 v. d. H. (*ad* p. 149, 15 N.) pastores suis -ti . . . fistulis. DON. Ter. Eun. praef. 1, 6 -ante Flacco . . . tibiis (*cf. l. 67. p. 1238, 65*). PAVL. NOL. carm. 27, 72 citharis -ans. HIST. Apoll. rec. A 36 p. 74, 7 plectro -bor. c *voce*: IORD. Get. 65 *sacerdotes* patriis diis . . . v. supplici -antes (*dat. fort. sec.* supplicare, *v. Werner, Latin. d. Iord. 72; sed cf. p. 1246, 83. 1248, 6 necnon p. 1246, 35*).

2 *de rebus*: SEN. Med. 626 *Orphei* ad chordas -ante plectro restitit torrens (*obi. suppl. quasi '-tas'?, cf. p. 1247, 33*). SIDON. epist. 5, 2, 1 et musica ponderat . . . et metrica -atur (*substantiva mutat Wilamowitz*).

3 *pass. impers.*: SCHOL. Verg. Bern. ecl. 6, 72 'Grynei', mons Colophoniae, sacer Apollini in quo ei -batur.

II ***vi secundaria*** *i. q. cuiuslibet proportionis vel concinnitatis ratione habita constituere, ornare, formare sim.* (*hic illic in comparatione vel imagine musicae manifesta, cf. p. 1247, 19*): A *fine non expresso*: 1 *generatim* (*maxime de providentia divina; ceterum aemulatur c.* moderari *l. 13. 36, expungitur l. 14*): PLIN. nat. 2, 142 *certum est* ictum (*fulminis*) . . . et sonitum (*tonitrus*) congruere ita -ante natura (*cf. 10, 158* i. moderante n.). TERT. nat. 1, 3, 9 *nomen 'Chrestiani'* de suavitate vel bonitate -tum est ([*pass.*; *apol. 3, 5* compositum]. *cf.* 2, 4, 5 a cursu et motu -ta [*pass.*] *interpretatio sc.* θεὸς ἀπὸ τοῦ θέειν [*1* formatum]). anim. 37, 1 omnem . . . hominis in utero serendi . . . paraturam aliqua utique potestas divinae voluntatis ministra -atur (*fort. c. respectu musicae, v. Waszink ad l.*). ieiun. 4 p. 278, 4 apud providentiam dei pro temporibus omnia -antis (moderantis *ed. Gangnei*). adv. Marc. 1, 16 p. 311, 17 ut aemula inter se conditionis universitas ista -ta sit (*pass.*; *cf. l. 8* tota operatio eius *dei* ex diversitatibus constat. *12* et hominem ipsum diversitas temperavit). 2, 12 p. 351, 21 bonitas eius *creatoris* operata est mundum, iustitia -ta est (2, 29 p. 377, 1 mundus . . . ex contrarietatibus elementorum, summa tamen ratione -tus [*pass.*]). resurr. 11 p. 40, 19 sive . . . ex nihilo deus molitus est cuncta . . . sive de materia -tus (moderatus *PM*) est alia. ITALA prov. 8, 30 (Tert. adv. Hermog. 32 p. 161, 23; *loq. Sophia*) ego eram -ans cum ipso *deo* (*gr.* ἁρμόζουσα, *Vulg.* componens, *Cypr. test. 2, 1 p. 62, 12* disponens). CHALC. comm. 40 p. 106, 20 (*in comparatione, v. p. 1247, 41*) deus animam mundi -ans (*cf. p. 1249, 43*). 304 p. 333, 3 mens . . . dei -vit, ordinavit, excoluit omnem continentiam corporis. RVFIN. Basil. hom. 2, 7 p. 1743B animae tuae virtutem consortio corporis -tus est *deus*, ita ut . . . inter se membra distantia ad unam consonantiam concordiamque constringeret. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 18C ut totius membra negotii et articulos actionis . . . -ta per me brevitas distinguat et colligat (*cf.* moderatus *p. 1218, 25*).

2 *accedunt colores speciales*: a *modificandi* (*sc. mensuram*): GELL. 1, 1, 1 *Plutarchus* scite subtiliterque ratiocinatum Pythagoram philosophum dicit in reperienda -andaque status longitudinisque eius *Herculis* praestantia (*3* modificatus est). b *adumbrandi, imitandi*: TERT. orat. 14 (*contextu incerto, v. Diercks ad l.*) dominica⟨m⟩ passione⟨m⟩ -antes *manibus expansis* (*cf. Greg. Tur. glor. mart. 82 p. 544, 4* modolum crucis). c *variandi*: TERT. praescr. 42, 7 *haeretici* a regulis suis variant inter se, dum unusquisque proinde suo arbitrio -atur quae accepit, quemadmodum de suo arbitrio ea composuit ille, qui tradidit. ? d *leniendi*: AVG. conf. 2, 2, 3 quis mihi -retur (moderaretur *var. l., fort. recte*) aerumnam meam . . .?

B *indicatur, ad quid* (ad *per zeugma*, in, *dat.*; *cf. p. 1246, 51*): 1 *generatim*: TERT. apol. 27, 4 mentibus vestris . . . occulta inspiratione -tis (*pass.*) et subornatis ad omnem . . . et iudicandi perversitatem et saeviendi iniquitatem. CHALC. comm. 267 p. 297, 28 -tus (*pass.*) . . . aer articulatae voci factusque vox et intellegibilis oratio. PACIAN. (?) sim. carn. p. 117, 8 *spiritales nequitiae* membrorum officia in usum proprium . . . -antur (*cod. ex* -ant). 2 *speciatim fere i. q. dividere, distribuere* (*c. respectu soni*): PACIAN. epist. 2, 4 p. 31 *dominus* eam *linguam* in centum viginti ora -tus est.

part. praes. **modulāns**, -antis *intrans. pro adi.* *i. q. modulate sonans*: TER. MAVR. 1987 (= MAR. VICTORIN. gramm. VI 122, 7) ⌊audio canticulum zephyri⌋ -e susurro (⌊ ⌋ *Sept. Ser. carm. frg. 11, 2*). IVVENC. 3, 57 *virgo* conpositas cantu iungit -e choreas. PRVD. psych. 658 pulsavit resono -ia tympana plectro turba dei. CLAVD. 28, 629 umbonum pulsu -e resultans ferreus alterno concentus clauditur ense. SEDVL. op. pasch. 3, 11 p. 241, 8 clangebant gemitu -e tibicines cantus inferis blandientes (*cf. carm. pasch. 3, 133* funereos . . . modos cantu lacrimante gemebant t.). *translate*: VAL. CEM. hom. 6, 4 p. 711B *mala verba* plagis -bus blandiuntur.

adv. **modulanter.** GLOSS.L II Philox. MO 12 -r: εὐρύθμως. *i. q. cum modulatione, modulate*: HIST. Apoll. rec. B 36 p. 74, 4 pulsu lyrae -r ludo (inludo *b. inde restituas verba corrupta* rec. A lyrae pulsum -r inlidor, *etsi Riese conicit* l., pulsu modulante, inludo).

p. p. p. ***modulātus**, -a, -um *pro adi.* (*n. pl. pro subst. l. 78*). *compar.* -ior *inde a* FRONTONE, GELL.; *superl.* -issimus FLOR. *l. 80*. SYNON. Cic. p. 448, 17 B. (*v. p. 1217, 10*). GLOSS. II 296, 10 ἔμμετρος. *graeca ad verbum expressa v. p. 1249, 5. 17. 42.*

fere i. q. modulos servans, modulationis plenus: 1 *in musica sim. fere i. q.* ἐμμελής ('-us sono' *p. 1249, 20*), ἔρρυθμος, ἔμμετρος (*p. 1249, 4. 10. 15. 16. 34. al.*): a *de rebus variis*: SEN. dial. 5, 35, 3 in hoc habes aures, ut non -a tantum et mollia et ex dulci tra compositaque accipiant: et risum audias oportet *eqs.* CALP. ecl. 3, 95 exora -o Phyllida cantu (FLOR. epit. 2, 7, 15 -issimo . . . tibiarum aut fidium c. DRAC. Romul. 7, 102 *alitis*). PLIN. nat. 10, 81 (*de luscinia*) -us editur sonus. 10, 85 alia vox fit *lusciniae*, nec -a aut varia (FRONTO p. 143, 3 v. d. H. [= p. 149, 14 N.]. AMBR. in psalm. 1, 2, 2 loci amoenioris aut -ioris v. delectatione. *al. cf.* APVL. met. 5, 3, 5 -ae multitudinis con-

[Busch-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

serta vox). SVET. Aug. 57, 2 carminibus (Cal. 16, 4. Nero 42, 2 iocularia . . . c. lasciveque -a. *al.*). Nero 20, 3 laudationibus. FRONTO p. 143, 7 v. d. H. (= p. 149, 16 N.) visae fistulae longe avibus -iores. p. 150, 3 (= p. 156, 9 N.) sententias. GELL. 1, 15, 14 modesta et parca et -a *lingua* (*Hes. op. 720* κατὰ μέτρον ἰούσης). 11, 13, 10 (*verba Titi Castricii*) -us . . . currentis facundiae sonitus. 13, 25, 9 (*verba Favorini*) *repetitio* num ornat . . . orationem? num eam -iorem aptioremque reddit? (*cf.* 13, 25, 25 *illud* neque ornatius fit . . . neque exaggeratius -iusve). (MAR.) VICTORIN. gramm. VI 206, 8 (= AVDAX gramm. VII 331, 18) *rhythmus est* verborum -a compositio (DIOM. gramm. I 479, 7 *molossi*). IVL. VICT. rhet. 24 p. 443, 18 virili . . . et recta pronuntiatione, non -a . . . cantatione. AVSON. 322, 56 p. 264 P. -a poemata Flacci (*cf. Hor. ars 263* immodulata p.). 341, 7 p. 159 lege (*cf.* Ps. ORIG. tract. 6 p. 75, 2 disciplina). 418, 25 p. 286 in numerum . . . radiis ferientibus ictae respondent dociles -o (moderato *var. l.*) verbere pelves. HIER. chron. a. Abr. 474 (*cf.* PROSP. chron. I p. 388, 56) -am et inter se concinentem . . . saltationem (*gr.* ἔρρυθμον). RVFIN. Basil. hom. 1, 1 p. 1724B -o . . . et delectabili canore (*cf. Migne gr. 29, 212A* μετά τινος ψυχαγωγίας ἐμμελοῦς). VOLVS. Aug. epist. 135, 1 p. 90, 13 caesurarum -a varietas. Ps. PROSP. carm. de prov. 594 haec -a sono veniunt, haec levia tactu. SIDON. epist. 8, 9, 4 *cantuum olorinorum* est -ior clangor in poenis. RVRIC. epist. 1, 18 p. 370, 26 nec animum tuum . . . -ior corrumpat auditus. ENNOD. dict. 1, 7 p. 425, 5 avium cantilena comitur sapore -o. opusc. 1, 3 p. 262, 9 eloquiis. CASSIOD. var. 2, 40, 11 *psalterium*. MVTIAN. Chrysost. hom. 34, 1 p. 449 450 si ex choro ipsum principem auferas, nequaquam -us chorus vel ordinatus exsistit (*gr.* κατὰ μέλος . . . ἔσται). *de concentu sphaerarum*: CHALC. comm. 124 p. 188, 17 -am et consonam . . . agitationem *stellarum*. *transfertur ad undas Musarum*: CARM. de resurr. 6 -as exclusi fontibus undas. **b** *de avibus*: FRONTO *supra l. 3*. EVAGR. vita Anton. 75 p. 947 *Iuppiter* -us ales Ledaeos expetivit amplexus (*de cycno ut*: CARM. de Sod. 113 viderit Eridanus, . . . si quis plumat senio -ior a.). **c** *de hominibus*: GELL. 1, 11, 1 *Lacedaemonii tibiarum modulis in proeliis utebantur*, ut moderatiores -ioresque fierent ([*ex Thuc. 5, 70, 1* ἵνα ὁμαλῶς μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοντες προσέλθοιεν]. APVL. Plat. 1, 14 per quem *auditum* . . . numeros . . . orationis metiretur *homo* ac modos faceret fieretque ipse totus -us ac musicus). AVSON. 153, 84 p. 11 P. (= PAVL. NOL. carm. 5, 84) consona quem *filium dei* celebrant -i (*vix i. -antis, cf. p. 1245, 67*) carmina David (celebrat -o carmine plebes *altera recensio*).

2 *de qualibet concinnitate* (*ap.* CHALC. *fere in imagine musicae*): CHALC. transl. p. 41A quod bona ratione iunctum atque -um est (*gr.* τὸ . . . καλῶς ἁρμοσθὲν καὶ ἔχον εὖ). comm. 102 p. 171, 16 (*ad 36E, v. p. 1244, 10*) *Plato animam* -am esse adserit (226 p. 264, 15 -a est . . . habetque cum numeris cognationem. *cf. 267 p. 298, 9* immodulatas). 222 p. 259, 10 *corpora* animalium . . . organica sunt, quippe -a. CASSIOD. inst. 1, 30, 5 aqua *horologii aquatilis* peragit *spatium temporis*, quod solis flammeus vigor desuper -us excurrit (*antea*: horarum modulos). *notio quodammodo respicitur etiam l. 17. 37. al.*

adv. **modulātē**, *compar.* -ius. *i. q. cum modulatione* (*c. respectu musicae sim.*): CIC. nat. deor. 2, 22 (*Zeno frg. 112 Arnim*) -e canentes tibiae (*infra*: fidiculas . . . numerose sonantes). FRONTO p. 115, 14 v. d. H. (= p. 121, 11 N.) sententiis magis crebris et dulcibus usus es et verba -ius collocasti (p. 152, 22 [= p. 158, 18 N.; *in marg.*] v. -e collocata, effeminate fluentia. GELL. 11, 13, 2 accuratius -iusque). p. 119, 6 (= p. 125, 15 N.; *loco lacunoso*) Cicero . . . -ius. GELL. 4, 13, 3 viperarum morsibus tibicinium scite -eque adhibitum mederi refert . . . Democriti liber (*opus spurium*). 6, 3, 52 *in oratione Catonis* non . . . distincte nimis atque compte atque -e res acta est (*53* distinctius numerosiusque). 17, 20, 5 tam apte tamque -e compositam orationem (*cf.* tit. scite -eque apteque). TERT. nat. 1, 8, 8 (*v. p. 1245, 83*). AVSON. 409 p. 267, 30 P. haec tu quam perite et concinne, quam -e et dulciter, ita iuxta naturam Romanorum accentum enuntiasti. AMM. 16, 5, 10 *cum* artem . . . -ius incedendi per pyrrhicham concinentibus disceret fistulis *Iulianus*.

deriv.: modulabilis, modulamen, modulamentum, modulatio, modulator (-trix), modulatus (-ūs). *compos.*: ad-, e-, praemodulor, *cf.* commodulatio; immodulatus. *Busch-Ehlers.*

***modulus**, -ī *m.* [*a* modus *demin. J.B.H.*] *de orig.*: MART. CAP. 3, 245 modus -us. *scrib. interdum* modol- (*semper apud* GREG. TVR.). *neutr.* -um (*plur.* -a) *v. p. 1250, 49.* NOT. Tir. 19, 102 *post* modus. *de notione* (*cf. et p. 1250, 48. 1251, 14. 1252, 32*): GLOSS.L II Abav. MO 11 -us brevis modus. *vis deminutiva plus minus cognosci potest p. 1250, 2. 17. 1251, 60. al. multo saepius evanida est e. g. l. 82. p. 1250, 6. 13. 33. 48. al. accedit* parvus *p. 1250, 67. 1251, 36.* minor *p. 1250, 23. 1252, 30.* maior *p. 1250, 31. respondent inter se* modus *et* -us *p. 1250. 52. 69. 1251, 11. 44. coniunguntur p. 1250, 70. 74. gr. respondet* μέλος (*p. 1250, 78. 79*), μελῳδία (*p. 1250, 79*), ῥυθμός (*p. 1250, 8. 1251, 28*). *v. etiam p. 1250, 18. legitur inde a* VARRONE, HOR., MANILIO, VITR. *fere apud scriptores artium; usus generalis paulatim increbrescit inde a* GELLIO; *maxime adamatur ab* AVG. [*confunditur c.* modus *p. 1280, 72.*]

I *i. q.* **mensura:** **A** *de quantitate, quae mensuratur* (*cf. p. 1252, 73*): **1** *pertinet ad corporea*: **a** *de numero*: VARRO rust. 1, 18, 2 neuter satis dilucide -os *numeri operariorum* reliquit (*cf. 1, 18, 1* formulas). 2, 2, 20 nulli . . . huius *numeri ovium* -i naturales. FVLG. myth. 3, 9 p. 75, 6 numerorum arithmeticos -os.

b *de amplitudine spatiorum*: **α** *corporum animantium*: HOR. sat. 2, 3, 309 longos imitaris . . . totus -i bipedalis (*item sensu deminut.*: AVG. civ. 15, 9 p. 75, 11 D. nostrorum dentium -os. gen. ad litt. 10, 21 p. 325, 6 quantitas corporis humani . . . -um seminis incomparabiliter excedit). SVET. Nero 49, 1 scrobem . . . dimensus ad corporis sui um. TERT. anim. 32, 7 -is corporum *animalium*. 37, 5 *crescunt* caro -o, anima ingenio. ITALA cant. 7, 1 (Epiphan. in cant. p. 78 Ambr. in psalm. 118 serm. 17, 19, 1. *al.*) -i (ῥυθμοί, *Vulg.* iuncturae) femorum tuorum similes rediniculis (*interpretatur* AMBR. *l. c.* 2 -i . . . dicuntur ornamenta pretiosa quae suspendi matronarum cervicibus solent). AVG. civ. 22, 20 p. 601, 27 D. membrorum (*antea* mensuras).

β *rerum*: ① *solidarum*: *aedificiorum*: VITR. 1, 2, 2 quantitas . . . est -orum . . . sumptio . . . conveniens effectui. 3, 3, 13 proportione et -orum adiectionibus. 3, 5, 8 *et* 9. 4 praef. 2 subtilissimas . . . proportionibus -orum quantitates. 4, 1, 8 gracilioribus -is. 7 praef. 17 amplo -orum comparatu *templi Olympii*. PAVL. dig. 39, 1, 8, 5 -os sumere. *t. t. architecturae i. q. mensura parva, ad cuius quantitatem singulae partes totius operis conformantur, gr.* ἐμβάτης (*definit* VITR. 4, 3, 3): VITR. 3, 3, 7 frons loci . . . dividatur in partes *tot* . . . ; ex his partibus . . . una pars sumatur eaque erit -us. cuius -i unius erit crassitudo columnarum. intercolumnia singula . . . -orum duorum et -i quartae partis *eqs. sim.*: 4, 3, 4—7. 5, 9, 3. 6, 3, 7. *arearum*: COLVM. 4, 18, 2 hortulorum descriptio . . . minoribus -is concisa. ORAT. imp. Hadr. ad exerc. (CIL VIII 18042) frg. B 2, 4 *caespes* -o pari caesus. CLAVD. MAM. anim. 2, 4 p. 114, 12 quaelibet terrae pars . . . habet . . . mensuram pro -o sui. *aliarum rerum*: TERT. anim. 37, 6 intra lineam -i *massae auri* (37, 7). pudic. 7, 20 p. 233, 18 pro (*cf. p. 1251, 56*) ipsius drachmae -o ac pondere. AVG. ord. 1, 1, 2 tessellae. CARM. de pond. 112 plures -os *cylindri signis in particulas divisi*. ISID. orig. 6, 12, 1 = SVET. frg. 104 p. 133, 7 *libri* certis -is conficiebantur: breviori forma . . . maiori -o.

② *liquorum*: *in fistulis aquaeductuum* (*plerumque a notione p. 1252, 14 allata dinosci vix potest*): FRONTIN. aq. 3 -orum ⟨rationes⟩. 9 *aquam* in dies -osque certos dispensatam. 24 -i aut ad digitorum aut ad unciarum mensuram instituti sunt. 25. 26 unciae . . . -us habet diametri digitum *eqs.* 27. 31 cum is -is, qui in commentariis . . . confirmati sunt. 34 in summa -i sunt XX quinque. 37 formulas -orum. 112 amplioris -i fistulae subiectae fuerunt. *al.* *in horologio*: CASSIOD. var. 1, 45, 2 horologium, quod aquis sub -o (*i. ratis partibus; cf. p. 1251, 31. 46*) fluentibus temperatur (*cf. Vitr. 9, 8, 10* ad rationem). *pertinet ad mensuram altitudinis aquarum*: SOL. 37, 4 flumina ad -um eiusdem perpendiculi constituta.

c *de pondere*: VITR. 10, 11, 2 quibus rebus (ponderibus *coni. Krohn*) Graecorum pensiones ad -os habeant rationem. CASSIOD. var. 5, 5, 3 a -o definito amplius . . . habere.

2 *pertinet ad incorporea*: **a** *usu generali*: **α** *pertinet ad rationes artis musicae* (*recitationis p. 1251, 10; de tonorum constitutionibus l. 56. 69*): *i. q. modulatio*, μέλος (*cf. p. 1255, 40 et* CHAR. gramm. p. 456, 34 B. -us μέλος ᾠδῆς. GLOSS. II 366, 62 -a μέλη τὰ τῶν ᾀσμάτων): MANIL. 5, 330 garrula . . . ⟨in⟩ -os . . . tibia (GELL. 1, 11, 1 non cornuum . . . signis, sed tibiarum -is in proeliis [*cf. p. 1249, 33*] esse usos [1, 11, 17 ad tibicinum -os (*1, 11, 12* modos)]. 4, 13tit APVL. met. 10, 31, 4. 11, 9, 4 fistulae tibiaeque. AMBR. bon. mort. 7, 27 PRVD. apoth. 846). VITR. 10, 8, 6 multiplicibus . . . -orum varietatibus sonantes . . . voces. BVC. Eins. 1, 24 citharae (AMBR. bon. mort. 7, 27). 1, 35. PLIN. nat. 7, 204 *adiecit* Lydios -os Amphion. 11, 271 cantus et -i flexionesque. FRONTO p. 215, 2 v.d.H. = 226, 8 N. -orum . . . et tibicinum studio (*cf. l. 50. 59 et* APVL. met. 11, 9, 6). GELL. 4, 13, 1 si -is lenibus tibicen incinat, minui dolores (*cf.* CAEL. AVR. chron. 5, 1, 23 -is et cantilena passionis robur concludi posse). APVL. met. 5, 15, 2 dulcissimis (11, 9, 4 AMM. 15, 9, 8 AMBR. hex. 5, 24, 85. *cf.* GREG. TVR. glor. conf. 72 p. 791, 6 dulcedinem -i). 6, 6, 3 aves melleis -is suave resonantes (*item de -is avium*: ANTH. 762, 6 [*syn. 5* modulamine]. 762, 44. AMBR. hex. 5, 22, 75 *cygni*. 5, 24, 85 MAX. TAVR. hom. 89 p. 458A GREG. TVR. stell. 12 p. 861, 10). 8, 30, 5 mulcentibus -is *cantus*. PORPH. Hor. carm. 2, 1, 37sq. levioribus. SOL. 52, 37 fistularum (*cf. l. 53*). PANEG. 5, 8, 4 clarorum instrumenta -orum. 9, 15, 2. 12, 1, 4 animos parvo . . . -o . . . incitari *in proeliis* (*cf. l. 51*). HIL. in psalm. instr. 19 vox chori modos psalterii -is vocis imitata *eqs.* 23 in altero artis musicae -o. AVSON. 184, 2 p. 45 P. flebilibus (*cf. l. 74*). 336, 76 p. 204 et modus et genetrix -orum musica triplex *est*. DICT. 6, 7 carminum. AMM. 15, 9, 8 lyrae. FAV. EVL. p. 15, 4 numeris -isque (MART. CAP. 9, 911). FVLG. aet. mund. p. 134, 10 incompositos proferre dulciter -os. *al.* AMBR. exc. Sat. 2, 129 -is . . . mulcendo flebilibus (*cf. l. 70*). hex. 6, 9, 67 modos et -os musicae. Iac. 2, 9, 39 his (*sc. psalterii*) -is gratiae . . . animum . . . mulcebat *David* (*antea*: prophetico modulamine). spir. 2, 12, 131 carnalibus. HIER. in Eph. 5, 19 p. 528D theatrales. ANIAN. Chrysost. hom. 2, 5extr. meretricios illos fractosque -os (μέλη) *theatri*. RVFIN. Basil. hom. 1, 1 p. 1724B -is cantilenae (μελῳδίας). p. 1724C per -os (μέλη). PRVD. cath. 5, 123 hymnorum. PAVL. NOL. carm. 6. 18 -is . . . canoris (*syn.* versu). 21, 80 psalmorum (GREG. TVR. vit. patr. 13, 1 p. 715, 27). MART. CAP. 9, 926 organicis. SACR. Gelas. 1. 96 p. 621 ut *lector* . . . -is . . . resonet ecclesiae. SIDON. epist. 9. 13, 2 v. 18 luxuriantibus. GREG. TVR. Iul. 36 p. 579, 13 caelestibus. VEN. FORT. carm. 2, 9, 61 (*syn. 53* modula- [R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mine, *58* tropis). *al.* *in imag.*: AMBR. bon. mort. 6, 25 anima ... velut praeclara artifex ... pangens nunc -os castitatis, nunc -os temperantiae, sobrietatis carmen. VIGIL. THAPS. c. Eutych. 2, 1 p. 103^{D} ut ... inconsonae perfidorum sententiae in unum rectae fidei -um concinant. *de tonorum intervallis* (*cf. p. 1256, 32*): VITR. 5, 4, 3 chroma ... crebritate -orum suaviorem habet delectationem. CHALC. comm. 44 (= FAV. EVL. p. 15, 21) symphonia, quae in quattuor primis -is invenitur *eqs.* BOETH. mus. 1, 12 *διαστηματικὴ vox*, in qua non potius sermonibus sed -is inservimus. *de positione soni in recitatione* (*cf. p. 1256, 43*): GELL. 1, 11, 10 *tibiam* C. Graccho cum populo agente ... praeministrasse -os ferunt (*1, 11, 12* modos).

β pertinet ad tempus (*cf. p. 1256, 46*): Ⓘ *de certis temporis intervallis identidem sono vel motu notatis i. q. rhythmus vel metrum* (CHAR. gramm. p. 456, 33 B. -us *μέτρον*. GLOSS. II 428, 56 *ῥυθμός*): *in arte musica*: VAL. MAX. 2, 6, 2 non ante quam tibiae concentu et anapaesti pedis -o cohortationis calorem animo traxissent *exercitus Spartani* ([*seq.* ictus sono]. AMM. 24, 6, 10. *de re cf. p. 1256, 1*). SOL. 11, 6 cum ... -os crepitu ac tinnitu aeris deprehensos in versificum ordinem transtulissent. AMM. 18, 7, 7 sonantibus -is pro histrionicis gestibus. EVCHER. instr. 2 p. 147, 19 acitabula, quae percussa in -os concitantur. *adde*: PAVL. NOL. carm. 17, 109 navitae ... celeuma concinent versis -is in hymnos. *in arte rhetorica et poesi de ordine longarum breviumque syllabarum*: GELL. 1, 4, 4 agmen orationis ... -o ipso numerorum venustum. 1, 7$^{tit.}$ de -is numerisque orationis. 19, 9, 5 suavitate ... vocum atque -orum *versiculorum*. AVSON. 393, 84 p. 248 P. -is tribus moveri *hendecasyllabos*. FVLG. myth. 3, 10 p. 79, 8 per mela et rithmos vel -os. RVFIN. hist. 2, 17, 22 ut ... psalmum honestis -is (*μετὰ ῥυθμοῦ κοσμίως*) concinat. *in aliis rebus*: PLIN. nat. 11, 219 arteriarum pulsus ... in -os certos legesque metricas ... descriptus ab Herophilo. CARM. de Sod. 47 *aves* pinnarum -is prope nubila pendent. AMM. 19, 6, 9 repedantes sub -is. AMBR. hex. 6, 9, 62 -is quibusdam ingressae (*sc. in aures*) sonus vocis. off. 1, 18, 93 -os quosdam servare *ambulando*. MART. CAP. 9, 921 melodiam ... convenientem pulsibus -orum *sphaerarum*.

Ⓘⓘ *de temporum spatiis*: CENS. 17, 5 primi saeculi. 17, 13 ad certum -um annorum centum. AVG. conf. 12, 27, 37 p. 321, 22 parvo sermonis -o (*opp.* longiores loquellarum anfractus). c. Iul. 3, 11, 22 pro (*cf. l. 56*) -o, quo isto tempore vivunt homines. mus. 1, 13, 27 -um temporum id est quod simplum ad duplum spatia in motibus alternent. CASSIOD. inst. 1, 30, 5 horarum. *in metienda quantitate syllabarum*: GELL. 9, 6$^{tit.}$ verbum ... in syllaba prima ... quonam sit -o pronuntiandum.

γ pertinet ad gradum, de incremento vel remissione febris (*cf. p. 1258, 18*): GELL. 18, 10, 3 quibus -is quibusque intervallis accederet febris decederetque (*cf. 18, 10, 5* modum).

δ pertinet ad proportionem (*cf. p. 1250, 28. 39*): *de concinnitate orationis*: GELL. 5, 1, 1 verborum (14, 4$^{tit.}$ -is coloribusque v.). 17, 20, 7 de orationis Platonicae -is (*cf. 17, 20, 5* tam apte tamque modulate compositam orationem). *alia*: TERT. apol. 21, 13 de deo deus, -o alter, numerum gradu non statu fecit *Christus* ([*cf. Waltzing ad l.*]. *sim.*: adv. Prax. 9, 1 p. 239, 23 vel -o alius [*sententiam depravavit* ALTERC. Heracl. p. 44, 3]. 14, 3 p. 250, 24 ut ... visibilem ... filium agnoscamus pro -o derivationis). anim. 37, 5 salvo substantiae *animae* -o. adv. Marc. 4, 18, 4 p. 478, 16 ex forma prophetici -i. CASSIOD. in psalm. 146, 8 competenti -o subvenire. *c. praepp.* (*cf. l. 31. 37*): pro: AVSON. 337, 1 p. 155 P. mihi apud alios p. laboris -o laudem non posse procedere. AVG. epist. 262, 9 est quidam p. -o personae habitus matronalis a viduali veste distinctus. in euang. Ioh. 98, 3 serm. 214, 1. iuxta: GREG. M. moral. 13, 26 p. 1029^{B}.

b *sensu deminutivo fere servato praesertim in elocutionibus ad exprimendam modestiam quandam*: *c. praepp.*: pro (*cf. l. 37. 53. 56*): *c. pron. poss.*: APVL. met. 11, 24, 6 licet non plene tamen p. meo -o ... gratiis persolutis (AVG. adult. coniug. 1, 25, 32. in euang. Ioh. 56, 3 *syn.* captu. *al.* EPIST. pontif. 632 Schwartz p. 19, 30. *al.*). HIER. in Ezech. 6, 1 p. 58^{C} p. suo -o et sensu intelligat (AVG. in euang. Ioh. 34, 1 cepit. c. Pelag. 3, 7, 19 est ... perfectus. *al.* AVELL. p. 412, 26 PROSP. in psalm. 148, 6 SIDON. epist. 7, 14, 5. CLAVD. MAM. anim. 1, 13 p. 56, 16 [-o *Mb*, modo *cett.*]. *al.*). AVG. in epist. Ioh. 4, 9 nos p. -o nostro si non sicut ille *deus* essemus (gen. ad litt. 12, 37 p. 435, 5. *al.* SACR. Leon. p. 78, 3. *al.*). in euang. Ioh. 22, 1 p. vestro -o capitis. *c. adi.*: AVG. gen. ad litt. 11, 33 p. 367, 10 p. -o humano. *c. gen.*: EPIST. procur. de salt. Bur. I (CIL VIII 10570) 2, 17 p. -o me⟨diocrita⟩tis nostrae. ARNOB. nat. 7, 39 p. 272, 6 p. -o ingeniique pro captu ... scimus (7, 44 p. 277, 10. *cf. l. 64*). HIER. epist. 126, 3 communis ingenii. AVG. civ. 19, 13 p. 378, 33 D. mortalis vitae (c. Pelag. 3, 7, 22 p. 514, 2 POMER. 1, 9, 2). 20, 21 p. 457, 30 capacitatis humanae. gen. ad litt. 1, 6 p. 10, 21 suae naturae (lib. arb. 3, 14, 40). 4, 32 p. 130, 3 infirmitatis humanae (serm. 194, 2, 2. *cf.* ENNOD. epist. 5, 1, 4 p. 124, 6 exiguitatis propriae). *et saepe.* *sim.*: AVG. in euang. Ioh. 99, 2 p. mei -i facultate. serm. coll. Morin p. 356, 11 p. nostri -i infirmitate. super: TERT. orat. 22, 10 p. 196, 12 de illis ... s. meum -um pronuntiare ... possum (*cf. Diercks ad l.* *sim.*: AVELL. p. 485, 11 totum supra nostrae facultatis est -um). secundum: HIER. adv. Pelag. 1, 14 volumus s. humanae fragilitatis -um esse perfecti. SEV. MINOR. p. 434^{B} possibilitatis nostrae. SIDON. epist. 8, 6, 2 meum. *al.* iuxta (*cf. p. 1251, 59*): ISID. ord. creat. 15, 13 ingenioli mei. *alia*: TERT. pudic. 14, 26 p. 250, 3 permittente -o delicti. AVG. anim. 4, 6, 8 p. 388, 22 nos -um scientiae nostrae ... superamus (*cf.* serm. 351, 2, 2 -um hominum excedit). in euang. Ioh. 18, 7 -um ... novi ... meum (53, 7. *cf.* LEO M. serm. 88, 5 -um suum pendant). c. Faust. 21, 3 p. 572, 12 adcommodatius est -o nostro. CASSIAN. conl. 13, 18, 1 vel magnitudinem gratiae vel -um humani metiuntur arbitrii. *al.*

B *de mensura, qua metimur* (*cf. p. 1263, 54*): **1** *generatim*: **a** *pertinet ad hominum vitam moresque* (*in imag.*): VARRO Men. 315 ganeones ... quibus -us est vitae culina. HOR. sat. 1, 3, 78 cur non ponderibus -isque suis ratio utitur ...? epist. 1, 7, 98 metiri se quemque suo -o ac pede verum est (*cf. Otto, Sprichw. 221*).

b *pertinet ad liquores, sc. de fistulis, quibus aquae in aquae ductibus dispensantur* (*cf. p. 1250, 32*): FRONTIN. aq. 23 nomina quinariarum centenariarumque et ceterorum -orum per quos mensura constituta est. 26 substantia quinariae, qui -us et certissimus et maxime receptus est. 31 in quattuor -is novaverunt: duodenaria *eqs.* 32 quo -o plerumque erogatur. 33 exhausto -o. 34 in erogatorio -o ..., in acceptorio. *al.* VLP. dig. 39, 2, 30, 1 -orum aut rivi faciendi causa (*seq.* aquae ducendae causa). *de vase q. d. calix v. vol. III 165, 29 sqq.*

c *pertinet ad incorporea*: GELL. 13, 21 (20), 23 aurem ... suis verba -is pensitantem. CENS. 16, 6 aevum neque ... saeculorum numero nec denique ullo finiti temporis -o metiri. *ambigue de libra tamquam rerum corporearum et morum mensura*: AVSON. 368, 28 p. 95 P. nec est -us quem non hoc nomine (*sc. librae*) signes.

2 *speciatim*: *i. q. forma, exemplum*: TERT. nat. 1, 12, 9 circino et plumbeis -is praeparatio simulacri in marmor ... transmigratur. PAVL. NOL. epist. 49, 10 p. 398, 12 ista *navis* imaginem *arcae* multis modis in -o minore gestavit. *i. q. schema*: BOETH. arithm. 1, 27 p. 54, 17 in ipso -o descriptionis.

II *i. q.* ***ratio ac via,*** *species* (GLOSS. V 373, 17 -um tropum graece. *cf. et p. 1264, 8*): **A** *rerum*: **1** *speciatim de rationibus concludendi* (*cf. p. 1265, 73*): PS. APVL. herm. 7 p. 272$^{med.}$ supervacanei sunt -i Stoicorum. 8 p. 273$^{ex.}$ novem soli -i, sex autem coniugationes reperiuntur *eqs.*

2 *generatim*: GREG. TVR. glor. mart. 82 p. 544, 4 antemnae, quae -um crucis gestat (*cf. Mart. 1, 9 p. 594, 3* signaculum).

B *hominum*: GILD. Brit. 34 chron. III p. 45, 18 pingues tauri -i tui (*potest ad p. 1250, 1 referri*). 83 p. 73, 8 sacerdotibus vestri -i. *homoeoprophora v. l. 30. p. 1250, 62. 65. 74. al.*

deriv.: modulor. *R.*

***modus**, -ī *m.* [*cf. c.* meditor; *cf. umbr.* mers '*ius*' (*ex* *medos, -esos; *v.* moderor, modestus), *osc.* meddis '*iudex*' (*ex* *medo -dik-); *cf. et hibern.* airmed '*modus*', med '*libella*', *island.* māt *n.* '*taxatio*' (*theod.* Maß), *al. J.B.H.*] *de etym.*: GRAMM. suppl. 206, 26 -i a moderatione vel a motu sunt dicti *eqs. sim.* 251, 16. *de prosodia*: AVG. mus. 1, 1 '-us qui pes est?:: ... pyrrhichius. *notatur*: DON. Ter. Ad. praef. 1, 7 mutatis ... -is cantata ... M. M. C. NOT. Tir. 19, 101. *fem.*: VIRG. gramm. epit. 1 p. 4, 2 H. hac -a (*cf.* 4 p. 24, 5 quadam moda). *de significatu*: GLOSS.^{L} II Abav. MO 24 -um (molum *trad.*): mensura vel ratione. III Abol. MO 45 -is: argumentis vel mensuris. *cf. l. 69. p. 1256, 49. 1264, 9. 1266, 45. 1268, 38.* *gr. respondet ad cap. I*: *μέγεθος* (*p. 1253, 45*), *μέλος* (*p. 1255, 49. 1256, 3*), *μέτρον* (*p. 1253, 46 sqq. 1259, 71. 1263, 40*), *πλῆθος* (*p. 1258, 62*), *συμμετρία* (*p. 1259. 71*), *χωρίον* (*p. 1258, 47*), *χῶρος* (*p. 1253, 47*). *ad cap. II*: *αἰτία* (*p. 1267, 54*), *ἔγκλισις* (*p. 1266, 83*), *τρόπος* (*p. 1264, 77. 1265, 55. al.*), *χαρακτήρ* (*p. 1264, 64. 1265, 42*). *legitur inde a* PLAVTO, ENNIO. [*francog. vet.* muef, *hisp. vet.* muedo, *prov.* mo, *raet.* mied. *Rohlfs.*] [*locis mutilis*: CIC. Tull. 17 PLIN. nat. 16, 29 STAT. silv. 5, 5, 26 COD. Theod. 13, 10, 7. *dub.*: LVCR. 6, 453 -is (*codd., pars edd.*, moris *Lachmann, Löfstedt Synt. I*^{2} *p. 61*) ... *corpora* indupedita exiguis. *cf. p. 1257, 12.* *falso trad.*: COLVM. 5, 9, 1. *var. l. falsa*: CIC. rep. 6, 18 *pro* duorum. off. 1, 49 *pro* morbo. QVINT. inst. 8, 5, 35 *pro* motus. *al.* *var. l. dub.*: OV. trist. 4, 1, 42. *e coni.*: VAL. MAX. 8, 3, 1 PHAEDR. 5, 7, 25 INSCR. NSc. 1926 p. 284, 2, 1. *cf. etiam p. 1264, 19. 1280, 27.* *dub. interpr.*: CHIRON 461 facit oleum (*pro gen. ? cf. p. 1279, 14*) -o melle coctum.]

caput prius: *i. q.* ***mensura*** (VIRG. gramm. epit. 7 p. 51, 8 H. -us ... non aliud quam certam mensuram significat. GLOSS.^{L} V Abba MO 3 mensura, ordo. GLOSS. II 387, 18 *ὅρος*. 542, 54 *μέτρον*. V 537, 17 finem).

I ***notione primaria:*** **A** *sensu strictiore i. q. extensio metiendo definita* (*non ubique certe distinguitur a sensu latiore p. 1258, 6 allato*): **1** *proprie de locorum vel corporum spatiis*: **a** *respicitur potius notio extensionis*: **α** *de spatiis porrectis*: Ⓘ *pertinet ad areas*: Ⓐ *de agris, terris sim.*: -us agri: PLAVT. Aul. 13 a. reliquit ei non magnum -um. LEX agr. (CIL I^{2} 585) 27 tantum -um a. locei. 58. 65. 69. 91. 92 CIC. Flacc. 80 Att. 13. 33. 2 CAEL. Cic. epist. 8, 14, 4 LVCR. 2, 1170. VARRO rust. 1 capp. p. 3, 25 quot operis quisque a. -us coli possit. 1, 2, 9. 1, 13, 6 cellam vinariam ad -um a. aptam. 1, 15. 1, 18, 1 certum (CAES. Gall. 6, 22, 2). HOR. sat. 2, 6, 1. LIV. 26, 34, 10 ne cui maior quam quinquaginta iugerum a. -us esset (*cf. p. 1253, 8. 1259, 35*). 42, 1, 6 ingentem. VITR. 6, 6, 1. VAL. MAX. 7, 3, 4 regredi (in hac

[Brandt †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

de agri⟩ (*suppl. Vahlen*) -o controversia ... mallent (*cf. l. 23*). COLVM. 1, 4, 6. 8, 15, 5 hunc a. -um (*cf. antea*: per vicenos undique pedes). *al.* PLIN. nat. 36, 111. FRONTIN. grom. p. 1, 18. p. 13, 13 a. -um fecerunt quattuor limitibus clausum (*cf. l. 23*). IVV. 14, 172. HYG. grom. p. 141, 8 -us a. pro portione officii dabatur. GELL. 6. 3, 45 PAVL. dig. 18, 1, 40. *al.* COD. Theod. 2, 26, 2 = Iust. 3, 39, 4. *alia*: SENT. Minuc. (CIL I^2 584) 42 dum ne ampliorem -um pratorum habeant, quam *eqs.* LEX agr. (CIL I^2 585) 2 quod non -us maior siet, quam *eqs.* VARRO rust. 1, 11, 1 fundi (1, 18, 4 COLVM. 1, 9, 9). 1, 18, 1. 1, 18, 4 -um ... CCXL iugerum (COLVM. 5, 1, 7 PLIN. nat. 18, 17. *aliter*: CIC. Verr. II 3, 117 iudicium de -o iugerum. COLVM. arb. 1, 6 clivosum -um iugeri. *cf. p. 1252, 83*). LIV. perioch. 58 p. 70, 11 amplum. VAL. MAX. 5, 2 ext. 4 *Masinissa* regni -o liberius auctus. SEN. dial. 10, 3, 1 contentio ... de -o finium. epist. 89, 20 praediorum (COD. Iust. 3, 34, 12. 11, 66, 2). COLVM. 2, 12, 7. 4, 18, 1. 4, 23, 2. 5, 10, 1 -um pomarii ... circumvenire maceriis. 8, 15, 3 solum ... stagni ..., quod sit instar -i totius duarum partium. 9, 1, 2 -us silvae pro cuiusque facultatibus occupatur (PAVL. dig. 19, 1, 42). 11, 2, 47 vinearum ..., quibus maior est -us (12, 2, 6). 11, 3, 2 si ... amplum -um *hortorum* saepire quis velit. LVCAN. 4, 20 vix oculo prendente -um *camporum*. PLIN. nat. 3, 16 mutato provinciarum -o. 17, 169. 18, 7. FRONTIN. aq. 128 ne ea quidem eripuerunt privatis, quae ad -um publicum pertinebant (*cf. adn. crit.*). grom. p. 3, 1 is -us ... linea cludatur (p. 15, 20). p. 5, 11. p. 5, 16 de -o controversia est (p. 6, 1). p. 9, 15. 18. p. 14, 5 sunt qui centuriam maiorem -um appellant *eqs.* PLIN. epist. 1, 24, 3 -us ruris, qui avocet magis quam distringat. 8, 20, 5 sua cuique *insulae* figura et (vel *trad.*) -us. HYG. grom. p. 95, 9 ut quisque -us aliqua ... via ... finiri potuit. SIC. FLACC. grom. p. 119, 24 -um pro -o secundum bonitatem taxabant. p. 121, 26 fluminum -us assignationi cessit (p. 122, 18 limitum -us ... -o assignationis c. *cf.* PAVL. dig. 18, 1, 51 litora ... in -um cedant. *sim.* 18, 6, 7, 1). p. 122, 7. 11. 25. *al.* AGENN. grom. p. 37, 16. PAPIN. dig. 21, 2, 64, 1 -o terrae integro. SOL. 38, 2 *Cilicia* ab Assyriis subacta in breviorem -um scripta est. AVIEN. orb. terr. 40 *caespes* immensus ... -i protenditur (*cf.* 1351 magnus uterque *fluvius* -i). 402 aequus utrimque -us *Europae Libyaeque* protenditur. 829. *al.* *notabiliora*: CIC. Verr. II 3, 46 antiquum -um sationis (*cf. 38* iugera sationum) nulla ex parte adsequi potuit. SEN. nat. 4, 2, 8 canalibus factis, ut sit *Nili crescentis* -us in derivantium potestate.

Ⓑ *de caeli spatiis, sideribus* (*cf. p. 1255, 9*): MANIL. 1, 632 *coluros* fixerunt tempora ... immotis per signa -is. 4, 364 haec ratio ... in pluris ... -os ... caelum dividit. CVRT. 8, 9, 36 spatium eorum *mensium* ad hunc lunae -um dirigunt (AVG. civ. 7, 30 p. 313, 17 D. *deus*, qui lunae statuit -um suum. *cf.* PS. AVG. quaest. test. I 84$^{\text{tit.}}$ dies lunares et -um custodiant). ANTH. 761, 27 zonas similes aequales ... esse in caeli terraeque -o. AVIEN. Arat. 357 talis ... -o simul et fulgore micat lux *stellae* (*gr. 138* μεγέθει. *cf.* 818 similis ... lux habet omnis, par -us. *gr. 378* μέτρα). 606 -us ollis *Vergiliis* parcus (*gr. 255* οὐ μάλα πολλὸς ἁπάσας χῶρος ἔχει). 936 -us in binis *zonis* protenditur (*gr. 468* μέτρῳ γε δύω δυοῖν ἀντιφέρονται). 947 -us et mensura duobus *balteis* est compar (*gr. 478* μέτρα).

(II) *pertinet ad longitudines: variarum rerum*: NEP. Iph. 1, 4 hastae -um duplicavit. AETNA 297 cortina ... imparibus numerosa -is (*sc. tibiarum. cf. Sudhaus ad l.*). TER. MAVR. 21 *nervos* assidue ligat, dum sit funiculi -us. PAVL. dig. 8, 2, 31 extollere supra priorem -um aedificium. AVIEN. orb. terr. 806 orae. 1047. *generatim*: QVINT. inst. 11, 3, 86 *manibus* -um, copiam ... ostendimus. *specialiter de distantia*: LVCAN. 3, 480 longinqua ad tela parati tormenti mutare -um. PLIN. nat. 17, 179 *intervalli*. GELL. 9, 1, 5 -us et impetus iactūs temperandus ... est. CLAVD. carm. min. 9, 33 nil spatio fallente -um *ictus*. BOETH. mus. 1, 4 p. 200, 7 -us audiendi. *potius i. q. finis* (*cf. p. 1254, 43*): LVCAN. 9, 847 nec, quae mensura viarum quisve -us, norant caelo duce.

β *pertinet ad res, quae vasis mensurantur*: (I) *ad liquores* (*interdum fere i. q. quantitas* [*cf. p. 1258. 60*]): CELS. 8, 4, 22 vitentur sol, ... maior vini -us (FRONTIN. strat. 2, 5, 12). COLVM. 8, 17, 4 -us ille aquae iacentis infra libram maris (FRONTIN. aq. 7 ampliorem. 10 ingentem. 104. 115. COD. Iust. 11, 66, 5, 1 universum). PLIN. nat. 2, 152 gelando liquorem minui resolutaque glacie non eundem inveniri -um. 19, 110 ampliorem -um *suci porri* negant noxium esse. FRONTIN. aq. 20 -um, quem acceperunt *arcus Neroniani*. 73 *bis*. 115 exiguus.

(II) *ad frumenta sim.*: COLVM. 2, 10, 16 si maior est -us *lentis* (CIL XIV 3608 [*a. 74*], 25 magno tritici -o annonam p. R. adlevavit. PALLAD. 1, 19, 2 seminum). 12, 52, 3 *tabulatum debet* habere lucusculos tam multos, quam postulabit -us olivae. TAC. Germ. 25, 1 *servo* frumenti -um dominus iniungit (VLP. dig. 19, 2, 19, 3 certum. COD. Theod. 11, 16, 1 = Iust. 11, 65, 2 plurimum). VEG. mil. 3, 3 p. 69, 15 *annonae* amplior semper -us, quam sufficit, adgregetur (COD. Theod. 14, 17, 13 publicarum annonarum. 14, 17, 14 certum). COD. Theod. 8, 4, 6 quantus specierum -us ... praebeatur (11, 1, 3. 29).

(III) *in praeceptis medicorum de quantitate specierum sive liquidarum sive aridarum, sive vasis sive pondere* (*cf. p. 1255, 30*) *mensuratis*: CELS. 3, 27, 2^C sebum miscere cum hyoscyami et urticae contritis seminibus, sic ut omnium par -us sit (4, 12, 10 cum pari -o suci *eqs.* [*sim.*: PLIN. nat. 17, 265 addita -o p. aquae portione. 20, 54 cum mellis p. -o. 20, 187. 20, 251 cum p. -o nasturtii. 24, 89. *et saepe.* CASS. FEL. 72 p. 173, 15]. 5, 27, 9 dandus ... murrae et uvae ... par -us. 6, 7, 1^D coiciuntur in passi eundem -um. 8, 4, 19 [*cf. adn. crit.*]). 5, 25, 4^B adiectis exiguo -o rutae suci ac passi. 5. 25, 17. 5, 28, 11^C eadem ... omnium curatio; tantum -o distat. 6, 8, 1^B. COLVM. 12, 20, 5 ad praedictum -um musti adici *eqs.* 12, 20, 7 quattuor urnarum. 12, 23, 3. SCRIB. LARG. 73 aquae ... mensura capitur, ad cuius -um (soliditatem *Marcell. med. 14, 5*) mellis ... quarta pars miscetur. PLIN. nat. 20, 46 idem -us (*cf. antea*: acetabuli mensura). 20, 64 in causa ... -us est. 20, 137. 21, 178 duplicatum hunc -um (*cf. antea*: drachmae ... pondere). 26, 67 acetabuli. 27, 46. PALLAD. 11, 14, 7 singula -is aequalibus tunsa (*cf.* CASS. FEL. 1 p. 5, 9 aequali -o [28 p. 46, 3. 61 p. 152, 3]). PELAGON. 346 omnia cum aequo -o conteris (*cf. Hippiatr. gr. I p. 431, 24* ἐπ᾽ ἴσης). CHIRON 124 cibum non tam -um solitum accipiet (*vix recte Löfstedt, Synt. I^2 269 pro* 'in -um' *dictum putat*). MARCELL. med. 22, 13 p. 172, 32 *antidotum* epaticis dimidium avellanae -um ([*pro* 'ad -um'? *cf. p. 1275, 70*]. p. 172, 39 ex aqua mulsa -o a. [*p. 172, 38* magnitudine a.]. *sim.* p. 173, 1 -o ciceris. *cf. etiam p. 1272, 9*).

b *respicitur potius notio definiendi mensuram fere i. q. circumscriptio quantitatis, quae mensuratur*: α *generaliter*: NEP. Att. 2, 6 qui -us mensurae medimnus Athenis appellatur (COLVM. 1 praef. 3 mensurarum et numerorum -um rimantes. FRONTIN. aq. 105. MAECIAN. distrib. 81 ponderis et mensurarum -us incertus est [ISID. orig. 16, 25, 1. *cf. l. 25*]. PAVL. dig. 48, 19, 37 BOETH. mus. 1, 11 p. 198, 18). MANIL. 4, 208 *Palamedes* primus numeros rebus ... imposuit certumque -um (PRVD. apoth. 855 *anima*, cui certus inest -us [*cf. l. 34*]. ISID. orig. 16, 25, 7 unicuique ... ponderi certus est -us). SEN. epist. 65, 7 (*de ideis Platonis*) haec exemplaria rerum omnium deus intra se habet numerosque universorum, quae agenda sunt, et -os mente complexus est (*cf.* APVL. Plat. 1, 9 p. 199 substantiam mentis huius numeris et -is confici). PLIN. nat. 17, 226 omnia -o constant certoque temperamento. PAVL. dig. 19, 1, 2 pr. si in emptione -us dictus est *eqs.* CHALC. comm. 299 p. 327, 23 *deus* -um immoderationi ... coniungens. CONSVLT. 5, 2 in -um et mensuram ... debet ... designare. PRVD. apoth. 809 *animam* -us et species determinat (*cf.* 802 *et l. 25*). AVG. civ. 5, 11 p. 210, 22 D. *deus*, a quo est omnis -us, omnis species, omnis ordo *eqs.* (*item*: 11, 15 p. 48, 10 nat. bon. 3 p. 856, 24). divers. quaest. 6. gen. ad litt. 4, 3 p. 99, 16 mensura omni rei -um praefigit. nat. bon. 4 *malum* nihil aliud est, quam corruptio ... -i *eqs.* 21 quia omnia in mensura et numero et pondere disposuit *deus*, necesse est, ut -o aliquo cohibeantur. 22 *bis.* vera relig. 43, 81. PS. AVG. quaest. test. I 79, 4 quid sit didragma, hoc est, qui -us sit ponderis (*cf. l. 22. 39 et p. 1255, 30*) vel quantitatis. ISID. orig. 16, 26, 1 mensura est res aliqua -o suo vel tempore circumscripta (16, 26, 10). *in sententiis negativis de immensitate* (*cf. l. 66. p. 1253, 60. 1259, 57*): LVCR. 1, 946 *mundus* non habet extremum, caret ergo fine -oque (*sim. de mundo*: 1, 1008 -um ... sibi rerum summa parare ne possit. MANIL. 4, 931 materiae ne quaere -um. AVG. anim. 4, 6, 8 non *est* dimensio siderum, non -us maris atque terrarum). HIL. trin. 11, 47 deus ... non subiectus est -o (*item de deo: ibid.* ut non definitus in -um sit, sed intellectus sit in immenso. AVSON. 153, 4 p. 7 P. = PAVL. NOL. carm. 5, 4 PRVD. apoth. 14. AVG. nat. bon. 22 deus ... nec -um habere dicendus est *eqs.*). BOETH. arithm. 1, 1 p. 9, 17 magnitudo ... -um in divisione non recipit; infinitissimas enim ... suscipit sectiones.

β *speciatim*: (I) *pertinet ad spatia porrecta*: Ⓐ *pertinet ad ambitum rerum et longarum et latarum et altarum*: CAES. Gall. 5, 1, 2 *navium aedificandarum* -um formamque demonstrat (*sim. de -o navium*: VERG. Aen. 11, 328 numerumque -umque carinis praecipiant. VITR. 5, 12, 7 *navalia* faciunda ad maximum navium -um. SCHOL. Cic. Gron. A p. 344, 23). VAL. MAX. 8, 12 ext. 1 de -o et forma arae. SEN. nat. 3, 25, 5 utriusque (*sc. corporis solidi et aquae*) par sit -us. COLVM. 5, 1, 3 aedificiorum ... -um conprehendere (VLP. dig. 39, 1, 1, 17). *metaph.*: LVCAN. 8, 799 Romanum nomen et omne imperium Magno tumuli est -us (*cf. Francken ad l.*). *nota notionem per iocum mixtam cum significatione -i restringendi* (*cf. p. 1261, 83*): PLAVT. Aul. 488 avidos ..., quorum animis avidis atque insatietatibus neque lex neque sutor capere est qui possit -um.

Ⓑ *pertinet ad areas*: *de agris*: COLVM. 5, 1, 4 -us omnis areae pedali mensura comprehenditur (HYG. grom. p. 84, 14. p. 94, 18. p. 95, 19. *al.* PS. AGENN. grom. p. 52, 20. p. 55, 2 istius agri mensuram in unum -um ... video comprehendi). FRONTIN. grom. p. 15, 7 exprimi ... -i veritas sine rationa[bi]libus lineis non potest. p. 15, 14 ut ... intra clusi -us enuntietur (*cf.* SCAEV. dig. 21, 2, 69, 6 pronuntiatus. PAVL. dig. 18, 1, 40 pr. de -o renuntiaret). HYG. grom. p. 84, 12 in aere ... -um ... adscripsit (SIC. FLACC. grom. p. 121, 6). p. 86, 6 hunc ... -um quattuor limitibus mensura s(upra) s(cripta) inclusum vocamus medimna. p. 94, 21. *al.* p. 95, 8 nec ... certum -um taxaverunt (p. 96, 10). p. 96, 7 magis opinione quam mensura -um complecti. lim. grom. p. 135, 9 mensuram constituerunt, qua ... -us centuriarum ... constaret. p. 135, 15 -um ... centuriis quidam secundum agri amplitudinem dederunt. SIC. FLACC. grom. p. 116, 23. p. 119, 9 ager ... aequalis in -o (*cf. p. 1253, 44*). p. 120, 2. 11. *al.* p. 121, 9 nomina sine -o inveniuntur (*sc. in inscriptione*). IVLIAN. dig. 19, 1, 22 si in qualitate fundi venditor mentitus sit, non in -o eius (PAVL. dig. 19, 1, 42 pr. MOD. dig. 50, 1, 36, 1 *syn.* mensurae). PAPIN. dig. 21, 2, 64, 3. VLP.

[Brand †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dig. 11, 6, 1 pr. ne fallamur in -i renuntiatione (11, 6, 7, 2). *ibid.* cuius -i ager veneat. 11, 6, 3, 1 falsum (11, 6, 5 pr. *al.*). 50, 15, 4, 1 in publicis tabulis delato -o. PAVL. dig. 19, 1, 4, 1 sent. 2, 17, 4. LIB. col. grom. p. 211, 6 iugerationis -us conlectus est (p. 213, 14. 216, 1. *al.* COD. Theod. 12, 1, 33). SOL. 54, 15 hic inconstantissimus est terrarum -us ..., cum ... incertam fidem faciat mensurae ratio discors. COD. Theod. 6, 2, 13, 1 nihil ... amplius quam ⟨certum professio⟩nis -um varias intra prov⟨incias possidere⟩ (6, 4, 21, 6. 11, 1, 10. 11, 28, 13). *de variis areis*: AETNA 231 solis scire -um. LVCAN. 5, 182 non -us Oceani, numerus non derat harenae *menti Pythiae.*

ⓒ *pertinet ad longitudines*: VITR. 10, 9, 1 *ut rota* certum -um spatii habeat peractum. PLIN. nat. 6, 184 a Syene ... Neronis exploratores renuntiavere his -is: ... L̅I̅I̅I̅I̅ p. HYG. grom. p. 84, 16 uti acta est mensura ..., ita inscripsit longitudinis et latitudinis -um (SIC. FLACC. grom. p. 123, 1). PAVL. frg. Vat. 53 si non expresserit -um *altius tollendi.* CHALC. comm. 19 p. 84, 11 latera ... habent adversum se competentem -um. 284 p. 313, 25 *aliquid* est pedalis -i (*syn.* proceritatis, mensurae).

ⓓ *pertinet ad liquores*: FRONTIN. aq. 19 -us *aquarum* ... mensuris ibidem positis initur (66. 67). 64 quem [ad] -um quaeque aqua ... habere visa sit. *ibid.* ampliorem quam in commentariis -um inveni (71). 66 Anioni veteri adscriptus est in commentariis -us quinariarum mille *eqs.* (67. 68. 69. 70. 71 conceptionis. 74 *syn.* copia). *ibid.* -us in piscina ... efficit quinariarum duo milia *eqs.* (67. 69 manifestis mensuris). *ibid.* in commentariis conceptionis -um significari. 75. 77. 103. 109 ut ... totus -us praediis adsignatus flueret. VLP. dig. 12, 6, 26, 5 *olei* maiorem -um debens (19, 1, 32 ut in -o *olei* me falleret [*cf. l. 1*]). COD. Theod. 13, 4, 3 = Iust. 10, 66, 2 qui aquarum inventos ductus et -os ... ostendunt.

ⓔ *pertinet ad res, quae vel vasis vel pensando (cf. p. 1253, 80) mensurantur*: CELS. 2, 16, 2 *intemperantes homines* sibi ipsis -um *cibi* vindicant (*sim. de cibo ibid. et* ITIN. Alex. 40 cum luxu mores ... mutasset, tum mensae -o *eqs.*). CARM. de pond. 133 quis -us argenti ... latitaret in auro. MARCELL. dig. 45, 1, 94 cum destinare *tritici* genus et -um vellet *eqs.* (*syn.* certae quantitatis). COD. Theod. 14, 17, 5 titulus ..., in quem ... panis -us ... debebit incidi. COD. Iust. 12, 37, 9 pr. erogationis *annonae* ... factae -um quantitate brevium conferri.

2 *transl. de spatiis cogitatis (interdum vergit ad sensum latiorem p. 1258, 6 allatum)*: a *pertinet ad rationes artis musicae (recitationis p. 1256, 43)*: α *de vocum modulatione i. q.* μέλος *vel de tonorum constitutionibus (e. g. l. 79. p. 1256, 10. cf.* PS. CENS. frg. 11, 2 -us ... est lex quaedam et ordo vocalium intervallorum *eqs. non ubique certe distinguitur a notione rhythmi p. 1256, 49 allata*): ENN. scaen. 127 iuvenum coetus ... inibat alacris Bacchico insultans -o. DIDASC. Ter. Haut. -os fecit Flaccus Claudi (Eun. *cod. A* [modulavit *rell.*]. Phorm. Hec. Ad. [*aliter Don. praef. v. p. 1247, 67*]. CIC. de orat. 3, 102 APVL. Plat. 1, 14 p. 211. PS. CENS. frg. 11, 1 musica est peritia faciendorum et canendorum -orum. FIRM. math. 3, 12, 1 DON. Ter. Andr. praef. 1, 6. VVLG. Sirach 47, 11 [*gr. 47, 9* μέλη]). CIC. de orat. 1, 187 in musicis *artibus conclusa sunt* numeri et voces et -i (*cf. p. 1256, 29. 45 et* HOR. ars 211 QVINT. inst. 9, 4, 13. CHALC. transl. p. 47^E numerorum ... et -orum nesciam *naturam* [τὴν ἄμετρον ... ἕξιν]. comm. 44 p. 110, 15 FAV. EVL. p. 16, 14). 1, 254 tardiores tibicinis -os. *ibid.* laxare -os. 3, 174 ut et verborum numero et vocum -o delectatione vincerent aurium satietatem (*syn.* moderationem. leg. 2, 38. div. 2, 9 varietates v. aut -os. VARIVS trag. 5. AVSON. 406, 57 p. 241 P. melleae vocis -is). leg. 2, 39 Livianis et Naevianis -is. *ibid.* cervices oculosque pariter cum -orum flexionibus torqueant. Tusc. 1, 106 pressis et flebilibus -is (HOR. carm. 2, 9, 9 SEN. Herc. O. 1091 epist. 88, 9 BOETH. cons. 3 carm. 12, 7). 3, 46. phil. frg. X 3 tarditate -orum. CATVLL. 61, 38 in -um dicite: o Hymenaee (61. 123. MART. 3, 63, 6 movet in varios bracchia ... -os [*an ad p. 1267, 57?*]). VARRO rust. 1, 2, 15 est altera *tibia* eiusdem carminis -orum incentiva, altera succentiva (FIRM. math. 6, 26, 1. 6, 30, 9. *al.*). VERG. Aen. 7, 701 *cycni* dant per colla -os (OV. fast. 4, 214 tibia dat Phrygios ... -os). HOR. carm. 2, 1, 40 Musa ..., quaere -os leviore plectro. 2, 12, 4 mollibus ... citharae -is. 3, 9, 10 dulcis docta -os (OV. fast. 1, 444 *aves*, dulces editis ore -os. SEN. Ag. 584 CLAVD. rapt. Pros. 2 praef. 4 BOETH. mus. 1, 1 p. 179, 19. 24). 3, 11, 7 dic -os. 3, 30, 14. epist. 1, 3, 13 fidibus ... Latinis Thebanos aptare -os. carm. 4, 6, 43. 4, 11, 34. ars 405 Pieriis (STAT. silv. 2, 2, 42 CLAVD. 4, 20). TIB. 1, 4, 70 secet ad Phrygios vilia membra -os ([*inde* OV. Ib. 454]. 1, 7, 38. OV. fast. 6, 692 canere ad veteres ... -os. 3, 388. 6, 692. LIV. 7, 2, 4 ad tibicinis -os saltantes. SEN. Herc. O. 1036 COLVM. 12, 2, 4 MART. 11, 84, 8. FRONTO p. 153, 8 v.d.H. = p. 160, 5 N. quin ad -um crotali aut cymbali pedem poneret. HIL. in Matth. 11, 8). LYGD. 4, 42 tristi. PROP. 2, 22, 6 varios (OV. met. 10, 147. APVL. flor. 13 p. 46 haec animalia ... vario -o occinunt. LACT. opif. 10, 15 *avium* lingua ... varios sonorum -os exprimit. *cf. l. 61*). 3, 9, 44. 4, 4, 61. OV. ars 1, 111 rudem praebente -um tibicine Tusco. 1, 508 Cybeleia mater concinitur Phrygiis exululata -is (BOETH. mus. 1, 1 p. 180, 16. *al. cf. l. 65. 71*). 3, 318 Niliacis. fast. 5, 386 lyricis (EPIST. Sapph. 6. 26. AVSON. 322, 54 p. 264 P. melicos lyricosque). LIV. 7, 2, 7 impletas -is saturas. VAL. MAX. 2, 4, 4. SEN. Ag. 332 altis. Tro. 718 reboante ... concitos cornu -os. SIL. 12, 412. HOMER. 883 septem ... -os modulatur avenis (*cf. p. 1256, 27*). STAT. Ach. 1, 573 silv. 3, 1, 51. QVINT. inst. 1, 10, 14 exercitus Lacedaemoniorum (*cf. p. 1251, 16*) musicis accensos -is (FIRM. math. 3, 12, 1. 17. CHALC. comm. 95 p. 167, 1 *ut* stellae rotatae musicos ... -os edant. VVLG. Sirach 44, 5 [μέλη]. BOETH. mus. 1, 1). 1, 10, 22 *in musice vocis et corporis* aptus quidam -us desideratur. 1, 10, 31 impudicis. 1, 10, 32 iussa mutare in spondium -os tibicina (DON. de com. 8, 9 Ter. Ad. praef. 1, 7 BOETH. mus. 1, 1. *cf. l. 10*). 9, 4, 11. IVV. 7, 19 nectit quicumque canoris eloquium vocale is. TAC. dial. 26, 2 *ut actores* histrionales -os exprimant. ann. 14, 15, 1 gestus -osque haud viriles. PLIN. paneg. 54, 1 FRONTO p. 191, 25 v.d.H. = p. 202, 16 N. APVL. met. 4, 33, 4 sonus tibiae ... mutatur in querulum Ludium -um (BOETH. mus. 1, 1 p. 180, 16. 4, 6 p. 318, 5. *al.* GLOSS.^L III Abol. MO 50). flor. 3 p. 10. 20 p. 98 canit ... Epicharmus -os. PS. APVL. Ascl. 9 TERT. anim. 14, 4 *organi* tot commercia -orum. spect. 10 p. 12, 28. 25 p. 25, 10. PS. CENS. frg. 9, 2 *Pindarus* liberos etiam numeros -is edidit. 11, 3 carmen est -us vocibus iunctus, cuius discrimina: cantus, -us, motus. NEMES. ecl. 1, 41 LACT. Phoen. 48. FIRM. math. 5, 5, 6 musicae -os ... componunt. AVSON. 168, 2 p. 35 P. caros ... piis cecinit nenia nostra -is. 336, 76 p. 204. PRVD. perist. 6, 152 hymnus mixtis Eulogium -is coaequans. 10, 12 noster ... sermo ... balbutit et -is laborat absonis. tituli 91. CLAVD. 7, 114 saxa Orpheis animata -is. 8, 575 Pharios ... -os Aegyptia ducit tibia. 9, 12 carm. min. 25, 36. AVG. civ. 22, 24 p. 613, 10 D. quos cantilenae -os excogitaverit (ord. 1, 8, 22, *ubi syn.* melos). MART. CAP. 1, 28 raucioribus. 9, 916. 964 SCHOL. Ter. p. 163, 17. BOETH. cons. 1 carm. 1, 2 maestos cogor inire -os. 3 carm. 12, 17. 38. mus. 1, 1 p. 180, 12 lascivioribus. p. 181, 2 rythmi -ique (1, 34 p. 225, 13). 4, 3 p. 309, 4 *notulas* per genera -osque divisere. 4, 15 p. 341, 20 -i, quos eosdem tropos vel tonos nominant (*cf. q. s.*). p. 342, 12 -os VII, quorum nomina sunt haec: hypodorius *eqs.* 4, 16 p. 343, 10. 4, 17 p. 345, 23. *al.* *metaph.*: HOR. epist. 2, 2, 144 verae numerosque -osque ediscere vitae. APVL. flor. 13 p. 46 philosophi ... oratio ... est ... -o omnicana. CHALC. comm. 267 p. 298, 7 *animae* actus rhythmis -isque constare.

β *de tonorum intervallis (cf. p. 1251, 5)*: VITR. 5, 4, 4 *natura* -is ... certis distantibus constituit qualitates *tonorum*. PS. CENS. frg. 12, 1 modulatio est -orum prudens dispositio. 12, 4 -um, qui synemmenos dicitur. 12, 5. LACT. opif. 16, 13 musici ... concentum ... nervorum in integros -os ... harmoniam appellant. CHALC. comm. 46 p. 113, 16 sescuplum -um epitrito -o potiorem esse. p. 133, 19 epogdous -us, id est novem adversus octo. p. 113, 20 in duplici -o (*syn. l. 6* quantitate). 47 p. 115, 18. MART. CAP. 9, 930 *diesis tertia* hemiolii -um complet. BOETH. mus. 1, 13 p. 200, 5 tantum ... unusquisque ... acumen valet extollere ..., quantum vocis eius naturalis patitur -us. 2, 19 p. 250, 21 concinentiarum. *adde de positione soni in recitatione (cf. p. 1251, 10)*: VAL. MAX. 8, 10, 1 *servus* fistula pronuntiationis eius -os formabat (*cf.* QVINT. inst. 1, 11, 27. GELL. 1, 11, 12 si ... Graccho contionanti numeros et -os ... tibicen incineret).

b *pertinet ad tempus (cf. p. 1251, 12)*: α *de certis temporis intervallis identidem voce vel motu notatis*: ① *in poesi et arte rhetorica de ordine longarum breviumque syllabarum i. q.* ῥυθμός *vel metrum* (*cf.* PS. CENS. frg. 11, 1 rhythmos graece -us dicitur latine. *interdum fere i. q. versus* [*e. g. l. 63. 77*]): LVCIL. 1295 Caeli Numeri numerum ut servemus -umque (CIC. de orat. 1, 151 non poetico, sed quodam oratorio numero et -o. 3, 184. 196 Brut. 32 DIOM. gramm. I 474, 2 AMM. 29, 1, 31 AMBR. hex. 6, 9, 67 p. 256, 1). CIC. de orat. 3, 171 continuatio verborum ... -um quendam formamque desiderat (3, 173. 176). 3, 173 verborum et sententiarum -o interpunctas clausulas. orat. 183 a -is quibusdam cantu remoto soluta esse videtur oratio (OV. trist. 4, 10, 24 verba s. -is. STAT. silv. 4, 5, 57 vocibus ... -is ... solutis [*v. Vollmer ad l.*]. *cf. l. 71*). 193 ut in his singulis *pedibus* -us insit aut sesquiplex aut duplex aut par. 198 nihil ut fiat extra -um. 203 in versibus, quorum -um notat ars (*syn.* numerus). 236 sine verborum et ordine et -o (part. 72). *al.* HOR. sat. 1, 4, 38 his ... eripias si tempora certa -osque *eqs.* carm. 3, 3, 72 magna -is tenuare parvis. epist. 1, 19, 27 mutare -os. OV. am. 1, 1, 2 materia conveniente -is (*sc. versibus heroicis; de eisdem*: 1, 1, 28. MART. 8, 3, 14 paribus [*cf. l. 67*] bella tonare is). 2, 1, 4 non estis teneris apta theatra -is (*de distichis; de eisdem vel de pentametro*: 2, 17, 22 iungitur herous cum breviore -o. fast. 6, 22 exiguos. trist. 2, 220 imparibus [Pont. 4, 16, 36]. 2, 332 parvos [*syn.* numeris levioribus]. Pont. 4, 12, 6. ARATOR ad Vigil. 21 alternis). fast. 2, 92. trist. 2, 538 bucolicis iuvenis luserat ... -is (*i. versibus*). *al.* SEN. epist. 33, 6 facilius ... *verba* insidunt carmini⟨s⟩ -o inclusa (STAT. silv. 4, 4, 11). 100, 7. STAT. silv. 1, 4, 29 plana solutis quom struis orsa -is. 5, 3, 102 sive orsa libebat Aoniis vincire -is, seu voce soluta spargere. QVINT. inst. 9, 4, 10 natura ducimur ad -os. 9, 4, 142 lascivissimis syntonorum -is saltat *compositio*. GELL. 10, 19, 2 *sententia* lepidis et venustis vocum -is vincta. 11, 13, 5. 16, 18, 5 μετρική, per quam ... -us aurium mensura examinatur. TER. MAVR. 281. 311. 2753 (*syn.* versus). PS. CENS. frg. 13, 1 -orum elementa spatia syllabarum ac tempora. DIOM. gramm. I 512, 38 AVSON. 1, 14 p. 321 P. 151, 23 p. 6. 159, 2 p. 28. 193, 4 p. 51 seu lege metrorum condita, seu prosis ... orsa -is. CLAVD. 20, 363 PAVL. NOL. carm. 15, 35. PRISC. gramm. III 418, 4 metri -o iambici sunt usi. *al.* *meton. i. q. carmen* (*cf. l. 15*): STAT. silv. 5, 3, 23 -os extendis Arati. MART. 8, 18, 6 Pindaricos ... superare -os. *i. q. sonus (cf. p. 1257, 29)*: AVSON. 11, 5 p. 323 P. *Echo* extremos ... -os ... reducens (*sim.* 99, 2 p. 349).

[Brandt †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ⓘ *in aliis rebus* (*cf. p. 1251, 28*): CIC. orat. 198 non sunt in ea *oratione* tamquam tibicinii percussionum -i. Tusc. 2, 37 Spartiatarum, quorum procedit ad -um ⟨acies⟩ ac tibiam. Ov. met. 3, 618 qui requiemque -umque voce d a b a t remis (FEST. p. 234 b, 5 portisculus . . . -um dat classi. SEN. epist. 56, 5 pausarium . . . voce acerbissima remigibus -os dantem. *cf.* PAVL. FEST. p. 223, 16 *praeficae* dant ceteris -um plangendi). TAC. ann. 16, 4, 3 plebs . . . personabat certis -is plausuque composito (*cf. Dio 73, 2, 3 εὐρύθμως*). DIOM. gramm. I 474, 3 metrum est compositio pedum . . . -um positionis sublationisque conservans.

β de temporis spatiis: ① *generatim*: MANIL. 3, 236 in tam dissimili spatio v a r i i s q u e dierum umbrarumque -is (3, 303 *syn.* mensura. *cf. l. 20*). 3, 415 quantis . . . -is (moris *ci. Housman*) tollentur *sidera* ad ortus. VAL. MAX. 8, 13 ext. 1 Hiero ad nonagesimum annum pervenit. Masinissa . . . hunc -um excessit. SEN. epist. 20, 5 *ut* totum complectar humanae vitae -um. 93, 7 in minore t e m p o r i s -o (TERT. anim. 24, 8. 37, 4 adv. Marc. 2, 3 p. 337, 5). STAT. Theb. 7, 297 a e v i (silv. 1, 4, 124 transmissi. Ach. 1, 176). TAC. dial. 38, 1 -um dicendo sibi quisque sumebat (*cf. Persson, Krit.-exeg. Bemerkungen 44 sqq.*). CENS. 17, 7 -us Romani saeculi est incertus. CET. FAV. 29 p. 311, 22 de -o et mensuris horarum comparatio. AVIEN. Arat. 996 hic luci -us et tenebris . . . pensatur (*gr. 513 ἤματα νυξὶν ἰσαίεται*). PS. AVG. quaest. test. I 106, 3 (*ad gen. 1, 4*) lux -o disposito cursum diei explevit *eqs.* HESYCH. in lev. 25, 25 p. 1122A perfectus est annus, qui omnes in se horas habet et omnium -orum circuitum. *apud gramm. de syllabarum quantitate*: VARRO frg. Explan. in Don. gramm. IV 525, 27 quanto numero -oque syllabarum unum quodque sit verbum. PRISC. gramm. III 112, 14 elementum est, quando in duo dividitur -o syllabico, id est contemplatione temporum, ut 'fieri' pro 'fīri'. *de partibus compositionum fere i. q. syllaba* (*cf. Stangl, Virgiliana 41*): VIRG. gramm. epit. 5 p. 33, 6 H. compositio . . . nominum per -os fit, qui -i aut integri aut corrupti sunt. p. 33, 11. 13 dicimus . . . tribus -is: in-te-ger. p. 33, 15 nomina '*integer, insulsus*' plerique duobus -is metiuntur. 33, 21 hi -i . . . syllabae sunt, ut 'ars'. *al.* 7 p. 50, 7 'verbum' . . . duobus -is constat: ver-bum. 13 p. 78, 5.

Ⓘ *fere i. q. finis*: Ov. trist. 3, 13, 4 debueras, *Natalis*, illis (*sc. annis*) imposuisse -um (LVCAN. 10, 172 epulis . . . -um lassata voluptas imposuit). LVCAN. 2, 131 ille *annus* fuit vitae Mario -us. SIL. 1, 228 fati -us in dextra est. STAT. Theb. 5, 196 dapibus . . . f i t -us (GELL. 15, 2, 3. BOETH. mus. 1, 13 p. 199, 22 *syn.* finem, terminum). PORPH. Hor. epist. 1, 14, 36 -um ludo ponendum esse. VOPISC. Prob. 24, 3 posteri aeternitatem videntur habere, non -um. LEO M. serm. 74, 2 p. 398A Iesus . . . elevatus in coelum corporalis praesentiae -um fecit.

c *pertinet ad pecuniam, rem familiarem fere i. q. summa*: VITR. 10 pr. 2 architecti . . . -um i m p e n s a r u m ratiocinantes (CELS. dig. 24, 1, 47). VELL. 1, 9, 6 *triumphus* priores excessit . . . -o p e c u n i a e (2, 22, 5. CVRT. 5, 6, 8 ingens. VLP. dig. 24, 1, 7, 5. PAVL. dig. 16, 3, 26, 1 eum contractum . . . depositae p. -um excedere. OROS. hist. 5, 18, 27 COD. Theod. 9, 23, 1, 1 INSCR. RM 1904 p. 148). VAL. MAX. 4, 4, 10 d o t i s -us XL milia aeris fuit (PAPIN. dig. 23, 3, 69, 4 *syn.* quantitas). SEN. benef. 4, 36, 1 promissae rei -us. QVINT. inst. 7, 6, 11 legati (decl. 332 p. 308, 18 IVLIAN. dig. 37, 5, 6 SCAEV. dig. 33, 1, 13, 1 VLP. dig. 35, 3, 1, 4). TAC. hist. 1, 46, 2 oneris. ann. 1, 77, 4 lucaris. IAVOL. dig. 28, 5, 14 magis ordinem quam -um partibus *hereditatis* imposuisse videtur. SVET. Cal. 38, 3 taxato . . . -o summae. S.C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6278) 53 ex eo -o fortunarum cuiusque civitatis . . . efficiat *pretia gladiatorum*. GAIVS dig. 39, 5, 11 cum de -o donationis quaeritur *eqs.* PAPIN. dig. 28, 5, 79, 1. 34, 9, 11 si maior -us institutionis quam fraudis fuerit. 35, 2, 5 debiti (PAVL. dig. 9, 2, 30, 1 COD. Theod. 8, 1, 9 pr. = Iust. 12, 49, 2 pr. *al. cf. l. 64*). VLP. dig. 2, 15, 8, 24. 22, 1, 31 si -us certus *usurarum* non adiciatur. 23, 3, 12, 1 aestimationis. 27, 2, 3, 1 patrimonii (COD. Iust. 5, 51, 1. *cf.* AVG. civ. 4, 3 p. 149, 22 D. augentem . . . patrimonium suum in immensum -um). 27, 2, 3, 4 facultatium (COD. Theod. 10, 1, 5 pr. = Iust. 10, 1, 7, 1). PAVL. dig. 30, 29 s n . . . -o . . . debitum differatur. 39, 5, 34, 1 certo -o aestimari. sent. 5, 33, 6 poenae. EPIST. impp. de Asia (Bruns, fontes[7] p. 271) I 17 retracto eo redituum -o, quem *eqs.* PS. AVG. quaest. test. I 79, 2 (*ad Matth. 17, 26*) illic invenire -um (*sc. staterem*) exactioni debitum. SVLP. SEV. chron. 2, 18, 5 promissum argenti -um (*syn.* pecuniam). COD. Theod. 7, 13, 7, 2 pretii. 9, 21, 2, 1 = Iust. 9, 24, 1, 1 immunitatem . . ., cuius -us . . . a nobis . . . statuetur. 10, 16, 12 capitationis. 11, 22, 3 iugationis (COD. Iust. 10, 72, 10). 11, 28, 1 discordante brevium -o. *al.* SIDON. epist. 4, 24, 1 *centesima* per bilustre producta tempus -um sortis ad duplum adduxit. COD. Iust. 5, 50, 2, 1 bonorum. 11, 58, 3 censuum. 12, 19, 12, 1 -um . . . sportularum ad mediocrem deduci quantitatem. *al.*

d *pertinet ad hominum (daemonum l. 83) multitudines fere i. q. numerus* (*de copia rerum v. p. 1258, 60*): VELL. 2, 73, 3 magnum -um legionum effecerat. 2, 96, 3 numerum . . . et -um virium. HOMER. 904 ingentem . . . -um . . . virorum. VLP. dig. 50, 14, 3 est . . . proxenetarum -us, qui *eqs.* PORPH. Hor. epod. 16, 37 deteriorum maior -us est (*cf. antea*: pars maior). EVTR. 2, 6, 1 legiones decem, qui -us sexaginta . . . armatorum milia efficiebat. HIL. in psalm. 59, 7 credentium. CLAVD. DON. Aen. 6, 570 p. 583, 28 *furia* vocans . . . sororum innumerabilem -um. 11, 100 p. 422, 15 sepeliendorum. 11, 450 p. 483, 19 quam in infinito -o esset hostilis exercitus. COD. Theod. 7, 13, 6, 2 *tironum* (*syn.* numerus). ARATOR act. 2, 620 numeri.

e *pertinet ad pondus* (*cf. p. 1253, 80. 1254, 41. 1255, 30*): COD. Theod. 14, 4, 4, 2 animal . . ., cuius -um non prius ponderatione certa deciderit suarius.

B *sensu latiore notione metiendi plus minus evanida pertinet ad res, quae taxantur vel aestimantur*: 1 *pertinet ad ea, quae sensibus animadvertuntur*: a *de gradu incrementi vel remissionis actionis, motus sim.*: CIC. nat. deor. 2, 49 solis tum accessus . . . tum recessus et frigoris et caloris -um temperant. VERG. Aen. 10, 247 *Cymodocea* impulit . . . haud ignara -i (SERV. moderationis) puppim (*cf. Conington-Nettleship ad l.*). SEN. nat. 2, 40, 4 omnia ista urunt, sed genere et -o differunt. 5, 13, 4 spiritum a vento -us separat (*cf.* LVCAN. 5, 709 nox saeva -um venti velique tenorem eripuit nautis). epist. 15, 7 *vocem* per gradus et certos -os extollere. QVINT. inst. 11, 3, 17 tum elatis tum inferioribus -is *vocis* opus est. 11, 3, 45 intra loquendi -um (*opp.* clamore, murmure). GELL. 18, 10, 5 *quod* arteriae . . . pulsu suo habitum et -um febrium demonstrent (*cf. p. 1251, 44*). AVIEN. Arat. 533 *tertia linea deltoti* contracta -um gemina face . . . stellarum superat (*gr. 237 περὶ . . . πολέων εὐάστερός ἐστιν. Cic. Arat. 9* praeclara relucet. *Germ. 238* clarior igne. *item de fulgore*: PS. AVG. quaest. test. I 105, 6 ad -um . . . solis . . . lunam augeri).

b *de amplitudine spatiorum*: *α generaliter*: Ov. met. 6, 102 *Pallas* circuit extremas oleis . . . oras *texturae*; is -us est operisque sua facit arbore finem (*cf.* PLIN. nat. 35, 67 desinentis picturae -um includere). 8, 748 dryades . . . trunci circuiere -um. VITR. 10, 2, 4 ampliore -o machina. CELS. 5, 26, 4 -o . . . periculum facit quodcumque *vulnus* magnum est (*opp.* loco). 5, 28, 14C *myrmecia* magnitudine vix umquam lupini -um excedunt. 7, 2, 5 in -o *incisionum* (*cf.* PRVD. perist. 10, 1129). 7, 18, 10 pro venarum magnitudine ac -o. 7, 21, 1A maiorne is -us *omenti prolapsi* an exiguus sit. 8, 1, 20 -o crassitudinum *ossium* mutato. COLVM. 1, 6, 1 -us *villae* . . . aptetur universo consaepto. PLIN. nat. 18, 283 -us in terris huius iniuriae (*sc. roscidi frigoris*) *est is*, quem fecit . . . comitatus utriusque causae. QVINT. inst. 7, 2, 6 (*pertinet etiam ad l. 77*) quaeritur . . . qualitas circa -um, speciem . . .: an sol maior quam terra . . ., maius bellum Troianum an Peloponensium. AMPEL. 15, 16 *Iphicrates* arma habiliore pondere et -o fecit. GELL. 1, 1, 2 -um spatiumque plantae Herculis . . . fuisse quam aliorum procerius. APVL. mund. 21 p. 337 in nullo alia *species* ab alia vincitur -o vel potestate (*cf. Ps. Aristot. p. 396b, 35 τὸ μηδὲν αὐτῶν πλέον ἕτερον ἑτέρου δύνασθαι*). TERT. adv. Hermog. 38 p. 168, 12 *materiam* infinitam aevo, non -o corporis. CHALC. comm. 64 p. 131, 17 *terra* cum amplitudine universae rei comparata notae obtineat -um. PALLAD. 1, 8, 2 *fundamenta* -o *terrae* maioris altitudinis obruantur. PRVD. apoth. 730 addita parvo incrementa -is auxerunt omnia plenis. MACR. Sat. 7, 5, 30 contrahendo in minorem -um vela. MART. CAP. 6, 720 certos spatiorum -os, quos Graeci *χωρία* appellant. COD. Theod. 15, 1, 45 ascensibus . . . in latiorem -um patentibus.

β specialiter de animantium corporibus: HOR. sat. 2, 2, 37 illis *piscibus* maiorem natura -um dedit, his breve pondus. Ov. hal. 9 omnibus *animalibus* . . . datum . . . noscere teli vimque -umque sui. LVCAN. 9, 804 nondum stante -o crescens . . . cadaver. GELL. 6, 22, 4 cuius corpus in tam immodicum -um luxuriasset (*cf. antea*: nimis pingui homini). APVL. met. 4, 3, 7 canes et -o magnos et numero multos. AVG. civ. 22, 12 p. 588, 17 D. interrogant, quem -um ipsa aequalitas habitura sit (*cf. q. s.*). p. 588, 26 statura et -us c o r p o r i s Christi (22, 15 p. 592, 11. 22, 16 p. 593, 22 MEROB. Christ. 11). 22, 14 p. 591, 14 perfectionis -um sic habent omnes. PHYSIOGN. 116 p. 136, 13 medietas non ex mensura nec -o . . . certa capienda est.

c *de quantitate*: *α liquorum* (*cf. p. 1253, 63*): CELS. 2, 3, 5 -o convenientia *excrementa* iis quae adsumuntur (*Hippocr. progn. 11 p. 88, 3 πλῆθος*). 3, 19, 1 sudor . . . supra consuetudinem et -o et tempore. 4, 27, 2 urina super portionum -um . . . profluens. 5, 26, 20F -o . . . convenire *pus* . . . magnitudini vulneris. 5, 28, 12E cognosci potest ex -o puris (8, 10, 7). 7, 21, 2. PLIN. med. 1, 10 p. 23, 1 ut ex naribus is -us sanguinis profluat, qui . . . afferat mortem. *β rerum solidarum i. q. quantitas vel copia (de multitudine animantium v. p. 1257, 76)*: CVRT. 5, 6, 3 vestis i n g e n s -us (6, 4, 21 pomorum). COLVM. 2, 5, 2 non debet maior -us eorum *acervorum stercoris* dissupari, quam *eqs.* PLIN. nat. 1, 33, 5 de -o a u r i apud antiquos (SIL. 11, 40 largior. SVLP. SEV. chron. 1, 37, 5 immensum. 1, 53, 4). IVV. 3, 310 maximus in vinclis ferri -us. APVL. met. 3, 28, 5 gestaminum -us numerum gerulorum excedit. SCAEV. dig. 33, 2, 32, 3 cum in salinis . . . salis inventus sit non minimus -us. AVIEN. orb. terr. 363 quidquid terra . . . sufficit . . . stupeas specieque -oque. ISID. vir. ill. 21, 27 *Augustini* epistolarum quaestionumque infinitus -us est.

2 *pertinet ad incorporea*: a *generaliter* (*cf. supra l. 35*): CIC. Verr. II 4, 14 qui -us est . . . cupiditatis, idem est aestimationis. SEN. contr. 2, 5, 11 de -o *beneficii*. VELL. 2, 8, 1 magis voluntatem peccandi intuebantur quam -um (*syn.* in quantum admissum foret). VAL. MAX. 9, 10 ext. 2 animi, non corporis dolore poenae -um aestimantes. SEN. dial. 5, 2, 1 quibus iura distinguit -us virium. epist. 66, 43 mors nulla maior aut minor est; habet enim eundem in omnibus -um, finisse vitam. 105, 5 contemptus . . ., cuius -um in sua potestate habet,

[Brandt †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . qui contemnitur. CVRT. 7, 2, 33 regi . . . omnia ad fortunae suae -um exigenti. QVINT. inst. 2, 4, 21 virtutum vitiorumque. 2, 21, 2 quorum opinio non qualitate, sed -o erravit. 3, 8, 35 est utilitatis . . . quaestio . . . et in -o. 3, 8, 67 brevitas . . . aut copia . . . -o constat. 4, 1, 62 principii. 5, 6, 2 -o litis (*cf. Spalding ad l.*). 7, 4. 41. *al.* Ps. QVINT. decl. 13, 10 p. 256, 15 *scelera* -o differunt. TAC. ann. 15, 25, 3 in tantum ferme -um aucta potestate, quem populus Romanus Cn. Pompeio . . . dederat. PLIN. epist. 6, 2, 8 tempus . . . negotio finire, cuius -um ignores (*cf. antea*: quam spatiosa sit causa). TERT. pudic. 5, 5 *delicti*. VLP. dig. 11, 7, 14, 7 potest . . . distingui et misericordiae -us. coll. Mos. 1, 11, 3 poenam . . . moderatus es ad -um culpae (BENED. reg. 24, 3). AVG. civ. 10, 21 p. 434, 2 D. de -o potestatis daemonibus datae. COD. Theod. 9, 40, 10 -us facti. BOETH. cons. 2, 3, 4 an numerum -umque tuae felicitatis oblitus es? (2, 3, 10 laetorum tristiumve). ARATOR act. 1, 426 violentius ardet ambitio crescente -o. ENNOD. opusc. 4, 10 p. 385, 25 diligentiae.

b *specialiter fere i. q. gradus*: FILASTR. 150, 7 (*ad Ioh. 14, 2*) non in uno -o dignitatis . . . inveniendi (COD. Iust. 12, 23, 7 pr. iuxta definitum dignitatum -um). *apud gramm. de comparatione* (*cf. Jeep, Redeteile 275*): DIOM. gramm. I 403, 24 adverbio haec iuncta sunt discrimina generalia tria: forma, -us, finitio (*syn. p. 404, 3* comparatio, *p. 405, 22* gradus). p. 403, 25 -us (*sc. adverbii*) continet quantitatem, ut 'plus, minus'. *i. q. numerus*: SERV. auct. Aen. 1, 283 annorum. VVLG. deut. 25, 2 pro mensura peccati erit et plagarum -us (בְּמִסְפָּר).

II ***notione aucta*** *accedit significatio approbandi, restringendi, obligandi, ut sit i. q. -us iustus vel opportunus, quem supergredi vel infra quem remanere non licet* (*cf.* PLIN. epist. 1, 20, 20 non minus non servat -um, qui infra rem, quam qui supra, qui adstrictius, quam qui effusius dicit. AVG. beat. vit. 32 p. 113, 9 ubi . . . -us est atque temperies nec plus est quicquam nec minus [*cf. Postma p. 168 sqq.*]): **A** *sensu strictiore pertinet ad res, quae mensurantur*: **1** *proprie de locorum vel corporum spatiis* (*huc pertinet*: HIL. in psalm. 2, 32 p. 61, 8 neque unum est -um sumere atque moderari, quorum aliud interius -um accipit, aliud exterius . . . moderatur): **a** *de spatiis porrectis*: **α** *pertinet ad areas*: LIV. 6, 35, 5 legem de -o agrorum, ne quis plus quinquaginta iugera agri possideret (COLVM. 1, 3, 11 quod agri -um . . . transcendisset. PLIN. nat. 18, 35 -um agri . . . servandum). VAL. MAX. 4, 3, 5 popularis adsignationis -um non excessit. FRONTIN. grom. p. 9, 18 locorum religiosorum, quibus . . . -us est restituendus. p. 9, 19 hortorum -os (*syn.* praescriptum . . . finem). FRONTIN. (?) grom. p. 44, 20 -us . . . flumi⟨ni⟩ est constitutus. IAVOL. dig. 8, 3, 13, 1 -o determinabitur *iter actusve* (*cf.* VLP. dig. 43, 19, 3, 14 usque ad certum -um reficiendi *itineris* ius sit). *adde*: NEMES. cyn. 302 retia . . . raris . . . contexere nodis et servare -um maculis linoque.

β *pertinet ad longitudines*: ① *generaliter*: VARRO rust. 1, 8, 5 (*subauditur notio p. 1263, 54 allata*) vineae altitudinis -us longitudo hominis (2, 4, 14 *harae* a. -us sit, ut subulcus facile circumspicere possit. COLVM. 11, 3, 4. COD. Iust. 8, 10, 1 nec -um usitatum a. *balnei* excedas). GRATT. 121 omnia tela -i melius finxere salubres. COLVM. 2, 2, 27 fatigatur *pecus*, ubi hunc -um (*cf. antea*: pedum centum viginti) excessit *sulcus*. 4, 24, 19 materiae . . . longitudini -um difficile est imponere. 4, 24, 20 -us *viti* . . . est adhibendus. QVINT. inst. 11, 3, 139 latum habentium clavum -us est, ut sit paulum cinctis submissior *tunica*. COD. Iust. 8, 10, 11, 2 quem intercapedinis -um . . . proponimus (*syn.* definitum spatium, id est decem pedum mensuram). *nota cum negatione fere de mensura non certo statuta* (*cf. p. 1254, 43*): VERG. georg. 3, 54 *vaccae* longo nullus lateri *sit* -us.

② *specialiter de librorum sim. -o iusto, saepe fere i. q. finis* (*e. g. l. 59. 63. 81*): RHET. Her. 2, 31, 50 huic volumini -us hic sit (CIC. Tusc. 4, 41 s. iam huius disputationis -us. off. 1, 135 s. desinendi *sermonis* -us. AVG. anim. 3, 15, 23. civ. 1, 36 p. 52, 31 D. hic . . . -us s. huius voluminis. 2, 29 p. 97, 17 pecc. mer. 1, 39, 70 VINCENT. LER. 28, 40, 16). CIC. Verr. II 2, 118 -um aliquem et finem orationi nostrae criminibusque faciamus (epist. 10, 3, 4. VEG. mulom. 3, 27, 9 -um plenum credidimus faciendum). NEP. Epam. 4, 6 -us adhibendus est. VELL. 2, 29, 2 operis -us paucis eum narrari iubet (*cf. l. 77*). 2, 52, 3 non recipit enarranda hic scripturae -us. SEN. epist. 45, 13 ne epistulae -um excedam (PLIN. epist. 2, 5, 13 LACT. inst. 1, 23, 6 IVST. 43, 1, 2 HIER. epist. 26, 5. 53, 9, 1. in Ezech. 9 praef. prolixitatis. SVLP. SEV. chron. 2, 32, 6. EVSTATH. Bas. hex. 8, 7 p. 952D [*gr. 8, 7, 80* ὑπερπίπτειν τοῦ μέτρου]. 8, 8 p. 955A [*gr. 8, 8, 93* τὴν συμμετρίαν ἐκβαλλοντες]). QVINT. inst. 9, 4, 146 finem imponere egresso destinatum -um volumini festino (FRONTO p. 60, 19 v.d.H. = p. 66, 18 N. HIER. epist. 54, 18, 3 in Ezech. 10 praef.). 11, 2, 27 nec utique certum imperaverim -um (-o *trad., sc. partis orationis*). PLIN. epist. 9, 13, 26 si -um epistulae cogites (AVG. civ. 3, 21 p. 132, 8 D.). FRONTO p. 132, 16 v.d.H. = p. 114, 20 N. ne . . . diutius, quam epistulae -us postulat, commoremur (*cf. p. 1260, 1*). PAVL. sent. 3, 6, 87 librorum . . . appellatione . . . scripturae -us, qui certo fine concluditur, aestimatur. TREB. Valer. 8, 5 ne -um voluminis transeam. EVTR. 10, 18, 3 operi -um dabimus (AVG. civ. 4, 34 p. 189, 34 D. hic dandus huius *voluminis* prolixitati -us. ARATOR ad Parth. 2). AVSON. 406, 102 p. 243 P. fandi -um invita accipe. AVG. civ. 16, 37 p. 185, 14 D. huic operi -us moderate imponendus nos in alia festinare compellit (*cf. l. 72. 74. 81*). 17, 1 p. 198, 7 maior . . . disputatio . . ., quam huius operis -us flagitat (*cf. p. 1259, 66. 77. 84*). SVLP. SEV. chron. 1, 20, 1 operis -um custodientes. CAPREOL. epist. 2, 13 p. 858C -us sermonis . . . tenendus est. PARTHEN. epist. -um epistolae praeterivi. CONSVLT. 7, 8 cartulae . . . -um . . . supplere. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 sec. 1, 10 p. 158, 22 COD. Iust. 5, 4, 24.

γ *pertinet ad ambitum rerum et longarum et latarum et altarum*: ① *aedificiorum*: CIC. leg. 2, 62 requiro, ut ceteri sumptus, sic etiam sepulchrorum -um. 2, 66 sepulchris . . . finivit -um. PLIN. nat. 18, 32 -us *villae* hic probatur, ut *eqs.* SVET. Aug. 89, 2 de -o aedificiorum. COD. Iust. 1, 27, 2, 14 ad talem -um eas *civitates* construi disponat, ut possint per paucos servari. *adde*: VLP. dig. 7, 1, 7, 2 de -o sarta tecta habendi (*cf. ibid.* modica . . . refectio). ② *navium*: CVRT. 4, 11, 8 navigia, quae -um excedunt. COD. Theod. 13, 5, 28 ut naves . . . ad necessarium et constitutum -um exaedificare cogantur. *ibid.* nisi . . . debitae capacitatis summam -umque servaverint.

b *de rebus, quae vasis mensurantur*: COLVM. 8, 5, 2 -us cibariorum sit . . . binorum cyathorum hordei (8, 11, 6). FRONTIN. aq. 9 Iulia . . . -um suum . . . servavit (36. COD. Theod. 15, 2, 2 -us . . . servandus tabulis adscribatur). 27 castellum, ex quo singuli suum -um recipiunt. 35.

2 *transl. de spatiis cogitatis*: **a** *pertinet ad tempus, sc. de temporis spatiis iustis et opportunis, interdum fere i. q. finis* (*e. g. l. 24. 30. 45*): PLAVT. Merc. 652 quis -us tibi exsilio tandem eveniet, qui finis fugae? CIC. Tull. 6 non defensionis tuae -us, sed nox tibi finem dicendi fecit. Manil. 26 imperii diuturnitati -um statuendum . . . putavistis. leg. 3, 11 loco senator et -o orato (*cf.* 3, 40 ut -o, ne sit infinitus). Marcell. 25 -um vitae tuae . . . aequitate animi definies (PAVL. FEST. p. 103, 5 humanae v. -um excedant [COD. Iust. 3, 1, 13 pr. ne lites . . . v. hominum -um excedant]. VAL. MAX. 9, 12 ext. 8 humanae v. -um supergressum). OV. fast. 3, 165 hic anni -us est. VAL. MAX. 6, 1, 11 naturae -um expleverat (8, 13, 1). SEN. nat. 6, 14, 2 venarum . . . mobilitas -um servat. epist. 104, 1 venis . . . naturalem turbantibus -um. PLIN. nat. 17, 15 continuatio *caloris* . . . idem quod -us aliubi efficit. 28, 199 -us est curationis, donec *eqs.* (33, 131). QVINT. inst. 9, 4, 125 -us eius *perihodi* . . . spiritus -o terminatur. 10, 4, 4 temporis quoque esse debet -us (PLIN. epist. 3, 12, 4 TERT. ieiun. 10in. adv. Marc. 4, 20 p. 487, 14). TAC. dial. 40, 4 nullus magistratuum -us (*i. orationum tempus a magistratibus non restrictum erat. cf. Persson, Krit.-exeg. Bemerkungen 46*). hist. 3, 56, 2 quantus urguendo trahendove bello -us. PLIN. med. 3, 30 p. 104, 2 -us est *permiscendi*, ut fiat crassitudo glutinis. HIL. trin. 12, 33. COMPVT. cod. Col. prol. 14 p. 235, 6 ne -um lunae statutum aliquis excedat. SEDVL. carm. pasch. 5, 247 supremum expavit natura -um (*cf. op. pasch. 5, 20* mundi . . . rata venisse iam finem). LEX Burg. lib. const. 50, 1 (*syn.* finem). *supplendo verbo q. e. 'fuit', i. q. finis*: VAL. FL. 1, 294 iamque mero ludoque -us. SIL. 16, 225. STAT. Theb. 5, 420 tunc -us annorum. *alluditur significatio longitudinis fili*: SEN. apocol. 4, 1 vers. 10 nec -us est illis (*sc. saeculis aureis*).

b *pertinet ad pecuniam, rem familiarem, fere i. q. summa iusta et opportuna*: CIC. Verr. II 3, 220 in voluntate hominum atque avaritia positus -us aestimandi (*item c. gen. gerund.*: SEN. benef. 1, 11, 5 pecunia . . . ad sanum -um habendi parata. TAC. ann. 6, 16, 1 legem . . . de -o credendi possidendique. VLP. dig. 7, 1, 9, 7 = frg. Vat. 70, 1 utendi). parad. 44 ex eo, quantum cuique satis est, metiuntur homines divitiarum -um (SEN. epist. 2, 6). 50 non aestimatione census, verum victu atque cultu terminatur pecuniae -us. VELL. 2, 125, 2 -um stipendii . . . sibi ipsi constituere conati sunt (TRAIAN. Plin. epist. 10, 55. PAPIN. dig. 22, 1, 1 pr. usurarum. PAVL. dig. 35, 2, 1 pr. COD. Iust. 12, 25, 4, 1 sportulis . . . -um constituimus observandum). SEN. benef. 2, 34, 4 cum infinitum intersit inter -um et angustias. dial. 9, 8, 9 optimus pecuniae -us est, qui *eqs.* (epist. 88, 29). 9, 9, 4 *studiorum impensa* tam diu rationem habet, quam diu -um. 11 (12), 11, 4 qui continebit . . . se intra naturalem -um *eqs.* (epist. 119, 10). *ibid.* qui naturalem -um excedet (PLIN. nat. 33, 118. CELS. dig. 39, 5, 21, 1 legis [PAVL. dig. 35, 2, 1, 12]. POMPON. dig. 39, 2, 39. 4 probabilem [PAPIN. dig. 5, 3, 50, 1 VLP. dig. 14, 6, 7, 13. 33, 1, 3, 6]. VLP. dig. 1, 16, 6, 3 CAPITOL. Pius 6, 1 COD. Iust. 1, 27, 1. 20. *al.*). epist. 58, 30. 74, 19 prudentia, quae -um illis aut parsimoniam imponat. 90, 18. 94, 23. IVV. 6, 359 quem dedit haec (*sc. paupertas*) posuitque -um (VLP. dig. 27, 2, 3, 3). TAC. hist. 2, 33, 1 postulavit -um argento supellectili familiae (4, 9, 1). ann. 11, 7, 3. 14, 52, 1 privatum -um evectas opes. PLIN. epist. 6, 28, 2 nisi adhibueritis -um, ego adhibebo (paneg. 55, 5 SVET. Tib. 34, 1 Nero 16, 2). CELS. dig. 23, 3, 60 -us *dotis* ex facultatibus et dignitate . . . statuendus est (DIG. *saepius*. IVST. 21, 4, 5 sumptibus. EDICT. imp. Diocl. II 7 non pretia venalium rerum . . ., sed -um statuendum esse censuimus. COD. Theod. 11, 1, 24. 11, 30, 65 COD. Iust. 4, 32, 27. *al.*). SCAEV. dig. 22, 3, 27 ei, qui usque ad certum -um capere potuerat, legavit licitam quantitatem (VLP. dig. 15, 3, 3, 3 COD. Iust. 2, 6, 3. 4, 2, 6 placitum). PAPIN. dig. 33, 10, 9 pr. VLP. dig. 2, 15, 8, 10 -us . . . pecuniae . . . aestimandus est (30, 39, 1. 42, 3, 6). *ibid.* arbitrandus est. 26, 7, 5 pr. quibus *summis* -us praefiniri . . . non potest. 27, 2, 2, 1 *alimentorum* -us . . . is servari debet, quem praetor statuit (COD. Theod. 13, 10, 7. COD. Iust. 1, 52, 1 fixus ac stabilis. 3, 36, 16). 50, 12, 1, 10 pecuniam, quae -um legitimum egressa est (PAVL. dig. 20, 2, 8

[Brandt †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

= sent. 2, 13, 16). *al.* TREB. Valer. 6, 3 censibus -um pones. CAPITOL. Pert. 8, 9 convivium ... ex immenso ad certum revocavit -um. SPART. Hadr. 22, 5 sumptus ... ad antiquum -um redegit. COD. Theod. 2, 19, 4. 6, 4, 24 ne quis ... praestitutae expensionis transeat -um. 11, 30, 49 intra praestitutum -um (COD. Iust. 6, 50, 17). *al.* NOVELL. Valent. 7, 2, 2 si -um veri census ... supergressi fuerint. COD. Iust. 1, 54 rubr. 2, 7, 22, 3 -um ... custodiri. *al.* NOVELL. Iust. 13 pr. LEX Burg. lib. const. 19, 6 pignerum. CIL VIII 24056 -um paupertatis suae egressi. *al.*

c *pertinet ad multitudines, fere i. q. numerus*: **α** *animantium*: VARRO rust. 1, 18, 5 alia ratione -us mancipiorum generatim est animadvertendus (*sim. de servorum numero*: 1, 19, 1. MANIL. 3, 99 qui -us in servis, qui sit concessus in arvis. GAIVS dig. 26, 7, 13 pr. secundum dignitatem ... pupilli -um servorum aestimare debet). 2, 9, 16 de quo numero *canum* alius alium -um constituit. COLVM. 1, 9, 7 classes ... non maiores quam denum hominum faciundae ..., quod is numeri -us ... commodissime custodiretur. 8, 2, 7 parandi *gallinas* ... -us est ducentorum capitum. 8, 5, 7 servare oportet -um *eqs.* SVET. Aug. 35, 1 senatorum ... numerum ... ad -um pristinum ... redegit. VOPISC. Aurelian. 49, 8 eunuchorum -um pro senatoriis professionibus statuit. VEG. mil. 3, 1 p. 66, 1 *exercitūs* -us a magistris quaeritur armorum. COD. Theod. 1, 12, 6 si -um hunc quisquam ... excesserit *eqs.* (*cf. antea*: quadringentos. *syn.* statutum numerum). 6, 24, 7 usque ad praescriptum -um *senatorum*. 12, 1, 84 expressae quantitatis -um eatenus volumus custodiri, ut *eqs.*

β *rerum*: POLLIO Cic. epist. 10, 32, 4 quorum *praemiorum* quis ullam finem aut -um futurum putabit? MANIL. 2, 348 detractetne *linea* -um numeri *signorum*, quem circulus ambit. COLVM. 4, 24, 4 -us ... materiarum is erit, quem dictabit humi atque ipsius stirpis laetitia. 4, 27, 1 teneris caulibus ... -us adhibendus (habendus *var. l.*) est. COD. Theod. 8, 5, 35 pr. si quis ... hunc ... -um patiatur excedi *eqs.* (*cf. antea*: quinque veredorum numerus). CAEL. AVR. 2, 9, 48 stadiorum.

B *sensu latiore pertinet ad res, quae taxantur vel aestimantur*: **1** *pertinet ad corporea*: **a** *ad quantitates*: **α** *de cibi potionisque quantitate iusta vel opportuna*: PLAVT. Stich. 719 ubi illic biberit, vel servato meum -um vel tu dato. LIV. 21, 4, 6 cibi potionisque desiderio naturali, non voluptate -us finitus. CELS. 2, 18, 13 -us ... omnium *materiarum* pro genere sumendus (PLIN. nat. 20, 8 pro portione virium. 23, 51). 3, 6, 12 ad concoctionem ... materiae genus et -us pertinent. 3, 22, 4 cotidie adicere *cibum*, donec ad iustum -um perveniat (4, 5, 6). SEN. epist. 59, 13 quis cibo debeat esse, quis potioni -us. PLIN. nat. 20, 258. 21, 119 -um servandum. 27, 139. 28, 216 -um ipsae res statuunt (28, 254). GELL. 2, 24, 12 lege ... ciborum genus et -us praefinitus est. APVL. Plat. 1, 18 p. 217 valetudinis portio ... -um necessarii victus nescit excedere. CAPITOL. Ver. 10, 9 habuit ... calicem ... humanae po[si]tionis -um supergressum. ARNOB. nat. 7, 31 p. 265, 7 deo ..., cui -us *vini* constituatur invito. *adde de stercoratione*: COLVM. 5, 9, 16 amurca ... cum ... urina ..., cuius utriusque -us servatur.

β *de aliis quantitatibus*: SEN. epist. 64, 8 adhibeas singulis *remediis* -um. COLVM. 9, 15, 9 tertia *pars favorum* relinquenda est. atque hic tamen -us non est ... certus. PLIN. nat. 34, 164 *plumbum* adeo large, ut lex custodiatur (*Detlefsen; v. app. crit.*) ne plus certo -o fiat. SIL. 11, 592 castris ... atque opibus sancito -um. CHALC. transl. p. 32B libratis isdem elementis salubri -o (*gr.* καθ' ὅσον ἦν δυνατόν). CASS. FEL. 17 p. 25, 9 in aqua mulsa adipem porcinum mittes et resinam terebintinam sufficienti -o. *al.*

b *pertinet ad spatia*: **α** *fere i. q. magnitudo certa, restricta, solita*: VARRO Men. 111 tit. est -us matulae (MART. 4, 42, 9 -us ... sit naribus). MANIL. 1, 528 nec lunam certos excedere luminis orbes, sed servare -um (SEN. epist. 79, 8 mundus eundem habitum ac -um servat [*syn.* iustam magnitudinem]. PLIN. paneg. 31, 4 Nilus ... fluminis -um servet). VAL. MAX. 1, 6, 3 lacus ... solitum stagni -um excessit (SEN. nat. 1, 15, 8 humanum habitum -umque ... nostrorum corporum. COLVM. 8, 17, 10 AVG. civ. 15, 9 p. 75, 17 D. 15, 23 p. 109, 10. *cf.* APVL. apol. 49 -o excessit [*cf. Marchesi ad l. et Plat. Tim. 82A* πλεονεξία καὶ ἔνδεια]). LVCAN. 9, 794 humanum ... egressa -um ... sanies (*sc. tumor*). ARNOB. nat. 1, 10 p. 10, 16 *ut mundus* -um rebus luxuriantibus figat. CLAVD. 8, 69 *Solis* currus ... recepit imperium flammaeque -um. carm. min. 26, 52. PHYSIOGN. 16, 2 caput cum ... maius est, quam exigit -us. *nota de maris recessu*: CONSVLT. Zacch. 1, 25 p. 31, 19 mare ... excessum -umque custodiens.

β *fere i. q. finis restringens*: SEN. suas. 1, 1 cuicumque rei magnitudinem natura dederat, dedit et -um (*opp.* infinitum. SEN. Herc. f. 1141 extrema tellus hunc dat Oceano -um?). SEN. nat. 1 praef. 9 Rhenus Germaniae -um faciat. LVCAN. 10, 331 *Memphis Nilo* -um ... vetat crescendi ponere ripas. PLIN. nat. 2, 72 *Veneri et Mercurio stellis* -um statuunt apsidum suarum margines (AVIEN. Arat. 43 *Iuppiter* -um statuit signis [*cf. gr. 11* ἄστρα διακρίνας]). FRONTO p. 185, 15 v.d.H. = p. 196, 22 N. (*in imag.*) ut rectam ingressis viam certus itineris est finis ac -us (AVIEN. orb. terr. 36 *terrarum* ... trium -us e. mare. 100. 372). AVIEN. ora 341 Herculanae ... columnae, quas -um utriusque haberi continentis legimus.

2 *pertinet ad incorporea*: **a** *generaliter* (*saepe i. q. finis; interdum vergit ad notionem moderationis p. 1263, 7 allatam*): PLAVT. Amph. 996 dum id -o fiat bono (*al. v. vol. II 2096, 6. de notione ambigua cf.* AVG. nat. bon. 23 p. 865, 8 si dicatur aliquis non b. -o egisse, quia minus egit quam debuit, aut quod ita egit, sicut in re tali non debuit, vel amplius quam oportebat vel non convenienter [*quod pertinet ad cap. II*]. *opp.* malo -o actum ... quia non est ibi servatus -us). Asin. 169 quid -ist ductando amando? (Men. 233 q. -i futurumst illum quaerere? *cf.* Asin. 882 q. -i ... amplexando facies? [Mil. 1311. COM. pall. inc. 4, 1 quid -i facturus risu denique?]). Aul. 488 *v. p. 1254, 66.* Most. 139 *tempestas* virtutis -um deturbavit. TER. Andr. 826 neque -um benignitatis ... cogitas. ACC. trag. 657 quinam ... internecioni -us paretur? LVCIL. 1331 virtus *est* quaerendae finem rei scire -umque. CIC. inv. 2, 159 virtus est animi habitus naturae -o atque rationi consentaneus. Manil. 3 mihi non tam copia quam -us in dicendo quaerendus est (Tusc. 4, 40 aegritudinis. 4, 41 vitio). de orat. 1, 85 quae statuerentur ... de -o rerum omnium (Marcell. 1 nat. deor. 1, 26. 2, 15 TAC. hist. 1, 85, 3). rep. 2, 1 in dicendo (*cf. l. 13*). leg. 3, 5 neque solum iis *magistratibus* praescribendus est imperandi, sed etiam civibus obtemperandi -us (TAC. ann. 3, 63, 4 COD. Theod. 2, 26, 5). parad. 25 rerum -um figere non possumus (HOR. carm. 3, 15, 2 nequitiae fige -um tuae. TERT. adv. Marc. 1, 29 p. 331, 20). fin. 1, 45 cupiditatum nec -us ullus nec finis inveniri potest (SEN. dial. 5, 40, 1. CVRT. 8, 13, 15 si ... temeritas ... inveniret -um). Tusc. 1, 5 utilitate huius artis terminavimus -um (2, 45. 3, 74. SVET. Aug. 40, 3 manumittendi -um terminavit). 4, 40 transisse videtur -um (*opp.* moderatius ... ferre; ferret modice. off. 1, 102 finem et -um. SEN. benef. 3, 22, 1 HIER. hom. Orig. in Luc. 25 p. 160, 21 COD. Theod. 11, 36, 18, 1). 4, 42 vitiis -um apponit. off. 1, 104 ludendi etiam est quidam -us retinendus (APVL. Plat. 1, 18 p. 218). 2, 50 -us tamen adsit (VERG. ecl. 2, 68 quis ... -us a. amori? OV. trist. 1, 9, 38 nullus. TAC. hist. 3, 86, 2 ni a. -us). OV. met. 9, 631 -um ... exit. 10, 377 nec -us ... reperitur amoris (LIV. 3, 40, 1. VELL. 2, 47, 3 *syn.* finis. QVINT. inst. 6, 3, 35). 11, 14 -us ... abiit. 15, 493 siste -um. fast. 2, 556 prodigiis ... venit ... -us (STAT. Theb. 3, 717). 5, 304 iustum praeterit ira -um. trist. 5, 1, 36. LIV. 3, 59, 1 inhibito salubriter -o nimiae potestati. 4, 58, 4 nulla virtute superari humanarum virium -um (STAT. Ach. 1, 45). MANIL. 3, 130 famae. VELL. 2, 7, 1 si civilem dignitatis concupissent -um *eqs.* VAL. MAX. 4, 1 ext. 2 vindictae. *ibid.* 8 viribus suis -um imponit. 6, 2 pr. si salubri -o se temperavit *libertas*. 6, 5 ext. 3 debitum supplicii -um (SEN. Thy. 1052 sceleri -us debetur. TERT. cult. fem. 1, 9 l. 11 *opp.* immoderate). 7, 2, 5. 9, 13, 3 sanae rationis -um. CELS. 7, 4, 3A parum -um rei cognoverunt. SEN. Ag. 150 res est ... stulta nequitiae -us. 692 quae patimur vicere -um. Thy. 198. 255 nil quod doloris capiat assueti -um (-us *ci. Madvig. cf. p. 1263, 52*). 279 hic placet poenae -us (VAL. FL. 4, 584 QVINT. inst. 2, 4, 38 PLIN. epist. 10, 29, 1 FORTVN. rhet. 1, 9 p. 96, 12. *al.*). benef. 1, 15, 3 *vim animi* virtutem -us fecit. 2, 16, 2 cum sit ubique virtus -us. dial. 3, 7, 1 *iram* ad salutarem -um cogere (*cf.* 4, 13, 3 *irae* -um sollicitius observet *sapiens*). 3, 8, 2. 7, 13, 5 in ipsa *virtute* est -us (*opp.* nimium). epist. 39, 5 cupiditas, quae naturalem -um transilit (90, 19 AVG. c. Faust. 22, 28). 66, 9 omnis in -o virtus est. -o certa mensura est. 83, 27 *voluptates*, ubi transcenderunt -um *eqs.* (HIER. hom. Orig. in Luc. 25 p. 160, 23 *syn.* mensuram [*item* SEDVL. op. pasch. 4, 11]. PRVD. ham. 237). COLVM. 2, 18, 1 est ... -us in siccando, ut *eqs.* LVCAN. 7, 532 perdidit ... -um caedes. 8, 492 sublatus ... -us gladii. SIL. 4, 666 adde -um dextrae (7, 12 *syn.* finem ... statuit). STAT. Theb. 1, 35. 4, 279 nondum ... urbes *erant* conubiisve -us. QVINT. inst. 1, 8, 17 *opp.* copia (*cf. l. 13. al.*). 2, 1, 4 suum cuique -um professioni demus (*syn.* fines. Ps. QVINT. decl. 2, 19 p. 36, 15). 4, 2, 35 -us ubique custodiendus (AVG. nat. bon. 37 naturae -um). 8, 3, 25 utendum -o. 8, 5, 2 *sententiae* minus celebratae apud antiquos nostris temporibus -o carent. 8, 6, 51 amisimus -um. 9, 2, 79 -o ... opus est. 10, 1, 76 is dicendi -us, ut *eqs.* 11, 1, 29 quosdam ... neque agendi more ac -o contineri. *al.* TAC. hist. 2, 20, 1 -um ... fortunae ... exigere (HIER. epist. 52, 11, 4). 4, 8, 4 libertatis. ann. 1, 31, 4 -um miseriarum exposcerent. 3, 6, 1 si -us adiceretur (PAPIN. dig. 8, 1, 4, 1 VLP. dig. 1, 16, 6, 3). 3, 54, 1 -um posci. 12, 63, 2 finem aut -um orabant. GELL. 1, 3, 9 an ... contra ius ... faciendum pro amico sit ... et quemnam usque ad -um (PAVL. dig. 40, 12, 39, 1 = sent. 5, 1, 7 ad -um exilii possunt ferre sententiam. PANEG. 2, 13, 3 ad principis semet -um coerceri). 4, 9, 9 *opp.* cumulus. APVL. Plat. 2, 19. TER. MAVR. 48 mos certaminis et -us, sudor dum cadat. PAPIN. dig. 40, 1, 20, 3 obsequio ... -um praestitutum esse. TERT. cult. fem. 2, 5 l. 3 de -o et cardine et iustitia corporis excolendi. patient. 10, 9 *ultionis* -um regere non possum. *al.* VLP. dig. 48, 18, 7. LACT. inst. 2, 8, 69 -um condicionis suae transgredi (ARATOR act. 2, 119 vincendi). DECRET. fabr. Sentin. (CIL XI 5748) 22 honorificentiae. NON. p. 520, 19 moderatio, quae temperat aurigatque -os. Ps. AVR. VICT. epit. 43, 6 neglectus -us: cupido laudis immodica *eqs.* HIL. in psalm. 144, 13. trin. 1, 18 moderetur *sensum* ... non aliquo -o intelligendi sed infinitate. 11, 28 finis ... beatitudinis inexcessus -us est. SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 87, 14 ut ... ceteri ... -um acceperint revicti. AVIEN. orb. terr. 299 immemor ... -i semper natura ... Syrtibus. PAVLA Hier. epist. 46, 1, 1 impatientia nescit -um (*syn.* mensuram). PRVD. perist. 5, 432 nullusne te franget -us? CLAVD. 8, 516 linguae. 24, 40 virtute reliquit humanum ... -um. IVL. Aug. c. Iul. 3, 21, 42 qui ... -um ... contempserit. AVG. anim. 1, 3, 3 hoc (*sc. esse spumeum in sermone*) ...

[Brandt †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

posse . . . temperari atque ad integrum et solidum vel perduci vel revocari -um. civ. 3, 28 p. 140, 31 D. contristabat numerus *proscriptorum*, sed consolabatur -us (*i. finis*) *proscriptionum*. 8, 27. p. 366, 7. *al.* BOETH. mus. 1, 1 p. 181, 12 *musica* amisit gravitatis atque virtutis -um. cons. 1, 5 carm. 27 hominum . . . actus merito . . . cohibere -o (*syn.* fine). *al.*

b *speciatim*: α *i. q. moderatio*: CIC. Quinct. 28 -o et ratione (*cf. l. 14*) omnia Romae Naevium fecisse (*item abl. modi nudo* [*cf. p. 1260, 26 et Stangl, BphW. 34, 1914, 1640*]: CIC. Mur. 72 more et -o [Scaur. 37 nihil more, nihil -o]. Deiot. 20 num quid nisi -o [modeste, moderate *var. l.*], nisi quiete? carm. frg. 11 [de consul.], 67 -o ac virtute regebant. CELS. 1, 3, 18 adhibeantur). Cluent. 191 quaestionibus finem . . . non mulieris -us, sed amicorum auctoritas fecit. Verr. II 1, 62 libidines eius ratione aliqua aut -o continebantur (Planc. 15 -um aliquem et consilium et rationem. ad Brut. 1, 10, 3 HOR. sat. 2, 3, 266. 271. QVINT. inst. 12, 11, 13 ordo et ratio et -us [*cod. P*, mundus *rell.*]. APVL. Plat. 2, 1 p. 221. 2, 7 p. 229. SYNON. Cic. p. 436, 26 B. -o . . . ratione). de orat. 1, 67 de -o, de continentia. Cato 77 caelestium ordinem contemplantes imitarentur eum vitae -o atque constantia. off. 1, 14 quid sit ordo . . ., in factis dictisque qui -us (1, 15 SEN. dial. 3, 6, 2 QVINT. inst. 12, 11, 13). 1, 15 in . . . ordine et -o, in quo inest modestia et temperantia (1, 93 SALL. Catil. 11, 4. 38, 4 PS. SALL. in Tull. 1, 1). 1, 141. ad Brut. 1, 4, 4 *syn.* prudentia. VAL. MAX. 3, 8 ext. 1 satietas -o vitanda est. SEN. contr. 1 pr. 13 vehementi viro -us deerat (QVINT. inst. 6, 3, 2. 8 pr. 17. 12, 10, 16. TAC. dial. 41, 5 *syn.* temperamentum; *cf. Persson, Krit.-exeg. Bemerkungen 47*). 2, 2, 10 facilius in amore finem impetres quam -um. 4 pr. 8 in sua potestate habebat ingenium, in aliena -um (VELL. 2, 31, 4 -um in voluntate habent. *cf. p. 1270, 30*). SEN. dial. 5, 14, 6. epist. 94, 65 ambitio et nullus supra ceteros eminendi -us (*item c. gen. gerund.*: PLIN. nat. 33, 104 FIRM. math. 1, 7, 9 AVSON. 304, 12 p. 177 P. MACR. Sat. 2, 1, 1 modestus edendi -us. VAL. CEM. hom. 17, 6 p. 746C loquendi -us est virtutis cumulus). PS. SEN. mon. 94 pars est iustitiae severitatis -us (TAC. hist. 1, 85, 1). COLVM. 4, 5, 1 ratio -um postulat (TAC. hist. 1, 83, 2 *syn.* temperamentum). CVRT. 10, 5, 32 -us immodicarum cupiditatum. PLIN. nat. 14, 58 si -us absit. 18, 37 -um . . . rerum omnium utilissimum. 31, 9 in potando necessarius -us (33, 104). SIL. 12, 726 virum indocilem pacisque -ique. QVINT. decl. 268 p. 94, 14. TAC. Agr. 4, 3 retinuit . . . ex sapientia -um. hist. 1, 39, 2 initio caedis orto difficilis -us. PLIN. epist. 1, 20, 19 optimus . . . -us est (AVSON. 301, 17 p. 172 P. ἄριστον μέτρον . . . hoc est: o. cunctis -us. 304, 6 p. 177 CARM. de sept. sap. Hyg. fab. 221 v. 1). FRONTO p. 18, 9 v.d.H. = p. 22, 9 N. temperabis et moderaberis -o ⟨te⟩mper⟨amento⟩que optimo. CYPR. domin. orat. 4 p. 268, 20 placendum est divinis oculis et habitu corporis et -o vocis. HIER. epist. 39, 5, 2. AVG. beat. vit. 32 p. 113, 20 -us . . . animi sapientia est. MART. CAP. 2, 118 quae sit cura deis vel -us aspicies. ISID. orig. 4, 2, 1 *syn.* temperamento. *opp.* immoderatio. CE 584, 1. *nota notionem mixtam* (*cf. p. 1260, 56*): SEN. dial. 11(12), 10, 10 puta pecuniae -um ad rem pertinere, non animi.

β *i. q. vitae condicio modestior*: VAL. MAX. 6, 9, 7 altiora -o suo sperare ausos. CVRT. 6, 1, 17 maiores res erant, quam quas praefecti -us caperet. TAC. ann. 13, 2, 2 adrogantia -um liberti egressum. CLAVD. 5, 316 privati fugisse -um.

III *i. q.* **mensura, qua metimur**: A *proprie*: 1 *de spatiis, quibus longitudines vel areae mensurantur* (*cf. p. 1259, 46*): VARRO rust. 1, 10, 1 -os, quibus metirentur rura, alius alios constituit (*seq.* iugeris, iugis, versibus). 1, 10, 2 is -us acnua latine appellatur. MANIL. 4, 158 numerisque -isque consummant orbem (MART. CAP. 7, 802). COLVM. 5, 1, 13 iugeri -us si semper quadraret *eqs.* HYG. grom. p. 85, 1 -um agri non iugerum, sed aliquo nomine appella⟨re⟩nt ut *eqs.* 2 *de mensuris, quibus liquores sim. mensurantur*: VARRO Men. 310 trimodiam amphoramque eundem temeti ac farris -um.

B *translate*: 1 *pertinet ad incorporea*: a *speciatim*: α *de sensuum facultatibus*: CIC. de orat. 3, 99 in ipso tactu esse -um et mollitudinis et levitatis. STAT. silv. 4, 6, 44 quis -us in dextra, quanta experientia docti artificis (*cf. Vollmer ad l.*). β *de spatiis cogitatis: pertinet ad tempus*: TERT. anim. 24, 7 p. 338, 27 quod . . . aeternum est, . . . nullum -um temporis patitur *eqs.* *ad artem metricam*: DIOM. gramm. I 474, 32 pes est poeticae dictionis . . . cum certa temporum observatione -us. *ad numeros*: BOETH. arithm. 1, 17 p. 36, 15 -um . . . mensionis secundum ordinem conlocatorum *numerorum* ipsa series dabit.

b *generatim*: SEN. Herc. f. 746 scelera taxantur -o maiore vestra (*sc. regnantium*). COLVM. 1, 3, 12 *fundi parandi* -us . . . erit sua cuique voluntas facultasque. MELA 1, 114 ut nubiles habeantur non in aetate -us est; nisi quae hostem interemere, virgines manent. PANEG. 3, 14, 4 effectarum rerum -o Iuliani tempora metientur. DIOM. gramm. I 427, 9 syllabarum -i sunt . . . duo, natura et positio. HIL. in psalm. 2, 40 homini gestorum paenitentia -us est gerendorum. AVG. civ. 11, 16 p. 483, 27 D. est . . . alius atque alius pro suo cuiusque usu aestimationis -us. conf. 10, 34, 53 p. 249, 22 inde trahunt adprobandi -um, non autem . . . utendi -um. *huc potissimum referam*: HIL. in Matth. 14, 6 personis, effectibus *descriptis* . . . -us adiacet, ut . . . omnia gesserunt in exemplum.

2 *pertinet ad homines, i. q. norma*, τύπος: CIC. dom. 65 *Cato* -us moribus fuerat (*cf. Sydow, RhM. 90, 1941, 174*). QVINT. inst. 12, 10, 21 *Lysiam* amplectuntur amatores istius nominis (*sc. oratoris Attici*) -um. FILASTR. 132, 2 dominus per eum unum *Cain* omni humano generi velut generalem docendo -um . . . tribuebat . . . indulgentiam.

caput alterum: *i. q.* ***ratio et via*** *vel* ***habitus, genus*** *sim.* (GLOSS. V 117, 28 rationem. 311, 37 τρόπον).

I *pertinet ad* **actiones**, *de ratione agendi, i. q. ratio et via*: A *in universum* (*cf. p. 1271, 57*): 1 *nude vel c. adi., pron., gen. subi.* (*cf. etiam iuncturas p. 1274, 69 sqq.*): PLAVT. Amph. 221 *v. p. 1276, 13.* Pseud. 704 quaero quoi ter trina triplicia tribus -is tria gaudia dem. CIC. Tim. 27 quid quoque loco aut -o aut tempore contingat (*gr.* καὶ ὅπῃ καὶ ὅπως καὶ ὁπότε). nat. deor. 3, 16 quattuor -is informatas in animis hominum . . . deorum esse notiones. unus is -us est *eqs.* CATVLL. 42, 22 mutanda est ratio -usque nobis. LVCR. 4, 1281 facit . . . femina factis morigerisque -is (*Pont.*, moris *codd.*) . . ., ut. VERG. georg. 2, 20 hos natura -os (*sc. arborum creandarum*) . . . dedit. 2, 73 nec -us inserere . . . simplex (*sim.: c. inf.* STAT. Theb. 4, 481. *cf. l. 27. 29*). Aen. 4, 294 quis rebus dexter -us (*cf. Buscaroli ad l.*; SERV. eventus. SERV. auct. terminus). 4, 475 tempus serum ipsa -umque exigit (*cf. Pease ad l.*; SERV. auct. id est quo -o aut qua morte). 12, 157 fratrem, si quis -us, eripe morti. HOR. epist. 2, 1, 154 vertere -um. OV. am. 2, 8, 1 ponendis in mille -os perfecta capillis. ars 1, 765. CELS. 2, 14, 4 diversarum . . . rerum in -o causa est (*cf. 2, 14, 2*). COLVM. 7, 4, 7 est -us optimus considerare tempestates. 9, 2, 1 Celsus utriusque (*sc. Hygini et Vergilii*) . . . adhibuit -um. PLIN. nat. 18, 320 aequi patrisfamilias -us est annona cuiusque anni uti. LVCAN. 3, 689 mille -os inter mors una timori est. QVINT. inst. 1, 7, 23 Cato . . . 'dicam' et 'faciam' 'dice' et 'facie' scripsit eundemque -um in ceteris . . . tenuit (BENED. reg. 14, 4 -us . . . suprascriptus teneatur [*cf. antea*: ita agatur. *11, 2* teneatur mensura. *11, 21* ordo . . . teneatur]). SER. SAMM. 455 sume . . . seu . . . adpone. -us conducit uterque. OPTAT. 4, 5 p. 109, 18 percurrere omnes -os, quibus nobis detrahitis (*syn.* genera). AVG. civ. 10, 12 p. 422, 18 D. -us, quo fecit *deus mundum* (16, 24 p. 162, 5. 21, 10 p. 511, 13 -us, q. corporibus adhaerent spiritus. 22, 5 p. 559, 17 quaest. hept. 4, 19 p. 329, 14. *al.* BOETH. cons. 3, 3, 17. 5, 3, 34 W. subst. bon. 2 -um, quo substantiae . . . bonae sint. *cf. s.* quomodo). 10, 32 p. 459, 20 *in* quorumlibet -orum vel artium divinationibus. BOETH. cons. 4, 6, 8 W. *divinae mentis stabilitas* multiplicem rebus gerendis (*cod. E*, regendis *rell.*) -um statuit. qui -us . . . providentia nominatur. 4, 6, 21 NICET. fid. 3 p. 12, 17. *al.*

2 *c. gen. explic.:* *gerund.* (*cf. p. 1265, 9. 1266, 33. 77. 1267, 13. 22. al.*): CIC. S. Rosc. 100 nullum -um esse hominis occidendi, quo ille non aliquot occiderit, multos ferro, multos veneno. rep. 1, 51 opes vacuae consilio et vivendi (*cf. l. 57*) . . . -o. VERG. georg. 4, 537 -us orandi qui sit . . . dicam. LIV. 26, 40, 8 est facta fides compositusque rei gerendae -us. SEN. epist. 86, 19 ponendi *arbores*. COLVM. 5, 5, 14 pampinandi . . . -us is erit, ut *eqs.* PLIN. nat. 31, 62 medendi. VAL. FL. 5, 388 doce fandi tempusque -umque. SIL. 8, 265 bellandi. SER. SAMM. 127 curandi. PAVL. sent. 3, 6, 27 de -o utendi cautio a fructuario solet interponi. IVST. 12, 7, 3 salutandi regis. DON. Ter. Ad. 24 duo agendi sunt principales -i, motorius et statarius. PRVD. perist. 10, 342 colendi . . . ritum -umque. CLAVD. 26, 119 vincendi. AVG. civ. 8, 10 p. 336, 11 D. quinam esset -us discendi atque vivendi (enchir. 29, 110). MACR. Sat. 1, 1, 3 *Socrates* eludendi magis quam decertandi -o adprehensis dat elabendi . . . locum. BOETH. c. Eut. 7, 10 alter . . . -us est ex utrisque *naturis* consistendi, quod *eqs.* CASSIOD. Didym. in II Ioh. 9 p. 85, 23 cum duplex . . . sit -us habendi deum (*gr.* διπλοῦ ὄντος τοῦ ἔχειν θεόν). *c. gen. subst.*: CIC. Tusc. 5, 66 si vitae -um actionemque quaerimus *eqs.* (PROP. 1, 7, 9 TERT. anim. 32, 5. RVFIN. hist. 5, 20, 6 totius v. -um [τὸν χαρακτῆρα]. hist. mon. 6 p. 410A v. formam -umque. AVG. civ. 21, 27 p. 550, 13 D. mor. eccl. 1, 32, 65 tenere optimum v. -um. *al.*). HOR. carm. 2, 1, 2 belli . . . causas et vitia et -os . . . tractas (STAT. silv. 5, 3, 236). CELS. 6, 6, 36 victūs. SEN. Ag. 989 per omnes torta poenarum -os (CLAVD. DON. Aen. 1, 65 p. 27, 2). CVRT. 5, 5, 5 suppliciorum. STAT. Theb. 4, 229 virtutis. TERT. adv. Val. 12 p. 191, 17 de -o . . . aut de forma . . . peraequationis. VLP. dig. 8, 5, 6, 5 refectionis *aedificii*. 43, 13, 1, 3 'aliter fluat' non ad quantitatem aquae . . . pertinet, sed ad -um et ad rigorem cursus aquae referendum est. 50, 8, 2, 5 computationis. OPTAT. 7, 6 p. 178, 9 communionis. VEG. mil. 3, 20 p. 106, 5 depugnationum septem sunt genera vel -i. 3, 20 p. 107, 10. *al.* AMBROSIAST. in Rom. prol. p. 45A cum . . . epistolae datae -um et rationem ostenderimus *eqs.* RVFIN. hist. 2, 23, 3 mortis Iacobi -us (*gr.* τρόπον). PRVD. perist. 1, 77 passionis. AVG. civ. 13, 18 p. 579, 23 D. occultus aliquis -us operationis dei. 16, 24 p. 162, 3. quaest. hept. 4, 19 p. 329, 18 futuri facti. CONC.S I 2 p. 55, 26 *Christus* per -um . . . nativitatis reconcilians *eqs.* (*gr. I 1, 2 p. 42, 2* τῷ . . . τρόπῳ. I 3 p. 70, 20 II 3, 1 p. 206, 20. *cf. l. 84*). p. 104, 9 dissensionis -us omnis abscisus est (*gr. I 1, 4 p. 15, 25* τρόπος. I 3 p. 187, 20 II 3, 1 p. 86, 16. *cf. I 5 p. 334, 13* sublata est via). VICT. VIT. 2, 68 -um vel qualitatem divinae generationis (*cf. l. 80*). BOETH. cons. 1, 6, 1 W. curationis. c. Eut. 4,

[Brandt †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

25. Ps. BOETH. fid. cath. 24 processionis (*sc. spiritus sancti a patre*). CASSIOD. Didym. in I Ioh. 4, 12 p. 70, 28 -um corporalis aspectus *dei*. 4, 15 p. 72, 9 in deo per participationis eius -um manebit. *al.*

3 *c.* in *c. abl.*: APVL. Plat. 2, 7 p. 230 ille iustus in deferendo honore ac servando -us (*cf. q. antecedunt*). DICT. 4, 5 neque eadem ⟨in⟩ arte (*sc. pugnandi*) simplex atque idem -us.

B *in artibus et disciplinis*: 1 *in arte dicendi*: a *pertinet ad rationem dicendi* (*interdum fere i. q. habitus, forma, genus; cf. e. g. l. 23. 26. 28. 38. 42*): *α c. gen.: c. gen. gerund.*: RHET. Her. 4, 45, 59 ad unam quamque ... causam ... accommodabimus singulos -os pronuntiandi. CIC. inv. 1, 49 numeros et -os et partes argumentandi. de orat. 3, 37 quinam ... dicendi est -us melior ..., quam ut ... apte congruenterque dicamus? (QVINT. inst. 9, 1, 13 AVG. in euang. Ioh. 61, 4 in psalm. 46, 1). 3, 155 tertius ille -us (*sc. exornandae orationis*) transferendi verbi. QVINT. inst. 4, 1, 21. 8, 3, 86 sunt multi ac varii excolendae orationis -i. AVG. civ. 11, 8 p. 471, 13 D. eo loquendi -o 'laeta' dicatur *domus*, quo *eqs.* (11, 24 p. 495, 10. 11, 25 p. 497, 1. 14, 4 p. 10, 27 et illud et hoc eodem l. -o, id est a parte totum. 20, 7 p. 421, 1). *c. gen. subst.*: CIC. inv. 1, 45 ut ne confirmatio -um in se argumentationis ⟨solum⟩ habeat et quandam similitudinem necessariae conclusionis. 1, 78 exponemus -os reprehensionis *eqs.* (1, 96). de orat. 2, 133 constituunt ... in partiendis orationum -is duo genera causarum (orat. 15 quibus orationis -is *eqs.* 54 *syn.* genus. DIOM. gramm. I 456, 27 tropus est, ut ait Scaurus, -us ornatae orationis *eqs.*). 3, 116 simplicium ... *disceptationum* sunt tres -i. 3, 117 comparationis ... duo sunt -i. 3, 119 explicatis ... his generibus ac -is disceptationum *eqs.* QVINT. inst. 11, 1, 47 suam quidque formam et proprium quendam -um eloquentiae poscit. decl. 280 p. 140, 19 -us et color declamationis. FRONTO p. 39, 24 v. d. H. = p. 44, 10 N. ut Ciceronis -um proferamus. AVG. civ. 14, 2 p. 4, 27 D. inter quos varios locutionis -os saepe ... hominem ... carnem nuncupat (*seq.* -o l. a parte totum. 16, 21 p. 157, 22 iste ... tropus, id est -us l. gen. ad litt. 5, 19 p. 163, 15 -us ... iste l., cum *eqs.* quaest. hept. 3, 2 p. 235, 15. *al.*). CASSIOD. inst. 1, 10, 1 -os elocutionum explanationis causa formantes.

β nude: RHET. Her. 4, 45, 59 *similitudo* quattuor -is dicitur: per contrarium *eqs.* (VARRO ling. 7, 6 templum tribus -is d.: ab natura, ab auspicando, a similitudine). CIC. Verr. II 5, 159 unus -us atque una ratio est: rem in medio ponam. de orat. 3, 166 *syn.* genere. 3, 167 *bis.* orat. 132. QVINT. inst. 3, 8, 48 summissiorem. 8, 3, 89 *syn.* species. 8, 4, 7. 9, 3, 100 inania verba in hos -os (*sc. verborum figuras*) depravarunt. 10, 5, 7 *syn.* genere. viae. 12, 10, 60 medius (*syn.* dicendi genera, ratio narrandi. GELL. 6, 14, 3 *syn.* genera, χαρακτῆρας. *aliter p. 1267, 72*). decl. 309 p. 215, 12 videtur mihi hunc -um custodire debere, ut *eqs.* FRONTIN. aq. 23 non alieni ... -i mihi videtur etiam singula subicere (*cf. ibid.* rationis existimo). GELL. 6, 14, 4 -um et habitum (*syn.* formarum). FORTVN. rhet. 1, 4 p. 84, 17 hic -us (*sc. controversia παρ' ἱστορίαν*). 1, 5 p. 84, 25 ductus est totius orationis, -us vero partis alicuius in oratione. DIOM. gramm. I 463, 23 *parabole fit* -is octo: per habitum *eqs.* (*ibid. l. 12 syn.* species).

b *pertinet ad rationem facti*: CIC. inv. 1, 38 in gestione ... negotii ... quaeretur locus, tempus, occasio, -us, facultas (*sim. in enumeratione argumentorum*: QVINT. inst. 3, 5, 17. 5, 10, 23. 5, 10, 94 -o, id est, ut quidque sit factum. 5, 11, 13. 6, 1, 15). 1, 41 -us ... est, in quo, quemadmodum et quo animo factum sit, quaeritur (*sim.* QVINT. inst. 5, 10, 52 -us, quem τρόπον dicunt *eqs.*). QVINT. inst. 6, 1, 17 atrocitatis -us. 8, 3, 18 sublimia plerumque materiae -o discernenda sunt. 11, 1, 93 causarum ... -o distat. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 21 p. 207, 24 -um, quod est quem ad -um. 1, 27 p. 225, 12 si dicas 'clam', est quidem -us facti. FORTVN. rhet. 2, 3 p. 104, 23. SCHOL. Cic. Bob. p. 82, 32 ἀπὸ τοῦ τρόπου ipsius indicii -um tractare adgressus est. MACR. Sat. 4, 4, 12. *al.* MART. CAP. 5, 557.

2 *in philosophia*: a *generaliter*: CIC. de orat. 3, 113 cognitionis ... tres -i: coniectura, definitio et ... consecutio. Tim. 1 multa sunt a nobis ... Carneadeo more et -o disputata. SEN. epist. 58, 8 sex -is hoc a Platone dici. 58, 16 quomodo quaecumque sunt, in sex -os Plato partiatur. TERT. scorp. 9 p. 165, 12 alium -um negationis (*syn.* forma). BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 14 p. 40, 5 eius *rei* tractatus vacuo -o speculationis habebitur. in Porph. comm. sec. 1, 2 p. 139, 15 disputandi -os (*syn.* ratiocinationes). Ps. BOETH. fid. cath. 85 divina auctoritas his -is constare videtur, ut aut historialis -us sit ... aut allegoricus. CASSIOD. inst. 1, 10, 5 per istos sex -os intellegentiae ... discurrere.

b *speciatim*: *α de rationibus concludendi* (*cf. etiam p. 1252, 34*): CIC. ac. 2, 96 eum primum concludendi -um traditis (top. 54). top. 54 conclusionis (FAV. EVL. p. 10, 8). 56 illa ... conclusio, quae a dialecticis tertius -us, a rhetoribus ἐνθύμημα dicitur. *ibid.* reliqui dialecticorum -i *eqs.* 57 *ter.* Ps. APVL. herm. 7 p. 272[in.] ex hac *propositionum* coniugatione ... primi -i fit illativum. 8 p. 273 quibus -is et coniugationibus fiant ... verae conclusiones. 9 p. 274. *et saepe e. g.* 12 p. 277 certos eos ad concludendum -os esse. 12 p. 278 fit illatio secundum sextum -um. TERT. apol. 46, 1 quibus -is probare possimus. PRVD. apoth. 209 litigiosa fragosis argumenta -is concludunt numen in unum. MART. CAP. 4, 327 -os demum bis quinque profatus *Aristoteles*. BOETH. herm. sec. 5, 10 p. 351, 8 fecit ... hunc syllogismum in secundo -o hypothetico. CASSIOD. inst. 2, 3, 12 -i formulae primae sunt novem *eqs.* 2, 3, 13 -i syllogismorum. *β de ratione agendi, quae propositionis praedicatum restringit*: BOETH. herm. pr. 2, 12 p. 166, 25 aliae *sunt propositiones*, quibus aliquis -us in enuntiatione miscetur. p. 167, 2 si ... aliquis dicat 'Socrates bene disputat', -um propositioni ... adiunxit. p. 167, 6 earum propositionum, quae cum -o aliquo proferuntur (p. 167, 18. herm. sec. praef. p. 13, 19 quae sint negationes c. -o propositionum. 5, 12 p. 377, 7 quae cum propriis dicuntur -is. p. 379, 17. *al.*). herm. sec. 5, 11 p. 376, 21 an idem -us esset propositionum sine -o positarum, qui *eqs.* (*syn.* qualitatibus. 5, 12 p. 377, 4. p. 378, 22). 5, 12 p. 378, 25. p. 379, 4. p. 382, 14. *al.*

3 *in arte grammatica* (*saepe vergit ad notionem habitus; cf. l. 47. 58. 63*): a *generaliter*: VARRO ling. 8, 66 negant ullum casum duobus -is debuisse dici (9, 81 dicitur ... duobus -is hic dupondius et hoc dupondium. MART. CAP. 4, 375). TERT. adv. Marc. 5, 11 p. 612, 27 sensus ambiguitatem pati posse ... de -o distinctionis (*i. interpunctionis*) *verborum*. CHAR. gramm. p. 32, 3 B. cetera ... feminino -o proferuntur ..., velut 'haec species' (*antea syn. adv.* feminine). DIOM. gramm. I 403, 21 adverbium est -us rei dictionis ipsa pronuntiatione definitus, ut 'recte'. 427, 17 *hae syllabae* -is quinque ordinantur *eqs.* 427, 20 dicitur is -us 'constat' (*sim.* 427, 28. *al.*). 453, 29 soloecismus fit -is generalibus quattuordecim. 453, 34 primus -us soloecismi fit per *eqs.* 501, 30 -i metrici sunt sex: κατὰ στίχον definitivus vel principalis *eqs.* MART. CAP. 3, 278 communium ... syllabarum -i sunt octo. nam primus est, cum *eqs.* (*syn.* locus). PRISC. gramm. III 2, 25 sunt ... in pronominibus -i declinationum quattuor *eqs.*

b *specialiter pertinet ad verbum*: *α ad tempora*: AVG. quaest. hept. 4, 16 p. 324, 25 mutavit ... narrantis -um et tamquam praedicans ... verba futuri temporis habere coepit. p. 324, 30 hunc -um ... servat, qui -us ... est inusitatissimus.

β ad genera verbi (*cf. l. 61*): QVINT. inst. 1, 4, 28 est etiam quidam tertius -us (*sc. passivi*), ut 'urbs habitatur'. 1, 6, 26 quo -o ... 'quire' et 'urgere' ... in praeterita patiendi -o ... transibunt? (9, 3, 7 quae facimus p. -o ... dicere, ut 'arbitror' ... et contra faciendi quae patimur, ut 'vapulo'). GELL. 18, 12[tit.] verba patiendi ... vertere in agendi -um. CHAR. gramm. p. 195, 22 B. per passivum -um ablativo utimur, septimo casu activo -o (p. 338, 2. 3. *al.* p. 346, 16 *syn.* in positione passiva. DIOM. gramm. I 345, 13). SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 81 (*ad 2, 6* fando) activo -o enuntiavit.

γ ad qualitates verbi: DIOM. gramm. I 343, 11 'amo' veteres inchoativo -o 'amasco' dixerunt (*syn.* species).

δ i. q. ἔγκλισις (*cf. Jeep, Redeteile 216 sqq. defin.*: CLEDON. gramm. V 54, 13 -i sunt proprie casus verborum, formae intellectus. PRISC. gramm. II 421, 17 -i sunt diversae inclinationes animi varios eius affectus demonstrantes. *sim.* 423, 22. GLOSS. II 284, 2 ἔγκλισις inclinatio. *cf. l. 70. 83*): QVINT. inst. 1, 5, 41 fiunt soloecismi per genera, tempora, personas, -os, sive cui status eos dici seu qualitates (*cf. l. 58*) placet (DON. Ter. Ad. 46 duxit' varie per -os. Eun. 265 figura per -os. CHAR. gramm. p. 215, 30 B. verbi ... declinationem per omnia tempora et -os ... perscribere. DIOM. gramm. I 341, 35. *al.* SERV. gramm. IV 412, 16 CLEDON. gramm. V 54, 13. *al.*). 1, 6, 7 quae e et o litteris fatendi -o terminantur. GELL. 1, 7, 14 Plautus 'occisurum' et Laberius 'facturum' indefinito -o dixerunt *eqs.* PORPH. Hor. epod. 3, 3 -o optativo tempore futuro: utinam edim. 15, 24. SACERD. gramm. VI 432, 18 -i verborum sunt quinque: pronuntiativus *eqs.* (*sim. enumerantur*: PROB. inst. gramm. IV 155, 39 octo: indicativus *eqs.* DON. gramm. IV 359, 7 DOSITH. gramm. VII 406, 4. CHAR. gramm. p. 214, 3 B. p. 215, 31 *syn.* qualitates [*cf. ibid. p. 347, 3 et supra l. 47*]. MART. CAP. 3, 310. *al.*). PROB. inst. gramm. IV 158, 3 verba inchoativa ... praeteritum tempus -i impersonalis ... non recipiunt (161, 24 -o impersonali ... 'probatur'. POMP. gramm. V 216, 17 i. non est -us, sed genus verbi. *v. et vol. VII 1, 590, 60*). DON. gramm. IV 359, 7 qualitas verborum in quo est? in -is et in formis (*sim.* 381, 17 EXPLAN. in Don. gramm. IV 503, 25 POMP. gramm. V 213, 38 GRAMM. suppl. 150, 31 VIRG. gramm. epit. 7 p. 51, 7 H.). 361, 16 eodem -o tempore praeterito perfecto 'lectus sum' ... et ulteriore -o 'lectus fui' (361, 20. 31. *al.*). Ter. Ad. 696 'es' -i imperativi est (940 Andr. 381. *al.* GAVDENT. serm. 3, 13 G. cum ... imperativo -o dictum sit sumant' *eqs.* SERV. Aen. 1, 389 HIER. tract. in psalm. 103 p. 168, 16. Ps. RVFIN. in Am. 4, 4—6 in imperativo -o ... enuntiat. *al.*). DIOM. gramm. I 334, 12 -um sive inclinationem (338, 5. 13. *cf. l. 45*). 342, 4 participialis verborum -us est *eqs.* (352, 34. *al.*). 397, 28 *opp.* genera (*item* 399, 28. *al.*). 404, 17 prohibendi -o 'ne feceris'. SERV. gramm. IV 414, 19 -i varie tempora recipiunt. Aen. 1, 697 nec enim potest coniunctivi -i particula iungi indicativo. 2, 132 'parari' infinitus -us est pro indicativo (CLAVD. DON. Aen. 11, 450 p. 483, 27 maiorem vim habent i. -o vel generaliter dicta). 2, 786 'servitum' ... -us gerundi est (CLEDON. gramm. V 17, 26. *al.* POMP. gramm. V 217, 27 g. -um ... plerique dicunt non -um esse, sed participia declinata). 10, 33 (*ad* 'iuveris') concessivus est iste -us (CLEDON. gramm. V 17, 18. *al.*). HIER. adv. Rufin. 2, 9 -orum et temporum perturbatio. MACR. exc. gramm. V 599, 13 -us, quem Graeci enclisin vocant, Latini cum formis in qualitate posuerunt (611, 6. 612, 25. CONSENT. gramm. V 374, 12 -us ... est, quem Graeci ἔγκλισιν dicunt, conversio scilicet et transfiguratio eius syllabae, quae ultima

[Brandt †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in verbo est *eqs.*). V 611, 36 Stoici hunc (*sc. indicativum*) solum -um rectum ... et reliquos obliquos ... vocaverunt (PRISC. gramm. II 422, 22). MART. CAP. 3, 227. CLEDON. gramm. V 16, 17 promissivus -us non est, sed est indicativi -i tempus futurum (PHOC. gramm. V 436, 2. *al.*). 54, 4. *al.* EXPLAN. in Don. gramm. IV 549, 1 species verborum ... -os dicimus. CONSENT. gramm. V 374, 14 in -is positam qualitatem verborum (*sim. al. cf. p. 1266, 62*). PRISC. gramm. II 408, 12. 409, 1. 549, 1 participium ... esse ... -um verbi casualem. III 266, 11 omnibus temporibus subiunctivi -i etiam in optativo -o utuntur (*cf. p. 1266, 53*). *al.* ISID. orig. 1, 9, 4. GRAMM. suppl. 150, 32 -i sunt quemadmodum casus nominum (*cf. p. 1266, 43*). *al.*

4 *in scientia iuris*: **a** *generaliter de ratione, qua quid legitime agatur, fere i. q. forma*: VAL. MAX. 8, 2, 3 se hunc iudicandi -um secutum (PLIN. epist. 10, 96, 2). POMPON. dig. 50, 17, 27 actionum -us ... lege ... introductus privatorum pactionibus non infirmatur. GAIVS inst. 2, 134 *in lege* exheredationis -us notatur, ut *eqs.* 4, 12 lege ... agebatur -is quinque: sacramento, per iudicis postulationem *eqs.* VLP. dig. 7, 1, 25, 7 per traditionem vel stipulationem vel alium quemcumque -um. 26, 4, 5, 1 -us tutelae ... admittat satisdationem. PAVL. dig. 2, 6 ne ... -us litium multiplicatus ... faciat difficultatem. 3, 3, 43 pr. per eum -um, qui procedere potest (COD. Iust. 7, 6, 1, 1^{a}. 8, 53, 34, 3). sent. 3, 8, 2 de -o quartae retinendae. COD. Iust. 1, 17, 2, 18 ut possit *imperator* omnia ... -is et regulis competentibus tradere. 5, 22, 1 quatenus successionis -us patitur (6, 20, 19, 1). 6, 27, 5, 1 decisionis. 7, 6, 1, 1^{a} certos ... -os eligere, ex quibus ... Romana defertur condicio (10, 32, 67 pr. *syn.* forma. INST. Iust. 2, 8, 1). 7, 6, 1, 11 Latinitatis. 7, 6, 1, 11^{a} talis -us ..., ut *eqs. ibid.* ex eo ... -o civitatem Romanam ei competere. 10, 2, 2 si servari hic -us non possit. 10, 32, 67 omnibus anterioribus -is ... antiquandis. INST. Iust. 1, 5, 3 manumissionis (*cf.* 1, 6, 7 manumittendi). 1, 10 pr. secundum datum ex nostra constitutione -um (*cf. p. 1280, 40*). 2, 20, 2 constitutionis perpensum -um ... accipere. *al.*

b *speciatim* (*cf. Mitteis, Röm. Privatrecht 1, 194*[1]. *E. Weiss, RE XV 2334, 39 sqq.*): *α fere i. q. condicio*: CELS. dig. 50, 17, 191 quem ... -um esse beneficii sui vellet *Caesar*, ipsius aestimationis esse. GAIVS dig. 46, 1, 72 fideiussori ..., quem sub hoc -o accepi, ut *eqs.* (COD. Iust. 4, 34, 11 pr. *cf. l. 44*). COD. Iust. 2, 3, 30 pr. certos -os in eadem hereditate observari (INST. Iust. 2, 12, 3 certis casibus et -is). INST. Iust. 2, 4, 3 non utendo per -um et tempus. *β i. q. dationis, sc. sive donationis sive legati sive venditionis, restrictio quaedam, qua is, cui datur, aliquid faciendi officio oneratur* (*syn.* gravamen *l. 49. 51*, onus *l. 49. 51*): NERAT. dig. 19, 5, 6 insulam hoc -o, ut aliam insulam reficeres, vendidi. GAIVS dig. 35, 1, 17, 4 quod si cui in hoc legatum sit, ut ex eo aliquid faceret ..., sub -o legatum videtur (VLP. dig. 37, 5, 3, 6 s. hoc -o, ut *eqs.* COD. Iust. 6, $45^{rubr.}$ 8, $54^{rubr.}$ *cf. l. 36*). PAPIN. dig. 8, 1, 4, 1 -um adici servitutibus posse. 8, 1, 4, 2 -um ... servitutis. VLP. dig. 14, 1, 1, 12 *navis magister* -um egressus non obligabit exercitorem. DIG. 35, $1^{rubr.}$ COD. Iust. 3, 28, 32 aliqua dispositione moram vel -um vel aliud gravamen introducente (*syn.* onus). 6, 45, 1 -us adscriptus pro condicione observatur. 6, 45, 2, 1 *opp.* condicionem. 6, 51, 1, 4 *syn.* gravamen, onus. *γ i. q. alternatio*: PAVL. dig. 44, 7, 44, 3 -us obligationis est, cum stipulamur decem aut hominem (*cf.* PAPIN. dig. 35, 1, 78, 1 disiunctivo -o condicionibus adscriptis). *δ i. q. causa*: PAVL. dig. 28, 5, 93, 1 licet -us institutioni contineretur, quia falsus non solet obesse, tamen *eqs.* (αἰτία *Bas.*). COD. Iust. 7, 40, 1, 1^{c} nisi legitimus -us ... interruptionem temporis introduxerit.

5 *adde in arte amandi (saltandi l. 62) i. q. figura, positio,* σχῆμα: TIB. 2, 6, 52 quisve meam teneat, quot teneatve -is. OV. am. 2, 8, 28. 3, 7, 64 quos ego non finxi disposuique -os (*cf. Némethy et Brandt ad l.*). 3, 14, 24 in ... -os Venerem mille figuret amor. ars 2, 680 *syn.* figura (*item* 3, 771). 3, 787 mille -i Veneris. MART. 6, 71, 2 edere lascivos ... gestus et Gaditanis ludere docta -is (*cf. et p. 1255, 62*). ANTH. 429, 9.

II *pertinet ad* **qualitatem** *rerum vel animantium i. q. habitus, proprietas, status, genus sim.*: A *spectat ad res*: 1 *incorporeas*: **a** *generaliter*: CIC. rep. 1, 68 nec diutius unquam tenetur idem rei publicae -us (1, 69). LIV. 9, 17, 10 disciplina militaris ... in artis perpetuis praeceptis ordinatae -um venerat. STAT. silv. 5, 1, 87 dimittere in orbem Romulei mandata ducis viresque -osque imperii tractare manu (THEOD. MOPS. in psalm. 2, 9 p. 14, 18 -us i. eius [*sc. David*] dictis talibus explicatur *eqs.*). QVINT. inst. 6, 2, 19 medius ille orationis (*i. recitationis*) -us (*aliter p. 1265, 41*). SVLP. VICT. rhet. 7 p. 316, 23 ex quo -o causarum sit controversia (p. 316, 24 -i ... c. sunt quinque: aut enim ἔνδοξος *eqs.* [*cf. Fortun. rhet. 2, 13 p. 109, 2* in figuris materiarum, quae Graeci σχήματα appellant]. SCHOL. Cic. Bob. p. 175, 26). PS. SORAN. quaest. med. 125 hic -us *febris* hemitritaeus est. -um enim hic typum nominavit *Hippocrates*. BOETH. cons. 4, 6, 28 W. medicus, qui sanitatis ... atque aegritudinis -um temperamentumque dinoscit. GREG. M. moral. 4 praef. 2 p. 634B -us ... est temporis, ut statum non habeat mansionis.

b *specialiter pertinet ad vocabulorum notionem i. q. significatus, notio, sensus*: VARRO ling. 5, 16 ut Asia, sic caelum dicitur -is duobus *eqs.* (rust. 1, 9, 1 *terra* tribus -is d., communi et proprio et mixto *eqs.* SEN. epist. 65, 4 causam ... dici. 83, 10. 87, 14 QVINT. inst. 9, 1, 10 PAVL. dig. 1, 1, 11. 50, 16, 18. 188 pr. MART. CAP. 4, 369 VICTORIN. Boeth. in Porph. comm. pr. 2, 8 p. 98, 20). SEN. nat. 3, 18, 7 non tempero mihi quin ... proprietatis -um excedam (AVG. civ. 18, 44 p. 324, 8 D. aliquid ... significaverunt, quod -um illius civitatis excedat). QVINT. inst. 8, 2, 8. FRONTO p. 56, 22 v.d.H. = p. 62, 12 N. neque -um neque pondus verbi internosse. FILASTR. 116, 2 (*ad gen. 3, 6: sc. de interpretatione symbolica*) cum -um non intellegant nuditatis *eqs.* 131, 5. PRISCILL. tract. 4, 75 p. 57, 14 unicum divinae sententiae -um propheticis vocibus adpraehendens *eqs.* (*sim.* 11, 143 p. 104, 4). *fere i. q. definitio*: CHAR. gramm. p. 149, 25 B. (*ex Romano*) *analogiae speciali* Graeci -um istius -i (*ad p. 1275, 46*) condiderunt: ἀναλογία ἐστὶν *eqs.*

2 *de rebus corporeis*: COLVM. 12, 25, 2 cum computruerit *aqua in sole posita*, tamdiu pati, donec ad pristinum -um perveniat (*sc. iterum limpida fiat*). QVINT. inst. 7, 10, 10 vim sentiendi ... *aegrorum* coloris -os ... non dabit *medicus*. decl. 246 p. 7, 24 saepe in scelere virtutis est nosse veneni -um. GELL. 7, 2, 11 *lapis cylindrus* praeceps volvitur, quoniam ita sese -us eius et formae volubilitas habet. VLP. dig. 7, 1, 13, 7 viridaria ad alium -um convertere. PORPH. Hor. carm. 4, 15, 30 tres -os tibiarum esse: Ionicum, Lydium, barbarum. SER. SAMM. 811 -us quicumque obtinget vulneris (*syn.* species). QVEROL. p. 39, 26 R. -um qualitatemque vini. PRVD. c. Symm. 2, 974 *elementa* de legitimo discussa -o ... feruntur in casus alios, quam lex habet aut iter anni. AVG. civ. 12, 4 p. 516, 20 D. cum istae creaturae eum -um nutu creatoris acceperint, ut *eqs.* 12, 5 p. 518, 5 *naturae* habent -um suum, speciem suam *eqs.* 22, 24 p. 611, 11 *propagatio non* in sui generis formas -osque procederet. BOETH. cons. 5 carm. 1, 8 mixta ... fortuitos implicet unda -os.

B *spectat ad animantia* (*daemones l. 40*): 1 *de forma, figura corporum*: PAVL. FEST. p. 156, 10 monstra dicuntur naturae -um egredientia ut serpens cum pedibus. LVCAN. 1, 562 monstrosi ... hominum partus numeroque -oque membrorum (*inde* DRAC. laud. dei 1, 46 imparibus membris numeroque -oque). TERT. anim. 56, 6 aetates, quae corporum -o⟨s⟩ faciunt. SOL. praef. 7 qui corporum formas aemulantur ..., ante omnia effigiant -um capitis. CLAVD. 21, 46 spondebat ... ducem ... nitor ... oris membrorumque -us, qualem nec carmina fingunt semideis. BOETH. cons. 4 carm. 3, 8 quos ut in varios -os vertit herbipotens manus *Calypsus*.

2 *de habitu morum, ingenii* (GLOSS. III 249, 47 τρόπος mos, -us): DON. Ter. Phorm. 420A bene imitatus est -um comminantis. AVG. civ. 9, 22 p. 397, 24 D. temporalem et mutabilem -um suae (*sc. daemonum*) voluntatis et facultatis. in psalm. 67, 7 habitare facit unius -i vel unius moris in domo. *ibid.* τρόποι ... et -i et mores latine interpretari possunt (PRISC. LYD. solut. 8 p. 93, 22). CONC.S I 3 vers. Tur. p. 43, 3 meum nescientes -um (*gr. I 1, 1 p. 108, 4* τὸν ἐμὸν οὐκ εἰδότας τρόπον). CASSIOD. Didym. in I Ioh. 5, 19 p. 80, 30 hoc ... verbum (*sc. mundus*) significat etiam voluntates et -os. *de naturis Christi*: RVFIN. hist. 1, 2, 1 Christus duplici ex -o constat (τρόπον. *syn.* natura).

structurae** et **iuncturae selectae:

ad ***cap. prius*** *pertinentes (imprimis ad not. II B)*:

I ***epitheta*** *notabiliora (cf. etiam p. 1271, 80. 1272, 15. 51. 69. 1273, 5. 18. 35. 57. 1274, 21. al.)*: aequalis: *p. 1254, 10. 11.* aequus: *p. 1253, 34. 1254, 12.* par: *p. 1253, 82. 1254, 60. 1256, 59. 64.* compar: *p. 1253, 49.* impar: *p. 1253, 51. 1256, 67.* certus: *p. 1252, 82. 1253, 74. 1254, 25. 1255, 11. 1257, 7. 1258, 15. 1259, 74. al.* incertus: *p. 1251, 22. 1257, 19.* constitutus: *p. 1260, 15.* fixus: *p. 1260, 83.* suus: *p. 1254, 42. 1260, 19. 1263, 50. al.* antiquus: *p. 1253, 35. 1261, 3.* bonus: *p. 1262, 1.* civilis: *p. 1262, 36. 1271, 50.* competens: *p. 1255, 16.* conveniens: *p. 1271, 27.* debitus: *p. 1262, 38. 1271, 19.* falsus: *p. 1255, 2.* honestus: *p. 1271, 19.* humanus: *p. 1261, 66. 1262, 83. 1271, 49.* iustus: *p. 1261, 39. 1262, 33.* legitimus: *p. 1260, 81.* naturalis: *l. 83. 84. p. 1260, 32. 63. 1262, 48. 1270, 8.* necessarius: *p. 1260, 15. 1263, 37. 1269, 59. 1271, 6.* optimus: *p. 1260, 60. 1263, 40.* pristinus: *1271, 1.* privatus: *p. 1260, 71. 1273, 20.* probabilis: *p. 1260, 65.* publicus: *1253, 22.* saluber: *p. 1259, 49. 1261, 54.* salutaris: *p. 1262, 46.* sanus: *p. 1260, 52. 1271, 2.* solitus: *p. 1254, 13. 1261, 62. 1270, 7.* usitatus: *p. 1259, 48.* vulgaris: *p. 1270, 8.* amplus: *p. 1253, 7. 12. 19. al. 1255, 21. 1258, 26.* immensus: *p. 1257, 62. 1258, 71.* immodicus: *p. 1258, 53.* infinitus: *p. 1258, 1. 76.* ingens: *p. 1252, 81. 1253, 66. 1257, 46. 1258, 68.* innumerabilis: *p. 1257, 83.* integer: *p. 1263, 1.* largus: *p. 1258, 70.* latus: *p. 1258, 47.* magnus (maior, maximus): *p. 1252, 78. 83. 1253, 70. 1254, 58. 1257, 77. 80. 1258, 69. al.* plenus: *p. 1258, 45. 1259, 65.* solidus: *p. 1263, 1.* sufficiens: *p. 1261, 56.* supremus: *1260, 43.* brevis: *p. 1253, 32. 1256, 66.* exiguus: *p. 1253, 69. 1254, 3. 1256, 66. 1258, 31.* modestus: *p. 1263, 31.* parcus: *p. 1253, 46.* parvus (minor, minimus): *p. 1256, 62. 1258, 46. 74.* pedalis: *p. 1255, 17.* varius: *p. 1255, 61. 77. 1257, 11.*

II ***structurae** et **iuncturae verbales:*** A -us *est subi. coniunctum cum copula q. e.* esse (*saepe fere i. q. finis. copula omissa p. 1260, 45. 1269, 8. 26. 39*): 1 *in sententiis positivis*: PLAVT. Men. 769 est -us tamen, quoad pati uxorem oportet. VARRO Men. $111^{tit.}$ CIC. Verr. II 2, 143 statuarum -um quendam esse oportere (dom. 105 religionis [*opp.* nimium esse superstitiosum]. ac. 2, 135 naturalem ... esse q. -um [Cato 46 est ... quidam naturalis -us]. epist. 9, 26, 1 CELS. 8, 3, 2). off. 1,

[*Brandt †*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

34 est ... ulciscendi et puniendi -us (*item c. gen. gerund.*: PLIN. epist. 8, 17, 6). ad Brut. 1, 15, 3. HOR. sat. 1, 1, 106 est -us in rebus, sunt certi denique fines. SEN. suas. 1, 3 aliquis etiam magnitudini -us est (SEN. Thy. 1051 sceleris. PLIN. epist. 9, 35, 2. *cf. l. 53*). SEN. dial. 5, 25, 4 *iniuriae* -us certus est (PALLAD. hist. mon. I 7 p. 279A). epist. 76, 24 solum ... bonum est honestum, cui -us est. COLVM. 2, 18, 1 in siccando. QVINT. inst. 4, 5, 24 est suus et in gestu -us. PRVD. c. Symm. 2, 135. *verbo omisso*: Ov. ars 1, 39 hic -us (*syn.* meta). *in sententiis negativis* (AVG. nat. bon. 22 posset ... dici etiam 'non erit -us', ut -us pro fine dictus intellegeretur): PLAVT. Poen. 230 -us muliebris nullus est (LIV. 9, 25, 9 n. -us caedibus fuit. 25, 25, 9. 26, 29, 3. SEN. Tro. 812 flendi. epist. 13, 12 PLIN. nat. 28, 77. QVINT. inst. 5, 10, 91 [*seq.* infinita ... comparatio]. HIL. in psalm. 56, 10 n. exaltando deo -us est. 128, 7 BOETH. arithm. 2, 16 p. 100, 4. *cf. etiam infra l. 29*). CIC. Verr. II 3, 221 neque -um ... avaritiae cuiusquam neque poenam improbitatis futuram (fin. 1, 51 n. pecuniae ... n. honoris. SALL. Catil. 38, 4 *syn.* modestia. Ov. met. 9, 172 LIV. 3, 67, 6. 6, 37, 2 nec agros occupandi -um ... fore, nisi *eqs.* 23, 4, 5. SEN. epist. 51, 13 nec finis est nec -us. PLIN. nat. 29, 4 SIL. 6, 107 STAT. Theb. 4, 18 IVST. 9, 8, 14. *cf. l. 23. 25. 29*). 3, 225 aestimandi frumenti -us non fuit (SEN. Ag. 691 lacrimis. nat. 3, 28, 2 pluviis. PLIN. epist. 8, 17, 6. CYPR. ad Donat. 5 p. 7, 8 non ... in capessendo de deo munere mensura ulla vel -us est). fin. 1, 3 nec -us est ullus investigandi veri (Ov. fast. 6, 583 CELS. 5, 17, 1 BOETH. cons. 4, 6, 3 W. *cf. l. 29*). SEN. dial. 4, 6, 4 -us ... esse non potest, si *eqs.* VAL. FL. 8, 272 nec ... erit ... irae quisquam -us. *copula omissa*: LVCAN. 1, 163 non auro tectisve -us. PLIN. nat. 9, 28 nec -us exemplorum (SIL. 13, 356. 14, 104 ensibus. STAT. Ach. 1, 436 arcus lentare [*item c. inf.* silv. 3, 3, 133. *cf. l. 38*]). SIL. 11, 427 nec luxus ullus ... -us (MIN. FEL. 35, 3 tormentis [*syn.* terminus]). 14, 458 adversis nullus -us (DICT. 1, 19. 2, 30). STAT. Theb. 6, 50 nondum orsis -us. 2 *in sententiis interrogativis*: PLAVT. Asin. 169 *v. p. 1262, 6.* CIC. Pis. 86 qui -us tibi fuit frumenti aestimandi ...? (*cf. l. 20*). off. 2, 55 quis potest -us esse? (HOR. carm. 1, 24, 1 q. desiderio sit pudor aut -us? LVCAN. 1, 334 q. scelerum -us est? QVINT. inst. 4 pr. 3. *cf. l. 36. 39*). VERG. ecl. 10, 28 ecquis erit -us? (SEN. Phaedr. 359). Aen. 4, 98 quis erit -us? ([SERV. finis]. PRIAP. 26, 1. SIL. 3, 559 poenae. *syn.* terminus. 12, 70. 16, 91. 17, 349. STAT. Theb. 12, 573 q. e. saevire -us? QVINT. inst. 10, 1, 38. AVG. civ. 2, 1 p. 53, 22 D. *syn.* finis. 19, 7 p. 367, 2). *copula omissa*: Ov. trist. 5, 1, 35 quis tibi, Naso, -us lacrimosi carminis? (SEN. Med. 884 PERS. 3, 69 STAT. Theb. 7, 161 silv. 1, 2, 164 PLIN. epist. 8, 14, 6. AVSON. 349, 20 p. 168 P. quae finis, q. -us et calx?). 3 *in sententiis desiderativis*: CIC. leg. 2, 22 auri ... sacrandi -us esto. *praeterea semper coni. praes.* (*cf. p. 1262, 28*): RHET. Her. 2, 31, 50 (*v. p. 1259, 59 sqq.*). HOR. carm. 1, 36, 11 neu promptae -us amphorae ... sit. 2, 6, 7 Tibur ... sit -us lasso maris et viarum (*cf. Klingner, Philol. 90 [44], 1935, 286*. PORPH. ad l. -um ... pro fine dixit). Ov. epist. 3, 90 sim ... ego tristitiae causa -usque tuae. 7, 160. ars 2, 25. 2, 334 sit suus in blanda sedulitate -us. 3, 305 Pont. 4, 6, 20. LIV. 34, 3, 9 ne ullus -us sumptibus, ne luxuriae sit (SEN. Thy. 26 ne sit irarum -us pudorve). VAL. FL. 4, 476 MART. 8, 64, 15 QVINT. inst. 1, 3, 11. AVSON. 304, 16 p. 177 P. sit -us (*syn.* ne quid nimis, μηδὲν ἄγαν). *pendet a coniunctione q. e.* ut: AVG. civ. 12, 6 p. 519, 22 D. ita ut sit aliquis inquirendi -us (17, 19 p. 246, 18). ROMVL. fab. Aesop. 40 rec. vet.

B -us *est obi.*: adhibere -um (*cf. p. 1259, 52. 65. al.*): *c. dat.*: CIC. Tusc. 4, 39 -um tu adhibes vitio? off. 1, 17 -um quendam et ordinem. SEN. dial. 3, 9, 3. 9, 17, 2. CVRT. 6, 11, 17 tormentis. COLVM. 1, 3, 8 adhibendum -um mensuramque rebus (*sim. gerund.*: 9, 15, 3 PLIN. nat. 34, 92. GELL. 4, 9, 12 -us quidam necessarius). PAPIN. dig. 35, 1, 72, 3 AVG. civ. 2, 1 p. 53, 5 D. *c. gen.*: CIC. Tusc. 1, 140 quarum *villarum* ... est adhibendus -us. *c. in c. abl.*: CIC. Cluent. 96 *iudicium*, in quo non -us ullus est adhibitus. MACER dig. 49, 16, 12, 1 ne -us in ea re non adhibeatur, qui mihi sit tolerandus. HIER. epist. 60, 7, 3. *nude*: CIC. Tusc. 4, 38 *Peripatetici* adhibent -um quendam, quem ultra progredi non oporteat. 5, 80 adhibeat oratio -um. off. 1, 140 adhibendus -us (*sim. gerund.*: COLVM. 4, 24, 20 VENVL. dig. 45, 1, 137, 3). 2, 55 -us adhibeatur. LIV. 3, 19, 3 consilium et -um adhibendo (*cf. adn. crit.*). QVINT. inst. 9, 2, 69 TAC. ann. 13, 44, 2. SVET. Cal. 2 nullo adhibito -o (Nero 37, 1 Vit. 15, 1 AMM. 14, 7, 1). AMM. 14, 10, 15 temperanter. constituere -um (*cf. p. 1260, 56. al.*): *c. dat.*: CIC. Sull. 46 nisi tibi aliquem -um ... constitueris *eqs.* fin. 1, 2 rebus infinitis (*i. philosophiae. syn.* temperantiam). BELL. Afr. 54, 3 ipsi sibi neque -um neque terminum constituunt (*cf. Wölfflin et Miodoński ad l.*). PRISCILL. tract. 4, 75 p. 57, 18. 10, 130 p. 95, 25. *c. gen.*: CIC. Rab. Post. 5 credendi *pecuniam*. VELL. 2, 22, 5 -us culpae ex pecuniae -o constitueretur. GAIVS inst. 1, 40 certus -us manumittendi. *c. in c. abl.*: GAIVS inst. 1, 42 lege ... certus -us constitutus est in servis ... manumittendis. custodire *v. p. 1260, 2. 1261, 7. 16. 1262, 57.* egredi -um *v. vol. V 2, 286, 39 sqq.* excedere -um (*v. et vol. V 2, 1209, 3. 21 sqq.*): *c. gen.*: LIV. 5, 23, 4 triumphus ... omnem consuetum honorandi diei illius -um aliquantum excessit (*sim. c. gen. gerund.*: PAVL. FEST. p. 5, 7 exoletus, qui excessit ... crescendi -um. QVINT. inst. 11, 3, 58 cantandi severiorem paulo -um excessimus. HIER. epist. 60, 18, 1 consolandi). 26, 19, 9 multa ... admirationis humanae in eo iuvene excesserant -um (*sim.* *c. gen. subst. coniuncti c. adi. q. e.* humanus: QVINT. inst. 10, 1, 50 ingenii. COLL. Mos. 15, 3, 1 naturae. LACT. inst. 2, 8, 66 virium. 3, 6, 17 cogitationis. PRVD. perist. 10, 313 mentis. AVG. civ. 10, 12 p. 421, 32 D. facultatis). VELL. 2, 122, 2 laborum periculorumque semper excessit -um, ... honorum temperavit. SEN. epist. 81, 6 beneficii. CVRT. 6, 9, 18 *Alexander*, qui -um hominis excederet (LACT. inst. 4, 9, 3 [*cf. 4, 7, 3* ὑπὲρ ἄνθρωπόν ἐστιν]). *al.* SEN. dial. 2, 7, 1 excedentia solitum ac vulgarem -um. 11, 11, 4 qui naturalem -um excedet (QVINT. inst. 8, 6, 76). *nude*: LIV. 2, 2, 2 nescio an nimis ... eam *libertatem* ... muniendo -um excesserint. 2, 3, 4 si -um excesseris. 3, 65, 10 SEN. dial. 1, 4, 10. *al.* facere -um (*cf. p. 1261, 75*): *c. gen.*: CIC. leg. 1, 53 ut aliquando controversiarum aliquem facerent -um. Ov. met. 4, 258 Veneris. LIV. 4, 50, 4 cum -um irae (*an dat.? item dub.*: 24, 2, 13) nullum faceret. SEN. benef. 7, 3, 1 quem invenies, cui -um imperii satietas fecerit? dial. 12, 15, 5. CAPITOL. Aur. 27, 6 sumptus. *nota fere i. q. decernere condicionem* (*cf. infra l. 60*): LIV. 9, 14, 5 aliis -um pacis ac belli facere. *c. dat. rei*: CIC. *v. p. 1259, 63.* SALL. Catil. 24, 3 aetas tantummodo quaestui neque luxuriae -um fecerat. LIV. 34, 4, 8 leges, quae iis *cupiditatibus* -um facerent. 34, 4, 18 sumptibus. SEN. suas. 1, 3 magnitudini. CVRT. 9, 6, 15 laudi. STAT. Theb. 5, 290 nec fletibus umquam fit -us (*item pass.*: AVR. VICT. Caes. 39, 15 DICT. 5, 1 AVG. soliloq. 2, 1. *cf. l. 28 et p. 1257, 38*). TAC. hist. 4, 40, 2 impensis. PAPIN. dig. 26, 7, 36 divisio tutelae ... -um administrationi facit. VLP. dig. 50, 2, 3, 1 sententia, quae -um interdictioni fecerat. *c. dat. personae* (*cf. l. 14*): LIV. 3, 11, 2 neque suum cuique ius -um faciebat, sed virium spes. 25, 40, 12 Muttinem sibi -um facere? AVR. VICT. Caes. 41, 5 Licinio ne insontium quidem ... cruciatus adhibiti -um fecere. *nude*: TER. Haut. 755 tantos sibi sumptus domi ... fieri nec fieri -um (*cf. l. 21*). PANEG. 5, 5, 2 verecundia -um fecit, ne adroganter insurgerem. (prae)finire *v. p. 1260, 9. 81. 1261, 36. 43.* habere -um (*cf. p. 1258, 83. 1260, 62*): *c. dat.*: PLAVT. Poen. 238 -us omnibus rebus ... optimum est habitu (*opp.* nimia). TER. Andr. 95 habere iam ipsum suae vitae -um (*an gen.? cf. l. 37.* DON. moderationem, regimen. SCHOL. p. 81, 3 ordinem, dispositionem, temperamentum). CORNELIA epist. frg. 2 ecquando -us ei rei haberi poterit? (*syn.* desinemus). QVINT. inst. 5, 14, 35 his ... habendus ⌊est is⌋ (*Radermacher*, istis *trad.*, iustus *Burman*) -us, ut *eqs. c. gen.* (*cf. l. 32*): CIC. Verr. II 2, 144 -um statuarum haberi nullum placet? Cato 85 habet natura ut aliarum omnium rerum, sic vivendi -um (*item c. gen. gerund.*: SEN. clem. 2, 4, 3 CALP. decl. 12 PANEG. 4, 1, 3). PROP. 3, 19, 4 nescitis captae mentis habere -um (VITA Fulg. 4 p. 25, 7 L. *cf. l. 52*). HIL. trin. 4, 2 quod ... inenarrabile est, significantiae alicuius finem et -um non habet. *c. in c. abl.* (*cf. l. 49 et p. 1263, 27*): LIV. 31, 37, 5 quodsi -um in insequendo habuissent *eqs.* COLVM. 1, 3, 12 -us ..., qui in omnibus rebus, etiam parandis agris habebitur. *nude*: *in sententiis negativis*: PLAVT. Curc. 300 -us haberi non potest (SEN. epist. 43, 2 magnitudo non habet -um certum. COLVM. 4, 3, 4 si -um non habeas [adhibeas *edd.*]. QVINT. inst. 12, 8, 12 APVL. Plat. 2, 16 p. 243 FIRM. math. 1, 7, 32 HIER. epist. 39, 6, 4). TER. Eun. 57 quae res (*sc. amor*) in (*cf. l. 42*) se neque consilium neque -um habet ullum ([SCHOL. Bemb. -us est finis. *cf.* HOR. sat. 2, 3, 266]. SALL. Catil. 11, 4 neque -um neque modestiam victores habere). PROP. 2, 15, 30 amor nullum novit habere -um (AVG. divers. quaest. 6). SEN. Oed. 694 secunda non habent umquam -um. *in sententiis positivis*: CIC. fin. 2, 27 avarus erit, sed finite, et adulter, verum habebit -um. fin. 3, 45 habent ... suum -um, quae opportuna dicuntur (SEN. epist. 13, 9). Cato 84 habet *vita* aut satietatem aut -um. epist. 4, 7, 3. QVINT. inst. 10, 7, 7 -um et finem. 12, 10, 79 et copia habet -um. decl. 338 p. 330, 16 TERT. monog. 1, 2 LACT. ira 18, 7 SERV. Aen. 1, 65 AVG. civ. 2, 18 p. 74, 4 D. *al.* imponere -um *cf. p. 1259, 83 et v. vol. VII 1, 659, 4 sqq. nota fere i. q. condicionem decernere* (*cf. supra l. 16*): LIV. 21, 44, 5 cum quibus bellum, cum quibus pacem habeamus, se -um imponere aequum censet *populus Romanus*. novisse -um: VELL. 2, 45, 1 ⟨ne⟩que dicendi neque faciendi ullum ... nosset -um (*sim. c. gen.*: SEN. Phaedr. 141 peccandi. benef. 1, 13, 2. LVCAN. 9, 191 iuris [CLAVD. 10, 314]. QVINT. inst. 1, 9, 6). 2, 46, 2 neque in pecunia neque in gloria concupiscenda aut -um norat aut capiebat terminum (PLIN. nat. 26, 20). SEN. epist. 95, 30 non avaritia, non crudelitas -um novit. ponere -um (-os *l. 80. saepe fere i. q. finem facere. i. q. moderari e. g. l. 74. 80*): *c. dat.*: *rei*: VERG. Aen. 7, 129 *fames* exitiis positura -um. HOR. carm. 1, 16, 2 quem ... cumque voles -um pones iambis. LVCAN. 1, 82 in se magna ruunt; laetis hunc numina rebus crescendi posuere -um (STAT. Theb. 2, 406). STAT. Theb. 10, 334 secundis pone -um (TAC. ann. 11, 10, 2 ibi -us rebus s. positus). IVV. 8, 88 pone irae frena -umque (*potius dat.*, *item*: VVLG. prov. 23, 4 prudentiae. GREG. M. moral. 2, 75 p. 591A). TAC. ann. 49, 1 orationi. AMBR. hex. 6, 8, 53 p. 246, 6 cupiditas ... -um nesciens ponere voluptati. PRVD. perist. 10, 554. *personae*: CYPR. zel. 7 p. 424, 4 falsario. PRVD. cath. 8, 65 laxus ac liber -us abstinendi ponitur cunctis. COMM. instr. 2, 36, 1 ebrioso -um non pono. *c. gen.* (*cf. l. 78*): STAT. silv. 2, 6, 2 lacrimis quisquis discrimina ponis lugendique -os. TERT. adv. Marc. 1, 29 p. 331, 18 nubendi. ENNOD. dict. 17, 3 p. 474, 13 quod -um ponit amaritudinis (*cf. Norberg, In reg. Greg. M. stud. crit. II 146*). *nude*: STAT. Theb. 2, 688 iam pone -um. redigere ad (in) -um (*v. etiam p. 1261, 3 et cf. p. 1261, 2. 1262, 46. 1263, 2*): VELL. 2, 89, 3

[Brandt †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

imperium magistratuum ad pristinum redactum -um (2, 98, 2 in p. . . . -um). SEN. epist. 88, 30 temperantia . . . *voluptates* ad sanum -um redegit. SVET. Iul. 44, 2 ius civile ad certum -um redigere. PAVL. dig. 22, 1, 17 pr. stipulationem . . . ad -um iustae exactionis rediget. CHALC. transl. p. 42C erroribus ad -um rationis temperiemque redactis. AVG. civ. 9, 4 p. 371, 16 D. leges, quibus *passiones* ad necessarium redigantur -um. servare -um (*cf. p. 1259, 44. 1261, 35. 60. al.*): *nude: in sententiis negativis*: VERG. Aen. 10, 501 nescia mens hominum . . . servare -um. SEN. contr. exc. 3, 8 multitudo -um non servat (contr. 9, 6, 10 SEN. Herc. f. 403 AVG. nat. bon. 23 p. 865, 12. *cf. p. 1259, 28*). SEN. epist. 85, 12 numquam perniciosa servant -um. SIL. 8, 545 Capua . . . servare . . . inconsulta -um (*cf.* AVSON. 290, 4 p. 147 P. *Capua* nescivit servare -um). FRONTO p. 151, 13 v.d.H. = p. 158, 5 N. si nullus finis nec -us servandus est. HIER. epist. 62, 2, 3. *in sententiis positivis*: SEN. suas. 1, 6 servandum . . . aliquem -um. SEN. benef. 7, 20, 1 illum . . ., ut *eqs.* dial. 12, 8, 6 hunc . . . -um servet *ratio*, qui *eqs.* (MART. 10, 33, 9). COLVM. 4, 17, 5. LVCAN. 2, 381 *syn.* finem . . . tenere. PLIN. nat. 7, 180. SCAEV. dig. 3, 5, 34 pr. quidam -us servandus est. VLP. dig. 39, 2, 40 pr. honestus. AMM. 16, 10, 13 debitum. *al.* *c. gen.*: SEN. benef. 4, 37, 5 quis -us poenae servandus fuerit. epist. 13, 13 non servamus -um rerum. 108, 16 ut, quorum abstinentiam interrupi, -um servem (*syn.* temperantur). TERT. adv. Marc. 3, 13 p. 397, 13 aetatis (PS. TERT. adv. Iud. 9 l. 68). PRVD. ham. 331 fruendi. CLAVD. carm. min. 46, 14 reginae. VAL. CEM. hom. 1, 5 p. 694D. *c. in c. abl.*: SEN. contr. 7, 3, 9 neuter in hoc genere servat -um. SEN. epist. 92, 3 si servatus est in rebus agendis ordo, -us, decor *eqs.* 92, 11 servantis in quaque re rationi convenientem -um. 95, 48. HIER. hom. Orig. in Luc. 25 p. 161, 20 in caritate. AVG. mus. 1, 2, 2 in omnibus. CONST. Sirmond. 12 in omnibus -um statutorum esse servandum. statuere -um (*cf. p. 1260, 73. 1261, 42. 76. al.*): *c. dat.*: RHET. Her. 3, 3, 5 si . . . -um unicuique rei statuemus. CIC. Verr. II 5, 163 statui . . . mihi . . . -um et orationi meae. Manil. 26. fin. 1, 3 industriae. SALL. Iug. 45, 2. HOR. sat. 1, 2, 111 cupidinibus statuat natura -um quem. LIV. 30, 30, 23 non statuendo felicitati -um . . . corruit. VELL. 2, 40, 2 libertati. VAL. MAX. 9, 2 pr. quem -um sibi ipsa statuet *crudelitas*. SEN. Herc. f. 206 aerumnis. Med. 397 odio. Thy. 483 timori. dial. 11, 1, 4 desiderio. FRONTO p. 14, 2 v. d. H. = p. 8, 4 N. finem ut amori nullum neque -um statuas. TERT. praescr. 10 l. 10 hunc tibi -um statuit fructus . . . quaerendi. VLP. dig. 12, 3, 4, 2 an iudex -um iureiurando statuere possit, ut *eqs.* EDICT. imp. Diocl. I 26 avaritiae. AVR. VICT. Caes. 40, 15 ambitioni. *c. gen.* (*cf. l. 32. 38*): CIC. Sulla 48 honestius te inimicitiarum -um statuere potuisse quam me humanitatis. PROP. 3, 12, 36 erroris (*i. itinerum*). OV. trist. 1, 11, 44 -um statuam carminis. RVT. LVP. 2, 15 utendi (*syn.* finem. *sim. c. gen. gerund.*: SVET. Aug. 27, 2 proscribendi. TERT. monog. 15, 2 nubendi). de *aliqua re*: HADR. Call. dig. 47, 21, 2 de poena . . . -us ex condicione personae . . . statui potest (*inde* VLP. coll. Mos. 13, 3, 2 poenae). supergredi -um (*fere perf. cf. et p. 1260, 30. 1261, 6. 45*): TAC. hist. 2, 5, 1 magnificentia et opes et cuncta privatum -um supergressa. PANEG. 4, 16, 2 cum gloria tua humanum -um supergressa sit. SCHOL. Cic. Bob. p. 125, 18 civilem. AVG. civ. 17, 4 p. 204, 10 D. supergredi -um feminae huius dicta. NOVELL. Valent. 8, 2 pr. negotii. temperare -um (*ubique fere c. gen. cf. p. 1258, 10. 1262, 75*): CIC. orat. 60 hilaritatis et . . . tristitiae -um res ipsae . . . temperabunt. PLIN. nat. 17, 249 *vitis* aetas -um *rigandi* temperat. TERT. paenit. 2, 1 paenitendi. PAVL. coll. Mos. 3, 2, 1 = sent. 5, 23, 6 castigandi. HIL. in psalm. 2, 22 irascendi. PRISCILL. tract. 6, 103 p. 76, 27 deus . . . religiosae sententiae -um temperans, ut *eqs.* 10, 137 p. 100, 9. -us *vergit ad notionem rationis et viae* (*cf. p. 1264, 8*): APVL. Plat. 17 imperitandi . . . -um eum esse utilem . . ., qui ex tribus fuerit temperatus. HIL. trin. 1, 20 ita totius operis -um temperavimus, ut aptissimus . . . sibi libellorum ordo succederet. tenere -um: *c. gen.* (*cf. p. 1260, 3*): CIC. parad. 25 si quidem rerum um figere non possumus, animorum -um tenere possumus. off. 1, 106 tenendum esse eius (*sc. voluptatis*) fruendae -um (*sim. c. gen. gerund.*: SVET. Nero 30, 2 nec largiendi nec absumendi). CVRT. 6, 10, 1 -um verborum misero tenere difficile. QVINT. decl. 333 p. 311, 29 quem -um teneam actionis. PANEG. 4, 16, 3 tenebo hunc orationis -um, ut *eqs.* IVL. Aug. c. Iul. 3, 21, 42. *c. in c. abl.*: SEN. epist. 23, 6 -um tenere in eo difficile est, quod *eqs.* PLIN. epist. 3, 12, 1. paneg. 46, 3 in iis . . . hic tenendus est -us, ut *eqs.* LACT. ira 21, 6 -um ac iustitiam (*cf. mort. pers. 11, 8* moderationem tenere). HIER. epist. 49, 12, 3 in disputando. 108, 21, 4. *nude*: SEN. clem. 1, 2, 2 -um tenere debemus (*syn.* moderatio, temperamentum). epist. 23, 6 nisi -um tenuit *voluptas*. QVINT. inst. 10, 1, 62. 12, 6, 2 -us mihi videtur quidam tenendus. 12, 7, 11. PLIN. epist. 3, 11, 8. 9, 5, 3 eum -um tenes, ut *eqs.* (VLP. dig. 7, 1, 15, 3 ne). VLP. dig. 19, 2, 13, 4 PRVD. cath. 3, 179. transcendere, transgredi *sim. v. p. 1259, 36. 1260, 4. 1261, 4. 1262, 24. 73.*

Brandt †.

III *iuncturae praepositionales*: A *c. acc.* (pro -um *v. p. 1273, 68*): **1 ad** (*cf. vol. I 756, 79 sqq., nota ibid. p. 757, 20*): **a** *c. adi. vel pron.*: VARRO Men. 320 nos facere ad mortalem -um medioxime. TIRO Gell. 6, 3, 15 inmodicum. SEN. dial. 12 (11), 7, 3 quendam (QVINT. inst. 1, 11, 3). COLVM. 2, 18, 2 eum (*al. v. s.* is). CELS. dig. 16, 3, 32 suum. QVINT. inst. 12, 1, 32 ad quem usque (*om. bH*) -um processerimus (CALL. dig. 22, 5, 3, 2 argumenta . . . sufficiant. AVG. civ. 9, 21tit. *al. v. s.* quemadmodum). FRONTO p. 30, 10 v.d.H. = p. 30, 15 N. quod cognitum ad aliquem -um iuvaret ([*item pertinet ad verbum*: POMPON. dig. 1, 2, 2, 2 CALL. dig. 5, 1, 36 pr.]. VLP. dig. 21, 1, 19, 4 ad a. -um peritum *artificem* [*seq.*: neque consummatae scientiae . . . neque . . . indoctum]). AMM. 29, 1, 5 ad insanum percitus -um. **b** *c. gen.*: PLIN. nat. 23, 129 minutissima ad scobis -um. HYG. lim. grom. p. 168, 16 ubertatis. *al.* PALLAD. 8, 9 sextarii unius. PELAGON. 87 pastillos ad -um nucis ([*Hippiatr. gr. I p. 113, 1sq.* εἰς καρύου μέγεθος]. 90 MARCELL. med. 1, 106. 20, 74). MARCELL. med. 20, 92 avellanae (25, 38. *al. cf. etiam p. 1254, 15*). COD. Iust. 8, 47, 10, 1d usque ad -um usus fructus. *al.* **c** *absol.*: CET. FAV. 27 p. 307, 21 aquam ad -um mittes (CASS. FEL. 42 p. 102, 16. *cf.* LAMPR. Alex. 37, 9 et ad -um et ad rationem . . . praebita. PELAGON. 204 adiecto nitro [*Hippiatr. gr. II p. 32, 13* ἀναλόγως]). PS. THEOD. PRISC. ves. vit. 2 p. 263, 13 bibat.

2 in (*cf. infra l. 81*): **a** *c. adi.*: CIC. Att. 5, 16, 3 incredibilem in -um concursus fiunt (AVG. civ. 16, 43 p. 193, 25 D.). 5, 21, 10 maiorem (*v. p. 141, 37*). AVR. VICT. Caes. 26, 6 amplum. AVSON. 302, 20 p. 174 P. dives insanum in -um. AVG. civ. 16, 4 p. 130, 9 D. usque in tantum -um, quantum. PALLAD. hist. mon. I 31, 3 p. 317A immensum (*gr. p. 131, 16 B.* καθ᾽ ὑπερβολήν). **b** *c. gen.* (COLVM. 5, 10, 14 *lect. dub.*): SALL. Catil. 12, 3 villas . . . in urbium -um exaedificatas (AMM. 29, 5, 13. *cf.* TAC. hist. 1, 67, 2 municipii [4, 22, 1]. AMM. 16, 10, 14. 23, 6, 31 oppidorum). SEN. nat. 5, 12, 1 in -um tibiae angusta (PLIN. nat. 21, 33). PELAGON. 151 facere pilulas in -um ovi (*Hippiatr. gr. I p. 169, 6* ἡλίκον ᾠόν). 408 fabae (*Hippiatr. gr. I p. 149, 3* κυάμου μέγεθος). THEOD. PRISC. eup. faen. 17 p. 19, 5 accipi . . . in -um lentis. log. 15 coclearis (21. 52). DIOSC. 2, 117 p. 224, 30 olivae (*gr. 2, 133, 1* μέγεθος ἐλαίας). 2, 145.

3 intra *v. vol. VII 2, 37, 32 sqq. 57. 66.*

4 iuxta (*cf. infra l. 81*): PELAGON. 77 i. -um magnitudinis nucis (*Hippiatr. gr. I p. 111, 12* ὡσεὶ λεπτοκάρυον). VVLG. exod. 22, 17 (*hebr.* ?). PS. AVG. quaest. test. I 106, 3 p. 236, 19 facta est nox i. diei -um. COD. Theod. 6, 30, 7 pr. LEX Visig. Eur. 282 p. 9, 16.

5 secundum: MACER dig. 49, 16, 12, 2 delicta s. suae auctoritatis -um castigare. COD. Theod. 5, 1, 4, 3 (= Iust. 6, 55, 9, 2) s. iustum nostrae legis -um (COD. Iust. 5, 9, 6, 5). NOVELL. Valent. 24, 1 s. -um, quem iustitia suaserit. COD. Iust. 7, 72, 10, 2 debiti. BENED. reg. 24 culpae. *al.*

6 extra *v. vol. V 2, 2059, 28 sqq. 36 sq. 2060, 51.*

7 praeter: **a** *pertinet ad adi.*: RHET. Her. 3, 19, 31 p. -um ampli *loci*. CIC. Planc. 82 gratum (*in bonam partem ut* Tusc. 5, 105 iustus). PAVL. FEST. p. 279, 2 SVET. Cal. 45, 2. Vit. 7, 3 comis. VLP. dig. 21, 1, 1, 11. **b** *pertinet ad verba*: CIC. Tusc. 3, 24 elata laetitia. div. 1, 100 cum lacus . . . crevisset. off. 2, 37 exterrentur. VARRO ling. 6, 46 *cura* utitur. LIV. 37, 53, 6 extollatis (*opp.* nimium deprimatis). SVET. Tib. 69. Dom. 14, 2 commovebatur (*cf.* AVG. civ. 4, 16 p. 165, 28 D. moveret). AVG. mus. 1, 2, 3 ne p. -um aliquid fiat (*antea*: ne excedatur -us aut non impleatur). **c** *pro subst.*: GELL. 4, 9, 12 istiusmodi inclinamenta nimium ac p. -um significant.

8 super (GLOSS. II 335, 42 καθ᾽ ὑπερβολήν): *pertinet plerumque ad verba* (*ad adi. l. 54. 57; ad adv. l. 58; coniung. c. adi. l. 53. 55. c. gen. l. 54*): FEST. p. 229a, 6 cornua in diversum s. -um patent. p. 344b, 28 potus. PAVL. FEST. p. 14, 18 s. definitum -um. p. 69, 6 *coronae* institutae sunt s. -um aptarum capitibus. p. 228, 22 sumptuosus. SEN. clem. 2, 4, 3 s. humanum . . . -um saevisse (dial. 12[11], 17, 5 intumescebat. ITALA II Macc. 9, 8 [rec. X] = VVLG. [*cett. recc. v. l. 69*]). QVINT. inst. 11, 3, 169 *vox* s. -um ac paene naturam vocis humanae acerba. 12, 10, 39 elatus. GELL. 1, 22, 10 quod . . . s. -um . . . largius prolixiusque flueret. ITALA Rom. 7, 13 (Aug. civ. 13, 5 p. 562, 18 D.) ut fiat s. -um (*gr.* καθ᾽ ὑπερβολήν, VVLG. supra -um) peccator aut peccatum (*cf. interpr. Aug.*). DICT. 6, 10 p. 109, 29 s. (supra *P*) -um dolore affecta. ACT. Carp. 2 p. 9, 12 (*gr.* ἐπὶ πολύ).

9 supra (*cf. etiam infra l. 60.* GLOSS. II 335, 42 καθ᾽ ὑπερβολήν. GLOSS.L II Philox. SU 181 ὑπὲρ τὸ δέον, ὑπὲρ τὸ μέτρον):

a *pertinet ad subst.*: **α** *absol.*: VERG. georg. 4, 236 *apibus* ira -um supra est. SCRIB. LARG. 101 ponderis s. -um portatione. VVLG. II Cor. 11, 23 in plagis s. -um (*gr.* ὑπερβαλλόντως). 12, 11 sunt s. -um (*gr.* ὑπερλίαν) apostoli (*cf. 11, 5* magnis a.). **β** *c. adi.*: ITALA II Macc. 9, 8 (rec. L) s. humanum -um (*gr.* ὑπὲρ ἄνθρωπον) superbiā (*rec. P* quae super hominem esset; *cf. etiam l. 56.* LACT. inst. 6, 13, 8 est . . . paene s. h. [hominum *var. l.*] -um . . . admittere [*inf. pro subst.; cf. p. 1273, 38*]). AVG. nat. bon. 3 p. 856, 21 deus . . . s. omnem creaturae -um est.

b *pertinet ad verba*: **α** *absol.*: LIV. 36, 34, 10 crescere (SEN. clem. 1, 12, 4). COLVM. 4, 27, 4 si s. -um se numerus . . . profuderit. 7, 10, 8. QVINT. inst. 1, 9, 2 se s. -um extollente (11, 1, 16. *cf.* 4, 2, 61 tollens). 3, 7, 25 invasit. *al.* PLIN. epist. 4, 21, 2 doleo (*cf.* TREB. Gall. 3, 8 laetatus est). CHIRON 335 s. -um peractum esse iumentum (*cf. Veg. mulom. 2, 37* ultra vires). VVLG. Rom. 7, 13 *v. l. 60.* II Cor. 1, 8 (*varr. ll.* super *vel* ultra -um). 4, 17 id . . . ⌊s. -um in sublimitatem⌋ (⌊ ⌋ *Itala cod. r* iuxta incredibilem -um, *gr.* καθ᾽ ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολήν) . . . operatur. *al.* BARNAB. 1, 2 (καθ᾽ ὑπεροργήν [*H*, ὑπερβολήν *S*]). **β** *c. gen.* (*cf. etiam l. 71 sq.*): LIV. 4, 13, 3 elatus . . . s. -um hominis privati. 21, 7, 7 murus . . . s. ceterae -um altitudinis emunitus

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

erat. SEN. suas. 1, 5. QVINT. inst. 1, 2, 31 sermonis *cotidiani*. IAVOL. dig. 39, 5, 24 s. -um legis promisit (CELS. dig. 39, 5, 21, 1 GAIVS dig. 4, 3, 23 legatum est). S. C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6278) 48 virium. PAPIN. dig. 22, 1, 9 pr. stipulatum ... s. -um legitimae usurae (MOD. dig. 22, 1, 44). *al.* *γ c. adi. vel pron.*: COLVM. 4, 21, 2 s. hunc -um (COD. Theod. 13, 1, 7 *et* 11 NOVELL. Maior. 7, 17). VLP. dig. 12, 6, 26 pr. legitimum (PAVL. dig. 44, 4, 5, 2 *et* 5). 13, 7, 11, 3 licitum (MOD. dig. 22, 1, 44). MARCIAN. dig. 22, 1, 29 s. statutum -um ... stipulatus (*cf.* COD. Theod. 11, 28, 14 constitutum). LACT. inst. 5, 23, 2 s. humanum (hominum *S*) -um (AMM. 17, 5, 15. *cf. p. 1272, 69*).

c *pertinet ad adi.*: *α absol.!* PAVL. FEST. p. 101, 7 *halitus* s. -um acutus. p. 120, 20 pallidi. p. 231, 3. COLVM. 3, 12, 3 *humum* raram s. -um (*opp.* perdensam). PLIN. nat. 35, 80 anxiae. *al.* *β c. adi. vel gen.*: IVST. 24, 8, 5 iuvenem s. humanum -um insignis pulchritudinis. VVLG. sap. 15, 14 infelices s. -um animae superbi.

10 ultra (*cf. Thielmann, ALL 4, 1887, 379 sq.* GLOSS. II 464, 33 *ὑπὲρ μέτρον*):

a *pertinet ad verba*: *α c. adi. vel pron.*: CIC. Tusc. 4, 38 *v. p. 1269, 64.* CELS. 7, 12, 3A *uva* u. iustum -um *deducta*. SEN. epist. 16, 8 u. privatum pecuniae -um. VLP. dig. 13, 4, 2, 8 legitimum. CAPITOL. Gord. 4, 3 imperatorium. VOPISC. Aurelian. 39, 5 militarem. DICT. 4, 13 virilem. AMM. 14, 6, 1 mortalem. COD. Iust. 4, 32, 20 certum. *al.* *β absol.*: CELS. 3, 7, 2C venter et praecordia u. -um repleta. SEN. epist. 58, 32 u. -um deditus vino est. 95, 23 voluptatium ... u. -um fasque concupitarum. *al.* PLIN. epist. 7, 28, 1 laudem. VLP. dig. 11, 7, 14, 6 consumitur (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 1, 215 p. 50, 9 sumerentur). VVLG. gen. 30, 43 (*hebr.* מְאֹד *gemin.*). Iob 42, 3 excederent (*cf.* SVLP. SEV. chron. 1, 3, 1 processerat). *al.* *γ c. gen.* (*cf. l. 20*): PLIN. epist. 8, 6, 17 u. epistulae -um extulerim (FRONTO p. 182, 3 v.d.H. = p. 192, 18 N.). APVL. met. 6, 31, 3 u. -um delictique saevire terminum. TERT. idol. 15, 9 humani honoris (*cf.* AMM. 14, 6, 1 dignitatis). *al.*

b *pertinet ad subst.*: *α absol.*: QVINT. inst. 8, 6, 73 hyperbole. FIRM. math. 2, 19, 9 divitias (*coniung.* maximas ... facultates). *β c. adi.*: TAC. ann. 1, 8, 2 legata non u. civilem -um. 11, 21, 1 humanum (SVLP. SEV. Mart. 2, 7). *γ c. gen.*: QVINT. inst. 8, 2, 14 transiectione u. -um hyperbaton (*v. app. crit.*). GELL. 2, 27, 3 u. naturae humanae -um est ... laetari (*inf. pro subst.; cf. p. 1272, 71*).

c *pertinet ad adi.*: *α absol.*: COLVM. 3, 11, 10 u. -um praedura *humus*. QVINT. inst. 11, 1, 90 tenacem. *al.* PLIN. epist. 7, 31, 1 verecundus. FIRM. math. 2, 21 felix (4, 17, 9). *al.* *β c. adi.* (*gen. l. 44*): PLIN. epist. 7, 24, 1 matronalem (*cf.* TREB. trig. tyr. 30, 16 femineum. CIL VI 34268 u. -um sexumquae muliebrem). SOL. 52, 35 cornua u. cubitalem -um longa. COD. Theod. 13, 1, 14 u. praestitutum legis ... -um ... laxiore sumptu.

B c. abl.: 1 cum: *pertinet ad verba* (*c. pron. l. 49*): QVINT. inst. 4, 1, 16 laudando *iudicem* eum, quod ... fieri c. -o debet. TAC. ann. 15, 8, 2 si aut gloriam c. -o aut praedam cum cura habuisset. VLP. dig. 25, 3, 5. 14 c. -o eam audiendam. 42, 8, 10, 20 c. aliquo -o. LACT. opif. 8, 16 flecti c. -o. MARCELL. med. 8, 85 infundatur ... c. -o et aequali mensura (8, 86). *pertinet ad adi.*: PELAGON. 224 *medicamentum* c. -o calidum.

2 de: APIC. 1, 1 intercedente prius suffusione vini de suo -o ac numero.

3 ex: **a** *c. gen.*: TAC. Germ. 34, 1 maioribus minoribusque Frisiis vocabulum est ex -o virium. ann. 4, 64, 1 tribuendo pecunias ex -o detrimenti. 15, 72, 1 annonae. **b** *c. adi. vel pron.*: S.C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6278) 53 ex eo -o quem persequitur efficiat (COD. Theod. 14, 17, 14 annonam ... ministrari). CHIRON 370 radicis semen ex eodem -o dato. CASS. FEL. 2 p. 11, 1 commiscebis ex aequali -o (14 p. 21, 13. 29 p. 54, 12 teres [43 p. 107, 19]. 61 p. 150, 1 temperabis. *al.*).

4 in: PELAG. in Rom. 8, 26 p. 68, 1 *deus* novit, in quanto -o credere cupiamus ([*totum locum om. AV*]. COD. Theod. 11, 16, 4. *cf.* 13, 11, 4 in quantolibet -o). COD. Theod. 6, 2, 13, 1 quo ... in -o perennis aerarii emolumenta subcreverint. 11, 26, 1 (= Iust. 10, 30, 1) in eodem -o ..., in quo.

5 pro (*dub.*: PLIN. epist. 5, 6, 15. p. -um: CHIRON 620. *in var. lect. l. 83. p. 1274, 6*):

a *c. gen.* (*pertinet fere semper ad verba; ad subst. e. g. l. 71. 73*): *α rerum*: VARRO rust. 1, 13, 5 magnitudine p. -o fundi. CELS. 3, 2, 6 *abstinentiam* p. -o terroris moderari. 5, 23, 3B. 5, 26, 22 ubi parum sanguinis p. -o vulneris fluxit. 5, 28, 3B maior ... quam p. -o ulceris inflammatio. SEN. epist. 115, 16 *sollicitudines* p. -o habendi quemque discruciant. COLVM. 2, 12tit. agri (POMPON. dig. 8, 3, 25). 12, 48, 1 crassitudinis. PLIN. nat. 9, 108 p. ieiunii -o minui. QVINT. inst. 2, 4, 14 virium. 11, 3, 65 *vox* attollitur ... concitatis adfectibus, compositis descendit p. utriusque rei -o altius vel inferius. APVL. met. 3, 9, 4 facinoris (*cf. p. 1274, 4. 7*). mund. 25 intervallorum. GAIVS dig. 41, 1, 7, 3 latitudinis ... praedii (41, 1, 7, 5). epit. 1, 3, 1 culpae (CALL. dig. 47, 9, 7. 48, 3, 12 pr. MOD. dig. 48, 3, 14, 2. *cf. l. 79*). PAPIR. dig. 8, 3, 17 possessionum (VLP. dig. 10, 2, 20, 3). PAPIN. dig. 2, 14, 8 debiti (COD. Iust. 1, 12, 6, 5 [-um *C*]). 22, 1, 9 pr. temporis (VLP. dig. 24, 3, 7, 2. *cf.* TERT. anim. 49, 1 aetatis). 23, 3, 69, 4 dotis ... quantitas p. -o

facultatium patris ... constitui potest (23, 3, 69, 5. COD. Iust. 5, 25, 4 [*a. 197*]. VLP. dig. 5, 2, 27, 3. *al.*). 28, 6, 41, 1 portionis (COD. Iust. 3, 38, 4 [*a. 290*]. COD. Theod. 13, 6, 7 pr. [= Iust. 11, 3, 2 pr.]). VLP. dig. 3, 6, 8 p. -o delicti poenam irroget (37, 15, 1 pr. PAVL. sent. 5, 25, 13 MOD. dig. 49, 16, 3, 5 HERMOG. dig. 48, 15, 7. *cf. p. 1273, 79*). PAVL. dig. 30, 126 pr. patrimonii (LEX Burg. Rom. 17, 1 [-um *A 2*]). 47, 11, 11 p. -o admissi actio dabitur (48, 19, 37 sent. 1, 15, 2). *saepe apud ICTos.* AMBROSIAST. in II Cor. 3, 18 p. 288C p. -o ... legis *veteris* ... gloriam accepit (*opp.* p. -o legis fidei). MARCELL. med. 7, 19 p. 49, 19 p. -o specierum (*cf. ibid. l. 36* ad mensuram). COD. Theod. 7, 13, 7, 1d capitationis (11, 1, 15). *al.* *β animantium*: SEN. epist. 94, 70 apparatum vitiorum suorum p. -o turbae spectantis expandit. SPART. Hadr. 7, 9 senatoribus ... patrimonium p. liberorum -o senatoriae professionis explevit. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 16 p. 1124C *deus* p. -o (*i. sec. gradum*) percipientium esse praestans.

b *c. pron. vel adi.* (*pertinet ad adi. l. 18*): FRONTIN. aq. 3 quantum ... p. suo -o unaquaeque aquarum serviat (MAECIAN. dig. 35, 2, 32, 2 non aequaliter, sed p. s. -o. PANEG. 5, 12, 6 tempus pro -o s. longum. COD. Theod. 13, 6, 7 pr. [= Iust. 11, 3, 2, 1]). TERT. resurr. 17 p. 48, 22 p. quo -o egit *anima*, pro eo et patitur apud inferos. *c. adi.*: CHALC. comm. 16 p. 81, 13 p. competenti -o. COD. Theod. 13, 6, 7, 1 (= Iust. 11, 3, 2, 2) p. tanto -o ... obligari placet, quantum habebant emolumentum *eqs.*

c *absol.* (*pertinet ad subst. l. 24*): TAC. Germ. 12, 2 delictis p. -o poena (SVET. Iul. 67, 1 delicta ... exequebatur). VLP. dig. 7, 7, 6 pr. restituendae sunt *operae*. GARG. MART. med. 34 *napus* urinam videtur inhibere, nisi illi p. (aequali *var. l.*) -o lini semen addatur (*cf. l. 29*). PELAGON. 290 piperis (*gen. part. pro acc.*) p. -o et de ventre pulli pelliculam ... tritam dabis (CHIRON 249 quantum satis est, p. -o dabis. 269 p. -o dabis ei bibere). 466 arum Gallicum p. -o. CHIRON 391 oleum vetus p. -o (*cf. Veg. mulom. 2, 54, 4* oleum vetus quod sufficiat. *cf. et l. 29*). MARCELL. med. 27, 138 amuli *uncias* III et lactis capruni cocti p. -o quantum visum fuerit adicies. *al.*

6 sine: **a** *i. q. sine moderatione*: *α pertinet ad verba pro adv. immodice*: ENN. sat. 1 malo hercle magno suo convivat s. -o. LIV. 23, 2, 1 plebis s. -o libertatem exercentis (EPIST. procur. de salt. Bur. I [CIL VIII 10570] 2, 4). 26, 48, 10 rem s. -o ac modestia agi. SEN. contr. exc. 5, 5, 1 irasci. *al.* CELS. 2, 7, 16 fusa alvus. SEN. nat. 3, 28, 6 *aestus* fertur (*cf.* AVIEN. Arat. 1692). CVRT. 7, 5, 8 infusam *aquam*. PLIN. nat. 26, 110 esurientium. TAC. hist. 1, 52, 2 donaret. *al.* APVL. met. 4, 24, 1 flebat. LACT. mort. pers. 37, 5 effundebat. AVIEN. Arat. 1843 si s. fine -oque pabula delibent. AMM. 31, 15, 14 s. requie ulla vel -o ... pugnabatur. SVLP. SEV. chron. 2, 46, 9 *Ydacius* s. -o et ultra quam oportuit Instantium ... lacessens. *al.* *β pertinet ad subst. sim. pro adi. immodicus*: PLAVT. Bacch. 613 s. -o et modestia sum. SALL. Iug. 41, 9 avaritia s. -o modestiaque. TAC. ann. 3, 50, 2 flagitia et facinora. FIRM. math. 3, 4, 38 magna et inmensa et s. -o pericula.

b *i. q. sine limitatione sim.*: *α pertinet ad subst. pro adi. infinitus*: LVCR. 2, 92 spatium s. fine -oque est inmensumque patere *eqs.* COLVM. 6, 3, 5 (*v. app. crit.*). DIOM. gramm. I 473, 22 rhythmus est pedum temporumque iunctura cum levitate s. -o (*cf. ibid. p. 474, 8* rhythmus ... infinitum ... profluit). *al.* *β pertinet ad verba (adi. l. 60) pro adv. infinite*: SEN. epist. 51, 13 *vitia* persequere s. -o, sine fine. PLIN. nat. 19, 97 *bulbi nascuntur* ⌊s. -o⌋ (⌊ ⌋ scillae -o *Mayhoff dubitans*) ... in Remorum arvis. TAC. ann. 4, 6, 3 semel ... adsumpti tenebantur prorsus s. -o. SVET. Iul. 26, 3 frumentum ... s. -o mensuraque praebuit. GELL. 1, 15, 11 strepentium s. -o graculorum. PANEG. 4, 35, 1 beneficia principis ... s. -o redeuntia ... infinita numero. HIL. in Matth. 18, 10 p. 1022B s. -o ac numero veniam a nobis esse reddendam. *ibid.* p. 1023A. SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 222, 11 *pietas Christi* s. -o (motu *H*) mitissima.

7 sub: NOVELL. Valent. 13, 4 pretia ... s. hoc -o, quo annonam adaeravimus, iubemus inferri. 34, 3 s. eo pensitationis -o, quo nunc tenentur.

8 supra (*cf. p. 1272, 63*): PEREGR. Aeth. 25, 7 ubi luminaria iam s. -o (numero *Cholodniak*) lucent.

***structurae** et **iuncturae** ad **cap. II** pertinentes*:

***I per ca us digestae*:**

A gen. (*formae pron. et subst. plerumque in unam vocem coalescunt* [*cf.* GRAMM. suppl. 296, 1]):

1 cuius (quoius) -i (*cf.* cuimodi *p. 1275, 66.* *scrib.* quoius -i: PLAVT. Most. 640 [*v. p. 1275, 5*]. 1117. Persa 648 [*v. l. 82*]. Trin. 501 [*P*, cuius *A*]. VARRO ling. 9, 43 [*v. p. 1275, 26*]. *in versibus* c. -i *non legitur nisi ap.* PLAVTVM *semper fere trisyll., plerumque in fin. vers.* [*quadrisyll.* Men. 577 *in colo Reiziano*]. *dub.*: CIC. Verr. II 4, 144 [*in parte suspecta*]. *in var. l. det.*: CAES. civ. 3, 32, 2 cuius -o [*V*, -i *cett. codd.*] rei nomen reperiri poterat. *e coni.*: CIC. ac. 2, 77 [*v. p. 1275, 37*]): *i. q. cuius generis, qualis* (*saepe praedicative e. g. l. 83. p. 1275, 8. 11. 13; attrib. e. g. l. 82. p. 1275, 5. 7. 9. 23*): **a** *interrog. vel exclamat.*: *α interrog. dir.*: PLAVT. Men. 221 c. -i hi homines erunt? Most. 908 c. -i (-o *CD*) gynaeceum? 1117. Persa 648 quoius (quius *A*, quo vis *CD*, quolus *B*) -i is ... habitust? CIC. Verr. II 1, 72 ista damnatio ... c. -i fuit? 2, 34 c. -i cohortem putatis ... fuisse?

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(CAEL. Cic. epist. 8, 10,3. *cf. et l. 1. 3. 7. 22*). 2,141 c. -i putamus esse illa? (3, 36. *cf.* Att. 7, 21, 1 hoc c. [eius *P*, huius *H*] -i est?). QVEROL. p. 17, 8 R. CASSIOD. var. 11, 15, 1 c. -i vos aestimatos intellegitis?

β interrog. obl.: PLAVT. Men. 577 quaeritur, ... fides c. -i clueat. Most. 640 scin quoius (quovis *B¹ C*) -i *aedes*? (*per breviloquentiam ut* AVG. civ. 20, 14 p. 440, 1 D. librum c. -i non tacuit). CATO agr. 157, 1 c. -i naturam habeant, *cognoscere* (GELL. 2, 17 tit. c. -i esse naturam ... animadverterit). orig. 128 spectabam, c. -i quisque esset. RHET. Her. 2, 2, 2 docuimus, c. -i conclusionibus ... uti oporteat. 2, 4, 7 loci (3, 16, 30 *seq.* quo pacto reperire). 3, 7, 14 in divitiis qualis aut paupertate c. -i fuerit. *ibid.* res (CIC. Att. 1, 14, 7 VARRO rust. 1, 7, 5. GELL. 12, 2, 2 ea r. c. [cui *Z γ*] -i sit. APVL. apol. 55 vin dicam, c. -i illas res ... laribus ... commendarim?). 3, 16, 28 *opp.* quare placeat. 4, 26, 35 c. -i fuerit, ... qualis extiterit. *al.* CIC. div. in Caec. 22 quae c. -i ... sint, ... commemorabo (de orat. 2, 239 q. c. [cuiusque *L*] -i sint. VARRO ling. 5, 6 rust. 1, 3. *cf.* CIC. Att. 1, 12, 1 quod ... c. -i sit [epist. 5. 2, 1]. *sim.*: Verr. II 1,61 hoc c. -i sit [Cluent. 146]. 2,15 id ... c. -i esset cognovistis [Sull. 60 Att. 4, 11, 1. *al.* VARRO ling. 9, 76]. Att. 4, 11, 1 illud c. -i sit. epist. 5, 5, 3 ea quae sint et c. -i [VARRO rust. 1, 17, 3. APVL. apol. 53 ea involuta]). Verr. II 2, 108 c. -i ... sit negotium (Att. 3, 9, 3). 3, 29 c. -i (cuiuscuiusmodi *V*) ista iudicia in octuplum, c. -i istius ... recuperatores existimati sint (4, 8 c. -i tu i. Romae putaris esse). epist. 5, 6, 1 c. -i ... litteras ... misisses. ad Q. fr. 2, 14 (15 Sj.), 2 quaeris, c. -i illum annum ... exspectem. *al.* VARRO ling. 6, 39 *principia* unde sint non dicunt, sed c. -i sint (10, 2). 9, 43 ut videantur, quae sunt quoius ⟨m⟩odi[s] (*emend. L. Spengel*) sint. 9, 93 c. -i faciant pullos *bestiae* (*cf.* rust. 3, 9, 2 c. -i *gallinas* ... parent). 10, 33 c. -i efficiat figuras (10, 58). rust. 1, 8, 7 terra (1, 9, 1). *al.* FRONTO p. 67, 2 v.d.H. = 73, 25N. GELL. 2, 26 tit. APVL. met. 7, 1, 4 c. -i consilium caperetur. *al.*

γ exclamat.: PLAVT. Most. 817. 818 specta postes c. -i! Rud. 83 tempestatem c. -i Neptunus nobis ... misit! 421. 423 Trin. 501.

b *relat.* (*in adiunctione relat. l. 41*): RHET. Her. 4, 11, 16 genus orationis ... exile ..., c. -i est hoc *eqs.* CIC. Cael. 38 de orat. 2, 83. Att. 4, 15, 4 Hortalus in ea causa fuit, c. -i solet. epist. 9, 12, 2. VARRO ling. 6, 4 manum, ad c. -i religionem ... solent dicere *eqs.* 10, 9 quae et c. -i sunt genera similitudinum. *al.* *in comparatione*: CIC. ac. 2, 77 si id tale esset, ab eo quod est, c. (*Plasberg*, eius *A V¹ B*, ut eius *V²*) -i ab eo quod non est, posset esse. HYG. astr. 4, 2 p. 101, 19 ut c. -i dies hodiernus fuerit ..., eiusdem -i *eqs.* 4, 13 p. 112, 30 *respondet* eius -i. *i. q. qualiscumque*: GELL. 2, 8, 6 Epicurus, c. (cui *RV*) -i homost. *vi demonstr. in adiunct. rel. i. q. talis*: CIC. de orat. 2, 42. VARRO rust. 1, 46 propter c. -i res admiranda discrimina sunt. QVINT. inst. 9, 2, 19. CHIRON 303 c. -i *iumentum* autem fit nitidus toto corpore.

2 *alia* (*cf. p. 1265, 44*): PLAVT. Amph. 938 multa ... huius -i (*al. v. vol. VI 3, 2743, 50 sqq.*). Bacch. 676 eius -i homini (*al. v. s.* is). Epid. 119 istius -i ... amicos (*al. v. s.* iste). TER. Haut. 205 parentum iniuriae unius -i sunt ferme (*al. v. s.* unus). Ad. 441 illius -i ... civium (*al. v. vol. VII 1, 342, 48 sqq. et 340, 74* [illi -i]). CATO or. frg. 21 uti eos *mores* mutem atque alii -i sim (*al. v. vol. I 1623, 1 sqq., ubi addas* GELL. 17, 5, 14). CIC. inv. 2, 32 eiusdem -i causa aliqua (*al. v. vol. VII 1, 187, 31 sqq.*). Verr. II 4, 7 tot homines cuiusque -i (*al. cf.* FRONTO p. 154, 14 v.d.H. = p. 161, 16 N. plumbei nummi et cuiuscemodi adulterini [*al. v. s.* quisque]). Cluent. 17 cuiuscumque -i sit mater (*al. v. s.* quicumque). fin. 4, 25 ex animo constamus et corpore, quae sunt cuiusdam -i (5, 36. div. 2, 34 si fissum c. -i fuerit in iecore). div. 1, 43 cuiusnam -i est Superbi Tarquini somnium? QVINT. inst. 3, 7, 27 erit et dictorum honestorum factorumque laus generalis, erit et rerum omnis -i. 9, 2, 2 quae sunt alterius -i lumina. DON. Ter. Ad. 835 'tuae istae *rationes*' ... significationem habet: nullius -i (*i. inanes*) ⌊rationes et ineptae (⌊ ⌋ *Bentley*, rationem et ineptam *trad.*). *nota propter formas*: PLAVT. Bacch. 400 cernitur, sisne necne ... malus, bonus quoivis (*Luchs*, qua cuius *codd.*) -i (Persa 386 quoivis [*Guietus*, quoius *B*, *Lindsay*, quo vis *CD*, cuius *A*] -i. Pseud. 741 *habet* mel quoivis [*A*, quovis *P*] -i [*P*, -o *A*]). CIC. Verr. II 5, 107 ipsum cuicuimodi (*testantur Cledon. et Pomp.*, cuimodi, cuicuiusmodi, cuius -i *codd.*) est (*al. v. s.* quisquis). GELL. 9, 13, 4 cui (*X*, cuius *BΠ*) -i (*BΠ*, -o *X*) fuerit pugna decertatum, Q. Claudius ... descripsit (12, 15, 1 adverbia ... animadvertimus, c. [cuius *Π*] -i sunt haec: cursim *eqs.* 18, 3, 6. *al. cf.* cuiusmodi *et v. Neue-Wagener II³ 452*).

B acc. -um *pro adv.* (*cf. p. 1254, 15*) *v. Löfstedt, Synt. I² 269 sq., ubi addas*: ORIBAS. syn. 3 add. p. 899, 11 l. 4 malaginati -um impositus.

C abl.: 1 *c. pron.*: **a** *sing.* (*coalescere solent* quomodo [*q. v.*] *et* quodammodo [*v. s.* quidam]. *de formis seiunctis cf.* GRAMM. suppl. 295, 39): **α** aliquo -o (*nonnulla etiam ad notionem q. e. 'mensura' referre possis ut* TER. Ad. 469 [*v. l. 82*]. CIC. S. Rosc. 117 [*v. l. 78*]. Verr. II 2, 1 [*v. l. 79*]): PLAVT. Epid. 331 aliquid aliquā a. -o alicunde ab aliqui aliqua tibi spes est (*cf.* 334). Men. 84. Most. 421 absterreres. Pseud. 787 comprimere dentes videor posse a. -o (CIC. S. Rosc. 117 p. ferri [Verr. II 3, 99]. Verr. II 2, 1 ut possim ⌊a. -o⌋ [⌊ ⌋ *del. Pluygers*] aliquando de his rebus ... dicere. Phil. 13, 5. de orat. 2, 232 non vel facile vel certe a. -o posset ediscere. Att. 14, 14, 2. *al.* QVINT. inst. 12, 1, 42. *al.*). Stich. 621 exorabo. TER. Ad. 469 hoc ... ferundum a. modost (AVG. civ. 7, 27 p. 309, 20 D. *cf. l. 79*). CIC. Arch. 10 inrepserunt. *al.* CELS. 8, 9, 2 fractum est. SEN. benef. 3, 35, 4 nobis vitam dederunt. 5, 19, 3 illa *pecunia* a. -o venerit. QVINT. inst. 2, 17, 10. *al.* AVG. civ. 12, 26 p. 553, 16 D. quidquid a. -o est (22, 24 p. 610, 21). 20, 9 p. 428, 1 nisi alio a. -o, longe quidem impari, iam nunc regnarent. *al.* COD. Iust. 6, 51, 1, 13 a. -o (*i. titulo*) non capiant. 9, 4, 4 pr. (*a. 371*) si reus -o a. (aliquis *R*) fuerit elapsus (*cf. Cod. Theod. 9, 3, 5* condicione aliqua. *Basil. 60, 35, 20 τρόπῳ τινί*). *al.* illo -o: PLAVT. Amph. 176 queri ([*item c. verb.* Men. 317 CIC. Cluent. 42. Brut. 295 dicere [orat. 76 Tusc. 4, 57. *al.* SEN. epist. 109, 7]. div. 2, 24 vel hoc vel i. -o [2, 93. *cf.* CELS. 2, 11, 3. 3, 18, 5. SEN. dial. 9, 2, 6 hoc atque i. -o]. 2, 120 sive enim sic est, sive i. -o. *al.*]. PLIN. nat. 23, 54 saluberrimum [*item c. adi.* Ps. APVL. herm. p. 272 plena]). CIC. fin. 2, 37 i. ... -o, ut ... applicetur (SEN. nat. 2, 27, 4). SEN. contr. 1, 8, 9 quo (PLIN. nat. 33, 68. *al.*).

β alia: PLAVT. Amph. 221 nos nostras more nostro et -o instruximus legiones (TER. Phorm. 962. *cf.* PLAVT. Asin. 152 meo -o [Persa 359 m. -o ... potius ... quam tuo. 374 Trin. 297. 827. TER. Andr. 153 (DON.: mea voluntate, meo arbitrio). Haut. 401 Eun. 920]. SALL. or. Macri 18 suo -o [LIV. 22, 28, 2 PLIN. nat. 37, 129 AVR. VICT. Caes. 24, 10 AVG. civ. 7, 23 p. 301, 27 D. *al.*]). 560 ullo (*al. v. s.* ullus). 1023 eo (*al. v. s.* is). Aul. 597 (*interpol.*) eodem (*al. v. vol. VII 1, 187, 41 sqq. et 63 sqq.*). Cas. 301 mi illa nubet, machinare quid lubet quovis -o (Truc. 676 SALL. Iug. 11, 9. 35, 4. 36, 1. 42, 4. *cf.* Ov. trist. 5, 1, 80 quolibet [*al. v. s.* quilibet]). 698 alio -o ... consciscam letum (*al. v. vol. I 1627, 40*). Men. 827 mihi molestast quoquo -o (*al. v. s.* quisquis). Most. 26 hocine -o hic rem curatam (*al. v. vol. VI 3, 2744, 66 et cf.* GLOSS. III 6, 50 τοιουτότροπον hocmodis [*sec.* multimodis, omnimodis]). 320 istoc -o moratus (*al. v. s.* iste). Trin. 587 nullo -o potest fieri (*al. v. s.* nullus). CATO agr. 42 tit. ficos et oleas altero -o ([*sed* agr. capit. 49 alio -o]. CIC. inv. 1, 85. QVINT. inst. 3, 11, 2 *quaestio* dupliciter accipienda est: a. -o, quo ..., a., quo *eqs.* [*sim.* PAVL. dig. 24, 1, 24]. *v. et p. 1277, 32*). CIC. inv. 1, 40 spatium quodam -o declaratur (*al. v. s.* quidam). Verr. II 3, 31 quaererent, ecquo -o petitorem ... condemnare possent (*al. v. vol. V 2, 54, 16 et 56, 56*). Cluent. 148 quid intersit, utro -o scriptum sit (LABEO dig. 40, 7, 41 pr. *cf.* LIV. 36, 40, 7 u. tandem -o promptiores ... ituros credat, si ..., an si ...? CELS. 8, 3, 5 u. [*edd.*, utrum *trad.*]. SEN. benef. 3, 37, 4). de orat. 3, 168 quocumque -o (*al. v. s.* quicumque). SALL. (?) rep. 1, 1, 10 qualeicumque -o tu victoriam composuereis, ita alia omnia futura (Ov. Pont. 1, 6, 23 q. -o mihi sint ea facta, rogare desine). CAES. Gall. 6, 44, 1 tali -o vastatis regionibus (*al. v. s.* talis). PROP. 3, 17, 12 spesque timorque animum versat utroque -o (*al. v. s.* uterque). CELS. 2, 6, 8 cuive alterutro (*Constantinus*, alterutrum *trad.*) -o se prompsit *bilis atra* (2, 12, 2E. 3, 9, 3). 6, 18, 10 ubi utrolibet -o curatum est (*cf.* QVINT. inst. 3, 6, 29 utrocumque -o sequetur summa confusio [9, 2, 6]). PLIN. nat. 11, 201 quaedam *aves* neutro -o *sinus habent* (APVL. flor. 18 p. 89 n. -o quod petis debeo. VLP. reg. 8, 8a MARCIAN. dig. 19, 5, 25). GELL. 17, 20, 9 quali, cum (*v. app. crit.*) fieret, -o factum est (*cf. Plat. conviv. p. 181A* ὡς ἂν πραχθῇ), tale extitit (*cf.* MVTIAN. Chrysost. hom. 24, 2 p. 385 in. qualiter et q. -o [*gr.* πῶς καὶ τίνι τρόπῳ] *peregrini erant sancti?*). GAIVS epit. 2, 8, 3 patruus ... fratris sui filio agnatus est. ipso -o sunt fratres patrueles (FILASTR. 122, 1 mutatis nominibus i. [impio *Sichardus*] -o).

b *plur.*: **α** quibus -is: Ⓘ *interrog. vel exclamative* (*l. 66*): Ⓐ *indir.*: PLAVT. Cas. 942 nec q. -is purgem scio me meae uxori (IVV. 9, 73). RHET. Her. 4, 56, 69 demonstratum est, q. -is perfecta elocutio conpararetur. CIC. top. 40. LVCR. 3, 259 *coniung.* quo pacto. 5, 67. 73 (*71* quove -o). 6, 680 nunc tamen illa -is q. ... flamma ... efflet, expediam. *al.* CAES. civ. 3, 90, 1 SALL. Catil. 5, 6. HOR. sat. 2, 5, 3 *coniung.* artibus. Ov. am. 2, 8, 28 quoque loco tecum fuerim quotiensque ..., narrabo dominae, quotque q.que -is (*cf.* Pont. 4, 7, 46). PLIN. nat. 1, 14, 7 serantur (1, 17, 9). *al.* TAC. ann. 4, 6, 1 habitae sint (4, 33, 2). *al.* DIG. 7, 4 tit. amittitur (*sim.* 20, 6 tit. GAIVS inst. cod. F 3, 168 tit.). TERT. apol. 46, 1 q. -is (*om. λ, sed v. Waltzing ad l.*) probare possimus (ARNOB. nat. 5, 1 p. 174, 8 q. ... -is ... et sacrificiis. VEG. mil. 3, 22 p. 112, 7. *al.*). Scap. 2 med. q. aliis -is. scorp. 6 p. 157, 11 q. temporibus aut -is aut locis. *al.* PRVD. c. Symm. 2, 20 *coniung.* qua ... ratione. AVG. civ. 20, 30 p. 486, 12 D. *coniung.* quo ordine. *al.*

Ⓑ *dir.*: TER. Ad. 315 q. illum lacerarem -is! FRONTO p. 48, 13 v.d.H. = p. 52, 19 N. APVL. met. 5, 30, 3 q. -is stelionem istum cohibeam?

Ⓘⓘ *relat.*: PLAVT. Most. 1146 iam minoris omnia alia facio, prae quam q. -is me ludificatust. PLIN. nat. 12, 65 deprehenditur q. dictum est -is (14, 126). SVET. Iul. 11 auctoritatem ut q. posset -is ... deminueret (TERT. ieiun. 3 p. 277, 19 q. -is quibusque temporibus. *nota*: AMM. 15, 5, 2 id maturari -is quibus poterat adigente [30, 2, 11 AVG. civ. 20, 11 p. 434, 9 D.]). *c. correlat.*: GAIVS dig. 7, 1, 3, 3 q. ... -is (οἷστισι τρόποις *Basil.*) ..., isdem -is *eqs.* (VLP. dig. 7, 2, 3, 2 PAVL. dig. 50, 17, 153). AVG. civ. 3, 10 p. 107, 29 D. q. -is ..., his -is *eqs.*

β alia: PLAVT. Cas. 115 quot te -is ... habebo ... miserum (*al. v. s.* quot. *cf.* VARRO ling. 8, 19 aliquot [PLIN. nat. 8, 191]). CIC. Tusc. 2, 30 quod omnes uno verbo malum appellamus, id tot -is posse dicere (*al. v. s.* tot. *cf.* PLIN. nat. 12, 130 *omphacium* fit duobus generibus et totidem -is [15, 58. QVINT. inst. 6, 3, 82 t. -is quot. ARNOB. nat. 3, 36 si t. nos -is totidemque sententiis deorum vestrorum subrueremus fidem]). fat. 16 aliis -is easdem res efferre possumus (PLIN. nat. 17, 59. 17, 123 omnibus a. -is. 30, 14 multis a. -is [AVG. civ. 14, 2 p. 4, 26 D.]. *al.* GAIVS inst. 2, 50 a. quoque -is [VLP. dig. 26, 1, 14, 2]. COD. Iust. 3, 33, 16

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

a. quibusdam non ignotis -is. *al.*). Ov. am. 3, 4, 42 non possunt ullis ista coire -is. met. 1, 181 talibus inde -is ora indignantia solvit (4, 54). Cels. 8, 23 plantae ossa iisdem -is, quibus in manu, prodeunt (*al. v. vol. VII 1, 187, 55. 69*). Qvint. inst. 9, 1, 17 his omnibus -is dictum est (*al. v. vol. VI 3, 2744, 66*). Papin. dig. 20, 6, 1, 1 donationem quibusdam -is inutilem esse (Avg. civ. 13, 18 p. 579, 21 D. *cf. etiam l. 1*). Tert. resurr. 11 p. 39, 25 quibuscumque -is ereptum tabernaculum carnis (Vlp. dig. 49, 1, 3, 3. Pavl. dig. 50, 17, 153 q. -is . . ., isdem *eqs.* Cod. Theod. 11, 30, 5). Avg. civ. 22, 9 p. 582, 28 D. sive alia *miracula* istis, alia illis -is *fiant*, qui nullo -o conprehendi a mortalibus possunt. 22, 20$^{tit.}$ natura corporum quibuslibet -is dissipatorum (Cod. Theod. 13, 5, 27 Cod. Iust. 7, 39, 4 pr.).

2 *c. adi.*: **a** *sing.* (*e coni.*: Lvcr. 2, 941 *v. s.* modo): Plavt. Mil. 624 novo -o . . . amas (Pseud. 569. *al.* Ter. Phorm. 972. Cic. Quinct. 71 n. -o [*trad.*, more *Pluygers*]. Verr. II 2, 59. *al.* Conc.^{S} I 2 p. 55, 26 [*gr. I 1, 2 p. 42, 2* καινοπρεπῶς, *cf. I 3 p. 70, 20 et II 3, 1 p. 206, 20* novi decoris]. *al.*). Pseud. 1025 in metu sum maximo, triplici -o (Pavl. dig. 50, 16, 142 intellegitur. Cod. Iust. 6, 51, 1, 2. *cf.* Sen. suas. 6, 10 simplici [Plin. nat. 2, 194. Tert. adv. Marc. 2, 25 p. 370, 2 *v. vol. VII 1, 1102, 44*]. Plin. nat. 33, 1 multiplici -o. Pavl. dig. 38, 10, 10, 15 singulos duplici -o intellegendos [Ambrosiast. in I Cor. 15, 23. *cf.* Gaivs inst. 3, 128 Porph. Hor. carm. 3, 7, 6. Mart. Cap. 3, 270 declinantur. *al.*]). Rud. 912 miroque (*v. p. 1070, 82 et cf. l. 44*) -o atque incredibili hic piscatus mihi lepide evenit (Hor. carm. 2, 17, 21). Com. pall. inc. 27 omni -o ames (*v. s.* omnis *et cf.* omnimodus). Rhet. Her. 1, 11, 18 singulari -o docere. Cic. inv. 1, 64 simili -o liquet (*v. s.* similis. *cf.* Vitr. 6, 5, 2 non dissimili -o [Plin. nat. 4, 48 haut. Tac. ann. 3, 73, 3]). Verr. II 2, 9 si humano -o . . . peccasset (*cf.* Sen. dial. 6, 4, 1 ut inhumano [*Muret.*, humano *A*] ferre humana iubeam -o). Cael. 33 illo austero more ac -o. leg. 1, 47 uno -o videntur (*v. s.* unus). ad Q. fr. 3, 1, 19 Aristophaneo -o. Varro rust. 1, 9, 2 tertio -o dicitur terra, quae est mixta ([*anteced.* 1, 9, 1 communi, . . . altero -o]. 1, 50, 2 t. -o metitur [*anteced. 1, 50, 1* unum *genus messionis.* 1, 50, 2 altero -o]. Plin. nat. 34, 135. *cf.* Qvint. inst. 8, 2, 7 secundo -o dicitur proprium *eqs.* Avg. gramm. V 509, 29). Bell. Alex. 59, 2 hostili -o . . . agros vastat (Apvl. met. 9, 35, 4). Nep. Att. 13, 3 pari -o (*v. s.* par. *cf.* Liv. 31, 46, 10 dispari -o. Ser. Samm. 760 parili . . . -o [Cod. Theod. 16, 2, 10]). Hor. carm. 3, 25, 17 humili -o (Stat. Theb. 4, 807 Kl. = 799 Kohlm.). Ov. fast. 5, 630 tristia Leucadio sacra peracta -o (deo *var. l.*). Vitr. 3, 5, 15 aequali -o disposita (8, 5, 1 a. -o [aequalis -i *G*] perfectos. Lact. opif. 13, 5. *al. cf.* Boeth. mus. 1, 1 p. 181, 3 aequo -o). 5 prooem. 5 naturali -o (6, 1, 5). *al.* Sen. Phaedr. 816 tela -o spargere Parthico. Plin. nat. 7, 140 pecuniam magnam bono -o invenire (Avg. nat. bon. 23 [*v. p. 1262, 2*]). 10, 201 mirabili (36, 100. *cf. l. 23*). 17, 17 diverso -o (36, 55 Lact. epit. 54, 1. *al.*). 35, 160 Pythagorio -o. 36, 117 verso (*B*, nostro *R d, edd. vett.*) -o nos vocare maiores. *al.* Svet. rhet. 25, 5 vario -o (Vlp. dig. 48, 18, 1, 23. *al.*). Ivlian. dig. 27, 10, 7, 1 legitimo -o alienavit (Vlp. dig. 17, 1, 10, 3 Cod. Iust. 1, 2, 23, 1. *al.*). Afric. dig. 30, 109 pr. volgari -o (33, 4, 4 Mod. dig. 28, 6, 4, 2). Vlp. dig. 28, 5, 2, 1 superiori -o. 38, 11, 1, 1 certo -o. reg. 24, 1 precativo -o (*cf.* Cod. Iust. 8, 4, 10 pr. precario -o). *al.* Tert. ieiun. 3 p. 278, 1 aemulo -o. resurr. 49 p. 102, 13 praeceptivo -o. virg. vel. 5$^{med.}$ prophetico -o. Lact. inst. 6, 18, 26 canino -o vivere. mort. pers. 40, 5 militari -o instructi. *al.* Chalc. transl. p. 50^{C} miro quodam vixque explicabili -o (*gr.* τρόπον τινὰ δύσφραστον καὶ θαυμαστόν). Avg. civ. 12, 19 p. 542, 16 D. quodam ineffabili -o (18, 18 p. 278, 34 nescio quo). *al.* Boeth. in Porph. comm. sec. 1, 9 p. 157, 21 converso -o. Cassiod. Didym. in Iac. 4, 2—3 p. 6, 32 sq. -o debito (*gr.* ὃν δεῖ τρόπον). Didym. in II Ioh. 9 p. 85, 15 praedicto -o (*gr.* τῷ εἰρημένῳ τρόπῳ. Cod. Iust. 6, 61, 6, 2^{a}). Didym. in Iudam 4—5 p. 90, 4 mystico -o (*gr.* μυστικῶς). Cod. Iust. 1, 49, 1, 8 praefato -o (2, 55, 4, 2. *al.*). 7, 72, 10, 1 antelato (lato *L*) -o. *al.*

b *plur.* (*cf. Löfstedt, Synt. I² 60 sqq. dub. v. p. 1252, 61. in contextu dubio*: Plavt. Cist. 444): Plavt. Aul. 630 te, praestrigiator, miseris iam accipiam -is (*al. v. p. 1101, 76*). Bacch. 490 perire me malis malim -is (Pseud. 258 m. perdidi -is. *cf.* Cas. 186 pessumis [189]). Cas. 625 tanta factu -o mira miris (*A*, veris *P*) -is intus vidi (*al. v. p. 1070, 73. cf.* Avson. 118, 2 p. 420 P. mirificis [Qverol. p. 49, 8 R.]. Avg. civ. 15, 6 p. 67, 3 D. mirabilibus et latentibus). Cist. 15 suavibus. Most. 1033 deludificatust me hodie indignis -is (Rud. 147. 672 reppulit propulit perquam i. -is. Ter. Eun. 710 Ad. 166). Hor. sat. 1, 8, 33 servilibus . . . iam peritura -is. Ov. trist. 3, 14 (15), 48 videor Geticis scribere posse -is. Phaedr. 4, 7, 14 saevum ingenium variis involvens -is ([dolis *Heinsius*]. Plin. nat. 11, 123 Val. Fl. 3, 393 Stat. silv. 1, 3, 48. *al.*). Sen. Oed. 92 caecis verba nectentem -is (Phoen. 132). Val. Fl. 6, 446 terrificis. Sil. 6, 51 diris. Stat. Ach. 1, 340 fictis. Theb. 11, 401 opus ipsa novarat Maeoniis Argia -is. Gaivs dig. 7, 1, 3, 2 placuit certis -is extingui usum fructum (Vlp. dig. 43, 4, 3, 1 Pavl. dig. 44, 7, 44, 1. *al.*). inst. 1, 35 ceteris (Vlp. dig. 37, 6, 1, 13). Hil. trin. 5, 37 p. 154^{C} deum ex deo et deum in deo confiteri, non corporalibus -is, sed divinis virtutibus (7, 17 p. 213^{C}). Prvd. perist. 11, 54 horrendis. Avg. civ. 10, 15 p. 425, 23 D. ineffabilibus (21, 10 p. 511, 12 Sacr. Leon. 159. *al.*). 19, 1 p. 346, 31 diversis (quaest. hept. 2, 154 p. 190, 5 Mart. Cap. 8, 867. *al.*). *al.* Mart. Cap. 1, 41 pro suo ordine ac ratis -is caelicolas advocare. Cod. Iust. 3, 28, 30 pr. legitimis (3, 33, 14, 1. 6, 30, 22, 10). *al.* *c. numeralibus*: Plavt. Pseud. 704 tribus -is (*al. v. s.* tres). Trin. 263 mille -is (*al. v. p. 980, 80*). Rhet. Her. 1, 4, 8 quattuor -is (*al. v. s.* quattuor). Cic. inv. 1, 83 duobus -is (*al. v. vol. V 1, 2245, 47. cf.* Plin. nat. 18, 218 exortus occasusque binis -is intelleguntur [Tert. monog. 6$^{med.}$ duas dispositiones . . . b. inter se -is diversas]. Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 15 p. 42, 8 definitiones duplicibus -is fiunt). Vitr. 10, 15, 7 machina sex -is movebatur (Pavl. Fest. p. 84, 9 intellegitur. Sen. epist. 58, 8 dici). *al.* *sim.* (*cf. et p. 1277, 73. 83*): Plavt. Aul. 66 me sollicitat plurumis . . . -is (Bacch. 507 multis. Cic. orat. 212 pluribus [*al. v. s.* multus *et cf.* multimodis]). 462 temptat me omnibus . . . -is (*al. v. s.* omnis *et cf.* omnimodis). Plin. nat. 7, 5 innumerabilibus -is. 32, 1 numerosis. Hil. hymn. 1, 73 cunctis. *al.*

3 *c. gen.* (*add.* magis quam *l. 22. 62. 64.* maxime *l. 63*). haud secus quam *l. 47.* tamquam *l. 75.* velut *l. 33, 49. 67*): **a** *animantium*: Cic. Mur. 26 transit idem iuris consultus tibicinis Latini -o. de orat. 2, 358 pictoris cuiusdam summi ratione et -o. 3, 80 Arcesilae -o et Carneadi (*cf.* Ov. Ib. 515 Astacidae. 619. *al.*). Cato 5 gigantum -o bellare cum dis. Caes. Gall. 4, 27, 3 cum ad eos oratoris -o Caesaris mandata deferret. Tib. 2, 3, 7 agricolae. Liv. 3, 29, 5 comisantium -o . . . secuti sunt (*c. part. praes. ut* 5, 22, 3 colentium magis quam rapientium -o [9, 23, 7. 22, 19, 9. 38, 23, 9]. 22, 19, 9 fugientium. *al.* Cvrt. 7, 4, 28. *al.* Plin. nat. 8, 93. *al.* Lampr. Alex. 59, 6 latrocinantium. Avg. civ. 15, 7 p. 70, 1 D. praecipientis . . ., non praedicentis. *al.*). 23, 18, 15 tironum. 23, 42, 10 latronum (*cf. l. 24*). *al.* Sen. Med. 78 iuvenum. epist. 124, 22 *capillum* Germanorum -o (nodo *Pincianus*) vinxeris (*cf.* Cvrt. 6, 8, 25 vetusto Macedonum -o. Plin. nat. 6, 70 Aethiopum. Avr. Vict. Caes. 14, 4 Atheniensium). Plin. nat. 11, 248 hominis. Tert. apol. 47, 7 figuli. *al.* *part. anim.*: Cels. 4, 1, 3 stomachi. Plin. nat. 2, 89 comarum. 16, 38 capillamenti (24, 152). 17, 202 digitorum. 29, 117 pluma aurium (auri *var. l.*) -o (*del. Barbarus*) micat. 37, 90 oculi. *al.* Marcell. med. 26, 71 veluti cutis aridae -o. *al.* *bestiarum*: Cic. inv. 1, 2 bestiarum -o (*Mi*, more *J*) vagabantur. Sall. (?) rep. 1, 4, 1 plebem . . . pecoris -o conscissam (Liv. 22, 14, 8 pecorum -o . . . ducimus [*al.* Cvrt. 3, 11, 17. *al.* Tac. ann. 4, 25, 2]. *cf.* Lact. ira 20, 10 pecudum). Verg. Aen. 9, 119 delphinum . . . -o demersis. Hor. carm. 4, 2, 28 apis (avis *ABC*) Matinae more -oque. Liv. 9, 5, 7 beluarum. 27, 4, 13 piscium (Plin. nat. 32, 92). 30, 13, 7 ferarum (35, 18, 6 Sen. epist. 94, 62. *al.*). Sen. epist. 104, 14 avium (Cvrt. 4, 5, 3). Plin. nat. 7, 25 anguium (8, 111 anguis -o. *cf.* 29, 111 anguillarum). 8, 75 scorpionis (27, 9). 9, 41 canum. 10, 40 felium. 11, 143 equorum. *al.* *part. best.*: Cels. 4, 1, 4 ungulae bubulae. Plin. nat. 14, 15 tument . . . mammarum -o bumasti. 27, 121 corniculorum.

b *rerum*: Cic. div. 1, 88 umbrarum vagari -o. Caes. Gall. 4, 17, 4 haec . . . festiculis . . . adegerat non sublicae -o derecte. Sall. hist. frg. 1, 16 torrentis -o praecipitati (Liv. 39, 31, 10 haud secus . . . quam t. -o fundunt . . . perculsos [*cf.* Cvrt. 8, 4, 5 effunditur. Plin. epist. 6, 20, 13 infusa]. Sen. benef. 6, 31, 7 velut t. -o ablati [Plin. nat. 36, 105]. Plin. nat. 2, 131. Stat. Theb. 5, 256 redeuntem. *al.*). 1, 144 nexuit catenae -o (nodo *B*). 5, 2 pacis -o effusas (Tac. hist. 4, 15, 3. *cf.* Liv. 29, 3, 8 omnibus p. -o incuriose agentibus. Amm. 19, 2, 2). Verg. Aen. 9, 706 fulminis acta -o (Ov. am. 3, 4, 14. Sen. nat. 1, 1, 14 fulminum -o [more fulminum *E*] ferire. *cf.* Itala Luc. 10, 18 [Hil. in psalm. 67, 2] cecidisse de caelo satanan -o fulguris [*gr.* ὡς ἀστραπήν, *Vulg.* sicut fulgur]). Ov. met. 3, 63 loricae. Liv. 2, 32, 8 prisco illo dicendi . . . -o (*c. gerund. ut* Plin. nat. 18, 129 serendi -o. Gaivs inst. 2, 192 legamus . . . sinendi -o [2, 209. *al.* Vlp. reg. 24, 2. *al.* Pavl. sent. 3, 6, 11 Cod. Iust. 6, 43, 1 pr. Inst. Iust. 2, 20, 2. *cf.* Gaivs inst. 2, 280 s. -o relinquitur]. Vopisc. quatt. tyr. 13, 3 latrocinandi pugnans -o [*cf. supra l. 24*]. Hil. in Matth. 4, 10 saliendi). 3, 61, 13 latrocinii -o procursantes (8, 34, 10. 38, 32, 2 l. magis quam belli -o. *cf. l. 60*). 5, 33, 7 insulae (Sen. nat. 3, 27, 13 insularum [4, 2, 11]). 21, 33, 7 ruinae maxime -o (44, 41, 7 Sen. dial. 5, 2, 6 Tac. hist. 4, 71, 5). 25, 14, 14 fugae magis quam itineris -o . . . rediit (28, 2, 15. 38, 2, 10 Cvrt. 5, 13, 5). *al.* Cels. 4, 1, 7 portae (Plin. nat. 16, 6 portarum). *al.* Sen. Tro. 230 turbinis (Svlp. Sev. Mart. 13, 8 velut). dial. 12 (11), 7, 2 siderum (*cf.* Plin. nat. 2, 237 stellarum [27, 36 stellae]). nat. 1, 15, 2 flammae (*cf.* 7, 21, 2 ignium -o . . . sequitur [Plin. nat. 10, 132. 11, 98. *al.* Hil. in psalm. 67, 33]). 2, 16 tormenti -o emittunt (4, 2, 6). 7, 10, 3 columnae (Plin. nat. 9, 8). *al.* Plin. nat. 2, 230 vini (23, 115. *al.*). 4, 31 olei -o supernatantem (12, 123). 8, 136 polentae -o insidiantes (20, 249 inspersum [22, 145. *al.*]). 9, 92 clavarum (9, 93). 11, 17 gignitur . . . cummium -o (12, 72. *al.*). 11, 153 vitri -o tralucida (36, 163. *cf.* 13, 140 v. -o fragiles [16, 221]). 17, 174 iunguntur . . . funium -o (Hil. in psalm. 128, 7 tamquam funis -o). Vlp. reg. 24, 1 legis -o, id est imperative. *al.*

II ***iuncturae praepositionales*: A** *c. acc.*: **1 ad**: **a** *c. pron.*: Plavt. Aul. 69 me . . . ad hunc -um . . . extrudit aedibus (*al. v. vol. VI 3, 2745, 17 sqq.*). Bacch. 190 quemnam ad -um? (*al. v. s.* quinam. *cf. etiam p. 1279, 1*). 584 qui ad istunc -um . . . vires tuas extentes (*al. v. s.* iste). Capt. 783 ad illum -um sublitum os esse mi (Poen. 988 i. [*A*, hunc *P*, illunc *Lindsay*]. Qvint. inst. 9, 4, 14 ad i. -um [*i. exemplum*]). Men. 211 aliquid ad eum -um (*al. v. s.* is). Enn. frg. var. 76 ad eundem -um parit (*al. v. vol. VII 1, 187, 56 sqq.*). Cvrt.

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8, 5, 19 desidero, ad quem -um rex mihi colendus sit, discere (Maecian. distr. 64 [*antea*: quemadmodum]. Apvl. met. 9, 13 1. Schol. Cic. Bob. p. 105, 18, *ubi pron. rel. extat pro demonstrativo. cetera v. s.* quemadmodum). Tert. idol. 1 p. 31, 1 cetera *crimina* quoque aliquem ad -um ... in idololatria condicionem suam repraesentant. **b** *c. adi.*: Mela 1, 32 interius ... mirum ad -um ... saxa ... esse. Qvint. inst. 2, 13, 9 ad unum -um formatae. Svet. Nero 44, 1 tondendi ad virilem -um. Treb. trig. tyr. 30, 21 perfectum. Chalc. comm. 73 p. 141, 8 ad organicum -um (motū *C*) personabant. Chiron 369 eum curas ad -um s(upra) s(criptum). **c** *c. gen.*: Sen. nat. 1, 16, 8 si ad naturae -um pecco. Plin. nat. 2, 219 *fons* inclusus ad putei -um. 18, 104 ad pultis -um decocta. *al.* Qvint. inst. 11, 3, 120 manu ad -um aliquid portantium composita. Spart. Hadr. 9, 8 privati hominis. Amm. 19, 8, 8 peniculi. *al.* **d** *c. acc. pro gen.* (*cf. Svennung, Unters. Pallad. 335*): Oribas. syn. 6, 4, 4 rec. La p. $98^{in.}$ *urina* ad -um aquam (*gr.* οἷόν περ τὸ ὕδωρ, *rec. Ab* aqui similis).

2 in (*cf. vol. VII 1, 757, 47 sqq. scrib. in var. l.* immodum *e. g. l. 53. 71. p. 1280, 2. confunditur c.* ad -um *e. g. l. 77, c.* in -o *e. g.* Plin. nat. 11, 236 Hier. epist. 60, 10, 7 *et l. 71*):

a *c. adi.*: Plavt. Amph. 119 ornatus in novom ... -um. Bacch. 355 agetur aetas in malacum -um. Cas. 615 mi amicus es in germanum -um. Most. 536 perii ... in perpetuom -um (1035). Persa 158 ornatam ... in peregrinum -um (Trin. 767 exornetur). Cic. Verr. I 13 servilem in -um cruciati (Caes. Gall. 6, 19, 3 Lavd. [Turiae] [cil vi 1527] 2, 15. Liv. 32, 38, 8 extorti [*cf.* Svet. Aug. 27, 4 torsit]. *al.*). II 2, 134 mirandum in -um (*al. v. p. 1068, 84. cf. l. 29. 30 et* Nep. Epam. 3, 2 admirandum in -um). 5, 73 hostilem (Rab. perd. 24. *al.* Liv. 1, 5, 4. *al.*). prov. 5 miserandum (*cf.* Avson. 438, 2 p. 388, 3 P. miserabilem). Att. 1, 14, 6 mirum in -um (*al. v. p. 1071, 5*). 5, 9, 1 epulati essemus Saliarem (*C*, familiarem *P*, hilarem *m. al.*) in -um. 5, 13, 1 mirabilem in -um (*al. v. p. 1050, 6*). Sall. hist. frg. 3, 98 C 5 nefandum. Liv. 9, 31, 2 foedum (23, 7, 3 Svet. Claud. 36. *al.*). *al.* Sen. dial. 9, 17, 4 virilem (*cf.* epist. 47, 7 muliebrem). nat. 1, 3, 12 unum (Lact. opif. 5, 9). Tac. ann. 14, 14, 1 ludicrum (Tert. scorp. 10 p. 168, 28). *al.* Svet. Iul. 75, 3 crudelem (Tib. 52, 3). *al.* Marcian. dig. 20, 4, 12 pr. in -um supra relatum (*cf.* Cod. Iust. 6, 22, 8, 2 praedictum). *al.*

b *c. gen.* (*dat. l. 74. udd.* maxime *l. 49. 55.* prope *l. 43. 45.* quasi *l. 49. 68. 70. 72*): **α** *rerum*: Bell. Afr. 50, 1 crebris locis speluncae in -um subrutis (Apvl. met. 2, 4, 6). 70, 3 coronae ... in -um cingere ... copias (Lact. opif. 7, 10 Vvlg. I reg. 23, 26. *cf.* Colvm. 5, 6, 22 contortos. *al.*). Sall. hist. frg. 2, 70, 2 alia in -um templi (Tac. ann. 15, 29, 2). 3, 36. 4, 65 plumae (Amm. 24, 4, 15). Ov. trist. 1, 11, 20 tumuli (Tac. hist. 2, 55, 1). Liv. 2, 23, 5 circumfusa turba ... prope in contionis -um (2, 28, 6. 34, 48, 3. *cf.* 2, 38, 2 in c. -um orationem exorsus. Tac. hist. 1, 55, 4). 7, 10, 13 carminum prope ⟨in⟩ (*add. Madv.*) -um. 21, 28, 7 pontis (Tac. hist. 4, 23, 3). 24, 21, 12 arcis (Tac. hist. 5, 12, 1). 37, 14, 6 fluminis (Plin. epist. 9, 33, 2. Itala. apoc. 12, 15 [Primas., *gr.* ὡς, *Vulg.* tamquam]. *al.*). 37, 27, 7 metae (Cvrt. 8, 11, 6 in m. maxime -um erecta est. Itin. Anton. Plac. rec. A 18 p. 171, 17 quasi in -um m.). *al.* Fest. p. 348 b, 6 rotae (Apvl. met. 11, 22, 8). Pavl. Fest. p. 14, 16 tempestatis (Val. Max. 5, 3, 3 Amm. 29, 5, 19). p. 104, 2 iubae leonis. *al.* Val. Max. 1, 6, 5 nimbi (Flor. epit. 3, 11, 8). *al.* Cels. 5, 28, 12^{K} collyri (5, 28, 12^{N} immodum *P*). *al.* Sen. nat. 1, 3, 4 picturae (epist. 86, 6. *al.*). 1, 5, 13 speculi (1, 11, 3 Apvl. met. 11, 3, 4). 7, 13, 2 tecti (Tac. hist. 3, 47, 3). *al.* Cvrt. 7, 3, 9 structura ... in carinae maxime -um coit. Colvm. 1, 6, 15 puteorum. 12, 15, 3 farinae (Plin. nat. 24, 155). arb. 8, 1 cunei (Paneg. 12, 6, 3). *saepe.* Plin. nat. 8, 193 gausapae. 37, 131 stellae (Svet. Aug. 80 Avg. civ. 18, 43 p. 322, 26 D. *cf.* Frontin. strat. 1, 5, 1 cavae lunae. Apvl. met. 3, 28, 2 ortivi solis. Amm. 27, 4, 5 cornuti sideris). *al.* Tac. Germ. 45, 5 liburnae. ann. 2, 18, 2 tropaeorum (Svet. Cal. 45, 1 Flor. epit. 4, 12, 23). *al.* Vlp. dig. 5, 2, 8, 13 contradictionis. Tert. idol. 12 p. 43, 15 crucis ([*Rig.*, XPS *AB*, Christi *Gel.*, *Iun.*]. Greg. Tvr. Franc. 2, 16). *al.* Itala II Macc. 10, 6 (recc. L *et* X = Vvlg.) tabernaculorum (*gr.* σκηνωμάτων τρόπον). apoc. 21, 11 (Primas.) cristalli (*Vulg.* sicut). Chalc. comm. 61 p. 129, 11 in -um et speciem linearum. Amm. 16, 11, 9 flammarum. *saepe.* Fvlg. myth. 1, 22 p. 34, 17 Admetum posuerunt in -um (*cf. p. 1267, 81*) mentis (2, 4 p. 43, 2. 2, 5 p. 44, 7. 2, 13 p. 55, 3 quasi in -um perditionis. *al. cf. 2, 1 p. 39, 10* Venerem voluptariae vitae in similitudinem p.). Vvlg. exod. 25, 33 scyphi quasi in nucis -um (25, 34. 37, 19 in n. -um [-o P^{1}]. *al.*). 27, 4 in -um (in -o, immodum, in domum *varr. ll.*) retis (38, 4. III reg. 7, 17 quasi in -um r. et catenarum). *al.* *c. dat. pro gen.* (*cf. supra l. 14*): Oribas. eup. 2, 1Θ 3 rec. La p. $509^{med.}$ in electario (rec. Aa electarii) -um ... datus. **β** *animantium*: Liv. 5, 8, 3 lixarum in -um ... negotiabantur. 5, 15, 4 vaticinantis. 6, 14, 11 contionantis. 21, 41, 4 fugientium (37, 46, 8 in [*M*, ad *BΦ*] -um f.). 27, 16, 8 pugnantium. *al.* Fest. p. 329 a, 22 paludatas ... in -um Saliorum. Val. Max. 1, 6, 1 filii. 1, 8, 2 p. 45, 11 *anguem* in -um Aesculapii venerati. 7, 3, 9 servorum publicorum (Tac. ann. 1, 17, 1). Tac. ann. 6, 48, 3 vatis (Apvl. met. 2, 26, 8). 14, 30, 1 furiarum. *al.* Apvl. met. 8, 15, 6 latronum (Amm. 14, 11, 23 latronis). *al.* Paneg. 2, 38, 1 in -um amentis attonitus (8, 16, 2). Amm. 26, 4, 3 apparitoris. *al.* Cassiod. var. 2, 32, 2 hostis. *al.* *bestiarum*: Liv. 38, 17, 6 pecorum. Val. Max. 2, 7, 6 p. 85, 23 in -um hostiae mactari (9, 7 mil. Rom. 2). 5, 4 ext. 6 ferarum (Epist. Alex. p. 207, 3 pilosos. Amm. 29, 1, 27). Flor. epit. 1, 12, 7 in -um (immodum *B*) serpentium (Tert. idol. 5 p. 35, 10 Amm. 29, 5, 22 Greg. Tvr. Franc. 4, 31 p. 165, 17). Vvlg. apoc. 16, 13 in -um ranarum (*gr.* ὡς). *al.*

c *c. pron.*: Sall. hist. frg. 1, 76 in hunc -um disseruit (*al. v. vol. VI 3, 2745, 28 sqq.*). Qvint. inst. 1, 7, 25 in eundem -um (*al. v. vol. VII 1, 187, 60 sqq.*). Tac. hist. 3, 47, 2 in nostrum -um (ann. 6, 41, 1. Paneg. 8, 12, 1 aedificatis ... navibus). Afric. dig. 40, 4, 22 in quem -um intellegendus sit condicioni paruisse (Pavl. coll. Mos. 2, 6, 4 q. in -um [Gell. 7, $1^{tit.}$ *et saepe in titulis eiusdem.* Hil. in psalm. 67, 3 q. in -um omnis iniquorum potestas ... deliquescit (*sc. sicut cera*)]). Min. Fel. 34, 8 sapientes ... in aliquem -um ... consonare.

3 iuxta: Hier. epist. 39, 4, 4 i. quem (quem ad *KΣ*^{1}) -um Aaron quoque et Moysen fletos esse. Vvlg. num. 10, 6 i. hunc -um reliqui facient.

4 ob: Rvfin. Orig. in gen. 2, 1 p. 24, 14 bicamerata ... ob hunc -um (*i. causam*) fuisse duplicia, quoniamquidem *eqs.*

5 per: **a** p. -um (Gloss. II 344, 42 κατὰ τρόπον): *c. adi. vel pron.*: Plin. nat. 2, 82 contagium ... p. hunc -um (motum R^2 *d. al.*) egerere (Pavl. dig. 4, 4, 24 pr. damnum ... resarcire. Cod. Iust. 5, 4, 28, 3). Pavl. dig. 3, 3, 43 pr. p. eum -um ... procuratorem dare (*cf.* Cod. Iust. 6, 37, 24, 1 p. eundem -um). Vvlg. Rom. 3, 2 multum p. omnem -um (*gr.* κατὰ πάντα τρόπον) *amplius est Iudaeo.* *c. gen.*: Iren. 4, 30 (= 4, 46 H.), 2 augentes ... substantias ... p. omnem -um servitutis. Cassiod. Didym. in I Ioh. 4, 15 p. 72, 9 participationis. Cod. Iust. 8, 47, 10 pr. emancipationis (12, 3, 5, 1). **b** p. -os: Lavs Pis. 6 miranda p. omnes vita -os (Stat. silv. 5, 2, 75, *ubi* -os *coni. Behotius pro* domos). Avson. 162, 17 p. 31 P. tu p. mille -os, per mille oracula fandi doctus. Cod. Iust. 8, 39, 4 per solutionem vel p. alios -os.

6 secundum: **a** s. -um: *c. pron.*: Iren. 1, 24, 3 (= 1, 19, 1 H.) s. eum -um. 2, 28, 3 (= 2, 41, 4 H.) s. hunc -um quem diximus (*gr.* καθ' ὃν ... τρόπον. Expos. mundi 6 exeunt sic, s. hunc -um). Avg. civ. 11, $26^{tit.}$ quendam (13, 24 p. 598, 30 D.). 18, 18 p. 279, 34 D. istum. *c. adi.*: Boeth. arithm. 1, 5 p. 14, 19 antiquiorem (*cf.* Greg. M. epist. 4, 29 p. 263, 10 pristinum). 2, 48 p. 157, 6 s. subter descriptum -um (*i. exemplum*). in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 162, 24 s. nullum horum -um. Ivnil. 1, 5 p. 477, 19 proverbialem. Cod. Iust. 2, 55, 5, 2 praefatum (4, 66, 3, 3. *al. cf.* 6, 37, 23, 1^{b} praedictum [6, 61, 6, 2. *al.*]). *al.* *c. gen.* (*cf. l. 38*): Cod. Iust. 8, 48, 6 nostrae constitutionis (*cf. p. 1267, 30*). Greg. M. epist. 3, 29 p. 187, 34 decessoris. **b** s. -os: Cod. Iust. 3, 38, 12 pr. quantum eius fratres ex patre sunt consecuti s. eos -os, quos supra diximus.

7 contra: Avell. p. 24, 5 eo quod *lingua* c. -um naturae (*i. praeter naturam, monstruose*) extra os penderet ut bovi anhelo.

8 extra: Cic. de orat. 3, 41 *vox* quasi e. -um (*i.* ἀμούσως) absona. orat. 198 nihil ut fiat e. -um (*i.* ἀρρύθμως). Hor. epist. 1, 18, 59 nil e. numerum fecisse -umque (*i. indecore*).

9 praeter: Ps. Boeth. fid. cath. 191 dei filius ex virgine natus est, quoniam p. naturae -um (*i. via supernaturali*) conceptus et editus est.

B *c. abl.*: **1 ex:** **a** ex -o: *c. adi.*: Plavt. Cist. 562 ubi ex Tusco -o tute tibi indigne dotem quaeras corpore. Iren. 1, 6, 4 (= 1, 1, 12 H.) ex omni -o (*gr.* ἐκ παντὸς τρόπου). Cod. Iust. 5, 4, 27 sancimus nuptias ... homines volentes contrahere et ex nullo -o (*i. titulo*) vel ex nulla parte tales nuptias impediri (*cf.* 5, 11, 7 pr.). *c. gen.*: Plavt. Mil. 791 eam huc ornatam adducas ex (*om. P*) matronarum -o capite compto *eqs.* **b** ex -is: Marcian. dig. 20, 4, 12, 1 possessor condemnatus ex praefatis -is. Cod. Iust. 6, 33, 3, 1 qui potiora ex legitimis -is iura ostenderit (*cf. 6, 33, 3 pr.* legitimo modo).

2 in: **a** in -o: Hesych. in lev. 20, 18 p. 1048^{A} in -o porcorum continue mulieribus misceri. Cassiod. var. 3, 48, 2 tumulus ... in mollissimi fungi -o ... extenditur. **b** in -is: Cod. Iust. 3, 33, 13, 4 quam decisionem locum habere censemus in omnibus -is, quibus habitatio constitui potest. 8, 53, 35, 5^{d} in his -is.

3 pro (Gloss. III 151, 12 pro -o catarrion [catatrion *a, fort.* κατὰ τρόπον]): Ps. Apvl. Ascl. 38 *dii terreni* pro -o (mundo *MVG*) subvenientes humanis. Tert. ieiun. 9 p. 284, 14 ipsis *abstinentiae operationibus* p. -o utilibus aut necessariis. Apic. 5, 206 p. -o componis varie. *c. pron. poss.*: Avg. civ. 2, 21 p. 83, 6 D. p. suo -o quodam res publica fuit *civitas Romana* (5, 12 p. 216, 14. 21, 3 p. 491, 9 *anima* habet ... quandam p. s. -o inmortalitatem suam. 22, 29 p. 623, 30). 22, 29 p. 623, 27 pro -o (modulo *D*) nostro (*i. humano, opp. angelico*). *c. gen.*: Avg. civ. 21, 11 p. 513, 3 D. p. huius vitae -o. Bened. reg. 22 lectisternia p. -o conversationis ... accipiant. *c. adi.*: Cod. Iust. 5, 3, 19, 1 p. iam statuto -o ineundis ... pactis.

4 sine: Dict. 1, 19 ne tanta vis exercitus sine rectore effusius ac s. -o militiae vagaretur. 2, 35 s. ullo ordine aut -o proelia inire (2, 38).

5 sub: **a** s. -o (*cf. p. 1267, 36. 44*): Cod. Iust. 5, 70, 7, 10 s. eodem -o eademque observatione alius *curator* creabitur. 7, 15, 3 pr. s. certo -o. 9, 9, 35, 1 matrimonio s. praefato -o dissoluto. **b** s. -is: Cod. Iust. 11, 48, 23, 3 remaneat in possessione s. isdem -is (*i. in eodem statu*) isdemque condicionibus.

paronomasiae: p. 1223, 83. 1254, 32. 1255, 83. 1259, 83. 1263, 31. 35. 42. 1274, 37. 45 sq.

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

homoeoprophora: *cf. Wölfflin, Allitterierende Verbindungen p. 69sq.* (mensura, modestia, modulus, mos); *adde e. g. p. 1277, 67. 1278, 3 et* HIL. in Matth. 11, 8 ad cantantium ... -um saltantium motus aptatur.

deriv.: modius. modulus. modelus? modestus. modicus. moderor. *compos.*: modifico. modimperator. ad-, ferme-, post-, prae-, propemodum. aequi-, colubri-, com-, dulci-, milli-, multi-, omni-, quadri-, tri-, unimodus. diversi-, multi-, omnimode. hoc- (*v. p. 1276, 25*), miri-, multi-, omnimodis. *Lumpe.*

***quemadmodum** *pro adv.* (*nota* -mque CIC. div. 2, 130 SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 6 *et cf.* -mcumque *p. 1287, 33*). *formas* ad quem -um *v. p. 1271, 83. 1279, 1.* *de scriptura*: quead- LEX VRSON. (CIL I² 594) 128, 14 (*in fine lineae*). 18 CIL X 5670, 12 (*a. 107*) *et in codd.* (*saepe* quaead-); -amm- (*v. etiam p. 1287, 36*) *saepissime in codd., rarius* -amo- *vel* -do (VVLG. I Thess. 3, 12 *P*). *abbreviatur per* Q.A.M. (PROB. litt. sing. gramm. IV 275): CATO agr. cap. 121 (*A*, quam *Pol.*). 127 (*Pol. et A; item* 134). agr. 152 (*Pol. et apogr. bc*). *de notione*: PORPH. Hor. epist. 1, 18, 97 'qua ratione queas' id est: -m possis *eqs.* DON. Ter. Hec. 114, 3 'ut' positum est pro '-m' (*sim.* SERV. Aen. 1, 667 SCHOL. Verg. Bern. ecl. 8, 41. *al.*). GLOSS.ᴸ V Abba QVE 16 -m: quomodo, sicut. GLOSS. τίνα τρόπον. ὃν τρόπον. πῶς ἄν. *v. et p. 1286, 28. 1287, 64.* *legitur inde a* PLAVTO, CATONE; *a poetis post* PLAVTVM *et* ACCIVM (*v. l. 33*) *non usurpatur nisi a* COMM. apol. 800. *quibus locis ponitur in* ITALA, *Vulg. plerumque praebet* sicut *ceterum praelato verbo q. e.* quomodo. [*var. l. pro*: quomodo: CIC. off. 1, 136 (*Lc*). quonam modo: CIC. Cael. 67 (*T*). *per confusionem traditur*: quomodo (VVLG. Matth. 23, 37 *J*. I Thess. 4, 1 *et* II Thess. 3, 7 *D*. MART. CAP. 4, 395 *β*. *cf. p. 1287, 78*). quoniam (VVLG. Luc. 21, 14 *et* 23, 55 *F*). sicut (VVLG. II Cor. 8, 6 *D*). *dub. vel falso trad.*: CIC. Tusc. 5, 121 (*V*ᵇ). Att. 11, 17a, 1 (*coni. alii alia*). SEN. benef. 4, 17, 2. QVINT. inst. 8, 6, 56 (*PV*). decl. 376 p. 417, 26. *locis lacunosis vel dub. interpr.*: ACC. trag. 380 CIC. Att. 13, 49, 2 VARRO ling. 10, 28. 10, 35 FEST. p. 170a, 24 SEN. benef. 7, 4, 5. epist. 89, 8 nec -m ..., ⟨sic ... sunt⟩ extra ipsam (*add. Buecheler, at v. Beltrami*). *al.* *e coni. probab. e. g.* CAES. civ. 3, 19, 4. CHIRON 121 consimilis morbus erit. ⌊quare admodum⌋ (⌊ ⌋ *Oder sec. cod.*, -m *coni. Buecheler assentiente Grevander, Unters. Chiron. 111*) in prioribus demonstravi (*cf. p. 1285, 22*).]

I *in enuntiatis* ***interrogativis*** *et* ***exclamativis*** (*hic illic subest substantivi q. e.* modus *notio mensurae, i.* '*quantopere*', *e. g. p. 1282, 40*): **A** *usu interrogativo* (*de sensu latiore [cf. p. 1288, 7] v. e. g.* PLAVT. *p. 1283, 37.* CIC. *l. 49* Verr. II 1, 20 Flacc. 10 MIN. FEL. *p. 1282, 53, praeterea* SEN. dial. 11[12], 19, 7 nat. 4 praef. 7 epist. 119, 14; *cuius usus formam integram habes e. g. p. 1282, 27. acced. ad not. vocis q. e.* '*num*' *[cf. p. 1283, 6] e. g.* COD. Iust. 3, 28, 37, 1ᵍ. 6, 23, 27 pr. *al.*): **1** *in enuntiatis primariis*: **a** *integris* (*in or. obl. l. 61*): *α in univ.*: CIC. Quinct. 84 praetor te -m possidere iussit? (*ibid. iterum*). 85 tu id -m observas? (dom. 71). Q. Rosc. 25 si non habet *tabulas*, -m pactio est? 52 si non potuit, -m abstulit? si potuit, -m non sibi exegit? (55). Verr. II 2, 11 at -m iudices venerunt? (2, 104 PLIN. paneg. 60, 4). 3, 66 quid? publice civitates tractatae -m sunt? 5, 68 apud quos homines -m est adservatus? Rab. perd. 26 gubernatores ... rei publicae -m mortuos defendemus? Catil. 2, 23 -m ... carere poterunt ...? (nat. deor. 1, 19 VARRO rust. 1, 2, 6 LIV. 22, 60, 20 VITR. 1, 1, 14. 7, 5, 4 SEN. suas. 6, 1 SEN. benef. 7, 4, 1. dial. 5, 30, 4 posset [nat. 2, 9, 2 COLVM. 3, 9, 3]. *al.*). Phil. 5, 14 -m ad hunc *iudicem* reus alleget, quo modo accedat? 12, 7. or. frg. A VIII 7 Sch. Brut. 280 (*in responso*: hoc modo). nat. deor. 3, 29. Att. 2, 16, 2 quid? hoc -m obtinebis? ad Brut. 1, 18 (= 9, 26 Sj.), 3 rei publicae quod spoponderis, -m solvas ...? LIV. 25, 11, 15 suas *naves* ... -m ... in apertum mare evasuras? (TAC. ann. 6, 48, 2). SEN. contr. 7, 7, 5. 9, 6, 8. 10, 3ᵗʰᵉᵐᵃ -m tibi vis satisfaciam? SEN. dial. 3, 8, 3 (*supra*: quomodo). nat. 4, 2, 19. 6, 16, 1 -m ... *terra* foveret ...? epist. 37, 5. QVINT. decl. 377 p. 420, 1 -m occidere volo? 379 p. 424, 6. PLIN. paneg. 13, 1 quam admirationem -m comparasti? APVL. met. 9, 13, 1 de meo ... contubernio quid vel -m memorem? VITAE patr. 3, 61 p. 770ᴬ (= 7, 1, 8) -m est tecum ...? (*resp.*: bene sum; *cf. Salonius 208*). *al.*

β usu fere praedicativo (*cf. p. 1282, 82. 1285, 8. 1288, 67*): PLAVT. Merc. 352 -m existumet me? (*cf. Ussing ad l.*). CIC. Verr. II 4, 68 -m huius tui facti famam in regna aliorum ... perventuram putasti ...? fin. 1, 34 quorum facta -m, quaeso, interpretaris?

b *in formis enuntiati supplendi*: PLAVT. Mil. 186 ut ... *mulierum* artem et disciplinam optineat colere :: -m? Persa 35. VARRO rust. 1, 37, 2 Agrius, -m, inquit, luna quadripertita? SEN. nat. 2, 9, 3 discus ... resilit; -m, nisi spiritu referiente? 2, 59, 3 '-m?' inquis (*more diatribes*). QVINT. decl. 379 p. 424, 2. AVSON. 419, 47 p. 365, 308P. -m 'solus', cui praesto est tam grande consilium *dei*?

2 *in interrogatione obliqua* (*saepe [e. g. p. 1282, 24. 28. 33. 35. 43. 50] transit levissimo discrimine in notionem finalem; nota per breviloquentiam* VARRO ling. 7, 70 [*verba Ser. Clodii*] quae praeficeretur ancillis, -m lamentarentur, praefica est dicta. *de pron. praeparativis v. e. g. p. 1282, 22. 25. 36; nota* SEN. epist. 95, 40 laus est ... in eo, -m fiat [*antea*: non in facto]; *adv. praep. v. p. 1282, 52. enuntiatum interrog. fungitur vice subiecti e. g. l. 11 p. 1283, 42*): **a** *in enuntiatis integris* (*ind. pro coni.*: VARRO ling. 8, 2. VITR. 4, 2, 1 de ornamentis ..., -m sunt prognata ..., dicere [CELS. 7, 7, 15K COLVM. 9, 3, 4 SCRIB. LARG. 102 MART. CAP. 4, 395. *al.*]. 9 praef. 18 APVL. met. 9, 30, 2. TERT. adv. Hermog. 45 p. 175, 12 vides [AVG. civ. 2, 18 p. 74, 30D. *v. et Andersson, Stud. Veget. 117sq.*]. AVG. civ. 19, 23 p. 397, 9D. *al. v. et l. 64. 84. p. 1283, 1. 2. 21*): *α in universum*: ① *pendet a verbis* (*saepius addito substantivo e. g.* CIC. Caecin. 102 illam rationem ... quaere⟨re⟩mus, -m ... retinere possemus [Scaur. 8 se ... r. inventurum. nat. deor. 3, 41]; *verbum circumscribitur substantivo [adi. l. 69] et copula e. g.* CIC. p. red. ad Quir. 22 maiori curae est -m ... quam -m [NOVELL. Theod. 17, 1 pr.]. *nota* timeo, -m *l. 44 et coniuncta vocabula* ut -m LIV. 4, 2, 4 [vel -m *scr. Conway-Walters, at v. W. A. Baehrens, Beitr. z. lat. Synt. 416; aliter p. 1286, 37*]): PLAVT. Curc. 370 dicam -m conscribas (Mil. 884 RHET. Her. 1, 2, 3 CIC. inv. 1, 23. 1, 31. orat. 122 *seq.* uno modo. *al.*). Trin. 236 amoris artis eloquar -m se expediant. RHET. Her. 1, 9, 14 cognoscendum (*cf.* VARRO frg. Non. p. 149, 12 animadvertendum ..., quibus de causis et -m constituerint paces [VAL. MAX. 7, 25 quo pacto ..., -m ..., qua ratione]). 2, 1, 2 docuimus (CIC. div. 1, 116 SEN. nat. 4 praef. 7. *al.*). 2, 2, 2 quaeremus (CIC. Verr. II 1, 12 *syn.* quo pacto. orat. 179. Caecin. 49 id quaeritur [leg. 1, 17]. VARRO rust. 1, 1, 4. RVT. LVP. 2, 10 quid aut -m ... dicamus [dicimus *trad., corr. Steph.*]. LIV. 32, 21, 29 [*transit ad vim finalem ut* SEN. benef. 3, 17, 4]. *al.*). CIC. inv. 1, 34 tradere. 1, 99 ostendere (VARRO ling. 5, 7). 2, 120 illud demonstrare, -m scripsisset (de orat. 3, 224 i. ... nihil ad hoc ... genus, -m *eqs.*). Q. Rosc. 13 -m certam pecuniam petere possit non reperio (div. in Caec. 33 [*sensu aliquatenus finali ut* Brut. 8 Att. 14, 6, 2]. *al. sim.*: Verr. II 4, 28 non habes [Caecin. 36 SEN. contr. 10, 3, 2. *al.*]. SEN. contr. 9, 6, 11 invenio, -m fleat [10 praef. 6 SEN. benef. 1, 9, 1 dial. 8, 6, 5 nat. 1, 16, 8. epist. 90, 33 *bis. al.*]). div. in Caec. 37 de te ... -m existimes, vide (45 *seq.* quam omni ratione. VARRO ling. 10, 57. rust. 1, 18, 5 *bis. al.*). Verr. II 2, 128 excogitat (*v. vol. V 2, 1275, 67sqq. cf.* CIC. Verr. II 4, 63 cogitare [Att. 1, 7. *al.*]. SEN. suas. 7, 1 commentus). 3, 122 non laboratis (Flacc. 10 -m probent. de orat. 2, 73. *al.*). de orat. 2, 328 exponas (*v. vol. V 2, 1763, 62sqq.*). part. 82 haec erunt inlustranda maxime, -m (VARRO rust. 1, 2, 28 scripta sunt permulta, ut h., -m. *al.*). 83 didici (*v. vol. V 1, 1334, 43sqq.*). leg. 1, 59 intelleget -m a natura subornatus in vitam venerit quantaque instrumenta habeat (*i. q.* '*quantopere*' *ut* fin. 5, 51 SEN. contr. 2, 2, 2. 2, 5, 2. 9, 6, 4 -m ... oderim. SEN. epist. 17, 2 quantum ubique nos adiuvet *philosophia*, -m ... opituletur. *al.*). Tusc. 1, 103 (*Plat. Phaed. 115C* τίνα τρόπον). Att. 12, 32, 3 moderere, -m ... suppeditemus ei *eqs. al.* BRVT. Cic. fam. 11, 10, 4 haec -m explicari possint aut ... ne impediantur, timeo. SVLP. RVF. Cic. fam. 4, 5, 6 de iis rebus, quae ... -mque ... certiorem faciam. CAES. Cic. Att. 9, 7ᶜ, 1 ⌊id -m⌋ (⌊ ⌋ eo cum admodum *M¹*) fieri possit, non nulla mihi in mentem veniunt *eqs.* LIV. 3, 22, 5 cum Volsci ..., -m quieti vallo se tutarentur, pararent. SCRIB. LARG. 97 *compositionem* usu ... comprobatam, ad quae vitia ... et -m data proficeret. PETRON. 61, 9 egi aginavi, -m ad illam pervenirem (CASSIOD. var. 12, 3, 1 oportet ... peragi, -m pote sit bonis moribus convenire [*cf. p. 1287, 2*]). APVL. Plat. 2, 26 eo tendit, -m. MIN. FEL. 38, 3 vos in hoc ... miror, -m (VITAE patr. 3, 148 p. 790ᴰ [*gr. Cot. p. 504B* πῶς, *5, 6, 7* quomodo]). ITALA Luc. 22, 4 (cod. a. *al.* = VVLG.; τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῷ). COD. Theod. 1, 6, 6 tuebitur, -m singuli ... credito sibi famulentur officio. *al.*

Ⓘ *pendet a subst.* (*coniuncto cum copula v. l. 10; nonnumquam pertinet ad nomina explicanda, e. g. l. 62*): CIC. Manil. 39 litterae perferuntur (LIV. 44, 16, 1). de orat. 3, 144 duas *partes* tibi reliquas feceras (VARRO ling. 7, 110. 8, 1 [*seq.* quo pacto, ut]. rust. 2, 1, 15. *al. cf.* VARRO ling. 8, 2 orae [*i.* σκοποί] sunt hae. 8, 16 *casus*: -m vocetur, ut Hercule). fin. 4, 13 multae ... demonstrationes, -m quidque fiat (VITR. 2, 1, 9). CAEL. Cic. fam. 8, 8, 1 illam fabulam narrem, -m (PETRON. 48, 7 tenes ... de Vlixe f., -m ... extorsit?). VARRO ling. 10, 72 alia ... ratio, qua ..., alia, -m *eqs.* VITR. 9, 8, 10 de administratione ... aquae, -m se temperet ad rationem *horologiorum*, sic erit faciendum.

Ⓘⓘ *pendet ab adi.*: CIC. Tusc. 3, 21 ignarum -m rebus secundis uti conveniret (COD. Iust. 9, 12, 4, 1 [*a. 293*]). *in usu adi. praedicativi*: RHET. Her. 3, 8, 15 perspicuum est ..., -m sit tractanda ... divisio laudis *eqs.* CIC. fam. 9, 16, 6 cum plena sint monumenta Graecorum, -m sapientissimi viri regna tulerint. 15, 1, 4 non estis ignari. 13, 55, 2 ius ... -m dicas, clarum et ... notum est.

Ⓘⓥ *omisso enuntiato primario*: CATO agr. cap. 121 vinum Coum si voles facere, -m (*Vict.*, quam *trad.*) facias (128. 130. 134 [*at 138 et 141* quo modo f.]. COLVM. 11 argum. p. 63, 11. 12, 5, 1. *al.*). 127. 144 -m tunicas ... et ubi emas. 148. VARRO rust. 1 capit. p. 5, 22. CAEL. Cic. fam. 8, 13, 2 -m hoc Pompeius laturus sit, cum cognoscam (*sc. referam*). COLVM. 11 argum. p. 63, 21 -m emendetur (emendatur *Acq*) ... terra. p. 70, 8 de melle conficiendo et -m *eqs.* PLIN. nat. 1, 11, 118 -m corpulentia contingat, -m minuatur. *al.*

β usu fere praedicativo pro pron. '*qualis*' (*etiam* '*qui*' *interrog.; cf. p. 1281, 69. 1285, 8*): PLAVT. Amph. 442 quom illum *Mercurium* contemplo et formam cognosco meam, -m ego sum (Bacch. 474

[Pfligersdorffer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

omnem rem scio -mst. VITR. 3 praef. 1. AVG. serm. 137, 6[in.] -m iter sit ad regnum coelorum). Mil. 201 vide, -m adstitit, severo fronte curans cogitans. RHET. Her. 3, 7, 14 considerabimus . . ., -m habuerit in potestatibus gerundis animum. CIC. fat. 10 Socraten nonne legimus -m notarit Zopyrus physiognomon?

γ fere pro 'num' (de rebus dubiis; cf. p. 1281, 46): MAX. TAVR. hom. 2 p. 226C eram ... sollicitus in dies singulos, -m festinanter quotidie ad ecclesiam veniretis. BOETH. subst. bon. 90 ea consideremus -m bona esse possent, si *eqs.*

δ vergit ad vim coniunctionis enuntiatum declarativum inducentis (locis, ubi acc. c. participio praed. vel acc. c. inf. usurpatum exspectes; cf. p. 1290, 75 et Svennung, Unters. Pallad. 504⁴. gr. respondet ὡς [l. 21. 23. 27], ὅτι [l. 25]. v. et. l. 57 sqq.): CIC. S. Rosc. 135 ipse vero -m composito ... capillo passim per forum volitet cum magna caterva togatorum, videtis, ut omnes despiciat *eqs.* (SEN. benef. 6, 23, 6 vide . . ., -m soli . . . noverint deos *eqs.* 6, 24, 1 non vides, -m . . . parentes ad salubrium rerum patientiam *infantes* cogant? [6, 30, 4]. dial. 10, 7, 2 epist. 70, 25. *al. cf. l. 58 sq.*). SEN. contr. 9, 4, 8 aiebat tyrannus: non spectastis, -m patrem ceciderit? VAL. MAX. 7, 4, 2 indicaturum -m cuncta in sua manu haberet (ITALA Luc. 8, 47 [cod. b. *al.*] indicavit . . . -m confestim sanata est [*ὡς, cod. d* quia]). SEN. dial. 5, 14, 1 ut scias . . ., -m numquam excidam mihi, adprobabo iam *eqs.* (ITALA act. 10, 38 [Iren. 3, 12, 7; *ὡς, Vulg.* quomodo]. VVLG. sap. 11, 10. *al.*). epist. 90, 20 describere primum, -m . . ., deinde -m . . ., -m *eqs.* PETRON. 59, 4 dicit (VVLG. Iudith 6, 13. VITAE patr. 3, 212 [*gr. Cot. p. 520B ὅτι, 5, 12, 9* ostendam . . . quia; *cf. Salonius 330*]. *sim.* VVLG. III Esdr. 5, 37 edicere [*gr. I Esdr. 5, 37 ὡς*]). SCHOL. Cic. Gron. A p. 345, 8 *ἀφορμή* . . . elegans animadvertenda est, -m veterem fabulam sic intulerit, ut *eqs.* AVG. civ. 4, 34 p. 189, 31 D. probetur (CONSVLT. 6, 2 probet, -m sua interest, et ostendat ad se universa . . . pertinere). 20, 30 p. 480, 28 demonstrandum est. PHILVM. med. 2 p. 120, 21 M. ostendemus -m . . . absque caseo debeat dari. CONC.[S] II 5 p. 53, 20 ignorare . . ., -m postea Eutychis . . . praecipitio haeretico suffocatus sit. FACVND. defens. 5, 2 p. 635C attendis. *al.*

b *in enuntiatis contractis pertinentibus ad antecedentia*: *α respicitur sententia antecedens*: PLAVT. Bacch. 733 imperatum in cera inest. :: dic -m. Mil. 904 audire cupio -m. 1162 scin -m? ([*antea*: militem lepide . . . ludificarier]. SEN. epist. 124, 20 rationalibus solis . . . datum est scire quare, quatenus, -m). MAR. VICTORIN. in Eph. 4, 1 p. 1271B digne ambulate; subiungit -m. *β respicitur verbum antecedens*: VARRO ling. 8, 21 quoniam dictum est de duabus declinationi⟨s rationi⟩bus, cur et in qua⟨s⟩ sit facta, tertium . . ., -m, nunc dicetur (SEN. benef. 1, 11, 1 dicamus, quae beneficia danda sint et -m. epist. 1, 4). 4, 9, 3 quaerimus, cui faciamus et quando et -m (epist. 40, 9 quantum dicant, non -m, quaerunt [115, 1]). 4, 10, 2 videbo, quando dem, cui dem, -m, quare. dial. 6, 19, 1 epist. 22, 2. 71, 24 non tantum quid videas sed -m, refert. *al.*

B *usu exclamativo (cf. p. 1284, 82)*: **1** *in sententia integra*: **a** *in univ.*: CIC. Verr. II 5, 73 at -m ipse se induit priore actione! (5, 99 leg. agr. 1, 20). Sest. 122 illa -m dixit idem! Att. 4, 19, 2 qui quidem Quintum meum . . . -m tractat honore *eqs.* 12, 21, 1 fam. 6, 6, 10. PETRON. 115, 10 en homo -m natat! VITAE patr. 3, 194 (*6, 3, 1* ecce quomodo, *v. Salonius 331*). *al.* *iuxta adi. i. q. quam*: VVLG. Sirach 47, 15 -m eruditus es in iuventute tua (*gr. 47, 14 ὡς ἐσοφίσθης*). THEOD. MOPS. in Col. 2, 9 -m ergo inconveniens est *eqs.* **b** *acced. imperat.* (*cf. modum gerundivum l. 28. 31 et exempla p. 1292, 1 sqq. allata*): SEN. benef. 4, 23, 3 adspice ista . . ., -m (7, 26, 3a., -m). ALTERC. Heracl. p. 140 videte -m blasphemat (POMP. gramm. V 283, 18 et vide -m expressit Plinius, quam bene et integre dicit. *cf. l. 2 et l. 14; sim. sine imperat. positum* SCHOL. Cic. Gron. D p. 288, 30 -m reprehendit eius sententiam. p. 293, 18 -m arguit pudorem eius). CASSIOD. Didym. in II Ioh. 5 p. 82, 5 considera.

2 *spectat ad sententiam antecedentem*: CIC. Verr. II 4, 84 simulacrum Mercuri . . . sustulisti; at -m, di inmortales! quam audacter *eqs.*

II *in enuntiatis* **relativis:** **A** *in universum*: **1** *in enuntiatis integris*: **a** *pertinet ad praedicatum enuntiati primarii determinandum (forma: 'aliquid fit -m oportet' sim.) sive implendum (forma: 'aliquid apparet -m est' sim. nota colorem relationis l. 78. 82)*: PLAVT. Mil. 257 ut teneat consilia nostra, -m exorsi sumus. CATO agr. 152 de scopis virgeis, -m Manlii monstraverunt (CIC. Verr. II 1, 135 -m ostendisset se id exacturum esse). RHET. Her. 3, 9, 16 ordinem -m praeceptum est ante, . . . sequamur (QVINT. inst. 10, 7, 7. *cf.* CIC. Catil. 3, 8 discriptum distributumque erat. VITR. 7 praef. 5). CIC. inv. 1, 30 non -m causa postulet, narretur. 2, 57 qui non -m oportet egerit. Q. Rosc. 34 -m vis, decide (Att. 13, 1, 1 VARRO ling. 10, 53. *al.*). Verr. II 3, 68 -m deberent (SEN. benef. 2, 52, 2). de orat. 2, 15. VITR. 3, 3, 11 -m (*i. 'prout'*) . . . crescunt spatia . . ., proportionibus adaugendae sunt crassitudines scaporum. VAL. MAX. 4, 3 ext. 4 *Diogenes* -m erat in crepidine conlocatus, . . . inquit *eqs.* ITALA Rom. 1, 28 (Iren. 4, 29, 1; *gr. καθώς, Vulg.* sicut). PEREGR. Aeth. 5, 5 fundamenta parent, -m fuerunt lapide girata (8, 1. 12, 4 qui locus subter nos, -m [*i. secundum locum, ubi*] stabamus, parebat [*minus recte Geyer 'als'*]). *al.*

b *pertinet ad contestandum argumentum enuntiati primarii (forma: 'aliquid fit -m scimus'; fere in epexegesi. plerumque in parenthesi adhibetur, aliter e. g. l. 3. 9. v. Landgraf, Cic. S. Rosc.² 21)*: CIC. inv. 1, 7 -m nostra quidem fert opinio, oratoris ars et facultas in hac materia tripertita versari existimanda est. 1, 109 -m . . . dixit rhetor Apollonius, 'lacrima nihil citius arescit' (S. Rosc. 21. 91 Verr. II 2, 178. 4, 17 d. solebas [5, 45]. 5, 53 ut hoc beneficium, -m dicitur, trabali clavo figeret [*respic. proverb. ut* Caecin. 82; *cf.* Pis. 69 -m (*V*, quomodo *rell.*) aiunt]. Sest. 50 fat. 43. *al.*). 2, 50 tractari . . . ornate et graviter, -m natura ipsorum desiderat. Quinct. 31 Dolabella -m solent homines nobiles . . ., iniuriam facere fortissime perseverat (S. Rosc. 130. VITR. 1, 5, 7 [*falso addubitat Krohn*]. *al. cf.* S. Rosc. 5 -m consuerunt [Verr. II 5, 80]). 80 non enim -m putatis, omnia sunt in eloquentia (84 *edictum* de te loquitur . . ., -m tu putas. *al.*). S. Rosc. 67 -m (*in simili sentent. Pis. 46* ut) in fabulis videtis (Brut. 102). 81 -m tute confiteris (dom. 26). 84 si -m paratum esse audio, testis prodierit (Verr. II 3, 120. 3, 153 Caecin. 22 fam. 11, 12, 2. *al.*). Tull. 48 (53) -m tu vis (fam. 1, 9, 23. TAB. cer. Pomp. [CIL IV suppl.] 6, 13 quae minutati⟨m⟩ -m volui ab eo accepi). Verr. II 1, 80 scribis (1, 84 de orat. 3, 173. Brut. 38 non, -m . . . scripsit Eupolis. rep. 6, 2 Att. 1, 11, 3. 11, 13, 2. 12, 29, 2 ad Q. fr. 2, 11, 3 VITR. 1, 4, 12. *al. cf.* Verr. II 2, 114 -m inscriptum videmus). 3, 186 qui non -m sperasti tardiores fuerunt (Arch. 3 veniam . . . -m spero non molestam. Att. 1, 17, 4. *al.*). 4, 1 ad istius -m ipse appellat, studium, ut amici eius, morbum (*cf.* 5, 1). leg. agr. 2, 92 loquebantur (ad Q. fr. 2, 11, 4. ITALA deut. 11, 25 [Lugd.; *gr. ὃν τρόπον, Vulg.* sicut]. *al.*). har. resp. 63 constituendae nobis . . . sunt procurationes . . ., -m monemur. Tusc. 4, 49 -m est apud Homerum (ITALA Marc. 1, 2 [Iren. 3, 10, 6. 3, 16, 3] -m scriptum est in prophetis [*καθώς, Vulg.* sicut]). fam. 1, 7, 4 -m senatus initio censuit. COLVM. 8, 8, 7 ut pulli -m exclusi sunt, nunquam separentur (*Dahllöf, Tempora och modi hos Colum. 1931, 135 cogitat de usu temporali*). 12, 47, 5 ut flosculi sursum, pediculi deorsum spectent, -m etiam in arbore nata sunt. *al.* *nota in anacolutho*: CIC. nat. deor. 2, 94 isti . . . -m adseverant ex corpusculis . . . mundum esse perfectum (*v. quae adnot. Ax in append.*).

c *mera vi comparativa*: VARRO rust. 3, 7, 11 si possem emere . . . peristerona factum, -m . . . emi fictilia columbaria. LIV. 39, 33, 8 ut legatis Romanis semper adeundi concilium gentis potestas fieret, -m et illis . . . senatus daretur. VITR. 9 praef. 7 SEN. benef. 7, 5, 1 epist. 81, 19. *al.*

2 *in enuntiatis contractis* (*cf. etiam l. 65. p. 1286, 53*): RHET. Her. 1, 1, 1 non . . . spe quaestus . . . commoti venimus ad scribendum, -m ceteri (*opponuntur subiecta ut* CIC. Verr. II 4, 123 fam. 9, 2, 2 VITR. 2, 3, 4. 10, 3, 7. *al. cf.* VITR. 2, 9, 13. GRAMM. suppl. 150, 32 modi sunt *verborum*, -m casus nominum). 3, 7, 14 laudei fuisse eam, non -m ceteris detrimento atque dedecori. CIC. nat. deor. 1, 20 cur mortalem fecerit *pronoea* mundum, non, -m Platonicus deus, sempiternum (*cf.* VITR. 10, 10, 3 MACR. exc. gramm. V 634, 30). LIV. 31, 7, 7. VITR. 2, 1, 6 cum . . . natura . . . sensibus ornavisset gentes -m reliqua animalia. 3, 2, 3 prostylos omnia habet -m in antis (SEN. epist. 89, 8). 5, 9, 6. 9 praef. 15. PLIN. paneg. 24, 4 subiecti tibi, sed -m legibus sumus. COD. Iust. 7, 45, 16 non licere . . . nec iudicem recusare, -m nec ab eo appellare. *al.* *cum coniunctionibus (cf. p. 1286, 70)*: -m cum: VARRO rust. 1, 42 *semen medicae* seritur ita, ut . . . iaciatur, -m [L] cum pabulum et frumentum seritur. VVLG. apoc. 10, 3 clamavit voce magna, -m cum leo rugit (*ὥσπερ λέων μυκᾶται, Italae cod. g* sicut, *Primas.* tamquam leo rugiens). -m si (*cf. l. 73. p. 1287, 30*): POMPON. dig. 8, 3, 20, 1 servitus . . . laedere potest fundum . . .: -m si imbri crescat aqua in rivo *eqs.* VLP. dig. 9, 2, 29 pr. -m si laqueos eo loci posuisses *eqs.* (*antecedit Paul. dig. 9, 2, 28, 2* multa huiusmodi deprehenduntur, quibus summovetur petitor, si evitare periculum poterit). frg. Vat. 50 (-m nisi *V*). TERT. apol. 9, 15 negandi *Christiani esse*, si non gustassent, -m si (*i. 'aeque ac si'*) immolassent. idol. 2 p. 31, 25. *al.*

B *specialia*: **1** *in afferendis exemplis i. q. velut, exempli gratia*: VARRO ling. 10, 59 nonnunquam alterum ex altero videtur . . ., -m pater ex filio *eqs.* (*in sententiis contractis item* VITR. 1, 1, 13 [*antea* uti fuerat]. SEN. contr. 1, 2, 21 [*antea* ut]. SEN. benef. 5, 20, 2. *al.*). VITR. 1, 6, 1 quod . . . usu solet venire, -m in insula Lesbo oppidum Mytilenae magnificenter est aedificatum . . . sed positum non prudenter. 8, 3, 20. QVINT. inst. 6, 3, 75 -m . . . inquit. *al.* *vi aliquatenus causali (v. et p. 1285, 34)*: TERT. anim. 10, 6 -m et incedunt quaedam sine pedibus. *similiter vel in adnectendo enuntiato primario*: ITALA Gal. 3, 6 (Iren. 5, 32, 2) -m Abraham credidit deo et deputatum est ei ad iustitiam (*καθώς, Vulg.* sicut scriptum est). -m si (*cf. l. 51. 55*): VITR. 1, 1, 5 rationem . . . reddere debent; -m si quis statuas . . . statuerit . . ., ita reddet rationem *eqs.* VLP. coll. Mos. 12, 7, 7 -m si . . . recte secuerit, sed neglegenter . . . curaverit, Aquilia cessat.

2 *i. q. tamquam, quasi (ὡσπερανεί, etiam 'quodammodo', cf. p. 1293, 78)*: VITR. 1, 5, 3 utraeque muri frontes inter se, -m fibulis, his taleis conligatae. 1, 5, 7 uti cohortes possint -m in acie instructae . . . consistere. 7, 11, 1 ut *harena* efficiatur -m farina. 8, 6, 13 ita -m per nares spiritus ex aestu⟨ariis⟩ dissipabuntur. 9, 8, 11. SEN. dial. 10, 11, 1 -m paventes moriuntur (*an usu exclamativo ut p. 1283, 48? [sic Dahlmann]*). nat. 6, 14, 2 -m animal totum (*de terra*) vexationem sentiet. ITALA apoc. 1, 14 *et* 16 (Iren. 4, 20, 11 [*v. p. 1294, 2*]; *gr. ὡς, Vulg.* tamquam

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et sicut). MAR. VICTORIN. in Eph. 2, 13 p. 1258[A] facti estis -m prope in sanguine Christi. VVLG. psalm. 36, 2 tamquam foenum ... arescent et -m olera herbarum cito decident (ὡσεί, *Psalt. Rom. et Hier. sec. Hebr.* sicut). HESYCH. in lev. 9, 13 p. 893[C] -m in ecclesias collecti. 25, 35 p. 1128[C] ut ... non -m sine domo huc et illuc erret. 26, 42 p. 1155[C]. VITAE patr. Iurens. 2, 6 p. 146, 32 oratorium ... quasi oraturi et -m (quodammodo *2*) vale dicturi intrantes. *al.*

3 *fere i. q. qualis* (*cf. p. 1281, 69. 1282, 82*): VITR. 2, 7, 3 lapidicinae complures in finibus Tarquiniensium ..., colore -m Albanae. 3, 1, 3 invenietur eadem latitudo uti altitudo, -m areae, quae ad normam sunt quadratae. 3, 2, 5 habeat ... ambulationem circa cellam aedis, -m est in porticu Metelli (3, 3, 2. ITALA deut. 11, 10 [Lugd.; *gr.* ὥσπερ, *Vulg.* sicut]. apoc. 1, 15 [Iren. 4, 20, 11] pedes ... similes chalcolibano -m in camino succensus est [ὡς, *Vulg.* sicut]. NOVAT. p. 70[D] -m ille Pharisaeus). ITALA Luc. 2, 20 (Iren. 3, 10, 4; καθώς, *Vulg.* sicut). act. 3, 22 (Iren. 3, 12, 3) prophetam excitabit vobis ... deus ... -m me (ὡς, *Vulg.* tamquam). VVLG. Bar. 2, 2 quae *mala* non sunt facta sub caelo, -m facta sunt in Ierusalem (καθά, *Itala Legion.* secundum quae). AVG. civ. 19, 23 p. 393, 7 D. ut ipsa verba eius, -m ex Graeca lingua in Latinam interpretata sunt, ponam. CASSIOD. compl. in II Petr. 1, 12 ut talia in ipsis agat, -m eius possint retinere memoriam (*vi consecutiva, cf. p. 1287, 1*). COD. Iust. 2, 58, 2, 7. 3, 1, 13, 3 *similis* ... requisitio, -m pro persona actoris ediximus (3, 28, 37, 2. *cf. p. 1281, 37*). *al.* *sim. loco pron. rel.* (*cf. et p. 1287, 10. 27. 31*): SCHOL. Cic. Gron. D p. 295, 1 verbis illius repetit -m (*'i. quae' adnot. Stangl, qui cft. Löfstedt, Peregr. Aeth. 301*) obiecit Ligario. COD. Iust. 10, 19, 8 (*a. 468*) si divina domus ... non impositas rei publicae functiones agnoverit, -m prior dominus dependebat.

4 *vi adversativa*: VITR. 7 praef. 3 -m his gratiae sunt agendae, contra, qui ..., sunt vituperandi. ITALA I reg. 13, 13 (Aug. civ. 17, 6 p. 219, 1 D.) -m nunc (ὡς νῦν) paraverat dominus regnum tuum usque in aeternum ..., et nunc (καὶ νῦν) regnum tuum non stabit tibi. SCHOL. Cic. Bob. p. 137, 3 COD. Iust. 12, 3, 5, 2.

5 *usu aliquatenus causali* (*cf. p. 1284, 69*): AVELL. p. 116, 2 (*a. 418*) *hoc* nostis ... et -m sacerdotes scire debetis (*i. 'utpote', v. Svennung, Oros. 101*). ?*in fide firmanda* (*cf. etiam l. 81. p. 1287, 4*): FRONTO p. 38, 27 v.d.H. (= p. 43, 10N.) cui rei -m me unum putas (*v. app. crit.*), prospice.

6 *usu temporali* (*cf. Schmalz-Hofmann[5] 766 et Dahllöf, Tempora och modi hos Colum. 1931, 135; Van Oorde, Lex. Aetherian. 1929, 164 in exemplis similibus eius q. e. l. 50 coniunctivum q. d. iterativum agnoscit) i. q. ut (primum), (tamdiu) dum (infra l. 48), cum*: HYG. fab. 80, 3 -m aedificabat pilam, super Castorem impulisse (*cf. Dietze, Quaest. Hyg. 18[1]*). INSCR. EphEp. IX p. 607 n. 1222 vixit annos ... LX, -m accomodatam fatis animam revocavit (*item pro 'donec'*: PEREGR. Aeth. 27, 7 COD. Theod. 12, 7, 3). PEREGR. Aeth. 5, 1 singula, -m venimus per ipsam totam vallem, semper nobis ... demonstrabant (5, 3 -m profecti sumus de rubo). 5, 4 -m ibamus, de contra videbamus *eqs.* 17, 3 ut -m revertebar Constantinopolim ..., ad Mesopotamiam irem. 24, 9 -m ingressus fuerit populus, dicet *eqs.* 27, 9 -m prandiderint dominica die, iam non manducant *eqs.* (28, 1). 38, 1 -m exierint (*v. app. crit.*) de fonte, simul cum episcopo primum ad Anastase ducuntur (43, 5). 43, 2. 47, 1 -m missa facta fuerit ..., et itur cum ymnis ad Anastase, mox fit oratio (*dubitem de protasi finienda*).

C -m *respondet adv. (pron. v. sub 5) demonstrativis* (*nota* -m *is p. 1287, 22. locos* SEN. *phil. digessit Naegler, De particularum usu apud Sen. phil. II [progr. Nordhausen 1880] 13 sqq.*): **1** ita (*cf. et p. 1287, 6*): **a** *opponuntur enuntiata integra*: RHET. Her. 2, 23, 25 ita esse, -m expositum est. CIC. inv. 1, 33 -m in partitione proposuit, ita narrat. Verr. II 1, 101. 2, 106 -m ... scriptum habes (*cf.* fam. 11, 26). 2, 178 hoc ita -m dico esse factum (*cf.* VITR. 4, 2, 4). Cluent. 22 fat. 32. *al.* BELL. Hisp. 22, 4. LIV. 1, 42, 4 ut -m Numa divini auctor iuris fuisset, ita Servium conditorem omnis in civitate discriminis ... posteri fama ferrent (*cf. p. 1286, 37*). 9, 5, 3 (*in precatione ut* 21, 45, 8). 32, 26, 4 -m Gallia praeter spem quieta eo anno fuit, ita circa urbem servilis prope tumultus est excitatus (*item sensu adversativo [saepius concessivo] plus minus manifesto*: VAL. MAX. 1, 6, 10. 2, 2, 8 SEN. benef. 1, 5, 1. 6, 37, 3 -m ..., ita non [epist. 90, 44. *al.*] COLVM. 1, 3, 5. 8, 6, 2 -m non ..., ita. *al.*). SEN. clem. 2, 5, 1. dial. 2, 3, 5 quomodo ..., -m ..., -m ..., ita. 4, 20, 1. 6, 1, 7 -m ..., ita ... quoque (QVINT. inst. 2, 5, 1 CAPITOL. Max. Balb. 7, 7. *al.*). 7, 14, 3 -m qui ..., potiora deserit ..., ita qui ..., omnia postponit. epist. 83, 16 -m non ..., ita ne ... quidem. COLVM. 8, 15, 5. TERT. spect. 3 p. 4, 24 nusquam invenimus, -m aperte positum est ..., ita exerte definitum *eqs.* ITALA deut. 12, 30 (Tert. scorp. 2) dicens, -m faciunt nationes deis suis, ut et ego ita faciam (*gr.* πῶς, *Lugd.* quomodo, *Vulg.* sicut). VVLG. psalm. 41, 2 (*Psalt. Rom.* sicut, *Hier. psalt. sec. Hebr.* sicut ... sic). *al.* *interposito enuntiato explicativo eoque primario* (*cf. p. 1286, 46*): SEN. benef. 5, 12, 2. dial. 5, 5, 1 -m adversus pestilentiam nihil prodest firmitas corporis ... — promiscue enim inbecilla robustaque invadit — ita *eqs.* 7, 4, 1 nat. 6, 14, 2 epist. 14, 6. 30, 2. *al.* *vi fidem firmandi* (*cf. etiam l. 36. p. 1287, 4*): FLOR. epit. 1, 13, 13 ut -m ipsi ad defendendum templum *Iovis* ... concurrissent, ita ille virtutem eorum ... tueretur.

b *opponuntur inter se partes sententiarum* (*saepius* -m ... ita *i. q.* cum ... tum): CIC. Verr. II 2, 100 cum ita rem exposuissem, -m nunc apud vos. VELL. 2, 11, 3 -m urbium ..., ita gentium ... fortunam (*opponuntur genetivi appositionis ut*: VAL. MAX. 2, 9, 1 -m nascendi, ita gignendi legem. SEN. nat. 7, 25, 1). VAL. MAX. 9, 9 pr. error -m ad laedendum par, ita *eqs.* (9, 10 pr. -m acres, ita iusti aculei). SEN. benef. 4, 17, 2 -m nemo in amorem sui cohortandus est ..., ita ne ad hoc quidem, ut *eqs.* nat. 1, 12, 2 -m ... in terris ... ita in aere (6, 23, 4 -m ubique, ita et sub mari. epist. 99, 21 -m in ceteris rebus, ita etiam in lacrimis). 3, 9, 2 -m supra nos mutatio aeris imbrem facit, ita infra terras flumen. epist. 5, 5 -m desiderare delicatas res luxuriae est, ita usitatas ... fugere dementiae (36, 4). 85, 20 (*opponuntur subiecta ut*: ITALA Is. 66, 22 [Tert. resurr. 31 p. 70, 10] -m caelum novum et terra nova ..., ita stabit semen vestrum [*gr.* ὃν τρόπον ... οὕτως, *Vulg.* sicut ... sic]. Ezech. 18, 4 [Didasc. apost. 13, 31]. AVG. civ. 20, 18 p. 448, 9 D. ita non ... -m nec). 89, 2 (*obiecta*). ITALA Is. 66, 13 (Aug. civ. 20, 21 p. 456, 31 D.) -m si quem mater consoletur, ita ego vos consolabor (ὡς εἰ, *Vulg.* quomodo). VVLG. Hebr. 5, 3 debet -m et pro populo ita etiam pro semet ipso offerre (καθώς ... οὕτως καί, *Italae codd. d e* sicut ... sic). *al.*

2 item: RHET. Her. 3, 17, 30 -m ... possunt ..., item (ita *ΠE*) ... possunt *eqs.* 4, 46, 59 non enim, -m in palaestra ... celerior est ..., item (ita *E*) melior imperator novus *eqs.* 4, 54, 67 ambigua -m vitanda sunt ..., item haec consequenda *eqs.* CIC. Verr. II 2, 54 ut item ... peterent ... hereditatem, -m ... petivissent. top. 46 non, -m quod mulieri debeas, recte ... solvas, item, quod pupillo ..., recte possis ... solvere. ac. 2, 110 non enim *sapiens*, -m si quaesitum ex eo sit stellarum numerus par an impar sit, item si de officio ..., nescire se dicat. VARRO ling. 9, 52 -m ..., item ..., sic *eqs.* VITR. 3, 1, 3.

3 sic (PRISC. gramm. III 367, 4 nostri frequenter hac figura utuntur: '-m dicis, sic facio' pro 'ut dicis, sic facio'): **a** *in universum* (*v. etiam l. 27*): **α** *enuntiato secundario integro*: RHET. Her. 4, 38, 50 -m ... fugitur invidia, sic ... vitatur odium. CIC. inv. 1, 33. 2, 82 -m ... praecipiebamus, ut ..., sic ... oportebit *eqs.* (fin. 3, 23. CELS. 7, 17, 1[B] sic ..., -m ..., ut). Q. Rosc. 2. 21 -m, si (top. 43. LIV. 2, 13, 8 prae se ferre, -m, si non dedatur obses, pro rupto foedus se habiturum, sic deditam ... remissurum [*v. Riemann, Ét.[2] 286. Kühner-Stegm. II 2, 546*]. *cf.* leg. agr. 2, 100 -m, cum). Verr. II 4, 69 ut Capitolium, -m ..., sic *eqs.* (de orat. 2, 23 ut, -m. *sim.*: leg. 1, 11 nat. deor. 3, 69 VITR. 10, 6, 4. *al. cf. p. 1285, 62. 1287, 9. 10 et Landgraf, Cic. S. Rosc.[2] 21. 59[ex.]. aliter* CIC. part. 63 *et p. 1282, 13*). p. red. ad Quir. 21 sic ulciscar facinora singulorum -m a quibusque sum provocatus (*eodem ord.* fin. 1, 39. CELS. 8, 10, 7[C] [*sensu consec.*]. AVG. civ. 14, 12 p. 31, 4 D. *al.*). rep. 1, 3. Tusc. 5, 21 (*in concludendo*). VARRO ling. 9, 112 -m ... sic etiam (SEN. benef. 5, 7, 6 -m ... sic et. nat. 1, 1, 11 sic ... quoque [*al.*]). 10, 46 -m crepat prima *chorda citharae* ad quartam chordam, sic quarta ad septumam respondet (*cf. infra l. 68*). VITR. 7, 3, 9. SEN. nat. 2, 27, 4 non, -m ..., sic. 7, 26, 2 (*interposito enuntiato explicativo eoque primario ut* epist. 17, 12. *cf. p. 1285, 77*). epist. 47, 16 -m stultus est, qui ..., sic stultissimus est, qui *eqs.* 70, 12 -m non ..., sic (73, 13). ITALA Matth. 12, 40 (Iren. 5, 31, 1; ὥσπερ ... οὕτως, *Vulg.* sicut ... sic). Luc. 17, 28 (Iren. 4, 36, 3; ὁμοίως καθὼς ... κατὰ τὰ αὐτά, *Vulg.* similiter sicut ... secundum haec). Hebr. 9, 27 (καθ' ὅσον ... οὕτως καί). *al.*

β *in enuntiatis contractis* (-m ... sic *fere oppositis partibus sententiarum i. q.* cum ... tum): CIC. fin. 5, 71 ut, -m stellae in radiis solis, sic istae *accessiones bonorum* in virtutum splendore ne cernantur quidem (*opponuntur subiecta ut* SEN. contr. 1, 2, 11 [*cf. contr. exc. 1, 2* ita ..., ut ... venderent]. SEN. epist. 93, 4 COLVM. 11, 2, 2. *v. et l. 59. 64. 65*). LIV. 28, 18, 11 quod non, -m Hannibal in Italia, sic Scipio in Africa bellum gereret (SEN. epist. 66, 26). VITR. 7 praef. 4 (*genetivi attributi ut* SEN. epist. 106, 12. *cf. ad i. attrib.* SEN. dial. 6, 15, 1 sic suam fortunam ... -m alienam [COLVM. 1, 9, 4 AVG. civ. 11, 21 p. 488, 16 D.]). 7 praef. 17 -m ... subtilitatem, sic ... auctoritatem (*obiecta ut* SEN. dial. 7, 26, 6 sic vestras halucinationes fero -m Iuppiter ... ineptias poetarum. *v. et l. 65*). SEN. epist. 83, 5 (*infin. pro obi.; pro subi.*: benef. 5, 10, 1). QVINT. inst. 1 pr. 13 fuerunt haec ... -m iuncta natura, sic officio quoque copulata (*partes praed.; cf.* decl. 365 p. 398, 14 partem ... -m sententia coniunctam, sic turba). *nota de analogia* (*cf. etiam l. 44*): CIC. Tim. 15 -m ignis animae, sic anima aquae (*gr. 32B* ὅτιπερ ... τοῦτο. *syn.* quod ... id). VARRO ling. 10, 49. -m *coniungitur cum coniunctionibus* (*cf. supra l. 16 et p. 1284, 51. 73*): VITR. 7, 6 sic est subtilis, -m si qua est manu contusa et subcreta (ITALA Marc. 4, 26 [cod. a. *al.* = VVLG.] sic est regnum dei -m si *eqs.* [οὕτως ... ὡς]). IOH. MAXENT. Conc.[S] IV 2 p. 14, 6 sic ... -m cum.

b *vi fere adversativa*: CIC. inv. 1, 61 -m illud ... genus argumentandi ... maxime ... Socratici tractarunt, sic hoc ... summe est ab Aristotele ... frequentatum. 2, 156. BELL. Alex. 27, 3 -m ... optabat eum *Mithridaten* vinci, sic satis habebat interclusum a Caesare a se retineri. LIV. 4, 43, 3 -m bellum minore ... dimicatione erat perfectum, sic in urbe ex tranquillo necopinata moles discordiarum ... exorta est. 30, 31, 7. 34, 6, 4. 40, 15, 4 -m nec nunc sperare regnum ... debeam ..., sic illud nec debui facere *eqs.* 43, 7, 9 (*ubi v. Weissenborn-Müller*). VITR. 2 praef. 3. VAL. MAX. 9, 12 ext. 2 Aeschyli ... excessus -m non voluntarius, sic propter novitatem casus referendus. COLVM. 12, 52, 16. SEN. nat. 3, 20, 3 -m ..., sic e contrario. epist. 94, 36. *al.*

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c *vi consecutiva* (*v. Skahill, Synt. Cassiod. var. 241. cf. p. 1282, 51. 1285, 21. 1286, 41*): CASSIOD. var. 6, 5, 5 ut sic agas *quaesturam*, -m te parem rebus praedictis esse contendas (7, 2, 2. 7, 10, 3. 7, 23).
d *vi fidem firmandi* (*cf. etiam p. 1285, 36. 81*): LIV. 8, 6, 6 sic stratas legiones Latinorum dabo, -m legatum iacentem videtis.
4 *coniunctis* sic *et* ita: COLVM. 5, 9, 3 taleae ... rubrica notentur, ut sic -m in arbore steterat ramus, ita pars recte et cacumine caelum spectans deponatur.
5 *aliis* (*dub.*: LIV. 4, 43, 5 ut, -m ..., adaeque [*v. Conway-Walters ad l.*]): *pron.* idem: CIC. fin. 2, 83 ut -m sint in se ipsos animati, eodem modo sint erga amicos (VARRO ling. 9, 24 VITR. 10, 10, 6. 10, 16, 6 [*v. Westerwick, PhW. 55, 1935, 367*]. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 37, 8 *et* 14. *al. cf. l. 20. 24. 27*). VITR. 4, 6, 3 lumen altum ad eundem modum -m in doricis fieri videtur (4, 6, 4. 6, 1, 2). 6, 1, 11 eadem ratione (9, 1, 12. *cf.* TERT. bapt. 8, 4 e. dispositione). 6, 8, 8 de tegulis ... non est eadem cura -m de his. PS. ASCON. Verr. p. 256, 8 eodem dolo supponi ..., -m suppositi erant *eqs.* *ceteris*: VITR. 3, 1, 7 -m ..., ex aequo. 6, 2, 2 -m ..., similiter (9, 1, 15 PORPH. Hor. sat. 1, 1, 46. MART. CAP. 5, 560 quae s. -m et artificialia tractat orator. *cf. et* COD. Iust. 4, 27, 3, 1 simili modo *et p. 1285, 22sq.*). 9, 1, 14 non puto aliter oportere iudicari, nisi -m ... scriptum habemus (COLVM. 5, 6, 20 quam -m). TEST. Galli (CIL XIII 5708) 1, 20 in iis pomariis, -m eos *eqs.* (2, 2 -m supra scripsi. *cf.* MAR. VICTORIN. in Eph. 1, 4 p. 1242^B eo modo [2, 3 p. 1254^C]). TERT. apol. 9, 15 proinde (adv. Marc. 1, 16 p. 311, 23. 1, 29 p. 331, 5. 3, 15 p. 400, 20. *al.*). anim. 18, 6 perinde (57, 2 ieiun. 1 p. 274, 15. 11 p. 290, 5 [*at* proinde *B*]. *al.*). PORPH. Hor. sat. 1, 2, 105 hac specie (MAR. VICTORIN. defin. p. 40, 8 hoc modo, -m docui. SCHOL. Cic. Gron. D p. 299, 2 hac arte dixit -m in Cornelianis *eqs. cf.* ACT. Archel. 7, 2 conferens ambos deos in huiuscemodi exemplum, -m si *eqs.* [*cf. p. 1284, 55*]). ORIBAS. syn. 6, 3 Ab in ipsa hora ... -m (*gr. 6, 3, 1 aliter*).
compos.: quemadmodumcumque.

quemadmodumcumque *adv. indef.* *a* quemadmodum *et* (qui)cumque. [*dub. trad.*: VITR. 9, 6, 3 (quemadmodum quaeque *Krohn, nescio an recte*).] *i. q. quocumque modo*: LAMPR. Alex. 49, 6 melius esse, ut -e (*scrib.* -amm-, *cf. p. 1281, 15*) illic deus colatur, quam *ille locus* popinariis dedatur. SCHOL. Iuv. 6, 329.

×**quŏmodŏ** *pro adv. seiungitur* quo ... m. *inde a* PLAVT. Cist. 46 Epid. 76 Poen. 794. 1246 ACC. trag. 181 *et semper apud poetas posteriores praeter* CATVLL. 10, 7 *mensura cretica (in hendecasyll.) et mensura dactylica apud* HOR. sat. 1, 9, 43 MART. 3, 15, 2. 10, 16, 8. CE 187 (*in versu rhythmico ut* 1542, 7); *in soluta oratione inde a* RHET. Her. 2, 17, 26 (quone modo) *passim. de prosodia scaenicorum v. Vollmer, SBMünch. 1917, 9. Abh. p. 25. nota in anaphora solummodo* quo *positum* CIC. Phil. 14, 25 VERG. Aen. 5, 599. *de scriptura*: co-: CIL I² 2541 (*Pompeis, s. II a. Chr.?*) I 6 como⟨do⟩. II 4. XIII 7554, 2 (*s. I/II*) comdi. TAB. devot. Audollent 104, 2 (*s. II/III*) como (*v. Pirson, Philol. ... Arb., Karl Vollmöller ... angeboten. 1908 p. 63*). 221, 1 como⟨d⟩o. *sim.* 221, 6. 8. 9 (*s. II/III*). quamodi: CIL XIII 11070, 1 (*s. II*). qui-: ITALA Matth. 10, 25 (cod. k *m. 1*). -di (*secundum* uti *sim. formatum putat Wünsch, RhM. 55, 1900, 244, sec.* eiusmodi *Svennung, Unters. Pallad. 438*[1]; *v. etiam Jeanneret, Tabl. d'exécr. 21*): CIL XIII 11069, 7 (*s. II*). 11070, 5. 6. TAB. devot. Audollent 222 A 9. 13 (*s. II/III*). *v. et l. 46. 49.* *in formis suspensis* (*cf. Schuchhardt, Vokalismus II 393 et Jeanneret l. c. 28*): quomo (co- *l. 47*): ITALA Matth. 6, 29 (cod. k). VVLG. Matth. 26, 54 (*L*). Luc. 8, 18 (*O*). *al.* *in formis contractis* (*cf. Jeanneret l. c. 27*): comdi (*v. l. 46*). quodo: VVLG. act. 12, 17 (*T ante corr.*). I Cor. 7, 34 (*M**). *litt. graecis*: TAB. devot. Audollent 231, 5 (*s. II/III*) κονωμο⟨δο⟩ ... σιχ. *abbreviatur per* Q.M. (PROB. litt. sing. gramm. IV 275 -o vel quo magis). *de notione*: PORPH. Hor. sat. 1, 1, 1 multi locuntur dicentes 'qui fieri potest' pro '-o fieri potest'. epist. 1, 8, 13 'ut valeat', pro -o. PRISC. gramm. III 131, 24 qualitatem ... cum quaerimus, 'qualiter?' dicimus vel '-o?' vel 'ut?'. 333, 16 Attici 'ὃν τρόπον' καὶ 'ᾧ τρόπῳ' καὶ 'ἐξ οὗ τρόπου' καὶ 'καθ' ὃν τρόπον', nos 'quemadmodum' et '-o'. GRAMM. suppl. 167, 25 (*inter adverbia interrogandi*). GLOSS. ὡς. πῶς. ποίῳ τρόπῳ. III 111, 22sqq. πῶς τὰ πράγματά σου; ... ὡς οἱ θεοὶ θέλουσιν: -o (*cf. p. 1288, 67*) res tuae? ... -o (*cf. p. 1292, 24*) dii volunt. *v. etiam p. 1288, 10. 17. 1291, 69. 1292, 26. 59. 1296, 52.*
legitur inde a NAEVIO (*p. 1288, 1. 84*), PLAVTO, CATONE, TER.; *v. et p. 1292, 29. deest e. g.* CAES., VITR. [*it. vet.* como, *hisp.* como, *prov.* com, *hisp. vet.* cuemo, *port.* como, *it. dial.* co, cuomu; *cf. it.* come *et it. dial.* comed (*ex* -o et [*cf. e. g. p. 1293, 16*]), *it. mer. dial. et prov.* coma (*ex* -o ac), *praeterea francog.* comment, *it. dial.* comente, *sard.* comente (*pron. interr.*), *quae orta sunt ex* quomo(do) mente (*per pleonasmum adposito, cf. p. 737, 69sqq.*). *Rohlfs.*] [*in var. l.* (*fere dub. vel falsa*): PLAVT. Stich. 166. TER. Phorm. 221 quod modo (*AGFE*, -o *DCPLF²*). 507 quo pacto (*A edd.*, -o *ω*). CIC. Verr. II 5, 5 quando (-o *G 1, Leid.*). Pis. 69 quemadmodum (*V*, -o *ω. cf. et p. 1281, 26*). TERT. adv. Marc. 4, 10 p. 444, 25 quoniam (*M*, -o *R*). orat. 9, 3 ut (*A al.*, -o *D al.*). EVAGR. altero. p. 21, 12B. quod (*RCV*). *al. v. et p. 1295, 15.* *dub. vel falso trad.*: CIC. S. Rosc. 126 (more *Ern.*). rep. 2, 52 (quo *del. Madvig*). PETRON. 38, 8 (*ex superiore repetit.*, quom *Buech.*). QVINT. decl. 244 p. 2, 28 (*del. Ritter*). TERT. adv. Marc. 4, 42 p. 563, 21 (quando *Kroymann, at cf. p. 1288, 62*). *v. et vol. V 2, 54, 17.* *locis lacunosis vel dubii*

contextus: NAEV. carm. frg. 19 inerant signa expressa, -o Titani *eqs.* LVCIL. 1082 GRACCH. or. frg. Diom. gramm. I 401, 3 SEN. contr. 1, 1, 17 ACT. lud. saec. Sept. Sev. 1, 10. *al.*]

I *in enuntiatis* ***interrogativis*** *et* ***exclamativis*** (*subest notio quantitatis e. g. l. 34. 64. p. 1289, 45. 58. 1290, 15. 1291, 69. 72. 73. 75. 80. 1292, 11*): **A** *usu interrogativo fere i. q. qua ratione?* (*pertinet potius ad totam sententiam sensu latiore q. e. 'qui fieri potest, ut'* [*sim.*] *e. g. l. 22. 39. p. 1289, 49. 1290, 50* [*cf. l. 30. 41. p. 1290, 26, praeterea* QVINT. inst. 9, 2, 8 interrogamus etiam ..., ubi respondendi difficilis est ratio, ut vulgo uti solemus '-o? qui fieri potest?'], *'qui intellegi potest, quod' e. g. l. 21. 56. 60. p. 1289, 9. 19sqq.* [*cf. p. 1290, 29*], *'cur' e. g. l. 27. 35. 37. 55. p. 1289, 9. 12. 73. 1290, 11; cf. praeter Stangl, WklPh. 37, 1920, 49 et alios Blomgren, Eranos 37, 1939, 111sq. transit in notionem vocis q. e. 'num' e. g.* RHET. Her. 4, 18, 25 eum -o ... amicum fore speres? ITALA psalm. 72, 11 [Hier. epist. 39, 2, 2] -o agnovit deus et si est scientia in excelso? [πῶς;]): **1** *in enuntiatis primariis* (*de notione v.* RVFIN. Adamant. 5, 13 p. 201, 1 quod dicit '-o' [τὸ πῶς], non est hoc negare, sed interrogare [*respic.* VVLG. Matth. 22, 43]):
a *integris* (*in anacolutho* QVINT. decl. 306 p. 203, 20 ut [*om. ed. pr.*] inducta in cubiculum -o blandiatur? -o appellet? *in orat. obl. l. 31. 37*): **α** *in univ.*: PLAVT. Cist. 608 -o igitur ... haec est prior quae nupta nunc est? Men. 1126 -o igitur post Menaechmo nomen est factum tibi? Poen. 386 sicine ego te orare iussi? :: -o ergo orem? 476 Rud. 365. *al.* TER. Ad. 614. CIC. Quinct. 60 quo tempore ... aut -o? S. Rosc. 74 Q. Rosc. 4. Lig. 19 -o autem tu ... bene meritus esses, cum ...? (ac. 2, 34 SEN. benef. 5, 14, 3). ac. 2, 22 quo tandem his modo uteremur? Tusc. 1, 16 (*seq.* quia *ut* SEN. dial. 4, 31, 3 nat. 2, 1, 3 QVINT. decl. 337 p. 329, 12). 1, 25 -o igitur aut cur mortem malum tibi videri dicis? nat. deor. 1, 33 quo porro modo mundus moveri carens corpore, aut -o semper se movens esse quietus et beatus potest? (VARRO rust. 1, 2, 21 LVCR. 3, 769. LIV. 26, 36, 10 -o ... Italia Philippum arceri posse ...? SEN. benef. 3, 4, 2. epist. 117, 16 PETRON. 101, 11. *al. v. et l. 41*). div. 2, 80 -o autem haec aut quando aut a quibus inventa dicemus? Att. 3, 15, 2 -o a me ipsam incolumitatem desiderari putas? (BALB. Cic. Att. 9, 13a, 2 CAEL. Cic. fam. 8, 3, 1. SEN. contr. 2, 5, 16 -o istam quaestionem p. in aequitatis tractationem cadere?). 13, 21a, 2 -o autem fugit me tibi dicere? LIV. 25, 35, 6 -o *Hasdrubalem* ... non ... secutum fratrem? SEN. contr. 7, 3, 5. 7, 6, 6 -o, qui sic fugis, sic conlocas? 7, 7, 2 -o te dimiserunt? (*i. -o factum est ut te dimitterent?*). SEN. benef. 5, 8, 3 verbum 'debere' non habet nisi inter duos locum; -o ergo in uno consistet, qui se obligando liberat? nat. 6, 6, 3 -o ergo fieri potest, ut ...? (BOETH. c. Eut. 8, 21). epist. 92, 16 -o non ..., si. QVINT. inst. 3, 5, 13 -o ..., nisi ([TERT. anim. 55, 4 nisi quia. AVG. civ. 2, 5 p. 59, 5D. nisi insidiose. *al. cf. Quint. decl. 343 p. 354, 29* quo alio modo ... nisi hoc]. *i. 'quo alio m.'* [*sim.*] *ut* QVINT. decl. 249 p. 24, 12. 265 p. 85, 9. TERT. ieiun. 1 p. 274, 18 -o ... sine taxatione ...? adv. Marc. 2, 13 p. 353, 14 si non. *cf. et p. 1289, 15*). 4, 2, 75 -o tamen (*al.*). 9, 4, 105 alioqui -o claudet ... dichoreus? decl. 245 p. 5, 16 hoc -o depositum erat? ut acciperes, cum luxuriari desisses. 342 p. 350, 8 hoc -o probo? (*seq.* quo uno probari potest). TERT. adv. Marc. 4, 8 p. 439, 20 et -o ([*i. 'at -o' ut* resurr. 24 p. 59, 22 *et* 23 Scorp. 1 p. 145, 28]. ITALA Ioh. 14, 5 [codd. a d e. Tert. adv. Prax. 24 p. 273, 24. *al.*] et -o viam novimus? [πῶς οἴδαμεν *var. l.*; VVLG. -o possumus ... scire?]. HIER. epist. 21, 40, 5. *al.*). ITALA exod. 16, 3 (Tert. ieiun. 5 p. 279, 16; ὅτι, *Vulg.* cur). Col. 2, 20 (Tert. resurr. 23 p. 57, 4. 46 p. 95, 14) -o quasi quidam viventes in mundo sententiam fertis? (τί; *codd. d e* quare, *Vulg.* quid). SERV. Aen. 1, 299 -o ergo se iungit *Dido* Aeneae? (*ad instituendum* ζήτημα, *cuius solutio orditur a* sed *ut*: 1, 306 SERV. auct. Aen. 1, 476. *v. et p. 1289, 19; cf.* SERV. auct. georg. 2, 333 -o non metuit, si ...? solvitur *eqs.* [3, 344. 4, 115 COMMENT. Lucan. 4, 503. *v. et p. 1289, 20*]). HIER. epist. 21, 1, 1 -o iunior acceptam substantiam cum meretricibus dissipat? VVLG. Rom. 4, 10 -o ergo *fides* reputata est? in circumcisione an in praeputio? (*i. 'in qua condicione'; cf. p. 1287, 83*). AVG. serm. 4, 31, 34 quando contra illos aliquid egerit ecclesia, -o (*i. 'quam'*) facile se praecidunt? VISIO Pauli 24 rec. Sang. p. 139, 11 S. -o arbores humiliant se et erigunt? (*rec. P p. 25, 7 J.* quid est ergo quod arbores *eqs.*). *al.*
β *vi fere praedicativa* ([*v. et p. 1287, 67*]. *cf. p. 1290, 56. 1293, 23 et Salonius, Vitae patr. 208*): Ⓘ *c. verbis dicendi, interpretandi sim. fere i. 'quo sensu'*: PLAVT. Trin. 602 -o tu istuc ... dixti? (*seq.* hoc modo. CIC. Brut. 183. HIER. epist. 65, 17, 1 et -o dicitur ...? [*seq. psalm. 44, 11*]). CIC. Scaur. 50 quo te nunc modo appellem? (*seq.* ut hominem ... ut mortuum? Phil. 14, 25. *v. et supra l. 20*). PROC. dig. 50, 16, 125 'possit' verbum -o interpretaris, utrum ...? (QVINT. decl. 350 p. 378, 8 i. et intellegere). Ⓘⓘ *c. aliis verbis*: CIC. leg. agr. 2, 26 eam legem ... ferri iubet; at -o? ut *eqs.* CIC. fil. Cic. fam. 16, 21, 7 -o ego mihi nunc ante oculos tuum ... conspectum propono? QVINT. decl. 270 p. 108, 21 nunc miser filiam -o perdidi? (*seq.* nec virginem nec nuptam). TERT. resurr. 52 p. 109, 5 'sic ... et resurrectio mortuorum'; -o? ... de sola gloria differens. AVG. in psalm. 131, 4 -o est enim locus domini? (serm. 31, 5, 6^extr. sed -o erunt *tenebrae*? VITAE patr. 5, 4, 55. 6, 3, 4. GREG. M. dial. 4, 57 p. 319, 19M. quid est frater, -o es?). VITAE patr. 5, 11, 4 -o me vides modo? (*seq.* sicut angelum). *al.*
b *in formis enuntiati supplendi* (*v. etiam l. 75. 79*): NAEV. com. 12 vicistis. :: volop⟨est⟩. -o? (*sc. vicimus*). PLAVT. Amph. 556 quid est?

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-o? (Most. 738 Poen. 1296. *cf.* Pseud. 1286 q. hoc? -o? quid video ego?). 1023 Aul. 737. Epid. 706 -o? me ludos fecisti de illa ... fidicina? (*sic interpunxit Ed. Fraenkel in plag.*). Merc. 813. Stich. 252 -o? quid igitur me volt? Ter. Haut. 815 Ad. 534. Cic. Quinct. 79. 84 (*resp. in verbis edicti* ita). S. Rosc. 73 quaero abs te ...: -o? (*sc. occidit*). Verr. II 3, 25 (*seq.*: quid est hoc?). 5, 52 dices frumentum Mamertinos non debere; -o non debere? Deiot. 24 alieno ... a te animo -o? (*v. Madvig, opusc. ac. 164*). Brut. 287 -o, qui sunt ... dissimiles? (*antea*: hos imitamur). leg. 1, 1 quo tandem modo? (1, 53 quo t. istuc modo? [*seq.* quia *ut* fin. 5, 86 Tusc. 5, 15]). parad. 33 imperator -o? (*cf. quae adn. Plasberg*). fin. 5, 79 quo igitur, inquit, modo? ([Tert. adv. Marc. 3, 16 p. 402, 23 -o, inquis? Avg. civ. 5, 9 p. 204, 24 D. -o? i.]. *seq.* quia *ut* ac. 2, 88 Sen. benef. 7, 6, 1). Tusc. 4, 53 -o igitur Chrysippus? 5, 36 in Epitaphio -o idem? off. 2, 71 honestior ... -o? 3, 101 -o stulte? Att. 4, 18, 1 -o ergo absolutus? 8, 3, 5 an -o? (*i. 'quo alio modo?'*). Hor. sat. 1, 9, 43 Maecenas -o tecum? (*sc. agit.* Hist. Apoll. rec. A [= B] 34). Qvint. inst. 9, 4, 86 -o, nisi *eqs.*? decl. 254 p. 40, 27 -o tamen rogatio ista contra legem? Tert. adv. Marc. 4, 22 p. 492, 26 -o nesciens? resurr. 47 p. 98, 7sq. -o vivam ...? -o sanctam *eqs.*? Serv. auct. Aen. 10, 8 -o 'abnueram', cum ...? sed *eqs.* georg. 2, 460 'iustissima tellus' -o, si ...? solvitur *eqs.* Tract. c. Arrian. p. 15, 27 -o deus pater (*sc. est*) vel qualiter filium genuit? Avg. c. acad. 1, 3, 9 p. 10, 21 -o enim? *al.*

2 *in interrogatione obliqua* (*transit in notionem finalem e. g. p. 1290, 18. 22. 28* [*nota per breviloquentiam* Sen. epist. 88, 9 fac potius (*sc. doceas sim.*), -o animus secum meus consonet. *sim. intellexerim* Plavt. Merc. 331 hoc nunc mihi viso opust, huic persuadere -o potis siem, ut illam vendat *eqs.* (*aliter Schmalz-Hofmann⁵ 766*)]. *pron. praepar. e. g. l. 40* [*bis*]. *66. p. 1290, 8.* Cic. de orat. 2, 235 illud primum. Att. 3, 23, 2 illud ipsum; *pron. demonstr. postponitur e. g. l. 52. 56. 59. p. 1290, 4. pro subi. est enunt. interr. e. g. p. 1290, 8.* Cic. orat. 117. *nota* Tert. apol. 22, 7 -o [ut *om. dett.*] opere⟨n⟩tur expediam): **a** *in enuntiatis integris* (*modus ind. pro coni. e. g. l. 42. 56. 58. 68. 77. p. 1290, 23sqq. 49. 71. 1291, 8* [*v. et Werner, Lat. Jord. 94*], *ind. et coni. iunguntur p. 1290, 27*): *α in universum*: Ⓘ *pendet a verbis* (*hic illic substantivo sive addito sive inserviente circumscribendo verbo, e. g.* Plavt. Capt. 23 rationem habetis, -o unum amiserit [Lvcr. 5, 71 Liv. 23, 48, 5]. Epid. 86 consilium [Sall. (?) rep. 2, 2, 3]. Mil. 377 mirumst facinus [418]. Cic. de orat. 2, 157 div. 1, 117): Plavt. Amph. 197 ea ... meditabor -o illi dicam (201 Cic. Att. 9, 17, 1). Asin. 359 istuc ago -o *eqs.* (Ter. Haut. 476 illud. Rhet. Her. 4, 8, 12 quid agere ausi sunt aut cogitare possunt, quo pacto ..., -o. Liv. 2, 55, 2 aliud). Aul. 47 at scin -o tibi res se habet? ([*v. et p. 1290, 8*]. Cas. 875 Mil. 96 Ter. Phorm. 181 Ad. 636 Rhet. Her. 4, 2, 3. 4, 24, 33 Cic. de orat. 2, 355. Liv. 29, 17, 17 -o aut ... aut. Vita Fulg. p. 7, 11 L. -o [*i. 'quam', cf. p. 1292, 11*] laudabiliter vitam ... transegerit). Cist. 614 illud quaero confragosum, -o prior posterior sit et posterior sit prior (Ter. Haut. 1040 Rhet. Her. 2, 16, 23. 2, 17, 26 quone modo [*M*, quonam modo *CE*] aut honeste aut sine periculo potuerit obsisti. Cic. inv. 1, 16 Sest. 23 rep. 1, 31. leg. 2, 34 quod sequitur -o aut tu adsentiare ⟨aut⟩ ego reprehendam. Don. Ter. Phorm. 723. *al.*). Epid. 76 quid istuc ad me attinet, quo tu intereas modo? (*cf.* Cic. Verr. II 2, 167 -o existiment, ad rem id non pertinere [div. 2, 98 Sen. contr. 10 praef. 2 Cels. 1 prooem. 38 Sen. nat. 1, 5, 1]). Epid. 321 expectando ..., -o mi Epidici blanda dicta evenant. Most. 1124 venisse ⟨dixit⟩ ... patrem, quoque modo ... servos ludificatus sit (Trin. 578 dic hoc negoti -o actumst. Cic. S. Rosc. 57. div. 2, 11 -o ..., haec quoque ... dicent. Cael. Cic. fam. 8, 6, 4. Verg. georg. 2, 226 quo quamque modo possis cognoscere. Sen. suas. 1, 10 -o ... trepidavit). Rud. 1069 -o habeas, id refert, iurene anne iniuria (Cic. fin. 2, 97 r. ... -o [*cf. adn. crit.*]. Tusc. 3, 79 Liv. 42, 42, 7 Colvm. 1, 4, 6. *al. cf.* Cic. fin. 5, 30 -o se habeat, nihil sua ... interesse [Cels. 1, 3, 33 Sen. benef. 2, 6, 1 dial. 8, 8, 1 Ps. Sen. mon. 20 Cvrt. 3, 1, 18]). Trin. 855 docuit ... -o quidque agerem (Rhet. Her. 3, 13, 23 Cic. ac. 2, 143 Att. 8, 2, 2 Lvcr. 3, 34 Sall. Iug. 103, 7). Truc. 419 invenio -o divortium ... parem (Cic. S. Rosc. 47 [*seq.* qua ratione]. nat. deor. 1, 69 Sen. dial. 11 [12], 10, 4. *al.*). Ter. Haut. 1004 id ... adeo miror, -o ... potuerit (Hemina hist. 37 [*seq.* rationem]. Cic. Verr. II 3, 153. fam. 7, 26, 2 unde ... -ove. Laber. mim. 20 -o mammae mihi descendiderant. Cels. 2, 8, 27 illud ..., -o). Eun. 716 alio pacto honeste -o hinc abeam nescio (Cic. fin. 2, 22 unum n. ac. 2, 136). 931 me reperisse, -o ... posset (Cic. ac. 2, 98). Cato agr. 2, 1 cognovit, -o fundus cultus siet. 83 ne ... videat -o fiat (Cic. orat. 43 tria videnda sunt oratori. leg. 1, 61 Tusc. 5, 74 nat. deor. 1, 112. 1, 114 -o non vereatur iste deus beatus, ne intereat [*i. 'cur' ut* Ascon. Pis. p. 11, 14]. *al.*). 151, 1 -o legi ... et quo pacto ... seri oporteat, ... ad hunc modum monstravit (*cf.* Rhet. Her. 1, 16, 25 -o eas et qua via tractari conveniat demonstrandum est [3, 7, 13 -o ... tractata sunt (sint *var. l.*). 4, 56, 69 Cic. Verr. II 1, 95]). Acc. trag. 181 itera, in quibus partibus ... et quo captus modo (modost *coni. Ed. Becker*). Gracch. or. frg. Gell. 15, 12, 3 considerare, -o me putetis ... vixisse (Cic. inv. 1, 35 Cluent. 2). Rhet. Her. 1, 2, 2 -o ... conveniat, ostendemus (2, 1, 2. 2, 11, 16). 4, 37, 49 nos timere, -o accipiant (*seq.* vere⟨or⟩ -o accepturi sitis [Cael. Cic. fam. 8, 10, 1]. Cic. Phil. 10, 15). Cic. Verr. II 1, 61 ne haec quidem duo signa ... habes -o emeris (Caecin. 71). 1, 92 -o ex deciens HS sescenta sint facta, -o ... quadrarint ..., -o ..., vos existimabitis. 3, 85 -o solutum sit, ex litteris publicis. 4, 36 scriptum non est. Pis. 65 ne -o (quo *om. Asconii codd.*) fieri quidem *ludi* posthac possint (possunt *E*), possum ullo pacto suspicari. orat. 55 -o ... dicatur, id est in duobus (*cf.* Liv. 23, 11, 1 divi divaeque in eo *scripto* erant; quibus quoque modo supplicaretur. Sen. contr. 2, 2, 9 Sen. benef. 2, 6, 1. epist. 94, 3 in hoc est et -o). leg. 2, 20 quoque haec ... modo rituque fiant, discunto ignari *eqs.* fin. 2, 92 an id exploratum cuiquam potest esse, -o se hoc habiturum sit corpus *eqs.*? (fam. 2, 5, 1. 3, 1, 1. 4, 1, 2. Catvll. 10, 7 -o se haberet *Bithynia.* Cels. 3, 6, 6. Vvlg. act. 15, 36 [πῶς]. *v. et p. 1289, 42*). nat. deor. 3, 35 non intellego, -o calore extincto corpora intereant. Att. 16, 1, 6 tu ex meis litteris, -o respondeas, moderabere. fam. 3, 12, 3 laborantem, -o ea tuear. Lvcr. 1, 155 perspiciemus. *al.* Varro ling. 6, 90 indicat (Sen. suas. 6, 14). rust. 1, 18, 1 praecipit. Sall. (?) rep. 1, 4, 4 praeterire ..., quali ... more ... quoque modo ... convivia exercuerint nonnulli. Verg. georg. 4, 120 canerem. Ov. fast. 1, 368 quoque modo repares quae periere, dabit *Proteus.* Liv. 41, 23, 15 cogitare iubet, -o ... hoc munere non egeamus, hoc est, ut decretum ... tollamus (Sen. dial. 12 [11], 16, 3 quem -o amaverim, intellegit ... quisquis cogitat, -o suos fratres pii fratres ament. *v. et p. 1289, 41. cf.* Sen. dial. 12 [11], 2, 7 hoc ... unum excogitasti, -o *eqs.*). 43, 1, 6 ut senatus curae haberet, -o ea colonia muniretur. Sen. contr. 7 praef. 3 se torsit. Cels. 2, 6, 13 illud interrogari ..., -o ... convalescunt (-ant *J*). Sen. Herc. O. 1617 edissere ..., flamma quo victa est modo? Optat. 7, 4 p. 174, 10 probet, -o nos muscas morituras appellat. Clavd. Don. Aen. 1, 615 exponit ..., -o factum sit ut et ipsum ... nosset. Hier. epist. 22, 10, 2 colligere, -o et ... deiectus est ... et ... temptaverit. epist. Pachom. 4 p. 87, 9 pugnandum *est*, -o pacem cum his ... habere possimus. Avg. civ. 16, 26 p. 168, 23 D. si quem ... movet quod dictum est ..., -o accipiatur (*aliter usurp. l. 64*) impletum sive adhuc expectetur implendum (ord. 2, 6, 18 p. 158, 22 illud me m., -o, cum ..., quo pacto [*in epanalepsi*] fiat, ut *eqs.*). *al.* *c.* (*acc. c.*) *inf.* (*de usu cf. vol. VI 3, 2438, 83 et Schmalz-Hofmann⁵ 721*): Itala Luc. 5, 18 (cod. f) quaerebant -o (*om. cett. et Vulg.*) eum inferre. Conc.[S] II 3, 3 p. 24, 23 dubitamus -o proferre interrogationes (*gr. II 1, 3 p. 20, 20* ὅπως προσαγάγωμεν). Iord. Get. 70 (*c. acc. c. inf., cf. Werner Die Lat. d. Get. d. Jord. p. 95; at Baehrens, Glotta 5, 1914, 84 intellexit 'aliquo modo'*).

Ⓘ *pendet a subst.* (*pertinet ad nomina explicanda e. g. l. 40*): Cato agr. 142 vilici officia ..., -o ... cibaria ... familiae dari oportet. Cic. de orat. 2, 113 tria sunt ... genera ...: -o nominetur (part. 63 unum *g.* ad ... declinandum *aliquid refertur*, ut ... -o invidia vitetur. Att. 16, 11, 4). Sen. contr. 1, 7, 17 philosophumenon locum, -o animi ... everterentur. Ambrosiast. in Gal. 2, 4 p. 347ᶜ fuit ... causa, -o haberent aditum calumniae faciendae. *al.* *in definitione*: Fortvn. rhet. 1, 5 p. 84, 24 quid est ductus? -o tota causa agenda sit.

Ⓘ *pendet ab adi.*: Lvcan. 3, 54 quo ... modo vanos populi conciret amores gnarus (*cf. p. 1291, 27*). *in usu adi. praedicativi*: Cic. Verr. II 1, 100 nisi forte id ... dubium est, -o *eqs.* Cato 12 nihil admirabilius quam -o ille mortem filii tulit (*cf.* div. 2, 44 esset mirabile, -o *fulmen* ... Iuppiter totiens iaceret, cum *eqs.* 2, 146 mirum). Sen. epist. 114, 4 notius est.

Ⓘ *omisso enuntiato primario*: Cato agr. cap. 1 -o agrum emi pariique oporteat (12 -o ole⟨t⟩um ... instruere o. [13. *al.*]. 15 agr. 116. *al.*). 24 cupam -o aedifices. 54 seminarium -o fiat (*al.*). Lex repetund. (CIL I² 583) 46. 49. Colvm. 12, 56, 1 rapa et napos -o condias. *al.*

β usu fere praedicativo (*i. q. 'qualis' e. g. l. 73. cf. p. 1288, 67. 1293, 23*): *c. verbis dicendi sim.*: Cic. de orat. 2, 18 -o Graeci ineptum appellent, non reperies (Qvint. inst. 9, 1, 7). ac. 2, 102 explicavi ..., -o ista Carneades diceret (Tusc. 2, 47. Att. 10, 4, 11 sunt ..., quae praeterii: ... -o dixerit ille quidem ⟨ad⟩ se[d] deferri consulatum sed *eqs.* Tert. adv. Marc. 4, 12 p. 453, 25. *al. c. ellipsi praedicati*: Tert. adv. Prax. 25 p. 276, 9 iam praemisimus -o alium). Qvint. inst. 12, 10, 56 refert, -o audire iudex velit. decl. 350 p. 377, 6 -o intellegendum sit venenum. Tert. adv. Prax. 12 p. 246, 18 alium ... -o accipere debeas, iam professus sum, personae, non substantiae nomine (Clavd. Don. Aen. 1, 595 p. 118, 16. *aliter supra l. 30*). *c. aliis verbis*: Sen. dial. 10, 12, 5 quam suspensi sint, -o aper a coco exeat. Mela 1, 2 quo singulae *partes* modo sint atque habitentur ([*per zeugma*]. Avg. bapt. 6, 37, 72 p. 334, 20 -o sit veritas. civ. 20, 20 p. 455, 24 D. -o ... sit futurum, quod ... conicimus. Vitae patr. 6, 3, 17 dicite mihi ... operationem vestram, quae vel -o est). Svet. Dom. 17, 1 cunctantibus conspiratis, quando et -o, id est lavantemne an cenantem, adgrederentur. Act. Archel. 61, 8 describens ..., -o et qualiter oporteat ministros dei, quales et qualiter fieri presbyteros *eqs. al.*

γ vergit ad vim coniunctionis enuntiatum declarativum inducentis (*cf. p. 1283, 10. usus originem cepisse videtur ab enuntiatis explicativis* [*e. g. p. 1289, 66*] *et exclamativis* [*v. p. 1291, 68*]; *cf. Salonius, Vitae patr. 325. 330 sq. Svennung, Unters. Pallad. 504 sq. Tidner, Sprachl. Komm. zur lat. Didasc. apost. 55*): Plavt. Poen. 558 meminisse ..., -o ... dederis (Vvlg. IV reg. 20, 3 -o ambulaverim. *cf.* Optat. 3, 10 p. 94, 17 recordamini, -o a vobis ... ecclesiae membra ... distracta sunt [Evagr. vita Anton. 2 p. 841; *Migne gr. 26, 841ᴮ* πῶς]). 1245 praedicabo, -o vos furta faciatis multa quoque modo huius filias ... habeatis servas. Cass. Cic. fam. 15, 19, 4 scis, -o crudelitatem

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

virtutem putet (VVLG. III reg. 5, 6 -o non est ... vir, qui *eqs.* act. 10, 28 -o abominatum sit viro Iudaeo [quia, quoniam, ut, quam *Italae codd.*]). QVINT. decl. 276 p. 128, 20 posse probari, -o scierit (*seq.* -o colligatis scisse eum? LVCIF. Athan. 2, 5 p. 155, 7 VVLG. Esth. 16, 7). TERT. apol. 27, 3 agnoscimus ..., -o nunc astutia ..., nunc durities ... ad constantiam nostram deiciendam operetur. resurr. 52 p. 107, 16 suggerit. ITALA I reg. 24, 11 (Lucif. Athan. 1, 14 p. 91, 9) viderunt oculi tui, -o tradidit te dominus ... in manibus meis (ὡς, *Vulg.* quod. IV Esdr. 11, 6 [*Vulg.* quoniam *ut* 11, 30]. FAVSTIN. trin. 5, 1 p. 70^{C} VIRG. gramm. epist. 5 p. 165 *sim.* BREV. de Hier. p. 154, 21 apparet. *cf. etiam p. 1292, 2*). ITALA Marc. 5, 19 (cod. c) adnuntia illis, quanta tibi dominus fecit et -o (quod $bcdff^2r$) misertus est tui (*ὅσα ... πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε, item deest in Vulg.*). IV Esdr. 7, 96 exultantes, -o ... effugerunt (-rint *A*) *eqs.* 7, 97 ostendetur. 11, 37 audivi, -o (*Vulg.* quoniam). LVCIF. moriend. 2 p. 286, 1 advertis -o (*syn.* quod. CAEL. AVR. acut. 1, 17, 167). FAVSTIN. trin. 1, 14 p. 48^{D} detegeris ..., -o conaris *eqs.* VITA Anton. 61 p. 68, 30 audientes admirabantur -o dominus curavit ... bonitatem (*Migne gr. 26, 932B ὅτι*). CLAVD. DON. Aen. 7, 505 p. 77, 28 describit ..., -o veniebant evocati, quanti vel quales vel unde (*cf.* HIER. epist. 39, 4, 7 scribitur, -o). HIER. epist. 59, 1, 1 intellegere ..., -o et ille aliis revelarit. in Ier. 3, 64, 3 p. 201, 4 dicere, -o dominus misertus sit (PS. ARNOB. confl. 2, 20 p. 300^{A}. VITAE patr. 3, 4. 3, 17 [*5, 15, 31* quia]). 6, 39, 3 p. 429, 5 reprehendebant, -o ... et ... et. BARNAB. 17, 2. EPIST. pontif. 1056 Conc.^{S} IV 2 p. 129, 14 -o post errorem recte sapiat, ... ea ... manifestant. CAEL. AVR. acut. 2, 34, 181 responderunt ..., -o ([*antea*: quod]. 2, 34, 183. 3, 6, 64. *v. Helmreich, ALL 12, 1902, 326*). 3, 6, 63 nescii, -o etiam voluntate tendimus quasdam partes (*cf.* GREG. TVR. Mart. 4, 29 nescientes -o venissemus). FACVND. defens. 4, 2 p. 612^{C} miratus sum (*cf. p. 1289, 66*). PRISC. LYD. solut. 3 p. 60, 17 B. manifestum ..., -o ([*Aristot. de insomn. p. 460b 2 ὅτι*]. 8 p. 93, 15. *cf.* 9 p. 95, 4). *al.*

b *in formis supplendi enuntiati notabilioribus*: *α in univ.*: PLAVT. Amph. 356 at scin -o? (Aul. 307 a. s. etiam -o? [Poen. 376 Rud. 797]. 831. *cf.* Poen. 438 s. -o?). Asin. 302 dicam, quo argumento et -o (CIC. Verr. II 4, 143 dic quaeso -o). CIC. Sest. 23 quoius (*sc. voluptatis laudatores dicantur*) et quo tempore et -o *percipiendae* non quaerebat (Tusc. 2, 43 quaeres fortasse -o. SEN. contr. 1, 1, 8 -o, quaeritis? SEN. apocol. 13, 6). fin. 2, 97 refert tamen -o (*cf. adn. crit.*). Tusc. 3, 33 -o, neglegamus. Att. 11, 21, 1 ad ea ..., quae scribis de testamento, videbis, quid et -o. OPTAT. 3, 10 p. 97, 1 debentur vobis accusationes, sed -o et quando, novit ille. *al.*

β in formula 'nescio -o' (*fere in parenthesi adhibetur. cf. οὐκ οἶδ' ὅπως*): PLAVT. Rud. 608 ibi ego nescioquo m. iratus videor mediam arripere simiam. TER. Ad. 605 magis sunt n. -o suspiciosi (*cum adi. ut* CIC. Sest. 100 Phil. 2, 78 Att. 10, 14, 2. *al.*). CIC. Tull. 15 pecuniam n. -o quaesitam ... abiecit. Verr. II 3, 94 n. -o quasi communi consilio (5, 51 inerat n. -o ... q. quaedam nota servitutis [*cf.* Tusc. 1, 33 AVG. civ. 15, 16 p. 93, 26 D.]. off. 1, 61 ea n. -o q. pleniore ore laudamus [*cf.* QVINT. inst. 12, 10, 28 n. -o velut hilarior protinus renidet oratio]). 4, 65. Planc. 83 haec n. -o frequenter in me congessisti (*c. quadam vi elativa ut* Marcell. 9 Brut. 82. 292 decet hoc n. -o illum. Tusc. 1, 77 fam. 5, 15, 3. 9, 3, 2 nunc. *al.*). Mil. 76. Brut. 273 n. -o discessu meo discessit a sese (*c. colore eius, quod dolendum est ut* fin. 5, 77). ac. 2, 9 errare malunt (div. 2, 118. *sim. c. comparativo*: div. 1, 55 me magis nostra delectant [off. 1, 146 SEN. epist. 13, 9. *cf.* VEG. mil. 1, 3 n. -o enim (n. e. -o *P*) minus mortem timet qui *eqs.* HIER. epist. 58, 7, 2 plus]. ad Brut. 1, 15, 8 facilius [QVINT. inst. 4, 2, 119]. SEN. clem. 2, 2, 3 secundiore ore. HIER. epist. 52, 16, 1 viliorem te iudicat [*seq.* mirum in modum]. *v. et e. g. l. 48 sq.*). Att. 12, 35 nisi, n. -o, ἀλόγως fortasse, nollem *eqs.* (*c. colore mirantis ut* OV. epist. 16, 226 trist. 3, 3, 8. *al.*). OV. epist. 3, 78 quae mihi n. quo non erit aequa modo. SEN. contr. 10, 1, 6 suas. 5, 1. QVINT. inst. 9, 4, 94 (*ad mitigandam locut. audaciorem ut* 11, 3, 154 decl. 307 p. 207, 28). APVL. met. 11, 19, 3 PORPH. Hor. sat. 1, 9, 35. AVG. civ. 10, 26 p. 442, 11 D. n. -o ... amicis suis theurgis erubescebat Porphyrius. *al.* *sim.* praeclarum: PRISC. LYD. solut. 3 p. 63, 1 B. *anima* separata ... corpore ... p. -o per se ipsam facta ... contemplatur ... futurum.

B *usu exclamativo* (*de notione*: RVFIN. Orig. in Ios. 14, 2 p. 378, 23 -o fluit! velut admirantis sermone): **1** *generatim* (*v. et p. 1292, 5*): PLAVT. Mil. 462 sed -o dissimulabat! CIC. S. Rosc. 89 quo te modo iactares! (Pis. 89. Tusc. 4, 78 q. te m. ... accepissem!). Tusc. 2, 41 -o illi ... accipere plagas malunt quam turpiter vitare! nat. deor. 2, 147 quo enim tu illa modo diceres! Lael. 9. Att. 1, 14, 4 -o ἐνεπερπερευσάμην ... Pompeio! 1, 16, 1. 7, 2, 5 -o exspectabam epistulam, quam ...! 7, 2, 7 Caesar ... -o exsultat Catonis ... iniuria! 8, 16, 1 qui nunc -o occurrunt! -o autem se venditant Caesari! 10, 8, 9 SEN. contr. 1, 5, 2 SEN. dial. 10, 8, 3. 10, 12, 3 PETRON. 44, 2. 44, 8. MIN. FEL. 22, 9 (24, 4) -o deum violat, qui *eqs.* (*cf. Seiller, de serm. Min. 45 sq.*). TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 460, 14. *al.* *in deplorando*: VVLG. I Macc. 9, 21 (*πῶς*). *iuxta adi. et adv.* (*cf. p. 1292, 11*): ITALA Ier. 16, 19b (Hier. in Ier. 3, 67, 1 p. 203, 17) -o (*ὡς*) falsa possederunt patres nostri idola (*Vulg.* vere mendacium). Marc. 10, 23 (cod. k) -o [de]difficulter ... in regnum dei intrabunt (*πῶς*, quam *cett.*)! PS. ORIG. in Iob 2 p. 478^{A} -o subtiliter seducis, -o callide loqueris!

2 *acced. imperat. sim.* (*cf. p. 1283, 56. fere ad intentionem excitandam ut ἰδοὺ ὅπως*): vide (videte), -o (*cf. p. 1289, 71. 1291, 17, 7*): SEN. nat. 3, 18, 5 vide, -o exarserit rubor omni acrior minio (*sg. ut* SCHOL. Cic. Gron. D p. 282, 16 facit divisionem [*cf. sine imp. pos.* p. 286, 22 -o se iungit cum Pompeio!]. *v. etiam l. 12*). ITALA Is. 57, 1 (Tert. adv. Marc. 3, 22 p. 415, 20. 4, 28 p. 516, 26. *al.*) videte -o perit iustus ([*ἴδετε ὡς*]. *plur. ut* DIDASC. apost. 52, 21 [*antea loco script. ss. laudato ut* RVFIN. Adamant. 1, 6 p. 13, 6. 2, 21 p. 111, 20. 5, 13 p. 119, 32. BARNAB. 12, 11, *gr. ἴδε πῶς. al.*] *v. et l. 13*). *sim.* ACT. Archel. 56, 7 intuere ergo -o dominus ... ad necessaria discipulos aedificat (*cf. etiam l. 17*). *iuxta adi. et adv.* (*cf. p. 1288, 64. 1289, 45. 1291, 80*): ITALA prov. 6, 8^{a} (Ambr. hex. 5, 21, 70) vade ad apem et vide, -o operaria est (*ὡς*). DIDASC. apost. 16, 22 videte ..., -o misericors est dominus (*gr. 2, 15, 1 πῶς εὔσπλαγχνος*. BARNAB. 10, 11 [*concludendo*] v. -o spiritaliter legem constituit Moyses [*βλέπετε πῶς*]). HESYCH. in lev. 26, 24 p. 1150^{A} legislatoris sapientiam obstupesce, -o opportune subdit *eqs.* MVTIAN. Chrysost. hom. 8, 3 p. $293^{extr.}$ intuere ... sapientiam Pauli ..., -o proportionaliter ... accedit (*gr. p. 72 πῶς καταλλήλως. cf. supra l. 9*). *al.* *cf.* ecce -o: *v. vol. V 2, 31, 18 sqq.* (*inde a* VVLG.).

II *in enuntiatis* **relativis** (*v. et p. 1264, 37. 1276, 12. 29. vice pron. demonstr. per adiunctionem q. d. relativam e. g.* VAL. MAX. 6, 9, 7 QVINT. inst. 2, 16, 5. *al.* *latet notio quantitatis e. g. p. 1293, 28. 1294, 60. 1295, 27. 40. 1296, 3. 11*): **A** *in universum*: **1** *usu communi*: **a** *pertinet ad determinandum praedicatum enuntiati primarii* (*forma*: 'aliquid agitur, -o potest [oportet *sim.*]'. *nota colorem relationis e. g. l. 52 sqq. p. 1293, 1, cf. etiam p. 1294, 62*. GLOSS. ὡς [*ἄρτι addit. al.*] *δύναμαι*): CATO agr. 94 fici uti grossos teneant, facito omnia -o oleae (CIC. fam. 14, 1, 3. LIV. 22, 10, 4 [*verba quibus consultus est populus a. 217 a.*] qua ... lege volet, facito; -o faxit, probe factum esto. FEST. p. 281, 1 religiosa fiant, sed -o [quod] supra expositum est). or. inc. frg. 19 gloria atque honore *uti oportet*, -o sibi quisque struxit. LEX repetund. (CIL I^2 583) 65 -o prode⟨ixerit ea omnia⟩ ... apud forum palam ... ⟨proscripta propositaque habeat⟩. GRACCH. or. frg. Gell. 15, 12, 1 versatus sum in provincia, -o ex usu vestro existimabam esse, non -o *eqs.* CIC. Verr. II 3, 50 (*in responso; sim.* SEN. epist. 9, 12 QVINT. inst. 7, 1, 40 decl. 334 p. 315, 14). 4, 35 aestimare argentum, -o qui umquam tenuissime ... aestimavit. dom. 127 -o velit (OV. ars 3, 292 quoque volunt plorant tempore quoque modo. SEN. dial. 9, 2, 6 CVRT. 3, 6, 12. *cf.* COD. Iust. 7, 15, 1, 1^{a} maluerit). ac. 2, 112. off. 1, 6 quantum quoque (quoquo *var. l.*) modo videbitur, hauriemus. VERG. georg. 2, 270 quo quaeque modo steterit ..., restituant. Aen. 5, 599 morem ... celebrare ..., quo puer ipse modo, secum quo Troia pubes *celebravit*. OV. fast. 4, 712 quoque modo segetes perdidit, ipsa perit. Ib. 486. SEN. contr. 1, 1, 8 -o istum (*supra*: alui *patrem*). SEN. benef. 2, 18, 2 -o haec (*i. ratio*) suaserit, dandum. dial. 7, 18, 1 vivam -o oportet. epist. 84, 8 similem esse te volo -o filium, non -o imaginem. rem. fort. 13, 2 non -o quisque venit *in vitam*, emittitur. PLIN. nat. 17, 15 -o sititur, destillans *umor* ... alit omnia. MART. 10, 17, 8 accipe, -o das. POMPON. dig. 24, 3, 67 fructus ex eo *peculio* percepti -o cuiuslibet rei dotalis ad maritum pertinebunt. ITALA Mich. 7, 18 (Tert. adv. Marc. 4, 10 p. 445, 5 Cypr. testim. 3, 20 p. 138, 8) quis deus -o tu? (*ὥσπερ*, *Vulg.* similis tui). PEREGR. Aeth. 24, 6 ut unusquisque, -o stat, cathecuminus inclinet caput (25, 3. *cf.* CHIRON 325 quod oportet excidere recte, -o natum est [*Hippiatr. gr. I p. 91, 14 καθὼς πέφυκεν*]. ORIBAS. syn. 7, 49 La p. 194, *cf. Svennung, Unters. Pallad. 510*). ITIN. Theod. 20 -o crescit luna, crescit et ipsa (*sc. statua salis*) *eqs. al.* *in diris*: CIL I^2 2541 (*Pompeis, fort. s. II a.*) I 6 *et* II 4. *al.*

b *pertinet ad contestandum argumentum enuntiati primarii* (*forma*: 'aliquid est, -o dicunt' [GLOSS. *ὡς δοκεῖ* -o putat]. *ponitur saepius in parenthesi*): CIC. Quinct. 88 quem -o nunc intendit, ne in vivorum quidem numero tum demonstrat fuisse. S. Rosc. 7 postulationem ..., -o mihi persuadeo, ... aequiorem. har. resp. 8 -o ipse gloriari solet (SEN. contr. 7, 3, 6 habet ... coniecturam ... duplicem, non -o s. aut inter duos reos ... aut inter duo crimina *eqs.* 10, 5, 12 -o solent ordinare actionem suam in foro qui ... accusant). fin. 4, 11 -o Epicuro videtur. fam. 7, 5, 3 -o homines ... locuntur. 7, 16, 3 -o Stoici dicunt (PETRON. 38, 8 sed -o d. ..., quom Incuboni pilleum rapuisset *eqs.* QVINT. inst. 11, 2, 21. SCHOL. Cic. Gron. D p. 282, 17 statim infert remedium, -o dixit *eqs.* [*Stangl in adn.*: '*quia*']). 9, 18, 4 -o video. 16, 17, 1 ut sit, -o Theophrasto placet, verecunda tralatio. ad Brut. 2, 6, 1 (= 9, 4, 4 Sj.) -o equidem credo (*seq.* -o ... multi suspicantur). 2, 6, 2 (= 9, 4, 5 Sj.) partium Caesaris, -o etiam nunc partes appellantur. LIV. 9, 4, 9. SEN. epist. 53, 3 mitto me in mare, -o psychrolutam decet, gausapatus. PLIN. nat. 14, 86. QVINT. decl. 260 p. 66, 13 liberalius vixit et, -o crimen istud hoc tempore est, aliquid fortasse donavit (*notione aliquatenus causali*). TAC. hist. 3, 77, 4 nec virtutibus, ut boni, sed -o pessimus quisque, vitiis valebat. ann. 2, 51, 2 victa est ... lex, sed neque statim et paucis suffragiis, -o etiam cum valerent leges vincebantur. 14, 13, 2 exstructos ... spectaculorum gradus, -o triumphi visuntur. TERT. Scorp. 11 p. 171, 8 *et* 9 *et* 11 -o et scriptum est. ITALA Matth. 6, 2 (cod. k) noli bucinare ante te, -o (*ὥσπερ*, *Italae rell. et Vulg.* sicut) hypocritae faciunt in vicis et in synagogis (*cf.* OPTAT. 3, 3 p. 80, 3 convicia regi non fecit ..., non -o Donatus, qui ... convicia ... dixit). NOVATIAN. trin. 6 p. 896^{A} parabolis ... de deo prophetes tunc loque-

[Pfligersdorffer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

batur, non -o deus erat (*i. secundum naturam divinam, v. p. 1292, 26*), sed -o populus capere poterat. SERV. gramm. IV 440, 6 erit . . . nomen, -o nominibus interdum pro adverbiis utimur (utamur *P, def. Baehrens, Beitr. z. lat. Synt. 512*), ut ante dictum est. *al.*

c *mera vi comparativa*: SEN. contr. 9 praef. 1 *memoria* -o senilis per se marcet, admonita (⟨ita⟩ a. *voluit O. Jahn, at v. Baehrens, Beitr. z. lat. Synt. 310*) . . . se colliget (*vi quadam adversativa*). SEN. nat. 2, 32, 3 '-o . . . significant *fulmina* . . .?' -o aves . . . auspicium . . . fecerunt. 6, 20, 2 etiamnunc -o de spiritu dicebamus, de aqua quoque dicendum est. epist. 9, 7 iucundius esse amicum facere quam habere, '-o artifici iucundius pingere est quam pinxisse'. 85, 36 *ars gubernatoris* ad eos, quos vehit, pertinet, -o medici ad eos, quos curat (*sim. in enunt. contracto* 96, 3 omnia ista in longa vita sunt, -o in longa via . . . pluvia. *al.* TAC. hist. 4, 42, 5 ut . . ., -o senes nostri Marcellum, Crispum, iuvenes Regulum imitentur. *al.*). QVINT. inst. 8, 1, 2 invenias, quos curiose potius loqui dixeris quam Latine, -o et illa Attica anus Theophrastum . . . hospitem dixit *eqs. al. transit ad notionem causalem*: PS. QVINT. decl. 10, 10 viri forsitan -o fortior sexus sit, et contra dolorem . . . magis pugnat (⟨sic⟩ et *voluit Dessauer, at v. Baehrens, Beitr. z. lat. Synt. 311*). AVG. civ. 4, 2 p. 148, 25 D. in ipsis bellicis malis quantum solaciorum deus . . . bonis malisque contulerit, -o 'qui facit solem suum oriri super bonos et malos et pluit super iustos et iniustos'.

2 *vi fere praedicat.* (*v. et p. 1294, 43. 69. 1295, 7. cf. p. 1288, 67. 1290, 56 et e. g. l. 80*): CIC. de orat. 3, 16 ieiuniorem . . . fuisse, quam -o a nobis . . . inductus est. PETRON. 67, 2 -o nosti . . . illam. ITALA Matth. 10, 25 (cod. k) sufficiat discipulo, ut sit -o magister eius, et servo, -o domino (*pro* dominus) eius (*bis* ὡς, *sicut al. et Vulg.*). CHIRON 709 *si* mirmix natus fuerit -o (*i. 'quanta'*) mala, sic curabis. AVG. serm. 137, 8, 9$^{extr.}$ si, -o sunt casus humani, proscribatur et subito egens remaneat (ANTHIM. 49 si assata fuerint *ostria*, -o s. clausa in testa sua, aptiora sunt). MARCELL. med. 10, 26 fimus caballinus -o egeritur adpositus statim subvenit (*v. Geyer, ALL 8, 1893, 478*).

3 *per brachylogian* (*cf. etiam e. g. l. 12. 71. 76. p. 1292, 28. 42. 44. 46. 51. 77*) *in elocut.* -o si (*cf. p. 1295, 48*): Q. CIC. pet. 45 cum id petitur, quod honeste aut sine detrimento . . . promittere non possumus, -o si qui roget, ut contra amicum . . . causam recipiamus, belle negandum est. CHIRON 948 si potionem asperiorem acceperint *boves*, non potest ferre, -o si asinus *eqs.* HIER. epist. 55, 4, 2. 59, 1, 2. 146, 1, 6 in Ier. 4, 58, 2 p. 284, 18 VVLG. iud. 16, 9. *al.*

B *specialia*: 1 *sensu finali* (*vel consecutivo. cf. et p. 1294, 63. 1296, 9. 15. dub.* VARRO rust. 3, 7, 4, *ubi Keil* quo modo *interpretatur 'quo tantummodo'*): TER. Phorm. 756 composito factumst, -o hanc amans habere posset sine dote (*cf. p. 1294, 16*). HESYCH. in lev. 6, 8—12 p. 846^{B} nocte incendi ignem iussit, non quod in die non incenderetur, sed -o secundo (*i. iterum*) fieret diebus singulis holocaustus. *nota* -o ne *i. q.* ὅπως μή (*cf. Wackernagel, Synt. II 277*): RVT. LVP. 1, 9 quaeritis *rationem* maximis sumptibus faciendis, -o ne tributa conferatis.

2 *sensu restrictivo* (*cf. et p. 1295, 6*): CIC. de orat. 2, 140 -o nunc se istorum artes habent, pertimescenda est multitudo causarum (fam. 14, 14, 1 -o quidem n. se res habet). Tusc. 5, 82 -o nunc est (nat. deor. 3, 44 Att. 13, 2, 2. 14, 16, 3 numquam ille mihi satis laudari videbitur, cum ita laudabitur '-o n. e.' BALB. Cic. Att. 8, 15, 3). Att. 9, 7, 3 Caesaris *litteras* ad eos sana mente scriptas, -o in tanta insania. fam. 9, 16, 1 -o in tali re atque tempore. BALB. Cic. Att. 8, 15a, 3 -o in eius modi re, commodius cadere non potuit. TERT. monog. 4, 4 secundus Lamech nullus exstitit, -o duabus maritatus.

3 *sensu causali* (*v. etiam p. 1295, 82 et cf. l. 17. 49. p. 1292, 75; exempla minus certa*: SEN. nat. 1, 5, 2 [*coni. alii alia*]. TERT. adv. Marc. 5, 9 p. 604, 27 [quoniam *Kroymann sec.* R^3]): ITALA apoc. 21, 5 (Iren. 5, 35, 2) omnia scribe, -o ii sermones fideles et veri sunt (ὅτι, *cod. g et Vulg.* quia). CAEL. AVR. acut. 1, 5, 45 -o furentes . . . a phreniticis . . . omnes sectarum principes discreverunt . . ., oportebat *eqs.* 1, 6, 49. 1, 15, 147. 2, 19, 124. *al.* (*v. Helmreich, ALL 12, 1902, 311. 327*). PS. ARNOB. confl. 2, 25 p. 306^{A} non praevales ad venae pervenire principium, -o in principio iam erat vena. 2, 27 p. 309^{C}. 2, 30 p. 316^{A} (*bis*).

4 *in afferendis exemplis i. q. velut, exempli gratia* (*cf. supra l. 36*): SEN. contr. 10, 4, 14 dici tamen solet, -o, cum illa quaestio tractatur . . ., totiens reus inter argumenta non laesae reipublicae dicit *eqs.* QVINT. inst. 1, 4, 11 *littera* u *sibi insidit*, -o nunc scribitur 'vulgus' et 'servus'. 7, 2, 5 an sit, -o an ultra oceanum. 9, 2, 89 ut autem nemo contra id, quod vult, dicit, ita potest melius aliquid velle, quam dicit: -o ille abdicatus, qui *eqs.* OPTAT. 7, 1 p. 159, 21 quicquid . . . deus fieri noluit, ore suo prohibuit, -o dixit: non occides. IVL. VICT. rhet. 15 p. 423, 9 licet . . . principales quaestiones . . . praecerpere . . ., -o pro Flacco et pro Fonteio Marcus Tullius. POMP. gramm. V 284, 13 puta dico -o.

5 *i. q. tamquam, quasi, quodammodo sim.* (*e vi compar. derivari videtur, cf. supra l. 5; v. et p. 1294, 56*): ITALA lev. 26, 19 (Lugd.) ponam caelum vobis -o ferrum et terram -o aeramentum (*gr.* σιδηρὸν καὶ . . . ὡσεὶ χαλκῆν, *Vulg.* sicut ferrum et . . . aeneam). iud. 6, 16 (Lucif. reg. apost. 1 p. 35, 16) percuties Madiam -o unum hominem (ὡσεί, *Vulg.* quasi). I Cor. 12, 2 (Aug. c. Faust. 21, 8) ad simulacra sine voce -o ascendebatis inducti (ὡς ἄν, *videtur legisse* ὡσάν; *Vulg.* prout, *cf. p. 1297, 13*). apoc. 1, 14 (Iren. 4, 20, 11) caput . . . eius et capilli alba, quemadmodum (*cf. p. 1284, 84*) lana alba, -o nix (ὡς, *cod. h et Primas.* ut, *cod. g et Vulg.* tamquam). HERM. Pal. vis. 1, 1, 7 te verecundatus sum -o (*gr.* ὡς) sororem. CHIRON 46 -o vessicas cutis ostendet (*cf. Veg. mulom. 2, 83* ad similitudinem vesicae inflabitur). 69 -o in speculo (*cf. Veg. mulom. 2, 16, 5* tamquam i. s.). 341 ambulabit . . . -o crancus (*Veg. mulom. 2, 105, 1* ad similitudinem cancri). 488 -o canis resedet (*Hippiatr. gr. I p. 186, 15* ὥσπερ κύων). 536 in ipsa pupilla -o vitrium habebit (806). *al.* AVG. in euang. Ioh. 30, 6 sic adtendite -o homines nos duos, tamquam ambos homines. un. bapt. 16, 29 p. 31, 14 si Profuturus . . . et Fortunatus . . . -o Manichaei fuerunt. DIOSC. 5, 185 terra milesia . . . -o cinere est (*gr. 5, 159* σποδοειδεῖ). ANTHIM. 4 *caro* -o vaporata sic deveniat (34 -o spuma s. d. opus ipsud afratum. 81. *cf.* 82 -o buter s. fiat). *al.*

6 *pro coni. temporali* (*cf. p. 1295, 13. 1296, 78*): *usus praeparatur forma* 'factum est -o' (*aliter p. 1293, 42*) *vice coniunctionis temporalis posita* (*gr. resp.* ἐγένετο ὡς, *Vulg. fere* factum est ut): ITALA Ios. 5, 13 (Cypr. testim. 2, 19 p. 86, 11) et factum est, -o (quando M^2, cum *edd. vett.*) fuit Iesus in Ierico, circumspexit oculis (*cod. Lugd. et Vulg.* cum). *sim.*: III reg. 18, 29 (Lucif. Athan. 1, 17 p. 96, 17). Luc. 1, 23 (cod. e). 1, 41 (cod. e *et* Cypr. testim. 2, 8 p. 73, 8 [quando *M*]). 2, 15 (cod. e). -o *inducit enunt. temp.*: ITALA prov. 8, 28 (Tert. adv. Hermog. 18 p. 145, 9. 32 p. 161, 22 [quom *R*]. adv. Prax. 6 p. 235, 1. 3; ὡς, *Vulg.* quando). Marc. 8, 19 (Gat.) -o (*ex* quando *corr.*) v panes fregi (ὅτε, *cum a,* quando *cett.*). Luc. 1, 44 (cod. e) ecce enim, -o facta est vox salutationis *eqs.* (ὡς, *Vulg.* ut). Ioh. 2, 9 (cod. e). 4, 45 (cod. e). act. 5, 24 (cod. h). 5, 27 (cod. h, *resp. gr. partic.*). ITIN. Anton. Plac. rec. A 46 -o venerunt (venerant *R*), sanaverunt me. LVCIF. reg. apost. 4 p. 45, 20 non statim -o fuisset deus derelictus . . ., opera est data per Hieroboam ([*supra* posteaquam *et* statim ut]. MARCELL. med. 23, 61 s. -o mulsi fuerint). SERM. de conf. diab. 114 nunc autem, -o cognovi⟨t⟩ quia *eqs.* CHIRON 126 sanguinem emittito . . . -o tempus anni fuerit. VVLG. IV Esdr. 8, 2 -o . . . interrogabis terram, et dicet tibi. MARCELL. med. 28, 13 -o (quando *Cornarius*) illam (*i. radicem viridem*) tundes, sucum eius exprimes. CASS. FEL. 20 p. 31, 11 (*cf. Junel, Stud. Cass. Fel. 81*[1]). ANTHIM. 41. 76 -o mulgitur (*bis*). ORIBAS. syn. 9, 45 Aa p. 359 inprimis -o sentitur accessio (*gr. 9, 45, 1* περὶ τὴν πρώτην συναίσθησιν, *La* mox cum senserit). CIL XIII 3509 vixit annus XXXI, defuncta est -o ficit febroarii dies III (*v. adn.*). INSCR. christ. Diehl 2127, 2 -o intramus sinistra parte virorum (*sensu aliquatenus condicionali*).

C -o *respondet particulis demonstrativis*: 1 *simpliciter*: a ita (*v. et p. 1296, 15*): PLAVT. Cist. 46 necesse est quo tu me modo voles esse ita esse, mater (*usu praedicat. ut* VVLG. Is. 14, 24 si non ut putavi ita erit, et -o mente tractavi). RHET. Her. 4, 37, 49 ita obiurgamus eos, qui audiunt, -o ipsi se cupiunt obiurgari. CIC. leg. agr. 2, 3 ita . . . -o. Phil. 5, 9 -o . . . ita. frg. inc. I 5, 6 M. non id egisse, ut ita diceret, -o se quilibet posse confideret, sed -o nemo. SEN. contr. 7, 4, 4. 7, 5, 13 (*sensu concessivo ut*: TAC. hist. 4, 8, 4. HIER. epist. 49, 18, 4 -o non . . . ita nec). SEN. benef. 2, 23, 1 -o . . . ita (4, 12, 5. 4, 17, 2 -o . . ., ita ne ad hoc quidem [*sc. cohortandus est*], ut *eqs.* dial. 2, 3, 5 -o . . ., quemadmodum . . ., quemadmodum . . ., ita. epist. 114, 22). QVINT. inst. 9, 1, 3 (*sensu adversativo ut* HIER. epist. 21, 7, 2). decl. 274 p. 123, 25 -o (in quem *B*) sederant flammae, ita concremandum corpus universum. TAC. ann. 15, 21, 1 -o . . ., ita promptius. TERT. adv. Hermog. 34 p. 164, 5 veritatem ita futurorum, -o scripta sunt. PASS. Macc. 14, 1 ita festinastis ad mortem, -o (*i. quasi*) immortalitas sola peteretur (*gr. 14, 5* ὥσπερ . . . τρέχοντες). HIER. epist. 21, 39, 2 -o . . . ita et (36, 16, 6. 43, 2, 4 et -o. *cf.* 49, 8, 4 -o . . . fornicationis periculum concedit nuptias . . ., ita eadem fornicatio concedit *eqs.*). 49, 18, 4 ita . . . -o et. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 182, 6 nihil ita carum imperatoribus est -o (quam $v^{corr.}$) semper agere pie ([*gr. I 1, 3 p. 69, 5* οὕτω . . . ὡς]. VITAE patr. 3, 9 -o si quis *eqs.*). CAES. AREL. reg. virg. 4 (*i. 'prout'*). *al. sensu consecutivo*: AVG. c. Pelag. 1, 10, 17 quod sequitur non ita expeditum est, -o de Paulo possit intellegi. *cum coni.* si (*cf. et p. 1295, 48*): HIER. in Am. 1, 12 p. 1020^{B} -o si . . . ita (in Hab. 1, 1 p. 1275^{D} VVLG. Is. 66, 13). FAVST. REI. grat. 1, 16 ita . . . -o si (PS. EVSEB. GALLIC. hom. 5 p. 661^{D}. *v. et l. 62*).

b sic (*v. et l. 9. 13. p. 1296, 14. 19. e coniect.: p. 1293, 19; nota* sic *iteratum: p. 1295, 21*): α *in univ.*: CIC. leg. 1, 33 quodsi, -o est natura, sic iudicio homines humani . . . nihil a se alienum putarent (ac. 2, 38. 2, 146 -o tu . . . dicebas . . ., sic ego tibi refero *eqs.* off. 1, 136). TAB. devot. Hopkins (CIL I^2 2520) 39 (*c. a. 40 a.*) seive ⟨plu⟩s, seive paruum scrip⟨tum fuerit⟩, -o quicqui⟨d⟩ legitim⟨e scripsit⟩, mandavit, seic ego Ploti ti⟨bi tr⟩ado, mando, ut tradas, mandes . . . ecillunc. SEN. contr. 1, 5, 5 -o sacrilegus . . . periret, sic alterius puellae raptor . . . peribit. 7, 5, 13 arcessere, sic -o fecit in hac controversia Musa (10, 3, 13 contumaciter . . . rogavit, sic -o periit, non vultu demisso *eqs.* SEN. nat. 4, 11, 5 sed sic -o [7, 28, 1. epist. 22, 12 sed non sic -o]. epist. 34, 3 non sic -o [QVINT. inst. 8 prooem. 33 *orationem* admirabilem non sic -o]. *al. v. et p. 1295, 7. 21*). *al.* SEN. benef. 4, 26, 3 *ingratus* sic hac culpa non caret, -o nulla caret. epist. 30, 13 *animi vigor* sic crescebat illi, -o manifestior notari solet agitatorum laetitia *eqs.* 95, 29 -o ista perplexa sunt, sic ex istis non singulares morbi nascuntur, sed inexplicabiles *eqs.* 102, 1 (*interposito enuntiato primario*). SCAEV.

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dig. 32, 103, 3 -o ... augentur *legata* ..., sic et (ut *F*) ... deducitur (ITALA Luc. 17, 26 [cod. e; καθὼς ... οὕτως, sicut ... ita (sic) *cett.*]. *al. v. etiam l. 35 sq.*). ITALA Marc. 13, 34 (cod. k) -o (et -o *e*, quemadmodum *a*, sicut *cett.*) homo peregrinans reliquit domum ... et ... praecepit, ut vigilet, sic (*om. cett.*) vigilate. PORPH. Hor. epist. 1, 6, 28 alias deinde res sic optat, -o consequatur (*fort. sensu restrictivo*). PELAGON. 88 tollis illi (*sc. pullo*) ventrem et sic -o est cum stercore suo, (*ita distinguit Hoppe*) involvis *eqs.* ([*Hippiatr. gr. I p. 113, 6 ὡς ἔστι μετὰ τῆς κόπρου, Veg. mulom. 2, 130, 5* integrum]. *item usu praedicativo*: CHIRON 272 sic illa uteris, -o est. APIC. 5, 195. *vide etiam l. 45. cf.* AVG. civ. 16, 5 p. 131, 29 D. non sic ... videbatur illa civitas, -o eam deus videri fecit). CHIRON 682 -o praecides, sic sequere cum ustione (*sensu aliquatenus temporali* [*cf. Veg. mulom. 2, 81* ferro ... praecidetur et cauterio ... adusta sanatur] *ut* GREG. TVR. Mart. 4, 29 quod, -o [cum *2*, dum *p*] in Austria ambularem, sic ibi me praesentassem). VVLG. Ier. 51, 49 et -o ... sic (CAES. AREL. serm. 198, 1 p. 757, 2 et -o ... habemus [habeamus *cod. D Faust. Rei., defend. Baehrens, Beitr. z. lat. Synt. 512*] ..., sic et). *al.* *in diris (cf. Audollent, Defix. tab. p. LXXV) vi fidem firmandi*: CIL I^2 1012, 1 -o mortuos, qui istic sepultus est, nec loqui nec sermonare potest, seic Rhodine ... mortua sit *eqs.* XIII 7554, 2 sic comdi ..., sic (*item duplicatur* sic: CE 1542, 7 s. -o ... s.). 11069, 4 (?). 7. 11070, 1. 5. TAB. devot. Audollent 104, 2 (*s. II/III*) sic liquat como (*v. p. 1287, 47*) aqua. 221, 1. *al.*

β *in enuntiatis contractis* (-o ... sic [sic -o *inde a* CAEL. Cic. fam., *v. l. 29*] *fere oppositis sententiarum partibus i. q.* cum ... tum. *v. et l. 23, infra l. 60. al. nota* SEN. epist. 88, 25 '*non minus ... quam*'): CIC. Tusc. 3, 37 virtutem sese esse contentam -o ad bene vivendum, sic etiam ad beate (SCHOL. Iuv. 8, 98 olim non sic gemuerunt provinciae ..., -o nunc). CAEL. Cic. fam. 8, 4, 4 sic nihil expecto -o Paulum ... primum sententiam dicentem (*oppon. obiecta ut* SEN. contr. 1, 3, 10 TAC. ann. 16, 32, 3 HIER. epist. 62, 2, 1. tract. p. 399, 7 nihil sic odit deus -o [quam *λ*] superbiam. VVLG. Ezech. 15, 6 -o lignum ..., sic tradam habitatores). SEN. contr. 3 praef. 10 quidam sic cum scaeva conponi cupiunt, -o alii timent. SEN. benef. 3, 11, 1 -o ... sic ... quoque (*opp. gen. attrib. ut* nat. 3, 14, 3 -o ... sic et [LVCIF. Athan. 1, 7 p. 76, 1]). SEN. benef. 7, 12, 1 non ... sic cum amico ..., -o cum socio (nat. 1, 8, 4 *nostri* sic in nube -o in speculo lumen volunt reddi). dial. 4, 27, 3 (*oppon. subi. ut* nat. 4, 11, 3 -o ... nihil ... sic ne ... quidem [epist. 71, 16]. epist. 77, 20. HIER. tract. p. 398, 10 nihil sic deo placet -o oboedientia [*i. 'quantopere' ut* AVG. in psalm. 63, 3 retract. 2, 18, 1. VITAE patr. 5, 4, 25 -o si. *al. v. et l. 29 sq. 32*]. *al.*). TERT. adv. Prax. 14 p. 251, 9 (*opp. nom. praedic.*). AVG. civ. 16, 6 p. 133, 5 D. nec sic loquitur angelis deus, -o nos ... nobis ..., sed ineffabili suo modo. VITAE patr. 3, 92 sic est hic Ioannes -o mulier meretrix (*usu praedic. ut* CAES. AREL. serm. 8, 3 p. 45, 1 isti tales sic sunt -o vasa limo plena quae *eqs. cf. l. 9*). *al.* -o *coniungitur c. coniunctionibus* si, cum (*cf. l. 41. 81. 84. p. 1293, 34. 1294, 64.*): -o si (*dub. trad.*: SEN. benef. 5, 8, 2 *OS*, si *del. Haase*): SEN. epist. 105, 1 sic audias ... ista praecepta, -o si tibi praeciperem *eqs.* TAC. ann. 16, 31, 2 FAVST. REI. symb. 2 (Caspari Anecd. p. 328, 8). PS. EVSEB. GALLIC. hom. 4 p. 660^A (*bis*). *ordine* -o si ... sic: VVLG. Iob 14, 11 prov. 26, 9. 23 Is. 31, 4. 65, 8 Ier. 3, 20 Am. 3, 12. -o cum (*aliter p. 1293, 68*): SEN. nat. 6, 19, 2 -o c. in dolio cantantis vox illa (*coni. alii alia*) per totum ... percurrit ac resonat ..., sic *eqs.*

γ *sensu fere adversativo*: CIC. fin. 3, 67 -o hominum inter homines iuris esse vincula putant, sic homini nihil iuris esse cum bestiis. SEN. benef. 4, 15, 1 -o iniuriam facere ... vitanda ... res est, sic beneficium dare ... expetenda. 5, 15, 1 -o ... nemo per vos ingratus est, sic rursus omnes ingrati sunt. dial. 8, 3, 5 epist. 85, 5. 113, 3 -o sapiens omnia per virtutem gerit, sic virtus per se. TAC. dial. 36, 8 -o disertum haberi pulchrum ..., sic (*corr. Acidalius*, commoda ... sed *trad.*) contra mutum ... videri deforme habebatur. HIER. in Hab. 1, 1 p. 1276^B ut -o alius invocat deum, sic sanctus vir ... tribulationem ... venire desideret. *al.*

c *item*: RHET. Her. 4, 23, 32 -o igitur, si crebro his generibus utemur, puerili videmur elocutione delectari, item, si raro interseremus has exornationes ..., commode luminibus distinctis inlustrabimus orationem. 4, 45, 59 ⟨et⟩ -o quattuor de causis sumitur, item (ita *E*) quattuor modis dicitur.

d *itaque*: ITALA Matth. 12, 40 (cod. k) -o enim fuit Iona in ventre ceti ..., itaque et filius hominis *eqs.* (ὥσπερ ... οὕτως, sicut ... sic [ita *a*] *cett.*).

e *aliis* (-o si *l. 81. 84; cf. supra l. 48*): RHET. Her. 2, 7, 11 haec (*i. signa et argumenta*) ... eo modo exponi, -o re vera sint gesta (CIC. inv. 84 *illam rem* eo m. atque ab eo vindicari, -o et ab quo sit vindicata. CELS. 4, 12, 3 -o ..., eo. TERT. adv. Prax. 14 p. 251, 23 eo m., quo dicit ad Aaron ..., non -o Moysi. AVG. civ. 18, 2 p. 257, 14 D.). CIC. off. 1, 119 ex eo, -o quisque natus est ..., quid deceat, exquirimus. SEN. Tro. 388 quo properat modo obliquis Hecate currere flexibus, hoc omnes petimus fata (LVCAN. 2, 366 COD. Theod. 8, 12, 8 pr. PS. EVSEB. GALLIC. hom. 5 p. 661^E hoc agit, -o si). ITALA III reg. 21, 19 (Lucif. Athan. 1, 19 p. 99, 25) -o occidisti Nabatheum ..., propter hoc haec dicit dominus (ὡς ... διὰ τοῦτο, *Vulg.* quod). IREN. 1, 8, 1 (= 1, 1, 15 H.) -o si ... eodem modo (ὅνπερ τρόπον ... τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον. HIER. hom. Orig. in Ier. 3, 3 p. 313, 4. *al.* CASSIOD. Didym. in I Ioh. 2, 3 p. 44, 24 quo enim modo illa panduntur, e. et *eqs.* [ᾧ γὰρ λόγῳ ... τούτῳ καί]). VITA Anton. 72 p. 75, 22 tanta ab se intellegebat et sapiebat, -o nemo huius nationis hominum. CHIRON 81 oculum eius aperies, similiter -o claucoma pungenti (516 [*Veg. mulom. 2, 147* simili ratione ... sicut]. 653. 692. VVLG. IV Esdr. 8, 43 -o ... et s.). ANTHIM. 71 milium ... ipsam rationem prope habent ⌊-o et⌋ (sicut et *gP*) de oriza dictavimus (*cf. Svennung, Unters. Pallad.* 485^4). NOVELL. Iust. 13, 4 pr. neque enim latronum cognitorum talis est, -o in bonum quid agere (τοιοῦτόν ἐστιν ὡς ἐπ' ἀγαθῷ τι πράττειν). CAES. AREL. ed. Morin II p. 79, 3 a nullo alio ... tam frequenter -o a sancto Augustino ... commendata est.

2 *per pleonasmum* (*v. et p. 1295, 21. cf. p. 1289, 31*): ut -o (*cf. Erikson, Sprachl. Bem. z. Epiphan. 115 sq.*): PS. AVG. quaest. test. I 59, 2 ut -o vox venientis spiritus ... auditur ..., sic et ratio baptismi *eqs.* 109, 12 ut -o ..., ita et. *sensu finali* (*an usu indefinito?*): EPIPHAN. in euang. 44 p. 105, 7 adsumite ergo scutum fidei, ut -o possitis omnes sagittas maligni ignitas extinguere (*sic AS*, -o *om. BG, cf. Nov. Test. Eph. 6, 16 ἐν ᾧ*). -o sicut: HESYCH. in lev. 1, 5 p. 796^D -o s. omne sacrificium super altare ... ponitur, sic *eqs.*

III *usu* **indefinito** (*cf. W. Baehrens, Glotta 5, 1914, 84*): **A** *i. q. aliquo modo, quodammodo*: **1** *in iuncturis*: si -o: RHET. Her. 2, 3, 5 si -o poterit ... contaminare (4, 49, 63. CIC. Att. 12, 23, 1 enitar, si -o potero –potero autem–, ut *eqs.* LIV. 24, 45, 5 fieri possit. 25, 36, 5. FRONTO p. 83, 13 v.d.H. [= p. 88, 26 N.]. APVL. met. 9, 26, 4 PAVL. sent. 2, 17, 13. ITALA act. 17, 27 [Iren. 3, 12, 9; *gr.* εἰ ἄρα γε, *Vulg.* si forte]. PRESB. Cypr. epist. 8, 2 p. 487, 11 si [sed *φ*] -o. VVLG. num. 22, 6 [*hebr.* אוּלַי]. 22, 11. act. 27, 12 [εἴ πως]). VAL. MAX. 2, 9, 1 (quoquo m. L^2). APVL. met. 7, 11, 6. ITALA act. 8, 22 (Filastr. 82, 8) si -o (quo *om.* A^1) dimittatur tibi (*gr.* εἰ ἄρα, *Vulg.* si forte). VVLG. exod. 32, 30 si -o eum quivero deprecari. Rom. 1, 10. 11, 14. *al.* ne -o: TERT. apol. 9, 13 ne -o sanguine contaminemur. SVLP. SEV. chron. 2, 41, 8 cum Arrianis communionem inirent.

2 *alia* (*huc trahendum vid.* SORAN. p. 67, 17 ex -o ruptione [*gr. 3, 40, 1 Ilb.* ἐξ οἱασδήποτε προφάσεως ῥήξεως]; *cf. Svennung, Unters. Pallad.* 510^2. *exemplum minus certum* SALL. Catil. 23, 4, *ubi v. app. crit.*): TERT. adv. Marc. 4, 36 p. 545, 24 *Iesus Marcionis* erat unus aliqui deputandus ex his qui -o (*lect. trad. defendit W. Baehrens, l. c.*; quodam- *Engelbrecht*, quoquo- *Urs., Kroym.*) ignoti habebantur. pudic. 14, 16 utique addominum *lugerent*, ut -o (quoquo- *Lat.*) auferatur de medio eorum. scorp. 4 p. 153, 11 ne ... alium *deum* adorem aut -o venerer praeter unicum illum. PORPH. Hor. ars 114 itaque -o (quodam- *Pauly*) illum excusat. PANEG. 11, 16, 1 illud vero ... -o (quoquo- *edd. praeter W. Baehrens*) dicam, antequam desinam. PEREGR. Aeth. 44, 3 de plebe ... qui -o possunt vadent. AVG. epist. 161, 3 corpore -o (quoque- *edd.*, quoquo- *Goldbacher*) clarificato deum videri non posse. 185, 49 huic ... dono gratiae ... quicumque restiterit ... vel -o (*codd. MAPR*, quoquo- CP^2 *edd.*) ab eo fuerit alienus. 199, 11 quoniam -o (quoquo- *edd.*) scriptum legit. IORD. Get. 164 (quoquo- *var. l.*). ANTHIM. 36 dura ... ova aut ex casu -o *dura* (*cf. Mras, WSt. 61/62, 1943—1947, 116*).

B *i. q. quocumque (quoquo) modo* (*iuxta* quisque *infra l. 55. 67*; GLOSS. ὡς ἂν καθίσῃ -o sederit): **1** *artius nectitur c. enuntiato primario* (*dub. trad.*: CIC. fam. 5, 20, 1 quoquo modo [*edd. inde a Lamb. pro* -o *trad.*] potuissem, te convenissem, si *eqs.*): QVINT. decl. 279 p. 138, 4 ut vindicaret se -o quisque posset (GAIVS inst. 2, 114 -o velint vel -o possint ..., testamentum facere [VLP. dig. 29, 1, 1 pr. *post* quoquomodo. 37, 13, 1 pr. *al.*]. TERT. pudic. 14, 17 [-o *B*, quoquo- *Reifferscheid-Wissowa*]. NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 5 introire. AVG. c. Cresc. 1, 4, 6 p. 329, 7 -o id publice privatimque agere potuerunt. 3, 17, 20 p. 427, 2 [quoquomodo *var. l.*]. *al. v. etiam l. 67*). TERT. adv. Marc. 1, 10 p. 303, 21 *deus* videbitur, -o volet (ITALA I Cor. 15, 38 [Aug. civ. 12, 26 p. 552, 31 D.; καθώς, *Vulg.* sicut]. LAMPR. Heliog. 13, 8. LVCIF. Athan. 1, 41 p. 139, 19 quo velitis vos torqueatis modo. CHIRON 670 utere, -o volueris. *al. v. et l. 56*). CHIRON 641 urito genum, -o et (*de 'et' voc. abundanti v. Jeanneret, Tab. d'exécr. 149. Grevander, Unters. Chiron. 92*) causa permiserit. *omisso enuntiato primario*: SEN. epist. 51, 1 -o quisque potest, mi Lucili. 54, 6 -o volet, dummodo non ex animo suspirem.

2 *nexu liberiore* (*dub. lect.* TERT. resurr. 2 p. 28, 9 -o PR^1, quoquomodo *MF*, *quos secutus est Kroymann*): COLVM. 4, 18, 1 sed -o (ARS^1, quoquo- S^2 [*tutante Ash*], *alii alia; cf. Dahllöf, Tempora och modi hos Colum. 1931, 124*) vineta placuerit ordinare, centenae stirpes per singulos hortos semitis distinguantur. VEG. mil. 3, 24 p. 116, 14 *tribulus*, -o (quoquo- *var. l., Lang*) abieceris, tribus radiis stat. AVG. c. Cresc. 4, 15, 17 p. 517, 25 -o se illud habeat, certe *eqs.* ([-ocumque *ed. Maur.*]. 4, 23, 29 p. 528, 7). ORIBAS. syn. 4, 13 Aa p. 12 panes ... hordeacii, -o confecti fuerint, omnes minus nutriunt (*gr. 4, 13, 5 ὅπως ἂν σκευασθῶσιν. Svennung, Unters. Pallad. 510 cogitat de sensu temporali*).

comp.: quomodocumque, quomodolibet, quomodonam.

quōmodŏcumque *adv.* *a* quomodo *et* (qui)cumque.

i. q. quocumque modo: **1** *in sententia relativa* (*fere liberius adnexa*): CIC. fin. 5, 30 -e (quoquomodo *BE*) dicitur, intellegi tamen quid dicatur, potest. SEN. benef. 5, 8, 4 omnia, -e ierunt (ierint *GP*), in idem revertuntur. nat. 1, 5, 12 non -e explicatur *purpura*, ostendit

[Pfligersdorffer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

optimum colorem. epist. 36, 6. VLP. reg. 23, 10 milites -e fecerint testamenta valent . . .; permissum est illis, -e vellent, -e possent, testari (GEST. Pilat. 1, 1, 4 -e volueris, introduc eum [*gr.* οἵῳ βούλει τρόπῳ]). CHIRON 261 si[c] eum statuere voles, -e steterit. HYG. astr. 4, 3 p. 102, 4 HIER. tract. in psalm. I p. 215, 3. EVGRAPH. Ter. Ad. 248 (utut *Ter.*).

2 *pertinet ad partem sententiae* (*cf. Schmalz-Hofmann*⁵ *487*): SEN. benef. 6, 35, 3 -e ad hoc cupiet pervenire. QVINT. decl. 306 p. 205, 25 haec si nubere . . . potest, -e (cuicumque *Gronov.*), dicam, mater incesta est. 337 p. 327, 16 (*cf.* 22) perdidi domum, fortuito incendio, -e. HYG. lim. grom. p. 138, 11 licet (aliquid *ABE*, *fort.* alioquin' *Lachm.*) et -e inscripta sit, perito mensori non latebit. FLOR. epit. 3, 23, 4 requiescere -e. ITALA I Cor. 12, 2 (Ps. Vigil. Thaps. trin. 12 p. 316C) ad idola muta -e ducebamini addicti (*cf. p. 1293, 83*). NOVATIAN. Cypr. epist. 64, 1 pacem . . . -e . . . datam. MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 30 p. 37, 3W. *deo* omnino non contingit -e mutari (nullo modo mutari c. et omnino non congruit quomodolibet accidens recipere *ed. Basil. Herold.*). HIER. tract. in psalm. I p. 269, 23 ut possit -e intrare (RVSTIC. Conc.S I 4 p. 7, 27). AVG. civ. 14, 15 p. 37, 32D. libido -e vincendi. doctr. christ. 4, 19, 38 *deum* nemo -e (quocumque *E*) non laudat. in euang. Ioh. 97, 1 quae . . . -e cognoscit. in psalm. 72, 12. Ps. PHOEBAD. fid. 3 p. 38D tamen -e ipsa pronuntias, cum scripta non sint. SORAN. praef. p. 3, 5 -e (quomodo *b*) transtulisse. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 60, 13 alios . . . -e falsis locutionibus adducentes (*gr. I 1, 5 p. 135, 16* ταῖς ψευδολογίαις ὡς ἔτυχον δελεάζοντες). p. 69, 12 quae hic -e fecistis. SIDON. epist. 4, 8, 5 famulor iniunctis -e, non ut volebam. VITAE patr. 3, 18 p. 748C.

***quōmodōlibet** *adv.* *a* quomodo *et* (qui)libet.

i. q. quolibet modo: 1 *in sententia relativa* (*interrog. obl. l. 35. 42. 44*) *fere liberius adnexa* (*cf. et l. 55; modus est coni. praeter l. 39*): AVG. civ. 3, 16 p. 120, 8D. -t . . . ea facta posteri ferant. 15, 13 p. 85, 5 -t (quomodo *ab¹*) istuc accipiatur, sive credatur . . . sive non credatur (anim. 2, 17, 23 p. 358, 26. c. Arrian. 25, 21 p. 701in. quod . . . dicit apostolus . . ., -t isti accipiant, non est dictum *eqs.* coll. c. Don. 3, 10, 19. *al.* VIGIL. THAPS. c. Eutych. 2, 4 p. 106C haec alius -t accipiat, interim *eqs.*). 18, 40 p. 316, 27 -t sese habeant cetera *eqs.* (epist. 190, 25 [habet *G¹*]. c. Iul. 3, 8, 17 quid ad me pertinet? retract. 1, 2. MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 2 p. 239/240med. interim, -t . . ., adstruit *eqs.* [*gr. p. 16* ὅπως ἂν ᾖ]). 21, 19 p. 524, 30 -t vixerint (21, 25 p. 536, 19). c. Arrian. 3, 4med. -t missum intelligant (c. Iul. 3, 21, 45. nat. et grat. 53, 61 -t . . ., ecce tamen *eqs.* in psalm. 108, 17). epist. 47, 1 -t scripsero. epist. 51, 1. gen. ad litt. 11, 39 p. 374, 8 per quodlibet et -t dictum sit (*seq.* tamen. c. Iul. op. imperf. 1, 133 p. 1132. c. Petil. 2, 107, 245 p. 158, 16 -t ea dixeris, non curo. FACVND. defens. 10, 7 p. 792B -t . . . sapuisse dicantur). c. Iul. 6, 10, 32 ubilibet sint, -t sint sub deo iudice (BOETH. in top. Cic. 4 p. 349, 36 nihil refert). *al.* RVSTIC. c. aceph. p. 1178B. 1192A deo . . . inhumanato . . . vel -t quis nominet.

2 *pertinet ad partem sententiae* (*cf. et var. l. supra l. 16*): BOETH. in Porph. comm. sec. 2, 7 p. 195, 9 quae -t (quolibet modo *CLN*) praedicantur. herm. sec. 5, 10 p. 344, 9 sive -t aliter ordinem . . . permutet (p. 346, 10). 5, 11 p. 368, 1 si quis dicat omnino -t conplexiones fieri (*Aristot. p. 21 a 5* εἴ τις ἁπλῶς φήσει τὰς συμπλοκὰς γίνεσθαι). top. Arist. 1, 9 p. 917B (*gr. p. 104b 36* ὁπωσοῦν). MVTIAN. Chrysost. hom. 17, 4 p. 349/350extr. ut nullus simpliciter et -t ad fontem spiritualem veniat (*gr. p. 132* ὡς ἔτυχεν). RVSTIC. Conc.S I 3 p. 20, 16 non . . . possibile est pravorum evitare scaevitates, si -t (q. licet *m*, quomodo *vers. Tur.*) quis eligat vivere (*gr. I 1, 1 p. 26, 8* ὡς ἂν ἕλοιτό τις, *cf. I 2 p. 37, 25* si quoquomodo. *Mar. Merc. Conc.S I 5 p. 49, 39* quamlibet vitam suam habeat circumspectam. *p. 338, 9* quamvis rectissime vivat). RVSTIC. c. aceph. p. 1172D -t patitur. p. 1247C non est quartum -t introducere extra.

quōmodōnam *adv.* *a* quomodo *et* (qui)nam. *i. q. quonammodo*: CIC. ad Q. fr. 2, 16, 5.

quōnammodō *v. s.* quinam.

adv. ***modŏ.** *de origine*: GRAMM. suppl. 212, 14 litteratura et non sensu *adverbium derivatur a nomine* sicut -o. *de altera* o *correpta*: MACR. exc. gramm. V 617, 13. 638, 15 CLEDON. gramm. V 64, 5. PRISC. gramm. III 69, 8 corripiunt o terminalem, quando in adverbia transeunt ut '-o'. *de usu poetarum v. Lindsay, Early Lat. verse 36 sq. Laidlaw, Prosody of Ter. 17. 83. Hartenberger, De* o *finali apud poetas Latinos ab Ennio usque ad Iuv. Diss. Bonn. 1911.* *de notione*: PAVL. FEST. p. 140, 3 significat et tempus, ut -o venit, et ponitur pro tantum, ut tace -o (DON. Ter. Eun. 1073, 1). Ps. ASPER gramm. suppl. 54, 6 (*in adverbiis in* o *desinentibus*). *v. et p. 1298, 6. 1300, 21 sqq. 76 sqq. 1303, 81. 1304, 83 sqq. 1305, 7 sqq. 1308, 23 sqq.* *legitur inde a* PLAVTO, ENNIO, *deest e. g.* SEDVL. [*dalm. vet.* mut, *it. vet.* mo, *it. mer.* mo *et* mu, *neap. vet.* modo, *ubique i. q.* '*nunc*'; *in compos.: lomb.* ancamò *et* amò '*adhuc*', *sard.* comó *et val.* acmú, acum '*nunc*', *sard.* immoi '*nunc*'. *Rohlfs.*] [*locis trad. dub. vel corr.*: PLAVT. Aul. 615. Pseud. 997 tacitus sis (si taceas *P*) -o. LVCIL. 1224. *al.* *loco lacunoso*: LVCIL. 298 VARRO ling. 10, 25. *al.* *dub. interpr.*: CAECIL. com. 108 TVRPIL. com. 43 VARRO Men. 375. *al.* *locis suspectis*: PLAVT. Pseud. 696b CIC. inv. 2, 170 IVV. 5, 51. 6, 195. *al.*]

CAPVT PRIVS: ***usu restrictivo*** *i. q.* '*cum modo (sc. dico)*', '*tantummodo*' (*nota abundantiam p. 1300, 10. 27. i. q.* '*vel tantummodo*' [*c. colore concessivo*] *e. g. l. 11. 57. 75. 80. al.; i. q.* '*saltem, certo*' *e. g. l. 37. 49. p. 1299, 34. 1301, 11. al.* [*similiter fere in hypotaxi usurpatur, cf. p. 1301, 28*]. *fere postponitur* [*aliter e. gr. l. 20. 43. 60. p. 1299, 43. 59*]).

I *usu* ***generali:*** A *pertinet ad partes orationis* (*cf.* DON. Ter. Andr. 630, 1 '-o' pro tantummodo. *opponitur res contraria particula* etiam *l. 15. 27. 30. 47. 53.* et *l. 48. al.* -o, . . . [ac, et, sed] non *v. l. 18. 23. 53. p. 1299, 56.* -o . . . nec *l. 21. 54. p. 1299, 64.* -o ac ne . . . quidem *l. 55.* non . . . sed -o *l. 36.* non -o, sed etiam *v. p. 1314, 83*): 1 *substantivum* (*cf. p. 1302, 67. part. pro substant. l. 14.* LAMPR. Alex. 59, 6 latrocinantium): PLAVT. Most. 433 si posthac me pedem latum -o scies imposisse in undam. 923 egone te ioculo -o ausim dicto aut facto fallere? (Rud. 729). Pseud. 183 vini -o cupidae estis. Rud. 720 tange utramvis digitulo minimo -o. TER. Phorm. 938 vos me indotatis -o patrocinari fortasse arbitramini, etiam dotatis soleo (*item apud participium* [*cf. l. 10*] VARRO ling. 9, 99 quodsi infecta -o conferrent). CIC. inv. 2, 12 utilitatis -o finem . . . exponi oportere (2, 167 propter utilitatem -o). 2, 69 victoriae -o in praesentiam declarandae causa, non ut in perpetuum *eqs.* (Verr. II 5, 186 VARRO rust. 1, 13, 2. PLIN. nat. 7, 7 -o partes eius ac non totam *naturam*. CENS. 18, 4 ad solis -o cursum nec ad lunae). Mil. 96 vocem sibi praeconis -o defuisse . . ., populi vero cunctis suffragiis . . . se consulem declaratum (de orat. 1, 149 v. -o . . . et vires. VARRO ling. 10, 66 voces -o . . ., non res. *v. etiam l. 34*). orat. 79 elegantia -o et munditia remanebit. 234 in Thucydide orbem -o orationis desidero, ornamenta comparent. part. 10 aut auscultator -o est qui audit aut disceptator. fin. 4, 21 verba (QVINT. inst. 9, 4, 50 metrum in verbis -o, ῥυθμός etiam in corporis motu est). 4, 31 sint -o partes vitae beatae. off. 2, 29. Att. 4, 18, 2 privata -o et domestica nos delectant. fam. 6, 12, 5 litterae . . . secundis rebus delectationem -o habere videbantur, nunc vero etiam salutem (9, 2, 5). CAES. Gall. 7, 56, 4 vado . . . invento . . . opportuno, ut bracchia -o atque umeri ad sustinenda arma liberi ab aqua esse possent. 7, 76, 6. SALL. Iug. 69, 3 biduum -o . . . laetati. 78, 4 eius civitatis lingua -o conversa (TAC. dial. 31, 1 ut . . . linguam -o et vocem exercerent [*v. supra l. 21*]). hist. frg. 4, 50 in praesens -o (QVINT. inst. 10, 7, 31 ad p. -o tempus). VARRO ling. 6, 24 feriae non populi, sed montanorum -o (LAMPR. Alex. 59, 6). rust. 1, 18, 4 fere operarii -o . . . addendi. 3, 3, 3 terra -o . . . contentae. OV. trist. 2, 528. LIV. 4, 42, 5 quae *preces tribunorum* in speciem -o iactentur (30, 8, 2 ad s. -o obsidionis. PLIN. nat. 9, 108 specie -o inani inflatas sine corpore [QVINT. decl. 260 p. 64, 24]. *cf.* LIV. 37, 20, 9 velut ad spectaculum -o eductos). 7, 2, 3 circi -o spectaculum fuerat. 26, 26, 5 moris -o causa (*cf.* QVINT. inst. 9, 2, 66 venustatis -o gratia). *al.* CELS. prooem. 75 -o in vivis. SEN. Herc. f. 1283 fortis in pueros -o. CVRT. 4, 14, 3 nomina -o vana . . . ne extimescerent. PLIN. nat. 5, 33 lasari -o (*antea* tantum *syn. ut* 15, 26). 11, 1 tenui -o fistula cohaerentia. QVINT. inst. 2, 6, 3 auribus -o accipiunt (*seq.* ad cogitationem etiam. *cf.* SVET. Aug. 21, 3 auditu -o). TAC. Agr. 8, 2 primo . . . labores -o et discrimina, mox et gloriam communicabat. GELL. 16, 19, 10 vitam -o sibi ut parcerent oravisse. TER. MAVR. 818 C -o aut P (*821* ceteris). 1119 nil obstant pedis alterius -o consona et uda. *al.*

2 *adiectivum* (*cf. p. 1302, 54*): CIC. Tusc. 4, 82 ceteros . . . commotos -o . . . dicere solemus, at eos, qui . . ., miseros *eqs.* 5, 76 cur eum beatum -o et non beatissimum etiam dixerim? (*cf.* SALL. Iug. 88, 4 quae . . . gloriosa -o neque belli patrandi cognovit. PANEG. 10, 4, 2 divinum -o ac ne id quidem unicum . . . auxilium). PLANC. Cic. fam. 10, 15, 4 mediocris -o fortuna. CAES. Gall. 6, 35, 3 manus erat nulla, quae parvam -o causam timoris adferret (7, 52, 2 detrimentum. SALL. hist. frg. inc. 12 p. -o velorum alis demissis [*nisi* '*instar velorum*' *intellexeris*]. LVCAN. 9, 766. *cf.* BELL. Afr. 54, 1 parvulam -o causulam nactus Caesar). SALL. or. Macri 15 plebei -o patricium magistratum (*sc. adeundum*) . . . paravere. hist. frg. 2, 40 primam -o Iapydiam ingressus (QVINT. inst. 2, 6, 2 primas -o lineas. AVIEN. Arat. 488). VARRO ling. 8, 49 alia rectos solum, alia -o obliquos *casus* habent. PLIN. nat. 18, 63 montanis -o . . . Italiae agris. QVINT. inst. 1, 11, 7 recto -o exitu *tibiarum*. 2, 15, 15 circa civiles -o *res* versari. 7, 1, 41 locis speciosis -o. 10, 2, 7 lineas (*cf. l. 62*) -o extremas. SVET. Tib. 15, 1 privata -o officia obiens ac publicorum munerum expers. FLOR. epit. 3, 4, 1 nec in proximas -o prov incias contenti incurrere (*cf. p. 1299, 59*). FRONTO p. 200, 4 v.d.H. (= p. 210, 12 N.) congiariis frumentariam -o plebem . . . placari. PANEG. 10, 12, 7 navigia . . . levi -o commota nisu ducentium. *al.* PRISC. gramm. II 464, 3 principales ⌊-o syllabas⌋ (⌊ ⌋ monosyllabas *B*, -o *om. GLK*, tantum *sscr. Rr*). *nota*: SALL. hist. frg. 4, 39 avidior -o properandi factus (*cf. p. 1299, 47*).

3 *numeralia*: PLAVT. Amph. 639 noctem unam -o (Most. 200 uni -o gessi morem. Pseud. 76 lacrumam . . . ut expuant *oculi* unam -o. LVCIL. 448 [*v. Warmington*]. CIC. Phil. 1, 14 orat. 28. 180. ac. 2, 101 ut unum -o sensibus falsum videatur. LVCR. 4, 1181 CAES. Gall. 5, 41, 7 SALL. Iug. 89, 6. *al. cf. p. 1299, 4. 21*). Pseud. 263 potin ut semel -o . . . huc . . . respicias? (ENN. scaen. 263 ter sub armis malim vitam cernere quam s. -o parere [*Eur. Med. 251* ἢ τεκεῖν ἅπαξ]. MART. 9, 76, 5). CIC. Phil. 2, 119 duo -o haec opto (LIV. 34, 10, 6 QVINT. inst. 9, 4, 136 SVET. vita Verg. p. 65). Brut. 60 -o plane annis CXL ante me consulem. VARRO rust. 2 praef. 1 nonis -o diebus . . ., reliquis septem. MART. 6, 28, 8 bis senis -o messibus peractis. 6, 85, 8 viderat Alphei praemia

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quinta -o. QVINT. inst. 3, 3, 4 tres -o primas esse partes volunt. TER. MAVR. 1997 pes -o tertius. *al.*

4 *pronom.* (*cf. p. 1302, 48*): hic (*cf. p. 1298, 81*): PLAVT. Asin. 428 triduum hoc unum -o foro operam adsiduam dedo (Mil. 1166 omne ordine, nisi -o u. hoc: hasce *eqs.* Most. 1177 hanc -o unam noxiam, unam . . . fac [*at v. app. crit.*]. SVET. Tib. 11, 3 u. hoc -o neque praeterea quicquam). Most. 906. Pseud. 283 aliquot hos dies manta -o (321 opperiare h. sex d. aliquos [saltem *P*] -o). TER. Andr. 899 hoc -o te obsecro, ut ne *eqs.* (Eun. 766. VARRO ling. 9, 64 hoc -o mutat, quod *eqs.* EVAGR. alterc. p. 8, 3 B.). QVINT. inst. 8, 6, 2 haec -o in his adnotasse contenti (*cf. etiam l. 59*). *al.* is: PLAVT. Cas. 287 quid velis, -o id velim me scire (Epid. 37 id -o videndum est, ut *eqs.* TER. Eun. 724 id -o dic. ACC. trag. 490. RHET. Her. 2, 22, 34 si id -o, quod satis esset, curarent poetae. SALL. Iug. 70, 5 id -o agitari [LIV. 3, 37, 5]. 81, 4 VARRO rust. 1, 2, 23 LIV. 1, 17, 11. 29, 2, 6 id -o hostium imitati sunt. QVINT. decl. 262 p. 72, 14. *et saepe*). CIC. Caecin. 59 ii -o fuerunt qui etiam antea (LIV. 40, 35, 11). top. 38 si aquam pluviam eam -o intellegeremus, quam *eqs.* fin. 3, 40 ea se -o probare, quibus *eqs.* (SALL. Iug. 11, 8 VARRO ling. 7, 57 frg. Non. p. 547, 4 LIV. 30, 6, 3). Tusc. 3, 59 is. SALL. Iug. 75, 7 ea -o *aqua* (VARRO rust. 1, 8, 6 LIV. 9, 2, 5. 22, 45, 4 ea -o una causa). LIV. 32, 16, 15 ea -o parte . . . stationes . . . opponunt. 36, 6, 9 in eo -o diversae sententiae erant, quod *eqs. al.* ille: PLAVT. Rud. 1076 verbo illo -o ille vicit. TER. Hec. 785 illis -o explete animum. CIC. de orat. 3, 190 efficiendumst illud -o nobis, ne *eqs.* (Tusc. 1, 70 i. -o video. 5, 18. PLIN. nat. 37, 195 i. -o meminisse). LIV. 3, 42, 2 illa -o in ducibus culpa, quod *eqs.* QVINT. inst. 6, 4, 6 illum -o ambitiosum declamandi sudorem praestitisse contenti. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 27 p. 126, 12 atque ideo nos illam -o solam (solam -o *P*) *speciem* . . . intellegamus. *indefin.*: PLIN. nat. 33, 82 antequam ex aere aliqua -o *statua* fieret.

5 *adv.* (*locutiones adverbiales v. infra l. 42*): **a** *usu communi* (*cf. p. 1302, 49*): PLAVT. Bacch. 486 opperiri . . . paulisper -o (POMPON. Atell. 43). TER. Haut. 316 si paululum -o quid te fugerit (VARRO Men. 524). CIC. dom. 65 hinc -o amandandus est (*v. app. crit.*). Phil. 2, 7 qui ⌊paulum -o⌋ (⌊ ⌋ paulo *V*) bonorum consuetudinem nosset (de orat. 3, 196. fam. 1, 5b, 2 [paululum *var. l. ut* SALL. Catil. 52, 18]. CAES. Gall. 4, 25, 2. VARRO frg. Gell. 3, 17, 3 nemini . . . p. [paululum *Non.*] -o humaniori. SALL. Iug. 60, 3. *al.*). de orat. 2, 146 mediocriter -o *considerare*. QVINT. inst. 6, 4, 8 plerumque . . . studio loquendi ⟨fit⟩ fatue -o. SVET. Nero 41, 2 leviterque -o . . . mente recreata. GELL. 17, 7, 3 utrumne in post facta -o furta lex valeret an etiam in ante facta. *pertinet ad locutiones adverbiales* (*cf. etiam p. 1298, 17 sq. 35. 42. 43. al.*): LIV. 1, 36, 8 posteriores -o sub iisdem nominibus, qui additi erant, appellati sunt. COLVM. 2, 10, 15 lentim -o semediata (*Lundström*, a dimidiata *Schneider*) luna usque in duodecimam . . . seri. QVINT. decl. 301 p. 186, 14 post securitatem -o (*i. demum*) conviva serus accessi. **b** *vi auctiva iuxta compar. i. q.* 'etiam', 'ἔτι' (*cf. p. 1298, 72*): SALL. Iug. 47, 3 inter haec negotia Iugurtha impensius -o legatos supplices mittere (75, 1). NEP. Paus. 4, 6 -o magis Pausanias perturbatus (*lectionem defend. Halm, Malcovati; de tempore intell. Nipperdey*). SEN. contr. 10, 2, 5 quanto honestius -o pater et filius inter se *umquam* contenderunt, honestiorem facturus victum uter vicisset! SIDON. epist. 5, 14, 3 -o citius venies.

6 *verba* (*cf. p. 1300, 19 sqq., interpr. dub. p. 1293, 41*): PLAVT. Cas. 1001 si . . . aut amasso Casinam aut occepso -o *eqs.* (CIC. fin. 2, 5). Pseud. 226 ea pacisci -o scis, sed quod pacta es non scis solvere (*item pertinet ad inf.*: RHET. Her. 2, 20, 33 fieri aut posse -o [*om. E*] fieri. CAES. Gall. 7, 66, 6 progredi -o [*om. β*]. VARRO ling. 5, 6. 8, 43 rust. 1, 2, 25. FLOR. epit. 3, 20, 3 non [*om. B, Roßb.*] -o effugisse contenti [*cf. l. 10. 27. p. 1298, 67 sq.*]. *al.*). TER. Andr. 630 in denegando -o . . . pudor . . . adest (Haut. 457 pytissando -o mihi quid vini absumpsit). Hec. 436 quid vis dicam? an conveniam -o? RHET. Her. 4, 26, 36 si . . . rogasset, immo innuisset -o (*de schemate correctionis*). CIC. inv. 1, 83 imitabuntur -o . . . neque erunt eiusmodi (SVET. Tib. 72 prospectis -o nec aditis urbis moenibus). fin. 2, 38. ac. 2, 87 denique videantur sane, ne adfirmentur -o. *al.*

B *pertinet ad universam sententiam* (*cf. p. 1300, 21 sqq. de colore adversativo [e. g. l. 78. 81] v. p. 1300, 19*): **1** *enuntiati primarii*: PLAVT. Capt. 458 ad fratrem -o captivos alios inviso meos (Stich. 66 iam ego domi adero: ad meam maiorem filiam i. -o). Cas. 526 cura, ego ad forum -o ibo; iam hic ero (TER. Andr. 594 domum -o i. . . . atque huc renuntio). Stich. 534 deos salutatum atque uxorem -o intro devortor domum. 623 deos salutabo -o, poste ad te continuo transeo. 647 cadum -o hinc a me huc cum vino transferam; post⟨id⟩ea accumbam. Truc. 692 sequere, obsecro. : : Strabacem hic opperiar -o. CIC. inv. 1, 109 in quo *loco* orantur -o illi, qui . . ., ut misereantur. Marcell. 29 vagabitur -o tuum nomen longe atque late, sedem stabilem et domicilium certe non habebit. fin. 1, 60 praesentibus *bonis* non fruuntur, futura -o exspectant. SALL. Iug. 50, 4. VERG. Aen. 5, 438 stat gravis Entellus nisuque immotus eodem, corpore tela -o atque oculis vigilantibus exit. PLIN. nat. 27, 138 trichomanes adianto simile est, exilius -o nigriusque. PEREGR. Aeth. 43, 3 ipse est locus in Syon, alia -o ecclesia est (*Pétré intell. de tempore*). *al.*

2 *enuntiati secundarii sim.*: PLAVT. Asin. 274 aetatem velim servire, Libanum ut (qui *codd. Nonii*) conveniam -o (CAES. Gall. 4, 16, 6 orabant, ut sibi auxilium ferret . . ., vel . . . exercitum -o Rhenum transportaret. RVT. LVP. 1, 10 alio atque alio ⟨casu⟩ -o ut pronuntientur. LIV. 3, 64, 9 VLP. dig. 26, 10, 1, 5 TERT. uxor. 1, 1, 3 SVLP. SEV. chron. 1, 7, 4. 1, 14, 5. *al. cf.* VERG. Aen. 9, 42 neu struere auderent aciem neu . . ., castra -o et tutos servarent aggere muros [*cf. p. 1301, 2*]). TER. Eun. 380 vide ne nimium calidum hoc sit -o (OV. epist. 15, 169 spem -o ne nostram fieri patiare caducam, deprecor [CVET. 7, 2, 2]. LIV. 9, 34, 16. 10, 43, 4. *al.*). NVX 36 truncos, qui -o nil, quare percutiantur, habent. *nota abundantiam*: AVG. symb. 1, 1 numquid -o solummodo audistis quia . . .? *formarum infinitarum verborum sim.*: CIC. Tusc. 2, 38 medicum -o requirens (*cf.* CAES. civ. 3, 75, 1 nulla interposita mora sauciorum -o et aegrorum habita ratione [LIV. 1, 23, 2. 9, 22, 3 SVET. Cal. 16, 2 Claud. 11, 1 Nero 33, 2]. PLIN. nat. 9, 9 squamis -o hispido corpore. *cf. p. 1302, 76*). SALL. hist. frg. 2, 24 ad mutandum -o in melius servitium (QVINT. inst. 7, 1, 14). LIV. 29, 5, 7 Ligures haud abnuere, tempus -o . . . petere ad *eqs.* (*aliter acc. c. inf. restringitur ut obi.*: LIV. 37, 53, 5 PLIN. nat. 6, 201. 8, 119. ARNOB. nat. 2, 49 et -o non parvi sed esse nullius . . . mominis quod *eqs.*).

II ***specialia*** (*cf. etiam p. 1299, 66. nota colorem adversativum e. g. l. 36. 73; cf. p. 1299, 67. c. ellipsi verbi* CIC. Att. 4, 6, 4): **A** *coniungitur cum imp., i. q. age,* ἄγε δή (PAVL. FEST. p. 23, 12 agedum significat age -o. DON. Ter. Eun. 309, 1 ⟨'-o'⟩ tantummodo, quasi haec mora sit promissis complendis. SERV. auct. Aen. 4, 50 pro 'tantummodo'. † et alii quod te '-o vita supersit' [VERG. georg. 3, 10]. *v. et p. 1297, 71 sq. sermo est minax* [DON. Ter. Phorm. 420A minantis sunt verba] *e. g. l. 68. hypotaxi proxima l. 53 sqq; nota abundantiam*: ALC. AVIT. carm. 2, 198 tu -o suspensos tantum ne contine tactus [5, 121], *cf. l. 9 et* NEMES. cyn. 86 tu -o . . . heia age . . . sume):

1 *in univ.* (*c. partic. negat.* ne: PROP. 2, 15, 49 tu -o dum lucet fructum ne desere vitae [2, 20, 14 MANIL. 1, 458]. *v. etiam l. 27 et cf. p. 1303, 43*): NAEV. trag. 32 pergite . . . -o (*del. Ribbeck*) Bacchico cum schemate (CIC. de orat. 1, 209 VERG. Aen. 1, 389. 1, 401). PLAVT. Amph. 788 aperi -o. 806 sine -o argumenta dicat (Curc. 655. Epid. 668 -o s. Most. 11 Poen. 1146 TER. Phorm. 420 [*v. supra l. 25*]. Eun. 65. *al.*). Asin. 5 cave -o ne gratiis (Most. 326. *v. et l. 37*). Aul. 459 abi in malum cruciatum . . . : : abi tu -o (Cas. 756 i tu -o. *at sollemni ordine*: Aul. 608 tu -o cave. Mil. 1123 tu -o istuc cura. TER. Phorm. 670 tu -o . . . fac [OV. ars 1, 480]. CIC. Att. 1, 6, 1. 1, 19, 11. 4, 2, 5 fam. 7, 1, 5. VERG. ecl. 4, 8 [*in initio hexametri item* georg. 3, 73. *al.; inducit alterum hemistichium pentametri inde a* PROP. 4, 2, 20 OV. epist. 17, 216]. SEN. benef. 1, 4, 1 PETRON. 137, 8 TERT. nat. 1, 7, 31. *al.*). Bacch. 555 dic -o (Capt. 570 Epid. 143 Men. 148. *al.*). Capt. 184 i -o, venare leporem (Persa 613 immo i -o. Poen. 428. 430. Stich. 477 i -o, alium convivam quaerito tibi. Trin. 590 *ter repetitur.* Truc. 332. *al. v. et l. 46*). 839 age, gaude -o (Cas. 488. 965. TER. Eun. 282 a. -o i. POMPON. Atell. 140 a. -o . . . garri). Cas. 755 quin tu i -o (Men. 416 Merc. 955 Trin. 583). Men. 425 impera quid vis -o. Merc. 324 vide sis -o etiam (Mil. 984 Persa 28 Pseud. 1096 Trin. 913). Most. 489 ausculta -o (491. 1138 Poen. 311 Pseud. 1008. Stich. 602 mihi -o a., iube *eqs.*). 583 abi -o (586 Persa 195 Poen. 429 sq. *v. et l. 36*). Pseud. 585 date operam -o. Rud. 708 iube -o accedat prope. 1127 cedo -o mihi istum vidulum. Truc. 118 respice huc -o (620 accede h. -o, adi h. -o). TER. Hec. 785 illis -o explete animum. *al.*

2 *adnexis enuntiatis temporis futuri* (*fut. ex. v. l. 62, praes. l. 63*): PLAVT. Amph. 286 te istis tuis pro dictis . . . accipiam; -o sis veni huc: invenies infortunium. 674 sequere hac me -o (*seq.* allegabo. Asin. 876). Asin. 145 reddam . . . me specta -o ([Bacch. 784 specta rem -o . . . faciam]. *antecedente temp. futuro*: Epid. 604 inveniam . . . abi -o [714]. Men. 215. 562 Poen. 579 TER. Phorm. 670 Ad. 280. 982. OV. ars 1, 270 capies, tu -o tende plagas [EPIST. Sapph. 214 OCTAVIA 84]). 457 da -o . . . exhibebo. 869 tace -o (Bacch. 638a Capt. 609). 897 sine, venias -o domum, faxo (Cas. 437 s. -o rus veniat . . . remittam. Pseud. 222). Cas. 965 accede huc -o . . . captavero (*fut. ex. item* TER. Ad. 538). 998 redi (Pseud. 1326). Epid. 302 face -o, est lucrum hic tibi amplum (*item seq. praes.*: VARRO Men. 327. *antecedit praes.*: PLAVT. Merc. 875. Mil. 1144 vos -o . . . date operam. 1158). Men. 922 mane (Pseud. 1159). Mil. 935 vos -o curate. Most. 1173 tu quiesce hanc rem -o petere. Rud. 691 sedete hic -o. 779 abi (*cf. l. 57*) -o, ego dum hoc ⟨curabo⟩ recte. Truc. 614 tange -o; iam ego ⟨te⟩ hic agnum faciam (PETRON. 126, 18). TER. Eun. 309. *al.* OV. met. 3, 557 (*in parenthesi ut* SIL. 7, 394). LIV. 6, 18, 7. SEN. dial. 1, 6, 7 adtendite -o et videbitis (PLIN. paneg. 45, 6. *cf.* PLIN. epist. 2, 9, 6). VAL. FL. 7, 61 haud . . . morabor . . .; -o nostra prior tu perfice iussa. *adde* ACC. trag. 372 socium in portu est copia, quae subsistat: -o tute ipse ted offirma. *c. imper. II*: PLAVT. Amph. 520 muttito -o (*antea fut. supplendo*). Asin. 240 Rud. 729 TER. Ad. 845.

B *coniungitur cum coniunctivo* (DON. Ter. Phorm. 59, 3 [*v. p. 1303, 24*] '-o' pro 'tantummodo' ut '-o Iuppiter adsit' [VERG. Aen. 3, 116]. *sim.* SERV. georg. 3, 10 [*ad eund. vers. v. supra l. 24*]. auct. Aen. 2, 160. *cf. p. 1303, 14 sqq.*): **1** *per se posito*: **a** *in enunt. quasi secundariis*: **α** *in universum*: PLAVT. Merc. 992 supplici sibi sumat quid volt ipse ob hanc iniuriam, -o pacem faciatis oro. Poen. 1150 facias -o quam memores mavelim (Pseud. 131 ostium lenonis crepuit. : : crura mavellem [mavelim *A*] -o). TER. Ad. 399 sic siet -o ut nunc est, quaeso. CIC. fam. 14, 3, 5 tu -o ad me velim omnia diligentissime per-

[*Pflügersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scribas (PHAEDR. 5, 2, 8 vellem istis verbis saltem adiuvisses -o). TIB. 1, 6, 67 sit -o casta doce. *β in oratione obliqua*: LIV. 1, 9, 15 mollirent -o iras et ... darent animos. 2, 44, 4. 9, 31, 12. 10, 19, 4 experiretur (CVRT. 10, 7, 10). CVRT. 6, 2, 21 se facturum esse respondit: illi -o vulgi aures praepararent sibi. TAC. ann. 2, 15, 3 meminissent -o (2, 45, 4). 15, 51, 3 accingeretur -o novare operam ... ac (*cf. infra l. 20*) digna pretia exspectaret. *al.* *aliter* TAC. ann. 3, 45, 1 fremente ... milite, ne suetam requiem ... opperiretur: viderent -o adversos et aspicerentur.

b *in enuntiatis primariis*: *α c. coni. praes.*: PLAVT. Persa 542 videam -o mercimonium (TIB. 1, 1, 25 iam -o ⌊iam possim⌋ [⌊ ⌋ non possum *codd. plurr.*] ... vivere parvo). CIC. inv. 2, 175 -o illud attendatur. S. Rosc. 101 veniat -o, explicet *eqs.* Att. 3, 23, 4. 10, 7, 1 exeamus -o (fam. 9, 18, 2 demus -o operam. *al.*). 15, 4, 3 sit -o ... locus agendi (PROP. 1, 7, 4 sint -o fata tuis mollia carminibus. 3, 20, 9 -o s. tibi fidus amicus). fam. 9, 2, 5 -o nobis stet illud. 9, 16, 9 liceat -o isto venire (16, 23, 1). VERG. Aen. 2, 160 tu -o promissis maneas (TIB. 1, 3, 4 abstineas avidas, mors -o nigra, manus [*at v. app. crit.*]. LYGD. 6, 9 STAT. Theb. 4, 848 Kl. [840 Kohlm.]. PLIN. epist. 10, 18, 3 -o velis. *al.*). 7, 263. PLIN. nat. 17, 36 intellegere -o libeat ... et (*cf. supra l. 6*) quidquid optari debet in eo vocabulo invenietur. PLIN. epist. 3, 17, 2 MART. CAP. 7, 726. *al.* *β c. coni. aliorum temporum*: CIC. nat. deor. 3, 20 -o possemus (-simus B^1) eum animantem cogitare (Att. 11, 23, 1 -o valeres). Att. 15, 3, 1 -o redditae litterae sint (CLAVD. MAM. anim. praef. p. 20, 11 tu -o faxis. 2, 7 p. 120, 10 -o tu ... probaveris. 3, 3 p. 157, 19 -o tu videris). OV. Pont. 4, 14, 61 di -o fecissent, placidae spem posset habere pacis *eqs.*

2 *in hypotaxi fere i. q. dummodo* (*subiungit enuntiata optandi restrictiva, at v. Schrijnen-Mohrmann, Synt. Cypr. II 108 secutos Schmalz-Hofmann⁵ 745. cf. et p. 1300, 26*): **a** *c. coni. praesentis*: *α pendet ex enuntiato primario*: Ⓘ *c. imperativo*: CIC. fin. 2, 14 hanc iucunditatem ... transfer in animum ..., -o intellegas. ad Q. fr. 3, 9, 8. OV. Pont. 1, 7, 68 quolibet in numero me ... repone, sim -o pars vestrae ... domus. Ⓘⓘ *cum coniunctivo: adhortativo*: CIC. Phil. 11, 19 quodsi comitia placet in senatu haberi, petamus, ambiamus, tabella -o (nova *t*) detur nobis *eqs.* Tusc. 4, 33 LIV. 9, 3, 2 LACT. inst. 3, 11, 16. *optativo* (*concessivo*): CIC. Verr. II 2, 139 cogat alios *testes* laudare ..., -o haec faciat *eqs.* de orat. 3, 191 div. 1, 38 off. 3, 31 Att. 14, 20, 2 TIB. 2, 5, 106. NEMES. cyn. 260 sit tibi ... sonipes ..., -o sit gentili sanguine firmus. AVG. anim. 2, 12, 16 (*verba Vinc. Victoris*). *adde*: PROP. 2, 26b, 44 me licet unda ferat, te -o terra tegat (2, 30, 14). *potentiali*: TIB. 1, 6, 64 proprios ego tecum, sit -o fas, annos contribuisse velim (OV. Pont. 1, 8, 51). VAL. FL. 3, 233 placeat ... furor, -o tela sacerdos porrigat. PLIN. paneg. 74, 3. *obliquo*: CIC. Brut. 16 ut ... etiam augere possimus largitatem tui muneris, -o idem noster animus efficere possit, quod ager, qui *eqs.* fin. 1, 10 qui Graeca legere malint, -o legant illa ipsa, ne simulent. Ⓘⓘⓘ *cum indicativo*: Ⓐ *praesentis* (*gerundivi l. 70*): *enuntiato primario antecedente* (*e coni.*: PLAVT. Pseud. 239): PLAVT. Stich. 711 convivi sat est, -o nostra huc amica accedat. CIC. Balb. 27 potest, -o adsciscatur (Att. 5, 15, 1 SEN. epist. 104, 34). de orat. 2, 156 Brut. 193. fin. 1, 15 te ... iudicem aequum puto, -o quae dicat ille bene noris (PETRON. 138, 8). Cato 22 manent ingenia senibus, -o permaneat studium. ad Q. fr. 2, 14, 3. *al.* OV. am. 3, 14, 48 epist. 2, 101. 17, 147 fiat -o copia nandi (*antea* dummodo). LIV. 25, 6, 19 nec virtutis praemium petimus, -o experiri animum ... liceat. SEN. Phoen. 526 placet. PLIN. nat. 37, 31 STAT. Theb. 4, 253 silv. 5, 1, 13 QVINT. inst. 12, 9, 8 PLIN. epist. 2, 10, 7. PAVL. sent. 4, 8, 4 (= COLL. Mos. 16, 3, 5) nec interest, adoptivi sint *filii* an naturales ..., -o maneant in potestate (*cf.* COD. Theod. 8, 5, 14, 2 -o ... non excedat). *al.* *enuntiato primario sequente*: TER. Haut. 981 -o liceat vivere, est spes. CIC. har. resp. 30 agatur -o haec res ..., habeo quae *eqs.* Phil. 1, 14 potestas -o veniendi in hunc locum sit: dicendi periculum non recuso. PRVD. cath. 10, 137 veniant -o tempora iusta, cum ..., reddas patefacta necesse est. *enuntiato hypothetico interposito* (*dub.* CIC. leg. agr. 2, 100): CIC. Brut. 64 quos, valetudo -o bona sit, tenuitas ipsa delectat. OV. met. 4, 702. 5, 272. 8, 38. 14, 13. *al.* CVRT. 5, 1, 37 liberos ... cum hospitibus stupro coire, -o pretium flagitii detur, parentes ... patiuntur. LVCAN. 10, 95. PRVD. apoth. 212 non recipit natura hominis, -o quadrupes ille non sit ..., non recipit, neget ut *eqs.* *nota coniug. periphrast. passivam enuntiati primarii*: CIC. fin. 2, 27 gerendus est mos, -o recte sentiat. ac. 2, 99 et sensibus probanda multa sunt, teneatur -o illud. Cato 70 neque histrioni, ut placeat, peragenda fabula est, -o in quocumque fuerit actu probetur. Ⓑ *futuri*: *enuntiato primario sequente*: PLAVT. Asin. 897 (902) ⟨re⟩venias -o domum, faxo ut scias *eqs.* CIC. de orat. 3, 125 sit -o is ... institutus ..., ne ille haud sane ... requiret (Cato 33). Att. 12, 40, 4 VERG. Aen. 3, 116 (*cf. p. 1300, 77*). OV. am. 2, 9, 43 (*sensu concessivo*). ars 3, 617. *al.* LIV. 28, 44, 6 CVRT. 10, 9, 6 SIL. 3, 150 IVV. 2, 135 LACT. inst. 2, 19, 6. *al.* *enuntiato primario antecedente* (*loco minus certo*: CIC. Att. 5, 15, 3): TER. Eun. 890 volet ..., civis -o haec sit. CIC. Scaur. 18 si ... nitere testibus non dico bonis viris ..., noti sint -o (‘*fuitne* notis -o?’ *Schoell*). orat. 85 ceteris promiscue poterit uti, continuationem verborum -o relaxet (fat. 43. SEN. dial. 5, 42, 1 poterimus autem, adnitamur -o). fin. 1, 28. Att. 5, 15, 1 feram ..., sit -o annuum (OV. met. 12, 265 non inpune feres). *al.* VERG. Aen. 7, 263 non vobis ... opulentia derit, ipse -o Aeneas ... adveniat (PLIN. epist. 10, 18, 3). PROP. 1, 1, 28 patiemur (OV. epist. 17, 51). OV. met. 5, 527. 7, 177 trist. 5, 1, 45 Pont. 2, 1, 54 LIV. 9, 19, 17 SEN. dial. 7, 1, 4. epist. 36, 3 dabit (PLIN. epist. 3, 17, 2). QVINT. inst. 12, 9, 21 MART. 14, 30, 2 LACT. inst. 6, 23, 22 BOETH. cons. 3, 11, 4 W. *al.* *huc pertinet* VAL. FL. 4, 192 te ... faxo iam tua silva ferat, -o sint tibi sanguis et artus. *enuntiato hypothetico interposito*: CIC. Flacc. 97 nemo erit tam iniustus, qui ..., sit -o liber et civis, quin *eqs.* (orat. 81). Att. 3, 23, 4 fam. 10, 10, 2. VERG. ecl. 9, 27 tuum nomen, superet -o Mantua nobis, ... cantantes sublime ferent (ferant *var. l.*) ... cycni. georg. 3, 10 (*cf. p. 1300, 78*). OV. epist. 1, 107 vivat -o (trist. 4, 4, 47). AMM. 16, 12, 18 CLAVD. 8, 350. Ⓒ *fut. exacti*: VAL. FL. 2, 245 non ulla ... te ... dictam abstulerint, durent Latiis -o saecula fastis. 5, 205 tum tibi ..., fluvio -o, Phasi, quieto ... patiare ratem, nec dona nec arae defuerint.

β alia (*lectione dubia enuntiati primarii* CIRIS 13, *v. Bickel, Glotta 29, 1942, 29 sqq.*): Ⓘ *pendet e parte enuntiati*: CIC. Att. 6, 3, 4 stante Pompeio vel etiam sedente, valeat -o. 15, 13, 4 res Hispanienses valde bonae, -o Balbilium incolumem videam. LIV. 28, 41, 4. LVCAN. 1, 202 ubique tuus—liceat -o nunc quoque—miles. STAT. Theb. 3, 603. PLIN. epist. 2, 7, 5 adulescentibus quoque, digni sint -o, tanta praemia constituta. AMM. 15, 8, 14 una orbem pacatum, deus -o velit quod oramus, ... recturi. *adde inf.*: CIC. orat. 28 putant ..., qui horride ... dicat, -o id eleganter ... faciat, eum solum Attice dicere (*item inf. praes. sim.*: nat. deor. 1, 98 deum tamen nosse te dicis, -o liniamenta maneant. CAES. Gall. 7, 64, 3 LACT. inst. 3, 11, 16). Tusc. 3, 84 se effecturam ..., nos -o ... recipiamus (*sim.* SIL. 12, 669. *item inf. fut.*: CIC. Att. 13, 3, 1 teneamus -o quod volumus, puto fore *eqs.*). Ⓘⓘ *pendet e sententia defectiva*: CIC. Brut. 255 et recte quidem ..., -o sit hoc Caesaris iudici ... testimonium.

b *c. coni. imperf.*: CIC. leg. agr. 3, 10 tacerem, -o ipse se Sullanum esse confiteretur. LIV. 23, 25, 3 quod ad Carthaginienses hostes ... attineret, prospera -o essent ..., Gallicum bellum ... differri posse (*pendet ex infin. ut* TAC. Agr. 15, 4. APVL. met. 10, 27, 2 se reddituram constituit, -o ... vellet). 23, 49, 12 suppletis copiis ex provincia, ut quae maxime omnium belli avida, -o praeda ... esset (*pend. ex enuntiato defectivo ut* TAC. ann. 2, 14, 4). BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 272, 26 intulit iustum et non iustum indifferenter habens ..., an iustus et non iustus *praedicaretur*, -o ... sumeretur.

c *c. coni. perf.*: CIC. Att. 13, 33, 3 erue, in praefectis an in contubernalibus fuerit, -o fuerit in eo bello. 15, 3, 2 Brutum apud me fuisse gaudeo, -o ... libenter fuerit (VLP. dig. 37, 4, 8, 11 in adoptionem datos filios non summoveri praetor voluit, -o heredes instituti sint). STAT. Theb. 3, 603 largus ... animae, -o suaserit ira. QVINT. decl. 257 p. 51, 14.

C *iuxta partes orationis fere i. q. dumtaxat, utique*: **1** *varias* (*cf. p. 1303, 73*): TER. Ad. 187 cupio, aequi -o aliquid (*cf.* CIC. ac. 2, 132 quemlibet *sequere*, -o aliquem). CIC. S. Rosc. 138 decerne, -o recte (*cf.* Pis. 70 reprehendat eum licet ..., -o leviter [de orat. 2, 245 -o breviter. CELS. dig. 8, 1, 9 ire agere licebit, civiliter -o]. orat. 234 sequatur ea sane, -o sic ut *eqs.* off. 1, 127 facere ..., -o occulte. 1, 156 eloqui copiose, -o prudenter, melius est *eqs.*). Verr. II 3, 224 aliqua ratione hoc crimen quamvis falsa, -o humana ..., defendere (*cf.* off. 1, 92 quam plurimis, -o dignis, se utilem praebeat *res familiaris*. ad Brut. 1, 15, 9 qua quemque re putat, -o honesta, ... posse adduci. PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 17, 4 servitutem, honorificam -o, non aspernatur. QVINT. inst. 10, 5, 20 etiam alias *causas componat*, veras -o. LAMPR. Alex. 44, 4 pauperum filios, -o ingenuos). Phil. 1, 16 vellem adesset Antonius, -o sine advocatis (12, 31 ut optanda mors esset, -o s. cruciatu atque tormentis. *cf.* off. 2, 58 faciundum est, -o pro facultatibus. LIV. 1, 26, 11 verbera vel intra pomerium, -o inter illa pila et spolia hostium *eqs.* CYPR. epist. 73, 18 p. 791, 19 extra ecclesiam ... -o [quando *B*] in nomine Iesu Christi cuiuscumque ... baptizatum). Phil. 2, 103 valeant tabulae, -o Caesaris, non tuae (*cf.* QVINT. inst. 12, 9, 10 quis hominum liberi -o sanguinis sustineat *eqs. sim.*: RVT. LVP. 1, 12 cuius aerumnae quamvis etiam extrarium hominem, -o hominem, commovere possent. SEN. dial. 1, 2, 2 quis ..., vir -o ..., non est laboris adpetens? [CVRT. 9, 10, 27 viri -o et sobrii]). *nota* -o non (*cf. p. 1301, 60. 69 sq. 1303, 80*): QVINT. inst. 1 pr. 16 quis enim non de iusto aequo ac bono, -o non et (*delere vult Hand, Turs. III 637 secutus codd. duos Paris.*) vir pessimus, loquitur? (*aliter Raderm.* ‘-o non et *i. e.* μόνον οὐχὶ καί’). 3, 11, 24 neque est fere quisquam, -o non stultus ..., quin sciat *eqs.* PS. PROSP. carm. de prov. 422 nam quis erit, -o non pecus agri aut belua ponti, qui vitiis adeo stolide oblectetur apertis?

2 *participia* (*cf. p. 1300, 11 sqq.*): **a** *absoluta*: LIV. 37, 52, 7 libenter, data -o facultate consulendi senatum Romanum, consilio ... ordinis usurum fuisse. PLIN. nat. 8, 139 vel annua fame durant algore -o dempto. 16, 187 cedri ... durissima quae medullae proxima ... deraso -o limo. 34, 164 nec differentia ulla, scoria -o excocta diligenter. QVINT. inst. 2, 4, 25 personis -o adiectis suasoriae erunt. decl. 291 p. 160, 13 vindicato -o matrimonio ... severe agere. *huc quodammodo pertinet* (*cf. p. 1303, 41*): CIC. ac. 2, 80 si ... deus te interroget, sanis -o et integris sensibus num *eqs.* ..., quid respondeas? Att. 16, 13a, 1 veniam,

[Pflügersdorffer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quo vocas, -o adiutore te. COLVM. 2, 9, 17 -o umido caelo. QVINT. inst. 1, 9, 2 breviare quaedam et exornare salvo -o poetae sensu permittitur.

b *coniuncta*: LIV. 23, 5, 13 cui non, genito -o in Italia, detestabile sit? SEN. dial. 11 (12), 10, 1 cui deesse hoc potest ullam -o virtutem habenti? (*item part. praes.* PLIN. nat. 35, 1 nos . . . brevitatem sequemur . . . -o nihil necessarium aut naturale omittentes). PLIN. nat. 8, 163 *equum* adiutum -o in attollenda priore parte corporis. 15, 124 virgae . . . eius gestatae -o viatori prosunt pediti. 34, 120 ut quibusdam olfactum -o vomitiones moveat. QVINT inst. 8, 6, 5 *translatio* neque . . . vulgaris esse neque humilis . . . recte -o adscita potest.

iuncturae *ad caput prius* (si [nisi] -o *v. sub* si [nisi] *et* tantummodo *sub* tantum; non -o . . . sed etiam *v. p. 1314, 83. de corruptelis disseruit Stangl, RhM. 70, 1915, 448 sq.*): **1** utinam -o: PLAVT. Aul. 433 utinam mea mihi -o auferam . . . salva! TER. Ad. 507 u. hic sit -o defunctum! CIC. Att. 3, 15, 6 u. -o agatur aliquid! 4, 16, 2 u. -o conata efficere possim! (OV. met. 5, 344 u. -o dicere p. [possem *var. l.*] carmina digna dea). BOETH. cons. 2 carm. 5, 23 u. -o nostra redirent in mores tempora priscos!

2 -o ut (*fere hoc ordine*; ut -o *l. 22 sq. cf. et p. 1298, 49. 1299, 84*): **a** *in enuntiatis primariis* (*at v. Hofmann, Umgangsspr.³ 51*): PLAVT. Persa 575 -o uti sciam quanti indicet! TER. Andr. 409 tu fac apud te ut sies: : -o ut possim! (Phorm. 773 [ut *om. P*]). Haut. 617 at ut satis contemplata -o sis *anulum*! Phorm. 711 haec fient. : : ut -o fiant! : : fient.

b *in enuntiatis secundariis*: TER. Phorm. 59 scies, -o ut tacere possis. CIC. Verr. II 4, 10 concede ut impune emerit, -o ut (*del. Meusel*) [in] bona ratione emerit, nihil pro potestate, nihil ab invito *eqs.* fam. 7, 1, 1 laetor . . ., -o ut tibi constiterit fructus otii tui. 14, 14, 1 quo modo quidem nunc se res habet, -o ut haec nobis loca tenere liceat, bellissime . . . mecum . . . esse poteritis. Q. CIC. pet. 26 esse neminem . . ., a quo non facile . . . impetrare possis, ut *eqs.* . . ., -o ut intellegat te magni aestimare *eqs.* COLVM. 5, 6, 32 pampinus . . . fractus . . ., -o ut aliquam gemmam habuerit, ex toto tolli non oportet. CYPR. epist. 14, 2 p. 511, 1 subministrentur eis quaecumque necessaria, -o (modicum *Cio*) ut sciant *eqs.* (COD. Theod. 5, 15, 20 [= COD. Iust. 11, 65, 4 pr.] securitatem . . . percipiant. 16, 2, 39 [= CONST. Sirmond. 9] collegio . . . adiungatur, ⌞-o ut⌟ [et *Q*] *eqs.*). PRVD. c. Symm. 2, 824 nec refert . . ., -o sint ut corpora terra edita. SVLP. SEV. dial. 3, 13, 1 spondet se communicaturum, -o (tantum -o *et* dum -o *var. ll.*) ut (*om. B*) et tribuni . . . retraherentur. COD. Theod. 8, 9, 2 permittimus. 12, 6, 5. IOH. MAXENT. Conc.ˢ IV 2 p. 23, 43 fiat, ut vis, -o ut explicetur *eqs.* COD. Iust. 11, 11, 1 iubemus. *al.* *in enuntiato contracto* (*cf. p. 1302, 83*): CIC. fam. 16, 12, 4 videtur . . . posse opprimi, -o ut urbe salva (*sc. hoc fiat*).

3 -o ne (ne -o *l. 46. 71. 74 sq. sim. p. 1300, 6*): **a** *in enuntiatis primariis* (*aliter p. 1299, 65. cf. et p. 1300, 29*): PLAVT. Trin. 370 tu -o ne me prohibeas accipere, siquid det mihi! TER. Ad. 835 ne nimium -o . . . nos . . . tuos iste animus aequos subvortat! CIC. off. 1, 89 -o ne laudarent iracundiam! OV. met. 13, 135 huic -o ne prosit, quod . . ., neve mihi noceat *eqs.* SEN. rem. fort. 16, 5 tu -o ne imagines . . . respexeris! (*cf.* VAL. FL. 5, 507). TRAIAN. Plin. epist. 10, 40, 3 BOETH. cons. 4, 2, 1 W. **b** *in enuntiatis secundariis*: CIC. Planc. 14 quare victus sis, non debere iudicem quaerere, -o ne largitione sis victus. Phil. 2, 84 quidlibet, -o ne nauseet, faciat, quod in porticu Minucia fecit (VAL. FL. 8, 51 tecum experiar quascumque vias, -o nequis *eqs.* CVRT. 9, 1, 7 omnia facturum, quae imperasset [LACT. inst. 1, 1, 22 erunt . . . illis omnia facilia . . ., -o ne pigeat *eqs.*]. APVL. met. 8, 8, 8 quovis alio . . . maritare, -o ne . . . convenias). de orat. 3, 191 medii *pedes* possunt latere, -o ne circuitus ipse verborum sit aut brevior . . . aut longior (PLIN. epist. 10, 24 possumus . . . indulgere). rep. 1, 32 aut . . . nullus esse potest *sol alter* aut sit sane ut visus est, -o ne sit molestus (TAC. ann. 13, 55, 2 servarent s. receptus gregibus . . ., -o ne . . . mallent *eqs.*). ac. 2, 132 ad vos nunc refero, quem sequar, -o ne quis illud tam ineruditum . . . respondeat. Lael. 61 ut . . . declinandum de via sit, -o ne summa turpitudo sequatur. off. 1, 105 si quis est paulo ad voluptates propensior, -o ne sit ex pecudum genere. 2, 71 ne impediant divitiae, quo minus iuvetur, -o ne adiuvent. Att. 5, 4, 3 ea mihi probantur, -o ne illa exceptio in aliquem incurrat bene de nobis meritum. 5, 18, 1 quod si *senatus* alium ad ver mittit, non laboro, nobis -o temporis ne quid prorogetur. 10, 12ᵃ, 1 ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν . . ., in reliquis -o ne ruamus (*post fut. ut* fam. 16, 22, 1 Tertia aderit, -o ne Publius rogatus sit. PLIN. nat. 7, 8 ad auctores relegabo). TIB. 2, 3, 67 o valeant fruges, ne sint -o rure puellae. LIV. 3, 32, 7 postremo concessum patribus, -o ne lex Icilia . . . aliaeque . . . abrogarentur. PLIN. nat. 2, 62 fatemur. *in enuntiatis concisis* (*cf. p. 1302, 48*): PLAVT. Capt. 177 *vocaris ad cenam*, si pauxillo potes contentus esse. : : ne perpauxillo -o, nam *eqs.* CIC. Pis. 55 quasi . . . ad rem pertineat, qua tu porta introieris, -o ne triumphali. div. 1, 113 off. 2, 51.

4 nedum -o: HIL. syn. 5 p. 484ᴬ cum difficillimum sit . . ., n. -o facile sit intelligentiam eorum, quae . . ., exponere. trin. 11, 46 n. -o earum *causarum*, quae . . ., *scientiam* . . . percipiat.

5 -o non *i. q.* '*paene*', '*propemodum*', 'μόνον οὐ' (*cf. p. 1302, 69 et ad notionem* PRISC. gramm. III 328, 10 *Attici* μονονουχί [*ad loc. l. 82 sq. allatum*]. *var. l. falsa* TIB. 1, 1, 25 [*v. p. 1301, 11*]): TER. Phorm. 68 senem . . . pellexit, -o non montis auri pollicens (VAL. MAX. 9, 2, 1 abscisa miserorum capita -o non vultum ac spiritum retinentia. AMM. 16, 12, 16 occipitia conculcantibus). VERG. Aen. 9, 139 peccare fuisset ante satis penitus -o non genus omne perosos femineum (*v. Norden, SB Berl. 1934, 669²*). VAL. MAX. 8, 11 ext. 7 equum . . . -o non vivum. AMM. 14, 7, 8 -o non reclamante publico vigore (21, 14, 1 -o non loquentibus signis. 30, 1, 15). 21, 2, 2 vigilanti. 22, 6, 2 -o non ante septuagensimum annum (*c. praep. ut* 26, 3, 4 per syngrapham. 29, 1, 25 ab extremo Atlante). 31, 1, 3 -o non aperte.

6 qui (quantum *sim.*) -o (*pertinet ad p. 1301, 28. aliter p. 1300, 8. facile transit ad notionem q. e. 'quicumque' [e. g. l. 14 sq. 26. 58], unde saepe in enuntiato primario* 'omnis' *sim.*): **a** *c. coni.*: PLAVT. Persa 126 habeat . . . paullum praesidi, qui familiarem suam vitam oblectet -o. CIC. Verr. II 3, 132 homo . . . quamvis nocens, qui -o iudicia Romae fore putaret (QVINT. inst. 9, 2, 67 quamlibet . . . apertum, quod -o et aliter intellegi possit). Caecin. 55 probar⟨e⟩ is qui -o (*om. ELVω*) . . . sciant. de orat. 1, 179 aedificari coeptum est in quadam parte urbis, quae -o ex illis aedibus conspici posset (GAIVS inst. 4, 16). rep. 2, 24 habendum *esse regem*, qualiscumque is foret, qui -o esset Herculi stirpe generatus (QVINT. inst. 12, 10, 75). leg. 2, 46 qui -o (*Turn.*, domo *A¹B¹H*, homo *A²B²*) ingenio possit moveri (*cf. Ziegler, Herm. 81, 1953, 312*). Tusc. 5, 98 ut quicquid obiectum est, quod -o a natura non sit alienum. SALL. Catil. 39, 6 cuiusquemodi genus hominum, quod -o bello usui foret. OV. met. 2, 434 illa quidem contra, quantum -o femina posset (possit *var. l.*) . . ., pugnat (SEN. dial. 11 [12], 9, 4 q. -o natura hominis pateretur. *cf. etiam l. 69*). LIV. 6, 40, 6 quilibet. 10, 24, 11 ut faveat Q. Fabii gloriae, quae -o non sua contumelia splendeat. 22, 2, 5 qua -o praeirent duces, . . . sequebantur (*cf. l. 71*). SEN. benef. 6, 35, 5 quod ne ingratus quidem faceret, qui -o non usque in odium . . . perveniret. IVLIAN. dig. 45, 2, 6, 3 modicus actus, qui -o contrarius obligationi non sit, nihil impedit, quominus *eqs.* (AFRIC. dig. 41, 1, 40). GAIVS dig. 26, 2, 1, 1. LACT. ira 5, 3 hominem . . ., qui -o sit sapiens . . ., ira non deceat. *al.* *antecedunt*: omnis: CIC. Verr. II 2, 63 ut omnes istius iniurias quas -o posset rescinderet et inritas faceret. part. 114 videntur . . . arguere omnis posse, quorum -o interfuerit (interfuit *P*) aliquid (Att. 1, 16, 12). Tusc. 5, 66 quis est omnium, qui -o cum Musis . . . habeat aliquod commercium, qui . . .? (QVINT. inst. 1 pr. 6 per omnes, quae -o aliquid oratori . . . conferant artes). BRVT. Cic. ad Brut. 1, 11, 2 cuius factum omnibus gratum esse debet, qui -o iudicarint (*Crat.*, -cant *codd.*) *eqs.* QVINT. inst. 1, 10, 30 cum . . . apud omnes, qui -o . . . non sint perosi, duraverit (SVET. Nero 32, 2). nemo: CIC. Catil. 4, 16 servus est n., qui -o (nunc -o *AV*, non -o *a*) tolerabili condicione sit servitutis, qui non . . . perhorrescat (Pis. 45. Q. CIC. pet. 27 n. erit . . ., in quo -o aliquid sit, qui . . . praetermittat [BELL. Alex. 49, 3]). div. 1, 86 n. aliter philosophus sensit, in quo -o esset auctoritas. *cf.* SALL. Iug. 64, 5 neque facto ullo neque dicto abstinere, quod -o ambitiosum foret (COLVM. 6 praef. 3). COLVM. 2, 2, 16 nullum . . . videmus locum, qui -o . . . contineat umorem, non eundem . . . nigri . . . coloris (QVINT. inst. 5, 14, 34 n. iis ornatum, qui -o non obscuret, subtrahendum puto).

b *c. ind.*: *antecedit* omnis: CIC. de orat. 1, 151 omnes . . ., sive artis sunt loci sive ingenii . . ., qui -o insunt in ea re . . ., anquirentibus *eqs.* SEN. contr. 4 praef. 7 solus omnium Romanorum, quos -o ipse cognovi. VAL. MAX. 7, 2 ext. 3 omnibus, quos -o saevitia belli . . . abire passa fuerat . . ., fugientibus. 9, 3, 7 CELS. 2, 10, 7 SEN. dial. 11 (12), 11, 4. QVINT. inst. 12, 10, 69 omnis species, quae -o recta est. PAVL. dig. 19, 1, 21, 3. *al.* *alia*: CIC. Flacc. 64 quis ignorat, qui -o (-o ut *recc.*) umquam mediocriter res istas ⌞scire curavit⌟ (⌞ ⌟ sciret *recc.*), quin *eqs.* (Deiot. 16 cui porro, qui -o populi Romani nomen audivit, Deiotari integritas . . . non audita est?). CAES. civ. 3, 32, 2 cuius -o (*V*, modi *cett.*) rei nomen reperiri poterat, hoc satis esse ad cogendas pecunias videbatur (PLIN. nat. 4, 74 quarum *insularum* -o inveniri potuere nomina). BELL. Afr. 36, 1 dilectus . . . cuiusque modi generis hominum, qui -o per aetatem arma ferre poterant, habere (LIV. 27, 14, 9 quisque miles, qui -o . . . poterat). OV. am. 2, 14, 40 clamant 'merito', qui -o cumque vident. LIV. 33, 3, 4 quidam . . ., quibus -o quicquam reliqui roboris erat. SEN. contr. 4 praef. 1 in oratoribus, de quibus -o aliquid fama promisit. 7, 3, 9 cum mimi eius, quidquid -o tolerabile habent, tale habeant (*cf.* SEN. dial. 11 [12], 10, 1 quisquis -o nondum pervenit in insaniam). VAL. MAX. 8, 9, 2 quisquam . . . qui -o. SEN. dial. 2, 2, 2 cadentem rem publicam, quantum -o . . . poterat, tenuit (12 [11], 17, 1 in q. -o homini fas est. *cf. l. 23*). 12 (11), 17, 2 neminem . . . qui -o (*cf.* QVINT. inst. 6, 2, 25 nihil . . ., quod -o). PLIN. nat. 2, 245 qua -o habitatur (*cf. l. 26*). 8, 38 ceterorum animalium, quae -o convecta undique Italiae contigere saepius (GAIVS inst. 2, 156 [*inde* INST. Iust. 2, 19, 2 fuerint]). MART. 6, 82, 6. QVINT. inst. 11, 3, 2 neque probatio ulla, quae -o *eqs.* TAC. dial. 7, 3 non illustres ⟨sunt⟩ . . . apud iuvenes . . ., quibus -o recta est indoles . . .? VLP. dig. 38, 1, 7, 3 operas qualescumque, quae -o probe imponuntur. MOD. dig. 20, 1, 26, 2 mancipia, quae sunt -o in praediis constituta. IVLIAN. Aug. c. Pelag. 1, 2, 4. NOVELL. Valent. 12, 2 intra provinciam . . ., in qua liberum -o non est . . . exigere. *adde*: CYPR. epist. 6, 1 p. 481, 2 o tenebras lucidiores sole . . ., ubi -o constituta sunt templa. COMM. instr. 1, 23, 15 senties in fatis, cuias -o lege⟨m⟩ inanis (*an ad p. 1309, 22?*).

CAPVT ALTERVM: ***usu temporali*** (DIOM. gramm. I 404, 25 *adverbium est* temporale [GRAMM. suppl. 260, 27]. PRISC. gramm. III 81, 3

[Pflügersdorffer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quaedam adverbia significant et praesens et non multo ante praeteritum perfectum ut '-o' [III 283, 17]. GRAMM. suppl. 168, 18 [*in adverbiis finitis q. d.*]. SYNON. Cic. p. 446, 5. *v. et p. 1297, 71. forma* -one *extat l. 43. 61,* -oque TAB. cer. Dac. 1 [CIL III p. 925] int. 14 [= ext. 19; *a. 167*]).

I *de tempore* **praeterito** *i. q. nuper sim.:*

de notione v. SEN. epist. 49, 2. 4. CAPER gramm. VII 96, 15 -o praeteriti est temporis ... quamvis quidam veteres et praesentis putaverint. SERV. Aen. 5, 493 'nuper' ...; Vrbanus vero dicit '-o' propemodum, paene (PRISC. gramm. III 284, 1). 11, 141. auct. Aen. 11, 141 paulo ante ..., sed '-o' ait cum adfectu, ut acerbior luctus de tanta mutatione nasceretur; alii '-o' paene accipiunt (SCHOL. Iuv. 6, 614 ante paulum). CASSIOD. art. 3 p. 1199B. *de identitate temporis i. q. commodum, eodem tempore, statim v. l. 49. 52. 77 sq. p. 1306, 7 sq. 36. 79. 1307, 44; cf. p. 1308, 28. de tempore proxime praeterito i. q. novissime e. g. p. 1306, 17 sq. 51. 1307, 12. 39 sq. 43. de tempore aliquantum remotiore i. q. ante aliquod tempus. e. g. p. 1306, 15 sq. 1307, 13. 51. 1308, 10.* TER. Phorm. 563 CIC. Verr. II 3, 211 prov. 32 Pis. 44 div. 1, 99. *al., v. Hand, Tursell. III 645; huc etiam pertinet (v. Madvig ad* CIC. fin. 5, 4) *usurpatum in enumeratione secundum temporis ordinem conserta (e. g. l. 46. 63 sqq. p. 1306, 44. 1307, 1. 73. cf. praeterea p. 1308, 46). iuxta ponuntur:* iam *l. 35. 73. p. 1306, 16. 27. 53. (cf.* tam subito *p. 1306, 29*). inde *p. 1308, 16.* nunc *l. 40. 69. p. 1306, 13. 24. 31. 56. 64. 1307, 5. 42. 56. 63. 72. 79. 1308, 1.* nuper *l. 48. 65.* olim *l. 43. 49, praeterea:* RVSTIC. Conc.S I 4 p. 17, 32 DRAC. laud. dei 2, 248. rursum *p. 1307, 30.* protinus *p. 1307, 26.* -o demum *l. 43, cf.* -o denique *l. 67. p. 1306, 3. (aliter p. 1306, 82).* -o vix *p. 1306, 64. 1307, 34 (cf.* CLAVD. 8, 155 *et l. 10. 12). per paronomasiam* commodum ... quom -o *l. 75. abundantia (aliter p. 1300. 26):* -o ac plane paulo ante *l. 44. 83.* nuper ac -o plane *l. 68 sq. cf. p. 1308, 37.*

A *pertinet ad formas verbales:* 1 *in enuntiatis integris:*

a *formis finitis:* *α perf. (cf. p. 1310, 63. 1311. 50. al. fut. ex. e. g.* LVCR. 4, 168): Ⓘ *in enunt. primariis:* PLAVT. Amph. 310 cenavi -o. 407 hic homo -o me pugnis contudit. 809 haec me -o ad mortem dedit. Asin. 36 -o pol percepi. 170 -o remisisti, continuo iam ut remittam ad te rogas (Poen. 768 STAT. Theb. 11, 677). 337 adulescens venit -o (Truc. 694 CIC. Att. 14, 11, 2). 588 -o hercle (Merc. 294). Cas. 650 malum ... hic -o intus apud nos tua ancilla ... exordiri coepit (Cist. 699 hic meis turba oculis -o se obiecit. Rud. 670 QVINT. inst. 9, 2, 61). Merc. 895 non video hercle nunc, sed vidi -o (*opp.* nunc *ut:* CIC. Att. 10, 4, 2 SEN. Thy. 417 MART. 13, 82, 1 IVV. 9, 124). TER. Andr. 173 Davom -o timere sensi, ubi ... audivit (882 -one id demum sensi [*seq.* olim]). Ad 87 -o quid dissignavit? (*opp.* antehac). CIC. Verr. II 4, 6 quid dico 'nuper'? immo vero -o ac plane paulo ante vidimus (*cf. etiam l. 83*). Phil. 5, 17 Cinnam memini, vidi Sullam, -o Caesarem (*cf. l. 19 sqq.*). CATVLL. 53, 1. EPIST. Sapph. 204 dixi quam -o paene 'meus'! SEN. contr. 1 praef. 12 -o nomen hoc prodiit, nam et studium ipsum nuper celebrari coepit. SEN. Tro. 412 (*opp.* olim). MART. 5, 34, 5 inpletura fuit sextae -o frigora brumae, vixisset totidem ni minus illa dies. NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 2 p. 550, 7 nec haec ... -o supervenerunt repentina subsidia. AVG. civ. 7, 22 p. 301, 2 D. illam -o, cum ... perhibetis, ... posuistis. SVLP. SEV. epist. 2, 6 duo ... monachi -o (*om. AFQ*) a Turonis adfuerunt.

Ⓘⓘ *in enuntiatis secundariis:* Ⓐ *relativis:* PLAVT. Amph. 410 quae dixisti -o omnia ementitu's (Trin. 567 TER. Eun. 497 Ad. 423 CIC. top. 38 QVINT. inst. 8, 6, 14. 9, 3, 32. *al.*). 695 -o qui hinc abieris (Cist. 132 quae h. -o flens abiit. Men. 336 Poen. 689). Aul. 628. 830. Bacch. 204 exeuntem me unde aspexisti -o (*c. adv. rel. ut:* CIC. leg. 2, 17 ut -o tute dixisti [Tim. 21, *gr.* 34C νῦν. QVINT. inst. 4, 1, 69]. SEN. Thy. 594 ubi). 696. Cist. 218 -o quod suasit, dissuadet. Men. 440 quantum perspexi -o (TER. Andr. 207). TER. Haut. 774 -one quae inventast? Eun. 1050 -o quae narravit. PACVV. trag. 285 consilium ..., quod enatumst -o. CIC. Brut. 297 quae de Cotta, quae de Sulpicio, quae -o de Caelio dixeris (*sim.:* Tusc. 1, 59 quanta memoria Simonides fuisse dicatur ..., quanta nuper Charmadas, quanta, qui -o fuit, Scepsius Metrodorus. *cf. et l. 19 sqq.*). PROP. 3, 11, 29 quid, -o quae nostris obprobria vexerit armis? Ov. met. 7, 15 quem -o denique vidi. LIV. 7, 15, 2 ecquis sequeretur eorum, qui -o ducturi fuerint? COLVM. 3, 9, 3 nuper ac -o plane. *al. saepe. nota oppos.* nunc: CIC. fam. 4, 13, 2 ad Q. fr. 1, 3, 6 PROP. 4, 7, 39 Ov. met. 1, 299. 15, 409 fast. 5, 461. *al.* Ⓑ *aliis:* PLAVT. Asin. 168 -o quom accepisti, haud multo post aliquid quod poscas paras (Truc. 234 nugae sunt, nisi [qui] -o cum dederit, dare iam lubeat denuo [*cf.* LVCR. 4, 168 MART. 1, 104, 20. 8, 67, 3 iam ... venis cum -o distulerint *eqs.* AVSON. 296, 7 p. 150 P.]. CIC. Att. 13, 30, 1 [*de paronomasia v. Thörnell, Eranos 43, 1945, 337*]. Ov. ars 1, 171 quid, -o cum ... Caesar Persidas induxit ... rates?). Truc. 773 postquam una cura cor meum movit -o, timeo (AFRAN. com. 8 -o p. adripuit rabies hunc nostrum augurem, ... terram ... tremere diceres). TER. Hec. 365 nam -o intro ut me corripui timidus (Phorm. 859. *al.*). Haut. 731 audisti, -o iste homo quam villam demonstravit Charini? (*cf.* LIV. 4, 3, 6 cur in me impetus -o paene ... sit factus. PASS. Petr. Paul. long. 26 p. 143, 2). Eun. 1003 quod -o senex intro ad nos venit errans (SYMM. or. 4, 3 q. terminos occupastis -o ac plane paulo ante totus ordo celebravit). CIC. Brut. 18 quoniam longo intervallo -o primum animadverti paulo te hilariorem. ac. 2, 10 maiorem exspectationem ..., quam -o fecit Hortensius. Att. 5, 21, 13 praesertim cum senatus consultum -o factum sit. Ov. met. 3, 650 tamquam -o denique fraudem senserit ..., pontum prospectat (SEN. epist. 22, 14. *cf.* VITR. 2, 7, 4 uti si sint -o facta. STAT. Theb. 8, 657 veluti -o ... sustulerint). LIV. 9, 11, 11 quando Sp. Postumius -o legatum fetialem genu perculit. PHAEDR. app. 15, 16 verum quia dixi -o. VLP. dig. 9, 3, 1, 2 si ... -o coepit commeari (*antea:* aliquando vulgus ... non commeabat). *al.*

β imperf.: Ⓘ *in enuntiatis primariis:* PLAVT. Cist. 606 certe -o huius ... quaerere aibas filiam (TER. Ad. 560). Trin. 910 atque etiam -o vorsabatur *nomen* mihi in labris. TER. Eun. 323 id ... stomachabar -o. BIBAC. carm. frg. 2. CIC. Mur. 86 -o maximo beneficio ... ornatus ... videbatur ...; nunc idem (SEN. Tro. 958 nat. 7, 23, 3 CVRT. 4, 14, 21. PETRON. 109, 10 at n. STAT. Theb. 11, 40 PLIN. epist. 4, 11, 1). Lael. 6 tribuebatur hoc -o M. Catoni. MANIL. 4, 421 et -o portus erat pelagi iam vasta (facta *GL*) Charybdis (SEN. epist. 26, 1 -o dicebam ...: i. vereor [QVINT. decl. 388 p. 439, 19]). SEN. nat. 1, 5, 9 -o ... ponebas. 7, 9, 2 dicebam -o. MART. 4, 2, 1 spectabat -o *eqs.* (*seq.* 5 nix cecidit repente). *al.* Ⓘⓘ *in enuntiatis secundariis:* Ⓐ *relativis:* PLAVT. Aul. 629 lumbrice ..., qui -o nusquam comparebas. TER. Phorm. 951 quod -o erat ratum, inritumst. Eun. 372 tu illis fruare commodis, quibus tu illum dicebas -o (CIC. rep. 1, 28 fin. 1, 55 ac. 2, 92 Tusc. 4, 33). CIC. Manil. 33 ut vos, qui -o ... videbatis, hi nunc audiatis (*opp.* nunc *ut:* fam. 13, 18, 2 PROP. 1, 18, 7. 2, 17, 11 Ov. rem. 115 HOMER. 808). CAES. Gall. 6, 8, 6 quos -o (*huc transposuit Hartz*) fugere credebant, ... ad se ire viderunt. VERG. georg. 1, 419 erant quae rara -o. PETRON. 132, 8 v. 4 nec iam poteram, quod -o conficere libebat (MART. 4, 52, 2 qui -o ficus eras, i. caprificus eris). MART. 3, 43, 2 tam subito corvus, qui -o cygnus eras (4, 7, 2). CLAVD. 19, 1 qui -o ... flectebat ..., rursum ... timet. *al.* Ⓑ *aliis:* PLAVT. Asin. 927 -o cum dicta in me ingerebas, odium ... eram ([*opp.* nunc]. Rud. 307 cum -o exibat foras, ad portum se aibat ire). Merc. 175 quid siet quod me per urbem currens quaerebas -o (FRONTO p. 10, 18 v.d.H. [= p. 14, 4 N.] alio -o [m^2: a. mox] ... opus sibi esset). CIC. Marcell. 10 cum C. Marcelli ... lacrimas -o ... viderem (de orat. 2, 204 commemorarentur. nat. deor. 1, 59 idem -o c. te audirem, accidebat. Ov. am. 1, 12, 3 VAL. FL. 7, 259 MART. 8, 2, 2. 11, 88, 3. 12, 8, 3 Traiani -o ... c. futuros ... conputaret annos. *al.*). ac. 2, 105 quia *mare* ... -o caeruleum videbatur, mane ravum. STAT. Theb. 8, 237 ceu -o ... Liber ... ignotos populis ostenderet Indos.

γ plusquamperf.: Ⓘ *in enuntiatis primariis:* PLAVT. Bacch. 631 militis parasitus -o venerat aurum petere hinc. Mil. 1346 animus hanc -o hic reliquerat. CIC. Phil. 2, 108 memineramus L. Cinnam nimis potentem; Sullam postea dominantem, -o regnantem Caesarem videramus (*cf. p. 1305, 20*). 3, 26 -o ... ex Africa decesserat. fin. 4, 71 Att. 2, 24, 4. 13, 8 plane nihil erat quod ad te scriberem; -o enim discesseras et paulo post triplicis remiseras. PANEG. in Mess. 121 nam -o fulgentem Tyrio subtegmine vestem indueras (*seq.* cum *invers. ut:* SIL. 13, 744. MART. 1, 82, 4 -o ... gestatus fuerat ..., cum ... repente). ELEG. in Maecen. 1, 1 defleram iuvenis tristi -o carmine fata. Ov. fast. 4, 455 attonita est plangore Ceres — -o venerat Hennam — nec mora *eqs.* SEN. Herc. O. 1445 Oete -o infra steterat ac totus fuit suppositus orbis. PLIN. nat. 16, 233 -o luxuria non fuerat contenta ligno, iam lignum et e testudine facit (PANEG. 11, 4, 2 illum -o Syria viderat; i. Pannonia susceperat: tu -o ... inlustraveras: i. ... praeteribas). MART. 9, 45, 1 -o ... tuleras ..., ecce ... quam prope sunt ... nunc adeunda. *al.* Ⓘⓘ *in enuntiatis secundariis:* Ⓐ *relativis:* VARRO Men. 520 quod coeperas -o in via narrare, ut ad exodium ducas. CATVLL. 10, 28 quod -o dixeram (QVINT. inst. 11, 3, 79 ut -o ... d.). CAES. civ. 3, 27, 1 qui -o sibi timuerant, hos tutissimus portus recipiebat. Ov. am. epigr. 1 met. 3, 121. MANIL. 3, 332 et -o quae fuerant surgentia ... sidera, ... ducentur in aethera (*cf.* SEN. suas. 6, 3 videbis ... locum, quem -o ... foedaverat. TER. MAVR. 1917). MART. 3, 24, 13 -o qui Tuscus fueras, nunc Gallus haruspex (6, 15, 3). 8, 56, 20 qui -o vix Culicem fleverat. *talia saepe.* Ⓑ *aliis:* CIC. Pis. 72 qui -o cum res gestas ... conlaudasset ..., inquit (MART. 5, 49, 1 vidissem -o forte c. sedentem solum te ..., tres putavi. ARATOR act. 1, 95. *al.*). Phil. 13, 29 quodsi non Fortuna nobis -o eripuisset Ser. Sulpicium. nat. deor. 1, 18 tamquam -o ex deorum concilio ... descendisset (Ov. fast. 4, 609 non secus ..., quam si). Ov. met. 8, 811 quamquam -o venerat illuc, visa *est* tamen sensisse famem. 8, 852 quamvis -o (*v. app. crit.*) visa ... esset. STAT. silv. 4, 5, 16 exemptus ... testa cum (*Vollmer,* quo *M,* qua *Itali, Frère*) -o ferbuerat Lyaeus.

δ praes.: hist.: TER. Ad. 304 omnem rem -o seni quo pacto haberet, enarramus ordine (*cf. Don. ad l.* pro enarravimus). *sensu perfectivo:* RHET. Her. 4, 26, 35 -o in patriam cuius modi fuerit, habetis (*cf. vol. VI 3, 2433, 47*): nunc in parentes qualis extiterit, considerate. *in enunt. secundario (iuxta* dum): MART. 5, 8, 4 edictum ... dum laudat -o Phasis ..., iussit ... Leïtus.

b *formis infinitis:* *α inf. perf.:* ENN. scaen. 336 deumque de consilio hoc itiner credo conatum -o. TER. Hec. 76 -o isse *me* dicito ad portum (STAT. Theb. 6, 595). CIC. Cael. 34 non denique -o te Q. Metelli matrimonium tenuisse sciebas? Att. 5, 19, 1 fam. 11, 14, 3 Ov. met. 14, 648 LIV. 4, 58, 9. 40, 10, 5 tibi ademptas tot urbes, tot gentes,

[Pfligersdorffer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-o Thraciae maritimam oram indignor (*cf. p. 1305, 20*). CVRT. 10, 5, 21. VAL. FL. 8, 241 quis -o iam (tam *var. l.*) saevos adytis fluxisse cruores cogitet? *al.*

β part.: ① *perf.* (*loco substantivi l. 27. 28. 29*): CIC. Mur. 88 *mater* -o consulem osculata filium . . . nunc cruciatur *eqs.* (PROP. 1, 9, 4 QVINT. decl. 388 p. 434, 6). p. red. in sen. 14 Cappadocem -o abreptum de grege venalium. fin. 2, 31 animal illud -o natum (LYGD. 5, 20 poma. OV. met. 8, 455. 11, 732. PETRON. 82, 3 flore. 123, 190 flumina. *al.*). POLLIO Cic. fam. 10, 31, 3 *Caesar* me in tanta fortuna -o cognitum vetustissimorum familiarium loco habuit. CATVLL. 1, 2 libellum arido -o pumice expolitum. LVCR. 2, 941 materies disiecta tenetur . . . nec congressa -o vitalis convenientes contulit inter se motus. CAES. Gall. 6, 39, 2 -o conscripti atque usus militaris imperiti. 6, 43, 4 [non] -o visum ab se Ambiorigem in fuga (OV. Pont. 2, 10, 44). civ. 1, 57, 4 hi -o digressi ⟨a⟩ Massiliensibus. VERG. ecl. 1, 14. HOR. sat. 1, 2, 16 -o sumpta veste virili. carm. 3, 14, 1 -o dictus (OV. met. 13, 483 Ib. 307. 557. EPICED. Drusi 1 [*seq.* iam]). 3, 27, 47. PROP. 1, 11, 3 -o Thesproti mirantem subdita (*huc adv. trahendum esse docuit Sandbach, Class. Rev. 52, 1938, 212 sq. probante Shackleton Bailey, Propertiana 32; Butler-Barber cogitaverunt de* -o *in priore membro omisso*) regno proxima Misenis aequora. 3, 11, 68 signa . . . -o Pompeia . . . capta manu (COLVM. 8, 15, 7 -o c. aves. 8, 17, 14). OV. am. 1, 2, 29 factum -o vulnus habebo ([trist. 5, 2, 10]. 3, 15, 6 -o militiae turbine factus eques [trist. 4, 10, 8]. met. 1, 566. trist. 3, 7, 25 factis -o versibus. 4, 6, 35. Pont. 2, 4, 13 carmen [3, 5, 39]). ars 3, 574 -o montanis silva recisa iugis. rem. 655. 659 turpe vir et mulier, iuncti -o, protinus hostes. met. 1, 426 animalia . . . -o coepta. 8, 126. *al.* LIV. 4, 33, 12 degressos -o de montibus. 25, 38, 14 opsessi -o ipsi atque oppugnati. 27, 45, 4 auditum -o in acie *seq. a. c. i.* (SEN. contr. 1 praef. 3 recentia aut -o audita). 26, 28, 5 in deditos -o decreto suo, ante armis victos. SEN. Herc. f. 854 matris et nomen -o doctus infans. Phaedr. 750 -o lotus undis Hesperus. dial. 5, 2, 4. COLVM. 10, 397 mollior . . . -o lacte gelato. STAT. Theb. 8, 128 currus . . . -o formidatus (12, 280). silv. 2, 6, 70 vitae -o . . . adultae. MART. 10, 37, 15 -o vix educta profundo . . . lina (MEROB. carm. 1, 19 *suboles* vix -o missa sub ⟨auras⟩ mystica iam . . . sacra gerit). TAC. ann. 2, 75, 1 quod femina . . ., pulcherrimo -o matrimonio . . . aspici solita, tunc feralis reliquias sinu ferret. PRISC. gramm. II 415, 26 tempus ἀόριστον tam -o perfectam rem quam multo ante significare potest. *al.* *abl. abs.*: CIC. Tusc. 1, 76 his . . . -o auditis. HOR. sat. 2, 3, 276 -o . . . Hellade percussa. PROP. 2, 24ᵇ, 46 Medea . . . -o servato sola relicta viro (*cf. p. 1305, 15. 1311, 30*). SEN. contr. exc. 4, 1, 1 amissis -o liberis. CVRT. 10, 5, 14 senes . . ., -o petita missione . . ., nunc morituros *eqs.* LVCAN. 6, 713 -o luce fugata. *al.*

Ⓑ *praes.* (*fere de identitate temporis [v. p. 1305, 13]. aliter e. g. l. 46. 51*): CIC. ac. 2, 15 in novis rebus quasi -o nascentes haesitaverunt (AVSON. 361, 45 p. 411 P.). fin. 5, 3 me ipsum huc -o venientem convertebat ad sese Coloneus ille locus. CATVLL. 56, 5 deprendi -o pupulum puellae trusantem. PRIAP. 61, 6 nec gemmas -o germine exeuntes . . . ustulavit aura. ELEG. in Maecen. 1, 124 -o poeniceum rore lavante torum, illius aptus eras roseas adiungere bigas. PROP. 3, 18, 13 aut -o tam pleno fluitantia vela theatro. LIV. 30, 30, 17 -o . . . signa inferentem ac iam prope scandentem moenia Romana (*forma contextus dub., v. app. crit.*). PETRON. 136, 2 ignem . . . -o (*om. codd. praeter L*) convalescentem restinguit. CALP. ecl. 4, 68 PLIN. nat. 7, 56. 8, 182 *boves* -o iacentes ex humo tolli (*fort. i. q. 'postmodo', cf. Housman ad Manil. 1, 898*). VAL. FL. 8, 211. SIL. 7, 590 *Poenos* -o claudentis aciem nunc . . . clausos . . . tenet (12, 642 vultus -o non parvo sudore madentis n. laetos. STAT. Theb. 4, 877 *amnis* -o lene virens . . . n. sordet. APVL. met. 5, 16, 2 tunc adulescens -o . . . lanugine barbam instruens, n. . . . canitie lucidus). 10, 507. STAT. silv. 3, 3, 11 nati -o pubescentia credat ora rapi. *al.*

2 *pertinet ad praed. supplenda* (*aliter in sententiis concisis [praecipue comparativis] ut* TER. Andr. 618 expedies? : : certe. : : nempe ut -o [CIC. orat. 154 HOR. sat. 2, 8, 72. MELA 2, 47 *opp.* nunc]. Phorm. 93 aeque ac -o [PLIN. epist 7, 1, 6 non secus ac -o]. CIC. Verr. II 1, 118 sicut -o [LIV. 9, 17, 6 CYPR. epist. 3, 1 p. 470, 11]. Tusc. 2, 15 quod -o tu [HOR. sat. 1, 1, 16 qui -o miles. OV. am. 2, 5, 49 ars 1, 88. *al.*]. OV. fast. 6, 540 quam -o maior [MANIL. 5, 375]. *al.*): PLAVT. Amph. 692 quam dudum istuc factumst? : : . . . iam dudum, -o (693 TER. Eun. 697). Most. 525 quid -o igitur? cur tanto opere extimueras? TER. Phorm. 198 -o apud portum (*in sententia interrupta ut* SIL. 7, 248). CIC. Tusc. 3, 47 secum ipse pugnat: -o enim ne suspicari quidem (*sc. contendit*) . . . nunc autem summam voluptatem esse dolore carere. Cato 27 nihil Sex. Aelius tale, nihil multis annis ante Ti. Coruncanius, nihil -o P. Crassus, a quibus *eqs.* (*cf. p. 1305, 20*).

B *pertinet ad nomina*: 1 *subst.* (*cf. p. 1312, 79*): VERG. Aen. 5, 493 quem -o navali Mnestheus certamine victor consequitur (FLOR. epit. 2, 8, 14. *cf. p. 1308, 19*). HOR. sat. 1, 1, 17 tu consultus -o *eris* rusticus. OV. am. 3, 6, 75 cur, -o Vestalis, taedas invitor ad ullas? trist. 5, 3, 52. SEN. contr. 9, 3, 10 -o duorum liberorum patrem, nunc solitudine periclitantem (OCTAVIA 168 MART. 6, 22, 2. 10, 26, 1 at n.). CVRT. 10, 5, 17 ut victorem et -o hostem. LVCAN. 8, 330 dignas . . . -o consule voces. SIL. 10, 563 clipeus, terrorque -o (modum *codd.*) atque insigne superbum. STAT. Theb. 8, 99. 9, 205 -o frustra armiger. IVV. 8, 237 FLOR. epit. 4, 2, 20. *al.* 2 *adi.*: CVLEX 352 hic -o laeta copia nunc miseris circumdatur anxia fatis (OV. met. 13, 508 -o maxima rerum . . . n. trahor exul *eqs.* CVRT. 10, 7, 2 SIL. 16, 503). OV. epist. 14, 1 de tot -o fratribus uni (14, 73. met. 1, 325 de t. -o milibus [1, 326]. CVRT. 6, 10, 31 t. -o liberum. *cf.* OV. met. 3, 687 de -o viginti . . . restabam solus. trist. 1, 3, 16 qui -o de multis *amicis* unus et alter erat). 14, 88 -o formosam. met. 1, 551 pes, -o tam velox, pigris radicibus haeret. 10, 689 -o levia . . . colla iubae velant. EPICED. Drusi 125 -o tantus (LIV. 2, 6, 2 ex t. -o regno. CVRT. 3, 13, 17. *cf.* VAL. FL. 2, 290 quanta -o . . . pube). LIV. 3, 67, 1 vix Hernicis -o pares (*cf.* SIL. 15, 90 -o Roma . . . impar Fidenae). SEN. contr. 1, 1, 12 consors -o omnis fortunae. 1, 1, 17 ille dives -o . . . rogavit alimenta (DRAC. laud. dei 2, 780 de nobile pauper iam -o d. eget). VAL. MAX. 5, 1, 4 urbis -o opulentissimae, tunc adflictae. 5, 1, 10 in suo -o terrarum orbe. (*cf.* LVCAN. 6, 717 nostri -o militis umbra). OCTAVIA 37 -o praepotentem cernat eversam domum. CVRT. 10, 2, 23 -o . . . seminudis. MELA 3, 78 ingens -o et navigabilis, inde tenuis rivus despectus emoritur. PETRON. frg. 15 petauro . . . iubente -o superior. VAL. FL. 6, 407 -o concordes. STAT. Theb. 9, 385 frequens -o . . . ambitus. 11, 273 urbem . . . -o civibus artam. MART. 4, 44, 1 viridis -o Vesbius. IVV. 2, 73 populus -o victor (*cf. p. 1307, 76*). TAC. Agr. 27, 1 illi -o cauti ac sapientes prompti post eventum . . . erant. *al.*

II *de tempore* ***praesenti*** *et* ***futuro*** *i. q. nunc, mox:*

de usu (*cf. l. 42*): DON. Ter. Hec. 458, 1 difficile invenitur praesentis temporis '-o' (Ad. 289, 1 evidenter hic '-o' t. p. adverbium est. *v. et p. 1305, 8*). PRISC. gramm. III 284, 4 'nunc' (GRAMM. suppl. 212, 14). PS. AVG. categ. 10 p. 1428 l. med. -o . . . inter praeteritum et futurum tempus ita confusum est, ut incertum sit quo debeat separari.

de identitate temporis (cf. p. 1305, 13) i. q. hoc ipso tempore, statim v. e. g. l. 41. p. 1309, 24. 1310, 17. 18. 19, i. q. inde ab hoc tempore p. 1309, 14 (cf. iunct. a -o *p. 1311, 84), i. q. proximo tempore p. 1309, 1. 48* in. *58. 1310, 57. 61. 1311, 15 sq., i. q. etiam nunc l. 47. 77. p. 1309, 61. al.; cf. p. 1312, 18, i. q.* -o *primum p. 1309, 7. praeterea* AVG. bapt. 3, 4, 6 (amodo *var. l.*)*; cf. l. 41 sq. 43 sq., i. q. ad id tempus (neque amplius) l. 73. al.* -o . . . non *i. q. iam non* FRG. Bob. gramm. VII 540, 17.

iuxta ponuntur: aliquando *p. 1310, 37*, olim *p. 1309, 7*, postea *l. 73. p. 1309, 4. 32. al.*, prius *p. 1309, 17*, quondam *p. 1309, 18. 53*, tunc *l. 75. p. 1309, 3. 31. 72. al. (cf. p. 1314, 65 sq.). abundantia (cf. etiam p. 1300, 26. 1305, 29) v. l. 64. p. 1309, 11 (1309, 66). 1310, 56 sq. 65.*

A *pertinet ad formas verbales*: 1 *in enuntiatis integris*: **a** *temporis praes.*: *α ind.*: ① *in enuntiatis primariis*: TER. Hec. 458 advenis -o? : : admodum. Ad. 289 -o dolores, mea tu, occipiunt primulum, iam nunc times . . .? (DON.: evidenter hic '-o' temporis praesentis adverbium est. *cf.* SIDON. epist. 8, 11, 3 Lampridius . . . -o primum mihi occisus agnoscitur). CIC. facet. dict. 25 solent esse flamines diales, -o consules diales habemus. OV. am. 3, 8, 52 (*secl. Ehwald, Bornecque; restit. Edwards*) templa Quirinus, Liber et Alcides et -o Caesar habent (ITIN. Theod. 12 et -o in natale eius omnes in barcas ascendunt. AVSON. 65, 3 p. 339 P. 163, 30 p. 32. VVLG. Iob 6, 21 nunc venistis et -o videntes plagam meam timetis. ROMVL. fab. 56, 10 rec. gall. [= 11 rec. vet.] iam ego mala feci et -o pereo [*cf. Thiele ad l.*]. *al.*). PAVL. FEST. p. 32, 5 sed -o busta sepulcra appellamus (PEREGR. Aeth. 20, 12 MACR. Sat. 7, 15, 14 ROMVL. fab. 45, 9 rec. vet.). p. 86, 13 -o autem nomine factionis seditio et arma vocantur (PS. APVL. Ascl. 8 OROS. hist. 1, 16, 2 ACT. Petr. 2 p. 47, 18 [*opp.* tunc]. *al.* *i. q.* νῦν δέ: MACR. Sat. 7, 15, 19 [*antea* sufficeret]. *cf.* CONC.S I 2 p. 76, 19 -o a. horum nihil excogitans . . . iniuriat nos [*antea* convenerat]). PERS. 1, 69 ecce -o heroas sensus adferre videmus nugari solitos (VAL. FL. 1, 211. PEREGR. Aeth. 15, 1 si vis, e. -o . . . duco vos ibi. PS. PHILO antiq. 20, 10 quia . . ., e. vivimus -o. AVG. anim. 4, 7, 9 e. -o, -o dum sumus, . . . nescimus [*cf. p. 1310, 83*]. CONC.S II 3, 2 p. 127, 33 e. -o, si vultis . . ., potestatem habetis [*gr. II 1, 2 p. 120, 43* ἰδὲ ἄρτι]). CIL IV 5296, 7 multos Fortuna quos supstulit alte, hos -o proiectos subito praecipiterque premit. FRONTO p. 75, 14 v.d.H. (= p. 80, 6 N.) -o mihi Victorinus indicat. PS. APVL. Ascl. 27 -o tamen hoc in tempore ubi isti sunt? (*per abundantiam ut*: ROMVL. fab. 53, 16 rec. gall. nunc et tu -o. GREG. M. epist. 3, 25 p. 183, 4 illic -o ad praesens non valet remeare [*cf. Norberg, Stud. in reg. Greg. M. II 185 sq.*]). ITALA Ioh. 8, 40 (CONC.S I 3 vers. Tur. p. 31, 21) -o me quaeritis occidere (*gr.* νῦν, *I 5 p. 240, 28* [= *Vulg.*] nunc). 13, 36 (cod. d) non potes . . . me sequi -o (ἄρτι), postero autem me sequeris (16, 12 [Tert. praescr. 22, 8 = VVLG.] sed non potestis -o [ἄρτι] ea sustinere. SORT. Sangall. 20, 8 -o non. 32, 1 non inveniris -o; alio tempore inveniris. COMM. apol. 244 nec -o dinoscunt *eqs.* GREG. M. moral. 14, 79. *al. cf.* VVLG. Ioh. 13, 7 tu nescis -o, scies autem postea). Hebr. 12, 26 (Mutian. Chrysost. hom. 32, 1 p. 437/438) cuius vox movit terram tunc, -o promittit dicens ([νῦν, nunc *cod. d et Vulg.*]. DIDASC. apost. 25, 15 [*Const. Apost. II 26, 2* νῦν, *seq. 25, 18* nunc]. 25, 22. AVG. c. Petil. 1, 12, 13 p. 12, 9 et t. nescierunt et -o nesciunt. VEN. FORT. carm. 1, 15, 94. 6, 1a, 14. *al.*). CYPR. laps. 16 p. 248, 24 plus -o in dominum . . . delinquunt quam cum *eqs.* PAP. Corp. 249, 6 (*s. III*) iam tibi et pristine commendaveram . . . et mod⟨o qu⟩oque peto *eqs.* SORT. Sangall. 38, 1 -o quidem (45, 7 quid⟨em mo⟩do inpediris). ITIN. Anton. Plac. rec. A (= rec. B) 6 quae vocata est in tempore Samaria, -o (nunc *G*) vero dicitur Neapolis. AVSON. 184, 11 p. 45 P. unde -o hoc maestum tibi defero filius officium (COMM. instr. 1, 3, 14. *cf.* 1, 37, 20

[Pfligersdorffer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inde -o). VVLG. IV Esdr. 2, 45 -o coronantur et accipiunt palmas. PELAG. in Phil. 1, 18 p. 392, 6 et -o gaudeo et in futuro gaudebo (*cf.* AVG. serm. 158, 9 et tunc [serm. coll. Morin p. 295, 7sqq.]. serm. coll. Morin p. 442, 6 -o speramus, quod postea accipiamus. GREG. M. moral. 13, 9 *opp.* postmodum). AVG. adv. Don. 20, 26 p. 125, 6 insuper adhuc etiam -o (21, 33 p. 134, 20 e. -o. CASSIOD. inst. 1 praef. 9 unde e. -o). SVLP. SEV. dial. 2, 8, 3 non solum -o taceo, sed olim *eqs.* (DRAC. laud. dei 2, 303 nec -o temptatur noviter). CONC.[S] II 3, 2 p. 125, 28 et Eutychen igitur -o (*gr. II 1, 2 p. 119, 11 τοίνυν*) anathematizas . . . ? PETR. CHRYS. serm. 123 p. 539[C] -o et tarde. DRAC. Romul. 2, 17 -o forte. SCHOL. Ter. Bemb. Eun. 551 -o . . ., quo tempore. p. 91, 4 et -o iam simul loqui incipiunt (MAXIM. eleg. 1, 102 quod tunc decuit, i. -o crimen habet. 1, 214. GREG. M. epist. 9, 6 p. 45, 21 sed i. [etiam *C 1*] -o . . . condolemus). VITAE patr. 3, 152 -o possumus ambo pariter manere (*cf.* 5, 17, 14). 5, 17, 19 quomodo sunt -o (*gr. Nau 1912 p. 298 n. 349 ἄρτι, 3, 181 = 7, 28, 4* nunc) quidam laborantes in conversatione et non accipiunt gratiam . . . ? VEN. FORT. carm. 1, 13, 18 quae neque tecta prius, haec -o picta nitent (2, 13, 6. 3, 10, 16. 6, 2, 40). MAXIM. eleg. 1, 270 quondam pulcher fit -o turpis equus. *al.* *anaphorice* (*aliter p. 1312, 26*): LAMPR. Comm. 18, 14 (*in acclamatione*) te salvo salvi . . . sumus, vere, vere, -o vere, -o digne, -o vere, -o libere.

Ⓘ *in enuntiatis secundariis*: Ⓐ *relativis* (*cf. p. 1304, 81*): PAVL. FEST. p. 61, 3 cavitionem dicebant, quam -o dicimus cautionem. SEN. epist. 23, 10 qui -o incipit vivere. VAL. FL. 4, 360 da quam -o . . . campus alit . . . bovem. ITALA gen. 13, 14 (Victorin. Poetov. in apoc. 21, 2 p. 148, 10) a loco, in quo -o tu stas (*νῦν, Vulg.* nunc). II Thess. 2, 7 (Aug. civ. 20, 19 p. 449, 7 D. *al.*) tantum qui -o tenet, teneat, donec *eqs.* (*ἄρτι, Vulg.* nunc). TER. MAVR. 1737 talis erit versus haec portio, quam -o tracto (*item opp. tempus fut.* [*cf. l. 44*]: IVVENC. 2, 688 PAVL. NOL. epist. 13, 17 DRAC. satisf. 8. *in enunt. primario add.* tunc: PRVD. cath. 10, 97 POMER. 1, 6, 1. *cf.* CASSIOD. var. 5, 38, 1 postea succumbunt [CAES. AREL. serm. 222, 3 p. 834, 6]. GREG. M. moral. 8, 30 post praesens saeculum . . . addicit). 1779 qualem -o fingo (2342. PELAG. in Rom. 8, 18 p. 65, 8 [nunc *Cas.*]). 2791 non hoc quo -o sunt situ. OPTAT. 5, 7 p. 134, 19 tale est et hoc, unde -o certamen est (AVG. civ. 4, 20 p. 170, 1 D.). AVSON. 174, 14 p. 39 P. anticipasse diu, quae -o participas. AVG. epist. 220, 12 ut, quod non potes -o, possis aliquando (*cf.* DRAC. Romul. 7, 158 quandoque). OROS. hist. 7, 40, 10 vastationes de quibus ipsos quoque -o paenitet. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 73, 24 si vero est aliquid, quod -o prohibeat (*gr. I 1, 7 p. 73, 37 τὸ νῦν, I 5 p. 370, 25* si quid nunc prohibet). VEN. FORT. carm. 1, 15, 48 quae -o post ignes lumine plena nitent (4, 2, 4 [= INSCR. christ. Leblant I n. 2, 4] p. tumulos). PASS. Fel. 4 quae prius locutus sum et -o loquor, et ante proconsulem ea sum dicturus. *al.* Ⓑ *aliis*: PAVL. FEST. p. 21, 11 adsipere . . . dicebant antiqui, sicut nos quoque -o dicimus ab aequo iniquum (DIDASC. apost. 52, 28 sicuti et -o in ecclesia est *eqs.* AVG. conf. 3, 5, 9 PATRIC. conf. 16. *cf.* TER. MAVR. 2149 velut hos -o perspicis. 2797 partes ut -o ⟨do⟩ duas [PAVL. PELL. 83]). ITALA Ioh. 9, 25 (cod. b) quia caecus cum essem -o video ([*ἄρτι, codd. ae* nunc]. PEREGR. Aeth. 20, 1. VITAE patr. 3, 217 quia est mihi salus vel -o [*7, 24, 2* vel amodo, *cf. Salonius p. 220*]). AVSON. 202, 6 p. 61 P. tum quoque tam tenuis *fama*, quam -o nulla manet. MAXIM. eleg. 2, 57 si -o non possum, quondam potuisse memento. PRVD. cath. 3, 149 quod (AVG. civ. 14, 23 p. 49, 9 D.). PASS. Perp. 12, 7 deo gratias ut quomodo in carne hilaris fui, hilarior sum et hic -o (*νῦν*). *al.*

β coni.: Ⓘ *in enuntiatis primariis*: GAIVS inst. 2, 1 exposuimus; -o videamus de rebus ([INST. Iust. 2, 5, 6]. QVEROL. p. 53, 10 R. poscamus -o. VVLG. I Macc. 9, 9 [*τὸ νῦν*]). CYPR. epist. 11, 7 p. 500, 25 vel -o conversationem veteris hominis exponant. SORT. Sangall. 23, 11 -o non timeas calumniam. AVSON. 334, 287 p. 132 P. quis -o Sestiacum pelagus miretur? (*cf.* VVLG. IV Esdr. 1, 30 [= 2, 4] -o autem quid faciam vobis? PAVL. NOL. carm. 21, 25). 334, 414 p. 138 P. at -o coeptum detexatur opus (PAVL. NOL. carm. 17, 33. 17, 185. AVG. civ. 3, 5 p. 101, 26 D. interim -o [*om. al.*]. CONC.[S] II 3, 2 p. 131, 24 definitio -o suscribatur [*gr. II 1, 2 p. 124, 10 ἄρτι*]. GREG. M. epist. 1, 42 p. 66, 25 quod iam vel -o . . . studeat implere. *al.*). SCHOL. Cic. Gron. D p. 311, 3 -o . . . respondeam Erucio, post ad Roscios veniam. Ⓘ *in enuntiatis secundariis* (*e coni.* SEN. contr. 1, 1, 3 [*Thomas, cf. Hagendahl, Apophoreta Lundström 1936, 322*]): PHAEDR. 4, 21, 1 quid iudicare cogitet (*Pithou*, cogitas *Havet*, cogitur *codd.*) livor -o . . ., intellego (*seq. 6* quem volo refelli iam nunc responso meo. QVEROL. p. 22, 27 R. *al.*). VLP. dig. 39, 2, 13, 12 possit fieri, ut aut tunc aut -o calumnietur (*cf.* PRVD. perist. 7, 72. PELAG. in I Cor. 9, 15 p. 177, 6 vel -o [*opp.* antea]. *al.*). OPTAT. 5, 3 p. 123, 17 quamvis nec -o desit *Christus* (VEN. FORT. carm. 1, 15, 27). AVG. civ. 3, 19 p. 129, 23 D. cum eos -o vix feramus (COMM. apol. 780). SVLP. SEV. dial. 1, 1, 4 me . . . tunc (*V*, totum *cett.*) tua caritas possidebat, nedum -o me tibi aestimes . . . defuturum. NOVELL. Iust. app. 6 volumus . . . sicut . . . erant, sic et -o sint. *al.*

γ imper. (*cf. p. 1300, 21*): ITALA num. 22, 6 (Ps. Philo antiq. 18, 2) et -o veni et maledic (*καὶ νῦν δεῦρο, Lugd.* nunc, *Vulg.* igitur). Matth. 3, 15 (cod. a. *al.*) sine -o (*ἄφες ἄρτι*). SORT. Sangall. 24, 10 non vinces, -o conpesce te (*Dold*, compescere *W.*). 48, 1 noli petere -o conmeatum (AVG. conf. 8, 7, 17 da mihi castitatem . . ., sed n. -o). AVSON. 12, 13 p. 324 P. tu -o dic, quid *eqs.* (92, 11 p. 319 tu alios -o consule). 92, 2 p. 318. 323, 8 p. 258 at -o, cum . . ., accipe non praecepta equidem, sed vota *eqs.* 419, 44 p. 364, 295 valete -o, classes populi *eqs.* CONC.[S] II 3, 3 p. 13, 7 -o anathematiza Nestorium (*gr. II 1, 3 p. 9, 9 ἄρτι*). GREG. M. epist. 12, 6 p. 353, 18 vel -o omni agere intentione festina. *al.*

δ inf. (*cf. etiam l. 35*): FRONTO p. 63, 14 v.d.H. (= p. 70, 3 N.) quid existimas -o meum Frontonem facere? SACERD. gramm. VI 432, 32 amare -o, amare antea, amare postea. ITALA Gal. 4, 20 (cod. d) vel⟨lem⟩ autem adesse aput vos -o ([*ἄρτι*]. *cf.* VVLG. I Cor. 16, 7 nolo . . . vos -o [*ἄρτι, codd. d e* nunc, *cod. g* nunc vel -o] in transitu videre). EPIST. Alex. l. 311 H. experiri me -o posse an *eqs.* HIL. trin. 9, 64. FILASTR. 108, 8 quod . . . non factum est aliquando, nec -o fieri manifestatum est. AVIEN. ora 388 SCHOL. Cic. Gron. D p. 311, 2. AVG. anim. 2, 13, 18 et -o paradisum et postea regnum conferre caelorum. c. Parm. 3, 2, 11 p. 112, 20. *al.*

ε part.: CIC. orat. 39 ut -o primumque nascentia (*cf.* Tusc. 4, 21 ira nascens et -o existens. SEN. epist. 124, 10 in tenero, -o coalescente corpore. CLAVD. 10, 243 crescenti *lunae* [*opp.* plenae]). IVV. 7, 195. IVVENC. 1, 458 -o lugentes solacia magna sequentur (*cf.* DRAC. laud. dei 1, 301 -o bellantes fluctus freta pigra iacebunt). CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 105, 33 (= I 2 p. 80, 25) nec -o . . . volentes recta sapere (*gr. I 1, 3 p. 22, 13 οὐδὲ νῦν*). I 5 p. 272, 20 non -o pie agentes solum, sed etiam antiquos . . . praedicatores . . . anathematizare (*gr. I 1, 6 p. 133, 4 νῦν*). ARATOR act. 2, 410.

ζ gerund.: GAIVS epit. 1, 6, 4 emancipatio solebat ante praesidem fieri, -o ante curiam facienda est, ubi *eqs.* PS. APVL. Ascl. 27 disserendum est (*Stob. 14, 52, 47 p. 1087 H. νῦν*). ITALA Hebr. 9, 5 (cod. d. *al. et* VVLG.) de quibus -o (*νῦν*) non est dicendum (DRAC. Orest. 558 dic, iam -o quid sit agendum). PANEG. 3, 31, 5. PS. DAMAS. epigr. 107, 6 quae grata forent, sunt -o flenda diu. INTERPR. Paul. sent. 1, 7, 2 quod per praetorem antea fiebat, -o per iudices . . . agendum est.

b *imperf.*: *in enunt. condicionalibus irreal. praes. primariis: ind.*: PAVL. NOL. carm. 26, 3 tempus erat . . . -o promere gaudia . . . si . . . paterentur. *coni.* (*falso extat pro inf. praes.* TAB. cer. Dac. 1 [CIL III p. 925] int. 14 = ext. 19): HIER. epist. 17, 3, 2 nisi . . . retineret . . ., -o fugerem. PELAG. in Rom. 9, 4 p. 72, 24 optabam aliquando . . ., non -o (nunc *Cas.*) optarem. COMM. instr. 1, 6, 18 vix -o . . . amaret si *eqs.* PASS. Petr. 5 p. 28, 17 S. *in enunt. secundariis dependentibus a temp. praeteritis*: PAVL. NOL. carm. 19, 235 voluit . . . ut . . . nostra . . . premerent -o vincla leones. AVG. civ. 1, 32 p. 49, 27 D. *pestilentia* animos . . . foedavit, ut etiam -o . . . insanirent. PATRIC. conf. 23 rogaverunt me, ut vel -o . . . nusquam . . . discederem.

c *fut.*: *ind.*: TER. MAVR. 2011 ut -o cernes (*item in enunt. secundariis* 2700. OROS. hist. 2, 3, 10 [*cf. Svennung, Orosiana 153*]). ITALA Is. 29, 22 (Hier. in l. p. 336[D]) non -o confundetur Iacob, nec nunc faciem mutabit (*οὐ νῦν . . . οὐδὲ νῦν*, VVLG. non -o . . . nec -o. SORT. Sangall. 20, 4 non poteris -o vincere [34, 11 *opp.* post aliquod temporis. 35, 4]. 22, 5. 23, 8. 26, 1 [= 30, 11] non eris -o magistratus. 52, 5. 6). HIER. Victorin. Poetov. in apoc. 13 *et* 17, 4 imaginem, sicut . . . fecerat tunc, hic substituet -o (tunc *ed. Victorin.*). VVLG. gen. 29, 35 -o confitebor domino. DIDASC. apost. 27, 19 et -o . . . constituet (*gr. II 34, 3 καὶ νῦν*. OROS. hist. 3, 20, 10 invenientur et -o plurimi). PAVL. NOL. carm. 21, 672. AVG. serm. 136, 2[extr.] exspectate: -o videbit. BARNAB. 11, 8 -o autem . . . 'folia . . . non decident' (*νῦν, opp.* tunc . . . reddam). ARNOB. in psalm. 93 p. 462[A] dicunt *insipientes* . . .: -o deo hinc erit curae, ut *eqs.* SIDON. carm. 7, 7 -o principe surget (surgit *M*) *Roma* consule. DRAC. Orest. 716. PASS. Petr. Paul. long. 55 p. 167, 3 -o probabis (*ἄρτι*). brev. 11 p. 231, 22 -o scies. *imperat.*: EPIST. pontif. 374 Conc.[S] I 2 p. 11, 21 causam tuam magis -o quam aliorum . . . curato. *part.*: AVSON. 168, 25 p. 36 P. -o septenos quater impletura Decembres . . . pignera.

d *perf. praes.*: *ind.*: HERM. Pal. vis. 3, 3, 3 quae parui tibi -o et antea (*ἡ ὀφθεῖσά σοι καὶ νῦν καὶ τὸ πρότερον*. DIDASC. apost. 48, 10 *opp.* ante). CYPR. epist. 21, 1 p. 529, 15 vel (et *v*) nunc -o duplex mihi tristitia incubuit, quod *eqs.* (22, 1 p. 533, 14 n. -o . . . voluisti nos litteris tuis gravare). OPTAT. 3, 5 p. 86, 12 si et -o deo placuit. 6, 1 p. 144, 1 ibi -o superbus inventus es, ubi iamdudum humilis offerebas. PELAG. in Rom. 8, 18 p. 65, 13 -o gloria caelestis . . . 'abscondita est cum Christo in deo' et 'nondum apparuit quid erimus'. AVG. civ. 5, 1 p. 191, 8 D. contra quos -o nobis disputatio non est instituta. adv. Don. 20, 26 p. 125, 21 -o post conlationem victi commemorarunt. CONC.[S] II 3, 1 p. 113, 16 numquid -o . . . iam victus sum? (*gr. II 1, 1 p. 132, 1 μὴ γὰρ ἄρτι*). VITAE patr. 5, 15, 44 -o adhuc non pervenisti *eqs.*? (*gr. Cot. p. 665[A] ἄρτι*). *inf.*: OROS. hist. 5, 22, 15 tantam . . . in bello . . . extinctam -o fuisse . . . militum manum quanta tunc *eqs.* CONC.[S] II 3, 3 p. 74, 16 dicuntur autem non -o prius tales esse coepisse, sed *eqs.* (*gr. II 1, 3 p. 67, 12 νῦν πρῶτον*). *part.*: DRAC. Romul. 7, 71 ast ego, qui . . ., et -o sic positus.

e *fut. exact.* (*ad indicandum statum temporis fut. vel praesentis*): COLVM. 4, 21, 3 cum -o . . . licuerit . . ., amputanda erunt. PS. PHILO antiq. 53, 2 et si viderit ignem Samuel -o, quemadmodum sustinebit? CAES. AREL. serm. 58, 2 quicumque se -o, dum licet, emendare neglexerit . . ., excepturus erit . . . supplicium (*cf. p. 1308, 59*).

[Pfligersdorffer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *pertinet ad praed. supplenda* (*aliter in sententiis concisis ut* SEN. contr. 2, 1, 9 paulo ante ego divitis filiis invidebam, -o illi mihi. ITALA deut. 29, 28 [Lugd.] sicut -o [*ὡσεὶ νῦν, Vulg.* s. hodie. AVG. civ. 3, 20 p. 131, 28 D. *opp.* s. tunc. conf. 11, 18, 24]. Os. 2, 7 [Priscill. tract. 1, 24] melius mihi tunc erat quam -o [*gr. 2, 9 νῦν, Vulg.* nunc]. SORT. Sangall. 22, 4 te adlevat sed non -o [35, 7 VVLG. num. 24, 17 RVFIN. Orig. in num. 18, 4 p. 173, 4]. OPTAT. 5, 4 p. 127, 13 in hoc genere iamdudum alii fuerunt, -o alii [*sc. sunt*], postea alii futuri sunt. *al.*): TERT. cult. fem. 2, 1, 12 sed -o nos non de pudicitia (*sc. dicimus*). ITALA Matth. 15, 33 (cod. b) unde ergo -o in deserto panes tantos ...? ITIN. Anton. Aug. p. 321, 5 Porsulis quod -o Maximianopolim. AVG. civ. 10, 32 p. 456, 30 D. dici: quare -o? et: quare sero? (conf. 8, 12, 28 q. non -o? [*opp.* cras, *syn.* hac hora]. serm. 48, 5, 7 q. ergo -o non sic? forte et -o sic). 18, 52 p. 339, 35 quid -o in Perside? (ROMVL. fab. 50, 6 recc. gall. *et* vet.). conf. 8, 5, 12 verba lenta et somnolenta: '-o', 'ecce -o', 'sine paululum' *eqs. al.*

B *pertinet ad nomina*: **1** *subst.*: SEN. contr. 2, 4, 3 ille magni -o (*i. aliquando*) successor patrimonii natus. REPOS. 15 post vulnus, post bella potens Gradivus anhelat in castris -o tiro tuis. AVSON. Mos. 457 praesidiis dubiarum condita rerum, sed -o securis non (nunc *L*) castra, sed horrea Belgis. SVLP. SEV. dial. 2, 9, 5 ad Eusebium, tunc presbyterum, -o episcopum. OROS. hist. 3, 3, 2 Constantinopolim, aeque -o principem gentium. VICT. VIT. 3, 67. DRAC. Romul. 2, 163 beata ante parens hominis, pulchri -o numinis auctor. **2** *adi.*: AVSON. 419, 3 p. 354, 26 P. curia honorificis -o laeta decretis, olim ... maesta. PAVL. NOL. epist. 32, 6 p. 281, 12 meriti -o consors.

III *singularia*: **A** *indicatur aliquid proxime* **post aliud factum** *evenire i. q.* '*postmodo*', '*deinde*', '*statim*', '*paulo post*' (*cf. et p. 1307, 17. 49. 54. 1308, 62, praeterea p. 1305, 20 et Housman ad* MANIL. 1, 871 [*c. addend.*]. 898. *Löfstedt, Peregr. Aeth. 241sq.; dub. v. p. 1307, 40*): LVCR. 2, 1135 augmine adempto ... in cunctas ... partis plura -o dispargit et a se corpora mittit (*item post abl. abs.* COLL. Mos. 1, 3, 2). SALL. or. Macri 15 tribunos plebei, -o patricium magistratum, libera ... suffragia maiores vostri paravere. OV. trist. 2, 151 -o subsidunt *venti*. EPICED. Drusi 325 mortem tibi ... rogas ... et -o per somnos agitaris imagine falsa (PETRON. 39, 5 caelus hic ... se ... convertit et -o fit aries. MAXIM. eleg. 1, 67 petebat. *cf.* MANIL. 1, 871 ac -o). LIV. 26, 15, 13 cum Flaccus negaret ..., -o prohiberi etiam se ... senatus consulto diceret. HOMER. 596 saetigeri ... fremunt ..., -o dentibus ... alterni ... vulnera miscent. TAC. ann. 4, 50, 4 hostis ... clamore turbido, -o per vastum silentium incertos obsessores effecerat. 6, 32, 1 Artabanus tardari metu, -o cupidine vindictae inardescere. VLP. dig. 9, 4, 21, 6 -o vero, cum in potestate deprehendatur, de facto eius posse agi (VICTORIN. POETOV. in apoc. 13 et 17, 2 -o illa c. [-o c. illa *rec. Hier.*] advenerit, computans loco octavo. ITIN. Theod. 10. *cf.* TER. MAVR. 1206 -o ... quotiens. HIER. tract. in Marc. p. 339, 18 -o ut). PAVL. dig. 43, 3, 2, 4 si per bonorum possessorem stetit, quo minus ..., sed -o paratus est cavere, tenet interdictum (*cf.* SORAN. p. 33, 10 cum in utero *infans* esset, ... mater eius officio laborabat ..., -o vero ... separatus non praevalet *eqs.* [*gr. 2, 27, 1 p. 73, 28 μετὰ δὲ τὴν ἀπότεξιν*]). MOD. dig. 20, 1, 26 pr. -o heres debitoris paratus est solvere. ITALA gen. 31, 42 (Lugd.) *et* VVLG. nisi deus ... Abrahe adesset mihi ..., -o forsitam me nudum dimisisses (*νῦν, Aug. quaest. hept. 2, 35 p. 111, 9* nunc. *sim. in apodosi*: AVG. c. epist. fund. 12 p. 208, 29. c. Parm. 3, 4, 21 p. 125, 13 si vero immundus est, cur -o [ergo *F*] tangunt *eqs.*? PASS. Thom. p. 158, 15. VITA Melaniae [BHL 5885] 65 p. 38, 17 nisi). Matth. 26, 53 (aur. *al.*) et exhibebit mihi -o (*ἄρτι*) ... legiones angelorum (AVG. serm. 90, 4[med.] recolite ... et ... -o invenietis, -o iudicabitis. ITIN. Theod. 10 et descendent -o ibi). SCHOL. Cic. Gron. D p. 302, 8 (*ad* mirari:) -o eadem partem recurat, quod *eqs.* AVG. in euang. Ioh. 42, 7 -o illi quid responderunt.

B *t. t. grammat. i. q.* '*hic*', '*hoc loco*' '*νῦν*' (*v. Stangl, Pseudoasconiana 12. 23*): PORPH. Hor. epist. 1, 17, 9 'divites' -o pro gratiosis posuit (2, 1, 118sq. SERV. Aen. 8, 354. *cf.* PORPH. Hor. epist. 1, 17, 21 dixit [*opp.* supra. GRILL. rhet. p. 26, 7 M. DON. Ter. Ad. 97 *opp.* mox. *al.*]. HESYCH. in lev. 1, 5 p. 835[A] sancivit). 1, 18, 67 'protinus' -o 'subinde' significat (DON. Ter. Ad. 156. 296). 1, 20, 23 haec -o adverbia sunt accipienda, non nomina (DON. Ter. Andr. 2. 356, 1. *al.*). GRILL. rhet. p. 1, 21 M. -o ergo Tullius ... necesse habet (p. 3, 23). DON. Ter. Andr. 346, 4 'quin' -o pro 'immo', alias *eqs.* (731 Ad. 591, 1 SERV. Aen. 5, 269. 8, 408. *al. cf.* SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 67 alibi). POMP. gramm. V 270, 24. 272, 19 'pro amico loquor' ecce -o non cohaesit (*sc. praepositio* '*pro*'); 'protulit' -o cohaesit. SCHOL. Cic. Gron. D p. 311, 21 ibi accusavit, -o comparat *eqs. al.*

iuncturae *ad caput alterum: ad I*: **1** tam -o: PLAVT. Trin. 609 quam dudum istuc aut ubi actumst? :: ilico, hic ante ostium; tam -o, inquit Praenestinus. **2** -o -o: SEN. dial. 10, 18, 5 -o -o (*sc. sub Caligula*) ... aderat ... alimentorum egestas. 11 (12), 2, 5 -o -o in eundem sinum ... ossa trium nepotum recepisti. PETRON. 37, 3 et -o -o quid fuit? 42, 3. 46, 8 -o -o collo suo circumferebat onera ..., nunc etiam adversus Norbanum se extendit. MART. 2, 57, 7. PLIN. epist. 3, 7, 11 non videtur tibi Nero -o -o fuisse? PS. FVLG. RVSP. serm. 31, 888[A] ne tunc quaeratis, quando inveniri non potest; -o -o, dum in forma apparet servi.

ad II: **1** amodo (*var. l.*: AVG. bapt. 3, 4, 6 [*J*]): *v. vol. I p. 1960, 10sqq., ubi addas*: ITALA psalm. 130, 3 (Aug. spec. 6 p. 44, 18) expecta ... dominum a. et usque in aeternum (*ἀπὸ τοῦ νῦν, Vulg.* ex hoc nunc). Ioh. 1, 52 (cod. e) a. videbitis caelos apertos (*ἀπ' ἄρτι. item c. fut.* HERM. Pal. sim. 9, 11, 3 [*τοῦ λοιποῦ*]. VITAE patr. 5, 6, 21 a. ulterius hoc non faciam). PELAG. in II Cor. 5, 17 p. 261, 7 intellegens ... a. (a *om. pars codd.*) novo more vivendum. CONC.[S] II 3, 1 p. 116, 19 quatenus a. iam vindictae ... subiaceret (*gr. II 1, 1 p. 134, 26 ἐντεῦθεν ἤδη*). II 3, 2 p. 120, 8 si ... a. (iam *var. l.*) debent accipere disciplinam (*gr. II 1, 2 p. 115, 8 ἀπὸ τούτων*). VITAE patr. 3, 167. 7, 24, 2 quia est mihi salus vel a. (*i.* '-o', *v. Salonius 220*).

2 usque modo (GLOSS. Plaut. gramm. III 58, 9 *e Trin. 827, qui locus pertinet ad subst.; graece resp. ubi nihil adnot. ἕως τοῦ νῦν*): ITALA gen. 32, 5 (Lugd.) egi tempus ibi u. -o (*Vulg.* u. in praesentem diem). 46, 34 (Lugd.) a pueritia u. -o (*Vulg.* u. in praesens. Matth. 11, 12 [cod. k; *ἕως ἄρτι, Vulg.* u. nunc]. 24, 21 [cod. a. *al.* = VVLG.]. EXPOS. mundi 34 p. 112, 7 ab antiquo et u. -o). deut. 12, 9 (Lugd.) non ... venistis u. -o in requie (*Vulg.* u. in praesens tempus). Ioh. 5, 17 (Tert. adv. Prax. 21 p. 265, 17 = VVLG. *al.*) pater meus u. -o operatur et ego operor (*ἕως ἄρτι, Hil. trin. 7, 17* u. adhuc. ACT. Archel. 35, 5). 16, 24 (cod. b = VVLG.) u. -o non petistis nihil in nomine meo (*ἕως ἄρτι*, u. nunc *codd. deq*, u. adhuc *cod. a*). PASS. Petr. Paul. long. 15 p. 133, 10 u. -o ... patiebar; nunc ergo *eqs.* (*ἕως ἄρτι ... νυνὶ δέ*).

deriv.: modernus. *compos.*: a-, dum-, post-, solum-, tantummodo.

iunctura **modo ... modo** *sim.* *de notione*: PRISC. gramm. III 81, 16 accipitur et pro infinitivo *adverbio*, quomodo et 'nunc' (*seq.* TER. Eun. 714 [*v. infra l. 48*]; *cf.* 284, 3 [*ad eundem loc.*] pro 'n. ait, n. negat'). *ponitur fere anaphorice; per chiasmum l. 82. p. 1313, 4. 8. 1314, 14. 19. 23, praeterea* SALL. Iug. 60, 4. 84, 1 TAC. ann. 12, 1, 2. *al. interdum particula respondens omittitur, e. g.* HOR. sat. 2, 3, 73 (*v. p. 1314, 74*). PROP. 3, 14, 15 OCTAVIA 205 TAC. ann. 4, 50, 4 (*v. Nipperdey-Andresen*). 6, 32, 1. *deest* CAES. [*de dubiis v. Housman ad* MANIL. 1, 898 *et addenda ad hunc loc. atque Shackleton Bailey, Propertiana 32; suppletur* '-o' *sive primum sive alterum praeterea his loc.*: CIC. har. resp. 46 LIV. 30, 12, 17 SEN. dial. 6, 11, 3 epist. 74, 8 QVINT. inst. 8 prooem. 9. *al.*]

I *repetito -o i. q.* '*nunc ... nunc*', '*interdum ... interdum*', '*alias ... alias*' (*c. notione fere temporali* [*v. p. 1313, 15; i. q.* '*prius ... deinde*' *e. g. l. 51.* PLIN. nat. 35, 87. *cf. etiam p. 1314, 5. 66*]; *i. q.* '*partim ... partim*' *sensu et distributivo e. g.* CIC. Pis. 90 [*de singulari subi. ut l. 48sq.* OV. met. 4, 280]. BELL. Afr. 82, 1 [*v. l. 52, de plurali subi. ut* SALL. Iug. 57, 4 TAC. Agr. 25, 1 LAMPR. Heliog. 27, 3] *et divisioni inserviente e. g. p. 1313, 46. 48. inde proximae sunt notiones q. s.* '*aut ... aut*' [*e. g.* CELS. 4, 11, 2 SEN. nat. 6, 13, 1 GAIVS inst. 1, 16] *et* '*et ... et*' [*e. g.* VAL. MAX. 8, 7 ext. 7 STAT. silv. 4, 2, 66]): **A** *in compositione bimembri*: **1** *in univ. pertinet*: **a** *ad verbum*: TER. Eun. 714 -o ait -o negat (CIC. Pis. 90. Tusc. 1, 112 ut -o non nollem, -o non laborarem. Att. 6, 1, 2 -o suscenset, -o gratias agit. BELL. Afr. 71, 1 -o procurrerent, -o recederent comminarenturque impetum. OV. met. 10, 371). PACVV. trag. 375 Orestes -o fuit rex, factust mendicus -o naufragio (BELL. Afr. 82, 1 hostes ... -o se intra portas recipere, -o inconstanter immoderateque prodire. SALL. Iug. 98, 1 OV. am. 2, 9, 45 ars 2, 433. 3, 355. LIV. 9, 8, 11 tanta simul admiratio miseratioque ..., ut -o *eqs.* [*sim.* 30, 28, 10]). CIC. div. in Caec. 44 quicum -o disserendum, -o omni ratione pugnandum certandumque sit (BELL. Afr. 6, 5 cum ... -o insequerentur, -o rursus ab equitibus in oppidum repellerentur. OV. epist. 18, 51 met. 10, 416). Phil. 5, 14 Graeculi iudicis -o palliati, -o togati (*sim. opp. partic.* OV. ars 3, 317. LIV. 4, 43, 8 -o prohibentibus tribunis ..., -o interregem interpellantibus). orat. 97 *eloquentia* -o perfringit, -o inrepit in sensus (fam. 1, 9, 19 SALL. Iug. 57, 4 OV. ars 2, 317 rem. 557 fast. 6, 705). BELL. Afr. 70, 5 -o procedendo, -o resistendo tardius itinere confecto (*cf.* OV. epist. 18, 9 -o venando -o rus geniale colendo). HOR. epod. 17, 70 voles -o altis desilire turribus, -o ense pectus ... recludere (OV. met. 7, 781 LIV. 7, 34, 13). LIV. frg. 60. *al.* **b** *ad adverbium*: LVCIL. 703 -o sursum, -o deorsum, tamquam collus cernui. CIC. parad. 14 quae -o huc, -o illuc transferuntur (div. 2, 145 Tim. 48. Att. 13, 25, 3 o Academiam volaticam ..., -o h., -o i. CATVLL. 3, 9. 15, 7). PETRON. 45, 2 -o sic, -o sic (AVG. nat. et grat. 4, 29). TREB. Gall. 4, 6 rem -o feliciter, -o infeliciter gerit. **c** *ad pron.*: RHET. Her. 3, 23, 38 -o aliud -o aliud nos verbum meminisse oportebit. 4, 14, 21 -o in hac, -o in altera re. CIC. har. resp. 46 ut ⟨-o his se⟩ -o vendat illis (nat. deor. 2, 49. *cf.* ac. 2, 121 div. 1, 62. 2, 93 -o hoc, -o illo modo [CATVLL. 50, 5 numero]. *al.* PS. SALL. in Tull. 5 -o harum -o illarum partium. NEP. Att. 10, 2). LIV. 30, 32, 5 -o suam -o hostium aciem. *al.*

d *ad subst.* (*variat. c. copula* PROP. 4, 3, 7 te -o viderunt ... Bactra ..., te -o ... Neuricus hostis ... hibernique Getae, pictoque Britannia curru, ustus et ... Indus): COM. pall. inc. 43 -o pueros (-o *coniungendum cum* pueros *i.* 'qui -o pueri erant' *coni. Leumann in plag., ut ad p. 1307, 75 pertineret*), -o adulescentes in cursu ... adsecuta est *senectus*. SALL. Iug. 23, 1 praemia -o, -o formidinem ostentare (*c. chiasmo ut*: 36, 3. 93, 4. 113, 2). HOR. epist. 2, 1, 213 et -o me Thebis, -o ponit Athenis (OV. ars 1, 323 -o ... Europen ..., -o ... Ion. fast. 4, 569). PROP. 2,

[*Pfligersdorffer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

22, 35 Ov. epist. 19, 189. Liv. 26, 11, 4 potiundae sibi urbis Romae -o mentem non dari, -o fortunam. *al.* *c. praep.*: Sall. Catil. 56, 4 -o ad urbem, -o in Galliam vorsus castra movere. Sall. (?) rep. 1, 5, 6 in socios -o, -o in civis. Hor. epod. 2, 23. Liv. 4, 42, 5 -o ad eum conversus ..., -o ad collegas. 41, 20, 12 -o volneribus tenus, -o sine missione etiam. *al.* e *ad adi.*: Cic. Phil. 2, 95 -o aequum sibi videri, -o non iniquum (fam. 9, 22, 4 Sall. Iug. 60, 4). Varro ling. 5, 68 -o in dexteram -o in sinisteram partem. Sall. Catil. 15, 5 citus -o -o tardus incessus. Iug. 84, 1 Hor. sat. 1, 3, 7 Liv. 5, 27, 2. 21, 35, 2 -o in primum -o in novissimum agmen. *al.* f *varia*: Cic. fam. 10, 20, 1 -o ... quae vellemus, de Lepido, -o contra nuntiabantur. Hor. sat. 1, 3, 12 -o reges atque tetrarchas, omnia magna loquens, -o 'sit mihi mensa tripes' *eqs.* Ov. met. 8, 467. Liv. 44, 25, 6 -o ne iuvaret ..., -o pacis patrandae ... paciscebatur mercedem.

2 *notabiliora*: a *exempla usum temporalem illustrantia* (*cf. l. 74 p. 1312, 39*): Ov. fast. 4, 483 perque vices -o 'Persephone', -o 'filia' clamat (Manil. 3, 557 -o deest aliis, -o adest vicibusque recedit aut redit. Porph. Hor. carm. 3, 29, 34—36). Cels. 1, 3, 8 invicem -o aqua, -o vinum bibendum est (1, 10, 3 alternis diebus i. [3, 2, 5]. 2, 7, 5 idem ... -o dextra, -o sinistra parte ventris i. oritur atque finitur. 3, 21, 13. *al.*). Sen. dial. 3, 17, 7 in totum inaequalis est: -o *eqs.* 12 (11), 9, 6 *seq.* numquam (nat. 7, 22, 1. Plin. epist. 8, 14, 8 cum senatus ... -o ludibrio -o dolori retentus n. seria, tristia saepe censeret). Mela 2, 115 *fretum* alterno cursu -o in Tuscum, -o in Ionicum pelagus profluit (Barnab. 10, 7 alternis annis mutat naturam et fit -o masculus, -o femina [ποτὲ μὲν ... ποτὲ δέ]). Tac. hist. 1, 81, 1 -o ..., -o ..., simul Othonis vultum intueri. Veg. mil. 4, 14 (*syn.* interdum ... interdum). Pavl. Nol. carm. 18, 437 -o furum praeda iuvenci et -o Felicis spolium. *al.* b *exempla ad structuram pertinentia*: α *de coniunctione* et -o ([*sim.*]. *cf. etiam l. 28. p. 1314, 22. 24. al.*): Prop. 1, 14, 4 -o tam celeres mireris currere lintres et -o tam tardas funibus ire rates. 1, 20, 41 Ov. am. 1, 8, 74 epist. 15, 256 ars 1, 494. 3, 318 fast. 1, 130 Pont. 1, 2, 52 Calp. ecl. 4, 57 Prvd. psych. 711. *al.* *sim.*: Bell. Afr. 6, 5 -o rursus (*v. p. 1312, 57*). Cels. 5, 28, 15B -o tantum ... -o etiam. Homer. 457 -o deinde. Iren. 4, 35, 2 -o quidem ... -o vero (*v. et infra l. 54*) *et* -o quidem ... -o autem (Hyg. astr. 4, 16 p. 119, 11. *v. et l. 70 et p. 1314, 22*). β *iungitur series membrorum inter se respondentium*: Ov. ars 1, 493 et -o praecedas facito, -o terga sequaris et -o festines et -o lentus eas. Cels. 4, 2, 3 hi ... omnes dolores -o cum febre, -o sine hac sunt, -o in toto capite, -o in parte; interdum sic *eqs.* 4, 11, 1 id -o minus, -o plus periculi habet; exit *sanguis* -o ex gingivis, -o ex ore.

B *in compositione trimembri* (*iunguntur bimembr. et trimembr.*: Cels. prooem. 55. *dub.*: Sen. contr. 2, 5, 7): Plavt. Men. 75 -o hic agitat leno, -o adulescens, -o senex (Cels. 7, 14, 1 tres has *causas* ...: -o intestinum eo inrumpere, -o omentum, -o umorem. Capitol. Aur. 18, 1). Ov. epist. 16, 77 -o ... spectas ... et -o suspiras, -o pocula ... sumis *eqs.* (met. 4, 721. Cels. 3, 21, 1 tres species. Sen. benef. 5, 6, 4 nat. 7, 20, 1 Qvint. inst. 6, 3, 55 Hyg. astr. 1, 4 p. 23, 14 Prvd. c. Symm. 1, 370. *al.*). Pavl. Fest. p. 23, 4 agere -o significat *eqs.* (p. 304, 11 -o s. summum, -o extremum, -o maximum. p. 341, 1). Cels. prooem. 55 -o parum ..., -o nimium, -o alia parte parum, alia nimium. Sen. dial. 4, 17, 1 nat. 1, 3, 12 epist. 27, 5. *al.* Plin. nat. 2, 42 Tert. idol. 12 p. 44, 4. Iren. 3, 4, 3 -o quidem ... -o vero ... -o vero (ποτὲ μὲν ... ποτὲ δὲ πάλιν ... ποτὲ δέ). *al.*

C *in compositione quadrimembri* (*cf. l. 37; aliter p. 1309, 20*): Cic. Font. 12 qui ... partim ..., partim -o ab nostris imperatoribus subacti, -o bello domiti, -o triumphis ... notati, -o ... agris ... multati sunt (Sen. nat. 3, 15, 6 Hier. Victorin. Poetov. in apoc. 5, 2). Pavl. Fest. p. 17, 13 actus -o significant in comoediis ... certa spatia canticorum, -o iter *eqs.* (p. 53, 8. 109, 21. 308, 9). Cels. 4, 12, 1 -o ... calor, -o inflatio *stomachum* ..., -o exulceratio adficit (Gaivs inst. 4, 174 Lact. epit. 66, 4). Sen. epist. 31, 3 *pertinet ad attributa* (Tert. cult. fem. 2, 7, 1). 88, 5 Plin. epist. 5, 9, 7. Lact. inst. 7, 12, 30 easdem semper renasci -o in homine, -o in pecude *eqs.*

D *in compositione plurium membrorum*: Sen. contr. 7 praef. 5 -o exilis esse volt ..., -o horridus ..., -o brevis, -o nimis se attollit, -o nimis se deprimit. Sen. epist. 66, 33. Victorin. Poetov. in apoc. 5, 2 -o ergo facies Moysi operitur, -o et revelatur *eqs.* Avg. civ. 4, 11 p. 160, 5 D. -o ... -o ... -o ... -o ... -o autem. Cassiod. in psalm. 73 p. 535B (*octies*).

II -o *respondet aliis adverbiis*: A -o *ponitur in priore parte compositionis*: 1 *bimembria*: a -o ... nunc (*'in hac structura originaria particula* nunc *mere temporalis opposita erat particulae* -o *'paulo ante', sic e. g. l. 76' Leumann in plag.; cf. etiam p. 1314, 64. al.*): Ov. rem. 595 -o ... longum spectabat in aequor, n. in harenosa lassa iacebat humo. met. 8, 290. 506. 11, 243 sed -o tu volucris ..., n. gravis arbor eras (Manil. 1, 658 has -o terrarum, n. has gradientis in oras. Stat. Theb. 5, 371. 12, 389 Drac. laud. dei 1, 596). fast. 2, 523 -o verrebant ..., n. ... corripuere *eqs.* (trist. 2, 437 -o dissimulata Perilla est, nomine n. legitur dicta, Metelle, tuo [*v. Ehwald ad l.*]). trist. 4, 8, 27 -o ... vacuos secedere in hortos, n. hominum visu rursus ... frui. Sil. 15, 313 Tac. hist. 2, 51, 1. 3, 85, 1 Apvl. Plat. 2, 7. *al.* *iungitur series membrorum inter se respondentium*: Mart. Cap. 3, 233 -o solae syllabas formant, n. consonantes utrimque suscipiunt ..., -o se invicem mutant, nuper sibi cum decore succedunt.

b *alia*: Rhet. Her. 3, 14, 24 -o acriter, tum clementer (Cic. nat. deor. 1, 31 t. autem [2, 102]. 1, 34 [*seq.* etiam, rursus]. Svet. rhet. 30, 2). 4, 54, 68 -o consul quondam, is deinde primus erat civitatis (Sall. Iug. 93, 4). Cic. Phil. 2, 65 -o egens, repente dives (Qvint. decl. 299 p. 181, 21). leg. 2, 43 -o ... vicissim. Bell. Hisp. 5, 4 -o hi, nonnumquam illi (Svet. Tib. 66). Sall. Iug. 42, 1 -o ... interdum (55, 8. 62, 9. 74, 1 Moret. 29 Hor. sat. 1, 9, 9. 1, 10, 12. 2, 7, 7 Prop. 2, 15, 5 Ov. met. 2, 189. Cvrt. 10, 1, 29 i. etiam. Petron. 41, 6. 113, 5 Svet. Cal. 43). Hor. sat. 1, 10, 11 -o ... saepe (Ter. Mavr. 2625 idem s. et. *cf.* Petron. 114, 3 saepissime. Tac. ann. 4, 1, 3 saepius [11, 16, 2. 14, 10, 1]). Paneg. in Mess. 93 inque vicem -o directo contendere passu, seu libeat, curvo ... contendere gyro. Manil. 1, 231 his -o, post illis. Tac. hist. 2, 74, 2 -o ... aliquando (ann. 6, 35, 1. 11, 34, 1. 16, 10, 4). ann. 14, 4, 4 -o ... et rursus. Plin. paneg. 35, 2 quas -o senatorum, iam delatorum turba compleret. Schol. Ter. p. 72, 27 -o ... vel.

2 *trimembria*: a -o ... -o *in prior. part.*: Cic. nat. deor. 1, 35 tum autem. Sall. Iug. 45, 2 in primis -o, -o in postremis, saepe *eqs.* (Tac. hist. 4, 84, 1. *cf.* Cels. 1, 1, 1 saepiusque). Nep. Att. 20, 2 interdum (Ov. met. 11, 499. 12, 410. Colvm. 11, 1, 32 i. etiam. *al. cf.* Iren. 3, 2, 2 -o quidem ... -o autem ... i. autem). Prop. 1, 3, 21 -o ... et -o ... nunc (Ov. am. 3, 2, 11 met. 6, 663. 10, 187. Lavs Pis. 51 et n. 98 -o, n. Sil. 13, 7). Sen. nat. 5, 6 et alias. Tac. hist. 4, 46, 3 postremum (4, 81, 2 postremo [Plin. epist. 3, 9, 21]). ann. 1, 70, 3 aliquando. Plin. epist. 2, 11, 12 iam. Svet. Aug. 41, 2 nonnumquam (Cal. 52). Min. Fel. 19, 10 plerumque. Amm. 30, 1, 19 ad ultimum. Sidon. carm. 23, 289 simulat -o ..., -o aut ... imponit ..., vel ... fingit *eqs.* b -o *in prima tantum parte*: α *in sec. parte est* nunc: Ov. met. 9, 766 -o ... n. ... saepe (fast. 4, 643). 11, 64 -o ... n. ... nunc (Manil. 4, 854 Stat. Theb. 9, 773 silv. 2, 1, 132. 5, 1, 161 Mart. 9, 46, 1. 10, 5, 14 Ps. Qvint. decl. 10, 3 Sidon. epist. 7, 1, 3. *al.*). Manil. 1, 835 interdum. Sen. Phaedr. 301 -que. β *alia*: Prop. 1, 3, 41 rursus et ... interdum. Ov. met. 3, 77 interdum ... nunc (Svet. Claud. 15, 1 i. ... nonnumquam). Cels. 5, 28, 15AB -o ... (-o ... -o ...) nonnumquam ... nonnumquam. Tac. ann. 1, 81, 2 aliquando ... plerumque. Prvd. tituli 73 inde ... mox. Vopisc. Tac. 2, 4 plerumque ... prope semper.

3 *quadrimembria*: -o ... -o *in primis partibus*: Cic. nat. deor. 1, 33 -o ... -o ... -o ... tum. Ov. ars 2, 431 saepe ... saepe (met. 14, 703 -o ... et -o ... s. ... interdum). Pont. 1, 8, 65 nunc ... nunc (Lact. inst. 7, 16, 7). Cels. 5, 26, 31BC interdum etiam ... -o. Bass. gramm. VI 271, 28 alias ... alias. *alia* (*cf. l. 4. p. 1313, 84*): Ov. epist. 18, 59 -o ... nunc ... nunc ... nunc ([ars 1, 761 trist. 1, 2, 27 Pont. 4, 9, 43]. fast. 4, 695 -o ... n. ... aut ... aut. Stat. silv. 2, 1, 170 -que ... et. Ach. 1, 131 -o ... n. ... -o ... saepe). met. 4, 310 -o ... saepe ... nunc ... saepe (13, 541 -o ... interdum ... n. ... n.).

4 *in compositione plurium membrorum* (*cf. p. 1312, 77. 1313, 40*): Ov. met. 6, 371 -o ... nunc ... -o ... saepe (*bis*). 8, 732 -o ... -o ... nunc (*bis*) ... -o ... saepe (*bis*) ... interdum. Sen. nat. 6, 4, 1 -o ... -o ... nunc ... nunc ... aliquando ... nonnumquam (Colvm. 10, 237 -o ... -o ... -que ... nunc [*ter*] ... n.). epist. 120, 21 -o (*sexies*) ... nunc ... nunc. Cassiod. in psalm. praef. p. 10AB -o (*novies*) ... postremo.

B -o *ponitur in posteriore parte compositionis*: 1 *bimembria* (*cf. p. 1308, 50*): Hor. sat. 2, 7, 9 saepe notatus cum tribus anellis, -o laeva Priscus inani, vixit inaequalis. Ov. trist. 2, 269 eripit interdum, -o dat medicina salutem. Liv. 8, 32, 9 cum ... nunc quereretur ..., -o ... vociferaretur (Calp. ecl. 2, 42 et -o. Frg. Vat. 35 [*a. 313*] passim n. singuli, -o populi. Apvl. mund. 4 Dict. 2, 43. 3, 16 Sidon. epist. 8, 6, 13). Iren. 1, 2, 4 Patrem ... aliquando quidem cum coniuge Sige, -o vero et pro masculo et pro femina esse volunt (ποτὲ μέν ... ποτὲ δέ). Hyg. astr. 4, 18 p. 120, 1 nonnumquam etiam ... -o. Orient. comm. 2, 72 vel ... vel -o. *in serie membrorum inter se respondentium opp. tempus vetustius tempori recentiori* (*cf. p. 1312, 39 sq.*): Sedvl. carm. pasch. 3, 211 tunc (*tempore Moysis*) alite multa carnis opima dedit, geminis -o (*tempore Christi*) piscibus auxit; sufficiens tunc manna pluit, -o *eqs.* (*cf.* op. pasch. 3, 18). op. pasch. 5, 10 nuper discipulus, -o iam reus; nuper apostolus, nunc apostata nominatus est (*cf. carm. pasch. 5, 136* pridem discipulus qui nunc reus). 2 *trimembria*: Ov. met. 12, 518 deficit interdum, -o se super aera frustra tollere conatur ... interdumque movet *eqs.* Stat. Theb. 4, 788 nunc ..., -o ... iterumque. Dict. 1, 10 cum obstinate Hecuba nunc Priamum, -o filios deprecaretur, -o ... nulla ratione divelli posset. 3 *quadrimembria*: Hor. sat. 2, 3, 73 *Proteus* fiet aper, -o avis, -o saxum et ... arbor. Ov. met. 8, 873 nunc equa, nunc ales, -o bos, -o cervus abibat. Stat. Ach. 1, 520 nunc superum magnos deprendit in aethere coetus, nunc sagas adfatur aves, nunc dura sororum licia, turiferas -o consulit ... aras (Prvd. c. Symm. 1, 69). 4 *in compositione plurium membrorum*: Prop. 3, 14, 15 nunc ..., nunc *eqs.* ... et -o. Ov. met. 10, 522 nuper, nuper ..., -o ..., iam ..., iam ..., iam. Stat. Ach. 1, 572 nunc (*quater*) ..., -o ..., nunc. *Pfligersdorffer.*

iunctura **non modo, sed (verum) etiam** *et sim.* haud -o *p. 1315, 81.* n. solum -o *v. s.* solummodo. n. -o solum: Cic. Verr. II 2, 83 (*in* [*Alt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

parte codd., ceteris alterutrum omittentibus, item Sull. 29). n. -o tantum: IORD. Rom. 143 (*ex* FLOR. epit. 1, 16, 3, *ubi* n. -o). GLOSS. n. -o, non solum. οὐ μόνον. *de re egerunt Handii Tursellinus IV 282 sqq. Stolz-Schmalz⁵ 1928 p. 684 sq. Kühner-Stegmann² 1914, II 2 p. 57 sqq. R. B. Steele, The formula 'n. -o . . . sed etiam' and its equivalents, Bloomington 1896. Persson, Eranos 13, 1913, 152 sqq. inde a* PLAVTO (*l. 28. 56. p. 1317, 66. 76. 1318, 18*), TER., CATONE, *saepissime apud* CIC. *et* LIV.

I *non accedit altera negatio*: **A** *forma integra*: **1** *altero membro non negato*: **a** n. -o, sed (verum) etiam (etiam et *l. 38. cf. p. 1317, 24.* CIC. leg. 3, 25 sed *vel* sed etiam *add. dett.*): **α** n. -o *coniunctum*: (I) *opponuntur membro altero adiunctione res aequales vel auctione graviores* (*nota* eo magis e. *l. 34. 72*): (A) sed: RHET. Her. 1, 9, 14 n. -o id, quod obest, sed e. id *eqs.* (*cf. l. 31*). 4, 22, 31 n. -o vivere, sed e. sepelirei prohibuerunt. 4, 32, 43. CIC. inv. 1, 3 *ut* n. -o labores excipiendos . . ., sed e. vitam amittendam existimaret. Quinct. 49 (*bis*). S. Rosc. 87 n. -o ostenderes, sed e. offerres. 90 div. in Caec. 18. Verr. I 17 *ut* n. -o populo Romano, sed e. sibi ipse condemnatus videretur. II 2, 1 si n. -o reus improbus adduceretur, sed e. diligens . . . accusator . . . veniret (*sim. in enuntiatis integris* Caecin. 28 TAC. ann. 2, 45, 1. *al.*). Caecin. 44 qui n. -o ut fugerent, sed e. ipsius fugae . . . viam quaesierunt. Tusc. 5, 26 fam. 10, 6, 3. 12, 3, 1 n. -o sicarii, sed iam e. parricidae. *et passim.* VARRO ling. 9, 16 qui amissa ⟨non⟩ -o quaerant, sed e. *eqs.* rust. 1, 3 CAES. Gall. 6, 1, 3 LIV. 1, 13, 8. 1, 40, 3. 2, 31, 7 n. -o plebem, sed ipsum e. dictatorem. *al.* QVINT. inst. 5, 11, 24. TAC. Germ. 45, 6 in tantum n. -o a libertate, sed e. a servitute degenerant. PLIN. epist. 10, 32, 1 TERT. apol. 25, 1 uxor. 1, 2. *al.* (B) verum: PLAVT. Most. 390 faciam . . . n. -o ne intro eat, verum e. ut fugiat (*sim. in enuntiatis integris*: CIC. S. Rosc. 8. Tull. 33 n. -o cum omnia ipsi fecerunt . . ., verum e. si per alios id fecissent. *al.*). CIC. inv. 1, 28 n. -o id, quod obest, verum e. id *eqs.* (*cf. l. 14*). S. Rosc. 12 n. -o clam, verum e. hic in foro. 31 n. -o dicere, verum e. libenter audacter libereque dicere. 69 n. -o armis . . ., verum e. consilio. 94 quae n. -o idcirco praetereo, quod *eqs.*, verum eo magis e., quod *eqs.* Verr. I 53 II 1, 78. 2, 79. 2, 110. 5, 127 n. -o resistendi, verum e. suppeditandi facultas. *al.* PLIN. epist. 2, 7, 5 APVL. apol. 12. 15 n. -o similitudinem suam, verum e. ipsius similitudinis rationem. 17. 42 met. 1, 8, 6. *al.* TERT. scorp. 8 p. 161, 1 n. -o iustorum, verum e. et prophetarum. *al.*
(II) *opponuntur deminutione res momenti levioris*: (A) sed: CIC. Caecin. 73 quod si n. -o oppressum, sed e. desertum aut neglegentius adservatum erit. Rab. perd. 16 nomen . . . crucis absit n. -o a corpore civium Romanorum, sed e. a cogitatione. prov. 44. Pis. 74 n. -o amplissimae, sed e. minimae laudi lauream concessisse. Marcell. 9 n. -o in gestis rebus, sed e. in fictis. Deiot. 15 scelere n. -o perfecto, sed e. cogitato. Brut. 34. div. 1, 124 n. -o plura, sed e. pauciora. Att. 14, 1, 2 n. -o magnum, sed e. parvum. CAES. Gall. 1, 18, 9 n. -o de regno, sed e. de . . . gratia desperare. *al.* (B) verum: CIC. S. Rosc. 111 si qui rem . . . n. -o malitiosius gessisset . . ., verum e. neglegentius. div. in Caec. 31 maximi criminis n. -o suspicionem, verum e. mentionem. Verr. II 3, 142. 4, 40 n. -o facinoris, verum e. minimi errati. Caecin. 41 sine cuiusquam n. -o morte, verum e. volnere. Cael. 45 n. -o agendo, verum e. cogitando (*cf.* APVL. Socr. 16 p. 155). fam. 16, 6, 1 si n. -o omnes, verum e. multi Catones essent in civitate nostra. APVL. apol. 103 criminibus . . . maledictis.

β n. -o *disiunctim*: (I) *exprimitur auctio vel additio*: (A) sed: PLAVT. Most. 994 n. equidem in Aegyptum hinc -o vectus fui, sed e. in terras . . . ultimas. TER. Ad. 386 n. quod ante pedes -ost videre, sed e. illa. AFRAN. com. 25 sumpsi n. ab illo [solum] -o, sed . . . e. a Latino. CIC. Sest. 14 n. (*om. G*) defensionem -o videretur criminum continere, sed e. *eqs.* Mil. 61 neque vero se populo solum, sed e. senatui commisit, neque senatui -o (*om. H*), sed e. publicis praesidiis . . ., neque his tantum, verum e. *eqs.* Brut. 116. 151. 159 de orat. 1, 132 fin. 4, 11 Tusc. 5, 51. *al.* SALL. (?) rep. 2, 1, 3 n. ita ut magistratum -o caperem . . ., sed e. ut *eqs.* LIV. 2, 7, 5 n. invidia -o, sed suspicio e. 2, 21, 4. 2, 62, 4. 3, 63, 1. 5, 5, 5. 30, 19, 4 Mago n. imperio -o senatus . . . motus, sed metuens e., ne *eqs. et passim.* PLIN. nat. 27, 3. QVINT. inst. 6, 4, 8 n. diligenter -o, sed e. familiariter nosse. TAC. dial. 32, 2 SVET. Tib. 12, 2. *al.* (B) verum: CIC. inv. 1, 5 hoc si forte n. natura -o neque exercitatione conficitur, verum e. *eqs.* 2, 21 n. . . . in veritate -o, verum e. . . . in opinione. 2, 165 Quinct. 39 Mil. 3. 80 n. confitendum -o, verum e. (sed e. vere *HV*) praedicandum. fam. 5, 11, 1. SALL. Iug. 89, 4 n. moenibus -o . . ., verum e. multo magis locorum asperitate. epist. Pomp. 9. PLIN. nat. 20, 199 n. vi soporifera -o, verum . . . e. mortifera. 26, 1. 27, 3. QVINT. inst. 1, 10, 9 studii . . . venerationis. PLIN. epist. 3, 7, 9. APVL. apol. 33 n. piscatoribus -o, verum e. amicis. Plat. 2, 16. *al.* (II) *exprimitur deminutio*: CIC. Marcell. 32 qui habent aliquid n. sapientiae -o, sed e. sanitatis. LIV. 29, 9, 6. 38, 54, 2 n. congressum -o, sed conspectum e. eius vitasse. CVRT. 3, 3, 27 *agmen* intentum ad ducis n. signum -o, sed e. nutum. 6, 10, 14 agitant eos furiae n. consummato -o, sed e. cogitato (cogitato -o, s. e. consummato *trad.*) parricidio. PS. AVR. VICT. epit. 12, 3 haud molestiis -o et periculis subici, sed famae e.

b n. -o, sed (verum): **α** n. -o *coniunctum*: (I) *exprimitur auctio* (*add.* maxime *p. 1316, 6.* magis *p. 1316, 7. 30*) *vel add.*: (A) sed: PLAVT. Merc. 20 n. -o illum . . ., sed quemque (*cf.* CIC. div. in Caec. 59 cuiquam [Att. 3, 15, 4]. Quinct. 72 quivis [Verr. II 2, 58 Flacc. 59]). RHET. Her. 4, 6, 9 n. -o dominos se fontium, sed se ipsos fontes esse (CIC. Rab. perd. 8 n. -o homines, sed prope i. regiones. Phil. 10, 8 leg. 3, 14 PLIN. epist. 6, 11, 1. *al.*). 4, 44, 58 expolitio n. -o . . . exornat orationem, sed multo maxime per eam exercemur *eqs.* (*cf.* CIC. Tusc. 2, 11 n. -o fortuna adiuvat . . ., sed multo magis ratio [QVINT. inst. 1, 8, 4 BOETH. cons. 3, 12, 23 W. *cf. infra l. 30*]). CIC. Quinct. 18 S. Rosc. 48. div. in Caec. 14 hoc n. -o a me petitum esse, sed ita saepe et ita vehementer esse petitum, ut *eqs.* Verr. II 2, 33 n. -o perturbata, sed plane . . . erepta (Att. 8, 11 D, 2. fam. 7, 23, 4 n. -o prope me, sed p. mecum habitare). 4, 58 n. -o Romae, sed in omnibus villis (Manil. 55 Catil. 4, 22 Tusc. 2, 63. *al.*). Pis. 64 perditorem n. -o dignitatis et auctoritatis, sed omnino ordinis ac nominis sui (Tusc. 1, 13 VARRO Men. 45 QVINT. inst. 4, 5, 6 APVL. apol. 84. *al.*). Planc. 76 n. -o lacrimulam, sed multas lacrimas. Marcell. 19 n. -o summa bona, sed . . . vel sola. Phil. 5, 8 sed prope (Brut. 316 LIV. 45, 8, 5 PLIN. epist. 5, 16, 1. *v. et l. 4. 49. al.*). de orat. 2, 10 sed paene (leg. 3, 40 n. -o mentem . . ., sed p. vultus. VARRO Men. 301 QVINT. inst. 3, 4, 2. *al.*). nat. deor. 1, 26 n. -o aliqua, sed pulcherrima specie. Att. 1, 10, 6. *al.* QVINT. inst. 5, 13, 20 n. -o in propositionibus . . ., sed in toto genere actionis. TAC. ann. 4, 71, 1. TERT. patient. 8, 9 sed insuper. AMM. 19, 5, 2 n. -o inhabiles, sed contra nimii turbatores (*cf. p. 1319, 54*). *al.* (B) verum: CIC. S. Rosc. 79 ut n. -o ab hoc crimen resilire videas, verum omnem suspicionem in vosmet ipsos recidere intellegas (Verr. II 4, 23 Deiot. 38 TERT. pudic. 4, 5). Verr. I 9. II 2, 46 n. -o ex illa domo . . ., verum ex tota provincia. 3, 153 ipse n. -o praeiudicarit, verum gravissime . . . iudicarit. dom. 114. fam. 13, 78, 1 n. -o suorum civium, verum paene Achaiae principem. *al.* APVL. flor. 47. BOETH. cons. 3, 12, 23 W. n. -o ea . . ., verum multo magis haec ipsa. (II) *exprimitur deminutio* (verum *l. 32*): CIC. Quinct. 77 perdifficile esse . . . n. -o tantam causam perorare, sed omnino verbum facere conari (Verr. II 2, 161 verum. Pis. 29 de orat. 2, 175. fam. 9, 15, 4 quos ego n. -o reges appellatos, sed o. natos nesciebam. CAEL. Cic. fam. 8, 1, 1). Cluent. 62 *quid* n. -o in criminis, sed in maledicti loco sit obiectum. Manil. 66. Catil. 2, 27 n. -o factum, sed inceptum ullum. Sull. 76 n. -o tot, sed unus tam crudelis hostis. Sest. 45 Rab. Post. 18. fin. 2, 92 n. -o parvo, sed . . . nihilo. *al.*

β n. -o *disiunctim*: (I) *exprimitur auctio vel additio*: (A) sed (LIV. 44, 29, 7 *add. ed. pr.*): PLAVT. Epid. 382 n. oris caussa -o hominis aequom fuit sibi habere speculum, sed qui perspicere possent . . . cordis copiam. CATO orig. 95 b n. Rodienses -o id noluere, sed multos populos . . . idem noluisse arbitror. CIC. Phil. 2, 104 n. . . . te dominus -o illis sedibus, sed quivis amicus . . . arcebit. de orat. 2, 183 n. eos -o . . ., sed omnis (off. 3, 15 LIV. 44, 3, 7 CVRT. 5, 3, 15. *al.*). ac. 1, 38 nec virtutis usum -o . . ., sed ipsum habitum (LIV. 21, 25, 3. 26, 24, 5 TAC. Agr. 3, 1. *al.*). Cato 12 nec vero ille in luce -o . . . magnus, sed *eqs.* fam. 1, 9, 7 CATVLL. 21, 2. 24, 2. VERG. georg. 2, 285 n. animum -o uti pascat prospectus inanem, sed quia *eqs.* LIV. 1, 13, 4. 1, 49, 5. 6, 7, 1. 6, 14, 2 orationes . . . facta. 21, 33, 10 sed prope (29, 8, 6. QVINT. inst. 11, 2, 32 n. paginas -o, sed versus p. ipsos. *al. cf. l. 4. 17*). 26, 5, 9. *et saepius.* CVRT. 5, 3, 18 nec singulos -o, sed agmina proterebant. 6, 7, 1. 6, 8, 10. STAT. Theb. 4, 732 (725 Kohlm.) n. ora -o angustisque perusti faucibus, interior sed vis quatit. QVINT. inst. 2, 8, 13 n. . . . pugno ferire vel calce tantum aut nexus -o . . . docebit, sed omnia. TAC. hist. 2, 19, 2 ann. 2, 14, 2. PLIN. epist. 2, 11, 6 quae sententia n. praevaluit -o, sed omnino . . . fuit sola frequens (FLOR. epit. 3, 4, 4). 6, 16, 9. TERT. patient. 10, 5 n. probamus -o, sed ampliorem . . . facimus. *al.*
(B) verum: CIC. Arat. frg. 9, 1 (nat. deor. 2, 10) huic n. una -o caput ornans stella relucet, verum *eqs.* (*Arat. 55* οὐ . . . οἰόθεν οὐδ' οἷος . . ., ἀλλά). PHAEDR. 1, 17, 4 lupus . . . n. unum -o deberi dixit *panem*, verum adfirmavit decem. PLIN. nat. 2, 132 n. antemnas -o, verum ipsa navigia contorta. APVL. mund. 17. (II) *exprimitur deminutio*: SEN. dial. 6, 4, 4 nec id in maioribus -o observasti, sed in minimis. QVINT. inst. 6, 1, 14. 12, 10, 69 nec pro causa -o, sed pro partibus causae.

c n. -o, sed (verum) . . . quoque (quoque sed *l. 72*): **α** n. -o *coniunctum* (verum *l. 69. 75*): SCIP. min. or. frg. Gell. 16, 12, 5 n. -o vinosus, sed virosus q. RHET. Her. 1, 15, 25 n. -o imperasse, sed rationem q. ostendisse. 4, 23, 32. CIC. inv. 1, 59 n. -o quadam ex necessitudine . . . fiunt, verum ad utilitates q. *eqs.* Quinct. 38 n. -o res erat, sed ratio q. omnis. top. 3. PLANC. Cic. fam. 10, 21, 5 n. -o honorem, sed misericordiam q. PRIAP. 19, 5 haec sic n. -o te, Priape, posset, privignum q. sed movere Phaedrae. LIV. 40, 46, 11 n. -o simultates, sed bella q. PHAEDR. 1, 20, 1. QVINT. inst. 12, 1, 4 n. -o a sapientibus dicitur, sed vulgo q. semper est creditum. SVET. Tib. 63, 1 APVL. apol. 56. AMM. 20, 8, 13 n. -o grato animo, verum cupido q. HYG. astr. 2, 38 p. 75, 10. BOETH. cons. 3, 11, 24 W. *al.* **β** n. -o *disiunctim*: (I) sed: CIC. ac. 2, 23 *scientiam* nos n. (*add. rec. A*) comprehensionem -o rerum, sed eam stabilem q. . . . esse censemus. LIV. 1, 20, 7 nec caelestes -o caerimonias, sed iusta q. funebria. 4, 30, 9. 5, 18, 9. 31, 26, 12 (*ubi v. Weissenborn-Müller*). 44, 25, 7 n. fidem -o . . ., sed obsides q. *al.* SEN. suas. 6, 19. CVRT. 4, 6, 27 n. interrito -o, sed contumaci q. vultu. 5, 4, 1. 8, 5, 2 MELA 3, 57. QVINT. inst. 1, 1, 34 n. rationis -o, sed usus q. 9, 3, 47. SVET. Vit. 13, 3 n. profundae -o, sed intempestivae q. . . . gulae. *al.* (II) verum: PHAEDR. 4, 1, 1 n. vitam -o tristem

[Alt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

decurrit, verum post obitum q. persequitur illum . . . miseria. MELA 3, 49 nec indomitarum -o ante se, verum ignotarum q. gentium victor. PLIN. nat. 2, 38 *sidus* n. terrae -o conceptus inplet, verum animantium q. omnium stimulat. 18, 216 QVINT. inst. 1, 11, 13 FRONTIN. aq. 1 BOETH. cons. 1, 6, 19 W.

d n. -o, sed (verum) et (et . . . quoque *l. 26.* et . . . etiam *l. 24. cf. p. 1315, 38*). **α** n. -o *coniunctum*: ① *exprimitur auctio vel additio* (verum *l. 10. 13*): COLVM. 1, 3, 2 ibi n. -o perceptionem fructuum, sed et vitam colonorum esse dubiam. PLIN. nat. 6, 58 patefacta est *India* n. -o Alexandri Magni armis . . ., verum et aliis auctoribus Graecis. 26, 37 medetur n. -o pectoris doloribus . . ., sed et cruditates discutit (*item in enuntiatis integris* TAC. ann. 14, 39, 1 SVET. Iul. 14 Galba 14, 3. TERT. anim. 25, 8 verum et [51, 7 adv. Marc. 3, 6 p. 383, 15]). TAC. Germ. 15, 2 quae *dona* n. -o a singulis, sed et publice mittuntur. ALF. dig. 5, 1, 76 n. -o si unus aut alter, sed et si omnes iudices mutati essent. VLP. dig. 37, 5, 5, 6 TERT. apol. 34, 2. *al.* (II) *exprimitur deminutio*: PAVL. dig. 6, 1, 33 fructus n. -o percepti, sed et qui percipi honeste potuerunt aestimandi sunt. COD. Theod. 8, 10, 2 (=Iust. 12, 61, 2) n. -o in civitatibus singulis, sed et mansionibus.

β n. -o *disiunctim*: ① *exprimitur auctio vel additio*: Ⓐ sed: LIV. 21, 60, 9 n. eius -o exercitus, qui victus erat, sed et eius, qui *eqs.* 27, 4, 7 senatus n. legatis -o benigne respondit, sed et ipse legatos . . . misit (*item in enuntiatis integris* SVET. Iul. 68, 2. 76, 1 n. enim honores -o nimios recepit . . ., sed et ampliora etiam humano fastigio decerni sibi passus est). PLIN. nat. 32, 119. QVINT. inst. 1, 4, 13 neque has -o noverit mutationes . . ., sed et (*om. AP*) quae rectis quoque casibus aetate transierunt. PLIN. paneg. 18, 3. SVET. Aug. 33, 1 n. diligentia -o summa, sed et lenitate. Dom. 4, 1. TER. MAVR. 2446 nec carmen -o, sed et volumen. Ⓑ verum (*v. et l. 35*): MELA 1, 15 *ora* contrariis litoribus Asiae n. opposita -o, verum et similis est. 3, 52. PLIN. nat. 2, 130 n. ventorum -o, verum et reliquarum tempestatum. 2, 226. 6, 131. 16, 33. 17, 78 n. perflatu -o utilis, verum et aspectu grata. 21, 42. 23, 57. *al.* SVET. Aug. 94, 11. Nero 38, 3 conlationibusque n. receptis -o, verum et efflagitatis. Dom. 4, 1. (II) *exprimitur deminutio*: PLIN. nat. 8, 78 necat frutices n. contactos -o, verum et adflatos.

e n. -o, sed (verum *l. 39*) saltem (*aliter p. 1320, 16. 18. 23*): QVINT. inst. 1, 10, 35 n. oratori -o, sed cuicumque saltem (*secl. Raderm.*) primis litteris erudito. APVL. met. 9, 19, 4 n. -o (*i. non quo; cf. p. 1321, 53*) capere, verum saltem contingere . . . pecuniam cupiens.

f n. -o, quin: TERT. apol. 24, 2 veram religionem veri dei n. -o neglegendo, quin insuper expugnando.

g n. -o, magis: TER. MAVR. 1201 nec -o, quia . . ., putato . . .: magis . . . notabis.

2 *etiam altero membro negato*: **a** n. -o, sed (verum *l. 52. 54*) ne . . . quidem (n. -o *disiunctim l. 48. 50. 52*): CIC. div. in Caec. 34 vobis inter vos n. -o voluntatem fuisse coniunctam, sed ne praedam q. adhuc esse divisam. de orat. 1, 87. rep. 5, 2 n. -o . . . renovare neglexit, sed ne id q. curavit, ut *eqs.* LIV. 4, 51, 6 n. in retinendis -o publicis agris . . . pertinacem nobilitatem esse, sed ne vacuum q. agrum . . . plebi dividere. 6, 18, 4 invidiam n. dictator -o . . . fugisset, sed ne senatus q. sustinere potuisset. CVRT. 8, 1, 35 PLIN. nat. 2, 121. QVINT. inst. 12, 4, 1 ut n. ea -o . . . debeat nosse, verum ne ea q. . . . neglegere. TERT. uxor. 2, 1. BOETH. c. Eut. praef. 39 cum n. -o saepe id . . . ignorent, verum . . . ne id q. . . . intellegant. **b** n. -o, sed (verum *l. 59*) non (numquam *l. 56*): CIC. Cael. 15 n. -o si socius . . ., sed nisi inimicissimus . . . fuisset, numquam . . . voluisset. Brut. 134 n. -o contentus esses, sed melius non quaereres. nat. deor. 2, 115 quae n. -o ut fierent ratione eguerunt, sed intellegi qualia sint sine summa ratione non possunt (*inde* MIN. FEL. 17, 6 verum etiam . . . n. p.). **c** n. -o, sed (quoque, etiam) vix: LIV. 4, 30, 7 nec caelestes -o defuerunt aquae, sed terra quoque . . . vix ad perennes suffecit amnes. 34, 38, 7 nec inops -o consilii, sed vix mentis compos esset. QVINT. inst. 5 prooem. 1 n. -o agenti supervacuum, sed vix etiam viro dignum.

B *forma debilis*: **1** *ordine sollemni*: **a** *om.* 'sed etiam' *sim.* (*cf. p. 1315, 11. 1316, 39.* n. -o *disiunctim l. 66. 67. 68. 71*): PLAVT. Bacch. 973 n. quinquaginta -o, quadringentos filios habet. [VERG.] catal. 14, 5 n. ego ture -o aut picta tua templa tabella ornabo . . ., corniger hos aries . . . sacrato sparget honore focos. LIV. 24, 18, 7 neque senatu -o aut equestri ordine regendo cura se censorum tenuit: nomina omnium . . . excerpserunt *eqs.* QVINT. inst. 12, 10, 3 quorum quidem opera n. vetustatis -o gratia visenda sint. APVL. Plat. 2, 22 sapiens n. (nullo *Rohde*) -o merae voluptatis (voluntatis *trad.*) quidem . . . gratia veniet ad agendum, nisi praesto fuerint honesta emolumenta virtutis. SCHOL. Cic. Gron. D p. 307, 24 n. -o parentes filios suos volunt studio agendi detineri (*seq.* ipsi).

b *om.* 'sed': **α** n. -o, quoque: PLAVT. Cist. 315 n. mo⟨do i⟩psa lepidast, commode q. . . . fabulatur. LVCR. 4, 507 n. -o . . . ratio ruat omnis, vita q. ipsa concidat. QVINT. inst. 1, 10, 12 cum . . . nec illa -o contenti dissimilium concordia . . ., sonum q. his motibus dederint.
β n. -o, etiam (*fort. huc pertinet* TAC. ann. 1, 77, 1, *nisi scribendum est* ⟨s⟩et. *trad. defend. Erikson, Stud. z. d. Ann. d. Tac., Lund 1934 p. 82*): TAC. ann. 3, 19, 2 Germanici morte n. -o apud illos homines, qui tum agebant, e. secutis temporibus vario rumore iactata. 4, 35, 1 quorum n. -o libertas, e. libido impunita.

2 *ordine inverso*: **a** *res opposita nulla inducitur particula* (n. -o *disiunctim l. 6. 7. 8. 9. 11. 13*): **α** *priore membro exprimitur auctio vel additio*: CIC. Phil. 8, 27 *legionibus* suppletis ex D. Bruti exercitu, n. -o ex dilectu suo. fin. 5, 51 esse utilitatem in historia, n. -o voluptatem. ac. 2, 93 per me vel stertas licet . . ., n. -o quiescas. Att. 2, 19, 2. 12, 5, 2 noscenda . . . est natura, n. facultas -o. ad Brut. 2, 1, 2 (= 9, 1, 2 Sj.) omnia . . . praestiti rei publicae . . ., nec illa -o *eqs.* LIV. 5, 12, 11 ipsa plebes . . ., n. is -o, qui creatus erat. 5, 48, 2 loco . . . et vaporis pleno cineremque, n. pulverem -o ferente. PLIN. nat. praef. 22 volumina ediscenda, n. -o in manibus . . . habenda. 6, 68. 18, 205. 28, 106 severos, n. -o pudicos mores. 30, 8 ad rabiem, n. aviditatem -o scientiae. 31, 90. *al.* **β** *priore membro exprimitur deminutio*: PLAVT. Pseud. 824 *herbas* formidulosas dictu, n. essu -o. CIC. Flacc. 7 qui . . . in suspiciosissimo negotio maledictum omne, n. -o crimen effugit. Tusc. 5, 23 huic paulumne ad beatam vitam deesse dicemus, n. -o ad beatissimam? Att. 5, 20, 6.

b *res opposita inducitur particula* quoque *vel* etiam: **α** quoque, n. -o (*disiunctim l. 19 [bis]. 20*): PLAVT. Capt. 284 philosophatur q. iam, n. mendax -o est. LIV. 24, 13, 7 locus munimento q., n. natura -o tutus. CVRT. 7, 2, 6 moverat iam regem q. (*om. E*), n. contionem -o. PLIN. nat. 16, 214 antiquiorem Minerva q., n. (n. q. *trad.*) -o Libero patre vetustatem. 28, 31 sudor q. . . ., n. -o saliva. 34, 163 ad aurea q., n. -o argentea staticula. **β** etiam, n. -o (*disiunctim l. 27. 28*): ① *priore membro exprimitur auctio vel additio*: CIC. off. 3, 77 *vir* quem Fimbria etiam, n. -o Socrates noverat. fam. 4, 14, 2 secundas etiam res nostras, n. -o adversas pertimescebam. LIV. 21, 54, 3 uti numero etiam, n. animis -o valeatis. PLIN. nat. 7, 55 etiam victum in loquendo . . ., n. imaginem -o . . . reddidit. 17, 187 etiam in vino, n. -o in musto.
(II) *priore membro exprimitur deminutio*: TREBON. Cic. fam. 12, 16, 1 *quam* omnibus tuis etiam minimis commodis, n. -o tanto bono gaudeam.

II *accedit aut subauditur alia negatio*: **A** *forma integra*: **1** *altera negatione expressa* (*pro negatione extat interrogatio rhetorica p. 1320, 19. 37*): **a** *sequitur altera negatio*: n. -o non (nullus, nihil *sim.*): **α** *altero membro negato*: ① n. -o non, sed (verum *l. 40. 44. 67*) ne . . . quidem (n. -o *disiunctim l. 60.* nec . . . quidem *l. 57.* nec *pro* ne . . . quidem *l. 44.* sed etiam ne . . . quidem *l. 42*): Ⓐ *utrumque membrum suo verbo praeditum est*: ① *opponuntur inter se formae verbales*: CIC. inv. 1, 45 n. -o non fecerim, sed ne potuerim q. facere (*cf.* S. Rosc. 79 n. -o nihil . . . fecisse . . ., sed ne potuisse q. facere). S. Rosc. 54 n. -o non possis, verum ne coneris q. Caecin. 59. Tusc. 2, 34 quorum n. -o nemo exclamavit umquam, sed ne ingemuit q. Att. 14, 14, 2 illum n. -o non facturum, sed etiam (*secl. Beier*) ne passurum q. fuisse. fam. 10, 10, 1. TERT. anim. 50, 2 mortem ad suos n. -o non pertinere, verum nec pervenire. BOETH. c. Eut. 8, 42. ② *praeter form. verb. etiam alia opponuntur*: CIC. Quinct. 53 tu n. -o non ad C. Aquilium . . . rettulisti, sed ne ipse q. te consuluisti, ne hoc quidem tecum locutus es *eqs.* div. in Caec. 40 quas *res* n. -o antea numquam cogitasti, sed ne nunc q. . . . quae et quantae sint suspicari potes (Verr. II 1, 64 Pis. 65). Verr. II 1, 111 n. -o nemo edixit, sed ne metuit q. quisquam ne quis ediceret (Manil. 39 CAES. Gall. 5, 43, 4 NEP. Phoc. 2, 5). 2, 120 n. -o suffragia nulla fuisse, sed ne genera q. spectata esse *eqs.* (3, 14 Font. 40). leg. agr. 2, 41 n. -o nihil iudico, sed ne quid sentiam q. profero (Tusc. 1, 55). Sull. 50 ego n. -o tibi non irascor, sed ne reprehendo q. factum tuum. fam. 3, 10, 9. CAES. Gall. 1, 16, 2 n. -o frumenta in agris matura non erant, sed ne pabuli q. satis magna copia suppetebat. LIV. 4, 35, 6 APVL. apol. 97. COD. Theod. 9, 6, 4 ut n. -o sponte prodire non audeant, sed ne (nec Iust. 4, 20, 12) vocati q. in iudicium venire cogantur. *al.* Ⓑ *opposita uni verbo subiunguntur*: ① *verbum priori membro additum* (*praecedens l. 64*): CIC. inv. 2, 85 *ut* n. -o non necesse sit, sed ne utile q. Quinct. 96 n. praetorem -o . . . invenire ⟨non⟩ (*om. plerique codd.*) potuit . . ., sed ne amicos q. S. Rosc. 137 id n. -o re prohibere non licet, sed ne verbis q. vituperare. Verr. II 2, 121 n. -o Siculorum nihil in hac re valuisse leges, sed ne ab senatu q. . . . datas. Rab. perd. 13. Lig. 4 domo est egressus n. -o nullum ad bellum, sed ne ad minimam q. suspicionem belli (nat. deor. 1, 101 fam. 4, 13, 3). fin. 2, 91. Att. 1, 11, 1 n. -o eam voluntatem eius . . . reciperare non potui, verum ne causam q. elicere immutatae voluntatis. 10, 4, 4. fam. 13, 18, 1 n. -o rogare te . . . non debeo . . ., sed ne gratias q. agere. *al.* ② *verbum alteri membro additum*: CIC. S. Rosc. 152 n. -o culpa nulla, sed ne suspicio q. potuit consistere (Verr. II 3, 114 n. -o granum n. [ullum *codd. dett.*, *cf. p. 1320, 79*], sed ne paleae q. . . . relinquerentur. 4, 48 Scaur. 19. 38 fam. 4, 13, 1). Verr. II 2, 71 n. -o non (*del. Mueller*) ratione, sed ne dissimulatione q. tectam improbitatem. 2, 113 quod n. -o Siculus nemo, sed ne Sicilia q. tota potuisset (Sull. 25 n. -o homini n., sed ne cupiditati q. ulli servias. Phil. 1, 14). Caecin. 53 cum filius n. -o non (*del. Ern.*) mortuus, sed ne natus q. esset. 85 n. -o non (*del. Mueller*) inventorem, sed ne probatorem q. esse me. Mur. 8 hoc n. -o non (*del. Mueller*) laudari, sed ne concedi q. potest. de orat. 2, 294. rep. 6, 23 n. -o non (*del. Gruter, om. U*) aeternam, sed ne diuturnam q. gloriam adsequi possumus. Cato 34 n. -o quod non possumus, sed ne quantum possumus q. cogimur. off. 3, 105 *id* n. -o non (*om. codd. nonnulli*) summum malum, sed ne malum q. esse. CAES. Gall. 2, 17, 4 quo n. -o non (*om. LT*^{2}*R*^{2} *et pars edd.*) intrari, sed ne perspici q. posset. LIV. 4, 3, 10 n. -o non patricium, sed ne civem q. Romanum . . . regnasse. *al.* (II) n. -o

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

non, sed (etiam *l. 11. 12*) non (neque ... neque *sim.*): CIC. S. Rosc. 81 qui n. -o Romae non fuit, sed omnino quid Romae ageretur nescivit (fin. 1, 70). Verr. II 3, 55 n. -o se non arasse ..., sed nec dominum eius fundi esse nec locatorem (Cluent. 56 n. -o ad me meos vicinos ... non adduxit, sed ipse iis neque defensoribus uti ... neque laudatoribus potuit. Sull. 26 TERT. nat. 2, 6, 1). dom. 72 n. -o iam nemo est tam imperitus ..., sed nemo est tam inimicus patriae *eqs.* Pis. 41 n. -o ... optare numquam auderem, sed cogitare non possem. 57. LVCR. 3, 605 quid dubitas ... quin ... n. -o non omnem possit durare per aevom *anima*, sed minimum quodvis nequeat consistere tempus? VARRO rust. 1, 2, 6 quid ... n. -o non nascitur, sed etiam non egregium fit? 1, 4, 7 *herba* n. -o non evellenda ..., sed etiam non calcanda. SALV. gub. 3, 11 nos n. -o non omnibus dei obtemperare verbis, sed nullis paene illius oboedire mandatis. (III) n. -o non, sed vix (s. et vix *l. 18*): CIC. Verr. II 1, 46 ut n. -o proficisci ... Dolabella non posset, sed vix in oppido consisteret. Sull. 12 n. -o animo nihil comperi, sed vix ad aures meas istius suspicionis fama pervenit. Cael. 15. VLP. dig. 50, 4, 6 pr. ut n. -o publicis honoribus pares non sint, sed et vix de suo victum sustinere possint.

β altero membro non negato: (I) n. -o non, sed (verum) etiam: (A) sed: RHET. Her. 4, 14, 20 *uti* n. -o non offendat animum, sed e. concinniorem orationem reddat. 4, 23, 33 sed e. insuper. CIC. Verr. II 3, 214 n. -o incommoda non est, sed e. grata est. Catil. 1, 29. 3, 28 ut n. -o nullius audaciae cedamus, sed e. omnis inprobos ultro semper lacessamus (dom. 76 p. red. in sen. 36. Sest. 33 n. -o n. senatus consulto, sed e. repugnante senatu. Balb. 26 FRONTO p. 139, 21 v.d.H. [= p. 145, 2 N.]). Cluent. 94. p. red. in sen. 36 n. -o ... nihil minuam de libertate mea pristina, sed e. adaugebo (Mil. 15 VARRO ling. 9, 19 TERT. apol. 1, 9). Rab. Post. 44 vos ... n. -o ⟨non⟩ (*add. aliquot codd.*) aspernari ac refutare, sed complecti e. et augere debetis. Att. 1, 20, 3 n. -o numquam desero, sed e. *eqs.* (QVINT. inst. 12, 3, 10). 2, 1, 2 n. -o non excitatum ..., sed e. plane perterritum. *et saepius.* VARRO ling. 7, 3. BELL. Afr. 47, 4 n. -o sibi quicquam non (*om. pars codd.*) adquisierant ..., sed e. *eqs.* VITR. 1, 4, 4 QVINT. inst. 11, 1, 2. SVET. Otho 3, 2 n. -o missos ... non recepisse, sed ipsum e. exclusisse. GELL. 17, 20, 7 n. -o non repressit, sed instinxit e. *eqs.* *al.* *correlatione liberiore*: VARRO rust. 2, 4, 12 *sus* quae prae pinguitudine carnis n. -o surgere non posset, sed e. ut in eius corpore sorex exesa carne nidum fecisset. (B) verum: CIC. S. Rosc. 138 n. -o non laedetur causa ..., verum e. ornabitur. Verr. II 1, 39. 4, 133 n. -o non venditabant, verum e. coemebant. Arch. 4 prov. 38. Phil. 11, 20 n. -o non petenti, verum e. recusanti. Cato 57. fam. 6, 4, 4 n. -o dolor nullus, verum finis e. doloris. PLIN. epist. 5, 13 (14), 1 n. -o non presserunt eum, verum e. sublevarunt. APVL. apol. 102. TERT. apol. 37, 10 n. -o non molestum, verum e. necessarium. scorp. 4 p. 152, 18. COD. Theod. 4, 10, 2 (= Iust. 6, 7, 3) adversus patronos n. -o non audientur, verum e. *eqs.* *al.* (II) n. -o non, sed (verum *l. 50. 52. 57. 67*): RHET. Her. 2, 11, 16 n. -o nullo adiumento esse, sed potius maximo impedimento (CIC. Verr. II 4, 11 n. -o in aere alieno n., sed in suis nummis multis. 5, 39 fam. 10, 6, 3 BOETH. cons. 1, 1, 8 W. verum ... insuper). CIC. inv. 1, 21. 1, 82 n. -o non reprehensum iudicium, sed ab omnibus adprobatum. 1, 108. S. Rosc. 66 n. -o elui non potest, verum usque eo permanat *eqs.* Verr. II 4, 140 n. -o non minorem, sed prope maiorem. Flacc. 26 n. -o non postulo, sed contra ... vos oro et obtestor (fin. 1, 50 n. -o numquam nocet cuiquam, sed c. *eqs.* Att. 9, 15, 3). Vatin. 33 *quod* n. -o factum antea numquam est, sed in omni memoriast omnino inauditum (NEP. frg. 26). Deiot. 38 ille n. -o tibi non suscenset ... verum omnem tranquillitatem ... refert acceptam. de orat. 3, 75 n. -o non pro me, sed contra me est potius (nat. deor. 3, 26 n. -o non adrogantis, sed p. prudentis. Lael. 43 off. 1, 62 PANEG. 9, 3, 2 BOETH. cons. 2, 6, 18 W. *v. et l. 48 et cf. l. 63*). rep. 5, 2. fin. 3, 11 n. -o nihil adiuvare ... neque firmare ..., sed ipsam depravare naturam (nat. deor. 2, 92 CAES. Gall. 1, 43, 8. NEP. Att. 9, 3 n. -o n. iis indulsit ..., sed e contrario *eqs.*). NEP. Ages. 8, 2 ut eorum ornatus non -o ... regem neminem significaret sed *eqs.* GELL. 17, 1, 10. TERT. nat. 2, 7, 10 ⟨non⟩ (*add. Gothofr.*) -o non horretis, sed insuper honoratis (AVG. civ. 19, 4 p. 361, 19 D. *v. etiam l. 50*). Scap. 4, 6 verum. BOETH. cons. 5, 3, 18 W. *al.* (III) n. -o non, sed ... quoque: APVL. apol. 93 n. -o nova odia non serui, sed vetera q. funditus extirpavi. (IV) n. -o non, sed et: TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 470, 8 sqq. tantum patientiae pondus n. -o non repercutiendi, sed et aliam maxillam praebendi *eqs.*

b *praecedit alia negatio*: non (nihil, nemo *sim.*) ... n. -o (n. -o *disiunctim p. 1320, 4. 23. 44*): *α altero membro negato*: (I) non ... n. -o, sed ne ... quidem: CIC. Verr. II 3, 115 quibus nihil n. -o de fructu, sed ne de bonis q. ... reliqui fecit (ad Q. fr. 3, 3, 1 LIV. 25, 21, 7 APVL. apol. 28). 5, 26 ut eum non facile n. -o extra tectum, sed ne extra lectum q. quisquam viderit. Caecin. 51 neque verborum tanta copia sit n. -o in nostra lingua ..., sed ne in alia q. ulla (LIV. 9, 6, 8). Font. 37 ne ab inimicis quidem ullum fictum ... n. -o crimen, sed ne maledictum q. audistis. Cluent. 120 neminem voluerunt maiores nostri n. -o de existimatione ..., sed ne pecuniaria q. de re minima esse iudicem, nisi *eqs.* (Planc. 30 ac. 2, 77 LIV. 39, 31, 5). Catil. 4, 19 id ne umquam ... n. -o [non] (*add. plerique codd.*) confici, sed ne cogitari q. possit (LIV. 2, 61, 5. *cf.* CIC. p. red. ad Quir. 11 numquam. LIV. 36, 17, 10 nusquam). p. red. ad Quir. 8 ut negaret fas esse n. -o domicilio, sed ne sepulcro q. se a me esse seiunctum. Pis. 1 nullum n. -o inlustre, sed ne notum q. factum (Marcell. 14 fam. 1, 8, 6. 1, 9, 2. 12, 24, 1. LIV. 3, 7, 2 n. spem n. potiundi -o, sed ne adeundi q. ... moenia. *cf.* CIC. leg. 2, 13 nec vero iam aliam esse ullam legem puto n. -o habendam, sed ne appellandam q. [fin. 2, 77]). Att. 9, 13, 2 nec ... potest quicquam n. -o statui, sed ne cogitari q. (15, 27, 3). *al.* LIV. 29, 34, 4 nequaquam satis valido n. -o ad lacessendum hostem, sed ne ad tuendos q. ... agros. *al.* (II) non (nullus, nihil *sim.*) ... n. -o, sed non *sim.* (sed vix *l. 13.* sed saltem *l. 16. 18. 23. aliter p. 1317, 37. 39*): CIC. Vatin. 3 nullum tibi omnino ... sermonem n. -o de Sestio accusando, sed nulla umquam de re fuisse. fam. 4, 1, 2 mihi venire in mentem nihil potest n. -o quod sperem, sed vix iam quod audeam optare. LIV. 38, 60, 8 neque (*om.* perioch. 38 p. 45, 15) in iis n. -o vestigium ullum comparuit pecuniae regiae, sed nequaquam tantum redactum est. APVL. apol. 66 ne huic frutici credam n. -o odium peccatorum, sed saltem intellectum inesse. *addi potest*: APVL. apol. 4 capillus inenodabilis diutina incuria n. -o comendi, sed saltem expediendi et discriminandi. *pro negatione extat interrogatio rhetorica*: CIC. Sest. 108 quis n. -o adprobavit, sed non indignissimum facinus putavit illum ... spirare? Tusc. 2, 14 quae ut effugias, quis est n. -o recusandus, sed non ultro adpetendus ... dolor? BOETH. cons. 4, 4, 26 W. quis ille est, cui haec n. credenda -o, sed saltem audienda videantur?

β altero membro non verbis expressis (at sensu) negato: non ... n. -o, sed (verum) *vel* sed (verum) etiam (verum *l. 29. 33. 34. 38. 39. 41.* *fort. huc pertinet* CIC. Catil. 2, 8 nemo n. -o Romae, sed ullo [*Mommsen al.*, ne ullo *codd. plerique*, ne ullo quidem *dett.*, *Clark*] in angulo totius Italiae): CIC. Tull. 35 nihil certum neque unum, in quo n. -o possit, verum putet se posse consistere (LVCC. Cic. fam. 5, 14, 1 n. isto potest esse iucundius n. -o miseris his temporibus ..., sed etiam tranquillis. QVINT. inst. 6, 5, 11. *cf.* CIC. Catil. 1, 8 nihil ... quod non [*add. Halm*] ego n. -o [non *add. V*] audiam, sed etiam videam planeque sentiam). Caecin. 39 ne n. -o intrare, verum aspicere aut aspirare possim. orat. 227 non quin idem sint numeri n. -o oratorum et poetarum, verum omnino loquentium. Att. 12, 3, 1 ne vivam ..., si mihi n. -o Tusculanum ..., sed μακάρων νῆσοι tanti sunt, ut *eqs.* *pro negatione extat interrogatio rhetorica*: CIC. Verr. II 3, 80 quo tandem modo vobis n. -o ferendum, verum etiam audiendum videtur? Cluent. 110. Catil. 1, 7 num me fefellit ... n. -o res tanta ..., verum ... dies? Balb. 9 *quem* sanctiorem n. -o viderunt, sed aut sperando umquam aut optando cogitaverunt? Pis. 30. Tusc. 2, 41 quis n. -o stetit, verum etiam decubuit turpiter? 5, 5 quid n. -o nos, sed omnino vita hominum sine te esse potuisset? (nat. deor. 3, 41). nat. deor. 1, 61. CVRT. 9, 6, 11 quis ferat n. tuorum -o militum, sed ullius gentis barbarae civis ...? *al.*

2 *altera negatione subaudienda*: n. -o *pro* n. -o non: a *altero membro negato*: *α* n. -o, sed (verum *l. 55. 82*) ne ... quidem (n. -o *disiunctim p. 1321, 5. 9.* nec *pro* ne ... quidem *l. 63. 72. p. 1321, 9.* ne ... qui dem ... saltim *p. 1321, 11.* *huc pertinere videtur* SALL. frg. inc. 10, *v. Kritzium ad frg. inc. 26*): (I) *opposita uni verbo subiunguntur*: (A) *verbum alteri membro additum*: (1) *opponuntur inter se formae verbales: gerund.*: L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 2, 226 quibus n. -o imitandis, sed ne collocandis q. tibi locum ullum reliquisti. CIC. Verr. II 1, 15 *ut* n. -o deferendi nominis, sed ne subscribendi q. ... facerent potestatem (*cf.* Cluent. 93). leg. agr. 1, 17 n. -o dignitatis retinendae, verum (*E*, sed *cett.*) ne libertatis q. recuperandae spes (*cf.* LIV. 23, 29, 16). Brut. 157 n. -o querendi, sed ne lugendi q. finem reperiemus. CAES. Gall. 3, 4, 4 n. -o defesso ex pugna excedendi, sed ne saucio q. ... sui recipiendi facultas dabatur. *part.*: CIC. Verr. II 3, 33 n. -o factum, sed ne postulatum q. iudicium invenitur. Tusc. 4, 43 oratorem ... n. -o accusantem, sed ne defendentem q. probant sine aculeis iracundiae. *inf.*: CIC. Sest. 73 n. -o ferri, sed ne iudicari q. posse (Q. CIC. pet. 27 adsequi ... incipere. *v. etiam p. 1318, 82*). off. 3, 77 n. -o facere, sed ne (nec *om.* quidem *p*) cogitare q. quicquam audebit. Att. 11, 24, 1. *praeter inf. etiam alia inter se opponuntur*: CIC. S. Rosc. 65 n. -o sine cura quiescere, sed ne spirare q. sine metu possunt (Verr. II 1, 90 n. -o negare interrogati, sed ne producti q. reticere p. leg. agr. 2, 79 nat. deor. 3, 64. LIV. 33, 35, 11 n. -o vinci sine Aetolis Philippum, sed ne transire q. in Graeciam Romanos p. IVST. 2, 1, 6). Verr. II 4, 99 quae n. -o manibus attingi, sed ne cogitatione q. violari fas fuit (5, 187 tangi ... aspici). Att. 13, 19, 1 n. -o Tironi dictare, sed ne ipse q. auderem scribere. LIV. 10, 33, 7. 31, 22, 7 n. -o Sunium superare, sed nec (ne *codd., corr. edd. vett.*) extra fretum Euripi committere ... mari se audebant. *varia*: CIC. Verr. II 4, 99 n. -o cuius modi esset, sed ne esse q. sciebant. Pis. 97 n. o quid gesseris, sed ne quibus in locis q. fueris, dicere audes. (2) *opponuntur inter se nomina* (*v. et l. 54*): CIC. Verr. II 1, 98 n. -o proditori, sed ne perfugae q. 3, 4 accusator ... obiurgator. 3, 14. 3, 48 rem ... spem. 3, 109 Cluent. 178. Mur. 69 frequentiam ... n. -o dignitati ullius (nullius *Zumpt*) umquam, sed ne voluntati q. defuisse (APVL. apol. 66 n. -o u. facto, sed ne tantulo q. dicto ... laesus. *cf. et p. 1321, 14*). Flacc. 8. Cael. 23 suspicione ... infamia. rep. 3, 42 n. -o ... Servium Galbam ..., verum ne Atticorum q. oratorum quemquam (*loco corrupto*). parad. 23 verior ... utilior. Tusc. 1, 87 n. -o vitae commodis, sed ne vita q. ipsa quisquam caret. 4, 84 Lael. 89. Att. 4, 2, 1 negle-

[Att]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gentiae . . . occupationi. 10, 8, 2. 15, 27, 3 tantum . . . tantulum. *et saepius.* HIRT. Gall. 8, 33, 1 equitatum . . . legiones. LIV. 5, 38, 9 n. -o praesidii quicquam, sed ne nuntius q. 22, 28, 5. 24, 33, 3 pacis . . . belli. *al.* VITR. 6 praef. 6 qui n. -o architecturae, sed omnino ne fabricae q. notitiam habent. CVRT. 4, 6, 17 iamque n. pons -o fugientes, sed ne amnis q. capiebat agmina. PLIN. epist. 4, 14, 4 n. -o lascivia rerum, sed ne verbis q. nudis abstinuisse. 8, 7, 2 PANEG. 11, 4, 1. LACT. epit. 27 (32), 3 quia nescire omnia n. -o philosophi, sed ne hominis q. sit. IVST. 11, 8, 4 *ut* n. spes -o remedii, sed nec dilatio periculi inveniretur. SALV. epist. 9, 10 n. -o . . . exomologesi ac satisfactione, sed ne hoc q., quod facillimum est, donis saltim ac misericordiis redimere. BOETH. cons. 2, 7, 7 W. *al.* Ⓑ *verbum praemissum*: LIV. 1, 40, 2 regnare Romae advenam n. -o vicinae, sed ne Italicae q. stirpis. 9, 19, 14 experti tamen sunt Romani . . . hostem n. -o cum clade ulla, sed ne cum periculo q. suo. Ⓒ *verbum priori membro additum*: LIV. 34, 39, 3 n. -o ad emittenda cum procursu . . . tela spatium habebant, sed ne ut de gradu q. . . . stabili conarentur. Ⓓ *utrumque membrum suo verbo praeditum est*: CIC. ac. 2, 6 *si* n. -o operam nostram umquam (numquam *codd. dett.*) a populari coetu removimus, sed ne litteram q. ullam fecimus nisi forensem. VARRO rust. 1, 2, 11 n. -o ovom illut sublatum est . . ., sed ne illud q. ovom vidimus. LIV. 25, 26, 10 ut n. -o lacrimis iustoque conploratu (non *add. Madv., Mueller*) prosequerentur mortuos, sed ne efferrent q. aut sepelirent. 32, 20, 7 haec adhortatio . . . n. -o quemquam unum elicuit *eqs.*

β n. -o, sed (verum *l. 26*) non (nullus *sim.*): CIC. inv. 2, 84 ut n. -o viro bono, verum omnino homini libero videatur non fuisse toleranda (Verr. II 3, 182 o. nummum nullum. parad. 33. ac. 2, 62 quod n. -o recte fieri, sed o. fieri non potest. AVG. civ. 4, 22 p. 172, 20 D.). leg. 3, 21 quem cum . . . n. -o ulla in domo, sed nulla in gente reperirent. fam. 12, 29, 1 [LIV.] perioch. 38 p. 45, 15 *v. p. 1320, 14.*

γ n. -o, sed vix: LIV. 3, 6, 8 ut n. -o ad expeditiones . . ., sed vix ad quietas stationes viribus sufficerent. 39, 49, 7.

𝔟 *altero membro non negato* (*dub. trad.* CIC. Rab. Post. 44 *v. p. 1319, 29.* VARRO rust. 3, 16, 35 BELL. Afr. 47, 4 *v. p. 1319, 33*): *α* n. -o, sed etiam: VARRO ling. 9, 7 dicam pro universa analogia, cur n. -o (non *add. Steph.*) videatur esse reprehendenda, sed e. cur . . . sequenda. 9, 14 an cum quis perperam consuerit quid facere in civitate, n. -o (non *add. vulg.*) patiemur, sed e. poena[m] afficiemus . . .? frg. Non. p. 166, 24 n. -o (non *add. Quich.*) absens quicquam de te sequius cogitabit, sed e. ruminabitur humanitatem. LIV. 24, 40, 12 ut n. -o alius quisquam . . . castris pellere hostem conaretur, sed e. ipse rex . . . perfugerit. PLIN. paneg. 17, 3 si quis . . . venire . . . audeat nec -o telorum tuorum, sed oculorum e. minarumque coniectum . . . perhorrescat.

β n. -o, sed (verum *l. 48*): LIV. 4, 21, 6 ut n. -o praedandi causa quisquam ex agro Romano (non *add. MPL, Madv.*) exiret . . ., sed ultro Fidenates . . . descenderent in agrum Romanum. COD. Theod. 11, 21, 1 aes . . . n. -o deinceps largitionibus (non *add. Reinesius*) inferatur, verum de usu penitus . . . tollatur.

B *forma debilis* (n. -o *pro* n. -o non *praeter l. 51. 61*): 1 *ordine sollemni* (*sc. om.* 'sed'): n. -o (nemo), ne . . . quidem (nec *l. 53*): CIC. Att. 5, 10, 4 n. -o nemo domo (*Vahlenum secutus Sjögren*, modo *codd. plerique*), ne Roma q. quisquam. LIV. 28, 39, 11 ut n. -o nobis . . ., ne posteris q. timenda nostris esset. STAT. silv. 5, 3, 71 nec -o (*cf. p. 1317, 38*) se Natura dolenti nec Pietas iniusta dedit (*v. adn. Vollmeri*).

2 *ordine inverso i. q. nedum*: 𝔞 *iunctura* ne . . . quidem, n. -o *sim.* (*praecedit altera negatio l. 57*): *α* non -o: CIC. Tusc. 1, 92 ne sui (sues *trad.*) q. id velint, n. -o ipse. div. 2, 113 numquam ne mediocri q. cuiquam, n. -o prudenti probata sunt. LIV. 25, 15, 2 ne Tarentum q., n. -o arcem tanti debere esse, ut *eqs.* PLIN. nat. 11, 18 mortuis ne floribus q., n. -o corporibus insidunt *apes.* PANEG. 9, 16, 2 quorum ne nutus q. possunt, n. -o dicta revocari. IVST. 9, 2, 6. *β* non -o non: CIC. parad. 17 mihi vero quicquid acciderit . . ., ne recusanti q. evenerit, n. -o non (*del. Mueller et al.*) repugnanti. Att. 14, 19, 4 mihi id . . . ne licere q., n. -o non lubere. 𝔟 non (nemo *sim.*), n. -o: CIC. Phil. 2, 107 quos clientis nemo habere velit, n. -o illorum cliens esse. Att. 8, 12, 2 nihil . . ., quod non habeat sapientem excusationem, n. -o probabilem. fam. 1, 9, 21 nullum meum minimum dictum, n. -o factum (PLIN. nat. 31, 56 n. halitum, n. -o nebulam). PLIN. nat. 36, 46 non fuisset picturis honos ullus, n. -o tantus. 𝔠 vix, n. -o: CIC. leg. agr. 2, 22 vix . . . servis hoc eum suis, n. ⟨-o⟩ (*suppl. Mueller*) vobis omnium gentium dominis probaturum arbitror. PLIN. nat. 15, 35 fructus vix specie figurave, n. -o saporibus sucisque . . . enumerari queant. 17, 151. *Alt.*

moecha, -ae *f. v. s.* moechus (*p. 1325, 33*).

moechas, *acc.* -ada *f.*, μοιχάς. *i. q.* μοιχάς: VARRO Men. 205 et rex et . . . pauper amat . . .: hic ephebum mulieravit, hic ad -ada (mecada *codd. Non.*) adulescentem cubiculum pudoris primus polluit (*de* ad *v. locali v. vol. I 520, 18; aliter Bolisani 1936 p. 117* 'ut -ada redderet eam'). *Haffter.*

moechātio, -ōnis *f.* *a* moechari. *scrib. etiam* moec-, mech- *vel* maech-. *plur. p. 1322, 1. 5.* *gr. ubi nihil adnotatur, respondet* μοιχεία. *i. q. adulterium,* μοιχεία (*c. gen. subi. viri p. 1322, 7, feminae p. 1322, 3. 13*): 1 *proprie*: ITALA Ioh. 8, 3. 4 (cod. ff²) mulier deprehensa est in -e (*Vulg.* adulterio). II Petr. 2, 14 (Ps. Cypr. singul. cler. 28) viri oculos habentes plenos -bus (μοιχαλίδος [μοιχαλίας *var. l.*], *Vulg.* adulterii). HERM. vulg. mand. 4, 1, 5 vir . . . erit . . . particeps -is (*Pal.* conscientiae) eius *mulieris* (*antea*: in fornicatione). 4, 1, 9 non solum -o (*Pal.* adulterium) est illis, qui carnem suam coinquinant (*quae seq. v. p. 1323, 71*). DOCTR. apost. 5, 1 -es, homicidia (*in enumeratione vitiorum; cf. l. 31. 41. 46*). AVG. adult. coniug. 1, 9, 9 p. 356, 13 (*ad Matth. 19, 9*) est . . . -o etiam eorum, qui alias ducunt relictis propter fornicationem prioribus. p. 356, 19 (m(o)echatus *var. l.*). *latiore sensu de fornicatione etiam cum innuptis*: PS. CYPR. singul. cler. 7 p. 181, 2 -o . . . sanctitatis velamento vestita.

2 *translate de perfidia in deum, idololatria*: ITALA Os. 2, 2 (cod. n. 176, Priscill. tract. 1, 22) auferam fornicationem eius a facie mea et -em eius de medio mamillarum eius (*propria notione magis dilucente*). PS. PRIMAS. in Rom. 2, 22 *v. l. 61.*

***moechīa,** -ae *f.*, μοιχεία. *scrib.* (*cf. praeterea l. 23. 42. 49. 58*) *etiam* moecia, mechia. *plur. l. 46.* *gr. praeter l. 43 ubique respondet* μοιχεία. *de notione*: AVG. quaest. hept. 2, 71 p. 138, 6 quaeri solet, utrum -ae nomine etiam fornicatio teneatur (p. 139, 9 [*v. vol. VI 1, 1122, 2 sqq.*]). hoc enim graecum verbum est, quo iam scriptura utitur pro latino. p. 139, 2 -a id est adulterium (p. 139, 8. 5, 37 p. 398, 2). p. 139, 19 nomine -ae omnis illicitus concubitus . . . debet intellegi (*inde* GLOSS. IV 258, 44). GLOSS.^{L} IV Plac. F 16 fornicem -am (*an* moecham ? [*scrib.* moethiam]). *inde a* TERT. (*40 locis, e quibus tantummodo praecipuos attulimus; cf. p. 1324, 20. 1325, 35*), ITALA.

i. q. adulterium, μοιχεία (*generatim aut viri; feminae l. 43. 54; c. gen. obi. feminae l. 50*): 1 *proprie*: TERT. pudic. 1, 6 pontifex . . . maximus . . . edicit: ego et -ae et fornicationis ⟨delicta paenitentia⟩ (*add. Gelen.*) functis (funes *cod.*) dimitto (*cf.* 6, 1. 7. 9, 20 *al.* 17, 17 remissibilem esse -am. 21, 5 prophetae . . . -am paenitentibus ignoverant. *at* 9, 20 -am et fornicationem inconcessibilia servari [19, 28 inremissibilia]. 19, 25 quae veniam non capiant, homicidium . . ., -a. 20, 7 immundabile est vitium). 1, 15 -ae et fornicationi succidere (1, 19. 4, 1 [*syn.* adulterium et stuprum]. 4, 4. *al. cf. l. 27. 34. 46*). 5, 1 -a, quod etiam fornicationis est res, secundum opus criminis quanti aestimanda sit (*cf.* 12, 2). 5, 3 -a adfinis idololatriae (*cf.* 5, 10. scorp. 3 p. 151, 18 i. -ae sororem). 5, 5 -am, quam homicidio antenponit (*cf. p. 1323, 4*). 5, 6 inter duos apices facinorum eminentissimos (*sc. idololatriam et homicidium*) . . . consedit (*cf.* 5, 10. 12. 12, 5. *v. et p. 1324, 56*). 6, 9 caedem cum causa eius -a[e] (*cf. l. 46*). 10, 12 -ae . . . post calicem subsecuturae. 16, 17 dominico praecepto (*cf. p. 1323, 2*) adversus -am. *al.* ITALA Os. 4, 2 (cod. n. 176) homicidium et furtum et -a (*scrib.* moechiea, *Vulg.* adulterium). Matth. 5, 32 (Tert. pudic. 16, 17) qui dimiserit uxorem praeter causam -ae (πορνείας, *cod. a. al. et Vulg.* fornicationis, *codd. dh* adulterii; *cf. Klostermann ad l., Hauck apud Kittel, Theol. Wb. z. N. T. IV p. 741*[33]). 15, 19 (Hil. in psalm. 118 samech 6) de intus exeunt caedes (*cf. l. 39*), -ae, fornicationes (*cf.* CYPR. aleat. 5 p. 97, 4 *et supra l. 5*). CLEM. ad Cor. 30, 1 fugientes . . . immundam -am. COMM. instr. 1, 11, 2 *Apollo* de -a (*C,* marhia *cett.*, Maia *ed. pr.*) natus (*cf. l. 55*). HIER. tract. p. 421, 13 non . . . indulta fuerat *David* . . . concubinarum -a. VVLG. sap. 14, 26 nuptiarum inconstantia, inordinatio -ae et impudicitiae. AVG. serm. 8, 9, 10 est quaedam -a . . . etiam in non appetenda castitate uxoris alienae (*cf. p. 1323, 20*). ACT. Petr. 2 abstinueritis vos ab . . . -a et conquinamenta. ACT. Archel. 55, 4 -ae ei *Mariae* crimen impingis . . .? *bestiarum*: TERT. monog. 4, 8 ne vel bestiae de -a nascerentur (*cf. l. 49*). *latiore sensu i. q. fornicatio* (*cf. supra l. 21*): PS. CYPR. singul. cler. 7 p. 180, 27 peius est quam -a continentiam ducere criminosam. ISID. orig. 10, 180 macies a -a (*Arev.*, macia *codd.*).

2 *translate de perfidia in deum* (*cf.* TERT. pudic. 5, 4 idololatria -ae nomine et fornicationis saepe populo exprobrata): PELAG. in Rom. 2, 22 p. 25, 12 non est una -a (moechatio *Ps. Primas.*), nam omne quod totum deo debet anima, si alicui praeterquam deo reddideris, moecharis. *R.*

moechimōnium, -ī *n.* [*a* moechus; *cf.* testimonium *sim. J. B. H.*] *i. q.* μοιχεία: LABER. mim. 150 -um (Gell. 16, 7, 2 dicit *Laberius* . . . -um et adulterionem adulteritatemque pro 'adulterio'. Non. p. 140, 31 [mocci- *codd.*]).

moechisso, -āre. *a* *μοιχίζειν (*Leumann, Kl. Schr. 156 sqq.*); *aliter* (*cf. c.* graecissare *sim.*) *Wackernagel, Kl. Schr. 1039.* *i. q.* μοιχεύω: PLAVT. Cas. 976 in adulterio, dum -at Casinam, . . . perdidit *pallium.*

moechocinaedus, -ī *m.* [*gr.* *μοιχοκίναιδος, *cf.* spatalocinaedus. *J. B. H.*] *qui moechatur cinaedus*: LVCIL. 1058 inberbi androgyni, barbati -i. *Haffter.*

***moechor,** -ātus sum, -ārī, μοιχᾶσθαι. *scrib. etiam* moecor, mech-, maech-. *inter verba deponentia afferunt* CHAR. gramm. p. 479, 24 B. DOSITH. gramm. VII 431, 21 -or μόιχεύω. *act.* (*var. l. p. 1323, 62*): PS. PHILO antiq. 44, 6 (*p. 1323, 32*). VISIO Pauli 38 (*p. 1323, 41*). *gr. ubi nihil adnotatur, respondet* μοιχεύω (μοιχεύομαι *p. 1323, 38. 39*). *vox vulgaris sermonis propria legitur singulis locis apud* CATVLLVM (*p. 1323, 65*), HOR., FESTVM (*p. 1323, 37*), MART., *saepius in libris sacris.*

i. q. adulterare, adulterium committere, μοιχεύειν: A *proprie*: 1 *strictiore sensu cum coniuge alterius*: 𝔞 *absolute*: *generaliter* (*cf. p. 1323. 15*) *aut de viro*: HOR. sat. 1, 2, 49 tutior . . . merx est in classe secunda libertinarum . . ., Sallustius in quas non minus insa- *[R.]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nit quam qui -atur. MART. 6, 91, 2 ducis summi prohibet censura ... -ari. *in libris sacris de lege non -andi* (*cf.* TERT. pudic. 6, 6): ITALA exod. 20, 14 (Tert. adv. Iud. 2 l. 19. *al.*) *et* VVLG. non occides, non -beris (*nota*: TERT. pudic. 5, 5 praemittens 'non -beris' adiungit 'non occides'. *cf. eadem collocatione* [*secundum textum nonnullorum codd. hebr. et plurimorum gr.*] ITALA exod. 20, 14 [Aug. civ. 18, 41 p. 319, 26 D.] *et* [*mutata collocatione textus gr.*] Marc. 10, 19 [cod. f, *ubi cod. a* adulterium committes, *cod. k* adulterium ammiseris, *cett. et Vulg.* adulteres]). deut. 5, 18 (Sulp. Sev. chron. 1, 17, 7 *et* VVLG.) non -beris (*Lugd.* fornicaberis). Matth. 5, 27 (codd. a b d. *al. et* VVLG.). 19, 18 (codd. d e. *al.* [*Vulg.* adulterabis]. *cf.* HIL. in Matth. 19, 5 [*ubi allegorice de idololatria (cf. l. 68) interpretatur*]). VVLG. Luc. 18, 20 (*Itala cod. a* adulterabis, *cett.* adulterium admittes *sive* comittes). *al.* AVG. quaest. hept. 2, 71 p. 137, 21. 24 in ... peccatis -andi et furandi ipsa opera notata sunt. p. 138, 16 ab eo, quod dictum est 'non -beris', uterque sexus adstringitur. *al.* *alia*: TERT. pudic. 17, 15 qui -batur hactenus, non -etur et qui fornicabatur hactenus, non fornicetur. ITALA Ier. 23, 14 (Wirc.) in profetis Hierusalem vidi horrenda: -antes (μοιχωμένους, *Vulg.* similitudinem adulterantium). Matth. 5, 28 (Tert. pudic. 6, 6. *al.*) qui viderit ad concupiscentiam, iam -tus est in corde suo (*Tert. resurr. 15* adulteravit. ITALA cod. a. *al. et* VVLG. *addunt* eam *sec. textum gr. cf.* RVFIN. Orig. in gen. 3, 6). 5, 32 (Tert. pudic. 16, 17. *al.*) ⌊qui dimissam a viro ducit, -atur⌋ (μοιχᾶται, *Itala Aug. c. Faust. 19, 3* [*ex Fausto*] erit moechus, *Vulg.* adulterat. ⌊ ⌋ *deest in parte codd. gr. et in plerisque Italae. cf. l. 27 et* 19, 9^b [ITALA codd. c f q] *et* VVLG. [*in plerisque codd. Italae deest*]. VVLG. Luc. 16, 18^b [*Itala cod. e om.*]). 19, 9^a (Aug. adult. coniug. 1, 8, 8. *al.*) *et* VVLG. quicumque ... aliam duxerit, -atur (μοιχᾶται, *cod.* ff^2 fornicatur, *cod. e. al.* adulter est. *cf.* Luc. 16, 18^a cod. e *et* VVLG. *v. ad totum locum* AVG. adult. coniug. 1, 8—1, 12). COLL. Mos. 4, 1, 1 *v. l. 46.* IREN. 1, 26, 3 (= 1, 23 H.) nullam differentiam esse ... in -ando et idolothyton edere (*cf. l. 72*). Ps. PHILO antiq. 44, 6 precepi eis, ne -rent (-rentur *ed. pr.*). VVLG. Rom. 2, 22 qui dicis non -andum, -aris (*Itala Ambr. fug. saec. 3, 15. al.* non adulterandum, adulteras). Iac. 2, 11. AVG. serm. 8, 9, 10 hominem -ari meditantem. VISIO Pauli 38 rec. P p. 31, 21 J. qui abent⟨es⟩ proprias uxores -ti sunt. *al.*

de femina (*cf. l. 51. 54. 73. 75*): FEST. p. 173a, 8 dormientem, quo impunitius uxor eius -retur (GLOSS. V 375, 1). ITALA Matth. 5, 32 (Tert. pudic. 16, 17. *al.*) *et* VVLG. facit eam -ari (μοιχευθῆναι [μοιχᾶσθαι *var. l.*]). Ioh. 8, 4 (cod. a) mulier depraehensa est sponte -ta (μοιχευομένη, *Vulg.* in adulterio). COLL. Mos. 4, 1, 1 *v. l. 46.* VISIO Pauli 38 rec. P. p. 31, 22 J. mulieres ... -verunt abentes proprios viros.

b *c. acc.* (*cf. l. 21. 70*): ITALA Ier. 29, 23 (Hier. in Ier. 5, 67, 2) -ti sunt uxores amicorum suorum (ἐμοιχῶντο τὰς γυναῖκας, VVLG. in uxores). Ps. PHILO antiq. 44, 7 zelum suum. COLL. Mos. 4, 1, 1 Moyses dixit: qui -tus fuerit mulierem (cum mulierem *B W*) proximi sui, mortem moriatur, qui -tus fuerit et quae -ta fuerit (*cf. p. 1324, 81*). **c** *c. praepositionibus* (*cf. l. 43. 45. 61. 66*): ITALA Marc. 10, 11 (cod. k) quicumque ... duxerit aliam, -atur ⌊super eam⌋ (*sc. uxorem.* ⌊ ⌋ *om.* codd. a d q, *gr.* μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν, *cett. codd. Italae et Vulg.* admittit adulterium). 10, 12 (codd. b c. *al.*) *et* VVLG. si mulier ... alium nupserit, -atur ⌊super illum⌋ (cod. k s. illo, ⌊ ⌋ *om.* VVLG., *gr.* μοιχᾶται, *cod. a* adulterium committit). VVLG. lev. 20, 10 si -tus quis fuerit cum uxore alterius et adulterium perpetravit cum coniuge proximi sui (PASS. Thom. p. 105, 16 uxorem meam -ari cum viro altero).

2 *latiore sensu spectat ad quodlibet scortandi genus, i. q. fornicari* (*cf. p. 1322, 9. 56*): ITALA I Cor. 6, 18 (Cypr. epist. 55, 26) qui ... -atur (πορνεύων, *Vulg.* fornicatur), in corpus suum peccat. SALV. gub. 6, 78 ludebant, ebriabantur, -bantur (*coni. Mommsen, quod confirmatur cod. M* [enecabantur *cett.*]. *cf.* 6, 79 dum bibunt, ludunt, -antur). POMER. 3, 7 cui facultatem -andi negat occasio (*antea*: impudicitiae actione). LEX Sal. 13 add. 4 si quis ... cum ipsa *puella sponsata* violenter -tus fuerit (25, 1 per virtutem [*i. vim*]. 25, 2 si ... -ti fuerint [-verit *3βE*]. 25, 3. 4. 7). *de pene*: CATVLL. 94, 1 mentula (*ambigue dictum videtur, ut quasi cognomine alludatur Mamurra; cf. p. 783, 17 sqq.*) -atur. -atur mentula certe: hoc est, quod dicunt, ipsa olera olla legit.

B *translate* (*c. acc. l. 70, c. praepp. l. 67. 71. 74. 79*): ALC. AVIT. carm. 6, 437 ira, furor, ... laxata voluntas -antur cum corde hominis. *spectat ad perfidiam in deum, idololatriam* (*cf. supra l. 11 et Hauck apud Kittel, Theol. Wb. z. N. T. IV p. 738, 31 sqq.*): ITALA Ier. 3, 9 (Cypr. epist. 63, 18) -ta est lignum et lapidem (Hier. reg. Pachom. 159 p. 61, 9 B. in ligno. VVLG. cum lapide et ligno). HERM. vulg. 4, 1, 9 et qui simulacrum facit -atur (*Pal.* adulter est, *gr.* μοιχᾶται). Ps. ORIG. tract. 5 p. 50, 18 synagogae, quae saepe ... -ta est (*cf. Vulg. I par. 5, 25* fornicati sunt [*gr.* ἐπόρνευσαν]) post deos alienos. PELAG. in Rom. 2, 22 *v. p. 1322, 63.* VVLG. Ier. 3, 8 quod -ta esset aversatrix Israel (*notione propria magis dilucente; item* 5, 7 iurant in his, qui non sunt dei: ... -ti sunt et in domo meretricis luxuriabantur. apoc. 2, 22 qui -antur [*Itala Tert. pudic. 19, 2* moechos eius, *Cypr. epist. 55, 22* qui ... fornicati sunt] cum ea).

deriv.: moechatio. *R.*

moechulus ἐμφανόν GLOSS. III 366, 29. *a* moechus *deminutive; c.* *muculus (mucus, muccus) *et gr.* μύκης (*i. fungus, v. vol. VI 1, 1592, 8*) *cft. Svennung (per litteras); de signif. cf. gr.* ἐλλύχνιον *et Gloss. III 366, 28* lanterna: φανόν. *Haffter.*

***moechus**, -ī *m.*, μοιχός. *de scriptura*: GRAMM. suppl. 294, 12 -us, quod est adulter, per oe scribendum. *scrib.*: moice (CIL I^2 2401). moecus (*e. g.* TER. Eun. 992 *A*. INSCR. NSc. 1884 p. 125 moece. CATVLL. 42, 12 *O* moeca). moeccus (PLAVT. Mil. 775 *CD*). mecus (*e. g.* PLAVT. Mil. 775 *CD*. CATVLL. 42, 3. 11. 19. 20 *O* meca. *cf. etiam l. 22*). mechus (*e. g. l. 8* PLAVT. Poen. 862. CATVLL. 6, 103 *V* mecha). maecus (SYMPH. 111 *A*). mycha (PORPH. Hor. carm. 3, 15, 1). NOT. Tir. 35, 76 (*post* rivalis) mechus. *de notione* (*cf. l. 2*): AVG. quaest. hept. 2, 71 p. 138, 8 *scriptura* -os ... graece non nisi adulteros dicit. p. 138, 20 si femina moecha est habens virum concumbendo cum eo, qui vir eius non est, etiam si ille non habeat uxorem, profecto -us est et vir habens uxorem concumbendo cum ea, quae uxor eius non est, etiam si illa non habeat virum. GLOSS. μοιχός. GLOSS.^{L} II Abav. MO 12 adulter cum maritata. III Abol. MO 43 adulterum. *gr. praeter p. 1325, 15 ubique respondet* μοιχός. *vox vulgaris sermonis propria legitur in versibus apud* PLAVTVM (adulter *non nisi* Amph. 1049 *in exitu versus*). TER., CATVLL., HOR. sat. (carm. *tantummodo* 1, 25, 9 *in carmine generis inferioris; cf. Kießling-Heinze ad sat. 1, 2, 38*), PROP., PHAEDR., MART., IVV. (*cf. l. 41 sqq. 79. al.*), *in prosa oratione post* CAELIVM (*l. 32*) *inde a* FRONTONE (*p 1325, 3*), GELLIO (*p. 1325, 19*), TERT., ITALA. [*falso trad. pro* mecum: PLAVT. Mil. 1318. *e coni. falsa*: PLAVT. Truc. 570. *e coni. probabili*: LYDIA 66 -um *Baehrens,* mecum *vel* mea cum *codd.*]

A *proprie*: **1** *loci selecti*: **a** *strictiore sensu i. q. adulter, qui adulterium committit cum uxore alterius* (*sing. pro adultero utriusque sexus l. 30, 53, plur. i. q. adulteri et adulterae l. 35. 44. al.*):

α *generalia*: PLAVT. Amph. 135 illa illum censet virum suom esse, quae cum -o est. Mil. 1390 ut adoriatur -um. 1436 si sic aliis -is fiat, minus hic -orum siet. TER. Andr. 316 ut te arbitretur sibi paratum -um, si illam duxerit. Eun. 960 pro -o ... in domo meretricia prendi (*cf. l. 33*) quemquam (992 [DON.: neque adulter, qui amator]. ARGVM. Plaut. Amph. 2, 7 Mil. 1, 14). CIL I^2 2401, 1 (*in tessera lusoria*) moice III (*cf.* INSCR. NSc. 1884 p. 125). CAEL. Cic. epist. 8, 7, 2 nemini persuasisset se -um esse, nisi triduo bis deprensus esset (*cf. l. 29*). CARM. pop. Suet. Iul. 51 servate uxores: -um calvum adducimus. HOR. sat. 1, 2, 38 procedere recte qui -is non voltis. 1, 4, 4 *coniung.* fur, sicarius. 2, 7, 13 *opp.* doctus. 2, 7, 72 'non sum -us' ais (SCHOL.: cum habeat cupiditatem committendi adulterii; *cf. infra l. 65*). MART. 1, 74, 1 -us erat: ... ecce vir est (*cf.* CAPITOL. Opil. 14, 2 vs. 5 maritus). 3, 92, 1 ut patiar -um, rogat uxor, ... unum. 6, 2, 5. 6. 6, 90, 1 -um Gellia non habet nisi unum: ... uxor est duorum. 11, 7, 2 ad -um ... ire (*cf.* IVV. 6, 464 venire). 12, 93, 1 *opp.* coniuge. 12, 93, 5 *opp.* maritus. IVV. 1, 55 cum leno (*sc. coniux*) accipiat -i bona (SCHOL.: succedit adultero heres). 2, 27 si ... Clodius accuset -os (SCHOL.: qui ... Caesaris adulteravit uxorem). 6, 24 viderunt primos argentea saecula -os. 6, 42 -orum notissimus (9, 25). 6, 100 quae -um sequitur. 6, 465 -is (SCHOL.: adulteris). 10, 220. TERT. pudic. 1, 9 spelunca ... -orum et fornicatorum (9, 9. 16, 22 et incestorum. *al. cf. l. 48. 54*). 1, 14 -is et fornicatoribus veniam pollicentur (*cf.* 13, 7. 22, 9. 11. CYPR. epist. 55, 20 p. 638, 11 [*seq.* adultero]. *at veniam negandam statuit* TERT. pudic. 1, 21. 18, 3 de -o nusquam expiabili. 20, 5. CYPR. epist. 55, 21 p. 638, 24 quidam ... dandam pacem -is non putaverunt et ... paenitentiae locum contra adulteria cluserunt. *sim.*: TERT. pudic. 7, 17 -um ... mortuum [*cf.* ITALA prov. 6, 32 (Tert. pudic. 18, 3) -us (*Vulg.* adulter) ... perditionem animae suae adquirit]. 16, 4 -os et fornicatores ... negans regnum dei consecuturos [*sec. N. T. I Cor. 6, 9, ubi Vulg.* adulteri]). 5, 14 idololatres ... homicida, in medio eorum ... -us (5, 15. *cf. p. 1322, 38*). 10, 12 scriptura Pastoris, quae sola -os amat (*cf.* 20, 2 Pastore -orum [*spectat ad Herm. mand. 4, 1, 7 sq.*]). *al.* ITALA psalm. 49, 18 (Cypr. epist. 63, 18) inter -os (*Cypr. epist. 67, 9 et Vulg.* cum adulteris) particulam tuam ponebas (*allegorice interpretatur* OPTAT. 1, 3 p. 5, 16. 4, 6 p. 111, 21). Matth. 5, 32 *v. p. 1323, 24.* CAPITOL. Opil. 14, 2 vs. 4 centum ... -os passa est centumque rogavit. FIRM. math. 8, 28, 5. 6 *coniung.* adulteratores. OPTAT. 7, 1 p. 160, 7 adulterium -us ... potest admittere, potest et non admittere. DIDASC. apost. 2, 1 iudicatus est -us, quoniam desideravit (*ad N. T. Matth. 5, 28* [*v. p. 1323, 20*]. *sim.* AVG. serm. 8, 9, 10. 46, 4, 9. 179, 7, 7). PRVD. perist. 10, 183 furta -orum (*seq.* adulteros). COMM. instr. 1, 7, 9 putatis -os ab astris nascentes regere ... natura⟨m⟩. 1, 10, 6 -us et ipse *Neptunus.* AVG. adult. coniug. 1, 10, 11 p. 359, 11 quomodo ... dimissa fit moecha, nisi fiat qui eam duxerit -us? (*cf. p. 1323, 23*). *al.* BARNAB. 10, 7 non eris -us aut adulter aut corruptor. PHYSIOGN. 42 p. 60, 7 -os et adulteros. *al.* DRAC. Orest. 132. 579. 761 (*de Aegistho; in casibus, quibus* adulter *metri causa usurpari non potest; at 123* adulter). *al.*

β *de poenis adulterorum* (*cf. Hartmann, RE I 432 sqq.*): PLAVT. Bacch. 918 abtruncaret -um manufestarium. Mil. 1398 -o ... abdomen adimere. Poen. 862 facio quod manufesti -i hau ferme solent: ... refero vasa (κακεμφάτως) salva. TER. Eun. 957 min[it]atur ... sese id [facturum] (*om. A*) quod -is solet. MART. 2, 83, 1 foedasti miserum, marite, -um. 3, 85, 1 nares abscidere -o. IVV. 10, 317 -os et mugilis intrat. ARGVM. Plaut. Mil. 2, 15 -us vapulat. VVLG. lev. 20, 10 morte moriantur et -us et adultera (*cf. p. 1323, 46*).

b *latiore sensu de amatore innuptarum, concubino vel quolibet fornicatore*: CATVLL. 11, 17 cum suis vivat *Lesbia vidua* ... -is. 37, 16. MART. 1, 90, 2 tibi -um fabula nulla dabat (*antea*: numquam

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

maribus iunctam te ... videbam). 3, 96, 2 -us et fututor. 6, 22, 2 nubis ... concubino et -um modo nunc facis maritum. IVV. 14, 30 ad -um (-os *var. l. det.*) dat ... *ceras* ferre cinaedis. FRONTO p. 215, 25 v.d.H. = 226, 31 N. (*in marg.*) Caesar hostis Cleopatrae, post -us. PS. CYPR. singul. cler. 7 p. 180, 15 ingeniosus eunuchus et -us (*antea*: qui despexit vinculum nuptiarum et aliter femineis vinculis obligatur). PRVD. c. Symm. 1, 58. PASS. Theclae 20 Ca p. 53, 7 ut ceterae virgines discant, ne -os habeant. LVX. anth. 362, 7 (*cf. 362, 5* amator). *de homine rem veneream contra naturam exercente*: MART. 11, 61, 1 lingua maritus, -us ore.

c *sensu ambiguo*: PLAVT. Truc. 610 (*inter convicia*) -um malacum, cincinnatum. CYPR. epist. 55, 26 p. 644, 7 quando ... peior sit -i ... causa, cum matrimonii expugnator alieni vel lupanar ingressus ... corpus violaverit. 55, 27 p. 645, 18 *constat* de apostolica probatione -os (*Vulg. Eph. 5, 5* fornicator [πόρνος]) ... idololatras esse (*cf. l. 32*). AVSON. 90, 7 p. 347 P. incipient operas conducti vendere -i. LVX. anth. 297, 3 quod esse -us ... non valeas mero subactus.

2 *iuncturae et structurae*: a *add. adi.*: PLAVT. Bacch. 918 manufestarium ([*hunc locum alludit* GELL. 1, 7, 3]. *cf.* Poen. 862 manufesti). Mil. 924 unguentatum. Truc. 610 *v. l. 11.* CATVLL. 37, 16 pusilli et semitarii -i. HOR. carm. 1, 25, 9 arrogantis. MART. 2, 83, 1 miserum. SCHOL. Iuv. 9, 25 famosior. b *coniung. tamquam appositio c. subst.*: PLAVT. Mil. 1131 hunc -um militem. TERT. apol. 15, 1 (*tit. mimi*) -um Anubin. PRVD. psych. 62 -i ducis. c *add. gen.*: *adulterae*: PLAVT. Mil. 775 mulierum. CARM. pop. Suet. Otho 3, 2 uxoris ... suae (*cf.* MART. 3, 70, 1). FRONTO *v. l. 4.* *vice gen. extat pron. poss.*: CATVLL. 11, 17 *v. p. 1324, 84.* *adi.*: IVV. 14, 26 maternos. *add. gen. mariti*: SYMPH. 111 -us eram (*sc. taurus*) regis *Minois*.

B *allegorice (cf. et p. 1324, 60) vel translate*: ITALA apoc. 2, 22 *v. p. 1323, 78.* CYPR. sent. episc. 49 p. 453, 12 an ... castitatem *sponsae Christi* -is et corruptoribus prodimus? (*seq.* adulteris). OPTAT. 4, 6 p. 111, 16 haereticos dicit *Christus* -os et moechas ecclesias illorum.

fem. **moecha,** -ae. *de formatione cf. Kroll ad Catull. 42, 3.* *de scriptura et notione v. p. 1324, 1 sqq.* *inde a* CATVLLO; *in prosa oratione inde a* TERT.

A *proprie*: 1 *loci selecti*: a *strictiore sensu i. q. adultera*: CATVLL. 68, 103 Paris abducta gavisus ... -a (*metri causa; cf. Bednara, ALL 14, 1906, 586. de eadem Hor. carm. 3, 3, 25* adultera). HOR. sat. 1, 4, 113 ne sequerer -as, concessa cum venere uti possem. MART. 2, 47, 1 fuge retia -ae ...: non est paedico maritus. 2, 49, 1 uxorem nolo Telesinam ducere ...: -a est. 6, 7, 6 *quae saepius nupsit* adultera lege est. offendor -a simpliciore minus. 7, 10, 13 uxor -a tibi est. 11, 7, 11. IVV. 2, 68 est -a Fabulla (SCHOL. [*falso ?*]: una de meretricibus). 6, 278 scrinia -ae. TERT. pudic. 11, 1 Samaritanae (*cf. N. T. Ioh. 4, 18*) sexto iam matrimonio non -ae, sed prostitutae (*cf. l. 42*). PORPH. Hor. carm. 3, 15, 1 in vetulam -am (*edd.*, my- *trad.*) et luxuriosam. AVG. adult. coniug. 1, 10, 11 p. 359, 11 *v. p. 1324, 69.* PS. AVG. quaest. test. II nov. 3 p. 431, 20 Bethsabee ex -a facta est uxor (*cf. V. T. II reg. 11, 27*). CYPR. GALL. exod. 777 ne dilige -as (*cf. p. 1323, 2*). COD. Theod. 3, 16, 1 si -am vel medicamentariam ... repudiare voluerint *mariti*. SEDVL. carm. 4, 242 (*syn.* turpis adulterii mulier. op. pasch. 4, 19 -am [*ibid.* adultera]). CIL VI 12853 (= CE 548), 4 (*lapis periit*) casta ..., non -a.

b *latiore sensu*: *i. q. meretrix, scortum*: CATVLL. 42, 3 iocum me putat esse -a turpis (*cf. vs. 13* lupanar). PROP. 4, 5, 44 comica -a *Thais Menandri*. PHAEDR. 4, 5, 21. 39. 42 (*cf. vs. 4* oculis venantem viros). app. 3, 10 (*cf. vs. 13* meretrix). MART. 2, 39, 1 -ae ... mitte togam (*cf. l. 64*). 3, 82, 28 -ae pauperis capillare. 6, 45, 4 turpior uxor erit, quam modo -a fuit. AVSON. 90, 1 p. 346 P. uxorem duxisti ... -am. *de puella amata, concubina amatoris*: MART. 9, 2, 9 splendet Erythraeis perlucida -a lapillis (*de eadem vs. 1* amicae, *3* adultera, *5* dominae, *11* puellae). 10, 14 (13), 7 ad ... limina -ae. COMM. instr. 1, 12, 6 Semele ... Iovis altera -a. *de paelice*: CYPR. GALL. (?) cena 148 Agar ... -a. *de spadone*: MART. 10, 52, 2 viderat in toga (*cf. l. 58*) spadonem. damnatam Numa dixit esse -am. *de lingua*: MART. 3, 84, 1.

2 *iuncturae et structurae*: a *add. adi.*: CATVLL. 42, 3, *v. l. 55.* 42, 11. 12. 19. 20 putida (*opp.* 24 pudica et proba [*ironice*]). MART. 2, 37, 1 famosa (2, 47, 1). 3, 82, 28 *v. l. 58.* 3, 93, 15 bustuarias. 6, 7, 6 *v. l. 42.* 10, 14 (13), 7 fastosae. IVV. 6, 278 zelotypae. PORPH. *v. l. 46.* SEDVL. carm. pasch. 4, 242 obscenae. b *coniung. tamquam appositio c. subst.*: AVSON. 10, 1 p. 311 P. uxor -a (*cf. l. 42*). c *add. gen. amatoris*: COMM. *v. l. 63.* *vice gen. extat pron. poss.*: MART. 11, 11, 6 tuae.

B *translate*: OPTAT. 4, 6 p. 111, 16 *v. l. 32.*

adi. **moechus,** -a, -um. *i. q. meretricius*: LVX. anth. 319, 4 luxuriam ad Manes -a (*i. turpibus sculptis ornata*) sepulcra gerunt.

deriv.: moechulus. moechimonium.

moēdion *v. s.* mydion.

moena *f. v. s.* mina (*p. 992, 11*). *dub., hucne pertineat* GLOSS. IV 453, 8 moenadium deorum ira (*ubi Heraeus explicat: l.* 'inclementia divum *ex Verg. Aen. 2, 602*'). *R.*

moene *n. v. s.* moenia (*p. 1326, 9*).

1. moenia, -ium *n.* [*cf. c.* murus, meta *et c. sanscr.* minōti '*munit, condit, erigit*', *fort. cambr.* mynawyd, *hibern.* menad '*subula*'. *J.B.H.*] *de orig.* (*cf. l. 22. 33*): GRAMM. suppl. 214, 34 -a dicuntur a verbo munio i. firmo, quod antiqui dicebant moenio per oe diphthongon. *de script.*: GRAMM. suppl. 298, 10 '-a' ... per diphthongon scribitur. *in codd. saepe scrib.* men- (*v. e. g. l. 8. 80. p. 1328, 50. cf. l. 56 sq.*), *interdum* maen- (*v. p. 1329, 67. 70. 82*) *vel* mun- (*v. l. 35. p. 1330, 1*). *de formis*: *inter plur. tantum enumerant* CAES. anal. frg. Gell. 19, 8, 4 PROB. app. gramm. IV 196, 2 DON. gramm. IV 376, 32 CHAR. gramm. p. 37, 8. 118, 11. 195, 5 B. DIOM. gramm. I 328, 7 (menia *ABM*). *al.* *sing.*: FEST. p. 145a, 24 moene singulariter dixit Ennius (ann. 628, *ubi v. adn.*): apud emporium in campo hostium pro -e. *de gen. pl.*: PROB. nom. gramm. IV 208, 25 moenium (*ita* CIC. har. resp. 49 [*v. p. 1329, 63*]. HIRT. Gall. 8, 43, 1 SALL. Iug. 23, 1 hist. frg. 2, 54. 4, 14 LIV. 22, 18, 7. *al.*). *sed* CLEDON. gramm. V 43, 7 licet veteres contra artem moeniorum dixerint (*ita* TERT. p. *1328, 14*). *dat. abl. pl.*: PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. p. 160, 5 B. *et* PROB. app. gramm. IV 196, 2 moenibus (*passim*). *sed* COD. Theod. 15, 1, 39 moeniis (CASSIOD. chron. II p. 160, 1339 GREG. M. past. 3, 9. DIFF. ed. Beck p. 89, 25 [-nis *trad.*]. *in var. l.*: LIV. 30, 30, 8 PLIN. nat. 2, 193. *al.*). *inter subst. gen. neutr.*: DVB. NOM. gramm. V 584, 12. moenia, -ae *f. sg.*: ANON. Vales. 12, 67 (*v. p. 1327, 5*) *et in var. l.*: AMM. 20, 11, 8 (*v. p. 1330, 60*). VVLG. II reg. 24, 7 (*v. p. 1328, 22*). NOT. Tir. 70, 13 (*post* angulus *sim.*). *de notione*: VARRO ling. 5, 141 oppida quod operi muniebant, -a. FEST. p. 145a, 27 -a muri et cetera muniendae urbis gratia facta. PAVL. FEST. p. 151, 6 -a praeter aedificia significant ... et munia. DIFF. Suet. p. 316, 12 -a publicorum sunt operum, aedificia (muri aedificiorum *Reiff.*) privatorum (*cf.* DIFF. gramm. suppl. 285, 16 ISID. diff. app. 205 DIFF. ed. Beck p. 70, 17). CHAR. gramm. p. 37, 8 B. -a τείχη περίβολος. SYNON. Cic. p. 422, 7 in civitate. in -bus. apud sedes. apud lares. p. 433, 31 muri. arces. -a. p. 442, 16 civitas. -a. populus. SERV. Aen. 2, 252 '-a' ... et publica et privata dicuntur. 11, 567 '-a' abusive dici omnia publica aedificia ...; nam proprie '-a' sunt tantum muri, dicta quasi 'munia' a munitione civitatis (*inde* ISID. orig. 15, 2, 18. *cf.* 15, 2, 17 -a sunt muri civitatis, dicta ab eo quod muniant civitatem, quasi munimenta urbis, id est tutamenta). GLOSS. τείχη. τεῖχος. περίβολος. περίβολοι. civitas. munia aedificia aut firmitas. *al.* GLOSS.[L] III Abstr. ME 19 -a aedificia murorum. Abol. MO 4 aedificia muris superposita vel propugnacula. I Ansil. ME 330 pinnae murorum ex quibus propugnatur. *respondet gr.* τείχη *p. 1327, 14,* πόλις *p. 1328, 16,* προβολή *p. 1328, 79.* *legitur inde a* PLAVTO, ENNIO, ACCIO, LVCILIO. [*loco manco*: INSCR. christ. Diehl 795[A], 1 -a muros.]

I *proprie* (*vel in imag.*) *i. q.* **muri**: A *usu sollemni*: 1 *oppidorum, castrorum, munitionum, quorumlibet locorum ad defendendum aptorum*: PLAVT. Truc. 2 partem postulat Plautus loci de vestris magnis atque amoenis -bus, Athenas quo ... conferat. ACC. trag. 385 tela ob -a offerre. 597. LVCIL. 104 Regina videbis -a. SISENNA hist. 53 *v. p. 1329, 74.* 88 *v. p. 1331, 61.* RHET. Her. 4, 8, 12. CIC. Verr. II 2, 159 impetum -bus litoribus classibusque suis exceperint. II 4, 3 Messana, quae situ -bus portuque ornata sit (*cf.* 5, 50 ne sua -a portusque defenderent). 5, 98 quae *insula* est urbs Syracusis suo nomine ac -bus. Catil. 1, 33 hunc ... a tectis urbis ac -bus ... arcebis (3, 16 rep. 2, 36 NEP. Timol. 3, 2 HOR. sat. 2, 6, 100 OV. met. 4, 608. *al.* LIV. 3, 26, 1. *al.*). 3, 2 *coniung.* urbi (LIV. 6, 6, 14. 22, 39, 13. 37, 9, 9). Balb. 39 quorum *Gaditanorum* -a ... maiores nostri imperii ... populi Romani terminos esse voluerunt. har. resp. 3 sociorum (LIV. 2, 53, 1). Pis. 5 -bus tuti esse (OV. met. 8, 298 LVCAN. 3, 341. *al.*). 52 -a ipsa viderentur et tecta urbis ac templa laetari. Mil. 90 si modo haec templa atque ipsa -a stare ... potuissent (OV. epist. 1, 67 fast. 3, 181. *al.* LIV. 32, 24, 5 stantia -a [*opp.* ruinas muri]. *al. cf.* SALL. [?] rep. 2, 8, 4 neque exercitus neque -a obstant). Phil. 11, 10 patriae (Att. 8, 3, 6 VERG. Aen. 5, 624 LIV. 22, 9, 6. *al.*). rep. 1, 1 hostium (LIV. 4, 9, 12. 9, 22, 3 SEN. epist. 66, 13. *al.*). ac. 2, 137 haec tibi ... tam sunt defendenda quam -a. *al.* CATVLL. 35, 4 Novi relinquens Comi -a. 64, 212 divae *Minervae* (*de -bus Athenarum*). *al.* LVCR. 5, 232 non armis opus est, non -bus altis. *al.* CAES. Gall. 2, 6, 2 ubi circumiecta multitudine hominum totis -bus undique in murum lapides iaci coepti sunt. 3, 12, 3 his *molibus* oppidi -bus adaequatis (civ. 3, 40, 1 BELL. Alex. 40, 1 VAL. MAX. 2, 2, 4. *al.*). civ. 2, 16, 2 ut ipsis consistendi in suis munitionibus locus non esset, cum paene inaedificata in muris *oppidi* ab exercitu nostro -a *ad oppugnandum oppidum* viderentur. *al.* SALL. Catil. 6, 2 hi postquam in una -a convenere. Iug. 94, 4 non castelli -bus sese tutabantur. *al.* VERG. Aen. 1, 437 o fortunati, quorum iam -a surgunt (AVIEN. orb. terr. 382 PRVD. c. Symm. 2, 73. *cf.* AVIEN. orb. terr. 288 consurgunt). 9, 196 ad muros et -a Pallantea (*cf.* LIV. 10, 10, 2 intra -a ⌊et muros⌋ [⌊ ⌋ *del. Madvig*]). 9, 676 invitant -bus hostem. 10, 22 non clausa tegunt iam -a Teucros ([*v.* SERV. auct. *ad l.*]. *cf.* LIV. 21, 13, 4 nec vestra vos iam ... -a satis defendunt [26, 45, 2 -a ipsa sese defendebant. PAVL. NOL. carm. 16, 131 populos altis defendunt -a muris]. 32, 15, 1 quantum -a tueri poterant). 11, 915 considunt castris ante urbem et -a vallant. *al.* CVLEX 371 -a ... horrent (*cf.* SIL. 17, 353 tremuerunt). HOR. epod. 1, 30. *al.* OV. epist. 7, 12 nec te crescentia tangunt -a (menia *G*). 7, 120 patentia ... -a (STAT. Theb. 11, 731 patebunt -a. TAC. ann. 14, 24, 4). met. 11, 204 *Apollo* aedificat muros pactus pro -bus aurum. 13, 375 casura. Pont. 1, 8, 12 urbs ... -bus et positu vix adeunda loci. *al.* LIV. 1, 44, 5 processura erant. 22, 14, 7 coloniae (27, 38, 5. *al.*

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Tac. ann. 13, 57, 3). 24, 2, 3 urbem ... -bus validam (24, 40, 3. 31, 46, 6. *al.* Gell. 6, 1, 8 oppidum ... -bus defensoribus v. et munitum). 37, 32, 5 plus in armis et virtute quam in -bus auxilii esse. *al.* Val. Max. 5, 1, 5 civitatis (Amm. 22, 16, 3. Anon. Vales. 12, 67 ad recuperationem -iae civitatis. *al. cf. etiam l. 81 p. 1328, 23*). Cvrt. 9, 2, 15 beluas offerentes -ium speciem. *al.* Lvcan. 1, 24 pendent. 6, 128. *al.* Petron. 55, 6 v. 1 Martis marcent -a. *al.* Sil. 6, 312 ruere. 6, 630 fulgent. 10, 440 flagrabunt. 10, 589 nutantia. *al.* Stat. Theb. 10, 74 videt *Iuno* alto ex aethere clusa -a *castrorum Argivorum*. *al.* Tac. hist. 1, 68, 1 intuta obsidio dilapsis vetustate -bus. 4, 23, 2 turribus pinnisque -ium *castrorum Veterum*. ann. 13, 39, 3 scalas -bus *castelli Volandi* admovere. *al.* Plin. paneg. 18, 2 *praefecti militum* arma, -a, viros aptant. *al.* CE 864, 4 (*ca. a. 160*) moenitae propter -a *castelli* Germisarae. Psalt. Cas. 50, 20 edificentur -a (*hebr.* חוֹמוֹת, *gr.* τείχη, *Psalt. Rom., Vulg. et Hier. psalt. sec. Hebr.* muri) Ierusalem. Avson. 232, 4 p. 77 P. Iliaci Neptunia -a muri viderunt aliquid crudelius (Hier. in Is. 54, 11sq. p. 525^{A} propugnacula urbis dominicae, hoc est murorum -a, iaspide roborantur). 288, 5 p. 146 procurrunt. *al.* Veg. mil. 3, 3 p. 70, 4 ut ... seque et sua -bus condant. *al.* Clavd. 3, 360 iaceant ... flammis. 5, 215 peritura. 15, 28 si mea mansuris meruerunt -a nasci ... auguriis. *al.* Pavl. Nol. carm. 26, 104 perfugio ... parent reparatis -a muris (*cf.* Cypr. Gall. Ios. 63 cum depositis procumbent -a muris. *v. p. 1326, 77*). Merob. poet. 162 vertex manibusque et -bus horrens. *al.* *in lusu verborum notione tam propria quam translata de corona graminea* (*cf. Wageningen, aliter Housman*): Manil. 1, 781 Romana ferens, quae texit, -a Cocles. *i. q. muri portus*: Nep. Them. 6, 1 Piraei portus constitutus est iisque -bus circumdatus, ut *eqs.* Cvrt. 4, 3, 12 tris *naves* ... ante ipsa -a opposuerunt *Tyrii*. Stat. Theb. 5, 351 portus amplexaque litus -a ... scandimus. Inscr. christ. Diehl 789, 1 *agitur de aggeribus mari obstructis.* *in imag.*: Plavt. Mil. 228 (*interpol.?*) magna munit -a. Rud. 692 -a hinc ego vos defensabo (-a *ad* ego *refert Leo, quod Fraenkel, Plautin. i. Plaut. 52^{1} probat; aliter Sonnenschein, Marx*). Nep. Them. 2, 6 deliberantibus Pythia respondit, ut -bus ligneis (*i. navibus*) se munirent (*cf.* Heges. 4, 27 p. 284, 9 -bus navigiorum). Verg. georg. 4, 193 tutae sub -bus urbis aquantur *apes*. Ov. met. 11, 532 nec prius absistit fessam obpugnare carinam *inpetus undae*, quam velut in captae descendat -a navis. Liv. 21, 35, 9 -aque (*de Alpibus*) eos *Poenos* tum transcendere non Italiae modo sed etiam urbis Romanae. Ivvenc. 3, 534 Petrus fidei munitus -bus. Rvfin. Orig. in Ios. 5, 2 p. 316, 12 peccati superba -a destruantur. Orient. comm. 1, 399 accipe tela, quibus cordis pia -a serves. *al.* *in ludo latrunculorum*: Lavs Pis. 204 clausa ... deiecto populetur -a vallo.

2 *aedificiorum*: *arcis*: *Capitolii*: Enn. ann. 165 Galli furtim noctu summa arcis adorti -a. Ov. fast. 6, 377 publica ... cura est pro -bus istis. Liv. 1, 11, 6 aquam ... extra -a petitum ierat (*cf.* Val. Max. 9, 6, 1). Sil. 13, 267 qui quaterent muros Tarpeiaque -a. *Sagunti*: Sil. 1, 356 summis e -bus arcis. *domus regiae sim.*: Verg. Aen. 4, 220 oculos ... ad -a torsit regia. 7, 153 augusta ad -a regis ire. Ov. met. 6, 600 *Philomelam* intra sua -a (limina *H*) ducit *Procne*. 14, 253 socios Circaea ad -a misit. Tac. hist. 5, 11, 3 Clavd. rapt. Pros. 1, 239. *templi sim.*: Liv. 29, 18, 17 muro circumdare templum voluerunt. ad aliquantum iam altitudinis excitata erant -a. Stat. silv. 3, 1, 16 *templi Herculis*. Ivvenc. 3, 674 templi se -bus infert (4, 87). *in imag.*: Ivvenc. 3, 280 ponam semper mansuras aeternis -bus aedes (*i. ecclesiam*). *theatri*: Lvcr. 4, 82 *de saepimento ligneo.* *stabuli, fundi sim.*: Ov. met. 6, 573 structa rigent solido stabulorum -a saxo. Amm. 29, 5, 25 *fundi Gaionatis.* *aedificii privati*: Ivvenc. 1, 717.

B *per synecdochen*: 1 *i. q. oppidum cum omnibus aedificiis* (*de incolis l. 72. p. 1328, 2*): Acc. trag. 273 Ogygia -a (*cf.* Fest. p. 178b, 9 significat Thebas). Cic. Catil. 2, 1 nulla iam pernicies a monstro illo ... -bus ipsis intra -a (*ad A1*) comparabitur. Verg. Aen. 2, 234 dividimus muros et -a pandimus urbis (*cf.* Serv.: non est iteratio: nam dicit patefacta porta vel diruta interiora civitatis esse nudata. Clavd. Don. Aen. 2, 235 p. 179, 23). 2, 252 fusi per -a Teucri (*cf.* Serv.: per domos, ut supra *v. 234*). 2, 298 diverso interea miscentur -a luctu (Amm. 25, 9, 5 -a permixta sunt lamentis et luctu. *cf. etiam* Verg. Aen. 12, 620 quid tanto turbantur -a luctu?). 3, 398 cuncta malis habitantur -a Grais. 4, 96 (*loq. Iuno ad Venerem*) nec me adeo fallit veritam te -a nostra suspectas habuisse domos Karthaginis altae. 7, 131 gentis (Prisc. perieg. 810). 8, 385 aspice, qui coeant populi, quae -a clausis ferrum acuant portis (*de incolis ut p. 1328, 2 et* Pavl. Petric. Mart. 2, 152 confines populi vicinaque -a). Prop. 4, 1, 56 qualia creverunt -a lacte tuo (Ov. met. 15, 451 cognata ... -a laetor crescere). 4, 1, 57 -a (*sc. Romam*) ... disponere versu. Ov. fast. 1, 515 an hi fient ingentia -a colles. 4, 80 a quo *Solymo* Sulmonis -a nomen habent. Liv. 23, 17, 12 et satis ferme armatorum ad tam exigua -a et flumine altera parte cincta tuenda erat. Manil. 4, 183 *laniorum* animos nec -a frenent (*i. ne in urbe quidem abstineant a bestiis necandis*). Vitr. 1, 7, 1 in excelsissimo loco, unde -ium maxima pars conspiciatur (*cf.* 4, 5, 2). 2 praef. 2 designavi civitatis ... -a (*sc. in figura formata*). 2, 8, 13 -ium ... tota finitio (*i. circuitus*). 2, 8, 17. 8, 3, 24 *Zamae* -a rex Iuba duplici muro saepsit (*cf.* Flor. epit. 1, 4, 2 muro -a amplexus est). *al.* Sen. Herc. O. 140 Dircaea colent -a (Mart. 10, 103, 9. *cf.* Lvcan. 1, 586 incoluit ... -a Lucae [Stat. Theb. 12, 116]). 1892 terrentem -a ... vestra (*i. incolas*) leonem (Stat. Ach. 1, 699). Lvcan. 3, 131 sunt, quos prosternas, populi, quae -a dones. *al.* Plin. nat. 3, 66 -a eius *urbis* collegere ambitu ... m. p. xiii. cc, conplexa montes septem. 6, 122 situm ... -ium aquilae pandentis alas. Sil. 1, 130 trepidantia fumant -a. 7, 693 quod peperere decus (*sc. Catonem*) Circaeo Tuscula dorso -a (*cf.* Homer. 171 Mycenaeis Agamemnon -bus ortus. Stat. silv. 2, 2, 97 quae te genuere Dicarchi -a. Ivvenc. 1, 236 quae sint genitalia -a Christo. 1, 238 Bethleem ... -bus illum progigni). 11, 31 Dardana ab ortu -a barbarico Nomadum sociata tyranno. Stat. Theb. 1, 11 cognata (*cf. p. 1327, 74*). *al.* Flor. epit. 3, 10, 2 incensis -bus suis (*cf. Caes. Gall. 1, 5, 2* oppida). Apvl. mund. praef. p. 288 -a *unius* urbis (*gr. 1 p. 391a, 19* μιᾶς σχῆμα πόλεως) *describunt*. Tert. adv. Marc. 3, 24 p. 419, 30 in Iudaea ... civitatem de caelo pependisse, omni -orum habitu evanescente de profectu diei. Ivl. Val. 1, 29 p. 38, 7 omnem ... -ium varietatem distinxit nominibus (*Hist. Alex. M. I p. 32, 15* τὰ πλεῖστα τῆς πόλεως μέρη). *al.* Ivvenc. 2, 248 -bus urbis ... dispersi *discipuli*. 2, 298 totis eduxit -bus urbis (*i. e tota urbe*). 3, 586 truculenta ... -a adimus. 3, 750 *rex* milibus armatis cives cum -bus ipsis subruit (*cf. Vulg. Matth. 22, 7* civitatem illorum succendit). Avson. 292, 7 p. 148 P. populos ... alios et -a ditas. Mos. 455 -a ... antiquis te prospectantia muris. Vvlg. II reg. 24, 7 transierunt propter -a (-am *E*, *hebr.* מִבְצַר) Tyri. prov. 9, 3 ut vocarent ad arcem et ad -a (*hebr.* מְרֹמֵי) civitatis (*i. vicum in altitudine situm*). Arator act. 2, 517 (*loq. Christus ad Paulum*) quae sit mihi -bus istis turba (*cf. Vulg. act. 18, 10* populus est mihi multus in hac civitate). *al.* *de Elysio*: Val. Fl. 1, 846 aeterna.

2 *i. q. aedificia specialia*: *de domo regia sim.*: Verg. Aen. 6, 541 Ditis. 6, 549 -a *Rhadamanthi* (*i. Tartarum*) lata videt triplici circumdata muro. 6, 631. Sil. 14, 668 regum. Vvlg. Ier. 49, 27 *ignis* devorabit -a (*hebr.* אַרְמְנוֹת) Benadad. *de aedificiis publicis sim.*: Ps. Avr. Vict. epit. 14, 5 exstruendorum -ium seu decorandorum. Amm. 22, 9, 4 *urbis Nicomediae* -a ... in favillas miserabiles consedisse (Cod. Theod. 15, 1, 1). Hier. epist. 65, 14, 7 domus ... in modum aedificatae turrium ac -ium publicorum (Cod. Theod. 4, 14, 5 -a p. restaurentur [Cod. Iust. 11, 32, 3 pr. (*a. 469*) ad renovanda sive r. p. -a. *cf.* Cod. Theod. 5, 13, 35 pr. (= Iust. 11, 70, 3) restaurationi -ium p. CIL IX 2956 restauratori -ium p. *sim.*: CIL VIII 22672, 11 instauratori (IX 2639)]. 14, 6, 3 p. -ium dignitati. 15, 1, 32 [= Iust. 8, 11, 11] reparationi [15, 1, 33]. 15, 1, 39 p. -iis [V^1, -bus V^2] vel privatis. Marcell. chron. II p. 101, 518, 4. Inscr. Dessau 1247 conditori -ium p. *cf. etiam l. 50 et p. 1326, 30*). Vvlg. thren. 2, 5 *dominus* praecipitavit omnia -a (*hebr. ut l. 30*) eius *Israel*, dissipavit munitiones eius (Greg. M. moral. 11, 25 p. 965^{B} *interpret.*: -a ... in urbibus pro ornamento sunt, munitiones vero in defensionem. p. 965^{C} *transfertur ad* -a mentis). Cod. Theod. 14, 6, 4. 14, 17, 11 incrementa -ium. Qvodv. prom. 3, 38, 44 p. 835^{A} platea ... pretiosis columnis et -bus decorata. Cassiod. chron. II p. 140, 727 his conss. multa -a et celeberrima Romae facta sunt. p. 160, 1339 admirandis -iis deputata ... pecuniae quantitate. var. 2, 34, 1 pecunia ... Romanis -bus applicetur. Hist. Apoll. rec. A 51 (*sim.* rec. B) thermas ⌞publicas, -a⌟ (⌞ ⌟ *Riese*, menia publica *P*), murorum turres restituens. CIL VIII 23968sq. -a recidiva consurgunt. Inscr. Dessau 5783 ornamentum -bus ... contulerit. Inscr. christ. Diehl 777, 9 eximiis nobabit -bus urbem. *de thermis, balneis*: Avr. Vict. Caes. 17, 3 -a Romae potentia vix digna lavandi usui instituit Commodus (29, 1). 39, 45 novis adhuc cultisque pulchre -bus ... urbes ornatae (*cf. Klebs, ALL 7, 1892 p. 440*). Cassiod. var. 2, 39, 12 ruris -a custodire. *de templis sim.*: Coripp. Iust. 3, 63 sacra coronatis ornavit -a tectis (Inscr. christ. Rossi II p. 155, 3 v. 2 Christi). Inscr. christ. Diehl 971, 4 -a sanctorum qui nova restituit. *de aedificio privato* (*cf. l. 39 et p. 1326, 30*): Inscr. Dessau 1184 alta Sabinillae dat dulci -a natae (*cf. adn. Mommsenii*).

C *generatim de quibuslibet operibus saxeis*: Lvcr. 6, 588 multa ... praeterea ceciderunt -a magnis motibus in terris (*cf.* Plin. nat. 2, 193 alibi prostratis -bus [moeniis *p*, montibus *Detlefsen*]. Anth. 466, 2 caelo fulmina cum caderent discussaque -a flammis *flagrarent*. Comm. apol. 1028 partim tonitrua disrumpunt -a firma]). Germ. frg. 3, 22 nive -a durant. Lvcan. 6, 435 vicina ... -a castris Haemonidum (*i. magarum Thessalicarum*). Apvl. met. 2, 12, 4 qui *dies* fundamenta -ium perpetuet. 11, 2, 3 luce feminea conlustrans cuncta -a.

II **translate** *de saepimentis naturalibus spatiorum*: Lvcr. 1, 73 vis animi ... extra processit longe flammantia -a mundi (1, 1102. 2, 1045. 1144. 5, 454 efficerent ... magni -a m. *al.* Manil. 1, 486. 3, 48 cum tantas strueret moles per -a m. Hil. gen. 28 disponens nascentia -a m.). Ov. met. 2, 401 pater omnipotens ingentia -a caeli circuit (Pavl. Nol. carm. 17, 152 Drac. laud. dei 1, 3). Manil. 1, 151 ignis ... flammarum vallo naturae -a fecit. Gratt. 431 circum atrae -a silvae (*gen. explic.*) alta premunt. Manil. 4, 675 Tauri (*gen. explic.*). Prisc. perieg. 937 loca quae tendunt Asianae ad -a (litora *H*) petrae (*Dionys. perieg. 1013* ἐν προβολῇς).

structurae et **iuncturae notabiliores**: A *nominales*: 1 *epitheta*: a *appell.*: alta: Lvcr. 5, 232 Caes. civ. 3, 80, 7 Verg. Aen. 1, 95. *al.* Ov. am. 3, 13, 34 Liv. 27, 18, 8 Sen. Tro. 1091. *al.* ampla: Dares 4 Amm. 18, 9, 1. *al.* Prvd. cath. 7, 143. angusta: Catvll. 64, 80 Ov. fast. 3, 181. ardua: Verg. Aen. 12,

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

745 Ov. met. 3, 62 STAT. silv. 4, 4, 14 TAC. hist. 3, 30, 1. *al.* celsa: Ov. fast. 3, 92 PRISC. periheg. 817. *cf.* IVVENC. 4, 87 praecelsa. exigua: Ov. trist. 5, 10, 18 LIV. 23, 17, 12 LVCAN. 3, 341. *al.* firma: PROP. 3, 9, 50 COMM. apol. 1028 PRISC. periheg. 930. *al.* hostica: HOR. carm. 3, 2, 6 SIL. 15, 114. *cf.* MIN. FEL. 6, 2 hostilibus. incluta: VERG. Aen. 2, 242 APVL. met. 6, 4, 2 AVIEN. orb. terr. 288. 1024. ingentia: VERG. Aen. 1, 366 (*cf.* GLOSS. IV 527, 9 *ad l.*: magnam urbem). Ov. met. 2, 401 fast. 1, 515. lata: VERG. Aen. 6, 549 AVSON. 288, 5 p. 146 P. magna: PLAVT. Mil. 228 (*interpol.?*). Truc. 2 LVCR. 6, 123 VERG. Aen. 2, 294. *al.* Ov. fast. 2, 134 SIL. 1, 645. *al.* pulchra: MART. 10, 103, 9 IVST. 5, 7, 12 AMM. 22, 16, 7 PRVD. perist. 3, 190. *al.* turrita: Ov. am. 3, 8, 47.

b *nom. propr.*: Athenaea: LVCR. 6, 749. Campana: LVCAN. 2, 393 SIL. 1, 664. 13, 96. Canusina: VAL. MAX. 4, 8, 2 SIL. 10, 388. Circaea: HOR. epod. 1, 30 Tusculi. Ov. met. 14, 253. Dardana: SEN. Tro. 136. SIL. 11, 31 ab ortu (*Capuae*). 17, 322 (*Romae*). Ephyraea: LVCAN. 6, 17 (*Dyrrhachii*). SIL. 14, 180 (*Syracusarum*). Graia: Ov. met. 15, 10 LVCAN. 5, 419. Iliaca: Ov. epist. 13, 38 ars 1, 686. Larisaea: CATVLL. 64, 36. Lyrnesia: Ov. epist. 3, 45 met. 12, 109. *al.* Mavortia (*Romae*): VERG. Aen. 1, 277. Messenia: Ov. met. 12, 549 (*Oechaliae*). 14, 17. Neptunia (*Troiae*): PROP. 3, 9, 41 AVSON. 232, 4 p. 77 P. Nolana: VAL. MAX. 1, 6, 9 SIL. 12, 293. Pallantea: VERG. Aen. 9, 196. 9, 241 PANEG. 10, 1, 3. Pelopea (*Argorum*): VERG. Aen. 2, 193. Pelusia: CARM. de bell. Aeg. 14 AVIEN. orb. terr. 382. Regina: LVCIL. 104. Romana: VERG. Aen. 8, 715 PROP. 3, 11, 32 LIV. 1, 53, 11. *al.* Thebana: STAT. Theb. 11, 670. 11, 702. Tiburtia: VERG. Aen. 7, 670. Troiana: Ov. met. 13, 23 AVSON. 442, 3 p. 390, 7 P. AVG. civ. 3, 2 p. 99, 13 D. *cf.* CATVLL. 64, 345 Troica. SIL. 16, 679 Troia (*Romae*).

2 *coniung. c. gen.*: **a** *possess. vel auctoris*: *α hominum incolentium vel conditorum*: *sing.*: Acestae: VERG. Aen. 9, 218. 9, 286. Byzantis (*de -bus Byzantii*): PRISC. periheg. 771. *cf.* AVIEN. orb. terr. 973 Byzae (*Camers*, Bize *A*, brisae *v*). Cadmi (*de -bus Thebarum*): STAT. Theb. 9, 520. 9, 640. *al.* CLAVD. rapt. Pros. 3, 387. Catili (*de -bus Tiburis*): HOR. carm. 1, 18, 2. Euandri: VERG. Aen. 11, 140 Ov. met. 14, 456. Phoebi (*de -bus Troiae*): Ov. epist. 1, 67 STAT. silv. 2, 6, 32. Telegoni (*de -bus Tusculi*): PROP. 2, 32, 4 Ov. fast. 4, 71. *plur.*: Cremonensium: TAC. hist. 3, 18, 2. 3, 26, 1. Cyzicenorum: CIC. Mur. 33. Dardanidum: VERG. Aen. 2, 242. Reginorum: CIC. Verr. II 5, 160. Teucrorum: VERG. Aen. 9, 805. Troum: Ov. met. 13, 343. 13, 375. *β civitatum*: Abellae: VERG. Aen. 7, 740. Alexandreae: LIV. 44, 19, 11. 45, 10, 3. *al.* Arreti: LIV. 22, 3, 1. 22, 3, 10. Bari: HOR. sat. 1, 5, 97. Bethleem: IVVENC. 1, 153. 1, 238. Carthaginis: CVLEX 371 LIV. 21, 10, 10. *al.* VAL. MAX. 5, 6 ext. 4 SEN. dial. 2, 6, 8. *al.* Clusi: VERG. Aen. 10, 167. Corinthi: HOR. carm. 1, 7, 3 bimaris. ARATOR act. 2, 508. Formiarum: HOR. carm. 3, 17, 6. Gereonii: LIV. 22, 23, 9. 22, 24, 10. Lacedaemonis: LIV. 34, 34, 2. 35, 35, 2. Lamiae: LIV. 27, 30, 3. 39, 23, 9. Lavini: VERG. Aen. 1, 259. Novi Comi: CATVLL. 35, 4. Numantiae: CIC. rep. 1, 17 SEN. dial. 2, 6, 8. Phenei: VERG. Aen. 8, 165. Regi: Ov. met. 14, 5. Romae: VERG. Aen. 1, 7 LIV. 3, 66, 5. *al.* LVCAN. 3, 90. *al.* Sagunti: SIL. 3, 1. 5, 322. Satrici: LIV. 6, 8, 9. 7, 27, 7. *al.* Sulmonis: Ov. am. 3, 15, 12 fast. 4, 80. Syracusarum: CIC. Verr. II 5, 95 VAL. MAX. 7, 4 ext. 1. Thebarum: MANIL. 3, 16. STAT. Theb. 5, 681 Thebes (9, 294. PRISC. periheg. 235 *in Aeg.*). Tiburis: Ov. fast. 4, 71. Troiae: VERG. Aen. 1, 95. 3, 322. *al.* Ov. met. 11, 199. *al.* Tusculi: HOR. epod. 1, 30 LIV. 3, 23, 1. *al.*

b *definit.*: *v. p. 1327, 16.* **c** *explic.*: *v. p. 1328, 76 sq.*

3 *dependet a nominibus*: **a** *a subst.*: *α gen.*: altitudo: CIC. har. resp. 49 altitudines ⌊-ium obiectas⌋ (⌊ ⌋ *Baiter*, omnium obiecta *codd.*). SALL. hist. frg. 4, 14 LIV. 26, 46, 1. *al.* ambitus: AMM. 24, 6, 13. 26, 8, 7. *al.* collocatio: VITR. 1, 3, 1. 1, 4, 8. *al.* conditor: SEN. contr. 7, 2, 6 INSCR. Dessau 1247. defensor: SALL. Iug. 23, 1 AMM. 19, 1, 3. *al.* VEG. mil. 4, 19 p. 141, 7 (maenium *Π*). *al.* finitio: VITR. 2, 8, 13. intuta (*sc. loca*): TAC. hist. 3, 76, 2 AMM. 31, 15, 6. magnitudo: VELL. 1, 4, 2 TAC. ann. 13, 41, 2. *al.* AMM. 23, 6, 39 (men- *vel* maen- *codd.*). *al.* pars: LIV. 22, 18, 7 VITR. 1, 7, 1. *al.* FRONTIN. strat. 3, 9, 6 AVSON. 300, 26 p. 171 P. pinnae: LIV. 44, 8, 5 TAC. hist. 4, 23, 2. situs: LIV. 36, 30, 6 PLIN. nat. 6, 122 SIDON. epist. 1, 5, 1. *β abl.* (*qual.*): oppidum: SISENNA hist. 53 o. ... parvis -bus. CAES. civ. 3, 80, 7 o. altissimis -bus. urbs: AVIEN. ora 451. PRISC. periheg. 817 hinc aliae Cilicum sunt celsis -bus (montibus *var. l.*) urbes. **b** *ab adi. dat.*: inimicus: CIC. Phil. 11, 10. propinquus: LIV. 9, 25, 7 loca (FRONTIN. strat. 3, 13, 8). AVSON. 404, 11 p. 237 P. AMM. 15, 10, 7 proximum (AVG. civ. 3, 20 p. 130, 28 D.).

B *verbales*: **1** *acc.*: adoriri: ENN. ann. 165. *cf.* CAES. civ. 3, 40, 1 temptans (LIV. 45, 11, 1. AMM. 30, 3, 3 ipsa urbium -a [maen- *T*, men- *U*] temptaturum). VERG. Aen. 8, 715 invectus. LIV. 4, 59, 5 invasere (10, 34, 6 VEG. mil. 4, 21 p. 143, 1). 6, 8, 10 adgressus (6, 9, 9. 10, 17, 2. *al.* SIL. 12, 38. *al.*). 6, 9, 10 oppugnari (8, 16, 6. 22, 3, 7. *al.* VITR. 1, 5, 6 ad -a [mun- *trad.*] oppugnanda. *al.*). CVRT. 8, 10, 10 obsidebat (PLIN. nat. 7, 109). alluere: CIC. Verr. II 5, 96 TAC. ann. 13, 39, 6 AMM. 22, 16, 3. circumdare: SALL. Iug. 23, 1 vallo atque fossa -a circumdat. VERG. Aen. 6, 549 LIV. 23, 18, 5. *al. sed* AETNA 574 circumdata -a Thebis. VIR. ill. 5, 2. *cf.* VERG. Aen. 9, 160 -a cingere flammis (10, 119. LIV. 23, 17, 12 -a ... flumine altera parte cincta. 31, 40, 2 lacus -a cingit. STAT. silv. 5, 2, 146 fossā). VERG. Aen. 10, 22 clausa (LIV. 26, 31, 3 urbem ac -a clauserunt. LVCAN. 3, 373 LAVS Pis. 204. STAT. Theb. 10, 74 clusa). complere: VERG. Aen. 9, 39 portas et -a conplent. LVCAN. 1, 468. *al.* TAC. ann. 3, 1, 3. *al. cf.* VERG. Aen. 11, 140 domos et -a replet (LIV. 23, 47, 3). dare: VERG. Aen. 3, 85 (*precatur ad Apollinem*) da -a fessis. 3, 501 genti ... meae data (*sc. fato*) -a. 5, 737. 5, 798 si dant ea -a Parcae. SEN. Phoen. 343 in planum. *al.* defendere: CIC. Verr. II 5, 50 ac. 2, 137 SALL. Iug. 56, 2 LIV. 10, 17, 10. *al. cf.* SALL. Iug. 26, 1 defensabantur (60, 3 SIL. 1, 507). VERG. Aen. 11, 506 serva (PROP. 3, 11, 65 STAT. Theb. 7, 391. *al.*). 12, 148 texi (MANIL. 1, 781). 12, 706 tenebant (HOR. carm. 3, 17, 6 Ov. met. 6, 710 LIV. 6, 10, 3. *al.*). Ov. Ib. 333 fuerat tutatus (LIV. 10, 45, 12. *al.*). LIV. 3, 42, 6 custodire (CASSIOD. var. 2, 39, 12). 5, 44, 7 tueri (6, 33, 9. 23, 37, 3 -a atque urbem. *al.* SEN. epist. 73, 9. *al.*). deicere: RHET. Her. 4, 8, 12 Ov. met. 12, 109. *cf.* LVCR. 5, 119 disturbent. 6, 123 divolsa. BELL. Hisp. 36, 2 delerent (LIV. 8, 15, 4). NEP. Timol. 3, 2 disiecta (SEN. Phoen. 343). VERG. Aen. 4, 325 destruat (RVFIN. Orig. in Ios. 5, 2 p. 316, 12). CIRIS 423 direptis (LVCAN. 6, 35). Ov. epist. 3, 45 diruta (met. 3, 550 LIV. 39, 33, 6 SEN. Ag. 651. *al.*). trist. 1, 2, 48 pulsat (SEN. Tro. 136 AMM. 28, 6, 15. *al.*). LIV. 21, 10, 10 quatit (SIL. 13, 267. *al.*). PLIN. nat. 2, 193 haustis (MEROB. poet. 184). STAT. Theb. 6, 656 frangere (CLAVD. 28, 270). describere: MANIL. 4, 556 *conditor oppidi* -a subcinctus curvo describet aratro (*i. aratro locum definiet et signabit, ubi -a struentur*). APVL. mund. praef. p. 288. designare: VERG. Aen. 7, 157 fossā. Ov. fast. 4, 825 sulco. VITR. 2 praef. 2. efficere: LVCR. 5, 454. *cf.* VERG. Aen. 1, 264 ponet (3, 399 Ov. met. 5, 408. *al.* STAT. silv. 1, 2, 191. *al.*). 1, 277 condet (7, 145. *al.* Ov. am. 3, 13, 34. *al.* COLVM. 6 praef. 7. *al.*). 2, 294 statues (PRVD. c. Symm. 1, 50). 3, 17 loco (SIL. 13, 61 INSCR. christ. Diehl 790, 2). 5, 811 structa (Ov. epist. 15, 182 AMM. 23, 6, 23. *al.*). 9, 144 fabricata (SEN. Ag. 651). 12, 193 constituent (Ov. met. 9, 449 VITR. 1, 4, 11. *al.*). Ov. met. 12, 26 fecerat (fast. 3, 92. *al.* MANIL. 1, 151. *al.*). VITR. 1, 4, 5 conlocandis (1, 5, 1. *al.*). PLIN. nat. 29, 9 extructis (IVST. 5, 7, 12 DARES 4. *al.*). SIL. 2, 507 fundata (AMM. 22, 16, 7 *add. Gelen.*). AVR. VICT. Caes. 17, 3 instituit (29, 1). AVIEN. orb. terr. 517 attollit (1024). habere: VERG. Aen. 5, 717. 9, 782 *coniung.* muros. LIV. 9, 4, 12. *al.* lustrare: Ov. trist. 4, 1, 78 lustrat (pulsat *D*) equo. Pont. 1, 2, 19 LVCAN. 8, 436. *al.* munire: PLAVT. Mil. 228. *cf.* VERG. Aen. 11, 915 vallant (*huc fort.* SIL. 2, 457 iamque senescebat vallatis [*OV*, vallatus *CL al.*] -bus hostis). Ov. epist. 15, 182 firmata (LVCAN. 2, 450). VITR. 8, 3, 24 saepsit (STAT. Theb. 2, 418). obire: ACC. trag. 597. *cf.* SALL. hist. frg. 2, 87 col. B 20 accessit. PROP. 2, 32, 4 petis (LIV. 7, 27, 7 ARATOR act. 1, 55. *al.*). Ov. met. 13, 343 intrare (LIV. 6, 9, 9. *al.* VELL. 2, 22, 1. *al.*). LIV. 3, 7, 2 adeundi (SIL. 15, 307. *al.* SVET. Tib. 72, 1. *al.*). 6, 33, 11 subeuntes (28, 19, 17 CVRT. 9, 8, 18 LVCAN. 8, 116. *al.*). 25, 13, 9 ingressus (25, 24, 11. *al.* IVVENC. 3, 641). 26, 10, 3 obequitans (AMM. 24, 2, 9). obsidēre: CATVLL. 64, 345. *cf.* LVCR. 2, 1144 expugnata (VAL. MAX. 6, 5, 1 p. 296, 27 SEN. epist. 66, 13). HIRT. Gall. 8, 43, 1 occupandorum (SIL. 10, 335 FRONTIN. strat. 3, 2, 1. *al.*). Ov. am. 3, 13, 2 victa (met. 15, 822 SIL. 15, 509). met. 11, 215 capit (13, 23 LIV. 6, 33, 12. *al.* VAL. MAX. 5, 1, 5. *al.*). 12, 549 stravit (SIL. 13, 315). trist. 3, 11, 23 subruere (CARM. de bell. Aeg. 17 LIV. 5, 21, 6. AMM. 20, 11, 8 s. -a [*EBG*, moenium V^1, moeniam V^2]). LIV. 22, 14, 7 scandentem (26, 22, 8 *v. app. crit.* 30, 30, 17 STAT. Theb. 11, 40. *al. cf.* VAL. MAX. 3, 2, 6 conscendit [SIL. 3, 509]). MANIL. 4, 563 vertet (LVCAN. 3, 490. *al.*). CVRT. 7, 6, 23 suffossa (SIL. 1, 367). PLIN. nat. 2, 193 prostratis (STAT. Theb. 10, 876). quaerere: VERG. Aen. 2, 294. 9, 241 PETRON. 124 v. 293. *al.* relinquere: CATVLL. 35, 4 HOR. epod. 17, 13 SEN. Phaedr. 485. *al. cf.* CATVLL. 64, 36 linquunt (64, 212 VERG. Aen. 7, 670. *al.* Ov. met. 14, 5. *al.*). Ov. met. 14, 82 fugiens. 14, 102 deseruit (LIV. 5, 15, 11. 28, 3, 9. *al.* LVCAN. 3, 298). VAL. MAX. 2, 6, 10 egresso (TAC. hist. 3, 76, 1). restituere: VAL. MAX. 1, 5, 1 INSCR. christ. Diehl 971, 4. *cf.* EPIST. impp. de Asia (Bruns, fontes^7 p. 271) I 12 reparandis (AMM. 18, 2, 5). DARES 22 renovant (COD. Iust. 11, 32, 3 pr.). COD. Theod. 4, 14, 5 restaurentur (COD. Iust. 11, 32, 3 pr.). tradere: Ov. fast. 2, 710 LIV. 8, 25, 10. 35, 38, 7. *cf.* LIV. 25, 29, 4 ad tradenda arma, dedendos nos, urbem, -a. transilire: Ov. fast. 3, 69 trist. 4, 3, 7 LIV. 1, 7, 2.

2 *dat.*: CIC. Catil. 3, 2 urbi, templis, delubris, tectis ac -bus subiectos prope iam ignis (LIV. 37, 37, 2 VAL. MAX. 7, 6, 2). fin. 5, 64 regem inimicissimum -bus iam adpropinquantem (CAES. Gall. 2, 31, 1 *turrim* adpropinquare -bus [*α*, muris *β et Meusel*]. 7, 22, 5 LIV. 37, 13, 9). CAES. Gall. 2, 6, 2 circumiecta multitudine hominum totis -bus (TAC. hist. 3, 26, 1). 3, 12, 3 his *molibus* oppidi -bus adaequatis (*aliter* HIRT. Gall. 8, 41, 5). BELL. Alex. 40, 1 ut -bus oppidi succederet (LIV. 10, 34, 5. *al. cf.* VERG. Aen. 9, 805 cedat). 61, 3 coniuncta ... -bus castra (*cf.* LIV. 5, 7, 2 vineae ... iniunctae -bus [27, 41, 3]. 9, 24, 4 adiuncta

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-bus ... castra. Lvcan. 1, 571 iunctos ... -bus agros [Stat. Theb. 10, 521]). Ciris 268 qui -bus adsidet hostis (Frontin. strat. 3, 18, 1). Ov. met. 11, 526 adsiluit (Sil. 16, 622). Liv. 4, 9, 12 -bus ... vallum obiecere (27, 44, 1). 6, 27, 11 inlatum -bus ... bellum (Val. Fl. 2, 565 Ivvenc. 1, 383. *al.*). 7, 16, 6 scalas -bus admoverent (21, 7, 5 Sen. Phoen. 580. *al.*). 21, 25, 3 diffisi ... -bus (Lvcan. 10, 439. *cf.* Liv. 33, 38, 2 fidebant [Clavd. 8, 328]. Ivst. 1, 10, 19 confidant [*an abl.? v. l. 38*]). 22, 9, 6 iam -bus patriae metuens (Sil. 12, 14). Cvrt. 4, 2, 9 non scalae -bus adplicari poterant (Cassiod. var. 2, 34, 1)

3 *abl.*: **a** *separ.*: Cic. leg. agr. 1, 5 *Karthaginem* nudatam tectis ac -bus (Liv. 21, 8, 8. 37, 6, 3). dom. 137 careret his -bus. Balb. 39 eos -bus excluserunt (Verg. Aen. 9, 726. *cf.* Avg. civ. 3, 15 p. 118, 16 D. secluserunt). Caes. civ. 1, 13, 1 oppido -busque prohiberi (Sall. Iug. 21, 2 Cod. Theod. 16, 5, 9, 1. *cf.* Ov. met. 4, 608 arceat [Liv. 21, 57, 1 Sil. 3, 650. *al.*]). Sall. hist. frg. 2, 108 deturbat. Liv. 24, 14, 2 ipse egressus -bus (28, 22, 12 Val. Max. 9, 1 ext. 6. *al. cf.* Liv. 33, 14, 6 excedebat [42, 48, 3 Amm. 25, 9, 4]). 44, 31, 7 pepulissent (*huc fort.* Amm. 20, 11, 20 *v. app. crit.*, *cf.* Sil. 15, 550 depulso [Plin. paneg. 55, 7]). **b** *instr.*: Cic. Verr. II 2, 159 *Mithridatis* copias acerrimumque impetum -bus litoribus classibusque suis exceperint (Sil. 8, 321. *cf.* Sall. Iug. 28, 2 recipi [Liv. 26, 9, 12. *al.* Svlp. Sev. dial. 3, 12, 1]. Verg. Aen. 11, 567 non illum *Metabum* tectis ullae, non -bus urbes accepere [11, 884 Liv. 22, 52, 7. *al.*]. Ov. Pont. 2, 1, 23 capit [Lvcan. 10, 18]). 4, 3 situ -bus portuque ornata (Avr. Vict. Caes. 39, 45). leg. agr. 1, 19 si quod rei publicae vestigium illis -bus contineretur (Catil. 1, 19. 3, 16 Ov. met. 13, 207 Liv. 39, 17, 4. *al. cf.* Liv. 2, 62, 3 se tenebat [5, 26, 4. 27, 30, 3. *al.*]). Sest. 91 saepserunt (de orat. 1, 36 parad. 27). Phil. 12, 20 nisi me -bus et portis ... defendissem (Nep. Milt. 4, 4. *al.* Ov. trist. 5, 10, 18 Liv. 8, 29, 12. *al.*). leg. 1, 61 circumdatum (Nep. Them. 6, 1 Amm. 24, 4, 2. *al.*). nat. deor. 3, 94 urbem ... -bus cingitis (Verg. Aen. 3, 255 Tac. ann. 13, 41, 3. *al. cf.* Ov. am. 3, 8, 47 incingere). Sall. Iug. 61, 1 *urbes* munitae loco aut -bus (89, 4 Nep. Them. 2, 6 Gell. 6, 1, 8. *al.*). 94, 4 non castelli -bus sese tutabantur (Liv. 5, 32, 4. 33, 17, 10. *cf.* Liv. 9, 45, 13 ad deportanda omnia ⌊tuendaque -bus in urbes⌋ [⌊ ⌋ tuendasque in omnibus urbes *O*] abirent [28, 22, 5. *al.* Ivst. 13, 5, 8]). Liv. 6, 8, 9 -bus ... se includunt (10, 45, 10. 25, 26, 1. *al.* Val. Max. 9, 2, 4. *al. cf.* Sen. dial. 9, 4, 4 clusimus [Amm. 29, 6, 10]). 28, 42, 12 confisi Carthaginienses consensu Africae, fide sociorum regum, -bus suis (*cf. l. 7*).

C *praepositionales*: **1** *acc.*: ad: Cic. Mur. 33 constitisset. Planc. 97 accessi (Att. 8, 3, 6 Liv. 3, 66, 5. *al. cf.* Verg. Aen. 2, 193 venturam [Ov. met. 14, 456 Liv. 3, 67, 1. *al.*]. 7, 153 ire [Liv. 22, 3, 7]. Liv. 4, 22, 5 subeundo [26, 42, 10]. 22, 3, 10 perveniat [26, 37, 6. *al.*]). Verg. Aen. 1, 410 gressum ... tendit (11, 871 Stat. Theb. 12, 255 Amm. 19, 1, 7. *al.*). 1, 645 ducat (Liv. 6, 10, 4 Val. Fl. 6, 490. *al.*). 11, 619 equos ... vertunt (Sil. 2, 205. *al.* Stat. Theb. 7, 592). Liv. 9, 16, 3 admotus esset exercitus (10, 43, 1. *al.* Cvrt. 4, 3, 13 Sil. 16, 152). 26, 11, 5 sederet (26, 37, 7). ante: Liv. 7, 16, 4 consedissent (Tac. hist. 4, 62, 4). 23, 18, 5 castris ... oppositis (Cvrt. 4, 3, 12. *cf.* Cvrt. 8, 10, 7 castris ... positis [Tac. hist. 5, 11, 1]). apud: Verg. Aen. 11, 288 Val. Max. 7, 4, 5. circa: Hor. carm. 1, 18, 2 Liv. 5, 39, 3. *al.* Val. Max. 3, 7, 2. *al. cf.* Sil. 12, 564 circum (Homer. 937 Stat. silv. 2, 6, 32. *al.*). contra: Ov. met. 14, 17 Amm. 31, 15, 14. extra: Lvcr. 1, 73 processit (Val. Max. 2, 2, 4). Val. Max. 7, 3 ext. 4 progressum (*cf.* 9, 6, 1 egressam). 9, 2, 1 p. 428, 1 evocata (9, 6 ext. 2). in: Sall. Catil. 6, 2 *Troiani et Aborigines* in una -a convenere (*cf.* Lvcan. 6, 128 venit). Verg. Aen. 2, 187 duci (Lvcan. 7, 429. *al.* Stat. Theb. 7, 433). Ov. met. 11, 532 descendat (*cf.* Tert. apol. 40, 2 ascendit). inter: Liv. 26, 41, 12 Vitr. 8, 6, 3 Sen. contr. 1, 6, 4. *al.* intra (*cf.* Gloss. IV 416, 35 'intra -a' intra muros): Sisenna hist. 88 coacti. Cic. Verr. II 5, 76 hostem ... intra -a domi suae retinere (*cf.* Liv. 23, 43, 8 copias ... tenuit. 27, 25, 2 continerentur). Mur. 6 Catilinam exitium rei publ. intra -a molientem. rep. 1, 1 compulisset (Nep. Ages. 5, 3 Liv. 4, 57, 7. 6, 36, 4. *al.* Val. Max. 1, 6, 3. *al.*). iuxta: Val. Max. 5, 4, 1 Val. Fl. 5, 394 Avien. orb. terr. 132. per: Verg. Aen. 2, 252 fusi per -a Teucri (*cf. p. 1327, 65*). 4, 74 ducit. Val. Fl. 1, 753 regem ... fragor per -a differt (*i. rex tumultuose per vias omnes discurrit*). Liv. 34, 37, 8 per intermissa ... -a urbem intrarint. sub: Verg. Aen. 6, 541 *via* tendit (12, 579 Ov. trist. 1, 10, 36). Liv. 37, 18, 12 descendit. *cf.* Stat. Theb. 12, 711 subter. super: Ivv. 15, 28 Tert. Scap. 3[in].

2 *abl.*: a(b): Cic. Catil. 1, 33 a tectis urbis ac -bus ... arcebis (Liv. 5, 18, 12 Sil. 1, 639. *al.*). Flacc. 57 pellendum (Liv. 1, 53, 4. *al. cf.* Cic. Phil. 14, 8 reppulisset [rep. 2, 36 Liv. 31, 30, 10]. Liv. 3, 69, 5 propulsari. Cod. Theod. 16, 5, 6, 3 [= Iust. 1, 1, 2, 2] ab ... urbium -bus [moeniis *Iust. in R*] ... propelli). Liv. 6, 28, 4 recessere (*cf.* 39, 23, 9 abscedere [42, 56, 4. *al.*]). de: Plavt. Truc. 2 Liv. 1, 15, 3. *al.* e(x): Hor. carm. 3, 2, 6 prospiciens. Ov. trist. 1, 10 39 e (a *M^2GD*) -bus ortos. Liv. 28, 44, 15 videamus (Sil. 16, 643. *al.*), 37, 29, 14 spectaverant (Sil. 2, 257). in: Verg. Aen. 2, 328. 11, 882 Ov. met. 7, 553 Vitr. 2 praef. 3. *al.* pro: Enn. ann. 628 (*vi locali ut* Liv. 2, 53, 1. *al.* Frontin. strat. 1, 5, 5). Verg. Aen. 11, 895 (*vi tuendi ut* Ov. fast. 6, 377 Liv. 21, 16, 6. *al.*). sub (*cf.* Gloss. IV 177, 48 *al.* 'sub -bus' prope muros): Cic. rep. 1, 17 Verg. Aen. 1, 95. *al.* Ov. epist. 13, 38. *al.* Liv. 34, 28, 2. *al.*

fig. etymol.: *v. p. 1327, 2. 13. 31. 34. 39. 1331, 32.* *paronomasiae*: *v. p. 1326, 73. 77. 1327, 16. 21.* *parecheses*: *v. p. 1326, 44. 1327, 23.* *homoeoprophora*: *v. e. g. p. 1327, 7. 20.*

deriv.: munio.

v. Onom.

2. moenia, -ium *n. v. s.* munia. *Lumpe.*

moeniānum, -ī *n. v. s.* Maenianum.

moenico, -āre *v. s.* munico.

moenio (moenītus) *v. s.* munio.

moenor *v. s.* minor (*p. 1027, 24*).

moenus, -eris *n. v. s.* munus.

moera, -ae *f.*, μοῖρα. *i. q. pars, gradus zodiaci*: Cens. 8, 5 has (*sc. particulas signorum zodiaci*) Graeci -as cognominarunt, eo videlicet quod deas fatales nuncupant Moeras et eae particulae nobis velut fata sunt. Sidon. epist. (carm. 14), 2 mentionem ... climatum vel -arum (mirr- *vel* mir- *codd.*) epithalamio conducibilem non putant. carm. 15, 66 Lunam ... ter denas tropico prope currere climate -as (myr- *codd. cf. Svennung, Kleine Beiträge zur lat. Lautlehre 1936, 34*).

v. Onom.

1. moereo *v. s.* maereo (*p. 39, 6*).

2. moereo *v. s.* mereo (*p. 811, 67*).

moeror, -ōris m. *v. s.* maeror (*p. 41, 47*).

moerus, -ī *m. v. s.* murus.

moesolēum, -ī *n. v. s.* Mausoleum.

moestifico, moestitia, moestitūdo, moestus *v. s.* maest-.

moeta, -ae *f. v. s.* meta (*p. 862, 74*). *R.*

moetacismus (mȳt-), -ī *m.* *a gr.* *μυτακισμός (*sec. falso diremptam v. q. e.* ἰω-τακισμός) *mutatis* υ *et* οι *secundum pronuntiationem Graecam posteriorum temporum* (*cf. Niedermann, RevPhil. 74, 1948, 5 sqq.*). *de scriptura cf. Bickel, Mélanges Boisacq I (1937) 73 sqq. et imprimis Niedermann l. c. p. 12, ubi varias codd. scripturas distincte describit; ad locos ab eo propositos adde* Fin. Metr. gramm. VI 232, 4 (moet- *cod. Lavant*, myt- *B corr. in* myot-). Greg. M. epist. 5, 53 p. 357, 39 (met-). Gloss. V 85, 4 (mot-). *praevalet scriptura* moet-; myt- (*v. etiam l. 40*) *non legitur nisi* Consent. gramm. p. 14, 20 N. (*M*) *et* Fin. Metr. (*l. 35*). *praeterea scrib.* met-, mot-, meot-, miot-, myot-, moyt-. [*dub. trad.*: Qvint. inst. 1, 5, 32 vitia oris et linguae: ⌊ἰωτακισμοὺς et⌋ (⌊ ⌋ *om. AbS*) ⌊μυτακισμοὺς et⌋ (⌊ ⌋ miotacismus et *AbS*, *om. BJM*) λαβδακισμοὺς ... feliciores fingendis nominibus Graeci vocant (*textum sic a Claussenio constitutum receperunt Meister, Radermacher probante Niedermanno; lect. codd. AbS improbant Colson, Bickel l. c. p. 75*).]

1 *in re gramm. de obscuratione m litterae terminantis inter vocales* (*cf. Bickel, l. c. et Niedermann l. c. p. 9 sq.*): *definitiones*: Sacerd. gramm. VI 454, 22 -us fit, cum finita pars orationis in m et excepta ⟨a vocali⟩ foedam faciat dictionem, ut 'poeta (*Ter. Andr. 1*) cum primum animum ad scribendum appulit' (*sim.* Diom. gramm. I 453, 9 Serv. gramm. IV 445, 14 Pomp. gramm. V 287, 7 Isid. orig. 1, 32, 6. *paulo aliter* Consent. gramm. p. 15, 6 N. -um dicunt, cum in dictione aliqua sic incuriose ponitur vocali sequente m littera, ut an ad priorem pertineat incertum sit, sicut plerumque passim loquuntur 'dixeram illis' *eqs. cf.* Mart. Cap. 3, 279 inter vocales m deprehensum velut -i asperitate subtrahitur [*sim.* Fin. Metr. gramm. VI 232, 4]). Diom. gramm. I 453, 4 (*inter barbarismos*) iotacismi, labdacismi, -i, hiatus, conlisiones *eqs.* (*sim.* Don. gramm. IV 393, 1 [*inter cacosyntheta*]. Serv. gramm. IV 445, 8. 28. Mart. Cap. 5, 514 [*seq.* homoeoprophora]. Pomp. gramm. V 286, 7 Consent. gramm. p. 14, 20 N. Cassiod. inst. 1, 15, 7 p. 45, 14 -os et hiatus vocalium. Isid. orig. 1, 32, 5). Serv. gramm. IV 445, 19 hoc vitium vitare possumus aut per suspensionem pronuntiandi aut exclusione ipsius m litterae. sed melius est ut suspensione pronuntiandi hoc vitium relinquamus. si enim voluerimus m litteram excludere, vitamus quidem -um, sed cadimus in hiatum (*sim.* Pomp. gramm. V 287, 20. 298, 21. 22 Isid. orig. 1, 32, 6. *paulo aliter*: Pomp. gramm. V 298, 23 cum exclusus fuerit -us, incipit vocalis excludi, ne sit hiatus ... ergo tale erit illud (*Verg. Aen. 1, 3*) 'multille et terris': ita scandere habes).

alia: ? Qvint. inst. 1, 5, 32 *v. l. 39.* Pomp. gramm. V 287, 18 hoc vitium vitabis, -um. Greg. M. epist. 5, 53 a p. 357, 39 non -i collisionem fugio, non barbarismi confusionem devito.

2 *in rhet.* (*cf. l. 54. 58. 69*) *de nimia assonantia m litterae* (*cf.* Gloss. V 85, 4 -us m litterae geminatio): Mart. Cap. 5, 514 -us est, cum verborum coniunctio m litterae assiduitate colliditur, ut si dicas: 'mammam ipsam amo quasi meam animam' (*in quo exemplo* 'mammam ipsam amo' *et* 'meam animam' *pertinet etiam ad 1*). *Hofmann †.*

moetas (*postea* **motas**) uaeta *vocabula magica* Cato agr. 160 (*cf. Goetz in app. crit.*).

moetīnus, -a, -um *v. s.* mutinus.

moeton, μοῖτον (*cf. Stolz-Leumann[5] 215*). *i. q. mutuum*: Varro ling. 5, 179 mutuum, quod Siculi -on.

[mogarum *v. s.* oenogarum.**]**

mogilalus, -um, μογιλάλος. *qui aegre et difficulter loquitur, mutus*: Itala exod. 4, 11 (Cypr. Fort. 10) quis fecit -um (mogilabrum *R; Lugd. al. et Vulg.* mutum, *gr.* δύσκωφον) et surdum?

[R.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae